R-13654

IOANNIS ANDREAE
I. C. BONONIENSIS
OMNIVM CANONICI IVRIS
INTERPRETVM FACILE PRINCIPIS

In Primum Decretalium librum Nouella Commentaria

AB EXEMPLARIBVS PER PETRVM VENDRAMAENVM
in Pontificio Venetiarum foro Aduocatum mendis, quibus referta
erant, diligenter expurgatis, nunc impressa.

His accesserunt doctissimorum virorum annotationes,

Cum Summis eiusdem nouis, & Indice locupletissimo.

DE LA LIBRERIA
DEL REAL COLEGIO MAYOR
Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.
E. C. N.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

VENETIIS, M D LXXXI.
Apud Franciscum Franciscium, Senensem.

R-13659

IOANNIS ANDREAE
I. C. BONONIENSIS
OMNIVM CANONICI IVRIS
INTERPRETVM FACILE PRINCIPIS

In Primum Decretalium librum Nouella Commentaria

AB EXEMPLARIBVS PER PETRVM VENDRAMAENVM
in Pontificio Venetiarum foro Aduocatum mendis, quibus referta
erant, diligenter expurgatis, nunc impressa.

His accesserunt doctissimorum virorum annotationes,

Cum Summis eiusdem nouis, & Indice locupletissimo.

DE LA LIBRERIA
DEL REAL COLEGIO MAYOR
Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.
M. C. N.

VENETIIS, M D LXXXI.
Apud Franciscum Franciscium, Senensem.

IOANNIS ANDREAE VITA.

IOANNES Andræas, natione Italus, patria Bononiensis, Iurecõsultus omnium admiratione celeberrimus, fons canonum, & dubiorum cautissimus interpres, ingenio clarus, scientia profundus, eloquio compositus. Qui contra consuetudinem hominum nostri temporis, quamuis vxoris esset vinculis alligatus, incredibile tamen studium literis impendit: vt nihil illi dulcius, quàm scribere aliquid ad posteritatis ædificationem, esse potuerit: quod eius præclara Volumina testantur: quibus nomini suo memoriam comparauit æternam. Moritur tandem peste, Bononiæ sepultus, sub Carolo Imperatore quarto: & Clemente Papa sexto: Anno Domini M. cccxlviij. indictione prima.

ELENCHVS TITVLORVM
alphabetico ordine digestus.

Aliena.iudi.mutan. cau.fa.	car.306
Arbitris.	307
Authoritate,& vsu pallij.	140
Biga.non ordinan.	184
Cleri.non peregrinantibus.	187
Constitutionibus.	11
Consuetudine.	54
Corpore vitiat.	182
Electione.	182
Aetate,et qualitate.	162
Filijs presbyterorum.	173
Gregorius in procemio.	3
His,quę vi,metusve causa fiunt.	395
In integrum restitutione.	295
Maioritate,et obedientia.	262
Oblig ati.ad ratiocin	181
Officio archidiaco.	188
Officio archipresbyteri.	194
Officio primicerij.	195
Officio sacristæ.	ca.
Officio custodis.	ca.
Officio vicarij.	196
Officio delegati.	198
Officio legati.	238
Officio ordinarij.	243
Officio iudicis.	260
Ordina.ab episco.	162
Pactis.	272
Postulando.	278
Postulatione prælatorum.	67
Procuratoribus.	280
Renunciatio.	143
Rescriptis.	29
Sacramentis iterandis.	172
Sacra vnctione.	170
Scrutinio in ordine facien.	161
Seruis non ordinandis.	178
Sindico.	290
Supplenda negligentia prelato.	153
Summa Trinitate,et fide catholica.	6
Temporibus ordinand.	155
Transactionibus.	274
Translatio.episcoporum.	137
Treuga, et pace.	271

FINIS.

ILL. AC REVER. D MARCOLINO MONSIGNANO mi VTRIVSQVE SIGNATVRAE S. D. N. REFERENDARIO.

Franciscus Franciscius Senensis Bipliopola F.

ADMIRABILIS *illa tua humanitas,& suauitas morum,qua cum cæteris tot,tumq; præclaris virtutibus tuis coniuncta,incredibilem omnium tibi conciliat beneuolẽtiam,& amorem, me quoq; olim cum tu Patauium iuri operam daturus proficiscens, hac iter faceres,in tui admirationem traxit,& vehementiorẽ quandam voluntatis meæ erga te propensionem excitauit. Ad quam cum postea maxima, & innumera tua in me beneficia accesserint,quibus tu,quotiescunq; occasio se se obtulit,aut rationes meæ postularunt,ità me iuuare, & augere semper perseuerasti, vt omnibus meis prosperis, atq; aduersis rebus promptissimum in tuo patrocinio,& firmissimum præsidium constitutum fuerit, non ne ego omnis penitus sim humanitatis expers,nisi te vnum omnium hominum maximè diligam,colam,omni studiorum,& officiorum genere prosequar? Quod sanè facio, quantum in me est, libentissimè, & memoriam beneficiorum tuorum assiduè colo. Ac tibi quidem animus meus planè perspectus esse potest,& quæ tua liberalitas est,nullam vt tibi gratiam referam expectas; si habeam in eo,abundè me tibi satisfacere putas. Verumtamen,quoniam nullum adhuc meum grati & memoris animi testimonium extat, venit mihi sæpenumero in mentem vereri,ne ab alijs, quorum plerique quàm multa tibi debeam non ignorant,mea requiratur in tuendo officio meo,vel diligentia,vel fides. Quãobrem, quamuis ego beneficiorum tuorum magnitudinem nullis meis meritis exequari posse iamdiu facile intellexerim,& ad te,cui omnia præclara,& eximia adsunt, nobilitas,dignitas, opes, ingenium, rerum vsus, atq; peritia,leue aliquid,& vulgare deferre, cuiusmodi sunt,quæcunq; à me proficisci possunt, ineptum fortasse uideatur; tamen diutius ferre non potui,quin tu aliquid à me acciperes,in quo amoris,fidei, & pietatis in te meæ significationem & quasi speciem quandam omnes agnoscerent,cũ præsertim,quantulum id cunq; sit, quin tibi gratum, & acceptum futurum sit, eadem illa humanitas tua dubitare me non patiatur. Hos igitur Ioannis Andreæ I. C. celeberrimi in ius cano*

nicum commentarios, nouis, elegantioribusq; typis nuper apud nos excussos, longèq; cæteris omnibus pleniores, & emẽdatiores, tibi inscribere, tuoq; nomini dicare constituì. Quos ideo quoq; non ingratos tibi fore putaui, quod maximis sæpe laudibus te illos commendare memini, & huius generis scripta, pro eo, quod generis apud S. D. N. Refer. munus quotidie tibi voluenda sunt. In quo quidem munere obeundo, quanta tu cum summi Pontif. approbatione uersaris? quanta cum iustitiæ, pietatis, & prudentiæ laude? vt certè magna quotidie fiat tibi apud omnes bonos authoritatis, & gratiæ accessio, maiorem indies tui expectationem commoueas. Gratulor itaq; tibi de fœlicitate tua, deq; tot præstantibus bonis, uerèq; & ex animo gratulor; Et Deum opt. Max. precor, vt quem tu in pulcherrimo isto totius orbis terrarum theatro, ad summos honorum, & dignitatis gradus cursum fœliciter instituisti, cum ità fortunet, vt breui summa omnia consequutus, cum maxima totius Reip. Christ. vtilitate, tuiq; nominis fama & gloria sempiterna, vota, spesq; nostras fœlicissimè aliquando expleas. Vale.

IOANNIS ANDREAE
BONONIENSIS

IVRIS CANONICI FONTIS VBERRIMI,

In primum Decretalium Librum Commentaria (quæ Nouellas appellauit) Acutissima.

SVMMARIVM.

1 *Offerre debet vnusquisq;, quod potest, in tabernaculo Dei.*
2 *Tabernaculum Dei est etiam in ecclesia militante.*
3 *Operis dedicatio Bertrando episcopo Hostiensi, & quare numero 4.*

1 2 Ieronymus Horta tur in prologo libri Regum, vnũquemq; †in Dei tabernaculo offerre, quod potest. Est autem †Dei tabernaculum etiã in ecclesia miliante, de quo Apocalyp. 21. A. Ecce tabernaculũ Dei cum hominibus, & habitabit cum
eis. ¶Vobis igitur reuerendo in Christo patri & do
3 mino meo domino Bertrando † Dei gratia episcopo Hostiensi, qui in huius tabernaculi regimine penes Christi Vicarium primus estis, ego Ioãnes Andreæ familiaris vester nouellam hanc prædecessoris vestri, ac alijs antiquis & nouis ornatam floribus offero: precorque suppliciter, vt vos, quem ex familiari mihi constat obsequio, sic singulis virtutibus singulariter abundare, ac si reliqua non adessent, & qui Christi bibliothecam de pectore vestro feciſtis, vt hæc de Nepotiano in illius epitaphio scribit ipse Hieronymus. a Cuius simile loquitur de Scipio-
2 ne Africano Valerius libro 6. c. fi. propter quæ meritò teneo, quod illum clauigerum intra vos hospitẽ habeatis, sine cuius claue liber signatus aperiri, vel exponi non potest, vt dicit Hiero. in epistola ad Pau-
b linum. b 5. c. huius libri scripta, cuius scientię magisterium obtinetis, dignemini examinanda, & refor
4 manda suscipere, vt † per vestrum ministeriũ hospes vester Deus, cui semper est magisterij doctrina seruanda, teste Hieronymo in prologis Ioã. & Apoca. in fi. non solum errari non sinat: sed etiam vobis, & mihi, ac etiam in ipsa nouella studentibus piè concedat illa in terris discere, & docere, quorum scięntia in cęlis cum fructu salutifero perseueret, vt dicit Hiero. ad Paulinũ. vt sic recipi in æterna tabernacula mereamur, Lucæ. 15. post prin. & consequi perfectius tabernaculũ non manu factum, ad Hebręos. 9. Quod interceſſione virginis gloriosæ, & ipsius beati Hiero. vestrisq; suffragijs ipse concedere dignetur, qui est benedictus in sęcula sęculorum. Amen.

ADDITIONES.

a ¶Hieronymus. Habetur in epistola Hier. ad Esuperantium de epitaphio Nepotiani.
b ¶Paulinum. Habetur in prologo bibliæ. & in capitu. sancta. 2. quæstio. 7.

SVMMARIVM.

1 *Opus Nouellæ Compilatio glossarum nuncupatur, & nomen genitricis ac genitæ gerit.*
2 *Operis difficultas, & quibus ex causis.*
3 *Compilatio Gregorij ex constitutionibus & decretalibus epistolis Authoris ex diuersis apparatibus in hanc Gregorij, & anteriores compilationes editis à iuris prudẽtibus.*
4 *Additio quæsit authoris apparatibus compilatis.*
5 *Compilationum antiquarum interpretes qui.*
6 *Eorum scripta quot numero fuere.*
7 *Ex multitudine scriptorum quid mali nascatur.*
8 *Ordo seruatus ab authore ferè perpetuus in opere scribendo, 9. & 10.*
11 *Commenti modum cur non seruauit auctor, remissiue.*
12 *A lectoribus quid author optet.*
13 *Stylo quo sit usus idem.*

a 1 Ouella a † Glossarum cõpilatio, genitricis & genitæ nomen gerens. Nouella nuncupetur, vt est; quam propter prosequendi laborem, deficiendi timorem, & doctrinæ verbalis occupationem,
2 difficulter † aggredior, cognoscens, quòd tam ardua scandere transcendit mearum virium quantitatẽ. Terret etiam non modicum posterorum detractio, cui non solum per doctrinæ verbum volatile, sed etiam per scriptum mansibile toties me summitto. Inuitauit illius cõfidentia, qui dixit ad Moysen Exo. 4. Ero in ore tuo, & docebo te, qd loquaris. Ipsius. n. potẽtia spero vires augeri, timorem euelli, & suppor tabilem mihi fieri hũc laborem. Dixit enim, Petite, & dabitur vobis, Lucæ. 11. Ad hoc spes præmij, & pęnæ pauor inducit, ne illi seruo sim similis, qui domini talentum ad opus sibi commissum abscondit. Matth. 25. Ad hoc proficiendi desiderium excitat, & hortatur instans requisitio, & futura sociorum vtilitas, quorum zelo iam vincor vt non solùm lingua, sed etiam calamo doceam hoc volumen, detrahentium terrore depositо: qui secundùm Hie. in prologo paralipome. sæpè rodẽtes ore canino in publico detrahũt quod legunt in angulis. Et alibi de detractoribus suis sic loquitur in prologo Ezechielis, in fi. Si amici mei & hunc subsanauerũt, dicite illis, ꝙ
b nemo eos compellit, vt scribant. Et super b Ephe. 5. Te in ius non traho, quia nostra non scribis. Conue
3 niunt autem † Gregoriana compilatio, & hoc opus ex intentione auctorum. Sicut. n. fuit intentio Gregorij diuersas constitutiones, & decretales epistolas dispersas in diuersa volumina, aliquibus suis constitutionibus additis, ad communem vtilitatem, resecatis superfluis, in vnum volumen reducere; sic est mei Io. An. in hoc opere principalis intentio diuersos apparatus à summis huius iuris prudẽtibus

editos ſuper hac compilatione, vel ipſius conſtitutionibus compilationis; vt per hæc etiam apparatus antiquarum compilationū includam, cum diligentia ſumma reuoluere, & quicquid in eis ſuper ordinarios compilationum huius, & decretorum apparatus vtile fuerit, ad literam, vel ad mentem attribuendo ſemper quod ſuum auctoribus, ne vt informis cornicula alienis floribus me adornem, vt
c dicit Hiero. c in præfatione translationis Didymi. B. Ad communem vtilitatē reſecatis ſuperfluis in vnū
4 quàm breuius potero, compilare † volumen, additis in eo ſummationibus caſuū, diuiſionibus, quotationibus, opinionum cōcordijs, vel ipſarum approbationibus & reprobationibus, vtiliſſimis remiſſionibus; per quas quicquid in apparatu decretorum eſt vtile comprehenderur, & aliis neceſſarijs, & vtilibus, quæ iuxta nouorum iurium exigentiā, vel aliàs expedire putaui, aliquibus moralibus interſertis, q̄ certo ſigno in illis tantùm fiendo facilè cognoſcentur, vt ſic deinceps ſtudenti non ſit neceſſarium librorum numeroſitatem euoluere, cui breuitas hic collecta offert ſine grandi ſui labore, quod quæret: in hoc imitatus Valerium ſummè gratum, qui in ſui operis principio dixit, ſe illud compoſuiſſe, vt documenta ſumere volentibus longæ inquiſitionis labor abeſſet. Ceſſent igitur librorum non modici ſumptus. Ceſſet obtenebratio textuum, animorum diſtractio, ingeniorum hebetatio, ſtudentium perplexitas: quæ ex diuerſitatibus gloſſarum vt dixit Gof. in principio ſuę ſummę, ſolent ſępius
5 obuenire. Antiquarum † enim compilationum habuimus recolendæ memorię notatores, Ber. Papi. Io. Galenſem Vulteranum antiquum. B. Compo. Rufinum, Silueſtrum, Ricardum, Rodoicum, Petrum Hiſpanum, Bertran. Dama. Ala. Lau. Vin. Io. Theutonicum, Tan. G. Naſo. Iaco. de Alben. de quorum apparatibus, ſcriptis, & reportationibus aliquibus additis, Bernardus Parmenſis canonicus Bo. ſuper hac compilatione apparatum, quo nunc vtimur, compilauit. Ex quibus ſi qua dimiſit vtilia, me offero ſuppleturum, ne quid egregium iaceat in obſcuro, vt dicit Sen. de conſo. ad matrem circa finem, & Hiero. in prologo Eccleſiaſtici dicit, ſe inueniſſe libros derelictos, qui erant non paruæ neq; contemnendæ doctrinæ. Demum contemporanei
d Bernar. d eiuſq; ſequaces ſuper hac compilatione ſcripſerunt profundiſſimæ ſcientiæ patres. ſ. predictus Vin. Gof. Phi. Inn. Ho. Pe. de Samp. Abbas. Ber. Compoſ. qui diuina prouidentia non perfecit. Egy. Bon. Bonaguida de Aretio, & Fran. Vercellen. Poſt hæc reportationes habuimus ſuper textu, & gloſſ. poſt Boatinum de Mantua, & Guidonem poſtea arch. Bon, ſuper gl. etiam tantum habuimus ſuffragiū monachorum, opus quidem ſuperfluitatibus, deſectibus, & falſitatibus plenum (& liceat ſic verum loqui) ex eo ſaltem, quòd ignoramus auctorem. Et opus fratris Iacobi canonici ſancti Io. in Monte, qui ad hoc ſolum laborauit, vt ſolueret gloſſarum con-
6 traria non ſoluta. Horum autem ſcripta † pluſquam ad octingentarum petiarum numerum aſcenderūt ita quòd præter alia ſcripta, quæ non per modum apparatuum manauerunt, computatis Ber. & prædeceſſorum apparatiibus, plusquā mille petias ſcri-
7 ptorum habuimus. O † quoties experientia docuit ex tanta ſcriptorum multitudine oculis nebulam, capiti dolorem, & menti faſtidium generari. Et hoc fugiunt diuites, plurimum delicati, copiam librorum ad ornatum potius, quàm ad ſui profectum habentes. Studioſi verò & fortis capitis hunc laborem ſuauiter ſupportarent: ſed eis ſæpiſſime defectus pecuniæ librorum abundantiam non permittit. Fuit igitur hęc prolixitas reſecanda, maximè cum ex repetitione dictorum quidam ex libris ipſis parū ſint vtiles; ita, quod congruè dicere poſſum, quod in prologo libri Iob dixit Hiero. querelando. Memini me ob intelligentiam huius voluminis Lyddeum quēdam præceptorem, qui apud Hebræos primus haberi putabatur, non paruis redemiſſe numis; cuius doctrina quid profecerim, neſcio. hoc. n. ſcio, non potuiſſe me interpetrari, niſi quod ante intellexeram. ¶ Studioſi cuiuſcunque ſint ſtatus, lætanti
8 animo ſuſcipiant opus iſtud, in quo † præſciant cōmuniter ordinem hunc teneri: quia poſt rubricarū continuationem & concordantias voluminis decretorum, ad illas ſubmiſſis etiam decretalibus, q̄ poſſent titulis coaptari, ſuper ſingulis ferè capitulis caſus ſummarij deſcribuntur. Magni. n. artificis eſt totum comprehendere ſub exiguo, vt dixit Sen. ad Lucilium epiſtola. 53. ad finem. Secundò capitulorū diuiſio ponitur: quia, vt dicit Tullius in primo Rheto. Partitio perpiſcuam, & illuſtrem totam orationem facit. Et Sen. epiſtola. 88. in princ. Facilius per partes in cognitionem totius adducimur. Et vide, quod not. in prooemio inſtit. §. igitur e quomodo partitio animum incitat, mentem præparat, & memoriam reformat. Sequitur tertiò literalis proſecutio, quę cuiuſq; gradus ſtudentes refi-
9 cit copioſe. Venientes † ad gloſſas inuenient alia tria, quæ, vt quod quiſque deſiderat, facile inueniet, vt dicit Plinius Secundus ad Veſpa. in fin. per tres varios paragraphorum vnum, duos, & tres dentes habentium formas facile diſcernent. Primò. ſ. epilogū, de quo 81. diſtin. §. 1. 1. breuiloquum modum ſummationis ipſarum. Secundò ſuffragium. i. expedientes caſus, mentes, vel textus legum allegata rum in ipſis. hic tamen ſtudentes aduertant, quod
f inter in, & ſuper, f allegatio eſt diuerſa. Sciant † etiā
10 legem ſemel poſitam non facile alibi repeti, ſed remitti, & hoc tum breuitatis cauſa, tum propter materias catenandas, & quia ſæpe inuenient in remiſſionis loco aliam melius propoſito coaptatam. Sub tertio. §. ſuppletiones inuenient gloſſarū ipſarum per apoſtillas, remiſſiones, & alia recitan-
11 da. Quærens † autem, quare modum commenti communiter non ſeruaui, videat quod ſcripſi de teſtibus, fraternitatis, in princip. Ex meis igitur ſuos labores ſtudentes alleuient, & facilius & amplius
12 ſic alleuiati proficiant. Et, cum eis † per fructū ſcientiæ iucundus ſtatus aduenerit, non imitentur prępoſitum pincernarum, qui ſuccedentibus proſperis oblitus eſt Ioſeph interpretis ſui, Gen. xl. in fin. ſed ſaltem animæ laboranti beneficia tot impendant, quòd per ipſorum ſuffragia vnà cum eis ſalutem conſequi poſſim optatam; quod interceſſione gloriosæ virginis, beatiq; Hiero. trinitas prę-ſtare dignetur per ſecula benedicta, Amen. ¶ Sty-
13 lo † plano & pedeſtri, qui delectat, prooemiare ſic placuit. vti. n. altiori licuiſſet, ad quem ſi non attingeret ingenium proprium, docuiſſent innumeri, & maxime Alanus de planctu eccleſię; quem fidēter exquirat, qui mulcetur in his, de quo vide in fine Hieronymiani. Io. Andreæ.

ADDITIONES.

a ¶ Nouella Io. Andr. fuit opus nobiliſſimum, ita appellat Bald. quem pulchrè refert do. Baptiſta de ſancto Seuerino in l. 1. ff. ſi cer. pet. alibi dicit Bald. in conſi. 226. in 1. parte, & in cōſi. 389. in 5. parte, quòd Ioan. And. fuit fons & tuba iuris canonici, & ita etiam dicit do. Barto. Socinus in conſi. 77. colum. fin. in princip.

b Et ſuper. Habetur in Hiero. parte. 4. per Io. An.

c ¶ Hiero. Habetur in Hiero. Io. An. parte. 4. in litera. P.

d ¶ Bernar. Vide Io. And. in prœmio ſpec. vbi ponit nomina eorum,

rum, qui ſcripſerunt, & demum nomina, qui in practica fecerunt opera.

e ¶ Igitur. Ibi vide gloſſ. & facit inſti. de lega. §. ſed non vſque, & ff. de lib. ex. l. 1. & ibi gloſſ. & etiam. D. Ange. de Are. in d. §. igitur, in ea. glo. in fi. qui approbat dicta per Io. And. hic.

f Et ſuper, aliquando ponitur pro præter, not. in l. 1. C. eo. de le. in gloſ. in ver. ſuper his, quandoque ſignificat acceſſionem, ita no. Barto. in l. liberti. C. de oper. li. in 12. col. & vide pulchram expoſitionem domini Bal. in d. l. 1. C. communia de le. in ver. no. hic de dictione, ſuper, quam exponit, ſuper his. i. pro ſecuritate eorum, inducen. pro. q. ad q. ſtatuti dicētis, quod in cauſis vertentibus ſuper inſtr. guarātigiæ procedatur ſummarie &c. quod idem ſit, ſi agatur hypothecaria, quæ ad ſecuritatem debiti interuenit; quod eſt verū, dicit ibi dominus Baldus, ſi agatur contra debitorem: ſecus, ſi agatur contra ſingularem ſucceſſorem, vel alium poſſeſſorem, quod no. quia pluries hæc in facto habui, & obtinui per hanc doctrinam Bal. Quādo iſtud ver. ſuper, inducit pignoris conſtitutionē, vt puta ſi lego vſum, & habitationem ſuper tali domo, not. in l. codicillis. §. inſtituto. ff. de le. ij. & in l. fundus, quem, cū ibi pulchre no. per Bart. ff. de annuis le. & aliqd per moderniores in l. reſcriptum. §. ſi pacto. ff. de pa. & in l. ād diem. ff. de verborum obligation.

SVMMARIVM.

1 *Progmia quidam authores recentiores apparatuum ſcripſerunt.*
2 *Vincentij iuriſconſulti operis inchoatio qualis.*
3 *Innocentij. 1111. Papæ qualis.*
4 *Henrici item epiſcopi Hoſtienſis.*
Goffredus compoſuit ſummam poſt apparatum.
5 *De Hoſtienſi aliorum ſcriptorum ordine.*
6 *Compoſtellani apparatus exordium quale.*
7 *Petri itidem, & Abbatis,*
8 *Bonaguidæ.*
9 *Franciſci, Egidii, & Boatini, Suffragij.*
10 *Fratris Iacobi.*
11 *Nomina ſua quidā ex his authoribus aſcripſerunt operi ſuo, quidam tacuerunt, & an ea ſint ſcribenda.*
12 *Suppletio gloſſarum & num. ſequen.*
Scribentium mos eſt primam gloſſam expedire.
13 *Argumentum gloſſæ primæ.*
14 *Titulus libri qui.*
15 *De materia gloſſæ primæ remiſſiuę.*
Eam quidam ad breuiorem ſummam redegerunt, & quomodo.
16 *Compilationes multæ editæ ante Gregorianam, & à quibus, & cur.*
17 *Compilationis Grigorianæ cauſa quæ.*
18 *Materia libri Gregoriani quæ, & nu. 19.*
19 *Collocare quid in hoc loco. Compilare quid.*
20 *Cauſa finalis proxima vtilitas, & remota beatitudo.*
21 *Studii humani cauſæ quinque.*
22 *Ethica quid, Ethos quid.*
23 *Philoſophię uaria diuiſio, una quarum in theoricam, practicā, & logicam.*
24 *Theorica diuiditur in tres partes intellectualem, naturalem, & mathematicam, uel, quod idem eſt, in Theologicam, phyſicā, & mathematicam.*
25 *Vnaquoq; earum circa quæ uerſetur.*
26 *Tertia quarum ſubſecatur in quatuor ſpecies, Arithmeticam, Muſicam, Geometriam, & Aſtronomiam, & de quibus ſingulæ tractent.*
27 *Practica altera pars philoſophia diuiditur, in Mechanicam, & Ethicam.*
28 *Mechanicæ ſunt ſpecies ſeptem, Lanificium, Armatura, Nauigatio, Agricultura, Venatio, Medicina, & Theatrica.*
29 *Ethicæ officium, & diuiſio trimembris in Monaſticam, & quid doceat num. 30. Oeconomicam, & quid tractet nu. 31. Politicam, & quid tradat, nu. 32 & 33.*
34 *In his capeſſendis quidam debet eſſe gradus, uel aſcenſus, & qualis.*
35 *Logica quid, Eius partes, Demonſtratiua, quæ ad Philoſophos, Probabilia, quæ ad rhetores, & dialecticos, Sophiſtica, quæ ad ſophiſtas pertinet.*
36 *Magica non ſpectat adphyſicen.*
37 *Cauſa formalis quod ab aliis appellatur, modus agendi eſt gloſſę, & eius ſubiectum.*
38 *Modus agendi multiplex.*
39 *Senſus corporis quot.*
40 *Abſque ſenſibus idoneus iudex eſſe non poteſt, & quibus.*
41 *Humores humani, qui, remiſſiuè.*

1 GRegorius † Vt nihil remaneat deciſè non poſitum, ſcire debes, quòd † ex modernis, de quibus. §. dixi.
2 aliqui fecerunt prooemia ante, quàm ad textum deſcēderent. Et † Vincen. nomen ſuum apponēs, & ſuper imperfectione operis veniā poſtulans ad hoc principaliter intendebat, qūo poſtius naturale, quod proceſſit ab exordio rationalis creaturæ, & poſtius propheticum, euangelicum, & apoſtolicum manauerunt iura poſitiua à concilijs tradita, & à Romanis pontificibus. ſuper quorum iurium reſecatione, additione, & declaratione Grego. 1x. ppter cauſas expreſſas in textu laborans, de ipſis vnam compilationem mandauit fieri, in quas ſuas conſtitutiones inſeruit. Phi. & Gof. ſua nomina non ſcribentes ſimili ſermone vſi fuerunt; vltra id opus iſtud diuidētes, vt dī in prima gl. Ber. ¶ Inn. papa † 1111. ſ. dominus Synibaldus de Fliſco de Genua ſine nominis ſcriptione fundās operis ſui principiū ſuper auctoritate Ezechielis. 3. ca. qua dicitur,
3 Venter tuus comedet, & viſcera tua implebūtur, auctoritatem exponens, dixit ventrem comedere, cum ſcripturarum notitiā recipit. viſcera dixit impleri, cum deſiderabilis intentio ſcripturarum ſapore ſa-
a tiatur. legentes a. n. & vacuos remanentes dixit ſimiles his, de quibus dixit Iere. 14. c. venerunt adhaurię dam aquam: ſed vaſa ſua reportauerunt vacua. Monuit ergo cōſtitutionum huius libri lectores ipſarū intellectum ſanum in ventre percipere, & frequenti meditatione digerere, & infra ventris viſcera reponere conſeruandum ad veritatem ſciendam & producendam in opus non ad diuitias congregādas, vel vanam gloriam conquirendam. Et vt facilius conſtitutiones ipſæ poſſent intelligi, dixit ſe quaſdā compoſuiſſe gloſſas, in quibus multa vtilia decidūtur ab antiquis omiſſa: monens doctores, vt in ſcholis aliqua ſumēdo ſibi, reliqua cameræ ſtudio reſeruarēt. Submiſit demum, quomodo de huius compilationis regiſtro has decre. correxerat, quæ communiter habentur in textu corruptæ. prima de elec. c. bonæ. ſecunda, eo. ti. auditis. tertia, de of. ord. quāto. 4. de re iudi. cum inter vos. quinta. eo. titu. cum I. & A. ſexta, de ap. cum ſpeciali. 7. eo. tit. conſtitutis. 8. de cle. non reſi. ex tuę. 9. de prę-ben. pro illorum. ſuper ipſis verò decretalibus nota bitur, qualiter corrigantur. ¶ Ho-
4 verò † ſ. dominus Henricus, qui fuit de Secuſia, vt notauit de reſcri. ſuper litteris, & de rebus ec. non alie. c. pe. in prin. prius Archiepiſcopus Ebredunen, & demum epiſcopus Hoſti. ante, quàm ad nigrum deſcē deret in ſuo apparatu, etiam ſine inſcriptione narrauit, quomodo prius ſummam cōpoſuerat; quā & meritò multipliciter commēdauit. ¶ Et ſcias, quod Gof. è cōtrà poſt apparatum ſummam cōpoſuit. di-
5 cit † demum Hoſ. ſe quaſdam huius voluminis decretales commentaſſe. quod cum ad ſcholaſticorū notitiam peruenisſet, dicit ſe rogatum ab eis, vt pari ſtylo proſequeretur ſingulas ipſius voluminis decretales. Quorūpcibus nolens ſuū laborē, ipſorū vtilitatibus, ſubtrahere cōdeſcēdit. Monēs lectorē, quod ſi in ipſo ſuo apparatu, & in ſumma prædicta cōtraria narrata videret, quæ concordiam per diſtinctionem caſuum, locorum, vel temporum, conſuetudinum, rigoris, & æquitatis, vel aliter nullo modo reciperent, deberet ſuis opinionibus apparatus velut poſterioribus adhærere. Excuſans ſe verſum inducēdo

poetæ dicẽtis.Opere in longo fas est obrepere ſomnum.Monet etiã eos,q̃ peripicatioris eſſent ingenij, vel quos minus impediret occupatio,quòd inuidia & detractione ceſſantibus fraterna charitate, quæ
6 minus bene dixit,emendent. ¶Ber. verò † Compo. nomen inſcribens loquendo cum Sen.dixit ſe prius quam ſcriberet,ſuam ignorantiã ignoraſſe: ſed ſcribẽdo dixit ſe ſuum cognouiſſe defectum,& ſe ſponte-
7 naum reprehenſioni ſubmittere. Nam ſcriptura, 8 quæ dixit,retinens & diuulgans, ſi lapſus fuerit, teſtis,& accuſator exiſtet,ſubmittens, quomodo miſericordia Dei confortatus, opus ſuum aggreditur in quo dixit ſe principaliter inſecuturum de mandato ipſius domini Inn.notabiles quæſtiones de ipſius apparatu, ſolutiones ipſarum in cauſarum deciſionibus approbatas,aliquibus vtilibus, quæ ex ſapientium dictis exercitio cauſarum collegerat, annectendis.Pe.verò†de Samp.& Abb.ſine alia præfa-
8 tione deſcenderunt ad textũ. ¶Bonaguida †de Aretio nomen inſcribens fecit etiam proœmium, dicẽs quòd cum legeret decretales, compoſuit quaſdã gloſſas,in quibus multa erant vtilia,quæ collegerat aduocatus exiſtens in curia tempore Inn.4.quibus lectis petit non ponderari auctorem, vel arborem,
9 ſed auctoris meritum,& fructus effectum. ¶In† Frãciſco,Egi. Gui. & Boa.non habuimus proœmium. ſuffragium etiam caret proœmio, & ignoramus au-
10 ctorem. ¶Frater†laco. fecit proœmium, & nomen ſcribens dixit ſe id ſolum facturum, quod prædixi.
11 ¶Et † quiapatet ex prædictis ſuis operibus aliquos inſcripſiſſe nomina,aliquos non, an ſint ſcribenda, proſequar in Mercu. de reg.iu.li.6.in vlr.quæſtione.
12 ¶Et † quia de more legentium eſt primam gl.expe-
13 dire prius,quam veniatur ad textum,hunc modum etiam in his ſcriptis ſeruãdo ſuppleamus in illa ſup-
14 plenda.& hæc gl.quærit†de quinque in librorũ principijs vſitatis,& illa proſequitur.Et primo ibi, [*Titulus*]adde,hæc duo vltima ponit pro vno,& iſtud vlti-
15 mum non proſequitur:ſed dic, quòd † titulus libri eſt.Incipit compilatio domini Gregorij papæ noni. Et ſi materiam†gl.vis plenius proſequi, vide in ſumma Ho.in prin. Et vltra ibi no.ſcire debes,quod quidam prima tria, & quinq; cum comprehẽdunt ſub vno.iſtſub cognitione cauſæ. Quærentes de quadruplici cauſa,materiali,efficienti,formali, & finali.alij dicunt duplicem cauſam eſſe.ſ.eſſendi,& fiendi.primam diuidunt in materialem,& formalem. ſecundam in finalem,& efficientem. Ad primas duas allegant.32.q.2.quod verò,de conſe.diſt.2.quia corpus, c.panis.& diſtin.4.in ſynodo.Ad ſecundas allegant. 23.q.5.de occidendis,&c. non fruſtra.de alijs. ſ.patebit.de efficienti dicunt,quod eſt ipſe Deus per miniſtros ſuos Romanos pontifices, & principes iura promulgans,& promulgata componens. 25.q.1.violatores. C.de præſcrip.lon.tem.l.fi.16.q.3.c.fin.8.diſt.
16 quo iure.ſ.ti.i.c.i.¶Et ibi,[*Compilationes* 5.] ſ.†approbatas.nam poſt compilationem decreti factã à Gratiano multæ decretales epiſtolæ emanauerunt à curia,de quibus Ber.circa Papi.præpoſitus, poſtea Fauentinus epiſcopus fecit primam compilationem, quædam antiqua iura interſerendo, poſt illam alię decre.ab aliis apoſtolicis manauerũt,de quibus Gilibertus fecit aliam:poſt illum Alanus aliam fecit,
a de quibus Ioan.Vualen.vnam compilationem a fecit,quę olim erat ſecunda. Et dicebatur prima,liber primus.Secunda compilatio,liber ſecundus.Ber.aurem Arch.Compo.moram trahens in curia de regiſtro Inno.3.extrahens quaſdam decre.de illis vnam fecit compilationem;quæ Romana compilatio vocabatur.In qua erant quædam inſerta, quæ Roma-
na curia non approbat.vnde ipſe Inn. per magiſtrũ. P.Beneuentanum notarium ſuum compilationem fieri fecit,quæ tertia dicebatur. Et fuit de decretalibus per ipſum editis vſq; ad 12. an. ſui pontificatus poſtquam adhuc fecit quaſdam alias decre.& in cõcilio generali quaſdam conſtitutiones. ſ.71.de quarum ordine dicam.ſ.de accu.c.ſicut,de quibus fecit quartam compilationem. Demum Honorius fecit quintam,quam magiſtro Tancre. antiquo doctori noſtro,& Arc.Bon.direxit,de quibus omnibus Gre-
17 gorius fecit vnam.Et dicũt†quidam, quòd impulſiua cauſa huius compilationis fuit, quòd cum corã Grego. allegaretur ſecundo anno ſui pontificatus decre.coram, de elec.& nõ reperiretur in compilatione,quia erat extrauagans, idcirco compilationẽ hanc fieri iuſſit.ſed falſum eſt, quòd decre. coram, eſſet extrauagans.erat.n.eo.tit.j.in 4. compilatione.
18 ¶In eadem gl.ibi [*Collocate*] Si gl.intelligeret, quod ipſa † collocatio decret.eſſet materia huius li.iſtud nihil eſſet dicere: quia ſecundùm id idem eſſet ma-
19 teria,& liber,cum collocare ſit†compilare: compilare eſt librũ facere.Sed credo, quòd gloſſ.intendit, quòd ipſę decretales extrauagantes, & conſtitutiones ſuperadditę.ſint libri materia:& quod de collocatione dixit,non dixit ponendo materiam, ſed nouam ſituationẽ materiæ.Dicunt alij,quod ſatis placet,quod bonum communem, quod eſt materia & ſubiectum in ethica,ſit materia huius li.pro quibus facit l.1.in prin.ff.de iuſti.& iu.ibi,ius eſt ars boni & æqui,&c.Si ars,ergo eſt de bono & æquo.ergo bonũ & æquum eſt ſubiectum & materia artis, & huius ſcientiæ poſitiuæ. Sed pro primo dicto facit.§.ſanè, & C.de vete.iu.enu.l.1.§.1.& quod no.in prin. ſſorũ ſuper prima reſpon.dicebat Ho.quòd materia erat
20 quæſtiones,& ſolutiones ſanctorum, & apoſtolicorum.¶In ea.gl.ibi [*vtilitas*] † quod alij dicunt cãm finalem,vt prædixi. & ſcire debes quòd glo. dicit & ponit hic cauſam finalem proximam: cauſa vero finalis remota eſt felicitas,& beatitudo,quæ ſequitur ex cauſa proxima; ad hoc canon.ſ. allegatus, & in proœmio. ſſorum §.diſcipuli.2.in fi. & ibi [*Sciamus*]
21 de quinq; † cauſis,de quibus homines ſtudent, ſ.vt ſciantur,vt ſciant, vt ædificent, vt edificentur,& vt lucrentur,vide per Hoſt.in proœmio ſummæ. §.fin.
22 ¶Et ibi [*ethica*] ethica†mos.ethos ſcietia quaſi mo-
23 ralis ſcientia,diuidunt aliqui Philoſophiam † in tres partes,in theoricam, praticam, & logicam.alij in duas tantùm,& hi etiam variãt: quia quidam diuidũt in ſpeculatiuam, & actiuam,quam aliqui vocant operatiuam. Alij in theoricam, & praticam.
24 Theorica†diuiditur in tres. Intellectualem,quæ eſt circa cognitionem diuinorum.Naturalem,quæ eſt in cognitione inferiorum, & mathematicam, quæ eſt in cognitione terrenorum: vel, quod eſt idem, in theologicam,phyſicam, & mathematicam. pri-
25 ma†de inuiſibilibus,& inuiſibilium eſſentijs. ſecunda de viſibilibus,& viſibilium cauſis. tertia conſiderat
26 quantitatem abſtractam.Cuius quattuor† ſunt ſpecies. Arithmetica,quæ tractat de numeris. Muſica, quæ tractat de proportione. Geometria de ſpatio.
27 Aſtronomia de motu. Pratica † verò diuidit in me-
28 chanicam, & ethicam. Et ſub † mechanica ſunt.7. ſpecies.ſlanificium,armatura,nauigatio, agricultu-
29 ra, venatio,medicina,& theatrica. Eſt autẽ†Ethica quæ habet mores informare, & virtutibus ornare, & diuiditur in tres partes.Eſt ethica monaſtica,quæ
30 docet†quem bene regere ſeipſum, vnde dicitur monaſtica,quæ curam ſui gerens,ſe virtutibus exornat, nihil in vita committens,quo non gaudeat,nihil fa-
31 ciens pœnitendum.œconomica† docet patrem famili-

mili.bene regere familiam.Familiaris.n.officij curã mediocri diſpoſitione componens bene diſtribuit.
32 Politica†ad rectores vrbium ſpectat,docens rem pu-
33 blicam bene regi. nam reipublicæ † curam ſuſcipiens,cunctorum ſaluti medetur ſuæ prudentiæ ſolertia,Iuſtitiæ libra,fortitudinis ſtabilitate, ac tem-
34 perantiæ patientia.Et ſecundùm has partes† debet fieri aſcenſus. Eſſet.n.abſurdum, quòd carens monaſtica promoueatur ad œconomicam. ſ.de æta.& quali.indecorum.Et vide Hiero. ſuper Parabolis.B. & carens œconomica ad Politicam.47.diſt.§.neceſſe,& 48.diſt.per totum.Inde Valerius li.2.c.1.adduci non poſſum,vt credam vrbi vtilem, quem domi ſceleſtum cerno.& facit de verbo.ſigni.forus, in fi.
35 Logica†eſt ſcientia ſermocinalis, de qua & de alijs ſex liberalibus,quid doceant,ſatis per Hoſt.in ſumma,de magiſtris.§.3.Diuiditur autem in demonſtratiuam,probabilem,& ſophiſticam.Prima ad philoſophos.Secunda ad rhetoricos,& dialeticos.Tertia
36 ad ſophiſtas pertinet.Magica†vero non pertinet ad phyſicam.¶In ea.gl.ibi,de ſecundis nup.l.j.& 6.diſ. §.vlti.& 19.diſ.c.1.in prin.& in proœmio.6.li.§.2.in fi.ibi,Morum correctionem, & ibi, In moribus diſciplinam, cum concor.& in proœmio cle.in fi.ex
37 ordij.¶In ea.gl.ibi, [*Modus†agendi* b] quod alij vocãt
b cauſam formalem:& ponit hic formalem cauſam, & modum agendi ex parte tractatus, ex parte verò tractandi,& tractatus in ſingulari cauſa formalis, &
38 modus †agẽdi c multiplex communius eſt: tamẽ eſt
c iſte modus ſtatutiuus, conſultationis, reſponſiuus, vel cauſæ diffinitiuus,vel commiſſiuus. Eſt tamen interdum aſſertiuus.ſ.tit.1.c.1.Narratiuus, de reſc. c.1.de de iura.calum.c.pe.Præceptiuus. ſ.titu.2.c.1. Conſultiuus,de offi.dele.ſuper quæſtionum.§.verũ. Inſtructiuus,de reſcri.cũ contingat,de offi.deleg.cõ ſuluit,ſi fi.Diſputatiuus,de reſti.ſpo.lras.de ꝓbitero non bapti.c.fi.Expoſitiuus,de plus peti.cap.vno, de verb.ſigni.cum olim.Declaratiuus.ſ.tit.2.c.fi.Diſtinctiuus de reſcrip.ſuper literis,de or.cog.c.2.Innouatiuus,de treu.& pa.cap.2.Confirmatiuus,de confir. vti.vel inuti.c.pe.Priuilegiatiuus, de deci. ex parte j. Diſpenſatiuus,de elec.quia diligẽtia.Proteſtatiuus. ſ.tit.j.c.2.verſi.in nullo.Determinatiuus,de cleri.ex. c.fi.Modificatiuus,de iura.calum.c.j.ad fi.Exemplorum poſitiuus,de renun.poſt tranſlationem. Cauſę redditiuus.ſ.tit.2.c.2.Comminatiuus, de exceſ.præla.c.1.Fulminatiuus,de ludæis, ita quorundam. de pœnis,in quibuſdam.Probatiuus,de iudi.nouit.Approbatiuus, de fer.capellanus. Reprobatiuus conſuetudinis,de cõſue.c.1.3.4.& 5.Iuris antiqui, de ꝓſcri.c.3.& 4.opinionis ſ.tit.1.c.2.in prin.& in fi.Iura noua,per quæ probantur prædicta,ideo non induxi quia de formali cauſa huius compilationis nunc agitur. [*Et ibi,Pœnis eorum*] ad moſtrandum hunc ordinem Hoſti.dabat verſus. Iudex, iudicium,clerus,
39 ſponſalia,crimen. [*Et ibi,Senſuum*]† qui ſunt hi, viſus,
40 auditus,guſtus,odoratus,& tactus. [*Et ibi, Idoneus* † *iudex*] vt de quibuſdam probatur. 3.q.7.§.tria. ff.de iudiciis,cum prætor.§.non autem, & eo.tit.l.cęcus. de poſtulando.l.j.§.caſum,& de hoc.ſ.de offi.deleg. cum viceſimum, de reſcr.ſciſcitatus.& ibi, Humo-
41 rum,† de quibus.ſ.de cele.miſ.in quadam. ¶In ea. gloſſ.ibi,[*Non debet*] ſimile de conſe.diſt.4.de trina.& 16.diſt.ſeptuaginta,in fi.& 13.q.2.quia alij.Sed ſimilitudinariæ ſunt & non vrgentes hæ rationes,vt dixi de reſcri.ſi quando.& in prædicta decre.non debet: vnde aliqui dicunt hanc diuiſionem ad ſimilitudinem.5.librorum Moyſi,quos cõtinet pentateuchũ, de decimis.cap.j.vel ad ſimilitudinem. 5.virginum prudentum, de quibus Matthæ. 25. ſecundùm Fran.

ADDITIONES.

a ¶Legentes. Vide ea,quæ ſcribit etiam pulchrè idem Ioan. An. in nouella in proœmio.6.& ibi etiam inuehit multùm contra illos,qui ſimiliter ſtudent gratia contradicendi: quia ſimiliter poteſt aſcribi id,quod hic dicitur:& dicit,quod Machabei ſtudio contradicendi perdiderũt ſanum intellectũ, vt ibi per eũ.

b ¶Compilationem. De duplici compilatione decreti, vi. Io. An. in Hiero.parte vltima in vltima carta.

c ¶Agendi. Alibi dicit glo.in c.hoc quippe. 3.q.6.quòd ſemper modus agendi diligenter eſt inſpiciendus. Et de duplici modo agendi vide pulchrè & latè per do.Iaſo.in l.2.§.quòd ſi in patris,in 10.no.ff.ſol.ma.& ibi etiam allegat inter alia Bal.in l.j. in penul.col. C.qui accu.non poſ.quare dicit ponderandum eſſe & attendendum modum agendi,& ibi Bal.dicit illam gl. in d.c.hoc quippe,eſſe ſingu.& ſcribendam literis aureis.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio proœmij prior.*
2 *Poſterior.*
3 *Præfationem Papa a quo ſumpſit.*
Operis partes ad inſtar quinq; ſenſuum diuiſa.
4 *Salutationis verborum interpretatio,remiſſiuè.*
5 *Gregorius Papa Hugonis nomine appellabatur ante pontificatum eius patria,ingenium & etymo.*
6 *Nomen imperatoris in inſtrumentis præponendum.*
Item Papæ.
De indictione remiſſiuè.
In ſalutatione nomen ſuum poſtponebat olim papa, imperator pontifici ſuum præponebat.
7 *Papa Vicarius eſt Chriſti, Imperator eſt eius filius.*
Papæ magna poteſtas,& qualis.
8 *Inſcriptio epiſtolarum Papæ ſcribens abbatiſſis & alijs.*
9 *Doctores vniuerſitatem conſtituunt.*
Monopolium in eis prohibetur.
10 *Vniuerſitas non eſt quælibet pluralitas, vel ſigillum poteſt habere.*
11 *Doctorum appellatione ſcholares conſtituuntur,ſed non ſemper numero 14.*
12 *Communis res facit & nomen eſſe commune.*
13 *Familia dominum.*
Populus plebs ſenatores includit.
14 *Capituli appellatio includit decanum,vnde quãdoq; decano & capitulo,quandoq; capitulo tantum ſcribitur.*
15 *Monachus quis eſſe non deſinit per abbatiam, ſed ſcholaris per doctoratum contra.*
Rectores ſcholarium nomine ſcholarium comprenduntur.
16 *Compilatio decretalium miſſa Bononiam,& Pariſius.*
17 *Domicilium mora decennii conſtituit.*
18 *Schiſmatico,excomunicato,vel alii priuato gratia ſedis apoſtolicæ,qualis ſalutandi formula.*
19 *Benedictio apoſtolica inſcripta Papæ literis vnde proficiſcatur.*

1 Gregorius. Hoc proœmiũ poteſt diuidi in 4.partes.In prima ſalutatio.In ſecũda, ibi, Rex pacificus, exordiũ. In tertia,ibi, Sanè,narratio.In quarta,ibi, Volentes,concluſio. poſſet etiam diuidi in
2 duas tantùm.ſ.in ſalutationem,& epiſtolam.Epiſtola in tres,& ſic non longè diuerſum.Hoſ.verò†diuidebat in duas partes in ſalutationem, & ꝓſam, vel epiſtolam. primam ſubdiuidebat in tres partes. In prima dicitur quis ſcribit,vſq; ibi,dilectis. In ſecunda quibus ſcribit, vſq; ibi, ſalutem. In tertia ponit, quid optat. ſecundam ſubdiuidebat in 5.ad huius operis ſimilitudinẽ.primam vſq; ibi, Sed effrenata in qua ponit creationis hominis qualitatem. ſecunda vſq; ibi,Ideoque, vbi ponit pronitatem hominis ad peccandum,& vnde procedat, & quomodo temperetur.tertia vſque ibi, Sanè,in qua ponit cauſam promulgationis iuris. quarta vſque ibi; volentes.In quarta ponit ſuam intentionem, in qua ſecundum
a eũ nos reddit dociles:quia gaudent breuitate a mo-

derni.Beneuolos, vbi dicit, ad communem vtilitatem.attentos,vbi dicit, addijcientes ; & hoc eſt proprium ſcripturarum, hæc tria, vel eorum alterum operari,vt dixit Hiero.in prologo Ioelis . In quinta præſentem confirmat compilationem,& aliam fieri prohibet.Et dicit † Gof.quòd Papa ad inſtar iuris conſulti præfationem poſuit.ff.de ori.iuris.l.j.de re. cre.l.j.Aequiparabat autem Hoſ.quamlibet ex his partibus vni corporeo ſenſui.Primam viſui. Secundam guſtui. Tertiam auditui . Quartam palpatui. Quintam odoratui.de qua æquiparatione:quia parum vtilis,& quia conuerti poſſet,nō curo . Eodem modo æquiparare voluit ipſis . 3.ſenſibus. 5.libros huius compilationis eo ordine,quo.ſ.& illud etiam propter prædictas rationes omitto. Quod etiam videre potes per eum in proœmio ſummę.§.quis modus.¶ Ad intellectū,† autem verborum huius ſalutationis , & eorum , quæ dici ſolent in ea,videas & hic repetas,quę notaui in ſalutatione ſexti libri.Gregoriusſprius vocatus Hugo de Araneâ, vel Hugolinus ſecundùm Boa.& fuit Campanus , ſicut in not. 3.dixit Vin.quòd iſte Gre.fuit perſpicaciſſimi ingenii,& eminentiſſimæ ſcientiæ in vtroq; iure.Et dixit Philip.quod non ſedit excellētioris ingenij, vel eminentioris ſcientiæ in cathedra piſcatoris. quod verbum de Bonifacio ponit Archid.in proœmio ſexti libri.Interpretatur autem vigilans.& bene vigilauit hoc opus faciens, vel fieri procurans ſecundùm Pe. & Abb.Et etymologizando dicitur quaſi gregem regens,vel quaſi gregem ligās doctrina fidei,vel morum.¶ Et ſcias† quòd ſicut nomen imperatoris b in inſtrumento præponitur, in auth. vt nomen imperatoris.do.in prin.col.5.ſic & nomen c papæ;& in dictio præponi debet.de indictione vide,quod dicā ſuper data ſexti libri in quæſtione de nomine . contra.12.q.1.dilectiſſimis,ſecundùm Vicen.ibi ſe papa in ſalutatione poſtponit. dic illud fuiſſe ſecundùm ſtatū & vſum eccleſiæ primitiuæ , ſecundùm quem etiam interdum imperator ſe Romano pontifici p̄mittebat.27.diſtin.victor.ſic & Plinius Secundus in prin.libri naturalis hiſtorię ſe Veſpaſiano præmiſit, & adde quod dicā. ȝ.de cri.fal.quàm graui.[*Seruus.*] contra, nonne † ipſe vicarius eſt Chriſti, de tranſla. quanto.& imperator eſt eius filius.96.diſt.ſi imperator.C.de ſum.tri.inter, & 10.diſt.vides . dicit Vin. ꝙ magna eſt eius poteſtas:ſed debet eam conformare publicę vtilitati,de fo.compe.c.vlt.[*Dilectis,*]Amore ſpirituali,non carnali,de præb.graue, vt ec.benef.c. vno,Egi.[*filiis*] in Chriſto,non in carne, Egi.non tñ † exprimitur,in Chriſto,niſi cum ſcribitur Abbatiſſis, ſororibus,regibus, vel reginis ; de hoc in ſpec.de reſcri.præſen.§.ratione formæ,in princ. [*Doctoribus,*] qui vniuerſitatem† faciunt.ȝ.de conſti.ex literis. Caueant tamen,ne faciāt monopolium,puta, ne vnus recipiat ſcholarem alterius . C.de monopo.l.i.non tamen† quelibet pluralitas eſt vniuerſitas,vel poteſt habere ſigillū;de hoc.ȝ.de exceſ.præla.dilecta, Vin. ¶Scholaribus, quæro † an appella.ſcholarium doctores d includerentur?dicit Egi.ꝙ ſic, per decre.vltimam de ſimo.ȝ.de ꝓcura.quia in cauſis,cū hoc,ꝓ † quo ſcribit,ſit cōe,non ſingulare,ad hoc de reſcri. edoceri.vnde ad maiorem expreſſionem poſitum eſt de doctoribus.alle.ff.de verb.ſigni.familiæ, inſti. de iure natu.§.plebs autē,vbi familia † dominū,populus,& plebs ſenatores includit.all.in contrarium de cōceſ.præb.poſt elec.vbi appellatio † capituli nō includit decanū.rñdet,ꝙ illud eſt allegatio , cū aliàs bñ includatur,de exceſ.prel.quia cunctis.§.j.li.6.vñ quandoq; ſcribitur decano,& capitulo,de poſtulando.c.j.de elec.cum nobis olim.quandoq; tñ capitulo,de poſtulan.c.fi.de elec.Meſſana,cum ſi.tu dicas, quòd quò ad thema huius proœmij ſuperflua eſt quæſtio, vt patet ex.3.gl. Sed quò ad alios caſus dic verbum,ſcholarium , poſitum in reſcriptis ad lites vel priuilegijs odioſis non includere doctores aliàs non ſcholares. ad quod facit de reſcri.ſedes, de reg. iu.odia,li.6.de locato.c.1.& quod dixi in quæſtione de priuilegijs huius ſtudij in Mercu.de reg.iu.cum quid prohibetur,li.6.non obſtat decre.vlti.de ſimo. & ibi dicam.vel aliter per Abbatiā† non deſinit quis eſſe monachus:ſed per doctoratū deſinit eſſe ſcholaris;vnde illud.c.& ll.prędictę,fateor, quòd ꝓbāt appella.ſcholarium comprehendi rectores ipſorum. [*Bononię.*] aliàs† Pariſius.vtrobiq; . n.fuit miſſa compilatio,Ho.[*commorantibus,*]elapſo† decennio intelligitur ibi habere domicilium.C.de incolis . l.2.li.10. quod intelligo præſumi ex curſu tēporis.ff.de vſur. cum de in rem verſo,Vin.adde,quod not. Accur.in prin.l.2.[*Salutem*] hæc ſubticetur† in literis,quas papa dirigit,Hoſti.ſchiſmatico , excommunicato, vel alteri,cui ſubtracta ſit gratia ſedis apoſtolicæ. facit. 32.q.1.admonere,in prin.ſed ſcribitur , ſpiritum cō ſilii ſanioris,vel ea pati,quæ agere meditaē ſm Boa, ſm quē tacetur hic verbum ex vſu,vel præuio mentis affectu,& loquitur Papa in tertia perſona , quaſi ſumat vicem, vel perſonam nuntii ſecundùm eum [*Apoſtolicam*].i. quæ data † fuit apoſtolis. uel ſic dicitur,quia datur ab apoſtolico ſecundum Egi.

ADDITIONES.

a Breuitate.vt l.ampliorem.§.in refutatoriis. C.de appel. & per gl.in l.j.ff.quod met.cauſa, & per Imo. hic & per doc. legiſtas in locis ſupra allegatis.

b ¶Imperaroris.Vide Bartolum, & ibi pulchrè ſcribentes in rubrica ff.de oper.no.nun.& latè d.And.Barba. in repe. deſi.inſtru.4.fol.

c ¶Nomen.Et per Cardi. hic in ver. nunquid in inſtru. & uide per gl.& Io.And.in c.inter dilectos, de fide inſtru. & ſpec. de inſtru.edi.§.ij.in 1.col.& in §.inſtrumentum,ver.item ꝙ non eſt,& per d.Bar.in auth.vt præponatur no.impe.in 1.no. qui enumerat, quæ ſunt illa, quæ debēt in inſtrumentis apponi. & plenius in l.generali.C.de tabu.li.10 & per cano. in d.c. inter dilectos & quod no.in c.quoniam contra falſam,in gl. antep. extra de proba.& propterea dicit gl.in d.auth. vt præponatur no.imper.in 1.no.plurimā auctoritatem dari inſtro ex memoria principis.alle.no.C.de teſta. l.omnium,& per Io. de Imo. in proœmio decre.in 3.col. qui recitando Ioan.Andre.tenet, ꝙ hic & per Ioan.Andre.in data 6.in nouella.Quod idem firmat.d.Abbas hic in 4.col.& per d.Alex.& Mod.in rubr.ff.de noui ope. nunti.Et ibi ponunt moder.vnam pulchram.q.melius examinatā,quàm alibi, ꝙ Chriānus cōficiens inſtrm inter duos Iudæos tenetur inuocare nomen dñi noſtri Ieſu Chriſti,&c.& ita obſeruat conſuetudo,&c.& vide do.Bar. in 1.cōſti.fforum qui per illum tex.hoc tenet in v.col. in ver. ex quo optime colligitur.

d ¶Doctores.vide hic Feli.de iſta quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Conſilium & ſcopus pontificis in hoc exordio, & quare ius poſitiuum fuerit promulgatum.*
2 *Exordii huius, & Ioannis Papæ in Clementinas conſtitutiones differentia.*
3 *Pacificis appellatione hic intelligitur Chriſtus, & nu.4.Etymologia pacifici.*
Regum proprium.
4 *Cæleſtium & terrenorum deus diſpoſitor .*
5 *Modeſti ſi eſſent ſubditi, non fuiſſet neceſſarium ius poſitiuum.*
Si lis nulla eſſet, non indigeremus actibus iudiciariis.
6 *Cupiditas occupat omnis profeſſionis uiros.*
7 *Pacis æmula quid ſignificet Auari, & Dominationis cupidi natura.*
Litis appellatio tam extraiudicialem, quàm iudicialem amplectitur .
8 *Lites ut odioſe reſtringuntur.*
Nobilitas quid pariat. Iurgium ad iudicium refertur.
9 *Quotidie pro aſſiduè item ſemper, & perptuum.*
10 *Authoritate ſua quis poteſt obuiare defenſionis ſuæ cauſa.*

11 *Impli-*

11 *Implicitum quid.*
12 *Ius compoſitum ad ſeruandum humanum fœdus.*
13 *Abuſus uariis pœnis punitur.*
14 *Repudium & Diuortium quorum.*
15 *Exulare quid.*
16 *Legis officium, & etymon.*
17 *Deſcriptio.*
18 *Prodere quid hic.*
19 *Noxius quis.*
20 *Regula quid.*
21 *Lædere nec ſeipſum quis permittitur .*
22 *Operis huius commendatio, & utilitas.*
23 *Epiſtolæ decretales habent uim conſtitutionum.*
De conſtitutionum diuerſis nominibus, & remiſſiuè.
Decretum quibus modis dicitur..
24 *Similitudo interdum utilis & quæ ſequenda.nu.25.*
26 *Confuſio uitanda.*
27 *Variare, & uacillare quid.*
28 *Vigilantibus iura ſunt prodita.*
29 *Raimundus compilator qualis, & vnde.*
30 *Actio ex ꝓmiſſo non datur apud Catelanos, tenētur tñ de dolo.*
Compilationes antiquæ decretalium quales.
31 *Decretalis extra hoc volumen allegator qua pœna teneatur & item iudex.*
32 *De principiis decretalium ſuperfluis quid dicendum, remiſſio.*
33 *Snia lata per contrarium intellectum, quid agendum, remittit.*
34 *Declarator eſſe poteſt aliquando, non iudex.*
35 *Tantùm, aduerbium reſtringendi uim habet.*
36 *Edictum de compilatione eſt prohibitorium.*
37 *Rubricæ ne auctenticæ decretalium ſint.*
38 *Per conciliorum compilationē hanc quid tollere intelligatur auctor.*
39 *De compilatione antiquata quid allegari poſſit.*
40 *Allegatio huius compilationis qualiter nunc , & qualiter olim facienda.*
41 *Legis generalis nota, remiſſiue.*
42 *Factione prohibita an prohibeatur allegatio.*
43 *Epilogus gloſſarum.*
44 *Ex Suffragio gloſſarum.*
Seruum appellat ſe imperator, & quibus uerbis.
Omne bonum debet eſſe manſuram.
Iudices contenti eſſe debent fiſcali ſalario.
Quid honeſtum ſit, non ſolum quid liceat , conſiderandum.
Via conceſſa per fundum, per omnes eius quoque partes uidetur conceſſa: Ciuiliter id tamen intelligendum.
45 *Ex Suppletionibus gloſſarum.*
Studii priuilegia habet curia Romana.
46 *Reſcripta ad lites non extenduntur ad alias perſonas, neq; res.*
47 *Compilationis huius exempla ad ſolennia ſtudia miſſa.*
Ex ſuppletionibus gloſſarum in proœmium.

1 REx. Exordium,in † quo principaliter intendit oñdere, quare ius poſitiuum fuerit promulgatum,& ipſius iuris effectū dicēs, ꝙ ſi hoīes eſſent pudici,pacifici , & modeſti ſm diſpoſitiones creatoris , non fuiſſet neceſſarium ius poſitiuum . Sed quia hoīes ſunt cupidi ad aliena , iō lites inſurgunt, quæ niſi ꝓ iuſticiam reprimerentur,in mūdo non eſſet cōcordia:& ideo ius proditum eſt, vt talem cupidum appetitum refrenet , & hoīes in tribus iuris præceptis informet.Et ſic ſoluit in hoc exordio, qđ obiici poſſet,ius poſitiuum eſſe ſuperfluum , quaſi ſufficeret naturale. aliàs de imperfectionis opere notaremus creatorē, contra id de baptiſ. maiores, verſi.ſed adhuc.In quo † aūt differant exordia Bonifacii,& Ioānis ab iſto,vide in proœmio Clemē.no.in gl.2.[*Pacificus.*]† i.Chriſtus.Phi.vel.i.deus pacem faciens, & nihilominus iuſtitiam, qđ regum eſt proprium,vt 23. 4 q.regum,Gofr.[*Diſpoſuit.*]cuncta.†.n.cœleſtia, & terrena diſponit,de reliquiis & vene.ſan.c.j.ī prin.li.6. [*Pacificos*] qualis ipſe, vt ſ. dixit. [*Modeſtos*] & ſi ipſi † ſubditi tales eſſent ſm diſpoſitionē & voluntatem creatoris , nō fuiſſet neceſſariū ius poſitiuū.ſi enim nulla lis eſſet, ad quid indigeremus titulis, de libel. ob.de litis conteſta. Et idem in ſimilibus. [*Effrenata*] ad ſimilitudinem equi effreni , de homi.c. dilectus. 6 circuit,& † occupat oīs profeſſionis viros ſm Pet.& Abb.& ſimile,qđ dicit Io.de Gratiano, 1.q.j. ēt corde. inducit Hoſt.& Egi.ſimile,ꝙ dicit lex, effuſa cōcupiſcentia.in auct. quibus modis nā. efficiant ſui. 7 §.ſi vero, col.7.[*Pacis*a† *emula.*]i. pacē odiens, Egi.vñ auarus,vel dñationis cupidus, vel ob id elatus non deſiderat habere conſortem. 23.q.7.quod aūt, ſm Hoſt. [*Litium*]extraiudicialium,& ſm Phi.ēt de iudicialibus intelligitur : qui dicit,ꝙ per ꝓſus erat mater criminum,quibus litis materiam creant.C.de iudi. 8 properandum,in prin.Reſtringuntur ergo† vt odioſę.ȝ.de reſcrip.nonnulli;& ponebat verſum,Nobilitas faſtum: faſtus litem parit:armat lis odiū. capiūt hæc tria mortis iter.[*Iurgiorum*] iudicialiū,de ver.ſi. 9 forus,Hoſt.[*Quotidie*]† i.aſſiduè ; & valet ad teſtes, qui dicunt aliquid ſemp, quotidie factum. Nam & cauſa ſtillicidii dicitur perpetua, q̄ non ſemp cadit. ff.de ſer.vrb.præ.foramen,de cler.non reſi.ex parte, el 2.ſed Vin.& Pe.de Ab.& Egi.qui ēt alleg.de p̄b.ſi- 10 gnificatum. [*Conatus*] accuſatiui caſus,Abb.i.vires. Egi.[*Sua uirtute*]no.ar.ſm Vin.ꝙ auctoritate† iuris p̄t qs p ſe obuiare ī prin.,ꝓ defenſione iuris ſui,& anteq̄ ꝓſumaē debitū.8.diſt.mala,de hoc. C. de Iudæis.l. nullus,[*quæſtiones*]accuſatiuum.[*Ipſius*] effrenata cu- 11 piditatis,[*Implicitas*] † i.implicitas,ĩdeterminatas,& occultas.P. [*ius*]accuſatiuum.[*Humani fœderis*].i.com 12 poſitum † ad ſeruādū humanū fœdus,Ho. [*Abuſus*] 13 qui † variis pœnis punitur,vt dicetur.ȝ.de pœnis, calūniā,Phi.& erat ſm Hoſt.peruersè,& malè allegātiū. ȝ.de reſcrip.diſpendia,de decimis , ad audientiam. 14 [*Repudii*] metaphorice loquitur, dicitur enim † repudium inter ſpōſos, & diuortium inter carnaliter b coniunctos. b ff.de verb.ſig. inter ſtuprum §. diuortium. Phi. tñ & inter coniuges datur repudium, vt 15 ibi. [*Exularet*] i.in exilium † poneretur,Ho. [*Lex*] †q 16 diuinas & humanas res benè diſponit,& omnē iniquitatem expellit.C.de vete.iu.enu.l.1.Vin.in prin. vnde dicitur lex, quia ligat, vel legitimè agit obſeruatores remunerando, tranſgreſſores puniendo. 3. 17 di.oīs lex ff.de iuſt.& iu.l.j. Eſt†autem lex cōſtitutio ſcripta, iuſta præcipiens,& cōia prohibens.i. di.lex 18 eſt.23.q.4.ſi eccleſia,in fi.Phi.[*proditur*] †.i.de nouo ꝓmulgatur,vel.i.aperitur,& manifeſtatur,Ho.[*Noxius*] abſtineret† neſciens &c.ȝ.de cōceſ.præb.c.2.in 19 c prin.lib.6.& exponit Pe. i. nocēdi volūtas. [*Regula*] c 20 † qđ ſit regula,habes.3.diſt.regula,& plenè.ȝ. de re- 21 gu.iu.lib.6.ſuper Rubrica.[*Alterum*]† nec ſeipſum. quid de clerico,qui ſe percutit.an ſit excōicatus, dicam. ȝ.de ſentē.excō. contingit.j.[*Sanè*] narratio,in 22 qua comendatur † hoc opus principaliter propter duo.primò propter diſpendium antiquarū conſtitutionē.ſecundò ꝓp vtilitatem nouarū, vt ibi, adiicientes. diſpēdium verò antiquarū conſiſtebat primò in diuerſitate voluminum.ſecundò in nimia ſimilitudine,tertiò in contrarietate. quartò in prolixitate.& ex his. 4. inducebatur confuſio. quintò in incertitudine ex curialitate. omiſit ſextum de inuti- 23 litate [*Decretales epiſtolas*] † quæ habent vim conſtitutionum canonum.19. di.c.j. & de diuerſis conſtitutionum nominibus dic,vt no.3.di. in ſum. & per Ho.in proœmio ſummæ.§. quo noīe.& de diuerſis modis,quibus dicitur decretū, hī in ſpec.de primo & ſecundo decre.in prin.[*Nimiam*] benè dicit, quia 24 † quādoq; ſimilitudo non eſt ſuperflua, vel inutilis, vt ſi diuiſione iuris aliqua adiuuentur, vel propter

ſepa-

ſeparationem difficilem euitandã;ne ſi clauſula aliqua ſeparetur ab aliis, quibus eſſet commiſta, totũ confunderet intellectũ. C. de nouo codice cõpo. l. j. & C. de vete. iu. enu. l. 2. §. ſi quis autem, ſm Phi. dixit Hoſt. q aliqua ſimilia remanſerunt, ſine quibus poterat cœna duci: ſed offert contraria oĩa ſaluaturũ.

d [*Similitudinem*] d ſequenda † eſt ſimilitudo, cum talis
25 eſt, quæ diſſimilitudinem nõ habet. ĵ. de conſti. trãſlato. ĵ. de appel. vna. 27. q. j. nuptiarũm. ff. ad l. Aquil. l. illud. & Ariſtoteles oſtendit, g̃ tancumque differẽ tiam oſtendimus, q non eſt idem, & calami & atramenti mutatio ſimilitudinis aufert per oĩa puritatem, in auct. de inſtr. cau. in prin. Vin. Et adde quod
26 dixi. ĵ. ti. 2. c. tranſlato. [*Confuſionem*[hæc † vitanda eſt etiam in licitis. ĵ. de reli. dom. c. vlt. ſm Vin. & eo. ti. c. j. lib. 6. & facit quod no. de reſcri. cap. 2. eo. li. [*vacillant*[variare † eſt contradicere: vacillare eſt non ſe
27 firmare in altero contrariorum ſm Pe. & Abb. & di cam. ĵ. de teſti. cogẽ. c. præterea, in fi. [*Studentium*]qa
28 † vigilãtibus iura ſunt prodita. ff. de his, quæ in frau. cre. l. pupillus. in fi. vnde verſus. Si qs forte cupit &c.
29 Ho. [*Raimũdum*]† irum religioſum & valde litteratũ,
30 oriũdum de Cathalonia, vbi † non dat actio ex promiſſo. teneri tamen debet Catelanus, e qui variis p̃miſſionibus & ſutilibus inuitationibus detinet viatorẽ ſaltem de dolo. ff. ſi quis cau. l. ſi actio, Vin. & ſimile qđ not. j. q. j. duces, in fi. [*Refecatis*] protendebat verba ſua Bonagui. qũo in antiquis cõpilationibus erant æquæ ſnĩæ inter iniquas, ſicut lilium inter ſpinas, tribulos, & herbas peſtiferas, quę hodie ſunt re ſecatę, & nil aliud notauit in proœmio. [*Superfluis*]
31 qui ergo † decretales antiquas hoc volumine non inſertas in iudiciis allegaret, crimine falſi teneretur. C. de nouo codice faci. l. 2. §. hunc igitur: & etiã iudex, qui audientiam cõmodat. C. de vete. iu. enu. l. 2. §. hæc igitur omnia, ſm Phi. vide quod dicam ſtatim ſuper verbo, aliam. Solet hic opponi, quod dicam & ſoluam. ĵ. de libel. ob. c. ſignificantibus. Item
32 de principiis † decretalium, quę ſæpe vñr ſuperflua. exemplum. ĵ. titu. 2. c. 2. & c. cũ oẽs, & c. ſe. So. vt dicã
33 de iure pa. nobis, in prin. [*Declarantur*] nunquid † ſententia lata per priorem cõtrarium intellectum debeat reuocari, matrimonia ſeparari, vel ſacramenta iterari, notauit. ĵ. de cõſti. c. vlti. Et no. q qñq, de-
34 clarare † poteſt, qui iudicare non poteſt. ĵ. de ap. ſolicitudinem. de offi. le. ſtuduiſti. Vin. Volentes conclu
35 ſio [*Tantum*]aſtringit † negatiuam alias excludẽdo, vt de cauſa poſſe. & proprie. cum eccleſia. [*Compilatione*] & ſic edictũ † de cõpi. eſt prohibitoriũ. Aliqua ſimilia no. hic Vin. de quibus dicã. ĵ. de ſpõ. cũ apud.
37 [*Vtatur*] no. ſm † Vin. rubricas auctẽticas. de hoc in p̃mio. 6. li. §. ſanè, & in ſpec. de diſpu. in fine. [*Aliã*]
38 dixit † Vin. q p hoc cõpilatio ſtatutorũ factorũ in ali quo concilio non tollit: qa de illo Papa nõ intẽdit, cũ ſibi ſint ſolùm acta vnius concilii; & hic intẽdat de diuerſis apoſtolicis reſcriptis, vel epiſtolis coadunationem in vnum. Itẽ non intendit ſm eũ Grego. tollere niſi ordinem ſcripturarum præteritarum, & pluralitatẽ corporũ in vnum corpus redigere vult, ſingulas partes, vel capitula locis congruis inſeren-
39 do. 16. di. 70. dixit † etiam p canonẽ. 7. di. fuerunt, q ſi dubitat de decre. hic p̃tenta, qua ſ intelligi dẽat, partẽ reſecatã ĩducere poſſumus; qđ verũ eſt, ſi ſit remota: qa ſuperflua, vel prolixa, non qa iuri ĝria. Idẽ Pe. & Abb. & vide qđ dicã de pur. ca. c. j. ſup vlt. gl. q etiã
40 hoc dixerunt, q † ſicut iſte liber olim dicebat extrauagantiũ, qa decre. vagabant, vt ſ. ſic ẽt hodie dici dẽt allegando extra, quaſi extra volumẽ decretorũ.
41 Notauit † etiam hic Pe. de Sam. modos, q̃bus lex generalis cognoſcitur, quos notauit. ĵ. de elec. vt circa,
42 li. 6. [*Facere*] Factio, nõ † allegatio prohibet ſm Gof.

& Egi. qđ reprehendit Hoſti. Si enim non põt fieri, qũo poterit allegari? Gof. habuit reſpectũ ad cõpilationes antiquas, & bñ dixit. ¶ Secunda † gl. recitetur per modũ qõnis, quare ſe vocat ſeruum &c. ¶ Gl. 3. per obiectionem, q cõpilatio non ſit generalis, nec oẽs liget, ex quo ſolũ Bon. &c. ¶ Glo. Quia non, in fi. opponit de contrarietate littere. ¶ Glo. hæc ſunt, recitetur obiiciendo, vt ſup ea ſuppleui. ¶ Gl. vlt. obiicit, ſoluit, ſolutioni opponit, & oppoſitioni rñdẽt: demũ principali obiectioni dat ſecundam ſolutionem. vltimò format, & ſoluit duas qõnes. ¶ In gl. 2.
44 † ibi. [*I. i. circa prin.*] Ibi, quo ſermone; aut quibus operibus dignas Deo gratias agere valeamus, q per me vltimum ſeruum ſuum eccleſiæ ſuæ iniurias vindicare dignatus eſt. [*& ibi. §. Illud quoque.*] ibi, Quoniã omne bonum, quod ſiue à Deo acquiritur homini bus, ſiue ab imperio ſequente Deo eſſe manſurum. ¶ In glo. quæ eſt, ibi, [*Cogitatio.*] propter hoc ibi iudicibus præcipitur, q mundas teneant manus abſtinẽtes ab omni acceptione, his contenti, quæ dantur à fiſco. ¶ In gl. hoc ideo ibi. §. [*ex cauſa.*] hanc & ſe. vide in prin. c. cæterum, ſuper glo. 2. ¶ In gl. hæc ſunt, ibi [*Semper*]ſequitur in cõiunctionibus non ſolùm qd liceat conſiderandum, ſed & quid honeſtum ſit: & ibi. §. pe. inquiret magiſtratus in datione tutorũ de ipſorũ moribus. ¶ In glo. vlti. ibi [*Si cui,*]conceſſa via per fundum per quamlibet eius partem cõceſſa vĩ,
45 ciuili tamẽ modo, vt itineret †, qua æquè cõmodè facere poteſt cum minori fundi detrimẽto. ¶ In gl. 2. ibi, [*Pẽ eſſet*] Matth. 23. Mar. 10. & 9. q. 3. nullus, & maiorem, qui miniſtrat &c. 23. diſt. c. diaconi vlt. Et apoſtolus omniũ me ſeruum feci: & ideo ad. Cor. 9. 28. q. j. iam nunc. ¶ In e. gloſſ. ibi, [*Seruum*] etiam ſi ſit fugitiuus, Vin. ff. de acq. poſ. l. j. §. per ſeruum, q, quod intellige, ſi ab alio non poſſideẽ, vt ibi. ¶ In e. gl. ibi, [*eccleſiæ.*]vel dic vt dixi in p̃mio. 6. lib. in 4. gl. ¶ In ea gl. ibi, in prin. colla. 2. & ĩ p̃mio. 6. li. §. j. ¶ In e. gl. in fi. dic, lib. 6. ¶ In gl. 4. ibi, [*tuæ fraternitatis*] hodie curia Romana habet priuilegia ſtudii, de priuileg. c. 2. lib.
46 6. Ibi, Cum olim, † in reſcriptis ad lites loquuntur, quæ non extenduntur ad alias perſonas, vt in c. præal. P. & G. neq; ad alias res inuito reo, vt in c. cũ olim. Et ibi, [*Generalius*] licet hoc fatear: tamen dic, q plura † exempla huius compilationis ad ſolennia ſtudia miſſa fuerunt. ¶ In ea. gl. in fi. adde, quod no. 82. diſt. propoſuiſti, in gl. ex hoc, in data. 6. lib. in vlti. gl. ¶ In
47 gl. per talem, in fi. & in clemen. eod. titu. ſi ſummus.

ADDITIONES.

a ¶ Pacis. de pace vide gl. eiuſdem Io. And. in cap. cum æterni, de ſen. & re iudi. in 6. & ibi etiam habes propter quod hodie non ſeruatur pax inter homines.

b ¶ Coniũctos. Adde tex. meliorem cum no. per gl. ibi in c. q aũt in §. item ſi coniuges, in gl. in ver. negat, quæ allegat d. §. diuortium hic allegatum per Ioan. Andre. & vltra vide etiam text. cum no. per gl. in l. quod Seruius. ff. de condi. cã da. in ver. in diuortium, quæ gloſ. allega. ad hoc etiam l. inter diuortium. ff. de verb. ſignifi.

c ¶ Regula. Vide Bart. in l. j. ff. de reg. iur. qui multipliciter declarat, quid ſit regula.

d ¶ Similitudinem. vide, q ſimilitudo cẽſetur eſſe quædam paritas, no. Baldus in c. ſedes apoſtolica, de reſcrip. in 2. col. no. in clemen. exiui de Paradiſo. §. cum aũt natura termini reſtrictiui. de verborum ſigni. & Bal. in l. non poſſunt. ff. de leg. idem Bal. in §. pòrrò, quæ ſit pri. cau. bñ. amitt. in vſi. feu. Et de ſimilitudine vide Gemi. in c. ſi ciuitas. §. ratione. de ſen. excõ. in 6.

e ¶ Cathelanus. . vide Baldum hic in 7. colũ. qui etiam dicit formaliter. Caue tibi ergo a Cathelanis.

SVMMARIVM.

1 *Dei poteſtas & imperium quale.*
2 *Diabolus princeps quorum.*
3 *Peccatores vaſa ſunt iræ, id eſt vitiorum.*
Si peccant ex neceſſitate, pœna non afficerentur.
4 *Statim pœnitendo non videtur diuertiſſe.*

5 *Oculi*

5 Oculi pudici quid, & impudici quid efficiant.
6 De virtutibus cæteris alij poſſunt iudicare.
7 Pudicitiam ſola nouit conſcientia, quæ quidem pudicitia mulieribus maximè conuenit, nu. 8. ¶
9 Temperantia diuinum donum, & in quibus ea conſiſtat.
10 Luxuriæ furor quæ operetur.
11 Notam quæ ſpecialem deſiderant, niſi ſpecialiter notentur, intelliguntur neglecta.
12 Nobiſcum particulæ interpretatio.
13 Iuſtitiæ uirtus quæ.
14 Contraria ſoluendi modi diuerſi, remiſſ.
15 Decretalis ſiqua poſita eſt in hac compilatione, cur poſita.
16 Iſrael non includit tribum Iuda, nec Beniamin.
17 Dies datur pro uno milliari, quod ſupereſt.
18 De decretalibus emanatis poſt hanc compilationẽ ante compilationem lib. 6 quid iuris.

1 EX. In prima gloſ. in fi. † eſt rex regum, & omnium poteſtatũ. 8. diſt. quæ contra mores, in fi. Gof. & Malachiæ. i. in fin. rex magnus ſum ego, dicit dñs. & Apo. j. ipſi gĝia & imperium in ſecula ſeculorum. ¶ In gl.
2 2. [*in fi.*]Sed diabolus † dicitur princeps mundi. 32. q. 2. c. j. qđ dic vt ibi, & de pœn. di. 2. ſic. n. alibi princeps vitiorum, de pẽ di. 2. princeps. ¶ In gl. 3. in fi. verſi. [*ua ſis ire,*]quod aliàs eſt capitulum. Sunt † autem peccatores vaſa irę. i. vitiorum. i. diſt. illud quoque, in fi. ſicut dicimus vaſa vini, vel olei. Illis autem Deus non
3 inferret pœnam, ſi ex neceſſitate peccaſſent. ¶ In gl.
4 4. ibi [*Coram domino*] quaſi † ſtatim pœnitendo non videantur diuertiſſe, de pœni. di. j. diuortium. ¶ In gl. 1. [*Caſtos in fi.*]& 23. di. his igiẽ, ibi, nõ vagi oculis, Vgo
5 de Follero. Pudicus, † oculus ianitor eſt cordis, & excludit, q quid indecens nouerit. Impudicus quærens, quod placet, per oĩa diſcurrit, volentes intrare patitur; nolẽtes hortatur. Inde oculi prima tela ſunt adulteræ. Sen. de re. fortuitorum. Oculi irritamenta ſunt vitiorũ, & duces ſcelerum. Hier. ad Furiã. e. ſpeculum mentis eſt facies, & taciti oculi mentis fatentur arcana. tñ in epiſtola ad Fabiolã. e. fatetur, q de
6 cæteris † virtutibus poſſunt alii iudicare: pudicitiã ſola nouit conſcientia; vñ in die iudicii &c. ibi vide
7 ad idem ĝ Eluidium. c. maxime autem † mulieribus cõuenit; vñ Hier. ĝ. Iouini. G. multa ſunt, q̃ p̃clarè ingenia uirorum illuſtrant: Mulieris propriè virtus eſt pudicitia. ¶ In gloſ. j. pacem, ibi dr. Matthę. v. c. ¶ In
8 e. gl. [*in fi.*]& exponit † pe. de. i. non litigioſos. ¶ In gl.
9 ſe. ibi [*temperatos*] temperantia † eſt diuinum donum rõnis ĝ libidinem, & motus alios importunos. vnde requiritur temperantia in cibis, & veſtibus. 41. diſ. c. 1. 21. q. 4. per totũ. ¶ In glo. quia non ſolum, ibi [*Proclium*]& in proœmio Cle. poſt prin. [*& ibi Claudianus*] maiori. & ibi [*Prodigus*] dic q non dr ſimp̃r p̃diga, ſed ſui p̃diga [*& in fi.*]& eſt ſimile. 23. di. de his, ibi appetitores arctiſſimę vię leuiſſimo dñi iugo ſubdant. ¶ In gl. Hoc iõ, ibi, [*ſed qa diuinę*]& in p̃mio. 6. li. [*& ibi, coi. 6.*]& e. col. de conſang. & vte. fra. in prin. Sen.
10 li. 6. nãliũ qõnum. Quotidie aliqd † ſubtilius, aliquid elegãtius excogitat luxuriæ furor, vſitata p̃tẽnimus. ¶ In gl. hæc ſunt, ibi [*Præcepta*]nonne qui honeſtè viuit, alterũ non lædit, & ius ſuum vnicuique tribuit,
11 ad quid ergo inculcat? So. q̃ ſpãlem † notã deſiderãt, niſi ſpãliter notent, intelliguntur neglecta. ff. de iniur. l. item apud. §. ait p̃tor. vel dic, vt ſequitur in glo. [*& ili. Nobiſcum*]quia † fuerit a nobis, & manet in nobis,
12 vide in Hie. ſuper pſal. 14. In gl. eadẽ, aliàs incipit, Siue ſit, ibi [*Iuſtitiam colere*] Tulius libr. 2. de off. tanta
13 † eſt iuſtitiæ virtus, ut neq; illi, qui maleficio, vel ſcelere paſcunt, ſine vlla eius particula viuere poſſunt. nã princeps latronũ, niſi æqualiter prædã diſpartiat, aut interficiet a ſocijs, aut relinquetur. Aug. 4. de ciui. dei. Remota iuſtitia, quid aliud ſunt regna, niſi magna latrocinia? ¶ In gl. Idem dicit, ibi, Tertia conſtitutio, q̃ aliàs habet titulũ per ſe. de emen. Iuſt. co. ¶ In gl. Quia nulla, ibi [*contrarię*]in ſolubile, de di
14 uerſis autem † modis ſoluendi contraria a, plenè
a in ſpec. de diſpu. & alle. § poſt hęc, & ver. in ſumma, & verſi. & generaliter. per quæ decido, q̃ hic ſcripſerat Fran. qui etiam hic decem prædicamenta proſequitur, quæ poſuerat Azo in princi. ſuæ ſummæ, & Arch. poſt Laurẽ. l. di. ferum [*Et in fi.*]quare ergo no taſti decre. vt debitus, corrigere multa iura de prioritate reſcriptorum tractantia, & dec. de multa, infinita tractantia de pluralitate beneficiorum. Hoſti. ¶ In glo. & recte, ibi [*Ponendis*]non intelligas in volumine, ſed in tit. vt etiã ibi notabat Accur. nec ſeruet ẽt decre. eiuſdem auctoris. ĵ. in de oſti. arc. ad hoc, & c. vt noſtrũ, qui filii ſint legi. cãm. j. & 2. ¶ In gl. ſicut ergo [*ibi vniuerſali*] de hoc dic, ut no. ĵ. de elec. vt circa, lib. 6. [*& ibi, Multæ ſunt*] ĵ. de elec. quia diligẽtia, & c. quod ſicut. in fi. & de conſeſ. præben. conſtitutus. ¶ In e. glo. ibi [*Petiſti*]dixit Phi. q ſi in hac compila-
15 tione poſita eſt decre. diſpẽſationem † cõtinens, ad hoc eſt, vt ſciatur aliud eſſe de iure cõi: vel vt ſciaẽ, in quibus caſibus poſſunt epi diſpenſare, quod regulariter eis prohibitum eſt ſm eum. ¶ In ea. gl. ibi
16 [*Nec minus*]vñ & decre. dicit, q oẽs † ſuffraganei cõuenerunt in collatione: & tñ Quinqueeccleſien. nõ conuenit, de poſtu. præla. bonæ. 2. Ho. ad idem. 7. q. j. deniq; poſt princip. ibi, [*omni ſemini Iſrael*] quod nõ includit tribum Iuda, & Beniamin. [*Et ibi, q omnes*] à 20. annis. ſ. vt habet hiſtoria numeri. 14. [*Et ibi, Non*
17 *nocet*] & tñ † interdum prodeſt. ff. de verb. ſi. l. 3. vbi p vno milliari, quod ſupereſt, datur vna dies. ¶ In e. gl. ibi, [*& ſi quæſtiones*]quod intellige, ut ibi no. in ea glo. ibi, [*In talibus*.] 14. q. v. ſi quid inueniſti. ¶ In ea gl. ibi
18 [*Tene q*]imò quo † ad illas, quæ emanauerunt poſt hanc compilationem ante compi. 6. lib. tene, quod habes in proœ. 6. lib. in fi. & in fin. vel erit tunc pœna arbitraria. ĵ. de offi. deleg. de cauſis.

ADDITIONES.

a Contraria. Vide quid inuehat. d. Ant. de But. in c. recte, de renuncia. reprehendendo gl. ibi.

SVMMARIVM.

1 *Summa Trinitas cur appelletur.*
2 *Rubricę huius materia vbi alibi tractetur, & n. 5. & 7. 8. 9. 10*
3 *Decretales in hoc volumine ſæpiſſime ſunt ſub certis titulis collocatæ, quæ etiam aliis titulis adaptantur, quarũ meminit autor variè.*
4 *Intentio autoris commẽtatis etiam ad ſexti, & Clementi. iura porrigitur.*
6 *In Trinitatis nomine explicitè conferendus eſt baptiſmus.*
8 *Neophiti paulatim inſtruendi ſunt in fide.*
9 *Theologiæ ſtatutum ampliatur, vt catholica fides habeat defenſores.*
10 *Prædicant qui fidem paganis libertates habent.*
11 *Dubius in fide infidelis eſt.*
12 *Diuiſio gloſſæ.*
13 *Sine fide eſt impoſſibile placere Deo.*
Salus prima eſt rectæ fidei regulam cuſtodire.
14 *Fides multis modis capitur.*
Symbolus dicitur fides.
15 *Fidei deſcriptionis explicatio.*
16 *Opinio habet dubitationem.*
17 *Demon an habeat fidem.*
18 *Fidei informis virtus.*
19 *Turbæ precedentes, & ſequentes dominum in die palmarum quid ſignificabant.*
20 *Hoſanna quid ſignificet.*
21 *Fides an differat in quodam modo credendi.*
22 *Articulus fidei quid, & nu. 35.*

13 *Spiri-*

23 *Spiritus ſancti dona quot.*
24 *In oratione dominica ſunt ſeptem petitiones.*
25 *Explicitè ſcire quomodo intelligatur.*
26 *Implicitè credere qui dicantur. & implicitæ fidei uis.*
27 *Fidei menſura quædam eſt ſtatui hominum laicorum, & clericorum, & quæ, & nu. 28. 29. 30. & 31.*
32 *Natiuitas domini eſt articulus fidei.*
Baptiſmus eſt ſacramentum.
33 *Symboli etymologia.*
34 *Fidei articuli quot, & nu. 35.*

¶ De ſumma trinitate, & fide catholica.

1 SVmma appellatur †ad differẽtiam aliarum, quæ non ſunt ſummæ, ſicut trinitas in candela, & ſimiles, Pet.de.& Abb. plenius. quare dicatur ſumma, & quare trinitas. vide per Hoſt. in ſum. huius ti. in
2 prin. Ad †materiã huius rubricæ facit. 23. di. qui eps, de con. di. 3. c. fi. & di. vlt. c. pe. & vlt. Repetit aũt hęc
3 rubrica in 6. & in cle. hic autẽ pro † toto volumine eſt ſciendũ, ꝙ in eo ſunt ſępiſſimè decretales, q̃ licet congruentius ſint ſub certis titulis collocatæ: tamẽ ẽt aliis titulis coadaptãtur. Et hoc in tm̃ interdũ, ꝙ ipſarũ caſus ſummarii vtriq; titulo ſunt cões. Iſtas q̃nq;, niſi breues ſint exprimã, qũo illi rubricę conueniant. Et ſi quæratur, quare propria rubricarum capitula nõ allego ſub illis, tripliciter rñdeť. Primo, quia id eſſet extra propoſitum prælibatum. Secundo, quia de illis indubitatum eſt, ꝙ titulis congruunt. Tertio, ga illa ſic collecta facile ſtudens põt maximè per caſus
4 ſummarios intueri. Et licet †ad compi. iſtã principaliter mea intentio referatur: tñ Sexti etiã, & Clemẽtinarum ſimilia iura ſubmittã; & adde, qđ dicã ſup
5 vlti. rubrica. j. de reg. iur. ¶ Ad iſtã †aũt rubricã in pte prima facit, de feriis. c. 2. in fi. vbi de feſto trinita-
6 tis hr̃. ¶ Item in †noĩe trinitatis explicitè cõferẽdus eſt bap. de bap. c. j. & pe. dãnanť Beguinæ, q̃ diſputabant de trinitate in cle. de relig. do. c. j. poſt prin. Ad
7 partem † icẽdam conuenit, de vita & ho. cle. vt q̃ſq; presbyter. n. parochianorũ filios per ſe, vel alios inſtrũere debet in fide. Neophyti† etiam paulatim inſtrũedi ſunt in fide, de pę. & re. deus qui. Itẽ vt fides
9 † catholica habeat defenſores, ampliatur ſtatutum theologię. ne cle. vel mo. ſuper ſpe. §. ga verò. qui pa-
10 ganis† prædicant fidẽ catholicam, libertates hũt, de
11 Iudæis, quã ſit. Item dubius † in fide infidelis eſt, de hære. c. j. Et de illo titulo, qui multum ꝓpoſitũ reſpi-
12 cit, nil amplius inducetur. ¶ Glo. hanc† ſup rubrica quidam diuidunt in 8. partes. tu diuidas in duas. Primò dr̃, quare hęc rubrica fuerit p̃miſſa. Scdo tractat de fide per modũ ſummæ, quærens de. 4. quæ ordi-
a nate ꝓſequitur. ¶ In gl. ſup rubrica ibi; peccatũ a nã-
13 ſine † fide b impoſſibile eſt placere Deo, ad Hebre.
b 11. Et prima ſalus eſt rectę fidei regulã cuſtodire. 25. q. j. prima ſalus. Et id añ baptiſmũ in adultis habet
14 locũ, vt ibi patet. ¶ In ea. ibi, [*multis †modis*] aliquos ex his modis hẽs no. 22. q. j. monet. ¶ In ea. ibi, Cõiuges 28. q. j. caue. ¶ In ea ibi [*Omne itaque.*] j. de condi. ap. c. vlti. ¶ In ea. ibi. [§. *Illud.*] alias eſt. ver. [*in ea. ibi §. venditæ*] & j. de ſpon. duo. c. 1. ¶ In ea. ibi [*Articulorum*] vñ ſymbolus dicitur fides. j. de vi. & ho. cle. vt q̃ſque. ¶ In ea. ibi, [*Stricti iuris*] de his no. j. de excep. cũ venerabilis, Itẽ dr̃ fides legalitas ꝺria dolo. j. de depoſito, bona fides. Itẽ probabilis ignorãtia. ff. de acq. re. do. qui bona fide, & l. bonæ fidei. Item probabilis credulitas. ff. de ver. ſig. l. bonæ fidei emptor. Item bona ſimplicitas; vnde iſte eſt bonę fidei. i. ſimplex, nõ duplex. 22. q. 4. Innocens, Hoſti. q de his ſignificationibus fidei dabat hos verſus. j. de reſtitu. ſpol. lr̃as. Baptiſmus, Caſtus, Securus, Conſcius, Equus: Fides, Legalis, Simplex, collectio, credens, Sicque probabilitas fidei ſub voce tenenť. ¶ In ea. ibi, [*Ad Hebręos*] 11. c. & de hoc ſatis. 3. ſen. 23. diſt. [*& ibi, De futuris*] verbũ
15 †Non apparentium, põt etiam præterita & præſentia cõprehendere; & ſic intellecta deſcriptio nõ cõuenit ſpei, quæ ſolũ eſt de futuris. Sed verbũ Speran darũ rerũ, per hoc non ſoluitur: ſed dici poteſt illud dictũ: quia fides in ſperãdis ſubſiſtit; vñ Iacobus exponit. Fides eſt ſubſtantia. i. fundm̃, ſeu firma ſubſiſtentia ſperandarũ rerũ: quia facit, vel faciet in nobis ſubſiſtere res ſperãdas. in princ. per ſpẽ, in futuro per rẽ. Ar. non apparentium: ga ſi volumus ꝓbare. dicemus, ſic dicit Chriſtus: ſic dicit Abraã. [*& ibi, Et mortuos.*] hic deberet coniungi verbũ ſequẽs. & licèt diuerſa tpa cõprehẽdat, vna fides eſſe vr̃. ¶ In ea. ibi,
16 [*Cognitionem* †] opinio dubitationem vnde dicebat Marcus Varo ad Athenien. Fides eſt media opinionis, & ſcientiæ, neutrum attingẽs. Et ibi, [*Et dęmones*] Iacobus ꝺicens ſm magiſtrũ in ſnĩis, & alios theo-
17 logos firmè tenendum, ꝙ demon † non habet fidẽ
18 ẽt informem. fides enim† informis in pectore habilitare põt illum ad bonum, quod non eſt in dęmone. Item fides informis inquantũ fides ſapit nãm fidei formatæ, quæ volũtaria eſt, vt in diffinitione dictũ eſt. Sed prauus Chriſtianus volũtariè credit: ſed dęmon dolet, & ipſorum credere eſt cõtremiſcere, de quo dicit Iac. vt ſequitur in gl. non eſt volũtariũ: ſed extorquetur ab eis per flagella, & diuinã ſeueritatem, vñ nec deliberato velle, vt dicit, vellent Deũ, vel articulos fidei eſſe. ¶ In ea. ibi [*Forma*] quia ſynceram fidem non hũt, de elec. Hoſius. ¶ In ea. ibi [*Baptizatur*] quouſq; incidãt in mortali. Ho. ¶ In ea. ibi, informatã, i. fixa. ¶ In e. ibi, [*Apoſtolus*] ad Gal. v. [*Et ibi. §. Item*] aliàs eſt verſi. ſub. c. charitas eſt aqua. ¶ In ea. ibi, [*quæ credunt*] Ia. 2. c. ¶ In ea. ibi, [*Abacuc.*] 2. ca. Idẽ ad Romanos. i. ¶ In e. ibi, [*Euangelium*] Matth. 21. Et
19 ibi p̃cedebãt patriarcharũ, & prophetarũ. [*& ibi, Sequebatur.*] Apoſtolorum, & martyrũ, & doctorum, &
20 aliorum ſanctorũ [*& ibi, Hoſanna,*] †ſm Aug. eſt uox obſecrantis magis affectũ ſignificans, quã rem aliq̃ exprimens, ſicut ſm Remigium, Heu, apud Latinos eſt vox dolẽtis; & ſm Hier. Vati, interiectio exultantis: Papè admirantis. Itẽ cum ſilentiũ volumus imperare, ſtrictis dentibus coarctamus ſpm̃: hæc ſcribi non pñt. Et iõ ſm Io. & Aug. Hoſanna, Hebraicũ in aliam linguam transferri non potuit. Io. os aureum ſuper hoc loco euangelii, dicit, ꝙ qđ interpretant, Hoſanna, gloriam: alii redẽptionẽ: alii ſaluifica, vel ſaluum fac. quæ. ſ. gloria, ſalus, & redẽptio bñ cõueniunt ei, qui effuſione ſui gloriosi ſanguinis nos redemit. ¶ Dicunt quidſic ãinterpretari, Dñe ſaluum me fac, obſecro. Hoſi. n. idem, ꝙ ſaluifica. anna, interiectio obſecrantis: deberet ergo dici Hoſanna: ſed eliſa vocali corruptè dicitur Hoſanna. Hier. de hoc ſpecialẽ tractatum ſcripſit, vide ad Damaſum. 4. in Hier. Iſidorus etiam de hoc etymo. 8. c. vlti. [*& ibi, Diſtant*] dicit Iaco. ꝙ in hoc glo. eſt contraria ei, quod proximo dixerat vnam fidem numero, quod etiam patet ad Ephe. 4. & in cle. eo. ti. c. j. §. ad hæc, cũ concor. & nunc ponit plurale; vñ pulchrius & verius di-
21 xiſſet. dr̃ia tñ poſſet notari non in fide, cũ in ſe† non differat, ſed in quodam modo credendi, illuminato intellectu credentiũ antiquorũ. ſ. ante incarnationem, & aliorum fidelium poſt iucarnationem: ga qđ ipſi &c. & gl. ſic intellexit, diſtant. ſ. antiqui à no-
22 bis [*& ibi, articuli*] Eſt† articulus ſm Ricardũ de ſancto Victore indiuidualis veritas de Deo ſupra rõnẽ, nos arctãs ad credendũ. & vide quod dicã de hære-
23 cum Chriſtus. ¶ In e. ibi, [*Dona*] † 30. q. j. c. j. ad finẽ, & ſunt

ſunt hæc fortitudo, ſapientia, intellectus, conſilium, ſcientia, timor, & pietas, & de his Iſaiæ. 11. ſic ſunt. 7.
24 petitiones† in oro̊ne dñica, vt per te vides; & de hoc
c numero, de cele. miſ. c. 1. in glo. fin. [*& ibi, Explicite*] c
25 † quod eſt ſcire articulos explicare, diſtinguere, &
26 defendere. ¶ In e. ibi, [*Implicite*] † de conſ. diſt. 3. perlatum. & credere implicitè eſt credere, quicquid credit eccleſia. & in tm̃ valet fides implicita laico, ꝙ ſi rõne naturalis motus dicat patrẽ maiorẽ, vel priorẽ filio, vel ꝙ tres p̃ſonæ ſunt adinuicẽ diſtantes, vel aliqd ſimile, nõ eſt hr̃ticus, nec peccat dũmodò ſic credat: ga credit eccleſiã ſic credere, et ſuã opinionẽ ſupponit fidei eccleſiæ, nec ſuũ defendit errorẽ: ga licet ſic opinet, illa tñ nõ eſt fides ſua ſed fides eccleſiæ. j. c. 2. ſm Inno. qui hoc no. j. c. j. ¶ Eſt tñ caſus ſm Hoſt. vt hic no. in quo iſtud remediũ non admittere tur, vt ſi ore dicit ſe credere, & operibus negat. 11. q. 3. æſtimat. Et q̃n ꝓp contemptũ eccleſiaſticæ cẽſuræ aliquis etiam laicus velut hæreticus cõdẽnať, vt patet in eo, qđ legitur & not. de hære. excõicamus. j. §. j.
27 ¶ Eſt aũt q̃dã fidei† menſura ſm Inno. ad quã quilibet tenetur, & ſufficit ſimplicibus & forte oĩbus laicis, vt adultus credat Deũ eſſe, & eſſe remunerator oĩum bonorum & credat articulos implicitè, vt eſt
28 dictũ Quã menſurã excędere debẽt p̃lati† curã habẽtes aĩarũ: ga debent ſcire articulos, & diſtinctè, q̃ cõtinentur in ſymbolo, Credo in vnũ Deum, & q̃cun-
29 que vult. 38. diſt. c. 1. & ſe. ¶ Eṕi † plus debent ſcire. ſ. de eis oĩpotenti reddere rationẽ. 36. diſt. §. ecce. 38. diſt. oẽs. ſufficit, quod hęc faciant deliberatione prę-
d habita, d etiam, ſi oportuerit, cum aliorum cõſilio: non negat tũ, quin papa, & alij p̃lati ſuperiores poſſint ex certis cauſis diſpenſatiuè etiã minus litteratos & minus induſtrioſos in tẽporalibus ſuſtinere.
30 j. de renũ. niſi. §. p defectu. ¶ De clericis aũt† inferioribus vr̃ ipſi Inno. ꝙ ſi eſſent pauperes non valentes intendere ſtudio, ga non hũt magiſtros, vel expẽſas, quia oportet eos victũ propriis manibus quærere, quòd ſufficiat eis ſcire, ſicut ſimplicibus, & laicis, & aliquantulũ plus, ſicut de ſacro altaris, circa quod verſant plus, q̃ laici. ¶ Si verò habẽt expenſas, & magiſtros, peccant, niſi plus proficiant in diſtincta cognitione fidei, q̃ laici. vide Hier. ſuper cantica. B. debet aũt, qui eis imponit pẽnitẽtiam de hac negligẽtia ſciendi ſcrutari, & diligenter attendere, quare in eis non proficiunt, an ꝓp duriciem ingenij; an ga ipſos circa alia charitatis opera oportuit intendere, puta in miniſtrãdis neceſſarijs cũ fratribus pauperibus, vel hoſpitibus. Et idẽ de alijs bonis operibus, q̃ huic explicitæ cognitioni pũt præponi. Poterunt ẽt ex cã illi ſciẽtiæ alias ſcientias ꝓponere, vt ſi ſcientiã iuris addiſcant, vt pauperes in iudicio defendãt, nõ tñ præponant illam ſcientiã cognitioni fidei, q̃n in illa proficiant. imò poſt q̃ habent expenſas ab eccleſia, vr̃ ꝙ plus deberent intendere cognitioni fidei, q̃
31 iuris, niſi iuſta cã eos moueat: imo† & ſm eum laici habentes talentũ ſubtilis ingenij deberent inpẽdere illud cognitioni fidei: ſed non peccãt hæc non faciendo, cum ipſorũ profeſſio non ſit ad hoc. vr̃ eis ſufficere, ꝙ talentũ non abſcondãt in terra. i. in terenis, ſed bonis inſiſtant operibus. Et idẽ ſm Compoetiã in laicis literatis, licet ſatis videatur ex debito rationis, ꝙ plus alijs illiteratis ſcire teneantur. [*& eis*
32 *Natiuitas*] † Secundus articulus, quod patet etiã ex verbis angeli dicentis, Ecce concipies, & paries &c, [*& ibi Baptiſmus*] non eſt articulus, ſed ſacrm: vnde natiuitas eſt ſecundus articulus, vt ponebat Hoſt. & hoc ſm Iacobum, ſiue intelligas de baptiſmo Ioan. quo baptizatus eſt Chriſtus, ſiue de nouo baptiſmo poſt reſurrectionẽ inſtituto per Chriſtũ. [*Et ibi Apo.*]
33 5. c. [*& ibi, Morſellus*] hoc† non placet Iaco. qui dicit, ꝙ ſm Diony. dicit, à ſym, quod eſt com, & bole, qđ eſt ſnĩa, vel cõuenientia: ga de oĩum Apoſtolorum conſcientia ſtabilitum [*Et ibi, Appoſuit*] idem no. 15.
34 diſt. c. 1. Et eſt verũ, ꝙ † ſi reſpicimus articulos ex parte cauſæ efficientis, ſunt. 12. ꝓpter. 12. apoſtolos. Dixit enim Petrus, Credo In Deum patrem omnipotẽtem creatorem cœli & terræ. Andreas, Et in Ieſum Chriſtum filiũ eius vnicum dominum noſtrũ. Iacobus Zebedei, Qui conceptus eſt de ſpiritu ſancto natus ex Maria Virgine. Ioannes, Paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus. Thomas, Deſcendit ad inferna, tertia die reſurrexit à mortuis. Iacobus Alphæi, Aſcendit in cœlum, ſedens ad dexteram Dei patris omnipotẽtis. Philippus, Inde venturus eſt iudicare viuos, & mortuos. Bartholomæus, Credo in ſpiritũ ſanctũ. Matthę. Sãctam eccleſiam catholicã, ſanctorũ cõionem, remiſſionem peccatorum. Iudas Iacobi, alias Thadeus, Iudam vocat Lucas. 6. c. Thadęum Matthę. 10. & Mar. 3. Carnis reſurrectionem. Mathias. Et vitam æternam. Amen. Alij aliter attribuunt prædicta, dantes hos verſus.
¶ Vnius eſſe Dei patris, & potentia rerum.
¶ Conditio dantur Petro, de prole Ioannes
¶ Tradit conceptum. Iacobus ſubnectit & ortus
¶ Maior, & Andreas potum necis inſerit acris.
¶ Deſcenſum domini ponit Philippus ad ima.
¶ Sed vitam Thomas: aſcenſum Bartholomæus.
¶ Iudicis aduentus Matthæi promittitur ore.
¶ Flaminis à Iacobo reſeratur hypoſtaſis almo.
¶ Eccleſiæ ſanctæ communio Simone claret.
¶ Aſſeritur Iuda Iacobi peccata remitti.
¶ Cęleſtem ſortem tu ſortis nate Matthia.
¶ Innuis, vt carnis pereat mors, menſque beetur.
¶ Sed cõiter theologi notantes articulos ex parte cauſę naturalis dicunt, ꝙ ſunt. 14. 7. reſpicientes diuinitatem. 7. humanitatẽ. Inde Ioannes. 17. hæc eſt vita æterna, vt cognoſcant te ſolum verum Deũ, & quem miſiſti Ieſum Chriſtũ; per quod patet in articulis, & credibilibus hæc duo ſubeſſe occultũ deitatis, & myſterium natiuitatis Chriſti. de 7. vltimis patet in gl. ſaluo eo, ꝙ corrigitur de baptiſmo. Ex reliquis verò. 7. prius reſpicit diuinam eſſentiã: dictum ob hoc in ſingulari, Credo in Deum. Reliqui tres reſpiciunt tres perſonas eſſentiæ. ſ. Credo in patrem, & in Ieſum &c. & in ſpiritum ſanctum. Reliqui tres reſpiciunt operationes diuinæ eſſentiæ: quarũ vna eſt in collatione naturæ, quæ eſt creatio; & hoc patet ibi, Credo in creatorem cœli & terræ: alia in collatione gratiæ, quæ eſt ſanctificatio; & hæc hẽt ſuũ articulum, Sanctam eccleſiam catholicam, & ſanctã cõionẽ, remiſ. peccatorum. altera in collatione gloriç; & hęc eſt glorioſa reſuſcitatio, hñs articulos, Carnis reſurrectionẽ; vitã æternã, Amen. Aliqui dicunt eſſe. 12. 6. ad diuinitatẽ ꝓtinentes, & 6. ad humanitatẽm. de tribus primis trinitatis, dicentes eſſe vnũ articulũ, cũ eadẽ ſit cognitio triũ p̃ſonarũ. & articulum de opere glorificationis diuidũt in duos, ſ. in carnis reſurrectionẽ, & gloriam aĩæ. Articulũ verò conceptionis, & natiuitatis coniungunt: ſed me-
35 lius vr̃, ꝙ non coniugant. cũ. n. articulus † ſit veritas ſupra rõnem exiſtens, vbi ſunt diuerſa ſupra rõnẽ, diuerſi articuli ſunt ponendi. vñ quia ponere Deũ ſepultũ, non habet aliã difficultatem, q̃ ponere eũ mortuũ, ponunť hæc ſub vno articulo. Sed incarnatio, vel conceptio difficultatẽ hẽt in hoc: quia Deus factus homo, & ſine humano ſemine, natiuitas in hoc, quia virgo peperit, ergo duo ſunt articuli. Item alij adhuc aliter de hoc per Hoſti. in ſumma huius ti. §. quot, & qui. [*Et ibi, Maius*] Credo in vnum Deũ, [*& ibi Vltimo.*] & Pe. de hoc vide j. eo. tit. c. vno, lib. 6. [*& ibi, Articuli veri*] reſpicientes humanitatẽ Chriſti,

[*& in fi.*]

[*& in fi.*] Ioan. de cæteris circa hoc dicendis Hosti. remittit ad summam. eodem titulo.

ADDITIONES.

a ¶Peccatum. Vide Hiero. in expositione symboli, quod vide in Hierony. parte. 4. in principio.
b ¶Fide. Vide Azo. super rubrica. C. de summa trini. & fide catho. Goffr. & Hosti. in summa eo. tit.
c ¶Explicite. Hoc idem etiam melius declarat istud verbum, explicitè, Abbas hic in vlti. col. & Inn. in c. 1. in prin. eo. tit.
d ¶Explicitè. Adde ad ista Card. Flo. in cle. in prin. in 2. quæstio. de sum. trini. vbi decidit multa in proposito. & vide eundem Card. in cle. 1. §. sanè, & bonum text. cum gl. de vsu. & bonam gl. in d. cle. 1. in §. porrò. de sum. tri.
e ¶Præhabita. Facit quod no. Ioan. And. in fra de elec. c. cum in cunctis.

SVMMARIVM.

1 *Hæc constitutio de quibus tractet.*
2 *Firmitas quid.*
3 *Credulitas nisi præcesserit, nihil est quod in hac vita geri possit.*
4 *Deus quare vnus, quare trinus, æternus, immensus, incommutabilis & omnipotens. & nu. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.*
13 *Filius Dei æternaliter cum patre subsistit &c.*
14 *Macedonij opinio quæ damnata de spiritu sancto.*
16 *Græcorum quæ etiam.*
Marcionistarum hæresis quæ.
17 *Principium, cuius hic fit creatio, qualiter capiatur.*
Principium vnum increatum est dare, & nu. 18.
19 *Creator est Deus visibilium, & corporalium.*
20 *Tempus Angeli, & mundana creatura simul esse cœperunt.*
21 *Homo quare creatus post bruta, & nu. 22. & 23.*
Ad imaginem Dei, & similitudinem creatus qualiter intelligatur, & qualis, & vbi fuit eius creatio, ibid.
Diaboli creatio qualis nu. 23. ver. sunt boni, & nu. 24.
25 *Arbitrium liberum Angelus, diabolus, & homo habent.*
26 *Libertas animi inter virtutem vitiumq; posita.*
27 *Docere quis per alium potest, non discere.*
28 *Personalem operam quædam requirunt.*
29 *Magister, qui promisit legere per annum, non potest inuitis scholaribus substituere etiam æquè bonum.*
30 *Homines omnes ex Adam, & Heua descendimus secundùm carnalem concupiscentiam, excepto Iesu.*
Adã sine fœmina, et homine, Heua de homine sine fœmina creati.
Iesus de fœmina sine homine natus est.
31 *Homines à principio lege naturali & communi vixerunt & à quo tempore nu. 33.*
32 *Naturalis lex quædam rationalis creaturæ, quædam communis omnibus animalibus.*
33 *Naturale ius quibus præceptis continebatur, quo concedebantur omnia occupanti, nu. 34.*
35 *Gentium ius quando ortum, & quæ inde processerunt.*
36 *Leges tres fuerunt ante Mosaicam.*
37 *Lex Mosaica cur & quando. Lex prophetica post Mosaicam. & nume. 40.*
38 *Leges ciuiles quas & quo tempore Foroneus rex & post eum alij tulerint.*
39 *Leges nouæ à Constantino, successoribus q; ceperunt.*
Codices Gregorianus, Hermogianianus, & Theodosianus ex quibus constabant legibus.
40 *Legalis sapientia quot complectatur libris.*
41 *Lex Euangelica Iesu nato data, Apostolica secundò, & dicta sanctorum patrum.*
42 *Testamentum nouum, & Theologia quibus constiterit. nu. 43.*
44 *Theologia quid efficiat.*
45 *Lege ciuili & canonica qui regantur.*
Ex diuina & ciuili lex composita. nume. 46.
46 *Gratiæ tempore legem euangelicam, apostolicam, & canonicam habuimus.*
Leges nouem in tribus temporibus.
47 *Incarnatio Iesu Christi quare illo tempore, non prius, vel post, & alia de ea remis.*
48 *Maria semper virgo cur dicatur, remis.*
49 *Iesus Christus rationali ex anima & humana carne compositus.*
50 *Hæretica iudicatur opinio, quæ habet, quòd anima rationalis, vel intellectiua per se & essentialiter non sit forma corporis humani.*
52 *Iesu Christi persona qualis, & quomodo corpus eius fuit passibile, eius caro dotata quatuor virtutibus & quibus, & de vnione. nume. 55.*
56 *Resurrectionis celeritas quæ, remis.*
57 *Loquentur homines post resurrectionem.*
58 *Pœna damnatorum quæ, remis.*
59 *Ecclesia vna fidelium vniuersalis, plures autem particulares.*
60 *Miraculo natura cedit.*
61 *Sine sacerdote pascha celebrari non potest.*
62 *Rite, solemnitatem, Rectè, causam denotat, & num. 63.*
64 *In ordinatione, & Baptismo forma ecclesiæ seruanda.*
Ordines duos vna die an conferre possit episcopus, & nu. 65.
66 *Claues duę potestatis, & scientiæ sint ne, an vna, & clauis diffinitio quæ, nu. 67. & quibus concessæ. nu. 68.*
69 *De sacramentis. vij. ecclesiæ vbi nam tractatur.*
70 *Baptismus in nomine trinitatis explicitè conferendus.*
71 *Canonis, quos à paganis, de consec. dis. 4. contrariù hic soluitur.*
72 *Pœnitentia potest reparari peccatum semper, etiam tempore generalis interdicti, & pœnitentia quid sit.*
74 *Fides sine operibus mortua est.*
75 *Epilogus, Suffragium, Suppletio glossarum, et nu. 76. 77. 78. 79. 80. & nu. sequentibus.*
Probatio fit per certius.
81 *Certius nil fide.*
82 *Ad mendacium nulla cõditione quis debet adduci, & ad quod.*
84 *Dei immensitas quæ coniuncta glossa, potentia quæ, & nu. 85. 86. 87.*
87 *Iumentum etiam lapidabatur montem tangens, ad fin.*
88 *Bestia homo qui dicatur, & nu. 89.*
89 *Indagatio, & inuestigatio quæ homini prohibita, & nu. 90.*
90 *Voluntas Dei non discutienda, sed cum gratiarum actione patienda.*
91 *Ingenium quod confusiones recipiet.*
92 *Compositio multiplex, & non cadit in Deum.*
93 *Patri, filio & spiritui sancto quę tribuantur.*
94 *Simplicitas contraria dolo, & quæ ex ignorantia prouenit, reprobatur. quomodo etiam ea in Deo intelligatur.*
95 *Deus sub genere non continetur, neq; sub difinitione, neq; prædicamentis.*
96 *Causa prima narrari non potest nisi per secundæs causas, quæ illuminat secundas.*
97 *Creauit quo modo Deus omnia.*
98 *Homo est harmonia omnis creatura.*
Harmonia est consonantia cantuum.
101 *Dæmonis etimologia, & suasio, & nu. 102.*
103 *Epistola Pauli ad Ephesios. ii. loci intellectus.*
104 *Suasu alterius si fugit seruus, non excusatur.*
Suasio, & exhortatio quando noceat, remis.
105 *Arca Noæ quæ præfigurabat.*
106 *Isaac deitatem, Aries humanitatem in Christo prædicebat.*
107 *Sacramentum altaris quare sub specie panis, & vini, & ab hæretico quare non potest recipi, nu. 109.*
109 *Baptismus etiam ab hæretico potest recipi in necessitate.*
110 *Discolores equi voluntate concordes vnum aurigæ iugũ trahũt.*
111 *Angelum esse est felicitatis.*
Virginem esse, virtutis.
112 *Virginitas pudicitiæ gladium semper habet, & quid operetur gladius.*
113 *Matrimonii vtilitas quæ.*

FIrmiter. † Hæc constitutio vsq; ad. §. Vna, tractat de sum. trin. & operibus ipsius trinitatis, & de fi. ca. & articulis fidei. ibi tractat de sacris. Primò de eucharistia, vbi etiam interserit de ordine. Secundò de baptismo, ibi, sacrm verò. Tertiò de pœnitentia, ibi, & si post. Quartò de coniugio, ibi, non solũ. Et scias, q hæc decre. & sequens per diuersos theologos

logos commentatę fuerunt, quorum decisioni non
2 intendo. [*firmiter.*] secundum Iisidorum firmitas † est
a animę constantia, qua quis rei apprehensæ ita[a] tena
citer inhæret, q ab ea aliquo impulsu euelli, vel separari nõ potest. [*Credimus*] in Hic. iij. c. B. nihil est, q
3 † in hac vita geri possit, nisi credulitas ante præcesserit, ibi videas exempla. [*Simpliciter*] [b] † idest sine pli-
4 ca. [*Vnus*] vide quod not. in cle. eod. tit. c. vno. §. ad hęc
5 in 3. gl. & in Hic. c. 3. C. dicunt sancti. vnus † ne differẽ
tia contrarietatem, contrarietas pugnam: pugna ve
6 ro corruptionẽ induceret. [*Trinus*] ne † solitudo, vel
singularitas, cum vel minus potentẽ, vel minus bonum, vel minus fęlicem ostẽdat, & bene dicit, vnus,
7 quia oĩs numerus ab vnitate, vnitas a nullo. [*Deus*]
8 † vide in Hiero. c. 3. D. [*Eternus.*] ęternitas † intermi-
9 nabilis vitæ possessio tota simul, Boetius in v. lib. de
10 conso. Ioa. Gof. [*Immensus.*] immensitas † vt dicit Anselmus, est res, quæ pro sui excellentia & magnitudine inexcogitabili mensurari, vel attingi non potest.
11 Incommutabilis vero secundum naturales dr, qui
idem in eodẽ semper manet, & est incommutabilis. contra. ꝯ. de reb. ecc. non alie. si quis. vel soluitur. [*Omnipotens*] † ergo potest currere, non sequitur, imò di
12 cere Deus, ergo potest cursum facere. quia huius currere, sedere non cadunt in Deum, Vince. [*Et filius,*]
13 † qui æternaliter cum patre subsistit in his oĩbus, qui
bus Deus pater existit, vt in concilio Vie. eod. ti. c. j. in
princip. [*Spiritus sanctus*] damnatur ergo Macedonii
14 † pestis, qui dicebat spm sanctũ non esse Deũ, sed ser-
15 uũ pris. xv. di. ca. j. & j. q. j. eos, Hosti. [*Natura*] † vide, qđ
16 no. in cle. eo. ti. c. vno, in gl. 6. [*Pariter*] † hoc est contra
Græcos, de quo satis. ꝯ. e. c. j. lib. 6. [*Coæterni*] uide quod
no. in cle. eo. ti. c. vno. in prin. in gl. Arriani. Vnũ hoc
est ꝯ Marchionistas, qui credebant cõtrarium, vt. 24.
q. 3. cap. pe. ver. Marchionistæ. [*Principium*] Principans
17 non † principiatum. q aũt sit dare vnũ principium in
creatũ, patet ex eo, quia alias iretur in infinitũ. vbi. n.
ponis creatum aliquod, ponis creatorem. Itẽ & creatoris creationem, & sic ascendendo ires in infinitũ,
nisi fatearis vnũ principiũ increatum. Item si Deus
cœpit esse, oportet q exiuerit de potestate essendi ad
actum. Sed dici non potest, q alius eum eduxerit. Itẽ
nec q ipse se. fm quod sequeretur, q ipse præcessisset
suũ esse, vel seipsum, quod non est intelligibile. Con
cluditur ergo, q non incepit esse. Item vnum prin. vt
18 dixit Egy. super rub. quia si ponis plura † principia,
aut concordia, aut cõtraria. secũdo casu alterius creatum alterũ destrueret: si concordia aut inæqualia, &
tunc imperfectum principium faceret imperfecta, ꝯ
id Gen. i. Et erant omnia valde bona, si æqualia &
omnipotentia, ergo alterum superfluum. si non om
nipotentia, ergo non esset principium. [*Creator*] di-
9 cit † Egy. q propter hoc principaliter emanauit hoc
concilium ꝯ quosdam hęreticos, qui negabant visibilia, & corporalia a Deo creata. [*Spũa'lium*] exponit, q
20 prædixerat. [*Vtrang;.*] no. q hęc tria † simul cæperũt,
tps Angeli, & creatura mundana fm Vin. vñ expone, Simul ab initio tpis. i. simul cum tpe, cum tps an-
21 te nõ esset [*Deinde*] quare homo † qui post Angelos
est creatura nobilissima, creatus fuit post bruta & reptilia? rñdetur fm Aug. hoc factum pp humiliationem, ne superbię cãm sumeret ex ordine primoge-
22 nituræ. Creatus n. fuit † ad imaginem Dei quãtũ ad
naturalia aię, & ad similitudinem quantum ad gratuita. i. virtutes, ex quibus ingeri poterat superbiendi occasio. hac de cã primus hõ † in agro Damasceno formatus ex limo terrę, in Paradisum translatus
est, vt sciret, q esse Paradisi non esset naturale, sed gratiæ. Item cum illis creaturis præferri deberet, æquum
fuit illas prius creari. Item causa alia hic colligitur
[*sunt boni.*] contra. xvj. q. ii. ca. j. de pęn. di. 2. principiũ.
vbi dicitur, q charitatem habere nequiuit. ſo. verum
est de caritate, quæ deseri vel amitti nõ potest, aliam autem bene habuit, vt h. d. Gof. & Hostien. vnde di-
24 cebat Vin. q creati † erant in statu innocentiæ, & ex
libero arbitrio facti erãt mali. Et prout dicit Gof. hic
25 & Io. 22. di. q ipse Angelus † Diabolus, & homo hñt
liberũ arbitrium. Angelus vtitur ad bonũ, & semp
meretur: Diabolus econuerso. homo vero vtitur ad
26 vtrunque. Valerius. li. vj. c. 2. in prĩ. libertas † animę inter virtutem, uitiumque posita, si salubri modo se tẽperauit, laudem, si quo non debuit, profudit, reprehensionem meretur, & uide in Hieron. 2. c. Et ad per
27 fontẽ. et c. quẽ [*Tesiph moysem*] no. quẽ posse † docere
per alium, licet non discere secundum Goffre. qui
hic reprehendit nobiles & delicatos, qui repetitorem
ad scholas mittunt, & dormiunt. Sunt. n. quædam
28 † quæ requirunt personalem operam ff. de sol. inter
c artifices, de of. dele. c. ult. per quæ iura & per. l. ibi alle. in iii. glo. f. C. de cadu. tollen. Luna §. si uero, tenuit
Bar. Bri. in quęstione dominicali, quã plene videas,
29 super regula, qui facit, de reg. iur. li. 6. quod † Magr, q
promisit legere per annum, inuitis scholaribus non
posit substituere etiam eque bonum [*Dispositionem*]
fundamentum huius dispositionis sumendum est a
30 principio humani generis, nam formato † homine
ad imaginem Dei. 33. q. 5. hæc imago, & in ætate uirili, de pœn. dist. 2. §. Romanos. & Heua formata de
eius latere. xxxiii. q. 5. mulierem, dixit eis Dominus,
Crescite & multiplicamini, & ex his omnes descendimus secundum carnalem concupiscentiam, excepto Iesu, ut sequitur. Adam ergo sine homine, & fœmina, & Heua de homine sine fœmina creati. Iesus
de fœmina sine hoĩe natus est, hinc beatus Ber. Magnum est, q Iesus sine uiro de uirgine natus est. Sed
magnum fuit contra naturam, q Heua de homine
sine fęmina formaretur. Infinitę uero potentię fuit,
q Adam sine fęmina, & homine crearetur. Cęteri
omnes ex homine & fœmina descenderunt, quorũ
gratia Deus fructus comparauit. ff. de usu. in pecudũ.
31 Isti † lege naturali & communi uixerunt. omnia. n.
eis erant communia. & potest dici hoc ius naturale
ratione: quia cœpit ab exordio rationalis creaturę.
32 5. di. §. j. Est & † alia naturalis communis omnibus
animalibus, Insti. de iusti. & iu. §. j. & de his. i. dis. ius
33 autem naturale. & hoc ius † naturale rationale rege
batur illis præceptis, ibi, quod ius &c. quo iure uixerunt homines etiam post deiectionem a Paradiso,
34 de pœni. distin. 2. princeps. unde † quamcunque terrã
calcabat pes tuus, tua erat, & sic concedebantur omnia occupanti, insti. de rerum diui. §. ferę. Multiplicato † vero genere humano, de iure gentium regiones
35 distinctę sunt, bella orta, & seruitutes secutæ & obligationes inductæ, insti. de iure na. §. ius autem gentiũ,
36 & sic ante † legem Mosaycam habuimus tres leges.
Naturalem communem, naturalem rationalem, &
37 legem iuris gentium. Sed † multiplicatis delictis hominum, necesse fuit populo legem dari, per quam
degeretur, data fuit lex Mosayca, & demum prophetica, de quibus in prin. decretorum, in fi. ibi, lex, & p-
38 fetæ. Foroneus † vero rex post leges prædictas prius le
ges constituit: quis vero post eum secundo dederit illas, & quis tertio, traditur. vij. dist. c. Moyses, & c. seq. et
ff. de ori. iuri. l. 2. et inst. de iu. na. et C. de veteri iur. enu.
39 Noue † autem leges a Constantino cœperunt, et succesoribus, de quibus fuerunt facti duo codices, Gre. et Hermogenianus. deinde Theodosius fecit suum,
de quibus factus fuit Iustinianus, postea emendatus
pp legum decisiones. Et sic factus est codex, quo hodie vtimur vii. di. fuerunt. C. de nouo codice faciẽdo
cum duabus constitutionibus sequentibus. Et vt bre
40 uiter † comprehendam in l. libris Pandectarum. 4. Institutionum. 12. Codicis. ix. Col. auc. Lombarda, et
constitutiones feudorum, et de his vide, quod dicã. ſ.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE SALAMANCA

de feu.c.2. [*conſiſtit*]legalis ſapientia,quę non permit
tit hominem in paupertate viuere &c. in Auth. de
hær.& Falcidia,in fi.j.col.& pretio nummario deho-
neſtari non debet.ff.de variis & extraor.co.l.j. ver.eſt
e quidem.Et ſic tempore ſub. l.tres leges ᵉ manauerũt,
41 Moſayca,Prophetica,& ciuilis.Ieſu†nato aduenit tẽ
pus gratię,quo lex euangelica data eſt. Secundo apo
ſtolica,& dicta ſanctorum patrum , in quibus nouũ
42 † teſtamentum conſiſtit , & his duobus teſtamentis
43 Theologia † conſiſtens nutrit animam , & regit reli-
44 gioſos in contemplatione nitentes . Ciuili vero†re-
guntur aduocati fideles,& iudices ſeculares , ducen-
45 tes vitam actiuam.Seculares †vero clerici ſcientia in
digebant,qua ſpiritualia & temporalia regerentur,
& ſic ex prædictis duabus diuina , & ciuili canonica
46 † lex cõpoſita fuit, & ſic tempore gratię habuimus
euangelicam,apoſtolicam,& canonicam , & ſic ha-
bes.ix.leges, & tria tempora. Hoſt.Adde , quod dicã
poſt eum.j.de tranſla.c.2.ſuper gl.ar.q. [*Pariter*]alias
47 communiter.[*Incarnatus*]quare † illo tempore , non
prius,vel poſt fuerit illa incarnatio, & quare ex Ma
ria virgine,& non ex alia mulicre,not.in cle.eo. ti.c.
j.in gl.q tempore,& gl.ſe.Et quomodo natura,vſus,
& ratio in hac incarnatione deficiunt , vide pulchre
48 in Hie.ad Paulam,& Euſtochium.C.[*Semper*]ad†tol
lendum errorem,de quo.j.de ver.ſig.ca.4.& 5. [*Ratio-
nali*] ipſum † corpus vere & per ſe eſſentialiter infor-
49 mante,vt in concilio Vien.eo.ti.c.j. in prin. & in eo.
50 c.§.porrò. iudicaᷤ hereticaᷤ† opi.q̃ hẽt,q aĩa rõnalis,
vel intellectiua p ſe & eſſentialr nõ ſit forma corpis
humani,& ibi ſcripſi in 4.gl.vltra med.qũo hoc eſt ꝯ
fidẽ incarnationis.Itẽ ꝯ fidẽ naturę reſurrectionis,de
51 qua ſeq̃[*Compoſitus*]†vide qd̃ no.in cle.e.ti.c.j.in prin.
52 ſuper.ver.ſient. [*Perſona*] nõ eſt ergo†pſona ſm q hõ,
nã q̃cito aĩa fuit coniũcta,ſtatim fuit vnitus ille hõ fi
lio Dei.Deus.n.& homo ſimul vnitus vnũ fecit Chri
ſtũ,ſm Vin.[*Manifeſtius*]ſm quod patet.j.de bap.c.ma
53 iores,ver.cauẽte.[*Poſſibilis*]Quomodo †Chriſtum cor-
pus fuit paſſibile,& quare,not.in Clem.eo.tit.c.vno.
54 poſt prin.in gl.in tãtum. [*Mortuus*]† & poſt mortem
lancea perforatus , quod dic,vt in concilio Vien.c.j.
j.rñ. [*Anima*]†cuiuſdã electio fuit caſſata, qui in hoc
articulo male reſpondit. Pe. [*de Carne*]glorificata.ſ.
4.dotata dotib⁹. ſ.ſubtilitate,agilitate,claritate,& im
paſſibilitate,Pe.de . & ſic vnio animæ ad carnem fe-
55 cit ipſum hominem.Et ſic no.tres†vniones,vna diui
nitatis ad animã,alia diuinitatis ad carnem,alia ani-
mę ad carnem,& hęc fecit ipſum hominem.Alii di-
cunt duas vniones tantum , vna animę ad carnem ,
alia diuinitatis ad animam & carnem, Vi.& Gof.In
telligas,q quanto cito verbum caro factũ fuit, ani-
ma corpori fuit vnita,& ſtatim perfectus fuit vir.Ie-
re.xxxi.nouum faciet dñs ſuper terram,mulier circũ
dabit virum, & ſic fuit in momento verus Deus &
hõ.j.de hęre.c.cum Chriſtus.Hoſt.[*Reſurgent*]de cele
56 ritate †reſurrectionis vide in Hie.ad Alex.B .cum cõ
57 cor. [*Geſtant*]arg. q tunc †linguæ loquentur,ad idem
58 l.di.ſi quis diaconus, vbi de hoc.[*Pœnam*] † vide pul-
chre Hie. ad Heliodorũ.D. & ad Pãma. & Ocea.2.B.
59 [*vniuerſalis.*]q̃a plures † ſunt particulares,ſic ab arbo-
re plures ramuſculi,a fonte plures riuuli , a ſole plu-
60 res radij.Gof.[*Poteſtatem*]quia cedit † natura miracu-
lo.j.de cele. miſ.cum Marthę. [*Niſi ſacerdos*]ſcimus,
61 †q̃ ſine ſacerdote Paſca celebrari non poteſt. dicit
f Hie.ad Euagrium.C.[*Rite*]ᶠ hoc†denotat ſolẽnitatẽ,
62 [*recte*]†deno.cãm,vt no.ff.de inof.te.l.2.de bon.poſ.ꝯ
63 ta.l.non putauit. §.nõ quæuis . Si ergo ſolẽnitas req-
rit,nõ ſufficit dicere verbo,ſis presbyter, ſm Comp.
de hoc dicam.j.de ſacra.non ite.c. fi. in gl.de ritu. ne
64 ceſſe eſt.n.in ordinatione†ſeruare formam eccleſię,
ſicut & in baptiſmo, vt hic,& j.de bap.c.j.nec ob. ſm
eũ,quod dr̃, eꝑm conferre duos ſacros ordines eidẽ
vna die,licet hoc facere non debeat,vt j.de tem.ord.
65 literas.quia q plures ordines†vna die non conferan
tur vni,non eſt de ſubſtantia,vel de forma,& q̃uis lu
dei in ſuis ritibus permittantur.xlv.di.q ſincera. j. de
Iudęis,ſicut.Si tñ ſm ſuum ritũ ordinentur , non re-
cipiũt characterẽ, q̃a non ꝑceſſit baptiſmus ſacrorũ
ianua.j.de pſnon baptizato.c.j.et vl. ſm Vinc.et Pe.
de San.q hoc no.j.tit.pro. trãslato.[*Claues.*]not. duas
66 †eſſe claues poteſtatis , et ſcię.xx.di.§.j.vbi de hoc, et
xxi.di.§.j.q̃dam dicũt vnã clauẽ tñ.ſ.ptãtis , ad cuius
iuſtum exercitiũ neceſſaria eſt ſcĩa,ꝑ vtraq; ꝑte.j.de
exce.ꝑ.tãta.Alij dicũt,q vna eſt clauis fori iudicialis
ꝓtẽtio,alia fori pẽnitentialis volũtarij .Et de hoc vi-
de plene p Ho.in ſumma de remiſſionibus.§.j.ĩ prin.
67 de hoc.et diffinitionẽ clauis †videĩ ꝓſt.Io. q̃a quorũ
68 dã.ver.j.q̃dẽ. [*Apoſtolis*] †oĩbꝰ , nõ ſolũ Petro,vt dixi
de pę.et re.j.noua q̃dã,in fi. [*Succeſſoribus*] large ſumi-
tur,vt nõ ꝓhẽdat ſolos eꝑos,de hoc. xii. q.j. videtes.
69 [*Baptiſmi.*] hic tractauit Bonaguida de vij. ſacris , qd̃
70 plene dicã.j.de ſacris non ite.ſup rub. [*Trinitatis*] †ex-
plicite,vt ſeq̃tur,de con.diſ. 4. in Synodo , Vin.[*Rite*]
71 †hic ſoluit ꝓriũ de canõ.de ꝺ.di.4.quos a paganis , cũ
72 ſi.[*Semper*] †ẽt tpe gñalis interdicti,qd̃ dic,vt j.de ſen.
exc.c.vl.in prin.li.6.et dr̃ penitẽtia ſecũda post nau-
73 fragiũ tabula,de pę.diſt.2. Penitentiã.†de pę.di.j.mul
tiplex,et c.tres ſunt actiones, Vin.[*Reparari*]Hostien.
[*Coẽgati*] cõcordat.30 di.ſi quis ꝓp Deum,et c.ſeq. et
c.ſi qs nuptias,et 13.di.nerui.ĩ fi. 12.q.j. duo ſunt, Ber.
74 [*Operationem*] fides . n. ſine † operibus mortua est, de
g ſacra vnc.c.vno.ᵍ¶ Tertia†gl.dat tria ſimilia,et ſub-
75 mittit genus.¶Glo.not.q,tractat de triplici compo-
ſitione,et dat ſimile in anima.¶Glo.Sed ꝺ. ſignat cõ
trarium,et ſoluit.¶Glo.nunquid, quærit , arguit ne-
gatiue,ſoluit contrarium,et argumento rñdet. ¶Gl.
hęc fuit,declarat triplicem legem ſub triplici tempo
re.¶Vltima glo.proſequitur triplicem hominũ ſta-
76 tum.¶In glo 4.ibi.l.3.ibi dicitur , q ſcripta in † teſta-
mento,quæ non intelliguntur,habentur perinde,ac
h ſi ſcripta nõ eſſent,ʰ reliqua per ſe valent.Et ibi nihil,
77 ibi,nil † interest negare, tacere, vel obſcure rñdere.
¶In glo.et ideo,ibi.§.qui igitur,tenetur ſerui corru-
78 pti ſolicitans †ſeruam ad fugam,furtum ,vel aliud ſi
i mile, etiam ſi alias facturus ⁱ fuiſſet. [*& ibi.l. ꝛ. in fin.*]
ponit exemplum de illo,qui ꝓſoluit pecuniã potius
in emptionem prædiorum locandam ,quam fenerã
79 dam,vel e conuerſo.et ibi [*peritiores*] †ex quo illorum
copia poterat haberi,vt in legibus ſeq. Et ibi [*in bono-
rum*] vide de magistris.c.fi.ſuper glo .etiam. ¶In glo.
80 j.[*ibi,probari.*] cum enim probatio † fiat per certius,
81 et nil certius†fide,quia de re certiſſima est.ſ. de Deo,
ergo probari non potest,bene tamen facit ostensio-
nes,vt dicã in.c.j.ſup verbo,quaternitas. ¶In glo. 2.
82 k [*ibi,omne quod*]vnde ad hoc genus †mandaciiᵏ nulla
conditione quis debet adduci.22.q.2.primum,Vinc.
ſed nec ad aliud,quod dic,vt in ſumma de pę. §. quæ
interrogationes,ſub.§.dixisti vnquam mendatium,
83 Hoſt.¶In gl.3.[*in fi.*]quod ſi fiat,tenet†quod no.inf.de
ſpon.ex literis.j.et plenius inf.de reg.iur. contra eum.
84 lib.vj.¶In glo.j.siue,[*in fi.*]infra omnia†nõ depreſſus.
et tacit ad hoc de reli.et vene.ſan.c.j. in prin. lib.6. in
Hiero.v.c.B.ſuper omnia quippe est regendo atque
imperando,ſubtus omnia ſustinendo atque portan
do non pondere laboris,ſed infatigabili virtute. ¶In
85 glo.quia omnia, [*ibi, potentiam*]†vnde impoſſibiles et
deſperatas res donare potest.C.de uete.iur.enu.l.1.ad
fin.primæ colum.Hoſt.uide in Hiero.3. cap.D. et ad
86 Ocea.j.B.[*Et ibi,Aug.*]qui dicit,Deus non † potest fa-
cere iniusta,quia ipſe est ſumma iusticia,et non poſ
87 ſe† mentiri,magna est Dei potentia. Et ſcias , quòd
omnis potẽtia eius principaliter in duobus apparet,
quia neque aliud ad patiendũ ei corruptionem põt
inferre,nec ad faciendum,quod vult , impedimentũ

afferre

afferre.[*Et in fi.*]nec ſuſcitare poteſt virginẽ poſt rui-
nam: quia quod præteritum eſt, nequit non fuiſſe.
ff.de capti.& poſtli.reuer. in bello.§.factæ.poſſet ta-
men eam omnino integram reddere, ſic intellige
32.q.5.ſi.Paulus . Hoſtien.vel aliter, vt ibi,& vide in
Hieronymo.parte.2.in dialogo.¶In glo.22. [*ibi,Boe-
tius*]tertio de conſolatione,[*& ibi,vt ibi dicitur*] quod
intellige,vt ibi no.¶In gl.[*vnde in veteri,ibi lege*] habe-
tur hoc ad Hebræos.12.ca. & ſumi etiam potuit de
exo.19.vbi iubebatur lapidari etiam iumentũ mon
88 tem tangens.[*Et ibi, Beſtia*]†i.homo,quæ tetigerit, ſci
licet peccando.[*Montem*]i.Chriſtum,vel tetigerit.i.tã
89 gere voluerit,& talis eſt natura†Beſtię, quia vult tã
gere & indagare,ad quod nõ ſufficit intellectus hu-
manus.Aug.ad Voluſi. demus Deo aliquid poſſe,
quod fateamur nos inuestigare non poſſe.Et eccle-
ſiaſti.3.altiora te ne quæſieris,& fortiora te ne ſcru-
90 teris,Hieronymus contra Pelagi.fiat voluntas† Dei
non diſcutienda,ſed cum gratiarum actione patiẽ-
da eſt.Item Gregorius dixit ſuper Iob.9.c. facta Dei
debemus venerari:quia iniuſta eſſe nõ poſſunt: nõ
diſcutere:quia rationem conſilij ſui quærere eſt cõ
tra illum ſuperbire ; & inde in Hiero.ſuper parabo-
91 lis,in fi.¶Item dicitur,quod illud ingenium†conſu
ſiones recipiet, quod verſatur circa hæc quatuor ,
quid fuit in alto, quid in imo,quid fuerit primò;qd
erit vltimò.[*Et in fi.*]ad Romanos.11.G.& de pę.diſt.
4.ſi ex bono.¶In gl.[*ſeq.in fi.*]ad hoc de con. diſt.2.in
92 Chriſto pater.¶In gl.no.quòd multiplex.†[*ibi,in ani
ma*]Item accidẽtis ad ſubiectum,vt albedinis ad pa-
rietem [*Et ibi, compoſitionis*]nam ſi eſſet quid compo-
ſitum, eſſet dare aliquid prius Deo. ſ.patrem eius ,
quod non eſt intelligibile [*Spiritui ſancto*]Alij dicunt
93 quòd†memoria patri: intelligentia filio : voluntas
ſpiritui ſancto.Alii,quòd intellectus patri: voluntas
filio:memoria ſpiritui ſancto;& de hoc per Hoſt.in
ſumma eo.tit.§.1.in fin.ſubſtantia ergo diuina non
fuit compoſita ex verbo Dei,& carne;vnde damnat
Eutices Abbas,qui hoc dixerat.15.diſt.canones,ver
ſic.quarta.Hoſt.notauit Goff.& poſt eum Hoſti.j.c.
94 proxi.quòd eſt ſimplicitas † contraria dolo.2.qõ.7.
ſancta.& de hac dicitur , habeto ſimplicitatem co-
lumbæ &c.16.q.1.ſi cupis.Alia eſt,quæ prouenit ex
m ignorantia,ᵐhæc reprobatur.39.diſt.Petrus,ⁿ cuius
n electio fuit caſſata:quia ſimplex erat,& inſcius. ho-
die talis remouetur etiam iam promotus,de æta.&
qualita.c.vlti.olim dabatur coadiutor.7.q.1.petiſti,
& c.quia frater.Deus verò nulla iſtarum ſimplicita
tum dicitur ſimplex:ſed ſimplex dicitur:quia in eo
nec diuerſitas partium conſiſtit, nec pluralitas pro-
prietatum:vnde Philoſophus dicit ſecundùm Hoſ.
hic in ſumma. eo.§.1.Sed vbi hic dicat ad literam,
95 neſcio,quod ipſum†principium,quod eſt Deus,nõ
eſt contentum ſub genere, nec ſub diffinitione, ne-
que ſubeſt demonſtrationi: expers eſt qualitatis ,
quantitatis,quotitatis,vbi , quando , & motus, nec
eſt aliquid ſibi ſimile , nec communicans nec con-
96 trarium.dixit etiam Ariſtoteles,quòd prima†cauſa
ſuperior eſt narratione,nec deficiunt linguæ à nar-
ratione,niſi propter narrationem cauſæ ipſius:quo
niam ipſa eſt ſuper omnẽ cauſam, & nõ narratur;
niſi per cauſas ſecundas, quæ illuminantur à lumi-
ne prioris cauſæ,quod eſt:quoniã prima cauſa non
ceſſat illuminare ſuum cauſatum,& ipſa illuminat
à lumine ſuo : quoniam ipſa eſt lumen ſupra quod
non eſt lumen . Cuius dictum Io.euan.corroborat
dicen.sErat lux vera, quæ illuminat omnem homi-
nem venientem in hunc mundum.¶In gl. [*vnde Sa-
lomon*]ec.18.[*& in fi.*]Item not.35.diſt.ſexto die, in 1.
97 gl.dicit Abb.q ſimul†creauit omnia in materia in
formi,vt hic,q̃ cũ dierũ diſtinctione deduxit in for-

mam,vt ibi.¶In gl.ſe.[*ibi,Hominem*]Gen.1.¶In gl.ſe.
[*ibi,Sentimus*] habet eſſe cum lapidibus : viuere cum
o plantis,& ſic eſt hõ†armonia omnis creaturæ. Eſt
98 autẽ armonia † conſonantia plurimorũ cauſatuũ .
99 [*In fi.*]ſic clerici ſeculares ad religioſos,& laicos : ſic
ſcientia canonica ad theologicam,& ciuilẽ:ſic em-
phyteuſis venditioni,& locationi. C.de iure emp.l.
1.Ho.qui de hoc poſuit hic gl.quam vt non vtilem
100 ꝓtermitto.¶In gl.[*diabolus,†ibi fi.*] hoc non placet Ia
101 cobo.¶In gl.[*dæmon,†ibi,Sciens*] vel deorſum fluens,
vel ruens,vt quod habet in voluntate , ferat in no-
102 mine : non.n.† qui decidit, ſurſum aſcendere mo-
net : ſed deorſum ruere ſuadet . vnde Matth.4.ſi fi-
lius Dei es,mitte te deorſum.¶ In gl. [*nũquid ibi,dixit
apoſtolus*]ad Ephe.2.dixit Gui.quod apoſtolus †loq̃t
de natura corruptionis , non de natura creationis.
[*Et in fi.*]de hoc de pę.diſt.3.ille rex, in gl.ſi quidem,
Gui.¶In gl.[*& ideo ibi.§.qui igitur*]& ff.de ędi.edic.bo
104 uem. §. qui perſuaſione,vbi non excuſatur †ſeruus,
p ſi alterius ſuaſu fugit,p Gof.dic ergo,q aut exhorta-
tio,vel ꝓfiliũ datur circa ꝺctum,vel quaſi: aut circa
maleficium,vel quaſi,quod ꝓſequit, vt not.j.de re.
iur.nullus ex conſi.li.6.¶In gl.[*hæc fuit,in fi.*] facit,qd̃
no.de con.diſ.j.nocte,& j.de ce.miſ.cõſuluiſti. ¶In
105 gl.[*hoc fuit,ibi,arca,*]†Noe,Gen.7.[*ibi,duas naturas*] ſ.li-
gnum,& aqua:habuit etiam incluſio in arca, p quã
tunc fuit ſaluatũ genus humanũ,figurare incluſio-
nem diuinitatis in humanitate, per quam erat ſal-
uandũ . quidã non intelligentes hanc gl.ſignant eã
in §.vna,in prin.dicentes vnicã eccleſiã deſignatã p
vnicã arcã,extra quam &c.Guili.exponit duas natu
ras.ſ.maſculinã,& fœmininam de quolibet genere
aĩantium.Sed hoc mihi nõ placet:q̃a ibi duplicitas
ſexus,nõ naturæ.Boa.dicit aliquos dicere, q hi,qui
fuerũt in arca,habuerũt duas naturas , vnã añ dilu-
uium,aliã poſt.Alij dicũt ſm eum,q etiã ferarũ aĩa-
liũ natura fuit humanata, & ſic habuerunt duplicẽ
nãm,feritatis,& humanitatis.Sed dic, vt prius dixi ,
nec gl.loquitᷤ de redẽptione brutorũ,ſed ſanctorũ :
dñs meus recitabat hic,quòd hic quæſitus,quid vel
let hic gl. rñdit ſe ignorare; ſed poſuiſſe gl.antiquã,
vt inuenerat.[*Et ibi, Quò ad opinionem*]Petri, Ambroſii,
& aliorũ ſanctorũ,qui verè opinati ſunt arcam con
iunctam aquæ ſignifiare p̃dicta [*Et ibi,Veritatem*]q̃a
ex veritate,quæ ſecuta eſt in Chro Deo & hoĩe, ſeu
per ipſum de ſalute noſtra conſumanda,patet verã
fuiſſe figuram.¶In gl.[*21.in fi.*]& Gen.22.per Hiſto-
riã,quæ hr̃ in prædictis canonibus,intelliges gl.figu-
rando per Iſaac†deitatem,arietem humanitatem .
¶In gl.vnde ibi apoſtolus . i.ad Cor.15.in fi.¶In gl.
[*de conſe.diſ.2.ibi,Moyſes*]ibi no.idem, ver.duodena.ſ.
apoſtolorũ,quibus in die cęnę tradidit corpus ſuũ.
¶In ea.glo.ibi,de quo dicitur.2.regum.6. ¶In gloſ.
[*hoc ex cauſa,ibi,Propter honorem*]†aliæ rationes no.de
conſe.diſt.2.forte,vbi etiam not. quare potius ſub
his,quàm ſub aliis ſpeciebus.¶In gloſ.[*hic eſt,ibi,Ar
q ticulus q*]non eſt verum.¶ In gl.[*à quocunq;*] ſed cum
108 ſufficiat † contritio, nonne melius eſt abſtinere,
quàm ab hęretico recipere? Sol. vt no.32.diſt.§.ve-
rum,aliàs.c.ad hęc,in glo.penul.¶In eadem gl.[*ibi,
Quidam.*]& c.dedit baptiſmum Iudas,in fi.vbi plenè
109 not.quare in neceſſitate † ab hæretico poteſt recipi
baptiſmus,& non euchariſtia.ſcias tamẽ,quòd pec
cat non ſacerdos,qui ſine neceſſitate baptizat,vt in
c.quòd quidam , & j.de cleri.non ordi.mini.c.1.Et
per ſacerdotem poſtea ſupplebuntur ſolitæ vnctio-
nes,de quibus.j.de ſacra vncti.c.vno.vt 1.quæſtio.j.
§.ecce quãdo,in fin.¶In vlti.gl. [*ibi,Tres ſunt ordines*]
110 De his loquendo dicit Hiero.quòd diſcolores†equi
voluntate concordes vnum aurigę iugum trahunt.
hoc dixit propter Paulã continentẽ : Euſtochiũ vir-

ginem,& Paulinã coniugatã; vide ad Pammachiũ, secunda. B. [*& ibi, Virgines*] cæteris paribus, vt dicit
111 Hierony. ad Paulam,& Eustochium. c. Esset angelũ fœlicitatis est. Esse verò virginem, est virtutis, cum hæc obtinere viribus cum gratia nititur, quod habet angelus ex natura; & ad principia secũda. c. scias
112 virginitatem pudicitiæ gladium semp habere, per quem truncat opera carnis, & superat voluntates: gentium quoq; error deas virginum finxit armatas. Si dicas, peribit genus humanum, si omnes sunt virgines, respondeo, vt Hiero. contra Iouini. d. [*& ibi, Imperatum*] vide Hiero. super Philomene. c. [*& ibi, Expedit*] † propter onera matrimonij. Expedit tamen ꝓpter vitandam fornicationẽ, & sic soluit contrariũ de canone 28. q. 1. sic enim. facit 32. q. 5. si Paulus, in
113 fine. his respectibus Socrates ab adolescente consultus, an vxorem duceret, vel non, respondit eum pœnitentiam acturum, quodcunq; eorum fecerit, rationes reddens, quas ponit Valerius lib. 7. c. 2.

ADDITIONES.

a ¶Ita. Et refertur ad factum, ratum ad ius, vt no. in d. l. id quod pauperibus. C. de epis. & cle. & ꝓ Bart. in l. metũ. §. volenti ff. qđ me. cã. & vide circa hoc Barto. in d. l. id qđ pauperibus, qui declarat & no. illã, l. ad hoc, videlicet firmũ ad factũ, & ratũ ad ius, qui dicit gl. illius, l. esse no. & nescire alibi. d. Ale. in addi. ad Bar. in d. l. id qđ pauperibus, ponderat esse tex. quẽ etiam vidi ꝓ illis gl. in l. hoc ita. ff. de spon. Qđ dicit ipse, q; bene segꝫ do. Abb. in c. Raynal. de test. vbi. d. Abb. dicit, q; cõueniẽdo aliquẽ de facto facit incidere in pœnã, ad idẽ facit. l. nuda, & qđ ibi hẽ. ff. de cõtrahẽ. & cõmit. stipu. vide. l. Luti°. §. tres hẽdes post glo. ff. ad Treb. & ꝓ Sali. in l. si quis maior, de trãsac. in pe. col. & ibi per d. Ale. etiam, & vltra prædictam vide etiam do. Ang. in d. l. si quis maior. C. de transac.

b ¶Simpliciter, de isto verb. simpliciter, & eius significatiõe hic posita p̃ Io. And. cõcor. vide in l. manifestissimi, in 2. no. C. de fur. vid̃ no. p. d. Bar. & doc. in l. 1. ff. de vul. & pup. & ibi p̃ do. Ale. & ꝓ Barto. d. Ale. & Mod. in l. 1. §. si quis simpliciter. ff. de verb. ob. ubi sunt plures cõcordantes, quas hic nõ repeto, sed vltra eos & alle. vide no, in cle. sæpe, in verbo, simpliciter, & ibi p̃ doc. & maximè Dñi. de sancto Gemi. de verb. sign. vbi exponũt verbũ, simpliciter. i. pure & sine distinctione. Et de materia huius verbi, simpliciter, qũo multipliciter accipiat & in statu. & vltimis volũtatibus, vide no. p̃ doc. vbi supra, qui ĩducũt ad plures qõnes, & maximè de statuto q̃ quis teneatur rñdere positionibus simpliciter negãdo, vel affirmãdo, & q̃ dicantur duplices rñsiones, & positiones, vide vbi supra, & p̃ d. Cy. in l. si quidẽ. C. de excep. & ibi et ꝓ Bal. & ꝓ Bar. in l. vtiq;. ff. eo. Dñs Ang. in l. 1. §. si quis simpliciter, dicit. q. verbũ, simpliciter, ibi in eo. §. iuncta gl. importat puritatẽ, ponens ibi qõnẽ de statuto, q̃ plenius dixit tractari p̃ d. Bart. in qõne, q̃ incipit, p Italiã cõiter sunt statuta, vbi declarat istã. q. melius, q̃ alibi: quia ipsã vidi, & habeo in studio meo, & vide. d. Bal. in l. j. ff. de vul. & pu. qui ponit. q. de statuto, q̃ quis teneatur rñdere positionibus simpliciter. Qđ dicit, hẽt locũ, nisi interrogatio esset duplex, vel icerta, qa tũc nõ tenet rñdere simpliciter, & ista ẽ maxima limitatio ad oĩa dicta doc. supra & hic. & aliquid ẽt vide p̃ d. Raph. Cu. in d. l. 1. ff. de vul. & pup. & p̃ d. Io. de Imo. in d. l. 1. §. si quis simpliciter, in 2. col. in ver. vlt. no. de ista dictione, simpliciter, &c. q̃ intelligit purè, & de vario significatu ipsius verbi, simpliciter, vide ibi p̃ d. Io. de Imo. vbi ẽt declarat, quid in rubricis importet istud verbũ, simpliciter. i. volo, q̃ procedas simpliciter: volo q̃ ꝓcedas sine rigoritate, reiectis difficultatibus, ac duplicitatibus, vide, vt ibi p̃ eũ, & p̃ d. Bald. in l. ea q̃. C. de cõ. inde. in ver. 6. qro &c. Qđ si quis confitet factũ simpliciter, & negat qualitatem adiunctam facto, in pœna facti pu nif ex eo: quia negauit qualitatem, & licet ibi Bar. iõ non concludat, tñ remittit se ad ea, q̃ habent, & no. p eũ in l. eum qui. ff. de iureiur. in 2. col. vbi concludit, q̃ negan. qualitatem, q̃ alterat factũ vt negare factũ, quod ꝓponit, & sic nõ simpliciter confiteri &c. quem vide. tñ ipse. d. Bal. etiã se remittit ad qõ. Bar. supra all. per d. Ang. in d. l. ea quæ, de condi. inde. quæ incipit, per Italiam, vbi Bar. multa, pulchra, & quotidiana dic. in hac materia.

c ¶Operam. Vide Barba. consi. 4. col. 5. volu. 2.

d ¶Bonum. Vide Bar. & ibidem Areti. in l. nemo est, qui nesciat. ff. de duobus reis, & vide Felyn. in c. licet ex quadam, col. 2. de testi. aliquid per Barb. consi. 10. vel 11. col. 9. & sequen. primo volumine, & consi. 15. col. 10. eo. vol. 1.

e ¶Leges. Adde, q̃ Bal. in l. multum interest. ff. de verb. obli. dicit, quòd leges fuerunt conditæ per 300. annos antequam Christus veniret, vel plus secundùm eum.
¶De isto verb. Ritè, & rectè, vltra allegata p̃ Io. And. hic & pro eius opi. vide d. Abb. & doc. in c. firmiter, in §. vna verò, i 5ta col. in versi. & no. q̃ sacerdotes C. de sum. trini. & fide ca. Idẽ tenet. d. Bar. in d. l. 2. hic alleg. p̃ eum. nam, rectè, dicit Barto. significat iustitiã rei in se, seu rectitudinẽ esse. Ritè significat iustitiã seu solẽnitatẽ in ordine. allegat simile esse in l. sed si lege. §. scire. ff. de peti. hæ. & tetigit etiã hoc idẽ Bart. in l. lecta. ff. si cer. pet. Qđ dicit Bar. esse no. in formatione punctorũ, qñ mittunt ad sapientes: qm̃ aliter dẽt consuli, qñ in pũcto esset, recte, & aliter qñ, rite, & vide Ang. in d. l. 2. ff. de inoffi. test. qui tenet idẽ, qđ Bar. ibi. & ad hoc ẽt vide gl. 3. & ibi Bal. ff. de liberi. & post. qui allegat etiã similẽ gl. in l. itẽ veniunt, de peti. hære. & aliã gl. in l. 2. ff. de iniusto, rn. & irrito testõ. Adde ẽt glo. in l. iustè possidet. ff. de acqui. pos. & ibi p̃ d. Io. de Imo. qui allegat. l. 2. §. 1. ff. de inoffi. test. & ibi p̃ mode. & Ale. de Imo. & vide Lud. Põ. hoc idẽ tenentẽ in l. 1. in 3. col. in versi. no. scdò in ver. recte. ff. de inoff. test. qui allegat similẽ text. ad hoc in l. rectè defendi. ff. de iudi. & p̃ d. Card. in cle. testibus, in prin. de test. qui alle. c. fi. extra de sum. trini. & fi. ca. & ꝓ eũdẽ, & vlt. p̃dicta de significatu istorũ verborũ vide. d. Ale. & modernio-res in d. l. lecta, & p̃ doc. in l. qđ iussit. ff. de re iudi. de isto verb. rite, ponũt doc. q. q̃ bannitus possit offendi, qđ istud intelligit in rite bãnito. vide de hoc Bar. & Ang. in l. 4. §. condẽ. ff. de re iudi. ista fuit qõ prius formata p̃ Dy. vt refert Bar. in d. §. cõdẽ. in fi. & remittit se ipse Bar. ad dicta p̃ eũ i l. pe. ff. de adul. quẽ vide, & p̃ Imo. in d. §. cõdẽnatũ, in prin. & Pau. de Ca. ẽt in d. §. cõdẽ. in pe. col. qui allegat idem tenere Cy. cõtra qđ refert Bar. in l. 2. §. si seruus. ff. de acqui. pos. in versi. inducit in ar. ad qõnẽ. & de isto verbo, recte, vide tex. in l. testõ. ff. de testa. tute. & qđ ibi no. do. Rapha. Cuma. & vide Pau. de Lea. in cle. 2. de testi. & sup prædictis habui in facto maximã. q. quę talis fuit: nã quidã nobilis fuit captus, & ꝓ magna pecunia in executione p̃cepti, die tñ feriata ꝓhibita capi ex forma statuti facti. adducebant multa ꝓ parte capti circa nullitatẽ capturæ minus ritè factã. ꝓ parte creditoris dicebat capturã rectè factã ꝓ credito, quod cõstabat per instrumentũ, & in executione, & propterea nõ ueniebat relaxandus, licet fuerit excessus modus. alleg. no. in l. fi. ff. de eo qđ metus cã. & notata p̃ do. Ang. in d. l. fi. §. si quis, in uersiculo in gl. fi. ibi, qui allegat Inn. Idem tenet in capitulo, cum nenissent, de in integ. resti. facit ad hoc ẽt, qđ in proprijs terminis consuluit Pau. de Ca. in consi. 27. in fine & in cõsi. seq. licet ipse nõ alleget dictũ Angelũ in d. §. si quis & ad hoc ẽt vide pulchũ dictũ dñi Angeli in l. 2. §. in oibus. ff. de iudi. qui dicit, q̃ si debitor est fugitiuus, non hẽt beneficium feriarũ, quominus excipi possit, ut caueat, allegat gl. singularem, quã dicit non esse alibi in l. fi. C. de feriis. hoc idẽ tenet Angelus in l. qui restituere, in fina. uerbis. ff. de rei uendi. Sed ultra p̃dicta uide dñum Abbatẽ subtiliter & copiosè disputantẽ hunc passum in capitulo, significauerũt, extra de iudi. in penultima & antepenultima colũna, qđ est capitulũ finale, Qui dicit no. p̃dicta non debere fieri die feriata: facta tñ ualent, quod fuit opportunũ in captura prædicta, licet dñs Baldus in l. fi. §. si quis, qui est. §. fin. teneat cõtrarium, & rñdet ad tex. ibi in uersiculo, licet nõ sic debuerit facere, quẽ uide, quia allegat bonas rõnes, & hæc sunt in breui deducta q̃ scripta reperiunt de dicta dictione, ritè, & rectè, usq; in diẽ psentẽ, &c.

f ¶Rectè. Vide moderniores in l. iustè possidet. ff. de acqui. pos.

g ¶Vno. Debuit Io. And. & congruentius erat allegare text. hoc idem docentem Iac. attestante. 1. q. 1. c. fertur, qui hoc idem dicit, quòd fides sine operibus mortua est.

h ¶Essent. Vide tex. in auth. de testa. imperfec.

i ¶Facturus. Vide Bart. in d. l. 1. ff. de seruo corrupto, & per do. Bal. magistralius loquentem in d. l. 1. in apostillis, qui facit hãc distinctionem, quam facit hic Io. Andre. & ultra eum quid in aliis quàm in delictis, allegat ea quæ no. in c. 1. in glo. secus ergo, ut lite pen. in cle.

K ¶Mẽdacij. Quia mendacium inducit dãnationẽ, in ca. qui stu det. 1. q. 1. in gl. in uer. uendidit. mentitur ẽt qui simulatis operibus utitur, nota. in c. sicut. 1. q. 6. in glo. 1.

l ¶Dolo. Adde quod in euangelio, dr̃ estote simplices ut colũbæ &c. Et est bonus tex. cũ gl. in c. ueritatis, de iureiuran. & 6. q. 1. ex merito. & hæc est illa, ḋ qua dicit tex. insti. de legi. agna. suc. §. qđ ad fœminas, simplicitatẽ amicã legibus, ut ibi dicit tex. no. ẽt Spec. in tit. de positio. §. 7. uersi. 22. qui dicit, q̃ nedũ simplicitas est amica legibus, sed etiam ueritatis amica est.

m ¶Ignorantia. Quæ præsumit in rustico, & muliere, & minore. Bal. in rubrica. C. de rerũ permu. in ver. itẽ quæritˉ dona. &c.

n ¶Petrus. 16. q. 1. si cupis, ubi idem no. quod hic.

o ¶Homo. Vide Alberi. de Rosa. in l. 1. ff. de sta. ho, alibi etiam dicitur, quòd homo est creatura nobilissima omnium rerum.

¶Fugit

p ¶Fugit. Vide plenè per Iaso. May. in l. publicè. C. de ser. fugi.

q ¶Articulus. Ibi vide glo. & hoc intellige, vt ibi no. nam prohibitus administrare est tutor, & hoc ideo, quia de suspecto accusatus erat, & sic prohibitus remotus esse intelligitur, ita nota. in gl. ibi supra. Adde, q̃ idẽ tenuit Ray. de Forli. in d. §. si prętor, allegando spe. q̃ ita dixit in tit. de offi. le. §. supereſt, ver. sed qđ erit de causis: qui spe. idẽ tenet de causis inchoatis p̃ tutorẽ nõ ꝓhibitum nõ posse administrare, allegando. d. §. si ꝓtor. facit ẽt prædictã. l. & si pluribus. ff. de auctor. tuto. in fi. & vide circa hoc Ant. de But. in d. c. dãnamus: qui idẽ tenet, quod Io. And. in prima col. in ver. no. q̃ p̃ verbũ, dãnamus. Et p̃ p̃dicta dicũt doc. no. maximè Bar. & Raph. Cuma. in d. l. hæc. n. §. si prętor. q̃ sṅa sp intelligitur ꝓlata scdm formã petitionis: q̃ nunq̃ exeant mentẽ tuam: quia hæc quotidie practicant in palatiis sãctẽ Venetorũ, vbi nõ redigunt petitionẽ in scriptis.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus censeri non debet, licet erret in fide, dum tamen fidẽ Romanæ ecclesiæ susc ipere, sit paratus, vel se illam tenere fateatur.*
Diuisio decretalis, ver. & sunt duæ.
2 *Per damnamus, verbum recipi quid prohibetur.*
Ergo coniunctionis significationem. S. ergo.
3 *Reprobata non debent allegari, & quæ reprobantur, & nu. 4.*
5 *Damnare, & reprobare differunt, & nu. 6.*
7 *Libellus dicitur diminutiuè, despectiuè, uel quasi litis bellum.*
8 *Ioachini errores qui, & donum intelligentię & spiritum prophetię habuit, & prophetauit ordinem prędicatorum, & minorum, & nu. 9. & 10.*
11 *Veritas, proprium, collectio, & similitudo quid, & nume. 12. 13. 14.*
15 *Vnitas multiplex, & quid vnaquæq; sit.*
16 *Vnio patris, & filij & spiritussancti qualiter intelligatur.*
17 *Charitas indissolubilis inter Deum, & ecclesiam.*
18 *In translatione Hiero. quid sit, sed 70. interpretum.*
19 *Quaternitas non sequitur, licet pater, & filius & spiritussanctus sint vna essentia.*
20 *Substantiæ trinitatis exemplum in creatura an quod sit, de ea etiam nu. 21.*
22 *Trinitatem scrutari temeritas est, credere pietas, nosce vita cetera.*
24 *Generationis tres modi, & qui, & nu. 25.*
25 *Docendo interdum plenè quid transfertur in alium à doctore quid sit, & tamen per hoc scire non desinit.*
Retinet interdum quis quod in alium tranfert, & exempla, ibid.
26 *Sicut, aduerbium non est omninò similitudinarium.*
27 *Perfectum nihil in rebus humanis.*
28 *Creator Christus est, licet quò ad humanitatem sit creatura.*
29 *Inter creatorem & creaturam est aliqua similitudo, & nulla tamen essentialis identitas, & ratio, nu. 30.*
31 *De fide publicè disputare non licet, nisi in casu.*
32 *De protestatione remissio.*
33 *Prælati delictum non nocet ecclesiæ.*
34 *Scriptura propria in proprio negocio præiudicat facienti, subscriptio facto alieno an præiudicet, remiſ.*
Procurator admittendus cum literis domini, ibid.
35 *Dogma cum. g. & sine. g. quid significat.*
36 *Almericus dogmatista & hæreticus quo tempore fuit, & eius errores qui, & nu. 37.*
Chronica Martini citatur.
37 *In diuina mente nihil nisi æternum & incommutabile.*
38 *Pater quasi patrator in malam etiam partem accipitur.*
Mendacij pater diabolus.
39 *Epilogus glossarum, & nu. 40. 41.*
41 *De transfiguratione filij, remiſ.*
42 *Nomina quædam notionalia, distinctiua, relatiua, & propria, & singulorum vis quæ.*
43 *Adiectiuum neutrum substantiuatum an resoluatur in suum fœminum.*
44 *Hæretici bene dicta an sumere possimus.*

1 DAmnamus. Secũdùm Abb. casus in summa potest ex fine colligi. Quòd † licet qs erret in fide, non debet hæreticus cẽseri: dum tamen fidem Romanæ ecclesiæ susc ipere sit paratus: vel se illam tenere fateatur: vel aliter. Pater, & filius, & spiritussanctus vera vnione, & non similitudinaria, vel collectiua sub vna substantia, essentia, seu natura, quæ substantia non est generans, nec genita, nec procedens: quia illi actus non subſtantiæ, sed personis debent attribui: neque per hoc in trinitate Dei est quaternitas: contrarium sentientes hæretici sunt, nisi se ratione ecclesię correctioni submittant. hoc dicit. Et sunt duæ partes. prima damnat doctrinam Abbatis Ioachini. secunda, ibi, reprobamus, damnat doctrinam Almerici. Item prima facit. 5. primò reprobat opinionem ipsius Ioachini contra magistrum sententiarum, quam prosequitur exprimens motiua, & rationes ipsius. Secundò ibi, nos autem, approbat & probat illam sententiam magistri, quam damnabat Ioachim. Tertiò ibi, cum ergo, respondet illi auctoritati, qua principalius mouebatur Ioachim. Quartò, ibi, si quis, damnat tenẽtes illam opinionem reprobatam. Quintò ibi, in nullo, protestatur pro mon. ipsius Abbatis Ioachini. ¶Et amouetur † iste libellus per verbum hoc dãnamus, eodem modo ac si eum recipi prohibuisset; sicut tutor remouetur, & definit esse tutor, cum per sententiam prohibetur gerere. ff. de suspec. tuto. l. hæc enim. §. si prætor, secundùm Vincentium. ¶Ergo, infert ex capi. 1. cum ibi sit dictum, quòd Deus est simplex omnino: sed libellus Ioachaini dicit cõtra; ergo damnamus &c. vel vt supra dictum est, ibi quòd pater, & filius, & spiritussanctus sunt vna essentia, subſtantia, seu natura: sed libellus Ioachini dicit contra; ergo &c Abb. vel ponitur causa ornatus, Pe. vnde dicunt quidam, quòd inchoatiuè ponitur, non illatiuè secundùm Boa. simile 28. q. 1. sic enim, post princip. secundùm Egi. [*Reprobamus.*] igitur † deçetero non debet allegari. C. de vete. iu. enu. l. 2. §. hæc igitur omnia: imò comburendum est, vbicunque inueniatur. C. de hære. quicunque. sic &
a bellus a famosus † 5. quæstio. 1. si quis famosum.
4 Idem in omnibus, quæ iniquam & abhominabilẽ inducunt facti memoriam 15. quæstio. 1. mulier, secundùm Vin. Et vt dicit Iacob. duplicat hæc verba damnamus, & reprobamus, ad maiorem exaggera
b rationem. Item quia hæc sunt diuersa. b nam damnare † est rem perpetuò sine spe ſnblenandi tormentis & ignominæ ſententialiter deputare. Reproba-
5 re † est rem euidentibus rationibus reapprobare, vel demonſtrare. vnde dicunt, quidam damnat ſententiam, vel opinionem, & reprobat rationes. ¶Libel
7 lum † diminutiuè, vel despectiuè dictum, vel quasi li
8 tis bellum. [*Ioachim*] primus † error illius erat in eo, quod reprehendebat Pe. qui dixerat, quòd quædam ſumma res erat &c. dicebat, quòd Pet. affruebat quaternitatem, quod est falsum, vt dicam super verbo, quaternitas. Secundus error fuit in vnione ſubſtantiæ diuinæ quò ad personas trinitatis, quam dicebat non veram, ſed similitudinariam, vt dicam su
9 per verbo, potiſſimum. De isto, † Ioachim, quomodo diuinitus habuit donum intelligentiæ, & ſpiritum prophetiæ, vide in historiis. libro 30. 40. capitu. Et ſuper Daniel, ſexta viſione, prophetauit
10 † ordinem Prædicatorum, & Minorum. [*Dixit*] maximè libro 1. distinctio. 6. 5. & 25. [*Non veram*] veri
11 tas † est perpetuæ exiſtentis rei tanta ſoliditas, vt cæteris defluentibus ipſa in ſuo eſſe remaneat inconcuſſa. imò concuſſionibus, ſi dici fas ſit, am-

12 plius roboratur.Proprium†ſm Ariſtotelem, & Porphyrium, quod cõuerſum prædicatur de re,& ei naturaliter ineſt, vt in aĩalibus riſibile de hoĩe : in diuinis eſſentia de perſona.Collectio† eſt vnius ſpeciei,
13 ſiue diuerſarum congregatio ad eundẽ effectum.
14 Similitudo†comparatio rerum ſimiliũ. [*Collectiua*] dicit beatus Ber.libro de trino & vno, ꝙ eſt vnitas
15 †collectiua,vt cum multi lapides vnum aceruũ faciunt.Conſtitutiua,cum multa membra vnum corpus,vel multæ partes vnum totum. Coniugatiua, qua vir,& mulier vna caro.Natura,qua aĩa, & caro vnus naſcitur homo.Ptãtiua,qua homo virtutis nõ inſtabilis, non diſſimilis : ſed vnus ſibimet nititur inueniri.Conſentanea,cum per charitatem multorum hoĩum eſt cor vnum,& aĩa vna. Votiua,cũ hõ votis oĩbus Deo adhærens vnus ſpũs eſt cum eo. Dignatiua,qua limus noſter Dei verbo in vnã aſſumptus eſt perſonam.¶Iuxta illud, Actuũ.4,12.q.1.c.2. ¶Cum illo.ĩ.ad cor.6.in fin. [*In Chriſto*] 1.ad Cor.12. ad Eph.4,li.1.regum.3.22.c.ad [*Potiſſimum*] Ioachim
16 †intelligebat,ꝙ pater,filius,& ſpiritus ſanctus eſſent vnum vnione ſimilitudinaria, & non vera vnione naturæ,& probat hæc ſubtiliter auctoritate euangelij.Si.n.Chriſtus rogat pro fidelibus, ꝙ ſint vnum in patre,& ipſo,ſicut ipſe eſt vnum cum patre. Si dicamus,quod eſt vnum cum patre in ſubſtantia, ergo & fideles,pro quibus ipſe orauit, ſunt vnum in ſubſtantia,quod eſt falſum:at nos debemus credere, vt dicebat Io.ꝙ Chriſtus obtinuerit à patre, quod petijt.ſ.ꝙ fideles eſſent cum eis vnum : ſicut ipſe erat vnum cum patre:ſed fideles non pñt eſſe vnũ vnione ſubſtãtiæ;ergo nõ eſt Chriſtus vnũ cum patre in ſubſtãtia.huic obiec.rñdetur.ĩ.ver.cũ ergo. & eſt ſimile de cõſec.diſt.2.in Chriſto pater, vbi Arrianos reprehendit Hilarius: qa in hac vnione errabant,& vide quod ibi no.in gl.1.& in gl.gradum dixit. [*Euangelio*]Io.17.[*Indiſſolubilis†charitatis*]quæ eſt inter Deũ,
17 & eccleſiam.vnde Deus in euangelio, Vobiſcũ ero vſq; ad conſumationem ſeculi.Itẽ eccleſia nunquã erit nulla:immo ſemp aliqua.34.q.1.pudenda. Ioã.
18 [*Ioannis*]i.Io.vlt.[*Quibuſdam*]hoc†dixit quia in tranſlatione Hier.non hr̃, ſed.70.interpretum ille ver.&
19 hi tres vnum ſunt.[*Quaternitas*] non†n.ſequitur,ꝙ ſi pater,& filius, & ſpũſanctus ſint vna eſſentia,ꝙ ſint quattuor ꝓſonę;ſicut ſi dicaĩ Pe.Mar.& Io.ſunt vna eſſentia,vel ſubſtantia humana, non ꝓp hoc innuit quaternitas,ſm Abb.dicunt theologi, ꝙ non eſt ꝓpterea ſimilitudo, vt patet primo ſen.19 diſt.in.c. his quoq;.Et dicunt,ꝙ exemplũ vnius ſubſtantiæ trini-
20 tatis † nullum in creatura ſatis expreſſum inuenit̃. ob hoc tñ in igne maximè Deus apparuiſſe legitur: quia in eo tria,ignis,ſplendor, & calor ſimul conſtiunt,& vnũ lumen ſunt : quæ licet inſeparabiliter operent̃,igni attribuitur uſtio, ſplendori illumina-
21 tio,calori calefactio,[*Non eſt generans*]†quoniã ſi eſſet generans,ſequeretur, quòd ſolus pater eſſet diuina ſubſtantia,cũ ipſe ſolus ſit generans. nec eſt genita: quia ſic ſequeret̃,ꝙ ſolus filius, & ſic de ſpiritu ſancto,Gof.Idem oĩno beatus Ber.ad Euge. de conſci.
22 ubi de trino & uno, Trinitatem,& unitatem in trini tate† ſcrutari temeritas eſt: credere pietas: noſce uita æterna. Aug.lib.1.de tri.c.5.ſic ſcribit,quod ponit magiſter ſententiarũ lib.1.diſt.2.c.1.nec periculoſius alicubi erratur,nec laborioſius aliquid quærit, nec fructuoſius aliquid inuenitur Tullius de creatione mundi,parentem huius uniuerſitatis inuenire diſficile eſt,& ex quo quis inuenerit,uulgò exponere ne
23 fas eſt:[*Ab æterno*]†nõ in tpe,uel ad tempus.¶Teſta-
24 tur,Io.x.[*Quòd partem*]diſtigue†tres modos generationis,quorũ duo in naturalibus, tertius in diuinis. In primo pars ſubſtantiæ datur, & pars retinetur,ut in gñatiõe carnali.In ſcdo p modũ reſuſionis totũ datur & nil retinet̃,vt de aqua,& glacie:ĩ barbariſmo, Mẽ me genuit,mox ipſa gignit̃ ex me. In tertio tota retinet̃.[*Simplex*]& ſic nihil ꝑt diuidi,uel decidi[*teſtatur.*]
25 Io.x.[*Retinuerit*]exẽplũ in docẽte,ꝙ docẽdo †interdũ plene trãſfert in aliũ,qđ ſcit:& tñ p hoc ſcire nõ deſinit ſm Abb.Clarè patet ẽt in lumine lumen alind accendẽte,ſic & papa uocãdo inferiores prelatos in partẽ ſolicitudinis nõ abdicat à ſe plenitudinẽ ptãtis.2.q.6.ꝙ ſe ſcit:& bonũ ſimile. ff.de dam.infec.l.j. ſm Gof.ibi,Prætor ſe inferioribus iuriſdõnẽ damni infecti ſubdelegauit:qa periculoſum fuiſſet,ſi in totũ retinuiſſet.Et dixit Hoſt.ꝙ iſtud eſt peſſimũ ſimile,ſi nimiũ ꝓſequamur:qa de ſuperioribus, & inferiob⁹ ad coęquales.& ꝓſubſtãtiales.Sed quò ad trãſlationẽ ꝑt ſuſtineri,ũ quò ad ꝓſonas,ſic cedẽs actionẽ ipſam ſibi retinet. C.de noua.& dele.l.3.remittit aũt ad ea,ꝙ no.in ſumma,de ſciſma. §.fin.uer.mirũ
26 tñ,& ſe.[*Veritas ait*]Matth.6.A.[*Sicut*] nõ †ẽ oĩno ſimilitudinariũ,ut ſeqtur &c.ſimile de iud.qa.V.& c. nouit,poſt prin.de accu.inq̃ſitionis.i.rñ.de exceſ.ꝑla.ſicut.ad idẽ.ff.rerũ amo.l.ꝙ nurũ.§.ſi poſt, & ff.de pig.ac.ſi cũ uẽderet.§. & ſi.ff.de uſuf.l.3.in fi. [*Perfectione gratię*]nãt nihil in rebus humanis ꝓfectũ. C.de
27 uete.iur.enu.l.2.§.ſed qa. & ſolus Deus non nouit opus impfectũ,de baptiſmo,maiores.Gof.[*Creaturã*]
28 excepto†Chr̃o,ꝙ licet quoad humanitatẽ ſit creatura:tñ quò ad diuinitatẽ creator eſt: non fiẽs,ſed idẽ oĩno cũ Deo,vñ eſt uerus Deus,& uerus hõ,de hær. cũ Chr̃s.Hoſt.[*Diſſimilitudo*]& ſi aliqua ſit ĩter creato
29 rẽ,& creaturã ſimilitudo†iuxta illud Sapientiæ.13.a magnitudine ſpẽi,& creaturę cogniſcibiliter poterit horũ creator uideri:tñ nulla eẽtialis idẽtitas eſt
30 inter eos.Cũ.n.creator†ſit uniuerſorũ principiũ, & oĩa creauerit.ſ.c.1.neceſſe eſt,ꝙ aliud ſit creator, & aliud creatura diſtincta ꝑ eſſentiam,ſicut aliàs inter inſtituentẽ,& inſtitutũ,& multos tales no.dr̃ia.ĩ.de
31 inſti.c.ult.cũ ſuis cõ.Hoſ.[*Defendere*] †ꝙ nõ licet.24. q.3.ꝙ aliorũ.imò,qđ plus eſt, nec publicè de fide licet diſputare,niſi forte ad cõfuſionẽ hæreticorũ, vt fecit Silueſter,ſm Inn.& Cõp.& Hoſt.ꝙ alle.ad hoc. ĩ.de pur.ca.inter.§.ꝑcipias,& facit de hære.c.1.lib.6.
32 §.j.[*In nullo*]no.ꝑ ꝓteſtatione † ſm Vin.de hoc.ĩ.tit. ꝓx.cũ M.& de elec. Cumana. [*Florentino monaſterio*]
33 no.delictũ ꝑlati non nocere eccleſiæ. 16.q.6. ſi eꝑm
34 Io.de re.iu.delictũ,li.6.[*Propria manu*] ſcriptura†quã b qs facit in ꝓrio negocio, ꝑiudicat b faciẽti. c ff.de- c poſi.l.Publi.§.ult.C.de non nu. pe.gñaliter.j.q.7.ſaluberrimũ,Phil.Quid ſi ſubſcribat qs facto alieno? d no. ĩ.de trãſla.ex lr̃is,& de re.eccle. non alie. d ſi qs. Et ſm Abb.no.,pcu.admittendũ cũ lr̃is dñi, ꝙ eũ cõſtituit.& ſm eũ ſi uelles dicere ꝓrium, dic ꝙ hic alteri nõ fiebat ꝑiudiciũ,ſed ꝙ ſaltim in his, q̃ dño ꝑiudicant,admittendus uĩ. Si uerò in lr̃is non eſt dies, nec locus,dicã de fide inſtr.inter,ſuper uer.facilius.
35 [*Dogma*]†p.g. eſt doctrina in fide:ſine.g.angulus. Inde illud,Sedebat domate domus.hoc no.96.diſt.ſatis euidẽter.[*Alexerici*]†Carnotẽſis fuit,ut hẽt chronica Martini, ſub tpibus Inno.3.ubi exprimunt̃ ipſius errores,& ibi dr̃,& cõbuſtus fuit Pariſijs.Quidã
36 dicunt,ꝙ tenuit hæreſim Sabellianorũ, de qua.24. q.3.c.pe.uerſic.Sabelliani.Dicebant enim unã ꝓſonam patris,& filij,& ſpiritusſancti.Alij dicũt, ꝙ primus iſtius error fuit,ꝙ oĩa ſunt Deus,dicens etiã nõ facile poſſe negari creatorem, & creaturam idem eſſe. Secundus, ꝙ primordiales cauſæ,quę uocãtur ideæ,i.forma & exemplar, creant̃, & creant̃ in mente diuina,cũ ſm Aug.nihil niſi ęternũ†& incõmutabile ſit in mẽte diuina.Tertius, quòd poſt conſummationem ſeculi erit adunatio ſexuum ſecundùm
37 Hoſt.qui dixit propter reuerentiam quorũdam diſcipulorum

ſcipulorum iſtius Almerici,qui erant in concilio,ta-
38 citos hos errores.†[*Pater*]quaſi patrator,& inuẽtor, dum dixit, nequaquam moriemini, ſed eritis ſicut dij &c.Gene.3.[*Mendacii*]i.diabolus, qui aliàs vocatur antiquus hoſtis. 2.q.5.habet hoc proprium,ne clerici,vel mo.c.3.alibi verſutus hoſtis.16.q.2.ca.1. alibi inimicus homo.ĩ.de elec.licet, alibi lupus rapax,eo.tit.ne pro defectu. alibi ſimpliciter dyabolus.ſ.ca.proxi.3.q.j.nulli.vide in Hiero.ad Dama.6.
39 [*Inſana*]concor.cle.de hær.ad noſtram.¶†In gl. [*Pater*]ponit triplex teſtimonium perſonarum trinitatis.In gl.[*no.*] diſtinguit triplicem ſpeciem nominũ in diuinis.¶In gl.[*diſtinctiua*] ponit,quomodo in diuinis diſtinctiua nomina tripliciter iunguntur. ¶In
40 gl.[*baptizando,in fi.*]in 3.c.¶In glo.[*hic† reſpondet,in fi.*] non eſt verum.vnde dixit Pet.& Abb.quòd reſpondet ibi,nos autem : ſed veritas eſt,quòd reſpõdet in ver.cum ergo; & iſta fuit noua gl.& forte fuit error ſcriptorum.¶In gloſ.[*pater dedit,ibi,Transfiguratus*]de
41 qua†transfiguratione habetur plenè in textu & gl. j.q.j.§.ex his verbis,ver.quod vt planè [*& in fi.*]ad litteram habes hanc gl.de cele.miſ.in quadam, & ibi dedi quotas.¶In gl.no.[*ibi, Sigillatim*]& etiam ſimul
42 ſupra c.proxi.in prin. [*& ibi, Notionalia*] †quæ ſic appellantur:quia perſonas notificant : aliquando diſ- g tinctiua:ꝙ quia illas diſtinguunt,quandoque relatiua:quia perſonas adinuicem referunt: quandoque proprietates „quia propriè perſonis inſunt. Et propriè ſunt quinque notionalia,paternitas,filiatio,ꝓceſſio,innaſcibilitas,communis ſpiratio : quorum tria inſunt perſonę patris,innaſcibilitas,paternitas, communis ſpiratio.duæ verò filio,filiatio,communis ſpiratio; vna ſpiritui ſancto.ſ.proceſſio. Et ſic vides,quòd communis ſpiratio non dicitur proprietas reſpectu patris,& filii ad inuicem, ſed ſolùm reſpectu ſpiritus ſancti.¶In gloſ.[*Diſtinctiua,in fi.*] nam
43 ſecundùm regulam grammaticorũ adiectiuum†in neutro genere ſubſtantiuatũ reſoluitur in ſuum fœminin um . vnde ſequitur, quod ſi eſſet aliud, eſſet alia res; & ſic eſſent plures ſubſtantiæ, vel eſſentiæ, quod eſt falſum ſecundùm Io.& Philip. Plumbum ergo aliud ab auro: ſed ex tribus numis aureis, licet alter ſit alius ab alio, non tñ aliud.¶ In glo.j.rectã[*in fi.*]quaſi rectè gloſſ.Hoſt.¶In gloſſa,[*in euangelio*] 16. ¶In gloſſa,no.[*quod ibi,fraternitatis*]vbi de hoc. [*& in*
44 *fin.*]ſi verò fuiſſet hęreticus, potuiſſemus† ex dictis ſuis partem ſumere, vbi bene dixiſſet; ad hoc, quod dixit textus ibi,in hac parte,& 37.diſt.ſi quid veri, & 19.diſt.c j.in prin. dictum tamen hæretici reprobatur,etiam ſi bonum ſit quantùm ad hoc, ne pro iure habeatur,quaſi in ſe auctoritatem cõtineat,aliàs quaſi verum,non auctorizabile approbatur; & ſic intelligas iura,quæ in hoc contraria videntur ſecundùm Gof.& Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶Libellus.Vide glo.& ibi latè ſcripta per doc.in l.1. C. de offi. aſſe.vbi etiam Iaſon multa ſimilia aggregauit.

b ¶Diuerſa.Differentia inter damnare,& reprobare. & ponuntur hic vt diuerſa,vt etiam diffiniunt.d.Anto.de Bu.& Abbas hic in ſecunda colum.

c ¶Deleg.l.3.In gloſ.in verb.exigere,in verſi.item not.'ratio eſt, vt ibi allegat gl.quia incorporalia non ſeparantur facile, vt corporalia,ſimilia habes in glo.

d ¶Præiudicat.Vide Bar.Bal.& doc.ampliſſimè tangentes hanc materiam in auth.contra,qui propriam,vbi eſt carotium . C. de non nu.pecu.& vide.d.Bal.ibi in 2.col.qui ponit.q. de eo, qui ſe ſubſcripſit in inſtrumento, dicens quòd per talem ſubſcriptionem videtur inſtrumentum ſcripſiſſe,alle.no.in l.cum antiquitas.§.fi.de teſta.

e ¶Facienti.Vide ad huius declarationem Pau.de Caſt.in conſi. 332.inci.quantum, & Curtium in repeti.l.admonendi,in 35. ſol.ff.de iureiur.

f ¶Non alię.Vide l.Caius. ff.de pigno.act.& per Bar.in l.quæ dotis.ff.ſo.matri.in fi.vbi per ipſum multa ad materiam,& facit. l.fi.C.plus va.quod agitur. ego neſcio,quid voluerit allegare. d.Vgolinus allegando.d.l.Caius,quam nõ reperio, ſed melius allegat.l.mutuæ.C.ſi certum peta.cum ibi no.per Bal. & Pau. de Ca.qui dicunt,quòd ſubſcribens ſe obligarioni alterius, in dubio non videtur ſe ſubſcribere animo obligandi. quod verum eſſe dicunt præfati doctores,quod ſubſcriptio non obligaret,vbi eſſent actus geſti probatiui: ſed vbi eſſent contractus perfecti,vt ſic,& ſic.d.Pau.de Caſ.ſoluit in d.l.mutuæ,contra l.ſi fideiuſſor.§.pe.ff.de pig.quæ ſo.eſt notabilis valde. & vltra prædicta vide ea, quæ plenè dixit do.Ale.poſt Imo.in d.l.mutuæ,& per eundem poſt Bar.in l.ſi ſtipulatus.§.Chryſogonus. ff.de verb.obli.

g ¶Diſtinctiua. Quid denotent iſta ver.diſiunctiua,ſiue participia &c.vide plenius per.do.Ant.de But.in d.c.damnamus,in §.nos autem,in 9.col.in ver.Quomodo quid in diuinitate.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones quando & cur editæ,et nu.2.omne ius eis includitur.nume.7*
3 *Iuſtitia in quibus conſiſtat.*
4 *Continuatio,vel œconomia tituli quę.*
5 *Ius omne conſtat et ſcripto,vel ex non ſcripto.ius ſcriptum certius,& ideo prœmittendum,nu.6.*
8 *De conſtitutionum materia vbi nam alibi tractetur.*
9 *Conſtitutionem publicatam non eſt neceſſe ſingulorum auribus intimari,quis eam facere poſſit.quę non valeat.*
Poſterior derogat priori contrarię, pagani ca non ligantur,nnmero 11.
10 *Decretum epiſcopus facit.*
12 *Contra libertatem eccleſiaſticam operantes qui puniantur.*
Statutorũ obſtantia quomodo tollitur,& quę reprobentur uer.
Item obſtan.& quę valeant nu.13.et ſcribuntur ad æternam rei memoriam,nu.14.

¶De conſtitutionibus. Rubrica.

POſtquam Deus formauit hominem ad imaginem,†& ſimilitudinem ſuam.33.q.5.hæcima-
1 go,& in ætate virili,de pę. diſ.2.§.Romanos,prodijt cum eo ius naturale, qđ cępit ab exordio rõnalis creaturę. 5.diſ.in princ. Demũ lex vetus data eſt per Moyſen, & prophetias. Demũ trãſlato ſacerdotio, lex noua ſucceſſit.ĩ.eod.
2 trãſlato.Sed† quia hominũ creſcẽte malitia, effrenata cupiditas noua quotidie litigia generabat, vt in prœcmio,ita,vt plura eſſent negotia, quàm vocabula.ff.de ꝓſcri.verbis.l.nã, Sancti patres & ſummi pontifices decreta,& ꝓſtones ediderũt, vt ſub iuris rła hoĩes coarctati,diſcant honeſtè viuere &c.in
3 qbus†cõſiſtit iuſtitia,inſti.de iuſti.& iu.§.iuris ꝑcepta.& iõ poſt†tractatum.de ſum.tri.incipit tractare
4 de cõſti.Gof.Vel poſito fidei fundamẽto, de quo,ſ. rubrica ꝓxi.bũ eſt,vt iuris ędificiũ ſupponamus. Et
5 qa oĕ ius†cõſtat ex ſcripto,vel ex nõ ſcripto,inſti.de
6 iure na.gentiũ.& ciuili.§.cõſtat. Scriptum † aũt certius,& iõ ꝑmittẽdũ,iõ ponit ttactatũ de ꝓſtõnibus:
7 ꝑ qđ†verbũ oĕ ius ſcriptũ includit ſm,Hoſt.de ma-
8 teria†rnbricę,i.diſ.vſq; ad.7.incluſiuè.& di.9.10.19. 20.& 29.30.& 38.& j.q.7.§.niſi rigor,vſq; ad.§.breuiter,& in 6.repetitur hæc rubrica. Ad hanc rubricã cõueniũt de cõſuetudine,cũ cõſuetudinis,& c.vlti. 2.rñ.de fide inſtru.paſtoralis, de cle non reſid. cũ dilectus,& c.ſe.qbus conuenit de magiſtris.c. vlt.in fi; de rebus ec.non alie.c.fi.de locato.c.2. Itẽ conſtitu-
9 tionem†publicatã nõ eſt neceſſe ſingulorũ auribus intimari,de poſtu.c.i.Itẽ conſtitutionem facit ſynodus rũdendo, placet,de elect.c.2.Item legatus facit conſtitutionem,q̃ durat legatione finita,de loca.c.
10 1.de offi.leg.c.vlt.nec mirũ:quia†& eꝑs facit decre-

tũ,de offi.archiꝑsb.cap.fi.de maio.& obe.si quis.Itẽ
11 constitutio† nutriens peccatum mortale,non valet
de præscri.c.fin.Item constitutiones factę per violatores immunitatis ecclesiasticæ in casu decre.non
minus,de immu.ecc.non valent,eo.tit.aduersus.§.
quia verò.Item posterior cõstitutio derogat primæ
contrariæ,de cog.spi.c.1. Item pagani non ligantur
constitutionibus canonicis,de diuortijs,gaudemus
12 post prin.Item puniuntur† statuentes contra eccle-
siasticam libertatem statuta scribentes, vel seruantes,vel secundùm illa iudicantes, & in publica forma iudicata scribẽtes,de sniꝫ excommunicationis,
nouit,& c.graue.& iurantes non tenentur illa seruare, de iureiuran.c.1.lib.6.Item obstantia statutorum quãdoq; tollitur per rescripta,de rescriptis, cũ
aliquibus,& c.si papa,eod.lib.quãdoq; per iura cõmunia,de elec.cum non deceat, de hære. vt officiũ.
§.ad scribendas.sed & per ius commune multa reprobantur,vel ratione statuentis,de elec.fundamenta,versi. & ne taliter. vel propter ipsorum iniquitatem,de elec.quia sæpe,de capel.mona.c.2.no.de hę
re.statutum. infra de verb.sig.constitutionẽ.2.resp.
de ęta.& quali.vt hi qui,ad fi.in cle.Itẽ de sepul.c.2.
ver.nos etenim,de statu mo.attendentes, in fin.de
relig.do.c.2.§.pe.in fi.de iure pa.c.1.in fi. de vsu.c.1.
de excess.præla.frequens,ver.quædam statuta,de pœnis.cupientes,in fin.de sen.excom.c.1.in fi.de statu-
13 tis† autem,quæ valent,habetur, ne sede va.c.vno.§.
vlti.de relig.do.c.2.post prin.cle.de priui.c.1.in prin.
de sen.excom.c.1.versi.quod & interdictis. Vltimò
14 sciendum est,quòd statuta† scribuntur ad æternam
rei memoriam,de renun.c.1.in fi.lib.6.Io.And.

SVMMARIVM.

1 *Constitutiones ab omnibus sunt seruandæ etiam ciuiles, & numero* 8.
2 *Canonum, dictio sumitur hic pro omni constitutione.*
3 *Canones qualiter custodiantur.*
4 *Canones non habentes non excusantur.*
5 *Et, pro idest.*
6 *Secundùm canones iudicabit causam iudex secularis, si de re ecclesiastica agitur.*
7 *Epilogus glossarum.*
8 *Suffragium & nu.*9.10.11.12.*&* 13.
14 *Suppletio, & nu.*15.*cum sequentibus.*
Canones an intelligantur locales.
Legum antiquarum notitia est necessaria.
Legimus quædam, ne ignoremus.
16 *Prohibitiones quæ seruanda.*
17 *Creatura omnis subiecta est conditori canonum, & Vicario creatoris, & nu.*18.
19 *Actiones respiciunt actorem.*
Iudicia iudicem.
20 *Arbiter suo sensu regitur.*
*Administrator, vel ordinarius à iustitia non potest recedere, & in quibus id intelligatur, nu.*22.23.*&* 24.
25 *Iudicem qui eligit in dissensione opinionum, caueat sibi, iudex etiam caueat à pœna decretalium.*
26 *Communis opinio quando sequenda.*

a 1 Anonum. [a] Casus.† Constitu-
tiones ab omnibus
sunt seruandæ. h.d.Et dicit Fran.ꝙ
congruè post tractatum fidei præponitur hæc constitutio, quæ ostendit
seruandas omnes.ſ.scribẽdas. Et hic
2 dictio Canonũ † largè sumitur pro omni constõne
canonica, non strictè, prout canon distinguitur ab
alijs constõnibus,de quo remissiones dedi. ſ.in pę.
b §.sane.[*Custodiantur.*] [b] † per executionem ordinario-
3 rum.ſ.de accu.sicut, Egy. secundùm mentem.ſ.de
verb.sig. in his,& ca.intelligentia.& si dubitetur re-
curratꝰ ad ꝓmulgatiorẽ.ſ.c.fi.Hoſ.[*Ab omnibus*]& nõ
4 habentes† canones,non excusantur.20.dif.si decre-
5 ta,ſm Comp. [*Et*] † ꝑ ideſt,si vis,ꝙ sit vnicũ dictum:
aliàs propriè; & primum loquatur extra iudicium
6 ſm Boa.[*Actionibus*]aliàs † accusationibus,Ho.eccle
7 siasticis,† per hanc literam dicit.G.Na. ꝙ si de re ecclesiastica agitur coram iudice seculari,iudicabit causam ſm canones, [c] non ſm leges, vt in præscriptione;adde quod dicã.ſ.de no.ope.nũ. c.1. ¶ Glossæ recitantur in tex. ¶ In glo.2.[*in fi.*] vide.ſ.tit. 1.firmiter
super gl.& ideò. ¶ In quarta gl.[*ibi, Leges*]sequitur,vt
8 generales† ab oĩbus æqualiter in posterũ obseruentur.[*Et ibi constitutiones*]sequitur, Principũ nec ignorare quenquam, nec dissimulare permittimus.[*Et*
9 *ibi, Princeps*] † sequitur,legibus solutus est.[*Et ibi, digna*
10 *vox*]sequitur,maiestate† regnantis se legibus alligata principem profiteri.[*Et ibi, Ex imperfecto*]Princeps
hæreditatem non vendicat ex imperfecto testamento, vt hic,nec legata vel fideicommissa, vt in l.se.[*Et*
ibi.§.*vlti.*]non recipit princeps hæreditatem, in qua
litis cã institutus est, vel aliàs in testamento imper-
11 fecto. ¶ In vlt.glo. ibi [*qualem*] arbiter† iudicat, vt sibi videtur.[*& ibi, circa prin.*]imo vltra medium [*ibi,*
omnem æquitatem seruando] secundùm quòd mihi visũ
fuerit iustũ. [*& ibi in principio*] hoc obseruare debet
12 † iudex,ne aliter iudicet,quàm legimus,constitutio
nibus, vel moribus proditum sit.[*& ibi, Nemo*] iudi-
13 ces† non habent necesse sequi consultationes, vel
snias aliorum nõ rite, aliàs rectè datas:quia nõ exẽ
plis &c. Sed debent sequi veritatem, & iustitiæ &
14 legum vestigia. ¶ In† gl.1.ibi [*Locales*]& de his ẽt pos
set itelligi ſm Vin.exponẽdo[*omnibus*].ſ.subditis statuentis:vel,oĩbus,propriè,si princeps ꝓgaret illã
localẽ constitutionẽ,vt.ſ.de clandesti.despõ.cũ inhi
d bitio. ¶ In gl.2.ibi [*Canonem*,] adde posteriorẽ.ſ.e.c.j.
lib.6. ¶ In ea glo.ibi,per consuetudinem,adde.4.di.
§.leges ¶ In ea.gl.ibi [*Non sunt*] substantialia,qualia
sunt. ¶ In ea.gl.ibi. [*c.Vlti.*] & 35.q.4. & 5.per totũ :
15 physicorum† tamen notitia est necessaria,ne quod
tollitur, vel reformatur, sit incognitum C.de cadu.
tol.l.vna.§.1.7.di.fuerunt.vnde legimus quædã, ne
ignoremus.37. d.legimus, ſm Gos. de hoc.ſ.de iu-
c di.nouit.[e] [*Et ibi, prohibitiones*] † generales, & in scri-
16 ptis redactas.C.de legi.l.vlti.vel etiã non scriptas, si
seruari mandantur,de conse.dis.1.basilicas,insti.de
satisda.in fi.vt no.Vin.ſ.c.vlti. ¶ In gl.[*Sic & leges, ibi,*
17 *subditis*]hæc nõ est bona gl.quia cõditori † canonũ,
& Vicario creatoris omnis creatura subdita est,
ſm Inn.facit.ſ.c.fi.& extrauagans Bonifa.vnam sanctam.Sed ſm Hosti.bona est gl. per quã excludendi
18 † excluduntur,vt ipse legislator, in concor. quã statim alle. cuius successores pari ptãte functuri.ſ.de
elec.innotuit.pagani,& infideles,qui saltim spũaliter non subsunt, de diuor,gaudemus, licet tpaliter
subsint,ſm ea,quę no.ſ.de voto,ꝙ sup his.§.rursus.
19 ¶ In gl.[*.ſ.in criminalibus, ibi, statim*] adde † vel quòd di
cit,actionibus,respicit actorẽ.quod dicit,iudicijs,re
20 spicit iudicẽ, Phi.quasi excludat arbitrum,† qui suo
sensu regit, si iniquè pronũciat.ff.de arbi. qualem,
& l.diẽ.§.stari,ſm Hosti. ¶ In glo.[*vlti.ſmalo, ibi dũ tñ se*
21 *cundùm leges*]dixit Inno.ꝙ† administrator,vel ordina
rius à iustitia nõ põt recedere, cũ iurent vtriq; parti in priuatis,& publicis õctibus seruare iustitiã, vt
in prędicta auct.iusiurandum,quod prestat ab his.
nec ob.quod ibi dicit,seruabo ægtatẽ, ſm quod mi
22 hi vr̃, siue visum fuerit iustũ:qa illud† itelligit extra
iudiciũ,vt in dãdis officijs, vel in iudicio in his, vel
23 quæ cõmissa sunt iudicis arbitrio, cõmissa† sunt eius arbitrio,sicut in dãdis indutijs,& simile.ff.de iure delibe.l.1.3.q.3.de indutijs,in disp̃ẽsationibus. 1.
q.7.exigũt,& ĩ pœnis,saltem in eẋordinarijs crĩbus,
& etiam

& etiam in ordinarijs,si iudex ex causa eas viderit tẽ
perandas.ff.de pę.aut facta.§.fi.& l.capitalium, & l.
hodie.facit.ff.de mino. auxiliũ.50.dist.vt constitue-
retur.86.dist.tanta.33.q.5.circuncelliones, aliàs ar-
celliones.arg.contra.2.q.3.§.notandũ, & ibi satis de
24 hoc,illud.n.† intelligitur sine cã, vel post snĩam ſm
25 eum,& Compost.Caueat † ergo sibi ſm Host. qui in
dissensione opinionum eligit iudicem. caueat etiã
iudex à pœna decretalium,cum æterni, de re iudic.
f lib.6.Communis f† autem opi.sequenda est,vbi nõ
26 notoriè malè dicat,vel rationabiliter conuincatur,
quod bonus iudex acutissimi ingenij æstimabit.ſ.de
feriis.capellanus. nam vtre soli &c.de sta.mona.c.
2.[*& ibi, iudicet*] vbi de hoc.

ADDITIONES.

a ¶ Canonum. Adde ultra doc.hic quòd Gemi. in c.alma,de sententia.exc.in 6.in 5.nota.dicit ꝙ statutorum appellatione comprehenduntur canones Roma.pontificum.
b ¶ Custodiantur.Et qua pœna puniatur transgrediens canones
uide.ſ. Io.And.& Imo.hic,de quo uide per glo.in c.generali,
in uerbo,inhibens,de elec.in 6.
c ¶ Canones.Facit,quod no.glo.& Io.And.in c.quod clericis,ſ.
de for.compe.& per ipsum in Spec.de consti.§.1.uer. & no.&
per Bar.in l.1.C.de sum.trini.& fi.ca.in 22.col.in uer.ꝑterea,
si aliquis deliquit,& in 18.col.& se.quæ dicta Bar.ibi uidentur
facere contra opi.Io.And.hic,uide q.Io.Calde.quæ incipit,sta
tuto ciuitatis cauetur.utrum autem in causis spiritualibus sint
seruandi canones,an uerò leges, uide in spec.de alle.& dispu-
ta.§.porrò,uer.sed nũquid in causa ecclesiastica, & per.d.Bal.
in l.priuile.C.de sac.san.eccle.in uer.3.no.qui facit pulchram
dist.tenen.opi.Io.And.supra positam, & ultra prædicta uide
Pet.de Anch.in repe.ca.cano.statu.de constit.in 28.col.cũ se-
quẽtibus.& aliquid per Bal.in l.omni nouatione. C.de sacro.
san.ecc.& per doc.in c.quod clericis, extra de fo.compe.& p
Io.And.in c.fi duobus,de app.& in c.licet ex suscepto,de foro
compe.& per Bal.in l.fi.in antepe.col.ff.de iusti.& iu.qui refe-
ren.Cy.dicit quòd si iudex secularis inquirat de delicto com-
misso in eccle.certè non puniet secundùm ius cano.sed secun
dùm ius ciuile.quæ opi.Bal.facit contra opi.Io. An.& doc.&
quòd causa coram iudice sæculari debeat iudicari secundùm
canones,uide gl.non alle.ad hoc,quæ probat hanc opi.in cle.
dispendiosam,in gl.ma.de iudi.facit optimè tex.in c.relatum
el 1.extra de resta.quia ibi causa erat coram præsulibus,& præ-
sidibus;tamẽ uult ibi tex.ꝙ iure canonico tractetur,&c.& hãc
inductionem sic ut ſ.factam reperi in apostillis domini Bald.
super Inn.meo ad.d.c.manu sua,quoniam ipse Inn.fuit ipsius
Bal.ut in eo reperi manu sua scriptum. & ultra prædicta uide
pulchram q.tactam per.d.Albericum de Rosa.in auth.statui
mus.C.de epi.& cle.in 5.col.in uersi.quid si laicus repetit mu
tuum &c. Qui dominus Albericus ponit.q.de laico repetente
mutuum a clerico,qui opponebat de duobus statutis,quorum
primo cauetur,quòd instrumentum, quod non reperitur de-
scriptum in registo communis,non ualeat.alterum,quod si nõ
sit positum in æstimo communis;debitor sit liberatus, an iu-
dex ecclesiasticus,ubi non sint seruata prędicta,possit pro cleri
co cõtra laicũ iudicare? & pplures rõnes & iura ibi alleg.pro eũ
dicit ibi Albericus, quòd hanc.q.disputauit Paulus de Leaza.
publicè,& tenuit quòd sic,tamen dicit ibi Albericus, ꝙ quili-
bet debet iudicare secundùm statu.& consuetudines sui fori.
Quæ uerba Alberi.uidere meo uidẽtur maxima limitatio ad
omnia iura supra allega.
d Canonem.In gl.quæ dicit canones consultationes non ligare.
contra facit c.accusatio, & seq.in fine 2.q.7.ubi illa monitio
nõ est fiẽda de necessitate,sed de urbanitate,& tñ non facienti
pœna imponitur:sed sol.ut ibi scripsit Archi.
e ¶ Nouit.Ibi uide Io.And.sup gl.sed cum.& uide qđ no.Bar.in
l.Cęsar.ff.de publi.& uidẽ tex.in l.fi.C.de dona.inter ui.& ux.
& Bar.in l.oẽs populi,uer.3.in 4.q.ff.de iu. & iure. & p ipsum
in l.ꝙ semel.ff.de dec.ab or.fa.& no.ꝙ hic allega.per Io.And.
uidelicet de c.nouit,& 38.di.legimus, & eius dicta sunt dicta
glo.in d.c.fuerunt,in glo.in uer.necessaria.7.di.etiam hic all.
per eum.& adde ꝙ talia statuta requirunt confirmationem su
perioris sđm Bald.in l.fi. C.de iur.om.iud.quod idem dicit
tenere Ia.de Are.& Cy.in d.l.fi.& in l.priuatorũ,super glo.Et
super quibus possint condere statuta,uide Bart.in l.fi.in 4.col.
in uersi.quæro,super quibus possunt facere statuta. nam super
his, quæ pertinẽt ad artem suam, & non aliter. & uide Bald.
in l.humanum.C.de legi.qui idem tenet, ꝙ requiratur confir
matio in 2.col.in uer.no.etiam hic.&c.& aliquid per Bald.in
l.1.ff.de consti.prin.Sed vltra prædicta uide pro cõcordia opinionem.d.Ang.in l.omnes populi.ff.de iusti i.& iure, qui pulcre limitat dicta omnium doc in hac materia, & quia longa non refero.Et qui possint condere statuta, vide quæ dicam ſ. in c.cum omnes,& l.fi.C.de iur.om.iudi.
f ¶ Communis.Adde bonũ text.in l.1.§.neq;.C.de uet.iu. enu. & uide ea, quæ scribit Barb.ubi multa alle.ad istud propositũ in consilio 2.in col.2.in prima parte,& alibi sæpe in consi.suis & uide etiam.d.Iasonem in l.illam,C.de colla. & ibi etiam dicit unum,quod dicit esse signandum, uidelicet ꝙ possumus iudicare contra communem opi.si non habet casum legis,uel uera non probatur.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio respicit futura,non prꝰterita.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Exempla ad decretalem facientia.*
4 *Anima,quæ peccauerit,ipsa morietur,excepto casu, & quo, & numero* 5
6 *In culpa qui est,damnum pati debet, & nu.*13.
7 *Forma obseruandi regulam intelligitur dari, cum nouum quid statuitur.*
8 *Diuersitas lectionis antiquæ ab ea,quam nunc habemus.*
Multa cum.c.& sine.C.diuersa significant.
9 *Inceptam extractionem bladi ante pœnam impositam possum etiam post editionem prosequi,ex quo ceperam.*
10 *Vetitum,pro,prohibitum.*
11 *Pœnam,siue damnum sustinere quis debet,si contra prohibitionem fecerit.*
12 *Epilogus suffragium.*
Pœam non meretur legitimè factum.
13 *Suppletio glossa.*
14 *Pendente lite siue causa neq; lex etiam motu proprio lata,valet cum nihil sit innouandum causa pendente, & ita.*
15 *Capituli vltimi infra eod.& leg.leges.C.de legibus intellectus.*
16 *Damna pro detrimentis & grauaminibus accipitur.*
17 *Ignorantia promulgationis legis an excuset, & nu.*18.

1 Ognoscentes. Casus.† Con
stitutio respi
cit futura,nõ prætерita. dicebat Boa.
2 4.sunt † partes. In prima decisa facti
narratio ex quo formatur quæstio.In
ſa ibi,rem quæ,regula, ex qua datur
solutio.In tertia,ibi,quotiẽs,directa solutio.In quar
ta ibi,ne detrimentum,solutionis ratio.[*Rem,quæ cul-*
3 *pa*] ponet† exemplum secundũ Vin.ſ.c.vlti.secundũ
Abb.ſ.de homi.Ioannes.& potest dici, quòd decre.
ponat duos casus;& sic vtrunq; per se exemplificet:
melius vr̃,ꝙ ponat vnũ tm̃. Et primò ponit regulã.
scdò ex ea dat solutionem ad casum ꝓpositũ. & ſm
Vin.istud.c.posset legi de culpa & pœna quo ad iu-
4 diciũ animę.Anima† enim,quę peccauerit,ipsa mo
rietur.13.q.2.in præsenti. Fallit in originali peccato
5 qđ à parentibus† primis cõtrahitur,de cõse.dis.4.qđ
6 est.[*Caret.*] Si ergo† est in culpa,sustineat.38. dis.q. ea.
Nã publicæ vtilitatis &c.de sen.excõ.vt famæ,scđm
Boa.[*Nouũ quid*] pone exẽplum de sen.excõ.c.1.lib.6.
7 [*Formam*] i.obseruandi† regulam, Pe.[*Vt dispendijs*]in
8 antiqua† dicebat: vt multa dispẽdijs prætерita &c.&
istum versi.glossa uit Hoſ.vt gl.antiqui,dicẽs, ꝙ mul
ta per.c.erat nominatiui casus,sine.c.erat accusati
ui,& cõiungitur cũ prætерita:sed neutrã habemus:
& sub.vt id nouũ statutũ dispendijs &c. [*Prætерita*]
cõcor.C.de decurio.l.pe.li.10.Gof.[*Incurrere*]vnde si
9 † cęperat bladum detrahere,& postea destitit, pœna
õ tales postea edita nõ tenetur etiã postea trahens,
ex quo prius incęperat.ff.de publi.& vecti.l.Cæsar,
aliàs cũ insulæ,Hoſ.& facit ad hoc ſm eũ,quod legi
tur & no.de offic.delega.gratum,& de foro compe.
10 proposuisti.[*quod*] ſ.detrimentum,Pe.[*Vetitos*] † idest
prohibitos,Phi.aliàs vetitis,idest propter merita.[*Su*
11 *stinere*] † si contrà fecerint. ¶ In [*glos.*1.] adiuuat tex-
tum,arguit allegans duos canones. In contrarium

allegat quatuor. dupliciter soluit, & remittit, ¶ Vlma gl. arguit, allegat duos canones, & vnum allegat
12 in cõtrarium, & soluit. ¶ In † gl. prima [*ibi, Gracchus*] loquitur de marito, qui casu, quo potuit, occidit adulterum. [*Fatebimur, sancimus.*] vide in c. quæsiuit, statim allegato super vltima glo. ¶ In gloss. prima [*ibi,*
13 *meretur*] ponebat Host. versus, † Qui caruit culpa, careat me iudice pœna [*Et ibi, regulariter*] ff. de regulis iur. sine culpa, li. 6, [*Et in fine*] & in summa de penis. §. q̃ quibus, sub. §. est autem pena, Host. ¶ In gl. [*sic ergo,*
14 *in fine*] de pendentibus † dic, ut not. ff. de elec, licet canon, lib. 6. & ibi no. quid de hoc notant Gof. & Host. Compos, verò hic dicebat, cuius dictum vide in speculo. de appel. §. de officio, versi. sed quid dum causa, q̃ si principali causa pendente fiat lex noua ad alterius partis petitionem, non valet in ea causa. simile in auth. in medio litis sa. iusti. non fi. §. si verò dum causa, & §. eam autem, colla. 8. Item si proprio motu nullo petente, dummodò fiat post sententiam, siue postquam partes renunciauerunt allegationibus, & relatio facta est, non valebit in ea causa, etiã si dicatur in l. quòd trahatur ad præterita; quod est mirabile, in auth. vt cum de appella. cogno. §. 1. eadem collatio. cum nihil sit innouandum causa pendente. ff. nil innouari, per totum. nec obstat † ff. c. vltimo C. de legi. leges, vbi dr̃, q̃ lex noua trahit ad præ
a terita, a si hoc caueatur in ea: quia hi sunt casus speciales: vel trahitur ad præteria facta, in quibus iudicium nondum est inchoatum: secus, si sit inchoatũ sm eum. vide quod dicam, ff. vt lite pendente. c. fi. su
16 per prima glo. ¶ In glo. id est damnis, † [*in fine*] vel. i. detrimentis, vel grauaminibus. ff. de rescrip. dispendia, lib. 6. ¶ In glo. [*sequenti in fine*] vel. i. subijciat, Phi. ¶ In glo. vltima [*ibi ex quo*] vnde dicebat Gof. excusari
17 † ignorantes constitutionem factam, non promulgatã. [*Et ibi, elapsos*] nisi aliud in constitutione caueatur, quod seruandum est. ff. de præbendis, cum singula, lib. 6, & in constitutione Io. execrabilis. [*& ibi, colla. 5.*] ad hoc. ff. ne clerici, vel monaci ca. vltimo, de sen. excom, nouerit. (*Et ibi, ad hoc*) vbi de hoc. (*Et in fine*) adde, quod notatur in data. 6. lib. in vltima gloss.
18 [*Et ibi, fuisse*] hoc voluit Inno. qui dixit, nisi † fortè dilucidè suam probaret ignorantiam. ¶ In superscriptione ad Hebræos. 7. capitulo.

ADDITIO.

a ¶ Præterita. De materia ista vide in c. licet canon, de electio lib, 6. in gl. & super illa, & plenissimè per Bart. in l. omnes populi, in repetitione circa principium, versi, quintò quæro, ff. de iusti. & iur. & ibi ponit multas, q. in materia ista. & vide Bart. in l. sancimus. C. de epis. & cle. ad finem, & uide Baldum in l. leges. C. de legibus.

SVMMARIVM.

1 *In connexorum vno quod statuitur, ad alterum extenditur connexum.*
2 *Per sacerdotium intelligi potest omne sacramentum, quod confert gratiam.*
3 *Ordo, & similia non sunt apud Iudæos, vel non baptizatos.*
4 *Sacerdotium non posset Aaron hodie conferre in prima forma.*
5 *Baptismus sub illa forma, quę olim erat, hodie non valet.*
6 *Sacerdotio translato factam etiam translationem de lege, & quomodo.*
7 *Repudium olim permissum, hodie prohibitum.*
Sacerdotij, & legis connexionem quæ ostendant, ibid.
8 *Sponsio olim promissio inter sponsos.*
Promissio hodie est omnis stipulatio.
9 *Epilogus, Suffragium glossarum.*
10 *Supplementum, & nu. sequentibus.*
Sacerdotij translatio de Aaron in Christum, & quando, & per quæ verba nu. 12.
11 *Populus an possit legem condere, ex quo transtulit in principem potestatem.*
13 *Regula euanescit ex dissimilitudine.*
Simile si negas, tibi incumbit probatio.

Translatio. Pone casum, in q̃ † vno cõnexorum
1 statuit, ad alterum connexum exten
a ditur, a [*Sacerdotio*] per sacerdotium
2 † secundùm Abb. intelligi potest om
ne sacramentum: vel sacramẽtum;
3 quod confert gratiam, vnde † ordo, & similia non sunt apud Iudæos, vel non baptizatos. ff. de presby. non bap. c. 1. & vlti. per quæ iura dixit Pe. cuius glos. per errorem habetur §. c. 1. quòd si Iudæus ordinẽt, non recipit characterem: licet aliàs Iudæi in suis solennitatibus tolerentur. ff. de Iudæis, sicut, & dixi. §. tit. j. firmiter. super verbo, rite fuerit. vnde dixit hic
4 Vin. q̃ Aaron † non posset hodie conferre sacerdotium in prima forma: quia verba illa non habent il lam vim, quam olim, & quia sacerdotiũ est eis ablatum. 2. q. 7. §. de his. ver. scissio vestis, & de hoc in Speculo. ætate & qualita. 1. versi. Idem dixit de forma
5 † baptismi, quæ erat olim in nomine Christi, q̃d. s. hodie sub illa forma non valet baptismus, de hoc. ff. de baptis. c. 1. [*Legis*] dicunt etiam quidam translationem † factam etiam de lege, dum dixit dominus
6 in euangelio Matth. 5. scitis, quod dictum est in l. Diliges amicum tuum, & odio habebis inimicũ? Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros, & benefacite his &c. 23. q. 4. cum in lege, & §. penulti. secundùm Iaco. & Phi. & in præalle. c. euangelij, & sequẽti habentur aliqua similia, vt de repudio † hodie p̃hibito, olim permisso [*Simul*] Ecce primũ, quod ostẽdit connexionem legis, & sacerdotij [*& ab eodem*] hic sm [*& sub eadem*] hoc est tertiũ. alia duo verò habes
7 in glo. [*Sponsione.*] i. sub eadem spe promissionis; Hosti. nam olim sponsio † promissio inter sponsos. Hodie omnis stipulatio est promissio. ff. de verborũ sig-
8 ni. sponsio, in principio ti. Egy. ¶ In [*gl. 1.*] ponit † casum. ¶ Tertia gl. respondet per obiectionem, & soluit. ¶ Vltima, gl. arguit, alleg. concor. ¶ In vltima gl. [*ibi si libertam*] vide de testi. fraternitatis, super tertia
9 glo. ¶ In glo. prima † [*ibi, non debent.*] ff. de baptis. maiores, versi. absit enim. ¶ In glo. 2. in prin. [*ibi, in Petrum*] per Christum. sed primò fuerat translatũ sacerdotium de Aaron, qui fuit de tribu Leui, in Christum, qui fuit de tribu Iuda, sm Philippum. Transeundũ
10 est igitur de lege ad euangelium sm eum. [*Et ibi successiones*] Et facit ad hoc sm Hosti. pro opi. dicentiũ,
11 q̃ † populus b non potest condere legem, ex quo trãstulit potestatem in principem. de hoc remittam. ff.
b eo. quæ in ecclesiarum, super prima gl. [*Et in fine*] per
12 quod. c. dicunt alij translatum † per illa verba, Tu es Petrus &c. dixit Compost. q̃ per illa verba ante passionem dicta promisit sibi potestatem, dicendo, dabo tibi &c. vt in c. in nouo, vbi de hoc. post passionẽ & resurrectionem dedit sibi tanquam capiti & alijs tanquam membris dicendo, accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis &c. & ad designandũ Petrum in hoc principalem dixit ei, Pasce &c. postea in ascensione cum dixit, Ite & prædicate, dedit eis exercitium veritatis clauium, de consecra. dist. 4. p̃rie. In die verò penthecostes, quæ prius dederat, p̃missionem spiritus sancti cõfirmauit sm eum. ¶ In gl. qa postq̃, [*ibi, dixit*] deuterono. 6. [*& ibi, promiserunt*]
13 Exo. 24. ¶ In glo. vlt. [*ibi, est habendum*] † quod est verũ sm Abb. nisi in aliquo sit dissimilitudo: qa tunc euanescit regula. 27. qõ. 1. nuptiarum. vide quod dixi in
14 prœmio super verbo, similitudinem. Et nota, q̃ si induco † aliquod simile, & tu negas illud simile, tibi incumbit

incumbit probatio: quia negas ius, & quia negãdo asseris dissimile, de renuncia. sup hoc, de proba. tertio, sm Lau. Tan. Goffr. Vin. & Host. & in spec. de dispu. & alleg. §. potest hoc, in versi. iuribus autẽ. ¶ Insuper scriptum, aliàs in suprascriptione ad Romanos. 7. capitulo.

ADDITIONES.

a ¶ Extenditur. Ex quo no. quod cum præparatorium dicatur de dependentibus connexis ipsius præparandi, vt probatur in l. ordinarij, in ver. ab eo de iudice. C. de rei uindi. quòd statutum in uno intelligitur esse statutum in alio.
b Populus. Vide Angelum in l. omnes populi, ff. de iusti. & iure, qui tractat hanc q. & refert omnes doc. & eos ad concordiam reducit, ut ff. etiam allegaui in gl. ultima, c. 1. ff. eodem.

SVMMARIVM.

1 *Prohibens constitutio certum quid, prohibet omnia, quæ sequuntur ex illo.*
2 *Si nescio quid, id nec reprobandum censeo.*
3 *Concupiscentiæ conceptus peccatum.*
Peccatum consumatum generat mortem.
4 *Epilogus, suffragium, glossarum, tempus unum accipitur quandoque pro alio tempore.*
5 *Suppletio glossarum.*
6 *Innocentem esse, ignorare quid noceat.*
7 *Genus à quocunque remouetur, & species.*
8 *Ebrietas dicitur esse fomes omnium vitiorum.*
Ignorantia mater errorum.
Pecuniæ amor materia omnium criminum.
9 *Præsens tempus verbi pro præterito exponitur.*

Am concupiscẽtiam.
1 † Constitutio certum quid prohibẽs,
2 omnia prohibet, quę sequuntur ex illo. [*Nesciebam*] & sic † nec reprobandã
a censebam. Inn. [*Omnia mala a*] Iaco. 1.
3 cõcupiscentia † cũ cõceperit, parit peccatũ: peccatũ verò cum consumatũ fuerit, generat mortem. [*Bona est,*] quod apparet ex speciali nota electionis apostoli. Host. [*hoc*] s. vitiũ concupiscentiæ. ¶ In † gl. inchoat
4 casum. ¶ Quinta glo. arguit, alleg. 4. iura. ¶ Penult. glo. dupliciter exponit litteram. ¶ In 5. glo. [*ibi. l. vlt.*] quę incipit, sancimus, & vide de rebus eccl. nõ alie. c. nulli, super glo. penult. ¶ In glo. penul. [*ibi, Verbum, erit*] si dicit testator, quòd in codicillis scriptum erit etiam comprehẽdit, si prius scriptos codicillos quis relinquat. ¶ In gloss. 2. [*ibi, Lege,*] Exo. 20. [*& ibi, Concupisces*] † quod est vnum de præceptis secundę tabulę;
5 quod dic vt no. 32. q. 7. quod in omnibus, aliàs nominibus. ¶ In prin. gl. seq. [*ibi, Concupiscentiam*] p̃ experiẽtiam facti non per scientiam. similis expositio scã Gof. 22. q. 4. [*Innocens*] in prin. ibi, hoc est innocentẽ
6 † esse, ignorare, quod noceat, [*& ibi dixit*] ad Romanos. 7. Gl. ¶ In gl. s. [*vitium, in fi.*] a quocunq; remouet
7 † genus, & species. R. ¶ In glo. [*ar. q̃, in fi.*] ff. de regu. iuris, cum quid prohibetur, lib. 6. ¶ In gloss. i. oriri possunt, [*ibi, & sic*] non obstat, † q̃ dicit ebrietatem esse
8 fomitem omnium vitiorum, vt 35. dist. ante omnia. alibi dicitur de ignorãtia, quòd est mater errorum, 38. dist. ignorãtia. alibi quòd amor pecuniæ est quasi materia omnium criminum 23. dist. his igitur, secundum Host. [*Et ibi, Luxuria*] & de his plenè per Hosti. in summa. de pœni, §. de quibus, sub. §. quæ autẽ sint peccata mortalia. ¶ In ea. [*ibi, orta sunt*] simile. C.
b de epi. & cle. l. nulli, ibi, ciuitatis, ex qua testator b oritur, exponitur. i. ortus est. ¶ In superscriptione parabol. 3. capitulo.

ADDITIONES.

a ¶ Maja. Et no. q̃ omne, quod ab aliquo descendit, eius similitudinem & imaginem tenet, ut no. in l. cum notissimi. C. de præscrip. 30. anno. post prin. Bal. ff. in prohe. rex pacificus, col. 5.

b ¶ Testator. Vide gl. & ibi per Bar. in l. uerbum, oportebit. ff. de verb. sig. Quandoq; uerbum præsens trahitur ad futurum, de quo per Bar. pleniss. in l. si ita ff. de aur. & argen. lega. & ui de Bar. in l. is qui in puteum. §. quod ait. ff. quod ui aut clam. Et ultra prædicta uide no. per gl. & Bart. in l. talis scriptura, de lega. 1. & quod ibi no. do. Io. de Imo. Et de materia quando dispositio trahatur ad futura, ultra dicta per d. Bart. in d. l. si ita, uide Bar. & doc. in l. fi. C. quæ res pigno. oblig. possunt. Et per canonistas in cle. litteras, de rescrip. & in c. fi. eo. tit. in antigs. ubi ẽt habetur, quando præteritum trahitur ad futurũ, & quid de præterito imperfecto, & præterito plusquam perfecto, uide Bar. in l. si debitor uerisimile. ff. de contrahen. emptio. ubi inueni quãdam apostillam manu clarissimi domini Vgolini de Arimino, qui ponderat & dicit tex. esse in contrarium opi. Barto. ff. eo. in l. lege fundi, ibi, ubicunq; essent, contra. & aliquid p Bal. in l. si ita scripsisset, de leg. 2. & uide ad prædicta. d. Ang. in l. si seruitus. ff. de serui. urba. prædio. non alleg. à docto. elegantius loquentem in hac materia, quàm quilibet alius docto. qui multa bona dicit in materia bene per sex col.

SVMMARIVM.

1 *Constitutiones decretorum sunt singularium opinionibus præferendæ.*
2 *Consilijs sapientum recta suadentium præponere suam nõ debet opinionem, & qui præponere dicatur.*
3 *Epilogus cum supplemento glossarum.*
4 *Dictis sanctorum, & aliorum receptorum ab ecclesia standum, nisi in quibusdam casibus, & quibus.*
Corpus dominæ nostræ quòd sit assumptum, communis est opinio.
6 *De Salomonis salute quid dicatur, remiss.*

Einitaris. † Constitutiones de-
1 cretorum sunt singu
2 larium opinionibus præferendæ. [*Patrum decretis*] vel consilijs † sapiẽtum recta suadentium, vt 84. dist. c. 1. vbi de hoc plenè. [*Præponit*] qa
3 cum sibi ostenditur sic esse de iure, ipse tenet cõtrarium ex sua opinione sm Abb. ¶ Prima † gl. inchoat casum. ¶ In gl. in malo, in fi. & dic vt ibi. ¶ In gl. [*vlti*
4 *ma in fi.*] ergo † stari licet dictis sanctorum, & aliorum receptorum ab ecclesia, ita quòd dicens, quæ ipsi dicunt, non potest determinatè redargui, nisi diceret retractata, sicut Augu. de dictis suis retractauit multa: vel nisi diceret per ecclesiam correcta. 26. dis. c. 1. & 2. 22. dist. ca. 1. Si verò inter sanctos esset opinio, vt de Salomone dãnato, & de corpore virginis assumpto, licet cuiq; dicere, quod vult: aliàs viq; ad vnum iota seruetur 15. dist. ca. vlti. olim, quando opuscula eorum auctentica non erãt, licitum erat tenere, vel non. 9. dist. noli, secundùm Innoc. & Compost. dixit
5 Hosti. quòd hodie † communis est opinio, & meritò approbata, quòd corpus Dominæ nostræ sit assumptum, & beatus Augu. hoc dicit apertè. Quid dicat Hieronymus, vide in Hiero. sermone de assumptione ad Paulam, & Eustochium. de Salomone † vide
6 30. q. 4. Salomon, de pę. distin. 2. si enim, circa finem ver. Salomone.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio capituli, quæ non est communis omnibus, & per quã tollitur antiqua consuetudo, non valet.*
2 *De ordine, & continentia ac glossis huius decretalis in prima compilatione.*
3 *Diuisio decretalis.*
4 *Capitulum canonicorum an sine episcopo constitutiones facere possit, remiss.*
5 *Capituli statutum, cuius meminit decretalis, cur non valuit.*
6 *Residentia clericorum est de officio episcopali.*
7 *Cap. cum dilectus, de cleri. non resid. intellect.*
8 *Vniuersitates possunt facere statuta, & quando cum pena, & quando præpositus, & rectores earum id facere possint, & quam per se iurisdictionem habeant, & nu. 9. 10. 11. & 12.*
10 *Leg. primæ. C. de monopo. intellectus.*
13 *Mutari non debet, quod semel decreuit ordo, nisi ex causa.*

14 *Statutum, vel decretum in preiudicium alicuius si fiat à fratribus, tenet, sed est reuocandum per contradictionem.*
15 *Contradicere ubi non sufficit, nisi appelletur.*
Decreti seu statuti et diffinitiuæ sententiæ differentia, et nu. 17.
18 *Ecclesiæ etiam possunt annecti prębendis.*
19 *Verbum pro verbis vsus.*
Cato sapiens appellatur.
Patere pro serua.
Ferre pro statuere.
20 *Ratio, quare sic papa mandauit, & nu.* 21.
21 *Titulus, quod quisq; iuris, locum non habet, ubi lex non tenet.*
22 *Epilogus suffragium, gloss. nu.* 23.
A maiori parte quod fit an semper teneat.
24 *Supplementum gloss.*
Constitutio hęc canonicorũ quare iniqua, & quomodo tenuisset.
25 *Nouis indicere non debet episcopus legem cum scandalo, & numero* 24.
26 *Duplicitas plerunq; reprobatur.*
27 *Absentes canonici quando uocandi.*
28 *A maiori parte capituli factũ valet, cum vertitur utilitas eccle się, & quando est communia vtilitas, nisi in casu, item in piis operibus, nu.* 31.
29 *Legis, venditor fundi. §. si constat, ff. communia prędi. intellectus.*
30 *Statutum potest fieri contra consuetudinem propter vtilitatem eccl esiæ auctoritate superioris.*
32 *Capitulum consentire debet ut collegium non tanquam singuli in electione.*
33 *Pares quando & in quibus esse debeant canonici, vel illi de collegio.*
Personarum circunstantię considerandę in distributione rerũ uer. in his verò.
34 *Verbum vnum in duo resoluitur.*
35 *Percipere beneficium potest quis absens ex consuetudine, siteneat vicarium, vel aliàs seruiat.*

1 CVm omnes. † Constitutio capituli, quæ non est communis omnibus, & per quam tollitur antiqua consuetudo, non valet. hæc summa est scdm glos. Et scias quòd hæc† decre. fuit prima in tertia compilatione, & sequebatur sub. j. sumus vnũ corpus in Christo &c. Super quo verbo Tan. & antiqui posuerunt glo. quam posuit. B. j. de excess. præla. dilecta. Sed Gof. & Bona. non obstat, aliàs non obstante quòd pars illa decisa erat, hic illam glo. posuerunt.
3 Et diuiditur† decreta. scdm Hosti. in tres partes. In prima ponitur primum statutum. In secũda, ibi, statuerunt, ponitur secundum. In tertia, ibi, cum igit, ponitur diffinitio. Posses etiam diuidere in duas tãtùm, & primam subdiuidere in alias duas. dic ergo, quòd primò ponit duo statuta, quæ secundò corrigi mandat, causam exprimens ibi, cum igitur. [*Canonici*] an †capitulum sine episcopo cõstitutiones face
4 re possit, no. j. de verbo. signifi. c. 2. lib. 6. in gl. ex hoc. & vltra eã, quæ ibi no. scias, quòd secundùm Innoc.
5 & Compost. potissima† causa, quare statutum istud non valuit, fuit: quia non interuenit cõsensus epi-
6 scopi, maximè cum residentia† clericorũ sit de officio episcopali, cũ sine episcopi licentia clerici perigrinari non debeant, de consc. dis. 5. nõ oportet. Sed contra. j. de cleri. non residentibus, cum dilectus, vbi capitulũ facit statutũ super residẽtia, vt ibi patet in
7 superscriptione. Sed † dic scdm Cõpo. q illud factũ fuit de auctoritate sui episcopi: vel non erat, q illud impugnaret: aliàs non valeret, nisi papa illud ex certa scientia confirmaret; & sic scdm eum potest intel
8 ligi. j. c. 2. & 3. De aliis † verò vniuersitatibus, an possint facere statuta, no. hic Compost. Innoc. & Hosti. post eum. j. eo. cum accessissent; & possunt super rebus suis, argu. ff. quod cuiusq; vniuer. l. 1. §. 2. nam si
9 præposito † suo dant iurisdictionem super se. C. de iurisdi. om. iudi. l. fi. ergo eadem ratione possunt facere statuta. Sed ar. cõtra. C. de† monopoliis. l. 1. sed
10 illud potest intelligi de statutis iniquis. Pœnam † verò non possunt adijcere statuto, cum iurisdictionẽ non habeant ipsæ vniuersitates, & pœnas imponere ad iurisdictionẽ spectet. Sed si hñt aliquã iurisdictionẽ, possent penã adijcere, ar. ff. si qs ius di. nõ ob. l. 1. Item vniuersitates, quæ iurisdictionẽ habẽt, statuta facere possunt super omnibus, quæ ad suam iurisdictionem pertinent, sicut & cõsuetu. possunt inducere. ff. de legi. de quibus. ¶ Et est notandum ſm
12 Inn. q rectores† assumpti ab vniuersitatibus iurisdictionem habẽt, & non ipsæ vniuersitates. dicit etiã se non credere id, quod aliqui dicũt. s. vniuersitates, deficientibus rectoribus, posse iurisdictionem exercere, sicut ipsi rectores. Illud etiam non placuit Hosti. licet fateatur illud esse difficile, & incommodosum. ff. de origi. iur. l. 2. §. deniq; : qa difficile, & in eo quod legitur, & notatur. j. de offi. or. irrefragabili. §. excessus, & de maio. & obed. cum olim. vnde & hoc placuit Compost. quòd vniuersitas rectorem habẽs sine ipso nihil statuere possit, ar. C. de in integ. resti. si curatorem. Si verò non hẽt rectorẽ in statuendo, & in alijs iurisdictionẽ, & administrationem habebit. ff. quod cuiusq; vniuer. l. 1. & l. item. §. 1. excepta vniuersitate ecclesiastica, quæ sine prælato nil statuet, nisi, vt no. in præ. decre. j. de ver. signi. [*Nouum*] & ideò suspectum. j. de consue. cum consuetudinis, Hosti. [*Fecerunt*] & malè. 4. dis. erit. quod enim semel decre
13 uit† ordo, non debet immutari, nisi ex causa. ff. de dec. ab ordi. fa. l. quod semel. Vin. qui etiam notauit hic, quòd si statutum, vel decretum in præiudi-
14 ciũ† alicuius fiat à fratribus, tenet: sed est reuocãdũ:
a nec est necesse appellare, a sed sufficit† contradicere.
15 54. dist. quis autem, & c. si seruus, & infra de his, quę fiunt à prælato, continebatur, & c. ea nosc itur. sic & in arbitro sufficit contradicere infra. 10. dies. C. de arbi. l. pe. secus in diffinitiua, vbi non sufficit contradicere, nisi appellet. 2. q. 6. §. diffinitiua. Est & alia differentia: quia† diffinitiua[b] non debet ferri sub condi-
b tione: licet lata teneat. 2. q. 6. biduum. decretum, vel statutum bene fit sub conditione, alleg. de testa. requisiti, & ca. ad hæc. ff. de decre. ab ordi. fa. l. ambitiosa. [*Omnes*] absentes, & præsentes, Vin. ecclesiæ
18 † etiam possunt annecti prębendis per episcopum de consensu capituli sui. infra de præben. extirpandæ, & c. exposuit Hosti. [*Statuit*] i. statutum impetrauit infra. de mutu. pe. prudentiam: secus in iure indulto, ff. quod cuiusq; vni. l. 3. Vin. [*Sapiẽtis*] Catonis. [*Patere*] i. serua. [*Tuleris*] i. statueris. [*Antiquos.*] Ex institutione. [*Perceptione*] in præsentia, & absentia [*Anti-*
20 *quis*] quare† non mandauit potius papa, quòd omnes seruarent hanc constitutionem fauorabilem, quæ tendebat ad residentiam, quàm facere seruare antiquam consuetudinem contrariam residentię maximè cum antiqui possent ad hoc cogi propter rationem hic redditam, patere legem, quam &c. Et melius concluderetur ex prædictis hoc mandatum, quàm id, quod hic papa mandat. dixit Innoc. quòd nullus fuit, qui hoc peteret. Hanc respõsionem impugnat Host. per decre. de insti. cum veniſſent, ad fi. vel secundùm Inno. quamuis talem constitutionẽ fecissent, non sunt vsi ea, & verba cum effectu &c. ff. quod quisq; iur. l. r. vel secundùm eum illud habet
21 locum, cum lex tenet, licet sit iniqua: sed vbi lex† nõ tenet, vt hic, quæ facta sine consensu episcopi. infra. c. pe. de consuetu. cum consuetudinis, non habet locum edictum, quod quisq; iuris. vel secũdùm dicit Boati. q hic erit optio canonicorum, nõ iudicum.

¶ Prima

22 ¶ Prima† glo. obijcit, & soluit, contra solutionẽ vnã alleg. Secundò quærit, alleg. pro, & soluit, distinguẽdo inter cõmunionẽ collegiatarum, & singulariũ, & inter necessaria, & voluntaria. ¶ Pe. glo. notat, & remittit. ¶ Vlti. gloss. no. q ex consuetudine &c. ¶ In
23 prima† glos. [*ibi, Rescriptum*] pactum creditorum præsentium super certa quota debiti recipienda à debitore ligat absentes non habentes hypothecam [*et ibi, per fundum*] vide de sen. excom. offi. super 1. glo. [*& ibi, commune verò sepulchrum*] sequitur, etiam inuitis cę
24 teris licet inferre. ¶ In prima† glo. [*ibi, & malo zelo*] & causa auaritiæ ad suas bursas replendas [*& ibi, Iusta*] ista verò constitutio erat iniqua, cum plus teneant antiqui canonici, qui plus perceperunt [*& ibi, Communis omnibus*] dixit Innoc. quòd si episcopus interueniente cõsensu capituli, & aliis, quæ interuenire debent, faceret hanc constitutionẽ, excepto de vineis, q bene teneret, dicens q constitutio erat iniqua ratione illorum, qui per se tantum constituebant, nõ ratione constituti: nec est iniquum, quòd antiquis canonicis remanentibus in suis cõsuetudinibus nõ ligentur noua lege, quam scienter admittunt, cum constitutio respiciat futura. s. eo. c. 2. & in c. fi. 3 1. di. ante triennium. fatetur tamen, quòd æquius esset omnes ligari, nisi scandalum impediret; quod si ti-
meret episcopus, benefaceret eos constitutione nõ
25 comprehendendo: sic non debet nouis† legem indicere cum scandalo, puta statuendo, quòd deinceps canonici à carnibus abstineant: vel nigrum habitũ portent. nam secundùm eum constitutio non teneret, vel de facili reuocaretur. j. de vita & honesta. cle.
26 Deus qui. [*& ibi, cum in tua*] plerunque † enim reprobatur duplicitas. 21. q. 7. in noua. 18. q. 2. in nullo. ff. de vsucap. l. eum qui ædes. plerunq; dixit: quia aliquando approbatur. ff. de pecu. huic quæritur, aliàs. Item quæritur. §. 1. de relig. domi. quia, de capel. modilectus, in fi. Gof. [*& ibi, Nascituri,*] ratio: quia incertum est, vtrum & qui, & quot sint nascituri. ff. de solu. si pater. ff. de iudic. sed & si restituatur, in fi. Hosti. [*naturalem vsum*] aliàs casum. ad idem no. j. de reg. iur. in re communi, lib. 6. & hic per Host. & Compo. [*&*
27 *ibi, Absentes*] † forte hoc habet locũ solùm in electionibus, cessationibus diuinorũ, & receptionibus canonicorum; de hoc. j. de testi. præsentium, in gl. ibidem residentium, libr. 6. & vide quod dicam de no.
ope. nuncia. c. 2. in gloss. sic. s. ver. præsidentes [*& ibi,*
28 *consentiant*] † hoc verum est, quando in his non vertitur vtilitas ecclesiæ. Si enim etiam in his, quæ fiunt nõ ex necessitate, vertitur vtilitas ecclesiæ, valet, qđ fit à maiori parte capituli, de his, quæ fiunt à maio. par. capi. c. vlti. secundùm Innoc. & per idem e dixit hic Host. quòd si isti statuissent, quòd prębenda absentis daretur fabricæ, valuisset statutũ. Sed hic sub prætextu communis vtilitatis admittebatur propria vtilitas. Item dixit, quòd communem vtilitatẽ potest facere maior pars, nisi sit consuetudo cõtraria, quæ tueatur priuatam: quia tunc minor contradicere posset, ar. hic in fi. 1. respõnsi. C. de seruitu.
29 præses 32. dist. placuit. Et si consuetudo† est, q liceat mihi de fundo tuo lapidicinas tollere tibi de certo precio satisfaciendo, & tibi sunt lapides necessarij,
c non possum illos tollere te inuito: aliàs possum; c sic intellige. ff. communia prædio. venditor fundi. §. si constat. dicit tamen, quòd contra consuetudinem
30 † bene potest fieri statutum propter vtilitatem ecclesiæ, cum necessitas hoc requirat, auctoritate superioris, ar. ff. de serui. vrba. prędio. in re communi, & quod no. j. de vita & hone. cleri. quoniam, & j. eo.
31 ex parte. Cum quæritur, an† eunti ad scholas, intelli ge non misso à capitulo, per ea, quæ habes de magistris. c. fi. vel de redeunte, vel pro simili causa maior pars capituli, vno contradicente, aliquid de bonis capituli dare possit, dicebat Compos. quòd est quæstio facti. nam si ibi vertitur vtilitas ecclesiæ, non no cet contradictio: aliàs secus. vel secundùm eum melius dicitur, quòd cum res vniuersitatis non sint singulorũ, ipsa vniuersitas potest de ipsis disponere in his, sicut & in alijs piis operibus, ut in pauperibus alendis. 12. q. 2. aurum, & in hospitalitate seruanda, & similibus, nec obstat contradictio minoris partis. j. de his quæ fi. a maio. parte capi. ca. 1. & vlti. [*Et ibi,*
32 *tanquam singuli*] forte hoc speciale† in electiõe, de hoc. j. de re. eccl. non alie. c. 1. lib. 6. ¶ In glo. [*Dicit ibi Aug.*] & Hier. ad Aug. 2. sufficit mihi probare mea, & aliena non carpere, & vide ibi per totum, & in fi. de homici. cum iuramento. ¶ In gl. [*Sic ergo, in fi.*] & hic Pe Ioan. & Gof. sed Tã. Phi. & Inno. notant hic, quòd
33 si consuetudo† præscripta circa hoc est in ecclesia, il la seruabitur. Si consuetudo non apparet: quia quãdoque sunt paria, quandoque imparia: vel ecclesia est de nouo constructa in his, quę proueniunt ex cõmuni cellario, tantum habebit vnus, quantum alter in quotidiano victu. In his verò, quæ dantur pro indumentis, iuxta personarum meritum, locum, & ordinem plus vni, quàm alteri dari debet. non obstat. 16. q. 7. c. 1. Est enim ibi exponendum, moueanturj. moueri debeant, Host. exponit verò, Coęquæ-
34 tis, in habendo, vel non habẽdo in absentia fructus prębendarum, & non in quantitate. ¶ In gl. vlt. ibi, [*Consuetudo.*] idem not. j. de elect. dudum in glo. pe.
35 Pe. hoc† posset sustineri, si teneat vicarium, vel aliàs seruiat: aliàs consuetudo est onerosa, de cõsuet. c. 2. secundùm Host. & adde qđ dicam de concess. præb. ex parte, in fin. & de præben. extirpandæ §. qui verò, super ver. in quo casu. ver. 3. [*Et inf.*] j. de app. peruenit, & de cleri. non residen. inter quatuor.

ADDITIONES.

a Appellare. Et aduerte ad vnum, quod si statutum fieret ex causa rationabili specialiter contra aliquem, & in eius prędiciũ, valet & tenet. ita Ang. in l. impetrata. C. sen. rescin. non posp l. neq; Dorotheum, & l. Docticij. C. de decuri. lib. 10. & l. Anthiochensium. ff. de priuileg. credi. & ita dicit sex doc. cum ipso consuluisse. & vide Panor. in rub. j. eo.
b Diffinitiua. Vide Bar. qui ponit differentiam inter decretum, & sententiam. in l. Seię. ff. de tuto. & curato. da. ab his. & in cõsilio suo, qui incip. missus in possessionem. Et istam differentiã vide melius & elegantius tactam per do. Io. de Imo. in l. iustè possidet. ff. de acqui. possess. in versi. sed potes dicere &c. & inducit rationem diuersitatis, & vide ibi Bal. allegatum per eũ, qui dicit sententiam esse efficacioris effectus, quàm decretum qui Io. de Imo. alle. etiam Bar. in l. Titia. j. de acc. & per. d. Barto. in l. si is ad quem, circa medium. ff. de acqui. hæredi. qui dicit, quòd si decretum interponitur ex falsa causa respectu agentis, est ipso iure nullum: secus in sententia: quod tamen limita esse verum, nisi sit interpositum tale decretum inter consentientes: quia tunc valet, licet non sit priuilegiatum, vt not. Bal. per illum text. in l. adoptiuum. §. patronum. ff. de in ius vo. & quãdo per id, quod committitur, an si ex falsa, viciet, vide Bal. in l. rescripta. C. si contra ius. in 5. col. & quia prædicta modo. s. alleg. parum faciunt. uide pulchram doctrinam domini Ange. in l. ius pluribus. ff. de iusti. & iure. qui distinguendo dicit, an & quando sententia sit nulla, & etiam quando decretum sit nullum ipso iure, & quando non; ideo ipsum uideas, quioptimè loquitur, & sunt uerba aurea. & quæ quotidie accidunt, & uide etiam Bal. in l. si putas. §. fi. & ibi glo. fin. C. de peti. hæreditatis. secundò quæro, & etiam per Bald. in prima colum. C. quando prouoca. Item quid in secundo decreto interposito in executione rei iudic. uide Bald. in l. sunt & aliæ. §. fi. cum duabus seq. ff. de pub. & uide Ludo. de Rom. in l. fin. C. de fideiuss. & ultra prædicta uide pulchram doctrinam Barto. in l. fin. ff. de iustitia, et iure, et Ludo. de Roma. l. 1. in 4. colum. de bon. post.
c ¶ Possum. Vide Roma. consilio 109. in primo dubio. Imo. consilio 87. et consi. 124. col. fi.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio laici super rebus ecclesiasticis facta non tenet.*

2 *Diuisio decretalis.*
3 *Fœmina an comprendatur hoc verbo, siquis.*
4 *Inops qui dicatur.*
5 *Probabiliter quod dicatur.*
6 *Verbum vnicum in duo resoluitur.*
7 *Libera facultas, idest sine domini voluntate.*
8 *Legitimum, comprehendit omnem solennitatem.*
9 *Statutarij qui excommunicati sunt.*
10 *Epilogus, Suffragium glossarum.*
11 *Alienare quæ alio irrequisito non possumus, & numer. 12. 13. & 31.*
12 *Vsuarij potestas.*
13 *Opera, quæ patrono debentur, recipiunt mutationem.*
Ecclesiæ res alienata non seruata forma remanet in dominio ecclesiæ.
14 *Supplementum glossarum, & nu. sequentibus.*
15 *Statutum lædens ius alterius fieri non potest.*
Ius quod cuique competit, est de iure naturali.
Iure gentium quæ sunt inducta.
Actiones à iure ciuili inductæ.
16 *Ius naturale quare dictum.*
Rescriptum, Consuetudo, statutum, Lex non valent contra ius naturale, nisi ex causa; nu. 18. & secus si contra ius ciuile, nu. 19. 21. 22.
17 *Rescripium est lex.*
20 *vltima voluntas habet vim legum.*
21 *Actiones ita tolli nequeunt, quin reddatur iustitia.*
23 *Ius ciuile tollitur & quomodo, & à quo.*
24 *Dominia introducta per ius gentium, sed distincta per ius ciuile, & num. 15.*
25 *Iuris ciuilis vis in addendo, & detrahendo iuri naturali, & in eo distinguendo.*
26 *Ius ciuile, & item naturale dicitur quatuor modis.*
27 *Populus Romanus an hodie condere legem possit, remiss.*
28 *Feudum infeudari potest, modò non ecclesiæ: aliàs alienari non potest; & si fuerit pro anima iudicatum, an valeat.*
29 *Vasallus licet post refutationem feudi seruire non teneatur, tamen non debet offendere dominum, & an inuito domino possit refutare, num. 30.*
31 *Feudum ecclesiasticum de consensu ecclesiæ, à qua tenetur, vendi potest.*

a 1 2 VÆ in ecclesiarum. a †Constitutio laici super rebus ecclesiasticis facta non tenet. Et potest † diuidi in duas partes. Prima ponit constitutionis tenorem. 2. constitutionem annullat, & quod ex ea secutum est, in ecclesiarum præiudiciũ non valere decernit. secũda ibi, 3 volentes. [*Si quis*] †an hoc verbo comprehẽdatur fœmina, dic vt no. ℑ. de elec. generali, in glo. 2. lib. 6. [*Inopis*] dicitur inops †si nõ habet in bonis. 50. aureos. ff. 4 de accu. nonnulli, Gui. can. 2. q. 1. prohibentur, [*probabiliter*] † quia manifestum est, vel quia probari 5 6 potest, Pet. [*allegauerit*] † i. allegando probauerit 7 secundùm Host. [*Liberam*] †i. sine domini voluntate, Pe. concor. ℑ. de præben. de multa, & eo. titu. licet. 2. lib. 6. [*Et infra*] supple, ꝙ ex vigore statuti quædã feu- 8 da ecclesiastica fuerant alienata. [*Legitimo*] †hoc breuiter comprehendit omnem solemnitatem alienationis faciendæ. sic. ℑ. de re. eccl. non alie. c. vlti. hæc. 9 & excõmunicati †sunt statutarij, nisi illa intra duos mensẽs deleri fecerint. ℑ. de sen. exc. nouerint, Host. 10 ¶ Tertia †glo. tractat de alienatio feudi, infeudatione, & datione in dotem. datur simile de vsuario, & emphyteuta: finis respondet per quæstionem, an vasallus inuito domino feudo renunciet, tenet, quòd non, alle. vnam. l. etiam in contrarium. ¶ Vlti. gl. respondet per quæstionem, an cõsensus sufficiat &c. 11 ¶ In †glo. 2. [*ibi, Bona fides*] vide de Iudæis, ad liberandam, super vlti. gl. ¶ In gl. 3. [*ibi, Si clientulus*] de ifeudi alienatione [*& ibi, Imperialis*] potius videtur facere contra. nam ibi dicitur sine permissu dominorum non liceat distrahere, vel aliquod commẽtum ex- 12 cogitare [*& ibi, In prin.*] vsuarius †id quod habet, nec locat, nec gratis concedit, ꝙ vsufructuarius non est. [*& ibi, Sicut in initio*] vide de reg. iur. c. j. super j. glo. [*& 13 ibi, Interdum*] operę †quæ patrono debentur, quandoque recipiunt diminutionem, vel perditionem, qñque augumentum, quandoq; mutationem; vt si libertus languet: vel diebus aliquibus languet, aliquibus non: vel liberta ad statum promota, quo non decẽt eam operas præstare. ¶ In gl. vlti. [*ibi, Iubemus*] 2. ver. dicitur, quòd res ecclesiæ alienata, non seruata forma, remanet in dominio ecclesiæ, & ab eccle- 14 sia vindicatur. ¶ In j. glo. †[*ibi, Licuit*] quantum ad se aliàs in casu tamen illud dixit Inn. Hosti. & Compo. post eum, quòd isti ciues non poterant facere istud 15 in †præiudicium etiam laicorum, cum istud statutũ lædat ius alterius, quod sibi competit de iure naturali. i. gẽtiũ, per quod sunt inducta dominia, & obligationes, actiones vero sunt de iure ciuili. ff. de iusti. & iure ex hoc. insti. de rerũ diui. §. feræ, & §. prẽterea 16 per alluuionẽ. contra istud verò ius †naturale, quod ideo sic dictum est: quia ratione naturali inductum est, insti. de re. diui. §. singulorum, nõ valet rescriptũ, nec pragmatica sanctio, & annotatio. C. si cõtra ius, vel vti. pu. l. fin. & sicut non valet rescriptum, sic nec contraria consuetudo, nec statutum, nec lex, cũ re- 17 scriptum † sit lex. C. de legi. l. 2. Sunt enim perpetua naturalia iura, insti. de iure naturali. §. pe. & immu- 18 tabilia. 5. di. §. vlt. hæc vera, nisi † lex, statutum, vel rescriptum fiat, vel concedantur ex causa contra tale ius. C. de bo. dam. per totũ. C. pro quibus causis ser. præ. lib. acci. per totum. & nisi in casu. C. de quadri. præscrip. l. vlt. & C. de ven. re. fis. l. j. & ff. de religio. si 19 quis sepulchrum. vbi verò †rescriptum, vel statutũ læderet ius alterius de iure ciuili tantum proue- b niẽs, sicut sunt actiones. bff. de orĩ. iur. l. 2. §. deinde. si ex toto perimatur ius illud, nõ valet, nisi dicatur nõ obstante. l. aliqua. ff. de lega. 3. si quis, in prin. C. de te- 20 sta. auth. hoc inter liberos. nã & vltima †voltũas habet vim legum, in auth. de nup. §. disponat, colla. 4. Sed melius probatur secundùm Hosti. ℑ. de rescrip. nonnulli, & de capel. mo. c. vlti. & vide quod dicã c de excess. præla. c. vno, lib. 6. c & dato, quòd sustineretur, quòd tolleret actionem, nõ potest tollere, quin 21 reddatur †iustitia secundùm quosdam: quia id esset contra ius naturale. vide quod dicam ℑ. de fide instr. cum P. super vetbo, tabellio, & de immu. eccl. quia 22 pleriq;, ad fi. magnę gl. Si verò non †perimit, sed differt, tenet. C. de præci. impera. off. l. quoties. & idem, vbicunq; statutum, vel rescriptum cõceditur, quod lex dicit posse concedi. ff. de senato. l. nuptę. ius ergo 23 †ciuile supradicto modo tollitur, si is, qui habet iurisdictionem super eo iure, de hoc fac. l. sicut de cõsuetu. dicitur de consue. c. vlti. sed videtur, quòd do- 24 minia †rerũ habeantur per leges principium. 8. dist. quo iure, ergo possunt legibus & statutis auferri. Sed dic dominia introducta per ius gentium, sed di- d stincta sunt per ius ciuile. d modi, per quos dominia acquiruntur, insti. de acqui. re. do. per totum. nam 25 etiam naturali iuri †ius ciuile detrahit, & addit, & ipsum distinguit, & adiuuat. ff. de iusti. & iure. l. ius ciuile, & l. ius autem. Nam & secundùm euangeliũ in ore duorum &c. & tamen canones, & leges interdum plures requirunt; quod dic, vt not. ℑ. de testi. licet. De hac tamen materia remittit Hosti. ad ea, ꝙ no. in sum. de rescrip. §. quas vires, & facit quod no. ff. de consti. prin. l. 1. & clemen. de re iudi. pastoralis. 26 §. pe. in fi. ¶ In ea. glo. [*ibi, Ius ciuile*] 4. †modis, quibus dicitur ius ciuile, & totidẽ, quibus dicitur naturale,

no.

no. Io. 1. dist. ius autem. & ibi, quod quisq; populus, 27 an populus Romanus † hodie possit cõdere legem, no. Io. & Bar. Bri. 2. dist. c. 1. & Accur. C. de legi. & cõsti. l. vlti. & ibi. 10. dist. c. 1. adde quod ibi no. in 1. glo. ¶ In glo. se. [*ibi, Subueniri,*] & tamen eleemosyna dari debet. 42. dist. quiescamus. ¶ In glo. qui feudum [*ibi,* 28 *dare† potest*] hoc tenet glo. in lib. feudorum, ti. de capitulis Coradi l. 1. §. 1. vbi plenissimè de hoc. & idem Io. Vin. & Phi. idem Hosti. hic, dummodò non in feu detur ecclesiæ, vt in præalleg. consti. si clientulus. & de hoc etiam in Spec. de feu. §. 2. ver. 38. Aliàs verò, quàm per dationem in feudum alienatum, etiam si fuerit pro anima iudicatum, reuocatur, non obstante præscrip. vt in constitutione imperialem, circa prin. Ad id verò, quòd negatur feudum relinqui pro anima, signat contrarium. 23. q. vlti. secundùm canonicam. vbi dicitur, quòd si ista censualia relinquuntur ecclesijs, ecclesiæ non tenebuntur ad cen- e sus; & sic videtur posse relinqui. e remittit autem in hoc ad ea, quæ notauit in sum. de immu. eccle. §. in- f quantum, sub. §. sed vt illa immunitas, f & in fin. & huic contrario statur secundùm Hosti. & idem Io. Vin. & Phi. dummodò non intersit domini, vel non nimis tempestiuè renũciet. ad primum. ff. de inter. actio. de ętate. §. vlti. secundum. ff. pro socio, sed & so- 29 cius §. vlti. & dicit Host. quòd licet post refutationẽ †seruire non teneatur: tamen non debet offendere dominum, forte in memoriam pristini dominij. C. de quæstionibus. l. seruos, vt in lib. feudo. de vasallo, qui contra consti. Lotha. feu. alie. c. 1. vbi videtur ex- 30 pressum, quòd refutare † possit domino inuito; qđ dixit Hosti. intelligi, cum illud in manibus domini refutat. Si verò in manibus alterius, quàm domini, domino ignorante, nõ nocet. nisi sibi. ff. de ser. vrba. præ. l. seruitutes. §. pen. ff. de nego. gest. soluendo, de renũ. quod in dubijs, de arbi. cum tempore. Remittit tamen ad ea, quæ no. in sum. de feudis. §. quibus 31 modis. ¶ In gl. vlti. [*in fi.*] Io. hæc gl. non valet †in feudo ecclesiastico, quod de consensu ecclesiæ, à qua tenetur, vendi potest, nec alienatur, immo idem dominium remanet penes ecclesiam. ℑ. de feudis. ca. 2. de dona. per tuas. Host. Dictum ergo Io. tunc procederet, quando ageretur de transferendo directo dominio in emptorem.

ADDITIONES.

a ¶ Quæ in ecclesiarum. Aduerte in isto c. quia dubium est, an statutum, de quo loquitur, disponeret, quòd vergentes ad inopiam possent alienare solum dominium vtile, an verò etiam dominium directum. Innoc. Compost. Panormi. hic sentiunt, quòd disponeret de directo. sed Bal. tenet, quòd solùm disponeret de dominio vtili, vt hic per eum.

b ¶ Actiones. Vide plenius in l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iure, in repetitio. domini Bar. de Sali. & per Bart. in l. rerum quidem amotarum. ff. rerum amotarum.

c ¶ C. vno, lib. 6. Vide ad hæc Io. And. in c. fin. de excep. lib. 6. in verbo, periculum, & per Bar. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. vbi dicit non valere statutum, quòd qui steterit per quinq; annos, quòd non petierit debitum, cadat à iure suo. Pro quo etiam facit, quod no. Pe. de Anch. in regula, ea, quæ, de reg. iu. lib. 6. in repeti. licet contra faciat, quod dicit Bar. in l. sequitur. §. si viam.

d ¶ Ciuile. Vide omnino Astensem bene declarantem in repeti. l. ex hoc iure, in 4. col. ff. de iusti. & iure.

e ¶ Posse relinqui. Quòd feudum nõ possit relinqui pro anima, nec alienati pro anima, neque legari, quod est contra opinio. Io. And. hic, vide in c. 1. qua. olim feu. pote. aliena. in §. donare & ibi vide Bal. qui refert quendam doctorem antiquum dominum Curicum archiepiscopum in sua summa tit. 4. qui dicebat ex relatu multorum doc. illum. d. c. j. fore falsum, & etiã imperator non poterat statuere, quòd talia bona non possit relinqui, & legari ecclesijs: tamen ipse Bald. per multas rationes & iura tenet, quòd non possit: per quę dicta domini Bal. ibi in d. c. patet singularis legitimatio ad. d. auth. res quæ, quam videas. quia pulchra est, & etiam declarat, pro quibus bonis fieri possit prohibitio: nec etiam de iure canonico secundùm Host. in sum. de immuni. eccles. limita prædicta vera esse, si feudũ est temporale: secus si est perpetuum, vide per Host. vbi. ℑ.

f ¶ Immunitas. An possit feudum dari in dotem, & an pignorari & donari propter nuptias, & plurima alia vide in ca. imperialem. & in c. si clientulus, hic allega. Adde, quòd feudum potest dari in dotem ad tempus vitæ feudatarii, notat glos. in c. fi. de feu. in glo. prima. tex. est in c. nuper, ad hoc alleg. in dicta glossa prima, quod idem tenet Io. An. in d. c. nuper, allegãdo Inn. ad hoc in c. & si necesse, extra de dona. inter virum & vxo. Adde, quòd etiam in dotem dari non potest, notat Bald. in c. 1. §. donare, circa fi. alleg. ℑ. in præcedenti apostilla, & in c. 1. de inuestitu. quam Titius accepit à Sempronio.

SVMMARIVM.

1 *Dignitas sublata de ecclesia per statutum capituli, postea confirmatum per papam non censetur vltra vacare, nisi postea statutum illud fuerit reuocatum per contrarium factum.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Nomen integrum & cognomen hodie de cõsuetudine apponitur ad euitandam æquiuocationis fallaciam, quod & in scribendis nominibus prudentum fieri iubetur, nu. 4.*
5 *Veritati statur, licet aliter res exponatur.*
6 *Electori cuilibet spacio sex mensium à die notitię licet eligere.*
7 *Personatus, dignitas officium non sunt sinonyma.*
8 *Beneficium per mortem clerici quando non vacat, tres casus.*
9 *Vniuersitates an possint facere statuta, remiss.*
10 *Confirmatum oportet sit quid ex certa scientia.*
11 *Epilogus suffragium glossarum, & nu. 12.*
13 *Muare vel minuere an possit canonici prębendas.*
14 *Sedis apostolicę auctoritas vbi vtilis, non necessaria.*
15 *Adoptio iure facta confirmatur à principe.*
16 *Capituli primi 22. dist. intellectus.*
17 *Dignitates quę sint in ecclesiis ordinare habet ecclesia Romana, sed de iam ordinatis ab ea episcopus cum capitulo potest vnam in ecclesia sua instituere, & an possit nouam, remiss. & à quo tolli possint, nu. 19.*
18 *Prębendas augumentare quando possit episcopus cum capitulo.*
20 *Priuilegium quando non sit perpetuum, et amittatur, et nu. 21. supra. nu. 12.*
21 *Prescriptiones quot numero sint, remiss.*

1 CVm accessissent. †Dignitas sublata de ecclesia per statutum capituli, postea confirmatum per papam non censetur vltra vacare, nisi postea statutum illud fuerit per factũ 2 contrarium reuocatum. Et diuiditur †decre. secundùm Hosti. in tres partes. In prima ponitur allegatio ꝓ primicerio. In secunda allegatio contra eũ ꝓ capitulo. In tertia diffinitiuæ commissio. secunda ibi, fuit insuper. tertia, ibi, quocirca. [*Archi. Tullen.*] ex parte vna, forte sibi collatus fuerat primiceriatus secundùm Inno. vel alterius fortè nepotis cæusam 3 procurabat [*et G. Tullen.*] h. odie †de consuetudine curiæ apponitur nomen integrum, & cognomen ad euitãdam facilius æquiuocationis fallaciam; quod 4 dic, vt no. ℑ. tit. 1. c. vlti. Nam & in legibus †crimen fal- a si committitur, a si nomina prudentum signis scribantur, & non per consequentiam literarum. C. de vete. iur. enu. l. vlti. circa prin. vltimę col. secundùm Host. [*quidam Tullen.*] aliàs, quidam, non est de textu. 5 Et dicit Boati. quòd dato quòd omnes † canonici hoc intimassent, si tamen veritas est in contrarium stabitur veritati: quia delictum personæ &c. [*Tanto 6 tempore*] sex †mensibus computatis pro quolibet clerico. ℑ. de sup. negli. præla. licet, & à tempore notitiæ, vt ibi [*personatus*] hic dicit personatum † quòd in verbo proximo dicit dignitatem, & in ver. quo circa, dicit officium, ꝓ quod vũ ista tria synonyma; qđ

est

est falsum. Et vide q̃ scripsi. ĩ. de præbẽ. de multa, & de consue. c. 1. lib. 6. [*et infra*] mandauerat papa quibusdam, quòd inquisita de hoc ueritate, si constaret ita esse personatum ipsum, de persona idonea ipsius ecclesiæ prouideretur [*non uacauerit*] Not. casum, ubi per † mortem clerici non uacat beneficiũ Alius, si non sunt distinctæ pbẽdæ, uel certus numerus. ĩ. de præb. dilecto. Tertius, ubi est beneficiũ de mensa: quia consolidatur mensæ mortuo clerico ad instar usufructus. ĩ. de pigno. cum constet, Vin. [*Statuisse*] quod hic no. Inn. & Hosti. de uniuersitatibus, † an possit facere statuta, dixi. s. c. cum omnes, in glo. an capitulum. ¶ Ac pro, &, quia alterum nõ sufficit. P. [*sicut dicitur*] à procur. capituli, & in parte decisa [*Confirmatum*] † ex certa scientia, ne sit contra. ĩ. eo. ex parte, Hostien. Tertia † glo. quærit allegans negatiuè, ponit opiniones Io. & uacillando soluit, & hic congruè respon. ultima gl. quæ obiicit. & soluit in fi. glo. ponit triplicem effectum confirmationis ex certa scientia. ¶ Pe. gloss. arguit quid unico, actu, &c. allegans 6. iura, ad contrarium allegans quatuor. Demum ponit quatuor opi. Vin. Io. aliorum, & Tan. quarum quelibet distinguit, vltimò solu it. de vltima glo. dixi sub tertia. ¶ In gl. 3. † [*ibi, Qualemcumque*] etiam spurium aliàs dignum ad decurionatũ. [*et ibi, Si quis duas.* §. 1.] dominus domus de vna domo facit duas. [*et ibi, Cum alicui*] actores per magistratus dati bonis ciuitatibus administrationẽ illorum diuidunt. ¶ In glo. [*pcn. ibi. l. 2.*] si creditor impetrauit à principe dominium pignoris, si postea recipit usuras, renunciauit iuri dominij. [*et ibi, Is qui*] sequitur, tpe competenti non appellauit, re integra, audiendi facultas denegetur. [*et ibi, Commissoria*] vide de libel. obla. c. 2. super fi. j. gl. [*et ibi. l. 1.*] impetrans priuilegium nundinarum non vtendo illo per decennium illud perdit. [*Et ibi, Temporalia*] vt actio doli, quæ olim intra annum, hodie intra biennium cõtinuum terminari debet. [*& ibi. §. rati.*] vide. ĩ. c. proxi. in 1. gl. [*& ibi, si is qui*] sequitur, perpetua exceptio ne tueri se poterat, cum sciret sibi exceptionẽ profuturam, promisit aliquid, vt liberetur, contradicere non potest. ¶ In glo. vlti. [*ibi, si quis ædificium*] fulciẽti vetus ædificium non denunciatur nouum opus. ¶ † In glo. 1. [*ibi, nisi. ĩ. id tempus*] meli⁹ diceret, ex quo fuerit in mora petendi licentiam. ¶ In glo. [*sed nunquid, ibi, dixit Io.*] & Gof. & Phi. ĩ. eo. ex parte. [*& ibi. ĩ. de verb. signi. c. vlti.*] vbi † non de necessitate, sed de voluntate fuit apostolicę sedis auctoritas postulata secundùm Compost. qui eodem modo respondet ad decr. cum olim, de consue. Fatetur. n. vtile esse q̃ auctoritas papæ in talibus interueniat, & concor. Vin. ĩ. eod. ex parte. [*& ibi, Legitima*] & adoptio † verò iure facta confirmatur à principe. ff. de adop. l. adoptio, secundùm Vin. [*& ibi, Creatura*] contrarium tenent Io. Inno. ĩ. de consue. cum olim, Hosti. & Ber. Compost. qui hic respondet ad capitulum primum. 22. dist. dicens, quòd illud † loquitur de maioribus dignitatibus, episcopatu scilicet, & maioribus. Vel ecclesia Romana † habet ordinare. quę dignitates sint in ecclesijs, vt ibi, & verbum, instituit, ibi in prin. capituli positum est præteriti temporis. Sed de iam ordinatis per ecclesiam Romanam episcopus cum capitulo potest instituere vnam in ecclesia sua, puta sacristiam, quæ non erat. Cardinalatum autem instituere non posset, cum non sit per Romanam ecclesiam ordinatum, illam dignitatem esse debere in ecclesijs cathedralibus, sed solùm in ecclesia Romana: & ideò secundùm eum ecclesia Compost. habet Cardinales de priuilegio apostolicæ sedis. & idẽ posset dici de Rauennate. Host. no. per quandam distinctionem voluit hanc materiam plenè dare. ĩ. eo. ex parte, dicẽs, dignitatem de nouo creari posse auctoritate episcopi. Non obstat decre. cum olim, de consue. in qua factum narratur. Nec hoc ibi prohibetur: vel forte capitulum non consentiebat episco po. Idem dixit de augumento † præbendarum, nisi numerus esset firmatus iuramento, vel confirmatus à papa cum clausula, decernentes &c. Vel nisi papa interdiceret. ĩ. de præben. dilecto, & de verbo. signi. c. vlt. Et dato, quòd sit adiecta prædicta clausula, augumentari potest, & debet fructibus excrescentibus: quia cultus diuinus &c. vt in decreta. ex parte Ad idem in auth. vt determi. sit nu. cleri. ad fi. col. 1. & C. de episcopis, & clericis, in ecclesiis. sed si clausula apposita est, & fructus non excreuerunt, non valet, quod agunt, vt in decr. dilecto. Tamen in hoc membro remittit ad ea, quæ no. ĩ. de præben. vacante. Sed si quæritur de dignitate † tollenda, vel numero minuendo, & constat quòd auctoritate papæ cõstituta fuerat dignitas, vel numerus, sine papę auctoritatę tolli non poterit. ĩ. de iud. cum venisset, de cõfir. vti. vel inuti. c. 1. & 2. ĩ. de reg. iur. omnis res. ff. eo. tit. nihil tam naturale. Si hoc non constat, capitulũ poterit de auctoritate episcopi, si bona episcopi, & capituli diuisa sunt: requiretur tamen iusta causa ff. de decre. ab or. fa. quod semel, de consue. distinct. 5 ieiunia. ff. de iure delib. l. ait prætor. 16. q. 1. c. vlti. de his, quę si à præla. tua nuper, de dona. pastoralis, de vita, & hone. cleri. quoniam. Si verò sint bona communia etiam auctoritate episcopi, hoc fieri non potest, Ne ipse sit auctorizator in facto proprio. ff. de aucto. tu. pupillus. facit clemen. de rebus eccle. non alie. si vna. Recurratur ergo tunc ad archiepiscopũ, vel ad papam, argu. ĩ. de iure patro. nullus. Capitulũ verò per se nullo casu hoc posset, vt hic, nec prodesset etiam tunc confirmatio per surreptionem obtentã. ĩ. eod. ex parte, in fi. Quòd verò distinxit inter negocia communia, & discreta, probatur secũdùm eum de rescri. edoceri, & ff. de nego. gest. eum actũ, & de mino. etiam. §. 1. ¶ In ea. glo. [*ibi, Suprimere*] not. hic Inn. quòd episcopus cum capitulo bene potest tollere dignitatem, si ad eos pertineat ipsius collatio, & ipsã dotauerunt. Secus, si ab aliis sit dotata ẽt laicis: quia tunc sine eorum consensu eam tollere c non licet. 16. q. 7. monasterium, c & ca. rationis. & ibi no. quòd constitutio, secundùm Vin. & ibi. cap. 1. & vlt. ¶ In gl. pe. [*ibi, Vin.*] in primo apparatu. In secundo enim recitauit omnes has opin. excepta vltima bene. [*Et ibi, Expresse*] in præiudicium papæ [*et ibi, Per petuam † est*] nisi ex forma priuilegii limitatum esse tẽ pus, vt si vsque ad. 5. annos non teneat creditoribus respondere. C. de preci. impe. offe. l. quoties. [*et ibi, Perditur*] quò ad illum actum tantùm. C. de episcopis & cle. l. generaliter, & auth. ibi signata, presbyter. & ibi Io. dixit, adde quod no. 16. q. 4. c. vlti. [*Et ibi, si de terra*] dicit hic Innoc. quòd in illis iuribus fortè non soluit voluntariè, fortè execrabatur lites. ff. de ali. mu. iud. causa. fac. l. 3. Vel quia non habebat priuilegium paratum, arg. 2. q. 7. plerique. Vel conuentus non fecit contra priuilegium, sed vnus tantùm. Itẽ cum hic innitamur tãtùm presumptioni, nõ sic de facili præsumitur renunciare decimis, vbi nullam recipit compensationem, sicut priuilegio dignitatis excluse, vbi recipit compensationem: quia & si reditus canonicorum minuantur, tamen dignitas augetur. Et adde quod dicam in c. accedentibus, super. 1. glo. [*et ibi, Actu*] Dama. in fi. 3. quæstionis dixit priuilegium tunc perdi vnico actu, quando datum erat ad petentium instantiam: aliàs non. Ad hanc distinctionem facit de præben. si motu proprio, & c. seq. lib. 6. Pe. de San. dicit, quòd aut venit quis contra priuilegium suum, nemine impetente; & tunc perdit perdit illud vnico actu, ut hic, & in cap. pro illorum. Aut aliquo etiam impetente, & tunc non perdit, ni si legitimo tempore, vt in capitul. accedentibus, Compos. dicebat, q̃ regulariter priuilegiũ non perditur vnico actu, sed tantùm legitimo tempore, cum priuilegium sit lex, & lex non perditur nisi certis modis. ff. de leg. de quibus. Nam etiam rescriptũ non perditur nisi legitimo tempore, C. de diuer. rescrip. l. falso. contraria omnia dixit specialia, & sit specialitatis ratio in l. 2. C. de iure do. in odium vsurarii hic, & ĩ. de præben. pro illorum. Et fauor ampliationis numeri seruitorum, & odium illorum, q̃bus papa legem imponere volebat, quam ipsi non seruabant; & sic fauor, vel odium vel alia causa inducat speciale contra regulam s̃m eũ. [*Et ibi, vt dictũ est*] arg. ad hanc distinctionem ĩ. de priuile. ne aliqui, lib. 6. [*Et ibi, Tempora*] de quibus plenè Hosti. in sum. de præscri. rerum immo. §. 2. vbi numerat † præscriptiones vnius horę vsque ad centenarias, de quibus prius Azo in brocardo in 4. charta. & in fi. coniungendo prædictas opi. distingue, priuilegium aut cõpetit circa iudicium, aut circa factum. Primo casu aut competit ad agendum, aut ad excipiendum. Si ad agendum, agi poterit. ĩ. tẽpus, quod natura actionis requirit, & non vltra. ff. si quis cau. si eũ. §. q iniuriarum. facit de elec. si electio. lib. 6. & quod ibi not. Nõ. n. est verisimile principem, qui iura tuetur &c. C. de inoff. test. si quando. de elec. ecclesia. 2. Si ad excipiendum, tunc si nullus agit, perpetuò competit: quia quæ temporalia sunt &c. ff. de doli excep. l. purè. §. final. nisi sit, quod possit excipienti imputari. ĩ. titu. 1. si autem &c. c. plerunque. Vel nisi limitatũ sit tempus, puta ne teneat creditoribus vsq; ad quennium respondere. C. de preci. impe. offe. quoties. Si aliquo agente non excipiatur fit prę iudiciũ quò ad illum actum tantùm. C. de Epi. & cle. auth. presbyteri, signata super. l. generaliter. Secũdo principali membro, quando priuilegium competit circa factum, aut datur ad faciendum, & tunc tollitur d spatio. x. annorum. ff. de nundinis. l. 1. [e] sed illud in e priuatis. In ecclesijs videretur secus. Aut datur[e] ad non faciendum; & tunc aut papa sibi, vel alteri aliquid reseruat; & tunc renunciare quis non potest, nisi quatenus eum familiariter tangit, quod metus causa. c. pe. & de arbi. cum tempore, de insti. cum venissent. Aut nihil reseruauit: & tũc aut datum erat fauore personarum, & vnico actu contrario perditur, vt hic, & de præb. pro illorũ, cum si. Aut fauore ecclesiarum, vel ordinum; & tunc vnico actu non perditur: quia delictum personæ &c. Nocet tamen negligentia, si præscriptio sit completa, de priuile. accedentibus. hoc uide per Host. in sum. huius tit. §. quando constitutio, ver. cum priuilegium. ¶ In glo. fin. in fin. facit, quod notatur. 23. quæstio. 4. Nabuchodonosor, in princi. & infra de rescrip. quamuis, lib. 6. in glo. pe.

c ¶ Monasterium. Vide Inno. & Io. An. in c. ut nostrum, ut eccle sia. beneficia sine di. confe. & Pau. de Leaza. qui super materia unionis idem notat in cle. una. de rebus eccle. non alie.

d ¶ L. 1. Limita uerum, quando potuit priuilegians uti priuilegio, & non est usus: secus, quando uti non potuit: quia tunc nõ perdit, tex. uerò in l. & Attilicinius. ff. de seruitu. rust. prædio. & in glo. no. in c. Abbate sancti Siluani, de uerb. signi.

e Aut datur. Vide Io. And. post gl. in c. accedentibus, de priuilegi. & Cy. in l. falso. C. de diuer. rescri. & in l. uoluntarie. C. de excu. tu. & ibi per. d. Bar. de Sali. Adde, quòd hanc materiam late reptendo posuit Pet. doc. antiquius in d. l. uoluntarie, ut refert Cy. Bal. Albericus de Rosa. & Raph. in d. l. uoluntarie, & de materia, an quis per actum contrarium uideatur renunciare priuilegio, & quando, uide per doc. ubi. ĩ. & latius per Albericum de Rosa. in d. l. uolũtarie, & in l. 2. C. de iu. do. impe. ubi per gl. & per gl. in l. nondum. C. de test. & de fideic. l. 2. & per Alberi. & doc. in l. falsò. C. de diuer. rescri. & per Bar. in l. fi. ff. de consti. prin. quem etiam supra allegaui in gl. præcedenti. in fi. & aliquid per Bal. ibi in apostillis in fin. & per eundem Bal. in lec. in pen. & antepenul. col. qui multum magistraliter loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Canonicis supra numerum receptis à capitulo, tenetur capitulũ de super excrescentibus reditibus prouidere.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Voluntarium nocet.*
4 *Instantia quandoque facit concedi non concedenda.*
5 *Preces spirituales in electione licitæ.*
6 *Decreti apposita in confirmatione effectus.*
7 *Numero tacito canonicorum etiam confirmato à papa in literis impetrationis supra numerum, si reditus excreuerint, valet impetratio, & ratio nu. 8.*
8 *Priuilegium cessare debet cessare causa priuilegii.*
9 *Motus papæ quis ad id constituendum.*
10 *Canonicus morienti canonico quando substitui debeat.*
11 *Gratificationi an sit locus, electis multis supra numerũ, & vna vacante præbenda.*
12 *Reuocatum ad papam, vel eius legatum negocium si coram alterutro de eo agatur quo ad agentes nu. 15. uid. nu. 17.*
13 *Causa potest coram diuersis iudicibus paribus eadem agitari, nisi remitti petatur: aliàs legitimus erit processus, & pronunciantibus contraria, prima sententia valebit, nisi appellatum sit, nu. 14.*
16 *Capituli, licet, & cap. Quamuis, allegatorum intellectus.*
18 *Innouatum an quid sit, debet diligens causæ cognitio præcedere, & non est innouandum quid lite pendente.*
19 *Legis ædiles. §. sciendum, de ædil. edicto. ff. intellectus.*
Litem contestatam præcedentia ad iudicis officium non pertinet nisi petantur.
20 *Collatio, vel alienatio rei à petitę an pendente iudicio fieri possit nume. 21.*
Litigiosi uitium non habet locum, nisi ubi de dominio lis mouetur, uer. quia vitium, & nu. 23. & si quid alienatur à tertio nu. 24. ver. & scias. item si sit necessaria.
21 *Appellatio extraiudicialis ante electionem non deuoluit potestatem conferendi. & quòd cassandum quod fit post appellationem, & nu. 22.*
22 *Collatio non est de processu.*
Possessio non debet auferri parti causa pendente, cum sit de processu, & nu. 23.
23 *Capituli, ex parte de arbi. capituli, ex literis, de iur. patro. intellectus.*
24 *Iura sunt quasi in bonis.*
25 *Epilogus, suffragium glossarum. nu. 26.*
Placuit quod semel, an rescindi possit.
Protestatio quę pro sit. §. 1. & nu. 30.
Communicare aliis non debet, quod quis acquisiuit industria sua. §. fin. & nu. 37. & 38.
27 *Supplementum glossar.*
De cautionibus rati, & aliis quando & à quibus in iudicio etiã præstandę, nu. eod.
28 *De præbendę diuisione ordinare quando liceat.*
29 *Contrarium factum protestationi quando dicatur, & nu. 30.*
30 *Protestatio quę prosit, quę noceat, & quę contrario facto dicatur*

ADDITIONES.

a ¶ Falsi committitur. Adde pulchram glo. & optimam; quæ declarat, quot modis falsa scriptura dicatur, in c. in memoriam. 19. dist. in verbo, falso. vide latè per d. Ang. Are. in tracta. maleficiorum, in uerbo, falsario, in uersiculo, quæro, quot modis dicatur falsum, & in additione per Augustinum de Arimino mihi affinem, qui ultra eum dixit. Et uide etiam in capi. quisquis. 11. q. 1. per no. per glo. & de crimine falsi. per totum. Adde etiam no. in l. quid sit falsum, & ibi per Bar. & per Bar. in l. nec exemplum. C. eo. & per Bal. & Albericum de Rosa. in d. l. nec exemplum, & ibi Ang. qui no. dicit, quòd in accusatione de falso, licet concludatur petendo accusatum puniri: quia petendo punitionem, dicit ipse, omnia intelligãtur narrare, quæ necessaria sunt ad eam: tutius tamen est, quòd apponãtur uerba, quòd dolo malo &c. ut etiam dicit dominus Bald. in d. l. nec exemplum.

b ¶ Adoptio. Vide do. Ale. in consi. 103. in 4. col. uolu. secundo.

tur in iudicio, & extra, & nu. 29. & 31. & §. nu. 26. §. 1.
Ius suum cuiq; detrahi non debet.
Rem suam cuique committere, iustum est, & rei quisque suæ moderator & arbiter.
32 *Prębenda debita recepto per capitulum ex ordine receptionis si conferat alteri, an teneat collatio.*
33 *Canonia intelligitur esse collata, si prębenda vacans, quæ instituta est pro aliquo canonico, alicui conferatur.*
Prębendæ in quibusdam ecclesiis etiam laicis conferuntur & quibus, uer. hoc tamen.
Prębenda strictè & largè sumitur, ibid.
34 *Vocem in capitulo non habet in non nullis prębendarius laicus & qui non est in sacris, nu. 35.*
35 *Prębenda non debet assignari clerico seculari in monasteriis.*
36 *Simonia committitur statutum nouum nunciando post electionẽ nisi in casibus: secus si ante.*
37 *Legis. 3. de Alluuio. C. & leg. 2. cod. intellectus.*
38 *Augmentum prębendæ cui debeatur, distinctio.*
39 *Locus in capitulo quibus assignatur, ij intererunt electionibus & his quæ spectant ad capitulum. Si in choro, ea quæ sunt chori faciet in ordine suo, nisi esset consuetudo contraria, Si verò non consueuit assignari, omnia habebunt iura canonię, ex quo sunt canonici, nu. 40. & nu. 42.*
41 *Capitulo de necessitate recipiente vltra numerum magis fauctur, quàm si voluntarię.*
42 *Canonicus etiam non installatus, ubi hoc non habeat consuetudo, an impugnabit electionem propter contemptum suum, et nume. 44.*
43 *Ius quæritur in beneficiis ecclesiasticis etiam sine traditione: secus in aliis rebus.*
Agere quis potest ad instar confessoriæ pro beneficiis etiam non traditis, & in iuribus aliquando.
45 *Eligere est fructus possessionis, non proprietatis.*
46 *Prębenda non afficitur per receptionem capituli.*
47 *Prębenda collata quare auferatur canonicis antiquis.*

Vm M. Ferrariensis.

1 Casus. † Si capitulũ ꝯ suã cõstõnẽ de certo numero aliquos receperit vltra numerum de superexcrescentibus reditibus illis prouidere teneẽ.

2 Et Host. dubitabat† decre. in tres partes. In quarum prima ponitur allegatio pro Martino, & socijs. In secunda allegatio canonicorũ in contrariũ. In tertia diffinitionis commissio. secunda ibi, verũ. tertia ibi, mandamus. Et quælibet illarũ partiũ subdiuidi posset in alias tres. Et in prima M. pro se & sociis allegat statutũ capituli, & eius casum. in scda ibi, post modũ, ipsorũ receptionẽ cõtra illud factã. in tertia ibi, & licet, prouisionis denegationẽ. In scda principali primò canonici fatenẽ statutũ: sed addunt de confirmatione papali. in scda fatenẽ receptionem: sed exprimunt ipsius formã ibi, cũ vnã. in tertia ibi, cũq;, fatentur denegatã prouisionẽ: sed exprimũt causam, quare. In tertia principali primò mandat prouisionẽ petitã fieri ẽt, & exprimit cãm. scdò mandatum declarat ibi, itaque. in tertia ibi, reuocatis, mandanẽ irrita decerni attẽtata post litẽ motã ¶ Ce derent. simile. ꝯ. de cõcess. prben. c. vlti. lib. 6. & qđ not. 86. dist. non satis, in gl. q̃to. ¶ Contra cõsuetudinẽ, q̃ erat, ꝙ essent. 18. ſm Egi. ¶ Statuerunt, supple de cõsensu ẽpi, vel sine, si verũ est, ꝙ cõfirmatio papæ in-
3 tercesserit [*voluntarie*] eis† ergo imputetur. ꝯ. de iu. iu. breui, de præben. p illorũ, Hosti. [*Venientes*] allegatio est: ga eligendo canonicũ nó venerũt cõtra statutũ prębendarũ: vel fortè cõstitutio hẽbat, ꝙ tm̃. 14. essent canonici, ſm Inno. & Cõpost. & hoc dicit
4 tex. ſm Hosti, [*Instãtiam*] quæ facit † qũq; cõcedi nõ cõcedenda, de rescrip. c. vlti. lib. 6. [*ad eam*] i. ea vacãte. vel, eã. s. ecclesiã; & est simplex relatio. [*præces*]
5 †i. spũales. de hoc. ꝯ. de æta. & qua. tuã. [*Quędam aliũ*] sup. & adhuc quędã aliũ ſm Host. [*Industriã*] hẽbãt fortè possessiones, q̃ ꝙsueuerãt inũdari p flum̃. padi, q̃ postea fcã pado alta ripa, vel argillæ fuerint, fertiles multũ [*dicti. 4.*] alꝫ qnq;, aliàs quattuor petierũt, & bñ, cũ fruct⁹ excreuissẽt, ex hoc petierũt corã ep̃o Ferrarien. vt in fi. Host. [*cõstõnẽ*] factã de numero, vt nõ essent nisi. 14. Vel factã, vt supexcrescẽtes reditus cõputarẽtur cõi mensæ [*cõfirmationẽ*] dixit Pe. ꝙ in
6 hac cõfirmatione nõ fuerat† appositũ decretũ: qa tũc receptio non valuissẽt. ꝯ. de prębend. dilecto, ibi de hoc. [*Nisi in tm̃*] no. hic Inn. p hanc lr̃am, ꝙ si
7 † in ecclesia ẽ certus canonicorũ numerus etiã cõfirmatus p papã, & reditus ibi tm̃ excreuerint, ꝙ pluribus possent sufficere, ꝙ valẽt lr̃æ in ea impetratæ supra numerũ, nõ facta mẽtione de numero, nec poterũt p illã exceptionẽ elidi, & idẽ Host. qui ad hoc adducit de instit. c. 1. & c. auctoritate, & qa cessante
8 † cã priuilegii cessare dẽt priuilegiũ. 64. aliàs. 63. dist.
9 §. verũ. & idẽ Cõpost. [*Derogationẽ*] hæc ratio† mouit papã ad snt̃ã ꝯ canonicos, Phi. ¶ Ad vacaturas, p hoc no. intẽtio recipiẽtiũ, q̃ de vacaturis nõ de superexcrescẽtibus prouidere intẽdebant. forma verò receptionis; & sic nõ est ꝯ. ꝯ. de cõcess. prębẽ. c. 2. ſm In-
10 no. Host. & Pe. De. [*Canonicis*] si aliqs† ex his moriat, alius in locũ eius subſtitui dẽt ſm Vin. Egy. ꝯ, alleg. ꝯ. de cõcess. p̃ben. ex parte. Dic dictũ Vin. verũ, si statutus fuit numerus forte. 18. dictũ Egy. verũ, qũ numerus fuit fractus, & alius non statutus [*Pares*] si
11 est vna sola ſm Vin. & Egi. locus † est gratificationi. ꝯ. de iure patro. cum aũt. ff. de priuile. credi. l. priuilegia. Sed credo eã deberi prius recepto, & gratificatio nõ hẽt locũ, nisi vbi est paritas. ꝯ. de rescrip. c. pelib. 6. & hoc tenet Compost. Quia si hoc hẽt locũ in p̃benda, & in fructibus, succedũt eius loco. Nõ tñ dico, ꝙ ita dẽat, ꝙ collatio alteri facta non teneat ſm ea, q̃ no. ꝯ. de cõcess. p̃ben. si soli, lib. 6. Inn. aũt vꝫ dicere, ꝙ illa debeat cõicari illis receptis. Dicit enim, ꝙ si reditus supexcrescẽtes nõ sufficit ad tot p̃bendas quot sunt canonici, assignabũtur eis cõiter illi redi-
a tus: a qa si cõcedit, qđ est plus. s. reditus, qũ sufficiũt ad p̃bẽdas; ergo qđ est minus, qũ nõ sufficiũt. ad qđ facit ſm Host. de decimis, ex parte. 3. & idẽ Pe. de. Et hoc satis placet Cõpost. & mihi, qũ non appareret, quis sit primò receptus [*Coram ep̃o*] diuersa punctatio, & vltima cõior, vt istud verbũ nõ cõiungat cũ ver. innouata, sed cũ ver. motã. corã ipso enim ep̃o petierãt primò sibi fructus assignari ſm Host. & Pe. de. sed Inn. hic in vltima sua gl. primã punctationẽ sequi vꝫ dicens, ꝙ ex quo de his p̃bẽdis, vel possessio
12 nibus agebat† corã papa, vel eius delegato, illud negociũ ad se reuocasse vꝫ, iõ alij inferiores nõ debẽt se intromittere, de officio legati, licet. 3. q. 6. quamuis. sed si essent pares iudices, licet vnus de aliqua re cognosceret, nihilominus teneret, qđ ab alioquin
13 ret sup ea, licet† pars recusando laborẽ litigãdi sup eadẽ re corã diuersis possit petere ad primũ remitti; qđ si nõ fieret, licitè appellaret. b ff. de qbus causis
b ad eũ. iud. l. 3. ff. đ libe. causa, si pariter. Et sic dicit Cõpost. factũ in cã Mediolan. vbi sup vna p̃benda. 8. litigabant corã diuersis iudicibus, papa mãdauit, ꝙ omnes irent ad vnum: aliàs si pars nõ peteret, legitimus erit p̃cessus corã vtroq; habitus, arg. ff. de petit. hær. l. pe. & ff. de rei vin. is à quo. saluo sp̃, qđ hẽs de rescrip. dispẽdia, libr. 6. & si separatim vnus p̃nunciat† p, alter ꝯ, dixit Cõpost. ꝙ valebit prima snt̃a, si
14 nõ fuit appellatũ ab ea: qa scda lata esset ꝯ res prius iudicatas. 2. quæstio. 6. §. diffinitiua. Sed si fuit appellatũ, tũc appellans in cã appellationis iuuabit se p scdm̃ snt̃am, cũ sit pemptoria, q̃ in cã appellationis põt opponi. ꝯ. de testi. fraternitatis. Si verò simul p-

nuncaissent,

nunciasset, dic vt. ꝯ. de re iudi. c. fi. nec credit Inn. ꝙ
15 papa † cognoscẽdo de cã illã ad se reuocet quò ad alios, sed quò ad illos tm̃, q̃ litigãt corã ipso. vnđ ſm ipsum & Cõp. valeret iudiciũ sup illa re habitũ corã inferiore inter vnũ ex litigãtibus, & q̃ndã tertiũ. ad hoc. ꝯ. de app. Romana. §. in aliũ, lib. 6. Et sic loq-
16 tur† decreta. licet &c. q̃uis. Et iste finis ſm Inn. & ſm
17 eũ aliud † est papã ad se negociũ ex certa sciẽtia reuocare, & aliud est de causa cognoscere. Host. verò dixit hic, quòd cognoscẽdo negociũ ad se reuocare videtur, per decre. vt nostrum, de appel. & ꝯ. vt lite pendẽte, ecclesia. ij. Et dixit demũ Host. quòd Inno. multa alia hic scrisperat, de quibus nõ erat curandum, & ipse Inn. videtur idẽ dixisse in fi. vltimę glo. suæ. Et tamẽ illa recitabo in glo. seq. [*Innouata*] & su-
18 per hoc debebit † præcedere diligens causæ cognitio, an fuerit innouata, & ꝯ ius, ne lite pẽdẽte priuetur quis suę possessionis cõmodo. xvj. q. 4. volumus. ꝯ. de iure patro. ꝙsultationibus, ſm Inn. & Compo. & G. in spe. de appel. §. pe. versi. sed quæro. Et hic ad de, quod dicã ſm Inn. ꝯ. de rebus eccle. nõ alie. episcopi. Sed ad hoc, ꝙ dicitur de causæ cognitione p̃mittenda, videtur contra. ff. de ędil. edicto, ꝙ si no-
d lit. §. si mariti, & l. ædiles d §. sciendum. vbi dicit, ꝙ ea, quę ꝓtingunt post litẽ ꝓtest. &c. Si dicas id habere locũ, qñ idẽ est iudex, qui reuocat, & quo cognoscente fuat aliqua inouata. nõ bene dicis: qa eodẽ mõ debet procedere ſuccessor, quo primus. ff. de
19 iudi. l. mortuo. vnđ dic ſm Inn. ꝙ ſex† illa, ędiles, nõ dicit sumatim cognoscẽdũ de his, q̃ post litẽ cõtest. accidũt: sed ꝙ ea pertinent ad officiũ iudicis, q̃ post litẽ cõtest. accidũt, & nõ ea, q̃ ante, nisi expresse petantur. Quærit † Cõp. si receptus in canonicum pe-
20 tit præbendam coram iudice competẽti à capitulo, & facta litis cõtest. capitulũ cõfert illã alteri; vel petit cõfirmationem electionis ad canonicatũ, vel archidiaconatũ, & lite cõtestata capitulũ confert canoniã, vel archidiaconatũ, an collatio eo ipso sit irritanda etiã ante, q̃ cõstet de iure actoris, qđ videt, vt hic. ꝯ. de arbitris, ex parte, de iure patron. ex literis, vt lite pendente, per totum. Contrà de in integ. rest. cum venissent, & quia vitium litigiosi nõ hẽt locũ, nisi vbi de dñio mouetur lis. C. de litigiosis. aucto. litigiosa. sed iura non sunt in bonis nostris. ff. de vsufru. l. j. ergo de illorum dominio lis esse non potest. Dixit ipse sequendo Inn. quòd quoties quis rem aliquã corporalem, vel incorporalẽ dicit sibi deberi, nõ autem suam esse, ille, à quo petitur, põt sine vitio litigiosi illam alienare, & idẽ, si peratur electionis ꝓfirmatio ſm eos, etiã si ante electionem fuerat appellatum ad papam: quia licet
21 appellatio† illa deuoluat, nõ deuoluit potestatẽ cõferendi. Et si dicatur, cassandum esse, qđ fit post ap. verum est de his, quæ spectant ad iudicem, vel causæ ꝓcessum, vt si reciperẽtur testes, vel feretur sentẽtia, q̃ bene cassarenẽ ꝓbata appellatione legitima.
22 Collatio † verò nõ ꝓtinet ad ꝓcessum, cã tamẽ pendẽte maximè appellationis, possessio nõ debet parti auferri: qa illud est de processu, ad hoc. ꝯ. de app. cũ teneamur. bene facit de præb. licet ep̃s, lib. vj. Et sic Cõp. intellexit. ꝙ hic dicit de præiudicio partiũ, scilicet quò ad possessionem, vt si vna pars reliquã possessione priuauit. Nec obstat de arbi. ex parte,
23 † qa ibi lis mota nõ impediuit electionem vltimò factam à capitulo, sed p̃cedẽs electio: super hoc tñ dic hodie, vt. ꝯ. vt lite. pen. c. j. & ij. libr. vj. nec obstat decre. ex literis, de iure patro. nã ibi cũ dicitur, antequã cõtrouersiã, ſubaudiẽdũ est maxiè, nec ꝙb. ꝙ dicit lite pen. nihil esse innouãdũ: ut enim dẽtm̃ est,
e illud locũ hẽt, cũ lis e de dñio pendet, vel quasi. motio verò litis personalis nõ facit rẽ litigiosam, cũ p ipsam nõ cõtendatur de dñio, ut in auc. litigiosa. p qđ dixit Cõp. quòd si episcopus agit contra aliquẽ, vt remoueatur ab ecclesia, & lite pẽdẽte eps ipsam ecclesiã conferat, lis mota non impediet collationẽ ep̃i. Si verò de dominio sit q̃stio, vt si quis dicat prębendam suam esse, tunc si is, à quo tenetur, eã
24 alienat, incidit in vitium litigiosi. Nec ob. ꝙ dictũ est, iura † non esse in bonis nostris: qa sunt quasi in bonis, sicut & quasi possidentẽ, instituto de reb. corpora. §. incorporales. Et scias, ꝙ prębẽda, vel res, de cuius dñio vertitur q̃stio, a tertia p̃sona alienatur sine vitio litigiosi, cũ prohibitio fiat litigãtibus tm̃, actori. C. de liti. l. 4. & reo, eo. ti. l. fi. Itẽ licet prohibeatur voluntaria alienatio rei litigiosę; nõ tñ prohibetur necessaria. ff. de rei vind. is a quo, & l. seq. & vide qđ dicam. ꝯ. de elec. dudum. 2. super versi. dispẽsatum, & de app. vt nostrum, super versi. irritam. ¶ Prima
25 † gl. respondet per quæstionem, an sine mandato isto, arg. &c. ¶ Quarta gl. respondet per quæstionẽ. ¶ Quinta gl. respondet per obiectionem, quæ tripliciter soluitur. ¶ Sexta gl. respondet per quæstionem. ¶ Glo [*Hic ergo*] nota protestationem non prodesse, alleg. tria iura. In contrarium alleg. quinq;, & dupliciter soluit. ¶ Gl. [*vnde*] distinguit canoniam à prębenda ¶ Gl. [*Videtur*] obiicit, & soluit. ¶ Gl. [*hęc videbatur*] obijcit, & soluit. ¶ Gl. [*per hoc*] ponit opinionem, quam reprobat. ¶ Gl. [*Hic potest*] quærit, & soluit. ¶ Glos. [*sed eum*] quærit, & dupliciter soluit.
26 ¶ Gl. pe. no. & soluit contrarium. ¶ In † quarta gl. [*ibi, quòd semel*] non rescinditur, quod semel ordo decreuit nisi ex causa, & propter publicam vtilitatem fiat rescissio. & ibi, versũ. [*non enim*] vide de verb. sig. c. fi. ĩ gl. ij. ¶ In gl. [*Hic ergo, ibi, quòd quis, sciens*] sequit, indebitum dedit ea mẽte, vt postea repeteret, repetere non potest [*& ibi. §. 1.*] incipit, si in venditione & vide de litis cont. c. vno, sup prima gl. [*& ibi. l. ij.*] quæ sic iacet, cum appellasse te dicas, ostendis causam ad te pertinere. poteras enim nominato filio tantùm contestari, & non consentire oneri ei delato. ¶ In glo. [*vnde, ibi, Sola*] aliàs incipit, Herennius. [*& ibi, Spurij*] vide in c. proximo alleg. in glo. penul. ¶ In gl. [*Hoc videbatur, ibi, Communicare alijs*] ne diligẽ tiam ſuam ſibi damnoſam intelligant, & doleant diligentes operam ſuam agri dediſſe culturæ; & ob hoc etiam nouę functiones ab eis non exiguntur. [*Et ibi, cęterum*] improbè petit dominus fructus ęſti mari, qui percipi potuerunt ex artificio ſerui, quod artificium didicit ſumptibus poſſeſſoris [*Et ibi, Si centum*] loquitur in eo, qui debebat centum, & qua ſi deberet ducenta, fundum ducẽtorum ſoluit; manet ſtipulatio, & competit repetitio, nec fit cõfuſio partis rei cum pecunia, ne inuitus cogatur ad com munionem [*& ibi, Qui admittitur*] ſocius mihi eſſe nõ poteſt, quẽ ſocium eſſe nolui, & ideò ſi ſocius me⁹ te admiſit in ſocium, illius, nõ meus ſocius es. ¶ In gl. [*ar. ibi. l. penul.*] vide de appel. ad hæc. 2. ſuper. j. gl. ¶ In gl. penul. ibi [*Si fundum*] vide de clerico excom.
mini. illud, ſuper gl. ſ. quia [*& ibi, Certum*] vide de re-
27 ſtitu. ſpolia. grauis, ſuper vltima gl. ¶ In† glo. 1. ibi, [*Haberet mandatum*] vt patet in antiqua [*& ibi, De rato*] De his cautionibus tractauit hic Bonaguida, id quod colligitur ex not. infra de procur. cap. 1. & cap. accedens, & cap. mandato. Et plenius de his in Specu. de ſatiſdationibus [*& ibi, Speciale*] in conſortibus, ſicut & in alio, quod habetur in clement. de procur. religioſus. [*& ibi, lis eſt conteſt.*] vnde imputet ſibi reus, qui cautionem prius nõ exegit. Sed lex 2. C. de cõſortibus, loquitur, quãdo poſt litem conteſta. vnus de ꝯſortibus, aliis abſentibus ſine mandato vult litem proſequi. Vnde nõ eſt ibi quid imputetur reo. Gof. idem ibi not. Et per hoc ſolui po-

test,qđ quæritur,quãdo tũc pręcludať via huic cautioni petendę,cum nõ sit lis amplius contestanda, dicimus imputari aduersario, si cum illo iudicialĕ actum scienter exercuit factum nomine cõsortis, vt illum amplius cautione non oneret.simile de re iud.inter monasteriũ,& qđ ibi no.in gl.qcũq;,& fa
f çit,qđ no.de elec.c.j.lib.vj.in gl.vbi enim. ¶ [*& ibi, Sed non credo*] idẽ ipse Vin.ĩ secũdo apparatu [*& ibi, Ab alijs*] idẽ Inn. [*Et in fine*] adde qđ no. de dolo & ꝙ tum,cũ dilecti,ĩ prima gl.¶In gl.[*si hoc esset,ibi, Forma*] hæc enim sunt verba procuratoris allegãtis ſm Phi[*Et in fine*] vel dic ſm Inn.ꝙ fortè ambo diuidebãt pbẽdã:sed simpliciter fuerũt electi ĩ canonicos, & nõ ad ipsam diuidẽdã:sed postea inter se ordina
28 uerũt de præbẽda† diuidẽda,qđ fuit illicitũ:sed qa ſti actus fuerunt diuiſi,ideo secũdus nõ nocuit primo.ad hoc de rerũ ꝓmutatio.ad qõnes.Dixit tñ plº sibi placere,qđ no.de pb.c.dilec.el primo,& c.tuæ, & illud,qđ ibi no.maximè in decre.dilectus.Posuerũt hic Cõp.& Abb.ꝙ qa ibi sũ dicturus, hic omitto.¶In gl.[*De quinto,in fine*] ſm Inn.vel dic, ꝙ iã ꝓsecutus fuerat pbẽdã,qđ denotat verbũ,vacasset, ſm Petrũ,vel ſm Goff. & Egi.illa vacãs vni ex.v. poterat assignari.Vel ſm Hoſt.supra, vt dixi ĩ tex.Quidã dicũt illũ quintũ mortuũ ſm Boa.¶In gl. [*Hic ergo,*
29 *ibi,Cumana*] vbi de hoc [*& ibi,Contrarium† factum*] qđ est ꝓpriè,tũc qũ protestatio,& factũ se simul nõ cõpatiuntur.vbi ergo dupliciter intelligi põt aliqđ se cus,vt in reſponſione rei facta narrationi actoris,q̃ põt fieri animo ꝓtestandi litẽ,& animo tm̃ instruẽdi iudicẽ,arg.ff.de pac.iuris gentiũ.§.qđ fere. & idẽ
30 in simili ſm Inn.& Compoſt.[*& ibi,protestationi*]† de hoc.xxvij.dist.c.j.[*& ibi,Causa*] puta timoris [*& ibi, Lib.x.*] & qñq; nocet.ĵ.de testib⁹,pſentiũ.[*Et in fine*]
g protestatio aut g fit ꝯ substantiã negocij,aut nõ,primo casu nõ valet, vt ĩ recepto ĩ canonicũ sub ꝓtestatione,ne habeat pbẽdã,vt hic, & de pbẽdis, dilectus,& j.q.4.si quis obijcerit.Et in profeſſo sub ꝓtestatione,vt habeat propriũ,de statu monacorum, cũ ad monasteriũ.& in eo,qui ꝯhit, & protestať pl̃ euitari, de cõdit. appoſi.c.fi.Vitiat tñ qñdoq;,qđ agitur,vt ibi.Secũdo casu,qñ non est ꝯ substãtiam, aut fit in iudicio,& hęc,ſemp tollit per ꝯrium actũ: sed donec interueniat,ſemp valebit,vt protestor,ꝙ
h litẽ ꝓtestari nõ intẽdo . Si postea ex interuallo h reſpondeo,nõ repetita ꝓtestatione,erit lis ꝓtestata.& hoc de litis cõtestatione c.vno. Aut sit exꝫ iudiciũ : & tunc aut tangit ius protestantis tm̃ ; & hoc casu potest dicere,& protestari,qđ vult, ex quo aliũ non offendit.7.q.1.põtifices,de postul.bonę.2. de censi.
31 olim.ff.de acquirenda hæreditate, pro hęrede ff.de tribu.l.1.§.scientiã. Licet† enim expediat reipublicæ,ne quis re ſua malè vtať:tñ nec cuiꝫ hominũ iº ſuum detrahi dẽt, instituto.de his, q̃ sunt ſui vel alie. iur.§.sed hoc tempore. Iustum enim est cuiq; committere ſua.C.de Iudęis.l.nemo.Et ſuæ rei quisque moderator,& arbiter est C.mãdati.l.in re mãdata . Si verò tãgit ius ꝓtestãtis, & alteriº, aut ſubest iusta cã,q̃ ꝓtestationẽ corroborat:aut nõ.primo casu valet ꝓtestatio,maximè vbi certat protestãs de damno vitando,de oſſi ordinarij,pastoralis,xvj.q.iij.§.põt, verſ.is ãt.C.de anna.exce.vt ꝑfectius,qđ metus causa.c.1.de appe.c.fi.Secũdo casu,cũ non ſubest iusta causa,aut ꝓtestatio est nuda ; & hoc tollitur pactũ ꝯriũ,vt hic,& ĵ.eo.in geneſi.Aut est vestita , & hæc valet,vt si est cõuentionalis,sic intellige de elec.Cumana,circa prin.& in fi.& sic vestitur per pactũ. nã licita pacta seruanda sunt.ff.de pac.iuris gẽtiũ.§.ꝓtor.ĵ.de pa.c.j.Itẽ vestiť cohęrẽtia ꝓsensus,vt si ꝓtestor,ꝙ res mihi obligata alienetur,saluo iure pigno
ris.ff.quibº mo.pig.vel hypo.ſol.l.ſi debitor.§.1.Itẽ
vestitur cohęrentia expẽsarũ causa humanitatis sa
ctarũ.ff.de neg.ge.Neſennius.ff.de religio.& ſump.
fu.l.ſi qs.§.ſi prohibẽte,hoc vide ꝑ. Hoſt.in ſumma huius tit.§.qñ constitutio, ver.& quia de ꝓtestatione.sed Ioan.Mo.hãc materiã ꝑ modũ ſummę ꝓsequ
tur de regulis iuris,in generali,li.vj.& ibi dicã. ¶ In
gl.[*Vnde eis,ibi,Debebãt*]dicit Bonagui. & Gui. ponit
32 dictũ eius,ꝙ de cõsuetudine † curię,ſi præbẽda debita recepto ꝑ capitulũ ex ordine receptionis,ꝓferť alteri,non tenet collatio,hoc est falſum.Sed dic, vt no.de ꝓceſ.præbẽ. ſi ſoli.li.vj. ad finẽ primæ partis ma.gl. [*et ibi, beneficium*] ꝓp hũc reſpectũ, quẽ habet
33 prębẽda ſtricto modo ſumpta ad canoniã,dixit Cõ post.ꝙ ſi pbẽda† vacãs , q̃ inſtituta est ,ꝑ canonico, alicui cõferať,vel de ipſa inueſtiať,ꝑ hoc ipſum canonia ſibi intelligitur esse collata.Fatetur tñ , ꝙ curius & decentius faciet prouiſor,ſi dicat confero tibi pbẽdã cũ plenitudine iuris canonici.ĵ. de ꝓceſſione pbẽdæ,,ꝓpoſuit. hoc tñ nõ intelligiť de præbenda largo modo ſumpta, de qua loquiť ſequens
34 pars gl.de qua etiã poſuit exẽplũ in eccleſia Cõp.& in eccleſia ſancti Martini Tur. in qbº dixit ẽt laicos nobiles ſolere recipi ad pbẽdas ratione officij,pauptatis,vel vtilitatis.¶In eadẽ gl.ibi,[*in ecclesia.*] & ĵ.de
35 magiſtris:quia in non nullis,nec habebit talis† vocem in capitulo,ſaltim quò ad ſpiritualia ſm Inn. & Cõp. In monaſterijs † verò nõ dẽt pbẽda clerico ſeculari aſſignari.ĵ.de ſtatu regu.ea q̃.§.penul. Ho.
[*& ibi.Ex ratione*] vbi de hoc,& idẽ hodie in illo, q̃ nõ est in ſacris,vt in cle.e.ti. vt hi q.[*Et inſt.*] &. ĵ. & electione,ex eo,ꝙ,li.6.¶In gl.[*Videtur,ibi,Cum aliquo*] ſed tm̃ fecerunt ſm Inn.hoc ſtatutũ,ꝙ illi nihil pcipient,& faciẽdo ſtatutũ bonũ,vel malũ nõ cõmiſſe
36 rũt † ſimoniã,licet aliàs peccauerint.Sed ſi postea, cũ nũciauerũt electionẽ,ſtatutũ nunciauerũt,& ipſe tũc illud ſeruare promitteret, eſſet ſimonia.8.q. 8.Artaldus,& q.2.q̃ pio:nec ſm Hoſt. excuſaret, ꝙ inde fuerat facta ꝓstitutio, ſic nec excuſaret ꝓſuetudo.ĵ.de ſimo.veniẽs,& c.ſicut pro certo. Et hoc qa
i est illicita,& pro cõmodo priuato,& tẽporali induc
ta. Secus, ſi foret inducta pro publico ſpirituali ĩ & ꝑ diuino cultu,vt.ĵ.de pb.ſignificatũ.de hoc.ĵ. & ſimo.Iacobus.ſed ſi hoc nõ peteret, nec ꝓmitteret licet ſtatutũ ſeruaret,nõ eẽt ſimo.licet enĩ cuiq; ius ſuum poſtponere ſm Inn.¶In gl. [*Hæc videbatur,ibi,*
k *l.3.*K] dixit Vin.ꝙ lex † iſta loquiť,cũ ꝑdiũ,qđ accre
37 uit per alluuionem,nõ erat tributariũ:aliàs ille,cui creuit,bene tenebiť ad tributũ,& sic ſoluiť ſcm eũ ꝯriũ inter hãc.l.& ſcãa e.ti.Sed Accur.aliter ibi ſol
38 uit [*& in fi.*] dic,ꝙ ſi ꝑ induſtriã† canonici ſua ꝑben da augumenteť,ſibi cedit,nec diuidere cõpelliť.Secus,ſi cõitatis ꝑdia vnius ſolicitudine augumẽť, vt hic ſecũdũ Hoſt.¶In gl.[*Hic potest,in fi.*] dixit Inn. ꝙ
39 ſi eis aſſignatus † est locus in capitulo,intererũt electionibus,alienationibus,& his, q̃ ad capitulũ ſpectãt,ſic aſſignato ſtallo in choro,legẽdo, & cãtãdo, & ſimilia faciet in ordine ſuo,q̃ ad chorũ ꝓtinẽt,ar. eiº,qđ clauibº datis,& iſtrumẽto reddito no.ĵ.de cõſue.c.2.niſi esſet ꝯria ꝙſuetudo,vt dicit ſm Compoſto.esse in Vrbe,vt recepti,qui nõ habent ꝑbendas, nõ habeãt vocem.Tamẽ ſecũdũ Hoſti.non valeret talis cõſuetudo.Et remittit in hoc ad id,qđ no.ĩ sũ. de ꝙſuet.§.fi.ver.qd ſi qs de mandato papę.Si verò
40 nulla† est ꝙſuetudo de iſtallãdo,dixit Inn.ꝙ ex quo ẽ canonicº, oĩa iura canonię habebit.ĵ.de pb. dilectus,& c.,ꝑ illorũ,in fi.ꝙ dixit eũ ẽt debere habere quotidianas diſtributiones;& vide,qđ post eũ dicã.ĵ.de maio.& obe.ſtatuimus.¶In gl.loqť,ver.[*ſolutio*] Satis ęquè posset diſtingui inter eos,q̃ volũtarie,& eos q̃ neceſſariè recipiũt vltra numerũ,vt ma
41 gis faueat† capitulo đ neceſſitate recipiẽti vltra nu
merũ,

merũ,q̃ de nuda voluntate.& facit, qđ notaui.ĵ.de officio deleg.ab arbitris,li.6.Et qđ dicã.ĵ.ti.proxi.ca
42 pitulũ.Vltra dictũ Inn.dixit Cõp. ꝙ canonicus † ẽt nõ inſtallatus,vbi hoc nõ habeat ꝙſuetudo, & etiã vbi hoc hẽt,ĩpugnabit electionẽ ꝑp cõtẽptũ, ſi erat in loco,vñ debebat vocari,& fuit ꝓtẽptº.Vñ refert, ꝙ Nicolaº, cui fuerat vltra mare collata pbẽda ꝑstã tiẽſis,nec erat receptus,vel inſtallatus,impugnauit electũ ꝑstãtiẽſem:qa exiſtẽs in loco,vñ vocari debebãt canonici,nõ fuit vocatº, & canonici collationẽ
43 eius nõ ignorabãt.nã licet† in alijs rebº,vel iuribus nõ q̃rat dominiũ,vel quaſi niſi ꝑ traditionẽ,vł quaſi.C.de pac.l.traditionibº.ff.de ſerui.l.penul.& ff. đ ſerui.ruſt.ꝓdiorũ l.1.in fi.Sed agať ex ſtipu.ſi interue nit,vel actione ex ꝯctu inito.ff.cõi diuidũdo,venditor.ff.de publiciana,ſi ego,& ff.fa.erc.heredes.§. an ea.Iñ beneficijs eccleſiaſticis ſecus : quia ĩ eis ius q̃ riť ſine traditione,vel pſentia rei,ita,ꝙ ꝑ collationẽ
1 qs ſtatim ius habet ẽt in re, vt.ĵ.de cõceſ.ꝑb.c. vlti. l lib.6.Poterit ergo agere in rẽ ad inſtar ꝓfeſſorię, vel
44 rei vindica.Nã † & in iuribus aliqñ ſine traditione trãſit quaſi dominiũ,vt in ſeruitute legata.ff.quẽad mo.ſerui.amit.ſi ꝑ parte.§.j.Et ſic intelligiť de vi & vi arm.l.idẽq;.§.fi.Ad idẽ ff.de furtis.l.à Titio.Et casus,q̃ no.ĩ l.traditionibº.Arch.in decr.eũ q.de pb.li. 6.tenet ꝯriũ.ſ.talẽ nõ inſtallatũ nõ debuiſſe vocari qđ dicit ibi ꝑbari , cũ nõ hẽat poſſeſſionẽ iuris ſibi collati:quę poſſeſſio nõ dať ꝑ inueſtituraꝫ, vt no.ĵ. đ inſt.auctori.vbi đ hoc remittã in fi.ſecũdæ gl. Et, vt
45 dicit,eligere † est fructus poſſeſſionis,nõ ꝓprietatis vt ſcripſi poſt Inn.ĵ.de elec.cũana, in gl.ma.ver. qd ſi duo,& ĵ.de reſt.ſpolia.in literis,in prin.¶ In gloſ. [*ſed cum,in fi.*] idẽ no.ĵ.de ꝑ.,ꝑ illorũ,in vlt.gl.vel fuit hoc ex uiribus ꝓtestationis,vt dictũ est in gl. hic ergo,ĩ fi.Sed q̃res, ſi nõ venerũt ꝯ numerũ pbẽdarũ, quare ſcđm ſuũ ſtatutũ nõ fuerũt eis ſupexcreſcentes reditus cõiter aſſignati: reſpõdeo ſm Inn. illud fuit ex vtute ꝓditionis ſtatuti,niſi in tm̃ &c.& idem Hoſt.¶In gl. [*no.ꝙ In fi.*] ibi ſoluiť in vlti.gl.¶In gl.
46 ibi, [*Assignatus*] intelligas sanè:qa ꝑ receptionẽ† capituli nõ afficiť pbẽda,vt dixi ſup ver.pars. Pẽdẽtia ẽt litis nõ videť hoc inducere,vt dixi ſup textu ĩ vlt. gl.vñ nõ videť hic gl.bene dicere,niſi ĩtelligas đ collatione ipſarũ pbẽdarũ facta canonicis antiqs. Et ẽ
47 rõ scđm Inn.quare nõ tenet collatio† đ eis facta antiqs canonicis,ſicut nouis,vel extraneis:qa antiquº canonicº,q̃ erat pars,cũ esſet mẽbrũ capituli,qđ capitulũ renebať receptis , & ꝯ qđ agebať,malè fecit eũ recipiẽdo; & ideo iuſtè remouẽt ab illa.ĵ.de ver. ſign.ius dictũ ; & de lite mota modica est vis ſecundũ eũ, niſi quia maior apparet ĩnouantiũ malitia.

ADDITIONES.

a ¶Aut dať. Vide I.An.poſt gl.in c.accedẽtibus,de priuilegi. & Cy.in l.falſo.C.de diuer.reſcript.& in l.voluntarie C.de excu.tu. & ibi per d.Bar.de Sali.Adde,ꝙ hãc materiã late repetendo poſuit Pet.doc.antiquus in d.l.volũtarie, vt refert Cy. Bal.Albericus de Roſa.& Raph.in d.l.voluntarie, & de materia,an quis per actum contrarium videatur renũciare priuilegio,& qñ,vide ꝑ doc.vbi ſ. & latius per Albericum de Roſa. in d.l.volũtarie,& in l.2.C.de iu.do.impe.vbi per glo. & per gl.in l.nondum C.de teſta. & de fideicom.l.2. & per Alberi. & doc.in l.falſo C.de diuer reſcrip.& per Bar.in l.ſi.ff.de conſti.prin.quem ẽt ſ. allegaui in gl. præcedenti in fi. & aliquid per Bal.ibi in apoſtillis in fi.& per eũdẽ Bal.in lec.in penul.& antepenul.col.qui multùm magiſtraliter loquitur .

b ¶Redditus. Adde ſecundùm Inn.hic in prin.ꝙ non ad prębẽdas elegerunt ſimpliciter,ſed in canonicos.& propterea ſecũdùm Goff.hic,dicit d.Bal.in quadam apoſtilla ad Inn. meũ allegando dictum Gof.ꝙ fructus poſſent diuidi,vt hic etiam videtur innuere Io.An.licet prębendæ non .

c ¶Appellaret . Adde plures alios casus & modos appellandi ab interlocutoria,de quibus per Bar.& doct.in l.ante ſententiã, & in l.ſi res ff.de appella.recĭ.& ibi etiam per do.Alexand.in apoſtillis ſuis,& per Bal.in l.1.C.de epiſc.audi.licet de iure ciuili non appelletur ab interlocutoria,vel grauamine ante diffinitiuam ſententiam l.apertiſſimi C.de iudi.& C.de epiſco. audi.l.2.& in pluribus aliis locis.fallit in pluribus casibus no. per Bar.& doc.vbi ſ. & in l.ante ſententię C.quo.app.re.Sed de iure canoni.à quolibet articulo appellatur, vt extra đ app. c.cum causam . Et in hoc differt ius canonicum à iure ciuili ita no.d.Io.An. in differentijs ſuis differentia.clxxiij. cũ alijs concor.ibi allegatis per eum .

d ¶Ediles.Adde textum & ibi vide Albericum de Roſate in l. ſi reus.ff.de procura,

e ¶Cũ lis.Nota iſtã limitationẽ. & viđ ẽt late ꝑ Vitalem de Gãbanis in ſuo tractatu clauſularũ, in §.litę pendente nihil eſt innouandum,vbi etiam ponit multas alias limitationes.

f ¶Vbi enim . Et ꝑ Cy. & d. Bal.in l.mihi. C.de procur.& per Bar.in l.poſt litẽ ff.eo.ti. Adde Bar.in l.1.C. de ſatiſdan.qui no.dicit.ꝙ iuſta cã reuocationis mandati est poſt litẽ contest. vbi procu.ſit pſens,& hoc pariať,in verſi. vlterius opp. &c.qđ est multum no.& quid in ꝓcuratore in cã appellationis,vide B.l.in l.dominus C.de app.in verſi.q̃ro,nũqđ procur.& vide gl.in l.ſi procur.ff. de procur.q̃ bene facit ad prædicta. Adde multas alias cãs reuocationis enumeratas in l.procuratoribº. C. de procur.cũ cõc.ibi alleg.in gl.in verbo,neceſſaria, & per Ia.Bu.Ia.de Are.& Alberi.de Roſa.in d.l.,ꝓcur.qui Albericº ad hãc l.procuratoribus,concordat c.2. de procur. lib.6.& q̃ ibi per Archid.& Io.An.qui multa bona dicũt,& plenius per d.Raph.Ful.ĩ d.l.procuratoribº.& vide ẽt ibi vltra doc.Pau. de Ca.qui no.dicit per hãc l.referen.quendã Vbertinũ de Rãponibus antiquũ doc.ſecũdũ Bar.ꝙ ſi procurator conteſtatus est litẽ,& aduerſarius cũ ꝓducit teſtes & inſtrumẽta,non facit citari procur.ſed đm̃,non valet receptio,nec productio, nec per huiuſmodi citationem dñs perſonaliter citatus non põt conſtitui in contumacia,ita no.dicit Pau.de ca.ibi, qđ est valde nota.vltra oẽs doc.& ꝑ Bar.in d.l.,ꝓcuratoribº,& ꝑ eũdẽ plenius,ex qbº causis poſt litẽ cõt. ,ꝓcurator poſſit reuocari,vide in l.ſi filius.§.fi. cum multis.ll.ſẽ.ff. de ,ꝓcur.& ꝑ Bar. & alios in l.mutari.ff.de ,pc.& ꝑ Bar.& doc.ĩ l.q mutuã.§.nõ tñ.ff.mãda.& per d.Alex.& moder.in d.l.,pc.q̃ dñs Alex.limitat dicta Bar.& Pau.de Ca.in d.l. procuratoribus,nõ habere locũ,đm̃ nõ poſſe citari,qñ ,ꝓcurator est dñs litis,vel procurator ſit infirmus,vel abſens : qa tũc ẽdifficilẽ poterit citari dñs,& eo nõ cõparẽte valebit actº,qđ dicit eſſe bene notãdũ .

g ¶Aut.Vide hic per Barba. & vide etiam Iaſo. in l. non ſolùm §.morte. 11.col.ff.de noui oper.nunciatio.

h ¶Ex interuallo.Vide Bar.in l.nõ ſolũ.§. morte.ff.de noui op. nũ.ver.ſed tũc q̃ro,vbi ponit intellectũ c.ſolicitudinẽ, de ap. & iſtius c.& l.q in aliena.§.fi.ff.de acqui.hære. Adde & limita ꝓdicta,vt ,ꝓtestatio nõ opet,ꝑ Ang.qñ poſt ,ꝓtestationẽ immediatè ſequat actus cõtrariº:qa tũc qs pœnitẽtia egiſſe ĩtelligitur,vt l.cũ in plures.§.locator horrei.C.loc. qa tũc nihil opatur,& valet actº,vt in c.ꝑ venerabilẽ,đ app.& de cõſt.c.cũ. M. hic poſito.ſecº,ſi nõ ſit ꝓtraria,ſed ſepari poſſit,cũ dico,rñdeo huic libel.negãdo,& nõ aĩo cõtestãdi litẽ,vt notat gl.& ibi domiº Bal.ĩ l.1.C.đ litis cõt. Et ad cõc.opi.doc.hic & ſ.alle.& Io.An.vid pulchra verba d.Bal.ĩ d.ſ.Celſus.& de iſta ,ꝓtestatiõe clãdeſtina vid ẽt Bal.ĩ l.clari.C.đ fideic.q allegat ad hoc d.§.Celſus,nõ ficiẽs mẽtionẽ de dictis ibi ꝑ eũ.& aliqđ ꝑ eũdẽ in l.1.§.ſi pariẽdi.ff.đ cõdi. ob cãm. Adde ẽt Bar.& doc.ĩ d.l.q̃ aliena.ſ all.& ꝑ Bar.& doc.ĩ l.đ pupillo.§.ſi qs ipſi ꝓtori.ff.de oper.no.nũcia. vbi eſt Carotiũ ĩ hac materia, & ꝑ d. Alexand.& moder.in d.§.ſi quis ipſis prætori, & per affinem meum Auguſtinum de Ari.ibi vltra omnes .

i ¶Spirituali. Viđ tex.in c.ſi.ĵ.đ cõſue.& vide ẽt ad iſta multa allegara per Iaſo.May.in l.de quibus.ff. de legibus .

K ¶L.3. Adde d.Bal.in d.l.3.đ all.& pa.q idẽ tenet,qđ Io.And. hic allegãdo gl. iſtã & eã ap.pbãbo. Quẽ tex.l.3.litat hic Inn. quẽ viđ &c.idẽ tenet Ang.& refert Bal.de verbo ad verbũ nõ faciẽdo mẽtionẽ de dictis Bal.vbi ſupra:& dicit ibi.d. Bal. & Ang. ĩ d.l.3.q illa facit cõtra miniſtros, & abbates auaros , q uellẽt augere q̃titatẽ cẽſus emphyteuſis, qñ ꝑp ĩcrementum emphyteuſis eſt aucta.qđ nõ poſſunt.& vide etiam Bar.in tractatu ſuo de allu.& palu.allegatũ ꝑ Bal.& Ang.vbi.ſupra.

l ¶Capitulo vlt. Add Pet.de Anc.in d.c.fi.đ cõceſ.ꝑb.iver.14. no.q dcã Io. An.hic , & doc.ĩtelligit ,ꝓcedere, qñ collatio ſit acceptata per illum vel per eius procuratorem:quia per ſolam collationem non videť cõferre ius in re,ſicut nec ſola electio non ſecuto conſenſu electi .

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ eccleſiarũ per conſtitutiones laicorũ diffiniri non debent.*
2 *Diuiſio decretalis .*

3 *Conuersis an admittendi ad electionem, & nu. 4.*
4 *Religiosi pro catholicis, vel honestis.*
Facultatis pro potestate.
5 *Laico quæ non liceant, & nu. 6. 7. 9.*
Cap. si quis deinceps. 16. q. 7. cap. præterea, de iure patro. intellectus, ver. sic intelligitur.
6 *Iudicium per discretione accipitur in l. est receptum, de iurisd. omn. iud.*
8 *Potissima pro efficacissima.*
10 *Res iudicata quando alijs nocet.*
11 *Epilogus, supplementum glossarum, num. 12. & nu. sequen.*
13 *Vrbanum prædium non facit locus, sed materia, & nu. 14.*
14 *Suburbanum quo differat ab vrbano prædio.*
15 *Prædiorum rusticorum, & vrbanorum iura vel seruitutes quæ.*
16 *Citari quis non debet, si est terminus assignatus, qui habet vicē peremptorij.*

1 2 Ecclesia. † C. Causæ ecclesiarū per constitutiones laicorum diffiniri nō debēt. decre. hęc erat in tertia cōpil. de fo. cōp. c. vlti. Et pōt † diuidi in duas ptes. In prima ponit motiuū diffinitionis. in ij. diffinit, Secūda. ibi, qđ à senatore. mouet autē ad diffinitionē duabus rationibus, quarū secūdā exēplo corroborat. Scda ratio ibi. à quibus. exemplū eius ibi, vnde statutū. Ioa. An. Et scias, ꝙ Host. & Ab. hic posuerūt casum litteralem, quē omitto ꝓpter breuitatē, & qa Ber. posuit. ℣. vt lite pēdēte, ecclesia. [*Laicis*] xvj. q. vij. laicis. [*Religiosis*] ar. Laicos † conuersos non admittendos ad electionem: sed posset exponi 3 4 religiosis † i. catholicis, Abb. vel honestis. xvj. q. 1. iusta. Hodie est expeditum de elec. ex eo, ꝙ, secūdo re- 5 sponso, lib. vj. [*Facultas*] i. † potestas. Host. no. q̄ nō licēt laico, non habet potestatē in res ecclesiasticas vt hic. Vnde nec ēt ꝓ recōuentionem posset cognoscere cām spiritualem, de hoc. ℣. de iud. at si clerici a Nec ꝓ cōpromissum. ℣. de arbitris, cōtingit. Itē pendente b ecclesiastica quæstione coram iudice ecclesiastico laicus dependentem ab illa, etiam si aliàs ad suum forum spectet, cognoscere non potest, de ordine cognitionū, tuam, qui filij sint legitimi, causam, & c. lator. Item non potest eligere, de electione, Messanę: nec renunciationem beneficij recipere, de renun. ꝙ in dubijs: nec inuestiturā dare, quā qui recipit, ligatus est excommunicatione minori & est ligandus maiori; sic intelligitur. xvj. q. vij. si qs deinceps, & de iure patro. præterea: non pōt iudicare clericos etiam volentes, de foro competenti, si diligenti, & c. significasti. Item non potest recipere titulum canoni. ℣. de institu. in ecclesia, vbi de hoc. Item non potest anathematizare. Nec hoc ei demandari secundùm quosdam. xcvj. distin. bene qui dem. Item nec iudicare de causa, & etiā ciuili procurato hoc in fraudem secundùm decre. perlatū, de iure patro. Ille verò, qui est super omne forum, potest secularibus se subijcere iudici seculari: quia c potest destruere, condere, & diminuere forum eij. q. vj. nos si incōpetenter. ff. de iur. omn. iudi. est rece 6 ptum; qđ non credo, & ponit ibi iudicium, † pro discretione. Potest tamen laicus cum clerico cognoscere, de arbi. per tuas, Vincen. [*Imperandi*] xvj. q. 7. 7 placuit. [*Motu proprio*] secus, si † ad preces ecclesiæ. xcvj. di. c. j. & ij. & not. lxxix. di. §. sed quæritur. Sicut auctoritate ecclesiæ arbitratur de spiritualibus: qđ aliàs non posset. ℣. de arbi. per tuas, secundùm Phi. [*Ab ecclesia*] Romana. ix. q. iij, cuncta, & per principalem, Host. & facit quod sequitur [*Potissima*] i. † efficacissima, Hosti. aliàs potissimum, & secundū Pe. hoc dictum fuit, quia & fortè alię causæ suberant, puta quia ab excommunicato factum fuerat [*Roboratum*] fac punctum suspensiuum, & accipe diffinimus, quod est in fi. & postea dic, reuocantes in irritum, qđ a senatore &c. Hostien. [*Monasterium*] sancti Siluestri. [*Conuenti*] maximè. vnde dicit Boat. ꝙ 9 quamuis ille Ioannes conuentus fuerit † laicus & monasteriū successerit in vitium; non tamen pote 10 rit iudex laicus iudicare [*Irritum*] est tamen † casus, in quo res iudicata alijs nocet. ℣. de re iudi. c. penul. Phi. [*Sibi*] monasterio, Inno. & est simile. ℣. c. proximo. vel eius procuratori in decisione nominato, se 11 cundùm Hosti. ¶ Secunda † glo. argüit, & remittit. ¶ Tertia no. & remittit. ¶ Penultima exponit, obij- 12 cit, & soluit. ¶ In † glo. 1. ibi, [*dicit Gregorius*] quod dic, vt no. ℣. de iure patro. nobis. ¶ In glo. ij. [in fi.] rationem quære de pigno. ex literis, in penultima gl. 13 ¶ In gl. [*Rusticum, in fi.*] per quæ patet, quòd † vrbanum haberi potest in rure, & rusticum in ciuitate ad rusticanos vsus, puta ad custodiēdos boues, vel oues. Vrbanum ergo prædium non facit locus, sed 14 materia, vel vsus. Est etiam suburbanum † quod ab Vrbano nō loco, sed qualitate secernitur. C. đ p̄dijs minorū, si p̄diū, vt hortus in ciuitate. Sed si plurimū in reditibus abundet, tūc forte rusticanū dicere ff. de ver. sig. Vrbana p̄dia. Host. Sunt autem iu- 15 ra † vel seruitutes rusticorū p̄diorū, quæ sine p̄dijs nō habentur, vt haustus aquę, ius pascendi, & pecoris ad aquam ducēdi, calcis coquendę, arenæ fodiē dę. & si. Vrbanorū dicunt, q̄ ędificijs inhærent, vt liceat tignū in pietē mittere: vt ędes, area, vel cloaca tua recipiat stillicidiū, vel aquā meam, ne altius tollatur, ne luminibus officiat, de q̄bus insti. de serui. ꝓ totum ſm Vin. ¶ In glo. 1. [*Vasa insi.*] ad ministerium ecclesię preparatis. Host. ¶ In gl. [*Bene dicit, ibi, Citari*] nisi fuisset terminus † assignatus, qui haberet 16 vicem peremptorij. ℣. de ap. sępe. [*& ibi, Notitiam*] intellige, vt no. ℣. vt lite nō cōte. quoniā. §. si autē. [*& in fi.*] ſm. Io. vnde contraria locum habent, q̄n est q̄stio inter appellātem, & appellatum. Hic verò monasterium nec erat appellans, nec appellatum, Ab. ¶ In gl. vlt. ibi. [*Nulla est*] intelligas hoc sanè.

ADDITIONES.

a ¶ At si clerici. Vide & adde quæ plenissimè scripsit. d. Anto. de But. in c. at si clerici, & quid in ciuili, & quid in criminali, in 7. col. in ver. an in præsentia. qui tenet idem quod I. An. quòd in spiritualibus non possit.
b ¶ Pendente. Vide Alex. consi. 9. incipien. præstantissime doctor. in 4. volu.
c ¶ Forum. Vide multa alle. per Iaso May. in rubrica. ff. de offi. eius, cui man. est iurisdi.

SVMMARIVM.

1 *Pœna priuationis à communione, quæ propter contumaciam per constitutionem infertur, intelligitur temporalis.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Legem sibi nemo imponere potest, nisi interfit alterius.*
4 *Magistri iurisdictionem habent, & faciunt vniuersitatem, numero 8.*
5 *Vniuersitas dat iurisdictionem.*
6 *Fides iuramento æquiparatur.*
7 *Generalitas intelligi debet de licita & honesta.*
9 *Magistrorum vniuersitati in quibus resistatur.*
10 *Magistralia quæ dicantur.*
11 *Morem Romanæ curiæ seruandum.*
12 *Epilogus, suffragium ab an perpetuam facto an differat simpliciter factum, & nu. 13. 14. Suplementum glossarum & nul sequentibus.*
14 *Priuatio ad tempus non definito tempore videtur decennalis.*
15 *Pœna sententiæ an intelligatur perpetua non definito tempore, & num. 14.*
16 *Sententia, & iuramentum recipit interpretationem à iure.*
17 *Tempus datæ inspicitur quò ad vires rescripti: constitutionis autem tempus aliter consideratur, num. 18.*

Ex literis.

1 2 Ex literis. † Casus. Pœna priuationis à cōmunione, q̄ ꝓpter ꝓtumaciā ꝑ cōstitutionē infert, intelligit tp̄alis. ista dec. erat ī titulo de iureiu. in 3. cōpil. & diuidebat † Host. decr. in tres ptes. In prima dicebat pōi statutū. In scda tenorē statuti. In tertia ipsius interp̄tationē. Diuide melius in duas ptes. In prima ponit statutū, & factū, ex qb⁹ ĩsurgebat dubitatio. In scda dubitationē soluit, tres rōnes inducēs scda ibi, qa tū. Et vid. ℣. rō, scda rō ibi, tā iuris ca. tertia ibi, nr̄i moris, I. An [*Nobis.*] Sed ℥, nemo † sibi legē 3 p̄t ipōere ff. de pactis, nemo, nec sibi īpare, nec se, ꝑ hibere. ff. de arbi. l. pe. & ad Trebel. ille à quo. §. tem a pestiuū. Dic, ꝙ rōe alteri⁹ interesse a pōt qs sibi legē ipōere ff. de serui. quo. Itē ℥, istu nō p̄rāt iurisdictioni, & priuatorū ꝓsensus &c. ℣. de foro cōp. significasti. Dic ꝙ magistri † iurisdictionē hāt, vt in ꝑmio 4 fforū. §. pe. Sicut & magistri militū. C. de iur. om. iudi. l. magisteria, ſm Gof. & Host. Ad idē auc. habita b C. ne filius ꝑ patre b: & vniuersitas † dat iurisdictio 5 nē. ff. de albo scribē. l. j. in auc. de defen. ciui. §. ij. col 6 la. iij. [*Fide*] q̄ iuramēto † æquiparat, de hoc. ℣. quod met⁹ cā, ad aures, Hos. & de fideiusso. c. ij. Egi. [*Ordinationi*] hæc gñalitas † itelligi dēt de licita & honesta 7 ſm Phi. qđ patet. ℣. de iureiu. c. j. lib. vj. [*Vniuersitatis*] 8 nota magistros † vniuersitatē facere [*ipsorum*] supra dixit, vobis, & pōt esse, ꝙ materialiter ponit verba statuti &c. simile ſm Host s̄. c. proxi. [*Resistendum*] pu 9 ta † in habitu, vestibus, disputationibus, & aliis cōsuetis, Vin. lectionibus, & exequijs, vt patet ī an. [*Tridum*] sic. C. đ errore aduoca. l. vlt. ℣. de regula. ad nostrā, & eo. ti. ꝓstitutionē, li. vj. [*Societatis*] simílis pœ 10 na. xvij. di. placuit, & trib⁹ c. seq. [*Magistralibus*] † cōsiliis, conuentibus, exequiis, & aliis ipsorum libertatibus, & secundùm hoc non seqtur, ꝙ dicebat Vin. s. q. iste si renunciasset officio docendi, non erat sibi pœna non vocari ad magistralia [*Ob hoc*] s. propter. contumaciam, Host. [*Nostri moris*] no. considerandum & seruandum † morem Romanæ curiæ. ff. de 11 legib. de quibus. ℣. de re iudi. in causis. de hoc. ℣. de temp. ord. c. 1. [*Congruam*] q̄ dic, vt. ℣. de ver. signifi. ex parte, & c. cum olim, de iudi. c. 1. & ℣. de sen. excō. 12 venerabilibus, lib. vi. ¶ In tertia † gl. ponit opinionē Vin. pro qua alle. v. iura. alle. in contrarium, & soluit. ¶ Vltima glo. respondet per quæstionem. ¶ In 13 † tertia glo. ibi [*Coiri societatem*] hanc & se. vide in p̄. alle. c. pastoralis, in glo. 2. [*& ibi, Seruus*] seruus damnatus in vincula, perpetuò damnatus intelligitur. [*& ibi. §. vlti.*] q̄ incipit, quolibet, vide de emptio. c. fi. in 1. gl. ¶ In vltima glo. & ibi [*cum Aquiliana*] vide 14 de iureiurando, veniens, super glo. 2. ¶ † In glo. Dicit hic, ibi, Vincen. aliàs Inn. & loquitur de auctore huius decre. & ita posuerunt antiqui. verum est ēt, ꝙ Vin. ī apparatu suo hoc dixit [*& ibi. c. 1. In fi.*] vbi đ hoc [*& ibi, diffinitam*] si dixisset priuamus ad tempus non diffinito tempore, videt priuatus decennio. ff. de pœnis, siue in p̄finito. [*Et In fi.*] de hoc. ff. de postulan. l. puto §. 1. & C. eod. tit. l. 1. ſm Inno. Satis po- 15 test dici, ꝙ si fertur † sīa super crimine, intelligatur perpetua per. l. hic alle. seruus. si pro contumacia, ī telligatur temporalis. Dicebat Odof. inspiciendum crimē in eo casu. & si erat tale, propter quod debebatur pœna perpetua, talis intelligatur, & è contra. rio. In dubio p̄sumat tp̄alis ff. de suspec. tu. l. hæc enī c ff. de pœnis, si p̄ses. Et sic c † sīa recipiet interpre 16 tationem à iure, sicut & iuramentū. ℣. de iureiur. ad nostram. ℣. & priuilegiū. ℣. de consue. cū dilectus, & adde, qđ dicā post Inn. ℣. de ęta. & quali. cum bonę. 17 ¶ In gl. vl. [*in fi.*] Sed contra, tēpus † datæ inspicitur quò ad vires rescripti, vt. ℣. tit. 1. eā te Sed hoc est ꝑ- vt. s. rescriptum nō extendat ad ea, q̄ę postea sunt 18 orta. inf. ti. 1. c. fi. & in hoc est ꝓtraria natura † rescriptorū, & cōstitutionū. inf. c. vlt. Cōueniunt in alio: quia vtrumq; auctoritate iudicatur. s̄. c. 1. inf. de rescriptis, cum dilecta, secundùm Hostien.

ADDITIONES.

a Interesse. Præsentis, vel futuri, quod vt ibi no. adde Bal. in apostillis in d. l. quotiens, la prima, qui alleg. Inno. in c. significante, in prin. de ap. qui Inn. alleg. d. l. quotiens, cum quo concor. Ange. & Rapha. Ful. in d. l. quotiens, & ibi etiam per. d. Bal. in lec. vbi dicit principium illius. l. esse no. quia iura realia quandoque excedunt interesse, allegat de fur. l. si vendidero.
b ¶ Patre. Ibi vide Cy. & plenius per d. Bar. de fali. & ibi ponit, an doc. habeant ordinariam, vel delegatam. adde Bald. in d. auc. habita, in j. col. in ver. iij. no. & per eundem in l. quod fuore. C. de legibus, & in l. ex ratione. C. de excu. tu. & in l. si Rufinus. C. de testa. mili.
c ¶ Et sic. Adde generaliter, quòd gerens actum intelligitur se astringere legi loquenti de illo actu, ita, quòd quęlibet dispositio recipit interpretationem a iure communi l. si duo, vbi Bal. no. ff. de acquir. hæredi.

SVMMARIVM.

1 *Cultus diuinus sine causa si diminuatur per statutum, non valet id statutum, etiam si in forma communi à papa fuerit confirmatum.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Negocium alterius si quis gerat vtiliter à principio, habet dominum obligatum, nisi proprio commodo gerat: quia tunc aliter ius cauet; fallit alio casu.*
4 *Inhiare, sonat in vitium.*
5 *Numerum canonicorum non sufficit statutum fuisse, nisi seruatus sit, & quomodo seruari dicatur, & numer. 6. vide alia, num. 16.*
Seruari quid horis debitis sufficit, ibid.
7 *Ecclesiæ honor & Theologia studium augeri debet. nu. 8.*
9 *Collatio si fiat indignis, tenet licet possit reuocari, quamuis mandetur idoneis conferri, nisi certe qualitati personarum conferri mandetur, & exempla, & ratio diuersitatis.*
10 *Cum consilio alicuius collatio si mandetur, non tenet, si fiat absq; consilio, mortuo verò consiliatore, quid iuris, an expectandus sit successor, & nu. 11. vel ab sexte, vel consulere nolente n. 12. & de consilij materia remiss. n. 13. 14. & 15.*
11 *Successor an & quando succedat in commissa prædecessori.*
16 *Numerus canonicorum restrictus, absque causa reducitur ad antiquum, auctus autem non reducitur nisi ex causa, & sine receptorum præiuditio, & nu. 17. & 18. & quantitas eius quæ, nu. 20.*
18 *Reparatio reponit in statum priorem.*
19 *Epilogus, suffragium & supplementum glossarum, & numero. 20. 21.*

1 2 3 4 Ex parte. C. Nō valet statutū, ꝑ qđ † cultus diuin⁹ sine causa diminuit, ēt si ī forma cōi à papa fuerit confirmatū. Et diuidit † Host. in duas ꝑ tes. Prima ponit factū corrigēdū. scda ibi nolētes. [*Proprijs cōmodis*] no. ꝙ cōis † regula, q̄ habebat, ꝙ si qs sine mādato gerit negociū alterius a prīcipio vtiliter, habet dām rei obligatū, licet ꝺrius euētus sequat. ff. de neg. ges. sed an vltro, in fi. Fallit ī hoc casu, cū qs ꝑprio cōmodo gerit negociū alterius. Quia tūc nō habet dām obligatū, nisi ī q̄tū ipse locupletior factus est. ff. de neg. ges. si pupilli. §. ĩ 5 a & si qs tales cēsendi sūt clerici, q̄ ꝓposito ꝑprio cō modo īmiscēt se negociis ecclesię. 8. q. 1. sunt in ecclia. Et si eorū res ꝑpriè deteriorent ꝑ res eccl̄æ, qb⁹ sic intēdūt, nō possunt petere emēdam deterioris ab ecclesia, ar. prēd. §. nec habebūt bñficiū xii. q. 4. c. quicūq;. Fallit etiā p̄dicta regula in eo, qui auctoritate iudicis missus in possessionem rei contumacis facit in ea expēsas, quę nō expediūt, licet credat expedire. ff. de bo. auc. iud. pos. ꝓtor ait, ſm 4 Vin. [*Inhiantes*] hoc † sonat in vitium, Gosf. quasi in

iustè intẽdẽtes, vel prauè affectantes, Host. & Abb.
5 [*Statutum*] & ſeruatũ, & tũc ſm Vin. nõ ẽ neceſſe † p bare ius, vel cauſam ſtatuti. ff. ſi ſerui. vind. l. ſi quis diuturno: nec exigit, q nũq ceſſet per aliquã iterpolationẽ: & q qñcũq; vaca pbẽda, fiat ipſi⁹ collatio, ſed ſufficit, q horis debitis non fiat interpolatio: vt numerus impleat. ff. de ſerui. vrba. prædio. l. fora
b mẽ b Vnde, licet mortuo canonico † vacet pbẽda vſ
6 que ad. vi mẽſes, rñ ſemp dicitur ꝓpletus numerus ad hoc de cle. nõ reſi. ex parte. nam ſi fons aruit, vñ aqua deduci ſolebat. licet tũc ſeruitus non teneat: tamen de bono & æquo reſtituitur ſeruitus, cũ flue re incipit. ff. de ſerui. ruſti. pdi. l. vnus. §. fi. & l. ſe. vbi de hoc in vlti. gl. [*& infra*] hic intelligit, q præbẽdas, quæ poſtea vacarunt, non cõtulerunt, Pe. [*Augeri*]
7 honor † eccleſiæ augeri debet, de conſe. d. i. vaſa: &
8 ſtudiũ † theologię, ne cle. vel mona. ſup ſpe. nõ ob. de re. do. c. vlt. qa illud etiam fit ad honorẽ eccleſię vt viteẽ cõfuſio. [*Idoneis*] dixit Vin. q dato, quòd cõ-
9 ferret † indignis, teneret collatio, licet poſſit reuocari. Non enim eſt illud mandatum conditionale, cũ expreſſa ſit conditio, quę tacitè intelligebat. ff. de pdi. & demõ. l. cõditiones; qđ eſt verũ ſm eũ, vbi nõ ſpecificat certa idoneitas, puta theologus, vel tãtæ ætatis, vel talis ordinis, vel ſimul. qa tũc collatio alteri facta non valet. arctat enĩ tũc poteſtas, & recipitur ſpẽs. ff. de. ver. obl. l. iter. §. facia. Circa hãc materiam notauit etiã quædam alia, quæ dicã. ĵ. de præ-
c ſump. c dudũ. † [*Cũ cõſilio*] & ſi ſine ipſius ꝓſilio ꝓfe
10 rant, nõ tenebit collatio ſm Vin. quia traſgrediuntur mãdatũ. ĵ. de elec. cũ in veteri. Iſta enim cõditio nõ ſubintelligitur, ſicut illa, de qua dixi in gl. proxi. in prin. Si verò ĩueniat eꝑm mortuũ, dixit Vincen. & Cõp. q expectabũt, donec habeant eꝑm, vel ele-
d ctũ cõfirmatũ, de tranſlatio. inter. In cõtrariũ d alle gat. ff. d le. j. l. turpia. §. j. vbi legatũ mulieri, ſi nubat arbitratu Seij, debetur, licet Seius mortuus ſit; ad idẽ. ff. de ꝓdi. & demõ. l. filiæ. i. rñ. Sed ad has. ll. põt reſpõderi, vt no. Ac. in ꝑalle. l. turpia, p. l. ff. de cõdi. & demon. cũ tale. §. ſi arbitratu. ſ. q illa cõditio erat inutilis fauore nuptiarũ. Vnd ẽt viuẽte Seio nubẽs ſine eius arbitratu legarũ habebat. Quod verò di-
11 ctũ eſt de ſucceſſore, verũ eſt, ſi † nomẽ pdeceſſoris non fuerat expreſsũ. ĵ. de off. del. qm̃ Abbas. q ſi fuerat exꝑſſum, eo mortuo aut expirat mãdatũ, aut expectabit ſcđa iuſſio. ĵ. de reſcriptis, ſi qũ, ſm Vin. Et
12 idẽ dicẽt de abſente. ſ. q debebat † expectari, ſaluo, q ſi requiſit⁹ nõ vult accedere, vel ꝑſens nõ vult cõ ſulere, ſecũdũ eos ꝓferre poterũt, de reſcriptis, ſciſcitat⁹, de offi. del. prudentiã, vt ſufficiat regrere, vt ibi ſm Vin. ſubaudi, & cõgruo tẽpore expectari, vt in đ
13 cre. cũ in veteri. Quoddã aliud de materia † cõſilij. no. hic Vin. qđ dicã de arbitris, cũ olim, Et plenius ĵ. de reg. iur. nullus ex cõſilio, li. vj. in qõe. Nec videatur tibi iſta gl. hodie ſuperflua p decre. ĵ. ne ſede. va. c. vno, in fi. li. vj. Et vide quod ibi dicã ſup ver. ſtatu-
14 to. Illud enim † forte locũ habet in caſibus ibidẽ expreſſis. ſ. cũ ꝓſiliũ eſt quęrẽdũ de cõſue. vel ſtatuto. quæ prædixi, poſſent locũ habere in cõſilio, qđ q̃ri
15 debet ex forma † mãdati, q̃ cũ ſũma diligẽtia ſeruãda eſt. ĵ. de præben. cui de nõ ſa. c. lib. vj. Vnde impedieẽ eius effectus, ſi ipſius forma ſeruari nõ põt, niſi hoc cõtingat ex culpa cõſiliarij. Et ſic nõ ob. præal. decre. cũ in veteri; & hic vellẽ doceri. & facit quod no. de reſcrip. ſi p te, lib. vj. in gl. pone. [*Conferatis*] re-
16 ſtricto ſine cauſa numero † papa cõtẽtat reducere eccleſiam ad numerũ antiquũ, quare non ſic augmẽtato numero ſine cã pcipit antiquũ numerũ ſeruari. ſ. eo. cũ. M. Dixit Vincen. q ita deberet eſſe, niſi facultates creuiſſent: ſed ex quo omnes in ꝓcor
17 dia augumentauerũt † numerũ, præſumũtur facul tates creuiſſe: qa nullus præſumit ſua iactare. ff. de prob. cũ de indebito. Sed ſi apparebit facultates nõ ſufficere, ſine ꝑiudicio receptorũ reparabit numerus antiquus. & ſi poſtea exciperet cõtra eos q numerũ ruperũt, ipſi replicabũt de ipſius reparatiõe, ſicut mulier ꝑ exceptionem adulterij replicat de re cõciliatione, de iureiu. quemadmodũ, de diuor. ex
18 literis. reparatio † enim ĩ priorẽ ſtatũ reponit. ff. ad turpil. ſi quis repetere, ſđm Vincen. & dicit Boa. q forſan hoc mãdatũ fuit de mero iure, vt qa tãto tẽpore vacauerãt &c. vel forte de plenitudĩe poteſta-
19 tis. ¶ Secũda † gl. infert à ꝑrio, & remittit. in fi. alle. ꝑ riũ. ¶ Tertia gl. reſpõdet p q̃ſtionẽ, de qua cõfirma
20 tione loquat litera. ¶ In † gl. ij. ibi, [*in eccleſiis*] certus numerus ꝓ magnitudine loci iudicio epiſcopi in
21 eccleſijs ordinet. ¶ In gl. ij. [*in fi.*] ſed † ibi fẽm narrat, non ius ponit; ad idẽ. ĵ. de filijs presbyterorum, literas. & adde qđ dixi. ſ. eo. cum acceſſiſſent, ſuper tertia gl. ¶ In gl. 3. ibi, [*Impetrata*] Idem omnes moderni. [*& infm.*] & de conſenſu epiſcopi neglecto. ĵ. de conſuetu. cum conſuetudinis, Innocen.

ADDITIONES.

a ¶ Sed ſi quis. Et ibi eſt diuerſitas in glo. an habeat actionem, aut ſolam retentionem, & ibi vide Bart. qualiter probetur, quòd animo depredandi, & ſic ſuo commodo accedit quis ad alterius negocia. adde Bal. & Ang. & Pau. de Ca. in d. §. ſed & ſi quis, & maximè ibi Pau. de ca. qui no. loquitur, quando pro quolibet detur retentio adducendo opi. Mar. qui multum ſecutus eſt æquitatem, quem vide: quia magis loquitur & clarius, quàm alius doc. etiam ponendo, qualiter probetur animus vltra præfatos doc. & vide etiam d. Rapha. Ful. in d. §. ſed ſi quis, qui alle. plenius tractari hanc materiam in l. in fundo. ff. de rei vin. circa primam partem apoſtilæ domini mei & patris d. Vgolini de Arimi.

b ¶ Foramen. Ibi vide Bar. & per Inno. in c. de quarta, de ꝓbẽ. & facit ad. q. teſtis qui depoſuit, quòd talis continuè poſſet ſit, de qua in ſpe. de proba. §. i. ver. ſed quærit, & per Bart. in l. 1. ff. ſo. ma. in v. col. in ver. & propter hoc gl. ita ducitur in ar. &c. Adde, quæ ſupra ſcripſi in prooemio decre. in ij. col. vbi ponit hanc. q. de teſte. Ioã. An. in apoſtilla in ver. ſemper quotidie factum, vbi videbis infinitas remiſſiones circa hoc, quibus adde etiam Io. An. hic.

c ¶ De præſump. Ibi latius per Ioan. An. & per glo. in cle. vna, de offi. deleg.

d ¶ In contrarium. Vide ibidem Alexan. Are. & moder.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio futura, non præterita reſpicit, niſi de præteritis caueatur in ea, niſi in caſibus, nu. 24. nec pendentia, niſi item caueatur, nu. 19. & aſtringit poſt duos menſes, nu. 3.*
2 *Diuiſio decretalis.*
4 *Legum proprium claritas: dubium tamen aliquid relinquitur, num. 7. & 8.*
5 *Obſcurum quid dicatur, & obſcuritas naſcitur tribus modis & quibus.*
Ambiguum quid intelligatur.
6 *Perfectum nihil in rebus humanis.*
8 *Generalitas inducit obſcuritatem.*
9 *Pro declaratione dubij adire debemus auctorem rei, vt in legibus, teſtamentis, quæ demonſtrat legem ſic prius intelligi debuiſſe, & an noceat deciſio per ſententiam, numer. 10. 11. 12. 13. & 14.*
11 *Sententia lata an debeat reuocari declarata lege, ſecundùm quam dictum eſt, aliter intelligi, & nu. 12. 13. & 14.*
12 *Dolus inficit coitum tantùm in matrimonijs.*
13 *Fornicatio non cenſetur in ea, quæ nupſit dato libello repudij.*
14 *Sacramenta propter periculum animæ an reiteranda, & numero 11. 12. 13.*
15 *Maiores an ꝓferẽdi minoribus in perceptione portionis, remiſ. & qñ n. 17. qui maiores, & minores clerici dicantur. nu. 16.*
17 *Conſtitutio ad futura qualiter intelligatur extendi.*
18 *Reſcripta non reſpiciunt futura, ſecus leges.*
20 *Epilogus, ſuffragium, ſupplementum gloſſarum, & nu. 21. 22. & num. ſequen.*
23 *Iuris naturalis ad alia iura differentia quot.*

Quoniam.

1 Quoniam. C. † Conſtitutio futura, non præterita
2 reſpicit, niſi de præteritis caueat in ea. & facit hic Gregorius tria. primò † ponit in genere declarando conſtitutionis cauſam. Secũdò declaratio nem. tertiò declarationis rationẽ. prima ergo pars ponit, quare. iij. quare ſic. Secunda, ibi, declaramus iij. ibi, cum leges, conſtitutio continens præceptũ, vel prohibitionem generalem. de hoc. ſ. eod. cap. i.
3 [*Aſtringit*] Poſt duos † menſes ſecundũ Vinc. &
4 Phi. de hoc. ſ. eo. c. ij. [*Obſcurum*] nil tam † proprium legum, ſicut claritas, in auc. de teſt. imperfec. §. nos igitur, colla. 8. & ne ſit inculcatio, dic † Obſcurum a
a q̃tũ ad literam. Ambiguum b q̃tum ad mentẽ. di-
b cit Hier. ſuper Oſee. c. obſcuritas tribus modis naſcitur, aut rerum difficultate, aut magri imperitia, aut diſcentis nimia tarditate. [*Continere*] quia nihil
6 eſt in rebus humanis † perfectum. C. de veteri iure enu. l. 2. §. ſed quia. non credas tantam in eis eſſe
7 † claritatem, q nil dubiũ relinquat, quod p ſe patet
8 maximè qa eſt ibi generalitas † vt ſ. dicitur, quæ obſcuritatem inducit, ad hoc. ff. de iure fiſci, ita fidei, & ĵ. de cõfirma. vti. vel inuti. venerabilis. Sed hoc
9 intendit, q à conditore poterit haberi † declaratio ita q nil remanebit ambiguum. C. de leg. l. vltima. Sic & pro declaratione teſtamenti ad teſtantem recurritur, ſi viuit. ff. de adim. le. l. 3. Et per comparationẽ inſtrũ ad tabellionem, ſi viuit, in auc. de inſtr. cau. & de his declarationibus dic, vt not. ĵ. de regul.
c iur. ꝑ eum c, lib. 6. [*Declaramus*] ſic Inn. declarat ſuã cõſtitutionẽ. ĵ. de ſimo. p tuas. j. Gof. p quod patet,
10 quòd † prius lex ſic debuit intelligi. Nunquid ergo
11 ſnĩa data † per priorem intellectum debuit reuocari, vel mr̃imonia ſeparari, vel ſacramenta iterari. vi detur q ſic. viij. di. veritate. ĵ. de offi. deleg. ſup quæſtionum. Credo, quòd ſententiata non ſunt reuocanda, ar. ff. de offi. præto. Barbarius. Nam & iudex iurat iudicare ſm leges ſcriptas & non ſcriptas, in auten. de defenſoribus ciui. & in auc. de iudi. §. omnes. & hoc, niſi eſſet appellatum a ſententia, & declaratio fieret in cauſa appellationis, ar. ĵ. de re iudi. cum cauſa. Matrimonia iam cõtracta non dico ſeparanda, ſi diu eſt, q ita contracta fuerunt. xxxij. q. 4. obijciuntur. Sed conſtitutio modò declaret, quod fuit ambiguum. xxxv. q. 3. quod ſcripſi. Maxi
12 mè, qa dolus † tantùm inficit coitũ xxxiiij. q. ij. in le
13 ctum. Et non cenſetur † fornicatio in ea, quæ nupſit dato libello repudij. ĵ. de diuorꝯijs, gaudemus, in fi. Ad idem de frigi. & malefi. fraternitatis. In ſa-
14 cramentis † propter periculum d animæ dico oĩa
d reiteranda. ĵ. de presby. non bapti. veniens, de bap.
15 & eius ef. c. 2. [*Præferendis*] quomodo † hoc intelle xit Vinc. dicam. ĵ. de maio. & obe. ſtatuimus. [*Maioribus*] i. † prius ordinatis. xvij. di. §. vlti. Inno. Pe. de. exponit, maioribus in ordine. [*Minoribus*] ideſt poſterius ordinatis, Inno. [*Futura*] Sed quomodo extẽ
17 detur † hæc conſtitutio ad futura dico, q hoc modo: quia hi, qui prius habuerunt maiora beneficia, licet ſint in minoribus ordinibus conſtituti, non amouebuntur, niſi cum nollent promoueri ſeruata decre. ĵ. de æta. & quali. quæris. vel multi erant recepti in ordinibus, & nondum præbendati, ſi vacue rint præbendæ, vel creuerint facultates, præferẽtur presbyteri in perceptione. uel habet aliquis præbẽdam, & in choro ſedem eminentem, licet non ſit in ordine, non tamen ſedem cedet presbytero, vel diacono, quia conſtitutio extenditur ad futura. Dicebat Hoſti. in decre. ſtatuimus, q ſi tempore conſtitutionis minor in ordine conſecutus erat præbẽdam, in qua præferendus erat maior in ordine, per ſupueniẽtẽ ꝓſtitutionẽ non dẽt illi diminui, vel auferri. Sed poſt ipſam ꝓſtitutionem, excluſis maioribus, non ſunt aſſignanda minoribus ſecundùm eũ
18 [*Cum leges*] aliud † in reſcriptis, vt ĵ. ti. ꝓx. c. vit. [*Negociis*] vide qđ no. in clemẽ. de æta. & quali. vt hic
19 in gl. q ꝓ poſteris. [*Præterita*] nec † ad pendentia, niſi de pendentibus caueatur in eis. ĵ. de offi. le. c. penul. in fi. li. vj. de hoc e. l. de elec. licet canon, & dixi. ſ. c. 2. [*Caueatur*] pone exẽplũ de cõſuetudine c. 1. li. 6. de of. le. c. pe. 2. reſpõ. c. li. & in clemc. de proba. literis, in fi. ſic interdũ fit expreſſa mẽtio de pendentibus, vt ibi, & de iudi. diſpendioſam, in fin. cũ concor. ibi
20 no. in vl. gl. ¶ Prima † gl. rñ. per qõnẽ, q̃ ſit rõ, q ꝓtõ, &c. ¶ Antepe. & vl. remittunt ad decre. ſtatuimus.
21 ¶ Vltima gl. notat, & duos caſus excipit. ¶ † In gl. 2. [*ibi altius*] vide in ꝑal. c. vno, ſuper vl. glo. ¶ In 3. glo. ibi, in prætoriis, vide de verb. ſig. ex parte, el. 3. in gl.
22 ij. ¶ † In gl. j. ibi. x. d. quoniam, vbi de hoc, & infra de hoc, qui filij ſint ĩtimi, cauſam. 2. ¶ In gl. Bene dicit, ibi, ex his omnibus. vbi de hoc, & infra. de depo.
23 c. 1. ¶ In vlti. glo, ibi, [*Iuris naturalis*] quatuor † differẽtię ꝑter iſtã naturalis iuris ad alia iura no. v. diſt.
24 in ſumma. ¶ In eadẽ gl. ibi, [*Hoc ſanè*] hos duos † cauſus poſuit Inno. ſ. c. ij. Sed per iſtum. §. & per decre. ĵ. de inſti. c. 3. & ĵ. de conſue. ca. ij. addebat Hoſt. aliũ caſum, quo cõſtitutio reſpicit ꝑterita. ſ. quando cõcordat cũ iure antiquo, qđ idẽ prẽcipiebat. ad idẽ. ĵ. de elec. cum in magiſtrum, de regula. ex parte. Vn de dicebat Vincen. q ſtatuta libertatis eccleſiæ reſpiciunt præterita, q nunquàm licuit laico anathema dare. xcvj. diſt. bene quidem, & facit quod not. in prooemio cle. In glo. videtur, in princ.

ADDITIONES.

a Obſcurum. Aliter exponit gl. in l. veteribus. ff. de pac. & ibi Bar. Adde Iac. Bu. in d. l. veteribus, & Bar. in d. l. ſtipulatio iſta in fi. prin. ff. de verbo. obli. & Bal. melius in d. l. veteribus, in quibus locis ponitur differẽtia inter ambiguum, & obſcurũ.

b ¶ Ambiguum. Vide tex. no. in auc. de teſta. imperfe. §. nos igitur, col. viij. dicit enim ibi tex. ſic, quòd nihil eſt tam proprium, ſicut claritas. Item adde, quòd iudex non debet loqui ambigue, ſed clarè & diſtinctè, vt eſt tex. not. in l. fi. C. de ſen. & interlo. om. iud.

c ¶ Contra eum. Et per glo. in c. ex litteris. infra de ſpon. & in l. veteribus. ff. de pac. cum ibi no. per doc. & ĵ. in apoſtilla præcedenti, quibus adde etiam d. Rapha. in d. l. veteribus, qui refert plures concor. in hac materia.

d ¶ Periculum. Vide pro iſta materia bo. gl. in c. vno. de poſtu. præla. lib. vj. ſuper. verb. decærero, & per Ioan. An. in c. causã, ſuper verb. & merito, de electio.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio, vel œconomia tituli quę.*
Reſcripta habent uim cõſtitutionũ illis, inter quos concedũtur.
2 *Titulus de officio deleg. de præb. & de cõceſſ. præb. huic affinis.*
3 *De materia rubricæ quibus in locis alibi tractetur, & nu. 4.*
5 *In reſcripto ſeruando non ſolùm faciendæ mentio de primo, ſed & de proceſſu per illud habito.*

a De reſcriptis. a Rubrica.

1 ¶ Supra vidimus de cõſtitutionibus. Sed qa † reſcripta quò ad illos, qb⁹ & inter quos conceduntur, hãt vim cõſtitutionũ, ideò ſubiicit rubrica, đ reſcriptis,
2 ſm Da. Goff. & Hoſt. q dicit, q p titulũs † de officio deleg. affinis & cognatus eſt iſti. Idẽ dici põt de titulo,
3 de præb. & de cõceſſ. pb. De materia † rubricæ. xxv. q. vij & q. ij. p totũ. repetit aũt hæc rubrica in ſexto,
4 & in clem. faciunt † autem ad hanc rubricam vltra rubricas predictas, de fil. presby. c. 2. & c. ex tua, de procura. c. fi. de iudi. quia. v. de reſt. ſpolia. audita, & c. fi. de dolo, & contu. c. 2. ſm ſecundam lectur̃a, de fide inſtr. ex lr̃is, & c. ex parte. de app. ſignificauit, de coh. cle. ſup eo. đ capel. mo. ex pte, đ viur. qa fruſtra,
5 & c. Michael, đ ſent. exc. ſi aliqñ Itẽ† reſcripto ſcđo

non ſolum facienda eſt mentio de primo, ſed etiam de proceſſu per illud habito, de re iudi. inter monaſterium.

ADDITIO.

a ¶De reſcriptis. Vide in materia vnum nota, quod ponit d. Iaſon in l. fin. in viij. col. ff. de conſti. prin.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegio generali ſecundum ius communem obtento obſtat ſpeciale reſcriptum etiam de illo non faciens mentionem.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Cauſam appellationę remotæ committere non poteſt alius præterquam Papa.*
4 *Liberè, aduerbium generaliter exponitur. eius vim etiam vide numero 16.17.*
Appellationibus deferre iudices debeant, vbi nam tradatur.
5 *Quia, coniunctio, rationis reddituæ.*
Priuilegium, cuius meminit decretalis, quomodo intelligatur.
6 *Mandatum ſpeciale quando non deroget generali, & num. 14. 15. Si vtrumque generale num. 18. vide num. 21. cum ſeq.*
7 *Priuilegia quædã ſtatim ſuum habent officium, quædã minimè.*
8 *De iuribus communibus, & particularibus, remiſſ.*
9 *Epilogus, ſuffragium, ſupplementum gloſſarum, & num. 10. 11. & num. ſequen.*
12 *Appellare propter delictũ vbi ius inhibet, appellare nequit etiã priuilegiatus, ut liberè ſibi liceat appellare, & nu. 13.*
17 *Priuilegium ſi ſeruetur cuipiam in aliqua re iura non tollũtur, & ratio.*
18 *Reſcriptum vtrunque huius decretalis vim habet priuilegij ſecundùm Hoſtien.*
19 *Priuilegium ſecundum de primo debet facere mentionem, licet ſecus in legibus.*
20 *Priuilegium tacito reſcripto perpetuato non valet.*
21 *Sriptura ſecunda ſi contra primam impetratur, vtra valeat, & num. 6. 14. 15. & 18. & 22. cum ſequentibus.*

CAP. I.

a 1 SIcut Romana. a Caſus † Priuilegio generali ſecundùm ius commune obtento obſtat reſcriptum ſpeciale ẽt de illo non faciens mentionem. Et diuiditur † in duas partes. In prima ponitur conſultatio. In ſecunda reſponſio. ij. ibi, In quiſitioni. prima continet quatuor, formam commiſſionis, formam indulgentiæ, appellationem, & conſultationem. Secunda ſubdiuiditur. In prima reſponſio. vt dictũ eſt. In ſecunda reſpõſionis ratio. ij. ibi, quia. [*Committitur.*] à Papa: quia alius hoc
3 † non poſſet, de off. dele. ſuper qõnum, poſt principium. [*Altera pars*] q̃ quam impetratũ eſt reſcriptũ. [*Munita*] prius, vt ſit maior dubitatio. [*Liberè*] expo
4 nit † Pe. j. in omni cauſa. [*Prorruperit.*] ſupple, ſi, vel an, vel vtrum: aliter ſine ſuppletione oportet incipi conſtructum ibi, alicuius cauſa, & hic poſt hoc verbum reaſſumere, quæſitum eſt, Si eius &c. [*Deferri*] quando iudices debeant deferre appellationibus, vel non, no. infra. de appel. vt debitus, de quo
5 tractabat hic Boa. [*Quia*] redditiuum † cauſæ ſecundùm Inno. melior eſt ratio: quia priuilegium intelligitur tantùm, quando cauſa iure communi tractatur, & nõ qũ præter ius appellatio inhibetur. infra de offi. lega. ſtuduiſti. j. ca. paſtoralis. xxiij. diſt. quamquam. C. de pignoribus. l. ij. ff. qui potiores in pignore habeantur. l. ij. ff. de ſerui. l. diuus. Refert ẽt ſecundùm quoſdam hanc eſſe rationem huius caſus: quia in vim declinatoriæ debuit iſte excipere contra literas illas, quòd non valebant: quia priuilegium ſuum tacuerant, & ſic nõ fuiſſet proceſſum per illas. Sed ex quo à principio non excipit, ſibi imputet; & ſic contra literas, quibus conſenſit, nihil vl
terius dicere poterit. Dixit Arch. quòd in originali Inn. ſequitur hæc lra, hoc non placet. [*Generali*] j. de re. iur. generi. dicunt hic Inn. & Compo. hoc dic
6 ctũ locum † habere etiam in priuilegijs, niſi tale eſ ſet primũ generale, quo expreſſo in ſpãli literas nõ habuiſſet, & vide quod dicam in fi. poſt Hoſti. Sed Cõpo. hic dicebat alium caſum, quo priuilegio generali non derogat ſpeciale de illo nõ faciens mentionẽ, ſ. cũ primũ generale oſa ſub generalitate contẽta ſimul & vniuerſaliter ꝓtinet, vt cũ papa religioſis, ad quos de iure cõi nõ ſpectat, dat priuilegium ſuper decimis villæ, vel caſtri: vel ſi de gra det mihi papa iudicẽ, q̃ de cãis meis cognoſcat: vel ꝙ per nullas lras ꝙueniar, q̃ de rebus non faciãt mẽtionẽ, vel his ſimilia. Si verò primũ generale oſa ſub generali
tate, vel ꝙiunctim ꝙprehẽſa nõ ſimul & vno actu ꝙtineat, vt cũ papa de dignitate, vel pbẽda in regno, vel ꝓuincia mãdat alicui prouideri, vel cum ponit clauſula, q̃dã alij, vel, rebus alijs, tunc ſecũdũ ſpãle derogat primo. j. e. paſtoralis, in fi. Si verò vtrũque eẽt gñale, tũc primò ſpecificatũ præindicaret alteri, vt in ꝑalle. c. paſtoralis, in fi. Et, vt dicit Cõpoſt. ſũt
7 † quædam priuilegia, quæ ſtatim ſuũ hñt effectũ. q̃dã tũc demũ, cũ ꝙuenerint ad illos, quibus cõceſſa ſunt, qđ dic, vt. j. de cõ. ꝑben. c. j. li. vj. de iuribus † &
8 cõibus & ꝓticularibus hic no. Inn. qđ habet de ꝙſti.
b c. 1. b lib. vj. ¶ Prima † gl. obijcit, ꝙ indulgentia ſup-
9 fiua ponit opinionẽ, quã re, ꝑbat ꝓ fi. c. & obiectiõi dupliciter rñdet. Secũda gl. habet duas ptes, qa primò alle. ad fi. c. duas cõcor. In fi. ſoluit duo ꝑria de decre. ex tua. & de decre. ex pte. Itẽ circa reuocatio nẽ diſtinguit inter reſcripta ad cãs principales, ad cãs appellationũ, priuilegia, & lras bñficiales. ¶ In.
10 † gl. j. ibi. [*l. 1. lib. x.*] vide hãc & ſeq. j. de teſtib⁹, cãm. ij. ſup vl. gl. [*& ibi, Si qñ*] vide de elec. eccl'ia ij. ſuper gl. antepe. [*& ibi Quoties*] vide in prin. c. abbate, ſup gl. ſic. ff. ¶ In gl. ij. ibi, [*Properãdũ*] vide in princ. c. ve-
11 nerabilis, ſuper. j. gl. ¶ In† gl. j. ibi, [*Inhibet appellare*]
12 hoc idẽ dixit Ala. hoc addito, ꝙ vbi ius † inhibet,
c propter delictũ appellare, c tunc appellare nõ poſſet, vt à correctiõe. j. de ap. gueẽit, & in caſibus. §. ſũt quorũ. Et eſt rõ, qa papa hoc ſpaliter nõ cõcederet ff. de ritu nuptiarũ, q̃q̃. ff. de pigno, oblig. de iureiu. veniẽs. ad hoc de reg. iur. in gñali, li. vj. & ibi, Poteſt
13 ergo dici, ſm Tã. alig dicũt, vt refert Hoſ. ꝙ tpe† huius decret. nõ appellabat in emergẽtibus, ar. j. eod. cãm q̃. in fi. Sed ꝑ tale priuilegiũ poterat appellare [*& ibi, vel põt dici*] hoc tenẽt Gof. & Phi. [*& ibi, Ad cautelam*] facit. lxxxvj. di. q̃ſq̃s, & qđ ibi no. & xij. q. ij. c. ij. [*& ibi, Si aduerſus*] Vñ dic ſm In. Ho. Cõpo. &
14 Ab. ꝙ ſicut de iure† cõi nõ tenebat ĩpetrans facere mẽtionẽ (ſup quo vide qđ plene dicã de exceſſibus ꝑla. c. vno, li. 6. Et vide, qđ hic ĩ fi. dicã poſt Hoſ.) Sic nec de priuilegio, qđ ꝓtinebat ſolùm ius cõe, quale hoc erat, per qđ dicũt, ſi plebs impetrat priuilegiũ ſup decimis ſuæ parochiæ, ſm priuilegiũ impetratum ab eo, ad quẽ non pertinent in toto, vel in parte illarum decimarum, valet, licet de illo nõ faciat mentionẽ, cum in ꝓiudicium plebis ex certa ſcĩa intelligat eſſe cõceſſum. qđ dixi de parte decimarũ, in tellige, vt hẽtur de decimis c. ij. li. vj. & dicã. j. de præſcrip. veniens, ſuper verbo, mẽtionem. Et ſecundũ
15 hoc exponitur † litera, ꝙ ſpeciale mãdatũ. j. priuilegiũ, reſcriptũ, vel indulgẽtia ꝺ vel præter ius obtẽta derogat gñali. j. mandato, reſcripto vel priuilegio, quod cõtinet tantum ius cõe. Et facit, quod no. de cõſti. c. j. li. vj. Simile exemplum poni poſſet in eo, q impetrauit quartã partem decimarum in dicece. ſua, & poſtea eccl'ia, vel monaſteriũ impetrauit, ne teneretur ad quartam, non facta mẽtione illius priuilegij. [*& ibi, Si non grauaretur,*] ſm Hoſti. poſſet etiã tunc

16 tunc † tertiò appellare, Sed non vltra. Vin. contra, ꝙ nec tertio. Item ſecundùm Hoſt. poſſẽt etiam tunc
d ex interuallo appellare ſine ſcriptis d. non ob. ꝙ dicitur, non eſt veriſimile principem, qui iura &c. quia
17 non tollũtur iura, ſi tali ſeruetur † priuilegium ſuũ: qa in aliis nõ priuilegiatis remanẽt iura ſaluа. dicit
18 ẽt Hoſt. ꝙ putat hic vtrunq; † reſcript. habere vim priuilegij, de primo paret, de ſecundo dicit hoc quò ad clauſulam, Ap. re. exponens: qa ſpeciale mandatum. i. priuilegiata clauſula in ſpãli reſcripto, i. ſecũdo derogat, i. detrahit generali. ſ. primæ ſcripturæ, ꝙ quã concedebat &c. ¶ In 2. glo. [*ibi, Ad lites*] & circa hoc membrum iũge, qđ not. j. e. ex tenore, in prima gl. [*& ibi, Iura proximè dicta*] hic bene cõtinuatur. ver. ſi aũt primum, qui eſt. j. circa medi. gl. [*& ibi proteſtatus*] idem no. in decr. plerumq; in gl. fi. [*& ibi, Properãdum*] in princi. ſi vtrumq; ſit generale, valet primò pñtatum, & ſpecificatum citatione ſecuta, & ſtare poſſumus illi cõſtitutioni, vt debitus. j. e. paſtoralis, In fi. [*& ibi, ſuper priuilegijs*] de hoc 25. q. 2. in ſumma, & adde qđ dicam, in fi. [*& ibi, & non ſecũdum*] nec
19 eſt verum, ꝙ dicebat melius, cum priuilegium † ſit lex, de primo in ſecundo non deberi fieri mentionẽ qa illud in legibus communibus: ſecus in priuatis, vt etiam notat Lau. de off. dele. ex parte. j. [*& ibi, Cũ*
20 *ordinem*] melius dic, vt ibi dicam, ſi eſt reſcriptum † petuatum, impetretur priuilegium eo tacito, nõ valet quò ad illam cauſam. j. vt lite pẽ. c. vl. de teſtibus cauſam quæ, de priu. dudum. [*& ibi, In beneficijs*] hãc partẽ plequere, vt plenè notaui. j. de ꝙeſ. ꝑb. ſi ſoli, in vlt. gl. li. 6. [*& ibi, Capitulum ſanctæ Crucis,*] hodie dic vt j. e. tibi qui, & de ꝑben. eum cui, lib. 6. [*& ibi, Vtrunque fuit ſpeciale*] non enim fuit ibi inter primum, & ſecundum diſtantia generis ad ſpẽm, licet ſolũ certi ad incertum. [*Et in fi.*] Hoſ. hic ad prædictorum intellectũ, & eius, qđ dicit finis capituli, & ad ſolutio
21 nem cõtrariorum ſic diſtinguit. Cum ſecũda † ſcriptura cõtra primam, impetratur, aut vtraq; eſt reſcriptum, aut vtraq; priuilegiũ, aut vna priuilegiũ, & alia reſcriptum. Item aut vna ſpecialis, & alia generalis, aut vtraq; ſpãlis, aut vtraq; generalis. Primo caſu, quando vtraq; eſt reſcriptum, ſiue altera ſola ſpecialis prima, vel ſecunda, ſiue vtraq; ſpecialis, ſiue vtraq; generalis, tenet, ꝙ glo. exprimendo, prout patet in fi. gl. in ſolutione contrariorum, illud generale, per quod non fit deſcenſus ad ſpeciem: & non ſumendo ſpeciale incertum pro generali. Secundo
22 † caſu, qñ vtraq; ſcriptura eſt priuilegiũ, ꝺ dicit e gl.
e dicens, ꝙ ſpãlis derogat generali, ſiue ſpãlis ſit poſterior, vt hic, & j. de ſo. compe. dilecti, ſiue prior, ar. de decimis, ex multiplici. ad qđ de reg. iu. generi. ponit
f exemplum de abbate, cui per priuilegium ſ unt cõceſſę omnes decimæ alicuius parochiæ, cuius priuilegij mentione nõ facta aliis de parochia impetrat immunitatem decimarum, ar. qđ not. j. de decimis, a nobis. Ponit aliud exẽplum in priuilegiatis, ꝙ ſententiæ interdicti pro ipſis latæ ſeruentur, vt j. de ver. ſig. ex parte, & c. ie. Nũquid ſpecialiter priuilegiatis aperitur eccleſia ſemel in anno? dicit ꝙ ſic, de priui. cum & plantare, & c. vt priuilegia: ꝑ qđ concludit, ꝙ
23 ſpeciale † priuilegium aliquantulum detrahi generali, licet de ipſo non fiat mẽtio. Fatetur tamẽ, ꝙ generale per illud non abſorbeẽt in totũ: imò dicit ſpeciale nõ valere, cum minus ꝑ illud lędit generale, nõ tã illa rõne, ꝙ mẽtionẽ nõ faciat, q̃ cõſiderata intentione principis, ar. de priuilegijs, in his, de cen. q̃to, de deci. ad audiẽtiã, & c. ſuggeſtũ. ff. ne qd in loco pub. l. ij. §. merito, & §. ſi qs a principe. C. de emanci. nec auus, & j. c. prox. ſic priuilegia non conſiderant ex ſpe, ſed ex cã. ff. de priu. cre. priuilegia. Si verò vtra
24 que † gñalis, vel vtraq; ſpãlis, poſterior primę, de qua
non facit mẽtionem, non detrahet nec in toto, nec in parte. j. de ꝑſc. veniens. 25. aliàs. 21. q. 2. inſtonis & ꝙ totũ, ꝙ intelligit, vbi neutra eſt iuris corpore clauſa. Si enim vtraq; eẽt iuris † corpore clauſa, poſterior
25 g corrigit, vel determinat priorẽ. j. de ꝙſti. c. j. ſ lib. 6. Si vero altera ſola ſit corpore iuris clauſa, ip illi prudicabitur, & ipſa nõ præiudicabit, vñ de priuilegio ſ. i ſterciẽlium iuris corpore clauſo non eſt neceſſe fie-
h ri mentionem. a Satis eſt, ꝙ fiat de ordine mentio. j. e. cum ordinẽ. hæc intelligit vera, niſi in clauſo cor-
i pore † iuris caueatur. Contrarium ponit exemplũ, de ęta. & quali. eã te. vel niſi clauſa in corpore iuris ſit cõtra iuris ordinẽ, vel contineat iniquitatẽ manifeſtã. facit, qđ videbis. j. c. ꝑx. Si verò prima † ſcriptura eſt priuilegium & generale. Secunda reſcriptum, & ſpãle, non derogatur priori, niſi de ipſa fiat mẽtio
26 j. e. conſtitutus, de cle. non reſi. cum dilectus. c. pe niſi hoc ꝙtingat virtute alicuius † clauſulæ hñtis initar priuilegij, maximè ſi priuilegium ex natura fuerit odioſum, vt hic: qa per hoc priuilegium extenduñt lites: vel niſi ſit abhominabile, de filiis ꝑsby. ex tua, de deci. tua, & j. e. ex parte. Tunc enim reſtringitur. & iõ hic non appellat, niſi quatenus poteſt de iure communi, vt facilè res redeat ad ſui naturam. Mul-
28 tominus derogabit † generale reſcriptum generali, vel ſpãli priuilegio præcedẽti, niſi de ipſo fecerit mẽ
29 tionẽ. V bi aũt priuilegium impetratur † poſt reſcriptum, & poſt citationem, tenet reſcriptum niſi de ipſo, & actis ipſius auctoritate facta fuerit mentio in priuilegio, vt lite pẽ. c. fi. de teſtibus, cãm. Sed ſi citatio reſcripti non præceſſit priuilegium, ſufficit illud in prima citatione allegari, & j. competentem terminum oſtendi. ar. ff. de iudi. ſi quis ex aliena, de off. dele. gratum. §. e. relatum, & c. licet, de priuilegijs, cũ olim eſſemus, niſi priuilegiatus miſiſſet in fraudem poſtq̃ ſciuit reſcriptum impetratum, de ap. ſuggeſtũ & c. meminimus. hoc tamen, ꝙ dicit Hoſt. per reſcri
30 ptum † poſterius non præiudicari priuilegio præcedenti, verum putat de priuilegio non clauſo corpore iuris. Aliter videtur reuocatum, ſicut in diuerſis priuilegijs dictum eſt. §. quia cum princeps habeat omnia iura &c. videtur reuocare priuilegium, concedendo reſcriptum contra illud. In non clauſo iuris corpore ſecus, in quibus papã fallere poteſt obli-
31 uio. Aliqui dicunt neceſſe, ꝙ tempeſt reſcriptum † de iure, contra qđ impetratur, debet facere mentionẽ. j. e. non nulli. Sed ibi ignorantia facti in locorum diſtantia: aliter bene valent, dummodo conſtatet, ꝙ ex certa ſcientia principis emanaſſet. Fatetur tamẽ
32 Hoſt. preſumi ſuſpectum reſcriptum † contra ius cõceſſum, cum princeps hoc facere non conſueuerit, de offi. del. ex parte. 2. 11. q. j. peruenit. Quare dicit an
33 te proceſſum, principem † conſulendum, an illud cõceſſerit, & ſic expectabitur ſecunda iuſſio, in auth. vt nulli iudi. §. & hoc verò iubemus. col. 9. C. de le. l. vlt. de fide inſtru. paſtoralis. Dicit etiam id, quod dixit
34 non derogari † reſcripto per poſterius priuilegium de ipſo ſpeciali non faciens mentionem, verum, niſi clauſum ſit corpore iuris, & in eo etiam caueatur de præteritis. §. ti. j. c. 2. & vlt. ſecundùm Hoſti.

ADDITIONES.

a ¶Sicut Romana. Hic notat Compo. ꝙ priuilegium continens tantùm ius cõmune; improprię dicitur priuilegium priuatam l. continens. i. impetratum contra vel præter ius cõmune præiudicat primo priuilegio, ſiue ſit ſpeciale primum, ſiue generale continens ſolummodo ius commune ẽt de primo nõ faciẽs mentionem: quia ſicut de iure communi non tenetur facere mentionem, ita nec de priuilegio, qđ continet tantum ius cõe. Item no. ꝙ ſi primum priuilegium eſt ſpãle, & continet legem priuatã, ꝙ nõ præiudicatur ei per ſcãm, ſiue ſit ſpãle ſiue ſit generale ſcãm, niſi de primo in ſecundo mentio habeatur. Item no. ꝙ ſi primum continens. l. priuatam eſt generale, ſecũdum ſpeciale,

ſpeciale, in ſuo caſu ei præiudicat, niſi in duobus caſibus. ſ. ſi tale ſit generale, quo expreſſo ſecũdum non habuiſſet. ℣. de offi. dele. c. ex parte, & ex quo in ſ. cundo non fit mentio de primo generali. Secundus caſus eſt, quando priuilegium generale oĩa ſub generalitate cõtenta ſimul & vniuerſaliter cõtinet, vt ſi detur priuilegiũ monacis, ꝙ percipiãt decimas alicuius villæ, vel caſtri, vel quòd nõ poſſint conueniri per litteras nõ facientes mentionem de ordine ipſorum in hoc caſu nõ valet ſcdm q̃tũcũq; ſpãle de primo generali non faciens mentionem. Si aũt primũ priuilegiũ generale oĩa ſub generalitate contẽta ſimul & vniuerſaliter nõ cõtinet, vt ſi papa mandat alicui prouideri de ꝓben. in aliquo regno, vel prouincia, tunc tamen nõ in quolibet loco regni ei mãdat prouideri, vel ſuper domo & rebus alijs, tunc ſcdm ſpãle derogat generali primo ẽt de ipſo nõ faciens mentionem. Item not. quòd ſi vtrũq; eſt generale hac generalitate ſcda, nec ſcdm primo, nec primum ſcdo ante ſpecificationẽ, ſed ſic ea facta in ſpecificatione generalitatis. item no. ꝙ q̃dã ſunt indulgentiæ, & priuilegia, q̃ vim ſuam habent ſtatim poſt conceſſionem, vel ſaltem mox, cum peruenerint ad illos, q̃bus conceduntur, ut cum alicui cõceditur, ꝙ excommunicari non poſſit, & idem in oĩb. priuilegijs in q̃b. papa aliq̃d concedit, vel dat, vel inſinuat voluntatis ſuæ fuiſſe, ꝙ ſtatim vim habeat. ſecus aũt, vbi mandat aliquid dari, vel fieri: q̃a tũc poſt tm̃ tps præſentationis vires habet. additio Bal. Adde. ſ. ad prima dicta, an & quando literæ generales nõ poſſint habere effectũ cum ſpãlibus, vel econtra, vltra oẽs doc. d. An. Barba. in c. paſtoralis, in ver. q̃m̃, aliàs eſt. §. q̃m̃, quaſi per totũ illũ. §. maximè in antepe. char, extra de reſc vbi multa pulchra dicit in hac materia.

b ¶ Capitulo primo. An & quãdo generi ꝑ ſpeciem derogetur. vide Dy. in c. generi, de re im. lib. 6. & ꝓ Bar. in l. quæſitum. §. fi. ff. de ſun. inſtruc. Scias ẽt, quòd ſpẽs quãdoq; ſpeciei derogat, vide Bal. no. in l. hac conſultiſſima. C. qui teſta. fa. poſ. Adde ad hoc & maxime ad dicta d. Bar. in d. §. fi. de ſun. inſt. plures alias notabiles remiſſiones, quas ꝑ te vide in apoſtillis. d. Alex. in d. §. fi. in ver. venio ad ſcdam qõnem, qui inducit prædictam ad plures pulchras q. ibi, & in ver. præcedenti.

c †¶ Appellare. No. quòd propter delictum poteſt alicui denegari beneficium appellandi, facit. l. ſed & ſi per prætorem. §. ſed ſi dum decreto. ff. ex qui. ca. ma.

d ¶ Scriptis. Vide ad materiã. l. ſi quãdo, & ibi no. Bal. C. de inof fi. teſta. Adde Bal. etiam qui loquitur in legirimatione in l. eã, quã. 12 col. C. de fideicom. in ver. quæro, vtrum legitimatus, & an in diſpenſatione habeat locum, vide Bal. in l. fi. ff. de conſti. prin. Sed in iſtis doctrinis docto. ſ. alle. non video aliquod dictum, quòd ſi alicui eſt conceſſum poſſe in cã liberè appellari, quòd poſſit tertiò appellare, & ſine ſcriptis, vt videtur ex dicto Hoſt. innuere hic Io. An. nã. d. Albe, de Roſa. in d. l. ſi q̃do in j. col. in ver. contra ꝑdicta tamen, fiũt, qui allegãdo Hoſt. dicit, ſi poterit in cauſa tertiò liberè appellare, & ſine ſcriptis ad hoc vt conceſſio aliquid operetur, adducit ad hoc extra de reſcript. c. j. ibi in vocem ap. prorupit, & ibi de hoc per Bart. & Inno. &c. & ibi d. Alber. reſpondet ad contraria, quẽ videatis licet præfati doc. ſupra ad hoc per doc. allegat. in materia, nihil dicant, ꝙ tale impertrans ꝓſcriptũ poſſit tertiò ꝓuocare.

c ¶ Contra dic. Quæ indefinitè dicit, ſecundum non derogare primo, in ver. ſuper priuilegijs, & clarius in fi. gl.

f ¶ Priuilegium. Vide ſupra in vlr. gl. Io. An.

g ¶ Capitulo primo. Vide Io. An. ſ. ſuper. i. gl.

h †Mentionem, Contra videtur no. gl. in l. hæres abſens. ff. de iu di. & in auth. qua in ꝓuincia. C. vbi de cri. agi opor. & ibi Bar. & Bal. Sed ſecundùm aliquos põ dici, gl. illas loqui in reſcripto contra priuilegium, hic in priuilegio contra priuilegium, vt infra patet, quę diſtinctio non videtur vera per ibi no. Et vide Bar. in extrauagan. ad reprimen. ſuper ver. non obſtante.

i †¶ Corpore. Hic fit concluſio, ꝙ facilius tollitur priuilegiũ clauſum in corpore iuris, q̃ priuilegium non clauſum: quia de clauſo præſumitur princeps habere notitiam. Sed contra fortiter obſtat aut. qua in prouin, cum gloſ. ibi, quę exponit illa verba: aut omni priuilegio ceſſante. ſ. non clauſo in corpore iuris, ſecus in clauſo, & illa gl. communiter approbatur, ergo ibi patet, quod tollendo priuilegium intelligitur potius tollere non clauſum, quàm clauſum, cogita.

SVMMARIVM.

1 *In reſcripto intelligitur clauſula, ſi eſt ita: & ſi cauſæ cognitionem vetat, eſt de falſitate ſuſpectum.*
2 *Diuiſio decretalis,*
3 *Legitimè aduerbium intelligitur quò ad ordinem iuris, & formam reſcripti.*
4 *Et pro vel.*
5 *Beneficium non adiudicatur aduerſario, licet altera pars non pri-*
uetur, niſi impetraſſet, vel aliter oſtenderet, de iure ſuo, & (nu. 5.
6 *Prorumpere ſonat in vitium.*
7 *Clauſulæ, ſine cognitione, uis.*
8 *Si præces veritate nitantur, id eſt ſi verum dixerit.*
Litteræ, quæ ſuſpectæ dicuntur, quid ſi perditæ ſunt.
9 *Proceſſus etiam vigore reſcripti ſiue litterarum habiti mentio facienda.*
10 *Appellationis quoq; ab appellante, ſecus ab appellato ſint litteræ impetratæ.*
11 *Confirmatio ſententiæ ſi mandetur, eſt confirmanda, ſi apparuerit præmiſſa cauſæ cognitione confirmanda.*
12 *Litteris noſtris, id eſt ſub noſtro nomine impetratis.*
13 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, & nu. 13. 14. 15. & 16.*
Conditionibus pluribus coniunctim adiectis, ſingulis eſt parendum.
14 *Que, coniunctio quandoq; diſiungit.*
15 *Conditio adiecta inſtitutioni intelligitur adiecta legato.*
16 *Dilatoria ſolutionis impetratur per priuilegium, peremptoria non.*
17 *Supplementum gloſſarum.*
In diſiunctis ſufficit alterum probari in coniunctis ſecus. ibid.
18 *Voluntas teſtantium, contrahentium, & reſcribentium inſpicienda.*
19 *Aſtringendi ſe ad quid mos eſt gerendus.*
20 *Subtilitas legalis in iure canonico deficit.*
21 *Canonizatio non facit valere legem, ex quo in canone contrarium reperitur, & nu. 22.*
22 *Leges canonizatæ quæ non tenent, & nu. 21.*
23 *Gratianus ponendo legem in volumine decretorum canonem illi contrarium tollere, vel corrigere non potuit.*
24 *Decretorum liber an fuit approbatus, & ſi fuit, compilatio fuit approbata non dicta Gratiani, & nu. 25.*
De ſententiarum libro idem.
26 *De feudorum vſus libro ſimile eſt.*
Falſarij hodie capi poſſunt, ibid.

C A P. II.

a a Caſus † In reſcripto
1 intelligit̃ clauſula, ſi
2 eſt ita: & ſi cauſe cognitionem vetat, eſt de falſitate ſuſpectũ, & ſunt† duæ partes. in prima primi iudicis querela, in ſecũda prouiſio, ibi, verum. Prima continet hæc omnia, cauſam, & formam reſcripti, iudicis ꝓceſſum, & ſententiam, partis appellatio nẽ, appellãtis impetrationẽ. ſecũda reſcripti, ſuſpitionis diffinitionis conditionalẽ cõmiſſionẽ, & impe-
3 trãtis remiſſionẽ. [*Legitimè*] quo ſad ordinem iuris, &
4 formã reſcripti. [*Et*] pro ſ vel, Pet. & Abb. [*Ab ea*] nõ
5 ꝓpter hoc adiudicaret ſ aduerſario, niſi tunc impetraſſet, vel aliter oſtenderet de iure ſuo. ℣. e. olim. [*Cognito*] per iudicem. [*Probato*] per partẽ. ſ. ꝙ erat periu
6 rus, & renũciauerat. [*Abiudicaſſet*] exponit. †℣. e. inter cęteras. [*Prorupit*] non expreſſa cauſa, ꝙ potuit, cũ eſſet diffinitiua, ſm. G. Na. Et dicit Hoſ. ꝙ hoc ſonat in vitium, remittens, de ap. ſup eo. ℣. ſ. fi. [*Cognitione*] non
7 putat † Inno. ꝙ hæc verba fuerint in reſcripto.: aliter ſm eũ papa iuſſiſſet illum quaſi ſuſpectũ ad ſe mitti, vel detineri: ſed narrabat ſe expoliatum abſq; iuris ordine, & habuit litteras, ꝙ deberet reſtitui: ſed ſm Hoſ. hæc clauſula erat in reſcripto, & ideò ſuſpectum. C. de ꝑcibus impe. offe. quoties, & hic, de offi. dele. ex parte. 2. Dicunt quidam ſine cauſæ cognitione. i. non adiecta clauſula, quæ inducit cauſæ cognitionem. vel dic, ꝙ mẽs clauſulæ fuit reſtitutionem fieri ſine diſcuſſione cauſæ, ob quam fuerat amotus de hoc. ℣. de reſti. ſpo. conquerente. Et infra decidit admiratio ſua, qua forſan dicebat ſe dubitare, an tales literæ emanaſſent à curia. [*Nitantur.*] i. ſi verum
8 dixerit impetrator, Pe. [*Inſpectis*] quid ſi non poſſunt † iſpici, quia ſunt perditæ? dicit. G. Na. ꝙ iudex nõ ꝓcedet. 35. aliàs. 30. q. 2. ſancimus, ℣. eo. ex inſinuante.

Egi.

Egi. dicit papam conſulendum, de offi. dele. ſane, vide quod no. de fide inſtr. c. j. (Scripſerimus). §. & ꝙ ip ſe ſecundùm eum modum proceſſerit, Hoſt. Petr. &
9 Ab. (Literarum) nec proceſſus† per illas habiti. ℣. de re iudi. inter. de quò proceſſu, & de appellatione ne ceſſe fuit mentionem fieri. ℣. e. ex parte, nec aliter valent lr̃æ impetratæ ab appellante, vt ibi: ſecus, ſi ab appellato, vt no. ℣. de ap. oblatæ, ſecundùm Inno. Et ſic non obſtat; ſi dicis, ꝙ ſaltem ſecundùm formam iuris procedere debebat delegatus, cum dolosè fuerit veritas tacita. Item & ea expreſſa non habuiſſet litteras, & ſic concor. ℣. eod. ſuper litteris, ſecundùm
10 Innoc. Item ſecundùm eum, quia tacuit † appellationem, & ſic non fuit proſecutus, & tempora appellationis proſequenæ lapſa erant, & ſic rata erat inſa, & tranſierat in rem iud. meritò potuit mandare confirmari ſententiam, vt ſequitur. [*Confirmes*] auctoritate huius ſecundi mandati, Pe. & intelligas ſe-
11 cundùm Inno. & Compo. hanc ſententiam † confirmandã, ſi præmiſſa cauſæ cognitione de iure apparuerit confirmanda. facit, q̃d dicam. ℣. de confirma. vtili, vel inutili. c. j. ad fin. ad confirmationem enim ſententiæ non ſufficit annullatio lrerarum. Idem,
12 Egi. [*literis noſtris.*] i. ſub noſtro † nomine impetratis. b
b ¶ Prima gl. quærit, alle. pro, & contra, ponit opin. & ſoluit diſtinguendo. ¶ Pe. gl. §. format cõtrarium, &
13 ſoluit. ¶ In † j. gl. [*ibi, ſi quis ita*] ſi ſtipulor. x. mihi dari, ſi nauis venerit, & Titius conſul factus fuerit, non debentur, niſi vtrunque fiat, [*& ibi §. pen.*] ſi in inſtitutione plures conditiones coniunctim adiectæ ſint
14 ſingulis eſt † parendum. [*& ibi ſæpe*] cum dicitur. Agnatorum, gẽtiliumque, illudque, diſiungit, & idẽ, cum dico, Me, hæredemq; meum, te, hæredemque tuum, vt l. ſe. [*& ibi cum quidam*] vide de cler. excommunica. latores, ſuper gl. pe [*& ibi, Falſa, in fi.*] vide de ꝓbatio. licèt, ſup gl. ſic vr. ¶ In gl. pe. [*ibi l. ul.*] vide de ap. ad hęc 2. ſup. j. gl. [*& ibi, Si cui,*] vide. §. in ꝓœmio
15 ſuper vlti. gl. [*& ibi cum ſeruus*] conditio† adiecta inſtitutioni in legato intelligitur repetita. Vnde, ſi ſub ꝙditione emancipationis auia inſtituit nepotem, & adhuc amplius legauit, conditio in legato intelligit̃
c repetita c [*& ibi cum quis*] vide in prin. c. quemadmo-
16 dum, ſuper gl. 2. ¶ In gl. vlt. [*ibi, Quotiens*] dilatoria † ſolutionis impetratur per priuilegium, peremptoria non, vt hic, & q̃n impetratur dilatoria, neceſſe tamẽ
17 eſt creditori caueri, vt in l. ſe. ¶ In † gl. j. [*ibi, Dicunt quidam*] Lau. & Goff. ſi enim in diſiunctis ſufficit alterũ probari, ergo in coniunctis eſt vtrunque probandũ. Et [*ibi propter copulam*] ad hoc, vt delegatus poſſet eũ remouere: ſecus in ordinario, quod ſatis poſſet ſuſtineri ſecundùm Vin. cui tamen placet, q̃d ℣. dicit
18 gl. Et idem Phy. [*Et ibi. §. pe.*] in teſtamentis † & cõtractibus inſpicimus voluntatem teſtãtium, & ℘hẽtiũ, ex quorũ affectu ſermo reſpicit, aliàs recipit interd pretationem d in reſcriptis voluntatem ſcribentis. Sed dicit imperator; volumus, ꝙ leges noſtræ, volũt in auct. de iudi. §. omnes autem, colla. vi. ergo ſm le gem interpretabimur hoc reſcriptum ſm Compo. [*& ibi, Exhibita*] hic adde q̃d ibi no. in vlti. gl. [*& ibi, Expreſsè*] forſan parte ſe ad hoc expreſsè aſtringente
19 † cui mos gerendus eſt. ℣. de proba. licèt. ¶ In glo. penulti. [*ibi, Quemadmodum*] vbi de hoc in gl. ſecunda cũ penis [*& ibi, Vniuerſa*] lex eſt. C. de diuer. reſcrip. l. vlti. & ſalua pace deficit hic legalis † ſubtilitas, & ęquus
20 loquitur hæc decre. & ſimile dicam. ℣. de elec. querelam, & de officio deleg. ſuper quæſtionum. §. intenti-
21 onis. [*& ibi ſecundùm leges*] ergo canonizatio † non facit eam valere in foro canonico, ex quo in canone contrarium reperitur, & eſt ſimile. 2. q. 6. §. diffinitiua, verſi. dep õne. 3. q. 7. §. tria, ver. ſi quis verò, & in fi.
22 Item non tenet de iure canonico † lex cano. 4. q. 3. §. In crimi. ver. Item lex iulia, & ver. Item inuiti. q̃ ęo l
lige ex his, quæ no. de teſtibus, ſi qui teſtium, in j. gl. & c. ſuper eo. j. Item nõ tenet lex. ff. de teſtibus, ex eo licèt ſit cano. 15. q. 3. ex eo, vt no. ℣. de ver. ſi. forus, ad
23 fi. ſit ratio. quia Gratianus † ponendo legem in volumine decretorum, canonem illi contrarium tollere
24 vel corrigere non potuit. Non ob. ſi dicis, librum † decretorum fuiſſe per papam approbatum: quia nec hoc conſtat: & dato, ꝙ conſtaret, approbatio fuit quò ad compilationem, non quò ad dicta Gratiani, quæ quotidie reprobamus. Et idem in libro ſententiarum; de quo vide, quod dicam de bigamis, debi-
25 tum, ſuper ver. cognitam. Non ob. quod † no, 2. q. j. in primis. ver. de perſona Ianuarij, in gloſ. 2. quia ibi lex canonizata eſt. i. in corpore canonum per papã inſerta, non per Gratianum ſimpliciter in volumine decretorum. Item illa non eſt contraria cano-
26 ni, ſed legi. Eſt ſimile quod dicam de libro † vſus feudorum. infra de feu. c. 2. ¶ In glo. vlt. in fin. A la. hodie capi poſſent. de verbo. ſignifica. nouimus, Abb.

ADDITIONES.

a †Et parte. Primo no. ex princ. huius tex. iuncta ſupra ſcriptione ꝙ licet index non ſit neceſſariò vocandus ad defendendum ſuum proceſſum, ſi proceſſit ad inſtantiam partis. vt not. in c. in noſtra, de procur. in c. cum ſpeciali, de app. tamen ſi vult, poteſt ſe offerre ad informandum ſuperiorem, & ab eo petere ſuam ſententiam confirmari, vt hic.

b †¶ Impetratis, No. ẽt ex iſto tex. quòd q̃n duo ſunt copulatiuè probanda, non ſufficit alterum probari, vide omnino Iaſo. in l. 2. §. j. ff. de cond. ca. da.

c ¶ Repetita. Adde, quòd contrarium tenet. d. Bar. in conſi. 40. in volu. q̃d conſilium eſt paruum, & incipit Cola. relinquit. cccc &c. vide Bal. in l. fi. C. de indi. vidui. tol. in vltimis verbis, qui refert contrarium Bar. & illud approbat cũ pulchra diſtinctione, quam vide: q̃n per talem diſtinctionem poteſt concordare dictum Io. An. hic cum conſilio. d. Bartol. vltra prædicta vide alias remiſſiones in Bertachino impreſſo Mediolani, in ver. cõditio in vno legato poſita &c. & hoc breuitatis cauſa, ne hic eas habeam ſupplantare, q̃d eſſet nimis longum, & de iſta conditione in legatis an cenſeatur repetita, vide per d. Raph. Cumanũ in conſi. 22. per totum, & in conſi. 34. poſt prin. & in conſi. 46. & in conſi. 47. qui multa bona dicit, & per d. Raph. Ful. in conſilio 40. in 2. colũ. qui omnes doc. non faciunt mentionem de dicto Io. An. hic.

d ¶ Interpretationem. Et ff. de condi. inſti l. ſi hæredi plures. & v. de Bar. in §. vtrum, in l. ſi is qui ducenta. ff. de reb. dub. & per Bar. in l. ſæpe. ff. de verb. ſig. & in l. cum quidam. C. de ver. ſig. Adde & de hoc vide ibi, & ℣. de iudi. in c. exhibita, & in c. vt circa, & c. is qui de elec. lib. 6. & c. primo, in ver. defecit, eo. tit. & c. conquerente, de re iudi. & in c. cum iam dudum, de preb. in c. ſignificante, de app. ar. l. diuus, & ibi per Bar. ff. de re iudi. & in c. olim. ℣. de re iudi. & in c. cum dilectus, de rel. do. Quid ſi faciat mentionem de primo, ſed non facit mentionem quomodo fuit de conſenſu partium impetrantium, vtrum valeat, ſecũdùm gl. in c. j. in 2. gl. in ver. ſi autem primum, dicit, quòd non; & ita intelligit hoc cap. & idem gl. in verſi. commiſſione, in iſto capitulo. Item limita hanc decre. niſi primæ ſint nullæ, no. in c. ex tenore, in gl. j. in fi. ℣. e. ti. iſtam apoſtillam iſtorum intellectuum reperi deſcriptam manu. d. Bal. ad Inno. meum, non quia facit ad intellectum iſtius capituli cum præcedenti, hoc tranſcripſi, ſed propter auctoritatem tanti viri.

SVMMARIVM.

1 *In reſcripto ſecundo ſi de primo aduerſarij eiuſdem cauſæ non fit mentio, valet primum, aliter valet ſecundum, exempla, nu. 4. & expreſſa an mentio facienda nu. 5. uide nu. 6. & 17*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Cæterùm, particula eſt aduerſatiua coniunctio.*
6 *Reſcriptum ſecundum non valet non faciens mentionem de primo, exceptione oppoſita, & appellatione ſecuta, ſi non admittatur, & ratio, ſecus, ſi fiat mentio, nu. 10. & 19.*
Sententia contra ſententiam nulla, ſi non excipiatur, uerſi. nam etiam.
7 *Reſcriptum ſiue litteræ primæ an ſint reuocatæ per ſecundas partibus coram ſecundis iudicibus procedẽtibus ſuper principali, & 8. & quibus modis amittantur, nu. 18.*
8 *De contra tertium non parentem proceſſu, remiſſ.*

9 Tem-

9 *Tempus præsentationis, non impetrationis attenditur hodie.*
11 *Iudicem tertium dat curia, quando literis cõtradicitur, propter quod quælibet pars habet vnum.*
12 *In pœnam expensarum non cadit, qui impetrat literas tacito de primis de assensu partium obtentis, si non uexat aduersarũ.*
13 *Expensarum cõdemnatio ex hac decretali per quem fiet, remiss.*
14 *Epilogus, suffragium, supplementũ glossarũ. nu. 15. 16. & seq.*

CAP. III.

1

Aeterum. Casus† Si in secundo rescripto de primo rescripto aduersarij eiusdem cãnõ fit mẽtio, valet primũ: aliter valet ſm. Et ſi primũ cõi consensu fuit obtẽtũ, nõ valet ſm hoc tacito impetra
2 tũ, partes† patẽt. secũda ibi, ſi verò. tertia ibi, verum.
3 Et incipit a coniunctione † aduersatiua, ſicut &ȝ. de iur.cal. cęterũ. de iud. at ſi clerici, &ſ. de ſumma tri. c. 2. Et ꝓcedit hoc reſpectu decisè ſm Boa. Eandem
4 causam ponit Hoſt. exempla † cum vnus epiſcopus impetrat contra alium ſuper eccłia, quam vterq; dicit ſibi ſubeſſe vt epiſcopo, & quilibet ad eam recipitur. Vnde ad prohibẽdum, ne veniat alter ad illã, vterq; cõtra alterũ impetrat. Dicit ẽt, ꝙ ſunt alia exẽpla. ȝ. de filijs presb. ex tua. de off. vic. c. i. de offi. dele. ex parte. i. & 2. & c. ex literis, de ꝓba. ex litteris, de cleri. nõ reſi. c. conquerente, ſm Io. de Deo. 3. q. 11. non eſt eadem cauſa, ſi quis impetrat cõtra ſibi ſubſtitutum, dicens ſe in renunciatione circunuentum, & illum ſimoniacè ſurrogatum, vt ille impetrat contra eum, aliàs ipſum ſuper reuocãda prouiſione ſibi facta. fatetur tamen, ꝙ eadem eſt materia [*mentione*]
5 † expreſſa, de dolo & contumacia. ex literis, & de off. deleg. ex literis, vbi ſatis dicam ſuper. ver. expreſſam.
6 [*Obtinet*] exceptione † oppoſita, & appellatiõe ſecuta: ſi non admittatur exceptio ſm Goff. Inn. & Hoſt. Compo. & Phi. Pe. & Abb. nam etiam tenet ſententia contra ſententiam. ſi verò aliàs nõ excipiatur ex ea, de re iudi. inter monaſterium, Goſ. Sed Tan. contrà, qui fundabat intentionem ſuam ex antiqua. ibi dicebatur, nec ſecundę literæ de iure obtinent &c. Exponebat ipſe. i. ipſo iure. ſed ſm Goffr. illud, ob hoc, fuit remotum, & confunditur opinio Tancredi. ȝ. e. ſi autem, & c. plerunq; : quia. vt ibi patet, poſt annũ valent contra primos negligentes: ergo nõ ſunt nullæ. Dama. q. 14. diſtinguit inter ſcientem, & ignorantem. Et nota, ꝙ dixit appellatione ſecuta, ſi non admittatur exceptio: quia ſi primus impetrator corã ſecũdis excipit primas prævalere, & petit, ſi de hoc dubitetur, arbitros eligi, ſecundùm decre. ȝ. eo. paſtoralis, licet prima facie videretur hoc ſufficere, vt poſtea factum ſit irritum, cum ordo iuris fuerit omiſſus. 2. q. 6. §. item ſententia. ȝ. eo. cum dilecta, de offi. dele. venerabili, immò, qđ plus eſt, nec videatur neceſſe, ꝙ petatur procedi ſm illam formam, cum ſatis ſit, ꝙ ambigatur, nec decre. dicit, ꝙ peti debeat: tamen ſm Inn. & Comp. ſecurius, & iuſtius eſt dicere, ꝙ neceſſe ſit appellare, ſi non admittitur exceptio. licet enim contra tales literas poſſit excipi: iudices tamen iuriſdictionem habent per eas, vt probaui. Nõ obſtat ſm Comp. qđ dicitur de proceſſu omiſſo, qđ habet locum in ſubſtantialibus, puta litis conteſ. & ꝙ ſententia feratur in ſcriptis, & ſimilibus. Item ſi
7 pendente † ſuper hoc lite coram primis, an per ſecũdas primæ ſint reuocatæ, vel etiam non pendente. partes coram ſecundis iudicibus procedunt ſuper principali, primus impetrans literis, & quæſtioni de reuocatione renunciaſſe videtur, de officio delegati, c. gratũ, & c. inſinuánte, de re iudicata, inter, de teſtibus, cum veniſſet, ſm Inn. & Compo. Idem, ſecundùm Compo. ſi pendente, vel non pendente cõne coram ſecundis, partes procedent in principali coram primis, nec ſecundis contra primas aliquid opponit coram eis, valet proceſſus primorum, etiam ſi ſecundæ reuocabant primas: quia huiuſmodi reuocatio fiebat in fauorem partis eas impetrantis, cui potuit renũciare, de foro compe. ſi diligenti. Quædam alia notat hic Inno. quæ potius gloſſant decre. paſtoralis. ȝ. e. & ibi dicam ſuper. verſi. ſopiatur. De
8 hoc † etiam, & de proceſſu, qui fiet contra tertium, puta non parentem, dicam. ȝ. de officio dele. ex litteris, in gl. dicit Inno. [*Secundis literis*] hodie non atten
9 ditur † tempus impetrationis, ſed præſentationis. ȝ. de app. vt debitus, Inn. [*Exempta*] ipſo iure ſm Goſ.
10 ita, ꝙ proceſſus † primorum iudicum non valeret, licet non excipiatur de ſecundis contra primas, quali tercunq; notificetur de ſecundis, de officio dele. ex literis, in fi. dummodo expreſſa fiat mentio in ſecundis, de dolo, & contu. ex literis. Et ſit ratio, quia tunc patet de tali intentione principis ſm Bonagui. & facit. ȝ. de app. ſi duobus, [*Eadem*] i. ſecundę. [*De assensu*]
11 dicatur obtentum, quãdo † literis contradicitur, ꝓp quod quælibet pars habet vnum. & curia dat tertiũ dicam in Spe. de reſcrip. præſen. §. rõne quoq; defectus, ſuper ver. Item ꝙ non fit, aliàs non fuit. [*Alterutra*] ſecus, ſi vtraq;. Pe. & Fgi. [*Laborare.*] Si ergo nõ
12 vexat † aduerſarium per reſcriptum, ceſſat pœna, q̃ ſequitur. ad idem clem. e. tit. c. j. ver. ſi quis. Et qđ ibi
13 no. [*condemnari debet*] ꝓ quem † no. ȝ. e. c. vlti. gl. vltim.
14 ¶ Quarta † gl. §. ꝓtrarium ſoluit. & remittit. ¶ Quinta gl. ponit 7. caſus, quibus perditur a reſcriptũ aliàs
15 legitimum ¶ Pen. gl. q̃rit & ſoluit. ¶ In † tertia gl. ibi diuerſç. ponit caſum decre. imputari. ¶ In gl. pe. [*ibi, Si quis ex aliena*] vide de accuſationibus, veniens, ſup vltima gl. [*& ibi ex quacunque*] ſecunda lex eſt, & vide
16 de ap. ſi duobus, in 3. gl. ¶ In † gl. i. [*ibi, Cęptis*] per primas literas: aliàs aptius diceretur, ꝙ haberi locũ in nõ cęptis, vt ibi attendatur prioritas reſcriptorum. [*Et in ff.*] de hoc. ȝ. de ver. ſig. ex parte. 2. in vlt. gl. ¶ In gl. [*aliàs*] ȝ. ȝ. de oſſi. in fi. hic conſtat, quæ literæ ſunt primæ, ibi non dixerunt quidam, vbi non eſt ꝓſumptio † mutatæ voluntatis, oportet in ſecundis exꝓſſam fieri mentionem, vt per ſecundas deroget primis. ȝ. de off. dele. ex lris, Inn. ¶ In gl. ſic patet [*ibi, Ad*
18 *tempus*] & † in perpetuum, ſi excommunicatus erat impetrans tpe impertrationis. infrà. eo. c. i. li. 6. & tũc eſt exẽplum nullitatis. Et in fi. Idem ſm Hoſ. per relationẽ. infra de off. del. licet. Item per recuſationem, qđ dic de officio delegati, iudex li. 6. Item morte impetrantis, vel eius, contra quem impetratum eſt reſcriptum. infra eo. ſignificauit, qđ dic, vt ibi. Itẽ mor te delegati, ſi cõmiſſio facta ſit perſonæ, ẽt ſi plures eſſent delegati, dati tũ ſimpliciter. infra de off. del. c.
19 vno. Sed an hoc † caſu neceſſaria ſit exceptio, no. in
b fra de teſt. cum veniſſet, b in gloſ. 2. Petrus addebat quoidã caſus, gb. reſcriptũ eſt nullũ, vñ nõ ogruunt, cũ loquamur de legitimo, qđ ꝓdit. ¶ In gl. facta, in fi. ga eadẽ rõ. infra e. ſup lris, Hoſt. ¶ In glo. ſed in quo, in fi. Ala. Idẽ Inn. vñ dic, ꝙ factũ reꝓicit. Dicit Hoſt. ꝙ melius eſt dicere, ꝙ cõi aſſenſu ad curiã iuerãt, & reſcriptũ impetrauerãt, & expẽſas ſoluerãt de cõi, & in his coegit eũ laborare. Sed hæc lectura nõ placet ex quo valẽt primæ lrę, cũ ipſarũ expẽſæ ñ ſint ꝓditę.

ADDITIONES.

a ¶ Perdirur. Adde alios caſus enumeratos hiç per doc. maximè Ant. de Bu. hic in fi. & vide ȝ. per Io. An. hic.
b ¶ Veniſſet. Et per Bar. in l. & quia. ff. de iuriſd. om. iud.

SVMMARIVM.

1 *Ex diſiunctiuè narratis in reſcripto ſufficit impetranti alterum probare, vide nu. 7.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Verum. i. probatum.*
Falſum. i. non probatum.

4 *Succeſſio*

4 *Succeſſio in paterno beneficio, etiam in filio legitimo reprobatur*
5 *Beneficium, vel eccleſiam illicitè occupare dicitur indignus, & de occupantibus beneficia, remiſſ.*
6 *Aſtringere ſe non ad omnia probanda, cautela aduocatorum ſuperflua.*
7 *Falſitas diſiunctiuè narrata non vitiat reſcriptum.*
8 *Alternatiuè ſi teneor ad alterum duorum, & utrumque ſoluo per ignorantiam, cuius ſit electio de reſtituendo, debitoris, an creditoris, vide nu. 11. & 13.*
9 *Abiudicare, quid ſignificet.*
10 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, nu. 11. & ſeq.*
Electio, uel optio in alternatiuis, vel diſiũctis cuius ſit, ibi. n. 11.
12 *Similium cauſarum facta componunt, quæ in certis negotijs ſtatuta ſunt.*
13 *Additio gloſſarum.*
Alternatio affirmatiua à negatiua qualiter differat, vide, numero 8. & 11.

CAP. IIII.

1

Nter cæteras. Caſus † ex diſiũctiuè narratis in reſcripto ſufficit impetranti alterũ probare. Et eſt ꝓs huius ȝ. de re
2 iu. inter cęteras. Et patet † ꝙ ſunt duę partes, conſultatio, & reſponſio ſecũda ibi, huic igitur. Prima verò pars ponit primò quæſtionem, ſecundò ipſius declarationem, ibi, puta. [*Si uerum*] † i. probatum. [*Falſum*] i. non probatum, Gof. [*Sacerdotio*] maximè ꝓ id qđ ſequit, Goff.
4 cũ ſucceſſio † immediate reprobetur ẽt in legitimo
5 de filiis ꝑsbi. ex tranſmiſſa. Hoſt. [*Illicitè*] puta † qa indignus, de electione, per inquiſitionẽ, vel quia ſe ingeſſit, de ꝑbendis, cum iã dudum, Hoſt. [*Occupauit*] de occupantibus beneficia dic hodie, vt ȝ. de ꝑbe. c. eum qui, li. 6. [*Eandem*] ſcilicet poſſeſſorẽ debeas ſpoliare, Inn. vel eccleſiã abiudicare, vt ſequitur. & ſup. Quæris, an ſufficiat alterũ probari, Ho. [*Iudici*] aliàs ſi iudici. aliàs, ꝙ ſi iudici, & tunc debes hre, abiudicare, & ſubau. eundem iudicem, vel ſic. reſpondemus, debere prælibatam eccleſiam abiudicari, [*Illi*] ſup. ex quo quodcunq; iſtorum &c. [*Quodcunque*] ergo
a ſm Abb. ſuperflua a eſt cautela † aduocatorum, qui
6 pluribus, quorũ quòdlibet per ſe ſufficit, in intẽtione narratis, ꝓteſtantur, ꝙ nõ aſtringunt ſe ad omnia
b probãda, b ſed ea tm̃ &c. Et per hoc. notat Eg. ꝙ fal-
7 ſitas † diſiunctiuè narrata non vitiat reſcriptum. Itẽ ꝙ vtile nõ vitiatur per inutile, [*Iſtorum*]. ſ. ꝙ fuerit fi-
c lius ꝓximi ſacerdotis. c vel ꝙ ad eccleſiam &c. Petr.
8 Quid ſi teneor † alternatiuè ad alterum duorũ, & vtrũq; ſoluo per ignorãtiã, quæro, cuius ſit electio de reſtituẽdo, vr ꝙ creditoris. ff. de cõd. inde. ſi non ſortem, ad finẽ. illa fuit ſnĩa Marcelli, quæ corrigit. C. eo. l. Sed ȝ. ff. e. l. planè, vbi creditoris eſt electio, non debitoris. Sed illud, quia erant duo rei debendi, qui ſe impedirent, ſi ipſorum eſſet electio, Vincen. [*Illi*]
9 ȝ quę ſunt lrę impetratæ [*Abiudicare*] i. † per ſnĩam auferri, Pe. i. ab eo. in aliũ iudicari, ſimile. ſ. eo. ex par
10 te, Hoſt. ¶ Penul. † gl. arguit, ꝙ in alternatiuis &c. alle. ꝛrium, & ſoluit. ¶ Vltima gl. notat de ſimilib. &c.
11 al. tres ꝯcordãtias. ¶ In 3. † gl. ibi. §. pe. vide. ſ. c. 2. ſup i. gl. [*& ibi l. pe.*] ſi alternatiuus debitor vtrũq; ꝑ ignorãtiã ſoluit, alterũ repetit, & ſibi dat electio. [*& ibi §. ul.*] ſi mulier rẽ æſtimatã dedit ĩ dotẽ, & ꝙenit rem, vel æſtõnem reſtitui, eliget maritus, niſi aliud ſit expreſſum [*& ibi ſi ita relictum*] quia plures ſunt tales leges, & §. ſi ita, aliàs vñ dicunt, dicit, ꝙ ſi teſtator ſic dixit. x. aut. xx. hæres dato, vel poſt annum, vel poſt biẽnium, eſt hæredis electio [*& ibi, Singulariter, aliàs generaliter*] ſequit, ſi ſeruus, vel alia res legat, electio legatarij eſt, niſi teſtator aliud dixerit [*& ibi. Mancipiorũ*] ſtatuit prætor terminum illi, cui legata eſt mancipiorum optio. infrą quem eligat [*& ibi, §. j.*] ſi teſtõr damnat hæredem dare Stichum, aut Pamphilum, quem elegerit, die, quo teſtm̃ recitabitur, ſi ea die nõ elegit legatarius eligat [*& ibi, Stichum, primo reſpon.*] ſi promittis ſtichum, aut Pamphilum, quem elegero, & alterum elegi, in cuius datione fuiſti in mora, & ille moritur, perinde eſt, ac ſi ille ſolus in obligatione fuiſſet, ſi non interuenit mora, viuẽs debetur [*& ibi, Idem rectè ait*] damnatus noxali poteſt dare ſeruum ꝓ noxa. quandiù iudicati conueniatur, poſt ſuſceptum iudicati iudiciũ non. ¶ In gl. vl. [*ibi leges*]
12 i. quæ in certis † negocijs ſtatuta ſunt ſimilium cauſarum facta cõponunt [*& ibi, non Poſſunt*] omnes iuris articuli ſigillatim lege comprehendi non poſſunt, & ideò de ſimilibus ad ſimilia &c. ¶ In gl. ar. ꝙ
13 ibi, ſub † alternatione d affirmatiua, in negatiua eni
d requiritur alterum non fieri. i. neutrum fieri. ff. de
e verb. obligationibus, ſi quis ita, e in fi. [*& ibi vera*] Regulariter. ȝ. de reg. iur. in alternatiuis, li. 6. [*& ibi in mora*] facit de conſu. c. vlti. li. 6. & de præben. ſi pluribus, in fi. Item fallit in alternatiuis, in quibus ſeruatur ordo ſcripturæ, ȝ. de præbendis, mandato, in fi. li. 6. 3. di. metropolitano, & qđ ibi no. ¶ In gl. vlt. in fi. & de ſtatu mon. ſuper quodam. de confirmatione vtili, vel inutili, cum dilecta, de præben. cum ſm Hoſti.

ADDITIONES.

a ¶ Superflua. Quam tñ Hoſ. dixit vtilem. ȝ. de ꝓba. in c. licet, & Bar. in l. diuus. ff. de re iud. Adde d. Abb. in c. ex parte, in 3. col. eodem tit.
b ¶ Probanda. Et an poſitio alternatiua admittatur, vide infra in c. ex parte, ꝙ Io. An. in gl. no. & in ſpec. de poſi. §. 7. ver. 11. ad fi. & ver. xx. adde ad hoc doct. in c. tertio loco &c. de ꝓba. & D. Ang. in l. pro hærede, in prima col. in ver. in ea gl. ibi allegãdo Bal. qui dicebat, poſitionem alternatiuam admittendam, & eo dem modo rñionem, quã opi. Bul. Ange. ibi vr̃ improbare ad ducẽdo multa iura, & inter alia dictũ Sp. ſ. all. in §. 6. & §. 7. tñ Ang. ibi vr̃ opin. Bul. & ipſius Ange. reducere ad concordiam hoc mõ, videlicet, ꝙ opi. Bul. procedat, vbi non intereſt eo, ꝙ quodliber extremorum alternatiuæ produc. effectũ, tunc procedit practica Bul. & eſt not. vide ibi Ang. cui addas notabile dictum domini Bal. in c. j. an agna. vel filius, in 4. col. in ver. ſi tñ fieret poſitio. §. j. qui dicit allegando multa iura, & Barto. & Io. An. in c. literas de præſump. ꝙ poſitiones, & articuli debẽt cõcludere ſpecificè & formaliter, aliàs dicitur poſitio indiſcreta, & non concludens, vide ibi Bal. ȝ. de reſcr. Adde primis dictis ſupra. d. Inn. in c. ex parte, el 2. de reſcriptis. qui no. dicit al legando multa iura in d. c. in vlti. col. in ver. negligentia, vbi dicit no. ar. ꝙ cum facis poſitiones, vel articulos ſub diſiunctione, qđ dicit eſſe verum in facto alieno, vbi probabilis eſt ignorantia, quam doctrinam. d. Inn. approbat, & ſequit Io. And. in nouella in d. c. ex parte, in j. col. in ver. dolo, vel negligẽtia &c. & quando poſitio, & reſponſio alternatiua procedat, aliter ꝓcedit qñ in qualibet alternatiua certificatur intentio ponẽtis, no. gl. mag. in l. cogi. ff. de peti. hære. & ibi ꝓ Bar. & Doc. & maxi. d. Abb. & an poſitio alternatiua poſſit peri, vt ſeperet. vide d. Cyn. in præalle. l. cogi, in §. j. qui allegat bonum text. in l. hęres, & l. ſe. ff. de peti. hære. & in l. Gallus. §. quidam, & §. & qđ ſi tm̃, de libe. & poſthu. & de intellectu. d. l. cogi, vide. d. Alex. in addi. ad Bar. in d. l. cogi. in prin. qui alle. Inn. in c. ſi diligenti, in fi. de præſc. & dat plures limitationes, quas videaris, vt oia hẽas, licèt ad alium finem, & ut ẽt hẽas totam materiam alternatiuæ digeſtam, & qñ vna hre non poſſet, altera ceſſet, & inter plus & minus forma, an faciat vtrunque eſſe in obligatione, & an ſufficiat vnum eſſet verum, & in alternatiuè promiſſis an vnum præciſè peti poſſit, & qđ in alternatiuè citatis, & qđ in eo, qui alternatiuè eſt debitor, & quid in alternatiuè recipiẽte, vide no. in Bertachino impreſſo Mediolani, in ver. alternatio, & ſe. verſiculis, vbi vltra allegata. ſ. quæ faciunt ad ea; etiam inuenies plures remiſſiones, & quando ponatur diſiunctiuè & copulatiuè, vide Abb. hic qui dicit de pluribus dictionibus alternatiuis vltra alios doct. hic, & quomodo intelligantur in fauorabilibus, & pœnalibus, & no. vide Abb. vbi ſupra.
c ¶ Sacerdotis. Et narrat hic Pan. in j. no. de natiuitate Ioan. An. fuit enim filius ſacerdotis, ſed genitus ante ſacerdotium, an autem fuerit legitimus, non apparet.
d ¶ Alternatione. Item nota. ꝙ ad hoc, vt dictio, aut, ſit alternatiua requiritur, ꝙ proferatur ſub una conceptione verborum. l. ſi quis ſeruum. §. Seia, de leg. 2. & ibi Bal.
e ¶ Si quis ita. Adde, d. Ale. de Imo, in l. ſi ſeruus vetante, cum l. ſe. quæ eſt. d. l. ſi quis ita, qui ponit multas concor. ad opi. Ioan.

And.

An.vbi ipsum alle,hic in isto,c.inter cæteras, q̃ dicta domini Alex.adde supra alle,& quæ dixi modo, supra allegaui Bertachinum in d.ver.alternatio,cum seq.ver.in glossi.& an positio alternatiua &c.qui d.Alex.etiam ponit,vbi supra plures fallen. quas per te vide, postquam hic recollecta habes omnia vltra fal,Io.An.hic.

SVMMARIVM.

1 *Rescripto papæ debet is, ad quem dirigitur parere, aut iustam causam ostendere, quare non paret.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Infamia non irrogatur per aspera uerba iudicis, & quando, & numero 5.*
4 *Comminatio iudicis non facit cum suspectum.*
6 *Pro facto habetur, quando non stat per mandatarium, quin fiat.*
7 *Epilogus, suffragium glossarum, & nu.8.*
Per importunitatem, quæ fiunt, non ualent.
Ratio quorum non fit reddenda, §.1.& nu.9.
9 *Supplementum glossæ.*
10 *Legis, Nemo.C.de sent.& interlo.om.iud.intellectus.*

CAP. V.

1 SI quando. Ca.† Is, ad quem re
2 scriptum papæ diri
gitur, debet illi parere, aut iustã cãm ostendere, quare nõ paret, dicit Host. tria † continet litteram exasperãtem, benignam rũsionem.tolerantiam patientem.Melius dic,q̃ ponit dictum, q̃d alternatiuè declarat,& secundæ alternatiuæ causam reddit. Exasperare,quia per aspera † verba iudicis non irroga
3 tur infamia,ar.hic.C.quibus ex causis infa.irr.l. verbũ: quia nec omnis vox iudicis &c.j. de præsumpt. afferre,cum suis concor. hoc, si sine cãæ cognitione verbum proferat:pudor tñ oneratur.ff.de his, q no.
4 infa.l.ob hæc verba,& ar.q̃ licet iudex † commineꝰ, non propter hæc recusabitur vt suspectus, ad idem
5 iura, quæ allegat glo. Si autem cum † causæ cognitione interloquendo,irrogat infamiam.ff.de pœnis, si præter j.de ap.cum cessante,ſm Goff.& Host.[*non possis*] de iure, vel de facto.j.c.sciscitatus,vel.i.nõ de
6 beas.[*Rationabilem*] hic not.antiqui, haberi † pro facto, qñ non stat per mandatarium, quominus fiat, tractantes de his,q̃ no,de re.iu.cum stat per eum, & C.de insti.& substi.l.j.[*Praua*] maximè,quia idem,si
7 vera,dummodo reddatur rõ,Ala. ¶Secunda † gl.arguit,allegat tria iura in contrarium, & soluit. ¶In
8 † 3.gl. [*ibi, Si primatus*] si coactus a populo manumissi seruum, ille non est liber.¶In ead. gloss. [*Sed interdum*] considerat iudex qua ratione fit facta funeris expensa. [*& ibi, Non omnium*]sequitur,q̃ à maioribus iunt constituta,ratio reddi potest.¶In gl.quandoq; [*ibi,cum in iuuentute*]& j.eo.c.vl.li.6.¶In gl.Ar.est,[*ibi Item solam*] q̃d verum est, si interrogetur de causa, vt ibi no.Io.& Ber.j.de testibus. cum cãm, & dic, vt ibi dicam, Accur.C.de testibus.l.3. [*& ibi, De Tyriis*]&
9 de pe,di.4.si ex bono. [*Et in fi.*] in secretis † diuini iudicii,vel his,quæ a principum voluntate dependẽt, non est reddenda ratio,vt in contrarijs. In his, quæ ingenio,vel naturali ratione procedunt, debet reddi ratio, vt hic, Vnde si quæratur, quare res aliena vsucapitur,dic,ne dominia rerum sint in incerto.ff. de vsucap.l.j.Si quæratur quare triennio? dic, q̃ ita placuit principi,vt l.non omnium,sic enim poterat plus,minusue statuere,Host.¶In gl.vlt.[*& ibi, Nemo*]
10 dicit Host.q̃ lex † ista intelligitur, cũ ipse imperator non respondet,secundùm eius proceres. ſm Accu. ibi in j.gl.concor.B.& Phy.hic,& Vin. [*& ibi, Non plures*] de quo dic,vt j.de cognatione spirituali.c.vlt,in princip,libro sexto.

SVMMARIVM.

1 *Cistercienses per rescriptum, in quo non fit mentio de eorum ordine conueniri non possunt, & nu.12.& quo casu, nu.2.& quando de priuilegio eorum etiam mẽtio facienda.n.3.& 6.*
& sic seruatur in curia,nu.4.Ratio, cur mentio facienda, nu.10.& 11.
5 *Religiosorum alij alijs fauorabilibus.*
7 *Epilogus,suffragium glossarum,& nu.8.*
Generi per speciem derogatur,& nu.9.
9 *Additio siue supplementum glossæ.*
Priuilegio per litteras speciales non derogatur non facta eius mentione,§.1.& nu.10.& 11.

CAP. VI.

1 VM ordinem. Casus†Cister
a cienses a per
rescriptum,quo non fit mentio de ordine suo.conueniri non possunt,diui
2 sione non eget specialiter.Et † singulariter,non enim loquitur de indulto iuris communis: vel cum per priuilegium concedit
3 id,q̃d de iure competebat ſm Vin. [*Indulsit*] aut † literæ de iure communi impetrantur contra Cistercienses super his,sup quibus sunt priuilegiati, & tũc sufficit,q̃ fiat mentio de ordine:aut impetrantur literæ,vel indulgentiæ contra priuilegium, q̃d habẽt, & tunc de priuilegio mentio fieri debet.j. de re iud.
4 inter monasterium,& no.s.eo.c.j.Compost.idẽ Hostien.qui subau. maximè,dicit etiam sic † seruari in curia,q̃ litera impetrata contra Cistercienses, nõ facta mentione de ordine eorum non valeat,.
5 religiosorum †.n.alij alijs fauorabiliores,sed ad id,q̃d dictũ est non esse necesse fieri mentionem de priuilegio,
6 obijcitur.† j.eo.constitutus.Si enim nõ valẽt ibi literæ,in quibus non fuit facta mentio de statuto, ergo non valebunt literæ,in quibus non fit mẽtio de priuilegio,sed illud in literis gratiæ.Secus in literis iustiæ,secundùm Inn.[*Ordinis*] nõ dixit priuilegiorum.
7 ¶Prima † glo. respon. per quæstiones, quid si sub re
8 non priuilegiata &c.¶Secunda glo.dat simile, prorogat,obijcit,& soluit.¶In † gl.2. [*ibi,in Toto*] sequit iure generi per speciem derogatur, & illud potentissimum habetur,q̃d ad speciẽ directum est. ¶In gl.j.
9 [*ibi,Aliud*] non † est aliud, imò hoc est priuilegium q̃d ponit hæc decre. [*& ibi, Mentionem*] Idem Innoc. ¶In gl.1.ibi [*Generalibus*] secundùm veram lecturã,
10 de qua supra gl.proxima,cum hoc priuilegium † de
b tur contra singularia rescripta, b per illa tolli nõ potest,ipsius mentione non facta aliàs esset inutile[*ibi contra priuilegium*] secundùm T.rationem quære.25. q.2.in fine summæ,dicebat Inno. q̃ suppressio veritatis hoc inducebat: quæ si fuisset expressa, non habuisset lireras. Sed hoc sibi non placet: quia potuisset literas de iustitia habuisse, vt si diceretur priuilegio tacitè,vel expresè renunciatum, de decimis, ex multiplici,de priuilegiis,accedentibus.dicit Comp.
11 hoc † priuilegium,licet sit generale, continet tamẽ omnia sub generalitate contenta,s.omnia monasteria eiusdem ordinis.item simul omnes literas remouet,quæ contra priuilegium fuerint impetratæ. Vñ non valet speciale, si de ipso non facit mentionem,
12 vt dixi.s.c.j.[*& ibi,allegantur*] si non fit† mentio de ordine,non tenẽtur venire citati, & si feratur sentẽtia in eos,non valet,ad hoc de præben.c.vlt.secundùm Host.Et in fi.secundùm.T.Idem videtur velle Inno. de hoc.3.q.2.si episcopus, & infra de accusationib. veniens, in vltima gl.

ADDITIONES.

a Cistercienſis. Religio cæpta est anno Domini 1098. & primũ eius cœnobium fundatum tunc pontificatus Vrbani ſecundi an. 12.teste Eusebio de tempo.

b ¶Rescripta.Et sic quia illud priuilegium dabat formam singularibus rescriptis,ut non valerent,nisi facerent mentionem de eo.Et si etiam habebant clausulam derogatoriam,merito non valent rescripta,ar.etiam.j.eo.c,nonnulli,&,j.de æta,& qua, c.eam te,vide scripta supra eo,c.j.in apostilla,an & quando, cum addi.ibi.

SVM.

SVMMARIVM.

1 *Vacante sede si papa scribat capitulo,vt præbendam conferant episcopus ibi creatus mandatum adimplere tenetur.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Episcopus non dicitur promotus ante consecrationem.*
4 *Ecclesiæ uariæ significationes,remiss.*
5 *Præcepti appellatione comprenduntur literæ monitoriæ,& præceptoriæ.*
6 *Verbi in duo resolutio.*
7 *Ratio,quare capitulum non potuit exequi mandatum papæ, & numero 8.*
8 *Potestas eius,cui mandatur in defectum alicuius exequendum cessat,succedẽte eo, in cuius defectum scribebatur,& nu.9. secus,si iurisdictio mandetur, & ratio diuersitatis quæ,nu.10,11.& 12.*
10 *Contra vicesgerentem iurisdictio data,contra dominum non est extendenda,secus si mandatum fiat vicegerenti, quia arctat dominum,num.11.& ratio nu.12.*
12 *Iurisdictio data restringitur.*
Mandatum non.
13 *Capitulum,& Episcopus an digni redargutione papæ.*
14 *Per literas papales ut quis recipiatur in canonicum,& ei præbenda conferatur,nullum ius quæritur in beneficio,& quid mandat papa per eas,quæ scriptæ extranco non valent, nisi ex certa scientia, numero.15.& qualiter id intelligatur. numero.16.*
17 *Dignitatem quis habere potest in vna ecclesia cum canonia,& præbenda.*
18 *Mutatio status non liberat quem ab eo, ad quod tenebatur.*
19 *Inter indignari, & dedignari differentia,remiss.*
20 *Lectio antiqua decurtata.*
21 *Epilogus,supplementum glossarum.nu.22.& nu.seq.*
23 *Decretalis hæc an loquatur de gratia.*
24 *Capitulum succedit in iurisdictione sede Vacante episcopo,nisi in casu.nu.27.*
25 *Episcopus tenetur adimplere mandatum factum canonicis sede vacante vt successor:secus,si scriberetur ad capitulum,cum esset ibi episcopus,nu.26.*
Mandatum factum capitulo, vel singularibus de capitulo, vel episcopo,aut extraneo à papa,quis exequi debeat,nu.24.25 26.27.28.29.30.
30 *Capitulo si quid mandetur, singuli non possunt exequi, & ad hoc compelli non debent, nu.32.secus si tanquam singularibus dirigatur, numer.29.si capitulum nollet conuenire,quid iuris,33.*
31 *Electio pertinet ad ius.*
Receptio ad factum.
34 *Vniuersalis infert particularia.*
35 *Data auctentici in citatione iudices debent apponere.*
36 *Delegatus iurisdictionem fortitur à datæ tempore, licet illam non exerceat ante receptionem.*

CAP. VII.

1 AM te. Casus.† Si vacante sede
2 papa scribat capitulo,
vt præbendam cõferant, eps ibi creatus mãdatum adimplere tenetur dicebat Host.v. continet † mandatum excusationem,cauillationem,reprehensionem,& antipophoram [*Promotionem*] p hanc literam,& illam.quæ est in fi.no.Fran. ante cõsecra
3 tionem † episcopum non dici promotum,all.40.di, sicut.j.de electione transmissam [*Meminimus*] 23. d. præterea.[*Ecclesiæ*]aliàs capitulo ecclesiæ, varias si
4 gnificationes † ecclesiæ ponit hic Fran.de quibus.j. ne præla. vi.su.c. fi.& de verb. sig. cum clerici,[*Commissæ nunc*] tunc enim erat de capitulo, vt sequitur, vel secundùm Fran. etiam tunc erat electus, sed nõ
5 consecratus,vt in fi:[*Et præceptum*] i,literas † monitorias, & præceptorias,secundùm Egi.& Fran. [*Fidem*
6 *Christi*] .i.baptismum,vel propriè, & dic susceptit.† i. susceptisse præsumitur,Host.[*Ipsi uerò*].f.decanus, & capitulum [*Ad te*] solum; aliter sede vacante parere potuisset.j.ne sede vacãte.c.vno, li.6.[*Non potuerunt*]
7 obijcit † Host.aut papa scripsit eis, vt illis, qui potestatem habebant de consuetudine,& huic contradi
a cit hæc litera: a aut tanquam illis, qui in collatione successerant,& sic contrà,ne sede vacante.c.2.aut tã quam executoribus,& sic contra j. de officio deleg, sanè,& c.pastoralis.§.quia verò.Sol.dic, non potuerunt,sicut eis videbatur,vel sic excusabant se,& malè, nec super hoc tamen statuitur hic ius, sed tantũ super excusatione episcopi,vtrum bona fuisset,& dicitur q̃ non. Vel dic secundùm Innocen.Compo. &
8 Abb.q̃ ex quo in † defectũ episcopi scribebatur capitulo,creato episcopo,cessat potestas capituli,& redit ad episcopum,q̃d hic dicunt expressum,& habet hoc locum,etiam si de alia ecclesia episcopus eligab tur.Imò b refert Inno.quosdam idem tenere, quando in defectum episcopi scriberetur extraneo,debet
9 enim in his mandatis † subintelligi, si res in eodem statu permanserit vsq; ad collationem. ff. si ex nox. ca.l.j.per quod dicebat Abb.si præpositus Magaloñ. vacante sacristia Magalo.quam ipse de consuetudine tenet,cum vacat,reciperet mandatum papæ sup re aliqua sacristiæ exequenda,si mandato non completo ordinaretur sacrista, ad sacristam, nõ ad p̃positum spectaret id exequi,secundùm quæ paret,q̃ episcopus tenebatur hoc mandatum exequi, vt etiã dicam super gl.cum in collatione, vel mandato succedat.j.de concess.præben.quoniam,in auct.vt nulli iudi.§.& hoc quoque,& §.fe.ar.ff.de condi.inde.l.filiæ.ff.de adimẽ.leg.l,annua.§.a Titia.j.de vsuris, tua Sed cõtra de ali.iudi.mu,ca.fac.c.j.vbi innuitur,q̃ si ille,contra quem literæ impetrantur, possessionem, super qua impetrans eum cõuenire nolebat,in aliũ transferat,ille non conuenitur, nisi malitia eius interuenerit.Episcopus ergo per literas capitulo directas non conuenitur,cum in malitia non fuerit. Præterea rescripta non extenduntur ad multos nec ad alios.j.e.cum in multis,de off.del.P.&.G.Respõdeo
10 secundùm Inno.& Compo.& Abb.iurisdictio † cõtra vices gerentem data, contra dominum non est extendenda,cum sit restringenda,vt dixi.Vnde non procedet delegatus datus contra vices gerentem q̃tra episcopum,nisi forte lis fuisset contestata.de successore dicam de officio dele.quoniam Abbas.Man
11 datum † verò factum vices gerenti arctat successorẽ vel dominum.Et est diuersitatis ratio: quia iurisdi
12 ctio † data restringitur, mandatum non:imò quandocũque subditus potest, debet obedire, nec debet obedientia restringi.8.q.j.sciendum.11.q.2.si dominus,& c.qui resistit,& c.quid ergo.& facit in auctẽ. iusiu.q̃d à mori.præ.j.respon.& j.§. colla.5. Mandac tum c quia expressim non scribebatur episcopo,sed decano,& capitulo. [*Deberes*] oppono : aut papa
13 † contulit ius in hac præbenda,aut non:si contulit, malè facit redarguendo episcopum:quia episcopus ad quem pertinet collatio,bene facit,si de nouo nõ confert.sufficit enim collatio papæ: imò illi faceret iniuriam.Sed capitulum est redarguendum non recipiendo illum, sed sine alio mandato episcopi. Si papa non contulit, adhuc iniustè redarguit, cum literæ non valerent: quibus mandabatur in canonicum recipi,qui non erat canonicus, & qui canonid cus per eos fieri non poterat, cum ad eos d non spec
14 taret collatio.dicit Innocen. quòd per literas † nullum ius est quæsitum illi in beneficio: sed canonici auctoritate literarum poterunt illi conferre ius Intendit enim papa per tales formas, quòd non solùm,quæ facti sunt, conferant,sed etiam quę sunt iu

ris,& sic

ris, & sic dicit papam quotidie facere. Non tamen
15 credit, quòd si papa scriberet penitus † extraneo, ꝙ
reciperet aliquem in fratrem alicuius ecclesiæ, in
qua ius recipiendi non habet, quòd valeant tales lite-
ræ, nisi expreſsè sciretur, ꝙ papa sicut extraneo scri
beret ex certa scientia, ad hoc. ſ. eo. cum aliquibus, li
bro 6. Si ergo dicas, quare canonici creato episcopo
ipsum non receperunt, dixi supra super ver. Non po
16 tuerunt. Vnde dicebat Boati, aut Papa † scribit ali-
cui, vt executori, ꝙ beneficium conferat, quo casu
confert, licet aliter ad eum non spectet collatio: aut
vt collatori ei, qui collator est, & tunc planum: aut
vt collatori ei, qui non est collator, quo casu is, cui
scribitur, conferre non potest, nisi papa scripserit ex
certa scientia. [*Datam literarum*] & mentem papæ,
secundùm Inno. & Hostien. Archi. ergo potest quis
17 † habere dignitatem canonicam, & præbendam in
vna ecclesia, de consuetu. c. j. lib. 6. Et ad intellectum
huius literæ vide, quod dicam. ſ. de his, quę fi. a præ-
la. tua, in prin. [*Adhuc*] no. per hoc Gof. ꝙ mutatio,
18 † status non liberat aliquem ab eo, ad quod teneba
tur, allegat iura pro, & contra, quæ ponam de obli.
c ad ratioci. [c] c. vnò, super ver. ratiociniis. [*Dedignari*]
19 differentiam inter † indignari, & dedignari quære
20 in textu, & gl. 45. di. verè. [*Non debes*] hic dicitur † de
antiqua, ꝙ mandabat illum in canonicum recipi, &
sibi stallum in choro, & locum in capitulo assigna-
21 ri, Egi. ¶ Tertia † gl. respon. per quęstionem, an tene
retur episcopus &c. & dupliciter soluit. ¶ Quarta
glo. arguit, cui dat simile, contra quod allegat con-
trarium: secùdò arguit, & determinat: tertiò arguit,
& allegat contrarium. ¶ Penul. gl. arguit, datam attẽ
di & c. allegat duo iura. In contrarium alle. & remit-
tit. secundò arguit, ꝙ dies edi debet & c. alle. tria iura
22 in contrarium alleg. duo, & soluit. ¶ In † gl. 2. [*ibi de-*
f *bent*] [f] secundùm Inn. ¶ In gl. per literas [*ibi, Honestatem*]
23 Vnde, vt Inn. refert, forte de gratia loquitur de-
cre. & de data † dicit papa vt noter causas motiuas,
nõ necessarias, quare cogere debeat episcopum ad
conferendum illi præbendam [*& ibi, Conferre*] alia le
ctura sumitur ex dicto Goffr. Phil. Inno. Hostien. &
24 Compo. f. ꝙ licet capitulum † non succedat episco-
po in collatione præbendarum: tamen succedit in
iurisdictione, & ideo commodius alteri, quàm capi
tulo papa scribere non potuit, maximè propter cõ-
iunctionem, quam habent in collatione præbendæ
episcopus conferendo, capitulum recipiendo, sicut
25 igitur omnibus canonicis † mortuis successores eo
rum mandatum eis adimplere tenentur, sic etiam
tenetur episcopus eis in episcopali inrisdictione suc
cedens, secundùm quæ teneretur etiam extraneus,
qui non de capitulo fuisset electus. ¶ Si verò ibi es-
26 set † episcopus, & scriberetur capitulo, non plus te-
neretur episcopus per illas literas adimplere man-
datum, quàm si dirigentur extraneo. Item si scribe-
27 retur episcopo, & moreretur † ante præsentationẽ
literarum, per illas literas non deberet illum recipe-
re, secundùm Inn. secus forte secundùm Compo. si
post præsentationẽ moreretur episcopus: quia tunc
cum capitulum sit successor episcopi, prosequetur
factum inchoatum, ad hoc. ſ. eo. literis. ¶ In gl. Ar. ꝙ
28 [*ibi, Solus*] vnde si † familiari præcipitur, ꝙ portet
sal: omnes currere debent, qđ est contra prouincia-
les, secundùm Host. [*& ibi, Fallacijs*] ibi. Soluitur [*&*
ibi, Abbas] habita distinctione, an fuerit expressum
proprium nomen, vel non, vt ibi Phili. [*& ibi, Manda-*
tum] hoc non placet Innoc. & Compostę. nisi dirigā-
29 tur † mandatum tanquam singularibus, quale est
mandatum de recipiendo inuestitum à papa, vel eo
cui papa contulerat: quilibet tamen teneretur reci
pere, etiam si capitulum contradicat. Item Bona. &
Gui. facit de immu. eccl. decet, ver. & ꝙ, lib. 6. Secus,
30 si mandaret † capitulo, ꝙ eligeret: quia tunc quili-
bet non eliget, cum tamen ex tali electione ius non
quæratur, nec debeat sic fieri, de elec. quia propter,
& c. in genesi. 63. di. c. j. & 2. Et quia tunc potius offi-
g cium monentis q̃ facientis accepit, arg. ff. [g] quando
31 ap. sit l. j. §. solent. Item electio † pertinet ad ius, rece
ptio ad factum, Inn. Vnde reprehendit Compo. exe-
32 cutores, † qui compellunt canonicos, quos in curia
inueniunt, ad recipiendum illum, cui papa non cõ-
tulit canoniam, sed mandat cõferri per capitulum.
33 Si verò capitulum † ad hoc nollet conuenire, vide
no. de concess. præben. si capitulo, lib. 6. Ad huius gl.
materiam vide, qđ dicam de postu. præla. bonæ. 2. su
per gl. dicit, de sen. excommu. Romana. §. vniuersita
34 tem, lib. 6. [*Et in fi.*] dixit Host. illud † in proprietate,
istud in mãdato. nam omnibus dictum, vni dictum
quia vniuersalis infert particularia. ſ. de maio. & ob.
solitæ, ver. nos autẽ. ¶ In gl. Ad hoc, [*ibi, si Aliquando*]
ad idem. ſ. eo. si eo tempore, li. 6. & in clem. eo. ti. litera-
35 ras. [*& ibi, Dies*] arguit Host. contra † iudices, qui non
apponunt daram autentici in citatione, de dila. præ
36 terea. Item ꝙ à tempore † datæ sortitur delegatus
iurisdictionem, licet illam non exerceat ante rece-
ptionem. de app. super. c. 2. ſ. eo. pastoralis. ¶ In gl. vl.
in fi. & æstimandus erat iste dignus fauore. 23. qu̇es.
7. ꝙ autem, & c. quemadmodum, & quæ. 4. ipsa pie
tas, secundùm Gof. & Hostien.

ADDITIONES.

a ¶ Litera ibi, donatio præbendarum ad te expectabat.
b ¶ Imò, vide etiam, qđ not. infra super gl. super literis.
c ¶ Mandatum. No. verba præceptiua directa in alicuius fauorẽ
sapere consilium, & non mandatum, ita Bal. in l. scisitatus. ſ.
eo. & colum. secunda, vide etiam Decium, & alios in l. age. C.
de transactio.
d ¶ Eos. vide ad materiam huius gloss. Ioan. Andre. in cap, super
eo. ſ. de offi. dele. in gl. commune verbum.
e ¶ Ratioci. Et per Bar. in l. j. ff. de penis, & in l. pe. ff. de iurisdic.
omnium iudicum, & in l. final. ff. si ex noxa. causa aga.
f ¶ Debent. Vide Ioann. And. supra de constitutio. c. cum M. Fe-
rarien. super gl. hoc videbatur.
g ¶ Ar. ff. Et sic not. cum aliquis tenetur aliquid facere infra tem
pus certum, si infra id non facit, eo ipso in negligentia præsu-
mitur. Bald.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum ad beneficia impetratum, in quo tacetur dignitas*
impetrantis, non valet, de cuius temporis dignitate, nu. 8. et
de quibus beneficijs intelligatur, nu. 2. & 3. & 7.
Diuisio decretalis.
3 *Nomen proprium, & dignitatis in impetrando beneficio non*
supprimendum, neque mutandum.
Nobilitatis, vel diuitiarum in impetratione beneficiorum an fa
cienda mentio.
5 *Ecclesiæ pro pauperibus clericis in eis sumuntur.*
6 *Inquietare quid significet.*
7 *Auctor pro impetratore.*
Supprimit, pro tacet. ibid.
9 *Epilogus, suffragium, supplementum glossarum. nu. 10. & 11.*
Neutrum melius est iuuare, quàm alterum lædere.

a 1 ADaures. [a] Casus † Non valet
rescriptum ad benefi
2 ciũ impetratũ, in quo tacetur digni-
tas impetrãtis. cõis diu. 2. ibi ꝙsultati
oni [*Minorib.*] maximè. Inn. vel † ma
iorib. ſ. e. cũ adeo, & c. si ꝙnẽte, Ho
sti. cũ hęc sit maior fraus, de elec. dudũ. 2. Compos.
3 [*Beneficijs*] obtinendis, vel iam † obtentis per dispen
sationem retinendis. ſ. de præbend. non potest. i. re-
spon. li. 6. [*Nomen*] idem de proprio, vel si mutaue
4 rit. ſ. c. fi. [*Dignitatis*] vel † nobilitatis, vel diuitiarum.
ſ. de

ſ. de officio. dele. significantibus. Hosti. hoc quò ad
hunc casum non credo: sed bene dico idem in quo
libet beneficio. ſ. de præb. si motu, libr. 6. [*Clericos*] i.
5 ecclesias † in quibus sunt pauperes clerici. Inn. [*In-*
6 *quietent*] i. inquietando † occupent loca, quæ illi te-
nere debent. ſ. de præbendis, quia in tantum, vel q̃
possident, de cleri. non resid. conquerente. vel. i. ag-
grauent, cũ ad præbendas recipiendi non sint vltra
q̃ patiant facultates ecclesiæ, de insti. ſ. j. [*Literas*] su
per beneficiis impetratas. Gof. in sua q̃ne. 29. quia
7 si decanus † impetrans literas super vsuris, taceret
b decanatum, non nocet. ſ. capit. super literis, [b] Abb.
c [*Auctor*] i. impetrator. [*Supprimit*] i. tacet [c] Abb. [*Di-*
8 *gnitatis*] quã habebat tempore † datæ, licet tempo-
re, quo literis vtitur, eam hr̃e cessauerit, ſm Vin. ad
hoc. ſ. c. proxim. & ſ. eo. si eo tempore, li. 6. qđ etiam
verum intelligas de illo, qui non ignorabat se digni
tatem habere: aliter dic, vt ſ. c. gratia, li. 6. Si verò tẽ
pore, quo literis vtitur, hẽt dignitatem, quam prius
non habebat, dic, vt ſ. de præb. si pauper, lib. 6. in tex
tu, & gl. & in cle. e. ti. gratiæ. De his in Spe. de rescrip.
præsẽn. §. ratione autem impetrantis, versic. quid si
impetrator, & duobus. versi. seq. quos posuerat hic
9 Vin. ¶ Vlt. † glo. quærit, & remittit. ¶ In gl. 2. ibi. [§.
Merito] vide de verb. sig. c. olim, super vlti. gl. & §.
se. Vide, vt lite pen. c. j. super vlti. gl. ¶ In gl. pe. [*ibi. l.*
10 *1. §. 1.*] loquitur † de uenditore, qui celauit rei ven
ditæ seruitutem, quam ignorabat emptor. ¶ In glo.
11 j. [*in fi.*] idem † no. ſ. eo. nonnulli, in fi. penul. gl. ¶ In
gl. 2. [*ibi, Grauiter*] Melius est enim neutrum iuua-
re, quàm alterum lædere. 14. q. 5. deniq;. 22. q. 2. pri-
mum, de donat. apostolicę, ibi, quia tunc, Host. ¶ In
gl. 3. [*in fi.*] & ſ. de cor. viti. exposuisti. Hostien.

ADDITIONES.

a ¶ Ad aures. Hic not. Vinc. Quòd si impetrans literas de be-
neficio obtinendo, dignitatem habet tempore datæ, vel impe
trationis literarum, sed ante ipsarum præsentationem ipsum
amittit, vel renunciat, quòd non valẽt literæ: quia tempus da-
tæ considerari debet in tali casu, siue quòd elidi possunt ip-
sæ literæ. item nc. ꝙ si tempore pñtationis dignitatem, & nõ
tpe datæ obtinebat, ꝙ hæ pñt elidi. & hoc idẽ dicit hic Cõp.
ꝙ licet ab initio rescriptũ fuerit canonicũ pdit effectum. Bal.
b ¶ Super literis. Vbi plenè, de hac materia no. hic Compost. in
glo. quæ incipit, hic primo, vbi uideas, hæc n. sententia ibi ap-
probatur etiam per Egi. quæ etiã est hic sententia Io. An. Bal.
c ¶ Tacet. Vide Old. cons. 212. inci. ad quæstionem, ad fi. & vide
Bal. in l. præscriptione. C. si contra ius, vel vtili. pub. & vide Fe
ly. in c. postulasti, ad fi. 3. col. ſ. cod.

SVMMARIVM.

1 *Contra Rescriptum reus excipit, quòd de suo mentionem non fa*
cit, nisi dolo, vel negligentia non fuerit vsus eo: secus ex cau
sa, numero 2. & 3.
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Protestõ non est necessaria impedito uti rescripto aliqua ex cã.*
4 *Epilogus, suffragiũ, & Supplementũ glossarũ, nu. 4. 5. & nu. se.*
Dolum ex perspicuis iudiciis probari conuenit.
Negligentia præsumit ex temporis cursu.
7 *Rescripta perpetua, nisi ipsis terminus assignaretur, & num. 5.*
8 *Exceptio & replicatio tollitur, actione sublata, & qua, & n. 9.*
10 *Declinatoris tempore clauduntur.*
11 *Rescriptum non dat mihi actionem, sed iudicem.*

CAP. IX.

1 SI autem. Casus. † Excipit reus
contra rescriptũ, ꝙ
2 de suo primo mentionem nõ facit,
nisi dolo, vel negligentia nõ fuerit
vsus illo. Dicit † Host. tria facit, po-
nit factum, ꝙ negligentia non excu
sat, ꝙ impotentia excusat [*Litteras*] quarum aucto
ritate fuerat facta citatio ſm. B. [*Mentio*] sic ſ. c. 2. §.
fi. & c. 3. j. rñ. Hosti. [*Copiam*] sup. vel ex alia iusta cã,
& cum hoc solum ponderetur impedimentũ. Not.
3 Egi. ꝙ non est necessaria † protestatio, licet gl. ſ. eo.
c. j. [*conueniri*] sup. excipiẽs de prioribus, Egi. ¶ Ter
4 tia † gl. fac. ꝓriũ, & soluit. ¶ Secũda glo. signat ꝓriũ,
5 & soluit. ¶ Vlt. gl. arguit. ¶ In prima † glo. [*ibi, perpe*
tua sunt] nisi tempus in eis limitatũ sit, vt ibi. ¶ In gl.
2. [*ibi §. vlt.*] vide. ſ. ti. j. cũ accessissent, sup gl. pe. [*&*
ibi, Doli] mali, vel rei iudicatę, vel pacti, ne perpetuò
petatur [*& ibi, Non semper*] vt pacti, ne intra quin-
quẽniũ agatur, procuratoriæ, & his similes. ¶ In gl.
vlt. [*ibi, sed*] & si sequitur, sed si per prætorem steterit,
restitutio indulgetur. ¶ In † gl. j. [*Steterit*] per An
nũ. dicit Ho. ꝙ bene dicit de negligentia, sed dolum
a ex perspicuis indiciis probari cõuenit [a] remittit ad
ea, q̃ no. ſ. eo. ex parte [*& in fine*] ſm T. sup. & post. si
fuerit perpetuata. dicit Pe. ꝙ lex non ꝙdicit, ꝙ dicit
7 rescripta † perpetua, nisi ipsis terminus assignaretur.
hic autem datur annus. ſ. eod. plerunque, suo more
subtliter dixit. ¶ In gl. 2. [*ibi, & talis est hæc*] non vide
8 tur soluere. dicebat Phil. hic exceptio † adiuuabat
b actionẽ. Vnde sublata actione, & exceptio [b] tollitur
nam & replicatio, q̃ adiuuat actionẽ, si actio est tpa
lis, tolliẽ sit cũ illa. ff. de pec. q̃stit erat. fi. ubi de hoc
in gl. pe. Si est perpetua, perpetuò durat C. de exce.
9 licet. Vñ dicebat Host. ꝙa ad agendũ † fuerũt lr̃æ im-
petratę, & exceptio sicut accessoria seq̃t actionẽ, nõ
est ꝙ, sic amittit exceptio ꝙ illã ꝙnexitatẽ ſ. ti. j. trãſ-
lato, & imputet sibi, q ꝙ citationẽ potuit lr̃am ꝓpe-
10 tuare. Itẽ in declinatoriis † speciale est, ꝙ tempore
clauduntur, vt in l. exceptiones, de re iud. inter. Dic,
11 ꝙ rescriptum † non dat mihi actionẽ, sed iudicem,
coram quo actionem pristinam intentabo, & est si
mile in appellatione.

ADDITIONES.

a ¶ Conuenit. Vide Pau. de Cast. in cons. 82. quod incipit, visis
his, quæ superius alle, & in cons. 326. qđ incipit, in causa mota
& vide alle. per Iaso. in l. si quis ex argent. §. fi. pe. co. ff. de edẽ.
b ¶ Exceptio. An quæ annalia sunt ad agendum, sint annalia ad
replicã. vide gl. in l. pure, in fin. de do. excep. & in l. q̃situm, in
fi. de pecu. Io. And. ſ. de excep. c. ij. an sit perpetua, dicit quan
do habet diuersum consistere ab actore, nec ex eodẽ fonte ori
tur, & paratur ad similitudinẽ actus, tunc est perpetua, vt l. pu
re, in fi. aliàs durat tanto tempore, quanto actio, vt Inn, in ca,
cum dilectus, in fi. de ordi. cog. & rõ est, vt dicit Inn, in c. cum
dilectus, de do. & cont. quando exceptio ponitur ad similitu-
dinem actionis, tunc antequam agatur non competit, & ad
id quod dicit hic gl. idem Inno. ſ. eo. plerumque, Bal.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum non valet, per quod incerti iudices dantur, vel futu*
ra negocia committuntur. super omnibus præsentibus valet
nu. 9. & super gratia, & quando nu. 10. 11. & 12.
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Rescripta tollenda per quæ iurisdictio ordinaria eneruatur, &*
per quæ propitii iudices impetrantur, nu. 4.
5 *Epilogus, & suffragium glossarum. & nu. 7.*
7 *Exceptio peremptoria non conceditur per rescriptum.*
Fisco damnosa, & iuri contraria peti non oportet.
8 *Supplementum glossarum, & nu. seq.*
13 *Principiis obstandum.*

CAP. X.

1 DHæc. Casus † Nõ valet rescri-
ptum, ꝙ qđ incerti iudi-
2 ces dãtur, vel per qđ futura negocia
ꝓmittunt. Et sunt † duæ partes. 2. ibi,
nos igit̃. dicit Host. tria not. impetrã-
tiũ malitiã, abusum, & remediũ [*asse-*
runt] non. n. credit papã sic scripsisse. ſ. e. c. 2. [*Ordina-*
3 *rij*] erant ergo talia rescripta † tollenda, per quæ iu-
risdictio ordinaria eneruabatur, de off. lega. ca. 2. de
ma. & obed. per tuas 9. q. 3. nunc uerò, ſm Inn. [*Pro-*
4 *pitios*] & ideò amplius † reprobatur hoc, de appel.
cum speciali [*Morbo*] concordat de iura. calum. cæ-
5 terũ, & quod ibi no. in prooemio huius li. in † gl. hæc
ideo. [*Nostra auctoritate*] sic. ſ. titul. j. ex parte. ¶ Pri-
6 ma † gl. no. generalitatem reprobari, allegat. 8. iura,

in ꝫrium allegat duo,& ſoluit.¶ Sꝺa glo. ponit lecturã.Vinc.& Tanc.Secundò.Lau.& Da.¶ In glo.i. [*ibi,ita fideꝯ*] vide de confirmatione,bonæ,ſup gloſ. pe. [*& ibi, Edere,*] claꝛè & de toto facienda eſt editio [*& ibi,§.Nihil*] vide de re.ſpol.cum ad ſedem, ſuper glo.2. [*& ibi,§.incertæ.*] vide hanc & ſeq.de libel.ob
7 la.c.2.ſuper 1.gl.¶ In gl.2. [*ibi,l.2.*] peremptoria †nõ conceditur per,reſcriptũ,qa nec damnoſa fiſco,nec iuri ꝯtraria peti oportet,vt in l. ſeq. [*& ibi de procu.l.2.*] abſens datur procu.dũmõ certus ſit, & ratũ habuerit [*& ibi,dari poteſt*] ẽt teſtamento, vt ibi. Nã certo iudicio debet quis filiis pro tutela cauere, vt in §.ſeq. [*& ibi,Cum prætor*] proconſul dat legatum. [*& ibi,§.1.*] vide de app.dilecti vlt.in prima glo.¶ In
8 † j.glo. ibi,hic impetrando,& ibi c.2.in appellando. & ibi,Significantibus,in petendo [*& in fi.*] adde,qđ no.de hoc,ꝯ.de libelli obla.c.2.¶ In gl.2. [*ibi omnium negociorum*] præſentium,& futurorũ, & ꝓꝓ hoc non
9 valuit ſm Ho.ꝯ.c.vl. ſuper omnibus †.n.pñtibus im petrare hoc eſt commendabile.ꝯ.eo.diſpendia,libr. 6. [*& ibi, Scientia*] aliter ſecus, niſi forte gñalem legationẽ committeret, de offi.legati.c.2.Hoſt. [*Et in fi,*] Idẽ dicit Inn.& vide,qđ poſt eum dicã,de officio dele.cũ olim.1.in prin.Cõp.diſtinxit,ꝙ aut tales lr̃e
10 dantur per formã † iuſtitiæ, aut per formã gr̃æ, vt primæ non valeant, ſecundę ſic,ſi dentur à Papa.Secus,ſi ab alio,pro & contra.ꝯ.de priuil.c.j.li.6.§.& id
11 ipſum,vbi de hoc.Dixit ẽt Cõpoſt.ꝙ eo † caſu, quo valent literæ.ſ.datę per formã gratię,impetrator ſuper qõne,q̃ non erat tpe impetratæ gratiæ,aduerſarium non poterit conuenire : quia licet ſit forma
12 † gtiæ,tamen & cõmiſſionis,quæ non extendit
a ad futura.ꝯ.c.fi.& eſt odioſa,vt hic,[a] qđ intellige, ni ſi priuilegiũ ẽt ſuper futuris eſſet expreſsè ꝓceſſum. ¶ In gl.vl. [*ibi,obſtat.ſero.*] Tullius in 6.Philipica,Oẽ
13 malum † naſcens facile opprimitur : inueteratum plerunque fit robuſtius.Ouidius epiſtolarũ, Flamma recens parua,ſparſa reſedit aqua.Et Hier.ad Euſto.de virginitate ſeruanda,dũ paruus eſt hoſtis,interſice,vt nequitia elidatur in ſemine. Et de ſpuali hoſte loquit,qđ patet:qa præmiſit,nõ ſinas cogitationes creſcere.Vide etiã de hoſte perfecto. B. [*Et in fi,*] interdũ reprobatur celeritas.ꝯ.de elec.c. vlt.libr. 6.& ibi de hoc in gl.nota,quòd.

4 Boat.ꝙ fortius præſumitur † falſitas in literis abſolutionis,q̃ in literis cõmiſſionis,vel iuſtitiæ . ad hoc
5 de cri.fal.c.fi. [*Peccatum*] non † mortale,ſed i.vitiũ,
6 vel defectum,Ho.ſm eũ reprobatur † eps, qui non audiuit Donatum,de æta.& quali.c. fin. [*Nolumus*]
7 ſic.ꝯ.de præb.licet [*Adhibere.*] Sed ꝫ,quia † valet littera,& ſi in conſtructione ſit peccatũ, vt ſ. de cõſtiecclęſia,ibi. Sibi &c. & c.ſeq.in prin.& in fin.& ꝯ.de ſacr.vnc.c.vno,ibi,apud nos,& §.fi.& ꝯ.e.dilectus.2. & c.ex inſinuatione,de electione.ſignificaſti, in prĩ. & in fi.& de cleri.peregri.c.j.de feriis,licet.de teſtib. ſignificauerunt.Sol.in ſingulis ꝫriis,Hoſti. ¶ Prima
8 † gl.dat ſiẽ,format ꝫrium,& dupliciter ſoluit.ſoło ni alle.ꝫriũ, ponit opinionẽ Lau. quã determinat.
9 ¶ In † gl.[*imperatoribus*] ſequitur, Antoninus rñdit non lędi ſtatum liberorũ ob tenorẽ inſtrumẽti malè confecti [*& ibi, Qui habebat*] hanc & tres ſequentes vide in c.ex parte,hic alle.ſuper j.gl. [*& ibi,Illicitas.§.veritas*] † rerũ geſtorum erroribus non vitiaꝫ. ¶ In j.glo [*ibi,ex parte,*] per quã dicimus, quòd defe
11 ctus † figuræ non nocet,vel in loco non ſuſpecto,vt eo.ti.ex litteris,de crimine fal.c.fi.ſm Hoſt. [*& ibi, per multas manus*] declarabat hæc Bonagui.ꝯ.c. cum
12 adeò,dicens,ꝙ litteræ † gratioſæ,quæ dũr legendæ, tranſeunt per manus notarij,qui legit petitionẽ papæ,demũ per manum notarii abbreuiatoris.demũ per manum primi notarii legentis notã ipſam dño Papæ.Itẽ per manus diſtributorũ,qui diſtribuunt illas inter groſſarios.Itẽ per manus groſſariorũ . Itẽ per manus Vicecancellarii. Itẽ per manus bullatorũ [*& ibi,Si non ſanctificatur*] in baptiſmo loquitur,&
13 verba † cœleſtiũ miniſteriorũ nõ reſtringũtur ſub rñis Donati,vt ibi no.& eſt verbũ Grego.ſup ſob,in fi.,plogi, licet attribuaꝫ Au.38.di.in palea,indignũ.

ADDITIO.

a ¶ Vt hic,No.hanc gl.in fin.quę quaſi videtur ſonare,non poſſe Papam tollere mihi ius recuſandi,dic cõtra, vt ſequit,in l.j.§.fi.ff.q & a q.ap. nõ licet,& Io.An.in c.cũ inter,infra de exce.in ver.nõ cõmittat. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum Papæ vitiat latinitas falſa,ſi ſit vitium manifeſtũ, nu.3.vid.nu,7.9.10.11.13.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Pro abſolutione pecunia non ſoluendæ.*
4 *Falſitas præſumitur potius in literis abſolutionis , quàm commiſſionis,vel iuſtitiæ ,*
5 *Peccatum pro uitio,vel defectu,& non nocet,& in quo,nu.11.*
6 *Epiſcopus reprobatur,qui non audiuit Donatum.*
8 *Epilogus, ſuffragium,ſcribentis uitium non nocet,& quibus.*
11 *Supplementum gloſſarum,& nu.10.& nu.ſeq.*
12 *Literæ gratioſæ per manus multorum,& quorum tranſeunt .*

CAP. XI.

a 1 2 [A] Daudientiam. [a] Caſus.† Falſa latinitas vitiat reſcriptum Papæ.h.d.Hoſt.duo† cõtinet.ſ.dubitationem, & diffinitionem, & ſic cois diuiſio.1. ibi,quibus. [*Stephano*] ita eſt in
3 antiqua,aliàs ſepulchro [*Abſolutione*] pro † qua pecunia ſoluenda non eſt,qđ dic,vt ſ.de ſimon.ad aures,Ho. [*Manifeſtum*] quaſi innuat ſecus eſſe, ſi vitiũ fuiſſet dubitabile ſm Egid.& Boat. quo caſu fieret interpretatio ꝓ reſcripto,de fid.inſtr.inter.No. etiã

ADDITIO.

a ¶ Ad audientiam. Aduerte ad tex.dum dicit, prima facie,& adde tex. in l.fi,in 1.reſpon.C.de edic.di.Adr. tol.in tex,ibi, ſed quòd prima figura,cum ibi no.item vide tex.in l.apud Iul.§.fi.ff.de leg.j.qui vtitur verbis,prima facie.

SVMMARIVM.

1 *Contra reſcriptũ ſeciundũ nõ põt opponi taciturnitas primi,qđ impetrauit appellans, de ſua appellatione mẽtione nõ facta .*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Spoliato quæ auxilia competant.*
4 *De reſcripto,quod per exceptionem poteſt elidi, non eſt neceſſe fieri mentionem.*
5 *Ignorantia non poteſt allegari in proprio facto.*
6 *Tacuiſſe quis preſumitur in preiudicium partis factũ propriũ.*
7 *Dolus preſumitur ex perſpicuis indiciis .*
Negligentia ex lapſu temporis .
8 *Poſitio,vel articulus põt formari ſub diſiũctione in alieno fcõ.*
8 *Appellationis proſequendæ tempus an currat à tempore appellationis interpoſitæ .*
10 *Attentata ſuper quibus intelligantur .*
11 *Matrix eccleſia pro plebe,& eccleſia cathedrali.*
12 *Eccleſia in perſona capellani dicitur eligi.*
13 *Prælatus maior an agat pro eccleſia ſibi ſubiecta,remiſſ.*
14 *Ad expenſarum condemnationem quando agi poteſt poſt definituam,quæſit iuramento,& taxatione premiſſis,nu.15.*
16 *Epilogus,& Supplementum gloſſarum.*
18 *Attentati vel innouati via magis uti expedit,quàm interdicti & eorum differentiæ quę .*
19 *Appellãs extra iudiciũ,ſi appellatus conſenſit appellationi, nõ põt niſi ſuper appellatione literas impetrare, idẽ ſi aliter interęſt appellati,licet non conſenſerit, aliàs appellanti licet pœnitere,& num.22.*
20 *Appellatus autem impetrare non põt , neque ad aliꝰ iudicem ire,quandiu põt appellans appellationem proſequi ,*
21 *Appellans & appellatus meminiſſe debent ſp appellationis, ni ſi appellatus impetret ſuper executione,quia de friuola non tenetur facere mentionem.*

CAP.

CAP. XII.

2 1 [I] X parte.S. [a] Caſus.† Nõ poteſt ꝫ ſm reſcriptũ opponi taciturnitas primi,qđ impetrauit appellãs de ſua appellatione mẽtione nõ fcã.
2 h.d.Hoſt.tres ſunt †partes.in prima tangit qõnem,diffinitionẽ,appellationem,& impetrationem.In ſecunda vnius partis proſecutionem, & alterius negligentiã . In tertia finalẽ determinationẽ.ſecunda ibi,cũq;,tertia ibi,ideoq; [*Detinet*] nũc, & non noſe matricis eccleſiæ,;ſi enim eius noſe poſſideret,non fuiſſet ſpoliata,& ſic non fieret reſtitutio,Inn.& Hoſt. [*Capellanum*] ex hac ſpoliatione dupliciter† auxiliũ competebat.ſ.rectori.Primũ,ꝙ nõ
3 obſtante appellatione illius.Q.iudex procedere poterat,de app.an ſit.Secundum,ꝙ ſpoliatus & nudus ante reſtitutionem non cogitur rñdere ſpoliatori, ſed nec alij in criminali:imò nec libellũ cogitur recipere,nec deliberandum eſt, an ſit accuſatio recipienda.de his dic hodie,vt ꝯ.de reſt.ſpo.frequens.li. 6 [*Amouit*] & malè,de mu.pet.prudẽtiã.In. [*Quam*] ſpoliationẽ , vel appellationem ſm alios oĩno non curauit coram iudicibus , licet litteras impetrauit. Hoſt.vel dic cum gl. ꝙ in litteris ſuis de appellatio-
b ne [b] non fecit mentionẽ. [*Nulla mentio*] & ſic allegabat pro ſe decre.cæterùm,ſ.eo.ti.& no.per hoc, ſm
4 Abb.ꝙ de† reſcripto,qđ per exceptionem poteſt elidi,nõ eſt neceſſe fieri mentionẽ.de hoc.ꝯ.eo.ti.ex tenore. [*Ad tertiam*] dicit Hoſt.maximè. nam idem,ſi tacuiſſet in prima,arg.ff.de iud.ſi quis ex aliena.nec
5 in proprio † facto , ex quo litteras habebat, potuit ignorantiam allegare.ꝯ.eo.ab excõicato: vnde non
6 præſumitur hoc † tacuiſſe,niſi in grauamen partis,
7 de frigi.c.1. Dolus † præſumitur ex perſpicuis indiciis.Negligẽtia verò per lapſum temporis, & ſic eſt hęc litera gl.decre.ſi autẽ.ſ.eo.& decr.plerunq;.ꝯ.e.
8 [*Dolo,vel negligentia*] no.† ar.poſitionem, vel articulum poſſe formari ſub diſiunctione.ꝯ.de reſti. in integrum,conſtitutus,& de præſcripti.auditis . qđ verum eſt,qñ de alieno facto loquitur, vbi probabilis eſt ignorantia.ff.de iu.& facti ignoran.l.regula,Inn. [*Quo*] ſ.ꝙ negligentia vti põt,poſuiſſet.[*videbatur*] coniungas hic litteram , cũ bienniũ &c. [*A tempore appellationis*] no.ad qõnẽ, quam diſputaui, ꝙ tẽpus
9 † appellationis proſequendæ currat à tpe appellationis interpoſitæ,de hoc ꝯ.de app.ex rõne, & paret in cle. de app.ſicut appellationẽ, vbi plenè de hoc. [*Elapſum*] nunc,qñ excipiebat,Goff. Et notat Hoſt. ꝙ quattuor faciebant ꝫ iſtũ:quia ſuppreſſit : qa vti poſtpoſuit:quia de appellatione mentionẽ non fecit,& quia ipſam appellationẽ intra tps ltĩmũ proſecutus non fuit. [*Si ita eſſe*] ſ.ꝙ non fuit proſecutus appellationem, vel ꝙ poſt appellationem ꝓpriam ad ſpoliationem proceſſit,ꝙ melius eſt ſm Inn.[*At*
10 *tentata*] ſuper prædicta † capella, vel cõtingentibus
11 appellationẽ,Inn.ſ.ti.j.cũ.M. in fi. [*Matrici*] i.† plebi:aliter uerbum matricis cõprehẽdit cathedralẽ. ꝯ.de verb.ſigni.venerabili, Egid. [*Eccleſiæ*] quæ in ꝑſona† capellani fuit electa,per quẽ poſſidebat,& iõ non ait,capellanus,ſed eccleſia,ſicut & colonus.C. de vſuc.l.j.Probatur primũ.ff.de vi & vi ar.l.j.§. deii
c citur,& l.vlt.ſm Goſ. & Hoſ. [c] an vero maior † prælatus agat pro eccleſia ſibi ſubiecta, remittit Abba.
13 de præſcrip.auditis. [*Prædictum*] not.ex ordine litteræ poſt † diffinitiuam agi ad condẽnationẽ expenſarũ.ꝫ.C.de fruc.& lit.ex.l.terminato, & C.de iudiciis,properandũ.§.ſiquidẽ.Solu.illa locũ habent in
14 expenſis,quæ petuntur officio iudicis: iſta in his, q̃ conſtitutione petuntur,forte ex illa.ꝯ.de app.reprehenſibilis.Vel dic,ꝙ poſt diffinitiuã ſtatim,& ẽt eodẽ die fieri poteſt condemnatio expenſarũ.ff.de re iud.l.Paulus,Goff.& ꝯ.de app.cũ appellationibus,l
15 br.6.Vnde dixit Egi. ꝙ hæc condẽnatio fiet in eadẽ
16 ſnia.[*Condemnantes*] iurꝰ † & taxatione premiſſis,qđ dic,vt ꝯ.de dolo & contu.finẽ.¶ Prima † & ſcda glo. rñdet per qõnẽ,ſuper quo &c.¶ Gl. qui enim,obij-
17 cit,& ſoluit.¶ Gl.vlt.obijcit,& ſoluit.¶ In † gl.2.ibi, [*renunciaſſe*] in tñ,ꝙ vt refert Inn.quidã dñt, ꝙ nec ſuper illa deinceps poſſet impetrare.¶ In glo.3.[*ibi, ſuper reſtitutione*] potius intentando iudicis officium
18 † ex uiribus innouati, vel attentati, q̃ ex viribus interdicti ſm Inn.qui dicit hæc magis expedire : quia per interdictũ plus ꝓbationibus grauaretur.Oportet enim poſſeſſionẽ, & violentiã tunc probari : hic ſatis eſt probare,ꝙ ante appellationẽ poſſidebat ecclęſiã,quã ille nunc poſſidet. Nã innouatum ẽt per partem reducitur in ſtatũ priſtinũ ẽt cũ reſtitutione fructuum,de app.bonæ,in fi.Sed ꝯ,illud locũ habet, qñ extra iudicium appellatur ex cauſis veriſimilibus,qđ hic non fuit, & ſic reuocationi non eſt locus.Sol.ſm eum,hic innouatũ eſt ab appellante, qui ſuã appellationẽ non poterat impugnare : ſed ſi detulerat appellatus appellationi,quare non impetrauit ſuper toto negocio ſic per delationem ad
d papam deuoluto.Rñde ſm Inn. [d] ſufficit ibi, ꝙ reducatur in ſtatũ priſtinum,nec expedit ſibi agere : quia rei fauorabiliores : vel cum facta reſtitutione poſſideat,non põt agere, cum poſſidenti non ſit ꝓdita actio.¶ In gl.forte,ibi, [*forma cõi*] dicit Innoc.ꝙ
19 qñ † appellauit quis extra iudicium , & appellatus conſenſit appellationi,appellans ſuper negocio, in quo appellauit,non põt impetrare litteras, niſi ſup appellatione.ꝯ.de app.ſæpe,& c.cord.Itẽ ſi aliàs intereſt appellati,dato,ꝙ non conſenſerit.ff. de regu.
iu.nemo.Aliter non denegaretur illi pœnitudinis li
20 centia.C.de app.ſi quis libellos.appellatus † aũt impetrare non poteſt,nec ad alium iudicẽ ire,q̃diu appellans põt proſequi appellationẽ,qđ hic non potet rat ꝓ lapſum temporis.Et de hoc remittit ꝯ.de electione,ſtatuimus,li.6.de maior. & obedien. dilecti. Et vide qđ dicam.ꝯ.de his,q̃ fi.a ma.part.ca.ca.j.Di-
21 cit † demum,ꝙ alij dicunt,ꝙ appellans, & appellatus ſemper debent facere mentionẽ de appe. vt hic ſtatim ſequitur in gl.2. Certũ eſt, ꝙ quæcunq; pars vult appellationẽ proſequi, neceſſe hẽt illam exprimere. Sed ſi appellatus impetrat ſuper executione ſnĩæ,de appellatione euidenter friuola nõ tenetur facere mentionẽ:aliàs tenetur ſm Laygonẽ in ſua diſputatione.¶ In gl. [*& ideo,in fi.*] idem no.ꝯ. de cõ
e firmatione vtili,uel inutili,bonæ e, in tertia gl. ¶ Ia
22 gl. vlt. [*in fi.*] Itẽ non vr̃,ꝙ debuerit † condẽnari:qa licuit ei renũciare appellationi verbo, & facto:dic, ꝙ hoc fuit,quia appellatus conſenſerat appellationi:vel dic, ꝙ renunciare potuit in ſui odiũ, non in ſui fauorem . Nam & verbo renunciare non poterat re nõ integra,in prætudicium appellati. de hoc. ꝯ.de ap.cum ceſſante,Innoc. & Compoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Ex parte.s.No. ex hoc c.ibi,dolo,vel negligentia , Quòd admittitur libellus,ſiue poſitio alternatiua,quando ex utraque parte alternatiuæ concluditur intentio libellantis,vel ponentis.ad hoc c.cum ad ſedem, de reſti.ſpo.& c.Raynutius,de teſtr.& c.ex parte, de fo.compe.facit. c.dudum,el grande,de elect. c.ꝯ.de proba.l.fi hæredi plures, de cond. inſti.& c.ex parte,& c inter cæteras.ſupra eo.tunc etiam dicitur probatio certa , licet quoad alternati. ſit incertum,vt in c.litteras,de præſumpt.uide hic ſe.item no.ibi priores litteras, de quibus &c.no.argu. Quòd de litteris inualidis etiam per ſurreptionem, & defectum impetrantis in 2.eſt neceſſe fieri mẽtionẽ,de quo infra eo. ex tenore, cũ ibi alleg.dic vt ibi.itẽ ibi nobilis citatus ꝓpoſuit,no.tex.ꝙ gl.ꝙ excõicatus ẽt volens poteſt in iuditio perſonaliter cõparere, & nõ compellit per procuratorem,de quo in c.intelleximus,de iudi.Bal.adde, & vide quæ ſcripta fuerunt in c.inter cæteras,ſupra eod.in apoſtilla, quę incip.& an poſitio,& infra in iſto.c.quæ incip.vide,quæ ibi no.licet in ſupradictis apoſtillis nihil dicatur de libello alternatiuo,quibus addas do.Andre.Barbatiam hic in 17.col.qui concludit, quòd poſitio alternariua admittitur in facto alieno: ſecus in facto proprio , allegat pro

concor. ad hoc c. constitutus de inte. resti. item procedit, dicit ipse, etiã cum contractus est alternatiuus, nisi actor teneatur eligere, allegat. l. quod in hærædem. §. eligere. ff. de tribu. & plures alios casus vltra. doc. vide hic per eum.

b ¶ Appellatione, allegatur etiam hic tex. q̃ in litteris debet fieri mentio tam de appellatione aduersarii, quàm de appellat. propria, de quo vide in c. abbate, de appel. per Philip. de Petusio in 9 col.

c ¶ Goff. & Host. adde hoc dictum Gof. & Host. intelligit hic aliter do. And. Bar. in 8. col. vbi posuit intellectum l. j. C. si per vim uel alio modo, quam allegant Gof. & Host. nam, dicit ipse, quòd dominus absens erat spoliatus possessione. tunc. n. lex illa domino absente concedit facultatem agendi possessorio recuperandæ propinquis, parentibus, proximis, amicis, colonis, seruis & similibus, vt probat tex. ille in uers. atque ita tueantur absentes &c. & quando etiam agunt nomine absentium, & non nomine proprio suo, vt probatur in finalibus uerbis in versi. absentium nomine contra præsentium violẽtiam subueniri &c. & sic illa. l. j. & eius casus videtur longè diuersus à dicto Gof. & isto modo etiam do. And. Barb. reprehendit do. Per. de Anc. hic, qui malè dicit ipse intellexisse dictum Goff. & Hostien.

d ¶ Imo. Facit ad hanc gl. infra, de renun. c. nisi cum pridem. §. persone in ver. quia licet &c. quomodo autem quis intelligatur posse, & non posse, vide quod no. Inn. in c. accedens, de conces. præb. Bald.

e ¶ Bonæ. Est in hoc. c. vna glo. quæ incip. qui enim, no. quæ vult, q̃ annus ad appellandum sit statutus tantùm in fauorem appellantis, non appellati, idem gl. in c. oblatæ, infra de ap. sed Pau. de Leaza. in clem. quandiu, de app. vult quòd sit vtriusque, & quid de tempore. 10. dierum, ibi etiam dixit Bal.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum, quo scribitur pluribus cum clausula, quòd si nõ omnes & c. de impotentia iuris & facti debet intelligi.*
2 *Diuisio cap.*
3 *Petitorium pro scriptura petitionem continente, quę debet esse certa.*
4 *Hoc capitulum intelligitur etiam de aliis præter papam delegantibus.*
Singula singulis reddenda.
5 *Infamis potest esse arbiter.*
Constare quid debet partium probationibus.
6 *Necessitate incrcuitabili impeditus quis dicatur remiss.*
Interesse qui nolit cum ceteris iudicibus quando sit causa, vt alii soli procedant, iuncto contex. & q̃ non peccet numer. 8.
7 *Nuncius non excluditur, cũ canonicè quid significari mãdatur.*
8 *Interesse potest quis, & tamen nolit, vel non possit procedere.*
9 *Epilogus, & suffragium glossarum. & num. 10.*
Iudex qualis esse debeat iuncta glo. & nu. 11. & seq.
11 *Supplementum gloss.*
Impotentiæ casus carmina comprendentia, & num. 12. & 13.
Et impotentiæ specificatio vtilis prouincialibus, & ratio n. 13.
12 *Excusatur quis adhibito iuramento de impotentia sua.*
14 *Exceptiones infamiæ, & seruitutis locum habent contra delegatum, non ordinarium, & ante litem contesta. proponendæ, nu. 15. 16. & 17.*
17 *Fœmina, & seruus in quo æquiparantur.*
18 *Infamis excusare se nequit à iudicando, nisi excipiatur.*
19 *Exceptio, quæ detegit iudicium retrò nullum, admittitur post sententiam.*
20 *De iudice, qui clarè non uidet, remiss.*

C A P. XIII.

a 1 **Ciscitatus.** [a] Casus. † Rescriptum, quo scribitur pluribus cum clausula, q̃ si nõ omnes, &c. de impotentia iuris, & facti debet intelligi. cõis † diuisio. s. consultatio, & tñ̃o. Scda ibi, nos vero, vbi distinguit duplicẽ impotentiam, in fine tractat de voluntate ibi, nec. n. [*Petitorio.*] i. † scriptura petitionem continente, q̃ debet esse certa s̃m Host. sic ponitur. 55. dist. præcepta. non autẽ ponitur pro eo, qđ est contrariũ possessorio, secundũ Abb. [*Litteris nostris*] vel † aliorũ delegatiũ [*Aut plures.*] redde singula singulis, Host. [*Nihilominus*] i. non obstante alterius absentia. [*Seruũ*] 3. q. 7. §. tria. ff. de arbitris, sed & si in seruum, Gof. [*Infamem*] talis † potest esse arbiter. ff. de arbitris. l. Pedius. §. j. Gof. & 3. q. 7. §. tria, ver. cognitiones. [*Constiterit*] vel partium probationib. 6 constare possit. [*Necessitas*] exempla † habentur. ff. si quis cautio. l. 2. [*Impediri*] sup. in tantum. [*Quominus*] pro q̃ non [*Interesse*] sup. & tunc alij possunt p̃cedere. [*Canonicè.*] literatoriè, erat in antiqua: sed 7 correctum † fuit, vt nuncium non excludat. nec. n. rescriptũ tacitæ quæstioni, q̃ fieri posset de illo, qui põt, & non vult interesse, Abb. [*Interesse*] cum posset. Tan. [*Interfuerint*] hic versi. omnia comprehendit s̃m quosdã: sed quicquid dicant, bene posset aliquis † interesse, & tamen nollet, vel nõ posset procedere, Host. [*aut noluerit*] hæc clausula eum à peccato inobedientiæ excusat. s̃m Gof. Na. & Vinc. ¶ Prima 9 † gl. ponit. v. species potẽtiæ, & de illis ponit uersus. ¶ Scda gl. rñ. per quæstionẽ, qđ si iudicio pendente fit infamis, suspectus, vel excõicetur. ¶ Antepeuult. 10 gl. quærit, & remittit. ¶ In † gl. 2. [*ibi. §. ex causa.*] vide de iudi. c. 1. super gl. 2. [*& ibi. l. pen.*] vide de sñia exc. duobus, super j. glo. [*& ibi, Barbarius*] vide in decret. ad probandum, super j. gl. [*& ibi l.*] vide in decre. præterea, de test. co. super gl. not. ¶ Tertia gl. [*ibi parabolani,*] numerus sexcentorum medicorũ perficitur, & de his, qui prius fuerant, & de his, qui pro cõsuetudine curandi gerunt experientiã. [*& ibi §. illud quæri potest*] vide de ap. cum parati, super 3. glo. ¶ In gl. pen. [*ibi. §. vit.*] aliàs est lex, & incipit, si in tres, & hæc lex, & sequens dicunt ex tribus arbitris, vel de- 11 legatis duos sine tertio iudicare non posse. ¶ In † gl. j. [*ibi. Vnde versus*] hos versus ponunt ẽt Gof. & Inn. Sed Host. plures casus comprehendere volens, sic mutat versus. Posse dabit factũ, ius, & nã, ptãs. Offi- b cium, [b] meritum, commodum, deitas, & honestas. Addit ergo de impotentia facti, de qua satis hic. vn 12 de qui non † potest, excusatur, licet iurauerit. j. de iureiur. breui, de pign. significante. ar. ff. qui sanctã. cogantur. l. fi. Item de potentia prãtis, puta delegati à legato, de off. legati, studuisti. vel potestatis patris, 13 quẽ filius † [c] prohibere nõ potest, quominus adminc istret aduentitia. C. de bonis, q̃ libe. l. cum oportet. §. non aũt. De potentia cõmoditatis, de elec. q̃ pp de dila. c. fi. ff. de verb. signifi. Nepos. De impotentia deitatis in peccando, de pœni. dist. 2. ad fi. §. charitas. De potentia honestatis. ff. de vĩu & hab. non aliter, & in fin. Sed specificatio vtilis est prouincialibus, q̃ multa offerunt, & pauca attẽdũt. Vix enim aut vnq̃ erit, quin per aliquã istarũ se valeant excusare. Host. 14 ¶ In gl. 2. [*ibi, infamis*] hæ † exceptiones de infamia, seruitute, & hmõi habent locũ p̃ delegatũ. vide, qđ d dicã. j. e. super litteris, d ad finẽ, ver. q̃rũt demũ. p̃ ordinarium non, q̃diu toleratur. 8. q. 4. nonne, & not. de off. dele. cũ super, s̃m Inn. Cõposte. & Pe. idẽ Guili. in Spe. ti. j. §. excipi, ver. sed nunquid idẽ, vt scripsi in prædicta decr. cũ sup, in fi. magnę gl. Exceptio homicidii, vel alterius crĩs non p̃cedit ẽt p̃ delegatũ. 15 Itẽ s̃m Inn. hæ † exceptiones, q̃ infamis, q̃ seruus, q̃ mulier, vel aliàs moribus, vel legibus prohibitus, cũ sint declinatoriæ proponi dẽnt ante lit. p̃te. arg. j. de arbitr. dilecti. C. de excep. l. pen. Dũt tñ, q̃ alij p̃. Fatẽ 16 tur † tñ ipsi Inn. & Compo. secus esse in his, q̃ phiben tur nã, vt furiosi: qa iura naturalia sunt immutabilia. 7. di. in prin. vel iuditio, vt impuberes, & de hoc in Spe. de excep. §. 2. uer. sed q̃ro de his. Dicit tñ Cõpo. q̃ dictũ est de excep. proponendis ante litẽ cont. quantùm ad fœminam se vidisse p̃nunciari p̃rium [*Retractari*] s. sñiam, in qua fœmina fuerat procuratrix, licèt non fuisset exceptũ ante lit. cont. ad qđ inducebatur, q̃ idem esset in seruo, nisi publicè publicis iungeret officijs. ff. de offi. præt. l. fi. Sunt n. similes 17 ẽ in hoc impedimento seruus, & fœmina. ff. de iudi. cũ prætor. §. moribus. Sed Cõpo. dicit primũ uerius q̃ solũ proponat̃ ante litẽ p̃test. C. de p̃curat. ita demũ, & ibi idẽ notat Accur. Itẽ scias s̃m Inn. & Cõp. q̃ infamis † nõ põt se excusare à iudicando, nisi cõ- 18 tra ipsum excipiatur. C. de decu. nec infamis, & l. in

c famiã[c]. [*& ibi, Infamẽ.*] Goffr. ⁊, cum prius reus hoc
f ignorabat. dicit. n. sñiam nullã[f]. ff. de iud. l. 2. i. rñto,
19 & C. si à non iud. cõpe. l. 2. vnde † admittetur hæc exceptio post sñiam, quæ detegit iudiciũ retrò nullũ. de iud. non idcirco, in fi. Lau. Vin. Phi. Inn. & Cõpo. dicunt idẽ qđ gl. & Host. recitando, & Spe. ti. j. §. vlt. in princ. [*& ibi, q. 7.*] ibi, de hac materia in summa qõnis. ¶ In gl. puta, [*ibi, ex litteris, in fi.*] vbi de hoc, &
20 20. di. §. j. & in fine, qđ dicit hic Vin. de † iudice, qui clarè non videt, hẽs in Spec. de sen. prol. §. sequitur,
g post prin. ¶ In gl. per litteras, [g] [*ibi, litteratorie*] gl. sequitur liiteram antiquam, de qua dixi in textu, & in fine, & hic per. Tan. Vinc. ¶ In gl. penul. [*ibi, possunt*] Idem Inno. Gof. contra, vt dicam in §. adijcimus. [*Et infi.*] vel dic, quòd non corrigit, sed exponit, nõ ualet excusari, scilicet redargutione.

ADDITIONES.

b ¶ Scisscitatus. Adde, q̃ dominus And. Barb. hic in 7. co. extẽdit istum tex. vltra id, quod dicitur hic communiter per doct. q̃ seruus, & infamis non potest esse iudex delegatus, idem in monaco, & conuerso, qui etiam non possunt esse iudices delegati. allegat ad hoc gl. no. in l. cum prætor. ff. de iudi. adde tu q̃ ista gl. ⁊. allegatã per d. And. Barb. eã ponderauit ad hoc d. Ange. in d. l. cũ prætor in vltimis uerbis. ff. de iud. licet ipse non alleget eã. sup qua gl. ipse. do. Ang. tenet, q̃ monacus, uel conuersus nõ possit esse iudex delegatus, uidẽ, dicit ipse, Inn. in c. cũ olim, de priuile. & qđ no. in cle. & si principalis, de rescr. adde etiã ultra prædicta d. Ang. in d. l. cũ prætor, dictis doc. positis in apostil. hic. ⁊. in isto c. in uer. in c. super litteris, quæ inci. ad hoc q̃ dr̃ de infamia, &c. qui magistralius loquitur. alleg. concor. in hac materia videre meo, quã quispiam alius doct. s. alle. in apostilla prædicta. quibus adde ẽt dicta dñi Alex. in apostil. in d. l. cum prætor, qui ponderat etiã glo. in d. l. cum p̃tor.

b ¶ Officium. Vide Phili. de Perusio, de appel. in c, bonæ, in col. j. cum duabus sequentibus.

c ¶ Filius. Vide per do. Alex. consi. 48. in j. col. in ii. uolu.

d Super litteris. Ad hoc, quod dr̃ de infamia, intelligitur de infamia facti, uel iuris tm̃. Vide Bar. in l. Cassius. ff. de fena. & quo opponit talis exce. contra testẽ in testõ scriptum uide per ipm̃ in l. ad testiũ. ff. de test. & ad qđ hic dicit de ordinario, cui infamia non opponit, ẽt quid de notario, uide Bal. in l. & militibus C. de test. mili. adde his dicta p̃ d. Ale. in l. si is, cui. §. idẽ, de accu. post Bar. & in apostil. in d. l. Cassius, ubi inuenies concor. adde Bal. in d. l. Cassius, qui dicit de teste, iudi. & no. infamibus, & in apostil. per eum in d. l. Cassius. & de materia uide per Bar. Bal. & Ang. in l. si quis ex argentariis. §. 1. de eden. & uide oino Bal. in l. Barbarius, de offi. præto. in 14. col. & Bar. & Bal. & Ang. in l. miles, de his, qui no. infa. & Ange. in l. quid ergo §. pœna grauior. ff. de infa.

e ¶ Infamiã. Vide Bar. in l. fi. C. si seruus, aut libertus ad decurionatũ, li. 10. ubi tenet contra hoc dictũ, alle. text. l. qui cũ uno. §. 1. & ii. & 3. ff. de re mili. adde, q̃ idẽ tenet Ang. in d. l. fi. alle. istum tex. ubi ponderat esse casum ibi in d. l. fi. expressum contra opi. positam in isto c. Io. And. hic.

f ¶ Nullã. Adde, quæ pulchrè scripsit d. Alb. de Ro. in l. si arbiter, quæ est lex ii. C. de sen. & interlo. om. iud. ubi ẽt ponit plures fal. & plenius. h. d. And. Bar. in 10. 11. 12. & 13. colum. referentem oẽs usq; ad ista tempora, & ponentem aliquas limitationes dñi Alberi. ⁊. & de eo nullã facientem mentionẽ, qui etiam ponit plures quæstiones, & quid in sententia hæretici.

g ¶ Litteras. Et hẽs gl. ⁊. in fi. de iudice carente uno ex quinque sensibus, q̃ non possit: qđ credo, quando ex illo sensu habet indigere: quia aliàs cognoscere non posset, Bal.

SVMMARIVM.

1 *In rescriptorũ reuocatione recurritur ad arbitros, si iudices sibi non deferunt, nec inuicem concordant, qui cognoscent, qualiter, & vter litigantium probabit, nu. 7*
Ante expressionem personarum, vel rerũ iudex delegatus per gñalem clausulam positam in rescripto iurisdictionẽ in eas non exercet, nu. 24. & 25. qñ ualeat expressio, & ad quid.
Rescriptum speciale ante expressionem rerum, vel personarum rescripti partis alterius impetratum eo tacito valet, vid. nu. 47. quando possit eo vti. & 48.
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Decretales duodecim incipientes, Pastoralis.*
4 *Literarum si mentio simpliciter fiat, apostolicæ intelliguntur.*
Et, pro idest.
5 *Inter decretalem hanc, & decretalem super literis, infra eod. differentia.*
6 *Delegati iudices, an tanquam ordinarij cognoscant, si de reuocatione literarum ambigatur, & de quo cognoscant, ac qualiter fiet cognitio, & vtra partium probabit, & num. 7.*
Si uero pendente aliqui cæperunt vti iurisdictione, an valeat eorum processus nu. 12. quando simul de iurisdictione cognoscant, & si malè definiant, poterit appellari, nume. 14. 15. & 16. & 34. 40.
Quid si nec ipsi nec arbitri in eandem possunt concordare sententiam. num. 17.
An inuicem sibi possunt iubere, ne procedant dubio pendente, numero. 11.
8 *Arbitri ex causa huius decretalis quo t, & an laici esse possint eorum electio quando fiet nu. 10. & a quibus ibid.*
9 *Communiter fieri, quando dicatur.*
11 *Sopire, pro finire, & terminare.*
13 *Inter reuocationem expressam & tacitam quæ differentia.*
18 *Literæ, siue rescriptum quando impetratur contra plures, vel pluribus rebus, agi põt contra unum prius, & postea cõtra aliũ. si super vna re cum clausula generali, potest super eadẽ re contra primum impetrari rescriptum, num. 19. nisi in casibus & quibus. nu. 20. & 21. & si impetratur, an causa conuentionis finita poterit obijci contra ipsum, si utar, nu. 22.*
21 *Electioni, vel confirmationi contradicere, ẽt non nominati in re scripto possunt.*
23 *Iurisdictio, quę non est, eneruari non potest.*
26 *Iurisdictionem quando quis habet absque exercitio.*
Patronus antequam vacet ecclesia, non potest committere vices suas in prsentando, ibid.
27 *Epilogus glossarum, & num. 28.*
28 *Maiori parti quibus non. stetur casibus, remiss. & nu. 29. §. 1. & nume. 30. & 31.*
29 *Suffragium gloss.*
Hæredibus ex duobus testamentis simul signatis cõpetit bonorum possessio quasi ex vno.
30 *Creditor maiorem summam crediti habẽs cæteris creditoribus in dando quinquennio, vel cessione recipienda præfertur.*
31 *In communi re quis potior sit.*
32 *Iurisdictionem non habet ante ingressum prouincię proconsul vid. nume. 49.*
33 *Procurator per mortem domini quando non cesset, & quando possit reuocari.*
34 *Supplementum glossarum.*
Decretalis hæc, qñ locum habeat, ibid. & nu. 12. 14. 15. 16. 40.
35 *Sensus, vel intentio delegantis quæ fuerit, recipitur probatio.*
36 *Annus an sit elapsus ab impetratiõe literarũ, nõ currit à data.*
37 *Responsiones iuris non dantur incerto facto.*
38 *Datę prioritas probabitur per testes, vel alio modo.*
39 *Executoris, et delegatorum in casu huius decretalis differẽtia.*
41 *Iudex ille est, qui primò citauit.*
42 *Iudices sibi deferant, an pars nõ consentiens poterit appellare.*
In arbitrariis prodest habere iudicem fauorabilem, ibid.
43 *Suspicio tollitur, cum quid fit iuris auctoritate,*
44 *Arbitri eliguntur sex casibus, & quibus.*
45 *Sententia arbitrorũ in casu huius decretalis non ualet expresso in ea errore.*
46 *Appellari debet ab arbitris huiusmodi ad Papam.*
Literę inualidę fumunt vires auctoritate huius canonis.
48 *§. Quoniam autem huius capituli & hodie habere locum.*
49 *Proconsul ante ingressum prouincię committit vices suas.*
50 *Cap. vltim. 5. q. 2. intellectus.*
Expressicne personarum facta, & non rerum citare potest iudex, sed citatus non cogitur respondere, ibid.
51 *Iurisdictio delegatorum cum clausula generali quandiu duret.*
52 *Legis ultimę, de duobus reis. C. intellec.*
53 *Executor prouidendi in prouincia inhibuit in duabus ecclesiis, an mortuo delegante possit in alia ecclesia prouidere, et n. 54.*
Mortuo delegante an cepta duret potestas, & nume. 54. 55.
54 *Ceptum in parte negotium dicitur in toto ceptum, & 55.*

CAP. XIIII.

Pastoralis. a Casus. †In quæstione reuocationis rescripto rũ recurritur ad arbitros, si iudices sibi non deferunt, nec inuicẽ concordant. ſe cundò dr̃, ꝙ per gñalẽ clausulã posĩtã in rescripto delegatus ante expressionẽ personarum, vel rerum in eas iurisdonẽ non exercet: valet ẽt ſpeciale rescriptum, qd̃ ante expressionẽ prædictã conueniendus per clausulam, eo tacito, impetrauit. Et sunt † duæ principales partes, quarũ quælibet subdiuidit in consultationẽ, & rñsionẽ. partes patent, & vt dicebat hic Hoſt. duodecim † sunt decret. quæ sic incipiunt, q̃ olim fuerunt vnica decre. ad ꝓsultationẽ Helien. ſ. hæc, & j. de off. dele. de off. ord. de iu. de fide instru. de excep. de ap. de his, q̃ fiunt à ꝑla. de donat. de decimis, de iurepatro. de priuil. Aliæ duæ sic incipiunt, q̃ non sunt ad consultationẽ ipsius. ſ. de sacr. non iter. & de cã poſſ. habemus Bonifatianã de cler. ægro. & clem. de re iu. ex quibus colligi poſſet exordiũ hic decisum. [*Literarum*] apr̃icarũ † fm Fran. [*Cognoscere*] de viribus rescriptorũ. [*Et*] pro ideſt: vel iunge. ſ. poſt verbũ ambigitur, ſimul. non obſt. j. e. super litteris. † vbi iudex, corã quo excipit̃, cognoſcit, an sua sit iurisdõ: quia illa loquitur, qñ non sunt alij delegati: vel si sunt, nil petit corã eis: hæc qñ sunt, & corã vtrisq; ꝓponit, Inn. [*cognoscant*] tanq̃ † ordinarij iurisdonẽ habentes ab hac decret.

b Inn. Frã. õdicentes, b ꝙ hæc cognitio est accessoria principali, nec sine illa possent principale terminare, allegat de offi. dele. præterea, & c. prudentiã. Cognoſcunt aũt de hoc tm̃, an secũdæ litteræ reuocẽt primas fm Ioan. hęc autem † cognitio fiet ſummariè

c fm. Fran. per inſpectionẽ litterarũ, vel aliter &

d sine libello. probabit aũt is, qui dicit primas d reuocatas. probaret ẽt primus, si apparet reuocatio per ſecundas: ſed dicit illas non ualere, vt ibi vult gl. exẽplo, fm Fran. [*Sententiam*] proferendã, non latã, fm Pet. & Abb. quia tunc vtraque penderet ex arbitrio delegantis. j. de re iudi. c. vlt. quod puto falſum [*Vna parte*] i. vna commiſſione. [*Arbitros*] ſufficeret † vnus. facit, quod no. de elec. ga pp. ver. nullus ſaltem in j. gl. Et an poſſent eſſe laici, vide qd̃ no. de app. legitima, li. 6. in 4. gl. Franc. hic dicebat, ꝙ si causa erat temporalis, poterant eſſe laici: ſi ſpiritualis, nõ. [*Communiter*] dicit Fran. cõiter † fieri, cũ concordant, uel

e cũ quilibet e eligit ſuum. j. de app. cũ ſpãli. [*Electos*] fieret † hæc electio fm Frã. ex quo patebit delegatos diſcordaſſe, vel ex quo diutius expectati, & non expediunt cãm, allegat de offi. deleg. prudentiã. ſ. ſexta, de for. cõp. ex tranſmiſſa. expectabunt tñ partes minori tpe, si causa celeritatem deſiderat, fm eũ, alle. j. de iudi. c. fi. ff. de no. oper. nun. de pupillo. ſ. si quis. ff. de feriis. l. j. ſ, ſed excipiunt. [*A partibus*] ergo non à iudicibus. [*Sopiatur*] i. finiatur † & terminetur. ¶ Sed nunquid hoc dubio pendente poſſunt ſibi adinuicem iubere iudices, ne procedant? dic ꝙ non: quia pendente hoc dubio sunt pares, ſar. de officio le. ſtuduiſti. Si aũt † dubium nõ penderet, ſed aliqui cœperunt vti iurisdictione, corã quibus alia pars nil excipit, nec ſui iudices aliquid mandant, & rñ eodem tpe cum illis ꝓcedunt, refert Inn. ſ. eo. cęterum, quoſdam credere, ꝙ primorũ proceſſus teneat, ẽt si poſtea conſtet litteras, per quas ꝓceſſum eſt, eſſe per alias ꝛeuocatas, & si excõicant ſecundos turbatores ſuæ iurisdictionis, tenet excõicatio, cum iurisdictionem habuerint, & eam exercere cęperũt & contradictores oſtendere tenentur causam, quare õdicunt, & maximè litteras, de off. deleg. cum in iure. nec curatur, qui sint priores: ſed quis prius vti cœpetit, cum melior sit conditio occupantis, de ap. vt debitus. Sed & si eſſet caſus, quo nõ eſſet melior occupantis conditio, ſufficeret ſolũ exercitiũ iuriſdictionis, cum sic appareat partes ꝙſenſiſſe, & corã eis litigando tacitè renunciaſſe aliis literis, de re iu. inter monaſterium. Refert ibi alios dicere, ꝙ neutri iudices poſſunt in alios iurisdõnem exercere, vel ex cõicare, cũ rescriptum non det iudicibus iurisdõnẽ in alios iudices, nec ius cõe, quod vult iri ad arbitros, vt hic. vñ dixit hic Cõpo. ꝙ licet iurisdõ poſſet haberi in iudices, vt in turbatores: tñ turbator dici non poteſt paratus procedere fm hanc decre. facit, quod dicã. j. eo. cũ contingat, ſup fi. j. glo. Sed si iudices primi, vel ſecũdi ferant in partes excõicationis ſnĩam, vel aliam, cũ de iurisdõne non cõtendit̃, ſed tm̃ litteras oſtendunt, per quas dr̃ iurisdõ reuocata & nihilominus iudices amborũ rescriptorũ ad cõtrarias ſnĩas ꝓceſſerunt, inſpicietur, quæ literæ aliis præualeant, & ꝓnũciabitur illarũ proceſſum tenere, & aliorum proceſſus irritabitur. j. de offi. deleg.

13 ex lr̃is. Qũo † aũt diſtinguitur inter expreſſam reuocationẽ, & tacitã, dicã. j. eo. cũ cõtingat, ſuper gl. ſed

14 qualiter. ſed qñ † locũ habet, ꝙ ſit de iurisdõne cognoſcant? So. fm Inn. hic, qñ vtriſq; ſunt litteræ aſſignatæ, & corã utriſq; excipitur, & vtiq; voluerint ꝓcedere: aliter, si corã alteris tm̃ iudicibus excipit̃, ipſi ſoli ꝓcederẽt, & hoc dubiũ diffinirent. j. e. ſup litteris. ſ. j. & ſ. ſi vero. & ſi malè diffiniunt, poterit appellari. j. de excep. dilectæ, & c. ſignificauerũt. Quid

15 si iterũ † citent alii iudices, & corã eis excipitur de alijs lr̃is, & ꝙ alij iudices iã inceperunt ꝓcedere ſup cognitione virium litterarũ? dñt aliqui, ꝙ iſti ſecũdi non pñt cognoſcere tanq̃ præuenti; & si hoc facerent, appellari poſſet. j. de app. vt debitus. Alij dñt ꝙ ſuper re integra, i. anteq̃ ſit ſuper hac examinatio ne concluſum, ſiue diffinitũ, admittendi ſunt ad cognitionẽ & diffinitionẽ, & ſic intelligit̃ iſte. ſ. & hoc verius vr̃, ſicut ſatis probatur, ar. j. eo. cũ contingat,

16 & j. de ꝑcur. auditis. Si aũt primi † iudices anteq̃ ſe cundi qõnem de hoc referrent, hoc diffinierunt, rata eſt ſententia, niſi fuerit appellatum. j. de re iudi. ꝙ ad cõſultationẽ. porrò si appellatum fuerit, eius iudicio ſtabitur, ad quẽ fuerit appellatum. j. de app. vt debitus, niſi & iterum appelletur. j. de pur. cano. nos inter alios. ſ. fi. non tñ tertiò ſuper eodem pote

17 rit appellari. j. de app. ſua. ſ. fi. Quid si † nec ipſi, nec arbitri in eandẽ pñt concordare ſnĩam? dñt aliqui, vt recitant Inn. & Cõp. ꝙ iudex, q̃ primò citauit, coget partes ad eligẽdos arbitros, & duos arbitros coget ad eligendũ tertium. Itẽ ſtatuet eis terminũ ad finiendã cãm, qua. j. dcm̃ terminum non finita ꝓcedet ipſe iudex. Sed Inno. & Cõpo. plus vr̃ placere, ꝙ oẽs ſiſ hoc faciant primi iudices, & ſecũdi. Sed Ho. vr̃, ꝙ qñ arbitri non diffiniunt, vel non concordant, ꝙ delegans conſulendus eſt in hoc caſu, in quo etiã põt intelligi ſine calumnia. j. de offi. deleg. ſane. nec ob. decre. de app. legitima: qa in alio caſu loquitur: neq;, vt debitus, qa loquitur in ordinario, vt ibi no. fm Hoſt. Fran. videbatur, ꝙ si altera pars non vult arbitros eligere, vel delegati alterius partis nolunt arbitros cõpellere, ꝙ penes delegatos alterius partis remanet iurisdõ & ꝓcedendi, & cõpellẽdi, ut ſit finis litium. facit. j. e. cũ contingat. ¶ Qm̃ aũt. 2. pars

18 principalis [*& quibuſdam*] dixit In. ꝙ qñ litteræ † impetrãtur õ plures, vel ſup pluribus rebus, ꝙ põt agi

f prius õ vnũ, & poſtea õ aliũ. non obſt. ſ. de offi. dele. in litteris: qa hic non est functus officio ſuper eo, de quo nunc agit̃. alle. in õrium. ſ. eod. ad hæc. [*Alijs*] si

19 ſup vna † re literæ tantũ impetrant generali clauſu la poſita in ꝓſonis, ſi vnus de cõueniendis per clauſulã ſup eadẽ re litteras impetrat õ primũ, dicit Inno. ꝙ licet videatur aliquibus, ꝙ non ualeant litterę: tamen de offi. dele. qm̃ Abb. in gl. pe. [*& ibi. §. si quis in duobus*] ſi in duobus teſtamentis siſ ſignatis alios, atq; alios quis ſcripſit hæredes, & exter utrũq;, ex vtroq; quaſi ex vno cõpetit bonorũ poſſeſſio, & hẽtur pro vnius tabulis, & vtrũq; ſupremũ. ¶ In gl. 3. [*ibi, ita tamen si diſſentirent*] ſequit, virũ illuſtrẽ ꝙ tpe quæſtorẽ adhibeant, vt eo qõnẽ dirimente finiat negotium.

30 [*& ibi. l. vlt.*] si † ex creditoribus ꝙaliqui volunt dare qnquenniũ, aliq recipere ceſſionẽ, vnus ꝓ maiorẽ ſummã crediti ſibi debiti ꝓferr̃ pluribus. [*& ibi, in re*

31 *cõi,*] vbi vniuſ † ſolius prohibentis potior eſt cõdõ.

1 [*& ibi. l. 1. §. 1.*] ſi vnus ex hñtibus ꝓſocijs ſeruũ cõem vult illum manumittere, alij neceſſe ſibi hñt partes ſuas vẽdere [*& ibi requirit.*] ſ. mortuũ tumulare [*& ibi, habet in re*] vñ si eſt cõio inter donatorẽ, & donatariũ, q̃ maiorẽ ſummã hẽt, reliquę q̃titatis eſtimationẽ offert. [*& ibi, Duo ex tribus,*] vide de re iud. c. fi. in j. gl. & ibi, q̃ oĩa, loquit̃ de ꝑc. & q̃ ingerit operam inuito. ¶ In gl. hoc patet, [*ibi, in toto*] vide ẽ. eo. cũ or

32 dinẽ, ſup gl. 2. ¶ In gl. vlti. [*ibi §. vlt.*] ꝓcõſul † anteq̃ ingrediat̃ ꝓuincĩã, iurisdõnẽ nõ hẽt, & iõ illã nõ cõmittit [*& ibi, Curare,*] vide de libel. obla. c. 2. ſup j. gl. *& ibi. l. vlt.*] vide de ꝑſcrip. auditis, ſup gl. pe. [*& ibi si defunctus*] si † dñs, q̃ cauit iudicatũ ſolui ꝓ ꝑcur. ſciẽ

33 te & non õdicente, mortuus eſt añ lit. ꝓteſtatã, ꝓcura. cogit̃ iudiciũ ꝓſeq. nã, ut ibi no. obſtatio dñi non extinguit̃ ꝑ mortẽ, & l. ſequens dicit, ꝙ añ litẽ ꝓteſt. dñs liberè ꝑcur. reuocat, vel in ſe iudicium recipit.

34 ¶ In † gl. j. in princ. circa mãm huius gl. dixerunt ſic Tanc. Phi. tot & tanta recitauerũt hic antiq, ꝙ si ſin gula referant̃, ꝓfuſionẽ inducãt potius, q̃ doctrinã. Dixerunt aũt decr. locũ hẽre, vbicũq; eſt dubitatio iuris, vel facti, ẽt si ſit tale, de quo ſapientes nõ dubitarent, ſed dubitant iuris imperiti. Idẽ Inn. & Cõp. Pe. de Sam. ſuſtinebat oẽs ſoſones gl. dicẽs, ꝙ nõ q̃rit̃ hic qd iuris: ſed q̃rit̃, qd dẽant cognoſcere [*& ibi & c. oblatæ.*] & melius de reſt. ſpo. audita, & de re iu. inter [*Et ibi, Nullã*] hoc verũ ſup principali. [*& ibi,*

35 *Duo ſunt Titii*] ſicut ibi † reciperet ꝓbatio, ꝙ teſtator de altero ſenſerit, ita & hic recipit̃, vt ſciat̃, de quo ſenſit delegans. [*Et ibi, Elapſus*] ſed dubitatio tollit̃

36 inſpecta data. Sed annus † iſte nõ currit à data: imò ex quo habuit copiã iudicis, vt ibi, & ſic neceſſariæ eſſent ꝓbationes, q̃s ergo illas recipiet: [*& ibi, rñſiones iuris*] nõ dat † tñſionẽ iuris: ſed dicit, q̃s de illo facto dubio cognoſcere debeat. gl. aũt hæc intẽdit, ꝙ

37 Papa diceret ſup facto incerto non poſſe certũ dari rñ. j. de ſponſalib. de muliere. C. de trãſac. vt rñſum. [*& ibi, Sit eadẽ in utrisq;*] vel in alteris deleta, Tan. dicebat Ho. hoc exẽplũ nõ ꝓpetere qõni, q̃ ponit lr̃as priores, & poſteriores. [*& ibi ſunt priores*] forte licet

38 † data ſit eadẽ, prioritas ꝓbabit̃ ꝑ teſtes, vel alio mõ j. ca. pe. li. 6. [*Et ibi, ſed Executor*] hic nullus executor.

39 Itẽ ille † ſe inſtruit, ſed nõ ꝓnũciat: iſti verò ſup reuocatione pronũciãt. [*& ibi, uel ueri ſuppreſſionẽ*] Idẽ si cõuertas per id, qd̃ no. j. eo. ex tenore, in fi. j. gl. [*& ibi, Dixit Io.*] Goſt. ibidẽ. & dixerũt, ꝙ q ponũt aliud exẽplũ, indigeret ſenſu. [*& ibi Principalis cãe*] ſed bñ

40 hẽt locũ, si in cã appellationis † diuerſę lr̃ę impetrẽtur, qd̃ eſſe ꝑt, de cõfir. vti. vel inuti. bonæ, Inn. nõ tñ hẽt locũ fm eũ, si dicat̃ iurisdõ ordinarij nõ reuocata ꝑ litteras, cũ hoc locum hẽat, qñ de reuocatione lr̃arũ ambigit̃, ſed ad ordinariũ ñ dirigunt̃ lr̃ę, Egi. õ. [*& ibi, re integra*] melius videret̃ dicere, re nõ inte

41 gra: ſed q̃quid hẽat gl. hoc intendit, ꝙ si ꝙ apparet, q̃s delegatus primò citauit, ille erit iudex, ſit primꝰ, ſiue ſcds. ¶ In gl. 2. [*ibi, ſi uellent*] fm Ioan. & Phi. Sed Tãc. & Goſ. õ. Sed Inn. & Hoſt. & Fran. ꝓcor. cum gl. cũ expreſsè dicat textus, ꝙ põt ſibi deferre. Et dixit

42 Inno. ꝙ dato etiam, ꝙ partes † non ꝓſentiãt, pars, õ quã ꝓnunciat̃, non ꝑerit appellare: qa nullum ſit

rę: tñ dicit, ꝙ ex hac opinione ſequeretur abſurditas.

g vnde ualent literæ: imò etiã corã ordinario ſu pilla re agere põt priuilq̃ citetur per gñales, ẽt si dolo, vel negligẽtia non poſtpoſuit impetrans eis vti.

20 Secus † aũt, si etiã perſona fuiſſet expreſſa in primo reſcripto, vel noĩata corã iudicibus. Itẽ ſecus, si ageretur actione, pro ſocio, fami. ercis. vel cõi diuidundo: qa prima uerã ſocietatẽ: ſecũda cõionẽ rerũ ꝓ diuiſo, vel indiuiſo ꝓtinet, & idẽ vr̃ in actione tutelæ, quæ denotat ꝓtinuationẽ actuũ, vel si petat̃ reſtõ in integrũ. C. ſi vt ab hæredi. abſtine. auth. ſi oẽs, vel si petatur ꝙfirmari electio, in oĩbus his caſibus licet

21 ẽt non noĩatiſ † in reſcripto õdicere electioni, uel ꝙfirmationi, & ſine cõuẽtione delegatum adire, qui

h coĩs iudex h eſt oĩum. vnde impetratis lr̃is in aliquo prædictorũ caſuum, alius poſtea literas non impetrabit. Et idẽ forte, vbi agit de iuribus, vel rebus indiuiſibilibus, vbi eſt idem negociũ. eadẽ cã defenſionis, & iuuatur cõi iure. j. de ap. vna. Si verò perſonæ ſunt expreſsè noĩatæ & citatæ ita, ꝙ ſit perpetuata iurisdictio ſup illa re, vel aliis, nõ licet litteras impetrare non viribus iſtius decre. ſed legis. C. de ſent. & interl. omn. iud. auth. & ꝓnter. ad id. j. eo. diſpendia,

22 li. 6. Sed quid si † impetraui, nunqd cã conuentionis finita poterit excipi õ meũ reſcriptũ, qd̃ impetrauerã conuentione pendente, si nũc vtor illo. ar. ꝙ non j. de offic. deleg. prudentiam. ſ. ſexta. inſti. q̃bus modis te. infir. ſ. non tm̃. ff. de iniuſto, rupto teſta. l. poſt humus. ar. õ. j. e. ſuper lr̃is. C. ſi nupti. ex reſcr. pe. l. 2. & tp̃s datę inſpicit. ſ. e. eã te, & hoc tenet Inn. dicens õria loqui, quando tpe impetrationis, teſtĩ, & mortis ꝓceſſus erat lũmus. Compo. õdicens, ꝙ licitè potuit impetrari reſcriptũ, vt vteret̃ impetrãs ꝙuentione finita, & non prius, nec aliquo iure prohibeẽt impetratio, ſed ꝙuentio, vel tractio. & hæc qõ ponit in

i ſpe. de reconuen. i §. j. ver. qd ipſe. [*Comprehenſis*] i. ab impetrante intellectis, Ho. [*Eundem*] ſ. quẽ hñt gñales ante impetrationẽ ſpãliũ, vel quẽ obtinerent, si prius non fuiſſent gñales impetratæ, vel. ſ. per quẽ poſſit cognoſci, & decidi cã, fm Boa. vnde dicebat. Guido, ꝙ planior eſſet lr̃a ſine ver. eundẽ [*hæc duo*] ſiſ. ſiſ de ſacra. non iteran. c. j. & 2. & j. eo. ti. edoceri.

23 §. j. Ho. [*Eneruatur*] Ergo iurisdõnẽ hẽbat: aliter † iuriſdõ, q̃ non eſſet, eneruari non poſſet, arg §. de ꝓſti. cũ acceſſiſſet. [*Reuocetur*] per ſpeciale reſcriptũ poſtea impetratũ, vt eſt dictũ. [*Exprimatur*] dicit Inno.

24 & poſt eũ Hoſt. ꝙ tm̃ † valet expreſſio facta corã iudice, ẽt abſente aduerſario, fm Cõp. q̃tum si in lr̃is eſſent expreſſæ res, & ꝓſonæ: ſola tñ expreſſio ſine citatione non æquarat̃ citationi, ꝑ quã iurisdõ perpetuatur. j. de offi. dele. gratũ, & ca. licet. ad hoc aũt va-

25 let † expreſſio: qa ſup expreſſis impetrari nõ põt, nì si de prioribus literis, & clauſula gñali fiat mentio, ſaluo qd̃ dr̃. j. e. plerũq;: & fit hæc expreſſio noĩum, & rerũ & ſine citatione, vt si iudex mittat ad illum, Scias, ꝙ talis ꝑ hmõdi lr̃as te intendit ſuo tpe cõue-

26 nire. [*Exercere*] not. caſum, in quo qs hẽt † iurisdõ-

k nẽ ſine exercitio K: & inducebat dñs meus hunc finẽ, ꝙ patronus añq̃ vacet eccl̃ia, nõ põt vices ſuas ꝓmittere in ꝓſentando: ſed dcm̃ gl. hic facit in õriũ.

27 de hoc dicã de ꝓceſ. ꝓben, c. fi. ¶ Gl. † j. obijcit, & rñ. Iterũ dupliciter obijcit, ponit tres ſoſones, quas reprobat: demũ ſoluit, & ſoſoni opponit. vltimò dat finalẽ ſoſonẽ, finis rñ. ꝑ qõnẽ. ¶ Gl. 2. rñ. ꝑ qõnẽ, an

28 in delatione ſit neceſſari? ꝓſenſus partiũ. ¶ Gl. 3. ponit ꝑ cõcordãtias. §. caſus, q̃bus nõ ſtat̃ maiori parti, allegat õria, & ſoluit. ¶ Gl. 4. quẽrit, & ſoluit. ¶ Gl. hoc patet, format õriũ, & ſoluit. ¶ Vltim. gl. rñdet ꝑ qõnẽ, an delegare, & citare poſſit, arguit ꝙ non: & demũ in õriũ, & ſoluit, & demũ obijcit q̃rendo, ar-

29 guit, & ſoluit. ¶ In prima † glo. [*ibi, duo ſunt Titii*] vi-

ei præiudiciũ in principali. ſeruari. n. debet iuſtitia, ſiue procedant primi, ſiue ſecundi. q̃a ſi non faciẽt, poterit appellari. Hoſ. ꝯ cũ ꝓſit habere iudicẽ fauorabilẽ, ſaltem in arbitrariis, de offi. deleg. ꝓſuluit. Itẽ cũ utriq; hẽant iuriſdictionem, licèt iuriſdictio alterorũ poſſit elidi p exceptionẽ, ſi partibus placet eorũ iuriſdõnẽ prorogare, de principali ſiꝫ cognoſcere poſſent ſm Inn. & Cõpo. Sed Hoſt. ꝯ de off. deleg. cũ ſup c. P. & G. ¶ In gl. 3. [*ibi ſi diſſentirent*] in diſcordantibus diſpari numero loquitur. [*& ibi, Sabinus*] & ꝯ. de reg. iu. in re cõi, lib. 6. & ibi §. neautem. & C. ad ſena. ꝓſul. Tertut. auth. defuncto, & de his, q̃ fi. a maio. par. c. 1. [*Et ibi, & 3.*] vbi de hoc. [*& ibi, Suſpecti † eſſent*] tollitur ſuſpitio: quia hoc fit iuris auctoritate. 23. q. 5. ſi non licet, ver. quaſdã, Hoſt. & ibi dixi ſecundum Ioã. [*& in fi.*] Ho. dicit, ꝙ hæc lra vꝝ dicere: quia innuit, ꝙ in vtroque caſu recurrat ad arbitros. Vin. & Compo. hic, & Abb. tractauerũt de hoc & ſm Vin. ſunt 6. caſus, de arbitris eligendis duo, q̃bus iturad arbitros, & duo, q̃bus nõ itur, & duo dubitabiles. Si iudices per primas dati ꝓnunciant pro ſuis, & dati per ſecundas ꝓ ſuis, itur ad arbitros. Idẽ q̃ primi pronunciant ꝓ literis ſecundorũ. Scẽi ꝓ lras primorũ. Sed ſi vnus de duobus datis per vnũ reſcriptum concordat cũ tribus datis per aliud reſcriptum, vel duo ex tribus cũ illis duobus, non itur ad arbitros. Si verò duo dati per vnũ reſcriptũ, & vnus de tribus datis p aliud reſcriptũ ꝯcordant, dubitabilis eſt caſus: tũ vꝝ Vin. ꝙ ibiit ad arbitros: q̃a ex quo remanet maior pars datorũ ꝓ vnum reſcriptũ ſ. ex tribus duo, per inde vꝝ, ac ſi omnes ꝯcordarent, vel alijs ꝯdiceret, & ſic ibiit ad arbitros. Sed ſi ꝯcordant vnus ex duobus, & vnus ex tribus, ex alia parte vnus de duobus, & duo de tribus, iſte caſus eſt etiã dubitabilis: ſed putat Vin. ꝑualere duos ex tribus cũ reliquo ex duobus: ſed hoc non ꝯcedit Cõpo. dicens, ꝙ oĩ caſu, quo eſt diſcordia, ibitur ad arbitros, niſi maior pars vnius reſcripti cũ maiori parte alterius reſcripti ꝯcordet: q̃a licet diſcordia ſit, vbi maior pars eſt, dñr eſſe oẽs. ff. de re iu. duo. Sed ex duobus vnus certũ eſt, ꝙ non eſt maior pars : vnde & ſi tali numero diſcordarent in diſſnitiua, ipſa eſſet in pendẽti, de re iud. c. fi. tũc ergo ſolũ ſm eum non itur ad arbitros, q̃n oẽs ꝯcordãt, vel ꝯcordat maior pars vtriuſq; reſcripti. Et ſm hoc non ꝓcederet, q̃d q̃dã dicunt. ſ. ꝙ q̃n vnus ſolus eſt in vno reſcripto, cũ quo concordat vnus ex aliis tribus, ꝙ ualeat ꝓnũciatio, & non eat ad arbitros. Frã. ſic intelligit lrãm, ꝙ eat ad arbitros, niſi ſit ibi plena ꝯcordia. Et Phi. dixit ſe tenere cũ Vin. & Silueſtro iſtũ eſſe caſum ſpãlẽ, quo reqrit plena ꝯcordia, ſicut & illũ, quẽ ponit canõ allegatus in prin gl. non fateor, ꝙ Vin. hoc dicat: imò dicit ꝯriũ, vt §. patuit. ¶ In glo. [*quid ſi ibi, tenebit*] ſm Io. & idẽ Gof. [*& ibi, contra ius ſcriptum*] ergo ſecus, ſi exprimunt † errorẽ in ſnĩa, vt ſi ꝓnunciãt p clauſulã nullis lrĩs veritatis, uel iuſtitiæ ꝓiudicantibus, primas lras reuocari, de ꝯfirmatione vtili vel inuti. bonæ, vel ꝙ non teneat facere mentionẽ de ꝓceſſu. ꝯ. de re iu. inter monaſteriũ, Inn. [*& ibi, appellatũ*] & appellari † dẽt ad papã. ꝯ. de offi. dele, ab arbitris, lib. 6. [*Et in fi.*] ſit efficax rõ ſm Hoſ. q̃a licet non valerent lræ, tũ auctoritate huius canonis vires ſumẽt, & viriliter fulciunt. ¶ In glo. [*qui rem, in fi.*] hoc dicit: quia Lau. hic tractauit illã mãm, & Vin. ¶ In gl. [*facta, in fi.*] quaſi tunc ꝓcedat auctoritate reſcripti ſpãlis, ſi ipſius auctoritate prius fiat citatio. Sed cum hodie † durante iudicio nõ poſſit reus recõuenire actorẽ corã alio iudice ẽt ſup alia cã q̃ ca. diſpendia, vꝝ, ꝙ ſi actor habens clauſulas gñales, ſup aliqua re iã conuenerat reũ, rens tũc nõ poſſit vti reſcripto ſpãli. Itẽ ſi prius ꝓuenit hñs gñale p reſcriptum ſpãle, non vꝝ ꝙ poſſit deinceps ꝓueniri habens ſpãle corã primo iudice ẽt ſup expreſſis. quare Abb. refert † quoſdã dicere, hunc. §. reuocatũ: ſed ipſe dicit. §. locũ hrẽ poſſe re integra, vel q̃n hñs litteras gñales ꝓuenit hñtẽ ſpãlẽ ſuper re expreſſa in gñalibus, & lata ſnĩa vult eũ ꝓuenire ſuper illa re, ſup qua cõceſſę ſunt ſpãles, tunc locũ hñt, ꝙ prꝙualeant ſpãles. tu dic ꝙ optimè ꝓcedit. §. adhuc hodie, q̃n impetrans ſpãles nõ erat expreſſus in generalibus, nec aliã cãm hẽt cũ ipſo, q̃ impetrauit gñales, niſi illã, ſup qua impetratæ ſunt ſpãles. ¶ In gl. vl. [*ibi. §. vlt.*] vide qđ ibi no. & in l. ſe. q̃ incipit, aliq̃n, p q̃ ſoluitur ꝯrium. ſ. qa hodie ꝓmittit † ꝓconſul vices ſuas ẽt ante ingreſſum ꝓuinciæ per auth. de colla. §. ad hęc, & dicã de offi. del. nouit, ſup j. gl. circa fi. [*& ibi rerũ, c. vlt.*] qđ † aliàs nõ loquitur in ciuilibus, ſed in crĩalibus, in quibus ſpecificari vult in citatorio ea, q̃ obijciunt. [*& ibi, qđ hẽt,*] Idẽ Ho. qui nẽt dicit, ꝙ fcã expreſſione perſonarũ, & nõ rerũ, citare ꝓt: ſed citatus nõ cogeẽ rũdere pp rõnẽ ſuperius ſcriptã. [*Et ibi. ſ. verũ eſt*] Idẽ Gof. & Vin. [*& ibi expreſſa*] ẽt † ſi ſup expꝛſſis ſit ꝓpetuata iuriſdõ. In no. vꝝ hic placere, ꝙ duret ſup non expreſſis, dũmodò prius ceperit vti iuriſdõne, per decre. gratum, de offi. dele. Remittit tñ ad decre. licèt, vbi innuit ꝯriũ cũ gl. [*& ibi, licèt*] vbi de hoc, & ibi ſoluã præ. l. vlti. de duobus reis, q̃ loquitur † in ꝓnexis, qđ ẽt placuit hic Phili. [*Et in fi.*] licet ſit ar. contra. ff. de off. aſſeſſ. l. antepe. ſm Hoſt. ¶ Quærit hic Cõpo. de excuſatore, † qui ptãtẽ habens prouidendi in prouincia, fecit inhibitionem in duabus eccleſijs, & poſtea moritur delegans, an poſſit prouidere in alia eccleſia, vbi ante mortem inhibitio non ſit facta? & dicit, ꝙ ſi inhibitio erat generalis, quæ quodlibet bñficium prouinciæ poterat includere, licet publicatio facta fuerit in certis locis, tũ durabit qđ ad bñficia oĩa ipſius poteſtatis, cum vnũ ſit negotiũ prouiſionis in ꝓuincia faciendæ, & in parte † ceptũ, dicatur ceptũ in toto, de offi. del. gratũ. ff. de neg. geſt. eum actũ. ſed ſi executor ad vnã, vel plures certas eccleſias reſtrinxiſſet, dñs ſe velle in ipſarũ altera ꝓuidere, tunc nec mortuo, nec viuẽte mandatore poſſet in aliis exeq̃, & remittit ꝯ. eo. capit. vide, qđ dr de ꝓceſſ. ꝑben. executor, li. 6. De formis † aũt illis, p quas Papa cõmittit alicui, ꝙ in dioœce. vel ꝓuincia poſſit punire abuſores lrãrũ Apꝛicarũ, vel ꝙ diſpenſet cũ aliquibus, primus ꝓceſſit ꝯ certos, ſcds cũ certis diſpẽſauit, an duret ptãs mortuo Papa, vide in ſpe. de legato. §. finitur, ver. idem etiam. & §. videndum. ver. quid ſi is.

ADDITIONES.

a ¶ Paſtoralis. Aduerte in hoc c. paſtoralis: quia in hoc uolumine ſunt. 12. decretales ſic incipientes, quæ ad epiſcopum Helienſem diriguntur, ſcilicet iſta, & ꝯ. de off. dele. & de off. ord. de iu. de fi. inſtr. de excc. de appel. de his, quæ fiunt à prælatis, de do. de deci. de iurepa. de priui. & ita etiã dicit iſte ſtatim. ꝯ.

b ¶ Contradicentes. cum iſto concor. Bar. & Bal. in l. cum ſpecialis. C. de iudi. facit c. ab arbitris, de off. dele. lib. 6. cum ibi no. adde alias concor. per d. Ale. in apoſtillis in d. l. cum ſpecialis, & vltra adducta per eum ibi facit. l. cum apertiſſimi. C. de iu. & ibi ei porrectæ, & extra. de ap. cum ſpeciali, ibi coram eidẽ.

c ¶ Summariè. Vide per Bar. in l. 2. C. ſi contra ius, vel uti. publi. adde tu, quòd iſtud dictum Bar. eſt in antepe. colum. in ver. quæro, quando iſtæ excep. quibus adde dicta per do. Alexã. in d. l. 2. in apoſtill. ſuper dicto ver. qui multa bona dicit, & vide etiam Alberi. de Ro. in d. l. 2.

d ¶ Primas. Contrarium uidetur ſentire Guiliel. in ſpe. de exce. §. nunc videndum, ver. licet, vide Io. Andr. in ſpe. de clandeſt. deſp. ſuper rub. & de priuil. c. ex parte, ꝯ. & vide Bar. in l. 2. C. ſi contra ius, vel uti. publi. & de litis conte. c. 1. lib. 6.

e ¶ Quilibet. Vide Io. And. ꝯ. eo, c. cæterum, ſuper verſ. aſſenſu, cum remiſſione, quæ ibi eſt.

f ¶ Obſtar. Vide latè per d. Alex. circa iſtam ſolutionem in l. iudex poſtea quam. ff. de re iudica.

g ¶ Abſurdius, ſ. ꝙ ſup illa, & nunquid poſſet reus venire ad iu. qa non corã alio dele, vt hic, nõ corã impetrato ab actore, qa non eſt ſuus delegatus, non coram ordinario, ſic declarat Inn. licet Io. And. hic non ponat.

h ¶ Iudex. Vide Innoc. in c. ex conqueſtione. de reſti. ſpol. & ibi Ioan. And. poſt Hoſt.

i ¶ Reconuen. Ibi vide per Io. And. qui arguit pro opi. Inno. & opi. Compoſt. & tandem tenet opi. Compoſt.

K ¶ Exercitio. Vide circa iſtud notabile do. Andream Siculum Barbatiã in conſi. 17. col. fi. in prima parte ſuorum conſiliorũ.

l ¶ Conditio. Vide Alex. & Moder. in l. ſi ſocius. ff. ſi cer. pe.

m ¶ Pars. Vide abbatem in conſi. 77. colũ. 7. in 2. dubio in, 2. col.

n ¶ Hoſ. qui. Not. iſtam gl. quæ vult, quòd qui habet iuriſdictionẽ habitu ſolùm, illam poſſit delegare. Sed an talis iuriſdictio poſſit prorogari, videtur quòd non per id, quod no. iſta gl. quę vult, quòd ante expreſſionem non poſſit citare. ad idem facit, quod no. Ioan. And. de iuriſdictione præoccupata in ca. cum plures, ff. de offi. dele. lib. 6. Bar. conſultus in hac. q. dixit ꝙ ſic quia licet iuriſdictio extincta non poſſit prorogari, tamen ſuſpenſa poteſt, ita in quibuſdã ſuis ſcriptis reperitur per ipſum in l. nec ille. ff. de tutori. & cura. da. ab his. Sed do. And. Barba. in iſto. c. in ver. quoniam, in 4. col. tenet per multa iura contrarium, videlicet ꝙ habens iuriſdictionẽ in habitu, & ſi in actu non poſſit eam exercere. & ita dicit, ꝙ probat iſte tex. in fi. idẽ probat, dicit ipſe, tex. in d. l. obſeruare. §. fi. & in c. Romana, de ap. li. 6. quæ omnia adde dicta. ꝯ. p d. Vgolinũ in iſta apoſtilla qui etiã eleganter ipſe dominus And. limitat gl. hic, licet Bal. hic ſimpliciter tráſeat cũ iſta gl. ſed d. Pe. de Anc. ut refert do. And. Barb. aliter recitat iſtã gl. q̃ ipſe ſentiat, tenens primã opi. ſupra relatam per do. And. vbi etiam ipſe refert do. Bar. in d. l. nec ille, in reportatis antiquis idem tenere, quod do. Vgo. ꝯ. in qõne quã habuit do. Bar. in ciuitate Tuderti, & quã gl. etiã ſequitur hic Io. de Imo. & Abb. hic, licet ipſe d. in dicto ver. qm̃, dicat, ꝙ iſta gl. funditus deſtruit gl. Io. And. ĩc. ſi a ſub delegato, de offi. dele. lib. 6. quã limita, & declara, vt ibi p Do. de ſan. Gemi. & d. And. hic ver. ꝯ. relato. qui dñt. ibi allegat iſtam gl. & an d. gl. in d. c. ſi à ſub delegato, dixerit veritatem, vltra dicta Dominici ſupra alle. & do. An. Bar. hic. vide, dicit ipſe, no. per doc. in c. relatum, & in c. gratum. ꝯ. de off. deleg. ad quæ ſe remittit, q̃ dicit eſſe menti tenenda per ea, q̃ no. hic Io. An. videlicet ꝙ pronus eccleſiæ anteq̃ vacet eccleſia, nõ pt cõmittere vices ſuas alteri in pſentã. recforẽ ad dictã eccleſiã.

SVMMARIVM.

1 *Per clauſulas, Quidam alij, & Res alie, non conuenitur multitudo, nec perſonæ, uel res maiores expreſſis, pares, uel minores ſic, niſi malitioſè fiat expreſſio.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Liberalitas magna dare plumbum pro auro, uel argento.*
4 *Exceptione omiſſa de maioritate perſonarum, uel rerum, maiore litigante cum minore tenet proceſſus.*
5 *Dignitas maior, quod pertinet ad hanc decretalem, inſpicitur data tempore.*
6 *Grauiores cauſæ, ſiue negocia quæ, & nu. 7.*
7 *Decima eſt dignior uel grauior res, quàm prædium. In perſonis quod eſt ſtatutum, extenditur ad res, ibid.*
8 *Epiſcopi perſona, uel dignitate expreſſa, alius epiſcopus per clauſulam, Quidam alij, poterit conueniri, ſecus, ſi inferior eo exprimatur.*
9 *Epilogus gloſſarum.*
10 *Suffragium, & nu. 11. & 12.*
11 *Maiores uocantur ultra tritauũ, qui non habet ſpeciale nomen. Maioritas accipitur multis modis & præſumitur contra eam, iuncta gloſſ. Neglecta, quę ſpecialem notam exigunt, ſi omiſeris, uidentur.*
12 *Fideicommiſſum tacitum quod.*
13 *Supplementum gloſſarum, & nu. ſeq. Gratia qua abuti dicantur in hac decretali, ibid.*
14 *Principium quale eſt, talis eſt clauſula.*
15 *Ad hanc decretalem pertinentes queſtiones ubi tractentur.*
16 *Maior eſt qui iuſtior. Clerici maiores natu eſſe dicuntur.*
17 *Laicus non poterit conueniri nominato clerico, & ratio.*
18 *Conueniri qui poſſint per clauſulam quidam alii, & nu. 19. & ꝯ. nu. 6. 7. & 8.*
19 *Hęc decretalis habet locum in reſcriptis, non in procurationibus, neque in contractibus.*
21 *Dolus qualiter probabitur. Perſonarum acceptio ſit in odium doloſi, ibid.*

CAP. XV.

a 1 SEdes apoſtolica. a Cãſus † Per clauſulas, q̃dã alii, & res alię, poſitas in reſcriptis, non cõuenit multitudo, nec perſonæ, vel res maiores expreſſis: pares, vel minores ſic, niſi malitioſè fiat expreſſio. & duo † facit. p̃mittit oſtõnis cãm. ſubmittit oſtõnẽ, ibi, nos igit. in qua facit quatuor. ꝓuidet primò circa perſonas. ſcdò circa multitudinẽ. tertiò circa res. quartò circa fraudulentã expreſſionẽ. partes patent. [*Liberalem.*] dicit Egi. & dicebat
3 dñs meus, ꝙ magna † liberalitas eſt dare plumbũ ꝓ auro, vel argẽto [*Minores*] & de his. C. ad inceſtis nup.
4 l. humilẽ, Abb. [*viliores*] ſi omiſſa exceptione † de maioritate ꝓſonarũ, vel rerũ maior litigẽt cũ minore, tenet ſnĩa pp tacitã ꝓrogationẽ ſm Inn. Ber. ꝯ. ſ.
5 c. Rodulphus, vbi dicã de hoc. [*Digniores*] tpe † datæ ſm Vin. & Cõp. & referas ſingula ſingulis ſm Abb. [*Includi*] hoc eſt ꝯ. Inn. & ſequaces, vt dicã in decre. Rodulph⁹. Itẽ. ꝯ. inf. & ſi. c. fi. ſm Pe. ibi. ſoluã. [*Grauioribus*] vt ſunt † ſpuales, & crĩales, de libertate, vꝝ quas
6 ſcandalũ graues facit ſm Inn. [*Mentionem*] vñ obtinuit ſm ſpe. ꝓ expꝛſſo ꝑdio † nõ poſſit ꝓ eam gñalẽ
7 agi ſup decima, ar. de reſt. ſpo. frequẽs, in fi. li. 6. [*Perſonas*] idẽ in rebus ſm Boa. cũ ſit eadẽ rõ. [*Ad pares*]
8 expꝛſſo † eo, cũ cła, q̃dã alij, alter eps poterit ꝓueniri. Secus, ſi addat, q̃dã alij clerici ſm ſpe. & Cõp. [*Transire*] forte ꝓcurator eius, quẽ volebat ꝓuenire, erat in curia, pp qđ illũ noĩare nolebat penitus. ſ. quò ad
b expꝛſſa, & non expꝛſſa. b ¶ Prima † gl. q̃rit obijciẽdo, &
9 ſoluit. ¶ Tertia gl. q̃rit circa duo, & ſm dubiũ apit p quatuor exẽpla. primũ p ſex; demũ ſoluit. ¶ Pen. gl. arguit, obijcit, & ſoluit. ¶ Vlti. q̃rit, & ſoluit, & opi-
10 nionẽ ponit. ¶ Int gl. j. [*ibi, ſi quis in hoc*] ibi dr, ꝙ ſcĩtas ignoſcẽdi gloriã dereliqt. ¶ In gl. 2. [*ibi a capite*] ſic. ſ. ꝙ intelligi poſſit. ¶ In glo. 3. [*ibi, ſed & ſi quis*] & vide de cle. nõ reſi. qa nõ nulli, in 1. gl. [*& ibi. §. Parentes*] vltra tritauũ, q̃ nõ hñt † ſpãle nomẽ, vocant maiores. [*Et ibi, maiorẽ*] ſeq̃t, eſſe ptẽ p mõ debiti, non p
12 numero ꝓſonarũ placuit [*& ibi hoc editũ*] aliàs eſt. ver. ſub. §. ait ꝓtor, Neqt. ibi dr, ꝙ quæ ſpãlẽ notã exigũt, niſi ſpãliter notenẽ, vñr neglecta [*& ibi, non eſt veriſimile*] ſ. ꝙ dignitatẽ hñs fuerit coactus in vrbe. [*& ibi. §. debitũ*] ibi impropriè nãle dr debitũ. ¶ In
12 4. gl. [*ibi, ita fidei*] ſi teſtator † hrdẽ rogat, vt fidẽ ꝓſtet, quã petijt, tacitũ eſt fideicõmiſſũ. Itẽ, ſi dicat rogo hrdẽ, vt fundũ Titio det, de quo rogaui, q̃a hic legẽ, & legis interpretationẽ circũuenire voluit noĩando fundũ, q̃ tũ cognoſci nõ põt [*Et ibi, ſi idem*] noĩa non eſſent diuerſa, ſi idẽ eſſet teſtm̃, & codicillum. ¶ In 5. gl. [*ibi, afficiantur*] ſicut fiebat p illos, q̃ ſibi fieri ꝓcurabãt ceſſionẽ actuũ, vt in l. ſe. ¶ In gl. antepe. [*ibi. l. j. infi.*] vide in c. ſtatim. alle. ſup gl. pe. ¶ In glo. pe. [*ibi. l. vlt. incipit, eum qui.*] vide de priui. q̃a nõ nullis, ſup vl. gl. [*& ibi, cum prętor*] ꝓconſul dat legatũ.
13 ¶ In † gl. 1. [*ibi, duo iſta*] & de hæret. ꝯ. eo. lib. 6. [*& ibi euangelii*] ꝯ. de iudi. nouit, ver. qũo. [*& ibi, ipſe facit*] de elec. cũ inter vniuerſas. §. fin. [*& in fi.*] vel dr gra ſm Hoſ. q̃a excõicatus, cui hæc gra ſubtracta eſt, nõ põt impetrare, ꝯ. c. 1. lib. 6. dicebat Fran. ꝯ. eo. nõnulli, in prin. q̃ põt intelligi de gra ipſius ſedis, qua. l. pla
ta eſt cunctis eccleſijs, & fidelibus, & hac plationis gra abutunt iſti impetrates. vel eſt gra in eo, ꝙ poſſet impetrare volentẽ remitti ad ordinariũ, ſicut fa
cit princeps. ff. de ap. imperatores, & in auth. de mãda principũ §. ſit tibi. ¶ In gl. 2. [*ibi. Virgilius*] in bucolicis, Et Hier. ad Oceanũ. ꝯ. quale † principiũ, talis & cła, & facit de bap. maiores. ver. ſimiliter. ¶ In gl.
15 [*ſed quas ibi, digniores*] de hoc † & de pluribus q̃nibus circa mãm decre. vide in ſpec. de reſcrip. pñta.

§.fi.1.& 2.col.pp quas decido aliqua hic notata maxime p Vin.& vide quod dicā.ĵ.de of.dele. cū olim. 1.in gl.vñ iudices,& in glo.spālis. [*Et ibi, deniq;*] vbi de hoc,& ĵ.de cler.non resi.qa nōnulli. [*& ibi, multi*] aliàs incipit,quicunq;.ibi;dicitur quit fuerit iustior,ille est maior,& facit.8.q.1.vereor, & quod ibi no.in vlti.gl. [*& ibi, Criminationes*] vbi clerici dñr maiores natu. [*& ibi, Pastoralis*] eo.tit.c.2.lib.6. [*& ibi, Sit maior*] dixit tñ Abb. q non credit,q noīato clerico † possit cōueniri laicus pp diuersitatē professionis,alle.de insti.c.2.Et dixit, q audiuit curiā sic seruare. [*& ibi, Doctrina*] idē Inn.& oēs moderni.pōderabit† tñ iudex in hoc discernendo,q̄ dicta sunt,scilicet & primum & fm gradū c in clericis. Itē dignitatē,d potentiā,nobilitatē,diuitias, & honores,& consuetudinē e regionis iuxta ea,quæ dicā, de testibus, super eo.2.& idē† in rebus,& causis. putat tñ Inn.q expressa minori summa pecuniæ sup maiori possit agi,nisi nimiū excederet: sed expressa pecunia cum cīa,non agetur super castro. [*& ibi, Maiores personas*] fm Inn.Host.& Compo.hoc est statutū† in odiū abutentiū rescriptis,& est ō id,qđ dr, in iudicijs nō esse habendā acceptionē personarū, & sic in rescriptis sit speciale: secus in procurationibus. nā licet ibi nominent minores psonæ,vel res;tñ ō maiores, & sup maioribus agi pōt,vt steī ppriæ significationi vocabuli,vbi ĝriū nō inueniī;& idē in ōctibus fm eos,& sic saluo, qđ habes de procur.in cle.non potest, quæ nō ob.vt ibi no.in fi.& illud Io.19.& in fi. & 40.dist. hō.¶In gl.pe. [*in fi.*] qđ Io.hic no. an rescriptū deī ō nō noīatū,dicā ĵ.c.2.lib.6.sup.5.gl.¶In gl.vlt. [*ibi, qualiter cōstabit*] dixit Vin.q† ostabit,si pbet,q impetrator hoc dixit. [*& ibi, aliàs credo*] Idē Host.ad hoc. de renū. c.2.lib.6.q dicit cum Goffr.q licet pondus & mensura & sint abhominabilia apud Deum, & aliàs apud ipsum non sit personarum acceptio : tñ hoc casu in odiū dolosi, maximè ō quē violenter præsumitur, q ad grauamen,& redemptionē, & sic impetrauit, hoc statutū est.ad hoc.ĵ.e.c.nōnulli.[*Et in fi.*] qđ placet Pet.de.pp rōnē, quā ponit principiū glossæ,& de hoc.ĵ.e.cū i multis,li.6.in gl.idest illorū.

ADDITIONES.

a ¶Sedes apostolica.Nota in ver.nec super;ibi audiant, q vbi lex, vel statutū denegat audientiam,non per hoc processus est ipso iure nullus.vide Bar.& Moder.in l.1.§.1.ff.ad Treb.

b Expressa.No.etiā in fi.ibi fraus,& dolus, q ista inter se differūt cum copula.&, ponatur inter diuersa, vt est gl.in rubrica,ff.de iur.& fac.igno.

c ¶Primū & scdm gradū.Adde,& no.q dignior est pferēdus.c.1,de maio.& obe.& dr prior,q pri⁹ interrogat.l.2.ff.de adop. & per cōsequens, q primò est scriptus, cui dicto adde dicta p d.Bal.in d.l.2.vñ hic.d.And.Bar.in 9.col. dicit ex illa glo.l.2. summi pōt,argm valere ab ordine scripturæ. si.gl.habes in c. quorūdam,de ele.lib.6.& tex. est dicit ipse.d. And.in l.generaliter,§.si quis alieno,ver.quid ergo,ibi, ordinē scripturæ sequendum,de fideic.liber.quem vide,quia ad hoc multa bona dicit,alleg.plura alia iura.

d ¶Dignitatē.Adde,q clerici dñr habere dignitatē,nec dñr pso næ priuatæ,ita notāt doc.& maxi.d.And.Bar.vltra oēs hic. in x.col.in gl.in ver.mates.nā quilibet clericus dr habere dignitatē,alle.4.dist.c.deniq;,& 1.q.1.c.reperiunt. nā ibi in d.c.deniq;,est glo. q prima est in ordine, q quilibet ordo ecclesiasticus est dignitas, siue honor,& allegat d.glos.d.c.reperiunt.sed quid sit dignitas,nō declarat ipse,nec alij doc, hic,vid tu quid sit dignitas,& quot modis dicat,no.gl.in c.statutū,de rescrip. in ver.dignitatē,lib.6,quæ gl.allegat.d.c.deniq;,& ibi vide.d. Pe.de Anc, vbi declarat,quibus psonis cāe a summo pontifice sunt delegādæ,videlicet cōstitutis in dignitate,in 1.& 3,col.& vide gl. q̄ et plura enumerat,in c.qa nōnulli,de cler.nō resi. q allegat et.d.c.deniq;.& p Inn.& Ant.de But.in c.de multa. d pben.& p Bar.in l.1.C.de digni.lib.12.& vide latissimè,quia mecū nō est alienas decisiones supplantare, & mihi ascribere, in summa Ang. in ver. dignitas, vbi reperies de hoc infinitas concor.vltra.ŝ.alleg.in 2.col.in ver.1.quæro, quot modis dicat dignitas,vbi latissimè p eū videbis,quid sit dignitas,& qs dicat dignus,& in dignitate constitutus.& vide aliquid p Oldra.in cōsi.282.vbi dicit,q nomen decanatus,& ppositura est nomen speciale dignitatis,& vide et.d.And.Barb.qui not.dicit,q dignitas capitur pluribus modis referendo omnes, qui ad hoc etiam ipse allegat infinita iura.

e ¶Consuetudinē.Adde argm p eo,qđ consueuit fieri, vide pulchra dicta dñi And.Bar.in c.cū M.Ferrariensis,de cōstitu. q bus et adde,q illud,qđ cōsueuit fieri, transfert onus,pbandi cōtrariū negati, vt est gl.no.& ibi vide Bart.& alios doc.in l. neq; natales,C.de pba & maxi.d.Bal.in d.l.neq; natales,in 4. co.i ver.scdò dico,&c.cui addas eūdē Bal.i l.certū.C.vñ cog.

SVMMARIVM.

1 *Rescripta diuersa qui impetrat super eodem ad diuersos, commodum perdit eorundem, & in expensis condemnabitur,nu. 7. & ratio nu.11. nisi fiat in posterioribus mentio priorum, numero 3.& 11.*
2 *Diuisio capituli.*
4 *Leges priores à posterioribus licet non facientibus mentionem reuocatæ intelliguntur.*
5 *Punire potest iudex partes & alios in iudicio versantes, & sine iuris ordine,& quare.*
6 *Connexitatis ratione fit,quod aliter fieri nequiret.*
8 *Epilogus,& suffragium glossarum,& nu.9.*
Exempla pluria eiusdem negocij vtile est habere.
Negocium vnius dicitur,quod idem sit in pluribus tabulis describptum.ibid.
10 *Supplementum glossarum,& nu.seq.*
Reseriptorum vires quæ,ibid.& nu.12.& quando papa consulendus.nu.14.& 16.
Decretalis hæc quando locum habeat.ibid.
13 *Alternatiuè iudices an dari possint.*
15 *Per decretalem hāc an reuocata sint iura tractantia de prioribus rescriptis.*

CAP. XVI.

1 Xtenore. Casus.† Qui ō vnū sup
eodem impetrat ad di-
uersos diuersa rescripta,& eis vtit, perdit
2 cōmodū eorundē,cōis† diuisio. scda, ibi, Nos igit.[*Ad alios*] q̄ ad vos,corā quibus primò pcessit,vt seqt. [*qui*] alii iudices. [*aduersam*] s.abbatem. [*Noluit*] forte illi primi iudices abbatē corā eis venientē honorauerūt,vt decuit, de quo psbyter clericus dedignatus corā eis plus noluit litigare. [*& ĵ.sic per*] sed ad vos impetrauit,vel prius impetrauerat, & modò illis est vtus. [*vos*] scdi, qui ad petitionem eiusdē psbyteri iterū citastis abbatē. [*Citatus*] ad petitionem eiusdem presbyteri [*reuocatę*] qa in eis nō
3 fiebat† mētio de primis impetratis ad diuersos. [*Mētionē*] no.hic Gof.rōnē, quare fm rescriptū nō tol-
a lit primū,si de ipso mentionē nō facit. a In legibus
4 †verò secus,qđ collige ex decre.ĵ.de cōsti.lib.6. [*Careat*]sed quo iudex,q tñ de exceptione cognouit,p nūciabit, q careat commodo vtriusque rescripti, cum tantum de ea re &c. ff.de iudi. de qua re.ĵ. de
5 ordi.cog.c.cum dilectus.so. iudex† partes & alios, quos in iudicio videt malè versari,punire pōt.C.de testi.nullū.itē cū hoc sit iure notoriū,sine iuris ordi
6 ne ,pcedit fm Inn.& Cōpo.dicit Host.rōne† cōnexitatis hoc cōtingere.ŝ.eo.cæterū, in fi.& auctoritate huius iuris posse,ŝ.c.pastoralis. 1.rñ.& cōcor.qđ dicā.ĵ.de cōsue.cū venerabilis,& c.cū inter. [*Vtriusq;*]
7 & ,put dicit gl.in expensis† ō dēnetur.ĵ.c.fin.licet.G. Na.vellet ĝriū,quasi satis sit, q pdat rescripta, nec iudicabit De⁹ bis &c.ad hoc.ĵ.de iu.at si clerici, sed
8 primū teneas,cū hoc rei sit interesse.¶Prima† gl.in pluralitate rescriptorū distinguit duo mēbra,i quorū quolibet subdistinguit alia duo, q̄ in illis iterum subdistinguēdo ,psequit.¶Vltima gl. obiicit & sol-
9 uit.¶In† gl.1. [*ibi unū testim*] sequit, pluribus exēplis consignare quis pōt,&c,vt ibi dr,id interdū est vtile; quia nauigaturus vnū secū ferre vult,& aliud domi relinquere. [*& ibi.l.vlti.*] vnius testamenti volūtas solēniter cōplet̄ p plures tabulas, eodē tpe ex eodē
10 testō descriptas: [*& ibi si quis*] in duobus extare tabulæ dñr, cum quis duobus exemplaribus fecerit testm,& aliud extat,aliud non.¶In gl.vl.[*ibi, litigatores*] vide de so.compe.significasti,sup gl.2.¶In† gl.
11 1.in prin.ista gl.cōiuncta cū gl.decre. primæ.ŝ.e.bonæ,docet materiā rescriptorū. Host.tū hic plenius distinguebat,dicēs cū quærit de viribus rescriptorū si fuerit vnicū impetratū,durat ppetuò. C.de diuersis rescriptis.l.falsò.i.vsq; ad.30.annos. C.de consti. pec.l.2.sed si duo impetrant,aut ab eadē parte, aut à diuersis.itē aut ō eundē,aut ō diuersos.itē aut sup eodē negocio,aut sup diuersis.itē aut ad eosdē iudices,aut ad diuersos.itē aut sub data,& forma eadē, aut diuersa.Ex dictis suis aliqua ,sequar sup gl. [*& ibi, Eodē negocio*] de diuersis dic,vt ĵ.eo.dispendia, li. 6.[*& ibi, Vt dixi Vallēt*]idē Io.Vin.Tan.Phi.Gof.Inno. vr idē tenere & Guil.tenet idē in Spe. de rescripti p sen.§.rōne formæ,versi.itē excipit,q duæ. sed Host. ō p litterā,q̄ dicit,impetrantis,nō dixit vtētis,& poterat sibi de morte ,uidere faciēdo cōmitti dignitati,vel faciēdo de primo mentionē in scdo,vel impetrando cū cīa,q si oēs.allegabat mētē delegantis,à quo surrepticiè sunt obtenta:nec pōt negari rescripta fore diuersa, ex quo diuersi sunt iudices. ff.iud. solui.cum apud.Mihi placet opi.gl.maximè, qa nō video aliquod interesse rei,ex quo actor altero solo
b vtitur,& hic præcipuè, cum vtitur primo, in cuius impetratione certū est,q nō fuit vitiū.si vtentī scdo, posset locū hr̄e rōnes Host. sit ergo cautus. b [*Et ibi, In data*] sed cōcordant in forma [*Et ibi, Nihil interest*]† posset interesse pp lites exortas post datā primi
12 rescripti aī datā scdi,ad quā extēderet fm,si valeret & primū fm Ho.q pp id dicitī scdo necesse fieri mē
13 tionē de primo [*& ibi, per annū*] sed si annus† nō est elapsus,aut scdæ faciunt expressam mētionē de primis,aut nullā.Et in his ius certū est,aut dubiū, qđ ē medium inter expressam,& nullā; & tunc in subsidiū ibit ad arbitros.ŝ.eo.pastoralis,fm Hosti. [*& ibi, Ad diuersos*] q̄rit hic Io.qđ de hac forma† dandi iudicē, do iudicē Titiū, vel Seiū? Et vr̄, q nō valeat fm ea, q̄ no.de ,pcu.tutore,& arbitre.ŝ.eo.ad hæc.sed vr̄ q sit iudex.C.de ver.sig.l.pe.dic,vt ĵ.de off.dele.cū plu
14 res,lib.6. [*& ibi, Impedium*] Host.putat hoc casu† cō sulēdū papā, sicut dictū est. ŝ.qñ impetratæ sunt ad eosdē.& dicit hoc,et si forma sit eadē, cū cāæ ,pcessus impediri posset:qa diuersi diuersa sentiūt, & cō dēnaret vnus,& alter ab.b.olueret [*& ibi, vt debitus*]
15 Host.non† vult hoc fateri, q reuocata sint iura tractātia de prioritate rescriptorū, ad decre. vt debit⁹,
c rūdens,vt ibi dicā [*Et in fi.*] ad hoc.ŝ.e. ex parte. c & idem no. de cōcess.præben.cū nostris,in 4.glo.& idē Vin.fm quē i hoc differt rescriptū ab electione. idē Tan.& Bar.Brix.in prima Veneriali.Gof.no. ĝrium de despon impu.lras,cuius dictū vide de reg.iur.nō
16 pstat,lib.6.in 1.gl.dixit Dama.si primæ† nō valēt pp vitiū impetrantis,tūc valent scdæ.si verò sine suo vitio,vt qa mortui sunt iudices,vel simili de causa nō valēt secundę. non enim stat per primum,quin eis vtatur.hoc no.in q.huius tit.

ADDITIONES.

a ¶Facit.Vide vnū singulare dictum Bal.in l.1.C.de decu.li.10. relatum per Iaso.May.in l.damnosa,in fin.C.de præci.impe. offe.& ibi etiam Curtius senior in recollectis.

b ¶Cautus.Et fortè credo istud esse verum,quādo data esset eadem: quando autem esset diuersa,videretur,quòd tunc primę deberent valere,si secundæ,non faciunt mentionē de primis: aliàs ipsæ secundę,secundùm q etiam dicit gl.in proximo mēbro.ĵ.proximè.sed qđ esset in litteris beneficialibus,si supponit plures literas sub eadem data,& tamē nulla tenet nisi vna: tex.videtur.ĵ.eo.in nostra,quod idem:sed dic q immò secus vt ibi scripsit Archi.

c Parte.Sed verè etiam faceret contra ille tex.ibi priores,de quibus &c.dic,quòd est allegatio partis.item quòd teneatur facere,notat tex.ĵ.eod.c.ad audientiam.sed ibi loquitur, quando ab eodem impetrantur.& vide de hoc etiam g'.in c.in nostra, ĵ.eo. & ibi vide quod scri. & de hoc etiam tangitur in versi. possessio,in c.suggestum.ĵ.de iu.patro.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum impetratum ad beneficium obtinendum non faciens mentionem de beneficio impetrantis,non valet.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Rescriptorum mens & forma attendenda.*
4 *Stylus curiæ ex hac decretali, de exprimēdo clerico, pro quo beneficiando scribitur.*
5 *Idoneus non videtur,qui habet beneficium sufficiens.*
6 *Pro indigno si scribit papa scienter,nihil opponitur.*
7 *Epilogus,suffragium,glossarum.*
8 *Supplementum,& nu.seq.*
9 *Literę ad beneficiū impetratæ,quibus dixit se quis clericum,valent si incedebat tonsuratus,& num.10.secus si sub nomine scholaris,nu.11.*
Clericus largè dicitur.ibid.
10 *Beneficij capax est,qui ad ordines est habilis.*

CAP. XVII.

1 Vmadeo. †Non valet rescri-
ptum impetratum
ad bñficiū obtinēdū, de bñficio impetrantis non faciens mētionē. cōis
2 †diuisio. scda ibi,cū enim. [*Moderemur*] aliàs moderētur,qđ dic,vt no.ŝ. eo. ad audientiā. [*Mirabaris*] forte datus fuerat executor,vel grauabat, quia ad ipsum spectabat collatio. [*Misermus*] sup.sed nos de tua admiratione for
3 tius admiramur,cū si &c. [*Seriem*] attendenda † est igitur rescriptorum mens,& forma.ŝ.eo.ad aures, & c.cum dilecta,Hostiē. [*Attendisse*] sic de maio. & obe.c.solitæ. [*Clericus*] dicunt Pe.& Abb.Modicensis,per princi.c.sed non sequit,q dixerit in rescripto se clericum, licet archiēps fateat ipsum clericum.
4 & fortè per hanc decre.manauit† stylus curiæ quo sp exprimit clericus is,,p quo bñficiādo scribit. [*Si dignus*] nō vr† idoneus,q hēt bñficium sufficiens.ĵ. de
5 pben.is cui,lib.6.p quā reprobat opinio Cōpo. hoc no.vt ibi dixi in 1.& 4. gl. [*Qualiter*] qa per veri suppressionē.ŝ.eo.ad aures,Inn. [*Impetrate*] si papa scię
6 ter scribit †,p indigno,i hac Dñicali qōne dicit Host. q prima facie pśumit rescriptum surreptitium, de æta. & qua.eā te, & ibi vide in 1.gl.sed si constat de certa scientia,nil opponit.ff.de confir.tu.l.vtilitatē. 17.q.4.§.qui autē,nisi tanta esset indignitas,q salua cōsciētia pareri non posset,vt patet in his, q̄ not.de tēp.or.ad aures.§.1.facit ad hoc,qđ dicā de sen. exc.
7 inq̄sitioni.¶Scda † gl.rñ.p qōnē, q̄ dicat sufficiēs pbēda.¶Tertia glo.quærit,arguit negativè,soluit ō-
a rium.¶In gl.2.a [*ibi, in honorariis*] vide de magistris. c.1. sup.3.glo. [*& ibi sed si quid*] vide de cle. non resi.
8 qa nōnulli,in 1.gl.¶In† gl.1. [*ibi, Vrbanus*] vt no.ŝ.e. si qñ. [*& ibi, quia diuinæ*] de cō.dist.5.ne tales, & oīs noster status ppetuò consistit,in auc.de nō alie. aut pmu.§.vt autē lex,col.2.¶In glo. [*sed quid, ibi, mentionem*] ĵ.de præben.si motu ,pprio,lib.6. [*& ibi, Cum ecclesiasticæ*] qđ dic,vt ibi no. ¶In glo. pen. [*ibi, Ex literis*] vr̄ placere Compost.q si quis incedit† tonsuratus vt clericus, valent lr̄æ ad bñficium impetratæ, quibus dixit se clericū, cum iam animi destinatione sit clericus. Item qa largè clericus dr̄,idest in sortem assumptus,de præben.eum. Item qa cum quis sine beneficio ordinari non debeat, sequeretur absurdum, cum aliter beneficium,& ordo simul concurrere non possent in vna persona. Ex quo igitur
10 est habilis† ad ordines,sit capax beneficii,ex quo tō suratus incedit,vide quod dicam post Vin.ĵ.de inst.
b c.2.b Tenet tamen & Compost.q is, qui non incedit tonsu-

dit tonſuratus,ſi ſub nomine ſcholaris † impetrat, non valet,ſi non eſt clericus, vide quod dicã.de præſump.c.fi.ſuper.ver.ſcholarem.Sed ſi dicatur in literis,facias recipi.B. qùi deſiderat aſcribi militiæ clericali,valent literæ ſecundùm eum: tamen non tenebuntur illi recipere,niſi prius fiat clericus ſaltem per primam tonſuram per prædictam decre. 2. de inſtitu.

ADDITIONES.

a ¶In gl.2.Circa ea,quæ hic dicuntur in iſta gl. 2.vnum no. differẽtiam eſſe, an ſi dicatur in literis,ſi eum vitæ laudabilis eſſe repereris,vel ſi prædictus clericus eſſet vitæ laudabilis, de quo vide omnino Old.conſi.41.incip.breuiter.

b ¶De inſti.c.2.Et videſ Spe.de acto. & pe.§.ſuper actionibus. ver.ſed nunquid ſcholaris,& ibi Io.And.adde & vide pulchra dicta.d.And.Bar.referentis Compoſt. & corroborantem dicta ipſius pluribus allegationibus in hoc,in iſto.c.in 8.col.allegando Laurentium ad hoc,quod voluit in c.2.de inſti.vbi dixit,q̃ laicus poteſt impetrare beneficium, dum tamẽ ſit in ꝓpoſito clericandi allegando etiam Spec.ſ.in d.tit. de acto. & pet.§.ſequitur,in dicto verſi.ſed nunquid ſcholaris.

SVMMARIVM.

1 *Reſcripti ordo interpretationem recipit à iure communi.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *A prejudicialibus appellandum, niſi ſint contra ius ſcriptum.*
4 *Teſtes recipere ante litis conteſtationem dicitur attentatum. Nullum quod fit contra ius,mentemque papæ,vel parte non citata.*
5 *Suffragium gloſſarum. Precedens clauſula quandoque determinat ſequentem,quandoque contra,& nu.7.& ſeq.*
6 *Supplementum gloſſarum. Clauſula,quantùm poteritis de iure,non habet vim peremptorii.*
7 *Ordo facti ſeu ſcripturę non ſequendus,vbi peruertitur ordo iuris,& ſupra,nu.5. Iudices procedere debent ſecundùm iuſtitiam, ibid.*
8 *Reſcripta, ſtatuta,priuilegia, teſtium dicta, diſpenſationes, prouiſiones,litterę ad obtinenda beneficia,clauſula,quòd impetrans prę feratur aliis,teſtamenta,ſententiæ,& cõtractus ſecundùm ius commune quo interpretantur. 9.10.& 12.*

CAP. XVIII.

1 AUſam,quæ. Caſus.† Ordo reſcripti inter
a pretationẽ recipit à iure cõi. a & in
2 †prima deciſa iudicum conſultatio, vel partis conqueſtio. in ſecunda reſponſio,& iudicum inſtructio,ibi,qa in literis. [*Et ſ.*] hic deciditur,vt prædixi,vel iudicũ conſultatio,vel partis cõqueſtio. [*Legitimę*] de hoc. ſ.tit.1.ex literis,in 1.g. [*Alioquin*] ſimile.de reſti.ſpo.
3 audita. [*Prejudicium*] contra ius†ſcriptũ:aliter fuiſſet neceſſe appellare ſecundùm Vin. [*Attentatum*]qa
4 †teſtes ſunt lite non conteſ.recepti. [*Cariturum*] quia contra ius,& ꝯ mentem papæ.ſ.de præben.c.fin. Et no.ſecũdùm Abb.quod ſit hic parte non citata: qa nullũ erat,alle.2.qõ.vj.prolata, C.de ſen.& interlo. om.iu.l.prolatam. ¶ Præmiſſum eſt. ſ.intelligendo ibidem clauſulam,vbi ſupra dixi intelligendã. ¶ In
5 †3.gl.[*ibi,error*]hanc & ſe.vide de fi.inſtr.ex parte,ſuper.j.gl. ¶ In gl.pe.[*ibi.§.vlt.in fi.*] vide de cenſibus,ex parte,ſuper 3.gl. [*& ibi.§.2.notum*] gerit imperator nil aliud in iudiciis,q̃ iuſtitiã locũ hre. [*& ibi,Auia*] ſi auia nepotem ſub conditione emãcipationis hæ. redẽ inſtituit,ꝑ parte,& poſtea amplius in codicil. lis legat,conditio emancipationis intelligitur repe.
6 tita. ¶ In†gl. 2. [*in fi.*]& per hoc dicunt Inn.Compoſ.
b quòd clauſula de ſe non habet vim peremptorij. b Idem G.in Spe.de cita.§. viſo.ver.ſed quare an. ¶ In gl.pe.[*ibi,ſecundùm ius commune*] & ſic non ob.j.eo.cũ
7 dilecta,que†loquitur in ordine facti.hæc verò in ordine iuris ſm Phi. & vide quod ibi dicam ſuper. 4.

glo.dicit Hoſt.illud verum, vbi non pertur-
do iuris,vt hic in reſcriptis, cum ſuccen-
debeant ſecundùm iuſtitiam.C.de ap l.
8 Hoſt.& Compo.tractauerunt hic †de interpreta-
c nibus,dicentes reſcripta,& ſtatuta c interpretari ſecundùm ius cõe,vt hic,& de conſue. cum dilectus. priuilegia verò amplianda,vt ſequitur in gl.& bõficia,de ver.ſig.olim. & vide ad horum intellectum, quod ibi notaui ſuper vlti.gl. quod intelligit Compo.verum,quatenus tangit ius concedentis:quatenus ius alterius tangit,fiet ſtricta.ſi.ne quid in loco
9 pu.l.2.§.ſi quis à principe.ltẽ nec priuilegia ſic ſunt interpretanda,quod recedatur à verbis, de priuile. porrò,& c paſtoralis.dicta† verò teſtium dicunt interpretanda,ſecundùm quòd nulli; vel minus ſunt captioſa.ſ.de teſti.cum tua.ff.de regu.iu. ſemper in dubijs dicit Hoſt. illa ꝯ producentẽ interpretãda in dubio,de prob.in præſentia,de cõd. apoſi.per tuas. diſpẽſationes verò, & promiſſiones reſtringuntur, ſ.de cõſan.& aff.quod dilectio,ſm Inn.quod intelligit Hoſti.& Cõp.de odioſis,& præcipuè de pluralitate beneficiorum ſm Compo. qui ad hoc inducit rationes,quæ habentur de præben. quia tm̃. ſ.tit.j. c.pen.& probatur de præben.non poteſt, li.vj.Vin.
10 & Compo.Reſtringendas litteras ſad obtinẽda beneficia,& eſt expreſſum de præben.quamuis, lib.6. maximè ſi per illas læditur ius alterius, quare mandatur per ipſas conferri tibi beneficium, non obſtãte collatione prius alij facta,quod dicit intelligendum de collatione,quæ non valeat. Item clauſula,
11 †quòd impetrans præferatur aliis, reſtringitur ad
d eos,quibus non erat ius quæſitũ. & hoc dicit ſe ſententiaſſe de mãdato papæ apud Mediola.vt ſic tales literæ reſtringantur propter odium, & ambitionẽ ipſarum, & quia ius alterius ſic vlurpant per iura prædicta.dicit tamen, quòd plures in curia ſeruant quòd tales præferantur prioribus, quibus ius quæſitum eſt ad rem;non tamẽ illis, quibus facta eſt collatio,& faciant ad hoc de præben. c.pen. & antepe. lib.6.vel de conceſ.præben.c.fin. Tractat etiam hic
12 Compo.de†interpretatione e teſtamentorũ,ſenten
e tiarum,& contractuum, de quibus videas de regu. iur.contra eum,lib.6.

ADDITIONES.

a ¶Communi. Et no.etiam, quòd iſta clauſula ſolita apponi de ſtylo, ſubintelligitur,etiam ſi ſit omiſſa,ut in c.cum M. ſ.titu. præcedenti.

b ¶Vim peremptorii.D.Bar.videtur no.contra. in l.in peremptorio.ff.de iudi. & glo.in l.ſi apparitor.C.de cohartalibus,li.12. & ibi vide Bar.& vide Bal.in l.1. C.comi.uel epiſto. adde hic etiam d.And.Bar.in 8.col.qui dicit,quòd ſi eſt in arbitrio iudicis citare peremptoriè,puta quia cauſa erat ſummaria, talis citatio dicitur peremptoria. & eſt mirabilis limitatio ad iſtam gl.& ad omnia iura hic allegata.

c ¶Statuta. De hoc vide Io.And.in c.pro poſſeſſore, deregu.iu. lib.6.in mercu.& per Bar.in repet.l.omnes populi,in ver.6.q̃ro, de iuſti.& iure.ff.& Cy.in l.2.C.quæ ſit lon.conſue. & vide optimum tex.in l.2.C.de noxa.& ibi plenè Sal.adde, & de materia huius gloſſ.tractauit Compo.hic in ſuo opere, vbi videas.adde,quòd reſcripta interpretantur ſecundùm ius commune,quod intelligitur ſecundùm ordinem per notata in gl. in ver.peruertendo,in c.exhibita, extra de iudi. immò interpretantur,licet aliquid inducant contra ius commune, extra de app.c.paſtoralis,& l.1.in fin.ad muni.& ad hoc vide,quod notat Antonius de Butrio, extra de tranſlatione prælatorum, circa fi. & hic in iſto.c. & per d. Alber.de Roſa.in d.l.2. C.de noxa. ac.quòd ſtatuta recipiũt interpretationem reſtrictiuam ſecundùm ius cõmune, alle.l.vt gradatim.§.& ſi lege,de mu. & hono.& plenè no.per d.Di.l.1.ff.de ver.ſig.& ibi etiam per Alber.plenius,quibus adde d.Bart.in d.l.2.de noxa.ac.& Ful. ibi,& vltra omnes de materia vide d.An.Bar.vbi pulchra multa adducit hic,in 22.col.& quando poſſit referri ad omnia præcedentia,& quando non, & etiam in xxix.col.vbi etiam dicit ad idem ſic in ſtatutis,quòd debeãt interpretari ſecũdùm ius, vbi reperies aliqua pulcherrima dicta.& de multiplicibus formis ſtatu-

torum,ſi ſtatuta dant ex colore quando ſtatuta non recipiunt interpretationem a iure, vltra omnes doc. & quid in diſpenſatio nibus,nam ſit ſtricta interpretatio, vbi vide per eum in 39.col. vide ſuperius infinita.ll.& di.doct. concor.ibi alleg.per duas col.& quando largo modo.

d ¶Reſtringitur.Et vide ad hoc text.in c.ad audientiam, de deci.vbi videtur etiam largè interpretari, quatenus tangit ius alterius,ſ.eccleſiæ parochialis,ſed poteſt dici, quòd ibi erat prava interpretatio.nimis.n. volebat reſtringere priuilegium, & vltra vim verborum ipſius.item an priuilegia largè interpretẽtur,& extendantur per maioritatem.Et vide nota.ſ.eo.ſignificaſti,rationem vide,quod ſcripſi in ca.ex parte,el primo, qđ no.Inn.in c.tua,& c.ex parte,el ij.de deci.item vide Io. And. in c.nuper,de deci.in ver.non obſtat,ſ.qualiter intelligatur illud,quod dicitur,quòd beneficia largiſſimè ſunt interpretanda,& vide ad materiam iſtam no.in c.cum dilectus, de dona. & glo.ij.q.3.indulgentia,& Bar.in l.fin.C.de ſen.paſ.& vide Bar.in l.1.§.ſi quis vltro.C.de quæſtio.& Bar.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm,de lib.& poſth.& in c.tanta,qui fi.ſint legi.ad materiam,qualiter diſpenſatio,& an ille,cum quo eſt diſpenſatum,cenſeatur diſpẽſatum,quòd ad epiſcopatum poſſit promoueri,vide Io.And.in c.ar ſi clerici,de iudi.

e ¶Interpretatione. Et vide latè,d.Bap.in ſua ſolemni repe.l.omnes populi,in x.col.ff.de iuſti.& iu.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum executorum ſuper canonicatu, & prębenda eccleſiæ vltra numerum impetratum, non facta mentione de numero prius iurato,non valet.*
2 *Diuiſio cap.*
3 *Tempus datæ impetrationis beneficij, vel receptionis reſpectu capituli inſpicitur.*
4 *Numerus tacitè quando poni intelligatur, & an perimat gratiam, nume.11. Beneficia vacatura ad ſolum papam pertinent,ibid. Admittere pro adimplere,ibid.*
5 *Executorum ad beneficij collationem poteſtas an expiret per mortem re integra,& quæ nam eorum poteſtas,nu.6.*
7 *Exceptio de taciturnitate iuramenti poteſt opponi uſque ad ſententiam,cum ſit peremptoria; ſed non ſemper ita eſt,nu.8.*
8 *Gratia poteſt fieri ſine literis.*
9 *Statutum an facere poſſit decanus,& capitulum.*
10 *Iuramentum,& confirmatio papæ videntur adæquari. In canonicum receptus,non vacantę prębenda an uiuet de communibus fructibus ad vſq; vacationem,nu.11.ad finem.*
12 *Capituli,cum dilectus.2.de pręben.intellectus.*
13 *Epilogus,& gloſſarum*
14 *Suffragium & nu.15. In ſingulari quod loquitur, etiam in pluribus locum habet,& è contrario quandoque.*
15 *Reſcinditur contractus pro parte adoleſcentis,& nõ pro parte curatoris,qui emerat communiter cum eo, niſi in caſu & quo.*
16 *Supplementum gloſſarum,& nu.ſeq.*
17 *Periuri ſunt recipiendo quem canonici non ſublato iuramento, quo numerus canonicorum firmatur,& quando non ſint, numero 18. De iuramento excipere,& non excipere quando tenetur, ibid.*
19 *Iuramenti taciturnitas nullius momenti gratiam facit, & refert,quando,& an malitioſè,preſtitum, nu.20.*

CAP. XIX.

1 ONſtitutus. Caſus. † Non va-
let reſcriptum exe-
cutorum ſuper canonicatu, & præbenda eccleſiæ vltra numerum impetratũ, & non facta mẽtione de numero prius
2 iurato.& vt dicit Hoſt.tria†facit: ponit impetrationem,exceptionem ꝯ ipſam, & diffinitionis cõmiſſionem,2.ibi,verum,3.ibi,diſcretioni [*tunc*] ſ.tem
3 pore† datæ reſpectu alterius impetrãtis,vel in tempore receptionis reſpectu capituli ſm Hoſti. [*vacaret*] tacitè† ponit numerũ,de præb. c.dilecto,de cõceſ.præben.ex parte.& facit ad fi.primæ gl. [*vacaturam*] hoc eſt ſolius papæ, de conceſ.præben. propoſuit,& c.conſtitutus. [*Mandatum*] monitorium [*admittere*] i.adimplere,Vin. [*Executoribus*] nunquid po
5 teſtas † executorum expiraſſet per mortem re integra,no.hic Goff.& Hoſt.de quo dic,vt ſ.de off.dele. ſi ſuper,& de præben.ſi cui,libr.6. [*deputatis*] ad cõ
6 pellendum cognitione† præmiſſa ſecundùm Inno. & Compo.contra hoc,quod dicam ſuper verbo, ꝑbendam,ſcđm Hoſt. & hic.ſ. deciditur, quòd executores fecerunt proceſſus,quos per ap.vel per que relam capitulum impugnabat [*Iureiurando*] excep
7 tio iſta†de raciturnitate iuramenti opponi poteſt vſq; ad ſententiam. Eſt enim verè peremptoria peri
8 mens nedum literas,ſed etiam gr̃atiam,quę† poteſt fieri ſine literis, & ſemper literas præuenit. ſi verò aliqua exceptio competeret mihi contra litteras tãtùm, vt ſi iurafti non impetrare literas contra me, hanc in prin.& non poſt li.conre.opponere debeo. C.excep.l.vl.ſecus,ſi iurafti, vel pactus fuiſti, quòd me non conuenires: quia tunc perimit actionẽ ſecundùm Inn.vide quod dicam.ſ.de excep. paſtoralis,ad fin.magnæ glo.& de litis conteſt.exceptionis, lib.6.ſuper glo.2.& ſ.eod.ad audientiam, ſuper vlt. gl.in fi.& in Spe.de excep. §.dicto,ver.ſed quæro [*Petrus*] cui Cel.dederat literas contra capitulum,Vin.
9 [*per decanum*] argu.decanum†& capitulum ſtatutũ facere poſſe.ad idem de ver.ſign. cap.2.lib.6. vbi de hoc.contra de conſue.cum conſuetudinis. ſed hic non dicitur ſtatutum valere, ſed eos non cogendos propter iuramentum in literis non expreſſum: vel confirmatum fuit à papa,ſecundùm Inn.vel hic nõ dicitur,quòd ſtatuerunt,ſed quòd iurauerunt [*Fir-*
10 *matum*] de confirmatione non repetit, quia † alterũ ſufficit ſecundùm Hoſti. [*Prębendam*] de canonicatu non dicit:quia fortè per executores fuerat inſtitutus.ad hoc.ſ.ibi, Quicquid &c.ſecundum Hoſti. Sed hæc porerunt remitti, de conceſſ.præben.cum
11 noſtris. [*Si vacat*] ergo non facta†mentione de numero non habebit prębendam etiam vacãtem. Et eſt mirum,cum numero, & iuramento nõ fiat prę-iudicium per collationem canoniæ, vel prębendæ vacantis. Dicit Compo.quòd non fuit intentio papæ, quòd prouideretur iſti in eccleſia habente numerum,ſed ſolùm in ea, in qua per receptionẽ ſuã a princi.numero, vel iuramento præiudicium fieri non poſſet,ſicut facta mentione de numero nõ extenditur litera ad eccleſiam, vbi non eſt numerus, remittit.ſ.eo.capitulum.Ego credo, quòd ſi tempore date prębenda non vacabat, licet modo vacet, non debeatur propter ſurreptionem literæ à principio nullæ;& hoc dico põderato iuramento,nõ ſimpliciter numero,per id,quod dixi ſuper verſi. vacaret.Sed ſi tempore datæ vacabat, tunc fit obiectio, & illi ſtandum. [*Aſſignari*] quòd ſi non vacat, expectabit, & viuet interim de reditibus communibus. ſ.de præben.dilectus.2.in fin. ſecundùm Hoſ.ſed il-
12 la decre.†loquitur,cum capitulum contempſit con
13 ferre illam,de qua mandabatur. ¶ Prima†glo.quærit,arguit pro & contra.& ſoluit,in fi.fortificat textum,cui dicto obiicit,& ſoluit. ¶ Tertia glo.obiicit,
a ponit opinionem Io.a & ſoluit, ſecundo quærit,& ſoluit.tertiò arguit,alle.contrarium, & ſoluit.in fi. dat vnum ſimile ¶ Penul.& vlti.gloſ.arguunt,& re
14 mittunt. ¶ In†glo.1. [*ibi.l.1.§.1.*] vide in præ.c.cum ſuper,in vl. & ibi Melius. [*l.2.*] lex 2.nõ facit.Et qđ dicat,videbis.ſ.c.cũ contingat, ſuper 1.gl.fortè vult dicere.§.2.quia ibi dicitur,quòd edictum, licet ſingulariter de tutore loquatur, etiam in pluribus tutoribus locum habet.ſic à contrario plura mandata habeantur pro vno,vt ex quo in parte pareri non poteſt &c. [*et ibi,Si communem*] vide de re iu.ca.pe.in 1.gl. [*et ibi,et §.1.*] vide de ordine cognitionum.ca.
15 2.ſuper gloſſ.ſi iſti [*et ibi,Tutor.§.1.*] ſi curator†adoleſcenti

lescentis vendidit rē, quam habebat cū illo cōem, ille postea restituitur, contractus rescinditur solùm pro parte sua, nisi emptor, qui nō fuisset empturus partem, velit totum rescindi. ¶In 3.gl.ibi [*Imperatores*] vide in c.venientes, super gloss.no.quod [*& ibi videamus*] hanc & se.vide de iura, cal. in pertractandis,
16 super.4.gl. ¶In†gloss. 1.ibi [*tutor.§.1.*] facit de consec.dist.2. comperimus.ff.de admi.tu, cū quæritur. [*Et ibi, Non volebant*] hic soluit contraria, quasi di.si literæ valuissent continentes diuersa mandata, teneretur ad alterum, si vtrique pareri non poterat,
17 ¶In gloss.sed in omni [*ibi, Non obstante*] si ergo† expresse non tollat iuramentum, recipiendo illum essent periuri.& est mirabile, quòd quis teneatur excipere secundùm Vin.nec mirum, quia & propter iuramentum quis tenetur non excipere, qui tamē potest agere, de iureiu.c.1.& ca.debitores, dicit etiā
18 Vin. quòd si papa expresso iuramento† mandat capitulo, vt recipiant illum in canonicum, vel dent centum, licet illi dando centum possint seruare iuramentum, eum tamen recipiendo nō erunt periuri. sic cum disiunctiuè scribendo dat eis electionē, insti.de ac.§.plus autem, sicut legatario remittitur iuramentum.ff.de condi.insti.quæ sub conditione.
19 §.iureiur. Si verò papa †fuisset inscius iuramenti,& mandasset illum recipi, aut cētum dari, dicit rescriptum non valere ita, quòd nec ad centum tenebuntur, ad q̄ papa illos præcisè teneri noluit [*& ibi, Ante præsentationem*] executoriarū, [*& ibi, iura, ex quibus*] secundùm Host. hęc non est sufficiens solutio, cum adhuc appareat illa connexa, ergo, quod de vno dicitur &c.de consti.translato. Quid autem hic dixerit, dicam.ĵ.de regu.Ioannes. ¶In gloss.pe. [*ibi, Ante*
20 *monitorias*] nec obstat, q̄ dicitur per† monitorias negocium quasi ceptum, quia illud verum est secūdùm Innocen. quò ad hoc, quòd de honestate tenetur perficere. quod incæpit, Pe.de Samp. dixit, quòd papa hunc impetrantem grauauit in vno, vt si ante executorias, & post monitorias iuratus esset numerus, non valent literæ, quòd secūdùm eum fuit grauamen, cum inspiciatur tempus præsentationis.ĵ. de præben. dilectus.2. Sed alleuiauit in illo.s. quòd si certus numerus fuisset statutus, & cōfirmatus sine iuramento, quòd valent literæ tacentes numerum. Host. dicit, quòd clericus se obligauit ad probandum, quòd post executorias hoc factum fuerat, nam idem, si post monitorias in elusionem mandati apostolici hoc statuissent. infra de appel. memini mus, & c. suggestum. vel subaudi, idem, si post præsentationem monitoriarum: aliter fieret illusio. vel de executoriis dixit, quia de ipsarum processu quærebatur; & ideo tempus datę ipsarum debuit ponderari, Ioan.And.

ADDITIO.

a ¶Opinionem Io. Adde, quòd dominus And. Bar. hic saluando opi. Ioan. refert, dom. Abb, hic, vt non subintelligatur conditio, quæ suspendit actum in euentum ipsius, vt est text. in c. verum, de conditio. appo. & sic dicit ipse iuramentum non ligare ante approbationem papæ, quod est falsum, quia iuramentū ligat; sed Io, de Imo. hic dicit, quòd ea, quæ tacitè insunt, non faciunt conditionem. l. conditiones, de condi. & de. allegat ēt Io. de Imo. gl. in cle. 1. de offi. deleg. qui refert ita dicere Io. de Lig, & licet ista tacita conditio nō impediat transmissionem, vt d.l. conditiones, tamen suspēdit actum, sicut expressa, vt est gl. in l. item quia, ff. de pac. & tamen dicit ipse, ista conditio nō est per modum suspensiuum, sed per modum resolutionis: quasi pa. vult vti sua potestate non obstabit iuramentum, nec illi canonici erunt periuri; quia tunc adimplebunt mandatum papæ, sed vbi noluerit vti papa sua potestate, remanebunt ligati suo iuramento, in dubio autem non præsumitur papa uti sua potestate, licet mandet, quòd recipiatur &c. sed omissis inuolutionibus istorum patrum, dicit hic d. An. concordando istas opi. doc. & inquantum hic in ista gl. q̄ in iuramento non subauditur conditio, vtrum subaudiatur conditio †specialis in iuramento, & tunc secundo peroptime locum est, vt nō insit cōditio. aut loquimur de conditione generali, quæ subauditur vl. & tunc inest conditio generalis in iuramento, & de hoc ipse dominus And. allegat glo. formalem non allegatam à doc. hic in c. non solum. 32.q.vlt. & gl. in c. beatus. 22.q.1. & gl. in c. quemadmodum, de iureiu. & ideo per tales conditiones generales dicit ipse subintellectas à iure nō redditur iuramentū conditionale. c. significasti, de elec. & ad hoc ipse d. And. allegat tex. valde sing. in l. fi. C. de non nu. pec. vbi confessio pecuniæ receptæ habet conditionem, ☞ pecunia fuerit numerata, & vltra prædicta alleg. etiam text. in c. 1. de for. fide. in vsi. feu. vbi dī, si vasallus iurat domino fidelitatem, in tali iuramēto inest conditio. s. si dominus erit fidelis vasallo. quem text. do. And. hic in 24. colū. valde comendat, & exclamat dicens esse tanctum, & æquum contra tyrannides, quæ sanguinem populorum exhauriunt & absorbent, & vix precarium dimittūt spiritum, & vide ad prædicta Bald. in d.l. fi. de non nu. pec. quærentem, quando inest tacita conditio in iuramento, adde tu p̄dictis, q̄ inquantum supra allegauit. d. And. Bald. in l. fi. C. de non nu. pec. quòd idem tenuit Iac. de Are. in auth. generali. C. eo. & Iac. Bu. in d.l. fi. in princ. per eadem verba, quæ ponit Bal. in prin. l. fi. quę verba Bald. credo fore sublata à domino Iacob. Bur. ibi, & vltra. s. allega. adde Bal. in l. rogasti. §. si tibi, ff. si cer. pet. in fin. & in l. fin. ff. qui satisd. co. quæ dicta domini Bal. si uis bene intelligere, vide ibi, vbi dominus Bal. enumerat omnes casus, in quibus quis non cogitur seruare iuramētum, & vltra prædicta vide Host. in sum. de iuramen. cal. quot species sint, & vltra prædictas quotas vide alias multas per d. Bal. in apostillis suis in d.l. fi. qui satisf. co. vbi in breui in hac materia multa bona dicit, quæ hic transcribere non curaui. & omnes illæ gl. allega. s. per d. An. quas sibi appropriat, sunt alle. à Bal. in apostillis in d.l. fi.

SVMMARIVM.

1 *Rescripto impetrato quando quis carere debeat, & nu.4.5.6. 7.8.23.25.26.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Regulæ tres in hac decretali traduntur, & quæ.*
4 *Verum quando tacetur pro dolum, prima cum exemplis, falsum cum exprimitur, secunda cum exemplis, non valent, & numero 5. & nu.12.*
6 *Verum cum siletur, falsum si exprimatur simplicitate vel ignorantia, cum exemplis. & nu.7.*
8 *Falso tacito vel expresso simplicitate vel ignorantia, & nihilominus princeps literas dedisset, exempla, & nu.12.*
9 *Exceptio peremptoria non opponitur hodie contra rescriptum ad lites.*
Surreptionis probatio cui incumbat, remissio, ibid.
10 *Rescripta indifferēter, licet per malitiam, vel ignorantiam uel simplicitatem quid tacitum, vel falsum expressum esset, cur non valere quidam tenebant.*
11 *Simplicitas ius, ignorantia factum respicit.*
Discretio pro distinctione, vnde procedit.
12 *Ex rescripto malitiose impetrato commodum nullum quomodo consequi quis non debeat, & quid si pro simplicitatem, si mò opponatur, nu.13.*
24 *Dedissemus, ideſt de iure dare tenemur, vel consueuimus, verbi resolutio in alia.*
15 *Ex rescripto per simplicitatem vel ignorantiam aliquo tacito, vel expresso falso, quando posse procedi per iudicem intelligatur, & nu.22. & 25.26.*
16 *Cap. pastoralis, §. eodem. quando non habet locum.*
17 *Epilogus glossarum.*
18 *Suffragium.*
Subueniendum simplicibus, & rusticis, & quibus aliis. ibi. & nume.19.
19 *Supplementum glossarum, & nu.seq.*
20 *Opiniones variæ de validitate rescriptorum quæ.*
21 *Dolus, uel fraus quomodo probetur.*
22 *Petitorium & possessorium quando videatur commissum.*
26 *Rescriptorum substantialia quæ, in his quicquid scribatur, consideranda intentio papæ, nu.27.*
28 *De surreptione qua loquatur hęc decretalis.*
29 *Rescriptum valere eo casu, quo non valet, si iudex pronunciat, tenet pronunciatio, & processus, nisi appellatur.*

30 *Falsi exceptio si opponatur contra literas verè falsas, si iudex pronunciat illas veras, & procedit in negocio, & fert diffinitiuam in principali, non valet, & nu.31. & quid agendum sit à iudice, nu.32.*
31 *De incidenti cognoscere non potest iudex, si dicantur literæ falsæ.*
33 *Veritas semper attenditur.*
34 *Falsum instrumentum debiti si iudex pronunciat verum, ualet, nisi appelletur: secus si sit instrumentū procurationis, nu.35.*
36 *Tutorem iudex dare potest.*
Procuratorem minimè.
37 *Falsi exceptionem an admittat executor datus ad exequendum sententiam.*
38 *Sententia an teneat contra citatum vigore appellationis falsæ, vel nullæ.*
39 *Innocentij locus declaratus in c. si duobus, de appellat. in gloss. Quid ergo, uer. hoc etiam.*
40 *Declinatoriam in iudicem si quis opponat conuentus super maleficio, vel contractu dicens, deliquisse se, uel contraxisse in alia diœcesi, cognoscet iudex, coram quo fit contentio, & tenebit sententia, nisi appellabitur, melius tamen excipiet, vt hic consulitur, nu.41. si verò dicat locum delicti non esse iurisdictionis illius, quid iuris, nu.42.43. & 44.*
41 *Officium iudicis non habet locum, vbi est, qui accusat.*
44 *Possessio nō perditur sine animo, licet ea turbetur, nisi eiiciatur & non extenditur in iurisdictione nisi ad causas, de quibus cognoscitur.*
45 *Contra rescriptum non competunt exceptiones contingentes personam iudicis impetrati, & 46. & quę competant, ibid. à contrario, & nu.48. & 49.*
46 *De exceptionibus declinatoriis non est necesse mentionem facere in rescripto, & non contingunt processum negocii, uel causam principalem, licet interdum admittantur, & quæ.*
47 *Exceptiones omissas à procuratore potest dominus excipere, & quando, contra rescriptum.*

CAP. XX.

1 Vper litteris. Casus. † Qui per malitiā tacet verum, vel falsum exprimit in rescripto, caret impetratis. Idem in eo, qui hoc fecit ignorantia, vel simplicitate. Si verò quod tacuit, expresso, vel falso, quod expressit, tacito, literas nō habuisset. Si verò nihilominus saltem in forma cōmuni litteras habuisset, ſm iuris formam procedet iu-
2 dex. Et sunt† tres principales partes. In prima ponit casum, super quo erant doctorum opiniones contrariæ, quas recitat. 2. illas per distinctionem bimēbrem. in secundo casu subdistinguendò concordat tertiò dat regularē doctrinam. 2. ibi, nos igitur. tertia ibi, nisi forsan, vel ibi, vt sic. Et quia principaliter difficultas decre. est videre exempla illarum trium
3 regularum, quarum† quælibet subdiuiditur. s. in verum tacitum, & falsum expressum, ideo primò circa id instemus. Et in prima circa† verum tacitum p
4 dolum pone exemplum in litigiosis in eo, qui dolo sè tacuit primum rescriptum in secundo, vel processum habitum per illum, vel litis pendentiam. s. eod. cæterùm. de re iudi. inter. de testibus, cum causam, quæ in beneficialibus pone exemplum, s. c. ad
5 aures. circa falsum† expressum per dolum in litigiosis pone exemplum. s. cap. sedes, in fi. in beneficialibus. ĵ. eodem. si proponente, de transactio. ex literis.
¶In 2. quò ad ordinem sumandi non quò ad ordi-
6 nem textus s. de vero † tacito simplicitate, vel ignorātia, quo expresso litteras non habuisset, & de falso expresso &c. Competunt etiam exempla predicta, si vis specialia in litigiosis de vero tacito simplicitate, vel ignorātia, pone exemplum in illo, qui tacuit appellationem aduersarij. ĵ. de confir. vti. vel inuti. bonæ, vel tacuit terminum appellationis præfixum ab homine. ĵ. de app. sæpe, in fi. In beneficialibus pone in eo, qui tacuit perpetuam vicariā, vel minus sufficiēs beneficium simplicitate ductus. ĵ. c. postulasti, & c. si proponente: vel eadem simplicitate tacuit alterius possessionem coloratam, de concess. præben. cum nostris, & ca. litteras. vt vnum scias, quòd licèt in beneficialibus vera sit regula in tacito per simplicitatem, non tamen in tacito per ignorantiam, vt ĵ.
7 c. gratia, li. 6. De falso † expresso pone in litigiosis in eo, qui contra sententiam impetrans expressit se appellasse, vel ĵ. decendium appellasse, & hæc erant falsa. ĵ. de app. Romana. §. si verò, libr. 6. In beneficialibus si dixit falsò monitorias præcessisse. ĵ. eod. ex insinuatione. Item. s. de consti. cum accessissent. In ter
8 tia† verò regula gloss. ponunt specialia exempla de vero tacito, vel falso expresso simplicitate, vel ignorantia, quo vero expresso, vel falso tacito nihilominus princeps dedisset literas. & vltra illa, quorū aliqua licet competant casibus, non textui, vt dicam super glossis, melius in vtroq; potest exemplū poni in eo, qui contra seruum suum eo ignorante ordinatum ad minores impetrauit, quòd sibi restituere tur, & ex ignorantia tacuit eum ordinatum ad sacros, vel ex ignorantia expressit falsò ipsum ordinatum ad sacros, & impetrauit, vt restitueretur, nisi daret vicarium his casibus, dato, quòd illud verum ex pressisset, vel illud falsum tacuisset, literas habuisset sub secunda forma in primo casu, & sub prima in secundo: & sic procedit iudex. Item in vtroque secū dùm Host. pone, quòd ego in Anglia institutus hæ res impetraui cōtra possessorem hæreditatis, quòd sine libello causa terminaretur intra tres menses: quia asserui talem consuetudinem esse in Regno Angliæ in causis testatorum; quod credebam verum ex quadam falsa relatione: vel è conuerso impetraui, quòd libello oblato secūdùm formam iuris procederetur, tacito de prædicta consuetudine, quæ verè erat in regno, quam ignorabam, vtroque casu procedet iudex, sed non secundùm formā rescripti. Item secundùm Inno. in falso expresso pone, quòd ex ignorantia procuratoris impetrantis Abbas non Cistercienſis dixit se Cistercienſem, & impetrauit cōtra plebem, quæ exigebat ab ipso decimas laborum, vel noualium; procedetur secundùm formam iuris partibus conuocatis &c. Item secundùm Host. in vero tacito pone, quòd impetrauit contra Crucesignatum hoc tacito, simpliciter, vel ignorantia, quòd intra annum cogeretur debitum reddere: ipse priuilegiatus erat de quinquennio: procedet iudex, seruato tamē priuilegio. Item pone secundùm Inno. & Compost. in eo, qui tacuit peremptoriam competentem reo, contra quem tamen sibi competit replicatio, sed hodie peremptoria† non opponitur contra rescriptum, quod dic, vt
9 a de litis conte. c. 1. lib. 6. vbi dicam a in vltima gl. cui incumbat probatio, cum opponitur surreptio. Itē secundùm Compo. in eo, qui tacuit primas literas, quæ tamen poterant per exceptionem elidi. de hoc s. eod. ex tenore, in fin. primæ gloss. & hæc sufficiant exempli gratia. Et vide quod dicam de appel. super eo. i. super glo. videtur ergo. [*Diuersa*] ponit hic Hostien. illud Oratij. Tres mihi conuiuæ sunt, properè dissentire videntur, quid debet: quid nō debet, re
nuis tu, quod petit alter &c. [*aliis*] s. Placentino, &
10 & sequacibus, quorum opinio† sic probatur. Iudex si per mendacium impetratus est; ergo per dolum: sed de dolo suo nullus debet fructum cōsequi. s. eo. sedes. ĵ. eodem plerunque. ff. de dolo, si legatarius. C. de transac. transactione. Ergo non valet rescriptū Secundò probatur per l. si quis obrepserit. ff. de fal. vbi dicitur, quòd non valet rescriptum impetratū

per

per obreptionem,& impetrans punitur vt falsarius sicut de liberto per obreptionem arrogato dicitur, ff.de in ius vo.sed si hac.§.patronum. Tertiò sic,de-
b cretum per mendacium interpositum non tenet.b vnde dicit lex, quòd manet actio integra pupillo, cum prætori obreptum est.ff.de rebus eorum.l.magis.§.fi.ad idem. ff.de fideicom. liber.l.cum verò.§. subuentum.à simili ergo nec rescriptum. Quartò sic, conditio de præsenti adiecta concessioni,si falsa est, illam vitiat.ff.si cer.pe.cum ad præsens,de iniusto rup. te.cum in secundo: sed in rescriptis secundùm legem ponitur conditio,si preces &c. C.de diuersis rescriptis.l.fin.vel secundùm canones subintelligitur.§.c.2.Si ergo falsa est, vitiat effectum in totum per leges prædictas Quintò & præcipuè inducebatur lex,& si legibus, quã allegat gloss.Huic vltimo,& ei,quod allegabatur primò & secundò satisfit per diffinctionem huius tit.ad id,quod allegabatur tertiò, respondetur periculosius esse decretum, q̃ rescriptũ: quia illud diffinit. Istud verò dat iudicẽ ad diffiniẽdum. Ad id,quod allegabatur quartò, in-
17 quantum inferiori distinctioni resistit, respondetur q̃ in rescripto duplex est actus, vnus in cognoscendo, alius in condemnando;& hunc secundum respicit illa conditio,& non primum. vitiabitur ergo cõmisto quò ad effectum.s.condemnationis fiendę, si conditio illa de præsenti deficiet. i.si narrata non sint vera [*Prorsus*] ita,quod nec secundum formã rescripti,nec secundùm formam iuris procedet iudex [*Preuenior*] s. qui præces porrigit impetrando [*aliis verò*].s.Ia.Bald.Io.& Azo.& sequacibus [*& si forma*] (speciali,ad quã concedendã mouit principẽ suggestio falsi, vel taciturnitas veri, Hosti. [*Et illos, qui*] concor. 1.q.1.excellentissimus [*Simplicitatem*]
11 hoc† propriè respicit ius: ignorãtia,quæ sequitur, q̃ priè respicit factum,& cõcor de sen.excom. cum illorũ [*Discretionem*] i. distinctionẽ. sic dictum, vt appareat distinctiones ex discretione procedere [*Nul-*
12 *lum*] s.nec †fm formam rescripti,nec fm ius cõe;& hoc statim exponit [*super hoc*] s.super veritate tacita,vel falsitate expressa per dolum.& not.fm Inno. hoc locum habere,etiam si qui obtinuit, aliter obtenturus fuisset. Illa.n.distinctio locum habet solũ in falso expresso,vel vero tacito per simplicitatem, vel ignorantiam,vt sequitur [*cognoscat*] exceptione
13 † oppolita fm Egi.de hoc ĵ.ad audiẽtiam. Et quod hic dicebat Compos.vltra illam gloss.ibi addam;& hoc casu vera sit primorum opinio. [*Nam si*] ponit primum membrum subdistinctionis, in quo vera
14 est opinio secundorũ [*Dedissemus*] 1.de iure † dare tenemur,vel consueuimus,Inn. [*Non sequens*] exempla igitur, quibus delegatus sequitur formã rescripti,non bene competunt,vt dicam super glo. [*pro-*
15 *cedat*] hoc†intellige,si id,super quo procedere vult comprehendi possit sub verbis rescripti positis in narratione,& conclusione ita etiam,quòd euitetur æquiuocatio. facit quod dicã de officio delegati,cũ olim.1.in gloss.vnde iudices. pone exemplum,impetraui rescriptum in causa mutui, volo agere in causa donationis,non possum,quia licet hoc posset includi in verbis conclusionis de restituenda pecunia,non tamen in verbis petitionis ponit Compos. in eo,qui dicens se electum, & confirmatum, petiit sibi dari iudicem ad possessionem tradẽdam, & papa dedit largiorem conclusionem. s.partibus conuocatis,quod canonicum &c.coram isto iudice nõ poterit peri electionis confirmatio, quam si iudex faceret,non valeret,& sic dicit Compo.obtinuisse: quia iuxta modũ petitionis &c.de fim.licet.In casu conuerso pone,quòd impetraui super restitutione possessionis, qua dixi me per vim spoliatũ,volo illã dicere mihi per fraudẽ fuisse ablatam, vel vẽditam, non possum: quia conclusio non patitur.de æquiuocatione pone exemplum.ĵ.c.significante,& cap. Rodulphus, fm Vin. [*Si verò*] fm membrum sub distinctionis, in quo etiam habet locum primorũ opinio [*Nullas prorsus*] vel non de leui.ĵ.c.postulasti, in fi.[*procedendum*] cõtra.ĵ.de priui.ex parte.i.vbi videtur, ex quo ignorauit, taciturnitas non dẽt obesse.ſo.ibi Hosti. [*cognoscat*] sic.§.§.1.in fin.ĵ.ca.dilec-
c tus.c 2.de offi.deleg.significantibus.& sic patet†se-
16 cundùm Hosti.quod non conueniunt hic iudices: sed cognoscunt hi, coram quibus, & contra quorũ literas excipitur,& sic non habet locum. §.c.pastoralis.i.respon. [*Interponat*] sup.& è conuerso, vbi delegans in cognitione procedat fm Host. ¶Glo.1.po-
17 nit†quattuor similia.¶Quarta gl.p simplicitate allegat.8.iura,& duo in contrarium,& soluit.¶Sexta glo respon.per quæstionem.¶Gl.ex hoc, ponit.20.
d casus, d quibus expressio falsi, vel taciturnitas veri
e vitiat rescriptum.e ¶Antepenut.glo. dupliciter ex-
18 ponit illud,forsan. ¶In † quarta gl. [*ibi,§.viti.*] si p rusticitatem aliquod leue de his, quæ prætor iussit, fuerit omissum, non per id partium denegabitur possessio [*& ibi,Cum de indebito*] vide de solu.capitulo fina.in gl.2.[*& ibi.§.vlt.*] subuenitur illis,qui ob ætatem,rusticitatem, vel sexum lapsi non ediderũt [*& ibi Minori*] sequitur. 25.annis succurrendum est, & fortè mulieri propter imperitiam [*& ibi, quicunque*] non obest per rusticitatem,facti ignorantiam, vel absentiam non petiuisse possessionem intra tẽpus iuris [*& ibi.§.si quis*] parcitur rusticitati illius,q̃ vocatus in ius non venit [*& ibi.l.2.*] non parcitur liberto vocanti patronum in ius sine venia,cum ratione naturali honor illi debeatur [*& ibi.l.11.*] domus,vel fundus,vbi falsa moneta cuditur,fisco vindicatur,si dominus erat in vicino, etiam si ignoraret,vt incuria vel negligentia puniatur. ¶In gl.simile.25.ibi [*ordinata*] vide de sent.excom.per tuas, in gl.antepe. [*Et ibi,Lite ordinata*] sequit,in possessione libertatis is,de cuius libertate quæritur, constituit, & interim pro libero habeẽ. ¶In gl.[*ex hoc,ibi.l.vlt.*] vide.ĵ.eo.nonnulli,in glo.per rescriptum. ¶In glo. antepe.[*ibi,si quis ex aliena*] vide de accu.ueniens, super vltima gl. [*& ibi,in criminali*] uide de foro com-
19 peten.si diligenti,in gl.nunquid.¶†In gl. [*simplicitari,in fi.*] s.in iure naturali,& in falsa moneta,vt dicit
f Host.reprobatur etiam simplicitas i in promouendo.39.dist.Petrus.& in magistro,de translatione,inter corporalia.de feriis,capellanus.¶In gl. [*per hanc*
20 *ibi,solutiones*] dicebant † enim aliqui tunc demum procedi per rescriptum surreptitium, cum consen-
g tiebat g is, contra quem fuerat impetratum: aliàs
h nõ,ad quod inducebatur lex, filio.ff.de iniuſ. h rup. & irrito testamento,ubi testamentum,quo præteritus est filius, nullum est,filio hoc uolente:aliàs nõ, facit de præben.cum in ecclesijs,libro sexto. alii distinguunt inter priuilegia,& rescripta. Tertii distinguebant, ut in principali membro distinctionis. Quarti distinguebãt,ut in subdistinctione hic posita,& has duas coniungit hic papa.Quinti distingũt mendacium,quod respicit processum iudicii, ut litis pendentiam;& tunc non ualet:& id quod respicit principale negocium,& tunc ualet. de testi.causam.de lit.contest. c.1.lib.6.¶In glo.s. [*per fraudem,*
21 *ibi,qui dolo*] idem Inn.& Abb.& probatur † per coniecturas,de renuncia.c.2.lib.6.no.C.de iura.calum. l.2.§.sed quia,in fi.magnæ glo. quod hoc casu iurabitur de calum.Host.dicebat hic probari fraudem per probationem scientiæ.ff.de proba.uerius. C.de
i dolo,dolum, i nisi esset rescriptum communis formæ. infra de crimine fal. accedens: uel secundùm eum

k eum distinguitur,an sit impetrans homo k simplex, an curiosus,hanc tũ distinctionem non approbat, nisi per aliquas piecturas releuet; quod committit arbitrio boni iudicis,ne viã apperiat &c. arg.ĵ.e.nõnulli,vt eccl.bñficia.c.vno,in fi.¶In gl.simile, [*in fi.*] de sep.sacris,vbi de hoc.¶In gl.puta si [*ibi,committi*]
22 hoc † putat verum Hos. si ex forma litteræ hoc possit haberi, q̃ petitorium,& possessorium fuerit commissum,de seq.pos. c.j. vel pone fm Abb. in duplici possessorio retinendæ,& recuperandæ per l.j.ff.de vi & vi ar.§. si autem.s.in eo, qui fugit de turri videns cum multitudine exercitus inimicum venientem, qui sæpe fuerat sibi comminatus expulsionem, impetrauit,& narrauit.primò turbationem possessionis,& postea expulsionem,& habuit conclusionem generalem. Idem fm Host. si eiectus in curia à Romipetis id audiuit, hoc casu iudex procederet, fm formã iuris super interdicto vti pos.& si non fm formã rescripti super interdicto recuperandæ [*& ibi, Vel tacet*] hæc melius coniungeretur glo.seq.quæ loquit de veritate tacita,& istud exemplum, vel illud, quod ponit gl. sequens quò ad totam orationẽ textus,non sunt bona: qa in his bñ procedunt iudices, fm formã rescriptorum:& iõ posui cõpetẽtiora exẽ
23 pla,q̃bus prætermittat formã rescripti,in prin. capituli. ¶In † glo. [*ex hoc patet,in prin.*] casus istos ponit glo.& alios quosdã Host.hic ponebat per 9. versus,si priuilegium, si dispẽsatio,pactum &c.quos decido. & si videre vis illos,require in summa huius ti.§.pe. in 3.colum.Goff.autem posuerat hic solùm primos duos,& vltimum [*& ibi, Si proponente*] adde quod ibi no.[*& in fi.*] si singulari sermone vsus est pro plurali.ff.de act.empt. Iulianus, aliàs inter eum.§.idem Iulianus fm Io.¶In gl.sequenti [*ibi,Tuæ*].ĵ. de testa. c.2.vbi de hoc.& forsan fm Io.& Vinc.[*& in fi.*] & ĵ. de accu.veniens,in vlt.gl.¶In gl.pe.[*in fi.*]& fm hoc
24 intellige.C.de fal.nec exemplum. vbi † dicitur, q̃ si dolus interuenit, morabitur cognitio iudicis: verũ est super principali: quia prius cognoscatur de dolo Vin. ¶Expeditis addendis ad gloss. est sciendum, q̃ Host.hic formabat quandam distinctionem,in qua
25 textum † repetens dicit, q̃ si in rescripto expressum est falsum,vel tacitum est verum:aut per dolum,& tũc facta de hoc fide iudici nullo modo cognoscet. 25.q.2.& si legibus, & hoc in prin. aut id factum est simplicitate, vel ignorantia: & tunc aut ex falsitate expressa, vel veritate tacita princeps motus fuit ad dandum rescriptum,aliter non daturus,& hoc casu idem, quod supra, quod fortius seruandum est in gratiosis,& legendis,quàm in non legendis.ĵ.de crimfal.c.pen.In vtroq; tñ casu de precum qualitate cognoscet, vt hic. aut princeps nihilominus rescriptũ dedisset saltem communis formæ,& tunc refert,an possit inde elici æquiuocationis fallacia, & tunc iudex simpliciter non procedet.ĵ.c.nonnulli,& c.fina. vñ non potest conueniri diœcesanus, pro ciuitate vel econuerso,vel vnus pro alio.licèt eiusdem noïs. ĵ.eo. significante, & c.Rodulphus. aut non:& tunc aut erratur circa substantialia, vel principalia, sine q̃bus iudiciũ esse non põt, puta personam iudicis, actoris,vel rei,vel q̃nis,& tunc similiter iudex non procedet,vt in præal.c.Aut erratur circa accidentalia,vel accessoria, & tũc procedet iudex fm ius cõe, q̃uis non sequatur formã rescripti, vt hic. Item putat ipse Host.si fuit erratum in noïe, tamen per circũlocutiones cõstat de persona,vt dicam.ĵ.c. significante. de errore verò qualitatis dicit, q̃ non nocet, ponit exemplũ,q̃d posui in prima gl. ver. in vtroq; : quia licet per illũ motus fuerit papa ad dandam aliquã specialitatem:certum est tñ, q̃ voluit iudicem iudicare saltẽ fm formam iuris, quam ipse tuetur.
26 s.de electio.ecclesia, 2.In substantialibus verò nocet error,alleg.29.q.j.§.j.ff. de hæredi.instituẽdis.l.quoties.C.e.l.fi. & vocat † substantialia nedum præmissa: sed omnia,quæ omissa,vel suggesta vitiant rescriptũ,vbicunq; expressum inueniatur iuris exemplũ, vt in gl.magna.Item locus est de substantia.ff.de iu. & iur.l.pe.de arbitris,si cum dies,de offi.deleg. consuluit.unde ciuitas,& dia sunt substãtialia in rescriptis,maximè hodie.ĵ.e.statutum, lib.6. Et quicquid
27 scribatur,dicit † considerandam intentionem papę supra c.2.& hoc in fi.de prolixa.gl.sufficit hoc collegisse: Sciendum est etiam, q̃ quasdam quæstiones formauit hic Inn.de quibus Host. non curauit:tamẽ Compo.prosecutus est aliquas ex illis.notant igitur
28 q̃ † decre.ista loquitur in surreptione,quę procedit ex expressione falsi,vel taciturnitate veri; non de illa,quæ reddit literas falsas, vt si dicantur emanasse præter conscientiam papæ, vel officialium ad hoc deputatorum,de crimine falsi, dura, & c.licet,&§.
29 eos.& in casu † decret.si iudex pronunciet rescriptũ valere eo casu,quo non valet,tenet pronunciatio,si non appellatur ab illa: nam & teneret processus,si non excipieretur.infra eod. ad audientiam, & facit, quod dicam.infra de concess.præbend. cum nostris,
30 sed quid † si contra literas verè falsas opponitur exceptio falsi,iudex pronunciat illas veras,& procedit in negocio,& fert diffinitiuam in principali, quæro an ualeat? de hac quęstione,& sequenti vide in Spe. de rescripti præsen.§.j.igitur.versi.pen.& vlt. dicunt quidam; quòd valet propter errorem litigantium, arg.ff.quod cum falso tu.l.j.§.sed & si.ff. de offi. prætor.l.Barbarius. Et q̃tia res iudicata,à qua non est appellatum,saltem quò ad partes pro veritate accipitur.ff.de sta.ho.ingenuum. 2. q.6.§. si sententia. & ratione dubij iurisdictionem habuerit,vt hic,ad quod inducunt,quòd sicut non tenet sententia incompetentis iudicis, ita non tenet sententia contra sententiam.C.quando prouo.non est necess.l.j. & tamen si reuocetur in dubium, an prima sententia fuerit lata necne, valet secunda.ff. de condi. indebiti,elegan ter.§.j.& ff.quæ sententiæ sine app.rescin.l.j. & no.ĵ. de re iu.inter,in vl.gl. Sic p̃ dubiũ iudex cognoscet de qualitate rescripti, & sñia p̃ eũ lata sup hoc trãsibit in rẽ iudicatam. nec valet sñia, qua pronunciauerunt falsas lras veras esse, nec sequens processus
1 habitus in negocio principali, & hoc p̃ defectum iurisdictionis,l de offi.vica.sua. C. si à non comp.iudi.per totum.Item de falso quęritur post sententiã. C.de fal.querelam.ĵ.de procur.in nostra, & de proba.licet,vbi de hoc. contraria loquuntur de iudice, qui iurisdictionem habuit cognoscendi de incidenti, & demum de principali, pronunciato incidẽtem non obstare.vnde poterat iudex, coram quo opponebatur de prima sententia,de hoc cognoscere:sed
31 vbi littera † dicitur falsa, iudex hoc incidens diffinire non potest,sed superior.19.dist.in memoriam,de re iudi.de cætero, faber enim falsi rescripti sicut nõ potuit illũ facere iudicẽ in principali,ita nec in incidenti.si dicas † secundùm hoc quilibet impediet
32 p̃cessum iudicis dicendo litteras falsas, ex quo ipse cõgnoscere, vel interloqui non potest. tñ non impediet:quia si iudex videt probabile,quod contra literas opponitur;supersedebit,& ad superiorẽ remittet. Si verò nil videt,quod ipsum moueat, procedet in negocio, si appareat postea rescriptũ falsum, p̃cessus pronunciabitur nullus:aliàs non, etiam si appellatum ab eo non fuisset: quia procedebat pendẽte quæstione falsi: bonum tamen esset, q̃ ad instructionẽ suã iudex aliqua inquireret de exceptione opposita, sed non diffiniat: quia nil operatur diffi-
33 nitio.semper enim † veritas attenditur, vt si falsum

sit,non valeat processus:si verum, valeat. ¶Quid si
34 instrm̃ † debiti ꝯ me productum dico falsum,iudex
pronunciat illud verum,cum verè sit falsum,& per
illud me condẽnat,q̃rit,an valeat sẽtẽtia.Sol. valet
si ab illa non fuerit appellatũ:qa hoc casu iudex est
& est quasi expressum.C.de fid. instru.l.fi.secus, si in
35 †instrumento ꝓcurationis:qa si pronuncietur verũ
eũ sit falsum,sententia , vel processus cum illo ꝓcu-
ratore habitus non valebunt in prejudicium dñi ab
sentis,nisi dñs vellet rãtum habere expresse,vel taci
tè appellando.ff.rem ra.haberi.l.3.§.falsus: quia iu-
dicium nullum.C.de procurato.licet.ff. de iud.licet
& dicam de proc.c.i,nec dicas,iudex iurisdictionem
habebat:qa nõ habebat quoad dñm absentem, nec
obst.si dicas:ꝙ edictũ de falso tutore auctore cesset,
si iudex auctorizauit, vel decreuit cum illo falso tu-
tore licitè geri negocium.ff. qđ cum falso tutore,l.j.
36 §.penu.Iudex † enim tutorem dare poterat pupillo:
sed parti procuratorem constituere non poterat,vi-
de in ſpecu. de ſyndico, versicu. quid si iudex,an ve-
37 rò datus † ad exequendam sententiam admittat ex
ceptionem contra sẽtentiam, quòd sit lata per fal
sos testes,vel falsa instrumenta,de quo hic per Com
pòstella.vide nota de officio delegat.pastoralis.§.qa
38 verò.Item † quæro , Petrus finxit se appellasse con-
tra me, cum verè non appellasset, vel non valebat
appellatio : quia non ex causa rationabili, vel quia
tertiò emissa, iudex me vocat, nunquid teneor ire:
dic ꝙ sic, & nisi vadam, & iudex pronunciet contra
me super principali, tenet sententia, nec quæretur
postea an fuerit appellatum, vel non : quia ratione
dubij iudex habuit iurisdictionem, licet potuisset
per exceptionem elidi;& sic dicit Comp. se obtinuis
se per Innocen.in quadam causa Mediolanen. licet
ipse videatur notare contrarium.j.de appellatio.si
duobus,vbi vide in glo.quid ergo, versi. hoc etiam:
39 sed dicit eum forsan †ibi loqui,quando absens non
fuerat legitimè citatus:vel loquitur ibi, quãdo pars
præsens dolosè dicebat appellatum, cum sciret ap-
pellatum non esse.In causa verò Mediolanen.crede
bat appellatum, hanc quæstionem ad litteram po-
suit Archidiaco.de appellatio.Romana.§.si verò,li-
bro sexto.Et Guil.in ſpecula.de citatione.§.j. in fine
40 versicu.item pone.Quærit † Innocen.conuenior su
per maleficio, vel contractu:confiteor : sed declino
iudicem,dicens me in alia diœcesi deliquisse,vel cõ
traxisse : respondet, quòd cognoscet iudex coram
m quo fit contentio & si pronunciauerit suam iuris-
dictionem , nisi appelletur, tenet diffinitiua , quam
super principali proferet:ratio, super hoc incidenti
certum est ipsum iurisdictionem habere.ff. de iudi.
si quis ex aliena.vnde tenet sententia super hoc per
ipsum lata. & vide quod dicam.j. de dilation.c.2. &
de verborum significatio.ex parte.i.& de fo. compe
tenti.Romana,libro sexto, super versic. ibidem nec
obstat,si dicas, ꝙ alius etiam iudex pari ratione co-
gnoscere poterit,& iudicare:quia nõ potest, ex quo
sub eo non conuenitur:& si sub eo etiam conueni-
retur de eodem, excipiet,quòd non potest eum sup
eodem facto conuenire coram diuersis. supra capi-
41 tulo,ex tenore:& melius † est sic excipere,quàm de-
clinatoriam proponere,ꝙ non deliquit,vel contra-
xit in sua iurisdictione , & nec sententia super hoc p̃
judicaret primæ sententiæ,nec ex officio de malefi-
cio poterit iudex inquirere: quia officiũ locum non
42 habet,vbi est,qui accusat,vt hic. Sed quid si † cõstat
vbi commissum est maleficium, sed dicit accusatus
illum locum non esse iurisdictionis illius iudicis, co
ram quo accusatur, nunquid de hoc cognoscet iu-
dex.non videtur propter grande prejudicium , qđ
fieret vero iudici,saltim super possessione, quam p-
dit patiendo istum cognoscere.ff.de seruitut.quoti.
43 Si autem † constaret de possessione, cognosceret, q̃
est in possessione . Sed quando non constat, puniat
superior,ne remaneat impunitum maleficium , &
quia supplere debet subditorum suorum defectum
9.q.3.cum scimus,vide quod dicam de concess.præ-
bendæ:quia diuersitatem super verbo , donare, vel
differt,donec diffiniatur hæc quæstio de possessione
& iurisdictione,ar.3.q.vltima,si crimen,de testibus,
veniens. Alij dicunt,ꝙ isti iudices simul conueniãt,
vt iudicent, cuius sit iurisdictio.s̃.eo. pastoralis. hoc
non placet Innocen.quia illud loquitur,quando fi-
niri potest dubitatio ex litterarum inspectione, &
cum nulli prejudicatur in iurisdictione: vel secun-
dùm Innocẽtium fortè melius dicitur, ꝙ iudex, qui
negatur per accusatum possidere,de hoc cognoscet
& si sẽtẽtiauerit se possidere, & etiam si cognoscat
de principali,non fit alteri prejudicium ignoranti,
44 cum possessio † non perdatur sine animo, & ignо-
rans non habet animum amittendi.ff.de acquiren-
da possessione,l.possideri.§.in amittẽda: vel melius
secundùm eum,licèt iudex iudicet,quòd spectat ad
eum cognoscere de maleficio , vel contractu in tali
loco cõmisso: quia de sua iurisdictione est, per hoc
nõ fit ꝓiudiciũ nisi partibus,& licet cognoscat alius
non perdit possessionem , vel iurisdictionem : quia
res inter alios acta,& cætera.Item licet turbet posses
sionem,alius eam non perdit , nisi eijceretur de to-
ta per modum notatum de capel.mona.dilectus,&
ibi dicam in gl.intelligas, & infra de postula. bonæ.
2.super.3.glo. & de seruis non ordi.c.2. super glo. 2.
licet enim de una,vel pluribus causis cognoscat,nõ
extenditur hæc iniusta possessio, nisi ad causas,de q̃
bus cognoscit.ff. de acquirẽda possessione , quod in
eo.§.finali.& contra hunc intentandum est interdi
45 ctum,†vti possidetis,nõ vnde vi.j. de probatio. licet
secundùm Inn. Quæro secundùm Inn. & Compost.
an contra rescriptum possit opponi,ꝙ iudex,vel im-
n petrator est infamis,n, criminosus,vel homicida? di-
cunt tales exceptiones nõ admitti contra rescriptũ:
o non dicunt exceptionem infamiæ o non compete-
re contra delegatum, sed non competere per viam
surreptionis contra rescriptum. vnde subdunt, quã-
uis si papæ dictum fuisset,non dedisset iudicem infa
46 mem.nam tales † exceptiones sunt declinatoriæ,de
quibus in rescripto non est necesse fieri mentionẽ,
& quæ non contingunt processum negocij:vel cau-
sam principalem ; licèt interdum etiam tales , quæ
non contingunt principale,vel processum, admittã
tur contra rescriptum,vt si dicatur per excommuni
catum, vel pro excommunicato obtentum , vel fal-
sum, vel surreptitium , vel ꝙ impetrator renũciauit
litteris impetratis,& impetrandis non de cõi cõsen
su.j.c.ex parte , vel ꝙ litteræ nimis sint generales, s̃.
47 eo.ad hæc.Quærit Cõpo. procurator † contradicẽs
litteris ꝓsensit in iudicem cum impetrante, nunqd
dñs põt contra rescriptũ obiicere de veri suppressio
ne,vel falsi suggestione,vel de aliis exceptionibus.vi
det ꝙ non,arg.de cã possess. cum olim. ipse tenet, ꝙ
potest,dicens,ꝙ consensus ꝓcu. valet ad impedien-
dam recusationẽ iudicis,vt in præalleg.c.non tamẽ
ad hoc,ꝙ impediat dñs per id contra rescriptum ex
ceptiones proponere , quas forsan procura.ignora-
nit,& vide in spec.de rescrip.præsen.§. ratione defe-
48 ctus,in fi.Sed quid de † dilatorijs soluendi, vel faciẽ
di.dicit Inno. quòd non debent proponi contra re-
scriptum,nec ad declinandum forum , sed ad diffe-
rendam intentionem actoris , vnde per litteras pro-
ceditur post tempus moratoriæ dilationis,vel prius
agitur,licet so.differatur.C.de prob.ad probationẽ,
nec facit quod dicam.j.de resti.in inte.coram,in vl.
glo.

49 gl.Sed nunquid sunt aliquæ † peremptorię, quæ op
ponantur contra rescriptum:dic ꝙ sic, quando peri
munt gratiam,& rescriptum, vt dixi.s̃.eod.constitu-
tus,& dicam de lit.contesta.c.i.libro sexto.Quedam
alia hic nota.per Compo.scribam.j. capitulo ad au
dientiam,super fi.vlti.gloss.

ADDITIONES.

a ¶Vbi dicam.Et per Io.An. de clande.de spon.in spec.super ru
brica,& per Bar.in l. 2.C.si contra ius vel vti.pu.adde, ꝙ est in
ver.quomodo,& quando istæ exceptiones &c.in vlti.colũ.vbi
Bar.dat practicam proponendi exce.mendaciorum adde etiã
d.Inn.in c.cæterùm, & in c.auditis , & melius, in c.cum dile-
cta,de rescrip.quem alle.Bar.vbi.s̃.in v.col. Et multa alia pul-
chra circa prædicta,& alias remissiones vide per d.Alex.in d.
l.in dicto ver.supra allegato,quẽ vide: & licet doct. in d.l.2.s̃.
alle.variè loquantur an opponens surreptionem debeat illam
probare,an verò obtinens rescriptum,vide licet impetrans de-
beat probare vera esse omnia,quæ narrat,vide pulchrum con-
silium domini Pe.de Anc.nu.31.post per mediam co.vide etiã
plene per d.Bal.in d.l.2.C.si contra ius,vel vti.pu. in exceptio
ne in pluribus exemplis ibi pulchrè adductis per eum,& ad-
de,ꝙ dictum consilium d.Pe.est in ordine meo,qui est impres
sus.33.& vide etiam de hoc.34.q.2.c.dicenti.§. uniuersa,vbi
est canonizata.d.l.2.s̃.alleg.& melius per Albe.de Rosin d.l.
2.qui recitando lec.anti.dicit,ꝙ ista excep.tu impetrasti rescri
ptum per mendacium est excep. peremptoria, & non impedit
litem contes. quam.l.2. ipse Albericus dicit esse canonizatam
cum l.se.25.q.2.c.præscriptione & c.se.& quæ ibi no.in gloss.
per Arch.qui dominus Albe.in d.l.multa pulchra dicit in hac
materia,& non fru.allega.a moder.supra.

b ¶Tenet.Vide Pau.de Ca.consi.89.inci.super eo, qđ quæritur,
& vide Iaso.Ma.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offi.
procon.& leg.

c ¶Dilectus. Sed an possit cognoscere de non iurisdictione dele
gantis,vide per Bal.in l.j.& in l.si militaris.C.si a non compe.
iudi.adde tu.d.Saly.in d.l.j.& 2.supra alleg.qui referen.Bald.
tenet idem,& per pulchra verba.

d ¶Casus.Vide etiam in materia aliquid per Ludo.Ro.in consi.
362.incipi.non video causam,&c.

e ¶Rescriptum.Adde,ꝙ licet ista gl. dicat etiam de statuto iura-
to debere fieri mentionem in rescripto , ex ea colligit hic do.
An.Barba. Quòd in generali expressione statutorum nõ com
prehenduntur statuta iurata, & dicit ponderan. esse gl. multũ
singulariter in cle.dudum.§.pe.in ver.pacto,de sepulc. ꝙ non
veniant pacta iurata, tamen allegat gl.in d.c. cum non deceat,
quæ tamen loquitur, dicit ipse,in statuto iurato,& licèt cõmu-
niter omnes doc.reputent illam gl.in d.c.constitutus,esse vni-
cam,& singularem,tamen dicit ipse,hic est glo .originaria,quã
adde ad d.capitulum,constitutus, ita dicit hic in 40.col.

f ¶Simplicitas.Vide in l.2.C.de in ius vo.per dominum Bar.de
Salyce. adde d.Albe.in d.l.2.qui allegat hoc capitulum, super
litteris.

g ¶Consentiebat.Pro hoc etiam facit, qđ no.de contractu dolo
facto,qui est nullus decepto volente, aliàs non, prout nota. in
gl.in l.eleganter.ff.de dolo,& in l.si dolo.C. de rescin. vendit.
& vtrobique per docto.

h ¶Filio.ff.de iniust.Adde Bart.ibi in 13.col.in versiculo,oppo.
insti.de exhære.liber.vbi d.Bar. dat contrarias concor. ad illã
gl.in d.l.filio,quæ faciunt ad opi.Ioan.An.hic,adde ꝙ a præto
ribus milite ignorante non potest nullum approbari testamen
tum, vt hic dicitur in pagano , qđ reputat mirabile dominus
Bald.in l.si cum vel in vtero.C. de testa.mili.vbi dicit hoc esse
nouum,licet dom.Alex. in d.l.si cum vel in utero, idem putet
forte esse in pagano,qđ no.ꝙ idem tenet Pau. de Castro in d.l.
si cum vel in vtero,licet.d.Ang.teneat ibi contra,quæ omnino
plenè videas per do. Alex. in d.l.si cum vel in vtero, in 2. col.

i Dolum.Ibi vide gl.& do.quibus adde dicta per Ioan. And. &
doc.in c.ex parte.s̃.eo.& ibi vide gl.in ver.constitutus.nã do-
lus probatur,& præsumitur ex perspicuis indicijs.quibus ad-
de,ꝙ dolus habet quandoque latiorem interpretationem,ali-
quando mitiorem,vt colligit.l. si seruus communis.§. ꝙ non,
& melius.in §.seq.ff.de fur.per Raph.in l.si fideiussor,in prin.
ff.de mi.ꝙ autem culpa dolo proxi.sit dolus,tex.videtur aper
tus in l.j.§.j.ibi,si culpa dolo.&c.ff.si quis te.lib.esse iuf.fue.&
quis & qualis debet esse dolus,vt reuocetur actus, vide But.in
c.cum dilectus,de his,quæ vi,me.ve.ca.fi.

K ¶Homo.adde hic vnum notabile dictum Bal,relatum per d.
Iasonem in auct.iubemus.C. de iudi.dum vult, ꝙ rescriptum
obreptitium nocet,etiam si esset sanctus,qui impetrauit.

l ¶Iurisdictionis.Sed ad hoc facit,qđ no.Imo.de dila. præterea,
de eo,qui nullo modo iudex erat,ꝙ citatus comparere nõ te-
netur.Sed tamen contra hoc facit tex.in c. ex parte decani.j.
eo.vbi ille omnino nullam iurisdictionem habebat: quia im
petratæ apparent literæ reuocatoriæ: tamen ibi , quia dubita-
tur de nullitate,valuit processus,& pronunciatio,qua pronun-
ciauit se competentem.Sic etiam dicimus in hoc dicto:potest
responderi,ꝙ ideo,quia hic non habuit istud rescriptũ falsum
primordium veritatis;ibi verò habuit: quia emanauit fałtẽ de
cancellaria.facit dictum Lapi alias Io.Mo.j.eo.c.j.li.6. de ex-
communicato rescriptum impetrante, de quo tamen dubita-
tur,ꝙ iudex potest cognoscere de eo.Bal.

m ¶Contentio.Vide do.Baptistam de sancto Seuerino in repet.
l.j.C.de sum.trini.& fi.ca.

n ¶Est infamis. Vide duasnotabiles decisiones, quas ponit De-
cius in l.causas.C. de transac.

o ¶Infamiæ. Adde an de talibus exceptionibus poterit cogno-
scere iudex,& sic an sua sit iurisdictio, vltra Bal. & alios doct.
vide.d.An.Bar.hic vbi vltra do.enumerat omnes casus,in qui
bus iudex possit super talibus exceptionibus pronunciare,& in
quibus sua non sit iurisdictio,quos vide hic enumeratos in 41
42.43.& 44.col.quem vide,vbi multa peregrina & bene dige-
sta inuenies per x.col.

SVMMARIVM.

1 *Abbas in causa monasterij conuenitur ex rescripto non faciẽte mentionem conuentus,nisi res omnino sic discreta.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *De prælato priore, Episcopo , Rectore,gubernatore, commendatario ecclesiæ, & in rescripto,quando sit mentio facienda, & nu.4.5.*
5 *Principalioris mentionem facere sufficit sacerdotis.*
6 *Conuentus,Concilij,Synodi, & cætus etymologię , quæ remiss.*
7 *Rationabilis causa dicitur,quæ sit in iure scripta.*
8 *Prælati,& clerici ad quædam tenentur,quædam eis licèt, quædam prohibentur.*
9 *Diuisa seu discreta bona dicuntur diuisa administratione, & numero 10.*
De cõibus bonis quis cogitur respondere pro parte sua,ibidem.
10 *Discretum quod dicatur,& nu.9.*
11 *Diuisio , vel coniunctio quando possit fieri in collegijs. siue monasterijs.*
12 *Epilogus,suffragium,glossarum.& nu.13.*
In ecclesiæ item pupilli causis quis conueniatur,& nu.24.
Legatum sub conditione,si in patris,dominiue potestate mansisset,patri,dominoue legatum uidetur. idem ,si seruo fiat.
14 *Supplementum glossarum,& nu.seq.*
15 *Monacus,cui commissa sit administratio & quæ agere possit.*
16 *Clericus secularis potest agere per præbẽda sua nomine suo,sed melius nomine præbendæ.*
17 *Agere potest,& conueniri quicunque habet administrationem sine alterius consensu,& respondetur iuribus. quæ videntur obstare nu.18.uide nu.19.20.*
19 *Episcopus generalem et perpetuum procuratorem , qui omnia cõmuniter negocia ecclesię gerat,facere de consensu capituli debet,& idem in arduis,consuetudo tamen in his. vel consilio attenditur.nu.20.*
21 *De communibus bonis ubi agitur,prælatus,& capitulum constituunt syndicum,capitulum tamen admittitur in bonis etiã discretis tanquam coniuncta persona,præstita cautione, quã præstat coniuncta persona nu.22.*
23 *In iudicio quasi contrahimus.*
Legis,ait prætor,de iure delib.ff.intell.
24 *Curatorem ad litem quis det.& datur , qñ agitur nomine ecclesiæ,secus,si pars utraque petat electum suum confirmari.*
25 *Capitulum potest agere,& defendere sine curatore.*
26 *Glossa citata uidetur abesse à codice meo.*

C A P. XXI.

1 IDoceri. Casus†In cã monasterij q-
uenitur Abb.per rescriptũ
quo nulla fit mẽtio de conuẽtu, nec pp
hoc appellare põt,nisi cã eẽt cõuẽtus oĩ
2 no discreta.& cõis † diui.scda ibi , super
quo. Et primò ponit duas qõnes,secũda ibi.ac licet
Itẽ ps 2.duo facit j.soluit illas duas.q. & cãm reddit.
2.excipiendo declarat solu.ibi,nisi forte[*Abbates*]ita
3 in personam † abbatis occurrit de facto dubitatio:

sed idem de alio prælato : vel quia Abbas nō potest habere proprium. 54. dist. Abbati, ideo de Abbate videbatur plus dubitandum ſm Fran.ſm quem idē de priore,idem etiam non ſolùm de eō, ſed etiam de quolibet inferiori prælato; cui tamen principali
4 ter competat adminiſtratio eccleſiæ.Si verò † ſit capella non habens collegium,ſed vnicum ſacerdotē ſatis erit illum exprimere : tum quia tali dicitur eccleſia commiſſa.32.dist.presbyter, & qa eccleſia dr eſſe ipſius,de præben.cum non ignores, & qa eccleſia eſt ipſius hæres,de pēnis.c.2.de gubernatore; vel commendatario dicit idē,ad hoc alle.de elec.quere lam,vide quod dixi de iudic. cum deputati. Si verò
5 duo † ſacerdotes pariter regunt eccleſiam, ſi alter eſt principalior,de illo fiet mētio, aliàs ſm eū oportebit vtrūq; noīari:qa qđ oēs &c.facit,de reg.iur.qđ oēs,lib.6. & ibi concor. & vide quod dicam ſuper.j. gl.& ℨ.de conſue.cum dilectus,ſuper gl.j.& de offic. ordi.conquerente,in prin.[*conuentibus*] etymologias
6 †conuentus,concilij,ſynodi, & cętus habes.15. dist. c.j.in fi.(*& eosdem*]ac ſi di.q oīa erant cōia ſm Hoſt. [*Ipſis*] aliàs de ipſis.& tunc dic,ſ.cauſis omnibus.Ac licèt ſecunda qō.[*inhibita*]in reſcripto[*Tueri*].ſ. quando iudices illam exceptionem non admittūt [*Super quo*]ſ.vltimo,per quod ſatisfit etiam primo.ſi.ſ.e.paſtoralis,ver.nos igitur [*Alia*] ſimplex relatio[*Rationabilis*]& in iure † expreſſa ſecūdum Hoſt.qui hoc no.
7 de ap. paſtoralis.i.reſpon. [*Cum ex officio*] reddit cautam hui⁹ dicti,& dic officio.ſ. adminiſtrationis, quā
8 ġerit [*Teneantur*] dicit hic Fran.q ad quædam ↑tenētur prælati,& clerici,vt hic,& ℨ.de cle.non reſi.quia nonnulli,& c.conquerente : quædam eis licent, de dona.cererūm,de teſta. relarum; de reb, eccle.non alie.conſenſus.Quædam eis prohibentur.ℨ. ne clerici,vel mona.per totum, de vita & ho.cleri. [*Omnino*]
9 ita,q † diuiſa eſſet adminiſtratio.vnde dicebat Boa. q ſi diuiſa eſt adminiſtratio,etiam in aliis communibus non cogetur epiſcopus reſpondere niſi ꝑ parte ſua:vt ſi haber cum capitulo molendinum commune,dicebat autem Frā.q ſi aliqua ſunt communia
a aliqua verò diuiſa, ſi ſuper diuiſis capituli impetretur,reſpondere non cogitur: ſed ſi ſuper communibus ſic, dicit etiam, q ſi ſuper diuiſis capituli impetretur,reſpondere non cogitur prælatus, dato q vltra prælaturam habeat præbendam in eccleſia alle.de conceſ.præb.poſtulaſtis [*Diſcreta*] dixit Goff.
10 id eſſe †diſcretum,quod deputatum eſt ad veſtiariū monacorum, vel ad piſces pro conuentu,cum Abbas comedat in camera : ſed hoc verum intelligas
11 adminiſtratione diuiſa, puta prior eſt ibi. hæc † aūt diuiſio, vel coniunctio potuit fieri à principio, conſentiente patrono,ſm Fran.ali.de conſue. cum dilectus,de cenſibus quanto:poſt conſecrationem verò habuit fieri per epiſcopum,de vita & hon. cle.quoniam,de reli.do.c.2. de exceſ.prelato. ſicut vnire, &
12 vide,quod dicam ſuper.j.gl.¶ Prima † gl. facit quatuor.Primò conſulit prælatum conueniendum duplici de cauſa,& dat ſimile. Secūdò dicit prælatum ſine capitulo, vel econuerſo non agere, vel defendere,diſtinguens triplicem ſpeciem cauſarum, quædā ſpectant ad prælatum,quædam ad capitulum, quædam cōiter ad vtroſq;,tertiò rñ.per qōnem, an ſubſequens conſenſus &c. Quartò quærit, & ſoluit.
13 ¶Secūda gl.rñ.per qōnem.¶†In prima gl. [*ibi,l.2.*] cuius caſum ponit prę.§.q ſi[*& ibi.§.hoc nihilominus*] in cauſis eccliæ conueniri ipſius œconomus, quem epi tractatus elegerit [*& ibi, de auctoritate tu.*] in fin. hæc lex,& ſequēs ꝑbant ſic fieri in pupillo, qui litē hēt cum tutore.¶ Secunda gl.[*ibi,annua.*§.1.]vide de of.dele.qm Abb.ſup 3.gl.[*& ibi Filiola.*] legatū filiola,ſub ꝑdone, ſi in ptāte pris manſiſſet, pri legatum
vī.Idē in ſeruo,vel alimētis ſeruis legatis.[*& ibi,cinibus*]vide in c.reqſiſti,ſup gl.hic rñ.¶†In glo.i. ibi,de
14 ꝑcu.c.j.vbi de hoc.68.di.c.fi.& multùm plenè in ſp. de actore,in vltima charta, vbi ponit opinion. quas poſtea diſtinguendo concordat ſequēdo diſtinctionem hic poſitam per Petr.& Abb.& Tancret.etiam quandam diſtinctionem Hoſt.quā hic poſuit.& per hanc remiſſionem plura hic not. decido, vbi etiam videas,quod hic no.Inn.Hoſt. & Compo. de monaco † cui commiſſa eſt adminiſtratio obedientiæ, q pro illa agere,& defendere poteſt:ſecus,ſi commiſſa ſit adminiſtratio villæ,vel poſſeſſionum , niſi conſtitutus eſſet procu.vel ſyndicus:quia nec noīe proprio,nec p̄bendæ talis agere poſſet,vt dicam.ℨ.eo.cū
16 dilecta,ſuper vlti.gl.ſecus † in clerico ſeculari,qui ꝑ præben.ſua agens poſſet in libello dicere, peto noīe meo ſm Inn.tutius tamen ſm Hoſt.eſt, quòd petat noīe præben.& vide,quod dicam, de proba. ex lr̄is in gl.non poterat[*& ibi,§.& hoc nihilominus*] dicit In
17 no. credimus, q † quicunq; adminiſtrationem habet,poteſt agere,& cōueniri ſine conſenſu alteriusb
ff.qđ cuiuſq; vniuer.l.fi.de iudi. cum deputati, & in auct.de eccleſia.titulis.§.fi.& lex orphanotrophos.l.
18 omnes.C.de epi.& cle.†non ob. imò ꝓcordat.nō.n. dicit requirēdū alicuius cōſenſum , cū agit ęconom⁹:ſed ī ꝓſtituēdo ęconomo īterueniet ꝓſenſus p̄lati,& capituli.Itē nō ob.ℨ.de ꝑcur.c.j. qa ibi presbyteri,& dyaconi adhibentur in teſtes: imò concordat, qa epiſcopus ibi procuratorem facit.& dicebat Ho. q bis ibi admiſſus fuerat ꝑc.ſolius epi,& qa bis fuerat papa deceptus, voluit eſſe magis ſolicitus,dicit illum ſolum agere, qui ab eō ſuo mandatum recepit,in auct. de ſan. epis.§. ꝑ oībus,& §.reuerendiſſimi,col.9.dicit etiam ſe mirari, cū cōſtet miſerum p̄ ceptorem, vel vicarium agere, vr in p̄alle.c. cum deputati,& de fide inſt.G.perpetuus,q nec tm̄ ius, nec auctor. habent,Quomodo de eō deducatur in dubium,q habet generalem,& liberam,de elec. cū nobis olim,in fi.nec obſtat ſm Inn. de iudiciis cauſam qa non dicit requirendum conſenſum epi,niſi quia aliter,qđ ℨ ipſum epm fieret,non valeret,de maior. & obe.inter.de re iud.cum ſuper.bñ tñ diceret, q ſi
19 vellet † facere gñalē,& ꝑpetuū ꝑcu.q oīa cōiter negocia eccliæ gereret, ſiue in cāis, ſiue in aliis, q hoc facere dēt de cōſenſu capituli.ℨ. de his , quæ fiunt à
c præ.q̄to. Idem forte in arduis c & ſic poſſunt intelli-
d gi iura,quæ dicunt,ꝓſenſumd capi requirendū,ſm
20 Inn.Dicit ēt Hoſt.& Compo.cū eo,q † conſuetudo, vel conſtō bñ attendit in talibus,alle.no.de prob. ex lr̄is,de his quæ fi.à præ.ea noſcit,de ſolu. qđ quibuſdam.vñ dixit Innoc. q licèt diuiſæ ſint poſſeſſiones, Abbas aget,niſi ꝓſuetudine,vel ꝓſtō e facta legitimè vel alio mō legitimè ordinatū ſit, ꝑ qua parte agat Abbas,& ꝑ qua q̄etus,vel diuiſa ſit adminiſtratio, & vide quæ dicam in fi.huius gl.& quod dixi in textu,in fi. [*& ibi,ſunt diſcreta*]& ſunt ardua ſm Inn.Ho
21 ſti.& Comp.[*& ibi, de conſenſu*] melius † dixiſſet, p̄latus,& capitulum.vt differat ab eo, quod.ſ.dixit, qñ negocium tangit prælatum principaliter,&vide,qđ dicam de reſti.ſpo.olim cauſam,in prin. [*& ibi,Innouandum*] dixit tamen Ho.q tūc admittit† capitulum
22 pro negocijs cōibus,& pro diſcretis tanq̄ coniuncta pſona,pſtita cautione,quā pſtare dēt pſona cōiūcta. Idem no.ℨ.de ꝑcu.c.j.in gl.pe.ultra medium, per qđ decido aliqd hic no.per Goff.[*& ibi,§.tutor*] caſus eſt ſpecialis,vt no.ſ.de pac.c.2.cum remiſſio.[*& ibi, vel econuerſo*] de hoc vide in ſpe.de his, quæ fiunt a præ
23 la.poſt princip.*& ibi,Deducere*] quia † in iudicio quaſi contrahimus.ff.de pecu.licèt,§.ſed ſi filius [*& ibi, Ait prætor*]nō ponit lex iſtā regulā, ſed logī in ſuo caſu,ſ.in hærede,q deliberat,an hæreditatē adeat. hoc

patet

patet in tutore, curatore,ſyndico,& gñali ꝓcuratore & ſimilib.ſm Cōpoſt.Vin.& Hoſt.[*& ibi,Superior*]
24 gs curatorē † ad litē dare poſſit,hr̄.ℨ.de iud.c.ul,li.6. [*& ibi,ad Litem*]ſm Io.& idē no.v.q.3.c.vl.& dixit Inno.hoc eſſe verū,qñ agit noīe ecclię:ſecus,ſi ageret nomine ꝓprio,vt cū vtraq; pars petit ſuū electū cōfirmari;tunc non eſt neceſſarius curator. [*& In fi.*]li
25 cet nō negēt hoc fieri poſſe,& tamen †ſine tali curatore capitulū velut habēs legitimā adminiſtrationē agere,defendere,& ꝓcura.ꝓſtituere poterit, vt de cā poſ.cū eccleſia,& c.cū olim,de inſti.cū veniſſent, ibi ad petitionē Eboraceñ.eccleſiæ &c.ſm Hoſt.& Cōpo.Idem Guil.in ſpe.de ſyndico, ver. ſed quid ſi cau
26 ſa.¶In gl.ſi tamen Abbas,in fin. Guil.contradicens † legem loqui in eo,qui habet onus, non emolumē tum,hoc no.ſpe de reo,ad fi.ver.& nunquid.

ADDITIONES.

a ¶Communia. Aduerte, quia licet bona temporalia quandoq; ſint diſcreta inter epiſcopum & capitulū: ſpiritualia tamen nū quam ſunt diſcreta,Inn.in c.cum clerici,de verb.ſigni. & hoc ſigna ad limitationem huius decreta. & materiæ ſecūdùm Gemi.hic. & idem Inn.in c. clerici,de maio.& obe.in j.colum.

b ¶Alterius,vide Imo.in l.j.§.municeps.ff. de acquiren. poſſ.& in l.examinata,de iudi.

c ¶In arduis.Ardua.n. q̄ dicantur, & connumerent, vide vltra oēs doc.d.An. Bar.hic in 11.col.ubi enumerat, q̄ inter ardua enumerant.ubi ipe.d.An.dicit, q inter ardua enumerant caſſare officiale,& ꝓcuratorē ꝑpetuū & gñalem,itē qñ quærit de ſtatu,& libertate monaſterii,& alia,& tādē cōcludit, quòd ſtabitur arbitrio iudicantis,vide ibi.

d ¶Cōſenſum.Vide Bal,in l.2.C. de ſeruis reipub. ma.adde,qđ eſt Bal.in l.j.in ordine meo,in fi. ſupra alleg. cui adde dcā per d.Alexā.in d.l.j. in apoſtillis ad Bal.in verſi.vtrum anciani,& in l.2.in ſuis apoſtillis,eo.ti.& ultra adducta per d.Alex.in dictis apoſtillis.vide d.Albe.in d.l.i.qui allegat Inno. & Comp. in c.cum acceſſiſſent,de conſti.& in c.cum omnes,& quomodo conſtituat ſyndicus,vide pulchrā doctrinā domini Angel. vbi ponit formam in l.nulli.ff. qđ cuiuſq; vniuer. noīe,vbi eſt ēt gl.magiſtra.& uide etiā de hoc Bal.ibi, in d.l. nulli, in apoſtillis,qui multa pulchra dicit, & maximè an creditur notario q dicit in mandato, q duæ partes ex tr.b.interuenerunt, qui dicit quòd non,niſi enumeret:ſecus eſt,ſi dicat omnes, quem vide,& ultra dicta per eum vide etiā Bal in ..obſeruare.§.fi.ff. de offi..ꝓconſul.adde tu aliam gl.quomodo cōſtituat ſyndic⁹ in l.procuratores,in gl.2.in ver.reipub.C. de decur.lib.x.ibi, vide aliquid per d.Bar.& latiſſimè per d. Nicolaum de Neap. ibi,& uide aliam gl.in l.ita tamen.ff.ad Tre.& ibi vide.d. An. Barba.vltra omnes.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus per literas ſurreptitias irritatur, factus verò contra formam reſcripti irritus nunciatur.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Monialis poteſt facere procuratorem, & in quibus cauſis.*
4 *Surreptitiæ literæ dicuntur ex varijs cauſis,& quibus,& ſi ſecūdùm eas procedatur, valet proceſſus,niſi excipiatur,& numero 5.*
6 *Præuentiones reprobantur.*
Dignitas obrepticia,priuilegium ſurriptitium,ſententia per obreptionem obtenta quando dicatur.nu.7.& 8.
9 *Sententia quo caſu reuocetur.*
10 *Inſeri quid cum exigitur, inſertio debet eſſe ſpecialis,non generalis.*
Mentionem facere de primo reſcripto in ſecundo oportet, ſi idē diuerſos iudices impetret ſub eadem forma nedum de literis primis, ſed etiam de principali earum articulo faciendа mentio,nu.11.
12 *Literæ,ſiue Reſcriptum non facientes de primis mentionem non ſunt irritæ,ſed irritandæ opponente parte.*
13 *Irritandum, ideſt irritum nunciandum.*
Participij vnius temporis in alia participia reſolutio.
14 *Acta eius, qui putabatur habere iuriſdictionem,tolerantur propter utilitatem multorum, quibus neceſſe erat agere coram eo, non propter unam cauſam.*
15 *Principale mandatum non eſt prætermittendum,niſi ſit alternatiuum.nu.22.*
16 *Epilogus,ſuffragium gloſſarum.& nu.17.*
Ordinem ſcripturæ ſeruandum,exempla,& quando ſeruandus num.19.20.21.
18 *Supplementum gloſſarum,& nu.ſeq.*
Cancellarij conſcientiam quando dicatur ſufficere,ne impetrans iudicetur falſarius,ibid.
23 *Omitti non poteſt etiam de conſenſu partium articulus, quem papa in eccleſiæ fauorem appoſuit ex certa ſcientia.*
24 *Monachus per ſe nihil habet actionis, niſi clamare,morior, vel niſi habeat adminiſtrationem,vel de mandato abbatis,& no mine monaſterij,poteſt tamen loci petere reſtitutionem.*
25 *De originario qui habet prædium in loco,et de eo,qui Collegium ingreſſus eſt poſt debita contracta,& poſt egreditur.*

CAP. XXII.

a 1 Vm dilecta. ſCa.† Proceſ-
tus factus per literas ſurreptitias irritat̄:factus ō ſor. mā reſcripti irritus nunciat, & de facto huius decret. loquit̄.ℨ.de re iu.ad ꝑbandum. Et, vt dicebat Hoſt. quat-
2 tuor † facit:tangit qōnem:caſſat proceſſum ſecundorum iudicū ibi,deprehendimus.irritum decernit ꝓceſſum primorū ibi,dcm̄,inſup committit cām,& mādat reſtitui ſpoliatos ibi,iōq; mādamus[*G.Monialis*] ergo † monialis facit ꝓcuratorē in cā electionis. eodē modo,ſi de crimine ageretur,In.de vtroq; uide poſt eum.ℨ.de re iudi.cū.l.& A. in prin. & de priuil.cū olī ꝑp̄,in gl.ideo. hodie tenetur ꝓcuratorem facere in cā electionis, nec pōt ꝓſonaliter venire.ℨ. de ele.indēnitatib.§.ſed cū eas,li.6.[*Et*]ℨ.hic decidit facti narratio,quam colligas ꝑ inferiora.[*coniudices*] iſti fuerunt ſcī iudices,vt ꝑ inferiora colligitur[*ſuper-*
4 *reptionem*] dicūtur qñq; †literæ ſurrepticiæ,i.furtiuę
b ꝑquas nulla dat̄ iuriſdictio, nec tener proceſſus,vt hic,& ℨ.de off.vica.c.pe.C. ſi à non cōpe.b iud.l.fi.& per totum:uel dic,q hoc fuit exceptū de eo, q cauſa fuerat aliis ꝓmiſſa,& appellatum,& iō ꝓceſſus ritus ſm Inn.qñq; dicunt lr̄æ ſurrepticiæ, qa ibi aliqd ſuggeſtū eſt,vel ſuppreſſum:ſed ꝑ tales datur riſdictio,& niſi excipiat,tenet proceſſus ſm inn.Sed Hoſt.remittit ad no.ℨ.de dilectus. qñq; etiā ꝑter ꝓpriē tiam aduerſarii impetrant.ℨ.de re iud. cum olim.in hoc tñ caſu valent lr̄æ ſm quoſdam, dummodo de conſcia principis proceſſerint,vel ſuorum officialiū
5 Rō,qa† ad aduerſarium non ſpectat concedere,vel denegare,licèt,ſi ſciret,poſſet illas impedire, vñ per ipſas procedi pōt.C.ſi ℨ ius,vel:vtili.pu. preſcriptione,&ℨ.e.in nr̄a,ſm Innoc.Dicit Hoſ.q ꝓuentiones.
6 † reprobant.ℨ.de app.ſuggeſtum, & c. oblatæ.dignitas aūt dr̄ obrepticia, ſi obtenta ſit ꝑter ꝓſciam illorum ad quos pertinet ꝓmotio,ℨ.de elec.cum dilecti vel ℨ expreſſam ꝓſciam illius, q hēt ius ꝓhibendi.ℨ.
7 de poſt.c.j.priuilegiū † verò dicit ſurrepticiū, qñ aliqd tacet̄, quo exp̄ſſo impetrās illud nō habuiſſet, & eſt tūc nullū ipō iure.ff.de nata.reſti.l.j. de ele.dudū 2.§.fi.ſm Inn.alle.Hoſ.de tranſla.c.fi. ut lit. pen.c.f.
8 ℨ.de conſan.quia circa,q nimmo & ſnīa ꝑ obreptionē obtēta reuocat̄,vbi dolo malo eſt elicita.ff.de dolo,cū à te.ff.de iud.ſi ꝑtor.§.j.35 q.9.veniam.Si aūt ſine dolo malo,& ℨ veritatē dat̄ ſnīa,non reuocatur, vt dicta.l.ſi ꝑtor,ſm Inn.melius facit ſm Ho.ℨ. de re iudi.cum inter vos.§.fi.eſt tñ ℨ de pur. vulg.c. 2. dic
9 ut ibi.Vñ ſm Inn.ſi qs † dicit ſententiam reuocandā & aduerſarius neget,reuocabit̄, dūmodò ꝑbet aliqd rōnabile,quare debeat reuocari,ff. de iu. de qua re.ff.q̄ ſen.ſine appel.re.l.j.j.rñ.ſm Inn.Sed Hoſtien. remittit ad no.de re iud.inter monaſterū,& c. cum Bertoldus,vbi dicam in gl.forte de partium. [*Cognitio*] dicūt qdam,q papæ ꝓſtabat de ſubtractis. vnde patet ſurreptitias fuiſſe lr̄as ipſorum, ꝑ quas com-
10 mittebatur cognitio[*Inſertus*] ſpāliter, &† nō generaliter.

raliter.s̄.e.paſtoralis,Ioan.Vin.[*De quibus*]lr̄is': aliàs quo,ſ.articulo,& per hoc adiuuat Hoſt.opin. ſuam notatam.s̄.co.ex tenore.ſ.q̄ impetrās diuerſos iudices ſub eadē forma,neceſſe hēt in ſecūdis de primis facere mētionē.nā hic vnus, & idem articulus erat in vtriſq;,& ſm litterā,de qua hic,fortè fecerat mē-
11 tionē de litteris,& non de articulo, per quod † not. q̄ etiā de principali articulo litterarū, nedū de litteris faciēda fit mētio.ꝯ.de re iudi.inter monaſterium
12 [*Occaſione*]parte † aduerſa id opponente litteris, q̄ in eis nō fiebat mentio de primis.nō enim ſunt irriteipſo iure,ſed irritādæ per exceptionem.s̄. e.ſi aūt
13 Vin.[*Irritandum*].i.irritū † nuntiandum ſm Hoſtiē. alij ꝯ.de hoc.ꝯ.c.ad audientiam.& videtur,q̄ proceſſus debuerit valere,quia ignorabāt lr̄as ſurreptitias,
c & credebantur veri iudices.ff.de off.p̄toris. c.l.ſi forte.& l.Barbarius,de offi.præt.Sed illa † tolerata ſunt
14 pp vtilitatē multorū, q̄ habuerūt neceſſe corā eo agere,cū p̄fecturā teneret,in lege, ſi forte, iuriſdictionē habebat,licet eam adueniente ſucceſſore exercere non debuiſſet:hic cum fuerit tantùm vna cā, nō eſt multa ſubiectorū utilitas, Inno.[*Principaliter*]&
15 ſic † non erat prætermittendum, vel poſtponendū, Inn.& ſm Hoſt.iſtud principale ponderat plus in reſignatione ſubtractorum, quā in perſonali acceſſu [*Committerent*] tanquam cuſtodi, non tanquā abbatiſſæ eiuſdem abbatiæ [*Subtractorum*] q̄a q̄libet pars de bonis monaſterij ſubtraxerat pro poſſe.[*Præterniſſo*].i.reſignatione non facta mandati ad ſcolaſticū,
16 & coniudices impetratos.¶Quarta † gl. notat ordinē ſcripturæ ſeruandum,alle.vi.iura, & tria in ꝯrū, & ſoluit diſtinguendo.demum obijcit quærendo,& ſoluit.¶Antep.gl.dupliciter exponit,quod dicit lr̄a, de iuris ordine.Penul.gl.rū.per obiectionem.¶Vlti
17 ma gl.obijcit,& dupliciter ſoluit. ¶ In quarta gloſſ. [*ibi quoties*]ſi legatus † eſt vſufructus alternis annis vtendus Ticio,& Męuio,ſeruabitur ordo ſcripturæ, vt prius Ticio,deinde Męuio debeatur [*Et ibi hęres*] in fi.dicit teſtator hæredi,rogo,q̄ hæreditatem reſtituas filijs meis,vel vni eorum,vel nepotibus,vel cognatis, ſeruatur ordo [*Et ibi l.i.*] quæ ſic dicit,prius de poſſeſſione pronunciare, & ita crimen violentiæ excutere præſes prouinciæ debuit: q̄d cum factum non ſit,licitè prouocatum eſt[*& ibi,ordinari*] vide de ſequeſtra.c.j.ſuper 3.gl.¶In gl.antepe.[*ibi,ordinarij*] vide in gl.prox.[*Et ibi,non eſt incerti iuris*] vide de cauſa poſ.c.2.ſuper vl.gl.& ibi,ſi de vi,vide de ordi. cog. c.fi,ſuper.j,gl.¶In gl,vl.[*ibi,§.ſi filiusſa.*] vide de ſēn,
18 excom.vt famæ.ſuper.4.gl.¶†In gl.j.in fi.quod dicit ſufficere conſcientiam cancellarij, locum habet in ſimplicibus, & quò ad hoc, ne impetrans iudicetur falſarius:ſed conſcientia principis ad hoc, vt valeāt literæ,requiritur in legendis,vt hic, & ꝯ. de re iud.cū olim,Ho.¶In gl.3.[*ibi,§.is autem*]q̄d dic vt eo,ti. ſi is cui,li.6.¶In gl.not. in reſcri.[*ibi,ſi rector, in fi.*] vbi de hoc,& 79.di.ſi quis ex epiſcopis,& 20,di.§.j. & 36.di. §,ecce, ver.hic etiam dns.63. diſt.metropolitano.24. q.j.alienus [*& ibi, Quoties*]& ꝯ.de elec.c. pe. & de p̄ben.mandato,li.6.per quæ iura.& ꝑall.l.quoties, & l.hæredes alleg. approbari videtur ſolu. dicentium,
19 q̄ vbi † diſpoſitio legis,vel canonis,vel uoluntas hominis eſt dubia,ſpectatur ordo,vt ibi.Si verò eſt certa,non attenditur ordo ꝯ ius,vt in decr. cauſam,s̄.e. & ff.de ſolu. nec enim ordo, vbi vide concor. pro & ꝯ.C.de fideicom.auc.hoc amplius,primum dcīu verum,vbi oportet alterum ſolùm admitti,vel præferri,& tunc ex ordine reſultauit præſumptio affectionis.ff.de hære,inſtituendis,qui ſoluendo.2.& l.ſi nō lex.§.j,& ſic non ob.l.Lucius.ī e. ti.quæ in dubio nō ſeruat ordinem.Item ſol.quæ ſequitur in gl,conue-
20 nit diſtinctioni,quæ habet,q̄ aut ius † ponens ordinem iubet illum ſeruari:aut conſuluit.primo caſu
d non valet,d quod agitur,ordine non ſeruato,evt hic
e in glo.ſe.pone exempla.ꝯ.de elec.quia propter,eo.ti. prouida,& c.fi.li.6.ꝯ.de his,quæ fi.à præ.cum aplica de loca.potu it.C.de execu.rei iud.l.j.de ſen. & inter lo.l.prolatam,cañ.2.q.6.ff.de except.l.fundum, & l. fundi,in auc.de hære. & fal.§. inordinatum. ſecūdo caſu valet,licet ordo non ſeruetur.pone exemplum 54.di.nulli,de ſpon.commiſſum,de iura. calum.c.j. in prin.li.6.in cle.de conceſ. præb.c. vno, ver. quem etiam.C.de teſta.præpoſteri.C.de pig.debitorem,in ſti.de leg.§.ante hæredis. & facit quod not.de elect. commiſſa.§.j.li.6.in vltima gl.Vin.in decre.vl. de reſti.ſpo.in gl.2.dicit,q̄ lex,nec † enim, quæ dicit,non
21 curandum ordinem ſcripturæ,fallit in mādatis exequendis;all.illam decre.& iſtam,& decre. venerabili,quā infra alle.gl.& faciunt hæc ad ea, quæ dicam poſt Io.ꝯ.de elec.bonæ.2.in fi.[*& ibi, Inter cæteras*]ibi
22 † neutrum principaliter mandabatur, ſed vtrunq;
23 alternatiuè [*& ibi, Omiſerunt*] quæ † etiam de conſenſu partium expreſſo, vel tacito omittere non poterant,cum papa illum ex certa ſcīa in fauorem eccleſiæ apposuiſſet.ſ.q̄ perſonæ idoneę &c.ſm Inn.Cōpo.& Hoſt.[*ibi,ſibi, datam*]& ſic nihil fuit legitimè factum.¶In gloſſ.iuris ordo [*ibi, ſubſtantia*] vide quod no.2.q.j.in ſumma,& quod dicam.ꝯ.de ap. ex ratione,ſuper.j.gl.in j.col.& de offi.delegat.prudentiam,
f ſuper fi.2.gl.¶In gl. vl.f[*ibi Abbatiſſam*]de hoc in ſp. de actore.§.j.ver.quid ſi ſpoliatur. dicit Hoſt. q̄ mo-
24 nacus † pp aīæ periculū pōt clamare, morior, mo-
g rior.q̄a ſicut piſcis ſine g aqua &c.16.q.j.placuit,& iudex ad clamorem eius ex officio inquiret, & illū reſtituet.ff.de of.præſec.vrb.l.j.§. q̄ autem, inſtit. de his,q̄ ſui vel alie.iur.ſunt.§.ſed hoc tempore.ver.do minorum.dixerunt Gof.& Hoſt.de reſtit.ſpol. Item cum quis, q̄ monacus petere pōt reſtitutionem loci,vt hic,& de accuſ.olim:ſed non rerum, quia illas nec ciuiliter,nec naturaliter poſſidet, & ideo ei nō competit interdictum.ff. de vi,& vi ar.l.j.§.deijcitur. & mortua eſt ipſius uox in talibus.2.q.7. nullus monacus. Et hoc,niſi habeat adminiſtrationem,de teſta.requiſiſti.§.fi.vel de mādato abbatis, & nomine monaſterij hoc faciat.s̄.de poſtu.c.2.ꝯ.de app.bonæ ar.C.ſi per vim, vel alio mō.l.1.ff. de p̄cario,l.ſi adoptauero,& vide quod dixi.s̄.e.edoceri, ſup.i.glo.vbi
h dixi de agēte petitorio[*& ibi, Quaſi de corpore*]de hoc
25 & q̄d † de nō originario,q̄ p̄diū habet in loco, & q̄d de illo,q̄ poſt debita ꝯcta ingreſſus eſt collegiū, & q̄d ſi poſt egrediē,vide in ſpe.de cenſibus.§.2. verſ. quid ſi aliqua vniuerſitas,& ſeq.& ver.q̄d ſi aliquis, & q̄d dicā.ꝯ.de iniuriis,in noſtra,ſuper verbo, ꝯmuni [*& ibi,in nullo*]ibi † petitur à collegio,non à ſingulis.
26

ADDITIONES.

a ¶Cum dilecta.Vide circa materiam huius c.hic plenè ſcripta p d.Fel.ī 8.vel 4.car.vide ēt Bald.cōſi.351.pe.col.& vide Barb. cōſi.3.col.3.in j. vol.& vide d.Iaſ.ī l.nō ſolū,ī pe.co.ff. ſo. ma.

b ¶Non compe.Plenius vide de hoc.s̄.eo.ſuper litteris, poſt gl. per Inno.& Compo.Adde & vide plenius vltra omnes.d. Abba.in d.c.ſuper litteris,& multas ſo.ad contraria vide ibi,& vide per Calderinum ibi.in d.c.ſuper literis,vbi ponit quatuor pulchras ſuperſcriptiones reſcripti,quæ per te vide, ne ſim nimis lōgus,vltra oēs vide vbi.s̄.p d.Ab.ī 3.co.q̄d fit mēdaciū.

c ¶Prætoris.Vbi plenius per Bar.& vide d.Bart.de ſalv. in l.j.ff. de teſta.adde,q̄ Inno.hic dicit,q̄ non habet locum in delegato,licet contra teneant omnes doc.hic per l.2.C. de ſen. & interl.om.iu.vide hic.d.Car.q̄ allegat Bar. in rep.d.l. Barbarius & q̄ſi cōis error faciat ius,vide p d.Al.in apo.ſuis in d.l.Barbarius,vbi videas multas pulchras litationes,in q̄b. ēt allegat dictum Inno.qui limitat ſecus eſſe,quando erratur in una cauſa communi,& plurimas alias limitationes vide ibi.

d ¶Nō valēt.De hac materia vide Bar.ī l.hēditas.ff.ad treb.& ī l.2.§.prius.ff.de vul,& pu.& ī l.ſi duas,ff.de exc.tu.& p Cy.in l.præpoſteri. C. de teſtamen. & in l. præcedenti, & vtrobique vide Bald. & Salycetum. Adde, & vide plures quotas

tas vltra hic allegatas per d.Alex.in d.§.prius,qui etiam allegat canoniſtas in iſto.c.cum dilecta,per te vide.

e ¶Seruato.Vide tex.in l.item.§.& ſi ita,ff.quod cuiuſque vniu.

f ¶In gl.vlt.Circa iſtam glo.adde. q̄ monacus nōn poteſt regulariter agere nomine proprio,etiā ſi ſpolietur cappa, cum illā non poſſideat, vt in c.nolo, & in c.non dicatis.12.q.j. fallit in cauſa criminis,vt in c.ea parte,de accuſa.

g ¶Sine.Facit ex no.Inno. de ſeruo in c.ſi.ꝯ. qui cle. vel uouen. adde d.Arch.26. q.1. placuit. vbi videas alias remiſſiones ad hoc propoſitum.

h ¶De hoc &.Vide in l.j.§.quod ſi nemo.ff.quod cuiuſque vni. no.per Bar.& gl.& quomodo imponatur collecta,vide per ipſum in l.4.§.ſi actori.ff.de re iudica.per Innocē.in c.graue, de ſenten.excom.& de ſe.vide ibi in ſpe.hic alle.per Io.An.adde d.Alexan.in apoſtillis in d.§.quòd ſi nemo.in prin.& per eundem in d.§.ſi actori,ſupra alleg.in apoſtillis.adde tu.d.Abb.in c.conſtitutus.de procura.vbi alle.Bar.& Imo. & per Bal.in l.j. C.de procur.vbi aliter loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ſecundum quando ualeat, licet non faciat mentionem de primo,& elapſo anno,& nu.6.7.8.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Reſcripta reus quomodo impetret,remiſſ.*
4 *Annus eſt utilis in principio,continuus in progreſſu, intra quē debet uti quis reſcripto,& aduerſus huius anni lapſum, an reſtituatur eccleſia.nu.10.& 11.*
Continuè labi annus quomodo accipiatur,ibid.& nu.17.
5 *Reſcripto ſi pars utraq; ſuo neglexit uti intra annum,utrum ualeat,& nu.9.*
Culpa culpæ coupenſatur ibid. & culpæ dolus præponderat, numero 6.
11 *Præſcriptiones temporales currunt etiam contra eccleſiam.*
12 *Intra uel infra, duobus modis poteſt intelligi, & quibus, & numero 13.*
13 *Dolus ut conuincatur caſus, & nu.14.*
14 *Dictio eadem,ponitur propriè,& impropriè.*
15 *Habuerit,denotat etiam propriam potentiam impetrantis.*
16 *Epilogus,ſuffragium,additio,ſiue ſupplementum,gloſſarum,& numero 17.18.& ſeq.*
19 *Cap.ſuper eo.ij.infra de appella.intellect.*
Annus,intra quem quis uti reſcripto debeat,à quo tempore incipiat currere, ibid. & nu.17. & anni lapſus cui incumbat probatio,nu.20,

CAP. XXIII.

a 1 Lerūq; a C.† Valet reſcriptū ſm,licèt nō faciat mētionem de primo,quo vti noluit impetrās infra annū b dicit Hoſ.duo † facit tāgit īpetrātiū
b 2 maliciā.ſcđo adhibet medicinā,ibi,cū igr. (*Exhibent*) pti faciēdo illā citari. prius.n. exhibuerūt iudici ſm quoſdā,alij dāt,q̄ tūc primò illas exhibēt iudici ſm
3 Inn.[*Contra quos*]quo † īpetret reus,dixi.s̄.e. cæterū. īpetrāt ad agēdū:ſecus, ſi ad faciēdū, vel excipiēdū,
c ff.de nūdi.l.j.ff.de doli exceptio.l.purī,ſm Vi.Inn.c&
4 Abb. [*infra annum*]q̄ † erit utilis in principio:cōtinu⁹
d in progreſſu ſm Tan.d Vin.Ioann. & Hoſt.Comp. & Guid.q̄ dīt ꝓtinuū, intelligo quo ad computandos dies feriatos,nec ſufficit ad annullationem reſcripti lapſus,annī, niſi ēt ſm reſcriptū fuerit impetratum
5 vt no.s̄.e.ſi aūt.ſed ſit† vterq;.ſ.habēs primas,& ſecūdas, neglexit vti ſuis intra annū, & ambo ſimul vadūt ad iudices,dicit Inn.q̄ nō audet propter concurſum ferre ſnīam,niſi q̄ valeant primæ,Goff. & Hoſ. dicūt,q̄ valent ſecundæ,cū poſt illas aliud reſcriptū non fuerit impetratū p l. falſo.C. de diuer. reſcript.
6 dixit ēt,q̄ q̄ † excipit de negligētia annali repellitur p replicationē doli,ſi tacuit ſciēter primū reſcriptū
e in ſecūdo:ga dolus ꝑpōderat culpæ.s̄. e.ſup e lr̄is, de
7 cri.fal. ad falſariorū. hoc verū ſm Hoſti. qñ primus fuit † tm negligēs:ſed q̄d ſi dolosè poſtpoſuit,vt ꝯ.di cā:adhuc dicit Hoſt.primū valere: ga data primi, q̄ inſpiciē,vt s̄.e.ꝑſtitutus,de tranſac.ex litteris, nō fuit vitioſa.data verò ſecundi ſic.Item ſecundus decipit papā primus non,& fruſtra papæ auxilium inuocat q̄ ꝓmittit in ipm,de vſuris,ga fruſtra.Item ſi primus
8 impetrās † vtīt primis ſolū, vt ſupplātet aduerſariū, & poſtea ſupſedit,hoc ei nō ꝓderit ad inſtar eius, q̄ ꝓteſtat litē,vt impediat præſcriptionē,& poſtea non ꝓſequit cām.C.de præſcriptione. xxx.an.l.fi. Si verò
9 lr̄is cōiter obtētis † vtraq; pars poſtpoſuit vti p annum, & poſtea altera ps tacito de primis lr̄is impetrat,nō valēt,ſm Vin.& Cōp.ga culpa culpæ cōpē-
10 ſat.ff.p ſocio.l.ſi ambo. dixit etiā Vin. q̄ † nō credit ꝯ hūc laꝑſum anni reſtitui eccl'iam:ga tpales p̄ſcriptiones † bñ currūt ꝯ eā.16.q.3. placuit, de præſcri, c.j.nec reſtituīt, & in hoc variat à minore, vel forte reſtituīt, ſi lęditꝯ.C. ſi aduerſus delictū.l.j.ſed cum ius eccl'iæ nō deficiat, corā quocūq; iudice litiget, fortè nō poſſet dicit verè lęſa. has aūt qōnes vide in ſpe.de reſcrip.p̄ta.§. rōne aūt impetrantis, ver. Itē
12 excipit,q̄ impetrans,& ver.ſequen.Et quòd † hic dr̄ infra annum,dupliciter pōt intelligi.primo.ꝯ.i.citra & erit ſenſus,q̄ q̄ dolo poſtpoſuit vti lr̄is ēt citra annū poterit ꝓueniri.ſic.ꝯ.de cleri.coniu.c.j.& 3.& cōuincit † dolus,vt q̄a citatus p poſteriores ēt infra annū tacuit de prioribus, vt vexaret aduerſarius laboribus,& expenſis:& tūc ꝓtruīt, ſtatuimus, vt ſi quis lr̄as impe.ex malicia poſtpo.vti eis poſtq̄ copiam iu dicum habuerit,auct.poſteriorū.ꝯ.annū valet cōue
niri.ſecūdò poniē,infra,p vltra.ſ. inquantum reſpicit,q̄ dicit negligentiā, ac ſi dicat p lapſum anni;ex quo copiam iudicum habuit,apparet negligens, &
14 ex tūc poterit p ſcđas ꝓueniri,& ſic eadē dictio † ponit ꝓpriè,& impropriè.ꝯ.e.capitulū, de teſta.Rainaldus,cū ꝓcor.& hoc dicit Hoſ. q̄a ex hoc ſolo, quòd nō vtor iure meo,nō ꝓuincit dolus, niſi aliud iunga
15 tur.ad hoc.C.vt ne.inui.l. vna, & de verb.ſig.c.j.li.6. plus placet, q̄ ſit ſenſus, q̄ differat per annum, ſiue id fiat p dolum ſiue ꝓnegligentiā ęqparentur [*Habuerit*] hoc verbū †denotat ēt ꝓpriam potētiā ipſius
17 impetrātis [*Poſteriorum*]& ſic nō obſtat, ſi dicat,q̄ literas impetrauit,& ſic nō corrigit,ſed ꝓcor,ꝯ.de ap. vt debitus,ſm Hoſt. [*in ipſis*]ſ.poſterioribus.¶Secū
16 da † gl.dat primò.vi.ꝓcor.ad id,quod hic dr̄ de ſpacio annali.demū quærit:ponit quattuor opinio. & primam approbat,ultimò ponit ius nouum, & re-
17 mittit.¶Vltima gl. q̄rit, & ſoluit. ¶†In gl.j. [*ibi, in fundo*] vide de ſimo.nobis,ſup tertia gl.¶In gl.2.(ibi. l.j.) experiundi prātem nō hēt,q̄ ptoris copiā nō habuit [*& ibi, & Attilicinus*] vide de verbo.ſig.abbate, ſup vltima gl.[*& ibi.l.1.& 2.*] de his,quę geri debuerūt,tenent tutores,q̄ geſſerūt, & nō geſſerunt, vt ſic
18 lātæ culpæ rō oēs ęquet. ¶In † gl.j.[*ibi, puella*] ibi dr̄ de anno,& die [*& ibi, Factæ iudici*] ſm hoc eēt in ptā te impetrātis,qñ inciperet annus currere [*& ibi, ſuper eo ſecundo*] ibi loquitur † de termino iudicis.i. q̄
19 dat iudici ad cām finiēdā[*& ibi, Aduocatum*]hoc placet Vin.ſed Pe.de Samp.ꝓiūgit iſtam & primam, vt currat à tpe,quo habuit copiā iudicis,& compoſuit ſarcinulas [*& ibi, Littera iſta*] Idē Io.Inn.& Hoſ. Gof. verò dixit hic,& in ſumma huius ti.§.durat,q̄ incipit annus à tpe ſecundi reſcripti:ſed ſm hoc poſt de
20 cēniū poſſet incipere.¶In gl.vl. [*ibi, probat hoc*] dicebat Inno.q̄ iudex † ex variis cōiecturis diligentiam æſtimabit,vel negligentiam, & his cōſideratis æſtimabit,cui p̄ti incūbat p̄batio.Cōpo.placet q̄d ſeq̄ in glo. maximè q̄a forſan plus inſtaretur in probatione huius articuli,quàm negotij principalis [*& in fi.*] Item no.ſupra.c.j.in glo.2.

ADDITIONES.

a ¶Plerunque.Et circa hunc tex.dum dicit iudicem non debere dubitare, vbi non eſt dubitandum,vide Philip. de appellat. in c.intimaſti,in 3.col.in gl.ibi onus.

b ¶Annum. Quid ſi non eſt ſecundùm reſcriptum, quia data

est eadem die, vtrum habeat locum iste tex. si alter eorum steterit per annum &c. dic, q̃ sic, vt in vltima gl. patet ibi, si actor tacet &c, in c. ex tenore. ſ. eod. An autem istud c. habeat locũ in litteris ad beneficia, vide Io. An. ī. eo. c. capitulum, & Inn. in c. mandatum. ī. eo. ti. Bal.

c ¶Inno. Et no. ſ. de consti. in c. cum accessissent, in gl. pen.

d Tan. Regulariter omnis dilatio, præscriptio, & tempus intelliguntur continua, nisi aliud iure caueatur, ita no. gl. in rubrica de diuer. & tempo. præscrip. & ibi vide Bar. & vide Ioan. And. de vsuris, salubriter, super fi. vlti. gl. Adde plures decisiones al leg. per d. Ale. ad Bar. in dicta rubrica, de diuer. & tempo. præscript. in primo, & secundo ver. ubi habes etiam not. quando tempus intelligatur vtile, & quando continuum.

e ¶Super. An hæc decre. habeat locum, & decre. pastorali. ſ. eo. quando ad eosdem iudices literæ impetrentur, no. ī. de resti. spolia. c. audita, Bal.

SVMMARIVM.

1 *Mandata contraria cum recipit ordinarius à diuersis delegatis quid facere debeat, vide nu. 6. & nu. 13. cum ibi nota. & nu. 23. & quando unicum recipit nu. 24.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Decretalis hæc est in usu iudiciali, et executioni gratiarum quotidiana, & quando locum non habeat nu. 4. & quãdo habeat nu. 5. 8. & glossarum decret. pastoralis. supra eod. nu. 21.*
4 *Ordinarius maior iubet inferiori, uer. quod intelligendum.*
6 *Exceptione partis ubi non sit opus, contra literas uti dignoscitur, & nu. 5. 7. 13. 19. 20. 21. 22.*
7 *Ad conscientiam iudicis quando uideatur recurrendum.*
9 *Declinare pro non obedire, vel non exequi.*
Mandatum superioris non est declinandum malitiosè, & qua pœna sic declinans feriatur. ibid. & nu. 10. 11.
11 *Superior ab inferiori dupliciter offenditur.*
12 *Sententia excommunicationis ligat, etiam si postea appareat in risidictionem excommunicatoris reuocatam.*
13 *Exceptiones nullas, nisi de falsitate, audiet, uel inquiret, quæ in risidictionem negant, & nu. 6. & alijs ibi no.*
14 *Cognitionem habet, qui non iudicat, nec habet iurisdictionem.*
Processus quando ualeat habitus à non iudice.
15 *Epilogus, suffragium glossarum, & nu. 16.*
Litigiosi exceptio me non litigante, & emente à tertio rem, de qua lis est inter alios, non nocet mihi.
Scire qui non dicatur, & an obstet undecũque uenerit scientia.
17 *Supplementum glossarum, & nu. seq.*
18 *Arbiter pronunciare non cogitur, ex quo de causa non liquet.*
19 *Mandatum exequi quando debeat, & utrius partis, & nu. 20. 21. & 22.*
21 *Figmentis materia non est danda, uersi. si enim.*
22 *Exceptio contra mandatum posterius, siue literas secundas quã do sit necessaria.*
Processus non tenet post reuocationem commissionis à superiore factam, ibid. versi. quod. n. postea.
23 *Executor mandati nec condemnat, nec absoluit, sed exequitur, terminum tamen dare potest, & debet nu. 24.*
Terminus non omnis cum causæ cognitione datur, et quis detur ver. ergo potest.
24 *Mandati seu rescripti etiam unici copia dari debet ab executore parti.*
25 *Legitimè quod fit, retractari non debet.*

CAP. XXIIII.

a 1 **Vm contingat.** a Ca. † Instruit ordinariũ, q̃d facere dẽat, cũ a diuersis delegatis recipit mãdata ꝓria: & dicebat Host. tria † principaliꝝ facit: ponit dubitationẽ, ipsius solutionẽ distinguẽtem ibi, Sup quo ordinarij. duplicẽ instructionẽ ibi, Cęterũ, & pars huius de ęta. & qua. & de of. dele. cũ ꝓfitear. & scias, q̃ † est practicabilis dec. in iudicijs cãrũ: sed in executionib. gratiarũ quotidie praticaꝫ. [*Aduersa*]ꝫ quã fuerũt lr̃æ impetratæ [*Alijs iudicibus*] ſ. ipetratis ab aduersa ꝑte [*Alterutris*] ſupple & q̃bus [*Mandatum*] nõdũ executũ, Ho. [*inter illos*] q̃ primũ de-

2 dere mãdatũ. Ph. [*& Alios*] q̃ fecerũt ſm mãdatum [*Suscitatam*] hoc mẽbrũ ꝓsequit. ī. ver. & ad ipm, & ſupplẽt q̃d, & à parte exceptionẽ opposita: aliter te nereꝫ exequi, q̃d mãdat, ex quo pars nil excipit, ſm Inn. dicit Inn. q̃ melius est hoc simpl'r intelligere, vt ſtatim innuit ibi, nihil oſno &c. [*Et quidem*] ꝓsequit ſcd̃m mẽbrũ distinctionis [*executioni mandare*] hæc

4 dec. nõ †hẽt locũ in duob. ordinarijs eiuſdẽ, puta habẽtis eccleſiã in vtriuſq; diœce. q̃ ſi vnus mãdat eũ denũciari excõicatũ, alter ſibi par nõ põt iubere de nũciari illũ abſolutũ, vel nõ ligatũ ſm Inn. q̃d intelligẽdũ est de ordinario, q̃ nõ est maior altero: ſecus in maiore, puta legato: q̃a tũc illi parebit. Item hẽt

5 †locũ decr. ſm eũ, vbi est ꝯcertatio ſup plurib. lr̃is, & vbi locũ hẽt decr. paſtoralis. ſi. n. diceret vnicas lr̃as ipetratas ꝑ dolũ, vel falſi ſuggeſtionẽ, nihilominus executor parebit. ī. de of. dele. ſi qñ, & c. ſanè, & c. ex lr̃is [*Ipſarum tenore*] nõ dicit partiũ ꝺdictione, vel oppoſitione [*Mandatur*] ſiue mãdet eũ denũciari abſo-

6 lutũ, ſiue nõ ligatũ, Inn. [*Inſpectione*] nõ †dic partium aſſertione ſm Hoſti. [*quod ſi ſuper*] hoc. ſ. an ſecundæ reuocent primas, vel an mentio, q̃ ſit in ſecũdis de primis, ſit ſufficiens, necne [*Tibi merito*] quaſi dicat,

b ſi tibi vr̃, q̃a ᵇ ad tuã † ꝓſcìam recurrit [*Et id ipſum*]

7 alterũ mẽbrum principalis diſtinctionis [*Facere debes*] ſ. ab executione ceſſare, reſcripta poſtulare, & in ſpicere, primis, tecũdis, vel neutris obedire, vt dictũ est. ſ. [*Innotuerit*] ꝑ lr̃as iudicũ, nõ ꝑ exceptiones ꝓtiũ

8 q̃a iã vr̃ eẽ iudex, & in eo caſu, cũ iudices †mittũt diuerſa mandata, locũ hẽt decre. Inn. refert quoſdam ſic tenere, & placet Cõp. [*& prouidam*] ſimile. ī. e. ſtatutũ. §. aſſeſſorẽ, li. 6. [*Declinandum*] i. nõ † obediẽdũ, vel nõ exequẽdũ [*Dubitare*] q̃ ſi feceris, ſm leges pę

9 na xxx. librarũ auri ferieris. C. de leg. l. 2. in fi. nec enĩ malitiosè declinari dẽt ſuperioris mandatũ. ſ. eod. ſi qñ, & ī. de offi. del. paſtoralis [*ubi dubitandum non est*] q̃

10 ſi faciet, & ꝓꝑ † hoc excõiceꝫ, dicit Comp. poſt Inn. q̃ ſi dubitatio, quã allegat ordinarius, nimis est craſſa, vel ſupina, tenet excõicatio, de offic. dele. paſtoralis. Si verò dubitatio eẽt excuſabilis, nõ tenet, licèt dubitet, vbi ſapiẽtior nõ dubitaret: q̃a nec cõtuma

11 citer reſiſtit, nec ipſius iuriſdictionẽ turbat, in † qui. caſib. tantùm põt in eũ aſaduertere, vt præ. c. paſtoralis. & e. ti. c. j. & idẽ, ſi dicit ſe certum, vbi dubitandũ eſt, & exequitur, & ꝓꝑ hoc ab alio iudice excõice tur, tenet ſnĩa, ſi dubiũ eſt ꝓbabile. turbat enĩ illius iuriſdõnem, cum in tali dubio ſupſedere debeat, vt

12 hic. ꝓꝑ q̃d ſm Inn. dicunt q̃dam † ligare ſnĩam, etiã ſi poſtea appareat iuriſdictionẽ excõicatoris reuocatam, cum conſtet illum in dubio iuriſdictionẽ habuiſſe, quã ipſe turbabat [*Certus esse*] ſimile. ī. de ap. ꝓſuluit. l. Ioan. & ī. de ſen. excõ. ſacro. ad fi. Vin. Nulla tũ attribuit poteſtas excepto † quòd de falſitate

13 [*inquires*] à partib. ſm Io. dicit Hoſt. hãc gl. ꝺ̃ textum [*delegatos.*] ī. de of. deleg. ſi qñ, & c. ſanè. 11. & c. paſtoralis. §. qui verò [*De iurisdictione*] quaſi dicat ad te nõ ſpectat inquirere, vel audire aliquas exceptiones, q̃ iuriſdictionem tangãt: quia illas dimittes partibus corã iudicib. ꝓponedas, & ꝑ ipſos, ſicut de iure fuerit diffiniẽdas. nã tu ex ſola inſpectione motũ tui aĩ informabis, vt patet ex ſupiorib. Hoſt. & not. ſm Abb.

14 caſum, quo †cognoſcit, q̃ nõ iudicat, & qui iuſdõnẽ nõ hẽt, & ꝙ valeat proceſſus habitus à non iudice.

15 ¶Prĩa † gl. q̃rit, arg. negatiuè, & dupl'r ſoluit. ¶Tertia glo. obiſcit, & ſoluit. ¶Quarta glo. quærit, & ſoluit. ¶Antepenu. gloſſ. obiicit, & ſoluit. ¶†In gloſſ. ī. [*ibi. §. Sed nedum*] vide de iureiu. & ſi Chriſtus, ſup gl. no. ꝙ [*& ibi, ſi quis in tantam*] vide de dolo. c. j. ſup. v. gl. [*& ibi, l. 1. §. ſi quis*] vide de iura. cal. c. 2. ſup. 1. gloſſ. [*& ibi, de liti. l. i.*] ſi duo cõteſtati ſunt litẽ, & ego emi a tertio, mihi nõ obſtat exceptio litigioſi: aliàs duo poſſent

16

poſſent in damnum domini ſic inuicem litigare. [*& ibi. l. ij. aliàs. i. in fi. & l. ſeq.*] non dicitur ſcire, qui audiuit, & bona fide non credidit [*& ibi. §. A quo autem*] non refert, à quo ſit nunciatũ poſſeſſori hereditatẽ ab eo peti, vt fiat malę fidei, & teneatur, ſi diſtrahat [*& ibi §. ex quo*] ſpectat periculum ad tutorẽ, q̃ocũque ſibi innotuerit ſe eſſe tutorẽ ¶ In quarta gl. ibi, [*In lege*] & hanc ſequẽn. vide de priuil. quia circa, ſu

17 per vltima gl. ¶In † gl. [*prima ibi, hoc videtur*] & ī. eo. de filijs presby terorũ, veniens, vbi de hoc. [*& ibi, veniens. ij.*] & ij. q. j. ſicut, vbi de hoc. & ibi [*Dico*] Idem Pe. de Samp. [*& ibi. l. 1.*] & ī. nõnulli. ij. rñ. [*& ibi, Quã magnum*] vbi argumẽta de hoc ꝑ, & contra [*& ibi Præterea. ij.*] & de coniug. ſeruo. propoſuit, vbi de hoc.

18 [*& ibi. §. ex quo*] & ex quo † c nõ liquet arbitro d̃ cauc ſa, non cogitur pronunciare, cũ aliter cogeret. ff. de arbitris, Pomponius. §. vltimo, & ff. de re iudi. ſi vbi, Vincen. [*Et in fine*] tamẽ licet ſic audiuerit, vt ponitur in quæſtione, potius † exequaꝫ mandatũ, quàm

19 permittat ſe excõicari, vel aliã pęnam ſibi infligi tũ quandiu paratus eſt procedere ſm formam decre. nõ poteſt excommunicari, quod ſi fiat, nõ valet excommunicatio, cum non ſit contumax, Inn. facit d̃ oſſi. deleg. cum in iure, & quod ibi dicam. Idem Hoſti. dicit tñ, q̃ putat honeſtum, q̃ à quocunq; audierit, cui videatur ſibi credendum, ab exequendo deſiſtat aliquanto tempore, intra quod certificet partes, iudices, vt ſibi oſtendãt reſcripta, quod niſi fecerint, neutri obediat. q̃ ſi alter tantum oſtendit, obſecundet eidem, arg. ī. de conuer. cõiu. ex publico. nã nec in mora modici tpis &c. ff. de iudi. ſi debitori. ¶In glo. [*ſed qualiter, ibi, de primis.*] Idem Inno. & ibi ꝑ decr. prædictas & dixerũt I. & Gof. & Inn. q̃ aliter exemplificãtes indigent ſenſu, vt ibi etiã dixi, quod

20 Hoſt. hic deteſtatur, dicens † ex mente lr̃ę huius decre. ſatis patere, quòd ordinarius à partibus nil dẽt habere, ſed ſolùm inſpicere lr̃as, q̃bus inſpectis ponit tria mẽbra: quia aut ſecundę euidenter reuocãt primas, & de primis expreſſam faciunt mentionẽ, & tunc exequitur ſm, vt hic. aut patet euidẽter, q̃ non reuocant, vt quia nullam faciunt mentionem vel faciunt, ſed talem, quę patet ordinario non ſufficere; & tunc inſiſtet primo mandato, vt ī. §. ſi verò aut meritò dubitat, quia neſcit eligere in mente, q̃ iuris, & tunc ſuperſedeat, & est locus decr. paſtoralis. Et q̃a diceret aliquis, ex quo partibus inauditis ordinarius debet hoc iudicare, forte fauebit alteri parti: ad hoc prouidet. §. ceterũ. Et quia diceret aliquis, bonum eſſet, quòd ordinarius aliquid à partibus audiret, ideò poſtea ponit. ver. licet autẽ, & ſic

21 ſm Hoſt. ordo † iſtius decre. gloſſat illud verbũ, ambigitur. poſitum in decre. paſtoralis. Si enim deberet ordinarius ab executione deſiſtere hoc ipſo, q̃ primus dicit ſecundas impetratas per falſi ſuggeſtionẽ, daretur materia figmẽtis, quod eſſe nõ dẽt.

d Itẽ de hac exceptione d debet cognoſcere is, cuius reſcriptum dicitur ſic impetratum, vt ſ. c. ſuper literis. vnde ſi ſecum admitteret alium ſuper hoc in iudicem, qui iudex non eſſet, non valeret proceſſus, ꝺ

22 offi. dele. cũ ſuper, ſm Hoſti. Item † ſcias, vt dicit hic Inn. q̃ qñcũq; reuocarenẽ ſecũdæ lr̃æ directe, prĩo caſu nõ est neceſſaria exceptio. ſ. cũ princeps dicit, reuoco ꝓmiſſionẽ tali iudici factã, & hoc dicit, proprio motu, nõ in fauorẽ, vel ad petitionẽ partiũ. q̃d enim poſtea ille facit, non tenet, q̃a nõ est iudex. ī. ꝺ offi. vica. c. pe. ſt. de iud. l. iudiciũ. ff. de poſtul. l. quos ꝓhibet. ſcd̃o caſu neceſſaria est exceptio, vt ſi in ſecundis lr̃is dicat, non obſtãtibus lr̃is ſuper hac cauſa impetratis ad tales. Si enim nõ excipiaꝫ, tenet, q̃d fit ab eis, q̃a iudices remanẽt: tñ, vt refert Inno. q̃dã dicunt, q̃ ẽt indirectæ reuocationi, de qua prius di-

xi, partes renũciare poſſunt tacitè, & exꝑſsè ẽt poſt quam iudices hoc ſciunt, cum in ipſorum fauorẽ ſactum eſt hoc: ſecus ſi ꝓprio motu. Sed & tũc teneret, q̃d ante ſcìam reuocatiõis fieret. ff. d̃ oſſi. ꝑſidis, ſi forte, & ī. de procur. mãdato. Sed Inn. plus viꝺtur placere, q̃ quando directè reuocatũ eſt ſine illa exceptione ipſo iure ſit reuocatum, & hoc ſatis ſonat verborũ diuerſitas, & remittit de cõceſ. ꝑben. c. j. li. vi. vbi dixi in. §. ex parte, in gl. dicit Inn. ver. ſed q̃d ꝺ

23 lr̃is [*& ibi vel condẽnare*] nec † cõdẽnat, nec abſoluit, ſed exequitur. ¶In gl. ſed q̃d, ibi [*præfixũ*] ergo ꝑ ſtatuere terminũ: & in fine dicit, q̃ nõ hẽt iuriſdictio-

e nẽ, ſed terminus e cum cauſæ cognitione daꝫ iii. q.

f iii. §. ſpatium f ſed ſm Inno. illud locũ habet in termino, q̃ daꝫ ꝑ teſtibus, & ad iſtructionem cauſæ: ſecus in alijs [*& ibi, Ad exibendũ*] Idẽ Hoſt. nec obſtat, q̃ præcipiuntur exhiberi, quia fatetur, quòd q̃ non exhibet, inobediens eſt: tñ nec in hoc caſu ratione

24 peccati iuriſdictionem habebit. Sed † pone, q̃n vni cũ mandatum fiebat, vt denunciaretur pars excõmunicata, occurrit ille, q̃ mandabaꝫ denunciari, & dicit ordinario, q̃ habet alias lr̃as, ꝑ quas illæ reuocãtur, & dicit ſe paratũ illas oſtẽdere infra terminũ cõpetentẽ. Solutio, æquũ est, q̃ ordinarius illi acqeſcat, cõſiderata tũ qualitate perſonę: quia nec diuinare debuit ipſe aduerſarius, q̃ occurrit, vt eccle. benе. capitulo vno, nec debuit venire cũ ſacco patus ff. de ſolutiõib', quòd dicim', ſm Inn. Hoſt. & Cõp. dicit tñ Cõp. q̃ ſiue ante denũciationem, ſiue poſt ꝑs, dicẽs mãdatũ eſſe reuocatũ, petat ſe denunciari abſolutã, vel quòd faciat ſibi ordinarius vtraſque literas exhiberi ſm formam huius capi'li, q̃ ordinarius hoc nõ faciet, donec aliud mãdatum ꝺ̃riũ reciꝑat. nec obſtat ſm eũ verbũ, & id ipm, per id, quod ibi dixi ſup verbo. innotuerit; quicquid dicat Cõp. planũ eſt, q̃ etiã ſi nõ recipiat ꝺ̃ria mandata, põt pe

25 tere copiã reſcripti, vt in gl. ſe. ¶In gl. [*ſed quare, inſt.*] non ſoluit, ſed repetit ipſum, quare, dic † ergo, q̃d legitimè fit & auctoritate veri reſcripti, nõ debet revocari, vt ī ꝺ̃rijs: ſd̃ q̃d fit auctoritate putatiui & revocati, hoc ꝙgruè retractatur, vt hic, & C. plus valere, quod agitur, in rubro, & l. i. Hoſti. dixit Vin. hoc habere locũ in ſnĩjs excommunicationis, quę retra

g ctari g poſſunt, cum pars contumax purgat contumaciã iurando mandata. vñ dicebat Phi. quòd eſſe poteſt, quòd tunc verè debuit excõicari, & nunc verè abſolui. contrarium verò in diffinitiua loquitur.

ADDITIONES.

a ¶Cum contingat. No. Cõpo. q̃ ſi ordinarius recepto mandato, vt P. denunciaret excõicatũ, eũ denunciauerit. & plus hoc ipſe P. coram eo dicat ſe denunciari non ligatum, vel ſe denũciari excõicatum, ſed exequitur cum denunciauit ex eo, q̃ ꝑ lr̃as alias reuocata eſt iuriſdictio eorum, q̃ dederũt ei hoc mãdatum, q̃ pp̃ris exceptionem ordinarius nõ debet ſupſedere, ſeu denunciare P. non ligatum: quia hæc decre. hẽt tm̃ locũ, vbi iuriſdictio contraria & diuerſa mandat ordinario. Itẽ no. q̃ ordinarius non tenetur exequi mandatum delegati, qui non exhibet ei ſuum reſcriptum in caſu huius decr. cũ poſtulatur. itẽ no. q̃ ex ſola inſpectione literarum nõ põt ordinari' cognoſcere bene de reuocatione ipſarum, niſi audiat aliquid a partibus ſuper ipſis. item no. q̃ ſi ſecũdæ literæ, directè vel indirectè videant reuocare primas, ordinarius pro ſcdis pſumet, & mandatum per ipſas exequet: tñ ſi excipiatur cõtra ipſas pro aliquo rõnabili, ordinarius ſuperſedebit, quia per negationẽ res efficitur dubia. itẽ no. quòd ſi ſcdæ de primis nõ faciũt mentionẽ, quòd pſumet ꝑ ipſis primis, & exequet, q̃d p primas mandetur, ſi non aliq̃d opponat cõtra ipſas primas coram ordina. iõ nõ exequet, quod ꝑ eas mãdat, ſed hanc cõcertationẽ relinquat iudicibus. itẽ no. quòd ſi ordinarius dicat ſe dubitare, vbi eſt dubitãdũ, & ideo nõ exequat mãdatũ, & ꝓꝑ hoc excõiceꝫ, q̃ nõ tenet ſnĩa, niſi eſſet nimis ſupina & groſſa ipſi' dubitatio inexcuſabilis, licet alius ſapientior eo nõ dubitaſſet: q̃a cõtumaciter nõ reſiſtit, & aliàs nõ est d ſua iuriſdictiõe. itẽ no. q̃ ſi ordinari' reddat ſe certũ, vbi dubitãdũ eſt, & exequat

manda-

mãdatũ,& pp hoc excõicet, ꝙ tenet sñia: qa ĩ casu isto debet supsedere,& ipse turbat iurisdictionẽ alterius exequendo mãdatũ: sed si ieuis & modica esset dubitatio,nõ tenet sñia item no. ꝙ tenet sñia ĩ excusatorẽ lata,qñ offert se paratũ ꝓcedere scdm decr. isti⁹ tituli: quia nõ tenebat tũc iurisdictio ei⁹ cũ re sistit cõtumaciter, nec etiam est de iurisdi. delegati, Bal.

b ¶Videt quia. No. tñ, ꝙ per hoc dictũ merito nõ relinquit libero arbitro, vel cõscientiæ eius, iuxt gl. ĩ ver. meritò, ĩ c. statutũ. §. 1 e. tit. lib. vj. Quod vltra ẽt tex. ĩ ver. cæterũ, ibi, purã, & ꝓnidã, & quæ scripsi in cle. vnica, de iure pa. qđ ꝓbat' etle: qm iste põt excõicari p delegatos, si dixit dubitãdũ, vbi non est, & ecõtra, vt hic no. Inn. & doc. facit. l. ij. ĩ. fi. C. đ leg. Arch. Add & vid. d. Albe. de Rosa. in d. l. ij. vbi ponit circa pnã ꝑpositã ĩ d. l. ij. ĩ fi. & ab isto cañ. alias remissiões cũ pulchra distinctione, quã p te videas, allegãdo. d. Odofr. & vid ẽt Bal. in d. l. 2. q ẽt magistraliter log' nullã faciẽs mẽtionẽ đ dictis Io. An. hic.

c ¶Ex quo. Et ibi vide Bar. & in l. is potest ff. de acquir. hæredi. & per ipsum in l. non solum. §. fi. ff. de no. oper. nunc. & ad materiam huius glo. vide bonum text. in l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acquir. hæredi. & ibi Bar. & c. cum tua, de ſpon. adde. d. Alex. in apostillis in ij. ver. in d. §. quod dicitur, & vltra quotas per eum adde Bal. in d. l. cum quidam. §. scientia, ff. de acquiren. hære. & per Ange. & Imo. in d. §. quod dicitur, vbi etiam dominus Ioan. de Imo. dicit: tacendo dictũ Bal. in d. §. scientia, quòd syndicus excusatur a falsa denuncia. si tamen fecit motus propter famam publicam, in ij. colu. in ver. item not. quòd in facto alieno secus esset, si tantum procederet ad denunciandum, vt ibi p Bal. & vide Bal. in l. falsus, in x. col. C. de fur. vbi habetur, quòd iusta credulitas, non fama habetur loco veræ scientiæ.

d ¶Exceptione. Vide in simili Bart. in l. multum, cum concor. ibi alle. ff. de condi. & demon.

e ¶Terminus. Vide Pau. de Cast. & d. Ias. in l. fi. ff. de feriis.

f ¶Spatium. Adde ibi dominum Archid. in d. §. spatium, vbi dixit etiam not. quòd iudex ex officio potest etiam moderare &c.

g Retractari. Quasi dicat hoc de processu, qui non transit in rem iudicatam, ibi sic, & quòd non transeat in rem iudicatã, & quòd non possint retractari, vide in rubrica, & in c. considerantes, de re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Probare non sufficit vnum, si plura narrãtur in rescripto diuersos effectus operantia, ad vtrumque effectum consequẽdum, & num. 12. & 13.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Citatio canonica trina est, Personaliter vt quis veniat, cogi non potest in causa ciuili.*
4 *Missio in possessionem non habet locum in casu hic notato.*
5 *Excõicatus quòd absolui potest parte non citata, arg. & recipit fructus post absolutionem: & nil dicere potest si non appellet si contra fiat, nu. 6.*
7 *Relationi iudicum credi non debet, nisi quatenus constat per acta nisi producantur in testes de actis coram eis. Iudices in testes de actis corã eis produci & testificari possunt.*
8 *Confessio non nocet, nisi quis perseueret in criminibus, & quando noceat, & num. 7. Falsitas non oritur ex eo, quod de mandato iudicum factum est, ibid. ver. Ideò sic.*
9 *Rescriptorum vitia quædã visibilia, quædam inuisibilia: illa afficiunt; hæc non, nisi excipiatur.*
10 *Ecclesia, vel beneficium alicui non adiudicatur, nisi probet de iure suo in eo.*
11 *Epilogus, suffragium glossarum nu. 12. & nu. 13.*
13 *Solus admittitur ad hæreditatem, vel libertatem instituto, si relicta libertate cum altero sub conditione, altero mortuo, ea sit adimpleta.*
14 *Supplementum glossarum.*
15 *Iudicum peccata quædam.*
16 *Probare debet quis ea, ad quæ se astrinxit, licet vnũ sufficeret. Clausula, si est ita, refertur secũdùm naturam quæstionis, ibid.*

CAP. XXV.

a 1 Lim. [a] C. †Cũ in rescripto plura narrant opãtia diuersos effect⁹, ad vtrũq; effectũ ꝓsequendũ, alterũ ꝓbari nõ

2 sufficit. & sunt †duę partes. Cõsultatio, & rñsio ibi, nos igit' respõdemus. prima subdiuidit in tres. prima ponit relationẽ primorũ iudicũ. scda ibi nos igit', ꝓmissionẽ factã secũdis. tertia, ibi, verũ, dubitationẽ emergẽtẽ. dicebat Ho. asserẽs se ius hre in ecclesia ꝙtumax excõicat, absoluit,

b & de falsitate b redarguit. [*Mandatis*] vt si esset ita falsario silẽtiũ ĩponat, hic, vtrũ clausula oĩa supiora respiciat, q̃rit, ꝙ oĩa respicit, tũdet [*Ad eos*] abbates. [*iterum*] qa forte neglexerant primũ mãdatũ, simile. xviij. q. ij. dudũ. §. e. ꝓstitutus. j. eo. c. [*Ipsi*] vel iudices.

3 [*Tertiò*] canonicac †citatio sic. §. đ ꝓst. ex lris. [*Noluit*]

c & sic fuit ꝙtumax [*Respõsalẽ*] delegati. n. nõ poterãt ꝓpellere cũ, vt veniret pſonaliter, qđ dic, vt. j. đ iudi.

4 c. j. li. vj. [*Inuocantes*] missio † enĩ in possessionẽ locũ nõ hẽt in hoc casu, de eo, qui mi. in po. eum, q, li. vj. [*Postmodum*] l. ipo P. excõicato, & fructib⁹ seq̃stratis.

5 [*Absoluit*] ar. excõicatũ absolui †posse parte nõ vocata; vide qđ dicã de ap. qua frõte, in gl. q̃ semp [*ipsi*] s. P. vel. j. iudices [*Promiserat*] s. iuri pere [*Literis*] s. absolutionis, q̃ dirigebant. [*Sẽstro*] forte dicebat ĩ fi. sciẽtes, ꝙ talẽ diẽ, & locũ ei assignauim⁹, vt tũc iuri ꝑitus ꝓareat corã nobis: sed ipse. P. radẽs hãc clausulã loco ipsius apposuit, mãdates vobis, quatenꝰ eidẽ Petro fruct⁹ seq̃stratos reddere nõ tardetis, Ho.

6 [*Mandabant*] dicit Pe. ꝙ licet † aliàs post absolutionẽ excõicatus recipiat fructus. j. vt li. nõ ꝓt. qm: qa tñ à tali grauamine nõ appellauit, postea nil dicere potuit: sed fuit đ rasura puniẽd⁹ ſm Pe. [*Quod*] s. sic rasisse, & scripsisse. [*Excusantes*] §. e. scisitat⁹. & est hæc duplex pũctatio. [*Confessus*] quare Papa mãdauit pl⁹ ĩgri, ex quo fuerat ꝓfessus? dic omissis alijs solutioni

7 b⁵, ꝙ iudices † ita retulerãt, qb⁹ credi nõ debuit, nisi q̃tũ ꝓstat ꝑ acta, de prob. qm nec ob. ꝙ erãt plures, vt no. j. de test. cũ a nobis: qa illud locũ hẽt. cũ ꝑducunt in testes de his, q̃ fuerãt corã eis acta; qđ fieri ꝓt, de excess. ꝑla. inter dilectos, ſm Abb. dicebat Phi.

8 id⁹ideò: qa ꝓfessio nõ nocet, nisi qs ꝓseueret d in crĩ

d b⁹ e ff. de qõnib⁹. l. j. §. fi qs vltro. vel fuit hoc factũ ex

e abũdãti ſm eũ. simile. §. de elec. bone. j. 24. q. j. pudẽda. alij dicũt ꝓfessionẽ exĩ iudiciũ fuisse factã. alij, ꝙ in abũtia aduersarij facta fuit. alij; ꝙ tres erant iudices simpliciter dati, ita, ꝙ ꝓfessio corã duobus non

f valuit [*Scrupulo* f] iõ sic dixit, qa posset esse, ꝙ đ man dato iudicũ id fuisset factũ, & sic nõ fuisset falsitas,

9 Abb. dixit hic Gof. ꝙ † vitia rescriptorũ ĩterdũ sunt visibilia, vt quæ acuto ingenio & ꝑspicaci oculo cerni pñt, de qb⁹ habenẽ 7. exẽpla de crĩe falsi, licet, q̃dã inuisibilia, sed intelligibilia, vt falsi suggestio, & veri supp̃ssio, priora vitia afficiũt rescripta ipso iure, posteriora nõ, nisi đ ipsis excipiat ſm eũ; si eẽt ita, hoc mouit dubitationẽ [*ob hoc*] s. qa sic ꝑbauerat oĩa: vel ad alterũ tm̃. s. si ꝑbauerit canonicã instõnẽ, vt

10 dic, ꝙ † vnũ. s. falsitatẽ ꝑbabit, vt valeãt lr̃e: qa aliter nõ reuocasset papa iurisdictionẽ ab Abbatib⁹. ſm aũt ꝑbare tenet, vt hẽat eccleſiã, Inno. [*Super alijs*] s. sup canonica ĩstõne, & ꝓcordat ad hũc fi. C. de rei. vin. l. vl. ĩ gl. allegata. & vid qđ dicã. j. de off. del. cũ ꝓtingat, in gl. qa melius, versi. qd si qs petit. ¶Secũda

11 † gl. rñ. p qõnẽ, an potuerit fieri seq̃stratio &c. ¶Vltima gl. format õriũ, & remittit. Itẽ arguit, alle. duo

12 iura, & 4. alleg. in õriũ. ¶In † gl. 2. [*l. vna*] vide de seq̃stra. c. 2. sup gl. 2. ¶In gl. [*vltima, ibi, qui testõ*] ibi tutor allegabat se hre tres liberos, & pupillũ hre tutorẽ legitimũ; & p secũdã iudex decreuit ipsum excusatione nõ egere, cũ secnda fuerit falsa, licet primavera, adhuc remaneat tutor [*& ibi, Succumbit*] ẽt si reus nil ꝓbet, vt in l. ſe. [*& ibi, Falsa, in fine*] vide đ ꝓba. licet

13 sup gl. sic vr̃ [*& ibi l. 2. §. vl.*] si † testator sic duos seruos instituit, primus & scdus, si mei erũt, cũ moriar sint liberi, & hæredes. si alterũ alienat, ꝑinde habet, ac si singulos sepatĩ sub ea ꝓditiõe ĩstituisset [*et ibi, Si ita*] scda ĩcipit, si ita fuerit duobus si duobus data sit libertas,

libertas, si insulam ædificauerit, vel statuam posuerint, vbi aliud nõ exꝑsserit testor, alter solus faciens ad libertatẽ ꝙueniet [*& ibi, si pro parte. §. pe.*] ibi formã casus, ex quo sic quærit ĩa, an renascatur de in rẽ verso actio: an verò ex postfacto nõ ꝙualescat, qđ verũ ẽ. vult gl. inducere, ꝙ hic vltima clausula respi-

14 cit proximũ dcm̃. ¶ In † gl. j. ĩ fi. & per ibi no. decido, qđ hic no. ꝑ Gof. & in gl. [*ibi, Ex literis*] nec hic, nec ibi quærit de utribus sequestrationis [*Et in fi.*] dicit

15 Abbas, multipliciter † peccauerũt iudices, qa dupli cem pœnam impo suerũt, qa fruct⁹ sequestrari fecerũt: qa absoluerũt, aduersario nõ vocato, & qa pri⁹ nõ fecerũt ĩ satisfieri de expẽsis. ¶ In glo. vl. ibi [*sufficere*] hoc † verum, si astringit se ad vtrumq; §. đ. ꝑba. licet [*& ibi, ex parte*] hic duo ꝓpõebanẽ ad diuersos effectus, vt patet ĩ tex. [*& In fi.*] ſm Io. de hoc §. e. cãm, quæ. dicebat hic Cõp. qñq; refertur ad præcedentia, quandoq; ad sequentia ſm naturam qõnis.

ADDITIONES.

a ¶Olim. Aduerte hic, quia debet istud intelligi, ꝙ nõ sufficit al terũ adimplere, qñ illud nõ ẽ sufficiẽs, vt ẽ hic in falsitate. sed si intelligeret, ꝙ non sufficeret ꝓbare eccleſiam pertinere ad ipsum. R. vt remoueatur ab ipso. P. malè stret iste casus, seu summariũ Io. An. & videas glo. in c. ij. §. eo. quę ita intelligit.

b Falsitate. Adde quòd d. Cardi. hic dicit hunc tex. fore sing. ad hoc, quòd si qs ĩ literis beneficialibus cõmittit aliqđ falsũ priuat' beneficio. qđ in aliis causis, viđ in c. cũ venerabilis, đ exc.

c Canonica. Adde ꝙ ad cõstituẽdũ quẽ cõtumacẽ in prin. iudi eij citatio dẽt esse trina, vel peremptoria: & quòd trina citatio habeat vim peremptorij, ẽt hoc non expresso, viđ textũ in c. de il licita. 24. q. 3. & de accu. ad petitionem, per Inn. in c. cõsuluit, de offi. del. per Bar. in l. 4. §. prætor ait. ff. de dam. in fec. vbi videas vltra d. Alex. infinitas remissiones per d. Aug. de Arimino: & ex prædictis, no. Cald. hic, quòd ad actũ excõicationis, & sequestrationis citatio dẽt esse trina, vel peremptoria in c. sacro, đ sen. exc. & est gl. in c. qm̃ cõtra falsã, đ probationibus.

d ¶Perseueret. Et qũo quis in illa dicatur ꝑseuerare, viđ bo. tex. in l. 2. C. de custo. reo. & vide Bar. in l. hic allegata. §. diuus Seuerus. Adde d. Alc. in apostillis. đ. §. si quis vltro, in ver. ij. no. &c. vbi ponit multas decisiones circa hoc, & aliqđ ẽt ꝑ eundẽ in d. §. diuus Seuerus. & an & qñ quis dicat' sponte cõfessus, & an & qñ ĩ tormẽtis dicat' cõfessus spõte, & ita notari⁹ scribat, possit de falso redargui, vide vbi §. & peũdẽ in d. §. diuus Seuerus, qui §. loquit' ꝓprie, qñ confessio emanauit in tormẽtis, in §. si quis vltro, sine tormentis. Ita vult gl. in d. §. diuus Seuerus, & doc. ita intelligunt illum text.

e In criminibus. Contra hoc facit, qđ dixit Inn. in c. per inq̃sitionem. j. de ele. vide, q̃ ibi scripsi. adde, quod Inn. ibi supra loq tur de confessione facta ẽt extra iudiciũ ad priuãdũ quẽ benẽficio, quæ pena venit extraordinariè ipondẽda, quæ imponit' ex cõfessione exĩudiciali, ex qua depositio velut ordinaria pœna non imponitur, vt no. & tenent dñi de Rota in nouis cõclusionibus cõclu. 192. & Imo. & Host. de exce. præla. q̃ sit graue.

f ¶Scrupulo. Sed quare non ita succumbit propter falsitatem monasterium. j. de excep. c. cum venerabilis, vt ibi no. in tex. & glo. & vide no. j. de restit. in integ. c. tum ex literis, in glo. in versic. nostra, Bal.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum impetratum super restitutione beneficij non valet, si de causa excõmunicationis, & amotionis impetrantis mentionem non facit, & nu. 10. Diuisio cap.*
2 *Iudex admittendus ad defendendum sententiã, si eius interſit.*
3 *Visitatoris officium quod, remissi. generalis visitatoris potestas quę, num. 5. Ciuitas, & diœcesis sunt diuersa, ibid. Nomen totum describendum in literis, ibid.*
4 *Excessus leues, & occulti non admittunt inquisitionem, neque valet super illis depositio testium.*
6 *Forma communis impetrationis sup restitutione beneficij quæ. & num. 8*
7 *Amotionis à beneficio mentio qualiter in rescripto facienda.*
8 *Clausula, Si est ita, omnia respicit.*
9 *Epilogus, suffragium, & supplementum glossarum, nu. 10. 11. Causa nisi adiiciatur, non sufficit facti narratio.*
12 *Cum excommunicato processus habitus pro literas impetra-*

tas ab eo tenet, donec opponatur exceptio, & ratio. Excommunicatione impetrantis literæ non afficiuntur, sed excommunicatione facientis, ibid. Exceptio opponenda contra literas ab excommunicato obtentas, ibid.
13 *Contra literas beneficiales exceptio rei iudicatæ potest opponi dupliciter.*

CAP. XXVI.

a 1 Lectus filius abb. [a] Casus.
1 †Rescriptum impetratũ sup restitutione bñficij nõ valet, si de cã excõicationis, & amotionis ĩpetrãtis mẽtionẽ nõ facit. & sunt duæ partes. in prima fa. narratio. in secunda ibi, Nos igitur, iudicis instru-

2 ctio [*Intimauit*] arg. Gof. iudicẽ † admittẽdum ad defendendum ſnĩam suã ꝑ interesse suum, cũ sit cõ-

b demnãdus in verã litis æstimationẽ [b] si iniquo aĩo ꝓnũciauit: vel si ꝑ imperitiam, q̃rtũ iudici visum fuerit. C. de pœna iudi. q malè in. l. 2. insti. de obli. quæ ex delic. in prin. ad hoc. j. de sen. ex. venerabilibus, li. vj. 2. q. vi. hoc etiam, de re iudi. c. j. li. 6. hic tamen nõ defendebat ꝓcessum, sed intũauit papę, qd fecerat

3 ſm Cõpo. [*Visitationis*] visitatoris †offm colligit. x. q. j. placuit, de censibus, Romana, li. 6. [*diœce.*] hæc sũt diuersa. j. eo. Rodulphus [*B. & A.*] de stylo curię circa torum nomẽ in his describẽdum dixi. §. de cõsti.

4 cum accessissent [*Ecclesijs*] i. † regimine eccłiarum. [*Graues*] secus. si leues essent. lxviij. di. c. j. vbi de hoc, & xv. q. 8. in summa, & j. de tẽp. ordi. ex tenore [*Manifestos*] secus, si fuissent occulti, de tẽp. ordi. c. vlti. qa super illis non fit inq̃sitio, nec valet, si super illis testes deponũt, de accusatiõibus, inq̃sitionis, ſm Phi. [*Amouendos*] sup. & ꝓpter eorũ ꝓtumaciã excõicandos, Pe. & Ab. generales † visitatores nõ pñt aliquos

5 amouere, de statu mona in singulis. vide, quod ibi dixi in gl. õ supra, & c. sequẽti, Inno. dicit Host. nisi sint delegati, de re iudi. cũ I. & A. de accusationib⁹, qualiter. j. & c. fe. Pe. & Abb. & Egi. dicunt, visitatorem datum à papa posse à beneficio remouere: reliquos verò ñ, ꝑ. p. c. remouet aũt visitator papę: qa cũ sit datus ad corrigẽdũ, & forte non possit aliter corrigi, possunt meritò remoueri, de excess. præla. ex lris, de accusatio. ad petitionẽ, de re iudi. cum. I. & A. ad id, quod de visitatore dixi, facit qđ de officiali dicitur. j. de of. vica. licet. li. 6. [*Communi forma*] qa dixe-

6 runt † se spoliatos iniustè, cõtra. j. de crimine fal. c. pe. sd ibi loq̃t quòd ad scripturã, hic quo ad causam

7 & tenorẽ, Host. [*Amotionis*] sed quomodo † debet facere mẽtionẽ de causa amotionis, cũ dicat nullam causam subesse? sõ. ſm Inn. dẽt facere mentionẽ de causa, quã iudex ꝑtẽdit, j. de coha. cle. sup eo. & si dicat, quare nõ exigit fieri mẽtionẽ, de re iudi. ab abbate, dic ſm eũ, ꝙ ĩsta remotionis, & ei⁹ cã sunt exprimẽda, vt. §. dicat se amotũ propter talẽ causam [*si*

8 *est ita*] omnia † respi. §. e., pxi. subintelligebatur. §. c. 2. [*Suppressionem*] sup. & falsũ suggestionem, cum in cõi

9 forma se dixerint spoliatos, Host. ¶ In † gl. j. no. cãm exprimẽdã. & vl. ĩ princ. spãliter de excõicationis cã ꝑsequẽt. ¶ Scda gl. no. rescriptum impetratum ab excõicato nõ valere, & reddit triplicẽ cãm: sed vl. glo. ꝑte. 2. oñdit hoc hic nõ ꝓbari, & vtraq; remittit: se

10 cũdò hæc gl. fe. õriũ, & soluit. ¶ In † gl. ĩ. c ibi [*verũ ij.*]

c vide in c. proxi. alle. sup gl. causa [*& ibi. l. iij.*] in arrogatione põderãda cã [*& ibi, vt rñsum*] seq̃t, ogruũ accipere possis, insere pacti exẽplũ. ¶ In gl. ij. ibi, [*sine*] vide de §. de hoc, sup vl. glo. ¶ In gl. vl. ibi, [*Impetrata*] l. vl. est, quam vide. j. c. ij. in glo. per rescriptum.

11 ¶ In † gl. j. ibi [*modus*] hoc verũ ſm Inn. quando mo-

d dus d causam dandi, vel denegãdi præberet, si esset actum in modum inquisitionis aliter, si alio modo,

de

de accu. qualiter. ij. de ſymo. licet. ¶ In gl. ij. ibi, [*Priuilegiata*] concor. quod no. de ꝓcu. ex inſinuatione, in gl. pe. ¶ In gl. vl. ibi [*ſuper his*] & ſ. de coha. cle. ſuꝑ eo [*& ibi, Abſolutio*] hoc eſt falſum, vt ſ. e. c. 1. li. vj. & dic vt ibi plenè no. in glo. [*nunquid ergo*] Archi. hic po
¶ 2 ſuit additionem Inn. dicẽtis † proceſſum habitũ cũ excommunicato per literas impetratas ab eo tenere, donec opponatur exceptio, cum literę non afficiantur excommunicatione impetrantis, quę nõ ĩpedit, quo minꝰ papa poſſit cauſam delegare, licet afficiantur excommunicatione facientis. iij. q. iiij. ꝙ ſanguineorum. ſ. de procur. c. fi. ſed in odium excõi cati datur exceptio dilatoria, ꝫ literam tenet, vt prę
13 dixi [*& ibi impetrata*] & ſic etiã ꝫ literas opponi † poterat exceptio rei iudi. de lit. cont. c. j. lib. 6. veniet ẽt in modum peremptorię, vt ibi.

ADDITIONES.

a Dilectus filius. Hoſt. dicit niſi ſint delegati, vt de re iudi. cu. I. & A. & de accuſ. el 1. & c. ſe, Pe. & Abb. & Eg. dicũt viſitatorẽ datum a papa poſſe remouere a beneficio, reliquos non per p dictum. c. remouet aũt viſitator papæ, ſi forte non pñt aliter corrigi, & poſſunt meritò remoueri, de exceſ. præl. ex literis, de accu. ad petitionem, de re iudi. cum. I. & A. Ad id, quod de viſitatione dixi, facit quod de officiali dicitur, de offi. vica. licet, lib. vj. Io. An. Bal.
Dilectus filius. Vide etiam vnum, quod colligitur ar. iſtius tex. per Inn. in c. ad noſtram, de appel. & ibi Philip. in ij. col.

b Aeſtimationem. Et ſic contra diuerſos iſta de cauſa agitur diuerſimodè. an autem ſi a ſententia non ſit appellatum, poſſit agi contra iudicem, vide Inn. de ap. ſæpe. §. plenius. per Bal. in diſputatione, quæ incipit, iudex per imperitiam. ad materiam vide Bar. in l. ij. C. de pœ. iudi. qui ma. iudi. & ibi per Bal. ad-de alias quotas per. d. Alex. in addi. in d. l. ij.

c ¶ In gl. 1. De iſta gl. facit feſtũ Ludo. Rom. in conſi. cccxxxvj. quaſi in fine.

d ¶ Modus. Pro iſta expreſſione facit. l. ſi vina, quæ ſunt in doliis. §. planè. ff. de peri. & cõmo. rei, ven. & ff. de actio. emp. l. j. ĩ fi. & l. ſi in qualitate. facit c. cæterùm, ſupra eo. ti.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ad beneficium, impetratum, in quo tacuit impetrãs vicariam perpetuam, quam habebat non valet. idem, ſi quædam alia taceat, nu. 4. 6. 8. 9. 10. 12. niſi motu proprio concedatur nu. 13. vide nu. 5. 16. per formam decretalis, cum ſecundùm apoſtolum, non cogitur epiſcopus prouidere habẽti vicariam perpetuam, vel ſufficiens patrimonium.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Vicarij temporalis differentia quædam à perpetuo.*
5 *Renũtiatio beneficij tacitè in impetratione alterius beneficij non valet ad validationẽ literarũ ĩpetrationis, & ratio, & n. 19.*
6 *Data literarum gratiæ inſpicitur, & nu. 19.*
7 *Preſtimonia ſunt beneficia eccleſiaſtica, & unde dicantur. Beneficia eccleſiaſtica quæ eſſe cenſeantur, ibid.*
9 *Perſonatus cũ cura habet duplex impedimentum. Maiori conceſſo quando non extendatur ad ſimile, vel minus, ibid. & nu. 10 & 11.*
10 *Cura animarum periculoſior, quanto anima pręcioſior.*
13 *Motus proprius papæ in conceſſione beneficij beneficium obtinenti remouet ſurreptitionem.*
14 *Epilogus, additio gloſſarum, nu. 15. & nu. ſequen.*
16 *In ĩpetratione bñficij in forma, cũ ſecũdũ apoſt. qd exprimẽdũ.*
17 *Contra patrimonium habentes clericos epiſcopus qui eos ordinauit, haberet exceptionem.*
18 *Patrimonium habentes clerici titulo eccleſiaſtico vti quando poſſunt, vid. nu. 16. Stipendijs proprijs quis non tenetur militare. ibid. Conſcientia, & ratio naturalis conuincere, iuribus deficientibus, debet, ver. dicit autem.*

CAP. XXVII.

1 POſtulaſti. Caſus † Non valet reſcriptum ad bñficiũ ĩpetratum, in quo tacuit impetrans vicariam ꝑpetuã, quã hẽbat, vel per formã decre. cũ ſm apoſtolũ, nõ cogitur epſ ꝙ uidere habenti vicariam perpetuam, vel ſufficiens
2 patrimonium. & ſunt † duæ partes. prima ponit queſtionem. ſecunda reſponſionẽ, ibi, ad quod ſic.
3 [*Perpetuus*] quaſi † in tpalibus locũ non hẽat, de qui bus, de ap. peruenit, de cleri. nõ reſi. c. pe. de voto & voti redemptione c. fi. de elec. cũ ex eo, ꝺ regula. beneficium, li. vj. & in cõſtitutione Ioã. execrabilis, cir
4 ca fi. [*Vicaria.*] Idem † ſi hẽat aliq poſſeſſionẽ ab eccleſia. xvj. q. j. poſſeſſiones, vel reditũ, vel pẽſionem. ſ. c. ad audientiam, ſm Inn. ſm Goff. hoc verum eſt, ſi hẽt illa in titulũ: ſecus, ſi vt ſtipendium, ſicut laicꝰ
5 & qui nõ facit † mẽtionẽ [a] de bñficio, dato ꝙ ſit pa-
a ratus renunciare, non valẽt lr̃æ: qa inſpicit data. ſ. c. eã te, ſm Gof. & Inn. Cõp. Io. Vin. dicit Hoſt. & idẽ Guil. in ſpe. de legato. §. videndum, ver. ſed nunqd
6 nocet, ꝙ † in reſcriptis, & diſpenſationibus de obtẽ tis bñficijs quãtuncũq; ſimplicibus facièda eſt mẽtio: & refert, ꝙ Clemens. iiij. caſſauit elec. Archidi. Cõpo. quia inhabilis, eo ſolo, ꝙ in diſpenſatiõe ſua de quibuſdam præſtimoniis, quæ tenebat tẽpoꝰ di ſpenſationis, nõ fecerat mẽtionẽ. nõ ob. qđ à qbuſ-
7 dam dicebaꝫ, ꝙ † pſtimonia non erãt cẽſenda noĩe eccleſiaſticorũ bñficiorũ, cũ in ſola tpalitate ꝓſiſtãt nã alius, q̃ ꝑlatus illa cõferre nõ ꝑt: nec ille alteri, q̃ canonico, vel clerico: nec põt ſibi illa retinere, qua re nõ ꝑt negari, qn̄ ſint eccl̃iaſtica bñficia, & qn̄ cõ-
mitteret ſimoniã ꝑlatus, q illa vẽderet. j. q. 3. ſaluator, de ſimo. cõſulere. ſaluo etiã eo, ꝙ multa ex illis in decimis, & alijs ſpũalibus ꝓſiſtũt. & dicit pſtimo niũ quaſi pſtãs muniũ. Et dicit tũc ipſum Clemẽtẽ
8 dixiſſe, ꝙ q̃ tũcũq; † habilis ſit ĩpetrãs, ſi in literis ſub ticuit aliqd, qđ mouere potuiſſet principem ad gra tiã denegandã, litterã ſurrepticiã iudicabat. vñ & ſi habẽs ꝑpoſituraꝫ impetrat, ꝙ liceat ſibi habere aliũ perſonatũ, & cũ ꝑpoſitura licitè retinere, & taceat curã aĩarũ, quã hẽt ꝑpoſitura, nõ valet diſpẽſatio:
9 qa in † ſonatu cũ cura duo ſunt ĩpedimẽta, ſ. ſõa tus, & cura, de pben. de multa. ſublato ergo vno im pedimẽto ꝑſonat⁹. ſ. remãet aliud. ſ. curæ. Et viđ cle. de pb. c. i. & quod ibi no. in j. gl. & in gl. hoc tenebat. Et ſi dicas, ex quo de perſonatu ꝓceſſit, quod maius eſt, vt patet de pbẽ. extirpandæ. §. q verò, & minus. ſ. de cura vĩ conceſſiſſe, ꝺ decimis ex parte. iij. q filij ſint le. ꝑ venerabilẽ. dicit enim, ꝙ dato, quòd id ve-
10 rũ eſſet; tñ eſt certũ, ꝙ † cura periculoſior ẽ, q̃to aĩa ꝓcioſior. xij. q. j. ꝓcipimus. tali enĩ daret princeps ꝑ ſonatum ſine cura, cui nõ cõcederet minus benefi ciũ cũ cura, ad id ꝺ pb. cũ in illis, li. vi. de ẽta. & qual.
11 c. vno, e. li. Itẽ in † priuilegijs, & diſpẽſationib⁹ id fal lit, qa diſpẽſato in maiori nõ extẽditur ad ſimile, vł minus, de ꝑuil. ſanè, niſi & illud minus ſub maiori includaꝫ; vt ſi ꝓcedit illegitimo, vt promoueatur in epiſcopum, de reliquis facĩs intelligẽ conceſſum, ꝺ exc. ꝑl. ex lr̃is. vel dic, ꝙ illud argumentũ in gratijs fauorabilibus poſſet hr̃e locũ, nõ in odioſis, qualis hic, de pben. q̃uis, li. vj. & vide quod dixi in ſpe. ti. 2.
12 §. fi. ſuper 4. ver. & de eo, q tenuit † malè bñficia, & poſtea ĩpetrauit, quòd ea poſſet licitè retinere, ꝺ ꝓceptis mẽtione nõ facta, qd iuris, remittit ad nota ta de ele. dudũ. ij. §. pe. [*Commodum*] qa lr̃æ ſm Hoſti. ſunt nullæ [*& pro hñte*] ſm Ho. hic rñ. ad id, qđ dictũ fuit de pr̃imõio. ſatis. n. rũsũ erat. ſ. de vicaria. [*Certa*
13 *ſcia*] ſi motu † ꝓprio pp̃ ſcribit ꝓ bñficiato, aliàs bñficiando, de ipſius beneficio mentione nõ facta, va lẽt lr̃æ; vt. ſ. de pb. ſi motu ꝓprio. i. rñ. li. vi. ¶ Vltima
14 † gl. arguit, ꝙ ꝺ pr̃imonio &c. allegat in ꝫ riũ, & prõ argumẽto rñ. demũ quærit, ſoluit, & remittit. ¶ In
15 † gl. ij. in fi. vltra mediũ, & c. ſi qs dator, de hoc. ſ. de re. iu. c. j, li. vi. ¶ In glo. iij. in fi: Phi. ſupplebat maxìè.
16 dicens † ꝙ ſemp in forma illa, cum ſm, exprimit, ꝙ hi, ꝑ qb⁹ ſcribit, nullũ ſunt eccl̃iaſticũ bñficiũ aſſe

cuti, & ſic eſt locꝰ decr. ſi ꝓponẽte. ſ. eo. ti. ¶ In gl. vl. ibi, [*Tenent*] hoc tenent hic Inn. & Cõp. ſed Gui. Naſo diſtinguit, & hoc vr̃ placere Gof. Pe. & Abb. aut eſt ordinatus ad ti. pr̃imõij, aut non. In primo caſu hẽt neceſſe facere mẽtionẽ. ad hoc. ſ. de pb. tuis, & quod ibi no. In ſecũdo caſu non hẽt neceſſe facere
b mẽtionẽ. Tu diſtinguas ĩter lr̃as iuſticiæ, [b] vt quòd teneaꝫ de neceſſarijs ꝓuidere, & lr̃a gr̃ę. primis enĩ obſtat, ſecũdis nõ. & quod dixi, ꝙ primis obſtat, intelligo. ĩ vĩ ꝑptorię [*& ibi, indignè petit*] ñ fateor, ꝙ ac
cipiat indignè, dũmõ bñ diſpenſet, Inno. Comp. de
c hoc [c] de pb. eps, dicebat Hoſ. ꝙ quidã inuenientes excuſationes in pcis dicũt iſta iura de ꝓſilio loq: qa ex quo aſſignatũ eſt beneficiũ, nõ peccat, ſi vtit iur ſuo, de elec. cũ eccl̃ia, cũ ſiŕib⁹. Alij, ꝙ eſt ꝑceptũ: ſđ intelligit de his, q rõne pr̃imõialiũ diuitiarũ ſupbi unt, & vagãt. tertij, ꝙ loquũt de his, q vſurpãt quar tã decimarũ paupibus aſſignatã. quarti, ꝙ loquũt, qñ eccl̃ia ñ ſufficit oĩb⁹, tũc enĩ dẽt poti⁹ ꝺ ſuo ſub-
uenire. lxxxvj. di. paſce. ſ. de cẽſibus, licet. Hug. dixit,
17 quod ſuꝑ dixi ſm Inn. dicit Hoſt. quòd † q ordina-
uit ipm, ex quo hẽt pr̃imoniũ, hẽt ꝫ ipm exceptio-
18 nẽ, & hoc ẽ planũ. titulo † aũt eccl̃iaſtico pũt vti, dũ modò ſeruitiũ eccl̃iæ faciãt, hõeſtè viuãt, & prauã ĩ tẽtionẽ nõ hẽant in theſaurizãdo, vel ditãdo paren tes. nec. n. ꝓprijs ſtipẽdijs militare tenẽt, ꝺ pſcr. cum ex officij. alias ſi ſeruitiũ nõ faciũt, vel in malos vſus expẽdũt, pœna ſuos teneat auctores. Et dicit Hoſti. ꝙ ſi ſibi nõ credũt, credant Hie. & Proſpero in caſu hic all. ꝑ gl. & Ambro. xvij. di. ſicut hi. & Valeriano. C. de ſa. ſan. ec. priuilegia, & Iuſtiniano in auc. vt de terminatus ſit numerus cle. col. j. & regulę iuris, ſm nãm nõ eſt ferẽdus, q lucrũ amplectiť &c. dicit aũt & ſi iura deficerent, ꝓpria ꝓſcia, & nãlis rõ illos cõ uinceret [*& ibi, Illi aũt*] vbi de hoc [*& ibi, clericos*] vbi de hoc [*& in fi.*] & eſt expreſſum. ſ. de pben. ſi motu
19 ꝓprio. ij. rñ. li. vj. dixit ẽt hic † Inn. dato, quòd impe-trans beneficio, qđ tacuit, renunciare velit, non cõ ualeſcent lr̃æ, cum inſpiciendum ſit tps date. ſ. ca. eã te. ꝫrium notaſſe videt. ſ. eo. in noſtra, & ibi dicã.

ADDITIONES.

a ¶ Mentionem. Adde, ꝙ Inn. hic dicit, ꝙ ſi omiſit propter ſimplicitatem, nihilominus valent literæ, ſed hoc mihi non videtur verum per ea, quæ habentur ĩ c. ſi motu proprio, de præb. li. vj. & ibi videas. dixit d. Bal. in quadam apoſtilla ibi ad Inn. meũ ſuper huiuſmodi dicto Inn. quã ſuꝑ meo Inn. repi, quod fuit dictum Bal. tenet hic d. Ioan. An. in fi. dicit eam eſſe In no. & allegat iura allegata ſ. dictum, quòd eſt ſibi contrariũ, ſ. eo. in noſtra. nam ibi loquitur, quando doloſè omiſit. ita di xit Inn. hic, & vltra eũ allego idẽ tenere Gof. hic qui allegat. c. ſuper litteris, de reſcrip. Adde prædictis do. Domi. de ſancto Gemi. in d. c. ſi motu proprio, in iiij. col. in ver. aut in literis beneficialibus, vbi ponit pulchram diſtin. quam vide ſuper prædictis.

b ¶ Iuſtitiæ. Et pro hoc facit, quia tunc eſt eadem ratio, ex quo non habet neceſſitatem, vt ſibi prouideatur, arg. c. translato. ſ. titu. i. & facit, quod no. in c. ſi epiſcopus, de præben. in vj.

c ¶ De hcc. Pro hoc, quia ſecũdùm hoc iſta litera magis adapta tur ad naturam literarum ad lites, quàm ad beneficia. quia ſic eſt in literis ad lites, & ſecus in literis ad beneficia, ut no. ſ. e. conſtitutus, & c. cum ordinem, & c. ſuper literis, cum ſi.

SVMMARIVM.

1 *Extra diœceſim ſuam quis inuitus trahi non debet vltra duas dietas per literas non facientes mentionem huius conſtitutionis excipitur inquiſitor nu. 4. alij caſus. nu. 6. 7. 10. 15. 36. 37. hodie ultra unam. num. 7. Literæ impetratæ ad lites per non coniunctas perſonas ſine ſpeciali mandato domini non ualent, uide nu. 26. ſecus ad beneficia, num. 45.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Literas impetrans ad extraordinarios iudices grauatur tribus & quibus, & nu. 13.*
4 *Inquiſitio cum committitur certo loco facienda, an ſit locus huic conſtitutioni, remiſſ.*
5 *Aditus etiam per locum licitum vitandus volenti quid illicitum facere.*
6 *Rei originalis, & ſecundarij differentia. Literæ ad lites ſunt cõmunes utrique parti, ibid. ver. uel actor.*
7 *Extra prouinciam ſuam qui trahi nequeant. Priuilegium. §. rcuerentia, 3. q. 6. quibus commune, ibid.*
8 *Dieta à quo loco computanda, & nu. 14.*
9 *Apoſtolicæ literæ quorum dicantur.*
11 *Diœceſis domicilij reſpicitur in caſu huius conſtitutionis.*
12 *Priuilegium ſuum citatus allegaturus adire debet iudicem priuilegiatus.*
14 *Comites & reges à quibus finibus conueniantur.*
16 *De loco etiam partes conueniunt, quando conueniunt de iudicibus ex practica curiæ. Quando facta eſt conuentio de loco cuius expenſis ducatur ad locum, num. 17. quid ſi non eſt facta conuentio, num. 18. Quid etiam citante uno ad locum congruum, altero verò ad incongruum, ibid.*
19 *Ob abſentiam iudicis delegati ultra duas dietas delegatio re uocabitur à ſuperiore etiam actore poſtulante, & quando.*
20 *Legati non poſſunt tollere beneficium huius conſtitutionis.*
21 *Conueniri non poterit quis ultra quatuor dietas, ſi mentio fiat huius conſtitutionis indeterminate.*
22 *Terminus & locus aditus ſecũdus nõ debet eſſe maior primo.*
23 *Domini, id eſt principales, ad quos pertinet.*
24 *Moleſtatio indebita quando dicatur, ibid.*
24 *Iudicium non debet eſſe uenale.*
25 *Præterita non comprenduntur à conſtitutione, ſi de cætero dicatur. Conſtitutio hæc ſimpliciter, an reſtrictè intelligatur, ibid. & cõtra ſingularia reſcripta manauit, num. 36.*
26 *Contra literas apoſtolicas, quòd abſque mandato ſint impetratæ, vel impetrari non poſſint, quando ſit locus exceptioni, & nu. 27. & 46. & in iudicijs admittenda, ibid.*
27 *Circunſtantiarum inſpectionis caſus.*
28 *Falſarij id eſt literas impetrantis abſque domini mandato pœna quæ.*
29 *Voluntas contraria, quòd non appareat, ſufficit in impetratione literarum. Coniuncta perſona exercet id, quod requirit ſpeciale, ibid.*
30 *Epilogus ſuffragium gloſſarum. nu. 31. Conſuetudini loquendi vulgari ſtandum. Ratihabitio comparatur mandato, & in quibus hic.*
32 *Additio & num. ſequen.*
33 *Circa dietas debet arbitrari iudex, & quando. Quid ſi diſtant aliter per aquam, quàm per terram, remiſſ. & ex conſuetudine locorum metiri eas oportet, nu. 34.*
35 *Locus non ſolùm iudicij, ſed commiſſionis hodie ponderatur.*
36 *Conſtitutionis nomen communiter non exprimitur, & qualiter ea exprimatur.*
38 *Interpretatio ſtricta ſit in beneficijs.*
Mandatum generale habens ad negocia impetrare literas ad lites non poteſt, ibid. idem de habente plenum contra talem in tali cauſa. nu. 39. & quo caſu.
40 *Canonicus nõ impetrat ꝑ eccleſia ſua, vel ꝑ canonico literas.*
41 *Litius odio ſpecialia conſtituuntur, & in quibus caſibus conſtituta, remiſſ.*
42 *Impetratio per non procuratorem quibus probetur modis. Excõicationis exceptio cõtra procuratorẽ, vel dominũ ĩpetrantem in curia admittitur, & qñ, & à quo oppoſita, num. 43.*
44 *Inter reſcriptorũ uerba aſſertiua, & narratiua diſtinguẽdũ eſt.*
47 *Coniunctę perſonę q̃ cõpræhẽdãtur ab hac decretali, & n. 48. Lex, ſed hæ, de procura. & l. 1. §. fin. & l. ſequen. de poſt. ff. de affinibus loquuntur.*

CAP. XXVIII.

a 1 NOnnulli. [a] C. † Per lr̃as aplicas hu
1 ius ꝓtõnis mẽtionẽ non
b faciẽtes vltra duas dietas [b] eẋ ſuã dię. qs ĩuit⁹ trahi, nõ dẽt. ſecũdò dr̃, ꝙ nõ valẽt
c lr̃ę ĩpetratæ ad lites ꝑ non ꝓiũctas pſonas ſine ſpãli
2 mãdato [c] dñi. diuidebat † Ho. dec. in v. partes. tu diui

das

das in duas,ſecũda ibi, ſunt & alij, prĩa ſubdiuidit ĩ tres.prĩò põit abuſum ĩpetrãtiũ iudices remotos. ſa ꝓuidet.tertia excipit.ſecundã ſubdiuide in tres, prĩò põit abuſũ ĩpetrãtiũ ſine mãdato. ſa ꝓuidet. tertia excipit,& vtriuſq; ptis,ſecũda ĩcipit, cũ autẽ. tertia, niſi gr̃a. vid̃ quod no. ℨ.e.ſedes,ĩ.i.gl.& qđ ibi dixi [*Eius*] ſ.apl̃icæ ſe. [*remotos*]dicit hic Gof. in trib⁹
3 † grauari eũ,q ad exordiarios iudices lr̃as impetrat qa denegantur ſibi p̃patoriæ, & obligat ſe certũ qd reo daturũ,ſi litem ꝓſequat. Itẽ ad pẽnã,ſi nõ vĩcat alle.3.q.5.§.ſpatiũ,verſi.ei ãt,& verſi.q fieri,& in fine:& ſuo caſu locus eſt ei, quod dicit̃ de officio ordĩa. ſignificauit [*Nituntur*] actũ intendit pũire nõ viſum tm̃,ſm Franciſ.[*Licet*] ſ.in totũ,cũ qõnẽ habe
d bat[*Cedere*] d p hoc verbũ dicebat Guil. Na. & Egi.
4 q inq̃ſitor †poterat quẽ trahere vltra duas dietas, eũ ibi nõ poſſit qs liti cedere, alle. Egi. de accu. ad petitionẽ,ſi ꝓmittit certo loco inquiſitio facienda, dic vt de of.dele.ſtatuim⁹.2.li.6.[*Importunitate*] ſ. cũ nullã qõnẽ hẽat cũ illo: vel habeat, ſed dat aliqd ĩ petrãti, vt ꝓpinquorẽ locũ aſſumat, Hoſt.[*Aditus*] ar.
5 Fran.aditũ †etiã p locũ licitũ vetari debere illi, qui vult aliud illicitũ facere,ſicut eſt tranſire p eccleſiã ad iniuriã ĩferẽdã,arguit ẽt ℨ illos,q aditum caſtro rũ p̃bẽt p̃donibus[*Patere*]ſimile de natis ex li.ventr.
6 capit. vno [*ne quis*]reus†originalis.ſi enim actor fiat re⁹,vt in cã appellationis,vel alio mõ,tũ à fine diec. rei originalis ꝓputabunt̃ duæ dietæ, & idẽ ſm Vin. ſi actor recõueniat̃, qđ fieri poterit à finibus dioec. ſuæ vltra duas dietas.3.q.8.cuius in agẽndo,ſm Inno. hẽt idẽ locũ ſm Comp. ſi actor vellet deſiſtere oblato libello,& vult reus, q procedat̃, quod põt, C.q uõ & qũ iudex,q ſemel.vel actor ſolũ præſenta uit lr̃as,& reus perit p eas ꝓcedi,cũ ſint cões,đ reſt.
7 ſpo.ex ꝓqueſtione[*Duas*]intra†duas,licet ex̃ prouin
e ciã,trahi põt.de hoc e dicã de iudi.c.fi.in prin.quod intelligit ẽt in pupillo,& vidua,& aliàs priuilegiato à iure, q ex̃ ꝓincĩa nõ trahatur, per.§.3.q.vi.§.reuerentia.illud enim priuilẽgiũ ẽt alijs eſt cõe.e.q.p
f totũ f[*Dietas*]& hodie vnã,& cũ moderatione decr. ℨ.eo.ti.ſtatutũ.§.q verò,& §.cũ aũt, li. vj. [*Ex̃ ſuã*] & ex̃ fines die.ſuæ,vt ꝓbat̃.ℨ.e.ſtatutum,in §.cũ verò,
8 ver.nullus tñ.non igitur †a limite hĩtationis, vel ciuitatis,que terminatur murorũ ambitu,de ſen.ex. ſi ciuitas,li.6.ſed à finibus die. fiet ꝓputatio, & fuit hoc æquũ:quia p totã ſuã die.nõ videt̃ grauari, cũ & ibi corã ordinario poſſet trahi, de off.ordi.cum
9 eps,li.6.[*Apoſtolicas*] legatorũ † vel delegatorum ip ſius ſedis, de alijs ordinarijs dic,vt.ℨ.de of.ord.vt litigantes,& c.cũ eps,lib.6. [*Ad iudicium*]non intelligit
10 hoc † de iudicio,quod in curia exerceẽt.valẽt.n.lr̃æ, quæ citant quem ad curiã,licet vltra duas dietas,q̃ uis ꝺ hac ꝓſtõne mẽtio nõ fiat,& ſm Cõp. ſic tenet curia.ſecus dicit ſe obtinuiſſe in priuilegiato,quòd
g nõ poſſit vltra duas g dietas trahi, nõ facta mẽtiõe de priuilegio.ſi enĩ papa ſciuiſſet illud priuilegium fortè ſibi illud ſeruaſſet,q̃ rõ ceſſat ĩ proximo caſu, cũ ſciat i⁹ cõe.ꝺ priuilegiato à iur̃ dixi ſup.ver.duas
11 [*Trahi*]per hoc videt̃ reſpicere †die.domicilij,ꝺ qua propriè dicunt trahi,ſuper quo vide. ℨ.e. ſtatutũ. §. cũ verò,in gl.olim dicebamus. Quid dicat hic Inn. de loco delicti,vel ℨctus,dicam.ℨ.c.prox. ſuper.glo.
12 2.[*poſſit*]ſi †citetur,vadat allegare priuilegium ſuũ ff.de iudi.ſi qs ex aliena,de ap.ſi duobus,& eſt exp̃ſ
h ſum de foro ꝓpe.ex pte,& de except.h olĩ.vbi dicã đ
13 hoc in gl.quærũt, Gof.trahens†verò ſi nõ oñdat rõ nabilẽ cãm,quare ibi trahi poſſit, cõdenabit̃ ĩ expẽ ſis,ℨ.c.fi.ſm Hoſ.& adde in hoc,quod no.& dicã de
14 of.del.prudẽtiã.i.rñ. Quid ſi † reus plures hẽt diece ſes?dic ſm Hoſt.q fiet in perſonali cõputatio à finibus dieceſis, vbi hẽt principale domicilium. ſi realis,à fine dieceſis,vbi res eſt ſita. ℨ.c. proxi. Comites verò,& reges, quorum iuriſdictio extẽdit̃ per multas dietas,in reali ꝓuenirent̃ à finibus dioceſis, vbi eſt res:in perſonali hẽbit̃ reſpectus loci, vbi plus cõ verſant̃,vel vbi caput eſt dignitatis;qđ ſi non apparet,inſpicieẽ locus ℨctus ſm Hoſt.q remittit ad no. de foro ꝓp.licet.vide gl.ad quã remiſi.§.gl. ꝓx.& remiſſionem ad ſummam,quã dabo ſup gl.nunquid
15 [*Partiũ*]dicunt quidã,q †nõ ſufficit,q ꝓſentiant ĩ iudices,niſi etiam ꝓſentiant ſe trahi vltra duas dietas. dicunt poſſe conſtare per confeſſionem partiũ, vel alio modo,etiam ſi in lr̃is non contineatur clauſula,non obſtante conſtõne &c.dicit tñ Inn. q ſi partes ꝓſenſerunt in iudices ſcieẽter, q diſtãt vltra duas dietas, q illi ẽt vltra duas dietas citare poterũt partes,dummodò citẽt eos ad loca, vbi larem hũt, & cõiter habitant:& ſi in diuerſis locis habitant,ad locum,vbi quilquis eorũ habitat, citare poterunt p̃tes,cum in hoc videant̃ tacitè cõſenſiſſe.Suadet.n. eqtas,q p̃tes vadant ad iudices, non iudices ad partes.tñ hodie vide,qđ hẽs.e.ti.ſtatutũ.§.cum verò,& quod ibi dixi in prin.de hoc in ſpe.de citatione.§.i.
16 ver.quid ſi partes.dicebat Hoſt.q ẽt iuſtitia id ſuaꝺbat.C.de epi.& cle.iubemus,in fi.ff.quis ordoĩ bo. po.l.j. & l.2.§.ſi præſes.dicit tñ Hoſt. q de practica †curię,quando partes conueniunt de iudicibus,cõueniunt & de loco,vt viteẽ ꝓplexitas, qua vn⁹ iudex diſtat ab vno p duas dietas,& alter ab altero tãtundẽ,& fit talis quẽtio,ẽt ſi nimiũ diſtarẽt:& dicit, q
17 qñ facta †eſt quentio de loco, vterq; à ſe noĩatum ſuis expẽſis teneẽ ducere ad locũ, & ſi medius datⁿ eſt,ducere cõib⁹,qđ eſt iuris.4.q.3.venturis.C.de te
18 ſtibus,ſi qñ.Si verò non fuit †facta conuentio loci ĩ curia, ꝓueniãt iudices in patria,tñ de loco vicino & inſigni.Si verò ſint duo,nec de loco ꝓueniãt,ſe ĩpediẽt,dũmodò de locis diſcordẽt citra duas dietas diſtãtibus,& erit ad principẽ recurrẽdũ,de of.del.c.2. ℨ.e.olim,in princ.ſed ſi vnus citat ad locũ cõgruũ, alter ad incõgruũ,ſi in lr̃is eſt clauſula, q ſi ambo, parebiẽ primo,ex quo nullo mõ vult aliius cõcorda re.ff.de iudicijs,ſi locus,de fide inſtr.accepimus,& à ſecũdo poterit appellari.Si verò nõ eſt ibi clauſula, ſe impediunt,vt.ℨ.& idẽ vr̃,ſi ſunt tres cum clauſula,q ſi non oẽs, quòd pareri debeat duobus aſſignantibus locum cõgruũ,ex quo tertius cũ illis cõ cordare nõ vult. ſup his remittit Hoſt. ad ſummã ꝺ of.dele.§.q ſit eius offm̃.§.quid ſi non vult ĩtereſſe, & ver,qđ ſi nõ põt,& ver.vbi verò ſunt plures,& ſe.
19 [*Impetrare*]& poſuit hic Arch.addendo Inn. qa primò dicit. q † ſi delegat⁹ cœpit abeſſe vltra duas dietas nõ in breui reuerſurus,reus volẽs litẽ,ꝓſeq; potet obtinere à ſuperiore,vt reuocet huius delegationem.& idem poterit actor,ſi non cõſenſit in eũ ſic elongatum,alle.ff.de vaca.mu.l.pe.§.fi.ff.de procu. aut longa,quod poſt hæc Inn.dicit,vide de offi.del. ſi is cui.li.6,in gl.de abſente[*Fecerint*]lr̃æ apoſtolicę
20 nã,vt dicit Fran.hæc †mentio non ſufficeret in litteris legatorum,qui non poſſunt tollere beneficiũ huius concilij; alle.de fi.preſ.c.pe.& vlt.de prẽben. dilectus.j.bene facit cle.de præbendis,per literas,in
21 fi.[*Mentionem*]dicit hic Frã.quòd ſi in reſcripto† fiat mentio de hac conſtitutione, nec fiat aliter determinatio,vltra quatuor dietas cõueniri nõ poterit, ad quod inducit decre.ſ.eo.ſedes,vbi clauſula, qđ alij,includit pares, non maiores, & v.q.2.cap.2.vbi
22 † ſecundus terminus non debet eſſe maior primo; ſic & locus aditus nõ debet eſſe maior in diſtantia ſed par, vel minor:aliàs liceret ad x.vł. xx.dietas trahere,vel in infinitum:quod vitandum eſt.ℨ.e. cum in multis,li.6.facit ad prædicta de deci.ca.2.lib.6.& ſm hoc erit prouiſum contra querelam Hoſt. quã vide

vide de teſti.p̃ſentata,ſuper ver.ſolo,ĩ fi.[*quibus*]cau
23 ſis fictis [*dñorũ*] i.† principalium, ad quos pertinet⁹. [*Indebita*] qa ſcilicet reus actori in nullo tenebat̃,vł quia ſine mandato impetratę fuerunt, vel ſupple
24 maximè [*Venales*] iudicium ergo † non debet eſſe
i venale i in principio, vt hic,in medio,vel in fine, đ vita & honeſtate clericorum,cum ab omni, Hoſti.
25 [*Decætero*]nõ ꝓprehendit præterita,† de conſt.c.fin. [*Non valeant*] reſtringunt quidam hanc exceptionẽ ad caſum huius cõſtitutionis, qñ hoc fit cauſa mercimonij,vt ſcilicet ſecus ſit,ſi id faciat bona fide,vt ſubueniat actori, quaſi venalitas ſit finalis cauſa. Sed Hoſt.putat,q ſit impulſiua,ſicut illa.ff.đ poſtulã.l.j.§.ſexũ, & hoc innuit ibi,cum autem &c.aliàs ſm eum nulla eſſet prouiſio decreta. cũ talis fraus difficulter probaretur.Itẽ ſm id cõiunctę perſonæ, de quib⁹ quæritur, impetrare poſſent in fraudẽ, &
26 vænalitatis cauſa;quod eſt abſurdũ.Diſtinguit aũt ſic Hoſt.cum objcitur †ℨ lr̃am apoſtolicam,q ſine mandato impetrata eſt.aut de cõmuni ꝓſenſu fuit impetrata;& cum de hoc cõſtiterit,ceſſat exceptio, arg.ℨ. eo.cęterũ,de re iudicata, cauſam. aut aliàs.i. præter cõſenſum, & tunc ſi litigatum, vel ℨdictum fuit in curia,videt̃ idẽ,ar.ℨ.e. cũ dilecta.ℨ.e.ex parte. Si verò nec fuit ℨdictum,nec litigatum,ſi papa nomẽ propriũ,& talẽ exprimit circũlocutionẽ,q non ſit timendum de ęquocationis fallacia, & cætera, & eſt certũ,q notus eſt ei,idẽ,vt prius,vt ſi dicat,talis capellanus noſter.ℨ.c.pxi.Idẽ videt̃,ſi ſit auctenti
27 ca perſona,pro qua ſit præſumptio, vt per hoc à ꝓbatione releuetur,ad quod.ℨ.vt eccleſia.bene.vt no ſtrum.Sed ſi perſona eſt ſuſpecta, & timetur de ęquocatione,hẽt hoc locũ.ℨ.c.fi. vel ſm hoc breui⁹ exponendo dic hoc arbitrariũ,an aſſerenti,vel negati credendũ ſit in hoc caſu.Inſpectis †ergo circunſtan
28 tijs poterit iuramẽtũ deferre, & credere principali cũ vno teſte,de ꝓc.ex inſinuatione,de iureiur.ca.fi. putat aũt Hoſt. q in iudicijs admitti dẽat hæc exceptio,vt hic,& ℨ.e.ex parte[*Ipſe*]q ĩpetrauit[*Falſarius*] de cuius pęna † videbis.ℨ.de falſa. ad falſariorum. dicit Egi.& puto q bene, quòd nõ puniet̃ illa pęna falſarij.vnde põt exponi,vel tanq̃ ĩpetrans per falſi
29 expreſſionẽ [*Mandatum*]ſed ſufficit,† q nõ appareat ℨria voluntas.ff. de ꝓc.Põponius. Et no.caſum, in
k quo coniuncta k perſona exercet id, quod requirit
l ſpãle l ℨ id,quod no.Guil.in ſpe.ꝺ ꝓiuncta perſona. ver.quid ergo,ſi ſit talis,ibi videas,& ℨ id, quod no.
30 ℨ.de reſti.in inte.conſtitutus,in 1.glo.¶Quarta †gl. quærit,arguit pro vulgaribus, & ſic ſoluit. ſecundò q̃rit,& ſoluit,ℨ ſolutionem obijcit,& rñ.¶Glo.vt ſi ita,rñ.p ſolutionem ℨrij.¶Penultima gl.no.q generalis ꝓcurator nõ impetrat,inducit quinq; ſimilia. ſecũdò obijcit ad hoc,& ſoluit.tertiò quærit,arguit pro,& ſoluit.quartò q̃rit,quis ꝓbet,arguit q impe trans, ponit opinionẽ Io. diſtinguentem in forma verborũ,qualitate cauſæ,in fi.ponit, quid de literis
31 gratioſis,& obſeruantia curię.¶In 4.† glo.ibi [*Labeo*]loquit̃, quid veniat nomine ſupellectilis legattę [*& ibi,non aliter*]textum vide de verbo.ſig.propte rea.in fi.2.gl.caſum de coniu.lepro.c.2.ſuper gl.penulti.[*& ibi,vxori,in prin.*]legauit teſtator vxori eam partem domus,quã inhabitare ꝓſueuerat,cum tpe teſtamẽti,& mortis totã habitarent, tota debeẽt [*& ibi,Prætor ait, in fin.*] ſi alibi q̃ vbi quis argentarium exercet,petatur editio, non tenetur argentarius ad id,niſi petentis expenſis.¶In gl.antepe.ibi [*cum quidam*]vide de verb.ſig.cum in partibus, ſuper vl.gl.& ibi [*quidam*] vide de fide inſt.ꝓtingit,ſuper gl.1.¶In gl.pe. ibi [*licet verum*]iudicium habitum cum falſo proc.qualeſcit p ratihabitionẽ dñi,& ibi [*Si neſciẽte*] ſi neſciente dño res eius ſit hypothecata, ratihabitio dñi facit illam valere, & trahitur ad tps primę q uẽtionis[*& ibi l.vl.*]vide de fide inſtr.c.3.ſuper gl.2. [*& ibi.l.1.*]vide de ſen.ex.cum iilorum, ſuper gl.pe. ¶In glo.vlt.ibi [*Sed hæ*] ibi enumerat liberos, licet
32 ſint ĩ ptãte,pẽtes,fratres,affines,& libertos.¶In † gl. nunquid,ibi [*legalibus*]an de ſingularibus, ſm quas qs vtit diplomate.ff.de ver.obl.ꝓtinuus, quod dixit hic Hoſt.ſepius expertũ [*& ibi,de vul.*]Idẽ Vin.Gof. Phy.Inn.Cõp.& Hoſ.& hoc probatur.ℨ.de pb.pñti.
33 §.loca,li.6.dixit tñ Hoſt.iudicem †hoc debere arbitrari.pone enim,q de vulgaribus non apparet, vel non ſunt aliter in hyeme, quã in æſtate, & facit qđ no.ℨ.de elec.cupientes.i.rñ.in gl.ſuper ver.comode
34 ſi aũt aliter † diſtant per aquam,quàm per terram, vide quod dicã.ℨ.de excep.olim,in gl.quærũt, Gof. & Hoſt.Ph.etiam hoc dicebat ſecundũ diuerſitatẽ locorum eſſe maiores & minores dietas,ex qua cõſuetudine illas metiri oportet,all.ff.de fun.inſtr.cũ de lanionis.§.aſinam,de leg.3.l.numis.remittit aũt Hoſt.in his ad ſummam,e.ti.§.pe.ver.centeſimo,&
35 ſequentibus[*& ibi,credo q ſic*]hodie†ſecus,quia pondera mus non ſolùm locũ iudicij,ſed locũ ꝓmiſſionis,quod dic,vt.ℨ.e.ſtatutum.§.cum verò,& §.cum autem,li.6.¶In gl.vt ſi ibi[*conſtõne*]cõiter nõ exprimit †nomẽ cõſtitutionis,ſed dr̃, non obſtante ꝓſtõ
m ne de duabus m dietis edita in cõcilio generali, [*& ibi,Conſtõni*]quæ manauit ℨ ſingularia reſcripta;& vide quod dixi.ℨ.e.cum ordinem,ſup gl.fi.[*& infi.*]de hoc.ℨ.de ꝓſt.c.i.li.6.in gl.[*eſt*] contradixit hic Gof. q
37 ſi papa †ſciens locorum diſtantiam,concedit reſcriptũ,credit hanc conſtõnẽ tolli ſine ipſius mẽtione. Vin.ℨ qđ credo, niſi papa in reſcripto exprimeret
n ſcientiam n diſtantię qđ putarem ſufficere, licet de conſtõne non exprimat;ad hoc de pb.ſi motu proprio,li.6. ¶In gl.ſic de pę.ibi [*beneficia*] i. priuilegia
38 †quia ſi ĩterpetrentur per eos beneficia,ſtricta fiet in eis interpretatio.ℨ.de pb.quàmuis.i.li.6. ¶In gl. ſic ergo,ibi[*literas*]Idem Comp.qui dicit,habẽtem generale mãdatum ad negocia impetrare nõ poſ-
39 ſe.dicit etiam obtinuiſſe,q ,pc.tuus †hñs plenum o
o mandatum agendi& defendẽdi ℨ talem in tali cau
p ſa,ſuper illa non poſſit p impetrare,ſi appareat legitimus ℨdictor. ſi tamen cauſa eſſet in curia,dicit q ſufficeret præſens talis proc. ad impetrandum ſup pertinentibus ad litẽ cęptã, p uta receptionẽ teſtiũ. & eſt ſimile de hoc in ſpe.de reſc. preſent.§.ratione impetrãtis,poſt principiũ. dicit ẽt Comp.& Gof.in ſumma huius ti.ver.ſed nunquid canonicus, cuius etiam verba ponit Guil.in præ.§.in prin. canonicũ
40 † non impetrare pro eccleſia ſua,vel pro canonico ſine mandato propter huius concilij verba, quod eſt fauorabile de canonico: & omnino vide, quod de obſeruantia curiæ ibi dixi.Hoſt.idem alle.de reſcriptis, edoceri.vide.ℨ.de proc.c.fi.in fi.vltimę glo. & quod ibi dicam,& ibi,caſum,ſ.de elec.arbitrorũ & alios habes de proc.qui ad agendum.§.vlt.eo. ti.
41 c.vl.li.6.[*& ibi,lites*] propter † quarum odium ĩ hoc caſu ſpeciale ℨ regulam,ſicut & in alijs caſibus,qui no.de pac.c.2.de reg.iur. ratihabitionẽ, li.6. [*& ibi, Annullandæ*]idem Vin.Hoſt. [*& ibi,in vtroque*] quò ad primum caſum dic,vt.ℨ.eo.ſtatutum,in fi.lib.6. [*& ibi,obijceret*]quoddam,quod notat hic Compo.dixi.
42 ℨ.c.proxi.[*& ibi,Procuratorem*]poſſet †hoc probare p confeſſionem aduerſarij, vel ꝓbando inhibitionẽ, vel reuocationem mandati [*& ibi,Maximilianus*]vbi de hoc [*& ibi,Excommunicatum*]dicit hic Comp.q ſer
43 uat †curia, q ſi contra procuratorem, vel dominũ impetrantem coram auditore ℨdictarũ opponitur excõicatio,admittiẽ exceptio,nõ tamẽ ꝓbanda per teſtes ad impediendam impetrationem. Dicit etiã obtinuiſſe,q ſi ĩpetras ℨ tertiũ, te ĩpedire nó poſſũ

per

ꝑ exceptionē etiam pro me in te prolatā, cum exceptio ſit actionis excluſio. ff. de excep. l. 2. Admitti
tur ergo nominatus in lra, vel eius ꝓcur. non nomi
natus, & ſi tangi poſſet, non admittitur ad conue
nientiam iudicum: ſed datur cautio, ꝙ per illā con
ueniri non poſſit, nec ſibi præiudicet, de his in ſpec.
de reſcripti præſen. §. ratione formæ, verſ. quid ſi cō
tra, & duobus verſiculis ſequentibus [*& ibi, Mandatum*] diſtinguendum † eſt inter verba reſcriptorum
44 aſſertiua, & narratiua, vt ĵ. de priuilegiis, ſi papa, li
bro 6. ad hoc clemen. de probationibus, literis, &
de ſen. exc. ſi ſummus [*& ibi, Obtinendis*] Idem not. s.
45 eo ad aures. & dicit Hoſt. ꝙ ſic †tenet conſuetudo,
& ſic olim diſputauit, & terminauit dominus meꝰ.
Gui. dicit hic, ꝙ curia tenet ꝯrium [*& in fine*] dixit
46 Gof. ꝙ talis † exceptio. ſ. non habens mandatū be
nè admitteretur in audientia contra impetrantē.
Sed poſt impetrationem iam factam ꝯ vtentem re
ſcripto non admitteretur exceptio. nec obſtat dec.
ex parte. ĵ. eo. quę loquitur in eo, qui non vult habe
re ratum factum impetrantis ſm cum, vel ſm Vin.
& Pe. de Sāp. ꝓtra impetrare volentem admittetur
exceptio, & habebit impetrare volens probare mā
datum, poſt impetrationem etiam contra vtentem
admittetur exceptio: ſed habebit excipiens proba
re reſcriptum impetratum ſine mandato[a], & quo
hæc probari poſſit, dixi. s. e. gl. dixit Cōp. ꝙ curia nō
compellit procuratorem impetrātem probare mā
datum ad petitionem procur. ꝯdictoris, niſi priꝰ ille
47 ſuum mandatū oſtendat. ¶ In gl. [*vlt. in fi.*] de his † vi
de in ſpecu. de reſc. pūta. §. rōne impetrantis, in prī.
hi ſunt aſcendentes, & deſcendentes in infinitū. ff.
de verb. ſig. l. liberorū. de collateralibus non inue
nitur in l. niſi de fratribus: ſed Cōp. dicit, ꝙ de ꝯſue
tudine admittit curia filiū fratris, & ſororis, fratrē
patris, & matris, conſobrinum, & filium conſobri
ni, & omnes conſanguineos vſque ad tertiū gradū
incluſiuè, vltra non. Quid de affinibus; rñdeo, ſo
cer., & proſocer, deſcendentes, vt gener progener
q admittuntur. & de affinibus q loquit̄ lex † ſed hæ,
48 & ff. de poſtu. l. 1. §. fi. & l. ſeq. dixit autē papam do
cuiſſe de facto, ꝙ affinis collateralis, vel ſororius nō
admittat. de illegitimis dicūt quidā, ꝙ admittunt,
cum ipſi multis priuilegijs gaudeant; in auc. quibꝰ
modis na. effi. le. §. ij. & iij. & dicūt idem de ſpuriis,
& natis ex inutilibus, vel de inceſtis nuptijs: qa & ſi
nō ſunt agnati, ſunt cognati, inſt. de ſucceſ. agna. §.
vulgo. alij contra, qui fil. ſint le. per venerabilē, cum
ſi. in auc. qbus modis na. effi. le. §. fi. qđ vī omnibꝰ
præter naturales, ar. ff. de ſta. ho. vulgo. ff. de in ius
voc. qui ſemp. & dicunt quidam in naturalibus. C.
de nā. li. l. fi. ſed Inn. hoc non credit. dicit Hoſt. ꝙ illi
qui ſuccedunt, pro his, quibus ſuccedunt, admitti
poſſunt, pro alijs non: ſuper quo remittit ad not. de
teſt. Raynutius, ſuper verbo, abſq; liberis. dicebat
etiam conſanguineos vſque ad quartum gradum
admitti, & non aliter; allegat de cōſanguinitate, nō
debet. C. de aduo. di. iudi. petitionem, licet nō tam
latè accipiatur in iudiciis, & ſit ratio ſecundū eum:
quia in agendo poſſet abſenti parari præiudicium,
impetrando ſibi prouideretur.

pel. vt debitus, & c. Romana: tum quia Roma eſt cōis patria. ĵ. de fo. cōp. c. fi. ſed Romanus coram eiſdem iudicibꝰ, quos impetrauit in cauſa principali, & ſi vltra duas dietas ab vrbe diſtēt, poterit cōueniri. ĵ. de. mu. pe. c. j. §. ij. ſecūdū Hoſ. Bal.

c ¶ Speciali mandato. Coniuncta autem perſona, vt eſt in ca. ex ore, de his, quæ fiunt a maio. par. cap. Cal. contra, iſtud c. facit tex. in l. vniuerſis, & quod no. in l. 1. C. de preci. impera. offe. dic, vt ibi Bar. & Bal. & ibi ſcripſi. Archi.

d ¶ Cedere. Adde, quòd actiones ex delicto cedi poſſunt. vide pulchram doctrinam domini Ange. in l. quod in diem. §. Iulianus, ff. de peti. hæredi. vbi etiam dicit, quòd officium iudicis, vbi competat, cedi poteſt.

e ¶ De hoc. Et vide I. An. poſt Arch. in c. ſtatutum. §. cum verò, eo. ti. li. 6. Adde & vide quæ pulchrè ponit Pe. de Anch. ibi, vbi ponit. 7. fallen. in hac materia.

f Per totum. Et iſta ſpecialis conſtitutio limitabit illam de prouincia generaliter loquentem, quod eſt notandum ad limitationem conſtitutionum, de quo per Bar. in extrauaganti, ad reprimendam.

g ¶ Vltra duas. Pro hoc ratio. c. primi de cōſt. li. 6. item facit ad hoc c. dilectus. ĵ. de fo. comp. vbi videtur probari, ꝙ vbi pōt quis conueniri coram ordinario, vt quia ibi forū ſortiat, ibi poſſit coram delegato: ſed in curia Romæ quilibet conueniri poteſt, vt in c. fi. ĵ. de foro cōp. ſic & l. Roma. ff. ad municipa. ergo quod omnes, ar. c. dilecti, facit contra id, quod ſequitur, ꝙ dixit Cōp. obtinuiſſe eadem ratione: ſed forte nō loquitur tūc, qñ talis priuilegiatus fuit tractus ad curiā, ſed aliò. Arch.

h De excep. Hoc verum ſecundùm iſta tempora; ſed hodie forte ſecus per c. ſtatutum, li. 6. de quo vide Io. An. in ſpe. de cita. §. i. in prin.

i ¶ Venale. Vide tex. in l. fi. C. de pę. iudi. qui malè iudi. & l. ſeruo inuito. §. cum prætor. ff. ad Treb. & vide Barb. conſi. xviij. col. pe. & conſi. xxxv. col. vj. in ij. volu.

K ¶ Coniuncta. Vide de hoc latè per d. Alex. & d. Iaſo. May. in l. exigendi. C. de procurato.

l ¶ Speciale. Tali autē coniunctę perſonæ non poteſt ſolui, vide Bar. in l. vero procur. ff. de ſolu. Adde alias remiſſiones, & caſus, in quibus coniunctus pro coniuncto agere & exigere pōt per. d. Alex. in apoſtillis ſuis. in d. l. vero proc. & vltra dicta p eum ibi, quæ plenius dixi in l. non ſolùm, ff. ſo. matr. & ibi per dominū affi. meū. d. Ang. d. Arimino. vbi. d. Alex. limitat dicta p Bar. ibi in l. vero procura. vltra quos adde etiam. d. Ange. in l. ſi procur. de procura. in quibus locis, maximè per Bar. in d. l. vero, ponitur forma libelli, quando coniunctus agere vult nomine coniuncti, quomodo debeat formare libellum, vide ibi.

m ¶ Duabus. Sed quòd tenetur facere mentionem de conſt. per c. j. de conſt. li. 6. dic quia hic in facto dubio papa reſcribit, qđ pōt ꝓbabiliter ignorare. ſ. an diſtet p duas dietas. ió de eiꝰ intentione non poteſt apparere, an velit contra ius reſcribere ibi in facto certo; vel hic hēbat clauſulam derogatoriam ad reſcripta. ad hoc ēt ſ. e. cum ordinem, & ĵ. de æta. & quali. cū te. & vide ſcripta ſupra e. c. j. & ad hoc vide gl. in c. pe. de cama. & ibi tex. Archid.

n ¶ Scientiā. In gl. vt ſi ibi, dicit Goff. dic ꝓ hac gl. in ver. lſarū, in c. ſtatutum, in prin. de reſcrip. li. 6. & gl. ſi. in cl. 2. e. ti. & gl. in ver. à nobis, in clem. auditis, e. ti. & gl. in c. i. de æta. & qual. cum materia ſua, & l. quidam conſulebant, cum materia. ff. đ re iud. facit ad hanc gl. l. fi. C. ſi contra ius vel vtili. pub. & ibi no. & ſcripſi. ſ. e. c. primo Archidi. Adde ēt gl. prædictis, & ibi Arch. xxv. q. 2. reſcripta, quæ plenior eſt, quam ſupra alleg.

o ¶ Plenū. Et quid ſi hēt generale mandatū cū libera. vide gl. in ver. mādato, & in c. ex parte decani. ĵ. e. & qđ ibi ſcripſi. idē, ſi p verba ſimilia, vt Bar. in l. ſi ꝓc. C. de ꝓc. & l. ꝓcur. cum libera. ff. de ꝓc. & ſcripſi. ĵ. e. ex parte. tñ in cōtrariū gl. eſt in l. 3. §. ſi ꝓc. ff. quod quiſq; iur. quòd ēt cū libera nō poſſit: ſed ibi loquitur de alia impetratione. ſ. iuris iniqui. q̄ dño nocere pt, etiam in quo non venit punibile. Arch.

p ¶ Nō poſſit. Si fiat ipetratio iudicis in curia, vt ibi đ cā cognoſcat, nō hēt locum iſtud c. quia ſine mādato valet impetratio, & etiam ſi fiat ab exōicato, ita decidunt domini de Rota cōc. clxxxiiij. mihique incipit, Item quòd commiſſio impetrata, quod eſt no. vbi ponunt de impetratione filiſta.

q ¶ Affinibus. Circa iſta vide Pau. de Caſt. in l. j. ff. de poſtul.

ADDITIONES.

a Nonnulli. De hac dictione, nonnulli, & de iſto noſe præpoſito ſigno vniuerſali, no. Io. Cal. ĵ. eo. in noſtra. vide ī l. legitimos. §. cum ergo, de le. tu. & Ioan. Andr. in c. quia nonnulli, de cleri. non reſi. Archi.

b ¶ Vltra duas dietas. Idem ſentit hic Ber. & Cōp. Sed Hoſt. no. hic ꝙ ſi Romanus conueniat Anglicum, & contingat appellari, & ſuper appellatione lras impetrare, attendenda eſt diœceſis Anglici, non Romani: ſecus, ſi papa non committat, ſed de appellatione cognoſcat in curia, & deſerit auditorem: tū quia forum iudicis, ad quem appellatur, ſpectatur, vt ĵ. de ap-

4 *Exceptio non oppoſita in uno grauamine, poteſt in nouo grauamine opponi, ibid.*
5 *Inſtantia iudicij quæ vocetur.*
6 *Reſcriptum impetratum vltra duas dietas an valeat.*
7 *Quòd, pro quia.*
8 *Appellationem proſecutus dicitur, qui ſuper appellatione impetrat reſcriptum.*
Nihilominus, coniunctionis uis, ibid.
9 *Clauſulæ, ſi eſt ita, comprehenſio.*
10 *Inhibere iudici, à quo, quando poſſit iudex, ad quem.*
11 *Epilogus, & additio gloſſarum. & nu. ſeq.*
13 *Domicilio carere quis poteſt.*
Peregrinari quando quis dicatur, & deſinere peregrinari, ibi. uer. & cum inde.
14 *Conuentus in rei vendicatione vbi cogatur reſpondere.*
15 *In contractus, vel delicti loco an quis poſit conueniri.*
16 *Ad locum non inſignem poteſt ordinarius trahere, perſonaliter etiam citare.*
Quæ non poteſt delegatus.
17 *Proceſſus poſt inhibitionem iudicis, ad quem, in modum attentati reuocatur.*

CAP. XXIX.

a 1 Dilectus filius. a Caſus. † Qñ agitur reali, computanē dietæ à finibus diœceſis vbi ſita eſt res: & de meritis appellationis, non iudex, à quo, ſed iudex, ad quē, appellatū eſt, cognoſcere debet

2 Et principales partes ſunt †duæ. Prima ponit appellantis querelam. Secūda prouidet ibi, quo circa. dicebat Hoſt. quinq; tangit. primò ponit lrarū impetratio. ſecundò exceptio. tertiò replicatio, & appellatio. quartò appellationis commiſſio, & inhibitio. quintò inhibitionis reprobatio. [*Coram vobis*] Cantua. & collegis [*Propoſitum*] ante litem † cont. cū ſit dilatoria. ĵ. de re iudi. inter. aliàs fieret ſibi præiudicium in illa inſtantia ſm Vinc. qui tenet hoc, & idē

4 Cōpo. s. eo. c. proxi. ꝙ ſi † reus tractus vltra duas dietas ſponte rñdet, iterū ad eundē locum tractus excipere poterit etiam poſt litē ꝓteſt. aliàs ſemel grauatus ſemp grauaretur, qđ eſſe non dēt. ĵ. de cenſi. pue
nit. ff. ope. liber. l, operas. licet enim de prima tractione, cui conſentit, non poſſit conqueri, de hoc nouo grauamine poterit, qđ nunc infertur, de offi. dele. in ſinuatione, & ſic non obſt. qđ dicam. ĵ. de off. del. ſuper qōnū, in gl. inſtruit, ver. quid ſi ambo, cū hoc ſit grauamen, ibi non: dicit tū, ꝙ in prima inſtantia, qa rñdere cœpit, id obijcere non poterit, cum quātum ad illam vicem conſenſerit, ar. de teſt. cum veniſſet,

5 & vocant †inſtantiam tps, qđ labitur à comparitione vſq; ad datam licentiam partibus reuertentibus domū, & de hoc in Spe. de appel. §. reſtat, ver. & no. ſm Vin. & de cita. §. 1. ver. quid ſi reus [*conueniri*] ſup

6 ple in eo † loco, vbi citabatur: aliàs ſm iſta tpa bene valebat reſcriptū impetratum vltra duas dietas, dūmō iudices nō cōuenirent vltra duas dietas. ĵ. de excep. olim, hodie ſecus. ĵ. eo. ti. ſtatutū, libr. 6. vel lege planè, & hoc intendebat excipere ſm Abb. ꝙ trahendo eū vltra duas dietas abuſus fuerat literis. s. c. ꝓxi. & ideò ꝑdere debebat earū cōmodū. s. eo. ex te

7 nore. ĵ. c. vlti. [*eo*] i. ea † rōne [*quòd*] i. quia [*Diſtabatis*] & malè, vt ſequitur [*Et Helien. diæc.*] q̄ diœceſes non diſtabant vltra duas dietas [*Proſecutus*] & nota ſm

8 Pe. & Abb. ꝙ proſecutus † dr, q ſuper appellatione impetrat reſcriptū. ſic s. eo. ex parte [*Nihilominus*] i. non obſt. ꝙ cōmiſimus cām appellationis, & ex certa ſcia [*Iudicibus*] appellationis [*Inhibetis*] Nos iudi

9 ces cāæ principalis [*ſi eſt ita*] ſoa † ſuperiora reſpicit s. eo. olim [*Habeant*] hoc verū, qñ appellatū eſt ante ſnīam, vt hic. qñ verò appellatū eſt à ſnīa, habet illā ꝓfirmare, vel infirmare. 2. q. 6. in fi. [*Pertinere*] cogno

10 ſcendo † ſm Inn. an ſit legitimè appellatū ad finem quē ponit hic gl. vlti. ſubdit aūt, ꝙ quandiu cognoſcit iudex appellationis, an ſit recipēda appellatio, non dēt prohibere priores iudices, à quibus appellatū eſt ante ſnīam, ꝑcedere. ĵ. de app. Romana, lib. vj. Cōpoſt. hic recitat opinionē, quæ hēt, ꝙ decr. Romana, §. ꝙ ſi, & §. ſeq. locū habeat, cum appellat ad archiēpm. ſed ſi ad papā, ſtatim eius delegati pōt inhibere, de offi. de leg. paſtoralis. §. ꝑterea. & facit de reſti. ſpo. audita. Sed Cōp. dicit, ꝙ primū dictum eſt certius. ad c. audita, rñdet, ꝙ non loquit̄ in literis ſu-

b ꝑ app. obtentis. vide qđ dicā in §. ꝙ ſi. ver. archiēpſ b,

11 ¶ Secunda † gl. no. ꝙ hīe eccleſiā, vel p̄bendam &c. tractans, vbi dicat̄ qs habere domicilium. ¶ In gl. 2. ibi, [*cius. §. vlt.*] aliàs primo: qa qdam in ſecundo. §. habent legem [*& ibi, l. fi.*] vide in c. ſanè, ſuper gl. 2.

12 ¶ In † gl. 2. [*ibi eccleſiam*] In. diſtinguit inter abbates, vel eos, q tenent reſidere, & alios clericos, vt dicā. ĵ. de priuil. ex ore, in gl. in quibus, ver. Item rōne poſſeſſionis [*& ibi, domicilium*] facit qđ no. 14. qu. 2. §. qa ergo [*& ibi, Et aſſidue*] Inn. habuit in l. illa diſiūctiuā, vt dicam in decr. ex parte, ſtatim allegata ſup gl. p̄t enim [*& ibi, ex parte. B.*] & ĵ. de ſepult. cū quis. 2. rñ.

13 li. 6. Et pōt † quis eſſe ſine domicilio, vt ſi eo relicto nauiget, vel iter faciat quærēs quo ſe collocet. ff. ad municip. l. Labeo, in prin. & l. eius, §. Celſus, aliàs. l. ſi quis, Goff. [*& ibi, aſſidue*] & cum inde profectus fuit peregrinari vī, ad quam cū redierit, peregrinari deſinit. C. de incolis, l. ciues, lib. 10. Gof. [*& ibi, quis conuenitur*] ſiue agatur reali, ſiue ꝑſonali in rem ſcripta per decr. hic alleg. ex parte, ſm Inn. dic vt no. ĵ. eo. ti. ſtatutum. §. cū verò, in gl. olim dicebamus, lib. 6. [*& in fin.*] Idem in reali, ſi conueniatur corā ordinario ſm Inn. per l. vlt. C. de præſcrip. longi tpis, & idē no. in præal. decre. vlt. de foro cōp. quaſi qđ hic dr, procedat in odium trahentiū quem ad extraordinariū

14 iudicē. vnde ſm Azo. cogit̄ reus † rñdere in rei vind. vbi habet domiciliū, & hoc innuit rubrica. C. vbi in rem actio. Sed ſi conuenitur, vbi eſt res, poteſt ibi, ſi vult, rñdere, ſed non cogitur, & hoc innuit, qđ ibi ſequitur, vel eſſe queat. Alii cōuertunt, vt dicamus, in rem actio exerceri ſ. ubi ſita eſt res, vel eſſe queat ſ. vbi hēt domicilium. vnde & præcedentes rubricę intitulantur, vbi agi oportet, & de hoc in ſumma Azo. no. de iu. om. iu in fi. in ſum. Hoſt. de fo. cōpe. §. qbus modis, verſi. itē ratione poſſeſſionis, dicit tū Hoſt. ꝙ de conſuetudine cogitur in rei vin. rñdere, vbi res ſita eſt, & ꝯrius intellectus vī deſtrui in l. fin. C. vbi in rem actio, vbi dicit, iubemus, qđ neceſſitatem importat. 24. q. j. ꝙ præcipitur. primū dictum Azo. tenet hic Gof. & in ſumma de for. cōp. ver. itē ſortitur. ſed cōiter legiſtę tenent, qđ not. in præal. l.

15 fi. ꝙ actoris ſit electio. Sed †cū ponderet locus rei litigioſæ, nunquid erit idē in loco ꝯctus, vel delicti: qdam dicunt ꝙ ſic, vt Inno. s. c. proxi. eꝯ dixit Hoſt. ꝙ non, cum n. ibi trahi non poſſit per iudicē ordinarium, niſi ibi inueniatur, eodē modo nec ibi per literas apoſtolicas trahi debet, ſup quo uide qđ le. &

c no. de fo. cōpe. Romana. §. ꝯhentes c, lib. 6. nam † &

16 ordinarius poteſt ad locum non inſignem trahere, & perſonaliter citare, qđ non poteſt delegatus etiā papæ, de reſcrip. ſta tutum, de iudi. c. j. lib. 6. ¶ In glo.

17 pen. [*ibi, procedat*] & ſi poſtea † proceſſerit, omnia reuocantur per modum attentati, quod dic, vt ĵ. de appel. non ſolùm, lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Dilectus filius. Nota ex hoc tex. quòd de meritis appellationis, & de cauſa, & de legitimitate ipſius debet cognoſcere iudex, ad quem. l. ex chirographis. ff. de adminiſtr. tuto

a ¶Dilectus filius. Dicit hic Compo. ꝙ iudex appellationis, qñ appellatum fuit à diffinitiua, potest inhibere priori iudici, ne sententiam exequatur, quando constiterit ipsum appellatum esse, vocatis partibus ad hoc prius, & hoc verum est, nisi oppo natur appellatum in casu minimè proposito: in quo casu non potest prohibere priori iudici, ne procedat, nisi primò procedens cœperit cognoscere, vtrum casus sit, in quo potuerit appellare, sed si appelletur ante sniam à grauamine dicit, ꝙ non potest inhibere priori iudici, ne procedat, nisi primò constiterit sibi appellatum esse, & ex causa legitima, & incipiat cognoscere, utrum sit vera causa appellationis, & intelligit ipse Cõpost, ꝙ tunc iudex datus incipit procedere de veritate causæ appellationis quantùm ad hoc, vt inhibere possit priori iudici, ne procedat, ex quo citat partes ante causam appellationis, vel eis in sua pñtia cõstitutis assignat terminum ad aliquid in cã app. & hoc uerum est, dummodo sibi prius constiterit appellatum esse ex causa legitima. Item dicit, ꝙ vocandæ sunt partes ad ipsius inhibitionem in casu, vbi ipse iudex facere potest. itẽ dicit, ꝙ si appelletur extra iudicium, iudex appell. etiam post, q̃ cœperit cognoscere de veritate causæ appel. nec poterit inhibere illi, à quo, vel contra quem appellatum fuit aliquid, quia non debet quis priuari possesione sua per appellationem alicuius. no. Cõpo. s. eo. ti. constitutus, ꝙ ille, qui primò habuit, & pñtauit literas monitorias capitulo, debet præferri in beneficio vacante illi, qui executorias habuit post ipsas non facientes mentionem de monitoriis tanq̃ veritate tacita impetratas quia si Papa sciuisset se primò monuisse capitulum pro conferenda prima præbenda vacatura, non dedisset litteras secũdò, licet impetrans monitorias ius non habeat in præbenda iam alii collata, & licet non debebat admitti ad eam petendam à possessore, vel capitulo, ut uacantem sibi conferant. & si capitulum conferat ipsam sibi, tenet collatio, non obstantibus executoriis litteris impetratis ab alio post suas, quæ sunt surrepitiæ. Bald.

b ¶Archiepiscopus. Item no. ꝙ hic dicit Bal. de nullitate contractus, sup quo vide Phil. de app. in c. dilecto, col. 11. uer. ampl.

c ¶Contrahentes. Et uide Inn. & Host. de foro comp. dilecti, vbi ponit etiam istam regulam affirmatiuè, quæ tñ non uera.

SVMMARIVM.

1 *Data statur, si plures impetrant in eadem ecclesia, vt prius impetrans præferatur, & solus recipiatur.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Capituli significationes variæ, & quæ, & coniungitur uerbo singulari, vel plurali, nu. 6. & quando nu. 7.*
4 *Conuentus appellatione quid significetur.*
5 *Nomen peculiare sanctorum ecclesiæ non ponitur, si sit cathedralis.*
6 *Populi, & vniuersitatis vocabulum quandoque singulari, quandoque plurali iunguntur, ver. de populo.*
Collectiuorum nominum constructio, ibid. & nu. 7.
8 *Singularia duo quandoque copulantur pluraliter, interdum singulariter.*
9 *Callimachus proprium nomen, & antiquum.*
10 *Beneficium impetrare nisi clericus quis non potest.*
Prouidere de ecclesia aliud est, quàm in ecclesia, ibid.
11 *Monitoriæ literæ quandoque precatoriæ dicuntur, ac de eis, & præparatorijs literis, remissiuè, ibid.*
12 *Collega dicitur, qui paris est potestatis.*
13 *In capitulum sententia excommunicationis an ferri possit.*
14 *Excommunicati recipiunt aliquem in canonicum, sed receptio illa consistit in facto, & nu. 20.*
Receptio in canonicum duplex, ibid. & nu. 38.
15 *Prius est vox ambigua, aliqñ aduerbium, aliquando nomen est.*
16 *Monitorias literas habens, quando præferatur executorias prius habenti.*
17 *Receptus primò, qui secundò impetrauerat, quando in præbendæ collatione præferatur, & nu. 26. vide nu. 34. 35.*
Re, præpositio reiterationem actus indicat, ibid.
18 *Excõcationis sententiæ relaxationis forma quæ, remiss. & seruanda, nu. 20.*
19 *Ecclesia grauatur, si idem in ea impetretur beneficiũ, & nu. 20.*
20 *Literæ ternæ quandoque impetranti beneficium dantur.*
Suspensus suspenditur, ibid.
Prior in tempore, potior est in iure, ibid.
21 *Conditio melior occupatis per cõtestationẽ.*
23 *Additio, siue supplementum glossarum, & nu. seq.*
Mense capituli, uel portiones singulorum canonicorum grauari non debent impetratione duplici, nu. 23.
24 *Beneficij identitas non est ponderanda, sed ecclesiæ in impetrationibus.*
25 *Decretalis hæc & similium, decretalis, cæterum, & similium intellectus.*
26 *Præuentioni an sit locus in præbendis. & num. 17.*
27 *Literæ gratiosæ an valeant post annum, si intra eum impetrans non prosequatur, vel prosecutione cepta desistat ab ea.*
28 *Ex impugnatione an defensio competat.*
Exceptio receptionis vnius contra alterum idem beneficium petentem qualis sit, & quomodo & quando competat.
29 *Beneficialis materia quæstiones multas habet & inuolutas, ita vt periti & exercitati in causis sæpe fallantur.*
30 *Per literas beneficiales, & ipsarum præsentationem quando potestas auferatur ordinario, & nu. 31.*
31 *Expectans secundus dignitatem cum præbenda an præferatur primo expectanti præbendam tantùm.*
In beneficiorum prouisione variè scribitur, ibid.
Executorum ad beneficia officium, & potestas ibid. & nu. 32. 33. 42. 43. 44. 46. 48. 49. 50. 52. quid eo mortuo. 52.
36 *Receptus per literas facultatis, vel auctoritate legationis cuius auctoritate dicatur receptus, & nu. 37.*
37 *Electus cuius auctoritate intelligatur, qui eligitur à capitulo non obstante interdicto ex concessione papæ.*
38 *Canonicatus & collatio spectat ad eum, ad quem præbendæ collatio.*
39 *Creditur literis abbatis asserentis quem recipi fecisse, & ratio, quia scribit in facto sibi commisso, licet in actu iudiciali uni non credatur.*
40 *Ecclesiarum ciuitatis appellatio an includat cathedralẽ, remiss.*
41 *Recipi quis an debeat in canonicũ in ecclesia, in qua non est numerus, si scribatur prouideri de præbenda, si vacat &c.*
42 *Collatio beneficij, vel electio facta secundo modo cassata prima an & quando valeat, & nu. 43.*
45 *Delegatus, & ordinarius in omnibus factis alijs quam sententijs, si id, quod fecit, non ualet, iterũ potest facere, & nu. 44.*
47 *Beneficia alterius an includantur, si mandatur episcopo, quòd prouideat in aliqua ecclesiarum suarum, & quando etiam alterius includuntur quid, iuris, remiss.*
Collatio præsentatio, & institutio quomodo in literis beneficialibus sunt diuersa, remiss. ibid.
51 *Oblatio probationis non sufficit in extraiudicialibus.*
Cap. dilecto, de appell. intel. ibid.
53 *Prouisio an sit nulla propter defectum illius, cui fit collatio.*
54 *Collatio uel inuestitura beneficij vel personatus facta criminoso, vel irregulari, aut in sacris non constituto an valeat.*
55 *De præsentando quem nominatim si patroni, uel parochiani conuenerunt, sed antequã præsentent, executor papæ confert illam ecclesiam, quid iuris.*
56 *De acceptandi beneficia potestate, & ui, & nu. 57. 58. 59. 60.*
60 *Ante receptionem illius, pro quo scribitur, quando possit ordinarius conferre.*
De clausulę, decernentes, & clausulę, non obstante quòd alius beneficiatus existat, virtute, ibid.
61 *De beneficio obtinendo, uel obtento quando dicatur agi.*

CAP. XXX.

a 1 **Capitulum.** a Casus † Si plures impetrant in eadẽ ecclesia, stamus datæ, vt prius impetrans præferatur, & solus recipiatur. Et in prima parte † facti narratio perplexitatem quærentis ꝓtinẽs. In secunda diffinitionis commissio illam tollens. prima facit tria: narrat monitorias, & præceptorias impetratas à primo. secundò ibi. B. clericus, executorias secundi cum suo processu post appellationẽ facto. tertiò ibi, ac dictus, executorias primi,

primi, & executorũ processus. 2. principalis ibi, quo circa, tria mandat. s. primum recipi: sñias relaxari; tertiò silentium imponi. fa ibi, præfatas. tertia ibi, alteri. & hoc teneas. nec placet diuisio Ho. qui diuidebat in tres partes, dicens, in prima duplex cõmissio, uera, & surreptitia: hoc est falsum. in secũda appellatio, & post appellationẽ suspensio, & secundo rũ iudicum iusta coercio. hoc est defectiuum secũ dæ commissionis. in tertia ꝓcessuum diffinitio: hoc est falsum, ga non diffinit, sed diffiniendum cõmittit [*Capitulum*] de variis † significationibus capi di tur versus, Distinguit, minuit, locat, & collectio fert & facit qđ dixi de regu. Io. in tertia oppo. fm primũ modũ distinguẽtem dicimus capitula huius lib. & aliorum. j. de sen. excõ. ꝙ in dubiis, &c. seq. Item ca. articulos, de testi. fraternitatis, & ca. cãm 2. vel clausulas, de verb. sig. cũ olim, in prin. iuxta fm modum est diminutiuũ capitis: iuxta tertiũ sumit pro loco, vt habetur de ele. in causis, vltra medium ibi, fores c. & j. ti. j. cum dilectus. quarto mõ sumitur hic, & in
4 multis iuribus, & alio noe † dr conuentus. s. eo. tit. edoceri. & licet quidã dicant conuentũ religiosorũ capm secularium clericorũ, sepe tũ inuenimus ꝓriũ super quo vide, quod dixi de præb. nisi essent [*Sanctæ Crucis*] per hoc patet, ꝙ non erat ista ecclesia cathedralis, quod dic ut no. de ꝓb. quis. j. in gl. antepe.
6 [*Monstrauit*] obijcitur, ꝙ † debuit vti plurali, & dicere monstrauerunt, vnde & j. vtitur pluries plurali ibi, corũ, eos, eosdẽ. probatur hoc de elec. in causis, bis in prin. & octies in ver. nuncii, & eo. titu. bonæ 2. ibi, citare fecerunt, & de renun. c. fin. ibi, dilecti filii conuentus, &c. intimauerunt, elegerunt, de except. significauerunt, de præb. dilectus. 2. in princ. de iure patro. c. fi. de verbo. sign. ex par. j. in prin. videtur ergo falsa latinitas, & sic rescriptũ vitiosum. s. eod. ad audientiã, sed ꝙ etiã potuerit vti singulari, patet in præal. decreta. in causis, de electio. ver. quia uerò, de app. significauit, in prin. de ꝓb. dilectus. j. de cõcess. ꝓben. nulla, ad fi. ne sede vac. c. 2. eo. ti. c. uno, li. 6. j. & 2. rñsio, eo. lib. de maio. & obe. c. vno, de instit. c. 1. qua druplicatũ de concess. ꝓb. si c. De populo etiam hẽs singulare, de elec. querelam, de vniuersitate de procur. ga in causis, de cẽtu, in cle. de elec. ne Romani. Patet ex his solutio, ꝙ ꝓp singulare bona est singularis locutio, & respectu pluralitatis incluse bona est etiam pluralis. facit etiam ff. de uerb. sig. l. in usu.
7 in prima † tñ, & secũda persona cõius b utimur plu
b rali. de secunda patet. j. ti. j. cũ consuetudinis, de elec. cum inter vniuersas, eo. ti. ecclesia. j. & 2. de re iudi. inter monasteriũ, ad fi. de cleri. non resid. qualiter,
8 & c. cũ dilectus. Quomodo † aũt duo singularia pluraliter copulantur, habetur. ff. de acqui. hære. pater. §. i. ff. de leg. j. cũ filio, ad fi. & ibi concordant. patet idẽ de tempo. ord. cum nullus. §. pe. libr. 6. & de offi. uica. c. fi. eo. libr. Quandoq; singulariter, ut patet in
9 cle. eo. ti. c. 2. [*Callimacho*] proprium † nomen, & corripit penultimã, quod licet nunc sit inusitatum, tñ antiquũ. ff. de leg. 3. Paulo Callimacho. cum sim. Et Ouidius de remediõ amoris, libr. 1. Callimachi numeris non est dicendus Achilles. Ho. glossat hic litteram, rñdet, & sic erat in antiqua, [*clerico*]: aliàs nõ
10 † fuisset habilis ad impetrandũ, de hoc. j. de instit. ca. 2. & s. eo. cum adeò [*In eorum*] qũo aliud est prouidere in ecclesia, aliud de ecclesia, not. in cle. de præben. c. 1. [*Ad eos*] hoc verbũ ponderabat Host. vt di
11 cetur. j. [*Monitorias*] quandoq; † dñr præcatorię. j. de præb. dilectus. 3. [*& demum*] quia monitoriis nõ parebatur. [*Præceptorias*] de utrisq; uide. j. e. ex insinuatione. §. eo. constitutus [*Impetrante*] & reportãte fm Host. [*Contra eos.*] ergo non ad eos fm Hosti. [*Consimili.*] non fuit hæc forma lrarum, sed mens formæ;
12 & expone. s. præbendali beneficio [*Collegas*] dr collega, qui paris est ptãtis. ff. de uerb. sign. l. collegarum. [*Prædictis literis*] impetratis à Callimacho [*Executorias*] ꝙ nullis monitorijs ꝑcedentibus [*qui*] s. Tornacẽ. & ipsius collegæ [*Ad nos interpositam*] pro eo, ꝙ ipsi executores ñõ admittebant exceptionẽ primi mandati propositam per canonicos ꝑ ipsas executorias [*Protulerunt*] an bene, vel malè, de hoc in gl. facti, ut s. in prin. c. [*Adalios*] scholasticum sancti Quintini, & collegas, ut patet in antiqua [*Obtinuit*] secundò quò ad executionem, sed in impetratione, & reportatione mandati fuit primus [*Qui*] secundi executores dati primo impetrãti, quos puto fuisse datos ad prouidendum, & puidisse per id, quod statim di cã [*Tulerunt*] & benè, quia non poterant appellare: quia iste C. hẽbat. Itẽ nec de facto appellauerunt, &
13 de his sñjs loquitur finis [*In eodem*] de † capitulo, & sic non in capitulũ, & sic cessat ꝑriũ de decre. Romana. §. vlti. de sen. excõ. lib. 6. vel hoc in simplicita te iuris antiqui, de excep. significauerunt. vel lata te net, ut in ꝓrio nota. prima placet [*Quocirca*] fa pars
14 [*Recepto*] ergo † excõicati recipiũt aliquẽ in canonicum, de hoc de præb. ꝓ illorum, in gl. pe. & tene, qđ ibi dixi. s. ꝙ receptionẽ faciunt, quæ cõsistit in facto, non illã, q̃ tribuit titulum, & dr collatio, & iõ di xi. s. executores istos fuisse prouisores, & prouidisse [*Ad eos*] C. portauit [*ad eos*] B. verò ꝑ eos, ut s. patet. per qđ probat Host. ꝙ hic loquitur de ipso c. [*Prius*]
15 uarietas opinionũ fundatur super hoc † uerbo. s. an
c sit nomen, an aduerbiũ. sic dictio prius cin uerbis testatoris ẽt facit dubiũ. ff. ad Treb. qdam. j. rñ. ibi, uel si prius quid ei acciderit &c. [*Mandatum Apostolicum*] etiam in monitoriis insertũ fm Cõpo. ꝙ dicit sic obtentũ fuisse in ecclesia Lemonicen. in qua prelatus
16 † fuit prius hñs monitorias fo, qui prius habuerat executorias, q̃ primus. nã executoria non faciẽs mẽtionẽ de alterius monitoria, q̃ ꝑcessit, fuit surreptitia: & dato, ꝙ in executoria esset clausula, non obstante, non tñ intelligitur papa scribere capitulo su per prima, per quã iã monuerat capm ꝓ alio. Sed ꝑ. s. eo. ꝓstitutus, ubi monitoria nõ ꝓstat impedimẽtũ. Sol. ut ibi no. & si primò fuisset receptus hñs exe cutorias, & sc̃dò hñs prius monitorias in prẽbenda tunc uel post uacante, ꝑfertur primus, & fingit pri-
17 mò receptus. Sed † si ꝓbenda añ receptionẽ ipsius primi iã eẽt collata secundo prius recepto, ualeret collatio fm Cõpo. ꝙ dic, ut j. eo. ti. tibi qui, lib. 6. [*Reportauit*] quasi primo & fò portauit, qđ fecit ca. qui prius monitorias, & demũ ꝙceptorias portauit fm
18 Host. [*Formam † ecclesię*] de sen. excõ. à nobis, &c. sup eo. & c. seq. [*Alteri*] s. B. secundo impetranti [*In eadem*] In hoc ergo solo ꝙsideratur indẽnitas, s. ne † eadẽ ecclesia grauet, nec idem beneficiũ impetret fm
19 Host. [*Imponentes*] quò ad istas lras, q̃ ꝙcurrũt cum alijs: secus, si uellet alias impetrare. Abb. Ex decr. no.
20 de stilo † curiæ qũq; dari impetrãti tres literas: qñq; à principio dari executorias, de hoc. j. eo. ex insinuatione. Sc̃dò no. suspẽsum suspẽdi, de hoc in gl. Tertiò no. ꝙ excõicati recipiũt canõicũ, & de hoc. s. dixi. Quartò, ꝙ qui prior est in tpe, potior est in iure, de reg. iur. qui prior, li. 6. Quintò, ꝙ forma ecclesię est in absolone seruanda. qd si nõ seruet. not. de sen. excõ. cũ desideres, in gl. fi. Sextò, ꝙ papa non intendit eccl̃iam de duobus grauare, de hoc. j. eo. mãdatũ. ¶Sc̃da † gl. rñdet ꝑ obiectionẽ, & solonẽ. ¶Tertia gl. obijcit, & remittit. ¶Quar. gl. arguit, & remittit. ¶Quin. gl. alleg. 5. cõcor. obijcit, & soluit ꝓria, & soluit, & oppon. ponit solonẽ ꝓriũ. ¶Vlt. gl. obijcit,
22 & tripliciter sol. ¶In † 2. gl. [*ibi, §. hęc actio*] ibi dr, ꝙ la ta culpa cõparat dolo. ¶In j. gl. [*ibi, pluribus*] videt c. nõi iustè, sup 3. gl. [*& ibi, si Tit.*] & Sei⁹ sepatim sic sti

pulati sunt fundū,si non dederis illi, mihi dare spō
des, melior erit cōdō occupantis ꝑ contestōnē. ¶ In
23 † gl.i. [*ibi,prębendati*] dixit Vin. ꝙ idem credit, si pe-
tit sibi prouideri de būficio in eccl'ia,per qđ mensa
capl'i grauat,uel portiones singulorū,de constit.cū
M. [*& in fi.*] idē no.ff.depositi,qđ Nerua,& ꝯ. de de-
posito.c. 2.de ma.& obe.solitæ,ad hoc.s.de elec.trāl'
missa,& c.innotuit.§.1. [*ibi,pari*] imò eadē &c. Et si
dicas,quare igit,si super diuersis impetrarunt, non
24 admittitur vterq; sol. nō est † ponderāda identitas
būficii,sed idētitas eccl'iæ,vt sic vna ecclesia de duo
bus būficiandis non grauet.hic tū,put dicit viti. gl.
in vtrisq; lr̄is erat cl'a,si pro alio &c.Quedā alia hic
no.ꝑ Inn.Host.& Cōp.dicā.ꝯ.eo.mandatū. ¶ In glo.
2, [*ibi,non valebant*] hoc tenuit hic Ia. sed Gof. eū re-
25 prehendit,dicens gl.ꝺicere textui, & dicit † decre.
istā,& sic̄es loqui,qñ diuersæ lr̄æ impetrant non su-
per eodem,sed sup diuersis sic̄ibus.decr. verò cæte-
rū,& similes loquuntur,qñ circa idē diuersæ lr̄ę im
petrant.Inn.dixit has literas posse ꝑ exceptionē eli-
di.Host.defendit Ia.dicens ipsius dictū. expresse ap-
probari ꝑ decreta.ex parte,quā allegat glo. vnde cū
primus impetrauerit, & ꝓus in eadē eccl'esia impe-
trauerit,cū cl'a,si pro alio,vt in vlti.gl. ergo lr̄æ non
arctabant capitulū ad id,qđ ꝑcipit,sniam relaxari,
rñdet vlt.gl.dicatur ergo literas non valere ꝑp iden
titatē eccl'esiæ,vt dixi.s.i.gl. Ista verò diuersitas tun
datur sup varietate opinionū,de quibus no.& dicā.
ꝯ.eo.mandatū,in gl. 2.¶ In gl.ar.ꝙ ibi, [*suspendi*] si dī-
cas primā inīam non ligasse ꝑp appellationem, vel
surreptionē,non sumit hoc argumentū [*& ibi, En-*
26 *geldrudam*] vbi de hoc. ¶ In † gl.& ita [*ibi, prævenit*] si
intelligas in impetrando, planū est:si in pūtando,
falsum est, nisi qñ gratiæ sunt æquales, & nescitur
quis sit primus.ꝯ.eo.ca.pe libr.6. [*& ibi,primo sñta*] ꝙ
ēt in prębendis locus sit tali ꝓuentioni, vide qđ dī-
cā post Inno.de spon.duo.super rubrica[*& ibi,Debet*
dari] vide qđ no.de ꝓcur.si duo,lib.6.in gl.quia tūc,
& qđ ibi dixi post Io.Mo. [*& ibi.s.eo.c.1.*] Imò dic vt
ꝯ.c.ibi qui,& de ꝑb.eū cui,lib.6. [*& ibi, Alij dicunt.*]
Vin.hic,& G.Na.& Compo. [*ibi,& forte*] s.eod.ple-
runq; [*& ibi,Non prosequatur*] ꝯ.annum † vt vr̄ ar.ꝯ.de
27 fri.c.i.& expressius.s.eo.ti.plerunq;.sed illud in con
tentiosis.nā in gratiosis nō inuenio hoc expressum.
& est ar.ꝙ post annū debeat audiri.ff. de cōsti.prin.
l.fi.de ver.sig.olim.dici posset,ꝙ si secundo de bene
ficio vacante post annū ꝓuisum fuerit, obstabit pri
mo exceptio annalis.Si aūt reclamet re integra au-
diatur,Host.q remittit ēt ad ea,q̄ notauit de elec.c.
d i.li.6.facit pro hoc dicto de ꝑb.si tibi absenti, [a] eod.
lib.Ego credo hoc arbitrariū,vt no.de ꝑb.si clericus
lib.6.in gl.5.à quo dicto non recedo ꝓp cle,de ꝓces.
ꝑb.c.vno,in fi.& rōnē vide ibi no.in gl.pen. Quærit
ēt Ho.qd si primus reclamet re integra,sed vltra nō
ꝓsequitur.dicit ipse,ꝙ forsan executores secūdi po
terunt assignare terminū primo.ꝯ.quē agat cū effe-
ctu,ar.de offi.ord. significauit,cū suis ꝓcor.remittit
ēt ꝯ.eo.lr̄is. ¶ In gl.pen. [*in fi.*] & ſm hanc gl.q̄ fuit ad
ditio,nō esset quasi necessaria sequens gl. ¶ In gl.vl
ti. [*ibi,vel dicas*] ſm Iac. & Phi. [*ibi,Debent providere*]
28 Sed qūo defenditur capitulū † ex ꝓsona primi, quē
e impugnat,ꝯ id.ꝯ.de cēsi.cū olim [e], de reg.iur.ex eo
lib.6.Sol.non datur hæc capitulo exceptio ex ꝓsona
primi,quē impugnat,sed ex maleficio secundi, qui
ueritatē tacuit:vel hæc exceptio est odiosa, & iō ex
alieno facto competit ſm Inno.vel ſm Compo. ꝓp
dubium litis euētum iuuatur capitulū ex primo ꝯ
ſm,ne si ꝯ primum succumbat, grauetur per rece-
ptionem secundi,ar.op.ff.de excu. tut.l.4.i. rñso.fa-
cit cle,vt lite pen,si duobus,ver.si verò alter. Expedi
to,qđ apostillandum est circa text.& gl.est sciendū,

ꝙ Cōpost.posuit hic quandā maximā gl. dicens, qa
mā beneficialis qōnes multas hēt & inuolutas, ita
29 ꝙ periti † & exercitati in causis sępe fallantur,ideo
de ipsis aliqua vtiliter in diuersis locis per Inn.nota
ta,& aliqua per curiā terminata inserere volui. Et
primò quærit de literis būficialibus,& ipsarū pūta-
30 tione,qñ per illas † auferatur ptās ordinario, & di-
stinguit,pro vt habetur hodie.ꝯ. de concess.pręben.
si soli,lib.6.s.aut scribit soli ordinario: aut ordina-
rio,& executori ad cōpellendū: aut soli executori,
vt cōpellat,& his casibus non adimitur potestas, ni
si in tribus casibus,qui habentur in prædi.decret. si
soli.Interserit demū materiam expeditā.ꝯ.eo.tibi q,
& de qua dixi in tex. super versi. mandatū. Et casum
31 etiam expeditū † de pręben.quia sępe,libr.6. An.s.
secundus expectans dignitatē cum prębenda præfe
ratur primo expectanti prębendā tm̄, & prosequē-
do distinctionē tractat, qūo interdum datur execu-
tor,vt ꝓuideat:aliquando mandat collatori, & scri
bitur executori,ꝙ illo negligente ꝓuidear.Quærēs
32 † demum, an post negligentiā capituli eo casu ne-
cesse habeat executor tpe collationis vocare capitu
lum,quæ sunt expedita,de concess.pręb.si capitulo,
lib.6.& plura ibi notata.s.quæ sit rō diuersitatis in-
ter has formas.& quid si capitulum, cui scribitur,
noluit conuenire,vt eis fiat præsentatio lr̄arum. Et
quid si ad duos spectat collatio, & alteri soli fit pū-
tatio,hic prosequitur,quæ ibi videas.Quærit demū
33 qđ si executori † meo mandatū est,ꝙ conferat mihi
prębendam,si vacat,vel cū primò vacabit,tpe pūta
tionis litterarū vacant ibi tres prębēdæ:ordinarius
postea confert oēs,quæritur,an aliquam ex illis, &
quam petere possum.vide.ꝯ.de præb.si pluribus, li.
6. ener,& dicit sic papam determinasse,ꝙ euincere
possum à quolibet possessore illam solā,quā vltimā
cōtulit ordinarius:& est rō,qa cum ordinarius fue
rit affectus ad vnam dimittenda m collationi execu
toris,in optione sua fuit dimittere vnā, quā uellet,
ar.ff.de iure dotium,plerūq;, facta enim canonicè
collatione duarum per ordinarium, tertia remāsit
conferenda solùm per executorem meū,sicut si tē-
pore pūtationis litterarum illa sola vacasset, ar.d.l.
34 Tractabat † demum,quid iuris de duobus receptis
primo per generales:ſo per speciales in certa eccle
sia,papa demū scribit ꝓ tertio, mandans illū ꝓferri
receptis per gñales,vacat prębēda, cui debeatur, &
dicit,ꝙ primo:cuius ꝯrium hodie terminatū est de
35 cōcess.præben.auctoritate,lib.6.Item † prosequitur
an secundus receptus auctoritate Papæ præferatur
primo recepto auctoritate inferiorū. Itē quid de re
cepto auctoritate inferiorum. Item qđ de recepto
auctoritate legati habentis sup hoc spālem ptātem
à Papa,quæ sunt ēt expedita de prębē. hi qui,lib.6.
36 Ponit ēt de recepto † per literas facultatis,cuius au
ctoritate dicat esse receptus, qđ est expeditū.ꝯ.eo.ti.
cū aliquibus,libr.6. Itē de recepto auctoritate lega-
tionis,q̄ postea confirmationem papalem impetra
uit,qđ est expeditum de præben.apostolicæ, libr.6.
37 Quærit † aūt de hac forma,qua scribitur abbati,ad
quē spectat in certa eccl'esia collatio prębendarū,
auctoritate pūtiū tibi cōcedimus, ut A.in tali eccle
sia,ubi ad te spectat collatio prębendarū,recipi fa-
cias,sibi de ꝑbēda,cū facultas obtulerit,prouisurus
nō obstante certo canonicorū numero,&c.ꝺictores
&c.q̄rit an talis sit apostolica, uel ordinaria au-
ctoritate receptus. Et dicit, ꝙ visum est peritis istū
receptū auctoritate ordinaria,sicut si,capl'o interdi
cto,papa ꝓcederet,ꝙ eligeret nō ob.interdicto, cle-
ricus nō ꝑ papā,sed ꝑ capl'm diceret electus, nō ob,
ꝙ post colonē ab.capl'm ꝓsueuit recipere:qa hmōi
38 receptio † facti est,nō iuris.cū.n.ad abb, spectet col-

latio

latio ꝑbendæ,ergo & canonicatus,vt not.s. de con-
sti.cū M ergo cum ad ipsum ipsius prębendæ,& ca
nonicatus collatio ptineat, sic receptus per capl'm
de mandato ipsius, auctoritate ordinaria receptus
esse vr̄,per prælleg.decre.cū aliquibus.Sed q̄rit,an
39 credat † eo casu Abbati per suas patentes lr̄as asse-
renti,ꝙ prædictū recipi fecit? & dicit obtētum,ꝙ sic
quia scribit in facto ubi cōmisso.s.ꝙ eū fecit recipi,
ar.ff.de reb.eorū,q̄ sub tut.vel cu.sunt.l,magis,licet
vni non crederetur in actu iudiciali.ꝯ.de ꝑb. qñ ꝯ.
40 Ponit † post hoc casum expeditū.ꝯ.de ꝑbē. q̄uis,lib.
6.an appellatio ecclesiarum ciuitatis, & diœce. in-
cludat cathedralem,& qđ de ecclesijs ꝓuinciæ.De-
41 mū quærit † de forma,quā papa mandat aliquē re-
cipi in canonicū,& fratrē,& prouideri sibi de ꝑben
da,si vacat,vel quæ primò vacabit,an recipi debeat
in eccl'esia,in qua non est numerus,& tenet ꝙ non,
cū conditio vacationis in illa eccl'esia esse non pos-
sit.dicit tū, ꝙ si non adijceret in literis illa cl'a de ꝑ-
benda,si vacat &c.licet poneret ibi,nō obstante cer
to canonicorū numero,ꝓuideret ēt in eccl'esia, vbi
non est numerus: qa illa cl'a nil tollit, sed addit. de
hoc vide plenius de cōcess.ꝑb.c.fi.lib.6 in gl.nunqd.
42 Quærit † deinde de ptāte executoris dati ad ꝓuidē-
dū,an possit conferre,vel inuestire post collationē,
vel electionē alterius executoris,vel capl'i nō cassa-
tā.So si impetranti q̄sitū est ius in beneficio ꝑ pūta
tionē,vel inhibitionē ltūmā, valebit collatio execu-
toris,nō obstante ꝙ alter executor, vel capl'm ꝓue-
nit,nec est necesse illud cassari:quia ptās executoris
de beneficio sibi debito ꝙferendo non dēt impedi
ri ꝑ collationē,vel electionē eius, ad quē de iure nō
pertinet,nec forsan per possessionē datā, de re iudi.
43 cū Bertold.de sup.neg ꝑla.c.ꝑe Et hoc † verum,nisi
collatio,vel cōfirmatio ꝑcedens facta fuisset cā co-
gnita,& vocato impetrante.tunc.n. non valeret ſa,
nisi prima cassata: qa sic ꝙfirmatus pro prelato dēt
hēri,nisi prius amoueat,de ele.nihil est.& sic ſa col
latio fit de būficio non vacante,de ꝙces.ꝑbē.c.j.Ad
ꝑdicta facit, qa diuersō iure spectat collatio ad pri-
mū,& ſm executorē:quo casu non vr̄ prima impe-
dire ſam,vt no.de elec.ꝙsiderauimus,& ca. auditis.
Sed ꝯ de elec.bonæ me.cremo.& c.cōsiderauimus,
de ꝙces.ꝑb.post electionē. vbi ad duos diuersō iure
spectabat ꝓuisio, & tū prima nō cassata ꝑstabat im
pedimentū secundæ.Solu.ad prima duo capl'a dic,
ꝙ ibi secūdus nō eligit ex iure,vel ptāte, quā añ ꝓri-
mā electionē haberet,& iō ꝓrima impedit ſam. Vel
dic,ꝙ in ꝯriis eodem iure.s. iure capl'i spectabat ele
ctio ad primos,& secundos.hic aūt in duob. execu-
toribus,vel executore,& capl'o secus : qa ex iure di-
uersō.ad capitulū,post electionē,rñdet,ꝙ rō ibi po-
sita.s.ꝙ secunda electio facta fuit prima nō cassata
nō fuit cā cassationis,sed illa:qa prima fcā fuerat le
gitimè ꝑ eū,q̄ hoc poterat,nec aliqđ fuit ꝓbatū, li-
cet fuerit allegatū,ꝓp qđ vitiari deberet,qđ si fuisset
nō impedisset ſam,ex quo diuersō iure ꝙferebāt. Vl
dic,ꝙ tpe primæ collationis scđs conferens ptātē ꝙ-
ferendi,vel eligendi non habebat:sed ex his, q̄ post
primā collationē ꝙtigerant.s. qa non fuerat debito
mō capl'o pūtatus,vindicabat sibi capl'm ptātē: se-
cus ergo,qñ tpe primæ collationis scđo ꝙferens ptā
44 tē haberet.Itē quærit,qđ si † collatio ꝑ executorem
facta non valuit,vt qa būficiū collatū erat alij debi-
tū,vel alia de cā,nunqđ sine nouo mandato poterit
iterū ꝙferre: vr̄ ꝙ non:qa delegatus,qui tulit vnam
f sniam,iterū aliam ferre nō pōt f.ꝯ.de off.dele.in lr̄is
vbi de hoc dicam,licet secus in ordinario.C.qūo &
quando iudex,si vt proponis.C.de accu.l.4.dicit āt,
ꝙ potest:& iura prælle.loquuntur in sententiis.In
45 oībus † autem factis aliis à sententijs, si id, qđ fecit

ordinarius,vel delegatus non valet,uel non est būficiū factū,vel non habuit effectū,iterum pōt ꝑ eun
dem fieri.de ordinario patet.ꝯ.de elect. cū terra. de
delegato,de off.dele.significasti, & facit ff.de arbi.l.
g qualē [g],§.fi.ex quibus arguitur ad id,qđ dicā in ꝑal.
46 decre.ex lr̄is.de executore † non dato in prouincia,
diœce.vel eccl'esia,an det canonicatū nullo canoni-
catu vacante,remittit.s.c.eā te. Itē an executor ꝙse
rendo ꝑbendā videat cōferre canonicatū,& quę sit
dr̄ia inter hæc duo,& an possit ꝙferri ꝑbenda in liti
gio posita:& an receptus nō hns prębendā, vocē ha
beat in capl'o,remittit ad no.de ꝓsti.cum.M.De for
47 ma † verò,qua mandat epō, ꝙ prouideat in aliqua
eccl'esiarū suarū,an includat būficia, q̄ spectant ad
collationē alterius, vide ꝯ.de præb. pro illorū, super
j.gl.Itē de forma,prouideas de būficio ad tuā,vel al
terius:ꝓsequitur hic,quod dic,vt ꝯ.de præb manda
to,lib.6.Itē qūo ī litteris beneficialibus collatio,pū
tatio,& institutio sunt diuersa, qđ est expeditū, de
præben.cum in eccl'esijs.§. cū aūt,lib.6.Itē de execu
48 tore † dato in ꝓuincia, vel in diœcesi expeditū est ꝑ
decr.executor,de concess.ꝑbē.lib.6.ꝙ referuare pōt
primū beneficiū, dic ut ibi. Si verò datur executor
ad ꝓuidendum de beneficijs vsq; ad certā summā,
tunc de pluribus vsq; ad illā summā poterit ꝓuide
re:secus,si in singulari diceret de būficio,cū talia re
scripta sint odiosa,& restringenda.credit etiam Cō
post.ꝙ possit executor ꝓuidere de beneficio, qđ va-
care sciuit, vltra sex menses:qa decre. secunda,de ꝙ-
cess.præb,punit ordinariū: sed iste fungitur vice Pa-
pæ.Et est expeditū cū distinctione.ꝑ clem. de præb.
49 si beneficio.Sed quærit,an † executor datus ad pro-
uidēdum ꝓuidere possit collatore nō monito, nec
citato.rūdet ꝙ sic,cū sit merus:inde est,ꝙ nec recu-
sari pōt.ꝯ.de appel.nouit.Sed nunqđ † exceptiones
aū ꝓuisionem oppositas ꝯ rescriptū, vel plonā ad-
50 mittet talis executor.dicit Cōp.Inn.hoc seruari mā
dasse,ꝙ si vult,assumere possit partes cognitoris, &
exceptiones admittere,quasi videat sibi mandatū,
ꝙ si audiat aliqua,quæ ipsum moueant,cognoscat
si velit de his,uel negociū remittat ad superiorem.
s.eo.si aliqñ,de re iud.de cętero.de falsa, sup eo.po-
terit ēt assumere partes meri executoris adimplen-
h do mandatū,repellendo exceptiones [h], & a cogni-
tione cāæ abstinēdo.Sed si repulsis ltūmis exceptio-
nibus appellarē.& nihilominus prouideat execu-
tor,rūdet,ꝙ ꝓbata veritate exceptionū cassabit col
latio:aliàs non cassabitur, etiā si appellās se obtule
rit ꝓbaturū,cū oblatio sit extraiudicialis,ex quo co
gnitionē non assumit executor,& in extraiudiciali-
51 bus † non sufficit oblatio.de ele.cū inter canonicos
vbi dicā,& ꝯ.de app.interposita.Non obst. † de app.
dilecto : qa ibi per confessionē partis constabat de
veritate exceptionis : vel ibi de executore cōpulso-
re,qui sine cāæ cognitione nō cōpellit : hic de ꝓui-
52 sore.Demū quærit,an † executor ad prouidēdum,
ꝓuidere possit de būficio,qđ alius possidet de facto
de quo vide qđ scribā.ꝯ.de concess.ꝑb.cū nostris,sup
gl.2.Sed pone,ꝙ executor post insinuationē,inhibi
tionē,reseruationē, vel pūrationē lr̄arū factas ꝑ cer
ta ꝓsona decedit,nunqđ redit ptās ad ordinariū? rñ
det ꝙ non,sed ad papā,per decre.vt nostrū, de app.
53 & quid si prouisio † sit nulla ꝓp defectū illius,cui fit
collatio vide quod dixi satis de excess.pla. inter dile-
ctos,super gl.unde non valuit.Et vnū, quod hic po-
suit,dicam de temp.ord.nullus,lib.6.Postea quærit
54 Compo.an sit † nulla collatio beneficii facta crimi
noso,uel irregulari,puta adultero.respondet ꝙ nō:
sed reuocari potest,de excess.præla.inter dilectos, &
remittit.ꝯ.de elec.considerauimus. quod vide in de.
cre.auditis,super vltim.gl.uersi.sed quid si eligitur.

Itē quid de collatione, vel inuestitura facta nō ꝓstituto in sacris de beneficio, curato, quærit, an sit nulla. qđ dic vt j. de præb. si pro pauperibus, lib. 6. De ꝓsonatu verò sine cura, an possit cōferri non constituto in sacris, remittit ad no. de ele. dudū. j. & no. de
55 ætate, & qualita. c. vno, lib. 6. Quærit † postmodum quid si ꝓuenerunt patroni. vel parochiani, ad quos spectat pūtatio, & conuenerunt in B. præsentandū, vt fieri solet, eligendo illū in pūtandū, Sed anteq̄ ꝓsentet, executor papæ datus ad prouidendū in diœcesi, ꝓsert illā ecclesiā, & postea illi pūtant. Quæro, cui debetur? vī, ꝙ præsentato, si ꝓsentire vult, de ele. cum inter canonicos. & si papa hoc sciuisset, non p̄ sumitur, ꝙ mandasset, & eadē rō &c. s. eod. sup lris. Sed q̄, per talē electionem non habuit ius electus, sed solū per pūtationē. & facit qđ dicā de iure pat. c. fi. Vnde cū ante pūtationē possint variare ēt cleri
59 ci, fortius & Papa poterit, ne ꝓ facto illorū sit Papæ lex talis indicta, quā illi seruare non tenent, dicit dō mū, ꝙ aliqui non fatent permissam variationē p̄onis clericis post talē noīationē, seu electionem: melius tū est dicere, per talē noīationē ius non acquiri ne detur patronis occasio vindicandi plus iuris in ecclesijs, q̄ ipsi habeant, maximè cū sępe abutantur de iure patro. qm̄. Fatetur tū, ꝙ si post pūtationem executor contulisset, collatio non valeret, per ca. cū inter canonicos, & 16. q. 7. decernimus. Qō ista non videtur procedere, si intelligatur de laicis pūtationē habentibus per ea, quæ scripsi post Host. de offi.
60 lega. dilectus, sup 3. gl. sed in clericis bñ procedit. Itē & in laicis, vbi appareret voluntas papæ de talibus
56 ecclesijs includendis in grā. Tractat † demū de ptāte acceptandi, qđ est expeditū, de concess. præbē. ne captandæ, lib. 6. & vltra illam dicit, ꝙ sicut hūs bñficiū acceptandi in prouincia, vel diœcesi nō pōt accptare certū, ita nō pōt noīare certa beneficia, puta, 10. acceptando primū, qđ vacabit ex illis: putat tñ talem acceptare posse primum, quod vacabit in certa diœcesi, vel ecclesia plures p̄bendas habente illius ꝓuincię, in qua habet talem grām: qa facilius dedisset ꝓ lniam acceptandi in diœce. uel eccl̄ia, quā in prouincia, & eadē rō &c. s. eo. sup literis. De
57 ptāte † aūt executoris in his formis vide in p̄al. c. ne captandæ, & e. ti. executor. dicit tū, ꝙ si executor in certa scriberet eccl̄ia, tunc vī impetrans ibi acceptasse, nec poterit alibi acceptare. ff. de opt. le. l. apud j. eo. cū in multis, lib. 6. Alij ꝺdicentes eū posse varia
58 re. Sed quid si † nō valet acceptatio facta in certa ec cl̄ia vel ꝓ malā formā acceptationis, vel ꝓ aliam cām, nunqd poterit variare iterū in alia ecclesia accptando? rndet ꝙ pōt per s. remissa ad decre. in literis, de off. deleg. ar. ff. de opt. leg, l. 2. §. 1. & 2. Si verò
59 facta † est reseruatio, inhibitio, vel acceptatio de primo vacaturo, qđ postea reperit alij debitum, putat Cōpost. ꝙ fm intelligit affectum, quasi intelligat in mandato clausula, de alij non debito, licet nō exprimat, vt sic mandatū intelligatur de eo, qđ sine alterius p̄iudicio & incommodo fieri pōt. ff. ne quid in
60 lo. pu l. 2. §. si quis à principe. Ordinarius † aūt ante acceptionē illius, pro quo scribit, pōt ꝓferre. j. de ꝓcess. p̄b. qa cunctis, lib. 6. Itē fm eū si post acceptatio
i nē ordinarius illā ignorans ꝓferat bñficiū, tenet collatio, nisi in lris esset cl̄a, i decernētes, & corā executore acceptasset: de qua cl̄a querit, quē effectū hēat in literis bñficialib. qđ satis colligas ex decre. tibi q, e. tit. li. 6. & de ꝓcess. p̄b. si capło, & c. si soli, li. 6. tractat n. hic de cl̄a, Nō obst. ꝙ alius bñficiatus existat, posita in lris bñficialib. qđ expeditū est de p̄b nō pōt, li.
61 6. Itē cū ius † nouū, de eo q mit. in pos. eū qui, lib. 6. dicat sup bñficio obtinendo ꝓcedi ad sniam parte ꝓtumace ēt lit. non ꝓt. q̄rit, qñ dicat quò ad hoc agi de bñficio obtinendo : rndet, ꝙ qñ inuestitura, vel collatio non p̄cessit, aliàs si præcessissent prædicta, agetur de obtento, de accusa. super his. dicit tamen obtinuisse, quòd & tunc locum habeat decret. illa: quia agitur etiam tunc de obtinendo, quò ad possessionē, vide qđ ibi no. in 4. glo. & quod ibi addam.

ADDITIONES.

a ¶ Capitulum. Facit istud capitulū, q̄ tibi capitulo, vel episcopo, ad quem, spetat collatio, primò scribitur pro vno, secundò pro alio, potest se opponere eis, de quo vide Inn. in c. mandatū. j. eo. ad intellectum istius capituli, q̄ præferatur prius in data, optimè facit, qđ no. in c. 2. de his, quæ fiunt à præla. vbi hoc dicit per ea replicari hic communem intellectum. Bal.

b ¶ Communius. Vide in ista materia notabile dictum Ioan. de Imol. hic, de quo meminit Felinus in c. dilectæ, de exce. in prima colum. in fi. & seq. & dicit esse uerba aurea.

c ¶ Prius. Adde, ꝙ prius, in iure nostro sumitur altero de duobus modis, vt declarat egregie Bar. in prima consti. C. in 3. colum.

d ¶ Si tibi absenti. Vide de rescr. in c. tibi qui, lib. 6. & in c. si clericus. j. alleg. vbi Lapus tener contra hoc & contra gl. ibi, dié. & idē Io. de Lignano. & vide gl. ma. in c. si soli, de cōc. p̄b. li. 6.

e ¶ Cum olim. Ibi vide Io. An. post Inn. & plenius Bart. in l. post legatum, ff. de his, qui. vt indig. Adde Inn. in ca. cum olim, de censi. & do. Bal. in l. j. C. de eden. versi. vlti. quæro, quæ probatio resultet. ex quibus vltra dicta Inn. in d. c. cum olim, allegat eundem in c. cum venerabilis, extra de excep. & do. Bar. in l. nuda. ff. de exce. vltra prædicta adde tu, qđ dicit gl. ma. & Bal. super ea in l. j. §. diem. ff. de edend. ad finem gl. ma. & qđ d. Saly. notat hic, videlicet. in d. l. j. C. de eden.

f ¶ Non potest. Vide Iasonem. in l. qui per salutem. ff. de iureiū. cum concor. de quibus ibi plenè per eum.

g ¶ L. qualem. Vide per Bal. in l. prælegata, l. fi vt proponis. adde tu. d. Alberi. de Rosa. in d. l. fi ut proponis, la 1. in princ. C. quomodo & quando iudex, qui allegat. d. l. quid tamen, alleg. hic per Io. And. & spec. in tit. de arb. circa fi. §. vltim.

h ¶ Exceptiones. De hoc etiam vide no. j. de præsump. c. fi. & in clem. vnica, de offic. dele.

i ¶ Clausula. De virtute huius clausulæ, decernētes &c. vide abatē in c. dilecti, de p̄b. & vide Ias. in l. oīum. ī 3. co. C. de test. Et uide ēt Barb. cōsi. 43. col. 16. j. lib. & Card. cōsi. 58. 5. libro.

SVMMARIVM.

1 *Literæ ad beneficium impetratæ non ualent, tacita pensione habita ex literis ad beneficium, licet ei renunciaucrit.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *In diœcesi tua qui sunt, tibi dicuntur esse subiecti.*
4 *De annuo, & de eo, qđ debetur anno, vbi & à quibus tradatur*
5 *Constitutio respicit præterita.*
Assecutus dicitur qui potuit assequi, & non est assecutus. ibid.
6 *Epilogus, & suffragium glossarum, & nu. 8.*
Per literas surreptitias quod factum est, an debeat reuocari, et nu. 8. & nu. 11. cum sequen. multis.
8 *Falsum, idest ex falso rumore confectum, & nu. 12.*
Hereditas debetur primo, licet alter sit institutus ex audita falsa morte eius, ibid.
9 *Additio siue supplementum glossarum, & nu. seq.*
10 *Renunciatio beneficij ꝙ aliquo tpali ex pactione partiū, simoniaca est, secus si ex iudicis officio, vel intercedētibus bonis viris.*
11 *Exceptio competit post sententiam, si ex facti errore non fuit prius opposita, nu. 5. 7. & 8.*
12 *Replicatio datur actori exceptio reo.*
13 *Ad cōsequentiā quæ nō trahuntur, specialia, & fauorabilia sunt.*
Processus tenet, si procedatur per primas, licet neglectas per annum, quando teneat, nu. 15. vsque 23. ibid. ver. vnde si, & habitus ex literis surreptitijs, nisi excipiatur.
14 *Literæ ad bñficia cōtentiosæ adaquātur alijs literis cōtentiosis.*
15 *Iurisdictio non tribuitur per literas surreptitias, & quando, & num. 16. vsque ad nu. 23.*
Exceptiones de falsitate suggesta, vel ueritate suppressa quando dēant, uel possint opponi, eod. nu. & sequentibus in finem vsq̄, præsertim in beneficialibus, nu. 23. & 24.
18 *Decretalis, super literis. s. eod. intell, secundùm Hosti.*
19 *Decretalis, cum dilecta, supra eod. intelle.*
20 *Res iudicata nō reuocat, a qua nō est appel. ꝓtextu perēptorię.*
Receptic, puta in canonicū facta cū tāę cognitione nō reuocatur ibid. nisi ex officio superioris secundùm Compost. nu. 21.

21 *Bene-*

21 *Beneficio pro surreptionem obtento an possit, quod factum est, reuocari, & nu. 22.*
22 *Literæ in beneficiis sunt loco tituli.*

CAP. XXXI.

1 Audientiam. Casus † Si habēs literas Papæ ad bñficium eis renunciauit ꝑ annuā pensionē, non valent literæ, quas postea ad bñficiū hoc tacito impetrauit. Et in 1, facti
2 † narratio. In fa prouisio. fa ibi, fraternitati. Dicit Host. ponit impetrantiū abusum, quē corrigit [*Subiectis*] hoc ipso, ꝙ sunt † in diœce. tua, de reli. do. de
3 xenodochijs. Ho. [*Annuas*] de annuo, & eo, qđ debe-
a tur anno, hic Vin. & Abb. de quo a dicā. j. de arb. per
4 uenit [*pensiones*] cum mādat † alicui prouideri, etiā si adiiciatur vsq̄; ad certam summā, non de pensione, sed de beneficio puideri debet, nisi Papa aliud exprimat. j. de præb. quis. j. lib. 6. [*Ab earum*] s. ecclesiarum, & hæc est vera litera: aliàs earū. s. clericorū ipsarum eccl̄esiarū [*De illis*] sup. & de annua pensio ne per illos obtenta [*Impetrarunt*] not. qstōnē respi-
5 cere † præterita. s. ti. proxi. c. fi. Goff. [*Vexari*] cū. n. ꝑ literas quò ad ipsarū sufficientiā prouisiones assecq̄ potuerūt, perinde habet, ac si assecuti fuissent. ff. de in integ. resti. mi. non vī. ff. de reg. iu. qui actionē. eis ergo imputatur, cum per eos stetit. ff. de reg. iur. qđ quis. vnde quasi beneficiū habentes sup alio impe
6 trare non possunt, Gof. & Host. ¶ Secunda † gl. quērit, arguit pro, vacillando soluit ō̄rium. ¶ Vlti. glo. primo q̄rit de reuocatione ꝓcessus facti ꝑ rescriptū surreptitiū. Secundò allegat pro, inducens tria capitula, & rōnem, quā fortificat: soluit etiā obstaculū, & inducit tria sīlia. Tertiò allegat 4. in ō̄riū. Quartò ponit opi. Io. Quintò soluit distinguendo inter
7 rescripta ad lites, & bñficialia. ¶ In vltim. † gl. ibi. [§. *Marcellus*] si per dolum sciens falsò aliquid allegauit actor, & probet eum hoc mō ꝓtoris sniam assecutū. huius rei querelā audiet iudex [*& ibi alleg.*] est §. 1. legis, vide. j. in apostilla gl. & de pur. vulg. c. 2. super 1. gl. [*& ibi. §. testō*] si Titius testatus arrogandum se pōnit, & postea sui iuris factus, mortuus est, scriptus hæres non ipso iure sed per exceptionē remouebitur [*& ibi. Reuocatur*] sed 20. solidi per singulos homines dandi sunt hæredi, vt ibi. [*& ibi, Sit fal-*
8 *sum*] ideſt † ex falso rumore confectum. ponit casum de illo, qui audiuerat hæredem scriptū mortuū, & ideo hoc expresso instituit aliū, debet hereditas primo: sed ipse dēt legata secundi testamenti [*& ibi, quæ supplicatio*] vide de restit. in integr. ex litteris, in 4.
9 gl. ¶ In † gl. 2. [*ibi, cum non ignores*] & de offi. ordi. c. 3. ad finem lib. 6. [*& ibi, Non negatur*] hucusq̄; sic alter
10 natiuè locutus est Inn. [*Et in fi.*] dicit Host. si † ex pactione partium pro aliquo tpali fit renunciatio, symoniacum est. Si verò ex iudicis officio, vel mediātibus bonis viris renunciet purè, & ex parte altera detur aliquid tpale, non est simoniacū, ut colligitur de renun. sanè, & c. veniens, de pac. cū pridē. Si verò beneficiū spirituale assignatur sic, ꝙ ex pacto renūciet, non est simoniacū: qa ad hoc tenetur, & tacitè
b ineſt, & quia ꝓmutantur spūalia, de rerū ꝓmutat. b
c ad qōnes, fm eū. ¶ In gl. vlt. ibi. c [§. *Prima.*] legis, ibi
11 dicitur, ꝙ si † credens filiū tuū mortuū, egi. ō̄ te de peculio, & tu excepisti annum elapsum à morte ipsius, & ꝑ hoc lata est ō̄ me snia, si postea appareat eū viuere, hoc opponā post sententiam [*Et ibi, multo*
12 *fortius*] hoc dicit, qa † replicatio dat actori, exceptio reo, qa fauorabilior est j. de proba. ex literis [*& ibi, cum ex falsis*] qđ intellige, vt no. C. de peti. hæ re. l. fi. §. pe. [*& ibi, falsum*] i. ex falso rumore ꝓfectum [*& ibi.*
13 *Vlt.*] Specialia † & fauorabilia sunt hæc, quæ ad ꝓsequentiā non trahuntur, maximè circa rescripta, quæ sunt odiosa, Host. & ibi Io. Vin. & Gof. qui hoc no. s. eo. dilectus. j. [*& ibi, Sua nobis*] vnde, si bene datur iurisdō: sed cōpetit exceptio, puta quia neglexit primas per annū, & ego habeo secundas, si ꝓcedat ꝑ primas, & non excipiā, tenet, ꝓcessus, Vin. [*& ibi, & valet*] no. Host. s. eod. dilectus. j. curiā sic tenere, & per alios cōiter obseruari. Sibi; tñ hoc non placet, ni si qñ ignoranter tacitū est verū, uel falsum expressum, quo expresso, vel tacito papa nihilominus literas dedisset: distinguit autē, vt dicā [*& ibi, & hoc*] s. qđ dicit tex. [*& ibi, In beneficiis*] Idē Inn. s. eo. cōstitu
14 tus, in literis † autē contentiosis ad beneficia, idem qđ s. de aliis contentiosis fm Compo. [*Et in fi.*] materiā huius gl. no. Inn. s. eo. ad aures, & c. cōstitutus. s. eo. cum dilecta. Cōpo. s. eo. super litteris. Host. s. e. dilectus. vbi dicit se ita simplicē, ꝙ de hac qōne dubitare nō pōt, dicens, ꝙ † si etiā per simplicitatem,
15 vel ignorātiam taceatur verū, vel exprimat falsum tale, qđ princeps sciens lras non dedisset, non tribuit iurisdō, & sic distinguit circa processum habitū per literas surreptitias, ꝙ aut exceptio surreptionis fuit proposita, & ō̄ ipsam pronunciatum, & nō ap-
d pellatum d, & sibi imputet: quia non appellauit. C. de fide instrumen. l. vtim. ar. s. eo. super litteris. §. j. & pen. Aut appellauit & tunc irritus est processus, alleg. de cōcel. præb. cū nostris, §. auditor. aut non fuit exceptio opposita: & tunc aut is, cui competebat, & q̄ non oppositum, sciebat illā sibi competere, aut ignorabat. Secundo casu semper vsq̄; ad 30. annos audietur, sicut in exceptione alterius falsi: vt no. j. de except. cum venerabilis. Si enim audiē, vbi verè erat iurisdō, sed interuenit falsitas circa probationē. C. de trāsac. si ex falsis, fortius audiri dēt, ubi circa iurisdōnē allegat falsitas, ar. ff. de reg. iu. cū principalis. hoc uerū, nisi for
16 te † cōpeteret exceptio ō̄ ꝓsonas iudicis, uel aduersarii propriè tangens ꝓsonas ipsorū, & q̄ oīno esset occulta, ar. ff. de off. ꝓto. Barbarius, & j. de re iud. ad probandū. Si verò sciebat exceptionē sibi cōpetere sed dolosè omisit, sed impetrās ignoranter tacuit, uel suggessit, dicit, ꝙ tenet snia lata, sed si añ snīam obiicit, audiē: tñ in expensis ꝺdēnāt, ar. s. eo. cæterū. §. vlt. & j. de excep. exceptionē; & sic dolus ꝑponderar culpæ, & hoc nisi tale quid tacuerit, quo expresso princeps nullo mō lras concessisset. s. eo. sup lris,
17 ver. si verò. Et dicit † etiā, ꝙ in beneficiis admitti ꝑt hæc distinctio, ꝙ si impetrans dolosè tacuit, qñcunque. j. 30. annos audiet excipiēs, & sic dolus dolo cō pensabit. Facit qđ no. s. e. plerunq;. hæc locum hñt fm eū, qñ per dolū tacitū est aliquid, uel expressum uel ꝑ simplicitatē, tñ. eo nō surrepto princeps non dedisset rescriptū. Si aūt nihilominus ꝓcessisset, nō morat cognitio iudicis. s. e. sup litteris. C. de fal. nec exēplū. Et dicit Ho. suo iudicio sic iura saluari, ignorantiā excusari, & maliciā puniri; ad hoc. j. de pœn. suā. Dicit demū, ꝙ hæc exceptio si peremptoria sit,
e ante lit. cont. nō opponit, nisi in tribus e casibus. de lit. cōt. c. j. lib. 6. & sic ante litē ꝓte. nō est in mora, ergo per tales litteras iurisdō tribuitur quò ad litem ꝓtestandā, & cognitionē de qualitate precū, & sic oportet fm ipsum, antiquū ius intelligi fm nouū.
18 Vnde † qđ dicit decre. super literis, ꝙ iudex non intromittit se de negocio postq̄ de surreptione sibi facta fuerit fides, subaudi post lit. ꝓtest, uel prius in illis tribus specialibus casibus, & hoc verum fm eū, si exceptio tangit negociū principale. In alijs salua maneat prædicta distinctio. Cōpo. aūt in p̄dicta decre. sup literis, q̄rens de duobus. s. an valeat ꝓcessus habitus ꝑ literas surreptitias, & quādo exceptiones de falsitate suggesta, vel ueritate suppressa debeant uel possint opponi, circa primam distinguebat,

an literæ ſint de iuſtitia ad lites,an beneficiales, vel priuilegia,circa primas ad lites etiã beneficiales tenet,ꝙ gl.& quod ibi addidi,& rñdet ad decre. cum
19 †dilecta ſ.eo.ꝙ ibi fit reuocatio ex iuribus appellationis interpoſitæ:aliàs ſi non fuiſſet appellatũ, vel ſaltẽ exceptũ ꝯ lr̃as,non reuocareẽ,qđ fieret ꝑ illas : vel ſm ipſum alia fuit cã euocationis.ſ.forma mandati nõ ſeruata,nec ob.ꝯ.eo.diſpendia: ꝙ illud ſpãle.vel expone,ꝓceſſus non valeat.ſ.ſi excipiat,& ꝓp hoc appelletur.Si verò literæ ſint bũficiales, diſtinguit,ꝙ aut per ipãs ꝓceſſus eſt cum cauſę cognitione, aut ſine.primo caſu valet,niſi excipiatur, & appelletur,vt dictũ eſt, de proceſſu habito per literas ad lites ponit exẽplũ,ſi corã executore meo dato ad compellendũ cap.Mutiñ.vt me reciperent in canonicũ,dedi libellũ ꝯ capitulũ , vt cogereẽ me recipere,& ꝙ imponereẽ ſibi ſup ſua ꝯdictione ſilentiũ:& facta ꝓteſtatione cũ ꝓcuratore capituli executor ꝓ nunciauit iuxta petitionẽ meã, à qua ꝓnũciatione
20 ꝓcur.capituli non appellauit: deinceps ſm eũ non obſtabit exceptio ſurreptionis.non.n.† reuocaẽ res iudicata,à qua non eſt appellatũ prætextu perẽptoriæ.C.ſnĩam reſcin.non poſ.l.peremptorias,ad hoc de re.iu.ſuborta.Et idem,ſi nõ ferat ſnĩa, ſed tm̃ cũ cãæ cognitione mandatur recipi.ꝯ.de re iudic.ꝙ ad
21 ꝙſultationẽ. Dicit † tñ Compo. ꝙ licet eo caſu pars ſe nõ poſſit opponere,ſuperior tñ ex officio,ſi videt bũficiũ ꝑ ſurreptionẽ obtentũ , põt qđ factũ eſt reuocare ꝑ hanc decr. ꝙa in bũficijs oĩs puritas debet adeſſe,& oĩs ſurreptio abeſſe,de re iudi. cũ olim, de elec.cum dilecti, de cler.non reſi.cõquerente,& de fil.presby.ad põtiam. Alij dicunt,ꝙ etiam ex officio poſt diffinitiuã de hac ſurreptione nõ quẽreretẽ,nec Papa mandaret proceſſum ꝑ tales lr̃as habitũ reuocari,ſi ſciret ꝓceſſum , & ſnĩatũ cauſa cognita: & ſi appareret lr̃æ papales reuocatoriæ,ꝓceſſus, & ſnĩæ non valerent,niſi de proceſſu & ſnĩa faciant mẽtionem,de re iudi.inter. Ad ꝯria rñdent,ꝙ ibi fit reuocatio ex iuribus appellationis,vel ubi non fuerat ꝑ ceſſum ſeruato iuris ordine: ſed licet ſm iſtos obtinens bũficiũ per litteras ſurreptitias non poſſit illo priuari,tenetur tñ renũciare , & poſſet ꝯ ipſum agi denunciando,de iureiur.quẽadmodũ , in fi.niſi canonici ſcientes factũ,ex quo competebat illis exceptio,illũ receperint, ẽt ſi in iure erraſſent , credentes ſe teneri quaſi tunc nõ auctoritate reſcripti,ſed ſua illum recepiſſe videantur, & iõ non agit de cætero denunciando,vel alio modo.C.ad l.fal.l.error.ff.de regu.iur.cuius per errorem.ff.de cond.indeb.l.1.& l.ſi is qui,& no.de ele.cum dilecti. Si aũt capitulum ignorabat factũ,ex quo ſibi cõpetebat exceptio,tũc poterit conuenire, vt hic,& ſ.eo.conſtitutus,& hoc vr̃ placere Inn.ſ.eod.ad aures. Secundo caſu prin,ſ.
qũ cauſæ cognitio non interuenit in proceſſu litterarũ bũficialiũ,vt quia executor ad prouidendũ datus per litteras ſurreptitias,in quibus ſurreptio impediuiſſet reſcriptũ,aſſumpſit viam executoris meri,vt dixi.ſ.c.proximo, tunc non valet proceſſus , & qñcũque poterit impugnari, niſi ordinarius ipſum ſcienter impediuiſſet,vt dixi,& hoc ꝓp puritatem,q̃ deſideratur in beneficiis,vt prædixi, & quia in bene
22 ficiis ſic obtentis littera †.eſt loco tituli,& ſine titulo non haberet qs ius in beneficiis.ꝯ. de inſti.ex frequentibus,de reg.iur.c.1.lib.6. probata igitur ſurreptione litteræ apparet titulũ iniuſtũ,& ſic illũ in beneficio ius non habere.de hoc vide, qđ dicã de litis conteſt.exceptionis,lib.6.ſuper glo.pen.De priuilegiis autẽ dicit Cõpo.idem,ꝙ de beneficialibus litte
f ris,ut ſ.rõne ſurreptionis ſemper poſſit f impugnari,de elec.dudum.2.ff.de nata.reſtit.l.j. Ad ſm prin.
23 quo † quærebatur,qñ exceptiones s de ſurreptione g literarum poſſent opponi,rñdet,ꝙ in beneficialib. & priuilegijs,ſi ſurreptio fuit talis,q̃ induxit papam ad ꝙcedendã gr̃am , vt ꝙa falsò ſuggeſſit, ꝙ rex erat Bononię in decretis.vel ꝙ erat nepos cardinalis: vt ꝙ maior pars capituli ꝙſentiebat eũ recipi: vel ſuppreſſit aliud bũficiũ,vel iuṙm,tales exceptiones põt opponi ꝯ reſcriptũ,vt hic,& ſ.eo.ad aures, & c.ꝓſtitutus.ff.de nata.re.l.j. Poſſunt ẽt † obiici poſt lit.ꝓt.
24 ſiue ante ſnĩam vt verę perẽptorię: & rõ in iſtis eſt: quia non ſolũ literas afficiunt,ſed etiam gr̃am,quæ põt fieri ſine lr̃is,& ſemꝑ præuenit lr̃as. vñ tales exceptiones dñt ꝑemptoriæ gr̃æ. Fateor tñ , ꝙ ſiqua eẽt exceptio,q̃ cõpeteret tm̃ ꝯ lr̃as,ut ſi qd iuraſſet, vel pactus eẽt, ꝙ ꝯ capitulũ Mutin. non impetraret & ꝯ iuṙm lr̃as impetraret, in initio poſſet ꝯ literas excipi:ſed poſt lit.ꝓte.non C.de excep.l.ſi.ſed ſecus, ſi iuraſſet,vel pactus eſſet, ꝙ nõ ꝙueniret capitulũ : ꝙa tunc non tm̃ perimũtur lr̃æ,ſed etiã actio. vñ ante litẽ & poſt poterit obiici de iuṙo , & pacto hmõi, & talia iuṙa præiudicant literis papæ: non quia papa non poſſit illis ꝓiudicare:ſed quia non ꝓſumit ꝓiudicare velle,cũ nõ ſit auctor periurii,de iureiur. ſi verò,& facit de elec.venerabilem, ad fi. de hoc ẽt dixi.ſ.eo.conſtitutus,in gl.exceptio,cũ ſuis remiſſionibus.de aliis perẽptoriis,quæ poſſint ante , & poſt litem opponi,remittit de litis conteſta.c.1.lib.6.

ADDITIONES.

a ¶De quo.Et l.in ſtipulationibus.ff.de verb.obli. vbi gl.ponit. Adde,ꝙ iſte docto. credo, ꝙ voluit allegare.l. qui hoc anno vbi gl.ff.de ver.obl.quæ gl. loquitur ad propoſitũ, ſed plenius ibi vide per d.Alex.in d.l.qui hoc anno, vbi reperies infinitas quotas ad hunc propoſitum.

b Rerum permuta.Vide ſ.de conſti.cũ M.in gl.videtur, & ſup illa Ioan.And.

c ¶Ibi. Et hoc intelligas,no.quia hic gl. videtur velle ſentire id, quod dicit Io.in gl.vlt.in c.inter monaſterium,de re iud.& videtur velle limitare regulas c.paſtoralis,de excep.& quod no. in d.c.inter monaſterium,& l.ita demum.C. de procur.& regulam l.per hanc,de temp.app.Archidia.

d ¶Appellatum.Vide quæ tractar.d.Felinus in c.ſuborta, de re iudi.& moder.in l.à procedente,C.de dila.

e ¶Tribus.Vide latè per d.Franciſ.de Aret. in conſi.73.

f ¶Poſſit.Sed nunquid ſurreptio in datione iudicis in beneficiis vitiat reſcriptum ipſo iure,dic ꝙ non, vt in vlt.gl.in ca. ex parte Adę,in gl.prima,de teſtib. ꝙ ſurreptitiæ ad lites non ſint ipſo iure nullæ,& proſint,facit,c.cum dilecta.ſ.eo.ibi,duximus irritandum,& in c.cæterùm,in prin. & in fi.quòd non valeat factum per litteras ſurreptitias,& ꝙ debeat reuocari, facit.c.dilectus.ſ.eo.& ibi Inn.& in ca,dilectus.etiam facit gl. in verſicu.dietas,in fi.in c.nonnulli.ſ.eod.Archi.

g ¶Exceptiones. Vide Bald.& moder. in l. præſcriptione. C. ſi contra ius,vel vti.public.

SVMMARIVM.

1 *Receptus per literæ apoſtolicas, licèt præbendam expectet, per alias literas hoc ſupprimentes in alia recipi non debet eccleſia.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Nihilominus, dictionis ſignificatio.*
Liti ceſſiſſe an intelligatur litigans ſuper electione, vel præſentatione de ſe facta per receptionem alterius beneficii. ibid. & nu.4. 5.6.& 7.
Per beneficii noui receptionem an & quando renunciari intelligatur ei,quod habebatur.eiſdem num.
4 *Proteſtationis fructus quis,ſi recipiatur ſecundum beneficium ab obtinente prius alterum.*
7 *Papa non ꝓſumitur ſuper pluribus uacaturis pro uno ſcribere.*
Literæ ad beneficium vacans poſt receptionem ad vacaturam impetratæ valent, ſi renuncietur iuri competenti ex prima receptione.ibid.
8 *Innocentii contrarietas hic cum eo quod ſcribit.ſ.eo.in ca.poſtulaſti, cum eius conciliatione.*
Decretalis huius intellectus.ibidem.
9 *De beneficiis pluribus non habendis cum caſibus exceptis, vbi nam tractetur.*

10 *Literas*

10. *Literas ad beneficia habens, licet non ſit ea aſſecutus, de eis & quomodo facere debet mentionem, ſi poſteriores alias velit impetrare, aliter non valent ſecundæ etiã aduerſario tacẽte, nu.13,& ante receptionem ex primis,nu.14. quando etiam neutræ valeant, num.12.quando contra binas impetrantem competat exceptio primæ vel ſecundæ eccleſiæ,nu.15.an obtento beneficio ex ſecundis ſint primæ vitioſæ,nu.16.*
11 *Epilogus, & additio gloſſarum.12.13.*

CAP. XXXII.

a 1 NOſtra. a Hæc †decre. põt intelligi de his, qui ſi mul impetrant binas literas , & hæc amicatur principio. poteſt etiam intelligi de his , qui recepti per primas impetrarunt ſecundas;& hęc amicatur fini.& vtrunq; intellectum cõprehendendo poteſt ſummari. Receptus per literas apoſtolicas,licet
2 ꝑbendã expectet,per alias literas hoc ſupprimentes in alia eccleſia recipi non dẽt. Et cõis†diuiſio. ſcẽa ibi,mãdamus [*In aliis*] ſ.plures in pluribus : aliàs reſoluitur in ſingulare [*Alias*] ad quas etiã obtinue-
3 runt lr̃as [*Nihilominus*] i.nõ ideo†minus,ꝙ in vna ecleſia ſunt [*Recepti*] per hoc dicunt quidã à ſimili eius,qđ hic colligitur.ſ.ꝙ receptus in vna, renũciat iuri,qđ habebat, vt reciperetur in alia; ꝙ ſi litigans ſuper electione , vel præſentatione de ſe facta reci-
b pit aliud beneficiũ,per hoc intelligitur ceſſiſſe liti;b qđ verum eſt ſm Inn.& Compo.ſi illa ſimul teneri non poſſent:aliàs ſecus.ſi enim in his,quæ teneri ſimul non poſſunt,renunciaret eccleſię pacificè poſſeſſæ per receptionem ſecundæ, quod eſt plus,de ꝑben.de multa , fortius renunciat liti , qđ eſt minus,
4 argu.ꝯ.de decimis,ex parte.3.& hoc†clarum, ſi non fuit proteſtatus ſm Inn. Si verò fuit proteſtatus, vel ſaltim hoc intendebat .ſ.recipere eccleſiam , ſaluo iure ſuo in lite iam mota,promotio eſſet vitioſa:ꝙa non reperitur conſenſus purus , ꝙ requirit, de elec. c.2.lib.6.nec perpetuus,ſed tẽporalis; & ſic nõ valet vt colligitur.70.diſt.c.2.& in eo, qđ no.de condi.ap-
5 po.c.fi.ſm Inn.qui per hoc ſoluit,qđ†opponit,ꝙ habens eccleſiã pacificè,ſi receperit ſecundam cũ lite, ꝓpter quam impedit ipſius poſſeſſionẽ habere , nõ perdit primã : ergo è cõuerſo recipiens pacificam, non perdat primã litẽ. Ratio enim diuerſitatis eſt in vicioſo initio,vel ingreſſu,de quo ꝑdixi . Primo mẽbro,qñ ſine proteſtatione recipit ſecundam,cõſentit Hoſt. Sed in ſecundo,qñ ſaluo iure ſuo ſuper prima,recipit ſecundã purè,non videt Hoſt.quare per hoc renunciet primæ liti,dato ẽt ꝙ dicatur ſcẽa receptio vitioſa : quia iſte modus renunciandi nullo iure caueẽ ſm Hoſti.tu dic,ꝙ cauetur hodie de præ-
c ben.cum qui,lib.6.c Negat tñ Hoſti,talẽ promotionẽ vicioſam : ꝙa recipiendo eccleſiam, ẽt ꝑatũ deſiderare poſſet,& in mẽte gerere,ꝙ illum reciperet, ſi ad illum promouereẽ.8.q.1.qui ꝑatum,de tranſac.ca.fi.& remittit ẽt ad no.de præben.ꝑterea,& c.
d expoſuiſti.mihi placet dictum Inn. ad qđ facit, qđ no.de ꝑben.ſi pauper,lib.6,in 1.gl.& cle.hoc eo. tit.
6 gr̃æ.Et ꝑdicta†intellige ſm Compo. qñ habuit portionẽ ſecũdæ.Si aũt pendente lite ſup prima curata reciperet ſcdam, de qua ẽt mouetur ſibi lis , per quã impedit poſſeſſionẽ habere,dicit Cõpoſt.ꝙ nõ vr̃ liti renũciare;& in hoc non ſit iure ſtatutum.¶ poſtea ſubmittit,ꝙ renunciaſſe vr̃ ꝑ cõſenſum: ꝙa eligẽdo vnũ de duobus,quæ non poſſunt ſimul haberi,alteri renunciat.C.de fur.l.1.ſed primũ placet . vnde iã conſului habentẽ gratã ad dignitatẽ. ẽt quam duceret acceptandã,non ꝑdere gr̃am cõſentiendo electioni de ſe factæ ad eꝑatum,& ipſius ẽt cõfirmatio
nẽ petẽdo.Nõ ob.ꝙ prima gr̃a fundetur ſup ptãte, & volũtate acceptandi.Vnde acceptando electionẽ eꝑalẽ acceptationi ꝓtrariæ viã præcluſiſſe vr̃. ad qđ faeit,qđ prædixi ſm Cõpoſt.ad idẽ de poſt.c.vno, & de elec.vt quis duas,lib.6.Sed quia,vt patet,acceptatio collationis ẽt factæ,quæ tribuit ius in re.ꝯ.de prę ben.ſi tibi abſenti,nõ ꝓmit gr̃am , niſi veniatur ad poſſeſſionẽ pacificã, ut in ꝑal.c.gr̃æ. q̃ nec ẽt ꝓmet formã pauperum,vt in decre.ſi pauper, de præben. lib.6.ex acceptatione verò,quæ præcedit collationẽ vel acceptationẽ electionis non tribuitur ius in re, ſed ad rem, vt de conceſ.præben.c.vlti.lib.6.de elec. qualiter, de acc.ſup his.Si ergo illa nõ perimit,mul
tominus iſta : fateor tñ, ꝙ ſi ex vi gratiæ acceptaret dignitatẽ,& ipſius poſſeſſionẽ haberet, vel ꝑ ipſum ſtaret,periret ius ex electione quæſitũ,ſm verã opin. quæ hẽt,ante confirmationẽ ſine ſuperioris auctoritate renunciari poſſe, de qua.ꝯ.de tranſac.ca.2.de elec.ſi electio,lib.6.& no.ſ.Et è contra habita cõfirmatione electionis eꝑalis,& poſſeſſione,& cõſecratione,vel lapſo cõſecrationis tpe,peremꝑta erit gr̃a & nõ prius.92.diſt.ſi qui,& in c.cum in cunctis. Facit ad hoc qđ no.de regu.beneficiũ, lib.6.poſt prin. magnæ gloſſ.Ad allega.in contrarium rñdet, ꝙ ibi erat cõtrarietas circa idẽ & incõpatibilis . hic verò varietas circa diuerſa , & compatibilis ante poſſeſſionẽ, vt eſt dictũ.ad id,qđ de acceptatione dicebat, rñdetur;ꝙ conſenſus, vel acceptatio electionis non fit ex vi gratiæ per literas habitæ [*Literarum huiuſmodi*] de aliis non facientiũ mentionẽ.ꝯ.eo. ex inſinuatione,Hoſt. [*Moleſtari*] ſiue impetratæ fuerint anteq̃ re-
7 ciperetur in alia eccleſia,ſiue poſt.nõ enim †eſt præſumendũ,ꝙ papa pro vno ſcriberet ſuper pluribus vacaturis:ſed ſi poſt receptionẽ ad vacaturã impetrat lr̃as ad beneficiũ vacans,ſi renunciare vult iuri ſibi competenti ex prima receptione,valent lr̃æ:ꝙa non eſt talis veritas tacita, qua ſic expreſſa lr̃as non habuiſſet,arg.7.q.1.paſtoralis. ꝯ.de ꝑben.cũ ſm.ſ.e. ſup literis,ſm Inn.ad hoc eſt ꝯ ſm Cõpoſt.ꝙa nõ eſt veriſimile,ꝙ papa ſic ſcriberet ꝑ eo,cui alterã gr̃am fecerat,ſicut ſi nunquã ꝑ eo ſcripſiſſet,qđ credo verius,cũ tales lr̃æ ſint ambitioſæ,de prẽben.quãuis.ꝯ. lib.6.& facit qđ dixi.ſ.eo.poſtulaſti , ſup ver.vicaria.
8 Et vr̃ ẽt ibi Innoc.dixiſſet†ꝛiũ eius,qđ hic tenuit,vt ibi ſcripſi in fi.defendit aũt ꝯrietas. hic enim loqtur de impetrante nõ adepto bũficiũ , ſed ſolũ recepto ibi de adepto.Itẽ aduerrẽdũ,ꝙ hic loqt de recepto, q̃ impetrat vacans,nõ vacaturũ,qđ minus vr̃ ꝯdicere huic decreta.ſed non põt negari, quin reſiſtat rõ de cõſideranda data.de hac aũt.q.diſputaui,de qua dicã de reg.iuris,ignorãtia,lib.6. [*Contentos*] regulam
9 †de pluribus beneficijs non habendis, & caſus exceptos not.ꝯ.de elect.dudũ.2.ad fi.no.hic Goſ.hoc ſolũ addẽs,ꝙ cõſuetudo multũ aduerſat ei,qđ dixerat ꝙ recipere ſcdam ꝑbendã in titulũ faciat vacare primã:dic vt in decre.de multa, de præbẽd.[*Receptione*] hoc multũ accedit ſcdæ lec.& dicit Hoſt.ꝙ nõ ſuffi-
10 ceret†facere mentionẽ de primis,niſi fiat ẽt de,receptione duplici de cã:ꝙa de proceſſu dẽt fieri mẽtio. ꝯ.de re iud.inter.Itẽ,& de bũficio. ꝯ.eo. ſi apponente [*Expreſſam*] non ergo ſufficit hoc caſu dicere, nõ obe ſtante,ꝙ alibi bũficiatus exiſtat:e vel ꝙ in alijs eccleſijs ſcripſimus pro eodẽ:immò requiṙ, ꝙ dicat, non obſtat,ꝙ ꝑ lr̃as noſtras in tali eccleſia ſit receptus,vt hic patet ſm Hoſt.& ꝓbat hic ꝑ cle.de offi.ordi.c.2. ſed Cõpoſ.ꝯ de vtraq; forma,dicens illã ſufficere, & pro eo.ꝯ.de ꝑb.nõ põt,in fi.li.6.ſed poſſet dici, ꝙ ibi fuit expreſſum bũficiũ,ꝙ ius ſcriptũ noĩare nõ debuit & ibi ẽt deſtruiṙ rõ Cõpo.q̃ dicebat ꝑ illã formã patere,ꝙ papa voluit illũ hr̃e vtrũq; bũficiũ.facit ẽt ꝑ, eo.ti.is cui,li.6.Sed ibi ꝓferẽti fiebat gr̃a,in qua etiã
11 nõ debuerũt bũficia noĩari.¶ †Glo.ꝯ.q̃rit, & ſoluit.

¶ Vltima

¶Vltima obiicit,& soluit.¶In gl.j. [*ibi,dico q valent*]
12 Host.ꝺicens,q† neutræ valent,ex quo fraudulẽter impetratę sunt;qđ dixit apparere hoc ipso,q mẽtio nẽ non fecit,& hoc, qñ simul impetrauit vtrasq;. Si verò diuerso tpe,valet receptio facta auctoritate primarũ,& in hoc otinet ius: sed nõ,si fiat auctoritate scdarum ſm eum. Idem Egi.& in hoc vltimo, q valeant solæ primæ,& nõ aliæ,concor,Cõpo.in glo.2.
13 [*ibi,Mentionem*] vnde dicebat Vin.q†etiã aduersario tacẽte ex officio iudicis scdæ litteræ repellũtur. ℣.de
14 excep.exceptionẽ,in fi.[*et infi.*]idẽ,si nondũ† sit receptus,sed litteras præsentauit ſm Compo. Sed Host. vĩ velle,q idem ẽt si litteras nõ præsentauerit,dicẽs q ẽt ante receptionem nõ valent scdæ, quæ ꝺe primis non faciunt mentionẽ:tñ si ꝺe primis nescitur, de his excipi non poterit,quasi si scitur,poterit, ẽt si
15 præsentatæ nõ sint. Dicit†demũ Cõpo. q licet scdæ ecclesiæ competat exceptio ex prima præsentatione,vel receptione: non tñ oritur defensio primæ ecclesiæ,si postea præsentet,vel recipiat in scda, si scdę gratiæ velit impetrans renunciare. q si nolit renunciare,credit Compo. parari defensionem primæ ec-
16 clesiæ ex gratia facta in scda. Dicit†demum alios dicere,& sibi vr,q bene, q ex quo ꝑ scdas lras assecutus est beneficiũ,primæ sint viciosæ:nec valet ei renunciare beneficio ꝑ scdas obtento,quin possit excipi ꝺ primas,cũ iam non sit res integra,argu.de renuncia.ex transmissa,cum in optione sua fuerit eligere,in qua ecclesia sibi prouideret, eligẽdo vnã vr alteri renunciasse,cum simul vtrãq; ſm intentionẽ mandatoris non possit habere. C.de furtis.l.1.omnes istæ difficultates cessant, si teneas post Hostien. quòd dixi supra.j.glossa.Ad materiam, & facit quod dicam.℣.de offic.delega. in litteris, in vltima glossa, Ioan.And.

ADDITIONES.

a ¶In nra.Et aduerte diligẽter:qa dubiũ insurgit in hoc c.an secũꝺe lrę essent impetratę post primas ante receptionẽ in canonicũ vigore ipsarũ primarũ,an verò post receptionẽ;& tex.hic nõ aperit:sed vtroq; modo ꝺẽt cõcludi, q lræ sunt nullę licet glo.sentiat,quòd sint in pendenti,prout.℣.

b ¶Cessisse liti. Posset dici,q iste tex. facit in cõtrariũ:qm & hic si esset cõpatibile primũ, ad qđ receptus est, vr ẽt renũciare iuri,qđ habebat in illa.sed dic,q illud pp surrep.q etiã pp modicum vitiat,vt in c.si motu,ꝺe prẽb.non per receptionem simplicem,vt hic præsumitur.Archi.

c ¶Eum qui,lib.6.Sed posset dici, quòd immò non cauetur ibi, quia illud loquitur,quando is occupat,seu scienter se intrudit hic autem tit.habet iustum,licet eius animus sit vitiosus:com muniter tamen tex.ibi non cum decet &c.posset dici, quòd restringeret ꝺe tex,Archidia,

d ¶Inn.Pro Inn.facit,quòd collatio beneficii non solùm à volũtate recipientis,sed etiam ꝺantis pendet; & sic pro testamento vnius tantùm nil operatur,vt no.Innoc.in addi.℣.de elec. Cumana,& Bar.in l.quinta.§.Celsus.ff.de acqui.hæredi. & in l.si fideiussor,ff.de fideiuss.plenius in l.non solùm.§. fi.ff.de oper. noui nuncia.

e ¶Existat.An secundæ de primis,vt reuocent, ꝺebeant facere expressam mentionem,no.Io.℣.de dolo,& contuma.pro hoc facit,quod notat Barto.in l.filiusfa.ff.de dona, & in §.iussum, in l.si qs mihi bona.ff.de acq.hær.& in l Titius, in prin.ff.de libe.& posth. Adde dicta per d.Ale.in apostillis in d.§.iussum in versiculo ibi,quoniam lex disponit &c,cum versic. seq.vbi inuenies pulchram distinctionem,quam per te vide.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum,quod procurator reuocatus & ꝺe hoc certificatus extra iudicium impetrat,non valet: secus,si in iudicio.uide numero 20.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Capitulum ecclesię cathedralis excommunicationis ferre sententiam potest ex indulgentia apostolica,et quibus aliis casibus.*
4 *Excommunicatus potest constituere procuratorem.*
5 *Agi potest in eodem iudicio & eodem libello ꝺe pluribus simul controuersiis.*
6 *Prouerbium,virgas colligere,quibus colligens verberetur. & ex ore tuo te iudico.*
7 *Coniunctæ personæ si literas ad lites impetrant absq; domini mãꝺato valent,si ꝺominus ratum habet.Has.n.personas non facit lex procuratores,licet agere permittat.*
8 *Si pro quia,vel postquam.*
Procuratoris reuocatio ad procuratorem perueniat,oportet,& non præiudicat ignoranti parti.nu,10.& 12.15.17.21.valet etiam in prꝺiudicium domini.ibid.
9 *Minus,pro non.*
Voluntas prohibentis melius apparet,quàm tacentis.ibid.
11 *Epilogus,& suffragium glossarum. nume.12.13.*
Procuratori falso indebitum solutum non repetitur ratum ꝺomino habente,nu.12.
Solui si seruo prępposito post manumissionem ignorans, liberor. ibidem,
13 *Procurator generalis administrandorum bonorum non alienat absq; speciali mandato.*
14 *Additio,siue supplementum glossę.& nu.sequentibus.*
Indulgentię ad excommunicandum offensores manifestos quando sit locus,& ad quę extendatur,ibid.
15 *Procuratoris falsi factum suo nomine agentis siquis tacitè, vel expresse ratum habet,contrauenire non poterit.idem,si causam agi suam nomine suo videns tacet, & non contradicit, & nu.17.& quibus actionibus con.eum experiri quis possit,& quando,ibid.ver.sed agat.*
16 *Procurator falsus qui dicatur.*
17 *Procuratoris,& institoris reuocatio qualiter notificanda, & quando ab eis gesta ualeant post reuocationem.*
An etiam sufficere possit,si non peruenit ad procuratorem. numero 18.
19 *Literę ꝺe partium consensu impetratę quandoq; non valent, ca sus.*
20 *Limitatio ad.c.§.eo.nonnulli.*
21 *Ignorantiæ beneficium prodest ignoranti,non scienti.*
Procuratoris generalis,ex quo agere potest,ergo etiam impetrare literas.
22 *Voluntas probari debet ab allegante, & quomodo probetur in casu huiusmodi.*
23 *Procurator ante litem contestatam alium procuratorem dare non potest,nisi sit datus in rem suam. quem etiam substituit reuocare non potest,nisi habeat reuocandi potestatem,nu.fin.*

CAP. XXXIII.

a EX parte. a Casus.† Non valet re-
1 scriptum, quod procurator reuocatus, & ꝺe hoc certificatus extra iudicium impetrat.Si verò in iudicio impetrauit,valet rescriptum,si iudex,& aduersarius reuocationem ignorabant,hoc placet:sed alias tres lec.col
2 ligas ex 6.& 7.gl.& his,quæ ibi addam. Et in† prima
b partis narratio.b In scda iudicum instructio, ibi,qa verò,ꝺicebat Host.causa committitur,excipitur,replicatur,& interlocutoria fertur.Iterum excipitur, & replicatur,& ꝺubium diffinitur; & ꝑ hoc vltimo excepto collige subꝺiuisionem primæ partis [*Apostolicæ indulgentię*] quod aliàs† ꝺe iure communi non
3 poterat,nisi vbi ius exprimit, puta sede vacante, ꝺe maio. & obe.cum olim, cum sim. secundùm Vin. [*Protulissent*] à qua forsan appellauerat ille nobilis: vel forsan conuenerunt partes pro illa causa mitte re ad curiam secundùm Host. [*Procuratoribus*] ergo
4 †excommunicatus potest constituere procur. ad sę defendendum.Gof.ꝺe iudi.intelleximus, ꝺe excep.
5 cũ inter,Host. [*Diuersis*] ꝺe pluribus† enim ꝙtroversijs simul in eoꝺẽ iudicio,& eoꝺẽ libello agi põt.ff. fami.er.hæredes. §.ꝺe pluribus.ff.pro socio. l.cum duobus.§.si plures,Gof. [*Commisimus*] quia nobis plenè liquere non poterat suspicionẽ.ꝺicit Hosti.q potius præsumit hoc factũ in fraudẽ ab illo cauilloso [*Eis ergo*] ſ.ꝺecano,& capitulo [*Itaque*] i.qa interlocuti

cuti fuistis p lras vos ꝺebere ꝓcedere [*Procedendum*] ad sententiã [*Alioquin*] similis forma cõmissionis. §.ꝺe elec.ꝺudũ.i.in decisa [*Remitteretis*] & hoc petebat ꝓcu.nobilis.ſ.q remitteret cã [*Literas*] posterio res [*Ipsi*] ꝺecanus,& capitulũ [*Mandati*] vt ipse nobilis allegauerat pro se ꝺ capitulũ. & not.Hosti.pro
6 vulgari† prouerbio,nõ est ꝺiceretũ virgas colligere, cũ qbus colligens verberet:& illud,ex ore tuo te iuꝺico seruę neq, Luc.19.c.[*Impetratæ*] consulitis, an nõ obstãtibus lris posterioribus ꝓcedere ꝺebeatis, Hosti.vel forte melius,qa iuꝺices non ꝓcedebãt,ꝺecanus & capitulũ insinauerũt hoc papæ [*Illis personis*] hi possunt†impetrare:sed lræ tũc valebũt,si ꝺns
7 ratũ hẽt.qq eñ lex tales psonas agere pmittat: illas tñ procuratores non facit.ff.iudic.sol.l.3.§.1. Hosti.
8 [*Si reuocatio*] quare†istud,si cum nobilis sit hic con-
c fessus.so.ponit hic pro quia: c vt ibi, Si Deus est animus &c.vel 1.post qđ puenit:vel fuerãt supiora verba ꝺecani,& capituli,vt patet in prin.qbus nõ creꝺitur ſm Host.vel ſm Cõpo.& gl.ꝓfitebat nobilis reuocasse.Sed non reuocationẽ ad ꝓcuratorẽ pueniſſe. Sed postq ꝺe reuocatione cõstat,vt qđ necesse est,q cõstet,q puenerit ad ꝓcuratorẽ,ꝺicit Inn. q ꝺixi supra gl.& merito.vel ꝺic,q excipiens non fatetur,ꝺe reg.
9 iur.exceptionem, lib.6. [*Cum minus*] i.† non.sic.℣.ꝺe his q fi.à pla.cũ apostolica.vel sup.q illę, q impetrãtur a ꝺ eo,q nõ habuit mandatũ: qa melius apparet voluntas ꝓhibentis,q tacentis,ꝺe si. sicut ius [*Priorum*] quæ ideò remanẽt in suo robore:qa reuocatio nõ præiuꝺicat ꝺecano,& capitulo ignoranti, Hosti. [*Posterioribus*] q ideò non valuerunt: qa in ꝓiuꝺiciũ ꝺñi valuit reuocatio;& sic falsus procur.illas impe-
11 trauit.¶Quinta†glo.ponit ꝺuas ꝑs falsi ꝓcuratoris. ¶Sexta glos.ꝺistinguit in reuocatione ꝓcuratoris,an fiat ante litem cõtest.vel post,& an ꝓcur. consentiat,vel resistat;& ex hoc obiicit, & solu. ¶Septima glo.alleg.℣.concor.& ꝺuo ꝺria.Itẽ obiicit,& sol. ¶Glo.& ita,notat,quærit,& remittit, qõnis ꝺubiũ aperit,soluit,ponit opi.Io.Item Vin.& obseruantiæ curiæ.¶Gl.pen.quærit,& sol.ponit opi.Inn. ¶Vltima gl.notat,querit,arguit,negatiuè soluit ꝺ triũ.¶In
12 †.gl. [*ibi,licet*] vide.§.eo.nõnulli,sup gl.pe. [*& ibi,si procur.falso*] Indebitum solutũ falso ꝓcuratori ab ipso nõ repetit,si ꝺns ratũ habuit:aliàs secus [*& ibi, Eius qui*] vide ꝺe cle.excõ.mini. apostolicę, sup gl.2. [*& ibi,si quis seruo*] si seruo ꝑpositꝰ pecunijs recipiẽꝺis solui,post ipsius manumissionem,quã ignorabã liberatus sum:aliàs secus. ¶In 6.gl. [*ibi,si posit*] vide ꝺe iudi.c.1. sup gl.2. [*& ibi,si mandassem*] vide ꝺe cle. exc.apticę, sup gl.2. ¶In 7.gl. [*ibi,si mandassem*] vide §.gl.pxi.¶in gl.[*& ita,ibi,nõ hic*]vide ꝺe ꝑsump.illud,
13 sup gl.2.[*& ibi.l.1.*] quæ sic incipit,quæcũq;†ipãliter lege,vel senatui cõsulto,vel ꝓstitutione principũ tribuunt.mãꝺata iurisꝺone nõ trasferunt. finis etiã legis facit, qđ vide ꝺe fil.ꝑsby. c.pe.sup gl.2. [*& ibi, Procur.totorum*] generalis ꝓcur. bonorũ administrandorũ res ꝺñi sine ſpãli mãꝺato nõ alienat, nisi fructus,vel res,q facilè corrumpunt[*Et ibi,procurator,cui*] seqt.gñaliter libera rerũ administratio cõmissa est, põt exigere, nouare, & aliuꝺ ꝑ alio ꝑmutare. ¶In
14 †gl.1. [*ibi,Ex parte*] & ibi plene ꝺicã in glo.per vnũ, qñ sit locus talis inꝺulgẽtiæ, & an sit eius exercitiũ circa nõ notoria. Et vide ẽt circa has inꝺulgẽtias;si ꝺe illis fiat mẽtio in libello,qđ ꝺicã.℣.ꝺe priuilegiis, ex parte.j.in gl.q rit hic. ¶In gl.4. [*in fi.*] vel ſm Inn. & Compo.fortè istæ secũꝺæ seruata decre. cæterũ, fecerũt mẽtionẽ ꝺe primis,& ꝺe cõsensu partiũ.sup pleas tu,& ꝺe hac cla in primis appositꝰ: vel fuerãt ẽt secũꝺæ impetratæ ꝺe cõsensu partiũ, Compost.
15 ¶In gl.5. [*ibi,ꝺns ratum habeat*] ꝺixit hic Inn. q † si qs tacitè,vel expresè ratum habeat factũ falsi,ꝓcura-

suo nomine agentis, ꝺns ꝙuenire non poterit. ff.ꝺe nego.gest.si pupilli.§.sed si ego.ff.rem ratam haberi.l.3.§.falsus. Ex quo ꝺicit,q si quis ꝺens causam suo noĩe agi per falsum procuratorẽ tacet, & nõ ꝺicit,fit sibi ꝓiuꝺicium,& creꝺit ex sua volũtate agere,ex quo nõ ꝺixit.ff.ꝺe re iuꝺi.sæpe, & mandabit executioni inſia ꝺ ipsum. ff.ꝺe re iuꝺi.l.4.ꝺebuit eñ protestari,cũ primo sciuit.C.ꝺe fi.fa.l.2.li.x. vide qđ ꝺicam.℣.ꝺe officio ꝺeleg.cum in iure, in fi.ver.si etiã [*& ibi,cum olim*] vt ꝺicit Pe.hæc ꝺecre.probat, q ille
16 †est falsus procurator,qui procur.est,sed excedit fines mandati.¶In gl. [*sic.℣.ibi,si post*] & ꝺe procur.c. 2.lib.6.[*& ibi,interlocutiom*] non appellando,& propter hoc valuit primum:responꝺet ſm.G.Na.quasi ſm eum neutrum valere ꝺebuisset, ex quo procurator sciebat se reuocatũ [*& ibi,ꝺicemus*]ꝺe hoc plenius vide ꝺe procur.c.2.lib.6.in glo. sed nũquid [*&*
17 *ibi,Ad procuratorẽ*] & tunc ꝺebet publicè† conscribere,ne quis eum hẽat per procuratorem, ar.ff.ꝺe insti.sed & si pupillus.§. .& seq.Inn. quod in institore verum est, in procuratore non vr; & sic tenuit ꝺns meus in legibus in sua ꝺisputatione.ſ.q si ꝓcurator fuit institor,& mandatum fuit reuocatum nõ palã, habet pro nõ reuocato ꝑ præalle.ll.Si verò non fuit institor, ꝺistinguit : aut contraxit post reuocationẽ ꝺño sciente & nõ cõtraꝺicente , & tunc præiuꝺicat
d ꝺño,vt §.ꝺixi sup.v.glo.Iꝺe si ꝺns d aliqꝺ ꝺe his, quæ post reuocationem cõtraxit,approbauit.ff.ꝺe administra.tuto.cũ quæritur,facit ꝺe cõse.ꝺis.2.comperimus.Si verò ꝺominus nec sciuit cõtractum,nec postea totum, vel partem approbauit,ꝺicit,q si ꝺirigebatur procurator ad certam personam, ꝺebuit sibi reuocatio notificari.ff.mãꝺati.si fideiussor.§.1.facit ff.ꝺe solu.cum quis. §.1.Si verò non ꝺirigebatur ad certam personam,ex quo reuocatus, & certificatus fuit,nõ obligat ꝺns: qa hic nõ erat, cui notificare tenetur;& ꝺebuit cum ipso cõtrahens cogitare hoc euenire posse.ff.locati.si quis ꝺomum,& sibi imputet,q non inquisiuit,& incautè contraxit.ff.ꝺe regulis iur. qui cum alio: sed agat contra falsum procuratorẽ.ff. qđ cũ falso tu.auct.l.pen.vel agat furti.vel ꝺictione furtiua.ff.ꝺe cõꝺi.inꝺe.si procurator, vbi ꝺe hoc in fin.& ff.ꝺe condi.cã ꝺa.si ꝓcuratori falso.
18 An verò sufficeret† possit renocatio,quę ad procuratorem non peruenit,vide in cle.ꝺe renun.c.j.in glo. Vin. primo [*& ibi,peruenias*],vt in cle.ꝺe renun. c.1. saluo.catu,quẽ habes ꝺe ꝓcuratoribus . c.vlt.libr 6. ¶in gl. [*Et merito,ibi,Si quid ueri,ibi,licet soluitur*] & vide quod ꝺicam ꝺe vi.& hone.cle.c.fin.sꝰper 1.gloss. [*& ibi,Standum*] in eo,quod est ꝺ ꝓfitentẽ, & fuit lectura Vin. per quod ꝺicebat Host.q ẽt si ꝺe partium
19 cõsensu fuissent†impetratæ secundæ, non cogebat capitulũ vti posterioribus ꝺ quas se iuuare poterat ex cõfessione nobilis [*& ibi,Ratas literas*] sup. impe-
20 tratas &c.hoc iõ,qa† in lris impetratis à ꝓcuratore
e reuocato, & ignorante non est aliqꝺ ꝺe vicijs e expressis §.eo.nonnulli, Inn. [*& ibi,ad procuratorẽ*] postea non,cum sint falsę.§.eo.nõnulli. vñ nullius rati habitione vires recuperat,Inn. [*& in fi.*] quasi velit ꝺicere glo.& apertius ꝺicit Goffr.primum rescriptũ valuit : qa impetratũ fuit in iuꝺicio à procuratore, licet reuocato:secundum fuit impetratum extra iuꝺicium procurante, & secundùm hoc summam casum,vel ꝺic secundùm Phi.Host.& Compost q quo
21 †ad præiuꝺicium ipsius militis sufficit reuocationẽ ad procuratorem peruenisse:sed non quò ad præiuꝺiciũ aduersarii.& ideo ꝺicebat Compo. contra exceptionem militis replicat capitulum: contra exceptionem capituli non replicat miles Capituli ignorantiam,prosit ergo beneficium ignorantiæ ignorãti, non scienti,ad hoc ꝺe præbenꝺis,inter cætera.eo.

titu.

titu.ſi beneficia.lib.6.¶In glo. [*& ita,ibi,De receptione*] in hoc facile cõfingetur fraus: quia receptas ab alio trader illi procuratori, vt illas poſtea ab ipſo recipiat [*Et ibi,ſufficit*] ad hoc, dicens ꝙ ex quo procurator agere poteſt,licet generalis.ĩ.de procu.qui generaliter. 1.reſpon.libr.6.ergo impetrare,per quod deuenitur ad illud.ſ.de ele.in cauſis,& quod minus
f eſt.ff.de mino.fl.illud , in fi.& quia nõ debet minus poſſe, quàm coniuncta perſona,quæ hoc poteſt.ſ. eod.nonnulli.vide quod ibi dixi ſuper gl.pe in prin. ¶In gloſſ. [*puta , ibi , voluntas*] quam habet probare
22 †is,qui eam allegat. probat autem hoc ipſo, ꝙ docet eum,pro quo agit,ſibi hoc ſpecialiter mandaſſe ſm Guil.in ſpecu.de coniuncta perſona, ver.item ꝙ
g agit.[5] ¶In ultima gl. [*ibi,Non poteſt*] niſi ad hoc†ha
23 beat mandatum, vel ſit datus in rem ſuam. ĩ.de ꝓc. c.1.2.reſpon.lib.vj. [*& ibi,demandare*] ĩ.de ꝓcur.c.1. in fi.lib.6. [*ibi,Vt alium ibi*] etiam non expreſſum, vt preall.leg.c.1.2.reſpon.in fin.lib.6. [*& in fi.*] & tunc
24 ſubſtituens † reuocare non poteſt ſubſtitutum, qui
h ſuſcepit mandatum , niſi habeat reuocandi[h] poteſtatem,de procu.is qui,lib.6.

g ¶Item quod agit.Ibi vide Io.An.& glo.in l.maritus. C.de procur.& ibi per Barto.& Bald.& vide Io.And.infra.de proc.conſtitutus,ſuper prima glo.

h ¶Reuocandi.Caue,quia iſtud videtur contra gloſſ.ma.in fi.d. c.is qui,quia dicit ſecus,quando habet à lege: iſte autem habet in re,ſi procu.ad negocia ſubſtituat alium, vt in ca.1.in fin.de proc.lib.6.Bald.

SVMMARIVM.

1 *Conueniri non poteſt homo diœceſis non expreſſæ in reſcripto per illud reſcriptum,& an id indiſtinctè verum,nu.3.*
2 *Diuiſio decretalis.*
4 *Neminis patriæ error in perſona eius,pro quo ſcriptum eſt à papa,vt ei prouideatur,quando vitiet reſcriptum.*
In beneficij collatione quæritur,vnde ſit aſſecuturus beneficium non vbi ſtudet,ver.& quia.
Reſcripta ad beneficia ſunt odioſa,ver.& talia.
5 *Exceptio legitima ſi non admittatur,grauamen infertur.*
6 *Appellationis iudex quando reuocato grauamine non procedat vlterius,& nu.7.*
7 *Sententia quæ fuerit iudicum appellationis huius decretalis.*
8 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.*
9 *Additio,vel ſupplementum.*
Actori fauendum eſt in principio cauſæ,ibidem.
10 *Oppoſitio quæ fiebat contra reſcriptum,cuius meminit hæc decretalis.*

CAP. XXXIIII.

a 1 **S**Ignificante.[a] Caſus.†Per reſcriptum impetratũ ꝙ hoĩem certę diœce. hõ ẽt eiuſdem noĩs alterius diœceſis conueniri non põt.Et in prima†appellã
2 tis narratio. In ſecũda appellationis cõmiſſio,ibi,ideoq; [*Gulielmo*] Leodi. [*Guil.Rhemen.*] ex hac generali locutione non poterat conſtare de
3 perſona. nam ſi per aliqua†adiecta poſſet conſtare. ꝙ Guil.Leodien.eſſet ille,quẽ cõuenire intẽdebat, ſed errore dixit eum Rhemen.cõueniri poſſet,ar.in ſti.de leg.§.ſi quidẽ in noĩe , & C.de teſt.ſi in nomine,& per iura alle.in prin.gl.ſm Inn.& Cõpo.& Ho. ſ.eo.ſup lris.Pe.de Sap.Abb.Vinc. contra : quia reſcripta reſtringenda,& quia non cadit in iuriſdictio
b nem eius.pro Vin.benefacit.ff.de hære.inſtitu.quoties . [b] & de rebus dubijs, in ambiguo.Guil.non diſtinguendo tractauit de hoc de reſcrip.præſen.§.vlti mo,ver.quid ſi indubitate.olim indiſtinctè tenenda videbatur prima opinio : ſed hodie,ga diœceſis rei ponderaẽ per decre.ſtatutum. ĩ.eo.lib.6.vẽ tenenda ſcẽa,qũ trãſirent hodie lĩæ expreſſa falſa diœceſi, q̃ nõ trãſirent,ſi vera fuiſſet expreſſa , dicit Bertran.vt recitat Hoſt.ĩ.c.proxi.& idẽ hic Egi. ꝙ ſi actor ignoret diœceſim rei exprimat caſtrũ,vel villam domicilii ſui prętermiſſa diœceſi,& valebit reſcriptum,qđ non vĩ hodie ꝓ p̃dictã decre.ſtatutũ,ſufficiens conſilium.allegant aũt p̃dicti.63.diſt.noſce, de ſpon.ex li-
4 teris.ff.de flumi.l.1. [*Leodienſi*] Si papa†mandat ꝓuideri in diœceſi Bononie. B. ſcholari Bon.& ille B. ſit Paduanus ſtudẽs Bon. vĩ ꝙ valeat reſcriptum, cũ papa ſtudentes Pariſius ſcholares Pariſien. vocet.ĩ. de procu.quia in cauſis.Itẽ dictio,Bon.reſpiciens illud nomen.B.falſa eſt;illud ſcholarẽ,eſt vera . interpretemur ergo,vt res valeat,de ver.ſig.Abbate.contrariũ tenet hic Cõpo.per hanc decre. Et quia magis congruit negocio,de quo agitur . ſ.de iſto bũficiando,ꝙ papa voluerit per illud verbum Bon. determinare locum originis,quàm ſtudii. nec in bũficiando quærimus,vbi ſtudet,ſed vnde ſit, & ibi bũficiatur congruentius,61.diſt.nullus . & quoties idẽ ſermo &c.ff.de regu.iur. quoties , & talia reſcripta ſunt odioſa.ĩ.de pb. q̃uis , lib.6.pro Cõpo. facit ſtylus curiæ de regno Alamaniæ, & ĩ.de poſtu. bonæ. 2.ad fi.& quod no.ĩ.eod.ſi proponente,in vlti,gloſſ.

ceſſa-

ADDITIONES.

a ¶Ex parte.In c.ex parte decani, videtur ꝙ taliſ citatio facta de domino non valuerit , nec per ipſam potuerit iſte citari ad veniendum,quando liſ fuit conteſtata per procuratorem coram papa, vt in prin.dicitur,quæ tranſit etiam ad iudicem cui cauſa fuit commiſſa,vt in c.fi.de proba.ergo non dominus,ſed ꝓcurator debuit citari,vt notatur. ĩ.de teſti.c.in nomine domini,& Bart.in l.procuratoribus , de procur.& in l.furioſo,de re iudi.& in l.1.C.de ſen,& interlocu.om.iud.poteſt dici , quòd non tenebatur,tamen iuſſus comparuit naturaliter,vt ibi dicitur,nec valeret ſol.quòd non valuit citatio;quia procur.fuerat ex ſuſpitione orta reuocatus:quia aduerſarius hoc neſciebat, nec papa,vt dicto tex. vel dic,vt dixi in d.l.Item no.tex.ibi mãdamus,quatenus &c. quia rectè videtur etiam contra theoricam gl. in cle.vnica,de renun.vbi dicit , quòd vbi ad eſſe actus requiritur voluntas,ſufficit reuocatio ſine certioratione, nam adeſſe rebus voluntas domini requiritur : & tamen non ſufficit reuocatio ſine certioratione,Bal.Et no.Compo.quòd in c. iſto neceſſe fuit quò ad primas litteras,vt non valeat, quòd reuocatio peruenireat ad iudicem , quod impetratæ fuerunt per partes in iudicio contendentes,& non per ſolùm procuratoré nobilis:ſed quò ad literas ſecundas ſufficit,quòd de reuocatione non peruenitur ad procuratorem ; quia quod factum fuit per ipſum procuratorem circa perſonas,fuit factum p eũ ſolũ, & tanquam in iudicio.vnde non videtur,quòd ſi de reuocatione mandati peruenit ad ſolum procuratorem,ſufficit, vt non valeant ea,quæ procur.poſtea faciet extra iudicium: ſed ſi poſt reuocationem aliquid in iudicio cum aduerſario fecerit, bene valet de ipſo,ſi peruenerunt ad iudicem , vel ad aduerſarium. Abbas no.in ſua lec.quòd ſi procurator eſt ad negocia conſtitutus,ſufficere reuocationem ad procuratorem peruenire:ſed ſi conſtitutus eſt ad iudicia,neceſſe eſt,quod de ipſa perueniat ad iudicem,vel ad aduerſarium.Ber.verò videtur dicere,quòd circa ea,quæ procur.facit in iudicio, vt non valeant,non ſufficit de reuocatione mandati peruenire ad procuratorem tantùm:ſed debet peruenire ad aduerſarium , vel iudicem , circa ea,quæ fiunt per procuratorem extra iudicium,ſufficere ad ſolum procuratorem peruenire de reuocatione, vt domino non præiudicet,quod poſtea fecerit extra iudic. procur. Archidia.

b ¶Narratio,no.ex iſto tex.quòd appel.capituli non comprehenditur prælatus principalis.facit c.poſt electionem, de conceſſ. præben.gl.no.in cle.2.de æta.& quali.

c ¶Pro quia.Vide de iſta dictione plenè per Bar.in l.1.ff.de condi.& demon.Adde do.Alex.in d.l.1.in apoſtillis, in verſiculo tertiò principaliter quæro, vbi ponit alias remiſſiones de iſtis præpoſitionibus,& in verſi.ſeq.

d ¶Dominus.Vide Albe.de Roſa.in l,ſi verò non remunerandi per illum tex.in §.inde aliter.ff.man.

e ¶Vicijs expreſſis.Et ſic ſecundùm hoc habes vnam limitationem ad illum tex.item quando fuit mandatum reuocatum ad aduerſario,vel iudice ignorante, quando in iudicio impetratur, vt in hoc tex.& ibi ſcripſi,Archi.

f ¶Minoribus,No,hanc glo. quia contra hanc glo.videtur glo. in l.3.§.ſi procurator.ff.quod quiſque iu.vbi licet habeat libertam,non poteſt impetrare,dic quòd ibi de impetrato punibili hic ſecus,Archi.

ceſſarent aũt rõnes Cõp.qũ papa ipſum B.ſcholarẽ Bon. mãdaret bñficiari ex diœceſim Bononiæ, puta Mediolan.& tunc procedãt allegata prius Io.And.
5 [*Admittere*] & ſic†grauatur hoc ipſo,ꝙ non admittitur ltĩa exceptio,de app.dilecto,& ad ſol.decre.ex parte Adæ, de teſti.dixit ẽt hic Goff. qđ ibi poſt eũ dixi ſuper gl.ad hãc,& remittit Ho.de app.interpoſita.ĩ.reſpon. [*Si eſt ita*] concor.de app. non ſolùm,li. 6. [*Irritum,&c.*] dixit Hoſt.& Guido,ꝙ deciſa huius & ſimilium hr̃.ĩ.de iudi.exhibita,in fi.Sed, vt tange
6 bat Boati.illud†verum,qũ commiſſio tenuit,& per illam poterit conueniri reus coram primis iudicibus,ſi non grauaſſent : tunc enim reuocato grauamine procedent iudices appellationis in principali. Sed ſi iudices principales non poterant cauſam cognoſcere,vel quia non valebat reſcriptum,vel ga non extendebatur ad illum , & propter hoc fuit appellatum,pronunciato , ꝙ fuerit benè appellatum, vlterius non procedent. & ſic vtroq; casu faciet iudex appellationis, quod facere debebat iudex principalis:aliàs potius expediret reo nõ appellare, nec appellationis iudicẽ impetrare . de primo dicto patet de libel.obla.c.2.& 3.de ſecũdo hic, & ĩ.duobus capitulis proximis. ſi dicas , quid ergo ſecundũ hoc
7 †cõtinet iſtud &c.dic,ꝙ continet perfectionem mãdati de reuocatione , & forte abſolutionem inſtantiæ,& condemnationem expenſarũ.audiui quoidã dicentes , ꝙ cumponitur in reſcripto, reuocato &c. tunc ſubauditur,quod dicit Hoſti.Sed ſecus, qũ dr̃, reuocetis &c.quã diſtinctionem approbat Hoſ.ĩ.de offi.delega.ſignificantibus,in fi.Sed hanc diſtinctio-
8 nem reprobat hæc decre.& ſequens.¶Prima†gloſ. obijcit per ſex rationes,& ſoluit. ¶In gloſſ.1. [*ibi,ſi in rem,in fi.*] ſi ignoro nomen hominis quem pero, vtar demonſtratione, veluti qui ex tali ancilla natus eſt,vel, ex tali hæreditate eſt [*& ibi, Falſa cauſa*] vt ſi lego Titio.x.quæ ſibi debeo,& nil debebã [*& ibi,Demonſtratione*] puta quia legatarium dixit fratrem,ne-
9 potem,ſororem,vel his ſimilem.¶In † gl.1. [*ibi,audiendus*] maximè,quia in prin.cauſæ . fauendum eſt actori.ff.de iudiciis.ſi quis intentione [*& ibi,Error facti*] facit.29.q.1.§.1.ver.item ſi quis,in fi.& quod ibi no. [*& ibi,Stricti iuris*] Idem Phi.addens etiam aliã rõnem.ſ.ꝙ iſte ex certa ſcientia falſitatem expreſſit. [*Et in fi.*] vnde decre.illa loquitur in exceptione,qua opponitur,non valere reſcriptum. hic aũt non excipit , quòd non valeat reſcriptum,quod ſi faceret , ſuccumberet:ſed excipit ſe per illud reſcriptum cõueniri non poſſe,quia de eo non facit mentionem,

ADDITIONES.

a Significante.Contra iſtud c.facit l.his uerbis, in fi.ff.de hære. inſti.ubi etiam error patriæ non uitiat,ſed ibi in fauorabilibus hic in odioſis , & hic text.quando errat in nomine diœceſis rei:ſed quid ſi erratur in nomine diœceſis actoris, uide.ĩ.ca. proxi.in uer.cum eſſet Archi.

b Quoties.Ibi uide gl.& per Bar.in l.ſi quis in fundi uocabulo ff.deleg.1.& plenius in l.demonſtratio.ff.de condi.&demon. & uide Io.And.in Spec.hic allegato.adde tu ultra allegata per d.Vgolinum hic alias plures deciſiones cum aliquibus limitationibus,quæ ſingulariter no.& colligit dominus Alex.in d.l. demonſtratio,in uerſic.6.quæro, &c.quem uide, ubi tenet,ꝙ iſta falſa demonſtratio in diœceſi non uiciat reſcriptum,quod idẽ uult.d.Bal.in d.l.ſi quis in fundi uocabulo, in primo not. qui allegat in contrarium hunc.c.& c. Rodulphus, & non reſpondet,quod limita & declara per Abb.hic in uerſi. ſed poſſe Abb.& quidam alij.ſed licet.do.Cardi.hic uelit concordare opi.ꝙ in reſcriptis ad lites habeat locum dic.Ioan.And.hic,& in d.c.ſtatutum,in beneficialibus,non procedit opi.Inno.qui ita in facto dixit conſuluiſſe,quæ bene not.quia poſſent tibi in facto euenire,quæ facerẽt tibi honorẽ.& no.ſecundùm Card. hic modum opponẽdi contra tale reſcriptum,quoniam, dicit ipſe,tale reſcriptum non eſt nullum,ſed debes opponere,quòd nõ tenetur reſpondere,quia nõ includitur in reſcripto,quia iuriſdictio datur iudici contra illum,qui eſt de diœceſi expreſſa in reſcripto, & nõ contra illũ, qui eſt alterius, quod benè notu qui habes practicare.quod idem dicit d.Io.And.hic in fi.licet de eo ipſe Cardi.non faciat mentionem.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitatenſis conueniri non poteſt ex reſcripto contra diœceſanos impetrato,niſi & in diœceſi habeat domicilium,nu.5.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Eccleſia peti non poteſt vel parochiale ius ex reſcripto ſuper decimis,redditibus , & rebus aliis impetrato,& ratio.*
Decima eſt pars iuris parochialis , ibid.& non eſt de ea prius agendum,quàm de iure parochiali.nu.4.
Agendum prius de principali,quàm de acceſſorio.ibid.
6 *Iudex,ad quem appellatur,exprimendus.*
7 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum,nume.8.*
9 *Additio,& nume.ſequen.*
Reſcripta ad lites ſunt odioſa ſicut & ad beneficia,nu.9.
10 *Ciuitatis appellatione non comprehenditur diœceſis : contrariũ tamen notatur vu.11.*
Prælatus appellatione collegij continetur , ibid.
Diœceſanos cur potius expreſſit,quàm ciues,ibid.ver.prætereà.
12 *Proceſſus tenet omiſſa maioritatis exceptione negociorum,non perſonarum,& nu.13.*
13 *Prorogatio rerum,non perſonarum fit coram delegato.*

CAP. XXXV.

1 **R**Odulphus. Caſus†Per reſcriptum impetratũ contra diœceſanos Ciuitatẽſis cõue-
2 niri nõ põt.diuidit† vt ꝓxima. 2.ibi, ideoq; [*Super eadem eccleſia*] quærit Hoſt.quid ſi ſup†decimis , redditibus,
3 & rebus aliis,nunqd tunc poſſet eccleſiã petere, vel ius parochiale, vel partẽ ipſius iuris ? & dicũt qđ ꝙ ſic:ga decima,eccleſia,& ius parochiale oĩa ſunt ſpi ritualia.Hoſ.ꝺ:ga decima ẽ pars iuris parochialis,&
4 ei accedit,& nõ è ꝺ.vñ &† de ipſo priuſq̃ de decima eſt agẽdũ,ar.ff.de redhibito.l.iuſtiſſime. ff.de excep. l.fundi,de excep.rei iudi.ſi qs cũ totũ,ꝓ totã legẽ, &
a l.& an eadẽ.§.q cũ ꝓtẽ,& l.ſi cũ argẽtũ. a §.ſi fundũ. & dicit Clemẽtẽ quartũ ſic iudicaſſe, cũ eẽt ipſe reo fortius ergo ꝓcederet exceptio, qñ ipſe actor nõ eſſet illius diœceſis,quã expreſſit,licet Egi. videaẽ hoc
b hr̃e ꝓ dubio.ſ.cap. ꝓxi.nã tolerabilior b eſt error: in alieno,q̃ in ꝓprio.ĩ.eo.tit.ab excõicato. C.de hære. inſti.l.fi. [*De ciuitate*] ꝺ.ĩ.de cẽſibus, venerabili. Sol.
5 ibi,Ho.dñt.Pe.& Abb.qƭſi iſte habuiſſet domiciliũ in diœce.ꝙueniri potuiſſet . ĩ.de fo.cõpe. ex ꝑte.Vin. ꝺicens,ꝙ nõ cẽſeẽ eſſe niſi de ciuitate,& hoc reſpectu rei,de qua ꝙueniẽ. C.vbi in rẽ actio.l.2.primum credo [*Non poterat*] bñ excipiebat,vt dixi ſ.ca.ꝓxi.in
6 fi.vlt.gl.[*Noſtram*] no.†exprimẽdũ iudicẽ,ad quẽ ap
7 pellaẽ,Abb.¶Prima†gl.no.& inſtruit.mediũ rñ.per qõnẽ,qd ſi dicaẽ eꝑs Sagien.& q̃dã alij, arguit ſolos ciuitatenſes includi:ſoluit ꝺriũ.& idẽ, ſi dicereẽ qdã alij ſubditi ipſius.In fine q̃rit,arguit,affirmatiuè ſol-
8 uit ꝺriũ.¶In†1.gl. [*ibi,Titia*] vide de pb.de multa,
9 in gl.añp.¶In†gl.1. [*ibi,nullus ciuis*] & eſt hoc ſpãle in reſcriptis.quæ ſunt odioſa, de hoc dixi.ĩ.de re. ꝓmu.c.vno.li.6.in gl.2.qđ intelligo ẽt de bñficialibus ſm Hoſt.& no.de æta.& qua.accepimus,in gl.pe.& de pben.c.fi.in 1.gl.Idẽ Cõpo.ĩ.eod.Abbatẽ,& vide qđ dicã de offi.ordi.c.i.in prin.Et ſic licet†ciuitas ſit caput diœceſis , ſub cuius appellatione non cõprehendiẽ:tñ appellatione collegii cõtinẽt ꝓlatus, q̃ eſt caput.ſ.eo.edoceri.ſic ꝓ ciuitatẽ nõ cõprehenditur diœceſis.ff.de ver.ſig.l.2.ff.de arbi.ſi cũ dies.§.ſi arbiter,ſm Phi.& ĩ.de ſen.excõ.ſi ciuitas.lib.6. vbi dicã vnũ ſup ver.terminari.qđ not.hic Vin.reliqua vide in ſpe.de reſcrip.præ.§.vlti.in 1.& 2.col. [*& ibi,Poſſunt conueniri*] idẽ Hoſt. [*& ibi,diuerſa ſunt*] 63.diſtin.
ego Ludo.& ĩ.de ſen.exc.ſi ciuitas, libr.6. præterea

fort

fortè diœcesanos exp̃sit, qa ꝓcurator ciuiũ paratus erat ꝯdicere: vel fortè impetrabat interdictorẽ, qui fortis erat in ciuitate, non sic in comitatu. Vñ nõ sic de facili habuisset lras ꝯ ciues, sicut ꝯ comitatiuos.
11 ff. qã me. ca. nõ est, ſm Gof. dicit tũ, qꝰ† modicæ sunt istæ rõnes, & qã modicũ rõnis hẽt hæc decret. Qui cũ est de diec. de ciuitate intelligit. ff. ad municipa. qui ex vico. ff. de cens, l. forma, §. si verò. C. de epi. & cle. l. nulli, circa fi. 16. q. 7. oẽs basilicæ. 24. dist. qũ, de ꝓse. dist. 1. si qs ẽt. ff. de serui. vr. l. cui. C. eo. l. vlt. tu dic, vt dixi. §. ea. gloss. [*& ibi, Subditi ipsius*] Idẽ ſm Vin. & Cõpo. si diceret, qdã alij de regno, vel de ꝓuincia. ad id. 6. q. 3. scitote, de ꝓben. ꝙuis. lib. 6. [*& ibi, Non tenet*] circa ſm de maioritate. Inn. §. c. sedes. & Cõpost. hic
12 notant ꝯriũ dicentes, qꝰ† si omissa exceptione maioritatis negocij, & ꝓsonarũ ꝓcedat, processus tenet. & hanc opinionẽ in maioritate negociorũ credo verã, sed non in maioritate ꝓsonarũ, arg. à vi lrãe illius decre. sedes, q̃ tractans de maioritate ꝓsonarũ, dicit eas non includi in rescripto: tractans de maioritate rerũ dicit actorẽ non debere ſuper illis audiri, ergo si maiores ꝓsonæ non includunt in clauſula, vel rescripto, ergo iurisdictio delegati ad illas non poterit ꝓrogari, ac si cka ibi non esset, & est simile qã not. ꝯ. eo. c. 2. lib. 6. in glo. ſ. in fi. Imputet aũt ſibi, qui ſuper maioribus rebus audiuit actorẽ, quẽ ꝓ exceptionẽ repellere poterat: includebant tũ in clauſula generali ex ꝓpria ſignificatione vocabuli, quã decre. ipſa
13 non impedit in illo caſu. Præterea† corã dele. fit progatio rerũ, & non ꝓsonarũ, de of. dele. cũ olim, & c. P. & G. Et hac rõne tenuit hic Cõpo. qꝰ si impetratũ esset ſup eccleſia ſancti Nicolai diece. Sagi. & datus esset libellus ſuper eccleſia ſancti Nicolai de ciui. & non fuisset exceptum, ſed lis conteſtata, & lata ſententia, bene valuisset, quod placet. Io. And.

ADDITIONES.

a ¶ Si cum argentum, Quid e contra ſi ſuper reditibus, vel damnis, vide no. in c. cum olim. ꝯ. de of. dele. & vide quod ibi ſcripſi, Archidia.

b Nam tolerabilior. Vide pro intellectu huius. c. Io. And. de cẽſi. c. venerabili. in glo. principalem. adde qꝰ est in x. col. in ver. mentionem principalem, vbi declarat etiam. c. ſuper literis. ſ. eo. ibi in c. venerabili, erat certum, quòd non erat alia eccleſia, quàm hæc, &c.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor non potest conueniri per clauſulam, quidam alij, ſi cõueniendus re integrà moriatur, & quando, & nu. 9. 10. & 12. vide nu. 13.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Creditoribus quis defuncti nõ tenetur reſpõdere vſq; ad. x. dies.*
4 *Fœminæ ſecundùm conſuetudinem Gallicanam ſuccedunt in dignitatibus, & feudis; ſecus de iure communi.*
5 *Maſculino genere fœmina includitur.*
6 *Laicus non poſſet conueniri per reſcriptum contra clericos impetratum, niſi id iungeretur, & duplici ratione.*
7 *Reſcriptum quibus caſibus expirat, docet, vbi tradatur.*
8 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, nu. 9. 10.*
Querelam filius tranſmittit ad nepotem contra teſtamentum patris, nu. 9.
10 *Ceſſio actionis ſolutionis cauſa facta creditori meo contra debitorem meum non impedit, quin adhuc petere poſſim, niſi quibuſdam caſibus.*
11 *Additio gloſſarum, & nu. ſequentibus.*
Prælatus factus poſt impetrationem reſcripti poterit ex eo nomine eccleſiæ conueniri, & ratio.

CAP. XXXVI.

1 Significauit.[a] Secundũ lecturã gl. & Inn. ſic† ſummat. Si ꝙueniendus ꝓ cka, qdã alii, re integra moriat, ſucceſſor ꝓ illud reſcriptum
2 non poterit ꝙueniri. diuidit† ſicut, ſ. pro-
3 xi. [*Fratre ſuo*] ꝓ† quo vſq; ad x. dies nõ tenet credi-

toribus rũdere. C. de ſepul. vio. auth. ſed nec ante no uẽ, ſigna. ſup. l. fi. ſm Vin. [*Ipſa*] comitiſſa [*eius*] ſ. co-
4 mitis fratris ſui [*Succeſſerit*] nã ſm† ꝓſuetudinẽ Galicanã fœminæ in dignitatibus, & feudis ſuccedũt: ſecus de iure cõi. nã licet alijs bonis leges eis ſucceſſiones deferãt, nõ tñ in feudis, vt in vſi. feudo. ti. i. §. hoc aũt notãdũ, vbi ã hoc. de ſucceſ. feu. §. filiã. Siẽis
5 dria, de arbi. dilecti, ſm Phi. [*Et quoſdã*] includeret fœmina† niſi aliud impediret, ꝓ qã not. Pe. & Abb. ſub maſculino cõprehẽdi fœminã. vide in ſpe. de reſcri. ꝓſen. §. fi. verſi. ſed quare vtrũ, & qã ibi dixi [*Et laicos*]
6 dicit Hoſt. qꝰ niſi hoc† iungeret, laicus nõ poſſet cõueniri: qa diuerſæ ꝓfeſſionis. remittit. ſ. eo. cũ ordinẽ. & Vin. dicebat, qꝰ reſpũ illius verbi, clericos, per qã intelligunt exp̃ſi ẽt humiles clerici, nobiles & illuſtres laici ñ poterãt ꝙueniri ꝓ verbũ laicos, qã poſtea ſeqt tales humiles clericos, hoc dictũ Vinc. poſuit Cõp. [*dicebãt*] illi impetrãtes [*ſuo*] ſ. cõmitiſſæ [*Nõ*
7 *poterat*] no. hic† Bonagui. caſus quoſdã, qbus expirat reſcriptũ. quos vide notatos. ſ. eod. cæterũ. ¶ Prima
8 ꝟgl. no. reſcripta re integra &c. dat duo ſimilia, & rõnẽ ſubdit, allegat tria iura in ꝯriũ, & ſoluit. Scdõ arguit, qã data &c. ſ. ꝯriũ, & remittit. Tertiò obijcit de decre. dilecti, & dupliciter ſoluit. ¶ Vltima gl. arguit
9 à ꝯrio. & illud approbat. ¶ Inꝟgl. 2. [*ibi, ſi pater*] frater q̃relã habens ꝯ teſtm̃ fratris, q turpẽ ꝓsonã inſtituerat, illã ꝓparatã tranſmittit ad hr̃dẽ; & idẽ l. poſthumus. §. vlti. [*& ibi, Si quis filiũ*] q̃relã ẽt nõ ꝓparatã ꝯ teſtm̃ patris filius tranſmittit ad nepotẽ [*& ibi, Si de*
10 *legato*] ſi tibi † creditori meo cedo actiones ſolutionis cã, quas habeo ꝯ debitorẽ, faciendo ẽt te ꝓcu. in rẽ tuã, nõ tñ delegãdo, adhuc ab eo petere poſſum, & tibi ꝓhibibere, ne ab illo exigas priusq̃ cũ illo litẽ ꝓteſteris, vel aliqd de debito exegeris, vel id debitori nũciaueris [*& ibi, principales*] ſeqt, ꝓsonæ, vel illę,
11 ad quas negociũ ī medio migrauerit. ¶ Inꝟgl. 1. [*ibi, quia. V.*] illud auctoritate ſcdi mãdati, Goff. [*& in fi.*] Pe. & Abb. hic, & Guil. in ſpec. ti. de reſcr. præſen.
12 §. rõne ẽt eius, in prin. diſtingũt, an †reſcriptũ ſit impetratũ ſup actione reali, an ſup ꝓſonali. In primo caſu poſſit ꝙueniri ſucceſſor, qa res tranſit cũ onere, de pigno. ex lr̃is, de decimis, paſtoralis. In ſcdo ſi
13 moriꝰ ꝙueniẽdus re integra expirat reſcriptũ, vt hic ſi re nõ integra ꝙueniri põt ſucceſſor, vt hic ibi, nec ꝓ ipſas dũ viueret &c. vide in Mercu. ſup rr̃a, is, q in ius, de reg. iu. li. 6. ꝓꝓ qã decido q̃ plura hic notata ꝓ Inn. Hoſ. & Cõp. ¶ In gl. [*in fi.*] dixerũt† hic Inno. & Cõp. qꝰ ꝓ cka gñalẽ poterit ꝙueniri noĩe eccl̃iæ is, q factus est ꝓlatus poſt impetrationẽ: qa non dicit propriè conueniri perſona prælati, ſed eccleſia.

ADDITIO.

a ¶ Significauit. No. Compo. qꝰ per litteras impetratas contra aliquem ſucceſſor eius generalis & etiam hæres ipſius poterit cõueniri re integra, ſi ille prædeceſſor erat expreſſè nominatus in literis. item no. quòd licet per clauſulam generalem prædeceſſor poterat conueniri, propter hoc eius ſucceſſor non poterat conueniri re integra per illam clauſulam. item no. quòd q factus est prælatus alicuius eccleſiæ poſt impetrationem litterarum bene conuenietur per clauſulam generalem etiam re integra, ſi eius prædeceſſor conueniri poterat per eum nomine eccleſiæ: quia conuenitur tanquam eccleſia, quæ nunquam moritur. item no. quòd ſecundùm Vincen. ſi quis impetrauerit reſcriptum, & lis conte. est, eius ſucceſſor per id poterit cauſam explere, ſi talis ſit, qui ſuccedat in illo iure, vt canonicatus & eccleſiæ. item no. ſecundùm Vin. quòd ſi nomine canonicatus, vel eccleſiæ ſint litteræ impetratæ, quòd mortuo impetratore re integra valent litteræ ſucceſſori. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Executorię literę, in quibus impetrans falsò dixit monitorias prœceſſiſſe, non valent.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Prœceſſio literarum, de quibus hic agitur, non ſolùm intelligitur anteire debere data, ſed etiam præſentatione.*

4 *Super-*

4 *Superſedere propriè quid ſit.*
5 *Ratione præuia ſiquid faciendum mandetur, quid intelligatur mandatum, & contra ſiquid actum fuerit, teneat necne, & numero 6.*
6 *Clauſulæ reſcriptorum ſunt duplicis generis: alterę vitiant, amiſſæ: alterę minimè.*
7 *Epilogus, additio gloſſarum, & nu. 8.*

CAP. XXXVII.

1 Xinſinuatione.[a] Caſus. † Non valent executoriæ, in quibus impetrãs falsò dixit monitorias p̃ceſſiſſe. Et prima† pars deciſè
2 ponit partis querelã. ſcda inſtruit executores. ſcda ibi, quo circa [*Ad vos*] o Abbas, & collegæ [*Præteſſerint*] nõ ſolũ† quòd ad datã, ſed ẽt quòd ad
3 p̃tationẽ, vt verba cũ effectu intelligant, de cle. nõ reſi. relatũ, ſm Egi. Iſtud credo verũ, qñ dixit in executoris monitoriis non fuiſſe partitum [*Superſedeatis*] quia lr̃æ non valent. vñ ex quo de hoc conſtat,
4 non expectamus aliũ finẽ, vel euentũ, qã est ꝓpriè ſuperſedere. ſ. eo. dilectus. 2. & ſic ꝓpriè ponit. ver. ſup ſedeatis, ꝙcor. de excep. olim [*Alioquin*] i. ſi non faciunt mentionẽ de monitorijs, vel faciunt, ſed mo-
5 nitoriæ p̃ceſſerunt [*Rõne p̃uia*] vr̃ qꝰ † non valeat, qã agunt, ſi hoc nõ ſeruant: qa mãdati fines excedunt, ſ. eo. cũ dilecta. ff. mãdati, diligenter. nõ ſolum enim non cõmittit ei, qꝰ iniurietur, ſed ẽt per hanc, vel ſimilem clauſulã ꝓhibet. in ꝯriũ facit: qa ſnia ꝯ ius litigatoris lata, ſi nõ appellet, tenet. ꝯ. de re iud. cum in-
6 ter nos. dicit Abb. Diſtinguendum inter † clauſulas quæ cõmittunt iuriſdictionẽ, hoc caſu ꝓcedant prima iura, & illas quæ ſolã demonſtrationẽ faciũt, nõ arctantes iuriſdictionẽ, & ſi tales non ſeruent, valet,
7 qã agit; & talis est iſta. ¶ Prima† glo. reddit cauſam
8 textus, ponit ſtylũ curiæ, & arguit. ¶ Inꝟglo. 1. [*ibi, ſi tacuiſſet*] ſup. ſm Inno. Hoſ. & Cõp. p̃ſumit qꝰ [*& ibi, Conceduntur*] ſ. eo. capitulũ [*& ibi, Cõſuetudo curiæ est*] olim fuit, ſed hodie non est, niſi qñq; in literis, quæ ſcribunt ſup receptione monialiũ [*& in fine*] de hoc ꝯ. de officio dele. cũ in iure, & de verb. ſigni. Abbate.

SVMMARIVM.

1 *Recipi alium, non debet executor mandare, ſi quis receptus ſit in certa eccleſia, & quando, & nu. 16. 22. 23. 24.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Clauſula, ſi pro alio non ſcripſimus, ponitur interdum in fauorẽ eccleſiæ, interdum impetrantis, & quando & eius, & clauſulę, ſi pro aliis, intellectus, nu. 16. & 17. 20.*
4 *Gratiam ſuam primo non proſequente, ſecundę literæ valebunt & quando proſequi dicatur. ibid. & nu. 5. vide nu. 6. & 8. 23. 24.*
5 *Renunciaſſe literis non putatur, qui diſtulit eis uti per annum. cap. plerunq; ! ff. eo. intellectus eod. loco.*
7 *Compoſitio quando fieri poſſit à primo gratiam habente de ſecunda vel vlteriori prębenda ſine prędicio ſecundi.*
Acceptationis etiam omiſſio primi vacantis primò prębendæ non ei prędicat, neque ſecundum iuuat. ibid.
9 *Clauſulę, qui huiuſmodi gratiam proſequatur, vis, & nu. 10. 16.*
Ad gratiam proſeqnendam terminus prefigi quando poſſit, & à quo. ibid.
11 *Duobus, primo, & ſecundo gratiam ſuam proſequentibus quid agendum ſit ab epiſcopo, vel capitulo, cui de eorum receptione ſcribitur, & nu. 24. 29. 30.*
12 *Intentio apparet ex clauſulis literarum.*
13 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum,*
14 *Additio, & nu. ſequentibus.*
Preſens trahitur ad præteritum, ibid.
15 *Conditiones, quæ ſubintelliguntur, nihil abſurdum, ſi exprimantur affirmatiuè, vel negatiuè.*
Obſtantia quæ non ſint, abſurdum eſt remoueri, & quæ ſint, addit exempla. ibid.
16 *Expectatione vna pendente in eccleſia vltra numerum per literas papales nõ recipietur ſecundus, niſi in caſibus, & nu. 4. & 8. pluribus verò pendentibus quid iuris, numero 17. & nume. 20*
17 *Numerus pluralis contentus eſt duobus, ver. dicit etiam.*
18 *Vacaturarum exceptio eſt odioſa.*
19 *Collationem vel electionem ordinariorum non eſt veriſimile per prouiſiones papales impediri, & quas.*
21 *Mandato papæ parendum, licet ſit durum, ſi apparet de eius voluntate.*
22 *Secundus non recipi debet, ſi primus impetrans habuit à capitulo penſionem, niſi in caſibus, & nu. 23.*
24 *Impetrans primus ſi præſentauit primò literas capitulo ſuper ſua receptione in canonicum, & aſſignatione prębendæ, ſecundus verò præſentauit nondum primo recepto, quid erit.*
25 *Opponere ſecundo, & 26.*
26 *Contra impetrantem ſecundum receptum per literas, quæ poterant elidi, & poſt receptionem primi quando poſſit excipere vel replicare primus, vel alius. & nu. 25.*
27 *Ex tertij iure, vel pacto non quæritur regulariter mihi ius actoris, vel defenſoris, niſi in caſibus, & quibus.*
Turpitudinem meam quando videar allegare, ex eod. loco.
28 *Præſentantes gratiam ſuam ſucceſſiuè multis q, quomodo inter ſe agant, & quomodo contra capitulum, & nu. 31. & quid obſtabit lata ſententia reo, quàm capitulo. nu. 33.*
30 *Libelli petentis recipi a capitulo contra capitulum forma quæ.*
32 *Libelli petentium recipi inter ſe agentium forma.*
34 *Poſſeſſori prejudicat ſententia contra eum lata, à quo cauſam habet, & exemplum, & nu. 33.*
35 *Conferri à capitulo prębendam ab alio poſſeſſam quomodo acci dat.*
36 *In prębenda vel beneficio ius habentes per electionem, vel alio modo qualiter inter ſe agere poſſint, & eorum libelli forma.*
Libelli ius habentium in beneficio, vel prębenda forma, ibid.
37 *Cap. dilecti de exceptioni. intellectus.*
38 *poſſeſſionem adipiſci beneficij ſiquis impediatur contra impedientem aget, & quomodo, ac quid probabit impeditus. nu. 39. & 41. poſſidente verò actore, quid iuris, remiſſ. nu. 40.*
41 *Excipiens contra electionem, vel collationem actoris, vel eius literas, & perſonam audietur cum diſtinctione, & qua, & abſoluetur actore non probante etiam excommunicatus.*
Reus, qui non defendit ſe ex iure ſuo, ſed ex defectu iuris actoris tantùm non habet neceſſe reſpondere poſitionibus actoris ſuper defectu rei, cum exemplis. ibid. Quid ſi ſponte confiteatur, nu. 42. & 43.
43 *Iudicis poteſtas non extenditur vltra libellum.*
44 *Ex crimine probato per exceptionem quis non punitur, qui non fuit in iudicio ſe defendens.*
45 *poſſidente capitulo vel alio prębendam, ſiue beneficium agetur contra priorem. facit nu. 46.*
Libelli agentis pro prębenda, vel beneficio contra poſſeſſorem forma. ibid. ac prouiſi, vel confirmati, nu. 46. pro prębenda debita, num. 47. item multorum contendentium ſibi eam vel beneficium debitum, nu. 50.
Adiudicari quid petere in iuribus impropriè ſit, & verbũ adiudicationis largius acceptum pro declaratione ſumitur in libello. ibid. ver. & ſi actor.
Declarari magis: quę adiudicari in iuribus petitur propriè.
Ius quando non conſtituitur per ſententiam adiudicationis, ſed declaratur, eod. ver. Quia per.
46 *Contra poſſeſſorem prouiſus vel confirmatus poteſt petere, vt inueſtitura vel collatio debitum conſequatur effectum, et quę erit concluſio, ſententiaque.*
Præceptum cum cauſę cognitione factum habet uim ſententiæ. ibid. ver. & ſi huiuſmodi.
47 *Pro prębenda debita, in qua ius non habeo, quomodo agam, & petam, & iudicium poteſtas quę ſit in hoc caſu, & nu. 48. & vid. nu. 50.*
49 *Iudex papę quando fungatur vice iudicis in ſententiando, & executoris in conferendo.*
50 *Pro beneficio ſibi debito multi competentes an & quomodo*

agere

agere inter se, & petere, vide nu. 45.

51 *Assignatio prębendę vni facta cum causę cognitione pręiudicat pręsentibus, & denuntiatis.*

52 *Competitores eiusdem beneficij vt ad eundem iudicem eant, solet papa concedere.*

53 *Receptus proprio motu capituli an contra impetrantem à papa opponat saltem surreptionem literarum, promittit alibi se diturum, & ubi.*

CAP. XXXVIII.

a 1 MAndatum.[a] Gregorianū tēst nec recipit summā: recitari tū posset mutatis verbis, & sic. Executor, cui scribit, vt in certa ecclesia facit aliquē recipi, cū cla, si ibidē p alio nō scripsimus, q̄ gram psequat, non dēt mādatū exeq̄, si alius ibi receptus
2 est dę mandato scribentis. primò ponit † dictū. scdò ipsius rōnē, ibi, cū sup [*Directum*] sup. sub hac for-
3 ma, [*si*] cōditio est [*Pro alio*] hæc clausula † ponit in fauorē ecclesiæ, quia si p alio scriptū est, q̄ psequat, ēt si litiget, ante litē finitā non cogit fm recipere. ponit ēt in fauorē impetrantis, vt si alius impetrauit, q̄ non prosequat, secundus obtineat, & vide qđ dixi de cōcess. pben. sup rub. ver. sæpè occurrit: & hēt hoc locū, saluo, qđ. j. dicā, ēt si in clausula nō addat illud qui huiusmodi gram &c. sed solùm dī, si p alio nō
4 scripsimus: q̄a primo † non psequente valebū scdæ fm Inn. q̄ dicit, primū non psequ, qñ lris, vel iuri suo renūciauit, vel qñ j illū lata est sna, cui acq̄escit, vel qui vxorē accepit, vel habitū reiecit clericalē, vel actū fecit j̄riū clericatui. vide qđ dicā de apostā. c. 1. nā, vt dicit Inn. non vī pro eo scriptū, q̄ facit j̄rium eius, qđ scriptū est. Idē de illo, q̄ primā vacantē post pūtationē lrarū non obtinuit, j. de pben. si clericus,
5 lib. 6. & idem Cōpo. & dicit Inn. q̄ † non putat illum renūciasse lris, qui distulit eis vti per annū, nec ob.
6 §. eo. plerunq;, quę loq̄t de lris impetratis ad lites. dicit ēt Inn. q̄ † qñ in lris est solū cla, si p alio non scripsimus, lræ scdę nō valent, licet primus nō psequat gram papæ. forsan iō q̄a execrat lites, vel nō vult modò litigare, q̄a expectat tps magis ogruū: vt q̄ illi, ad quos spectat, volūtariè illi, q̄uideant, & si nō in prīa vacatione, in scda, vel vlteriori. hoc tū dicit verū, si
7 post lrarū pūtationē nō vacauit pbēda: q̄a adhuc p̄t expectare, & petere: vel si cōposuissent de scda, vel vlteriori dāda fm eū. si dicas † cōpositionē fieri non potuisse in p̄iudiciū scdi, illud verū de scdo, q̄ nō habuisset cla, si p alio, vel qñ id fieret in eius fraudē
8 facit, qđ post glossas dicā in princ. Itē si primus habuisset ptātē acceptādi, certū est, q̄ omissio primę, q̄ vacauit, sibi nō p̄iudicaret, nec fm iuuaret. Redeundo ad verba Inn. dicit ipse, q̄ si scdus † hns cla m huius capituli petat pbēdā p suas tales lras, & primus scies nō venit, nec ius suū ad illā pbēdā psequit, fit sibi p̄iudiciū, q̄ nō petit, qđ primò ad eū ptinet. j. de re iu. c. pe. ff. eo. tit. l. sæpe. & in tm q̄ nec auctoritate illarū lrarū aliā petere poterit: q̄a de illa scriptū nō est. & dicit hæc vera, ēt si solū ponat, si p alio nō scripsimus. nā vtrobiq; vī in tētio papæ, q̄ eccla de pluribus nō grauet. Itē † fm eū illa adiectio, q̄ hmōi grā p se, ad hoc valere pōt, q̄a executor, vel capitulū, cui sic scribit, p̄figit terminū primo ad gram psequēdā, si pōt; aliàs psequet scdus. ff. de opti. lega. si tibi [*Non scripsimus*] ergo, si p † alio scripsimus, q̄uis mādatū nō
10 fuerit receptū, obstat exceptio, & sic primò impetrans ius hēt, nō primò assignās, vel pūtans, dic vt j.
11 eo. tibi q̄. li. 6. [*Prosequi*] dicit Inn. q̄ licet † eps, vel capitulū, cui scribit sup alicuius receptione, possit se defendere fm, qñ p alio scriptū est, vt hic; prudēter tū facit, si nō vult subire laborē dicēdi, si oēs recipiat in canonicos, cū sine alicuius prēiudicio talis receptio fieri possit: q̄a canoniæ iuribus oēs pariter pūt vti: sed in assignatione pbendæ est ius: q̄a posset eis fieri p̄iudiciū. quare vī q̄busdā, q̄ faciāt sibi exhiberi vtrasq; lras, & pcedāt fm formā decre. cū ptingat. §. eo. alias eēt piculū, qđ hī de pbendis, dilectus fili⁹. G. Scām Inn. vī q̄ dec. cū ptingat, locū nō hēat, nisi vtriq; executores mandarēt, vel pati essent mādare. j̄ria seruari videmus, q̄ qñ diuersi impetrātes petunt idem bñficium, p̄uisores facta eis copia iuriū vtriusq; p̄sulunt pitos, & parent ius hūi: si dubium est, sinunt illos litigare, nec immiscent se liti sed parent mandatis vtriusq; executoris cū p̄stationibus [*Non teneris*] nec potes, si collatio spectat solū ad capitulū, nel cōiter ad te, & capitulum: secus si spectat ad te solū fm Boa. facit. j. ne sede vacante.
12 c. vno, lib. 6. [*Intentio*] quod apparet † ex appositione clausulæ fm Gosf. Inn. & Compos. & Egi. & Boa. de
13 hoc dicā sup gl. ¶ Prima † glo. obiicit, & soluit. ¶ Secunda gl. ponit duas opiniones, & primam approbat. ¶ Tertia gl. arguit. ¶ In glo. vlt. [*ibi, si quis à principe*] vide vt lite pen. c. 1. super vlt. glo. [*& ibi, Merito*] vi-
14 de de ver. obl. olim, super vlti. glo. ¶ In † glos. 1. [*ibi, vt hic patet*] & sic pns trahitur ad præteritum. ff. de ver. signifi. verbum erit. ¶ In gl. 2. [*ibi, Alij dicunt*] Gos. hic, & in summa huius tit. ante medium, & Inn. §. eo. capitulū, & Cōpo. ibidem Egi. & Boa. [*& ibi, Secundùm illos frustra*] dicunt b alij, & fm. T. frustra ponit, si pro
b alio non scripsimus. vñ vī, q̄ stylum curiæ vtrique possint allegare, p se: sed defendendo glo. dicere po-
15 tes † nihil absurdum, si exprimantur affirmatiuè, vel negatiuè conditiones, quæ subintelliguntur, vt in prin. glo. Sed absurdum vī remoueri, vt obstantia, q̄ non obstant, vt si dicat, non obstat, q̄ sit vel non sit flauus, vel q̄ hēat, vel nō hēat crispos crines: vel nō obstat, q̄ caret beneficio, vel q̄ excessit. 30. annū, vel his similia. Sicut enim derisibile esset ista vt obstantia tolli, q̄a non obstant, ita videret cla hic inserta, si verū sit, q̄ nō obstet [*Et in fi.*] & hæc opinio approbari vī. j. eo. c. pe. in fi. vbi de hoc in glo. antepe.
16 notat opinio Host. qui tenuit hic, q̄ pendente † vna expectatione in ecclesia vltra numerū, p lras papales nō recipiet scdus, in cuius lris nō est cla, Si pro alio, quasi papa nolit tot reseruationes in ecclesia pēdere. facit de offi. le. pūti, lib. 6. Si verò primus iam cōsecutus est præbendā, valet impetratio secūdi, ni si in ipsis lris sit, clausula, Si p alio non scripsimus.
17 Dicit † ēt hic Host. q̄ si in lris ponit clausula, Nō obstante, q̄ pro alio, adhuc obstabit exceptio, si duo fuissent iam recepti, secus, si diceretur pro aliis. dicit etiam Host. q̄ qñ ponit plurale in lra, quā impetrat quartus, tribus iam receptis, adhuc obstabit exceptio, quasi illud intelligat de duobus; ad hoc. j. de pb. is cui, lib. 6. de re iud. pluralis, lib. 6. hæc vera, nisi exprimat, vt si dicatur, pro aliis quatuor, vel quinq; vel si dicatur, Pro alijs quotcunq;. & est rō: quia ex-
18 ceptio † vacaturarum est odiosa, de concess. præben. c. 2. & c. proposuit, & c. constitutus. vnde cum per p̄-
19 dictas † prouisiones impediatur ptās ordinariorum, vel illorū, ad quos spectat collatio, vel electio, non est verisimile, q̄ papa illos voluerit tam diu impedire; de quo remittit ad summā eo. titu. §. quæ possint obiici, sub. §. hic aūt, ante fi. ver. nec prodest, & se. Et
20 vide, quod dicam de † clausula, Si pro aliis non scripsimus, an obstet scripsisse pro vno. j. de præben. q̄-
c uis. c 1. in prin. lib. 6. Dicit etiā, q̄ in ecclesia, in qua nō est certus numerus, obstat prædicta exceptio cū adiunctione ēt, vbi apponitur clausula, Non obstāte q̄ pro aliis, vt si dicāt canonici se grauatos in vno quem receperunt, allegantes paupertatē, quā si papa sciuisset, non grauasset illos in primo; multominus in scdo, de insti. c. 1. & c. auctoritate, de cēsi. cū instan-

21 instantia. Ex quo † aūt apparet de voluntate papæ, parendū est mādato, licet sit durum. remittit q̄ off. del. ex pte. ij. de resc. si qñ. xjx. di. in memoriā. ¶ In gl. vl. ibi [*Graue*] secus, si leue, & de hoc satis xxv. q. 2. rescripta. ¶ Expeditis textualibus, & addendis ad glo. est sciēdum, q̄ Inn. & Cōp. posuerunt hic magnas suas glossas, quas, prout breuius potero, decidam.
22 Quæro, an † si primus impetrans habuit à capitulo pensionem, & secundus impetrauit cum hac clausula, Si pro alio &c. an per pensionem primi excludat secundus? dicit Comp. q̄ sic. quod verum intelligit fm Vin. si capitulum hoc non fecit in fraudē, forte modicū dando primo, qui volebat dimittere clericatum. talis enim titulus habet pro nō titulo. ff. de peti. hęr. nec vllam. §. quod si quis: vel cū ipse primus cōpulsus & fatigatus, sua miseria, cessit, vel
d modicum quid accepit d ad hoc. j. ca. fi. Sed † quid
23 si primò impetrans neglexit pūtare lras suas, & sic secundus primò pūtauit? dic. j. e. tibi qui, li. 6. p quā terminantur q̄plura hic notata per p̄dictos, & de p-
24 ben. si clericus, e. li. Sed † pone. A. primò pūtauit literas capitulo super sua receptione in canonicū, & assignatione prębēdę. venit postea. D. & pūtauit secundò: quæritur, nunquid primus nōdū receptus huic secundo se possit opponer, ne recipiat? rndet Cōp. quòd aut vterq; impetrauit super diuerso iure, aut super eodē. primo casu, puta qñ vterq; recipiendus est ex vi clausulę. Non obstante, tunc non interest ipsius. A. se opponere, ne. B. recipiatur; q̄ iō nō audiret in hoc, nisi ex prærogatiua. 2. q. 6. nō solent. Itē nec quò ad p̄bendā interest ipsius. A. quā prius consequatur, licet secūdus prius recipiat; qđ dic vt. j. e. tibi qui, de præb. eum cui, li. 6. quod intelige, nisi secundus p̄rogatiuā hret, de ꝛc. pręb. c. pe. li. 6. Si verò impetrant super eodē iure, vt qa capitulū nō teneat recipere nisi alterū tm, tunc primò pūtans pōt se opponere: aliàs sibi scienti cām suā agi pararet p̄iudiciū. ff. de re iu. sępe. admittetur autem tūc. A. vt assistens capitulo, & docebit de iure suo ēt inuito capitulo. Et ipo. A. docente de suo iure ab soluet capitulū ab ipetitione. B. de re iud. cum sup Sed vbi. A. docet de iure suo per lras, vel alio modo mos gerendus est. B. vt impugnet ius illius. A. opponendo ēt p̄sonā, puta quòd excōicatus erat tpe impetrationis, vel alio modo. Isto tū casu. A. nō admittere t ad dicēdū p lras, vel p̄sonā ipsius. B. sed solùm ad docendū ius suū. rō, qa. B. nō agit p̄. A sed p̄
capitulū, & exceptio est actionis exclusio. ff. de exc. l. j. B. verò iuxta superius dicta bene admittitur p̄ p-
sonam vel lras illius. A. de suo iure docentis: q̄a cū. A. sui iur. p̄textu admittatur ad dicendum p̄. B. meritò. B. datur copia impugnādi ius ei⁹ quoquo mō. dicit ēt Cōp. quòd eo casu, quo. B. secundò præsentante agente p̄ capitulum, potest. A. primò pūtans nōdū recept⁹ se opponere, & q̄ suo iure docere, itē quòd. B. pōt ius, cui. A. initit, ipugnare, in eodē casu
ſi. A. primò pūtans petit recipi à capitulo, potest. B. secūdò pūtans se opponere, & de iure suo docere. Itē tūc p̄. B. admittit. A tam p̄ psonā, q̄ p̄. literas ip-
25 sius. B. vt in casu ꝙuerso. sed † pone, quòd. A. primò pūtans iam receptus est. pūtat. B. & petit recipi à capitulo, nunqd. A. pōt se opponere? dicit Cōp. q̄ nō, nisi sicut vnus ex alijs canonicis: quia non interest sua, nisi sicut vnius aliorum canonicorū. Si autē vacat p̄benda, quā petit secundò pūtans, planū est, q̄ primò pūtans pōt se opponere, de re iudi. quāuis.
26 Dicit † ēt Cōp. q̄ si post receptionē primi capitulū recipit fm p lras, quas poterat per exceptionem elidere, puta q̄a non fecerat in illis mētionē de beneficio, qđ hēbat, & iste secundus in p̄benda postea vacante petit p̄ferri; quòd ille primus, & quilibet ali⁹,
q̄ añ receptionē p̄dictā capituli ius hūitī bñficio, vī ad bñficiū, pōt se defendere, & opponere de surreptione, cū capitulū sibi nō potuerit p̄iudicare. Si verò tpe receptionis ille ius nō hēbat, licet post receptionē capituli ius hre incipiat, nō potest excipere, vel replicare p̄ lram, cuius auct. alter petit, vel defendit bñficiū, cū receptio capituli fiat bona fide, & sine vllius præiudicio. tū qñq; est reperire, q̄ interest excipientis; vt q̄a excluso illo, q̄ impetrauit lras surreptitias, manet p̄benda vacans, de qua secūdo pūtanti poterit p̄uideri. dicit tū quosdam non distīguere, an excipiēs ius hēat añ receptionē aduersarij necne: q̄a vtroq; casu excipiet, & fortius, si p lras papę ius habet in re. Vbi verò capitulum non approbasset lras, fatet Cōp. q̄ illi distinctioni nō est locus.
27 Sed † pone, quòd secundus pūtans, præbendā petit à tertio pūtante ipsius p̄bēdę possessore; nunqd ille tertius p̄ ipsum fm excipiet ex iure primi, cui debet? vī quibusdam, q̄ sic, vt qui o iure secundus admittit ad p̄bandū, q̄ præbenda pertinet ad ipsum, eo iure admittatur reus ab p̄bādū, q̄ non pertinet. & est p̄tinens ad p̄bandū ista p̄batio, p quā reus absoluit. C. de rei vin. res alienas, ad hoc. §. de renū. sup hoc. Nā diuersis & p̄rijs defensionibus vti possum, de reg. iu. nullus plurib⁹, li. 6. & vī exp̄ssum, de iure pacum dilectus, vbi possidens ecclesiam defendit ex iure tertij, p quo legatus inhibuerat. Alii p̄ q̄a regulariter mihi ius actoris, vel defensoris nō q̄rit ex iure, vt facto tertij i eo iure nō subiecti. ff. ex ver. ob. stipulatio. §. alteri. ff. de pac. vnius. §. ne expiar, & l. sicut. Item excipiendo de iure primi aut dico illū ius hre; & tūc allego turpitudinem meā: aut dico hūisse, sed p̄didisse renūciatione, vel aliter, & sic illud i⁹ trasfundit in secundū. ff. de suc. edi. l. j. ff. de adul. si maritus. §. si negauerit. ergo nullo casu audiendus sum allegans ius tertij. Itē vī hoc exp̄ssum. ff. q̄ po. in pig. ha. l. creditor, & l. Claudius. §. si cum alio, vbi possessor pignoris p̄ fm creditorē nō defendit ex iure primi creditoris. So. si ius tertij recidit i detentorē, indubitanter pōt detentor se ex illo iure defendere: aliàs secus, vt i l. Claudius. Alij dicūt, q̄ siue recedat, siue nō, p̄t detētor ex iur⁹ tertij se defendere, cū possessor admittat ad p̄bādū oē id, p qđ ab impetitione aduersarii absoluat, vt p̄bant prīa iura. Nec
c obstat c qđ oppōit ex. l. stipulatio; q̄ locū hēt i acto re. vel iur verbis q̄sito: secus si q̄situ sit re. ff. ad ne. ge. si pupilli. §. pecuniā. Nec ob. lex creditor: q̄a ibi licet prius creditor, si ageret, vinceret fm: nihilomin⁹ ex cūdus ius hēt, rōne cuius iure vincit possessorē: q̄a potior est illo, vt q̄a ille nullū ius hēt. Sed hoc casu si prim⁹ i⁹ hēt in bñficio, scdus idē, q̄a petitor nullū i⁹ hēt i eo; Vñ meritò ex p̄sona, vel iure tertij repellit. Sd forè hoc est verū, si nō appareret turpitudo excipiētis, de qua exp̄ssum est. §. Appet aūt fm ipm turpitudo, qñ bñficiū petitū detinet vt suū & p̄ponit tertiū eē potiorē i illo. Si āt ipm bñficiū nō retinet vt suū, posset detētor i⁹ tertij sine turpitudie allegare. Itā cessat turpitudo, qñ allegat i⁹, qđ nō hēt, sed hūit tertius eo tpe quo scdus dicit sibi i⁹ in illo q̄situ fuisse, vt in c. cū dilect⁹, supius allegato. qđ p̄cedit, vt p̄dixi, qñ ius tertię p̄sonæ nō recidit in scdo; quo casu possessor ius primi inutiliter allegaret. & dicit Cōp. q̄ eodē modo pōt opponi & responderi in similibus, vt cū petit vxor, vel alia res, & re⁹ ex iure tertii defendit; & hoc maximè in bñficijs, vbi iustus titulus & oīs puritas requirit. j. de electione, cū dilecti. Alij dicūt, q̄ excipienti de iure tertij nō ob. p̄dicta ratio turpitudinis, q̄a nō dicit p̄cisè rē tertii, sed suā: & qñ sua nō est, dicit illā esse illius tertij, nō secūdi agētis, & similis modus excipiēdi, de exce. cū venerabilis. dicūt tū isti, q̄ licet possessor excipiens

de iure tertij audiret, si tñ de iure suo nihil ꝓbat, & ſupior iudex ꝑ ꝓfeſſionē, vel aliter ꝓbatū bñficiū, de quo agit, ad aliū ꝓtinere, ex offō ſuo amouebit
f poſſeſſorē f Quęrit † demū Cōp. ex ꝑdictis pñtanti
28 bus ſucceſſiuē qūo inter ſe agāt, & qūo ꝯ capitulū, & rñdet. hoc planū, ꝙ ꝯ capitulū pñt illi, ꝑ qb⁹ ſcriptū ē, agere, vt illos recipiat, & licet ex reſcripto ꝓprio nō ꝓpetat actio, ꝑ ipm tñ iudicis offīm intētat. ff. de relig. & ſump. fune. ſi qs ſepulchrū, in prin. & ſi
29 talis † eſt caſus, ꝙ capitulū alterū ſolū de duobus agentib⁹ teneat recipe, illū recipiet, q prīo ꝓuenit ad ſnīā, ꝑſtita ꝑ illū cautōe capitulo fm. l. is à quo. ff. de rei vin. tu dic, vt plenè no. de ꝓce. ꝑb. ſi ſoli. for-
30 mabit † aūt fm Cōp. q eſt recipiēd⁹, libellū ſic ꝯ capitulū: qa fcā narratōe mādati, ſi mādat, ꝙ recipiat, & ꝑbēdā ꝓferat, cū ſe facultas obtulerit, ſubiunget qūo capitulū monitū noluit illū recipe, & petet, ꝙ ꝑ ſnīam ꝓdēnet ad ſui receptionē, & ad ꝓferēdā ſibi ꝑbēdā, cū ſe facultas obtulerit. ĵ. de ꝓc. ꝑb. cū ſup. Et ſi petat, ꝙ executor ſuus ꝓnūciet ſnīaliter ipm ꝑ capitulū recipiēdū ī canonicū talis eccleſię, & ꝑbēdā ſibi ꝓferēdā, cū facultas obtulerit, idē erit effect⁹, & fm eū ī tm valebūt hę ſnīę expectāti, ꝙ ſi nō appellet ab eis, nō audiet capitulū excipiēs ꝯ illū, vel illi⁹ lr̄am, de hoc. ſ. e. ſup lr̄is. Aliq dicūt, ꝙ iudex nihil ꝑ nūciat hoc cāu. ſed qñ videt ītētionē ipetrātis fūdatā, & ꝯ illū nil ꝓbatū, remittet illū ad ſuū executorē, & mādabit illi ꝓuideri, nō obſtātibus, q̄ ſunt op
37 poſita ꝯ illū, & hoc mādatū fcm cū cāę cognitione habet vī ſnīę. Sed, vt dicit Cōp. ſi iudex ꝑt illud, pōt & primū: qa de qua re &c. ſi verò nō eſt ſcriptū capitulo, ſed executori, vt ꝓpellat, vel vt ꝓuideat, inſtā dū ē apud executorē, vt exequat mandatū vl ꝓferēdo, ſi ad hoc hēt mādatū, vel mādādo capitulo, ꝙ il
38 lū recipiat, & ſi capitulū ꝓponit lr̄iam cām, quare nō teneāt recipe, audiet, de ap. dilecto, de ele. cū ĩter canonicos. ſi āt nullā lr̄iam ꝓponit, vel ꝓponit, ſed nō ap ꝓbat, tūc executor ſine li. ꝓt. ꝓpellet, licet, ubi ꝓtes iudicis aſſumit executor, videat diffinitiua ferenda, q̄ ſine lit. ꝓt. ferri nō dēt. Pōt ēr peti ab execu-
39 tore. ꝙ ꝓnūciet ſe ad executionē mādati, vel cōpulſionē capituli, nō obſtātibus oppoſitis, debere ꝓce
31 dere. Sed † nūqd iſti. q petūt recipi, inter ſe pñt agere? So. nō: qa ꝓſonali actōe nō, cū alter nō ſit alteri obligatus, nec ex ꝯctu, vl quaſi, nec ex maleficio, vl quaſi. Itē nec reali pñt inter ſe agere, cū neuter poſ-
40 ſideat aliquid de iure alterius, ſed potius capitulū: tñ rōne iniuſti ipedimēti poſſet alter agere ꝯ alterū, ſicut & ꝯ quēlibet exīneū, ar. ĵ. de exc. dilecti. ff. ſi
32 ſerui. vind. l. ſi qs in diuturno. & tūc narrabit † alter, pone. A. in libello, qūo papa ſcripſit capitulo ꝑ ipſo, & qūo capitulum admonitū fuit ꝑ executorē, & qūo. H. ꝑſtat ipedimētū, ne ipē. A. recipiat. vñ petet illi. B. ſponi ſilentiū ſup ſua ꝯdictione, & ſibi ſnīaliter ihiberi, ne ipediat, quo minus recipiat, vt præd. dec. dilecti. & tūc. B. defendet ꝑ exceptionē, & ꝯ lr̄ā, & ꝯ ꝓſonā agētis, & docēdo de iure ſuo. & hoc caſu
33 † ſi fert ſnīa ꝯ. B. ꝑ hoc ſuū ius, qđ hēbat in canonicatu in modum defenſionis deduxit in iudiciū, in tm ſibi ꝓiudicabit, ꝙ de cęteru nūq̄ de iure ſuo ꝯ ꝓdictū. A. poterit agere, vel excipe, ſi de illo iure inter eos agebat, & hoc ꝑꝑ exceptionē rei iudi. & de hoc & an ſnīa lata in hoc caſu ꝯ reū, vel ꝯ actorē ꝑ ſit, vel noceat capitulo, remittit. ĵ. de re iudi. q̄uis. Quę
34 rit † demū, quòd ſi mihi recepto auc. papę debebat ꝑbēda, q̄ fuit collata. B. egi ꝯ capitulū, vt cogeret illā mihi ꝓferre, amoto quolibet detentore, ꝯ B. poſſeſſorē nō egi, ſed. B. venit ꝑ ꝓcuratorē ad cauſam, q̄ erat inter me, & capitulū: probaui de iure meo, ſ. me receptū auct. papæ, & illā ꝑbēdā debitā mihi, B. nihil docuit de iure ſuo, & obtinui ꝯ capitulū, dicit
Cōp. ꝙ hæc ſnīa ꝑiudicabit. B. hñti cauſam à capitulo, ꝯ qđ agebā. ff. de re iudi. ſępe. ĵ. de re iu. quāuis, & ibi dixi de hoc. ſ. j. gl. ſup. verſi. ꝓnexe. ſecus, ſi age
rē ad ꝑbendā ꝯ aliū, à quo poſſeſſor nō hret cauſā. ille enī ꝓceſſus nō ꝑiudicabit poſſeſſori, q nec hūit ꝓhibere me agere, nec illū tertiū ſe defendere, vt in
35 l. ſæpe. Si † dicas, qūo capitulū ꝓfert ꝑbendā ab alio poſſeſſam ꝯ id. ĵ. de ꝓceſ. ꝑb. cū nſris? ſo. illud, cū tpe ī
g petrationis ꝑbēda, quā papa ⁸ mandat ꝯferri, poſſidebā ab alio. hic aūt, cū alius occupauit poſtq̄ executor mādatū recepit, poſtq̄ mihi erat debita. ſ. eo.
36 c. Quærit † ēt de illis, q in ꝑbēda, vel alio bñficio i⁹ ꝑ electionē, collationē, vel inueſtituram hīe dicuntur, qualiter poſſint inter ſe agere, & qualiter ꝯ capitulū? vide, qđ dicā. ĵ. de trāſac. decęterо, in mag. gl. rñdet, ꝙ ſi nullus illorū poſſidet bñficiū, de quo agitur, ꝑt vnus facta narratione de ſua iuſta electōe, vl collatione, & de iniuſta aduerſarijs petere ꝯ alterū iudicis offīm ꝑlorādo, vt ſua electio, vel ꝓfirmatio ꝙ firmet, & aduerſarij infirmet, ſicut tota die peti vidēmus, de elec. ꝓgregato, & ca. dudū, de of. del. ſup eo. Aduerſarij electionē, ſeu collationē dixit narrandā in libello, qa niſi id narraret, nil poſſet ꝯ ſuum ad
uerſariū petere, niſi cū turbatorē, vel poſſeſſorē dicat, vt ſtatim dicam de ĩploratione officij, dicit, qa ſi nō poſſidet aduerſarius, vel ꝯdicit, ꝯ eū nō ꝓpetit
37 actio realis, vel ꝑſonalis, vt ī alio caſu ꝑdixi. nec ob. de † excep. dilecti: qa ibi electus erat ꝓfirmatus, &
agebat ꝯ ꝯdictores, vt ſibi obedirēt qđ pōt. ĵ. de elect. dudū. vel opponebant ſe ibi de fcō ꝯ confirmatū,
38 ne pacifică poſſeſſionem hret, vñ ſi non poſſidens beneficiū, de quo agit, alterū de fcō ĩpediret in adi piſcenda poſſeſſione, impeditus fcā narrationē de ſuo iure, & de ĩpedimēto aduerſarij, ꝯ ĩpediētē agit vt à ſuo ĩpedimēto ceſſet, ſeu ꝓhibeat. ff. ſi ſerui. vi. ſi qs diuturnū, de ꝑſcr. veniēs, de decimis dudū. Sed
39 † qđ ꝓbabit actor hoc caſu, qñ agit ratione impedimenti? rñdet, ꝙ probabit ſe ius hīe in beneficio, ſuper quo ſe ꝓponit ĩpediri. i. collationē, vel inueſtiturā canonicam ad inſtar ꝓfeſſorię, in qua oportet agētē ꝓbare ſe dñm, vel quaſi. ff. ſi ſerui. vin. l. 3. ff. ſi
h vſufru. pe. l. vti frui. Et dicit † Cōp. obtērū, ꝙ ex quo
40 ꝓbat de iure ſuo, licet non ꝓbet ĩpedimentū, feret ſnīa ꝯ reū, ne actorē ĩpediat, vel moleſtet. Cōtrouer ſia enī, quā facit reus litē ꝓt. ſufficit, vt videat ĩpedimētū ꝑſtare, ar. ff. de rei vin. is q h. ff. ſi vſuf. pe. l. ſi. &
41 facit, qđ dicā. ĵ. de re iudi. ſuborta. Qñ † verò actor nō poſſidet, remittit Cōp. ad no. de ver. ſig. abbate.
Sed † nūqd re⁹, ꝯ quē agit ſup electionis ꝓfirmatione, vel ĩpedimēto, admittet exeipiēs ꝯ electionē, vl collationē actoris, vel eius lr̄as, vel ꝓſonā? rñdet, ꝙ admittit cū diſtinctione no. ĵ. de elec. ꝙ ſicut, & ſ. e. c. Et ſi actor nō ꝑbet i⁹ ſuū, vel ꝑbet, ſed ꝑ exceptionē repellit, abſoluit reus, & ſi de iure ſuo nil probet q̄uis ēt ſit excōicationis. C. de ꝑba. actor, de excep. cū inter, & c. dilecti. ꝑꝑ quod dicit Cōp. ꝙ reus, qui non defendit ſe ex ſuo iure, ſed ex defectu iuris actoris tm̄, nō habet neceſſe rñdere poſitionib⁹ actoris,
i q̄ fiunt ī ſup defectu ipſius rei, puta ordinis, ętatis,
42 ſcię, vel ſiſti, vt in l. actor. Sed † qđ ſi reus ſuo iuri nō inuitus, nec libellū dans ſpōte ſuū defectū fuit confeſſus? So. ſi actor de ſuo iure nō ꝓbat, vel ꝓbat ſed ꝑ exceptionē repellit, ĩponit ſilentiū actori ꝯ reum verò ꝓfeſſum inferior à papa, ſi corā illo ē cā, nihil
43 ſtatuet: qa † vltra libellū nō extendit iudicis ptās. ff. cōi diui. vt fundus, & ĵ. de ſi. licet. Si tñ agat poſtea ꝓ reū in modū accuſationis, vel inqſitionis, poterit amoueri ꝑ ꝓfeſſionē, licet in alio iudicio factā. ĵ. de elec. ꝑ inqſitionē, vbi de hoc. Si verò cauſa eſt corā papa, qui ſupra ius eſt, de ꝓc. ꝑbē. ꝓpoſuit, poteſt ipſe, & conſueuit ſilentio actori impoſito, & reo priuato,

uato, bñficium idoneę perſonæ conferre, qñq; ſup
pler defectum actoris: qñq; rei, & prout perſonarū merita, & circunſtantię requirunt, & facit illud ipſorum alteri aſſignari. Hoc autem dictum Compo.
44 poſuit Arch. de iureiu. c. fi. li. 6. & ibi dicit † ex crimine probato per exceptionem illum non puniri, qui non fuit in iudicio ſe defendens; all. qđ no. Inn. de ſi
45 deiuſ. ꝓuenit. Dicit † autem Comp. ꝙ ſi capitulum, vel alius poſſidet præbendam, vel beneficium, de quo agitur, tunc agetur contra priorem. Et ſi actor innititur collationi, inueſtituræ, vel confirmationi, narrabit ius ſuum in libello, & petet præbendam ſibi adiudicari, vel declarari per ſnīam ad ſe pertinere, licet in huiuſmodi iuribus magis propriè petat declarari, q̄ adiudicari: quiap ſnīam ius non conſtituit, ſed declaratur. ff. de ſerui. l. ſicuti. §. ſed ſi quæritur. Quandoq; tñ per adiudicationem ius conſtituitur, vt patet in iudicio communi di. & fa. erciſcū. Et vide qđ dicam de conceſ. præb. propoſuit, ſuper gl. pe. & de tranſac. quanto, in vl. glo. Tñ, cum verbum adiudicationis largius qñq; accipiatur, de relig. do. conſtitutus, & c. cum venerabilis, admittitur petitio, qua prouiſus, vel confirmatus petit ſibi adiudicari, & ſi iudex adiudicet, intelligit declaraſſe actorem hīe ius in libello narratum, & idem in quacun
46 que alia te adiudicata. Poteſt † ēt prouiſus, vel confirmatus petere contra poſſeſſorem, vt inueſtitura, vel collatio debitum conſequatur effectum, de ap. ꝓſtitutus, & ĵ. de ꝓceſ. ꝑb. poſt electionem, & ꝑbato de iure actoris, ſi reus lr̄iam defenſionem non probat, ꝑcipiet iudex defenſori, vt diſcędat à bñficio, & illud dimittat actori, & ad hoc illum compellat per iuris remedia. & ſi huiuſmodi ꝑceptum ſit cum cāę cognitione, habebit vim ſnīæ. C. de ap. q ad ciuilia. ff. de iud. ſi debitori, de re iud. ꝙ ad conſultationem
47 demum † qrit, quomodo agam, ſi nō habeo ius in ꝑbēda, ſed eſt mihi debita? rñdet, ſi poſſidet ab alio, agā ꝯ poſſeſſorem, & facta narratione iuris mei, petā illā mihi adiudicari, vel pronunciari mihi debitā vel ad me ꝑtinere. ĵ. de re iu. cum Bertoldus. Si q̄ras quare non ſic ago ꝑ Sticho, quē mihi ꝓmiſiſti ꝑ ſtipulationē? rñdet, qa illa eſt ꝑſonalis actio, & in Sticho nullū ius habeo, hic aūt realiter ago ad inſtar ꝓfeſſorię, & rem ꝓſequor, ad quēcūq; ꝓueniat: qa tunc iudex, ſi voluit in ſnīa cōſtare, in verbo gñali dicet, adiudico, vt in c. cū Bertoidus. melius facit, ſi ſpecificat ꝑbendā actori debitā, & ſibi de iure ꝓferē
dā; & tunc ibit actor ad executorē ſuū, vel ad papā, & ꝑ implorationem officij illā ſibi cōferri faciet, &
48 poſſeſſorem amoueri. in ꝑdicto † ēt caſu, vbi ꝑbēda eſt debita, ſi iudex eſt cōpetens, pōt non ſolùm ſibi adiudicari, ſed ſibi ꝓferri. Et dicit Cōp. ꝙ admittit quādoq; has petitiones ꝑꝑ vitādos anfractus & circuitus eūdi ad executorē. hodie approbatū eſt hoc per cle. de reſc. auditor. vñ licet qđā dicant petitionē non admittendā, qa nō ſpectat ad iudicē ꝓferre, ſed ſnīare [*facit de of. del. ſuper eo.*] q tñ petitionē defendunt dicunt, ꝙ iudex † papæ fungit vice iudicis
49 in ſnīando, & executoris in ꝓferendo. cū enim id ſ. ꝓferre, ſpectet ad papā, nō eſt vis, an ꝑ hunc iudicē papę, an ꝑ aliū executorē ꝓferat ei, cui debet de iure, cū per hoc nulli fiat ꝑiudiciū. Sed in caſu capitu
li, ſup eo, cū papa nō intēderit illud cōferre, iudex poterat ſnīare, nec præiudiciū fieret illi, ad quē ſpe
50 ctat collatio, vt ibi, ſi verò † bñficiū, de quo agit nō poſſideat ab aliquo illorū, q dñt illud ſibi tm̄ debitū, nō collatū, tūc vī, ꝙ nulla cōpetat actio alteri ꝯ alterū, niſi forſan rōne ĩpedimēti, qđ de fcō ꝑſtaret in cō ſequēda ꝓfirmatione, inueſtitura, vel collatione. Alij dñt, ꝙ licet nullus illorū poſſideat bñficiū, de quo agit, vnus tñ fcā narratione ſui iuris, & aduerſarij, petere pōt, vt declaret bñficiū ſibi debitū, & vt aduerſarijs ĩponat ſilentiū, nec tñ petit hoc iure actōis, ſed ꝑ offīm, vt de ele. dcm̄ eſt. ſ. dicit ēt Cōpo. ꝙ tu, q dicis ꝑbēdā tibi nō collatā, ſed debitā, potes petere, ꝙ denūciet oīb. q ſe ꝓtēdūt ius hīe in ꝑbēda, ꝙ veniāt corā executore, vel c. defenſuri i⁹, ſi qp hūt in ipſa: q ſine veniāt, ſiue nō, potes petere illā ti bi aſſignari: & alij poterūt idē petere, & ſupior aſſignabit illā illi, cui viderit ipam dri. Et hæc † aſſigna
51 tio, cū fiat cū cāæ cognōne, ꝑiudicabit illis, q pūres fuerūt, & qb. denūciatū eſt. ff. de re iu. ſępe. C. de ap. q ad ciuilia. ꝑdicta tñ † denūciatio melius fiet ꝑ iudicē, cū forte qs nō teneāt aduerſario ſuo credere.
52 ff. de eo, ꝑ quē fa. eſt. l. j. §. j, dicit † ēt, ꝙ qñ plures petūt idē bñficiū, nō vī, ꝙ ex quo petūt vt ſinguli, & in ſolidū, ꝙ de iure petere pñt, ꝙ mittant ad eūdē iudicē, ff. de li. cā. l. cognitio. §. ſi plures. Sed papa ꝓſuenit hoc facere, cū ab eo hoc petāt, ar. ff. de li. cā, ſi pariter, & no. ſ. e. paſtoralis, & de ꝓſt. cū. M. & vide in ſp. de ac. vel per. §, ſup actionib. ver. qđ ſi plures. Quod
53 † aūt no. Inno. hic de recepto ꝓprio motu capituli, an ꝯ ipetrātē à papa opponat ſaltē ſurreptionē lr̄arum, dicam. ĵ. de præben. relatum, in glo. dicit Inn. vbi eius dictum poſuit Hoſtien.

ADDITIONES.

a ¶Mandatum. No. Compo. ꝙ ſi quis litteras obtinuit. adiecto hoc ſi pro alio non ſcripſimus, qui huius gratiam proſequatur & alius, ꝑ quo ſcriptū eſt primo. ceſſauit, quia expreſſe litteris non renunciauit, vel tacitè accipiēdo vxorē, vel quia capitulum ei debet certos reditus & modicos annuatim in fraudem, nō poterit excipere capitulū cōtra ſcām. ſed ſi ei aſſignauit reditus nō in fraudē, capitulū excuſatur à ſecundo præſentato, itē no. ꝙ ſi primò impetrās neglexit litteras primò præſentare, ꝙ obtinebit 2. ipetrās, q primò lras ꝑſentauit ꝑbēda vacāte poſt ſuā ꝑſentationē, itē not. ꝙ ſi ſecūdus ipetrās primo ꝑſentauit eo, ꝙ primus impetrās impeditus fuerit ītime, & ſi ipſe impetrans verè aſſecutus bñficiū, vel iā receptus añ ꝑſentationē primò ipetrātis, nō reuocabit, qđ factū de ipſo fuit, ſi verò ñ fuit receptus oppoſitor, ſiue qs primo ꝓferat no. ſ. plerūq; itē no. ꝙ ſi. A. litteras ipetrauit primò, & pñtatione ipſarū fcā anteq̄ recipere. hic 2. alias lras pñtauit, ꝙ ille, ad quē ſpectat collatio, ꝑt ſe opponere, & ipſe primò pñtās, & nondū ēt receptus cōtra ipm. B. ſi capitulū teneretur tm̄ ad receptionē vni⁹ qa dr forte in lr̄is, niſi ꝑ alio ſcripſerimus; & niſi ſe opponat, ſi bi ꝑiudiciū parat, videſ agi cām ſuā. ſi verò in lr̄a. B. cōtinetur clauſula, nō obſtāte, ꝙ ꝑ alio &c. tūc nō intereſt. A. vt ſi opponat cōtra receptionē. B. nō admittet. item no. ꝙ primò pñtans q. pri. receptus eſt, nō pōt ſe opponere cōtra 2. pñtātē, niſi ſicut vnus ex alijs canonicis. itē no. ꝙ pñtās & iā receptus dēt ſe opponere ſcdo pñtāti, q petit ꝑbēdā a c. debitā ipſi prīo aliās ſibi iudicat. itē not. ꝙ A. receptus j. motu capituli, vel j. pñtās pōt ſe opponere cōtra B. iā receptū ꝑ lras, quas capitulū poterat annullare ꝑ receptionē, & petētē ꝑbēdā vacātē primo, & ēt q libet alius, q añ receptionē ipſius B. ius q̄ſiuit in bñficio, vel ad bñficiū, qđ alius vult obtinere ꝑ lras ſurreptitias. itē no. ꝙ illi qb. ſcriptū ē, pñt agere cōtra capitulū, vt eū recipiāt, ſuper hoc iudicis officiū intrētādo, & ſi capitulū tenet tm̄ ad receptionē ſiue ꝓuiſionē alterius ipſorū dēt facere fieri cauciab illo, q j. pñtauerit añ ſnīam, cū illū recipere ſeu ꝓuidere tenet, ꝙ ipm ſeruabit indēnē cōtra alios ſup hoc. inſup ꝑt capitulū qñ recepit diuerſa mādata à diuerſis executorib. ſup aliquorū ꝓuiſione, ꝓcedere ſcām tenorē illius. c. cū cōtingat. ĵ. c. ti. itē no. ꝙ ſi mādatū ē. cap. vt me recipiāt, & ꝑbēdā cōferāt, cap. ꝑdicta nolēte facere, formabo libellū cōtra capitulū, ꝙ ꝓnunciet capitulum ſententialiter cōpellēdum me recipere, & conferre præbendam narrata forma mandati, vel petam etiam, ſi executorem habuero coram ipſo, ꝙ ipſe pronunciet me re-

cipiendum in canonicum,& conferendum mihi præbendam, sed si non fit scriptum capitulo, sed executori tantùm, vt mihi prouideat, vel compellat capitulum ad prouidendum mihi, seu me recipiendum, instare debet apud ipsum capitulum, vt mandatum exequatur: quia faciendo me recipi, vel mihi conferendo, prout habet mandatum, & sic exceptiones legitimæ cotã ipso proposuerit, eas debet audire, & admittere, sed si ante compulsionem, vel ꝓuisionem non proposuit, vel si proposuerit, & non probauerit, executor compellet, nec est necessaria in tali casu lit. cont. vel aliud iudicium, pòt ẽt peti ab executore. & ipse potest pronunciare se teneri ad executionem mandati, & debere procedere ad compulsionem capituli, non obstãtibus propositis. item no. ꝙ si capitulum me recipit mandato recepto, vt me reciperet, & præbendam mihi conferret; sed prę bendam mihi debitam hic occupauit, & ego ago contra capitulum, vt mihi illam præbendam assignaret, amoto ab illa quo libet illicito detentore, & procur. hic possessioni se opposuit, ꝙ sententia lata pro me cõtra capitulum præiudicabit huic possessori, qui causam habet a capitulo: sed secus, si causam ab alio & in casu isto potest capitulum ipsam conferre, quamuis possideatur ab alio, quia iam erat mihi ius quæsitũ, qñ collata fuit, hic. ſ. per præsentationẽ litterarum papæ, item not. ꝙ si aliquis non possidens impediatur per aliũ, vt non possit naciſci possessionem beneficij sibi collati, vel possidere pacifice, ꝙ contra eum agere potest, vt ad hoc prohibeatur, facta narratione de iure suo in libello, & habebit necesse probare de sua canonica institutione, & obtineat in hoc rescri. secundi. Bal.

b ¶Dicunt. Hæc gl. dum dicit, frustra, quod si verum esset, quod dicunt quidam, & ibi clausula non apponeretur, papa videretur velle aggrauare de duobus ad quid apponunt clausulã, quã solet apponere. ſ. Non obstante, ꝙ pro alio scripserimus, modo hic alii obiiciant contra gl. Archi.

c ¶Quamuis. Adde, & ibi vide de ista clausula per Dom. pe san. Gemi. quid importet, vbi ponit alias concor. & an verificetur in vno casu istud verbum, aliis; qui dicit, ꝙ sic. Idem. do. Pe. de Anch. ibi in d. c. quamuis, tenet alle. multa iura ad hoc, quem vide.

d ¶Accepit. Vide Ioan. And. supra eod. ad audientiam, in gloſſ. cum omnia.

e ¶Nec obstat. Longa est materia, an quis possit opponere de iure tertii, de qua vide Bar. in l. 2. ff. de exce. rei iud. & Cy. Bald. & Saly. in l. cum seruum. C. de ser. fug. & vide bo. gl. in l. inde biti. §. sed si numi. ff. de condi. inde. Bal.

f ¶Possessorem. Vide gl. quæ incipit ut quia in c. cupientes. §. cæterùm, de elec. li. 6.

g ¶Papa. vide in ista materia vnum notabile dictum Bal. hic, de quo facit mentionem Phi. de app. in c. personas, col. x. circa dictum, & postea quandocunque.

h ¶Is qui. Et sic vult, ꝙ pro tali controuersia detur interdictum retinendæ possessionis. contrarium uidetur velle Inno. in c. in præsentia, in gl. in verbo, molestatione. ℣. de prob. de hoc etiã in c. acceptam, de rest. ſpol. vbi patet de hoc in ſpe. de ac. pet. §. superest. ver. sed nunquid. dic, si molestatio est iniusta, tunc competit: aliàs secus. Arch.

i ¶Quæ fiunt. Et sic sufficit possidenti concludere agentem ius non habere, licet non iustè suam possideat. ad hoc est tex. in c. audita. de restitu. ſpo. & ibi vide ad hanc gl. in c. ex insinuatione, de procur. & l. cogi. de pe. hære. sed Io. An. in c. acceptam, in ℣. glo. dicit ti. possidentis, videtur facere contra: quia requirit titulum, ad quod facit. c. cum olim. ℣. e. in fi. sed ibi loquitur de ac. & ad hoc. l. fi. C. de rei uen. Archi.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia censetur grauata per monitorias papæ prædecessoris, non per præceptorias successoris, & quomodo grauata intelligatur. nu. 4. 5. & 6.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Nos, pronomen personam scribentis non dignitatẽ demonstrat.*
5 *Cap. dilectus, de officio lega. intellectus.*
6 *Actus secundus non semper inspicitur potius, quàm primus, & qua in re.*
Principium spectatur, ibidem.
7 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum nu. 8. 9. & 10.*
10 *Per monitorias literas ius interdum ad rem quæritur.*

CAP. XXXIX.

1 a 2 **Litteris.** [a] Casus. † Eccl'ia, in qua primus papa dedit monitorias, scds ꝑceptorias, ꝑ primũ, nõ ꝑ ſm cẽſet fore grauata † Et primò mãdatũ exeq iubet. Scdõ tollit exceptionẽ. Tertiò exprimit cãm ſa ibi, nõ ob. tenia ibi, cũ ſcm. [*Vos exequi*] canonici ergo grauari vñr executorijs. ℣. e. eã te, & c. ꝑstitutus [*Vs lumus*] hic incipe ꝑstructũ, volumus & mãdamus uos exeq mãdatũ ap'licũ, ſup. inſertũ lr̃is ap'lis ad uos directis, ſup. hac forma, vt G. clericũ, &c. [*Per nos*] de ꝑsona † ſcribẽtis, nõ de dignitate hoc ẽtelligiẽ [*Grauata*] dicit Vin. & post eũ Abb. quõ dici ꝑt † eccl'ia grauata cũ nõ ꝓiudicet ꝓrono, ſi qñ ꝑ legatũ papæ ꝙferẽ eccl'ia, de of. le. dilectus. multominus, ſi ꝑ papã à quo ẽt durũ, qã ꝙponit, ſupportãdũ est. 19. d. in memoriã rñdet, ꝙ grauat: qa nõ poterit deinceps eccl'ia sic ꝓuidere filijs ꝓronorũ, qb. est nãt obligata, sicut pri⁹ poterat. Itẽ qa nec ſeruitores eccl'ię poterit sic bñficiare, ℣ id. 61. d. null⁹. nõ placet hoc dictũ. & dico, ꝙ grauat eccl'ia. i. collator bñficiorũ eccl'ię siue ꝑlatus capitulũ, vt' ali⁹ ĩ eo, ꝙ papa ꝙfert bñficiũ ſpectãs ad collationẽ ipſius, nec † ꝑ hoc ꝓiudicat illi ĩ collatõe alterius bñficij, qã papa nõ ꝙtulit, nec reſeruauit; & sic loqr̃ decre. dilect⁹ [*Prosecuti*] licet eccl'ia † grauata fuerit ꝑ Honoriũ; tñ receptus est auct. Gregorij, ſup quo vide, qã ſcripſi ĩ qõe porrorũ ad fi. ĩ Mer. ſup regula, q̃ prior, de re. iu. li. 6. & sic ſoluant ℣ria, q̃ ſigna bat hic Gof. vbi plus ſ'picit ſcds actus, q̃ primus. C. de plus pe. l. vna, ĩ fi. de ꝑsc. 30. an. cũ notiſſimi. §. ſed. & ſi qs. C. de do. añ nup. l. ſpõſæ. ad ℣riũ all. C. ad vel. ſi mulier. ff. de don. inter vi. & vx. ſi ſpõſus, ĩ fi. j. rñ. & l. ſi donatæ. §. j. ff. de min. l. 3. §. ſcio. Et pars bro. de prĩcipio ſpectãdo, de quo. ℣. de ele. dud ũ. j. ¶Prima † gl. arguit, & remittit. ¶Scda gl. j. arguit. 2. pars reciteꝑ qõnẽ, qd si ad mãdatũ legati &c. ¶In † gl. 2. [*ibi gessisse*] vide ĩ c. ſtatũ al. ſup vl. gl. ¶In † gl. j. [*ibi Ius*] diſtingue ius ĩ re, & ad rẽ, de ꝓcel. ꝑb. c. vl. li. 6. & dicimus, ꝙ interdum per tales lr̃as ꝙferr̃ ius ad rẽ, qã dic, vt plenè no. de concel. ꝑbẽ. ſi ſoli, li. 6. ¶In gl. 2. [*ibi, illud*] & 63. di. c. 2. in prin. & 11. q. 3. ſi epͣs aũt, [*& ibi, Ad mandatum Papæ*] hoc nõ credo, puto † n. aliud, ſi dicat ad mãdatũ papæ, q̃ ſi dicat ad mãdatũ noſtrũ, ad hoc. ℣. eo. ſi gratioſè, li. 6. Io. An. & ĩ fi. ℣. de ꝑb. hi qui, in fin. lib. 6.

ADDITIO.

a ¶Litteris. No. ex iſto. c. ꝙ denominatio debet fieri a priori, nõ a posteriori, ſimile in l. qui liberis. §. hæc uerba. de uulgar. & pupilla. ſecundùm Bal.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio ut fiat a diœcesano in diœcesi ſua, ubi pro alio ſcriptum non eſt, vel faciat prouideri, non poteſt exequi mandatum circa beneficium ſpectãs ad collationem abbatis iam pro alio grauati, niſi reſtitiſſet uſque litis conteſtationem, nu. 2. uide nu. 9. & nu. 12. pro intellectu & diſtinctione.*
Reſiſtentia uĩ debere perſeuerari ad uſq; conteſtationẽ litis ib.
3 *Redemptio literarum per annuam penſionem excuſat quem ab ulteriori collatione.*
4 *Generales literæ gratioſę non uno modo ſumuntur*
5 *Diœceſanus quis intelligatur, cui ſcribitur, ut prouideatur.*
6 *Eccleſiæ monaſterij exempti cum ſuis eccleſijs includuntur in mandato facto diœceſano ad in ſua diœceſi prouidendum, licet aliud ſit, ſi ſcribatur excitando officium eius, & quomodo ad id obligatur, nu. 11.*
Capituli graue, de offi. ordina. intell. nu. 6.
7 *A contrario ſenſu argum. ſumitur.*
Tempus datæ inſpicitur, ibi. & nu. 14.
8 *Capituli huius quę dubitatio, & intellectus eius, ac cęterorũ iurium citatorum, & nu. 9.*
In, & de diœceſi, differentia, ibid.
9 *Collator grauatus in una eccleſia per reſcriptum habens clauſulam, ubi pro alio &c. in illa uel alia eccleſia ad ſuam collationem ſpectante grauari non poterit. uide nu. 1. & nu. 20. diſtinctionem.*
10 *Cenſura eccleſiaſtica poteſt executor uti, licet in literis non ſit clauſula per cenſ. eccleſiaſticam.*
11 *Clauſulæ, ſi pro alio &c. in literis gratioſis uis.*
12 *Prouidere faciat, & prouideat formę, ſunt diuerſę poteſtatis.*
13 *Facultas pro opportunitate.*
14 *Epilogus, & ſupplementum gloſſarũ. & num. ſeq.*

15 *Prior*

15 *Prior tpe potior iure, niſi prior ſit negligẽs ĩ ꝓſequẽdo iure ſuo*
16 *Mandatis duobus receptis ordinarij primo, deinde papæ priore tempore ad beneficia conferenda, & quid ſi iam prouiſũ ſit ad epiſcopi mandatum, nu. 17. & 18.*
19 *Terminus, ſiue dies aſſignanda primo impetranti per iudicem, ſi nolit literas ſuas oſtendere.*

CAP. XL.

a 1 **Abbatem.** [a] Casus. † Diœcesanus cui ſcribitur, vt in diœceſi ſua, vbi ꝑ alio ſcriptũ non eſt, ꝓuideat, vel faciat ꝓuideri; nõ ꝑt id exeq circa bñficiũ ſpectans ad collationẽ abbatis iã ꝑ alio grauati. Et non † diuidat, & incipe ꝓstructũ. Rõ iuris non ꝑmittit &c. [*Recepit*] & non reſtitit ſaltẽ perſeuerãdo vſq; ad litẽ ꝑt. qa tũc nõ defenderet ꝑ illud. ℣. de cẽſ. cũ olim, ſm Pe. ſm quẽ ſi abbas † redemiſſet lr̃as ꝑ annuã penſionẽ, hoc excuſaret abbatẽ. ſ. eo. ad audientiã. 2. [*Literas*] posteriores in data [*Generales*] nõ † dicũtur gñales eo reſpectu, ꝙ hẽat ĩpetrans bñficium acceptandi: ſed iõ, qa lr̃ę iſtæ reſpiciebant totã diœc. mãdatũ abbatis ſolũ eccleſias ad monaſteriũ ꝑtinentes [*Ad diœceſanum*] dięc. in qua ſitũ † erat monaſteriũ abbatis, vel ſaltim eccleſiæ ad monaſteriũ ꝑtinẽtes, vt in diœceſi. dicit Vin. ꝙ ꝑ hoc† mãdatũ nõ ĩcludunt eccleſię monaſterii exẽpti cũ ſuis eccleſijs, de offi. or. graue. ſecus, ſi eccleſiæ nõ eſſent exẽptæ, licet monaſteriũ ſit exẽptũ, de priui. ex ore. Cõp. ℣dicens, & bñ, decr. graue, log, cũ papa ſcribit ordinario excitando ſuũ offm. ſed ſi ſcribat ei vt alteri executori ſup. ꝓuiſione faciẽda, pone alicui Romano, nõ videt, quare nõ ꝓprehẽdant eccleſię exẽptę. Idẽ Pe. vide, qã no. in cle. de ꝓcel. ꝑb. frequens, ver. ꝑterea, & qã dixi post Arch. de reſ. ſi ꝑ. in prin.

7 li. 6. [*Scriptum*] ergo † ſi ꝑ alio ſcriptũ eſſet, ptãs diœceſani nõ extẽdet ad illud, & sic tps pñtationis nõ inſpiciẽt, ſed tps datę ſm Ho. vt dicã ſup. gl. Sed quæ rit† Abb. q̃ fuerit dubitatio decr. ex quo hæc clauſula fuerat in ſecundo reſcripto? rñdet, ꝙ potuit dubitare ꝓp exẽptõem mon. cũ capellis. & licet talia ſint in diœc. nõ tñ de diœc. facit, qã no. in cle. de ꝑb. c. 1. in gl. de iſto. vel aliter ſm eũ decr. ℣. proxi. loquũtur, qñ in principali eccleſia ſcriptũ erat, & illa grauata. hic verò grauabaĩ in capellis, vel altera ipſarũ. Et licet in hoc ſatis inſtet Abbas inducẽdo ẽt ꝑ Abbate inſt. d̃ hęr. inſt. §. ſi plures, vbi dicitur, ꝙ ſi teſtator post plures hęredes inſtitutos & portiones illis aſſignatas inſtituat aliũ, ꝑ hoc nõ diminuet portiones primorũ. Sed ſi qua ꝑs est uacans, illi debebitur. Sic abbas grauatus per primum reſcriptũ non grauabiť ꝑ ſm: ſed in alijs eccleſijs ꝓuidebiť, q̃ vacã

9 tes ſunt. i. q̃ grauatæ non ſunt. dic † breuiter, ꝙ hæc iura hoc volunt, ꝙ ſi vnus collator ſit grauatus in vna eccleſia ꝑ reſcriptũ hñs clauſulã, vbi ꝑ alio &c. in illa, vel alia eccleſia ad ſui collationẽ ſpectante grauari nõ poterit. ad qã optimè ꝑc. de of. leg. pũti, li. 6. [*Non eſſet*] à nobis. ſ. c. ꝑx. [*Cogi*] dicũt qdã ꝑ ec-

10 cleſiaſticã † cẽſurã: qa id nõ ꝓtinebaĩ in lr̃is. Inn. dicit, ꝙ hæc nõ est ſufficiens, nec vera: qa licet in lr̃is nõ ſit clauſula ꝑ cen. ec. pòt tñ executor datus ad ꝓpellendũ ipſam cẽſurã, ꝑferre; alle. Ho. de off. del. ꝑterea. ſed vera rõ, ꝙ † clauſula, [b] Si pro alio &c. exi

11 b mit abbatẽ à tali ptãte epi, vt in eccleſijs ſuis prouidere nõ poſſit illi, ꝑ quo ad eũ ſcribiť. vñ dicit Hoſtien. ꝙ exẽptũ est monaſteriũ, & oẽs eccleſię d̃ mẽſa, & in qbus habet ius pr̃onatus; alle. de of. del. dilectus. ſed Cõp. ℣ quò ad eccleſias, in quibus monaſteriũ hẽt nudũ ius pr̃onatus. & dicit, quòd non exi munť niſi eccleſiæ de menſa, vel in qbus ꝓuiſionẽ

12 hẽt abbas. Diſtinguit† tñ, vt. ſ. ꝑ formã. Facias ꝓuidere, nõ poſſit ꝓpellere niſi illos, q̃ ex iure ſuo ꝙferre pñt, vel ꝓuidere. ſed ſi hr̃et epͣs hanc formã, ꝓuideas, tunc ſm eũ ꝓuidere poſſet in eccleſia, in qua monaſteriũ hr̃et nudũ ius pr̃onatus, non obſtante clauſula, vbi ꝑ alio &c. facit, quod dicã ſup. j. gl. [*Facultatẽ*] Vin. exponit † i. oportunitatẽ: qa multę eccleſię vacant, in qbus pòt fieri prouiſio [*Prouidẽdo*] fortè negligente primo collatore. ℣. de cõceſ. ꝑben.

14 ſi capitulo, li. 6. ¶Pe. † gl. rñdet ꝑ qõnẽ, an executor datus per hanc formã, facias ꝓuideri &c. ¶In glo. 1. ibi [*Pñtat*] Ho. ℣dicens, quòd hic inſpicitur data, nõ pñtatio ꝑ lr̃am, ſcriptũ nõ eſſet, quod ꝓbat ꝑ ſty lũ curię. Nõ ob. ſi ꝑ alio ſcripſimus, cui ꝑ hoc nolumus ꝓiudicium gñari; ac ſi dicat apertius, quòd is, ꝑ quo primò fuerit ſcriptũ, potior eſt, licet prius

15 impetrans ſecundò pñtet. Fateť tñ, quòd † ſi primò impetrans fuerit negligẽs in ꝓſequendo iure ſuo, & permittat ſecũdò ĩpetrantẽ prius ꝓſeq, nec opponit de ſuo primitus ĩpetrato, ꝓiudicabit illi ẽt in tra annũ, al. ſ. e. mandatũ, ibi, [*Proſequatur*] de re iu. c. pe. Sed vbi nihil ſibi pòt imputari, potior eſt in iu

16 re prior tempore. Sed pone, ꝙ † abbas primò recepit mandatũ epi. ſecũdò mandatũ papę, quod pri⁹ erat in data. dicit Ho. quòd ſecundò receptũ ꝓiudi

17 cabit primo, qa ſpãle &c. ſ. c. 1. nec † ob. de of. dele. ex parte. 1. ſunt enim caſus diuerſi, non ℣rii. ibi enĩ vtrunq; reſcriptũ reſpicit idẽ beneficiũ, nec poteſt vtrũq; circa illud valere. hic verò reſcripta iſta reſpiciũt diuerſa beneficia, circa quæ diuerſa ꝑt vtrũ que valere, de dona. cũ dilectus, de verb. ſign. olim

18 ſed † qd ſi iã prouidit abbas ad mandatũ epi, anteq̃ reciperet mandatũ papę, videretur ſm Ho. quòd non mutabitur, quod legitime factum eſt, de reſtit. ſpo. audita, de fid. presbyte. ex tua. ſed ℣: quia ſi papa ſciuiſſet, ſed memor fuiſſet, ꝙ pro alio ſcripſiſſet abbatem ipſum excepiſſet, de off. del. ex parte. Dicit Hoſt. papam conſulendum, qui mandabit primo, vel ſecundo per epiſcopum prouideri, ne vi-

19 deatur fruſtratoriè impetraſſe. Quęrit † Hoſt. qd ſi

c primò impetrans non vult lr̃as ſuas oñdere, c dicit diẽ ꝑ iudicẽ affignandã, vt no. ſimile ſ. e. cũ ꝓtingat

20 [*& ibi, Conferendis*] Si aũt abbas † iam ꝓuiſiſſet illi ĩ prima eccleſia, & poſtea vacaret ſecunda, dicit Inno. ꝙ non videt, quem nõ poſſe ibi prouidere, cum diuerſę ſint, niſi eſſent de mẽſa abbatis, vel niſi collatio ſpectaret ad ipſum. tũc enim, cum omnes eccleſię vno iure cẽſeanť, ſi vni prouidit, grauatus eſt abbas. vnde nõ poteſt eps alteri ꝓuidere, qã putat verum, qñ vult prouidere auctoritate lr̃arũ impetratarum, poſtquam prouiſum eſt primo: ſecus, enim, ſi prius impetratę fuiſſent ſecundùm eum.

ADDITIONES.

a ¶Abbatem. Mandatum apoſtolicum. ſubaudi, & acceptauit il lnd abbas: aliàs nõ debet quis iuuari eo inſtrumẽto, quod impugnat. ℣. de cenſi. cum olim. nec teſtõ ſimiliter. ff. de inoffi. teſta. l. ſed exhæredatus. & intelligo, impugnauit captum, & perſeuerauit vſque in fi. ff. de inoffi. teſt. l. Papa. §. meminiſſe & intelligo, quando abbas reprobauit mandatũ apoſtolicum, ignorans literas epiſcopi, ar. ff. de peti. hær. licet, & no. quod vbi ẽt abbas reſcriptum non acceptet. nec vult acceptare, Diſtingue aut Impetrator indulgẽtiæ proſequitur eam, aut non: ſi proſequatur, obeſt capitulum epiſcopo, ſ. eo. mandatum. ſi verò non, ꝓſequitur, & ceſſauit, reſpiciẽdũ ex qua cã ceſſauit. ſi enim determinatum eſt reſcriptum, eſt intentio perſonæ, vt. ſ. eo. cum adeo: vel deſtitit. 2. q. 6. deſtitiſſe. tollatur hoc reſcriptum, ſiue mandatum de medio, & dilatatur mandatum epiſcopi: ſi verò ceſſauit, quia ſatisfactum ad velle ſuum. ff. qui ſatisda. cog. l. j. & ℣. de pac. cũ pridẽ, dico, ꝙ mãdatum epiſcopi non habet locum quantum ad abbatem, qui compleuit mãdatũ precium ſoluendo, & qui precio finitur, reſtituitur. ff. de vſufr. quia qui precio. & grauatum remanet monaſterium, & extat cauſa, quare non ſe debet intromittere de eccleſijs monaſterij, niſi in fraudem factum ſit, vt quia per nulla vel modica ſe liberat abbas ab illo clerico, qui volebat deſerere clericatum, & contrahere matrimonium. talis enim titulus habetur pro non titulo. ff. de peti. hær. emptor, qui modico emit, cum

non inuenitur venditor ff. de pet. hær. nec vllam. §. quod si qs vel etiam ipse clericus fatigatus miseria & expensis, & laboribus cessat, vel modicum accepit, ar. ff. de præb. dilectus. & q̄ considerandum sit, ex qua causa cessat is, cui erat prouidendū ab abbate, ar. ff. de euic. sed si. ex vtraque papa vnit monasterium, quid si in literis abbatis committitur, vt in monasterio suo prouideat, nunquid eius ecclesiæ subtrahuntur appellatione. ar. q̄ sic. ff. de pb. p illorū, & ff. de aucto. & vsu pa. c. j. licet q̄d priuilegij, vt priuilegium, credo, q̄ si abbas hēat ecclesias ex fundatore, & habet mihi cōuertere bona in vtilitatē mona sterij. xvj. q. 2. sanè, abbas ī eis ꝓuidere p̄t. vbi verò subsunt ei innudo patronatu à laicis cōcesso, secus dī, & ibi nō hñt plus quā laici ex ordinatione eorū simplicē p̄tatorē, q̄ vī solus. sd̄ si ille laicus erat p̄fonus, in plus vteretur eo cū alijs patronis. ff. de dona. pastoralis. & in hoc casu non credo religiosis, vt conuertāt aliquid in suos vsus. ff. de his, quæ fi. a p̄l. pastoralis. sed hoc, quando, inquit, grauatur abbas, si de ecclesia nihil habet recipere, & epi est institutio, & ponit ibi p̄latū perpetuū, & si grauatur saltem in hoc, q̄ nō cōfirmat beneficiū p̄tatis ab eis, quos de iure sibi vtiliores possent p̄tare, ar. lxi. dis. nullus in iure, & ff. de testa. cū in of. & tales citati inducūt onus patrono, & ēt impedimētum. ff. de iu. pa. postulasti. vin. aggrauat. hic vī, q̄ si papa mandat alteri prouideri in suis ecclesijs. s. rectoria potest venire in prouisionē. ff. de ver. sig. tua nos. sed quæro, an sufficiat abbati, eū p̄tare epo, arg. q̄ sic. de of. del. si q̄n. ga p huius lras nō vī supio p̄iudicare abbati. ff. de off. iud. dico, q̄ si iste abbas, vel delegatus prouidebat non p̄tādo sed assignādo, iste tū istitutus p̄stabit epo audientiā cōtra instītutū ante ingressum possessionis. ff. de iureiur. tua nos, nisi forte eps si abnis, & cum venerit, dēt adire eū. ff. de iureiu. si vn°: aliàs si tm̄ abbas p̄tādo epo excusaret, posset mādatū apostolicū eludi, cū episcopo nihil præcipiat, & ita nō sit coarctatus cōtrahere: & si velles dicere, q̄ arctaretur ab altero in euentū, q̄ maior eēt præsentator, q̄ institutor, & inferior confirmaret factum superioris. xxj. di. inferior. Vin.

b ¶ Clausula. Vide latè de ista clausula per. d. Feli. in c. fi. de p̄sc.

c ¶ Ostendere. Vide latè Imo. hic.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatori per rescriptū ad eum, quòd absoluat excommunicatum, si contra concilium excommunicauit ipsum, nō datur cognitio.*

2 *Excommunicatio contra statuta quæsit, & nu. 11.*

3 *Impersonalis verbi effectus.*
Absoluere est fori penitentialis, ibid.

4 *Epilogus suffragium, & additio glossarum num. 5. 6. & num. subsequen.*
Excommunicati quando fiat remissio ad excommunicatorem, & à quo possit absolui nu. 6. 7. 8. 9. 18.

7 *Excommunicati delegato ante definitiuā quando sit opus noua commissione.*

8 *Delegatus nihil habet proprium.*

9 *Absolutione excommunicationis delegati à delegato commissa à delegante primo potest excipi de tacito delegato medio tenebit tamen absolutio noui delegati, licet fieri non debuisset, & ratio num. 10.*

10 *Excommunicationis et absolutionis ab ea sententia per appellationem non suspenditur, & ratio.*
Ad absoluendum promptiora sunt iura, ibid.
Res omnis per quascunque causas &c. ibid.

12 *Iuramentum an præstandum, & an sit de forma in absolutione ab excommunicatione.*
Difficultatis verbum vt intelligatur in hoc capitulo, ibid.

13 *Terminus si statuitur in rescripto ad absoluendum, an ante terminum delegati habeant iurisdictionem.*
Volo, verbum habet uim commissionis, uel mandati, eod. num. ver. idem secundùm eum.

14 *Excommunicator si post terminum sibi statutum absoluat, quando teneat absolutio.*

15 *In notorijs citatio, vel requisitio præcedit, iuncta glossa citata.*

16 *Offensa, & contumacia manifesta parificantur.*

17 *Excommunicator non potest esse iudex vt in causa sua, si causa erat inter eum & excommunicatum, & in literis erat clausula, Audias, quicquid remanserit quæstionis: quia tunc delegati cognoscent, aliàs nullus ipsorum.*
Delegati ad absoluendū quādo cognoscant de causa principali ibidem & nu. 18. & possunt recusari, num. 19.

Clausula, Audias quicquid remāserit quæstionis, in rescripto vis, ibid.

Excommunicator quando cognoscat de causa principali, eisdem nu. & nu. 6. & caueris. ibi descriptis.

20 *Monachus an possit impetrare rescriptum secundùm formam huius decretalis.*

CAP. XLI.

AB excommunicato.

1 Casus. † Per rescriptum directum excommunicatori, q̄ excōmunicatū absoluat, si ꝰ ꝓciliū excōmunicauit eundem non datur ei cognitio [*Contra statuta*] s. † non præcedente monitione, vel sine causa [*si est ita*] cōc. ff. de rest. spo. ꝓquerente, de cōfir. vti. vel inuti. c. pe. in fi. facit de transac. quanto, ver. ne aūt, & xlvij. dis. de Petro [*Et alijs*] s. iudicibus [*eo non parente*] i. excommunicatore non absoluente. [*Exequantur*] dicit Hos. quòd cautè fuit positum hoc

3 verbum † impersonale, sicut. & ff. de elec. ga pp, ibi eligatur. nam tales executores sunt sacerdotes, & possunt hoc per seipsos aliàs facient fieri absolutionem per idoneum sacerdotem, cum hoc sit fori pe nitentialis. s. tales absoluere, & remittit, de sen. exc.

4 à nobis. 2. ¶ Secunda † glo. obijcit, respondet, quærit, & soluit, arguit & remittit, & iudicem instruit. ¶ Quarta gl. respō. per qōnem. ¶ Pen. gl. distinguit inter ignorantiam facti proprij, & alieni, & probabilem, & non probabilem. remittit, & arguit. ¶ Vlti ma gl. respon. per quæstionem. s. quod sit officiū de

5 legatorum, quibus sic scribitur. ¶ In † glo. 2. [*ibi, in fi. 1. coll.*] in præ. c. qualiter, in 3. gl. ¶ In gl. pe. [*ibi, Patrimonij sui*] etiā procul positi, vt ibi. ¶ In gl. vl. [*ibi, Qui re*

6 *stituere*] vide ff. de dolo. c. 2. super 1. gl. ¶ In † gl. 2. [*ibi, Facere gratiam*] quod potest, cum non remittat eum ad iudicem, à quo appellauit, vt eum iudicet, sed vt eum restituat. vt nota. 2. q. 1. notum [*& ibi, secus*

a *in delegato*] a dicunt Inn. Comp. & Host. quòd in † de

7 legatis, si nō sit appellatum, fit remissio. si verò sit appellatum, & recipitur appellatio, nō fit remissio: quia nec remanet iudex delegatus, de of. dele. pasto ralis. §. præterea. & hoc quando excommunicat ante diffinitiuā: quia postea lapso anno nil posset, nisi ex vi nouæ commissionis. ff. de offi. dele. quærenti. Sed & si non recipiatur appellatio, delegans absoluet, de offi. ord. pastoralis. & breuiter secundùm eos, qualitercunque delegans absoluat per se, vel

8 alium, absolutus erit: quia † delegatus b nihil hēt

b proprium. ff. de offi. eius, cui mand. est iur. l. j. §. qui mandatam. ff. de iudi. l. iudicium soluitur, secundū Host. qui de ordinario remittit. s. de offic. ordin. ad reprimendam. dicit etiam Innoce. quòd si primus

9 † delegatus delegat absolutionem excommunicationis factæ per delegatum delegati sui, quòd corā isto secundo delegato poterit excipi, ne procedat per literas impetratas veritate tacita de delegato medio, quam si expressisset, non habuisset literas ni si ad ipsum medium. s. delegatum subdelegantem, de off. deleg. super quæstionum. Et dicit, quòd hæc esset iusta causa appellandi. Si autem ille absoluit ante appellationem, tenet absolutio, licet fieri non debeat, nec nocet, si postea appelletur: quia si sen-

10 tentia † excommunicationis non suspenditur per appellationem, fortius nec absolutionis: quia prō ptiora sunt iura ad absoluendum. ff. de actio. & ob-

c li. Arrianus, & omnis res c per quascunque causas &c. infra de re. iu. capitul. 1. & sicut sola sententia excommunicationis ligat, sic sola sententia soluit. & sicut iniuria tollitur pacto, sic & sententia absolutio-

11 solutione. ff. d̄ pac. si vnus. §. pacta. hoc tantū posito q̄ sit sublata, q̄d est verū, non debet amplius excōicari, nisi p̄missa canonica monitione, de sen. exc. sacro, & p̄bata cā. 2. q. j. nemo, & nisi de nouo sit ꝓtumax. 11. q. 3. certū [*& ibi, sacro*] vbi de hoc ī gl. sed po

ne [*& ibi, certus*] idē Inn. Ho. & Cōp. [*& ibi, Non absoluat*] sine difficultate, vt scribit. nam parere volētem absoluat. ¶ In gl. 3. [*ibi, Iuramenti*] Idē Guil. Naso In.

12 & Cōp. qui tū dicunt quosdam dicere † iuramentū p̄standum, ne rūpat discipiina ecclesiç. 3. q. 5. excōicatorū, & hoc tenet Pe. & Abb. cū iuramētum sit d̄ forma absolutionis, de sen. ex. cū desideres. Hos. remittit ad decr. sacro, de sen. ex. & vide, q̄d ibi dixi super gl. ga nullas. Dicit hoc intelligi de difficultate more, vel t̄palis exactōis, de fi. ad aures. ¶ In gl. ifti n pūt, [*ibi, Post terminum*] facit, q̄d no. de of. de. prudentiam, ver. cæterum, in gl. ga isti, & c. cum plures, li. 6. in vl. gl. post terminū pūt, facit de ꝓsue. c. vl. in fi. lib.

13 6. dicit Ho. q̄ † si terminus in rescripto statuit, tunc locum habet, q̄ añ terminum delegati non hñt iurisdictionem. ff. de ver. sig. cedere diem. Et dicūt qui dā, & vī plures Inn. q̄ etiam de consensu ptium, & executoris non possent tunc ante diem absoluere; ad hoc de offi. del. significantibus. sed ipse Ho. tenet ꝰrium, cū terminus, & remissio opponatur in fauo rē excōicatorum, quare licet renunciare fauori, de reg. statuimus, maximè consentientibus partibus, d̄ of. del. de cāis. Et dicit hoc esse de mente delegātis, cui standum est, quicquid sonent verba rescripti. s. eo. sup lr̄is, in fi. & c. ad aures, de ver. sig. intelligētia. dicit Cōp. q̄ tunc possunt, q̄n excōicator suā iurisdictionē committeret delegatis obtentis à papa. Idē ſm eum, si diceret, nolo absoluere: sed volo, q̄ illi d̄ legati absoluant: ga verbum, volo, habet vim com missionis, vel mandati. ff. mandati. l. j. Secus secūdū quosdā, si simpliciter dicit, non absoluam: ga tunc necesse est labi terminū, qui totus cedit excōicanti ad soluendum, nec obtenti prius hñt iurisdictionē. Alij ꝰ, vt dñt Inn. & Cōp. illa rōne, ga in certis non est locus coniecturis. ff. de verbo. obli. continuus.

d d §. cum ita. ad idem. ff. de adulte. si maritus. §. si negauerit. Ex quo igitur præcisè dicit se nolle absolue re, non apparet, quare sit expectandus finis termini ad hoc facit de loca. potuit, & de app. ab eo, in fi. li.

14 6. [*Et ibi, excommunicatori*] Si † verò excommunicator post terminū sibi statutū absoluat, tenèt absolutio, secundum Inn. Host. & Cōp. & Abb. ad hoc. ff. de p̄b. si tibi, el 1. in fi. li. 6. Quod Inn. & Cōp. intelligūt antequàm delegati pronuncient excōicatum iniustè ligatū, & etiam post sniam, si partes consentiāt, & hoc q̄n per errorē fuit p̄termissa absolutio, q̄ fieri d̄ bebat, antequàm inciperet cognoscere de iusta, vel

e iniusta sententia. Et illud e sic probant. certum est, quòd q̄cunq; constabit excōmunicationem iustam, remittetur excommunicatus ad excommuni catorem; ergo etiam post terminum durat iurisdictio; ergo potest absoluere. Nec obstat, quòd obten ti habent iurisdictionem post terminum; quia nihilominus & penès executorem remanet, & satis est, q̄ excommunicatus post terminum se patitur absolui. dicunt tū aliquos hoc tenere, quòd excom municator nō habet iurisdictionem post terminū, nisi partes consentiant: vel nisi obtenti pronunciēt excōicationem iustam, & sic partem remittunt ad executorem, de offi. de le. prudentiam, in fine. ¶ In

15 glo. [*& sic videtur, in fine*] precedit tamen † citatio, vel requisitio, vt hic vides. ¶ In gl. vltima [*ibi, si hoc petierit*] hoc intellige secundùm decr. per tuas, de senten. excom. [*& ibi, Manifesta offensa*] vel manifesta

16 † contumacia. ff. de senten. excom. venerabilibus,

17 §. secus, li. 6. [*Et in fi.*] dñt Inn. & Cōp. q̄ si † cā erat in-

ter excōmunicatorem, & excōicatum, & in literis erat clausula, Audias, quicqüid remanserit quęstionis, delegati de principali cognoscent, siue pronunciēt iustā excōicationē, siue iniustā, ne sit iudex excōicator in causa sua. C. ne quis in sua cā. l. j. Si verò clausula prædicta non erat apposita, nec p̄cedēt ob tēti, cum non habeant mādatū; nec excōicator: ga sua est causa: sed ibitur ad iudicem cōpetentē. De

18 prædicta tū clausula dicā. ff. de off. ordi. ad reprimendam, in gl. partibus. Si verò non † cum excōicatore sed cum tertio erat causa, si conquerens nō appellauit, nec in literis erat dicta clausula, delegati, siue pronūcient iustam excommunicationem, vel iniustam, remittent conquerentem ad excommunicatorem, vt cognoscat principalē causam corā se cœptam. ff. de iudi. vbi. Si aūt conquerens appellauit, cognoscunt delegati obtenti. Si dictam clausulā re ceperūt, non obstat, q̄ si expressissent se iustè excom municatum, literas non habuissēt: ga cum sit perēptoria, non venit contra rescriptum ſm Inn. de litis conte. c. j. lib. vj. Si non receperunt, & pronunciant excommunicationē, propter quam fuit appellatū, iustā fuisse, cum iam sit sublatum impedimentum appellationis, procedet excommunicator in princi pali, ar. ff. de ap. personas. Si autem conquerens non propter iniustam excommunicationē, sed ob aliā causam appellauit, tunc si talis est appellatio, cui d̄ beat deferre, non procedet in principali: aliàs pro cedet, de app. c. 1. li. 6. Pro tanto dicebat Hostiē. q̄ si forma lr̄is exprimit, quid debeat esse in principali, il lud seruabitur. s. e. cum dilecta: aliàs dicit recurren dū ad dec. cū ꝓtingat, de of. del. & de sen. exc. sacro.

19 Quærit † Comp. an isti deputati possint recusari; & videtur q̄ non, nisi modum excedant, cum certum quid eis mandetur. ff. de appe. nouit. Tenet ꝰriū, cū sint cognitores, non meri executores, de quibus loquitur prædicta decre. nouit. Idem. hic Vin. & Gui. in Spe. de recusa. §. vlt. ad fin. ver. sed pone. Quærit

20 † demum, an monacus possit impetrare rescriptū ſm formam huius dec. & non videt dāda monaco licentia hac occasione vagandi, de appel. capitul. 3. & videtur expressum, de appe. cum speciali, in. fine. Sed dicit, q̄ alij aliter istud intelligunt, vt ibi no.

ADDITIONES.

a ¶ Delegato. Ad hoc vid̄ c. prudētiā, §. sexta. ff. d̄ of. del. & ī c. ad reprimēdam, de off. or. Inn. in c. veniens, ff. de testi. in fi. Bal.

b ¶ Delegatus. Vide tex. in l. & si non cognitio, in §. vt propria. ff. de off. eius, & vide Bar. in l. legatus. ff. de offi. proconſ.

c ¶ Oīs res. Ad ista similia vid̄ Bar. & mod. ī l. ab empt. ff. d̄ pac.

d ¶ Continuus. Ista verba, uolo, & nolo, sunt suspensiua, & quàd importent, vide plenè Bar. in l. si quis suus. ff. de iur. deli. & in l. filij mat. ff. ad Tertul. & plenissimè per Cy. Bal. & d. Bart. de Saly. in l. qui se patris. C. vnde li. & per Bart. in l. j. C. de sum. tri. & per ipsum in l. serui electione, in princ. ff. de le. 1.

e Et illud. Contra hic facit, ga iā erat lapso termino quæsita iurisdictio illis, & sic in fui præiudicium non potest excōicator morā purgare. l. si insulā. §. fi. ff. sol. ma. & plenè p Bar. in l. ī insulam, ff. de ver. obl. Adde. d. Ale. in d. l. si insulā, qui late loquitur in hac materia faciendo plures distinctiones satis no.

SVMMARIVM.

1 *Constructio capituli quæ.*

2 *Mentionem non facere de eo, quod quis debet facere, est tacere veritatem, idcoq; non valet rescriptum.*
Rescriptum ad beneficia obtentum sine mentione obtenti aliàs beneficij non valet ipso iure, ibid. An id sit indistinctè verum, & quid si pauperum in se falsò dicat, nu. 7.

3 *Epilogus glossarum.*
Conditiones nouem subintellectæ in literis beneficialibus, & quæ, & nu. 7.
In ecclesijs instituendi sunt hi, qui sunt de loco.

4 *Additio, vel supplementum glossarum, & sequentibus.*

5 *Modicum quando non curemus, exempla.*

6 *Beneficio etiam insufficienti deseruiendum. & beneficium im-*

petrare non prohibetur, licet insufficienti quis deserire debeat, ibid.

7 *In surreptione rescripti coniecturis vtendum est ex circumstantijs, ver. si verò habet, eod. num.*

CAP. XLII.

1 SI proponente. Non summatur, nec diuiditur. Et sic † construe, Si rescriptum apostolicum impetretur, sup. aliquo proponen. &c. Hosti. [*Licet*] pro quis. [*Minus*] pro non. ſ.e. ex parte decani [*Competens*] vt. xx. ſol. de clerici. non residē.
2 conquerente [*Non faciens*] quasi dicat, nedum † cū falsum dixit, sed etiam cum verū tacuit, non valet rescriptum [*Non valere*] ipso iure, de hoc.ſ.e. ad audientiam. 2. ¶ Prima † gl. obijcit probans. vj. modis
3 non curandum de modico, & respondet per quatuor rationes. demum quærit, soluit, & allegat duo iura in contrarium. ¶ Vltima gl. ponit. ix. conditiones subintellectas in literis beneficialibus, & ponit
4 versus. ¶ In gl. vlt. ibi [*in ecclesijs*] instituendi † sunt in ecclesijs hi, qui sunt de loco. ¶ In gl. i. ibi [*Bonæ rei*] & j. de dona. apostolicæ. de hoc. ſ. in prooemio, in
5 vltima gl. multa alia exempla, quibus † non curamus de modico, a collegit Arch. de præb. nō potest
a in prin. li. 6. ga nō nocet, si modicū omittatur. ff. de vē. inſpici. l. j. in fi. Et omne modicum siue augeat, siue diminuat, pro non adiecto debet haberi. ff. locati, si quis condu. & l. habitatores. ff. commodati, in rebus. §. possunt. ff. de impen. in re. do. fac. l. omnino. ff. de dona. inter virum & vxorem, si quis.
b §. si quis. Item pro modica percussione b serui non agit dominus, insti. de iniu. §. seruis. Et pro modica defraudatione non debet rumpi dispositio testatoris, de testa. requisiſti. Nec pro modico cogitur qs cauere. j. de dona. inter virum & vxorē, per vestras, nec de modicis expensis inter coniuges factis curat iudex. ff. de impē. in rebus do. factis. l. quinimò. Nec modica refectio, vel augumentum minuit dotem, eo. tit. quod dicitur. Nec modicam pecuniam tenetur tutor deponere. ff. de admi. tuto. ita autem. Et pro modica iniuria nec notatur quis infamia. j. de re iudi. cum te. nec renocatur donatio. j. de dona. c. fi. & paucorum dierum mora obligationē non minuit. ff. locati. si in lege. §. colonus. Et vbi res pro modico emitur talis titulus habetur pro non titulo. ff. de peti. hæredi. nec vllam. §. sed si quid. Item modica deformitas non obest promouendo. j. de corpo, vit. Thomas. Itē facile transigit super minutis alimentis. ff. de transacti. cum hi. §. vlt. Item cessat lex Cornelia, cum intro domum, quam per momentū inhabitas. ff. de iniurijs, l. Cornelia. §. j. in fi, Item p
6 modico non debet quis excommunicari. ii. q. 3. epiſcopi. Rof. etiam bene ponit de hoc multa iura in libel. iuris canonici. respon. quando possit census minui, vel augeri [*& ibi, Vocatus est*] ac si di. licet modicum sit beneficium, illi deseruit. Sed dicebat † Cō
po. licet pro insufficienti beneficio debeat seruire, non per hoc sufficiens impetrare prohibetur [*& ibi, Dicentis*] actuum. xx. in fi. [*Et in fi.*] expeditum est īfrà de præb. si motu proprio, libr. 6. vbi no. ¶ Op. de
7 hoc in gl. penul. & antepe. Dicebat † autem hic Hoſtien. quòd non valet rescriptum, cum habens beneficium, licet sufficiens, dicit se non beneficiatum. Idem, si dicit se pauperem clericum, vel minus competenter beneficiatum, & habet sibi cō petens. Si verò habet minus competens, tunc potest valere: sed distingui posset secundùm eum, an impetrans sit discretus & curiosus, contra quem præsumitur. j. de sen. ex. cum illorum, in fine; & tūc non valeat: an simplex, vel puer, & honesta psona & talis, cui papa concessisset, quod ex coniecturis nobilitatis, scientię, & affectus bonus iudex extimabit, ar. de præb. de multa, in fi. ff. de ali. & cibaria. le. cū alimenta, & de le. 3. si filię, & tunc non noceat. Aut erat talis, cui concessurus non erat, & tunc noceat. C. de le. cum alienam: & sic eadem ratio, quæ mouet delegantem, &c. supra. c. super literis, in fin. vel sm eum tunc valet, qñ impetrat in cōi forma; ad hoc de crimine falsi. c. pe. Compo. dicebat simpliciter valere, cū non dolosè tacuit. ¶ In gl. vlt. ibi [*Item si habeat*] debet dicere, si non habeat, vel debet dicere, nisi habeat; & sic etiam dicas de tribus vltimis clausulis, quas ponit gl. [*& ibi, Si habeat perpetuam*] de hac, & sequentibus dic, vt dixi de secunda [*& ibi, Proximis*] scilicet mediatè, ante proximum immediatè [*ibi, in fine*] secūdùm Vin. qui hoc notat. supra eo. cum adeò. Host. addit duos versus. Sufficiens numerus, si vendita gratia facta. Scandala, nec pdest, tibi litera, sede grauata. Quos vide expositos iu summa huius titu. §. quæ possunt, in 4. columna.

ADDITIONES.

a ¶ Modico. item no. hic argumentum, quòd mulier dicitur dotata, etiam si sit dotata in vno numero secundùm Bal. ex quo infert, quòd statutum excludens mulierem dotatam, excludet eam, præsertim si statutum faueat testamen. argumen. gl. fin. in l. si quis priore. ff. ad Trebel.

b ¶ Percussione. Adde, quod pdicta faciunt ad q. statuti, quod vult, quòd pro vulnere quis debeat condemnari. Quod non habebit locum in modico vulnere, seu vulnusculo, ita not. do. Ange. in l. extat, quod me. causa.

SVMMARIVM.

1 *Fraudis septem species, quarum tres committuntur in impetratione, & quatuor in abusu literarum, & quæ sit pœna, & nu. 6. 21. 22. 28. quæ verò sint, habes eodem numer. & numer. 2. 3. 4.*

4 *Falsi crimine tenentur, qui tradunt literas eiusdem, cum tradēte nominis, & eas recipientes, & quando, & num. 7.*

5 *Rescriptum non potest alij commodari, & ad alios non extenditur nisi in casibus quibusdam hic exceptis, vide nume. 31. & 32. 33.*

7 *Dans & recipiens in casu huius constitutionis puniuntur, & numer. 4. & 25. & vno soluente, alter liberatur, numero 25.*
Litigandi qui nullam dicantur habere causam, ibidem num. 8.

8 *Nullum, & iustum minus æquipollent.*
Vsus siue praxis huius constitutionis, ibid. & nu. 7.
Actor si de facili non potest, non repellitur à iudicio, & qualiter de facili possit, ibid.

9 *Iudicium pro coram iudice, vel loco, vbi ius redditur.*

10 *Puniatur quando quis hac constitutione, & nu. 11.*

12 *Ad lites futuras trahere quando videatur quis literas.*

13 *Reconueniens includatur ne hac decretali, ibid.*

14 *Beneficium post datam creatum non comprenditur in literis super nacaturo concessis.*
Sententia super nouis post rescriptum exortis litibus valet, nisi excipiatur. eod. num.

15 *Procurator singularis potest pro singulis actionibus interuenire, quando plures actiones intentantur: si sit vnica, nisi vnus.*

16 *In negocio connexo, si plures agunt de eadem re, dabitur idem iudex.*

17 *Negocij appellatione etiam criminale intelligitur.*

18 *Hostiensis magister quis.*
Maliciosè trahere quem quando quis intelligatur, eod.
Causæ tractandæ, vbi probationes possunt haberi. eodem numero.

19 *Su-*

19 *Super causam impulsiuam tangentibus probatio non recipitur.*
De commoditate, quod hic dicitur, putatur impulsiua causa, ibi.

20 *Personales actiones quæ sint.*

21 *Trahi quis non potest ad diuersos eodem tempore nec debet, limita nu. 35. 36. 37. uide nu. 39.*
Suppletio fit ex iuribus nouis. ibid.
Trahens quē per vanas literas ad diuersos iudices contra hāc constitutionem, quando perdit vtrasq; , eod. num. & nu. 22.

22 *Continentia iudicij diuidi non debet.*

23 *Lis redimi dicitur per compositionem cum aduersario.*
Tempore eodem qualiter intelligatur quis trahi, eod. nu.
Castra, & villa inueniuntur nominis eiusdem, ibid.

24 *Citari ad diuersa loca, vel indeterminatè quem prohibetur, & quando, & de remedijs sic citari procurantis, uide numero 36. & 37.*

25 *Rescripti commodo reus non potest carere, & quando de actore, uide numero 21.*
Expensæ per iudicem taxandæ sunt, eod.
Soluente vno ex his, qui dāt aut recipiunt huiusmodi rescripta alter liberatur, & an soluens habeat, & quando actionem contra alterum, eod. nu. & 25.

27 *In pœnali actione quando possit contra omnes correos agi.*
Constitutio hac est pœnalis. ibid. & quādo locū habeat, n. 35. 36.

28 *De damnis non potest interdum agi, licet possit de expensis, damna vocantur interesse alibi, nu. 40.*

29 *Epilogus, suffragium glossarum. & nu. 30.*
Futurum ius quem posse ex re nondum extante quærere, & postea contra citantur ex glossa iura, eod. num.

31 *Additio glossarum, & num. posteriorib⁹.*

32 *Rescripta sunt stricti iuris, & non extenduntur ad futuras post impetrationem eodem numero, & 32. & quando num. 33.*
Stricti iuris quæsint.

34 *Legis, cum filius. ff. de lega. 2. intellectus.*
Ioannis And. magister, quis, ibid.

35 *Decretalis hæc an locum habeat in realibus action. & an in ordinarijs iudicibus, nu. 36, & 37. eius q; mens quæsit nu. 38. & ut habeat locum oportet excipi. nu. 39.*

40 *Delegatus principis abstens iurisdictione sua posset coram ordinario suo conueniri super hoc.*

41 *Delegati pronunciaturi rescriptum non valere, cautè faciunt, si primò condemnant in expen.*

37 *Legis, fauorabiliores. ff. de reg. iur. intell.*

CAP. XLIII.

1 VIa nonnulli. Ca. † Septem ſpēs fraudis ponuntur in hac decre. quarum tres committuntur in impetrando, & 4. in abutendo literis impetratis, pœna verò communis est omnibus amiſſio litterarum, & condemnatio expensarum, Goffr. & dicit Host. quòd prima est in prin. duæ habentur in ver. seu quanquam [*Sub nomine suo*] hæc est vera litera, quædam habent, alieno, potest autem esse vitium in impetrando, quando ad hoc impetrant, aliàs est in vtendo [*Litteras*] habentes forte clausas generales, Quidam alij, & rebus alijs, aliàs rarò de facto expederet hæc fraus. [*Eiusdem nominis*] quod hic
2 † no. Compoſt. post Vincen. de reo, & iudice, qui in nominibus cum alijs conueniunt, vide ad litteram, in ſpecu. de citationibus. §. primo, versi. quid si ego, & ver. seq. & de hoc infra, de offic. delegat. quoniam
3 [*Tradunt*] hi † tenentur crimine falsi, sicut qui suppo nit partum. ff. de falsis. l. fal. nominis, & l. qui falsam,
4 Innoc. [*Qui.*] ſ. recipientes, & intelligit † Hoſtien. de recipiētibus conſciis: aliàs si fuiſſent ignari, ut quia probabiliter crediderunt per procur. suos illas litteras impetratas, licèt hoc comperto non habeant cō modum rescri. euitant tamen condemnationem ex pensarum, ad hoc de crimine falsi, dura. & tradens vterque tenetur. argum. ff. de dolo eleganter. §. vl. & l. ſe. Si autem scita fraude prosequitur, ex ratihabitione tenetur, de elec. c. pen. Hoſtien. Per eadem di-
5 cit Vincen. per hoc † patere, quòd rescriptum non potest commodari, sicut nec pallium, infra de vſupal. ad hoc, dicit autē, quòd est dare casum, in quo rescriptum valet non nominato, scilicet quādo causa communis est donatario, & alteri. ff. famil. erci. si quæ sunt, & quando duo supplicauerunt, & vni ſoli respōnſum est. C. de diuer. rescri, l. j. Dicit etiam Vin. quòd cedens non potest tradere rescriptum ei, cui cessit, & si constituatur quis procurator in rem ſuam, non potest constituens ſuum rescriptum illi tradere, quem constituit, cùm rescrip. non extenda tur ad alios. infra de offi. dele. P. & G. [*Tali modo*] ſcilicet fraudulenter, vt prædixi [*Recipiunt*] tolle, quod est in fine earundem litterarum commodè &c. per
6 quod patet ſecundùm Innocen. quòd † non valet, quod fit per has litteras etiam pro his, quorum nomine ſunt impetratæ: & concor. ad id, quòd hic pu
7 nitur † dans, & recipiens, de ali. iu. mu. causa fac. c. j. & 2. de iudic. quia V. de teſtitutio. ſpoliato. ſæpe, de cleri. non resid. fraternitati, ſecundùm Host. ſecundùm quem etiam adde, quod dicam in fine. [*Nihil habent*] vt quia nullam causam litigandi proponere ſciunt, vel possunt, vel nil quęſtionis iustæ, & proba-
8 bilis, vt æquipolleant † nullum, & minus iuſtum, de translatio. cap. ſecundo, versi. ſed neque, ſecundùm Hoſtien. ſed Vincen. & Abb. ponunt exempla in illo qui ſuper iniuria impetrauit, & proſequitur iniuriam paternam, licet enim agat pater pro iniuria filij, non tamen econtra, cum non ſit pater in poteſta te filij: ſed econuerſo, vel cum exprimit clericus ceſſionem ſibi factam à laico, & agit ex illa coram iudice delegato, de ali. mu. iu. causa fac. cap. ſecundo, vel quando agit ſuper re iudicata, transacta, vel finita, de litis conteſtatione, exceptionis lib. ſexto. Compo. autem dicebat poſt Vincen. quòd iſtud ſic ſciri poterit, & terminari: quia porrecto libello proclama bit reus ad beneficium huius conſtitutionis, vt ſuperſedeatur rescripto, & tunc iudex inquiret ſummatim de iure actoris, & ſi de facili poteſt actor re pelli, vt quia apparet inſtrumentum ſolutionis, vel alio modo poteſt de facili liquere, habet locum, quod hic dicitur; aliàs procedet lis. Et in fine victus
a victori condemnabitur in expenſis a iure communi argum. ad hoc. ff. ad exhiben. l. 3. §. ibidem [*Iudicium*]
9 melius † dixiſſet in cauſam, de verbo. ſignific. forus ſecundùm Iaco. ſed exponitur ideſt coram iudice, vel ad locum, vbi ius redditur. ff. de iuſtit. & iure. l. penul. [*Euocari*] poteſt eſſe vitium in impetrando, &
10 in vtendo. Quærit Hoſtien. an † ex ſola vocatio ne puniantur? videtur, quòd non. ff. quod quiſque iur. l. prima, in fin. ff. de in ius vocan. quamuis. C. de his, quibus vt indi. alia. ff. de bonis liber. qui cum maior. de hoc, de foro competen. ſi diligenti. tenet ipſe contrarium per hāc litteram, ad idem. C. de iudi. ſancimus, de iuriſdictio. omnium iudicum, in criminali, & ſupra eodem cæterūm, in fine. Quid ſi vocatus non venit, dicit Hoſtien. quòd non aget ad ex-
b penſas. b quia non intereſt, argumen. ff. ſi quis cau.
11 & ſi poſt tres. Quid † ſi procuranerit ſe citari, nec tūc aget, argumento. ff. ſi quis cautio. l. ſecunda. §. ſimili modo. & j. de offi. dele. pasto. §. fi. [*Aut litteras*] habentes clauſulam generalem ſaltem in rebus, vide qđ dixi in Specu. de reſc. præſenta. §. fi. col. pen. ſuper ver. Item excipitur [*Ad futuras*] dicit Compo. q⁹ hoc
12 † ſciri poterit. ſi apparet beneficium: vel hæreditatē ſuper qua porrigit actor libellū, poſt datam reſcrip. vacaſſe, & idē in ſimilibus (*Trahuntur*] ipſi impetrā-

tes, an

tes,an idem in conueniente,dicam eo.ti.dispendia.
13 §,i.in prin,[*Impetrationis*] ergo si parum † post datã sint exortæ. non trahetur ad eas rescriptum secũdũ Hostien.per hunc textum,& per.§.si decuriones,all.
14 in gl.[*Exortæ*] sic literæ super † vacaturo concessæ non extenduntur ad beneficium post datum creatum,vt in clem.eo.tit.literas, valet tamen sententia super nouis,si non excipiatur.ſ.eo.significauit,& c. eam te,& c.ex tenore,Inno.melius facit, ſm Host.ſ. de off.dele. cum olim Abbas, & c.P. & G. super vno
15 no.Host.q † quando plures actiones intentantur,p singulis potest singularis ꝓcurator interuenire: sed si sit unica, non interuenit nisi vnus defensor.ff. de
16 procur. omnium, & l.non tamen. Quid † si plures agunt de eadem re:dic q si connexum est negocio, idem iudex dabitur,aliàs diuersi, ar.ff. de nego.gest. eum actum,& de liber.ca.l.cognitio.§.si plures,& l. si pariter,& l.si vsufructum.§.si autem.Quid de cau
17 sa criminali:videtur,q sit aliud, argu.14. q.2. super prudentia: sed dic, q appellatione † negocij etiam criminalę intelligitur.C.de episcopis,& cle.cum clericus.i.respon.ad finem, & ſ.de verborum significa.
18 forus [*Maliciosè*] refert † Hostien. magistrum suum Iacobus de Al. coniunxisse istud, malitiosè, tam præcedenti casui, quàm isti, quasi etiam super vno possint impetrari diuersi iudices bona fide.sed ipse Host.no.q illi clausulæ,quę loquitur de vno,nõ adijcitur maliciosè,vt det intelligere, q ibi conuincitur malicia hoc ipso,q ad diuersos impetratur,& remittit.ſ.eo.ex tenore, dicebat autem Phi. q semp
19 ptæsumitur malicia, nisi aliud appareat, vt si super omnibus probationes in vno loco non possunt habere.causæ enim sunt ibi tractãdæ, vbi probationes possunt haberi,de app.ex parte.dicit Compo.q hoc
20 q hic † de commoditate dicitur, putat causam impulsiuam.Vnde secundùm eum super commoditate non reciperetur probatio,ſ, q commodius corã diuersis agi possint illæ causæ personales, alle.ff. de
21 postu.l.j.§.sexum [*Personalibus*] puta † condicionibus.insti.de actionibus.§.appellamus,& C.de donaquæ sub modo.l.j.siue sint mixtæ, vt petitio hæreditatis. idem etiã in personalibus,quibus nostrũ perse quimur, vt commodati,depositi, & similibus: quia hic non distinguitur, vnde nec nos distinguere debemus.C.de hæredi.vel act.vendi.l.fi.2.q.v. consuluisti hic autem dicuntur personales,quæ non rem,sed p sonam persequuntur.ff.ad Tre.l.j.§.si hæres,de contrahen.emp.l.fi.Hosti.[*Commodius*] dicit Host.hodie
22 † supplendum,maximè:quia nunquam eodem tpe trahi debet ad diuersos.e.ri.dispendia,lib.6. [*Pecuniarias*] dicit Compost,q perdit vtraque,si vtrisq; utitur.vtendo.n.secundis reprobat primas, & impedit
c secundas:secus ſm eum, si non vteretur nisi vna,et si finita causa traheret reum per alias,& alio tempo
23 re coram alio iudice [*Diuersis*] neq; † enim continẽtia iudicij diuidi debet,vt ſ.de sequ.pos. c,j.[*Trahunt*] vno & eodem tempore.Idem & ante tractum,dum modò posset probari malicia,& hoc quò ad vires rescriptorum:non tamen fieret ante tractum cõdemnatio expensarum:quia non interest secundùm Hosti.qui remittit,ſ. ço. ex tenore [*Componere*] & sic li
24 tem † redimere, & sic ius suum retinere, vel cedere ita,q nil retineat,sic.ſ. eo. non nulli [*Eodem tempore*] i.pro eodẽ die, vel indeterminate.i.sine aliqua adiectione,vel circunstantia, per quam ab alio discerni possit:quia si hoc fieret,non obesset. sic timetur eq nocatio.ſ.e.c.j.respon.j.[*Commune*] dicit Hosti,q in Sistarie.dicę.sunt tria castra,quorum quodlibet vocatur Reuestum,sic & in diece.Bonoñ. habemus vil
25 las plures eiusdem nominis [*Procurat*]dicit † Host. de eõ, quia de iure nõ põt per dec.dispendia.tu dic vt dicam super gl.[*Comparuerit*] in altero,vel in utro que,habet aũt iste remedia, ut añ terminum petat a iudice declarari locum, vel vt compareat p diuersos ꝓcuratores in vtroq; loco, vel in altero persona liter,in altero p ꝓcuratorẽ [*Repellat*] ipse reus,& sub
26 audi oẽs supradictũ [*Careant*] q † reus non põt care re commodo resc.quo ad ſ.ꝓximum.ver. vĩ ꝓcedere lectura,de qua ibi dicã super gl.[*Moderatis*] & per iudicem taxatis,de ꝓcu.ꝓstitutus,habito verò respectu ad principiũ,& hunc finẽ tam tradẽs, q recipiẽs tenet ad expensas: tñ vno soluente, alter liberabit,
27 ff.de his,q deie.l.3.Sed nunquid,q † soluit: hẽt actio nẽ aduersus alium? vĩ q sic, si an solutionẽ fuit sibi cessa actio,ar.C.de fideiussor.l.cum alter:aliàs secus quia solutione eius,qđ debetur, oĩs tollitur obli.insti.qb.mo.tolli.oblig.in princ.Sed certè non poterit hic alter petere, vt sibi actiones cedant. arg.ff. de admi.tu.si plures.vĩ etiam, q ſ † vtrumq; agi possit,cũ
d pœnalis sit ꝓstõ,ar.ff.de iurisd omnium iud.l. si quis id.§. vlt.Sed illud in pœnali,in qua actor petit,qđ sibi non abest, nec reo adest, & quæ introducit p bono publico.Sed aliud in illa pœna,in qua petit actor qđ sibi abest, & reo non adest, & quasi pro priuato commodo introducit,vt hic:qa prima pœnalis est respectu vtriusq;, & ideo ſ plures agi possit. secunda verò pœnalis est respectu rei tantùm,& iõ vno soluẽte liberatur alter.ff.de eo, p quẽ factũ est.l.j.§. si plures ſm Host.adde,qđ no.de rebus ecc.non alie. si qs presbyterorũ,in gl.fin.& dixi de dolo, & ꝓtu.cum dilecti, sup vlti.glo.[*Et damnis*] sic.ſ. de iniurijs.c.j. &
28 c.olim.qñq; † tñ põt agi de expensis.& nõ de dãnis. ſ.de iniuriis,in nra,Host.[*condemnentur*] & nihilominus poterit de crimine stellionatus accusari criminaliter.ff.de crimi.stel.e p to um,Inn.¶ Gl.j.f † ponit
29 e casum.¶ Gl.4.obiicit, secundò coadiuuat textum p
f sex rationes.¶ Gl.secus,rñ.per qõnem.¶ Añpe.gl.arguit;signat ſrium,& soluit.¶ Vlt.gl.allegat tres concordan. quærit obiiciendo, ponit opi.soluit,solutio ni opponit,& rñ.¶ † In gl.2.[*ibi,certum*]vide.ſ.e. signi
30 ficãte,in prin.primæ gl.¶ In tertia gl.[*ibi,cum,quem temere*] vide de libel.obla.c.2.super.j. gl. ¶ In 4.gl.[*ibi, futuro ædificio*] segtur, qđ nondũ est, vel imponi, vel acqri seruitus põt.[*& ibi,*l.vlt.] concedi põt ductus aquæ ẽt quæ nondũ apparet [*& ibi,Labeo*] sequit,ait talem seruitutem constitui posse, vt aquã quærere, & inuentã ducere liceat.[*Et ibi,* §. 1.] non prius iuris rõ,q persona quærenda est:vñ non valet legatũ fcm illi,qui tempore codicillorum nõ extat[*& ibi,Et Cætera*] seruitus imponi, vel acquiri non põt [*& ibi,Si ita*] hac demonstratione vestem meam, argentum meum,seruos meos,pũs,non futurũ tempus ostendit.¶ In gl.& in hoc,[*ibi,in fundo*] vide de symo. nobis,sup 3.gl.¶ In gl.pe.[*ibi,si arbiter*] vide de arbitris,
31 cũ dilectus,in gl.2. [*& ibi,Si ut proponis.* 2.] & vide de excep.exceptionẽ,sup gl.pe.[*& ibi,*§.*nihil*] vide de re sti.spo.cũ ad sedẽ.sup gl.2.[*& ibi, Prætor*] Specificare dẽt iniuriam,qui agit iniuriarum,nec cum alterius
g dãno &c.¶ † In gl.i.[*ibi,trahit*] melius diceret,trahi p curat.¶ In gl.sed vĩ [*ibi, Labeo*] Item alia ratione, si tpe,quo cępit agere, nulla mihi competebat actio. sed postea ꝓpetere incepit. sequit g condemnatio.ſ. de re iud.abbate,lib.6.cum suis ꝓco. Idem & fortius videtur de tpe impetrati rescripti: sed hoc nõ est verũ, vt hic patet,tum qa falsum expressit,tũ in odium rescriptorum,ad lites,quæ restringendæ sunt.ſ.eod.
32 nõnulli.nota † igit rescripta esse stricti iuris.c.signifi cauit.ſ.de offi.del.cum olim, & c, & Guil.sicut trãsactiones.ff.de trãs,si cũ Agl.pacta.ff.de pa. tres frẽs,stipulationes.ff.de ver.obl.si ita stipulatus.§.Chrysogonus.ꝓmissa.ſ. de arb.cũ dilectus, ſm Phil.[*& ibi, Ad dissoluendum*] ibi soluit in tertia gl.quę incipit,bñ dicit

dicit.& adde qđ ibi dicam.[*Et in fi.*]& de iureiuran.
h c.pen. † Quid † si snia iam lata sit in vna cã, postea
33 actor ad futura traxit rescriptũ?videtur, q iudex postea non possit exequi: qa sic hẽret actor cõmodũ ad hoc.ſ.eo.dispẽdia, li.6.& eo.li.de excep.pia.§.pe. Sed ſ,pœnę sunt moliẽdę,de pę.di.j.pœnę;& sic non est pœna extendẽda illa ad alium casum: satis ergo est.q quò ad alia ꝑdat rescriptum.ſ.e. in nra, & q ꝑdemnetur in expensis, vt hic,Host.¶ In gl. [*hoc plane,ibi.*§.*vlt.*]illud speciale fauore libertatis, vt no.ſ.
34 e.ex tenore,in gl.2.[*Et in fi.*]ſ.ff.de leg.2.cũ † filius, in prin.illa loquit, quando contra diuersos,hæc qñ ſ eundem:vel dic,q illa intelligitur in causa appellationis ſm dominum meum Ia.But.Host. ¶ In gl.
35 [*& in hoc, ibi, Secus* † *in realibus*] Idem hic Goffre. Inn.& Comp.& vide rationem ipsorum.no.in c.dispendia,in gl.quasi secus,& vltra ibi no.hic no.Cõpo.q qa interdum res subijcienda est oculis.ff.fini. regun.si irruptione,de præscrip.qa iudicante. Ideò decet in realibus litigatores esse pñtes.ff.de censib⁹ l.forma. Itẽ qa viciũ istud plus in personalibus frequentabatur,ideò fuit de illis prouisum. ff. de legibus,nam ad ea.dicit Host.q magr̃ suus dicebat, q idem in realibus, cum eadem sit ratio; ergo idem ius,de ꝑst.translato.ſ.e.inter cętera.Sed de reali nõ expressit:qa non erat dubitatio,cũ non possit debe ri nisi ex vna causa, de fide instrumentorum inter dilectos.§. cęterũ,de exceptione rei iudi.& an eandẽ.§.ij.hæc,si vna res est.Si verò plures res petũtur, tunc dicit, q diuersi iudices possunt dari: quia qđ non mutat̃,quare stare prohibetur.C. de testamentis,sancimus,& si de realibus idẽ voluisset, hoc expressisset,de transla.c.2.Sed ipse Host.dicens eandẽ distinctionem in realibus locum hre,remittit ad de cre.dispendia. dicit aũt primam opinionem saluari posse, qñ res sunt in diuersis locis nimis distãtes: secus,si res sint in eodẽ territorio, & sic per vtrum que modũ malicijs hoĩum obuiatur.ſ.e.plerumq; remittit ẽt ad notata.ſ.e.ex tenore.¶ In gl. [*secus si,*
36 *ibi*, Pro † *alia*] hoc placet Inn. à cuius tempore fuit hęc gl.dicit tn ipse, vt in gl.sequitur, q quidam contra;qa vbi hoc non licet reo.C.de sen.& interl.omn. iud.auct.& ꝑ,multominus actori, cum rei sint fauorabiliores.ff.de reg.iu.fauorabiliores.Sed ipse,& Cõp.hic tenent, q actor põt conuenire reum sub diuersis iudicibus ordinariis. Sed Ioã.Mo.ſ,vt dicã in decr.dispendia,super glo.quid si.vel vno ordinario,& alio delegato super realibus, & psonalibus, ne p hunc modũ prætudiceẽ ordinariæ potestati,& sibi debitus honor subtrahat̃, de ap. vt debitus. & satis ẽ hoc non esse ꝓhibitum:aliàs sequeretur etiã absurditas, q corã delegato ꝙuenire non posset, cũ non sit ei ꝙmissum,nec corã ordinario ſm illos, & sic impediretur iustitia causę suæ. ad l.fauorabi-
37 liores,† rñdet, in vna eadẽ causa reũ esse fauorabilẽ ĩ diffinitione, ſ.vt potius absolui debeat,q ꝙdemnari. Sed vbi de causa inchoanda q̃ritur, fauorabilior erit actor.ff.de iudi.si quis intentione,& no. de restõne spo. cũ ad sedẽ, in gl.2.Itẽ ſ reum inuentũ est remedium illius auc.& ꝑ,ſ.eo.dispendia: qa đ ipso præsumitur,q prouocatus vellet vendicare, & actorẽ impedire,ipsũ ad alius iudicẽ trahendo; vñ reus dr̃ fugiens.C.de iudi.ꝓperandum. hoc autem
38 non præsumit̃ de actore.hæc est † ergo mens lr̃ę ſm Inno.q si super psonali ꝙuenerit reum corã delegato,& impetret lr̃as ad alium delegatum ſ eundem super alia psonali,carebit commodo lr̃arum, & cõ demnabit̃ in expensis [*& ibi,Eadem causa*]sup.prohi-
39 bitionis.¶ In gl.[*per hoc,ibi, Ad loca* †*diuersa*]vel intelligitur lr̃a in eo, qui ꝓcurat actorem ad petitionẽ amicorum,non ad suam citari ad loca diuersa,& il le amicus carebit cõmodo rescripti, & sic ꝙueniet pœna,quæ sequit̃ [*& ibi non excipiatur*] bene potest. Idẽ Inn.dũmodò ille iudex,corã quo trahitur,aliàs iurisdi.habeat,alle.ff.de iud.l.j.quod intelligit Host. de iurisd.ordinaria. alle.ẽt.3.q.6.pulsatus.dicit Inn. quòd alij ſ. dicit Host.q in laicis vera sit opi. G.Sed contraria opi.sit vera in clericis, nisi proprius episcopus consentiret, remittens ad decre.significasti. de foro cõp.& in fi.li.6.& vide,quod ibi no.in gl.in hoc,& in gl.vltima. ¶ In gl.pe. [*ibi, prætor edixit*] & ſ. de elec.vt quis duas,li.6. ¶ In gl.vlti.ibi, [*Vt debitus*] & patet hoc in concilio Vien. eo.ti. Abbas,& quod
40 hic † vocat dãmna,ibi vocat interesse [*& ibi, coram ordinarius*] hæc gl.facit ad qõnem,an delegatus principis,q iurisd.sua abutiẽ, vel non vult ius reddere, corã suo ordinario sup hoc ꝙueniri possit, & p illũ puniri? & vĩ q non,qa maior est ordinario.ſ.de of. dele.sanè.2.ff.de off.eius,cui mãdata est iur.& si prętor,ergo &c.ſ.de maio.& obe.cum inferior, cum ꝙ cor.E contrà vĩ,qa delictum facit eum sortiri forũ omni cessante priuilegio.C.vbi de cri.agi.opo. auc. qua in prouincia.ſ.de priui.tuarum.ſ.de foro compe.postulasti,& c.fin.Quibusdam videtur, q si abutitur iurisdi. sua quò ad ꝓcessum, ordinarius suus non habeat se intromittere. Sed si abutitur malè iudicãdo, vel iudicare volendo,facit litem suã,vt in auc.de qsto.§.si iudex.ff.de varijs & eẋordina.l.j.tũc si pro interesse,ad quod tenetur,ꝙueniatur; ordinarius suus illum punire poterit.Sed,vt recitat Cy. in prin.auc.qua in prouincia,Pe.de Bel.tenet, q qualitercunq; delinquat delegatus principis, ordinarij ratione illius delicti illum coercebit & puniet;alle. in auc.vt iudi.sine quoquo suf.§.damus, col.2.Vnd tenet,qñ delegatus principis ĩ salario assessoris grauabat partes,posset p ordinarium coerceri,& reformari.Inducebat ĩ auc.de iudici. §.j. & §.nullum.§. ne aũt labor.ad idem ĩ auc. vt iudices sine quoquo suf.§.volumus, circa fi.hoc vltimũ hodie non ꝓcedit p decre.de rescri.statutũ.§.assessorẽ,li.6.Sed nec primum placet,qñdiu durat iurisdictio delegata. Et si per id impediretur delegati processus, ad hoc de ap.solicitudinẽ,de of.legati,studuisti,& vide, quod dicã post Inn.de of.de.super eo.super.3.gl. & quod no.e.ti.prudẽtiã.§.adijcimus,in vl.gl.Et in spe.de in quisi.§.j.ver.sed pone,q, pro prĩo tñ dicto facit, qđ ibi super penul.gl.dicã post Hos.p eum no. in sum.
i & qđ no.in spe.4.parte.hoc eo.ti. in fi.[*Et in fine*]de hoc in spe.de expẽ.§.iuxta,versi.nono. dicit hic Pe.
41 q † cautè faciunt delegati, si primò condemnãt in expensis,& postea pronũciãt rescriptum non valere:qa si primò id ꝓnunciãt,iam videtur iudices nõ esse,& sic nec in expensis condemnare posse.

ADDITIONES.

a ¶Expensis, & an valeat statutum, q ẽt habens iustam causam litigandi,si succumbat,nihilominus condemnetur in expensis, vide latè Iaso.in l.properandum,C.de iudi.

b ¶Expensas.pro hoc.l.quamuis.ff. de in ius vo. & licet contra faciat Ioã.An.in c.si diligenti,in versi.si conuenit,de foro cõpeten.tamẽ in effectu concor.& facit tex.ille in fi.ibi,si nõ in uitus,ad id quod.ſ.prox.dicitur,Archi.

c ¶Vteretur.Idem no.gl.in c.dispendia,quæ incipit, in effectu. & idem Gui.in spe.de res.præsen.§ fi.ver. quid si super,cõtra. no.ſ.super ver.trahunt,& pro isto vltimo facit. l.3. in princ. ff.quod quisque iur.pro prima opi.est glo.supra,c.ex tenore, vbi vide Io.An.

d ¶Iurisdict.Istud limi.verum, nisi plures vt officiales conueniantur, quia tunc inter illos tota pœna diuiditur,vt l.si multi.ff.de publici.& in l.tres tutores.§.si propter,ff.de admi.tu. & vtrobique per Bart.

e ¶Crimi. stel.circa hunc text. vide solemne & singu. dictum Bal.in l.præscriptione,C.si contra ius, vel vti.publi:in penul. col.in ix.q.

f ¶Prima gl.quia ista gl.tangit,an de modicis sit curandum,vi-

de Ba r.

de Bart. in l. si proprietarios. ff. de dam. infec. & vide Ioan. de Imola hic.

g ¶Sequitur, Quod intellige, vbi obueniat ius agendi ante conclusionem causæ, secus, si post, vt not. Bart. in fi. in l. si mater. §. eadem. ff. de excep. rei iudi. quod no. adde plures alias deci. p d. Ale. in apostillis in d. §. eadem, in ver. sed post conclusionē no. & per eundem plenius post Bar. in l. 1. de excep.

h ¶C. pe. Vbi præsens non trahitur ad futurum, de quo plenè p Bar. in l. si ita. ff. de au. & ar. leg. adde dictis per Bar. d. Alex. in apostillis in d. l. si ita, in prin. vbi ponit pulchram. q. de testatore, qui legauit suum ff. nouū. mortuo testatore legarius petebat legatum, hæres dicebat, q̄ fuit quæsitum post testamen. q̄s hoc probabit, vide ibi no. per eū cum aliquibus pulcherrimis decisionibus. & quando verbum præsentis temporis trahatur ad futurum, vide no. per eundem d. Ale. in d. l. si ita. in versi. circa prin. dixi, aut vera, adde tu vltra alle. per d. Ale. & quotas ibi per eum dicta per Bar. in l. si cognatis, in secūda col. in ver. opp. fortissime, & x. de re dubi. qui limitat pulchrè dicta per eum in d. l. si ita, & per eūdem in l. placet. ff. de libe. & posth. & per Io. de Imo. & Pet. de Anch. in ca. indicante, de testa. & de materia, an præsens trahatur ad futura, vide Io. de Ligna. in c. pe. de iu. iur. vbi ponit distinctè Bar. in d. l. si ita, & de hoc facit mag. festum, & per cano. in cle. fi. de rescri. & ple. per do. Pe. in c. quia circa, de priui. & latissimè per d. An. Bar. in cōsi. inci. ecclesia cathedralis conferebat beneficia. & sic hēs omnes quoras doctor. vsque ad ista tempora & legistarum, & canonistarum.

i ¶Eo. tit. Ad hoc vide in simili gl. in ver. arguendus, in c. prudē tiam, in prin. ℣. de offi. dele & vide etiam ad ma. gl. in ver. p̄cedente, in cle. vnica, de foro compe. Archi.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio, vel œconomia huius tituli cum superiori.*
2 *De consuetudine vbinam alibi tractetur.*
3 *Consuetudinum obstantia quibus modis tollant tam earum quæ sunt approbatæ, quàm quæ sunt reprobæ, & nu. 4. & 5.*
6 *De consuetudine quando q; fit ius commune.*
7 *Consuetudo quid, & quomodo inducitur, qui tractet, & vbi ipse.*
8 *Consuetudini loci, vbi extraneus contraxit, aut deliquit, an astringatur, & nu. 10.*
9 *Læsus enormiter ex contractu restituitur ex clausula generali.*
10 *Consuetudinem an iudicum, vel litigantium, si diuersa sit, sequetur iudex tam ordinarius, quàm delegatus, num. 11. 12. 13. 14.*
13 *Delegatum fungi vice delegantis in quibus dicatur.*
14 *Consuetudinem loci seruandam cum dicimus, qualiter id intelligatur.*
15 *Per consuetudinem contrariā an & quando contra præceptum venire liceat.*

2 ¶De consuetudine. a Rubri.

1 DIximus de iure. Scripto, quod † cō sistit in p̄stitutionibus, & rescri. Nūc videamus de iure nō scripto, quod p̄sistit in p̄suetudine ſm Da. & Gof. 2 de† materia rubricæ. 1. dist. mos autem, & c. se. & dist. 8. 10. & 11. per totū. Repetitur ēt in sexto. multa iura coaptari possent huic rubricæ. Et quia in notabili parte hoc per ipsorum summationes appet', solùm distinguā approbatas à reprobis. Et licet de hoc dixerim. ℣. c. vlt. super gl. & q̄; hic tñ hoc plenius p̄sequar quò ad capitula huius cō-
3 pilatiōis, Sexti, & Clemētinarū. Præmitto† tñ, q̄ qñ que tollunt obstātia p̄suetudinū p̄ rescripta, de rescrip. cū aliquibus, & c. si pp. qñq; p̄ ius cōe, de electione, cū non deceat, li. 6. de † primis. ſ. approbatis. ℣. de p̄sti. cum oēs, de elec. Cumana, de off. ordi. duo simul, & c. irrefragabilis. §. excessus, & cap. dilectus, de resti. in inte. p̄stitutus, de arbitris, dilecti, de iudi. nouit, ver. non. n. de fo. cōpe. licet ex suscepto, & c. cum contingat, de eo, q̄ mit. in pos. cum venissent; vt li. pen. c. 1. de fid. instr. cum dilectus, de cl̄i. con. cū olim, de cōcess. p̄ben. ex p̄te, in fi. de his q̄ fi. à p̄la. ea noscit, de p̄cario. c. j. de dona. cęterū, de testa. relatū. 2. §. licet, & c. Raynutius. ad fi. de sepul. de vxore, in fi. & cap. certificari, de decimis, cū sint hoīes, & c. ad apficę, de cēsibus. sup eo. de obser. ieiu. c. 2. §. 3. & pe. de p̄iu. sed licet, de cogna. ipi. c. 1. & 3. d̄ simo. ad apostolicā, de ludæis, sicut. ver. aut bonas, de excess. pla. c. 2. de ver. sig. q̄rit, & c. sup qbusdā. 2. rñ. in li. 6. de cō sti. c. j. de elec. gñali. §. q̄ ār, de off. ordi. Romana, ver. nisi aliud, & c. si canonici, in prin. Cui p̄uenit cle. de sen. exc. c. j. ver. in cessationibus. Itē facit. e. ti. de off. ord. vt litigātes, & c. p̄ti. j. & 2. rñ. de fo. cōpe. Romana. §. j. & 2. de ap. Romana. §. 1. & §. dēt. de p̄b. cū in ecclesia, & c. cum in ecclesijs, ne sede va. c. vno. §. fi. de censibus. c. j. in fi. de immu. ecclesiarū, q̄m: de pę nis. c. 1. de sen. exc. Romana j. rñ. & c. venerabilibus. §. deniq;, ad idē cle. de reli. do. c. 2. post principiū, &
5 in fi. de censibus, ad nr̄m, ver. ipsis aūt. ¶ De† secun-
b dis. ſ. reprobis b patet. de elec. cū terra, & c. Messana. de vsu pallij ex tuarū, de tēpo. ordin. c. 2. & c. cū ſm, de iud. clerici. ℣. d̄ iura. cal. cæterū, cui p̄cor. de fidei. p̄stitutus, de p̄b. c. 2. & c. ad nr̄am, de restibus, series, de p̄scriptionibus. c. fin. de re iudi. cū causa, de vita & honest. cle. cū ab oī, & c. cum decorem, & capitulo à crapula, de præb. extirpandæ. & c. pe. de cōcess. præb. ſras. de his, quæ fiu. à ma parte capituli. c. 1. de testīs, cum esses, de sepul. abolendæ. de statu monachis. q̄. in prin. de p̄secra. eccle. vel al. aqua. de celebratione missarum, p̄nicious, de immu. eccle. cap. j. de spō. duo. tuas dudum. de consan. & affini. q̄ sup, de simo. non satis, & c. se. & c. ea q̄. & c. in tr̄n, & c. sicut. 3. & c. Iacobus, de magīs. c. 1. & c. 3. eo. tit. c. vlt. in fi. de Iudæis, in non nullis. de cl̄i. pugna. in duel. c. 2. de sen. exc. nouerit. 2. & 3. respon. In sexto de elec. quia sæpè, pro & p̄ clemen. e. tit. statutū. de off. ordi. si canonici, in fi. de cleri. nō resi. c. vno, de præb. c. 1. in fi. quā repetit, & p̄rogat Clemē. de iure pō. c. j. in prī. & in fi. de clerico ægro. c. vno, in prin. de capel. mona. c. vno. de censi. c. 1. §. procurationes, & c. q̄q̄. & c. fi. de iniuriis. c. vno, de p̄ni. c. 2. §. 1. in Clemē. de ele. in plerisq;. §. pe. de æta. & quali. vt hi, q̄, ad fin. de rebus eccle. non ali. si vna, in fin. de sepul. c. 2. ver. nos & n. de statu mona. ne in agro. §. sane. 2. & c. se. in fi. de religi. do. c. 2. §. vt autē, & §. pe. in fi. de vsuris. c. 1. ver. aut si. de p̄nis, si qs suadente, post prin. de p̄ni. c. 1. de sen. excom. c. 1. in fi. sunt etiam quædā iura, q̄ narrāt certas p̄suetudines, de cle. ægro. c. 1. de testīs. c. 2. de statu mona. in singulis. de capel. mona. dilectus, de censi. sopitæ, de coniu. lepro. c. 1. q̄ matri. accu. pos. vr̄. de eo, q̄ furtim or. rece. ca. 2. de delic. puero. c. 2. In sexto de iureiu. c. 1. in prin. de hære. c. 3. Itē
6 de† consuetudine fit q̄ñq; ius cōe, de Iudæis, in nō nullis, de obserua. ieiu. c. fi. de præb. c. 2. li. 6. Et Clemen. de ætate & quali. c. fi. Itē sciendum, q̄ Inn. hic
7 †in rubri. glossam posuit, qua uoluit instruere, qd sit consuetudo, & quomodo inducī, & hæc vide. ℣. c. fi. vbi prosequar mām cōsuetudinis per modum
8 summę. Querebar† autē post hęc Inn. an extraneus astringatur consuetudini loci, vbi p̄xit, vel deliquit. de statuto no. G. in spe. de cōst. ver. & sunt hæc in ar
c gumentum, & tribus se. an. ſ. liget exīneos c per Cy. & alios. C. de summa tri. l. j. in prin. & facit, qd de cō
d suetudine no. in spe. de instr. d edi. §. compendiose. ver. quid si de cōsuetudine. dicit Inn. & Cōpo. q̄ sic. ff. de euic. si fundus. 8. dist. quæ p̄ mores, ubi de hoc.
9 tñ si †enormiter lædere† ex contractu, restituere† ex clausula gñali. ff. de in inte. restitu. l. prima. Si alia
10 † sit cōsuetudo iudicum, & litigantium, dicit Inno. hic, & Host. ℣. c. j. q̄ sequetur consuetudinē litigantium, de eo qui mittitur in pos. cū venissent. C. e. l. j. de ædi. priua. l. 3. ēt si sit iudex appellationis, in auc. ut cū. de app. cog. §. j. col. 8. nec ob. de re iudi. cū cā:

tum quia

tum quia consuetudo illa irrationabilis erat, & ecclesiæ onerosa. ℣. c. j. tum quia cōsuetudo laicorum non potest astringere clericum, sicut nec statutum. x. di. c. j. de consti. quæ in ecclesiarum: & hanc secundam rationem probant legistę: quia duo sunt populi, & duos habent iudices, ergo & c. ff. de off. a sse. si ea
e dem e. 96. di. duo. nil ergo habet commune clericus cum actibus populi, de senten. excom. si sententia. j. respon. li. 6. cum concor. Item quia clerici sunt maiores laicis, vt præalle. c. duo, & de maio. & obe. solitæ, & minor non ligat maiorem. 21. dist. inferior, & probatur insti. de iure natura. §. plebiscitum. vbi plebiscita non ligauerunt patres, vel nobiles, nisi postquam facta concordia voluerunt per illa ligari, & dixi de hoc in Mercu. de re. iur. sine culpa, lib. 6. in vltimo membro, & per Host. in summa, e. ti. §. fi. versi.
f sed pone, q̄ inter laicos. f Compost. verò dicebat, q̄ de iudice appellationis non poterat dari certa regula. Aliquando enim seruabit consuetudines iudicis à quo appellatum est, vt si idem iudex aliquid fecit, vel statuit ratione consuetudinis suæ, illud non reuocabit: Sed potius illud sequetur, de testamen. Rainucius, & in prædictis iuribus. aliquando non sequitur consuetudinem sui fori, vt in vocatione testium si habet sua consuetudo testes appellationis in aliā ciuitatem euocari. ff. de testibus, l. testium, in fin. vel est ibi consuetudo libellum citra certam quantitatem in causa appellationis non dari. Idem in similibus. Aliquando sequitur consuetudinem loci, ubi contractum est. ff. de euic. si fundus, quam etiam sequitur iudex principalis causæ, si coram ipso fuerit allegata. ℣. de in inte. restit. constitutus, & in iuribus prælle. Vnde dicit paruam differentiam inter iudicem principalis causæ, & appellationis, nisi hoc, q̄ iudex causæ appellationis prætextu suæ consuetudinis, vel iuris communis non potest reuocare iudicatum a iudice principali per suam consuetudinē, & sic potest intelligi. 12. di. illud, ubi de hoc, & in sp.
g de senten. prol. §. qualiter, post prin. Communiter g
11 in principali † quæstione dicunt doctores, q̄ aut cō suetudo respicit processum, vel ordinationem litis, & eo casu seruatur consuetudo loci, vbi proceditur vel vbi lis exercetur. ff. de testibus, testium, in fi. dummodo sit rationabilis, & sic non obstat de fide iussoribus, cōstitutus, aut respicit litis decisionem, & seruabitur consuetudo loci conttactus. ff. de euictio. si fundus, & hoc, si ius nascitur ex contractu, vt ibi, & ff. de vsur. l. j. Si verò nascitur ex delicto, inspicitur locus delicti. ff. de extraordi. crimin. l. facularij. §. sunt quidam, & C. de noxali. l. 2. facit. C. vbi de crimi. agi oportet, auct. qua in prouincia. Si uerò ius respicit facultatem, vel necessitatem circa rem, inspicitur locus, vbi est res, de testa. Rainutius, C. de ædificiis priuatis, an in totum. ff. de admi. tut. sine hærede. §. Lucius. cum enim tractetur de onere rei, inspiciendus est locus, vbi sita est res, ar. C. de prædi. naui. l. 3. & vlt. li. 11. Vnde si litigatur Rauennæ vsq; ad quā altitudinem possint ædificare Boñ. poterabitur
12 consuetudo Boñ. per iura prædicta. Quid de † delegato; dicunt quidam, q̄ procedet secundùm consuetudinem loci, ubi iudicat. 8. di. quæ contra, & præl. testium. Alij, q̄ secundùm cōsuetudinem delegantis. 11. dist. c. fi. quia non sua, sed illius fungitur vice. ff. de offi. eius, cui man. est iurisdi. & si prætor. Alij, q̄ secundùm consuetudinem rei, cum actor sequatur forum rei, de foro compe. cum sit, & quia reus fauorabilior est. ff. de actio. & oblig. Arrianus. alii dicunt, q̄ si partes sponte se subijciant alicuius iurisdictioni, vel petant iudices delegari, tunc procedendum sit ſm consuetudinem delegantis, ar. 21. q. v. horrendus. Si verò datus est iudex in iurisdi. tunc procedet secundùm consuetudinem litigātium, & præcipuè rei. Sed dicit Compo. nullam, vel modicam esse differentiam in obseruatione consuetudinis inter delegatum, & ordinarium, dicit ergo, vt de ordinario dictum est, q̄ aliquando hanc, aliquando illam seruabit. nec obstat, q̄ † dī delegatum fungi vice delegan- 13
tis: quia illud verum quò ad auctoritatem, non quò ad consuetudinem. nam & ipse delegans non suam sed loci consuetudinem seruari mandat, in prælle. decre. cum venisset. & c. constitutus. nec iuri consonum vī litigantium consuetudinem seruandā, maximè rei. aut. n. loqueris de consuetudine, q̄ attendit circa ius priuatum aliquod, vt q̄ electores intersint, de cā pos. cum eccl'a: vel vt p̄ fundum vicini ducant aquam. C. de ser. in l. 2. & tunc inter reum & actorē non est dr̄ia: ga utriusque ius, vel consuetudinem quisq; iudex seruabit. aut loqueris de consuetudine quæ cōiter attēditur circa hoīum gesta alicuius ciuitatis, castri, vel villæ, ut pote q̄ certo modo caueat de euic. vt in l. si fundus, vel vt in alieno fundo lapides cædat. ff. cōia prædi. l. venditor. §. si cōstat, & tūc nil est dicere, q̄ seruet p̄suetudinem litigantium: ga hæc p̄suetudo p̄riè est terræ, vel loci, nec in hoc cō suetudo rei plus q̄ actoris seruabit. aut loqueris de p̄suetudine, q̄ attenditur circa fcm iudicis. & sic in actore vt in reo seruat, vt in exēplo præll. l. testium.
14 Cum verò dicimus † consuetudinem loci seruandā dicit Compos. primò attendendam cōsuetudinem ciuitatis, castri, vel villæ, vt in d. l. venditor, & C. q̄ sit longa p̄suetudo. l. j. ff. de admi. tu. sine hrēde. §. Lucius & in p̄all. c. cōstitutus. sicut. n. ibi derogat iuri cōi, sic & p̄rię cōsuetudini regni, vel p̄uinciæ. Si verò hæc cōsuetudo nō inueniat, attendit secundò cōsu. dicę cesis, de off. arch. c. fin. Tertiò cōsuetudo p̄uinciæ, vt in d. l. testiū. Quartò cōsuetudo regni, vel vicinarū p̄uinciarū. ℣. eo. cū olim, ver. de hoc. de censibus sup eo. ff. de vsu. l. j. Quintò cōsuetudo Romana. ff. de le-
15 gib. de qb. 11. di. c. fi. Itē cum† p̄ ius liceat venire per p̄riam cōsuetudinē, quæriť, an liceat venire p̄ præceptum. So. ſm Inn. & Comp. si tale est p̄ceptum, q̄ nō liceat p̄ illud sine p̄cō legem statuere, sic nec cōsuetudine licet p̄ illud venire. ℣. e. c. fi. diuturnitas. n. & c. vt ibi: aliàs sicut p̄ legem, sic & p̄ præceptū per cōsuetudinē licet ire illi, qui eā tollere pōt, uel alteri de illius auctoritate. Vñ dicebat Petrus. ℣. c. fi. q̄ cōsuetudo non posset facere, q̄ cū sponsa fratris liceret p̄ here pp perpetuam prohibitionis cām, quæ ibi inest. vide qd no. ℣. de treu. & pace. c. j. in fi. secundæ glo. & qd ibi dicam, & de maio. & obed. c. 2. in fi. de tempo. ordi. c. pen. in gl. tuo iure, de off. ord. inter cætera, su per ver. præcipimus. Io. An.

ADDITIONES.

a ¶De consuetudine. Circa hāc rubricam si vis scire, unde cæperit consuetudo, vide omnino text. in §. his ita 6. dist. qui dicit, quòd à tempore Chaym, quando ædificauit ciuitatē Enoch.
b ¶Reprobis. Vide etiam gl. & ibi Pau. de Cas. ponderantem in l. de præcatio. ff. ad l. Rho. de iac.
c ¶Extraneos. Et ibi uide Io. An. & in c. fin. de consti. lib. 6. & per Bar. in l. j. hic-all.
d ¶Instr. Ibi vide Io. An. & Cy. in l. j. C. quæ sit lon. consuetu. & Bar. in l. j. C. de sum. trin.
e ¶Eadem. Vide ad hoc no. in eo. c. cum dilectus, & quod plenè scripsi. ℣. de const. c. ecclesia sanctæ Mariæ.
f ¶Laicos. Vide plenè ī disputatione Io. And. & ī spe. de feriis. §. 1. ver. sed pone, & p do. Bar. de Sal. in auc. cassa. C. de sacrosec.
g ¶Communiter. Vide Lud. Ro. in singula. suis in fin. 353.

SVMMARIVM.

1 *Ad clericos extenditur pro ecclesiis constitutum. Nostra consideratione, clausulæ expositio, ibid.*
2 *Remittere, pro tollere.*

CAP.

CAP. I.

Onsuetudines. Breue est, & dicit idē in ꝓ-
stitutionibus, de ꝓst. quæ in ecclesiarum
1 ſm Goff. & Host. [*Ecclesiis*] vel † clericis.
ȷ. de iu. cl. Host. [*Nostra*] quasi dicat, ita nobis vī, cui ꝯ
dici nō pōt. 19, di. in memoriā, Hos. [*Remittere*] i. † tol
2 lere, & non ſm eas iudicare, Inn. ¶ In gl. ȷ. [*ibi multum lædit*] pone exēplum ſecundum Hos. de immu. ecc.
non minus, & c. aduersus, de ſententia excom. noue
rit [*& ibi cum in cunctis*] per quā pone casum ſcām
Tanc. Inn. Pe. & Abb.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo valet, ut sine solemnitate legali dominia, & possessio rerum ad ecclesiam deferantur.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Valetudo est verbum medium, quandoque n. pro sanitate, quandoque pro infirmitate sumitur.*
4 *Voluntas ultima pro infirmitate.*
5 *Forma huius decretalis seruari debet in faciendo, & dicendo.*
6 *Testimonium de auditu in quibus casibus sufficiat, & nu. 7.*
7 *Confessio annumeratur inuisibili.*
8 *Scotationis etymologia quæ.*
9 *Possessio quandoque sine traditione obtinetur & nu. 11. & 12. habet plurimū sæpe iuris, ibid.*
10 *Monasteria includuntur appellatione ecclesiarum.*
11 *Epilogus, Suffragium glossarum & nu. 12. 13.*
13 *Legatum factum ecclesiæ crescit per inficiationem.*
14 *Additio glossarum.*
Possessio non acquiritur per inuestituram, sed ius eam ingrediendi auctoritate sua, ibid.
15 *Priuilegium legis, ut inter diuinum. C. de sacrosanct. ecc. non trahitur ad publicianam.*

CAP. II.

2 1 Xlitteris. Casus † valet ꝓsuetu-
do, ſm quā sine ſolēnitate legali dñia rerū, & ipſarū possessio
ad eccliā deferunt dixit Abb. ꝙ non sic
2 e contrario. ȷ. de re iud. cum cā. & sunt † duæ partes.
Secunda ibi, discretioni, dicebat Hos. ꝓsuetudo vti-
lis ecclesiæ recitat, nedum ad futura, ſed ad ꝑterita
approbat, antipophoræ rūdet. [*Alijs*] puta xenodo
3 chijs [*Valetudine*] i. † sanitate. Vñ dr, bñ valeas. Host.
aliàs infirmi dñr valetudinarij. ȷ. de test. ſi q [*Voluntate*] i. infirmitate, de ſepul. de his [*propositis*] in anti
4 qua littera, ꝓponis, qa dicebat, ex litteris, quas tu
nobis frater episcope destinasti &c. [*Accipere*]. i. is,
q possessiones dare vult [*Quod*] ſ. pallium, tunc for
te, qñ infirmus erat [*Altare*] tūc forte, qñ sanus erat
[*Audiendum*] dēt ergo † seruari hæc forma non ſolū
5 in faciēdo, ſed ēt in dicendo, Ego talis dono talē rē
b pro remedio aīę b meę ſm Inn. & ꝙ videāt illū actū
6 ſcotationis, & sic nō ſufficit † testimoniū de auditu,
niſi in casibus. ff. de ꝓba. ſi arbiter, de testib. quoties
& c. licèt, qđ est verū de auditu auditus. Dixit tñ hic
Host. iudicē considerare debere, an actus ſit viſibilis
vel inuiſibilis. in viſibili, puta ictu requimus viſum.
7 In inuiſibili, puta † ꝓfeſſione requirimus auditum,
& ſufficeret ſine viſu, dūmodo voces essent notæ: vi
c de qđ dicam. ȷ. de testib. cum cāme ſuper ver. viſu, &
c. præterea, ſup vlt. gl. Et recitat hic de tabernario, q
ganeæ ſuæ furatus fuerat ſcyphū, qđ ſibi confitebatur, ſed nolebat in publico ꝓfiteri. Ganea post parie
tem poſuit tabellionē, & teſtes, & vocato taberna-
rio, cum vellet ipſe abuti illa, negauit ſe ſibi, niſi ſcy
phū furatū redderet: ille calefactus dixit ſe redditu
rū. Ganea dixit, ꝓfiteris te hře, & ꝑmittis reddere. Et
d ille, ꝓfiteor, & ꝑmitto, tunc illa rogauit d tabellionē
& teſtes pro inſtro tabernarius territus ſcyphū red-
8 didit [*Scotatio*] quaſi ſcotatio. i. ſtabilis collatio, vel
firma donatio. Host. Et ȷ. erant quidam, qui tales do-
nationes reuocare volebant. Pe. [*Consuetudinis*] cu-
9 ius † prætextu, qa ꝺdictorio iudicio fuit obtēta poſ-
ſessio, vī tradita. ff. e. cū de consuetudine, nec mireris, ſi ex virtute ꝓsuetudinis aliquis ſit poſſeſſor, ſępe
n. poſſeſſio hēt plurimum iuris, vt no. ȷ. de ꝓcess. pb.
10 cū nris [*ecclesiis*] appellatio ecclesiarum † includit
monasteria. 54. di. §. hac auctoritate, ar. ꝺ. de sup. ne-
præla. grandi. ibi vide in gl. no. argm, & qđ ſup ea di-
cam [*Collata*] respicit ergo præterita, de hoc de ꝓst.
11 c. fi. ¶ Vltima † gl. ponit. 4. ſiſia. ſecundò ponit. v. mo
dos, qbus poſſeſſio rei ſine ipſius apprehēſione trāſ-
fertur, & ponit de his verſus. ¶ In † gl. 3. [*ibi. l. Labeo*]
12 lex ſecunda est, hanc & præcedentem, & l. ȷ. de don.
c. ȷ. all. vide in præal. decre. ſanè, in 3. gl. [*& ibi, Clauibus*] 'traditis apud horrea clauibus horreorū dñiū,
& poſſeſſio merciū in cluſarū in horreis tradita vīr
[*& ibi l. quod meo, §. ſi ueditorem*] vbi ſi de turri oñdis
mihi, qđ vēdis, aīo tradēdi poſſeſſionē acquiro poſ-
ſeſſionem: [*& ibi, Seruum*] ſequitur, emptor non tra
ditum ſibi præſentem vindicare non pōt [*& ibi, Vt inter diuinum*] vendicat eccleſia ſibi relicta, donata,
vel vēdita immobilia, mobilia, & ſe mouētia. ¶ In
gl. ȷ. [*ibi, Relinquuntur*] vel aliàs cā pietatis. Phi. [*Et in*
13 *fi.*] Vñ etiam † legatum fcm eccleſiæ creſcit ꝑ inficiationē. inſt. de pœna temere litiga. circa prin. Vin
14 ¶ In † gl. vlt. [*ibi, Possessionis*] dicit hic Inno. & B. ȷ. de
inſti. auctoritate, in fine primæ gl. cū remiſſionibus,
e ꝙ ꝑ inueſtituram non acquirit e poſſeſſio ꝑ. l. ff. de
acq. poſſ. ſi ex ſtipulatione, licet ſm Azo. hoc ius ac-
quratur ex inueſtitura, ꝙ inueſtitus auctoritate ſua
pōt poſſeſſionem ingredi, ad idē. l. fundi. §. vnico, &
l. qđ meo. §, ſi furioſo, & l. pen. & adde, qđ dicā de ele
ctione, tranſmiſſam [*& ibi, Signum.*] & adde qđ no.
76, d. §. non videnr, aliàs. c. hunc numerū, & ȷ. de off.
del. corā, in fi. ȷ. gl. & ibi, Poſtq, & quę ſit rō diuerſita
tis, ibi no. & ȷ. vt lite pend. eccleſia. 2. in vlt. gl. [*Et ibi, de acq. poſſ. l. i.*] de hoc. C. eo. l. ȷ. [*Et ibi, vt Inter diuinum*]
15 priuilegium ꝑ hanc. l. in rei † vind. inductum f non
f trahit ad publicianam: de quo vide in tpe. de locat.
g §. nunc aliqua, ver. 58. g [*Mutuate*] Idem Vin. & Ho.
dēret dicere, commodatæ, & Goſ. dicebat, conceſſæ
[*Et in fi.*] adde casum. C. de don. quisquis, cum ſ. is,
qui vendit rem, vel donat, in ea retinet vſufructum.

ADDITIONES.

a ¶ Ex litteris. Probatur in iſto tex. id qđ vult gl. in l. hæredes pa
ſam. ff. de teſta. q vult, ꝙ in teſta. pōt fieri contractus. idē Dy.
in regula, qđ ſemel. Cy. in l. cum antiquitas. C. de teſt.
b ¶ Animæ. No. ex iſto tex. quòd actus factus in vltima voluntate pro remedio peccatorum est irreuocabilis. & an confeſſio
facta in vltima uolūtate ſit irreuocabilis, vide Bar. i l. cū quis
decedens. §. codicillis, de leg. 3. per doc. in l. generaliter. C. de
non nu. pe. per cano. in c. ȷ. de ſuc. ab inteſtato.
c ¶ Cauſam. Et vide in ſpe. de teſta. §. ȷ. ver. item quòd non prohi
bet, & ibi Io. An. & in l. ȷ. §. item Labeo. ff. de aqua plu. arc. per
Bar. & ſubtiliſſime Bal. in rub. C. ſi ex falſis inſtrumen.
d ¶ Rogauit. Hoc poteſt eſſe verum in contractibus, ſecus in teſtō, ubi a teſtibus debet uideri teſtator, ut no. Bar. in l. ȷ. §. item
Labeo. ff. de aqua plu. ar. & Cy. in l. ſi non ſpeciali. C. de teſta.
Bal. ibi plene, & aliter loquitur. ibi uide ipſum.
e ¶ Acquiritur. Vide Ioan. An. in ſpec. de emp. & ven. §. ȷ. verſic.
nunc formam, & ibi vide etiam plures remiſſiones.
f ¶ Inductum. Quod est verum nolendo inchoare originem pu
blicianæ, ſed ſi in publiciana actoris ſuccedat, ex ſolo titulo
ſine traditione: ita no. gl. in l. ſiue autem. §. ſi duobus, & nota.
Bar. in l. cum ſponſus. §. is cui. ff. de publici.
g ¶ 58. Lapus de hoc in c. abbate, de re iud. li. 6, Inn. in c. in præ-
ſentia. ȷ. de proba. videtur ſentire, quòd & ad publicianam, dū
allegat. l. illam. fi. de ſacroſ. ecc. ſed credo debere intelligi: &
reſtringi ad caſum illius de ingreſſu. no. Arch.

SVMMARIVM.

1 *Populi dictum ut pro sententia teneatur in causis ecclesiasticis & ciuilibus, numero 5. non valet consuetudo, & ubi uigeat. numero 4.*

2 *Diuisio*

2 *Diuisio decretalis.*
Minus pro, non eod.
3 *In, propositio priuat, aliquādo auget, aliquando nihil operatur, & vbi de ea tractetur.*
Assertione partium merita causæ panduntur, ibid.
6 *Verbi in alia verba resolutio.*
Epilogus, suffragium ibid nu. 7.
Minor quendoque reuelatur, quod maior nescit.
Onera annonarum ut non subeant conductores, ualet consuetudo, eodem numero.
Sententia iudicis delegati ab non habente potestatem, vel dati super proprietate, & pronunciantis super possessorio, non valet. ibidem.
8 *Additio glossarum, & num. sequentibus.*
Odore assati quomodo tabernario fatuus quidam soluit personum Turonensis, ibid.
9 *Ingenium nullum magnum sine mistura dementiæ.*
10 *Auctoritatis maioris eo cuiusp̄iam videtur verba, quo magis ratione utatur.*
11 *Illiterati ex naturali industria utile consilium præbent, ex huiusmodi iudicare possunt.*

CAP. III.

1 Dnostram. Casus † Nō valet ꝓ-
suetudo, vt in cau-
sis eccl'iasticis dictū populi pro sentētia
2 teneaī. Et † sunt duę partes. 2. ibi, nos igi
tur, dicebat Host. abusiua ꝓsuetudo, ip-
sius reprobatio, iusta ꝓcessio [*Minus*] ꝑ non. sic, s. ti.
ȷ. ex parte decani, in fi. [*Vtriusque*] qđ fieri dēt, de re
sti. in int. ex lrīs. Insipientibus. i. non sapientib. & sic
3 præpositio † priuat, aliqñ auget. ff. depositi. l. ȷ. ꝑ so-
cio, cū duob. §. damna. ff. de lib. & posthu. Gallus. §.
ille casus; ad idem. ȷ. de fideius. c. ȷ. aliqñ nihil opera-
tur. ff. de dote p. i. legata, Host. De hac præpositione,
in, dabo remissionē ad ſpe. ȷ. de iure pro. nobis, in fi.
4 [*Pro sententia*] sic est de † corruptela Anglicana, vbi
prīa ꝺdemnat. vel absoluit accusatū. Idem fit in A-
lamania, & in multis alijs locis ſm Host. Et puto, ꝙ
in ſupraſcriptione debebat esſe epo Pictauien. [*Ec-*
5 *cleſiaſticis*] Idem in † ciuilibus, Inno. [*Meritis*] q̄ par-
tiū assertione pāduntur. ȷ. de reſtōne in inte. tum ex
litteris [*Rationis*] de re iud. c. vlt. li. 6. & de hoc not. ꝑ
Cōp. ibi vide in gl. 2. [*Non obstante*] fortè cum in cau-
ſis eccl'iaſticis vellet epūs ſm ius ꝑnūciare, allegabaī
illa cōtraria ꝓsuetudo, dubitauit, & ſignificauit pa-
6 pæ, ſm Pe. [*Concedimus*] .i. à † iure ꝓcessam oñdimus
ſic exponiī. 13. di. nerui, ver. fi. ¶ Secunda glo. reciteī
per obiectoinem. ¶ Tertia glo. allegat tres ꝓcord. &
duo ꝯria, & remittit. ¶ Vlt. gl. allegat. v. concord. po-
7 nit duos casus exceptos, & ſm moderaī. ¶ In † gl.
ibi [*Potioris.*] vbi publica tractaī vtilitas & minoriu
dex veritatem inueſtigauerit, nulla maiori irrogaī
iniuria. ¶ In gl. 2. [*ibi. l. vlt. ad fi.*] vide de off. dele. pru
dentiā, in gl. ꝙ. n. ¶ In gl. 3. [*ibi. §. pen.*] ibi valet ꝓsuetu
do, ꝙ dñi, prædiorum, non ꝓductores ſubeant anno
narū onera. ¶ In gl. vl. [*ibi, l. 2.*] ſi militaris iudex non
datus ab eo, qui poterat, cognouit de cā ciuili, non
valet ſnīa, etiam ſi non appelleī [*& ibi, & 3.*] datus
de ꝓprietate ſi ſup poſſeſſione ꝓnunciat, nō valet.
8 ¶ In † gi. ȷ. ibi [*Reuelatur*] Vñ fatuus a Pariſien. ſonū
a vnius Turonenſis ꝑ odore aſſati tabernario cōpen
ſando altercationē ipſius cū paupere, q ad odorem
illum panē vnū in ponte ꝓmederat, diſſiniuit, quod
forſan Catoni, vel Grano reuelatum no fuiſſet. Vñ,
& Seneca lib. de trāq. animi, in fi. ponit dictū Ariſto-
telis. Quod † nullū magnū ingeniū ſine miſtura de
9 mētiæ. Et facit in ſp. de arbitro. §. vlt. in ver. itē ex eo
[*& ibi, Quod maior nescit*] nec ꝓſiliū obligat, de hoc.
10 ȷ. de arb. cū olim, Host. [*Et in fi.*] quo. n. qſq; † magis
rōne vtiī, eo maioris auctoritatis eius verba vīr eē
xx. di. §. ȷ. in prin. ¶ In gl. 2. [*ibi, Inquiratur*] ꝑ put intelle-
11 xit Io. & malè [*& ibi. Causarum*] quandoq; nāle † in-
duſtriā, ꝑ quā vtile ꝓſilium præbēt, & iudicare pūt
Goſ. [*& ibi, Sed hoc solum*] Idē Inn. ¶ In gl. vlt. [*ibi, nisi*]
dicit Hoſ. ꝙ iſti caſus non congruè excipiunt, cū in
eis tpe ſnīæ ille ſit ſuus iudex, & ſic ferī ſnīa à iudice
bñficio reconuentionis, vel conſenſus. Sed excipiī.
b ſm eum b de foro competenti ſi diligenti, ver. cum
igitur. 11. q. ȷ. inolita, & c. placuit, de ren. ꝙ in dubijs,
de app. ſi duobus, & ad ea remittit.

ADDITIONES.

a ¶ Fatuus. De illo, qui comedit panem ad odorem aſſati, & po-
ſtea ſoluit ad ſonum numi. vide etiam hic Abbatem.
b ¶ Eum. Aduerte, quia etiam caſus non eſt verus per dictum In
no. in c. prudentiam, in prin. de offic. deleg. & refert ibi Abbas
Panor. circa. 9. col. ver. quòd tertium.

SVMMARIVM.

1 *Chrismare non possunt consuetudinis prætextu presbyteri.*
2 *Diuisio decretalis.*
Sacerdotes simplices, ad differentiam dicuntur episcoporum, ibidem.
Simplices pro fatuis etiam sumuntur ibid.
3 *Pontifices pro episcopis, & superioribus.*
4 *Sacramenti omissionem in mortis articulo necessitas excusat, & magis omittendum, quàm recipiendum ab eo, qui dare non potest, & quare, numero 6. uide nu. 14.*
5 *Umbram rei somniatæ petenti rem ex consuetudine Salomon adiudicauit.*
6 *Veritas imagine naturæ non obumbratur.*
7 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarum & nu. 8.*
Chrismatis, & Eucharistiæ confectio quibus à papa concedi nō possit ibid. & nu. 9.
10 *Chrismatis Baptismatis characterem an conferret episcopus ea facere prohibitus à papa, & nu. 13.*
11 *A baptizando episcopus non potest aliquem prohibere, quemadmodum papa, & ratio diuersitatis.*
12 *Ligare per quæ papa intelligatur ex illo priuilegio, Quodcunq; ligaueris, &c.*
Papæ obediendum, & in quibus, ibid.
14 *Constitutio hæc de quibus loquatur. §. verum. 3 2. distin. de quibus loquatur, ibid.*
15 *Baptismus, & pœnitentia necessitatis tempore etiam laicis conceditur & quatenus, & nu. 14. & 16.*
16 *Laicus id solum licet de omnibus, quæ ad officium presbyteri spectent, quod est promissum, & quid promissum, vide & numero. 16.*

CAP. IIII.

1 Vanto. Casus † Prætextu cōsue
2 tudinis ꝑsbyteri nō pūt
in fronte chrismare, & sunt † duæ par
tes. in prima ꝑsumptuoſa ꝓsuetudo.
In ſecunda ipſius reprobatio, ibi di-
ſcretioni [*Simplices*] ad dr̄iam eporū
3 vel, ideſt fatui [*Pontificibus*] i. epis † & ſuperioribus:
[*chrismando*] in frōte, de ꝓſe. di. 4. ꝑsbyteris [*Sua teme*
ritate] quaſi ex papæ delegōne id poſſint [*Tutius est*]
ipſis fidelibus [*necessitate*] ſm Host. hoc intendit, ꝙ
4 † fideli, q prævenientе mortis articulo non pōt reci
pere hoc ſacm ab eo, q iuſtè dare poſſit, tutius eſt
illud omittere, q̄ recipere ab illo, q nō pōt dare: nā
iſtū excuſat neceſſitas: illū verò accuſat temeritas:
ſaluatur ēt talis in fide ſacī, de baptiſmo, debitum,
[*Non habet*] ȷ. de re. iu. qđ nō eſt, de ꝺ ſec. diſ. 4. ſicut,
Vin. [*Periculo*] tā recipientium, q̄ ꝓferentium cum
5 ſupra in hoc ſecundo caſu [*Vmbra*] not. pro † ſnīa
Salomonis de ſomniante aſalia vicini, q petebat il-
la ex cōſuetudine fecit Salomō illa tranſire ꝑ pon-
tē ſic, ꝙ vmbra patebat in aqua, & illā vmbrā adiu-
dicabat sōniāti ſm Abb. Dicit Hieronymus in cor-
pore veritas eſt, ī corpis umbra mēdatiū. vide ī Hie.
6 ad Algaſiā. q. x. [*Ostendatur*] nec † imagine naturæ veri
tas obrūbraī. ff. de li. & poſt. l. filio, & ꝑ nō dato &c.

de iure

de iure pat.q; aũt [*Veritas*] ſ.ipſius ſacrī cõfirmatio
nis, ac ſi dicat ibi eſt ſola inunctio chryſmatis, non
7 virtus, vel veritas ſacrī. ¶Gl. †j. allegat tres ꝙcot. Se-
cundò format. s. ſucceſſiuè duo ꝛ̃ria, & ſoluit, ¶ Ter
tiò q̃rit, allegat ꝓ & ponit opi. & ſoluit. ¶ Pe. rñ. per
8 qõnem. ¶ Vltima rñdet per obiectionem. ¶ In † gl.
j. [*ibi, Non dubium*] ꝛ̃ leges fcm̃ habetur pro infecto.
¶ In gl. j. [*ibi, peruenit*] & ibi hoc gl. [*& ibi, per illud c.*]
& ꝓ id qđ dicit, ſua temeritate [*& ibi, dicunt quidam*]
fuit opi. Silueſtri, vt ẽt recitat Inn. & Comp. [*& ibi,
Dicas*] Idem H. in præ. c. peruenit: ibi tñ dicit, q; non
poſſit papa eis ꝙcedere, q; chriſma conficerent, vel
non presb. q; conficerent euchariſtiam [*& ibi, Chri-
ſmaret*] Secus in † eõ prohibito, & rō ꝺiuerſitatis
no. de cō. di. v. manus, in vlti. glo. quã hic poſuerunt
Inn. Hoſ. & Comp. ſ. q; p̃sbyter ex demãdatione: eps
ex offo hoc hũt, & licet eps prohibeatur chriſmare
epalem tamen ordinẽ retinet: mãdato verò ſubla-
10 to presbit. nil põt, dicunt † qdam, q; ſi papa ꝓhibet
epm chriſmare, poſtea chriſmando non ꝛ̃fert cha-
ractẽrẽ. licet. n. papa illud ſacm̃ tollere ñ poſſit: po
teſt tñ in forma, ꝓſonis, & dieb. à qbus, & in qb. con
ferri debeat, etiam ꝓſtitutiones facere: de hoc de ba
pti. c. j. põt ergo certę ꝓſonæ, vel eõ poteſtatẽ aufer
re chriſmandi, & dicunt idem de baptiſ. non tñ de-
bet ſuſtineri, ſi papa talia faceret ſine magna cauſa,
11 cum ſit ꝛ̃ generale ſtatutum eccleſiæ. Eps † vero nõ
a põt ſic aliquẽ prohiberea baptizãdo, q; per id non
conferat baptiſmũ. non. n. ſup hoc conſtituere põt,
ſicut papa: hoc autẽ ꝺũt papam poſſe per illud pri-
12 uilegiũ, Quodcũq; ligaueris, &c. qđ ĩtelligat † quod
cunq; ligaueris per ꝓſtitutiones. ſ. vel præcepta. ei.
n. obediẽdum eſt in oĩbus ſpiritualib. & in his, quę
ſpectãt ad aĩam: non tñ, ſi ſunt ꝛ̃ fidem, vel eis ſpãli-
13 ter prohibita. ꝓfitetur † Inno. & vĩ placere Cõp. pa-
pã ſuper præmiſſis cõſtitutionem facere poſſe, & q;
eis factis, ſi conſtituat, q; non valeãt ſacramẽta à ta-
libus collata, q; nõ valebunt. Item fateꝰ, q; poteſt ꝓ-
hibere eps chriſmare, & ſacerdotes baptizare: ſed
ꝓhibitio ſine conſtitutione non valet in hoc, q; nõ
teneat ſacramenti collatio. dicit Hoſt. q; nec per cõ-
ſtitutionem poſſet papa facere, qn baptizatus ſm
formam euangelij baptizatus ſit, eſſet. n. hoc ꝛ̃ fidẽ
Mar. vlt. ꝛ̃ quam nil põt: de hoc de conceſ. præben.
ꝓpoſuit [*Et in fi.*] dixit Hoſt. q; nolebat diſputare de
plenitudine poteſtatis. ¶ In gl. 16. In fi. & de vſur. cũ
tu. Hoſt. ¶ In gl. & male, [*ibi, Compoſito*] Vin. ſ. de inſt.
ex frequẽtibus, aliter poſuit hos verſus, & ſic arguo
falſidicum, nec ſtricti aliàs ſcripti iuris amicum, qui
14 putat &c. ¶ In gl. vltima, [*ibi, capit*] dicit † Inno. hoc
c. loqui de excommunicato, & hæretico: aliàs etiã à
b laico in neceſſitate ſumetur euchariſtia b: nam, vt
quidã dicunt, põt quis ipſe idẽ ſibi eam aſſumere.
32. di. §. verum, ſed illud loquitur de fornicarijs, vel
15 ſymoniacis, nõ de laicis [*& ibi, Baptiſmo*] Idẽ videtur
† in pœnitentia, vt neceſſitatis tpe poſſimus ẽt laico
c confiteri c, ſed non ꝓ eũ abſoluí. Inn. de hoc de off.
or. paſtoralis, in gl. quo caſu; dic ut ibi. ſ. de ſpon. nõ
16 eſt vobis, dat hic Inn. ꝓ † regula, q; de oĩbus, q̃ ad of
ficium presb. ſpectent, id ſolũ laicis liceat, qđ eſt per
miſſum: & fateꝰ, q; concedendo baptiſmũ laicus ab
ſoluit. Idem Compo. pp neceſſitatem ſacrī per. c. ſta
tim. alle. in gl. & vide, qđ not. l. di. q; ſub gradu, de ꝓſ.
di. 4. cõſtat, & c. ſacrũ. in prin. j. q. j. qđ quidam, circa
prin. & §. ſequenti, verſi. degradatus. ꝓ quæ patet, in
quo differat baptiſmus laici a baptiſmo ſacerdotis
[*& ibi, ſi quem fortè*] & in §. ibi præ. qui incipit, ſed il-
lud, vbi etiam multiplex no. ratio, quare aliud in ba
ptiſmo, quam in euchariſtia.

ADDITIONES.

a ¶Prohiben. An papa poſſit prohibitum reddere matrimoniũ nullum, & quid de epiſcopo, uide Io. An. poſt gl. de deſpõ. im pub. ad diſſoluendum.

b ¶Euchariſtia. adde q; clericus non poſſit dare euchariſtiã etiã tempore neceſſitatis, videtur, tenere Arch. in c. fi. 24. q. j.

c ¶Confiteri. Vide per d. Fel. latè in c. paſtoralis, de offic. ord. & vide etiam latè do. Iaſ. in l. j. §. j. in 19. col. aliàs eſt antepenult. ff. de offi. eius, cui man. eſt iuriſ.

S V M M A R I V M.

1 *Interdicti ſententię violatio ex conſuetudine non valet.*
2 *Diuiſio conſtitutionis.*
3 *Interdicti violationis accuſatio eſt publica, vel popularis.*
4 *Interdicere locum capitulum ſine epiſcopo non poteſt, nec contra, niſi ex conſuetudine, & iuribus in contrarium citatis reſponſio.*
5 *Interdictum an appellatio eo ſuſpenſo releuet, illud exempti etiam ſeruare tenentur. nu. 6. 7.*
Ciuitate interdicta & ſuburbia, & continentia ædificia ſunt interdicta, an perſonę eius etiam, eod.
7 *Neruus eccleſiaſticę diſciplinę ſimilitudinariè dict. & eius expoſitio.*
8 *Vitia ſunt extirpanda ex officio.*
9 *Ordo iuris non requiritur coram papa.*
10 *Epilogus, & Additio gloſſ. & nu. 10. 11.*
Preſcriptio, & conſuetudo ſunt diuerſa.

C A P. V.

1
Vm inter. Caſus † Non valet
2 conſuetudo, p quã interdicti ſentẽtia violatur. dicit Hoſtien. querela, exceptio, ſententia, ſecundùm † q; tres ſunt partes, ſecunda ibi, procu. tertia ibi, nos ergo, dixit etiam, q; de eodem abbate loquitur. ſ. de cenſibus, venerabili, qđ non credo, vt dicam. ſ. [*Ab epiſcopo*] quia accuſatio † violationis interdicti eſt publi-
3 a ca, vel popularis a ideo etiam de interdicto epiſcopi audiuntur: vel quia aduerſarii reſpondere volue runt aliàs non cogeretur pro hac parte ſm Inn. [*Vobis*] hic capitulum interdicit locum, ſic & decanus.
4 ſ. de app. dilectus. contra de † his, q̃ fi. a ma. par. ca. q̃ ſiuit, de exceſ. præla. c. j. ver. etiam epiſcopus ſine ca-
pitulo dr̃ hoc non poſſe, dic ſm Gof. Phi. & Inn. b q;
b hoc procedebat ex cõſuetudine ꝛ̃ria de communi iure loquunt, ſecundùm qđ nec prælatus eps, vel a-
lius ſine capitulo, nec ecõtrario interdicere poſſunt ad idem. xv. q. 7. eps nullius, de his, q̃ fi. à præ. quanto
5 notauerunt † ẽt hic, an appellatio interpoſita ſuſpẽ ſo interdicto illud releuet, de hoc. ſ. de appe. ad hoc
qm̃ [*In ciuitate*] interdicta ciuitate interdicta ſunt ſuburbia, & continentia ædificia. ſ. de ſen. exc. ſi ciui
c tas c li. 6. an verò ꝓſonæ illius loci interdictæ ſint, dic vt eo. ti. ſi ſnĩa [*exempta*] ergo nõ loquit de illa, de
qua decre. venerabili, cum illam viſitaret eps ut ſi-
6 bi ſubiectam. Item no. quòd † licet epiſcopus interdicere non poſſit eccleſiam exemptam: interdictũ
tñ gñaliter in loco prolatũ etiam exempti ſeruare tenentẽ, de hoc. ſ. de priu. tuarum. Vñ hodie ſunt ex-
cõicati religioſi ẽt exempti, qui non ſeruant interdictum, qđ ſeruat matrix, vel cathedralis eccl̃ia, per
cle. de ſen. exc. ex frequentibus [*Pulſatis*] hoc non † li
7 cet etiam priuilegiatis. ſ. de ver. ſig. cum in partibus [*Celebrare*] qđ dic hodie, vt de ſnĩa excõicationis. c. vlt. li. 6. [*Neruus*] ſimilitudinariè dcm̃: qa fortitudo ꝙ
ſiſtit in eius ſentẽtijs ſicut in neruis ẽt: qa neruus fle
ctitur, ſed non de facili frangitur. exponit Pe. i. rigor
8 vel iuſtitia [*Irritandam*] ex hoc officio † ſuo, quo de
bent vitia extirpare, vt ſ. c. 2. de filijs presb. qm̃. de ac
cu, ad petitionẽ, fecit hoc papa cũ ad hoc non age-
reꝰ. Sed ad obſeruationẽ interdicti ſm Inn. Idẽ Ho.
& Cõ. & eſt ſimile de electione, cũ cãm, in fi. & §. ti.
j. ex tenore, vbi dixi ĩ gl. ſed quo, & ſ. de fideiu. pue-

nit,

9 nit, in fi. non. n. coram papa † requiritur iuris ordo,
cum eſt contentio. an aliquid de iure fieri poſſit. 2.
q. j. manifeſta. Et dicit Comp. q; cum ſuo tpe papa
ſententiaſſet non valere conſuetuinem, quã allega
bat comes Britanniæ, q; ſi Abbas minoris monaſte
rij turonẽ. denegaret ſibi hoſpitiũ, & ꝓcurationẽ,
qã ueniret, licebat ſibi ſua auctoritate monaſteriũ
intrare: quã ſnĩam ipſe Compo. impugnabat: quia
non fuerat ad id actum, ſed ad dãna, & iniurias: pa-
pa ſe per hoc defendit, & dicit, q; forte inferior hoc
non poſſet, ſed papa, qui poteſt ius gãale condere,
& eſt ſ. ius. vide, qđ dicam de acc. ad petitionem, in
gl. hic cõtinentur, & ſup gl. de plenitudine, & ſ. de
de elec. cum inter. R. in gl. ſm, & in gl. pronuntiat.
10 ¶ † Vltima gl. dat duas cõcor. inducit duo ſiſia. Itẽ
exquiſirè alia duo ſubiungit, alleg. 5. iura in ꝛ̃rium,
11 ¶ † in glo. no. q; ibi, [*Conſuetudo*] innuit, q; aliud ſit ꝓ-
ſcriptio, aliud ſit conſuetudo, de hoc. ſ. capi. vlti.

ADDITIONES.

a ¶Populatis. Quod patet: quia tendit ad vindictam, non ad intereſſe perſecutionum, facit quod no. gl. in l. j. ff. de app.

b ¶Inn. vide ple. Io. Cal. in tractatu de eccl. interdicto, in 1. principa. membro.

c ¶Ciuitas. Quod videtur verum, ſi propterea in illis iuriſ. habeat, quod tamen omiſit. Vi ple. ponit Io. Cal. in tractatu prę dicto, in 2. membro, verſi. circa quod no. quod bene no.

S V M M A R I V M.

1 *In officijs attribuendis dignitati nouæ attenditur conſuetudo vicinarum ſimilium dignitatum, & quæ, & nu. 3. niſi in caſu nume. 4.*
2 *Diuiſio capitu.*
3 *Epiſcopus præcentorem facere non põt contradicente capitulo.*
4 *Capituli huius intellectus.*
5 *Præiudicium interdum ſumitur pro præcedenti iudicio.*
6 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum. & nu. 8. & 9.*
Opus nouum priuatus facit etiam ſine principis auctoritate, non tamen ſemper, & quando. ibid. & nu. 8.
In ſubſcriptionibus quis ordo ſeruandus, ibid. §. in ea.
8 *Potior eſt, qui decoratus eſt pluribus ſuffragijs, niſi obſtet priuilegium.*
9 *In ambiguis aptior ſententia accipitur.*
10 *Additio gloſſarum, & num. ſeq.*
Dignitatem nouam inſtituendo quid alij detrahatur, ibid. an licentia ſit opus papæ ad id num. 11.
Gloſſæ. 2. ver. ſed hoc non eſt uerum, intellectus ibid.
12 *Conſuetudinum ordo quidam ſeruatur, & qualiter.*

C A P. VI.

1
Vm olim. Caſus † In attribuẽ
dis officiis nouæ di
gnitati attenditur conſuetudo vici-
narum ſimilium dignitatum: que ſi
diuerſa fuerit, ſeruabitur rationabi-
lior, & alteri nõ præiudicans. & ſunt
2 † duæ partes. Conſultatio, & rñsio, ſecunda ibi, quo
3 circa. [*Præcentorem*] quod facere † non poterat, ꝛ̃di
cente capitulo, Hoſ. [*Anglicanis*] ſi dignitas illa nõ
eſſet in prouincia, recurrendum eſſet ad vicinas ꝓ-
uincias, de cenſi. ſuper eo, Inn. & Cõpo. [*& infra*] in
telligas, q; conpertum fuit, præcentores Anglia ha
bere diuerſa officia, & in idem officium non cõue-
nire; quare conſultus papa fuit, & reſpondet, vt ſe-
4 quitur [*ſaluis*] ac ſi dicas ſecundùm Inno. aſſignet
illi, quam dignitatem vult de omnibus dignitatib.
Anglicanis, non habita diſtinctione maioris partis
eccleſiarum, vel minoris, dummodò ex aſſignatio
ne nulli fiat præiudicium, & conſuetudines eccle
ſiæ maneant ſaluæ. Et intelligas hoc, qñ eps, & ca-
pitulum non poſſunt concordare ante inſtitutio-
nem dignitatis, vel poſt de ipſius officijs. ſi enim cõ
cordarent, illud ſeruabitur. 11. diſtin. catholica, ſm
Inno. & Compoſt. Idem Hoſt. alleg. de cenſibus, cũ
venerabilis, de condit. appo. verum. [*Præiudicio*] in-
5 terdum ſumitur præiudicium † pro p̃cedenti iudi-
6 cio. 24. diſt. §. j. hic aliter. ¶ Secunda † gl. in princ. &
in fi. tractat, an noua dignitas creari poſſit ſine pa-
pæ licentia, &c. In medio ſignat ꝛ̃ria, & ſoluit, ¶ Vl
tima gl. elicit tria argumenta: ad primum inducit
7 tria iura: ad ſm quinque: ad tertium tria. ¶ In † gl.
2. [*ibi, l. opus*] priuatus etiam ſine principis auctori
tate facit nouum opus, niſi id fiat ad æmulationẽ
alterius ciuitatis, vel ſeditioni mãm præbeat [*&
ibi, l. i.*] vide hanc, & duas ſequẽtes in præalle. decr.
vlti. de reſcriptis, ſuper 4. gl. ¶ In ea. glo. [*ibi, l. i.*] in
ſubſcriptionibus decurionum ſeruabitur lex mu-
nicipij, qua ceſſante habebitur ratio dignitatis [*&
ibi. l. vlt.*] vide de maior. & obed. per tuas, in j. gl. [*&
8 ibi, Spurij, in fi.*] vbi ceſſantibus † priuilegiis in ſnĩis
ferendis potior eſt illius cã, qui eodem tpe piurib.
ſuffragijs in decurionatu decoratus eſt. ¶ In gl. pe.
[*ibi, Numis*] vide, in c. ſtatim alle. ſuper 3. glo. [*& ibi,
§. illud*] vide hanc & ſe. de clericis non reſi. tuæ, ſup
gl. 2. ¶ In vlt. gl. [*ibi. §, aſinam*] vide de uer. ſig. præte-
rea, in gloſ. 2. [*& ibi, Semper in ſtipulationibus*] vide de
verb. ſig. intelligentia, ſuper tertia gl. [*& ibi, quotiens
9 2.*] ſi, idem † ſermo duas ſententias exprimat, ea
potiſſimum excipiatur, quæ rei gerendæ aptior eſt
vel loquitur de vltima quoti. alle. ſ. c. 2. in gl. penul.
¶ In gl. 2. [*ibi, oportet*] ſaltem. n. in ſeſſionibus, ꝓceſ-
ſionibus, ſubſcriptionibus, & hmõi oportet aliqd
trahi, etiam ſi de iuriſdõne, & reditibus non traha-
tur, & pro tanto qđ in gl. ſequitur. Sed hoc nõ eſt
uerũ, non intellexit Ber. de hoc incidenter dicto cũ
etiam iura, quæ allegat probent ꝛ̃rium: ſed intelle-
xit de dicto principali. ſ. q; ſine lnĩa papæ, &c. [*Ad
audientiam. 2.*] vbi de hoc, & de deſpon. impu. ad diſ-
ſoluendũ, & 24. q. 2. q; non [*& ibi, Inn.*] Hoſt. & Cõp.
10 [*& ibi, cum capitulo*] & † quia fortè non habebat eps
conſenſum capituli, ideo neceſſaria fuit papæ lnĩa
vel fuit hoc ex abundanti. ¶ In gl. pen. in fi. dicunt.
ſ. de reg. iur. in obſcuris, li. 6. [*in gl. vlt. ibi, Vicinarum*]
11 dixit ergo. † Vin. ſ. c. vlt. q; primò recurritur ad ius
cõe. ſecundò ad ꝙſuetudinem generalẽ, vel ſpãlem
illius loci. tertiò ad conſuetudinem vicinorum lo-
corum, ſi eſt vniformis. ſ. de cen. eccleſijs: aliàs ſe-
a quemur ꝙſuetudinẽ illius loci, quæ minus a nocet,
vt hic, & ſ. de cen. ex parte. omnibus deficientibus
locum habet. 20. diſt. de quibus.

ADDITIO.

a ¶Minus. Ad hoc vide gl. fi. in c. certificari. ſ. de ſepul. Bal.

S V M M A R I V M.

1 *Prælaturam vt dimittat abſque ſui ſuperioris licentia prælatus, conſuetudo eſt inualida.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Licentiam petere, niſi habeat, non ſufficit volẽte prælato migrare, coniuncto textu.*
4 *Conſuetudo contra canones inducta quæ valeat.*
5 *Sententia fertur de eo, ad quod non agebatur.*
6 *Epilogus ſuffragium, gloſſarum.*
7 *Additio. §. in glo. 1. & num. ſeq.*
8 *Adminiſtrare ſine confirmatione prętextu conſuetudinis prælato non licet, niſi ex priuilegio, quod quibuſdam ordinibus conceſſum eſt, & quibus.*

C A P. VII.

1
Vm venerabilis. Caſus. † Non va
a let confuetudo, per quã prælatus ſi-
ne ſuperioris ſui licentia põt dimit-
tere platurã a. Et tria † facit, ponit te
2 merariam translationẽ: translati ex
cuſationẽ: excuſationis reprobationẽ. ſcda ibi, poſt
modũ. 3. ibi, cũ igitur [*Illud*] primum [*confirmationẽ*]
ſcilicet ſecundi, & ſic patet, q; fuit electus, non po-
ſtulatus, qđ eſſe poteſt per capm̃ ſtatim alle. [*Vices
noſtras*]

nostras] specialiter,& quò ad ista alleg.ꝯ ℑ.de officil. leg.ꝙ translationem, Host.hoc est fallum, vt ℑ.de electione, si abbatem b.i. respondo, lib.6. [*Petita*] non
3 dixit hoc denotãdo, quòd † satis fuisset petere: sed dixit hoc factum narrando, & contemptum aggra
c uando [*Canonibus* c] obedientiam † vnionem, & ec
4 clesiasticam disciplinam fouentibus, & publicam vtilitatem ꝓtinẽtibus. valet. n. interdum ꝓsuetudo
ℑ multos canones inducta, de cognat. spũali, super
5 eo, Host. [*Seruari*] & † tũ ad hoc non agebat. dic, vt
6 ſ. cũ inter. ¶ Gl. j. † obijcit, & soluit. ¶ In gl. vlt. [*ibi, non tantum*] vide de clerici. coniu. cum olim, sup vlt.
7 gl. ¶ In † gl. j. ibi [*Toleratus*] facit. ℑ.de dinor. gaude-
d mus d, in fi. & qđ no. de postu. c. vno, li. vj. ¶ In gl. si-
cut [*& ibi, quod esset*] bene dixisset, quorũ neutrum
8 esse dẽt. nam ẽt † administrare sine ꝓfirmatione p̃
textu ꝓsuetudinis sibi non licuisset. & refert Cõpo. per hoc cassatam electionẽ prioris sanctæ crucis Co
lubrien. Vnde & per priuilegiũ hoc quibusdam ꝓcedit papa, sicut Cistercien. & præmonstraten. ꝙ si ne ꝓfirmatione administrent, vel ꝙ sine inquisitio
ne ꝓfirmentur, sicut tutorẽ filio emancipato datũ a pre prætor sine inquisitione confirmat, instit. de satisdatione tu. §. sed ad hoc. Et illud ꝓb patris fidu
cia fm Compo. Idem Arch. de præben. cum qui, li. 6. in fi. [*Et in fine*] sed hic non prodest ꝓstitutio, cum in prouincia essent legati, à quibus poterat confirmationem habere secundùm Inno. Host. Compo. Abb. Egy. & Boati. illud etiam repetit Inn. de elec. bonæ, ideſt in principio.

ADDITIONES.

a ¶ Prælaturam. Potest subiungi summarie, & sine confirmatio ne administrare, vt post super gl. pen.
b ¶ Abbatem. Ibi vide glo. & Ioan. An. an iste habeat postulari.
c ¶ Canonibus. Et an mala consuetudo excusẽta pœna huius se culi, gl. in c. deniq; 4. di. dicit quòd sic, quã sequitur Abb. hic. in contrarium est tex. in c. inter dilectos, de excel. præla. & in auth. omnes peregrini. C. commu. de suc. & ita tenet Iaco. de sancto Georgio in l. de quibus. ff. de legi.
d ¶ Gaudemus & vide Io. An. de spon. du. in c. tuas dudum, & de elec. cũ causam, super ver. merito, & in proœmi. Clc. super verſi. de cætero.

SVMMARIVM.

1 *Eligere vt teneatur una ecclesia prælatum de collegio alterius, consuetudine potest induci.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Scita debet esse super eo, de quo agebatur, ut fuit hic, & num. 11. & ferri potest ex ratione, qua pars non inititur. nu. 12*
4 *Actiones duæ in eodem libello simul intentantur.*
5 *Iuris communis, & priuilegij simul allegatio.*
6 *Interpretatio contra episcopum facienda, qui potuit apertius legem ponere, est autem multiplex interpretatio. nu. 11.*
7 *Consuetudinis virtus quanta, & quot species, & nu. 8. singula rum etiam specierum vis, ibid. num. 9. & 10.*
8 *Positiuum pro superlatiuo in c. cum esses, de testa. ideſt generali pro generalissima.*
13 *Canonium vnde dictum.*
Consuetudo debet esse rationabilis & præscripta aliquãdo spa cio. 40. ann. aliquando pauciorum, & quando eo. nu.
Consuetudo laicorum clericos non astringit, ibid. & probari debet ab eam allegante, nu. 14.
15 *Alioquin, interpretatur autor habere vim significandi contra rium.*
16 *Epilogus, suffragium glossarum.*
Eligendum minimum iniquitatis quod habeat, si nihil sine captione potest inuestigari, ibid.
18 *Additio glossarum.*
Vacante ecclesia, causa, quæ tangit statum ecclesiæ, quandoque tractatur, & exemplum, ibid. & num. 20. contrarium iura statuentia quando locum habeant vacante verò monasterio de statu monasterij potest agi, & ratio. nu. 19.
21 *Episcopus appellatur iniustus hic, quia fecit sine consensu capituli.*
Consensus interuenisse capituli præsumitur, si non refert quæstionem, ibid.
22 *Electio habet partes.*
23 *Eligere competit ratione officij, non beneficij.*
24 *Suspenso episcopo qui actus prohibeantur, & nu. 30.*
25 *Excommunicato quando interdicatur electio, & num. 26. 27. Cap. nonne. 8. q. 4. intellectus, nu. 25.*
26 *Electio quo iure spectet ad capitulum, & ad canonicos.*
28 *Excommunicatus si se ingerat electioni, quid agendum à non excommunicatis.*
29 *Largus, Virtuosus, Scientificus, dictiones quid significent.*
Orationis affirmatiuæ, & negatiuæ differentia quædam, ibidem.

C A P. VIII.

1 VM dilectus. Casus. † De consuetudi-
2 ne potest induci, ꝙ vna ecclesia de collegio alterius teneatur prelatum eligere. dicebat † Host. ꝙ 5. sunt partes. prima ponit electionis duplicẽ qõnem. secunda allegationem pro electo ibi, idẽ. tertia responsionem ℑ electum ibi, dictus. Quarta vnius quæstionis diffinitionẽ ibi, quia nobis. Quinta cum distinctione & declaratione alterius decisionem ibi, cæterùm. dic breuiter, ꝙ sunt duæ partes. prima narrat duplicem qõnem cum partium allegationibus: allegatio ꝓ electo ibi, idem allegatio ℑ electum ibi, dictus, secunda vnam diffinit: alteram diffiniendam cõmittit [*Super iure*] cum ergo
3 † de hoc ageretur, meritò super hoc pronunciatũ fuit, in fi. hoc etiam ponit Inn. infra de causa poss. cum ecclesia, vt ibi dicam in glo. hic patet, & quod dicam infra, in glo. supplè quòd [*eiusdem*] not. duas
4 † actiones in eodem libello simul intẽtari, de hoc
a infra. de capel. mo. a c. 2. Abb. [*Priuilegio*] allegatur
5 ergo † ius cõe, & priuilegium, de hoc de præscriptione, veniens, Abb. [*Morinensi*] diœcesano loci. T. [*Pullularet*] quasi in possessionibus, & diuitijs cresceret, & vide quod dicam de simo. dilectus. 2. in prin. [*Eius*] prioris, vel abbatis [*Penderet*] quasi isti, & illi
6 haberent ius in electione. Sed ista † fuerunt verba dubia, quæ si non appareat de interpretatione consuetudinis interpretabimur ℑ episcopum, qui debuit apertius legem dicere. ℑ.de reg. iur. ꝓtra eum, cum suis concor. lib. 6. [*Gremio*] duo allegabat, ꝙ in suo ca. & quòd de suo gremio, Abb. Pet. [*Interpres*]
7 consuetudo † ergo interpretatur, corrigit, immutat, abrogat, & præsumptionem inducit. Dixit autem hic Host. quatuor esse species consuetudinis. scilicet, generalissima, generalis, specialis, & specialissima. de prima patet exemplum in consuetudine, quæ est inter omnes catholicos versus orientẽ orare. 11. distin. ecclesiasticarum. de hac infra, de testamentis, cum esses, vbi exponas generali, ideſt ge-
8 neralissima. per hanc † abrogata est lex, rem non nouam. C. de iudicijs. unde Bul. quòd videtur. l. ca-
b uetur, secundùm consuetudinem non habetur. b quod non placet Host. qui dicit, quòd contra illam legem non valet consuetudo, arg. infra de iuramẽ. calumnia, cæterùm, & infra capitu. fi. dicens, quòd quia non exigitur, ideò non seruatur, probans hoc per l. secundã, §. sed quia. C. de iura. cal. dicit tamẽ,
c ꝙ alij illud inducunt in contrarium, Generalis c ve
9 ro † est, quam non solùm ciuitas, sed tota prouincia seruat generaliter, de elect. cum ecclesia. Specialis verò quæ in vna ciuitate, vel loco specialiter obtinet.

obtinet. ff. cõia ꝑdiorũ, venditor. C. de ædificiis priua. l. 3. de iureiu. venientes. & hæ duæ ſpes derogant iuri in prouincia, vel in loco, in quo obtinẽt, & hñt virtutẽ corrigendi, immutãdi, & interpretãdi. qñq; tñ plus ogatur ꝓsuetudo prouinciæ, quã ciuitatis, vt
10 dicã de bapt. c. 1. post prin. Est † & ſpãlissima, fm quã in dubijs iudicat, & hęc ꝓsumptionẽ inducit, cui sta tur, donec ℑ ꝓbetur. hoc est ꝓsuetudo patrisfami. ff. de pigno. actio. l. vniuersorũ. ff. de vsuris, ꝙ semisses. ff. de lega. j. si seruus plurium. §. si vnus, de pig. illo, de ꝓsump. ex studijs, & c. mandata, & c. cũ in iuuẽtute.
11 Est † aũt multiplex interpretatio, qđ dic, vt ℑ. titu. j. c. j. [*Et ℑ.*] sup. ꝙ opponebat electionẽ factam a suspen sis, & de suspenso & hoc probatum fuit, vt sequitur & sic soluitur, quod opponebat Goffr. pronunciari non debuisse, ex quo non fuerat obiectum. dicebat autem hic, quod putabat id in iudiciũ deductũ, ꝙ ꝙ pars non multum inniteretur illi rationi, subdens
12 ꝙ † qũ pars non inniterit rationi: qa non credit iuuari ꝑ illam, iudex tñ, qui videt pronunciandũ ꝑ illã sic pronunciabit. ℑ. de concess. preb. ex parte. de electione. cum cãm, de re iu. cum Bertoldus. qđ intelligit, cũ ratio illa deducta est in iudiciũ aliàs secus. 3. q. 7. iudicet. Alii dicunt. idem, & si non sit in iudiciũ deducta, si est rõ iuris, uel facti noti ut iudici. ff. de lega. 3. Offidius. C. ut quę desunt aduocatis. l. j. [*Confirmatio*] sup. bonum esset sic interpretari, nisi obstaret consuetudo, & ideo mãdamus, quate. &c. [*Cœnobij*]
13 a † cœnon, qđ est cõmune, ꝙa res monasterii sunt communes, vel qa ibi monachi viuunt cõiter fm Abb. [*Talis*] s. rationabilis: & præscripta spatio. 40. annorũ ℑ ecclesiam, ℑ alios. x. vel xx. de quo vide, qđ dixi in rubrica. & ℑ. c. fi. dixit hic Inn. se credere, ꝙ si cõsuetudo non est spãliter ℑ aliquã ecclesiã, sed ge neraliter ℑ ecclesias, & alios, sufficiat ℑ oẽs præscri ptio. x. annorum. alii ℑ, & bene fm Host. cũ cõsuetu do laicorum clericos non astringat, ut dixi fm ipsũ Inn. sup rubrica. ver. nec ob. & adde, qđ dixi. ℑ. c. fina.
14 vbi ponitur de tpe [*Probatum*] ipsam ergo † allegans probare dẽt. ff. de prob. ab ea parte [*De cętero*] quid iuris hodie, si ista monasteria essent diuersæ religionis, uel habitus diuersi. plenè dixi. ℑ. de ver. sig. abbate. in fi. [*alioquin*] i. si † talis cõsuetudo nõ probatur.
15 [*Ab eo capitulo*] Carofen. [*Canonica*] de elec. postq̃, cũ in cũctis, qa propter, nihil est [*Confirmetur*] & sic con-
16 cessit eps, qđ suũ est, vt dcm est. ¶ Quarta † gl. qõnẽ tractat, an clericis inuitis possit eps statuere, ꝙ eligãt aliunde: ponit solutionẽ, quã in fin. determinat. ¶ Glo. suspensus, primò ponit quattuor, q̃ non põt suspensus: scdò q̃rit: ponit duas opiniones, qõnem
17 declarat, & scdam opinionẽ approbat. ¶ In † quarta gl. [*ibi, ꝙ vulgo*] hãc & duas sequentes vide de ꝑscrip. si diligenter, sup vlt. gl. ¶ In glo. pe. [*ibi, quoties*] sequit̃, nihil sine captione inuestigari põt, eligendũ
18 est, qđ minimũ habeat iniqtatis, ¶ In † gl. 1. [*ibi, à capitulo*] qdam habent in gl. & hoc ẽt, Vacante ecclesia & sic cã, quæ tangit statum ecclesiæ tractãt ea vacã te, ℑ id. ℑ. ne sede vacan. c. j. vbi de hoc dixi, & ſ. de rescriptis, edoceri. sunt. n. qdã q̃ competẽtius expediũ tur vacante sede, vt in hoc exẽplo. & ibi no. dicebat
19 † tñ hic Inn. ꝙ ℑria pñt intelligi de sede episcopali, qua vacãte capitulũ nõ hẽt defendere iura epi Vacante verò monasterio de statu monasterij põt agi, cũ conuentus administrationẽ habeat, & syndicũ ꝓstituere possit. ff. qđ cuiusq; vniuer. l. 1. & facit qđ ipse no. de resti. in integrũ. c. 2. ¶ In glo. 2. [*infi.*] de elec. c. 1. ¶ In glo. [*licet episcopus, ibi, contra ius cõe*] est
20 simile, qa iura † ecclesiæ vacantis non hñtis defensorẽ alienari nõ pñt: ipsa tñ ecclesia vniri, vel dona ri põt. primũ patet de rebus ecclesiæ nõ alie. dudũ, li. 6. fm in cle. eo. tit. si vna eccl'ia. & facit qđ dicã de trãslati. c. fi. sup gl. pe. [*& ibi, Iniustus*] ex eo maximè
21 fuit iniustus: qa fecit hoc ẽps sine ꝓsensu capituli, de his, q̃ fiunt à præla. q̃to, dicit Cõp. ꝙ ex quo ptes de hoc non referunt qõnẽ, præsumẽt interuenisse capituli ꝓsensus. eo. tit. c. nosc it. secus, si qõnẽ referrent [*& ibi, Concesſit*] idẽ Inn. Host. & Comp. vñ dice
22 bat Inn. ꝙ electio † hẽt ptes, inter quas ponit ꝓfirmationẽ. hoc idẽ no. ℑ. de restitu. in integ. c. 2. vt ℑ. dicã, in gl. ꝑ monacos, vltra medium, ver. electio. n. [*& ibi, credo*] idẽ Inn. ¶ In gl. [*suspensus, ibi, Cum bonæ*] vbi de hoc, & vide qđ dicã de testamentis, Raynaldus, in glo. non enim, ver. in beneficijs [*& ibi, Non potest*] in ℑrium vr̃ notasse Io. 28. dist. presbyterũ, in glo. 2.
23 [*& ibi, officij*] quasi velit innuere, ꝙ eligere † cõpetit rõne officij non ratione beneficij, qđ credit Pet. de Sa. ex eo, ꝙ suspensus beneficio, qa eligit sciẽter indignũ, ꝑ trienniũ, si. ℑ. illud tps occurrit alia electio faciẽda, eligere poterit infra de elec. cum Vinton.
24 [*& ibi, Et melius*] placuit † hoc Inn. & Cõpo. & intel-
d ligũt hoc de suspensione d ab officio, & bñficio, vel ab officio tm̃, cũ rõne officij hæc cõpetant. 81. dist. si qs, & c. eos. & dicit Cõpos. idẽ in eo, q simpliciter est suspẽsus, arg. decreta. si quẽ, de sen. excõ. qđ placet Abb. ar. de cleri. excõ. latores. Si verò suspẽsus esset tm̃ à pontificalibus, vel ab ingressu ecclesiæ s eeus.
e tũc enim solũ e ab his, quæ interdicta fuerũt, & suis depẽdentibus ꝓhibetur; ab alijs nõ, cum pœnæ sint
25 moliendæ, de pę. dist. 1. pœnæ. dicũt † etiã excõicatũ ad electionẽ non vocandũ, cũ nõ possit eligere: & il li soli sunt vocãdi, q debẽt, & pñt interesse, de elec. qa pp. nec ob. 8. q. 4. nõne: qa illud verũ in his, ꝙ spe ctãt ad aliquos rõne publici officij. ff. de offi. ꝑſi. l. 1.
26 de offi. ꝓto. Barbarius. Sed electio † licet ad capitulũ spectet rõne publici officij, ad canonicos non. vide simile, qđ dicã. ℑ. de elec. nihil est, in fi. ver. nõ obstat. de dolo & ꝓtu. veritatis, in glo. magna, ver. nec obstat, & in verſi. ibi præce. dicũt enim. Itẽ ipse Inn. idẽ no. de elec. cũ Vinton. ad fi. hic remittẽs. & facit qđ dicã de offi. or. irrefragabili, sup gl. vel ꝑ decanũ. nec
27 † ob. 4. q. 6. omnibus: qa ab illa regula excipimus excõicatũ fm Comp. vt ẽt ibi no. dicunt tñ quidã eos vocandos pp possessionẽ canonicatus, q̃ ꝓsideraẽ in his. ℑ. eo. in genesi. Sed primũ verius; & sic seruat fm
28 Cõp. ꝙ etiã hic no. ꝙ † si excõicati, q vocãdi nõ sunt, se ingerãt electioni, si sũt occulti, nõ repellent: aliàs fieret eis iniuria. 2. q. 1. multi. 6. q. 2. c. 1. & 2. nec nocet nõ excõicatis, si talẽ occultũ secũ ad eligendum admittãt: qa nõ debent eũ repellere, vt dixi; nec eis imputat, si ℑ eũ excõicationẽ nõ ꝓbãt, cũ nõ sit superior, q de hoc cognoscat: qa capitulũ in hoc non est iudex; & rr̃iter nõ cõpellitur qs accusare. C. vt nemo inuitus. Itẽ pp ꝓbationẽ posset electio multũ differri: cautius tũ faciẽt canonici, si ꝓtestentur, ꝙ nõ intẽdũt cũ eis eligere, si ꝓbet excõicatio ℑ eos. &
29 ꝙ vox eorũ nõ valeat, si de iure valere non dẽt. ℑ. de elec. Cumana. ipse ẽt Cõpo. hic notauit q̃dã de hac mã, q̃ no. Inn. de elec. illa, & ibi dicã [*& ibi, Ponat*] Si † dico. T. est largus, noto in eo mediũ, vt notat. ℑ. tit. 2. Si dico nõ est largus aut pp superabũdãtiã, qa ꝑdigus, aut qa pp defectũ, qa auarus, planè loquẽdo. Si dico. A. est virtuosus, vna virtute verificat hoc dictũ. Si dico non est virtuosus, oẽm virtutẽ excludo. Idẽ de sciẽtifico [*& ibi, Potest*] ita stat antiqua gl. Io. sed an Ber. plana, q̃ dicebat, ꝓfirmatus nõ põt, q̃ põt
30 cõsecratus. dicebat Vin. audiui † qñq;, ꝙ electus ꝓfirmatus, & cõsecratus pp ꝓcursum epalis ordinis cũ iurisdõne, si suspendit ab epali officio, cessare dẽt à collatiõe bñficiorũ, & ab inuestituris, sicut ex quo mr̃imoniũ ꝓfirmatũ ẽ, &c. dicebat Ho. sicut marit' post mr̃imoniũ ꝓsumatũ &c. fic ꝑ ℑriũ eps ꝓfirmatus nõ ꝑt aliqua, q̃ ꝑt ꝓsecrat' [*& ibi, Cõsecratus*] & su-

ſpẽſus,& ſic eſt vera & plana gl.& facit ad propoſitũ, vel non loq̃t de ptãte officij,ſed præter officiũ; vt q̃a põt priora bñficia retinere[*& ibi.§.præterea*]ſcdm Io.[*& ibi,Rõne ordinis*] inquãtum de collatione loq̃t, & facit ꝯ hoc,qđ not.de abbatiſſa, ꝙ ꝓfert bñficia.j. de maio.& obe.dilecta,cũ tñ ex fragilitate ſexus nõ recipiat ordinẽ,vt dicã de pẽni.& remiſ.noua,ſuper gl.2.[*& ibi.Io.*]hoc no.in prædi.c.24.q.5.audiuimus [*& ibi,Credo*]ldẽ hic Gof.tũ dixit ex crimine hoc cõſi derari poſſe,ff.de pẽ.ſi preſes[*Etin fi.*] & hoc propter miſturam officii,& iuriſdictionis. i.quam habet ſpiritualis iuriſdictio ad officium.i.ordinem, & ipſius executionem.

ADDITIONES.

a Mo.Et ſ̃.tit.proximo.c.ex parte decani,& gl.in verſi.perſonalibus, in c.fi.ſ̃.tit.prox.Bal.

b Habetur.Vide Pet.de Ancha.in conſi.214.qnod incipit,iuxta ordinem,in 2.col.facit,quia multæ leges moribus patriæ non conueniunt ideo permitteretur cuilibet prouinciæ in ſuo ſenſu abundare.c.certificari,de ſepultu.

c ¶Generalis.Dic,quòd etiam generalis conſuetudo poteſt appellari,quæ obſeruatur in vna diœceſi,vt eſt text.in c.cum veniſſent.j.de inſti.Archi.

d Suſpenſione.Vide gl.ma.in cle.fi.de pẽ.& vide gloſſ. de elec. c.cupientes.§.cæterùm.

e Solum.Et an tunc in aliis celebrans ſit irregularis, vide Ioan. And.in c.2.de off.delega.lib.6.& in c.1.de ſen.exc.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudines,vel conſtitutiones eccleſiæ ſine epiſcopo mutare non poteſt capitulum,& quas.nu.6.*

2 *Conſuetudo omnium,vſus ſingularium perſonarum dicitur.*

3 *Conſenſus,& auctoritas quando præſtari quæunt, & nume.4. & 5.*

4 *Legis per fundum,de ſerui.ruſt.præd.& leg.eſt receptum,communia præd.cap.hoc ius.10.q.2.intellectus.*

6 *Epilogus,& additio gloſſarum.*

7 *Mutationes,& nouitates periculoſæ,ac perniciosæ,quandoq; tamen nouitate opus eſt,nu.5.*

CAP. IX.

a Vm conſuetudinis.[a] Cauſus.

1 † Capitulum ſine epo cõſuetudines
2 vel conſtitutiones eccleſiæ mutare non pt [*Conſuetudinis*] oĩum† [*Vſuſq;*] ſingulariũ pſonarũ,Inno. [*Leuis*]immò magna,de hoc.j.c.fi. [*Conſenſu*] dicit Inno.ꝙ qñ
3 aliquorũ ꝓſenſus† requiritꝫ,non eſt uis, vtrũ ab initio,
b vel ex poſtfacto b habeat.j.de elec.ꝙ ſicut.dũmodò ab initio tenuerit id,cui cõſenſus accedit:aliàs ɔ,de elec.auditis. per qđ dixit Compoſ.ꝓſenſum epi ſupueniẽtẽ ſtatuto iam facto ꝑ capitulum nõ valere, cum illud à principio fuerit nullum,& de hoc. ſ̃.de
4 cõſti.cum oẽs.nec obſtat †lex ſm Inn.ff.de ſerui.ruſti.prædiorum,ꝑ fundum.ff.cõia ꝑdiorum, eſt receptum.vbi vltima cõceſſio bñ tenuerat quãtum ad partẽ ꝓcedentis,ſic ꝓtrauenire non poterat:ſecus ẽt in alienationibus rerum eccleſiæ,vbi non tenet,qđ ſit à paucioribus, niſi maior pars ꝓtractum inierit. x.q.2.hoc ius.12.q.2.ſiue.hæc vera, vbi requiritꝫ con
5 ſenſus:ſed vbi† requiritur auctoritas,c tunc nõ ſufficit cõſenſus eius,qui auctorizare dẽt,ſicut verbũ ſonat,ipſe auctoritatẽ præſtare, & auctor eſſe dẽt principalis in venditione,inſti.de aucto.tuto.§.tutor.17. q.4.in venditionibus.de hoc de rebus eccleſiæ non alie.dudum,lib.6.ſm Inn. & ibi dicã ſuper gl.ſm ꝙ & vide,qđ poſt eum dicã.j.de offi.deleg. prudentiã, & ſuper finẽ.2.gl.ver.itẽ nõ cõſtat.Itẽ ɔ de his q̃ fi.à
6 præl.c.2.& 3.dic vt ibi ſm Ho.[*Conſtitutiones*]quæ tãgant † epm,vel eius iura, vel cõem ſtatum illius eccleſiæ,vel ſup magnis rebus, eccleſiaſticis negocijs. j.de his quæ ſi.a præla.quãto,ſm Inn.& de hoc.j.de ver.ſig.c.2.2.rnſo,in 1.gl.ad qđ adde,qđ dixi de conſti.cum oẽs [*Decernentes*] ad papam,& ad canonicos
7 põt referri ſm Abbatẽ.¶Scda† glo.objicit,& ſoluit. ¶In j.gl.[*ibi.l.2.*]ad litterã hr̃ in vlti.ꝓcor.gl.¶In ult.
d gl.[*ibi,inducendæ*]mutationes d enim periculoſę ſunt, ut docet aphoriſmus,Gof.[*Etin fi.*] facit de conſan.
e & affini.qđ dilectio,in fine.& eſt ɔ doctores, e q̃ pernicioſas nouitates inueniunt: & ɔ religioſos, q̃ no-
8 uas rſas inducunt.qñq; opus eſt†nouitate : q̃a q̃ de nouo emergunt &c.ff.de inter.actio.de ætate:& no uo iure ſupueniẽte,noua interpretatione opus eſt. ff.de legi.cum de nouo, Goff.& iuuentus Romana excreſcens nouam ſibi ciuitatem ædificauit. C.de ſacroſan.eccle.l.iubemus.1.in principio,& de hoc. 99.dist. c.2.

ADDITIONES.

a Cum conſuetudinis.Contra iſtud capitulum opp.de eo, quod dixit gloſſ.in verſi.rationabilis,ibi,& illa eſt rationabilis,in c. fin.infra eodem.dic vt ibi ſcripſi.Item op.quod canonici ſtatuta facere poſſunt, vt in c.cum M.de conſti.ſolu.ut ibi Ioan. Andre.in verſic.ſtatuerunt,de quo dic, vt in capitu.2.de verborum ſignifi. Archidia.

b Ex poſtfacto.Videꝫ, quando certo tempore conſenſus requiritur:quia tunc conſenſus ſequens actũ non validat,vt l.bonorum.ff.rem ra.habe.& vide dominum Barto.de Salic.in l.fin. C.ad Macedo.

c Auctoritas.Vide Alexan.& Mod.in l.ſi quis in aliena.ff.de acquirend.hæredi.& ibi etiam quæ ſit differentia inter iuſſum, conſenſum,& auctoritatem.

d Mutationes.Vide Iaſo.vbi aliqua pulchra in l.fin.ff.de conſtitu.princip.

e Doctores.Vide dominum Iaſ.vbi refert aliud notabile dictũ Io.And.circa hoc in prooe.ſeu.in 13.col.in fi.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo non valet,per quam quis inducitur ad peccandum vel bona propria diſſipandum.*
Diuiſio capituli eod.num.

2 *Conſuetudines abuſiuæ quæ dicantur.*
Extranei etymon,ibid.
Diſſipo,prodigalitatem amitto,incariam reſpicit,ibid.

3 *Bonorum appellatione mobilia & immobilia continentur.*
Felicem fuiſſe infortunij genus infeliciſſimum ibid.

4 *Impudenter,& pudor dupliciter accipiuntur.*
Crimina criminibus quando augeantur,eod.

5 *Diuiſio bonorum fit à viro & ab vxore facto diuortio,& ubi.*
Conſuetudines malæ vt tollantur, ad quem recurrendum, ibidem.

6 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum,& nu.7.*
Deceptis,& non decipientibus ſuccurritur.
Pignora vxoris propter debitum viri,vel ciuilæ munus capientes cum faciunt,eod.nu.
Pactum,ne agatur ob res donatas,vel amotas agatur, non valet,ibid.

8 *Additio gloſſarum,& nu.ſequen.*
Parci,& largi differentia quæ.
Liberalitas quatenus exercenda,ibid.

10 *Contra negligentes inuentæ præſcriptiones.*

11 *Caraphernalium bonorum alienatio à marito facta quo caſu teneat.*

12 *Filij quodam caſu tenentur etiam non hęredes.*
Ad vxoris,& liberorum gemitum ſæpe malè geritur officium, ideò ſtatutum habet rigorem,ibid.

CAP. X.

1 Xparte. Erat in cõpilatione Hoſ. titu.de adulterijs.Et hoc
1 †dicit,Non valet conſuetudo, per quã quis inducitur ad peccandum, vel bona propria diſſipandum. Et ſunt duæ partes. prima duas irrationabiles conſuetudines recitat.Secundò illas reprobat,ibi,tenore [*Abuſiuæ*] i.
2 cõtra†pium & honeſtum uſum inductæ ſecundùm Goff.vel i.non utẽdę:quia irrationabiles[*Extranei*] i.extra

i. extra natus [*Diſſipauerit*] reſpicit verbum prodigalitatis [*Amiſerit*] reſpicit verbum incuria.Hoſt.[*Bona*] quorum a appellatione † mobilia & immobi-
a lia ꝓtinentur,vt ſequitur,& ꝓbatur de teſta.relatũ. Hoſti. [*Sua*] Boet.2. de conſolatione, Infeliciſſimũ genus infortunij eſt fuiſſe fœlicem.de hoc. 86.dist. non ſatis,de pœ.dist.j.ſunt qui,ad fi. [*Et quòd*] ſcda
4 conſuetudo [*Impudenter*] i.non † caſtè,vel ſine verecundia.pudor.n.pro caſtitate,& pro verecũdia ponit ſm Abb.Hieronymus ſup Amos,B. oẽ flagitiũ, ſi terminos pudoris exceſſerit,crimina criminibus auget,& ſemper ad deteriora ꝓcedit. [*Exigit*] fortè viro petente diuorſium quo ad torum.Dñt Pet. &
6 Abb.matrimonio ſoluto.forte conſuetudo † erat, ſicut eſt in Hiſpania,ꝙ facto diuortio vir & vxor diuidunt bona,de dona.inter virum & vxorem, cap. 2.ſecundùm Compoſ.[*Declaramus*] aliàs eſt,denuntiamus . in hoc enim caſu eſt non tam ad imperatorem , quàm ad ſummum pontificem recurrendum, ut hic patet,de teſtamentis,relatũ.hic enim agitur de conſuetudine fauente peccatis . Vnde & ſcdm l. ad eccleſiaſticum iudicem recurritur , in
6 auth.vt clerici apud proprios epi.§.ſi verò eccleſia
ſticũ,col.6.¶Secunda † gl.inſtruit quis ꝑdigus &c.
7 & ponit verſus.¶† in 3.gl. [*ibi,§.verba*] ibi dr̃,ꝙ decęptis & non decipientibus &c. [*& ibi, Siis*] errantibus minorib. non fallentibus publica iura ſubueniunt.¶ In quarta glo. [*ibi,l.1.*] capientes pignora vxoris propter debitum uiri,vel ciuile munus, uim faciunt.¶In gl.vlt. [*ibi,conuenire*] pactum, ne ob res donatas,vel amotas agatur,nõ valet: q̃a altero ius ciuile impugnatur: altero mulieres inuitantur ad
8 furandum.¶In † glo. 2. [*ibi,auarus*] Iſte verſus non erat in antiqua gl.Sed Hoſt.poſt verſum iſtũ,ſequẽtẽ ponebat verſum,Parcus ſic retinet nimium: ſed
9 plorat auarus.& dicebat,ꝙ † inter parcũ , & largũ hæc eſt dria,ꝙ parco plus placent retẽta : largo verò plus data.Tullius ſecundo de officijs,Nec ita cla udenda eſt res familiaris, vt eam benignitas aperire nequeat:nec ita aperiẽda,ꝙ oĩbus pateat. & ibi, habenda eſt ratio rei familiaris,quã quidẽ dilabi ſi nere flagitioſum eſt:ſed ita,ut auaritiæ abſit ſuſpipio.Hieronymus ad Paulinum ſecũdo.c. Chr̃i ſubſtantiã non imprudenter effundas , ne liberalitate liberalitas pereat. ¶In gl.ſequẽ. [*ibi,negligentibus*] ɔ
10 quos † inuentæ ſunt præſcriptiones.C.de anna.excep.l.vlti.Iaco. [*& ibi,Siis*] & j.de præb.eum qui,li.
11 6.¶In gl.ꝙ de iure [*ibi,lex Iulia.*] dicit Inn.hoc † verum de dote.in paraphernalibus verò diſtinguitur an ſit tranſlatum dominium in maritũ, ut tunc teneat alienatio, an non,& tunc non teneat.ff.de iu. dotiũ,ſi ego.§.dotis [*& ibi, Primipilarij*] tenentur ẽt
12 eo † caſu filij,licet non ſint hæredes.C. de primipilo,l.fi.lib.12.dicebat dñs meus in legibus, ꝙ ad gemitum vxoris,& liberorũ ſępe malè gerunt officiũ & ideo ſtatutũ habet rigorẽ [*& ibi , Cum contingat*] & eo.ti.c.2.lib.6. [*Et in fi.*] & j.de dote poſt diuortiũ reſti.per veſtras,vbi de hoc.¶ In gloſ.vltim. [*ibi bona ſua*] & ſæpe remanebant uxores indotatæ, vt in antiqua .

ADDITIO.

2 ¶Quorum.Quid autem de nominibus,vide in ſpec.de fruc. & intereſſe.§.j. verſicu. item quæritur, & ibi Ioan. Andr. & Barto.in l.poteſt.ff.de auctor.tutor.& in l.mouentium. ff.de verbor.ſignificat.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo non derogat iure diuino,cuius tranſgreſſio peccata & eius vis nu.7.& 8.poteſt tamen alia operari, & quæ numero 14.*
Exempla numero 3. & 4. in quibus conſiſtat, torum inducit; neque poſitiuo,nis, rationabilis & præſcripta, & nu. 11.46.

2 *Diuiſio,& caſus capituli.*

4 *Pignorare vt liceat creditori debitorem auctoritate ſua, conſuetudo non vſquequaque eſt licita.vnde diſtinguit.*

5 *Vituperari quod poteſt,præcaueri debet.*
Cum,pro quia, ibid.

6 *Culpa non tam ex diuturnitate temporis, ſed ex alijs circumſtantijs,& actuum frequentia aggrauatur.*

7 *Peccatum,& delictum quomodo differant.*

8 *In,præpoſitio ſumitur multis modis.*

9 *Anima precioſior eſt corpore,animæque fęlicitas corporis fęlicitati præponenda. ligatur ea per peccatum, ſicut corpus per uincula,& diuerſe ſoluuntur.*

10 *Nemo,vniuerſalis negatiua.*
Conſilia,& iudicia ſanæ mentis ſequenda,ibid.
Verbi reſolutio in alia verba, ibid.

11 *Iuris naturalis quatuor ſpecies.*

12 *Quodcumque,qui dixit,nihil excipit,cum exemplo.*

13 *Comparatiuum pro poſitiuo,& abſolutè.*
Corruptelæ,dictionis vſus vbi, ibid.
Aliquatenus,i.etiam in aliqua parte, ibid.

14 *Derogare iuri propriè,cum in parte detrahitur.*

15 *Conſuetudo longæua eſt,licet non ſit præſcripta.*

16 *Vſque adeo, ideſt in tantum.*
Vel pro etiam, eod.num.

17 *Poſitiuum ius vnde dictum,eiuſq; mutatio, & quę ſint huiuſmodi iura.*
Iuri poſitiuo præiudicium quomodo generetur à conſuetudine ibid.ver.præiudicium.& num.42.

18 *Præſcriptum legitimè quid quando dicatur.*

19 *Epilogus, ſuffragium, additio gloſſarum.*
Conſuetudo vt iuri communi præiudicet, quæ requirantur, & numero 29.

21 *Præceptorum legis ſpecies.*

23 *Ius naturale quomodo permaneat immutabile, & quòd quandoque per ius poſitiuum immutatur.*

24 *De conſuetudine generali & ſpeciali vbinam notetur.*

25 *Interpretatio verborum,vſque adeò valitura.*

26 *Conſuetudo an præſumatur iuſta,& ex cauſa iuſta proceſſiſſe & quæ ſit rationabilis.*

27 *Conſuetudinis vis & effectus multi, & qui. & in quibus reprobetur.num.28.*

29 *Conſuetudo diuerſo tempore, & quanto ex ſubiectarei diuerſitate præſcribatur.An interrupetur, ſi poſt præſcriptam fiat quid ſemel,vel bis in contrarium.nume.30. & quid ſi nondum præſcripta eſſet.ibid.*

31 *Contra conſuetudinem primam ſi præſcribatur contraria, valet vltima in petitorio & poſſeſſorio:ſin minus,non valeret niſi in poſſeſſorio. Quod per ſecundam tollatur prima inducit probationem ibid.& quomodo hoc procedat & quando, vt vna tollatur ab alia nu.32.*

33 *Conſuetudo erronea valet, ſed non trahitur ad ſimilia; exemplum affert.ſi verò non ſit erronea procedit ad ſimilia.*

34 *Errore inducta quæ dicatur.*

35 *Ex quibus ea reſultet.*
Per actum iudiciarium an inducatur, & qualiter actus iudiciarii ſunt allegandi,ibid.& nu. 38.

36 *Inter conſuetudinem, & præſcriptionem diſcrepantiæ quæ.*

37 *Capitu.cum dilectus,ſupra eodem, & capitu.3. infra eodem lib.6.impropriè ſub hoc titulo locata.*

39 *Præcepta diuina nunquid ſint mutabilia,& quæ, & nume.40. & 41.*

42 *Conſuetudo an & quando præiudicet iuri poſitiuo.*

43 *An poſſit eſſe rationabilis,cum contraria ſit legi, & quod poſſit,adducit exempla.nu.44.*

45 *Contrariorum ſi alterum bonum, alterum, malum: caſu tamen etiam ex contrarijs poteſt vtrunque bonum eſſe.*

46 *Conſuetudo quando valeat contra ius naturale, vel diuinum, & in acceſſorio inde derivato.*

47 *Quomodo cum inſurgat ex actibus priuatorum, qui ſunt minores, poſſit legem maioris, uel ſuperioris abrogare, vel tollere.*

CAP. XI.

1 a

Vm tanto. Caſus. † Conſuetudo a non derogat iuri diuino, cuius tranſgreſſio peccatum inducit: nec poſitiuo, niſi ſit rationabilis, & præſcripta. diuiſio † patet: quia ſunt duæ partes. fabi, licet. Litteralem caſum ſic pone. Adiuit ſtudẽs Gregorium, & ſic propoſuit, Sancte pater circa tractatũ conſuetudinis quæro de duobus. Primò, an conſuetudo longæua deroget iuri naturali. Secundò, an deroget poſitiuo, & mouet dubium: quia dicitur in iure, ꝙ longæuę conſuetudinis non eſt vilis auctoritas. Papa reſpondet ad primum, ꝙ nulla cõſuetudo, quæ potius hoc caſu dici debet corruptela, derogat iuri naturali, cuius tranſgreſſio inducat periculum animæ. Rationem reddit: quia diuturnitate tpis grauius fit peccatum. Ad ſm rñdendo fatetur, ꝙ longa conſuetudo non eſt vilis auctoritatis: dicit tũ, ꝙ iuri poſitiuo non præiudicat, niſi ſit rõnabilis, & præſcripta legitimè. Antequã exponamus litterã, videamus † exempla primæ partis. Abbas exemplificat de p̃cepto homicidij: pone, ꝙ erat cõſuetudo, ꝙ interfectorem patris interficere poſſent. vel ꝙ percutientem in facie licitè occidam. de

2 præcepto mæchæ pone, erat conſuetudo in loco, ꝙ maritus, ſi intra quinquennium vxor ſibi nõ pareret licitè liberos, poſſet ex ꝙcubina filios procrea re: vel ꝙ propter deformitatem ſupervenientem coniugi licitè quis teneret concubinam. vel erat ꝙſuetudo, ꝙ pro vtilitate reipublicæ vel redemptione captiuorũ, vel alimonia ipſorum, vel aliorum pauperum liceret furari, fœnerari, vel falſum teſtimonium dicere. Idẽ in ſimilibus. Vnde quærebat hic Hoſt. de conſuetudinibus, vel ſtatutis locorum quæ limitãt, quid ſoluat in pecunia homicida, vel ſimilis delinquens, & dicit ea non valere. ad hoc. ſ. c. proxim. ff. de pact. ſi vnus. §. pacta, in auth. de mãdatis principum. §. oportet ergo, collatio. 3. & adde ſm eum, qđ no. ĵ. de offi. ordi. dilectus, & de delictis puero. c. 2. & in ſumma huius tit. §. 4. in fin. Quærit

b etiam de conſuetudine, b quã ſeruant † quidam, ꝙ

4 debitorem ſuum, vel eius fideiuſſorem poſſint licitè pignorare, & ſua auctoritate. dicit Hoſtiẽ. hic, & hoc idem no. in ſumma eo. ti. §. quarto, verſi. quid ergo, ꝙ iſtius non eſt vilis auctoritas inter eos, inter quos ſeruatur de facto. Sed ſm eum dẽt eſſe viliſſimæ, quantumcunq; ſit præſcripta. nam ipſam irrationabilem iudicat ꝓpter rixas, guerras, vulnera, & homicidia, quæ inde proueniunt, arg. ff. qđ metus cau. extat. ff. de vſuf. æquiſſimũ, de pact. dotali. conuenire. ff. de religio. & ſump. fune. oſſa. j. rñ. C. de Iudæis, nullus. ne gs in ſua cã. l. j. C. vñ vi, ſi quis in tantam, de iur. calũ. cæterũ, de fideiuſſ. conſtitutus. Et

c hoc c intellige, ſi ſit cõſuetudo, ꝙ pignoret inuitum ſecus in volente, q̃uis curialius eſſet id poſcere per

d p̃torẽ. C. de pignorib. d. l. 3. Quod † ergo vituperari

5 põt, p̃cauĕri dẽt, de elec. licet, de ſeruis non ord. c. j. [*Cum*] pro qa, & vide qđ dixi. ĵ. de cõmodato. c. vno, in prin. Eſt enim hic redditiuum cãæ, hoc intendẽs

6 ꝙ ſi ex † diuturnitate tpis aggrauatur culpa; ergo non remittitur, cũ iſta cõpatibilia eſſe non poſſint in eodem ſubiecto. 7. diſt. c. vno, de baptiſmo maiores, ver. ſed adhuc. ff. de ſolu. qui hoĩem. §. fin. Idem dic de iteratione actuũ, in qua conſiſtit cõſuetudo cũ illa ẽt aggrauet. nam per eam veniale fit mortale. 25. diſt. §. criminis. facit. 6. q. j. imitare. [*Grauiora*] ergo circũſtantia aggrauat ſm Vin. de hoc. ĵ. de iureiur. cũ qdam. & ſic vĩ, ꝙ ex perſeuerantia crĩs grauior ſit pnĩa imponenda. de hoc. 20. diſt. ſi quis monacus, & ca. ſeq. & de 11. circunſtantiis peccatorũ tractat hic Fran. habes. 8. diſt. de his. de homicidio, ſicut dignum, vbi de hoc [*Peccata*] quia conſuetudo † propriè conſiſtit in actuũ repetitione, peccatũ

7 autem quaſi prauus actus. meritò hic vtitur potius verbo peccati, q̃ delicti, ꝙ conſiſtit propriè in delinquendo. de hoc. ĵ. de regu. iur. peccatum, in prin. li. 6. Poteſt tũ † conſuetudo eſſe denegatiua etiã & in omittendo, vt dixi de clericis coniug. Ioannes, in vl

8 tima oppoſitione. & dĩ etiã conſuetudo † per quã lex abrogatur. 4. diſt. §. leges. ff. de legi. de quibus in fi. [*Infelicem*] hic ponitur in. priuatiuè, & q̃o multis modis ponit remittã ad Spe. de iure patro. nobis in fi. & facit qđ dixi. ſ. eo. ad noſtrã [*Animam*] quæ

9 qa preciosior eſt corpore, ipſius † fœlicitas eſt fœlicitati corporis præponenda. 12. q. j. præcipimus, de pœnit. cũ infirmitas, in fi. C. de ſacroſan. eccl. ſancimus. ĵ. ad fin. [*Alligatam*] alibi dĩ anima in peccato captiuata, de renun. niſi, ver. verũ, poſt prin. & ſatis hoc metaphoræ conueniunt, ſicut alibi, non refert an gs compedibus, vel parietibus teneatur. ff. ex q̃bus cau. ma. ſuccurritur, de ſent. exc. nuper, in prin. vt ergo dicebat Fran. ligatur aĩa per peccatũ, ſicut ligatur corpus per vincula, de depoſito. c. 1. de homicidio, ſuſcepimus. Aliter aũt ſoluitur primũ, q̃

10 ſm, qđ p ſe patet [*Nemo*] vĩs † negatiua [*Canæmentis*] horũ iudicia, & ꝓſilia ſunt ſequenda. de hoc ſatis 84. diſt. c. j. [*Intelligit*] i. intelligere dẽt, Hoſt. vel p priè: qa hoc intelligens non eſſet ſanę mentis [*natu*

11 *rali*] 4. ſpecies † iuris nãlis, vide no. j. diſt. ius aũt [*Cuius*] ac ſi dicat, ad hoc, vt ꝓſuetudo iuri nãli nõ ꝓiudicet, reqrĩt, ꝙ illud ſit tale, qđ trãſgredi ſit peccatũ

12 exempla. ſ. poſui [*Quacunq;*] nil † excipit, q̃ dixit, qđ cunq;, de maio. & obe. ſolitæ. per qđ intelligit hoc ẽt de cõſuetudine, cuius initij, vel p̃rij nõ ſit memoria. Itẽ & de gnaliſſima, & de hoc in gloſ. [*Verius*] i.

13 † verè, vel ꝓpriè, & ſup. q̃ ꝓſuetudo. & eſt ſiẽ, de rebus eccl. nõ alie. c. fi. [*Corruptela*] idẽ verbũ. ſ. eo. cũ inter, de vit. & hon. cleri. cũ decorẽ. de ſimo. ſicut 3. de exceſ. p̃la. inter [*Aliquatenus*] i. etiã in aliqua parte. & illud ꝓpriè eſt † derogare iuri, cũ in parte de-

14 trahit. abrogat, cũ in totũ tollit. ff. de ver. ſig. l. derogat [*Derogari*] p̃t tã addere, diminuere, & diſtingue re. ff. de iuſt. & iur. l. ius ciuile, & l. ius aũt, qđ eſt vide re in reſtibus. nã in euangelio dĩ, in ore duorũ &c. ĵ. de teſtib. in oĩ, & tã per canones, & leges aliq̃ req

runt plures. 2. q. 4. c. j. & 2. & ĵ. de teſtib. licet. & qua rõne lex ciuilis hoc facit, p̃t facere ꝓſuetudo. ff. de

e legib. de qb. ſm Inn. [*licet etiam*] 2. pars [*Longæuę* e]

15 eſt ergo † cõſuetudo lõgæua, licèt non ſit p̃ſcripta, & facit ad no. ĵ. c. fi. li. 6. in 3. gl. qđ ẽt tenuit hic Phi. improbãs opinionẽ dicẽtiũ illã ſolã longęuã, cuius q̃rij nõ eſt memoria [*Conſuetudinis*] bonæ & nõ præ

16 ſcriptæ, In. [*vſque adeò*] i. † in tm̃. [*Valitura*] dicit lex, valitura momento, vt rõnẽ vincat, aut legẽ. C. q̃ ſit lõga ꝓſuetudo. l. 2. 11. diſt. cõſuetudinis [*Vel*] ꝓ etiã ꝙcor. de p̃b. extirpandæ, de ĩmuni. eccl. decer, li. 6. & ff. de re. iu. fructus rei eſt, vt pignori dare licere; qua ſi dicat nedũ diuino, ſed nec poſitiuo, cõtinuando

17 ad proximè dictum [*Poſitiuo*] quaſi † manu facto, qđ volũtate ponitur, & deponit, & eſt inſtabile, & mutabile. ſ. ius canonicũ, & ius ciuile, qđ ſub ꝓpetuo motu ꝓſiſtit, vt in auth. de non alie. aut permu. §. vt aũt lex, colla. 2. ſm Hoſt. [*Præiudicium*] abrogãdo, vt

18 derogando [*limẽ*] i. fine † interruptione, & pacificè de off. archi. c. vlt. §. fi. & à tali, q̃ præſcribere potuit, & tale

& tale ſit ius, quod præſcribi potuit, & de hoc in gl.

19 ¶ Notabilia patent. ¶ Scđa gl. rñdet per q̃nem, de quo iure naturali loquatur littera, & rñdet, ꝙ de illo, qđ conſiſtit in præceptis &c. ¶ Tertia gl. q̃rit obii ciendo pro inſolubile. ponit primò opinionẽ, quã reprobat. ſecundò ſcđam, quã etiam reprobat. tertiò ſoluit. ¶ Quarta gl. q̃rit, & ſoluit, & ſolonis ponit quatuor exẽpla. finis rñdet per aliam q̃nẽ, quã ſoluit allegans nouẽ iura. ¶ Vlt. gl. pri. ponit nouẽ, q̃ requiruntur, vt conſuetudo iuri præiudicet, & ab hoc recedere vĩ in fi. gl. ¶ Secundò q̃rit gl. q̃ ſit dr̃ia &c. Et primò ponit vnã dr̃iam, q̃ quã allegat, & remittit. Secundò ponit aliã, quã approbat, tertiò po-

20 nit duas alias. ¶ In † 3. gl. [*ibi l.* 2.] quã habes ad literã. 11. di. cõſuetudinis. ¶ In glo. vlt. [*ibi, ꝙ non rõne*] Sequitur, introductũ eſt, ſed errore primũ, demum ꝓſuetudine obtentũ eſt, in aliis ſimilibus non obtinet [*& ibi, De quibus*] cum leges nos ligent: quia iudicio populi ſunt receptæ, meritò tenẽda ſunt, quæ ſine ſcripto ꝓbauit populus [*& ibi, Cũ de conſuetudine*] ibi dr̃ in conſuetudine hoc primum explorandum, an aliq̃n q̃dictorio iudicio firmata ſit [*& ibi. §. Iul. re ſtè ait.*] loquit de illo, qui ꝓp incõmoditatẽ riui, vel quia rupta erat via publica, iuit, licet pluries, p agrũ vicini [*& ibi. l. vlt.*] vide de cã poſ. cum eccleſia, ſup 4. gl. [*& ibi, Nemo*] dicit ibi litera, nõ. n. ſi quid non bene dirimat, hoc in aliorũ iudicũ vitium extendi oportet, cũ nõ exemplis &c. [*& ibi, Nã imperator*] in ambiguitatibus, quæ proueniunt ex uerbis legis, ꝓſuetudo, qua diutius iudicatũ eſt, vim legis obtinet [*& ibi, Ductus aquæ*] vide in decre. ſuper quibuſdã, ſup gl. not. [*& ibi. §. idẽ Labeo*] vide de præſcrip. cũ nobis, ſuper 4. gl. [*& ibi, Si arbiter*] vide de purgat. cano. de teſtibus, ſup j. gl. [*& ibi, Litibus, lib.* 11.] ſi colonus aliquandiu ſoluit, niſi ſit præſcriptũ, fideiubẽdo de reditibus ſoluendis, ſi dñi obtineãt, vel facta ſequeſtratione ipſorũ, auditur ſup eo, qđ negat ſe debere [*& ibi, Nec creditores*] vide de præſcriptio. nõ liceat, in ſi

21 ne vltimæ gl. ¶ In † glo. 1. [*inſi.*] & 24. q. j. ſciſma, Gover. nec enim ſequitur illorũ crimen, imò magis auget, ꝙ eos diu reſtitiſſe dixiſti. ¶ In gl. 2. [*ibi, naturale*] melius diceret. §. j. [*& ibi, Moralia*] tractauit hic Ab.

f qũo p̃ceptorum † legis alia ſunt moralia f alia myſti

22 ca, quorũ alia ſacr̃alia, alia cerimonialia. de hoc vide no. 6. di. §. vlt. ſtatim alle. [*& ibi, Mutantur*] per cõſuetudinem, vt hic, nec per ꝓſtitutionem, vt in p̃all. c. ſunt quidã, ſm Gof. & Vin. [*& ibi, Immutabilia*] per

23 † uiã ſubtractionis, ut aliq̃d deſinat eſſe de iure nãli qđ prius fuit: aliàs per ius poſitiuum q̃q; immutatur nãle. & uide qđ dixi in ult. gl. primæ partis, & qđ dicã in ſecunda opinione partis ſecundæ [*& ibi, In ſumma*] i. plenè ad modũ ſummę. ¶ In gl. ſed quare, [*ibi, inepte dicunt*] qa ſeparant caudã à capite, loã. ad hoc. ĵ. de baptiſmo, Maiores, verſic. ſiẽ [*& ibi, Nulla*]

24 Goff. dixit, fatua dubitatio [*& ibi, loci*] de † gnali, & ſpali conſuetudine no. 11. di. in ſumma, & dixi. ſ. eo. cũ dilectus [*& ibi, quã facit hic Gregorius*] per hæc uer

25 ba non vĩ gl. ſoluere obiectionẽ: ſed dic, ꝙ gloſſator habuit reſpectũ ad l. canonizatã ſic dicentem, ualitura momento, vt rõnem vincat, aut legem. Greg. aũt hic dicit, valitura, ꝙ iuri poſitiuo &c. Vnde mutando verba legis exponit illa, & ſolvit obſtaculũ; hoc intendit gl. [*Et inſi.*] & ibi hæc gl. dicit Hoſtiẽ, & in ſumma huius ti. §. fi. ver. conſueuit, ꝙ iſtius qõ nis puerilis hic per gl. formatæ, & in l. 2. C. quæ ſit lõga conſue bona eſt puerilis rñſio. dicit. n. ꝙ puer bo

26 næ indolis quæſitus, quem plus diligat patrem, aut matrem: rñdet utrumq;. ſic dicit hic loqui de vtraque bona, & mala. primò implicitè factũ narrando ſcđò explicitè notando ius, & durat implicitas vſq; ibi, non tm̃. dicit ergo ſic exponẽdũ: licet auctoritas cõſuetudinis lon. ſup. ſiue bonę, ſiuè malæ, nõ ſit vilis inter eos. ſ. q ſeruãt eam. utrãq; enim ſeruare volunt. ff. de off. procon. ſi in aliqua. malã. n. ſibi impij ſumunt ꝓ priuilegio. 8. di. mala. Non tñ eſt [*de iure*] ſ. vſq; adeò valitura, ſ. p̃ſcripta, vt iuri poſitiuo &c. niſi fuerit rõnabilis; & repete, nec rõnabilis uſque adeò valitura, &c. niſi ltĩmè &c. & ſic nõ inſpicim⁹ uoluntatẽ, uel factũ intentum, ſed qũo uti debeãt. ff. de offi. præſidis, ſed licet, de ele. cũ cãm. Per. & Ab. in idẽ recidentes dixerunt, principium log. de ꝓſuetudine in gñe, & ſic ſm eos ſiẽs modus loquendi, Rex magnã hẽt potentiã. ecce genus, poſtea ad ſpeciẽ applicando dico, non tm̃ tantam, ꝙ ſ. duos dies

g poſſit capere talẽ ciuitatem, niſi duo g tales nobiles aſſiſterent. ¶ In gl. & quã, [*ibi, rõnabilẽ*] an præſumat

26 † conſuetudo iuſta, & ex iuſta cã proceſiſſe, not. 12. di. illa in j. gl. dixit Inn. hic rõnabilis dr̃ oĩs conſuetudo, q̃ non obuiat canonicis inſtitutis, vel qua ius ſuſtinet ẽt q̃ canones: irrationabilis ẽ, q̃ à iure improbatur, ſ. e. cũ venerabilis. Hoſt. dicit hoc arbitrio iudicis diſcernendum, vt no. in ſum. in prin. & not. de cõſt. c. j. lib. 6. & hoc placet, ut iudex per caſus ſiẽs habentes iuris aſſiſtentiã, uel reſiſtentiã iudicet cõſuetudinẽ rationabilẽ, uel irrationabilẽ, vnde Frã. Vercel. dabat hic ꝓ rẽa, illã ꝓſuetudinẽ eſſe rõnabilẽ, quæ uel cuius ſiẽs approbatur à iure. de irrationabili dicebat, vt dicã in ſumma in mẽbro ſecundo [*& ibi, non improbant*] exẽpla, q̃ ſequũtur, nõ cõgruũt: qa illa hũt expreſſam approbationẽ. remanet enim qõ dubia ſolũ in caſibus nõ habentibus expreſſam iuris aſſiſtentiã, uel reſiſtentiã, ut dicẽ in ſumma in 7. mẽbro, ubi ponit diſtinctio [*& ibi, dicta exempla*] & ĵ. de pręb. cũ in eccleſijs, lib. 6. ad hoc eo. lib. & eo. ti. c. 3. & 4. præter prædicta exempla Inn. in rubrica, &

27 Hoſt. hic ponit alia. ſ. ꝙ rõne † ꝓſuetudinis eligibilis fit ineligibilis, de cleri. cõiug. cũ olim. dicit tamẽ Inn. dici poſſe, id plus ꝓp ſcandalũ, q̃ ꝓp conſuetudinẽ fit, & è ꝓrio. 12. di. nos conſuetudinẽ. & dicit In no. illud non ꝓpriè dici ꝓſuetudinẽ, ſed diſpenſatio nẽ ꝓp ſcandalũ. j. q. 7. cõuenientibus, & duobus. §. ſeq. Itẽ per eã datur iuriſdõ volũtaria & neceſſaria. C. de emanci. l. j. C. de diuer. off. l. viros, lib. 12. ubi de hoc, de fo. cõp. cũ contingat, de off. ord. duo ſiẽ, & c. irrefragabili. & p̃ſonã inhabilẽ qs iudicando facit habilẽ, de arb. dilecti. valet ẽt in canonica portione de ſepul. certificari. in ſacra. baptiſ. de cõſe. diſt. 4. de

h de trina. in numero, de cog. ſpir. ſup eo. In cibariis h & ueſtimentis. 41. diſt. ca. 1. in ieiunijs. 76. diſt. utinã. In perceptione bñficij, & miniſtratione uictualiũ, de cõſt. cũ oẽs. de cleri. ęgro. c. j. de conceſ. p̃b. ex parte, & in caſu 84. diſt. cũ ad quorundã. In receptione ordinis à non ſuo p̃lato. 24. q. j. pudenda. Exẽpla iuris ciuilis ad idẽ. ff. qđ cuiuſq; uniuerſ. itẽ eorum, in prin. ubi ſuffragiũ patris ꝓdeſt filio, & è ꝑuerſo, niſi lex municipij, vel perpetua ꝓſuetudo ꝓhibeat. ff. de admini. tut. ſine hærede. §. Lucius. vbi ualet conſuetudo, ꝙ dñi p̃diorũ, non conductores ſubeant annonarũ onera. ff. qđ ui aut clã. l. 3. §. nõ tm̃, & ff de dec. l. nõ tm̃, & has duas uide in ſuffra. de cleri. cõiu. cũ olim, ſup vlt. gl. & circa immunitates attendit ꝓſuetudo loci. ff. de iure immu. l. ſp. §. legẽ. & in locis, vbi non inueniunt hoĩes litterati, ſequimur eorũ conſuetudinem in teſtando. C. de teſta. l. fin. Item circa aggregandos militiæ, & circa iuriſdõnẽ ampliandã ualet ꝓſuetudo. C. lib. 12. de diuer. offi. l. penul. & antepe. ac fin. cũ concor. Item in tributis exigendis attenditur ꝓſuetudo regionis. C. de exac. tribu. l. miſſi opinatores, circa mediũ. lib. 10. Item in iudiciis inſtituẽdis, vt C. quæ ſit lon. ꝓſue. l. j. Item in criminibus puniendis. C. de peti. bo. ſubla. l. j. circa mẽdium lib. 10. Itẽ in cautionibus interponendis in ĵctibus. ff.

de euic.ſi fundus.Itē in declinandis vltimis volūtatibus.ff.de fund.inſtruc. cū de lanionis.§.aſinam,& ff.de leg.j.ſi ſeruus plurium.§.fi.& ff.de teſt.heredes palā.§.ſed ſi.declarat ēt uoluntates viuentiū. ff. de pign.act.vel vniuerſorū,& collegii vel vniuerſitatis. ff.qđ cuiuſque vniuer.itē eorum,in prin.& de decr. ab ord.fa.l,quod ſemel.Itē dat formā ſolutioni pensionis.C.loca.l.excepto,& vectigalis,ff.de publ.ſi publicanus,in fi. Item dat formam ſoluendę pēſionis pro paſcuis,vel ſaltibus rei priuatę.C.de paſcuis publi.& priua.l.j.in fi.lib.11.Itē eum,qui ex conſuetudine hēt curandi peritiā,inter medicos recipimus. C.de epiſc.& cler.parabolani, ſicut & inter iudices. C.de iud.l.certi.dat formā inſpiciendi vētrem.ff. de ventre inſpi.l.j.§.fi. dat etiam formā in brutis aīalibus,& volatilibus,inſt.de rerum.diui.§.pauonū, &
28 †ibi.§.c.proxi. & j,eo.c.j. & 2.lib.6.de temp. or.c.2. de iura.cal.cęterum,de proba.c.2.& c,ad nām. de vit.& hon.cle.cum decorē,de prębē. extirpandæ,& c.pen,de fideiuſ.ꝓſtitutus.de cōſe.ec. vel alta.aqua, de magiſtris,q̄to.ad idē cle.de æta.& qual.ut hi.qui in fi,cū concor.Exēpla iuris ciui.ff.de vſu.l.j.in prin. vbi in vſur.non valet ꝓſuetu.regionis, quæ legē offendit.ad idē,C,de vſu.l.eos.§.cæter.verſ.nec liceat. Item non valet conſuetudo ꝯ libertatē eccleſiæ. C. de ſac.ſan.eccl.auth.caſſa.Itē non valet cūſuetudo, ꝑ quā pignorationes,vel repræſalię ad ſcholares extendantur,C.ne filius pro patre.auth.habita.Itē nō valet conſuetudo, ꝙ naufragii bona alijs debeant. C.de furtis,auth.nauigia. nec valet conſuetudo, ꝙ hoſpiti debeātur bona peregrini morientis.C. cōia de ſucceſ.auc.oēs peregrini. ¶In gl.vl.[*ibi,40.annor.*] vide qđ dicam.j.in ſum.ſub tertio principali membro,ſub uer.ꝙ tertiò dixi.dixit aūt hic Cōpo. ꝙ hæc
29 †vera in eccleſia:in aliis ſufficiunt i 10. vel 20.anni.
i ff.ſi ſerui.vindi.ſi quis diuturno.de aqua plu.arc.l.j. in fi.& hic apparet,qa dī longa.C.quæ ſit longa cōſuetu.in rubrica,longa verò dr.x.annor.C. de p̄ſcri. lon.tpis,ꝑ totū.hoc autē dixi verū,qñ id, qđ præſcribīt,& aſſueſcitur,hēt ꝓtinuā cām, vt ſeruitus luminis:foramen tigni iniuncti:ſtillicidii altius non tollendi.ff.de ſeruī.vrba.præ.l.foramē.C.de ſeru.l.2.Si verò non hēt ꝓtinuā,ſicut iter,actus, & via,neceſſa-
k ria eſt præſcriptio tpis, cuius non extet memoria K. ff.de aqua quo.l.hoc iure.§.ductus aquæ.ff.de ſeru. l.ſeruitutes prædiorū.2.in prin.In his aūt, q̄ hēnt ꝓtinuā cām,ſufficit ꝓbare tp̄s.40.annor.ꝯ eccleſiam, vel ꝯ priuatū.10.vel 20. & titulū allegare q̄ſitum. ff.
l de vſur. l cū de in rem verſo,in prin.ff. de aqua plu. ar.l.j.§.fi.vī ēt aliquibus,ꝙ in preſcriptione iurium non ſit neceſſe titulū allegare, ꝑ quibus facit de cā poſ.cū eccleſia.dic vt de p̄ſcrip.c.j.lib.6. Quærit Cō-
30 po.qđ † ſi poſt præſcriptā conſuetudinē faciā ſemel vel bis in ꝯriū,an ſit interrupta,& dicit ꝙ non, ar.ff. de pac.ſi vnus.§.ſed ſi pactū.ff. de iti. actuq; priua.l. j.§.fi.& l.2.& 3.idē Hoſt.§.c.prox.& in ſum. eo.tit.§, quæ cui.& idē Guil.in ſpec.de præſcrip.ver. quid ſi poſt,& idē Accur.ff.de reg.iur.l.nemo alieno.§.j.& in l.2.C.q̄ ſit lon.ꝓſuetu.ad fi.gl.magnę, & hoc placet,ſi aūt nondū preſcripta eēt conſuetudo,cū iudi
31 catur ꝯ eam,vide qđ dixi in 3.membro ſub.8.qu. & in 6.membro in fi.patet † per prædicta,ꝙ ſi ꝯ primā ꝓſuetudinem p̄ſcribat ꝯria,valet vltima quò ad petitorij,& poſſeſſorium.Sed ſi vltima nō eſt præſcripta,licet poſſit valere in poſſeſſorio, non in petitorio,vt dixi de elec.cū eccleſia.ꝙ autem dixi p ſcām ꝓſuetudinem p̄ſcriptā tolli primā ꝓbatur eo iure, quo ſecunda ꝓſtitutio ꝯria primę tollit primam,de
32 ꝓſti.c.j.li.6,ff.de leg.non eſt nouū.hoc †tñ intelligit Io.de Deo, qñ ſucceſſiuè in eodē loco ab eadē vniuerſitate,vel corpore ſunt inductæ.Si.n. à diuerſis, quęlibet ſuo loco ſeruetur.12.diſt.illud.Item qñ vtraq; gñalis,vel ſpālis procedit,qđ eſt dictū. ſed ſi altera gñalis, altera ſpālis, valet vtraq; : ſpālis in ſpē: gñalis extra ſpēm.facit qđ no.de reſcrip.ca.j.de reg. iur.generi,libr.6. [*& ibi,ad hoc ergo*] primā partē huius gl.q̄re no.8.di.fruſtra.ſam.18.q.2.ſeruitium [*&*
33 *ibi,Quod non rōne*] per hanc.l.dicunt †quidā dīi legū ꝙ erronea conſuetudo valet: ſed nō trahit ad ſiſſia.
m ponunt m tale exēplū ſm Hoſt. Inductū eſt de ꝓſuetudine in burgo Panicalis,& ꝑ errorē, ꝙ ſi quis ducat mihi vinū in plauſtro, ſi pono manum ad plauſtrū,periculō effuſionis ad me pertinet:hoc bñ obſeruabitur de cętero in vino ſol. ſed nō in aliis liq-dis oleo,melle,& ſiſſibus.Si verò nō eſſet per errorē inducta procedereт de ſiſſibus ad ſiſſia.ff.eo.nā impe
n rator.C.eo.l.j.ſed ꝯ:qa ſi erronea n ergo nō rōnabilis,nec cōſenſu inducta.ff.de iuriſ.om.iu.ſi per erro rē.ff.de iudi.l.2. Sed dic,ꝙ tacitus ꝓſenſus ſufficit.ff. eo.ſed ea quæ.& ſm hoc pōt,qđ dictū eſt,intelligi, & reſpicere conſuetudinē,cuius non eſt memoria: nec pōt dici irrationabilis,licèt erronea:qa exponi-
34 mus,errore † inducta.i.nō ex certa ſcīa, nec expreſſo conſenſu,ſed tacito,ſic vſi ſunt hoīes,nec rō ꝯdicit:aliàs non eſſet cōſuetudo.i.di.cōſuetudo. & adde qđ j.dicā ſub tertio membro,verſi.ſecundò q̄ro, & qđ nō.Hoſt.in ſum.huius ti.§.4.ver. per hoc etiā. [*& ibi,Contradictorio*] moderni legiſtę tenent, ꝙ con-
35 ſuetudo †reſultet ex vſibus,& moribus populi, qui poſſunt eſſe in iudicio,& extra,ꝙ etiam ſine actu iudiciario inducat conſuetudo.plus dīt, ꝙ dato ꝙ actus iudiciarius interueniat,non tñ per illū actū, vt iudiciarius eſt,inducit cōſuetudo:ſed per hoc,ꝙ cō ſenſus populi aſſentientis per illum oſtēditur, & ſic intelligunt.l.j.& 2.C.quæ ſit lon. ꝓſue.ff.eo. diuturna,& l.ſeq.& l.nā imperator.C.de veter.iur.enu.l.j. §.ſed ſi quæ leges.Itē vrgens ratio ꝑbat hoc: qa ſm id nunq̄ haberet conſuetudo,qa prima vice nondū obtenta non debuit obtineri. cōſtat.n. ꝙ cū primò fuit in iudicio inducta,vel ꝯdicta:ergo non prius in iudicio obtēta:quia primū aliud ante ſe non hēt.j. de verb.ſig.Ioſeph,& in proę.fforū.§.in reliqua, ergo tunc non debuit ꝑ ea iudicari.Sed ꝯ: & ſm hoc non erit dare eā ſemel obtineri debuiſſe. [*& ibi,Nemo*] 2.q.7.§.hoc dicto.& per hoc dñt quidā,ꝙ neceſſe eſt ꝑbare,iudicem eo aīo,ut ſic pronunciēt de cę tero,id pronunciaſſe:qđ non placet Hoſti.ne angu-ſtetur ꝑbandi copia.C.de hæreti.qm̄.C.de teſti.l.cu rent.Sed dicit,ꝙ non iudicatur exēplis, ſed cōſuetu dine,q̄ per exempla ꝑbaī.unde ſi dicat qs ita ꝓnun ciandū:qa ita pronunciatū fuit,malè ꝓponit: quia non exēplis &c.Sed alleget ꝓſuetudinē, ad quā pro-
o bandā o illas ꝓnūciationes inducat ſm Hoſt.q hoc no.§.ti.ꝓxi.in gl.in fi.[*& ibi, Difficile*] imò quaſi ipoſſibile ſm Hoſt.cui non placuerūt hæc d.Io.remittit ad ea,q̄ no.§.c.ꝓx.& in ſum.e.ti.§,j.2.3. & 4.[*& ibi,*
36 *Differentiā*] dixit †Hoſt.hic in ſumma huius ti. §.fin. ver.eẋ ſummā, hāc eē drīam : qa p̄ſcriptio locū hēt in īmobilibus,& mobilib.corporalib. & incorpora li.vt de p̄ſc.auditis,& c.ſeq.& de cēſibus,olim.ꝓſue tudo verò tm̄ in incorpalib.,vt in ſeruitutibus,iuriſ dōnibus,electionibus,& hmōi.Itē p̄ſcriptio acqrīt ſingulari & priuato. Sed ꝓſuetudo nō acqrīt magis iſti,q̄ illi.vñ ſi p̄ſcriptionē allego ꝯ illū, ꝯ quē nō aſſueui,ſuccūbo:ſecus,ſi allego ꝓſuetudinē. Sup hoc
p vide qđ ſcripſi de offi.arch.c.fi.P in fin. & qđ dixi in ſolone qōnis quartæ epalis ſuper rīa,ſine poſſeſſione,de reg.iur.lib.6.Itē in præſcriptione q requiritur titulus,& bona fides.In conſuetudine non requritur niſi vſus,& tp̄s completum,ff.cōia p̄dorum, ven.§. 1.q̄uis quidā intelligant, vt Vin.vt dixi in tertio mē bro ſummæ in prin. [*ibi,pactū interceſſiſſe*] & malè.ff.
eo.ſed

eo.ſed ea,quę,inſti.de iure nāli.§.ex non ſcripto.Itē priuilegium.& præſcriptio non concurrunt,de fide inſtru.inter dilectos.§.cæterū,de præſcrip.veniēs,niſi forte ex priuilegio p̄ſcribatur,de iure patro. cura. Sed ꝓſuetudo,& priuilegiū bene ꝯcurrunt. §.eo.cū dilectus,de ver.ſig.Abbate.16.q.3.placuit huic.dicit ergo , ꝙ diſcretè facit monacus,q̄ ꝯ ep̄m, vel parochialem eccleſiam in decimis allegat cōſuetudinē. remittit ēt ad not.de elect.cum eccleſia Vulterana. de decimis,cū contingat,& c.cū in tua,& c.dudum. Cōpo.verò pro drīa dicebat,ꝙ ꝓſuetudo eſt eiuſdē actus repetitio.C.de epiſc.audien.l 3.25.q.2.ita nos. Sed præſcriptio eſt ꝓtinuatio tpis lege diffiniti. ff.de vſuca.l.3.vnde dicit,ꝙ p̄ſcriptio hēt ſe ad cōſuetudinē,ſicut diſponēs ad diſpoſitū. actū enim repetitū, quē diximus cōſuetudinē, diſponit cōtinuatio tpis lege diffiniti,quā vocamus p̄ſcriptionē. hoc idē eſt ad litterā,& nil aliud dixit Spe.de p̄ſcrip.§.1.ver.ſed quæ eſt drīa.Pet.& Abb.dicebāt hic, ꝙ eſt ea drīa,q̄ eſt inter ꝓfirmātē,& ꝓfirmatū.cōfirmat enim p̄ſcriptio cōſuetudinē,Fran.Vercel.dicebat, ꝙ cōſuetudo fuit inducta ante ius ſcriptum,vt dicā.j.in princ. ſummæ:ſed p̄ſcriptio inducta eſt ꝑ ius ſcriptū; allegat de præſcrip.ſanctorū,& c.vigilanti. Itē cōſuetudo hēt triplicē effectū ꝓdendi ius, interpretandi, & & abrogandi,ut j.dicā in prima oppoſitione ſcdæ p-tis.Sed p̄ſcriptio vnū tm̄ derogādi.ſ.i eo,qđ p̄ſcriptū eſt negligēti.Tertiū ſm eū qđ dixi.§. ꝙ in p̄ſcriptio-
r ne req r it titulus, r & fides,nō in conſuetudine. hoc
37 no.§.e.c.1.Ex his†& potiſſimè q̄ prius dixi aduertere volens,agnoſcit,ꝙ decre.cū dilectus,§.eo.ti.& decr. 3.j.eo.lib.6.impropriè ſub hoc ti.ſunt locatę. fateor tñ,ꝙ prædicta decre.3.defendi pōt,vt ibi dicā[*& ibi, Debitū fuiſſe*]quaſi præſcriptio fecerit illud debitū, q̄-uis aliàs fuiſſet indebitū, qđ nō fecit cōſuetudo ſm
s iſtos[*& ibi,Arg.contra s*]in hoc ꝯ:qa ſi hæc duo,de q-bus ſeq̄ſ,req r anſ;ergo recipiī probatio ꝯ p̄ſcriptionē.ſ.ꝙ p̄dicta duo, vel alterū ipſorū defuerit [*& ibi, Tuendus eſt*]vide qđ ſcripſi.j.de cēſi.peruenit,ſup gl.2.
38 [*& ibi,Quandoq; aēt*]dixit Cōpo.§.c.1.ꝙ †cōſuetudo,q̄ attēdiī circa factum,vel ꝓceſſum iudicis,& illa, q̄ attendiī circa cōia geſta hominū alicuius ciuitatis,caſtri,villæ,dēt eſſe obtēta ꝯdictorio iudicio. hoc non placet,vt dixi.§.eo.glo.illa verò,q̄ attendiī circa priuatū ius aliquorū,nō : qa ſine iudice,& iudicio pōt qs ſibi acquirere ius vſu,& ꝓſuetudine, de cau.poſſ. cū eccleſia.vnde in decre.abbate,de ver.ſigni.nō valuit illa allegatio:qa ꝓſuetudo attēdebatur circa ius ipſius monaſterij[*Et in fi.*]reſpicit primā partē gloſſ. poſtq̄ idē dixit Bar.Brix.in præ.ca.fruſtra. Expeditis textualibus,& ſupplendis ad glo.opponiī ad primā
39 partē,ꝙ ēt diuina†p̄cepta ſunt mutabilia, & ꝙ ꝯ illa valet cōſuetudo,vt p̄ceptū circūciſionis, Gen.17. & hī de bapt.maiores,ver.cū ergo,& illud deutero. 22.nō arabis,&c.j.tit.2.cū cām.So.hoc expeditū eſt ꝑ gl.2.hæc litera loqt in p̄ceptis moralibus,illa,& ſimilia ſunt ſacramētalia,vel cęremonialia,& ibi remiſi.¶Scdò opponiī de decre.gaudemus, in fi.de di
40 uortijs, vbi†ꝓſuetudo Iudæorū de dādo repudio excuſat à peccato mortali.ſ.mæchiæ.Sol.vt ibi patet, nō excuſat à culpa:ſed repudians nō agit, nec excipit,cū fuerit in culpa.ſimile de eo,q̄ cogno. ꝓſan.diſcretionē. Itē id ſua lege Iudaica fiebat vt licitū, faſcit de conſe.eccle.vel alta.aqua, in fi.de poſtula.ca.
41 vno.lib.6.& qđ ibi no.¶Tertiò†opp.de decr.ſup eo, de cogna.ſpiri.vbi cōſuetudo vincit legē diuinā ſeparando matrimoniū aliàs licitū ꝯ id,quos Deus ꝓiunxit,&c.de trāſlatio.p totū.ſolu.vt ibi,& vt dixi de cōſan.& affi.ꝙ ſup his,ſup vl.gl. ¶Quartò opponiī de.c.deniq;.4.di.ſolue,vt ibi in gl.ar.ꝙ. ¶Ad ſcām
42 partē opponit Inn. ꝙ ꝓſuetudo†præiudicet iuri poſitiuo,cū ſit illius abrogatrix,interpretatrix,& cōditrix.primū patet.ff.de legibus,de q̄bus, in fi.ſm.eo. tit.nā ad ea.tertiū inſti.de iure natu.§.ex nō ſcripto. probant ēt hæc ſm Fran.11.diſt. eccleſiaſticarū, de ſepul.de vxore,& c.certificari,de deci.cū ſint homines,& hic in fi.à contrario. dicūt quidā ſm Inno.vt vt no.Accur.C.q̄ ſit lon.ꝓſue.l.2.ꝙ ꝓſuetudo habebat hāc auctoritatē olim,qñ populus cōdebat legē, inſti.de iure natu.§.lex.hodie ſecus, ex quo illa ptās trāslata fuit in principem,eo.tit.§.ſed qđ.vel leges p̄ dictæ ꝯriæ locū habēt ſm. M.vt not.in præ.l.in legibus municipalibus:ſecus aūt in gñalibus,& impialibus.vel diſtingue,an cōſuetudo præceſſerit legē: & tunc lex derogat.Sed in hoc dic,vt j.de cōſti.c.1.lib. 6.aut è conuerſo,& tūc lex abrogatur, niſi ꝓhibeat cōſuetudo,vt in vſuris,& reuerētia.j.de p̄ſcrip.cum nō liceat.alij diſtinguunt,vt Vin.§.eod.cū ꝓſuetudinis,an ſit talis lex,cui poſſit derogari ꝑ pactū: qa in fauorē alicuius introducta,vt ſi cōuenerit,ꝙ amiſſo pignore non teneat debitor. C.de pigno.actio.quæ fortuitis;& tūc ꝓſuetudo eo loco,vbi eſt, abrogat legē.Si verò talis ſit lex,cui nō poſſit pacto derogari, qualis eſt de foro cōpe.ſi diligenti, nō poteſt cōſuetudo abrogare.[Sed hoc non vī verum : qa ſm hoc non obeſſet ꝓſuetudo furioſis,& infantibus, q̄ conſentire nō poſſunt.ff.loca.qui ad certū.Sed forte t di
ces,& malè,ꝙ cū maior pars ꝓſenſerit, oēs ꝓſenſiſſe videnť.ff.de iuſtitia, & iur.l.pe.2.nñ.ſed illud loquit in obligatiō e vniuerſitatis, & vt ipſa poſſit ꝙueniri. Sed cōſuetudo detrahit patrimonio ſingulorū,& ꝑ eā ſinguli cōueniunť,qđ ꝑ pactū eſſe non pōt. nā ſi millies paciſcęrentur extranei,ꝙ cōueniat,vel ꝙ ali qđ idē,nō obeſt mihi.ff.ſi de ver.obli.ſtipulatio iſta.§. alteri,& §.ſi ſtipuler.alii diſtinguūt,an lex ſit ſola; & tunc contraria conſuetudo illam abrogat:an lex ſit ꝓſuetudine roborata;& tūc ꝓſuetudo ꝯria lege vincaī.ar.ꝑbet ꝙ dicit lex de venditione, q̄ ſolo diſſenſu diſſoluiť,ſi traditionē nō fuerit roborata:aliàs ſecus. C.qñ licet ab emptione diſce.l.1.vel dic,ꝙ hæc loquūtur,qñ conſuetudo eſt laudabilis.Sed qa non eſt præſcripta,nō præiudicat iuri ſcripto. ſed vbi nō eſt ius ſcriptū cōtrariū.18.q.2.ſeruitiū, ſeruanda eſt conſuetudo laudabilis, etiā ſi non ſit præſcripta.11. diſtin.in his.ff.de legi.diuturna,& l.ſed ea.vel dic, ꝙ melius decre.determinat cōtrarietatē.ſ.ꝙ tunc conſuetudo generali legi ꝓiudicat,qñ eſt rōnabilis,& p̄ſcripta:aliàs non, Inn.Io.de.in ſum. recitabat adhuc alias opi. dicēs alios dicere, ꝙ generalis cōſuetudo vincit legem ſcriptam: qa nō eſt veriſimile totum mūdū errare.ſpālis nō,ēt in loco,in quo viget; & dicit hāc opi.tolli ꝑ decr.ea noſcit.j. de his,q̄ fiūt à ꝑla. Alij dñt,ꝙ gñalis cōſuetudo abrogat legē.ſpā-
u lis nō abrogat,ſed derogat u in eo loco tm̄;& iſti excipiūt.ff.de vſur.l.1.in prin.ſed dicit Ioannes, ꝙ nec hoc ſtare pōt ꝑ decr.cū cā.de re iud.Alij dñt,ꝙ ſi lex cōtinet rigorē,& cōſuetudo ꝯria æqtatē.valeat cōſuetudo,C.de iudi.placuit.& exponunt, ꝙ dicit lex. 2.C.q̄ ſit longa cōſuetudo,vt legē aut rōnē vincat.i. legē continētē æqtatē,& rationē.ꝑ hoc facit §.eo.c. 2.de teſtamētis,cū eſſes. Et hāc ēt improbat per decre.iſtā Io.ipſe dicebat gñalē cōſuetudinē,ſ qua papa,vel princeps vtiť tollere legē in ſpāli, qua vtiť ciuitas,vel populus.diſtinguit an ꝑ errorē inducta ſit; & nō valeat:an ex certa ſcięntia,& valeat.dicit etiā ꝙ Lau.ponebat duos caſus tm̄, q̄bus prævalebat conſuetudo cum obtēta ꝯdictorio iudicio,& cum p̄ſcripta,ſed plura alia enumerat hic gl. & 8.diſt.fruſtra. circa hæc vide qđ.j.dicā in ſumma ſub ſeptimo mē bro principali.¶Scdò ſic opponiī: hic dī,ꝙ ꝓſuetu-
43 do†rōnabilis tollit legē: ſed lex eſt,q̄cqd rōne conſtiť.1.diſt.conſuetudo,cum cōcor.ad idem.ff.de bo-
nis

nis dãna. l. fi. in prin. ergo cum rõ nõ possit esse cõtraria rationi; ergo cõsuetudo cõtraria legi nõ põt esse rationabilis. est similis obiectio, q̃ dispensatio cõtra ius nõ possit esse rõnabilis; de qua satis scripsi j. de præben. de multa, in fi. So. quidam stantes obiectioni dicere voluerunt, q̃ cõsuetudo cõtra ius scriptum nunq̃ est rationabilis, nisi ius assistat. de hoc in glo. pe. & habent isti, vt videt, tex. pro se. 1. dist. cõsuetudo, ibi, Pro lege suscipit, cum deficit lex. sed illud dupliciter intelligit, ut sit sensus: cõsuetudinẽ recipi in casu nõ determinato per legẽ. alius sensus, q̃ pro lege suscipitur, cum deficit lex per abrogationem. s. quia cõsuetudo talis est, quæ legem abrogat & sic facit illã deficere: aliàs si non abrogat, & sic nõ deficit lex, vt quia q̃suetudo irrationabilis, statur legi. tu dicas, q̃ licet in cõi ratio rõni nõ sit j̃ria: tñ sæpe vnius rationis conclusio cõclusioni alterius est ctraria. vnde sæpe videmus, quòd ratio æqtatis est cõtraria rõni stricti iuris, de quo vide. 4. exempla notata. 1. dist. ius generale, in j. gl. & facit. C. de procura. exigendi, & qã ibi nõ. in gl. iure cõi. Ob hoc dicit lex rationẽ iustitiæ, & æquitatis præponi rationi stricti iuris. C. de iudi. l. placuit; de quo satis dicam j̃. de trã sac. e. fin. Item ratio iuris positiui est qñq; contraria rationi iuris naturalis, de quo vide exẽplа insti. de iure naturali §. sed naturalia, in 1. glo. Item cum interdum lex nõ solum positiua, sed etiã diuina mutet, & corrigatur, fateri oportet rõnem scĩæ legis corrigentis rõni primæ correctæ fore contrariam. qã vel ex varietate tẽporum, vel ex aliis circunstantiis iustè põt accidere, de consan. nõ dẽt, in prin. cum concor. de concess. præben. c. 2, li. 6, de immuni. eccl. qm̃ clemẽ. Est ergo fatendum, quòd certis cõsiderationibus cõsuetudo l cõtraria põt esse rationabilis, vt patet q̃ exẽpla. quæ sup gl. pe. & vide exempla, q̃ posui de cle. cõiuga. Ioãnes, in vltima opp. Et specifice
44 mus thoc iuxta exẽplа gl. primò negocia ecclesiæ q̃
x prælatum, & capitulum simul expediri, & ad illa absentes vocari, hoc suader multiplex rõ: qa qã oẽs tã git &c. Item qa vnum corpus &c. Item qa integrũ est iudiciũ &c. primum patet in rña, quod oẽs, de regu. iur. lib. 6. cum concor. Secundũ, de his, quę fiunt à præla. nouit, & seq. Tertium de ost. deleg. prudentiam. & tñ de cõsuetudine soli prælato, vel soli capitulo cõpetu aliqua expedire: & licet id magis ꝓpriè sit p̃scriptio, q̃ q̃suetudo, vt dicã j̃. in primo mẽbro sub prima qõne; & si tñ dicat q̃suetudo rõnẽ hẽt ob faciliorẽ expeditionẽ rei agẽdę, & maximè circa electiones, & puisiones. de elec. ĩ religiosus, li. 6. qã tñ in alienatione rerũ ecclesiæ nõ hẽret locũ: qa illud posse: inferre emptionẽ doris, & patrimonij eccle
y siastici, vt dicã j̃. de dona. pastoralis, in fin. Idẽ dico circa vocationẽ abientiũ nõ fiendã, vt pp facilioré expeditionẽ ꝓcedat in eo q̃suetudo, de p̃b. cũ in ecclesiis: lib. 6. Idẽ dico de decre. 3. eo. tit. lib. vi. vt facilius expediat criminũ correctio. Itẽ in l. itẽ eorũ, in prin. ff. qã cuius, vniuer. q̃suetudo, q̃ suffragiũ patris nõ ꝓsit filio, nec è cõ, fundat sup rõne affectiõis, q̃ facit suffragiũ suspectũ. Idẽ in aliis exẽplis, ĩ qbus erat sp rõnẽ aliquã inuenire, q̃ iustificabit q̃suetudinem nõ solũ p̃ter legẽ, sed ẽt cõ legẽ. Ad ob. ergo rñdeť, q̃
45 rariter cõriorũ z si alterũ bonũ, reliquũ malũ 32. di.
z hospitiolũ, in fin. Casualiter tñ ẽt ex cõrijs põt vrrũq; bonũ esse; de hoc de iureiu. intellecto, in 1. gl. ¶ Ter
46 tiò sic opponit: oĩs lex positiua deriuat & caulatur à lege naturæ, & à lege diuina. s. in prohemio, & de sum. trini. firmiter, ver. hæc sancta. ad idẽ. 16. q. 3. c. fi. C. de p̃scrip. lõgi tpis. l. fi. post mediũ, ver. iõ enim, cũ ꝓcor. nec aĩr em vniuersum ecclesiæ nr̃æ consistere posset, nisi rãret p maiores, & iporũ leges, facit. 89.
aa dist. ad hoc. Sed legẽ diuinã, & nãlẽ aa nõ tollit q̃sue
tudo. s. pxi. rũso; ergo nec positiuã causatã ab illa. facit de p̃scri. cũ ex officij, de reg. iur. accessoriũ, libr. 6. cũ ꝓcor. sol. fateor, q̃ q̃suetudo in deriuato, vel causato, vel accessorio, nõ poterit, qã in principali non posset; & sic ꝓcedo qã obijcit. Sed ita est, q̃ ẽt cõ ius nãle, vel diuinũ valeret q̃suetudo cõtra ius nãle, vel diuinũ valeret q̃suetudo rõnabilis. i. p quã nõ inducereť peccatũ, vt s. ergo fortius, vel saltẽ ęq̃
47 valebit in accessorio causato, vel deriuato, ex quo rõnabilis ẽ, & peccatũ nõ inducit. ¶ Quartò sic opponit: illius est tollere legẽ positiuã, cuius est inducere, vel sui maioris, minoris non, vt patet in cle. de elec. ne Romani, cũ ꝓcor. Sed lex cõis, canonica, vel ciuilis inducit à papa, vel à principe: q̃suetudo añt insurgit ex actibus priuatorũ, q̃ sunt minores; ergo ipsorũ actus legẽ ẽt positiuã tollere nõ põt. Sol. fateor, q̃ vsus, vel actus priuatorũ vnius regni, vel ꝓuinciæ, vel loci legẽ cõem abrogare. i vbiq; tollere nõ põt: sed derogare põt in eo regno, ꝓuincia, vel loco, vt sicut ibi legẽ municipalem facere possent, sic & q̃suetudinẽ inducere: & tñ ad obiectionis soło nẽ fateri oportet, q̃ nec in loco id possent, nisi quia papa, vel princeps id exp̃sè p̃mittit. simile de trãsla. c. 2. ver. nec q̃, ltẽ tacitè. sicut enim in alicuius p̃iudiciũ p̃scribit, & is, cũ quẽ præscribit, à iure fingit cõsentire, de priuile. si de terra, & c. accedẽtibus. & alie nare vł, qui præscribi, uel usucapi patitur. ff. de uer. signi. alienationis, in prin. sic, cũ cõ ius ecclesiæ præscribitur q̃suetudo. iuris lator q̃sentire uidetur. & p hoc rñdetur ad id, qã posset opponi, q̃ faciendo cõtra legẽ, p quod meretur pẽnã, cõsequi non dẽt qs prẽmiũ, vel immunitatẽ, de sen. exc. si uerè. cũ ꝓcor. ut no. C. quæ sit lon. q̃sue. l. 2. in fi. ulti. gl. uel dic, q̃ si q̃sideret singularis q̃sensus, & expressus iudicis circa iniam, ille bene punitur, insti. de obli. quæ ex quasi male. in prin. de re iudi. cũ æterni, lib. 6. ff. de iudi. si iudex. & hoc respũ pẽna est, non prẽmiũ. Et si consideret tacitus & uniuersalis q̃sensus circa ius uniuersale iducẽdũ, q ẽ ppło. & iste exp̃sè p̃missus ẽ p. l. q̃ p̃mittit ex exp̃sso & tacito ppli q̃sentu legẽ iduci, ut in l. de qb⁹, & isti. de iure nãli. §. pe. Et sic, cũ ĩ hoc ppłus nõ delinquat, ergo nec pẽnã hẽt sed prẽmiũ.

ADDITIONES.

a Consuetudo. De consuetudine irrationabili vide exempla in c. clerici, de iudi. & c. cæterum, de iuramento calum. & in c. 2. de probati. & ibi vide glo. & vide c. ad nostram, j̃. de proba. & in c. cum causam, de regu. iur. & contra istud ca. quod imo consuetudo excuset a peccato, opp. de. c. 2. j̃. de temporibus ordi. vr il i n glo An consuetudo contra ius naturale, vel positiuum vel fauore vtentium, vel ecclesiæ valeat, & possit præscribi, vide quod not. in cap. 1. de his, quæ fiunt à maiori parte capituli. Archidia.

b ¶De consuetudine. vide etiam aliam similem. q̃ quam ponit pulchre Alberi. de Ro. in l. cunctos populos, in vltima col. C. de summa trini. & fide catho. prout pulchrè eum refert. d. Iaso, in l. vbi pactum, in 8. col. C. de transactio.

c ¶Et hoc intellige, Vel nisi aufugeret, vt latt prætor. §. si debito rem. ff. quæ in frau. credi. & quod no, in c. cum non ab homine, de iudi. & c vt famæ, de sen. excom. Bal.

d ¶Pignoribus. Ibi uide plenissimè Bar. in repetitione illius l. 3. & facit, quod ipse no. in l. iustè. ff. de acqui. possess.

e Longeuæ. Iure ciuili lõgi temporis præscriptio dicitur decem annorum inter præsentes. 20. inter absentes. C. de præscrip. lõgi tempo. per totum, & vide. j̃. super principio gl. fi.

f ¶Moralia. Vide per Abb, & omnes in c. nam concupiscentiam extra de cõsti. & vide ibidem. d. Felinum in 2. col, & vide etiã doctrinam Bar. in repeti. l. creditores, in 4. opp. C. de pigno.

g ¶Nisi duo. In hac gl. ibi & illa est rationabilis, dic contra s. eo. c. cum consuetudinis. dic, quod immutare consuetudinem, & & facere consuetudinem de nouo contra aliam non potest, vt ibi: sed contra ius sic, ut hic vltimo. c. contra: si non potest capitulum solum legem, vel consuetudinem facere, vt in d. c. cũ consuetudinis. ergo nec consuetudinem inducere, ut dicit gl. sequens circa medium. potest dici ad omnia prædicta, quòd fuit inducta de consensu tacito episcopi eò, quòd scit. Et sic nõ obstat. Vel dic, quòd in eo, quod dicit contrarium, loquitur in pro-

propria consuetudine: quia tunc à pari lex, & consuetudo procedit. hæc gl. loquitur, quando proprie est præscriptio, & Io. And. in 2. membro hoc ibi, de hoc contra. Archi.

h ¶Cibariis. Vide etiam multos notabiles casus enumeratos p d. Ias. in l. de quibus, ff. de legi.

i Sufficiunt. Bar. in l. de quibus. ff. de legi. tenet, q̃ solũ. x. anni sufficiunt, & idem ibi. d. Bar. d. Saly. in 7. q.

K ¶Memoria. Vide Io. And. j̃. de præscrip. de quarta, in glo. dixit Inn. & ibi de eo, quod hic sequitur de titulo.

l ¶De vsuris. Illa loquitur in faciente, & soluente, & simile. l. si certis annis. C. de pac. sed in patiente est opi. contraria. Iac. Bu. & Ray. in l. seruitutis. C. de serui. Bar. idẽ in patiente, vbi tractat de modico præiudicio, vt de amissione seruitutis: secus in amissione dominij; ita notat gl. notanda in l. pe. C. cõmuni di. Et vide Bar. in l. 1. §. denique, ff. de aqua plu. arcen. & in l. cum de in rem verso. ff. de vsur. & in sua disputatione de muliere, quæ transtulit omnia sua &c.

m ¶Ponunt. Vide per dñm Bar. de Saly. in l. de quibus, ff. de legibus, in 12. contrario, vbi ponit notabilem distinctionẽ Old. Iac. de Are. & domini sui.

n ¶Erronea. Vide Alberi. de Rosa. in l. Barbarius. ff. de officio prætoris.

o ¶Probandam. Idem Innocen. s̃. in rubrica, & Bar. in l. nemo, in fi. C. de sen. & interlo. omnium iudi. Bal.

p ¶Off. Archi. c. fi. & in c. cum olim, de præscri. per Io. And. an in consuetudine, vel præscriptione titulus requiratur.

q ¶Præscriptione. Vide aliqua vtilia ad materiam consuetudinis per Io. And. in Spe. de testi. §. nunc videndum, in prin.

r ¶Titulus. Vide Ale. consi. 21. & 25. quarto vol. Barb. consi. 9. col. 5. vol. 1. Item adde, quòd bona fides præsumitur, si præcedit titulus. vide Ale. consi. 76. col. 1. in fine, & vide Bar. in l. Celsius. ff. de vsucap.

s ¶Arg. contra. Hæc glo. in versiculo, illa potest, vult, quòd contra consuetudinem admittatur probatio in contrarium, in versi. ibi, item qui uult contra &c. quia dixerit esse etiam illam consuetudinem. Bal.

t ¶Sed forte. Vide in hoc distinctionem Bar. in l. de quibus. ff. de legi. & plenius ibi per. d. Bar. de Saly.

u ¶Derogat. Vide glo. & Pau. de cast. in l. deprecatio. ff. ad legẽ Rho. de iac

x ¶Exempla. Vide aliud exemplum per Bal. in rubrica. C. de fide instr. in vlti. col. & Pau. de Cast. in consi. 159.

y ¶Vt j̃. dictum. Et vide glo. in clemen. si vna. de rebus eccle. non alie.

z ¶Contrariorum. Quoniam aliquid est vnum, cuius contrarium dicitur melius, vt in l. exigendi. C. de procu. Archidiaconus.

aa ¶Naturalem. Vide Bar. in dispu. l. de quibus. ff. de legi. & ibi etiam per d. Bar. de Saly. & quid de rescripto cõtra legem diuinam, vel naturalem, per Bar. in l. 1. ff. de consti. prin.

SUMMARIUM.

1 *De consuetudine tractatum hunc quare scripserit, & quę sint eius partes.*
2 *Consuetudo quid sit, vnde dicatur, & eius origo quando, & nume. 11. cum expositione singulorum verborum vnius ex definitionibus, nu. 3. 4. & sequẽtibus, per vsum introducitur, numero 5.*
3 *Consuetudinis appellatio non pro iure tantum, vt hic, sed pro facto, vel assuefactione sumitur, ac eius, & iuris differentia quædam alię sunt, nu. 14. conuenientię, nu. 13.*
4 *Ius constat ex scripto, & non scripto.*
Scripti & non scripti explanatio, ibid.
6 *Consuetudo est etiam priuati, vel patrisfamilias, nedum populi, quæ attenditur interdum; & quando non induceretur consuetudo, habes. s̃. nu. 3. 4. 5. 6. & infra. 7. 8. 9. 10. An redacta, in scripturam, ius diceretur esse scriptum. nu. 14.*
12 *Partitio qbus de rebus dixerit, & de qbus sit postea dicturus.*
15 *Consuetudo quid differat à statuto & in quo conueniat.*
16 *Quid ab vsu, vel stylo, vel præscriptione, & nu. 17.*
19 *Consuetudinis multiplex est diuisio, quæ.*
20 *Consuetudo quibus modis inducatur, & nu. 21. 22. 23. 24. 25. & an per erroneum consensum nu. 27. an per pactum. nu. 28. an per non vsum. 29. an per sententiam. 31. an requiratur actus iudiciarius. 30. an sine contradictione. 33. an ex sententijs contrarijs. 34. an arbitrorum. 35. an inter non subditos latis. 36.*
26 *Consensum populi, cleri, vel capituli tacitum qummodo colligamus.*
Volintas iudicis dicitur volũtas partis, quando per modum iurisdictionis quid disponit, nu. 28. ad calcem.
32 *Res inter alios acta nocet alijs, cum ex ea inducitur consuetudo.*
Sententiæ contra ius latæ non sunt nullę, quãdo inducitur per eas consuetudo, ibid. etiam si non fuerint executioni mandatæ eod. nu.
37 *Temporis diuturnitas quare in consuetudine requiratur, & quanti temporis. 38. quando incipiat currere, 39.*
40 *Per consuetudinem decennij an possit induci, vt nulla consuetudo inducatur nisi diuturnitate. 40. anno.*
41 *Præteritis negocijs non futuris dat formam etiam consuetudo sicut & lex.*
45 *Consuetudo inducta qualiter in iudicio proponatur, & quot modis, & nu. 43. 44. 45. 46. 47.*
46 *Libellos canonistarum narrationem facti, debitamque ex narrationis conclusionem sine expressione actionis, continere sufficit.*
48 *Consuetudo qualiter probetur.*
49 *Testes in probanda cõsuetudine quomodo producantur, & qd dicent, num. 50. quid si in attestationibus reperitur aliquos contrarium fecisse. nu. 51. 52.*
Capi. vltimi de consuetu. lib. 6. intellect. numero 50. ad fuem.
52 *Glossę ad. l. nemo alieno. ff. de reg. iur. intell.*
53 *Consuetudo in iudicio proposita, & probata vt sententiam in dicis terminetur.*
54 *Ex causa vna agens, puta ex consuetudine hoc expresso, aliam probet, veluti ex statuto, vel contra non debet obtinere, nisi causa probata includatur sub expressa rursus tamen agere potest ex alia causa.*
55 *Consuetudinis effectus, & virtus quæ, & quibus casibus valeat, & nu. 56. 57.*
56 *§. si constat, legis venditor, ff. commu. prædio. §. Dinus ij. leg. 3. de sepul. uio. intellectus.*
57 *Consuetudo quę legem tollat, vel tollatur ab ea.*
58 *Extraneus an ligetur consuetudine.*
Contra præceptum ex consuetudine an liceat uenire, consuetudo laicorum an liget clericos.
59 *Consuetudo an sit extensiua.*
Imperium merum per consuetudinem an acquiratur.
60 *Simile legis, an consuetudinis in casu à neutro eorum determinato sit sequendum, & nu. 61. 62. 63. 64. & sequen.*
Sequendum est quod ratione maiori polleat, eodem ver. communius.
61 *Ratio, & æquitas idem est.*
62 *Cap. 1. de feud. cog. in vlti. gloss. notata vt intelligantur.*
63 *Similitudo est quędam extensio.*
64 *Extensibilius est expressum, quàm tacitum.*
Correctio prioris legis vt per per posteriorem non extenditur sic neque consuetudinis, ibid.
65 *Legis abrogatæ, vel destructæ simili non arguendum, quandoque tamen licet inducere rationem eius.*

1 NVnc. Materiam † consuetudinis per modum summæ, & p quæstiones tractare disponens, hoc p̃mitto: q̃ quia per varios doctores p̃cipuè iuris ciuilis hæc materia descripta est, videbať, q̃ mihi libenter prolixitates fugiẽti satis esset ad illa remittere. Sed ne nobis desit materia eo præcipuè, q̃ non solum doctores nostri, & compositores glossarum, sed ẽt compositores textuum consuetudinem quãdoq; ponũt impropriè, vt patet ex his, quæ super vlti. gl. dixi: ideò plus applicando Cy. post Iac. & Pe. q̃ aliis nec tamen illis simpliciter inhærendo, videamus primò quid sit consuetudo, vnde dicatur, & vnde ortum habuerit. Secundò, quæ sit eius diuisio. Tertiò, qũo inducatur. Quartò, qũo inducta in iudicio proponatur. Quintò, qũo probetur. Sextò, qualiter terminet. Septimò qs sit eius effectus. Octauò

&

& vltimò concludemus certas quæstiones formando, de quibus remittam, solùm vltimã prosequendo. Sub his autem principalibus membris incidũt tractãdo, vel remittẽdo. 29. quæstiones, & vna distinctio. ¶ Circa primũ sciendum est, ꝙ quidam se expediunt cum Isidoro dicentes, ꝙ consuetudo [a] est
2 a ius quoddam moribus institutum, quod pro lege suscipitur, cum deficit lex. 1. distin. consuetudo. Et ſm ipsum Isidorum dicitur consuetudo eo, quòd in communi vsu est, vt ibi in fin. vel dicitur a consuo consuis: quia consuti mores, ex quibus resultat, consuetudinem inducunt, & vtroq; modo congruit ethymologia, quam sequimur, de præben. cũ ſm, in prin. cum concor. ff. si certum peta. l. 2. §. appellata, in auth. de defen. ciui. in princi. colla. 3. Et quod dicit Isidorus, moribus, Gof. & Da. exponũt. i. assiduis actibus hominum. Azo dicit, ꝙ cõsuetudo est ius non scriptum moribus populi constitutum. hoc no. in summa eo. ti. populi, in prin. & probat. ff. de legi. de quibus. §. inueterata. Inn. dicit eo. tit. super rubrica, ꝙ est ius non scriptum moribus populi diuturnis inductum. Host. dicit, est vsus rationabilis competenti tẽpore firmatus, nullo actu contrario interruptus, frequenti actu, seu contradictorio iudicio, vel ꝙ non extat memoria, introductus, vsuq; communi vtentium approbatus. Et singula huius diffinitionis verba prosequebatur. ſ. c. proxi. quod decido: quia quasi ad litteram id videre potes per eum in ſumma, eo. titu. §. 1. 2. 3. & 4. Ia. de Ra. dicebat, ꝙ est ius moribus, vel vsibus populi totius, vel maioris partis rectè initiatus, & continuatis constitutum, habens legis auctoritatem. Et aduerte, quia Iaco. noluit in diffinitione ponere ius non scriptum, vt ponunt Azo, & Innoc. dicens, ꝙ sicut scriptum nõ est de esse legis, vt patet in ipsius diffinitione, quæ habetur. ff. de legibus. l. j. & facit de renun. c. j. lib. 6. sic & non scriptum nõ est de diffinitione, vel essentia consuetudinis. sed pro tanto dicitur lex ius scriptum, & consuetudo non scriptum: quia frequenter vel vt plurimũ ita accidit. ff. de legi. nam ad ea. est ergo inter illa diuersitas solùm taciti ad expressum. ff. de legi. de quibus. Pe. de Bel. bene ponebat in diffinitione ius non scriptum forte non tantùm vt denotaret essentiam, quã vt denotaret frequentiam, vel differentiam inter tacitum & expressum. pro Iac. facit. ff. de legi. l. imo. dicendo enim ibi, ꝙ non est necesse eam scribi, præsupponit eam scribi posse. Sed tenentes cõtrarium respondent, ꝙ sensus litterę ibi talis est, ꝙ non fuit necesse introducere, ꝙ scribatur: nõ per id innuẽs, ꝙ scribi possit. & vide quod dicam sub hoc membro, ver. de secundo. Et singula verba diffinitionis
3 Ia. & Pe. prosequendo dicemus, ꝙ [*consuetudo † est ius*] patet per hoc, quod nõ est simpliciter factum, licet interdum pro facto, vel assuefactione summatur. nec obstat, ꝙ consuetudo probatur, & ius non vt dicam. ſ. in princi. 5. membri. Item nec obstat, ꝙ ius non licet ignorare, consuetudinem sic, de consti. c. j. & 2. libr. 6. ff. de decret. ab ordi. fa. l. vlti. fateor enim, ꝙ non est ius in corpore iuris clausum, de
4 quo intelligatur. Sequitur secundùm Pe. [*Non † scriptum*] constat enim ius ex scripto, & non scripto. j. dist. ius generale, insti. de iure naturali. §. ex non scripto, & ff. eo. l. Imò. quod exponitur. i. ex tacito & ex presso, vt prædixi. nam nil interest, an suffragio voluntatem suam declaret populus, an rebus ipsis, & factis. ff. de legibus. de quibus. ad fi. Subdit [*moribus*
5 *† vel vsibus*] dictum hoc, quia per vsum introducitur inueterata consuetudo, vt d. l. de quibus. §. inueterata, & C. quæ sit longa consue. l. j. ibi, probatis quæ in oppido frequẽter seruata sunt. ad idem. C.
6 de ædifi. priua. an in totum. subdit [*Populi*] quia † sicut lex est, vel fuit præceptum populi. ff. de legibus. l. j. sic & consuetudo. nil enim interest, an verbis declaret populus voluntatem, an rebus ipsis & factis vt in præ. l. de quibus, ad fi. & per hoc, ꝙ dicit, Populi, excludit consuetudinem priuati, vel patrisfamiliæ quæ ius non inducit; licet attendatur interdum, vt dicetur in membro secundo, & dixi super penulti.
7 glo. Sequitur [*totius † vel maioris partis*] hoc dictũ, qa in talibus maior pars statuere potest. ſ. de his, quæ fi. a maio. par. ca. c. j. & vlti. ff. de reg. iur. aliud. §. refertur. & merito subdit [*Rectè initiatis*] quia † si per
8 errorem esset initiatum non fieret consuetudo, vt l. quod non ratione. ff. de legibus. subdit [*Et continuatis*] quia † si populus, vel maior pars, quę consensit,
9 ante longum tempus dissentirent, non induceretur consuetudo, vt C. quæ sit longa consue. l. j. & d. §. inueterata, sub. l. de quibus, & dicam. ſ. sub. 5. mẽbro, ver. sed quæro. & bene subdit [*Habens auctoritatem legis*] quia † consuetudo vim legis obtinet, vt xj.
10 dist. in his, & de arbitris, dilecti, & l. præ. de quibus, & l. sequen. & C. quæ sit longa consue. l. fi. & de hoc
11 dicetur infra, posset etiam breuius diffiniri, ꝙ † consuetudo est ius quoddam illius moribus institutũ qui auctoritate publica ius condere potest. Ortum autem habuit cõsuetudo post ius naturale, ex quo cęperunt homines simul viuere, quod ex eo tempore factum creditur, ex quo Caym ciuitatem ædificauit, genesis. 4. quod prosequere, vt 6. distinctio. §. fin.

12 **Visa** †Secundùm diuersos varia diffinitione cõsuetudinis, & vnde dicatur, & vnde ortum habuerit, ad pleniorem & apertiorem huius membri intelligentiam quæro de. 4. Primò, in quo conueniant ius scriptum, & consuetudo. Secundò, in quo differãt. Tertiò, in quo consuetudo differat à statuto, & in quo conueniat. Quartò, quid differat ab vsu, vel stylo, vel præscriptione, & de hoc vltimo. ſ. de præscriptione dicas, vt hic in vlti. glo. & vt
13 super ea dixi. ¶ De primo † sciendum est considerãdam esse quadruplicem causam, materialem, formalem, efficiẽtem, & finalem. In his autem predicta conueniunt. nam consuetudo imitatur legẽ, insti. de iure natu. §. ex non scripto. sicut autem lex ciuilis, vel canonica debet esse iusta, honesta, possibilis, & hoc quò ad materiam. Item certa & clara, hoc quò ad formam, vt hæc patent. 2. distincti. erit autem, de consti. c. fi. in authen. de testa. imperfec. §. nos igitur, in prin. colla. 8. sic & consuetudo aliàs incerta, obscura, & impossibilis non valebit secundùm Host. qui hoc no. hic in fi. Conueniunt etiam ex parte causæ efficientis. Ille enim consuetudinẽ potest inducere, qui super actu consuetudinis legem communem, vel simplicẽ facere potest, & ille, qui id non potest, nec consuetudinem inducere poterit, & sic conueniunt affirmatiuè, & negatiuè, & hoc accipiendo consuetudinẽ propriè, sed non sic præscrip. vt patet ex exemplis pen. gl. non enim posset statuere capitulum, ꝙ eligat canonicos sine episcopo, nec è cõtra. facit cle. de re. eccl. non alie. c. 2. in fine. possunt tũ id præscribere. Idem in casu ſ. c. cũ dilectus, & similibus. per prædicta pateat, ꝙ laici circa clericos consuetudines inducere nõ pñt nec e conuerso, in his, quæ nõ spectãt ad iudicium ecclesiæ. Si ab vtrisq; cõiter obseruabitur. xj. dis. ec clesiasticum, & ca. catholica, ſm Io. de Deo. vide in Mercu. de regulis iur. sine culpa, lib. 6. in vlti. mem bro. ¶ Item conueniunt in cã finali. sicut enim lex ad bonũ publicũ, & cõem vtilitatẽ producit. 4. dis. erit. in fi. ff. de legibus, l. j. & fit ad informationẽ morũ, & decisionẽ casuũ. 4. di. factæ sunt, & humanos

actus

actus regulat in iperando, vetãdo, ꝑmittẽdo, vel puniendo. 3. dist. omnis. ff. de legibus. l. legis virtus; sic & cõsuetudo. multos aũt casus specificè, in gbus parificatur cõsuetudo legi, not. Archi. 11. q. 1. in his, in
14 prin. ¶ De † secũdo, vt prædixi, vr quibusdam, ꝙ inter
a canonẽ, vel legẽ, & ꝓsuetudinem sit dria [a] scripti ad nõ scriptũ, insti. de iure naturali. §. cõstat. ff. de legibus. l. immò. Alij ꝯ, q licet fateant requiri scripturã, vt lex, vel canon liget ignorãtes. ſ. tit. 1. c. 1. C. de legi. l. humanũ, ꝙ non est in cõsuetudine, vt in præ. l. immò: tũ scriptũ, & nõ scriptũ nõ sunt de ipsorũ esse, nec ꝑ id differt: sed ꝑ expressum & tacitũ, vt prædixi, vt præ. l. de qbus. Et si fortè clero, vel populo id ordinãte scribunt ad memoriã, nõ ꝑ id dicet ius scriptũ ſm quosdã, sicut nec dr ꝯctus in scriptis, cũ ad solã rei memoriã fit scriptura, vt no. C. de fide instru. l. ꝯctus, in 4. gl. & facit. ff. de pigno. l. ꝯhitur. & sic dicũt
b fuisse redactas in scriptis cõsuetudines feudorũ, [b] & multarũ ecclesiarũ, & ciuitatũ. alij ꝯ: qa ex quo clerus, vel populus ꝑ scripturã expressionẽ fieri facit, & sic est ius expressum, nõ tacitũ: ergo nõ põt dici cõsuetudo; & ꝑ his facit, dist. 1. §. cũ itaq;. Tertij dicũt, ꝙ cõsuetudo, si cõsideret quãtũ ad sui ĩtroductionẽ impossibile est, ꝙ sit scripta, cũ insurgat ex tacito cõsensu: sed ibi esset expressus, & sic esset statutũ. ſ. de cõsti. cũ oẽs, & capitulis seq. ff. de iusti. & iure, oẽs populi. Si verò cõsideretur cõsuetudo quò ad sui cõtinuationẽ, vel obseruationẽ, põt esse scripta ad memoriam, vt prædixi. primi allegant ꝑ se. l. quoties. ff. de actio. & obl. vbi dr, ꝙ licet lex obligationẽ inducat, nisi nominatim exprimat, vt ea sola actione vtamur, ẽt veteres actiones eo noie cõpetũt. Remaneret ergo ius tacitũ prius firmatũ, & inductũ, licet ꝑ scripturã exprimat. Vin. hic ponebat talẽ driam. dicit enim, ꝙ licet nõ valeat sñia lata ꝯ ius scriptũ: valet tũ ꝯ ꝓsuetudinẽ, nisi exprimat error in sñia, vt si dicat, Cõdẽno te ꝯ ꝓsuetudinẽ approbatã, & gñalẽ, cui nõ renũciasti; alleg. 11. dist. in his. Sed hæc dria nõ placet: qa ẽt in sñia lata ꝯ ius scriptũ distinguit, an sit ibi error expressus, necne. de hoc de re iudi. c. j. & c. inter cæteras, & c. cũ inter vos. Itẽ nec ꝙuenit ꝓposito de hac dria tractare. tractamus enim de dria circa essentiam iuris scripti, & consuetudinis, nõ de dria virtutis, vel effectus ipsorũ. vnde nec est ẽt ponenda dria originis, ꝙ prius post ius naturale fuerit cõsuetudo, q̃ ius scriptũ, vt ſ. dixi; sicut nec cõuenit hic tractare, qũo cõueniant in tollendo, vel interpretãdo aliã legẽ, vel ꝓsuetudinem: qa istud est tractare de virtute, vel effectu, qđ dicet infra sub septimo mẽ
15 bro. ¶ De tertio † vr idẽ dđm. cũ enim statutũ sit lex municipalis. 1. dist. ius ciuile, de cõsti. q̃ in ecclesiarũ ff. de iustitia & iure, oẽs populi, differũt cõsuetudo municipij, & ipsius municipij statutũ, sicut exꝑssum & tacitũ, vt de. l. dictum est. cõuenit aũt, qa vt in primo membro. ſ. pximo dixi per eum, & sup eo poterat induci consuetudo, per quem, & super quo potest fieri statutum. Et secundum hæc si vera esset glo. q̃ habetur. C. lib. x. de decre. decur. super rubrica, ꝙ statutum super eo fieri solo posset cui posset renunciari, vel pacto derogari; ergo & sup eo solo posset cõsuetudo ĩduci. & facit, qđ ſ. dixi ĩ prima oppositione scđæ partis. cui verò iuri possit renũciari, vel pacto derogari, satis nota. de fo. compe. fi diligenti, in prima gl. cũ suis remissionibus. Sed cõiter illa
c glo. & Accur. nõ approbat, & ꝯriũ not. Accur. ff. de reg. iur. neq; pignus. §. priuatorũ, f. ꝙ valet statutum vniuersitatis ꝯ ius publicum inter se, licet nõ in publicũ ꝓiudiciũ; ergo & cõsuetudo. de statutis aũt legatorũ, & eꝓrũ dicã. ꝯ. de offi. archipresby. c. fi. ¶ De
16 quarto † sciendũ est, ꝙ habemus in iure de consuetudine, vt hic ꝑ totũ, & in rubricis. ff. de legibus, & C. q̃
sit longa cõsuetudo. de vsu. xj. dis, cõsuetudinis. ſ. e: cũ cõsuetudinis. C. q̃ sit longa consuetudo. l. vna. de stylo hr, de confirmatione vtili, vel inutili. c. pen. de crimi. fal. quã graui, de quo propriè sumpto legistæ nõ habẽt. Impropriè tũ. l. de dispositione sumptum hr de sacrosan. eccle. l. 1. ibi, nil est, qđ magis &c. Inquantũ ẽt accipitur ꝑ stillando: vnde venit stillicidium, hr. ff. quẽadmodum serui. amit. stillicidiũ, cũ
17 si. Sed illud scribitur per duplex. l. ¶ De † vsu dicunt quidam, ꝙ nõ differt à consuetudine. inducũt iura præalleg. in quibus hæc copulanẽ. Sed alij per copulam dicũt ꝯriũ ꝑbari, cũ ipsius officium sit diuersa cõiungere. ſ. ti. 2. cũ in cunctis. ſ. de officio lega. c. pe. C. per quas personas. l. fi. ſm ordinem glossæ est vltima, sed ſm ordinẽ textus est scđa. §. 1. & istũ modum arguendi hẽt alibi gl. ff. de iur. & fac. igno. sup rubrica. Sed primi dicũt, ꝙ, &, sumiẽ pro idest; & sic exponunt Iac. Bal. & gl. in præ. l. 2. C. quæ sit longa cõsue. facit de app. consuluit. 1. Inn. ſ. eo. cũ consuetudinis
d & Fran. hic dicunt, ꝙ consuetudo [d] est communis omnium: vsus est singularium personarum. Iac. de Ra. dixit, ꝙ vsus, vel mores à consuetudine differũt, sicut causa, & effectus, nã cã est, ad cuius esse sequit aliud. hoc nõ placuit Pe. de Bel. qa vsus nõ est causa cõsuetudinis. sed cõsensus populi: de quo qa nobis non constat nisi per vsum, ideò dicitur, ꝙ ꝓsuetudo est moribus introducta. dixit ergo, ꝙ differũt: qa cõsuetudo sonat in ius: vsus in factum. vnde, ꝙ dicitur ꝓsuetudinis, vsuq; longæui, exponitur. i. cõsuetudinis introductæ per vsum longeuũ. Similis expositio. infra de accusation. euidentia, de eo, qui fur. or. re
18 ce. capitul. 1. De stylo † videtur, ꝙ non differat à consuetudine per præalle. decre. q̃ graui, de crimine falsi, vbi qđ prius vocauit consuetudinem, postea vocat stylum. Pe. de Bel. dicebat, ꝙ stylus est ius nõ scriptum vsibus introductũ ab vno iudice stylatum, & in hoc differt à consuetudine, quæ est vsus cõis, stylus vsus vnius iudicis. Esset ergo ſm eũ stylus, qñ per vsum stylłatum à iudice determinata est lex, dicens in minoribus causis libellũ non dari ad cãs. 20. solidorũ. Ego puto, ꝙ stylus sit cõsuetudo, vel vsus scribendi tantũ, vt probant præalle. capitula. vnde dicitur à stylo, quo scribitur in cęra, vel tabula. facit. ſ. de
19 cõfirma. vtili, vel inutili. c. penul. ¶ Circa † secũdum principale sciendum est, ꝙ cõsuetudinis multiplex est diuisio. Host. enim. ſ. eod. cũ dilectus, vt ibi scripsi in glo. consuetudo, & in ſumma huius tit. §. fin. post prin. distinguit quattuor ſpecies, generalem, generalissimam: ſpecialem, specialissimam, & ibi vide. Alij sic diuidũt, ꝙ consuetudo alia publica, alia priuata. Prima dicit ius quoddam eius moribus constitutũ, qui publica auctoritate ius cõdere potest, vt dixi in fine primi membri, & hic. alia generalis: alia particularis. Generalis inducitur ex frequentibus & assiduis actibus eius, qui ius generale constituere potest animo iuris generalis condendi. j. dist. mos, ff. de legibus, de quibus. §. inueterata, insti. de iure naturali. §. diuturni. ꝙ frequentes esse debeãt, probatur. ff. de ædifi. priua. l. an in totum. C. quæ sit longa cõsue. l. 1. ff. de testi. l. 3. ad finem, & ꝙ debeant esse assidui, patet. C. quæ sit longa consue. l. fin. ff. de legibus, nã imperator, ibi, perpetuo. particularis verò inducitur ex frequentibus & assiduis actibus eius, qui ius particulare constituere potest. Priuata verò dicitur alicuius verbi, vel actus à priuato frequentatio, & operatur hoc ad declarandum intentionem suã in verbis & factis à se platis, vel gestis, vel ab alio pro ipso. probatur hoc de consuetudine in loquendo, de censibus, ex parte. de præben. c. fi. ff. de leg. 1. si seruus plurium. §. si numus, de leg. 3. l. numis, de consuetudine in agendo, qđ consideratur ad declarandam

mentem

mentem vtentis,agentis,& diſponẽtis,patet.ff.de pigno.illo vos,vbi de hoc in vltima glo.ff.de vino,tritico,& oleo leg.l.j.& l.ex vſu, & l.ſi quis vinũ, de le. 3.l.ſeruis vrbanis,in prin.de pecul.leg.l.dominus,§. teſtamento,& vide de celebra.miſſarum,cum Marthe, in glo.no.argumentum . Item ꝙ animũ declaret talis conſuetudo in eo,ꝙ alius pro eo facit,probatur.ff.de pigno.act.l.vel vniuerſorũ. ff.qđ cũ eo.l. fin.Itẽ dr̃ ius ex priuati vſibus ipſi vtenti quæſitum.

c ¶Eſt & alia diuiſio, eꝙ ꝓſuetudo alia rationabilis : alia irrationabilis;& de hac in gl.pe.& dicũt qđ, vt Franciſcus hic,irrationabilem quattuor modis . Ex perſona,quæ cõſuetudinẽ vult inducere. Ex ꝓſona, ꝫ quã.Ex re,ſuper qua ꝓſuetudo fundat.Ex modicitate tp̃is,quo obtinuit cõſuetudo.De primo exemplificant ꝓ decre.quãto,ſ.eo. qñ ꝓſona inferioris ordinis vult acqrere,quę cõpetũt maiori ordinũ.de ſecũdo ponũt,qñ ꝫ Deũ eſt ꝓſuetudo.8.di.ſi ꝓſuetudinẽ,& c.q ꝓtẽpta,& c.fi.De tertio ꝓ decr.cũ nõ liceat, & c.cũ ex officij,& c.accedentes , de p̃ſcrip.de cenſi. cũ inſtãtia,& c.venerabili.De vltimo patet hic, & ꝫ.

20 de cã poſ.cũ eccleſia.¶Circa†tertiũ prĩcipale.ſ.qño inducat̃,Inn.ſ.in rubrica , & Cõp.poſt eũ dñt eã his modis induci.Primò qa ſine ꝫdictione ſic fuit obtẽtũ,inſt.de iure nãli.§.ex nõ ſcripto.ff.eo.diuturna.ff. đ teſti.teſtiũ. §.fi.C.q̃ ſit lõ.ꝓſue.l.j.Scđò ĩducit,qa libelli q̃rimoniarũ, q̃ ꝓſuetudini obſtabãt,nõ recipiebant:& ſi recipiebanꝫ,iudicabaꝫ ſm ꝓſuetudinẽ.ff.đ legi.ſi de interpretatiõe , & l.ſeq.& l.p̃.l.1.Et vtroq; ipſorũ modorũ nõ ſufficit ſemel lõgo tpe iudicatũ, ſed bis ad minus,ꝓ iura.25.q.2.ita nos. C.de epi.audiẽtia.l.3.ad.l.Iul.de vi publica,vꝫ priua.l.ſeruos,ibi, qui bis,aut ſæpius. ff.de ſer.corrup.Neratius . §.1.in auth.de defen.ciui.§ vlt.aliàs pen.circa finẽ,verſi.& tũc rurſus,colla.3.de vita & hone.cleri. monaſteria, vbi de hoc.26.diſt.vna tm̃,in fi.oportet enim ad minus bis ſperni libellũ ꝫ ꝓſuetudinẽ ꝓpoſitũ. ff.de legibus,cũ de ꝓſuetudine.Tertio modo inducit̃,qa iudicatũ eſt, ꝓſuetudinẽ eſſe,cũ ꝫdiceret̃ cõſuetudinẽ nõ eſſe, vt ea.l.& hic vꝫ ſufficere ſemel ſic iudicatũ eſſe;qđ facit ius inter oẽs,ex quo nõ fuit appellatũ,

21 vt ꝫ.dicã;nec vꝫ,ꝙ hoc caſu req̃rat̃ p̃ſcriptio. Aliꝫ†dicũt nõ ſufficere ſemel,bis,vel pluries ſic iudicatũ,niſi poſt tales ſnĩas ſequat̃ p̃ſcriptiptio legitima . dicit Compo.ꝙ ſi principi, vel alteri,q̃ põt, vt ſic iudiceꝫ, legẽ ꝫdere placet ſic in futurũ iudicari,tũ ſufficit ſic ſemel iudicatũ eſſe, nec requiriꝫ p̃ſcriptio in ꝓſuetudine taliter cõfirmata,vnde decre.in cauſis, de re iudica.& l.vltima.C.de legibus,loquuntur in papa,& principe.dicebat hic Vin.ſibi nõ placere, ꝙ qđã dicũt,ſolũ principẽ poſſe cõfirmare ꝓſuetudinẽ ꝫdctorio iudicio,ꝓ decr.cũ cã.ꝫ.de re iudi. qa ibi fuerat appellatũ,nec erat qõ,an eſſet ꝓſuetudo,ſed an eſſet ſeruanda.dicebat ergo hic ꝓſuetudinẽ tribus modis validã,ꝓ p̃ſcriptionẽ,vt hic,& ꝫ.de cã poſſeſ.cũ eccleſia,dũmodò ius illud ſit p̃ſcriptibile, vt hic ĩ gl. ſcđò ꝓ pactũ,vel cõſenſum aduerſarij . ff.cõia p̃diorũ,vẽditor.§.ſi ꝓſtat.tertiò ſi obtinet ꝫdctorio iudicio in qõne,an eſſet cõſuetudo,& iudex ꝓnunciauit ꝓſuetudinẽ eſſe,& nõ fuit appellatũ, & iudex nõ ꝓnũciauit ꝓ errorẽ,nec corruptus ; alleg.ff.de iureiur.eũ q. §.in popularibus . & eſt ſm eũ ſpeciale hoc caſu, ꝙ ꝓdeſt alijs res inter alios acta,ita,ꝙ de cætero nõ tenebitur quis probare ꝓſuetudinem, licet ſic pronũciatũ : & dicit,ꝙ forte ſnĩa non inducit conſuetudinem,ſed declarat ; ſicut ſeruitus non indueĩtur per cõſuetudinem,ſed declaratur.ff.ſi ſeruitus vin.ſicut §.diſtant;aliàs,& melius.§.ſeq. Eximit tamẽ ſnĩa ab

22 onere ꝓbandi,vt p̃dixi. Aliꝫ†dicũt ꝓſuetudinẽ inducẽ ex cã efficienti,& materiali.In efficienti eſt aduertendum,an inducens conſuetudinem ſup illo actu poſſet cõdere legem cõem,vel localem, put eſt cõſuetudo cõmunis,vel localis; & de hoc dixi ſub primo membro. Materia verò cõſuetudinis cõſiſtit in actibus,& moribus hominum, & de illis traditur.1. diſt.mos eſt.& conſuetudo conſiderata inquãtũ diſponit ad aliqd faciendũ, dr̃ ius, vt dixi in diffinitione:oportet aũt,ꝙ illi mores,& actus , qui ſunt à mã ꝓſuetudinis,ſint tales,ex q̃bus eliciatur tacitus conſenſus inducentis cõſuetudinem,vt ꝫ.dicam.Docto

23 reſ†legum tractantes materiã dicunt ad cõſuetudinem introducendã hæc tria requiri, frequẽtẽ actũ, populi maioris partis cõſenſum, & tp̃is diuturnitatẽ.ſ.de primo ꝓbatur.C.q̃ ſit lon.ꝓſue.l.j. C.de ædifi. priua.an in totũ.frequẽs verò actus dicet̃ binus ꝓ iura ſupius alleg.ad hoc. Et hoc placuit Azo, & Accur.ff.de legi.de q̃bus,in glo.ſ.cuius.C.quæ ſit longa conſuetu.ſuper rubrica.Sed Iac.But.dicebat binum

g actum non dici frequentẽ : g qa qđ bis accidit, contemnunt legislatores.ff.de legibus.nam ad ea,in auth.vt ſine prohibitione ma.§.pen.in fi.colla. 8.vnde dicunt quidã,decies fieri debuiſſe,vt decem actus faciant conſuetudinem,ſicut x.oues gregẽ.ff.de abige is.l.fi.in prin.Sed eodem modo poſſent iſti alijs numeris vti,qui no.ꝫ.de elec.c.j.colorant autem dictũ ſuum:quia cũ conſuetudo ſit collectio actuũ. ſicut turba,vel grex collectio hominũ, vel ouiũ,ergo &c. Iac.de Ra. defendit Azo. principaliter per præl.§. fi.in auth.de defen.ciui.& C.de cur.fur.cum aliis,in fi.& l.teſtium,in fi.ff.de teſtibus.ad.§.penul.in auth. vt ſine prohi.ma.reſpondet, ꝙ ibi loquitur inſpecta multitudine infinitarum mulierum,quę deierabãt, quo reſpectu binus actus nõ eſſet frequẽs. Sæpe em̃ iudicamus talia reſpectiuè , vt no.de cleri.ex.mi.la-

24 tores.Aliꝫ†dicunt,hæc cõmittenda iudicis arbitrio, qui hoc habebit diffinire ex qualitate actuũ,cõditionibus perſonarum, & rerum , in quibus, & ſuper quibus inducitur cõſuetudo,de officio dele.de cauſis,cum concor.Et dicunt,quòd non poteſt dari certa diffinitio, ſicut nec de mora. ff.de vſuris.l.mora, in princi.Et ponunt iſti exemplum de illo, qui fecit pontem,vel porticum ſuper viam publicam, qđ de iure non licet.ff.de ſerui.vrba.p̃diorum.l.fi.ff.de flumi.l.fi.Et pone,quòd via erat apud plateam cõis,& multùm frequentata. Alius forte poſt quinquẽniũ fecit idem , & populus acquieuit, & non contradixit,ſatis ex tali bino actu ſic publico inducetur conſuetudo.C.de teſtamentis,ſancimus.Si verò iſti porticus facti eſſent in via,licet publica,tamẽ valde ſingulari ita,ꝙ vix tranſeunt.5.de populo in anno , tũc non poſſet dici ex tali bino actu reſultare conſenſum populi,cum ignoret.ꝫ.de ſent.exc.ſi aliquando ff.de aqua plu.ar.Labeo:qđ vi aut clam , ſemper.§. hoc interdictũ,ver.ſed ſi is idem.ff.de ritu nup.palã, in prin.de no.ope.nun.ſtipulatio.§.opus.Idem exẽplificat & de ſnĩa lata ſuper re vili,& inter viles perſonas,quæ paucis innoteſcit. Econtra,ſi lata eſt ſup re magna,& inter magnos,& forſitan in arenga, ibi plures requirentur,& hic pauciores ſufficiẽt ad oſtẽdendum populi conſenſum.& facit,quod no.in clemẽ.de ſepul.eos,in gl.de hoc.Pe.de Bel.dicebat frequẽtiã actus ꝓ ſe nõ eſſe neceſſariã ad ꝓſuetudinẽ inducẽdã:ſed ꝓſenſus tacitus ſufficit ad ꝓſuetudinẽ ſiue p vnũ actũ oſtẽdat̃,ſiue p plures.Sed qa nõ facile p vnũ actũ ꝓſenſũ colligere poſſum⁹, iõ de freq̃nti vſu,vel actu loqmur.& in l.3.C.de epi.audiẽtia,& 25.q.2.ita nos.ꝓſuetudo ſumit̃ ꝓ aſſuefactione: vel ibi,ponitur vt merũ factũ,non prout eſt ius . ꝓ hoc dicto, ꝙ ſufficiat vnus actus , facit de præben.cũ de beneficio,lib.6.Item facit,ꝙ dicit̃,locũ eſſe coniecturis in his,q̃ incerta ſunt, nõ in certis.ꝫ.de regu.iuris. c.2.ff.de auro & argẽto legato.l.pediculis.§.argẽto, de ver-

de verborũ obli.continuus.§.cũ ita.facit̃. ff.de dote p̃.l.1.in fi.Gul.de Cu.in l.de quibus,tenet,ꝙ vnicus actus nullo modo ſufficiat ꝓ p̃.l.an in totũ,& l. 1.C.quæ ſit lon.conſuetu. & C.de veteri iure enu. l.1.§.ſed ſi quæ leges.cum enim, vt ibi dr̃, inducaẽ conſuetudo ex his, quæ frequenter fiunt , & quod ſemel fit,frequenter factum dici nõ poſſit. ff.de legibus nam ad ea,& pluralitas in vno continerinõ poſſit.ff.de teſtibus,vbi.ꝫ.de reg.iur.pluralis , lib.6. cũ concor.ergo &c.& dicit,ꝙ ſic intellexit glo.ſ.ad minus binum requiri. Sed non intellexit binum ſemper ſufficere.nec obſtat ſm eũ curandum non eſſe,ex quo populus conſenſit,de numero actuum negat enim per vnicum actum apparere conſenſum.ff.de reſti.in integrum.l.diuus.plus diclt,ꝙ illi duo actus,vel plures,ex quibus debet elici conſenſus,debẽt eſſe ſucceſſiui: aliàs ſi plures interueniãt vna hora,vel die,habebũtur pro vno. & licet aliàs æquipemus duobus,vel vno actu aliquid fieri,alle. ff.de verb.ſigni.ter enixa.ff. de ſtatuli.l.3.§.Stichus tamen,vt dicit,quia in caſu iſto non ſic conſtat de

h conſenſu,cum ſimul fiunt, ſicut cum ſucceſſiuè, h nec ſic deliberari põt vno inſtanti , ſicut pluribus . nam cum ſimul fuerit,eodẽ errore, quo non contradicit in vno,nec in altero.Et ex interuallo veriſimiliter contradiceret deliberatus in ſecundo, qui non contradixit in primo,alle.C.ad Vel.ſi mulier. 2.ff.ad l.Aquil.l.illud.§.fi.ff.de proba.quinquaginta,de leg.1.planè.§.1.de admi.tutorum.l.cum centum,& de ritu nup.l.pleriq; . fateẽ ergo, ꝙ illi ſunt duo,vel plures actus,arg.ff.de pigno. ſi fundus.§.ſi duo.pariter tamen pro vno reputantur,argu.ff.de re iudi. Paulus . 2.rñ.2.facit pro & contra clemen.

25 de ap.q̃uis.¶Quod dixi ſecundò de†conſenſu i po

i puli,vel maioris partis, intelligendum eſt de populo hñte conſenſum habilem ad legem, vel conſuetudinem inducendam: hoc dico propter dementes & furioſos,de ſucceſ.ab inteſtato,cum dilectus, de ſpon.dilectus.ff.de legibus.l.2. de officio prætoris.l.diuus,& propter minores, qui non habent p-fectum ſuffragium,de elec.ex eo.li.6.ff.de mune.& hono. ad rẽpublicam.ff.de decu.l.ſpurij.§.j.pp mulieres,quarum conſenſus non requiritur,ſicut nec in lege condenda.vnde dr̃ lex eſſe præceptũ virorũ prudẽtũ.ff.de legibus.l.j.ſeruatũ tñ inter mulieres, puta ꝙ ſuccedat primogenita,operaꝫ ad ꝓſuetudinẽ inducendam nõ ex ipſarũ cõſenſu,ſed aſſiſtentiũ,vt dicetur.ꝫ.ſi tũ tales eſſent mulieres,q̃ poſſent legẽ localem condere,potuerũt ẽt tales in loco cõ ſuetudines inducere iuxta ſuperius dicta . facit de arbitris dilecti,de ma.& obe.dilecta,de ſtatu regu. ea quæ,in fi.& vide qđ dixi poſt Inn. & Hoſ.de noui ope.nun.ca.2.ad fi.magnæ gl.¶Sub hoc mẽbro

26 q̃ro de x.Prima quæſtio.colligamus†tacitũ populi ꝓſenſum.ſcđò,loquendo de maiore natu,q̃ ſuccedit in totũ per ꝓſuetudinem,cũ antiquior in eccleſia optauit præbendã vacantẽ,inſpicitur,cũ primò maior natu ſucceſſit in totũ , quot erant p̃ſentes.Itẽ cum ſucceſſit alius.Itẽ cum alius,& per hoc cognoſceẽ cõſenſus maioris ꝑtis populi. Itẽ in clero,vel capitulo cũ antiquores optauerunt ſucceſſiuè:qa p̃ſentes,& aſſiſtẽtes habenẽ ꝓ cõſentiẽtibus in his,q̃ publicã vtilitatẽ reſpiciũt.ff.ad municipa. l.2.circa prin.Et ſi dicas illud verũ,vbi tacentes impedire poterãt actũ,de quo q̃rit̃,Sed hic,cũ de maiore natu loqmur,alij nõ poterãt ĩpedire;ergo &c. vꝫ no.de p̃ſump.nõne.& facit ragula.ff.de re.iuris. eius eſt velle.reſpõdeẽ,ꝙ illud eſt verũ, cũ de ꝓſenſu neceſſario q̃rit̃,& ſtatim obligatorio.hic agit̃ de ꝓſenſu cõplacẽtiæ,q ẽt nõ ſtatim,ſed ex curſu tẽpotis obligat.vel dic, ꝙ licet extranei non hr̃ent cãm appellandi,vt ſnĩam infringerẽt, poterãt tũ ꝫdicere de facto,vt nõ induceret conſuetudo, ſicut filio vocato ad munera , licet pater de iure ſnĩam non poſſit infringere : ſi tñ velit nõ hr̃i,ꝓ ꝓſentiẽte, dẽt de facto ꝫdicere.ff.de decu.ſpurij . §.pater.Et eſt ſimile,qđ poſt Cõp.dixi.§.ti.1.nõnulli,ſup.gl.pe.¶Se

27 cundò†quæro,an ꝓ erroneũ ꝓſenſum k inducatur

k cõſuetudo?puta,credebat clerus de iure antiquiorẽ poſſe optare:vel credebãt illi de populo legẽ dicere,ꝙ maior natu ſuccederet in totũ,& ſic credẽtes longo tpe vſi ſunt hoc iure, vt prius genitus in totũ ſuccederet : vel vſi ſunt longo tpe,ꝙ venditor de vitijs, & morbis non caueret : vel ꝙ vir mortua vxore lucreẽ dotem,quia credebant id lege caueri vꝫ,ꝙ non inducaẽ cõſuetudo:qa q̃ errat,nõ cõſentit.¶8.diſ.q̃uis ff.de iur.omniũ iudi.ſi per errorẽ.vꝫ ꝫ.ff.de legibus,qđ nõ rõne.hic multa ſunt ſcripta, & vide,qđ dixi hic ſuper vlt.gl.poſt prin.dicunt qdam ꝓſuetudinẽ induci, qa populus de nõ ꝓſenſu facit ꝓſenſum,& plus facit ꝫ legẽ,qui eã violat ſciẽter,q̃ q ignorãter.ſ.ti.i.ſup lris.ꝫ.de ordi.ab epo.c.j. C.de tabula.gñali,li.x.cũ ꝙcor.Sed populus ex certa ſcĩa põt tollere legẽ, & ꝫriũ inducere per vſum ſcienter tranſgredientiũ,fortius ergo ꝓ vſum ignoranter id agẽtium.Alij ꝫ,qa ꝓſuetudo requirit cõſenſum:ſed q errat,non cõſentit,vt eſt dictũ. Item refert,an velit populus tollere legẽ , nec ne.ff.ad.l. Fal.l.j.§.ſi legatarius.Sed cum errat,non vult tollere.ff.de inoffi.teſtõ.l.mater,ver.nec enim.Tertij diſtinguntur inter errorẽ facti, & iuris . primo caſu error non hẽt ꝓſenſum,vt l.ſi per errorẽ. ponitur exẽplũ,quãdo mortua vxore vir tenuit dotẽ , & paraphernalia,& hoc pluries factũ eſt tpe legitimo populo patiente:q tñ credebat oĩa illa bona eſſe dotalia ; tũc in illis deficit ꝓſenſus per p̃alle.l.& ff.de aqua plu.ar.l.Labeo,aliàs incipit Sabinus, cũ.l.ſe. Scđò cãu cũ populus errat in iure,aut naturali,aut poſitiuo.primo caſu error ille nõ tollit: qa nec certa ſcientia tolleret, vt hic.j.rñ.Secũdo caſu ꝓcedat prima opinio ꝓ rõnẽ,quã ibi dixi.la.đ Ra.& Pe.di cũt,ꝙ aut q̃rit̃ de ꝓſuetudine per conſenſum erroneum inducenda ꝫ legem,aut præter legẽ.Si ꝫ legẽ dicunt ꝙ per erroneũ conſenſum non inducit̃, qa qđ fit ad defenſionẽ legis,& eius obſeruantiam ipſius diminutionẽ operari non dẽt:populus autem vtitur ad legis obſeruantiã,credens legẽ ſic iubere, ergo &c.ff.de cõdi.& de.cũ tale . §.fi.facit de regu. iuris,qđ ob gratiam,lib.6.cũ cõcor. & ff.q̃bus modis vſufru.amit.l.is , qui vſufructũ.Scđo caſu,cum quæritur, an erroneus conſenſus inducat conſuetudinẽ præter legẽ,refert:aut errauit populus in cã impulſiua, aut in finali.Primo caſu inducit̃ ꝓſuetudo:ſcđo nõ,arguẽdo ab vltima volũtate, q̃ legi ęqpollet,in auth.de nup.§.diſponat, col.4.p.l.cũ tale.§.falſam.ff.de cond.& dem.non obſ.ꝙ dr̃,errantem nõ ꝓſentire : qa illud verũ in id, de quo errat, in quo dicunt aduertendũ,ꝙ q̃ñq; quis errat circa actũ:q̃ñq; circa cãm actus.hic aũt popul⁹ nõ errat in vſu actus illius,ſed in cauſa;& ideò in actum cõſentit,ſed non in cãm,vt l.ſi per errorem , facit.29. q.j.§.i.vnde ſi credens tibi librũ debere ex cauſa legati,illum trado,dñium trãſfero, vt innuũt leges, ff.de cõdi.inde.per totum.Ex his collige dupliciter ſumi erroneũ conſenſum facti , & iuris ẽt dupliciter,ſ.cum erratur faciendo contra ius , ꝙ creditur eſſe de iure.alius ,cum erratur,qa caret,q̃ agitur, rõne, vel cauſa , vt dixi de conſue.ponentis manũ ad plauſtrũ,vel cnrrũ ſuper vlti.gl.¶Tertiò quæro

28 ꝫ an inducatur per cõſenſum coactũ: ponitur exẽplũ,cum per maiorem partem populi,duobus exceptis,vſitatũ eſſet primogenitũ ſuccedere. Modò quidam

quidã primogenitus ſperans paternam hereditatẽ ſolus hr̃e illos duos ꝓpulit ꝯtentire, vt ſic cõpleret numerus maioris ptis,& ſic cõpleret ꝓſuetudo: q̃rit̃,an ꝑ hoc ſit inducta,vel cõpleta ꝓſuetudo? vr̃ ꝙ nõ:qa dicit p̃tor,qđ vi,vel metu geſtũ eſt,ratũ non habeo.ff.qđ metus cã.l.1.& p totũ & j.qđ metus cã ad audientiã.E ꝯ vr̃,ꝙ ſic:qa ꝓſuetudo ꝑ iudicium introducitur.ff.de legibus,cũ de cõſuetudine. C.q̃ ſit lõ.cõſue.l.j.Sed iudiciũ redditur in inuitũ. ff.de ver.ob.inter ſtipulantẽ.§.i.ergo,&c.dicebat Petrus aut illi,de quorũ ꝓſenſu q̃rit fuerũt coacti ꝑ priuatũ,aut ꝑ iudicẽ. Ptimò caſu ꝓſenſus nõ ꝓficit p.l.p̃alle.& ff.q & a qbus.l.ſi priuatis,in prin.& j.de priuilegiis,cũ olim,2.cũ ꝑcor.de ꝓuer.ꝓiu. accedens. ſcdo caſu refert,an fuerit coactus a iudice ꝑ viã iuriſdictionis,an vt à priuato. Primò caſu ꝓſenſus ꝓficit,& valet ad ꝓſuetudinẽ ꝓficiẽdã,vt d.l.cũ de cõſuetudine.nec mirũ:qa cũ coactus ꝓſenſus ſit ꝓſenſus,licet coactio ſit illicita.15.q.1.merito q̃rit.ff.qđ metus cã,ſi mulier.§.pe.multo fortius,vbi coactio eſt licita ex iuris ordine,licet forte ex iniquitate iudicis ſit illicita.ff.de iuſt.& iu.l.pe.4.rñſo. vel licet ī iudicio ſit ꝓſenſus coactus,verũ eſt quò ad illũ coactũ:ſed quò ad illos de populo,qbus placet, & qui nõ ꝺdicũt,dr̃ volũtarius.vel licet ſit coactus,ex tpe ſequẽti turpido purgat.C.qđ metus cã.l.2.j.de ſpõſa.ad id qđ;& ſic tps cũ alio vr̃ hoc opari.ſimile. C. de teſtis,ſancimus. Si verò p iudicẽ vt p priuatũ cogit,tũc idẽ,ac ſi priuatus cõpuliſſet,de reſti.ſpo.cõquerẽte,& ibi dicã,ī prin. Nã tũc ei licitè reſiſti poterat.C.de iure fiſci.l.ꝓhibitũ,li.x.& C.de metatis, deuotũ,poſt prin.li.12.rõ diuerſitatis, qa qñ iudex ꝑ modũ iuriſdictionis qđ diſponit, voluntas ſua dr̃ volũtas ptis,iõ &c.C.de euic.ſi ob cãm.j. de re iud.
29 qđ ad ꝓſultationẽ.¶Quartò†q̃ro,an ꝑ nõ vſum inducat ꝓſuetudo:de quo vide qđ ſatis ſcripſi, & addidi.j.de cler.ꝓiu.Ioãnes,ī vltĩa obiectiõe.¶Quin-
30 tò,†an regrat̃ act⁹ iudiciarius ad ꝓſuetudinẽ indu-
31 cẽdã,dic vt dixi ſup vltima gl.ī prin.¶Sextò,†an iudex pluries ꝯ legẽ iudicãdo ĩducat ꝓſuetudinẽ, puta ſi pluries iudicauit primogenitũ totã hr̃ditatẽ hr̃e ꝯ legẽ,q̃ æqualiter filiis illã diſtribuit ? vr̃,ꝙ ſic. ff.e.l.diuturna,cũ.l.ſequẽti , & C.q̃ ſit lon.ꝓſue.l.1. ꝯ vr̃ tribus rõnibus.Prĩò, qa res inter alios acta &c. j.de re.iudi.c.pe.ff.e.ti.ſæpè. Scdò,qa ſnĩa nulla nõ dẽt effectũ hr̃e.ſed ſnĩa ꝯ legẽ lata nulla eſt.j.de re. iudi.c.j.ff.q̃ ſnĩę.l.j.§.Itẽ cũ ꝯ,ergo &c.ff.de iniuſto, rup.teſtõ,nã & ſi ſub ꝺditione. Tertiò , qa ꝓſuetudo nõ valet,niſi lege approbẽt: ſed q̃ ꝯ ius inducit iure nõ approbat:qa fruſtra legis &c.de vſuris , qa fruſtra.ff.de mino.auxiliũ,in fi.Solutio ꝑ ſnĩam inducit ꝓſuetudo,ſi totiẽs iudicatũ ſit, ꝙ ex eo ꝓſenſus populi,vel maioris ptis colligi poſſit, & diuturnitas tpis fuerit ſubſecuta,de qua dicã. ad rõnes ꝯ
32 trias rñdet : ad primã,ꝙ † verũ eſt,ꝙ vi rei iudicatæ res inter alios acta nõ nocet aliis,vt in ꝯrijs. Sed qa cõſenſus populi interuenit,ex quo reſultat ꝓſuetudo,q̃ ꝑ.l.hr̃,hoc reſpũ ꝑiudicat alijs.ad ſcdam rñdetur,ꝙ ſnĩæ ꝯ ius latæ nõ exp̃ſſo errore nõ ſunt nullæ,de re iudi.cũ inter vos.ff.de re.iudic.p̃ſes,& l.cũ ꝑlatis.Vel dic,ꝙ licet in ſe ſnĩæ ſint nullæ, valẽt tñ reſpũ ꝓſenſus,ſicut alle.q̃ ſibi nõ ꝑdeſt,aliis ꝑdeſt. ff.de inoffi.teſtõ,poſthumus.§.ſi qs ſnĩæ. ergo nullæ.inquãtũ nullæ nõ hñt effectũ,ſed ꝓſenſus totius vel maioris partis populi,q̃ ex hoc colligit cũ tpis diuturnitatẽ,bñ hẽt ſuũ effectũ inducẽdi cõſuetudinẽ,vt ſic vltĩa cũ tali ꝓſenſu ꝓfirmet p̃cedẽtes,qđ prima ſola nõ poterat,ad hoc de ſerui.ruſti.ꝑdio. ꝑ fundũ,ff.cõia p̃diorũ.l.fi.& p hoc ẽt apparet, ꝙ p illas ſnĩas inducit ꝓſuetudo , ẽt ſi illarũ ſnĩarũ exe-
cutio facta nõ fuerit,ꝑtermiſſio enim executionis nõ eſt ex defectu iuris , ſed ptis, ad cuius petitionẽ dẽt executioni mãdari ſm formã legis, admonendi.ff.de re iudi.de teſtibus,veniẽs.2.ſeruata diſtinctione,de qua no.j.de oſſi.dele.q̃rẽti. Vñ cũ nõ reſtet niſi nudũ miniſteriũ executionis,ꝓſenſus vr̃ inductus,& ꝓſuetudo ex eo, ꝙ latæ ſunt ſnĩæ, ẽt executione nõ facta,ar.ff.qđ q̃ſq; iuris.l.3.§.1.q̃ loq̃t de illo,q̃ impetrauit,& nõ fuit vſus.ſufficiat ergo hoc caſu ſnĩa.ff.de pœnis,ꝙ ad ſtatũ.ff.de iniuſto,rupto, & irrito.te.ſi qs exhæredato.§.irritũ,ibi, & nõ tũc, cũ ꝓſumptus eſt &c.ſicut ſnĩa facit aliqđ iuris notoriũ ẽt executione nõ facta,de coha.cle.vr̃a , & c. vlti.patet ẽt hoc,qa abſolutorię nõ requirũt executionẽ,de hoc de ap.paſtoralis.2.rñſo.ad tertiã diſtĩguntqđ,an eãdẽ,vel aliã.l.offendat;de hoc de vſuris,qa fruſtra. Alii dũt id verũ,niſi id faciat eiuſdẽ, vel alterius legis auctoritate,vt in caſu iſto. hoc dictũ Iacobi Pe.nõ approbat,q̃ nõ vult fateri, ꝙ lex in ſuã deſtructionẽ ꝓſentiat.facit 25.qõ.2.ſi ea, ad idẽ de cẽſibus,cũ inſtãtia,in prin.dicit ergo,ꝙ ꝓſuetudo,q̃ in legẽ cõmittit,non inuocat ipſam legem
33 nec ſeruat̃ mediante legis auctoritate, ſed ex eo,ꝙ eſt ꝓſuetudo , & auctoritatẽ immediatè à populo recipit.ſicut lex ipſa,iõ ſeruat̃ ſm eũ.¶Septimò†q̃ritur,an ſine ꝯdictione poſſit induci ꝓſuetudo, vt ſi in ꝓſuetudine ſit , ꝙ primogenitus ſuccedat, vel ꝙ antiquior optet,nunq̃ fuerit ꝯdictũ: & vr̃ ꝙ non.j. de ver.ſig.abbate.C.quæ ſit lon.ꝓſuetudo.l.j. ff.eo. cũ de cõſuetudine.Contra,lex inducit ſine ꝯdictio
1 ne.l ff.eo.l.j.ergo & cõſuetudo: qa nihil refert &c. ff.eo.l.de quibus.Ia.de Ra.diſtinguebat,aut agit,ꝙ per illum actum noluit cõſuetudinẽ inducere, aut non apparet.Pe.hoc non approbat:ſed dicit,ꝙ per vſum aliquorũ actuum ſine ꝯdictione bñ inducit cõſuetudo quò ad hoc, ꝙ alij conſimiles in ſimili cãu vti poſſunt aliis inuitis. nam conſuetudo non differt à lege,niſi vt tacitũ & expreſſum , ergo &c. vt ꝯdixi.Sed ſi q̃rat, an cõſuetudo inducat quò ad hoc,vt tali actu vtentes vti teneant deinceps inuiti dicẽdũ eſt ꝙ nõ, vbi ꝯdictio interuenerit, & illi obtẽperauerint.tunc enim incipit qs p̃ſcribere ꝯ obtemperantẽ.vñ ſi venientẽ ad molendinũ meum ꝓhibui,ne aliò iret,& obtẽperauit,tunc primò incipio p̃ſcribere.C.de ſerui. & aqua.l.1.& 2.& not.
34 de cã poſſ.cum eccleſia,de verb.ſig.abbate.¶Octa-
m uò q̃ro, ſi ꝑ ꝓſuetudinem qñq; ſit ꝓnũciatũ, qñq; ꝯ,an ex ſnĩis latis ꝑ ꝓſuetudinẽ ĩducat ꝓſuetudo? ꝑt eẽ ī caſu,ꝙ æquali numero ꝓnũciatũ ẽ ꝑ & ꝯ & in equali.& tũc aut plurib⁹ vicibus ꝑ ꝓſuetudine:aut plurib⁹ ꝙtra,Si æqualibus, vel plurib⁹ vicibus ꝓnũciatũ ſit ꝯ cõſuetudinẽ , putat Guil.de Cu.ꝓſuetudinẽ nõ induci: cũ ĩducat ex ſnĩis ꝙtinuatis,ſic &ī p̃ſcriptiõe regrit̃ tpis ꝙtinuatio.ff.de vſuca.l.3. C.ã p̃ſcrip.lon.tpis.l.longi;& hoc tenet Accur.ſm Ioã. ff.de legibus, cũ de ꝓſuetudine,in prima gl.in fi.faeit ſm Guil.ff.de fundo iſtr.q̃ſitũ.§.ſi qs ex eodẽ inſtr.& in auth.qbus mõis na.effi.ſui.§.ſi qs igit̃, col. 7.& de trien.& ſemiſ.§.cõſiderem⁹,col.3.In alio caſu, qñ pluries ꝑ ꝓſuetudine iudicatũ eſt,q̃ ꝯ,& fuit hoc.j.tps legitimũ,hoc dico:qa ſi iã fuiſſet ꝓſuetudo p̃ſcripta,tenẽdũ eẽt, qđ dixi ſup vl.gl.ī prin.tũc vr̃ ẽt p̃ſcriptio ĩpediri,quã impedit interruptio.ff.đ vſucapi.nãliter facit ad hãc partẽ.ff.de vſufruc.arboribus.§.de illo.Ipſe diſtinguit,aut populꝰ, cũ iudicatũ fuit ꝯ ꝓſuetudinẽ,nil dixit, & tũc nõ ẽ p̃ſcripta ꝓſuetudo,ẽt ex vna ſola ꝓnũciatiõe ꝯ illã,& appellatione populi accipit regẽtes populũ.ff.ad munici.qđ maior,de ꝺdi.& de.l.municipibus , de reg. iur.l.aliud.§.j.& hi ſunt,q̃,cũ malè agit, debẽt reſtere:aliàs puniunt.C.de ope.pu.nemo iudicũ . Si verò ꝯdixerũt,dicẽtes iniquè ꝓnunciatũ ꝯ ꝓſuetudinem,

dinẽ,cũ appareat per id continuatio tacite volun tatis,non obſtabit illi contraria ſententia. ff.de le. 3.fideicõmiſſa.§.item ſi quis certam.cũ enim à tacito cõſenſu ꝓcedat cõſuetudo, vt ſępius dictum eſt,cõtradicẽdo patet illos in primo propoſito re-
35 manere,ar.ff.de repu.l.fi.§.vlti. ¶Nonò † quæro, an ex ſententijs arbitrorũ inducatur cõſuetudo, qđ videtur,quia ad inſtar iudiciorũ &c. ff.de arbitris.l.j.ad idẽ eo.ti.diẽ proferre.§.ſtari.ꝯ, quia ſolũ metu pęnę ſtatur arbitrio. C. de arbitris.l.j.ad id. ff.de euic. ſi dictũ.§. ſi cõpromiſſero. ff.de infamibus,qđ ergo.§.ex cõpromiſſo. Dicit Guil. conſuetudinẽ nõ induci,ſi ſnĩa talis ſit,ꝙ nõ poſſit,execu tioni mãdari:ſed ſolùm pęna debetur. cum enim litigantes non liget,multominus alios etiam taci tè,ar.ff.locati,q̃ ad certũ, de bonis auc.iuc.iu. po. l.cum vnus.§.j.de ſeruit. ruſti.p̃di.l.3. §. qui hẽt. ſi autẽ ſnĩa talis eſt , quæ poſſet executioni mandari,vt.j.de arbitris,per tuas.C.e.ſ.de arbitris,cũ antea, tunc ex illis induci poſſet conſuetudo, putat tamen,ꝙ plures ſnĩæ requirant̃,q̃ in iudicijs,cũ iudex ſit perſona publica,tamen pendet ex arbitrio iudicantis,vt dixi in prin.huius tertii mẽbri.¶ De-
36 cimò† quæro, an inducetur conſuetudo per ſentẽtias latas inter nõ ſubditos:& dicit Guil. ꝙ ſi quæritur de conſuetudine inducenda circa iudiciariũ ordinem,tunc induci poteſt conſuetudo,licet etiã per prorogationem cognoſcatur inter non ſubditos,per ſententias latas pro ꝓſuetudine,facit.ff.de teſtibus.l.3.§.fin.quemadmod.teſta.aper.l.2.§.j.& 2.Si verò quærit de conſuetudine inducenda territorio,quo ſit determinatio cauſæ quo ad ſic iudicandũ,tũc nõ inducitur, cum iudicari debeat ſm cõſuetudinẽ ptium ꝓgãtiũ, nõ ſm cõſuetudinẽ ipſius loci,vbi ius redditur, de hoc dixi ſup rubrica,facit.ff.de euic. ſi fundus . Si verò cognoſcit iudex inter ſubditos,attẽto loco domicilii,tñ ex foro ꝯctus,vel alio ſubditi ſunt,tunc optime ꝑ tales ſententias iduci poterit ꝓſuetudo, cũ ꝓprius iudex ſit, nõ curãdo vnde ꝓſonæ venerint.ff.de offi.p̃ſidis.l. 3.de foro comp.c.vlt.& e.ti.Romana.§.ꝫhẽtes, li. 6.Quod tertiò dixi de diuturnitate tpis,probat̃.C. quæ ſit lõ.ꝓſuetudo.l.j.& vlt.ff.de legi.diuturna,&
37 l.de qbus.§.ſueterata.Et hic quæro † de quattuor. primo quare in ꝓſuetudĩe regrat̃ diuturnitas tpis, cũ nõ regrat̃ in lege? So.in lege ſtatim apparet exp̃ſſus cõſenſus principis,vel populi, &in certis nõ eſt locus ꝺiecturis,de reg.iuris.c.2.ff.de verb. obli. ꝓtinuꝰ.§.j.ſed vbi aliquid actũ ẽ, nec exp̃ſſus ꝓſenſus adeſt,nec appet quo aĩo faciãt,recurrit ad præſumptionẽ p̃ſeuerãtiæ,vel diuturnitatis,vt no.j.de regula.ad nr̃am,in j.gl.Ex quo enim nõ reuocauerũt.j.diuturnũ tps,p̃ſumit̃ ꝓſenſus adeſſe,& duraſſe,& ſic cõſuetudinẽ inducere,ſicut de muliere dr̃ q̃ fò poſt annũ fideiubet.C.ad Velle.ſi mr̃ier.2.Sd
38 añ diututnũ tps nõ p̃ſumit̃ voluiſſe recedere à le-
n ge ſcripta.¶Secũdò† q̃rit̃,q̃ti tpis diuturnitas req rat̃ qđ n dũt đ tpe,cui⁹ nõ extet memoria, vt d. l. de qb⁹.§.ſueterata,de aqua quoti.& æſti.l.hoc iure.§.duđ⁹.Azo dixit regri.x. annos inter pũtes, & xx.ĩter abũtes, qa tale tps ẽ lõgũ.C. de p̃ſcr.30.vel. 40.an.in rubrica. ff.q & à qbus.l.ſi ex fideicõmiſſaria.§.Ariſt.Quod dixit Azo.regri lõgũ tps , cõiter approbat̃,& facit.ff.de legibus,ſed ea q̃ lõga.Sd ꝙ illud ſit.x.ĩter pũtes.xx.inter abũtes,re,ꝑbat̃,p̃cedit enim illud in p̃ſcriptione, ſed ī ꝓſuetudine tps eſt vniforme.ſ.x.annorũ,facit.C.de tẽp.in inte.reſti.l. fi.& de p̃ſcriptione,q̃ ꝑ li.ob.l.ij. diuerſitatis ratio eſt,qa p̃ſcriptio currit ꝯ negligentes, & qa plus nę gligit pũs,q̃ abſens,iõ tẽpora diſtĩguntur. Sed diuturnitas inducẽs ꝓſuętudines nõ ĩſurgit ex negligẽtia minori, vel maiori,ſed vt đ aĩo vtẽtiũ ꝓſtet,& hoc ꝓſtare p̃t diuturnitate tpis.x.annorũ, vt ī.§. Ariſto. Ad.l.diuturna,& ad §.inueterata,rñdet̃,ꝙ ſi longa ſufficit,vt ꝑalle.l.ſed ea, & C. quæ ſit longa cõſuetudo,in rubrica , fortius ꝓficit ĩueterata,arguẽdo de minori ad maius.Canoniſtæ hoc tenẽt in ꝓſuetudine p̃ter legẽ aliàs rõnabili,vt no.de ꝓſ.c.2.li.6. ī 3.gl.In ꝓſuetudine iuri ꝺria regrũt p̃ſcriptionem. xl.annorũ ꝑ finẽ huius capi̇t,& vide qđ hic dixi ſu ꝑ vl.gl.in prin.& qđ no.Hoſ.ī ſũma, e.t.§.2.& Gui.
39 ī ſpe.de præſcr. ver.de ꝓſuetudine.Tertiò†q̃rit̃,qñ ĩcipiat currer hoc tps.x.vel.xx.annorũ? vr̃ q̃buſdã, ꝙ à prĩo actu,per quẽ ꝓſenſus appet,currat hoc tẽ p⁹.& facit qđ dicẽt.j.ſub qnto mẽbro in pratica,q̃ ibi ponit̃. ſicut enim in alijs p̃ſcriptionibus a tpe, quo inchoata eſt poſſeſſio actus p̃ſcriptibilis,currit p̃ſcriptio.j.de cauſa poſ.cũ eccleſia.j.ti.2.Cumana,j.de cenſibus,olim, ſic & in iſta. Sed q̃buſdam vr̃,ꝙ tunc incipiat,cũ oĩs actus ĩducẽdæ ꝓſuetudinis ſit ꝑfectus,allegãt.ff.de admi.tu.ita aũt,ſin fi.cũ ſi.Cum enim diuturnitate tpis roboret̃ ꝓſuetudo. ff.de legibus,ſed ea,& l.ergo, & exigit̃ populi conſenſus,& diuturna populi ꝓbatio.vñ dicit.§.ex nõ ſcripto, mores diuturno tpe ꝙbati , & ex vno actu nõ videt populũ ꝓſentire, ergo tũc ĩcipiet currere tẽpus,cum tot actus,duo,vel plures ĩuenerit, q̃ inferant tacitum, populi conſenſum,non dico, q̃ ĩducãt ꝓſuetudinẽ,qa ſm id ẽt poſt trinũ actum nõ ĩcipiet currere , cũ nec adhuc ſit ꝓſuetudo, & hoc fortè, qđ voluit Pe.de Bel.Perti.qui dixit,ꝓſue tudinẽ non p̃ſcribi, qa opus id,qđ p̃ſcribit̃,eſſe ius diſpoſitũ,nõ diſponẽs.vñ ſi lõgo tpe irẽ p viã publicã,cũ ibi nõ ſit ius diſpoſitũ , ſed ſolũ q̃dã facultas eũdi,nõ p̃ſcriberẽ. licet ergo fateat̃ in ꝓſuetudine diuturnitatẽ tpis regri, negat tñ ibi p̃ſcriptionem adeſſe:qa nõ eſt ibi ius formatũ, vel diſpoſitũ , qđ vocat ius dñij,vel pignoris,vel his ſiñia,& talia præſcribũtur.C:de p̃ſc.xxx.ãn.ſi qs emptionis.nos hic logmur,qa dicimus ꝓſuetudinem p̃ſcribi,vt patet hic in fi.e.ti.c.iij.li 6.verũ eſt,ꝙ in illis terminis ve rius dr̃ præſcriptio,q̃ ꝓſuetudo.dicimus ergo illud ius, qđ diſponit ꝓſuetudo, puta vt ſuccedat primogenit⁹,vt optet antiquior canonic⁹,vel his ſimile, & ſpatio tporis ad id apto ſeruatũ ꝑ tacitũ ꝓſenſũ ſtatuere id volẽtiũ dr̃ ꝓſuetudo , & p̃ſcripta reſpectu ipſius iuris,qđ inducit̃, cõiter tenemus illũ primũ actũ ſ̃piciendũ in curſu,vt ex illo inchoato &
40 iterato cum diuturnitate tpis inſurgat ꝓſuetudo . ¶Quartò† q̃rit̃,an ꝑ ꝓſuetudinẽ diuturnã.x.annorũ poſſit induci , vt nulla ꝓſuetudo ĩducat̃ in loco niſi diuturnitate.xl.an?& videt ꝙ nõ, qa ſic eſſet ſi bijpſi ꝺria.j.de ap.ſolicitudinẽ,in fi.C.de furtis.l.j. ff.de ꝺi.& demõ.l.Titiæ.Itẽ qđ approbat̃ vult iſta conſuetudo in alijs,approbare dẽt in ſeipſa,de ꝓſt. cũ oẽs.ff.qđ q̃ſq; iuris,ꝑ totũ.Itẽ nõ dẽt hr̃e cõmodũ ex eo,qđ vult impugnare,de reg.iu.ex.eo,cũ cõ cor.lib.6.Sed iſta ꝓſuetudo ĩpugnare vult leges loquentes đ diuturnitate.x.ann.ꝑillas ergo nõ iuuetur.ff.de inoffi.teſtõ,Pap.§ meminiſſe.ꝺriũ teneт. ſ.ꝙ diuturnitate.x.annorũ ĩducãt.& ad ꝺria rñdet primò, ꝙ nõ eſt ſibi ꝺria , qa in generali ſermone ſeipſam videt excipere,hoc patet ī tribunicia,quæ leges oẽs aboleuit,& ſe ipſam excepit.ff.de orig.iuris.l.2.§.exactis,& qa in gñali ſmone &c.C.de ſol.l q̃ſitio.j.de ꝑc.petitio.ſa rõ nõ obſtat:qa nõ vi ei⁹, qđ impugnat,ſed ex cõſenſu populi validat̃, vt dixi.in 6.ſ.,px.mẽbro, & hoc quò ad futuras conſuetudines impediẽdas.nõ quò ad ꝑteritas , vel prius ꝓſumatas.Et ſit rõ , qa ꝓſuetudo nõ põt legẽ tollere, donec habuerit ſuũ eſſe cõpletũ.Sicut† enim
41 lex ſcripta,ſic & nõ ſcripta futuris,& nõ ꝑteritis negocijs formã dat.ſ.de ꝓſt.ca.fi.C.de legibus, leges. Sed ita eſt, quòd iſta conſuetudo ante tempus cõ-

pletum non est in suo esse perfecto, ergo consuetu
dinē prius inchoatā & pfectā lōgo tpe. ſ. x. annorū
tollere non potuit, nec legem, quæ vult longo tpe.
ſ.x.annorū illā īduci: quia hoc esset tpe, quo ligat,
42 ligare preterita. ¶ Circa quartum † ſ.qualiter ꝓsue
tudo in iudicio ꝓponat, dicas, ꝙ ꝓponi posset in
modū actionis plonalis, & realis, vel per iudicis of
ficium, vel in modū exceptionis. Exēplum † de pri
mo in plonali. de iure nullus cogit rē suā vendere.
habet loci ꝓsuetudo, ꝙ habenti à tribus lateribus
fundū dominus intermedij cogit vēdere. vel hēt ꝫ
suetudo, ꝙ habens lapidicinas. ſ. xx. milliare cogat
lapides vendere. Si ergo habēs fundū intermediū
primo casu, vel tales lapidicinas in secūdo, vende
re nolit, agit ꝫ eū ꝓdictione ex ꝓsuetudine: qa cū
ex ꝓsuetudine ꝓpetat actio, nec sit cautū, quo ge
nere &c. ar. ff. de ꝓdic. ex lege. l. vna. Personalis ergo
est actio, qua dicit, consuetudo dicat, ꝙ vēdere cō
43 pellaris. de † reali. exēplū de primogenito, cui per
ꝓsuetudinē debet tota hæreditas, q̄ agit peti. hær.
q̄, est realis. ff. de peti. hær. ſd si lege. §. pe. aliàs ātep.
nec dat huic cōdictio ex ꝓsuetudine, quia cū realis
ꝓpetat dño. ff. d rei vind. ī rē actio, & mediāte ꝓsue
tudīe dñiū habeā, & sic ꝓp dñiū actionē in rē, aut
ītētabo peti. hær. qua mediāte consuetudine sum
hæres insolidū, vel actionē in rē: quia sum dñus.
& est simile: ga licet lex Cor. effectū p̄beat, tū agit
44 iure l. xij. tab. ff. de testa. l. lege Cornel. per † iudicis
officiū proponeretur, vbi cōsuetudo illud induce
ret, vt si de ꝓsuetudine læso. ſ. xxx. ætatis annū dat
restitutio, maior. xxv. & minor. xxx. annis læsus pe
tet in integrum restitui, & sic p officiū iudicis ꝓpo
netur cōsuetudo, ad hoc. ff. de mino. q̄d si minor.
45 §. fi. Per † exceptionē proponitur. pone habet ꝓsue
tudo, ꝙ venditor non teneat de morbis, & vitiis. Si
emptor agit de vitijs, proponet ꝫ ipsum consuetu
do p modū exceptionis, ad hoc. ff. de pactis, paciſci
facit. ſ. de cleri. coniu. Ioannes, & hæc placēt, licet
qdā simpliciter dixerint, cū ex cōsuetudine, vel sta
tuto agitur, agi debere condic. ex lege, per præalle
ga. l. vnam. ff. de condi. ex lege. nam hoc sic repro-
batur. vbi aliqua iura sunt distincta, nō debet vnū
ab alio nominari. Sed ita est, ꝙ cōsuetudo, & lex
sunt distinctæ. nam cōsuetudo est similis legi. ff. e.
l. diuturna, ergo nō est lex; quia nihil est ipsum, cui
est simile, vt notatur ſ. ti. 1. capitulū, in 1. gl. Itē esset
ꝫ rationem actus per ius scriptum inductā in cer
tis iuris casibus dari, vbi nō est ius scriptum, ar. C.
de feriis. l. a nullo. debent enim esse nomina conse
quētia rerum. ſ. de præbendis, cum secūdum, inst.
de dona. §. est & aliud. Item nec valet, ꝙ dicūt alij
o his casibus agi actione in factū. nā edicta ° prætō
rū sunt iura. ii. di. in prin. ff. de iustitia, & iure. l. ius
autē, in fi. & l. nā & ipsum. Sed vbi ex edicto p̄toris
agitur, datur actio in factū, nō ꝓdictio ex. l. insti. de ī
terdictis. §. fi. ff. nau. ca. sta. l. 4. alle. l. v. §. 1. ergo cum
ꝓsuetudo, & statutū dici possint edictū, dicūt dari
actionē factū. respōdet, vt. ſ ꝙ iura p̄toria. & cōsue
tudines sunt diuersæ vnd̄ ꝓueniēs nō esset, ꝙ actio
deriuata à ꝓsuetudine denominaretur ab edicto
p̄toris. cū ergo ius non scriptū cōsuetudinis sit ap
probatū a iur, itē statuta, vt dixi, sub. i. mēbro, ver.
de tertio, ergo, ex quo à iure sunt approbata, ex il
lis agat, sicut ex ꝫctu vēditionis, & aliis approbatis
à iure agi potest. quare dicūt aliqui, ꝙ si ꝓsuetudo
cadit in nomē, speciē, vel formā alicuius ꝫctus, tūc
aget actione ex illo ꝫctu recipiēte formā ex ꝓsuetu
dine, vt si de lapidicina lapides, vel de nemore li
gna incidere possim certo dato p̄cio, & tu me phi
beas, dicā factū, quo in loco lapidicinā habes, vt ne
mus, quo talis ꝓsuetudo in loco &c. Si verò nō ca
dat in tale nomē, formā, vel speciē, tūc simpliciter
aget ꝓdictione ex consuetudine, & idē in statuto.

Inducūt, q̄d de iuramēto dr, ꝙ si cadit in formā cō
p tractus, ex illo agit, aliàs agit actione in factū. Pque
dat ex iuramento. C. de iureiurando. l. actori. ff. e si
duo patroni. §. si quis iurauerit, & §. idē dicam°, &
46 §. Marcellus. Nos † canonistæ, qui solā narrationē
facti, & debitā cōclusionē inspicimus. ſ. de iudicijs,
dilecti, hanc materiam facilius transimus, narrādo
ſ. & concludēdo ex narratis ſm consuetudinē mi
hi fieri licere, vel ꝫ consuetudinē tibi fieri nō lice-
47 re. & vide, q̄d no. Guil. in Spe. e. ti. in prin. Sed † quę
ro, an agens in libello, necesse habeat allegare con
suetudinē dicendo, & hoc dico propter consuetu
dinē &c. videt ꝙ nō: ga qua lege, vel quo iure scri-
pto agatur, dicere non oportet. C. de edēdo, edita,
vbi de hoc. ergo nec de ꝓsuetudine. doctores tenēt
ꝫriū, licet concedant, ꝙ legē scriptam allegare, vel
ꝓponere non oportet, sed ratione ius declarare, &
hoc, quia leges sunt iuris & certæ. Sed consuetudi
nes sunt facti, & incertæ, de constitutio. c. 1. lib. 6. &
ideo illas proponi, & ꝺclarari oportet, vt. ff. de iur.
& facti igno. l. 2. ad hoc. C. quæ sit lōga cōsuetudo.
q l. 1. vbi dicitur, ꝙ ꝙ probatur, ergo in libello ꝓponi
tur. Sed Iaco. de Ra. dicebat, ꝙ cum cōsuetudo est
r notoria, r vt in Anglia, ꝙ succedat maior natu, nō
oportet illam allegari, ar. ff. de actioni. empti. l. 1. in
fi. & l. emptorē, in prin. Sd Pe. dicit nulla rōne quē
cogi in libello consue. allegare, q̄d sic probat. Con
suetudo non est mediū immediatum ad conclu
sionē, sed ex quo proponit sufficiēs immediatum,
non est necesse proponi mediatū, vt in rei vindica
tione sufficit immediatū, q̄d est dominiū, nec req-
rit mediatū, puta titulus emptionis, donationis.
vt his simili. tū si īmediatū p negationē fiat dubiū
oportebit illud ꝓbare p illud remotius mediatū,
sicut, & ꝓpositio. ¶ Circa quintū. ſ. qualiter ꝓsuetu
48 do ꝓbet. constat † enim, ꝙ ꝓbat, §. e. cū dilectus, ad
fi. ſ. de officio ar. c. fi. ff. de legibus, cū de ꝓsuetudine
in auct. de vsur. nauti. p totū, col. ix. C. quæ sit long.
ꝓsue. l. 1. non obstat ff. de proba. ab ea parte, vbi pa
tet, ꝙ ius nō probatur, nec ob. eadē causa, cū dicit
ſ positionē iuris esse superfluā, s & partē ad illā non
teneri respondere, vt no. de ꝓfes. c. 2. li. 6. in gl. puta,
qa illa in iure scripto. Sed istud non scriptum, q̄d
in facto consistit, de cōsti. c. 1. lib. 6. imò litera legis,
ab ea, facit p, & ꝛc. q̄d no. in prin. l. 1. C. quæ sit lō.
cōsue. ꝓbat ergo p testes, & sufficiēt duo. facit d te
stibus tā litteris. 2. ff. e. vbi iuris. & hæc placēt Host.
in summa huius ti. §. qs debeat, & §. fe. Sed exami-
49 nemus † quo testes hoc casu ꝓducētur, & qd ꝺponent. dicunt iuristæ, ꝙ ꝓducent parte citata, iura-
būt, & alij & sigillatī ꝺponēt. Aliis vr, ꝙ testes hoc
casu recipient p viā informatiōis iudicis, & parte,
absente vt sicut d iure scripto se īformat ēt absēte
gte, sic de nō scripto. dicebat ergo Pe. volens huic
opinioni fauere, ꝙ est i° dispositū, q̄d pti īhæret &
ꝓpetit, & ibi seruat mod°, ꝓducēdi testes īduct° à iu
re. Sd ē ēt dispōēs, & illud aut scriptū, aut ñ scriptū
sicut āt ī scripto libros ruolēdo p viā īformatio nis
se īstruit iudex, sic & ī ñ scripto testes ad sui īforma
tionē rcipiēdo se īstruet, & vtrobiq;, ſm ꝙ īforma
t° fuerit, ꝓnūciabit, facit. ſ. t. r. ab excōicato. ſ. d ap.
si a iudice, li. 6. Itē, vt dicit, l3 ī petitiōib° ea, q̄ prīci-
paliter ꝓponunt ad ꝛclusionē, plenè ꝓbēt. ī his tū
q̄ nō sic prīcipaliter ꝛclusionē rcipiūt, sufficit semi
plena. ponit exēplū: domū tuā dre meę domui ser
uitutē tigni ferēdi: qa ī petitiōe min° principal r di
co domū meā, satis erit id sēiplenè ꝓbari, vt si fue-
rī ī possessione domus t vnde iudicato d seruitute,
nō p id iudicat d dñio dom°. ff. d exc. sed si ant. dat
aliud exēplū, ī eo, q̄ petit hæreditatē diuidi iudicio
fa. erc. ex ꝓsequenti dicit se habere dñiū ptis hæredi-
tatis; & tū illud dñium sufficit semiplenè probari;
vt quia partem possidet. ff. famil. erciscum. l. 1. Sic

ergo

ergo si maiori natu agit petitione hæ. se insolidum
hæredem, & sic supponit consuetudinē, quæ id hēt
semiplena ꝓbatio in hoc sufficiet, & est simile, q̄d
dicam. ſ. de test. veniēs. 2. q. 4. d. cat. tene, ꝙ pars de-
bet se ꝓbaturam offerre, & ꝓbare, q̄d consistit in fa
cto. ¶ Sed quæro † quid dicent testes siue per ꝓduc-
tionē, siue p informationē de consue. deponentes.
Host. in summa huius tit. §. qualiter, ponit quadru-
plicē modū ꝓbandi. primus, cū princeps. vel popu-
lus sic statuit non tū in scriptis redegit, & per longū
tps durauit, ꝙ non fuit factū ꝫriū, & sic roborata est
cōsuetudo, i. di. ius ciuile, & c. consuetudo. 2. di. con
stitutio, inst. de iure nāli. §. & nō ineleganter, legistæ
qui dūt scriptū nō esse de eē legis cōis, vel munici.
vt ſ. dixi, nō recipiunt hūc modū: quia hoc esset pro
bare ſm legē. secūdò si probatur bis iudicatū. ſ. lon
gū tēpus ſm consuetudinē allegatā non ꝺictam,
vt differat à sequenti, & sic exponit lex. j. C. quæ sit
lon. consuetudo, ꝓbatis his, quæ frequenter. i. bis in
eodem genere cārū &c. tertiò, quia ꝓbat fuisse ob-
tēta ꝺictorio iudicio. Quartò, quia sic obtentum
in loco; nec est memoria de ꝫrio, de præbē. c. pen. &
hic non est necesse ꝓbari statutū, vel snīam ſm eū.
Azo in summa obscurè tangit triplicē modū, vnus
ꝙ deponāt semp sic esse sine ꝺictione firmatū. Se-
cūdus, ꝙ deponant non fuisse exceptos libellos ꝫri-
moniarū. Tertius, ꝙ deponant illā obtentā ꝺicto-
rio iudicio: & ſm quoſdā dicere voluit, cōsuetudi-
nē cognosci, qñ libelli querimoniarū non sunt re-
cepti. Exemplum, est hic consuetudo, ꝙ hñs domos
ex vtroq; latere viæ possit pontē facere, q̄d de iure
non licet, vt dixi sub tertio mēbro post princ. modò
ꝺ id facientem vicinus dedit libellum; & non fuit
admissus; colligit per id tacitus consensus, & est per
inde, ac si iudicatū esset, consuetudinē esse, ad hoc.
ff. de neg. ge. sina ūt. §. si quocunq; modo. Itē de vlti-
mo voluit dicere Azo, si vnus in iudicio allegabat
consuetudinē, alter negabat, & iudicatū sit eē con-
suetudinē. ff. de legib. cum de consuetudine. Sed Ia.
But. non approbabat hos modos: qa res inter alios
acta regulariter non ꝓiudicat alijs, de re iud. c. pen.
Præterea posset eē, ꝙ in tali actu ēt bino non sit cō
sensus ēt decimæ partis populi. Sed Marti. de Fa. &
Nico. Mata. defendunt Azo. quia qñ ꝺicētibus par
tibus cā cognita ꝓnunciatur consuetudinē eē, non
per id inducitur consuetudo, sed inducta ꝓbatur,
sic aliàs per snīam declaratur dominium, vt ꝓbat.
ff. de rei ven. ex diuerso. §. j. & hæc snīa facit ius inter
oēs, nisi ꝓbet præuaricatio, sicut & in alijs publicis
iudicijs. ff. de iureiu. eum qui. §. in popularibus. Itē,
qñ libelli querimoniarū sunt repulsi, per hoc non
inducit consuetudo, sed ꝓbat inducta, & adeo noto
ria, ꝙ reiecti sunt libelli. sic defendunt Azo, & gloss.
C. quæ sit lon. consue. super rubrica. Sed vbi ponit
notoriū. Idē esset sine repulsione querimoniarum
quare Ia. & Pe. prædicti non approbant ꝓp rōnem
ꝓdictā. qa res inter duos acta nō ꝓiudicat alijs regu-
lariter, nisi in casibus, de quib. iste nō est. Quare di-
cunt alij, ꝙ testis dēt deponere, ꝙ sic habet consue-
tudo Sed cū peritissimi deficiant in diffinitione cō
suetudinis, fatuus est sic loquens, & se subdit ad an-
ceps periuriū. ff. de in litē iur. l. videamus, post prin.
Itē testis deponere dēt factum, non ius, dēt ergo de
facto deponere, in quo cōsistit consuetudo: vr tū, ꝙ
si testes deponerēt ꝓsuetudinē eē, & dicerēt, ꝙ tot a
ctus, & mores iteruenerūt, ꝙ colligeret ꝓsensus ma
ioris partis populi, & tūc valeret, sicut filius p̄sumit
q̄ ex iustis nuptijs natus est, vt l. filiū. ff. de his, q̄ sui,
vel alie. iur. dicas, ꝙ pars ꝓbare dēt, quæ cōsistūt in
facto, & testes, ꝓbabūt tria, vsum populi, vsus frequē
tiā, & tpis diuturnitatē, nā cū ꝓsuetudo sit ius instit.
de iure nāli. §. ex nō scripto, necesse est ꝓbari id, ex
quo ius elici pōt. ſ. vsum, & frequētiā, nisi ex vno vsu
colligi posset cōsensus populi, q̄d nō facile obuenit
deponēt ēt diuturnitatē tpis: qa p lapsum tpis elicit
ppī ꝓsensus, vt dixi circa fi. tertij principalis mēbri.
Practicāt āt hoc sic legistæ. In ciuitate ista sunt mil-
le hoes habiles ad ꝓsuetudinē īducēdā: testis, q̄ de-
ponit, ꝙ de ꝓsuetudine maiori natu debet hrēditas,
dicit, ꝙ sic iudicatū, vel actū vidit inter tales frēs cē-
tū pūtib. dicet, ꝙ idē vidit inter alios duos pūtib. du
cētis, & idē vidit inter alios pūtib. trecētis. hēm° er-
go sexcētos, & sic maiorē partē de mille. hoc nō fa-
teor, vt ſ. dicā. Quæret vltra iudex de tpe: & si dicēt,
ꝙ viderūt. x. annis iā lapsis ꝓbata est ꝓsuetudo. Sed
si testes, q̄ viderūt sic iudicatū, vel actū nō deponūt
de pūtib. vel ipsorū numero, æstimabit iudex, quot
potuerūt eē pūtes, puta verisi'r. xx. vñ si deponāt te-
stes id decies factū, æstimabit decies. xx. hoes. i. ducē
tos assensisse, nec hoc fateor. vt ſ. dicā. Sed dūt illi, ꝙ
in talibus, q̄ nō liquidò ꝓbari pūt, stamus ꝓiecturis
ff. de re militari, nō oēs. §. à barbaris. Si āt testis vnus
deponat se vidisse aliquib. pūtibus, alius se idē vidis
se alijs pūtib. vr, ꝙ testimonia nō valeāt, qa singula-
ria. alij ꝫ inducētes glosſam legis, ob carmē, in fi. ff.
de testi. ff. de aqua plu. ar. in sūma. §. idē Labeo ait.
2. & ff. de ꝓba. ſi arbiter. Pe. de Bel. tenet ꝫriū: qa sin
gulares putat ēt discordātes in facto. Sed isti hūt de
frequētia deponere, & in hac nō ꝛcordāt, & sic sunt
singulares. Sed in legibus, in summa, & si arbiter, ꝛ-
cordāt in eo sup quo ꝓducunt. ſ. ꝙ extat memoria,
licet ab alio audiuerit vnus, q̄ alter. In gl. ēt. l. ob car
mē, ꝛcordāt in facto, hoc. n. ibi est factū, ꝙ 30. diebus
iuerit anno retro. mēsis āt, in quo diuersificāt, nō est
factū, nec forma facti, & de hoc satis, Cy. C. q̄ sit lon.
ꝓsuetudo. l. 2. Ista practica, quā ponūt quidā legistæ,
nō vr ꝓcedere. Primò si dicamus, ꝙ primus actus
fuit cētū pūtib. secūdus pūtib. ducētis, tertius pūtib.
trecētis, ꝙ ex hoc habeamus sexcētos, nō fateor. Pri-
mi. n. cētū fortè fuerūt de numero ducētorū, & du
cēti de numero trecētorū, & sic nō inferunt ex hoc,
nisi trecēti. Itē si dicas, ꝙ vbi nō deponūt de nume-
ro, intelliget de xx. & sic, si dūt decies factū, dicētur
ducēti, & hoc nego: qa & si p̄sumas. 20. affuisse in a-
ctu primo, nō ꝓ id sequit, ꝙ alii. xx. in alio, potuerūt
enim esse illi ijdem. xx'. in decimo actu, qui in pri-
mo, destruitur etiam per hunc modum, constat, ꝙ
statutū uniuersitatis, vel corporis debet fieri à ma-
iori parte duarum partium præsentium. ff. quod cu
iusq; vniuer. nulli, & infra plenè. ff. de decre. ab ord.
facien. l. 3. & no. ſ. titu. 2. licet, in fine, & debent id fa
cere vt corpus, non vt singuli, vt no. de constit. cum
omnes, & in præallega. l. nulli, & ff. de regulis iuris,
aliud. §. j. Ex his ergo videtur, ꝙ siue vnus, siue duo
actus, vel plures requirantur, consentire debeat ma
ior pars in singulis prædictis actibus. Item quòd cō
sentire debeat, vt corpus, non vt singuli, hoc tamen
vltimum minus esset durum: & si necesse esset illos
collegialiter conuenire, hoc esset contra rationem
taciti consensus, qui inducit consuetudinem, vt sæ-
pius dictum est. Sicut ergo in qualitate consensus
differunt consuetudo, & statutum, sic & in modo,
vt in vno sufficiat singularis, in altero requiratur
collegiatus: & hac consideratione necessaria sit
hoc casu iteratio, & diuturnitas temporis, quæ
non requiruntur in illo, dicam ergo, quòd si anti-
quior optauit in ecclesia, patiente episcopo, & capi
tulo, qui super eo poterant legē facere, & iterum ali
us optauit eis patientibus: licet ad illā patiētiā col-
legialiter nō cōuenerūt, inducta sit ꝓsuetudo lapsu
x. annorū, & sic loquatur decr. vlt. de ꝓsu. li. 6. ¶ Sed
51 † quęro, ꝓstat, ꝙ maior pars populi consensit maio-

ri natu hr̃ditatem deferre: ſed in atteſtationibus reperitur aliquos ꝭrium feciſſe, & ex hoc hr̃ditatẽ diuiſiſſe, quæritur, an per id ſit impedita conſuetudo inducitur gl. quę eſt. ff. de re. iu. nemo alieno noĩe. §. j. q̃ diſtinguit, an ꝓſuetudo ſit præſcrita, vel nõ quã gl. approbat Dy. & nos canoniſtæ, vt dixi ſup vlt. gl. in prin. & facit. ff. de vſuca. naturaliter. Iac. & Pe. reſiſtũt reprehendetes gl. illam & malè, vt ſ. dicam, dicẽtes, ꝙ ꝓſuetudo, ſicut & ſtatutũ, inducit ex cõſenſu maioris partis, nec eſt differẽtia niſi inter tacitũ, & expreſſum, vt dixi ſup primo mẽbro: ſed ſi ciues faciunt ſtatutũ, cui ꝓſentit maior pars, licet aliqui diſſentiant, ſtatutũ eſt, ergo ſic in ꝓſuetudine, dũmodò maior pars ꝓſentiat, & nõ obſtabit paucorũ ꝭdictio. ff. ad munici. qđ maior. ff. de legib. de quib. hoc dictũ ſalua ipſorũ pace, nõ ꝭdicit illi gl. illius regulæ
52 nemo, nã illa † gl. loqt. qũ maior pars populi, q̃ poterat cõſuetudinẽ inducere, ſemel, vel bis fecerat contrariũ. Et ſi prima cõſuetudo erat præſcripta, & diuturnitate iam firmata, illi actus nõ nocẽt, aliàs ĩterrũpunt, & de hoc dixi ſuper vlti. glo. ıa prin. Sed qõ iſta formaẽ de diſſenſu, vel ꝭrio actu paucorum, q̃ conſuetudinem inducere nõ poterãt, bona eſt ergo gloſ. & eſt etiã opinio noſtra, & bona ẽt huius quę-
53 ſtionis ſolutio, quã ꝭdicti faciunt. ¶ Circa † ſextũ. ſ. qualiter cõſuetudo in iudicio propoſita, & proba-
x ta per ſnĩam iudicis terminet, x nõ inſto: qa ſatis patet ex ꝓximo mẽbro, quo vidimus, qualiter in iudicio proponaẽ, dẽt. n. ſnĩa conformari petitioni, de acc. qualiter. 2. de verb. ſig. ſæpe, in cl. ff. cõi di. vt fun-
54 dus. ¶ Sed circa hoc † q̃ro, an agens ex conſuetudine, hoc expreſſo, ſi non probat conſuetudinem, probat tamen ſtatutum, debeat obtinere, vel econuerſo, cũ agens ex ſtatuto, probat conſuetudinem? & licet quidã hoc deducãt in dubiũ; tñ indubitatum ſit ꝙ nõ. Agens enim vna cã expreſſa, probans aliã ſuccũbit, de re iud. abb. li. 6. & ꝭria, q̃ allegari poſſent, ꝓcederẽt, qũ nõ fuiſſet expreſſa cã; vt ibi: vel qũ cã ꝓbata includitur ſub expreſſa, vt dixi de ſymonia, licet Hely, ſuper gl. ſic. s. ꝓbet idem. ff. de exceptionibus rei iud. & an eadẽ. §. actiones, & l. ſi ex teſtamento. Itẽ quia iudex iudicare dẽt iuxta petita. ſ. de ord. cog. c. 2. & præ. l. vt fundus. ff. cõi diui. Guil. de Cu. ꝓ lixius hoc tractãs dicit conſilium iudicũ, q̃ abſoluũt reum, & reſeruant ius actori, ſi petitionẽ aliã ꝓponere voluerit, colligi. ex l. antep. in fi. ff. de pac. dota. Illud tñ apertius habes. ſ. de iudicijs, examinata, tñ vbi ponimus in libello cauſam expreſſam, non eſt neceſſariũ iſtud cõſilium: qa certum eſt, ꝙ ſi ſuccũbens agit ex alia cr, nõ obſtat exceptio rei iudicatæ, & de hoc ſatis. ſ. de libelli obla. c. 2. & ſ. de exce. c. pe.
55 ¶ Circa † ſeptimũ de virtute, & effectu y conſuetudinis eſt ſciẽdũ, ꝙ Hoſt. in ſumma, eo. ti. §. fi. proſequitur quinq; virtutes. Sed qdã colligunt, 8. virtutes. ſ. interpretandi, corrigẽdi. abſogandi, legẽ ſupplendi pſumptionẽ inducendi, ad iudicandũ habilitandi, iuriſdictionẽ dandi; & inhabilitandi. Sed ſi ſic ſpeciſicè loqui velis, multo plures colligе ex gl. pen. hic, & ex his, quæ addidi, & quæ induxi ſuper rub. Quare generaliùs loquendo, licet alij aliter, tu ſic diſtinguas, aut cõſuetudo eſt de negocijs, vel actibus, quibus non utimur iure ſcripto, & tunc pro. l. ſeruatur. 11. di. in his. ff. de legib. diuturna, & l. de quibus, in prin. aut eſt de his, quibus vtimur iure ſcripto, naturali, vel poſitiuo: & tunc aut ibi expreſsè ius aſſiſtit ꝓſuetudini, aut expreſsè reſiſtit, aut eſt caſus relictus ex̃ expreſſam aſſiſtentiã, vel reſiſtentiã iuris ſcripti. Primus, & ſecundus caſus ſunt indubitati, & exẽpla vide in gl. pen. & p ea, quæ ibi addidi. Tertio caſu, quando caſus relictus eſt extra expreſſam aſſiſtentiã iuris ſcripti, aut conſuetudo rõne fulcitur. Primo caſu non valet. 8. di. mala conſuetudo, & capitulis ſequenti. 9. diſt. ſana quippe, & 5. c. proximo. ff. de legib. qđ non, & in auct. vt nulli iudi. §. j. colla. 9. ff. ad l. Rhod. de iact. deprecatio. ſecundo caſu, qũ rõne fulcitur, aut conſuetudo eſt ſecundũ ius, aut p̃ter ius, aut ſupra ius, aut cõtra ius. Primo caſu valet & illud corroborat. 8. di. fruſtra, in fi. C. de legib. cũ de nouo. C. quæ ſit lon. conſue. l. fi. & facit de fid. in ſtru. paſtoralis. Secundò caſu, cũ eſt præter ius, valet & ſic loquitur hoc principium ſecundi rñſi, & 11. di. in his, & c. catholica. 12. d. illa, & p̃dicta lex diuturna, & ſm quoſdam patet exẽplũ, de ſepul. de vxore, qđ non videtur, e. ti. licet, li. 6. Solet poni exemplum in feudis, & ſ. de ſymo. ad apoſtolicã, tertio caſu, qũ eſt ſupra legẽ, interpretaẽ illã. §. eod. cũ dilectus, de hoc. ſ. ti. j. c. j. cum ſuis remiſſionibus. ff. de legibus. l. minimè, & l. ſi de interpretatione, & l. ſe. nam imperator. Quarto caſu, quãdo eſt ꝯius, aut diuinũ, aut gentiũ, aut poſitiuũ, primo caſu aut illud diuinum eſt morale conſiſtens in p̃cepris, vel ꝓhibitionibus, & tunc non valet, vt hic in prin. & 6. diſt. §. his ita. Et qa ſumus ſub mẽbro conſuetudinis, quæ rõne fulcit, non videbatur neceſſe hoc exprimere, cũ talis ꝓſuetudo careat rõne, aut eſt ceremoniale, vel ſacramentale; & tunc contra lr̃am illius iuris valet conſuetudo. v. di. c. j. & 2. de puri. poſt partũ. c. vno. Secũ dò caſu, quando contra ius gentium, de quo. j. diſt. ius gentium, dicunt doctores, ꝙ non valet niſi cum
56 cã, & qũ verſatur in ea publica vtilitas, ſic † loquaẽ. ff. cõia p̃diorũ venditor. §. ſi cõſtat, & facit, qđ de ſtatuto ſcripſi. 5. ti. 2. quæ in eccleſiarũ, tertio caſu, qũ, ſ. eſt contra ius poſitiuum, dñt legiſtæ, aut conſuetudo præcedit legem, & tũc ſeruaẽ lex. C. ne fideiu. do. de l. j. C. qui admit. ad bo. poſ. l. quicunq;; & ſic intel-
57 ligũt. l. 3. §. diuus. 2. ff. de ſepul. vio. Tu † dic, ꝙ lex, q̃ ſequitur conſuetudinẽ ſpãliũ locorũ, vel pionarũ, illã non tollit, niſi id exprimat, dũmodò conſuetudo illa ſit rationabilis, de cõſti. c. j. li. 6. & ad §. diuus, rñde, vt ibi no. Si verò ſequiẽ legẽ, aut eſt generalis, qua vtiẽ legis conditor, & tunc abrogat legem, vt l. de quibus. §. inueterata, patet exẽplũ de reſc. nõ nulli, ſecundo rñſo, vt ibi no. in fi. pen. gl. & eo. ti. ex parte. 3. aut eſt particularis, & tũc valet in illo loco, ar. ff. de legibus, de quibus. in fi. & ſic loquitur lex, 2. C. quæ ſit lon. conſue. & 11. di. ꝓſuetudinis, qđ verũ de iure canonico, ſi ſit p̃ſcripta: aliàs non, vt hic in fin. huic fini adde, qđ dixi in ſpec. de inſtrumentorum edi. §. cõpendioſè, ſuper verſi. ſed nunqd, de conſue-
58 tudine. ¶ Circa octauũ ad qões. Et quæro an † extra
z neus ligetur conſuetudine z loci, vbi contraxit, vel deliquit? Et quid ſi diuerſa ſit conſuetudo iudicũ, & litigãtium: Et an ſicut p conſuetudinẽ licet ꝯ ius venire, ſic liceat venire ꝯ præceptũ, de his oĩbus no taui ſupra. e. ſup rubrica, vbi ẽt interſeriẽ, an ꝓſuetudo laicorũ liget clericos, & ibi dedi remiſſionem ad
59 qõnẽ, quam diſputaui. Itẽ an † conſuetudo de ſe ſit extẽſiua ad alias ꝑſonas, vel alia loca, notaui poſt Ino. de offi. arch. c. fi. Item an merum imperium per ꝓſuetudinẽ acqraẽ, dixi. ſ. de fo. ꝑ. cũ ꝓtingat, in prĩ.
60 ¶ Quæritur † legiſte, ſi ĩ aliquo caſu nõ deteriato lege nec ꝓſuetudine iueniẽ ſiẽ legis, & ſiẽ ꝓſuetudinis, ꝙ potius ſit ſequẽdũ. In hoc multa ſũt ſcripta, & circa exẽpla, q̃ ponit gl. ĩ l. de qb. ĩ probãda, & defenden dẽda aliq̃ multũ iſtãt, de q, qđ ſe expediũt dicentes id ſequẽdũ, qđ caſui magis eſt ſimile, ſi ſunt eq̃ę ſimilia, dñt ſequẽdũ ſiẽ legis, qđ tenere vĩ Acc. in exẽplo, qđ ponit ĩ l. de qb. ĩ 11. gl. aliis vĩ, ꝙ ſicut ꝓſuetudo tollit legẽ ꝭriã, & ſic ſiẽ ꝓſuetudinis tollat ſiẽ legis ꝭriæ. Cõus teneẽ, ꝙ ubi æqua ſit ſimilitudo, ſed alterũ rõnabilius, illud ſequẽdũ, & eſt hac de cã eqraẽ, q̃ rõnabilior eſt rigori, p̃ponimus, de hac dicam. ſ. de tranſac. c. fi. & probatur. C. de iu. l. placuit.
61 Ratio † autem, & æquitas idem eſt. ff. de excuſ. tut. ſcire. §. ſufficit, de aqua plu. arc. l. in ſumma. §. item Varus, ver. q̃q̃, in fi. Pone exemplum, ſi in venditione ſit deceptio vltra dimidiam iuſti pretij, agitur ad reſciſſionem contractus, vel ad ſuppletionem, vel refuſionem p̃cij, ſ. de emp. & vend. cum dilecti, & c. pen. & C. de reſci. vendi. l. 2. Sed pone conſuetudinẽ in loco contrariam, ꝙ propter minus precium non fiat reſciſſio, vel ſuppletio, & ibi quidam locauit, & deceptus eſt ultra dimidiam, iſto caſu reſpicimus potius ſimile legis, cum ſit ſuper æquitate fundata, & conſuetudo ſit contra æquitatem. ff. de legibus, quod verò. Conſtat enim, quòd vbi non ſit conſuetudo contraria, ſtatutum in venditione trahaẽ ad
aa locationẽ aa vt no. in præall. l. 2. & ſcripſi in decret. præalle. cum dilectus, ſuper uer. comparatur, & ſic econtra ſequeremur conſuetudinem, vbi fortior eſſet ratio conſuetudinis. Exemplum, lex dicit monacos ſuccedere parentibus. C. de ep. & cl. l. fin. in feudo ſecus per conſuetudinem feudorum, vt in libro feudorum, ſi de feudo contro. fuerit, c. qui clericus, non habemus legem, nec conſuetudinem de regulari canonico, nũquid ille ſuccedet in feudo? nõ: qa conſuetudo, quæ excludit monacũ, hẽt optimã rõnẽ: qa ſeruire nõ põt, nec hẽt ſuum velle, & ęque vrget in regulari canonico; ergo ſm ſimile conſuetudinis iudicabo, ꝓcedit ẽt hoc, qa caſus eueniẽs, de quo quæritur, eſt de materia ꝓſuetudinis. ubi verò eſt de mã iuris ſcripti, ſm eius ſimile iudicabo. Vnde ſi militudinẽ canonici regularis trahã ad ius ſcriptũ in p̃monialib. ut in illis ſuccedat, ad cõſuetudinariũ in feudalib. vt in illis nõ ſuccedat. vide aliud exẽplũ, vt p̃dixi, in vẽditione fit reſciſſio, vel ſuppletio pp deceptionẽ vltra dimidiã, & hoc habet equitatẽ vt ſ. dixi, pone cõſuetudinẽ ꝯriã, cũ vaſallus vendit feudũ dño, vt ſ. pp deceptionẽ vltra dimidiam non fiat reſciſſio, vel ſuppletio, & hoc ẽt hẽt eqtatẽ: qa gratioſè dñs dedit vaſallo, retro gr̃a videat, fieri per
62 vaſallum facit. ſ. de cẽſi. ex parte. ff. mãd. l. ſi verò nõ remunerãdi. §. idẽ Papi. pone igitur aliquẽ locaſſe, & ĩ locatione vltra dimidiũ fuiſſe deceptũ, dicã, ꝙ ſi locaui dño rẽ feudalẽ, iudicabo ſm ꝓſuetudinẽ, aĺs iudicabo ſm ius ſcriptũ; facit. ff. de bono. poſ. ſed cũ
63 patrono, & ſic † intelligaẽ, qđ no. de feu. cogn. c. j. in vl. gl. ubi verò ponim⁹ paritatẽ p oĩa, in mã, in ſimilitudine, & in rõne, præligẽdũ vĩ omnib. paribus ſimile legis: qa ſi ꝓſuetudo eſt ꝯ legẽ, reſtringẽda eſt & rõ legis ampliãda, ff. de legib. qđ verò. Si p̃ter legẽ adhuc recipiemus id qđ magis eſt extẽſibile. Eſt. n.
64 † ſimilitudo q̃dã extẽſio. ſ. ti. j. inter cæteras. ff. de legib. l. nõ pñt. Sed qa, ut ſæpius dictũ eſt, lex venit ex cõſenſu expreſſo, cõſuetudo ex tacito, ut l. de qb. & expreſſum † extẽſibilius eſt, q̃ tacitũ, iuxta not. ſ. de cle. ꝓiu. qđ a te. ff. in qb. ca. pig. ꝯhi. l. pen. & l. p̃cib. C. de imp. & aliis ſubſt. ergo potius recipiamus ſimile legis, quaſi ꝓſuetudo ſolum illud ſuſtulerit, qđ ſibi vſurpauit, nõ aũt ſibi vſurpauit ſimile legis, ergo il lud maneat ut prius. Sicut ergo correctio prioris legis p poſteriorẽ nõ extẽdiẽ, de ele. cũ expediat, & c. ꝓſtitutio, li. 6. & C. de tel. ſancimus, de ap. p̃cipimus, ſic nec extẽdaẽ correctio, quã facit ꝓſuetudo: ſed reſtringatur ad ſuũ caſum, licet fatear ad ſimile ꝓſuetudinis p eũ argui poſſe, vt l. de qb. & l. j. C. q̃ ſit lon. ꝓſue. hæc p̃cedãt, cũ legi derogaẽ p ꝓſuetudinẽ, ubi
65 verò lex † abrogata, uel deſtructa foret p aliã legem tũc vĩ nec ex lege, nec ex ipſius ſiẽ arguẽdum. C. de Lati. liber. tollend. l. una, in prin. & ibi no. quandoq; tamen licet inducere rationem legis abrogatæ, & de hoc de iudiciis, nouit, Io. An.

ADDITIONES.

a ¶ Differentia. Vide latiſſimè per Zanetinum in repet. c. j. infra de accuſa. in differentijs, quæ ſunt inſer ius ciuile, & canonicum:
b ¶ Feudorum. Ibi vide Bal. in prin. in euidentialibus.
c ¶ Glo. Accur. Vide per Bar. in l. omnes populi, in tertia. q. principali, in tertia. q. ff. de iuſt. & iure.
d ¶ Conſuetudo. Vide d. Præpoſitum in c. conſuetudo. 1. diſt. & Bart. in l. 1. C. quæ ſit long. conſue. & ibi plenè Saly. & idem Saly. in l. de quibus. ff. de legib.
e ¶ Diuiſio. Vide Alb. de Roſa. & Bal. in l. de quibus. ff. de legibus.
f ¶ Inducitur. Adde quòd conſuetudo iniqua & intolerabilis & contra ius diuinum præſcribi & induci non poteſt, ita Bald. in c. j. 1. colu. de cognitio. feud.
g ¶ Diuturnitatem. An requiratur conſenſus ſuperioris ad inducendam conſuetudinem. vide etiam no. in c. cum P. tabellio. vbi tangitur. infra de fide inſtr. Archidiaconus.
h ¶ Frequentem. Vide gl. in c. monaſteria. infra de vita & honeſt. cle. & ſcripta in l. 3. C. de epiſ. aud. & l. 1. C. quomodo & quando iudex, Bald.
i ¶ Succeſſiue. Ad hoc no. in l. inficiando. §. quod infans. ff. de fur. l. ſi gemina, arbo. fur. ceſ. Bal.
k ¶ De conſenſu. Vide latè de iſta materia Ang. de Are. in §. ex non ſcripto, inſti. de iur. na. gen. & ci.
l ¶ Erroneum conſenſum. Adde, qu ò l conſuetudo erronea origine, conualeſcit per conſenſum in l. obſeruatione, ita Bald. in l. fina. §. ſed & ſi quid. 7. col. ver. ſimile dicimus. C. communia de lega.
m ¶ Contradictione. Adde Bal. in l. de quibus, vbi dicit, quòd conſuetudo non tenet, niſi ſit obtenta in contradictorio iudicio, & gl. 7. diſtinctio. capit. fruſtra.
n ¶ Pro conſuetudine. Adde, ꝙ conſuetudo inducitur per duas ſententias ad minus cum ſpatio longi temporis ſm Bald. in d. rubrica ſupra e. & vide per d. Alex. in conſi. 45.
o ¶ Requiratur. Vide latè per d. Iaſonem in l. de quibus. ff. de legib.
p ¶ Edicta. Vide in l. v. per Bar. & Moder. ff. de verb. ob.
q ¶ In factum. Vide per Corſetum in repet. rub. infra de iuteiuran.
r ¶ Dicitur ꝙ. Ad hoc tex. in c. cum dilectus, ibi, talis fuerit &c. & Bar. in l. non fatetur, circa fi. de confeſ. & ꝙ debeat allegari, poteſt eſſe: qa quando forte ius, ex quo actor ſe fundat, vel agit de iure communi, nõ procedit ſed de conſuetudine ſic: & tunc ne eius libellus reijciatur, de bet allegare in libello conſuetudinem, ex cuius cauſa poteſt procedere, iuxta no. per Inn. in c. fi. infra de libel. obla. & per hoc facit quod dixit Bar. in l. de quibus. in fi. ff. de legi. & pro hoc text. in c. dilectus. infra de offi. ord. ubi petitio fundatur ſuper conſuetudine, Arch.
s ¶ Notoria. Iſtud nõ videtur obſtare, quia licet ſit notorium & releuet ab onere probandi, non tam releuat ab onere proponẽdi, ut eſt gl. in c. 2. ut lit. non conteſt. & in cle. appellanti, de app. ad hoc etiam Bart. in l. ſi adulterium. §. idem Pollioni. ff. de adul. Arch.
t ¶ Superfluum. Et vide d. And. Poma in rubrica, ſupra de conſtit. vbi refert ad hoc duo notabilia dicta.
u ¶ Domus. Idem Cy. in l. 2. ibi ſecundò quæro. C. quæ ſit lon. conſu. Bal.
x ¶ Terminetur. Adde etiam, quòd conſuetudo in iudicio valida & bona dicitur, ſi ex duabus ſententijs in iudicio contradictorio obtentis non eſt appellatum, gl. & doc. in c. cum cã, in ver. promulgauit, de re iudi.
y ¶ Effectu. Vide Bar. in l. j. C. quæ ſit longa conſue. in repe. & gl. in l. fi. in ver. innuit autem. C. eo. ti. & Bal. in l. de quibus. in repe. in 16. col. verſo de cauſis.
z ¶ Conſuetudine. Vide circa hanc. q. Bar. in l. ex ea, in fi. prin. ff. de poſtul. & idem Bar. in l 1. §. fi. ff. de ven. inſpi. & Flo. in l. uenditor, §. ſi conſtat. ff. commun. prædi.
aa ¶ Locationem. Tex. optime probans hoc eſt inſt. de loca. & infra quaſi per totum, & ff. loca. l. 2. & l. qui fundum, & l. ſe. ut no. in præalle.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli præſentis cum ſuperioribus.*
2 *Hic titulus cur titulo de electione præcedat.*
3 *De poſtulatione prælatorum ubi locorum tractetur alibi.*

De poſtulatione prælatorum. Rubrica.

1 ¶ Vidimus † ſupra de iure ſcripto, & non ſcripto. Sed quia parum eſt eſſe iura, niſi & ſint iuris miniſtri, qui tueantur ea. ff. de origine iuris. l. ſecunda. §. poſt originem, infra de electione ubi periculum. §. præterea, lib. 6. Ideo de ipſis miniſtris, & eorũ aſſumptione videndũ erat. † Et qa interdũ p poſtulationẽ, interdũ per electionem, interdum per tranſlationẽ aſſumũtur, poſtulatio verò innititur gratiæ, electio iuri communi: ideo de poſtulatione prelatorum præmittit ſecundùm Da. & Gof. materia

3 †[rubricæ habetur.71.di.per totum,& repetitur in ſexto. Et huic rubricæ coaptatur, de elec. innotuit, & c. ſcriptum, vt in ſummationibus eorum patet. Item compromiſſarius ad eligendum poſtulare poteſt,de elec. in cauſis. Item epiſcopus, cui conſenſit papa, ꝙ tranſire poſſit ad maiorem, poſtulandus eſt,& examinanda eſt poſtulatio,de transla. c.vl.faciunt iura ſexti de elec.c.2.& c.cupientes.§. deniq;.

SVMMARIVM.

1 *Impoſtulabilis eſt violator interdicti.*
Diuiſio decretalis,ibid.
2 *Ad diſſentiendum faciles homines.*
3 *Electio eſſe debet uniuerſalis.*
Abbas poteſt eſſe procurator pro eccleſia cathedrali, ibidem.
Suppletionis de facto,papæ ut iudicis exemplum, ibidem ver. hic papa.
4 *Inquiſitio fit non præcedente fama de crimine,vel qualitate pro mouendi,& de quibus,& quando,& nu. 5.7.8.*
6 *Teſtes qualiter recipiantur & an iurent in inquiſitione ſumpti & nu.8.*
9 *Infamatus an cogatur iurare,remiſſio.*
10 *Prodeſt aliquando quod non ſufficit.*
11 *Legem ſufficit publicè latam etiam non ſeruata ſolemnitate tradita xi.q.3.debet,licet non malum ſit eam ſeruare.*
12 *Inculpare verbum qualiter componatur.*
13 *Adhærere pro aſſiſtere.*
14 *Interdicta una ciuitate,vel loco, cohærens eſt interdicta, non tamen cohærens cohærentis.*
15 *Electio poteſt in interdicto loco fieri,& contractus eſt nu. 16. non autem ſacramentum neque protrahi debet.nu. 17.*
18 *Paragraphi cæterùm.clemen.ne Romani eod.tit.& porrò.c.ubi periculum,de elect.lib.6.intel.*
19 *Eligendus debet eligentibus conuenire.*
20 *Verbi in alia verba reſolutio.*
Interpretatio.§.licet,ibid.
21 *Epilogus,ſuffragium gloſſarum.*
Confeſſio aliena an non præiudicet domino, & numero 23. 24.& 25.
Ignorantia quæ excuſabilis.§.1.& 2.& nu.25.§.1.
Pronomina poſſeſſiua largè interpretantur aliquando. §.3.& numero 26.
Interpretationis ſpecies quę,& cui competat,iuncta gl.§.3.& nu.27.28.29.30.
23 *Supplementum gloſſarum.*
Appellatio ſi fiat contra certam perſonam,forma decretalis,ut circa,de elect.lib.6.ibid.
24 *Legis,ſiue §.ſi defenſor.ff.de inter.act.intell.*
Et §.penul.legis,certum.ff.de confe.
25 *Dominus audietur contra confeſſionem procuratoris eo caſu, quo audiretur contra propriam.*
26 *Interdicto loco in quibus locis regionis, ſiue terræ interdictæ ſit, & refert quibus uerbis interdicatur.*
Creditor habet veram poſſeſſionem rei pignoratæ,ibidem ver. creditor.n.
27 *Legati generalis geſtum ratum habendum,& tenet interpretatio,& quando,& nu.28,*
Interpretatur quilibet legem,dum coram ipſo agitur cauſa,eo. num. & an iudex id poſſit poſt depoſitum officium,& an ſententiam ſuam nu.29.
30 *Interpretatio quæ ſequenda,iuncta gloſſa.*
Ignoſcere eſt honeſtum & magnum uindictæ genus.ibid.
31 *Peccati remiſſio non dat licentiam delinquendi.*
32 *Poſtulatio de quibus fiat.*
33 *Per poſtulationis admiſſionem quid poſtulato quæratur.*
34 *Poſtulari debet, qui eligi non poteſt, quia inter hæc nerba eſt magna differentia,& quando uariare poſtulatus queat.*
Poſtulatus quando intelligatur conſenſiſſe,ibid.

35 *Poſtulari ne,an eligi debet clerici alienæ eccleſiæ,& monaci. Eligendi tempus,ſi poſtulantes appellent; quia ſuperior poſtulatum dare noluit,an interim eis currat.*
Eligo in populandum,vel poſtulo eligendo,uel poſtulo, & eligo,formæ poſtulandi, de quibus.c.unico, lib.6. eodem titulo ibidem.

CAP. I.

1 ADhæc. Caſus † Impoſtulabilis eſt, qui violat interdictũ hic ponitur iniuſta poſtulatio,poſtulantium petitio,petitionis impugnatio,poſtulati duplex excuſatio,excuſationum reiectio. reprehenſionis ꝙ cluſio,poſtulationis repulſio, gratioſa cõceſſio [*De facili*] proprer † facilitatem hominum ad diſſentiẽ
a dum.ff.de arbitris,non cogẽdũ.§. principaliter, a & quia nec nouum &c.8.q.j.nec nouum.63. di.noſſe, Gof. [*Conuenientes*] & ap.renunciantes tacitè,vel ex
3 preſſe,Inn. [*In unum*] debet enim † eſſe vniuerſalis electio.ĵ.ti.j.in geneſi,Hoſt.[*Abbatem*] not.ꝙ abbas poteſt eſſe procurator pro eccleſia cathedrali,& facit.ĵ.de cenſibus,ſopitæ [*Translationi*] de Altiſſiodoren.ad Senon.& hanc alius facere non poterat, de tranſlat.per totum [*Conſtabat*] hic papa ſupplet de facto,qđ conſtabat ſibi vt iudici,Gof.ĵ.eo. Bonæ,& hoc per modernos, & per Phi. [*Sententiam*] latam in terram regis,quia occupauerat res mẽſæ Archiepiſcopalis,archiepiſcopo mortuo, qđ fieri non deberet,etiam ſi ſeruus fuiſſet,de ſucceſ. ab inteſt.c.2. Alij dicunt,ꝙ propter vxorem ſuam, quam dimiſerat.ĵ.qui filij ſint legitimi,per venerabilem. Alij, ꝙ ꝓpter guerram regis Angliæ,de iudicijs, nouit.non eſt curandum ſm Holtien.[*Quod*] ſ.qđ nõ ſeruaſſet
4 [*Requiſitus*] ꝺ̃,non † debuit inquiri,niſi ꝓcedente fama,de acc.qualiter.2.So.illud locũ hẽt, cum q̃ritur de crimine, vel qualitate,ꝓmouẽdi,qui nec debet,ꝓmoueri ſine ꝺligẽti examinatione, maximè per poſtulationis modũ. qui pẽdet ex gratia.ĵ.e.bonæ.j.& c.pe.qđ ꝓbat.ĵ.ti.j.c.3.& c.cũ nobis, & c. ſcriptum, & c.nihil,hęc aũt inquiſitio fit de plano ſine ſtrepitu & in gñe,nõ in ſpẽ quæritur de crimine promouendi ſicut alle.ff.de quæſt.l.j.§. qui quæſtionem, de ætate
5 † tũ q̃rendũ eſt,& de ſcia, de morib.irregularitate, natione, & fama ꝓſonæ, q̃ ſola poſſet impedire.33. di.laici,de acc.omp̃s,de cl pere.c.j.& idem fit in accuſationib.clericorum.2.q.7.ſi q̃ ſunt,& c.ſe.Sed in his ſufficit habere lr̃as teſtimoniales,dummodò ꝓmouendus nõ habeat contradictorem,nec laboret infamia.2.q.7,criminationes.7.q.j.qualiter,de cler.
6 pere.c.j.de præben.in Lateranenſi. nec ſunt † quærendi teſtes in tali inquiſitione, quæ ſit contra non infamatum,Inn. poteſt hoc dictum intelligi dupliciter,ꝙ non ſunt quærendi.i.recipiendi,verius non ſunt quærendi vt teſtes.ſ.iurati, ſed ſine iuramento benè facit de cohab cler. tua, & per hunc modum concorda gl.quæ videntur contrariæ. Et vide quod dicam.ĵ.ti.j.poſtquam,& ĵ.e.ti.licet, in fi. & de ſpõ. cũ in tua,ſup̃ gl.ſummaria,& de acc.licet,ſup̃.verſi. famæ &c.cũ oporteat,ſup̃ verbo,& noueritis,& ſm
7 Inn.eſt † idẽ tenendũ,qñ aliqua eccleſia viſitat, de offi.ord.c.j.de ſtatu mon.in ſingulis,& expreſſius de
8 cenſibus,Romana.§.ſanè,li.6. Idem † q̃do fit inquiſitio generalis in capite, & in mẽbris alicuius eccleſiæ.ĵ.de re iud.cũ.I.& A.In quo tñ caſu recipiunt teſtes,& iurãt dicere veritatem de omnibus reformãdis,& de criminibus, exceptis occultis.ĵ.de accuſationibus, qualiter.i. vbi de hoc. In ſpeciali verò inquiſitione non iurãt de omnibus, neque de occultis, ſed de his tantùm, de quibus facta eſt copia infamato,de accuſ.qualiter.2.j. reſponſo, & §. debet,
9 ſecundùm Inno.eſt † tamen diſſenſio,an infamatus

cogatur

cogatur de his iurare, & dicere veritatem, de quo Hoſti.ibi remittit [*Allegans*] ipſe magiſter.Et ĵ.hic deciditur alia excuſatio,ad quam reſpondetur, ver.
10 nec valet [*Nec proficit*] hoc dicit:quia † quandoque aliquid proficit,qđ non ſufficit, vt patet.ĵ.qđ metus
11 cauſa,ſacris [*Ac publicè*] ſufficit,† ꝙ publicè lata ſit;
b etiam ſi nõ ſit ibi ſeruata ſolẽnitas, q̃ traditur b 11. q.3.debẽt,in ꝓmulgatione autem legis non eſt malum c ſi dicamus ſolemnitatem ſeruandam.C.de legibus,humanum,Inn. [*Conſtitutio*] quæcunq; Hoſt.
12 [*Inculcare*] dicit † ab in, qđ ponitur ꝓ valde,& calco calcas:aliàs intimare [*Teneatur*] quilibet ſubditus,de conſt.c.j.& vlt.[*Credendi*] i. non facile creditur eis,qđ allegant.ſ.ꝙ ad ipſos nõ ꝓuenerit cõciliũ [*Penes illos*] ſ. qui non ſeruabant [*Illam*] ſcilicet Al-
13 tiſſiodoren.[*Adhærebat*] d ideſt † aſſiſtebat,licet qui
d dam gloſſauerint de adhærentibus.i.coniunctis terris,quæ ſimilẽ pœnã ſuſtinent ratione contiguitatis ar.de pę.d.j.§.ecotrario.Sed ſecundùm hoc ſequeretur,ꝙ vna terra interdicta totus ¦mundus eſſet interdictus,quia ſi vicina eſſet interdicta, ergo & illa,
e quæ illi eſſet vicina, & ſic in infinitum e Ioãnes,hoc intelligas ſaluo eo, qđ habes de ſnĩa ex. ſi ciuitas,li.
14 6.Et licet † cohærens ſit interdicta,vt ibi, non tamẽ cohærens cohærentis,& eſt ſimile in excommunicatione,in qua dicitur,ꝙ non tranſit in tertiam perſonam,vt dicam.ĵ.de ſen.exc. cum deſideres [*Rece-*
15 *piſſe*] argue, ꝙ † in loco interdicto põ fieri electio, & ſic terminauit hic Hu.de Verce.de epiſcopali, & quauis alia electione in quæſtione,quam plus videre non expedit, dicens etiam ꝙ non eſſet iuſta appellatio interpoſita:qa ibi fit electio, vel qa locꝰ nõ
16 mutatur,nõ allegat hãc lr̃am, ſed ĩnitiẽ rõni,ꝙ† electio nõ eſt ſacramẽtũ,ſed quædã obligatio,& ꝺ̃ctus all.ĵ.tit.j.cũ inter canonicos, quaſi dicat,interdictũ hẽt probibere diuina officia, & eccleſiaſtica ſacramenta,de ſen.excom.c.vlt.in prin.li.6. Sed iſtud nõ eſt tale,ergo &c.Item facit de eo,qui duxit in matrimonium,ſignificaſti.Arch. contra.23. di. In nomine dñi,ver.ꝙ ſi.primũ tene, cum non ſit expreſſe ꝓhibitum,2.q.v.conſuluiſti,& pœnalia ſunt reſtrin-
17 genda,de re.iu.in pœnis,nec parari † dẽt in electionibus protractionis,vel dilationis facultas, de elec, ne pro defectu,& c.qa pp.eod.ti. indemnitatib.§.vt
18 ãt,li.6.& clem.e.ti.ne Romani.§.cæterũ.nõ †obſtat ĵ.ti.j.cũ inter.R.quę loquit de interdicto ꝓſonarum nõ loci,nõn obſtat.ĵ.de elec.vbi periculũ,li.6.§. poro:qa ſpeciale in electione papæ, quæ etiam ibi facta teneret,vt ibi no.[*Apoſtolum*] 2.ad Cor.x.[*Relaxare*] Seneca epiſtola.97.de abſolutione Clodij adulteri dicit,ꝙ minus in crimine,quã abſolutione pec
19 catum eſt [*Non conueniebat*] concor.C. de iudæis, & cęli.l.cęlicolarũ,in fi.Et no.ꝙ eligendus † dẽt eligentib.cõuenire,&.ꝙ ſibi ꝓueniẽtẽ dẽt quis querere ſocium Abb.& ꝙ eligẽs diſſimilẽ quò ad obediẽtiam puniri dẽt ſm Hoſt.[*Permiſſa*] per ius cõe, de alia ꝓ-
20 miſſione loquet.ĵ.c. prox. [*Priuare*] i.priuatos † hac vice ab electione repellere [*Poſſemus*] cõtradicit litera.ſ.nõ ꝓp poſtulãtẽ eccleſiã &c.dicit Abb.ꝙ hoc intẽdit, ꝙ in repulſione poſtulationis retulit ſe prĩcipaliter ad dignitatẽ poſtulati, non ad factum poſtulãtiũ,licet & ad illud poſſet ſe referre,vt hic. ¶ Se
21 cunda † gl.arguit,all.4.iura.alle.duas leges in ꝺ̃riũ, & remittit. ¶ Tertia gl.obijcit ꝓ tres rõnes,& ſoluit. ¶ Quarta gl.allegat.4.concor.ex quibus in fi.cõclu dit:in medio ſoluit vnã legem contrariam. ¶ Glo, no.ꝙ alle.quattuor iura in ꝺ̃rium,ſoluit diſtinguen
22 do quadruplicẽ interpretationẽ. ¶ In † gl.2.[*ibi, ſi defenſor*] defenſor qui rñdet in iudicio eum,quem defendit,ex aſſe.vel ex certa parte hæredẽ,ſibi nõ illi ꝑ iudicat [*& ibi,§.pe.*] ibi dicit, ꝙ nõ ſufficit ꝓcurato
rẽ,tutorẽ actorẽ,vel curatorẽ fateri. ¶ In 3.gl.[*ibi, Verius*] vide de filijs ꝑſb.veniẽs,ſup.2.glo.[*& ibi,§. Petitam*] nõ eſt ſatis denũciare ꝓcuratori illius q̃ hæreditatẽ poſſidet,hæreditatẽ ab eo pẽti, niſi nuncieẽt illi,vel ꝓcu.illũ certioret [*& ibi,§. Proſcribere*] ſi palam ꝓſcriptũ eſt,ne cũ inſtitore ꝓtrahat, non excuſat,dicẽs ſe ignoraſſe lr̃as, vel nõ conſideraſſe, qđ ꝓponebat [*& ibi,Hoc autem periculum*] ſpectat ad tutorẽ.ex quo ſciuit ſe tutorẽ,ſed pupillꝰ ꝓbat eũ ſciuiſſe. ¶ In gl.4. [*ibi,§. toties*] ſi domus ruinoſa eſt hæreditaria,nec hæreditas eſt adita, vel ſi hæres nõ extat nec inhabitet,ad ædes proponitur denuntiatio[*& ibi,ut perfectius*] cano.16. q. 3. §. põt [*& ibi,Et ſi quidem*] ſi actor citatus eſt tribus edictis,licet non inuẽtus,inſtante reo ꝓcedit iudex [*& ibi, Item cum ex eo*] vide vt lite nõ ꝓtẽ.qm̃, in gl.ſi nõ põt. ¶ In gl. bona fuit [*ibi,in alterius locum*] mortuũ intulit,vel inferre curauit [*& ibi,Liber homo*] ſi liber hõ,q̃ bona fide mihi ſeruit,ſtipulat̃ à me,actionem non habet,nã & ſi ſtipulatur ab alio mihi acquirit. ¶ In gl.not.ꝙ [*ibi,l. ult.*] ſolũ imperator,qui cõdit,interpretatur legem [*& ibi,Non poſſunt*] vide de reſc.inter cæteras,ſup vlti.gl.& idem dicit lex ſe.[*& ibi, Supplere*] eadem dic vt ibi [*& ibi,In prætoris*] uide de verbo.ſig.ex parte. 3.in gl.2.[*& ibi,l.una*] ibi docendi peritiam, facundiamq; dicendi,interpretandiq; ſubtilitatem. ¶ In gl.pe.[*ibi,ſi calicem*] vide de ren,niſi,ſuper glo.iuxta. ¶ In vl.gl.[*ibi,oratio*] vide.ĵ.ti.j.in cauſis ſuper gl.hoc
23 habes. ¶ In † gl.j.in fi.& ſeruetur forma decre.ĵ. de elec.ut circa,li.6.ſi ꝺ̃ certam perſonam appellatur, vt eo.ti.qui cõtra certam. ¶ In gl.2.[*ibi,confeſſio*] forte inſurgens ex taciturnitate, qđ uidẽt velle Inn. qđ
24 expeditum eſt de cõfeſ.c.2. li.6. [*& ibi,Si † defenſor*] lex iſta loquit̃ de defenſore, qui ſine mãdato defen-
f dit fnõ in ꝓcur.Abb.vt ibi no.lex, quæ ſequit̃ loquitur in ꝓfeſſione contra naturam, vt cum ſeruus viuit, quẽ ꝓc. confeſſus eſt occiſum à dño audiet̃ ergo dñs ꝺ̃ cõfeſſionem ꝓcuratoris eo caſu, quo audiret ꝺ̃ ꝓpriam,ſm Vin.ldẽ Gof. de cõſe.c.vl. [*Et in fi.*] Petrus dicebat,ꝙ iſte nõ fuit ꝓc.poſtulati,ſed poſtulantiũ. ¶ In gl.3.ibi.verius,& ĵ.de reg.iu. ꝑſumit, li.6.dic ut ibi [*& ibi,l,ult.*] & ĵ.de conſt.c. 2.i.rñſo,li. 6.[*& ibi,Propoſuiſti*] vbi de hoc [*& ibi,Cogooſcentes*]
g & 12.quę.2.de laicis [*& ibi, Qui & humanis* g] vbi de hoc. ¶ In gl.ut expreſſe,[*ibi.poſt duos*] de hoc in fi.libri.6.ſup̃ data. ¶ In gl.bona fuit [*ibi,ſuum*] 12.q.j.§.
h vlt.aliàs pen.in j.gl.h[*& ibi,De iuriſdictione*]ſicut tota
26 †Italia dr̃ de imperio, q̃uis pauca dominicalia ibi habeat imperator.Phi.Vnde dicebat Goffr. ꝙ licet barones tenerẽt terrã illã,tñ ſub rege, locꝰ eſt interdicto,allegat dec.quas.ĵ. all. gl.[*& ibi,Non eſſet*] vel forte terra dotalis erat:ſed maritus eſt dñs dotis.C. de rei uen.doce.ff.de auro,& arg.l.j.§. Quintus. Si verò interdicat terra, quã quis tenet, ẽt ꝓignorata erit interdicta.ĵ.de re iud. cũ Bertoldus,creditor.n.
i hẽt verã poſſeſſionẽ i ff.de uſu.ſerui nomine,qđ dicit ff.qui ſatiſd.cog.ſciendum.§. creditor. Si verò dicat,terra ſua ſit interdicta,ſua.notat dominium,& iõ terra pignorata ſibi nõ erit interdicta ſm Vin.ad
k de qđ dicã de ſnĩa excõicationis,ſi ſnĩa.§.j.l.6.K ¶ In gl.no.ꝙ ibi dñi Papę,dicit Hoſt.ꝙ hoc fecit ex plenitudine legationis, vel de ſpãli mãdato, vel uice papæ,q̃ poſtea ratificauit,dicit Innoc.ꝙ † legatus ex vi
27 verborũ poſitorũ ĩ lr̃is apꝓicis ñ potuiſſet ĩterp̃tari. Sed qa gñalis legatꝰ erat,ratũ dẽt eẽ,qđ fecit auctoritate legationis, ut ſicĩ dubio potius res ualeat, q̃ peat.ĵ. de ver.ſig.abbate. Itẽ legatꝰ erat papæ,& cãm papæ utiliter agebat,unde ratum eẽ dẽt.ff.de neg.geſt.ſed
28 an vltro.§.j. nec mirum,ſi tenuit interpretatio ſua,
l ſm Inn.nam,& † quilibet l interpretat̃ legẽ,dũ corã
m ipſo agit̃ cauſa.ff.de legib⁹,nõ poſſunt, m, & l.ſequẽ

ti.Suã aũt constitutionẽ, certũ est, ꝙ interpretaẽ legatus,de ver.sig.ex parte.3.vide qđ dicã de app.cum ſpāli,in gl.multa exẽpla,in fi.[*& ibi.§.ex his omnibus*] ibi hæc gl.ꝓ Ioānẽ,& per Acc.C.de legi.l.j.[*& ibi, poſ*
29 *ſit iudex*] an † hoc poſſit poſt depoſitum officiũ,dicã ĵ.de ver.ſig.ex parte.3.& an hoc poſſit abſentib.partib.dicã.e.ti.olim,de arbitro verò, an poſſit interp̃tari ſnĩam ſuã,vide ẽt in ſpe.de arb.§. ſequiẽ.verſic.
30 ſed nũqd verbũ,& ver.ſe.[*& ibi, Nec redigenda*]deꝫ ne ceſſitate, vel loquiẽ đ ſcriptis publicis,uel auctẽticis ſm Ho.eſt tũ utilius & licèt nõ ſp neceſſaria,qñque ſequenda,de decimis.c.j.ff.de dã.infec. ſi ædib. & ſi eẽt iuris corpore clauſa,tũc de neceſſitate ſequẽda vt in p̃dictis iurib.ſm Ho.[*Et in fi.*] vide qđ dicam de ver.ſig.in his,ſup vl.gl.¶ In gl.[*imo potius, inſi.*]ad hoc
45.di.diſciplina,& alibi,parcere ſubiectis,& debellare ſupbos,& alibi,ſicut bellāti, & reſiſtẽti,&c. 23.
31 q.j.noli,in fi.Hoſt.Seneca li.de virtutib.honeſtũ†& magnũ vindictæ genus ignoſcere.¶ In gl. nam facilitas in fi.ℨ.i.q.7.exigũt.ibi dr̃,ꝙ remiſſio peccati nõ dat licẽtiã delinquẽdi,ibi ſoluitur in gl.fi.¶ In gl. & hoc iõ,[*ibi, nec eligere*] ĵ.de ſent.excõ.is qui,in fi. li.6.
32 ¶ In gl.vlt.[*ibi, poſtulationem*] quæ fit † de indigno in dignitate indiſpẽſabili,vt hic,& ĵ.c. ꝑx. vel non exp̃ſa in poſtulatione ſm Da.in q.j.huius ti.vt ſi minor vel illegitimus ꝓp id poſtuletur,qui tũ homicida ẽ, vel nullius ſcientiæ [*ibi, ad electionem*] no.Gof. in ſũma huius ti.§.effectus,ꝙ licèt de iure † per admiſſionem poſtulationis videatur quis ſolùm habilitatus vt eligi poſſit:tñ ad euitãdos circuitus,& eccleſiarũ diſpẽdiã hunc ordinem curia non ſeruat:ſed ꝓ admiſſionem poſtulationis ſic cẽſeri vult ꝓuiſum ec-
n cleſiæ; ſicut ꝓ electionis cõfirmationem n Dicebat
34 † autem hic Inn.ꝙ licet antiqui ꝓmiſcue vterentur his verbis 61.di.§.his oĩb.63.d. lr̃as; hodie tñ ꝓ iura, & conſuetudines inter iſta magna eſt dr̃ia,nã in illũ q̃ ꝓlatus,vel canonicus eſſe nõ p̃t ſine diſpenſatione,non licet conſentire vt in ſponſum,peccat ergo qui eligit.Incedit ergo ꝓ viã ꝓceſſam, qui poſtulat, nec ꝓ hoc intelligitur in ſpirituale ꝓiugiũ cõſentire & ꝓp hoc variare licet priusq̃ poſtulatio ſuperiori p̃ſentetur: de quo vide plenè.ĵ.tit.j. publicato,dicebat tamen Inn.ꝙ ex quo ſuperior,à quo poſtulatur illũ concedit,ipſo iure intelligitur ſponſus,arg.ĵ.de
35 cõd.apo.c.ſup eo.& c.per tuas, de clerico † verò alterius eccleſiæ,& de monaco not.hic Inno. & Cõp. & Hoſt.an poſſint eligi,an debeãt poſtulari, de quo dicam.ĵ.c.fi.tractabat ẽt hic Cõp. q not.& dicam.ĵ. ti.j.in cauſis,in gl. poſtulatio,ꝑ q̃ gl.plenius iſtã ĩtel-
36 liges.Item † tractat hic,an ſi appellent poſtulantes: quia ſuperior poſtulanti illum dare noluit,an interim currat eis tempus eligendi?qđ dicam.ĵ. eod. ſi electio, lib.6.in prin.ibi vide, tractabant etiam omnes prædicti de formis,eligo in poſtulādum,vel poſtulo eligendo, vel poſtulo & eligo,quæ decido, q̃a hodie ſunt expedita.ĵ.c.vno,lib.6.

ADDITIONES.

a ¶Principaliter.Vide d.Car.Flo.in conſi.86.
b ¶Tradiur.Honeſtum eſt,non neceſſarium,vt ibi per Bal.
c ¶Malum.Et no.quòd licèt hoc ſufficiat,tamen cautum eſt in conſtitutione promulgatoria, ſaltem excommunicationis pluries publicare, in c.j.de loca.Archid
d ¶Adhærebat.Vide do.Car.Flo.in cle.2.§.terras,in fi. de pœnis.
e ¶In infinitum.Vide Io.Cal.in lib.de eccl.interdic.in 2.membro.quæſtion.23.
f ¶Defendit.Adde,quòd defenſor comparet ſine mandato.l. exigendi, & ibi doc.C de procur.& adde etiam,quòd defenſor idoneus non dicitur, niſi ſatisfaciat.l.qui proprio.§.qui aliũ,& ibi. Bar.ff.de proc.
g ¶Humanis.Materiam huius gl.vide no.in deci.Rotæ.concl.479.
h ¶In 1.gl.Vide gl.quæ incipit, no. Ac.ff.de ort.iur.l.2.
i ¶Poſſeſſionem.De hoc per gl.& doc.in l.cum notiſſimũ,in princ.C. de præſcrip.30.ann.
k ¶Libro 6.Vide Bar.in rubrica.ff.de no.ope.nun.& Io.Calde in lib.de ecc.inter.in 2.membro.q.27.& ſe.& Bald.C.de teſta.l.ſi non ſpeciali-
l ¶Quilibet interpretatur legem, dum coram ipſo agitur cauſa. Vide Albe.de Roſa.pulchrè.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iu.
m ¶Poſſunt.Et vide Bar.in l.ſi de interpretatione,& Bal.& d.Bar. de Saly.in l.1.C.de legi.& Bal.in l.ſi quis filium.C.de lib.præt.
n ¶Confirmationem.Facit tex.hic in prin. ibi pium præberemus aſſenſum,&c.& vide plenius Io.An.in ti.proxi. in c. cum monaſterium.

SVMMARIVM.

1 *Poſtulationis caſſatæ innouator eſt eligendi & poſtulandi potestate priuatus.*
2 *Diuiſio decretalis.*
Quodammodo, ideſt quantum in eis erat.ibid.
3 *Priuantur, ex defectu commiſſo in forma poſtulationis per ſententiam poſtulantes, & quibus in caſibus ipſo iure, & nu. 4. & 5.de quibus duæ regulæ traduntur,nu. 6.*
7 *Electio nulla ipſo iure quibus ſit caſibus.*
8 *Poſtulationem admittere, & transferre epiſcopum abſque mandato ſpeciali non poteſt legatus.*
9 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum & nu.10.*
Collegium tres faciunt.
Grege legato, illud ſolũ caput quod ſupereſt, petit legatarius.
11 *Additio gloſſarum.*
12 *Eligere ſe ipſum quis non poteſt.*

CAP. II.

1 CRatum. Qui † poſtulationem
2 caſſatam innouat, eſt eligendi & poſtulandi poteſtate priuatus. Et † ſunt duæ principales partes.prima ponit relationem legati ꝙ tinentem proceſſum canonicorum Senoñ.& ipſius legati. ſecunda approbat ipſius legati proceſſum,ibi,Nos igit̃ [*in fraudem*] vt interim non currer ei tp̃s,& vt Rex Frãciæ,cui fauebat,interrim ꝓcurarer promotionem ipſius, Abb. [*Quidam uerò*] ex canonicis Señ.[*Quodammodo*].i.quãtũ in eis erat [*priuilegium*] de gr̃a.n.erat,ꝙ eligere potuerant
3 cũ poſtulādo † irregulariẽ fuiſſent priuati.ſ.c.ꝓxi.in fi.ſecus,ſi fuiſſet ſolùm defectus in forma: q̃a tunc
4 priuarent̃ per ſnĩam ĵ.ti.j.q̃a propter,nunqđ † ergo eſt ipſo iure priuatus,q̃ eligit illegitimum, & poſtulari debebat,dic ꝙ ſic.nec obſt.ĵ.ti.j. innotuit,vt ibi no.enumerant hic Inn.Hoſt.& Comp.quoſdam ipſo iure priuatos ptãte eligendi. primus, qui eligit ꝓ laicalẽ abuſum.ĵ.ti.j.q̃ſquis.ſecũdus, q̃ eligit ſemel reprobatũ vitio perſonæ, vt hic,& ĵ.ti.j.ſup eod.tertius, qui eligit ineligibilem, vel poſtulandum, qui nullo modo p̃t eligi,vt p̃dicta decr.innotuit, & q̃s ſit iſte,diceẽ.ĵ. e.c.fi. non ſic in caſu econuerſo.ſ. cũ q̃s poſtulat eligẽdũ,quo caſu poterit eũdẽ, vel aliũ eligere:q̃a & ſi poſtulandũ poſtulaſſet, liceret reſili re.ĵ.e.bonæ.2.& ad aliũ hr̃e recurſum,nec obſtaret tp̃is lapſus,de hoc.ĵ.ti.j.in cãis.Quartus,q̃ recipit vt ꝓlatũ electũ,vel poſtulatũ,cuius electio,vel poſtulatio nulla eſt.ĵ.ti.j.bonę.j.Quintus excõicatus,vel ſuſpẽſus.ſ.ti.j.cũ dilectus,vbi de hoc,& ĵ.tit.j.illa. Sextus,q̃ nõ eligit ĵ.tp̃s iuris.ĵ.tit.j.ne ꝓ defectu,de cõc. p̃b.c.2.de iure pat.c.vno,vt ꝓbaẽ de ſup. ne.p̃l.c. fin. Septimus,q̃ poſtulat poſt appellationẽ,ĵ.ti.j. bonæ. j.primo rñ.§.fi. nõ ſic in illo, q̃ poſt appellationẽ eli
5 git,diuerſitatis rõ: q̃a † electionẽ, cũ ſit ordinaria, nulla appellatio,niſi iuſta,p̃t impedire.ĵ.ti.j.cũ no bis in prin.poſtulationẽ verò impedit appellatio ẽt emiſſa ex falſa cã, cũ fieri nõ dẽat niſi in ꝓcordia.ĵ. c.j.& 2.ſm Inn.q̃ dicit,ꝙ alij ℨ Ho.dicit.ꝙ ubi ſit poſtulatio ſine cã,nec duæ partes ꝓcordãt, vera eſt opinio Inn.Si verò ſit ex cã,& à duab.partib.vera ẽ alio rũ,opi.nã talis poſtulatio vincit electionẽ.ĵ.ti.j.ſcriptũ,vbi de hoc,& ſi fortior eſt, ergo minꝰ impediet cã appellatio,q̃ electionẽ, ar.de trãſl. inter corporalia,& vide quod dicam ĵ.ti.j.auditis,ſuper gl.fi.Octauus laicus, non dico. quòd ſit priuatus ſed nullo iure p̃t eligere.ĵ.tit.j.ſactoſ.& c.Meſſana, adde caſum,

6 ſum,de elec.c.2.lib.6.De his †verò,q̃ ſunt ipſo iure priuati,vel qui nullo modo poſſunt eligere,traduntur per Inn.duæ regulæ.Prima, ꝙ electio facta ipſis non vocatis tenet. cum enim nullum ius habeant, non poſſunt agere de contemptu,nec expedit ante electionem de hoc litigari:ſed ſufficit, ꝙ de hoc poſtea fiat fides,etiam ſi is,qui dicit ſe ius habere,pri? appellauerit.ĵ.de ſup.negli.præla. c.fi.ĵ.tit.j.Cumana-Sed caueas,ne reperiatur in quaſi poſ.ĵ.ti.j.in geneſi. Secunda regula eſt, ꝙ quandocunq; electio, vel poſtulatio pronũciatur nulla ꝓp vitium nominatę perſonæ,tunc ipſo iure priuati ſunt eligentes,
a ſiue poſtulantes.ĵ.ti.j.cum in cunctis a.§.clerici;qđ intelligas de ſciẽtibus vitium electi,vt ibi,& e.tit.in nõtuit.dẽt hic etiam intelligi de ſciẽtibus cãm agi, vt dicam poſt Inn.ĵ.ti.i.cũ Vintoñ.ſuper vlt.gl.Mul
7 tos†aũt caſus,quibus electio nulla eſt ipſo iure bno
b tauit Hoſtiẽ. in ſumma,de electione.§.& qualiter, ver.caſus.& ſequen. & vide qđ dicam.ĵ.ti.j.auditis, ſuper vlt.gl.[*Abuterentur*] 11.q.3. priuilegium [*Denolutam*]& ideò eligere poterant,incõtinenti, vel ex teruallo,vt no.ĵ.de elec.duduum Inn.[*Ad eorum*] qui ipſum poſtulauerant[*Prouidiſti*]forte collaudando, & approbando factum ipſorũ:quia ſine ſpāli mao-
8 dato†poſtulationẽ admittere,vel eꝑm trãsferre nõ
9 potuit,vt dicit gl.¶ Penul.gl.q̃rit,arguit, †proponit opi.Io.demum ſoluit,& all.in contrarium,rñ.¶ In
10 †gl.penul.[*ibi, Neratius*] tres faciunt collegiũ [*& ibi, De grege*]& tamen grege legato illud ſolum caput,
11 qđ ſupereſt,petit legatarius,vt ibi.¶ In †gl.hic c pa-
c tet,ibi [*Si forte*]vbi de hoc in j.glo.[*& ibi.§. Homines*] facit.ff.qđ cum falſo tutore.l.j.§.2.& quid dicit,vid
d in ſuffra.de reſcriptis, cõſtitutus d [*& ibi, Io.dixit*] & Gof.hic.qui reddit tres rõnes, quas colligas per ſequentia: putat tñ, ꝙ iſte vnus poſſit à ſuperiore petere,vt eccleſiæ prouideat [*& ibi, Collegium*] nec tũc poſſent ſeruari formę.ĵ.ti.ꝓximo, quia propter,ſm Gof.[*& ibi, Conuocare*]an ipſi teneant venire,& cuius
12 expẽſis,ibi no.[*& ibi, Eligere*] non†ſeipſum.ĵ.de iure pat.per vr̃as,Vin.[*& ibi per ſnĩam*]hoc corrigit,quòd nec per ſententiam in decr.bonę, in fine penul.gl. quæ fuit additio [*& inſi.*] Phi.in præ.decr. bonæ,Innoc.Compo.Hoſtien.hic.B.Brix.lxv.diſt.ſi forte.facit,quod no.lxiiij.diſt.cap.iij.& quod dicam. ĵ.tit.j. illa,in glo.de qua,ver.quid ſi omnis,& c.ne pro defectu,in glo.& ſi.

ADDITIONES.

a ¶Cunctis.Quaſt in l.poteſtate ſit:pœna inuiſibiliter operatur,vt l.j.& ibi vide Bart.ff.ad turpi.& Inn.in c.qualiter,el.2 de accuſa.& an hec regula ſit vera,vide Ioan.An.in c.bonæ infra.de elec. ſuper ver.indignis,& eſt c.cum in cunctis.§.clerici,ſuper verſic.contra formam, & in Mercu.in c.odia,de reg.iur.lib.6.vide infra tit.1.cum in cunctis, poſt. glo.
b ¶Ipſo iure. Vide etiam Alberi. de Roſa.in dictionario ſuo in verſic. electio,& aliquid per do.Feli.in c. ex tenore,in verſi.regula non præſtat impedimentum,dum ornat illam regulam,de reſcriptis.
c ¶Hic in hac pl.quòd in vnum ſolum poſſit reſidere ius capituli,facit. c a.in fi.de conceſ.præben.& aliàs dicitur in verſi.deuoluta,in c.quia diuerſitatem,de conceſ.præb.tex.videtur in c.dilectus,de conceſ.præben.vide ibi Bal.
d ¶Conſtitutis.vide gl.& Bar.in l.ſicut,in fi.all.in gl.ad materiam glo.

SVMMARIVM.

1 *Poſtulatio,per quam priuata,vel minor vtilitas communi,vel maiori præfertur, vel quæ ſit à minori, quàm tertia parte, non debet admitti.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Rauennas eccleſia duplex habet collegium canonicorum.*
4 *Poſtulare propriè, & impropriè pro eligere ſumitur.*
5 *Cardinales quales eſſe debeant, auctor eſt bea.B.ad Eugeniũ.*
6 *Eccleſia vnica eſt.*
7 *Capitulũ ſcriptum, infra de elect.intellect.con.*
8 *Conſuetudo eccleſiæ Romanæ ius inferioribus, non ſibi, vel ſucceſſoribus.*
9 *Iuſtitia per iuris neceſſitate.*
10 *Lectio debet eſſe canonica, & quæ canonica dicatur.*
Confirmationem perendi ius acquiritur ex electione canonica,ibid.
Poſtulatio,nominatio qualis eſſe debeat, & inter eas differentiæ quę & nu.11. & ex ea ius quæritur, & quando poſſit ab ea reſiliri,num.11.
11 *Ex nominatione, quę fit ante ſcrutinium, nullum ius acquiritur.*
Supplere quę, & quomodo iudex queat, & nu.14. & 15.
Vtilitas publica præfertur priuatę.§.1. & nu.15.§.1.
Per repulſionẽ à poſtulato iniuria fieri videtur, & cui.§.ij.
Concedere prælatus non cogitur poſtulatum in fi.
12 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum. num.13.*
14 *Additio gloſſarum, & nu.25.*
15 *Notum tanquàm iudici quid ſit ex atteſtationibus teſtium, & ex actis.*

CAP. III.

1 BOnę memorię. Ca.† Poſtulatio,
quã priuata, vel minor vtilitas cõi, vel maiori præfertur, vel quę fit à mi
2 nori,q̃ à tertia p̃te, admitti non dẽt. Et prima†pars ponit duas diſcordes poſtulationes. ſecunda vtranq; repellit, cauſas exprimens,ibi,nos igitur.tertia monet nouã prouiſionẽ fieri,ibi,mandantes.& vide quod dicit ſuperſcriptio,Clericis Rauennatis eccleſiæ;quod ſm Boati.
3 dictum eſt propter†duplex collegium, qđ habet dicta eccleſia.ſ.cardinalium,& canonicorum, ſic 93. diſt.illud,& quod no.23.q.ij.c.j.Et vide,quod dicã. de præb.ſi pluribus.§.j.li.6.[*Poſtulatum*]propriè quò
4 ad epiſcopum,impropriè†quò ad cardinalem,quẽ elegerunt ſm Abb. & Egy.ĵ.tit.j.eccleſia ij.vbi dicã de hoc.Hoſt.enim,vt ibi dicam, contra eum tenet omnem cardinalem poſtulandum [*Vtilior ſit*] qua-
5 les †debeant eſſe cardinales, valde pulcrè loquitur beatus.B.ad Eugenium,quod vide in Spe hiſto.lib.
6 21.c.75.Ioan.[*Generali*]vnica.n. †eſt eccleſia.24.q.j. loquitur,de ſchiſma.c.vno,li.6.[*Tertia parte*] illorũ. ſ.ad quos ſpectabat eligere [*Non conſueuerit*] non dicit,non debet,ac ſi dicat,poſſet, ſi vellet ſine cuiuſquam iniuria,quando à maiori parte capituli facta eſſet.ĵ.de his,quæ fi.à ma.parte capituli.c.j.65.diſt.
7 c.1.2.& 3.non †obſtat.ĵ.ti.1.ſcriptum,quæ loquit, cũ concurrit poſtulatio, & electio ſecundùm Gof.
8 ſed dicit Hoſt.quòd cum †conſuetudo eccleſię Romanæ ius faciat,de conſt.ex literis, quò ad inferiores,perinde eſt,ac ſi dixiſſet,non debet.ſibi autem, vel ſucceſſoribus non imponit legem.ĵ.titu.1.innotuit[*Poſtulatur*] dicit Hoſt.vtilitate, vel neceſſitate eccleſiæ id non exigente:aliàs contra.ĵ.ti.1.cum non bis olim,in fi.& c.in cauſis,in fin. [*Et iuſtitia*] .i.iuris
9 † neceſſitate[*Gratia*] ergo & ex iuſtitia: ſed plus eſt ibi de gratia, Hoſ.[*Canonicam*]dicit Hoſ.electio a de-
a bet † eſſe canonica. i. forma canonis in ea ſeruari,
10 de qua.ĵ.tit.1.quia propter,& ex hac acquiritur ius petendi confirmationem,ĵ.tit.j.poſtquàm, & c.nihil.poſtulatio debet eſſe concors,& ex quo ſuperiori præſentata fuerit,non licet reſilire.ĵ.c.ꝓximo nominatio debet eſſe ſolemnis,vt cum duo,vel tres,excellentiores ſunt in eccleſia, & nominantur papæ ſupplicando, vt de altero illorũ prouideat. 85.diſt. archi.ex tali † nominatione ius acquiritur. 16.q.ſi. c.ſanctorum.2 q.6.ei,qui,ver.nominationes tales, ꝙ ex quo ſuperiori p̃nata eſt,nõ licet reſilire, & in hoc ſit ſimilis poſtulationi.ĵ.c.1.cum in vtroque ſit
11 eadem ratio ſm Inn.qui etiam † dicit hic, quòd ſi poſtulans,& ſuperior,à quo fit poſtulatio, concordant,in hoc poterit reſiliri,non obſtante contradictione aliqua poſtulati,& hoc placet Hoſt.& Compo. & licet Inn. dixerit hanc differentiam inter poſtulationem,& nominationem:quia poſtulatio fit

cum

cum ſolemnitate, nominatio ſine, non placet Hoſ. dicit tamen, q̃ eſt differentia: quia non poſtulantur plures, ſed vnus, nec nominatur vnus, ſed plures: aliter, ſi vnus tantum nominaretur, eſſet poſtulatio vel quaſi. poſſet etiam dici nominatio, quæ fit per vnum tm̃, quę propriè non dr̃ electio; facit qd̃ no. s. ca. px. Ex nominatione verò, q̃ fit ante ſcrutinium, cum dicitur: talis eſſet bonus, nullum ius acquiri-
12 tur. j̃. tit. j. quod ſicut, in prin. ¶ Gl. j. †reſpō. per quæſtionem, an iudex de facto ſupplere debeat, & ponit duas opiniones, & primam approbat, reſpōdẽs ad l. contrariam. ¶ Tertia gl. all. 4. concor. & ſoluit. 4. iura ǫ̃traria. ¶ Quarta gl. obiicit, & ſoluit. ¶ Quĩta gl. reſpon. per quæſtionem, quo iure petatur poſtulationis admiſſio. ¶ In † glo. c. [*ibi. l. vlt.*] filius pe-
13 tens hereditatem matris à patre, exceptione doli repellitur pro parte, quam erogauit in ipſius ſenatoris honorem, & ſi non excipiat, per officium iudicis conſulitur [*& ibi, In fi. 1. rñ.*] in cauſa appellationis iudex ſupplet partes abſentis [*& ibi, Si minus*] vide de cauſa poſ. cum eccleſia, in gl. hoc ſumptum [*& ibi. §. aliquando*] vide de ſim. licet Hely. in gl. fic. s̃. [*& ibi. §. vl.*] Iudex ſupplet de lapſu fataliũ [*& ibi, In prin.*] vide. s̃. e. gl. ¶ In 3. gl. [*ibi, Labeo*] non ſeruatur id, qd̃ priuatim intereſt vnius ex ſocijs, ſed quod expedit ſocietati [*& ibi. §. penul.*] quod communiter omnibus prodeſt, vtilitati fiſci præfertur [*& ibi. ea. n. quæ communiter*] ſequitur, omnibus proſunt, præponim⁹ his, quę ſpecialiter quibuſdam vtilia ſunt [*& ibi, Præſes*] vide de vſu palii, niſi, in vl. gl. [*Et ibi, licet autem*] arbiter propriis negociis occupatus non cogitur ſententiam dicere. ¶ In 4. gl. [*ibi. l. 1.*] aliàs. 2. §. penu. ſi p ſonaliter datum eſt alicui per principem ius aquæ ducendæ de loco publico, ſuccedens in dominio p̃ dii non ſuccedit in eo iure: tamen impetrabile eſt per ipſum in tantum, quòd ſi non concedatur, vide tur fieri iniuria [*& ibi, Si verò, in fi.*] fit iniuria offereti, & fideiuſſori, cum fideiuſſor euidenter ſit locuples, vel approbatus, cum dubitatur, non recipitur. ¶ In gl. [*hoc ideo, ibi, Nullum*] non cogitur epiſcopus clericum de proprio clero dimittere, & alii dare.
14 ¶ In† gl. 1. [*ibi. l. vna*] vbi de hoc, & C. de trãſac. l. 3. & j̃. de conceſ. præb. ex parte [*& ibi, De iure*] vide poſt Goſ. dixi §. vtu. 1. cum dilectus, in glo. ſup. & quod dicam. j̃. ti. 1. cum inter. R. in Glo. pronunciat [*& ibi, Dominus Azo*] & Ioan. [*& ibi, tanquàm iudici*] vt quod
15 ſcriptum † eſt in atteſtationibus, vel aliis actis ſecũdùm Inn. s̃. e. tit. c. 1. alle. d̃ cor. vici. c. 1. forte propter id, quod ibi dicam ſuper verbo, ſcandalo; non d̃ eo, quod eſt ſibi notũ vt Deo, vel vt huiuſmodi, de offi. or. ſi ſacerdos [*& ibi, Publicam vtilitatem*] Idem ſecũ
b dùm Hoſt. b vbi periculum vertitur c animę. alle. j̃.
c tit. 1. cum nobis, & de except. exceptionem [*& ibi, Ordinario*] vt ibi no. in vl. gl. [*Et in fi.*] de hoc. 28. diſtin. priuſquam, in vlt. gl. & 30. q. 5. iudicãtem, & in ſpe. de diſputa. & alle. §. vl. poſt principium, & de mate-
d ria ibi per totum d §. ¶ In gl. 2. [*in fi.*] adde, ſi non habes, & j̃. de reſtitu. ſpo. frequens, li. 6. ¶ In glo. [*& ita, ibi, Scias*] ibi de hoc [*& ibi colla. iiij.*] & C. de primipilariis. l. vtilitas publica, li. 12. Goſ. & ibi, Si non licet.
e 14. diſtin. quod ait, Goſ. e ¶ In gl. hoc ideò dicit, ibi, [*Paſtoralis*] in præſentato, non in poſtulato loquitur, & dic, vt ibi, & vide quod dicam de re iudica. cum Bertoldus, ſuper. 3. gl. [*Et in fi.*] de hoc 61. diſ. §.
f ſed aliud f ¶ In gl. penul. [*in fi.*] vel propter ſuffraganeos eccleſiæ Rauenna. qui debent de conſuetudine intereſſe.

b Ho. Ad hoc, qd̃ not. in c. dudũ, de elec. & in c. ex parte, de decimis, & i c. cũ dilectus, de conſtit. & ſcripſi. 3. q. 7. indicãtẽ. & 2. q. 7. alieni. arc.
c ¶ Vertitur. Vide gl. in c. cupientes. §. cęterum, in gl. vt quia, eo. ti. libro ſexto.
d ¶ Totum. & pleniſſimè per Bar. in l. 3. §. hoc autem. ff. de damn. infec.
e ¶ Goſ. Cy. decidit gl. iſtam in l. vna. §. fi. C. de ca. tollẽ. vbi vide, & ibi per Bal. & do. Bar. de Sali.
f ¶ Aliud. no. gl. iſtam in glo. proxime, ver. gratia ergo, ad id quod not. Bart. in l. j. §. pe. ff. de aqua. quoti. & æſti. alleg. in gl. proxi. & aduerte, quia gl. iſtæ videntur conuenire in eo, quod dicunt Iniuriam fieri, vel non fieri poſtulato, ſi non admittatur: ſed cum hoc vide gl. & Io. An. ſuper illam in c. cupientes, de electio. lib. 6. §. deniq;, in glo. ſuper ver. gratia.

SVMMARIVM.

1 *Poſtulatur archiepiſcopus in archiepiſcopum, & à poſtulatione præſentata reſilire non licet ſine papæ licentia, ibid.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Nuncij non ſunt hic procuratores, quorum confeſſio non nocet, & inter eos, & procuratores differentia, nu. 5.*
4 *Conſilij, & aſſenſus differentia, ſiue diuerſitas, & vnde habeatur.*
6 *Antiqua pro præſcripta.*
Participium temporis præteriti pro futuro, ibid.
Approbata pro non interrupta, ibid.
7 *Subſcriptio an ſit de ſubſtantia poſtulationis.*
Confirmari pro admitti, vel approbari, eod. nu.
8 *A poſtulatione recedi quando poſſit.*
9 *Poſtulationis reuocationi an ſit locus, ſi reuocatur nuncius miſſus ad præſentandam poſtulationem.*
10 *Procuratori etiam reuocato ſatisfaciendum de expenſis à domino factis.*
Expenſas conſequi non debet poſtulatus etiam de conſenſu capituli poſtulantis factas, & cur, ibid.
11 *Etſi, ideſt, quamuis.*
Ignotam perſonam qui eligit, non habet conſcientiam tutam, ibid.
Eligere quis non debet ignotum, ibid.
12 *Honeſto & iuſto concurrentibus, honeſtum omittendum, & iuſtum faciendum.*
Potior, ideſt tutior, uel pro quo plura facit, ibid.
13 *Epilogus, ſuffragium.*
14 *De gratia quod conceditur, in eo ius aliquod non acquiritur, ſed reuocari poteſt & num. 15. cum ſequentibus.*
Relationem facit index non pronunciat. §. 3.
Vicini requiruntur ciuibus deficientibus, honores gradatim deferendi, in fi. nu. 14. & gloſſarum.
15 *Additio gloſſa.*
In electione ius habenti quibus modis præiudicium non fiat, cũ admittitur ad electionem, ibid.
16 *Seruitus non acquiritur, niſi quis intendat uti iure ſuo.*
17 *Iure ſuo uti quem intendere qualiter conſtabit, & nu. 18. 19. & an id ſemper ſit neceſſe, ibi.*
18 *Legis fina. ad finem C. de preſcri. lon. tem.*
20 *Præiudicium fit alteri in poſſeſſione, vel quaſi exiſtenti, multo magis domino.*
Canonici ſunt domini iuris eligendi, ibid. ſtatim cum ſunt canonici.
Seruitutem acquirere non poſſunt domini in re propria. ibid.
21 *Seruitutis poſſeſſio poſſet acquiri etiam domino ignorante, & quando.*
22 *Scientia quorum ſufficit in acquirenda poſſeſſione ſeruitutis, vel iurium aliorum.*
23 *Præſcriptio quarum rerum procedat contra papam.*
24 *Præſcribere papa poteſt ſicut alius vtẽdo iure alterius, niſi in caſu.*
25 *Papa ſi dat ex plenitudine poteſtatis aliqua ſpiritualia & quę ſcienter ad alium pertinentia, plenum ius conſequitur donatarius: ſi verò ignoranter, quid conſequatur.*
26 *Gratiam quòd quis facere intendit, cum quem admittit ſecum proteſtatio præmittenda.*
27 *Poſſeſſor qui dicit ſe iuſtè poſſidere, an aduerſarius, qui precariò dicit, probare debeat, & nu. 28.*

28 Colo-

ADDITIONES.

a ¶ Electio. adde, quòd electus non ritè non propterea efficitur infamis, ita Inn. in c. cum poſt, infra tit. j. & Bald. in margarita in ver. electio.

28 *Colonus habens precariam tantùm poſſeſſionem interdictum, vnde ui, intentat.*
Reſtitutionem petenti an & quid probare incumbat, ibid.
De præcaria poſſeſſione ab illo, à quo petit quis reſtitui, admittitur exceptio, eod. nu. ver. ſi tamen.
Præcarium reuocari licet & quando, eod. ver.
Legis, ſiquis diuturno. ff. ſi ſeruitus vendi. intell. ibid.
29 *Amittere non videtur is rem, cuius propria non fuit.*
30 *Capuli conſenſus reuocari per literas non poteſt, & quomodo poſſit reuocari.*
31 *Mandatum factum capitulo ſiue collegio, an & quando vnus cæteris non curantibus poſſit adimplere, & nu. 32.*
32 *Negligentia, vel incuria quid adimplere debentium vt appareat, terminus eis aſſignandus, & à quo.*
33 *Capitulum, vel collegium ſi conſenſerit alicui contractui, vel procuratorem conſtituerit, ſinguli non poſſent reuocare, niſi tanquam ſingulares id feciſſent, & quando.*
34 *Ab electione non ſunt expellendi, qui ſunt in poſſeſſione.*
Mora periculoſa in electionibus, ibid.
35 *Ad electionem, vel poſtulationem aliam procedi non debet, priori non caſſata.*
36 *Poſtulatio neutra nec Colocen. nec Quinque eccleſien. approbanda erat, & quibus rationibus.*

CAP. IIII.

1 BOnę memorię. Ca. † Archiepiſcopus in archiepiſcopum poſtulatur, & ex quo poſtulatio præſentata eſt papę. ſine ipſius licentia reſilire nõ
2 licet. Et Hoſt. diuidebat † decre. in 6. partes. In prima ponitur poſtulationis admittẽdæ petitio, exceptio, & replicatio. In ſecunda apoſtolica trimembris prouiſio vſque ibi, cęterùm. In tertia, temeraria & iniuſta poſtulatio, & eius repul. ſio, prouiſionis faciendę monitio, & eiuſdem comminatoria retentio vſque ibi, verum. In quarta ſuffraganeorum ad concordiam reuocatio, canonicorum diſſenſio, duplicis poſtulationis iniuſta innouatio vſque ibi, nec nocebat. Quinta, in qua ponitur tacitę obiectionis reſponſio vſq; ibi, intelleximus. Sexta, in qua ponitur diffinitiua prouiſio, Archiepiſcopalis translatio, ac palii mittendi promiſſio [*veſtræ*] i. per vos factę de Colocen. [*qui ius habebant*] cautius & leuius dixiſſent, qui erant in quaſi poſſeſſione eligendi ſecundùm Inn. vt patet ex no.
3 j̃. ti. j. in geneſi [*Nuncii veſtri*] non † erant iſti procuratores miſſi ad cauſam, ſed nuncij miſſi ad petendã gratiam ſuper poſtulatione: aliter confeſſio eorũ nocuiſſet, quantùm erat contra eos, non pro eis. ſ. quòd admiſſi fuiſſent regiſti ſuffraganei, ſed nõ de gratia, vel dic, quia ſuffraganei intentarunt petitorium. iſtorum confeſſio ſuper poſſeſſorio facta
4 non nocuit ſecundùm Abb. [*Conſilium*] nedum † aſſenſum, quæ ſunt diuerſa, vt patet ex notatis. j̃. tit. j. cum in veteri [*Nunciis*] veſtris, vel vtriuſque partis ſecundùm Hoſt. [*Non conſtabat*] nec de facili conſtare poterat, & ſic nec iudicari. 1). q. 3. graue [*Per procuratores*] ſic. j̃. eo. poſtulationem, quæ hic eſſet legenda ſecundùm Hoſ. ſecundùm quem † no. hic differentiam inter nuncium, de quo præmiſit, & procuto, de quo dicit. j̃. [*Si autem illi*] ſ. ſuffraganei [*Propoſito*] ſ. poſtulationis per vos factæ [*Certiores*] iſtos vocamus inſtructores, de quibus loquitur decre. cupientes, de elec. libr. 6. [*Quod ſi*] in hoc verſu fuit gratia
5 [*In paſtorem*] omiſit quartum membrum quaſi indubitatum, quando ſ. ſuffraganei deſiſtunt, & canonici diffidunt. nam ſi prouidere poſſunt, cum diffidunt, etiam ſuffraganeis contradicentibus, fortius hoc poſſunt, cum ſuffraganei non contradicunt [*Quidam*] & ſic non omnes, & ſic non ſeruabitur forma [*Poſtulationem*] ipſam ſecundam, & Quinqueec cleſien. primam [*vobis*] præpoſito, & capitulo, qui-
6 bus ſcribitur [*ſi*] ſupple, tamen [*Antiqua*] i. †præſcripta [*Approbata*] i. approbanda, quia rationabilis. vel non interrupta [*Conſuetudine*] vel ſpeciali pacto. j̃. tit. j. ſcriptum: vel priuilegio. s̃. ti. j. cũ dilectus, vel quaſi poſſeſſione, & de hoc in gloſ. [*Alioquin*] i. niſi ſic prouideretis [*Viduatę*] hæc eſt forma poſterioris reſcripti, de qua loquit papa in ſententia [*Ad concordiam*] & ſic videbatur confirmari, ſeu ratificari poſtulatio, ar. j̃. ti. j. quòd ſicut, Hoſt. [*Poſt hæc*] ſ. ſuffraganeis reuocatis ad concordiam [*ſed innouarunt*] hęc fuit ſecunda poſtulatio Colocen. vel potius innouatio, Inn. dicit Hoſt. quòd cum hęc innouatio fuerit facta recepto ſecundo mandato, in quo apparebat poſtulationem Quinqueeccleſien. caſſatam, non poteſt dici, quòd facta fuerit, prima non caſſata: dicit autem, quòd hæc innouatio nil noui iuris tribuebat, nec ſeruata fuerat forma mandati, cum Quinqueeccleſiẽ. ad concordiam reductus non eſſet [*Ad eos*] qui poſtulabant Colocen. [*Quibuſdam*] & forte paucis, & pro tanto dicebatur diſcors poſtulatio [*Alteram*] ſ. Quinqueeccleſiẽ. [*Cæteri verò*] ſ. exceptis reuerſis [*Sed illis*] qui innouauerant poſtulationem Coloc. [*Negligebant*] ſicut eis videbatur; qa
7 ſ. vocati ad capitulum non venerunt videtur contra. j̃. ti. j. cum nobis olim. ibi ſoluitur [*Denuo*] prima etenim caſſata fuerat, vel non admiſſa. s̃. ver. nos igitur. & fuit hęc ſecunda Quinqueeccleſien. nec nocebat poſtulationi Coloc. [*Qui alium*] ſ. Quinque eccleſien. [*Subſcriptionibus*] quas Iacobus † dixit de ſubſtantia poſtulationis, vt dicam. j̃. tit. j. innotuit, ſuper glo. 2. ſed vt dicit Hoſ. hoc tangit ad notandũ apertiorem probationem conſenſus, non ad notãdam poſtulationis ſubſtantiam [*Confirmari*] i. admitti, vel approbari, vt patet ex ſequẽtibus, de quo remittit Hoſt. j̃. titu. j. cum monaſterium [*Diiudicandam*] ſ. an eſſet admittenda, vel non [*Romano pontifici*]
8 ſi poſtulatio † præſentata eſt poſtulato, vel monacus in epiſcopum poſtulatus eſt ab abbate, licet non ſit præſentata papæ, videtur, quòd non poſſint ab ea recedere, ar. a contrario. 2. q. 6. nominationes, & quia eadem ratio illuſionis eſt, vtrobiq; ergo idem ius. s̃. de conſt. translato. ſed melius videretur, cum tantùm gratiæ innitatur poſtulatio, q̃p ſemper ab ea poteſt recedi, quouſque præſentata fuerit ſuperiori, qui eam admittere poteſt, ſit papa vel alius, Inno. facit quod dicam. j̃. c. fi. ad finem magnæ gloſ. [*Videretur*] ad intellectum huius partis vide quod plenè notaui. j̃. titu. j. publicato, ſuper glo.
9 fi. Quærit hic Hoſtien. quid † ſi nuncius miſſus ad præſentandam poſtulationem reuocatur, poſtulatione nondum præſentata, an ſit tunc locus reuocationi. & videtur quòd non, ar. j̃. de offi. leg. licet, & quod ibi no. de appel. cum ceſſante, de accuſa. cum dilecti. ſed arg. contrà hic à contrario ſenſu, quod placet Hoſtien. etiam ſi poſtea fuerit poſtulato præſentata: tum quia ſufficit reuocationem per
a ueniſſe ad procuratorem a. j̃. de procu. auditis, & c. mandato: tum quia nullum ius acquiritur poſtula
10 to. j̃. c. i. ita tamen, quòd procurator† ſatiſfiat de expenſis. j̃. de procur. cum pro cauſa. facit pro hac parte de procur. ca. fi. libr. 6. Sed quid ſi poſtulatus etiam de conſenſu capituli hac ratione feciſſet expenſas? So. dicit Hoſtien. quòd licet in alio negocio poſſet illas repetere. ff. de condi. cauſa data, ſi pecuniam, & l. dedi: tamẽ in iſto denegaret, cum hoc caſu nullum ius habens ſine nota ambitionis expẽſas non facit, ar. j̃. titu. j. qualiter. & capitul. officij. facit ad hoc de election. cupientes, lib. 6. §. denique

[*Intel-*

[*Intellexim⁹*]hic incipit ſententiam, Inn. [*quòd & ſi*]
11 †p quàmuis [*Illius regni*] ſ.Vngarię[*Salua conſcientia*]
ar.quòd qui conſentit in perſonam,de qua non ha
bet plenam notitiam, non ſaluat ſuam conſciētiā,
& per conſequens notat ignotam perſonam eligi
non debere.ĵ.de cleri.pere.c.fi.de cleri.non reſi.fra
ternitati,contra infra.ti.j.cum nobis olim,ad fi. ibi
ſoluitur ſm Hoſt.[*Honeſtius*]no.ſm Hoſt.q̄ quando
12 duo † concurrunt,quorum alterum eſt honeſtum,
alterum iuſtum,honeſtum eſt omittendum, & iu-
ſtum faciendum[*Potiorem*] i.tutiorem,Abb.vel pro
qua plura faciunt.C. de edi.diui. Adri.tol.l.fi.§. ſin
autem, de pròba.licet, de re iudica. ſuborta [*Om-
nes*] exceptio Quinqueeccle.ſed pro vno nec plus,
nec minus,ar.in his.quæ no. ſ.in proœmio ad fi.vi-
de quod dicam ſuper gl.ſi nondum [*Tranſmiſſuri*] di
cit Hoſt. hic legendum ver. nec nocebat. per hunc
modum diximus ſ. quòd omnes conſenterunt in
Coloceñ.Sed cōtra; multi ex canonicis diſceſerunt
ab ipſo, & conſenſerunt in Quinqueeccle. & huic
13 ibi reſpondet.¶Tertia †gl. circa vocatos de gratia
tria dicit,& dat conſilium.¶Quinta glo.arguit ad
duo de diffidentia, & vtrunque determinat diſtin-
guendo.¶Gl.ideò,ſoluit contrarium. ¶Glo.ſi non
dum,obiicit,& ſoluit.¶Gl.lxxj.ſoluit contrarium,
obijcit & ſoluit.¶Gl.pe.arguit,& ſoluit,format cō-
trarium.¶Vl.gl.obiicit,& ſoluit. Secundò quærit,
14 & ſoluit.¶In *3.gl.ibi.l.1.*] ſeruitus non † præſcribit
per eum,qui precario poſſidet [*& ibi l.1.vāſo.*]inter
dictum de aqua ducenda non datur alicui,qui poſ
ſidet precario[*& ibi,Litibus*]colonus non reſiſtit do
mino,qui ex longo prolixoque tempore, vel longa
& inueterata redituum perceptione ſufficientem
habet cautionem [*& ibi.§. Ariſto*] datur interdictū
ei, qui putat ſuo iure vti,non ei, qui vtendo ſcit ſe
nullum ius habere [*& ibi,Trebatius*]non facit, & q̄d
dicat,vide ex prę.c.cum ad quorundam,ſuper gl.2.
¶In gl.[*ar.quòd,ibi,Quintus Mutius. i.reſpon.*]hanc,& §.
ſtatim all.cum me abſente, vide de præſcriptione.
c.fi.ſuper vl.gl.¶In gl.[*ſi nondum,ibi,ſi mandaſſem*] vid
de cleri.ex.apoſtolicæ,ſuper gl.2.¶In glo. [*quod eſſe,
ibi.§.vbi*]vide de reſti.in inte.c.fi.in fi.vlti.glo.[*& ibi.
l.j.*]ex quo retulit iudex principi,poſtea non pronū
ciat.¶In gl.lxxj.*di.ibi,in eccleſiis*] de reſcriptis,ſi pro-
ponente,ſuper glo.fi.[*& ibi,Dimus*]Si in ciuitate pu-
pilli non ſunt tutores idonei, inquiret magiſtratus
ex vicinis ciuitatibus honeſtiſſimum.¶In glo.ante
pen. [*ibi,vt gradatim*] ſequitur,honores deferantur,
edicto exprimitur,& vt de minoribus ad maiores p
ueniatur.¶In gl.penul. [*ibi,per fundum*] vide de ſentē
tia excom.officij.ſuper.j. gl.¶In gl.[*vl.ibi.§.penul.*]vi
15 de.ſ.c.proxi.ſuper 4.gl.¶ In †gl.3.ibi [*Reuocare*]de in
ſti.cum veniſſent[*& ibi,Cum non poſſederit*] refert In
no.quoſdam dicere,quòd ſufficit ius habenti ī ele-
ctione,quòd admittatur,de gratia tamen vt prębēs
ſuffragium,& poſſeſſionem,ſi quam habet,retinēs
Sed ſi admittitur vt conſiliarius, vel vt poſſeſſionē
admittat,tunc ſibi non ſufficit,cum fiat in præiudi
cium ſui iuris. Sed ipſe tenet, quòd non poſſit fieri
b ſine præiudicio, ex quo de gratia admittitur, [b] vt
in iuribus prędictis,& ff.de prę.cario,ſi is qui,& ar.ĵ.
de app.ſolicitudinem,ad finem.vide,q̄d dicam.ĵ.ti.
j.querelam,in gl.dicunt quidam, ver.ſi verò is,& in
glo.ibi ſe. ver.videtur autem. nam,vt dicit lex, non
16 †acquiritur ſeruitus,niſi quis ītēdat vti iure ſuo. c
c ff.quemadmodū ſeruitus amit d l.fi.ff.de aqua quo
d & eſti.l.j.&l.2.§.Ariſto,& ff.de iti.ac.q; pri.l 1.§.iul.
17 &l.fi. Sed † qualiter conſtabat, q̄ intendit vti iure
ſuo?reſpon.per verba expreſſa, vt ſi dicat,quòd hoc
intendit ex gratia, vel ex debito, vel quia frequēter
vtitur alio vidente,& non contradicente,ſed patiō
te. vel ſi contradicit alius,reſiſtit, dicens ſe ſuo iure
vti,vt colligitur ex dictis legibus : vel quia talē actū
e exercet, qui de facili e non poteſt competere niſi i'
habenti,qui intendat ſuo iure vti,ſi interſit electio-
ni in ſcrutinio, vel compromiſſo, & vnà cum aliis
fecit omnia vt canonicus.ĵ.ti.j.Cumana,& c.in gene-
ſi,de præb.dilecto,de regulari.vidua.Secus, ſi is,
f cui fit præiudicium hoc ignoraret;quia tunc nullū
ius acquireretur.ff.de acqui.poſ.clam poſſidere.f§.
fina.Sed quando hæc ſcit & patitur,ſibi præiudicat
niſi ſibi prouiderit,ſecundùm quòd no.ĵ.de reſt. in
inte.c.2.& vide de capel.mona.dilectus,& quod ibi
dicam in glo. intelligas. Et quòd de ſcientia eius
18 præiudicatur,hic dicitur,non † ob.C.de præſc.lon-
tem.l.fi.ad fi.quia de corporalibus loquitur, vt no.
C.de ſerui.l.2.in 1.gl.ſecūdùm Azo. & ibi vide Cy.
in 6.& 7.q.hoc autem,quòd intēdebat vti iure ſuo,
& quòd aduerſarius ſuus hoc ſciebat, & alia ſupe-
riora ex qualitate perſonarum,& actuum, atq; fre
quentia,& modo petendi,& exercendi, & aliis cir-
cunſtantiis arbitrabitur bonus iudex; & his penſa-
tis refundet in alterutrum onus probādi ſecūdùm
Inn.arg.in eo,quod legitur & no.ĵ.d̄ teſtibus,præte
19 rea.§.fi.& c.in noſtra.Quantum †autem ad acqui
ſitionem poſſeſſionis nō eſt neceſſe, q̄ intendat vti
quis iure ſuo,cum & predo ipſam acquirat.ĵ.de re
ſti.ſpo.in literis,ſecundùm Inn.vbi de hoc.hoc ve
rum ſecundùm Hoſ.ſaluis beneficiis,vt patet in eo
quod no.ĵ.de clericis pere.c fi.ĵ.de conceſ.præb.cū
noſtris,§.auditor. Sed neceſſarium eſt quantum ad
præſcribendum ſecundùm Inn.vt no.ĵ. de præſcri.
20 ſi diligenti.Hoc † autem intelligitur in præiudiciū
alterius fieri,etiam ſi ſolummodò poſſidebat, vel
quaſi. Multo fortius ergo, ſi dominus ſit,vel loco
domini habeatur, vt ſunt canonici quantùm ad i'
eligendi. tales autem non poſſent acquirere ſeruī-
tutem,ſicut nec dominus ī re ſua; quia propria res
nemini ſeruit.ff.de ſerui.vrba. prædio.in re cōmu
ni,ſic canonici quò ad ius eligendi, ſed eo ipſo ha-
bent ius,quòd ſunt canonici.ĵ.de præben.relatum,
& ſic habent poteſtatem eligendi , ſicut & domin'
poteſtatem eundi per fundum ſuum ſine alia ſerui
21 tute caſuali . vbi † autem dominus non poſſideret
fundum ſuum , videtur quòd poſſet acquiri etiam
domino ignorante poſſeſſio ſeruitutis;quia ex quo
non poſſidet,non poteſt ei fieri præiudicium ſuper
poſſeſſione.Dicunt etiam aliqui non improbabili
ter, quòd aliud eſt in domino quò ad proprietatē,
quæ ab eo īſeparabilis eſt, & ideò ſemper habet po
teſtatem eundi: aliud in canonicis quò ad ius eligē
di,quod ab eis ſeparabile,& penes alios,non penes
g canonicos g conſiſtit, vt patet in eo,quod legitur &
no.ĵ.de reſtitu.in integr. capit.2.ĵ.de ver. ſi.abbate.
22 quòd ſi plures ſunt,quibus fiat præiudicium, †ſciē-
tia omnium requiritur, vt.ff.de ſerui.ruſtic. prædio
rum,per fundum , niſi eſſent iura adeò ſeparata,
quòd vni poſſet præiudicari, & alii non. verbi gra-
tia, coniuncta ſunt in eadem parochia iuriſdictio
epiſcopi,& plebani ſui, vt no.ĵ.de off.or.cum ab ec
cleſiarum,& plenius in c.conquerente,vbi vide in
gl.per hoc.ſi quis igitur in illa eccleſia vtranque iu
riſdictionem.ſ.epiſcopalem, & plebanalem acqui-
rere vellet,vtriuſque ſcientia requireretur. Si verò
ſolam plebanalem, ſufficeret ſcientia plebani,quā
uis epiſcopus hoc ignoraret , dummodò epiſcopo
non præiudicaretur.Idem in ſimilibus, puta aliqs
intrat poſſeſſionem rectorię, vel præbendæ, quam
alius poſſidet,non intendens acquirere ius eligēdi.
hic.n.non requiritur ſcientia aliorum,ad quos ſpe-
ctat electio: ſed ſufficit , quòd poſſeſſor eccleſiæ
hoc ſciat; & ſi eccleſia vacaret, nullius ſcientia re-
quiri-

quiritur.Sed tamē contra inuadentem eſſe poterit
offm iudicis, & vel condictio ex l.illa. C.vñ vi, cum
quæritur.Alij dicunt & melius,quòd eccleſia vacā-
te requiritur ſcientia illius,qui habet cuſtodiam ec
cleſiæ,arg.ĵ.de ap.bonæ.ĵ.de inſtitu.cum veniſſent.
xij.q.ij.non liceat, ſm Inn.imò & requiritur ſciētia
epi.ĵ.de renun.admonet.ĵ.de cle.pere.c.fi,ĵ.de inſt.
23 ex frequentibus. Contra † papæ verò iuriſdictionē
ſpūalem, & plenitudinem poteſtatis nullus poteſt
acquirere ēt poſſeſſionem,q̄ ei præiudicet : tum qa
à Deo eſt hæc poteſtas, & ideò immutabilis &c. vni
uerſalis.ĵ. de iudicijs , nouit.§.j.ver.cum.n. & vide
quod no. xvij.di. §.hinc etiam , poſt prin.tum quia
contra obedientiam nō præſcribitur.ĵ.de preſcrip.
cum nō liceat.Spiritualia verò iura, & temporalia
contra ipſum præſcribi poſſunt.ĵ.de præſcri. ad au
24 dientiam.& eodem † modo papa,ſicut alius, vten-
do iure alterius præſcribere pōt: ſed vtendo ex ple-
nitudine ptātis nec poſſeſſionem quærit, nec pre-
ſcribit ſm Inn.vide q̄ no.xvj.q.4. volumus. Sed ſi
25 papa†dat ex plenitudine ptātis ſciēter aliqua ſpūa-
lia,ſicut ſunt decimæ,vel eccleſiæ ad alium pertinē
tes,plenū ius conſequitur donatarius, & poteſt ea
percipere,ſicut & papa poſſet,qui ei dedit.vbi verò
papa dat ignoranter rem alterius,non transfert do
minium,ſed poſſeſſionem tantùm.ff. de acquiren.
h rerum dominio,ſi procura.[h] præſcribit tñ recipiēs:
quia habet iuſtum titulū, dummodò habeat bonā
fidem.ĵ.de præſcrip.ſi diligenti,ſm Inno.& Hoſtiē.
26 [*& ibi,vt Proteſtetur*] ſ. q̄ gratiam † facere intendit,
& ſic non acquiretur poſſeſſio ꝯ ipſum.ff.de precā-
rio,q precario.imò ſi prius poſſidebat,deſinit poſſi
dere.ff.de acq.poſ.ſi quis añ.ff.de precario,ſi is, qui
27 pro poſſeſſore.Sed quęrit † Inno.& poſt ipſum mo
derni,q habeat probare, an qui dicit ſe iuſtè poſſi-
dere,an alius dicens ipſum poſſidere p̄cario?diſtin
guunt quidam inter corporalia,& incorporalia . In
incorporalibus,vt ſi quis canonicus dicat ſe in poſ-
ſeſſione eligendi,probabit,quòd poſſeſſio non ſit p̄
caria priuſquàm reſtituatur.ff. ſi ſerui. vind.ſi quis
diuturno . Nam ad canonicos de iure cōmuni ſpe-
ctat.ĵ.de elec.c.j.ĵ. de cauſa poſ.cum eccleſia: circa
corporalia verò,q dicit p̄cariū ꝓbare dēt,nec dēt ip
ſam, qui ſe dicit dñm, propria auctoritate inuade-
re.C.de rei vindi.l.fi.C.de Iudæis.l.nullus.C. vnā vi,
ſi quis in tantam, & per negationem fit res dubia.
C.quibus ad liber.procla.nō licet l.3.hinc eſt;quòd
28 †colonus , qui habet precariam poſſeſſionem tan-
tùm,interdictum,vnde vi, intentat.ff. de vi & vi ar-
ma.colonus,& l.cum fundum.Alij dicunt,quòd ſi
i quis petat reſtitui ī vel per interdictum, vnde vi, vel
per condictionem ex decr.querelam, de electione,
fit reſtō hoc ſolo probato,quòd erat in poſſeſſione
facti,quando fuit ejectus.ff.de vi & vi arma.l.j.§. in
ter.dictum,nec tenetur probare ſe non vi, non clā,
non precariò poſſidere: imò nec de crimine, nec de
proprietate refertur ſibi quæſtio, de reſti.ſpo. in li-
teris,& c.item cum quis.ff.de vi & vi arma.l.j.§.q a
me,& l.Fulcinius. ſi tñ excipitur, q̄ precariò poſſi-
det ab illo, à quo petit reſtitui , admitteretur exce-
ptio,qua probata patet, q̄ licet cōcedenti precariū
reuocare.ĵ.de prēcario.ca.2.ff.de precario.l.2.&l.q
præcario.Item ſibi licet de violentia ſibi facta qōnē
referre.ĵ.de or.cogni.c.fi.nec ob.ff.ſi ſerui.vind.ſiqs
diuturno:quia loquitur de intentante confeſſoriā,
in qua petens habet neceſſe docere de iure ſuo; ſi-
cut & ĵ.de cā poſ.cum eccleſia;& idē, vbi agitur de
interdicto,vti poſ.ff.vti poſ.l.j.& hæc vltima opi.pla
cet Inn.& Hoſ.q̄ aliis hic no.q Inn.remittit ĵ.ē ind.
examinata,de cauſa poſ.cum eccleſia,& c.paſtora-
lis.Pe.& Abb.hic ſimpliciter dicunt, q̄ q allegat p̄-
cariā, vel grām, dēt hoc ꝓbare q̄ dec.cū veniſſent, ā
inſ.nam ibi docebat archiep's ſe perſonaliter cōcef
ſiſſe,& niſi probet perſonalē cōceſſionē,& ſic grām
obtinet archidi.¶In gl.de mō,ibi,an ſit idone' & ā
ptrouerſia ſopita, Lau.¶In gl.ar,q̄ ibi,[*Ghiaſio*]in fi.
vbi de hoc,& 14.q.1.c.i.&ĵ.de præſcr.c.vl.in gl.fi.&
29 34.q.2.ſi virgo.& bene facit.ff.de reg.iu.non † vī rē
amittere,cuius ,ppria non fuit[*& ibi,Cum me abſente*]
tutius putarē, q̄ cōicato ꝓſilio capituli rē reſtitue-
ret,Goſ.& ſi capitulū non cōſentit,dicat,mūd' ego
&c. aliàs parum intereſt,an per ſe,vel per alium fa-
ciat,de pecu.c. pe. nec ēt nomine eccleſię dēt calū-
niari,ar.C.de aduocatis fiſci.l.penul.nec ꝯ cōſcientiā agere,de ſcruti.c.vno ſm Hoſ.& Inn. ſm Io. & ĵ.
de reg.iu.mutare,li.vj.¶In gl.ideo dicit,ibi[*Et ideò
temere*]dicunt moderni,q̄ fuit temeritas in eo,q̄ id,
q̄ fecerant cōiter,ſinguli reuocabāt.facit.ĵ.de reg.
iu.c.j.cū ꝓcor.& ff.de ſerui.ruſti. p̄diꝰ.tria prædia., &
q̄ ibi nō.in vlt.gl.vel quia certā formā habebāt ad
30 reuocādū,quā nō ſeruabāt:qa per l'raſt'nō poterāt
ꝓſenſus reuocari , niſi in cōi,vel ſaltem maior pars
k ꝓcordet in reuocādo;quo caſu vident oēs id k face-
re.ff.ad municipa.q̄ maior, & de his, quæ fi.à ma-
31 parte.c.j.Sed eſto,† q̄ alii nō curēt cōſcientias ſuas
ſaluare,vel mandatum apſicum adimplere, nūqd
alii in malo debent illos ſeq; abſit, reſpō.Inn.q̄ iſti
non ſaluabunt ꝓſcientias, cum ēt ſecundā poſtula-
tionē fecerint irreq̄ſitis ſuffraganeis;vñ non ex diſſi
dētia,ſed ex inconſtantia vident hęc feciſſe: vel ſm
ipſum Hoſ.Cōp.fuit rō, quia certa forma data fuit
in recedendo, quam neceſſe fuit ſeruari, Itē nec eſt
ſemp verū, q̄ mādatū papæ factū collegio vn' dēat
adimplere;uñ ſi papa mandat capitulo,q̄ aliquē re
cipiāt in canonicū, nūqd vnus teneāt illū recipere ſi-
ne alijs,& eā capitulū:nō tū qa ſibi nō ſcribāt.12.q.
2. q manumittit : tū qa nec valeret receptio p ipſū
ſolū,vel ēt plures ſingulares facta nō in cōi, ſed eā
capitulū.ĵ.ti.j.qa pp.lxiiii.di.c.1.& 2.et no.de ꝓſt.cū
oēs,ſm Inn.q̄ intelligit Hoſ.niſi ius capituli recidiſ
ſet in vnū, de hoc.ſ.de reſc.eā te: vel qa omnes alii
mortui ſunt.ff.q̄d cuiuſque vniuerſi.ſicut,ſiue quia
ſunt negligētes,& inobedientes, vt ſi nil oſtendunt
rōnabile , quare non debeat adimplere mandatū.
32 ĵ.de his, quæ fiunt à maio.parte cā.c.i.vt aūt † evi-
denter appareat negligētiā,aſſignādus eſſet per exe
cutorem,ſi quis eſt,vel per ordinariū,vbi deeſt exe-
cutor ad hoc de offi.or.ſignificauit terminus.ĵ. quē
recipiant , vel iuſtam cām contradictionis oñdant.
ĵ.de conceſ.præb.ſi capitulū, li.6.& hoc cāu vn' nō
vt ſingularis,ſed vt capitulū talē reciperet. Dicit āt
Inn.q̄ qū papa contulit præbendā,quilibet poterit
illū recipere,cum iam ſit illi plēnū ius quæſitū ; ad
q̄ facit de accu.accedēs,& de hoc.ſ.de reſcr.eā te,
33 vbi vide ſup gl.ar.q̄ Sed†q̄d ſi capitulū ꝓſenſerit ali
cui ꝯctui, nunqd poſſunt poſtea ſinguli reſilire?nō:
qa nec capitulū poſſet ſecundū eos.remittit.ĵ.ti. i.
l noſtri. Quid ſi canonici ſ'ptituerunt procuratorē,
nunqd ſinguli poſſunt tale mandatū reuocare? dic
q̄ nō, ſi tanq̄ capitulū hoc fecerūt , niſi id facerent
oēs,vel maior pars tanq̄ capitulū.ĵ.tit. i. in cauſis ,
& vide q̄d ibi dixi ſup gl. ergo ſi.ff. ad municipa. q̄d
maior.Ipſe Inn.vī tenere ꝯrium de prælato, vt ſcri-
m pſi de teſtibus, pūtium,li.6. [m] in prin.Si verò id fe-
ciſſent tanq̄ ſingulares in cā forſan,vel negocio eis
cōi, re integra hoc poſſent,inſti.mandati.§.rectè,&
ēt re non integra,dūmodò illis ꝓſentiat procu.licet
ſotii diſſentiant.ĵ.de procur.c.2.li.6.Si tamen feciſ-
ſent ſocietatē, vt traditur.ff.pro ſocio.l.v.& ſe.reuo
n cans obligaret ſocio ad intereſſe [n] ff.pro ſocio,ſi ꝓ-
uenerit,&l.ſe.ſm eos.¶In ea gl.[*in fi.*] ſm Io.facit
q̄d no.ĵ.ti.ꝓximo,licet,in fi.¶In gl.idē eſſet,ibi,[*ap-
pareat*]

pareret]antequã fiat electio ſm quoſdã, qđ Hoſt.dicit verũ,ſi vtraq; pars ꝓſentiat; aliter curret tps nõ
34 eligentibus.ſ.ti.j.ne prò defectu.nec†obſtat,ſi dicis eos non eſſe in mora, ex quo alij agunt: quia aut ſunt in poſſeſſione,& tunc non ſunt expellẽdi: aut nõ ſunt;& tunc collegium de iure cõi dẽt eligere, nõ expectata ſnĩa;& in fine patebit,qd iuris, ꝺ hoc de reſt.in inte.c.2.Eſt.n.mora periculoſa in electionibus;& ideò per hoc non differatur electio ſ. tit.j. cum inter vniuerſas.¶ In gl.[*ſi nondum,ibi,ſupra c.proxi.*]Ioã.præterea quidam † ex eis variauerunt, & iã miſerant nuntium ad papam pro Quinqueeccleſien.vnde non licuit procedere ad aliam, illa non caſſata,Ioan.& Phi.[*& ibi,Conſentirent*]non tamẽ eo
35 mõ.quo debuerunt,vt dixi ſuper glo. ideò dicit ſm Ho.q dicit,ꝙ illud,qđ medio tpe fuit factũ.ſ.habit⁹ ſuffraganeorũ conſenſus non retractatur, imò approbatur.ſ.§.fi.Innouatio autem non fuit facta añ,
36 ſed poſt mandatum ſuſceptum [*& in fi.*]dicit † Hoſtien.quòd neutra erat approbanda poſtulatio, de Coloce.innouata non:quia non erat mandatum, quòd innouarent, ſed per poſtulationem concordem prouiderent,& ipſi innouarunt, non poſtularũt;ad hoc de electione,innotuit,ad fi & c.bonæ.2. de transla. 2. in fin. & etiam innouatio non fuit concors:qa vnus ex ſuffraganeis non erat ad cõcordiam reuocatus.Idem Compo.nec omnes canonici interfuerunt, & ſic innouantes non ſeruarunt ſm mandatum,poſt cuius receptionem ad innouationem proceſſerunt auctoritate primi: quod tñ ꝓ ſecundum reuocatum videbatur;quod ſi nõ eſſet, ẽt contra formam primi ꝓceſſerunt:quia inxta primum oportebat omnes ſuffraganeos & omnes canonicos cõſentire.poſtulatio verò Quinqueeccle. multominus approbãda erat eadẽ ratione; quia ꝺ formam mandati, & quia per minorẽ partẽ. ¶ In gl.[*ar.quòd,in fi.*] &lxiij.di.c.i.& c.auditis,vbi de hoc dixit,Abb.primum verum, quando ab initio facta eſt electio à maiori parte, vt in c.quòd ſicut?ſecus, ſi ab initio à minori ſit facta, vt in c.auditis.ad l.per fundum,reſpon.vt no.de conſti.cum omnes,in prima gl.¶ In gl.vlt.ibi [*Inueniet*] dic quòd nullum inueniet, vt dicam infrà de vſu palij, ad hoc [*& in fi.*] Ioan.& de hoc.c.vlt.

ADDITIONES.

a ¶Procuratorem.Secus in procura.dato ad confirmationem petendã: quia illa non tenet,etiam ſi reuocatio ad procuratorem non veniat, vt no.Pau.in Cle.i.infra de renun.facit de procur.c.fi.in fi.li.6.

b ¶Admittitur.vide do. Alex. in l.3.§.fi rem,in princi.2.colum.ff.de acpoſſ.& idem Alex.in l.ſi altenam,in fi.2.colum.ff.ſolu.ma. vbi tamen melius declarat.

c ¶Suo. vide Pau.de Ca.in l.item.ff.de ſeruit.ru. prædio.& vide Alberi.de Ro.in l.ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.vindi.

d ¶Amit.ibi vide glo.& Bar. & plenius per ipſum in l.j.§.hoc interdicto.ff.de iti.actuque priua.

e ¶Facili.in illis autem actibus,in quibus prima facie eſſet contra vtentem præſumptio, an proſit vtenti proteſtatio actualis coram aliquibus,quòd intendit vti iure ſuo,Inn.hic quòd non: quia per hoc appareret de mala fide,quod tamen hic non ponit Ioan. And.

f ¶Poſſidere. Vide Bar.in l.1.§.hoc interdicto,ff.de iti.actuque priua.

g ¶Et 6.Et ibi,vide Bal.& Saly.& Bart.in l.quotiens.ff.de ſerui.

h ¶Cauonicos. Vide Io. And.in c.j.de cauſa poſſ.in gl.rei,& Bal.in l.2. C.de præſcrip.in v.q.

i ¶Procurato.Ibi vide Bar.& glo. in l.eius,qui in prouincia.ff.ſi cer.pe ta.& in l.ſi.ff.de offi.procura.& vtrobique per Bar.& vide Bal.in l.2. C.de ſerui.in vj.q.

k ¶Reſtitui.vide do.Philip.de Peruſio in diſputatione ſua, quæ incipit ex nobiliſſima vrbe Peruſina,colum.x.

l ¶Id. Pro hoc,quod no.Io. An.infra de ſtatu mona. in ſingulis, ſuper verſi.concor.contra hoc facit gl.in Cle.ne Romani.§.eo tamen proui ſo,ſuper ver.concorditer,& ibi Pau.& idem voluit gl.in c.cupientes, §.ad hæc,in verſi.concordem,& ibi vide de elec.li.6.& hoc modo poteſt dici in hoc fuiſſe temeritas propter formam mandati, & vide Bal.in l.ſi.in prin. C.de fideiuſ.

m ¶Canonici vide do.Iaſo.may.in l.maiorem.ff.de pactis.

n ¶Li.vi.Vide Cy.Bar.Baldum,& domin. Bart.de Saly.in l.neque. C. de procurato.& Bar.in l.actor,ff.rem ra.ha.& in l.item eorum.§.quòd ſi actor.ff.quod cuiuſque vni.no.& Bal.in l.2.C.de ſerui.in q.12.

o ¶Intereſſe.vide And.Barba.in conſilio xlvii. colum.ix.& con.xxv.volum.1.Imol.conſilii.xxix.in fi.

SVMMARIVM.

1 *Poſtulatio dependet à gratia, ſiue in concordia,ſiue in diſcordia fiat.nu.2.*
2 *Præiudicari iuri,quod non eſt.non poteſt.*
3 *De poſtulatis cathedralium, vel regularium eccleſiarum quid tenendum,reijcit aliò.*
4 *Epilogus & additio gloſſarum,& nu.ſequen.*
Præſentato per patronum quando ius acquiritur,ibid.
6 *Electi, præſentati, & poſtulati diſcrepantia, in petenda admiſſione gratię, vel confirmatione.*

CAP. V.

1 POſtulationem. Caſus †Poſtulatio dependet à gratia;& habuiſti hoc c.ſ. ꝓxi.ver.nunciis [*Celebraſtis*]de archiepiſcopo Coloceñ.[*Huiuſmodi*] factam ſola voluntate, non vtilitate,vel neceſſitate eccleſiæ ſm Hoſt.Sed Pe.& Ab. dicunt pro nihilo poni hoc verbum:quia ſiue † in concordia,ſiue in diſcordia fiat poſtulatio,totum pendet ex gratia [*Præiudicio*]iuri.n. quod non eſt, præiudicari nõ
a poteſt a ad hoc ſ.de reſcriptis,paſtoralis [*Quod*]ſup. ſi poſtulationi veſtrę vultis inſtare,& ſuffraganei in ꝺictione perſiſtere, vt ſ.c. proximo [*Inſtructos*] hodie circa†poſtulatos cathedralium,vel regularium
3 eccleſiarum, quorum negocium deuoluit ad papã appellatio,vel immediata ſubiectio,tene quod habes.ſ.de electione,cupientes,li.6.§.pe.[*Quod iuſtum*] ſ.repellendo poſtulationem, ſi conſtiterit ſuffraganeos ius hr̃e,vel de gratia illam admittendo, ſi nõ
4 probauerint,quod intendunt ſm Ho.¶Prima †gl. quærit, & ſoluit. ¶ In prima gl.[*ibi l.i.§.penul.*] vide
5 ſ.c.bonę.i.ſuper 4.gl.¶ In prima † gl. ibi [*Iam ſit facta*] dicit Hoſtien.quòd hæc glo.eſt contra textum. nam hic & publicata erat, & præſentata poſtulatio,& tamen dicitur nullum ius acquiſitum,& vni
b uerſalis eſt negatiua. Sed gloſ. ſtatim reſpondet. b [*& in fi.*]vbi ergo patronus præſentaret alium,præ-
c ſentato c eſſet ius acquiſitum in tantum,quòd caſſaretur inſtitutio per epiſcopum de alio facta. 6. q.
6 fi.decernimus,de re iudi.cum Bertoldus,vnde † ſoleo dicere,quòd electus,qui iuri pleno innititur,ſuperbè vadit coram confirmatore,ſi confidit de idoneitate formę,& ſuæ perſonæ, & non deponens captium confirmationem petit,comminando, ꝙ ſi non fiat,ad ſuperiorem appellabit.præſentatus verò à laico deponit caputium, & ſe curuauit, quia gratiam petit expeditionis, dubitans,ne præſentãs adhuc alium præſentet. poſtulatus verò etiam genua flectit,tantam petit gratiam, vt patet per notata hic,& ſupra c.bonæ.j.

ADDITIONES.

a Poteſt.& facit, quia non entis nullæ ſunt qualitates l.eius qui in prouincia,cum ibi plenè no.per Pau.de Caſt.& moder.ff.ſi cer.pe.

b Reſpondet. Quia licet non ſit queſitum illi ius, non tamen oportet ab illa recedere.

c Præſentatio.Intellige gl.in patrono laico,qui poteſt variare per iura, quę allegat.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poſtulandus eſt, non eligendus, & an nulli eccleſiæ alligatus eligi poſſet, num.2.nec conſenſum habet neque diſſenſum in his liberum;vnde in hoc æquiparatur monaco ibid.intelligitur autem de voluntariè conſecrato.*
3 *Rector quilibet de vna parochiali ad aliam transfertur etiam inuitus.*
4 *Poſtulandi qui ſint,& nu.8.9.10. quales debeant eſſe quidam nu.12.& à quo poſtulandi, eiſdem nu. & num.12. 13.14.*

§ *Laicus*

5 *Laicus poſtulatus ex ordinatione,& poſtulatione ius plenum illius beneficij, ad quod vocatus eſt, & ad quem titulum ordinabitur, & poſtulantes non eligentes eum poſtea ad quid tenebuntur,nu.7.*
6 *C.cum ad noſtram,& c.officij,de electio.intell.*
9 *Contra tributum duplex perſonale, & reale quando non ſapiat ſeruitutem. Reale ſoluunt Anglici eccleſiæ,& nu.8.*
13 *Diſpenſare non poſſunt inferiores prælati niſi in caſibus expræſſis in iure,& vbi exprimantur.*
15 *Epilogus,ſuffragium,& Additio gloſſarum,& nu.18.*
Annuli delatio in prælato uinculum oſtendit.nu.17.
18 *Poſtulationis,& electionis pronunciatio ab vno ſolo, & per verba ſingularis numeri facienda.*

CAP. VI.

a
1 TSi vnanimiter. a Cas⁹. † Epiſcopus poſtulãdus eſt,nõ eligẽdus. nõ diuidit[*Eligendum*] reſiſtebãt igitur hic ſibi velle,& poſſe,de officio dele.cũ ſuper, ſm Ho. [*Alligatus eccleſię*]ergo † epiſcopus eccleſiæ ligatus eligi poſſet, de hoc dicam.ſ.de renunci.poſt transla.ſuper glo.
2 2.[*Volatum*]neque conſenſum,vnde ſi poſtulatus ꝙ ſentiat, hoc ipſo tanquàm ambitioſus caſſatur in curia.Sed nec habet liberum diſſenſum.licet.n.ab initio nemo cogatur ẽpari præciſẽ, vnde nec cõfirmatur,niſi prius conſenſerit, de vna tamen eccleſia ad aliam etiam inuitus transfertur.7.q.i. ſcias. per quod dicit Hoſt.epiſcopum in hoc equiparari monaco.7.q.1.nolo, & capit.non dicatis.& ideò à principio caueat, ne ſic indiſſolubiliter eligetur,
b ar.C.de act.b & obl.ſicut in initio, quod intelligit de voluntariè conſecrato, vnde confirmatus non videtur iuuitus poſſe transferri, cum nec præciſè cõſecretur inuitus: vnde ſufficit,quòd cedat,ſi conſe crari non vult.ſ.de transla.c.2.ver.ſed neque;aliàs tamen ſine licentia papæ non cedit, vt ibi. Quili-
3 bet † tamen rector de vna parochiali ad aliam ẽt inuitus transfertur,de quo remittit Hoſti. de rerũ permutatione,quæſitum,& uide,quod dixi de prę bẽ.auaritiæ,& de renuncia.niſi.§.propter malitiã, in prin.[*Poſtulari*]Quæro,qui ſint † poſtulãdi? vr̃ qbuſdã ꝙ oẽs hi, qui non poſſunt ſine licentia alterius conſentire. Alijs vr̃, ꝙ oẽs hi, qui non poſſunt ſine ſuperioris licentia tranſire,& horũ vtrũq; falſum eſt: nam monacus non põt ꝓſentire ſine licentia ſui prælati,& tamen eligitur,niſi aliud ſit impedimentum,propter quod poſtuletur.ſ.de elect. quorundam,& c.ſ. ſit,& c.ſi religioſus,& c.nullus, vbi de hoc.Item clericus papæ,vel alteri immediatè ſubiectus non poſtulatur,immò eligitur,licet ſine ſuperioris licentia non tranſeat, & de hoc ī gl. Reſtat ergo dicere,ꝙ regularis doctrina in hoc dari non poteſt,ſed opus hoc ſciri per expreſſionem caſuum,vnde Inn.Hoſt.& Comp.hic expreſerunt de his certos caſus. Primus ī epiſcopo,vt hic,& iſte poſtulatur à papa ſolo,vt hic.Item poſtulatur patiens defectum ordinis,vt laicus, vel minoribus tãtum,de ętate,& qualitate,à multis.vel qui patitur defectum natalium.ſ.ti.j.innotuit:vel ætatis.ſ.ti.1. cum nobis olim.Item laicus.lxi.diſt.Oſius,& §.ſed aliud.lxx.di.primatus: ſed nullum pactum inter hoc interponendum eſt,lix.di.hoc ad nos.xvj.q.vlti.per laicos:ſed illa iura loquuntur in epiſcopo. ſed an in canonlcum põt laicus poſtulari, dic ꝙ ſic fortius,quàm in epm, ar.ſ.qui filii ſint legitimi, per venerabilẽ.nec obſtat, ꝙ ius canonicatus
c non cadit in laicum,c vt not.ſ.de conſt.cum.M.& patet.ſ.de inſt.c.2.quia multominus ius epiſcopale:tamen ad vtrunque poſtulabitur à ſeipſo,vt fiat
5 clericus,& poſtea † ex ordinatione,& poſtulatiõe admiſſa conſequitur ius plenum illius beneficij,
6 ad qđ eſt vocatus,nec † ob.ſ.ti.j.cũ ad noſtrã, & c. officii,quia illud eſt ſpeciale in eo,qui aſſumiturī abbatem,cuius poſtulatio ideò non valeat, quia primò probandus eſt,vt patet ex no.in præd.c.offi
7 cij.Et dixit Ioan.ſ.c.bonę.1. quòd † talis laicus ordinabitur ad titulum eccleſiæ,ad quam eſt poſtulatus,& ſi poſtea canonici non eligerent eum, tenerẽtur ei ad ſufficiens beneficium, de iure patro-
8 natus,poſtoralis. Item † poſtulatur, qui eſt alteri obligatus,nec habet liberum conſenſum,vt ſer⁹ à dño.liij.diſt.di.c.i.libertus à patrono,qui remittit obſequium in ipſo.c. di.quicunque,perpetuus colonus & aſcriptitius, vel quiuis obligatus cõditione ſeruili rõne perſonæ,de quibus nota.ſ. de iudæis,multorum.Secus,ſi ratione rei ſuæ tributum reddunt,ſicut Anglici,qui reddunt eccleſiæ tot đ-
d narios,quot ſunt capita, d non tamen † eſt tributũ
9 perſonale, ſed reale, quia ſi terram exeunt,liberi ſunt à tributo.liiij.di.ſi quis obligatus ſm Inno. Et quia ẽt ſm Hoſt.ex ſpeciali deuotione præſtãt hoc tributum, non eſt aſcribendum alicui ſeruituti, ar.ſ.de cenſi.ex parte,de natis ex libero ventre. ca-
10 vno.Item † obligatus ex publico officio,vel adminiſtratione poſtulatur ab illo,cui obligatus eſt, de hoc de obli.ad ratioci.ca.vno.Item affrictus curiæ & ioculator,li.di.c.j.ij.& iij.Item ad omnem dignitatem curatam poſtulandus eſt, qui non eſt in ſacris.ſ.ti.j.dudum.i.& c.cum in cunctis, de ætate & quali.præterea. Item neophiti,licet ſint in minoribus,poſtulandi ſunt à proprio epiſcopo. lviii.diſt. per totum,lxviii.di.quorum vices.Item filius à patre,ſi ſit in ipſius poteſtate.inf.ti.i.officii. Item habens defectum,qui ipſum reddit inhabilem ad eligendum,quod intelligit Hoſti.niſi tantus ſit defectus,qui oĩnò reddat inhabilem.talem putat in ſeculari non experto quò ad regularem prælaturã, & dic,vt inf.ti.i.cum cauſam,& c.officii,& c.cũ in magiſtrum,vel impotentem,vt in epileptico. inf. ti.i.cum inter canonicos,vel manu altera mutilato.inf.de cor.vici.expoſuiſti. de monaco ẽt hic tractant,an ſit poſtulandus,quod decido per notata inf.đ elec.nullus, li.6.Itẽ poſtulandus eſt omnis irregularis,ſicut natus illegitimè.inf.tit.i.innotuit, & à papa,cum quæritur de dignitatibus,vel beneficiis curatis,quod dic,vt.inf.de filiis presby. c.j.li. 6.Item infamis ſiue de iure.li.diſ.qui in aliquo. C. de infamibus.l.i. &.2.quæſt. 3.notandum,ſiue de facto.lxxxi.di.tantis,& C.de digni.l.3.li.xii.dicit tñ Comp.quòd ex quo defectus infamium procedit à crimine,poſtulatio ipſorum non valet, & poſtulantes eſſent eligendi & poſtulandi poteſtate pri-
e uati.ſ.e e.c.i.Item publicè pẽnitens,li.di.canones 55.di.pẽnitentes.Item qui fuerunt hæretici.i. q.7. conuenientibus, &§. ſequen.Item qui ſe abſcidit ſponte,vel ex neceſſitate.55.diſtin .ſi quis abſciderit,& capitulo ſequen.Item corpore vitiatus, vel membro deformis,etiam ſi caſu hoc acciderit, ſiue ſit natus ſic,quod dic vt no. inf.de cor.vici.c.fi. Item bigamus,uiduę,uel corruptæ maritus,quod dic ut inf.de bigamis. c.i.& ii.de cleri.ꝺiu.ſane.Itẽ homicida,de tempo.or.c.fi.l.di.miror.Item iudex aſſeſſor, aduocatus,ſcriptor, uel denunciator in cauſa ſanguinis.inf.ne cleri.uel.mona. ſententiã, li.đi.c.i.dummodo ſit inde ſecutũ homicidiũ, uel mutilatio mẽbri, ſeu grauis deformitas ibi, & 55. di.ſi euangelica.inf.de cle.pugn.in duello.c.i.& ii. & ibi de hoc.Item uexillifer belli,capitaneus,& q libet miles,li.di.c.i.& c.ſi quis poſt. Item chirugicus,cuius culpa mors eſt ſecuta,de hoc de homic. tua nos,& idem in medico,inf.de æta. & qualit.ad aures.Item omnis excommunicatus, & ſuſpẽſus, ut nota.

vt nota. ſ. ti. j. cū dilectus. Symoniacus, de ſymo. tā ta. Item intruſus per potentiā laicalem. ĵ. ti. i. quiſquis. Item minus literatus. ĵ. titu. j. dudum. & ĵ. de ætate & quali. c. pe. & vl. Itē falſarius papę. ĵ. de crimine falſi, ad falſariorum. Item conſenſus conuictus, vel ꝺdennatus de crimine, vt patet in eo, qđ legitur, & not. de cohabi. cleri. & mu. veſtra. ĵ. de tē po. or. c. fi. de teſti. c. fi. Item ſi nō ſit cōuictus, dum modò ſit crimē notorium & enorme. l. diſt. de his verò, & in prædictis iuribus. Itē qui pro quantocū que leui crimine & occulto ad monaſterium deſcenderit cauſa pœnitentiæ, vt legitur & not. de renunci. poſt translationem, ver. q̄q̄. Item celebrans excōmunicatus, ſuſpenſus, vel interdictus, vel in loco interdicto, vt. ĵ. de cleri. excom. mi. poſtulaſtis, & c. ſi celebrat. ĵ. ti. i. cum inter. R. Et generaliter omnes ſunt poſtulādi, qui nō poſſunt officiū ad qđ ꝓ monentur, exercere ſine diſpenſatione. Sed cōtra ĵ. tit. j. quia diligenti. So. ibi, dicimus autem prædi
11 ctos † poſtulandos, ſiue incurrant irregularitatem ex peccato, ſiue ſine peccato, dummodo pœnitētiā egerint, aliter ceſſaretur poſtulādo propter īdigni
12 tatem poſtulati. ſ. c. j. & ĵ. ti. j. ſcriptum. Et hi † oēs ab epiſcopis poſtulari poſſunt illis caſibus, quibus poſſunt diſpenſare in aliis poſtulabūtur a papa, qđ
13 dic, vt. ĵ. de iudi. at ſi clerici. Inferiores † aūt prælati diſpenſare non poſſunt, niſi in caſibus expreſſis in iure. ĵ. de ſen. exc. cū illorū, de eo, q̄ furti. ordi. rece. c. 2. vbi idem repetam. Item quādo quis in epiſcopum poſtulatur quacunq; de cauſa, forte ſemper poſtulabitur a papa. ſm Inn. dicit Hoſt. q̄ iſtud, ſor ſan eſt philoſophicum temperamentum, de hoc de ætate & quali. a multis, vbi dicam ſuper glo. ſic
14 olim. Item † intelligibilis eſt religioſus leges, vel phyſicam audiens. Etiā habens perſonatum, niſi deſtiterit. ĵ. duos menſes, quouſq; fuerit cum tali p papam diſpēſatum, qđ dic vt legitur & notatur, ne cleri. vel monachi, nō magno. c. ſuper ſpecula. Itē minori excōmunicatione ligatus, de clerico exc. mi-ſi celebrat. ſicut autem examinatur electio, ſic
15 & poſtulatio. infra de trāſl. licet. ¶ Prima † gloſ. ratione reddit. ſecūdò ponit alios quattuor poſtulandos, ſcilicet patientes defectum ordinis, ætatis, natalium, & laicos. de alienigenis tenet contrariū. finis recitatur per quæſtionem, an valeat poſtulatio de eligibi li. ¶ In prima † gl. [*ibi, in ambiguo*] vide de officio delega. cum ſup, ſuper vltima glo. ¶ In
16 17 †glo. j. [*ibi, in uinoribus*] ad quācunque dignitatem curatam aſſumatur ſm Hoſt. & Compo. vt dixi in
e tex. [c] [*& ibi, Poſtulantes*] vide de hoc, qđ dixi. ĵ. tit. 1. Publicato, ſuper vlt. gl. [*& ibi, Alligatus*] ad cuius vinculi oſtenſionem anulum defert [*& ibi, qui ſubſunt*] dic ꝙ tales eliguntur, vt. ĵ. de elec. ſi abbatem, lib. 6. [*& ibi. §. ſt. aliud, & 63. diſt. literas, & ibi, Eligimus, & Poſtulamus*] dic, ꝙ † ab vno ſolo, & per verba ſingula
18 ris numeri facienda eſt pronunciatio. ĵ. de re iudi. c. penul. lib. 6. [*& ibi, Quod agitur*] quod dic, vt infra eod. tit. c. vno, libro. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Et ſi vnanimiter. Facit etiam. e. cum poſtris, de cōceſ. præb. Arc.
b ¶ De actio. Vide Ioā. An. in q. in Merc. in c. qđ ob gſam, ā re. iur. li. 6.
c ¶ Laicum. Vide in repe. rubricę. infra. de iure patro. in col. 16. per modernos, vbi multa habes de iſta materia.
d ¶ Quot ſunt capita. De iſta capitatione cenſus, vide Bar. in l. j. C. de mu. & in quo loco, libro. x. & tex. iu. l. ætatem. ff. de cenſi. & cui pōt ſponi, vide. l. i. C. de c. dimi. li. xi. & vide Bal. in l. 2. C. de ſeru. & aqua.
e Priuati. ſup. Vide gl. ſi. & ſup illa. Ioā. An. & inf. e. innotuit, ī loco ſuo.
f ¶ Vt dixi in tex. Vide Io. And. inf. eo. ti. dudum. inf. in gl. not. Vincen.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio ſiue diſpoſitio huius tituli cum ſuperiori.*
2 *De electi poteſtate cur ſit additum.*
3 *De materia rubricæ vbi alibi tradatur.*
4 *Prælatum ſibi eligit liberè collegium iure communi, cui iurì tamen derogatur per ius priuatum, & quando, & nu. 10.*
5 *Eligere poteſt, ſed non eligi excommunicatus minori.*
Electiones epiſcoporum non ſunt confirmandę in camera regia, ibid.
Epiſcopale uinculum diſſoluere non poteſt niſi papa. ibid.
Eligo & poſtulo, ſi dicatur, valet, ibid.
6 *Dignitates cathedralium eccleſiarum maiores poſt epiſcopū quibus prouidetur per electionem, legati non poſſunt conferre.*
Electionem fieri impedit litis pendentia, ibid.
Electio quomodo pronuncianda ibid. & ad eam admittitur excommunicatus, pendente probatione nullitatis, ibid.
8 *Ineligibilis violator interdicti.*
In electionum cauſis quomodo procedatur ibid.
9 *Eligant qui papam, & Imperatorem. Qui prælatos eccleſiarū collegiatarum nu. 10. & ſup. 4. Qui canonicos nu. 10.*
Qui prælatum in capella. nu. 11. quando eligere. 12.
Qui eligendi. 13. 14. & ſup. nu. 5. 8. Qua forma. 15. an eligentes poſſint præmittere. 16. de electorum confirmatione & cōfirmationis officio. 17. de electionis expenſis, ibid.
18 *Electi poteſtas quæ.*

¶ De electione, & electi poteſtate. Rubrica.

1 ¶ In tertia † ꝓpilatione ſequēs rubri. p̄cedebat iſtā. Et quia poſtulatio præambula eſt electioni. fit enī vt per eam ſublato impedimento inhabilis ad eli-
2 gēdum habilitetur, ideo &c. ſm Gof. Ex quo † aūt ponebat tractatum electionis, qa dubitari poſſet de poteſtate electorum, ne ſpecialem rubricam de hoc faceret, ſubmittit de electi poteſtate. Materia
3 †rubricæ tractatur. xx. di. & di. lx. cum tribus ſequē tibus, & lxxix. diſt. xviij. q. j. 2. & 3. per totum. Repetitur autem in ſexto, & in Clemen. ad materiam facit de conſue. cum dilectus, de poſtu. & cap. fi. & de æta. & quali. a multis, de ſortilegiis, eccleſia, & pa
4 tet per ſummationes ipſarum. Item † iuri cōi, quo ſolùm collegium ſibi liberè prælatum eligit, derogatur per ius priuatum, quo poteſt ad alium ꝓ ſio pertinere, de reſtit. in inte. c. ij. vel quo exnei ad electionem debent admitti, de cauſa poſ. cum ec eccleſia. vel quo de certo collegio debet fieri electio, de verbo. ſigni. abbate. Item excommunicat⁹
5 †minori eligere poteſt, ſed non eligi, de cleri. ex. ſi celebrat. Electiones epiſcoporum confirmandæ non ſunt in camera regia, de appel. qua fronte, in princi. & ex quo cōfirmati ſunt, ſolus papa vincu lum diſſoluere poteſt, de tranſac. c. 1. & 2. Item pro pter dubium valent hæ formæ, eligo & poſtulo, ꝓ
6 ut melius &c. de poſtula. c. vno. li. 6. Dignitates † cathedralium eccleſiarum maiores poſt epiſcopum quibus prouidetur per electionem, legati conferre non poſſunt, de of. leg. c. penul. Item litis pendē tia impedit electionem fieri, ita, q̄ facta non valet,
7 vt lite pen. c. i. & ij. propter periurium † electi emergens in cauſa electionis caſſatur eius electio, de iureiur. c. fi. li. 6. pronuncianda eſt electio per vnum ex compromiſſariis, & per verbum, ideſt dictionē ſingularis numeri, de re iudi. ca. penul. Excommunicatus pendente probatione nullitatis ad eligendum admittitur, de ſententia ex. ſolet, in fi. Ineligi
8 bilis † eſt actiuè & paſſiuè qui violat interdictū. e. tit. is qui, in fi. Item in cauſis electionum procedit ſimpliciter, & de plano, de iudi. diſpendioſam, & de elect. prouincialis. Minorum, de verbo. ſign. exi
9 ui de paradiſo. §. penulti. Et ſcias † quòd nigrum circa primam partem rubricæ nos inſtruit de electione, p quem fiat. i. quis habeat ſuperiorem eligere,

gere, dicens. ſ. quòd papam eligunt cardinales. ĵ. e. licet, quod dic vt ibi, & ĵ. eo. vbi periculum, li. 6. Imperatorem principes clerici, & laici, ad quos ſpectat. ĵ. e. venerabilem, & qui ſint, vide. ĵ. de re iudi.
10 ad apoſtolicæ, in gl. penul. li. 6. Prælatos † eccleſiarum collegiatarum eligunt ipſa collegia. ĵ. eo. c. 1. & quid de partionarijs, ibi dicam. extranei non, niſi id habeant de ſpeciali iure, puta priuilegio, conſuetudine, vel poſſeſſionis cōmodo, & hoc neceſſe eſt probari. ĵ. eo. conſtitutis, querelam, Cumana, & c. in geneſi. laici nullo modo. ĵ. c. 2. & c. quiſque, ēt ſi id haberet conſuetudo, vel pactum. ĵ. e. cum terra, & c. ſacroſancta, & c. Meſſana. nec excommunicati maiori, vel ſuſpenſi. ĵ. eo. cum inter. R. nec qui ſcienter elegerunt contra concilium, cum in cunctis, vt ibi. hæc tamen pœna reſtringitur ad primam vicem, vt ibi, & ĵ. e. cum Vintonien. nec quibus eſt interdictum niſi poſt obtentam licentiam. ĵ. c. fin. li. ſed excommunicati minori tantùm bene eligūt ĵ. e. illa. Canonicos eligit prælatus cum capitulo ni ſi de conſuetudine alter ſolus hoc poſſit. ĵ. eo. cum
11 eccleſia, de his, quę fiunt à præla. ea noſcitur. pręla tum † in capella eligit, vel præſentat patronus, vel populus, ſi hoc ius poſſidet. ĵ. eo. querelam. †Secū
12 dò nos inſtruit de electione. j. electionis † tempore, & illud interdum terminatur ab homine [a] ĵ. e. cū in veteri. de iure verò diffinitum eſt. ĵ. e. ne pro defectu, de conceſ. præben. c. 2. De temporibus verò vide, quod nota. plene. ĵ. e. ſi electio, in gl. penul. lib.
13 6. ¶ Inſtruit etiam tertiò de electione. j. perſona † eligenda, & hoc principaliter. ĵ. eo. cum in cunctis. & de hoc etiam inſtruimur, ꝙ non ſciſmaticus. ĵ. eo. quia nec. aliàs repulſus vitio perſonæ. ĵ. e. ſuper eo vel minor. ĵ. e. cum nobis, vel illegitimus. ĵ. e. innotuit, nec epilepticus. ĵ. e. cum inter canonicos, nec defectuoſus ſcientia, ętate, vel ordine, pluralis. ĵ. e. dudum. i. & ii. Excommunicatus, vel ſacrilegus. ĵ. eo. venerabilem, nec ſuſpenſus à beneficio ipſius eccleſiæ. ĵ. e. per inquiſitionem, nec qui conſentit electioni de ſe factæ per ſecularis poteſtatis abusū ĵ. e. quiſquis. nec ſimoniacè electus, cuius electio tunc caſſata fuit. ĵ. ca. pe. & c. ſuper eo. de eligendis
14 †verò ad prælaturas regulares inſtruimur. ĵ. e. cum cauſam, ad noſtram, officij, & c. cum in magiſtrū, c. cum monaſterium, & hodie per Clemen. e. ti. c. i.
15 Quartò inſtruit de electione. i. electionis † forma, & hoc principaliter. ĵ. eo. quia propter, & c. cum dilecti, & c. cum poſt, & c. eccleſia. i. & 2. Cumana, & c. in geneſi. Sed de hoc etiam. ĵ. e. licet, cauſam quę ꝓſideraūimus. cum terra, cum inter vniuerſos, ꝙ ſicut, auditis, cum in iure, coram, & c. bonę. i. & 2. & per prædicta patet, ꝙ ſubſtantialia formæ viciātur, ſi fiat electio à minori parte, niſi ius maioris reciderit in minorem. ĵ. e. congregato, & c. bonæ. i. interdum forma datur ab homine, quæ ſeruāda eſt. ĵ. eo. cum in veteri. Quintò inſtruit de electione. ſ.
16 an ſit † reuocabilis. i. an poſſit eligens pœnitere. ĵ. e. cauſam quæ, & c. cum inter canonicos, & c. in cauſis, & ca. publicato. ¶ Sextò inſtruit de electione. i.
17 electionis † confirmatione, & cōfirmatoris officio de his patet per omnia, quæ dicta ſunt. ſ. & ſpecialiter. ĵ. eo. poſtquam, & c. cum nobis, & ſcriptum, & c. nihil, & eo. ti. ſi forte, & c. vlt. li. 6. Septimò de electione. i. electionis expenſis. inf. e. vt præteritæ, & c. cupientes, lib. 6. Communiter decr. huius ti. faciūt
18 ad primam partem rubricæ. ad ſecundam † verò faciunt inſtr. e. ſignificaſti, licet, noſtri, ſuffraganeis, tranſmiſſam, qualiter, quòd ſicut, & c. nihil eſt, ad finem. per quæ patet, quòd electus habet poteſtatem confirmationis petendæ. inſtr. eo. dudum 2. etiam inuitis electoribus, inf. eo. cum inter canonicos: imò niſi petat infra tempora ſtatuta, incurrit pœnam. infr. eo. quàm ſit, & c. cupientes, li. 6. Sed ante confirmationem non habet poteſtatem adminiſtrandi, vt in c. qualiter, aliàs caſſatur ipſius electio, vt ibi, uel caſſa nunciatur. ĵ. eo. auaritiæ. quod dic vt ibi, ꝙ ſi adminiſtrauit ipſe, idem renocat, vt in c. noſtri. fallit hoc in papa, inf. e. licet. In vltramō tano exempto in concordia. infr. e. nihil, ad fi. & in caſibus. infr. e. indemnitatibus. §. ſi verò, & §. cæterùm, li. 6. poſt confirmationem verò adminiſtrat ea, quę iuriſdictionis ſunt, ſed non quæ ſunt ordinis. infr. eo. tranſmiſſam: facit tamen per alios exercere. infr. eo. ſuffraganeis. Electus etiā & confirmat⁹ in miſſa conſecrationis ſuæ, non conſuetudines, nec archiepiſcopus ante pallium receptum, vt. inf. eo. quòd ſicut. §. ſuper eo. In cuius pallii receptione præſtare debet fidelitatis, & obedientiæ iuramentum. infr. eo. ſignificaſti. Et per hæc breuia sūmatum ſit nigrum huius rubricæ. Io. An.

ADDITIO.

a ¶ Homine. Et adde in materia, quòd electio malè facta non nocet eligenti, vt iterum non poſſit eligere, vide Bart. Alexan. & moder. in l. ſerui electione. ff. de le. primo.

SVMMARIVM.

1 *Eligere ſibi congregatio prælatum debet, & num. 3 & ad electionem qui vocandi ibid. & nu. 10. 11. & 12.*
Diuiſio capituli, ibid.
4 *Presbyter per rectore.*
5 *Electus canonicè qui non dicatur, & eſt expellendus & qualiter.*
6 *Eligi iterum poteſt, quando non eſt vitium perſonæ.*
Familiam duo non faciunt, ibid.
7 *Additio gloſſarum, & nu. ſequen.*
8 *Electionum formæ. c. Quia propter, infra eod. quando non habeant locum. & qualiter fiet electio.*
9 *Eligat quis in eccleſia non collegiata.*
11 *Prælatus cum canonicis facere dicitur unum corpus, & vnū collegium.*

CAP. I.

1 a NVllus. [a] Caſus † Congregatio de
2 bet ſibi prælatum eligere aliter electus repellitur. Et duo facit, prohibet, & contra id factum vitiatur. ſecunda, ibi, Si verò [*Congregatione*] i. † collegio, [b] quomodo cogno
b ſcatur, an ſint ibi plures vt collegium, vel ſinguli, not. de exceſ. prælatorum, dilecta, & dixi. ĵ. de iure patronatus, nobis, & vide infr. de officio ordinarij
c cum ab eccleſiam, ſuper [c] 1. glo. [*eorum*] ſi commodè vocari poſſunt, infra eod. quòd ſicut, Innocen.
3 [*Electione*] eligit † ergo collegium prælatum, religioſi vocantur. 63. diſtinction. obeuntibus. quod intelligit Compoſtel. de honeſtate. vocatur & populus non ad eligendum, ſed ad conſentiendum, e. diſt. plebs diſtrenſis. & c. ſequen. vocātur & prin-
4 cipes, vt ab impreſſionibus defendant, non vt eligant, eod. diſt. §. principes [*Presbyter*]. i. † rector. de preben. patebit. inf. eod. cum eccleſia [*eligatur*] nec electus præficiatur, vt ſequitur, & ſup. vel poſtulet. inf. eod in cauſis, Egi. [*Cupiditatem*] præſumptā. ſimile decleri. non reſi. cap. i. [*acquiſierit*] quia pa-
5 tet † hoc ipſo, ꝙ non eſt canonicè electus, Goff. [*Expellatur*] ideſt non admittatur, vel propriè ſi iam eſt admiſſus, per qđ etiam notat Pe. quem tenere non poſſe beneficium, niſi illud canonicè ſit adeptus, & in hac expulſione, ſi fuerit neceſſe, inuocabitur brachium ſeculare, de officio ordi. capit. primo, de exceſ. præla. capit. fin. Egi. ſecundùm quem,
6 cum † hic ſit vitium electionis, non perſonæ, iterū
7 eligi poterit. ĵ. e. ſuper eo. ¶ In gl. † i. ibi, [*No. ꝙ*] hāc gl. habes. x. q. i. c. i. [*& ibi, Collegium*] & cōciliū, vt col-

ligitur. xv.q.7.c.1. [*& ibi.§.vlti.*] de hoc.ſ.tit.proxi.
gratum [*Et in fine*] duo non faciunt familiam.ff. de
verbo.ſigni.ſi deteſtatio,in fi.Et no. hic Gof. quòd
8 † formę electionum.ĵ.e.quia propter, non habent
locum,vbi ſint pauci in congregatione.Sed more
antiquo facient electionem ſine compromiſſo, &
ſine ſcrutinio. de hoc vide , quod dicam in con.
quia propter.dicit hic Hoſtien.ꝙ conſentit Gof.de
forma ſcrutinij,putat tamen,quòd per inſpiratio-
nem,vel compromiſſum tunc eligere debeant.Et,
9 vt dixit hic Comp.in eccleſia non † collegiata pa-
tronus eliget.xvj.q.7.decernimus, ĵ.de iure patro-
natus, nobis.Si non eſt patronus,eliget epiſcopus.
xvj.q.7.omnes baſilicę,quod intellige,ſi de conſue
tudine non ſpectat ad alium.ĵ.eo.querelam . dicit
10 †etiam,quòd tenet curia,quòd portionarij,& ſimi
les in eccleſia collegiata non ſint ad electi. conuo-
candi,licet ibi gerant officium, & habeant perpe-
11 tuum beneficium: quia prælatus † cum canonicis
facere dicitur vnum corpus,& vnum collegium.ĵ.
de his, quæ ſi. à præla. nouit. & idem dicam poſt
Inno.& Hoſti.de inſti.c. 2.in glo.per hoc,in fi.hoc
verum,niſi aliud eſſet de conſuetudine, per quam
etiam extranei admitterentur.ĵ.de cauſa poſ.cum
12 eccleſia. ¶In glo.2.ibi [*electio*] niſi † per ordinatio-
nem factam in fundatione eccleſiæ , vel per anti-
quam conſuetudinem aliud obtineat, vt in decre.
nobis,& §.de conſuetudine, cum dilectus, Innoc.
¶In gl.[*vlt.in fin.*]collegij .

ADDITIONES.

a ¶Nullus. Vide ad materiam huius.c.quod dicit Inn.& Ioan.in ca.cũ venerabilis,in fi.inſ.de excep,& ita ſecundùm hoc c.intellige capitulum , cum olim, inſ.de præſcri,vbi dicitur,epiſcopum in collatione plebaniæ habere fundatam intentionem de iure communi : quia illud,quando plebania non eſt collegiata .

b ¶Nullus. Quid in prioratibus conuentualibus,an capitulum habeat ſibi eligere priorem,dic,quòd ſic,vt in c.2 §.fi.de ſta.mo.

c ¶Collegio.Et an,& quando eccleſia dicatur habere collegium,vide in c.dilecta, de exceſ.præla,vbi abbas in 2.nota.vide Ioan.An.& do. Ant.in c.nobis,de iure pa.

d ¶Eccleſiarum ſuper. Et vide gl.de elec.ſtatutum,in glo.& nota.ibi Ioan.Andre.& vide in conſiliis Oldra.conſi.lxii.& per doct.de præben.cum non ignores .

SVMMARIVM.

1 *Populus non debet epiſcopum,vel alium prælatum eligere,& numer.3.*
Diuiſio conſtitutionis eod,nu.
2 *Oſii epiſcopi Cordubenſis mores,vita & mors quæ.*
3 *Excuſatio pro allegatione.*
Electio,cuius meminit hæc conſtitutio,quibus de cauſis repro bata fuit,ibid.
4 *Ad multitudinis,uel populi clamorem arripere quem imperium,nefas eſt nec tenet manumiſſio n.10.inſpicitur quãdo que tamen clamor populi , nu.8.& 11.*
6 *Communio laica dicitur viaticum .*
7 *Epilogus,ſuffragium,& additamentum gloſſarum.*
12 *De malo & de eo quod ſit contra ius , non poteſt niſi malum præſumi ,*

CAP. II.

1 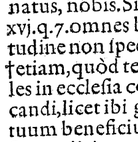
Sius. Caſus † Populus non debet epiſcopum,vel alium præla
tum eligere. Ponitur narratio, quã
Sinodus approbat,ibi,Synodus. De
eodem Oſio,& de eodem conſilio.
6.q.4.Oſius.lxj.diſtin.Oſius,& xxiiij.
2 q.8.ſi vobi's.Et de iſto † Oſio epiſcopo Cordubenſi quomodo multas ſententias dixit in iſto concilio,& quomodo in hæreſi Ariana,cui per exilij me
tum adhęſit, malè finiuit, vide per Iſidorum libro
virorum illuſtrium.c.j. vbi dicit,quòd dum ſentẽ-
tiam contra catholicum epiſcopum, qui ad Chriſtũ appellauerat,ferre vellet,os vertit diſtorquens,
pariter & ceruicem , & de ſede in terram eliſus
3 ilicò expirauit [*excuſationem*] .i. † allegationem ,
vel propriè literas. in duobus fuit in hac electione
peccatum,primò,quia fuit facta per laicos,contra
id.xvj.q.7.ſi quis clericus, & c. ꝙ laicos. Et quia ad
clamorem populi,concor.alle.glo. dicit hic Inno.
addens, quòd cum quæreretur ab iſto inſtitutio
ſui epiſcopatus, excuſauit ſe, quòd literas &c. vel
hoc allegauit,cum confirmationem peteret popu
li non repræſentantis,quod poſſet.ĵ.e.querelã, ſed
eligentis, vt ſequitur, Hoſtiẽ.[*Corrumpi*] ſup.ad hoc
4 [*Clamarent*]Tullius in oratione pro Ligario de præ
tore Africæ ſic dicit,Arripuit † imperium , ſi illud
imperium eſſe potuit,quod ad priuatum clamorẽ
multitudinis imperĩtæ nullo publico conſilio de-
5 ferebatur[*Petere*] .i. † eligere , & ſic facit ad titulũ
[*viderentur*]in epiſcopum , erat in antiqua [*Laicam*]
6 i.†viaticum, Vin.& Inn.ꝙ non recipiet nec vt cleri
cus,nec vt laicus, vel.i.panem benedictum [*Niſi de
hoc*]iſtud olim erat gl. Ala.Vin. & Gof.non aduer-
tentes hanc literam poſuerunt illam gl. Poteſt ergo dici,ꝙ iſtud ius olim erat merum. hodie eſt in-
terpretatiuum ſecundùm ea,quæ notantur.2.q.3.
ſi quis epiſcopum , quod in gl. quidam non habẽt
a [*Reſpondit*]ſimile.ĵ.de obli.[a] ad ratio.c.vno. ¶Secũ-
7 da † glo.allegat concordantiam , & vnum contra-
8 rium,& ſoluit.¶In † gl.1.ibi [*ſi conſtat*] ſi duumuir
nullo legitimo actu creatus fuit, ſed ſolùm popu-
larium vocibus,licet proconſul conſenſerit,ſuper
9 uacuum fuit appellare.¶In † glo.prima,ibi [*Si ergo*]vbi de hoc,& in c.miramur.ĵ.allegato, & xiij.q.
ii.poſtquàm.xvij.q.4.ſunt qui opes,22.q.4.vnuſq;
que,& in fi.& de exceſ.prælato.ex literis,circa me-
10 dium,nec † tenet manumiſſio, quam quis de ſer-
uo fecit ad clamorem populi, cum videatur coa-
ctus.C.qui manu.non poſſunt.l.3.ff. q & à quibus.
11 l.ſi priuatus. Inſpicitur † tamen quandoque cla-
mor populi.18.diſtin.de Syracuſanæ.l.diſtin.vt cõ-
ſtitueretur.ff.ad l.Cor.de ſic.l.penul.Phi. ¶In gl.2.
12 in fi.dicit Hoſt.quòd de † malo,& eo,quod apertè
ſit contra ius,non poteſt præſumi niſi malum , de
præſcrip.ex ſtudijs,de iureiuran.& ſi Chriſtus, ver.
b quædam:ſecus in dubijs, [b] & ſic loquitur contra-
rium. ¶In gl.3.in fi.de hoc.ſ. de ſumma trinitate,
in gl.ſuper rubrica,in ver.ſpecies.

ADDITIONES.

a ¶De obli.Vide hic modum, quomodo ad interrogationem concilij fit lex.vid Bar.in l.omnes populi,in 2.q.principali.ff.de iuſti.& iure.

b ¶Dubijs. Adde notabile dictum Panor.in c.capellanus.infr.de ferijs, vbi vult,quòd ille non peccat , qui facit contra præceptum legis diuinæ,in cuius intellectu ſunt variæ opini. & ſic ratione huius dubiĩ non eſt aliqua præſumptio contra talem .

SVMMARIVM.

1 *Pro electo deſideria petentium impleantur,niſi quid impediat eum,eligentes,& formam, nu.4.facit nu.7. & pro electo præſumitur 3.*
Vita,vel actus electi inquiritur,vbi conuerſatus eſt, & qualiter nu.6.
2 *Electio voluntatis .*
Confirmatio neceſſitatis .
5 *Per electionem eſt ius quæſitum .*
Confirmare ſi nolit electum confirmator,compelli debet per ſuperiorem .
7 *Additio gloſſarum,& nu.8.*
8 *Aeſtimationis talis quis q, habetur,qualis eſt in ciuitate.*

CAP. III.

1
Post,quam. Breue eſt. Et ſic cõſtrue.Deſide-
ria† petentium impleantur, ſi nihil
eſt,quod impediat electum , cuius
vita vel actus inquiritur,vbi eſt con
uerſatus,quia melius poſſunt ibidẽ
agnoſci [*Petentium*]eligentium , vel electorum , &
2 ſecundùm Boati.dat hoc c.differentiam inter † ele
ctionem .

ctionem,& confirmationem, vt electio ſit volunta
tis,confirmatio neceſſitatis [*Deſideria*] concordat .
47.diſt.de Petro,in fi. [*Si nihil eſt*] ideſt,probetur.eſt
3 ſm.præſumptio pro eo,de ſcruti.in ordi.faci.c.vno
4 Gof.inquiret tũ confirmator [*Electum*]eligẽtes † vel
formam,ſ.de conſue.cum dilectus.ĵ.eo.eccleſia,&
5 c.Cumana [*Impleantur*] per electionẽ † eſt ius quæſi
tum ĵ.eo.cum inter canonicos, Compoſt. dicebat
Pet.ꝙ ſi archiepꝰ nolebat electum ꝓfirmare, dẽbat
ꝑ ſuperiorem compelli, de iurepatro. nullus 7.q.j.
6 oĩs q [*Inquirantur*] non † ꝑ teſtes,vel iuramenta,ſed
ꝑ famã,& literas teſtimoniales ſm Inn.& vide.ſ.ti.
j.c.j.ſuper verbo,requiſitus,per quod patebit,ꝙ ſic
eſt vera gl.Inn.Sed Cõp.dicebat, ꝙ inquiretur per
teſtes;inſtrã,famã &c.pro primo dicto facit de co-
7 ha.cle. [*Ibidem*] potius,q̃ alibi. ¶In † gl.j.[*ibi,de perſo
na*] ibi quæ rectis diſpoſitionibus nil moræ,vel dif-
ficultatis dẽt afferre,Caſſiodorus epiſtola.14.liben
ter oĩbus prębeamus aſſenſum, quoties eſt vox iu-
8 ſta poſcentium.¶In gl.2. [*ibi,Notus*] talis † enim æ-
ſtimationis quiſque habetur, qualis eſt in ciuitate
ſua.ff.de quæſtionibus,de minore,ad fi.Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Pallium non tradit electo in archiepiſcopum ſedes apoſtolica, niſi prius iuramentum preſtet.non dat alius,quàm papa,nĩ ſi eius auctoritate, num.11. & vnde ſumatur.num.12.& à quo,ibidem.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Per,præpoſitio hic auget,alibi priuat .*
4 *Inſtructio noſtra eſt actio Ieſu Chriſti.*
5 *Conditio de præſenti,vel de præterito nõ moratur obligationẽ.*
6 *Petrus ideo tertiò confitetur,quia tertiò negauerat.*
7 *Qua,pro quanta.*
Dignitas nulla ſupra epiſcopalem ex ordine dignitatis , ibidẽ.
Epiſcopi fratres ſunt papæ,ibid.
8 *Mendaces faciunt,vt nec vera dicentibus credatur .*
9 *Papę ſententiæ videtur ſtandum,ſi contradicat eccleſiæ,vel cõcilio,poteſt ſolus interpretari concilij ſtatuta,immutare,& corrigere.num.10.*
12 *De corpore beati Petri ſumptum pallium , quomodo intelligatur .*
13 *Eccleſia vniuerſalis eſt vnum Chriſti corpus , cuius caput eſt eccleſia Romana: cætęrę verò eccleſiæ membra, & quo ordine inde proueniant patriarcales & reliquę .*
14 *Epilogus,ſuffragium,additio gloſſarum,& nu.ſeq.*
Apocriſarij etymologia,& ſignificatio,nu.16.
Nuncij Papę plumbarij,ibid.
17 *Electus ſeruare tenebitur quod epiſcopus & capitulum ſimul poſſunt ſtatuere ſuper beneficio vacante .*
De beneficio vacante epiſcopus , & capitulum quid ſtatuere poſſint, &c.
De dignitate ibidem.
18 *Ambitio notari quando non poſſit, caſus coniuncta gloſſa .*
19 *Petro poteſtas per quæ verba data ſit.*
20 *Compenſatio non fit in depoſito.*

CAP. IIII.

1 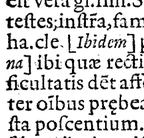
Significaſti. Caſus.† Facit ad
ſam partẽ rubri
cæ, vel ad primam, vt in quarta gl.
Electo in archiepm aplica ſedes nõ
tradit pallium,niſi prius pſtet fide-
litatis,& obedientiæ iurm. dicebat
2 Vinc.primo † rñdet quibuſdam obiectionibus ſi-
bi factis.ſecũdò ſacrm exigi poſſe in collatione pal
lij probat.dicebat Hoſt.reprehenſionis confutatio
obiectionis rñſio, & intentionis concluſio . vel ſic.
primò ponit admirationem,quam confundit . Se-
cundò duplex admirantis motiuum,cui rñdet. ter
tiò concludit [*Regem*] alia litera,Reges. & forte tũ
erant plures reges.ſimile.j.qu.j.fertur,in ſuperſcri-
3 ptione.[*Permotos*] i.valde † motos,& ſic præpoſitio
auget:alibi priuat.ſ.de conſuet.ad noſtram, quod
4 dic vt ibi,Hoſt. [*Ieſum Chriſtum*] cuius † actio noſtra
eſt inſtructio.2.q.j.Deus,Abb. [*Dicens*] Io.vlt. [*Si dili
gis*] ſuperficialiter hoc inducitur ſm Vinc. cũ hæc
5 fuerit conditio de præſenti. ſed † conditio de pñti ,
a vel de præterito non mouetur obligationẽ, [a] inſtit.
de verbo.oblig.§.conditiones.ff. eod.l. conditio in
præteritum,& dixit de app.præterea.2.de bap.ca.2.
[*meas*] quaſi dicat papa,ergo, & mihi dicere licuit,
ſi præſtas iurm,recipe pallium [*Factor*] de iudi. no-
uit [*Hac*] ĺ.ſi diligis me &c. [*Contriſtationem*] i.tertiò
& hoc dixit tunc Petrus, Dñe, tu omnia ſcis:tu ſcis
6 quia amo te.& † tertiò negauerat. ideò tertiò cõfi
7 tetur.6.q.j. imitare [*Qua*] i.† quanta [*Tantam*] quia
quò ad ordinis dignitatem nulla ſupra eꝑalem, de
hoc.ſ.in prooemio [*Fratribus*] eꝑi fratres ſunt, de
crimine falſi,q̃ graui [*Quorum*] fratrum [*Non vide-
b mus*] quia licet locum [b] Dei &c.vt ecc. bene.c. vno
[*Aiunt*] prima oppoſitio,quæ fiebat papæ,Lau.[*Euangelio*] Matthæi.5. [*præſumpſerunt*] Hieronymus ad
8 Iulianum.i.a.mendaces † faciunt, vt nec vera dicẽ-
tibus credatur [*Pro obedientia*] exhibenda [*Aiunt*] o-
biectio fuit duplex.ſ. ꝙ erat prohibitum iurm ; ad
9 hoc rñder [*Statutum*] ĺ.ꝙ iuretur [*Robur*] ergo † vide
tur ſtandum ſnĩæ papæ,ſi contradicat eccleſiæ, vel
ꝓcilio,de hoc.4.di.in iſtis.15. diſt.ſicut,in fi.19.diſt.
10 c.pen.9.q.3.nemo 24.q.j.quodcunque. Item † vĩ ꝑ
hoc,ꝙ ſolus papa ſine cõcilio , vel eius parte poſſit
interpretari ſtatuta concilii,ad idem.17.diſt. nec li
cuit,vbi de hoc.& hoc verum eſt,vt ĵ.eo.ſtatutum,
& c.conſtitutio, & de ſnĩa excõicationis , conſtitu-
tionem,& c.ſtatutum li.6.& in Clem. hoc eo. titu.
ne Romani.§.ianè,& c.conſtitionem,nec mirũ cũ
illa etiam immutet,& corrigat,eo.lib. de reſcriptis
ſtatutum [*Exigitis*] tu,& alii archiepi, & ſic non ob.
ſ. de reſcriptis,ad audientiam,Hoſt. [*Tantum*] quaſi
11 dicat,pallium non † dat alius,q̃ papa. Si obiiciatur
de patriarchis,ĵ.de priuilegijs,antiqua, Rñ. ꝙ illud
dant auctoritate papæ ſm Inn.Ho.& Cõp.[*corpore*]
12 i. de † altari conſecrato in honorẽ corporis beati
Petri.dicit Hoſt.ꝙ non eſt uis , in cuius honorẽ ſit
conſecratũ altare. & dicit ſe bis † expertum in pal-
lio, qđ recepit, ꝙ vnus de diaconis cardinalibus de
mandato papæ ipſum tradit,& dicit verba, quæ ha
bentur de vſu pallii,ad honorẽ.vel de corpore.i.ab
illis archiepiſcopis,qui ſunt de corpore beati Petri
& eccleſiæ,cuius caput eſt Chriſtus, & eius Vicariꝰ
beatus Petrus, & ſui ſucceſſores canonicè intran-
tes, de iureiuran. ego. N. [*Signa*] i.fidelitatis iura-
menta præſtita [*Membra*] hoc intendit ſm Aba.vni
13 uerſalis † eccleſia eſt vnum Chriſti corpus.3.q.4.
Engeltrudã, cuius caput eſt Romana eccleſia. 10.
q.3.aliorum.inferiores eccleſiæ ſunt huius capitis
membra,quæ ſunt vel membra ex capite, vel mẽ-
bra ex membris , ſicut in corpore humano, à bra-
c chio manus: à manu [c] digiti: à digitis vngulæ pro-
ueniunt.ſic à capite Romanæ eccleſiæ patriarcha-
les:ab eis metropolitanæ:ab eis epiſcopales. ab eis
inferiores proueniunt [*Capitis*] ideſt Chriſti,qui ca
put eſt eccleſiæ,de ſacramen.vnctio.cap.vno,Ioan.
14 Andr. ¶Secunda † glo.ponit contrarium,& tripli-
citer ſoluit. ¶ Tertia gloſſ.obiicit,& dupliciter ſol-
uit.¶Glo.ſcilicet,ſeruanda,ponit ſex caſus,quibus
licitè iuratur,& ponit verſus. ¶Penult.glo. quærit,
& ſoluit. ¶ Vltim.gl.arguit,& allegat duo ꝓria. ¶In
15 † glo.ſcilicet [*ibi , Si quando*] cuius caſum habes,qđ
metus cã.c.fi. ¶In gl.antepen. [*ibi, Imperatores*] vide
in c.ſtatim allegato ſuper gl.no.quòd ¶In glo.vlti.
[*ibi, cum Papi.*] cuius textus habetur in canone ſta-

tim allegatus [*& ibi, l. penul.*] in depoſito non fit cõ-
d penſatio. ¶ In †gl. j. [*in fi.*] apos. nuncius, & cryſis
16 aurũ, quaſi nunci) deaurati. nunci j papæ non ſunt
tales, ſed plumbarij. ita notant Ioannes, & Laur. &
adde, quod no. j. quæſt. 7. conuenientibus, in princi
e pio. ¶ In gl. 2. [*ibi non poteſt*] a iudice [*& ibi, Actus*]
& eo. ti. actus, lib. 6. vbi de hoc & ibi, q. 3. vbi de hoc
in ſumma, & c. diſt. in ea ſynodo, & in Vener. 36. vt
dicam in præalle. regula, actus, ſuper j. glo. [*& in fi.*]
nam nouæ non ſunt inducendæ ẽt à ſuperiore, arg.
ff. de cenſib. prohibemus, & ff. de ſymo. ne Dei timo
17 rem. hoc † autem certum eſt, ꝙ ſi epiſcopus, & ca-
pitulum ſimul poſſunt aliquid ſtatuere ſuper be-
neficio vacante, & electus ſeruare tenebitur illud
ſtatutum. ff. vt eccleſiaſt. beneficia. capit. vno ſecun
dùm Inn. quòd dixit Hoſt. verum ex cauſa, & ad tẽ-
pus. perpetuum autem præiudicium non poſſunt
inferre dignitati, vel rectoriæ, ipſa ſic remanente,
de rebus eccl. non alie. dudum, de inſti. cum veni-
ſſent. quod dicit indubitatum de epiſcopatu, etiam
ſi interueniret iuramentum, de iureiuran. ſicut no
ſtris: ipſam tamen dignitatem poſſent ex toto tolle
re, de conſti. cum acceſſiſſent, & rectoriam cum pti
nentibus alicui religioſo loco conferre, de dona. ꝙ-
ſultationibus, & cap. paſtoralis. Si hoc poſſit, quare
non poteſt in parte diminuere ẽ id. ff. de rei vind. q̃
de tota, de officio delegati, paſtoralis, in prin. Solu.
ſm eum permittitur in totum conferre, vt diuinus
cultus augmentetur, de conſti. ex parte: vel vt pau-
peres ſuſtententur, de præbendis, expoſuiſti. in to-
tum tollere, quia ſuperflua eſt, vel oneroſo, arg. 68.
di. corepiſcopi. diminutio, vel detractio denegatur
vt beneficia eccleſiaſtica in ſua integritate perma-
neant, niſi ex magna cauſa fieret cõtrarium, quod
dic, vt de præbendis, maioribus, & ca. vacante, & in
præalle. decr. dudum. vide Clem. de reb. eccle. non
18 non alie. ſi vna. ¶ In † gl. ſic ff. [*ibi, petierant*] nec ex ta
li petitione poteſt notari ambitio, vt not. in præall.
c. priſca: quia iure ſuo vtuntur, & ad hoc tenentur.
19 ¶ In glo. paſce [*ibi, Verba*] & non † per illa, tu es Pe-
trus, &c. cum Chriſtus illa verba dixerit ante paſſio
nem, & plato data fuerit poſt. l. diſt. conſiderandũ,
vbi de hoc & 21. diſt. in nouo, in j. gl. dixit hic tenere
ꝙ per illa verba, Tibi dabo claues &c. fuit electus,
& per illa. Paſce oues, fuit confirmatus. ¶ In gl. ſeq.
[*in fi.*] ſ. ꝙ iuretur. ¶ In gl. ſcilicet, ſeruãda [*ibi Nouit*]
de feriis. c. j. [*& ibi, ſi quando*] quod metus cauſ. c. ſi.
[*in fi.*] idem no. ff. de iureiur. nullus. 2. q. v. c. j. & alios
verſus de hoc habes. 1. q. 7. quotiens. j. in vlt. gl. ¶ In
gl. 17. [*in fi.*] Sed ea. diſt. §. hinc etiam ẽ, vbi dicitur
papam recepiſſe auctoritatem à concilijs, ibi ſoluitur in gl. 2. & 3. quæſt. 6. dudum. ¶ In gl. vlt. [*ibi, eſto ſubiectus*] de iureiur. peruenit 2. de regulis iuris, fru-
20 ſtra, li. 6 [*Et in fi.*] ſpeciale in † depoſito, vbi non fit
compenſatio, & in caſibus notatis. ff. de compenſa
tionibus, ob negocium.

ADDITIONES.

a ¶ Obligationem. Vide in l. ſi præſens ff. ſi certum peta. & pulchrè & ſubtiliter per do. Alex Areti. & do. Iaſo. May. in l. pecuniam, quam, ff. ſi certum petat.

b ¶ Quia licet locum. Hic text. facit mentionem conſcientiæ, vide de hoc. Bal. C. de fideicommiſſ. l. 2.

c ¶ Manu. Digitus ergo eſt membrum, non officium membri, de quo vide plenius allegata pro & contra, in conſi. domini Ricar. de Sali. qđ incipit, virum digito debilitato, quod facit ad multa.

d ¶ Compenſatio. Vide oſnõ. no. conſil. d. Barth. Socini in cõſi. ſuo 171.

e ¶ Iudice. Vide Bar. in l. inuto, allegata in gl. qui ponit dẽam ibi com munem inter dationem iudicis & teſtatoris. & ad materiam gloſ. de conditione, quæ tacitè ineſt, vide Inn. de præſump. c. fi. & gl. in cle. 1. de off. delega. & Barto. in l. 3. ff. de lega. j. & in l. j. ff. de condi. & dem. & in l. conditiones, allegata in gl.

f ¶ Innoc. Vide gl. in c. ſignificatum, de præben. & in ca. pen. de magiſtris, ad fi. gl. fin. & in non vacante non ſit præiudicium rectori, vide de conſti. c. fi. per Io. And. in gl. ſed quomodo, & ibi concordat.

SVMMARIVM.

1 *Sciſmaticus, qui ad vnionem eccleſiæ rediit, ſi in epiſcopum elẽ gatur, quid iuris.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Abiurato, id eſt per iuramentum renunciato.*
Norma, quid ſibi hic velit, eod. nume.
4 *Reconciliatus eccleſię licet deſpici non debeat quantùm ad Deum, eccleſia tamen deſpicit, niſi cum eo fuerit diſpenſatum.*
5 *Differentiam vbi non facit Deus, facit eccleſia.*
6 *Legatus de latere confirmare poteſt elections epiſcoporum, & exemptorum.*
7 *Suffraganei quo caſu ſuppleant metropolitani defectum.*
8 *Epilogus, & Additio gloſſarum. & num. 10. 11.*
10 *Hæreticus reuerſus recuperat ius patronatus, niſi in caſu.*
11 *Excommunicatus ad actus legitimos an admittatur poſt abſolutionem, remiſſ.*

CAP. V.

1 VIa diligentia. Cas⁹. †Si ſciſ-
maticus, q ad
vnitatem rediit, in eꝑm eligatur, de iu-
re caſſabitur, ſed diſpenſatiuè poterit
2 confirmari. Et in prima † qõ. In ſecũda
rñſio, ibi duximus. quæ tria facit. primò confirma-
ri gratioſè permittit, ſi tria concurrant. ſecundò de
conſecratione prouidet ibi, mandantes. tertiò pro
teſtatur ibi, ſalua [*Electi*] ſuffraganei Aquilegien.
eccleſiæ, Vincen. [*Abiurato*] i. per iuramentum re-
nunciato; Abb. ſm Ala. ſup. [*Normam*] aliàs formã.
3 ideſt, non † per impreſſionem, vel ſimoniacè: quia
tempore huius decr. non erat certa forma: quæ tñ
eſt hodie, vt patet ff. eod. quia propter [*Diſpenſatiuè*]
hæc olim erat glo. R. ne obſtet. 12. diſt. conſuetudi-
nem. Sed videtur ſine diſpenſatione promouẽdus,
4 quaſi † is nouus homo deſpici non debeat in eo, ꝙ
fuit. l. diſt. ferrum. dicit Hoſt. ꝙ notoriè deliquerat,
& ideò licet reconciliatus deſpici non debeat quò
ad Deum: eccleſia tñ deſpicit, niſi cum eo fuerit di
ſpenſatum, vt patet in eo, quod no. de bigam. quia
5 circa, in fi. Sic † aliàs vbi non facit Deus dr̃iam, facit
eccleſia, vt patet, qui clerici, vel vo. rurſus. 22. q. 5. iu
6 ramenti [*Confirmari*] legatus † de latere confirmare
poteſt elections epiſcoporum, & exemptorum. ff.
eod. ſi abbatem, lib. 6. dicit Inno. i. ad epiſcopatum
admitti, cum non potuerit eligi. Hoſt. Intelligit ꝓ-
priè, ſed diſpenſatiuè dicit confirmatam [*Suffraga-*
7 *neis*] ſupplent † ergo hoc caſu ſuffraganei metro-
politani defectum, de temp. ordi. ſi archiepiſcopus,
& erunt ad minus tres, vt ibi, & eo. ti. nec epiſcopus
8 [*Ordinari*] i. † conſecrari, Abb. ¶ Secunda gl. in fi. ſol
uit contrarium. ¶ Vltima gl. elicit duo argumenta.
ad primum alle. quatuor concor. & 6. ad ſecundũ,
9 ad quod ſignat duo contraria, & ſoluit. ¶ In † 1. gl.
[*ibi, indiuiſa*] Ioan. 19. de ſciſma. ca. vno, poſt princi.
lib. 6. ¶ In gl. 2. in fi. vbi no. dẽ multiplici caſuum di
ſpenſatione. ¶ In gl. vlt. [*ibi, Iura*] arg. etiam Ioã. per
10 hanc decret. ꝙ † hæreticus reuerſus recuperat ius
patronatus. Vinc. hic concor. cum Io. dicens id per
can. l. diſt. domino, ff. de ædil. edic. quod ita, & per le
ges, quas ibi alle. Io. quod ſm Bar. Brizi. eſt falſum,
ſi prius contra eum ſententia lata fuit. hoc no. j. q.
a 7. maximũ 2. [*& ibi, Qui prima*] vbi plenè not. in ſum
11 ma; an † excommunicatus poſt abſolutionem ad-
mittatur ad actus legitimos, & dicam infra, de te-
ſtibus. teſtimonium, & ibi. §. Hinc colligitur, ibi du
pliciter ſoluitur [*Et infi.*] idem Goff. & Hoſti.

ADDITIO.

a ¶ Maximum. Facit ad materiam, in c. quamuis, de reſcrip. li. 6. & quod ibi no. glo. & Ioan. And.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *In papatum, niſi duæ partes cardinalium conſenſerint, non eſt aliquis aſſumendus.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Diſcordiæ vitandæ.*
4 *In papæ ſeu pontificis electione multa ſunt ſpecialia, & quæ & nu. 10. 29. ſpectat hæc electio ad cardinales ſolos, nu. 5. non ſeruata prærogatiua cardinalium epiſcoporum, niſi in quibuſdam nu. 6. & ad quot nu. 7. & ſi vnus ſolus eſſet, ad quem ſpectaret, ibi & nu. 8. 12. 13. 14.*
9 *Aut, pro &.*
11 *In papam, uel pontificem ſecundùm hanc conſtitutionem electũ quæ non admittantur exceptiones. ſtatim cum eſt electus, poteſt ſcribere pontificatum. 12. vide num. 30. 31.*
15 Papa *non poteſt eligere ſibi ſucceſſorem.*
16 *Receptus quando intelligatur.*
17 *Et, pro uel.*
18 *Pœnæ. §. ſi quis autem, huius conſtitutionis quando locus, & quando ipſo iure, quando per ſententiam. nu. 23. 29.*
19 *Electores non delinquentes habent hoc ius, vt non teneantur admittere ſecum delinquentes.*
20 *Papa ſi promotus contra formam huius conſtitutionis ſit, quid iuris, & num. 21. 25. & ſi forma compromiſſaria eligatur, valet. nu. 22.*
Ignorantia probabilis excuſat, licet non craſſa, exemplum ibidem.
23 *Epiſcopi nomen pro papa ſumitur.*
24 *Chore, Dathan & Abiron pœnæ quæ.*
26 *Seditio, præſumptio, & ingenium qualiter hic poæantur.*
27 *Cardinales quę capitula legere inter ſe deberent, & exponere in tractatu electionis.*
28 *Pœnitere cuiquam ſuę electionis non licet, niſi per acceſſum, & quando.*
Nominatio etiam unius ſolius poteſt pendente ſcrutinio conua leſcere per acceſſum, ibid.
29 *Abſtinere noluerit, uerborum quæ ſit interpretatio.*
31 *Conſecratio nihil addit plenitudini poteſtatis papæ.*
32 *Papa non habet ſuperiorem.*
33 *Epilogus, ſuffragium, Additio gloſſarum & num. ſeq.*
Partes duæ collegij vbi conſentire debeant, caſus, vel eſſe præſentes, & nu. 40.
Inimico pro vitioſo.
Caſus pro caſu, ibid.
36 *De hæreſi quis conuinci poteſt duobus teſtibus, niſi ſit cardinalis, & hic non includit ſimoniam. contra papam de ea poteſt agi. nume. 38.*
37 *Eligentes papam ſimoniacè inde accuſari poſſunt, & puniri.*
39 *Vox eius qui eligitur ad eccleſiam, de qua eſt, computatur in numero: aliàs non.*
Eligentes papam an renunciare poſſint huic conſtitutioni, ibidem.
40 *In electione duæ partes canonicorum an debeant eſſe præſentes.*

CAP. VI.

1 LIcet. †Dixit Ab. In papatum, niſi
duæ partes cardinalium cõ
ſenſerint, non eſt aliquis aſſumẽdus.
2 Et ſunt † tres partes. in prima conſti
tutionis cauſa. in ſecunda conſtitu-
tio. in tertia quædam proteſtatio. ſe
cunda, ibi, ſtatuimus. tertia ibi, ex hoc [*Vitanda*]
3 nota † diſcordias euitandas a, & ff. eo. qui, propter,
a de fil. presbyt. propoſuit, Hoſtiẽ. [*Pontificis*] in † qua
4 multa ſunt ſpecialia. ſ. de tempore, numero, pœnis,
& acceſſu, & aliis, quæ habentur hic, & ff. eo. vbi pe
riculum, li. 6. [*Miſcendo*] ius, & factum. dicebat Ho-
ſtien. hæc ſpãlia in electione papæ. Primum, ꝙ in
forma ſcrutinij eliguntur duo genera ſcrutatorũ,
ſ. tres ſcrutatores collegii, & alii tres, ꝙ primò ſcru-
tantur illos, & eligitur vnus de quolibet ordine. ſ.
epiſcopus, presbyter, & diaconus. Secundò, ꝙ quili
b bet cardinalis poteſt plures b nominare, quos vult
nec eſt vis, dicat, nomino, conſentio, vel eligo. Ter
tiò, ꝙ in ordine nominationis non eſt vis, nomina
tus enim à duabus partibus, ſit primus, vel vltimus
obtinebit. Quartò de acceſſu, vt hic. Quintò, ꝙ nõ
ſit collatio niſi numeri. Sextò, ꝙ ẽ nominatum à
duabus partibus non admittitur exceptio, vt hic.
Septimò dubitatiuè dicit de expectatione non fa
cienda, de quo dic, vt in præalle. decr. vbi periculũ.
Octauò, ꝙ pendente ſcrutinio ſemper locum hẽt
acceſſus. & dicitur pendere, donec de volũtate car
dinalium ruptum fuerit, vel laceratum: vel donec
ad alios actus diuertant, & ſic ſeruant, & ipſorum
obſeruantia ſequenda eſt: aliàs pendente ſcrutinio
etiã poſtquam diuertiſſent, licet accedere. Et quare
non ſic in electione monialium, notatur in de-
cre. in domnitatibus. §. ſi autem, in gl. non ſic, libr. 6.
Gui. in decr. vbi periculum addebat alia ſpecialia,
vt hęc. Nonum, vt de neceſſitate non ſit aliqua for
ma ſeruanda: ſed ſufficit qualitercunq; concordia
duarum partium, vt hic. Decimum, quia nõ eſt vis,
an dicat, conſentio, nomino, vel eligo. hoc dixeram
ſecundo; facit littera, Electus fuerit, & receptus. Vn
c decimò, c ꝙ electus, vel receptus à duabus partib.
confirmatione, vel intronizatione non eget, & ſta
tim adminiſtrare poteſt, ut dicam. ff. ſuper verbo, re
ceptus. Duodecimò, ꝙ neceſſariæ ſunt duæ partes,
quod in aliis non procedit, vt hic. Tertiodecimò in
pœnis hic contentis, quæ in aliis electionibus locũ
non habent [*Audaciam*] refrenandam, vt §. in prooe
mio [*Eccleſia*] Romana, vel vniuerſalis. §. tit. j. bonæ.
i. [*Sciſſuram*] §. c. proximo [*Adiungendum*] nec adhuc
eſſet plenè prouiſum ſm Hoſt. [*Cardinales*] ad quos
5 † ſolos hodie de conſuetudine diu obtenta ſpectat
electio ſummi pontifi. excluſo imperatore, & eius
nunciis, q̃uis olim fuerit obtentum, vt patet 63. di.
6 §. verum. Et primò tractant † epiſcopi cardinales:
demum alios vocant. 22. diſtinct. cap. j. hodie prero
gatiua epiſcopis non ſeruatur: ſed omnes ſunt pa
res de conſuetudine, & eligentur de triplici ordine
ſcrutatores, vel compromittetur. Seruatur tamen
cuique ſua dignitas in ſedibus, vel uocibus perſcru
7 tandis. Si de † omnibus cardinalibus non eſſent ni
ſi duo, ipſi eligunt. §. eo. c. j. & vnus poteſt alium eli
gere, dummodò alter non habeat ortum à ſeipſo,
de hoc ff. eod. cum in iure. Si vnus ſolus ſupereſt, eli
gat alium, de iure patronatus, per noſtras. deo pro
8 pitio non accidet, ꝙ nullus ſuperſit. Sed tunc † di-
cit clerus Romanus, ꝙ ad ipſum pertineret, ꝓ quo
facit 23. diſt. c. j. & ſic poteſt intelligi. 79. diſt. c. j. & c.
ſi quis, & c. ſi quis pecunia. Alii dicunt, ꝙ tunc eſſet
congregandum concilium, & per ipſum prouiden
dum, ar. 65. di. c. j. & 2. & 3. & conuocetur per clerũ,
& populum Romanum, arg. 67. diſtin. ſi forte. dicit
Hoſt. ꝙ licet hoc ſm videatur iuſtius: primum vide
tur leuius, & commodius propter periculum mo
rę. ff. eo. ne pro defectu. & adde quod no. de renunc.
niſi cum pridem. §. propter malitiam. ſcãm eum.
9 [*Aut*] pro † &, Inno. [*Nominare*] cum intentione eli
10 gendi, & eligendo, Inn. [*Vlla*] tenet Compoſ. ꝙ † de
excõicatione, uel ſuſpenſione cardinalium eligen
tium non poteſt excipi, etiam ſi ſit notorium. nec
obſtat, ꝙ peccant alii communicando talibus. fa-
ciunt enim hoc auctoritate huius iuris, quod om
nem exceptionem remouet. ff. de riuis. l. ſeruus §. ſi
quis riuum. præterea in caſu neceſſitatis eccleſia-

rum licitè communicatur excõicato. Sed maior
necessitas carentia vicarij Iesu Christi haberi non
posset 22.dist.omnes 2.q.6.ad Romanam. Et sic ex
peditum est etiam quò ad actum electionis: sic vi
d dendum iam factæ in clem.eo.titu.ne Romani.d
11 [*Exceptione*]puta,q† non sit de collegio.79.di.opor
tebat,& capi.seq. vel q sit vxoratus, vel monacus,
de hoc.ea.dist.si quis pecunia,& 18.quæst.2. quam
12 sit [*Pomifex*] statim † ergo potest scribere pontifi-
catum,de quo vide quod no.in fi.lib.6. super data.
[*Duabus*] ibidem † præsentium: debent tamen ab-
sentes per 10.dies expectari.j.eo.vbi periculum, li.
13 6.olim habebamus † extrauagantem Inno.4.inter
cætera sic dicentem. Vniuersalis pastor, & epis-
copus habeatur, qui à duabus partibus futurus elige
tur, electo in duabus partibus minimè computa-
to, & incipiebat. Quia frequenter,eodem tit. pos-
14 sunt † tamen cardinales ex causa ordinare inter se,
quòd valeat electio facta à maiori parte,& tunc ele
ctus à maiori parte, cẽlebitur electus ab omnibus,
arg.j.eo.c.ver.nisi maior: vno tamen contradicente
nõ compromittetur.ff.communi diui.Sabinus.
infra eod.quia propter,secundum Compost.Guil.
& Host.& adde quod no.infra eo.si cui,in glo.not.
15 Eligere † verò successorem papa non potest,vt no.
16 8.quæst.i.§.his omnibus [*Receptus*] de hoc non † est
vis, siue loquatur de receptione ad osculum, siue
de obedientia præstita,siue de incathedratione:qa
sine his electus,vel nominatus animo eligendi ius
habet,& sua auctoritate papatum accipere potest.
23.distin.c.1.secundùm Inno.& Host.licet conetur
ad contrarium.finaliter dicit hoc tenendum.vel se
17 cundùm eum † expone,&,pro vel, & dic receptus.
scilicet per accessum [*si quis autem*] dicit Inn.quòd
18 hoc † dicitur locum habere, quando post electio-
nem factam à duabus partibus minor pars eligit
alium :aliàs si non habita duarum partium con-
cordia minor pars eligeret,non est locus his pœnis,
licet aliàs delinquant, quod probatur ex eo, quòd
infra dicitur,quòd alii possunt accedere, quod nõ
esset,si electio esset nulla,& eligentes excommuni-
cati.sed si electus ab eis se gereret pro pontifice,lo-
cum habent pœnę.Dicit Hostien.q siue prius,siue
post quis eligatur à minori, quàm à duabus partibus,non habent locum pœnæ, si vltra non procedatur.Sed siue ante,vel post sic nominatur, vt electus,si consentiat, & pro papa se gerat, locum habent hæ pœnæ in eo,& in adherentibus, & videtur,
quod non valeat tunc superueniens concordia cardinalium, cum in excõicatum nequeant consenti
re:quinimò & ipsi cum eo ligantur, nisi forte pœnituisset,& reconciliatus fuisset per eos,qui non ad
hæserunt,& in ipsum postea consensissent. habent
19 † enim hoc ius non delinquentes, q non tenentur
secum admittere delnquentes.j.eod.cum Vinton.
20 ¶Quid si † quis contra hãc formam sit promotus.
Si occultum est, ecclesia de hoc non iudicat, de si-
mo.sicut.Caueat enim, ne ædificet ad gehennam,
de simo.per tuas.Excusatur tamen probabilis igno
rantia,licet non crassa & supina,de cleri.excomm.
21 mi.apostolicæ.hæc † autem dixit Hostien. vera, qñ
cardinales procedunt per formam scrutinij, vel si-
ne forma simpliciter nominant,cum nec habeant
22 formas seruare.dicit autem Hostien.quòd si † car-
dinales compromittant s̃m formam decre. de elec-
tione,si cui, lib.6. & per illam formam eligatur à
compromissarijs nominatus nõ à duabus partibus
sed à maiori,quod valet,& ibi dixi de hoc in gl.no.
23 quòd [*Episcopi*] i.† papæ, vt s̃. in salutatione proœ-
mij [*Subiaceant*] ipso iure,Petr. & Abb. [*Mulctentur*]
per sententiam [*in vltimis*] & tunc,si pœnitent.l.dist.
pœnitentes.in fi.& supra,eo.c.2.[*Absorbuit*] nume-
24 ri.16.legitur,quòd † Chore Dathan, & Abiron in-
surrexerunt contra Moysem.& Aaron, & ducenti
viri secum:quibus præcepit Moyses,q quilibet ac
ciperet thurribulum,& ibi poneret thymiama,vt
sic Deus suos probaret,& cum fecissent, & Aaron
thurribulum suum iuxta eos deferret,precepit do
minus Moysi,& Aaron,quòd separarent se, & po-
pulum à tabernaculis eorum, quod fecerunt,& ignis de quolibet thurribulo combussit ducentos.
l.quæ thurribula ex præcepto domini in laminas
redacta sunt,& in publico appensa in testimoniũ,
ne quis sua auctoritate sibi nomẽ assumeret sacer-
dotis,ad hoc.j.eo.qualiter,secundùm Host. [*Portio*
25 *nem*] dicit hic Hostien.quòd licet † summus ponti-
fex canonicè creatus à nullo iudicetur,nisi fiat hæ-
reticus, iura sunt nota, vsurpans papatum tamen
contra formam huius constitutionis excommuni
catus est cum suis adhærentibus,vt hic.Item in ele
cto,vel intronizato per seditionem,præsumptionẽ
vel quodlibet ingenium,ut 22.di.in nomine domi
26 ni.& illa verba exponit hic, ut seditio † ponatur p
violentia, vel impressione,præsumptio pro ambi-
tioso tractatu promouendi: ingenium pro calidi-
tate,vel fraude quorumcunque quærentium, quæ
sua sunt. & dicit expositiones has probari. 79. dist.
c.1.& 2.& c.si quis ex episcopis, vsque ad finem di-
27 stinctionis.& dicit,quòd † cardinales omnia illa ca
pitula inter se deberent legere, & exponere in tra-
ctatu electionum,alleg. de accu.sicut olim [*Maior*]
scilicet, vt aliqui de dissentientibus primo modo
consentiant ita, quòd deueniatur ad duas partes,
28 Inno. [*Interceſſerit*] per hoc † dicebat Hostien. pu-
blicato scrutinio, & pendente eo modo, quo dixi
in princ.quem non posse pœnitere, & omnino tesi
lire,nisi per accessum. Cum enim nominatio etiã
vnius solius possit pendente scrutinio conualescere per accessum,ergo saltim spes est in debitum iri
vt insti.de verbo. oblig.§.ex conditionali.non ergo
potest renocari, ne talis spes extinguatur. & facit
quod no.infra eod.indemnitatibus.§.si autem [*Pœ*
29 *næ*] scilicet quòd sit excommunicatus, & quòd de-
gradetur [*Voluerit*] idest si † se immiscuerit, vel id-
est si monitus non resipuerit.primum dictum plus
placet Inn.eo enim ipso,q se immiscet ipse, & ad-
e hærentes, sunt excõicati. sed secundùm Hostien.
maledictionem Dathan tunc demum incurrent,si
non resipiscant.posset etiam dici, q pœnam excõ-
municationis euadunt, si ab his, qui non deliquerunt moniti,humiliter resipiscant, vt hic, pœnam
scilicet recipiendo,& pœnitentiam agendo, & est
tutum,q non delinquentes ad absti nendum & re
signandum certum terminum assignent, de offic.
ordina.irrefragabili. fatetur tamen Hostien. q cõ-
munior est prædicta opinio.Innoc. [*Speciale*] quia
30 ex † necessitate nõ est aliqua forma seruanda,imò
qũocunque duas partes appareat consentire, sta-
tim est verus papa secundùm Inno.quod intelligit
31 †Hostien.de eo,qui consensit electioni,cui quò ad
potestatis plenitudinem cõsecratio nihil addit.an-
te consensum verò non potest dici,q illam habeat
potestatẽ,nec propriè dicitur electus, sed noatus.
Sed ex quo consensit, non est locus exceptioni, vt
32 dictũ est s̃. [*Superiorem*] quia † nullus superior, sed
ipse super omnes,in auth.de ecclesia.titu.§.j.col.9.
& ideo iudicio Dei relinquitur,9.quæst.3.aliorum.
33 ¶Secunda † glo.arguit,& signat contrarium.¶Gl.
nunquid quærit,arguit,soluit contrarium.¶Glos.
quid ergo, quærit,& soluit.¶ Penul. gloss. obij-
34 cit, & soluit. ¶† In gloss.[*ibi, Harum*] hanc & se
quentes vide.de sepultu.in nostra, in quinta gloss.

¶In

¶In gl.nunquid, [*ibi,planè*] vide in glo.penult.¶In
glo.pen. [*ibi,l.3.*] quæ sic iacet, Lege cauetur;vt or
do non aliter habeatur,quàm duabus partibus ad
hibitis [*& ibi, Planè*] sequitur cum duæ partes de-
curionum affuerint,is quoque, quem decernunt,
35 numerari potest.¶In † glo.2. [*in fi.*] solue, vt not.j.
f de sepul.in nostra,& de homi.prælatis,lib.6. f¶ In
glo.3. [*in fi.*] vel inimico, ideſt vitioso,de pœniten-
tijs,di.1.princeps.vel homine,ideſt,hominis,vnde
prima Petri vult,Sobrij estote, & vigilate, quia ad-
uersarius vester &c.s̃m Host.¶In glo.4. [*in fi.*] post
Host.mystica forma crucis.¶In gl. [*& sic,ibi,hæresi*]
36 de † qua conuinci potest duobus testibus, licet in
depositione cardinalium maior numerus requira
tur,de hoc 2.q.4.præsul,& hæresis non includit hic
simoniam,de hoc 79.dist.si quis pecunia.Eligentes
37 † tamen papam simoniacè inde accusari possunt,
& puniri,vt ea.distinctione,si transitus [*& ibi,Papa*]
38 licet † & in alijs peccare g possit,vt no.ea.di.c.j. sed
g s̃m Inno.& Compo.de hæresi agi potest contra pa
pam,vt ibi,& vide quod dicam de hæreti. in fidei,
libr.6.Sed non excipi, vt hic. Idem videtur sensisse
Ala.& Vin.dicunt enim istum onerari in numero
duarum partium, & releuari in omni exceptione
excludenda,Gof.& Phi. contra,quia cui damus ac-
tionem &c.primum teneas,nec obstat ratio Gof.
quæ non habet locum in possessorijs etiam adipi
scendis,de quo vide de reg.iur.qui ad agendum,li.
h 6.h¶In gl.7. [*in fi.*] & j.q.j.fi quis inquit.¶In gl.nũ
quid [*ibi, cum in iure*] hoc verum si proceditur p for
mam scrutinij: secus si per viam compromissi, vt
ibi s̃m Guil.qui sic no.j.eo. vbi periculum.dicebat
39 hic Laur. cum quis † eligitur ad ecclesiam, de qua
i est,vox sua computatur in numero:aliàs non i. [*Et*
in fine] renunciare enim possunt huic constitutioni
s̃m Gof.quod intellige,vt hic dixi in textu. ¶ In gl.
quid ergo, [*in fi.*] imò est seruata tamen forma de
cre,j.eo.vbi periculum,li.6.¶In gl.sed non videtur
40 [*ibi, Præsentes*] ergo † vr̃, q in electione duæ partes
canonicorum debeant esse præsentes.Idem notat.
k 63.dist.quanto,& s̃.tit.prox.bonæ.2.in fi.6. K gl. vbi
præcisè hoc tenet Phi.dic vt j.ca. cum nobis olim,
in gl.nunquid,& c.bonæ.j.in gl. si citati, & vide qđ
dicam.j.eo.ecclesia 2.In gl, plus dixit.¶ In glo.vlti.
[*in fi.*] idem in casibus.j.eo.nihil est,in fi.j.eod.indẽ
nitatibus.§.cæterùm,& §.si verò, vbi de hoc, lib.6.

ADDITIONES.

a ¶Euitandas. Vide pulchrè per d. Fabianum de monte sancti Seuini in repeti.auth. nouissima. C. de inoffi.testa.
b ¶Plures. Vide de postula.præla. c.bonæ.infra in glo. dicit Host.
c ¶Vndecimo. Vide ad ista omnia Domi.de sancto Gemi.in c. vbi periculum,de elec. lib.vj.
d ¶ Romana.§ cæterùm. & tamen contra locum electionis papalis op poni potest,ut in c.vbi periculum,eo.titu.lib.6. qui minus ad electio nem confert,quàm personæ. Vide moder.in præalle.§.cæterum.
e ¶Excommunicati. Pro quo facit,quod no.supra,in gl.dixit Inno.pro secundo faciunt iura, quæ monitionem requirunt ante pœnam,vt c. fi. de uita & hon.cleri.cum si.& uide gl. in cle. præsenti, de censi. & ad materiam facit,quod no.in no.de præben.extirpandæ.
f ¶Lib.6.Et vide Bart.in l.inter stipulantem.§. sacram.ff. de uerb.obl. & per doc.in l.j.C.de sen.quæ pro eo, quod interest profe. & de sent. excommu.Romana.§.caueant,libr.6.
g ¶Peccare. Vide per do.Augustinum de Ancona in tractatu de potestate ecclesiastica, col.6.
h ¶Lib.6.In c.in litteris,de resti.(po.& facit quod no.de off.deleg.uenerabili,per gl.& Io. And.& per Bar.in l.si locer.§.j. ff.solut.mat.
i ¶Aliàs non. Vide plenius in c.cum in iure alle.in gl. & per Io.An. in c.in toto,de reg.iur.lib.6.in Mercu.
K ¶ In fi.6.Et infra,eo.cum inter vniuersas,in glo.à quo remoto.

SVMMARIVM.

1 *In episcopum, qui eligitur, qualis esse debeat,& num.7.9.*
In episcopum electi priora beneficia quando vacent, & nume.
18.19.20.42.
An de eius uoluntate is, ad quem spectat, conferre poterit, Vel eligere.nu.17.qualis assumi debeat,& quomodo ad ordines promoueri. eodem num. sed est talem difficile inuenire, numero 3. quo ordine sufficiat insignitos collationis tempore,nume.24.
Ad dignitatem,personatum & beneficium curatum.
2 *Diuisio constitutionis.*
3 *Ministeria pro dignitatibus,vel officijs.*
Scientia quæ requiratur in sacerdote, ibidem & numero 12.
4 *Episcopus debet esse speculator, & speculum.*
5 *Necessitate cessante, debet & cessare quod causa eius introductum est.*
6 *Eligi prohibitus a constitutione non prohibetur postulari.*
In Abbatissam quæ eligitur cuius debeat ætatis esse.
Ioannes,cum baptizatus est & prædicauit erant.30.ann.
Dauid,cum regnare cepit.
Inquisitoris hæresis ætas requiritur ann.40.
7 *Promouendus quilibet de legitimo matrimonio natus debet esse.*
8 *Archidiaconi, & alij qui causas habent audire scire debent iura.*
9 *Quærere de aliorum manibus turpe est, quod quis apud se debet inuenire.*
Cantor scire debet cantum, ordini quisque suo quod competit scire debet,ibid.
10 *Ordinari qui non debeat, & pœna ordinantis prohibitos, & nume.7.*
11 *Monaci,& Eremitæ magis egent contemplatione, quàm scientia.*
12 *Scientia eminens in episcopo requiritur, licet competens toleretur.quæ dicatur eminens scientia. quæ mediocris,quę sufficiens.*
13 *Officium qui recipit,ad quod scientia sua non sufficit, peccat, & ex causa dispensari potest.*
14 *Vitæ demonstratur alicuius ab his, cum quibus conuersatus est.*
15 *Confirmatio ex electione.*
Administratio ex confirmatione oritur.
16 *Beneficia ad quem spectant ex tribus causis & quibus.*
Libera facultas disponendi de beneficijs non habet opus necessaria monitione, vel amotione,ibid. & quando liberè dicatur conferre,ibid
18 *Beneficia priora electi in episcopum, si per dispensationem tempus consecrationis ei prorogetur,an vacent, & refert qua forma & an ad instantiam sit concessa.*
19 *An etiam negligentia eius ante tempus hic statutum ea conferri queant,& an.20.*
21 *In episcopum electo nolente consentire, uel post consensum petere confirmationem,quid iuris.*
20 *Pœnalis constitutio restringenda.*
22 *Parochialis ecclesię collatio facta minori. 25. ann. est ipso iure nulla,qui etiam est priuatus, nisi intra annum promoueatur ad sacerdotium,nisi in casu.vid.nu.45.*
23 *Circa ætatem obtinentium dignitates, & personatus absque cura completo anno.20.dispensant episcopi.*
Ætas quæ exigatur in priori conuentuali, & in non conuentuali curato,ibid.
25 *Pœnę huius constitutionis vt sit locus, negligentia episcopi sola sufficit,in ceteris admonitione,& sententia opus est,& non comprendit cardinales.27.illa scilicet.§.clerici.Quando hęc habeat locum.num.32.*
In notorijs non est iuris ordo seruandus,& exemplum,eodem nume.
26 *Appellatio quando non prosit promotionem suam differentibus.*
27 *Eligentes contra formam huius constitutionis in quam pœnam incurrant,& quando & nu.28.29.30.*
29 *Suspensus a beneficijs propter electionem indigni,intelligitur beneficia,quę obtinent in ecclesia electionis.*

30 *Tempus pœnę eligenti iterum, dum est suspensus, quando incohabit.*
In pœnis interpretatio benignior ampl ectenda, eod.numer. ad finem.
31 *Suspensi ex.§. clerici, huius constitutionis intelliguntur ipso iure.*
33 *Deuolutio iuris ad capitulum non ex episcopi negligentia solũ, sed etiam ex delicto fiet. vide plenius n.47. quando fiet.*
34 *Epilogus, suffragium glossarum.*
Docere qui alios debet, ab alijs post ordinationem doceri non debet.
Anni, vel diei inchoatio quibus casibus sufficiat.
36 *Additio glossæ.*
Mentis inæqualitatem incompositio corporis indicat.
37 *Annorum numerus aliquando suppletur ex numero filiorum in dignitatibus.*
38 *Possessionem maioris partis habere sufficit.*
39 *Impotentia ex suo delicto proueniens imputanda delinquenti.*
40 *Pœnam canonis. l. distin. postquam, quis non patitur nisi post sex. menses.*
41 *Electus electioni consentire, & petere confirmationem.*
Intra quod tempus debeat.
43 *De episcopali priuilegio vbi tradatur.*
44 *Aetatem probabit actor.*
45 *Ad ordinem quem debeant esse pro moti, quibus beneficia hoc capituli comprehensa conferantur, & sup. num. 22.*
46 *Collatio pro electione, vel præsentatione.*

CAP. VII.

1 Vm in cunctis. Dicit† qualis esse dẽat, q in eꝫm eligitur. punit scienter alium eligentes. dicit quando vacẽt priora beneficia ipsius electi. dicit, qualis assumi debeat ad dignitatem, personatum, & beneficium curatũ, & ponit pœnã ꝫ facientis, & qũo sic assumptus dẽt ad ordines promoueri, & sub qua pœna, remouẽs quo ad eam appellationem, & extendens eam ad prætе
2 rita. põt† diuidi in duas partes principales. In prima duplex constitutionis ratio. In secunda constitutio ibi, præsenti. Ratio verò prima finalis. secunda impulsiua. secunda ibi, eapropter. Constitutio verò habet tres principales partes. secunda ibi, inferiora. tertia ibi, clerici. prima facit duo. primò ponit, qualis esse debet, qui in episcopum eligitur. secunda, quando vacent eius beneficia ibi, cum autem. Secunda etiam duo facit. primò ponit, qualis debet assumi ad dignitatem, personatum, & beneficium curatum. Secundò, quomodo, & sub qua pœna debet ad ordines promoueri, remouẽs à præsenti, & extendens ad præterita ibi, cum autem. 3. etiam facit duo. primo ponit pœnam peccantium in eligendo episcopos. secunda ibi, episcopus autẽ pœnam peccantium in electionem inferiorum. [*Sacris ordinibus*] i. promouendos ad sacros ordines
3 & ecclesiastica ministeria [*Ministerijs*] ideſt† digni
a tatibus, vel officiis, Inn. de quibus.ĵ.eo.§. inferiora, Hoſt. [*Scientia*] a quæ scientia requiratur in sacerdote, habes. 38. dist. quæ ipsis [*Hæc*] & alia tot, & tanta ꝫ qui talem voluerit, illum quærat à domino. 23. dist. qui episcopus, li. di. cap. 1. & patet ex his, quæ sequuntur secundùm Hoſt. [*Qui*] scilicet episcopus, & not. per hoc, quòd debet esse speculator [*Seipso*]
4 no. quòd† debet esse speculum, ad hoc 21. dist. cleros, ibi, episcopi enim Græcè. 8. q. prima, qui episcopatum, de sacra. vnct. ca. j. Hoſti. [*Dmo dei*] de custo. eucha. c. 2. [*conuersari*] i. ad Timo. 3. [*Quibusdam*] puta domino Ioanne episcopo Granopolitano auunculo domiꝰ comitissæ Sabaudiæ, qui propter nobilitatem suam, & amicorum potentiam in 18. anno electus fuit tempore sciſmatis Alexand. 3. & Fe-
5 derici [*Necessitate*] quod cessare† debet necessitate cessante. j. q. j. quod pro necessitate, & q. 7. quod pro remedio, de app. cum cessante, de regu. iuris, ꝫ non [*Temporis*] ideſt raritate clericorum. 57. dist. c. vno
6 [*Eligatur*] non† prohibet postulari. [30. *annum*] Idẽ in abbatissã. ĵ.eo. indemnitatibus, in prin. libr. 6. Ioannes etiam illa ætate baptizatus est, & prædicauit. 78. dist. presbyter. auctenticum requirit. 35. annos, in auth. de sancti. episcopis. §. presbyterum, colla. 9. 2. regum v. 30. annorum erat Dauid, cum regnare cepit. in inquisitoribus hæresis requiritur hodie, ꝫ attigerint 40. ann. vt in cle. de hæreticis, nolẽ tes ĩ prin. [*Exegerit*] in antiqua erat, egerit [*Legitimo*]
7 Si hoc requirit† in quolibet promouendo, fortius in episcopo, de fi. presby. c. 1. de seruis non ordinandis, consuluit. alia etiam in episcopo requiruntur, quæ Hoſti. tradit in hos versus, Anni triginta, sacer ordo, pura voluntas. Et morum grauitas, sapiẽtia, sponsa parentis. Concurrens fama, decus, hæc dãt pontificale. De primo patet hic, de sacro ordine, de ætate & qualitate, à multis. & de pura voluntate, in quantum excludit seruum, de seruis non ordi. per totum. in quantum episcopum. ŝ. ti. j. c. fi. de grauitate morum hic, & 23. dist. qui episcopus. de sapientia quò ad spiritualia. 38. di. omnes, de æta. & quali. c. penul. & vltim. quò ad temporalia. 39. dist. Petrus. de sponsa parentis. ideſt quòd sit natus de legitimo matrimonio, infra eo. innotuit. de fama, quæ non debet in aliquo vacillare. 33. distin. laici, de accusa. omnipotens. Ista requiruntur ad hoc, vt eligi possit ad decus pontificale. Si Hoſtien. dixisset pontificatum per illud decus, poterat dare alium casum, sicet ꝫ sit decorus, ideſt non corpore vitiatus, 55. di stinct. per totum, de corpor. vitia. per totum. Sed & concurrere debent in eo illa. 13. capitula apostolicæ regulæ ad Ti. 1. & 1. ad Timo. tertio, quæ tractantur 25. d. distin. vsque ad l. excluſiuè, & 81. vsque 91. Sed & requiritur, ꝫ ex forma sit electio canonica, quod dic, vt infra, quia propter. [*Vita*] criminosus enim est inegibilis. supra titu. j. capit. j. [*scientia*] quę
8 est requirenda & æstimanda secundùm dignitatẽ, locum, & ordinem, ad quem assumũtur, & de hoc supra, de summa trinit. super glo. quòd episcopus debet habere scientiam noui & veteris testamenti cum iudex sit, & pastor animarum. 23. dist. qui episcopus. 11. quæst. j. de persona, Inno. & etiam canõ. de consangui. & affin. cap. j. Hoſtien. presbyter† scire debet canones pœnitentiales. 38. dist. quæ ipsis Inno. & alia, quæ ibi continentur, Hoſtien. Archidiaconi & alij, qui habent causas audire, scire debent iura: quia verecundum est patricio &c. ff. de origine iuris. l. 2. §. Seruius, columna antepenul. Et
9 turpe† b est de aliorũ manibus quærere, quod de-
b bet quis apud se inuenire. & episcopi docere debẽt non doceri, in auth. de sancti. episcopis. §. damus. 1. q. 7. conuenientibus. cantor† scire debet cantum, & sic de alijs ordinibus, secundùm ꝫ vnicuique cõgruit, & ex officio exercere tenetur, vt patet. 23. di.
10 per totum. Qui† verò omnino illitteratus est, ordi-
c nari non debet, de tempo. ordin. nullus, libro sexto vbi dicam de hoc. Si tamen ordinetur, clericus est, cum & secundùm primam clericorum originem clericus dicatur, qui in hæreditatem domini est assumptus. 12. q. prima, clericus 21. distinc. cleros, de præbend. cum secundùm. præterea secundùm Cõ poſt. ex quò baptizatus est, debet esse susceptibilis cuiuslibet sacramenti, de presbytero non baptizato, veniens. Si verò sit parum sciens, & spes sit, quòd proficere debeat põt promoueri secundùm
d Inno. quòd dicit Hoſtien. verum dipensatiuè[d], & ex causa. alias enim indignè promoueus puniretur. 24. distin. quando episcopus. 67. distinc. si quis.

27. dist.

27. dist. per totum. Sed si non est spes de ipsius profectu, promoueri non debet, nisi vrgente magna necessitate ecclesiæ, ad quam promouetur, de ætate & qualitate, quæris: quia imperfectũ &c. de renunci. nisi. §. pro defectu. & potiſſimè, qñ agitur de abbate, de æta. & qual. tuam, magnam curam non
11 habente. monaci enim† & eremitę plus egent cõtemplatione, q̃ scientia, vt patet. 18. q. 2. ca. 1. & per totum. facit. 16. q. j. legi, & quod ibi notatur. Requi
12 ritur autem† in episcopo sciẽtia eminens, licet cõpetens toleretur. ĵ.e. cum nobis, de renũ. nisi. Et est eminens, si subtiles quæstiones, & extranees discutere, & diſſinire nouit, & in promptu sine delibera tione reſpõdet, & maximè de fide poſcenti. 36. dist. §. ecce. Ille verò mediocrem habet, qui deliberatione & reuolutione librorum veritatem scit inuenire: sufficientem habet, qui sibi per se sufficit ad ea, quæ sibi imminent expediẽda, quæ omnia sunt reducenda ad arbitrium boni viri ſm Inn. qui potiſſimè qualitatem loci, ad quem assumitur, considerare debet, vt patet. ĵ.eo. in causis. §. fin. & c. scri-
13 ptum. §. pen. peccat† autem ille, qui recipit officiũ, ad qđ scientia sua non sufficit. j. q. j. non est putanda, in fi. & 49. dis. §. j. in fi. 38. dist. omnis, & per totũ.
c 18. q. 2. e si quis Abbas. Ex causa tamen dispensari posset, vt dictum est. ŝ. ſm Inn. Compo. & Hoſtien.
14 [*Demonstretur*] ab his, cum† quibus cõuersatus est. ŝ. eo. poſtq̃. ĵ.eo. cum nobis, & c. innotuit, & de prębendis, in Lateranensi, in fi. debent enim canonici de hoc diligentem inquisitionem facere. ĵ.eod.
15 cum terra [*Confirmationem*] nota† ordinem primò electionem, secundò confirmationem, tertiò administrationem. sicut enim ex causa oritur obligatio, & ex obligatione actio. ff. de procu. licet. §. obligatio, sic ex electione confirmatio. ŝ. e. c. 3. & ex cõfirmatione administratio. ĵ.eo. transmissam: aliàs secus esset; pœnæ. ĵ.eod. qualiter, & c. auaritiæ, lib. 6.
16 [*Spectant*] quò† ad collationem, electionem, vel pẽsentationem [*Beneficia*] no. per singulare, & plurale, quem habere posse plura beneficia; de hoc
f de reſcriptis, gratia, lib. 6. [*Liberam*] f expone hoc ꝫ
g decr. licet eps, de præben. g lib. 6. nec est aliqua monitio, vel amotio necessaria in hoc casu ſm Inn. & & Hoſti. & Compoſt. tunc† autem is, ad quem spectat, liberè confert, quando is nouo iure non vtiĩ tunc enim secus, de concess. præb. cum nostris, qđ
17 dic, vt ibi. Nunquid† de voluntate electi confirmati poterit eius beneficia is, ad quem spectat, prius conferre, vel ad illa eligere. vide quod dicam. ĵ. de his, quę fiunt à ma. parte ca. ex ore. dicebat hic Hoſtien. tutius, ꝫ prius expreſſè renunciet. nam si delegatus etiam ex sui voluntate hanc collationem faceret, nullus diceret illam valere, cum in illius manibus renunciare non possit, nisi ad id datus esset,
18 de renun. admonet. Quid† si dispensatum sit cum electo, ꝫ non teneatur vsq; ad certum tempus consecrari. nota. Inno. hic, & ĵ. de præben. de multa. ipſe & Hoſti. ꝫ nihilominus poſt tres menses vacabunt beneficia priora, cum illa dispensatio odiosa
h sit, & restringenda, de consangui. & affi. h quod dilectio: ibi tamen remittit Hoſt. ad summam istius tituli. §. quo tempore, ver. cõsecrato, & sequen. hic autem no. hoc locum habere, quando pro suo priuato commodo illam dispensationem electus procurauit. ff. ex qbus causis ma. l. 4. & l. se. Secus si princeps proprio motu ex aliqua causa pro vtilitate publica hoc prohibuisset, vel concessisset, vt ibi. ff. quod quisq; iuris. l. 3. & C. de peti. bon. subla. l. 1. &
i 2. lib. x. ad hoc facit de prębẽdis, si motu i proprio & c. se. lib. 6. Si autem in dispensatione exprimeretur, quod interim beneficia non vacarent, & quòd posset illa licitè retinere, tunc est planum. sunt ergo inspicienda dispensationis verba, de vsu pallij. c. fin. de priuil. porrò. dicit etiam Innocen. quòd si
19 †negligẽtia imputari potest electo, etiam prius cõferri poterunt beneficia. vnde si primo mense fieri potest consecratio, & non fiat, ex tunc poterũt eius beneficia conferri. Si verò non per negligentiam, sed per impotentiam infirmitatis, vel similem, puta quia subdiaconus tantùm erat, ita quòd nõ poterat tam cito expedire, differatur etiã vltra 6. mẽses, vel annum consecratio, non vacabunt, nec conferri poterunt. hoc vltimum placuit Hoſt. primum verò non. dicit enim priuilegium huius temporis datum electis eis non esse auferendum; & hoc etiã
20 tenet Compo. cum† constitutio pœnalis sit restringenda, & puto hoc verum, quod plus est etiam si tantùm esset de tempore lapſum, quòd certum sit ipſum intra tempus cõsecrari non posse, ad quod optimè. ĵ.eod. commiſſa, in principio, libro sexto.
21 Quærebant, quid si† electus non vult consentire, vel poſt consensum confirmationem petere. Sed hæc sunt expedita. ĵ.eodem, quàm sit, & c. cupientes, libro sexto [*Quę*] supple, quandoq;, Hoſtien.
22 [25. *annum*] nec† valet ipſo iure collatio parochialis ecclesiæ facta in minori, & est priuatus ipſo iure, si intra annum ad sacerdotium non promouea tur. ĵ.eo. licet canon. quod verum est in parochiali non collegiata, vt eo. tit. ſtatutum, lib. 6. [*Aetatis*] di
23 pensant hodie† episcopi cum his, qui compleuerunt. xx. annum circa dignitates, & personatus sine cura, vt ĵ. de ætate & quali. c. vno, libr. 6. [*Attigerit*] Eadem ætas requiritur in religiosis, quibus conferuntur prioratus conuentuales. *In non cõuentualibus curatis sufficit, q̃ peregerint.* 20. quod dic, vt in cle. de ſtatu mona. ne in agro. §. cæterùm [*Moribus*] nil dicit† de ordine: per quod dicunt quidam ad talia constitutum in minoribus eligi posse, non obstante canone. 60. distin. per totum, quos dicunt correctos generali consuetudine. sed Hoſti. hic tenet contrarium, de quo dicam. ĵ.eo. dudum, de ęta
k te & qualita. præterea, de præbend. si prok clericis
l [*Admoniti*] l in episcopatu† sufficit sola negligen-
25 tia electi. c. distin. c. j. In cæteris inferioribus necessaria est admonitio, vt hic, & ſnĩa amotionis: tamen sine iuris solemnitate, de ætate & quali. quæris, de
m consens. præben. cum nostris. m Cum enim ista non possint esse non notoria, de translatione, quanto, non est iuris ordo seruandus. ij. qõ. j. de manifeſta,
26 Inno. [*Appellationis*] quaſi† dicat ſm Hoſt. si 30. annorum est, non appellat. Idem si xxv. & eps vult ipsum ex causa promouere, quasi secus, si sine causa, vt ĵ. dicam ſm eum [*Diffugium*] ĵ. de app. reprehen
27 sibilis [*Clerici*] in cardinalibus† eligentibus in papam scienter indignum non habet locum habet locum hæc pœna. 69. dist. si duo, vbi de hoc [*Contra formam*] puta minoris ætatis, illegittimos, illitteratos, & malę vitæ, & habet hæc pœna locum in sciẽte; quod dic, vt ĵ. c. innotuit, ſm Inn. & Hoſtien. per quæ videtur, ꝫ hęc pœna non habeat locum, cum in alijs delinquitur etiam in persona electa scienter. de hoc vide, quod dicam. ĵ.eo. bonæ. i. super verbo, indignos, & pro hoc facit. ŝ. de poſtul. c. j. in fine & de hoc vide plenius in quæstione Mutiñ. canon. quam solemniter disputaui, quam videas super regula, odia, de regu. iuris, lib. 6. [¶ *Quemquam*] eꝫm
28 elegerit. licet† ergo consenserint in scrutinio, nisi ex illis consensibus sequatur electio, non incurrũt hanc pœnam. ĵ.eo. perpetuæ, lib. 6. & habet locum hæc pœna etiam in eo, qui eligit ex compromiſſo, vt nota. Hoſtien. ĵ.c. proximo, & patet. ĵ.eo. si compromissarius §. porrò, & §. sequen. lib. 6. [*Beneficijs*]

quæ

29 quæ†in ipſa eccleſia obtinet.ĵ.eo.ſi compromiſſa-
rius.§.pe.lib.6.[*Triennio*] quo triennio durante in-
telligibiles ſunt,vt ĵ.eo.per inquiſitionē, Hoſti.qđ
30 verum eſt in eadē eccleſia,vt ibi. ¶Quid dices † ſi
durante iſto triennio,quo ſuſpēſus erat eligens in-
dignum, iterū iſte eligat epiſcopum ſcienter indi-
gnū,quod eſſe poteſt.ĵ.eo.cū Vinton. Nūquid ſm
triennium,quo ex ſcđa culpa debet eſſe ſuſpenſus,
incipiet ſtatim poſt culpam, an verò poſt finitum
primum triennium? Et eſt ſimilis quæſtio, q̄ nota.
in Cle.de magiſtris.c.2.in gl.pen. Legiſtæ diſputāt
hanc quæſtionē in his terminis. ſtatutum p̄ quin-
quēnium priuat hoſpitia viciniæ,in qua fuit ſcho-
laris offenſus, ſi nō fuit captus offenſor: pendente
prima priuatione ex prima offenſa,fit ſcđa in eadē
vicinia, nec capitur malefactor. Quærunt,an ſm
quinquenniū ſtatim incipiat à finito primo? Tho.
de Pypera.ad partē,q̄ incipiat finito primo: indu-
cebat,q̄ aliter non ſatisfieret vtriq; offenſę.ff.de ca
lum.l.ſi quis.ij.rūſo,ibi, tunc & ipſam &c.ſicut nō
debet vnum vxilium multis criminibus reſponde-
re,ar.C.de pēnis.l.omnes. Itē ſicut non fit cumula
tio ſummarū ad iuriſdictionem declinandam,v el
donationem vitiandam.ff.de iuriſd.om.iud.ſi idē.
C.de dona.ſancimus;ita nec ad impunitatem deli
ctorum fiat coaceruatio; ad hoc ff.de priuatis deli
ctis.l.nunquā;& ſicut vna nūciatio noui operis ad
opera diuerſa non ſufficit.ff.de no.ope.nun.l.de pu
pillo.§.ſi pluribus,ſic idem tēpus duobus non ſuf-
ficit interdictis:aliàs pœna præberet immunitatē,
ſcilicet prima à ſecunda;ꝫ id.ff.de interdictis,& re-
le.relegatorum.ĵ.tit.j.c.2.Item primum interdictū
operaretur effectus cōtrarios, ſcilicet impoſitionē
pēnæ primi maleficii,& immunitatē ſecundi;ꝫ id.
57.diſtin.c.vno.ĵ.de bap.maiores.§.ſed adhuc,& ff.
de ſolu.qui hominem.§.fi.Item ſicut verè fuerunt
duo delicta,ſic verè ſunt duæ pēnę.& quotiens de-
liquit,totiens plectatur.6.q.j.imitare.ĵ. de pēnis.c.
j.C.de modo mulcta.l.vlt. ver.nec tamen, arg.ff.de
regu.iuris,nihil.duplicetur ergo pēna propter cri-
men duplicatum,arg.ff.de pēnis,ſi operis. ad idē.
ff.de termi.mo.l.vlti.de colle.illi.l.penul.in fi.C.de
ſeruis fugi.l.quicunq;,cum ſi.Adducunt etiam ip-
ſi legiſtæ ad hanc partem, q̄ caſus ſuperueniēs nō
excuſat à pēna præcedentis culpæ.ff.de furtis,inter
oēs. C. de furtis,ſubtracto.C.de ſpōſali.l.arris.Sed
& ſi ex culpa ſecunda ſtatim curreret ſecundum
quinquennium, ſic ſuperueniens caſus ſubtraheret à pēna præcedentis culpæ ꝫ iura prædicta. Itē
ſicut in p̄ſcriptionibus, quarū curſus ex cauſa im-
peditur à iure, ceſſante impedimenti cauſa rein-
choant curſum ſuum.C.de præſcrip.30.annorum,
ſicut,& ſatis de hoc.ĵ.de verbo.ſigni.dilecto,ſic im-
pedito curſu ſecundi quinquennij per cōcurſum
primi,ipſo primo finito, & ſic ceſſante impedimē-
to inchoabunt ſm curſum ſuum.Itē ibi plures cāę
deſtinantur in idem tempus,quę non concurrunt
concurſu,ordinantur ex tēpore, vt vna poſt aliam
ordinatè procedat.probatur de reſcriptis,ſi ꝓpter,
lib.6.ff.locati,in operis.C.de ordi.iudi.l.fi.ergo fini
to primo inchoetur ſecundū. ¶In contrarium,ſi-
cut ex tempore contractus cōputamus tēpora, ſic
ex tempore ſecundi maleficij hic erit computan-
dum quinquennium,ar.ff.de verb. obl.l.ſi quis ita
promiſit,vnde in pœna ad tēpus pro crimine im-
poſita à tempore ſniæ currit tēpus,ar. ff.de poſtul.
ſi imperator.C.de infamibus. l.& ſi ſeuerior. Item
ſicut concurrunt ſeruitutes re & tēpore, ſic poteſt
eſſe concurſus temporis interdictorum. & ſicut re
manet vna ſeruitus,alia remiſſa,ſic remanet ſecū-
dum interdictum finito primo.ff.de ſerui vrbano-
rum prædiorum,ſi domus.ff.de ſerui.ruſti.prædio.
ſi mihi.Item concurrunt eiuſdē liberti operæ quò
ad diuerſos patronos etiam in hora.ff.de operis li-
ber.duorum libertus.Item concurrunt.l.dies, qui
dantur tutori ad excuſationem probandam etiam
circa diuerſas tutelas eodem tempore delatas. ff.
de excuſatio.tu.ſcire.§.quinquaginta, ſicut cōcur-
runt.x. dies appellandi condemnato diuerſis ſen-
tentijs,in auth.de app.§.1.& eſt concurſus cauſa-
rum in curſu præſcriptionis eodem tempore con-
tra creditorem,C.de præſcriptionibus.30.annorū,
cū notiſſimi.§.ſed & ſi quis.bene facit ad hanc par
tem.ff.ad.l.Aquil.ita vulneratus.Itē expreſſio triē-
nij,vel quinquennij intelligitur de proximo,de p̄-
ben.non poteſt.§.j.libr.6.cum concor.facit eo.lib.
de electione,cupientes.§.cæterum, ibi, triennium
ex tunc inchoandum,& c.prouida,in fi.ibi,per an-
num continuum,&c.ff.de verb.ſigni.boues. §.hoc
ſermone.ff.de verbo.obliga.eum, qui Calendis,in
princip.bene facit eadem l.§.quo, & ff.de reg.iur.
in omnibus. p̄ quę patet,quòd obligatio, vel dies
n non ſuſpēſa ſtatim inchoat. n Item video,quòd ec-
cleſia læſa ex ꝓfeſſione in iudicio facta habet duo
tempora ad illam reuocandum,ſcilicet quadrien-
nium reſtitutionis in integrum, & tempus inſtan-
tiæ litis nondum finitæ,& tamen iſta tēpora ſimul
currunt,de reſti.in integrum.c.j.lib.6.Item habent
canonici tres menſes ad eligendum epiſcopum.
In fine primi menſis elegerunt: in fine ſecundi re-
nunciat electus:habent nouum trimeſtre,& ſic ter
tius menſis vltimus eſt primi temporis, & primus
ſecundi,vt de electione,ſi electio,lib.6.& ſic in pro
poſito tertius annus poterit eſſe vltimus primi triē
nij,& primus ſecundi. Allegarent laici ad hāc par
tem,quòd ſi vna die duæ,vel tres cauſæ ieiunij oc-
curant, vt quandoque in Februario quadrageſi-
male ieiunium,& 4.temporū,& vigiliæ beati Ma-
thię:tamē vnico ieiunio illa tria perficimus; ſic &
vnus annus ſuſpenſionis duobus triennijs ſatisfa-
ciat.argumenta verò in hoc pro & contra addere
poteſt per illa,quæ dixi in quæſtione,Gualterii.ip-
ſe Tho.in quæſtione ſubinducta tenebat tempus
ſecundi quinquennij ſtatim currere per multa iu
ra.Sed ex ſolutionis ratione, quam inducit, vide-
tur in principali quæſtione tenere contrarium.di-
cit enim in interdictum illud odioſum,cum per il
lud puniantur innocentes,ſcilicet abſentes,vel in-
habiles ad capturā;contra id C.de pēnis,ſancimus
infra de his,quæ fiunt à prælatis,quæſiuit.Item in-
terdicit rem,quę non deliquit;contra id in auctē
tico,vt nulli iudicum. §.fin.Et ſi dicatur,q̄ fauore
ſcholarium ſit id inductum, reſpōndet ad id per.l.
abſentē. ff.de pœnis:quia ſanctius eſt &c. Et dicit
primò allegata procedere, quando pēna imponi
tur delinquenti.vnde dicit,quòd ſi domini domo-
rum,quæ ſubijciuntur ſecundo interdicto, erāt ha
biles ad capturam,& præſentes, & in non capiēdo
culpabiles:locum habeant prius allegata.Et idem
ad literam dixit Gul. de Cune. in ſuis quæſtioni-
bus ſtatutorum.per hoc ergo videtur, q̄ cum ſciē i
ter ſecundò eligens indignum puniatur ex culpa
ſua,inchoet ſecundum triēnium finito primo.in-
ducunt,qui hoc tenent. ff.de compenſa.quod La-
o beo, vbi compenſatio o deſtinata certæ petitioni,
in cæteris non obijcitur. Sed multi alij contra, q̄
etiam culpa intercedente confundātur tempora,
& primum imputetur in ſecundum, et ſic etiam
quandoq; fuit hoc determinatum, et principali-
ter inductæ leges.ff.ad Turpil.l.ſenatus,in fin.ff.ad
Carbo.l.Carbonianum.§.ſi.cum.l.ſe.ff.ad l.Aquil.
ita vulneratus.facit.ff.de pēnis,aut damnum. §.in-
ter eos,de in ius vocan.l.pe.ibi, annum continuū.
de bo.poſ.ſm tabulas,qui ex liberis.§.teſtamento.
ex quibus cauſis ma.necnō.§.ſi quis ſæpius; quod
placet per ſecundas rationes, quas coadiuuat Cle.
de priui.ca.1.§.ſi qui verò. B.Et ſi dicatur, nil ergo
vſque ad finitū primum trienniū addet ſecūda ſu-
ſpenſio,rñ.imò, quia ſi contingeret primā ſuſpen-
ſionē relaxari,tunc ſecunda tenet illum ſuſpēſum,
ſicut de excōmunicatione ſatis no.de iudicijs, ita
quorundam,& 3.queſtio.4.Engeltrudam.Itē quid
diceres,ſi pēna ſuſpēſionis eſſet perpetua,quid ad-
deret hic ad pēnam iteratio culpæ: planum eſt,q̄
nihil,vbi per modum proximè dictum.cum igitur
iuris regula hoc velit, q̄ fiat in pēnis interpretatio
benigna.ĵ.de regu.iu.in pēnis,libr.6.benigna verò
eſt,ſi fiat concurſus,& confuſio,& dura vel rigoro-
p ſa eſſet,ſi fieret contrariū,ergo hæc pars eligenda p
31 [*Suſpenſos*] ipſo†iure Inn.ĵ.eo.ſi compromiſſarius.
32 §.porrò,in fi.& ſi eps eſſet†cōpromiſſarius,non ha
bet locū in ipſo hæc pēna ſuſpenſionis, nec ēt hēt
locū in electionibus inferiorum ab epiſcopis, vt e.
33 c.§.huius,lib.6.[*Capitulum*] no.non†ſolùm ex negli-
gentia, ſed etiā ex delicto ius epiſcopi ad capitulū
deuolui,quod probat ſatis iſte tex.licet quidam cō
tradicant per decret.quia diuerſitatem, de conceſ.
præben.quòd dic,vt ibi,& extra de ſup.neg. præla.
Romana,libr.vj.ſm Hoſti.vide quod dicam ſuper
gl.fi.[*Si capitulum*]hoc poteſt eſſe caſus nominatiui,
& accuſatiui ſm Abb. [*Ordinentur*] prolixè hoc no.
hic Hoſt.materiā habes hodie expeditam in decr.
quanquam, eo.tit.lib.vj.& ibi no.in gloſſ.vt plenè
34 ſcias.¶Quarta†gl.inſtruit, quomodo argumentū
q a minori q̄ ſumit affirmando, & a maiori negādo.
¶Quinta gl.obijcit,& dupliciter ſoluit, deinde po
nit de materia diſtinctionem trimēbrem. ¶Glo.q̄
videtur,reſpon.per quæſtionē.ĵ.tēpus &c. ¶Gl.ar.
contra,ſignat contrariū,& remittit.¶Gl.ante con-
ſecrationē,reſpon.per duas quæſtiones.ſ.quę ſit ra
tio,quare expectatur conſecratio. Et quid ſi intra
tēpus fuerit conſecratus? ¶Gl.ſic videtur,no.q̄ ar-
chidiaconi habent curam. ſignat contrariū,& ſol-
uit.¶Gl.diſpenſatiuè,obijcit,& ſoluit. ¶Gl.ſigna-
tur,ſignat contrariū,& ſoluit. ¶Gl.hic habes, rñ.p
obiectionē,& ſoluit.¶Gl.contra,ſignat contrariū,
35 & ſoluit.¶In†4.gl. [*ibi,Damus*] qui alios debet doce
re, ab alijs poſt ordinationē doceri non debet.¶In
5.gl.[*ibi,Ad rempublicam*] In honoribus fauoris gra-
tia annus inceptus habetur pro completo [*& ibi.
§.clericos*] ibi dicitur de epiſcopo:ſed ibi poſt princ.
ver.hoc quoq;,dicitur q̄ debet eſſe.25.ann. [*& ibi,
In vſucapione*] ſufficit minimo momento vltimi dici
poſſeſſum,vt cōpleta ſit vſucapio,nec ad illam cō-
plendā totus dies exigitur [*& ibi,In omnibus*] ſequit,
tēporalibus actionibus, niſi nouiſſimus totus dies
cōpleatur, non finit obligationē [*& ibi.§.minorem*]
circa ætatē minorū.25.cōputatio fit de momento
ad momentū.¶In gl.[*ſimile,ibi.l.vna*] vide de vita,
36 & hone.cle.vt clericorū,in 3.gl.¶In†gl.2.[*In fi.*]Tul
lius in inuecti.lib.1.neq; enim Catilina is es,vt te,
aut pudor a turpitudine,metus a periculo;ratio re
uocauerit a furore.¶In gloſ.quia viliſſimus;quod
intellige,vt ibi no. [*& ibi,Non eſt*] ſ.ſine ſtimulis car-
nis.vnde ad Roma.7.dicit, infelix ergo &c. [*& ibi,
Nec ipſa*] ſ.Euſtochius præſumitur eſſe ſine carnis
concupiſcentia, de ipſo Paulo ſimile in Hiero.ad
Euandrū ſecunda. B.¶In gl. [*ſed videtur,ibi,Dignitati
37 bus*] in †qbus interdum numerus filiorum ſupplēt
numerū annorū, vt no.2.diſt.quædam,in j.gl. [*Et in
fi.*] de hoc ibi,& 77.diſt,ſubdiaconus.dic iſta pende
r re ex principum volūtate, vt dixi.ſ.de reſcri.ſi qñ. r
¶In gl.[*benedicit,ibi,Nihil eſt*]& c.auaritiæ,lib.vj.¶In
gloſ.[*Nam aliquando,ibi,contingit*] de iure,vel de facto
ſm Hoſt.qui etiā allegat de accu.accedēs, & quod
ibi not.& in auth. coll.6.vt ordinariæ præfecturæ,
poſt principiū.ff.de bo.poſ.ex teſtō,in l.vna,in fi.in
contrarium alle.ff.de mili.teſtamento, ex eo.vide
quod dicā de priui.c.pe.ſuper.j.gl.per quod hoc in-
s telliges. s [*& ibi,poſſeſſionem*]dicit†hic Petrus per de-
38 cre.frequens,de reſti.ſpo.lib.vj.q̄ ſatis erat,ſi habe-
bat poſſeſſionem maioris partis; ſecus, ſi minoris
tantùm.vide quod no.de elec.commiſſa. §.j.lib.vj.
39 [*& inſi.*] ſi propter impedimentum†iuris non poſ-
ſet miniſtrare, puta propter peccatum occultum,
dicit Compo.perinde eſſe, ac ſi miniſtraret,vt ſibi
imputetur impotentia ex ſuo delicto proueniens.
ff.quod me.cauſa,ſi mulier.non ob. de concef.præ
ben.quia diuerſitatem:quia hoc delictum eſt pro-
xima,& immediata cauſa impedimenti;ibi dixi ſu
per glo.ſic patet.¶In gl.[*quod videtur,ibi,quoniam qui-
dam*]dicit Hoſt.quòd†pēnam illius canonis nō pa-
titur niſi poſt ſex menſes, de tranſl.c.2.de iſto con-
cor.gloſſ.[*& ibi,Poſt confirmationem*] Idem Lau.Vin.
41 Goff.Inno.& Hoſt.Intra†quod tempus præſentari
debeat electio,& electus conſentire, & confirma-
tionem petere,habes.ĵ.eodem tit.quam ſit, lib. vi.
In his quæ petuntur a papa,ſerua decre.cupientes,
eod.titu.[*& ibi,Non currit*] Idem Inno. & Moderni.
t ¶In gl.[*Ante conſecrationem, ibi,Beneficia* t] idem Tan.
Vin.Gof.& Inn.Hoſt.contra,& pro eo facit.92.diſ.
42 ſi qui epiſcopi.per†quod capitulum, & ea,quæ ibi
no.dico primam opinionem veram in iam tranſla
to.ſecundam in non tranſlato, quod etiam placet
Inno.& Compo. & hæc duo coniunctim requirun
tur tranſlatio,& conſecratio, vel tempus elapſum
licet ſæpe curia ſeruet contrarium, vt dixi in cle.vt
lite penden.ſi duobus,in gloſſ.ſecus,in fin.Opinio-
u nem u autem ſuam defendebat Hoſtien. dicens,q̄
non fuit illa ſola cauſa retinendi priora beneficia,
quòd poſſet electus per exceptionem repelli, imò
& illud grauamen expenſarum,quod tunc ſubeūt.
Item ſufficit ſic ſcriptum eſſe. præterea ſufficit ad
priuilegium totius temporis, quòd ab initio ſic po
tuit impediri,ar.inſti.de auct.tu.§.j.ibi, neq; hære-
ditatem,&c.ibi ſufficit,quòd hæreditas poterat eſ-
ſe damnoſa,vt ſine tutore non adeatur, licet ſit lu
croſa;, & ſic dicit iudicatum in eccleſia Tolletana.
dicit enim propter hoc caſſatam electionem domi
ni Emeregoti,& alterius.ſ.decani.Burgen. fuit caſ-
x ſata x propter pluralitatem,non obſtāte diſpoſitione,in qua quædam ex illis tacuerat.tene,quod dixi
43 [*& ibi,de multa*] vide† quod de priuilegio epiſcopali
in hac.3.glo. dixi [*& ibi,ipſo iure*] hoc non probant
iura inferius allegata. ¶In gloſ.[*ſic videtur,ibi, Curam
habet animarum*] vt in extraua.Io.execrabilis, in fin.
[*& ibi,Excommunicare*] de ſentē.excom. Romana.in
princi.& c.venerabilibus,in princ.lib.vj. ¶In gloſſ.
44 [*diſpenſatiuè,ibi,& c.presbyter*] & ſi dubiteturſ† de æta-
te,probabit actor,vt ibi not. vide quod dicam ĵ.de
y proba.in præſentia, y ſuper tertia gloſ. [*Et in fi.*] dic
hodie,vt in cle.de æta.& quali.generalem,& ibi vi-
de in glo.2.dicebat Hoſt. diſpenſatiuè,& non aliter
fieri poſſet per.c.ſi triginta,& ca.diſtin.ſi monacus
45 quod de religioſis loquitur.nec hic†dicitur, quòd
prius ordinetur: ſed quòd non committatur cura
niſi tali,& poſtea ſtatuto a canonibus tempore or
dinabitur,vt ſequitur.opinionem gl. approbat cō-
ſuetudo.quod Ho.fatetur: ſed dicit illud abuſiuū,
niſi fiat diſpenſatiuè; forte, ſi prius prælatus vellet
illos cogere,poſſet appellari, cum non immineret
neceſſitas,ſed ſecundum Inn.eſt neceſſitas, ex quo
vocatus eſt ad beneficium,quod ordinem requirit
ne diu fraudetur beneficium ſeruitio debito: ad
hoc

hoc de æta.& quali.c.1.¶In gloſ.[*hic ſit ibi, proximus quattuor*] vt ĩ.de præben.ſi pauperibus,in fi.¶In gl.[*ſignatur contra,ibi,ad reliquum*] eſt ſimile,quod no.28. diſt.c.j.& in fi.de hoc plenè, infra eod.licet canon, in glo.antepe.lib.6.¶In gl.[*hic habes,in fi.*]eſt eadem
z ratio in vſuris.infra de vſuris, z cum tu.¶In gloſſ. [*ipſo iure,in fi.*] quòd capitulum probat,etiam quòd ipſo iure electio ſit irrita. ſed de hoc dicam infra eod.auditis.¶In glo.[*& non,in fi.*] adde quod no.in fra eodem. Vinton.in gloſſ.not.quòd in fin. quod
aa etiam hic tenuit Pet.¶In glo.[*conferendi,* aa *ibi collatio*] i.†electio,vel præſentatio.¶In glo.vl. [*ibi,nulla*]
47 quod hic,& ibi dicitur,peccante†epiſcopo ad capitulum poteſtatem eius deuolui,intelligit Inno. verum de beneficiis,quæ pertinent ad epiſcopum ꝓprio iure:ſecus,ſi ex deuoluto; puta per negligẽtiã aliquorum : tunc de epiſcopo non ad capitulum, ſed ad ſuperiorem proximũ deuoluetur poteſtas, argumen.infra eodem.ne pro defectu.& eſt ratio, quia maior eſt inter eos coniunctio in propriis, q̃ in aliunde obuenientibus,argu.de teſtamentis, re
bb quiſiſti. bb & eſt eadẽ ratio in archiepiſcopo quò ad ſuum capitulum ſecundùm Hoſ.vt in electionibus epiſcoporum,quas facit iure deuoluto non ad capitulum ſuum,ſed ad ſuperiorem,per ipſius negligentiam deuoluatur poteſtas.Innocen.dixit tũc deuolui poteſtatem eligendi ad capitulum ex delicto commiſſo per epiſcopum in confirmatione,
cc quando inferior ſcienter eligit cc indignum,& ipſe ſcienter confirmauit.Si verò ignoranter eſſet electus indignus,ad primum rediret poteſtas.infra eodem.innotuit . Si verò eligens ſcienter eligiſſet,& epiſcopus ignoranter confirmaſſet, poſt confirmationem caſſatam eliget epiſcopus, & debet is ad quem deuoluitur propter delictum,infra ſex menſes eligere ſicut is,ad quẽ deuoluitur propter negligentiam,computatis à tempore ſcientię. remittit etiam ad no.de exceſ.præla.inter dilectos.dicit demum,quòd plus ſibi placet, quòd cum minor eccleſia eligit ſcienter indignum,quẽ epiſcopus ſciẽter confirmat,non ad capitulum,ſed ad archiepiſcopum deuolui poteſtatem,dicens hanc decre.intelligi , quando epiſcopus conſentit fieri electionẽ de indigno intereſſendo vt canonicus. infra de cõceſ.præben.poſtulaſtis:quia tunc poteſtas eius trã ſit in capitulum , & ille, de quo capitulum prouidet,habetur pro confirmato,ſicut ſi epiſcopus prouidiſſet de eo. Hoſtien. contra . vt dixi in text.in fine.

ADDITIONES.

a ¶Scientia. Vide Barbatiam in conſi. 58.
b ¶Turpe.Et dicit Panor.in 3.col.referendo nobile dictum Inno.quod acceptans dignitatem,vel officium indignè peccat.& ſimiliter ſecundùm eum ille,qui promouetur ad doctoratum indignè peccat.
c Illitteratus. Vide,quod no.36.diſt.c.1.vbi dicit,quod ſequitur,& no. quòd dixit omnino illitteratus, vt differat à ſequentibus.
d ¶Diſpenſatiuè.Et tunc an diſpenſet epiſcopus,vide Ioan. Andre.poſt Inn.de tem.ordi.dilectus,& in c.nullus,eo.tit.lib.6.
e ¶Xviij.q.2. Ad hoc, quia culpa eſt immiſcere ſe rei , cuius imperitus eſt,de homi.capitu.tua,& quod ibi not.Ioan.Audre. & de ætate , & quali.ad aures.
f ¶Liberam Et de verb.liberè , quid importet,†vide multa accumulata per.domi.Iaſo.in l.1.C.de ſacroſan.eccle.& per domi.And.Barb.in c.2.de feudis.
g ¶De præbendis.Ibi dixit tex.de iure conferre:hic,& infra eodem.de multa dicto liberè, quaſi idem iſta verba important,& vide Io.Andr. in præallega.c.licet,in nouella.
h ¶Et affini.Per hoc,quia ſublato vno impedimento,aliud remanet,de vſu pa.ex tuarum,cum ſimilibus.
i ¶Motu.Contra hoc facit,quia motus proprius,licet tollat ſurreptionem;non tamen ampliat gratiam,nec diſpenſat,vt no.glo.2.in præalle.c.ſi motu proprio,& ibi idem Io. And.in nouella.
k ¶Pro clericis.Et de inſti.c.2.lib.6.in glo.
l ¶Admoniti.In tex.ibi,temoueantur.& no.quod nolenti ordinari imponitur pœna priuationis.Cy.infra de ætate,& qualitate.ca .quæris an pœna excommunicationis poſſit imponi,dic quod ſic, vt not.Io. And.infra de cle.non reſi.in c.ex tuæ.Archi.
m ¶Cum noſtris.Facit quod no.in c.ad aures,de temp.ordi.& vide Bal. in auth.hoc ampliùs.C.de fideicom.
n ¶Incohat. Vnde dic. tex.in l.in omnibus.ff.de reg.iur.quòd in omnibus obligationibus,in quibus dies non ponitur , præſenti die debetur.& vide cumulata per do. Feli.in c.1.infia de treug.& pa.& Iaſo. in l.ſi mora.ff.ſol.mat.
o ¶Compenſatio. Vide moder. circa intellectum huius.l.in l.viro, atq; vxore.ff.ſolu.mat.
p ¶Eligenda.Bar.hanc.q.proſequitur in l.ſenatus.§.fin. ff.ad Turpi.& conſideratis verbis tex.iſtius,qui indeterminatè de triennio loquitur & non ſpecificat,de quo videtur ipſe tenere determinationem priorum doctorum circa determinationem iſtam Io. Andr.ad materiam facit quod no.Io.Andr.in rubrica de conceſ.præbend.in ſpecu. circa princip.& per doctor.in l.vt verborum, C.qui admit. ad bonorum poſſeſſion.
q ¶A minori.Vide latè Alberi.de Roſa.in dictionario,in ver.arg.a minori,& Bar.in tractatu de modo arguendi.col.4.
r ¶Si quando.Vide de offi.deleg.cum vigeſſimum,& gloſſ.in c.ad noſtram.infra de regula.& per gl.in l.3.§.minorem.ff.de mino.& Bar. in l.ſi cui legetur,ff.de le.j.& per doctо.in l.1.C.quando d.l.& maximè per d.Bar.de Saly.
s ¶Intelliges. Vide glo.in l.vna,alle.in gl.& Bar.in l.ex eo, hic allega. ta, & quando quis in'prælaturis eccleſiaſticis dicatur prælatus, dic poſt confirmationem quò ad adminiſtrationem : quò autem ad nomen eccleſiæ , & ſacramentorum adminiſtrationem attenditur aliquando etiam aliquod inſigne,vt in archiepiſcopo pallium , de vſupal.c. niſi. in temporalibus autem dignitatibus quando quis dicatur illarum adminiſtrationem habere, vide Bar. in l.abſenti. ff. de donatio.
t ¶Beneficia.Et facit ad hanc gloſſ.tex.in ca.eam te,in prin.& in fi.de reſcri.& quod no.in c.commiſſa,de elec.li.vi.& vide etiam Innoc.in ca.in noſtra,ſupra de reſcrip.Bal.
u ¶Opinionem.Pro opi.gl.facit l.a filia,§.alunno. ff.ad Treb.& l.ſi quis hęres ita. ff. de acqui. hęre. & quod vtrobique no.Bar.& facit pro & contra quod no.glo.quæ incipit.xxii.q.ii. in c.cupientes , in prin.de elec.li.vi.
x ¶Caſſata Vide Ioan.de Imo.in c.de multa, infra de præben.
y ¶Præſentiã.Et Bar.in l.de ętate.ff.de mino.& in l.eam te.C.de proba. per Cy. Bal. & d. Bar. de Saly. & Io. An. in c. inſamibus , de reiu.li.vi.
z Vſuris.Ibi vide gl.& in c.1.de poſt.præla.lib.6.in ver. decætero,& in procemio Cle.& Io.And.de conſti.c.ſi.
aa Conferendi.Ad materiam iſtius gl.vide gloſſ.ſimilem in c.diuerſis. infra de cle.coniu.& vide infra de cle.non reſi.c.quia nonnulli,an habeat locũ in collatione.glo.in c.de multa,de præben.ibi , priuetur, vbi ſentit,quòd non,& in c.graue,de præben.& ibi vide glo.& in c. nihil.infra eod.& an in poſtulatione,in c.j.de po.præla. in glo.& an in collatione,no.quod ſcripſi in c.cum noſtris,de conceſ.præben.& vide Innocen.in c.poſt electionem;de conceſ.præben. & no.in cap. quamquam,de elect.lib.6.an præſentans indignum priuetur poteſta te præſentandi,ſit laicus, vel clericus,habetis in c.cum vos, de offic. ordi.& in capitu.2.de ſup.neg.præla.& in c.illud,in ver.irritanda,de iure patro.Archi.
b b Requiſiſti . Nec iſto caſu in conferendo requiret conſenſum capitu. per iura,de his, quæ ſi.a præ.quia illa habent locum in his,quæ iure ſuo confert.vide infra eodem.ne pro defectu:in hac tamen collatione deuolutorum ſuccedit.capi.vacante ſede,vt nota Io.Andre. infra eo. quamquam,lib.6.
c c Eligit.Vide ad hoc capitu.graue,de præben.§.1. duas gloſſ. quæ formant contrarium huius,vbi non ſupplet capitu.item vide etiam cor.ibi ſcripſi,& in capit.quia diuerſitatem,de conceſ.præbend.Archidia.

SVMMARIVM.

1 *Electum à compromiſſorio tenentur recipere compromittentes,quando ſit idoneus.*
2 *Moniales appellantur etiam ſorores.*
3 *Electio pro eligendi poteſtate.*
Ratihabitionis promiſſio non eſt neceſſaria,poteſtate collata in compromiſſarium,ibid.
4 *Ordinarius , ſi in eum de electione compromittatur , ad quem aliàs confirmatio ſpectat , vnico non poteſt actu eligere & confirmare,& ratio.*
5 *De indigna perſona non præſumitur cogitatum.*
In idoneitate cuiuſpiam etiam ętas venit,ibid.
6 *Abbatiſſa electa per compromiſſi formam poteſt adminiſtrare & quando ante confirmationem.*
7 *Epilogus,& ſuffragium,nu.8.*
Per alium an per ſe quid fieri non refert.
Arbitrio cuiuſpiam ſi quid committatur,an ſemper ſtandum ſit & nu.9.
9 *Additio gloſſ.*

CAP.

CAP. VIII.

1 Auſam. Caſus.†Cõpromittentes
2 tenent recipere electũ à ꝓmiſſario,dũmodò ſit idoneus [*ſorores*] not.contra†vulgum, qui diſtinguunt ſorores a monialibus, ad idem. ſ̃ de reſcrip.cum dilecta [*epiſcopum*] proprium,vel alienum quo ad actum electionis: ſed proprius cõ
3 firmabit[*Electionem*] i.eligendi†poteſtatem [*promittentes*] maximè. ſatis eſt enim,ꝙ poteſtatem tradi-
a derint,e iam ſi hoc non adiecerint a [*Prouideret*] nõ
4 †puto,ꝙ ſi compromittatur in ordinariũ , ad quẽ aliàs ſpectat confirmatio , ꝙ poſſit vnico actu prouidere eligendo,& confirmando: olim fortè poterat:ſed hodie non,cum inter electionem,& confirmationem fieri debeat citatio,vel edictum,vt ĩ.eodem.c.ſi.lib.vj.& eligit vt alius, & de hoc.ĩ.eod.cũ
5 inter canonicos [*Idonea*] non†præſumuntur cogitaſſe de indigna;ad hoc de reſcri.cum adeò; & verba ciuili modo debent intelligi.ff de ſerui.ſi cui.& & in hac idoneitate venit hodie,ꝙ ſit maior.30.an no.ĩ.eo.indemnitatibus.in prin.[*Recipi*] adminiſtra
6 reſpoſſet hodie electa per formam compromiſſi, cui maior pars non duplo maior compromittentium ſe opponit ante confirmationem.ĩ.eo.ĩdemnitatibus.§.cæterùm.¶Secunda†gloſ.quærit,& remittit.¶Tertia glo.arguit;alle. 11.iura,& vj alle.in
7 contrariũ,& ſoluit.¶Vltima gl.alle.pro quadrupliciter,ſed cõtrariũ ſoluit.¶In†gl.j.[*ibi.§.ſi decuriones*] non reſert,an ordo elegerit,an is,cui ordo cõmiſit. ¶In gl.3.[*ibi,quamquam*] vide de verb.ſign.Abbate, gl.pe.[*& ibi,Vnde ſi Neruę*] hanc,& l.ſi ſocietatem,alle.in fi.& l.ſi libertus,& §.ſtari,vide in præalle.c.veniens.ſuper.j.gl. [*& ibi,§.is igitur*] hæres ſubſtitutus per fideicommiſſum , vel legatarius neceſſe habẽt
b voluntatẽ teſtatoris adimplere b ſi tamen quod p̃cipitur,legitimum eſt [*& ibi.§.ſi quis à principe*] vide. vt lire pen.c.j.ſuper vlt.glo.[*& ibi,ſi quando*]vide.ĩ.e. eccleſia.2.ſuper glo.antepe.[*& ibi,quod quis vti*]dam num quod quis ſua culpa ſentit , ſibi imputet [*& ibi.§.cum inter*] imputatur ei,qui ſibi cauti one dam ni infecti prouidere potuit,ſi non prouidit [*& ibi, compromiſſo*]non obtemperant litigatores,ſi arbiter aliquid inhoneſtum iuſſerit[*& ibi.l.1.*]vide.ĩ.de ap. dilecto,ſuper.i.glo.¶In glo.vlt.[*ibi,qui reprobos*] vide de cenſi.c.pe.in vlt.gl.[*& ibi,ſi conuenerit*]vide de cle. non reſi.tuæ,ſuper glo.ij. [*& ibi,Paulus*] non poteſt prætor reſcindere ſententiam ſuam:ſed puto,quòd voluit allegare.l.index.ibi habetur verbũ,quod ſe-
9 quitur. ¶† In gl.j.[*ibi,poteſt*] cũ vacat eccleſia : aliàs non ĩ.de conceſ.præben.conſtitutus,Inn.facit.8.q. 1.c.2.in fi.¶In glo.[*ar.eſt,ibi.§.arbitrarij*] & c.a iudicibus , vbi de hoc, & dicam plenius.ĩ. de iureiuran. quintauallis [*& ibi,Arbiter*] hic potius loquimur de compromiſſario procu.quàm iudice,quod patet : quia nomine compromittentium eligit , nec poſſet hoc reſolui & ſoluendo pœnam, quod fieret in vero arbitrio non homologato.¶In gl.vlt.[*in fi.*] Vin.de hoc.j.q.vl.per illicitam, & ĩ.de conceſ.præben.conſtitutus.dic vt ĩ.eo. ſi compromiſſarius, & ibi videas in gl.approbantur,lib.6.

niſtrare poteſt,& nu.2.
2 *Diuiſio capituli.*
Verbi in alia reſolutio,ibid.vcr.dic,noſti.
3 *Confirmatio epiſcopi peti non poteſt inuitis electionibus.*
4 *Epilogus,ſuffragium gloſſarum,& nu.5.*
6 *Additio,& nu.ſequen.*
7 *Pœnitere non licet in contractibus nominatis , & in innominatis licet,ſed non ſemper.*
8 *Contra factum ſuum venire quando quis poſſit.*
9 *In cauſa ſua an poſſit eſſe epiſcopus,& nu.10.& 11.*
10 *Eccleſiæ cauſa non eſt epiſcopi.*
Epiſcopus contra malefactores eccleſiæ poſſet vtroque vti gladio,ibid.
11 *Prælato eccleſiæ,cuius bona ſunt alienata,ſcribitur,ſtudeas reuocare,quam habeat poteſtatem.quid ſi non prælato.*

CAP. IX.

1 Oſti. Caſus. †Electus ante con-
a ferre, vel aliàs adminiſtrare a nõ po
2 teſt. Et†primò ponit ius,ex quo. Secundò concludit ad factum. & dic, [*noſti*] i.noſcere debes:aliàs videris a te ſcientiam repulſiſſe,de temp.ord.vel non eſt, ſm Hoſt. [*Diſponenti*] habuiſſet hoc locum, etiam ſi in concordia fuiſſet electus,& exemptus,quia adhuc non emanauerat decre.nihil eſt.ĩ.eo.tamen,vt patet in prouinciali,non eſt exemptus , ſed eſt ſubditus Cantuarien. [*Facultatem*] aliàs poteſtatem, con-
3 firmationem † bene petere poteſt inuitis electoribus.ĩ.c.cum inter canonicos,Gof.glo. [*de prædictis*]
4 rebus eccleſiæ.¶Prima†glo.reſpon.per obiectionẽ ¶Tertia gl.primò obiicit,& ſoluit. ſecundò arguit quòd contra factum ſuum, &c.alleg.quatuor iura pro,& quattuor contra,& ſoluit diſtinguẽdo. ¶In
5 †vlt.glo.[*ibi,ſi tibi liberam*] qui liberam vendit ignorans,illam in libertatẽ defendit [*& ibi.Per fundum*] vide de ſen.excom.officij,ſuper.j.gloſſ. [*& ibi, Quod iuſſit*]vide hanc,& regulam,nemo.ĩ.eo.cum ceſſante,ſuper.j.gl.[*& ibi,Si conuenerit*] vide de iudiciis.c.i. ſuper gl.ſed nonne[*& ibi,Interrogatam*] vide de confeſ.c.fi.ſuper fi.j.gl. [*& ibi,Iuſiurandum*] 2.ſi pupillus ſine tutoris auctoritate iuramentũ detulit, obſtat ei exceptio:ſed replicat,quòd ius adminiſtrandi ei
6 non competit.¶In†glo.j.[*ibi,qualiter*] & c.auatitiæ, lib.6.§.vlt.Vin.& ĩ.e.indemnitatibus §.ſi verò,& §. cæterùm,lib.vj.¶In gl.2.[*ibi,contrahit*] imò,& prius contrahitur per conſenſum,infra eodem,cum inter.P.¶In glo. [*ſed quid,ibi,Venire*] ſi verbum, auctoritate noſtra,coniungeretur cum ver. ſtudeat reuocare, tunc ceſſat arg.vel colligitur contrarium, ſed hoc non placet Hoſtien. [*& ibi,Pœnitentes*] vtrobiq; de hoc [*& ibi,Si tibi liberam*] ad idem. C.de libe.ca.l. 1.pro hac etiam parte facit de rebus ecc.non alie. ſi quis [*& ibi , Diuerſis*] vbi de hoc [*ibi, Cum ceſſante*] vbi de hoc [*& ibi,Nemo*] & eodem titulo, mutare,li-
7 bro ſexto [*& ibi , Et interrogationem*] in † contractibus innominatis, qui vtriuſq;gratia contrahuntur,non licet pœnitere, etiam ſi non ſit præiudicium , & etiã re integra.ff.locati, qui operas, Inno.& generaliter in omnibus contractibus nominatis non licet pœnitere niſi in tribus.in mandato , inſti. manda.§.rectè.in ſocietate. ff.pro ſocio.l. ſed & ſi ſocius.§.fi.in
b depoſito.ff.depoſiti.l.j.§. pen. b in contractibus innominatis licet pœnitere ; de hoc plenè.ff.de condi.cauſa da.non ſe l.ſi pecuniam,i n gl.no. quod pœ
8 nitentia. [*Et infi.*]diſtinguit† Pe.d e San aut actum non tenet ratione agentis,& tunc ipſe,qui fecit,poteſt contrauenire : quia recipient is non intereſt, eum nil in eum transferre potuerit: quia pro non

ADDITIONES.

a ¶Adiecerint.In procuratoris mandato videtur , quod iſta verba aliquid addant,de quo dubitant glo.in c.contingit de tranſac. & in ca. cum dilectus,de reli.domi.& vide Barto. aliter dicentem in l.procura.cui libera.ff de procu.& Io. And.de procu.petitio.
b ¶Adimplere. Adeo,quòd ſi adimplent,priuantur hæreditate iuxta diſpoſitionem.authen.hoc ampliùs,C.de fideicom.& vide vnum mirabile dictum Ancha.in capitu. intelleximus . infra de iudic.quod pro mirabili refert Barb.in ſepe.rubricæ de re.eccle. non alie. in 7.colũ.

SVMMARIVM.

1 *Electus ante confirmationem beneficia cõferre, vel aliàs admi-*

dato

dato &c.de iure patro.quòd autem, nisi remotus
esset ab administratione.12.q.2.mouens. aut tenet
ratione agentis,sed inefficax est ratione recipientis
& tunc qui scienter fecit, contra factum suum ve-
c nire c non potest,de fi. presby.veniens, de cle.coniu.diuersis, Abb.vel secundùm Inn.vbi factum est
improbatum à iure ita, quòd non potest allegari
in contrariũ, licet venire contra factum suum.12.
d q.2.non liceat.j.de præben.cum non ignores.d nec
ob.de cle.coniu.diuersis: quia illud non est omni-
no improbatum à iure,vt patet.84.dist.cum in pre-
e terito: vel in pœnam episcopi est illud speciale,si-
cut est illud de fi.presby.veniens.vel ibi fuit dispen
satum,ad c.monemus.12.q.2.respondetur in ca.di
uersis,& circa alia,quæ hic notabat, vide quod di-
cam de dona.inter dilectos, de excep.cum venera-
9 bilis.sed adhuc†opponitur, quomodo erit episco-
pus in causa:vide contra id.C.ne quis in causa sua.
l.vna. C.vnde vi,si quis in tantam. ff.quod me.cau
sa.l.extat.solutio, intellige, quod reuocabit, vbi &
sicut debet tanquam actor,nõ iudex, ne sit contra
de resti.spolia.conquerente, secundùm quosdam,
vt sic hoc intendat, quòd seruet ecclesiam indem-
nem.Alii dicunt hoc intelligẽdum in notorijs, vbi
nec ordinem iudiciariũ seruabit: sed sola monitio
ne præmissa excommunicabit 16.q.j.in canonibus
Tu dic cum Innoc.& Hosti. quòd bene potest epi-
scopus esse iudex in causa ecclesię suę.argumen.2.
q.7.si quis ab episcopo,& c.si quis erga,vbi de hoc.
45.dist.& qui emendat; sicut & imperator in cau-
sa fisci.ff.de his,quæ in testa.delen.l.proximè:& ta-
men res fisci quasi proprię imperatoris. ff.ne quid
10 in loco pu.l.2.§.hoc interdictum.& causa†ecclesię
non est episcopi,de dona.c.ij.& contra malefactores ecclesiæ vtroq; gladio posset vti, si illud habet,
de senten.excom.dilecto.de hoc.infra de male. capitu.j.de penis,Romana,libr.6.& dicam de verbo-
e rum significatio.ex parte.e i.ad hoc,de foro compe
11 ten.cum sit.dicebat Compost.quòd† si prælato ecclesiæ, cuius bona sunt alienata, scribitur,sic stu-
deas reuocare, non habet nisi in notoriis potesta-
tem:in his,quæ requirunt iudicialem indaginem,
non,vt de conseruatore dicitur.infra de officio de-
le.capitu.j.lib.vj.Si verò non prælato scribitur per
illam formam,sed alteri, seruare debet iuris ordi-
nem,nisi hoc esset notorium.

ADDITIONES.

a ¶Administrare.Et sic ex hoc no.quòd conferre præbendas dicitur iu
risdictionis,& competit ex administratione, quam consequitur per
confirmationem,vt infra eodem.capitu. transmissam, ad hoc gloss.
in ver.suspensis,in capitu. cum dilectus.infra de consue.contra facit,
quia capitulum succedit in iurisdictione, non tamẽ in collatione est
præbendarum,vt in capitu.is qui,de maioritate, & obedien.item vi
detur, quòd sola electio sufficiat,vt in capitu.tua nuper, de his quæ
fiunt a præ.so.intellige illam secundùm hanc.

b ¶§.penul.Ita communiter dicunt gloss.sed mode.in l.sicut.C.de act.
& obliga.& Barto.in d.l.si pecuniam,infra alle.dicunt in illis nõ es-
se speciale,nec regulam fallere: sed debemus dicere, quòd in eo,ad
quod contracta est obligatio,non est locus pœnitentiæ ex parte obli
gati.at in his casibus ad perseuerantiam non est contracta obligatio
dico de perpetua:sed ad temporalem perseuerantiam est contracta
obligatio,vide in præalle.l.sicut, Bald.& d.Bar.de Saly.

c ¶Venire.Vide Bar.vbi ponit aliam distinctionem in l.post mortem,
ff.de adop.& vide Barba consi.40.colum.xij.j.lib.& vide pulchrè per
Are.in l.qui superstitis,in 7.col.ff.de acqui.hæredi.

d ¶Ignores. Vide de hoc brocardo Barto.in l.post mortem.ff.de adop.
& Di.in c.mutare,de re.iudi.libr.6.& plenè Saly.in l.2.C.si aduer.rẽ
iudi.& gl.& Bal.in l.j..de libe.causa.

e ¶Ex parte.Et de censi.venerabili,ad fi.gl.ma.& per Cy.C.ne quis in
sua causa.l.j.& de iudi.l.cum venissent.

SVMMARIVM.

1 *Electio facta post appellationem,& contra priuilegia ecclesiæ vel facta prima non cassata,non valet.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Eligendi iure non priuantur, qui post appellationem eligunt & alijs duobus casibus.*
4 *Postulantes post appellationem iure priuantur postulandi. Capituli licet,supra eod.cum hoc conciliatio,ibid.*
5 *Epilogus,& suffragium,nu.6. Infamia quem depositum,vel cassatum non comitetur, & numero 8.*
7 *Additio,& duobus sequen. De gremio ecclesię vt electio fiat,si priuilegium sit, non est locus priuilegio,si non sit idoneus.*
8 *Electio si cassatur ob delictum personę an sit infamis electus.*

CAP. II.

1 Considerauimus. Casus. †electio
a facta post a appellationem, & cõtra priuilegia ecclesiæ, vel facta,prima non cassata, b non valet. & præmittit causas cassationis. secunda ibi, quapropter, electiones cassat: demum quattuor prouisiones submittit ibi,& nobis,vsque ad finem. Abb.posuit casum literalem,non curo[*vestre*]aliàs nostrę,sine pendente ap.&c.secundùm. T.& Goff, vel quòd valeat appellatio ad ipsum facta etiã sine
c causa secundùm Host.qui remittit c etiam ad not.
2 de acc. cum dilectus †[*Electio*[ij.& à minori parte capituli facta[*Qualemcunque*] Innuit,quòd non erat nulla,& sic facta à non minori parte capituli,sed a maiori secundùm Pe. & Abb.aliàs sequeretur absurdum,quòd vnus vel duo præueniendo impedi rent capitulum eligere,vel secũdùm eos primi om nino erant priuati potestate eligendi: dic vt infra eodem auditis,vbi etiam recitabo, quæ extra glos. dixerunt hic Inno.Hosti.& Compost. [*Non cassatam*] ipso iure,vel per sententiam,Pe. [*Appellationem*] secundam interpositam à primis electoribus:vel for te primam interpositam ab istis secundis, qui debuerunt suæ appellationi deferre [*Facultatem*]not.
3 †non priuari iure eligendi eos,qui post appellatio nem eligunt,vel contra priuilegia, vel post electionem primam non cassatam:quia cum id iure non inueniatur expressum pœna non debet extendi,de pę.dist.j.pœnę, secundùm Inno.vide quod dicam j.eod.bonæ, super ver.indignos. de postulantibus
4 †post appellationem ipse Inno.dicit contrarium,
d quod vide.s.titu.j.gratum,in gloss.de gratia.d[*Integre*] contra.s.eod.licet, illud speciale in summo põ tefice; hoc in aliis, vel ibi de eo,quia paratus erat ad mouendum scisma. hic de eo, qui paratus erat
e subire iudicium secundùm Vinc. Tanc. & Goff. e [*Ordinationem*] quæ in hac vacatione non curreret.
5 Host.Goffr. ¶Tertia†gloss.signat duo iura in contrarium,& soluit.¶Pe.gl.arguit, allegat in contrarium,& soluit.¶Vltima gl.ponit lecturam, quam
6 reprobat.¶In†gl. pe.[*ibi,non omnis,& §.exauctoratus*] non omnis litem habens,si se militiæ dat, exauctoratur:sed is,qui in damnum aduersarij id fecit,& exauctoratus ex hac causa,non fit infamis [*& ibi.§. ignominiæ*]debet iudex exprimere,si ignominiæ causa remittit.sed si exauctoret.i.insignia militaria auferat,ille infamis est, etiam si id non exprimatur.
7 ¶In†gl.j.[*ibi,non valet*]j.de his,quæ fi.a ma.par.cap. ex ore,vbi de hoc in vlt.gl.¶In glo.ij.[*in fi.*] forte,q̃ non eligeretur quis nisi de proprio, vel certo gremio secundùm Inno.Hosti.quomodo ergo in fine dicit papa,quod liceat in eorum alterum consenre,ex quo alter erat contra priuilegia electus, dixit Abb.quòd quò ad illum potest illud intelligi,quãdo nõ esset locus priuilegio, vt quia in ecclesia nõ est idoneus,de verb. sig.abbate,in fi.¶In gl.3.[*ibi, fuit*]

fuit] dicebatur Ala. ibi, appellantes primò elegerunt,& sic appellationi renunciauerunt: hic verò secundò,quod non videtur verum [*& in fi.*]& hic per Vin.Tan.& Goff.Innocen.& Compo.¶In glo.
8 argum.in fin.forte & † si propter delictum personæ cassaretur,non esset infamis. Et hoc verum, cũ crimen opponitur excipiendo, de accu. super his, Innocen.quod intelligit Compo.de infamia iuris.
f idem Innoc.infra eod.super eo.f ¶In glo. vlti.[*ibi, quidam*]Tan.& Vin. & bene dicunt quo ad iuris dif finitionem, si talis casus occurreret hodie, & hoc placet Innocen.dicenti, q̃ etiam in ista vacatione de iure poterat alter eligi. Sed extra ius papa hoc interdixit ex causa [*& ibi,super eo*] vide,quod ibi dicam secundùm Host. in gloss.loquitur[*& ibi,Non credo*] idem Goff.& Host.& bene quò ad factum,& verba huius decre.

ADDITIONES.

a ¶Post.Vide ad hoc,quod scripsi in c.dilectus:de reli.domi. Arch.
b ¶Non cassata.Contra facit.c.cum Bertoldus.infra.de re iudi.vide ibi Inno.qui soluit hic,ad hoc vide de rescri.ex tenore,in fin. & facit ad materiam no.ibi c.constitutus,de app.in glo.fin.& vide Inno. in c. constitutus,el 2.de app.quid si electio fuerit facta post commendam alteri factam,& initustam,an valeat,vide Inn.in c.si constiterit,de ac cu.& vide Inno.in c.ad aures,in fi.supra eo.quid in renun. vide not. supra de rescrip.ex tenore,& no.in c.præstat,de regu iu.lib.6.& c.cũ nostris,de concess.præb.& no.in c.capitulum,in glo.mag.in fi. de re scri.& in c.quia diuersitatem,in ver.res,de concess. prębend. & not. quia hæc dicta,& in c.auditis.infra eo.habent locum in matrimonio spirituali, vbi non valet, secundum nisi cassetur prius color primi, quantuncunque inualidi.secus est in carnali,quia valet, vt c. cum in apostolica,de spon.& ibi no.& vide Innocen.in c. post electionem, de concess.præb.& tex.in c.inter dilectos,de excess.præl.ad materiam in gl.2.in ver.cum laici,de iure patr.Arch.
c ¶Remittit.Vide de elec.quamuis,lib.6.
d ¶Gratia.Et Io.And.in c.odia,in Mercu.de re.iu. li.6.
e ¶Goff.No.ex texr.iudicem in sententia posse reo saluare famam, ad hoc,quod no.Bar.in l.diuus.ff.de iniurijs,& docto.in l.& si seuerior. C.de his,qui no.infa.& hoc intelligendo,hic fuisse vitium personæ.
f ¶Super eo,Facit c.cum dilectus,ad fi.de or.cogni.vbi vide,& ad materiam glo.uide Bar.in §.ignominiæ,alleg.in gl.& in l. hæc enim.ff. de suspec.tut.

SVMMARIVM.

1 *Metropolitanus confirmatus mandat suum suffraganeum consecrari,& etiam ante confirmationem,nu.3.*
2 *Consecrationem an possit mandare capitulum Metropolitanũ suffraganei sui ecclesia vacante.*
4 *Epilogus,suffragium,& additio nu.5.6.& nu.sequ.*
7 *Cap.Quod sicut,infra eod.cum hoc conciliatio.*
8 *Mandatarius quod facit, quando mandans facere videatur.*
9 *Ordinare clericos episcopus posset, licet pro sua dignitate non posset aliquod episcopale facere pro alio episcopo.*
10 *Præsens pro præterito tempus in verbo positum. Decretales non esse quas liceat dicere,ibid.*
11 *Per alium quem non posse, quod non potest per se, quando id habeat locum,& nu.8.*
12 *In Macedonianum senatus consultum committitur, quando mutuatur nepoti iussu patris,qui est in aui potestate.*

CAP. XI.

1 Svffraganeis. Casus † Metropolitanus.
confirmatus mandat suum suffraganeum consecrari, fuit hæc decr. in 2.compilatione.j. in ti. & incipe constructum ibi,licitum sit suffra-
2 ganeis &c.[*Ad mandatum*]dixit hic Compo. q̃ † capitulum metropolitanæ ecclesiæ, ea vacante, potest hoc suffraganeis demandare,cum hoc sit iuris dictionis,de maior.& obed.is qui, & c. cum olim, de hæreticis,ad abolendam,sed videtur, quòd suffraganei,sine demandatione hoc possunt,vt infra dicam,secundùm Inno.& adde quod dicam,de tẽ
3 po.ordi.si archiepiscopus[*Post*] & prius eo † casu, quo competit administratio.infra eo.nihil est [*cuius*] metropolitan.¶† Prima glo.obijcit,opinionẽ ponit, quam primo improbat, secundo defendit,
5 in fi.remittit,Ioan.And. ¶In† gl.j.[*ibi Filium habeo*] vide de pur.ca.quotiens,super gloss. pen.& dicam
6 infra.¶† In gl.j.[*ibi,quoniam*] ibi,de hoc[*& ibi,differtur*] quò ad ipsum, qui consecrare non potest, vt
7 ibi,sed mãdare,sicut hic[*& ibi, Quod sicut*] dixit† Inno.quòd illa decret. loquitur in dignioribus,istud verò ita est leue, quòd etiam suffraganei vacante sede sua auctoritate possunt id facere.64.dist. quia per ambitiones,& si dicatur,ipse videtur facere,ex
8 quo mandat:illud verum,secundùm eum,† quando mandat,quod ad se spectat:hoc verò ad eorum spectat officium, & mandat iurisdictionem tantũ; quod potest,infra eod.transmissam,vel illud,quando non est in mora,contrarium,quando est in mo
9 ra secundùm eum, qui etiam hoc† dicit, quòd licet pro sua dignitate non posset facere aliquod episcopale pro alio episcopo, bene posset clericos ordinare;alle.de renun.ad supplicationem,contra rium videtur notasse infra eod. quòd sicut, dic vt ibi dicam super glo.pen.vel potest intelligi contrarium,secundùm Host.quando archiepiscopus nõ habet,nisi tres suffraganeos.Nam tunc deficiente archiepiscopo:quia non habet pallium, duo, qui remanent,non possunt episcopum tertium conse
10 crare.Erat Eborocen.& Treuere. [*& ibi,dicunt*].i.di xerunt† olim,quando decre.erat in secunda compilatione,quam non fecerat papa,sed Io.Gal.non enim sic licuisset dicere, si fuisset in tertia, quarta, vel quinta compilatione, quæ fuerunt papales. simile dicam,infra de proba.iurauit [*& ibi,Non videtur*] dicebat Lau. cuius fuit hæc glo. quòd verum, non credo,quia &c.& idem Vin.[*& ibi,non possit*]di
11 cit † Host.q̃ dicitur quem non posse per alium, q̃ non potest per se,locum habere, quando interdicitur aliquid:quia factum in se damnatum est,sic loquitur.46.dist.sicut non suo,cum sim.Si verò factũ non est in se damnatum,sed propter defectum ali quem, vel facti impedimentum interdicitur ei, q̃ aliàs potest,vel debet hoc de iure facere,potest tũc
a per alium,quod non per se,a vt hic.ff. de procura.
b l.j.de hoc,de reg.iu. potest b lib.6. [*& ibi, Filium habeo*]Lau.ibi † dicitur, quòd in senatusconsul. Mace-
12 donio committitur, quando mutuatur nepoti iussu patris,qui est in potestate aui.

ADDITIONES.

a ¶Per se.Vide glo.ord.in l.vtique,quæ est lex.2.ff.de administ. rerum ad ci.perti.
b ¶Potest.Isti suffraganei licet ad mandatum archiepiscopi actum gerant:tamen suo agunt,non archiepiscopi, & sic per ipsos consecratos consequitur,quod non consequi possit ab archiepiscopo, & hoc voluit vna ex so.Innocen.supra positis,& vide Bar.in glo.in l.Aristote.ff.quæ res pig.obl.pos.& gl.in l.2.de admi.re.ad ciui.perti. & ad materiam vide in cle.religiosus,de procura.

SVMMARIVM.

1 *Eligi potest iterum is,cuius est electio cassata non propter vitium personæ,sed formæ, nisi intercesserit simonia,primum verò non intelligitur indifferenter,vide num.5. vide exceptionem primi dicti,nu.8.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Electio cassata vitio formæ, nisi exprimatur vitium, intelligitur. Exauctoratio militis an enim faciat infamem,si propterea facta non declaretur,ibid.*
4 *Causam, vt exprimat iudex in electionis cassatione, consulit.*

5 *Modus capitur pro forma.*
Personam semper sequitur, si quid eius vitio reprobatur, ibid. ver. sequitur.
Simoniarum dicitur, etiam si sine tuo vitio alius te dedit inscio, eod. nu. ad fin.
6 *Epilogus, additio, & glossarum, & nu. 7.*
8 *Repulsus una uice, non repelletur secundò cessante infirmitate corporis, cuius vitio repulsus est, uide supra nu. 1.*
9 *Infamia facti repellit ab acquisitione dignitatum.*
10 *Huius capituli intellectus quis de repulsione, & nu. 11.*
11 *Exceptio habet in pluribus vim, & modum accusationis, & tunc iuris ordo seruandus.*

CAP. XII.

1 SVper eo. Casus † Cassata ele
2 ctione non propter vitium personæ, sed formę, cassatus iterum eligi potetit, si non intercesserit symonia. Communis † diuisio secunda ibi, hoc tuam, in qua inter
3 ſerit casum exeptum ibi, nisi [*Cassata*] in quæstione sub nube formata distinguit [*Personæ*] si non † exprimatur, an vitio personæ, an formæ. intelligetur cassata vitio formæ. ff. de pœnis, si præses. ff. de susp, tuto. l. hæc enim. §. j. secundùm Compo. non obst. ff. de re milita. milites. §. & si sine, quod intelligitur cum miles exauctoratur, vt infamis efficiatur, secundùm Host. distinguendum est tamen, quid obiectum sit, vt ibi no. ff. de excep. rei iud. l. si ex testa
4 mento. Consilium tamē † est iudici: quòd causam exprimat ad instar eius, qui remittit de exercitu. ff.
a de his, qui no. infam. [a] l. j. & 2. Compost. & adde, qđ not. infra de regulis iuris, in pœnis [*Sed modo*] ideſt
5 † forma. Abb. [*In eadem*] si intelligas scilicet de qua quæratur, loquitur de alia ecclesia, non de prima, pro hoc facit, quòd præsumendum est, quòd quæstioni respondeat, sed nimis extranea videtur hæc expositio, secundùm Host. secundū quem subau.
b nedum in alia, de qua quęritur, sed etiam in eadē [b] dicit Host. quòd vbi vnus tantùm in dissensione eligitur, & electio ex vitio formæ cassatur, in eadem ecclesia, & prima vice promoueri potest, vt hic, & infra eod. innotuit, de transla. inter, ad fin. vbi verò duo fuerunt electi, neuter eligendus est prima vice supra eod. considerauimus, in fin. vt vitetur discordia, de consue. cum consuetu. supra eod. licet, infra
c eod. auditis, & c. quia propter. [c] Si tamen alter ipsorum communiter eligatur, deficit ratio, & ideo cō firmatur. infra eod. cum inter. R. nec vnus, vel plures, qui se indignos reddiderunt, contradicere possunt, infra eod. bonæ. j. & 2. nisi interuenerit simonia, & sequitur si verò vitio personæ, hæc lepra sē per sequitur reprobatum, secundùm eum [*simoniacè*] etiam si sine suo vitio: quia alius eo inscio dedit. Nam & tunc eget dispensatione. j. q. v. c. j. &
3, secundùm Innocen. [*Non debeat*] illa cassatio Vin
6 cen, ¶ † Prima gloss. exemplificat, arguit, obijcit, &
7 dupliciter soluit. ¶ Vltima glo. signat contrarium & soluit. ¶ † In j. glo. [*ibi, Lucius*] vide in prælleg. c. cum dilectus, in tex. & in gloss. pen. ¶ In glo. [*ibi, crimen*] de vitio enim corporis, ideſt infirmitate, dicit
8 Compost. quòd vna † vice repulsus non repellet ur in alia, si cessauit infirmitas, infra eod. cum in ter canonicos, dic vt ibi [*& ibi, Repelli*] nisi se purget, secundùm Ala. loquebatur de infamato, vnde
9 dicebat † Innoc. quòd infamia facti bene repelle-
d bat à dignitatibus acquirendis [d] vltra iura infra alle. inducit. C. de dignitatibus. l. 2. de inoffi. testam. fratres. ff. de decurion. generaliter. §. spurios [*& ibi, Denique*] [e] secundùm Ala. vel secundùm eum, &
10 Vin. hic † loquitur, quando crimine, in modum accusationis probato cassatur electio: vel hoc, cum de veteri crimine de nouo excipitur, & illud probatur, non cum excipitur crimen aliàs probatum, & cum est ex eo repulsum, secundùm Gof. vel hoc ideo, secundùm Inn. qui etiam de hoc no. de purga. cano. c. pen. vbi videas in gl. forsan, ver. de ex ce.
11 quia † exceptio habet in pluribus vim, & modum accusationis, infra de accu. super his, ff. de decur. l. generaliter. §. si quis, & æquè dicitur accusatio, si cut exceptio, in auct. de san. episco. §. si quis autem tempore, & in auctē. quomodo oportet episc. in prin. & §. j. vnde in hac excepti. necesse est electum vocari, litem contestari, & reliquum iuris ordinē seruari, infra cap. dudum, quod in alia exceptione
f non est necesse [f] in quo remittit. Host. ad no. de of fi. delega. prudentiam, dic hodie, vt eo. ti. c. fin. li. 6. & in cle. de iudi. dispendiosam, de verb. signi. sæpe. ¶ In gloss. vlt. ma. in fin. de hoc infra de renun. post translationem.

ADDITIONES.

a ¶ No. infa. & ibi vide Pau. de Cast. nouiter in lectura sua.
b ¶ Eadem. Pro hoc facit implicatiua etiam, quæ est in tex.
c ¶ Propter. Contra no. supra eo. consideraυimus, super gl. fi.
d ¶ Acquirendis. Et ab acquisitis, vt nota Inn. infra eo. per acquisitionē licet Ioan. And. sentiat contra de accu. cap. j. lib. 6. vbi vide, & vide per ipsum de accu. omnipotens, & in c. testimonium, de testi. & Bar. in l. 1. C. de summ. trinit. vbi de infamia facti, an a testimonio repel latur.
e Denique. Et vide, quod quando per modum accusationis, denunciationis, vel inquisitionis opponitur crimen, an repellatur a promotione, infra de accusa. c. omnipotens, quod quandò per modum exceptionis, vide infra in eod. ti. c. super his, & scrip. plene in glo. 1. in c. omnipotens, ad id autem, quod hic attingit glo. an talis repulsus, vel cuius electio est cassata vitio electionis sit infamis, vide quod no. 3. q. 7. §. fama. Arch.
f Necesse. Quia ergo plenius fuit cognitum de excep. obstat huic in alia electione, vide gl. in c. cum dilectus, de or. cogn. quæ incipit, hic patet, & Inno. subtiliter infra eo. ti. c. fi, & Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de ver. obl.

SVMMARIVM.

1 *Monachus unius monasterij in alio monasterio potest abbas eligi, necessitate hoc exigente, nu. 3. & maioris, an minoris religionis nu. 11. alterius etiam ordinis. nu. 16.*
2 *Diuisio decretalis.*
4 *Postulationis confirmatio rarò fit, sed admissio uume. 6. distinguitur.*
Confirmatio pro admissione capitur in postulatione, ibid. & nume. 5.
5 *Per postulationem postulantes non consentiunt, vt in sponsum, & ratio, & per eam quando quæratur supplicandi ius, nu mero 7.*
8 *Confirmatio nihil noui dat, nisi maiorem auctoritatem.*
6 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 10. & nu. seq.*
Eremitæ sunt interdum monachi, ibid. sunt ecclesiasticæ personæ, & continentiam seruare & promittere debent, nu. 12.
an quem percutiens eorum sit excommunicatus. 14.
13 *Postulatio tenet etiam de non professo. & à quo postuletur, remittit.*
In eligendo vero in abbatem requiritur expressa professio, ibidem.
15 *Eremi quædam ubinam sunt.*

CAP. XIII.

1 VM monasterium.
2 Casus † Monacus vnius monasterij in alio monasterio abbas eligi potest. Et sunt † duæ partes, petitio & exauditio. secunda in fine ibi, nos autem, petens autem narrat tria, statum monasterij, qualitatem electi, & suum assessum, partes patent [*Suis*] ipsius domus, in qua fiebat postulatio, secundùm Inno. quòd non credo, Boni. forre etiam ab his, qui sunt foris, de sacra. vn. c. vno. §.

ad exhibendum, Ho. [*consenserunt*] vt postea postula
rent fm Hostiē. [*Postulantes*] necessitate † moñ. hoc
3 exigente; iō fuit admittenda, de hoc. j. c. scriptum, Ho. [*Præbuisti*] confirmando eum, vt sequitur [*Ordinationem*] Ho. habebat in tex. confirmationem, & p
4 hoc, pbare † videbat postulationē ꝓfirmari, qđ dicit rarò reperiri, sic. §. tit. j. bonæ. 2. versi. nec nocebat, sic ꝯ cassat. j. e. bonæ, j. de postula. gratū, ergo, & ꝓfirmari pōt: qa ꝯriorū &c. & ꝙ ius acqrat p postula., pbat. j. e. ti. c. 2. lib. 6. vñ meritò ꝓfirmari pōt. vel dicebat exponendū ꝓfirmationē. i. admissionē eū. n. in postulatione requirat nō forma, sed ꝓcor-
a dia tiñ, ꝓprie loquēdo, admittit, [a] vel non admitti tur: sed admissio talis vim ꝓfirmationis hēt, qđ dicebat hic subtiliter pbari, cū nō dicat. §. ꝙ ꝓfirmauit, sed ꝙ assensum præbuit: postea submittit ꝓfir-
5 mationē, quasi admissio videat ꝓfirmatio. dicit † ēt planū, ꝙ quātūcūq; postulantes postulent, nō consentiunt, vt in sponsum, vt no. §. ti. j. c. j. nec per consensum ipsorū, & postulati, si de facto interueniat, licet de iure interuenire nō debeat, initiat mīimo niū spūale, si ergo initiatū non est, non ꝓfirmabit̄ puidere tñ solet superior de postulato [*Aly*] ꝺicē
6 tes eā ꝓfirmari, vt dixi. §. Dicit Ho. ꝙ † vbi sine cā fit postulatio, nec duæ partes ꝓcordant, de gra potest admitti, nec vnq̄ est ꝓfirmanda, & sic intelligit opinionē Inn. & sequaciū, de qua. §. ti. j. c. j. & 2. vbi verò fit ex cā, & ꝓcordant duæ partes, oīno ꝓfirmanda est. i. approbanda, sic exponit̄ de treuga, & pace c. j. nec dicit ꝓfirmari, vel approbari matrimoniū, qđ nec cæptum est, sed prouidū ꝓpositum postulātium, vt pbat. j. e. cum nobis, ad fi. adnotandum er
7 go † ꝙ p postulationē concordem q̄rit̄ supplicādi ius, si fiat ex cā sic, ꝙ dēt admitti, & ēt ꝓfirmari. iō dicit ꝓfirmationē fm eum, & sic sit vera snīa aliorū, & dicit ipse sic intelligendū, qđ in summa, vel in cōmento notauetit de hoc: fatet tū, ꝙ alia opinio a modernis cōiter approbat: falsa tñ ꝛa ipsius implicauit nos, cū vera ꝛa sit, ordinationē, & sic
8 erat in antiqua [*Confirmamus*] ergo † nil de nouo damus, de fide inst. inter dilectos. §. cæterùm. erit tñ maioris auctoritatis. xi. di. quis nesciat. 13. d. q̄q̄, fm Gof. & qdam hñt hic ꝛam, sicut facta est canoni-
9 cè, & bene erat in antiqua. Secūda † glo. obijcit, ꝙ eremita &c. & soluit. demum q̄rit obijciendo, & tripliciter soluit. ¶ Vltima gloss. quærit. & dupliciter soluit, & secundā improbat. ¶ In † gl. i. in fin. &
10 de reli. domi. inter quattuor. ¶ In glo. 2. [*ibi, eremo*] sunt enim interdū eremitæ monaci, de regulari. ad nostram, Comp. [*& ibi. maioris*] aliàs minoris, &
11 tunc loquit̄ de electo: sed † non credo curandum, an sit maioris, vel minoris religionis: qa si pōt præfici ecclesiæ seculari, multomagis regulari, licet minoris religionis, hodie dic, vt in concilio Vien. e. ti. cū rōi [*& ibi, Iuxta illud*] psalmum. 83. quàm
12 dilecta [*& ibi, Non posset*] de hoc. 16. q. j. q vere [*& ibi, Proprium*] nihilominus † tamen ecclesiastica persona est, & continentiam seruare dēt, & promittere.
a 27. q. 2. §. ecce ꝙ, vbi de hoc Inno. [a] dicit † tamē, ꝙ
13 vbi bona intentione quis ad hoc ducatur, credō, ꝙ teneat postulatio etiam de non professō; all. de religio. domibus. inter quattuor. 16. q. j. presbyte-
b ros. In eligendo [b] requiritur expressa professio. j. e. nullus, & à quo postulet nō professus, ibi ꝺlcam su
14 per verbo, eligatur, an † percutiens eremitā excōicatus sit, remittit Compo. ad notata de sent. excō.
15 sup eo. [*& ibi, Tuscia*] dicit Hostien. vnum † eremū esse in ep̄atu Clusino, & dicit, ꝙ ibi aliquantulam moram traxit, & dicit, ꝙ seruatur ibi ordo Camal dueleñ. sed neutri subsunt alijs. Aliud est in episcopatu Aretin. sub moñ. Camaldulen. in quo sunt cellæ illorum, qui arctiorem vitam volunt tenere

Alij dicunt hūc eremum esse in dicœsi Cænomanensi, & ibi esse monasteriū de Pellicia [*& ibi, Ferreum*] vbi morabat dñs Sciarella [*& ibi, Alterius ordinis*] nihilominus eligi † potuisset. j. c. nullus. lib. 6. hodie dic vt in cle. e. ti. cum rōni. ¶ In glo. vl. ibi, ita idem Gof. [*Et in fi.*] dicebat Pe. ꝙ forte postulabatur ab episcopo, vt abbate, qđ esse potest, de iudi. causam.

ADDITIONES.

a Admittitur. Vide gl. fi in c. gratum, supra ti. j.
b Inno. Vide Bar. in l. semper. ff. de iure immu. §. finali, & Io. Cal. consuluit contra de fratribus tertij ordinis, idem & Bulg. Laud. in cle fi. de se. excom. ubi uide.
c In eligendo. Vide omnino eundem Ioan. And. in addi. spe. de elect.

SVMMARIVM.

1 *Eligere sibi prælatum vt collegium debeat ad alterius voluntatem, non ualet consuetudo, sed an & quando valeat talis consuetudo, & cur hic non ualuit, nu. 4. 6.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Hæreditas domini est totius orbis, & est triplex.*
Morbus pro vitio, eod. nu.
4 *Irripere, quasi latenter inuadere.*
Casus euentitij non computantur, ibid. ad fi.
5 *Electio simul, non singulariter celebranda, & a principe secu lari, quando non potest impediri. nu. 7. & ubi celebrari, nu mero 10.*
8 *Epilogus, suffragium, additio glossarum, & numeris, qui sequuntur.*
Funiculus, mensura, per quam diuidebatur hæreditas, ibid.
11 *Inutilis datio tutoris non impedit alterius tutoris dationē.*
12 *In electione licet variare, & quando post publicationem scrutinij.*
13 *Vitium latens electi non est imputandum eligentibus, præcedente diligentia.*
Bonus quilibet præsumitur, ibid.
14 *Clausulæ tanduin electione, sensus, & nu. 15.*
15 *Decretalis hæc correcta per c. quia propter, infra eod.*

CAP. XIIII.

1 VM terra. Casus † Nō valet
2 ꝓsuetudo, p quā collegiū ad alterius voluntatem si bi debet prælatum eligere. Et sunt † tres partes. In prima decisū exor. diū. In secunda ibi, sicut narratio.
In tertia ibi. quia igitur, prouisio: qa tria facit, primò cām reddens damnat consuetudinem, secundò statuit, & statutum declarat, tertiò permittit, & permissionem determinat, secunda ibi, statuentes
3 tertia ibi, quo facto [*Funiculus*] testimonialis † hæreditatis dñi. j. totius orbis. j. de decimis, rua. 2. & est triplex, incarnatio, conuersatio, & passio, quibus ipsam hereditatem specialiter luit Deus: qa natus fuit in Bethleē, nutritus in Nazareth, sepultus in Hierusalē, vt de sepult. c. j. Ille ergo funiculus, qui sic tripliciter fidem roborat, debet præ alijs liber esse, qui difficilius. i. nunq̄ rūpitur, de treu. & pace. c. j. de diuor. q̄to, Hos. [*Morbus*] i. vicium fm Gof. §. de rescrip. ad hoc [*Irrepsit*] quasi latenter † inualuit
4 [*Patriarchæ*] satis credo per hanc dec. ꝙ non valeat ꝓsuetudo, p quā libertas eligendi, reseruata electione in totum tollit̄, & in hoc plus pōt princeps, quā consuetudo. j. de his, quæ fiunt à maio. parte capi. ex ore, & facit, qđ no. j. eo. cum in veteri, & mandatum. j. c. penul, §. porrò, lib. 6. Cessat enim ratio in mandāte. Sed bene valet consuetudo, per quam libertas restringitur, puta ꝙ eligant de certo ioco. §. de consue. cum dilectus. j. de ver. sig. abbate, valet etiam illa, per quam in totum tollitur electio. j. de restit. in integr. c. 2. ne sede vacan. c. vlti. & facit, qđ dixi. j. de cōsu. c. 2. lib. 6. Dixit tamen Abbas, quòd

quidam dixerunt consuetudinem ideo non valere quò ad patriarcham, quia requirebatur, vt laicus patronus,ad hoc.ĩ.de iure patronat.cum dilectus[a] Alij,quia non erat præscripta hæc cõsuetudo. Alij dixerunt vicari,quia eligebãtur duo. Alij, quia ius acquisitum electo per alicuius dissensum perdi non debet,& hoc placuit Inno.nec obstat,secundùm eum.ĩ.e.sacrosancta:quia ibi erat solùm nominatio,non electio. Item illa ordinatio ibi nõ approbatur,sed improbatur,Host.dixit,quosdam dixisse consuetudinem hanc vitiosam solùm quò ad regem:sed ipse consentit ei,vt à prin.dixi,ne repellatur[b] Sanctus spiritus cuius instinctu conuentus habet eligere, vt sequitur. Sed oppones, si habet eligere de certo loco per consuetudinem, & in loco non sit nisi vnus idoneus,necesse habebũt illum eligere,& sic tollitur libertas eligendi remanente electione, sed illud non facit consuetudo, sed casus, sicut esset , si morte non esset nisi vnus[1], vel in ecclesia priuilegiata,vt dixit.ŝ.eo. considerauimus,scilicet q̃ de ipsa fiat electio,non esset, nisi vnus idoneus,nam, & illum eligere tenerentur,tales enim euentitios casus nõ computamus.ff. qui & a quibus,Iul.cuius casum vide in suffrag.de homic.c.fi.cum concor.Io.An.[*Alterius*]personæ dominantis[*Totius*]scilicet,quò ad ambos electos[*libertatis*]quia per eam infringitur eligendi libertas [*Conuenant*]quasi non † singulariter,sed simul eligant.ĩ.eo.quia propter,& c.in genesi.contra de postu.bonæ. 2.ibi soluitur Spũs sancti.ſ.cantando,veni creator spiritus,Pe.vel missam de sancto spiritu [*quo facto*]ante † prouisionem ergo non requirere tur licet aliqui secus faciant abusiuè.ĩ.eod.q̃ sicut vbi de hoc dicebat Inno. q̃ post confirmatam electionem deberet fieri talis præsentatio,fatetur tamen,q̃ de consuetudine,vel priuilegio posset fieri prius, tamen solùm post publicatam electionem [*Propter hoc*].ſ.quia non prius requiritur rex, vel patriarcha.T. vel quia non consentiunt[*Impediri*] si † maliciosè contensum denegent:secus si iustam causàm obiciant,sicut & dicitur contineri in priuilegio illustris Regis Anglorum,arg.de iureiu.petitio,ad fi.Host.& dicam.ĩ.de iurepa.nobis. ¶ Vltima † glo.obijcit,ponit quattuor solutiones,& approbat vltimam. ¶ In glo.vl.[*ibi,post aditam*]vide de testa.Raynucius,super gl.2.¶ † In glo.3.in fi. vnde dicitur funiculus meniura, per quam diuidebatur[c] hæreditas post funus defuncti,de hoc.22.q.1. clericus,qui.¶ In gl.ſ.[*ibi,illius*]C.quomodo, & qñ iudex,si vt proponis.2.C.de sent.& interloc.l.cum snĩam.ff. de arbitris, si cum dies.§. si arbiter.T. per quæ iura,& per dec. cum dilectus; de consue.dicit † Host.de consue.posse induci,vt certo loco honesto tantùm fiat electio:aliàs non curat,vbi fiat,dũmodo locus sit clericorũ,& honestus: qa nõ in coquina,vel lupanari,ff.de iureiu.l.pe.¶ In gl.vl.[*ibi Superiorem.*]nam † inutilis[d] tutoris datio non impedit alterius tutoris datione.C. de confirmãdo tu.l.3.Hostiensis per l. illam † dixerat hic Inn. q̃ ẽt hodie post publicationem scrutinii licet variare, si notorium est primam electionem de iure non valere ita,q̃ contendi non posset, vel facta non seruata forma, vel ab excõmunicatis, vel si non consentit electus: qa his casibus nulla exat excusatio, secus si elegissent indignum,quia possent prætendere ignorantiam,vt sequitur in gl. Idem , si dicat factum post appellationem,cum aliquando impediat appellatio.aliquando non.ŝ.eo. consideraui mus.ĩ.eo.cum nobis;& sic in aliis, vbi aduersarius põt de iure prætendere:remittit tamen.ĩ.eo.dudum i.[*& ibi,Intelligit*] hoc placuit Inno.sed Hostien.nõ placet,nisi ignorauerint vicium,vt sequitur in gl. [*& ibi,Studij*]vbi de hoc dixit hic Vince.q̃ illud fuit de speciali mandato papæ[*& ibi,Diligentiam*]p quã † apparente impedimẽto ꝓbabitur ignorantia, si enim nil de contingẽtibus omiserunt,latens vitiũ electi non imputabatur eis, argu.ff. de redhibito. l.j.§.si intelligatur , & l.quæritur.§.fi.& ff. de insti. sed,& si pupillus.§.de quo palam, cum quilibet p̃ sumaẽ[e] bonus[c] de præsum.c.fi.[*& ibi,in electionibus*] eo.titu.lib.6.[*& ibi,interesse*] vel † quia eligunt postulandum.Inno.vel quia eligunt indignum in dignitate non expressa in concilio, super quo vide, quod dixi in quæstione Cañ. Mutiñ. ad finem secundæ partis super regula odia,de regul. iur.libr. 6.[*& ibi,Quia propter*] per † quod capitulum correctum est istud, cum hic dicatur peccantes in forma iterum eligere posse,& ibi dicitur, eos esse priuandos,Compo.vel dic secundum Goff. quòd hic dicitur , tamdiu in electione &c. habere locum, quando ex gratia redditur electio.infra eodem,Innotuit.

ADDITIONES.

a ¶ Cum dilectus.Vide per Mod.in rep.rubricæ.ĩ.de iure pat.col.16.
b ¶ Repellatur. Probatur ergo hic consuetudo, per quam in totum colligitur libera electio electoribus stante electione penes illos , quasi hoc sit contra naturam electionis,ad hoc optimè gl.in c.2. de consue.lib.6.quia illa, quæ sunt de substantia actus,consuetudine,aut pacto tolli non possunt, accidentalia autem,& circunstantiæ tolli possunt,& vide gl.in simili in l.pacta conuenta.ff.de contrah.empt.facit,quod no.no.gl.& Io. And.in c.fi.de condi.appo.
c ¶ Diuidebatur. Dum hæc gl.dicit eremitam posse habere proprium. idem gl.in c.ex parte,el 2.in gl.pen.in fi.de consuet.coniu.Archid.
d ¶ Inutilis. Vide per Alb.de Rosa.in l.duo sunt Titii. ff.de te. tuto.& adde in simili ea,quæ habentur in l.si in lege.ſi.de contrah. emp.
e ¶ Bonus. Vide Imo.consi.14.col.2.Barb.consi.14.col.19.volum.2.& consi.77.col.8.in fi.& seq.vol.2.

SVMMARIVM.

1 *Electus confirmatus,non consecratus ea potest,quæ sunt iurisdictionis,non ordinis,nisi in casibus,de quibus,& plenius hac de re nu.6.& nu.17. & in quibus alijs personis idem iuris sit,& quando nu.7.& 8.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Postpositum pro reiecto.*
4 *Lucrum honestum laico conceditur.*
5 *Manus pro potentia.*
8 *Confirmationis loco aliquando quid aliud interuenit,& quid Inuestitura , vel Institutio loco confirmationis interueniunt aliquando,ibidem.*
9 *Canonicum sufficit receptum esse , licet non confirmetur , sed quid aliud est eius loco,& quid,& quando.*
10 *Inter confirmatos , & non confirmatos quæ nam sint differentiæ,& num.12.*
11 *Confirmationem, vel inuestituram ostendere,quando sit opus, & cur,& nu.11.*
12 *Possessionem probare quando sufficiat.*
13 *Inuestitura diuersimodè accipitur , & quando ex ea possessio quæritur,& quatenus ualeat,nu.14.& 15.*
14 *Possessionem quis non amittit per inuestituram alterius.*
16 *Paragraphi decretalis,eum qui 2.responso,de præb.lib.6. intellectus.*
17 *Ordinis,quæ sint,& quæ iurisdictionis,& nu.18.*
18 *Epilogus,& additio glossæ.& nu.19.*
Clericos incedentes habitu clericali postposito , an percutientes excommunicati sint.

CAP. XV.

1 TRansmissam. Casus † Electus cõfirmatus, non consecratus , potest ea , quæ sunt iurisdictionis , sed non ea, quæ sunt ordinis. Et pertinet hæc decre.

2 decre.ad secũdã partem rubricæ.Et sunt † duæ partes,consultatio,& responsio,secunda ibi,respondemus[*Nonnulli*]nõ hñtes ecclesias, & sic differt à ca
3 su superiori,Host. [*Postpositio*] .i.† reiecto,simile de re iudic.inter monasteriũ.Gof. [*Turpibus*] quò ad clericos,ne cleri.vel mona.c.j.vel quò ad oẽs:quia sine pacto vix expedit.25.di. qualis,de penit.dist.5.
4 qualitas,& c.falsas.honestũ † aũt luctũ laico cõcedit,ĩ.de don.inter vi.& vxo.per nostras,Host. [*Manus*] i.† põtentias,iuxta illud Ouidij epistolarũ,An
5 nescis longas.regib.esse manus[1], Gof. & in manus
a tuas Dñe,& dr̃ seruus[a] manui & potestati suppositus,inst.de libertinis.§.j.Host.[*Corrigendi*] sup. cum adhuc cõsecratus nõ sis,vnde quæris quid iuris,
6 [*Confirmationem*]post̃q̃ † sine alia possessione, installatione,vel inuestitura statim potest administrare in spiritualibus,& temporalibus,in iudicio, & ex̃, hic,&ĩ.de iud.cum deputati,nisi forsan aliud obtineat de consu.vt ĩ.de ap.constitutis.2.vel nisi obijciatur crimen cum infamia,vt ĩ.de acc.accedens, non confirmatus hæc non põt.ĩ.e.qualiter, nisi in casu.ĩ.e.nihil,& ŝ.e.licet, in Cistercienslb. quibus conceditur administratio ẽt non recepta benedictione,vt ĩ.de sup.ne.præl.c.j. vel nisi aliud sit de ꝓsuetudine, sed quidam dñt, q̃ hoc casu non prodest consuetudo,quasi grauosa ecclesijs.ĩ.de re iud.cũ cã,ſm Inn.& de ꝓsuetu.c.j.dicit Host.q̃ melior est ratio:quia per talem ꝓsu.vr̃ eneruari bonum obe
7 dientiæ.93.dist.nulla, & neruus ecclesiasticæ disciplinæ,de ꝓsuet. cum inter vos.& adde qđ dixi post Comp.e.ti.cum venerabilis, remittit autem Host. ad no.de app.qa uos.Sciendum est, q̃ ipsi Inno. & Hõ.tractantes eandem materiam de cã. pos. cum super,in prin.allegabant hanc decr. & ŝ.e. nosti.ĩ. c.qualiter,de transac.c.j. ad partẽ, q̃ ex sola cõfirmatione competat ius administrandi. In ꝓriũ allegant,qa ſm id frustra fieret installatio,quæ tñ fieri debet.ĩ.de offic.arch.vt nostrum. frustra ẽt diceret.c.In nomine dñi.23.di. q̃ vbi papa non põt intronizari,administrare poterit:imò ẽt consecrari, nedum confirmari tñ , prius non administrant
92.dist.si quis ordinatus, cum capitulis seq.Soluebant,q̃ si consuetudo habet prælatum cõfirmatũ ante installationẽ non administrare, virtute consuetudinis impedietur prius administrare. Sed in ꝓrium propter consuetudinem fingiẽ possessionẽ nactus,qui non est,de consu.c.2.vñ decr.cũ in cunctis,§.cum verò.ŝ.e.pro petẽda cõsecratione non ponderat tẽpus confirmationis,sed administratio
8 nis adeptæ:vbi verò nõ est talis consuetudo,ex cõfirmatione habet ius administrandi , vt in primis iurib.vel dic simpliciter installationẽ de solẽnitate fieri,nõ de necessitate:vel licet ibi installatio de ꝓsuetudine sit facienda, nihilominus añ illam cõfirmatus administrat , nisi talem administrationẽ prohibebat cõsuetudo, quam dñt prævalere, nec obst.c.In nomine domini.Nam, vt dicit Inn. à ꝓrio sensu ibi colligitur ; q̃ sine installatione facta in vrbe papa administrat , vt dicit se vidisse plures pontifices Romanos administrare añ ingressum vrbis,q̃is illã liberè ingredi potuissent.nec obstãt capitula.92.di,qa ibi contedebaẽ illos non esse episcopos,& per obreptionem consecratos, de dolo, & contu.cum olim.Item nõ negatur ibi,quin habeant administrationẽ ecclesiarum,ad quas sunt consecrati,sed illarum , ad quas diuertũt, & quas
7 occupant.Redeundo † ad no.dicit Inn. quæ prius dixi,obtinere in omnibus ecclesiasticis ꝓnis qualẽcunq; administrationem habentibus, ẽt si sint canonici suarũ p̃bẽdarũ administrationem habẽ
8 tes,quorum † aliqui confirmantur,vel aliud interuenit, qđ loco confirmationis hr̃, sicut institutio, vel inuestitura , quam recipiunt ab episcopo , vel ab alio inferiori prælato,ad quem spectat,de ꝓce. præb.ꝓposuit;& vide qđ ibi dicam in prin.post In no.super quo remittit Host.ad no.de sup. negli.pla.litteras,de offi.archidia.cum satis,hoc vbi† sunt
9 diuisæ,videtur sufficere, q̃ quis in canonicum sit receptus , & loco confirmationis , est, q̃ recipitur ipsius iuramentum,professio, vel obedientia, vel dantur panni altaris , campanæ, vel aliud simile 23.di.acolytus,& c.sequentibus,de maio.& obed.
16 legebatur,de re.iu.c.fi.Põt † tñ differentia notari inter confirmatos , & non cõfirmatos,q̃ confirmati admittantur nomine ecclesiarũ suarum , ex quo de ꝓfirmatione constat,nec põt obiici,q̃ iniuste sint promoti, quasi cõfirmatione prætoris omnia roborentur,qđ cum falso tutore.l.j.& no.ĩ.eo. nihil,imò , ex quo sunt confirmati , sua actoritate põt apprehendere bona ad beneficia sua spectan
11 tia,ar.ff.de acq.pos.cum hæredes,hæc † vera, quãdo contradictorem non hñt. Quòd si contradictores habent,qui bona prædicta possidebant , oportet,q̃ doceãt se confirmatos,& ab eo, qui potestatem habuit confirmandi: non tñ habent probare de iustitia suarum confirmationum, vel electionũ Confirmationem verò ideo probant:qa illi, q̃ bona ecclesiæ possident,aliter non liberarentur soluendo,nisi prælatis,vel talibus, qui tuitione cõfirmatorum defendat,& idem de inuestitis dicendũ est,ex quo de inuestitura apparet, sed illam proba
12 ri oportet. Alij verò † qui non confirmantur, nec inuestiuntur,non habent necesse probare, nisi solùm possessionem, q̃ eis sufficit.ff.si vsuf.petatur.l. vti frui.C.de peti.hæred.cogi.Idem ergo in confirmatis,& inuestitis,si possident.no.ex prædictis Cõ
13 po.q̃ † inuestitura diuersimodè accipitur. Quandoq; enim post electionem fit inuestitura per eũ , ad quem confirmare spectat, quæ loco confirmationis habetur,quandoque nulla præcedente electione,receptione, vel collatione fit inuestitura, q̃ habet vim collationis,dummodo inuestiens potestatem habeat conferendi. Quandoq; de beneficio iam collato quis inuestitur per pannos altaris, funes campanarum,vel alio modo, tunc possessio
b acquiritur, dummodò inuestiatur[b] de ecclesia, vel beneficio præsenti, & alius in possessione non sit,vt no.de restitu.spolia.in litteris, & in c. ex ore,
14 q̃ † alius in possessione non sit,ideo dixit Compo. quia quando alio possidente inuestior per pãnos altaris,vel funes campanarum, vel per his similia alter possidens suam possessionem non amittit, nisi quantum inuestitus possidet,& occupat.ff. de acq.pos,qđ meo,in fin.nisi iusto iussu prætoris,puta præcedente sententia contra possessorem, inuestitura,vel inductio fieret:quia sicut inuestitus incipit possidere, detinens possessionem amittit.ff. de damno infecto.l.'damni. §. non solum. ff. si ex noxa. causa aga.l. secunda in fi. secus , si iussus p̃
c toris non esset iustus.C.si per vim,vel alio[c] modo
15 l.fin.de præsenti † uerò beneficio ideo dixit Compo.te.quia quando post collationem per anulum vel birretum absens quis inuestitur de ecclesiæ dignitate,vel beneficio,hæc inuestitura , nil vel modicum operatur,cum per ipsam non detur possessio,vt in capitu.ex ore,nec proprietas, quæ iam data[d] erat per collationem,nisi esset consuetudo ecclesiæ,q̃ quis non administret sine inuestitura,vel installatione; tunc per illam dabitur potestas administrandi,de hac intelligatur de offi.arc,ad hoc Pro materia huius gl.vide, qđ diffusè dicã post In no.& Host.ĩ.de restitu.spolia.in litteris. ad decret. proposuit.ŝ.remisi.Item scias,q̃ Arch. in decreta.
16 eum,qui.2.responso,de præbẽ.li.6. dicit † penam

illius.§.locum habere in illo,qui licet cõfirmatus, vel prouisus,sua auctoritate beneficium apprehẽ-
e dit,cuius cõtrarium ibi teneo,nisi intercedat [e]violentia in gl.no.q̃,& vide qđ ſuper ea dixi & ſcripſi, cum remiſſionibus, quas ibi in fine dedi [*Diſcuſſio-*
17 *nem*]ſicut † ſolennis degradatio clericorum. 15. q. 7. Felix,& ca.ſi autem.Sed ſi agitur de depoſitione beneficij,hanc bene audit, ſecundùm Compo. nã in ea non eſt neceſſarius numerus,vt no. 13.q.7.in ſumma,& ſic poteſt intelligi,qđ hic not.Ala.Vincen.& Gof.qui dicunt,q̃ cauſas criminales etiam minorum clericorum audire non poteſt:quia nõ poteſt illos ordinare; ergo nec deponere, & quia recognoſcit &c. de cauſa poſ. cum ſuper.fatentur tamen,q̃ de crimine in modum exceptionis obiecto cognoſcere poterit.Innoc.contrà,qui dicit,q̃ audire cauſas criminales non eſt ordinis epiſcopalis,qđ ſic probat:quia presbyter illas audit ex dele-
f gatione[f] 50.di.ſtudeat,& qlibet ordinarius habẽs merum imperium ipſas audit, & expedit.ff. de iuriſdict.omn.iudic.l.3.ergo & electus confirmatus hoc poteſt: quia habet merum imperium: quia conuocat concilium,& excommunicat, vt hic.Licet dictum placeat Hoſt.ratio iſta non placet:quia ſm eum,qui põt excommunicare,poteſt illos audire,qđ conſtat falſum eſſe quò ad depoſitionem ordinis,non placebat Comp.dictũ, nec eius ratio, & reſpondebat ad capitulum ſtudeat, q̃ nõ loquitur in cauſa criminali,ſed dicit, quomodo ſit agẽdũ cum quodam clerico ſpontè confeſſo, recitat Hoſt. magiſtrum ſuum dixiſſe, q̃ etiam tenet hic Phy.q̃ quis confirmatus tantũ non poſſit crimina les cauſas diffinire:tamen poteſt audire 3.q.6.quis & c.dudum,& eſt ratio, quia cum cauſa criminalis duret per biennium.C. de iudi. properandum, & ipſe infra breue tempus ſit conſecrandus.ſ. eo. cum in cunctis,poterit ad præſens cognoſcere, & pronunciare,cum fuerit conſecratus.Sed ipſe Hoſtien.plus dicit, q̃ pronunciare poterit clericũ degradandum, quamuis degradare non poſſit, arg. ff.de damno infecto.l.4.§.duas, de re iudic. à diuo Pio.de officio eius.cui man.eſt iur.l.penul.§.vt poſſeſſio, vbi demandatur cognitio miſſionis faciendę:quia iuriſdictionis eſt,poteſt ergo delegatus de cernere deponẽdũ,& tamen deponere nõ poſſet:
g quia illud eſt imperij § ff. de iuriſdi.om. iud. iubere,& ad municip.ea,quæ.§.magiſtratibus,qua ſententia lata, ad preces confirmati, poterit per vicinos epiſcopos degradari,ſicut & ordinari; de hoc ſ. eo.ſuffraganeis,& ſic intelligitur.xv.q.7. epiſcopus,ſacerdotibus tamen in examinatione aderit epiſcoporum præſentia,de quibus.ea.q.ſi quis,&
28 c.Felix,& c.ſe. ¶ Glo. vltima † exprimit quædam, quę ſunt ordinis,& quædam, quæ ſunt iuriſdictio
19 nis.¶ †In † glo.2.in fin. & ſic eſt intelligendum, q̃ hic dixerat,Innocen.eos, qui tales percutiunt,excommunicatos nõ eſſe, quòd reprehendebat Abbas.¶In gl.vlt.[*ibi,vaſallis*]:quò ad hoc, & id quod infra dicitur de collatione beneficiorum,vide, qđ dicam.infra de foro comp.verum,ſuper prima gl.

iudi.& vide Bar.in l.iuſtè poſſidet.ff.de acquir.poſſ.& Ioan. And. in c.in litteris,de reſt.ſpol.

d ¶Data.Inueſtitura ergo abſenti facta non dat licentiam poſſeſſionis capiendæ:& ſic limitatur dictum Azo.poſitum per Io. And. de conſue.c.2.in gl.ſi.

e ¶Intercedat.Et contra Arc.eſt dictum Inn.ſ.ver. imo. ex quo &c.

f ¶Delegatione.Vide per Barba.in rubrica.ĵ.de offi.dele. & per dom. Iaſo.in rubrica.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſd. ubi pulchre loquit

g ¶Imperij.Scilicet mixti ſm maiorem pronunciationem, aut dimittendo eſt mixti imperij minoris,quæ poteſt delegari.vide Bar.in præalleg.l.iubere,& in §.duas,præall.& in l.à diuo pio,præal.& vide gl. & Ioan.And.in c.ſi quis contra clericum,de foro compe.

SVMMARIVM.

1 *Electioni de ſe factæ qui renunciauit,appellare, ne alius eligatur,non poteſt.*
Electio,à ſuſpenſis facta non tenet,ibid.
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Appellatio rei ponitur pro electione ad eam facta.*[a]
4 *Intereſt quorum,audiuntur ij,*
5 *De exceptione emergenti pronunciatur, & vbi de exceptione poteſt conſtare ſine probatione,de ea iudex poteſt iudicare*
Sententia definitiua non fertur pro partes,excip. tamen, ibi.
7 *Supplere ea,quæ non poſſit iudex, cum iurium,quæ obſtare videantur,intellectu.*
8 *Sꝰpenſio impedit electionem etiam poſt confirmationem, & excipiendo.*
9 *Epilogus,ſuffragium, gloſſarum,nu.10.& ſeq.*
Compoſitionem, vel fidem, nec ego teneor ſeruare, ſed non ſemper.
12 *Decretalis,porrecta:infra,de confirm.utili,intellectus.*
13 *Monacus quo caſu non teneatur obedire abbati.*
14 *Inofficioſi querela odioſa.*
15 *Actio ſublata per pactũ,ſi non ſeruetur,an redeat, & n.16.*
16 *Pactum veſtitur interuentu rei.*
17 *Cap.cum pridem, infra de pactis, & alijs ſimilibus iuribus conciliatio cum hac decretali.*

CAP. XVI.

1 CVm inter R. Caſus † Qui renuntiauit, electioni de ſe factæ appellare non poteſt, ne alius eligatur. Secundò, q̃ electio à ſuſpenſis facta non tenet,& hæc decreta.fuit prima in 3.
2 compilatione in titulo.Et primò † narrat factum ſecundò diffinit ad titulum, de quo cõſtabat ibi, nos attendentes, tertiò ibi,ſanè,illum de quo non conſtabat,diffiniendum committit[*Iurorem*]dicebat Hoſtiẽ.q̃ iſte a principio etiam fuerat electus, ſed eius electio reprobata:vel dic, vt ſequitur[*Verteretur*] q̃ dictus.R. iunior, & quidam alij opponebant ſe electioni factæ de. R. ſeniore, & ſuper hoc cauſa commiſſa diuerſis iudicibus, iterum delata eſt ad papam[*Inſtantia*]præſumebatur pro epiſcopo.ĵ.de præſumptio.nullus[*Coegit inuitum*]ſm Tho.
a & Goff.coactio fuit conditionalis, non abſoluta [a] Inno.& Comp.exponunt, iuuitum.i.inſtantia deuictum,vel ſecundùm Innocen. hoc facit papa,p pter mala,quæ ſciebat de illo,quæ probari nõ poterant,quod eo caſu non licuiſſet alteri, quàm pa
3 pæ [*Abbatiæ*] i.† electioni de ſe factę ad abbatiam [*Demanu*]de inueſtitura dic,vt dixi,ſupra ca.proximo [*Obtinere,& infra*] hic intellige, q̃ aduerſarii eũ Theutonicè verberarunt,qui euadens manus eorum ad ſedem apoſtolicam appellauit, ne aliquem in præiudicium eius eligerent: legatus, qui in partibus illis erat, propter hos, & alios exceſſus ſuſpẽdit monacos,& monaſterium interdixit:ipſi eo nõ obſtante celebrarũt diuina, & R. Iuniorem in abbatem elegerunt,& epiſcopus dię ceſanus ſibi munus benedictionis impẽdit, ob hoc

ADDITIONES.

a ¶Seruus.Vide in dictionario Alb.de Roſ.in ver.ſeruus.

b ¶Inueſtiatur. An ex inueſtitura poſſeſſio acquiratur,vide gl.ĵ.de inſ. c auctoritate,facit tex.de excep.c.cum eccleſiaſticæ, & ad materiã vide,quomodo fit inſtitutio,& quid ſit inueſtitura,vide not. in c.cũ ſatis,de offic.Archi.& in c.auctoritate, & in rub. de inſtitu.

c ¶Alio.Contra hoc,q̃ auctoritas iudicis poſſidentem poſſeſſione nõ priuet, Vide Inno.& Ioan. And. ut lite non conte. quoniam.§.quod ſi ſuper,in ver.nominare,& vide Bar.in l.peregre.§.fi.ff.de acq.poſ.qui huic dicto Compo. concordat, prout dicit Innoc. facit,quod dicitur de ſequeſtro iudicis,qui non tollit poſſeſſionem, in c. examinata,de

hoc iterum orta eſt quæſtio inter R. ſeniorem, & R.Iuniorem coram papa Inn. & petebat.R. ſenex electionem.R. iunioris caſſari: quia poſt appellationem, & quia de ſuſpenſo, & à ſuſpenſis, & ſuã primam electionem confirmari: quia compoſitionem per celebrationem factam recipere noluerat pars aduerſa, &c.[*intereſt*]multa † exempla de
4 hoc intereſſe vide in ſpe.de app.in prin. [*Appellantes*]2,qu.7.non ſolent, & infra de his, quæ fiunt à maio.parte ca. ex ore. quæ in facto concor.huic, licet tamen non intereſſet iſtius. R. ne alius eligeretur,quia in abbatia nullum ius habebat: tamẽ quia monacus erat,intererat eius, quòd ſuus abbas canonicè eligeretur,& ſic non obſtat, quod infra admittitur ad oſtendendum, quòd electio facta fuerit à ſuſpenſis, ſecundùm Inno. Hoſtien. & Compo.& vide quod plenè dicam de tali intereſſe,infra de accuſa.ſuper his,in glo. ad excipiendũ;
5 [*Non fuiſſe*] pronunciat † in emergenti, de hoc de ordi.cogni.c.j.de quo hic per Innocen. & pronunciat prius de hac defenſione, de qua cõſtabat, ne partes grauentur laboribus, & expenſis,aliàs diffinitiua non fertur per partes,vt ſi petam.x. &
b conſtet de v. prius de illis pronuncietur,[b] vt ff.de execu. rei iudica.l.ſingulis.C. ſi aduerſus rem iudi.l.j. ſecundùm Inno. Hoſt. & Compoſt. & vide,quod plenè dicam de re iudica.cum inter,in vlt.glo. vel ſecundùm Hoſt.non feruntur diuerſæ ſententiæ, ſuper diuerſis ſibi cohærentibus, niſi forſan eadẽ die ſuppleatur.ff. de re iudica.l. Paulus.i. ſecus ſuper diuerſis,& non ſeparatis, colligitur diſtinctio. ff.fami.erciſcun.l.2.§.dubitandum, & l. in hoc iudicio.ff.de re iudica. de vnoquoque.ff. de mino.l. etiam.§. ex cauſa,C. de iudi.l.licet, cum ſuis con-
6 cor.Item † ſecundùm Inno. vbi de aliqua except. poteſt conſtare ſine facti probationibus, puta per iuramentum, ex quo factum notum eſt iudici, de
c illa exceptione iudicare [c] poteſt, & debet,de conſue.cum inter, ſecus, ſi occurrit dubium facti, qđ
7 non poteſt de facili liquere.Iura † ergo certa,& nota ſunt,in quib.poteſt iudex ſupplere, ſed non de facto,de poſtulando,bonæ.i.nec obſtat, ſed cõcordat, qđ dicitur,iudicem habere in poteſtate facti quæſtionem non iuris auctoritatem.ff. ad munic. l.ordine:quia hoc intendit, q̃ iudex æſtimare, & diffinire debet, an ſit probatum, vel non: ſed ius, qđ ſcriptum & notum eſt,ſequi debet, non mutare, quia ergo conſtitit appellationem nullam, ſic pronunciauit. concor.de arbitris, ex parte, ſuper ſuſpenſione verò facti, de qua non conſtabat, ſu-
8 ſpendit ſniam. † In tantum enim electionem impedit, q̃ etiam poſt confirmationem de ipſa agẽs audiretur,de ap. conſtitutis.2. ſecundùm Innocẽ. & etiam excipiendo, ſecundùm Hoſt.in caſu ĵ. de accu.ſuper his[*electio*] facta de R. iuniore dicebat Petr.& malè, quia.R. ſenior mortuus erat:& iſte. R.nepos eius fuerat ſubſtitutus, fuit obiectum, q̃ non ſufficit,de conceſſ. præben. cum ſuper omni. ſic.ſupra. eo. conſiderauimus [*ſatisfactionem*]qđ dicit,vt ĵ.de ver.ſig,ex parte,Phi.[*conſulatur*] aliàs electionẽ confirmetis ipſius, vt patet in antiqua, Hoſ.
9 ¶Quarta † gl.obicit,ponit opinionem, quam reprobat,&ſoluit,& ad duas decre.ĵrias reſpondet.
10 ¶In quarta † gl.[*ibi,ſi quis accepto tulerit*] ſi accepto tuli,qđ debebas, quia conueniſti ex promiſſorem dare,nec dediſti,condico liberationem, vt in priſtinam obligationem redeas[*& ibi,ſine*]ponit caſum quando, vt certum quid reciperet vendicans,conuenit ſine ſcriptura,& ſtipulatione[*& ibi odioſa*]vt querela inofficioſi, ad quã nõ reuertitur, ſed agit ex ſtipulatu, vel præſcriptis verbis, vt ſeruetur, qđ conuenit[*& ibi,quamuis*] licet accuſatus trãſactio-
nem,per quam facta erat abolitio,non ſeruet, nõ poteſt accuſatio inſtaurari [*& ibi,cum proponas*] Si manumiſi ancillam,vel is,cui tradidi, qui volens habere eam in cõturbernium,pro illa promiſerat dare mancipium,licet non det,libertatem non renuoco,ſed ago de dolo [*& ibi,qui fidem*] vide de loca to,potuit, ſuper quinta gl. [*& ibi,ſi venditor*] loquit de venditore, qui certum morbum patefecit emptori [*& ibi.§. videamus*]vltimus eſt. & vide de iud. dilecti,ſup gl.2.¶In gl.hic concurrunt(*ibi diuus*] vi
11 de de cri.falſi.c.pe.ſuper j.gl.¶†In glo.j.[*ibi,Liti*] & fecit hic fortè papa pro bono pacis.xx.diſt. ſtudendum,ſm Vin.Gof. [*& infi.*] de verbo.ſignifi.c.2.2.
12 fñ.li.6.¶In gl.2.[*ibi,porrecta*] dicebat † hic Inno. q̃ illa decre.ceſſat, quando conſtat prioratum confirmatum per papã, vt hic[*& ibi,monachi*) per † quã
13 decre.dicebat hic Vinc.q̃ ſi Abbas præciperet ei, q̃ dimitteret iſta, non tenetur ei obedire, cũ quò ad illa emancipatus ſit ab illo,alle.etiam.21.q.j.ſi monacus.de reſcri.edoceri. alle.tũ ſubeſt Abb. de renũ.ad ſupplicationem.adde qđ dixi.ĵ. de præbẽ.
d niſi,din gl.2.[*ibi, Debitorem*] pro quo mulier in veritate interceſſerat, ſed forte conſtituerat ſe principalem in fraudem.ff.eodem titulo.l.quis.§.ſi cum
14 eſſet[*& ibi,odioſa*]vt † querela inofficioſi [*& ibi,qui fidem*]de hoc.25.q.2.ſi eccleſiæ [*& ibi,ſuper eo*] quæ eſt cõtra ſecundùm Gof. ſed auctoritas ſuperioris purgauit hoc vitium ſm eũ,& concordat.ĵ. de pb.
15 niſi [*& ibi,Agendum*].q.d.vbi omnino † tollit actio p pactũ,licet illud non ſeruetur,non reddit ius priſtinũ:aliàs bene.C.ad Turpil.l.quis[*& ibi,Cuſtodiã*]
16 vnde veſtitum † erat pactum interuentu rei.C. de tranſactionibus,ſi pro fundo.In cõtrarijs erat ſim plex trãſactio ſm Inn.& Compo. vnde non poteſt
e agere,niſi prius res illa ſit euicta [e].ff. de rer.perm.
17 l.j.§.j. dicit † Hoſt. q̃ hic certum quid determinatũ fuit à papa,& de conſenſu partium, quæ poteſtatẽ habebant componendi,in decr. cum pridem, nil certum fuit determinatum, ſed mandabatur prouideri,non adiecto,in quo,nec quantum, nec proc.monaſterij poterat componere.ĵ.li.6. de pc. qui ad agẽdum,ibi ergo reſtituitur actio, q̃a nihil poterat agi.hic agi potuit ad cuſtodiam, vel prio-
f ratum[f] eodem modo reſponderi poteſt decr.ſanè vel dic,vt ibi, ſecundùm Innoc.fuit de gratia,q̃ in ĩrijs auditi fuerunt,vel ibi poſſederant, hic non. [*Et in fi.*]ſm Tan.& Vinc.¶In glo.quibus,[*ibi, omiſſum*] vel dic, q̃ illæ litteræ fuerunt teſtimoniales, & ad inſtantiam.R. ſeni. tranſmiſſæ ſm Innoc. & Hoſtien.[*& ibi,creditur*]niſi contrarium probetur. ĵ.de probat.poſt ceſſionem,& c.qm̃,Tan. & Goff. ¶In gl.ſed quia,in fi.q̃a nondum erat renunciatũ in cauſa:vel ne per ſurreptionem &c. ſm Vincen. Ab.& ſecundùm hæc ceſſat, qđ opponitur, q̃ debuit confirmare, ex quo non poterat infirmare. ¶In gl.vlti.in fi.idem Innoc. non eſt hæc in tertia compilatione: ſed recitabat ibi Lau. hoc fuiſſe in compilatione.B.ſ.Arch.Compoſt.

ADDITIONES.

a ¶Abſoluta. Quia in iſto actu non poteſt abſoluta cautio interuenire, vt no.de his, quæ metuſue cauſa fiunt.c. ſacris, in verſic.ſecundò quero, per Ioan. An.

b ¶Pronuncietur. Vide gl.in l.j.§.ſi quis argentum.ff.depoſi. & Ludo. Ro.in l.non ſolum §.ſed ut probari.ff.de op.no.nun.& latè per Iaſo. in l.j.ff.de offi.aſſeſ.

c Pronuncietur.Cõtrariũ vt probari in l.quidã æſtimauerunt.ff.ſi cer. pe.vbi vide gl.& Bar.& doc.in l.j. C.ſi ante rem iu.j. al.ſed illud 16, quia pro parte cõfiretur reus,& vide.ff.de l.2.qui ſolidũ p gl.& Bar.

c Iudicare. Vide Io. An. infra in c.cum dilecti,in gl. quare.

d Niſi:Et vide glo.& Mod.maximè Pau.in cle.quia regulariter.de ſuſpneg.præl.& Fed.de Sen.in trac.perm.q.17.& Io.And.in c. porrecta. infra de confir.uti.vel inuti.

e Euicta. vide d.rran.Curtiũ.in l.ſi pro fundo.C. de tranſac.

f Prioratum.vide pro intellectu gl.& tex.l actionum,& l.cum mota. C.de tranſac.& ibi Bar.& al.& doct.

SVMMARIVM.

1 *Electio cassatur, si electus non habet scientiam sufficientem, vel ante confirmationem administrat, & quare nu. 12. & ipso iure 13, excipe ut nu. 3.*
2 *Ad cathedrales, vel regulares ecclesias promoti, vel confirmati per curiam administrare non debent, & quando.*
4 *Iurare qui clerici debeant episcopo, remiss.*
Vocatur quis tanquam Aaron per electionem canonicam, ibidem.
5 *Magnus vocabitur in regno cœlorum, qui fecerit, & docuerit.*
6 *Participij resolutio in alia participia.*
Ob eam, locutio quando includat, ibid.
7 *Administranti ante suæ electionis confirmationem qui soluit, non liberatur: si tamen ipse soluit alijs, secus.*
8 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum. numero 9. 10. & nu. seq.*
Administratio non legitimæ personæ, quæ noceat administrãti, & nu. 10.
Tutor ante inuentarium non potest administrare, nisi in casu.
11 *Hæreditati se non immiscet filia cui manumittendo.*
13 *Finis huius decretalis, quando locum non habeat, & nu. 15.*
14 *Electus ante confirmationem si conferat beneficia sua priora, post cassationem repetit.*

CAP. XVII.

a 1 Valiter. [a] Casus† Si electus suf-
2 ficientem non habet scientiam, vel ante confirmationẽ administrat, cassatur ipsius electio, & facit ad vtranque partem Rubrice [*Confirmationem*] hodie † promoti vel confirmati per curiam ad cathedrales, vel regulares ecclesias administrare nõ debent, vel ad administrationem recipi, nisi litteras confirmationis, vel promotionis ostendant, quod dic, vt in extra, Bonifa. Iniunctæ nobis [*Immiscuit*] si se † permisit installari, non nocet illi, qui generalem consuetudinem hic habet. ff. de legibus, minimè. ff. de acquir. hær. pro hærede, fm Inn. Host. & Compo. nec obstat. j. eo. ecclesia. i. secundùm Host. vt ibi, dicã
4 [*Clericis*] qui † clerici iurare debeant episcopo, vide j. de iureiu. nullus, [*Apostolorum*] ad Hebræos, v.
5 [*vocantur*] per † electionem canonicam, Abbas, Aaron, Leuitici. 8. & 21, di. 8. j. [*assecutus*] eum iuxta verbum dominicum, qui fecerit, & docuerit, magnus vocabitur in regno cœlorum in c. Matthæi. v. eod.
6 [*Irritandam*] i. † irritam nunciandam quò ad defectum scientiæ, quò ad administrationem propriè. j. eod. bonæ. i. ibi soluitur, Host. [*ob eam*] hic repetit, vt includat, quæ fecit alijs, & quæ alij fecerunt sibi, vide, qđ dicam de noui operis nunc. c. 2. super verbo, ob id, in prin. Boati. dixit, q̃ primũ respicit
b coniuncta: secundùm ea, quæ sunt separata [b] [*Non*
7 *tenere*] nunquid † liberat, qui tali soluit? dic q̃ nõ. j. de iureiura. eam te, in prin. Sed si ipse soluit alijs, liberatur ecclesia; qa ẽt inuito aliquo possumus soluendo, qđ debet, eum liberare. ff. de solutionic bus. l. soluere, secundũ Abb.[c] & Pet. ¶ Prima † gl,
8 alle, duas concor, & duo contraria, & soluit: demũ ponit opinionem Lauren. quam tamen cõ soluit non teneri. ¶ Vlt. gl, alle. tres concor. & duo cõtra
9 ria, & soluit. ¶ † In gl. j. [*ibi, l. pe.*] vide de iudiciis, di lecti, super, j. glo. [*& ibi, pro hærede*] vide de appellat. solicitudinem, super vl. glo. [*& ibi, Tutor*] tutor, qui non satisfecit, nil de bonis pupilli alienat [*& ibi, in dubium*] si j tutorem, qui non satisfecerat, est lata sententia, ipso iure nulla est, vnde nec eget minor restitutione [*& ibi, si quis seruum*] hæres suus, qui dicit se abstinere velle, si aliquid de hær. amouerit, abstinẽdi beneficium non habebit. ¶ In gl. vl. [*ibi, Non dubium*] vide de foro competen. si diligenti, su-
10 per vlti. gl. ¶ In gl. j. [*ibi, Lauren.*] dixit Tanc. Philip. Gof. post Lauren. subtiliter dixit Lauren. sed securius est, q̃ per alios hæc gerantur, secundùm Abba. dictum Laurent. seruari posset, si protestetur: aliàs sibi periculum immineret, dixit Host. consulo cum Tancret. sed si sic administrauerit, sum
d cum Lauren. nec talem repello [*& ibi, in dubium*] &
11 tutor † ante inuentarium administrare non potest: tamen tunc id gerit, qđ nec modicam dilationem expectat. ff. de administratione tutorũ, tutor, qui repertorium. j. rũ. & §. j. Hostien. [*& ibi, facit*] & secundùm Tan. dic, vt j. eo. auaritie, lib. 6. Et quare
12 † ante confirmationem prohibetur administratio, ibi not. in glos. & tunc [*& ibi, si quis seruus*] & l. si pupillus, aliàs Iul. §. si quis seruum, vbi manumittendo se immiscet, & est hæres, nec est contra [e] C.
e de iure deli. l. j. vbi filia manumittendo non immiscet se hæreditati: quia olim prius petebat bonorum possessionem emancipata, quàm adiret; Vin
13 cen. [*& ibi, electio*] videtur † hodie cassa ipso iure. j. eo, auaritiæ, lib. 6. ibi videas in glo. vltim. ¶ In glo. vlti. in fi. [*& ibi, ver. verùm seruus putabatur liber*] adde quod no. de bigamis, nuper, in gl. hinc collige, di-
14 cebat Vincen. & Goffr. quando † cassatur electio, non confirmata, locum habet, quod hic dicitur. Si enim electio confirmata ope exceptionis cassetur, non tamen cassantur gesta per eum, alle. l. Barbarius. ff. de officio prætoris, & decre. consultationibus, vnde dicebat Compo. q̃ si † electus ante cõ
15 firmationem conferat sua priora beneficia, post cassationem repetit, vt hic. Secus, si post confirmationem, vel in casu, quo ante confirmationem licitè administrat, ad hoc infra eo. nihil, & quod ibi notaui.

ADDITIONES.

a ¶ Qualiter. Io. And. in c. veritatis. infra de iureiur alle. hoc pro contrario illi, & Inno. in c. cum Bertoldus, de re iudi. & ibi soluit, & econtrario huic. infra de præben. cum iam dudum. Bald.
b Separata. Vide Bal. & Saly. in l. non dubium. C. de legi.
c Abb. Secundum hoc, an tunc contra inuitum habeat actionem negociorum gestorum ad repetitionem soluti, sunt glos. contrariæ, de quo vide Bar. in l. soluendo. ff. de nego. gest. & in l. si Stichum. §. fin. ff. de noua. & an consignatio per extraneum facta liberet debitorem vide Bal. & doct. in l. acceptam. C. de vsur. facit ad materiam. l. si vr bona, & ibi Bar. ff. de condi. indeb.
d Talem. contrarium est hodie verum, vt not. glo. in c. auaritiæ, super ver. colore.
e contra. Et vide Alberi. de Rosa. & Bal. & vide Ludo. Rom. in l. Iulianus. §. si seruus. ff. de iure delib.

SVMMARIVM.

1 *Ad electionem canonicum non vocandum, qui vocant illum tenentur expectare, nisi in duobus casibus, & quibus, & hoc speciale in electionibus.*
2 *Decretalis diuisio.*
3 *Vicinitas habet quid fauoris.*
4 *Nominare pro eligere, alibi pro præsentatione.*
5 *Non creditur socio sine literis sociorum.*
6 *Impeditus non expectatur ad electionem, sed dat procuratorem.*
7 *Redeundi tempus quare hic statuitur.*
8 *Mora longior suspecta in electionibus, & ratio.*
9 *Papa Apuliæ regno vacanti succedit.*
10 *Feudatario paruulo omnes, qui teneatur ei per fidelitatem, cui iurare debeant.*
11 *Assensus principis secularis ex multis causis requiritur, & quibus.*
Gratia est quod facit papa, licet sit iuris, ibid.
12 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum. num. 13. & 14.*
Sciens certiorari debet & quis. & nu. 14. 15. 16. 17.
15 *Absentes ad electionem vocandi, etiam si vacationem sciant & vbi citatio facienda, & nu. 15. & 16.*
16 *Sciat si quis ut homo, certioratur vt iudex.*
17 *Verbi in alia resolutio.*
18 *Electio facta, non expectatis vocatis, valet, & quando ex glossa.*

ex glossa: uacantes tamen tenentur uocatis, si fecerint expensas.
Mandatum potest esse reuocatum, & tamen durat actio mandati, ibid.

CAP. XVIII.

1 Vm inter vniuersas. C, † Secundùm gl. sic summa. Qui vocãt ad electionem canonicũ nõ vocãdũ, illũ expectare tenẽtur, nisi à papa de hoc fuerint absoluti, vel
2 periculũ sit in mora. Et sunt † duę partes prima decisè ponit supplicationem capituli, quam iustificat, secunda causam reddens illam admittit. Et circa duo capitulum instruit, secunda ibi, quia ve
3 rò [*Metropoles & j.*] Capuana † sit apostolicæ sedi vicinior, ad prouisionem ipsius specialibus aspiramus &c. In antiqua dixit Hostiẽ. quasi dicat istam amplectimur visceribus, ad id, qđ de vicinitate dicebat antiqua, facit infra de offi. vica. c. pe. [*Monentes*] tolle quod est. j. quendam socium vestrũ, &c.
4 [*Intimatam uobis*] s. capitulo [*Nominare*] i. eligere † sic j. de appellatio. constitutis, & cap. constitutus, in fi. alibi ponitur p̃ presentatione. infra e. querelam alibi pro electione. j. eo. cum in iure: vel loquitur de solenni nominatione, de qua. s. ti. j. ad fi. & j. eo
5 dem, q̃ sicut, in prin. secundùm Hostien. [*Cum litteris*] aliter † non crederetur ei, ar. j. de offi. dele. coram. Hostien. [*Iter arriperent*] de hoc. j. de appellati. personas [*Redeundi*] qui forte fuerunt vsque ad terminum expectati. Sed mandauerunt, q̃ adhuc expectarentur, fortè allegantes iustas causas absentiæ, secundùm Innocen. & Hostien. Sed vt dicit In
6 nocen. speciale † in electionibus, & impeditus nõ
a expectatur, sed procuratorem [a] dat. j. eo. quia propter. §. penul. dato, q̃ vocandus sit, vt ibi, hic † statui
7 tur tempus ad redeundum: quia in ipsius potestate erat reuerti, & sic non contradicit. j. de appella. ex insinuatione, secundùm Vincen. & est simile. j. de cleri. non resi. qualiter, & c. inter quattuor [*Quorum*] canonicorum [*Eius*] metropolitani [*Longior*]
8 no. pro † mora vitanda, de hoc. j. de pœniten. & remis. c. vl. in j. gl. [*suspecta*] quia timendum est de cor
9 ruptione, & colligatione [*Vice regia*] quia tunc † vacabat regnum Apuliæ, in quo succedebat papa, si mile. j. de foro compet. licet, secundùm Hostiẽ. & Abb. vel erat vltra mare, vel erat scismaticus, vel rebellis, secundùm Boat. vel fortè, secundùm Vin
10 cen. Rex paruulus erat. & R. hic arguit, q̃ si filius feudatarij paruulus erat, omnes, qui tenentur ei per fidelitatem, iurare debẽt domino feudi, & ab eo recipere inuestituram, quod nõ credit, sed hoc facient tutorꝰ, donec ille perueniat ad ætatem. j,
11 de æta. & qual. ex ratione [*Assensum*] fortè pp † feudum, vel talis erat consuetudo, sic. s. eo. cum terra, & j. e. q̃ sicut, vel Rex erat patronus. j. eo. sacrosancta. Host. [*Gratium*] gratia est, qđ facit papa, licet sit
12 iuris. s. e. postquam. ¶ Quarta † glo. arguit ad quæstionem, de qua remoto &c. ¶ Quinta rñ. per q̃stionem, an scientes ecclesiam vacare &c. ¶ Sexta glo. alle. concor. & soluit contrarium. ¶ Penultima gl, q̃rit alle. pro & contra, ponit opin. Ioannis,
13 & soluit distinguendo. ¶ In † quarta glo. ibi, dicantur quo ad præscriptionem longi temporis [*& ibi, Plane*] vide. s. eo. licet, super glo. penult. ¶ In v. glos. [*ibi, sciuit*] rem, quam emit, seruitutem debere, [*& ibi, Curiales 2. l. x.*] curiales extra terminos proprię ciuitatis venire per iudices prouinciarum nõ coguntur, nisi publica necessitas exigat [*& ibi, si præsente*] vide de emp. & vend. c. fin. in prima gl. ¶ In 6. gl. [*ibi. §. pe.*] arbiter assidet loco, quo una pars põt honestè venire, alia non. ¶ In glo. pen. [*ibi, nemo*] vi de de hac, & se. j. de appel. cum cessante, super. j. gl. [*& ibi. §. pen.*] vide ã depositio. c. 2. super. 3. gl. [*& ibi, Per fundum,*] vide de senten. excom. officij, super j. glo. [*& ibi, Quod si non vt totum*] vide de priuileg. si de terra, super glo. 2. ¶ In gl. vlti. [*ibi, Qui duos*] ne potẽ ex vno filio auus emancipare, & quasi ex alio filio
14 adoptare potest. ¶ In † glo. [*a quam remoto in fine*] adde quod no. de testibus c. 2. lib. 6. in glo. ibi in glos.
b ibidem existentium [b] ¶ In glo. vnde vocari, ibi, l. j. in fin. & j. de regu. iur. eum, qui certus, lib. 6. vbi de hoc [*& ibi, peruenit*] Putat Hostien. in hoc casu citationem in ecclesia loci, in quo moratur, publicè faciendam, ne causari valeat se contemptum, ar. j. de dolo, & contum. c. fin. ad idem Cic. eo. tit. causam. §. j. & 2. de instito. acti. sed & si pupillus. §. proscribere, & sequen. Host. [*& infi.*] [Idem Inn. Host.
15 Compo. & Abb. quia † concilium, quia propter, indistinctè dicit absentes vocandos, & hoc est tutius: quia licet sciant ecclesiam uacare, forte diem
c ad electionem assignatam ignorant [c] argu. ff. de
d adulteriis, denunciasse [d] imò, & secundùm Compost. & si diem scirent, vocari debuerunt, nisi assignationi interfuissent, vel ad statuendum vocati fuissent, quod intellige, vt dicam. infra eo. ecclesia
16 2. super glo. 2. videmus, q̃ qui † scit, vt homo, certioratur, vt iudex. 2. q. j. multi, & interdum fit certioratio ad cautelam. 11. dist. quis nesciat, & facit, qđ no. de offi. delega. prudentiam. In glo. sicut qui
17 dam [*ibi, potuerunt*] i. † præsumuntur potuisse, & sic soluitur contrarium [*& ibi, Circa prin.*] & ibi de hoc in 1. glo. ¶ In glo. penul. [*ibi, de gratia*] hoc placet Innocen. quòd fuit gratia propter distantiam, & vide huic simile, quod dicam, vt lite non conte, c. 1. ad fi. magnæ gl. [*& ibi, Acquisitum*] sicut in precario. infra de precario, precarium. Item ,,si diceres esse mandatum, instit. mandati, §. recte, Compos. [*& ibi, Proximis iuribus*] ad hoc infra de his, quæ fiunt à prælatis. c. fi. & facit, quod dixi in prima quæstione Paduana de doctore disputante in Mercuria.
e quam vide de regu. iu. [e] accessorium, lib. 6. [*& ibi, Periculum*] nouum; vt quia iurisdictio ecclesiæ occupatur, ad hoc infra de loca. cum propter, & j. e. vbi periculum. §. idem quoque [*Et in fi.*] dixerunt
18 Hostien. Compost. Pet. de San. & Abb. quòd † valet electio facta illis nõ expectatis, cum contra cõstitutionem aliquam non sit facta, tamen vocantes vocatis, quos non expectauerunt, tenentur ad interesse, si precium expensas, potest enim manda tum esse reuocatum, & tamẽ durat actio manda
f ti pro his, quæ mandatarius expendit [f] ff. mandati, si præcedente, in prin. & argu. ff. de condi. causa da. si pecuniam.

ADDITIONES.

a ¶ Procuratorem. In iudicijs autem, vide glo. & Io. And. in c. 2. de procura. & Barto. in l. 2. ff. si quis cau. & in l. j. de diuer. & tempor. præscrip.
b Existentium. Et de offi. ordina. quamuis, in glo. & in c. cum in ecclesiis, in glo. ambobus, lib. 6.
c ¶ Ignotam. Et vide multa similia allegata per do. Feli. in c. cum cõtingat. supra de rescr.
d ¶ Denunciasse. Pro hoc facit, quod ibi no. Bar. & Io. Andr. de empt. & vend. c. fi.
e ¶ De reg. iur. Ad materiam facit. l. post mortem. §. fi. ff. de contrahen. & in l. amissimos. §. fin. ff. de excu. tu. & quod habetur in l. petendæ C. de temp. in integ. rest.
f Expendit. Vide Alb. de Ros. in l. de qua re. §. cum absentem, de iud.

SVMMARIVM.

1 *Post appellationem si fiat electio non inspicimus, an post appellationem, sed an contra ipsam fuerit electio celebrata, vide. nu. 3. & 12.*
An impediat electionem, nu. 23. non impedit, quod edicto peretuo cauetur, ibid. & nu. 26.
Eligendi ius remanet penes uocantes, si vocati ad electionẽ venire contemnunt, ibid.

Confirmatoris officium quod,ibid.
2 *Diuisio decretalis.*
4 *Tempus medium vocatur, quod fluit appellatione pendente.*
De gremio ecclesiæ, an dicatur electus ex ecclesia minori, ibidem.
5 *Appellatio si fiat extra iudicium, reuocatur id solum, quod contra ipsam appellationem fit, & non alia, & exempla, & nu.7.nisi in casu.nu.6.& 12.secus,si fiat in iudicio,nu.8.& 9.& quando per eam iurisdictio suspendatur tam de legati,quàm ordinarij, eisdem, nu. & 10.*
9 *Recusari, an possit iudex, à quo appellatum est, versiculo. Item.*
12 *Examinatio non omnis lata post appellationem cassatur.*
13 *Electio,an in choro facienda sit,cui ex nullis causis potest contradici,nu.15.*
Electores quando se faciunt alienos ab electione,ibid.
Decretalis bonæ.1.§.verum,de postul.intellectus,ibid.
14 *De loco electionis discordantibus eligentibus maiori parti stabitur, nisi in casu,& non est de substantia,nume.30.*
16 *Res eadem nulla potest esse festinata,& examinata.*
Diligentiæ & celeritatis laudem quòd habere simul possit, nõ est omnium quicquam,ibid.
17 *Inquisitionis casus absque infamia.*
18 *Electio sit in postulandum.*
Auditus hic non sufficit simplex ibid.
Supplementum contextus, ibi.
19 *A rigore iuris recedendum ex causa.*
20 *Mandatum non attenditur aliquando ex fauore.*
21 *Procurator,cui committi ob ætatem non potest ecclesia cathedralis,constituitur,& nu.36.omnia poterit, quæ electus confirmatus,excepta alienatione innobilium, & assimilatur visitatori,nu.37.*
22 *Epilogus,Suffragium,& additio glossarum.*
Expectandi,an sint coelectores, contutores si admoniti redire nolunt.§.1.
Per liberam administrationem non datur ad ministrandi malè potestas.§.fi.
25 *Temporis ex diuersitate colligitur ratio diuersitatis.*
Nuncians nouum opus non expectatur, nisi per tres menses ibid.
26 *Socij pacisci nequeunt,vt nulla fiat inter ipsos diuisio.*
27 *Ad electionẽ quando procedi possit à præsentibus in aliorũ absentia, & numero. 28. & 29. 30. 31. & qua die 32. 33.35.glossatorum conciliatio in gl.Nunquid ibid.*
28 *Par in parem quo casu habeat auctoritatem.*
Capituli,seu collegij canonicorum citationes sunt monitiones & denunciationes,& quibus similes sint,nu.30.& non solennes.nu.31.
Pares,& minores denunciationes facere possunt, non citationes.ibid.
33 *Consilium oriente solæ.*
Conuiuium occidente.
Citationis verba ponderanda,ibid.
34 *Terminum sibi, vel compromissarijs à se datis eligentes statuere possunt,non consiliarijs à papa datis.*
35 *Præsentes qui sunt absentibus alijs de collegio, vel capitulo possint eligere & e.nu.27.cum ibi descriptis.*
36 *Minori ex gratia conceditur ecclesia cathedralis sub nomine, procuratoris,et supra nu.21.Adueniente ætate poterit dissentire,& confecrari non poterit,nisi confirmatione præcedente,nisi in casu,& nu.38.*

CAP. XIX.

1 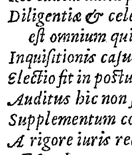

Vm nobis olim. †Casus Tria dicit quo ad tit. primò, quòd non inspicimus, an post appel. sed an contra ipsam fuerit electio celebrata, secundò, quòd penes vocantes ius remaneat eligendi, si vocati ad electionem venire contemnunt, tertiò, quòd ad officium confirmatoris pertinet inquirere de persona electa, etiã
a nemine opponente[a] Et primò † ponitur allega-
2 tio contra electum. secundò ibi, Sed contra, allegat pro electo. tertiò ibi, his igitur, ipsius examinatio. Quartò ibi, nos ecclesiæ, procurationis commissio, secundùm Host. [*interpositam*] ab Archidia. Reatino, qui erat canonicus Capuanus [*Ex suis*]
3 vt patet in antiqua [*Nisi canonica*] non videtur† procedere talis appellatio: quia si sequatur electio canonica, non fit contra app. vt sequitur, si minus canonica, etiam præter appel. cassaretur, vt infra eo. auditis, vbi de hoc secundùm Innocen. nisi dicas, quòd appellatio reddat nullam electionem, vt sequitur, & probatur, in cap. auditis, quæ aliàs esset annullanda, infra eod. quia propter. §. aliter, Hostien. [*poterat*] prima facie, & malè [*Medio tempore*] i.
4 † ea pendente [*Talis electio*] facta de clerico alterius ecclesiæ, vt patet in antiqua, & quod not. hic Io. de electo de minori ecclesia, an dicatur de gremio, dicam infra de testamen. requisisti, ad fin. super gloss. argumen. quòd [*Non vt nulla*] sed est sciendum secundùm † Innocen. quòd si ille, à quo extra
5 iudicium appellatur, contra ipsam appellationem aliquid iniustè fecerit, illud solùm reuocabitur, & non alia, etiam si iusta fuerit appellatio; vide quod dicam de appella. consuluit. 2. super j.gl. vnde si quis appellat ex causa, ne capitulum eligat per compromissum, postea secutum compromissum sit: si tamen effectum non habuerit, vel quia compromissarij non elegerunt, vel quia electus renunciauit electioni de se factæ, si capitulũ postea eligat per formam scrutinij appellante vocato, & contenẽte venire, quia de appellatio. sua forsitan confidebat, non obstante appellatione valebit electio: quia licet facta sit post appellationẽ, non tamen contra, vt hic sequitur. Idem, si appelletur, ne talis canonicus admittatur, quia est excõmunicatus, dummodò sit occultus, & ignoranter admittatur. Secus esset, si publicus, vt patet in eo, quod legitur, & notatur infra de procurato. capi. fin. & infra eod. illa: tamen vox sua non præstat suffragium, & sic appellatio iusta fuit quãtum ad id, & bene transtulit negocium ad superiorem secũ-
6 dùm Innocen. excipe† a prædictis appellationem factam in episcopalibus, quod dic infra eod. quãuis, lib. 6. Id em † est, si appellatur, à prouisore, siue
7 executore, ne præbendam conferat non vacãtem, quamuis enim præbendam talem conferat, & canonicatum, quem ex vi rescripti conferre poterat & si præbendæ collatio facta non teneat, & cassetur; tenebit tamen collatio de canonicatu ritè facta, non obstante appellatione facta, & confirmabitur, argum. infra de præb. relatum, & c. dilectus. infra c. fi. & id, quod legitur, & notatur supra de rescri. constitutus, responso primo. Idem, si appelletur à receptore testium, ne talem excommunicatum recipiat, & ipse recipit illum, & alios, valebit quò ad alios, & idem in similibus est tenendũ.
8 Secus † est in iudicio, ibi enim, ex quo tenet appellatio super vno facta articulo, vt quia non assignatur locus tutus, vel quia non fit mentio de diœcesi, tota iurisdictio est suspensa, & ideo quicquid postea fit, totum est reuocandum, vnde dicitur tota die, reuocato in irritum, & cætera, vt patet supra de rescriptis, significante, Rodulphus, significauit. Idem ergo erit, si appelletur, ne excommunicatum aliquem in testem recipiat, dummodo offerat probationes paratas, argumen. infra de resti. spoliato. litteras §. præterea, alij contra. nisi iudex ipsius dictum sequeretur, argumẽ. j. de re iudicata. cum I. & A. sufficit enim, q̃ non grauetur, vt ibi, & vide quod ibi dicam in gl. conspiratorum, & super glo.

gl. penul. & vlti. & j. de appel. super eo. j. super gl. ergo videtur, & idem in alijs similibus s̃m Inno. Sed certè grauatur eoipso, q̃ recipiẽ tũ proptet scripturam, tum pp dilationes deliberationis. & ideò vi-
b detur, q̃ omninò iurisdictio suspẽdatur, vt. §. nos[b]
9 hoc† in delegato, cui vna causa tantum commissa est: aliter appellatio in vna causa facta, non impediret processum alterius, arg. j. de officio ordin. dilectus. §. penultimo, etiam si esset causa reconuẽtionis s̃m Inn. Sed contrà in eo, quod legitur, & no-
c tatur j. de ordi. cogni. cum dilectus. §. nos[c] autem. Item iudex, ex quo ab eo appellatum est recusari potest; quod dic, vt legitur & notatur. j. de appel. ad
d hoc, si in vna[d] causa. Item† ordinarius, etiam si ab
10 eo appellatum sit, potest nihilominus in aliquib' procedere; quod dic, vt no. j. de appel. cum teneamur [*Canonica*] quid si † appellatur, ne fiat electio
11 certo tempore, vel certo loco pro eo, q̃ timetur tunc impressio? dicunt quidam non valere, nisi sequatur impressio, quia nec valet appellatio extra iudicium facta, nisi probetur vera causa, ex qua est appellatum, de quo remittit Inn. ad no. per se. j. de hit, quæ fiunt à maiori parte capituli. c. 1. dicas secundùm Inn. & Host. quòd iusta est appellatio, dummodò de impressione timeretur per probabiles coniecturas, quæ postea probentur, infra de appella. bonæ. j. de spon. veniẽs. ff. quod metus cau-
e sa. l. metum[e]. j. eo. tit. abbas, & c. ad audientiam. j. eodẽ quisquis, & c. bonæ. j. ver. deinde, vbi de hoc
12 [*Contra formam*] nota † hic non cassari omnem excõmunicationem latam post appellationem legitimam, sed illam, quæ fertur post & ẽ. Secus ergo, si post, sed non contra. vnde, si appello ab ordinario, ne excommunicet me irrequisito, & ipse me citatum & contumacem excommunicat, valet excõmunicatio secundùm Gof. Quid si appello, ne me iniustè excommunicet, ille verò excommunicat me non admonitum, vel ex odio, de quibus causis sententia est iniusta. j. de sententia excommunicationis, sacro. xi. q. 3. §. si ergo? Dicunt quidam, quòd tenet sententia, arg. de app. c. 2. 11. q. 3. c. 1. Hostiẽ. contrà, allegat de appella. consuluit. 2. & hic de officio deleg. cum contingat. de senten. excommunicatio. per tuas. §. j. & hoc verum, si extra iudicium appelletur, vel vbi superior conqueritur de subdito, & vult sibi ius dicere. j. de appella. bonæ, & c. dilectis. Nam in iudicio facta appellatio non valeret nisi a grauamine. j. de appell. vt debitus. quod dic, vt j. eo. tit. interposita. Sed obijcitur secundùm Inno. hoc factum fuit contra appellationem, quia. s. facta fuit canonica electio. s. d̃ minore, & ideo nec confirmata, vt sequitur. respõdet, q̃ hic respectus habetur ad partem aduersam, quæ hoc non allegabat, quia nil obiiciebat contra personam, vel licet papa non confirmauerit, non tamen fuit probatum, q̃ esset minor. dicit Host. vtique, nec quòd
f esset maior, remittit ad notata. j. §. 1. & 2.[f] [*Propter quod*] i. propter quam appellationem [*Et.* 1.] opponebaut etiam, q̃ ipsis absentibus fuerat celebrata [*Archidiaconus*]. i. q. appellauerat [*Chorum*] ar. quòd
13 † in choro faciẽda sit electio. de hoc remittit Host. §. eo. cum terra [*Alienos*] hoc, quia vocabantur a maiori parte, & secundùm formam apostolici rescripti: secus, si vocarentur à, & contra mentẽ apostol. mãdati, quia tunc non imputaretur, & sic loquitur de postul. bonæ. i. §. verum. not. autem Hostien. quòd † quando partes discordant de loco, in
14 quo fieri debeat electio, maiori parti stabitur, nisi minor aliquid rationale prætendat. j. eo. bonę. j. §.
15 1. [*mandati*] §. c. proximo [*Non posse*] ratione† contem-
g ptus: possent tamen ex alia rationabili § causa secundùm Pe. [*Elegistis*] in postulandum secundùm Hostiẽn. ne sit contra. §. eo. cum in cunctis, & quæ no. de postul. c. fi. [*Dicentis*] i. ad Timo. v. in fin. [*Cito*]
16 Apuleius libro de deo socratis in prin. nulla † res potest esse eadem festinata, & examinata: non est quicquam omniũ, quod habere possit simul laudẽ diligentiæ, & gratiam celeritatis, & tamen videtur citò imposuisse non probata. s. maturitate ætatis contra capitulum, quid est cito, alleg. in gl. dic,
17 vt. j. secundùm Host. [*Inquirenda*] nota † casum, in
h quo inquiritur sine infamia, Inn.[h] [*Cognouerunt*] forte in scholis. j. c. proximo, vel natiuitate, ex loco, vnde duxit originem. j. e. scriptum, §. eod. postquam
18 [*Electione*] facta † in postulandũ secundũ Hostiẽ. [*Audiuimus*] sic. xxii. q. 5. hoc videtur, & de hoc de rescriptis, cum contingat. dicit Host. non sufficeret simplex auditus, sed necesse est hoc probari. 78. di. q̃d est. vnde supplex, maximè [*Attigisset*] & tamen req̃ritur, q̃ complesset [*Obseruare*] imo videtur violare.
19 §. eo. cum in cunctis. 78. di. quid est, dic † secũdùm Host. ab illo rigore recedendum ex causa, & causã dispensationis statim subdit, & sic seruat rationes, & canones volentes, q̃ ex causa dispensetur. i. q. 7. §. nisi, & sequen. vnde Abb. exponit, & concor. Pe. rationes. s. facientes pro electo, & canones faciẽtes
20 contra electum. Sed contra, ad † petendam confirmationem, non ad dispensationem fuerant missi nuncij, ergo non debuit dispensare. j. e. c. proximo ad fi. Solutio, dicit Host. q̃ forte fauor subdiaconi fuit hic in causa, vel in contrario nulla necessitas imminet: hic secus, vt probat sequens litera [*Propositum vestrum*] s. in spiciens necessitatem, & vtilitatẽ ecclesiæ [*Potius*] quàm personæ [*Committentes*] om-
21 nia † poterit, quæ electus confirmatus, excepta alienatione immobilium. j. eo. is cui, lib. 6. & quædam
i hic Compost. no. ibi videas in gl. penul.[i] ¶ Prima
22 † gl. ponit differentiam inter appellationem, & denunciationem. ¶ Tertia glo. qnærit, allegat pro & contra, ponit opi. Io. & soluit ¶ Glo. no. q̃. arguit ẽt de facto suppleri &c. remittit, ponens hic speciali
k tatis causam, & dat simile[k] ¶ Penul. gl. quærit, sol-
23 uit, ponit opinionem Innocen. ¶ In † glo. ii. [*ibi. l. vlti.*] vide de appel. qua fronte, super glo. quia propter, ibi [*Si quis riuos*] loquitur de reficiente, vel purgante riuos, vel cloacas, qui nõ impeditur per nũciationem noui operis, cum id publicę vtilitatis interfit. ¶ In tertia gl. ibi [*Tutor qui. §. 1.*] vide de eo, q̃ mitti. in posc. ii. super gl. ii. [*& ibi. l. 1. in fin.*] ibi dicit textus, vitium alienæ cessationis ad dispendiũ tuũ pertinere iuris ratio non patitur, & loquitur, cum dimisso officio tutores erant soluendo. Sed dũ nõ conuenirentur, facti sunt non soluendo [*& ibi, Non tantum*] cum de ætate pupillorum, quorum tutelã gero, vel quibus datus sum tutor, non restant nisi sex menses, non recipitur excusatio [*& ibi, insulam*] pœnalis stipulatio de insula construenda, vel sisten-
do in iudicio non committitur, nisi labatur interum tempus, etiam si certum sit. j. tempus pareri non posse. ¶ In gl. no. ibi, [*Quos prohibet*] s. a postulãdo [*& ibi. l. vlti.*] vide de postulando, bonæ. i. super i. glo. ¶ In gl. antepe. [*ibi. §. illud*] hanc, & sequen. viã de cle. non resi. tuæ, super gl. ii. ¶ In glo. vlti. ibi, [*Filiusfamilias*] filiusfami. habens liberam administrationem peculii non donat, quia illa administratio non est data, vt petdat: tamen si iusta ratione motus donet, valet. & ibi, [*Non tantum*] aliàs tamẽ vide
24 de cleri. coniu. cum olim, super vltima gl. ¶ In † gl.
i. [*Infi.*] Io. idem no. ii. q 6. appellatione, in vlt. gl. dicunt quidam, vt Goffr. in summa, de noui operis nunc. §. effectus. q̃ hic inducitur prætoris auctoritas, dici † potest ex diuersitate temporis rationem
25 diuersitatis colligi, nam denuncians non expectatur nisi per tres menses, de noui operis nunc. c. fin.

appel-

appellans per biennium,& plus ex causa, de app. cum sit,& c. ex ratione. Sed in mora modici tẽporis &c.ff.de iudi.si debitori. abstineat igitur interim ædificans, & si ius ædificandi habere se credat, & hoc sibi expedit,quia si erraret, perderet expensas constructionis,& demolitionis. ¶In glo.2.ibi[*Non*
26 *ualet*] sic† si socij paciscerentur, vt nulla fiat inter eos diuisio,non valet.ff.communi diui.in hoc iudicio.§.si conueniat,Vinc.¶In gl.[*Nunquid,ibi,plures*] de gratia fuit illud secundùm Inno.Hostien.& Cõpost.[*& ibi, Hoc non credo*] Idem hic Tancre.Phi.& Gof.dicit Host.quòd putat hanc opi.veram,quan-
27 dof duę partes canonicorũ sunt præsentes, & assignant arctationis causam.Si verò duæ partes sint absentes, vel non assignatur iusta & vera causa restringendi,putat veram opinio. Ioan.arg. ſ.e.licet ergo priuatus sine causa tempus concessum à lege non auferet,nec diminuet, ad hoc.ĩ. de regulis iuris.indultum,cũ cõc.adde,quod dicam.ĩ eo. ecclesia.2.in gl.plus dixit,in fine[*& ibi, Statuto*]& po-
28 terunt hoc facere,non obstante eo, quòd par† in parem nõ habet imperium.ĩ.c.proximo, quia ſm Inno.Hosti.Comp. & Abb.non propriè citant,sed monent,& denunciant.ſ.quòd tali die fiet electio, & has denunciationes faciunt & pares, & minores.facit quod not.de pluribus delegatis cum clau
29 sula.ĩ.de offi.dele.cum causa.in prima gl.vnde† dicit Inno.quòd illi tantùm,qui præsentes sunt, etiã pauci, & etiam vnus solus alios reuocabunt,argu. x.q.2.hoc ius, & ſ.c. proximo.& vide quod dicam post eum de maio.& obe.ca.1.in glo.per hoc,& de offi.ordi.irrefragabili,ſuper glo.vel per decanum, de noui ope.nuncia. c.ij.in gl.sic ſupra.Dicit Host. ꝙ hæc iura per Inno.alle.non probant de vno, sed de pluribus præsentibus,vel de capitulo.Quid enĩ secundùm eum, si omnes eligerent extra locum, vocato illo vno residente,& non veniente, & ille vnus eligeret in ecclesia, alijs omnibus contẽnentibus vocationem illius,absurdum esset,quòd valeret illius solius electio,de quo remittit ad notata de his,quæ fiunt à maiori parte capituli.c.j.&ĩ.eo.
30 cùm inter. nam locus† non est de substantia, de quo remittit ad ſummam,e.ti.§.vbi.Inducit tamẽ pro illo vnico.lxxix.di.si quis pecunia,& ĩ.eo.bonę dicebat autem Innoc.quòd de his denunciationibus similes sunt,quas faciunt emptores venditoribus.ff.de euic.si rem,§.fi.& l.si dictum. §.si præsente,& ĩ.de emptione & venditione, c.fin. interdum fiunt intimationes tantùm, de quibus in Clemen.
1 de elec.c.causam, [1] cum concor. vltimæ gl. dicunt
31 etiam prædicti,ꝙ† sufficit hoc casu vnica vocatio, nec est necessarium solennitatem peremptorij,vel trium citationum emittere.ĩ.eo.ꝙ sicut, ſ.tit.j.bonæ, de testibus co.c.2. & facit quod dicam de foro competenti, proposuisti, de iureiuran.ego.n.Sed
32 † nunquid die,ad quam vocati sunt absentes, poterit electio fieri de mane post missam, dato quòd illi non venerint? videtur quòd sic, quia communiter de mane & cum missa ſpiritusſancti solet electio celebrari,etiam propter sobrietatem,quæ tũc requiritur.ff.de legibus, nam ad ea, consultius tamen est secundùm eos,quòd fiat expectatio in diẽ sequentem,nisi ea die expiraret eligendi potestas, nec fiet alia vocatio,ad id.ĩ.de officio deleg.consuluit.Sed per prædictam decre.videtur,quòd vſque
m ad ſupremã horam diei fieri debeat expectatio.[m] sed defendendo prædictos, dic quòd facit pro, qa sicut vocatus ad iudicium venire debet congrua hora iudicij exercendi, sic vocatus ad electionem veniat congrua hora electionis exercendæ,quæ est de mane secundum consuetudinem, vt prædixi; ad hoc ff.de verb. ſign.l.ij.§.j. & Socrates, Oriente
33 sole consilium,occidente conuiuium.puto† tamẽ ponderanda verba citationis. Nam si exprima tur in ea,quòd dies talis ſtatuta est ad electionem faciẽdam,& ad illam diem citatur canonicus,puto, quòd mane debuit venisse. Sed si ſimpliciter citetur,vt veniat tractaturus de elec.vel ordinaturus d̃ die,loco,vel his ſimilibus,puto ſupremam horam
34 expectandam.dicebat autem †Inn. quòd licet eligentes ſibi, vel compromiſſarijs à ſe datis poſſint præfigere termjnum ad eligendum, consiliarios tamen datos per papam non poſſunt arctare, & ſic non obſtat.ĩ.eo.cum in veteri,& ibi etiam fuit pec catum, ꝙ non fuit requiſitum conſilium in tracta
35 tu.Quid † ſi omnes præter vnum ſunt negligẽtes, & tempus eligendi adeò arctum ſit, quòd nõ poſſunt abſentes citari,nunquid ille ſolus præſens po teſt eligere?dicunt Inn.& Compoſt.ꝙ ſic.65.diſt.c.
n fi.& ar.hic,etiam ſi non fuerint citati,[n] ex quo ſcie bant vacationem, & temporis lapſum, quia tunc interpellat.C.de contrahen.ſtipula.magnam. ĩ.de locato,potuit,in fi.quia certus certiorari non dẽt, de hoc.ſ.c.proximo.& eſt terminus ſecundùm eos vltima dies & hora conſueta, ſecus ſi non labat tẽpus,& poſſint commodè citari.ĩ.eo.ꝙ ſicut.ĩ.ſi autem,& c.bonæ.ij,dicit Abb.ꝙ Pe.de San. hoc non admittebat,dicens ius maioris partis non recidere in minorem, niſi quando eligit ſciẽter indignum. Sed ſi aſſignata die ab eo,& alijs,ꝙ preſentes erant, omnes ſint abſentes præter vnum,nunquid ille ſolus poterit eligere,eſto, ꝙ terminus eligendi non arctet ipſum? videtur quòd ſic,argu.65.diſt.c.fi.ff. quod cuiuſque vniuerſi.ſicut,& quod no.ſ.tit.1.c. 2.curialius tamen eſt & tutius, quòd cum res grauis ſit,& egeat deliberatione,& conſilio,quòd etiã ſi plures ſint præſentes, dummodò duæ partes vocandorum non adſint, adhuc expectent vſque ad tempus prefixum à iure,& ſi is,ad quem ſpectat tales vocationes facere,puta prior,ſit præſens, poterit abſentes iterum citare.ĩ.de maio.& obe.c.j.ſecundùm Inn.& per hoc dicit Hoſti. Inno. concordare his,quæ ſecundùm eum dixit.ſ.ea glo.Comp. dicebat eo caſu ſufficere præſentiam maioris partis, & quòd ſit maior expectãda per minorem vſque ad terminum iuris,probat ex eo, quia maior pars præſens, vel abſens mutare poteſt terminum à ſe,vel à parte minori,vel à toto capitulo ſtatutũ. ĩ.d̃ his quæ ſi.a maio.parte ca.c.1.Et ſi maior pars vocata dicat ſe nolle eligere, puta quia iam elegit, recidit ius eligendi in minorem vocantem. ff. de ſucceſ.edic.l.1.ff.de adul.ſi maritus.§. ſi negauerit, de materia huius glo.vide in libello Guil. c.16. & duobus ſequentibus[*& ibi, Ad electionem*]nec enim debent ſe arctare.ff.ſi quis cautio.l.2, in fin.&ĩ.eo. cum in veteri.¶In gl.[*No.hic, ibi,venerabilem*]& 28.
o diſt.priusquam, vbi de hoc,& ibi[*In fi.*]& eo.titu. pia,libr.6.º ¶In glo.prælato [*in fi.*]& Feſtus Paulo actuum.xxvj.ſ.Inſanis Paule, multæ literæ te ad inſaniam conuertunt. ¶In glo.penul. ibi[*Credo quòd*
36 *ſic*] Idem Tan.& Gof. & hoc totum † ex gratia ſecundùm eos:quia minorem approbauit,& canonicos non puniuit.pro eis facit, quòd prælatus dicitur procu.de dona.fraternitatem [*& ibi, Dicit ꝙ non*] Idem Hoſtien.& Compoſt.Innocen.ſimpliciter
37 † dixit,quòd comparabat hunc viſitatori. Hoſtien.autem dicebat,quòd iſte,quando veniret ad ętatem,poterit, ſi voluerit diſſentire,& ſic ad tempus eccleſia caret ſponſo,vt ipſius eccleſiæ periculis occurratur, & referebat ſe tales vidiſſe quoſdã nobiles de Sabaudia in Valentina,& Laodjenſi ec eleſia.Compo.dicit tales fuiſſe filios regis Caſtellę
38 in Tolentina,& Spale,eccleſijs & putat† Compo. quòd aduenientę ætate iſte per metropolitanum,

vel

vel ſuffraganeos non poterit conſecrari, cum confirmatio precedere debeat conſecrationem.ĩ.tit.j. licet,& iſte confirmatus non ſit:ſecus,ſi papa mandaret ipſum conſecrari: quia tunc putat Compo. quòd per id pateat papam de illo prouidiſſe, vel
p electionem de ipſo factam ex certa ſcientia P confirmaſſe.

ADDITIONES.

a Opponente.Et hic limita verum, niſi notoria eſſet dignitas,& habilitas perſonæ electæ:quia tunc electa confirmatur ſine examinatione,vt in c.conſtitutus,el.3.de appel.vide no.23.diſt.qui epiſcopus,& 47.di.de Petro, Archi.

b ¶Vt ſupra no.Vide Bar.in l.ante ſententiam, in fi.ff.de app. rec. vbi concordat cum hoc dicto.

c ¶Nos autem.Ibi vide Io. An.ſuper gl.ſi iſti.

d ¶Vna.Ibi vide Ioan. And.& Bar.in l.vna.ff.apud eum,à quo ap.

e ¶Metum Vide.l.1.§.finali.e.ti.& ff.de dona.cau.mor.l.3.& ſequen.& vide Bar.in l.ſi res,ff.de app.vbi ponit hanc materiam.

f ¶§.1.& 2.Quis iſto caſu probat ætatem electi,vel opponen.vide Io. An.in ca. infamibus,de reg.iur.li.6.in Mercuria.

g ¶Rationabili.Adde tex.in ſimili in l.ſi hominem,ff.man.& vide Barba.in repe.rubricæ.C.qui admit.ad bo.poſ.in viii.& ix.char.

h ¶Innocen.Vide Ioan.Andr.ſupra de poſtulatio. præla.cap.1.in glo. contra,non debuit.

i ¶In gl.penul.De viſitatore,vide de ſup.negli.præla.c.eccleſiæ, lib.6. & in nouella.& vide circa iſtum Io.An.infr.e.nihil;in gl.ſiue admini ſtrent,& in c.indemnitatibus.§ ſi verò,in nouella lib.6.

k ¶Simile.Vide modernio.multa accumulantes in l.vbi pactum,C.de tranſactio.

l ¶Cauſam.Nunquid autem in aliam diem vlteriorem.Baldus dicit ſe conſuluiſſe,quòd ſic in d.c.conſuluit.& vide ibidem de veritate per Barba.& d.Feli.

m ¶Expectatio. Vide multa allegata per d.Iaſo. Mai. in l.quod te.ff.ſi cer.pe.& per d.Feli.in c.cum contingat,de reſcrip.& vide Bar.in ſimili in l.ſi quis inficiatus.ff.depoſi.

n ¶Citati.ſic & limitatur,quod no.gl.& ſuper illa.ſupra c.proxi.in'gl. vnde vocari,& vide Io.An.infr.eo.in cauſis,in gl.in minoribus.

o ¶Li.5.Vide gl.quæ incipit,vt quia,in c.cupientes.§.cæterum,eo.tit. libr.6.

p ¶Scientia.Facit,quod no.Ioan.And.de reſcrip.poſtulaſti,in gl.idem ſi habeat,ad fi.& per ipſum in ſpec.de le.§.poſtremo, ver.quid ſi, diſpenſatum.ad hoc.l.ad rem mobilem,& l.ad legatum.ff.de procur.& quod no.glo.63.di.quia igitur,& vide Ioan.An.in ſpec.de inſti.ſuper rubri.

SUMMARIVM.

1 *In epiſcopũ illegitimè natus poſtulari, non eligi poteſt: aliàs eſt electio ipſa iure nulla.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Diſpenſatus in dignitate,non ideò in epiſcopatu.*
Irregularitatem ſuam pandere promouendus debet, etiam ſi concurreret cum peccato,ibid.& nu.4.
5 *Diſpenſare an quis poſſit de eo,quod non habet conferendi poteſtatem.*
6 *Seruus naſcitur ex ſerua,niſi aliud habeat conſuetudo.*
7 *Virginitas comparatur floribus.*
Præcipere,quaſi primò rapere,ibid.
Furtim prærepta virginitas dicitur etiam lena ſciente, ibid.
8 *Intentioni de ſeruiendum.*
Simile quod cui eſt,nihil eſt id ipſum,ibid.
Par pari poteſt indicare,licet non imperare,ibid.
9 *Populi conſenſus in electione licet deſideretur,non tamẽ caſſabitur conſecratio facta præter ipſius conſenſum.*
10 *Mitius agendum cum ſponteneè confitentibus.*
11 *Ergo,reſpicit inferiora,non ſuperiora.*
Eligenti mulieri non idoneum parcitur ob eius ſimplicitatem, ibid.
12 *Eligi non poteſt prohibere contra perſonam prælatus,niſi probet.*
13 *Mandatum qui non habet,iudex repellere põt ex officio ſuo.*
Spes datur,ſi dicatur,Ad præſens non eſſe quid faciendũ, & ex alijs,ibid.
14 *Vacatio beneficij intelligitur eſſe in curia, vbi depoſitus eſt eius poſſeſſor.*
Electionem capitulum facere non debet, ſiquis deponitur in curia,niſi literas papæ recipiat,ibid.
Poſtulare electum caſſatum, quod licet. Poſtulationem caſſatam innouare,quod non licet diuerſa ſunt ibid.
15 *Prohibito uno non prohibetur per quod peruenitur ad illud.*
16 *Epilogus,Suffragium,gloſſarum.& num ſequen.*
17 *Par in partem non habet imperium,& nu.23.in fi.*
18 *Notitia ſcholaſtica & militaris multùm operatur.* §.1. *licet interdum fallat,num.24.*
Amicitia item iuuat,ibid.& quæ vera,nu.24.
19 *Abſentem quandoque papa confirmat, & ipſius nomine conſentit.*
20 *Forma electionis.ſ.modus vacationis.*
Electionis decretum quibus ſufficiat eſſe munitum, ibid.& à quibus faciendum, ibid:vnde dicatur, ibid.ac quid ſit, & cur fiat.nu.21.non eſt de ſubſtantia,num.22.
23 *Electio,vel ordinatio ante contractum inter electi vel ordinati parentes matrimonium factæ non valent.*
25 *Irregularis aliquando quis ſit citra culpam.*
26 *Ignorantia quòd aliquis non ſit illegitimus,quibus modis probetur coniuncta gloſſa.*
27 *Electio facta ob depoſitionem quando valeat,& eligẽte prius capitulo,& papa poſtea,vtra valeat,ibid.& an idem quando capitulum ignoret electionem prius factam nu.28.*
29 *Diſpenſare non poteſt cum illegitimo,nec minore in epiſcopatu tu metropolitanus.*
Capituli,Cum de tua,de corpore viti. intell. ibid.ver.non obſtat.

CAP. XX.

1 NOtuit. Caſus † Illegitimè natus poſtulari poteſt in
2 epiſcopum,ſed non eligi;& ſi eligit nulla eſt electio ipſo iure. dicebat † Hoſtien.illegitimè nati electio.confirmationis faciẽdæ petitionis caſſatio.pẽnę canonis gratioſa remiſſio. diſpenſationis non factæ ratio.prouiſionis faciendæ ante literas receptas irritatio.& vt eundem poſtulent inducio,tacitæ obiectionis reſponſio.Et hoc vlt.ponebat Hoſt,p.pter ver. quàmuis, quem dicebat in fine legẽdum, vt ĩ.dicam, vel diuidas in tres partes. Prima narrat factum.ſecunda ibi,q̃uis,allegat. tertia ibi,habito,diffinit,& prouidet.Sub prima continetur electio,confirmationis denegatio,& huius cauſæ ipſius à papa petitio. ſuffraganeorum teſtimonium, & electi confeſſio. ſub ſecunda dicit diſpenſationem fieri potuiſſe,ponens diſpenſationis motiua.Sub tertia electione caſſata decernit. cap. parcit.ſupplicationem poſt factam repulit.Quoddam decretum ſubdit, ad electum poſtulandum inducit[*Nobis*]per literas tuas, vt patet in antiqua [*Conuentus*]regulares enim ſunt,ſicut & Cantuariẽ. ſm Hoſt.tamen non eſt uis,qa.ĩ.dicit, concors capituli &c.& poſtea Vigoren. capitulum [*Archidiaconum*]hoc non potuit eſſe niſi ex diſpenſatione pa
3 pæ.ĩ. de fili.pẽsby.c. vl.vñ no.ꝙ† licet diſpẽſetur cũ aliquo in dignitate,non ideo in eẽpatu, Abb.d̃ hoc
a 2 de fil.pẽsby.c.1.li.6.ª [*Secreta*]vt iudici,non vt facerdoti,vel de ſua voluntate manifeſtauit ſm Hoſtiẽ. ſic.ĩ.de adul.ſignificaſti[*Monſtrauit*] no.promouendum pandere debere ſuam irregularitatem occul
4 tam.nec probatur hoc,ꝙ† de occulto peccato neceſſaria ſit diſpenſatio,cũ de irregularitate,non de peccato loquatur ſecũdùm Vin.idem ſecundùm eum, ſi cõcurreret irregularitas cũ peccato, vt ſi il legitimus iam promotus eſt in epiſcopum,tunc diſpenſatione indiget,vt in præalle.decre. niſi. & tũc poſt diſpenſationem tenet, quod factum eſt ſm
5 Inn.quod quidam † intelligunt,quando is,qui diſpenſat,habet poteſtatem dandi dignitatem,ſicut hic papa. ſecus, ſi non haberet poteſtatem dandi dignitatem, ſuper qua diſpenſat: quia non intrauit per portam,ſed dic ſm Inn.& Hoſt. ꝙ ſatis eſt,

quòd

quòd habeat potestatem dispensandi, licet nō habeat potestatē conferendi, vt dispensatio iuris auctoritate infirmū, de corpore vici. exposuisti [*Lesa, & infr.*] fortè archiepiscopus nec confirmabit, nec cām reuelabit, & sic continuat, quod seqt̄ fm Pe. [*Tuorum*] qui literas precatorias miserant pro eo, vt
6 j. dicit [*Ingenua*] vel libera, si enim † ex serua, seruus esset, j. de ser. non ordin. §. fi. nisi aliud hēat ꝓsuetudo, de ꝓiu. seruo. c. pe. fm Vin. Floren. Hierony. ad
7 Principiam fa. B. semper † virginitas floribus comparāt: opportunum mihi vr̄, vt ad florem Chr̄i scribens de multis floribus disputem [*Præcipuit*] quasi primus rapuit [*Furtim*] hoc forte, quia nullus sciuit nisi ip̄e, & rufiana, Pe. [*Quamuis*] Ho. hunc ver. legebat in fi. decre. [*Non fuerit*] nec esse potuerit, vt seq-
8 tur [*Intentio*] cui deseruiendum est, † de rescrip. ad
b aures [*Imò* b *eadem*] correctiuè venit. nil enim est id ipsum, cui est simile. de hoc de rescriptis. c. capitulum, in prima gl. in princ. Indicare tamen pōt, licet nō imperare, de rescriptis, c. vl. lib. 6. [*In parem*] multo minus in maiorem, de maiori. & obe. cū inferior [*multa*] s. decem, quæ sequunt [*Populi*] licet ꝺ-
9 sideret † consensus populi in electione, nō tū cassabit ꝓsecrario facta p̄ter ipsius ꝓsensum, de hoc 62. di. d. j. ad idē. S. e. cū terra, in fi. [*Suum*] aliàs ciuiū, sꝺ
10 de populo dcm̄ erat. S. [*Sponte*] vnde † mitius erat agēdū cū eo. 50. di. p̄sbyterū. ꝟ. j. de sim. de hoc, ibi fol. 3. glo. [*Lesa conscientia*] de tempo. ordi. c. fi. de scruti. c. vno [*thronum*] de priuil. ex ore [*ergo*] inferiora
11 respicit, non superiora: aliter malè inferret, † Host. [*Canonic*] sed videtur pena non infligenda. sufficit enim, ꝙ mater eligat tutorē, qui videbat̄ idoneus, licet non sit talis. ff. qui pētant tuto. vel cur. l. 2. in fi. sed illud pp simplicitatē mulieris fm Vi. q. ēt hic
12 dixit, ꝙ † prælatus nō potest prohibere certā personam eligi, de qua dicit sibi constare, ꝙ sit criminosa, nisi hoc probet, de tēpo. ordi. ex tenore, & c. fi. ꝺcōse. di. 2. non ꝓhibeat, licet sit ar. j. de ꝓpon. præterea, de temp. ord. ad aures. hoc not. Arch, ar. j. eo. q
13 ꝟ, li. 6. [*Nomine*] i. † mandato [*Fiebat*] nota iudicē ex
c officio suo repellere eum, qui nō c habet mandatū, vel illud excedit, Abb. [*Ad præsens*] dat spem per hoc verbum, & clarius p̄ sequētia [*Ordinatione*] quę dā hic p̄ Inn. Host. & Cōp. omitto, quæ puto hodie terminata p̄ decre. ꝟ. e. si eo tpe, & de p̄bē. si a sede,
14 & c. si postq̄, li. 6. [*Literarum*] arg. ꝙ † si quis deponit in curia, capitulum nō dēt eligere prius, q̄ l'ras pape recipiat, Vincē. ex quo vacauit in curia, in hoc est certum, de p̄bē. c. ij. li. 6. & dicā sup̄ glo. pe. [*Postulandum*] non obstat. S. tit. j. gratū. Aliud enim est electum cassatum postulare, quod qnq; licet, vt hic. Aliud postulationē cassatā innouare, quod non li-
15 cet, vt ibi. Itē no. vno † phibito nō ꝓhiberi, p̄ qđ̄ peruenit ad illud; qđ̄ dic, vt not. de regulis iuris, cū qd vna via, li. 6. [*Sedem ap.*] q̄ à principio dispensasse potuisset, vt. S. c. prox. nec obstat fm Host. ꝓciliū Lateranen. & sic continuetur. ver. quamuis. ¶ Secun-
16 da † gl. tractat, qd ꝓtineat decretum, & an sit de substantia. ¶ Quarta gl. q̄rit, arguit negatiuè, sed ꝙtrariū solūit. ¶ Quinta gl. rñ. p̄ q̄stionē, an capitulum, cū in cūctis, &c. arguit, ꝙ sic, ponit opi. Tan. q̄ distinguit, quēī altero mēbro rep̄bat, & lr̄e ꝓrie rñdet. ¶ Pen. gl. dicit hic solui qōnē, in qua alle. pro & ꝟ.
17 ¶ In † sexta gl. ibi [*Nam magistratus*] seq̄t, superiores, vel pari ipio nullo mō eogi possunt [*& ibi, Tempestium*] vide de sortile, ecclesia, sup. 1. glo. [*& ibi, est receptum*] si maior, vel equalis se subiicit alterius iurisdictioni, potest ei & aduersus eūius dici. ¶ In gl. [*Multum, ibi, miles*] ij. q. j. filiusfamilias a cōmilitone, vel eo, quē p̄ malitiā cognouit, hæres institutus, sine patris nutu se p̄ hærede gerit [*& ibi, Si forte*] si non notus in castris legat, vel donat, nō erit peculium
castrēse, ēt si id exprimat. ¶ In gl. [*Ignorantię, ibi, regula*] vide de simo. per tuas. 3. super. j. gl. ¶ In gl. pe. [*ibi l. vna*] vide de priuil. cum olim. i. sup. i. gl. [*& ibi l. 2.*] decurio relegatus rediens non recuperat locū suū occupatum [*& ibi, Neque*] sequit, abinitio ꝺhere matrimoniū, neq; dissociatū recōciliare quit q̄ cogit.
18 ¶ In † gl. i. [*In fine*] Tā. sicut nec filius emancipat in uitus, ī auc. q̄bus modis nā. effi. iui. §. gnāliter. C. ꝺ
19 emā. nec auus. papa † tū qūq; ꝙfirmat absentē, & ipsius nomine ꝙsentit fm Host. 63. di. ga igitur, & ca. quanto. ¶ In gl. ij. ibi [*debet continere*] formam ipsius vide plenè in ipe. e. ti. §. j. circa mediū, & §. ij. in secūda colūna, & p̄ Gui. Mā. pte. ij. c. xv. & xvj. [*& ibi, Formā electionis*] s. modū † vacationis, de hoc dixi, de re
20 nū. post trāslationē, ī pri. [*& ibi, Capituli*] vel aliud auctēticū, vt̄ sit man' publicę, & hoc sufficit, ēt si singulariū subscriptiōes, d vel sigīa nō ponātur. nā &
d aliq̄bus absentibus ex canonicis, q̄ fortè ꝓ electione venerant, fieri potest, & ex interuallo. dicitur autem à decerno. i. ordino, vel dispono fm Inno. fm quem etiam melius fit ab electoribus, q̄ à compromissarijs, q̄uis & per illos fieri possit capitulo expsè id approbante; nec est decretum † auctentica scriptura, cui stetur, cum est lis super electione, sed
c est testimonialis litera, quod patet ex eius e forma & quia præter decretum mittuntur instructores. ꝟ. e. nihil, & c. cupientes, li. 6. Inno. & Comp. fit aūt decretum, ne liceat variare, & ad quandam institutionem, & licet sigillum, cum sit autenticum, nō in facto proprio fm Comp. Hostien. dicit decretū prima facie fidem facere, & ei stari, nisi saltē pars aduersa neget, quæ continentur in eo. ad hoc de p̄ cur. c. i. & ꝟ. e. scriptum. nec obstat, ꝙ de instructoribus dicitur: quia id fit ad cautelam, vel quando nō apparet decretum [*& ibi, Quosdam*] Ioa. qui de hoc no: 61. di. episcopus, Tan. Vincen. & Goffr. hic, & in summa huius ti. §. facta electione. Inno. Hostien. & Guil. Mau. c. 38. Sed Ia. dicebat, quòd erat de substantia postulationis, non electionis, de postula. bo
f næ. 2. ver. nec nocebat, quod non placet f Host. & apertè probatur. lxj. di. §. sed aliud [*& ibi, ita est*] modò loquitur, quia † licet forma sit de substantia, nō sequitur, ꝙ litera testimonialis sit de substantia. ¶ In gl. [*Si enim, ibi, Cum ea*] textum respicit, non. glo.
23 [*& ibi, Eligi*] Idem † Compost. & Gof. in summa de filijs presby. §. quid si quis natus sit, & vt ibi dixi. Ray. dicebat contrarium quò ad dignitatem episcopalem, & hoc ex litera, quæ olim hic erat. ꝙ mater electi. ꝟ. quadriennium a natiuitate ipsius electi matrimonium non contraxit, intelligas hoc verū cum patre electi, qui eam deflorauerat, qui postea cum ea contraxit; & tamen cassatur electio. Sed secundùm Io. Tan. & eum hæc expositio non consonat ver. Idem quoq;. Si verò ante matrimonium esset electus, & postea contraherent parentes, non valet electio, cum ipsius tempus spectetur. ꝟ. eo. dudum, secundum Host. & Abb. Idem in ordinibus secundùm Vinc. [*& in fi.*] de quo. ꝟ. de bigamis, debitum, in ultima glo. ¶ In glo. [*Sic ergo, ibi, Non dico*]
g Idem Hostien. [*& ibi, Latę sententia*] hoc probatur g ꝟ. eo. si compromissarius. §. porrò, in fine, li. 6. [*Et in fine*] & ꝟ. e. Cumana, in vltima glo. ¶ In gl. [*Sic. 21. in fine*] Lau. ar. contra. xij. q. ij. non liceat, vbi de hoc in
24 j. gl. ¶ In glo. Multum [*in fi.*] Io. † Interdum dicūt socij, non noui vos; de hoc. j. q. j. prophetauit. Valeri' li. 4. c. penul. de vera amicitia refert de Damone, & Pythia discipulis Pytagoræ tanta dilectione cōiunctis, ꝙ altero per Dionysium tyrannum ad mortē damnato, alter se vadem pro eo dedit, ꝙ domū vadens, vt res suas ordinaret; reuertetur ad diem, & redijt. Dionysius, de vtroque miratus, remisit supplicū. de his Hieronymus super Matt. li. 3. & terti'

socius

socius fieri rogauit. ¶ In gl. sequen. ibi [*Defectum*] si mile de rescriptis, ad audientiam. j. [*& ibi, dilecti*]
25 lij. dist. nasci. ¶ In gl. [*& sic, In fi.*] ibi † ex culpa fact⁹ est irregularis. hic sine culpa. lxj. di. nasci. & ibi indignus propter crimen: hic propter defectum, Abb. ¶ In gl. [*Ignorantiam, ibi, diligentiam*] S. eo. cum terra,
26 vbi dixi de hoc [*& ibi, iuramentum*] vel † probando, ꝙ sic communiter legitimus habebatur, & sic dignitatibus fungebatur secundùm Cōp. [*& in fi.*] ad de, quod no. j. q. j. si qui à simoniacis, & ꝟ. de re. iur.
h prælumitur, li. 6. h quod est ꝺ. ¶ In gl. pe. ibi [*deposito*] non † in curia: aliter hodie non est quæstio. ꝟ. de
27 præbēdis. c. ij. lib. 6. puta per delegatos. nisi dicas illas decre. in episcopatibus locum non habere, vt ibi no. in gl. ij. in fi. Dic, ꝙ si appositum est decretū, non est quæstio, ad hoc ꝟ. de concess. præben. quia
i cūctis i li. vj. aut non est appositum, & tunc aut eligunt ante restitutionem, & tunc nil est, quod electionem impediat, ad hoc ꝟ. de electione, si eo tempore, li. vj. aut post, & tunc non valet, quia facta est de dignitate non vacante, de concess. præben. c. 2. secundùm Innocen. & Compost. & adde quod not.
k de rescriptis, quàmuis, lib. vj. k Et per hæc sit breuiter expeditum, quod hic prolixe no. Innocen. dicēs se credere, licet sibi forsan non credatur, ꝙ si capitulum, ad quod de iure spectat, eligat prius, & papa eligat post, ꝙ iuxta regulam, omnis res. ꝟ. de regulis. iur. ea potestatis plenitudine, qua elegit, electionem suam debet cassare, & electionem capitu
li confirmare. & forsan per hæc verba intellexit l, quod habetur de electione, si eo tempore, li. 6. Et
28 subdit † aliquibus idem videri, quando capitulum iustè ignorans electionē prius factam à papa, postmodum elegit; cum electio videatur etiam eo casu canonica: sed, vt ipse dicit, verum est, canonicos ignorantes non fuisse contemptores, vel in culpa: sed & verum est, electionem factam de dignitate non vacante, vt prædixi. probatur etiam hoc de p̄bendis, si postquam, li. 6. ¶ In glo. vlt. ibi [*Illegitimo*]
29 nec † cum minore in episcopatu, & sic seruat curia secundùm Compost. ad hoc de ætate & qualitate. c. vno, lib. 6. de ordine dicam de ætate, & qualitat. à multis [*& ibi, Arg. 1. contra*] ita posuit Io. cuius fuit hæc glo. dicebat etiam Phi. non obstat de cor. vici. cum de tua, quia ibi de speciali mādato papę hoc fecit [*Et in fi.*] Io. quod dic, vt ꝟ. de fi. presbyterorum capitulo primo, libro sexto.

ADDITIONES.

a ¶ Libro 6. In gl. hoc intelligo, & de hoc vide per Ioan. An. de conce. præb. dilectus, & per gl. in c. 2. de præben. li. 6.
b ¶ Imò, quòd stet correctiuè, adde etiam in l. Stichum ff. de manu. vindic.
c ¶ Qui non. Vide vnum consilium Rapha. Ful. relatum per. d. Iaso. in l. 1. C. de procur.
d ¶ Subscriptiones. Vide Ioan. Andr. in c. vt circa, libr. 6. & eo. li. de off. ordi. si canonici.
e ¶ Ex eius. Simile, quod dicitur de inuentario quò ad ibi descripta in l. tutor, qui repertorium. ff. de admin. tu. vide Bar.
f ¶ Placet. Quid in alienationibus bonorum ecclesiæ, Vide gl. quæ incipit, secundùm quod, in c. 1. de reb. eccle. non alie. lib. 6.
g ¶ Hoc probatur. Aduerte, quia in c. cum in cunctis, apponitur pœna, & tamen hic dicitur actus nullus. contrarium not. in l. non dubium. C. de leg. vbi vide per Cy. Bal. & Salı. & Bar. in l. prætor. ff. de no. oper. nunci.
h ¶ Libro 6. De proba. ignorantiæ per iuramentum, an possit fieri, & quando, vide in deci. Ro. conclu. ccccl xxix. & vide ad materiam huius scientiæ bonum tex. & ibi Bar. in l. si patronus. ff. de confirma. tuto.
i ¶ Cunctis. Quia ligat etiam ignorantes, vt ibi, & de rescri. tibi, & ibi no.
k ¶ Libro 6. Et facit hæc q. glo. ad q. vsurarij, qui post testamentum cauit, de qua per Io. An. in c. quamquàm, de vsuris, li. 6. & in Clemen. eor, de sepul.

SVMMARIVM.

1 *Electus à maiori parte capituli, si sit idoneus, consenserit, vel consentire velit, refutari non potest.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Eligentium consensum non sufficit redactum in scriptum nisi publicetur.*
4 *Electio requiritur fieri à notario.*
Scriptum, quod habet capituli sigillum, est publicum, ibid.
Per nominationem in capitulo ius non acquiritur, ibid.
5 *Recusatus pro repulso.*
6 *Compromissum in ordinarium in causa spirituali.*
7 *Eligere potest aliena de ecclesia compromissarius. an id procedat, nu. 19. §. 1. & nu. 23. §. 1. & 24.*
8 *Coniugium quasi contrahitur spirituale inter eligentes, & electum, verum autem iuncturn inter electum & ecclesiam generalem.*
9 *Decretalis, Interposita, de app. loquitur in iudicio.*
Probationes recipere non tenetur capitulum, à quo extraiudicialiter appellatur, ibid.
Electio an & quando cassabitur oblatis probationibus oppositi morbi coram capitulo, vel alibi ibid. & nu. 10. & 8. & facta non adueniente termino, ibid.
11 *Contra electum si offeratur probatio oppositorum coram cōfirmatore, iustè appellabitur, si non admittet, & de iuribus exceptionis coram iudice appellationis deinceps agetur,*
Ab executore, vel prouisore si non admittantur exceptionis probationes oblatæ contra eum, cui collatio facienda est, tractabuntur coram iudice appellationis, ibid.
12 *Collatio vt non fiat alicui beneficij ab ordinario an si exceptiones admitti petatur oblata probatione, & quia non admittuntur, appellatur, an teneat collatio, In hac casu quid sit a collatore considerandum & agendum nu. 13. 14. 15. & an idem de executore, vide supra nu. 11.*
In dubio cui collatio facienda, ibid. nu. 13.
14 *Interest quorum non est non solent audiri.*
15 *Appellationes an admittendæ in episcopatibus vacantibus.*
Appellans ante electionem cōtra certam personam, ne eligatur, quam formam seruare teneatur, ibid. an admittenda appellatio, vide nu. 11. & sequenti.
16 *Appellationis causas non expressas contra electum oppositor prosequi non potest, & quando.*
17 *Ad electioni consentiendum quando tempora statuta.*
18 *Epilogus, Suffragium. Additio glossæ. nu. 19. 20.*
Confirmare an videatur qui eligit. §. 2. & nu. 25.
Expensæ litis à quibus procuranti in causa electionis episcopalis, & quando soluentur ibid. & nu. 21.
23 *Canonicus vnicus admittitur cum cautione nomine ecclesiæ.*
22 *Epileptici, & demoniaci an promoueri possint, vel iam promoti ministrare.*
23 *Ex vitio persone repulsus an denuo possit eligi, refert, an durabili, an non.*
24 *Postulatur nullus inferior episcopo ex vinculo ecclesiæ.*
25 *Electionem, & confirmationē qui habet an eligendo confirmare videatur.*
26 *In præscriptione requiritur continuatio plurium actuum, vel vnius vsq; ad legitimum tempus, sed non in electione.*
Pœnitere licet, vbi non quæritur ius, ibid.
Cap. saluberrimum, 1. q. 7. intellectus ibid.
27 *In electionibus etiam quæ de canonicis fiunt, non licet variare post illas publicatas.*
Consensus mutuus inter electum & electores an eodem tempore debeat interuenire, ibid.

CAP. XXI.

Vm inter canonicos.

1 Casus † Electus à maiori parte capituli si sit idoneus, & consenserit, vel cōsentire velit, refutari non potest. & prima
2 † pars ponit factum, & partium allegationes. secūda ibi, discretioni, diffiniendum committit [*Singuli*] ad quos spectat electio. & hæc respicit actū scrutinij. & ver. cōiter, seqt̄, respicit actū electionis, ne
3 sit ꝟ. eo. in genesi, fm Hostien. [*Redactus*] nec † hoc sufficeret, nisi publicaretur in capitulo. ꝟ. eod. quia

pro-

propter: sed, vt patet ex sequentibus, solẽniter fuit
electus: aliter non expectaretur ipsius consensus:
saluo tamen, quod habes. ℣. co. publicato, ſm Inn.
4 & Host. [*Publicum*] & sic † requiritur, ꝙ fiat electio
per notarium, dicit Pe. quod no. hic scriptum ẽ pu
blicum, quod habet sigillum capituli: de scrutinio
dicam. ℣. eodem, quia propter, super ver. in scriptis
[*Altera*] ſ. S. [*ſubdiaconi*] qui solus erat secundùm In-
no. [*Tractaturi*] præcedere debet ergo tractatus, de
hoc. s̃. eodem, cum terra, Host. [*Nominantibus*] in tra
ctatu, per quam nominationem ius non acquirit̃,
℣. eodem, ꝙ sicut [*Obuiatum*] ne eligeretur [*Ipſum*] p̃
positum Astensem [*Inhabilis*] vide quod dicam. ℣. de
5 voto, ex multa, ad fi. [*Recuſatus*] i. ab † electione de
ipso facta repulsus [*Et infr.*] hic deciditur, ꝙ subdia-
conus appellauit ad archiepiscopum Mediolanẽ.
Sed alij nihilominus elegerunt, vt in antiqua, qã̃
dixit Host. forte seriò decisum, vt saluetur, c. lxj. di-
stinctione, nullus. propter quod eligi post electio-
nem appellatum fuisse [*Archiepiſcopum*] ad quem
appellatum fuerat secundùm Host. [*Compromittere*]
6 & tamen † ordinarius erat, & causa spiritualis: de
quo remittit Host. de arbitris, cum tempore, & c.
7 contingit [*Modiciensem*] compromissarius † de aliena
ecclesia potest eligere, de renun. post translationẽ
[*Et infra*] hic deciditur secundùm Host. ꝙ archipres
byter à prædicto processu ad sedem apostolicam
appellauit, Inno. dicit, ꝙ quia canonici noluerunt
recipere electum ab archiepiscopo, deuoluta est
causa ad papam [*Conſenſerit*] p̃teriti temporis, Inn.
ſ. anteq̃ compromitteretur in archiepiscopum, si-
8 cut forte fuerat allegatum [*Quaſi coniugale*] quasi †
dicat, sicut p mutuũ p̃sẽsũ p̃hibẽt carnale, sic & spũa-
le ad ipsius exemplum, vel sic, quasi vinculum est
a inter electum & eligentes, [a] vel administrationem
specialem, ad quam electus est. Sed verum vinculũ
est inter electum, & ecclesiã generalẽ, de illo vincu
lo posset dici ſm Host. ꝙ p̃hitur per confirmatio-
nem [*Sit oſtenſum*] Quid si coram capitulo se obtu-
lit probaturum veritatẽ morbi, nunquid hoc ipso
cassabitur electio post facta, licet causa sit falsa? ꝙ
9. videtur, de ap. interposita. dic p̃. & decre. † illa log-
tur in iudicio. vñ si coram p̃firmatore id fieret, nõ
teneret postea confirmatio, licet causa falsa esset.
capitulum aũt est hic pars appellata, & ꝓbationes
recipere non tenetur, nec appellans coram eis pro
bare. vñ necesse est veritatem causæ probari. Si
10 aũt † cõuenissent, ꝙ coram capitulo, vel alio certo
termino fieret probatio, electio facta intra termi-
num non valeret. vt lite pendente. c. j. & 3. q. 6. du-
b dũ, Inn. Host. & Comp. [b] Quid † si offeratur hæc
11 probatio coram confirmatore, & quia non admit
tit probationem, appellatur ab eo, & ipse nihilo-
minus confirmat? dic ſm prædictos, ꝙ non tenet
confirmatio, cum ab eo, q̃ iudex est, iustè fuerit ap
pellatum. ℣. de app. Interposita. Et nunquid agetur
c postea coram iudice [c] appellationis de iuribus ex-
ceptionis, & veritate ipsius? sic, vt patet in eo, quod
no. in d. c. interposita, & ℣. de p̃bendis, dilecto. Idẽ,
est si ex eadẽ cã̃ ab executore, siue ꝓuisore aliquo
12 appelletur. Sed † quid si vbi episcopus, ad quem
spectat conferre præbendam, vel aliud beneficiũ,
iure ordinario paratus sit ipsum conferre alicui, &
& alius veniat coram eo, & dicat, domine denun-
cio vobis, quòd iste, cui vultis conferre benefi-
cium, est adulter, vel periurus, vel aliàs criminos[9],
& hoc me statim offero probaturum, quia non ad
mittitur hæc oblatio, appellatur, nonne tenet col
latio postea facte. hanc quæstionem formatam in
cõo Parisien. vide de ap. constitutis. 2. super ver. effe
ctũ. dicunt quidam, ꝙ non. Inn. dicit ꝙ sic, nisi pro-
betur veritas ipsius causæ: quia & eps̃ hanc colla-
tionẽ facit extra iudiciũ. vnde nec tenetur proba-
tiones admittere, nec ordinẽ iudiciariũ obseruare
d & hoc no. ℣. de ap. ſtitutis. 2. ℣. de ꝛc. p̃bẽ., ꝓpoſuit [d]
& satis de ap. extra iudiciali. ℣. de maio. & obe. dile-
cti, in gl. sed qd. Itẽ si talis probatio esset admittẽ-
da, tanta absurditas sequi posset ſm Host. ꝙ aut im
pediretur libera facultas ep̃i ꝓferendi beneficiũ il
li, quem putat dignũ. ℣. de p̃bẽ. relatũ. §. 1. in fin. aut
posset labi tps̃ suum, & ad aliũ deuolueretur pote-
stas eadem, si ponamus, ꝙ vltimo die tpis̃ sui vole-
bat beneficiũ conferre, & sic non posset expediri re
ceptio testiũ, quin tps̃ laberet̃. ℣. de sup. negli. præla.
c. ij. iij. & 4. & sic priuaretur iure suo sine culpa sua
p̃ iura. 56. distin. satis peruersum. s̃. de const. cogno
scentes. Item pararetur via volentibus impedire
promotionẽ alicuius, & sic daret̃ via figmẽtis p̃ id,
quod legitur & no. ℣. de diuor. g̃to. §. pe. Sed p̃, quia
episcopus tenetur inquirere de persona etiam ex
officio anteq̃ ipsum promoueat: alioquin, si incau
te procedat, pœnam habet. ℣. eodem, nihil, versi. de
hoc. Item fama promouendi in nullo vacillare de
bet, vt legitur & no. ℣. de accu. oĩpotẽs. Imputandũ
est ergo ep̃o, si noluit scire veritatem, ex quo pro-
batio offerebatur, & videtur saltẽ ignorantiæ affe
ctator, qui tanq̃ sciens punitur, vt patet in eo, quod
legitur & no. ℣. de clãde. despon. cum inhibitio, rñ-
so. i. & §. 1. & de tempo. ordi. eos qui, li. 6. Solutio: ꝙ
sultè aget episcopus, si ad instructionem suam pro
bationem admittat, dummodò commode hoc fa
cere possit, vt in contrarijs. Si verò hoc commodè
facere non potest propter lapsum temporis, & cõ-
e fidit de idoneitate [e] personę, audacter ei ꝓferat, vt
in primis iuribus. Si. n. p̃dictor voluerit prosequi
p̃dictionem suã, vtrũ iustè processerit ep̃s, litis ter
minus declarabit, sicut aliàs dr̃. C. de iudi. rem non
nouam. ℣. e. si forte, li. 6. Si verò diffidit, alijs ꝓferat,
13 & tutus erit. ad quæ duo † cõsideranda notare &
ꝓsiderare dẽt, vtrũ p̃dictor, & testes, quos offert, bo
nę famę sint, & de quib⁹ p̃sumaṫ, ꝙ bono zelo mo-
ueantur, & is, cui conferre intendit, malę famæ, &
tũc vel probationes recipiat, vel alij ꝓferat. vel ecõ
uerso, is, cui intẽdit conferre, sit bonę famæ, & alij
malę, vel inimici sui, & te ipsos oĩno repellat, arg.
ĩ eo, qd̃ legit̃ & no. ℣. de testibus, preterea, ĩ fi. & c. ĩ
nr̃a. In dubio verò põt ꝓferre illi, de quo ĩtendit, &
quẽ prima facie præsumit bonũ. ℣. de scruti. ĩ ordi.
faci. c. vnico. Sed si appet minus idoneus, nisi ipsũ
excuset alia rõnabilis cã, pũiet, vt patet ĩ eo, qd̃ le
git̃ & no. s̃. e. c. ex. §. parcẽtes, & ℣. de dolo, finẽ. Sed
14 nec † solẽt audiri, quorũ nõ ĩteresset ẽt ĩ talib⁹ appel
lãtes, ut patet ĩ eo, qd̃ legit̃ & no. s̃. e. cũ ĩter. R. §. 1.
sup quò vid̃, qd̃ legit̃ & no. ℣. de rebus eccl̃iæ non
alie. si qs presbyterorum. §. fin. & ℣. de ob. ad rõci. c.
15 unico. Sed † & cauẽdũ est, utrum in episcopatibus
uacãtibus, qb⁹ p̃uidẽdũ est, appellet̃, ꝙ dic ut. ℣. e. q̃
quis, lib. 6. [*Appellatum*] appellans ẽt ante electionẽ p̃
certã p̃sonã, ne eligat̃, seruare tenetur formã decr.
ut circa. ℣. e. ti. & c. q̃ p̃ certam, lib. 6. [*Reputemus*] non
16 † expressas, p̃sequi nõ põt, nisi seruata forma decr.
ut circa. ℣. eodem titulo, li. 6. [*Sic*] ſ. ꝓmittendo
17 [*Conſentire volente*] olim. n. non † erant statuta tẽpo
ra ad ꝓsentiendũ: hodie secus, ut. ℣. e. ti. q̃ sit, li. 6. [*Im
munis*] probato igitur, ꝙ aliàs repulsus fuit propter
hoc ĩ iudicio, necesse habebit probare se curatum
18 & immunem, ut dicam super gl. ¶ Prima † glo. no
ta. ibi. esse capitulum &c. ¶ Tertia glo. respon. per
contrarium de decre. cum dilectus. ¶ Quarta glo.
quærit, ponit opi. Lau. secundò Vin. & Ioã. tertiò
Tan. quam approbat, & contrarijs respõdet. ¶ Gl.
sed nonne, obijcit, & soluit. Item quærit, arguit ne
gatiuè, & soluit contrarium. ¶ Glo. argumentum,
arguit, & illud reprobat. ¶ Antepenulti. glo. signat
contra-

19 ℣rium, & soluit. ¶ In † tertia glo. [*ibi, Eos*] hanc & se-
quen. vide prę alle. c. cum dilectus, in gl. penul. & su
per. ea. ¶ In quarta gl. [*ibi. l. 3.*] hanc & seq. vid. s̃. e.
licet, super gl. pen. [*& ibi, In eccleſiis*] de vico, vbi est
ecclesia, debẽt ipsius clerici ordinari. ¶ In glo. [*Sed
nonne, ibi, l. 1.*] tutor auctoritatẽ præstat pupillo ad-
eũti hæreditatẽ sui debitoris, & per hoc ipse pupil
lus fit debitor [*& ibi. §. ſolent*] vide de ap. dilecti, vlt. ĩ
vlt. glo. ad fi. [*& ibi, Frater à fratre*] hãc, & seq̃ẽ. vide
de natis ex libe. ven. c. vno, super vlt. gl. ¶ In glo. ar.
ibi [*Per fundum*] vide de sen excõ. officij, super 1. glo.
f [*& ibi, Nemo*] [f] non mutatur consilium in alterius
20 detrimentũ. ¶ In † gl. 1. [*in fi.*] Io. & Gof. ℣. ne proui
deatur de rebus illorũ, quibus aduersant̃, de hoc. ℣.
eo. vt præteritæ, & c. cupientes, in gl. fi. Host. dicit,
quòd religioso etiã pendẽte lite, quidebit̃, de accu.
ex pte, & c. olim. Secularis verò lite pendente nil p
cipiet, & si ferat̃ sñia p̃ ipsam, nil recuperabit ab ec
clesia, sed socij ponent pro solido & libra. Si verò
obtineat, recuperabit à capitulo, de procu. cũ p cã
de rebus eccle. nõ alie. ad audientiam, & sic vtilita
tẽ expensarũ litis terminus declarabit, ar. C. de iu-
g di. rem non nouam. § Er † nota, ꝙ vnicus canonic⁹
21 cum caurione admittitur nomine ecclesiæ: si tñ
malicioslè excipiat, de proprio cõponat expẽsas. ℣.
de accu. accedens, hic tñ plus, q̃ duæ partes consti-
tuerãt, &c. Quærit hic Vincen. qd si moriantur ca-
nonici constituentes, à quo recuperabit iste proc.
expensas, si solus subdiaconus remanſit? rñ. ꝙ ab
ipso, cum ius vniuersitatis stet in vno. lxv. distinc. si
forte. ff. qd̃ cuiusq; vni. sicut. §. vlti. ¶ In glo. 2. [*In fi.*]
22 & ibi plenè † no. in gl. magna, & 7. q. ij. in sũma de
epileticis, & demoniacis, & his, qui taliter vexant̃,
an promoueri possint, vel iam promoti ministrare
23 debeãt. ¶ In gl. 3. [*In fi.*] refert † ſm G. Naso. Inn. &
Comp. an repulsio facta fuerit ex vicio durabili, &
tunc cõcedit, quod dicit gl. an ex vicio non durabi
li, & tunc non prodest sola repulsio, prius facta. vn-
de nõ mandat. ℣. inquiri, an aliàs fuerit repulsus, sc̃
an laboret illo vicio. vnde ex ver. ℣. nisi sufficienter
& c. dicebat Tancre. & Gof. de necessitate proban-
dum esse vitium. ad decre. super eo, respondebat
Inn. ꝙ loquitur de amotione, q̃ fit propter pecca-
tum, cuius infamia remanet etiam post sanationẽ
idest post pœnitentiam. j. q. j. ventum, & vide quod
no. 6. q. j. c. ij. & iij. dicebat Host. iste defectus per la-
psum anni extinguitur. xxxiij. distinctione, cõmuni
ter. sed delictum, de quo loquitur ꝓtrarium, eo am
plius augetur, de consuetu. cap. fina. Satis dici põt
cum gl. ꝙ sufficiat eum propter id aliàs repulsum
quò ad transferendum in eum onus probandi se
ab illo morbo curatum, & facit ad hoc finis c. & p̃-
sumptio, q̃ transfert onus probandi, vt no. vt ecc.
beneficia, capitulo vno, & patet de prescrip. capitu
lo primo, libro sexto. ¶ In glo. [*Hic ſumitur, ibi, Nullus
inuitus*] vbi plenè de hoc, & in cañ. statim allegato
[*& ibi, Etiam à duobus*] secus dixerunt de vno: quia ille
se non potest eligere: alium de ecclesia non, ex
quo omnes consenserunt in alium. Sed si subtili-
ter aduertisset, idem esset de duobus [*& ibi, Tan-
cre. dixit*] s̃. eodem, cum nobis olim. Gof. hic. Philip.
℣. eodem titulo, ecclesia. 2. B. Brix. lxj. distinctione,
nullus, Inn. & Comp. hic. Host. hic dixit, ꝙ optimè
approbat consuetudo: ipse tamen reprobata indi-
stinctè op. Ioan. & Vin. dixit opi. Lau. veram, vbi
24 clericus alterius ecclesiæ † intitulatus[h] est ibi, & in
h sacris, & est ecclesia alterius diœcc. maximè paro-
chialis: quia cum talis maximè dicatur spons[9], est
postulandus, & sic erit locus opi. Lau. per decre. ℣.
eod. scriptum. Sed hoc non placet: quia ex vinculo
ecclesiæ nullus inferior episcopo postulatur. ℣. eo.
si abbatem, lib. 6. [*& ibi, Licet ergo*] vbi de hoc, & 24.
di. In nomine domini, in gl. ergo aliquis, & infr. de
officio cui. c. fi. ¶ In gl. [*Sed nonne, ibi, Tanquàm archiepi
25 ſcopus*] ac si † dicat glo. si eodem iure haberet eligere,
& p̃firmare, tunc p̃firmaret eligendo. ponit Inn.
exẽplum, qñ quis ex ꝙcessione, vel priuilegio habet
vtrũq;, per iura alle. in prin. gl. Quærebat hic Pet.
de archiep̃o, qui ex iure deuoluto eligit absentem
an videat̃ p̃firmasse, & non obstãtibus p̃dictis, aliàs
præscriptis dicit, ꝙ non: quia alio iure eligit. ſ. ex de
uoluto: alio iure p̃firmat. ſ. ex proprio. In qua p̃fir-
matione inquirere debet consilium capituli sui, sc̃
in primo casu no. ℣. de his, quæ fiũt a p̃latis, q̃ro. Itẽ
ante p̃sensum nõ dẽt qs p̃firmari s̃. c. pxi. ergo non
hẽt vim p̃firmationis ſm eũ, adde quod dicã. ℣. e. ne
pro defectu, ad fi. & Cõp. hic. p̃. ſ. ꝙ superior, ad quẽ
spectat ex iure deuoluto, dr̃ eodem iure eligere, &
confirmare [*& ibi, Poſtulaſtis*] & de appel. c. pe. lib. 6.
[*Et infr.*] adde in vlt. glo. ¶ In gl. ar. [*Colligitur, ibi olim*]
ibi non nocet receptio Lucẽsium, nisi præscriptio
26 sit completa. ꝟstat̃ enim, ꝙ in præscriptione requi
ritur continuatio actuum plurium, vel vnius vsq;
ad tps̃ legitimum. de vno dixi per decr. cum de bñ-
ficio, li. 6. de præb. sed in electione talis tpis cõtinua
tio non requritur. nõ mirum ergo, si vbi ex vno actu
ius alteri non quæritur, licet pœnitere. vbi verò que
ritur, nõ licet, vt hic, ad c. saluberrimum, dic quod
non fit ibi scriptura, quasi prius liceat pœnitere. Sd̃
vt quincaṫ ex illo, si postea p̃dicat [*& ibi, Publicato*]
per quam terminaṫ, quę hic diffusè notabant anti
qui, & quæ notantur in prin. c. quanto. ¶ In gl. pe.
27 [*In fi.*] dicit Inn. quòd etiã in electionibus, † quę de
canonicis fiunt, post illas publicatas non licet va-
riare[i] 2. q. 6. nominationes. C. de ap. qui ad ciuilia.
¶ In glo. vlt. ibi, Impleatur [*i. vt conſentiant. & in fi.*] &
reprobant hic Io. & Vin. opi. Pe. Apuli, qui dixit, ꝙ
necesse est inter electum, & electores mutuum cõ
sensum eodem tempore interuenire. Vnde si tem
pore, quo consentit electus, eligentes dissentiant,
non confirmabitur electio. ff. de manu. testõ, si pa-
k ter[k] nam mutuus consensus facit matrimonium.
30. q. 2. c. vno, ad hoc de procu. c. ult. li. 6. diceb at ta
men, ꝙ superior dissentientes debebat ad ꝓsentien
dum compellere: sed ipsi cõtra per hanc literam.

ADDITIONES.

a ¶ Et eligentes. Probat tex. in c. inter, de translati. præl. versi. cum non debeat, & ibi vide.
b ¶ Comp. Vide Io. An. de despon. impube. ad dissoluendum, in gl. quid si crimen.
c Iudice. Vide d. Car. Floren. in consi. 32.
d Proposuit. Et ibi vide, quæ scripsi, & ibi vide, quid de executore ad prouidendum. Archi.
e Idoneitate. Vide. d. And. Barba. in consi. 33. inci. scripsit psalmista, in 2. volum. suorum consiliorum.
f Nemo. Vide Bal. in l. 1. C. de ser. fugi. vide Barba. in rubrica. ℣. de offi. delega.
g Nouam. Vide Bar. in l. iã tamen. §. in hac. ff. iudi. sol. & Oldr. cõsi. 25.
h Intitulatus. Quòd electio passiua dicatur etiam libera, facit. c. cum di lectus, in fine, de consue. in contra. videtur tex. in c. tua, de his, quæ fiunt à præla. vbi de eccle. fieri debet. sed ibi id de consuetudine. Arch.
i Variare. Vide per modernio. in l. prætor. ff. de ope. no. nun. vbi multa etiam allegant ad hoc, an & quando sit licitum variare.
k Pater. Ibi vide gl. & Bar. quia illud ideo, quia per dissensum non fit alii præiudicium: hic autem secus. & vide quid in collatione benefi cij in c. si tibi absenti, de præben. li. 6. & quid in procuratore dato ad eligendum, & ante electionem reuocato, & non certificato, an va-leat electio, vide in Cle. 1. de renuncia. per Pau. & Lapum in c. fin. de procura. li. 6. & per Ioan. And. in c. in causis. ℣. eo. super glo. ergo sit in ver. dixit hic autem Inn. qui videtur sentire, quòd sic.

SVMMARIVM.

1 *Electus à maiori parte capituli, si tempore electionis erat idoneus, confirmatur, aliter à minori parte electus confirmatur, & quando.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Terminum, in quo se vtraq; pars apostolico conspectui præsentaret, iudices causæ statuere possunt.*
4 *Gesta, seu acta iudicum, si publica sunt, faciunt perpetuam fidem.*

5 Per-

5 *Persona pro personatus habentibus.*
6 *Numerus electorum in diuersa uota diuisorum potior qui.*
7 *De zelo, numero, & merito non potest certa regula dari.*
8 *Allegationes facti quæ dicantur. Quæ iuris autem sunt, papa habet in pectore, priores requiruntur & expectantur, si faciunt ad causam, nu.9.*
10 *Ad sententiam definitiuam non procedendum, nisi liqueat de causa.*
11 *Post conclusionem in causa nihil dici potest.*
12 *Eligi an possit in minoribus constitutus ad præpositurам, & personatus: & 13.*
13 *Aetas habilis ad dignitates & beneficia curata. 25. anni. ad personatus curatos quę.*
14 *Contra absentem etiam minorem & contumacem proceditur in spiritualibus.*
Alioquin, quid inferat, ibid.
15 *Penè, ideſt ferè.*
16 *Zelus malus ex quibus præsumatur, & in intentione cõsistit.*
17 *Epilogus, Suffragium, Additio gloss. nu. 18.19.*
Remissio causæ debet instructa esse, cum refertur.
Numerus auctoritati præfertur, nisi sit par, & num. 19. §. 1.
Initium an perpetuò spectandum. §. 2. & nu. 20. & 21.
21 *Causa expressa si agam, quid iuris, remiss.*
22 *Electio vel collatio eius, q tempore electionis, vel collationis defectum patiebatur ordinis, vel ætatis, an si papa cum eo postea dispensat, valeat necne.*
Dispensatio non valet, si iam ius alteri quæsitum, & maximè si inter eos lis pendebat dispensationis tempore, nisi papa faceret & iuris & litis pendentiæ mentionem. Ordinarius autem facere non possct, ibid. & nu. 23. neq; eligentis præiudicium eam impedit, ibid.

CAP. XXII.

1 DVdum ad audientiã. Casus. Electus à maiori parte capituli si sit, & tpe electionis erat idoneus, cõfirmatur. Si verò tunc erat indignus, & fuit scienter electus, cõfirmatur, si sit dignus, electus à parte minori, &
2 †prima pars decisè ponit commissionem prius factam. Secunda ibi, ipsi verò, ponit iudicum processum, & remissionẽ. tertia ibi, cũq;, ponit vnius partis comparitionem, & cõtumaciam alterius, quarta ibi, gestis, examinat processum non plenè remissum, quem ideò sub certa forma diffiniendum cõmittit [*Colonien.*] cathedralis, Host. facit quod no. de præb. quis, li. 6. [*Committendam, & infr.*] eo. tenore, vt causam audirent, & si de partium voluntate procederet, terminarent: alioquin &c. similis commissio supra de rescriptis, ex parte decani [*Sententiæ*] ferendę [*Asseruit*] quod potuit ex forma rescripti, aliter nõ [*Destinarunt, & infra*] & terminum †statuerũt
3 in quo vtraq; pars se conspectui apostolico presentaret. quem terminum statuere potuerunt, etiam si literæ, quibus mandatur fieri remissio, hoc non continerent, vt dicã. ff. de accu. c. vlt. in gl. dicit Inn.
4 [*Gestis*] quæ † perpetuam fidem faciunt, si publica sunt. C. de re iud. l. fi. [*Diligenter*] xxx. q. v. iudicantem [*Primus*] præpositus sanctorum apostolorum [*Personis*] r. †habentibus personatus [*Dignitatem*] habebat canonicus dignitatem forsan annexam præbẽdæ, Inn. ad hoc de præben. super eo, li. 6. vel erat nobilior. facit. ff. de test. super eo, vel secũdùm eum erat literatior, facit. ff. de præben. de multa [*Præcedebant*]
6 per hoc no. Gof. & Ho. licet † numerus in multùm excedat, plenam, & triplicem collationem fieri debere, de qua. ff. e. in genesi: fatentur tamen numerũ præferri, cum in multum excedit, de hoc. ff. e. eccles. ij. nam in isto excessu tenent hic boni viri arbitrium ponderandum, cum non sit determinatũ. ff. de vsuris, mora. ff. de testi. quæsitum scio. Gof. vltra id allegat. ff. de iure. deli. l. j. secundus verò. ſ. ppositus sancti Georgij. à. xxiiij. & sic excedebant reliquos in decem, Inn. hic. & Ho. & Compo. post eũ
7 †dicentes, quòd de attẽdendis circa zelum, numerum, & meritum non poterat certa regula dari. ad instructionem iudicum ponebant hic notam magnam, quam decisè ponam. ff. e. eccles. 2. super gl.
8 fi. [*Allegationes*] facti † puta exceptiones, responsiones, ad dicta testium, & instrumẽtorum contrarietas, & simile. nam de allegationibus iuris non põt intelligi, quas papa habet in pectore. xxx. q. 1. peruenit, Inn. & Host. alle. de ap. sæpe, in princi. Item Comp. & Abbas [*Præsentatę*] Imputet ergo sibi pars contumax, quæ nec de necessitate videbatur expectanda. C. de iudi. properandum. §. finautẽ, ad hoc de eo, qui mit. in pos. eum, q li. 6. plus placet Inno.
9 q̃ si illa faciunt ad causam, requirantur, & expectã tur [*non duximus*] contra. ff. eo. cum nobis olim, ad
10 fi. sed ibi fit gratia, Host. [*Procedendum*] quia † non li quet de causa, nec papa diuinare potest: aliter procedetur in hac beneficiali causa contra absentem,
a vt sequitur [*Notorium*] [a] euidentia rei [*Iam dicta*]
11 quasi † dicat non dicenda, cum iam sit conclusũ secundùm Innocen. alle. Hostien. de procur. auditis, de fide instrumentorum, cum dilectus. de testibus, fraternitatis, & c. cum veniſſet [*Constaret*] & sic erat iuris notorium, de cohabi. cleri. c. fi. [*vel in ordinibus*] notauerunt † Vincen. & Ioan. constitutum in minoribus eligi posse, & dixerunt iura. lx. distin.
b hodie correcta. Sed, vt cum pace [b] eorum [c] loquar.
c malè dixerunt: quia in minoribus tantùm constitutus eligi non potest de iure lx. distin. innouamus & hæc decre. est contra eos, nec est pro eis decr. preterea, de æta. & quali. imò est contra, quia si dispẽ satiuè admittuntur, ergo de iure secus, Tã. & Gof. Idem hic Phi. qui dicit talem postulandum. dicebat Vincen. non obest, quòd sit in minoribus tantùm. si enim non obstat ætas, promoueri potest ad debitum ordinem. ſ. eo. cum in cunctis. Erat ergo hic defect⁹; quia multos habebat, & erat laicus, vl vitium in ordine, vel præposteratio. lii. distin. solicitudo. Sed hæc lectura non est amica literæ, vt patet melius in antiqua. nam sub quarto. ſ. erat talis littera, Electus. obijciebatur autem præposito. ſ. G. minor scientia, defectus ętatis. & quòd in minoribus erat ordinibus constitutus &c. Vincen. & Ioan. sequitur Innocen. & B. Compo. in dignitate non cu
d rata, sed in curata concordant Tan. & Gof. quos [d] sequitur. B. Hostien. Pe. & Abb. & vide quod nota. de æta. & qualitate. c. vno, libr. vj. in gl. & quod super ea dicam, & eo. lib. de elect. cum ex eo, & quod dixi. ſ. ti. c. fi. super princi. primæ glo. [*Vel ætate*] scili
13 cet † quod non attigisset. xxv. annum. hæc autem intelligit Innocen. vera quò ad dignitates, vel beneficia curata: quò ad personatus nõ curatos dicit ad illos eligi posse constitutos in minoribus ordinib⁹, & minoris ætatis, vt nota. infra de ætate, & qualitate, præterea. quam gl. Innocen. posuit hic Compostela. concordans cum eo de ordinibus, sed non de
14 ætate, ut etiam ibi dicam. [*Absentia*] nota † contra
e minorem absentem procedi in spiritualibus, [e] si contumaciter abest, Abb. [*Corporali*] dicunt quidã, quòd isti iudices procedent illo non citato: sed tutius est secundùm Hostiensem, quòd citent, vt dicit gl. [*Alioquin*] i. si præpositus sancti Georgii non patitur defectum in ordinibus, scientia, vel ętate, non dico, alioquin, ideſt si non cõstat; vide in Mer cur. in regula, infamibus, de regu. iuris, libro sexto
15 Penè ideſt ferè: quia non deficiunt nisi quattuor ad faciendum duplo maiorem numerum. Cessãtibus ergo † impedimentis apparentibus præsumi

tur

tur malus zelus: imò apparet, nisi ignorãtiam probent eligentes; concor. Innocen. & Hostien. remit tit. ſ. e. innotuit, versi. parcentes [*Bono zelo*] Zelus in intentione consistit. 8. quæstione secunda, dilectissimi, Ioan. Goffred. [*ipsius*] prepositi sancti Georgij.
17 ¶ Glo. † proceditur, respondet per contrarium, & soluit. ¶ Glossa, ista tria, notat tempus electionis, & cætera: allegat tria iura. In cõtrarium allegat duo,
f & soluit. demum ponit Brocar. de initio [f] spectãdo, aliàs pro initio. 6. capitula, & 11. leges: pro fine tria capitula, & 6. leges: demum soluit. ¶ Penultima glossa signat contrarium, & soluit. ¶ In † quarta glossa [*ibi, Ne causas*] plena instructio debet inseri in actis relationis, ne lis incognito negocio dirimatur. [*& ibi. l. prima & secunda*] non debet principi referri, quod adhuc egeat instructione. ¶ In quinta glossa. fortè quo ad ordinem glossarũ, sed est secunda quo ad textum [*ibi, Maiorem*] in numero pari creditorum auctoritatem eius sequetur prætor, qui dignitate inter eos præcellat. ¶ In glossa, ista tria, [*ibi. l. 2.*] ibi cuiusq; rei potissima pars principium [*& ibi, quod ab initio*] vide de exceptionibus, cũ venerabilis, super glossa penultima [*& ibi. §.*] incipit, scio. vide de testi. cum causa, super prima glos. [*& ibi, is qui*] in fine. accusationem inchoatam ante damnationem post damnationem implere per missum est [*& ibi, Cum quedam*] vide in capitulo istatim a lleg. super j. gl. [*& ibi, Si procuratorem*] quia cuiuscunq; contractus inspicitur initium, & causa. Si procurator meus instrumenta causæ mihi nõ reddat, conuenio eum mandati, non depositi [*& ibi, Si tamen*] aliàs si autem. & vide de procura. mandato, post principium secundæ glo. [*& ibi. l. 2. ff. de pœnis*] in pœnarum qualitate inspicitur non tempus sententiæ, sed delicti [*& ibi, De testamentis, l. 1.*] vide de testibus cogendis, præterea. super gl. nota ergo. [*& ibi, qui ad munera*] vacatio munerum competit propter liberos, qui habentur tempore excusationis, non post [*& ibi; Si filius*] in fi. vide de maiorita. & obedientia, solitæ, super glo. q̃ quandoq; [*& ibi, si quis in senatorio*] vide de his, quæ fiunt à prelato, cum nos, super gl. 2. [*& ibi, §. Si quis palam*] si tempore taciti fideicommissi non capiebat is, cui restitui debebat, sed tempore mortis capere debebat, aliàs poterat, vel econtrà, expectatur exitus [*& ibi, Cum furiosus*] vide de præbendis, dilectus. 2. super gl. 2. [*& ibi, Homo liber*] vide de symonia, ex insinuatione, super vltima glo. [*& ibi, Sufficit*] ibi dicitur, quòd habẽs liberam matrem, dum nascitur, si ancilla erat tempore conceptus, liber est, & e conuerso, ne calamitas matris noceat illi, qui in vtero liber erat, in hoc contra [*& ibi, Receptum est*] in cessione seruitutis plurium dominorum omnes trahuntur ad vltimam habetur perinde, ac si cum postremus cedit, omnes cesserint [*& ibi, Quia verò hactenus*] in eo, quod plus datum est vitrico, vel nouercæ, quàm filijs primi matrimonii, nõ inspicitur dationis tempus, sed euentus [*& ibi, Mela*] Si reliquit testator alimenta, quæ viuus præstabat tempore mortis, & si variè præstabat, proximum tempus mortis inspicitur [*& ibi, Si quis palam*] vide. ſ. [*& ibi, Quæsitum*] vide de restitutio. spoliato. cum ad sedem, in glo. 2. [*& ibi, Sinautem. §. 1.*] in rei venditione procedit, quod. ſ. [*& ibi. §. non tantum*] ſi depositum sine dolo perditum post iudicium acceptum recuperetur, cõdemnat reus.
19 ¶ In † glo. tertia [*In fi.*] vt differat ab eo, quod dixit, ætate, & facit. 75. distinctione, capitulo vltimo, in fin. vbi de hoc. ¶ In glo. ex eo, quod [*in fine*] hic Laurenti. Ioan. Vincenti. & Moderni. ¶ In gl. ista tria, [*ibi, versi. Quæ ab initio*] & ff. de regulis iuris, non firma
g tur [g], libr. 6. dic vt ibi [*& ibi, Principatus*] vbi de hoc. [*& ibi, capitulo litteras*] & secunda quæstione sexta,
20 anteriorum, circa finẽ, vbi de hoc [*& ibi, Receptum est*] alia iura circa initium, & circa medium † spectandum, & non spectandum vide. ff. de censibus, capitulo tertio, in glo. secunda [*& ibi, In contractibus*] cum quæritur, an contractus valeat; vel non, & an ex eo agatur, vel non [*& ibi, Et in delicto*] cum quæritur, an ex eo contrahatur obligatio pœnæ, vel
21 non, vel quãta [*& ibi, Et si ago certa causa non expressa*] quod dic, vt infra de re iudica. Abbate, libro sexto. ¶ In glo. Talis electio [*ibi, Intellige*] secundùm Guiliel. Va. & facit ad ea, quæ dicam. ff. eodem, congre
22 gato. Sed † pone, quòd tempore electionis, vel collationis patiebatur electus defectum ordinum, vel ætatis: Papa postea dispensat cum illo; valebit ne electio, uel collatio? Rñ. non, nisi Papa de elect. uel collatione prius facta faceret mentionẽ, ipsius supplendo defectum; tunc valeret electio hic, iterum nisi ante dispensationem ius alteri sit quæsitum; quo casu in illius præiudicium non valeret dispensatio. C. de precibus imperatori offer. quotiens. ff. de priuile. dudum, & maximè si inter istos lis penderet tempore dispensationis, vt lite penden. c. j. & vlti. secundùm Compo. quòd puto verum, nisi ẽt de iure coelecti, & litis pendentia Papa faceret mẽtionem. facit quod dicam in præalle. decre. vlti. In
23 nocen. bene † dixit hic, episcopum dispensare non posse post electionem in præiudicium coelecti, cui quæsitum est ius: puta quia reciderunt in suos electores voces eligentium scienter, quem debuerãt postulare, vt dicit glo. præiudicium autem eligentium, ad quos electio reuerti deberet, non impedit dispensationem, vt dicam post Inno. ff. de renunci. nisi. §. personæ, in gl. ipse tamen, & vide quod dicã. ff. eo. dudum, in glo. hoc non facit, circa medium, Et in fi. & ff. de iudi. at si clerici, in glo. ideſt debet, & de resti. in inte. cap. 2. in fin. ¶ In glo. pe. in fi. hodie tene, quod habes. ff. eod. titu. capitu. j. libro 6. Ioan. And.

ADDITIONES.

a ¶ Notorium. Vide ea, quæ habentur plenè in l. fi verò. §. qui pro rei qualitate. ff. qui satisd. co. vbi plenè d. Alexan.
b Pace. Et an constituto in minoribus ordinibus possit prouideri, vel possit talis eligi ad beneficium minoris ordinis, vide Io. An. de rescr. cum aliquibus, li. 6. in tex. in prima glo.
c Eorum. Vide ad hoc glo. in ver. ratione, in c. ex tenore, de his, quæ fi. a maio. parte ca. & quod scripsi in c. præterea, de ætat. & qualitate Archi.
d Quos. Scilicet Tancre. & Gof. non autem Inno. & Compo. Archi. tenet opin. Ioan. & Vincen.
e Spiritualibus. In aliis dic ut per Bar. in l. fi. ff. de resti. in integ. & in l. contra pupillum. ff. de re iudica.
f Initio. Vide quæ notantur in l. 1. ff. de orig. iur. & vide vnam pulchrã regulam quam ponit d. Iac. referendo d. Nellum de sancto Gemi. in l. pecuniam quam, ff. fi certum petatur.
g ¶ Firmatur. De ista materia etiam tangit glo. 2. q. 6. §. illo, & ibi scripsi. Archi.

SVMMARIVM.

1 *Eligendi potestatem ipso iure amittunt, & transit ad alios, licet pauciores, qui sine licentia Papæ recipiunt Episcopum postulatum ad administrationem.*
Postulantes aliquem per impressionem laicorum amittunt ipso iure eligendi potestatem, ibid.
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Casus capituli historicus.*
4 *Petere pro postulare.*
5 *In nominatione est ius, & quando.*
6 *Legatus de latere potest archiepiscopum præter mandatum Papæ confirmare, sed non transferre.*
7 *Gestio alicuius pro prælato non potest esse non notoria, & non licèt postulato sine licentia Papæ, etiam si tanquam extraneus id faceret.*

Decretalis, nihil, infra eodem cum hac conciliatio, ibid. ver. nec iſtum.

8 *Appellationes ſi interponantur plures ab eligentibus diuiſis, quam alij alijs opponere poterunt.*

9 *Vnde, ideſt hac ratione.*
Paragraphi, Illud, decreta. quia propter, infra eod. cum hac conciliatio. ibid.
Præpoſitus eſt caput capituli, habere in eo primam uocem conſueuit, & ſine eo nihil fieri poteſt, niſi ſit remotus, numero 10.

11 *Eligendi poteſtate nunquid ij priuentur ſolùm, qui eligunt contra cap. cum in cunctis, ſupra eod.*

12 *Notoria dicuntur per euidentiam facti apparentia. In tali notorio recipiuntur teſtes etiam iuris ordine non ſeruato, nu. 16. & 36. 37.*

13 *Inquiſitio cum committitur ad alicuius inſtantiam, recipiuntur teſtes, quos ipſe nominat.*

14 *Confirmatio eſt iniuſta facta, parte nòn citata, & nu. 23.*

15 *Tranſitus epiſcopi ad aliam eccleſiam ex natura ſua notorius eſt.*
Informatio ex teſtibus de plano facienda alij commiſſa, vt referat committenti, ibid.

16 *Ordo iuris non ſeruatur in recipiendis teſtibus de facto ex natura ſua notorio.*

17 *Citatio non facta per confeſſionem de facili probari poſſet, iuncto contextu.*
Poſitioni ſuperfluæ non eſt reſpondendum. Si certum ſit, eam facere ad cauſam cogitur reſpondere, ibid. in dubio recurritur ad æquitatem indicantis, qui potius inclinare debet ad reſponſionem, & nu. 18.

19 *Negatiua quomodo probetur, & in quibus caſibus, & nu. 20. vide nu. 43. & ſequen.*
Confeſſio non dicitur probatio auctore Compoſtella. Sed probationis relenatio, ibid.

20 *Probatio propriè quæ ſit.*

21 *Capitulum eſt citandum in cauſa eius, ſi haberi poteſt, non autem ſinguli, niſi in caſibus, & tanquam hi de capitulo, citatur in eccleſia publicè, & quando. vide 52.*
Capituli cauſa non eſt cauſa ſingulorum, nec è contrario, ibidem.

22 *Electioni opponere qui de capitulo non poſſint, & quibus de rebus.*
Iniuriæ cuius q3 ſuæ perſecutio non impeditur, etiam ſi aliter opponere non liceret, ibid.
Poſtulatio caſſari poteſt, & confirmari, ibid. ver. Patet ergo.

24 *Epilogus, Suffragium gloſſarum. numero 25. & numero 26.*
Timor ſufficit, licèt impreſſio ſecuta non ſit. §. 1. & nu. 28. cir. fin. addictio ſecuta.
Manifeſtum licèt aliquid ſit, non tamen eſt eius interpretatio negligenda. §. 2. & nu. 36.

26 *Pro iudice præſumitur.*
Lex quæcunq3, ff. de publi. vt inducenda.
De facto alterius vt quis iurare poſſit ſine periurio. §. 1.
Nuncius ſimplex an audiendus. §. 2. & nu. 54. §. 1.

27 *Additio gloſſarum, & num. qui ſequuntur.*

28 *Minor pars capituli nec locum, nec terminum electionis maiori poteſt parti ſtatuere, neq3 in termino à maiori parte conſtituto eligere non eligente maiore, neq3 in loco tutò ſi ſit, pars autẽ maior in impreſſionis loco, ſed quid facere poſſit oſtendit, nu. 29.*

30 *Iure ſuo quem priuari contingit abſq3 culpa ſua multis in caſibus.*
Impeditis eligere propter impreſſionem ſemeſtre non currit, ibid. ob impedimentum verò perſonale ſecus, quia tunc tenentur mittere, vel ire, vide nu. 35.

31 *Electio vtra valeat, ſi eligit maior pars in termino prius aſſignato à capitulo, vbi iuſtè timetur impreſſio, & pauciores abſentes ea die eligunt alium; an neutra.*

32 *Maior pars capituli an terminum maximè peremptorium ſta tutum per capitulum ad eligendum poſſit abſq3 cauſa mutare, & nu. 33.*
Electio vtra valeat, facta ne in termino prius conſtituto, an verò prorogato, nu. 32.

34 *Innocentij lectio reprobatur.*

37 *Maleficium notorium, ſiue flagrans, quando eſt, quomodo procedatur, debeatq3 procedi.*
Inquiſitio generalis fit in maleficio notorio, vel flagranti, præparatoriaq3 dcitur ad ſecundam, in qua recipiuntur in prio ri etiam recepti. Ambarum quoq3 proceſſus, eodem numero.
Defenſio legitima deneganda nemini, non obſtante abuſu, ibi. ad finem.

38 *Pro ſententia præſumitur, quando abijt in rem iudicatam, & ratio, niſi in ſententia excommunicationis, quia tunc diſtinguitur, vt hic.*
Acta cuſtodire continuè difficile & quaſi impoſſibile, ibid. & nu. 49.
Detentio, ſine Conſeruatio rerum iugis, quas homines habent, ex innumerabilibus cauſis denegatur, ibid.

39 *Natura multiplex eſt, & nu. 40. 41. 42. 43.*

43 *Negatiuam probari eſt contra naturam, ideſt naturalem rationẽ, & quibus in caſibus ea probetur, & duplex eſt ſpecies, & nu. 44. vbi aſſerit omnem negatiuam facti, quæ cadit in teſtium intellectum, etiam directè probari & per teſtes, reprobata ſententia ſecus dicentium cum iurium, quæ eis videntur ſuffragari, expoſitione, nu. 45. 46. 47. 48. appoſitis exemplis.*
De negatiua verò, iuris factum, vel ſolennitatem non affuiſſe. numer. 49.

45 *Directa, & indirecta ſubſtitutio quare dicatur.*

47 *Ratio ſcientiæ, quæ ſuper aliquo ſenſu corporeo fundatur, eſt affirmatiua ſemper etiam ſuper articulo negatiuo.*

48 *Affirmantibus duobus plus credi, quàm decem negantibus non ita, ut vulgo dicitur, latè ſe habet hoc dictum, & in quibus habeat locum.*

50 *Scientiæ, Ætatis, Ordinis, vel Profeſſionis, & Irregularitatis qualitatem probare cui incumbat.*

51 *Soluendo quis non eſſe præſumitur, niſi probetur, ſemel fuiſſe ſoluendo.*

53 *Excommunicationis iuſtæ de forma eſt ipſa contumacia, non tamen de neceſſitate vinculi, cum etiam non contumax ea in vniuerſitatem lata, ſiue collegium ligetur.*

54 *Perſonaliter venire non compellit delegatus.*

55 *Appellatio legitima non vitiat ipſo iure electionem, quamuis ſit annullanda: vitiat tamèn ipſo iure poſtulationem.*
Appellatio poſtulantium non poteſt annullare electionem, nec facere annullari, & quandò. eod. nu.
Appellatio non ſubſiſtit, cum non ſubſiſtit id, ad cuius interponitur defenſionem, ibid. ex mente.

56 *Poſtulatio non finitur publicatione, ſed conſenſu eius ad quem ſpectat admittere, uel ſaltem ea, vel petitione ſuperiori porrecta: ideo ſi medio tempore recipitur poſtulatus, quæ pœna ſubſequatur.*

57 *Electio finitur publicatione, & ſi poſtea recipiatur electus, an peccetur, & quæ punitio.*

58 *Eligendi poteſtate vna parte priuata à tempore vacationis an currat terminus parti non priuatæ.*

CAP. XXIII.

a [a] Caſus.
1 BOnæ memoriæ. † Secundùm glo. & Inno. hoc dicit. Qui ſine licentia Papę recipiunt ad adminiſtrationem epiſcopum poſtulatum, ipſo iure eligendi poteſtatem amittunt, & tranſit ad alios, licèt numero pauciores. rationem huius vide ſuper gl. penul. ĵ. eo. ti. vel ſecundùm Inno. & Comp. Qui per impreſſionem laicorum aliquem poſtulant, ipſo iure eligendi poteſtatem amittũt. vide quod no. ĵ. e. quiſquis, licet de electione ibi dr, hic de poſtulõne dicat ſm Hoſtien.

2 ſtien. ſunt † quatuor partes. In prima factum, & ſub certa forma facta cõmiſſio. In ſecunda ibi, licèt ãt, proceſſus habitus iuxta formã. In tertia ibi, contra, legati oppoſitio cõtra proceſſum, & rñſio. In quarta ibi, nos igitur, motus principis, & cõfirmatio proceſſus. Et incipias ſic † caſum. Dum vacãte imperio
3 duo fuiſſent in diſcordia electi. ſ. Phi. & Otto, ciuitas Maguntina fauebat Philippo, ita, q̃ præpoſitus ſancti Petri Maguntini, & quidam canonici, qui erant de parte Ottonis, non audebant ibi ſtare: cõtigit, q̃ tũc vacabat eccleſia Maguntina. præpoſitus, & alij canonici abſentes requiſiuerunt præſentes, vt aſſignarent locũ tutum, in quo ſine timore impreſſionis poſſet fieri electio, allegantes metum impreſſionis ſibi imminere in ciuitate Magũtina, & appellauerunt ad Papã, ne illi ꝺ̃ facerẽt. hoc non obſtãte præſentes poſtularunt Vuarmacien. & appellauerunt ad Papam, ne contra illam poſtulationem abſentes aliquid attentarent, & receperunt illum ſtatim ad adminiſtrationem. reliqui hoc audito elegerunt præpoſitum: ſuper his cauſa delata fuit ad Papam; procede, vt in littera. Alij dicũt, q̃ præpoſitus, & ſui non erant auſi manere Magũtiæ propter periculum eis imminens, quia prius ſe oppoſuerant Philippo, volentes contra eius tyrãnidẽ eccleſiæ libertatem defendere. Alij dicunt, q̃ receſſerunt poſt mortẽ Archiepiſcopi: quia Philippus mandauit capitulo; q̃ ſi nollent eius indignationẽ incurrere, præficerent Vuarmacien. [*Quibuſdam*] qui erant longè maior pars, vt patet per ſequẽtia.
4 [*Petentibus*]. i. † poſtulantibus, de poſtu. c. fin. & poſt appellationem, vt patet. ĵ. & ipſi etiam poſt poſtulationem appellauerunt, ne aliquid fieret cõtra illã, & ſequitur, Quibuſdã, & paucis, vt patet. ĵ. [*Archiepiſcopum*] non, ſed tunc præpoſitum. ſ. tẽpore factæ
5 electionis. Et no. q̃ † eſt vis in nominatione. ĵ. e. per inquiſitionem, & c. venerabilem, ver. nos itaq3, de tempo. ordi. dilectus, in princ. & hoc habet locum in nominatione iudiciali facta ex cauſa, & animo damnandi, vel approbandi, vt in dictis concor. Idẽ in extraiudiciali facta ſolenniter. 2. q. 6. nominationes. aliter etiam in iudicijs non eſt facienda vis, de proc. petitio, nec in extraiudiciali ſimplici & nuda. ĵ. e. q̃ ſicut, & ſic poteſt ſolui. C. de proba. non epi-
b ſtolis [b]. Hoſt. [*Eligentibus*] diuerſis temporibus, & diuerſis locis facte fuerunt hę prouiſiones, Inn. [*Man-*
6 *datis*] præter † hoc mandatum confirmare poterat, cum eſſet de latere: ſed non poterat epiſcopũ trãſferre, vt ĵ. eo. ſi abbatẽ, li. 6. [*vel Spiritualia*] ergo ſuffi cit alterum, de reſcriptis, inter ceteras [*Recepiſſe*] ge-
7 rendo † ſe pro plato ipſius eccleſiæ manifeſtè, Inn. quod non poterat eſſe non notorium. vt ſequitur, Hoſt. [*vel miniſtraſſe*] q. d. etiã ſi fingat, q̃ non tanq̃ prælatus, ſed tanquàm extraneus, cui a capitulo commiſſum eſſet miniſterium; contra hos colores prouiſum eſt ĵ. eo. auaritiæ, lib. 6. nec iſtum adminiſtrantem adiuuat decre. ĵ. eodem, nihil, quæ loquitur in electis, & in concordia. Iſte verò poſtulatus erat[c], & in diſcordia ſecundùm Innocentium. præterea adhuc illa non emanauerat. Abbas exponit, vel, pro ideſt [*In eadem*] eccleſia Maguntina [*deinde*] a contrario, ſi prius inquireret, non valeret, de officio delega. venerabili. Hoſtien. [*Conſtaret*] electionem archiepiſcopi confirmaret, quod eſt in anti. ver. licet eo non obſtante &c. [*Interpoſitam*] ſcilicet ab his, qui poſtulauerant epiſcopum, qui facta poſtulatione appellarunt, ne alij ad electionem procederent [*Cum alij*] ſcilicet poſtulantes [*Interpoſitæ*] a præpoſito, & ſuis, ne ſine ipſis habentibus iuſtam cauſam timoris ad electionem procederent [*non poſſent.*] dicit Innocentius, quòd ſi
8 † primò eligentes contra appellationem ſecundò eligentium, qui licitè venerunt contra appellationem primorum, ut hic [*& hoc pone*] quòd faciunt, quia prima electio non tenuit poſt appell. legitimam, nec ſecunda, quia forte de ineligibili; tunc ſecundi bene opponent contra iſtorum electionem de ſua appellatione: quia ſi non detulerunt appellationi illorum, fuerunt vſi iure ſuo. primi autem prænuenientes & in prima, & tertia vſi ſunt iniuria; &
9 ideò contra ambas dici poterit [*vnde*]. i. hac † eadem ratione, Innocenti. [*Legitimè*] contra infra eodem, §. illud. Soluti. ibi loquitur, quando canonicus abſens eſt, hic de præpoſito, qui eſt caput capituli. membra ergo ſequantur caput, de præ-
10 ſcriptio. cum non liceat, cum ſimilibus, & † conſueuerunt tales habere primam uocẽ, vt infra eodem, auditis. & ideò ſine ipſo nihil fieri potuit; quod intellige, niſi nimis ſit remotus, ſupra eodem, cum inter vniuerſas, ſecundùm quoſdam. Sed hoc non placet Hoſtien. præcipuè quia iſte nõ erat præpoſitus Maguntinus, ſed ſancti Petri extra ciuitatem Maguntinam; ad hoc quod nota. de præbend. quamuis primo, libro ſexto. vera igitur ratio eſt, quam habes in gl. ſi citati [*Indignos*]
11 hoc † eſt contra illos, qui dicunt, quòd illi tantùm priuantur poteſtate eligendi, qui eligunt contra ea, quæ dicuntur. ſ. eodem, cum in cunctis, Vincen. vnde dicebat Ioan. & Philip. quòd extendebatur hic ille canon. Ipſe tamen Vincenti. magis amplectitur, quòd ille canon in ſuis caſibus intelligatur, quibus expreſſis de alijs aliud datur intelligi. 15. queſtione tertia, ex eo. C. de procura. maritus. Et ideò ſtatutum fuit in illis, quia in his
c conſueuerunt [c] eligentes frequentius delinquere. vnde licèt aliàs grauiter in electione delinquatur, locus erit pœnæ arbitrariæ, non priuationis ipſo iure; ad hoc de poſtu. capitulo primo, in fin. & hoc tenet Da. in quæſtione tertia, eodem titulo. tene quòd dixi in quæſtione canonici Mutinen.
d ſuper regula, odia, de regulis iuris [d], libro 6. [*Notoria*] per † euidentiam facti apparentia [*Obiecta*]
12 de translatione, adminiſtratione, & metu à canonicorum receptione [*Recepit*] altera forte parte non citata hoc opponitur infra [*Parte*] not. quòd
13 quando † ad inſtantiam alicuius committitur inquiſitio, vt hic fuit, recipiuntur teſtes, quos ipſe nominat: ſi ex officio iudex illos recipit, de quibus ſibi videtur, de accuſationibus qualiter, Hoſtienſis [*Caſſauit*] iuſtè [*Confirmare*] iniuſtè, cum
14 † hoc fecerit parte non citata, Innocen. [*Conſecrauit*] adiunctis ſibi duobus epiſcopis. 66. diſtinctione, porrò [*& infra*] hoc intelligit ſecundùm Petrum, q̃ poſtulantes appellauerint proponentes, quòd ſequitur [*Notorius*] de filiis preſbytero. quoniam, de iureiurando, ad noſtram. 3. Dixit Inno-
15 centi. quòd † quamuis tranſitus in ſui natura eſſet notorius, de cleric. non reſid. capitulo primo, & infra titulo primo quanto: ſecurius tamen erat, vt legatus mitteret illuc aliquem de latere ſuo, vel aliquem officialem, qui de translati. & aliis inquireret de plano, & vidèret, & ſibi referret, antequàm procederet contra ipſum, vt epiſcopum audiret, ſi vellet probare contrarium. C.
16 de accuſationibus, ea quidem. & in † tali notorio
e recipimus teſtes etiam iuris ordine [e] non ſeruato; quod in alio facto etiam euidenti, quod tamen ex ſui natura non eſſet notorium, non liceret. infra eodem venerabilem, ſecundùm Innocentium, ſaluo ſecundùm Hoſtien. quod not. de coha. cleri. & muli. veſtra. confirmatur ergo proceſſus legati quòd ad poſtulationem, non quòd ad electionem ſecundùm Inn. quia confirmatio facta fuit canoni-

f cis non vocatis [f], vt dicam in fi. [*Examinatione*] solẽni, de iureiuran. ad nostram. 3. Innoc. [*de facili*] per
17 †positionem posset, de confessis, statuimus, lib. 6.
g & arguit Host. quòd positioni ꝫ superfluæ non est respondendum. ꝯ. eo. cum Vinto. C. de prob. ad probationem, de offi. delega. cum contingat. ff. de fideicommiſ. libe. l. Thais. §. ſorore, vt lega. nomine caue. hæc ſtipulatio. §. j. de procu. non cogendum. §. fi. hoc ſi certum eſt. Si verò ſit certum, quòd ad cauſam facit, reſpondere cogetur. ff. de interr. acti.
18 de ætate. §. qui interrogatus. In dubio† verò recurritur ad æquitatem iudicantis. ff. de interroga. acti. vbi, de tranſac. c. fin. qui potius declinare debet ad hoc, quòd reſpondeatur, de ap. cum ſpäli. §. exceſ-
h ſu[h], de regu. iur. c. 2. tractat etiam hic, quid iur. ſi reſpondere nolit, de quo dic, vt infra de confe. c. 2.
19 li. 6. [*Probatio*] contra, quia † negatiua probatur per confeſſionem, infra de tempo. ordi. dilectus, de ætate & qualita. c. vltim. ad idem. ff. de donati. l. quidam. Sol. ſecundùm Compo. hic de pura probatione, quæ ſit per teſtes, vel inſtra: ibi de illa, quæ fit ꝑ confeſſionem, quæ ſecundùm eum non dicitur, ꝓbatio, licet ſufficiat in præiudicium confitentis. vn de potius videtur probationis releuatio, ad quã po
i teſt fieri poſitio[i] negatiua, vt releuetur ponens ab
20 onere probandi. ꝯ. de confeſ. c. j. lib. 6. vnde † cum probatio ſit propriè, quando id euidenter oſtẽdo, quod mihi contenditur, per confeſſionem autem id nõ facio; ſed ab illo onere releuor, reſtat, ꝙ confeſſio non eſt propriè probatio. Item contrà, proba tur negatiua. ꝯ. de verb. ſigni. ſuper quibuſdam, & c. quid per nouale, de præſcriptio. c. j. li. 6. ff. de proba. ſi arbiter. in quibus probatur, ꝙ initij, vel cõtrarij non exiſtit memoria. poteſt dici, ꝙ ibi probatur affirmatiua. ſ. ꝙ communis eſt opinio, ꝙ ſic factum fuerit, vel ſeruatum, vel illud cadit in intellectũ teſtium, vt ꝯ. dicam ſuper glo. Item contra de pur. cano. quotiens, & c. accedẽs, & c. fi. de hæreticis, excõi camus. §. ſi qui. C. de his, qui ad ecc. cõfu. l. præſenti, in auct. de hæredi. & Falci. §. Si verò abſunt, cum multis ſi. vbi probatur negatiua; ad quod concor. de elec. vt circa, & c. nulli, li. 6. Sol. negatiua bene ve
21 nit in purgatione, & propriè iura loquuntur in iuramento purgationis [*Cum & ſi*] pro † quamuis [*Quilibet*] ex hoc uidetur, ꝙ non capitulum, ſed ſinguli de capitulo ſunt citandi; quod ſ̃m Innoc. verum eſt, vbi dubium eſt, quę pars ſit capitulum. Idẽ ſecundùm Hoſtien. vbi conuocare non poteſt, vel conuocatio inueniri. Eſt. n. citandum capitulũ, ex quo recipitur, & haberi poteſt: vbi non habet aditus, faciat homo quod põt. citetur ergo publicè in eccleſia, vt dr̃ in gl. citẽtur, & ſinguli, & priuati nõ tanꝯ ſinguli & priuati, ſed tanꝯ hi, qui ſunt de capitulo, & qui cum alijs faciunt capitulũ. aliter non valeret citatio: quia cã capituli non eſt ſingulorũ,
k nec e conuerſo. 12. q. 2. qui manumittit[k]. [*Deſtinarent*] bona p̃ſcriptio pro legato, ꝙ citaſſet ſ̃m Pe. de
22 San. Cõpo. & Hoſ. [*Allegato*] credit†. n. princeps eos qui &c. C. de officio præfecti prætorio. l. vna, citca fi. Phi. Cõtra, cum ratione ſui iuris, puta cõtẽptus, cum ſint eligẽdi priuati. Sed ſi de crimine agerent, vel exciperent, audirentur: vel ſi vellent, ſicut quilibet alius dicere electionem non tenere. vel dic, ꝙ non admittent ẽt opponentes crimen, vel minus canonicam electionem ꝓp malũ zelum, quod præſumuntur habere 2. q. 7. accuſatio, & c. ſe. 3. q. 10. c. fi. Sed hæc intelligo tantùm in criminalibus, ſpũalibus, & eccleſiaſticis cãis, vt ibi: aliter ſuam cãm, & iniuriam quiſq; proſequi poteſt. 4. q. 6. omnibus, ſecundùm Inno. quinetiam poſitiuè loquitur [*Indignos*] nõ tñ eligendo indignum, ſed aliter, vt bene ſequat̃, quod dr̃ de præficiendo præpoſito ſ̃m Pet.

[*Iniuria*] ſimile. ꝯ. de conce. præb. ꝙa diuerſitatẽ, Phi. de poſtu. bonæ 2. ad finẽ [*Caſſationem*] patet ergo, ꝙ caſſari poteſt poſtulatio; ergo & cõfirmari; de hoc. §. e. cum monaſteriũ [*Confirmantes*] vera lr̃a regiſtri, & duximus confirmandam. ſ. quondã, ſ̃m Innoc. Iam. n. erat conſecratus. dixit etiam Inno. & Com-
23 po. ꝙ hic † reprobauit confirmationem electionis factam per legatum: quia proceſſit ad cõfirmationẽ poſtulantibus nõ citatis, quorũ factũ non erat notorium, licet trãſitus poſtulati fuiſſet notorius: vnde caſſatio poſtulationis bene tenuit, maximè cũ poſtulatio innitatur gr̃æ; & verba, porrò exceſſus, & ibi, quàmuis, ꝙ citati, allegando ſunt dicta. confirmat aũt, ꝙa partibus præſentibus ſibi conſtitit id, quod & ſi legato cõſtitiſſet, non tñ partibus
l præſentibus, nec vocatis[l] ſecundùm eos. ¶ Glo. †ſi
24 citati, reſpõdet per qõnẽ, an vocatus ad electionẽ, qui iuſtè timet venire, teneat cõmittere; & olim tenuit ꝙ ſic. in addit. diſtinguit inter impedimẽtum ꝓpriũ, & cõe. ¶ Glo. vñ priuãdi, ſignat ꝯrium, & remittit. ¶ Gl. ſic ꝯ. reſpondet per ꝯrium. de ꝓba. qm̃ contra. ¶ Glo, Ideſt ſecundùm, primò dupliciter exponit textũ: ſecundò diſtinguit triplicẽ negatiuã, & in prima dupliciter ſubdiſtinguit. ¶ Gl. j. ſoli, declarat textũ per locũ a diuiſione: q̃rit, arguit ꝓ, ſoluit cõtrarium. Iterũ quærit, & ſoluit. tertiò quęrit; allegat negatiuè, & ſoluit. ¶ Glo. Alioquin, q̃rit, & ſoluit. ¶ Glo. No. ſimplicem, not. & ſignat cõtrarium. ¶ Glo. penult. principium & finis exponit dupliciter, ꝙ dicit de tribus cauſis. Iterum miſcet duo contraria, & ſoluit, opinionem interſerens, ꝙ hoc capitulũ cõtineat gr̃am, quã reprobat. ¶ Vlt. gl. reſpondet per opinionem Lau. & ꝯriã Tan. quam approbat. in addi. diſtinguit inter eccleſias cathedrales, & alias. Itẽ an ꝓp negligẽtiã, an ex delicto priuẽtur:
25 in fine ponit opinionẽ ꝯriã. ¶† In 4. glo. [*ibi, Auxilium*] vide in capitulo, quia fruſtra, ſuper primã glo. ¶ In gloſ. Si citati [*ibi, Habitatores. §. vlti.*] ſi iuſta fuit cauſa timoris, quare conductor aufugit, nõ dẽt in tegram mercedẽ, licet periculũ nõ euenerit: ſecus, ſi cã nõ fuit iuſta [*& ibi, Exercitu*] loq̃t de ꝯductore, ꝙ aufugit exercitu veniẽte. ¶ In glo. Et ita [*ibi, Quamuis*] ſequitur, ſit manifeſtũ edictũ ꝓtoris, attñ nõ eſt negligẽda eius interꝓtatio [*& ibi, cauſam, in prin.*] vide de pur. can. c. pe. ſup gl. ꝙa nec. ¶ In gl. Sic. ꝯ. [*ibi,*
26 *quæcunq;*] ꝙ † deceptus fallo tutore auctore emit, bona fide emiſſe vr̃: aliàs potius facit ꝯ, vide in ꝑalleg. c. ſicut, ſup. 3. glo. ¶ In gl. Ideſt, ſ̃m [*ibi, In bonæ*] vide de iureiur. c. ſi. ſuper. j. gl. [*& ibi, Optimam*] vide de ꝓba. tertio, ſuper j. gl. [*& ibi, cum quidam*] vide hãc & ſequen. de teſt. l. j. ſup. 3. gl. [*& ibi, omni modo*] vide hanc & ſe. in prin. c. dudũ, ſup, j. gl. ¶ In gl. ideſt ſecundũ [*ibi, Videamus*] hanc & ſe. vide de iura. calũ. in pertractandis, ſuper. 4. gl. [*& ibi. l. 3. §. quacunq;*] iuro non eſſe in tua ptãte, vel nõ eſſe ꝑgnãtẽ [*& ibi. §. Senatus*] aucto populo Romano, cũ difficile foret illum cõgregari legis cõdẽdæ cã, æquũ fuit ſenatũ conſuli. [*& ibi, Municipibus*] vide de iuramẽto calũniæ imperatorũ, ſuper j. gl. [*& ibi. §. Prætor*] vide hãc & precedentes in prælle. c. cãm, ſuper 3. gl. & ibi non punitur, ſed ipſe ꝓcurator, vt ibi. ¶ In gl. Not. [*ibi. §. 1.*] parum facit, dicit ꝙ per alios nobis acquirit̃, quos
m in poteſtate habemus, vel in quibus vſufructum[m] habemus, vel quos bona fide poſſidemus [*& ibi, Si te rogauero*] ſi rem meam tibi dedi ferendam ad Titium, vt eam ſeruet, tecum ago mandati, & cum illo depoſiti, ſi meo nomine depoſuiſti: ſi tuo, mihi mandati, & ille tibi depoſiti tenetur. quam actionem mihi præſtabis conuentus mandati. ¶ In
27 † gloſ. ſecunda. [*ibi, ſic ſupra.*] imò ſunt contra: quia ibi mandatur irritari, hic irrita nunciari ſecundũ Innocentium, & Compo. illa in electis: hæc in epi-

in epiſcopo poſtulato, qui magis peccauit, vel ſ̃m Hoſtien. expone hic, ideſt irritaret. vnde infra hẽs,
28 ꝙ caſſauit. ¶ In gl. Si citati, ibi [*Maior pars*] non† autem econuerſo, minor pars abſens, licèt habeat iuſtum timorem poteſt ſtatuere locum, & terminũ maiori ſecundùm Compo. nec eligere in termino ab eis aſſignato, vel a iure, & eſt ratio, quia cum in eccleſia ſit electio celebranda, propter impedimẽtũ impreſſionis, vel aliud non tenetur maior pars ad illum locum ire; & ideò pauciorum abſentium vocatio non arctat eos præſentes, qui erant maior pars. Item nec terminus iuris: quia illud tempus eis non currebat metu impreſſionis, durante ipſo capitulo. vnde non venerat eis terminus iuris, licet tres menſes fuiſſent elapſi. Item in termino a ſe aſſignato non poterunt pauciores eligere: quia licet maior pars ex cauſa impreſſionis, vel alia rationabili poſſit mutare locum, vel terminum, ſicut fecerunt Mediola. propter impreſſionem ſeculariũ: minor tamen pars hoc facere nõ poteſt, quamuis id vtile eſſet, ſicut non poſſet alienare res eccleſiæ, licet id vtile eẽt: quia tales actus vniuerſitatis ſunt non ſingulorum. vnde non valerent, niſi fiant ab vniuerſitate, vel maiori parte. 10. q. 2. hoc ius. 12. q. 2. ſine exceptione. ꝯ. e. eccleſia, & c. in geneſi. plus dicit, ꝙ nec in termino prius a toto capitulo aſſignato poſſet minor pars eligere, non eligente maiore. potuit enim illum terminum pars maior ſaltim ex cauſa mutare, vel ab eo recedere, quod facit
29 in illo non eligendo. & ſi† dicas, quid faciet minor pars eo caſu volens eligere in loco tuto, reſpõdet, ꝙ durante impreſſionis timore nil vtiliter facere poteſt, ſed ad ſuperiorem recurrant, vel appellẽt, ꝙ in locum, vbi iuſtè timetur impreſſio, nõ fiat ſine ipſis electio, vt hic. & ſi dicas non debẽt ſine culpa priuari iure ſuo, rñdet, ꝙ in multis caſibus id cõtin
30 git, de diuor. quãto. & ſi dicas, ergo† diu vacabit eccleſia in periculũ animarũ, & rerũ, rñdet, permittatur, donec ceſſet impreſſio, nec curret tp̃s ſemeſtre.
31 ꝯ. e. ne ꝓ defectu, ibi, iuſto impedimẽto. Sed† qd ſi in termino prius a capitulo aſſignato maior pars eligit, vbi iuſtè timet imp̃ſſio, & pauciores abſentes ea die eligunt aliũ, vt fuit factum in eccleſia Segoſenen. valet ne aliqua harũ electionũ, vel nulla? dicit Cõpo. ꝙ aut præſentes elegerunt eũ, pro quo fiebat impreſſio, aut aliũ. Si eũdẽ, aut ipſorũ p̃ſentium electio facta fuit ante electiõnẽ abſentiũ; & tunc fuit nulla, & electores ſuerunt priuati poteſtate eligendi. ꝯ. e. quiſquis, & recidit totũ ius in abſentes, licèt pauciores, & valet ipſorũ electio, vt hic, &
32 ſ̃. c. dudum. ꝙ aũt electio præſentiũ præceſſerit, probent pauciores, qui hoc dñt. ff. de proba. l. 2. & l. ab ea. Si verò prius facta fuit electio abſentiũ, neutra valet: abſentiũ non, ꝙa facta a minori parte capituli, nõ priuata maiori. ꝯ. e. eccleſia. j. præſentiũ non, quia per impreſſionem, vt in c. quiſquis, & ꝙa facta contemptis abſentibus iuſtè impreſſionẽ timentibus. & eſt ſimile, quod dicam. ꝯ. e. auditis, ſuper vlt. gl. in prin. Si verò præſentes non elegerũt eum, pro quo timebat impreſſio, ſed aliũ, tũc ſiue p̃cedat electio, ſiue ſequatur, neutra valebit. p̃ſentiũ nõ: quia facta timentibus impreſſionẽ abſentibus. abſentiũ non: quia facta a minori parte, maiori nõ priuata, quia nõ dicitur abuſus poteſtatis, vbi, licet timeret impreſſio, is, pro quo timebat, nõ fuit electus, nec illi ſunt priuati, ſicut nec eſſent, ſi oẽs tunc cõiter plus Deum timentes, ꝙ homines alium, non illum
33 de quo fiebat impreſſio, eligerent. ¶ Quærit† aũt, an maior pars terminũ maximè peremptoriũ per capitulum ſtatutum ad eligendũ poſſit ſine cauſa mutare. dicit enim de facto fuiſſe, & ꝙ minor pars nõ cõſentiẽs prorogationi eligit in fine primi termini. maior verò in ſi. termini prorogati. Dixit aũt hanc litẽ eſſe ſub iudice in eccleſia Burdegalen. hodie, ſi de electione regulariũ hoc accideret, non eſſet dubiũ nõ valere electionẽ factã a parte minore numero, per decre. quorũdã, eodẽ titulo li. 6. & cle. eodem titulo, ꝙ circa. In alijs adhuc putarẽ idem, vbi finis termini iuris nõn arctaſſet per ea, q̃. §. di-
n xi [*& ibi, Iuſta n de † cauſa*] ſi verò voluntariè tantùm
34 eſſent abſentes, tunc dicit Compo. cum Innocen. ꝙ vnus ſolus poſſet contradicere toti collegio, ne irent ad illos, cũ ſit ordinariũ & regulare in cathedrali eccleſia electiones ipſorum fieri debere. ſ. eo. cũ terra. ꝯ. eo. ꝙ ſicut. 23. diſt. In nomine domini, ar-
o de ap. qua fronte, niſi iuſta cauſa aliud inducat ℞. [*& ibi, Secutã*] idem Innocen. nec enim tenentur ſe ſubmittere periculo; & ad hoc. ꝯ. de app. bonę, ibi, ex iure ſimilibus cauſis &c. dicit tamen, ꝙ melior
35 eſt illa† lectura, ꝙ hic mandet inquiri de iure, ideſt impreſſione facta in poſtulatione, per quã fuerunt ipſo iure priuati, & non per appellationem, & poſtulatio nulla. ꝯ. eo. quiſquis. dicit Hoſt. ꝙ violenta eſt hæc ſuppletio. præterea nondum emanauerat decre. quiſquis vt ibi dicam [*& ibi, Non ſit*] etiam ſi ideò, quia præuenerunt electores impreſſionem faciendo prius, quod per illam eos etiã facere oportuiſſet ſecundùm Innocen. [*& ibi, Intruſus*] vnde continetur in integra, quòd Philippus dux Sueuię, qui ſe pro Rege Alamaniæ gerebat, iſtum Stormacen. intruſit, Innocen. Hoſtien. & Compo. [*& ibi,*
36 *[Diſcordia]*] ad imperium, vel regnum Alamanię [*Et inſi.*] hoc intendit† glo. ſi impedimentum eſt perſonale, & proprium, tenetur ire, vel mittere ſecundùm decre. quia propter. ſi eſt commune, ſecus, vt hic. ¶ In glo. Non, in fi. hoc verum quò ad caſſandam poſtulationem; ſed non quò ad confirmandam electionem. ꝯ. eod. bonæ. ¶ In glo. j. vnde priuãdi [*in ſi.*] in gloſ. antepenulti. vbi exponit, ſuſpenſos nunciamus. ¶ In glo. & ita [*ibi, Examinatur*] non tamen per modum purgationis indicendæ. ꝯ. de pur.
37 can. capitulo penul. [*& ibi, Neceſſitate*] & † ideò recipi potuerunt abſente parte. & ſic non obſtat, de teſtamentis. c. 2. Ioan. Vincen. Phi. & Goffr. Vnde dixit Innocen. quod etiam ponit Guile. in Specu. de notori. crim. §. j. in fi. quòd factum eſt notoriũ, ſed iudex ignorat, abſente parte, & reliquo iuris ordine non ſeruato, poterit procedere ad teſtium receptionem. 2. q. 1. manifeſta. ꝯ. de iureiuran. ad noſtrã. 3. & vide quod ibi nota. in glo. 2. de officio delega. ca. 2. lib. 6. in 2. gloſ. 11. quæſtio. 3. eorum. & dicit, quòd ſic † ſeruat totus mundus, quòd quan-
p do aliquod maleficium notorium committitur, ſtatim iudex generaliter inquirit, non contra certam perſonam, & facta inquiſitione vocat nominatos de maleficio p, vt ſe defendant, & quod longam interpretationem recepit ex iteratione factorum mutari non debet. ff. de legibus, minimè, & l. cum de interpretatione, cum l. ſequen. Innocen. & l. de quibus. §. inueterata. In qua quidem inquiſitione nec ſeruatur ſubtilitas illius decret. qualiter. 2. de accuſ. Hoſtien. maleficio verò flagrante procedit hæc inquiſitio, nullo vocato, ſiue certum ſit quis fecerit, ſiue non, reſeruata ei, contra quem proceditur, defenſione legitima, de officio ord. capitu. 1. ff. de officio præſid. l. 3. & l. congruit. ff. de cuſtod. & exhibend. reo. diuus. 2. & l. ſolent. & l. de militibus. C. de feriis; prouinciarum, in auctenti. de collatoribus. §. ita, bemus, de re iudicata, cum I. & A. 2. quæſtio. 5. ſæpe, & cap. interrogatum, ſecundùm Innocentium, & ſecundùm eum quidam dicunt, quòd hęc inquiſitio, quæ fit contra incertam perſonam, eſt tantùm præparatoria ad ſecundam, ar, de conf. c. j.

poterunt tamen in ipsa secũda recipi iidem testes, qui fuerunt in prima recepti, de testibus, veniens. 2. Dicit Hostiẽ. q officium iudicis hodie in hac inquisitione mirabiliter exuberat, & adeò arcta defensiones, q verè & propriè potest dici, q latissimè patet. ff. de iur. om. iud. l. j. & pleriq; suspendunt hominem, saluo iure suo, & remittit ad summam, de accus. sub rubrica, de criminibus sine ordine puniendis. dicit tamẽ, q quicquid obtineat de facto,
q non est alicui deneganda legitima defensio, q, vt patet de excep. cum inter priorem, & in clemen. de re iudi. pastoralis, circa fin. & de verb. signifi. sæpe, ver. non sic. nec abutentes per consuetudinem excusantur. malæ. n. adinuentæ consuetudines &c. in auct. vt nulli iudi. §. nulli verò liceat, collatione. 9. & remittit de purga. cano. c. penulti. ver. dicitur enim. ¶ In gl. j. de renunc. [*ibi, In presentia*] quid not. hic Compo. de hoc ibi dixi [*et in fi.*] dixit hic Innocen. quòd pro † sententia præsumitur postquàm
38 r trãsiuit in rem iudicatam, r & non prius. tunc. n. hẽ
s tur pro s veritate. ff. de reg. iu. l. res iudicata, de re iudi. cũ inter, & c. sicut, & quia difficile, & quasi impossibile esset omnia acta continuè custodire, & quotidie exhibere. j. de prob. c. fi. C. de fid. instr. l. fi. de confirma. vtili, vel inutili, cum dilecta, de priuil. cum olim, & c. ex parte. Innumerabiles enim causæ rebus mortalibus incidunt, per quas homines, quæ habent, iugiter detinere non possunt. C. de vsu
t fructu. l. fi. circa medium in sententia excommunicationis distinxit, aut non fuit appellatum; & præsumitur pro sententia, & qui dicit eam iniustã, hoc probet: aut fuit appellatum, & tunc licet iusta sit sententia: tamen pro ipsa non præsumitur: imò incumbit probatio illi, cui ante appellationẽ incumbebat, de officio ordi. ad reprimendã, de sententia excõ. sacro; quod dic, vt ibi ſm Host. & de officio dele. cum contingat. ¶ In gl. sequen. [*ibi, Idest quia*] vel propriè ius aduersarĩ ad id, qđ dixit. §. ibi, q non citatus &c. Host. ¶ In glo. j. ſ. [*ibi, Causarum*] dicit Host. q cum in causis negatiuę probentur, vt sequitur, hæc nõ est bona expositio [*& ibi, Per naturalem*
39 *probationem*] dicit Host. multiplex † est natura. ſ. naturãs. i. ipse Deus. ff. de iud. sed & si restituatur. §. fi. de tali potest intelligi, quia non deficẽdet Deus de celo ad probandum. satis est enim, q deficẽdit nos
40 redimere, de sum. trini. c. j. 2. q. j. vnde. Item † est natura, quam naturalis ratio comprehendit: de hac dicitur, hoc non est in rerum natura, insti. de inutilibus stip. §. j. & sic potest hic sumi natura. est enim rerum, & non est non rerum, & ideò negatio non habet causam, vt sequitur gl. vel ſm naturam, id est naturalem rationem, quæ non patitur entia de nõ entibus prædicari, nec e contrario: nec põt facere
41 non entia. Item † dicit natura naturalis ordinatio, ſm quum omnia producuntur in mundum. vnde dicitur aliquid natum, vel formatum ꝯ naturam ſ. ordinatam & consuetam, vt habens duo capita, vel aliquid monstruosum. ff. de statu ho. non sunt liberi, de officio or. quoniam. sed & hoc a Deo est, vnde & tales naturaliter non sunt filij. ff. de verb. signi. quæret aliquis. & plerunq; contingit hoc pp
42 peccatum parentum, vt in euangelio. Io. 9. Item † dicitur natura res humana, quæ in mũdum prodijt, & si in rebus humanis non sit. ff. de statu ho. qui in
43 vtero. Itẽ dicitur † natura naturalis ratio, quæ, exceptis inscrutabilibus Dei, omnia comprehendit, In sti. de iure naturali. §. qđ verò naturalis. & hæc non patitur per testes indeterminatã negatiuã probari. impossibile enim est testem comprehẽdere, quod
u non fuerim citatus u, vel baptizatus: quia quod nõ fuit, videri, vel audiri non potuit. Vnde natura nõ docet, nec potest docere, quomodo, vel per quem modum probandi negatiua indeterminata, & simplex possit probari [*& ibi, Actor*] & ibi hęc glo. per Io. & per Accur. ff. de prob. l. 2. & per Guil. in Spec.
x de proba. x §. j. in prin. [*& ibi, Indirecte*] nam si dicor occidisse, vel promisisse tali die Bononiæ, probando, q ea die eram Romæ, satis est probatũ me illa die non promisisse Bononiæ. Excipe secũdùm Hostien. magistrum Petrum Bailardi, qui, sicut fertur, in vigilia natiuitatis domini primam lectionem dixit in vrbe, & tertiam Parisiis, & beatum Arigium Vapicen. episcopum, qui, sicut legitur in vita eius, cum Papa quidam cum muliere peccasset in vigilia cenæ domini, vt ei nunciaret, ne christma conficeret, fecit se de Vapinio vsq; Romam per diabolũ ea nocte portari [*& ibi, Præsumptiue*] Hostien. dicit,
44 quòd ibi † verè, licèt mirabili modo, probatur negatiua. Idem in negatiua, quæ habet, quòd clausula non fuit apposita in literis de conscientia iudicũ, super quo statur eorum testimonio, de rescriptis, olim. de excess. præla. inter dilectos; quod est gñale quandocunq; de alicuius conscientia quæritur, de homicidio significasti. diceant Vin. j. de testi. frater
y nitatis, quòd negatiua yd eterminata probatur sic, nos fuimus cum tali per totam diem, nec interfecit aliquem, nec a nobis recessit: vel non percussit pugno dextro, quia non habet manum dextrã. ibi enim reddebatur causa negatiuæ: quia carebat membro. Ego dico omnem negatiuam facti, quæ cadit in testium intellectum, probari etiã directè, & per testes, & securè teneas, quicquid gl. loquantur de indirecta probatione, q negatiua potest directò probari: distingue tamen cum glo. negatiuã facti indeterminatam, & determinatam, in prima tene, quod dicit glo. Sed vltra glo. in secunda subdistingue, quia est quædam negatiua facti determinata, quę tantam habet terminorum restrictionẽ, & coarctationem locutionis, q directè & non per cãm mediam cadere potest in scìam & intellectũ testis. Et est quædam determinata, sed nõ tm̃, q testis illam directò capiat, sed per cãm mediam, vel per obliquum; & hoc secundo casu procedũt glo. quæ dicunt de probatione indirecta: vt si dicat, Titium non contraxisse cum Berta Bononię de mense Decembris. Sed & in primo casu iterum oportet subdistingui: ga quasdam negatiuas sic coarctatas percipit testis directè percipiẽs id non esse: quasdã percipit, quia diligenter aduertẽs nũc percipit id esse, & hoc ſm p̃cipuè competit sensui auditus, vt j. dicam. dico igitur, q negatiua facti directè probatur, qñ per determinationẽ non entitatũ infinitas reducitur ad quandã certitudinẽ, quę per aliquem sensium corporeũ sciri & affirmari potest. huic. n. probationi tunc non resistit rerum natura, imò assistit. determinatum. n. non ens bene cadit in intellectum testis quandoq; simpliciter, vt quia vides, quòd nihil habeo in capite, super naso, vel pal-
z ma 2. quandoq; per species specificatas alterius entis, vt Ioan. An. non est asinus, hoc probabitur per specificatas differentias alterius entis, scilicet ho-
45 minis; quod optimè apprehendet testis. nec † obstãt hæc iura, quorum mens & ratio præponderanda est verbis. j. de verb. signi. præterea. & c. intelligentia. j. q. j. Marchion. ff. de ademendis legatis. l. 3. §. conditio, & quæ intelliguntur de negatiua facti indeterminata, & quæ non cadit in intellectum, vel scientiam testis, vel non nisi per causam mediam, & locus est tunc indirectæ probationi. & est simile, quod dicimus de substitutione, quòd directa est, quæ directò, non per personam mediam debetur substituto. Indirecta, quæ debetur per personam mediam. uide in sensu uisus. pone, quòd nego testamentum habere rasuras,

rasuras, vel hominem vulneratum in facie, vel edificium esse vltra murum, vel Ticiũ inter nos sedisse, vel electioni interfuisse, vel descriptũ esse in matricula doctorum, vel scholariũ, vel notariorũ, vel professum certo loco & tẽpore suum habitum detulisse, vel galeã in capite habuisse, vel his similia: quare non probabitur hoc per testes, q̃ sic directè possunt per visum veritatem comprehẽdere eius, quod negatur, sicut eius, qd affirmatur † vide in auditu, quare non valebit dictum testis, vel tabellionis dicentis, q talis interrogatus per iudicem, non respondit: vel q testator nõ dixit, instituo Titium, sed lego Titio: vel q iudex non condẽnauit in domo, sed in fundo tantùm. Idem in similibus. vnde & tu, qui in scholis campanam expectas, bene per-
aa cipis nunc ex coarctatione tẽporis aa, quòd nõ pulsatur, vel q pulsare desijt, & hoc non percipis p aliquod affirmatiuum. ex quo non vides quietẽ campanæ. fateor tñ, q hic nõ deponit testis, audiui non pulsari, sed potius nõ audiui pulsari; & p̃bat, qa satis est p̃babile dcm̃ cũ adiũcto, q si pulsatũ fuisset, audiuissem: aliàs radas statuta, q̃ puniunt doctores inchoãtes ante finẽ, vel legẽtes post finẽ campanę. Idem de ciuibus, quos puniũt statuta ciuitatis itinerantes post campanam custodiæ, vel ante cãpanam diei. Idem in vocatis ad electionem per campanam. j. eod. in causis. Item aliàs radas decre. 2. de confessis, lib. 6. vide in odoratu, & gustu, nonne probare potero certam rem certo tẽpore nõ fuisse fœtidam, vel non amarã per testes, qui tunc odorarunt, vel gustarũt, etiam si non perceperint eius contrarium, puta q esset odorifera, vel dulcis, vt in multis est reperire. odores librum tuum, nisi aliud concurrat, nec odoriferum est, nec fœtidum. pone lapillum, vel anulũ in ore, nec dulce inuenies, nec amarũ. licet ergo fatear, q in multis exemplis negatiua etiam coarctata cadat in intellectũ per aliquod affirmatiuum oppositum: tamẽ & in aliquibus ex prædictis, & similibus exemplis deficiet affirmatiuum. oportet ergo fateri, q quædã negatiuæ simpliciter & directè cadunt in intellectũ, siue affirmatiuè, nec mirum, quia aliquę laxæ affirmatiuæ cadunt in intellectum per determinatũ negatiuũ. vnde scio te extra scholas esse, quia non es in scholis. nec curo, an formetur eo casu articulus p verba affirmatiua. ſ. abſq; eo, q rasuras hẽat, vel q hominem vulnerauerit, vel his similia: quia ita est negatiua dictio abſq; eo, vel tantùm, sicut nota. j. de causa pos. cũ ecclesia. nec valet, qđ dicunt quidam artistæ, ex quo coarctatio dat indirectum modũ probandi, ut prius dixi, ergo non dat directum, cũ hæc duo sint aduersa. facit de bap. maiores, ver. sed adhuc, cum concor. fateor in eadem specie coarctationis. sed variata specie variari effectum: non est nouum, in artibus, vel in iure, ex ẽpla sunt infinita. sufficiat eodẽ titulo, vt circa, & c. indẽnitatibus, de regularibus. c. j. §. j. lib. vj. vnde, si dicis, ignis, cuius ẽ calefacere, calefacit, siue sit primi, medij, vel sumi gradus, sic negatiua coarctata, ex quo sium est indirectè p̃bari, sic cuiusc̃q; gradus indirectè probabitur. Rũdeo, non sic inest p̃batio indirecta negatiuæ coarctatæ, sicut calefactio igni calere. & enĩ hẽt ignis in suo esse, vt dixi de sum. tri. damnamus. Sed negatiua coarctata probationẽ habet per accidens, & põt esse sine illa, vt si nullus vidit, vel ex videntibus nullus viuit, vel recordatur. Item non negatur, quin maior ignis videatur à remotiori, & illum non calescat, quod nõ facit puus. sic negatiua
46 plus coarctata amplius vr̃, & calescit, & mouet intellectũ, quàm minus coarctata. Itẽ nec † valet, q dicunt quidam iuristæ, q nõ sufficit negatiuã coarctata in intellectũ testis, nisi faciat illã cadere in intellectum iudicis, cui fides est facienda. ff. de probatio. l. quinquaginta, in fine, cum suis cõcor. de rescriptis statutum. §. cum verò, li. 6. quod fieri non põt, nisi
47 per assertionem affirmatiuam. ſ. q interfuerit, viderit, vel audiuerit. 3. q. 9. testes. C. de testi. l. testiũ. nec enim, vt dicunt, est iste modus probandi, non vidi, non audiui: quia potuit aliter contigisse; nec sequitur, q non fuerit: quia non vidit, vel audiuit, vt j. gl. proxima, & ibi dicã. dico [*&*] enim, q illa coarctatio locutionis, q̃ facit illud cadere in intellectum testis, expressa iudici per testem illud imprimet in intellectum iudicis. Item † ratio scìẽtiæ, quæ fundatur super aliquo sensu corporeo, semper est affirmatiua, etiam super articulo negatiuo. quare igitur non credet iudex testi meo dicenti, q tali hora, & loco non habebam lanceam in manu, vel ensem, sicut tuo, qui dicit, q habebam, cum tuus dicat, q scit, quia vidit me habentem, & meus dicat, q scit, quia vidit me non habentem, & p hoc respõdeo ad id, quod dicebatur, quòd non est sufficiens modus p̃bandi, nõ vidi: hoc fateor. Sed testis, de quo loquor, non deponit, nõ vidi eũ habere lãceã: imò sic, vidi eum nõ habere lanceam in manu, & sic aliud subdere negatiuam, & aliud præmittere. facit qđ no. spe. de positionibus. §. 6. ver. sed nũqd. hoc quò ad sensum visus. ¶ De auditu etiam satis informatur iudex per testem dicentem se illa hora habentem erectum & intentum sensum auditus, & id non audiuisse, q̃ non potuisset esse, quin audi
48 uisset, nec † valet, quòd dicitur plus credi duobus affirmantibus, quàm. x. negantibus: quia illud verũ in negatiua credulitatis, vel purgationis, de qua. j. de probatio. ad nostrã, vel de non sic determinata. Sed in sic determinata locum haberet, q̃ not. de contrarietate testiũ. j. de testib. in nr̃a. nec valet, q̃ dr̃, ex præsumptione communi, qua nõ p̃sumit factum, obtinere sic negantem, & non ex vi probationis. Pone enim, q aduersarius formet affirmatiuũ articulum, quem probat, vel probare vult. & ego volo formare negatiuum; & sic quotidie practicat. Item quædam negatiuæ probandæ sunt per negãtem. facit, quod dixi in quæstione quartæ ẽpalis circa mediũ, quæ ponitur super regula, sine possessio-
bb ne, de reg. iur. li. 6. Hinc est, q aduocati bb nr̃i temporis, quando volunt probare, quẽ nõ esse descriptum in matricula, formato de hoc articulo negatiuo, qñq; producunt totam matriculã sub manu publica: qñq; faciũt instrm̃ fieri de negatiua notario testificante illud nomen ibi non esse descriptũ cum subscriptione testium lr̃atorũ, cũ quibus id examinauit: qñq; faciunt examinari per testes cõscios lr̃arum, qui postea iurati deponunt illud nomen ibi non esse descriptum, qđ licitè fit, ex quo ad certã matriculã coarctat negatiua, sicut & in tuũ intellectum bene cadit, q in cõpilatione sub hoc titulo non est decre. quę incipiat, pastoralis. & approbantur hæc satis apertè de priuil. cum olim. 1. ver. & q nulla, & de excess. præl. inter dilectos, ver. ꝑterea. de restit. spo. cum ad sedem, ad fi. de testibus, tã litteris, in fi. & quod ibi dicã super vltri. glo. & C. de re. credi. l. fi. Io. An. [*& ibi, Negatiua iuris*] dixit Petr.
49 cum † negatur aliquid iuris factum cc, vel iuris solennitatem affuisse aut in iudicijs, aut in contractibus, primo casu aut negat positq̃ trãsiuit sententia in rem iudicatam, aut prius. primo casu probaret, qui negat: qa pro processu tũc p̃sumit, vt hic, de re iudi. sicut. In secũdo necesse est processum p̃bari p acta: qa nõ p̃sumitur p ipso, de p̃ba. qñ. in ꝯctibus probare dẽt, qui negat solẽnitatẽ adhibitã. ff. de pb. abea ꝑte. Sed fauore minoris, q sine † solẽnitate dd rẽ suã alienatã, aduersarius hẽt solẽnitatẽ dd p̃bare, ee ff. de Public. q̃cunq; ee. adde, qđ ibi no. insti. de fide-

50 iuſ. in fin. [*& ibi, Qualitatis*] dixit Petrus, q̃ eſt † quæ-
dã qualitas ſciẽtiæ, *&* hæc probãt̃ per examinatio-
ff nẽ, de p̃b. cũ ſm, de æta. & quali. accepimus, ff de e-
lectione, ſi forte, li. 6. Eſt qualitas ętatis, & hæc, ſi nõ
eſt, indicatur per aſpectũ: ſi occulta, p̃bat, qui ne-
gg gat, ad hoc. 78. diſt. presbyter. ſ. c. cũ gg nobis. Quali
tatẽ ordinis, vel profeſſionis probet. qui dr̃ non or
dinatus, vel profeſſus, de cleri. peregri. p̃ totum. ĩ. c.
cũ cãm, & c. nullus, li. 6. de qualitate verò irregula-
ritatis, *&* ſimilibus, ſi is eſt infamatus, ſe purget. ĩ.
de pur. cano. accedẽs: aliter probet, q̃ obijcit iura,
q̃ alle. gl. [*& ibi, legitimus*] vide in regula, infamibus,
de re. iu. li. 6. in Mercu. q̃ de hoc diſputaui [*& ibi,
Omnino*] & ff. de re mil. nõ oẽs. §. a barbaris, Abb. [*Et*
51 *in fi.*] vbi p̃ſumit̃ qs̃ nõ eẽ ſoluẽdo, & ff. de magiſtr.
cõueniẽ. l. i. §. ſi magiſtrat⁹. rõnẽ p̃ te vide p̃ c. 47. di.
ſicut hi. Sed vbi p̃bat̃ ſemel fuiſſe ſoluẽdo, idẽ p̃ſu-
mit, niſi q̃ probet. ff. de priuil. creditorũ. l. ſi credito-
res, ſi aliter ſoluit. ff. q̃ ſatisdare cog. ſi verò pro cõ-
hh dẽnato hh. §. i. ¶ In glo. ideſt ſm [*ibi, ipſi ſciant*] & tale
teſtimoniũ nõ facit plenã fidẽ, q̃a potuit aliter p̃ti
giſſe ſm Lau. Vin. Phi. & Gof. & facit ad interroga-
toria teſtiũ, q̃ ſunt in vſu [*& ibi, Dirigũtur*] hñr, danr,
Inn. Io. Vin. Phi. p̃ſentanr̃ [*& ibi Municipibus*] p̃ hãc. l.
no. Lau. & Ioã. 82. di. propoſuiſti, in gl. ex hoc, in fi.
q̃ ſufficit, ſi p̃latus cũ maioribus de capitulo iurẽt
52 ſe ignoraſſe [*& ibi, in clauſtro*] & ſi nõ p̃t intrare, t fiat
hoc in platea; & ſi nec in platea, fiat quãto vicinius
poterit ſm Hoſt. ſm quẽ hoc caſu citabunt̃ ẽt ſin-
ii gulares canõici, q̃ adiri p̃nt, vt hẽri, vt dixi ĩ textuii.
[*& ibi, Capitulum ſit*] alia lra, nõ ſit. & vtraq; p̃t ſtare
cũ non: q̃a ille. §. phibet excõicari vniuerſitatẽ, vel
collegiũ ſine nõ: q̃a ille textus ẽt, q̃ eo caſu ligant
53 innoxii; & hoc ẽ verũ, q̃ t licet ſit de forma iuſtę ex-
cõicationis ipſa cõtumacia, nõ tñ ẽ de neceſſitate
vinculi. nã ẽt tñ cõtumax ea ligat̃, licet iniuſtè. ¶ In
gl. alioq̃n [*ibi, Conſtitutus*] hic & ibi logt̃ p̃ſumptiuè.
trãſiret, n. nũcius ſimplex, quo nõ poſſet, pc. inſtru-
ctus [*& ibi, Impeditus*] ĩ cã electionis hoc caſu tenet̃,
54 vt dicã in c. ſtatũ allegato, & delegatus †nõ cõpellit
ꝓlonã r venire vt dr̃ de iud. c. j. li. 6. [*& ibi, vbi de hoc*]
& 5. q. 3. ſi egrotatus. ¶ In gl. no. [*in fi.*] ſm Io. prima
ps vera quo ad agẽdũ, vel defendẽdũ. Scẽa quò ad
excuſandũ, vel nũciãdũ, Hoſt. ĩ. de. pc. q̃relã. & adde
q̃ not. de appel. cũ parati. ¶ In gl. pe. [*ibi, nulla ipſo iu-*
55 *re*] ãt Cõp. q̃ licet† appellatio legitima nõ vitiet ip-
ſo iure electionẽ poſtea ſecutã, quis ſit annullãda;
vitiat tñ & annullat ipo iure poſtulationẽ. appella
tio verò poſtulãtiũ nõ potuit annullare electionẽ,
nec facere annullari: tñ qa nõ detulerãt alteri ap-
pellationi, vt ãt textus, tñ qa cã appellõnis erat ſup
poſtulõne, q̃ nulla erat. Vñ ſicut ipſa poſtulatio nõ
impediebat electionẽ, ſic nec appellõ, q̃ ad ipſũ po
ſtulõnis defenſionẽ interponebat̃ ſm Inu. q̃a poſtu
56 lõ† nõ finit̃ publicatione, ſed cõſenſu eius, ad quẽ
ſpectat admittere, vel ſaltim ipſa poſtulõne, vel pe
titione ſupiori porrecta, q̃d verbũ ſonat Io. An. &
iõ ſi q̃s medio tpe ſupiore cõtẽpto illũ recipit, cũ
adhuc nõ ſit cõpleta poſtulõ, & delinquat, priuat⁹
eſt, ac ſi a principio indignũ poſtulaſſet. ſ. ti. pxi. c. j.
57 & 2. ſecuſ ſi electione. q̃a publicõne finit. ĩ. e. q̃a pp.
vñ ſi poſtea peccãt illũ recipiẽdo, nõ ꝓpea ſunt pri
uati ptãte eligẽdi, licet pp delictũ ſint aliter puniẽ-
di, vt Hoſt. poſt eum ſubtiliter dixit. vr̃ tñ, q̃ eligẽs
ad minus ſit priuãdus, vt puniat̃, in quo deligt. ĩ. ti.
j. quãto. §. cæterũ. & ibi in regiſtro in antiqua nõ ẽ,
ãt Hoſt. q̃ inepta fuit deciſio. ſimile de Iudæis, ad
liberandũ, cũ ſimilibus. ¶ In gl. vlt. [*ibi, ad priores*] &
58 cum obijciebatur Lau. q̃ ſm hoc† ambulatoria eſ-
ſet electio, & in circulo, tñ debat viciſſitudines fieri
nõ poſſe, niſi intra tres mẽſes datos ad eligẽdũ. 50.
di. poſtq̃. & p hoc patet cũ ſenſiſſe, q̃ vna ꝓte ꝑuata
a tempore vacationis curret terminus parti nõ pri
uatę, de quo ſatis dicã. ĩ. e. cũ Vintoñ. in fi. [*& ibi, Sed
Tancre.*] Vin. Io. & Gof. hic, & Phi. Inno. & Hoſtien.
& Compo. [*& ibi, Indignum*] vel contra formam. ĩ. e.
quia propter. [*& ibi, Alij dicunt*] & malè ſm Vincen.
& Goffr. Ber. tamen olim tenuit illam in parte hu
ius gl. q̃ poſtea cãcellauit [*Et inſi.*] primũ dcm̃ ap-
bat̃. ĩ. c. q̃q̃. li. 6. vbi ſatis de hoc in gl. vt plenè ſcias.

ADDITIONES.

a ¶ Bonæ memoriæ. Vide ad quid hunc tex. not. etiam Panor. in c. fi. de procu. infra, col. 4. & vide d. Fel. in c. cũ ordinem, de reſcrip. & vide ẽt ad vnum, quod ponderat Panor. hic in vltimo notabili.
b ¶ Epiſt. Ibi vide per doct. & in c. per tuas. infra. de proba.
c ¶ Conſueuerunt. Facit gl. illa ſolen. in cle. de reſcrip. quam ibi ponderat Io. de Imol. pro ſingulari.
d ¶ Iuris. Et vide ſupra eo. cum in cunctis, per Io. And. ſuper verſiculo, contra formam.
e ¶ Ordine. Et etiam videtur receptio, ſicut iuriſdictio ad hoc no. c. ueſtra hic allega. & ſolent doc. notare in c. cũ olim, de dol. & cont. Bal.
f ¶ Vocatis. Et ſic in notorio permanenti requiritur citatio. ad hoc no. gl. 2. in c. ad noſtram, el 3. de iureiur. vide Io. An. ibi, & in c. cũ olim, de re iud. & de ap. cum ſit Romana, & in c. j. de off. deleg. li. 6. & in c. noſtra, de coha. cler. & mu. & vide Guil. de Cu. & Lau. in cle. paſtoralis, de re iud.
g ¶ Poſitioni. Vide multa allegata ad hoc per do. Fran. de Curte in ſuo tractatu poſitionum in 11. & 12. breuiloquio.
h Exceſſu. Vide in c. cũ cõtingat, allegato in gl. no. bene, & ibi Io. An.
i ¶ Poſitio. Et adde hic ea, quæ ſcribit D. Fel. in c. 2. de prob. circa illd punctum, nunquid prohibitus probare, poſſit facere poſitiones in cõfeſſum, vbi pulchre, & vide circa iſta etiam Ia. de Are. in tractatu poſitionum in 2. uolumine.
k ¶ Manumittitur. Vide gl. in c. ſi capitulo, de conceſ. præb. li. 6.
l ¶ Vocatis. Durante. ſ. impreſſione. & uide quod no. do. Io. An. ſupra eo. cum nobis, ſuper gl. nunquid.
m ¶ Vſufructũ. Vide pro ampliatione huius gl. ea, quæ ponit d. Iaſ. May. in l. ſi ſeruus plurium. §. j. in fi. ff. dele. j.
n ¶ Iuſta. Iſta additio eſt in uerſiculo, ſi verò, in gl. quia uis, eſt in gloſ. iſtud verum.
o ¶ Inducat. Vide Io. An. ſupra eo. cum nobis, ſuper glo. nunquid.
p ¶ Maleficio. Vide Bart. in l. j. §. ſi publico. ff. de adul. & in extrauaganti ad reprimen.
q Defenſio. Vide, q̃d conſuluit Io. de Ana. in pulchro caſu, prout ipſum refert, & ſequit d. Ale. ĩ l. j. §. & parui, in apoſt. ad Bar. ff. q̃d vi, aut clã.
r ¶ Iudicatam. Et adeò præſumitur, q̃ de vero mutat in falſum, & e cõtra de falſo in verũ ſecundùm Bal. in c. noſti, in vlt. col. ſupra eod. & vide, quæ habentur plenẽ per moder. per illum tex. ibi in l. Iulianus verum debitorem. ff. de condi. inde.
s ¶ Pro. Vide tex. in l. elegãt. §. 1. ff. de cond. & dem. & in l. litigatoribus. C. de app. & vide Bar. in l. j. C. de re iud. & Bal. & doc. in præallegata. l. litigatoribus.
t ¶ Medium. Vide Inn. in c. cum in iure, de off. dele.
u ¶ Citatus. Quia affirmatum, non negatum probatur per ſpẽs, & differẽtias: quia in negato ſubeſſe non poſſunt ſpecies, & differentiæ.
x ¶ Proba. Vide c. j. de confeſ. lib. 6. quod uidetur tollere dictum hoc in principio gl. quæ dicit, q̃ negatiua pura & ſimplex transfert in aduerſarium onus probandi, & vide Bar. in l. hoc iure, & l. ita ſtipulatus. ff. de uer ob.
y ¶ Negatiua. Vide aliquid per Ale. in conſi. 5. incipiente in caſu inquiſitionis, in 3. col. uerſi. venio ad ſecundum argu. primo uolu.
z ¶ Palma. Hoc dictum videtur probari per multa iura per l. ſi occupatiõe. ff. ſi. re. ff. de ædi. edicto l. 3. in prin. vbi de illo, qui loquitur uerba inſana. & in §. fi. de illo, qui dentes non habet, vel non uidet, & l. Pompo. §. ſpadonem, & l. ſe. de illo, qui non habet genitalia, plena eſt reprobatio uiſio ſubiecti, & plenior per viſum, quàm per alium ſenſum, & uide optimũ tex & ibi not. gl. in l. Pantonius. §. ea. ff. de acquære. & Bal. in l. j. C. de bo. poſ. ſecundùm tabu.
aa ¶ Coarctatione temporis. Vide Barba. conſi. 43. col. 7. primo volumi. Pau. de Ca. in conſi. 5. incipien. cã, quæ verritur. Ale. conſi. 55. incip. in cauſa creditorum, volu. 5.
bb ¶ Aduocati. Vide latè per d. Iaſ. in l. Titiæ textores. ff. de lega. 1.
cc Iuris factum. In promiſſis probat, negans ius, in prohibitis probat affirmans ſecundũ Dy. & vide in l. actor, allegata in gl. per Cy. & doct.
dd Solemnitatẽ. Vide latè per d. Ale. & mod. in l. ſciendũ. ff. de ver. obli. & per d. Feli. in §. ſicut, de reg. iur.
ee Quæcunq;. §. fin. vide plenius Bar. in l. ſciendum. ff. de uer. obli. & doctõ. & do. Bar. de Saly. & Bal. in l. j. C. de vſur.
ff Accepimus. Intelligo, q̃ per promouendum fiat probatio, vide glo. quæ incipit, quæ etiam in laicis, in c. ſi forte, de elec. li. 6.
gg Cum nobis. Et vide Bar. in l. de ætate. ff. de mino. & per Baldum, & d. Bart. de Sal. in l. cum te. C. de proba.
hh Pro condẽnato. Ibi vult glo. nota. quòd ei, qui dixit aliquem diuitem vel pauperem, incumbat probatio, & idem habetur per docto. maximè per d. Bar. de Saly. in l. actor. C. de prob. & quomodo diuitiæ, vel paupertas probetur, ibi vide per Bar. in l. ſi conſtante. ff. ſolu. matr. & doct. maximè Bal. & Sal. in auth. prætereà. C. vnde vir & vxor.
ii Vt dixi in tex. In gl. ex hoc videtur, & vide gl. in c. ſi capitulo, de conceſ. præb. li. 6.

§ V M-

SVMMARIVM.

1 *Electo ſufficit probare eligentem tempore electionis ius eligendi poſſediſſe.*
2 *Diuiſio decretalis, & nu. 3.*
3 *Gubernatori competit actio.*
4 *De œconomo, & eius officio vbi tradatur.*
5 *Ab eccleſia ut quis remoueatur, in modum agi poteſt actionis, & quo caſu, & quibus de caſib. & num. 6.*
7 *Res inter alios acta non præiudicat populo, qui non fuit in lite.*
Thermæ pro antiquis ædificijs. ibid.
8 *Poſſeſſorium non præiudicat petitorio.*
Reſtitui petitionem, ideſt in ſtatu percipiendi penſionem reduci.
Verbi impropriatio. ibid.
9 *Pro fructibus, iuribus q̃, ſubtractis competit interdictum, vnde vi, conditio ex hac decretali, & quæ alia.*
10 *Pro iuribus aliys denegatis datur ex eiſdem vtilis condictio, & nu. 13. 14. & cõtra quos nu. 18. 19. 20. an alia actio. 22.*
11 *Poſſeſſionem rei meæ quoſuſq̃ amittam, relinquendum arbitrio iudicis, non tamen tantum temporis requiritur, quantũ in amiſſione proprietatis, quando dicat amittere. 33. 34.*
Quid ſi per vnum annum, vel plures ex cauſa omiſi petere debitam penſionem, vel non interfui electioni, an amittam. Si verò non admittar ad electionem, quando perdam. num. 12. 15. 27.
14 *Ad electionem qui conueniunt, licet ex hoc dicantur vnum capitulum, tamen ex alijs diuerſa capitula ſunt, & diuerſis in ribus veniunt.*
15 *Spoliari quãdo quis dicatur in incorporalibus iuribus, & 16. & 17. & contra quos agere poſſim. 18. 19. 20. & quatenus. 22. & quando iure eligendi. nu. 27.*
16 *Spoliatio non fit ſine dolo.*
19 *Conſiliarius, & Mandator qua actione teneatur, & 20. 23.*
20 *Interdictum, vnde vi, eſt annale.*
Conditio perpetua.
23 *Mandans Epiſcopus non ſolui decimas plebano quando & qua actione teneatur, & nu. 25.*
24 *Intereſſe declaratur per iuramentum petentis.*
25 *Ius, vel iuris poſſeſſio eſtimationem non recipit, & ratio.*
26 *Contra poſſeſſorem nouum quæ actiones competant.*
27 *Spoliari iure eligendi quando quis dicatur, & nu. 29. 30. 32. & quid ſi reſtituatur à ſpoliatoribus in poſſeſſionem, an poſſit agere ad caſſationem electionis, qua fuit ſpoliatus. 28.*
30 *Poſſeſſio, & quaſi poſſeſſio amitti non poteſt ſine animo.*
31 *Spoliatus quę probare & quo modo debeat, & quibus remedijs vti debeat ad recuperandam poſſeſſionem tam in corporalibus quàm incorporalibus. nu. 33. 34. & ſup. 9. 10. 11. 15. 26. & ceteris ibi deſcriptis num.*
35 *Electio, & Nominatio impropriè pro præſentatione, pro electione ponitur, & nu. 40.*
36 *Litis conteſtatio fit per reſponſionem ad narrata,*
37 *Ioannis Andreæ præceptor Marſilius.*
Præſentandi ius an parochiani, vel populus poſſidere, & præſcribere queant in eccleſia, ſua parochiali, ibid.
38 *Incorporalia propriè non poſſidentur, & ideò quaſi poſſideri dicuntur.*
39 *Clericus pro presbytero, vel præſidente eccleſiæ.*
Præſentauit ſi quis ut patronus in eccleſia, in qua ſit clericus & presbyter, alterum ex eis, ſatis videtur ad præſentandum alterum illa poſſeſſio, ibid.
Nomen pro nomine, enallage figura. ibid. & nu. 35.
40 *Eligere pro præſentare.*
Verbi enallage.
Præſtatio realis eſt, ſi quid eccleſiæ ſoluatur, ibid.
41 *Interdicti vnde vi, à reliquis interdictis differentia.*
42 *Petitio ſæpe per ſententiam ſuppletur, & contra.*
43 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. num. 44. 45. & num. ſequen.*
De appellatione num poſſit is, à quo fuit appellatum, ſi eſt iudex eiuſdem iuriſdictionis, cuius eſt ille, ad quem appellatum eſt, & nu. 45.
Actiones duę, an proponi poſſint. §. 1. & nu. 46.
Sententiæ verba an in perſonam procuratoris concipienda, & num. 47.
46 *Actiones plures in eodem libello quibus in caſibus proponi poſſint, & de diuerſitate in hoc canonici iuris à ciuili.*

CAP. XXIIII.

1
a Verelam. Caſus. † Sufficit electo probare, quòd
2 eligens tempore electionis ius eligẽdi poſſederit. Et † primò ponitur facti narratio. ſecundò cauſæ diffinitio, ibi, nos igitur, prima tria facit. narrat cauſæ commiſſionem. ſecundò duplicẽ petitionem actoris. tertiò reſponſionem rei. ſecunda facit duo. primò diffinit primùm articulum cum expreſſione cauſæ, & quadam proteſtatione. ſecundò diffinit ſecundum ſub eiſdem terminis [*Gubernator.*] ar. q̃ t gubernatori competit actio, quòd dic, vt ſ. de reſcriptis. [*edoceri*] de reſti. ſpo. olim. j. de iud. cum deputati [*Patebat*] ſecunda pars, in qua ponitur libellus, in quo apparet, quis, contra quem, coram quo, quare, & ſuper quo litigatur ſecundũ Ho
4 ſtien. [*œconomus*] de † œconomo, & eius officio. 89. diſt. diaconum. 16. q. 7. quoniam [*Remoueri*] not.
5 in modũ actionis agi poſſe, † vt remoueatur quis ab eccleſia; quod verum eſt ſecundùm Inn. in eo, qui non habet ius in eccleſia. ſ. de reſcrip. c. 2. & c. inter cæteras, de iureiuran. querelam, de inſti. c. 3. de conceſ. præben. propoſuit. vbi verò ius habet, ſed propter crimen petitur remoueri, requiritur accuſatio, inquiſitio, vel denunciatio, infra de
6 accuſa. ſuper his, & c. qualiter. Item † remouetur quis propter negligentiam. Sed dicit Innocen. quòd negligentia crimen eſt; vide quod not. de officio archidia. ea, quæ, in glo. [*Prælatus*] dicit Compo. quòd in talibus procedetur interdum in modum denunciationis, quæ fit ſuperiori, quòd tale beneficium habet pertinens ad alium, vel per ſurreptionem, de reſcriptis, ad audientiam. vide quod poſt eum dicam. ĩ. eod. quòd ſicut, iuxta finem, & de ſepulturis, certificari, in quæſtione. 9. in fin.
7 [*Pleno iure*] licet † ageretur petitorio, non præiudicat populo, qui non fuit in lite, vt in glo. ſed non-
ne [*Thermis*]. i. antiquis ędificijs, Abb. dicebat Petrus, quòd erant quędam antiqua ędificia facta Romæ à Saracenis, & iſta pertinent ad eccleſiam ſancti Lauren. pro quibus dat penſionem eccleſię ſan
8 ctæ Agathæ [*Reſtitui*] patet † ſecundùm Innocen. quòd intentabatur poſſeſſorium tantum. & ideò in hac non fit præiudicium petitorio, ut patet in fi. & expone. i. in ſtatu percipiendi penſionem reduci, ut ex ſententia colligi poteſt, facit. ĩ. de appella. bonæ, & quod ibi dicam ſuper gl. pe. & in gl.
9 vnde petebat. & † argue, quòd interdictum, vnde vi, cõpetit pro fructibus, & iuribus ſubtractis. ĩ. de cauſa po. cum eccleſia. ff. de mor. infer. l. j. §. item ſi mihi. ff. de vi & vi ar. l. 3. §. vnde interdictum, & §. pertinet, & §. qui in vſufructu. ff. de ſeruitutibus, quoties, contra: quia non datur niſi pro rebus ſoli, vel cohærentibus ſolo. ff. de vi & vi ar. l. j. §. 2. & 3. Solutio, verum eſt directum: vtile tamen competit, vt in primis concor. Sed & datur condictio ex hac decre. & illa infra de cauſa poſſeſ. cum eccle-
10 ſia. ¶ Quid † de alijs iuribus denegatis, de quibus decret. iſtę non loquuntur expreſsè? Solutio

tio dabitur ſaltem vtilis cõdictio ex eiſdẽ, arg. ff. de legibus, neq; leges, & l. nõ poſſunt. §. de reſcri. inter cæteras, vel ẽt vtile interdictũ, maximè de his, q̃ ad aduerſariũ peruenerunt. ff. de vi & vi ar. ſi filiusfamil. §. fi. & l. ſequen. vel officium iudicis, quod pro actione proponitur, vt legitur, & no. de officio iud. c. 2. ſecundùm Inno. & Hoſtien. & de hoc in ſpe. de reſti. ſpolia. §. nunc dicamus, ante finem, & ibi in vltima col. de materia huius glo. & omninò vide,
b quod ſcripſi de cenſibus, peruenit b [*De nouo*] di-
11 cunt † quidam, q̃ ſi quis de facto rem meam poſſi det per annum, & per idem tempus petere negligo, poſſeſſionem amitto, arg. ff. de damno infecto, ſi finita. §. non autem, & §. cum tamen. ſ. vt lite non conte. c. fi. §. in alijs. Alij dicũt, q̃ per x. vel xx. annos. ff. de vſuca. ſequitur. §. ſi viam, C. de præſcriptione longi tempo. l. fi. Tu dicas hoc relinquendum eſſe in iudicis arbitrio. ff. de iure deli. l. j. vt tũ hoc ſcias abſurdum eſſe tantum tempus requirri in amiſſione poſſeſſionis, quantum requiritur in amiſſione proprietatis, argu. ff. de vi ar. l. j. §. j. & ff. de acquirẽ-
c da poſ. ſi quis vi. §. differentia. c. ¶ Quid † ſi p̃ vnum
12 annum, vel plures ex cauſa omiſi petere debitam
d penſionem, vel nõ interfui electioni, in qua ius habeo, nunquid hoc ipſo perdo poſſeſſionem? non: quia ſolo animo retinetur. C. de acqui. poſ. l. licet. Sed ſi petatur penſio, & denegetur, tunc perditur, arg. C. de ſeruit. l. 2. & tunc poſſum intentare interdictum, in quo veniet penſio etiam precedentium annorum. Si verò is, qui erat in poſſeſſione eligendi, non admittitur ad electionem, ſi eſt canonicus, non amittit poſſeſſionem: quia non vt ſingularis, ſed vt vnus de capitulo ius quaſi poſſidet eligendi. vnde per capitulum ſine ipſo eligẽs poſſeſſionem retinet. Si verò eſt extraneus ex ſingulari iure hoc ſibi vendicans, hoc ipſo, quòd non admittitur, illam quaſi poſſeſſionem amittit, nec videtur habere animum retinendi, ſi ab alijs electum in dignitate ſua ſic pacificè agere patiatur. Idẽ & multo fortius ſecundùm Inno. & Compo. in eo, qui ſolus habebat eligere, & electum ab alio patitur ſic agere.
13 vide quod ſcripſi. §. c. bonæ 2. ſuper 3. gl. poſſunt † tamen tales intentare interdictum, vel condictionẽ vtilem; vt no. §. de cauſa poſ. cum eccleſia, & c. cũ
14 olim. ſ. eo. Cumana, & c. ſcriptum. fateturq; enim Inno. q̃ licet omnes, qui conueniunt ad electionem, quò ad id dicantur vnum capitulum: tamen quò ad alia, diuerſa capitula ſunt, & diuerſis iuribus veniunt. & ideò, ſi hi, qui vtuntur vno iure, excludũt vtentes alio iure, locus eſt interdicto. Idem Hoſti. qui etiam dicit idem videri de canonico, ſi de canonicatu quæſtio referatur; ad hoc, quod legitur & no. ſ. e. in geneſi, de præben. dilecto [*Subtractam*]
15 dicitur † quis ſpoliari in corporalibus iuribus, ſi q̃ ſunt hactenus ſoluta certis terminis iuris, vel hominis, eiſdem terminis non ſoluantur ab eo, qui nec in poſterum ſoluere vult, ex quo de hoc certificatus eſt, qui recipere debet; de hoc §. ti. j. bon. ſ. de cenſibus, peruenit: ſecus credit Innoc. ſi non poſſet ſoluere, cum ſoluere affectaret, ar. ff. ſi ſerui. vendi. ſicuti. §. planè. ff. de ritu nup. ſi quis tutor. §. officio.
16 ſ. de ſolu. Odoardus. In † incorporalibus enim, ſicut nec in corporalibus non fit ſpoliatio ſine dolo. ff. vi bo. rap. l. 2. §. doli mali. ff. de vi & vi ar. l. 3. §. hoc
17 interdictum. ¶ Quid † ſi ita potẽs eſt is, cui debetur penſio, q̃ ſi vult, põt diſtringere debitorem, nunquid diceor ſpoliatus, ſi non diſtringit? videtur q̃ ſic: quia amitto ſeruitutem altius non tollendi, ſi ſciens aduerſarium ædificare, hoc patiar. ff. ſi ſeru. vendi. & ſi forte. §. niſi. ff. de vſuc. non ſolùm. §. ſi dominus. Sed contra, quia licèt aliquis potens ſit, nullam violentiam inferre debet. ff. quod metus cauſa. l. extat. ff. de vi pri. l. pen. dicit Hoſtien. q̃ hoc eſt
e verius e. Si verò ante terminum peratur penſio, & penſionarius ſoluere renuit, non dicetur dominus ſpoliatus ſecundùm Inn. Nam & ſi in iudicio hoc faceret, puniretur pœna, quam habes de plus peti.
18 c. vno, ſecundùm Ho. poteſt † autem ſecundũ eos & Compo. agi non ſolùm contra eum, qui ſubtraxit: ſed etiam contra eum, qui ſubtractionem fieri procurauit, vel mandauit, vel ratam habuit ſuo nomine factam. ff. de vi & vi ar l. j. §. deiecciſſe, & §.
19 quoties. licet † autem conſiliarius teneatur actione furti, & de ſeruo corrupto. ff. de furtis, ſi quis ſeruo, inſti. de obli. quę ex delic. naſ. §. ope. ff. de ſeruo cor. l. j. §. ſi vtrum, non credit Inn. dicens illos caſus ſpeciales, quòd teneatur interdicto, vnde vi, vel cõdictione ex hac decre. quia hoc nullo iure cauetur, niſi forſan in defectum. ff. de eo, per quem factum eſt. l. fi. & adde de homici. ſicut dignum. §. qui verò, f de reg. iuris, nullus, li. 6. Sed † nec ex mandato
20 tũ tenetur quis, niſi ſequatur factum: quia nõ niſi ſpoliato competit interdictum. ff. de vi & vi ar. l. j. j. reſpon. & tunc competit intra annum: ſed condictio perpetua eſt: quia eſt perſonalis. C. de cõſti. pe-
21 cu. l. 2. Et licet † quidam dicant in huiuſmodi prohibitionibus, vel denegationibus oriri interdictũ, vti poſſidetis, cum potius videatur vis turbatiua, quàm expulſiua, ar. ff. vti poſſidetis, ſi duo. §. j. & 2. Sed melius dicitur ſecundùm eos, quòd competat interdictum, vnde vi. ff. de vi & vi ar. l. idemq; §. vn
22 de vi. ¶ Quid † ſi eram in poſſ. exercendi epiſcopalẽ, archidiaconalẽ, vel aliam iuriſdictionẽ in certa terra, venit alius & incipit ibi audire vnam cauſam, vel partem iuriſdictionis exercet; nunquid me ſpoliat? dicit Compo. quòd per hoc poſſeſſionem, vel quaſi illius iuris non perdo, nec aliũs eã acquirit, niſi in cauſis, de quibus cognoſcit, ad alias enim non extenditur hæc iniuſta poſſeſſio. ff. de acqui. poſſeſ. quod meo. §. fi. & l. ſeruus. & cõtra hunc eſt intentandum interdictum, vti poſſidetis, nõ, vnde vi, de probatio. licet, & no. de in inte. reſti. cap. 2.
23 ¶ Quid † ſi epiſcopus ſine cauſæ cognitione, nõ in iudicio, neq; conſulendo mandet parochianis ſe intendens ex mandato obligare, quòd plebano de cimam non ſoluant, cum tamen plebanus eſſet in quaſi poſſeſſione? Reſpõdeo, tenebitur interdicto, vñ vi, condictione, vel iudicis officio: nõ tamẽ niſi pro illis, qui denegauerunt, & tenetur ad omne, q̃d
24 intereſt plebani pecuniariter nõ fuiſſe prohibitũ, vt notatur de ſepul. certificari. quod ipſum † iuramento ipſius declarandum erit. 2. q. i. in primis, q̃d metus cauſa. c. fi. vbi vide in gl. quod ſi, verſi. ſed &
25 q̃ ius † autem, vel iur. poſſeſſio, cũ ſit res ſpũalis, æſtimationẽ nõ recipit, & ſic expoliato plebano nec quaſi poſſeſſio priſtini iuris recipiendi decimas reſtituitur: quia forte iam alius eſt in quaſi poſſeſſione, cui ſoluit reditus, nec æſtimat, q̃d intereſſe non recipit: ſed ad offm̃ iudicis pertinet, ut mandatum reuocet, & contrarium mandatum faciat. ſ. quod plebano ſoluatur, vt prius. ſ. de reſti. ſpo. conquerẽte, de cenſibus ſignificauit. Alii contra, cũ nec nouum poſſeſſorem ſine cauſa debeat ſpoliare; & de hoc no. ſ. de filiis preſby. veniens. Sed primum verius ſecundùm Ho. ſi ſit notorium, de appella. ſolicitudinem
g g. dicunt † autem hoc certum, q̃ contra nouum poſſeſſorem competit vtilis condictio.
26 vel vtile interdictũ. ff. de vi & vi ar. l. j. §. familiæ. dici-
27 tur autem † poſſeſſor ſpoliari iure eligẽdi, ſi fiat electio ſine ipſo animo ſpoliandi, de cauſa poſſeſ. cũ eccleſia, multo fortius, ſi decanus expellatur, & ſine ipſo fiat electio. ¶ Quid ſi illo expulſo non eligunt? Reſpondeo non poteſt petere reſtitutionẽ, quaſi poſſeſſionis iuris eligendi: competit tamen officium

officium iudicis, vt reſtituatur ad capitulum, quo fuit ſpoliatus. ff. de vi & vi ar. ſi plures. §. fin. nam & ſub electione comprehenditur capitulum, vbi tractatus habetur de ea. ſ. c. j. hoc non multum placet Inno. quia non videntur velle ſpoliare ipſum poſ-
28 ſeſſione capituli. ¶ Quid † ſi eo ſpoliato elegerunt vnum canonicum: ſed poſtea in electione ſecũdi, quæ occurrit, illum ad eligendum admittunt, & ſic ſpoliatus poſſeſſionem ſuam recuperauit, nunquid adhuc poteſt agere ad caſſationem primę electionis petendo reſtitutionem officio iudicis? dicunt quidam, quòd ſic. ff. de vi & vi ar. l. idem eſt. §. qui vſufru. & l. j. §. il lud quoq;, & §. ſi fundum, a quo, & §. quod ait, & duobus. §. ſequen. & l. meritò.
29 ¶ Quid † ſi eligunt eo præſente, & non vocato, non fraude, ſed ignorantia, puta quia credebant illum abſentem, vel excommunicatum, cum non eſſet? Et quid ſi verè erat abſens, vel excommunicatus, vel aliter impeditus? ad has quæſtiones, & ſimiles reſpondent, quòd poſſeſſionem non amittit, niſi aduerſarius voluntatem habeat ſubtrahendi ius ſuum, vel ſpoliãdi, & ipſe ſpoliatus hoc ſciat; nam
30 † ſicut poſ. ſic & quaſi poſſeſſio amitti non poteſt ſi ne animo. ff. de acquirenda poſſeſſio. quemadmo
h dum h: ſed hunc animum habere debet quãcitò aduerſarius, & ſoluere denegat, vel cum venientẽ non admittit. ff. de acquirenda poſſeſ. clam poſſide-
31 re. §. qui ad nundinas. oportet † autem eum, qui agit, probare ſe fuiſſe in poſſeſſione non vi, nõ clã,
i non precariò. de hoc. §. ti. j. bone. 2. i & ſe ſpoliatũ, de reſti. ſpoli. ex parte; quod ex confeſſione aduerſarij, & factis præcedentibus, & alijs circunſtãtijs
32 poterit apparere. ſed † quid ſi dicit aduerſarius id non eligiſſe animo ſpoliandi, ſed ſimplicitate, vel ignorantia? ſolutio, tũc poterit petere caſſari, quod factum eſt nõ per interdictum, ſed quia forma nõ
33 eſt ſeruata, quia factum eſt eo cõtempto. ſ. e. quod ſicut. ¶ Quid ſi † quis cum armis ꝓhibuit alicui,
k ne ingrediatur poſſeſſionem ſuam, quam animo tenebat, vel ne perciperet fructus adminiſtrationis, quam gerebat, vel fundi, cuius vſufructum habebant? Dicunt Inno. & Hoſt. quòd competit interdictum. ff. de vi & vi ar. l. idemq; §. vnde vi. & idem, ſi quis diſceſſit metu armatorum venientium ad locum. ff. e. l. j. §. idem Labeo. Si autem illuc non ibant, ſolo animo poſſeſſionem amittit. ff. de vſuca
l pio. non ſolùm. §. ſi dñs l. Sed armati veniẽtes, qui nil egerunt dolosè, non tenentur. ff. de vi & vi ar. Idemq; §. ſi quis armatis. Si tamẽ poſſeſſionem ſic derelictam poſtea occuparent, dici poteſt, quòd tenentur actione in factum, vel vtili interdicto: quia propter vim, quam timuit exiens de poſſeſſione, poſſeſſio vacua ad eos peruenit. ff. e. l. j. §. familię, & §. ſe. Sed & ſi alius occupaſſet, & poſtea deueniſſet ad eos, quorum metu exiuit, non competit interdictum. e. l. §. qui a me, ſecundùm Inno. dicit Hoſtiẽ. quòd ius canonicum quaſi tale præſtat ſuffragiũ,
34 vt legitur & notatur, de reſti. ſpo. ſæpe. ¶ † Quid ſi quis non cum armis, ſed verbo prohibuit, ne quis poſſeſſionem ſuam ingrederetur? Solutio, ſi prohibens talis eſſet, quòd eius prohibitio iuſtum metũ faceret, & poſt talem terrorem poſſeſſionem inuaſit, intra annum tenetur inſolidum de eo, quod occaſione dictę prohibitionis ad eum peruenit: aliter non. interdictum † enim hoc atrocitatem requirit, vt ea. l. j. §. interdictum, & §. ad ſolam. Si autem eſſet in poſſeſſione: ſed propter minas exiuit, non competit interdictum, ſed quod metus cauſa. ff. quod metus cauſa. l. metum. j. reſpon. ſecundùm
35 Inn. & Hoſti. [*Per electionem*]. i. † repreſentationem: aliter contrà. §. e. Oſius, & ſ. eo. Meſſana. ſic impropriè ponitur nominare pro eligere. §. eo. cum inter vniuerſas. [*Suo titulo*] de maiori. & obedien. his, quæ [*Spiritualibus*] & temporalibus, ex quo ad laicos pertinet præſentare. x. q. j. c. 2. Secus in eccleſijs religioſorum, de quarum bonis temporalibus eis ratio redditur. 16. q. 2. c. j. ſecundùm Inno. quod dic ſecũdùm Hoſti. vt ſ. de priuile. cum & plantare. §. in ec-
36 cleſijs [*Inſtitutus*] no. per † reſponſionem ad narrata fieri lit. conte. ad idem de reſti. ſpo. cum ad ſedem. Sed ſubaudit Hoſti. & dicebat ſe non remouendũ.
37 [*Populus*] per hanc † litterã tenebat dominus meus, Marſilius nomine, quòd parochiani, vel populus poſſidere, & præſcribere poſſunt ius præſentandi in ſua parochiali eccleſia. facit 16. quæſtio. j. ſic viue, & c. ſi quis monacus, in fin. & quod ibi no. Hug. & quod no. 64. di. in ſumma, & c. Reatina, & quod no. Inn. ſ. e. quiſquis. ibi vide ſuper verbo, abuſum, & Compo. de reſcrip. capitulum, ibi dixi poſt gl. in ver. quęrit poſt, vbi in huiuſmodi patronos & parochianos æquiparat. per ſimilem modum inducitur, quæſtio. 30. Ioan. de Deo, quæ fundatur ſuper præſentatione populi. ad idem. ſ. eo. gñali, li. 6. Dominus Ioan. de monte Murlo diſputando terminauit hic contrarium, reſpondens ad hanc decre. q̃ hic populus poſſidebat patronatum, non actũ præſentandi tantùm, probans id per ver. ſalua, qui ſequitur; & hoc ẽt tenet Arch. qui pleniſſimè de hoc tractat. 71. di. hortamur; concor. quod no. ſ. e. ſacro ſancta, & vide quod dicam ſ. de exceptio. cum venerabilis, ad finem, in glo. no. quòd prima. ſequor, quod hic non proſequor, cum iſta dec. gloſſis abũdet: ſed dicã plenè. ſ. de regu. iu. quod alicui, lib. 6.
38 [*Quaſi poſſeſſione*] hoc † dicit, q̃a propriè incorporalia non poſſidentur, de quo dic, vt ſ. de cauſa poſſ. cũ eccleſia, de foro compe. conqueſtus [*Clericum*]. i. presbyterum, vel præſidentem eccleſiæ: aliàs videretur innuere hæc litera, quòd † ſi habet eccleſia
39 presbyterum, & clericum, qui eſt in poſſeſſione eligendi clericum, cenſeatur in poſſeſſione eligendi presbyterum, quod non ſequitur, ſi apparet alium poſſeſſorem electionis presbyteri: ſi tamen aliquis poſſidet patronatum, & vt patronus præſentauit alterum, ſatis videtur quòd ad reliquum præſentandum ſufficiat illa poſſeſſio patronatus, de iure patronatus, conſultationibus; & ſic planè procedit hæc litera, ſi populus poſſideret patronatum. quod prius dixi, procedit in poſſeſſore actus preſentandi tantùm; vide quod ſcripſi de inſtitu. c. 2. li. 6.
40 [*Elegit*]. i. † præſentauit, Hoſt. ad hoc quod proximè dixit, præſentandi [*Pro eccleſia*] non fuit ergo perſonalis præſtatio, ſed realis; & ſic non quereletur Iaco. de Ra. de hac decr. vt dicam de cenſibus, peruenit [*Percipiendi*] mirum † videtur, cum vnum tãtùm fuerit petitum. ſ. reſtitutio penſionis ſubtractæ, ut patet ſupra: condemnat tamen in duobus, ſ. in reſtitutione iur. & reſtitutione penſionis. Solu. quando petijt penſionem ſibi reſtitui, intelligitur tantũ petiſſe reſtitutionem iuris percipiendi penſionẽ: quòd autem additur de ſolutione pecuniæ, nõ accidit pro eo, quòd fuerit principaliter petitũ, ſed ratione acceſſorij, & natura interdicti, vnde vi, in quo habetur ratio fructuum, & omnis cauſæ. Sed in alijs interdictis, ex quo ſunt edita, & nõ retrò. ff. de vi & vi ar. l. j. §. ex die, ſecundùm Inno. Sed Hoſt. dicit, quòd vtrunq; fuit petitum, pẽſionis pecunia per ver. penſionem, & reſtitutio iuris per verſi. reſtitui. reſtitutio de nouo ſubtracta. dicit † eriã, quòd
42 ſæpe ſuppletur petitio per ſententiam, & e contra, de decimis, dudum. & dicit, quòd non iuuat, quod dixit Innoc. de interdicto, cum hic non fuerit propoſitum interdictum [*Proprietatis*] an ſit penſio debita, vel non, vel cui eccleſia ſancti Saluatoris ſit
43 ſubiecta, Lau. ¶ Prima † glo. arguit ad quæſtionem

Domini-

Dominicalem, alle. duo contraria, & ſoluit. ¶ Secunda gl. arguit, & allegat quinq; iura. ſecundò ponit de contrarietate petitionis, & ſoluit. ¶ Quarta gloſſa no. quòd in perſonam procura. &c. inducit quatuor iura, & rationem, allegat contrarium & ſoluit, ſubdens circa principium tres opiniones: demum dat totum conſilium. ¶ Antepenulti. gl. obiicit, quare etiam ſuper proprietate, & ſoluit. ¶ Penultima gloſſa ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ Vlti. gl. alle. legem in contrarium, quam dupliciter ſoluit. ¶ In ſi. gl. [*ibi, ſi is qui Romæ*] ſi vltramarinus ſit hę
44 res illius, qui Romæ ſuſcepit iudicium, Romæ de-
m fendere cogitur [*& ibi, Iudicium*] ſoluitur m iudiciũ, cum delegatus illius imperij eſſe cępit, cuius erat, qui iudicare iuſſit [*& ibi, Iulianus.* 2.] aliàs incipit, ſi alter. ſi litigans fecit iudicem hæredem ex aſſe, vel ex parte, alter iudex dãdus eſt [*& ibi, prætor*] delegat prætor cauſam, cuius prius fuerat aduocatus. ¶ In gl. 2. [*& ibi. c. ſequenti*] qđ incipit, cum ſuper, & vide duas leges ſequentes ſuper 3. gl. [*& ibi, profeſſio*] vide in præalle. c. ſolicitudinem, ſuper vlt. gl. [*& ibi, Debetur*] aliàs multi innocentes egent neceſſario ſumptu, vt ibi [*& ibi. §. vl.*] aliàs penul. vide hãc, & præ. c. de præſcrip. auditis, ſuper gl. 2. [*& ibi, & l. 3.*] vide de ſen. exc. ad hoc, ſuper gl. 2. ¶ In gl. concipienda, [*ibi. l. 1.*] lite agitata inter petitorem, & procu. non valet ſententia, ſi condemnetur principalis, qui nõ fuit in cauſa [*& ibi. §. vlti.*] Si amicus reum abſentem, qui deſeruerat litem, excuſabat iudici, condẽ natur abſens: ſed ſi illum plenè defendebat, condẽ natur amicus [*& ibi, Si ſe non obtulerat*] ſi procurat. ſe non offert defenſioni, ſed habet mandatum, iudicati actio datur in dominum; ſi ſe obtulit, datur actio in ipſum [*& ibi. l. vlt.*] illuſtris qui in crimine in 47
iuriarum dat procuratorem, damnatur, ac ſi eſſet præſens [*& ibi. §. ſi quis*] procu. defenſor, tutor, vel ſimilis furti, vel de ſimili ſpecie condẽnatus nomine alieno, non eſt infamis; nec dominus, ex quo ab initio per procura. agitata eſt cauſa [*& ibi, nihil arbitramur*] non refert, an a principio, an lite cępta datus fuerit procura. [*& ibi. §. vl.*] vide. §. [*& ibi, qui proprio in prin.*] qui proprio nomine ſuſcepit iudicium, poteſt illud in procu. transferre ſatiſdando. de iudicato ſoluendo [*& ibi, licet in popularibus, in fine*] reum latitantem poſt litem conteſta. fideiuſſores defendunt, ſi omnes, vel aliqui dent vnum procuratorẽ, in quem iudicium transferatur. ¶ In glo. vlt. [*ibi, ſi quis conditionis*] textum vide. ſ. de fide inſtru. inter, ſu
45 per gl. ſed hoc. ¶ In † glo. i. [*in fine*] Tan. idem Got. &
n Phi. de hoc, 3. q. 7. §. tria, ver. item ſi contra patrem; & C. de appel. eos n, in prin. & Bar. Brix. in quæſtione Veneriali. 54. quæ incipit, cauſa fuit agitata, & Gui. in ſpe. de app. §. nunc tractemus, in fin. omnes dicunt, quod gl. hic, addito, q; ſi non deleget, poterit recuſari. non obſtat ſecundùm Hoſti. quod hic dicitur: quia hic non fuerat appellatũ, vel de principe loquitur, qui legi non ſubiacet, nec ſuperiorẽ habet. §. eo. licet, in fi. ¶ In glo. 2. [*ibi, dilectus*] vbi de hoc in 3. gl. imò uidetur hoc neceſſariũ. ff. de iniur. prætor edixit. §. ſi mihi plures. contra. ff. de tributo.
o quod in hæredem. §. eligere o, & ff. de le. 2. cum fi-
46 lius. §. varijs. diſtinguit hic Hoſt. cum plures † actio
p nes p proponuntur in eodem libello, aut circa idẽ, ſed diuerſo modo: aut ad idem, & eodem modo: aut ad diuerſa. ſi circa idem, ſed diuerſo modo proponens, ſe ipſum excludit, ſi ſunt contrariæ. C. de fur. l. j. & ſi ſeruus exte. ſe man. eman. l. vna 2. q. 6. biduum, ante ſi. de ap. ſolicitudinem, de reg. ſicut tenor. Si verò non ſunt contrariæ, ſed diuerſæ, puta proponitur rei vendicatio, & interdictum, vñ vi, circa eaudem rem, poſſunt ſimul intentari. Sed rei vendicatio, & interdictum, vti poſſidetis, non pñt, cum ſint contrariæ, de cauſa poſſeſ. & proprie. paſtoralis. dic vt ibi. Si autem ad idem competunt, & eodem modo, ut quia ambæ ad proprietatem, vel ambæ ad poſſeſſionem eiuſdem rei, contraria dicens audiendus non eſt, vt dixi. §. & probatur de fide inſtru. imputari, de pur. cano. cum dilectus. Sed ſi diuerſæ ſunt, & proponens certus eſt de iure ſuo, eligere tenetur, vt in legibus pro contrariis allegatis, ſalua æquitate iur. canonici, quod ſecundùm. T. plures cauſas admittit, vt in ſimilibus ſignatis in gl. & de conſue. cum dilectus, de fide inſtru. inter dilectos; de præſcrip. olim, de inſti. cum veniſſet, de verbo. ſign. abbate; vnde vis turbatiua, ſeu inquietatiua proponitur, de probat. licet: ibi tamen eadẽ eſt actio, licèt ex cauſis diuerſis, & ff. vti poſſi. ſi duo. §. 2. dicit tamen Hoſt. hoc non ſimpliciter intelligendum, ſed diſtinguendum inter reales actiones, & perſonales, ut dicit de li. obla. c. 3. generales, vniuerſales, & ſpeciales, de reſtit. ſpoliatus cum ad ſedem, vbi de hoc, inter ſpirituales, & ciuiles, vt not. de iudi. dilecti, & cap. examinata. Sed ſi proponens ſit incertus propter factum aduerſarij, qui reſpondere non vult, quo titulo poſſidet, ambæ poſſunt proponi. & venit vulgare, Ad tal morſello, tal cortello. ff. quorum leg. l. j. §. qui autem, & de hoc de
q re iud. abbate ſanè, in prin. li. 6 q. vbi verò ad diuerſa competunt, quia vna pro boue empto, alia pro aſino commodato; & poſſunt & debent ſimul proponi, vt hic, & in concor. §. allegatis. Sed ſi perſona lis actio, & hypothecaria ſimul poſſint proponi, in auct. de fideiu. §. ſed neq;, colla. j. dicit autem ſe copioſius tractaſſe in ſumma, de li. obla. & in fine. vel dic q; licet remoueatur, condemnari poteſt ad pẽ
ſionem ſubtractam. 10. q. 2. hoc ius. §. qui rẽ. ¶ † In
47 gl. [*concipienda, ibi. l. 1.*] vbi de hoc [*& ibi, de prob. licet*] & ſ. de reſt. in inte. ſciſcitata, & ſ. de cenſibus, ſopitæ [*& ibi, Fauentiæ*] & tamen eius proc. conteſtatus fuerat litem. vt patet. ſ. de iura. calu. cum cauſam quæ loquitur de eodem facto cum decre. licet [*& ibi, Vel dicas*] ſecundùm Got. [*& ibi, Matrimonialibus*]
r conſuluit Hoſti. in his ſic pronunciari r, Pronũcio Titium maritum Seię, & T. procura. eius nomine ad matrimonium, de quo agebatur, condemno,
ſ præcipiendo ſ, ut dictus Titius deinceps ei adhæreat vt vxori, & tam in lecto, quàm extra maritali affectione pertractet. ſ. de ſpõ. ex parte, & c. veniẽs. i. [*& ibi, Martinus*] cuius opinio videt placere Guil. in ſpec. de ſen. prolati. §. qualiter autem, ver. porrò, & vide, quod ibi dixi, & §. iuxta propoſitionis, ver. item eſt nulla ratione litigatorum, in fi. [*& ibi, Procurator*] ſ. de procu. c. j. §. j. li. 6. [*& ibi*] la. Bal. dicit Accur. Io. & Bul. & Ala. & Vin. no. ſ. de verb. ſign. in his. quòd hæc opinio ſeruatur Bononiæ [*& ibi, licet in Popularibus*] pro eis benefacit. ſ. de reli. do. conſtitutus, & poſſet hæc opinio intelligi non de procu. procuratoris, ſed de procu. iudicii. i. in quem poſt
t lit. eſt translatum iudicium t [*& in fine*] ad hoc. ſ. de præben. accedens. dixit Inn. q; vbicunq; verba poſſunt in vtriuſq; perſonam concipi, ſententia poteſt ferri in perſonam procuratoris, & domini per decre. licet, de proba. quod dictum intellexit Comp. non coniunctim, ſed diſiunctim. i. in perſonam ſolius domini, & in perſonam ſolius procuratoris. In
48 defenſore † autem ſine mandato videtur, q; in eius perſonam ſit formanda ſententia, ſuper quo vide quod dixi. ſ. qui filij ſint legi. cauſam, quæ inter. parum placet legalis ſubtilitas in hoc caſu. Si enim
u proc. nomine meo fuit in cauſa, quale peccatum, ſi ego condemnor, non video. graue eſt ergo dicere ſententiam propter hoc nullam, quod videtur velle præallega. lex. ſ. de ſenten. & interlo. ¶ In gl. infr. de cenſi. in fi. Ioan. vel hic allegatur cauſa poſitio.

poſitionis, Goffred. vide ibi quod ſcripſi. Ioannes Andreas.

ADDITIONES.

a ¶ Electo. Vide Cy. in l. ſi certis annis. C. de pac. & Bar. in l. interdicto, ff. quo. bo. ſan cõtra obligatum annuatim, vel pro iure perſonali detur interdictum. Bal.
b ¶ Peruenit. vide Bar. de mandato, & conſilio, & alijs pluribus in l. nõ ſolùm. §. ſi quis manda. ff. de iniurijs.
c ¶ Differentia. Vide Bar. in l. ſi de eo. §. j. ff. de acqui. poſ. & l. furtum. §. fundi. ff. de vſuc. & Bal. in l. 2. de ſerui. & doc. in l. j. C. de fur. & l. ſi id quod. ff. de acquiren. poſ.
d ¶ Debitã. Vide Ale. conſ. 185. 2. vol. & aliquid per eundem Ale. conſi. 99. in 2. col. circa fin. in 4. vol. Cum. conſ. 67. & Io. de Imo. conſi. 46.
e ¶ Verius. In priuato autẽ poſſeſſore rei corporalis licet pro recuperatione vim inferre, vt l. 3. §. cum igitur. ff. de vi & vi arma. & no. in c. ſignificaſti, de homi. & de reſti. ſpol. c. olim. el j. per glo. & vide Bal. in l. 2. C. de ſerui.
f ¶ Verius. Et ibi tenet Inn. q; talis cõſiliarius tenetur actione de dolo, quod an ſit verum, ſunt gl. contrariæ in l. 2. C. de dolo, & in l. j. §. vſq; adeo. ff. eodem titu. vbi vide Bar. & in l. is, qui decepit, ff. eo. tit. & vide Bal. in l. 1. C. de ſerui.
g ¶ Solicitudinem. Inn. hic vltra dixit, quàm dicat Io. An. quia dicit, q; ſi iudex ex arrupto hoc præcepit, ipſe ex arrupto reuocabit: ſecus, ſi alius, quàm iudex hoc præcipiat vel etiam iudex, ſed extra iudi. quia primo caſu fit præiudicium poſſeſſori. 2. non: quia ſunt præcepta priuatæ perſonæ: hic vide per ipſum. Et vide Bal. in l. 2. C. de ſerui.
h ¶ Quemadmodum. Vide in l. 3. §. in amittenda, & ibi Bar. ff. de acqu. poſ. & in l. j. §. non autem, ff. de vi & vi ar.
i ¶ Bonæ. ij. Vide Bar. in l. j. §. hoc interdicto. de iti. actuq; priua.
k ¶ Armis. Vide latiſſimè per Bal. in diſp. ſua incip. accuſatus de vi turbatiua.
l ¶ Dominus. Vide in §. idẽ Labeo, præalle. & in l. 3. §. ſi quis ãt inops.
m ¶ Soluitur. Vide tex. in l. iudicium ſoluiſ. ff. de iud. & ibi Albe. de Roſ.
n ¶ Eos. Ibi vide gl. Bar. & per Bal. in l. ſi creditor, C. de ſeru. pign. dato, vbi per ipſum. Quid ſi appellato ſucceſſit iudex, qui malè iudicauit.
o ¶ Eligere. Ibi vide pleniſſime per Bar. & in l. j. C. de fur. & in l. edita. C. de eden. per Bal. & d. Bar. de Sal. & Di. in c. nullus pluribus, de reg. iu. li. 6. ibi etiam de excep. contrarijs.
p ¶ Actiones. Vide latè per Bar. & doc. maxime Decium, qui bene legit iſtam materiam in l. edita. C. de eden.
q ¶ Libro 6. In glo. ma. & vide Ioan. An. in c. conſtitutus, de re. in inte. & Inn. ibi & Bar. in §. qui autem, præalleg.
r ¶ Pronunciari. Vide gl. in l. nihil. C. de procu. & Bar. & facit hoc ad vitandam infamiam, de quo vide Bar. in l. furti. §. ſi quis alieno. ff. de his, qui no-infa. & Sal. in l. nihil, præalle. pleniſſimè.
ſ ¶ Præcipiendo. vide omninò pulchrum conſilium Raph. Comen. in conſi. 1. vbi latè de hoc.
t ¶ Iudicium. Quomodo aũt formatur ſententia mortuo domino lite conteſtata, vide Saly. in l. nulla. C. de procu. & Bal. in l. j. C. de ſen. & interlo. & ibi per ipſum de materia huius gl.

SVMMARIVM.

1 *Eligendi poteſtate priuati ſunt in electione primò facienda eligentes ſcientes indignum, & nu. 3. §. vna vice. & quæ in telligatur electio prima. nu. 11.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Procuratoris factum quando noceat Domino.*
4 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum. numer. 5. 6. & nume. ſeq.*
7 *Eligendi poteſtate priuati quando ſint electores, ſi fiat electio per impreſſionem.*
8 *Ætas, vel Mors, cum mæmoratur, intelligitur de naturali.*
9 *Electio deuoluitur ad Papam peccantibus electoribus omnibus, & numer. 16. & quando quidam tantum peccauerunt, ad aliàs, ibid.*
10 *Suſpenſi à beneficio habentes patrimonialia, vel alios reditus, nihil habebunt à beneficio, iuncta gloſſa.*
12 *Electio utra præferatur, cum priuati poteſtate eligendi admiſſi in ſecundo tractatu eligant dignum, ceteri verò nondum elegerant indignum.*
13 *Electio eorundem priuatorum an valeat, ſi fiat poſt tractatum & receſſum non priuatorum.*
14 *Electio quo iure fiet ab epiſcopo, cui dedit archiepiſcopus de ſuo ſemeſtri duos menſes.*
15 *Priuatus non dat iuris dictionem, ſed ius eligendi.*
17 *Tempus ſemeſtris à quo tempore currat parti, ad quam propter alterius delictum ius iſtud deuoluitur.*
18 *De priuatione eligentium non eſt neceſſe conſtare ſolenniter.*
19 *Sententia contra decanum electum lata ſuper electionis caſſatione, ex quo ipſum indignum ſcienter elegerunt. non præiudicat electoribus, niſi in duobus caſibus. Lata verò contra electores decani, licèt non dicatur, priuamus vos, non tenentur eos alij admittere.*
20 *Sententia lata expreſſa cauſa contra electores decani, quia elegiſſent indignum, licèt petitum ſit caſſari electionem nõ expreſſa cauſa, præiudicat, ex quo generalis eſt petitio, nec eſt appellatum, & nu. 21. uer. ex quo.*
21 *Condemnatio ex qua cauſa fiat, magna eſt differentia. Actio præſumitur ex ſententia lata, à qua non fuit appellatum. ibid.*
22 *Priuatos eligendi iure nunquid non priuati debeant excludere per uim, & quando, & nu. 23. Cap. nonne. 8. q. 4. de quibus loquatur, nu. 22.*
Electio non pertinet ad canonicos prætextu publici officij, ibidem.
23 *Electio fieri poteſt non uocatis excommunicatis occultis à non excommunicatis, modo poſſit excommunicatio probari. C. 2. & 3. 6. q. 2. C. nos in quanquam. 2. q. 1. intellectus. ibidem.*
24 *Deuolutionis, Reſidentiæ, & electionis differentia quæ.*

CAP. XXV.

1 Vm Vinton. Caſus. † Eligẽtes ſciẽter in
2 dignum, priuati ſunt poteſtate eligendi in illa electione, quæ tantùm primò fuerit facienda. Et † ſunt tres partes ſecundùm Hoſ. prima ponit uota eligentium diuiſa, & allegationes vnius partis. ſecunda ibi, illi verò, allegationes alterius partis. tertia ibi, nos igitur, ponit ſententiam: vel dic, q; duæ ſunt partes. prima narrat factum, & allegationes partium. ſecunda diffinit. [*Elegerunt*] vno cõtextu ſecundùm quoſdam: ſecundùm alios ex interuallo, vt ſ. patebit [*Infecto*] quia nullum elegerũt ſecundùm gl. alij aliter, vt dicam ſuper glo. [*Elegerant*] ſ. prior, & ſui [*Illi, qui*] ſ. archidiaconus, & ſui. [*Maximè*] videbatur & alia cauſa ſubeſſe, ſed quæ fuerit, ignoramus ſecundum. T. [*concilium*] ſ. e. cum in cunctis [*Hac vice*] bene allegabant, ſed hæc vicis erat lapſa. [*Debebant*] quia peccauerant in electione epiſcopi [*Fuiſſet*] videbatur fateri ſcientiam, Hoſti. [*Probaturos*] ſuperfluum erat hoc probare propter rationem, quę ſequitur [*Poſt primam*] ſup. ſuã [*Admiſerant*] Vintoniæ ſecundùm Io. ſed ſecundùm. T. in
3 curia. Sed † quomodo hoc factum procuratorũ ob eſt dominis, contra id. ff. de procura. ignorantis, de officio deleg. cum olim. ſ. e. ſi compromiſſarius; li. 6. ſolu. dicit Inno. q; factum generalis procurat. vel dolus bene nocet domino. de hoc, vt lite non conteſtata. capi. j. vel ſecundũ eum iſta non fuit ratio, quæ mouit Papam, ſed illa, quæ ſequitur [*Huiuſmodi*] ſ. eligentes ſcienter indignum [*Vna vice*] Goff. intelligebat. i. in prima electione, quæ occurrit, ſi legitima ſit ita, q; per illam ordinetur eccleſia. ſecus, ſi per illam non ordinetur. hic autem impuratur illis, qui ſpontè admiſerunt priuatos, Ioan. An. ¶ Pri
4 ma † glo. ponit caſum. ¶ Gl. no. q; obijcit, & ſoluit. ¶ Gl. ſed quo, quærit, & dupliciter ſoluit: cõtra primam ſolu. quam approbat, obijcit, & reſpon. ¶ Vltima glo. ſignat contrarium de decre. cum ſuper,
5 & ſoluit. ¶ In † glo. no. q; [*ibi, Probatum*] actum geſtoris, vt in l. Pomponius [*& ibi, ſi vxor, in fine*] vide de adul. c. fi. ſuper prima gi. ¶ In glo. ſed quo, [*ibi, quòd ſi non totum*] vide de priuile. ſi de terra, ſuper glo. 2. [*& ibi l. penulti.*] ius dicitur id, quod ſemper bonum, & æquum eſt, vt ius naturale. ¶ In † glo. prima [*ibi, elegerunt*] ex interuallo vocatis & admiſſis his, qui elegerant decanum, ſecundùm Ioan. Vincen. & Lauren.

ren. ſm quos iſta electio caſſata fuit nō ex vitio eli-
7 gentiū [*& ibi, Violentiā impreſſionem*] ergo † & hi ēt erāt
eligēdi ptāte priuati. ſ. eod. quiſquis. ſoluto ſecun-
dùm Innocen. Hoſtien. & Compo. non emanaue
rat adhuc illa conſtitutio: vel dic, vt ibi not. in pri-
ma glo. quòd illud locum habet, cum clerici ſpon
tè admittunt laicos: iſtud, cum per vim; & ſic non
ſunt puniendi: vel dic hic violentia illata fuit per
clericos: ibi per laicos [*& ibi, Facienda*] Innocen. di-
cebat contineri in integra, & omnes canonici vtri-
uſq; partis, qui erant in curia, habuerunt ab abſen
tibus poteſtatem eligendi [*& ibi, communiter*] dicūt
quidam, vt Aeg. quòd duos elegerunt vno contex
tu, & fuerunt electiones iſtæ caſſatæ. Et dicunt, q
iſtæ ponuntur pro ſecunda electione; & hoc recī-
tat Innocen. ¶ In glo. 2. [*in fi.*] vt probant ſequētia.
T. ¶ In glo. hoc fuiſſet [*ibi allegatio*] Si elegiſſent eū
ſub conditione, ſi Papæ placeret, Ioan. [*& in fi.*] li-
cet ſit ar. contra de his, qui ve. æta. impe. l. inter.
8 cum † enim de legitima ætate fit mentio, de natura
li intelligendum eſt, non de ea, quæ imperiali be-
neficio ſuppletur. ſicut & cum ſtipulamur in caſu
a mortis, de naturali [a] intelligendum eſt, non de ci-
uili, ff. de verborum obligatio, l. ex ea parte. §. in in-
b ſulam [b], Goffr. dicit Hoſtien. ſi indulgentia de di-
gnitate epiſcopali faciebat expreſſam mentionē,
bene allegabat: aliter non; de hoc de filijs presbyt.
capitulo primo, libro ſexto. idem Pet. & Abb. ¶ In
gloſ. not. quòd [*ibi, dicas*] ſecundùm Ioan. [*& ibi,*
9 *non peccauerunt*] ſecus † ergo, ſi omnes peccaſſent:
tunc enim ad Papam deuoluta eſſet poteſtas, cū
nec valuiſſet ipſorum electio, de ſup. negl. præla.
capitulo fina. ſecundùm Innocen. de hoc dicam
in fi. [*& ibi, Admittuntur*] non ſic in caſu decre. clem.
de ætate & qualita. vt hi qui, vt ibi patet, primo re
ſpon. [*& ibi, Impediuntur eligere*] ſic ſaltem in eadem
eccleſia infra cap. proxi. [*& ibi, officiare*] alias puniū
tur; quod dic vt no. eod. titu. cupientes. §. cæterū.
10 libro ſexto, in glo. non ergo. [*Et in fi.*] ergo † ſi non
egent, quia habent patrimonialia, vel alios reddi-
c tus, nihil [c] habebunt [d]. ¶ In glo. ſed quo reſpectu,
d [*ibi, illos repellere*] & hæc † fuit cauſa, quare debue-
11 runt admitti ſecundùm Vin. nam ſecundùm eum
priuati erant in tota illa vacatione, ideſt donec or-
dinaretur eccleſia cum effectu. vnde, ſi caſſetur ſe
cunda electio ſine vitio eligentium, ipſi ſecundi
iterum eligent; ſi ex eorum vitio, tranſit ad ſuperio
rem, ſupra eod. bonæ; & ſic intelligit illud tunc, ſu
prà cum in cunctis. & quod dicit hic, non iam ſe-
cunda, exponit re integra, & de nouo facienda, à
qua poſſent repelli. Sed poſtquàm eos admiſerūt,
repellere illos non poſſunt. & licet falſa ſit illa opi
nio Vincen. mihi placeret, quòd eſſet vera propter
multas intricationes, quæ inſurgunt ex contraria,
vt patet ex hic not. & idem dico de opinione Gof-
fre. circa decre. ne pro defectu, quam ibi ponam ſu
per 4. glo. & circa decre. quia propter, quam ibi
12 ponam ſuper ver. ea vice. ¶ Quid] ſi in ſecundo
tractatu illi, qui nondum elegerunt, eligunt indi-
gnum, priuati verò admiſſi ab his elegerunt di-
gnum: prævalet electio illorum, qui erant priuati.
13 Sed † quid ſi poſt tractatum recederent non priua-
ti? allegat Vicen. quòd priuati non poſſunt eligere
nec ſuo iure, quia priuati, nec iure aliorum, ex
quo recedunt. ſibi placet. q illi poſſunt eligere, ex
quo fuerunt admiſſi, ſiue admittentes recedant, ſi-
14 ue moriantur. ¶ Sed †, quid ſi archiepiſcopus de
ſuo ſemeſtri dat epiſcopo duos menſes, quo iure
eliget epiſcopus? dicit Vincē. quòd ſi nondum la-
pſum erat ſemeſtre epiſcopi, quando archiepiſco-
pus illos duos menſes contulit, eliget iure ſuo pro-
rogato. ff. de arbitris, ſi cum dies, de precario, in re-
bus. §. vltimo. Si verò lapſum erat, eligat vice ar-
chiepiſcopi, cum ſuo iure nil habeat. ff. de iuriſd.
omnium iudi. l. ſolet [*& ibi, in integra*] in antiqua
non. dicit Hoſtien. q veritas facti latet, & poſſu-
mus diuinare, & cui volumus lecturæ gratificare.
[*& ibi, reſpectu*] concor. quod no. 77. diſtinctio. ca-
pitulo primo. ¶ In glo. vltima, quæ incipit, argu.
contra [*ibi, vel cum pro.*] quia demandare poſſet, ſi
eſſet ordinarius, vel delegatus à principe [*& ibi, Con
fitendo*] & hoc etiam ibi credebat, vt dicit Hoſtien-
ſis [*& ibi, nota*] ſic & hic ſecundùm eum, forte habe
ret locum hoc contrarium, quando canonici non
crederent ſe ſine alijs forte in remotis excōmuni-
catis eligere poſſe. hic verò ſciebant illos priuatos,
15 nec mirum, ſed aliud † in iudicijs, quàm in electio
nibus: quia priuatus non dat iuriſdictionem: ſed
bene dat ius eligendi, de quo. ſ. eod. conſtitutis, ſe-
cundùm Hoſtien. [*& ibi, Cum ſuper*] maximè quia
ibi vertebatur præiudicium partis, qui iudices
recuſauerat ſecundùm Phi. Pet. & Abb. [*& ibi, Qui
priuati*] & ſic erant clerici, alias vocem habentes,
vel habere valentes: ſecus, ſi admitterent laicos, vt
ius habentes. ſ. eod. Meſſana, ſecundùm Innocen.
& Compo. ad intellectum huius decre. Innocen.
Compo. & Abb. poſt eum quædam hic notārunt,
16 quæ breuiter videamus. ¶ Primò † opponitur, q
ex quo omnes eligentes peccarunt, ad Papam erat
deuoluta poteſtas. ſ. eodem bonæ, ad finem. Reſ-
pon. ibi primi & ſecundi peccauerant taliter, q
erant priuati: hic ſecundi, licèt peccaſſent, non
erant priuati, vt dixi ſuper prima glo. Ad quorum
euidentiam diſtinguit Compo. colligens ex gloſis
Innocen. aut omnes electores ſunt priuati propter
delictum, vt quia peccauerunt in capitulum, cum
in cunctis: aut ſunt priuandi per ſententiam, vt quia
peccarunt in c. quia propter: aut nec priuati, nec
priuandi, ut quia per renunciationem, vel mortē,
vel ſimili modo electio non habuit effectum: aut
ex electoribus quidam priuati, quidam non. In pri
mo non inſto per ea, quæ ſatis nō. ſ. eodem bonæ,
in fine. In ſecundo etiam non inſto per ea, quæ ſa-
tis dicam. ſ. c. quia propter. verſic. qui verò. De ter-
tio non eſt dubium per decre. ſ. eodem, ſi electio, li
bro ſexto. Ad quartum veniamus, quod plus fa-
cit ad propoſitum, & tunc ſi non vno contextu,
ſed ex interuallo fiat ſecunda electio, & non pro-
cedat electio non priuatorum, vt quia renuncia-
uit electus per eos, vel non conſenſit, vel moritur,
vel ſimili de cauſa, tunc ad totum capitulum re-
dit poteſtas: quia ſufficit illos vna vice fuiſſe priua
tos, vt hic. Si verò primi ſcienter eligentes indi-
gnum, & ſecundi non peccantes eligunt ex vno
contextu, & electio non peccantiū per diſſenſum
electi, renunciationem, vel modum ſimilem non
procedat; tunc non ad omnes, ſed ſolùm ad non
priuatos poteſtas deuoluitur eligendi: poſſunt ta-
men non priuati, ſi volunt, admittere priuatos,
vt hic, & infra eodem ſcriptum. Alii dicunt, quòd
in hoc caſu ad totum capitulum deuoluitur pote
ſtas, quod videtur verius, & probari per commu
nem caſum huius decre. & placet. Hoſtien. qui
dicit, quòd hoc non dicit Papa, quare ad archi-
diaconum deuoluatur poteſtas, ſed quòd ipſe cū
alijs admittitur; & hoc ideò, non q electiones ſint
factæ ex interuallo, ſed quia ipſorum vitium eſt
purgatum; & dicit, quicquid ſcribatur, huic intel-
lectui adhærendum. Quid autem ſi vna parte pri-
uata propter delictum, pars non priuata negligit?
vide no. ſ. eo. quanquàm, libro ſexto, in fine magnę
glo. Si verò ſuperior redderet electionem capitulo
de gratia, putat Innocenti. q omnes intererunt,
nam hic videtur innui, q ſi non eligunt infra ter-
minum

minum datum ab homine, omnes intererunt, vt
hic videtur probari: quia petierunt à Papa licen-
tiam eligendi: ſi hoc in termino hominis, quare
nō in termino iuris. ff. de arb. l. Celſus. Idem, Abb.
hoc intendunt, quòd tempore caſſationis lapſum
erat tempus trimeſtre, ita q de nouo Papa dedit il
17 lis certum tempus. ſ. quod eligerent. ¶ Sed † quæri-
tur, à quo tempore currat tempus ſemeſtre parti.
ad quam propter alterius delictum ius iſtud deuol
uitur: videtur a tempore, quo peccantes elegerūt:
quia tunc primò ſunt priuati, vt patet. ſ. eod. perpe
tuo, licèt prædicti de hoc hic opiniones recitent, &
vide quod dixi. ſ. eod. bonæ, ſuper vltima gloſſ. in
prin. tunc ergo non peccantes potuerunt eligere;
& ſic tunc incipit tempus currere, de conceſ. præ-
bendæ, quia. Alij dicunt, quòd incipit, ex quo pro
nuntiata fuerit nulla peccantium electio. prius e-
nim non peccantes de iure ſuo poterāt dubitare.
dicunt Innocen. & Compo. q currit à tempore va
cationis. Sed quia tempus illud eſt vtile, vt in cap.
ne pro defectu, ibi, iuſto impedimento, non com-
putabitur tempus illud, quo non proceſſerunt ſe-
cundi ad electionem dubitantes de prima electio-
ne, an teneat, puta de natalibus electi, vel de ipſius
diſpenſatione, ar. ff. ad l. Iul. de adulte. l. quinquen-
nium. tales enim dubitationes ſunt fauorabiles,
ne. ſ. grauētur eccleſiæ laboribus, & expenſis, ſi plu
18 res electiones in conſideratè fiant. nec † placet In-
nocentio, quòd neceſſe ſit conſtare de priuatio-
ne delinquentium per ipſorum confeſſionem ſo-
lennem, vel per ſententiam, vt non peccātes poſ-
ſint eligere. ad quid enim ſecundùm id prodeſſet
e ſocijs, q illi ſunt priuati ipſo iure [e]? ¶ Item † quæ-
19 ritur, ſi contra decanum fuiſſet actum, & iudex ſic
pronunciaſſet: Quia canonici te indignum elege-
runt ſcienter, caſſamus electionem de te factam;
an præiudicetur eligentibus quò ad pēnam conci
lij, cum in cunctis? reſpon. non: quia res inter alios
acta &c. ſupra eod. querelam, niſi forte ſciuiſſent
cauſam agi cum electo, vel ſaltem in ipſa cauſa
interueniſſent, vt no. ſupra de reſcrip. capitulum,
de accuſatio. ſuper his. 81. diſtin. tantis. Si verò cō
tra electores decani fuiſſet actum, & iudex dicat
caſſamus electionem, quia elegiſtis indignum, li-
cèt non dicat, priuamus vos, alij non tenentur il
los ad electionem admittere: quia facti quæſtio
eſt in arbitrio iudicātis: pēne verò perſecutio &c.
f 2. quæſtio. 3. §. notandum [f]. ſecundùm hoc intel-
lige, quod dixi ſupra titulo primo, gratum, in glo.
20 de gratia, ad fin. ¶ Sed pone † agitur contra electo
res decani, & petitur caſſari electio, non expreſſa
cauſa, quòd ſcienter indignum elegerunt. Iudex
verò in ſententia exprimit hanc cauſam: quia ſciē
ter elegiſtis indignum, caſſamus electionem; nun-
quid eis præiudicat? videtur q non, cum de hoc
non ſit actum, vt in præalle. c. querelam. Alij con
tra, & forte melius ſecundùm Innocentium, &
Compo. quia ex quo fuit generalis petitio, nec fuit
a ſententia appellatum, præiudicatur eis per ex-
21 preſſionem cauſæ. Magna † enim differentia eſt,
ex qua cauſa quis condemnetur. Nam ex vna irro
gatur infamia, ex alia non. ff. de crimi. ſtelli. l. j. 2. &
3. ad id, quod dicitur de cauſa, reſpondent, ex quo
generalis erat petitio, ſub qua poterat prædicta
g cauſa comprehendi, præſumitur actio [g], ex quo
h non fuit appellatum, ſicut aliàs præſumitur pro
ſententia. infra de renun. in præſentia [h]. ¶ Sed † po
22 ne, quòd priuati veniunt eligere cum non priua-
tis, nunquid debent illos per vim excludere? recur
re ad illa, quæ de ſuſpenſis, & excommunicatis di
cta ſunt, de conſuetudine, cum dilectus. ipſe ta-
men Innocentius hic dicit vim non inferendam
ſuſpenſis, ſi veniant eligere cum non ſuſpenſis: ſed
vtantur illi iure ſuo, & eligant cum proteſtatione,
nec nocebit illorum prætentia; reſpondens ad ca-
pitul. nonne. 8. quæſtio. 4. quòd loquitur in his,
quæ fiunt ratione publici officij. electio autem
non pertinet ad canonicos, etiam tunc prætextu
publici officij, vt dixit in prædicta decre. cum dile
23 ctus. ſubdit † autem, quòd etiam non vocatis ex-
communicatis occultis non excommunicati pote
runt eligere. non obſtat. 6. quæſtio. 2. capit. 2. & 3.
quæ loquuntur, quando non poteſt probari ex-
communicatio, vel priuatio: quia ſi probari non
poſſet, vtroq; caſu punirentur. non obſtat etiam.
ſecunda, quæſtio. prima. nos in quenquàm, quod
loquitur de condemnando: hic loquimur de con
demnatis à iure, licèt non ab homine ſecundùm
24 Innocentium. Item † ſcias, quòd Pet. hic faciebat
differentiam inter verbum deuolutionis, & ver-
bum reſidentię. propriè enim delinquentibus ali
quibus de capitulo penes alios reſidet ius eligēdi.
omnibus verò peccantibus tunc propriè deuoluī
tur, nam hoc caſu capitulum perdit poteſtatem:
primo caſu non perdit capitulum, ſed remanet ca
pitulum in pauciores.

ADDITIONES.

a ¶ Naturali. Vide eleganter per Bal. in l. Deo nobis, C. de epi. & cle. & vide etiam Areti. ſubtiliter in l. j. ff. de teſt. poſt glo. ibi.
b Inſulam. Ibi vide Di. & Cy. & Bal. in l. Deo nobis. C. de epi. & cler. & Bar. in l. Gallus. §. & quid ſi tantùm, ff. de libe. & poſtu. & Io. An. de conuer. coniuga. cum ſis, & vide glo. in ca. ſuſceptum, de reſcrip. libro 6.
c Nihil. Vide ad hæc quod ſcripſi in c. paſtoralis, in gl. fi. infra de app. vbi ple. & vide ad hoc glo. in uer. dimidia, in cle. vt hi qui, de æta. & qua. Archi.
d Habebunt. Vide de app. paſtoralis, in glo. fi. quæ loquitur de excommunicato, in quo aliud dicitur.
e Iure. Contra hoc facit c. licèt, de præben. li. 6. quia poſſident. Innoc. hic licèt Ioan. An. nil dicat, dixit, quòd in iuribus in corporalibus, ex quo ſuper illis fertur ſententia contra aliquem iura, illa illi licitè denegantur, alle. iura; quod no.
f Notandum. Et l. 1. ff. ad Treb. vbi vide Bar.
g Actio. Ad materiam facit, quod habetur in cap. abbate, de re iudi. lib. 6.
h Præſentia. Vide de ordi. cogni. c. fi. per Ioan. And.

SVMMARIVM.

1 *Eligentis indignè ſcienter epiſcopum pœna quæ.*
2 *Decretalis diuiſio.*
3 *Inquiſitio pro actis inquiſitionis. Nominis enallage.*
4 *Monacus poteſt eſſe legatus, vel delegatus expreſſo monacatu.*
5 *Iuramentum præſtitum tempore electionis vitioſum præſumitur.*
6 *Furtum committitur rem alienam inuito domino contrectando.*
7 *Ab electionis actu non prohibetur, qui ſe reddidit indignum beneficijs eccleſiaſticis ob ſimoniam, iuncto contextu.*
8 *Eligitur quis ex alieno gremio. Penitus, denotat omnem modum, ibid.*
9 *A moueri quis à beneficijs non debet non vocatus. Confeſſionem ſuam ſi vellet quis dicere, aliter intelligi, eſt audiendus, ibidem, vide numer. 18. ver. niſi, & numer. ſequen.*
10 *Epilogus, Suffragium, & gloſſ. nu. 11. Eligendus quis, & nu. 12. §. 2. Dignitates, vel honores quibus denegandi. §. 2. & numer. 13. & 16.*
12 *Additio gloſſarum.*
13 *Capit. At ſi clerici, de iudic. cum hoc conciliatio.*
15 *Simoniacum eſt, cum quis ante electionem iurauit, electores præcibus*

precibus ſolicitauit, & quia pactum fecit.

16 *Inquiſitio contra collegium impedit expreſſas perſonas ea pendente promoueri, non cętera.*

17 *Confeſſio facta etiam extra iudicium quando valeat. & num. 18. non nocet domino. 19. etiam in alio iudicio num. 18. facta à procuratore, & 22.*

18 *Acta vnius iudicij inquiſitionis non valent in alio, & quę, & nu. 19. & 22. & 23.*

CAP. XXVI.

1 PEr inquiſitionem. Caſus. †Eligens indignum ſcienter epiſcopum, & ob hoc ſuſpenſus ab eccleſiaſticis beneficiis illius eccleſiæ per triennium, ab beneficium illius ec-
2 cleſiæ interim eligi non poteſt. Et primo † ponit confeſſionem præpoſiti, ex qua infert. ſecundò ipſius indignam promotionem, ibi, cum igitur. tertiò mandat ipſum amoueri ibi, quocirca; & dic
3 †inquiſitionem, ideſt acta inquiſitionis ſecundùm
4 Innocen. & Abba. ſecundùm † quem not. ex ſuperſcriptione, monacum eſſe poſſe legatum, vel delegatum, quod putat verum expreſſo monacatu; concor. de accu. cum dilecti. de hoc. ĩ. de priuil. cũ
a olim [a]. 2. [*Super ſtatu*] ſic. ĩ. de accu. ad petitionem, & c. olim. [*Cancellarius*] tunc, ſed nunc præpoſitus. [*Electionem*] ſecũdam. fuit enim bis electus, vt innuitur. ĩ. in prima electione quidam reſiſtebant, in ſecunda nullus. [*Expreſſis*] in actis inquiſitionis, Innocen. tunc enim non erat vagandum. ff. de iniur. l. prætor, Goffred. & Hoſtien. [*& Audiſſe*] remittit Hoſt. ſupra de conſue. capitu. ſecundo. [*Iuraſſet*] tempo-
5 re † electionis, & ſic vitioſum preſumitur iuramentum, prima quæſtio. prima, emendari. ff. ad l. Iuli. de ambitu. l. prima, in fine, Ioan [*Pro certo*] fecit ergo contra conſcientiam illum eligendo [*Expende-*
6 *bat*] & † ſic commiſit furtum rem alienam inuito domino contrectando ſecundùm Innocen. de hoc ſatis. ĩ. eod. dudum, primo reſpon. [*Indignum*] non
7 tamẽ per hoc, phibetur ab actu electionis, † quod probat hic Hoſtien. per decre. ſ. proximam, arguendo per modum, quem ſcripſi ſupra de cõſue. cum dilectus, ſuper glo. ſuſpenſus. [*Conuenarum*] eligitur
8 †ergo de alieno gremio; de hoc ſupra eodem, cum inter canonicos. [*Tenitus*] denotat † vacationem iuris & facti, ne dicatur obſtare facti poſſeſſio, de cõ
9 ceſſi. præb. cum noſtris [*Amouentes*] eo † tamen vocato: & ſi vellet dicere confeſſionem ſuam aliter intelligi, audiretur. C. de non numerat. pecun. l. generaliter, Innocenti. & per hoc datur alia ſolutio
10 ad id, quod opponit vltima gloſſa. ¶ Vltima † glo. reſpondet per queſtionem, an accuſatus priuetur præteritis. ponit opinionem Innocent. & decre. quam allegat, reſpondet. ſecundò fortificat textũ. tertiò obijcit, & ſoluit. quartò no. dans duo ſimi-
11 lia. ¶ In † quarta gloſ. [*ibi, ſi, quenquam*] ibi, quæri debet cogendus, & eſt indignus ſacerdotio, qui non ordinatur inuitus [*& ibi, Ingerit*] ſicut & procurat. qui ingerit operam in inuitum, vt l. ſequen. ¶ In gloſſa. taliꝰ, [*ibi, præſcriptionem*] debitoris, & exponentis creditori ſecundam cautionem. ¶ In gloſſa vltima [*ibi, neq; famoſis*] libro duodecimo, vide hanc, & l. ſequen. de teſti. licèt ex quadam, ſuper gloſſa perſonis [*& ibi, Reum*] vide de accuſa. omnipotens, ſuper prima gloſſa [*ibi. §. eum, contra quem*] & propter honores appellatum eſt contra aliquem, & pendente appellatione vſurpet honores, coercetur: honoribus per ſententiam vti prohibitus, ſi appellat, interim abſtinere debet [*& ibi, Claudius*] ſi primus creditor victus à tertio non appellauit, ipſe tertius vincens primum non propter id
12 perſona primi vincet ſecundum. ¶ In † gloſſa ſecunda [*in fine*] tuis, & cap. nobis. ¶ In gloſſa tertia ibi, [*multi*], aliàs incipit, quinq;. ¶ In gloſſa quarta, [*inſi.*] de hoc de ætate, & qualitate tuam. ¶ In gloſſa talis [*ibi, maximè*] dicit Innocenti. & maximè, cum magna ſunt crimina; & manifeſta per
b confeſſionem [b]. prima quæſtione ſeptima. ſi quis omne. 15. quæſtione prima, ſi quis presbyter 50.
13 diſtin. de his verò [*& ibi, publicè*] vnde † dicebat hic Innocenti. propter infamiam facti tali claudi portas dignitatis. C. de digni. l. ſecunda, libro duodecimo, infra de reſtitut. licèt ex quadam. & hoc non ſolùm quò ad futura, ſed etiam quò ad iam habita per decret. ſtatim allega. & per decre. cum ſu
14 per, de confeſſis. non † obſtat, de iudi. at ſi clerici: quia ibi confeſſus coram; ſeculari vocabitur per epiſcopum, nec admittetur uolens variare, niſi oſtendat, quòd in alium caſum intellexerit: vel illud, quando violenter trahitur ad iudicium ſeculare, & etiam ne in aliquo laicorum iuriſdictio ſuper clericos approbetur. ¶ In gloſſa, & malè [*in fine*] & infra de peculio cle. inquirendum. ¶ In gloſ
15 ſa, ſcilicet [*ibi, ſimoniacum*] quia † ante electionem iurauit, ſeptima quæſtione tertia, capitulo primo, & quia quoſdam canonicos precibus ſolicitauit, & quia pactum fecit, Goffred. ¶ In gloſſa vltima, [*ibi, Innocenti.*] & Ioan. & Vincen. [*& ibi, Quam iſte*] quia fuit mediator iſte, non, ſed conſcius tan-
16 tùm [*& ibi. §. eum, contra quem*] per † quæ iura dixit hic Vincen. & hic Abbas poſt eum, quòd ſi impetrata eſt inquiſitio contra collegium expreſſis criminibus, ſi expreſſæ fuerunt perſonæ, illæ ſic expreſſæ pendente inquiſitione non poterunt promoueri: non expreſſæ verò promoueri poſſent. ff. de vſucapi. rerum miſtura; & vide quod dixi de ſimonia, per tuas, prima, in vltima gloſſa, & de hoc in ſpecu. de inquiſitione. §. nunc videndum, ver. quid ſi inquiſitio [*& ibi, Solu.*] ſecundùm Tan. & placet Hoſtien. [*& ibi, ſignata*] alij di-
17 cunt, quòd crimen, de † quo agitur, contingebat negocium principale; & ideò puniri potuit, infra de confeſſis, cum ſuper, de exceptio. deniq;, vel dic ſecundùm Compo. quòd hic [c] directè
c agebatur contra Maſcaron. & ad probationem faciendam fuit inducta confeſſio eius facta coram
18 inquiſitoribus. ſed † contra, acta vnius iudicij inquiſitionis non faciunt fidem in alio, de fide inſtrumen. inter dilectos, de ordi. cogni. capitulo
d ſecundo. Solutio, illud in atteſtationibus [d], & inſtrumentis: ſecus in confeſſione, quæ etiam extra iudicium facta cum cauſa valet, tertia quæſtione nona, ſi debitum, non quòd confeſſus in vno habeatur confeſſus in alio: ſed confeſſio in
e vno probat [e] in alio: quia quod ſua quiſque uoce &c. infra de probati. per tuas. C. de non num. pecu. generaliter, niſi oſtenderet ſe aliter intelleXiſſe,, vt l. generaliter, & infra de accuſa. cum dilecti; hic ſtatim declarabo, & de hoc in ſpecu. de
f confeſſis. §. nunc videndum, poſt [f] principium. di-
19 cebat † etiam hic Compoſt. quòd confeſſio procura ſ. in vno iudicio non præiudicat domino in alio: quia ceſſat ratio legis, generaliter, & idem
20 ibi Guiliel. Dicebat † etiam Innocent. ſe non facere vim, an ſcriptura in confeſſione facta extra iudicium interuenerit, nec ne, vt videtur velle. l. illa generaliter, in princip. quia in fin. illius. l. ge-
21 neralius loquitur. Item quòd † ad probandum alium intellectum confeſſionis neceſſaria eſt ſcriptura, vt ibi: quia illud intelligit, quando confeſſio edita erat in ſcriptis: ſed ſi non in ſcriptus facta fuiſſet, ſufficerent teſtes, vel alia probatio

22 batio ſine ſcriptis. Eius † autem, quod dixi aliud in atteſtationibus, & inſtrumentis, quàm in confeſſione, rationem declara: quia ſi teſtes, vel inſtrumenta contra me producuntur, poſſum multa opponere contra illa, dato ergo, quòd taceam, non puniar niſi quantum modus agendi patitur. non ſic in confeſſione, dummodò ſit facta coram
23 iudice non prohibito. refert † demum aliquos dicere idem in inſtrumento, & atteſtationibus publicatis, ſcilicet ꝙ probent in alio iudicio, vt not. de fide inſtrumen. capitu. primo, de teſtibus, Albericus, ſicut & ſententia diffinitiua, interlocutoria, vel excommunicationis probant in aliis iudiciis, de appel. paſtoralis. 4. q. iij. Item. l. §. Iulianus. ff. de vi priua. l. j. & in fine & j. de ſen. excommun. is qui in ſi. lib. 6.

ADDITIONES.

a Olim. Vide in Cle. & ſi principalis, de reſcriptis.
b Confeſſionem. Adeo, ꝙ ex ſola confeſſione poteſt quilibet capitaliter damnari. l. non tantùm, cum ibi no. ff. de appel.
c Hic, ad hoc glo. in c. cum dilectus, de ordi. co. an confeſſio facta in iudi. nullo præiudicet, vide tex. ꝙ ſic in c. Piſanis, de re. ſpo. ad hæc. vide etiam, an confeſſio facta coram incompetenti iudice, vide Bal. in l. quotiens, de iudi & tex. in c. at ſi clerici, de iudi. Arch.
d Atteſtationibus. De iſtis vide Ioan. An. poſt. Inn. de teſt. eam quam, & vide Bar. in l. ſi confeſſus. ff. de cuſto. & exhibi. reo.
e Probat. Vide Inno. in c. qualiter, el 2. de accuſa. an confeſſio facta coram iudice ſine præcedentia proceſſus aut iudicii, valeat, & an valeat facta in proceſſu nullo, vide Ioa. An. de reſtitu. ſpo. Piſanis, & in clemen conſtitutionem, ad ſi. de electio.
f Poſt. Vide ibi Ioan. And. & vide ad materiam huius confeſſionis caſum, l. ſi melius ff. de interro. ac. per quam probatur, quòd confeſſio inter quas non poteſt eſſe iudicium, non præiudicat, licet ibi loquatur de facto, & vide Bar. in l. j. ff. de off. conſul.
g Procura: adde ea, quæ habentur plenè in l. 1. §. ſi procurator. ff. ſi quis iuſdi. non obtem.

SVMMARIVM.

1 *Electio non profeſſi ad regimen eccleſiæ ſecularis caſſabitur.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Ad eccleſiæ ſecularis regimen requiritur expreſſa profeſſio.*
4 *Dubitationem probabilem mouet longeua conſuetudo, licet irrationabilis.*
5 *Addit ex officio papa compulſionem hic præter conſultationem, & vbi ſimile faciat.*
6 *Clericus ſecularis participationem ſecularium non habet in eccleſia ſeculari.*
Spiritualia in eccleſia iura quæ dicantur, ibid.
7 *Habitum indiſtinctum qui detulit per annum lapſum, profeſſus eſt, & qucmodo id intelligatur, aliò reiicit.*
8 *Habitum regularem portare non cogentur, & quando.*
9 *Suffragium gloſſarum.*
Faciendum quod eſt, non quod ſit factum, conſiderandum eſt, & nu. 10.
10 *Additio gloſſarum.*

CAP. XXVII.

1 CVm cauſam. Caſus. † Si non profeſſus eligatur ad regimen eccleſiæ re-
2 gularis, caſſabitur electio. commu nis † diuiſio. 2. ibi, quia igitur [*onum*] ex vna parte [*Brunum*] ex altera [*& infra*] deciditur proceſſus, ex quo inſurgebat dubitatio, quæ ſequitur [*continue*] concor. de præben. cum de beneficio, libro ſexto, infra de cauſa
3 poſſeſſion. cum eccleſia [*Profeſſus*] requiritur † expreſſa profeſſio, infrà eodem, nullus, libro ſexto. & adde quod ibi not. in gloſ. final. quod hic ali-
4 qui notant [*Et meritò*] probabilem † ergo dubitationem inducebat hic longeua conſuetudo, licet irrationabilis, & facit ad nota. de poſtula. capitu. vno, libro ſexto, in glo. licet iſta [*Diuinam*] Deutero. xxij. [*Irritetis*] hodie irrita eſt ipſo iure, infra
5 eodem, nullus, libro ſexto [*Compellatis*] addit † hoc ex officio papa. ſimile de conſuetudine, cum inter, & capitu. cum venerabilis [*Clericos*] ſi in habitu ſeculari erant, planum eſt, quod ſequitur:
6 quia vt dicit Innocenti. ſecularis † clericus ibi participationem ſpiritualium habere non poteſt, vt prælatum eligere, vel his ſimilia, quod dic, vt infrà de ſtatu regu. ea quæ. §. præcipimus. ſi in re-
7 gulari, quod ſequitur, eſt comminatio, nam † qui detulit habitum indiſtinctum, per lapſum anni profeſſus eſt, infrà de regula. ex parte, quod tamen intelligas, vt de regula. capitu. primo, libro ſexto, & in Clemen. eodem titulo, eos qui, per quam etiam hic decido aliquid tactum per Hoſtien. Pe. & Abb. & vide, quod poſt Hoſtien. dixi in ſpecu. de regula. in fine [*Conſtitutam*] dicit Com-
8 poſt. quòd ſi in iſta eccleſia conſueuerant eſſe regulares, & paulatim deuenit in ſeculares, ita, quòd nullus eſt ibi regularis, non cogentur iſti portare habitum, quem prædeceſſores portauerunt, allega. de eccle. ædi. ad audientiam. quam decre. Goffre. allegabat pro contraria ad iſtam, & reſpondebat, quòd illi fuerant canonici, ante-
9 quam ibi fuiſſet regula inſtituta. ¶ In † glo. prima, ibi [*ſi factum*] Romæ eſt hæc lex, dicit, ſed licet [*& ibi l. penulti.*] prætor ius dicit etiam cum inique
10 decernit relatione facta non ad id, quod prætor fecit, ſed ad id, quod eum facere oportebat, Ioa. Andr. ¶ In † gloſ. prima [*ibi legimus*] verſus finem, & xij. quæſtio. ſecunda, gloria. ¶ In glo. ſecunda [*in fine*] dic vt plenè dixi de teſtamen. Ioan. habens, in 3. oppoſitione.

SVMMARIVM.

Nominatio ſimplex, vel Appellatio cuius non intereſt, electionem faciendam non poteſt impedire.
Electio facta eo contempto, qui nocem habebat, eo petente caſſabitur, ibid. & nu. 16.
Ordines conferre non debent in miſſa, qua conſecratur epiſcopus, vel archiepiſcopus ante receptum pallium, ibidem.
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Appellatio regis, ne ſuſpectus ſibi inimicus eligatur, non habito prius eius conſenſu.*
4 *Aſſenſus non præſtitus à rege nil rationabile allegante nocebit, & quando requirendus, nu. 6. & vbi, & qui reges ſoleant requiri, nu. 8.*
5 *Electioni epiſcoporum laici non poſſunt intereſſe, inferiorum tamen poſſunt.*
7 *Electio ſi fiat contra conſuetudinem, vel preuilegium principis, eſt caſſanda.*
9 *Laici non poſſunt eligere, nec intereſſe electioni, quia in eos non cadunt iura ſpiritualia, & ſupr. nume. 5. præſentare tamen poſſunt, & ratio, nu. 11. reſpondetur iuribus, quę aliter loqui videantur, quomodo intelligantur nu. 10. 12. 13.*
10 *Vinculum matrimoniale inter prelatum, ſiue canonicum, &*

ecclesiarum non contrahitur per consensum laici, & nume.
11. nec per electionem, & confirmationem imperatorum contrahebatur, nu.13.
11 *Presentatio non est spiritualis, sed annexa spirituali.*
14 *Ex inuestitura regis datur potestas recipiendi quæ, & quando attingenda.*
15 *Administrandi clauis aperitur à confirmatore.*
Ordinandi à consecratione.
16 *Contemptum suum non potest prosequi nisi contemptus.*
17 *Electione cassata, cassantur omnia, quæ ex ea secuta sunt, & quis ea cognoscere & diffinire poterit.*
18 *Hymnus Angelicus est, Gloria in excelsis Deo.*
Concelebrare, idest simul celebrare, & concelebrantes an aliam dicere missam possint, & an & ipsi conficiant, & qui, ibid. & nu.19. & 20. & qui uerba conferre debent nu.22. & 23.
20 *Transubstantiatio si semel facta sit, an iterum ad verba alterius conficientis transubstantietur, materia transubstantiata, & 21.22. & nu.24.*
21 *In confectione sacramenti forma ecclesiæ generalis seruãda, & possint uerba canonis iterari.24.*
22 *Confectio eucharistiæ ab uno solo confici potest & debet.*
Consecratio episcopi à tribus. ibid.
25 *Episcopus pontificalibus indutus tenet synodum, & alia remiss.*
26 *Reconciliatio ecclesiæ fieri debet ab episcopo episcopalibus induto.*
Archiepiscopo quæ non liceat agere sine pallio, & numero 39.
27 *Epilogus glossarum.*
Pœna per restitutionem purgatur, eodem numero. §. vltima gloss.
28 *Suffragium, Additio gloss. nu.29*
Ratam non coguntur absentes habere electionem, & numero 33.
Ab electione mea possum resilire, ad dictio. per fundum, iuncta gloss.
Criminis pœna non est, cum quis ab eo recedit ante accusationem. §. fin. & nu.40.
30 *Absentium vocatio ad electionem quando facienda.*
31 *Vocatorum, siue citatorum ad electionem non est necessarium expectare responsum.*
32 *Nuncio, & Actis iudicum standum, nisi in casu, & vbi ipse tradat, remittit.*
33 *Electio quadruplex.*
Gratificationi locus quando in electione, ibid.
Ratihabitio non est propriè ratihabitio, sed consensus.
35 *Contemptus si moritur lite pendente super contemptu, uel ad aliam transfertur ecclesiam, perit actio.*
36 *Conuentus, vel collegia non succedunt in voce prælati defuncti.*
37 *Contempti consensus valet, etiam mortuis, qui consenserunt & alijs substitutis.*
Consensus vltimò consentientium electioni perinde habentur, ac si consensissent à principio, non sic in cessione, ibid.
Ioannes Gallicus idem qui vulteranus, ibid.
Substituti censentur idem cum defunctis, ibid. ver. & quia.
38 *Consecrationes quare fiant hora tertia.*
Glossatoris additionem hanc in gloss. sed qualiter, ibi, hæc additio, habentes libri in contextu glossarum, verisimiliter habent alias, ibid.
40 *A loco, seu prouincia dimissio militis, in qua emit agros contra legem, facta priusquam accusetur, non accusabitur postea.*
Pœnitens in quibus casibus euadat etiam iudicialem pœnam, ibid. remiss. & nu.50.51.52.
41 *Contra electum confirmatum, consecratum, vel prouisum quæ sint exceptiones admittendæ, quando via accusationis vel denuntiationis, & numero 42.43.44.45. & numer. sequentibus ad numer. iusque 72. vbi non opus consecratione, cape numero 59. cum sequen. a quo probandæ, ibid. vsque ad nu.46.*
44 *Confirmationis, prouisionis effectus quibus casibus non impediatur exceptionibus contra eam appositis, & numer. 62.63.71. cuius titulum non teneor dicere. ibidem.*
45 *Solennitatem an probet, qui allegat.*
Creditur nihil in iudicio nisi constet, & quomodo, & quando, ibid. uer. Idem certum.
46 *Confirmatio vel prouisio an teneat, & quando sine causæ cognitione.*
48 *Confirmatio electionis, quæ nulla est, an teneat, & an confirmatus sit prælatus, & quando teneatur cedere, nu.49.50.52.53.54.55.*
Confirmatio sententiæ, quæ non tenet, quos habeat effectus, eod. nu.48.
Nullitas magni refert an ueniat à iure naturali, an positiuo, in electione, cod. nu. & nu.48. usque ad 54.
50 *Electio dicitur canonica largè, strictè, & strictius, & quomodo, & 52.53.*
51 *Initium si deest, & initiatum deest.*
52 *Consensus eligentium an purget vitium electionis.*
53 *Restitutionem rei quis facere non tenetur iniustè quod monitus ad eam restituendam, excipiuntur duo casus.*
54 *Nullum quod erat, tractu temporis validatur, si non erat nullum iure naturali.*
55 *Innocentij opinio conciliatur, qui hic, & infrà, eo. c. cum dilecti, sibi videbatur aduersari.*
57 *Excipere, vel opponere an possit is, qui fuit in causa, & non opposuit, & quando etiam si habuerit terminum ad articulan. & opponen. & nu.62.63. quid si repulsus apparet. 64.65.66.67.68.69.*
61 *Matrimonium contrahens renunciasse per id beneficio videtur, ver. Ex his videtur.*
65 *Probationes criminis, & infamiæ non sunt à iudice simul recipiendæ, & ratio.*
66 *Terminus peremptorius datus ad proponendum quicquid. vult probare, an obstet adhuc proponere uolenti, & nu.67. 68 69.70.*
67 *Peremptorium est quædam interlocutio.*
68 *Decretalis, præsentium, infra de testibus, & legis, de pupillo. §. qui opus de oper. no. nun. intellectus.*
70 *Restituenda an Ecclesia litigans super beneficio exclusa de iure communi per peremptorium.*
71 *Prouisionis effectus quibus casibus impediatur, & supra numero 44. & cæteris ibi citatis, & numero 75. & sequentibus.*
72 *Confirmatio prouisionis, uel declaratio, quòd beneficium spectet ad agentem an sit aduersarius admittendus ad opponenda crimina, ne fiant petita. & numero 79.*
73 *Executio, vel possessio, vel confirmatio prouisionis uerba sunt diuersa: non tamen agitur per nullam formarum harum, ut ius in re constituatur.*
74 *Prouisio uel collatio si petatur cassari contra prouisum, an & quatenus repellatur agens.*
75 *Exceptiones quæ afficiant literas beneficiarias.*
77 *Malitiam si excipientis iudex uehementer præsumat, quando eum debet astringere ad certam pœnam aduersario soluendam, si deficiet in probando, & quando repellet.*

CAP.

CAP. XXVIII.

1 Vod sicut. Casus. †Simplex nominatio, vel appellatio. cuius non interest, electionem faciendam impedire non potest: quæ si fiat, contempto eo, q vocem habebat, nisi postea ratam habeat, eo petente cassabitur. hoc ad primam partem rubricæ. Episcopus in missa, qua consecratur, vel archiepiscopus ante receptum pallium ordines conferre non debent; hoc quò ad secundam.
2 finis non facit ad titulum, & sunt† duæ principales partes. secunda ibi, super eo. & in prima expediuntur tria, quæ respiciebant formam. In secunda tria, quæ respiciebant personam. Et sic quæ libet subdiuiditur in tres, quæ per se patent [*Cathedrali*] remittit Hostien. supra eodem, cum terra [*Interposita*]
3 a rege, ne suspectus † sibi inimicus eligat, qui reuelaret secreta regni sui. ff. de re mili. l. omne. §. exploratores. C. de inofficio. testamen. liberè, inter. C. de commer. & mer. l. 4. Ioan. dicit Hostiē. quòd talis appellatio posset valere, arg. de iureiuran. petitio, & quod dicam de iure patro. nobis. di cit ergo appellatum, ne eligeretur aliquis, non habito prius ipsius consensu, contra id suprà eodē,
4 cum terra [*Assensum*] si † voluerit: aliter ipsius dissensus nil ratio nabile allegantis non nocebit, suprà eodem, cum terra. Quidam dicunt, quòd
5 †electioni episcoporum laici non possunt interesse: electioni inferiorum prælatorum sic de sua iurisdictione, de iure patrona. nobis, quod non placet. decre. illam intellige, vt ibi nota. mors † tamen
6 a prælati defuncti nunciari [a] potest principi, & eiùs assensus requiri de alio eligendo, si hoc habet de
7 consuetudine, vel priuilegio, quòd † si contra priuilegium, vel consuetudinem fiat, electio est cassanda. 63. distin. perlectis. 18. quæstio. secunda, abbate. 2. secundum Innocenti. Et, vt refert, Compostel. has consuetudines † habent reges Legionē. Castellæ, & Scotiæ. Dicit tamen, reges, archiepiscopos, vel comites extra sua regna, prouincias, vel comitatus in his requirendos non esse; sed sufficiat
8 ipsorum vicarios requiri, & sic dicit fuisse obtentum in causa Cantuariensis archiepiscopi. & canonicorum Roseñ. allega. de insti. ex frequentibus. fa cit ne sede vacante, capitu. vno, libro sexto. Eligere † autem non possunt laici, nec interesse electio-
9 ni, infrà eodem, Messana: quia, vt dicit Innocent. iura spiritualia in non spirituales, & non consecratas personas non cadunt, infrà de iudi. capitul. se-
10 cundo. vnde † per consensum laici non posset cōtrahi vinculum matrimoniale inter prælatum, sine canonicum, & ecclesiam, qui requiritur suprà eodem, cum inter canonicos. §. discretioni. nec obstat infrà de concess. præben. capitu. fina. quia illud
11 fit per præsentationem, quæ non † est spiritualis, sed spirituali annexa, infrà de iudicijs, quanto. & tunc etiam non contrahitur vinculum per cōsensum laici nudum, sed per consensum vestitum approbatiōe, seu auctoritate episcopi. Aliter enim hoc vinculum contrahi non posset, vt patet in eo, quod legitur & notatur infrà de iure patro. pastoralis. nec † obstat. 63. distin. Adrianus, & sequen.
12 quia illo tempore faciebant hoc imperatores vice
13 papæ, non sua. Sed nec per electionē, & confirmationem imperatorum contrahebatur tunc vinculum, sed per consecrationem tantum, quæ per spirituales personas fiebat secundum Innocenti. Tu dic secundum Hosti. & Compost. quòd illud operabatur priuilegium sedis apostolicæ, quod fuit postea reuocatum, vt patet. lxiij. distin. §. verum. vnde possumus dicere, sicut alias dicitur, quandiu mos erat, fas erat. xxxij. quæstio. secunda. §. itē
14 opponitur. hodie † etiam secundum Innocent. ex inuestitura regum datur potestas recipiendi vasaligia, & alia temporalia: quæ tamen secundum Hostien. & Compost. non debet attingere, quousque per spiritualem iudicem fuerit confirmatus, vt patet eodem, qualiter, & idem Innocenti. vt scripsit infrà de iure patro. nobis, in glo. quæ di-
15 catur, à confirmatore aperitur ergo clauis administrandi, a consecratione verò potestas ordinandi, vt patet suprà eodem, suffraganeis, & capitul. nosti, secundum Hostien. [*Faciunt*] quod considerandum non est, suprà capitu. proxi. [*infir-*
16 *manda*] eis † iustantibus & prosequentibus cōtemptum, infrà de præben. cum in ecclesijs, libro sexto. & per hoc sit solutum, quod hic quærebatur, an de contemptu meo alius possit excipere, vel iudex propter id ex officio electionem cassare. fatetur tamen. Compost. quod non contemptus opponere posset vocem contempti non computandam in numero, infra eodem, in genesi, & capitu. ecclesia. ii. ibi tamen tenebat Egy. quòd iudex ex officio propter contemptum poterat electionem cassa-
17 re, quod est falsum. ¶ Sed quid si electus interim fuerit consecratus, respondeo, remouebitur: quia cassata electione cassantur omnia: quæ ex ea secuta sunt, suprà eodem, qualiter, in fine. Quamuis autem concilium prouinciale, vel metropoli tanum de hoc possit inquirere, non tamen diffinire, de cler. non resi. ex tuæ. iii. quæstio. sexta, accusatur, secundum Innocenti. dicit Hostien. illa iura locum habere, quando canonice electus, & consecratus accusatur de crimine, ubi verò contēptus ius suum prosequitur, & probat, hanc quæstionem examinare, & diffinire poterit metropo. & cassare omnia ex tali electione secuta, ut hic. Tutius tamen dicit, quòd in remotione consecrati de facto summum pontificem consulat, quāuis de iure pronunciauerit, ne videatur speciale priuilegium sedis apostoli. vsurpare, vt patet in eo quod legitur & no. infra titulo primo, capitul. pri
18 mo [*super eo.*] ii. pars. [*Angelicum*] scilicet † Gloria in ecclesijs Deo [*ipse*] Romanus pontifex [*concelebrant*] idest simul celebrant, ergo non dicent aliam missam: quia sufficit vna, infra de celebr. miss. consuluisti, & capitu. te referente, sicut & obseruatur, quando presbyter ordinatur, dicit Hostien. hoc esse contra Anglicos, qui consecrati celebrāt ī alio altari diuidētes ministeriū, de quo sequitur. Et dicit, quòd non magis approbat illam consuetudinem, quā illā Vuallię, de qua de quo tempo.
19 ordi. sanè [*principaliter*] per hoc † dicunt quidam, quòd si principaliter celebrans non proferret verba apta ad confectionem eucharistiæ, ad verba cō celebrantium conficeretur. Alij contra, quia ad hoc non intendunt, nec intendere debent, cum iungantur tantùm ad solennitatem: quinimo & secundum alios, si cauti sint & discreti, quando peruentum fuerit ad verba canonis, omnino tacebunt alij, quòd de ipsis penitus nihil dicant, prius tamen dictum magis placet Innocenti. cum enim persona verba proferens hanc potestatem habeat: quia sacerdos est, & verba apta proferens hanc potestatem habeat: quia sacerdos est, & verba apta proferat cum intentione, nec desit materia apta, scilicet panis, & vinum, nullum dubium, quòd conficitur corpus Christi, vt patet supra de sum. trinita. capitulo primo. §. vna verò est. debent tamen concelebrantes esse cauti, vt in verbis consecrationis non precedant celebrantem: sed nec nocet, si a celebrāte principaliter eadem verba repetātur, sicut nec

obesset, si idem principaliter celebrans diceret, uel proferret uerba apta, & concelebrans eadē uerba repeteret secundum Innocenti. secundum quem necesse est consiteri, quòd primo per primo profe
20 rentem verba apta conficiatur corpus. Sed † nun quid materia semel transubstantiata iterum ad verba alterius conficientis transubstantiabitur? non putamus. ideò videtur Hostien. quòd tutior sit opinio aliorum: quia nec sacramenta reiterari debent, vt patet in eo. quod legitur, & not. infrà de sacra. non ite. capitu. primo, & capitu. finali. Quid enim si plures sacerdotes audiant missam in ecclesia, & vnus eorum profert verba canonis cū intentione conficiendi antequam proferantur à celebrante, cum tamen primò proferens nec ad altare stet, nec indutus sit sacerdotalibus, nunquid dices, quòd ad verba sua transubstantiatio? vtiq; ridiculosum videretur hoc sentire, cum & forma
21 ecclesiæ contraria sit generalis, qua non † seruata nunquam est verum sacramentum, prima quæstio. prima, extra catholicam, & legitur & not. infrà de scismati. capitu. primo. nec ob. si dicas, in prima quæstione, quòd sequitur maior absurditas secundum opini. quam sequor: quia secundum ipsam, ex quo principaliter celebrans nō profert verba, nullum erit sacramentum. nam & potest accidere tota die, vt patet infrà de celebra. miss. de homine: sed non potest omnibus absurditatibus pro
22 uideri. In consecratione † autem episcopi aliud dici potest, scilicet quòd consecratores simul cum principaliter consecrante consecrent. & videtur diuersitatis ratio, quia sacramentum eucharistiæ p vnum solum confici potest & debet: sed in consecratione episcopi requiruntur tres. lxvj. distin. capitu. porrò, infra de tempo. ordi. si archiepiscopus infra de sacra. non ite. capitu. fina. & canon dicit, quòd vno super eum fundente benedictionem reliqui omnes episcopi, qui adsunt, manibus suis caput eis tangunt. xxiij. distin. episcopus. & idem p tinetur in rubrica libr. pontificalis. Norandum, p
23 dicit † vnum verba proferre debere, scilicet principaliter consecrationem, & non alium. xxiij. distin. quorundam. alios vero dicit, p caput tangant, nec dicit, quòd verba proferant: tamen nihilominus de consuetudi. ecclesiæ Romanæ omnes verba p ferunt, nec duo episcopi manibus suis super caput & verticem euangelium tenent, sed duo acolyti, quod videtur esse corrigendum, cum sit contra dicta capitula, episcopus, & quorundam, & lxxx. distin. quòd dic, vt infrà de sacra. non ite. capitu. fin.
24 & hodie est correctum, nec placet, quòd † qui celebrat, possit sine offensa verba canonis, per quæ fit transubstantiatio, ex quo semel perfectè prolata sunt, iterare secundum Hostien. Tunc aliter exponit Hostien. hanc glo. vt dicam in glo. [*Sine pallio*] dicit Hostien. quamuis recepto: & tunc expo-
25 nit, conuocare † ideſt conuocatum tenere, quasi dicat, sicut episcopalibus indutus episcopus tenet synodum, & sequentia exercet, sic archiepiscopus archiepiscopalibus indutus, hoc facere debet: per
26 quod † arguit, p ecclesia non esset reconcilianda ab episcopo non pontificalibus, sed sacerdotalibus tantum induto, arg. de consec. eccles. vel alta. aqua. Sed contrarium de facto seruatur secūdum eum. sit ergo mens litere, p si habens pallium præ dicta sine illo non exercet, multo minus pallium non habens [*voluntate*] vt tabula venderetur, vel vt ecclesia redderetur indemnis, Goffr. ¶ Prima
27 gl. distinguit duplicem nominationem. ¶† Quinta gl. signat contrarium. ¶ Glo. præsumitur, signat contrarium, & soluit. ¶ Glo. sic patet, ex hac dissoluta glo. format tres oppositiones, & duas quæstio nes. ¶ Opponitur, p contemptus ratificare nō potest, quia quod valet &c. ¶ Secundo, p non potest, quia suo nomine non est gestum, quod in spiritualibus &c. ponit opinionem Ioan. quam reprobat. ¶ Tertiò, p cogitur habere ratum, cum sit vtiliter gestum, soluit, quod remittere non tenetur &c. ¶ Quarto, quare an instante contempto eligens resilire possit, allegat pro, & contra. ¶ Quinto, an cō tempto mortuo requiratur consensus substitutorum, ponit solutionem Vincenti. ¶ Glo. sed qualiter, respon. per quæstionem, an missa sit de substantia consecrationis, & an vnus possit consecrare, & alter missam dicere. in fine signat contrarium, & soluit. ¶ Vltima glo. no. per restitutionem purgari pœnam; allegat. v. capitula, & v. leges, primę legis casum exprimens, ad contrarium alleg. tres leges, & primam exprimit. Item obijcit, dat solutionem. Ioan. cui respondet: ponit opin. demum soluit.
28 ¶ In † gl. [*præsumitur, ibi. §. illud*] vide in capitul. cum parati, super tertia glo. ¶ In glo. [*sic patet, ibi, quod ab initio*] vide de excep. cum venerabilis, super glo. penult. [*& ibi, Pomponius*] infra, quod vtiliter gestum, & necesse est apud iudicem ratum haberi [*& ibi, si filius fa.*] filius uel filia illius, qui est captus apud hostes, si contrahit matrimonium, tenet, dummodo coniugem eligat, cuius conditionem certum sit patrem non repudiaturum [*& ibi, per fundum*] vide de senten. excommunic. officij, super prima glo. [*& ibi. §. vnus*] si mihi & tibi vnius hominis data est optio, si ego optaui, & non mutata voluntate tu eūdem optasti, communis est seruus, etiam si optasti post mortem meam, vel furorem de æquitate [*& ibi, Si ego*] vide de præben. accedens, in fine primæ glo. sequen. [*& ibi, Si quis offerenti*] cum solui gestori negociorum creditoris mei. refert, qua mente solueriim, an vt statim liberarer, an tunc, cum dominus ratum haberet: primo casu statim contradicere possum: secundo tunc id poterò, cum dominus ratum non habuit. ¶ In gl. penulti. ibi [*quod duos*] vide supra eodem, cum inter vniuersas, super vltima glo. [*& ibi, si consul*] vide de probati. ex literis, super glo. secunda. ¶ In gl. vltima [*ibi. §. satis*] vide hanc, & duas se. de foro competen. si diligenti, super glo. nunquid [*& ibi, Etiam ex hoc edicto. §. penulti.*] qui alienat causa mutandi iudicij, & postea recuperat, nō tenetur edicto [*& ibi, Raptori*] uel furi, vt in. l. sequēti, qui ea mente, & ibi [*§. Si rem depositam*] vide de de polito, capitu. secundo, in secunda glo. [*& ibi, Altius*] hanc & se. vide de natis ex li. ven. capitu. vno, super vltima glo. [*& ibi. §. si rem*] vide supra. ¶ In gl.
29 prima † ibi [*acquiritur*] de hoc. lxiij. distin. quanto, & repetit hoc Philip. quæ ibi no. Ioan. & de hoc dixi supra de postula. bonæ. j. super vltim. glo. ¶ In glo. secunda ibi [*In nomine domini*] vbi de hoc. ¶ In glos. [*sic patet, in fine*] vnde dicebant Innocenti. & Com-
30 po. p † siue periculum sit in citando, siue quis non possit venire sine periculo, præsentes eligunt: tamē in secundo casu citabunt, vt impeditus commi-
b tat [b] vices suas, si velit, infra eodem, quia propter. Hostien. dicebat hic circa vocationem absentium stari menti huius verbi. dicit tamen, p hoc de periculo dicitur relinqui arbitrio iudicis, cum nec certa regula dari possit, arg. infra de transla. capitul. fina. ¶ In gl. arg. [*arg. contra, in fine*] dic vt ibi in quarta
31 glo. ¶ In glo. [*si voluerint, in fine*] nec † est necesse expectari iplorum responsum. sufficit enim, p vocati non ueniunt secundum Ioan. & Vincen. licet contrarium uideatur in iudice, infra de offi. deleg. prudentiam, dic ut ibi, idem, Philip. & Goffre. ¶ In
32 glo. [*præsumitur, in fine*] dicit Goffre. puto † nuncio, & actis iudicum standum, nisi ualidæ probationes afferent ex aduerso, alleg. infra de test. cum a nobis: quid

c quid autem de nuncio [c] dixerint hic Ioan. & Vinc. ati. scripsi in specu. de cita. §. sequitur, super ver.
d sed nūquid. [d] ¶ In gl. sic patet, ibi, quod ab initio, de hoc supra eodem, dudum xcij. distin. capitu. penul, plenius infrà de re. iu. non firmatur, li. vj. Host.
33 hic distinguit † quadruplicem electionem, canonicā & concordē: nec canonicā nec concordē: cōcor dē nōn canonicā: canonicā non concordē; & in hoc casu dicebat locum gratificationi. prima nō eget
e gtatificatione. secunda verò & tertia ratificari [e] non possunt, infrà capitu. proxi. [*& ibi, Sed contrà videtur*] quòd teneas secundùm Gof. Philip. & Hostien. [*& ibi, vt Ioannes*] pro quo facit de regu. iur. ra-
34 tum quis, libro sexto. Sed hic † non est propriè ra
f tihabitio. sed cōsensus, [f] vel in iure remissio, vt ibi no. quod patet: quia ratificatio contempti nō auget numerum, vt no. infrà eodem, ecclesia, secūdo & ibi, Vincenti. dixit. Idem Phil. Goffre. Innocen. Hostien. Compost. & Abb. Item secundùm Innocen. Hostien. & Compo. † si lite pendente super cō
35 temptu moritur contemptus, vel transfertur ad aliam ecclesiam, perit actio. C. si reus, vel accusa-
36 tor mor. fue. l. fina. [*& ibi, & Honore*] sed contrà † infrà eodem, scriptum, vbi prelatis mortuis ipsorum collegia non habebant vocem. Sed dicit Hostien. aliud vbi viuente prælato fit electio eo cōtempto. Aliud, quando prælatura vacante fit electio maioris dignitatis, vt in contrario. Ratio, quia persona viuens vocari potest. dignitas verò non, mortua persona, nec conuentus succedit in voce, vt notatur in contrario, & periculum est in mora, suprà eodē cum inter vniuersas [*& in fine*] & melius suprà eo-
37 dem titulo, relatum. 2. Si † verò canonici, qui consenserunt, mortui sunt, & alij substituti, dixit Ioannes Gallicus, quem. Hostiensis hic vocat Ioannem Vulteranum, quòd non sufficit hic, quòd contempti consentiant, quia non inueniūt cōsensus, quos
g confirment, ar. ff. communia prædiorum, est receptum, vbi si quidam [g] hæredes cesserunt viam, & mortui sunt, non confirmatur cessio alijs cedentibus. Vincenti. & Goffr. cum eodem contrà. in cessione enim viæ vltima tantùm valet, ac si omnes tunc cessissent, quādo cedit vltimus. Sed in electione secus est, quia perindè habetur consensus illorum vltimò consentientium, ac si à principio consensissent, vt sic spectetur initium, suprà eodem, dum, & quia substituti cōsentur idem cum defunctis. xvj. distin. habeo. vij. q. j. denique. ff. de iudicijs, proponebatur. Idem Philip. infrà capitu. bonæ, & Innocenti. hic, & Hostien. ¶ In glo. [*sed qualiter, ibi ordinum collationes*] Philip. in decre. vltim. de tempo. ordi. tenet idem per illam rationem, quam de vnctione no. Ioan. lxxv. distin. ordinationes [*& ibi, de*
38 *hac materia*] sup. & quare hora † tertia fiant ipsæ cō secrationes, vide quod dicam de celebra. miss. capitu. primo, super gl. missam [*& ibi, Hęc additio*] & vt percipere potui, & à domino meo audiui, ista fuit vltima additio, quam fecit glossator. vnde instruere soleo, quòd libri hanc habentes in p textu glossarum, verisimiliter habent alias [*& ibi, si Necessitas*] Hostien. resistit dicens, quòd non videt, qualis possit esse illa necessitas, cū præsentes sint alij episco-
h pi, nec ea [h] die possint sacri ordines confer̄i, de tē po. ordi. capitul. primo, & 3. exponit ergo Tanc. sci licet in die consecrationis, ad quod facit litera superior. dicens, quòd solus Romanus pontifex in
39 die &c. ¶ In gl. penul. [*in fine*] tamen † alios clericos potest ordinare, si sit inuitatus, ar. 7. quæstio. prima episcopi, vel presbyteri, & supra de ordi. ab episcopo, capitu. primo, Ioan. & Vincenti. Idem Innocenti. suprà eodem, suffraganeis, alleg. de renuncia. ad suplicationem. hic autem dicit Innoc. verius di-
ci, quòd etiam de licentia diœcesanorum episcopale officium non exerceat prius, quàm habeat pallium, nisi de papæ licentia, & alle. eandem decre. ad supplicationem. Mihi placet dictum Hostien. quòd extra prouinciam suam hoc possit, vbi non potest censeri archiepiscopus, & sic lo cum habet illatio textus. in prouincia verò sua, in qua habet plenitudinem officij designandam per pallium, hoc non poterit pallio non recepto per eandem rationem. ¶ In glo. vltima ibi, si quis qualibet, ad duo præcedentia capitula respondet infrà glos. ad istud respondet, vt ibi not. ad sequen
40 tia respondetur per no. infrà de re. iu. mora. lib. sex to [*& ibi, sine pœna est*] Et † miles, qui in prouincia. qua militat, emit agros, si dimittitur à prouincia priusquam accusetur, postea non accusabitur. ff. de re militari, milites, Vincenti. & publicanns ex cusatur à pœna, si vi arreptum sponte restituit. ff. de publi. & vecti. l. prima. §. primo, Goffre. no. 8. ca sus, in quibus pœnam etiam iudicialem euadit pœ nitens. Et vide, quod dicam de iure patrona. cum
i laici, super [i] prima glos. [*& ibi, Dicunt quidam*] Ioan. duodecima quæstione secūda, apostolicos, &. xvij. quæstione, quarta, capitulo primo. Tanc. Vincenti. Philip. Goffre. & ibi contrarium dico. Idem Ho-
41 stien. & mihi placet. ¶ Circa decre. obijcitur † de eo, quòd hic admittuntur exceptiones contra per sonam contra confirmatum, immo & consecratum, cum competens via agendi videatur esse hoc casu accusationis, vel denunciationis, infra de appellationi. constitutis, in fine. propter quæ Innocenti. posuit hic magnam glo. quam Hostien. non curauit ponere, sed Abbas in parte ponit. Compo
ste. vero ipsum diffusius prosequitur, dicens, p quia materia de exceptionibus admittendis, vel non contra electum, confirmatum, consecratum, vel prouisum est quottidiana: ideo plenius lucidā
42 da. Quærens † primo de exceptionibus contra formam, an post confirmationem opponi possint, & an impediant confirmationis effectum: distinguit autem sic, aut fit cōfirmatio causa cognita præsentibus partibus: aut non, primo casu si non fuit appellatum, nullus de præsentibus auditur contra formam. acquieuit enim non appellando. C. quomodo & quando iudex. l. penulti. & de sententijs, quę sine certa q̄ti. l. vltima. Idem de absente, qui sciuit negocium confirmationis tractari. Cum em̄ de
k iure prælationis hic agatur, fit præiudiciū scienti. [k] ff. de vi & vi ar. l. sepe. §. nā & similibus, Ifra de re iudica. quamuis, & maximè ecclesia, quæ eligendo consensit in ipsum, etiam si ignorauit causam agi, non audietur. infr. eo. nulli, li. vj. nec enim interest eius de forma non seruata, dummodo prælatus bonus sit. supra eo. cum inter. R. de accusationib⁹, illa. Item quia de forma fuit inquisitum, vlterius non inquiratur de illa, infrà de accuratio. de his, cum concor. Si his casibus non admittuntur post confirmationem, multominus post consecrationē nec obstat hoc capitulum: quia hic agebatur per viam accusationis, vel denunciationis, quæ post consecrationem fieri possunt, infrà de dolo & cōtuma. cum olim: vel fuit superioris officium imploratum super contemptu, & aliis, qui papa p pter regis & aliorum scandalum audiuit. ignorās enim causam confirmationis agi, post confirmationem, & consecrationem potest prosequi contē ptum implorando iudicis officium, infrà qui matri. accu. possunt, cum in tua. oportet tamen, quòd appareat probabilis ignorantia, vt ibi, & ff.
43 de accusa. si cui. sunt † tamen, qui dicunt, quòd contemptus non habet iudicis officium, sed solum exceptionem contra eum, qui petit conse-

crationem, vel confirmationem : alij dicunt hic auditum ope appellationis : alij, quòd hic excipiebat contra petentem pallium; & circa hoc vide, quod dicam infrà eodem, venerabilem, super versi. examinatio circa contemptum. vide quod dicam de his, quæ fiunt à præla. continebatur, su-
l per glo. argu. [l] quod, & quòd dispensatione non egeat, dicam de cleri. peregri. c. fi. in glo. penulti. di cit autem. Compost. hoc certum, quòd si contra electionem, vel prouisionem est appellatum etiã absentibus, qui hoc sciuerunt, per confirmationẽ fit præiudicium. ĵ. eodem, capitu. primo, libro sexto. contra prædicta est infra eodem, cum dilecti, vbi post solennem confirmationem admittuntur probationes contra formam. Solutio, ibi fuit appellatum, vel fecit illud superior ex officio propter tationem ibi expressam, ne per surreptionem &c. In secundo casu, cum facta est confirmatio causa non cognita, dicit Compost. ꝙ aut non repentè; & tunc etiam non admitteretur excipiens cõtra formam: quia cum valuerit cõfirmatio, quod valuit, infirmari non debet. Si verò repente, dicit se obri nuisse in causa sancti Adomarij, cuius electus secunda die repentè fuerat in prepositum confirmatus, ꝙ audiatur excipiens contra formam, qui matri. accu. pos. cum in tua, & vide quod dicam de do lo & contuma c. cum dilecti, in princ. de causa pos.
m cum olim, in gl. magna, vltra [m] medium. Interim
44 † tamen non impeditur effectus confirmationis, nisi in casibus, de quibus infrà dicetur: probato ve rò per excipientem, hoc casu vitio formæ cassabit confirmatio, & omnia secuta. §. e. capitul. qualiter ab excipiente post confirmationem, & ideò dicit vicium improbandum : quia sicut quis non cogi
n tur dicere titulum possessionis, [n] sic nec confirma tionis, nisi fuerit appellatum : quo casu probabit confirmatus sententiam iustam, de hoc de renun cia. in præsentia. vbi verò hoc excipitur ante confir mationem, probet electus, non excipiens, qui negat, suprà eodem, bonę, & vide quod dicam infrà de dolo & contu. cum olim, super verbo, collatio,
45 no. tamen † Innocen. de eo, qui fur. or. re. capitu. fi. ꝙ huiusmodi solẽnitates electionũ per p̃sumptiones probantur: quia qđ quis extra iudicium facit spectans ad suum officium, presumitur bene factũ nisi probetur contrarium. C. de contrahen. stipu. l. prima & penul. ff. de verborum obligatio. sciendum. Quare dicit, ꝙ allegans in electione non factum scrutinium, vel collationem, vel communem electionem, habebit probare, ex quo de potestate eligentium, & electione constat. ff. de probat. ab ea parte, secundo respon. Sed cum solennitatum probatio per præsumptiones procedit, facilè per alias præsumptiones tolluntur, infrà de præsum. quia verisimile. Dicit Compo. securius esse, quod dixit supra, secundùm quem. l. ab ea, & alia iura præallegata parum faciunt, quia loquuntur, vbi scriptura interuenit, & regulariter qui solennitatem allegat, eam probet. ff. de publici. quæcunque. §. vltimo, & ei, qui dicit, incumbit onus ꝓbandi, supra de probationibus. l. secunda. Item certum est, quòd in iudicio secundùm eum nil creditur, quod nisi constet per acta, infrà de proba. quoniam. Item extra iudicium, vbi scriptura requritur, de senten. excommunicationis, cum medici nalis. x. quæstio. secunda, hoc ius, versicu. Item præ dium, & versi. sequen. vel vbi ius dicit formam ꝓbandam, de senten. excommun. sacro, hoc autem certum est, quòd excipiens crimen in personam ante, vel post confirmationem, semper probare debet: quia quilibet præsumitur bon[o], nisi probetur
o contrarium, de præsumptioni. [o] capitulo finali, li-

cet vtrobiq; superior ex officio possit inquirere, su
46 prà eodem titul. cum nobis. ¶ Sed quæritur, an te neat confirmatio sine causæ cognitione, & de hoc etiam satis in prꝫallega. decreta. cum olim, & an ea sit necessaria secundùm formam decre. vltimæ, infrà eodem titulo, libro sexto, aliter non valet cõfirmatio, vt ibi: quia facta sine alia causæ cognitio ne teneret confirmatio non contentiosa. In contẽ tiosa verò, super qua vult pars iudicium ordinare necessaria est causæ cognitio, sine qua confirmatio non teneret. C. de iudicijs, iudices. C. quomo.
47 do, & quando iudex, ea quæ. de prouisione † verò quam facit is, qui eodem iure eligit, & confirmat certum est, quòd tenet, causa non cognita secundùm Innocenti. & Compost. & facit, quod nota.
48 in prꝫallega. decre. vltima. ¶ Item † quæritur, an teneat confirmatio electionis, quæ est nulla, & an cõfirmatus sit prælatus? ad primum videtur, quòd
p non, infrà capitulo proximo. Solutio, valet [p] quò ad administrationem, vt valeant quæ gerit, sicut tenet confirmatio adoptionis, quę non tenet. ff. de adoptioni. Id em in confirmatione sententiæ, quę non tenet. ff. quæ sententiæ sine appellatione recipiantur. l. prima. §. primo, ad instar tutoris dati ab eo, qui non habet ius dandi, vt not. in summa. C. de confirmando tutore. Alij distinguunt nullitatem, an proueniat à iure positiuo tantùm, an à naturali, de quibus infrà dicam, vt primo casu valeat
49 secundo casu non valeat. ¶ Ad secundam † quæstionem dico iurisconsultum de simili quæstione quæsitum non respõdisse: sed dixisse per eum acta valere. ff. de offi. prẽto. l. Barbarius. hæc fuerunt verba Inno. ĵ. eo. cum dilecti: & potest dici eum non p̃ latum, quidcunque illorum non teneat. s. confirmætio, vel electio. lx. distinc. per totum. j. q. j. ordinationes: & si dicas, quomodo valeant quæ gerit, si non est prælatus? respon. ex bono & ꝙuo propter communem ignorantiam, & potestatem adminjstrandi, quam per confirmationem recepit; ad hoc. ff. de publica. sunt & aliæ. §. fi. de iureiu. sed & si aliqui: tamen fortè bene distingunt nullitatem, vt. s. tetigi, an proueniant à iure natu. vt quia deest consensus eligentium, vel eligere debentiũ, vt in intruso, vel simoniaco secundùm Innocen. & tunc confirmatio nec facit prælatum, nec administrationem dat, nec facit gesta valere, & sic sine cõ sensu cætera frustrantur ad instar matrimonij car
q nalis. xxvij. q. 2. sufficiat. q aut à iure positiuo tantùm, vt quia non interuenit collatio, vel communis electio, quo casu confirmatio facit eum prælatum, & quæ per eum gesta sunt, facit valere. hanc distinctionem tangit quædam additio, quam vide
50 bis, de clerico excommunicato. c. fin. Si verò † quę ras, an talis prælatus non canonicè electus teneatur cedere, respondetur cum Inn. ꝙ electio dicitur canonica largè, strictè, & strictius. dicitur canonica strictius, quando omnia interueniunt, etiam quæ sunt de solennitatibus iuris, & sic loquitur. lxiij. dist. c. 1. Strictè verò, vbi ea, quæ sunt de solennitatibus, omittuntur, vt quia facta aliquo contẽpto, sed omnia, quæ sunt de substantia, interuenerunt, vt qa plenè seruata est forma ꝙcilij, quia pp. largè verò dicitur canonica, quando non est seruata forma: tamen interuenit consensus eligentium & electi. potest igitur dici, quòd si electio non est canonica secundùm hunc vltimum modum, prælatus renunciare tenetur : quia maritus non est, ex quo non interuenit mutuus consensus, per quem nunciatur spirituale matrimonium inter prælatum, & ecclesiam, infr. titul. primo.
51 quãto. & posito, quòd desit initium, deest initiatũ, scilicet matrimonium spirituale, ar. j. q. j. principatus,

52 tus. ¶ Sed † nunquid hoc casu sequens consensus eligentium purgauit uitium, ut nõ teneatur cedere? quod videtur, pcedere, ar. ĵ. eo. quod metus cau
fa. c. j. C. e. ti. l. ij. contrariũ videtur verius, quod nõ purgetur, & quòd teneatur cedere, ex quo dolus ipsius interuenit, vt quia fuit intrusus, talis enim exe cutionem non habet. xvj. q. 7. si quis, & c. sequenti. quare cedere tenetur. ĵ. de renuncia. nisi. §. j. prætera. ingressus vitiosus. i. q. j. si quis neque. & hoc pla cet Innocen. etiam si circa vnum solum electorẽ
r compellendũ interuenit dolus ipsius electi. [r] Idẽ, si vnum ex eis pro se rogasset. ĵ. eo. per ĩquisitionẽ. sed si sine dolo suo fuissent vnus, vel plures ꝓpulsi, tamen maior pars erat illum electura, non videtur quòd teneatur renũciare. De dolo verò mente cõ
s cepto, puta qa sic festinauit electionẽ existimãs [s] se tunc eligendum, & si tardaretur, putabat ꝓtrariũ, vel his similia : vel est dolus cõceptus in obsequijs exhibitis, sufficit pẽnitere, nec renunciare tenetur, de simonia. c. vltimo. Melius videtur, quòd siue dolus sit mente conceptus, siue extra ad verba & actus transiuit, semper, acta pẽnitentia, remanet securus in beneficio. licet enim peccauerit in ĩgressu, ꝓpter hoc renunciare non tenetur, vt in pra. c. vl. fm Inn. qui non restringit hoc, quòd possit in susceptо remanere ad peccatum solum mente cõceptũ. imò idem, si sit per verba & opus emissum : & illa decre. locũ habet in simonia tantùm mente ꝓcepta. de dolo autem in ꝓfirmatione, vel cõsecra tione cõmisso dicam. ĵ. de dolo, cũ olim, in gl. contrà. metus aũt, si ex eo prĩcipaliter habuit ecclesiã, facit, quod illam retinere non possit, cum nõ fue
53 rit liber consensus, de spon. cum locum. Si † verò electio non sit canonica iuxta modũ fm ꝓ omissas solennitates iuris positiui, valet tamen de iure naturali propter consensum, tunc cedere non tenetur. idem dixi post Host. de accu. c. fi. in prin. sicut iniustè cõdemnatus ad restitutionem rei suę, quamuis de iure ciuili reddere teneatur: tñ quia dominus remanet, non peccat illam tenendo, nisi de facto sibi auferatur per iudicem, vel dari præcipiatur, ar. ff. de condi. inde. l. Iulianus. cessant enim causæ iuris positiui introducti propter lites vitan. das, quas incurrebant ecclesiæ propter formas nõ seruatas. Sed ex quo confirmatus & consecratus est, lites cessant, & sic ius positiuum redit ad naturale, quod facile fit. xxxv. dist. ab exordio, & hoc secundùm Innocen. vbi non ꝙditur honestas ecclesię, & ipsius generalis status, quod esset, si rediretur ad ius illud, quòd consobrini licitè contrahant, vl ꝙ irregulares maneant in ordine. dicit hic idem Compo. de suspenso, vel excommunicato, vel obnoxio tali peccato, quod facit electionem nullam,
t vel anullandam. s. ꝙ talis confirmatus [t] cedere nõ tenetur, nisi tempore ordinationis, vel electionis tacuisset irregularitatẽ. ĵ. d. cor. vici. c. fi. vel nisi pec catum illud impediret executionem officij post pœnirentiam. ĵ. de renuncia. nisi. §. personæ. & vide quod dicam de concess. præben. post electionem, in gl. deuoluitur, in fin. Si verò excommunicatus
54 † erat confirmans, vel prouidens, vide de dolo & contu. veritatis, in gl. excommunicatus, ver. in spiritualibus autem. nec mireris, si tractu temporis fit valida electio prius nulla, quia non erat nulla iure naturali, vt dictum est. Item hic non est solius tẽporis tractus, imò confirmatio, & fortè consecratio, ar. in auc. de nup. §. quando, in fine. C. de donatio. l. donationem, & C. si matrimonium fac. ra. ha
55 bu. l. i. Inn. tamen † videtur his contrarium notasse ĵ. eo. cum dilecti, & ibi etiam videtur sibi contrarius. vnde cõtrarietas potest saluari secundùm p̃dictam distinctionem. nec obstat de dolo & con-

tuma. cum olim, vbi post consecrationem quæriẽ de forma nõ seruata: quia licet possit agi, nõ negatur, quin bona conscientia post pœnitentiam reti nere possit. sic etiam criminosus post pẽnitentiam acculsatur, de hoc. ĵ. de accu. de his, de tempo. ordi.
56 c. fi. ¶ Sed † nunquid admitteretur excipiens contra personam post confirmationem etiam cum ingsitione factam? Solutio, si restat consecratio, vel ordinatio faciẽda, admittitur. ĵ. de accu. super his, in auct. quomodo oportet cleri. §. si quis autem. sed si crimen, quod obijcitur post cofirmationem, in causa confirmationis fuit obiectum, & plenè di
u scussum, vlterius de illo [u] non poterit excipi. ĵ. eo. cum dilecti. xxxv. q. jx. veniã. ff. de popularib⁹ actio. l. 3. quia de facto vnius hominis &c. de officio legati, licet. & faciunt no. de accu. de his, quæ hic repetit Compo. arguens illa locum habere in exceptionibus, quæ proponuntur contra confirmationem, cũ sint quædam accusationes, in auct. qũo oporteat episco. §. si quis autem, de sanctiss. episco. §. si quidem, & de similibus idem iudicium, de trãsla.
x c. [x] 2. prædicta secundũ Compo. indubitanter sunt vera, quando post confirmationẽ causa cognita fa ctam is, qui in causa non fuit, excipit contra ordi-
57 nandum, vel cõsecrandũ. ¶† Sed quid de illo, qui fuit in causa; nunquid excipere poterit contra ordinandum, vel consecrandum? videtur quòd sic per. c. quod super his, & per. §. oportet. aliud est cõ firmatio, quàm consecratio, & requirit quælibet suam examinationem. ĵ. eo. venerabilem. cum igi tur sint diuersa, processus in vno factus non impe diet processum in alio faciendum. nec obstare po test res iudicata, cum de crimine, quod nunc op ponitur in causa confirmationis, non fuerit con clusum. ff. de exception. rei iudi. si quis, infra de ex ceptio. capitul. penulti. ad hoc. infra titul. 1. licet. dixit Compost. melius videri, quòd non admitta tur is, qui fuit in causa confirmationis, & faculta tem habuit excipiendi, & maximè excipiens, si tũc habuit terminum ad articulandum, & opponen dum, quicquid vellet, arg. infra de probatio. licet. C. de inge. manu. diffamari, nisi doceat se ignorasse
y vt in capitul. cum in tua, & in l. si cui, [y] maximè qa ius iam quæsitum contra eum per confirmatio nem factam eo contradicente ꝙditur & tollitur per probationem exceptionum, quæ fiunt con tra consecrandum. debet ergo obstare exceptio rei iudicatæ, ex quo ius confirmationis non rema net saluum. ff. de exceptio. rei iudica. l. egi. ff. de ser uitu rusti. prædi. si mihi. hæc vera, nisi iudex ex no ua causa hanc exceptionem contra consecratio nem, vel ordinationem vellet admittere. infra de offi. delega, insinuante. ff. de interro. actio. de ætate.
58 §. ex causa. Si † verò post confirmationem non re stat consecratio, vel ordinatio, ut quia iam est con secratus, uel ordinatus, tunc per uiam accusatio nis, uel denunciationis, uel inquisitionis necesse est illa crimina opponi, de accu. qualiter, & c. inq si
59 tionis. Si † verò consecratio facta non est, nec restat facienda, ut in archidiaconatu, præpositura, & si milibus, & tunc si causa cognita facta est confirma tio, uel prouisio, non admittuntur ulterius exce ptiones contra formam, ut dictum est circa prin cipium huius gl. Multo minus contra personam:
60 quia sunt magis odiosæ. Si autem † talis dignita tis, uel beneficii facta est confirmatio, uel pro uisio causa non cognita, refert, an agat possessorio, & tunc exceptio criminis non impedit restitutio nem, de restitu. spoliator. item cum quis: aut agit petitorio; & tunc obiectus criminis effectum collationis, uel confirmationis non impe dit, nisi dicatur de illo infamatus, de appella. con-

ſtitutis,de accu.accedẽs. Sed ſi dicitur infamatus: aut petit agens beneficium,in cuius poſſeſſione iã fuit;& tunc non impeditur, vt præ.decre. Item cũ quis,de ca.poſ.cum ſuper, & C.de dona.inter vir. & vxo.ſi maritus,& decre.accedens, loquitur in illo,qui nunquam habuit poſſeſſionem [z] & hæc ve
61 ra † niſi opponeretur exceptio, per quam dicere-
aa tur ipſo iure [aa] priuatus, vt hæreſis, depoſitio,& ſimilia,ar.8.di.quo iure,de reſti.ſpolia.accepta. Sed ſi excipitur de criminibus,quæ non inducunt pœnam priuationis ipſo iure, licet ſint grauia, vt homicidium,periurium,adulterium, non audietur excipiens probare volens.C.de probatio.ad probationem.propter id,quod de homi.dixi, vide quod dicam poſt Innocen. de conceſ. præben. cum no-
bb ſtris,in gl.ergo vacabat,circa [bb] finem.Ex his videtur audiendus excipiens,quòd agens matrimoniũ contraxit,cum per id videatur beneficio renũciaſ-
cc ſe,de cle.cõiu.c. [cc] j.& ij.& c.cum decorem,ar.prę di.decre.accepta. Alij contrà. vide de exceſ.præla.
62 inter dilectos. in gl.non ſolùm. Si † verò agitur de beneficio, cuius poſſeſſionem agens non habuit, exceptio criminis ſine infamia non impediet effectum prouiſſionis,vel confirmationis,per quæ plenum ius habet,ex quo de iure nil faciẽdum reſtat. ſ.nec conſecratio.nec ordinatio,ſed ſola facti poſſeſſio,vt in præalle.decre.conſtitutis,& accedens. tunc igitur neceſſaria erit accuſatio,vel denunciatio.ff.de muneri.& honori.reſcrip.§.,ſi quis accuſatorem. Si enim nõ haberet plenum ius, ſed ſolùm eſſet electus,vel recipi peteret per literas papæ,admittentur exceptiones criminum contra eum, quod dic,vt ĵ.de excep.cum eccleſiaſticæ, & ĵ.capi
63 tul.1.libr.vj. Si † verò opponitur exceptio criminis cum infamia, tunc ſi excipiens ante confirmationem,vel prouiſionem habuit facultatem excipiendi,vt quia ſciente ipſo denunciauit prouiſor ſe vel le prouidere tali,non impedietur confirmationis, vel prouiſionis effectus, etiam ſi crimen obijciens accuſaret,vel denunciaret,ad hoc prædicta decre. cum in tua.audiretur tamen prædictis modis poſt poſſeſſionem adeptam, vt in capitulo,conſtitutis.
64 Quid † autemſi in hoc caſu, vel præcedenti repul ſus apparet: Compo.remittit ad no.ĵ.eo.ſtatuim. Sed ſi non habuit facultatem excipiendi, vt quia ignorauit confirmationem, vel prouiſionem, vel fuit aliter impeditus legitimè, tunc propter infamiam impeditur poſſeſſio, vt in c.accedens. nec mirum,quia iam poſſidens propter infamiam ſuſpenditur. 2.q.5.presbyter.alij dicũt, & forè bene ſecundùm Compoſt.quòd etiam hoc caſu repelle tur exceptio, ſed dabitur actio per iura prædicta: ſed differtur tunc poſſeſſio infamati,donec ſe purget per d.cap.presbyter,& de purg.cano.inter. Sic
dd etiam videtur loqui.decr.accedens [dd] dicit tamen Compoſt. primum dictum ſeruari, ſcilicet quòd qui non habuit facultatem excipiendi, audiatur excipiens de crimine cum infamia à contrario decre.accedens,ibi, niſi præfatus, & cætera. Inſtruit
65 autem † iudicem, ne ſimul recipiat probationes criminis, & infamiæ: aliter facilè eſſet excipienti, vt admitteretur ad probationes criminis, confingere infamiam. Sed prius recipiat probationes infamiæ,de qua ſi conſtiterit per rei euidentiam, vel per teſtes,vel per ſententiam,tunc admittatur probatio criminis,quod ſi non probetur,ĩdicatur purgatio,vt in cap.accedens. ſi probatur,amouebitur confirmatus,vel prouiſus,vel iuxta formam libelli
66 ſui ſibi ſilẽtium imponetur. ¶ † Sed pone,ſicut moris & iuris eſt,datus eſt peremptorius ad proponẽdum, quicquid pars vult proponere, de proba.licet.ĵ.de in inte.re.coram.C.de inge.ma.diffamari, & qui accu.non poſſunt,ſi ea.pars poſt terminum excipit de crimine, ad quod excipiendum admitteretur,ſi non obſtaret terminus,& ne obſtet,dicit id de nouo ad ſui notitiam peruenisſe, & vult iura re;Quæritur, an ſit admittenda? hanc quæſtionẽ vſque ad verſi. ſed quid, & in fi.huius glo.ibi not. vltimò, quaſi ad literam ponit ſpe.de except.§.dicto,verſi.ſed pone,datus;quod videtur, arg. de excep. paſtoralis, de teſti.præſentium.ff.de no. operis.de pupillo.§.qui opus.dicit Compoſt. obtentum per prima iura, quòd non admittatur; quia
67 peremptorium † eſt quædam interlocutio.ff.de arbi.qualem, in fi. quæ reuocari non debet iure per ipſam partibus iam acquiſito,niſi de quadam qua ſi reſtitutione,vt in præ.c.coram.Sed ad opponenda crimina denegatur reſtitutio, vt ĵ. remittam. nec ſubeſt cauſa reuocandi,imò ſubeſt non reuocandi, ne.ſ.via criminibus aperiatur. ff. de accu.ſi cui,in princ.Item ex contrario pararetur via periurijs,& malitiis, nec eſſet finis litium contra mentẽ iurium. Item in caſibus,quibus,vt prædixi,nõ admittitur excipiens,niſi de famoſo,eſſet excipiens ſi bi contrarius]dicendum famoſum,& quod de nouo didicit,& ſic repellendus, de appel. ſolicitudi-
68 nẽ [ee] nec † obſtat decre.præſentium,& l.de pupil-
ee lo,quia ibi nõ fuit aſſignatus peremptorius. nec obſtat decr.paſtoralis, quæ non loquitur de perẽptorio,nec de peremptorijs exceptionibus. Cum ergo hæc duo ſunt contra rationem, quòd ſtetur in cauſa ſua dicto vnius,& quod poſt peremptoriũ admittatur.iila decre.ad conſequentiam non trahetur ad peremptorias exceptiones,& poſt perem ptorium, de quibus non loquitur.ff. de legi.quod
ff non ratione.ĵ.de reg.iur.quæ à iure [ff] lib.vi.Quod
69 † tamen dixi de crimine famoſo,idem dic de alijs. dicunt tamen quidam in non famoſis, quòd ſi excipiens per aliquales veriſimilitudines poſſit iudidem informare,quòd de nouo ad ipſum peruenerint,audietur, ar.ff. de accu.ſi cui. §.ijſdem, de re militari,non omnes.§.à barbaris.famoſæ verò ſũt plus odioſæ, & ſic plus reſtringendæ.ĵ. de reg. iur. odia,li.vj.tu dic in tribus caſibus talem admitti, q habentur eodem titulo,ut circa,uerſiculo,alioqn, libro ſexto, & in Clemẽ. eodem titulo,conſtitutio
70 nem. ¶ Sed † quid dices de eccleſia litigante ſuper beneficio excluſa per peremptorium de iure communi,nũquid reſtituetur ad proponẽda, & probãda crimina? dicit Compo.obtinuiſſe,quòd non,& ipſius gl. ad literam uide in ſpecu.ſecundæ partis, de reſtitutione in integrum.§.ſecundo,uerſiculo,
71 ſed pone eccleſiam.Item † quod dixi prouiſionis, uel confirmationis effectum nõ impediri, niſi certis caſibus,uerum eſt,quando petitur beneficium ut collatum, uel collationis, uel confirmationis
72 executio,uel poſſeſſio. ¶ Sed † quid ſi petatur prouiſionis confirmatio,uel declaratio,quòd beneficiũ ſpectet ad agentem? uidetur aduerſarius admitten dus ad opponenda crimina, & omnia, per quę petita non fiant,iuxta no.de reſcrip.mandatum.aliis uidetur fortè bene ſecundùm Compoſt. quòd nõ refert,an petantur executio,poſſeſſio,confirmatio prouiſionis,uel declaratio. nam licet uerba ſint di
73 uerſa,per nullam † tamen harum formarum agit, ut ius conſtituatur in re.cum igitur ſit eadem rõ, ergo idem ius.ff.ad l.Aquil.illud.licet enim per cõfirmationem electionis petatur ius conſtitui, per confirmationem tamen collationis non, ſed ſolũ
74 declarari. ¶ Sed † quid ſi contra prouiſum agitur, ut caſſetur prouiſio, uel collatio ratione criminũ dicit Compo.ſi non fuit appellatum,repelli agentem,cum ex quo plenũ ius hẽt,oporteat accuſare, denunciare,vel inquiſitionem proſequi,vt ſępius dictum

gg dictum eſt,vide quod dixi.ſupra eod.querelam gg in princip. Si verò fuit appellatum à prouiſione, admittetur prædicta petitio ſuper illis tantùm criminibus,propter quæ fuit appellatum,remittitur ad ea,quæ no.infra eod.c.j.lib.6.ver. ſed nunquid
75 appellans. ¶ Quid de † excep. quæ afficiunt litteras,vt beneficiorum pluralitas,ſurreptio. & his ſimilia,an impedient effectum prouiſionis? dicit Compo.quòd ſic: quia cum titulum habeant ex reſcripto,quod dicitur vitioſum,ex eo, cum effectu non aget,de reſcript.conſtitutus, de decimis, ex multiplici.ff.pro empto.l.ſecunda.§.quod à pu
hh pillo [hh] obiectus † verò criminis,vel defectus nõ af-
76 ficientis litteram,ſed perſonam non admittetur, niſi opponatur infamia, vt ſæpius dictum eſt.No.
77 vltimo Compoſt.quòd † ſi iudex vehementer præſumit malitiam excipientis,poteſt & debet facere q excipiens aſtringat ſe ad certam pœnam ſoluẽdam aduerſario,ſi deficiet in probando:aliter exceptiones non admittat,de accuſa.ſuper his infra eod.cum dilecti,de reſtitu.ſpolia. litteras,poſſunt etiam eſſe tam violentæ præſumptiones contra
ii excipientem, quòd illum [ii] repellet, C. de fal.l.2. de reſtitutio.in integ.ſuſcitata,de conceſ.prębend.
kk poſt electionem [kk] vbi iuxta ſanum intellectum ex ceptio renunciationis aliàs legitima propter præ
ll ſumptionem [ll] malitiæ fuit expulſa, & hoc maximè contra exceptiones odioſas criminum, vel defectuum.ĵ.de re.iur.odia,lib.6.

ADDITIONES.

a ¶ Nunciari.vide quomodo hic referat pulchrè Panor. iſta dicta Inn. pro ſingulari,vide etiam pulchrè per Lud.Rom.in ſingularibus ſuis in 15.charta.
b ¶ Committat.Vide glo.& Ioan. And. ſupra eo. cum inter vniuerſas.
c ¶ Nuncio.Vide per Bar.in extrauaganti ad reprimendam, in verbo per nuncium, & vide Ale.& Moder.in l.ſciendum.ff.de verbor. obligatio.& uide etiam late per do.Feli.in cap.quoniam contra falſam infra de proba.
d ¶ Nunquid. Et vide Bar.in l.j.ff.de offi.præ.vrbis.
e ¶ Ratificari. Poteſt dici ad iſtud contrarium.quòd hic electio iſta nõ eſt ipſo iure nulla: ſed habet ſubſiſtentiam de ſe, ideò tex. dicit infirmandam,ideò conſenſus ſuperueniens ratificat,in c.ſeq. erat ipſo iure nulla,ideò approbatur,ad hoc Innocen.& ſcripſi ſupra,de conſue.cum conſuetudinis,Arch.
f ¶ Conſenſus. Facit quod no.Bart. in l.j.§.ſed & cum quis ff.de vi,& vi arm.& vide in l.ſi pupil.§.ſed ſi ego.ff.de neg.geſt.& l.ſi fundum. §.j.ff.de pigno.
g ¶ Quidam. No.in hac gl.in fi.canonicum non habere ſucceſſionem, in contra.videtur tex.in c.relatum,ver.reſpondemus, de teſtam.ibi, vel ſucceſſio,& ibi ſcripſi, Archid.
h ¶ Nec ea.Quia conſecratio epiſcoporum ſit in dominica.75.diſtin. ordinationum.
i ¶ Super. Vide Bar.in l.qui ea mente.ff. de fur. & ibi vide not.ſol.ad l.j.§.1.ff.de ſeruis fugi. Ad materiam faciunt iura alle.in glo. cauſam perdant,in c.ſi diligenti,de foro compe.
k ¶ Scienti. Vide ibi Barto. qui hoc dicit fore verum, quando præſens damnatur,non quando abſens.
l ¶ Argu. Et infra eo.cum dilectus,in gl.no.quod per Io.And.
m ¶ Vltra,& quod no.gl.& ſuper illa Ioan. And.in c.ſi.eo,tit.lib.6.quę incipit,dicebamus.
n ¶ Poſſeſſionis. Vide do.Iaſo.in l.legatum,circa medium,verſi.3. per iſtum tex.&c.ff. de eden.vide etiam dominos de Rota in deciſ.4. in nouis,in vltima colum.
o ¶ Præſumptio. Vide gl.ſuper verſi.ſciente,in c.ſi forte,de elect.lib.6. & Bar.in l.ſi prius. ff.de oper.no.nun. defectus autem qui non ſapiũt crimen,vt minoritas,ſcientia,& ſimilia quis probet,uide Ioan. An. in c.infamibus,de reg.iu.lib.6.in Mercu.& Barto.in l.de ætate.ff. de minor.
p Valet.Adde bonum tex.in ſimili in l.fina.ff.de prædi. minorum,vbi probatur,quod ex actu nullo aliquando aliquid ſequitur,de quo vide pulchrè per do.Fran.de Are.in l.diuordio.ff.ſol.ma.
q Sufficiat.Vide d.Bar de Sal.in l.j.C.de teſta.
r Elect. De ſuperiore autem an diſpenſando neget vitium,vide Ioan And.ſupra eod.innotuit,in gloſſ.not. vel ſupra e.dudum, ſuper glo. talis.
s Exiſtimans.Facit.l.ſi repetendi.C.de cond.ob cauſam.
t Confirmatus.Vide gl.in c.1.de exceſ.præl.& Io.An.
u Illo.Vide Inno.de ord.cogn.c.ſi.
x Capitulo.Idem no.Io.An.ſupra e.ſuper eo.ſuper gl.ſi.
y Si cui.ff.de accu.& ibi vide plenius Bar.in §.eiſdem.
z Poſſeſſionem.Vide Io.And.in cinter dilectos,in gl. no. non ſolum, de exceſ.præl.
aa Ipſo iure. Vide Gemi.in c.relatum,per d.Iaſo.poſt Bald.vt ibi per eũ in l.3.in §.hæc autem pœna, quod quiſque iuris in alium ſta.
bb Circa. Et in c.infra prox.ſuper gl.fin.ver.ſed quid ſi.
cc Capitulo. Ibi vide gl.& Io.An.& gl.in c.qualiter, de cler. non reſid.
dd Accedens. Ibi vide Io.And.poſt Hoſt.qui tenet, quod ſequitur.
ee Solicitudinem. Facit quod no.Bar.in l.de minore.ver.quæro,ſi teſtis interrogatur ff.dequæſtio.
ff Iure. Ad materiam huius q.vide plenius Barto.& Bal.in l.properandum,in prin.de iudi.
gg Querelam. Et per Io. And. de ſepul.certificari, in quæſtione penul.
hh Pupillo. Vide gl.pe.in c.j.de lit.conte.li.6.& Io.An. in c.ad audientiam,ſuper glo. ad fi.de reſcr.
i i Illud. Adde & vide quod no.glo.in c.ſtatutum,§.in perferendo de reſcri.lib.6.in ver.expo.
kk Electionem. Ibi vide Io. An.in glo.ſententiam.
ll Præſumptionem. Vide multas remiſſiones accumulatas ad iſta dicta per dom. Fel.in c.decætero,de re iud,& vide Panor.in c.poſt electionem,poſt Inn.ibi etiam per ipſum relatum.infra de conce. præb.

SVMMARIVM.

1 *Electio per minorem partem capituli facta non tenet,nec ratificari poteſt.*
2 *Diuiſio capituli.*
Lectionis huius decretalis ab ea,quæ eſt in regeſto,ibidem.& nu.9,ver.cum ſubdia.
3 *Facti ſpecies,vel caſus.*
4 *Appellatio iuſta reddit electionẽ poſtea celebratã nullam, quam quidem appellationem etiam,qui non appellauit, poteſt proſequi,& omnes,quorum intereſt,& quando eccleſia,& quando niſi appellans proſequatur nu.6. vide nu.9. ver.de his appella.& nu.14.*
5 *Contra Electum quilibet,cuius intereſt,excipere poteſt.*
7 *Vocem primam qui habeat,ſtatur conſuetudini,de iure tamen qui maioris eſt auctoritatis,eam habere debet.*
8 *Electio pro publicatione ipſius.*
9 *Prorumpere quaſi procul rumpere,& ſonat in vitium.*
Participium præteriti temporis pro futuro.
Enallage figura.
11 *Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum.*
Nullum quod eſt,nunquid impedimentum præſtet,& nu.23. cum aliquibus poſterioribus.
Nominationes,quæ non impediant electionem, remiſſ. & ſupra nu.3.
15 *Indignum ſi maior pars nominauit in ſcrutinio,cõſilium,quod ſit agendum à minori.*
16 *Electiones multę ſi factæ ſint,quæ valeat.*
17 *Electionis nullæ caſus referuntur,Annullandæ vero, nu.18. 19.20.21.22.23.26.*
20 *Poſtulatio quando ſit nulla.*
22 *Capituli,cum in cunctis.ſupra intellectus.*
24 *Præſentatio ſecunda præualet primæ nullæ etiam non caſſatæ.*
25 *Collatio,vel prouiſio quę præferatur,ſi multæ fiant.*
26 *Priuationem eligentium ſufficit eſſe notoriam tempore ſententiæ.*
27 *Stipulationum & Electionum duarum diuerſum ius.*
28 *Electio ſecunda fieri quando non poſſit,non caſſata prima,& nu.30.31.*
29 *Priuati,an dicantur eligentes poſt & contra appellationem,*
30 *Contemptum quando quis ſe non poſſet allegare.*
Electiones uno contextu factæ quando dicentur ibid.
31 *Electio ſecunda hic cur non valuit,& nu.32.*
32 *Decretalis hæc,& decretalis, multis,tempore diuerſo, & quo manauerint.*

CAP. XXIX.

1 AVditis. Caſus † Electio per minorem partem capituli facta non tenet, nec per ſequentem conſenſum ratificari poteſt. Et pars † prima
2 ponit diffinitionis cauſam, ſecundò diffinit ibi, nos igitur.dicebat Hoſti. quod audiri potuit hæc decre.ſed vſque ad ſui tempora non fuit intellecta

intellecta clarè, certè nec per ſuas gloſſas clarè intelliges: q̃ tũ claram faciam Deo dante, vt infra patebit [*Archidiacono*] per decanum, & ſuos [*Subdiacono*] per cantorem, & ſuos [*Attentatum*] ſufficiebat finis ibi, nos igitur, hæc intermedia poſita ſunt ad exprimendam caſſationis cauſam [*Inquiſitis*] in cõmuni tractatu, qui tempore huius decre. habebatur loco ſcrutinij, quia adhuc non emanauerat decre. quia propter, Hoſtien. [*Decanus*] cum pauciorib⁹ &c. Innocen. & Hoſtien. dicunt veritatem huius litterę aliter ſe habere in regiſtro, nam dicit ipſe Innocen. in princi. voluminis, q̃ ſupra vbi dicit vnam de V. Archidiacono', & alteram de R. ſubdiacono, debet dicere de magiſtro. R. & vbi ſequitur, cantor cum pluribus in dictum Archidiaconum, debet dicere in V. Archidiaconum, & infra vbi dicit. A. nominatione, debet ſequi, verſi. Archidiaco. quartam correctionem dicam ibi, præfatũ ſubdiaconum &c. Sed de hoc non curo, ſed ſi † intelligas, vt iam vidi de facto, decanus, & cantor faciebãt partes in eccleſia, vt eſt moris: decanus nominauit illum, quem intendebat eligere pars aduerſa vice cantoris, & verſa vice cantor eadem aſtutia nominauit illum, quem intendebat eligere decanus, à quibus nominationibus poſtea receſſerunt, quæ ſimplices fuerant: aliter ſi recedere non potuiſſent confirmanda fuiſſet electio Archidiaconi, qui habuit à principio partem maiorem. R. de Aldegijs nominatus fuit tantùm, non electus, nec proſequebatur cauſam', ſecundũ Cõpo. ſed Hoſtien. dicit, quòd iſte eſt ille, quem poſt modum cantor elegit [*Appellatum*] iuſta fuit † appellatio; & ideo reddit electionem poſtea celebra-
a tam nullam, de hoc ſupra eod. cum nobis olim [a] hanc autem appellationem, vt dicit Innocen. poteſt proſequi etiam is, qui non appellauit, & omnes, quorum intereſt. infra eo. c. primo, libro ſexto immò nec de appellatio. multum curandum, cũ † ſine ipſa quilibet, cuius intereſt poſſit excipere contra electum, poſſet tamen ad hoc valere appellatio, vt reddat nullam electionem, aliàs annullandam, ſi non fuiſſet appellatum, de hoc ſupra eod. cum nobis. † Si vero appellat eligens, ſicut decanus infra, hanc appellationem proſequitur etiam eccleſia, vel capitulum, dummodò infra decẽ dies
b ratam habuerit [b] Sed ſi appellaret eligens pro ſuo ſingulari iure, tunc ipſe habet proſequi, & poteſt illi renunciare, argumẽ. ſuper eod. quod ſicut. §. ſi autem, de appella, conſtitutus, concor. Compo. & Hoſtien. [*Qui primam*] licet † in hoc ſtemus conſuetudini, de iure tamen, qui maioris auctoritatis eſt, habere debet in hoc primam vocem, vt no. 16. diſtinctio. Iſidorus [*ad electionem*]. i. † electionis publicationem, quæ olim non erat neceſſaria, ſed ſufficiebat conſenſus, ſupra eo. cum inter canonicos. Alij contra ſecundùm Innocen. quod ſemper neceſſaria fuit electio, quod videtur verius. pro, & cõtra, 63. diſtinctione. c. fin. Hoſtien. adde, quod not.
c infra eo. perpetuo, libro 6. in vltima [c] gl. [*longe minoris*] hic aduerſatur verſic. i. quamuis &c. [*Prorupit*]
9 quaſi † procul rupit, & ſonat in vitium ſecundùm Hoſtien. de appella. ſuper eo, in fi. [*Contra ipſam*] electionem factam per decanum [*plures alij*] & tot, q̃ pauciores remanſerunt cum cantore [*ipſo iure*] qa facta per partem lõgè minorem [*Appellatione*] cantoris, & ſuorum [*Eis ergo*] ſcilicet decano, & ſuis in capitulo & erat minor pars capituli [*caſſatam*] allegatio eſt, vel expone. i. contemptis electoribus primæ electionis nondum caſſatæ [*& appellationem*] de his appellationibus dic hodie, vt infra eod. quam vis libro ſexto [*Interpoſitam*] per decanum, & ſuos præfatum magiſtrum. R. ſubdiaconum cum eſſet ſubdiaconus &c. cor. per Innocent. de regiſtro in antiqua, ſic dicebatur, Ma. R. ſubdiacono. abſque Romani pontificis, vel metropolitani proprii cõſcientia. cum eſſet &c. dicebat. T. aſſumit non cauſam vt cauſam non ponderauit, quòd nondum emanauerat decre. à multis [*præſumpſerunt*] ex interuallo ſecundùm glo. conſultis forſan interim iuriſperitis [*Irritandam*] ideſt irritam † nunciandam, prima, quia facta à minori parte capituli, & cõtra appellationem, ſecunda, quia facta etiam à minori parte capituli: alias rationes dicam ſuper fi. vlti
11 mæ glo. ¶ Glo. † hic videtur, obiicit, ſoluit, & remittit. ¶ Glo. de facto, obij cit, & ſoluit. ¶ Vltima gloſſ. diſtinguit, quòd duæ electiones aut fiunt vno contextu, aut ex interuallo. Secundo caſu, aut prima eſt annullãda, aut nulla, & ſi nulla, aut illud eſt euidens, aut dubium, & opponit, quòd etiam nulla impediat ſecundam, inducens ſex ſimilia: ponit opinionem diſtinguẽtem nullitatem iuris etiam exceptionis, vel tantùm actionis. Quærit demũ de ratione diuerſitatis, quæ eſt ſolutio contrarii, & diſtinguit; an primi, qui fecerũt electionem nullam, ſint etiam priuati poteſtate eligendi, necne. in fine quærit, arguit pro & contra, & ſoluit. ¶ In
12 vltima † gl. [*ibi, accuſationem*] accuſans. qui præſcriptione poterat ſubmoueri, niſi abolitionem impetret, deſiſtẽs incidit in Turp. [*& ibi, qui pro donato*] manumiſſio facta ab illo, qui vſucapiebat pro donato, non tenet, quia facta per non dominum, tamen amittit ille poſſeſſionem, & ſic interrumpitur vſucapio [*& ibi, in area, in fi.*] qui exiſtimans ſe hæredem, fulxit inſulam hæreditariam, aliter, q̃ per retentionem impenſas ſeruare non poterit [*& ibi. §. certe*] Si bona fide poſſidens ædificauit in ſolo tuo: petens ædificium doli exceptione repelleris, niſi precium materiæ ſoluas, & mercedes fabrorum [*& ibi, etiam*] ſequitur, quod natura debetur, venit in cõpenſationem. ¶ In gl. † tertia in fin.
13 & per tales nominationes non impeditur electio ſupra capitulo proximo. ¶ In gloſſ. hic videtur, ibi poteſt conualeſcere, Innocen. & Hoſtien. contra, cum iuſta eſt appellatio, & pro eis infra de ſenten. excommunicatio. licet, libro ſexto, & facit gloſſa infra proxima ſecundùm vnum ſuum intellectũ, [*& ibi, pro tantum ponitur*] contrarium dicit in gloſſa ſequenti, quæ fuit additio. ¶ In gloſſa: propriè, [*ibi citra appellationem*] vnus intellectus eſt, ideſt ſi appel
14 latio non penderet, quaſi † dicat, quòd electio cõtra iuſtam appella. facta non conualeſcit, licet appellationi renuucietur, vt dixi ſupra gloſſa proxima, alius intellectus. i. ſi appellatum non fuiſſet, & in fine vide quod dicam de fil. presbyterorum, ad abolendam, ſuper gloſſa hoc ideò. ¶ In gloſſa vltima, in principio ſcire debes, quòd materiam huius gloſſæ Innocen. & poſt eum Hoſtien. & Compoſt. notauerunt ſupra capitulo conſiderauimus, & quæ ibi dicunt utilia, hic addam ad gloſſ. [*& ibi, quòd ſi prior*] quando † maior pars nominauit indi-
15 gnum in ſcrutinio, conſulo, quòd minor prius per mittat illam eligere, quòd nõ ex nomination e facta in ſcrutinio ſed ex electione procedat pœna priuationis. infra eodem, perpetuo, libro ſexto, ſecus dico in caſu infra eodem cap. 2, libro ſexto, ad de, quod dicam infra eodem, congregato, & facit, quod dixi, ſupra eodem, bonæ, ſuper glo. ſuſcitati, verſic. quid ſi. & ibi, [*diſtinctio*] prius diſtinguebat
16 hic Ho. aut prima † & ſecunda factæ ſunt à diuerſis, & tunc proſequere glo. aut ab eiſdem; & tunc quando ab eiſdem fit prima, & ſecunda, omnino caſſabitur ſecunda, infra de exceſſibus prælatorũ, inter dilectos. §. præterea, niſi prima omninò euanuiſſet per mortem, vel reſignationem electi, vel alio

alio modo, & ſic loquitur de reſtitutione in integrum. c. 2. Inno. ſupra eod. conſiderauimus. no. cõtrarium. ſ. quòd ſi ab eiſdem fiat prima, & ſecunda electio, valet ſecunda, dummodò prima ſit nul
d la [d] ipſo iure, & eligentes non ſint priuati poteſtate eligendi, alle. ſupra eod. cum terra, tenens dictũ Inno. reſpondere poſſet ad decre. inter, q̃ de collationibus loquitur, quarum confirmatio non petitur, non de electionibus, quæ confirmari poſſunt, & debent; & facit, quod infra dicam [*& ibi, Nulla ipſo iure*] no. prædicti in decre. conſiderauimus, hu-
17 ius nullitatis † caſus quoſdam, quando ſcilicet ad dignitatem curatam eligitur patiens defectum
e ordinum [e] ſcientiæ, vel ætatis, & idem in alia dignitate, quę requirit maiores ordines, & ætatem. ſupra capi. cum in cunctis. infra eodem. ſcriptum
f & cap. congregato, & c. dudum. Item ſi eligitur irregularis infra eo. innotuit, vel illitteratus, l. di. nõ
g cõfidat [g] Idem in corpore vitiato membro, quod inducat deformitatem, ſiue ſit hic à natiuitate, vel caſu, vel alterius facto. li. diſtinc. qui in aliquo, de cor. vitia. per totum. lv. dif. ſi euangelica, vel laicus 61. diſt. Oſius. Item quando non eſt ſeruata forma concil. quia propter, licet Hoſtien. contrà, vt ibi dicam. Item ſi fit à minori parte capituli, dũmodo maior non ſit priuata, vel non negligat, vt hic ſupra c. cum nobis. Item eſt nulla, quia perſona in eligibilis, licet poſtulabilis indigens diſpenſatione, & de his ſupra ti. j. c. fina. Item cum laici intereſſunt electioni, vt ius habentes. infra eod. quiſquis: vel ſi fiat a ſuſpenſis, vel de ſuſpenſo. ſupra eod. cũ inter R. de cõſuetudine, cum dilectus, fortius ſi ab excommunicatis, vel de excommunicato, declarat autem ibi ſe non diſtinguere de excommunicatione, vel ſuſpenſione, an ſint iuris, vel hominis nec an illi ſint nominatim, vel publicè excommunicati, vel interdicti, an non, dicens omni caſu electionem per eos factam nullam, vel impedire, ſe-
h cundam, de appella. conſtitutis. [h] ideſt, vel ſi ſit cõtra priuilegium eccleſiæ habens decretum, vt in capſtulo, conſiderauimus, annullanda † verò di-
18 ceretur, ſi non eſſet decretum. Item eſt annullãda, quando maior pars eligit contempta minori. cap proximo. Item ſi fiat ſecũda ex interuallo poſt primam, quæ erat nulla, non caſſatam, infra eo. bonę vel corpore non ſepulto, de quo dic vt ibi: vel ſi electus non confirmatus adminiſtret ſupra eo. qua liter, quod dic, vt ibi, alia exempla quærat ſtudioſus. De † electione [i] verò, quæ fit contra legitimã
10 appellationem, puta, ne fiat electio aliquo contẽ
i pto, tenet Compo. quod non ſit nulla non obſtat capitulum, conſiderauimus, ibi, per quam ad ſtatum ſuum &c. quod fatetur, [k] quia propter iuſtã
k appellationem caſſabitur factum contra eam, &
20 ſic ad ſtatum ſuum deducetur. De † poſtu. verò dicunt quidam contrà, ſcilicet quòd ſit nulla facta poſt legitimam appellationem. ſupra eod. bonæ, & ſit ratio: quia leuior cauſa impedit poſtulationem, quæ etiam non debet fieri, niſi in concordia ſupra titulo primo bonæ, j. & vide quod dixi eodẽ
l titulo, gratum in glo. de gratia ſibi videtur. idem, quod de electione, ut vtrobique parum faciat appelatio, niſi in deuolntione negocij: ſed ſolùm attendatur cauſa appellationis, ex qua ſcietur, an ſit nulla, vel annullanda ſupra eod. cum inter canonicos, & in decre. bonæ, ſupra eod. fuit impreſſio [m]
m 21 ¶ Sed † quid ſi eligitur criminoſus crimine, quod nõ inducit irregularitatem, puta adulter, nũquid electio eſt nulla, quod videtur ſupra eo. cum in cũctis, ibi, vita & moribus. Item talis eſt ſuſpenſus, de cohabitatione clericorum. c. fin. & electio ſuſpenſi eſt nulla, vt ſupra dixi. Compoſt. ibi tenet, quòd non ſit nulla, ſed annullanda per decre. inter dilectos, infra de exceſſibus prælatorum, ibi, quanquã propter indignitatem meruerit reprobari, & facit quod ibi dicam in gl. no. non ſolùm, & de cleri. excommunica. c. ſi celebrat. inducit etiam id non in ueniri expreſſum in iure, facit de iureiu. ſicut noſtris, ver. de hoc, & quod dicam infra eod. dudum in glo. hoc non facit. non obſt. quod de ſuſpenſione dictum eſt, quod intelligitur de ſuſpenſione à
22 diuinis lata ab homine, vel à iure, nõ † obſtat capitulum, cum in cunctis, quod nõ dicit electionem eius, qui non eſt commendabilis moribus, fore nullam: ſed dicit eligentes ſcienter, priuatos poteſtate eligendi: per qu od dicit cum Innocen. notãdum caſum, quo priuati ſunt eligentes, & electio non eſt nulla, ſicut quandoque eſt nulla, & eligentes non ſunt priuati, vt quia ignorabant indignitatem, vel peccant in forma concilij, quia propter: alioquin eſt nulla, & ſunt priuati infra eodem cõgregato, & capitulo, ſcriptum [*& ibi, Prima*] ſcilicet
23 electiõ. fortius † ergo valeret ſecunda electio facta poſt primam poſtulationem, quæ ipſo iure nulla eſſet ſupra titu. j. gratum, ſupra c. bone. Idem
24 † in præſentationibus ſecundùm Compo. ſcilicet quòd poſt primam præſentationem nullam. puta factam ab ipſo, cui non competebat, poſſet fieri ſecunda, prima non caſſata; quod probatur de re
25 iudica. cum Bertoldus, de † prouiſionibus, vel collationibus remittit ſupra de reſcrip. cap. capitulũ, de exceſſibus prælatorum. inter dilectos [*& ibi, Conſiderauimus*] no. ibi Innocen. & Compoſto. & hic, &
26 ibi Hoſtiẽ. quod ſatis † eſt nullitatem primæ electionis alle. de appellatio. conſtitutis [*& ibi, ſi dari ſtipuler*] & priuationem eligentium eſſe notoriam tempore ſententiæ, licet non fuerit notoria [n] tem-
n pore ſecundæ electionis, ſolue, vt dixi. infra de exceſſibus prælatorum, inter dilectos, ſuper glo. ante
27 penult. dicebat hinc Vincen. aliud in ſtipulatione quæ fit ab eodẽ: aliud in electione, quæ fit de alio [*& ibi. diſtinguunt*] hæc diſtinctio nil docet: quia remanet dubium, quo quærimus, quando de prima excipi poſſit contra ſecundam. Tu verò ſecurè, &
28 breuiter ſic † dicas, quòd ſecunda electio fieri poteſt ex interuallo, prima non caſſata altero prædictorum modorum, fieri poteſt ſecunda, non vocatis ad eam primis electoribus, ſi priuati ſunt ſentẽtia iuris, vel hominis: aliter vocabuntur, ſi priuati non ſunt, etiam ſi per ſententiam ſint priuandi. hoc recipe pro ſumma. G. & eius materia, non curo etiam aliorum diſtinctionem, quam recitat Cõpo. an ſcilicet eodem iure ad primos, & ſecundos ſpectet electio, vt ad capitulum, an ex diuerſo, vt ad capitulum, & metropolitanum. Item non curo diſtinctionem Pet. dicentis, quòd quandoque non valet ratione electi, quandoque propter defectũ formę, omni enim caſu inuenes, quod prædixi [*& ibi, eligendi poteſtate priuati*] imò videtur † pri-
29 uati hic, quia eligerunt poſt, & contra appellatio.
o ſed hoc non eſt iure expreſſum [o] nec obſtat ſupra eo. bonæ, vt ibi. Item hic appellatum fuit contra decanum tantum, vt patet in textu, vt refert Inn. [*& ibi, Ex interuallo*] quaſi † velit gl. quod ſi ex eodẽ
30 contextu factæ fuiſſent iſtæ electiones, nõ poſſent decanus, & ſui allegaſſe contemptum. Sed quando dicentur electiones factæ uno contextu? dicit Innocen. & Compoſto. quando fuerint factæ omnibus ſimul exiſtentibus in capitulo. Si enim vna pars recederet, quod faceret alia pars remanens contemptis recedentibus, videretur factum non eodem cõtextu. & ideò caſſaretur, vt hic. quod intelligit Innoc. niſi incõtinenti ex eodem ſcrutinio, vel compromiſſo procederent remanentes: quia

quæ

quæ incontinenti fiunt &c.infra eodem officij, & ff.de testa.hæredes.§. fi. [*& ibi,valuisset secunda*] hoc
31 †verum si maior pars capituli remansisset cum causatore. Et in fin. non valuit ergo secunda electio: quia primi electores non fuerunt vocati, vel quia facta à maiore parte capituli: quia minor pars remansit cum cantore, vel quia facta de subdiacono,& adhuc † non emanauerat decre.à multis,cum manauerit pontificatus Innoc. anno.x.& ista anno.8.secundùm Host.recitant Vincen.Ioan & T. quosdam dixisse electiones has reprobatas propter scandalum, & discordias euitandas. ad idem infra de iure patro.c. 3. tamen hoc non approbant.

ADDITIONES.

a ¶Olim.Ibi vide Io.An.in prin.in gl.non videtur.
b ¶Habuerit, Vide gl.in l.j.ff de app.reci,& 2.q.vi non solent,& Gui. in specu.de app.§.j.ver.porrò,& de electio.c.j.lib.6.
c ¶Vltima.Et vide gl.pe.in c.2.e,ti.lib.6.vbi apparet prædicta adhuc posse locum habere in casu illius.c.
d ¶Nulla.Hoc idem voluit hic gl.fi.in prin.fi illam intelligas in duabus factis ab eisdem successiue.
e ¶Ordinum.Vide supra c dudum,in gl.no.iura:per Io.And.
f ¶Dudum.Ibi vide Io.And.
g Confidat.Vide in c.cum in cunctis,in glo.super ver. scientia.
h Constitutis.Vide de consue.cum dilectis,& de excep.c.pia,lib.6.
i De electione.Vide multa allegata per Bertachinum in suo repertorio in ver.electio.
K Fatetur.Contrarium no.super gl.hic videtur,& se.& supra eod.cum nobis,in gl.non videtur,Io.An.& supra in gl.iusta.
l Idem ipse no.contrarium.supra eo.bonæ,super gl.ipso iure.
m Impressio.Contra hoc no.hic in text.in gl.iuxta,& in glo.hic videtur,& super illa.
n Notoria,Vide Io.An.supra eo.cum Vintonien.post gl.ver. fi quærirur,à quo tempore.
o Expressum.vide Io An.supra eo.considerauimus,in gl.no.non priuari,& quid in postulatione,vide de postula.præla.gratum,in glo. de gratia.

SVMMARIVM.

1 *Compromissarijs data potestas quo casu reuocari possit.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *De scrutatorum numero curandum,non tamen.*
Compromissariorum.
4 *Electores de eodem capitulo expedit eligere,& quare,quibus est in communi danda,non à singulis potestas,nume.5.9.& quomodo nu.6.& 7.quando non possunt reuocari,34.75.37.& non facto,sed verbo,40.*
6 *Electio similiter celebranda,ibid.*
7 *Compromissum in electores qualiter faciendum.*
8 *Nominationes quæ non valeant.*
10 *Postulatio publicanda capitulo, non populo; solenniter tamen ex consuetudine,& huic publicatur. Hæc in aliquibus habet vim electionis,& quibus nu. 11. in ea seruabitur forma cõcilij,& cuius,& quãdo nõ solenniter,& quando solenniter facienda, ibid.& nu.13.14.15.ab omnibus fieri debet,à quibus quis est postulandus,& quo ordine.16.& quibus non currat spacium trium mensium,num.17.*
18 *Nuncij pro procuratoribus.*
19 *Dissidere,dissentire,vel discordare.*
20 *Fores eæ dicuntur,quæ alibi appellantur valuæ.*
21 *Campanæ sonus an & in quibus sufficiat ad vocationem collegij,vel vniuersitatis,& nu.22.& 30.in prin.*
Præconis vox quando sufficiat ad idem,& nu.22.
Minor pars quando possit maiorem collegij partem conuocare,& eligere,ibid,nu.22.
23 *Tractatus de eligendo quem facit rem non esse integram. & ideo ad eum festinandum ait.*
24 *Compromissarij an vbique possint eligere, non sunt veri compromissarij nec agunt,ex eo,quòd interfit.36.*
25 *Indignus episcopatu alio esse potest episcopus.*
26 *Iudex vt quis sit nõ quærendum, nisi virtute irrumpere possit iniquitatem,& ratio.*
Sublimiora,vel altiora te fugias,& ratio,ibid.
27 *Ex postulatione propter necessitatem facta ius oritur.*
28 *Epilogus,suffragium,& additio glossa.*
Mandata,quæ principales facere possunt videntur.§. 2.& nu.30.§.1.
Roborari potestatem datam re integra à quibus nequeat,& 3.& numero 30. vsque in finem cum sequentibus numer.
31 *Postulare an aliud sit,& eligere.*
Prouisionis potestate comprenditur electio postulatio,& præsentatio,ibid.
32 *Integra re multa tibi licet, quæ non licet ea non integra, remiss.& nu.33. cum sequentibus numer. quando res integra dicatur.39.*
33 *Discordia non est iusta causa suspicionis, & naturaliter inest.*
35 *Potestatem eligendi in alios semel transferendo non amittunt electores.*
Imperium quando quis præses,vel legatus à se dicatur abdicare,ibid.
36 *Interesse,quod sua quis dicat, non agitur in spiritualibus.*
38 *Gratiam an uoluerit facere capitulum compromissarijs,quomodo scitur,& allegans gratiam,eam probabit,ibid.*
Compromissum in electores factura præsumitur ob ecclesiæ prouisionem,ibid.
40 *Factum sine verbo non sufficit,ex mente,& nu.42.*
42 *Electio compromissariorum an valeat, si vnus ex eis excommunicatus est,*
43 *Electio hic quare non tenuit.*
44 *Postulationem propriam,an reuocare possent postulantes.*

CAP. XXX.

1 INcausis. Casus† Potestas data cõpromissariis,
a de eligendo re non integra.i. post
2 quam habuerũt de eligendo optimum tractatum, reuocati [a] nõ possunt,& sunt † tres partes, prima ponit allegationem postulati, secunda ibi, nuntii vero, ponit allegationem electi.tertia ibi,quia vero, negocium partim diffiniendum committit[*& infra*] deciditur, quòd partibus pro infrascriptis electionibus coram papa constitutis, & data audientia causæ, pars episcopi proposuit, vt sequit [*Conuenissent*] forsan in vacatione,de qua
3 supra eo. per inquisitionem [*Duos*] licet † curandum sit de numero scrutatorum, non tamen de numero compromissariorum,vt hic patet secundùm Goff. de eodem ergo † non aliunde, & hoc
4 propter formam mandati, & vtile est hoc,quia presumuntur melius debere scire, quid expedit, & fidelibus procurare,Host. [*Qui*] scilicet quinque e-
5 lectores [*& a Singulis*] non † tamen singulariter, sed in communi,Host. vt probatur infra.§.quia vero. vnde dicebat Vincen. ꝙ sicut ex singularibus
6 consensibus communis fieri debet electio,ita † ex singularibus consensibus communis translatio,dicit tamen,quòd fieri poterit per hunc modum, nos tales transferimus,Compos.infra eo.quia propter, dicit papam terminasse contrarium, quia licet electio sit vniuersitatis, tamen translatio potestatis est etiam singulorum, qui transferunt ius,
b quod habent [b] dicit † etiam ibi, ꝙ papa visus est
7 sentire, quòd non sufficiat, ꝙ vnus aliis non contradicentibus,vel aliquibus ex eis respondentibus compromittat suo, & illorum nomine: imo propter magnitudinem negocij singula debent sigillatim requiri, & expresse in hoc consentire, vt sic
8 deliberationi sit locus,nec † valent nominationes quæ fiunt sine debito tractatu.2.q.2. post princip. [*Quem illi*] quinque, & † potestatem habent à capitulo, non ab illis duobus.ff. quod cuiusq; vniuer.

Item

Item.§.j.& idem si adhuc isti.v. alios deberent eligere electores,secundùm Inno.& Ho.vel tres hoc videbatur intelligi,de arbitris.c.j. de hoc infra eo. cum iure[*Ab eis*] f.de capitulo primis compromittentibus [*episcopum conuenarum*] qui fortè fuerat ipsorum præpositus,supra eo.per inquisitionem [*Capitulo publicarunt*]
10 postulatio † ergo publicanda est capitulo,non tamen populo: potest tamen tolerari,& sic seruat consuetudo, ꝙ solemniter publica-
11 tur etiam populo,& habet † in aliquibus hæc postulatio vim electionis:quia cum aliter nullus debeat esse episcopus,nisi canonicè electus, iste plus
c non eligetur [c] sed si approbabitur postulatio, fiet episcopus,vel cassabitur,& alius eligetur,vt hic,& infra eod.scrip.& supra ti. primo pet totum,in hac
12 autem postu.† seruabitur secundùm Innocen.for mã concilij,quia propter.infra eod.61.dist. episcopus: potest tamen & aliter,i. sine solemnitate fieri postulatio,de qua habes eod.titu.Osius,& c.vlt.&
13 §.sed aliud,& satis est honestum & † vtile,vbicunque aliquis à laico debet postulari,vel ab alio,quã ab illo,qui debet confirmare,ꝙ hoc vltimo modo fiat postulatio, & postea solẽniter eligatur, & hoc verum, quando talis est postulatio, cuius electionem tantùm illius,à quo postulatur,consensus impedit, vt circa libertos ecclesiarum promotos ad sacros,si postulentur ad regimẽ ecclesiæ, aliorum enim liberti ordinari non possunt, si patronus ibi aliquid retineret.54.distinct.quicunque,& c. fina. Si verò adhuc sit aliud impedimentum, quod ipsum eligi prohibeat,iterum postulabatur cum so-
14 lemnitate decre.quia propter.Si † vero confirmator omne impedimentum tollere potest, tunc videtur vtilius primo facere solennem postulationẽ vt tollantur circuitus,& sic fit communiter in iuri
15 bus,quæ de postulatione loquuntur,non † tamen negat Innocen. quin sit in optione ipsorum postu
16 lare abinitio cum solennitate,vel sine,nec † credit Innocen.vim faciendam in illo,qui à pluribus postulari debet,à quo primo postuletur: quia nõ erit matrimonium iniciatum,donec omnes consense-
rint,quorum consensus est necessarius : aliter sequeretur absurdum, ꝙ separaret Archiepiscopus
17 matrimonium iniciatum,dicit † etiam,ꝙ non curit istis spatium trium mẽsium:si propter has multas postulationes etiam occultas, & non solennes
d protrahatur electio vltra tres menses, cum [d] hoc sit iustum impedimentum,nec sint interim in mora,infra eodem, ne pro defectu. allega. Host. C.de inoffi.testam.contra maiores.infra de concess. præben.quia diuersitatem.Idem Compost.supra titu. primo.c.j.vbi omnia prædicta tractauit: alle.ff. ad l.Iul. de adul.l. quinquennium [*& infra*] hic concludebat,electionem Archidiaconi cassandam,&
18 postulationem suam admittendam [*nuntij*] i.† procuratores.sic supra eodem dudum, Hostien.[*dissiderent*]
19 ideſt † dissentirent,vel discordarent.c.audite.v.q.4.in loco ad eos quinque compromissarios [*ex parte nostra*] scilicet papæ,& est hoc secundùm vulgare rusticorum [*quam eis*] cautius dixisset, si quam eis commiserant,Host.de hoc infra de exceptionibus,cum venerabilis [*reuocarunt*] quantum
20 in eis fuit [*Ad fores*] ideſt † portas,quæ alibi appellantur valuæ,infra de spon.consultationi,Hostien. & huic litteræ concor.l. dist. in capite [*Campanam*]
21 in † minoribus negocijs,secundùm Innocen. sufficit hoc signum [e] in electionibus,quibus vocari debent absentes,secus non enim sufficit vocari decuriones per tabellam.C.de prædi.cur.l.fin.lib.x.Ho.
22 de † hominibus castris vocatis per præconem, vt veniant ad electionem,cum campana sonabit, dicit Iacobus canonicus Bon. an pulsata post-
modum campana hora prędicta.xxx.qui conuenerunt,possint electionem facere, cum in vniuersitate sint circa numero centum? Et tenuit,ꝙ illa citatio valuit,si facta fuit auctoritate alicuius præsidẽtis vniuersitati,alle.de maior.& obedien.c. primo dummodo citationis tempore illi de vniuersitate præsentes essent in loco, & tunc valebit citatio p campanam,ex quo sciri poterat,quid fiebat.j.dist. ius militare;de of.cu.c.j.& 2. quæ allega. hic in gl. Sed si tunc illi de vniuersitate erant absentes, non valuit citatio,cum per litteras, vel nuncium citari debuissent.supra eodem. cum inter vniuersas, de offi.deleg.prudentiam, non per campanam tantũ facit,quod dicam infra eodem coram, super prima glo.Si autem non per præsidentem vniuersitati,sed procuratoribus aliquibus de vniuersitate fa-
f ctum fuerit præconium, [f] & prædicta pulsatio, distinguit, aut labebantur tempora.4. mensium ad id statuta: & tũc & minor pars coadunata potuit alios citare : quia forsan eligere posset præsentandum, aliis non citatis, etiam si esset vnus solus,nẽ
g perdat ius eligendi,ar. lxv.dist.c.§ fin. si autem nõ labebatur tempus, non valuit citatio minoris partis,cum hoc spectet ad partem maiorem,quæ habet instar totius capituli.ff.ad municipa.quod maior,supra eodem cum inter canonicos, in prin. & debebunt tunc duæ partes esse præsentes, & consentire illarum duarum partium pars maior, & no.idem supra eodem,licet,in glo. penul. & vt ibi remisi,tene,quod no.supra eod. cum nobis olim, in glo.nunquid,& c.bonæ.j.in glo.si citati [*Moris*] in ipsa ecclesia [*& infra*] quare ipsius electionem confirmari petebant, & postulationem episcopi, non admitti [*Præcesserat*] electionem Archidiac. [*Quam potestatem*] eligendi [*in tractatu*] sint ergo
23 † cauti compromissarij, vt cito faciant tractatum: quia processus ad tractatum facit rem dici non in
h tegram [h] aliter sumitur infra eodem vbi periculũ
24 §.ianè,& vide quod ibi dicam super glo. an † vero compromissarii vbique possint eligere, dicam infra eodem,quia propter,super versicu. committa-
25 tur [*& idoneam*] ergo † licet esset episcopus, poterat esse indignus alio episcopatu;quod dic, vt no. infra eodem scriptum,in glo.antepenultim.[*Extir*
26 *pandam*] bene conuenit † verbum ecclesiastici.7. post princip. noli quærere fieri iudex, nisi virtute irrumpere possis iniquitatem, ne forte pertimescas faciem potentis, & ponas scandalum in agilitate tua;concord.j.q.j.non est putanda,in fi. Seneca.li.de virtutibus,ne in re altiori te ponas,in qua stanti tremendum,& descendenti cadendum,Hieron.super Daniel.C. excelsa periculosius stant, & citius corruunt,quæ sublimia sunt. Ouidius.lib.3. de tristibus. Tu quoque formida nimium sublimia semper.Propositique tui retrahe vela prẽcor. & 2. metamor. vix vlla potentia longa pullulauit, & quandoque radices egit, Hostiẽ. habetur idem verbum de simo. dilectus.2. in principio, & ibi exponam [*Necessitatem*] no. per † hoc Host. ex postu-
27 latione facta propter necessitatem ecclesiæ ius oriri,remittit ad no. supra eodem, cum mon.& infra eodem, scriptum [*eorundem*] scilicet canonicorum tribuatis,sequebatur in antiqua, ꝙ aliàs capitulum sibi eligeret personam idoneam,& Io. Vincen.& Compost. hic retractabant, ea quæ sunt expedita infra eodem si compromissarius, libro 6.
28 ¶Glo.† hic habes,respondet per quæstionem, an datus ad eligendum postulet:arguit ꝙ sic,per hoc c. inducens.7. alia iura: ad contrarium inducit.6. soluit,& contrariis respondet.¶Glo.ergo si, respõdet per quæstionem,an potestas compromissario
rum possit reuocari, & primo probat, ꝙ possit re

integra

integra inducens quattuor. Secundo, ꝙ nō poſſit, inducēs quq:. Tertiò, ꝙ ēt re nō integra reuocari poſſit inducēs duo. Quartò, ꝙ re non integra non poſſit. Quintò ponit opin. quam approbat. Sextò opin. quam non approbat. ¶ Tertia glo, no. ibi ac-
29 quiri, &c. ſupra contrarium, & ſoluit. ¶ In † j. gloſſ. [*ibi iubemus igitur*] vide de conſue. cum dilectus, in 3. gloſſ. ¶ In glo. Infra de [*ibi, c...*] & ibi dicam de multiplici ſigno campanæ ſuper. j. gloſſ. ¶ In gloſſ. hic habes [*ibi, ad legatum*] datus ad legatum peten dum. petit tabulas exhiberi [*& ibi, ad rem mobilem*] ſequitur petendam datus procurator, ad exhiben dum rectè aget [*& ibi. §. in hac ſecunda*] fideiuſſor quantitatis non tenetur defendere: ſed ſi defendit & obtinuit, ſumptus petet: quia iuxta mandatum fecit [*& ibi, l. vit. in fi.*] ſi mandaſti mihi, ꝙ fideiube rem pro Titio, & ego non fideiuſſi, ſed mandaui creditori, teneris mihi mandati [*& ibi, mandato*] ſe quitur. generali non contineri tranſactionem de cidendi cauſam interpoſitam. [*Et ibi, tranſactionis*] hanc, & ſequentem, & §, procura. vide de reſcript. nonnulli, in prin pen. gloſſ. [*& ibi, Pomponius*] pro cura. ſine ſpeciali mandato non intentat interdi ctum, de libe. exhiben [*& ibi, oratio*] ſequitur, im peratorum, quæ prohibuit nuptias ſenatoribus, de ſponſalibus, intelligitur. ¶ In glo. ergo ſi [*ibi, de di. § r.*] ſi dedi tibi. x. vt ſtichum manumittas, ſi pœ niteo re integra illa condicere poſſum [*& ibi, ſi pecuniam*] in princ. vide de app. cum ceſſante, ſuper prima glo [*& ibi, ſiue*] loquitur, de patre, qui dona uit filijs emancipatis, vel in poteſtate conſtitutis: ſed facti ſui iuris illas volente patre tenuerunt [*& ibi, quamuis*] vide de renunciationi. poſt tranſlatio-
nem, in glo. ſtatim [*& ibi, ſi donationem*] ſequitur, ri tè feciſti hanc auctoritate reſcripti noſtri, reſcindi non oportet [*& ibi, perfecta*] ſequitur, donatio con ditiones non capit poſtea [*& ibi, ſi uenditor*] loqui tur in venditore, qui certum morbum patefecit emptori [*& ibi, ſed ſi in ſeruum, in fi.*] vadunt compro mittentes ad alium arbitrū [*& ibi, ſi conuenerit*] vi de de iudiciis. c. j. ſuper gl. ſed nonne, & ibi, §. j. in fi. Si actor vniuerſitatis decarionum decreto prohibi tus, ſic obſtat exceptio. non enim permiſſa videtur
30 niſi permiſſa durat. ¶ In † glo. j. in fi. & no. ſupra de conſue. cum dilectus, in 4. gloſſ. ¶ In glo. hic habes, [*ibi, poſtulare*] de hoc. 6. diſt. nullus, circa fi. magnę gl. & 8. q. j. licet in j. glo. & 22. q. 4. innocens, in vlti.
31 glo. Dixit Hoſt. ꝙ † de iure videtur contrarium: ga
i aliud eſt eligere, aliud poſtulare[i] ſecus, ſi poteſtas prouidēdi, quia tunc comprehenditur electio, po-ſtulatio, & præſentatio, ſed benigna interpretatione dictum glo. ſeruatur ſecundùm eum [*& ibi, Innotuit*] non habuerunt ibi mandatum ad eligendum, ſed ad confirmationem petendam, & in fin. Et loquuntur in his, quę requirunt ſpeciale mandatum, infra de procu. qui ad agendum, in fi. lib. 6. ¶ In gl. ergo ſi res, [*ibi, Bona fides*]. multas conc. qui
32 bus licet re integra, qā nō licet re non integra, vi-de no. ff. de vaca. mu. l. prætor. §. fi. [*& ibi, iurauerunt*] ſcilicet compromiſſarij [*& ibi, inter canonicos*] & in-fra de reg. iur. quod ſemel, lib. 6. [*& ibi, poſſunt reuoca re*] ad hoc. ff. locati. cum in plures. §. mandani. Sed
k illud fuit propter mendacium[k] conductoris: alij-ter opere cæpto non liceret pœnitere, Vinc. Idem
l ibi no. Accur.[l] ſecundùm Io. [*& ibi, quæ omnia*] & infra. c. 2. li. 6. [*& ibi, iam ſuſpecti*] non eſt † iuſta cau
33 ſa ſuſpicionis diſcordia, quæ naturaliter in eſt, & in compromiſſo fuit expreſſa, vt patet in prin. c. ſecū dum Gof. & Hoſt. [*& ibi, iudicare*] hoc verum eſt
m ſi ordinario committente etiam re non integra[m] in delegato ſecus, infra de offic. deleg. quamuis, li. 6. Sed eligere competit ordinario iure, ſupra eod. cap. j. ergo etiam re non integra poterit reuocari, Compoſt. arguendo [*& ibi, Maximè*] vel ideo hoc
34 † dixit, quia electores non conſenſerant verbo cō-promiſſo, ſed facto. nam ſi verbo tantum conſenſiſ ſent, ſuffeciſſet, ne poſſet reuocari, ſecundùm Inn. & ibi, Io. Tan. & Phi. & ibi, [*cauſam, quæ*] & infra de concel. præbend. conſtitutus [*& ibi, aliis*] dicunt Vincen. & Goſſ. hic, & ſupra eod. cauſam, & Hoſt. hic, dicebat enim Vincen. hic non, quòd intererat electorum poteſtatem reuocari re integra, quòd ipſi in capitulo uocem habebunt, vt alij. Sed ſi res non integra, intereſt eorum. ne propter diſſentien-tes reuocetur mandatum: quia iam ſinguli ſciunt quibus electores fauent, quod re integra neſcie-bant, & in fi. Alii diſtingunt, utrum capitulum de-derit poteſtatem commiſſarijs intendens eis face-re gratiam, an non: ſed ſimpliciter intendens pro uiſionis expedire negocium, primo caſu etiam re integra non reuocatur, cum ſit quædam donatio, per iura inducta. In ſecunda parte glo. in ſecundo caſu locum habet diſtinctio, an ſit res integra, nec-ne, ad hoc. ff. de pac. ſi cum fundum, & infra de cō ceſſ. præben. conſtitutus, vbi hoc approbat Innoc.
35 vt ibi dicam in glo. contra. nec † ob. ff. de offi. præſi. legatus: quia verum eſt, ꝙ præſes non poteſt à ſe abdicare imperium retinendo dignitatem, vel uni uerſalem iuriſdictionem, non poteſt facere, quin ſaltem in aliquibus iuriſdictionem habeat ſuper omnes: renunciando vero dignitati, vbi & prout debet, bene perdet imperium, non ſic in electori-bus, qui bene poſſunt vna vice ex toto poteſtatem
36 eligendi transferre, infra eodem, quia propter. Itē non † obſt. ꝙ ex compromiſſo agitur ſolum ad in tereſſe, nam iſti electores pro tanto dicuntur com promiſſarij: quia ſolent conſtituentes promittere ſe ratum habituros: tamen ex illa clauſula nil eis
n acceſſit[n] & propriè ſunt quandoque donatarii. Item dato, ꝙ verum compromiſſum eſſet; tamen in ſpiritualibus non ageretur ad intereſſe, ſed ſem per tenet, quod fit per compromiſſarios, ſecundū
o Innocen. qui remittit infra de arbit. dilecti[o] Item
37 † dicunt Innocen. & Compo. ꝙ re integra poſſunt omnes communiter reuocare mādatum, & vnus ſolus ſingulariter, cum non poſſit à principio com promitti vno ſolo contradicente, infra eodem, qa propter, ea ratione nec vno ſolo reuocante, & ſic non obſt. quod dixi ſupra titu. j. boñ. 2. ſuper gloſſ. ideo dicit Io. & Ph. dixerunt, contra ſcilicet, ꝙ quia in hoc caſu illi, in quos compromittit, ſint de nu-mero compromittentium eis inuitis poteſtas ma xime re non integra reuocari non poterit, ſed Vin cen. illam rationem inducit in contrarium, vt ſu-
38 pra dixi. ¶ Sed † qualiter ſcitur, an uoluerit facere gratiam, an non, reſpon. ex his, quæ præceſſerunt, vt ſi petijt epiſcopus gratioſè à capitulo poteſtatē prouidendi. Sed ſi ex geſtis nullo modo apparet, an gratiam intenderent facere, vel non præſumit illud factum ob prouiſionem eccleſiæ: quia qui
p gratiam, allegat, illam probare debet. infra de trā ſlatio. c. vlti. P Si † quæratur, quando dicitur res in tegra, reſpon. quando ad ſubſtantialia negocij nō eſt proceſſum, licet aliqua de ſolennitatibus ſint facta, vt ſi cantauerunt miſſam, intrauerunt capi-tulum. ſed nil de electione tractatum, cum autem de elec. tractauerunt, tunc non dicitur res integra, ſicut in reuocatione procu. litis conteſtatio facit rem non integram, licet multa præcedant, Innoc. Compoſt. Si igitur vnus nominauit Titium, dicēs illum bonum, alter dixit diſplicet, res non eſt inte gra ſecundùm eos. ¶ Sed quid ſi compromiſſarii receduntin totum ab illo tractatu, vel elegerunt Titium, qui non conſentit, vel conſentit, & renun ciat

ciat, & compromiſſum erat tale, ꝙ compromiſſa-rij habebant iterum eligere, dicetur ne quo ad re-uocationem res integra? videtur ꝙ ſic, de offi. dele-
39 ga. in litteris, Compoſt. contra, † arg. hic, & de cler. non reſid. relatum, & C. quomodo, & quando iu-dex, ſi præſens. Inducit etiam, quòd cum habeant onus incurrendo forſan aliquorum odium, quos non nominarunt, nec elegerunt, dignum eſt, vt nō
40 priuentur honore officij, dixit † autem hic Innoc. quòd eo caſu, quo locus eſt reuocationi poteſtatis compromiſſariorum, debet reuocatio fieri verbo, non ipſo facto tantum. ſ. eligendo, debet ergo de-nunciari compromiſſario, ne eligat: aliter teneret electio per eum facta, priuſquam ſciret electionē, factam à domino, argum. ff. de procur. ſi procura. ff. de iudi. iudicium. ff. de inſtito. ſed & ſi. §. j. & 2. fa cit cle. de renunc. c. vno, & puto, quòd exceptio in illo c. poſita locum habeat in hoc caſu, quædam
41 † ſimilia, in quibus factum ſine verbo non ſufficit, vide infra eodem, eccleſia. j. ſuper gloſſ. 2. ¶ Quæ-
42 rit Compoſt. quid ſi vnus ex compromiſſarijs † ex-communicatus eſt, an valeat ipſorum communis electio? reſpon. ꝙ non ſi publicè eſt excommunica tus. infra de procura. c. fi. de re iudi. ad probandū. Si vero occultè, tunc ſi duo tantum ſunt compro miſſarij, non valebit, argum. ff. de arb. Pedius, & in fra de re iudic. duobus, in fin. Si verò ſunt tres, vel plures, adhuc videtur idem. quia non vt receperūt ſententiam dixerunt, vt in l. Pedius, & eod. ti. ſi plu res alij dicunt, ꝙ ex quo ille tertius excommunica tus præſens eſt, non obeſt excommunicatio, ſicut nec contradictio. ff. de ar. ſicut, putat autem Com-poſt. hoc certum, ꝙ in datione poteſtatis dictum fuiſſet, ꝙ omnes, vel maior pars prouiderent, non obeſſet occulta excommunicatio partis minoris. ff. de arbit. ſed ſi ita. ¶ In glo. pen. ibi, reuocari, ergo multomagis non admitti, infra de iureiu. quemad
43 modum. ¶ In gl. vltim. in fin. vnde, ꝙ † non tenuit hic electio, non fuit propter poſtulationis publica tionem, ſed propter defectum poteſtatis in com-promiſſarios iam tranſlatæ, ſecundùm Compoſt. qui hoc notat ſupra titulo primo, c. fina. vnde dice bat Innocen. hic, quòd obſtabat hic fides præſtita in compromiſſo, & quia non ipſi, ſed compromiſ
44 ſarij poſtularant. dicebat etiam, quòd † propriam poſtulationem reuocare non poſſent, niſi conſen-tirent omnes, vel maior pars. ff. ad municip. quod maior. dicit Hoſt. quòd fortè requirentur duæ par tes, nam aliter non eſt plena concordia, ar. ſupra. c. licet, cum concor.

ter dicunt opus fieri poſſe minoribus expenſis; quàm poſſit re verā, quod bene no.

l Accur. Quia dolus dedit cauſam contractui, vel ſaltem incidit in cō tractum, ibi uide Bar. & ad materiam gl. vide plenius per do. Bartò. de Sal. in l. mandatum. C. man.

m Integra. Et an poſt reuocationem non notam iudici reuocatio valeat proceſſus, vide Cy. & d. Bar. de Sal. in l. mandatum. C. man.

n Glo. Pro iſta diſtinctio. bene facit. c. ſi cui de præb lib. 6. & ibi vide Io. And.

o Acceſſit. Idem no. ſupra eo. cauſam, quæ ſuper ver. promittentis.

p Dilecti. Ibi vide Io. An. in gl. alternatiue. Vltimo. Facit ex no. Io. An. poſt Archidia. de præben. ſi cui, lib. 6. & vide Bar. in l. 2. ff. de optio.

SVMMARIVM.

1 *Canonicorum electio de conſuetudine, poteſt ad ſolum capitu-lū pertinere, vide nu. 14. & 15.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Debitum pro conſueto.*
Canonici ex debito tenentur ad obſequium eccleſiæ, ibid.
4 *Canonicis negligentibus eligere, eligat epiſcopus termino ſta tuto prius eis ad eligendum.*
5 *Eligere pro creare.*
Electio propriè non fit ab vno, ibid.
6 *Poſſeſſio retinetur in incorporalibus per contradictionem.*
7 *In libello plures articuli poni poſſunt.*
8 *Conſuetudini præſcriptæ ſecundus vſus non præſcriptus non præiudicat in petitorio: ſecus in poſſeſſorio.*
9 *Conſuetudo ſpecialis ſufficit, ſi non probetur generalis, ſine illa hæc non ſufficeret.*
Notorij uis, ibid uer. notorium.
10 *Epiſcopo an dabit conſuetudo ius eligendi irrequiſito capi-tulo.*
11 *Epilogus, & ſuffragium glo. & nu. 12.*
Canonicorum numerum, qui deficit in vna eccleſia, epiſcopus an replere ſine canonicis poſſit, vel contra, & numero 13. §. primo.
Iure ſuo, qui vtitur, non facere iniuriam videtur, ex citatis le gibus in ſuffragio. §. 1. excipias, ut nu. 16.
13 *Additio gloſſarum, & num. ſeq.*
Electio canonicorum ad capitulum an tantum pertineat, an ad epiſcopum, an ad vtroſque, & nu. 14. uide nu. 1. vtra ue ro præferretur electio, ſi communis ſit ea vtrisque, & epi-ſcopus unum eligit, & alterum capitulum nu. 15.
14 *Eccleſiæ negocia quantum ſint prælato, & capitulo com-munia.*
16 *Nocere uicino prædio non licet mihi per irrigationem mei.*
17 *Poſſeſſorio hic in prima agebat epiſcopus.*
18 *Moleſtare quibus modis epiſcopum hic canonici dice-rentur.*
Contra minis terrentes electos ad epiſcopo, quæ copeteret epiſcopo actio.

CAP. XXXI.

1 VM eccleſia. Caſus † De conſuetudi-
2 ne poteſt canonicorum electio ad ſolum capitulum pertinere, cōcor dat, ne ſede vacan. c. vno, de regula. c. vltim. lib. 6. Communis † diuiſio, nam in prima deciſa conſultatio. In ſecunda re-ſponſio, ibi, mandamus, quatenus debito ideſt
3 † conſueto. non enim habebat eccleſia certum numerum ſecundùm Ægy. Hoſ. vero pro hoc no. canonicos ex debito teneri ad obſequium eccle-
4 ſiæ, de cle. non reſi. c. pen. cum ſim. [*Longo*] dicit † in no. ꝙ vbi non ſunt diſtinctæ præbendę etiam cano nicis negligentibus epiſcopus non poteſt eligere canonicos, ſed ad eligendum coget illos per eccle ſiaſticam cenſuram, ſit ratio: quia non inuenitur in iure expreſſum, ꝙ epiſcopus ſuppleat in hoc ca-ſu, arg. de ſup. ne. præla. Romana. Hoſt. contra, &

hoc

ADDITIONES.

a ¶ Reuocari. Vtrum autem poteſtas conferendi alteri conceſſa poſſit reuocari, vide no. in c. conſtitutus, de conceſ. præb. & ibi gl. & Inn. format contrarium huius decrè. Bal.

b ¶ Habent. Vide gl. quæ incipit, ſed nonne, & ſuper illa Io. An. in c. fi cut cum, de elec. lib. 6. & in c. bonæ, el 2. ſuper gl. ideo dixit, de poſtu la. præla.

c ¶ Eligetur. Vide Io. An. de poſtu. præla. c. j. in gl. fi. & ſuper illa.

d ¶ Cum. Facit quod no. Io. An. ſupra eo. cum Vintonienſis, poſt gl. in ver. ſed quæritur.

e ¶ Signum. Quia in illis non fit vocatio de neceſſitate, vide glo. in c. cum in eccleſiis, de præb. lib. 6.

f ¶ Præconium. De citatione per edictum vide in cle. 1. de iudi. & Bar. in extrauaganti ad reprimendum.

g Capitulo. Vide Io. And. ſupra eo. cum nobis, ſuper gl. nunquid, verſi. quid ſi omnes.

h Integram. Vide in l. ſi pecuniam. ff. de condictio. ob cauſam. & ibi Barto.

i Poſtulare. Quia poſtulatio non eſt neceſſarium præambulum ad e-lectionem, & vide gl. in c. primo de off. dele. & Bar. in l. 2. ff. de iuriſd. omn. iud.

k Mendacium. Et ideo dicit ibi Alberi. de Roſa. in d. §. mandaui, quòd propter mendacium conductoris poteſt locator a contractu recede re, & ille. §. ſecundum eum eſt contra multos opifices, qui communi

hoc placet,dicens,ꝙ episcopus poterit terminum
ſtatuere ad ſupplendum defectum:aliàs,ꝙ poſtea
ipſe prouidebit,& ſupplebit,ad hoc.de offi. ordin.
irrefragabili,§.exceſſus,& c.quanto, & c. ad repri-
mendam,& c.ſignificauit,& de offi. dele. pruden-
tiam.§.ſexta. expreſſius in auctē. de ec.ti.§. ſi quis
autem pro redemptione,& §. ſe.col.9. & 9.q.3. cū
ſimus.nec ob.hoc, quia nec canonicis hic aſſigna
uit terminum,& intēdebat eligere, vt is, ad quem
pertineret,facit,quod no. de conceſſio.præben.ex
parte. nec obſt. ratio Innocen. quia licet hoc caſu
per Lateranenſe concilium non deuoluatur pote
ſtas:tamen per ius commune habet circa hoc ꝓ-
uidere.x.q.j.regenda.& c.ſeq.& 12.q.j.præcipimus
de vi.& hone. cle.quoniam,de cle.non reſi.c.pen
vnde ex quo per hominem eſt terminus appoſitus.
ſuppler ſuperior negligentiam, facit infra eodem
venerabilem,verſi.ꝙ autem,& quod no.de reiud.
ad apoſtolicæ,li.6.inglo.fi.[*Elegit*] Hoſt.† exponit
ideſt creauit, quia electio propriè non fit ab vno.
remittit,ſupra de poſtu.gratum;alleg.infra de cō-
ceſ.præben.dilectus,& c.litteras. & dicit, quod ſic
impropriè ponitur ſupra eodem querelam.§.j.[*In
eadem eccleſia*] & pro epiſcopo facit,infra de inſtitu
tio. ex frequentibus [*Quos*] ſ. per epiſcopum ele-
ctos canonici antiqui noluerunt; not. Abb. ꝙ† in
incorporalibus per cōtradictionem retinetur poſ-
ſeſſio [*& infra*] hic deciditur cum cauſa commiſ
ſa fuiſſet epiſcopo Florentino, & ipſe proceſſiſſet
ſuper duplici petitione epiſcopi, dubitauit ſuper
ferenda ſententia,& conſuluit papam,qui reſpon
det,vt ſequitur [*Articulo*] in eodem† enim libel-
lo plures articuli poni poſſunt. de hoc ſupra eod.
querelam [*Electione*] iam facta, vt differat à ſequē
ti [*Memoratus*] ſup.canonicos inſtituiſſet,ſecundū
Hoſt.aliter† innueret hic, ꝙ ſecundus vſus non
præſcriptus non præiudicet conſuetudini præſcri
ptæ,quod in petitorio verum eſt: in poſſeſſorio ſe-
cus,ſupra eodem querelam,de iure patro.conſul-
tationibus [*vii.*] de cætero, vt differant à primo,
Io. [*Maximè*] hoc dixit ſecundùm Hoſt. quia & ſi
non† probaretur generalis conſuetudo,ſufficeret
ſpecialis,& ſecundùm Ægy.ſine ſpeciali non ſuffi
ceret generalis.Hoſt.allegat contrarium,de cenſi.
ſuper eo,de offi.Archidia.c.fi.[*Notorium*] & pro ip
ſo non ſint aliæ probationes,Inno.[*Irrequiſito epiſco
po*] quid† in conuerſo caſu, dabit ne conſuetudo
hoc ius epiſcopo, ꝙ nec capitulum requirere te-
neatur, Ho.remittit,ī.de his,quæ ſi.à præla.ea no-
ſcitur,dic vt ibi dixi.¶ Prima† gl.obijcit,& ſoluit.
¶ Secunda gl.obijcit,alle.contra obiectionem, &
ſoluit:alle.tria iura,quibus reſpondet.¶ Pen.gloſſ.
obijcit,& ſoluit.¶ In glo.2.[*ibi, determi.nu.cle.*] circa
medium,vbi numerum,qui deficit in vna eccleſia
epiſcopus replet de eo, quod ſem̄per abundat in
alia [*& ibi,non tantum*] vide in præalle.c. cum olim,
ſuper vlt.gl.¶ In tertia glo.[*ibi,iniurĭarum.*§.2.] qui
iure publico vtitur, non videtur iniuriæ cauſa fa-
ciendæ id facere, iuris enim executio non habet
a iniuriam [a] [*& ibi,illud.1.reſpon.in fine*] vide de dolo,
finem, ſuper glo.ſed nunquid [*& ibi,ſi in meo*] Si in
meo fundo ruperat aqua, quæ venas habebat in
tuo, quas incidiſti ita, ꝙ aqua plus non peruenit
ad me,non teneris,nec vim facis,ex quo mihi ſer-
uitus non debebatur [*& ibi, Proculus*] ex ſtipulatio
ne damni infecti tibi non tenetur is, qui aliquid
iure feci in ſuo, licet illud tibi conſuetum com-
modum auferat [*& ibi, cum eo*] ſequitur, qui tollē-
do obſcurat vicini ædes, quibus non ſeruit, nulla
competit actio [*& ibi, domum*] ſequitur, ſuam refi-
cere vnicuiq; licet:dū tamen alteri inuito nō offi-
ciat, in quo ius non habet [*& ibi, Qui vias*] ſequit

b publicas muniunt,ſine damno [b] vicinorum id fa-
cere debent [*& ibi, §. Ariſto.*] Iſta lex non probat,
ad quod inducitur,dicit enim, ꝙ habens ædificiū
ſuperius,niſi ſeruitus appareat,non tenetur habe
re feneſtras pro fumo inferioris recipiendo:tamē,
prout naturaliter aſcendit fumus,bene tenetur re
cipere,niſi fiat animo nocendi,& illud patet.ff. de
iniur.l.fin. ¶ In glo. antepe.[*& ibi, quod ſi non*] vide
de priui.ſi de terra,ſuper glo.2.¶ In gl.vlt. [*ibi, ſi de
interpretatione*] circa legis interpretationem quæri-
tur,quo iure ciuitas retro in his caſibus vſa ſit: qa
13 conſuetudo optimè interpretatur legem.¶ In† gl.
j.ibi.ex parte,& ī.de præb.dilecto¶ In gl.2.[*ibi colla.
3.*] facit.j.q.3. ſi quis epiſcopus.ī. de hæreticis,cū.
ex iniuncto,in fi.de reſcr.gratia,lib.6.& de præben
ſi tibi [*& ibi, diaconi*] Vlt.ad fi. [*ibi, Dico quòd*] idem
14 † no.de ſupplen.ne.præla.c.fi.in prima gl.& de of-
fi.ordi.irrefragabili,in 4.gl.Idem Io,in præalleg.§.
j.21.diſt.& c.d.c.j.ver. pontifex [c] Idem Vincen. hic
c Phi.& Goſ.facit pro iſtis.ī. de fideiu. qđ quibuſdā,
& ī.de magiſtris,quia nonnulli.§.verum:ſed Hoſt.
ad hoc rñ.vt ibi dixi,& vide ſatis per eum in ſum-
ma,de elect.§.quis poſſit eligere,ver.quid, de præ-
ben.& in verſic.ſequenti, qui incipit, cum quærit
de beneficio,inuenies ad litterā, quaſi diſtinctionē
quam hic poſuit,& ideo illam hic decido. Innoc.
non aliter ſoluit,niſi ꝙ ſtatur conſuetudini. Com
poſt.dicit, ꝙ ad epiſcopum ſpectat electio, quam
facere debet de conſenſu capituli, & ſic iura con-
cordant,& differt hæc opinio ab opinione glo. qđ
patet;ne ſede ua.c.vno,li.6.Hoſt.tenet, quòd ad e-
piſcopum ſpectat,quam faciet cum conſilio capi
tuli, & ſi ibi alicuius ſpecialiter intereſſet, faceret
illam de illius conſenſu,pone exemplum, de offi.
Archidia.ad hæc.§.fi.hoc dicit verum, niſi omnia
eſſent communia prælato,& capitulo: tunc enim
prælatus hoc faceret de conſenſu capituli, ſic po-
teſt intelligi,de appellati.à collatione,li.6. vbi hoc
tractauit Archidia. nihil eligens, pro hac ſua opi-
nione inducit Hoſtien. æquitatem æqualitatis, vt
ſicut epiſcopus per canonicos eligitur, & ſic aſſu-
munt ſibi gratum,ſic canonici per epiſcopum eli-
gantur, vt etiam ipſe habeat ſibi gratos, ſed huic
rationi facile reſpondeſ.ſcilicet.ꝙ in tantum ſunt
communia prælato, & capitulo negocia eccleſiæ,
ꝙ ſi poſſibile foret in electione epiſcopi requiri e-
piſcopum,hoc fieret, ſed impoſſibilitas hic nō ſi-
nit, quæ ratio ceſſat in electione canonici, in qua
bene poteſt requiri capitulum, bene tamen con-
cluderet illa ratio,quando omnes canonici mor-
tui eſſent,tunc enim propter prædictam impoſſi-
bilitatem ſolus epiſcopus eliget. Quod autem no
tat hic Compo.de epiſcopo, qui habet cōſenſum
ſolum.x.canonicorum,cum ſint.26.vide no. ne ſe-
15 de uacante.c.vno.lib.6.¶ Sed† uide,quid ſi cōmu
nis eſt electio epiſcopi, & capituli,epiſcopus eligit
vnum,capitulum eligit alium,quis preferetur:ar.
pro epiſcopo.26.di.perlectis.contra, in pari nume
ro debiti maior numerus perſonarum ſequendus
eſt.C.qui bonis ce.poſ.l.fi.§.pari.ff.de pactis.l. ma-
iorem,Vincen.qui hæc no.de his,quæ ſiunt à ma-
io.parte capi.c.j.vide,quod dicam poſt Hoſt.de cō
ceſ.præben.c.pe.ſuper gl.2.de exceſ. prælatorum.
d c.j.in glo.[d] & ibi,Et 12.ſup.habilem [*& ibi,nos con-
ſuetudinem*] ubi de hoc.¶ In gl.ſimile.ff. [*ibi, noceat*
16 *alij*] ſecus † in prædio ruſtico, quod non licet mi-
hi ita irrigare,quòd noceat vicino prædio.ff.de a-
qua pluuiali arcenda.l.j.Vincen. & in fine de hoc
12.q.3.ſi quis vero.& infra de reg.iur. locupletari,
lib.6.¶ In glo.penultim.[*ibi, inſtitutos*] dicebat In-
17 no.ꝙ in prima † epiſcopus agebat poſſeſſorio, pe-
tens,vt canonici non moleſtarent eum ſuper elec-

19 ctione canonicorum.moleſtare † autem videban-
tur,cum inſtitutos ab eo inquietabant: ſed abſol-
uuntur canonici:quia melius probauerunt, quòd
ſic fieri debuit, vt ſ.glo.proxima. per id autem dixe
rat epiſcopus ſibi iniuriam fieri, vel erat iniuria,in
ſtitutos per epiſcopum non recipiendo, vel alios
eligendo. ſic enim videntur vim facere, quomi-
nus epiſcopus quietè poſſideat: vel ſi minis terre-
e ret e electos ab epiſcopo, vt nō cōſentirent electio
ni ab epiſcopo factæ. vnde competeret interdictū.
ff.vti poſſidetis,ſi duo. §.item Iu. vel dic, ꝙ epiſco-
pus negatoriam intentabat ſecundùm Innoc. qui
remittit de verb.ſigni. abbate.Hoſtien. de iudi.exa
minata.

ADDITIONES.

a ¶ Iniuriam. Hic ſolet dici quòd non dicitur grauare qui exequitur: vt
in c.nouit.ī.de appel.& Bar.vbi etiam Iaſon aliqua addit in l.ſi arro
gator in 1.col.per illum tex.ff.de adop.
b Damno.Vide Pau.de Ca. in l.ex hoc iure. vbi etiam Iaſon alia alle-
gat.ff.de iuſti. & iu.& plenè in l.quominus.ff.de flu.
c Pontifex.Hæc quæſtio eſt de collatione præbendarum eccleſię cathe
dralis,& in hac ſunt plurimæ opi.vt hic,nec aliquid eligitur hic. ſed
de collatione præbendarum inferiorum eccleſiarum à cathedrali vi
de in deciſio.Rotæ concl.176.& per Fede.de Se.conſi.33.
d Glo.Et vide Io.An.in c.à collatione,de appel.li.6.
e Terreret.Vide Bar.in l.1.§.huius autem interdicti.ff.vti.poſ.an ex ſo-
lis uerbis detur hoc interdictum,& Inno.de reſt.in integ.c.2.

SVMMARIVM.

1 *Electum à compromiſſarijs,ſi ſit dignus,non poſſunt refutare compromittentes,& quando.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Electio duorum compromiſſariorum,tertio præſente,licèt contradicente,an ualeat,& quid eo abſente?*
4 *Dubitata in iudicio proponenda: aliter non ſufficit dubitare.*
5 *Confirmatio electionis, ſufficit, facta ſit præmiſſa cognitione licet non per ſententiam.quando non pro ſit.16.*
6 *Seruitus non conſtituitur per ſententiam,ſed declaratur.*
7 *Per confirmationem an concedatur adminiſtratio,ſi nulla fuerit electio, & an in ea cauſæ cognitio requiratur.*
Eligere, an prouidere ſuperior dicatur, ad quem ius deuoluitur,ibid.
8 *Conſecrationem petenti an poſſit opponi, non obſtante confirmatione, & quomodo.*
9 *Eligendi forma.§.verum,non eſt ſublata per concilium, Quia propter.*
10 *Electio à maiori & ſaniori parte fieri debet.*
11 *Dignum ſufficit quem eſſe electum, licèt non ſit dignior.*
12 *Probatio facilior anteferenda.*
13 *Duobus creditur contra vnum.*
Maiori parti computatur etiam conſenſus compromiſſariorum,ibid.
Singularibus non creditur,niſi tabellioni, & ratio, ibid. ver. ſingulares.
14 *Eligendi poteſtas translata probatur etiam per canonicos,vel alios,qui audierunt.*
15 *Compromiſſariorum teſtimonium quando repellatur.*
16 *Alioquin,dictionis vis,ver.alioquin.*
17 *Calumniæ crimine quando condemnandus accuſator, licèt vnum pro ſe habeat teſtem.*
18 *Sententia lata in cauſa inquiſitionis, denunciationis, vel exceptionis tranſit in rem iudicatam, & præiudicat alijs.*
19 *Inquiſitio de ætate,moribus electi,ſolennitate electionis adhuc quando poſſit fieri.*
20 *In confirmationibus opus ſunt edicta,& poſt eas ueniens non audiretur,niſi in caſu,& quo.*
21 *De ætate quare hic non audiatur, & quis opponens de ea audiatur.*
22 *Interlocutoria non tranſit in rem iudicatam, vt pariat actionem in factum:parit tamen exceptionem.*
23 *Appellatum non ſufficit,niſi appellatum conſtet intra tempus legitimum.*
24 *Solennitatem ſubſtantialem alleganti probare incumbit.*
25 *Appellatio ſuſpendit pronunciatum.*
26 *In rem iudicatam quæ cauſæ non tranſeant, & nu.27.quibus obſtet,in §.In glo.pe.& nu.34.§.1.& 2.*
28 *Epilogus, Suffragium gloſſar.nu.29.*
Iuramentum calumniæ etiam in exceptionibus præſtatur.§.1. & nu.31.§.1.
Teſtes domeſtici & familiares recipiuntur in defectum probationis.§.2.& nu.32.
30 *Additio gloſſarum.*
De priuilegio ſedis apoſtolicæ iudex inferior non cognoſcit, ibidem.
31 *Natalium defectus perpetuus.*
Ætatis temporalis.
In ætate diſpenſant epiſcopi,ibid.
32 *Iudicibus non creditur vt iudicibus, ſed vt teſtibus.*
33 *Contra mandati formam quod fit, eſt irritum.*
34 *Spem quam quis habet ad præmium, obligat.*
Sententia interlocutoria in quo non tranſeat in rem iudicatam.§.2.

CAP. XXXII.

1 VM dilecti. In antiqua ſic dicebatur, cū dilecti filij. H. Archidiac. Morin.& H. Atrebaten.canonicus Morin.ele
cti procur.&c.& hoc dicit. † Cōpro
mittentes in electū à compromiſſa
riis,ſi ſit dignus,refutare nō poſſunt,niſi contra for
mam compromiſſi eum electum appareat.& ſunt
2 † tres partes. In prima allegatio pro electo.In ſecū-
da ibi, verùm,allegatio cōtra electum.In tertia ibi,
nos verò, diſſinitiuæ commiſſio,quę primò mādat
recipi iuramentum maliciæ. ſecundò iuramētum
veritatis a compromiſſarijs;& tunc diſtinguit duos
caſus.& in ſecūdò ſubdiſtinguit tertiò mādat obie
ctorem his caſibus,quibus ſuccūbit, puniri,& ſol
uit obſtaculum [*vnanimiter*] ī.e.quia propter.ſ. e.in
cauſis [*Durent*] ipſi,vel maior pars ipſorum; ad hoc.
ī.verſi.& ſi tres,ſm Hoſ.alle.ſ.eo.in cauſis.Egy.hic
3 † dicit,ꝙ valet duorū electio tertio præſente, licèt
contradicēte:illo verò abſente nō valet;hoc tenet
Comp.ī.c.proximo,dicens, ꝙ ſic obtinuit,per l.ff.
de arbi.ſi in tres,& l.ſeq. Dicit tamen ibi quoſdam
tenere contrarium comparādo ipſos pluribus pro
curatoribus datis ſimpliciter. & hoc contrarium
a tenet Boa.ſ.eo.[a] in cauſis [*Qui tres*] compromiſſarij.
[*Examinatis*] ſecretò & ſigillatim,vt paret per ſequē
4 tia [*Dubitatum*] & in† iudicio propoſitum:aliter non
haberet locum,quod dicitur. ī. ſentētiam tranſiſſe
5 in rem iudic.Goſ.[*Per ſententiam*] idem eſt,ſi† ſenten
tia lata non fuiſſet,dummodò præmiſſa ſuper hoc
cognitione cōfirmaſſet electionem, non obſtante
b eo,quod oppoſitum fuerat.ff.de neg.ge.ſi autem [b].
6 §.fi.Inno.[*Declarando*] per ſententiam† non cōſtitui
tur ſeruitus:ſed quæ eſt,declaratur.ff.ſi ſerui.ven.ſi
cut.§.diſtant,aliàs.§.ſe.Ioā.Vincen.[*ſolenniter*] ſicut
procuratores electi ꝓponebāt. & ꝓt hic eē diuerſa
pūctuatio [*cōfirmauit*] no.hic Inn:& Hoſt. poſt eū cir
7 ca hāc cōfirmationē,an† cōcedat adminiſtrationē,
dato ꝙ nulla fuerit electio, & an requiraī cauſæ co
gnitio,qā videas.ſ.e.ꝙ ſicut,in gl.fi.ver.Sed q̄rit,an
teneat,& ver.ſe.notāt ēt qūo ſuperior,ad quem ius
deuoluitur,potius dicitur prouidere, quàm eligere,de quo.ī.e.dicā,ne ꝓ defectu,in gl. q̄ro [*Verū.B.*]
8 Morin.canonicus [*Ex aduerſo*] ſemper† enim in mo
dū exceptionis audiēdus erat ꝺ petētē conſecratio
nē,ñ obſtāte cōfirmatione.ī.d̄ acc.ſup his, ſm Inn.
Io.And.ſuper j.Decretal. O & Hoſt.

& Hosti.de hoc satis dixi.§.e. quòd sicut, ad finem. Quidam dicunt, q̃ in modum denunciationis hęc opponebantur, probantes per finem huius partis
9 [*Sub hac forma*]hęc forma† non est sublata per con-
c cilium, quia propter, vt j̃.e.cum expediat[c], libro 6.
10 [*& saniori*]secus, si † dictum fuisset de pluribus tantùm; quòd dic vt j̃.eod.si cui lib.6. [*nominatum*]hoc est, quod omiserat pars electi [*Admirantes*]quia in suspicabilis portabat diadema, iuxta illud eccleſia-
11 stici 11.[*Digniores*]per hoc† comparatiuum videba tur fateri eum dignum, quod sufficit, vt no.§.eo.cũ inter canonicos, in fi.4. gl. [*In hac parte*] qua fuerat electus archidia.[*Veritatem*]quare non mãdat prius probari tenorem compromissi, quàm numerum consentientium? probato enim, quòd liberum fue rit compromissum, superflua est hæc probatio. nũ.
12 quia facilius † est probatio huius articuli, in quo
d nec quæruntur testes de longinquo, nec locus[d] est
13 reprobationi[*Aut duo*]credit† ergo duobus ꝫ vnũ. ad idem de re iudi.c.fi.[*Maiorem*] cõputatis ẽt ipsorum cõsensibus: aliter, si pauci essent canonici, nõ posset fortè constare, q̃ maior pars cõsensisset [*Singulares*]quibus non creditur.§.eo. bonæ. nec ob.qđ dicitur de tabellione, vel eius scriptura, dum testes recipit: quia illud est pp publicam auctoritatem of ficij, quam hẽt. de quo remittit Host. de proba.qm̃
14 cõtra[*si verò*]fm membrum [*Ostensum*] poterit† hoc ꝓbari per canonicos, vel alios, qui audiuerũt trãslationem potestatis[*omnino cassetis*] Non mireris, si
15 ad† dicta istorum cassatur electio, licèt criminosi videantur eligendo ꝫ formã mandati. pũt enim excusari: q̃a forian formam ignorabant, vel aliã causam prætendebant. si autem cõfiterentur se corruptos, vel aliter malitiosè fecisse, omnino possent repelli. j. de testi. sicut 14.q.3.c. fi. fm Inn. & Hostien. vide quod satis dicam. j̃. de arbi. c.2.in gl. sed cõtra.
16 & † no. quòd non prodest huic confirmatio. & est ratio, quia defecerat hoc casu consensus, vt satis dixi. §.eo. quod sicut, in fi. vel, vt dixi ibi, forte fuit appellatum[*Alioquin*]tertium mẽbrum, & expone. i, si forma mandati. §. proximò dicta non fuerit sufficienter probata. & facit iste ver. ad quæstionẽ, quã Paduæ disputaui de doctore disputante, quam vide in Mercu. de reg. iu. accessorium, li. 6. [*Hanc pœnã*]
17 priuationis præbendæ[*Deficeret*]licèt † iste haberet canonicos omnes pro se, tamen vt singulos, punitur, ac si nil probaret. & sic argue, quòd accusator, qui se obligauit ad talionem, licèt habeat vnũ bonum testem, cõdemnabitur de calumnia, quod verum est, si iudici uidebitur. 2.q.3, §. notandum. vel fortè hoc, quia ad certam specialem pœnam se obligauit: secus, si in genere: quia tunc pœnam eua dit, si probabiliter excusatur. j̃. de senten. excom. sacro, de dolo & contuma. finẽ. secundũ Vincen. ad-
e de quod dixi de calum[e]. c. 2. [*Iudicatam*]not. quòd
18 † sententia lata in causa inquisitionis, denunciatio nis, vel exceptionis transit in rem iudicatam, & prę
19 iudicat aliis; quod tamen † dicitur hic non quæri amplius de ætate, ex quo super ea lata est sentẽtia, debet intelligi, quando lata est præcedente solẽni inquisitione. nam si nõ solẽniter inquisiuisset, nec de certo crimine, vel defectu solẽnitatis, vel personæ, sed in genere tantùm, adhuc posset de omissis criminibus, vel defectibus personæ inquiri, & agi: sed de defectibus formæ, cũ de illis semper inquiri
f debeat solẽniter[f], non poterit inquiri & agi; nisi
20 prout no. de dolo & contu. cum olim. §.e. q̃ sicut, secundùm Innoc. qui etiam† hoc dicit non esse necesse in confirmationibus poni banna, vel edicta. Sed dic hodie, vt j̃.eo.c. li. 6. per quam patet edicta necessaria, quod etiam videbatur velle lex in auct. quomodo oporteat episco. §. oportet episcopos, &
§. oportet autem. fatetur tamen, quòd si sunt posita, post diem veniens non audietur, nisi secundùm formam decre. vlti. qui matrimoniũ accusare possunt. dicit tamen Innocen. quòd certa forma circa
21 hæc tradita est. j̃.c.j.li.6. dicit etiam† istum ideò hic non audiri super ætate, quia diffinitiuè pronunciatum fuerat super principali, scilicet super confirmatione electionis, nec ab illa fuerat appellatũ: aliter appellans à diffinitiua fuisset auditus super
g exceptione ętatis, vt dicã super gl. fi.g hic autem sine appellatione agebatur contra confirmatum super fraude in electione commissa per officium, ne quis per surreptionẽ promoueatur, vt §. ver. nos verò. Host. dicit, quòd hæc sententia fuit interlocutoria in eo, q̃ pronunciatum fuit electum non pati
22 defectum ætatis. in eo, quòd confirmata fuit, diffinitiua. dicit † etiam interlocutoriam non transire in rem iudicatam quò ad hoc, vt pariat actionem in factum. C. de rebus credi. actori. parit tamen ex-
23 ceptionem, vt hic[*infra, decendium*]dicit hic† Comp. quòd licèt per testes, vel per confessionem constet appellatũ, non sufficiet, nisi constet. j̃. tps legitimũ appellatum. j̃. de testibus, significauerunt; & dicit
24 sic obtinuisse. qui† enim substantialem solẽnitatẽ allegat, eam probare debet. ff. de Publi. quicunq;. §. qui à pupillo, & de hoc in spe. de app. §. de offi. ver.
25 pe.[*Suspensa*]suspendit† ergo appel. pronunciatum, vt hic, & j̃. de appel. directæ, de iureiu. veniẽtes, vbi
26 dicam de hoc, no. autem hic† Host. tria genera causarum, quarum aliquæ nunquàm trãseunt in rem
h iudicatam[h] propter periculum animæ: aliquæ statim transeunt: aliquę & regulariter non statim, sed post. 10. dies. de his dicam. j̃. de re iudi. super rubri-
27 ca: sed ad propositum † cum in matrimonio carnali diffinitiua nõ transeat in rem iudicatam, quomodo hic in spirituali transit interlocutoria, cum istud sit fortius. j̃. ti. j. c.2. Sol. dicit Host. vbi sentẽtia fertur contra legem diuinam, non potest transire in rem iudicatam, vt in matrimonialibus. vbi verò fertur contra legem canonicam, potest Papa statuere, quòd non transeat, vt in matrimonijs prohibitis. l. cano. & quòd transeat, vt hic. habet enim in his potestatẽ, vt not. de concess. præb. proposuit.
28 ¶ Tertia† glos. primò probat iudicem, qui in ætate non dispensat, de illa iudicare posse. Secundò quę rit, an episcopi in ea dispensent; arguit quòd non. ponit opinionem, contrarium soluit negatiuè. ¶ Glos. sic ergo, not. quòd in spiritualibus excipiens &c. ¶ Glos. istis, quærit opponendo, & dupli citer soluit. ¶ Glos. sed videtur, quærit etiam oppo nendo, & soluit. ¶ Glos. quare, quærit, & soluit. ¶ Glos. alioquin, in prin. & in fine ponit, quę pœna olim, & quæ hodie. ¶ Secundò not. q̃ aliquis se obligat sub pœna beneficij, inducit tria similia; signat contrarium. ¶ Penultima glos. quærit, & soluit, & solutioni obijcit, & respon. ¶ Vltima glos.
29 no. quòd interlocutoria &c. & remittit. ¶ † In quarta glos. [*ibi, diligenter*]sequitur, fines mandati seruãdi sunt, & qui excedit, aliud quidẽ facere videtur. ¶ In glos. si ergo [*ibi, si verò dicatur*] vbi testis, qui se dicit libertum, & dicit se non habere probationem promptam, hoc iurat, & recipitur testimonium, quod tamen non iuuat producentem, nisi appareat manumissio. ¶ In glossa, istis enim, [*ibi. l. vlti.*] vide de iureiu. c. fin. super 3. gloss. [*& ibi. §. legatarijs*] legatarius & fideicommissarius, & qui sub eorum potestate sunt, testificantur in causa testamenti [*& ibi, in adulterij*] quæstio de adulterio fit ab omni familia viri, vel vxoris, quæ domi erat tempore, quo commissum fuisse dicitur [*& ibi, lege vltima*] si alter coniugum dicatur machinasse in alterius mortem, à familia viri, &

ri, & vxoris, quę tunc domi fuerit, habetur quęstio [*& ibi. l. penul. in fine*] certorum hæreticorum admittitur testimonium in testamentis, & contractibus, ne angustetur probationis copia. ¶ In gl. alioquin, [*ibi, spem eorum præmiorum*] vide textum de fideiuss. c. 2. super glo. pe. ¶ In glo. pe. [*ibi. l. 3.*]etiam in popularibus actionibus cum agitur ex eodem facto, & causa, obstat exceptio rei iudicatæ [*& ibi, qui ita*] sequitur, de publico agunt, vt priuatum commodũ defendant, causa cognita permittuntur procurato rem dare, & postea alius agens exceptione repellitur [*& ibi, licèt*] vide de accu. de his, super j. gl. [*& ibi. §. in popularibus*] vide de purgatione canoni. ex tuarum, in fi. vlti. glo. ¶ In glo. vlti. [*ibi, quod iusſit*] vide
30 in c. cum cessante, super j. glos. ¶ In † glossa tertia [*ibi. C. e. ti. l. ij.*]sic inferior iudex cognoscit de priuilegio sedis apostolicæ, licèt de illo non iudicet. j̃. de fide instrumento. accepimus, Ioan. Vinc. [*& ibi, dicunt quidam*]Ioan. Phil. Goffr. Innocen. & Hostien. [*& ibi. c. pe.*] simile ar. ibi ponitur in fine secũdæ gl. [*& ibi, eadem ratione*]hæc ratio non placet Boa. cum
31 † defectus natalium sit perpetuus: defectus verò ætatis temporalis est [*Et in fine*] hodie dispensant episcopi in ætate in casu de ætate & qualitate. c. vno, libro sexto, per quam decido quædam hic notata per modernos, quarum aliqua colligas ex ibi notatis. dicebat Ioannes hic circa minores dignitates episcopum dare veniam ętatis. ¶ In glossa, sic ergo [*in fine*] hodie dic, ut infra, de iura. calum. cap. prim. libro sexto, per quam decido aliqua hic diffu
32 sè notata. ¶ In glo. istis [*ibi, quod iudicibus*] vt† iudicibus. creditur enim ut testibus; quod dic, vt not. j̃. de testibus, cum à nobis, in tertia glos. sed videtur [*in fine*] Ioan. imò & directè, vt satis dixi, supra eod.
33 bonæ. ¶ In glos. ideſt nullam [*in fine*] aliter † sequeretur, quòd id, quod fit contra formam mandati,
i irritandum[i], non irritum; quod est falsum secundùm Vin. secundùm quem eo casu prouidebitur ecclesiæ per electionem capituli. ¶ In glo. alioquin [*ibi, beneficij sui*] de hoc. 2. quæst. 5. si quis presbyter, & 23. distinctio. quanquam. & hoc est verum supe riore ratum habente: aliter contra, de renuncia.
k admonet, secundùm Hostien. [*& ibi, anathematis*[k]] vide quod dicam de officio delega. P. & G. super ver. excommunicationis, & super vlti. glo. [*& ibi,*
34 *spem eorum præmiorum*] ibi obligat† spem tantũ, quam habebat ad præmium, vel præmiũ, quod habebat
l in spe tantùm[l] [*& ibi, hodie*] respicit prin. gl. ¶ In gl. pen. [*ibi, licèt*] & infra, de offi. delegã. licèt [*& ibi, præiudicari*] hoc verũ puto, nisi velis dicere, quod hoc ius fiat ex sententia lata super ingenuitate. ff. de statu hominum. l. ingenuum, Gof. & vide quod dicã, qui filij sint legitimi, causam. 2. in glo. ad ecclesiam [*& in fine*] Ioan. idem. T. Vincen. Phili. & Hostien. de hoc j̃. de accu. de his. 2. quæst. 5. habet hoc proprium. ¶ In glossa vltima [*ibi, revocare*] nec quò ad hoc, quin releuetur per appellationem interpositam à diffinitiua, si parat præiudicium negocio principali, vt hic: aliter non, infra, de appel. c. vlti. libro 6.

ADDITIONES.

a ¶ Eodem. Ibi vide Io. An. super gl. ergo si, ad fi.
b ¶ Auten. Ibi vide Bar. in l. pe. ff. de his, qui sunt sui vel ali. iur. & Ioan. An. de or. cogni. c. fi.
c ¶ Expediat. Ibi vide Ioan. An. in gl. 4. an sit forma de per se, vel non.
d ¶ Locus. Facit, quod no. Io. An. §. e. cum inter. k. in glo. pronunciauit.
e ¶ Calum. Et vide Bar. in l. athletas. §. calumniator. ff. de his, qui no. infa. & in l. j. ad Tur. & in l. j. C. de erro. aduo. facit, qđ no. Io. An. de elec. j̃. li. 6.
f ¶ Solenniter. Facit ad hæc no. in c. de his, de accu. & qđ ibi scripsi, & 2.q.5. habet hoc, in glo. an post purgationem, vel pœnitentiam possit quis accusari, vel inquiri. Archi.
g ¶ Glo. Vide c. fi. de appel. li. 6.
h ¶ Iudicatã. Vide multa accumulata per d. Ias. in repe. l. admonendi. ff. de iureiu. & adde vnũ casum, vidđt q̃ sententia lata in cã vsuraria nunquàm trãsit in rẽ iudicatam, ita sing. Alb. de Ros. in rub. C. de vsur. refert pro singulari. d. Ias. in l. 11. §. si proc. í 7. co. ff. si quis iusdi. nõ obtẽp
i Irritandum. Vide latissimè per d. Fel. in c. cũ dilecta. §. de rescrip.
k Anathematis. Vide hoc 2.q. 5. fi quis presbyter.
l Spe tãtũ. Vide gl. & Io. An. de fideiuss. c. 2. & Bar. í l. cõmodis. ff. đ re iu.

SVMMARIVM.

1 *Compromissarium quartum, si tres eligant ex septem compromissarijs, & ille consentit & est idoneus, confirmabitur electio. vide num. 26.*
2 *Diuisio decretalis.*
Lectio antiqua quæ, ibid.
3 *Decani quando, sunt principales ecclesiarum prælati, quando, non.*
4 *Compromissariorum numerus curæ non est.*
5 *Verbum singularis numeri, vel pluralis iungitur nomini collectiuo, vt capitulo.*
6 *Eligendi si detur potestas aliquibus, an intelligatur dictum, qui eligetur à maiori eorum parte, remiss.*
7 *Electio prælati, & minorum dignitatum quando intelligatur facta.*
Electio recitata ab hac decretali qua ratione sic facta valuerit, eod. nu. & nu. 8. & si dictum esset, quòd in vnum de se ipsis possent omnes compromissarij cõsentire, valeret, & quando, nu. 9.
10 *Electio non valeret, si dicatur, consentio in illum, quem ille nominauerit, vel in quem maior pars consenserit, & ratio: secus, si compromitteretur, quòd illum haberet pro prælato. quem talis eligeret. aliter non potest compromittere.*
11 *Quæstio huius decretalis vnde orta.*
12 *Electus consentire debet intra tempus, & quod.*
13 *Ratihabitio non semper æquè valet.*
14 *Compromissarij electi consensus bis potest requiri, & ratio.*
15 *Nominatus à compromissarijs si non esset idoneus, quid agetur.*
16 *Epilogus, Suffragium, Additio glos. num. 17. 18. & num. seq. Eligere vnum de se nunquid compromissarij ad eligendum possint, & nu. 18. an se, quando est vnus, ibid. & nu. 21. & 23.*
19 *Eligendi potestatem habens, si sunt duo in ecclesia omnibus alijs digniores, & sunt pares, gratificare poterit.*
20 *Consentire qui in alium velit, cautus debet esse, & quare. quando consensit, an possit resilire, & suæ electioni consentire. uum. 25.*
21 *Compromissarius potest se coeligere, & qua forma verborum uti debet. nu. 23.*
22 *Compromissarij electi vocem, quod dicitur numerum augere respectu maioris partis, quo locum habeat in electione Papæ.*
23 *Decretalis supra proximæ forma non habet locum in eo, quod hic dicitur, & ratio.*

CAP. XXXIII.

a 1 VM in iure[a] Casus. †[*Pars*] j̃. de officio delega. cum in iure. & hoc dicit. Si ex septem compromissarijs tres eligant quartum, & ille consentit, & est idoneus, confirmabitur electio secũdũ lectură Cõp. restringitur hæc summa ad compromissarios, qui habuerunt potestatem eligẽdi de se, vt j̃. patebit in gl. magna, ver. sed Comp. alij aliter, vt sequetur, & attestor, q̃ materiæ huius decre. ne-
2 cessaria esset declaratio. Et diuidas † in tres partes. in prima decisum exordiũ notans quærentẽ. In secunda consultatio ex compromisso & duplici electione formata. in tertia consultationis tesponsio cum duplici determinatione [*& infra*] sequebatur in antiqua, & copiã habeas peritorũ, nõ possumus nõ mirari, q̃ sup q̃busdã iuris articulis nos cõsule re voluisti, q̃ nil aut modicũ dubitõnis hr̃e noscũ-
3 tur[*Decano*] sũt† decani qñq; p̃incipales p̃lati eccliaIo. And. super j. Decretal. O 2 rum:

rum: quandoq; non. patet primùm, de cler. non re si. ex parte. j. fm de concess. præbē. post electionem. quare dicam, vt j. patebit [*Capitulum*] vide quod di-
4 xi. s. eo. in causis, in prin. [*Septem*] non curamus † de numero compromissariorum, vt j. c. quia propter, super ver. idoneus [*Compromiserit*] poterat etiam dicere, comproserunt, & de hoc satis dixi. s. de rescrip.
5 capitulum [*vt illum*] singulare † ponit: quia impossibile est valere electiones de duobus ad eandem dignitatem, imò nec duæ de vno. j. e. cum quis duas, lib. 6. & dicam. j. de præben. nisi ex se [*Compromissariis*] & pro isto, pro quo Papa iudicabat, faciebat or do scripturæ. ff. de vsufruc. quotiens, & j. de præbē. mandato, lib. 6. [*de gremio*] vide quod no. de testa. requisisti, in fine, in gl. arg. & quod ibi dicam [*Maior*]
6 an † intelligeretur hoc nō expressum, dixi quod no. hic Compo. s. eo. proximo, in principio [*Eorundem*] compromissariorum. Erat tamen de gremio eccle siæ: aliàs quò ad illum nō fuisset dubitatio propter formam compromissi. s. c. proximo [*Vter*]. i. quis assumitur per confirmationem electionis [*qui de numero*] opponitur, aut iste consensit electioni factæ, quod esse non potest: quia fuit nulla facta. s. non à maiori parte: aut faciendæ, & sic ambitiosus, & re pellendus. j. eod. cum post petitam. dicit Innocent.
7 quòd hic consensit electioni factæ. nam † secundùm antiqua iura intelligitur facta prælati electio ex solis cōsensibus directis in aliquem vt electum, s. eod. cum inter canonicos. & hoc idem hodie in minoribus dignitatibus, cum non sit mutatum se cundùm eum. Hostien. in hoc contra, vt dicam, infra eodem, quia propter, super prima glossa, ex his autem verbis dicunt quidam, vt Abbas, Innocenti. intellexisse decret. in minoribus dignitatibus, non in maioribus locum habere. di-
8 cit etiam Innocenti. quòd hic † est consensus de facta electione. postquam publicatam requiritur consensus ab eo, sicut ab extraneo. nec obstat, quòd ante consensum suum non habet maiorem partem numero. habet enim æqualem & saniorem; quod ex eo apparet, quia secuti sunt ordinem scripturæ, secundùm quem primò debe-
b bant eligere ex se ipsis, ar. ff. de vsufruc. quotiens[b]. compromittendo enim in 7. ita, quòd ex se possint eligere, videntur velle, quòd sex eligant, quādo de se eligunt. nec obstat, si alius præponderet in meritis, & sic pars sua videatur sanior: quia hic non dicimus saniorem partem, nisi inquantum colligitur ex ordine scripturæ, cum cōpromissum
c sit diligenter seruandum [c], argu. ff. de arbi. si cum dies. §. planè, ff. mandati, diligenter, nisi forsan omnia sint paria in numero & ordine; puta quia elegerunt ex se hinc & inde. tunc enim esset ad merita recurrendum secundùm Hosti. Sed quicquid dicat, ex ipso textu habetur secundùm Host. quòd hic erat facta electio, quando consensus fuit requisitus, licèt nominatio dicatur, vnde & hic sequitur, nominati, & supra dicitur, nominarent, & infra sequitur, nominatus. verumtamen hæc nominatio loco electionis habetur. vnde & infra sequitur, dummodò electioni de se factæ consentiat; & tamen non est facta, nisi à tribus, qui non faciunt maiorem partem de septem, neq; de sex; & sic videtur, quòd nulla sit electio. j. eod. ecclesia. j. & 2. & c. in genesi, & etiam requirebatur pars maior, vt patet. s. respon. j. nec est alia vera respōsio, nisi ista, quòd licet in forma scrutinij consensus electi nu-
d merum suum non augeat; in forma [d] tamen compromissi & auget, & proficit. electus enim à tribus antequàm consenserit. à maiori parte electus non est. pendet hæc maioritas ex suo consensu. nam si consentiat, maiorem partem habet, & omnino obtinet, vt probatur. j. e. c. ad fin. secundùm Ho. Sed Compost. dicit, quòd hic valuit electio facta per tres de quarto: quia fuit expressum in compromisso, quòd de se possent eligere; quod si nō fuisset expressum, licèt de iure de se possent eligere: tamen esset necesse, q̄ fieret electio per quattuor, vel maiorem partem, non computato electo. quod ergo in maiori parte computatur electus, hoc est ex illo ver. adiecto ex se; quasi fuerit voluntas compromittentium vocem tunc computari posse in parte maiori, & hoc ius præsumit, & ex hac præsumptione facit hoc ius, nec mirum secūdùm eū, quia potuissent compromittentes etiam statuisse, quòd valeret electio facta de numero compromissariorum etiam ab vno solo, quod ergo faceret tunc expressa voluntas, hoc facit hic tacita. circa electum à tribus, quando compromitteretur cum illa clausula in duos tantum, apertè procedit ratio Compost. vt etiam dicam super glo. j. Sed quando sunt plures, vt hic, licet dictum sit, quòd de se eligant, certum est, q̄ maior ipsarum partium bene posset eligere de se. vnde istius dicti Compost. non bene apparet ratio. & tamen tenendo simpliciter, quod primò summaui, sequetur absurdum, quòd si ex tribus compromissarijs vnus eligit alium, tertio discordante, valebit electio. & dicit Ab. sic euenisse de domino Ia. quondam Narbonen. qui obtinuit. sicut enim in numero septennario se habēt tres ad quartum, ita in ternario primus ad secundùm; & hoc est, quare in principio declarationem necessariam fore dicebam. Quid ergo si dixisset capitulum, quòd illum reciperent in decanum, quē omnes. 7. nominarent, siue in quem omnes cōsentirent? dixit Innocen. & Compo. qui dicit sic obtinuisse, quòd hic non possunt eligere de se ipsis, & placet Guil. Man. in libello suo. c. 48. & in quibusdam scriptis reperi, quòd Innoc. quartus ob hanc causam cassauit electionem factam per v. compromissarios de sex in monasterio Atrebaten. cui euidenter cōtradicit hæc decre. nam & si sex septimū eligant, & ille vnus electioni de se factę consentiat, apparet, q̄ ita completur numerus omnium per consensum ipsius, sicut maioritas numeri, quando
9 à tribus eligitur tantum. hoc † aūt, vbi dictum est, q̄ in vno de se ipsis possint omnes consentire, quæstionem non habet secundùm Ho. dummodo expressè dictum non sit, q̄ nō possent eligere de se ipsis. nec obstant iura, quæ contradicere videntur. j. de iure patro. per nostras, cum suis similibus. rūde
10 enim, vt ibi not. & dicam super glo. ¶ Quid † si dicat, consentio in illum, quem talis nominauerit, vel in quem maior pars consenserit. rn. non valet,
e cum electus certus [e] non sit, ar. ff. de procura. l. 2. q̄ dic, vt legitur & no. j. eod. ti. in electionibus, lib. 6. posset tamē compromittere, quòd illum haberet pro prælato, quem talis eligeret. s. e. in causis, & c. causam quæ. aliter verò, ex quo præsens est, non potest committere vices suas. j. e. quia ꝓpter. §. illud aūt, fm Inn. quod dic, vt no. j. e. cum post petitam. hic ergo eligitur vnus de septem compromissariis,
11 vt hic littera dicit. erat † tn de gremio ipsius ecclesiæ: aliter non esset quęstio fm formam cōpromissi, vt s. c. proxi. ver. nos verò. §. si verò, & apparet in fi. fm Ho. [*Tenorem*] qui fuit de recipiēdo in decanū eum, in quem consentiret pars maior fm Host. sed Comp. dicit hic ponderari partem illam compromissi, per quam ex se poterant eligere, propter quā dicit valere electionem factam à tribus: aliter non
12 valuisset facta per quattuor [*Consentiat*] intelligo † intra tempus electionis fiendæ à iure, vel in compromisso statutum [f]. dixit Vin. ratihabitio † interdum
13 tantum valet, quantum consensus à principio præstitus, vt cum minor pars contempta consentit electioni factæ à maiori. s. e. q̄ sicut: quandoque minus,

minus, vt cum maior pars consentit, vel ratificat electionem factam à minori. s. eo. auditis: quando que plus. nam ratihabitione cōsentit hic in se, q̄ à principio faciendo diceretur ambitiosus. 8. q. j.
in scriptis, & hoc tenent hic Inno. & Host. & no. se
14 cundùm nn. & Comp. & licet † consentiat electio ni vt compromissarius, requiri poterit postea eius consensus, vt electi, & hoc infra tempus decr. quā
15 sit, & c. cupientes. lib. 6. [*Canonicum*] quid † si iste nominatus per tres non esset idoneus: videtur, q̄ nominatus ab alijs deberet obtinere. j. e. congregato sed contrarium videtur, quia obstat forma compromissi, prouideat ergo tunc capitulum secundū Host. inducit, quæ no. j. eod. ne pro defectu, super ver. hac vice. vide. j. e. si compromissarius, li. 6 & di xi. j. eo. quia propter, super versi. de pastore. ¶ Pri-
16 ma † gl. ponit opinionem dicentium, q̄ compromissarij &c. quam reprobat, secunda pars. R. per quæstionem, Quid si vnus solus esset compromissarius, & soluit negatiuè, ponit opi. contrariā, quā improbat. ¶ Vltima gl. quærit, & distinguēdo soluit: demū dicit. c. correctū. ¶ † In gl. j. ibi, vbi absint
17 decuriones, vnum ex se dant tutorem, & magistratus municipales collegam suum [*& ibi, non licet*] ex officio, q̄ quis administrat, non licet aliquid eme re per se, vel submissam personam [*& ibi, si in emptione, in fine*] tutor rem pupilli emere non potest [*& iai, prætor*] sequitur, ipse se tutorem dare non pōt, sicut nec pedaneus iudex, nec cōpromissarius ex sua sniа fieri pōt [*& ibi, inquisitio*] hāc, & sequen tē vide in dec. petitio, de iureiu. super vl. gl. ¶ In gl. 2. ibi planè, vide. s. e. licet, super gl, pe. [*& ibi, consul*]
18 vide de prob. ex lris, super gl. 2. ¶ In † gl. j. [*ibi, dicunt quidam*] lo. hic, & 8. q. j. qui episcopatum, Vin. Lau. Gos. Ia. Phi. Inn. Host. & Comp. & sic seruatur. Idē Guil. in spe. vt dixi. s. e. licet, super glo. & nunquid, Arch. in præalle. c. qui epatum, & Gui. Man. c. 48. & Accur. ff. quod cuiusq; uniuersi. l. planè. vbi alle.
g hoc. c. g [*& ibi, non credo*] idem T. & Ioan. de Deo, & Boa. s. eo. in causis, contra eos est fm Hostien. j. eo.
19 cum in veteri. Item ex hac † opinione magna fraus & absurditas sequi posset, vt l. inter compromissarios ponerentur illi, de quibus vtilius prouideret ecclesiæ, vt fm hoc ipsorum nullus eligi posset [*& ibi, si in emptione, in fi.*] vide quod ibi no. & C. eodem,
h cum [h] ipse tutor, quod facit pro prima opinione
20 [*& ibi, si uni tantum*] putat Ho. q̄ qn̄ sunt † duo tm̄ cōpromissarii, vnus electus à socio poterit consentire, à socio enim & à deo vocatus dicitur; non à se ipso, sic disputaui, & terminaui, vide in regula, in toto, de regu. iu. li. 6. & no. q̄ hic optimè ꝓceder opinio Comp. de qua dixi in textu, quando enim duobus daretur ptās cū clausula, quòd se possint eligere, apertè patet, q̄ intentio cōpromittētium est, q̄ valeat electio facta ab uno [*& ibi dicit quidā*] Lau. Io. hic, & Vin. apertius, qui dixit, q̄ eo casu ꝓpter iuramentum se nominabit, & eliget, si non
i admitteretur, non curet. Idem dixit. j. de iure pat. per nostras [*& ibi, Inconueniens*] dem Barto. [i] cum Hug. & Tan. in veneriali, 25. vnde dicebat Inno. q̄ iste debet recognoscere in se culpam. v. di. ad eius, nec de alio debet præsūmere, nisi bonum, de præsump. c. fin. vnde potius repellendus vt pharisæus, quàm admittendus, vt Iudæus [*& ibi, renunciare*] dicendo, puto me magis idoneum, & magis aptū, vt no. Gos. s. eo. in causis, in prin. not. Vin. s. e. dudū in fi. quòd si quis habens potestatem eligendi, scit duos meliores in ecclesia omnibus aliis, & sunt pa res, gratificare poterit, ad quod faciat, quod no. j. c.
k prox. nisi fauet. Et in fi. & j. de iureiu. petitio [k]. ¶ In gl. vlti. [*ibi, respondeo*] fm Ioan. T. & Vin. [*& ibi, pro iudicium*]
l sint autem cauti [l], qui sperant eligi, & in talem consentiunt, in quem non credunt alios cō sentire. dixit autem hic Phil. hoc certum, q̄ si per vocem eius veniretur solum ad paritatem numeri, non valent; alle. 79. dist. si duo. j. eo. quia propter
21 & c. ecclesia. ¶ Quid † si iste quartus compromissarius electus à tribus vna cum quinto, & sexto elegisset septimum, & ille consentit, poterit ne ipse quartus resilire, & suæ electioni consentire; dominus meus terminando disputauit, q̄ non. Si vero est indignus scienter electus, ille poterit resilire p hanc gl. sed non suæ electioni consentire, cum sit ineligibilis. s. eo. per inquisitionē, si ignorāter, tūc resilire pōt, & suæ electioni cōsentire, & in si. imò
22 bñ valeret hodie talis electio; & † contraria loquū tur, quando proceditur per viam scrutinii. hoc. c. qñ proceditur per viam compromissi, & merito a liud in uno casu, quàm in alio. quia officium compromissarii non debet sibi esse dānosum, quin saltem ex potestate compromittentium possit se coe ligere. Itē in forma compromissi non oritur à se ip so, ut in forma scrutinii, ut dicam post Ho. de iure pat. per nostras, super gl. 2. tamen, vt † dicebat Phi.
23 ille nō debet dicere, me eligo, vel coeligo, quia ex tali ingestione esset merito repellendus. j. q. 6. sicut is. 8. q. j. in scripturis: sed simpliciter consentiat electioni de se factæ: ex illo tantum consensu sequit̄,
24 q̄ inter eligentes computatur, & quod † hic dicit vocem electi compromissarii numerum augere respectu maioris partis, putat Host. locum habere
m in electione papæ respectu duarū partiū. [m] ¶ Quid
25 dices † de forma decr. supra proximæ? puto, q̄ ibi locum non habeat, quod hic dicitur, cum secundum illam oporteat eligendum habere maiorem partem in scrutinio, in quo non potest quis con-
n sentire in seipsum. [n]

ADDITIONES.

a ¶ Cum in iure. Ad materiam huius capituli uide qđ no. gl. in l. planè ff. quod cuiusque vniuer. no. & quod no. gl. & Io. An. in c. fi. de insti. & in c. per nostras, de iure patro. & in c. 3. & c. ex insinuatione, & c. consuluit, de iure patro. s. quando sunt duo præsentantes, vel habentes eligere, vnus alium eligere, vel præsentare possit, & an pater filium, & an si constituat procuratorem alium ad electionem, vel præsentationem, vel in eum contulit ius præsentandi, illum possit eligere, vel præsentare, qui constituit, Arch.
b Quotiens. Vide Bar. in l. 2. §. prius. de usu. & pup.
c ¶ Seruandum. Vide tamen ad hoc pulchras decisiones, & limitationes positas per do. Iasin in l. si super possessione. C. de transc.
d ¶ Forma. Rationem differentiæ vide in gl. fi. & super illa.
e Certus. Vide. d. And. Bar. in c. cum M. Fer. col. 17. de const.
f Statutum. Quia iste consensus est electorum, & auget numerum.
g Capitulum. Et ibi, gl. quærit, an dato uno solo ipse se possit eligere, quod infra tangit gl. hic.
h Cum. Vide ibi plenissimè materiam illarum. ll. per d. Bar. de Sal.
i ¶ Bar. Et Accur. in l. planè, præall.
K Petitio. Et uide Bar. in l. ab omnibus. §. si Titio. ff. de leg. j.
l Cauti. contrariam cautelam in nominatione sola uide per Ioā. And. supra eo. auditis, in prin.
m ¶ Partium. Vide Io. An. in c. licet. s. eo. in glo. ibi, ac præsentium.
n ¶ Seipsum. Vide gl. & Io. An. in c. fi cui, eo. tit. lib. 6. & ibi Lapum.

SVMMARIVM.

1 *In imperatoren electus, quando confirmabitur à papa.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Ealcem in messem alienam mittere non licet, & quatenus, & quando.*
4 *Imperator utrum à populo eligatur, & inungitur, & à quo, nu. 7. & 8.*
5 *Ius simpliciter enunciatum intelligi potest hic ius naturale, & pro naturali ratione. 23.*
Antiqua consuetudo pro præscripta, & rationabili, ibid.
Præsertim, maximè, ibid.
Caroli magni statuta quæ, ubi tradatur, ibid.
7 *Germani Teutonici, ideſt ueri nobiles, vnde dicta Germania, eod. nu.*
8 *Consecrari propriè dicitur episcopus.*
Inungi Rex.

Imperatorem Papa coronat, ibid. contra eum poteſt excipi, & quando nu.9.& quid.nu.16.an recipiat ordinem.17.
9 *Corona Imperatoris triplex, & in coronatione poteſt inquiri de vita & meritis coronandi,nu.10.ſi non poſſet in debito loco coronari,quid agendum,nu.12.*
10 *Manus impoſitio non debet fieri citra inquiſitionem.*
11 *Confirmatio fieri non debet abſq; cauſæ cognitione,exceptis priuilegiatis,& qui ſint huiuſmodi.*
13 *Electus an poſſet examinari, & contra eum excipi in pallij datione,niſi quod latuiſſet crimen probaretur.*
14 *Abbas benedicendus nunquid ſit examinandus, & contra eum poſſit excipi.*
15 *Per benedictionem quid recipiat abbas.*
Plenitudo officij diuersè ſumitur,ibid. ver.Melius.
18 *Argumentum ab enumeratione partium eſt vitioſum aliqua prætermiſſa.*
19 *Denunciator qualis fuit hic legatur.*
20 *Deuolutio eligendi ad alios quomodo hic contigit.*
21 *Electio prius facta per minorem partem non impedit ſecundã poſtea faciendam per maiorem.*
22 *Accipere,violentiam,Recipere,iuſtitiam deſignat, & in quo caſu.*
Exemplis affirmare non nocet,ibid.
Admonitio neceſſaria, cum non eſt ſtatutum tempus, ibid. ver. eſt ergo.
Alternatiuæ alteram partem ſufficit eſſe veram, ibid. ver. quod hic.
24 *Voluntas mutari poteſt expectando.*
25 *Electio Imperatoris,an principibus competat tãquam ad collegium,vel tanquàm ad ſingulares. Papæ verò quando competat.nu.27.*
26 *Imperatoris officium quod.*
27 *Electoribus negligentibus Papa eliget: & ſi plures electi ſunt, de iure vtriusq; cognoſcet & diffiniet, & in contumaciam procedet.*
28 *Philippi electionis in Imperatorem caſſatio.*
Electus in Regem Romanorum recepta corona debet haberi pro rege,pendente confirmatione,ibid.& 29.
29 *Abnuere,renuere,vel denegare.*
30 *Opponere, vel obijcere non ſufficit,niſi oſtendatur.*
Antipophoræ figurę dicendi vſus,ibid.
31 *Philippi ducis progenitores quales in Romanum pontificem, & Cardinales & Epiſcopos fuerunt.*
32 *Abſolutio per procuratorem an obtineri poſſit.*
33 *Corona regalis nobilis magis,quàm felix,& ratio.*
34 *Mali ne occaſio detur,à bono ſæpe ceſſatur.*
Verbi reſolutio,ibid.ver.ignorat.
35 *Fiduciam ſecundùm bonam intentionem habere non eſt malũ.*
36 *Imperium non debetur, Regna tamen quædam debentur ſucceſſione.*
37 *Conſulatum impediuit,ne filius haberet, Fab. Maximus, ne in vna familia continuaretur imperium.*
38 *Iuramenti obligatio tollitur,ſi iuro alicui prælato, & ipſe deponitur.idem,ſi prælatus vt prælatus dare quid iurauit, dimiſſa prælatura,niſi in caſu.*
39 *Succeſſor etiam ſecularis ex electione ſucceſſione an teneatur ſoluere debita prædeceſſorir.*
40 *Epilogus,Suffragium,Additio gloſſarum,& nu.41.42.& numero ſequen.*
Iudex alteri parti facere quando poſſit, & ad concordiam cogere,& nu.46.§.1.
Ab exemplo quorũ argumentari poſſumus. §.1. & nu.47.§.1.& nu.48.
Principali deſtructo,& acceſſorium,& nu.ſi.§.ſi.
Stephanus Papa martyrio coronatus fuit à Conſtantino & quo tempore,nu.42.
43 *Rex in domo ſua quilibet dicitur abducitur exemplum ruſtici cuiuſdam Anglicani,& eius geſtis domi ſuæ in regem Anglorum.*
44 *Hiſpani non nuperunt Carolum,nec ipſius pares.*
Teutonici perdiderunt imperiũ & quomodo, & quodlibet eorum tugurium,& ciuitas vẽdicat ſibi dominium,& de imperio contendit,ſecundùm Vincentium.
45 *Teutonici virtutibus meruerunt imperium.*
46 *Sacrilegi familia an repellatur à ſacris.*
47 *Aduocatus eccleſiæ non eſt patronus,ſed quaſi parens.*
49 *Federicus imperator,cuius hic fit mentio,depoſitus fuit ab Innocentio Papa.*
50 *A iuramento recedere quando propria auctoritate poſſimus.*
51 *Vtilitate pro ſpirituali non eſt deierandum.*
Mala non committenda,vt eueniant bona,ibid.
52 *Iuramentum Philippi quare illicitum fuit.*
Præſcribi poteſt,vt non detur paſtor niſi de certa eccleſia.

CAP. XXXIIII.

1 Enerabilem. Caſus. † Electus in imperatorem
à maiori parte illorum,ad quos ſpectat
electio,ſi fuerit idoneus, per Papã con-
firmabitur. Et Hoſt. diuidit † decre.in
2 4. partes. In prima ponit reprehenſionem legati.
In ſecunda ibi,verum,captat beniuolentiam prin
cipum ipſorũ,& ſuam poteſtatẽ declarans. In ter-
tia ibi,obiectioni,reſpondet ei, quod obijciebatur
contra legatũ.In quarta ibi,eos, monet principes,
adhæreãt Otthoni,recedentes à Philippo. q̃ hoc
facere debeant,probans quattuor rõnibus vĩq; ad
ver.nobilitatem;ibi ſpecialiter hoc mãdat duci Ca
rintiæ [*Inter cætera*] quæ opponebanꝫ p̃ proceſſum
legati [*Quidam*] adhærentes Phi. [*Si electoris*] repete,
3 geſſit perſonã m [*Falcem*] quod † nõ licet: in neceſſi-
tate tamen licet ſpicas conterere,& manducare,vt
deutero.23.& in can.hic alle.per gl.& de cõſe. diſt.
5.diſcipulos: imò iure humano trãſire per agrum
alienũ non licet,vt j.di.oẽs leges,exceptis caſibus,q̃
a ibi no.in gl.vlt[a]. [*Si cognitoris*].i.iudicis,& repete,per
ſonã geſſit [*Alteram*].ſ.Phi.[*Principibus*] qui ſint illi,
vide.j.de re iud.ad apoſtolicæ,in gl.pe.li.6. [*Regem*]
4 Alamaniæ [*De iure*] q̃ † imperator à populo eligat,
& iuriſdictionẽ habeat,p̃batur.93.di.legimus.ff.de
ori.iur.l.2.§. poſtea cum,& §. deinde cum eſſet,&
§.deinde quia,& §.nouiſſimè,inſti.de iure natura-
li.§.ſed q̃d principi.C.de vete.iur.enu. l.j.§. hoc ẽt.
alibi dicitur,q̃ deus miſit ipſum legem animatam
in terris,in auct.de cõſulibus.§.vl.co.4.ſm Ho. ſm
5 quẽ põt † etiã exponi. de iure [b].i. de naturali rõne,
b inſti.de iure naturali.§.quod verò.j.diſt. conſuetu-
c do [c] [*Antiqua*].ſ. præſcripta,& rationabili,q̃ tribuit
6 ius eligendi.j.eo.Cumana [*Præſertim*].i.† maximè.&
concor.de natis ex lib.ven.c.vno [*Poteſtas*].ſ. eligen
di regem in imperatorem [*Caroli magni*] de ſtatura
eius vide in hiſtoria.25.li.c.j.& de eius moribus,&
actibus in capitulis ibi ſequentibus [*In Germanos*].i.
7 Theutonicos,q̃ verè ſunt † germani.i. verè nobiles.
ſic no.lo.34.di. quorundã,in j.gl. Patria illa dicitur
Germania à gigno gignis,propter fęcũditatẽ gene
rãdi [*Inungimus*] oleo & in humeris.j.de ſacra vnctio
ne.c.vno.& hoc facit per manus Hoſt.epiſcopi ſup
hoc ab antiquo priuilegiati. & adde quod dicam.
8 j.de priui.antiqua.q̃d † autẽ ſequit̃,cõſecramus,im
propriè ponitur,cũ propriè dicatur epiſcopus con
ſecrari,ſed rex inũgi,vt in præall.decre. [*Coronamus*]
hic propriè ponitur ſm Ho.qa ſolus Papa coronat
Imperatorẽ.licèt Ho.inũgat,vt eſt dictũ.patet hoc
ĩ cle.de iureiu.Romani,ver.ac decernẽtes. & de tri
9 plici † corona imperij ibi no.in §.porrò,in p̃n. [*Aliter*]
ac ſi dicat,regula hẽt inſtãtias.ſed hæc non
10 hẽt [*Examinatio*] ar. q̃ ſicut † in coronatione p̃t inqri
de vita,& meritis coronãdi,ita p̃t ẽt p̃ ipm excipi.
& eſt rõ,qa in vnctione,q̃ p̃cedit,fit manus impoſi-
tio,q̃ ñ dz̃ fieri ſine inqſitiõe, vt no.ĩ p̃dictis cõcor.
& ĩ coronatione fit ꝯfirmatio,vt hic ſm Inn.ſ̃ Ho.
ãt ex hoc tex.iſtud nõ colligi.& vt dicebat Inn.ꝯfir-
matio

11 matio † non debet fieri ſine cauſæ cognitione. §.
eod.cum dilecti,&.c.cum nobis. non tamen putat
Inno.abſonum,q̃ hi,qui habent hoc ex priuilegio,
ſine examinatione confirmentur, vel ſine confir-
matione adminiſtrent, ſicut ſunt ciſtercienſes, &
prẽmonſtratenſes,quod dic,vt no.de app.quia nos
quaſi cõprobati ſint a Papa, qui hoc priuilegium
dat,ſicut aliàs dicitur de tutore a patre in teſtamẽ
to dato,inſti.de ſatiſdatione tutorum.§.j. & 2. cre-
12 dit † tamen Inno.q̃ & ſi imperator non poſſit reci
pere coronam in loco debito,nihilominus auc-
toritatem adminiſtrandi poteſt recipere a Colonien
ſi archiepiſcopo,ad quem ſpectat,vt no. j. vel ex ip
ſa electione hanc habet ſecundùm Ho. concor. ſi-
cut & Papa.ſ.eo.licet,quod verius eſt. 23. diſt. legi-
13 mus. ¶ Sed † nunquid in pallij datione locus eſt
examinationi,& exceptioni? non: quia non conſue
uit dari pallium non confirmato.confirmatio au-
tem ſine examinatione fieri non debet j. eo. nihil.
vnde pallij datio ſequitur ad priora,nec ibi fit ma-
nus impoſitio ſecundùm Inno. Et quid ſi † occur-
rat probatio alicuius grauis criminis, quem latue-
rat,non reputarent abſonum ſm Ho. & Comp. ſi
excipiens audiretur,ar.j.de exceptionibus, paſtora
lis,&.eo.ti.li.6.pia,quod dic,vt no.j.de accu. ſuper
14 his §.fi.in prin.&.c.accedens.§. fi. ¶ Sed † nunquid
abbas benedicendus eſt & examinãdus? ſic,cũ ma-
nus impoſitionem recipiat, vnde & locus eſt excep-
tioni,ad hoc.j.de ſup.negli.præl.c.j. vbi dicam ſu
per verbo,benedicere.j.de ætate & qualitate, cum
contingat.68.di.quoniam.j.de accu.meminimus.
per quæ iura tenebant hic Io.& Vin.etiam cum ab
bas exemptus benedicendus erat ab epiſcopo, all.
e etiam.73.diſ.ſanctiſſimo. [e] Sed Abbas dicit hic hoc
non ſeruari,& poteſt ſm eum intelligi hæc littera
de illo,ad quem de iure communi ſpectat manus
15 impoſitio. hic † autem eſt notandum, quod q̃uis
Abb.in benedictione plenitudinem officij recipiat
non tamen confirmationem, ſeu auctoritatem ad
miniſtrandi in temporalibus, ſed ex confirmatio-
ne præcedenti ſicut & archiepiſcopus in confirma
tione poteſtatem adminiſtrandi recipit.ſ.eo. tranſ
miſſam.In pallio vero plenitudinem officij.j.de au
ctorita.& vſu pallij.niſi ſpecialis. quod intelligi de
bet quantum ad ſpiritualia. Melius tamen dicitur
q̃ plenitudo officij quandoque ſumitur pro confir
matione.j.eo.nihil.§.fi.quandoq; aliter,ſicut appa
ret in archiepiſcopo,qui & ſi confirmatus ſit,tamẽ
plenitudinem officij recipere dr̃ in pallij datione,
vt dictum eſt ſm Inno. [*Pertineat*] quam faciat per
ſe,vel alium.& ſic non obſtat.24.di.quando, de of-
16 fi.archi. vt noſtrum [*Impoſitio manus*] In † examina-
tione igitur imperatoris eſt attendendum,an ſit ca
nonicè electus.Item an ſit criminoſus,vel negligẽs
f 15.q.6.alius,ſm Inn. [*Tyrannum* f] vide quod dixi in
Cle.de baptiſ.c.vno.in gl.ſimile,ad finem [*Conſecra*
17 *re*] quidam dicunt, & malè, q̃ † imperator recipit
ordinem,de hoc.63.di.Valentinianus,in fine,&.ff.
de rerum diui.l.ſacra,in prin.& in ſpec.ti.2.§.nunc
oſtendendum,ver.39.tamen olim imperatores vo
cabantur pontifices.10.di.de capituli.21.diſ.cleros
[*Approbando*].ſ.in prædicationibus,& collocutioni
bus ſuis,& per ſuas litteras ſuadendo [*ad factum eli-
gentium*].i. ex eo, quòd illius electores præferendi
ſint electoribus alterius. Sed propter demerita du-
cis bene dicebat illius electionem nullam ſecun-
18 dùm Innocent. [*Denunciatoris*] hoc † membrum
prætermiſerant principes non ſufficienter diuiden
do. vnde reſpondetur à partibus non ſufficienter
19 enumeratis.nec † fuit iſte ſecundùm Gof. denun-
ciator euangelicus, canonicus,vel vulgaris: ſed de
nunciabat ſecundùm Innoc.principibus & aliis fi-
delibus, quos videbat vicinos præcipitio [*adiuuandum*] ſcilicet. Philippum, vt ſe ſubtraherent, cum
criminoſus eſſet, & tanta dignitate indignus. 22.
quæſtio. 5.hoc videtur,&.capit.ſe.& monebat,q̃ re
cederent ab eo, nec perſeuerarent in peccato. 2.
quęſtio. 1.ſi peccauerit. & publicè monebat, Phi.
quia publicè peccauerat. 55.diſt.ſi illud: vel denun
ciabat Phi. priuatum per Papæ ſententiam ſecun-
dùm Innocen. quod placet Hoſti. qui dicit, quòd
denunciator fuit.i.mandati apoſtolici publicator,
vel quòd eſt verus executor,de appel.nouit [*Studia
eligentium*] quo caſu locus fuiſſet obiectioni princi-
pum.& ex eo inſtat Ho.an hic debeat eſſe ver.dicit
20 Innoc.quòd hic eſt mens litteræ,hoc † ipſo, quòd
electores ducis elegerunt notoriè excommunica-
tum, & aliter indignum, & quia contempſerunt
alios,deuoluta fuit poteſtas eligendi ad alios.j. eo.
g ſcriptum,& c.congregato.ſ.eo.dudum g. [*Contem-
ptis*] dicit Pe.hic apertè colligi,quòd † electio prius
21 facta per minorem partem non impedit ſecundã
poſtea faciendam per maiorem. nam ex quo elec-
tores Philippi contempſerunt alios, apparet, q̃
h prius elegerunt h [*Obſiſtat,& infra*] hic deciditur ta-
lis littera,quæ non debuit remoueri ſecũdùm Ho.
Et quoniã dux prędictus,nec vbi debuit. ſ. Aquiſ-
grani, nec à quo debuit.ſ.Colonienſi archiepiſco-
po,coronam,& vnctionem accepit. præfatus verò
rex & vbi debuit, & à quo debuit, recepit vtrunq;.
& vide qđ no. de iureiur. clem. Romani. §. porrò,
ver.eidem,vbi inuenies verba quarundam litterа-
rum,quæ de litteris huius decr.dicuntur extractæ.
22 Et not.Hoſt. quod de primo † dicitur,accepit,quòd
deſignat violentiam. de ſecundo dicitur, recepit,
quod deſignat iuſtitiam.facit.ff.de dote prę.l.cum
quis.§. fin.dicebat Innocen. quòd cum Ottho ſic
eſſet in poſſeſſione habendo coronam regni, non
erat contra ius,ſi nominabat eum regem [*Quod au-
tem*] hucuſq; defendit factum legati,nunc defendit
factum proprium ſecundùm Innocen. [*Admonitio-
nem*].ſ.quòd ſatisfaciãt de iniur. & exceſſibus ſuis,
Innocen.immò, quòd concordent, ſi poſſunt, vel
ad maiorem concordiam reducãtur,vt innuunt ſe
i quentia, vt ſtatim dicam [i] ſecundùm Hoſt.ſimile.
ſ.eo. licet [*Expectationem*] ad iudicium, vt.ſ.de iure
ſuo cognoſcatur ſecundùm Innocen. ſed Hoſt. in-
telligit de expectatione concordiæ aſſignato ad id
competenti termino,de poſtula.bonæ.2.ver. cæte-
rùm.j.de offi.ord.irrefragabili.§.exceſſus [*Iure*].i.na
23 turali † ratione iuris coroborata [*Et exemplo*] Hiero
nymus ad Marcellam.13.c. non nocet exemplis af
firmare,quod dicimus [*admoniti*] eſt ergo neceſſaria
admonitio,quia non eſt ſtatutum tempus;de hoc.
k j.de re iudi. ad apoſtolicæ, in vlt. glo. li. 6[k]. [*vel no-
luerunt*] quòd hic alternatio ſumatur à iure, vnde
ſufficit alteram partem eſſe veram. ſic. ſ.eo. quod
24 ſicut.§. ſi autem. & eſt euidens † ar. quòd expecta-
tione pendente, de qua hic loquitur, poteſt inter
principes maior interuenire concordia, & ſic qui
conſentit in vnum, mutare poterit voluntatẽ con-
25 ſentiendo in alium. ſimile.ſ.e. licet,maximè † quia
non tanquam ad collegium, ſed tanquam ad ſin-
l gulares [l] competit iſtud principibus,ar.ff. cõmu-
nia prædio. eſt receptum. hoc quidam improbat,
vt ſcripſi in ſpec.de reſcrip. præſen.§.fin.ſuper ver.
antepe. & adde, quod no. de conſti. cum omnes.
& quia ius iſtud ſpectat ad ipſos vt ad laicos,qui in
præſentatione poſſunt variare. j. de iure patro. cũ
autem, & c. paſtoralis, ſecundùm Hoſtien. [*Defen-
26 ſore*] Imperator † defendere debet eccleſiam, [m]
m vt hic: exaltare dominum Papam.63.diſtin. tibi
domino: tueri clerum. 96. diſtin. cap. vlti. & mi-
ſerabiles perſonas. 27. q.5. principes, & ca. admi-

nistratores, Gof. [*Ipsi*] apostolicæ sedi [*in pœnam*] q. d.
27 non, negligẽtibus igit† electoribus eligere, Papa eli
get: & si plures electi sunt, de iure vtriusq; cognoscet, & diffiniet. & si altera partium contumax fue
rit, nõ obstãte illius absentia, in causa procedet. ſ.
e. c. j. li. 6. ſm Inn. [*Sciunt autem*] hic probat exemplo
[*tunc*] demũ. ſ. post coronationẽ [*Ad ipsius*] ſ. Lotha
28 rij [*Iusto*] cassauit † enim Papa, quod factum erat de
Philippo: sed nõ cõfirmauit electionẽ Otthonis re
gis: imò reseruauit contradictoribus potestatẽ di
cendi in personam, & formã, vt sequit. Interim ta
men debent illum habere pro rege propter coro
nam, quam receperat à Coloniẽsi apud Aquisgra
num, Inn. nec pt dici hæc reprobationis snia nisi iu
sta ex causa [*Sunt enim &c.*] vt sequitur ſm Hostien.
29 [*Non abnuant*]. i. renuant † vel denegent. & iustè cõ
suluit Papa, cum electus sit à maiori parte, & coro
natus, vbi & à quo debuit. vnde cum obtineat coro
natio vim confirmationis, obediendum est ei, do
nec fuerit reprobatus. 8. q. 4. nonne, secundùm In
no. [*Vel factum*] ſ. electionis [*Ab eis*] ſ. principibus, vel
30 altero ipsorum [*& ostensum*] aliter † non sufficeret
obijcere, de concess. præben. cum super [*Sunt enim no
toria*] ponit antipophoram. diceret aliquis quare
Philippum reprobatis non conuictum rñ. [*Progeni
31 tores*] ferturt quòd Henricus primus de genere isto
Pascalem Papam cum episcopis & Cardinalibus
captiuauit. Federicus auus longo tempore contra
Alexandrum fouit scisma. Henricus pater interfe
ctores quorũdam eporũ punire prætermisit in ali
quo. ponebat hic Ho. dictum cuiusdam episcopi,
qđ in concilio responderat tempore depositionis
Federici factæ per Inno. 4. ſ. de re iudi. c. j. li. 6. quòd
decurtando ibi ponam super gl. [*Prædecessore*] Cæle
32 stino [*Per nuntium*] no. per† procuratorem absolutio
n nẽ obtineri posse. de hoc dicam n. ſ. de sen. exc. cũ de
sideres. Sed G. Naso dicebat, q hic nõ petebatur ab
solutio fieri, sed cõmittit, Aegy. & Abb. hic dicunt,
q fieri non dẽt absolutio ab excõicatione per pro
curatorẽ, & tũ facta tenet. de hoc ibi plenius dicã.
[*Postulauit*] sed nõ obtinuit: qa forte satisfacere no
luit, vt debebat 23. q. vl. pessimam, Tanc. & Gof. vel
dic, q post electionẽ absolutionẽ postulauit, & ob
tinuit. [*patet*] dicit in hoc non sequi, sed bene sequi
tur. q habebat lesam cõscĩam, nisi petiisset ad cau
telã. de hoc remittit super gl. [*Idem etiam*] declarat,
qđ dixit de periurio. [*Vsurpare*] Valerius. li. 7. c. 2. Re
33 fert † de rege subtilis o ingenii, qui diu considerans
o coronam sibi traditam priusquàm illam suo capi
ti imponeret, dicit illã nobilẽ magis, q̃ felicẽ: quã si
qs q̃ multis solicitudinibus, periculis, ac miseriis sit
referta. cognosceret, nec humi quidẽ iacentẽ tol
lere vellet; cui cõcor. 13. di. nerui, ibi, Gregorius, oẽ
qđ hic p̃eminet &c. [*Exẽplo*] Ios. 9. c. [*Temeritate*] hoc
fuit ratione secũdi mãdati, qđ habuerũt filii Israel,
ne delerent Gabaonitas, vt ibi in Iosue glo. Augu.
vel noluerũt venire p̃ illicitũ, ne daret materia ve
34 niẽdi p̃ licitũ. Sæpe† enim cessat a bono, ne det oc
casio mali. 21. di. deniq;, Gof. [*ignorat*] i. ignorare de
bet, vel propriè [*Insuper*] hic ponit quartũ notoriũ
tpale, non tũ spũale [*Cæteris*] non de illa stirpe descẽ
dentibus [*Fiducia*] in hoc captare voluit principum
35 beniuolentiam. & no. q hanc † fiduciã ſm bonam
intentionẽ habere non est malũ. 61. di. quid prode
rit, vbi de hoc, & vide. ſ. eo. cum ad nostram, in glo.
pe. contra. 8. q. 1. in scripturis. So. nullus debet ad
hoc aspirare: potest tamen & debet curare, ne im
pedimentum apponatur, propter quod eligi non
possit ſm Inno. adde ſm Ho. quod no. ne præla. vi
36 ces suas. c. 1. & 2. [*Successione*] licet † imperium non
debeatur successione; sunt tamen quædam regna
quæ successione debentur; de hoc. 7. q. 1. deniq;, in
j. glo. 8. q. i Moyses, in gl. ar. quod [*Deberi*] dicit hic al
legando ſm Ho. quia si fuisset vera successio, filius
superstes successisset, & non frater, in auctẽ. de hę
37 re. ab inte. §. si quis igit, coll. 9. [*De domo*] legitur † de
Fabio Maximo, quòd cum ipse quinquies, & pa
ter, auus, proauus, & maiores consulatũ gessissent,
impediuit, ne filius consulatum haberet, non diffi
dens de ipsius viribus, qui erat illustris, sed ne in v
na familia continuaretur imperium. de hoc dicit
Valerius li. 4. c. j. Quid hac moderatione valẽtius,
quæ etiam patrios affectus, qui potentissimi habẽ
tur, superauit [*Iuramentum huiusmodi*] ſ. factum ratio
38 ne regni. & sic no. q † si iuro alicui prælato, ipso de
p posito, non teneor personæ ratione iuramenti P. ad
idem. ſ. ti. j. quanto. pari ratione vr, q si prælatus vt
prelatus denarios, vel quicquid aliud dare iurauit,
dimissa prælatura, persona non remanet obligata.
ſ. de no. ope. nun. c. 2. C. vt nemo vica. l. vnica, li. 11.
ff. de sol. cum quis, de iureiu. quẽadmodũ. de pœ
nis. c. fin. & hoc verum, q de pecunia dictũ est, si in
vtilitatẽ prælaturæ pecunia fuit versa: aliter secus,
de quo remittit Ho. ad no. ſ. de re. eccl. non alie. ad
q audientiam, & de fideiuſ. quod quibusdam q. de
39 habente † dignitatẽ etiam secularẽ ex electione, vel
successione, an teneat soluere debita prædecesso
ris, plenè disputauit Iac. de Bel. & quæstionem po
suit in auct. vt nulli iudi. colla. 9. vbi vide Ioan. An.
40 ¶ Quinta † glo. ponit historiam. Sexta rñ. per obie
ctionem. ¶ Glo. si fauet, obijcit, & soluit. ¶ Glo. hoc
est, arguit, allegat legem, & duo iura in contrariũ.
¶ Gl. quoniam fuit, obiicit, & soluit. ¶ Gl. tali mo
do,, rñ. per obiectionẽ de. §. vlti. &c. ¶ Glo. vltima
41 tex. fortificat: secundò arguit; alle. 4. iura. ¶ In † gl.
si fauet [*ibi, si inter duos*] vide de offi. dele. quoniã Ab
bas, in 3. glo. [*& ibi, In venditione. §. vl.*] si plures sunt
creditores in possessionem missi, omnes locare, vel
vendere pñt, vel vni cõmittere: aliàs prætor causa
cognita eliget; quis locet, vel vendat [*& ibi. §. si cũ
omnes*] vide de iud. c. j. super 3. glo. [*& ibi. §. sinautem*] si
tutores dissentiunt in eligendo illo, qui gerat, præ
tor partes suas interponere debet. ¶ In glo. hic est,
[*ibi. §. Sed quod principi*] lex est, q imperator per epi
stolã constituit, vel cognoscens decreuit, vel edicto
præcepit [*& ibi, nemo*] vide de cõsue. c. vlt. super vlt.
glo. ¶ In glo. quoniam fuit [*ibi, pactum, infra*] vide de
cele. mis. cum Marthe, super gl. ambulatoria. ¶ In
gl. tali modo [*ibi. §. vlt.*] vide de magistris. c. fi. super
gl. pe. [*& ibi §. si quis illicitè*] valet legatum columnæ
ex ædificio, ex quo illud dirui necesse est. ¶ In glo.
antepe. [*ibi, nemo*] lex tertia est, & vide de adul. c. 3. su
per glo. vlti. ¶ In vlt. glo. [*ibi, eos*] vide hanc, & se. de
fo. compe. si diligenti, super vlti. glo. [*& ibi, ex diuer
so*] quo errore iudex meum fundum pronunciat
alienum, quem petij, eodem errore pronunciare
42 debuit de fructibus. ¶ In † glo. legitur in chroni
cis [*ibi 76. dist.*] dicit Gof. septingentesimo. 56. prout potui ex speculo historiali colligere videtur hic
fuisse. 7. c. 53. vt patet li. 24. 156. c. & postea per 18.
annos ipse Stephanus martyrizatus fuit a Constã
tino, vt ibi patet. c. 167. ¶ In glo. sic ergo [*ibi, dicitur rex*] & quilibet † in domo sua dicitur rex. 24. q. 4.
43 duo ista, quòd ostẽdit Ricardo regi Anglorum rus
ticus Anglicanus habitans in foresta, Host. per di
uersos modos audiui, & scriptam legi hanc fabu
r lam, cuius est summa. Quòd rusticus r regem, qui
in aucupatione perdiderat famulum, in domo sua
foresta honorificè recepit, ignorans illum regem.
cui demum, quia in lotione manuum non pare
bat ſm quosdam, vel se preponebat, dedit alapam,
dicens, q quilibet dns est in domo sua, quẽ refert
fabula per regẽ vocatũ & inuitatum ad sessionẽ,
vel manuum lotionẽ, vt negãs rehaberet alapam,
cui

chi paruit, ita, q rex conceptum in uindicãdo nõ
habuit, & demum illum refert fabula ditatum p
regem [*& ibi opibus*] vbi de hoc, & 96. dist. si impe
rator [*& ibi, Iudæi*] adde quod no in l. dist. c. final.
[*& ibi, Adrianus 2.*] vbi de hoc, & quia Ioan. hic re
44 petijt, quæ ibi notauit, dixit † Vin. Teutonice, exci
pe ipso iure exemptos Hispanos, qui nec Carolũ
receperunt, nec ipsius pares, & dicit. quòd per bus
nardiam Teutonici perdiderunt imperiũ: quia
quodlibet ibi tugurium. & quælibet ciuitas sibi vẽ
dicat dñium, & cum imperio de pari contendit:
ponit etiam hic versus de commendatione Hispa
45 niæ [*Et in fi.*] Io. fateamur † ergo, q Teutonici vir
tutibus meruerunt imperium. 28. q. i. §. ex his, Io.
¶ In gl. no. ergo [*ibi, sacrilega*] ista dictio soluit, qđ
46 opponitur huic gl. cum iura allegata † non p̃bẽt
familiam sacrilegi repelli à sacris, sed oblationib.
quo ad primum. c. ſm nil dicit de familia. ¶ In gl.
si fauet [*ibi, si forte*] ad idem de parochi. c. j. de re
scrip. c. pen. li. 6. ¶ In gl. aduocatus, in princip. aduo
f catus s † ecclesiæ non est patronus, sed &c. ita po
47 suerunt Tanc. & Vincẽ. sed Io. & Phi. sic dixerunt,
aduocatus non est patronus ecclesiæ, sed est quasi
parens, aliter potens, qui &c. Io. 63. dist. Adrianus.
2. allegat in gl. 2. hanc decre. ad hoc, q imperator
est aduocatus Romæ. idem hic Vincen. ¶ In glosſ.
hic est exemplum [*ibi, sed quod principi*] 3. q. v. quia
suspecti [*Et in fi.*] & 2. q. 7. §. hoc dicto, & 14. q. v. dixit dominus. dic vt xx. di. de quibus, in j. gl. vbi tres
solutiones dantur, & de hoc. 2. q. v. monomachia.
37. dist. de quibusdam, & vide quod dicam. ſ. de re
iudi. in causis, in glosſ. contra dicunt quidam illa
48 † exempla sequenda, quæ continent pietatem, de
conse. di. 4. sancta, vel in quibus constat rectè factũ
t ff. de manu. t vin. l. an apud se. ¶ In gl. no. quod, in
fi. dic, vt ibi. ¶ In gl. quandoque periurium [*ibi, que
relam*] & §. de resc. c. 2. ¶ In glosſ. in filiis, in fine de
conse. di. vl. c. vlt. ¶ In glo. propter, in fi. vt patet in
antiqua, & quia adhærebat Marchoaldo dei, & ec
clesiæ inimico. ¶ In gl. no. hic, in fi. ar. ſ. ſ. de homi
cidio, exhibita, vide quod ibi dixi, & Æg. hic tenet,
quod ibi dixi post Host. & qđ dicam, de ordi. cog.
cum dilectus, super gl. pe. ver. sed dices cũ versicu
lis sequentibus, vbi videas etiam de hoc in specu.
de proba. §. videndum restat, ver. sed nunquid pro
batur, Inn. fatetur hoc sequi, q læsam habuerit q
u scĩam, nisi fortè petijssetad cautelam u quod hic
x non dicitur, vt in tex. dixi super ver. patet x ¶ In gl.
qđ fecerat, ibi Fede. iste † fuit ille, qui postea fuit p
49 Inn. depositus. ſ. de re iudi. ad apostolicæ, li. 6. ¶ In
gl. quoniam fuit in fi. Io. facit, quod no. de conces.
præb. c. 2. in 3. gl. ¶ In gl. tali modo [*ibi potuit*] cum
50 hoc est liquidum, dicebat hic Inn. quòd si † iura
mentum est omnino illicitum ita, quòd non põt
seruari sine periculo animæ, vt si quis iurauerit sã
ctimonialem corrumpere, vel patrem iugulare,
debet iurans ab illius obseruatione se propria au
ctoritate retrahere, & penitere debet: quia pecca
uit iurando. 22. q. 4. c. 2. & se. si verò sine salutis pe
riculo seruari potest, licet sit temerarium, pernitio
sum, & periculosum exemplo, vt hic, non debet
venire contra sine superioris auctoritate, vt hic, &
ſ. de iureiur. si vero, & c. cum quidam. §. fi. & c. ve
rum, idem, si est dubium. Si vero sit tantum teme
rarium, non pernicioſum, nec periculosum, tunc
seruandum est, de iureiu. debitores, & c. si vero. 22.
q. 4. §. vlti. in fin. nisi esset metu, vel dolo exortum,
tunc enim absoluuntur talia iuramenta. infra de
arbi. c. 2. de iureiur. verum, & c. cum contingat, &
no. quod me. causa, ad aures, dicit tamen, quòd nõ
solum in temerariis iuramentis, sed etiam illici
tis sine superioris auctoritate licet contrauenire, si
necessitas vrgeat, nec possit haberi superior, à quo
petatur absolutio. 11. q. 3. antecessor, & ſ. de reg. iu.
quòd non est, de iureiu. breui. de pigno. significan
te. ff. qui satisd. cog. l. fi. & idem est secundùm eum
51 si forte magna utilitas spiritualis id exigat, dicit
† Host. q non videtur pro aliqua spirituali vtilita
te deierandum infra de vsuris, super eo. absit enim
vt committamus mala, vt eueniant bona. 32. q. 4.
sicut non sunt, nec tale lucrum &c. 3 1. q. v. si dicat
52 dicit autem Host. istud † iuramentum pro tanto
videri dubium, quia primo videbatur illicitum:
quia de viuentis hæreditate. contra, quia de illius
voluntate, vt in gl. ¶ In glo. antepenultima [*ibi, suc
cessiones*] dicit Hostien. quòd non videt nisi duas
successiones, dato quòd iste Philip. succederet, &
verum dicit, quia filius patri, & ipsi filio frater. Sed
gl. intellexit in prælationes successiuè, & immedia
53 tè [*& in fine*] Io. in fine, tamen † tale ius præscri
bi potest, vt non detur pastor nisi de certa ecclesia
infrade verborum significationibus, Abbate, exigi
tur tamen ad hoc aliqua interpellatio, Vin. quod
dic, vt ibi no. in 3. glosſ. ¶ In glo. vltim. in fin. & de
no. ope. nunc. c. 2.

ADDITIONES.

a ¶ Vlti. Et vide in l. requirendi. C. de seruis fugi.
b ¶ De iure. Vide de isto verbo plenè per Iaſo. in l. omnes populi. ff. de iusſt. & iu. & d. Præpositum in c. ius generale. 1. di & Moder. in c. j. supra de consti.
c ¶ Consuetudo. Vide gl. & ibi Bar. in l. non ambigitur. ff. de legi.
d ¶ Legimus. Vide gl. in cle. j. de iureiu §. porrò, in c. Roma. & ibi Pau. & Mod. & Gui. in spec. de reſcr. præ. §. ratione autem cauſæ, verſicu. item, quod obtentum, & ibi Io. An. in addi.
e ¶ Sanctiſſimo. Per hoc quod no. Io. An. de priuile. c. j. lib. 6. super glo. super ver. inſtituta, & vide no. per Lapum in c. cum nullus, de temp. ord. lib. 6. & ibi ad hoc bonas ponit remiſſiones.
f ¶ Tyrannum. Vide Bar. in tractatu de tyrannis, & d. Card. Flo. in cle. paſtoralis, de re iudi.
g ¶ Dudum. Pœna autem c. cum in cunctis, non habet locum in ſcien ter eligentibus indignum in papam, vt no. glo. 79. diſ. ſi duo.
h ¶ Elegerunt. Vide ſupra eo. auditis. ſuper glo. fi. & in illa.
i Dicam. Vbi agitur de præiudicio tertij, cogitur iudex diſcordes concordare, vt l. huiuſmodi. §. fi. ff. de le. j. & ibi vide Bar. ſi errat hic.
K Sexto. Facit, quod no. Io. An. ſ. e. cum eccleſia, in gl. dixit Inno.
l Singulares. ſecus in cardinalibus, ut in c. licet.
m Eccleſiam. Vide Pan. & ibi late Barb. multa cumulantem in c. nouit. infra de iudi.
n Dicam. Et uide in ſpec. de proc. §. 1. uer. item, & de iura. calum. §. reſtat, uer. quid ergo, & per Ioan. An. de ſen. exc. c. j. li. 6. ubi uide dictũ beati Thomæ.
o Subtilis. In hoc c. in uer. cum ſuper illo, no. ex hoc argumentum ali cuius, q papa, & ſic epiſcopus non poteſt iuramentum cummutare, & ſemper diſpenſare, de quo tamen uide in ſpec. in tit. de lega. §. nunc oſtendendum, in uer. 24. & ſcripſi in c. j. ſ. de uoto. Arch.
p Iuramenti. raciunt no. per Io. An. in c. j. de his, quæ ſiunt a præla. an autem ego tenear ſucceſſori in dignitate, uide quod no. in c. ueritatis. infra de iureiura.
q Quibuſdã. Sed ſi prælatus ſit perſonaliter obligatus, non eccleſia, ut in c. pe. de inſti. ſuccedit ſibi ipſi, ut quia priuatus, uel renuncians ite rum ad beneficium aſſumatur, an teneatur primo obedire, uide Io. An. in c. niſi eſſent, in glo. remoto. infra de præb.
r Ruſticus dedit alapam regi Angliæ, quia non paruit ei in domo ſua, uide etiam Pan. hic in antepe. col. ſuper iſta glo.
ſ Aduocatus. Alibi dicit imperator in l. aduocati. C. de aduo. di. iudi. q carere aduocato, eſt carere maxima parte defenſionis cauſæ.
t Manu. Vide per doc. in l. nemo, all. in gl. & per Io. An. ſupra de conſue. c. ſi. ſuper ultima glo.
u Cautẽlam. Ad hoc uide etiam Io. And. in c. ad præſentiam. infra de app. & Inno. in c. cum dilectus, de or. cogn. Bal.
x Patet. Vide, an ad poſitionem priuationis ſequatur habitus, Bart. in l. decem. ff. de uerbo. obli. & ibi aliquid de materia iſta.

SVMMARIVM.

1 *Absentes de prouincia uocantur ad electionem tituli.*
2 *Eligendi potestas remanet apud eligentes, electione sine eorum uitio cassata.*

3 *Prouincia*

3 *Prouincia qui locus intelligatur.*
4 *Epilogus, Additio glossarum. & nu.sequen.*
Campanæ pulsatio quando astringat. ibid. ver. vnde non tenet.
5 *Regium, Rauenna, Cremona, Mediolanum ciuitates diuersarum prouinciarum, iuncta glossa.*
6 *Absentes vt non vocentur, valet consuetudo.*
potestate priuati. Ab eo si recedatur, an possit eligi postea eis, de quo tractauerunt, & nu. 18.
18 *Colligationes, iuramenta, obligationes, vel subscriptiones electuris super promouendo uetantur, adiecta pœna secus facientibus, & quando.*
19 *Electio fieri potest ab hora obitus defuncti.*

CAP. XXXV.

1 ORam. Casus. † De prouincia vocatur absentes ad electionem tituli. quod hic dixit Ho. de titulo, dicam in spe. de libel. concep. §. iam nunc videndum, post principium [*& infra*] hic deciditur, ꝙ causa duorum electorum delegata fuit, prout esset de iure. aliter vel vterq; cassaret; & si cõtingat vtrũq;
2 cassari, exprimit quid fieri debuit [*Cassata*] sine† vitio eligentiũ, ita, ꝙ penes ipsos remaneat eligendi potestas [*omnibus*] vt sic nullus cõtẽnatur [*Prouincia*]
3 quidam† intelligunt prouinciam, secundùm quod dicitur. 6. q. 3. scitote: sed Gof. intelligit de vsuali. s. prout homines nominant, apertius exemplificans. s. de rescrip. nonnulli, quò ad casum huius decre. de Terra laboris, Apulia, Sicilia, & Calabria, & vide quod dicam de testibus, vltra tertiam, in 8. q. [*& Saniori*] ℣. eo. quia propter, & respectu totius capitu
4 li. ℣. eodẽ. eccleſia. j. & c. in genesi. ¶ Prima† glo. not. illos, & solos vocãdos &c. remittit, & determinat. ¶ In gl. j. [*ibi, factus est*] Io. vnde nõ tenet, qã de pulsatione campanæ dicitur. s. eo. in cautis, Io. nisi postq̃ venit dies assignata, & iam sunt in ciuitate, Vin. [*&*
5 *ibi, in mora*] *ſm* Comp. vocabũtur† de prouincia, & extra. ℣. duas dietas [*& ibi, prouinciarum*] Regium, Rauenna, Cremona, Mediolanum, vt patet in prouin
6 ciali [*& in fine*] & licet quidam† vt P. de Sap. qui hoc no. ℣. e. Cumana, & Aegy. dixerunt non valere consuetudinem, quòd absentes non vocentur, licet valeat, de quàm remoto loco vocentur. tu dic cõtra, vt dixi. ℣. de præb. cum in eccleſijs, li. 6. in glo. pe.

SVMMARIVM.

1 *Electio maioris partis, contempta minori, cassatur: non tamen ideò deuoluitur ad minorem ius eligendi.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Vigilia non est solennitas.*
4 *Feriarum exceptio non habet locum in electionibus.*
Citatus ad iudicium si die statuto non tenetur comparere, tamen debet se postea præsentare tempore competenti, ibid.
5 *Contradictionis voce hic interdicta, quid interdictum intelligatur.*
6 *Consensus, qui fuit nullus, non sufficit.*
7 *Consensus durare potest de plenitudine potestatis, & vires habere.*
8 *Transferre capitulum non poterit in cõfirmatorem ius suum, si electus habet contradictorem coram eo.*
9 *Multorum appellatione hic cõprenditur minor pars capituli.*
Citatio ad electionem emissa, licèt non facta ante mortẽ eius, in cuius locum fit electio, vitiatur, ibid. & quibus casibus non arctet citatio, remiss. nu. 10.
10 *Arcere, astringere.*
11 *Alternatiuè si scribatur, vt prouideatur ecclesiæ de hoc, vel illo, vel alia persona idonea, non datur optio, sed seruari debet ordo scripturæ.*
12 *Epilogus, Suffragium glossarum. num.* 13. 14. *& nu. sequen. Ius nemo sibi debet dicere. nu.* 14.
15 *Electores non priuantur eligendi potestatem per contemptum alicuius eorum.*
16 *Absentium vocatio non est substantiale formæ.*
17 *Tractatus quis facit cassari electionem, & factus si sit ante mortem prælati de successore, non tamen sunt eligendi*

CAP. XXXVI.

1 BOnæ memoriæ Cremon. Casus. † Cassatur electio maioris partis facta, contempta minori: non tamen propter hoc ad minorem ius deuoluitur eligendi. Et
2 sunt† duæ partes. In prima decisa facti narratio. In secunda diffinitio ibi, constituto. in qua duo facit. primò cassat secundam electionem, & exprimit quare. secundò ibi, electionem, cassat etiam primam, & exprimens quare, & ponens antipophoram [*vigiliæ*] solennitas, non obstat, quia† vigilia
3 non est solennitas. Hostien. Item in electionibus
4 † non habet locum exceptio feriarum, de ferijs. c. fi. Item citatus etiam in iudicijs, si die statuto non tenerur comparere; tamen debet se postea competenti tempore præsentare secundùm Innocen. ad hoc de dolo & contu. cum dilecti: dicit tamen, ꝙ ista citatio non arctauit ex alia causa, vt patet in fi. [*Pro sua*] quam fecerat de doctore suo [*Archipresbyteri*] quam fecerat capitulum reputans. H. contumacem, quia non venerat in termino sibi maiè assignato, Inno. [*Ad secundam*] cum alijs pariter faciendam, Abb. [*contradictionis*] dixit Vin. ꝙ de indignitate personæ† poterit obijcere. nam & hoc posset, si à
5 suo compromissario fuisset electus. s. eo. causam: vel opponet se vt quilibet. 8. q. 1. sciendum: vel melius secundùm eum potest se opponere vt canonicus, cum hic dicatur, capitulo in eadem voluntate durante. Innoc. & Hostien. contradicentes, quòd nec in persona, nec in formam obijcere poterat, si iterum eligatur: quia præsumitur malo zelo cõtradicere, & ideò repellitur. vel hoc intendit secundùm eos, ꝙ nõ nocebit illi vox istius, nec alij accrescet, si capitulum, vel maior pars capituli eum voluerit iterum eligere. ad primum facit de electione, si forte, & c. cupientes. §. cæterùm, lib. 6. dicebat Pe. notandum, quòd non interdicit ei electionẽ, sed contradictionem. dicunt quidam, ꝙ si iste est
20. canonicus, sufficiet illum per 10. eligi, qui sunt maior pars, illo non computato; quod non videtur, nec placet Abb. [*in primo consensu*] .i. nouo circa eandem personam. s. eod. super eo: quia primus
6 † consensus non sufficit, qui fuit nullus [a]. simile.
a ℣. de eo, qui duxit in matrimonium, veniens. ff. cõmunia prædi. l. est receptum, secundum Io. & Inn. posset etiam dici secundùm Hostien. quòd de plenitudine potestatis † cassata electione duret cõsensus, & vires habeat. sic ℣. ti. j. c. 2. in fi. s. ti. j. bonæ 2.
7 §. verùm. & cum de iure vtraq; pars esset priuãda, sine alicuius iniuria potuit Papa facere alteri gratiam. s. eod. bonæ, ad fi. plus placet Host. primum dictum [*Nondum traditio*] immò nec ipso episcopo mortuo secundùm Innocen. [*de ipsa electione*] archi presbyteri, Innocen. [*Tractatum*] ar. huius literæ, di-
8 xit Vincen. quòd † si electus habet contradictoremb coram confirmatore, capitulum non poterit in confirmatorem ius suum transferre, vt succumbente, vel renunciante electo, ipse prouideat. nam si hoc non potest, cum vacat ecclesia prælato non ttadito sepulturæ, multo minus hoc poterit electione iam facta, ad hoc melius, infra de præbend. si tibi absenti, libro 6. [*Quam multorum*]
b Contradictorem. Hoc maximè, si contradictor sit de capitulo, sed cõtra, quia licèt electio non recipiat conditionem, aut diem, potestas tamẽ eligendi diem recipit, infra eo. cũ in ueteri, & no. gl. in c. actus legitimi, de re. iu. li. 6. vide c. 1. & 2. vt lit. pend. li. 6.
c Glo. Et adde no. in c. fi. de ferijs, in gl. non solùm, uer. sed cum uertamus, per Ioan. An.
d Citatio. Vide multos casus annumeratos per do. Marianum de Senis in tractatu de citatio. folio 4.
e Ea. Et vide de præbend. c. mandato, li. 6. & ibi Io. An. & in c. in alter natiuis, de reg. iur. li. 6. & Bar. in l. 2. §. prius. ff. de vulg. & pupil.
f Ius. Amplia & tene fixum cordi, & quando quis adiret iudicem incompetentẽ, & faceret capi verũ debitorem: quia perdit ius crediti sui, vt singulariter probat do. Ias. in l. 2. in antep. col. ver. no. tamen diligenter. ff. de iurisdi. om. iu.
g In fine. Et de ver. sig. c. 2. & ibi Ioan. And. li. 6.

qui

9 qui† sint minor pars capituli [*Mortem*] & procedit vitiũ in hoc casu ſm Boa. & si citatio facta sit post mortẽ, dũmodò emissa fuerit ante mortẽ. facit ad
c qõnem, quã ponam de offi. dele. c. fi. in vl. glc. [*Arce*
10 *re*] aliàs arctare†. i. astringere. Host. notabat hic cer-
d tos casus, quibus nõ astringit citatio d, ponẽdo hic quod no. ℣. de accus. veniẽs, in vl. gl. quos & plenius vide in spe. de citatio. §. j. [*Citatum*] hic sequebatur in
11 † antiqua, ꝙ si canonici. ℣. octo dies nõ eligerent, hi, quibus scribitur, prouideret ecclesiæ de archipresbytero, vel archid. vel alia ꝑsona idonea. dicebat Io. ꝙ nõ dabatur optio, sed seruari debebat ordo, vt primò examinaretur archipresbyter; quo reprobato archi. & demum iretur ad alios; allegabat. 85. di. Florentinũ, de conse. di. 2. in Christo pater, ff. ad Trebel. hæredes, in fi. in auct. de hære. & Fal. §. inordinatum. vide quod not. de rescrip. cum dilecta, in
c glo. no. in rescri. & qã̃ super ea c dixi. ¶ In† j. gl. obij
12 cit, & soluit, & in additione partim solutionẽ corrigit. ¶ Secunda gl. rñ. per obiec. & solutionẽ. ¶ Vlti.
13 gl. arguit, & remittit. ¶ In † j. glos. [*ibi. §. vlti.*] vide de mag. c. fi. super gl. pe. [*& ibi, si grege*] vide. s. ti. j. gratũ,
14 in gl. pe. ¶ In† gl.) [*ibi, actor, & iudex*] cũ tũ nemo sibi
f ius f dicere debeat. C. ne quis in sua causa l. vna, vũ vi, si quis in tãtam. ff. qã̃ metus causa, extat edictũ, & de vi priuata. l. creditores. ℣. de cõces. præbẽ. post electionem, ad fi. qã̃ metus causa. c. vlt. 2. q. j. in primis. 16; q. 6. placuit; qã̃ si fecerit, sine pœna esse non dẽt, ut hic, Ho. [*& ibi, & quod dixi*] hic qã̃ sequitur, fuit additio, in qua glossator cautè correxit, qã̃ di-
15 xerat [*& in fine*] sed cũ electores† peccantes in formã priuentur potestate eligendi, ut ℣. eo. qa propter, ergo multo magis, cum contẽnunt: qa peccant in ꝓximũ. sed non est verũ, cũ hic sit pœna, nec reperia
16 tur à iure statuta. nec vocatio† ẽ substãtiale formæ. ℣. e. ecclesia. 2. & qã̃ hic dicit, anteq̃ &c. expone, vt dixi ſm Abb. & concor. Cõp. & hoc voluit dicere gl. in additione, & de hoc. ℣. de resti. ſpo. in litteris, in 3. col. magnæ gl. ver. sed quare. ¶ In gl. 2. [*ibi tractatus*]
17 tractatus† per quẽ fiat ordinatio, vel diffinitio ante mortẽ, facit cassari electionẽ, vt hic; vt si capitulum cõiter, vel maior pars diffiniãt de certa persona eligenda. Idẽ, si fiat tractatus generalis de elec. de certa persona, vt hic, vt si statuatur dies, citẽtur absentes, vel aliud simile: si tñ recederẽt ab illo tractatu, nouum tractatũ post mortẽ faciendo nõ cassaret electio. Idẽ, si nõ fiat cõis tractatus, vel si fiat, nõ diffinitorius, sed cõsultorius, vel deliberatorius, non cassatur electio. nam & viuente Papa fieri põt. 79. di. si transitus, vbi de hoc, ſm Inn. & Cõp. vñ dicebat Ho. post prolixas gl. Inn. ꝙ ipsarũ mẽs consistebat in hoc, ꝙ omnis tractatus, phibeẽ, si sit ambitiosus. ℣. e. cum post petitam. simoniacus. s. e. per inquisitionẽ. cõditionalis, vel pactionalis. 79. dist. c. j. & 2. & j. q. 2. q̃ pio. Incongruus, inhonestus, siue præposterus, vt hic, & 79. di. nullus. tractatus verò præparatorius, & consultorius approbat. s. eo. cũ terra, & c. quod sicut, & c. auditis. ℣. c. 2. & c. ecclesia. 2. cũ similibus. Ho. ergo nõ tractauit specialiter de tractu ante mortẽ. Et scias ſm Inn. & Cõp. ꝙ tractãtes ẽt in casu illicito ante mortẽ prælati de successore, licet peccẽt, non tñ sunt priuati ptãte eligẽdi, cum hoc nõ sit expressum in iure, & ꝺ̃riũ patet hic. quare dicunt, ꝙ si aliqui ẽt diffinitiuè, & per scripturã, & prouisiones pœnarũ simul se obligauerũt ad aliquem eligendum, postea se absoluũt, valet electio ẽt de illo facta, & sic multo fortius de alio. sunt. n. nũc in statu, quo canõ illos non ꝓhibet eligere, & omnis res ꝑ quascũq; &c. de reg. iu. in j. regula: puniri tñ pñt pro ꝓdicto excessu. Dñt ẽt, ꝙ si duo per viã eũdo promitterẽt, vel diffinirent de aliquo eligẽdo, puniendi essent. 79. di. c. j. Si verò aliqui non

ordinando, nec ex cõdicto, sed suam voluntatẽ exprimendo, & ẽt aliis suadẽdo diceret, talis esset bonus, nõ esset hoc vitiũ, licet tutius sit silere. caueant
18 ẽt† canonici ſm Inn. ne simul oẽs, vel segregatim super promouendo aliquo bono, vel contradicendo alicui malo faciant colligationes, iuramenta, obligationes, vel subscriptiones, qã̃ si feccrint, punientur. uec poterũt de facili prætendere iustã huius facti causam. 11. q. j. conspirationũ, & c. precedẽtibus: tamen si omninò apparet iusta causa in contrarium, valet, & non punientur. 16. q. 7. sanè, vt dicã. ℣. de iud. exhibita, super 4. glo. & de re iud. cũ I.
g A. in fine g. valeret tñ, qã̃ postea fieret ab eis, nisi faceret, ad quod se colligauerant, illum. s. eligendo. dicit enim Inn. illam electionẽ cassatã: qa fit cõtra mandatũ iuriũ prædictorũ, alle. 10. di. vides. C. de legibus, non dubiũ. non putat tñ ꝓp id ipsam electionẽ ipso iure fore nullã [*& in fi.*] concor. Inno. Ber. & Comp. dicentes sic obtinuisse in curia in negocio ecclesiæ llerden. & Bonagui. dicit se interfuisse ꝓ-
19 nunciationi. & idem Aegy. & Abb. vnde† dicebat. H. c. nullus, non seruari, qã̃ fuerat statutum ex causa: quia quidam nimis curiosi de alio eligendo, nimis differebant mortuũ sepelire. & dixit Lau. quãdoq; hodie prima die eligitur propter scissma vitandum, & sepelitur honorificẽtius electo successore. Sed hic Vin. Gof. Rof. Bene. & Hos. contradicentes in fauorem mortui, & honestatis, & in multorũ odiũ hoc inductũ. opi. Ber. & sequacium credo esse verã pro eo, ꝙ ab obitu prælati currit tempus electionis faciendæ canon. dico, qui statim hoc sciuerũt. 68. di. obeũtibus. 50. di. postq̃, vbi no. Io. ꝙ à die mortis currũt tẽpora, & cautius dixisset ab hora, & ℣. e. ne pro defectu. sed absurdum esset tempus illis currere, qui eligere non possent. ℣. de præb. quia diuersitatem, Io. An. ¶ In glo. vlt. [*in fine*] & ℣. de accu. veniens, in vltima glo.

ADDITIONES.

a ¶ Nullus. Non videtur nullus, tum per no. per gl. 2. & super illa: tũ & quia attentata nõ reddit nullam, sed annullãdã, supra eo. qã̃ sicut, ad nostram, vide. l. si chorus. §. fi. ff. de leg. 3. & l. cum seruus. ff. de adi. le. & ple. per Bar. in l. Meuius. §. duobus. ff. de leg. 2. & l. qui res. §. aream. ff. de sol. & l. inter stipulantẽ. §. sacram. ff. de ver. obli.
b Contradictorem. Hoc maximè, si contradictor sit de capitulo, sed cõtra, quia licèt electio non recipiat conditionem, aut diem, potestas tamẽ eligendi diem recipit, infra eo. cũ in ueteri, & no. gl. in c. actus legitimi, de re. iu. li. 6. vide c. 1. & 2. vt lit. pend. li. 6.
c Glo. Et adde no. in c. fi. de ferijs, in gl. non solùm, uer. sed cum uertamus, per Ioan. An.
d Citatio. Vide multos casus annumeratos per do. Marianum de Senis in tractatu de citatio. folio 4.
e Ea. Et vide de præbend. c. mandato, li. 6. & ibi Io. An. & in c. in alter natiuis, de reg. iur. li. 6. & Bar. in l. 2. §. prius. ff. de vulg. & pupil.
f Ius. Amplia & tene fixum cordi, & quando quis adiret iudicem incompetentẽ, & faceret capi verũ debitorem: quia perdit ius crediti sui, vt singulariter probat do. Ias. in l. 2. in antep. col. ver. no. tamen diligenter. ff. de iurisdi. om. iu.
g In fine. Et de ver. sig. c. 2. & ibi Ioan. And. li. 6.

SVMMARIVM.

1 *Clericus secularis in prælatum regularem eligi non potest, licet postulari possit, nu.* 3.
2 *Diuisio capituli.*
Gerere si quem dicamus se pro abbate, nõ fatemur abbatẽ, ibi.
4 *Spes quæsit illicita monachantibus, & nu.* 7.
5 *Epilogus, Additio glossarum. num.* 6. *& nu.* 7.
Religioni maior fauor debetur, ibid.
Prædicandi officium priuilegiatum, ibid.

CAP. XXXVII.

1 VM ad nostram. Casus. † Clericus secularis in prælatum regularẽ
2 eligi non potest. Et prima† pars ponit factum, quod secũda pars cassat ibi, nos attendentes [*Gerebat*] nõ vult
3 ergo fateri illum Abbatem [*Quàm electus*] quod† est dicere,

dicere; fuit prius electus, ¶ monacus eligi ergo nō debuit, licèt postulari potuerit; de hoc.§.eod.cum
4 mon.[*Nullam spem*]vel, ꝙ ideſt.† vel dic ſpem proue
a nientē ex pacto, vel pollicitatione[a], vt quia alius obtulit, & ipſe conſentit. ff. de pollicita. l. pactum. §.
5 pollicitatio, Hoſ. ¶ Prima†glo. alle. duas concor. s. vnū contrarium, & ſoluit: ponit dictum, cui. s. con trarium. ¶ Secunda gl. reſpon. per obiec. & ſoluit.
6 ¶ In†gl. j. ibi, presbyteros, vbi hęc gl. [*& infi.*]Io. ma ior fauor religioni debetur, & officium etiam prædicandi hic inducit, quod priuilegiatum eſt, vt no. ℣. c. prox. ¶ In gl. 2. [*ibi quid proderit*]vbi de hoc [*& in fi.*]hoc adde, quod ibi no. quod hæc repetunt Gof.
7 & Ho. vel ſm Ho. ſi vacat†Abbatia, ſpes reprobaē: ſecus, ſi non vacat, dummodò ſperet, vt oneretur, non vt honoretur 8. q. j. qui epiſcopatum. 51. di. accedēs, in fi. dicit etiam, ꝙ diſtinctio gl. examinat. ℣. de ſimo. mandato. vide quod dixi. §. eo. venerabilē, ad fi. ſuper verſi. fiducia.

ADDITIO.

a ¶ Pollicitatione. Vide latè & pulchrè per d. Iaſ. in repe. rubricæ. ff de uer. obli. circa illum punctum, quid ſit pollicitatio.

SVMMARIVM.

1 *In abbatem eligi non poteſt, qui non eſt inſtructus in regula monacali, ſed poſtulari. 8. & 12.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Natio peruerſa quæ.*
4 *Paſtor dicitur abbas.*
Electionem præcedit tractatus, ibid.
Idoneus abbas intelligitur ad alterutrum duorum, ibid.
5 *Poſtulatur quis à patre, ſi eſt in eius poteſtate: aliter à ſe ipſo.*
6 *Prouidus quis dicatur, & in quibus prouidentia conſiſtat.*
7 *Diſcretus quis hic intelligatur.*
Monacus vacante abbatia à conuentu quando recipi quis poteſt, ibid. uer. monacus.
8 *Diſpenſare nunquid poſſit legatus, vt homo alterius profeſſionis eligatur.*
9 *Poſtulari an poſſit in abbatem, vel archidiaconū, vel conſimilem profeſſionis alterius homo.*
10 *Clerici, & Laici ſine poſtulatione ingrediuntur monaſteria.*
11 *Audire prætor hodie non debet liberum, quem heri ſeruum audiuit.*
13 *Epilogus, Suffragium, Additio. num. 14. 15.*
Strictiori in regula inſtructus, inſtruitur in laxiori facilè, ibidem.
16 *Fragilitatem humanam voluit dominus experiri Petrum, vt diſceret aliorum miſereri.*

CAP. XXVIII.

1 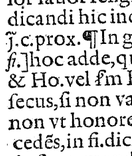
2 Fficij. Caſus.† In Abbatem eligi non poteſt, qui non eſt in ſtructus in regula monacali. cōiſ† diuiſio. 2. ibi, nos autem. conſultatio autem ponit factum ſuſpectū, purgationem oblatam, & triplicē quæ-
3 ſtionem[† *Nationis peruerſæ*]puta tyrannorū, & prædonum, Ho. vel fortè ciuitatū bellantium [*Paſtore*]
4 no. ſm Abb. ꝙ†dicitur Abbas paſtor[*Tractantes*]præcedit ergo tractatus electionem, de hoc. §. c. 2. [*Idoneam*]quo ad tuitionem, vel reformationem. ſic. §. e. cum mon. de æta. & qualita. tuam [*melius*]quàm
5 per alium[*poſtulantes*]ab†ipſo patre, & bene, ſi erat in ipſius poteſtate: aliter liber homo poſtularet à
6 ſe ipſo, Inn. [*prouidum*]quò†ad tpalia, vel quò ad futura, de ſer. nō ord. c. j. Tul. li. j. de officijs, Magni in genij eſt cognitione futura percipere, & ante cōſtituere, qd euenire poſſit, & qd agendum ſit, cū euenerit, nec cōmittere, vt aliquando dicendū ſit, non putarā. in hoc vide Valeriū. li. 7. c. 2. ex 2. [*Diſcretum*]
7 quò†ad ſpūalia, vel quò ad preſentia ſm Ho. aliter niſi diſcretus fuiſſet, non potuiſſet obligari religioni, 20. q. j. illud. ℣. de regula. cum ſimus, & c. ſequēti ſm Gof. [*Monacus*] forte eiuſdē monaſterij, qđ eſſe potuit, ſi receptio monacorū ſpectabat ad Abbatem, & cōuentū, vel ad ſolū conuentū. ℣. de regula. c. vlt. li. 6. [*Electus*]incontinenti, vt innuūt ſequētia [*cum autem idem*]ſic in Abbatē aſſumptus [*potuit*]&
8 dic ꝙ nō, habes†ergo, legatū diſpenſare non poſſe, vt homo alterius profeſſionis eligat: quia nō profeſſus non pt eligi, licet poſſit poſtulari. Cōp. dicit, ꝙ littera iſta hoc nō probat, quia hic nō dicit, ꝙ legatus diſpēſauerit, ſed ꝙ cōfirmauit. de legato cardinali dicit, ꝙ credit, ꝙ poſſit ex cā diſpēſare; alle. ℣. ti. j. c. fi. & quia non eſt de reſeruatis, arg. de offi. leg. qđ trāslationem, de ſent. excō. nuper, vide in ſpec.
a titu. de lega. §. conſequenter, poſt princi. cum ſuis[a]
9 remiſ. ſi tamen†poſtulatur in Abbatem, non de facili admitteretur. Si verò in archidia. vel conſimilem, non oportet ita ſolēnem inquiſitionē fieri, & eſt ratio, quia archidia. regulariter plus oportet ſcire iura communia, quàm regularia ſm Inn. qui de archidia. regulari intellexiſſe videtur; aliàs nullum dubium. ſed Comp. contradicens, idem qđ de Ab-
10 bate. ¶ Sed†nūquid clericus poteſt eligi in monacum? dicit Inno. & Comp. ꝙ non, ſed poſtulandus eſt, arg. de ſtatu mona. c. fi. §. præcipimus. dicit Ho. ꝙ quicquid dicatur, ſine electione, & poſtulatione nedum clerici, ſed laici monaſteria ingrediuntur, & ad deum conuertuntur. ℣. de regula. per totum. [*Stare*]quaſi dicat, multa impediunt &c. de iureiurando, quemadmodum; & dic quod nō [*Et vtrum*]
3. qō. ad id reſpondetur, ꝙ poteſt cum quadam de-
11 terminatione[*Non poſſit*]bonum ſimile, quia†prætor non debet audire heri ſeruum, hodie liberum de dño conquerentem. ff. de iniurijs. l. prætor, Vincen. [*Maximè*]hic fuit finalis cauſa ſm Hoſt. [*Inſtructus*]notat Hoſt. ꝙ nō dicit, profeſſus [*Purgatione*] de qua præmiſit[*Aſſumi*]de iure ſm Aegy. & Compo. vnde Inno. ad id, quod dicit, vrgens neceſſitas, ſub-
12 audit, maximè. Ho. dicit, ꝙ ſi†profeſſus eſt, & expertus, eligi pt: ſed ſi expertus non ſit, dum tamen inſtructus ſit, poterit poſtulari, & poſtea ſolēniter admitti confirmatio, & remittit ad notata. §. eo. cum
13 mon. ¶ Prima†gl. coadiuuat textum; allegat quatuor iura. ſecundò obijcit, & ſoluit. tertiò quærit, arguit pro, & ſoluit contra. quartò quærit obijciēdo,
14 & ſoluit. ¶ In†prima gloſa, [*ibi, lecta*] pacta inconti nenti facta ſtipulationi ineſſe dicuntur. ¶ In gloſſa
15 prima† [*ibi, priuilegiatum*] & quia non eſt par ratio, quia inſtructus in ſtrictiori, facilè inſtruitur in laxiori ſecundùm Hoſt. qui † dicit nobilē monacū, qui ſemper in monaſterio virgo permanſerat, de illo eductum, quia pater ſine filijs alijs deceſſerat; nō oportuit inſtrui, qualiter vxorem, cum qua contraxit, cognoſceret: quia natura docuit, inſtitu. de iure naturali, in principio[*& ibi, Sed non eſt ita*]idem not.
16 Ioan. 16. quæſtio. 1. presbyteros, & §. eod. cum cauſam, & Vincē. hic, & ibi, [*& ibi, Monaſterijs*]ſicut†dominus voluit, beatū Petrū in ſeipſo experiri fragilitatem humanam, vt diſceret aliis miſereri. 50. di. conſiderādum, Gof. [*& ibi, Poſtulari*] ab alio, quàm à Papa. & facit quod dixi in clemen. eodem titu. cū ratione. ¶ In gloſſa vltima, [*in fine*]concor. Ioan. Tācre. & Comp. Sed Hoſt. dicit, quòd per annum. ℣. de regula. ſtatuimus: potius crederem hoc arbitrariū ſecundùm diuerſas conditiones perſonarum.

ADDITIO.

a ¶ Suis. Ibi Ioan. An. tenet contrarium. & idem glo. in cle. j. eod. ti. quæ incipit, non prohibet, & ad materiam vide ibi pe glo.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Electio aliàs canonica confirmatur, licet quidam eligentium eſſent excommunicatione minori ligati.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Diſcimus ex actis, & legitimis probationibus.*
4 *Excommunicato participare eſt mortale.*
Excommunicatus minori quare non arceatur ab electione. ibi. & nu. 5. & 6. & quando remoueretur. 7. excommunicatus aūt maiori an & quando admittatur ad eam, nu. 7.
Actus qui interdicantur criminoſo, nu. 4.
5 *Electiones ſunt extraiudiciales.*
6 *Teſtimonia ſunt iudicialia.*
8 *Electio facta cum excommunicato vel excommunicatis maiori quibus caſibus valeat, & 9. 10. 11. 12. 13. 14. vſq; ad 24. & deinde 25. 27. vel cum alijs qui non poſſunt intereſſe, quando teneat, nu. 15.*
9 *In electione proteſtatio in dubio facienda contra occultos excommunicatos, & quos alios, nu. 10. 13. 20. & qua forma verborum, & eſt admittenda. 10. & nu. 13. ſi verò ſint excommunicati manifeſti, docet quid à cæteris agendum, nu. 17. 20. 22. 23.*
20 *Appellationi in dubio deferendum, ver. nam & in dubio.*
21 *Proteſtatio multū prodeſt in dubijs, & ſup. nu. 14. & 15. 28.*
24 *Excommunicatus notorius quis dicatur, & Notorium vel publicum, quod ſit, hic colligitur.*
26 *Electio facta ſine excommunicato quo caſu valeat.*
27 *Excommunicati qui vocari debeant, & 5. nu. 18.*
28 *Vniuerſitatis in negocijs & ſpiritualibus & cæteris, ſi qui ſunt ex ea excommunicati, recidit tota in non excommunicatos poteſtas, & nu. 29. ſecus, ſi ſint interdicti, nu. 30.*
29 *Excommunicatus ſuo nomine poteſt conſtituere procuratorē, non in negocijs vniuerſitatis, & ratio.*
30 *Interdicti non poſſunt intereſſe electionibus: in cæteris autem vniuerſitatis negocijs communibus interueniunt.*
31 *Epilogus, Additio gloſſarum. & nu. 32.*
Vtile per inutile regulariter non vitiatur eo. nu. ad fin.

CAP. XXXIX.

1 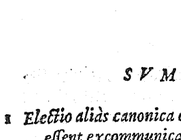
2 Lla quotidiana. Caſus. † Electio aliàs canonica cōfirmat, licèt q dam eligentium eſſent minori excōicatione ligati. In† j. electionis de ciſa narratio. In 2. ibi, quia, ipſius cō
3 firmatio[*Didicimus*]per†acta ipſius electionis, & legitimas probationes[*ſupplentes*]cōcor. ℣. de translatio. c. j. [*De plenitudine*]de qua. ℣. de vſu pallij. ad honorem. videbatur autem neceſſaria hæc ſuppletio:
4 quia participare† excommunicato eſt mortale. ℣. qđ metus cauſa, ſacris; qđ dic, vt ibi: ſed mortale repellit à legitimis tēporalibus actibus, vt à teſtimonio. ℣. de teſtibus, ex parte, & c. ſuper eo, & ab accuſa. de accuſationibus. c. j. ergo ſortius à ſpiritualibus, qui filij ſint legitimi, per venerabilem. Solutio, hæc ſunt diuerſa. nam ſunt quidā actus, ex quorum exercitio nulli paratur præiudicium, vt eligere; & talis actus nō interdicitur criminoſo. ℣. de cleri. excom. ſi celebrat, & hic. Eſt actus, qui parat præiudicium, vt accuſare, & teſtificari; & de hoc loquā tur contraria ſm Petrum, & Abb. vel ſm Inn. Ho. eligendo, vt hic, ius ſuum proſequitur, à quo nullus prohibetur. 4. qō. 6. omnibus. §. eod. cum eccleſia. Teſtificando, vt in contrarijs, proſequitur oſficium publicum[a], à quo criminoſi repelluntur. In
a hoc vide quod dicam. ℣. eo. nihil, poſt gloſſas. verſi.
5 non obſtat. Item † electiones ſunt extraiudiciales; vnde nec ibi paratus eſt iudex, qui exceptiones ad
6 mittat. teſtimonia † verò ſunt iudicialia, in quibus iudex legitimas exceptiones admittit, & teſtem repellit; & propter hanc rationē etiam ligatus† ma-
7 iori poſt appellationem ad eligēdum admittitur, vt legitur & notatur infra de ſententia excommu-
b nicationis, ſolet. §. fi. lib. 6.[b] quamuis etiam ligatus maiori poſſit temoueri per ſententiam, ſi directè accuſetur, ab alijs actibus; non tamen eſt ipſo iure remorus, nec etiam in modum exceptionis conuictus infamaretur, nec ſuis iuribus priuaretur. ℣. de iudi. at ſi clerici. ℣. de ordi. cogni. cum dilectus.
8 §. finali. ¶ Quid†ſi ligatus maiori vnà cum non excommunicatis eligat? de hoc. 9. quæſtio. prima, capitulo vltimo. reſpondeo, ſi ſcienter, & indiſtinctè admittitur, non valet electio, etiam ſi excommunicati eligunt vnum, & non excommunicati alium. coeliguntur enim, licet diuerſos eligāt ſecundùm Innocentium; allegat. ff. de re iudicata, duo. ff. de arbitris, ſi in tres, & lege ſequenti, ſecundùm Innocē-
c tium[c]. Sed hoc fallit in electione Papæ, vt in clem. eodem titulo, ne Romani. §. cæterū, & forte in caſu decreta. indemnitatibus, eodem titul. libro ſexto. §. ſanè, & §. cæterūm, ſuper quo vide, quod notatur in clemen. eodem titulo, quòd circa, in gloſ-
9 ſa penultima. Si†verò ignoret, in dubio fiat proteſtatio ſecundùm Innocenti. quòd non admittatur tanquàm in electione ius habens, ſed quia non eſt, qui dubium determinet, & ne turbetur, vel impediatur ordinatio eccleſiæ: nec intendunt. quòd debeat vox ſua numerari; ſi ſuper hoc communicat, nihilominus valebit electio, ar. infra de procu. c. fi.
10 infra de re iudica. ad probandum. Eſt† etiam talis
d proteſtatio[d] admittenda, infra eod. Cumanæ, reſpon. j. & idem dicendum eſt de quolibet alio, qui de iure publico auctoritate non ſit admittendus, ſicut eſt laicus, infra eodem. Meſſana: ſecus, ſi admittatur is, qui priuatus eſt iure eligendi pro eo, quòd indignum eligit. nam talis electio tenet. §. eo. cum Vintonien. hoc enim non eſt contra ius, ſed prēter ius ſecundùm Inno. vel non eſt cōtra ius publicū, ſed contra ius priuatum admittentium, cui renunciare poſſunt. ℣. de foro compe. ſi diligenti, ſm Ho-
11 ſti. ¶ Quid ſi † maior pars capituli, penes quā cōſiſtit poteſtas faciendi, vel non faciendi capitulum, ſcienter admittit excommunicatos notorios, vel non notorios, de quibus probari pt, & aliqui de capitulo, qui illos ignorant excōicatos, cum illis eligunt, nunquid ratione ignorantiū valebit electio? dicit Inn. ꝙ nō: quia illicitum eſt capitulū, & quia illa maior pars ſcienter cum excommunicatis eligens propter hoc eſt priuata poteſtate eligendi. nō debent ergo ignorantes cum ſcientibus eligere, ſed expectare finem termini iuris. Refert aliquos tene
f re, quòd valet electio, ex quo vno contextu facta f eſt: ſed ſi ex interuallo, non valeret, niſi alijs vocatis, qui priuati non ſunt, vt prædixi. quando verò maior pars ignorat, licèt aliqui ſciāt, valet electio, & voces ſcientium ſuffragantur, dummodo non conſenſerint expreſsè vocationi excommunicato-
12 rum, ſm Inno. & Compo. ¶ Quid ſi † omnes ſunt excōicati præterquàm vnus, & ille ſolus, præmiſſa proteſtatione prædicta, cum alijs eligit: rñ. ſm Inn. Hoſt. & Compo. tenet electio: quia in eo ſolo ius capituli totius recidit in hoc caſu. ff. quod cuiuſq; vniuerſi. ſicut municipium, & no. §. ti. j. gratū, & ar.
13 ff. qđ cū falſo tutore. l. j. §. 1. & breuiter, vbicūq; † excōicatio dubia eſt: vel etiam, ſi certa ſit; tamē de facto non poteſt excommunicatus expelli, non obeſt ſi admittatur præmiſſa proteſtatione prędictę, quę fiat publicè, ſi hæc audent: aliter fiat occultè, quod metus cauſa. c. j. ſm Inn. & Comp. & dicant nō excōicati, ꝙ per ſe tm̄ eligere intendunt, & ſuis vocibus, & conſenſibus tm̄ inniti, ar. 2. q. 7. pleriq;. ℣. qđ
14 metus cauſa. c. j. vbi † verò de iure, & de facto poſſunt nō excōicati excōmunicatos repellere, imputabitur,

tabitur,si admittant,ar.ĵ.e. Messana.ĵ.de of.delega
ti,cum ſuper Abbatia: vbi tū excōicati ſunt mani-
15 feſti.ſecus enim eſt in occultis,vt ſ.no.&†hoc notā
dum eſt,q̄ vbicunq; aliquis admittitur ad eligen-
dum,q̄ nō deberet intereſſe de iure,ſed tū de cōſen
ſu admittentium poteſt admitti, ēt ſi ſcienter ad-
mittatur,tenet qđ agitur. ſ.e. cum Vintonien.& c.
cum in cauſis.ĵ.de offi.deleg.ſuper quæſtionum, &
c.corā:ſi autem ignorāter admittatur etiam is,qui
nullo modo p̄ conſenſum admittentium p̄t intereſſe electioni,vel iudicio;adhuc tenet,qđ agit̄,ar.ff.
qđ cū falſo tuto.l.j. §.j. quia principalis admittētiū
intētio eſt procedere ſiue cū alijs, ſiue per ſe tū, ſi
alij intereſſe nō debent,ar.ff.de iniurijs, eū qui.§.ſi
iniuriarū,& ſequen.porrò ſi ſciēter, & ſine p̄teſtatione talis admittit̄,nō valet,qđ agitur.ĵ.eo.Meſſa-
na.ĵ.de of.deleg.cum ſuper Abbatia. ſ. de conſue.
16 cum dilectus.§.q̄a nobis,vbi de hoc.¶Quid†ſi ex-
cōicatus cū p̄teſtatione admiſſus ſcrutet̄ vota, puta,q̄a tāta eſt multitudo excōicatorū, q̄ nec aliud
fieri p̄t;rñ.diſſenſio eſt.dicunt enim aliqui,q̄ in tali caſu nō valet electiò ſubſecuta: ſed vī receſſum
a proteſtatione,ar.ĵ.de proc.c.ſi.ĵ.de appel.ſolicitudinem,ad ſi.alij verò dicunt,q̄ nihilominus tenet,
ex quo aliud fieri nō p̄t,& hoc approbat Innocē.
17 ¶Quid†ſi talis eligat?eadē diſſenſio p̄t eſſe: verū
tamen in talibus & conſimilibus conſilium eſt, q̄
ſi excōicati manifeſti ſunt,qui vitari non poſſunt:
& proteſtatio fiat,nihilominus nō excōmunicati,
q̄ cito poterūt,nacta oportunitate,per ſe tū eligāt.
nā in tali caſu ſecunda electio tenet,nō obſtāte prima.ĵ.de appel.cōſtitutis,& proteſtatio facta operatur,vt id qđ cū excōmunicatis actū eſt per non excōicatos,ipſis nō debeat imputari. Multo fortius
debet valere electio nō excōicatorū, ſi facta fuerit
vno contextu.ſ.e.dudū.ĵ.e.congregato. vbi autem
18 †excōicati nō ſunt notorij,nec cōuinci poſſunt,nō
ſolū nō ſunt repellēdi,imò ēt ſunt vocādi, ar. 6. q.
2.c.j.& 2. 23.q.4.tu bonus,& expreſſius.ĵ.de proc.c.
19 fi.¶Quid†ſi etiam notorius,& excōicatus ignorā-
ter a capitulo admittat? rñ. nihilominus valet electio,dumtamen capitulū ignorantiam probet. nā
ex quo notorius erat,præſumptio eſt cōtra ipſum,
ar.ſ.ti.j.c.j.§.q̄ nec ſufficit,& ſ.e.innotuit.§.parcentes.ĵ.vt bñficia eccleſia. c. vnico. §.j.ver.quoniam.
20 ¶Quid†ſi aliqui ſciūt,aliqui ignorant?reſpon. ſm
Inn. proteſtentur ſcientes,& procedent,ar.C.de iudi.rem nō uouā.vel ſimiliter appellēt ex hac cā, nā
ſi corā ſuperiore excōicationē notoriā p̄bauerint,
caſſabit̄, q̄q̄d poſt appellationē fuerit atentatum.
g e.ti.ſtatuimus. ſ.e. auditis §. nec proderit allegatio
ignorātiæ. nā & in dubio appellationi p̄babili fuerat deferēdum.ĵ.de app.cū ſpeciali.§.exceſſu. Si verò non appellet, ſed ſolū denunciet aliquos excōicatos intereſſe electioni,nō caſſabit̄ factū poſt talē
denunciationē ſm Inno.Sed Comp.in decre. cum
dilectus, dicit, q̄ licèt prædicta appellatio ſit interpoſita ex vera cauſa;nō tamē ex p̄babili:q̄a ex quo
alij ignorabāt,propter conſciētiā appellātis nō debuerūt ſuperſedere electioni;& ſic valebit electio
h facta poſt talem appellationem ſecundùm eum h.
21 Et†quod dictum eſt de excommunicato, idem intelligas de ſuſpenſo,& interdicto,& alio quolibet,
qui iure publico eligere prohibetur ſecundùm Inno.Et vide quod poſt eum dixi.ſ.e.cum Vinton.ſuper gl.vlt.in fine.Sed Hoſ.remittit ad ea, q̄ no. ĵ.de
22 ſortile.c.fi.vbi†dicitur,q̄ licèt æquum ſit dicere, q̄
quando vnus ex electoribus publicè excommunicatus admittitur cum proteſtatione, quòd valeat
electio,& quòd admittatur talis participatio,vt vitentur rixæ & violentiæ, cum non ſit in capitulo,
qui hoc diiudicet:dicit tamen, q̄ vellet ſuper hoc
habere ius expreſſum,cum ſolus Papa hanc auctoritatem præbere poſſit. 11.q.3.quoniam multos,&
23 ĵ.de ſen.ex.ſi verè.Et†ſi dicas,quod erit remedium
ſecundùm iura currētia, ſi talis excommunicatus
nolit exire capitulum? reſpondetur, q̄ alij captēt
horam,ſi poſſunt,qua ſine illo intrent capitulum,
& eligant clauſis ianuis,ſi oportet:quia ex quo publicus eſt,non habent timere de contemptu, de ac
cu.euidentia:aliter appellent, qui putauerint appellandū.ĵ.e.c.j.li.6.& ibi demum remittit ad ſ.no
24 tata.¶Sed† quærebat Compo.de conſue.cum dile
i ctus,quis dicat excommunicatus i notorius: ſuper
quo vide,quod dixi in clemen.de ſepultu. c.j. rñ.q̄
is, qui a ſuo iudice publicè, puta in prædicatione,
vel contione publica,vel in eccleſia,præcipuè in feſtiuitatibus excommunicatur. ĵ. de dolo & contu.
venerabilis: vel pronūtiatus & ſnīaliter condēnatus de excommunicatione, vel q̄ vitetur vt excōmunicatus:vel qui hoc in iudicio eſt confeſſus,ſeu
quem conſtat per euidentiam rei incidiſſe in cano
nem latæ ſnīæ.ĵ.de cohabi.cler.& muli. quæſitū;&
dicit ſic Inno. de facto terminaſſe. Sed ſibi videtur
quòd ad caſum propoſitum dici notorium eū, quē
iudex cōpetens in præſentia ſui capituli, vbi de electione agitur,ibi præſentem excōicat: vel qui poſt
excommunicationē auctoritate iudicis ordinarij,
vel delegati excōicatus publicè nunciatur verbis,
vel ſcriptis in locis prædictis,de eo qui mit.in poſſ.
c.fi.ff.de inſtito.ſed & ſi.§.j. & 2. & hanc denunciationē p̄t facere ordinarius, etiam qui non excōi-
25 cauit.11.q.3.curę. ¶Quid†ſi excōmunicatus dicēs
ſe prius appellaſſe,petit admitti per decre. ſolet,de
ſen.excō.li.6.dicit Comp.q̄ etiam priuſquàm inci
piat app. proſequi admitti debeat cū proteſtatione p̄dicta.Si†verò excōicatus denūciatus de appel.
26 vel nullitate ſententiæ nil dicat,valebit electio ſine
ipſo facta,nec poterit dicere ſe contemptum, licèt
appellaſſet, ex quo hoc non allegauit ſm eū. dicit
27 ēt†q̄ ſi epiſcopus in capitulo excōicauit abſentē,
nihilominus capitulū citabit illum, qui fortè hēt
exceptiones nullitatis:in citatione tamē exprimēt
de illa excōicatione,& ſub cōditione citabūt,ſi put
28 tat intereſſe debere.dicit Inno.q̄†quæ dicta ſunt.ſ.
de excōicatis,& nō excōicatis admixtis, nedum in
electionibus,& ſpiritualibus,ſed etiam in nō ſpiritualibus locum habent.ſ.q̄ mixtis excommunicatis,& nō excommunicatis in expeditione alicuius
negocij vniuerſitatis tota poteſtas recidat in non
29 excommunicatos.Sed†ſi nō eſt factum vniuerſitatis,vel aliàs cōmune, tūc nō recidit poteſtas in nō
excommunicatos:quia excōmunicatus ſuo nomine poteſt conſtituere procu.ĵ.de iud. intelleximus:
ſed non in factis vniuerſitatis, quia non eſt ipſius
30 mēbrū,ſed ab ea præciſum. non† ſic de interdictis
nō excommunicatis:quia illi præter electiones cō
munia negocia etiam vniuerſitatis faciunt.ſ.contractus,conſtitutiones procuratorum, & his ſimi-
lia[*Si quis*] poſitiuè loquitur,Gof.Compo.& Abb.
[*Fuiſſet defectus*]de effectu huius clauſulę in ſpe.ti.2.
§.nunc oſtendendum,verſ.18.& ibi vide, quod hic
k not.Bonagui k. [*Participatione*]non in crimine, nec
communicauerunt excommunicato cum partici
31 pibus,Gof.¶Prima†gl. diſtinguit electionem actiuam,& paſſiuam.& reddit cauſam vtriuſq;.s. con-
32 trarium,& ſoluit.¶Vltima gl.arguit.¶In†gloſ.j.ad
fi.[*ibi,vel iuris*]iſtud fuit additio:hoc dico, quia qđ
ſequit̄,nō cōuenit.¶In gl.2.[*ibi,Abundanti*]Idem In
no.ſi vis dicere,quòd neceſſaria fuit hęc ſuppletio,
p̄t dicere,quòd hic vocat minorem excommuni
cationem verbalem ad differentiam ſolennis, quę
dicitur anathema, de iudi. cum non ab homine:
vel quòd etiā ipſe electus participauerat ita, quòd
erat

erat excommunicatus minori, vt recitat Hoſt.ſed
exquiſitæ ſunt hæ lecturę. ¶ In glo. vltima[*ibi,hic poteſt*]non poteſt:quia hic nihil erat inutile,& facit
ſ.gl.proxima[*Et in fine*]de hoc 3.q.9.pura. dic quòd
m regulariter non vitiatur,vt ĵ.de regulis iuris,vtile m,
n li.6.vbi plenè n habetur de hoc.

ADDITIONES.

a Publicum.Et eſt officium dignitatis,& honoris 32.q.5.præceptum, vbi vide bonum tex.
b Lib.6.Ibi vide gl.& Io.An.qui ponit alias rationes. Et vide de cle.ex com.ſi celebrat,& ſ.de conſue.cum dilectus.
c Innocen.Ad hoc de offi.deleg.cum ſuper,de re iud. ad probandum.
d Proteſtatio.Vide latè Pan.& Mod.in c.cū M.Ferrarienſis. ſ.de conſt.
e Cumana.Nec hic tollitur proteſtatio per electionē ſequentem, vt ibi no.Io.An.& Bar.in l.non ſolùm.§.morte.ff.de no.ope.nuncia.
f Facta eſt.Iſtud videtur probari per no.in c.auditis,ſ.eo. per Io. An.ſu per glo.ma.in pe.addi.& vide in prox.q.
g Auditis.Ibi vide in tex.& ſuper gl.vbi plurimū in hoc variat, & contrarius eſt.
h Eum.Vide Io.An.ſ.e.cū nobis olim,in gl.eſt ſciendum, in prin. uer. idem,ſi appelletur.
i Excommunicatus notorius quis dicatur,vide latè ſcripta per Bertachinum in eodem uerbo,excommunicatus moriens, vbi multa allegat.
k Capitul.1.In glo.de hoc,& ibi aliæ concor.
l Bonagui.Et idē opaſ p̄ſentia p̄cipis,vt l.oīum, C.de teſt.& vide qđ no.Io.An.poſt Inn.i c.j.de lib.obl.& i c.j.d lit.cōt.& do.i p̄al.l.oīum.
m Vtile.Vide Bar.in l.Græcè.§.illud,ff.de fideiuſ.
n Plenè.Vide de iſta materia Bar.in l.Græcè.§.illud. ff.de fideiuſ.& plenè per Moder.diſtinguentes in l.j.§.ſi Stichum.ff.de ver.obli.

SVMMARIVM.

1 *Caſus huius decretalis.*
2 *Diuiſio eiuſdem.*
3 *Patriarchales quatuor ſedes in circuitu Romanæ ſedis eſſe debent.*
4 *Oculus pro diſcretione deſignatur,ac pro prædicatoribus.*
5 *Alæ pro legibus deſignantur.*
6 *Locus conuerſationis hominum attenditur, vbi de eorum moribus indagandis agitur.*
7 *Conſenſus verbum reſpicit poteſtatem definiendi, non modum definitionis.*
8 *Voces illorum etiam præſtant ſuffragium in electione, quos totum collegium eligentium admittit ad electionem, & numero 21.*
9 *Eligentium pars vna an poſſit compromittere, alia non compromittente.*
10 *Compromiſſariorum,& procuratorum eligentium poteſtas,& uocum differentiæ.*
11 *Electio ſi ſpectet ad capitulum pro tertia, & ad quem alium pro alia tertia,& ad clerum pro alia tertia, quomodo vocum computatio fiet,& nu.12.*
13 *In electionibus, quæ ad plures vniuerſitates ſiue collegia diuiſim pro parte quadam ſpectant,conſilium eſt conſtitui pro curatores.*
14 *Compromiſſarij in huiuſmodi electionibus qualiter eligi debeant,vt habeant eligendi poteſtatem, & 15.*
16 *Maior duplo pars quanta eſſe debeat.*
17 *Indignus quis intelligitur indignitate peccati, in quo perſeueret.*
18 *Epilogus,Suffragium,Additio gloſſarum.nu.19.20.*
De errore poteſt negotio nondum finito doceri.
21 *Electioni ſuffragium præſtare poſſunt etiam non habentes vocem,de conſenſu tamen eligentium,& nu.8.*
22 *Voces pro alijs interuenientium qualiter numerandæ.*
23 *In concurſu duarum poſtulationum,vel electionum, vel poſtulationis,& electionis vtra,an neutra ſit admittenda, diſtinguitur,& nu.25.*
Vox priuati quando ſit in numero computanda cæterorum eligentium.§.In glo.ver. vnde.
24 *Examinatio electorum habet locum,quoties gradus adijcitur, vel mutatur.*

CAP. XXXX.

1 Criptum eſt. Caſus.†Quā
do poſtulatio cum electione concurrit,hęc de
cre. diſtinguit: aut numerus poſtulantium eſt duplo maior, aut non.
& ſi eſt duplo maior, aut poſtulatus eſt idoneus,aut indignus eſt.Et ſi indignus, aut
maior pars poſtulātiū hoc ſciebat; aut ignorabat;
& hoc ēt.Si poſtulō cū electione cōcurrit,& numerus poſtulātiū eſt duplo maior,& poſtulatus eſt idoneus,poſtulō admitteē.Si verò eſt indignus;& hoc
maior pars poſtulātiū ignorauit,poſtulō,& electio
reprobantur.ſi hoc ſciebat, & electus eſt idoneus,
confirmabitur electio:& idem,ſi numerus poſtulā
2 tium nō eſt duplo maior.& ſunt†quattuor partes.
Prima ponit arengam deciſam. Secunda narrat
factum electionum,ibi,ſanè.Tertia ibi,verùm,cōmiſſionis cauſam.quarta ibi,per apoſtolica,commiſſionis formā.hæc ſubdiuiditur.Primò ponit p̄ceſſum,quē faciet delegatus partibus iuuitis.Scdò
ibi,& ſi partes,diffinitionem,quā faciet,ſi partes cō
ſenſerint.Et primò ponit vnum caſum,quo admittetur poſtulatio.& caſſabitur electio. ſecūdò ponit
caſum conuerſum ibi,q̄ ſi.tertiò ibi, ſi verò, ponit
caſum, quo repellitur vtraq;.quartò ibi, niſi forſan,ponit caſum,quo confirmatur electio [*Apocalypſi*]Ioan.4.c.[*Et infra*]proſequebatur†in antiqua,
q̄ per hoc figuratur, in circuitu Romanæ ſedis Patriarchales.4.ſedes eſſe debere[*Vocata*]vno cōtextu,
vt dicit glo.in vltima parte capituli [*Plena oculis*]di-
4 ſcretionis†in ſpiritualibus,& tēporalibus,quæ deſignatur per oculum.vnde prælati æquiparantur co
lumbæ,quæ reſident iuxta fluenta aquarum. 39. di.
§.ecce,in fine;quod expone; vt ibi.Hieronymus ſu
per parabol.li.5.c.10.per oculos deſignantur predicatores.nec immerito:quia futura præiudicant,&
recta itinera ſuis auditoribus demonſtrant [*Alas*]
5 per hoc intellige † ſex leges, ſ.naturalem, Moſaicā,
propheticam,euangelicā, apoſtolicā, & canonicā.
facit 25.q.1.omne qđ,& de his vide plenè in princ.
ſpeculi.i.& ſecunda colūna[*Eligentium Plebanum*]eligitur ergo clericus de aliena eccleſia.de hoc.ſ.titulo j.c.fi.Egyp.[*de numero*]ſ.q̄ eſſet duplo maior, Innocentius[*Publicum inſtrumentum*]non originale, ſed
ſumptum,& ſic ſcripturam auenticam &c. infra,
de fide inſtrumen. c.j. vel dic ſecundum Guil. Na.
& Hoſtien. q̄ ei non ſtabatur: quia opponebatur
aliquod legitimum contra ipſum: vel dic, quod vidētur verius, quòd conſtabat de numero perſonarum, ſed non conſtabat per id, an illæ perſonæ
haberent vocem, vel non [*Aduerſæ*] ſcilicet eligentium [*Intentionem*] ſcilicet poſtulationem præferendam. Et not. ſecundùm Hoſtien. pro intentione,
vel titulis tradendis. ad idem de cauſa poſ. cum eccleſia, ver. partibus,de teſti.præſentium,lib.6.[*Electi, & poſtulati*] ſ. ſi alter ſit indignus, vel quis di-
6 gnior[*Celebratæ*]& ibi præſumitur†melius ſciri veritas,de præſumptio. quanto, & c. quoſdam [*Fuerunt*] ſup.& de his facias nobis plenam relationem,
niſi partes conſentirent per te negocium diffiniri;& tunc continua,quod ſequitur [*Conſenſerint*] re-
7 ſpicit † hoc verbum poteſtatem diffiniendi, non
modum diffinitionis,quod placet Innocen. Hoſti.
& Egyp. & eſt eadem forma. ſ. eod. dudum, & ſ.
de reſcriptis,ex parte,ſecundùm Compo.qui dicit,
quòd curia ſic intelligit [*Mutuo*] ſ.partium.i.capitu
li, & habentium ius in electione. vnde not. voces
8 † illorum præſtare ſuffragium, quos totum collegium eligentium ad electionem admittit, dato quòd aliter vocem illi in electione non habeant;

a beant; de hoc. ſ. e. cum Vintonien. in glo. fi.[a] Et ſit
ratio ſecundùm Compoſt. quia cum poſſit ius pro
uidendi transferre; fortius ergo communicare. cre
dit tamen Compo. quòd vno contradicente capi
tulum hoc non poſſit. ſ. de regulis iur. in re com
muni, li. 6. cum ſuis concor. dicit, quòd extraneos
ad conſilium, non vt vocem habeant, poterit voca
te pars maior inuita minore. 63. diſt. obeuntibus
[*Præpoſiti*] fortè non erant iſti prælati conuentua
lium eccleſiarum. & ideò ſic diuiſim de illis loqui
tur, ſed erant præpoſiti cleri, ſicut Bon. qui alibi vo
cantur rectores fraternitatis, de exceſ. prælatorum,
dilectus [*Per alios*] procuratores datos ad eligendū.
9 ex hoc videtur, quòd vna † pars eligentium poſſit
compromittere, & alia non; quod omninò falſum
eſt. Nam vno ſolo contradicente non poteſt fieri
compromiſſum, vt patet in eo, quod legitur & no
tatur. ſ. eo. quia propter. §. vel ſaltem, & quia non
poteſt electio ſequi partim ex ſcrutinio, & partim
ex compromiſſo ſecundùm Inn. quod non placet
Hoſtien. quia quandoq; ſuppletur forma ſcrutinij
per formam compromiſſi, vt patet. §. eodem, cum
dilect. ſed illa eſt forma determinati compromiſſi,
b vt no. ſ. eodem cum expediat[b], li. 6. & quia compro
miſſarij poteſtatem habent prouidendi: ſed vna
pars ſola poteſtatem non habet inſolidum; ergo
ipſam dare non poteſt. ſ. de iure patrona. quòd au
tem conſulis, in fine, ſecundùm Innocen. qui dicit,
10 quòd iſti non fuerunt compromiſſarij, ſed † procu
ratores, qui in ſcrutinio conſenſerunt, nec attendi
tur, quot ſint voces procuratorum, ſed quot ſint il
li, quorum vices gerunt, vt hic dicit. Si verò eſſent
compromiſſarij, quaſi donatarij cenſerentur, nec
attenderetur numerus votorum transferentium
poteſtatem, cum ipſa translata nihil poteſtatis in
eis remaniſſet, vt legitur & notatur. §. e. in cauſis.
c §. fi. ſed vota compromiſſariorum[c] tantùm, vt pa-
11 tet. §. eod. cum in iure. Sed † quid ſi ad capitulum
pertinet ius eligendi pro tertia, & ad prælatum ali
quem pro alia tertia, & ad clerum pro alia tertia:
& contingat fieri ſcrutinium, quo publicato repe
riatur, quòd prelatus, & capitulum habentes duas
tertias conſenſerunt in vnum, & non eſſent niſi.
9. canonici. clerus autem 20. numero in alium cō
ſenſerunt; nunquid in tali caſu electus à clero hēt
duplo maiorem numerum? reſpon. non: quia tan
tum ponderat vox prælati in hoc caſu, etiam ſi ſo
lus ſit, quantum vota totius cleri, & ſi eſſent mille.
ideoq; electus à prælato, & capitulo cenſetur habe
re duas partes, ar. in eo, quod legitur, & no. §. de re
ſcrip. paſtoralis. §. j. & ſ. de conceſ. præben. poſtula-
d ſtis[d]. ¶ Sed † quid ſi in hoc caſu certa pars canoni-
12 corum, & certa pars cleri concordant cum præla
to. aliæ verò partes tā capituli, quàm cleri in aliū?
reſpon. hic oportet conſiderari, quæ partes ſint
hinc & inde, & quot ſint numero, & ſecundùm
hoc à maiori, vel æquali parte omnium, qui in ele
ctione ius habent, electus cenſebitur hic, vel ille.
13 Sed quia † poſſet caſus accidere, in quo calculi er-
ror incideret, videtur expediens, quòd hi, qui plu
res ſunt numero aliquem procuratorem conſti
tuant, qui vice conſtituentium poteſtatem habeat
procedendi per formam compromiſſi, vel ſcruti-
nij faciendi. procuratorem autem conſtituant vni
c cum[e], & non plures, ne aliqua contrarietas occur
rat, argumentum. ff. iudica. ſolui. iam tamen. §. ſi
tamen plures. & hoc intelligas, quando vniuerſi-
tas cleri habet ius in electione pro tertia parte, vt
ſuprà poſitum eſt. vbi autem non vniuerſitas, ſed
ſinguli prælati ſingularium eccleſiarum ſingulas
voces habent pro ſuis eccleſijs, ibi ſinguli ſingulos
procuratores facere poſſunt, vel plures vnum, aut
14 duos; & ſic loquit. ¶ Quid ſi præmiſſo † caſu capi-
tulum diuiſim aliquibus compromiſſarijs confe-
rat poteſtatem eligendi; & prælatus alijs, & cleri-
ci alijs, nonne iſti compromiſſarij poterunt eligere?
dixit Innocen. quòd non: quia in nullum ſingu-
lariter translata eſt poteſtas eligendi. nempè ga
nec ipſi transferentes ſoli ſine alijs hanc poteſtatē
habent: ſed nec in omnes translata eſt, quia ſimul
in omnes tranferre noluerunt. procuratores autē
ad eligendum ſimul, & diuiſim dari poſſunt ſecun
dùm Innocen. qui fatetur, quòd in omnes bene
poſſent poteſtatem hanc transferre ſimul & diui-
ſim. Sed Hoſtien. fatetur, quòd ſoli compromiſſa
rij trium partium. ſ. capituli, prælati, & cleri ſimul
conueniant, ſicut & illi, quorum vices gerunt, ſi ſi
mul conuenirent, poſſent eligere, ſic & iſti, ut pa-
tet. ſ. eo. quia propter. §. vel ſaltem. & hoc ſi ſimul,
ſiue diuiſim data fuerit hæc poteſtas. ff. de ſeru. ru-
ſti. prædio. per fundum, & ff. communia prædi. eſt
receptum. Hic autem non fuerunt compromiſſa-
rij, ſed procuratores. vnde dic, per alios, ſcilicet
procuratores, quos etiam præpoſiti miſerant pro
ſe; & intelligas diuerſitatem prædictorum. hæc eſt
15 mens † Innocen. ꝙ ſi retētis terminis ſuperioribus
capitulum compromittit in. A. prælatus in. B. cle-
rus in C. quòd iſti nō poſſunt eligere: ga verum eſt
A. non eſſe cōpromiſſarius prælati. & cle. fic. B. non
eſt cōpromiſſarius capituli, & cleri, & ſic de. C. fate
tur tū Inno. ꝙ ſi capitulum vult. A. prælatus. B. cle-
rus. C. tamen omnes cōpromittunt in. A. B. & C. ſi-
ue ſimul hoc faciant, ſiue diuiſim, illi poterunt eli
gere. hoc intellecto facile intelligis opinionem cō
trariam Hoſtien. quę de facto ſeruatur [*Duplo maio-*
16 *rem*]. i. bis † tantum. ſatis enim eſt, ꝙ poſtulatus ha-
beat bis tantum, licèt plus non habeat, vt dicam. ſ.
eo. ſi quando, lib. 6. ſecundùm hoc ergo debuerunt
prælati fuiſſe. 16. numero, vt dicam. ſ. [*Quam* 16.] di
cit Cōpo. ꝙ hic nullus erat de capitulo, qui non eſ-
ſet de numero eligentium, vel poſtulantium. dicit
enim duas partes intelligi non reſpectu eligentiū,
ſed reſpectu capituli, vt ſ. neceſſe ſit duplo maiorē
partem capituli eſſe ex parte poſtulantium, quādo
poſtulatio cum electione concurrit [*poſtulato*] vel
poſtulantibus, de hoc. §. eo. poſtquàm, Hoſti. [*Cano*
nicis inſtitutis] §. eo. cum in cunctis [*Abſoluas*] ex hoc
ſpeciali mandato. ſic §. titu. j. gratum. alii contra. ſ.
de vſupallij, niſi ſpecialis, Hoſtien. [*Prædicti*] cano
nici, præpoſiti, & prælati. procedit autem hoc, quā
do prælati erant. 15. tantùm, vel pauciores [*Repulſa*]
quia facta non à duplo maiori parte [*Eidem*] pleba
no [*Perſona*] ſ. archiepiſcopi [*Poſtulationem*] quia de in
digno [*Quàm electionem*] quia facta à tertia parte, vel
minori, Goff. [*non differas*] propter periculū more.
de celeritate vide pro & contra. ſ. eo. li. 6. [*Indignum*]
17 indignitate † peccati, in quo perſeueret: ſecus, ſi de
18 fectum pateretur. §. eod. innotuit. ¶ Glo. [*hoc † ideo*]
exponit litteram, exceptioni. s. contrarium, & con
trario acquieſcit. ¶ Gloſ. [*hic dicit*] obijcit, & ſoluit
recitando opinionem, quam approbat. ¶ Gloſ. [*&*
ita] arguit à contrario, ſoluit, & determinat. ¶ Glo.
antepenultima obijcit, & ſoluit. ¶ Gloſ. penultima
reſpon. per contrarium, & dat duplicem ſolutio
19 nem. ¶ In gloſ. hic † habes [*ibi, planè*] vide. §. eod. li
cèt ſuper gloſ. pen. ¶ In gloſ. hic dicit [*ibi. l. j. aliàs.*
2. §. [permittitur]] plenè eſt, & vide. §. titu. j. bonæ. j. ſu
per quarta gloſ. ¶ In gloſſa antepenultima [*ibi. l. 2.*]
vide de confirmatione vtili vel inutili, cum dile
cta. ſuper gloſ. ſic ergo. ¶ In gloſ. prima ibi, inter
20 uallo: vel etiam † ex interuallo facta fide de erro
f re, negocio nondum finito. ſ. de confeſſis. c. vlti. f
& facit quod dixi. §. titu. proximo. c. j. in gloſſa 2.
¶ In gloſſa qualiter [*in fine*] & c. penul. libro ſexto,
dicebat

21 dicebat Goſ. ꝙ hic duplex fiebat iſtis † gratia de
cōi conſenſu canonicorum, vt intereſſent electio
g ni, & vt intereſſent g ꝑ ſe, vel alios: vnde dicebat In
nocen. hic, ꝙ ſicut iuſtè impeditus dare poteſt pro
curatorem in cauſa electionis, ſic etiā hoc poteſt,
ſi ſolum placet coelectoribus, vt hic, & facit, quod
h in textu dixi, ſuper verbo mutuo[h] ¶ In gl. iſti duo
22 in fine, hoc intelligit † Innocentius, quando om-
nes vt ſinguli ſingulariter habebāt vocem, aliud, ſi
vniuerſitas prælatorum vnicam vocem habuiſſet
dicebat ergo Compoſt. ꝙ tot voces habebant iſti,
quot committentes, nemo enim plus &c. ff. de re.
iur. nemo plus. ¶ In glo. hoc ideo [*ibi, uocaſſet*] vel
alii prælati erant abſentes [*& ibi, & c. cum olim*] hęc
iura loquuntur in his, quæ non ratione conſuetu
dinis maxime cōtra ius inductæ, ſed de iure com
muni pertinent ad prælatum, in quibus ſuccedit
capitulum, niſi cum prælato præiudicat, vt ſ. ne ſe-
i de vacante. c. 2. ſecundum Hoſt.[i] [*& in fine*] dic, vt
ſ. ne ſede vacāte, c. vno, lib. 6. ¶ In gl. [*hic habes in fin.*]
dic, ut ſ. eo. ti. ſi quando, li. 6. ¶ In gl. hic dicit papa,
[*ibi, dixerunt quidam*] ſ. Io. de Deo, & G. Na. Sed In-
23 nocen. Hoſtien. & Compo. dixerunt, ꝙ regula † de
creta. quia propter, non habet hic locum: quia ibi
ꝙ currunt poſtulatio, & electio, niſi ſit facta poſtu-
latio à duplo maiori, ꝙ firmabit uel electio vt hic,
non fallit regula, & exponit maiori, & ſaniori, &, ꝙ
ideſt, ſanior autem eſt, quæ eligit, vel ſecundū Ab-
ba. fiat electio ad poſtulationē ſuperioris, qui pote
rat repellere poſtulatum: quia in diſcordia electū
quia à minori, & ſic ſine iuris iniuria poterat præfi
cere plebanum. §. e. bonæ. i. placet finaliter Innocē
tio, Hoſtien &, Compo. quòd licet quo ad electos,
vel poſtulatos, & eligentes, & poſtulantes ipſorum
decre. ponat ius: non tamen per hoc læditur ius ꝙ
firmatoris, diſpenſatoris, vel ſuperioris, maximè
papæ: immò ab ipſorum poteſtate pendet, ſicut
pendebat ante hanc decre. facit. ſ. eo. ti. cupientes.
k §. denique[k] libro ſexto. Circa materiam tamen
ſic diſtinguit Hoſt. aut duæ poſtulationes concur-
runt: aut duæ electiones: aut poſtulatio, & electio
primo caſu, ſi in alterum conueniant duæ partes
ius habentium, & poſtulatio ſit ex cauſa, puta pro
pter neceſſitatem, vel vtilitatem eccleſiæ, acquiri-
tur ius poſtulantibus, vt hic, & §. eod. cum Moñ. &
c. cum nobis, & c. in cauſis, in fine, & c. officij, in fi.
de ætate, & qualitate, tuam, non poſtulato, niſi ſu-
periori ſit preſentata. §. tit. bonæ. 2. nō tamen aget
poſtulatus: quia nimis de ſe præſumendo ſe inge-
rere videretur, arg. §. eo. qualiter. 8. q. j. in ſcripturis
ſed fortè in modum denūciationis admitteretur
propter vtilitatem eccleſiæ, ar. ſ. eod. publicato, de
iureiu. quemadmodum, & c. ad noſtram. 8. q. j. qui
epiſcopatum. Si vero neuter habet duas partes, vel
habet, ſed non ſit ex cauſa, non iuri, ſed gratię inni
titur, ar. hic, & de poſtulatio. bonæ. j. & 2. & capitu.
penultimo. Si vero duo eliguntur, ſtatur maiori,
& ſaniori parti. ſ. eo. quia propter, & c. eccleſia. §. e.
venerabilem. Si vero vnus eligitur, & alter poſtula
tur, aut duæ partes conueniunt in poſtulatum; &
tunc præfertur poſtulatio electioni, vt hic: aut nō,
& tunc præfertur electio, hæc vera, ſi perſonæ ſunt
idoneæ, & formæ generalis concilij obſeruatæ: ali
ter perſona electi idonea contra poſtulatam per-
ſonā minus idoneā obtinebit. ſ. §. ſi vero. ¶ In gl. &
ita videtur, in fin. ſcis, ꝙ eligentes fuerūt. 16. nume-
ro, ad hoc ergo, vt ſit duplo maior pars poſtulātiū
debent eſſe ſaltim. 32. ſi ex ipſis 32. maior pars po-
ſtulauit ſcienter indignum, ergo fuerūt. 17. ad mi-
nus, remanſerunt ergo. 15. & ſic 16. eligentes fue-
runt, tunc maior pars capituli, per quod videretur
idem, quando etiam maior pars poſtulauit ſcien-
ter indignum, dummodo ignorantes nō faciant
duplo maiorē numerum, cum tunc concurrat ele
ctio cum poſtulatione non facta à duplo maiori
numero, vt in ſecundo membro diſtinctionis, niſi
dicas in hac diſtinctione ſimpliciter ſtandum ver
bis, & conſiderari numerum, facit, quod no. ſ. e. in-
demnitatibus. 2. reſpōſo, in magna gl. li. 6. vnde di-
cebant Inno. & Compo. vocem priuati in electio-
ne, ſex qua priuationem incurrit, computandam
in numero. Sed ſi prius fuiſſet priuatus, tunc non
computaretur in numero, ſiue admitteretur igno
ranter ſm Innocentium, ſiue ſcienter cum prote-
ſtatione, ſecundùm Compo. ¶ Sed quid ſi maior
pars poſtulantium ſcienter poſtulauit indignum
minor ignoranter, tamen pars minor ignorans ex
cedit in numero eligentes, vt ſi poſtulātes fuiſſent
40. & 22. fuerunt ſcientes, decem. & octo ignoran-
tes? Dicit etiam Inn. vtranq; reprobandā poſtula-
tionem, ga de indigno: electionē: ga poſtulatio à
duplo maiori, & ignorantes plures ſunt eligenti-
bus: vel ſm eum fine his ſubtilitatibus ſtabitur lit
teræ, ſed dicit Comp. ſm id ſequi, quòd ſi ex xl. po-
ſtulantibus maior pars fuit, & ſciens, & vnus ſolus
eligens, confirmaretur electio, qđ videtur abſur-
dum, niſi dicas ſecundum eum, quòd tunc non cō
firmabitur electio, quando poſtulantes ignoran-
tes ſunt duplo plures eligentibus. ¶ In glo. j. ex cer-
ta [*ibi, Patriarcatu*] non enim poteſt quis eſſe in uno
ſanctus, & in alio peccator. i. quæſtio, i. ſicut Chri-
ſtus, & in fine, vel potuit eſſe ex ſuperueniente cā
ſecundum Ioan. Goſ. & Phi. vide quod dicam de
exceptio. cum venerabilis, in gl. quaſi dicat, verſic.
24 quid ſi admitto, dixit Vincē. ꝙ quoties † de nouo
gradus adiicitur, vel mutatur, ita quòd locum ha-
beat exceptio, locum habebit examinatio. In ca-
pellanis papæ ſeruat curia, quòd non fit examina
tio perſonæ, cum eligentur ad prælaturas quaſcū
l que[l] ¶ In gloſſa, iſtud referat, in fin. per quod not.
25 Hoſtien. ꝙ licet duæ electiones † fiant vno contex
tu, & maior pars eligat indignum, & minor dignū
nunquam obtinebit minor, niſi maior ſcienter de
liquerit: dicit tamen præſumi contra maiorem,
niſi probet ignorantiam. remittit, ſupra eo. inno.
tuit, hoc dictum eſt pro opinione mea contra ſuā
m opi. Hoſtien. de qua dicam, infra eo. congregato[m]
Ioannes Andreæ.

ADDITIONES.

a ¶ In gl. Facit, quod no. Io. An. §. eo. prox. in gl. ma. in prin. ver. & idem
b Expediat. Ibi vide gl. eſt ergo, & Io. And. in nouella.
c Compromiſſariorum. Vide Io. An. §. eo. cum dilecti, in glo. ipſi.
d Poſtulaſtis. Ibi uide Io. An. & plenius in c. pen. de ap. lib. 6. & vide. §. eo. cum eccleſia, ſuper gl. 2.
e Vnicum. Vide. c. ſi quis iuxta, de elect. lib. 6.
f Capitulo vl. Et uide etiam. c. 2. & quod ibi no. de reſti. in inte. li. 6. & Bar. in l. non fatetur. ff. de confeſ. & in l. certum. §. ſed an ipſos. ff. e. ti.
g Intereſſet. Vide Mod. late diſtinguentes in c. cum omnes. §. de conſt.
h Mutuo. vide Ioannem And. ſ. eo. quia propter, in gl. j. ſi exiſtens, & in materia electionum, an alij poſſint committi, & quid de hærede, vide Bar. in l. ſi ſtipulatus fuerim. ff. de ver. ob.
i Hoſtien, In eccleſia ergo paduana, vbi de conſuetudine epiſcopo competit conuentuare ſcholares, capitulum non ſuccedet vacante ſede, & ſic tenuit. d. Recuperatus de ſancto Miniato.
k Denique. Ibi vide gl. quæ incipit, illa. l. generali, & ſuper illa Ioann. And.
l Quaſcunque. vide Io. And. in ſpec. de iure patro. ſuper rubr. ad fi.
m Congregato. Ibi vide Io. An. in gl. vl.

SVMMARIVM.

1 *Caſus decretalis.*
2 *Diuiſio eiuſdem.*
3 *Epiſcoporum nomina, & officia diuerſa, & quæ, remiſſ.*
4 *Diabolus uarijs appellatur nominibus, & quibus remiſſ.*
5 *Vidua mulier quæ.*

6 *Cathedralis ecclesia dicitur episcopalis.*
Eligere, vel prouidere vacantibus quibus ecclesiis intra trimistre debeant, & nu.7.
8 *Impediti eligere iusto impedimento intra tempus hic constitutum, an sit beneficio restitutionis tempus restituendum, an uero ipso iure seruentur illæsi.*
9 *Electio includit postulationem, & prouisionem.*
10 *Electio à superiore facta, etiam non cassata capituli electione elapso tempore facta valet.*
11 *Electio, vel postulatio eorum, qui in tempore noluerunt eligere, licet aliorum eligentium sit electio cassata, non admittitur post lapsum temporis facta.*
Electio vnius etiam bene eligentis, cæteris vero malè, valet, Ver. & si unus.
Eligere, uel postulare negligentes quando amittant potestatem ea uice eligendi, uer. Idem secundum eum.
12 *Si, sapit conditionem.*
13 *Electionem, qui non fuerunt non impediti, propter hoc non dicuntur delinquere, sed esse negligentes.*
14 Canonice eligere quomodo accipiatur.
15 *Ordinatio ecclesiæ quomodo fiat deuolutionis iure, & nu.16. & ad quem deuoluatur, nu.18.*
16 *Eligere, an teneatur is, ad quem iure deuoluto spectat ordinatio ecclesiæ, de collegio, de quo debebant eligere priuati suo iure, remiss.*
17 *Eligendi potestate priuatis an alia pœna imponatur.*
18 *Eligendi potestas ob negligentiam, vel aliàs priuationem eorum, qui eligere debebant, ad quem deuoluatur.*
19 Epilogus glossarum.
20 *Suffragium glossarum.*
Præscriptio temporis eligendi, quandoque non currit, & num.21.
22 *Suppletiones glossarum.*
22 *Copiam eius, à quo quis licentiam petere debet, si non potest habere, protestari debet.*
23 *Eligendi potestatem quandoque quis habet actiuam, quandoque passiuam, interdum utranq;, interdum neutram.*
Eligens scienter indignum quæ amittat, versiculo dixit autem.

CAP. XLI.

1 NE pro defectu. Ca. † Si illi, ad quos spectat, negligũt eligere prælatum cathedralis, vel regularis ecclesiæ, ℑ. tres menses, ꝓximus superior ecclesiã ordinabit, ꝙ si infra alios tres
2 mẽses nõ fecerit, canonicè puniẽtur. Et † sunt duę partes. In prima ꝓstitutionis causa. In secunda cõstitutio. ibi, statuimus, quæ constitutio quattuor facit, primo statuit tempus electionis, secundo priuat negligẽtes. ibi. ℑ. quos, tertio ad superiorem deuoluit ibi, & ipsa, quarto punit ipsum superiorẽ,
3 si negligat. ibi, is vero [*Pastoris*] de diuersis † nominibus, & officijs episcoporum, no. hic Host. versus, quos vide. ℑ de regul. iur. in regula [*Lupus rapax*] i.
a Dyabolus [a] & de † diuersis eius nominibus dixi.
4 supra de summa trin. damnamus, ad finem [*Vidua*
5 *ta*] dicitur † mulier vidua, cuius maritus mortuus est 34. distin. vidua. & vacans, quæ maritum nõ habet; de hoc. 22. dist. c. pen. facit hoc ad ea, quæ dixi,
6 supra eodem, bonæ. 2. [*Cathedralis*] ideſt † episcopalis, Innocen. [*Regularis*] ſ. collegiata, quæcunq; sit illa, vbi sunt clerici, vel conuersi viuentes sine proprio, & tanquam collegium, ad quos spectat e-
7 lectio; & idem † est, si ad superiorem, Abb. vel quẽ libet alium spectet prouisio, cum non occurrat di
b uersitatis ratio, [b] quod verum intelligit Compos. in prælaturis perpetuis. In his vero, quibus ipse ponens deponit pro libito, secus, secundùm eum: nõ tamen intelliguntur hic comprehendi priores, vel alia certa officia, quę sunt in monasterio sub abbate: quia tales non habent principaliter curam secundùm Innocen. qui tamen fatetur, quòd post sex menses episcopus supplebit negligentiam abbatis in illis conferendis, etiam si non sint curata.
18. quæst. 2. capitulo primo, de concess. præbend. c.
c secundo [c] ergo si prior præsideret, vt in multis monasterijs, quę non reguntur per abbates, sed ꝙ prior es, de his enim bene intelligit decre. de statũ mo. c. finali. §. fina. secundùm Hostien. & hoc idem intelligas, quodcunque sit nomen præsidentium, vt si vocentur præpositi, archipresbiteri Carpensis, & montis Bellij. Ex quo enim sunt principales prælati regularis ecclesiæ; habebit in eis locum, quod hic dicitur. Item secundùm Innocenti. non intelligitur dec. de parochialibus ecclesijs, vel dignitatibus cathedralium ecclesiarum post episcopum: quia littera hoc non sonat. dicit Hostien. quòd de mente hanc constitutionem extendit ad omnes ecclesias exemptas, mortuo prælato, qui caput est. Item ad principalem prelatum post episcopum in ecclesia cathedrali, vbi administratio est diuisa: quia enim ibi solet essẽ liuor inter episcopum, & capitulum, timendum est, ne pastor conuertatur in lupũ, argumen. 2. questi. 6. decreto, ad finem, fatetur, ꝙ primam opinionem amplectitur consuetudo; vnde in prælatis ecclesiarum non cathedralium, vel regularium, quicunque sint, illis damus sex menses, de concessio. præbend. capitulo secundo, dicit Hostien. quòd tertii nimis extendunt mẽtem dicendo, quòd loquitur de omnibus prælatu
ris, adde quod not. infra capitulo proximo, in prima glos. [*Infra quos*] tres mẽses [*Iusto impedimento*]
8 ℑ. eodem si electio, libro sexto, & uide, quod ibi dicam in prin. Sed si capitulum † habuit iustum impedimentum, erit ne beneficio restitutionis tẽpus restituendum, an vero ipso iure seruabuntur illæsi satis videtur, quòd sine restitutione seruentur illesi, & eligere possint, de concessio. præben. quia diuersitatem. Refert Innocen. quosdam distinguere inter impedimentum, quod facit dormire præscri
ptionem, sicut excommunicatio; & tunc locum habeat prædicta opinio: an non faciat dormire, sed iuuari beneficio restitutionis, vt in absentia causa reipublicæ: & tunc non eligent, nisi primo restituantur, de hoc remittit Innocentius ad de-
d creta. ex transmissa, de præscriptio. [d] Hostien. placet primum dictum, & Compost. dicenti, ꝙ ex opinione contraria contingit vacationes protelari cõtra mentem huius iuris, alle. etiam. ff. de adulteriis l. quinquennium. & sic seruamus, siue impedimẽtum sit tale, quod impediat trimestre inchoari, siue post ipsius inchoationem superueniat. ad hoc. ℑ. eodem, si electio, libro sexto [*Electio*] postulatio
9 nem † includit, ad hoc supra eodem, in causis, [*& prouisionem*] facit infra eodem, si postquam, in fine, li. 6. & vide quod notatur in clem. de sup. negl. prælatorum. c. vno, in 7. glo. [*Non fuerit*] per capitulum, vel suos compromissarios, de quo hic per
10 Inno. & Hostien. & est expeditum, infra eo, si compromissarius, li. 6. [*Deuoluatur*] & si postea † capitulum eligat, superior vero scienter illa electione nõ cassata postea eligat, superioris valet electio, etiam si capitulum appellasset, vt patet, de sup. negligen.
11 prælatorum, capitulo finali. ¶ Quid † si in capitulo est dissensio, una pars eligit: duo, vel plures non eligunt, cassata demum illa electione, & lapso tempore trimestri illi, qui non elegerant, volũt eligere: dicit Innocen. quòd non possunt, & imputent sibi, si non elegerunt cum aliis, si unus solus bene elegisset, valuisset electio infra eod. congre-
e gato [e] quod non placet, vt ibi dicam. Idem secundùm eum, si duæ partes postulauerũt, & tertia, vel minor

minor noluit consentire, nec eligere pro eo, quod non teneret. ℑ. c. proximo, nam eligere potius debuit, quia superiori non imponebatur necessitas approbãdi postulatum, vt ibi dictum est. superius dicta intelligit Comp. ꝙ non debeant admitti etiã cum alijs, ꝙ recuperant ius eligendi: quia non fuerunt in culpa ſm formam decret. si electio. quod tamen verum dicit eis inuitis: possent tũ, si vellent socij, qui elegerunt, vel postularunt, istos admittere, hęc duo, quæ post Inn. dixi, putat Host. vera q̃do illi præsentes sunt, & eligere possunt. Si vero sunt absentes, vel præsentes. & propter probabilem timorem non audent eligere, putat contrarium: tamen hoc protestentur secundum eũ. ℑ. eo. bonæ. ℑ. de app. c. fi. [*is uero*]. ſ. proximus superior [*Tres menses*] alios a primis, qui dantur capitulo, Goffr. [*si di*
12 *gnus*,] ſi, ſapit † conditionem, quod satis facit pro Hostien. in illa ec clesia vacante. Sed quomodo de illis prouideri potest, cum peccauerunt omnes non eligendo? dicit Innocen. forte non omnes peccauerant: vel quia absentes erant, vel presentes propter scandalum imminens, vel aliam iustam causam dimiserunt eligere infra tempus. Hostien. dicit, da-
13 to † ꝙ non impediti non elegerunt, non propter hoc deliquerunt, sed fuerunt negligentes, & sui iuris contemptores. C. de anna. exceptione. l. fina. de præscriptio. c. vigilanti, & cum hæc negligentia habeat suam pœnam. ℑ. eodem. ca. per gl. aliqua, non est alia imponenda. ff. de reli. & sum. fu. l. & si quis. §. & generaliter, de regu. iur. in pœnis. libro sexto.
14 [*Canonice*] i. non † simoniacè. ℑ. eodem, super eo. vel i. seruata forma huius canonis, quod de eadẽ ecclesia assumatur secundum Hostien. [*Ordinare*]
15 Quæro, quomodo † fiat hæc ordinatio, an per viã electionis, vel confirmationis, an per viam prouisionis, quæ sunt diuersa? vt patet ex no. ℑ. eo. c. fi. libro sexto, & dixi. ℑ. eod. causam, quæ, & fortificat hoc dubium clemen. si de beneficio, de præben. & quod ibi no. in gl. coniunge. pone, ꝙ primi electores tenebantur post electionem requirere consensum patroni. ℑ. e. cum terra, vel ex priuilegio debebatur in actu electionis certa honorificentia alteri ecclesiæ, puta, quòd in claustro, vel in alio loco, scilicẽt in capitulo suo fieri debebat hæc electio. si fiat prouisio, vitiabitur ius istorum: si fiat electio seruari poterit, super quo vide, quod disputaui in Mercurialibus, quam vide de reg. iur. contra eum; lib. 6. ſ. an teneatur is, ad quem deuolutum est, eli-
16 gere † de collegio, de quo debebãt priuati eligere [f]
f & clem. de sup. neg. prela. c. vno, facit pro, & ibi de hoc, pro hac parte, ꝙ primo eligat, multum facit, de sup. neg. præ. c. finali, de concess. præben. dilectus & ℑ. e. quanquam, & c. sed postq̃. §. fi. qđ etiam facit contra, lib. 6. vñ dicebat hic Ægy. ꝙ ordinabit primo eligendo, secundò confirmando, ad hoc facit,
g quia ex duplici iure ℊ hoc ꝓpetit, primũ ex deuoluto. ſ. eligere, secundum extraordinario, ſ. confirmare; & hoc placet Pe. ℑ. e. cum inter. In ℑrium facit. ℑ. eo. si compromissarius, quod vtitur. ver. prouisionis, ad idem hæc lra, & ꝙ ordinatio ꝓ prouisione sumatur, probatur de iure pa. c. 3. & c. cum ꝓꝓ hoc placebat hic Host. qui dicit hanc propriè dici ꝓuisionẽ. nõ electionẽ. Idẽ Cõ. ℑ. e. cũ inter canonicos, & vide qđ ibi dixi sup gl. sed nonne. Inn. & Ho. aptius. ℑ. e. cũ dilecti. forte primũ verius, sed hoc vltimũ seruatur. ſ. ꝙ superiores, ad quos ista deuoluũtur, ꝓ viã ꝓuisionis, ordinant ecclesias, & satis dici potest, ꝙ cum textus prædicti de vtraq; via loquantur, detur optio. & hoc clarè probat prædicta dec. si postq̃. §. fi. quæ dicit, ꝓuisionẽ factam per eũ, ad
quẽ deuoluta erat eligendi potestas [*si canonicam*]
17 vt † priuent potestate ꝓuidendi in hac uacatione,

& forte in reliqua. ℑ. eo. nihil, vel aliter ꝓ motu iudicis puniat ſm Gof. & hoc vltimũ tenet Host. intelligẽdo, ꝙ hic pœna arbitraria imponat, si nõ ser
18 uãt formam limitatã, tractabant † hic Pe. & Ab. ꝙ nõ ad capitulũ ipsius superioris, sed ad suũ superiorẽ deuoluet hæc potestas, de quo vide qđ dixi. ℑ. e.
19 cũ in cũctis, sup gl. fi. ¶ † In gl. 3. alle. 7. ꝯcor. secũdo ponit casum decre. vlt. circa quem quærit, arguit pro, & ℑ, & soluit contrarium. ¶ Penultima glosſ. quærit, arguit pro & contra, & dupliciter soluit. ¶ Vltima glo. ſucceſſiu è ponit tres obiectiones, &
20 solutiones ipsarum. ¶ † In tertia gl. [*ibi, contra maiores*] vide de exceptionibus, pastoralis, super 3. glo. [*& ibi, ꝙ quidem, & l. ſe.*] qui non fruſtrandi gratia. sed multitudine rerum districtus sui copiam non facit, locus est restitutioni. & l. seq. dicit, ꝙ sit ꝓ ꝓtorẽ stat, indulgebit restitutio. Idẽ, & si reus est in vinculis, vel secũ agendi potestatẽ nõ facit, ut l. ait ꝓtor. ¶ † In gl. j. in fi. Io. de his tꝓibus, uide plenius. ℑ.
21 e. fi. electio, in gl. pe. li. 6. ¶ In glo. 3. [*ibi, bene nouit*] casum ponit, qũ canonicinõ eligunt: ꝙa non inueniũt idoneũ, & ibi de hoc [*& ibi, Interdiceret electionem*] ſine fieret sine ipsius licẽtia [*& ibi, Hic est*] ſin casu ꝓximè dicto, & huic adaptat finis gl. vel in casu capituli [*& ibi, Si iustus*] & facit quod no. ſ. de rescrip. c. j. in gl. 2. & c. plerũq;, in gl. fi. Et in fine, si ve-
22 ro † copiã illius, à quo licẽtiã petere debent, habere nõ possent, ꝓtestari deberẽt, ut in iurib, alleg. supra. ¶ † In gl. quarta in fi. Idẽ Tã. Phi. & Host. hoc idẽ vñr tenere, Io. & Vin. ꝙ ꝓ expositione huiꝰ verbi dũt recurrẽdũ ad dec. cũ Vĩto. Sed ĩtelligẽdo illã dec. ꝓut ĩtellexit Vĩ. potius vĩ Vin. sic remittẽdo sequi opi. Go. vt ibi dixi, ꝙ Gof. ℑ, exponens, [*ea uice*] i. in illa vacatione, primum credo, ut no. ℑ. eo. si electio, in gl. ante. lib. 6. ¶ In gl. olim, [*ibi, dilectus*] ibi, & hic dixit Phi. ꝙ ẽt quo ad hũc casum ꝓxim. superior est solus papa in episcopatibus, & superiorib. quod est falsum. ℑ. eo. quanquam, lib. 6. per quam etiam reprobatur, quod hic dixit Goff. hanc decr. forte vocare cathedrales non episcopales. Sed archipresbyteratus, & præposituras, quibus aliquæ subsunt capellæ tanquam titulo, & cathedræ. ℑ. e. querelam Et in fine de hoc vide. ℑ. eo. quanquam, lib. 6. in gl. ut plenè scias. ¶ In glo. sed nunquid [*ibi, De honestate*] Idem Innocent. [*& ibi, Non ad capitulũ*]
& per hoc respondetur ad iura. primo alleg. de his
h quæ fiunt [h] à prælatis, & ad capitulum, episcopus, quæ loquuntur de his, quę spectant ad capitulum cum prælato. c. cum in veteri, procedit ex forma mandati, quæ seruanda est, de præbendis, cui de non, libro sexto. ¶ In glo. ultima [*ibi, ualebit electio*] Hostien. contra, nisi canonici ratum haberent: ꝙa
i limitata est forma, quod satis videtur in scholis: [i] sed contrarium seruatur. & Compo. tenet dictum glo. dicens, quòd sic sibi papa respondit [*& ibi, respondeo*] secundum Ioan. uide, quod dixi in textu
23 post Innocen. & Hoſ. Et in fine, & sic † Interdum habet quis potestatem eligendi actiuam tantum. vt ibi: aliquando passiuam tantum, vt hic: aliquãpo vtramque. ℑ. eo. cum in iure: aliquando neutrũ ℑ. eo. cum inter. R. Host. & ℑ. de sen. excom. is qui, in fine, li. 6. Dixit autem hic Ioannes, & illud dictum posuit Vincen. quòd eligens scienter indignum perdit actiuam, & passiuam, cum beneficiis sit suspensus. ℑ. eo. cum in cunctis, & c. per inquisitionẽ, sed hoc reprehendit Phi. dicens talem suspendendum. infra eo. qui quis, sed dic, ut ibi, ad decre. per inquisitionem, respondet, ꝙ ille participauit electo in crimine simoniæ, quod dixit ibi colligi expresse, quod est falsum, teneas ergo, quod dixit Ioannes circa beneficia ipsius ecclesiæ, & usque ad triẽnium tantum Io. And.

ADDITIONES.

a ¶Dyabolus. Vide Alber.de Rosa.in dictionario suo in ver.Dyabolus & ibi,etiam quare sic appelletur,vt ibi pulchrè per eum.
b Ratio.Contra hoc facit.ver.si electio & c.ibi eligere debuerint, &c. & ibi eligen.& uide gl.super ver.latent,in cl.j.de sup. negli.prælat. & vide §.præmissa.
c Capitulo.2. Facit quod no.Io.An.s.e.cum ecclesia, in gl. dixit Inn.
d Præscriptio. Vide Bar.in l.ab hostibus.§.fi.ff.ex quibus cau. maio.& vide gl.& Bar.in rubrica.ff.de diu.& tempo.præscr.
e Congregato. Hoc dictum potest esse verum,vbi alij in termino iuris nolunt eligere, vt no.Io.An.supra eo.nobis,super gl.nunquid, versi. quid si omnes:secus,vbi alii eligunt,licet indignum,& non sunt electione priuati,ut etiam no.supra e.prox.super gl fin.
f Eligere. Facit etiam ad materiam,quod no.Io.An.de iure patron.c. 2.lib.6.iuper ver.semestre.
g Duplici iure. Contra hoc facit,quod no.in c.significasti, de iur.pat. vbi dixit,q; quando ius pat.peruenit ad episcopum, qui habebat instituere, q; absq; præsentatis conferet, sed pro hoc dic, vt ibi scripsi.Arch.
h Quæ fiunt. Vide ad hoc per no.in c.pe.de concess.præb.& in c.noui de his,quæ fi.à præl.tangit gl.in c.cum consuetudo, de consue. in c.t ex frequentibus.infra de inst.Bal.
i In scolis. Pro hoc,quia antiquo iure hæc potestas deuoluitur ad papã,quæ hic cum limitatione.ista datur inferioribus, & uide ad hoc gl.no.in cl.j.de iu.pa.quæ est glo.mag.& proxima probatur per no. per gl.in c.quanquam eo.ti.lib.6.

SUMMARIUM.

1 *Casus, diuisio decretalis,& nu.2.*
3 *Ratio reddenda de omnibus.*
4 *Forma.c. cum dilecti supra eod. non reuocatur per hanc decretalem.*
5 *Nouitates reijciendæ.*
Periculis,& dãnis occurrendũ etiam in minoribus beneficijs.
6 *Electio quando celebranda, & à quibus nu.7. & quot nu.8. & 24.ad eam quando,& à quo loco absentes vocandi,nu. 9.& nu.14.& commodo ecclesiæ, ibid. scripturam cuius exigat,nu.69.*
9 *Commodè ad ecclesiæ potius, quàm personæ eligentis commoditatem refertur.*
10 *Electionis scrutatores assumi debent,& quando,& quomodo. & à maiori parte capituli, quando reuocari possunt,de collegio eligentium sumendi nu.11.fide digni , nu.12.& an extra ecclesiam sumendi,An alij eligendi primis impediris nu.15.& 67.*
12 *Fide digni, qui dicantur in electionis negotio assumpti scrutatores.*
Vota eligentium quomodo scrutari,ver.secreto, & nu.14.& 17.& qualia debeant esse,nu. 13.& quorum scrutinium fieri debet,num.14.& intra quod tempus,nu.16.An sua, quomodo,& quando scrutatores exquirant,nu. 18.& 66. & quomodo redigentur in scripturam,nu.20.
Rolandini,& Guilielmi Duran. opinio reprobatur de scrutinio scrutatorum,ver,Rolandinus,nu.18.
20 *Scripturæ electionis quando standum.*
21 *Electio à quibus publicanda,& vbi,nu.22.& quibus præsentibus,ibid.*
23 *Collatio electione facta,an & quando fieri debeat,& nu.25.*
24 *Electio qualis,quomodo,& à quo facienda,& num.7.& 8.*
26 *Et, pro idest.*
27 *Eligendus quis est facta publicatione,& collatione.*
28 *Electionis substantialia,quæ,& quot.*
29 *Electionis forma quæ nucessaria,quæ voluntaria.*
Saltem,& saltim differentia.
30 *Idonei præsumuntur electi compromissarij in electionibus.*
31 *Impsonalis locutio in electionis negotio refertur ad capitulũ.*
Consensus singulares, an sufficiant in committenda aliquibus electione.
Locus contineri dicitur,si de eo non apparet,vbi compromissum est,ver,& verius.
32 *Ad eligendum constituti, an reuocari possint,remiss. & quo verbo uti possint,nu.34.*
Electi pronuntiatio, per unum solùm fieri potest.
33 *Eligens si est solus,& compromittit in patrem, an de illo possit prouideri.*
Ad electionem superueniens canonicus non vocandus data potestate compromissarijs,an cum ipsis eliget.
35 *Electio,seu prouisio facta ab uno de compromissarijs de digne si à reliquis duobus de indigno facta sit,an valeat.*
36 *Scrutinium an possit facere compromissarius.*
37 *Valere electio non dicitur ipso iure.*
38 *Eligendi formarum huius decretalis ordo.*
39 *Electio per inspirationem,vel compromissum facta an ratificari possit a contradicente, & qualiter fiat per inspirationem,eaque dupliciter fit,nu.40. quæ confirmatione egent, & an tractatu uitietur,nu.40.*
Contra,& præter adæquantur,ver.contra.
41 *Vice ea, idest ea vacatione.*
42 *Priuatio delinquentium in electione utrum fiat per sententiã, an ipso iure.*
Electores non delinquentes,delinquente maiori parte, an habeant condictionem ex hac decretali, vel officium iudicis contra delinquentes , vt ipsis eligendi potestate priuatis, electio adiudicetur sibi solis.
43 *Electio secunda à delinquentibus , ante sententiam priuationis, electo in priori non consentiente delinquentibus , vel post moriente,uel renuntiante facta,nunquid valeat, uide, num.69.*
44 *De procuratore ad eligendum constituendo commendatio prouisionis , & ratio.*
45 *Procuratorem ad per se eligendum absens constituere non potest,& nisi de impedimento iuret,nu.54.*
Præsens verò potest etiam plures in solidum,& de collegio eligentium nu.eod.
Contemptus,cuius ad eligendum procurator non admittitur, facit electionem cassari,ver. dixit.
Electior canonicus quando & quomodo citari debeat ad electionem,ver. citari autem.
46 *Procurator ad eligendum datus,an possit quem substituere,et id,quod factum est ab eo,cuius dominus nõ erat vocandus, vel non impeditus,vel non præstito iuramento,si non excipiatur,tenet,nu.47.& 51.*
Excipiendum est contra procuratorem ad electionem constitutũ & contra non præstitum iuramentum aliàs tenet ab eo gestum,& nu.51.
48 *Opus fuerit,pro exigatur,exponitur.*
49 *Iurare, an necessario debeat dominus constituens ad eligendum,quid si ad iurandum non det mandatum , & per quæ verba iurare debet.*
50 *Impedimentum in domino non fuisse post præstitum,contra iuramentum an probare uolens sit audiendus.*
51 *Excipere qui omittit,renunciare videtur exceptioni,& n.46.*
52 *Maiori parti capituli admittenti iuramentum , parte minore contradicente,an sit standum,& num.53.*
53 *Post appellationem legitimam extraiudicialem , quod actum est,an sit reuocandum.*
55 *Procurator ad eligendum datus mortuo canonico constituente non cessat,nisi post scientiam mortis : secus ineſt in constituto ad lites.*
56 *Publicatio electionis cui,& à quo facienda,& an omissa alio casu non noceat,& nu.72.quando facienda, num.65.*
57 *Compendium,suffragium,suppletiones,& num.58.59.*
Mox,aduerbij varia acceptio.§.1.& nu.64.§.1.
Non uitiatur superfluũ,sed necessariorum prætermissio.§.1.
Ius suum dare aly nemo compellitur.§.pen.& num.68. an id sit perpetuum,ibid.
In abbatibus habet locum hæc decretalis,& comparantur episcopis in multis.
Pastor,abbas,& qui alij dicantur,ver.tamen pastor.
Abbas , & abbatissa habent dignitatem , uersi. item nedum.
60 *Hæc decretalis in quibus alijs hẽat locũ quã expressis in ea.*
61 *Canonicus quinq; modis interesse debet electioni , & quibus.*
De scrutatorum numero maiori, uel minori quare non statuit hæc decretalis,§.in gl.& nu.66.ubi de scrutinio inter ipsos,& nu.18.
62 *A scrutatoris electione potest appellari.*
63 *Tabellio laicus an possit esse electionis,& an in iudicijs ecclesiasticis,& an constitutus à laico.*
64 *Testes non adhibentur in electione à scrutatoribus facienda.*

Ad

Ad compromissi formam in electione uno uel pluribus contra dicentibus quomodo procedatur.
70 *Vota infirmorum quomodo inquirantur.*
71 *Procurator ad eligendum,si est de capitulo , habebit duplicẽ uocem:non tamen duos eliget,& extraneus cõstitui nõ pot.*

CAP. XLII.

1 Via propter. a Casus † Sta
2 tuit ꝯcilium formas electionũ,secũdũ quas possidere dẽt ecclijs viduatis , cassans electiones aliter factas,& iubẽs ꝯ faciẽtes tũc eligẽdi ptãte priuari,scdo phibetin electionis negocio ꝓcuratorẽ ꝓstitui,nisi certa ꝓcurrẽt.tertiò ꝓcipit electiones statim publicari,& reprobat clãdestinas. Et sunt † duæ ptes. In prima ꝓstõnis cã.In scda ꝓstõ,ibi,statuimus, secũda subdiuidit in tres.secunda ibi,illud tertia ibi electiones. Et quid dicant, patet ex superiori casu. Iterum prima pars constitutionis facit. v. ponit formam scrutinij,secundo formam compromissi ibi,vel saltem,tertio vitiat electionẽ aliter factam ibi,aliter quarto ponit tertiam formã , vel casum exceptum ibi,nisi quinto ponit pœnam aliter eligẽ
3 tis ibi,qui vero.No.aũt † Host.in hoc principio de omnibus rõnem reddendã,in quo remittit ad no. s.de rescrip.si quando,& ꝓ simili inducit.s.c. ꝓxi. de probatio.quoniam,de ap.vt debitus, de pœni. cum infirmitas [*Formas*] s.eo.cum terra,& c.i cau sis,& c.cum dilecti.Host. si per hoc intendebat for
4 mam † decre.cum dilecti reuocatam , male dixit, vt dicam.j.eo.ti.sup ver. celebrata . forte ita erant olim diuersæ formæ eligendorũ prælatorũ , sicut sunt hodie in Italia eligendorũ potestatum, vel a-
5 liorum rectorum [*Inuenire*]no.contxa † nouitates de hoc.s.de cõsuetudine,cum consuetudinis, Ho. Impedimenta per illa enim oriuntur litigia , quæ sunt refrenanda,& ꝓtelatur ꝓuisio,quæ est maturanda s.c.ꝓximo Pericula circa spiritualia, & tpalia,& expensa rũ dãnatio , quibus occurri dẽt etiã in beneficiorum minorum litigijs,de dolo,finem.
6 fm Host.Celebranda.s.cum vacat † ecclesia,ergo nõ viuente prælato,& si de facto possideat , de cõcess.pb.c.j.& c.cum nostris,de hoc de pbendis,licet 2.li.6.nec priusquam corpus mortui sepulturæ tra
b datur,de quo dic.s.e.bonæ fm Host.omnibus bde reg.iur.qã omnes,cum suis concor.lib. 6. Debent
7 excludit † impuberes.j.eod.ex eo, q; lib.6.excommunicatos,& suspensos,qã dic, vt de consuetudine,cum dilectus,vide quod ibi dixi super mag. gl. post prin.irregulares,de sen.exc.is qui,in fi.li.6. nõ constitutos in sacris,vt in conci.Vien.de ætate , & qualitate,vt hi,qui.Et vt dicit hic Abbas,no. Io.9. q.j.c.finali,q; si maior pars capituli est excommunicata,minor non potest eligere ꝓ dec. quia diuersitatem.j.de concess.præb.sed ipse dicit,q; illa dec. non facit , cum canonici singuli suo iure vtantur in actu electionis , à quo propter aliorum defectũ repelli non debent,vide quod dixi.s.eo.illa, in gl. magna,versiculo.quid si omnes . Volunt patet secundùm Compo.non † esse verum , quod dicunt
8 duas partes capituli ad electionem præsentes esse debere,de quo videas.s.e.cum nobis dicebat Boa. q; nolentes cogi poterãt,si intererat ecclesiæ: aliàs non commode dicit Hostien. q; hoc potius † intel
9 ligit de commoditate ecclesiæ, quam personæ,& per hanc litterã dicit arbitrariũ , quando & à quo loca vocandi sint absentes,in nõ uocãdo tamẽ dicit seruãdã cõsuetudinẽ,& etiã uocãdo vitãdũ plerũq; periculũ,& enĩ nec tẽpus,nec locus &c.ff. de exerci.l.j.Assumãtur pòtest dici, q; hic ĩcipiãt sub-

10 stantialia formæ:& si † aliqui nõ assumpti seipsos ingererẽt,per hoc viciaretur electio secundũ Host. ar.s.e.qualiter,& c.in causis,& j.dicit, aliter &c.& debent assumi simul congregatis, nec est vis , an ꝓ scrutinium,vel per compromissum,vel coram oibus assumanẽ , & in assumptione prævalet maior pars.ff.ad municip.qđ maior, fm Cõp. & fm Vin. hos scrutatores põt capitulum reuocare etiã post quam scrutari cęperunt.nõ obstat.s.eo. in causis: quia ibi data erat potestas eligendi,hic non,& idẽ Comp.Abb.dicit,q; re nõ integra possunt ex causa reuocari, vt si ad certum nominandum scrutatos inducunt sine causa non : re vero integra indi-
11 stinctè hoc possunt,ad hoc de proc.c.2.li.6. de collegio eligentium † Inno.& non aliunde, Gof. non obstat.s.eo.causam, quæ loquitur in forma compromissi fide digni secundum Vin.Gof. & Host. il
12 los dic fide dignos † c qui non sunt reprobati,nec
c notoriè indigni,& contra quos nil canonicũ obii citur,& probatur.j.de præsum.c.vlt. & si non de fide dignis ad hoc assumantur, ab initio poterit appellari fm Host.qui etiam dixit,q; si non inueniat in ecclesia fide dignus , qui ad hoc assumatur, ab initio poterit appellari,secundum Host. qui etiam dixit,q; si non inuenit in ecclesia fide dignus , pdit collegium priuilegium eligẽdi,ad hoc.j.de verbo. sig.abbate,in fi.quod non procederet fm opi.quæ habet scrutatores de extra collegium posse assumi Inno.tñ,& Vinc.dixerũt non esse de forma,& scrutatores sint fide digni secreto nõ aliter, Gof. & Vĩ. vñ dicebat Host.non seruari formam, si vota scrutentur in communi,dato q; oẽs consentiant sigillatim vnde,vt dicebat Inno.non seruaretur forma
13 si vocarentur.& scrutarentur bini , vel trini Vota. i.nominantium † desideria,& cãm,& motum desiderii,Host.& hæc vota debent esse pura, non alter natiua,cõditionalia,vel incerta, aliàs locus est pę-
14 næ.j.eo.c.2.li.6.Cunctorum dixit Inn. quòd † non obest,quominus teneat electio,si aliqui de capitulo non requiruntur, dummodo illi non prosequãrur contemptum,istud dictũ põt intelligi,si absentes non vocanẽ,& tunc certum est , & planũ. Item potest intelligi,i.si uota aliquorum pñtium in capitulo nõ reqranẽ,& tunc fortè id falsum est p hãc lĩam,& ipse idẽ in alia sua gl.dixit,& Host. etiã, & Comp. singulariter ad scrutinium vocandos,nec sufficit dicere generaliter,venite ad scrutinium , q; scrutandi remanẽsistis,& dicit etiam vocandos,qui sunt etiam extra capitulum,si videri possunt, arg. insti.de rerum diui.§. examen. & etiam si non possunt videri,& sunt circa capitulum, & illi de capitulo hoc sciunt,aliter fieret ex malicia, quæ in electionibus est vitanda. Consulebat Hostien. eos uocari etiam de hortis ciuitatis , nisi forsan excuset antiqua consuetudo , vel det certam formam vocandi supra eodem , in causis. Et dixit hic Abbas multas electiones iam cassatas : quia vota omnium maximè scrutaturum non inueniebantur scrutata , dixit etiam Vincen. hic quòd si de præsentibus aliquis non fuit scrutatus, vel votum eius non fuit scriptum,si non est publicatum scrutinium,purgari debet, & inquiri , & scribi . Si vero publicatum est omnia sunt cassanda,& incipiẽdum à capite, nec prodest , si contemptus acquiescat: quia substantia electionis est læsa secundum eum , dicit Innocen. quod non obest , si inquisiti non respondeant , vel captiosè respondeant, allega.ff.de inter.action.de ætate.§.qui tacuit,& §.qui autem.saluo,quod habes infra eodem , cap.2.lib.
15 6. Et dicit † Innocen.quòd si scrutatores infirmantur , vel impediuntur, debent alii per capitulum surrogari.hic enim non prohibentur ; quasi dicat

ſecundùm Hoſt.ergo conceditur,ad hoc.7.q.j. ni-
16 hil. Item ſecundùm Innoc. ſi tot † ſunt ſcrutandi, ꝙ vna die non poteſt ſcrutinium expediri, fiat ſequenti continuata,qđ placet Hoſtien. ar. de offic. deleg.conſuluit.ad id quod.C.de teſta. cũ antiquitas:dum tamen illa non ſit vltima dies trium menſium;quo caſu ſibi imputent, qui ſe arctauerunt, vt ȷ̃.eo.cum in veteri,nec erit ſecundùm Hoſt. neceſſaria continuatio ieiunij, ſicut in ordinatione, de qua.ȷ̃.de tempo.ordi.litteras, & hoc dico, quia propter prolixitatem ſcrutinij licebit diuertere ad cibum ſumendum,vel aliam corporis neceſſitatẽ
17 [*Diligenter*] & fortè ꝑ † iuramentum, Ioan. non eſt moris,ꝙ iurent, ſed adiurant ꝑ ſcrutatores, vt illũ noĩent,& in illũ ꝓſentiant,quẽ credunt meliorem & vtiliorem.facit de ap.ꝓſtitutis.2.in prin. Et dixit Hoſt.ꝙ exquirent,& ſcribi facient zelum, & meritum noĩatorum,& noĩantiũ.ſ.e.dudũ,vt ſic plene fieri poſſit collatio, de qua ſegtur. hoc non ſeruaẽ
18 [*Exquirant*] & ſua † exquirẽt hoc modo, quia duo ſcrutabuntur tertium,& tutius eſt hoc fieri ab initio, ne in eis pendeat alteram electionem facere meliorem ſecundùm Inno.Vin.Comp. & Abb.& ſolet hoc exprimi in ipſorum aſſumptione, ꝙ primo ſua uota ſcrutentur. Rolãdinus autem in ſua ſumma parte.v.c. pe. ponit in hac forma,& malè, ꝙ prius alios ſcrutati ſunt, ſecũdo ſeipſos, & idem Guil.licet contrarium conſulat in ſpe.eod.ti.B. in forma,quę incipit,olim bonę.Si vero ſunt duo tm̃ vnus ſcrutetur reliquũ , & ꝑ hoc vr̃, quòd debent eſſe ad minus duo : ꝙa vnus ſeipſum ſcrutari non poſſet,niſi collegiũ daret aliũ ſcrutatorem ad ſcrutandum votũ illius ſm̃ Com.& facit, quod de cardinalibus dixi.ſ.c.licet,immo vr̃ quibuſdam,ꝙ ad dẽdus ſit quartus ſcrutatoribus , qui cum duobus ſcrutẽtur tertiũ,quod prius dixi,ſeruatur [*Scriptis*]
19 non † dicit,publicis, vel auctenticis, vnde puto ſufd ficere manum priuatam [*Redacta*] putat Hoſt.tutius,ꝙ ipſi ſcrutatores ſcribãt anteq̃ quartus ſcrutator adhibeatur, cum enim in dubio recurratur ad ſcrutatores.ſ.e.cum dilecti, poſſent duo ſcrutatores dicere de vno , & tertius cum tabellione de alio,& ſic ſibi inuicem derogarent,de fide inſt. imputari,de teſtibus,in noſtra , & ſi dicunt ſcrutatores ꝯ propriam ſcripturam,dicit eis non credendũ ȷ̃.de teſti.C.de non nu.pe.auc.ꝯ qui propriam.j.q.
20 7.ſaluberrimum.27.q.j.omnes. ¶ Quid ſi† omnes de capitulo concordant cum tribus ꝯ ſcripturam dicit,ꝙ non eſt quæſtio,ex quo nullus opponit, & omnes conueniunt.Sed ſi aliqui contradicũt , vel
e ẽt vnus,videtur ſtandum ſcripturæ [e] de teſti.co. ꝑterea,videtur etiam,ꝙ iudex ie poſſit opponere,& ſtare ſcripturæ,ar.ſ.e.cum nobis.dicit Hoſt.ꝙ magna eſt poteſtas ſcrutatorum, & multa mala facere poſſent,ſed circa prædicta habet iudex arbitrari,ar.de teſti.in noſtra,& in auc. de inſtru. cau.§. ſi vero.Redigenẽ autem ſic:talis adiuratus per ſpiritum ſanctum, & ſub aĩæ ſuę periculo ꝓſentit in Titium,vel ſic reſpondit.Ego noĩo talẽ, vel cõſentio in talẽ,uel talẽ eligo,& ꝙ verbo electionis poſſit vti, ꝑbaẽ.ȷ̃.e. in geneſi,ibi, ne vel idẽ repeti,&c.ſm Abb.dicit ẽt, ꝙ qui ſic nominauit antequã ſit ſcriptum,variare poteſt:poſtea ex interuallo nõ, dicã de hoc ȷ̃.eo.publicato [*Publicent*] ſecundùm Inno.
21 & Compoſt. non † refert,an per ipſos ſcrutatores, vel per alterum ex eis, vel alium de voluntate capituli fiat hæc publicatio . dixit autem Compo. ꝙ obtinuit nõ nocere,ſi duo publicent tertio abſente,tutius eſt etiam ſecundùm Hoſtien.ꝙ per ipſos ſcrutatores fiat publicatio. ſeruatur interdum , ꝙ capitulum cum inquiſitione cõmittit publicationem, interdum poſt: & tamen ſatis vr̃ , ꝙ ſine alia commiſſione ſcrutatores hoc poſſint per hanc.lit
22 teram.[*In cõi*] i.in † capitulo.vñ de alia publicatio ne loquitur finis. ſit autem in communi publicatio,ꝙa & cõis ſequi debet electio.ȷ̃.e.in geneſi.non tamen eſſet ꝯ formam,ſi tunc temporis eſſent ibi extranei,puta religioſi.63.di.obeuntibus,ſm Inn. vel aduocati.ȷ̃.eo.indemnitatibus.§.poſtremo. dicit Hoſt. forte à laicorum eſt præſertim cauendũ. ȷ̃.eo.Meſſana [*nullus*] põt hoc determinare præcedentia,& eſt ſenſus, ꝙ nulla appellatio impediat
f publicationem [f] poteſt etiam determinare ſequẽria,& tunc expone,vt is.i.quin is eligaẽ , putat Hoſtien.ꝙ vtraq; bona,de appellatio.ſecundo requiris,ſaluo quod videbis.ȷ̃.eo.publicato . & qualiter appellari poſſit,ne fiat electio,remittit ad not.ſ.e.
23 titu.j.c.j.in prin. [*Collatione*] triplici , de † qua dicit gl.aliàs ſatisfactum videretur huic verbo,qualiſcũque fieret collatio , puta de longitudine nominatorum,vel de nobilitate,vel aliquo ſimili:tamen ꝑ verba illa , maior & ſanior denotabatur , de quibus haberet fieri collatio , quod tamẽ admodum glo.clarius exprimit.infra eo. in geneſi. & fiet hæc collatio, quantuncunque numerum excedit,ſecũdum Hoſt.ſ.eo.dudum,de hoc.ȷ̃.eo,ſi quando,lib. 6.& dicit Inno.ꝙ ſi facto ſcrutinio obijcitur, ꝙ aliqui requiſiti non habent vocem in electone , & iõ non augent numerum,plenè facienda eſt collatio vt in c.in geneſi.Sed ſi nil obijcitur , non eſt de iuris neceſſitate,ꝙ plenè fiat de hoc collatio. & ſi dimittatur plena collatio,etiã quando aliquid obijcitur,nihilominus tenet electio,alleg. de his, quæ fiunt à maio.par.ca. c.j.Hoſt.alle. c. ex ore. & dicit dictum Innoc. verum quo ad diffinitionem obiectorum, poterit enim per ſuperiorem terminari, infra eo.c.j.li.6.Sed ſi collatio omittatur,vel ſemiplenè fiat,ideſt niſi hincinde omnes inquiſiti plenè nominentur,quicquid ſit de diffinitione obiectorum,electio nõ valeret , remittit autem ad no. infra eo.Cumana,in fine, & c. in geneſi. quis autẽ habeat probare prædicta,dixi ſupra eod.ꝙ ſicut,in
24 vltima glo.ver.ab excipiente.Eligatur † ſolenniter & communiter in capitulo.i. ab vno vice omniũ.
g infra eodem, in geneſi, § & antequam ad alios actus diuertant. fiet autem electio per prædictos tres ſecundùm Rofredum.nec refert ſecũdùm Iacobum,an dicant eligimus, an quærant, Vos, qui conueniſtis in talem, eligitis eum , & ipſi reſpondeant ſic,ad hoc ſupra eod.Oſius, hoc non placet Hoſtien.niſi ipſis ſcrutatoribus data fuerit hæc poteſtas, conſulit autem , quòd ſcrutatoribus detur poteſtas inquirendi,ſcribendi, & quòd poſſint ipſi,vel alter eorum de voluntate aliorum collationem facere,& electionem pronunciare, ſi talis poteſtas eis non detur, quis habeat hoc facere , vide quod not.eodem titulo lib.6.ſicut , in tertia gloſſ. & ibi,infra de maio.& obedien.c.j. poſt Innocen.
25 ¶ In gl. per hoc omnes, ergo, ſi † omnes in vnum conueniant , facienda eſt collatio ab non numeri ad numerum, ſed de numero, vt conferant, & diſcutiãt,an omnes fuerint vocati,& ſcrutati,& quare talis non fuit citatus , vel non eſt vox eius computanda,& his ſimilia , & conferent nõ de merito ad meritum,ſed de meritis electi,an ſit legitimus, & in ſacris,& ſi.& forte nunc occurret, qđ non occurrit in nominatione ſecreta. plerunque enim ꝑ collationẽ reperitur veritas.Itẽ de zelo , an ſit malus,vel bonus,melior,vel optimus , & ſi nil occurh rit dubium, fiat electio: aliàs diſcutiatur plenius [h] ſ.e.cũ terra,nec iſtud ĩteruallũ vitiat electionẽ, cũ ꝑparatoriũ ſit , & ſine quo nõ põt fieri electio.ȷ̃.e, Cumana,ĩ fi. dicit autẽ Hoſ. quoſdã dicere, ꝙ vbi oẽs in vnũ ꝓſentiũt,nõ eſt neceſſaria collatio, & ꝙ de collatione hic dicit,referunt nõ ad hoc verbũ , omnes,ſed ad id , quod ſequitur,maior & ſanior, quod ſibi non placet, niſi forte omiſſa forma ſcrutinij recurretur ad cõpromiſſum,de quo ſequit,& pro eo.ȷ̃.e.cum poſt petitam, & vide quod dicã ſuper ver. vel ſaltem.dicit etiã , ꝙ ſi oẽs ꝓſentiunt in vnũ,& ille ꝓſentit in aliũ,poſſet eẽ caſus,quo fieri debet plena collatio, vt ſi ille nominatus ab aliis oĩbus eſt indignus,cũoſus,vel excõicatus minori. poſſet enĩ eligere,ſed nõ eligi,de cle.ex.ſi celebrat.
i noĩatus verò ab ipſo per omnia ſit idone⁹.dẽt. n. [1] hoc caſu obtinere nominatus ab vno, & remittit ad no.ȷ̃.e.ꝓgregato.& ſi non eſſet electus, ſubueni
26 ret ei ſm̃ eũ [*Et*] pro † ideſt,Inn. vel legas ꝓpriè,vt dicam.ȷ̃.eo.eccleſia.ij. [*Capituli*]non ſufficit maior reſpectu aliorum.ȷ̃.e. eccl̃ia [*Conſentit*] i.ꝓſenſit in ſcrutinio,cũ nõ poſſint variare.ȷ̃.e.publicato. ſal-
27 uo ꝙ hr̃.ȷ̃.e.ꝑpetuo,li.6.veritas † eſt,ꝙ iſta eſt mẽs huius.ver.ꝙ facta publicatione,& collatiõe ꝓcorditer,& ꝑ totum capitulũ,eligẽdus eſt is,qui ꝑ votorũ publicationẽ, & collationẽ repiẽt habere maiorẽ & ſaniorẽ partẽ capituli.vnde, ſi à principio capitulũ hoc ordinauit,ꝙ minor pars accedat maiori,facta collatione nomine totius capituli , põt fieri electio de nominato à parte maiori hic in fine huius formæ ſcrutinij.Gloſſator,& Hoſt.& In-
28 no.in principio tractauerunt, quæ ſunt † ſubſtantialia huius formæ,& breuiter ab eorũ verbis, nõ recedendo ſcias,ꝙ primũ ſubſtãtiale ſm̃ Hoſt.eſt, ꝙ ꝓgregeñ debentes eligere: non dico , ꝙ ſit ſubſtantiale abſentes vocari, vt.ȷ̃.e.eccleſia.Sed ꝙ actꝰ electionis nõ ſit ſingularis,ſed cõis.ȷ̃.eo.in geneſi. ſm̃,ꝙ aſſumantur ſcrutatores,& nõ ſe ingerãt, vt dixi in textu.Tertiũ,ꝙ ſint tres numero. Quartũ , ꝙ ſint de collegio eligẽtiũ. In his tamen ſunt opiniones,vt dixi ſuper gloſ.Iſtud tñ tenendũ in quo ſaluatur omnis opinio,& ſeruitur verbis conſtitutionis,qđ faciendum eſt in dubio.ff.de exercito. l. j.§.ſi is,qui nauem,de leg.3.non aliter.Eſt ergo, vt dixit Hoſt.tenendum certũ incerto dimiſſo,de pę. diſ.7.nullus.Quintum,ꝙ vota ſecretò à ſcrutatoribus inquirantur:an verò poſſit ibi eſſe tabellio , vel teſtis,dixi ſupra in glo.per ipſos.Sextum,ꝙ inq̃rant̃ vota ſingulariter.Septimum, ꝙ inquirantur vota oĩum,& an hoc ſit de ſubſtantia,dixi ſup̃ ver. cunctorũ . Quid de votis ſcrutatorum? dixi.ſ.ver. exquirant. Quid de votis infirmorum?dicam ſup̃ gloſſa,ſi venire. Octauum,ꝙ ipſa vota ſcribantur. Nonum,ꝙ ſcripta in capitulo publicentur. Decimũ,ꝙ id fiat incontinenti poſt finitum ſcrutiniũ. de hoc tamen eſt opinio,vt dixi ſuper gl.j. inconti nenti.Vndecimũ, ꝙ fiat plena collatio. de hoc. ȷ̃. eo.in geneſi.Duodecimũ,ꝙ fiat incontinenti poſt publicationem.ȷ̃.eo.cum poſt petitam. fuit tamẽ in hoc opinio,vt ibi dicam ſuper glo.ij. Tertiumdecimum,ꝙ fiat cõis electio.& hoc quomodo intelligaẽ,hẽs.ȷ̃.e.ĩ geneſi,& c.eccleſia.j.& c.ſicut cũ, li.6.& de re iudi.c.penul.e.li.Quartumdecimum , ꝙ electio fiat ſtatim poſt collationem.ȷ̃.e.cũ poſt petitam,& remitto.vt.ſ.Quintũdecimũ,ꝙ fiat de illo, in quem maior & ſanior ꝑs capituli conſentit.Sextũdecimũ,ꝙ nõ fiat verbalis electio.ȷ̃.e. eccleſia.i.Decimũſeptimũ,ꝙ nõ fiat clãdeſtinè.ȷ̃.eo. in fine.Decimũoctauũ generale, ꝙ ꝑdictorum ordo ſeruetur. Addunt quidam pro ſubſtantiali , ꝙ dies aſſignetur ad faciendã electionẽ ȷ̃.eo. Cumana,& c.cum in veteri.Comp.contradicẽs ſic papã terminaſſe,& iura illa nõ obſtant:ꝙa in illis narratur factũ,nõ ponẽtius.Itẽ ꝙ ſcrutatores ſint fidedigni;de hoc dixi ſuper ver.fidedigni.& qđ in eccl̃ia vacãte fiat electio,de hoc.ſ.e.cũ terra,& c.ꝙ ſicut, in prin.Itẽ ꝙ corpore ꝑlati ſepulto , de hoc dixi.ſ.
e.bonæ.2.& ꝙ publicatio fiat populo,de hoc dicã
29 in fi. [*Vel ſaltem*] quaſi † dicat ſupradicta forma eſt neceſſaria,iſta verò ſubſidiaria , vel volũtaria ſm̃ Inn.& debet ſcribi per.e.vnde verſus. Saltim faltã do,ſed ſaltẽ diminuẽdo.dicebat aũt Abb. ꝙ đ forma ſcrutinii tranſiri põt ad iſtã ante publicationẽ
30 ſcrutinij:poſtea nõ.ȷ̃.e.publicato [*Idoneis*]† qđ ꝑſumit,de ſcrutinio.c.vno.nec eſt uis de numero iſtorũ.Na in vnum,duo,tres.v.vij.ꝙmiſſum fuit.ſ. eo.cãm,& c.in cauſis,& capitulo,cum in iure,& c. cum dilecti.ȷ̃.eodem,cum in veteri[*Committatur*] ꝑ
31 † capitulum,cum perſonaliter loquatur,vt ſ.is eligaẽ, & an ſufficiant ſingulares conſenſus in hac trãslatione,dixi.ſ.c.in cauſis,in priu. & pũt iſti vbi que eligere,ar.lxiij.di.lectis,& ca.Reatina,& c.nobis,& c. cum longè,de ap.qua fronte, ſm̃ quoſdã. Alij.contra, cum canonici non poſſint transferre in iſtos plus iuris,quàm ipſi habeant. Sed ipſi debent eligere in eccleſia.ſ.e.ꝙ ſicut,ergo & iſti, ar. 5.q.i.licet.xvj.q.j.ſi quis laicus. nec obſtant iura ꝓtraria,q̃ intelligunt de his,q̃ habẽt ꝓuidere non ex ꝓmiſſo,ſed de iure.ſ.c.ꝑxi. ꝓſuetudine,vel priuilegio,& hoc eſt tutius ſecũdũ Inn.& verius ſm̃ Hoſtien.ſi in ipſa eccleſia fuerit cõpromiſſum. nã vbi non apparet de loco,melius eſt locum ꝓtineri,vbi
k compromiſſum [k] eſt.ff.de arb.ſi cum dies.§.ſi arbiter.fateẽ tamẽ locũ nõ eẽ de ſubſtãtia,niſi forſã eſſet ꝓſuetudo ꝯria,& remittit ad nota.ſ.e.cũ terra.
32 [*Qui*] vir idonei,& an† iſtorũ ptãs reuocari poſſit, no.ſ.e.in cauſis[*Prouideant*]per vnũ ſolũ fiet pronũciatio.ȷ̃.e.ſicut cũ,li.6.& per verbum ſingularis numeri.ȷ̃.de re iudi.c.pe.e.li.[*De paſtore*] ſi vnus ſolus
33 † eſſet eligẽs,& compromiſiſſet in patrem,an ipſe de illo prouidere poſſit,notauerat hic Hoſt.quod dixi.ȷ̃.de iure pa.conſuluit,ſup̃ gl.ſecunda.dixit ẽt hic Comp.ꝙ non põt compromitti,ut de certa ꝑſona ꝓuideant.ff.de arbitris.l.qualem,& l.item ſi. §.idem ꝓcipit.facit quod dixi.ſ.e.cũ terra,& idẽ Guil.Man.c.xlv.non obſtat de appel. conſtitutis : ꝙa ibi non arctantur ad certum,ſed ad alterum de
34 duobus.dixit etiã Comp.cõpromiſſariũ † vti poſſe hoc verbo,eligo, licet ꝑ hãc literã ꝓprius.vtat verbo, ꝓuideo. Si verò data poteſtate cõpromiſſarijs ſuperueniat vnus canonicus nõ vocãdus, videtur ꝙ cum compromiſſariis eliget, ar.ff.de cur.bo.dã. l.ſi.Compo.& Vin.ꝯ, quòd ſoli compromiſſarij ꝓuidebunt.quod enim bene fecit capitulũ nullo ꝙtempto,per ſuperueniẽtẽ caſum non immutaẽ,
l de reſti.ſpo. audita. [l] dixit etiam Cõp. ꝙ ſi ex trib⁹
35 † compromiſſarijs duo ſcienter prouident de indigno:tertius de digno,non valet illius prouiſio, & ſic dicit obtinuiſſe:aliàs eſſet contra intentionem compromittẽtium,qui noluerunt ipſum ſolũ eligere, nec ipſe ſolus compromiſſum recepit.ff.de arb.l.Pedius.nec enim iſti per omnia fingunt̃ vice capituli.Vinc.dixerat contrariũ. & vide quod dixi
m poſt Hoſt.ſ.e.cũ in iure,in vlti.gl. [m] Scias † etiam
36 ſm̃ Vincen. ꝙ licet liber compromiſſarius ad hoc non teneatur : poteſt tamen facere ſcrutinium; ſi ſi uult.ſ.eo.cum dilecti.imò honeſtè facit in hoc,
37 vbi circunſtantiæ non reſiſtant [*Non valeat*]ipſo † iure.ȷ̃.eo.in geneſi,in fine.Innocen.& Compoſtel. ſed Hoſtien. contradicens, quòd per ſententiam ȷ̃.eod.cum poſt petitam,& cap.eccleſia.j.& ij.& c. Cumana,& c.congregato, ad finem. primum teneas,vt infra eod.ſicut cum,& cap.ſi cui, in fine,libr.6. [*Niſi forte*] ſecundùm Goſſr. & Inno.non eſt forma,ſed exceptio à formis.ſed ſecundùm Compoſtel. non eſt peccatum, ſi dicatur eſſe forma , cum aliquam habeat formam [*Communiter*] dicit
38 Hoſtie.† quòd iſtarum formarum is eſſet ordo,vt primò ad tertiam:ſecundò ad ſecũdam: tertiò ad

primam recurratur, vnde etiam dixit Vinc. se primo de ipsa forma inspirationis velle tractare: qa maior est vis spiritus & benedictionis, quàm naturæ, de conse. dist. 2. reuera. x. di. susc ipitis [*Ab omnibus*] ergo, si † si vnus dissentit, non est inspiratio,
n Vin.n plus dixit. Compo. ꝙ non purgatur vitium si contradicens postea consentiat, cum forma fuerit vitiata, & sic electio nulla, vnde ratificari non potuit, supra eod. auditis. non obstat supra eodem ꝙ sicut. quia ibi fuit aliqualis forma secũdum eũ, idem videtur velle de forma compromissi, quando a principio compromissum est vno contradicente. Item non fuit vitium in hoc, ꝙ ecclesia statuit electionem per hunc modum valere, licet fiat ad voces sine tractatu, & contra decretum publicum, contra id. 2. q. 6. nominationes: quia ex quo electores communiter, & concorditer in vnam ꝑsonam sine instigatione conueniunt, præsumitur inspiratio diuina, & sic arctari non debent formis, & solennitatibus iuris: quia quæ spiritu dei aguntur. &c. 19. q. 2. duæ, secundum Compost. & in hoc casu tenet electio, licet non sit communis, licet esset honestum fieri vnicam, & communem, infra eo. in genesi. & idem Guil. Man. in lib. suo. c. 52. sed Host. dicit, ꝙ in ista quasi inspiratione necessaria est communis electio, & facit quod infra dicam, post eum, & est inspiratio, licet aliquis sit in peccato, secundum Compo. ar. 8. q. 1. audacter. & recipit examinationem, vt sciatur, an inspiratio sit celestis, de renun. nisi. & debet esse proprio motu, non alterius suggestione. ff. de quæstio. l. prima. §. qui q̃ stionem, licet Pet. hic dixerit, vnum dicere posse; videtur vobis de tali? & si alij vna voce respondent ꝙ sic, sit inspiratio: tamen generalis tractatus bene potest præcedere, secundum Vinc. & Compo. puta rogemus deum pro bono prelato, & secundum eum de hac forma non poterit ad alias transiri, ar
o gu. 17. q. 1. ꝙ bona, quod intelligo forma, & electio
p ne perfecta o [*quasi*] p similitudinarium † est, non veritatis expressiuum, secundum Hostiẽ. qui dicit
40 hic tangi duas formas veræ inspirationis diuinæ: & illa deum habens auctorem alia confirmatione non eget, talis fuit electio Ambrosij, & beati Nicolai, & beati Seueri, de quibus. 6. dist. inc. §. his omnibus. secunda est, quasi inspirationis, quando canonici inspirati paracleto ad instar apostolorũ vno ore loquentes eligunt, ista propter dubium indiget canonica probatione, & confirmatione, de renun. nisi, de hære. cum ex iniuncto, vnde secũ dum eum subueniendum est huic formæ per viã compromissi, vel potius commissi. prima latet sub isto verbo, quasi, & de ipsa parum tractat: qa peccatis nostris exigentibus raro occurrit hodie, vnde & dicitur fabulosè, ꝙ illa columba, per quã olim assumebantur archiepiscopi Rauennates, occisa fuit per coruum. Sed & quasi inspiratio hodie raro, cum non procedat vno contradicente, vt supra dixi, absque vicio præcedentis tractatus, vel simoniæ: & dicit hic Pe. & Boa. ꝙ cassata fuit electio Parmensis electi, quam dicit Bernardum dictasse: quia ibi dicebatur, Habito diligenti tracta-
q tu talis fuit per inspirationem electus, de hoc q dixi supra, quis tractatus possit interuenire, vñ Guil. in specu. eod. titu. §. finali, & Guil. Man. d. c. 52. & parte. 2. c. 11. ponunt in forma, nullo præcedente [*Celebrata*] supple, vel nisi facta fuerit, secundum formam decre. supra eodem, cum dilecti, & infra
r eodem cum expediat r lib. 6. quod etiam tenebat hic Petrus, Abbas, & Ægy. [*Contra*] vel præter in-
41 fra eo. si cui, lib. 6. [*Ea iuce*] ideſt † ea vacatione, si omnes communiter peccauerũt, secundum Gos. tu dic, vt supra eodem, cum Vintonien. Priuentur
42 quando † electio fit ex interuallo, dicunt quidam ꝙ necessaria est priuatio per sententiam: secus, si incontinenti, remittit Inn. ad nota. suprà eod. dudum, & infra e. Cumana, dicunt etiam eos, qui nõ peccauerunt in electione, etiam si sit minor pars, habere condictionem ex hac decre. vel officium iudicis contra delinquentes in forma, vt priuent per sententiam ea vice potestate eligendi, & ꝙ eis solis, qui non peccauerunt, adiudicetur per eandẽ sententiam, & sic ipsi soli dicentur capitulum quo ad hunc actum, etiam si sit vnus solus. 65. dist. c. fi. & hoc dicit Innocẽ. consonum rationi plusquam id, quod sequitur, plus dicunt, ꝙ cum hoc vitium formæ reddat electionem nullam, infra eodem, in genesi, poterunt non delinquentes eligere, etiam illa non cassata, ex interuallo, de appellatio. consti
s tutis s ff. de verborum obligatio. l. si dari stipuler. A lij, ꝙ si non delinquentes sunt pauciores deliquentibus, licet electio contra formam sit nulla, vt hic: tamen ex interuallo non possunt eligere, nisi communiter cum prioribus delinquentibus, vt no. supra eodem auditis, & quantum ad hoc videntur bene dicere, secundum Inno. & addunt, ꝙ minor pars non delinquens nomine suo nullam actionẽ vel iudicis officium implorare potest, vt pars delinquens priuetur, & potestas sibi detur: potest tamẽ nomine ecclesiæ denunciare hoc superiori, qui illos priuabit, arg. ff. de offi. præfec. vrbis. lj. §. quod autem: non tamen adiudicabit illis ius eligendi: quia hoc nullo iure cauetur, nec factum reperit, sed oppones: electio spectat ad capitulum. supra capi. primo, in pauciores autem non peccantes recidit ius capituli, & eligendi; ergo ipsi eligent. ad quod respondent, ꝙ facta cassatione omnes simul faciunt vnum capitulum, vnde non potest minor pars eligere, nisi & maiori restituatur potestas eligendi, imo, ex quo maior pars deliquit, videtur ius eligendi ad superiorem deuolui, quasi totum capitulum deliquerit. ff. ad municipa. quod maior, in aucten. de sanctissimis episcopis. §. si quis orato
t rii domum, col. 9. nec mireris, si punitur t non delinquens propter delinquentem: quia simile habes supra eodem, scriptum. 6. q. 1. §. verum. 15. q. ultima, cum multæ, sed isti casus sunt speciales contra regulam, & ad consequentiam non trahendi, secundum Hostien. qui etiam dicit, curiam tenere non deuolui potestatem ad superiorem, nisi in casibus expressis a iure, remittit ad notata, de sup. negli. prælatorum, Romana, libro sexto, vnde dicit cum Innocen. primam opinionem approbandã, & idem Compo. nam & secundum quosdam hoc ipso, ꝙ maior pars priuabitur, ius eligendi sine alia adiudicatione recidet in minorem, argu. in eo, quod legitur & not. de officio delegati. prudentiã
u & c. vno u ¶ Quid † si electus delinquentibus non
43 consentit, vel post moritur, vel renũciat, an valeat secunda electio ante priuationis sententiam facta per delinquentes, qui sunt maior pars, contradicẽte, & appellante minore, quæ non deliquerat; videtur primo ꝙ non: quia in delictis non prodest pœnitentia in forensi iudicio. C. de apost. hi, qui, cum suis concor. Item res, quæ subiacet restitutioni, nõ potest alienari. C. de fideiuss. l. fi. & auct. ibi signata, alienatur autem res hic subiacens restitutioni, si teneret electio: quia illi postea, quibus restituenda erat, non possent eligere, ad idem. ff. de in diem adiect. vbi autem. §. fin. per quam. l. dici posset, ꝙ & si teneret electio facta per delinquentes, tamen non delinquentibus agentibus irritanda esset, & adiudicanda eis eligendi potestas, sicut ibi, licet tenuerit alienatio facta ab emptore, q & dominus erat, si tamen postea existat cõditio adiecta in diẽ,

rescisso

rescisso primo contractu, recuperat venditor rem illam, sic & alienata in fraudem patronorum, & creditorum reuocantur, licet alienantes domini fuerint. ff. de his, quę in fraudem creditorum. l. omnes. §. Lucius, & in multis alijs legibus, & pro hoc quia ex contrario sequeretur absurdũ, ꝙ in optione. delinquentis esset post perpetratum delictum pœnam effugere à l. impositam. Item quia stipulatio semel commissa non purgatur. ff. de arb. l. Celsus. Alij dicunt contrarium, & placet Inno. & Cõpost. qui dicit se sic obtinuisse, ꝙ talis electio valet dummodo non fiat in fraudem legis, nec in fraudem non delinquentium, quæ suspicio vix habebitur, & hoc ideo secũdum eos: quia facta est ab his, qui potestatem habebant eligendi, & quia conatus non habuit effectum, ar. ff. de in ius vocan. quãuis. ff. de his, qui no. infa. l. 3. ff. si quis cau. & si post. C. de app. si quis libellos. ff. de bonis libert. si vero, & videtur quasi terminari. ff. de dona. post contractum, C. de bonis proscri. si quis post. vbi dicitur, ꝙ si bona committentis capitale crimen debent publicari: tenet tamen alienatio per ipsum de illis facta ante sententiam, dummodo fiat sine suspicione pœnę. ff. de don. si aliquis. Ista vero suspicio non
per videtur in electionibus cessare, dummodo de bonis prouideatur personis. quia in eis mora periculosa est, infra de app. oblatæ, in fine, & ideo non mala suspicio, sed bona fides præsumitur. ad idem C. de pactis conuen. inter empto. l. j. & 2. C. de dona. ante nuptias. l. cum ante. C. de iure dot. l. etiam vbi dicitur, ꝙ si venditur, vel donatur res sub tali pacto, ꝙ certo casu contingente res donata, vel vẽdita perueniat ad donatorem, vel venditorem: tamen, si interim emptor, vel donatarius rem illam alteri alienet, tenet alienatio, nec reuocatur, quãuis competat præscriptis verbis contra alienan-
x tem x à simili tenet electio ab istis facta, quamuis delinquentes puniri possint alia competenti pœna, ar. de maledicis. c. 2. nec obstat, ꝙ in delictis nõ purgatur pœna, fateor enim, ꝙ delinquentes puniẽdi sunt, vt nunc dixi, sed non ista, sed alia, quam iudex eligeret, licet etiam aliquando sit locus peniten
y tiæ y in delictis. ff. de publica. l. j. §. vnde quæritur, & C. hæreticis, Manichæos. nec obstat, quod dicitur, ꝙ fur, vel raptor, & si restituere velit rem non euadit pœnam dùpli, vel quadrupli. ff. de furtis, qui eamente. ff. vi bo. rapto. l. penul. immo concordant: quia si talis interim alienet res suas ante condemnationem, bene euitabit illam pœnam: quia inanis est actio, de sol. Odoardus, & per præ. l. post cõtractum. Est tamen in hoc differentia: quia ibi facilius præsumeretur fieri alienatio in fraudem pœnæ, quàm in electionibus. Item ibi facto furto statim fur tenetur ad pœnam, & competit actio contra ipsum, Isti verò canonici non habent ius in electione, nisi detur per sententiam. nec obstat, qđ opponitur de. l. vlt. C. de fideicom. quia res, quæ ex
z causa fideicommissi restitutioni subiacet, statim est obligata, & affecta fideicommissario z & in potestate sua dicitur esse. Item non obstat, quod obijcitur de venditione facta sub pacto legis commissoriæ, vel adiectionis in diem, vel alienationis in fraudem creditorum, vel patronorum, sunt enim speciali a ad consequentiam non trahenda. nec obstat. l. Celsus, de arbitris, quæ loquitur in pœna commissa certæ personæ, & ex stipulatione homi
nis, nos verò loquimur de pœna legis, quæ mitius agit, quàm homo, vt ibi. Item debet esse differẽtia inter priuatos, & priuandos. Sed secundum cõtrariam opinionem sequeretur, quòd non esset diffe
aa rentia quod esset absurdum secundum Innoc. aa Sed Hostien. dicit in electione facta contra formã non esse locum pœnitentiæ, aliquo, cuius interest, contradicente; & appellante. nec obstat supra eo. cum terra: quia de tractatu, non de electione iam facta loquitur, vt ibi no. nec potest dici, ꝙ hoc casu fiat electio sine suspicione pœnæ, & sine fraude nõ peccantium, immò patet, ꝙ ex quo ex hac causa contradicitur delinquentibus; & appellatur, & ip si nihilominus eligunt, hoc ipso secundum prædictam solutionem, & ius non delinquentium excludunt, & certam pœnam huius canonis euitant cum tamen, ex quo certa imponitur, non sit ad arbitrariam recurrendum, nisi vbi expresse hoc reperitur in iure, vt patet de offi. delegati, de causis, de maledicis. c. 2. Item cum appellatio ex iusta causa ab his, quorum interest, sit missa, ergo non tenet
bb electio postea facta supra eo. auditis bb nec obstant alia iura inducta, quæ intelligenda sunt omnia, quando delinquentibus non contradicitur, vel saltem non appellatur supra eo. cum Vintonien. infra c. j. lib. 6. dicit ergo veram primam sententiã, quando ex hac causa appellatur. pro Hostien. bene facit. infra eod. ab eo, libro sexto, & clemen. eo. titu. constitutionem. §. insuper, in fine. & quod nota. infra eo. si electio, lib. 6. & iura ibi alleg. super fi. tertiæ glossæ. adoptiuus meus, qui solemniter disputauit hanc quæstionem, soluendo tenuit cum Inno. & Compost. etiam si non delinquentes contradicant, & appellent. potissimè mouit eum, ꝙ ius eligendi non est apud eos ante sententiam, & sic peccantes potuerunt illam præuenire, infra de diuortijs, gaudemus. §. pe. de præben. si tibi absenti, libro sexto, cum concor. induxit etiam doctrinã quam pro regula trado, supra eo. auditis, super vl.
44 glo. vltra medium [*Illud autem*] vtilis † fuit prouisio huius. §. docet enim experientia, ꝙ quis dat ꝑ curatorem ad eligendum, quem scit talem electurum, quem ipse per se nullo modo eligeret cõtra id, quod dicam infra de purga. cano. accedens. Itẽ sæpè potentiores in ecclesia procurabant se tot canonicorum procura. fieri, ꝙ in eorum potestate
45 esset electio [*Ne quis*] absens † nã præsens cc hoc
cc posset, remittit Hostien. in hoc ad notata. supra eodem scriptum, super versic. per alios, & de hoc de appella. constitutus, in principio, dixit hic Inno. ꝙ contemptus, cuius procura. non admittitur, facit, si vult, electionem cassari, quod est planum. supra eo. quod sicut, & c. bonæ: citari autem debet canonicus, secundum Innocen. Hostien. & Compo. per sonaliter, si est infra loca, infra quæ fit vocatio, & scitur ibi esse. Si verò nescitur, vbi sit, citetur ꝑ edictum publicum in loco, vbi communiter morat. infra de cle. non resi. ex tuæ. de foro competenti, ex
dd parte dd quod dic, vt de dolo, & contuma. causam, & c. fina. & dicam de eo, qui mit. in pos. c. fin. ꝙ si tempore citationis erat in loco, vnde vocari dẽt, sed tempore electionis est extra in loco, quo vocari non debuit, non præiudicat capitulo: quia non interest absentis secundum Innocen. & Comp. & quia spectamus tempus electionis, supra eo. dudũ & infra eo. dudum, secundum Hostien. secundum quem posset dici contrarium, contemnitur enim, si non citatur ita cito ante diem electionis, quòd venire possit; & potest causari, ꝙ si sciuisset, ad aliũ locum non iuisset, arg. supra eo. cum inter vniuersas, & infra eod. ecclesia. 2. & vide, quod ibi dicam super glo. iste fuit. Quid in casu conuerso, quando scilicet tempore citationis erat extra locum, tempore electionis intra locum vocationis: secũdum Innocen. & Compost. excusatur capitulum, cui sufficit, ꝙ illam diligentiam adhibuit circa istum, quam circa alios, quod placet Hostien. nisi sciret capitulum citationis tempore illum esse in loco,

vnde

ee vnde vocari potuit .ee præsumetur tamen ignorantia secundùm eum, nisi probetur scientia. ff. de probatio. verius. præcipuè ex quo prius adhibuit diligentiam de vagabundo, qui nunc extra fines est, nunc intra. satis est, q̃ citetur ad domum. nec præiudicabit capitulo, etiam si aliquo die illo tẽpore, quo citationes fiunt, reperiatur intra metas fuisse secundùm Inno. ff. de instito. sed & si. §. conditio. ff. de iudi. hæres. §. nam vbi sic. idem Hostiẽ. & Compo. [*in electionis negocio*] non dixit iudicio, super quo vide quod no. ĩ. eo. c. penul. li. 6. in gl. quid
46 ergo [*Procuratorem*] an iste† procur. alium substituere possit, & an possit committere, vide quod no. ĩ.
47 cap. penultimo, in glo. not. [*Debeat*] i. si existens† in loco, de quo vocari non debet, vel intra locum, tamen non habens impedimentum de procur. & & non excipiatur, sed admittatur, tenet quod per eum fit, arg. ŝ. eo. cum Vintonien. & quod ibi not. in si. & ff. de procura. filius. §. veterani, ſm Innocẽ. Hostien. & Comp. de rescriptis, cęterum, & ŝ. eod.
ff scriptum, versi. & si partes ff [*Iusto*] dic vt. ĩ. ca. pe.
48 in gl. ij. [*Si opus fuerit*] i. si † exigatur. ff. de iureiurã.
gg iusiurandum. gg §. qui iusiurandum, de no. oper. nuncia. de pupillo. §. qui opus [*Iuramento*] nunquid
49 habeat† dominus necesse iurare, & quid si procura. non habeat mandatum ad iurandum? & si habet, per quæ verba debet iurare, no. ĩ. c. penultimo
50 libro sexto, in 3. gl. Quid † post præstitum iuramẽtum is, cui vox illius præiudicat, vult probare, q̃ dominus non erat iuste impeditus, vel non erat in loco, quo vocari debet, non videtur audiendus,
hh ar. ff. de iureiura. non erit. §. dato iureiuran.hh nisi dicas aliud in spiritualibus, vbi quod fit per obreptionem, etiam post sententiam reuocatur. ŝ. eodem, cum dilecti, de rescrip. constitutus, cum dilecta, & c. ad audientiam. ij. ſm Innocen. hoc verum ex officio iudicis secundùm Hostien. vt ibi, & ŝ. eo. cum nobis, & non ad instantiam partis, sicut aliàs no. simile. ĩ. de testibus, per tuas, & c. cum clamor.
51 ¶ Quid si procura. fuit † admissus sine præstatione iuramenti? So. neque de loco, neque de impedimento decetero poterit excipi, quasi capitulum tacitè videatur huic exceptioni renunciasse, quãuis iuramentum remiserit per ignorantiam facti, quæ plerumque prudentissimos fallit. ff. de iur. & facti ignoran. l. secunda: quia credidit hoc dicenti respondetur, quod supina fuit talis ignorantia, & nimis credulus sibi imputet, qui prouisionem iuris de iuramento exigendo neglexit secundùm In
ii nocenti.ii & idem Compost. ¶ Quid si maior ps
52 capituli † contenta est iuramento, minor contradicit, dicens se paratam probare contrarium? videtur quibusdam, & Compost. standum esse maiori parti. nam propter incredulitatem capituli indictum est iuramentum, de iureiuran. & si Christus, & quod maior pars & cętera. ff. ad muni. q̃ maior. nec obstat hoc interdictum, quod in fauorem capituli introductum est, ei ergo potest bene renunciare capitulum, de regula. statuimus. nec ĩ eius lęsionem est retorquendum. ĩ. de regu. iur. q̃ ob gratiam, libro sexto. facit. ĩ. e. c. penultimo, ver. sed is, libro sexto. alij contradicentes, quòd proba
to contrario coram superiore reuocabitur suffragium vocis suæ, non autem quicquid post talem contradictionem est factum, etiam si fuerit appellatum, nisi id totum, quod est factum, penderet ex eius voce: quia tunc totum reuocabitur secũdùm
53 Innocen. ar. de re iudi. cum I. & A. ¶ Sed † oppones, quicquid post appel. legitimam fit, reuocan-
kk dumkk esse, de appel. cum causam. dicit Innocen. illud in iudiciis locum habere, vbi post appel. desinit iudex esse: secus in extraiudicialibus, vt hic, vbi non debet quis omittere propter alterius appella. etiam iustam, quin vtatur iure suo. Item licet procedat capitulum post appella. non tamen contra eam, cum fuerit appellatum, nec vox absentis per
11 procuratorem admittatur supra eod. cum11 nobis, & idem in similibus secundùm Innocen. quasi intendat Innoc. & hoc exprimit Pe. quòd appel. & si sit legitima, id solum operetur, quòd vox illius non computetur inter eligentes, quasi contra appel. sit illam computare. sed non fit contra appel. illa non computata eligere. hæc non placent Hostien. qui dicit, quòd si appellatum fuit, ne talis absens per procuratorem admittatur contra istum. §. vtique si illo admisso sequatur electio, directè sit cõtra appellationem ex iusta causa emissam. illa ergo probata coram superiore totum est reuocandum, cum etiam in extraiudicialibus sufficiat ex verisimilibus causis appellare ad hoc, vt attentata reuocentur, quod est expressum, de appel. bonæ. nec est verum dicere, quòd post talem appel. debeat fieri electio, Sed est verum, quòd si fiat, non reuocabitur, nisi probetur causa iusta allegata. sed vtique & in iudicialibus idem, de hoc de appel. non solum, libro sexto. nec ob. l. quod maior, quæ intelligitur, nisi minor pars aliquid verum & rationabile prætendat, de his, quæ fiunt à maior. par. ca. cap. 1. nec est in capituli potestate contra hoc interdictum facere, saltem vno contra dicente ex vera & iusta causa. admittere enim pro cur. vel non admittere, ex quo iusta causa prætenditur, voluntarium est, non necessarium: sed in voluntariis vnus ex causa contradicere potest, vt not. de constitut. cum omnes. Si ergo ex ea causa, ne fiat electio, appelletur, ea probata totum reuocabitur. Si verò non fuerit appellatum, sed simpliciter contradictum, tenet electio, & imputet sibi, qui non appellauit. & est secundùm Hostien. simile, quod dixi secundùm eũ super verbo, priuentur, ad fin. glo. Harum opinio num quælibet saluari potest, vt dicam, quòd vera sit opinio Hostien. si de tempore iuris supererat pro probatione recipienda, & electione facienda, Et minor pars egreditur capitulum, & innitẽs appellationi eligere renuit. nec obstat, quod dicitur de fauore per id, quod dixi in prima parte huius glo. Item conclusio illius opinionis æquè procederet, si appellatum esset cõtra extraneum, quod esset absurdum. Item non solum vox absentis, sed etiam appellantium inuenitur excludi per id. Si verò tempus arctat, vel minor pars forsan cum protestatione, quod instabat appellationi, cum illis eligeret, vera sit primorum opinio. Et tunc. ſ.
54 iuramento præstito, † Abbas. tu dic i. cum illa duo concurrunt. Si voluerit quia nec cogitur, & est simile. supra in principio, ibi, & volunt, Vin. vel pluribus, dum tamen insolidum, infra eod. capit. penultimo, libro sexto. De ipso collegio eligentium, vt dixi supra post principium, vnde, si plura collegia habent vocem in electione priuati, non est necesse quòd procura. sit de collegio impediti. exemplum. ŝ. eod. scriptum. Vocem suam si mor-
55 tuus † est canonicus absens, videtur, q̃ procurator per hoc non debeat cessare, ad hoc de officio delega. gratum, & c. licet. Compost. contra. dicit tamen, quòd antequam sciatur de morte canonici, valent, quæ fiunt per eum. ff. si certum petatur. eũ qui. in procuratore verò dato ad litem non fit peretuatio potestatis: imò expirat mortuo mandatore, insti. mandati. §. rectè, & clemen. de procura.
56 procurator. Publicetur clero † & populo, & publicari poterit per quemcunque. cum enim hæc publicatio non sit de substantia, sufficit, quòd non teneat

teneat eam secretam ita, quòd possit dici clandestina secundùm Innocen. & Compost. Abb. & Eg. Sed Hostiẽ. videtur velle, quòd si publicatio omittitur inimico animo, non noceat electo: aliàs sic. ad quod facit, quod not. infra eod. publicato: cre
57 do cum Innocen. & sequacibus. ¶ Prima † glo. quærit, arguit negatiue, ponit opinionem ad illã partem, & soluit contrarium. finis respon. per aliã questionẽ. ¶ Glo. per hoc, obijcit, & soluit. ¶ Glossa, dic vt infra, respon. per quæstionem. ſ. quæ sint substantialia huiut formæ, & nunquid vocatio ab sentium, numerus trium scrutatorum, & esse de collegio sint de substantia. ¶ Gl. & isti, respon. per duas quæstiones. ¶ Gloss. sed nunquid, quærit, arguit, soluit; ponit opinionem contrariam, quam reprobat. ¶ Glo. per sententiam, signat contrariũ, & remittit. ¶ Penul. glo. obiicit, & soluit, secundo, arguit ad opinionem, & remittit, tertia pars resp. per duas quæstiones, an canonicus procurator ab sentis habeat duas voces, & an constituẽs habeat necesse iurare, in fine quærit, arguit pro, & soluit.
58 ¶ In † gl. sicut [*ibi, Nullum*] ibi dicitur testis iudicis intrare secretum. ¶ In gl. ĩ. incontinenti [*ibi, Hære. des palam, in fin.*] vno tãtum contextu testari est, nullum actum alienum testamento miscere: propter pertinens autem, testamentum non vitiatur [*& ibi, Promissor*] vide de ætate, & qualitate, præterea, super vltima glo. [*& ibi, quod dicimus*] hæres statim debet soluere fideiussori testatoris, qui soluit ante aditam hæreditatem, sed intelligitur cum temporis temperamento. quia cum sacco paratus ire nõ tenetur [*& ibi, §. Item si ita*] si testator dixit penum & si penum non dederis, dato. x. si incontinenti penum hæres soluit, id legatum videtur, & in Falcidia imputatur, illud autem, incontinenti, accipit pro modico spacio. & ibi. §. cõfestim, loquitur de matre, quæ tutorem filio confestim petere debet. & ibi, cum specialis, cum iudex recusatur illico, ĩ. triduum eligantur arbitri & ibi. l. vlti. vide in præ. c. prætereà, super vltima glo. ¶ In glo. dic vt. ĩ. ibi [*si arborem*] si debeo seruitutem, ne luminibus officiã non plus solito lumen facio, nisi per ædificiũ quadam pressura lumen deuoluatur in ædes. & ibi [*Testamentum*] vnde non nocet testatio, si testator dixit, si non valet iure testamenti &c. & ibi [*Legata*] in principio, legato suppellectilis non derogetur p ſpecies ex abundanti, & per imperitiam enumeratas. secus, si scienter per id determinatum fuit genus. ¶ In glo. & isti, ibi [*sine exitu*] est propter naturalem hominum facilitatem ad dissentiendum, vt ibi. ¶ In glo. sed nunquid, ibi [*inuitum*] non cogitur quis emere, vel vendere. & ibi [*in vendentis*] collata conditionem in ementis, vel vẽdentis voluntatem obligatio nulla, & ibi [*Voluntaria*] adiudicatio necessaria. & ideo post adiudicationem auditur creditor volens totum reddere, post emptionem non. ¶ In glo. penulti. ibi, contra Pupillum. §.
59 1. cuius textum vide de appel. si duobus, super tertia glo. ¶ In † glo. prima, ibi [*Regulares*] licet Roffr. bene dixerit in libro, vbi tractat de monachis. §. videamus vltimo, versi. illud autem frequenter, q̃ p nunciatum fuit de mandato papæ, decre. non habere locum in electione Abbatum: quia abbas non propriè dicitur pastor, & est nomen solicitu-
mm dinis potius, quam honoris mm xvij. q. iij. hoc tantum: tamen pastor dicitur, vt supra eod. officij. nec mirum, cum etiam rector parochialis ecclesiæ sit pastor gregis. ĩ. eod. licet canon, lib. 6. cõstat etiam abbatias in multis æquari episcopatibus. su
nn pra eod. cupientes, nn & capitul. si postquàm, lib.
oo 6. item nedum Abbas, oo sed etiam Abbatissa dignitatem habet. infr. eod. indemnitatibus. §. verum, eodem lib. & ipse idem in contrarium dixerat. infr. eod. libro, iuxta principium. §. attende. & ita tenent omnes, & ita seruatur. & idem intelligas in abbatijs monialium saluo eo, quod habes infra eodem indemnitatibus. §. vt autem. vbi satis hoc probatur, maxime ex eo, quòd ibi dicit, decernimus. & hoc etiam tenet Ber. infr. de re iudi. ad probandum, in 3. glo. & Hostien. ibidem, quod idem videntur tenere omnes, qui posuerunt hanc glossam. & hoc teneas, licet Abba. & Guil. de Ba.
60 hic dixerint contrarium. Dicit† etiam Rof. obtentum in curia, quòd si eligatur quis ad dignitatem non curatam non seruata hac forma, valebit electio & ibi [*Episcopum*] qui pro illis vacantibus agere potest, de succes. ab inte. capitul. fin. & ibi [*Ne pro defectu*] hucusque glos. Io. quam etiam posuerunt ad literam Tan. Vincen. Phi. & ibi [*Collegiatis*] Idem Goffr. Innocen. Hostien. & Compostel. dummodò collegium sit tale, & tantum, quòd possint formę seruari: aliàs sufficiat consensus, de quo constet, & soluit quod dixi supra capitul. 1. & dicam. super glo. dic vt, & super glos. sed nunquid. Et in fine. Idem Gof. Innocenti. & Compostel. & Guil. in spe. eod. titul. in fine. & Guil. Man. c. xxj. tenet idem, nisi consuetudo ecclesiæ esset etiã illis dignitatibus formas seruare. facit de officio lega. capitul. penultimo, libr. 6. Hostien. contradicens hanc decre. habere locum in omnibus bene ficijs, quorum electio, vel collatio ad aliquod collegium pertinet: dicit tamẽ, q̃ vidit hoc in aliquibus ecclesijs non seruari, allegans mentem condi toris, & decre. infr. eod. capitul. primo. §. hoc autẽ, libro. vj. & vbi dicit textus, ecclesijs viduatis, subaudi, vel destitutis ministris, primos sequor, vt no. in fr. eod. sicut cum, libro sexto. ¶ In glo. 2. sed Archidiaconus ibi sequitur Hostien. & vide quod dicã in præ. capit. libro sexto, super verbo, in formam.
61 ¶ In glo. 2. in fine. & † qui possident, licet nõ præscripserint. infr. eod. Cumana, & capitul. in genesi. vnde dicit Boa. v. modis canonicos interesse debere, de iure, consuetudine, priuilegio, institutione, & possessionis commodo. ¶ In glo. per hoc, ibi [*præ latum*] dicit Inn. multi difficilius conueniunt in p̃latum, quàm in electores. & secundùm Hostien.
pp de vno solo scrutatore non statuit; quia firmiusPP est iudicium plurium, de offi. delega. prudentiam, & nequid falsum committatur, supra eod. cum dilecti. de v. vel. vij. ideò non statuit, quia numerus il le non sic communiter conueniret ecclesijs, & ga facilius facerent tres partes, si essent plures, quàm
62 tres tantum, † & ibi [*In eligendo*] & per hoc dixit Hostien. quòd si episcopus, vel alius de collegio, cuius vultus esset terribilis, assumeretur inter hos scrutatores, appellari posset hęc causa adiecta, maxime si intenderet etiam alijs inuitis aliquem promouere, & de hoc se iactasset. ¶ In glos. per ipsos,
63 ibi [*tabellionem*] qui † potest esse laicus secundùm Compo. qui se dicit hoc vidisse. sed secũdùm Gui. Na. Ia. de Alb. Hostien. & Egid. debet esse clericus.
qq qq & dicunt, quòd propter hoc fuit cassata electio episcopi Placentini. nec obstat secundùm Hostien. de probati. quoniam: quia aliud in iudicijs, licet ecclesiasticis, vbi scribit tabellio etiam laicº, cum etiam teneat sententia lata per laicos & clericos rr simul mistos, de arbitris, per tuas, quod rr non est in electione. ĩ. eod. Messana, quæ nec fieri potest per laicos mistos canonicis, vt ibi. pro prima parte satisfacit. ĩ. de procura. capitul. 1. in principio, libr. 6. & consuetudo, quæ in talibus satis operatur, de fide instru. cum dilectus. & huic dicto consentit Guil. in spec. ti. de instru. edi. §. restat, ver. quid ergo, si tabellio, & Pe. hic, an verò tabellio

lio constitutus a laico in ecclesia sticis possit instru
menta conficere, dicam secundum Hostien. ꝯ. ne
clerī. vel mona. sicut te. Et in fine secundum Inno
64 cen. qui † dicebat præter scrutatores posse duos,
vel plures testes adhiberi. & idem Guil. Man. in
opere suo, capitul. xxij. & xxiiij. dicit Hostien. hoc
esse tutius, quòd nullus testis adhibeatur, nec a
verbis huius formæ recedatur, & hoc seruare so
leo, & plus placet. sicut enim in depositione testis,
quæ fieri debet secreto, non adhibentur testes, sic
ff nec in ista. ¶ In glossa, idest, ibi, [ss] post vota Idem
Rof. Goffr. & Hostien. sed Inno. infr. eodem publi-
65 cato, in vlt. glos. Compost. hoc videntur † dicere,
quod non est de forma, quòd publicatio fiat sta
tim post scrutinium, imò dicunt, quòd si differa-
tur per plures dies, valebit electio. fatentur tamē,
quòd post publicationem statim fieri debet colla
tio. infra eodem, cum post. primos sequor per hāc
literam, saluo eo, quod no. Ber. in decre. publica-
to, in fine vltimæ glossæ. & ibi, promissor, & facit
quòd not. lxxvij. distin. quicunque, & infra de loca
to, potuit, in glos. antepenulti. & ibi, Si in quali-
bet, vbi plenius de hoc in specu. de disputatione,
& alleg. §. post hoc, ver. item mox. ¶ In glo. vt scia-
tur, ibi, debet fieri saluo eo, quod dicitur. vt infra
eodem indemnitatibus. §. vt autem, libro sexto.
¶ In glo. dic vt infrà. & ibi [*ecclesia vestra*] vbi etiam
nota. quid si in omnibus sit paritas, quod no. hic
Goffr. & ibi [*Non credo*] Idem Vincen. Goffr. & mo-
66 derni. & ibi [*De substantia*] dummodo licet † in
hoc varie locuti sint doctores. hoc tamen videtur
de mente ipsorum, scilicet Vincen. Goffr. Innoce.
Hostien. & Compost. quòd cautius sit, & secundū
quosdam eorum necessarium, quòd sint tres, nō
plures, nec pauciores, nisi paucitas collegij eos ex-
cuset. vnde si sunt tres. vel quattuor, poterunt as-
sumere vnum, qui cum tabellione scrutetur secū
dum Vincen. vel scrutari duo tertium, vel si sunt
duo tantum, sufficiet mutuus consensus. vel si est
vnus solus, vocatis testibus exprimet consensum
suum, & postea eliget, & electionem publicabit
secundum Innocen. & Compost. & dixi de hoc. ꝯ.
capitul. 1. & adde quod dicam infra glossa secun-
67 da. & ibi [*collegio*] Idem † Vincen. & Tancre. Sed
Goffr. & Hostien. contra, quod est tutius secun-
dum Compost. & hoc credo verum intelligendo,
prout dixit Innocen. quòd textus loquatur de col
legio eligentium, non ecclesiæ vacantis tantum.
& est ratio secundum Hostien. quia proprij fide-
lius facient hoc, quam alij, de testa. cum in officijs
nec expedit aliis conscientias eligentium aperire,
de offic. ordina. vt iuxta. Guil. Man. in libro suo su
per capitulo. xxiij. no. de Abba. Tulennen. confir-
mato, vbi fuerant sex scrutatores de collegio, &
tres de extra collegium. ¶ In glo. & isti, ibi [*Religio-
si*] idest clerici. & ibi [*De forma*] secundum Ioan.
& probatur etiam de renuntia. post translatio-
nem, in principio. Idem omnes moderni. sed
Guil. Naso contra. ¶ In glo. sed nunquid, ibi,
[*Rationabilis causa*] sed rationabile est, quòd quis
non priuetur voce sua, vt sequitur in glo. & sic
hoc capitul. concordat dicto glo. & ibi [*Non vi-
detur*] concor. Innocen. Hostien. & Compostel.
68 qui dicit † curiam sic tenere. Idem Archidia. in
sua disputatione, etiam si sequatur confirmatio.
ipse tamen Hostien. supra eodem capitul. dixit,
quòd si tres tantum sunt canonici, duo etiam cō
tradicente tertio ad formam compromissi proce
dere poterunt, & erit eo casu speciale: quia volen
tes compromittere faciunt duas partes; ad hoc
tt supra eod. scriptum [tt] & capitul. licet: tum quia
necessitas non subiacet legi, de regulis iuris,
quod non est: tum ergo scrutinium scrutari non
possunt, vt dixi. supra secunda glo. ad hanc for-
mam recurrent. Si autem duo contradicunt,
vel sunt duo, & vnus vult compromittere, al-
ter non; inuicem se impediunt. ff. de vsufruct.
quotiens. & si in hac discordia labitur rempus,
ad proximum superiorem deuoluetur potestas.
supra capitul. proximo. de hoc supra capitul. pri-
69 mo ¶ In glossa. per sententiam, vnde si † secundo
eligant antequam contra eos feratur priuationis
sententia, tenet electio, etiam si fiat ab eis, cum
sint maior pars, contradicente & appellante al-
tera minori parte secundum Innocen. & Com-
postel. arg. l. ff. de dona. post contractum. & C. de
bonis proscri. si quis post. sed Hostien. dixit hoc
verum, quando contradictum, vel appellatum
non est. aliàs non valebit electio secundum eum.
de hoc satis dixi in textu. ¶ In glossa. si venire, ibi,
70 [*propter infirmitatem*] ergo † non inquirentur vota
infirmorum etiam præsentium, sed dabunt pro
cura. vt hic; quod videtur tutius propter horæ
interuallum, cum omnia vno contextu fieri de-
beant. infra eodem, cum post. tamen sustineri
potest, quòd scrutatores vadant ad eos, vt potius
habeatur vox principalis, quam procuratoris.
Nam & secundum Goffr. in summa huius tituli,
& §. est sciendum, versi. quid ergo, actus contra-
rius tunc dicitur intermitti, quando intermitti-
tur actus impertinens: sed iste non est imperti-
xx nens, sed valde pertinens. [xx] & vtramque opinio
nem tangunt hic Innocen. Compostel. & Hostiē.
& hoc vltimum tenet Vincen. infra eodem, con-
gregato. & tunc satis est, quòd votum depo-
nant, licet desint in collatione, & alijs [*& ibi, Fal-
sum est*] imò est verum secundum Goffr. dicentem
illud contingere ex virtute clausulæ, quòd si non
71 omnes [*& ibi, Duplicem vocem*] non † tamen potest
duos eligere, nisi in casu, infra eod. capitul. penul
timo. §. porro, libr. vj. [*& ibi, prestare*] Adde quod
not. infra eod. capitul. penultimo, libr. vj. in 3. glo.
[*& ibi, vicem suam*] dixit Goffr. puto talem indire-
ctè cotemni. Ioan. dicebat electionem non vale-
re [*Et in fine*] dic quòd non potest extraneum inui-
to capitulo deputare, nec per literas exprimere
votum suum. infra eod. capitul. penultimo in fi-
ne, libr. vj. ¶ In glos. vltima, ibi [*Clandestina est*] de
72 qua † ordinat capitulum, quòd clandestina
maneat, & quòd nihil extra eos dicatur secun-
dum Innocen. & Compostel. secundùm quem
& valebit electio non solenniter publicata, dum-
modò non sit taliter clandestina [*& ibi, Non valet*]
secus in clandestino matrimonio, infra de ma-
trimo. contrac. ex literis, Goffr. & infra de clande.
despon. cap. ij.

ADDITIONES.

a Quia propter. Notat Innocen. in decre. ex parte. ꝯ. de concess. præb. quòd forma istius decre. non habet locum in electionibus canonico rum, sed tantum quando tractatur de electione prælatorum in ecclesijs viduatis, de quo Ioan. Andr. in c. cum inter. §. eodem. Item quod dicit maioris & sanioris &c. dic quòd hoc nedum est in electionibus, sed etiam in alijs actibus particularibus per. c. gerendis, vel per cap. cum alio tractandis, ut in c. quanto, de consu e. item, ibi maior & senior, an eo, quòd est maior, dicatur senior, & econtra, vi de. ꝯ. de his, quæ fi. a præ. ea noscitur. ibi, publicentur in communi, potest no. quòd electio debeat fieri publicè, alias si clandestine fiat, non valet, vt dixit Inno. in c. vt nostrum. ꝯ. vt eccle. benefici. Quid au tem in collatione, vide ibi scripta, an filius, ad quem solum spectat electio, possit in patrem compromittere, & pater filium possit elige re, vide notata in c. consuluit, de iure patro.

b Omnibus. Vide multa ad propositum allegata per. d. Andr. Barba. post alios ibi in c. cum omnes, de consti.

b Fidedignos. De hoc etiam vide Ioan. Andr. in ca. testimonium, in prin. de testi. qui dicantur fidedigni, de hoc tunc scripsi. 2. q. 7. c. non
potest.

potest. ſ. qui dicantur fidedigni, vbi dicit, quòd ille, qui existit infide
lis, de eo non præsumitur fidem gerere hominibus. Archidi.

d ¶ Priuatam. Aliter loquitur. c. vt circa. e. ti. lib. 6. vbi vide gl. & Ioan.
An. super illam, & illud in alio casu ab isto.

e Scripturæ. Et tamen instrumentum publicum per duos testes repro
batur, & istud est priuatum. vide Io. An. in c. cum Io. in glo. & ita de
fi. instru. & eod. titul. l. in exercendis. C. eod. per Bal. & Barto. de Sali.
& Bar.

f Publicationem. vide notata per Bar. in extraua. ad reprimendam,
in ver. ad publicationem, cum ibi additis.

g In genesi. Et per verba singularis numeri, ut in capitul. penult. de re
iudic. lib. 6.

h Plenius Vide capitulum, si quando, eod. titul libr. 6. & ibi Archid. &
Ioan. Andr.

i Debet. n. Aliud esset, vbi maior pars iam elegisset indignum, dum-
modò non scienter, quia tunc descriptio minoris non ualeret, not.
Ioan. Andr. ꝯ. eod. scriptum, super glo. fi. & ꝯ. eod. congregato. hic au-
tem loquitur ante electionem.

k Principio. vide omnino Bal. in l. 1. C. qui admit. ad bo. pos. pos. post
decimum membrum quæstionum.

l Compromissum. vide dominum Lanf. de Oriano in tractatu de ar-
bitr. col. xij.

m Audita. In electione papæ secus: quia superueniens cum alijs ad-
mittitur. eo. tit. c. vbi periculum. §. si vero.

n Vlti. glo. Ad materiam uide Ioan. And. in c. cum dilecti. in gl. ipsi. &
in c. in tantis. super gl. ergo si.

o Vinc. Vt sit ergo ab omnibus non sufficit maior pars, & uide glo. in
c. cupientes. §. ad hoc. in uer. concordem. & glo. in cle. 2. eo. ti. §. eo. in
uer. concorditer. & ibi Pau. & Io. An. ꝯ. de postu. bone. super gl. ideo
& de ista. mo in singulis. in uer. concorditer.

p Perfecta. Facit quod no. Io. an. ꝯ. in gl. quasi dicat.

q ¶ Quia. per inspirationem fit electio ut hic, & per adiectionem di-
ctionis quasi tacite. no. differentiam inter ueram inspirationem. ve-
ra enim inspiratio est, quando inter eligentes nullo ordine seruato:
sed secūdum diuinam inspirationem. & uide pulchre Alber. de ros.
in dictionario suo in uerbo electio.

r De hoc. In gl. ergo. in fine.

s Expediat. Ibi uide in gl. est ergo. & supet illa. Io. And.

t Constitutis. Vide Io. An. ꝯ. eo, cum Vintoniensis, super gl. fi. licet ibi
loquatur de priuatione iuris.

u Punitur. Vide ea quæ habentur per gl. & per docto. in c. cognoscen-
tes, ꝯ. de constit. cum multis alijs concordantijs.

x Vno. facit quod no. Ioan. Andr. in c. gratum, in gl. de gratia, de post.
præla. & l. 1 ff. ad Turpi. & ibi Barto. & in c. cum Vintoniensis, super
glos. fina. & uide ad materiam. leg. his consequenter, & Bartol. ff.
fam. ercī.

y Alienantem. Vide plenius ad huius l. intelligentiam Bart. in ꝯ. filiuſ-
fa. §. diui. ff. de le. 1. & Bal. & Sal. in l. ea lege C. de condi. ob causam.

z Pœnitentiæ. Vide omnino distinctionem, quam ponit ibi Io. de Imol.
in d. §. 7. quæritur, hic alle.

aa Fidei commissario. quomodo istud intelligatur, vide do. Alex. in con
fil. 3. in tertio volum. & vide Alexan. consil. 61. secundo dubio, pri-
mo libr.

bb Inno. Ad hoc l. his consequenter, ff. fam. erc. & ad hoc facit quod
no. Ioan. An. ꝯ. ne cleri. vel mona. c. sicut, in princ.

cc Auditis. Ibi vide Io. An. & in c. cum nobis olim.

dd Præsens. Et impeditur, ut. ꝯ. e. c. Paulus, lib. 6. in princi. & vide supra
eo. scriptum, per Ioan. An. super gl. qualiter, & ꝯ. in gl. & si existens.

ee Parte. Vide Io. An. ꝯ. eo. in causis. in gl. in minoribus.

ff Potuit. Facit quod no. Io. And. supra in glo. si unus.

gg Partes. Quia expressus consensus sufficit, vt ibi no. Ioan. And. super
glo. qualiter ergo, & tacitus.

hh Iusiurando. Vide de hoc etiam gl. 2. q. 6. §. nominationes, Bal.

ii Iureiuran. Vide Ioan. Andr. de reser. statutum. §. cum vero, libr. 6. in
nouella, & gl. fi. in l. 1. C. de iureiuran. & ibi per do. Bar. de Sal. vbi
tenet, quòd in his iur. datis per l. potest contrarium probari, licet
hic sentiat contra Host. & vide dicta ꝯ. ver. quid si maior, & vide
Bal. in l. 1. C. si aduer. lib. & de re iud. l. 1.

kk Innoc. Ad hoc quod nota. Ioan. An. supra, super versi. si opus fuerit.

ll Reuocandum. Vide, & amplia, vt late per d. Iaio. in l. 1. C. de bono.
pos. secundùm tab. & quæ ibi scripsi. super Iasone.

mm Cum. Ibi vide Io. An. in prin. de app. consuluit.

nn Honoris. Vide gl. ꝯ. de cor. vicia. c. expossisti.

oo Cupientes. Ibi Vide gl. quæ incipit, virorum, in princi. capituli.

pp Abbas. vide late do. Card. in cle. 3. in op. de procu. & in cle. 1. §. 1. de
excess. prælato.

qq Firmius, vide in simili Bal. per illum tex. in l. 1. in versi. crebrò &c. ff.
de offi. præfec. vrb.

rr Clericus. pro hoc. 99. distin. iudicatum, & 16. q. 7. in noua.

ſſ Clericos. Applica hic dictum Bar. in l. præcipimus. §. eodem obser-
uando. C. de appel. de quo vide multa aggregata per moder. in l. 2.
circa materiam nusturæ. ff. de ver. obl.

tt Ibi. de ista dictione, mox, vide in c. 1. de mu. peti. & auc. & consequē
ter. de senten. & inter. om. iudi. & l. 3. C. de erro. aduo. & tex. in c. quā-
tum, 2. q. 6. vbi exponitur. 1. vsque ad 10. dies. vide etiam plene scri-
pta in l. 1. de ver. ob & vide etiam de verbo, statim, in c. non solent. 2.
q. 6. & in l. 1. ff. de app. reci. Bal.

uu Scriptum. Contra ibi. no. Io. Andr. in glo. procur. & supra in glo. er-
go si unus.

xx Pertinens. Ad hoc facit C. de testa. l. eius & l. cum antiquitas.

SVMMARIVM.

1 *Casus & Diuisio decretalis nu. 2.*
3 *Libertas in eligendo in quibus consistat.*
4 *Ineligibilis ad quæ quis dicatur contrafaciens huic decreta-
li, & num. 6.*
5 *Pœnæ contrafacientis huic decretali, & nu. 4. & 7.*
8 *Epilogus glossarum.*
9 *Suppletio glossæ.*
Abusus in eligendo qui.
10 *Dispensare an possit episcopus cum suspensis vigore huius de-
cretalis.*
Episcopus cum quibus dispensare non possit.

CAP. XLIII.

1 Visquis. Casus. † Eligentes per
secularis potestatis
abusum ab officijs, & beneficijs
triēnio suspēduntur, & tūc sūt eli-
gendi potestate priuati. electus, si
tali electioni consentiat, fit ineligi
2 bilis, nec valet electio. & sunt † duæ partes. Prima
punit electum consentientem. Secunda punit eli-
gentes, & electionem vitiat ibi, qui verò [*electioni*]
episcopalis dignitatis: secus, de præben. ꝯ. de conce
sio. præben. c. vltimo, Hostien. Sed Innocen. latius
intelligit de omnibus dignitatibus, vt dicam sup
prima glo. quod plus placet. & vide quod plenius
dixi. ꝯ. eo. quòd sicut, in principio [*Abusum*] Nam si
de consuetudine, vel priuilegio haberet, secus. 63.
distin. Adrianus, & ꝯ. de iure patro. nobis. Innocē.
3 quod dic vt ibi. Hostien. [*Libertatem*] quę habet † q
conuentus prælatum eligat ꝯ. ca. 1. & liberè. 8. q. 2.
dilectissimi, & sine laicis. ꝯ. eod. sacrosancta, & cap.
4 Messana, Hostien. [*Ineligibilis*] respectu † episcopa
tuum. 16. q. 7. si quis deīceps. idem videtur de alijs
inferioribus dignitatibus, vt sequitur statim ibi,
ad aliquam, per quod comprehendit etiam infe
riores secundùm Hostien. [*Irritam*] i 6. q. 6. quoniā.
5 & qui † procedit intantum, quòd inuestituram
de manu laici recipit, excommunicatus est mino
ri vsque ad satisfactionem. ea. q. si quis deinceps:
& si contra eum agatur, deponi debet, & excom
municari maiori. ea. q. constitutiones, Innocen.
6 [*Dignitatem*] ergo † canoniam potest: quia pœnæ
&c. non tamen ad curam, quæ dignitati compara
7 tur. ꝯ. eo. dudum, Abb. Pe. [*Priuati*] ipso † iure secun
dùm Innocen. Compost. Abb. & glo. 1. dum signat
8 vlt. contrarium. ¶ Secunda † pars primæ gl. respō
det. per contrarium de. c. cum Vintoniēn. ¶ Ter
tia gl. respon. per quæstionem, an ipso iure &c. ar
guit pro & contrà, & soluit. in fine quærit, an dispē
set episcopus, & soluit quòd sic. ¶ Antepenultima
glo. respond. etiam per quęstionem, an per senten
tiam &c. arguit pro, & contra, ponit opinionem,
& soluit, quòd per sententiam. ¶ Penultima glos.
ponit duas lecturas, & primam re,pbat. ¶ Vltima
9 glo. signat contrarium, & soluit. ¶ In glo. † prima,
[*ibi, interfit*] forte requisitus à clericis eligentibus
episcopos, vel prælatos. ꝯ. eo. sacrosancta, secundū
Innocen. Idem secundùm eum, si clerici consen
sum laicorum requirant super personis eligendis
ꝯ. eod. cum terra. Idem in his, qui minus potentē
aliquem eligūt. ꝯ. eo. bonæ. 1. isti propriè sunt abu
sus secundùm Innocen. [*Et in fine*] Idem Vin. ¶ In
gl. [*per hoc, ibi, præterea*] ibi recipit ecclesiam vt pro
prietatem, & ideo minus peccauit secundùm In
nocen. [*& ibi, Et est verum*] Idem Goffr. Innocen. &
Hostien. & Compost. Pe. & Abb. & Egy. [*& ibi, Sed
ibi in capitulo*] si quis deinceps [*Et in fine*] sm † Ioan.
10 concor. quod notauit in prædicto capitulo, si quis
deinceps, Vin. Gof. hic, Iunocen. Ber. Compo. Hos-
tien.

stien. Phi. hic contrà, & Bar. Brix. in præ. c. si quis de inceps. ratio Phil. quia non dispensant cum illegitimè natis: quia alieno vitio laborant. multominus cum istis, qui laborant proprio, Idem, quia nõ dispensant, secundùm eum, nisi vbi permittitur, de tempo. ord. cum dilectus. adducit etiam Host. pro hac parte, quia reseruat sibi, quod est minus, de prębendis, graue, ad finem. ergo hoc, quod est maius, de sententia excommunicationis, cum illorum. Sed respondet, quòd facta forte habent vt excedentia & excessa, & remittit ad no. ſ. capitulo proximo. ¶ In glos. per sententiam, ad idem Inno
a cen.[a] & Abbas. & licet Hostien. foueat contrariũ, dicit hoc benignius. & ibi [*Priuati*] melius dixisset, suspensi. Et in fine, visum fuit legislatori, ꝙ ibi vnica suspensio infligeretur sine hominis ministerio, & hic duplex cum ministerio hominis.

25 *Indignum eligens magis peccat, quam confirmans, & ratio.*
26 *Promouentis inuitum, licet dignum, pœna quæ.*
27 *Priuilegium huius decretalis an esset Italis, si curia Romana esset vltra montes, & an vltramontanis ex hoc cessaret.*
28 *Contractus & acta eius, qui vel rigore huius constitutionis, vel suæ confirmationis administrauit, an & quando valeant.*
29 *Exceptiones contra prælatum agentem nomine ecclesię quę possint opponi.*
30 *Titulus, cuius nomine quis agit, vt episcopus nomine ecclesiæ suę, si negetur esse talis, oportet probari, se esse in possessione, & pro tali haberi.*

CAP. XLIIII.

1 **Nihil est.** Casus † Si prælatus per suam negligentiã confirmat indignum electum ad regimen animarum, perdit potestatẽ confirmandi primum successorẽ, & à perceptione beneficij suspendi tur, & promotus deijcitur, si per malitiam id fecerit, grauius punietur. Electi immediate subiecti papæ per se, aut personas instructas adeant papam pro confirmatione, & si sunt electi in concordia,
a & vltra Italiam, interim administrant, ita, [a] quòd nihil penitus administrando alienent: benedicantur autem, & consecrentur sicut consueuerunt.
2 Et sunt † duæ partes principales. In prima constitutionis causa. In secunda constitutio, ibi, irrefragabili. Constitutio verò habet tres principales partes. Prima prouidet circa confirmationes eorum, qui eliguntur ad curam animarum. Secunda ibi, episcopi, circa promouendos ad dignitatem, & ordines sacros. Tertia ibi, cęterum, circa confirmationem & priuilegium exemptorum, adhuc prima & vltima possent subdiuidi, quod per te videas [*Officiat*] i. noceat. sic insti. de in ge. in fine. vnde secundùm derinatores componitur ex ob, & facio: mutatur demum. B. in F. [*Regimen*] quod † dicitur ars aliarum artium suprema.
3 ſ. de ætate & qualitate. cum sit [*Medelam*] quòd enĩ medicamenta morbis &c. in auten. hæc constitutio innouat constitu. in principio, colla. 8. de iura. calum. cęterum. s. de rescriptis, ad hæc [*Irrefragabili*] i. cui † refragari non potest, Goffr. sic de officio ordi. irrefragabili. vel. i. cui non potest renuncia-
b ri, [b] cum publicum statum respiciat, de hoc de fo
5 ro competenti, si diligenti [*Diligenter*] hoc † scrutinium habetur in confirmatione: aliud habetur in ordinatione, de quo. 23. distin. qui episcopus, Goff. [*Examinet*] hodie confirmationem necessariò præcedet citatio secundùm formam decre. ſ. eo. cap. vltimo, libro vj. [*Omnia*] sic s. eo. postquam [*Munus*]
6 sumitur † munus pro dono, pro onere, & pro officio. ff. de verbo. significatione, munus, ad principium titu. [*Ipsumque*] scilicet promouentem, vel
7 confirmantem [*Maximè*] hoc † dixit: quia multi alij defectus possunt occurrere. sed isti sunt ꝺ maioribus, de hoc. s. eodem, cum in cunctis, Hostien. [*Scientiæ*] dic vt. s. eodem, cum nobis [*Vitæ*] cuius vita despicitur &c. 3. q. 7. §. tria, in fine, Phi. [*Careat*] i.
8 carere † iudicetur: vel dic, quòd eo ipso, dicitur in sententia superiorem in confirmatione electi negligentem fuisse, hoc ipso sequitur hæc pœna,
c [c] Innocen. [*Promereri*] per illum, qui suspendit, argumen. de maio. & obe. cum inferior, de sentent. excommu. nuper. nec obstat etiam decre. graue, de prębendis, quam hic glos. ad aliud tamen, signat pro contraria. Nam hic de suspensione perceptionis proprii beneficij, ibi de suspẽsione collationis,

ADDITIO.

a Inno. pro hoc, quia verbum suspendatur, est futuri temporis, ad hoc quod no. ſ. de iura. calum. c. fi. & per gl. 1. l. iubemus. C. de sacrosanc. eccle. & quia in dubio sic intelligi debet pœna, ad hoc vide glo. not. in c. 2. de hære. lib. vj. quę incipit, nunquid, & quod no. Cy. in l. in criminali, C. de iur. om. iud. & Io. An. in c. in pœnis, de re. iur. libr. sexto.

SVMMARIVM.

1 *Confirmans prælatus per suam negligentiam indignum electum ad regimen animarum in quas incidat pœnas.*
Electi immediate subiecti papę quando debeant adire papam.
2 *Diuisio decretalis.*
Officio pro noceo, & eius etymo.
3 *Animarum regimen est ars aliarum artium suprema.*
4 *Irrefragabili, quid significet.*
5 *Scrutinium quoddam in confirmatione electi, alterum habetur in consecratione, & nu. 11.*
Confirmationem citatio præcedere debet secundum formam decretalis. c. vltimi de elect. libr. 6. & quibus in casibus nmmer. 14.
6 *Muneris appellatio sumitur tribus modis.*
7 *In electi persona, vel electione multi possunt esse defectus, & qui, remiſſ.*
8 *Careat, interpretatur pro carere iudicetur.*
Tempus presens aliud modi subiunctiui resoluitur in infinitũ præsentis temporis sui verbi, & in aliud verbum eiusdem modi subiunctiui atque temporis, & nu. 15.
Pœna huius decretalis quando sequatur, & per quem, & numero 25.
9 *A pœna huius constitutionis quando quis excusetur.*
Malitia qualiter in confirmatore indignum deprehendatur.
10 *Confirmatorem an canonicus, qui in omnibus confirmationis actibus fuit presens & tacuit, accusare deinde possit.*
11 *Officium duplex ordinis, & dignitatis.*
12 *Canonica vltio in quibus consistat, remiſſ.*
13 *Electi cathedralium, vel regularium ecclesiarum seruare debent decretalem, Cupientes, infra eo. tit. lib. 6.*
16 *Electi appellatione non continetur postulatus.*
17 *In concordia electus uidetur, electus à compromissarijs habẽtibus plenum mandatum ab omnibus, licet quis de compromittentibus opponat, tutius tamen est, vt non administret ante confirmationem. si verò administret, nõ recipiat à subditis iuramẽta, uel à vasallis fidelitatẽ, nu. 18. neque tamẽ ante confirmationẽ potest administrare præsenti in loco legato papę, nu. 19.*
20 *Benedictio respicit abbates.*
Consecratio episcopos.
21 *Epilogus glossarum.*
22 *Suffragium gloſſ.*
Disiuncta pro coniuncta capitur quandoque. §. 1.
23 *Suppletio glossarum, & numeris seq.*
24 *Indignum promouentis, vel indigni promoti ad beneficia, uel ad ordines quę pœnæ irrogentur, & nu. 8.*

9 lationis [*Per malitiam*] sed † quid si per alium examinauerit? putat Hostien. quòd excusetur, si malitiosè non commisit. 24. distin. quando, de pigno. significãte, & qui dolum allegat &c. ff. de probatio.
d quoties. §. qui dolo, & probatur ex indicijs, [d] de renuntiatio. c. secundo, libr. 6. vt quia dicebatur electus patenter illiteratus, vel insufficiens, & confirmator hoc nolebat audire: sed commisit examinationem corruptibilibus, vel idiotis, vt transiret examinandus & ipse haberetur excusatus, de hoc de officio archidia. ad hæc, de ętate & qualitate, accepimus, secundùm Hostien. & viros magnæ reputationis in hoc vidi peccare [*vltioni*] Quærit
10 Hostien. de cano. qui † in omnibus actibus confirmationis suæ fuit præsens, & tacuit, an possit confirmatorem postmodum accusare? & videt quòd non, qui ma. accusa. pos. insuper, & capitul. fin. de nnncians forte admitteretur propter periculum animæ, argu. de desponsa. impu. ad dissoluendũ, de cogna. spirituali, tua, & non obstante tempore contra promotum; & promouentem, cum de prędictis constiterit, procedetur: quia tanto sunt graiora &c. de consuetu. capit. fina. [*Ad sacros*] Nam
11 † etiam in ordinatione fit examinatio, vel scrutinium, vt dixi. s. & patet de scrutinio. c. vno [*Officium*] ordinis, vel dignitatis [*Si & ipsi*] s. episcopi [*Canoni*
12 *cam*] de † qua. s. in glossa. variæ pœnæ, quæ competentius signarentur hic in sui principio [*Cęterum*] hic, vt dixi, pars tertia, quæ tractat de confirmatione, & priuilegio exemptorum [*eius*] sup. vel legati de latere, si sit prouincia. ſ. eo. si Abbatem. 2. respõ
13 so, lib. 6. [*Aut personas*] hodie † tales, si sint electi cathedralium, vel regularium ecclesiarum, seruare debent decre. ſ. eo. cupientes, lib. 6. [*Diligens inquisi*
14 *tio*] dicebat † Innocenti. quòd quando in curia petitur confirmatio, non solet curia citare illos, quorum interest. dicit tamen ipse, & Compost. quòd cautius, & secundùm Hostien. iustius erat citationem fieri postquam difficilius admitteretur quis contra electum, nisi de nouo ad ipsius notitiam peruenisset. ſ. qui. ma. accu. pos. c. fina. Tu dic in cathedralibus, & regularibus, in quibus arctat citatio decre. cupientes, non esse necesse aliam citationem fieri. Item nec in alijs, si comprehendantur sub decre. ſ. eod. titu. c. 2. libr. 6. Si verò neutra illarum decre. locum habeat, puto quòd hodie, salua potestatis plenitudine, ita per curiam, sicut p alios ordinarios fiet citatio de coelecto, vel oppositore nominatim, si apparent: aliàs per edictum peremptorium citabuntur se volentes opponere, vt ſ. e. c. vlti. li. 6. Et quomodo diuersificant mandata decitando opponentes, & de citando se volentes opponere, plene scripsi. ſ. de exceptionibus, dilecti. in glo. ergo erat [*Sic demum*] s. facta, vt est dictum, diligenti inquisitione [*Assequantur*] per confirmationem, de qua hic principaliter loquitur [*Obstiterit*]
15 i. obstare † potuerit [*Quòd interim*] i. ante confirmationem, Gof. [*Vltra Italiam*] pondera hoc verbum.
16 vt dicam super gl. [*Si electi*] secus † de postulatis. s. eo. bonæ. i. fin Innocen. Compost. & Hostien. in electis enim initiatum est matrimonium: in postu
17 latis non [*Concordia*] si † compromissarij habentes plenum mendatum ab omnibus eligant, & aliqs de compromittentibus se opponit, licet in cõcordia videatur electus, argumentum. ſ. eo. in causis, ibi, propter quod vnanimiter de consensu &c. tutius tamen secundùm Compostel. quòd non administret, qui dicit, ꝙ ob hoc vidit electionem cas
e sari: quia hoc, quod hic dicitur, est dispensatio, [e] & sic restringenda. ad hoc ſ. eo. indemnitatibus. §. cæterum, lib. 6. & c. vlti. in fine, eo. li. [*In spiritualibus, &*
18 *temporalibus*] siue † administrent vt prælati confirmati, siue vt visitatores s. eo. cum nobis. ſ. eo. is cui non videtur secundùm Innocen. Hosti. & Abba. ꝙ obedientiam à subditis recipere debeant, vel iuramenta à vasallis. & dicit Abbas se audiuisse, ꝙ propter hoc Innocen. quartus cassauit electionẽ Abbatis sancti Tiberij. quia receperat obedientiã a monacis, Atchid. ſ. eod. indemnitatibus. §. si verò, lib. 6. hæc non aduertens dixit, quòd electa, cui per illum. §. ante confirmationem administratio defertur, fidelitates & iuramenta recipere poterat à vasallis, vt ibi etiam scripsi [*Administrent*] nisi
19 sit † ibi legatus papæ de latere, vel alius legatus, ꝙ potestatem habeat tales electiones confirmandi. ſ. eo. si Abbatem, lib. vj. & s. de consuetudine, cum venerabilis, vt ibi no. Innocen. Compost. & Abba.
20 [*Benedictionis*] respicit † Abbates, qui benedicũtur, de ætate & qualitate, cum contingat [*Consecrationis*] respicit episcopos, qui consecrantur. s. eod. ꝙ sicut [*Consueuerunt*] a nobis, vel alijs secundum consuetudinem. 24. q. j. pudentia, Goffredus. ¶ Quar-
21 ta † glo. arguit, & remittit. ¶ Glo. variæ, prœmittit. v. species pœnarum, signat contrarium, & soluit. ¶ Glo. licet fines, respon. per quæstionem, quid de vicinis, licet extra Italiam. ¶ Vltima glo. prœmittit duos casus speciales. secuudo quærit de illo, qui distat à metropolitano, arguit pro & cõtra. tertiò quærit, quid de gestis per ipsum, si cassetur electio arguit pro, soluit contrarium. quarto quærit quid de acquisitis per intrusum. arguit pro, & cõtrariũ
22 soluit. ¶ In quarta † glossa. ibi [*Gracchus*] [f] loquit
f de marito qui casu, quo potuit, occidit adulterũ ¶ In glo. variæ [*ibi, l. vna*] hanc & sequentem vide de testibus, licet ex quadam, super glo. personis. ¶ In vltima glo. [*ibi, cum quidam*] si testator † dicit. A. vel B. tutores instituo, disiuncta recipitur pro
g coniuncta, [g] ne res pupillorum pereant, cum dubitatur, cuius debeat esse tutela [*& ibi. l. penultima*] vide de iudicijs, dilecti, super. j. glos. [*& ibi, non dubium*] vide de foro competenti, si diligenti, super vltima gl. [*& ibi, Si procuratorem*] valet iudicium habitum cum procuratore reuocato, ex quo prius apparuerat eum procuratorem esse [*& ibi, l. prima*] vide de testi. co. præterea, super gl. no. ergo [*& ibi, qui in prouincia*] vide de cleri. excom. mini. a postolicę, super glo. secunda [*& ibi, Si negocia*] vide hanc, & l. si iudex. ſ. de scisma. c. 1. super vltima glo. ¶ In
23 † glo. s. eod. [*cum in cunctis, in fine*] dic vt. ſ. de ętate & qualitate. c. vno, lib. vj. ¶ In gl. variæ pœnæ, in principio puto. vt dixi in textu, prin. huius gl. congruẽ
24 tius fuisse signatum in §. episcopi. dicebat † hic Abba. promouet episcopus dignum, & de hoc commendandus: aut indignum: & h oc aut ignoranter, aut scienter. primo casu non excusat ignorantia, si est supina, de ordina. ab episcopo. c. 1. excusat autem, si est probabilis. l. distin. ex pœnitentibus sed ordinatus deponitur, vt ibi, & de cor. vitia. c. penultimo. secundo casu, quando scienter, dicit hoc esse posse altero. viii. modorum. aut per conditionẽ ordinati, quia seruus, de quo dic, vt liiij. distin. si seruus, & de serui. non ordi. c. 2. aut quia ordinatus caret beneficio, de quo dic, vt. ſ. de præben. cum secundum. aut quia non habet ætatem, de quo dic, vt. ſ. de tempo. ordin. vel non est. aut quia irregularis, de quo dic, vt. ſ. de bigamis. c. 2. aut insufficiens scientia, de quo dic, vt xxxvj. disti. qui ecclesiasticis, vt hic, & de ętate & qualita. cap. penultimo, & vltimo. aut criminosus, & tunc vterque deponitur. li. di. aliquantos, nisi dispensauerit episcopus in casu quo potuit, de iudicijs, at si clerici. Est autem illicita ordinatio, si fiat extra tempora statuta, de quo dic, vt de tempo. or. ca. ij. & iij. vel si duo sacri vna die conferantur eidem, de quo dic, vt eodem titulo,

lo,literas. Hoſt.uerò circa promotionem ad bene
ficia diſtinguebat ſic: aut promouens ad beneficium punitur propter negligentiam,& delicti cõſcientiam: aut propter negligentiam ſolam: aut propter delicti conſcientiam ſolam. Primo caſu poteſtas ad ſuperiorem deuoluitur, & eccleſiæ, quam conferre debuit,ſi proprium habet,reſtituere cogitur,quantum &c.de præbendis,de multa, verſi.is quoque. Secundo caſu,aut commiſſa eſt negligentia in maioribus beneficijs,& tunc lapſis tribus menſibus ad ſuperiorem deuoluitur poteſtas,& proceditur,ſicut dixi. ſ.eo. ne pro defectu. aut in minoribus,& tunc elapſis.vj.menſibus poteſtas ad ſuperiorem deuoluitur,& proceditur,ſicut habes.ĵ.de conceſ.præben.nulla. Quid ſi propter delictum, aut cõmiſſum auctoritate abuſus poteſtatis ſecularis:& tunc aut commiſſum in minoribus beneficijs,& ſic locum habet.ĵ.de iure patrona.præterea.aut in maioribus, & tunc locum habet.ſ.c.proximo.§.quia vero,aut auctoritate ꝓpria,& tunc aut delictum commiſſum eſt circa ꝑſonam electam,aut circa formam non obſeruatã aut circa confirmationem. ſi circa perſonam electam,aut in beneficijs curam habentibus animarum,ſeu perſonatibus, aut in ſimplicibus beneficijs.ſi in perſonatibus,vel beneficijs curam animarum habentibus commitrat curam prælatus, vel conſentiat,priuatus eſt hac vice ipſo iure eligẽdi. ſi canonici, ipſo iure ſimiliter ſunt priuati. ſed in epiſcopatu per triennium ipſo iure ſunt ſuſpenſi a beneficijs ſuis. ſic poteſt intelligi.ſ.eod.cum in cũctis.§.vlti.Quid in ſimplicibus beneficijs,non ipſo iure punitur,ſed poſt trinam admonitionem ſuſpenditur,ſubſtituta ei perſona, quæ ſuppleat defectum ſuum in beneficijs conferendis. ſic intelli-
i ge. ĵ.de præbendis, graue,& qui filijs canonicorũ in eiſdem eccleſijs canonias conferunt, à ſuis beneficijs ſuſpenduntur.ĵ. de filijs presbyterorum, ad abolendam, ſi circa formam non ſeruatam, aut illam,quam debet ſeruare is, ad quem deuoluitur poteſtas iuris beneficio, & tunc arbitrariè punitur.ſ.eodem,ne pro defectu,aut communẽ; & tunc priuantur hac vice iure eligendi.ſ.eodem quia propter.§.quia verò.ſi circa confirmationẽ, aut minorum beneficiorum, & tunc ſequitur mẽtem dictæ decre.graue,quàmuis verba deficiant. aut maiorum, & tunc non confirmabit primum ſucceſſorẽ,à propriis beneficijs ſuſpendetur quo-
25 uſque &c.vt hic ſequitur. ¶Sed † nunquid magis excedit confirmator,quàm eligens,cum ante confirmationem adminiſtrare non poſſit.ſ.eo.qualiter?quare ergo punitur minus, contra id quod habemus.ĵ.de;transla.epiſcopi, inter corporalia.§.fi. reſponde per dec.ĵ.de cleri.vena.c.1. ſed ꝓdici, ꝙ eligens magis peccat,quia eſt fons & origo peccati ſecundùm Hoſtien.[& ibi,graue]ſolue, vt ibi dixi [& in fine] diſt.xxix.c.j.& ij.q.j. ſi peccauerit. ¶ In glo. [ad arbitrium,ibi, indicis] dic grauiori.i. pœna de-
26 poſitionis.lxxxj.diſtin tantis.eandem † pœnam patitur,qui promouet dignum inuitum. lxxiij. diſt. vbi iſta,Goffr. preciſe:ſecus,ſi cauſatiue, de ætate & qualitate, quæris, Hoſtien.¶In glo. licet fines
h [ibi, conſuetudini ſtetur] h imò ſtatur literæ ſecundùm Goffr.vnde ſufficit ita ſcriptum eſſe ſecundũ Hoſtien.& Gar.dicebat ergo Hoſtien.quòd ſi cu-
27 ria † eſſet apud,Taurinum, Ebredunen. haberet hoc priuilegium, quamuis contiguum ſit. putat etiam Hoſtien.ex mente huius canonis idem iuris in Italicis,curia exiſtente vltra montes. idem notauit Guil.& Gar.in decre auaritiæ.ĵ.eo.libr.6. faciat, quia curia exiſtente vltra montes reſpectu ipſius loci curiæ Italici ſunt vltramontani,& præ-
ciſè ſtarem huic dicto. ſi textus diceret vltramontanos habere hoc priuilegium. Sed quid dices de Vltramontanis curia exiſtente vltra montes,vt cõtinuè fuit tempore Clementis.v.& Ioã.xxii.habebunt ne hoc priuilegium adminiſtrandi.Compo. videtur placere quòd non,cum ceſſent verba conſtitutionis,& cauſa.lxj.diſt.§.in his omnibus. alle. in contrarium ff.de poſtu.l.1.§.ſexum,pro primo dicto facit prædicta opi.Hoſt.Guil.& Gar. ex quorum mente videtur,quòd curia exiſtẽte vltramontes Vltramontani deſinant habere. ex quo Italici tunc habent. conſuluit nuper domino Salesburgeñ.electo hanc opinionem ante factum in dubio tenendam, maximè cum adminiſtratio ante confirmationem ſit à iure exorbitans,& ſic ſtrictè ſumenda,de regu.iur.quæ à iure,libr.6. Sed poſt factum,ponderatis verbis conſtitutionis, quæ ad literam non priuilegiat Vltramontanos, ſed conſtitutos vltra Italiam.i.extra terminos Italiæ.3. q. vj. vltra prouinciarũ terminos, ad hoc de reſcriptis, ſtatutum.§.cum verò, lib.6.Crederem Vltramontanum adminiſtrantem non incidere in pœnam, maximè cum pœnales conſtitutiones ſint reſtringenda.ĵ.eod.ſtatutum,lib.6.nec deficiant verba, vt prædixi,nec cauſa,cum ſubſit idem fauor eccleſiarum, & eſſe poſſet eadem & maior loci diſtantia.& vides,quòd concludit hæc ratio contra Italicos, & contra opinionem Hoſtien. Guil. & Gar. cum ipſi non ſint vltra, ſed intra Italiam. ſæpè ante factum aliquid conſulimus contrarium, cuius poſt factum tenemus.facit.ĵ.de iureiur.verum, & quod dicam de Iudæis, ſignificauit,ſuper 1. gloſ. [Et in ſi.]de hoc.ĵ.de reſti.in integ.tum ex literis, in
i glo.penultima.¶In gl.vlti.[ibi in nomine 1 domini]&
k in caſu.ĵ.e.indemnitatibus.§.ſi verò,& §.cæterũ.k [& ibi,Sed videtur contra] ſecundùm Ioan.& Vincẽ. Idem Hoſtien. [& ibi,Diſpenſatiuè] ſ.contra iura, q̃ nolunt ante cõfirmationem adminiſtrari, & hoc ſoluit contraria, vt ĵ.de reg.iur. cum concor. libr. 6. [& ibi,ſed contrarium verum eſt] ſecundùm Ioan.& Vin.Idem Goffr. Inno.Compo.& Hoſtien.nec obſtat.ſ.eo.qualiter,quæ loquitur de illo, qui adminiſtrare non poterat,ſecundùm Vin.qui dicebat, quod quicquid licet ei facere,vel adminiſtrare, ꝑ petuum eſt ĵ.de officio.leg.c.fi. & per hoc ſit ſolutum,quod de acceſſorio dicebatur. capitula etiã prius allegata loquuntur de intruſis, vel non confirmatis,vel ab eccleſia dannatis [& ibi, ſed vtilia] facit.C.de procura.non eo minus [et in fine] Idem
28 no.de ſciſma.c.1.in vltima glo. dicebat † Hoſtien. quòd ſi cum eadem perſona facti fuiſſent iſti diuerſi contractus,fieret hincinde compenſatio, ar. ff.de mi.quòd ſi minor.§.reſtitutio,& l.etiam.§.ex cauſa.C.de repu.l.vna.ff.de condi.inde. nam hoc natura,ne claudicet iudicium,de exce.cum inter-
l nec eccleſia fraudem, l &c.ĵ.de donatio.per tuas. nec obſtat.l.quòd fauore,quia nil perdit eccleſia, licet nil lucretur,ad hoc.liiij.diſt.generalis.nec eſt par,eademque ratio &c.C.de codicil.l. fi. nec ob. ff.de eo,quod certo loco.l.3.§.fin. nam ibi contrahens fuit in culpa.Item nec obſtat, ſi dicas, quòd debet ſcire,quòd electus nõ poteſt alienare: quia ignorantia iuris non nocet repetentibus ſuum. ff. de iuris & facti ignoran.l. iuris.ſi verò ſciebat ius, videatur deceptus à ſe ipſo, & hoc caſu poſſet locus eſſe opin. glo. ſecundùm eum, puto dictum glo.verum, & in diuerſis contractibus habitis cũ diuerſis, & in diuerſis habitis cum vno ſolo. vbi
m verò vnicus contractus habitus eſſet cum vno, m tunc puto veram opi.Ho. Scias, ꝙ Inn. poſuit hic magnam glo. de qua non curauit Hoſtien. remittens ad no. de ſciſmati. ca.1.ſecnndùm Compoſt.

aliqua

aliqua de ipſa tractauit.& dicũt,quòd omnia,quæ facit electus, cui defertur adminiſtratio à iure, vt hic,& in concor.quas dedi in prin.glo.vel per ſuperioris confirmationem, valent, etiam ſi canonica non fuit electio, & etiam ſi ſimoniacus fuiſſet in ordine,vel beneficio.habuit enim per cõfirmationem ius adminiſtrandi.ſ.e.tranſmiſſam,& c.qualiter. vnde, licet poſtea remoueatur, auctoritate & tuitione confirmationis valent,quæ geſſit,ar.ff.qñ cum falſo tutore.l.1.§.pe.ff.de mino.ait prætor. §. permittitur;quibus modis vſufr.amit.l.j.§.j.& contraria loquantur in his, quæ geſta confirmatio nõ tuetur.hæc vera, q̃diu toleratur,8.q.4.nõne, vel niſi ſententia,vel inhibitio data eſſet ↄ eum.ĵ.de dolo,veritatis,vel niſi aliter eſſet notorium illũ ſuſpẽſum.ĵ.de re iudi.ad probandum.32.diſ.§.verum: vel niſi ſit intruſus,vt quia ſua,vel potentum auct. occupauit eccleſiam,cuius facta non valent,niſi ſi cut extranei.xvj.q.7.ſiquis.nec liberantur eis ſoluẽ
n tes.ff.de condi.indebiti, ſi vrbana. n & quod dixi ꝺ cõfirmato per ſuperiorem, intelligit Cõp.de ſimplici ſuperiore,nõ de eo, qui ſimpliciter ſupior nõ eſt,licet ſit in caſibus certis, vt metropo.ad ſubditos ſuffraganei. vnde dicit obrinuiſſe in Abbate Reomañ.Lingoñ.dieç. ꝙ caſſata prouiſione de ipſo facta per metropo. ꝙa prouidere nõ potuerat, obligationes & geſta ꝑillũ non valuerunt. Quod dcñ eſt de ꝓfirmatione,putat Cõp.verũ in ꝓuiſione,& inſtitutione,quæ vim habet confirmationis,
29 de hoc.ſ.e. cũ inter canonicos. ex his † pateat, ꝙ prælatus agens noĩe eccleſiæ non repellitur ꝑ has exceptiones. Tu non intraſti per oſtium canonicæ electionis. Tu es hæreticus. Tu es ſimoniacº, pater tuus fuit immediatus prælatus eccleſiæ,cuius nomine agis,vel ſimiles.Cõfirmatio enim oĩa tuetur vt dixi.non obſtat ꝉm Inn. ꝙ de crimine excipitur ↄ teſtem toleratum,de teſti.ſup eo.nam licet teſtificari ſit publicum officium.ff. de teſti.l.j. ff. quem modum teſta.aperiã.l.ſi quis, & dixi.ſ.e.illa, in prĩ. tñ teſtis illud non reddit rõe publici officij, quod habeat, vel cum reddere teſtimonium nõ ↄtineat ſub confirmatione,in eo nõ tuebit illũ ꝓtor, quin ↄ ipſum excipiat.& idẽ dicit ipſe Inn.de accu.3. q. 5.accuſatores.2.q.7.quærendum. de excõicatione tñ ꝉm Inn.& Comp. ↄ prælatũ excipi poteſt, licet ꝙdam dicant de excõicatione excipi poſſe ↄ partẽ, ↄ ſuperiorem nõ,niſi ſit notoria.Nam ẽt non notoria ↄ ſuperiores ordinarios, & delegatos eſt admittenda ꝑ cõionis periculum,de excep.exceptio nẽ,de of.deleg.prudentiam.& dicit ſic obtinuiſſe. & corã quo probetur hæc exceptio,ſatis ſcripſi,de excep.pia,li.6. ſuper ver.iudex.põt ẽt ꝉm Cõp.excipi, ꝙ nõ ſit ꝓfirmatus.ſed non ꝑ hæc verba negatiua,de cã poſ.cum eccleſia;ſed per expreſſionẽ alicuius facti, ꝑ quod appareat eũ nõ ritè confirmatum,vt ſi ꝑ potentiam Federici,vel parentum, vel laicorum dicatur intruſus. & ſi dicas per hoc non ꝓbabiť nõ cõfirmatus,quia potuit intrudi, & demum confirmari.rñ.ꝙ ꝑ illam transfertur in eum onus probandi,ꝙ ſit ritè ꝓfirmatus,vt eccleſia.bẽ. c.uno.ad quod aliter non teneretur, ex quò admi-
o niſtraſſet ſciente & patiente ſuperiore, o ad quem ſpectat confirmatio. C. de ſeruitu.l.2.Ex illa enim pacientia titulum habet præſumptum, ex quo releuatur ab onere probandi, niſi probetur aliquid
30 contra ipſum.Quærit † Compo.de epiſcopo Armeniæ,q̃ petit noĩe eccleſiæ ſuæ. C. à me in curia. Egò nego illum eꝑm illius eccleſiæ,an teneatur ante litem conteſtatam probare ſi Epiſcopũ, uel ſaltem in poſſeſſione epiſcopatus.& tenet finaliter,ꝙ ſi negat eũ eſſe in poſſeſſione,& ꝑ eꝺ haberi, tũc hẽt hæc ꝓbare, & gloſſã eius in hoc vide ad literã in ſpe.de actore.§.i.e.ver.item contra prælatum,& verſi.ſe.

ADDITIONES.

a Ita.Si tantummodò ſit ibi legatus apoſtolicæ ſe.is, non poſſet ſine eius licentia,& confirmatione legitima,vt in c.cum venerabilis, de conſue.ibi vide glo.& ſcripta per me. Archidia.
b Renunciari.vide Bart.& docto.in l.ius publicum.ff.de pac. vide Alexan.conſi.xj.vlti. col.ſecundo libro, & conſi. xliij.v.col.ad fi. quarto libro.
c Pœna.ad hoc l.1.ff.ad Turp.& ibi Barto.& per Ioan. Andr. poſt Innocen.in c.qualiter,el ſecundo,de accuſ. & vide.ſ.eod. quia propter per ipſum in glo.quando electio,& vide hic gl.ſuper ver. careat.
d Indicijs.vide omninò regulam,quam ponit Fede.de Senis in conſil. relato per d.Iaſ.May. in l.ſi quis ex argentarijs.§.fi.pen.col.ff.de edẽ. vbi aliqua etiam pulchre allegat ad iſta.
e Diſpenſatio.uide eundem Ioan.Andr.in ca.1.de fili.presby.in ſexto.
f Graccus.Circa iſtam.l.Graccus, vide multa ſcripta per reuerendum patrem d.Andream Pomum in c.cognoſcentes,ſ.de conſtit.in recol lectis ſuis.
g Coniuncta.vide ſubtiliter per d.Bartho.Socinum in l.ſi is,qui ducenta §.vtrum,in repe.illius.§.ff.de re.dub.vbi multa ad hoc allegat.
h Stetur. vide tamen multa pulchra aggregata per d.Iaſo.May.in l. rẽ non nouam.C.de iudi.
i Nomine.In hac gl.ibi,ſed ſecundùm &c.ibi, vel quaſi poſſe.no.hanc glo.pro materia.l.Barbarius,ff.de offi.præ.& no.in cap. conſultationibus, de iure patro. quia ibi ſolus communis error in poteſtate alicuius nõ transferat quaſi poſſeſſ.illius poteſtatis,niſi alius actus intercedat.no.ergo aduocatus articulans,ſi vult concludere præſentationem eſſe validam, quia non ſufficit coucludere,talis credebatur,habebatur & reputabatur vt patronus,vel vt iudex,& de ſimilibus,niſi cum hoc cõcludat,& ante concludat,quòd erat in poſſeſſione illius iur. hoc probat optimè tex.in c.cum conſultationibus,alleg. Archid.
k Cæterùm.Et in imperatore,vt no.glo.quinta.ĵ.eo.in c.auaritiæ, li.6.
l Fraudem. Vide multa ad hoc,quòd eccleſia non debet adhibere fraudem in contractibus ſuis,aggregata pulchre per d.Iaſo.in l.quoties. C.de rei vendi.in illo puncto,nunquid diſpoſitio illius.l.vendicet ſibi locum in eccleſia.
m Vno.Contra hoc, quòd in illo caſu ſit vera opi.gl.facit.l.etiam præalleg.& l.obligari,in prin.ff.de auct.tut.& ibi vide Bart. ad idem in ſti.de auct.tut.§.pe.
n Vrbana.ibi vide Barto.circa iſtam materiam;quia illa eſt not.lex ad materiam iſtam.& vide ad materiam l.Barbarius,& ibi Bar.ff.de offi.præto. & Sal.& Sal.in l.1.C.de teſta. & vide bo.gl.in l. iuſiurand. quod ex conuentione.§.pup.ff.de iureiu.
o Superiore.Vide Ioan.Andr.ſi cap.illud,de præſum.& in cap.innotuit de eo,qui fur.ordi.rece.& in c.in literis.ĵ.de reſti.expo.

SUMMARIUM.

1 *Expenſce neceſſariæ,quas facit capitulum,in proſequẽda electione prælati, de bonis prælaturæ reddentur. idem in electionibus,& an & quando contribuendæ ab alijs de patriarchatu,ſeu diœceſi, vel capitulo, ibid.de quibus impenſis loquatur hoc capitulum.nu.11.& de alijs expẽſis vide nu. 10.aliorum prælatorum.nu.4.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *electionem proſequitur ſolum capitulum eccleſiæ vacantis.*
5 *Bona dignitatum occupantium pœna, & à quibus uacatione durante cuſtodienda,& nu.6.*
6 *Inuentarium bonorum eccleſiæ vacantis tenetur conficere capitulum,& alij bonorum adminiſtratores,nu.7.*
8 *Ius ſibi dicere quibus cadibus liceat,remiſſ.*
9 *Epilogus,Suffragium, Ratio ubi eadem & idem ius nu.10.*
11 *Expenſæ quæ admittantur, ver. has duas, & §. 1. & numero 1.*
Ius ſibi dicens per inuaſionem rerum,amittit ius earum.

CAP. XLV.

1 VT præteritę Caſus. † Expenſæ neceſſarię, quas facit capitulum ꝑ proſequenda electione prælati, de bonis præ
2 latutæ reddentur. Et ponit † primò dictum,quod ſecundò determinat, ibi,dummodò [Statuimus] propter hunc verſi. poſita fuit olĩ ſub titulo,de ꝓſt. [Quia capitulum] not.ꝉm
3 Inn.& Cõp.ꝙ licet collegiũ eligentium conſtituaťde pluribus eccleſijs,ſolũ capitulũ eccleſiæ vacãtis electionẽ proſequiť. Nã licet in electione patriarchæ ꝓſtantinopo. clerici aliarũ eccleſiarũ deberẽt

intereſſe.ſ.eo.ſcriptum: ꝓſecutio tñ electionis, & ius percipiendi expenſas ſoli patriarchali capitulo competit [*Negocio*] fortè in vacatione, de qua. ſ. e.ſcriptum [*Fecerint*] ſ.quouſque fuerit electio confirmata.ſ.e.tranſmiſſam,& confirmatio præſentata,ar.ĵ.de app.ſuper eo. 2.Hoſt.[*Patriarchatus*] non
4 † credas hoc ſpeciale ĩ electionibus patriarcharũ: quia idem in electionibus aliorum prælatorum, cum eadem ſit ratio ſecundùm Ho.de conſangui. & affi.tua.C.de lib. præte.l.j. & exponit hoc verbũ Goff.i.ſpectãtibus ad cameram futuri patriarchæ. Dicit Ho. per hanc literam, & per ver. totaliter, quod poteſt exponi.j. communiter, potius innui, ꝙ ab omnibus de patriarchatu contribuendum ſit,de præſum.mandata.nam & pro neceſſitate ſu peruenieñte petitur charitatiuum ſubſidium, aliàs auxilium,de cenſibus,cum apoſtolus.§.inhibem⁹. Cauendum eſt tamen,ne pauperes compellantur nec diuites inequaliter aggrauentur.ĵ.de cenſibus, licet,& c.procurationes.§.i.de of.ord.conquerente:& eſt ratio,quia quod omnes tangit,&c.de reg. iur.quod omnes,lib.6. ſed omnium intereſt bonũ habere prælatum.lxi.di.miramur,& 6.q.j.ex merito. ergo ab omnibus contribuendum. Dicit ipſe Hoſt.ꝙ ſeruabitur conſuetudo,ſi apparet:quia legem interpretatur,ſupra de conſue.dilectus.Si nõ apparet,ſatisfaciat menſa,cuius principaliter intereſt,niſi graues ſint expenſæ. quo enim caſu dicit faciendam contributionem, quæ potiſſimè tãget canonicos,de præſcri.cum non liceat,& c.accedẽtes,de teſta.requiſiſti,de ſtatu mona.in ſingulis,de his,quæ fiunt à prælatis,nouit,& c.fi.[*Fiant*] non facta ſecundùm Pe.& Ab. per quod dicit Compoſt. ꝙ capitulum has expenſas fiandas etiam ſede vacante recipere poterit [*Reddantur*] iam factæ [*non occupent*] contra † occupantes bona dignitatum vacã
5 tium prodita eſt pœna.ĵ.e.quia ſæpe,de of.ordi.preſenti,li.vj.cuſtodientur autem hæc bona per œconomum.i.præpoſitum,ſi ſit in eccleſia:aliter ſi nõ ſit ibi,vel non ſit idoneus, prouidebit capitulum, & ipſo deficiente metropolitanus.xi⁹.q.2.nõ liceat alicui.poſſet etiam conſuetudo dare poteſtatem huius cuſtodiæ clericis,non tamen laicis.xij.q.2.de laicis.ad hoc ĵ.eo.generali,lib.6,vide quod dicam, vt eccleſia.beneficia,c.vno.in glo.hæc vult.nec eſt
6 omittendum ſecundum Hoſt.ꝙ capitulum † tenetur facere inuentarium in præſentia epiſcopi morientis, vel cedentis,vel depoſiti, præſentibus œconomo,& canonicis.xij.q.ij.caritatem. & ſi mortu⁹ iam eſt,faciant illud publice de omnibus,de minimo vſque ad maximum;& qui exinde ſubtraxerit,
a tenetur furti.[a] xij.q.ij.ſicubi.imò videtur infamis, ſicut tutor, niſi fecerit, & iurabitur contra eum in litem.ff.de admi.tuto.tutor,qui.C.de arbi.l.ſi,tenẽ
7 tur † etiam multi alij adminiſtratores ad tale inuẽ
b tarium [b] faciendum,de quibus vide in ſpe.d̃ inſtr. edi.§.ſi.per totum, & in clemen.de relig.do.quia
8 contingit,ver.illi etiam [*Vel vſurpent*] aliquos † caſus,in quibus licet alicui ius ſibi dicere, [c] not. hic
c Pe.quos vide plenius in ſpec.de actore. §.j.dic,ver,
9 item ꝙ vult.¶ Prima † glo.reſpon. per triplicem q̃ſtionẽ.ſ.quid de expenſis in electionibus infirmorum prælatorum, ſecundò quales expenſæ debeantur.& dicit,ꝙ neceſſariæ,moderatæ,& quæ probabiliter expedire credebantur. Tertiò quid ſi duo ſint electi; ponit opinionem, & ſoluit.¶ Secunda gl.reſpõ.per quæſtionem, quid ſi pro ſuis negociis
10 fuiſſent.¶ In † i.glo.ibi.l.vltima vide de confirmatio.vtili.cum dilecta,ſuper.3.glo.[*& ibi, Precibus*] ex quo per immẽſas donationes pater exinaniuit patrimonium,eadem eſt ratio, decedat teſtatus, vel inteſtatus [*& ibi.l. 1.*] ſi teſtator filijs inſtitutis filiã exhæredauit, ab omni gradu eam exhæredaſſe videtur,cum ea ſit ratio in ſecundo, quæ in primo. [*& ibi.§.vlti.& l.ſe.*]has duas & ſequẽtem ſi ſeruos, vide de foro compe.dilecti,ſuper vlt.glo.[*& ibi, Impenſæ*]vide de eo,qui mit.in poſ.c.3.in glo.fi.[*& ibi, Pomponius*]vide.ſ.e.ꝙ ſicut,ſuper gl.ſic patet [*& ibi, Sed an vltra*]vide de eo,qui mit.in poſ.c.3.in gl. pen. ¶ In glo.ij.[*ibi,ex parte,in prin.*] ſi hæres inſtitutus ex parte,caſum cohæredibus communem ſuſcepit,& obtinuit,ſi amplius erogauit, quia cohæredũ cãm defendit,habebitur ratio ſumptuum per exceptionem & actionem [*& ibi,Si communes*] ſi pro ẽdibus tibi & mihi communibus cauì vicino de damno infecto,mihi teneris negociorum geſtorum, non communi diuidundo: quia ſolam partem in cauſa defendere poteſt.¶ In gl.vltima [*ibi,extat*] vide d̃ iureiur. ad noſtram.i.ſuper vlt.gl. [*& ibi,Creditores*] idem, quod proxi.ſ. ꝙ creditores, qui auctoritate ſua inuadunt rem debitoris, cadunt à credito. ¶ In † glo.1.[*ibi,vel aliter*]puta mittendo pro cõſenſu electi ſm Ph.Innocen. Hoſtien.& Compo. Vin. dicit hoc capitulum loqui de expenſis factis in illis actibus electionis,ad quos capitulum non tenetur nec facit illas ſuam vtilitatem vel negocium proſequendo. vnde dicit capitulum non repetere expẽſas,quas fecit in citando abſentes, vel in ipſa electione facienda,puta in conſiliariis,vel notariis.te nebantur enim eligere alias ius deuoluebatur ad ſuperiorem.ſ.eodem,ne pro defectu,ſicut nec metropolitano darentur, ſi quas facit circa prouiſionem,quam facit ex iure deuoluto.allegat.ff. d̃ operis libertorum,ꝙ niſi, & quia beneficia ad hoc sũt conſtituta, de vita & hone.cle. cum ab omni. ſm hoc ergo nec haberent expenſas factas pro habendo conſenſu,cum illum requirere teneatur: aliter incurrunt pœnam.ĵ.eo.cupientes.§.cæterum. Sed Comp.placet, ꝙ omnes expenſæ, ſiue factæ ſint ꝓ facienda electione, ſiue pro iam facta proſequenda,debeantur per hanc literam,quę generaliter lo
d quitur.[d] & dicit, ꝙ papa conſultus viſus fuit ſic sẽtire.nam ad aliqua quis tenetur,quæ ſuis expenſis non facit, vt in viſitatione, de præſcriptio. cum ex officii.in conſecratione, de ſimonia, cum ſit. ſed Vin.dicit illa ſpecialia [*Et in fi.*] de hoc.ĵ.eo.cupientes,li.6.in vlt.glo.per quam decido hic not.per modernos. ¶ In gl.vltim.[*in fi.*]& illud ſibi computant in expenſis,de accu. c.pe.in fine.Ioannes Andreæ.

ADDITIONES.

a Furti.contra,quia rei vacantis non ſit furtum.l.hereditariæ.ff.de furt. vide Ioan.And.in c.cum ſuper,in prin.ĵ.de cauſa poſ.& pro.poſt in noc.& ĵ.eo dudum,in gl.ſimile,& ſuper illa.

b Inuentarium.vide tex.in l.tutorum,qui repertorium, & ibi Bar.ff.de admi.tuto.

c Dicere,vide pulchrè per Old.in conſ.clvj.vide etiam Panor.in c.nouit,in ver.eo quòd ſ.dixi.ĵ.de iudi.

d Loquitur,Qua actione has petant expenſas, vide hic doc.& glo. ĵ. alleg.& de procuratore,vel negociorum geſtore, quomodo cõſequãtur expenſas,vide Bart.in l.iam tamẽ.§. in hac ff.iud.ſol.& per moder.in l.1.& l.aduerſus C.man.& vide Old. ad materiam.c.iſtius in ſuis conſiliis conſ.xxv.& vide de proc.c.cum pro cauſa,& qã ibi no.

SVMMARIVM.

1 *Electio poſt collationem ex interuallo celebrata non valet.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Cedere, ſeu renunciare archiepiſcopatum nemo abſque permiſſione papæ.*
4 *Collatio fieri debet etiam quando fit electio concorditer, & quæ.*
5 *Electio hic quare caſſata.*
6 *Verbum reſoluitur in alia ex ſubiecta materia.*
7 *Epilogus,Suffragium,Inſtantem petitionem quæ deſiderent.*
9 *Supplementum gloſſ.*
In morum correctione prælatus importunè debet inſtare.
10 *Electio poſt quæ facienda.*
11 *Inuitus & fugiens quis eligendus.*

CAP.

CAP. XLVI.

1 VM poſt petitam. Caſus. † Electio poſt collationem ex interualo celebrata non valet. Et † primò narrat factum electionis, quam ſecundò caſſat,
3 ibi, quia tandem [*Obtentam*] à † nobis: quia nec alius eam dare potuiſſet.ĵ.titulo.j. per totum [*Ceſſionem*]ponit ergo modum vacationis.concor. ĵ.de renun.poſt translationem,in prin.[*Sicut decuit*] ſ.e.
4 nihil eſt [*Et collationis*] ergo † quando fit electio in concordia,fieri debet collatio: quia concilium. ſ. eod.quia propter,videtur hoc velle, vt ibi dixi ſuper uer.omnes,& non erit collatio de numero ad numerum &c.ſed erit, quomodo omnes concordauerunt in illum,& de ſcientia, merito, & qualitatibus electi,& de zelo eligentium.placebat Cõpoſt.quod defendi poſſit electio, vbi non fit collatio zeli,& meriti,ex quo concors eſt,& quod hic fa
a ctum narratur, quod non videtur, vt in concilio [a] dixi [*Protractam*]contra.ĵ.eodem,publicato, vbi de hoc in fine vltimæ gl.dicunt Goff.Inno.Compo.&
5 Abb.quòd hæc † electio caſſata fuit:quia ante publicationem ſcrutinii conſenſum præſtitit nominatim,non ex eo,quòd protracta,vt in decr.publicato.nec ex eo,quòd requiſitus fuerit ipſius cõſenſus,quia poteſt verba dicere, per quæ pateat ſua voluntas,vt vitetur eccleſiæ vacatio.Hoc vltimum fateor. ſed ꝙ ex conſenſu prius præſtito fuerit hic caſſata electio,videtur falſum per literam dum taxat,quæ videtur excludere omne vitium electi. ex conſenſu prius tamen præſtito non eſt dubium in electo ambitionem notari.puto igitur, quòd vera caſſationis cauſa fuerit protractio electionis poſt collationem. Dabant autem hic Petrus, & Abbas tale conſilium, quod quando poſt publicationẽ, & collationem de facto protracta eſt electio,quòd ſi faues electioni,procures eam non fieri,vt poſtea fiat ſine vitio,ſuperiore cogente.Si verò non faues procura. quod fiat ſecundum eos [*Dumtaxat*] ergo non fuit vitium electi, vt prædixi. ſecundùm hoc igitur poterit iterum eligi.ſ.eodem, ſuper eo [*Caſſauimus*]ideſt caſſam † nunciauimus. de hoc dixi in
6 concilio,quia propter, ſuper verſi.non valeat, vbi
7 Hoſtien.hanc decre.allegat pro ſe.¶ Prima † gl. circa inſtantiam ponit quattuor ſimilia. ¶ Secunda gloſſa obijcit,& ſoluit.¶ Tertia.glo.quærit, an re-
8 quiſitio ſufficiat ad caſſationẽ,& ſoluit. ¶ In † prima gl.[*ibi.l.vna*]inſtanter & ſæpius petuntur dimiſſoriæ.inſtantiam enim repetentis dimiſſorias,conſtitutiones deſiderant.¶ In gloſſa ſecunda [*ibi,ſciendum*] vide de officio delega. prudentiam.ſuper glo. ſecunda [*& ibi,hęredes palam*] vide in c.quia popter, ſuper glo.ideſt incontinenti.¶ In gloſſa tertia [*ibi, Si quenquam*] vide ſupra eodem per inquiſitionem,
9 ſuper.4.glo.¶ In † glo.prima [*ibi,Importuna*]Item in morum correctione prælatus importune debet in ſtare.xliij.diſtin.ſit rector,in fine,Goffr. ¶ In gloſſa ſecunda [*ibi,di.7.cap.1.*]& quia licet concilium, qa
b propter,dicat,quòd poſt ſcrutinium [b] mox fiat pu
10 blicatio † non dicit,quòd poſt publicationem, & collationem mox fiat electio:ſed dicit, is collatione habita eligatur,Goff.dixit Phi.quòd illud,mox. in collatione & electione debet intelligi repetitũ: quia quæ in præfationibus &c.ff.de verbo.obligatio.l. Titia. Si tamen interponatur mora naturalis,& compendioſa, non obeſt.C. de teſtamentis,
c cum antiquitas.modicum [c] enim interuallum nõ impedit,quod magis intellectu, quam elocutione poterit exprimi.ff.de ſolutio.l.ratum.ff.rem ratam haberi, quo enim.§.Iulia.vnde dicit Hoſtiẽ.quod magis ſuadet ratio poſt ſcrutinium publicatum, & factam collationem ſtatim fieri electionem, quam poſt ſcrutinium ſtatim fieri publicationem. Ex multitudine enim ſcrutatorum poſſet congrua cauſa ſubeſſe tractandi publicationem:ſed nõ occurreret iuſta cauſa poſt collationem tractãdi electionem. Dicit tamen, quòd ſi poſt collationem diceretur miſſa de ſancto ſpiritu, vel tractaretur ꝙ cordia, dummodò non diuertatur ad extraneos actus,non vitiabitur electio.¶ In gloſſa.[*ſed nunquid ibi,Non videtur*]Idem Vincen.laco.Philippus, Goff. & moderni [*& in fi.*]habuit gloſſa hæc ab Innocenti.quia finis iſte fuit additio. hoc dicebat Hoſtien.
11 corrigendum:quia † inuitus & fugiens eſt quærendus:conſentiens & ambiens reprobandus per iura prælegata.j.quæſtio.6.ſicut is. C. de epiſcopis & clericis, ſi quenquam. 8. quæſtio.prima, in ſcriptis,& c.ſciẽdum,& c.qui epiſcopatum. vnde Hieronymus de Nepotiano in ſuo epitaphio. Eo dignior erat ſacerdotio,quo ſe clamabat indignum, & negando merebatur,quod eſſe nolebat.Puto,ꝙ Innocenti.& gloſſa ſic intellexerunt, quando ante electionem eligentes diſcernunt per vera indicia, quòd ille,de quo eligendo tractabant, præcisè & & nullo modo vult epiſcopari, non impediant ſe & eccleſiam ſuam eligendo illum.

ADDITIONES.

a Concilio.In glo.ſuper ver.omnes,& vide Ioan.And.ĵ.eod.in geneſi in gl no.ſecundùm Innocen.

b Scrutinium. Vide Io.And.in c.quia propter,ſuper gl.idem eſt.

c Modicum,de modico interuallo vide latè ſcripta per moder.per illũ tex.in l.j.ff.de ver.ob.in §.qui præſens.

SVMMARIVM.

1 *Monacus vnius monaſterij factus abbas alterius monaſterij non habet vocem in electione abbatis monaſterij prioris niſi concedatur,nu.4.& 5.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Epilogus,Suffragium,Supplementum gloſſarum.*
5 *Vox monaco tanquam monaco poteſt concedi in alieno monaſterio,& an alijs poſſit in non ſuis eccleſijs.*

CAP. XLVII.

1 CONſtitutis. Caſus. † Monacus vnius monaſterij alterius monaſterij factus Abbas,in electione Abbatis prioris monaſterij vocem non habet, etiã ſi tale ius ab Abbate, & Monacis prioris monaſterij ſibi fuerit ſeruatum. Et prima
2 † pars deciſa ponit petitionem actorum. Secunda expreſſionem cauſæ. Tertia ſententiam contra actores propter cauſam ineptam [*Procuratores*] Goffr.exponebat.i. ſyndici, vel actores. ſecundùm canno.de nominibus non curamus.de hoc de procu.
a petitio [*Iuſſi*]aliàs niſi: aliàs viſi: prima melior. [a] [*Monaſterij*] quod erat immediate ſubiectum Romanæ eccleſiæ: & ideo non potuerunt in eius præiudicium hoc monaſterium tali ſubijcere ſeruituti ſecundùm Goff.vel ſecundùm eum, conceſſio, quòd habeant vocem in capitulo,non eſt extendẽda ad electionem:quia odia reſtringi &c.de regul. iu.odia,libr.6. Neutrum horum placet Hoſtien. quia nec eſt ſeruitus, per quam præiudicetur pacæ,nec eſt odioſum,imò fauorabile, quòd religio ſi interſint electioni ẽt extranei. Fuit ergo vera rõ ſm eum,quam ponam ſuper prima gl. & remittit etiã ad ſum.de pſcriptio. ſub rubrica de pſcriptio.

rerum immobilium.§.quæ exigantur,ſub.§.quartum, verſi.circa hanc materiam, & verſi.ſe.¶Prima† gl.obijcit,& ſoluit.¶In prima gl.[*ibi,cogi*]vide de procura.ex inſinuatione,ſuper glo.fi.[*& ibi.l.fina.*] hāc & duas ſequētes vide de iudi.dilecti, ſuper gl.2.¶In vlti.glo.[*ibi,& an eadem*]vide de libel.oblatio.c.2.in 1.glo.¶In † gl.j. [*ibi,nomine eccleſiarum*] dicit Compoſt. quòd potuiſſent Abb. & conuentus Fiſcaneū.abbatibus,illorum moñ. hoc ius concedere,de conſenſu tamen diœceſani, ſine quo nil poſſunt alienare.xxij.q.2.Abbatibus [*& ibi, Sed nomine ſuo*]dicit Hoſt. quòd † bene potuit vox ſua tantum valere, quantum alterius monaci: quia ibi ſalus,vbi multa conſilia, prouer.xxiiij.c. & quod a pluribus quæritur &c.de off.delega. prudentiam. & religioſi ſolent ad electiones vocari,vt no.ſ. eo. ne pro defectu,ad finem: & tantum debet valere tale pactum,vel talis conceſſio, quantū conſuetudo,[b] ſecundùm quam extranei à collegio multoties vocem habent.j.capit.tertio,de poſtulatio. bone.dicit ergo hoc ideo nō voluiſſe: quia per id agebatur,quod abbates iſti remanerent fratres,& monaci prioris monaſterij. Fatetur aliquos dicere, quòd licet tale ius vocis poſſit concedi ſecularib⁹ canonicis.ſ.eo.ſcriptum,& c.cum Vintonieñ.j. c. 3.non tamen monacis, vel clericis alterius profeſſionis.ſ.eo.officij,de relig.do.c.finali.de laicis non eſt dubium.j.e.ſacroſancta,de conſti.c.ſecundo.& ſi dicas in tribus primis iuribus poteſtatem datam eccleſijs,non perſonis,reſpon.Innocen.q⁹ perſonis videtur ſpecialiter cōceſſum in c.cum Vintonieñ. alle.etiam. xxiij.di.in nomine domini. puto dictū Hoſt.verum quò ad hoc, vt monaſterio vacāte poſſint monaci vni monaco communicare ius eligendi,& vocem pro illo actu ſm ea,quæ nota.ſ.eo dem,cum Vintonien.in glo.fi. Sed quod extraneo monaco ſuo nomine poſſint hoc ius vocis concedere in poſterum, non credo. vnde dicebat hic Compoſt. quòd vacante eccleſia poterat hoc ius concedi.ſed ſi non vacat,non valet conceſſio facta etiam ſeculari clerico ſuo proprio nomine, nō nomine eccleſiæ.alle.de conceſ.præbendæ,ex tenore & ca.finali,ne aperiatur via conceſſioni,ſeu prouiſioni. beneficii non vacantis per prædicta iura. dicit tamen,q⁹ alij contra [*& ibi,cauſam*]ad hoc.j.de libel.obla.c.fi.¶In glo.vlti. [*ibi,multi monaci*] experieris, quòd ſæpiſſimè monaci vocati ad alia loca te conſulent ſuper hoc caſu [*& ibi.§.fi.*]de præb.cum ſingula,lib.6.[*& ibi, Audiri*]& quòd ibi dicit textus perpetuum ſilentium,intelligę quò ad prędictam cauſam expreſſam ſecundùm Hoſt.

ADDITIONES.

a Melior.Iſti coguntur hic in petitione titulum allegare:quia ius commune,illis contradicit,ad hoc de præſcri.c.1.lib.6.& not.hic Innoc.
b Conſuetudo.Vide glo.in rubri.C.de decre.decu.

SVMMARIVM.

1 *Electio fieri debet verbo,& de illo,in quem maior pars non reſpectu aliorum tantùm,ſed etiam capituli,& nu.2.*
Diuiſio.
2 *Singularis electio habet locum in præſentationibus patronorum.*
Singularis ſententia an valeat,ſi multi ſint iudices,remiſ.ver. quid de iudici.
3 *Invitus qui elegitur per deportationem, ſtatim fugiat dimiſſus.*
Electione priuati non dicuntur in formam peccantes, ſed priuandi,uer.quia peccantes.
4 *Epilogus,Suffragium,& Supplementum gloſſ.nu.5.*
In poſſeſſorio obtinet, qui litis cont. tempore poſſidet, uer.licet pro.
6 *Verbum quandoque plus, quàm factum, interdum æquale, & contrà.*

CAP. XLVIII.

1 Eccleſia veſtra. Electio[f] debet fieri verbo, & de illo,in quē conſenſerit maior pars, non reſpectu aliorum tantùm, ſed etiam reſpectu capituli.dicebat Hoſt. propoſitio, examinatio, & ſententia [*Diuiſis*] pone, quòd duodecim canonici eſſent:quinque nominauerunt Th.quatuor cancel.tres,alios tres [*Singulares*] talis ſingularis electio non valeret.j.eodem, in geneſi [*Capituli*] non † habet locum in præſentationibus patronorum.vbi ſufficit maior numerus reſpectu aliorum.j.de iure patronatus,quoniam. ratio ſm Vincentium,& Compoſt.Idem Egidius, quia patroni non conſentiunt hoc caſu vt capitulum,ſed vt ſin
a gulares.[a] ¶Quid de iudicibus, an ſufficiat, quòd plures concordent reſpectu aliorum.uide in ſpec. de ſententiæ prolatione. §.iuxta, circa principiū, vbi inuenies,quod no. Vincen.j.in geneſi [*Habitus*] imò & ſi tardus habitus,non valuiſſet,ſupra eodē, cum poſt,Gof.& intelligas hæc facta conſentiente Thoma,per ea,quæ ibi dixi in ſimili caſu,ſecundū Hoſt.[*Deportationis*]ad ſedem ſcilicet, uel rhronum epiſcopalem [*Quam*]ſcilicet deportationem [*expediret*]cum per hoc annulletur,ut eſt dictum [*Deceret*]quia uideretur nondum electus dignitatem appetere, & locum non debitum ſummopere occu
3 pare:imò conſulendum† eſt tali,ſi inuitus portaretur,ut ſit quandoque,ut dixi.ſ.e.qualiter,quòd ſtatim dimiſſus fugiat,& locum relinquat. ad hoc de ſponſalibus,ad id quod,& de deſponſatione impuberum,ex literis,ſecundùm Hoſtien.[*Vnde*] i.quia Tho.non habuit maiorem partem totius capituli quia non fuit uerbo electus,& quia poſt appel. cō ſententiam,ſed non eligentium,quia ſi elegiſſent prędualuiſſet ipſorum electio,cum ex delicto cōſentientium in Thom.ius eligendi fuiſſet deuolutum ad iſtos.ſ.de poſtu.bonæ.& c.gratum, ſ.c. bonæ, j. & c.cum in cunctis,Gof.hoc non eſt uerum: quia peccantes in formam non ſunt priuati,ſed priuandi.ſ.e.quia propter.j.e.Cumana,in fi.& ca.quamquàm,li.6.unde caſſata fuit his rationibus,quibus
b reliqua,ut in glo.[b] fi. [*Cancellarium*] de alijs ſingulis non dicit:quia non proſequebantur. ¶Pri-
4 ma† glo.obijcit,& ſoluit.¶Secunda gl.reſpon.per obiectionem,quòd ipſo facto poſſeſſio apprehenditur,& appellatur.¶In gl.2. [*ibi.§.ſi venditorem*] ui-
5 de in c.ex literis,ſuper 3.gl.¶In † gl.1. [*ibi,menſibus*] dic illud uerū reſpectu aduerſarij, qui minus, uel nullis diebus poſſedit,non reſpectu anni,& ſic concor.Nam etiam iſte Tho. dicitur habuiſſe maiorē partem reſpectu aliorum,non capituli,Goff.Ia. & hæc eſt ſufficiens ſolutio, licet pro diuerſitatis ratione dixerit hic Hoſti.l.loqui in interdicto,uti poſſidetis,uel utrobi,in quo obtinet,qui poſſidet tempore lit.conteſt. & qui in poſſeſſione potior eſt, li
c cet in re ius non habeat.j.de proba.licet,c inſtit. de interdictis.§.utrobi.hic quęritur de iure electionis uel prælationis,in quo iure non iuſtificatur poſſeſſio,nec de ea quæritur,ſed de iure,de præben. dilecto,de inſtitu.ca.3. dicebat Innocen.hic inducunt uerba conſtitutionis,quia propter, quæ uolunt, q⁹ à maiori, & ſaniori parte capituli totius nominatus eligatur.¶In gl.2.[*ibi,electionis*] quia requiritur uerbalis electio,& concor.j.de ap.ab eo, li.6.& j.c.
d de baptiſ.c.j.& Pe.& infr.c.nullus,lib.6.[d] [*& ibi,No*
6 *ſtrum*]& ſic † quandoque plus eſt uerbum, ut hic. qñq; æquale, ut ꝓbant hæc iura, qñq; plus eſt factum,

cum,quàm verbum,de foro compe.ſi diligenti,de vita & hone.clc.c.fi.de cleri.non reſi.relatum,Hoſtien.¶In glo.3.in fine.hic potuerat appellari,ne ſi ne conſenſu maioris & ſanioris partis fieret electio, ſuprà cap. auditis. ¶In glo. vltima [*in fine*] vel fuit forte alia cauſa,quam hic ſcriptam non habemus. Innocen.

ADDITIONES.

a Singulares.Facit,quod no.ſ.de conſt.cum omnes,& vide Ioan. And. in c.quoniam,hic allega.in gl.dic.
b Glo.Vide Ioan. And.ſ.eo.quia propter,in gl.quando electio.
c Licet.Ibi vide plenius per glo.& Ioan. And.
d Libro.6.Vide Ioan And.ſuprà,eodem,tranſmiſſam.In gl.poſtquam in ver.no.& in ſpe.de inſti.ſuper rub.

SVMMARIVM.

1 *In Abbatem non poteſt aſſumi non profeſſus, ſed canonicus regularis poteſt,nu.4.*
2 *Decretales cum cauſam,& cum ad noſtram.ſupr. eodem, de quo loquantur.*
3 *Ad monaſteriorum adminiſtrationes non poſſunt aſſumi non profeſſi.*
5 *Amoti à dignitatibus compelluntur facere, ſi per annum geſtauerunt habitum.*
A correctione non appellatur.
6 *Suffragium, Additio gloſſ.nu.7.*
Diſcipulus quis eſſe prius, quàm magiſter, & à peritiori diſcendum.

CAP. XLIX.

1 Vm in magiſtrum. Cauſus † Non profeſſus in Abbatem aſſumi non poteſt, decre. ſ.eo.cū † cauſam,loquitur in promouendo, hic autem in promoto. illa.ſ. eod.cum
2 ad noſtram, loquitur in eo, qui nondum erat monacus,& ſic nil ſupfluum ſm Abba.[*Per te*] loquit epiſcopo,quod placet ex eo,quod ſequitur [*Regularibus*]in ſecularibus.n.poſſent tales aſſumi.j.de voto.p tuas,in fi.Ho.[*Diœceſano*]largè poniť,de hoc de
3 offi.ord.dilectus [*Abbates*]dicit hic,Egy.q⁹ † ad temporales adminiſtrationes monaſteriorum poſſunt aſſumi non profeſſi,cū illi ſint quaſi caſtaldi.& idē dicit de laicis.hoc hodie correctum,quia etiam in talibus requirit expſſa ꝓfeſſio per ꝯcil.Vien. de ſtatu regu.ne in agro.§.ſanè,ad finem [*non profeſſi*] ēt tacitè ſecundùm Guil.Na.& Compo. tu dic hodie contra,vt j.eo.nullus,lib.6.[*Canonici*] regulares.no.
4 ſm † Boa. canonicum regularem eligi poſſet in Abbatem,& facit ad ea,quæ dixi.ſ.e. cū monaſterium,ſup gl.2.hodie dic,vt in cle.eo.tit.cum rōni.
5 [*Amotionem*] & † amoti à dignitatibus nihilomin⁹ compelluntur profeſſionem facere, ſi per annum geſtauerunt habitum.j. de regula.ex parte, Goffr. [*Appellationis impedimento*] quia non appellatur à
6 correctione,de offi.ord.licet,Hoſt.¶In † gl.2.ibi [*ſi euenier*]vide in c.indecorū,ſuper.j.glo. [*& ibi, Filium habeo*]vide de pur.cano.quoties,ſuper glo.penulti. ¶In 3.gl.[*ibi,generaliter*]cuius verba habētur ī ca.p
7 tuas.j.alle.¶In † gl.j. [*in fi.*] & qui remū tenere nō didicit,ſm locum in tabernaculo non aſſumat.40. di.añ omnia:& multo tpe diſce, q⁹ poſtmodum doceas.xvj.q.j.ſic viue.& diſcere dēs a peritiori.xxxvij. di.relatum,Gof.¶In gl.vlti.in fin.& j.de poſtu.c.2.

SVMMARIVM.

1 *Electio facta à non maiori parte capituli, & omiſſa collatione,non valet.*
Diuiſio.
2 *Proteſtatioque & quibus caſibus proſit† electione præſertim, & duobus concurrentibus vt admittantur ad electionem, proteſtatio quæ à capitulo faciendā,nu.3.& nume.10.& 11.aduerſus eam proteſtari oportet,ne noceat,nu.11.*
Tempus electionis inſpicitur,non confirmationis,vt quis dicatur poſſe ſuffragari,uer.veruntamen.
Poſſeſſor bonæ fidei habet commodum ſuffragij,non dominus, malæ verò fidei niſi in caſu,eod.ver.vſque ad ſeq. & nu.4.
Cōcurrentes ad electionem faciendam non comparandi cōcurrentibus in alijs negocijs,& ratio,ver.nec ſunt.
4 *Suffragium præſtare poteſt in electione etiam qui nō poſſidet, & quando.*
5 *Scrutatores dare aliud eſt,& eligere aliud.*
6 *Conſuetudinis verbum ſimpliciter prolatum intelligitur de præſcripta.*
7 *Eligendi ius an præſcribi poſſit.*
Participium futuri temporis reſoluitur in preſentis participium.
9 *Epilogus,Suffragium,Supplementum gloſſ.nu.10.11.*
12 *Canonicis continebantur archidianus,& archipresbyter in electione huius decretalis.*

CAP. L.

1 Vmana. Caſus† electio facta non à maiori ptę capituli,& omiſſa collatione,nō valet. Et pars prima narrat factum electionum. Secunda,ibi,cum 18. illas irritās,cās exprimit,& electores punit [*Congregatis*] in ipſa eccleſia,ſi comodè fieri poteſt,Gof.[*Præfixa*]an hoc ſit de ſubſtantia,di xi.ſ. eo.qa propter [*Præſentes*]vocati forte per campanam.ſ.eo.in cauſis [*Canonicis*]qui fuerunt. xviij. capellani.xiiij.& clerici.xx.numero,vt patet.j.[*Dicentes*]non tñ probantes tunc,vel poſtea[*Proteſtatio*
2 *ne*] ſunt qui dicunt proteſtationem † prodeſſe in hoc caſu, quando.ſ. aliqui laici violenter ſe ingerunt electioni,nec canonici audent illos repellere; in tali violentia occulta, vel non magna, vtilis eſt
a proteſtatio, nam ſine proteſtatione [a] videntur cō ſentire canonici: & ideò electio non tenet.ſ. eod. Meſſana.j.quod metus cauſa,ca.j.Si verò eſſet magna violentia,quę caderet in conſtantem, tunc & ſine proteſtatione excuſarentur.j.de ſpon.veniēs. 2.Sed Inno.dixit,quia niſi fuerit magna violentia, quæ caderet in conſtantem, nec cum proteſtatione,nec ſine excuſaret canonicos.j.de ſpon.cum locum.ff.quod metus cauſa,non eſt veriſimile.Si autem violentia magna fuit, proteſtatio bene oſtendit animi diſſenſum.j.quod met⁹ cauſa.c.j. & videbat rationem dictæ diſtinctionis.Sed & ſi nulla fiat proteſtatio, quàmuis violenti & ſimiles, qui non habent ius in electione,vel ſi ſunt in quaſi poſ. vel etiam ius habentes,ſunt tamen excōmunicati, vel ſuſpenſi occulti interſunt electioni,nō præiudicat non proteſtantibus, qui etiam ſi proteſtarentur; non prodeſt: quia quàmdiū tolerantur ſine denūciatione,vel ſunt in quaſi poſſeſſione,non poſſunt nec debent expelli.8.q.4. nonne.j. de cauſa poſ.cū eccleſia,de ſenten.excō.ſolet.§.j.Si autem dubium eſt de quaſi poſſeſſione, vel an ſint publicè ſuſpenſi,vel excommunicati, vel etiam vbi certum eſt,ſſ tamen timetur ſcandalum, uel ſi quęcunque alia cauſa ſubſit, propter quam periculoſum eſſe ipſū repellere, in tali caſu bona eſt proteſtatio, ut.ſ. ſi ſunt in poſſeſſione,uel nō ſunt excommunicati,ſi ue ſuſpenſi,ualeant uoces eorum,ut no.ſ.e.illa. ꝓteſtatio verò,de qua hic loquitur decre.capitulo, & clericis periculoſa fuit. Nam ſi ſine proteſtatione admiſſi fuiſſent,& ſi non probantes ius,vel conſuetudinē:ſufficeret tamen eis probare quaſi poſſeſſionē,ut ſalias una cum canonicis elegiſſent.j. de iure patrona.ꝓſultationibus.nec obſtat.j.de cā poſ.cum eccleſia:quia ibi,illi, qui erāt in poſſeſſione,neminem elegerunt.nec dī ibi eorū electio caſſata,ſed potius canonicorum ſibi aduerſantiū. & ſm hoc hēs hic ar.q⁹ ſi proteſtatio fiat ꝙ aliquem, & ille non contradicat,ꝓſentire uidetur, qđ nō eſt

verum ſm Inno. Host. & Cōp. Nam & ſi proteſtā-
b ti credatur b ꝫ ſe, non tamen contra alium, ar. ff. d̄
interroga. actio. de ætate. §. j. nec obſtat, quod hic
dr̄: ga hic fuerunt cōcordes de proteſtatione; & iō
propter mutuum conſenſum ꝓiudicat. Sed cōtrà
ga hoc factū cōtradicit proteſtationi: & iō videt̄
receſſum ab ea. j̄. de app. ſolicitudinē. §. fi. ſ̄. de con
ſti. cum omnes. §. j. Et vide quod ibi dixi. ſolu. hic
fuit iuſta cauſa proteſtandi propter dubium iuris
quod ſe habere dicebant cappellani: & ideò valet
j̄. quod metus cauſa. c. i. ſecundùm Innocen. dicit
Hoſt. vtique. & in contrario iuſta cauſa fuit prote
ſtandi. Sed ille, qui fuit proteſtatus, voluntariè ve
nit contra, & ideò imputatur. hic autem ſecus. Itē
ibi fuit proteſtatio nuda: hic autem conuentiona
lis. & dicit Inno. illum fatuum, qui comparens co
ram iudice ordinario, delegato, vel ſubdelegato
proteſtatur, quòd non cōſentit in eius iuriſdictio
nem: quia iudex poteſt eum ex hoc pronunciare
contumacem. xj. q. 3. certum, de iudi. c. j. de verbo.
ſig. ex parte j. ibi, quia citatus noluit ſtare iuri, &
ſic poterit excommunicari, vt ibi; ſecus ſecūdùm
eum, ſi addit in proteſtatione, niſi inquantum de
3 iure debeo. ¶ Quid ſi † duo occurrant, quorum
vnus dicit ſe in quaſi poſſeſſione canonicatus, & p̄
bendæ: alius verò aſſerit, quòd & ſi non poſſideat,
ius tamen habet in eiſdem canonicatu & præben
da, & vterque petit ſe admitti ad eligendum: re
ſpon. caurè faciet capitulum, ſi vtrunque admit
tat ſub hac proteſtatione. ſ. vt vox eius præſtet ſuf
fragium tātum, de quo conſtabit, quòd ipſum p̄
ſtare debet, & non alterius. Veruntamen quan
do petetur confirmatio coram ſuperiore, ſi cōſtet
hoc ita fuiſſe tempore electionis, ſicut. ſ̄. proxi. dic
tum eſt, etiam ſi aliter ſit tempore, quo petitur ɔ
firmatio, non computabitur vox domini veri, ſed
potius bonæ fidei poſſeſſoris: nam ad ipſum iſtud
commodum pertinet. ſ̄. eod. querelam j̄. de iure
pa. conſultationibus, & non ad dominum, de cau
ſa poſ. cum eccleſia, vnde & ſi de hoc tempore ele
ctionis capitulo conſtitiſſet, debuit admittere bo
næ fidei poſſeſſorem, non dominum, quòd ſi poſ
ſeſſor malæfidei ſit, non eſt ad electionem vocan
dus: ſed & ſi non vocatus venit, non eſt eijciēdus,
ar. j̄. de reſti. ſpo. in literis, vbi videas in principio
magnæ gl. veruntamen nec vox eius præſtabit ſuf
fragium: quia nec ſpectant huius commoda ad
malefidei poſſeſſorem, ar. C. de condi. ex l. mala fi
de. ff. de vſuris. neque, nec ſunt cōparandi duobus
contraria mandata repræſentantibus, quorū neu
tri parendum eſt. ſ̄. de reſcrip. cum contingat: vel
duobus vti poſſidetis agentibus, & æqualiter pro
bantibus, vbi iudex ſuperſedet ſententiæ ſecundū
Inno. quod dic, vt no. de proba. licet. §. vlt. in gl. an
tepenulti. circa medium. diuerſitatis ratio: quia
in talibus non poſſet vnus admitti, & alius repelli
vel etiam ambo, quin alicui fieret præiudicium:
ſed in caſu noſtro ex vi proteſtationis prædictæ, ſi
fiat, nulli præiudicium generatur, ſed neq; compa
rantur deponenti, & domino ſimul concurrenti
bus ad depoſitum repetendum, vbi quidem ſit re
ſtitutio vero domino. ff. depoſiti. bona fides. §. in
currit. Nam ibi conſtat de domino, hic autem nō
4 ꝓſtat. ¶ Sed quæritur † quomodo poteſt præſtare
c ſuffragium vox illius, qui non eſt c in poſſeſſione:
reſpondeo, quia in hoc caſu. ſ. quando nullus ali⁹
poſſidet: vel poſſidet, ſed mala fide, omne cōmo-
modum, & oēs fructus ſpectāt ad dūm, niſi forſan
ſit talis poſſeſſor malæfidei, cuius factum prætor
tuetur, quod dic, vt no. j̄. de iure patro. conſultatio
nibus, ſm Inn. Host. & Comp. [*intereſſe*] qūo in hoc
verbo ſubtiliza uit Inn. ad ſolutionē ꝫ ij decr. j̄. eo.
in geneſi, ibi dicam ſuper gl. vnā ab electione [*For
mam*] primam, Host. [*Concilij*] ſ̄. eodem, quia pro
pter [*Nouem clerici*] & ſic xxviij [*Canonicis*] & ſic. 22.
[*Nec probatum*] & ſic. 55. ſed ſoli. l. elegerunt. de ar
chi. n. & archipresbytero, vno Abbate, & duobus
capellanis non apparet, quòd elegerint. reſpectu
verò omnium iſtorum archipresbyter bene habe
bat maiorem partem. in dimidia enim voce exce
debat & dimidiam cum haberet 28. voces, quæ
excedunt dimidiam de. 55. vel excedunt reliquas
in vna: & eſt idem, ſi dicas computatis electis iſtos
fuiſſe. 29. & reliquos. 28. [*Vel de iure*] ſup. nec obſtat
quod dici poſſet, quòd ex vna parte erant. 28. quia
probatum non fuerat & c. Vel de iure uel priuile
gio, clerici ergo nil probauerunt. probatio verò
capellanorum inſufficiens fuit quò ad proprieta
tem & poſſeſſionem, nec nuuaſſet, etiam ſi fuiſſet
quò ad poſſeſſionem ſufficiens, vt ſequitur [*Elegiſ-
ſe*] ergo † aliud eſt ſcrutatores dare, aliud eligere,
5 Inno. vide de reſti. in integrum. c. 2. in gl. per mona
cos, vltra medium. not. etiam ſm Hoſti. q̄ inquiſi
ti debent facere electionem, & non inquiſitores.
ſic j̄. eo. in geneſi. & dixi. ſ̄. e. qa propter [*Præſcripta*]
6 no. verbum conſuetudinis † ſimpliciter prolatū
intelligi de præſcripta, quod alibi melius non ꝓba
tur. vides. n. q̄ in proteſtatione. ſ̄. circa principiū
de præſcrip. niſi fuit expreſſum. facit de conſue. c. fi.
& ɔcordat. C. de li. cā, non iccirco. ſed op. Goffr. &
d poſt eum Host. q̄ ius eligendi p̄ſcribi d non poſſit:
7 quia † incorporale eſt, nec traditionem recipit. ff.
de acquiren. rerum domi. l. ſeruus. §. incorporales.
vnde nec ſeruitutes præſcribuntur. ff. de ſerui. ſer
uitutes, niſi habeant continuam cauſam, vel per
petuam, ſicut eſt ſeruitus tigni immitendi, ſtillici
dij recipiendi. ff. de ſerui. vr. præ. foramen. ſeruitus
altius non tollendi. C. de ſeruitutibus. l. prima, &
ſeruitus aquæ ducendæ. ff. ſi ſerui. vendi. ſi quis diu
turno. C. de ſeruitu. l. ſecunda. In his quattuor tan
tum locum habet præſcriptio legitima. in alijs ve
rò non, niſi tanto tempore præſcribatur, quod nō
extet memoria. ff. de aqua plu. arcē. l. prima. §. fina.
Sed ius eligendi non habet perpetuam & cōtinuā
cauſam. ergo non præſcribitur, niſi tanto tempo
re, quòd non extet memoria, vt dictum eſt. nam &
in ſeruitutibus, quæ alternis annis, vel temporibus
conſtituūtur, video tempora duplicari. ff. quemad
modum ſeruitu. amit. ſi ſit conſtituta. C. de ſerui. l.
fina. ſecundum lecturam Ioannis. cum igitur talis
electio alternis temporibus, & caſualiter fieri ha
bet, ergo &c. ſolutio ſpeciale eſt, vt hoc ius præſcri
batur: quia nec propter hoc amittit collegium
ius ſuum: imo magis conſulitur ei, quando plures
ſunt: vel dic, q̄ ſicut ſtillicidium dicitur habere p
petuam cauſam: quia naturalem & à cœlo eſt, &
aptum ad aquam recipiendam, ſi ſemper plueret.
vt d. l. foramen; ſic & electio naturalem habet cau
ſam. Nam frequentius per mortem vacat eccleſia
& continuam: quia quotidie aperta eſt ad eligen
e dum, ſi eccleſia vacaret. e dñs. H. dixit, q̄ nō induce
bat ex hoc p̄ſcriptio, ſd̄ p̄ſūptio, ut. ſ. rō̄e tporis hoc
p̄ſumatur ɔceſſum fuiſſe, uel ab initio cōſtitutum
f ſicut aliàs f no. de hac materia. ff. de uſuris, cum de
rem uerſo. j̄. de cenſibus, peruenit, ſm Gof. uel dic,
ſeruitus nſt uſucapitur, neq; præſcribitur regulari
ter, ut in contrarijs, niſi in certis caſibus exceptis à
iure, ut ſuprà notatur, & ſic reſtringitur, quia odio
ſa. C. de annali exceptione. l. fi. ſed conſuetudo præ
ſcribitur, ubicunque uſus rationabilis eſt, ut hic,
quia fauorabilis & communis; unde intellige, q̄
capellani tanquàm corpus, uel nomine eccleſiarū
ſuarum hanc conſuetudinem allegabant, ſicut &
j̄. de cā poſ. cum eccleſia, & c. cū olim, uel priuatus
nomine

nomine proprio conſuetudinem allegare nō poſ
g ſet, nec ipſa vti. ſecus in præſcriptione, g vel ſerui-
tute. Item licet ſeruitutes per ſe longo tempore re
gulariter non vſucapiantur, vt dictum eſt, cū ædifi
cijs tamen vſucapi poſſunt. ff. de vſucapioni. ſi alie
na. §. j. ſecundùm Hoſtien. [*Omiſſa fuit*] amico ani
mo. de hoc. ſ̄. eo. cum poſt, & j̄. eo. publicato [*De-
buiſſet mox*] ſ̄. eo. quia propter, Gof. [*Irritandos*] i. irri
8 tas † nunciandas, Pe. & Abb. [*Priuantes*] ſaltem pro
9 pter hoc vltimum. ¶ Prima † gl. arguit, & remittit.
Tertia gl. arguit pro proteſtatione. alle. x. iura. in
contrarium alle. quattuor, & ſoluit. ¶ Glo. ſic. ſ̄. cō
putando probat, quòd vox electi non auget nu
merum. ¶ Vltima gl. ſignat cōtrarium: ponit opi
10 nionem, quam reprobat, demum ſoluit. ¶ In † gl.
3. [*ibi. §. i.*] incipit, ſi in venditione. vide de lit. con
teſt. c. vno, ſuper j. glo. [*& ibi, Neſennius*] mater impē
dens in alimenta filij repetit, ſi fuerit proteſtata, q̄
ab ipſo, vel tutoribus repetere intendebat: aliàs
non [*& ibi, quod quis ſciens*] vide in c. cum. M. ſuper
glo. hic ergo. ¶ In glo. [*ibi, non idcirco*] vide hanc, &
ſe. in principio. c. dilecto, ſuper tertia glo. ¶ In ter-
11 tia † glo. [*ibi, eis poteſtatio nota*] xxvij. di. c. j. quòd pro
teſtatio facta præſente aduerſario valet, niſi aduer
ſarius contradicat. propter quod conſuluit hic
Abbas, quòd is, cōtra quem fit proteſtatio, faciat
proteſtationem contrariam, vt in caſu iſto prote
ſtari debebant clerici, quòd ex commodo poſſeſ
ſionis intendebant eligere. Innocen. Compoſt. &
Hoſtien. hic no. contrarium dicentes, quòd requi
ritur contra ſe, non tamen contra alium. ff. de in
terrog. actio. de ætate. §. j. ad hoc. ff. nau. cau. ſta. l. vl
ti. j. reſponſo, & ſic tollitur contrarium. j̄. eodem
h in geneſi, ver. nec h præmiſſi. & vbi quis proteſtari
non audet, non obeſt ei. C. de rebus credi. l. gene
raliter. §. ipſe, & j̄. de appel. ſi iuſtus, & 34. quæſtio.
i 2. i non ſatis. quod intellige, ſi poſtea hoc conſtet
in iudicio, de proteſtatione poſuit hic Pe. magnā
notam, quam ponit plenius Abb. in diſtinctioni
bus ſuper c. cum. M. de conſti. vbi etiam remiſi ad
regulam, in generali, de regu. iu. libr. 6. [*Et in fi.*] di
cit Hoſt. quod non videt, quomodo illi ad hoc poſ
ſent compelli. Si ergo confidebant de quaſi poſ
ſeſſione ſua, reſpondere debebant, ſe non conſen
tire proteſtationi, & ſe nolle renunciare quaſi poſ
ſeſſioni ſuæ: & comminari, quòd ſi procederetur
ſine ipſis, proſequerentur quaſi ſpoliationem, &
contemptum, & hoc placet, reprobato quod dixit
hic Boa. ſcilicet quòd vellent, nollent, tenebantur
clerici eſſe cū hac proteſtatione. aliter ſe feciſſent
alienos, ſupra eodem, cum nobis. ¶ In gl. [*ſic ſuprà
eodem, ibi, fuit decanus*] dixit † Hoſt. ſe audiuiſſe ab his,
12 qui habent factum norum, q̄ computatis archid.
& archipresbytero xx. erant canonici. Item q̄ duo
canonici, & vnus Abbas, & duo capellani, qui fue
runt ſuppreſſi, poſtea elegerunt, & obtinerunt: qa
iſti peccauerant in formam. ſic dicit ſe habuiſſe à
Cumanis in ſcholis magiſtri Iaco. ¶ In gl. quod di
cit, ibi, conceſſo à papa, concor. vt lit. penden. cap.
primo, ¶ In gloſ. [*ſic patet, in fin.*] infra de regu. iur.
capitu. primo, libro ſexto. ¶ In gl. vlti. [*in fin.*] j̄. eod.
quamquam, libr. vj.

ADDITIONES.

a Proteſtatione. Vide Panormi. & Barba. in c. cum M. Ferrarienſis, in materia proteſtationis. ſ̄. de conſti.

b Credatur. Vide multa allegata per do. Iaſo. in l. non ſolùm. §. morte. in 8. colum. ff. de oper. no. nun.

c Non eſt. Et ſic hic vult Inno. quòd poteſtas vocis dandæ, quando nō eſt apud alium, quòd pendeat magis à proprietate, quàm à poſſeſ
ſione. pro hoc facit, quod dixit Compo. ſ̄. de conſti. c. cum M. vbi di
xit, quòd ille, cui canonicatus eſt collatus, etiam non inſtallatus ha
beat vocem in capitulo, licet Are. contra: quia neuter ad poſſeſſio
nem. ſed pro Arch. facit: quia mortuo vno electio reſidet penes alios
canonicos. pro hoc gl. ma. ibi, item pone nam canonicus ſuccedere
non dicitur mortuo. vide ſcripta in d. c. cum. M. pro hoc Inno. in c. fi.
de cleri. non reſi. item Inno. in c. cum iam dudum, de preben. ſecun
dùm vnam opi. ſentit, quòd procedit plus à loco tituli, quàm præbē
dæ, quod eligere procedit à poſſeſſione, facit capitulum, cum acceſ
ſiſſent, de cauſa poſſeſſio. & proprie & Innocenti. in c. de multa, de
præben. Archi.

d Præſcribi. Circa iſta vide multa aggregata per. Brixienſem in reper
torio ſuo in verſicu. præſcriptionis electi.

e Vacaret. Idem no. in c. de quarta, de præſcr. in glo. dicit Innocen. vbi
latius de hoc.

f Aliàs. Vide latè Iaſo. in l. ſi certis annis. C. de pac.

g Præſcriptione. Eſt ergo differentia inter præſcriptionem, & conſue
tudinem, de quo vide Ioan. An. de conſuetu. c. fi. ſuper gl. fi. in addi.
quæ incipit Hoſtien. & facit, quod ipſe notat in c. non eſt, de conſu.
lib. 6. ſuper gl. ſ̄. cum bona.

h Nec. Idem no. ſ̄. in gl. ſunt qui dicunt, verſi. & ſecundo.

i Quæſtio. 2. Vide in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi prætori, & ibi per Bar.
ff. de no. oper. no. nunc.

SUMMARIUM.

1 *Patronus laicus non poteſt etiam per compoſitionem eligere prælatum in eccleſia collegiata, neque in alia. nu. 5. niſi ex priuilegio in fundatione conceſſo. nu. 10. & cur id conceda tur, ibid.*
2 *Pactum, & conſuetudo æquiparantur.*
3 *Compoſitio quæ rata non ſit.*
4 *Contrauenire facto ſuo poteſt collegium, & quando ac quo modo, & nu. 6.*
7 *Electio de iure communi ſpectat ad conuentū in eccleſia colle giata, niſi prælatus habeat hoc ex conſuetudine, uel priui legio.*
Conſentire qui debet electioni; ſi noluerit, nihilominus ordina tio ualebit, ver. ſi noluerit.
8 *Epilogus, Supplementum gloſſ. nu. 9.*
10 *Cenſus noui impoſitio reprobatur, ver. ſicut cenſus.*

CAP. LI.

a 1 Acroſancta. Caſus. a Patro
nus † laicus non poteſt etiam per compoſitio-
nem eligere prælatum in eccleſia collegiata. iſta decre. & j̄. eod. Meſ
ſana, æquiparant † pactum, & con
2 ſuetudinem. Et prima pars narrat iniuſtam com
poſitionem. Secunda pars reuocat, ibi, attendētes
3 [*Capituli ſui*] per hoc non fuit † rata compoſitio,
que fuit iuri contraria, vt ſequitur. requiritur enī,
quòd conſenſus capituli ſit legitimus, ſupra de cō
ſtitu. quæ in eccleſiarum, ſm Phi. [*Ipſi*] Cluniacen.
4 & ſancti Pancratij [*Damnoſam*] vnde ipſe, qui † fece
rat, poterat contrauenire. & erat forte in hoc dā
noſa, quia ſic electus à comite cogebatur eius vo
luntatibus obedire ex quadam reuerentia, & alie
nare res eccleſiæ. 8. q. 2. illud. humani enim moris
eſt, & c. 16. q. 2. c. j. de teſta. cū in officijs, ſm Phil. [*ex
ceptis*] q. di. hos duos nō nominabat Abb. ſed alios
quos volebat, & de his duob⁹ nominatis eligebat
Abb. quē volebat comes. & dicit Inn. q̄ ſi hæc cō
poſitio aliter valuiſſet, reducenda eſſet ad arbitriū
b boni viri. ff. pro ſocio. l. ſi ſocietatē. §. arbitrorū. b
alij, vt ipſe refert, intellexerunt, q̄ Abbas debe
bat nominare ad voluntatem comitis, cuius fa
uore hoc fiebat: ita tamen, quòd comes nomina
ret bonos & ipſi prioratui conuenientes, cum ēt
fauorē eccleſiæ hoc reſpiceret. C. de legibus, quod
5 fauore [*Collegiata*] nec † in alia, cum ſit ſpirituale. j̄.
eod. Meſſana: ſecus in iure præſentandi. j̄. de iure
patro. poſtulaſti. Hoſtien. [*Eſſe*] aliàs eſſet. [*Pernitio-
ſum exemplo*] & ſic † reuocādum, etiam ſi aliter nō
eſſet malum. 63. di. §. verum, & c. cum Adrianus.
21. di. denique, inſtit. vi bo. rap. §. ſed nedum talia.
96. diſt. bene quidem, Phil. [*polumus*] & iuſtè per ea,
que ſequuntur [*Non obſtante*] neceſſarium fuit ſm
Goffr. implorare ſuperioris officium, vt per reſtitu
tionem in integrum reſciſſa ſeruili conditione, &
conuentione damnoſa ſubueniretur monaſterio,
quia Abbas & conuentus, non potuerunt con-

ditionem monaſterij facere deteriorem,& quorũ fatuitati imputandum eſt, vt de his, quæ vi, metus ve cauſa c. cum dilectus, non potuerunt propria
c auctoritate contrauenire ſecũdum eũ, qđ forte c non eſt verum. vnde & Hoſt. dicit eam irritam per hoc, ver. non obſtante. cum nec papa illam caſſet [*ſicut alios*] contra. ſ. c. primo, de ſtatu monacorum
7 c. 2. dic ꝙ † de iure cõi electio ſpectat ad cõuentũ vt in ℣rijs. Sed prælatus poteſt hoc habere ex conſuetudine, vel priuilegio ſpeciali, vt hic, & j. de his quæ fiunt à præla. ea noſcitur, de exceſ. prælatorũ, accedentibus, capi. proxi. & c. cum eccleſia, de conſuetudine. cum dilectus, de foro compe. cum contingat [*Factam*] quaſi non faciendam. ſ. eodem, cũ terra, & de hoc dixi. ſ. eodem, ꝙ ſicut [*Honeſtũ*] quaſi dicat, citò, & liberè, & ſine aliquo grauamine, vel temporalitatis extorſione [*Impartiatur*] ſi nolue
/ rit, aliter ordinatio nihilominus firma erit, licet ſi
8 ne cauſa deneget conſentire ſupra capitu. cum terra, & c. ꝙ ſicut. ¶ Prima † gloſ. fortificat textum per ſimilia. ¶ Secunda glo. allegat contra conſuetudinem Bon. ſignat contrarium, quod dupliciter
9 ſoluit, & remittit. ¶ In gloſſa † ſecunda [*ibi, parochiani*] facit, quod no. Guil. in ſpecu. de iure patron.
10 ver. & no. ꝙ parochiani [*& ibi, In collegiata*] dixit † hic Goff. ꝙ ex vi priuilegij in fundatione conceſſi poteſt id laico competere, vt in contrario: ſed ex vi compoſitionis non, vt hic: quia, vt facilius inuitẽtur laici ad fundandas & dotandas eccleſias, in fundatione permittitur, quòd ex quo fundatę & liberæ ſunt, non permittitur. 18. qõ. 2. Eleutherius ſicut cenſus impoſitio à principio toleratur: ſed nouæ impoſitio reprobatur. ℣. de cenſibus, prohibemus, & cap. eccleſijs, & C. noua vecti. impo. non poſ. in rubro & nigro, Goff. dixit hic Phi. ꝙ ibi non dicitur, quòd poſſit eligere, ſed de faciẽda electio-
d ne tractare. d [*& ibi, Corrigitur*] per hanc poſteri orem, quæ fuit Gregoriana. ℣. de conſti. c. j. libr. vj.

dem temporis, & modi.

14 *Participium reſoluitur in aliud participium, & verbum.*

15 *Epilogus, Suffragium, Supplementum gloſſarum.*
Conſilium ſi quæratur ab eligendo, quid reſpondebit, ver. dicebat Goffre.

18 *Conſilium, & aſſenſus trium adhiberi mandetur in electione, & de aſſenſu duorum electus ſi conſentiat, valebit electio. an aliquam tunc formam ſeruare teneantur, num. 22.*
Conſenſus duorum valet de tribus electis, ver. maxime, quia.

19 *Concordi conſilio & aſſenſu trium ſi mandetur electio fieri, de ſe non poſſunt quem eligere.*
Licentia interdum, Conſilium quandoque, Conſenſus aliquando, votum aliàs exigitur in electione, & diuerſum habet effectum vnumquodque, & quem, ver. & no.

20 *Conſilium non excuſat eligentes indignum.*

24 *Succurri non debet ei, qui ſe poſuit in neceſſitate. ℣. in gl. pen.*

25 *Concluſio debet expectari.*
Recedere non oportet nimis tempeſtiuè.
Impedimentum non excuſat citatum ex tarditate contingens.

CAP. XII.

a 1 Vm in veteri. a Caſus. hi, † qui conſilio aliquorũ tenentur eligere, ĩ tractatu electionis illorũ ꝑſiliũ regreſſ debẽt, & ꝓgruo tpe ſpectare rñſũ. Et prima pars ponit electionis formam. Sc̃da cauſæ commiſſionem, & deciſam iudicũ relationẽ, ibi, Relato igitur. tertia cauſæ diffinitionem, ibi, cum autem [40. *dies*] reſtringit hic tps eligendi à principe. ſimile ℣. de his, quæ fiunt à ma
2 io parte capituli, ex ore [*Poſt ſuſceptionem*] an dies † receptionis computetur, vide qđ notat, & dicã. ℣.
b de app. bſuꝑ eo. 2. [*Cum conſilio*] ſi ſine † ipſorum cõ-
3 ſilio, aliàs canonicè elegiſſent, vr̃ ꝙ teneat, ar. l. ff. đ adminiſtr. tutorũ. l. qdã decedẽs. §. Papi. alias ẽ lex, & incipit, ita ſcribit, ℣riũ verũ eſt ex forma mandati, vt. ℣. ver. alioquin, Goff. ꝓ hæc. n. verba voluit papa potius, ꝙ in tractatu electiõis eſſent, & ſuũ pbẽre ꝓſiliũ, qđ aſſenſum, & qa nõ fuit, vt debuit, reqſi tũ, iõ caſſat electio ſm Inn. Si verò mãdaret, ꝙ de
c ꝓſciẽtia c taliũ eligerẽt, ipſorũ pſentia & ſcia ſuffi cere videt. facit de re iudicata, cum olim, ver. hæc
4 [*Et fratris. G.*] ſi plures † ſint fratres. G. in ordine, vr̃ ꝙ melior & pſtãtior ſit vocãdus. 8. q. j. licet ſatiſ. vr̃, ꝙ ſi ex aliqbus indiciis nõ apparet, de quo sẽſerit mandans, ꝙ electio ſit capꝛi, qs vocet, cũ hæc adiectio in eius fauorẽ appoſita ſit, ar. ff. de verb. ob. inter ſtipulãtẽ. §. 1. ſm Vin. ¶ Quid iuris, ſi ſic ꝑetret delegatus à parte. no. de officio dele. qm̃ Abbas.
d d vel dic ſecurius, ꝙ cũ hæc adiectio nõ ſolũ in fauorẽ eccl̃ie, ſed ẽt pſonæ, de qua mãdat ꝓſulens, apponat ꝓſulendus eſſet ſuperior, de reſcri. ſi qñ,
5 Comp. ſatis † vr̃, ꝙ de bonis dignitatis, ad quã ordinãdã veniũt, habebũt ꝓſiliarii expẽſas. ſ. e. vt prete
6 ritæ, ſm Compoſt. Et ſi ꝓſiliarii † vocati venire nolũt, canonici eligãt, cũ plus iuris nõ habeãt in electione, quã canonici, imo nec tãtum: & tñ ſi canonici venire nolunt, alii eligunt. ſ. eo. ꝙ ſicut. §. ſi autem, ergo & iſti, & ſic ꝓnunciauit papa, ſm Pe. & Abb. [*Idoneam*] intelligebatur. de hoc. ſ. eo. cauſam [*Alioquin*] i. ſi infra. xl. dies de conſilio prædictorũ nõ fieret electio canonica, & de pſona idonea [*Sex*
7 *ex vobis*] põt † ergo comptomitti in ſex. & decre. qa propter, quæ dicit de tribus, in ſcrutatorib⁹ loqt,
8 Goff. [*Dediſtis*] ad hoc † nõ tenebantur requirere ꝓ ſilium: ſed ſufficit, ꝙ compromiſſarii requirant in electione, ſecundùm Innoc. & Comp. Alii cõtrà,
e ſcilicet ꝙ ſicut in principalibus, ſicĩ acceſſoriis, e & eligendis compromiſſarijs ſit illorũ conſilium requirendum, argumẽ. de officio deleg. prætereà, & quia poſſet fraus fieri mandato, aſſumendo tales, qui conſilium nõ ſequerentur, qđ forte principa-
les

ADDITIONES.

e Sacroſancta. Vide Innocen. ĵ. de iure pa. in rubrica, an poſſit patronus laicus eligere, & j. ſcripſi in c. Meſſana. ĵ. eo. Archi.

b Arbitrorum Ille. §. loquitur in 3. arbitrante, non in ipſa parte, & tamen in vtroque, ad hoc de iureiur. neminem.

c Forte. Et no. ſi. contra, ſupra ſuper ver. damnoſam, pro quo facit, qđ habetur in c. ſi quis presbyterorum, de re. eccle. non alie. & vide qđ no. ſupra eodem, noſtri, in gl. ma, & ſuper illa.

d Tractare. vide plenius per glo. & Ioan. An. in c. no bis ĵ. de iur. patrona. & in c. quòd alicui, de re. iur. libro ſexto, in Mercu.

SUMMARIVM.

1 *Conſilio quorundam qui tenentur eligere, debent eorum conſilium in electionis tractatu requirere, & qualiter num. 24.*
congruo tempore expectare reſponſum; aliàs nihil ualet, licèt aliàs canonicè elegiſſent, nu. 3.
Diuiſio.

2 *Dies receptionis literarum an computetur.*

3 *De conſcientia aliquorum ſi mandetur fieri, ſufficit eorum preſentia.*

4 *De perſona quę ſit ſi dubitetur, cum multi eodem nomine appellentur, quid iuris.*

5 *Conſiliarij expenſas habebunt de bonis dignitatis ad quam ordinandam veniunt.*

6 *Conſiliarij ſi venire, uel conſentire nolunt, canonici eligunt, & nunc. 21.*

7 *Compromitti in ſex de collegio poteſt in electione facienda.*

8 *Conſilium in quibus teneantur requirere canonici, & quando, num. 11. 23. 24. an ſpeciale, nu. 13, & 17.*

9 *Electio ſi facienda ſit intra tempus conſumendæ candelæ accenſę, quid iuris, ſi uento, uel alio modo extinguatur, cũ cõſilio, ne poſſit extingui.*

10 *Mandatum apoſtolicum poteſt etiam a tertio eompromiſſario adimpleri, cæteris recuſantibus.*

11 *Tempus non competens quod, uer. non competens.*

12 *Verbum reſoluitur in participium ſuum & aliud verbũ eius-*

les ſuſciperent reuerenter, dicit Hoſt. ꝙ prima opinio iuſtior, ſecunda æquior, & ſecurior [*Candelæ*]
9 Quid † ſi vento, vel alio modo extingueretur, & vna, vel plures horæ fluerẽt, antequam poſſet reaccendi, an adhuc duret poteſtas? dicit Hoſtien. boni viri arbitrio remittendum, qui conſiderabit, quantum candela durare potuiſſet, ſi non fuiſſet extincta, argumen. ff. de verborum obligatio. interdum primo reſponſo, & l. continuus, primo reſponſo. & §. ſi quis ſtipulatus. ff. commodati, ſi vt certo, primo reſponſo; & ne aliquid inde poſſit electoribus imputari, argu. ff. ſi quis cau. l. ſecunda. §. quod dixi mus, & §. præallega. & ſequen. ff. de adminiſtra. tuto. tutor qui, primo reſponſo, & §. tamen, dat ipſe cõſilium, vt ponatur in lãterna magna, & forti, & leuata à terra, ita ꝙ manu tangi non poſſit, aliquibus fidis ad ipſius cuſtodiam deputatis [*Duraturam*] hanc metam non redarguimus. Innocen. [*ſuper hoc*] ſcilicet quid conſulebant de ipſo Abbate eligendo, in quem iam conuenerant [*proponente*] uno pro ſe, & alijs, vel pro ſe tantum. Nam
10 † & ſi alij vellent conſentire, quòd in tractatu non requireturn eorum conſilium, tamen tertius non teneretur hoc approbare, ſed potius etiam inuitis collegis mandatum apoſtolicum adimplere, vt no. ſ. de reſcriptis, eam te, Innocen. [*Ex illis*] duobus conſiliarijs, fortè de nominatione tertij dedignato [*Differentibus*] & bene, vt dicam ſup
11 gloſſ. 4. [*Tractatu*] tunc † enim, & non ex poſtfacto debet haberi conſilium, ar. 12. quæſtio. ſecunda, in ſumma, inſtitu. de auctoritate tutorum. §. tutor, ſecundum Innocen. [*Requiſitum*] & obtentum, vel ſaltem congruo tempore expectatum, vt infra patebit [*Poſtea*] ſcilicet illo electo, vel ex quo iam de illo firmauerant [*Non competenti*] non competens tẽpus eſt, quod eſt ita breue, quòd deliberatè conſilium dare non poſſunt, vel cum iam ordinatum, & ſtatutum eſt de certa perſona eligenda; & hoc innuit ſupra, ꝙ ſi in tractatu, ſecundum Innocen.
12 & Compoſt. [*Irritarent*] ideſt † irritum nunciarent ſiue peccatum fuerit in perſona, ſupra eodem, cũ in cunctis, ſiue in hac forma data ab homine, ſupra de reſcriptis, cum dilecta [*Et infra*] hic decidit, ꝙ iudices perplexi dubitantes, quid diffinire deberent, retulerunt negocium inſtructum [*Compertum non fuerit*] imò fuit compertum cõtrarium,
13 vt ſupra primo reſponſo [*De perſona*] videtur † per hanc litteram, quòd ſpeciale conſilium, & non generale tantum ſit requirẽdum. Sed vſquequo ſpectabitur reſponſum? dicit Hoſtien. ſi perſona ſit ignota, quæ nominatur, maius tempus dabitur, argumen. de poſtulation. prælato. bonæ. 2. ad finem. Si verò ſit nota, minus dabit: ſed ipſe tenet, quòd canonici non tenentur hoc caſu nominare perſonam, ſed in genere à conſiliarijs quærant, de quo conſulant, & illi debent ſtatim deliberare, & reſpõdere non præcipitanter, f nec nimis morosè. ff. de adminiſtra. tuto. tutor qui, & hoc redigitur ad arbitrium iudicis. ff. de iur. delibe. ait prætor, infra de offic. delega. de cauſis [*Quod illi*] ſ. canonici, vel cõ promiſſarij [*Non perſonæ*] quare hoc dicat, vide ſu-
14 pra eo. ſuper eo [*Irritandam*] ideſt † irritam nunciandam per rationem, de qua dixi ſuper ver. irri-
15 taret. ¶ Prima † glo. obijcit, & ſoluit. ¶ Tertia glo. no. & dat ſimile: quærit, & ſoluit: ſolutioni obijcit. & reſpondet. ¶ Quarta glo. dat ſimile, cui. ſ. contrarium. ¶ Antepenultima glo. ſignat contrarium & ſoluit. ¶ Secuuda pars reſpondet per quæſtionẽ quid ſi cum aſſenſu &c. ¶ Penultima glo. arguit, allegat tria iura. ¶ Vltima gloſſa inducit ſimile. ¶ In
16 † prima glo. [*ibi, Planè*] vide ſupra eodem, licet, ſuper glo. penultim. ¶ In quarta gl. [*ibi, inſulam*] vide ſuprà eodem, nobis, ſuper glo. tertia. ¶ In glo. ante penultima [*ibi, Conſilium*] non ſalubre [*& §. papi.*] aliàs eſt lex, & incipit, pater tutelam [*& ibi, recedit*] in ſtatuendo, vbi pupillus debeat educari, vt no. de conuerſione, infide. capitu. ſecundo, in glo. not. ꝙ. ¶ In glo. penultima [*ibi, Si quis ſuo*] vide de hære. excommunicamus. §. ſi vero, ſuper glo. argument. ꝙ [*& ibi, ſancimus*] vide in capitulo, quæſiuit, ſuper vl-
17 tima glo. ¶ In † gloſſa prima, in fine licet probabile videatur dictum huius gloſſæ, & ratio ſequentis gloſſę: tamen tutum eſt requirere conſilium illius vt ſatisfiat formæ mandati, & requirant in genere puta, vos de quo conſulitis, vt dixi ſuper verſic. de perſona: & ſit huius dicti ratio euidens: quia forſan conſuluiſſet de tali, ꝙ per eius conſilium diuertiſſet à propoſito illum eligendi, & de alio melius prouidiſſent eccleſiæ, de quo non cogitabant. dicebat Goffredus, ſi quæratur ab ipſo de ſe conſilium dicat iudicio ſociorum relinquo, hoc non placet Hoſtien. qui dicit per hoc ambitionem notari. Innocen. dixit requirendum iſtius tertij conſilium, ſed non conſenſum. Hoſtien. placet, quod requirẽ dum ſit conſilium in genere, vt prædixi; & ſi de ipſo ſpecialiter quærant, pura conſcientia poteſt dicere, non ſum ſufficiens, & conſulere de alio. Si tamen canonici, requiſito debito modo ſociorum conſilio ipſum eligant ſecurè conſtituent; & ſic ſer
18 uatur forma, nec iura violantur. ¶ Quid † ſi in forma mandati fuiſſet dictum, quod canonici eligerent de illorum trium conſilio, & aſſenſu? putat Hoſtien. idem, quod ſupra, vnde ſi de aſſenſu duorum electus electioni de ſe factæ conſentiat, ſvalebit, maximè, quia regulare eſt, quòd de tribus electis duorum conſenſus valebit. dummodo non cõtemnatur tertius. ff. de arbitris, item ſi vnus. §. fin. aliàs eſt lex, & incipit, ſi in tres, & ff. de re iudic. duo ex tribus, infra de arbitr. c. 2. Et per id conuincitur falſa opinio dicẽtium, quòd compromiſſarij vnũ de ſe non poſſunt eligere; de hoc ſupra eodem cũ
19 in iure. ¶ Quid ſi † dictum fuiſſet, de conſilio, & aſſenſu concor. non puto, quòd aliquis trium poſſit eligi, ſicut ex præmiſſis poteſt colligi euidenter. Et nota hic, quòd quandoque accidit, quòd capitulũ non poteſt eligere ſine licentia alterius quandoq; non ſine conſilio, quandoque ſine conſenſu, quandoque ſine requiſitione voti, quæ quattuor diuerſa ſunt, & diuerſum effectum habent, vbi enim electio facienda eſt de licentia alterius, non requiritur eius pſæſentia: ſed ſufficit petere licentiam, die ẽt non aſſignata ad eligendum: quod dic, vt infra c. finali. Quando verò conſilium requirendum eſt, tunc exigitur eius præſentia, & in ipſo tractatu electionis faciendę eſt requirendum, & congruo tem pore expectandum, vt hic patet: ſed de neceſſitate
g non eſt quærendum, infra de arbitris, cum olim. g vbi autem conſenſus requiritur de conſuetudine tantum, reſtringitur talis conſuetudo tanquam odioſa, & fit interpretatio, quòd requiraẽ electione iam facta, ſupra eodem, cum terra, & c. quòd ſicut, & c. ſacroſancta, quòd ſi is, cuius conſenſus requiritur, conſentire noluerit, nec iuſtam cauſam prætenderit, non ideo minus eſt electio canonicè facta confirmanda, vt innuitur in eiſdem iuribus, & argumen. infra de temp. ordina. nec epiſcopi, & capitulo præcedenti, & ſupra eodem, poſtquam. Verum ſi ex conuentione requirendus ſit, adhuc idem videtur, niſi conſuetudo aliter fuerit interh pretata, argumen. expreſſum ſupra de conſuetudine h cum dilectus; & hoc vbi conſuetudo, & conuentio iuuant collegium, vel perſonam eccleſiaſticam. laicam enim aliquam in hoc caſu iuuare nõ poſſent, vt patet in his, quæ notantur. ſupra eodẽ,

ſacro-

ſacroſancta, quòd ſi conſuetudo, & conuentio alicui collegio, vel perſonæ eccleſiaſticæ, vel priuilegium ſpeciale papæ etiam laico hoc ius dederit, quòd ſine conſenſu ſuo non fiat electio, tunc requiri debet in tractatu electionis, infra de iure patronis fuit. §. j. & ſic poteſt intelligi, infra de reſtitu.

1 in integrum [1] c. 2. non tamen impedietur electio, & ſi non conſentiat, niſi cauſam prætendat: quod dic, vt no. ſupra eodem, cum terra. Item requirendus eſt conſenſus in tractatu, vbi de ſpeciali manto papæ hoc fieri debet; puta quando mandat, q̃ ſine conſenſu talis non eligatur, in quo caſu neceſſe eſt, quòd ante electionem in perſonam conſentiat eligendam, & ſic tollitur ipſa vi in tali eccleſia forma ſcrutinij, & per ſolam formam prouidebit compromiſſi, vt dicam ſuper glo. & ſic videtur, q̃ forma mandati &c. ſupra de reſcriptis, cum dilecta, §. fin. Porrò quando votum alicuius requiri debet, recurre ad ea, quæ no. ſupra eodem, ſcriptum & capitulo, quia propter. hæc omnia vera intelligas, niſi ex verbis conuentionis, & qualitate perſonarum, vel eccleſiarum citra, vel vltra arbitrari valeat bonus iudex, argum. infra de tranſactionibus. capitulo fina. & in iuribus ſuperius allega. ſecun-

20 dùm Hoſtien. ¶ In gl. 3. [*ibi, obligatur*] vnde † vt dicit Compoſt. non excuſarentur per hoc eligentes indignum, quòd hoc fecerint de illorum conſilio. ff. mandati. idemque. §. ſi quis, facit de regulis iuris, nullus ex conſilio, libro ſexto, vbi ſcripſi in fine quæſtionis, de præpoſitionibus, cum, & de. Et in fi. & quid operetur ſic petere conſilium, ex quo ſeq̃ non tenentur, nota. in dicta decre. cum olim. ¶ In gl. 4. [*ibi, contra te*] quanti mea intereſt opus non eſſe inchoatum [*& ibi, Inſulam*] & infra eodem, cõmiſſa, in principio, lib. 6. vbi de hoc in v. glo. [*& ibi, Poterant*] tempore indigemus, vt aliquid maturius peragamus. l. diſtinctio. ponderet, & diligentiſſima eſt habenda diſpenſatio diuinorum munerum, & celeſtium dignitatum. 61. diſtinctio. miramur, Philip. ¶ In gloſſ. & ſic videtur, ibi, voluntatem conſi-

21 liariorum, dicit † Abbas, quòd ſi hoc caſu conſiliarij nolunt conſentire ca. nominanti perſonam idoneam; quòd capitulum appellabit ad papam, & eliget illam, & ſic dicit factum in electione mo-

k na. Graſſenſis [k] [*& ibi, ad aliquam formam*] Nam † ad

22 formam ſcrutinij nõ, cum ſecundùm illam aſtringatur nominatè non certum, ſed meliorẽ. 8. quæſtio. prima, licet. Item per formam compromiſſi non: quia non valet compromiſſum in arbitrum, vt certam ſententiam ferat. ff. de arbitris. l. qualem Item per ſpirationem non: quia ad illam non arctati, ſed ſolo ſpiritu ſancto vocati procedere debent. Compoſt. cautius tamen eſt, quòd per vnam de formis perſonam eligant nominatam ſecundũ Hoſtien. & quòd compromiſſum hoc caſu procedat, probatur infra eodem, ſi cui, & c. cum expediat, libro ſexto, vide quod dixi ſupra eodem, quia propter, ſuper verſi. de paſtore [*& ibi, ſcrutinium*] Vnde dicebat Innocen. & poſt eum Hoſtien. Compo.

23 & Abbas, quòd † ſi ſolum poſt ſcrutinium factum & publicatum requireretur conſilium, deriſoriũ eſſet, cum opporteat illum eligi, in quem maior, & ſanior pars conſentit in ſcrutinio, & ſic reprehẽdunt illos, qui dicunt, quòd ſufficit in electione requiri conſilium, collaudant tamẽ, quod ſequitur in gloſſ. ſcilicet, quòd poſt publicationem etiam in electione iterum illorum conſilium requiratur

24 nec placet † Hoſtien. quod quidam dixerunt hoc caſu, quando mandatur de conſilio aliquorum electionem fieri, canonicos publicè coram conſiliarijs debere dicere vota ſua: nec eſſe neceſſe formã ſeruari, ſicut nec eſſet, ſi fieret electio in papæ præſentia, cum conſiliarii vice papæ fungantur. C. de teſta. omnium, hoc enim eſt falſum, niſi forma reſcripti id haberet expreſſum: aliter præſente generali legato non eſſet neceſſe formam ſeruari. 93. d. capitulo finali. 94. diſtinctio. capitulo primo, quod eſt falſum. Item ſecundũ Inn. procedũt prædicta, ſiue dicatur, tractetis, & eligatis de conſilio talium ſiue dicatur, tractetis, & eligatis. Si vero procedũt per formam compromiſſi, dixi in textu, ſuper ver. dediſtis. ¶ In gloſſ. penultima [*ibi, Arctauerunt*] non enim dẽt ſuccurri ei, qui in neceſſitate ſe poſuit. ff. qui ſatisda. cogan. l. ſi fideiuſſor. §. penultimo. ff. ſi quis cau. l. ſecunda. §. ſi quis tamen, & C. de acti. & obligatio. l. ſicut, in principio. Et not. hic Goffre.

25 & Egy. tria † argumenta, primum contra querentes, qui non expectata concluſione reſponſionis

l opponunt [l] ad id. 11. quæſtio. 3. eorum, ſecundum contra vocatos ad iudicium, qui nimis tempeſti-

m uè recedũt [m] 11. quæſtio. 3. certum, tertium, quod ſi citatus tarde arripit iter ex impedimento ſibi in via contingẽte, non excuſabitur, per iura ſuperius allegata [*& ibi, Si quis in ſuo*] & infra de regulis iuris, non debet, libro ſexto.

ADDITIONES.

a ¶ Cum in veteri. Ad materiam iſtius decre. quando requiratur conſenſus, vel conſilium antiquorum, vide glo. & Innocen. in c. venerabili, de offi. dele. & glo. & quod ple. ſcripſi in c. cum conſuetudine. §. de conſue. Arch.

a ¶ Cum in veteri. Vide circa materiam iſtius. c. tex. notabilem. in l. Titium, vbi Bar. in ſummario. ff. de admini. tuto. Ludo. Rom. conſi. 235. Comen. conſi. 56.

b Appellatio. Et vide gl. quia dies, in c. j. de reſt. ſpo. libro ſexto, & Bal. in l. eos. §. ſi autem. C. de app.

c Conſcientia. Verbum, de conſcientia, quid importet, & vide per Bal. in l. nemo. C. de ſen. & interlo. om. iud.

d Abbas. In gl. ecce, & ſuper illa per Io. An. & vide l. duo ſunt Titij. ff de teſta. tute.

e Acceſſorijs. Ad hoc lex, ad rem mobilem, & l. ad legatum. ff. de procura. cum ibi no. in gl.

f Præcipitanter. Vide tex. no. in l. ſi me, & Ticium, in ver. ſubſiſto. ff. ſi cer. peta. & gl. in c. non licet 11. q. 9. de qua latè ſcribit. d. Iaſon in l. nec quicquam. §. vbi decretum. in 6. colum. ff. de off. proconſ.

g Olim. Vide plenius. Ioan. And. in c. nullus ex conſilio, de re. iu. lib. 6. in Mercu. & Bar. in l. j. §. ſi plures. ff. de exerci. & in l. Titium, & Mæuium. ff. de adm. tut. in prin. & ibi no. tex.

h Conſuetudine. In alijs actibus, quàm electio. videtur ſufficere, ſi conſenſus etiam poſt actum interueniat, vt no. Io. An. ſupra de conſuet. cum conſuetudinis, & Bar. in l. ſi autem. ff. de aqua plu. arcen. niſi aliquo certo tempore requiratur ipſe cõnſenſus, vt l. bonorum. ff. rem ra. habe. & ibi per Bar. & facit, quod infra ſequitur.

i Integrum. Electio ergo, quæ habet ſuas partes, ex quibus illa reſultat hic ſumitur non pro completa: quia aliàs fruſtra conſilium requireretur, ſed pro initiata, aliter ſumitur in c. perpetuæ, coniunẽto. c. cum in cunctis, eo. ti. lib. 6. vbi vide.

K Graſſenſis. Et tamen iſtud verbum, voluntatem conſiliariorum, poſitum in gl. videtur importare liberum arbitrium, & ſic indignum videtur poſſe eligere, ad hoc l. cum quid. ff. de lega. 2. vbi vide gloſſ. & Barto.

l Opponunt. Vide domi. Iaſo. in l. patre furio ſo. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur.

m Recedunt. Et ideo ſolet dici, quòd non dicitur veniſſe, qui non ſtetit,

SVMMARIVM.

1 *Electus à maiori parte capituli, ſi eſt idoneus, confirmatur alter confirmatur electio minoris partis facta de digno, & num. 3.*

2 *Procurator conſtitutus ad eligendum, ſi eſt de collegio, an duos poſſit eligere, remiſſ.*

4 *Electio minoris partis ob priuationem maioris, an uno contextu facienda ſit cum priori, & nu. 9.*

5 *Electio non eſt indifferenter nulla, ſi facta ſit de non idoneo.*

6 *Electio quando deuoluatur ad minorem partem non peccantẽ & num. 10.*

7 *Epilogus, ſuffragium, & ſuppletio gloſſarum, numero 8. 9. & ſequen.*

CAP.

CAP. LIII.

1 Ongregato. Caſus. Electus † à maiori parte capituli, ſi eſt idoneus, confirmatur: aliter confirmatur electio minoris partis facta de digno. Et prima pars ponit proceſſum electionum, & allegationes partium. Secũda ibi, Nos igit̃ diffinitiuam duo membra diſtinguendo commit-

2 tit [*Procuratore*] hic † tractant Vincen. & Abbas, an iſte poſſit duos eligere, quod eſt expeditum, infra eodem c. pe. §. porro, lib. 6. [*Qui*] cantor. ſcilicet [*Plures*] 18. ſcilicet [*Pauciores*] ſcilicet. 13. [*Dilexiſſent*] in ſcrutinio, vt patuit poſtea in collatione, Go-

3 fre. [*Poſtmodum*] cautè facit † pars minor ĩ hoc caſu permittendo maiorem prius eligere per id, quod dicitur, infra eodem, perpetuo, libro 6. quam decr. non viderunt Innocen. & Compoſt. qui contrariũ no. ſupra eodem, dudum, & dixi idem ſupra eodẽ auditis, ſuper vltima gloſſ. & placet id hic Abb. & Egy. Et inducebat hic Abbas verſum, Nulla reuiuiſcunt, quæ mortua nata fuere. vide quod dicam poſt Compoſt. ſuper ver. elegerunt [*Scientię*] quod dic, vt ſupra eodem, cum in cunctis, & c. cum nobis olim. [*Expertem*] hoc facile apparebit, quia patebit riſui imperitus Matheſeos. 37. diſtinct. qui de menſa, & no. de hoc de ætate, & qualitate. c. fin. & dic, vt infra eodẽ, ſi forte, libro ſexto [*propter, quod*] quia illiteratum ſcienter elegerant [*Priuatis*] nota igitur pro opinione, quam dicam in fine, quòd. ſ. minor pars hic innitebatur priuationi partis ma-

4 ioris [*ſ legerunt*] ex primis † conſenſibus ſecundum Compoſt. qui dicebat, quòd ſi vno contextu fiat, ſecunda, non debent vota repeti: ſi ex interuallo, neceſſe eſt illa repeti, & fieri nouum tractatum, & hoc placuit Innocen. ſupra eodem, conſideraui-mus, vt ſcripſi ſupra eodem, auditis, ſuper vltim. gloſſ. ad finem. Sed dicunt quidam hoc neceſſe, q̃ fiat nouus tractatus: nam quod prius fecit pars minor in tractatu, & alijs, non fecit, vt capitulum, cum adhuc ius maioris non recidiſſet in ipſam, & ſic non valuit, cum neceſſe ſit talia fieri, à ca. ſupra eodem, quia, de his, quæ fiunt à maio. part. cap. c. j. plus placet. Compoſt. primum dictum, cum hic, & ſupra eodem, dudum. l. de votis repetitis nil dicat̃, Item quaſi inciperet pars minor à capite, cum ei non liceat variare, infra eodem, publicato. nec obſtat, q̃ poſt electionem maioris partis delinquentis minor pars incipit eſſe capitulum, & habere ius nouum: quia & ante electionem maioris partis, quę poſtea malum elegit, potuit pars minor eligere, cum à principio ſcrutinij vſque ad publicatã electionem ſit vnica electio, & tractatus ſecundũ eum, & hoc placuit Innocen. ſupra eodem, dudũ, cautius videtur, vbi dixi ſupra, q̃ minor pars differat poſt factam electionem per partem maiorem. Si dicas, ergo omnia repetentur, cum vota minoris partis fuerint nulla. reſpon. non fuerunt nulla, immo arctabant ad electionem. & ſi dicatur, q̃ cõualeſcant ex facto eligentium, hoc non eſt abſurdum, vt no. infra de regulis iuris, non firmatur, lib. 6. ſed vt ibi no. non ſic in electione, in qua ſpeciale eſt, q̃ nulla non conualeſcit. ſupra eodem, auditis, dicam ergo, quod votum bene conualeſcit ex his, quæ occurrũt ante electionem: aliàs nulla electio valeret, cum votum primi, & ſecundi, & vltimorũ deponentium, antequam veniatur ad maiorem partem, non ſufficiat ad electionem, ſicut ergo ex ſuperadditis votis collegarum, ante electionem conualeſcunt priora, ita etiam conualeſcant ex votis collegarum ante electionem parẽtis, ad hoc

a infra eodem, cap. 2. lib. 6. [a] Et infra deciditur concluſio, quòd petebant electionem ſuam confirmari [*Non caſſatam*] ergo allegatio eſt duplici de cauſa: tum quia facta eodem contextu: tum quia prima ipſo iure caſſata, de hoc, ſupra eodem, auditis [*Alioquin*] dicebant Vincen. & Egy. q̃ ſi iſtud alio-

5 quin, reſpicit, quod ſupra dicit † de litteratura ſolum, vel ſimul litteraturam, & aliam indignitatem bene ſequitur, quod dicitur, confirmandam elec-

b tionem decani: ſed ſi reſpicit illud ſolum, [b] & alter eſt idoneus, non credunt indifferenter confirmandam electionem decani. pone, q̃ cantor interdum ebrioſus ſit, & ſit occultum, vel aliàs vilis, & improbabilis, non per hoc ſequitur electionem nullam, nec eligẽtes priuatos. caſſaretur ergo vtra que: altera, quia de indigno: altera, quia facta per partem minorem, in quam non reciderat ius maioris, facit ſupra eodem, ſcriptum, faciunt hæc ad queſtionem, quam diſputaui, ſcilicet q̃ pœna con

c cilij, cum in cunctis, non habeat locum, cum eligitur indignus indignitate in concilio non expreſſa, de qua in Mercuria. de reg. iur. odia, libro ſexto [c] [*Præficias*] non dicit confirmes, per quod dicit Io.

6 de. q̃ gratiam continet quo ad hoc, dixit † Innocẽ. q̃ licet quidam dixerint hoc contingere: quia maior pars ſcienter elegit indignum, ſupra eodem in notuit: ipſe tamen dicit idem, ſi ignoranter, dummodo eodem contextu fiat vtraque, argumen. ſupra eodem, ſcriptum, ipſo enim facto apparet minorem partem ſaniorem, vnde eius electio præfertur, ſupra eodem, dudum, argum. infra eodem, eccleſia veſtra, niſi forte numerus in duplum excederet, tunc enim non confirmaretur electio minoris partis, niſi probaretur eos elegiſſe ſcienter indignum, ſupra capitu. ſcriptum, & capitu. dudum. j. vbi Idem no. Compoſte. & vide quod dixi, ſupra eodem, ne pro defectu, in gloſſ. & ſi. Et reddunt diuerſitatis rationem, quare aliud in maiori numero, quàm in duplo maiori: quia duplo maior pars ex quo non peccauit, dicitur tenere capitulum, & non tertia pars, vel minor: ſed ſi non eſt duplo maior, tunc maior, quæ non peccauit, & minor ſunt capitulum: ſed minor eſt ſanior. vnde electio eius valet. Hoſtien. vero dixit hic, q̃ etiam ſi ſit duplo maior, quæ elegit ignoranter indignum, valet electio facta à minori, quàm à tertia parte, etiam ab vno ſolo de digno, ex quo fiunt vno contextu, hoc non placet, & ipſe Hoſtien. not. contrarium ſupra

d eodem, ſcriptum, in fine, vt ibi ſcripſi [d] teneo igitur. quod gloſſ. vltim. vt ibi dicam. ¶ Vltim. glo. reſpon. per † quæſtionem, quare hæc electio irrita,

7 & reliqua confirmanda, & arguit contra opinionem. ¶ In † gloſſ. j. [*ibi, geſiſſe videtur*] tutor, qui per

8 9 alium geſſit. ¶ † In gl. 3. in fi. poterant etiam ex interuallo facere, repetito tamen inter eos ſcrutinio & tractatu, vt dixi in textu ſuper verſic. elegerunt. ¶ In glo. vltim. [*ibi, remanſit penes alios*] Idem Phi. & Boa. & idem Egy. infra eodem, eccleſia, ſecundũ

10 quos † damus pro regula, q̃ electio partis minoris nunquam confirmatur, niſi in caſu decre. ſupra eodem, ſcriptum, vel niſi ius maioris partis recidat in minorem, ita, q̃ ex fictione minor cẽſeatur, vel totum capitulum, uel maior pars, & quandoque non ſufficit talis fictio, vt infra eodem, quorũdam, & c. indemnitatibus, lib. 6. & in Clemen. eodem titulo, quod circa, per quod dico, q̃ vbi maior pars eligit ignorãter indignum, & minor pars dignum, caſſabitur vtraque, vna, quia de indigno:

e altera, quia à parte minori [e] & quòd ſic ſit decreta. intelligenda, patet ex prima parte, vbi decanus, vel pars eius innitebat̃ huic iuri, ſ. priuationis partis maioris, & adde quod dicam. j. e. eccleſia.

A D-

ADDITIONES.

a ¶Libro. 6. Ibi vide gl. fi. & super illa vide Io. An. supra eo. bonæ, super gl. sciscitata, ver. sed quid si.
b Solum. Si aliam indignitatem citra litteraturam.
c Libro. 6. Et vide Io. An. supra eod. cum in cunctis, in gl. puta minoris & in c. bonæ. infra super ver. indignos.
d Scripsi. Scilicet in c. scriptum, super gl. fi.
e Minori. Vide, quod no. supra eo. cum vintonien sis, super gl. fi. & in c. auditis, in gl. fi. & super illa.

SVMMARIUM.

1 *Ineligibilis est habens plures dignitates, vel plura curata sine dispensatione papæ, & quorum pluralitas facit ineligibilem, nu. 2.*
3 *Exceptio non admittitur in iudicio nisi contra actionem, vel intentionem, fallit hæc regula in hic expressis.*
Contra electum quomodo procedatur.
4 *Probationes obiectorum contra electos in meliorem partem pro electis interpretari debent, sed laxius in exceptione, quàm in accusatione, nu. 5.*
5 *Accusatorem non debet admittere iudex ecclesiasticus faciẽ tem hoc libidine vindictæ, & quem præferre cæteris debeat, excipitur, nu. 23. ad finem.*
6 *Accusator ex libidine vindictæ, an ex charitate procedat, qualiter cognoscendum.*
7 *Possessionis causam sibi quis mutare non potest, nulla causa extrinsecus accedente.*
Nota pro infamia accipitur, ver. notam.
8 *Canonis contemptor videtur infamis.*
9 *Diœcesi suæ non subditis super ecclesiis archiepiscopus dispensare non potest.*
10 *Super notorio iure statim papa fert sententiam: aliàs committit cognoscendum.*
11 *Confessio procuratoris eligentium non nocet electo.*
Dimisio rei prohibitæ non releuat in temestiua, ver. hoc intendit, & nu. 6, ver. dimisso, vide nu. 12. & 23. & 42. versic. in gl. an. tempore.
13 *Dispensant episcopi super obtinendis pluribus ecclesiis ex causa necessitatis, uel utilitatis: propter verò personæ prærogatiuam sedes apostolica.*
14 *Collatio an fieri possit ob eis, ad quos spectat, ecclesiarum, ex pluralitatis uitio uacantium, lite super eis pendente.*
15 *Delegati ad electionis episcopalis causam in casu cassationis non possunt ecclesiæ cathedrali de episcopo prouidere.*
16 *Electus quando sit uocandus in causa electionis suæ, & non comparens, quando faciat sibi præiudicium.*
Confirmationem petere possunt electionis electores, in prine. nume.
17 *Contestatio litis in causa contra electum, & contra electionẽ necessaria, & quando, & nu. 18. an etiam quando quis auctoritate rescripti apostolici petat sibi prouideri, num. 18. et non fit per exceptionem peremptoriam, nu. 20.*
Confirmatio ubi petitur, non comparente contradictore, vel citatis non venientibus, vel præsentibus, sed tacentibus, quid agendum à iudice, ver. ubi vero, & numer. 24. versi. dicit etiam Inno.
19 *Ponendi modus quis, remiss. & nu. 26.*
21 *Respondere, an & quando quis teneatur positionibus continentibus crimen suum, vel infamiam.*
Testis, an deponere de crimine suo debeat, ad finem ferè, versi. hæc ratio.
Negare veritatem, quam quis nouit, grauando aduersarium in probationibus, peccat, ver. peccaret enim.
22 *Iuramentum repetitur, cessato processu priorum iudicum, in quo erat iuratum.*
23 *Pluralitas beneficiorum electo ad aliud maius dimissa quando prosit, licet obyciatur.*
24 *Dispensatio in quibus criminibus necessaria sit ad obtinenda uel obtenta retinenda beneficia, & quæ debeat attendere dispensator.*
25 *Ad curam animarum, quæ pertineant, vel de eæsint, Absolutio à non presbytero non reconciliat, versicu. dicit tamen.*
27 *Dignitas, & personatus in ecclesia quibus differant.*
28 *Personatus duos habenti si papa indulgeat, ut possit alium recipere, & ex primis alterum minus canonicè habeat prodest alteri personatus.*
Personatus plures, ut recipere possit, si cui à papa sit indultũ, si canonicè conferantur, si recepit illos non canonicè, non potest contra eum procedi quia plures tenet, uersicu. dicit etiam.
29 *Dispensatione concessa episcopo, ut cum uno ex clericis suis dispenset super pluralitate beneficiorum, an mandatum papæ referendum sit ad ius commune.*
30 *De commenda parochialis ecclesiæ quid iuris, & an citandi, qui læduntur ex commenda, num. 31. an clericus alterius diœceseos possit hanc recipere commendam, sine licentia sui episcopi, nu. 32.*
33 *In dispensatione quid considerandum à dispensatore, remiss. et quid ea operetur, nu. 35. & 36.*
34 *Præsertim, pro maximè.*
Pluralitas beneficiorum etiam in simplicibus reprobatur.
36 *Præter præpositio, an includat.*
37 *Epilogus, suffragium, supplementum glossarum, nume. 38. & 39. & seq.*
Meam rem esse cum iudicatur, per consequens illius non esse.
40 *Vetare, an intelligatur, qui expresse non consentit.*
Furtum, an dicatur commisisse, qui dicit se credidisse dominũ permissurum, ver. solu.
Inuentor rei alienę præconizare tenetur inuentionem, & an precium inuentionis debeat habere à domino, versi. qui etiã dicit.
41 *Furtum de quibus rebus non fiat, coniuncta glossa, an de rebus ecclesiæ uacantis.*
42 *Confiteri, an uerum teneatur, qui prælato non canonico parochię confessus fuit.*
43 *Eccelesia una quę dependeat ab altera, remiss.*
44 *Titulatum beneficium designat nomen, vel cognomen, seu denominationem clerici.*
45 *Beneficia plura, siue tituli plures quando simul liceat vni tenere.*

CAP. LIIII.

DVdum ecclesia. Habens † plures dignitates, vel plura curata sine dispẽsatione papæ ineligibilis est. de cre. autem secundum Hostien. Pe. D. & Boati. diuiditur in 7. partes: tamen in vltima parte discordant. vt infra patebit. Et in hac parte prima ponitur obiectio contra electum. Egydius diuidebat in tres tantum. In prima narrationes partium coram papa. In secunda, ibi nos igitur, commissio causæ, & processus iudicũ. In tertia processus papæ, ibi, licet autem. Sed quo ad hunc casum summarium, quærit Compost. an † pluralitas ista, de qua loquimur, faciat quem in eligibilem quo ad minores dignitates, & beneficia, puta Archydiaconatum, & canoniam; & dicit quosdam tenere, quòd non: quia non inuenitur cautum, & quia in episcopo requiritur maior perfectio, qui sicut honore, sic & meritis alios præcellere debet. Sed ipse putat de rigore iuris, idem in illis, & idem Guil. in specu. titulo secundo. §. videndum, ad finem, versicu. sed nunquid habens, & in versicu. sequen. tractat, an quo ad illa possit episcopus dispensare, reddebat autem Compo. rationẽ: quia talis violator est canonis, de cleri. non residẽ. quia. lxx. distinctione, sanctorum, & violatores canonum deiiciuntur etiam ob obtento, de maiori. & obedien. capitu. secundo [a] 25. quæstion. prima violato-

violatores. Hodie per constitutionem, execrabilis, versic. qui verò deinceps, si primum, ex quo vacat absque moræ dispendio in ordinariorum manib. verbo, & facto sub testimonio publico non admittunt, sunt priuati secundo, & inhabiles ad sacros ordines, & quæcunque beneficia [*Parte sua*] scilicet contradicentium [*Contra electum*] no. quòd hic
3 nullus † agebat pro electoribus, vel electo, & tamẽ contradictores excipiunt contra electionem iam factam; & est hoc speciale in electionibus propter animarum periculum, ar. infra de appella. constitutis. 2. & c. oblatæ. 63. distinctione, nullus inuitis, vide quod dicam de excessi. præla. inter dilectos, in glo. no. non solùm, aliter in iudicio non admittitur exceptio, nisi contra actionem, vel intentionem. ff. de exceptioni. l. prima. C. de non numera. pecu. si quasi, secundùm Innocen. & hoc teneas, quicquid infra notabis, quod dic, vt plenè no. infra, de accu.
b super his, & capitu. accedens, & de excep. [b] dilecti, potest tamen dici, q̃ vbi nil petitur, nec intenditur nec ad aliquid agitur, nõ est locus exceptioni: nec obstat, quod hic dicit, nam intelligendum est hoc, q̃ hic dicitur, obijciebatur ad excludendam confirmationem, quæ à parte altera petebatur: vel dic, quòd hic nil petitum fuit, sed simpliciter oppositum, & iuratum hincinde, ac positiones factæ, & ideo cassatur, vt patet infra eodem, cap. §. partibus & §. licet, ideoque postea fuit ordinatum iudiciũ, & petitum ex eadem causa, q̃ electio irritaretur, & electus respondit, q̃ non erat irritanda, & sic fuit lis contestata, vt infra eo. §. tandem, & est quasi popularis hæc actio, quæ tuetur ius populi, & ecclesiæ dei. ff. de popularibus act. l. j. sed contra, quia ꝑ curator in ea constituitur, qui nec prætextu crimi nis, vel infamię repellitur, vt legitur, & no. infra de acc. super his, ergo non est verè popularis. ff. de po
c pula. actio. l. popularis [c] ideo dixit Inno. hanc esse anomalam secundùm hunc simplicem modum agendi à canonibus introductum. Alij dicunt, q̃ si in modum exceptionis aliquid opponatur, & probetur, illud idem consequitur quis in hoc casu, q̃d consequeretur agendo. s. c. per inquisitionem; & c. cum dilecti, §. ti. j. c. j. de except. c. j. nam & talia in modum denunciationis expediũtur, vt legitur, & no. j. de despon. impub. ad dissoluendum, & etiam ex officio, & si nihil opponatur, vt patet in eo, q̃d legitur, & no. §. eo. cum nobis olim. §. his igitur, debet autem exceptio in scriptis dari, argu. in auct. de tempo. ordi. non solu. pec. super dote. §. contestationem, col. 7. secundùm Inn. j. de prob. quoniam contra falsam. Tu dicas secundùm Host. q̃ professor iuris canonici non debet multùm curare de his apicibus, vt patet in eo, quod le. & no. j. de iud. dilecti, hoc saluo, q̃ in talibus exuberare potest officium iudicis quantùm ad veritatis inquisitionẽ, & ſm ipsam iustam pronunciationem, vt patet in eo, q̃d leg. & no. §. c. cum nobis olim. §. his igit. j. de ap. oblatæ, ad finem, secundùm Host. [*Obiecta*] di-
4 xit † hic Compo. sequendo Inno. & Host. probationes obiectorum, quæ fiunt contra electos, debere interpretari in meliorem partem pro electo, si fieri potest, vt si probatum sit, Arch. dedisse Archydiaconatum sub annuo censu, hoc potest intelligi de spiritualibus, & hoc illicitum, & de tẽporalibus, & hoc licitum, ne prælat. vices suas per totum. Intelligetur ergo facta datio de temporalibus tantũ, & sic dicit se obtinuisse in electo Legionensi. Itẽ si dicant testes electum venatorem, intelligemus de licita, non de illicita vena. de quibus. j. de cle. ve na. fit verò hæc interpretatio secundùm eum vbi verba hoc patiuntur, & præsumptiones, & circunstantiæ contrarium non suadent: faciunt de scruti nio. c. vno, de accusa. cum dilecti. Item quia regula riter contra producentem interpretamur dubia
d dicta testium, de proba. in pũtia, de conditio. [d] ap.
e per tuas [e] ponebant etiam exemplum de irascibili. potest. n. id esse perseuendo vitia, & zelo iu-
5 stitiæ, hæc autem † interpretatio laxior fit in exceptione, quàm in accusatione, in qua imminet vtri que par supplicium, & in qua prosequitur quis in iuriam suam, vel suorum, in exceptione. n. non videtur plus admittendus, qui prosequitur iniuriã, quàm alius, cum non agatur in ea ad vindictam, sed ad repulsionem secundùm Inno. de ordine cognitionum, cum dilectus: nec iudex ecclesiasticus
f admittere debet accusatorem, [f] qui hoc facit libidine vindictæ, quia peccat. 23. q. 3. sex, & §. se. & q. 4. in principio. is tamen, qui prosequitur suorum in iuriam, & ex charitate accusat, præferetur alijs: qa melius nouit, & illud fidelius prosequetur, arg. 4.
6 q. 6. omnibus. 2. q. j. si peccauerit, ſm Inno. hoc fau tem an ex libidine vindictæ, an ex charitate procedat, ex qualitate personarum, ferocitate vultus, & verborum, comminantium. s. vel placabilium, & alijs circunstantijs arbitrabitur bonus iudex, arg. j. q. 7. scimus. C. si quis impe. ma. l. vna. ff. quod metus causa, non est. de noui oper. nun. c. 2. de procu. in nostra, secundùm Host. incautè igitur facit aduocatus, qui petit declarari, vel à principio dicit articulum non admittendum: quia probatus nõ releuat: vel qui format interrogatoria talia, p quę testes id habeant declarare [*Archidiaconus*] Alanus. s. qui venerat contra electum [*Eoque*] s. archydiaconatu; & tunc dic dimisso. s. pp decanum Rothomagen. aliqui exponunt, eo. s. concilio: dimisso. i. spreto [*Dimisso*] hæc dimissio non profuit: qa iam per receptionem archydiaconatus beneficia
7 vacauerant, & sibi † causam possessionis mutare non potuit, nulla causa extrinsecus accedente. C. de acqui. pos. cum nemo. ff. eo. q̃d meo, in principio, & l. qui bona fide. ff. de vsucapi. non solùm. §. q̃d vulgò, Phi. [*vt quicunque*] Vinc, Egy. & quidam alij instant hic in expositione verborum concilii, quod non placet, sed expone, ut ibi dicam, singula verba, quæ sequuntur vsq; ibi, prædictus [*Transgressionis*] vnde merito puniendus, vt 25. q. j. nulli, & c. violatores, & q. 2. si quis dogmata, Phi. [*Notam*] i.
8 infamiam, contemptor † ergo canonum videtur
g infamis, § vt hic, de maio. & obed. illud. 6. q. j. infames Host. [*Cupiditatis*]. 8 5. dist. Florentinum [*Quod*] vitium [*In alijs*] sibi subditis, Host. [*beneficia*] s. prædictas parochiales ecclesias [*Alterius*] s. Archydiaconatus [*Alienam*] i. alij conferendam, vel, idest non suam, secundùm Phi. & Host. & scire debet, q̃ suum &c. C. vnde vi. cum quærebatur [*Damnabiliter*] quò ad se [*decepto*] aliter recepta, quod melius est secundùm Host. [*Verùm*] secunda pars, in qua ponitur excusatio pro electo [*procu.*] s. G. Archydiaconus, Et in fi. pro quamuis [*Rothomagensis*] cui
9 non † suberat Arch. Ambiañ. iure diœce. nec metropoliti, quia est de prouincia Rhemensi secundùm Hostien. & hoc patet in prouinciali: aliter dispensare potuisset, si diœcesanus fuisset secundũ Ioan. quod placet Host. ſm nota. j. de præb. de mul
h ta [h] [*Visus*] aliter visus, sic. s. c. constitutis [*Nos igi*
10 *tur*] tertia pars, in qua † ponitur excusationis repulsio, & causę commissio [*Admittentes*] sup ista velut super iure notorio statim papa fert sententiam, sic supra de consuetu. cum inter [i] aliàs verò committit cognoscendas secundùm Innocen. &
11 Hostien. [*Si constaret*] nota † igitur, q̃ confessio procuratoris eligentium non nocet electo: quia licet supra procura. fuisset hoc confessus: papa tamen mãdat hoc inquiri; quod ſm Petrum, & Abb. rũc maximè

maximè verum est, quando confitetur, de his, quę contingunt personam electi, vt hic, & vide, quod dicam. ℣. super verbo, constitutus, & concor. quod dicam, de restitu. in integrum, capitu. secundo. In gl. per monacos. 2. colum. versi. secus esset [*Habentem*] maximè, vt infra patebit [*Electionis tempore*] hoc intendit, si post adeptum archydiaconatum tenuit ecclesias, & postquam dimisit illum vsque ad tempus electionis inclusiuè, nisi ostendat &c. & sic dimittere illas post electionem illum non releuat, cum non appareat emendatus. ¶ Sed quid
12 si dimisisset † ecclesias ante tempus electionis, nũ quid impedietur ipsius confirmatio? distingue, vt dicam super gl. & ℣. ver. tandem, super ver. electionis tempore [*Per sedem apostolicam*] secundum Ho
13 stien. hoc, quando † propter prærogatiuam personæ fit dispensatio: secus, quando propter necessitatem, vel vtilitatem ecclesiæ, quo casu dispẽsant episcopi secundum eum, de hoc satis dixi super de cre. de multa [*Dispensatum*] nunquid in hoc † ca-
14 su licuit illis ad quos pertinebat ecclesiarum collatio, illas conferre. dicunt quidam ꝙ non, ex quo coram quocunque iudice lis pendet, nec valeret collatio facta, argu. ℣. de arbit. ex parte, alij contra, quia nec motio litis alicui aufert ius suum. ℣. de restit. in integ. c. 2. etiam si super hoc fuerit appellatũ ℣. de sup. neg. prela. c. fi. nec obstat, quòd dicitur in
k nouata [k] lite pendente maximè post appellat. renocanda: quia illud de his, quæ in processu iudicij fiunt, vel etiam extra, si de nouo attententur. Porrò his pendentibus bene potest quis vti iure suo per illa, etenim non est alicui turbanda sua possessio, vt lite pendente. c. j. de causa possess. cum olim, & nemini facit iniuriam &c. S. eod. cap. cum ecclesia, quod placet Inno. aliqui dicunt hoc verũ nisi in curia Romana, vel coram delegatis papæ pendeat negocium per appellationes, siue inter duos, quorum vterq; asserit beneficium ad se spectare, siue aliter quomodocunq; ibi negocium referatur, arg. de officio legati: licet, de præbe. inter cætera, & hoc placet Hosti. in excellentiam papalis iurisdictionis, infra de maior. & obed. per tuas. de appel. si duobus, & maximè, si de viribus dispensationis suæ agatur, infra de iudi. cum venisset, & ne ius eius ab inferioribus vsurpetur, infra de sup. negli. præla. licet, & ne pendeat ab inferioribus ipsius iudicium, supra titulo primo, bone. 2. & quod dicebat Inn. ꝙ per appellationem causa defertur, sed potestas conferendi beneficia nec confertur nec aufertur, fatebatur Host. ꝙ non confertur papæ, qui sine appellatione hoc poterat, nec auferẽ alteri, tamen suspenditur per quandam consequẽtiam: quia collatio est sequela iurisdictionis: vnde prælatus à iurisdictione suspensus, & per cõsequẽs à collatione. ℣. de concessio. præb. quia. ff. de reg. iu. cum principale. Quo ad litis pendentiam, quæ est inter duos electos in curia, vel alibi, vel quæ est inter petitorem, & possessorem beneficij, terminatum est hodie, ꝙ electio interim facta sit irrita. ℣. vt lite pendente. c. j. & 2. per quas decido aliqua hic notata. tamen hoc scias, ꝙ illa iura noua non loquuntur de lite, quæ pendet inter collatorem, vel
l electorem, & possessorem, vel electum [l] dicit etiã hic Host. ꝙ quando non agitur principaliter de beneficio, sed accessorie, vt hic, vbi principaliter agebatur de electione, sed incidenter obijciebatur de pluralitate beneficiorum, iurisdictio, vel collatio inferioris ordinarij quo ad illa beneficia nõ suspenditur: immò de illis beneficijs, si de ipsis corã ipso quæstio principaliter moueretur, posset interim cognoscere, per consequens & conferre, si vacent, nisi per lapsum temporis potestatem conferendi perdidisset. ℣. de præb. de multa, ver. & si vltra & ℣. hic deciditur talis littera, & auctoritate nostra eidem prouideretis ecclesiæ de pastore, & re-
15 prehendit per hoc † Abb. cuiusdam assessoris consilium, qui non aduertens hanc decisam, consuluit delegatos datos ad cãm electionis in casu cas-
m sationis posse prouidere ecclesiæ ẽt cathedrali [m] de episcopo [*Partibus*] 4. pars, in qua ponitur iudicum processus, & appellatio ad papam facta [*Propter hoc*] i. propter delegationem vobis factam [*Constitutis*] ſ. procuratoribus eligentium, & contradi-
16 centium. ¶ Sed nunquid † est necesse vocari electum? non videtur: quia & electores possunt confirmationem petere, vt hic, de causa pos. cum ecclesia. S. c. prox. dic secundùm Inno. ꝙ si agitur cõ-
n tra electores ad pœnam, non vocatur electus [n] Idẽ si electores petunt cõfirmationem, & opponitur solum de forma electionis secundùm Innoc. vel de defectu electi, secundùm Hostiẽ. qui tñ fatetur electum in his posse assistere, ne colludatur, sicut aliàs, C. de leg. auct. nunc si hæres. Si verò agatur de crimine electi, cum ipso crimine probato, & repulso per sententiam ineligibilis fiat; vt S. e. super eo, omnino est citandus, vt no. ℣. de procur. in præsentia, uide quod ibi dixi super vlti. glo. nisi sciret causam suam agi, & non curaret interesse. ff. de re iudi. sæpe. ℣. de re iudi. c. pen. ibi uide in gl. vt si electus, & id quod scripsi super. j. glo. & quod no. eod. ti. cupientes. §. cæterum, in vlti. glo. Alij autem dicunt, & placet Compost. ꝙ & si hoc sciat, tamẽ vo
o candus [o] est: & si contumax fuerit, sibi imputabit nisi forsan appellatio facta esset, tũc enim omnes, quos res tangit citantur à iure. ℣. e. lib. 6. statuimus aliter autem non obest absenti sententia: immo veniens ipsam faciet retractari, ex quo fuit vocatus, nec contumax, vt 3. q. 9. per totum. C. quomodo, & quando iudex, ea quæ, & l. pen. & per consequens nec eligentibus oberit sententia ipsa retractata, & hoc propter causæ connexitatem. ff. quẽ-admodum seruitu. ami. si communem P & hæc
p vera sunt, vbi agitur de confirmatione, vel cassatione electionis, cui electus nondum consensit: alioquin vocandus est, si per mutuum consensum matrimonium sit contractum, S. eo. cum inter canonicos. §. discretioni, nisi appellatum fuerit, vt p̃ missi secundùm quosdam. Tu verò dicas, ꝙ nihilo minus vocandus est, vbi non consensit secundùm Host. hodie satis videntur hæc expedita. ℣. eo. c. fin. lib. 6. ꝙ si confirmatione obtenta petatur ordinatio, vel consecratio, ibi omnino uocandus est, arg. ℣. ti. j. c. 2. §. j. & c. licet, cum & tunc inscriptio requiratur; quod dic, vt legitur, & notatur. ℣. de accu. super his, & repellatur ab obtento, vt ibi secundùm Innocenti. & Host. [*Eodem decano*] In decisione nominato, & venerat pro electo, ſm Iaco. & Boat. & malè, secundùm gl. & Host. [*Grauaminum*] quæ si bi per iudices inferebantur. Et infra intellige, ꝙ electus personaliter, & procu. contradicentium venerunt ad curiam multa, pro & cõtra processum iudicum proponentes, super quibus papa pronũciat [*Licet autem*] v. pars, in qua ponitur pronuncia tio super processu iudicum [*Contestationem litis*]
17 ex hoc † patet litis cõtestationem necessariam super exceptionibus propositis contra electum, vt ℣.
q de iudici. exhibita: q secus, si contra electionem aliquid proponatur ſm quosdam, vt lite non contestata, qm̃. §. j. Tu dicas in vtroq; casu requiri partibus præsentibus litis conte. vt ibi, & ℣. de eo, qui mit. in pos. eum qui, li. 6. hodie dic, vt in ele. quas allegabo super gloss. vltim. huius partis. ¶ Quid si
18 † quis auctoritate rescripti apostolici petat sibi ꝑ uideri: vide, quod dixi. S. de rescriptis, mandatum, in vlt.

in vlt. glo. ver. formabit, & quod dicam de despon. impu. ad dissoluendum, in gl. quid si, ad fi. & de re
r iud. de cætero, super j. gl. [r] hic non est necessaria litis contesta. quia is, cui scribitur, potius est executor, quàm cognitor. ℣. de offi. deleg. super quæstio-
ſ num. §. porrò, licet exceptiones [s] legitimas debeat admittere, vt patet. S. de rescriptis, cum adeo, & c. constitutus, & c. capitulum. nil enim potest petere impetrans, nisi quod in rescripto cõtinetur, nec ex alia causa, & ideo rescriptum sufficit pro libello, argu. ℣. de dila. præterea, & contradictio est pro responsione, tutius tñ est, ꝙ aliqua petitio offeratur, & lis contestetur secundùm Inn. arg. hic, & ℣. de litis contest. c. vnico, & in eo, quod no. ℣. de dila. præterea. vbi verò petitur confirmatio, nec apparet contradictor, non est, cum quo contestetur lis, & ideo proceditur lite non contestata: sed & potest dici, ꝙ si hi, quos res tangit, citati non veniant, vel præsentes nihil opponant, sed tacent, confiteri intelliguntur. ff. de inter. actio. de ætate. §. nihil inter est, in confitentes autem nullæ sunt partes iudicis. ff. ad l. Aquil. proinde, ſm Inn. quod dic, vt no. ℣. de confessis. c. fi. & de rerum permuta. cum olim. Sed & qualitercunq; constet superiori de veritate sufficienti, potest negocium diffinire, ar. S. e. cum nobis olim. §. is igitur, & maximè si per confessionẽ. infra de rerum perm. cum olim, infra de excess. pl. quàm sit graue, secundùm Host, [*Non per positiones*]
19 de modo † ponendi tractauerunt hic Goff. & Hostien. de quo vide plenius. infra de confessis. c. j. lib. 6. Quid autem dicat hic Gof. ad solutionem contrarij, de decre. prout, infra de dolo, & contum. ibi dicam super gl. proinde, & gl. se. [*Contestatio litis*] di
20 xit hic † Gof. & Host. ꝙ per exceptionem peremptoriam non fit litis contestatio, & est casus infra de litis contestatione, c. 2. lib. 6. [*Consilio*] sic infra c. proximo, in fi. [*Tandem*] sexta pars continens litis contestationem, iuramenti præstationem, electi confessionem, & reprobatam excusationem, & dic, Tandem. i. post cassationem prædicti processus, Host. Arch. Alanus, qui venerat cotra electum ex præmissa. S. in prima parte capituli [*Petijt*] in scriptis, sic enim offerendus est libellus, de libel. obla. c. j. [*Respondente*] non dedit ergo petitionem ℣ riam super confirmatione, quę non facile recipiẽ da esset secundùm Inno. vt dicam de officio delegati, cum contingat, in glo. quia melius, versiculo quid si quis petit [*De iudicenda veritate*] super pro-
21 cessu † electionis, & super omnibus ipsius accessoriis, quæ non sint criminis, vel infamiæ: aliàs vix cõfirmaretur aliquis, cum vix reperiatur quis nõ criminosus. l. distinctione, quia tua. 34. distinctione, fraternitatis, nec tenetur quis prodere se, de pœni. distinction. j. non tibi dico, vide quod dicam de confessis. c. 2. in magna gl. & ibi in fine remitto ad speculum. Alij dicunt, ꝙ etiam de criminibus tenetur respondere; vnde & hic respondit, an haberet plures curas. Sed primi respondent, quòd habere plures curas nõ est peccatum simpliciter, cum dispẽsatio illud excuset, vt hic dicas, ꝙ super occultis non cogitur respondere: quia nec ecclesia de ipsis iudicat, vel inquirit, infra de symonia, sicut nobis. in fine; & sic intellige primam opinionem, de manifestis autem, & iurare cogitur, & respondere tenetur, vt patet in eo, quod legitur, & notatur infra de accusatio. qualiter. j. §. finali, & qualiter. 2. versi. nos igitur, & sic intellige opinionem secundam. Ideoq; ſm Inn. & iurare, & respõdere tenetur in hoc casu. Et primo quæretur, an sit de aliquo crimine infamatus, vel condemnatus, peccaret enim, si grauaret aduersarium in probationibus, ex quo veritatem nouit, argu. infra de
t crimine falsi. c. j. §. vnico. x. q. 3; [t] quisquis, si totum negauerit, necessaria est probatio. ff. de probatio. ei, qui dicit, nisi forsan ex ipso facto notorio funde tur intentio aduersarij. vt hic erat. hic enim notoria erat pluralitas beneficiorum: quia nec in partibus suis non notoria posset esse, vt patet infra ti tu. primo, quanto. §. ne autem, vnde nec hic nega
u ri [u] poterat, nec negata fuit, vt supra eodem, capitulo. §. primo. Sed quia tale factum iure canonico damnatur, vt infra de præbend. quia in tantum, & capitulo de multa, ideo necesse habuit probare iustum titulum, vt patet in eo, quod legitur infra, vt ecclesia. benefi. c. vnico. §. primo, in principio, & quia hoc non probauit, succubuit, vt infra eodem §. penultimo, & finali. Si vero confitetur infamiã, vel notam, sicut præmisi, tunc quærendum est, an & crimen commiserit. Nam si hoc confiteatur, iu stum est, vt repellatur. C. de dignitatibus. l. 3. infra de excessibus prælato. inter dilectos. §. primo, ad finem. Si autem hoc negauerit, nec conuinci po terit, debet se purgare, infra de purga. cano. per totum. Aliter autem graue est ipsum promoueri, vt patet in eo, quod legitur, & notatur, infra de accusa. omnipotens; & hoc teneas. Tertij dicunt, & non malè secundùm Innocen. quòd de omnibus
x illis, quæ impediunt executionem [x] officii etiam post peractam pœnitentiam respondere debet: quia in hoc bonum suum procuratur, argumentum. 23. quæstio. v. prodest, & quæ sint illa, not. infra de renuntia. nisi cum pridem. §. j. & §. propter conscientiam. Sed nec iste prodit se in publicum: quia tantum de his, quæ nata sunt, quæritur, scilicet de infamia, & de condemnatione, non de occulto, non enim dicitur, quòd crimen manifestet. sed si verum est, hortatur, vt cedat, vnde & iste cesſ sit, infra eodem. c. ver. fin. hæc ratio cessat in teste, non enim peccat testificando acta pœnitentia de peccatis, & ideo cogendus non esset ad talia respõ dere, sed nec iste respondebit, nisi velit: quia principales personę non coguntur respondere, si ad aliam pœnam, quàm spiritualem agatur. nec obstat, quod hic respondit electus: quia hoc fecit voluntarius non coactus secundum Inno. Tu vero dic de hac materia, vt no. supra eadem gloss. versiculo dicas, de testibus vero dicetur infra [y] de testibus, cum causam, secundùm Hostien. qui dicit, Innocen. sibi fore in hac glossa contrariũ, & vide in præallega. decreta. 2. de confessis, in fine glo. [*Iuramento*] no. quòd † cassato processu priorum iudicum, in quo fuerat iuratum, repetitur iuramentum; vide quod dicam de re iudica. ad probandũ
y super vltima ɣ glo. [*Electionis tempore*] hoc non fa-
23 cit ad rem, nam & si prius tenuisset † sine dispensatione, cum peccasset mortaliter, ad cassationẽ sufficeret de rigore. 25. distinctio. primum. nec obstat, si dicas, quòd per dimissionem præsumitur pœnituisse: quia idem dicere deberes, si renunciauit tempore electionis, vel post, cum pro eo, quod electus sit peccator, non minus valeat electio, vt not. infra eodem, ecclesia, ad finem, in glo. impropriè, in fine; & vide supra eodem, auditis, super vlti ma glo. facit de iureiuran, sicut nostris, vel ideo dicit de tempore electionis: quia si renunciat tempore electionis, vel cum imminet electio faciẽda, præsumitur simulata, & ficta pœnitentia, & ambitiosa proper honorem habendum: sed si de veritate pœnitentiæ constaret, nec esset præsumptio ambitionis, etiam si post resignasset, de æquitate ex iudicis officio non admitteretur exceptio criminum, in quibus non est necessaria dispensatio, licet de iuris rigore posset admitti, 2. q. 7. quærendũ: sed si repellitur accusator: quia præsumitur malo

zelo illum accusare,qui veram pœnitentiam egit
hoc verum,nisi prosequeretur suam, vel suorum
z iniuriam [z] 4.q.v.omnibus.In quibus † autem cri-
24 minibus.& quãdo sit necessaria dispensatio [aa] no.
aa infra de tempori. ordin. ex tenore,& c.final. alij
dicunt,quod ibi nòta procedunt, quando quis
petit ordinari,vel confirmari, qui nec de crimine
accusatur,nec contra illum excipitur.Si enim ac-
cusatur,vel excipitur,semper est necessaria dispen
satio,etiam si crimen sit mediocre. per quæ patet
delegatum,cum dispensare non possit, admittere
debere omnem exceptionem cuiuscunque crimi
nis:prudenter tamen faciet, si priusquam proce-
dat,hoc retulerit deleganti, vt si expediat, per ip-
sum dispensetur secundum Innocen.argum.infra
de officio archidia.ad hæc,& de offi.archipresbyt.
c.fin.secundum Hostien. qui dicit per id innui pẽ
dente lite accusationis,vel exceptionis posse dispẽ
sari,nec mirum secundum Innocen.ex quo crimẽ
non est probatum,argumen. infra de exceptio. a-
postolicæ,de cler.excommunic.mini. apostolicæ,
nec obstat, vt lite pendente.c.fi. quod loquitur de
indulgentia,per quam fit alicui præiudicium pri-
uatum, & temporale secundum Innocen. & vide
quod dixi supra eodem,dudum, super glo. talis e-
lectio,& prosequitur in glo.dicebat Hostien. si re-
mittendo crimen papa misericors est, non sit oc-
culus tuus nequam. 25.q. fi nali,alligant.prædicta
locum habent secundùm Innocen.cum pœniten
tiam egit electus,si enim perseueraret in crimine,
semper admitteretur exceptio.l.distin.absit.24.di-
stinct.c.primo.25.distin.cap.fin.In occultis etiam,
de quibus fortè pœnituit, solum post electionem
posset forsan dispensari: sed debet dispensator at-
tendere dignitatem,ad quam electus vocatur: ga
facilius dispensatur in minori,quam in maiori, se
cundum Innocen.alle.Hostien.supra eodem,scri
ptum:secundum quem non obstat infra titu. pri-
mo. capitulo fina.vt ibi dicam.Item attendi debet
qualitas personæ,facilius enim dispensatur cum
magis gratioso propter litteraturam, eloquentiã,
prudentiam,nobilitatem,& similia,infra de præb.
de multa, ad fin. Item facilius in obtento, quam
obtinendo,infra de iureiurand.quemadmodum.
Item facilius dispensatur in crimine, de quo accu
satur quis,vel excipitur,vt repellatur à promotio-
ne,quàm si id fiat, vt repellatur à testimonio, vel
accusatione in criminali. illius enim illaudabilis
est intentio.2.q.7.si quis episcopus;vnde nõ dispẽ
satur,& quia etiam fieret in præiudicium accusa-
ti,vel eius,contra quem producitur testis. Dicit e-
tiam Inno.fortè non male dictum, quòd si in mo
dum exceptionis probetur crimen electo, de quo
egit,vel egisse præsumitur pœnitentiam, & crimen
sit modicum, & non sit exinde ortum scandalum
non cassabitur electio,sed alia pœna imponetur,su
pra eodem, quod sicut.§.fi.63. distin.Salonitanæ,
infra de homi.ex litteris,secundum Inno. & Com
post.Sed Hostien.dicit, quòd licet papa probato
crimine in modum accusationis, vel exceptionis
hanc gratiam facere possit; non tamen decet, ad
hoc de voto,magnæ: alius tamen iudex hoc non
bb posset [bb] ex quo accusatur,excipitur,vel denuncia
tur,licet aliud de illo, qui per seipsum petit salu-
tis consilium,remittit infra de homicidio, signifi-
casti,concor.quod ipse notauit de cleri. excomm.
clerici,vt ibi scripsi,super.j.glo.[*Nitebatur*] alias vi-
debatur[*Dictum archidiaconatum*] Si quæris de archi
diaconatu, cui renunciauerat,respondeo, quia p
ipsius adeptionem vacauerant ecclesiæ, quas etiã
dicebatur tenere electionis tempore, secundum
Host.[*Curam animarum*] quid hoc sit,remittit Host.

de pœni.& remissio. omnis, & facit, quod dicam
de officio archy.cum satis.[*Sed cum*] sed hæc excu-
satio patet friuola,cum in iure &c.[*Suspendit*] hęc
25 & † ea quæ sequuntur,omnia sunt de cura, licet
aliqua videantur esse de iurisdictione, omnia enĩ
quæ sequuntur,sunt medicinalia animarum,2.q.
prima, placuit, cum capitulis ibi præcedentibus,
& sequentibus,dicit tamen Hostien. quòd absolu
tio,de qua sequitur,indistinctè fieri potest p̃ pres-
byterum: sed non presbyter licet à iudiciali pos-
sit absoluere, non tamen reconciliare,infra de vi-
ta,& honest.clerico. quoniam.§. fin. de pœniten-
tijs,distinctio.j. quem pœnitet, ante reconciliatio-
nem non est communicandum excommunicato
24.quæstio.3.nondum. infra de senten. excomm.
cum desideres, vbi de hoc, & supra de rescriptis,
ab excommunicato [*Recipit*] dicebant Pet.& Egy.
quòd 7. positiones fuerunt hic factæ isti electo,
26 quas per ordinem colligas hic, & vtile † est sic si-
gillatim facere:quia aliter multiplex in vno falsa,
licitè negari potest,vt no. de confessis. capitulo 2.
27 lib.6.[*Personatus*] per hoc † colligit Abbas differen
cc tiam [cc] inter dignitatem, & personatum, vt scili.
cet prima cum cura,secunda sine cura,sed hoc pa
tet falsum infra de prębendis,cum in illis,lib.6.de
ætate,& qualitate.c.vno,lib.6.de hoc satis dixi de
præbendis,de multa,in glo.sciendum est[*sic haben
dum*] hoc verum quo ad casum huius decret. sed
non illius,infra ne cleri.vel mona.super specu.Ab
bas,vt eodem tit.cap.primo, libro sexto,licet Gof-
fre.hic dixerit contrarium, & Hostien.[*Insuper*] 7.
pars secundum Hostien. in qua ponitur alia excu
satio electi. alij signant.7. in fine, vt ibi dicam [*In-
dulgentiam*] apostolicam, vt sequitur [*canonicè*] di-
28 cunt † Innocen.& Compost.quòd si habenti duos
personatus papa indulget, quòd possit alium reci
pere,& ex primis vnum habebat minus canonicè
quòd licet non posit quo ad illum,quem tenebat non canonicè,de rescrip.si gratiose, in fi.lib.6.
prodest tamen quo ad alium,quem cum persona
tu nouiter acquisito poterit licitè retinere. Dicit
etiam,quòd si is,cui per papam est indultũ, quòd
plures personatus recipere possit; si canonicè con
ferantur, recipit illos non canonice, licet peccet,
& procedi possit contra ipsum, quia retinet illos
non canonice: non tamẽ quia plures tenet, & idẽ
29 Compostella. dicit † etiam, si concessum sit epi-
scopo, quòd cum vno ex clericis suis super hac
pluralitate dispenset,non valebit dispensatio,nisi
persona sit sublimis, vel litterata, quasi mandatũ
papæ sit referendum ad ius commune, de rescri-
ptis,causam,quæ,de præbendis, de multa: secus,
quando ipse papa dispensat,de cuius factis dispu-
tare non licet 17.quæstio.4.§.qui autem,& capit.
sequenti:sed Compost. dicit, quòd quidam tenẽt
contrarium: quia beneficium principis est large
dd interpretandum,præcipue [dd] quandò datur non
ad instantiam illius,cui conceditur,vt not.de præ
bendis,cum olim,ad id eodem titu.si pluribus, li.
6.Guil.in §.allegat.in fin.versi.quid si papa dat, di
stinguit,ibi vide.dicebat Hostien.quòd ponit Gui.
in § quem allegabo,in fine, versi. sed nunquid no
cet,quòd vix vel raro occurrit dispensatio,quæ va
leat super pluralitate. Nam communiter iam ha
bentes beneficia plura exprimunt se illa canonice
assecuros:quãdoque tacent aliquod beneficium,
licet forte minimum.Item licet quo ad iustifican
dum titulum faciant sufficientem expressionem,
de fructibus perceptis non habilitantur. Item da
to,q̃ sufficiens fiat expressio, & q̃ habilitentur de
omni trãgressione, & perceptione fructuum quo
ad militantem ecclesiam,si nõ subest iusta causa,

non

non sunt securi quò ad triumphantem. 51. distin.
qui in aliquo,& c.j.& j.quæstio.7.& si illa,& c.tali.
facit quod no j̃.de voto, non est, in glos. 2.& quod
ee super ea dicam [ee].multa alia hic per ipsos,& Com-
postel.no.decido per decre. non potest, de præbẽ-
dis,libro 6. & ea quæ ibi no. & per decre. si plures,
in clemen.eod. titulo de præben.& quæ no.in spe.
ti.2.§.videndum,ver.illud,vsque ad fin.§.in quo fi-
ne,ver.porrò, inuenies de quodam effectu insuffi-
cientis dispensationis, quem hic dixerat Hostien.
notauit etiam hic Vincen. & Abb.id, quod est ex-
peditum,de rescrip. si gratiosè,libro 6. [*Commenda-
tam*] de † commenda parochialis ecclesiæ die ho-
30 die,vt infra eodem,nemo deinceps, libro 6. Hosti.
de his commendis tractat & Egy.hic,quod de ipsis
tractauit Innocen.infra de accu.si constiterit;& ex
his plura vide no.in præal.c.nemo. ¶ Sed quærunt
31 † vltra ibi not. hi qui læduntur ex commenda,non
fuerunt vocati;sed contempti per episcopum post
commendam eligunt, an teneat electio?dicũt qui
dam quòd sic,quando episcopus malitiosè & sine
causa fecit,hanc commendam, arg. de iure patro.
postulasti. Alij dicunt,quod placet prædictis,quòd
quamuis episcopus id fecerit fraudulenter, cassabi
tur talis electio:quia fecit episcopus, quòd ad offi-
cium & iurisdictionem suam pertinebat,quamuis
iniustè,arg.infra de concess.præben. quia diuersita
tem,& c. cum nostris, & c. litteras. oportuit prius
ergo illam cassari,supra eodem,bonæ.2.& c. audi-
tis, vbi de hoc,de excess. præla. inter dilectos.sed an
32 † clericus alterius diœc. sine licentia sui episcopi po
test recipere hanc commendam, dicunt quidam
quòd non, ar. de renun.ad supplicationem: quia
licèt ius prælaturæ non habeat: habet tamen gene
ralem & liberam, vt no. in præal. c. nemo, Innoc.
& Hostien. contra, quia non obligatur ad tenen-
ff dam commendam,nisi quantum [ff] voluerit.vnde
ad mandatum prælati sui illam dimittere oporte-
ret, nec obstat, quòd non debet esse generalis ali-
cuius procura. j. de obli. ad rat. c. vno : quia, vt di-
cunt,non est alia pœna, nisi quia cogitur admini-
strationem dimittere: aliter deponitur:& si in frau
de fuerit deprehensus, per ecclesiam non iuuatur;
& sic intelligitur,ne cleri. vel mo. c. 2.& c. sed nec
33 [*Cum idem*] electus[*Tenues*]qui tamen † erant sufficiẽ
tes considerata qualitate personæ, non tamen am
bitione, quæ nunquàm dicit, sufficit, de præbend.
quia in tantum; & quid in hoc consideretur, re-
mittit Hostien. de rescrip. postulasti,de præb. cum
secundùm,& quod hic dixit Phil.dicam.j̃.de præb.
34 de monacis, super j.glos. [*Præsertim*] pro † maximè.
ergo etiam in simplicibus reprobatur pluralitas,
de quo remittit Hostien. de præben. super inordi-
35 nata [*De nouo*] quasi dicat, dispensatio † vera facit,
quòd non noceat illi pluralitas: sed non operatur,
quòd illas aliter canonicè possideat. nec ob. ff. de
adi.le. Seio.§. vxori.Nam aliud in rebus priuatis,in
quibus est vnusquisque moderator & arbiter. C.
man. in re mandata, & in vltimis voluntatibus,
quæ ampliantur,vt ibi,& infra de dona. cum dile-
cti [*Ad finem*] aliud in rebus ecclesiasticis maximè
beneficijs, quorum prælati sunt procuratores,nõ
domini.j̃.de dona.c.1. vnde nec de ipsis pro libito
disponere possunt.§.eod. nihil; vnde nec dispensa
tiones sunt in his laxandę, sed strictè interpretan-
dæ,vt hic, & infra titulo j. cap. fina. secundùm Ho
stien. & per hoc dicit Innocen. sed Archidia. dicit
verba non fuisse Innocen. in originali pronuncia-
tum Lugduni contra præpositum Argentinum,
qui dispensationem habebat, quòd præter obten-
ta posset beneficium vnum curam habens liberè
recipere, ac licitè retinere. fuit enim pronuncia-

tum per hoc in obtentis non fore dispensatum.ad
§.vxori, respon. Compostę. post eum,quòd ibi pa
36 tebat intentio testatoris per † dictionem, præter,
volentis adijcere liberalitati, non detrahere. nec
obstat. ff. de procura. sed hæ.§. præter satisdatio-
nem : quia cum constet de iure procuratorem te-
neri ad illam satisdationem, non potest ibi dictio,
præter,excludere. oportet ergo, quòd includat.&
apertius patet hæc so. eodem titulo, Pomponius.
§. sed si is. & eodem modo respondetur ad l.de ser
uis fug. l.4. §. quòd si ad prædictam. aliter dictio,
præter, excludit. probat per l. j. in fine. ff. de pi-
gg gn. gg. actio. vbi dicit, præter stellionatum, & sub
iungit,quem fecit, quod superfluo fuisset addi-
tum, si de sui natura non excluderet, & ff. de di-
uor. nullum, & vide de præsump. litteras, super
hh vltima glo.[hh] [*Habita licitè*] hic duplex punctuatio,
& placet Hostien. quòd coniungatur cum ver.ha-
bita, non cum ver. retinere [*Tandem*]hæc.8.pars,se
cundùm Pe.de.& Boa.in qua ponitur electi cessio,
& cessionis admissio[*Spontanea*]non meritoria. 24.
37 distinctio.c.fin. ¶ Glos. sic † patet, alteratores con
cor.inducit quattuor similia. ¶ Glos. simile 7. di-
cta,quid sit furtum, opponit, quod hic non cadit
furtum, & soluit. ¶ Glo. [*quia cum iam*] causam red
dit,arguit, & soluit. ¶ Glos.not.[*tempus*]No. tem-
pus electionis spectandum, & dat duo similia, de-
mum quærit, arguit pro & contra, soluit, remit-
tit. ¶ Glos. [*sed pone*]quærit, an per confessionem
fiat contestatio, arguit contra, & soluit pro,distin
guendo tamen. ¶ Glos. not. [*ergo*]no. quærit, ar-
guit contra. iterum quærit, & soluit, alleg. in fin.
ius nouum. ¶ Glos. innuit, arguit à contrario: al-
legat tria iura, & ar. fortificat per vnam decre. se-
cundò ar.allegat quattuor iura;tertiò soluit. ¶ An
tepenultima glos. ponit 5. modos, quibus dicitur
titulus. secundò ponit regulam, & 5. casus excep-
tos. Tertiò quærit, & soluit. ¶ Penultima glos.
38 not. & dat simile. ¶ In † glos.sic patet [*ibi, frater à
fratre*] hanc, & l. sequen. & l.tutor,vide in præalle.
c.vno, super vlti.glos. [*& ibi.§.videamus*] vltimus.§.
est, & hunc & l. quoties, vide de iudi. dilecti, su-
per vlti. glos. ¶ In glos. sic. ff. de procur. [*Pompo-
nius.§. sed & is qui*] cum iudicatur rem meam esse,
simul iudicatur illius non esse. ¶ In glo. fi.7.[*ibi §.
incorporales*] j.§. est, vide vt lite pendente.c.j. super
3. glos. no. tempus[*ibi.§.si quis palam*]vide supra eo-
dem,dudum,super glo.ista tria [*& ibi, Ex mille.*§.j.]
vide de rebus eccle. non alie. ad aures, super glos.
2. [*& ibi, si voluntate*] vide in præalle. c.cum dilecti,
super glos.2. [*& ibi, Quæsitum*] vide de restitu. spolia.
cum ad sedem, super 2. glos.[*& ibi.§.non tantum*]vi-
de.§.eod. dudum, super glos. ista tria, in fine. ¶ In
glo.sed pone [*ibi,Iulianus*] cõfessus pro iudicato ha
betur.¶ In glo. not. ergo [*ibi,interrogari*] vide de te-
stibus, veniens 2. super glos. fina. ¶ In glos. infra
de prębend. [*ibi.l.vltima*]hanc & duas se. vide in c.
cum dilecti, statim alleg. super 3.glos. [*& ibi, si li-
bertam*] vide de testibus, fraternitatis, super 3. glo.
39 ¶ In † glos.i.[*in fine*]olim archidia. Ambien. idem
Hostien.¶ In glo. 3.[*ibi,eligentes*] vide quod dicam
j̃. de pręben. dilectus. 2. in glo. ergo ante, versi. se
cus dicitur[*& in fine*]supra eodem,innotuit,in prin
ci.& ipse electus hoc potest.§.eod. dudum, & infra
ver.tandem. ¶ In glos.j̃. de ele. [*in fine*] & prohibet
apostolus cupidos ordinari, quia facilè deuiant à
vero 47. distinctio. §. j. & c. iurium, Philip. ¶ In
glos. sic patet [*ibi.c. vno*] vbi de hoc [*& in fine*]adde
quod not. infra, de statu regu. ea quę, in glos. pri-
mò enim. ¶ In glo. fina. 7. [*ibi,in prin.*]& animo lu
crandi, vt eodem titulo §.placuit [*& ibi, Sicut dat*]
40 sed contra secundùm Hostien. in hoc † casu vetare

intelligitur, qui expreſsè non conſentit. ff. de furtis, qui vas. §. vetare. Item nec in hoc credendũ eſt reo aliter ſemper abſolueretur, quia diceret ſe credere dominũ permiſſurum. ſo. cum furtum nõ committatur niſi dolo, ſemper excuſatur, ſi credat dominum permiſſurum, vt in primis iuribus, argu-
ii mẽ. ff. pro ſocio. l. merito, niſi credulitas [ii] ſit craſſa & ſupina, vt in dicto §. vetare, & l. qui rem. §. j. ar. de cleri. excom. mi. apoſtolicæ; & ideo ex coniunctione perſonarum, qualitate facti, & aliis circunſtãtiis hæc arbitrabitur bonus iudex. C. de legatis, cum alienam, & ſi quis impera. ma. l. fi. argumen. de tranſact. cap. ſina. ſecundum Hoſtien. qui etiam dicit, quòd ſi inuenis rem alienam debes illam facere præconizari, vt furti ſuſpicionem euites, quãuis & à domino veniente petere poſſis competens precium inuentionis, ſi quid expendiſti. ſic loquitur. ff. de furtis, falſus. §. qui alienum, & §. ſequenti, & 5. queſtione prima. quidam. & 14. quæſtione 5. ſi quid inueniſti, nec eſſet error dicere aliquid dandum inuentori, vt retrahatur à cælando. ff. de condi. ob turpem cauſam l. 4. §. fi. & expedit rerũ domi
41 nis, quòd ſic teneamus, vt facilius rehabeant res ipſas. C. de reſcin. vend. l. ratas, ad Trebellianum. l. pen. 1. reſpon. & ſic doctores intelligunt præ. §. qui alienum, Hoſ. [*& ibi, Incorporales*] nec de re, quæ caret domino. ff. de furtis, falſus. §. qui alienum. nec iacente hæreditate de hereditaria. ff. de crimine expi. hære. l. ij. & fi. & ſic videtur, quòd nec de beneficio vacãte, nec valet, ſi dicas epiſcopo viuenti omnes baſilicas ſubeſſe. 16. quæſtione 7. omnes, de reli. do. de xenodochiis, vel Papæ. 9. quæſtione 3. iun-
kk cta. Nã & imperator [kk] dominus eſt hæreditatis. ff. ad l. Rhodiam de iac. deprecatio. C. de quadri. præ ſcriptione. l. bene à Zenone: & tantum iacere dicitur temporalis hæreditas, ſi vacant beneficia, licet viuat Papa, vel epiſcopus, de conceſſio. præben. & ne ſede vacante, per totum: vnde nec de rebus ec. vacantis videtur furtum fieri: tamen repetuntur
ll quaſi [ll] furtum, & datur actio epiſcopo etiam vacante eccleſia, de ſucceſſio. ab inteſt. c. fin. quandoque etiam ex officio Papa mandat illam reſtitui. ſupra de reſcrip. cum dilecta. §. fina. de præben. dilecto, in fin. de inſtit. cum veniſſent: & quandoque dat illi adminiſtratorem, de electione, cum nobis olim, in fi. quod etiam facere poteſt epiſcopus, de officio ordi. cum vos, ſecundum Hoſtien. [*& ibi tenetur*] & reſpiciunt nõ rei veritatem, ſed facti ſimilitudinem, Phi. & ſimile ſecundum eum. j. quæſtione j. ordinationes. 23. q. 4. tres perſonas. ¶ In gloſſ. [*quia cum iam, ibi, at ſi clerici*] proprius facit de pœn. & remiſſ. quod autem [*& ibi, Apoſtolicam*] facit quod
42 ibi no. in vltima gloſ. [*& in fine*] ſed ſi hoc † ſcirent ante mortem, debeant iterum confiteri, de pœni. & remiſ. omnis, in prin. vel poteſt dici, q̃ verè abſol
mm uit, quàmdiu tolerãtur à ſuperiore. 8. queſt. 4. [mm] nonne, Innocen. & Hoſtien. Compoſt. primum. tutius, & ideo tenendum, de presbytero non bapti. c. vltimo, Abb. ¶ In gl. ante concilium [*in fine.*] ſed diſpenſatio, quam habuerat ſuper parochialibus ec cleſiis ab archiepiſcopo ante concilium bene valuiſſet poſt concilium, ſi non recepiſſet perſonatum, Pet. & Abb. ¶ In glo. no. tempus [*ibi, per reſtitutionem.*] quæ fieri debet etiã de fructibus inde perceptis. infra de præbend. dilecto, in fine, ſecundum Hoſti. [*& ibi, Medio tempore*] ſi gl. intellexit poſt electionem & ante confirmationem, quæſtio non habet dubium, & per ſequentia ſic videtur intellexiſſe: ſed ſi gloſſ. ponit medium tempus. ſ. vacationis ante electionem, dicit Abb. quòd non videtur pœnitentiam verã egiſſe dicens, quòd ſic fecerat magiſter Iaco. de Alber. qui ſperans vacante eccleſia Aſtẽſi eligi in epiſcopũ, archidiaconatum Alben. dimiſit, quem tenebat cum quadam eccleſia paro chiali: & vide quod dixi in textu parte. 6. ſuper ver. electionis tempore [*& ibi non tantum*] & de re iudi. Abbate. li. 6. ¶ In gloſſ. ſed pone [*ibi, animo conteſtandi*] quod præſumitur, niſi cõtrarium proteſtetur, vt nõ. infra de litis conteſt. cap. vno [*& ibi, Dicitur præceptum*] de hoc 2. quæſtione prima in ſumma, & infra de verborũ ſignificatio. ex parte. i. in vltima
nn gloſſ. vbi remittam ad ſpe. [nn] [*& ibi, Lis conteſtata*] quidam legiſtæ cõtra. vide quod plenè dixi in Spe. de litis conteſta. §. 2. ſuper verſi. ſed ſi reus. ¶ In glo. ſic patet [*ibi ordinis iudiciarii.*] & in cauſis electionum: ſed hodie ſecus per clemen. de iudi. diſpendioſam, de verbo. ſignifica. ſæpe [*& in fine*] & quæ ſit ratio, ibi not. ¶ In gloſſ. not. ergo [*ibi, ius nouum*] dicit Hoſt. quòd hęc etiam antiqua iura nolunt ſupra eod. cum dilecti, & infra de deſpon. impub. atteſtationes in fi. [*& ibi, Litteras*] dic hodie, vt eo. titu. c. i. in fine, libr. 6. [*& ibi, ſuper hoc*] dicit Hoſtien.
oo quòd videre potuit, infra de iuramento calum. in pertractandis. C. de procu. l. fi. de eden. l. 2. de teſtibus. l. ſeruos. ff. de procura. ſi actor [oo] ff. de teſtibus. l. curent. ſubueniẽdum enim eſt, cum procura. eſt uilis. ff. de eden. l. ſi quis. §. j. & ij. quæſtione j. in primis. §. quod autem [*& ibi, Condemnaretur eccleſia*] de hoc, 22. diſtin. de Conſtantinopolitano [*& ibi,*
pp *Et incipit, præſentium*] [PP] & eſt de teſtibus. lib. vj. ¶ In gloſſ. innuit [*ibi cum ſatis*] ubi de hoc. ¶ In glo. [*poteſt hic*] in fine quoque conuictus, quod os aperire non poſſet, cui conuenit, quod dicit Auguſtinus. 7 de ciuitate dei. Defecit interpretatio, erubuit ratio, conticuit oratio. ¶ In gloſſa fina. ſupra [*ibi omnia beneficia*] infra de præbendis, non poteſt, libr. 6. [*& in fine*] niſi poſtea per Papam ex certa ſcientia confirmetur, ut ibi, Hoſt. ¶ In gloſ. prima de ætate [*in fine*] ibi etiam habetur de iſtis pendentibus, & & quod ibi no. quærunt hic Vincen. & Abb. ſ. quo-
43 modo † dependeat una eccleſia ab alia: quærunt etiam quædam alia, quæ ibi dicam. ¶ In gloſſ. no. ergo [*ibi, Pro derelicto*] pro ſoluto, & pro tranſlato, & de his omnibus ponit Hoſti. ſpeciales rubricellas in ſumma ſua. de præſcript. ſub prima parte rubricæ, qua tractat de uſucapio. [*& ibi 80. diſt. epiſcopi*] & infra de officio archipresbyteri. c. ulti. & hoc adde quod ibi not. [*& ibi quò ad titulum*] unde
44 †dicebat Abbas, quòd ſicut titulus deſignat nomẽ libri, ſic beneficium intitulatum nomẽ, vel cognomen, uel denominationdm clerici [*& ibi Primo*] hi caſus no. 21. quæſtione prima, in ſumma & Ho-
45 ſtien. ponit hic † verſus. Dependens, tenuis, rarus, vel gratia papæ. vtilitas vrgens, vel commendatio iuſta, diuerſos titulos permittunt iure teneri [*& ibi extirpandę. §. 1.*] & eodem titulo, cum ſingula, ſi vi. [*& ibi Prælatus eſſe*] de hoc. j. eo. nemo deinceps, li. 6. [*Et in fine*] adde quod not. infra de reſcript. gratia, libro ſexto. in gloſſ. antepenul. ¶ In gloſſ. penultima [*in fine*] vbi idem not. in vltima gloſſa: ſed Hoſtien. hoc intelligit, ut ibi dixi.

ADDITIONES.

a Capitu. 2. Et vide in glo. fin. ibi vide, & ſuper illa, Io. And. & gl. quæ incipit, contra faciens, de electi. generali, lib. 6.
b Excep. Vide gl. infra quæ incipit, hic agebatur.
c Populari. Et quia non eſt ad vindictam, quod eſt de natura populari, vide Bart. ibi in rubrica, & in l. licet. ff. de procura.
d Conditi. Ad hoc optimè facit, quod no. Barto. in l. non ſolùm. §. ſed vt probari. ff. de oper. nou. nun. quod in delictis ſemper præſumitur in benigniorem partem, & præſumitur non delictum in dubio, & ibi vide quæ ibi ſcripſi. Archi.
e Tuas. Facit quod no. Ioan. An. infra de iureiuran. quanto, ſuper glo. 1. & in cap. 2. ſuper ver. iuſtitiam, de ordi. cog. & vide Bar. in l. inter ſtipulantem. §. 1. ff. de verb. obl.

f Accu-

f Accuſatorem. Vide Ioan. Fab. inſti. de pub. iud. in prin. & in rubri. & vide Aret. & moder. in c. repellendum. infra de accu.
g Infamis. Vide aggregata per do. Fel. & moder. in capitu. primo ſupra de conſtitu.
h Multa. Contra hoc facit verſi. per ſedem apoſtolicam, in §. proxi. dic, vt in c. de multa.
i Inter. Ibi uide Ioan. And. & ſupra eodem cum inter. R. in gloſſ. pronunciat.
K Innouata. Vide pulchrè per eundem Ioan. An. in capitu. venerabilibus. §. porrò, in 6. colum. de ſenten. excommu. in 6. ubi ponit pulchrã deciſionem ad hoc, quam refert Gemi. in c. non ſolum, de appella. libro ſexto.
l Electum. Idem no. Ioan. in capitulo ſecundo, de reſcriptis, ſuper gloſ. non vere.
m Cathedrali. Ad materiam vide cle. auditor, de reſcrip. & ibi no. per glo. & moder.
n Electus. Vide Ioan. An. ſupra eodem. cum Vintonienſis, ſuper gloſſ. fin. ver. item quare.
o Vocandus. Vide Ioan. And. infra de maio. & obed. c. fin. in gloſſ. not. quòd in arduis, & ibi videtur tenere proxi. opin. gloſſ. in §. cæterum, præallega.
p Communem. Idem not. Ioan An. de procurato. in noſtra, ſuper glo. fin. verſ. quòd ſi feratur, & idem Bart. in l. poſthumus. §. j. ff. de inofficio. teſtamen.
q Exhibita. Ibi vide, & latius in capitulo prudentiam; in gloſſ. ex loco, & ſuper illa.
r Prima gl. Facit ad materiam gl. in clemen. j. de offi. deleg.
ſ Exceptiones. Vide pulchrè Pau. de Caſt. in l. & l. ſi non cognitio. C. ſi contra ius, vel vti. pub. & do. Feli. in c. fi. de præſcrip.
t Quæſtio. 4. Gloſſ. in capitu. ex pœnitentibus, in princip. gl. magnæ, alleg. duo, vel tria alia iura ad hoc, & idem videtur tenere Sãct. Thomas ſecunda ſecundæ quæſtione 79. articulo primo, prout not. Ioã. And. in Spec. depoſi. §. 7. ver 8.
u Negari Quando enim crimen eſt indirectum, cogitur quis poſitioni, vt criminoſæ reſpondere: vt not. Bart. in d. l. Marcellus.
x Executionem. Tenendo enim beneficium indebitè locupletatur cũ aliena iactura, & ſic tenetur poſitioni criminoſæ reſpondere, quod patet hic in caſu text. & hoc eſt regulare, vt not. Bart. in l. Marcellus. ff. rer. amot. & in l. gener. ff. de his, quib. vt indig. & ibi allegantur plures glo. quod eſt verum, niſi quando per reſponſionem retractaretur iam deciſum, vt l. qui iuraſſe. §. ſi pater. ff. de iureiur. & l. ſi à te. ff. de except. rei iudic. vbi vide Bart.
y Vltima. Et plenius vide ibi not. in Spec. de ſent. §. iuxta, ver. ſed ſi cũ, & ibi Ioan. And. & Bar. in l. cum quærebatur. ff. de re iud. & in l. ſi expreſſim. ff. de appel.
z Iniuriam. Vide ea, quæ habentur in c. cum oporteat, per Areti. j. de accu. poſt glo. & Doct. ibi per ipſum relatos.
aa Diſpoſitio. Vide latè accumulata per Barbat. in c. at ſi clerici, vbi plenè traditur iſta materia. j. de iudic.
b b Poſſet. Ioan. And. no. contrarium in c. at ſi clerici, ſuper ver. diſpenſare, de iudic. & idem Guil. in Spec. in c. ibi allegato.
c c Differentiam. Vide latè Panor. & Ioan. de Imo. in cap. de multa. j. de præbend.
d d Præcipuè. Et hic not. vnum bene fixum cordi, rogo te, quòd Princeps, quando facit aliquid non ad petitionem partis videtur illud facere ex certa ſcientia. ita ſingulariter Barto. in l. de pupillo. §. ſi pluribus, in vlti. col. in 1. ver. quia Princeps, vel populus. ff. de oper. nonunciat. & ibi celeberrimus Doctor d. Cato Saccus in ſuis recollectis dicit eſſe faciendum longam manum ad Bar. ibi.
e e Dicam. Ibi inuenies ad hoc multas vtiles reſponſiones, & de his fructibus: vide Ioan. And. in Spec. j. alleg. ver. ſed pone.
f f Quantum. Eſt ergo perſonæ ipſius alienatio temporalis, & ſic facilius permittitur, arg. c. 2. de his, quæ fi. à prælat.
g g De pig. Vide ibi Bart. & §. vx. præalle. & Cyn. Bald. & d. Bar. in l. actione, C. de tranſact.
h h Super vltima glo. Bart. j. de teſtib. c. teſtimonium.
i i Credulitas. Vide multa pulchra aggregata per d. Iaſ. in l. j. in j. colũ. ff. de eo, per quem fac. erit.
k k Imperator. Vide Barbat. & Moder. multa allegantes in c. nouit. j. de iudic. & Moder. in l. j. C. de ſumma trini. & fide cath.
l l Quaſi. Idem not ſ. eod. vt præteritæ. in glo. contra occupantes. & vide Ioan. And. j. de cauſ. poſ. cum ſuper, in nouellã.
m m Quæſtione. Valent ergo geſta per iſtum ipſo iure priuatũ, ad quod vide j. in c. mora. de reg. iur. lib. 6. Et vide gloſſ. in auct. de Iud. §. pen. in glo. cum M. & Bald. & Saly. in l. j. C. de teſt.
n n Ad Spec. Et vide Bar. in l. ſi debitori, de iudi. vbi per ipſum ad materiam glo. & de mareria huius præcepti, & in l. j. ff. de confeſs. & vide Bald. in l. ſi pater. C. ne de ſtat. def.
o o Actor. Bona l. eſt ad materiam, & ibi vide Bar.
p p Præſentium. Ibi vide in glo. j. ſingulorum, & ſuper illa.

SVMMARIVM.

1 *Electio eſt irrita, quam collatio non præceſſit, vel quæ facta fuit à non maiori parte capituli, vel quæ non fuit communis.*
Diuiſio.
2 *Collatio etiam in concordi electione facienda.*
3 *Maior pars quò ad numerum, ſanior quò ad zelum dicitur.*
Zelus, qui in eligendo debet eſſe, conſiſtit in tribus, & qui bus.
4 *Indefinita æquipollet vniuerſali.*
5 *Collatio qualis eſſe debeat, & nume. 6. & 7. & quomodo fiat. nume. 9. & in qua electione. nume. 10.*
6 *Canonicus canonici, ſeu canonicorum non eſt iudex.*
7 *Taciturnitas quando habeatur pro conſenſu.*
8 *Electio per quem fiat, ſeu pronuncietur, & qualiter num. 13.*
11 *Defectum in electione ſi dicatur interueniſſe, quis probabit.*
12 *Extraiudicialia præſumuntur bene facta, exceptis caſibus quibuſdam: iudicialia ſecus, niſi quædam.*
Sententiam an vnus, vel omnes ex pluribus iudicibus pronuncient, & an omnes vno contradicente poſſint alicui dare poteſtatem pronunciandi, nume. 14.
15 *Eligendi poteſtate, vt ſinguli peccantes priuentur, neceſſaria eſt ad hanc pœnam communis electio.*
16 *In electionibus quorum oporteat huius decretalis formam ſeruare.*
17 *De apicibus iuris diſputari iuri ciuili, & magis canonico diſplicet.*
18 *Electionem caſſari, quod vitium cauſetur.*
19 *Canoniæ ius in quibus conſiſtat.*
20 *Poſſeſſio licet probetur officij, non tamen officium.*
21 *Electionis quæ ſint præambula, quæ inſunt, quę ſequantur.*
22 *Irritatur, dupliciter ſumitur.*
23 *Epilogus, Suffragium, & Supplementum gloſſarum, & nume. 24. & 25.*
Commune quod eſt, an poſſit à ſingulis concedi ſeparatim. §. 1. & nume. 25. §. 2.
26 *Electio quando ratificari poſſit à contemptis.*
27 *Poſſeſſor etiam electioni debet intereſſe, qui non debet conſentire canonicorum proteſtationi, ver. conſuluit.*

CAPVT LV.

1 IN geneſi. ¶ Caſus. Irrita † eſt electio, quam collatio non præceſſit, vel quæ facta
a fuit nõ à maiori parte capituli, vel quæ non fuit communis. [a] & ſunt duæ partes. Prima ponit tres caſſationis cauſas. Secunda caſſat, ibi, nos his. prima verò cauſa vſque ibi, nec etiam plenè. ſecunda vſque ibi, nec etiam [*& infra.*] Hic ponuntur deciſè allegata, & narrata per partes, ex quibus fertur ſententia [*Cum in concilio*] ſ. eod. quia propter, & ſu
2 ſpenditur vſque ad finem [*omnes*] ergo † & in electione concordi facienda eſt collatio. dixi de hoc. ſ. eo. quia propter, & ca. cum poſt [*Maior*] quò ad
3 † numerum [*Sanior*] quò ad zelum, qui cõſiſtit in tribus, idoneitate electi, & eligentium auctoritate, & ſpirituali intentione. ſ. eo. c. dudum. l. j. & j. eo. c. eccleſia [*Totius*] notant † per hoc Pe. & Abb.
4 q̃ indefinita æquipollet vniuerſali. conciliũ enim dicit, capituli, & Gregorius interponendo dicit, totius capituli. ergo idem eſt dicere homines talis loci, & omnes homines talis loci, de hoc. j. eo. vt circa, lib. 6. [*Comparatione*] pone q̃ xij. erant canonici. quinque in iſtum, & tres in tertium, & quatuor in alium conſenſerunt, vt dixi ſ. eo. c. eccleſia, & dud. de notatis hic per Vincen. ibi dixi ſuper ver. capituli [*Nec plenè*] not. ſecundũ Inno. q̃ plena debet
5 † fieri collatio, nõ ſtudioſè ſemiplena, vel perfunctoria. vnde de dubio exorto tractãdum erit, & di ſcutiendum, vt ſequitur, non vt diffiniatur, vel vt
6 probationes recipiantur: quia nec † vnus canonicus eſt iudex alterius, cum nec par in parem &c. ſ. eo. innotuit: ſed vt inſtruãtur, & veritas inuenia tur de plano. ſic. ſ. de reſcriptis, c. cum contingat. nec obſtat, de offic. ordin. irrefragabili. §. exceſſus: quia nõ agitur hic de correctione exceſſus, ſed de iure capituli, quod quandoque ad vnum deuol-

uitur.ſ.titu.1. c.gratum, & ſicut ille non eſt iudex
b aliorum,ſic nec alij iudices iſtius.Eſt enim[b] id generaliter prohibitum.C.ne quis in ſua cauſa,in rubro & nigro, ſecundum Hoſtien. poſtquam verò ſic diſcuſſum eſt, non poteſt dici electionem caſſari debere pro eo,q̃ facta ſit omiſſa collatione ſecũdum Innoc. ſecundum quem ſi nullum dubium motum ſit, ſufficit q̃ fiat collatio de plano in genere ſine alia diſcuſſione, vt ſi dicant, nos habemus x.voces.vos v.nos habemus zelum, qui eligimus religioſum,non conſanguineum: vos è contra.noſter electus habet ſcientiam, veſter non.ſufficiet enim hic ſimplex & plena collatio,vbi aliud non opponitur.Si verò cõtrarium allegetur, ſcientia electi alterius, vel q̃ aliqui de numero illo excommunicati ſunt,vel infames,de his plenè diſcutietur,arg.hic,& C.ad l.Corn.de falſis. l.v.& l.vbi. nec obſtat,quod ſequitur hic, nõ fuit tractatum, quia ſupplendum eſt plenè: aliter tamen tractatum fuit,quod patet ex eo,q̃ vnus ex illis proteſtationem emiſit,& idem debet fieri, quãdo aliquod notorium occurrit dubium tractandum, vt ſi aliquis ſit abſens, de quo dubitetur, an vocari debeat.nec obſtat.ſ.eod.eccleſia: quia ibi non negat
c collationem non fuiſſe habitam de abſente.[c] Alij dicunt,q̃ qualiſcunque contradictio,vel dubium occurrat, & ſi nulla diſcuſſio, vel tractatus interuenit,valet electio,dummodò collatio fiat plenè, ſaltem generalis & ſimplex. & hoc tenet Compo. dicens q̃ in cauſa Criſpini ſufficit, quòd dictũ fuit facta collatione numeri, nos ſumus plures & meliores. Illa vero neceſſaria eſt, etiam ſi vnus ſolus eligatur,non dico numeri ad numerum, quod patet,ſed zeli & meriti: aliter non ſatisfieret verbis, quibus ſaltim in dubio melius eſt ſeruire. ff.de exercito.l.prima. §. is qui. Conſulit enim Hoſtienſ. canonicis, quòd in omnibus dubijs, quantum poſſibile eſt, omnibus opinionibus ſatisfaciant, quod prodeſſe poteſt, non obeſſe. Nam quæ cauſa dubitationis &c. ff mandati: quia de mutua, & tene certum &c. de pœniten. diſtinctio. ſeptima. nullus. cum ergo aliqui dicant collationem qualemcunque ſufficere etiam vnius ſolius, ad hoc, vt videatur forma ſeruata: alij dicant id verum,vbi nulla occurrit dubitatio: aliter plena fit collatio:diſcuſſio,& tractatus. Alij dicant ſemper plenam collationem requiri de numero, zelo, & merito adeò,quòd altero omiſſo totum irritatur, argumen.ff.de tranſactio.cum hi.§.ſi prætor.quarti,quòd vbi tantùm ab omnibus eligitur vno pronunciante,non eſt neceſſaria aliqua collatio:quia nec eſt, cum quo fiat: qui tamen pro ſe non habent ius expreſſum.quinti, quòd in hoc caſu fieri debet collatio, vt ſupra. & in hoc concilio dixi. Conſulit ipſe Hoſtien.quòd hęc vltima opinio ſeruetur: & ſi quid dubium occurrat,adhæreas præcedenti. dicebat autem Innocent. quòd quamuis collatio, & communis electio ſint de ſubſtantia, non tamen quòd ſinguli collationem faciant, vel expreſsè per ſe in electione, vel collatione conſentiant.habetur enim taciturnitas pro
7 conſenſu,vbicunque ſpecialis & expreſſus conſenſus non requiritur.54.diſt.ſi ſeruus ſciente.ff.de pigno.fideiuſſor. §.pater. C. ad Vell.ſi ſine, maximè in re meritoria, & concupiſcibili, & neceſſaria,ſicut eſt per canonicam electionem eccleſiæ prouidere: ſecus,ſi voluntaria & onerоſa,ſicut eſt ſeruitus. & procuratoris officium, ff. de procuraor. filius. §.inuitum.ff.de ſeruitutib.vrbanor.prædior.
d l.inuitum, [d] ſecundum Innocent. & Compoſtel. & Hoſtienſ.remittit. de iure patronat.cum laici, & vide quod dicam de locato,capit. ſecundo, ſuper prima gloſſ. Si autem collatio, vel communis electio fiat aliquibus abſentibus, dicit Innocen.q̃ poteſt ratificari, argum.inſti.de act. §.præterea.ff.ad Macedo.l.fi.& melius ſupra eod.q̃ ſicut: ſecus in ſcrutinio, vbi requiritur expreſſus conſenſus, & præſentia ſaltim maioris partis, ſupra eod. c.quia propter.ibi,preſentibus omnibus,& ibi,vo
8 ta cunctorum.& idem † dicunt quidam in pronunciatione electionis,quæ fit in capitulo:quia ſi non eſt certa perſona, ad quàm ex officio pertineat, debet requiri à ſingulis, per quem fiat electio.alij dicunt, q̃ qui primam vocem habet,poteſt illam facere,quod placet Innocen, & de hoc ſupra eod. c.quia propter,& infra eod.ſicut cũ, lib.6. ¶Quid ſi in ſcrutinio, vel compromiſſo vota inueniantur diuiſa, nunquid vna pars debet requirere aliam, vt conſentiat pronunciationi ſuæ, vel aliis, quę facere intendit? non:quia non poſſunt alii a prioribus votis ſuis recedere, niſi communiter omnes, vel maior pars recederent. ſ.de poſtula.bonæ.l.ij. ſecundum Innocen.Hoſtien. dicit,q̃ illa potius facit contra,& de hoc.ſ.eod.publicato,& vide quod dixi,ſupra eod. quia propter, ſuper ver. conſentit [*Numeri ad numerum*] videtur velle hæc littera, & ſequens,quòd fuit facta collatio numeri,ſed nõ plena: de zelo verò, & merito nulla fuit facta collatio.qualiter † autem fiant hæ collationes, vide in
9 Specu.eod.titu.§.1.ver.publicatione [*H.& G.*] forte iſti conſenſerunt in iſtum.V. Aeg. dicit, q̃ iſti duo fuerunt contempti, nec aduerſarij opponebant illorum contemptum, ſed quòd ipſis computatis. V. non habebat maiorem partem [*Tractatum*] in collatione: ſed tamen perfunctoriè fuit tractatum,& etiam definitum, quòd non computarentur in numero, rationes autem quare eſſent expellendi, nec attendere, nec diſcutere voluerunt, ſecundum Innocent. dicit Hoſtienſ. quòd non fuit diſcuſſum tempore collationis, quamuis nunc in iudicio diſcutiatur: ſed tardè venere bubulci. ſic ſupra eod.cum in veteri, §. fina. dicit etiam,quòd hic deberet accipi, quod eſt, infra ibi, nec præmiſſi duo & cæt. [*Collatio*] dicit Compo-
10 ſtel.quòd † licet in forma compromiſſi,cum compromiſſarij diſcordant, bonum eſſet collationem fieri: non eſt tamen de neceſſitate facienda, niſi cum proceditur per formam ſcrutinij,hoc volunt verba conſtitutionis, quia propter, & ad id ſupra eod.Cumana, ibi, quę poſt publicationem ſcrutinij fieri debuiſſet. Si autem † dicatur, collatio-
11 nem non factam, vel ſcrutinium, vel alium defectum in electione quomodo Compoſtel. diſtinxit ſupra eodem, quòd ſicut, ibi vide in vltima gloſſ.verſicu.ab excipiente.hic autem dicit, quòd
12 probabit, qui defectum allegat pro eo, † quòd in his, quæ extra iudicium fiunt, præſumitur bene
e factum,quod ſpectat[e] ad bene facientis officium. vndecima quæſtione tertia. quid ergo, niſi vbi ius dicit formam probandam, de ſententijs excommunicationis ſacro, de teſtibus, in omni. vel niſi ius præcipiat interuenire ſcripturam. videtur enim id præcipere, vt per id probetur ſolemnitas, infra de probatio.cap.quoniam, de ſententiis excommunicationis, capitulo primo,libro ſexto, de appellationibus,c.cordi.decima, quæſtione ſecunda. hoc ius. Sed has probationes quæ pro-
f cedunt ex præſumptionibus, alia præſumptio[f] tollit, vt eccleſi. beneficia, capitulo vno, de renunciatione. ſuper hoc, de præſumption. quia veriſimile.C.de fide inſtrumentorum,lege penultima, & contra illa de facili admittitur probatio, & quandoque inquirit iudex. ſed in iudicio non præſumitur pro his,quæ quis facit,de proba. quoniam,

niam, niſi forte in modicis, vt in fructibus, & expenſis, inſtit.de offic.iudic.§.1.& per totum.C.de tranſact.age.de ſolẽnitatibus, quæ extra iudicium deſiderantur inter cõtrahentes, dicam ſ.de re iu-
g dic.c.ſicut. § [*Communiter*] ſed ſingulariter, vt ſtatim ſequitur, Goffr. [*Conſenſiſſent*] in ſcrutinio [*Singularis electio*] & ſingulariter facta [*Sed communis*] quædam ſuper hoc verbo nota.per Vincen. circa
13 † pronunciationem electionis, vide in Specu. de elect.§.1.b.verſi.& not.quòd, & quattuor ver. ſequentibus. tenebat hoc Innoc. & Ho.q̃ compromiſſarij plures poterant vti verbo plurali, ſcilicet nos tales eligimus: ſed dic,vt ſ.eod.c.ſicut cum,de re iudi.c.cum ab vno, lib.6. & pro tanto non curo ponere additionem,quam hic de Inno.poſuit Archidiac.quæ dicebat, ex pluribus iudicibus concordantibus non referre, an vnus pronunciaret alijs præſentibus,an omnes.ſubdebat, q̃ ſi vnus ex eis dubitat, ſi iurabit, q̃ ſibi non liquet, alij iudi-
h cabunt. ff.de re iudic.c. ſi vni. [h] ¶Quid ſi omnes
14 † vno excepto volunt alicui dare poteſtatem pronunciandi,ille cõtradicit? reſpon. ſecundum conſuetudinẽ curiæ ſtabitur ſuper hoc voluntati maioris partis, cum de neceſſaria re agatur, nec poſſit per duos pronunciari.procedit autem,quod dixi,niſi forſan excommunicatio, vel aliud rationabile obſtet.ad hæc de his, quæ fiunt à maiori par-
15 te capituli. c.1.& c.vlti. [*Repeti*] per † hanc litterã ſuſtineri poteſt, cum canonicus dicit in ſcrutinio, eligo talem.dicebat Abbas, q̃ non conſulebat his verbis vti, ne ſtatim ſit priuatus poteſtate eligendi, ſi ille ſit indignus: dic tamen in hoc,vt ſ.eod.c. perpetuo,lib.6.vt enim ibi patet, neceſſaria eſt ad
i hanc pœnam communis[i] electio. Hoſt. verò ſic intellexit hanc litteram,ſi dicis,q̃ ſecunda non ſit electio,ſed nominatio, idem repetitur, & eſt ſuperfluum.ſi dicas, q̃ ſit electio, erunt plures: quia qua ratione vox vnius facit vnam electionem, eadem ratione & vox alterius aliam.quiſquis enim per ſe dicit, eligo [*Eligentes*] ſic tot ſunt ſtipulationes, quot ſunt res in ſtipulatione deductæ. ff. de
k verbor.oblig.ſcire debes,[k] & l.quod dicitur, Phil. [*Particularibus*] ff. de arbitr. non diſtinguemus. §. cum in plures [*apparet*] quamuis hæc ratio ſubtilis ſit: verior tamen eſt ſecundum Innoc. quia ſi liceret cuique ad eligendum prorumpere, feſtinaret etiam eligere malum, vt gratiam eius acquireret; & ſic collatio plerunque omitteretur, quod
l non eſt faciendum, [l] & quamuis hæc ſubtilitas
16 † ſeruanda ſit in electionibus epiſcoporum, & aliorum,in quibus locum habet forma: non tamẽ in his,in quibus forma locum non habet,vt in electionibus canonicorum,in quibus, & in præſentationibus rectorum ſufficit, q̃ quiſque, prout placet,exprimat votum ſuum, quod intelligas ſecundum Innoc. & Compoſt. dummodo, ſi actus ille ſpectat ad capitulum,fiat per capitulum, & in capitulo:aliter ſi conſenſus extra capitulum adhibetur per illos,ius canonicatus non quærit, remittit Compoſt.ad not.de conſtit.cum M. alij dicunt, q̃ & ſi in his forma ſcrutinij non habeat locum: tamen & poſt conſenſus ſingulares ſequi debet cõmunis electio,Innocen.Hoſtien. remittit ad ea, q̃ dixi.ſ.eod.c.quia propter [*Suæ partis*] ideſt, q̃ ipſe elegit,vel q̃ pars ſua elegit aliquem,Innoc.& fa-
m cit ſecundum Hoſtien.ff.de furtis, vulgaris. §.pen. & antepenultimo.ff.ſi quis teſtamento liber. l.j.§. fin.ff.arbo.fur.cæſ.l.ſimplex. ff.ad l.Aquil. ita vulneratus.§.fin.quæ iura probant quid diuerſum in actu,qui ab vno ſolo, vel non niſi à pluribus fieri poſſet. Nam & ferre lapidem actus eſt, qui & vni ſingulariter, & pluribus communiter competere poſſet. pone in paruo lapide, vnus ſolus ferret. pone in magno, illum ferrent plures, non ſingulari-
17 ter,ſed communiter. ſed vt † quid de his apicibus diſputamus contra id. ff. mandati, ſi fideiuſſor. §. quædam? quod ſi in ciuilibus locum habet, fortius in ſpiritualibus, de dolo.c.1.de reſtitu. ſpol.c. ſæpe.quid enim refert,vtrũ omnes ſimul, vel ſingulariter per vnum, vel plures cõſentiant, ex quo conſentiunt?dicunt quidam,q̃ ſubtilizatur in materia reſcriptorum, & electionum ad commune diſcrimen,& ad imburſationem curiæ. Hoſtiẽ.dicit, q̃ gratia Spiritus ſancti fieri debet electio.ſ.eo. c.cum terra. cum autem communitas vnitatem, ſingularitas verò diuiſionem deſignet, & Spiritus ſanctus non deſcendat niſi ſuper congregatos in vnum; ideo communis electio approbatur, & ſingularis reprobatur,arg.op.96.diſtin. c.ſi inimicus. 16.q.fin.ſicut domini. 24.q.j. ſciſma, & q.3. de illis,de ſum.tri.ca.fin. §.verum [*Exprimatur*] vt ſi dicat,Pet.currit.M.currit.N.currit,non ſequitur per hoc,omnis homo currit,Goffr. [*Nec præmiſſi*] reſpicit quod ſuprà dixerat, de duobus nõ fuiſſe diſcuſ-
18 ſum [*excludi*] ab eo, quòd † computarentur in numero. nam publicato ſcrutinio dixerunt & diffinierunt iſtos duos non computandos. vnde nec dici poterat, electionem Guil.factam à minori parte.non tamen intelligas electionem caſſandã propter illos duos contemptos, niſi contemptũ prosequantur.ſ.eod.quod ſicut: ſed ideò, quia de ipſorum excluſione non fuit facta collatio,& intelligas non plena, dummodò id omittant ex ſtudio, vel negligentia procurata omnibus manifeſta. vel dic, quòd ideò vim facit in iſtorũ excluſione: quia ſi verè & iuſtè excluſi eſſent, bene haberet electus maiorem partẽ. iſtis vero computatis non habebat; & ideò iſtis etiam non proſequentibus contemptum caſſanda fuit electio tanquam facta à parte minori, etiam ſi illam ratificaſſent. ſ.eod. auditis,quod placet Innoc.Hoſt.plus placet,quòd caſſetur, quia non fuit facta collatio, vt dicit text. & no.ſecundum Innoc.& Compoſt.q̃ in numero computantur abſentes, qui fuerunt contempti, & debuerunt citari,quod non placet Hoſti.vterq; bonum habuit intellectum. dixit enim Hoſtien. cum ex votis ſcrutinij inſurgat electio, & tempus electionis ſpectatur.ſ.eod. c.dudum.l.j. & 2. & ideò ratificatio numerum non augmentat, de hoc. ſ.eod.c.eccleſia. propter omiſſam autem collationem abſentię non caſſatur electio.aliter enim eadem ratione de omnibus,quæ circa electionem, vel electum habentur,parem tractatũ habere deberent ſecundum Innocen. nec etiam caſſaretur ſecundum Hoſti.propter factam collationem,vel pronunciationem electionis in abſentia aliquorum,qui tamen in ſcrutinio conſenſerunt. de hoc dixi ſ.eodem,quia propter [*Vel quaſi*] hoc dictum, quia incorporalia non poſſidentur.de hoc. ſ.eod.
19 c.querelam [*Locum*] in his † conſiſtit ius canonię-
m ſ.de præben.c.relatum, quæ poteſt[m] eſſe ſine præbenda.ſ.de conſtitu. cum.M.Goffr. & ſi intelligas iſtum fuiſſe receptum vltra numerũ, videtur hic ſolui quæſtio ibi no.de nouitio verò quærebat hic Abbas,quod eſt expeditum. ſ.eodem ex eo quod, in fine,& c.indemnitatibus, in princ. lib.6. [*Vocatus*] per hoc † probatur poſſeſſio officij,ſed non ipſum officium. C.de probatio. ad probationem.ff.
20 de decur.Herennius,&l.ſpurij. §.minores. Goffr. vnde hæc non prodeſſent, quin feratur cõtra eum ſententia,ſi ad hoc ageretur, niſi aliter de iure ſuo doceat; & ſic non obſtat.ſ.de præbendis,c.dilecto, ſecundum Hoſtien. [*Formam*] tractauit hic Hoſti.
21 quomodo quædam † ſunt præambula formæ, vt

vocatio absentiũ, assignatio diei, missa, inuocatio Spiritus sancti, adiuratio, tractatus præcedens formam, & similia. Quædã verò de substãtia formæ, de quibus plenè eo. tit. quia propter: quibus annumerari possunt, quæ insunt formæ ex modo p hominem apposito. ſ. eod. c. qualiter, & c. cũ in veteri. quædam sequuntur, vt Te Deũ laudamus, deportatio, vel installatio, de quibus quædam sunt, quæ pertinent ad solennitatem, vt prædicta. quædam ad roborationem, & seram administrationis aperiendam, vt confirmatio. Quædam ad confirmationem matrimonij, & exercitiũ consecrationis, & officij, vt ordinatio, & cõsecratio. Quædam sunt præter, vel extra formã, vt religiosos vocare. de hoc. ſ. eo. ne pro defectu [*Concilij*] quia facta omissa collatione, Goffr. & non à maiori parte capituli, & quia non fuit cõmunis [*Et inanem*] ideſt decernẽdo irritam, & sic inanem pnunciamus, quoniam electio facta contra concilium generale nõ est irrita, ſm Hoſt. quod est falsum, & vide quod dixi in c. quia propter, super ver. non valeat. Nec video quid iuuet Hoſt. illa expoſitio, niſi fuerit vitiũ scriptoris scribere debentis, ideſt decernendo irri-
22 tandam &c. scire † debes, q irritare dupliciter sumitur, pro prouocare ad iram, & tunc cõponitur cum ritus, quaſi contra ritum, & producit mediã. Item ponitur pro euacuare, debilitare, vel destruere, & tũc cõponitur cũ ratus, & corripit mediam. vide. ver. Irritat hũc dñs, qui nos irritat ad iram. Irritat, euacuat, irritat, & prouocat iram. In propo
n sito ergo ratũ, n & irritum sunt ꝯria, sicut firmũ,
23 & infirmum. ¶ Glo. cõsensus † inducit duo similia de testibus singularibus, & de actione cõi plurib⁹. signat ꝯrium de l. per fundũ, cum similibus, & de decre. bonæ. ¶ Glo. de quibus, rñ. per obiectionẽ, & soluit, & remittit, ¶ Glo. vnde, signat ꝯrium, & soluit. ¶ Antepenultima glo. arguit, & opinionẽ po-
24 nit, quã reprobat. ¶ In †glo. tertia [*ibi, maiorem*] vide ſ. eod. c. dudum. i. ſuper quinta glo. ¶ In glo. cõsensus [*ibi, communis*] vt famil. ercisc. cõmuni diuid. finium regundorũ [*& ibi, Vnus ex socijs*] ſequitur, fundi cõis permittẽdo ius esse ire, agere, nihil agit [*& ibi, receptum*] ſequitur, est, vt plures dñi, & non pariter cedentes seruitutes imponãt, vel acquirant, & ex nouissimo actu superiores confirmãtur [*& ibi, Item si duo*] ſi duo habẽt duas ædes cões ſeparatim tradendo, vltima efficacem facit primam [*& ibi, Si autem*] ſi plures ſunt dñi illius loci, per quem aqua ducitur, voluntas oĩum requiritur: vltimã tũ præ-
25 tor tuetur. ¶ In † glo. prima [*in fine*] vel ſi tardè fiat ſ. eo. cũ post. ¶ In glo. tertia [*in fine*] adde quod no. ſ. de his, quæ fiunt à prælatis. ea noſcitur, in gl. ſed nonne. ¶ In glo. conſensus [*ibi, per plures*] imò per vnum tñ, & per verba ſingularis numeri. ſ. e. ſicut cũ, de re iudi. c. pe. lib. 6. [*& ibi, quia propter*] de hoc. 63. diſt. c. 1. & 2. q. 6. nominationes [*& ibi, Si autem*] ſolue, vt no. ſ. eo. ſicut cum, lib. 6. ¶ In gl. ſed nõne, [*in fine*] vt ibi dixi ſuper glo. pe. & hic dicit Phil. qñ
26 à principio † facta eſt electio à maiori parte, bene ratificatur poſtea illa cõis electio per ſubſequẽtes ſingulares cõſenſus canonicorũ à principiõ cõtẽptorum. ſi verò à principio nõ fuit cõis, nec facta à maiori parte, tunc secus, vt hic. ¶ In glo. vnde [*ibi, Credit*] hoc non ſufficit, vt in decre. conſultationibus, ibi, debet valere. dicũt hic Inno. & Boa. q hoc
27 caſu † bene valebit vox illius, qui eſt in poſſeſſione: ſecus, cũ proteſtat, q valeat vox eius, ſi de iure debet intereſſe, & sic loquitur capitulũ Cumana. Sed Hoſt. plus placet, quod dicã in fine, cũ etiã qui eſt in poſſeſſione, de iure debet intereſſe, nec ſit illi turbanda poſſeſſio, vt lite pendente. cap. 1. 9. q. 4. nonne. Compoſtel. etiã non videtur placere diſtinctio Inno. [*Et in fine*] vel dic verius, vt ibi not. q ibi conſenſerunt proteſtationi illi, cõtra quos fiebat. hic verò non. conſulit ergo Hoſt. q etiã ſi aliter no luerint canonici poſſeſſorem admittere, non conſentiat proteſtationi. de hoc dixi in cõtrario in fine tertiæ glo. ¶ In glo. ſic videtur [*ibi conſuetudini*] etiam vicinarum eccleſiarum, de hoc, de offi. Archidiac. c. vlti. in glo. vlti.

ADDITIONES.

a Communis. Et ſic collegialiter. quid autem in præſentatione? vide plenè nota. in c. quoniam. in fra de iure patr. de materia huius vide etiam in c. ſicut, eo. tit. lib. 6. & glo. tangit etiam. 2. q. 6. nominationes, & plenè in c. cum omnes, de conſtit. Archidiac.
b Etenim. Vide Alex. conſil. 1 col. 3. vol. 5. Fel. in c. 1. de proba. col. 5. in 2. not. in c. poſt ceſſionem. col. 5 de probat.
c Abſente. Vide Io. An. ſupra eo. c. quia propter, in glo. triplici.
d Inuitum. Fallit propter contumaciam tacentis, vt no. glo. in c. is qui tacet, de reg. iur. lib. 6. & vide Bar. in l. quæ dotis. ff. ſol. matr. & Bald. poſt Cyn. in l. iud. C. de procur.
e Quod ſpectat. Ad hoc vide Innoc. in c. ſuper his. circa fin. de accu. in c. innotuit, de eo, qui fur. ordi. ſuſce. in c. cum olim. de dolo, & cõtu.
f Præſumptio. Et facit, quia vna præſumptio tollit aliam. l. diuus, & ibi Bart. & omnes ad hoc notant. ff. de in integr. reſtit.
g Sicut. Et plenè per Bart. in l. ſciendum. ff. de verb. oblig. & per Bald. & Doct. in l. j. C. de vſur.
h Si vni. Intelligo de canonicis, non de iudicibus.
i Communis. Secus in pœna. c. 2. eod. tit. lib. 6, vbi vide in glo. fin.
k Debes. Subtilis eſt lex, & ibi vide Bar.
l Faciendum. Poteſt & hæc eſſe ratio: quia capitulũ eſt perſona repreſentata. l. mortuo. ff. de fideiuſ. & vt fiet, imitetur naturam. l. adoptio, ff. de adopt. habet fieri per vnum nomine capituli. quod fit à ſingularibus collegij, non fit à collegio 12. q. 2. qui manumittitur.
m Poteſt. Vide pulchrè per d. Fel. in c. cum M. Ferrarienſis. ſ. de conſtit.
n Ratum. Et quid importet ratum & firmum, vide glo. quam ibi Bart. multum commendat, & dicit ſe neſcire alibi, in l. id quod pauperibus. C. de epiſc. & cler.

SVMMARIVM.

1 *Electio epiſcopi non valet per laicos & canonicos facta, etiã ſi hoc habeat conſuetudo.*
2 *Edictum quibus modis accipiatur, & nume. 3.*
3 *Indictum quid.*
4 *Laici à quibus excludantur, remiſs.*
5 *Præſumptio eſt, quod contra ius fit.*
6 *Epilogus, Suffragium, et Supplementũ gloſſarum, & nu. 7. 8.*

CAPVT LVI.

a 1 MAſſana. a C. Non valet † electio epi per laicos & canonicos facta, ẽt ſi hoc habeat ꝓſuetudo. & tria facit, ꝓhibet: decretũ apponit, ꝯriã conſuetudinẽ damnat. & dicit Hoſt. q
2 alia littera, Meſſana [*Edicto*] i. † ſtatuto, qđ non dẽt eſſe deriſoriũ. ff. de iudi. ſi prætor, ne quid in loco publ. l. fi. nec leges ludibrio. ſ. eo. cõmiſſa, lib. 6. dr
b etiã edictũ b citatio iudicis. 24. q. 3. de illicita. ff. de
3 iudi. ad peremptoriũ. Indictũ † verò dr impoſitũ, quod ponit pro collecta. 16. q. j. placet. C. de indictionibus. in rubro & nigro, lib. 10. & vide qđ dicã. ſ. e. vbi periculũ, li. 6. in vlt. gl. hic verò ponit ꝓ gñali cõſtitutione. ꝓ hoc. n. diſcernit lex eſſe gñalis ſm
c Hoſt. de hoc. ſ. e. vt circa, c lib. 6. in gl. i. [*Laicos*] 12. à
4 qbus † excludunt laici, dicã. ſ. de arb. cõtigit [*Cũ canonicis*] multo fortius ipſi ſoli, ꝓhibent. ſ. eo. q ſicut, Inno. [*Electio*] ſ. 63. diſt. in ſynodo: illud ex priuilegio. Itẽ ſ. 100. di. §. principib⁹. Sed ibi itererãt ad cõpeſcendũ ſciſmaticos, non vt ꝓ ipſos fieret electio ſm Cõpoſt. vũ dixit, q qñ timet fieri impreſſio, bñ pñt ad defenſionẽ laici vocari, alle. 23. diſt. i noſe. dicebat ẽt Cõp. q ꝓꝓ vtilitatẽ intereſſe poterat laicus tabellio, vt ꝓceſſũ electionis ſcriberet, ꝑ hoc. ſ.
d eo. qa ꝓp d [*Præſumpta*] † qđ ſ ius ſit, ꝑſumptio eſt. ſ.
5 eo. tit. c. 1. Hoſt. [*Conſuetudine*] Itẽ dr de pacto, ſ. e. ſa-
6 croſancta. ¶ Prima † gl. fortificat tex. ſecũdò arguit ad bro. vtile vitiari ꝓ inutile. alle. 5. iura ad hãc partẽ, & 5. ad ꝯriã. ¶ Vlti. gl. exprimit, quare nõ valeat
7 cõſuetudo. ¶ † In 1. gl. [*ibi, Pedius*] vide de re iud. ad
8 ꝓbandũ, ſuper gl. pen. ¶ † In gl. j. [*in fine*] regulariter
e nõ vitiat. ſ. de reg. iur. vtile, lib. 6. e vbi plenè de hoc.

ADDI-

ADDITIONES.

a Maſſana. Quid de laicis conuerſis, an debent admitti ad elec. & an valeat conſuetudo, vide gl. in c. ex eo, quòd, de elec. li. 6. faciunt no. ſ. de conſti. c. eccleſia, & Inno. & doc. in c. 2. de inſti. vtrũ aũt laici prohibeãtur proſequi elec. & petere confirmationem electionis, ſicut eligere prohibẽtur, dic q nõ, vt no. in c. quod dei. j. de ſta. mo. qđ no. dic tũ, vt ibi no. Sed an patronus poſſet eligere, vel electioni intereſſe, vide q no. latè in rubrica de iure patro. Archid.
b Edictum. Vide per Bar. in extrauaganti ad reprimen. in ver. per edictum, cum concor. ibi. d. Bar. additis.
c Vt circa. Et vide. C. de legi. l. leges, & per Bal. & Saly.
d Quia propter. In gl. per illos, & ſuper illa. Io. An.
e Libro 6. Et per Bal. ff. de fideiuſ. l. Græcè.

SVMMARIVM.

1 *Ad confirmationem electionis non ſufficit, quòd ſit facta per maiorem partem capituli, niſi etiam pars illa ſit ſanior. Diuiſio.*
2 *Spiritus Sanctus deſcendit ſuper conuenientes in vnum.*
3 *Abſens quis vocandus ad electionem.*
4 *Cardinalis eligi ne poſſit, an poſtulari debeat. Cardinalis, & Epiſcopi collatio.*
5 *Eligitur quis etiam extraneus ab eccleſia.*
6 *Scientiæ quis eſſe poteſt ſufficientis ad vnam eccleſiam, non ad aliam.*
7 *Merita reſpiciunt vitam, & mores, & nu. 34. Auctoritas, tempus, dignitatem, & ordinem, & numero 30.*
8 *Contempti conſenſus an quid adijciat electioni.*
9 *Scrutinium quorum debeat fieri, & quando variari poteſt.*
10 *In concilio duplex ius verſatur, publicum, & priuatum, & quod vtrunq; ſit, ac renunciari poſſe priuato.*
11 *Computatio quomodo fiat duarum partium.*
12 *Eligere ne poſſit minor pars, nolente intereſſe maiore.*
13 *Termini ad eligendum ſtatuti an pars maior abſens reuocare poſſit, & minori, ne eligat, inhibere.*
14 *Clauſula non ſemper reſpicit ſuperiora, & quando.*
15 *Princeps etiam Papa eſt.*
16 *Tueri qui tenetur, impugnare non debet.*
17 *Electionis ſubſtantialia quæ non ſint.*
18 *Maior pars non ſufficit, niſi quod hic dicitur, accedat.*
19 *Participium in alia reſoluitur.*
20 *Epilogus, Suffragium, Supplementum gloſſarum. & numero 21. 22.*
Abſentia paucorum electionem faciendam non impedit, & nume. 24.
Sciens certior fieri non debet. §. 1. & nu. 23. §. 1.
Conceſſio libera quid faciendi, intelligitur conceſſa ſecundùm formam conſuetam. §. pen.
Maiori numero non ſemper ſtatur. §. vlt. & num. 29.
23 *Renunciare electioni non dicitur, ſi ad diem electioni ſtatuendum vocatus non venit.*
24 *Abſentia quæ noceat electioni non interuenientis.*
25 *Contemptus poteſt proſequi contemptum contra vnum ex electis, & alteri conſentire. Contemptum verò non fuiſſe poſſe probari à nominato in priori ſcrutinio, ver. per quod.*
26 *Inſtallati nondum an ſint ad electionem vocandi.*
27 *Compromiſſum ſuperueniens reuocare non poterit cæterorum.*
28 *Res integra quando dicatur, remiſſ.*
29 *Doctrina certa de quibus dari non poſſit.*
31 *Maior pars habere bonum zelum præſumitur, & quando.*
32 *Zelus qualis debeat eſſe.*
33 *Sanitas eligentium in quibus conſiſtat.*
35 *Electio vna ſi eſt maior numero, altera ſanior, quid iuris, & de duabus electionibus vtra, an neutra admittatur. numero 28.*
36 *Electio ſanior quæ præſumatur.*
37 *Præficere eccleſiæ inferior Papa quo iure poſſit.*

CAP. XXXII.

1 ECcleſia veſtra. C. Non ſufficit † ad confirmationem electionis, q ſit facta per maiorem partem capituli, niſi etiam pars illa ſit ſanior. Hoſ. diuidebat in 5. partes: tu diuidas in tres. in prima narrat factum. in ſecunda ponuntur allegationes vtriuſq; partis. in tertia cauſæ diffinitio. ſecunda ibi, tandem. tertia ibi, nos igitur [*In v-*
2 *num*] ſuper † tales deſcendit ſpiritus ſanctus, ſm Ho. vt dixi. ſ. e. in geneſi, ſuper ver. ſuæ partis [*Statuiſtis*] non eſt hoc de neceſſitate, vt dixi. ſ. c. quia propter
3 [*Abſens*] in loco, de † quo vocari debebat [*Concilij*] ſ. eo. quia propter [*Cardinalem*] nunc: tunc erat ſolum canonicus ſm Ho. qui dicit hoc patere in regiſtro;
4 per † quod dicit illorum opinionem ceſſare, qui dicunt cardinalem eligi poſſe. dicit enim eum poſſe landũ ad hoc fortius, quàm epiſcopum, cũ in officio ſit maior, & qui eligitur, debet ad maius eligi. 91. di. legimus, ad fi. Item immediatè ſubeſt Papæ, & magis habet ligatas alas, q̃ eps, cum nec ſinè Papæ licentia curiam exire conſueuerit: imò nec ſibi minuere, quod minus eſt ſm eũ, quæ rõnes deficiunt in epiſcopo: qui tamẽ poſtulandus eſt. ſ. ti. j. c. fi. & dicit, pro hac parte videtur caſus. j. q. j. filiũ. vel ſi vis dicere eum tempore electionis iam fuiſſe cardinalem, dic eũ electũ fuiſſe in poſtulãdum: vel fuit ſpeciale ratione fraternitatis, q eligi potuit. ſ.
a quia canonicus eiuſdem eccleſiæ: tamen & eo caſu electio ſatis habet vim poſtulationis, cũ nec Papa cogatur illũ concedere, nec ad ſuperiorẽ poſſit haberi recurſus. ſ. eo. licèt. §. fi. & ſic in effectu non erit differentia. dicit Abb. q ſi eſt eps cardinalis, debet eligi: aliter poſtulari [*Canonicum*] iuxta conſuetu dinem preſbyterorũ, & diaconorũ cardinaliũ, qui retinent priora beneficia. ſimile qđ no. 93. di. miratus, in j. glo. [*& 17.*] & ſic maior pars numero [*Ele-*
5 *gerunt*] & ſic † eligitur clericus de extra eccleſiam. de hoc, ſ. e. ti. c. fi. [*Tandem*] ſecunda pars, in qua primò ponit allegationes electi per partẽ maiorẽ. ſecũdò ibi, pars verò, allegationes partis alterius [*Prædicto*] qui poſt electionem conſenſerat, vt præmiſit [*Præſumatur*] non tamen in tantũ, q propter hoc debeat ꝑtermitti collatio, vt dixi. ſ. eo. quia propter [*Ad ec-*
6 *cleſiam*] q. d. aliquem † eſſe poſſe ſufficientis ſcientiæ ad vnam eccleſiam, nõ ad aliam. de hoc ſ. e. in cauſis, in fi. & c. ſcriptum [*Exiſtat*] & ſic excedit hæc electio in collatione meriti [*Meritis*] quò ad † vitam, & mores [*Auctoritate*] quò ad tempus, dignitates, & ordines. ſ. eo. dudum. j. de ma. & obe. c. j. & c. ſtatuimus [*Electam*] ſ. cardinalis, qui excedebat in merito, vt præmiſit [*Dicti*] Guil. tolle, quod eſt j. adijcere nil
8 valebat [*Adijcere*] duo † allegabãtur, quòd non fuerat contemptus, ſed contemſerat, & quòd conſenſum in ſcrutinio non preſtiterat. primũ eſt falſum, vt in glo. quæ incipit, iſte dixit. ſm tũ videtur rõnabile, quaſi licèt contẽptus conſentire poſſit. & maiorẽ partẽ roborare: nil tñ addit numero. abſurdũ enim eſſet, q ex votis poſt ſcrutiniũ ſuperuenientibus pẽderet b electio ſm Inn. caueat tñ cõtẽptus, ne
b pereat uox ſua cum alijs. vt hic fuit ſm Ho. Deniq; gl. dicit, q eſt allegatio pro magiſtro, ſ. pro cardinale. Alij dicũt, q eſt allegatio pro parte. R. Rhemeñ. Tertij, q ſunt verba Papæ. ſm primũ intellectũ eſt mens dicti, q pars Rhemenſis allegabat electionẽ cardinalis nullã: qa facta cõtra formã cõcilij. ſ. cõtẽpto Guil. dicens hæc ſuæ electioni nõ nocere, cum illi conſenſerit, ad quod reſpondebat cardinalis, vt ſequitur. iuxta ſecundùm intellectum hæc eſt mẽs cardinalis, qui non curabat cõfirmari, ꝯ ſe &

coelectum allegans dicebat electiones nullas, quia factæ contempto Guil. & sic contra formam concilij. vel dicebat, nego a Guiliel. contemptum: sed ex quo tu fateris illum fuisse contemptum; ergo sequitur ex tua confessione electionem tuam nullã: quia contra formam cõcilij, & sic per contemptũ non potuit ratificari. ad hoc respon. ille Rhemen sis; & hoc placet. tertius intellectus patet [*Ad contemptum*] plus dicit Innoc. quòd si præsentes † aliqui ad
9 scrutinium non uocentur: tamen tenet electio mero iure, sufficit enim seruare substantialia formæ, sicut scrutinium, & similia, vt hic. hoc videt falsum, vt dixi. §. eo. quia propter, super ver. cunctorum. Est tamen necesse secundùm eum scrutari duas partes de præsentibus, vel vocandis; qui volunt interesse, ar. ff. quod cuiusq; vniuer. plane. §. eod. licèt: aliàs irritum est scrutinium, & possunt variare scrutati, qui primò elegerunt, & alium eligere. sic loquitur. 63. dist. quanto, vt sicut duas partes oportet esse præsentes; sic oportet duas partes scrutari secundùm Inno. qui dicit, q hoc casu omnes nõ possent illam electionem ratificare, quæ facta est ex scrutinio minus, quàm duarum partium, cum sit
c nulla. vnde necesse est de nouo eligere, vt in c. quãto. §. eo. auditis [c], secundùm Ho. qui tenet, electionem factam contra formam concilij per sententiam annullandam. dicit in † cõcilio versari duplex
10 ius. s. publicum & priuatum. primo renunciari nõ potest: secundo sic; ad hoc de fo. compe. si diligenti. dicens substantialia & respicientia ius publicum omnia, quæ ibi ponuntur post ver. statuimus, exce pto quod ibi dicitur, præsentibus omnibus &c. qđ respicit ius priuatum, in quo is, cuius interest, iuri suo renunciare potest: vel est publicum, quod habet ecclesia in canonicum. priuatum, quod habet canonicus in ecclesia, quod in tractatibus requiratur. finaliter in hoc remittit ad id, quod not. de renuncia. nisi. §. propter maliciam. concludit ex his, quòd numerus est de iure priuato, cum vocatio non sit de substantialibus formæ. per quod infertur, electionem à minori parte hic factã posse per contemptos ratificari, vt qua ratione conceditur de vno. §. e. quòd sicut, concedatur & de pluribus, arg. ff. de rei ven. quæ de tota. nec ob. quòd consensus superueniens post scrutinium numerum non augmentat. Nam & si non augmentet, roborat tamen, & ratificat, quod cassari potuisset, vt ibi. dicebat autem Inno. contemptum ratificare illo respectu, quo eligens eligit nomine ecclesiæ; & sic accedere possunt omnes de ecclesia, dummodò substãtialia fuerint obseruata. ſm Hosti, dicit, q rarificãs facit hoc suo nomine, cũ de suo iure priuato agat,
11 vt dixi. ¶ Sed † quomodo computabimus duas partes? dicit Inno. in parte absentium non computari non vocandos, vel interesse nolentes. contumacia enim repræsentat illos præsentes, supplente dei præsentia. C. de iudi. properandum. §. cum autem, ne dolus prosit, de rescrip. ex tenore, quod probat secundùm Hostien. quod dicit concilium, qui volunt &c. ¶ Quid † ergo, si vocandi, qui nolunt in-
12 teresse, sunt maior pars, & sic abest maior pars capituli: dicendum est secundùm Innoc. quòd minor pars tunc nõ potest etigere. ratio, quia sicut per capitulum præfixus est terminus electioni, sic per capitulum potest mutari, & quod maior pars facit, dicitur facere capitulum. ff. ad munici. quod maior. dicebat tamen, quòd si alius, quàm capitulum vocaret ad electionem, ad quem hoc spectaret, tũc fortè, licèt minor pars tantum præsens esset, procederet ad electionem, & valeret, quod fieret per præsentes. demum dicit se hoc non credere, nisi sicut si vnus solus canonicus citasset, dicens tãdem præ-

dicta vera, quando terminus electionis præcedit terminum iuris: aliter locum habeat, quod notauit. §. eo. cum nobis; vide remiss. quas ibi dedi super
d glo. nunquid[d]. Sed Host. dicit, q ex quo vocati possunt interesse, & nolunt, præsentes eligunt, etiam vnus solus. ff. quod cuiusq; vniuer. sicut: secus, si iustè sunt impediti: quia tunc interesse non possunt. §. eo. bonæ. i. aliter pro præsentibus facit ius commune quò ad potestatem eligendi. §. eod. cum nobis. quò ad locum: quia in ecclesia, de qua agitur, facienda est electio. §. eo. quòd sicut. quò ad vtilitatem: quia expedit electionem accelerari, non differri. §. eo. ne pro defectu. & hoc omninò verũ putat, quando per capitulum statutus est terminus
13 ad eligendum, nec mutatus. ¶ Sed † quid si pars maior absens reuocando terminum assignatum præsigit alium terminum ad eligendum inhibens parti minori, ne in primo termino procedat, in quo se dicit impeditam; hic est quæstio secundùm Hosti. certum est enim talia posse mutari. ff. de arbi. dicere autem. & maiori parti statur, vt præalle. l. quod
e maior. ipse tamen distinguit, an fiat reuocatio infra tempus trimestre[e], & ex iusta causa; & tunc nõ valet: aut sine causa, vel fit ad diem, quæ fit post tẽpus trimestre; & tunc non valet reclamante parte minori, quæ præsens est: quia, ex quo maior pars non habet iustam causam reuocandi, per consequens habet iustam causam resistẽdi. ĩ. de his, quæ fiunt à maiori parte ca. c. j. Item posset esse, q minor pars, vel aliqui ex illa non possent in secundo termino interesse. vnde nec in ipsorum præiudiciũ mutandum est consilium. ĩ. de reg. iur. mutare, cũ concor. lib. 6. & dicit hic addendum, quod no. §. e. cum nobis olim, & addendum ad summam eo. ti. §. vtrũ mutari. vide quod scripsi in spec. e. titu. iuxta prin. [*Non valeat*] hoc est contra Host. sed ipse dicit, q non valet in effectu, quia cassatur. dic vt dixi. §. e. quia propter, super eodem verbo [*Ponuntur ibidem*]
14 hic tractat † Gof. quòd clausula nõ respicit semper superiora, ad quod allegat iura pro, & contra, quæ ponit gl. vlti. in fi. in decre. olim. §. de rescrip. soluit, quòd non respicit, vbi articuli sunt diuersi. respicit
f autem, vbi sunt connexi[f]. dat similia in falsitate, & editione instrumentorum: quia in capitulis diuisis instrumentum falsum
g in vno, manet in alijs.
h C. de transac. si ex falsis[h]. in connexis, vel circa idẽ secus; de hoc. di. 9. si ad sacras, & dicam. ĩ. de hære. fraternitatis. sic & editio instrumenti fit solum circa diuisum capitulum, de quo agitur; quod dic vt ĩ. de fide instru. contingit [*Pontificem*] lex si quando, vnde sumpta fuerunt hęc verba, dicit, Principem;
15 &, vt dicit Hosti. non erat † necesse mutare, cum & Papa sit princeps. de hoc. de mai. & obe. si quis 96.
16 di. Cõstantinus [*Tuetur*] no. Abbas † quòd impugnare non debet, qui tueri tenetur, de resti. ſpo. cõquerente, de natis ex li. ven. c. vno [*Multis vigilijs*] impriè hoc dicit ſm Inno. cum pauca sint iura. s. §. e. quòd sicur, & c. se. quæ tractant de ratificatione cõtempti, & sic dici non possunt multis vigilijs adinuenta. Sed Hostiẽ. dicit, quòd loquitur de iuribus etiam, quæ ad id accedunt. s. q quiſq; renunciare potest iuri suo, de regula. statuimus, cum suis con-
17 cor. propter id secundùm Inno. erat † mens litteræ, quòd si vocatio absentium erat substantiale formæ; ergo idem de singulis ibi contentis: & eadẽ ratione nil erit addendum, vel detrahendum concilio, ex quo sequetur absurdum: quia vix occurreret aliqua electio, cui aliquid non addatur, vel detrahatur: & sic omnis electio cassabitur. vnde frustra laborarent summi pontifices in iuribus circa hoc edendis. Item si ex omni peccato in electione commisso irrita fit electio, iam omnes aliæ pœnæ,

& alia,

& alia iura super his prodita euanescent: vel hoc dicit: quia multa sunt honesta, necessaria, vel vtilia
1 in electione, quæ non sunt de forma; sicut quòd fiat electio de eadem ecclesia. Item quòd electus sit sine crimine, legitimè natus, & sufficientis scientiæ secundùm Inno. intellexit Innoc. quod hæc vltima nou sint de substantia formæ electionis: sunt tamen de substãtia materiæ. §. eod. cum in cunctis. mihi placet prima lectura [*Nos igitur*] tertia principalis, in qua diffinit; & istud principium satis ostendit, q præcedentia non fuerunt verba Papæ secundùm Host. [*In ordinationibus ecclesiarum*] i. in his, quæ per ecclesias ordinantur [*Concilij*] §. eo. quia propter
18 *Et sanior*] vnde † dicebat Egy. nõ sufficit, q sit minor tantum, nisi etiam per priuationem iuris maioris partis recidat in minorem, & in casu. §. e. scriptum [*Electionis vicio*] & sic non fuerunt probata, quę contra istum opponebantur. per hoc autẽ seruat huic
19 famam illęsam; quod dic vt §. eo. super eo. [*Irritandam*] hoc † inducit Host. pro se: sed expone. i. irritam
20 nunciandam. §. eo. in gene si. ¶ Secunda † gl. quærit & dupliciter soluit. ¶ Glo. [*iste, dixit*] quærit, arguit negatiuè, & affirmatiuè, & soluit negatiuè: iterum quærit & soluit. ¶ Glos. [*non credo*] respon. per. q. an vocatio absentium sit de substantia. ¶ Glo, vlti. pro sequitur, quæ in electionibus attenduntur. demũ format vnam principalẽ, & duas vel quattuor in-
21 cidẽtes quæstiones, & illas soluit. ¶ † In gl. j. [*ibi, nominationum*] paucorum absentia electionem fiendã non impedit. duæ enim partes ordinis in vrbe positæ totius curiæ instar obtinent. ¶ In glo. 2. [*ibi l. 1. in fi.*] loquitur in sciente rem, quã emebat, seruitutem debere [*& ibi, Cum falso tutore. l. 1. in fi.*] loquitur in eo, qui sciebat falsum tutorem, cum quo cõtrahebat [*& ibi, cum donationis*] non potest de dolo conqueri, qui sciens debitum administratæ tutelę remisit donationis, vel transactionis causa. ¶ In glos. iste dixit [*ibi, si venditor*] vide. §. eo. in causis, super glo. ergo si. [*& ibi, Tutor*] aliàs incipit, qui semel [*& ibi, Quod iussit*] vide in c. cum cessante, super j. glo. [*& ibi. §. Scæuola*] vide de restitu. ſpo. ex parte, super 3. gl. ¶ In gl.
i C. de. [*ibi, si quando i*] si princeps cõcedit alicui liberã testamenti factionem, secundùm consuetam formam concessisse videtur. ¶ In glo. vlti. [*ibi, maiorem*] vide. §. eo. dudum. i. super 5. gl. [*& ibi l. vlti. §. 2.*] statur maiori numero creditorum in pari quantitate debiti super cessione recipienda, vel dando quinquennio [*& ibi. §. si cum omnes*] vide de Iudæis. c j. super 3. gl. & ibi. l. vlti. in prin. vide ĩ. de iure patro. cũ
22 autem, super glo. 2. ¶ In † gl. j. [*ibi, vel dic*] hoc quod sequitur hic & in fine se. glo. & in glo. iste dixit, post medium fuit additio à tempore Inn. per quas correxit gl. quod prius dixerat; & habet hoc æquitatẽ.
23 pone † enim, q tu studens vocatus ad statuendum diem noluisti propter id perdere lectiones, & ire non curasti, certè propter hoc electioni non renũ-
k ciask. ¶ In gl. 2. [*ibi, non credo*] hoc tenent Vin. & Phi. [*& ibi, cum super Abbatia*] ad hoc ĩ. de dolo, & cont. eum qui, lib. 6. & vide quod ibi dicam super glo. vi debatur, & ĩ. de procu. auditis, in gl. maximè [*& ibi, cum inter vniuersas*] & ĩ. de regu. iur. eum qui certus, lib. 6. [*& ibi, Cum donationis*] & ĩ. de reg. iu. scienti, li. 6. [*& ibi, Ad terminum statutum*] hoc verum secundùm
24 Inno. Host. & Compo. si † nesciuit diem statutum, fortè ante ipsius assignationem exiuit terram, vel ex alia iusta causa: & hæc vera, nisi ideò se absentauerit à capitulo, vt ad eum non peruenirent assignatio diei. tunc enim sibi imputatur, ar. 37. dist. §. fi. vt lit. non conteſ. quoniã, ibi, siue quia malicioſè &c. de clande. despon. c. fi. de tempo. or. eos qui, lib. 6. secus secundùm Inno. & Host. si pro aliqua necessi tate exiuisset, etiam in fraudem, dummodò non in-

fraudem citationis. ff. ex quibus cau. in pos. ea. Fulcinius. §. quid sit latitare[l]. sed opponitur, dato, q in fraudem citationis recesserit, & sic appareat malicia sua, nonne & modò apparet malicia capituli non citantis; ergo vltima malicia, sicut & vltima mora nocet. ff. de peri. & commo. rei vendi. l. illud? solutio, capitulum à dolo, vel negligentia excusat propter maliciam absentis, de qua constat, & quæ semper durare præsumitur, donec. veniat, quare nõ est de ea coniecturandum ad maliciam capituli. ff. de re iudi. contumacia. Si verò veniret, & non admitteretur, nisi per sententiam priuaretur, tunc de vltima malicia capituli appareret, & locum haberet, quod opponitur. de. l. illud. is autem, qui interfuit assignationi diei, si se absentauerit, citari nõ cogitur per ea, quæ supra allegat gl. per hoc videtur, quòd canonicus, qui scit assignationem diei, non tamen interfuit, nec fuit ad illud assignandum vocatus, debet vocari: secus, si interfuit, vel fuit vocatus. Si verò fuit ad hoc vocatus, sed non interfuit, nec scit diem, tunc videtur vocandus, vt dixi post Compost. §. e. cum inter vniuersas, super 5. gl. quod verum dicas, nisi fuisset sic vocatus, quòd veniret tali die ad statuendum diem electionis, & ad eligẽdum die, qua fuerit ordinatum. vnde & solet addi diem talem cum continuatione dierum sequentium duximus statuendum &c. aliquibus videtur illud intelligi, dato quòd non exprimatur. super quo vide quod dicam. ĩ. de offi. delega. consuluit, in glo. ex hoc, in fi. Item scias, quòd in multis ecclesijs, Vltramontanis maximè, non eliguntur absentes remoti: sed statuitur per præsentes & vocãdos dies electionis: quem diem postmodum amici notificant absentibus etiam valde remotis. ¶ In glo. iste, dixit [*ibi, cessit*] Gen. 25. [*& ibi, prosequi contemptum*] ldẽ Boa. contrarium huius gl. & sequentis fuit hic terminatum in dispu. per dominum Stephanum, s.
25 quòd contemptus † contra vnum ex duobus tunc electis potest prosequi contemptum, licèt alteri cõ
m sentiat, induxit[m] auctoritates. l. diuinæ. s. Iacob dilexi. Malachiæ primo, in principio. ad Ro. 10. & similes, & l. ff. de nego. gestis, si autem. §. Iulianus [*& ibi, Et ante electionem*] quasi secus, si post. tunc enim prosequatur contemptus ius suum coram iudice, secundùm Inno. & Hosti. [*& ibi, Et prosequi*] de hoc dixi. ĩ. c. proxi. in 12. q. & concordant hic Inno. & Hosti. cum glo. hoc tamen addit Host. quòd cauendũ, ne quid confingatur, vel fiat in fraudem constitutionis infrà proximæ. ad hoc de diuor. quanto. §. pe nulti. ff. de transac. cum hi. §. sed cum lis, & ne concedatur vna via &c. contra id. ĩ. de procura. tuę. per quod dicit nominatum in priori scrutinio, si per secundum scrutinium alius eligatur, admittendũ. si velit probare illum superuenientem non fuisse contemptum. ad hoc quod no. ĩ. c. proximo, & §. e. cum post [*& ibi, Siue scrutinium*] dicebat Inno. & Hostien. quòd hoc casu admittetur ad electionem, &
n reliqua, quæ occurrent[n]. Et aduerte, quia glo. videtur sibi contraria. ponendo enim, quòd venit electione nondum facta, ponit eum tempore, quo incoharunt electionem, fuisse vicinum, per quod fortè intendit glo. id quod no. ſpecu. eo. titu. circa principium, s. quòd sufficit electo, quòd absens altero duorum tẽporum. s. citationis, vel electionis non fuerit in loco congruo, vel vult glo. q si credebatur in loco remoto, licitè procedebant sine illo. vel pone quòd habeat consuetudo etiam vicinos non vocari; & vide quod dixi. §. eod. quia propter.
26 §. illud, in glos. absens. An † verò etiam non installati sint vocandi, vide quod dixi post Compostel. supra de constitu. cum M. super glos. hic po
o test o [*& ibi, Impugnare*] dicunt etiam hic Innoc. &

Host.

27 Hosti. quòd si per præsentes † compromissum esset in aliquem, talis, qui vocari non debuerat, superue niens antequàm pronuncietur electio, non poterit reuocare compromissum. dicit Innocen. nisi re integra superueniat. dixit Hosti. licèt superueniat
p re integra non audiretur p. ambo allegant. 7. q. j. fa
28 ctus, & ſ. eo. in cauſis. & quando † dicatur res integra, ibi no. [*& ibi, Maiorem partem*] ad hoc. ſ. eod. cum dilecti, ibi, examinationis tempore. ¶ In gloſ. & ſi
q etiam [*in fine*] Gof. hic cõtra 9: quia ratihabitio &c. ¶ In gl. vlti. [*in principio*] ſcias, quòd huius glo. materiam tractant Inno. Hosti. & Compo. ſ. eo. dudum.
29 j. & quod vltra glo. ibi dicunt, hic dicam. dicunt † autem de his non poſſe dari certam doctrinam: ſed ad inſtructionem iudicum hæc tractantur, quibus hæc tractanda, aliàs arbitranda relinquuntur. Idē Vinc. qui allegat ſimile. ff. de diuer. & tempo. præſcrip. de acceſſionibus, in prin. [*& ibi, Et numerus*] ad dunt Compo. & Abb. meritum, & ſanitas [*& ibi,*
30 *Auctoritas*] quę † propriè reſpicit eligentes. & hęc cõ ſiſtit etiam in ordinationibus maioribus, prouectiori ætate, antiquiori inſtitutione, & ordinatione, vt hic, & 74. di. epiſcoporum, & c. conſuluit, de maio. & obe. c. i. & in religione. 23. di. in nomine domini. Ex his ergo præponderabitur vox vnius. Plin. lib. 2. epiſtola. 12. ſic loquitur, dicimus pluribus viſum eſt. Numerantur enim ſententiæ, non ponderantur: nec aliud in publico conſilio fieri poteſt, in quo nil eſt tam inæquale, quàm æqualitas ipſa. Nam cum ſit impar prudentia, par omnium ius eſt. & in animo. & ideò oportet de hoc per coniecturas iudicari. ſ. ex carnalitate, de qua ſequitur. vel nimia familiaritate, de ætate & qualitate, tuam, de
31 præbendis, graue. & ex odio ad eum, in quem non conſentit, argu. ĵ. de ſimo. ſicut nobis. præſumitur † tamen maior pars habere bonum zelum, vt hic, & ſ. e. dudum. j. ad fi. ceſſante indignitate electi per ipſam, vt ibi. præſumerentur enim indignitatem ſcire, ſi eſſet indignus, niſi probarent ignorantiam.
r ſ. eo. innotuit; quod dic r, vt ibi, niſi per aliam præſumptionem hæc præſumptio tollatur. ĵ. de præſumptionibus, quia. dicit Hosti. quòd non eſt ma-
32 gna. † vis, an bono, vel meliori zelo ducantur, ſuffi cit q̃ non ducantur malo, puta carnalitate, corruptione, vel mala affectione. j. q. j. ſunt nonnulli, & c. ſe. ſicut dici ſolet hoc ſufficere, quòd non eligatur malus. 16. q. fi. monaſterium. Licèt autem zelus cõ
33 ſiſtat in intentione. ſanitas † tamen ipſorum eligentium conſiſtit etiam in opere, & effectu, vt ſcilicet dicatur illa pars ſanior, quæ dignior ē elegit, vt hic 8. q. 1. licèt, & c. ſi ergo. dicũt autem prædicti, quòd parum valet hæc ſanitas in electione facta ex inter uallo: ſed multùm valet in illa, quæ fit cũ alia vno contextu, ſiue vterq; electus ſit dignus, ſed alter dignior. Nam illius pars dicetur ſanior, niſi numerus, vel dignitas eligentium nimis præponderet, vt ſequitur in glo. ſiue alter electorum ſit indignus. tunc enim quæ elegit dignum, eſt ſanior, ſm Inno. imò ſola illa ſana, ſecundùm Hoſt. qui dicit deficiẽ te poſitiuo deficere comparatiuum; & procedunt hæc, etiam ſi illi elegerint indignum ignoranter, ni ſi ſint duplo maior pars ſecundùm Inno. & Compoſt. ſed ſecundùm Hoſt. idem, ſi ſint duplo maior.
Iſtorum dicta ſcripſi. ſ. eo. congregato; nec placẽt,
34 vt ibi dixi. & facit quod infrà dicam. meritum † propriè reſpicit electum: ſed & reſpicere poteſt eligentes; & conſiſtit in ſcientia, moribus, & vita, & his, q̃ habentur. ſ. eo. cum in cunctis. & quò ad electum repete etiam quæ dixi de auctoritate eligentium [*& ibi, vt hic habes*] non eſt verum, quòd hoc probet hic: quia non apparet hic, quòd electio cardinalis fuerit confirmata. vnde eadem ratione debuit caſſari: quia licèt haberet ſaniorem partem, nõ habẽbat maiorem, ſecundùm Pe. Abb. Hoſtien. & Egy. hoc idem dixit Vinc. hic in vltima ſua gl. dicens, q̃
35 ſi † vna electio eſt maior numero: alia ſanior vtraq; caſſabitur. vna: quia non ſanior. alia: quia minor: tamen non videtur huic dicto ſtare. Hoſt. verò pręcisè ſtat, dicens quòd ſi ex duobus diſcorditer electis neuter eſt indignus. (& quare hoc dicat tetigi, ſ. e. gl.) pro vno tali facit numerus: pro alio zelus, & meritum; adinuicem ſe impediẽt, ſicut duo vſufructuarij. ff. de uſufruc. quoties. habens enim maiorem partem non confirmabitur: quia non habet ſaniorem; nec habens ſaniorem: quia non habet maiorem; & iſta duo requiruntur coniunctim, vt hic, & ſ. eo. coram. & falſata altera parte copulatiuæ, tota copulatiua falſificatur. remittit de reſcrip. inter cæteras, & c. ex parte. & dicit ſic intelligendũ, quod no. in ſumma, eod. ti. §. qualiter, ver. maior, &
f ver. ſanior. Omiſſis multis antiquitatibus f ibi notatis; & hoc dictum placet. Sed Comp. ſequitur glo. dicens. ſ. eo. dudum. j. quòd Papa ſibi reſpondit, q̃ cardinalis electio fuiſſet hic confirmata, ſi voluiſſet propter epiſcopatum dimittere cardinalatum; quod non credo verum [*& ibi, Non multùm excedat*] quod dic vt infra eodem, ſi quando, libro ſexto [*& ibi, ſufficiens*] Dicebat igitur hic Philip.
36 quòd † vbi duæ electiones fuerint de eadem eccleſia, ſemper maior cenſetur ſanior, dummodò electus ſit idoneus [*& ibi, Vbi de hoc*] aliàs eſt gloſſ. in §. ibi præce. & de hoc etiam. 19. diſtinctio. in canonicis [*& ibi, Superior*] Papa, ſcilicet quia
37 non † poſſet hoc inferior contra formam concilij, ſupra eodem, quia propter. quod intellige per viam confirmationis: ſed per viam prouiſionis, ſi ad eum deuoluta eſſet, bene poſſet alterum præficere, ſupra eodem, bonæ. j. in fin. & ſi alter cano-
t niſta: alter theologus, quem præferat t, dicam de conſanguini. & affinit. capitulo primo; ſuper ver. diſcretos [*& in fine*] ex gloſſ. igitur, & his, quæ
38 addita ſunt, collige, quòd ſi † eodem contextu maior pars minoris auctoritatis eligit dignum, & minor pars auctoritatis maioris elegit digniorem, aut numerus multùm excedit; & tunc non habetur reſpectus ad auctoritatem, zelum, vel meritum partis alterius: aut modicum excedit; & tunc etiam ſi modicum exceditur auctoritate, vel merito partis alterius, & ſui electi, idem. ſ. quia confirmabitur electus partis maioris. modica enim prærogatiua non mouebit iudicem; ſicut nec modica quantitas illius, qui bonis ceſſit. ff. de ceſſ. bono. ſi debitoris, & infra, de ſimo. & ſi quæſtiones. Si verò, vt dixi, numerus in modicum excedit: auctoritas verò, & meritum partis minoris multùm præcellunt; tunc indiſtinctè pars minor eſt ſanior; & ſic non valet electio partis maioris, cum non ſit ſanior, vt hic. ¶ Sed quid de electione partis maioris: ſecundùm Gloſ. & Compoſtel. videtur hoc caſu confirmanda: ſecundùm alios, quos ſequor, etiam illa caſſabitur, vt prædixi. Si verò cum maioritate numeri concurrit maioritas auctoritatis, vel meriti, tunc indiſtinctè prę ponimus numerum & auctoritatem merito, numerum & meritum auctoritati; ſi ſit paritas, vidiſti in glo. quid iuris.

ADDITIONES.

a Poſtulationis. Vide Io. An. ſ. eo. in cauſis, in glo. poſtulatio.
b Penderet. Vide Io. An. ſ. eo. in geneſi, in gl. ab eo.
c Auditis. Vide. ſ. c. proxi. in gl. ab eo, & ſuper gl. conſenſus, ad fi. & ſ. e. congregato, & c. ſcriptum, ſuper glo. fi.
d Nunquid. Et in c. bonæ. ĵ. in gl. ſi citati, & ſuper illa, ſ. e. ti. per Io. An.

e Tri-

e Trimeſtre. Non tenetur etiam minor pars, vbi reſtat modicum de termino iuris, parere maiori parti: imò illa non citata poteſt eligere, vide Ioan. And. in cap. cum nobis. ſupra in glo. nunquid, verſic. quid ſi dominus.
f Connexi. Vide de ap. ſecundò requiris, & in capit. inquiſitionis.
g Falſum. Vide Bald. in conſi. 264. in antiquis. i. lib. & conſi. 27. tertio lib. incipiẽte, in quodam inſtrumento, & vide etiam Alex. conſi. 43. in col. 2. volu. 4. & per Barba. conſi. 43. col. iij. volu. primo.
h Falſis. Ibi vide glo. Bar. & Bal. & d. Bar. de Saly.
i Si quando. Vide vltra alleg. per Moder. in d. l. ſi quando, Panor. in c. in noſtra. 3. no. de ſepul.
k Renuncias. Et quia contumax in vno actu in alijs nõ dicitur contumax, de teſti. c. cum olim, & no. gloſſ. vide Bar. de dol. & contu. c. 2. lib. 6. quæ infra allega.
l Latitare. Facit. l. 2. §. qui homines ff. vi. bo. rap.
m Induxit. Pro hoc, quia ſunt duę electiones, etiam ſi fiant vno contextu, ad hoc ſupra eod. auditis, & quod ibi not. in glo. fin. & ſuper illa.
n Occurrent. Imò de nouo fit ſcrutinium, vt ſupra notauit glo.
o Hic poteſt. Et vide ſupra eod. tranſmiſſam, per Ioan. And. in gloſſ. poſtquam.
p Audiretur. Pro hoc, quòd no. Ioan. And. ſupra eod. quia propter, in glo. ſi vnus, in prin.
q Contra. vide Ioan. An. ſupra glo. proxi.
r Quod dic. In gl. diligentiam, & ſuper illa, & in c. cum tota, in gl. fi. & vide gl. in c. præſumitur, de reg. iur. li. vj.
f Antiquitatibus. An numerus præferatur dignitati in electione, teſtimonio, & alijs, vide etiam gloſſ. 4. q. 3. in teſtibus, & quod no. in c. in noſtra. de teſti. & c. ſi quando, de elec. li. vj. Bal.
t Præferat. Vide latè Areti. Barba. & Moder. in ca. clerici. de iudi. & d. Feli. in rubrica infra de maiori. & obedi.

SUMMARIUM.

1 *Diuiſio.*
2 *Publicatio ſcrutinij, & electionis quibus fiat, & ſi protrahatur, an vitietur electio, nu. 6.*
3 *Scrutinium denotat actum perfectum.*
4 *Variatio omnis à iure ſuſpecta, & quomodo fiat in electione, & an liceat, & nu. 17. 22. & 25. 26.*
5 *Electores ex actu inchoato non dicuntur.*
7 *Electio qualis eſſe debeat.*
8 *Celebrationis verbum propriè quibus competat.*
9 *Singulare relatiuum reſoluitur in plurale.*
10 *Si, conditionem denotat.*
11 *Compulſio huius decretalis quando locũ habeat, & quomodo fiat, nume. 12. à quo num. 27. & 29. & quo petente. nume. 28.*
13 *Epilogus, Suffragium, & Supplementum gloſſarum. §. fin. et num. 14.*
Probatum ſemel non reprobo. §. fina. an id ſit perpetuum. nume. 17. 18. 19. & 20.
Rem non integram etiam profeſſus ad tractatum facit.
15 *Nouum quid induxit hæc conſtitutio.*
16 *Matrimonij ſpiritualis, & electionis quæ partes.*
17 *Variatio an liceat in poſtulatione poſt eius publicationem, & nu. 18. 19. & 20.*
18 *Argumento à contrario quando non ſit locus.*
19 *Opinio plurium, & maiorum ſequenda.*
20 *Expenſarum repetitio fit, ſi quæ facta ſunt ante variationem.*
21 *Amicos habuiſſe interdum nocet.*
23 *Ratio quæ fuit huius conſtitutionis condendæ.*
24 *Subſtantialia formæ electionis quæ.*
25 *Poſtulatio non præſentata ſuperiori, & nominatio facta in ſcrutinio non publicato æquiparantur.*
27 *Superior quis ſit in caſu huius decretalis.*
Præparatoriorũ idem index, qui et rei præparatę. §. ſed quid.

CAP. LVIII.

PVblicato. Breue eſt capitulũ declarãs, quæ dixerũt antiqui. 63. di. quãto. ſ. e. cũ inter canonicos. & regula, mutare, de re. iu. põt eſſe ſumma huius caſus. & iſte caſus exẽplũ ipſius regu-
1 lę. Et tria † facit. Primò dictũ ponit. Secũdo eius rationẽ reddit. Tertio rõnis neceſſitatẽ exprimit. ſecũda, ibi, cũ ſit, tertia ibi, ad qđ. Et qa Hoſt. cõmentauit hãc dec. i ſumma huius ti. §. vtrũ mutari, cũ ad decidẽdã ſummã nõ intẽdã, q̃ ibi dicit, p̃termittã, aut ſuccinctè trãſibo [*Publicato*] i cõi. c. eligẽtiũ.
2 nõ. n. huius † ſcrutinij publicatio fit clero & populo, ſicut publicatio electionis; de quo dic vt ſ. e. qa pp. & p quẽ fiat hmõi publicatio, ibi dixi ſup ver.
3 publicẽ [*Scrutinio*] hoc verbo † denotat actũ pfectũ & ꝓſumatũ, nõ cęptũ tm̃. ad hoc de ver. ſig. in his. p̃ qđ vr̃, q̃ nõ p̃fecta publicatiõe ſcrutinij licet iã i̇choata, poſſit variari; & de hoc dicã. ĵ. [*Variare*] oĩs
4 † variatio à iure ſuſpecta, & ideo ꝺ̃ variãtes iudicat niſi releueẽt ſuſpicio ex cauſa. 4. q. 3. q̃ falſo. ĵ. vt eccleſia bñ. vt noſtrũ. ff. de q̃ſtio. ex libero, & ĵ. de mino. §. tormẽta, ſm Hoſt. & adde qđ no. de iure pacũ laici, i ĵ. gl. & dic variarẽ aliũ noĩando, vel aliàs à noĩatiõe primi recedẽdo. & an vel qñ ſcrutato res reuocari poſſint, dixi ſ. e. qa pp, ſup. ver. aſſumãtur, neq̃unt ī piudiciũ noĩati, ne ſit ꝺ̃ ſ. e. qa pp, vel dic q̃ tũc variãt poſt collationẽ, nõ ante ſm Gof.
5 & de hoc ẽt dicã. ĵ. [*Electores*] vocant † electores ex actu i̇cohato, licet nõdũ pfecto, quaſi dicat electuri [*Cꝛ*] ſup. ex quo publicatũ eſt ſcrutiniũ, ſit ſaciẽda ſm hãc rationẽ etiã ante publicationẽ nõ licebit variare: qa poſt ſcrutiniũ faciẽda eſt publicatio; q̃
6 dic vt dicã. ĵ. dicebat † tũ hic Inn. q̃ nõ vitiabit̃ electio pp. ptractionẽ publicationis ſcrutinij, ẽt ſi fiat p multos dies hæc ptractio. Hoſt. ꝺ̃, qđ credo, vt dixi. ſ. e. qa pp, ſup gl. j. incõtinenti [*Collatio*] ttina &
7 plena, qđ dic vt ſ. e. in geneſi [*Electio*] † verbalis. ſ. e. eccleſia. j. & cõis. ſ. e. i geneſi, pnũciãda p vnũ, & p verba ſingularia. ĵ. de re iud. c. pe. li. 6. [*Celebrãda*] li-
8 cet verbũ † celebrationis ꝓpriè ꝓpetat miniſterijs habẽtibus in ſe veneratiõnẽ diuini cultus. ſ. eo. qđ ſicut. §. ſup eo, de tẽp. ordi. c. i. de cele. miſ. in rubro & c. 3. & ferè oĩbus ſequẽtib⁹: attribuit̃ tũ hoc verbũ ꝺ̃ctui matrimonij ſpũalis, vt hic. ſ. c. pxi. ſ. e. in geneſi. vel quaſi ꝺ̃ctui, q̃ fit p poſtulationẽ. ſ. ti. pxi. c. pe. & carnalis, de ſpõ. tua, de eo, qui cog. ſan. veniẽs. ij. & ipſius ſeparatiõi, de cogna. ſpir. veniẽs de do. inter vi. & vx. c. ij. ſed ẽt. q̃nq; attribuit̃ alijs ꝺ̃ctibus, de fi. inſtr. cũ Io. & actibus, de ſtatu mon.
9 in ſingulis [*Ad quod*] i. † quæ. ſimile, de ſacra. nõ ite. c. j. vel i. quorũ qđlibet [*ſuperiorẽ*] pximũ, vel ſaltẽ Papã, de iure pa. nullus. in electione igit̃ Papæ hoc locũ nõ hẽt, cũ nõ ſit ſuperior, ad quẽ poſſit recur
10 ri. ſ. e. licet, in fi. ſm Hoſt. [*ſi*] ꝺitionẽ † a denotat.
a de hoc. de ꝺi. appoſitis, verũ. & hẽtur idẽ verbum
b de off. or. c. j. ibi, ſi opus b fuerit [*Oporteret*] hoc dictũ eſt, qa primò ꝺbẽt moueri. Cõp. dicebat Hoſ.
11 ꝺ̃ q̃ ſi † intẽdũt illudere electioni omittẽdo collatiõnẽ, vel trãſponẽdo, vel ſemiplenè faciẽdo, vl̃ omittendo, electionẽ, & ter moniti nolunt expedire negociũ, locũ hẽt ꝺpulſio, ar. de ſup. neg. pla. c. j. de ꝺ-
12 iſti. ex lr̃is, de iudi. nouit [*Cõpellãtur*] diſtrictiõe † & cẽ ſura eccleſiaſtica, qđ dic, vt de ver. ſig. q̃renti. ¶ Ex
13 pedito † tex. venio ad gl. q̃ principaliter ꝓſiſtit in trina ꝺ̃riorũ ſolutione, & vna opi. ¶ Scda glo. obijcit & ſoluit. finis iterũ obijcit, & ſoluit. ¶ Vltima gl. primò fortificat text. ſcda pars nñdet p̃ qõnẽ. finis p ꝺ̃riũ, & ſolutionẽ. ¶ In vlti. gl. ibi. §. ſicut, in ꝺmodato log tur, dicẽs q̃ decre. vnica. ĵ. alle. 2. rñ. & ibi. §. Quid [*mandatũ*] vide de teſt. Io. ſuper. 3. gl. [*&*
c *ibi, Põponius*] geſtionẽ ſemel ꝓbatã nõ re ꝓbõ. c ¶ In
14 † gl. j. [*ibi, ideo nõ poſſunt*] iſta ſolutio cõpetere poſſet ẽt ſcrutinio nõ publicato, cũ ẽt ꝓceſſus ad tractatũ facit rẽ nõ integrã. ſ. e. in cauſis, quare † põt dici q̃ hic nouũ ĩducere voluit hæc ꝓſtõ, q̃ publicatio
15 ſcrutinij ĩpediat variationẽ votorũ, vt ĵ. dicã i j. q. [*& ibi, Nemo*] e. ti. mutare, li. vj. [*& in fi.*] dic q̃ ñ ſoluit, ſed poti⁹ ipſũ quare repetit. vñ potes dicere, q̃
16 † mr̃imoniũ ſpũale hẽt ꝓtes ſuas, cui⁹ ĵ. eſt electio,

ſecun

secunda confirmatio, tertia cõsecratio, vt in ℣rio. sed & ipsa prima pars quæ dr̃ electio habet partes multas quo ad formam, & tres saltem quo ad consensum, scilicet votum, depositum, ipsius publicationem, & electionẽ. cum ergo translatus factus est ad medium, vel ad duas partes huius partis, clausa est potestas variandi, vt iam dicam. in gl. vlti. [*ibi qui mandatum*] & ℣. de testa. c. pe. [*& ibi Pomponius*] & ℣. de regu. iu. quod semel, libr. 6. [*& ibi, Idem credo*]
17 item † no. in iuribus statim alle. & s̃. eod. in causis, & supra tit. proxi. bonæ 2. cui dicto conco. Bonag. licet ineptè. s̃ tit. proxi. c. pe. & G. Naso. videt huic opinioni pro tanto cõcordare, quòd dicit per postulationem ius acquiri. Non obstat secũdũ eum decre. bonæ. s̃. titu. proxi. in ver. nec nocebat, quia allegatio est, nec ex illa tatione fertur sentẽtia, sed ex alia, vt dicit ibi patere ver. Itelleximus, & ex antiqua videtur, quòd fit allegatio tantum Papæ, nõ partis. contrarium no. Io. 28. di. de Syracusanæ. & ipse, & Phi. s̃. titu. proxi. c. pen. s̃ eo. in causis, Gof. s̃. titu. proxi. bonæ. ℣. & in summa ipsius titu. §. restat videre, Inno. s̃. titu. proxi. bonæ. ℣. & ij. Compost. s̃. ti. proxi. c. vlti. Et Host. licet vtatur quadam distinctione in summa, de postula. in fine. & s̃. eod. scriptum, & c. monasterium, videtur hoc tenere. s̃. tit. proxi. bonę 2. ad fi. & in summa huius ti. prædicto §. vers. sed nunquid postulatores. & miratur de gl. quomodo dicit nõ posse variari, cum fateatur ius non acquiri postulato. ipse tamen in p̃dicta distinctione tenet, quòd certis casibus acquiritur ius postulantibus, sed nõ postulato, facit pro hac parte, quod no. Ber. s̃ e. bonæ. ℣. in glos. pen. Fuit & tertia opinio, quæ habuit, quòd etiã post præsentationẽ Papæ factam liceret variare re integra. i. antequã Papa dixerit se velle deliberare, vel dixerit se velle postulationem admittere, & respondent ad decr. bonæ. vt ibi recitant Io. & Vin. quòd altero illorũ modorũ erat ibi res non integra, & dictum suum probant ex eo, quòd qui testamentum fecit in præsentia principis, illud mutare põt. C. de testa. omnium. Item libertus pœnitet, qui dedit libellum cõtra patronum. ff. de in ius vocã. l. quãuis. Item pœnitet dans libellum accusatorium principi priusq̃ inscribat. ℣. de accusa. licet. ff. ad turpil. quæsitũ, &
d his respondet Vincẽ. quod sunt casus [d] in quibus admittitur variatio. & facit quod no de regu. iur.
e quod semel, lib. 6. pro opinione glo. [e] facit similitudo casus, & identitas rationis. Nã si inspicimus rationem textus, eadẽ ratio videtur in postulatione, quæ in electione. Item si ponderamus constantiam ex parte agẽtium. & facit quod scripsi super ver. variare. Idem, si ponderamus famam nominati, de qua ℣. dicam, sit ergo idem ius in vtraq; . infra tit. proxi. c. ij. ff. de legi. nõ põt Itẽ facit decr. in causis. s̃. e. nã electus, vel postulatus per cõpromissariũ electus, vel postulatus vr̃ per cõpromittentes. non enim refert, &c. ff. qđ cuiusq; vniuer. l. itẽ eorũ. §. ℣. de reg. iu. qui per aliũ, lib. 6. ergo par ius acquiritẽ postulato per ℣promissariũ, ac si stipulatus fuisset à compromittentibus. par dico, quia maius non potest acquiri iuxta regulam, nemo plus, cũ suis concor. de regu. iur. libro sexto, minus posset certo respectu, vt infra eodem, si compromissarius, libro
f sexto. Sed illa decre in causis [f] probat, ꝙ à postulatione compromissariorum non possunt compromittentes recedere etiã ante præsentationem factam superiori. ergo patet, ꝙ multo minus a postulatione facta per seipsos. satis etiã facit pro hac parte, s̃. eo. scriptum, & c. bonæ. ℣. & s̃. tit. proxi. bonæ. ℣. in quibus postulati admittuntur ad litigãdum cũ electis. Itẽ postulatio recipit examinationẽ, sicut electio. ℣. ti. proxi. ca. fi. Item sæpe æquiparãtur hæc in iure s̃. ti. ꝓxi. bonę. ℣. eo. titu. c. j. & ij. & c. si forte, & c. vt circa, cum sim. lib. 6. Item cum decr. cupientes, eo. ti. §. pe. lib. 6. arctet ad eundũ ꝓsonaliter postulantes, & eos, ꝙ postulãtur à Papa ad regulares, vel cathedrales ecclesias; absurdum esset eos sic arctari, si ante p̃tationẽ Papæ factã licet variari. Itẽ video, ꝙ electus & postulatus eo casu, quo in dubio hoc fieri p̃t, ẽt ante p̃tationẽ superiori factã altera via tpe sui ꝓsensus electa parat sibi p̃iudiciũ ad alterã, nec p̃t variare. ℣. de postula. c. vno, lib. 6. in fi. eadẽ rõne postulantes variare nõ poterunt, parũ facit ℣ glossatorẽ p̃dictorũ antiquorum opinio, ꝙ nõ viderunt hanc decre. quam si forte vidissent, cũ glo. tenuissent. sed am opi. coadiuuat tertia
g opi. licet falsa. Nã si post p̃tationẽ licet variare, ẽ multo magis ante p̃tationẽ, & post publicationẽ. probatur aũt per ℣rium literæ decre. bonæ. s̃. ti. ꝓxi. ver. nec nocebat. & tale argumẽtũ fortissimũ est. xv. q. 3. ex eo. ℣. de his, quæ fi. à præla. cũ apostolica, in fine [h], & ibi ꝓcor. & ff. de officio eius, cui mã-
h 28 est iur. l. j. Et si dicat † non semper est locus huic argumento ſm not. j. q. j. si qui à simoniacis. rñ. ꝙ argumentũ à ℣rio sensu semper est verũ, vbi illius ar-
i gumenti ℣rium non reperitur expressum in iure [i], secus, vbi ℣riũ reperitur, sicut patet in illo canone. e. q. quos ꝓstiterit, cũ suis concor. de æta. & qualit. cũ decorem. de fo. cõpe. c. 2. C. de episc. & cle. cõuen
k ticula [k], cũ simi. vel aliter soluitur, ꝙ fortissimum est tale argumentũ, vbi verba canonis, vel legis ponunt causatiuè: secus si narratiuè, vel modaliter. & de hoc in Spe. de disꝑu. & alle. aduo. §. post hæc, ver. vel nõ obstat sensus, & per Azo. in brochardis
l charta. [l] 8. sub rubrica, contrarius sensus legis &c. Sed scdm vtranque solutionẽ patet argumentum procedere, ergo &c. Hoc declarando dico, ꝙ certũ est in iure non expressum postulantes ante p̃tatã postulationem non posse variare post publicationẽ. nec ob. hęc decre. quę in electione loquitur, qđ patet ex verbis decret. & ex titulo. stetur igit̃ argumento. Idem procedit iuxta secundam solutionẽ. Nã satis patẽt verba illius litteræ, ex qua sumit̃ argumentũ poni causatiuè, & hanc partẽ credo verã tũ ratione prædicta, tum per allegata, quæ infra
19 in cõtrariorũ solutione patebũt: tũ † qa plures & maiores eã sequũt̃; ad hoc. 19. di. in canonicis. Ad ℣ria rñdetur. primò, ꝙ rõ huius decre. nõ hẽt locũ cũ nec sit faciẽda colllatio, nec ꝓnũciãda postulatio. nõ enim est reperiri iure statutã formã postulationis. de elec. enim loquit̃. s̃. eo. qa pp. qđ ẽt tenet Host. in summa, prælle. ver. sed nunquid postulatores, de postula. §. qualiter. tamen Inn. s̃. e. in causis. Compo. s̃. ti. proxi. c. j. tenẽt, ꝙ in solẽni postulatione seruanda sit forma cõcilii, qa pp. in nõ solẽni non, dicẽtes solẽnem illam, qua admissa prouisum est ecclesiæ; solẽnem, qua admissa oportet electionẽ fieri. Sed Gof. aliter, vt dixi. s̃. ti. proxi. c. j. super glo. fi. Prædicti tũ fatentur, ꝙ in optione est postulantium facere solẽnem, vel nõ solẽnem postulationem. nec vr̃ æquum tantã solennitatẽ requiri in actu, ꝓ quem ius non acquiritur, sicut in eo, per quẽ acquiritur. nec obstat, ꝙ dr̃ de substantia ex parte agentiũ: qa non est reperiri ꝓsensum, nec ẽt certum actum ante postulationẽ superiori porrectã, quod ẽt verbum sonat. & facit quod dixi. s̃. eo. bonæ. j. super glo. pe. Nec obstat, quod dr̃ de fama nominati: quia cũ in postulatione non sit consensus matrimonialis, ergo nec locus est infamiæ. nec dr̃ ꝓprie variatio, q̃ est hoc casu per dissensum ad cõsensum, vbi nõ semꝑ ponimus ꝓsensum, ꝙ postulatione añ p̃tationẽ nõ interuenit. nec ob. decre. in causis, vt ibi dixi sup vlti. glo. ſm Compo. vel aliter ibi totum capitulum nõ variabat à postulatione;

immo

immo illi tres cũ quibusdam complicibus suis insistebant postulationi, & ibi patet. Item nec ibi variauerunt recedendo à postulatione: sed ante postulationem potestatẽ ꝓmissariorũ reuocãdo. nec obstat, quòd ad litigandum admittuntur: qa illud verum, cum postulantes nõ variant, vel post postulationem præsentatã. nec sequitur, si litigare potest, ergo non potest reuocari. vide instantiã in generali procura. negociorum, vel etiam iudiciorum ante litem contesta. vel post ex causa. de procura. c. 2. & c. qui generaliter. li. 6. non obstat, quòd postulatio recipit examinationem, nã & p̃sentatio laici patroni recipit examinationẽ, de iu. patro. c. 3. & tamen licet ei variare, vel accumulare, eo. tit. cum autem. & c. pastoralis. non obstat, ꝙ in aliquibus equiparantur, quia non ideo in omnibus, quod patet in decre. cupientes. §. penultimo, & ex his quæ dixi supra eodem in causis. non obstat decre. cupientes. §. penultimo, quia quod ibi arctatur postulatus ad veniendum, specialiter est inductum ad prouisionem ecclesiarum expediendam, ob quam etiam arctat postulantes. & hæc solutio patet ex fina. §. nec sequitur, si tenetur venire, ergo non licet variare. vide instantiam in appellante, qui licet teneatur prosequi, potest
m pœnitere. [m] 2. q. 6. si quis libellos. non tamẽ sibi de-
20 nego repetitionem † expensarum, si quas fecit ante variationem, de appella. interposita. §. 2. & facit quod dixi. s̃. eo. cum inter vniuersas, super penult. gloss. non obstat decre. vnica, de postu. non enim impeditur ibi variatio illo respectu, quo nõ liceat pœnitere: sed illo, quo in præiudicialibus per electionem vnius paratur alteri præiudiciũ; de hoc infra eod. vt quis duas. li. 6. is, cui placeret opinio. gl. posset dicere eam veram in solenni postulatione, & quæ fit seruata forma. capitulum, bonæ, log tur de non solenni. & sic de prima intelligeretur decre. in causis, vel distingue inter postulationem, quę fit solum propter impedimentum vinculi, & illam, quæ fit propter defectũ nominati, vt plus iu
n ris acquiratꝝ ex prima, [n] quàm ex secunda. & licet hoc satis videatur æquum: tamen illa decre. bonę non patitur hanc distinctionem, cum de postulatione, quæ fit propter vinculum loquatur: & tamen ibidem sumitur ar. a contrario, de quo prædixi & ibi [*Dolus illorum*] dic intendentium forte à nominato extorquere pecuniam, promissiones, vel aliud simile. vnde non debet ipsorum malitijs indulgeri, de rescriptis, plerunque, cum similibus. ¶ In eadem gl. in fine & est simile, de simo. nobis & c. sicut tuis. per hæc iura probatur, quòd nocet
21 interdum † amicos o habuisse. hoc multi experiũ-
o tur, per diuersa, & maximè per fideiussionis offi-
22 cium, de fideiusso. ca. 2. & 3. Multa † contraria de certis casibus, quibus licet variare signari possent: sed sufficiat remisisse ad regulam, quòd semel, de reg. iuris, lib. 6. ¶ Expeditis glossis multa sunt quærenda circa materiam decre. quæ proprie consistit in prima & tertia parte. secunda enim, quæ est ratio dicti, alibi plenius expeditur: sed tertia, quæ necessitatem rationis exprimit, alibi sic expresse non habetur, & ideo circa illas duas instando.
23 ¶ Primò quæro † quæ fuit ratio huius iuris? & moueor pro tanto, quia ex antiquis tractantibus in locis, de quibus dixi in principio, nullus hoc tenebat, quod hic dicitur. Sed alij dicebant variari posse vsque ad subscriptionem. Alij vsque ad confirmationem. Alij quòd vsque ad consensum electi. Alij quòd vsque ad pronunciationem electionis. & rationes horum vide in præalleg. capitulo, quanto, & in summa Hostien. prædicto. §. Et forsan instabis, quod superflua est quæstio, cũ secunda pars rationem reddat, vt etiam potuit ex diuisione. sed instantiæ rñ. per id quod dixi super ver.
24 sit facienda. sol. multa † sunt substantialia formæ electionis, quæ not. supra eod. quia propter, super versi. consentit. Sed non omnia illa sunt substantialia consensus aliàs sequeretur, quod consensus nondum præstitus haberet substantialia, ꝙ est falsum. quæ ergo præcedunt publicationem, habent fieri ex substantia formæ: sed quæ sequuntur scrutinium publicatum, habent fieri ex substã tia formę, & consensus. veruntamen est dicere, qđ hoc consistit in iure positiuo, & principis voluntate, qui sic potuisset statuere, quòd post votum depositum in scrutinio, non esset locus variationi, sicut sola voti depositio punitur, infra eodem capitulo secundo, libro sexto. Æquè tamen videtur diffiniuisse ad euitandam infamiam, & iniuriam nominati, ex quo facta est publicatio, & ne prius ex causa impediatur vtilis variatio; & sic eligit hoc tempus quasi medium inter votum depositum, & electionis actum, sicut aliàs publicatio attestationum impedit productionem testium, supra eodem capitulo, de testibus, cum. venisset, & c. causam, sicut aliàs edictum publicatũ arctat. supra ti. proxi. ca. j. sic non sufficit mihi institorem reuocasse, nisi publicè hoc descripserint. ff. de in-
25 stito. si pupillus. §. j. ¶ Secundo † quæro, an facto scrutinio ante publicationem ipsius possint electores variare? Vin. & Gof. à cõtrario huius literæ quod est fortissimum, vt supra dixi, dicunt etiam ꝙ sic. vnde dicebat Phi. ista æquiparari, postulationem non præsentatã superiori, & nominationem factam in scrutinio non publicato. hanc solutionem veram putant Inn. & Compos. antequã
p scrutatores de loco recedant, P postea non, cum iã scrutatores cessauerint ab officio, & res non sit integra, arg. supra eod. in causis, de testi. cogendis, præterea. & per hoc soluitur, quod dixi supra, an inchoata, sed non perfecta publicatione scrutinij
26 possit variari. ¶ Tertiò quæro, nunquid † post cõpletum scrutiniũ, & post recessum à loco scrutinij de cõsensu totius capituli vel maioris partis põt destrui scrutinium? Dicunt quidam ꝙ sic, cum ex hoc nulla fiat iniuria nominato, & nulla contra eum oriatur infamia, ex quo clausa sunt vota, qđ potest concedi secundum Compo. vbi hoc fieret ex iusta causa, puta si ante publicationem peruenire ad eos aliquis defectus nominati. C. de fur.
q si autẽ nescius, ꝙ secus, si fieret malitiose, sicut fert factum in ecclesia Eboracen. vbi vnus ex scrutatoribus videns quendam à maiori parte nomina tũ, procurauit perturbationẽ in capitulo, vt non fieret votorũ publicatio. tunc enim nõ cõcederet variatio in dubio. l. cum dubitatur de variationis causa. est vna opinio, differentes publicationẽ debere probare iustam causam, cũ ius sit cõtra eos. s̃. eo. qa pp. 100. dis. contra morẽ. alia, ꝙ ex quo cõcedit eis ante publicationẽ variare, qui cõtra eos allegat dolũ, illum ꝓbare debet. C. de dolo, dolũ Host. dicit, quòd si ad superiorem appelletur, tunc eius est probatio, vel reprobatio iustę causę, de appel. vt debitus. ¶ Quarto, quæro, quid si certificatus de nominatione is, qui est in scrutinio noũatus, renũciet expresse, vel tacite iuri suo. dicit Ho. ꝙ variari põt ante & post publicationẽ. Nã & electione sibi præsentata posset dissentire, & tunc capitulũ aliũ eligeret. s̃. e. cũ iter canonicos. ¶ Quinto quæro, quid si nominatio esset occulta? Dicit Host. ꝙ de facto tenet variatio, cum nec ecclesia iudicet de occultis 6. q. j. si omnia. ¶ Sexto quæritur, quid si non est publicatum scrutinium, sed ipsius mens, puta finito scrutinio, scriptor dimissis scrutatores

tatoribus in angulo dixit capitulo tot cõsenserũt in Titium, & tot in Sempronium, vel omnes ĩ Titiũ, non puto decre. locũ habere, sed tunc solum, cum de scripto fuerit scrutinium publicatum, vt fieri debet ad instar diffinitiuæ, quæ debet legi de scripto, ĵ. de re iudi. c. fi. li. 6. Nã & scriptor potuisset erasse, forte falsum retulit, & facit quod dicã de teste, qui dictum suum publicat. ĵ. de testi. vltra ter
r tiam. ¶ r Septimò quæro, quid si publicato scrutinio aliquid apparet, quod electionem nullã redderet, tunc nõ faciant electionem ſm Inn. quia & si facta esset aliam fieri oporteret. s̃. eo. cũ terra. & hoc verum, quando procedit vitium ex parte eligentiũ, vel electi, propter qđ processus electionis est inutilis, vel nullus, vt si eligentes suspensi erãt, vel interdicti ſm Cõpo. & vide qđ post Inn. dixi. s̃. eo. cum terra, super vlti. gl. in prin. ¶ Octauò quæro, quid si scrutinio publicato apparet eũ, in quẽ totum capitulum, vel maior pars ipsius consensit inelligibilem propter defectum, puta ætatis, ordinis, natalium, vel aliquid simile? Nunquid tenentur publicare? puto quòd non, si nominauerunt, vel cõsenserũt in eligẽdũ. aduersant enĩ sibi inuicem postulatio, & electio, de postula. c. vno. li. 6. & facit qđ ibi dixi. s̃. ti. proxi. c. j. & vl. ¶ Nono quæro quid si probabiliter dubitetur, an sit eligẽdus, vel postulandus puto ratione dubitationis, ꝙ tũc nõ liceat variare, ar. de sepul. sacris, & eius, quod ibi no. & 13. q. 2. nõ extimemus. vtant ergo illa forma eligo, & postulo &c. de postula. c. vno. lib. 6. & imputent sibi, qui prius diligentius non inquisierũt. ¶ Decimo quæro, quid si defectus est in forma, vel omissa collatio, vel communis electio. nunqd variare possunt alium eligendo, an verò tenentur eundem eligere. dicit Compostellanus, quòd Papa in publico consistorio sustinuit, ꝙ licet cassanda sit electio, quando post scrutinium publicatũ peccatur in forma, tamen remanet electo saluum sibi ius quesitum ex votis publicatis, etiam si sit facta cassatio secundum Archidia. in sua disputatione. non obstat, ꝙ in nominatione ius non quæritꝰ quia illud habet locum in simplici, & quæ non fit animo obligandi. non ob. quòd præfertur electio minoris partis, quãdo nulla est electo facta à maiori eodem cõtextu, per quod videtur ex votis nullum ius quæsitum electo à maiori parte, quia id locum habet, cum procedit nullitas ex vitio electi vel ex peccato, quod processit ante publicationẽ scrutinij, vt qa vota nõ fuerũt in scriptis redacta. nec ob. peccantes in forma esse priuandos, & sic nõ eligent, vt in c. quia pp, quia antequàm priuẽ
s tur, eligere possunt, vt ibi dixi: [s] vel si priuẽtur, pui debit superior de eodẽ. Alij ꝓtradicẽtes, ꝙ iste tres partes electionis. s. scrutiniũ, ipsius publicatio, & electio sint vnus actus, in quo nihil habet facere electus, vnde, ꝙuis fiat præiudiciũ electo: tamẽ ꝓpter peccatum eligẽtiũ cõmissum in altero eorũ totũ cassabitur, quia peccans in vno, peccasse videtur in omnibus. ĵ. de reg. iu. defleat. ¶ Vndecimò quæro, nunquid ex votis cõpromissariorũ ius quæratur, si faciant electionẽ, quę non teneat? Inno. & Compo. dicunt ꝙ non: qa nõ ex vocatis sed ex sola prouisione queritur ius electo ꝓ eos: qa de
t puisione cõpromissum est. facit cõtra hoc, qđ no. de re iudi. ca. pe. in fi. glo. [t] pe. lib. 6. ¶ Duodecimo quæro nũquid si publicato scrutinio apparet id pp qđ electio est annullanda, puta aliquẽ contẽptum? dic ſm Inn. quòd fiet electio; quia forte cõsentiet contemptus, vel supplebit superior. nec talia cassantur nisi ad petitionem aduersariorum. ĵ. de præbendis, cum in ecclesijs, libro sexto. Sed si id petit contemptus, poterit reincipi scrutiniũ, si
u non est facta electio, vt no. s̃. c. proximo. [u] ¶ Tertiodecimò quæro, quid si publicato scrutinio aliquis dicit se paratum probare impedimentũ? dic quòd differri poterit electio, ne ecclesia vexet superfluis expensis, de restit. spolia. litteras, iuxta finem, secundum Inno. & Abb. nec citabitur tunc nominatus, nec ꝓcedetur in modum inquisitionis secũdum Innoc. hæc non placent Hostiẽ. quia nec ad capitulum spectat has probationes recipere. eligant ergo: & opponens, si vult, ius suum ꝓsequatur coram superiore. ĵ. eod. capitulo primo. libro sexto. puto, quòd si opponens dicat illum excommunicatũ, & velit ad cameram mittere pro
x instrumento excommunicationis, hoc casu & similibus vera sit opinio prima: & si amicus eligendi dicat illum absolutum, & velit mittere pro absolutione audietur. [x] ¶ Quartodecimo quæro, qd si publicato scrutinio casu moriuntur omnes canonici, puta corruente tecto? dic ꝙ substituti tenentur eundẽ eligere: quia iam quæsitum est ius nominato per publicationem, qđ ꝓp casum non perdidit secundum Vincent. Innoc. Compost. Et sic non est dubia dominicalis. 83. quærens de iã electo per mortuos. ¶ Quintodecimo quæro, qd si publicato scrutinio excommunicantur canonici ab homine, vel à iure, pone quòd in collatione percusserunt clericum? putant Inno. & Vin. ꝙ nõ possunt eligere: ipsi tamẽ absoluti, vel superior, ad quem deuoluetur, eliget nominatum. secũdũ dictum credo. primum disputaui: vide in quæstione, Canonici Florentini, quam vide de regu. iu. factum, li. 6. ¶ Decimo sexto quæro, quid si post publicationẽ excommunicetur electus ab homine, vel à iure? puto, ꝙ si à iure, indistinctè nõ sit eligẽdus, cũ pœnã illã non incurrat nisi ex culpa sua. si ab homine, tunc credo idem, si sentẽtia fuit iusta. Si verò fuit iniusta, non credo auferri ius acqsitũ ꝓ publicationẽ scrutinij: aliàs facile daret via fraudibus: & facit, quòd dixi in decima qõne. ¶ Decimoseptimò quęrò, quid si publicato scrutinio numerus, & alia apparent æqualia? dic ꝙ tunc canonici variabunt, & iterũ scrutiniũ facient: qa si eligerẽt, nõ valeret electio, & qa ius nõ est qsitũ noĩato ſm Inn. Host. & Compo. & no. s̃. ca. proxi. in fi-
y ne, [y] & hoc est, qđ in tex. dixi ſm Gof. quòd variari nõ potest in præiudicium nominati; & facit qđ notat. ĵ. eo. perpetuo, li. 6. publicato ergo scrutinio minor pars benè põt accedere ad maiorẽ, & hoc intẽdit cõcilium, qa ꝓp, sicut ſm Vin. & Comp. q cõsentit in alium, variare põt cõsentiendo electioni de se factę, quod intelligas, vt no. s̃. eo. cũ in iure. ¶ Decimooctauò quæro, qd si publicato scrutinio aliqui ex canonicis dicunt se non consensisse in illũ, de quo in scrutinio cauetur? dic ꝙ eis nõ creditur, cum sint singulares, sed statur scripturæ, & fidei scrutatorũ. s̃. eo. cũ dilecti: aliàs esset facile hãc cõstitutionẽ eludere, & facit qđ dicã de teste. ĵ. de præscrip. ad audientiã. an verò ipsis scrutatoribus credatur ꝰ scripturã, dixi. s̃. eo. qa ꝓp, super.
z ver. redacta. [z] ¶ Decimononò quæro, quid si capitulum ad electionẽ canonici processit per formã scrutinij, qđ iam publicatũ est; nunqd licebit variare? vr ꝙ sic, cũ isti nõ arctent ad formã, & sic necessitate non debet seq collatio; & sic cũ cesset intẽtio, variare poterũt; facit. s̃. e. cũ dilecti, & qđ dixi
aa s̃. e. cũ inter vniuersas, [a a] & circa hoc vide, quod dixi in j. q. ¶ Vigesimò qro, quid de patronis, nunquid publicato scrutinio possint variare? puto ꝙ sic: tum quia non arctãtur ad formã, vt supra dixi: tùm qa actus ipsorũ est pñtare, non eligere; qđ dic vt dixi, de iure patro. nobis, & c. fi. in fi. igitur vsq; ad pñtationẽ variãt clerici, & laici; post pñtationẽ verò

vero laici tantùm, eo. ti. cum autem. ¶ Vigesimoprimo quæro, quid de ciuibus eligentibus sibi pãtem, nunquid post publicationem scrutinij variare possunt? disputatum fuit nuper in scholis legista rum hoc de perusinis, & terminatum, quod etiam post electionem publicatam variare poterant, cũ ipsorum electio propriè nõ sit auctorizabilis. i. eis non delata à canone. fuit quæstio Iaco. de Bel. quã
bb videas in auct. de collatoribus, colla. [bb] ix. ¶ Circa
27 † tertiam partem quæro primo, quis ibi dicatur superior? & circa compellendos monacos, vel canonicos plebis ad eligendum Abbatem, vel plebanũ planum est, ꝙ episcopus, cum sit ipsorum superior immediatus. ¶ Sed quid de archiepiscopo, qui licet sit immediatus episcopi non tamen subditorũ ipsius, nec iste est de casibus numeratis infra de of. or. pastoralis. puto archiepiscopum vel patriarchã ad quem confirmatio spectat, canonicos cathedralis ecclesiæ ad hoc cogere posse, vt sicut confir-
cc mationis, sic & istorum præparatoriorum [cc] sit iudex. ff. de procu. ad legatum, & l. ad rem mobilem. satis facit. xii. q. ij. non liceat. ij. & infra de his, quæ fiunt à prælatis. c. fi. & infra de sup. neg. præla. c. fin. in vj. Et per primam rationem credo idem in omni confirmatore non ordinario. pone in amicis meis de ordine seruorum sanctæ Mariæ habent priuilegium, quod generalem ipsorum confirmet ille episcopus, in cuius diœcesi eligitur. puto, ꝙ si publicato scrutinio nollent eligere, ipse diœcesanus ad hoc ipsos compelleret. ad idem de offi. deleg. præterea, cum suis concor. ¶ Secundo quæro,
28 quis † petat hanc compulsionem fieri, de qua loqtur finis? dic quod nominatus, si voluerit supra eo. dudum, de simo. sicut, maximè per modum denũtiationis, de iureiur. quemadmodum, circa fi. Nã q episcopatum desiderat &c. viij. q. j. qui episcopatum. nec dicitur ambitus, ex quo non oritur à seip so. supra eo. cum in iure, secundùm Host. vnde dicit Abb. quod sic prouidet famæ suæ dicendo superiori, ne aliqui credant hoc omissum propter meũ vitium, imploro vestrum officium. sunt qui dicunt, quod aliqui de canonicis debent hoc prosequi, & non nominatus, cum per nominationem ius non acquiratur. dicebat Hosti. id verum de nuda: secus de vestita, vt supra dixi. dabat Phi. simile de postul. quod supra dixi in q. ij. ¶ Tertiò quæro,
29 quid † si nolunt eligere, licet compulsi, vel negligunt post scrutinium publicatum: tenent Vin. Cõpo. Pe. & Abb. ꝙ superior, ad quem deuoluitur, tenetur prouidere de illo, quia cum per publicationem limitata esset potestas capituli, ergo & superioris, qui succedit in ius illorum. ff. de iure fisci, non intelligitꝰ. §. si posteriori. facit cle. de sup. neg. præla. c. vno. & ne vna via concedatur &c. de procu. tuę: & res tranſit cum onere, de pig. ex literis. & habet locum hic secundùm Vin. etiam cum nominatus in scrutinio erat de extra ecclesiam. nec ob. supra eo. ne pro defectu: quia iam non inuenit dignum in ecclesia, ex quo capitulum consenserat in extraneum. vel illud, cum potestas trãsit libera, quod hic non est propter ius nominato quęsitum. non ergo eligit ex suo uoto, sed percipit ab illis inchoatum. Si vero scrutinium publicatum non esset, licet perfectum, non putat Vinc. quod eo casu superior, ad quem deuoluta est potestas, teneatur eligere illum nominatum.

ADDITIONES.

a Si conditionem. Vide latè per d. Alexan. & Moder. in l. i. ff. de libe. & posthu.
b Opus. Et supra eo. quia propter. §. illud, & ibi vide Ioan. An.
c Reprobo. Ioan. An. in i. gl. ibi scrutinium, prout hic sumuntur aliæ significationes, nota. ĵ. de ca. mo. c. ii. in r. gl. & ĵ. eo. c. ii. in gl. ii. li. vi.
d Casus. Vide & recurre ad Bar. ĩ l. ſerui electione. §. ff. de le. i. & vide etiam aliquid per Areti. in l. qui ex pluribus. ff. de ver. obl.
e Glo. Facit etiam, quia aliquando ex nominatione sola quæritur ius nominato, nec ab illa potest recedi, vt no. lxiij. dist. c. quanto. & vide Ioan. An. de postu. bonæ. ĩ gl. fi. ergo fortius ex postulatis. facit etiam pro ista opi. quod no. Io. An. in c. in causis, super glo. fi.
f Causis. Vide ibi Io. An. in gl. postulatio ergo, & de post. c. insup. gl. fi.
g Variare. Vide Panor. in c. cum autem. infra de iure patro.
h In fine. Et ibi plene scripsi, & ad hoc. c. cum virum. de reg. & ibi facit quod contrarius sensus debet intelligi secundum declarationem aliorum iurium. facit qđ dixit Io. An. in c. cum monasterium. in ver. informatorio, de sta regu. Archi.
i Iure. Hoc dixit gl. in c. significasti, de fo. compe. Bal.
k Conuenticulam. Ibi vide Cy. & Bal. & Bar. in l. i. ff. de off. eius cui mã. est iur. & in l. omnes populi. ff. de iust. & iur.
l Charta. Vide Bal. in l. apud antiquos. C. de fur.
m Pœnitere. Vide ea, quæ habentur plene in c. oblatæ. infra de appe. per illum textum.
n Prima. Vide Io. An. de postul. præla. c. i. super glo. fi.
o Amicos. Vide etiam pulchre per d. Io. de Lig. in suo tractatu de amicitia, & de amicitia: quod in multis tamen aliquando prosit, vide glo. & Panor. & ibidem diffuse Barb. in c. nisi specialis, infra de of. le.
p Recedant. Intellige completo iam scrutinio, alias secus, vt no Io. An. in c. quia propter, in gl. dixit Inno. ad fi. & vide glo. i. incontinenti, & super illa in illo. c. per Io. An.
q Nescius. Facit, quod not. Io. And. in glo. ergo, sic etiam supra decre. quia propter.
r Tertiam. Et vide. e. tit. constitutus, el ii. in gl. & super illa.
s Dixi. Pro ista parte facit, quòd sententia nulla tunc in præiudicium partis retractatur a proferente. l. fi præses. C. quomodo & quando iudex, de pur. vul. c. ii.
t Gl. Et ibi per Io. An. super illa.
u Proximo. Super isto dixit.
x Audietur. Facit c. interposita, in princi. de ap. cum si.
y In fine. Et facit, quod no. supra q. vii.
z Redacta. Et vide glo. pe. in c. pe. de re iudi. li. vi. & l. Theopompus, & quod ibi no. ff. de do. præle.
aa Vniuersas. Super gl. pe. & in q. mercuriali, de qua infra fit mentio. in c. exceptis, de reg. iur. li. vi. & ad materiam etiam vide. l. post mortẽ. §. fi. ff. de bo. pos. contra tab. & in l. pe. & C. de in inte. resti. pe.
bb Collatio. Vide hanc q. ple. per Bar. in l. absenti. ff. de dona.
cc Præparatoriorum. Adde, quod qui est iudex causæ præparantis, est & iudex causæ præparatę. l. ordinarii. C. de rei ven. & ibi fing. Bal. & late multa alle. d. Ias. in l. quoties, in j. col. C. de iudi. ibi omnino vide.

SVMMARIVM.

1 *Cum ſimoniaco quis diſpenſet, & quando epiſcopus, & in quibus beneficijs, nu. 2 & 3. & 4. & quę requirantur, nu. 8.*
2 *Libera renunciatio, ſiue reſignatio excludit omne pactum, & ſpem expreſſam.*
4 *Tolerantia conceſſionis eſt, non permiſſionis tantum.*
5 *Epilogus, Suffragium gloſſarum.*
6 *Et in ciuitate conſortium trahitur. §. 1.*
7 *Supplementum gloſſa.*

CAP. LIX.

1 Si aliculus. Casus. Cassata † electione [pp] ſimoniã [et] sine culpa electi, nõ dispẽsat ea vice episcopus cũ cassato: secus si electus libere resignauit. hoc dicit ſm lec. gloſſ. tu dic, ꝙ se ſummat, & duę
2 sunt partes. secũda ibi quamuis [*Electionem*] ad † dignitatẽ prælationẽ, vel rectoriam, quæ non bene computatur inter ſimplicia, de præben. c. fin. secundum Host. [*Commiſſam*] amico animo per consanguineos, vel amicos. ĵ. de ſimo. sicut, ſm Gof. [*Taliter.*] s. ſimoniacè [*Illa vice*] i. in illa vocatione in odiũ ſimonię, Inn. & Cõp. secũdũ quos si ad archiepiscopũ deuoluit illa vice, non poterit de illo prouidere: sed in alia vocatione posset [*Simplex*] puta
3 † sine cura, quod per electionem nõ cõfertur, qđ dic, vt no. ĵ. de pb. sup inordinata. & c. fi. ſm Host. [*Poſt liberam*] excludit oẽ pactum, & ſpem expreſ-
a sam, de hoc ĵ. de of. dele. ex parte. i. de occulta [a] enĩ intẽtiõe iudicabit deus, de si. c. fi. ſm Ho. [*Epiſcopi*] qui nõ fuit particeps illius ſimoniæ. j. q. v. pntiũ, & c. quicũq;, ad hoc de cle. cõiu. diuersis, ſm Inno. & Cõpo. [*Diſpẽſatio*] cõe igit est ambob⁹. s. dignitati, & bñficio sic obtẽtis, ꝙ necessaria est dispensatio, vt

possit

poſſit ad illa reaſſumi [*Tolleretur*] tolerantia † conceſſionis eſt, non permiſſionis tm̃, ſm̃ Goſ. à q̃rio huius literæ: quod eſt fortè, vt dixi. §. c. proxi. videt eṗm non poſſe diſpenſare cũ ſimoniaco ſciẽter, nẽt quò ad ſimplex beneficiũ. circa beneficiũ ſic obtẽtũ dicebat hic Comp. q̃ epiſcopus cum ſimoniaco in beneficio diſpenſat, vt in alia eccleſia obtineat beneficium nẽt in ordinibus ſuſceptis. Item vt in eadem eccleſia hẽat beneficiũ, & in minoribus miniſtret: ſed vt ad maiores aſcendat, non põt diſpenſare. i. q. j. quicunq;. & ſic ſm̃ eum magis punitur remanẽs in eccleſia, vbi ſimoniã cõmiſit, q̃ ſi ad aliã transferatur. non obſtat. j̃. de ſimo. de regularibus. Nã, vt dicit, licèt ibi dicat, qd̃ de iure fieri debeat, non negatur quin poſſit, ſi expedire viderit epiſcopus, diſpenſare. ¶ Secunda gl. in † prin. dat ſimile, & ſoluit q̃riũ, q̃ ſine culpa &c. ſcd̃ò ſignat q̃riũ de. c. pũtium, & tripliciter ſoluit: tertiò ſignat q̃riũ de. c. nobis. & remittit. quartò fórmat vnum quare, & dupliciter ſoluit. ¶ In † j. gl. [*ibi. §. quoties*] vide hũc & ſequentẽ. §. itẽ q̃ritur, in præalle. c. ſicut tuis; ſuper gl. nam ſi. ¶ In gl. 2. [*ibi, lecta eſt*] vide in præalle. c. officii, ſuper j. gl. [*& ibi, Inſula*] q̃ inſula in flumine nata, ſi alteri ripæ proximior eſt, illorũ eſt, qui ab illa parte prope ripã prædia poſſident [*& ibi. l. j. §. ij.*] vide de iura. calũ. c. 2. ſuper gl. j. ¶ In † gl. j. [*ibi, votum, in fi.*] & de reg. iu. ratihabitionẽ, li. 6. [*& ibi, Lugdunen.*] quod dic vt no. de reg. iu. ratũ quis, li. 6. [*Et in fi.*] & de ordina. ab eṗo, qui renun. c. j. & 2. ¶ In glo. 2. [*ibi, ſed ex continuo*] j̃. de priuile. ſuper ſpecula [*& ibi, ſed iſte*] dicit Hoſt. q̃ hæc eſt generalis conſtitutio, non decre. epiſtola; & iõ non poteſt dici, quòd ſententiã expectauerit, cũ de nullius facto ſpecialiter loquatur; hoc non placet [*& ibi, inuitus*] exponit ibi gloſ. j. coactus à parentibus: vel inuitus poſtquam ſciuit [*& ibi, Diſpenſare*] niſi euidens † vtilitas eccleſiæ hoc requirat ſecundũ Hoſt. & ſic poteſt ſolui contrariũ de. c. præſentium, ſecundùm Hoſtien. [*& ibi. §. 2.*] j̃. c. vbi periculum, libro ſexto [*& ibi, Primum locum*] intelligit Compoſt. i. præcipuum. vnde non poterit eſſe ibi archidiaconus, decanus, vel his ſimilis [*& ibi, Diſpenſare*] ex euidenti vtilitate eccleſiæ ſecundũ Hoſtien. ſecundum quem aliàs erit neceſſaria perſona intermedia in duplici officio, in ſimplici nõ. & dicit alijs opinionibus cancellatis hoc. c. ſic intelligendum. Idem dicit de decre. ſuper eo, ſupra eodem, & de alijs iuribus de materia loquentibus, alleg. prima, quæſtione ſeptima. §. niſi, & §. neceſſitatis, & §. vtilitati, & c. tali. dicebat Boati. hæc tria neceſſaria, quòd nec ſciuerit, nec ratum habuerit, quòd beneficium ſit ſimplex, & q̃ ſponte renunciet.

ADDITIONES.

a ¶ Occulta. Vide pulchrè Pan. & omnes in c. nouit. j̃. de iud. vbi plenè de hoc.

b Epiſcopus. Vide in c. poſt translationem in glo. quia ergo, de renun. & in ſpec. ti. 2. §. nunc oſtendendum, ver. 23. & ſe.

SVMMARIVM.

1 *Electio multis modis interdicitur, & quibus.*
Tempus eligendi quando nõ currit electoribus, ver. hæc enim. & nu. 4.
2 *Interdictum, refert, ſimplex ne ſit an non.*
3 *In mora eligendi quando dicantur electores, & nu. 4.*
Interpretatio amara, nec calumnioſa facienda non eſt.
5 *Epilogus, Suffragium, Supplementum gloſſarum. numero 6. & 7.*
Proteſtatio ſi fiat, quòd copia iudicis haberi non poſſit, conſultèſit, ver. Dicit hic.
8 *Patriarchæ quatuor patriarchalium ſedium eligi non poſſunt à canonicis abſq; licentia Papæ.*

CAP. LX.

1 **I**s, quibus. Breue eſt. Et aliàs, his quibus [*interdicitur*] fortè † per priuilegium, quale habent plures reges ſecundùm Inno. Hoſti. & Compo. vel ex conſue. ſpãli mandato, vel vi pacti. §. e. cum terra, & c. cum in veteri, & c. ſacroſancta. hęc enim impedimenta, cum ſint præter ius quaſi inexcogitata, ius non potuit præuidere. & iõ, quamdiu durant, non currit canonicis non negligentibus tps
a concilij [a]: ſecus ſecũdùm Hoſt. de interdicto iuris, vel hominis ex culpa ipſorum prouenientes. remittit. j̃. de conſet. præben. quia, ver. ſic tñ. Item ſecus eſt de tempore, quod expenditur in canonicis vocandis: quia illud bene prouidit conditor canonis, & pp hæc & alia impedimenta ſimilia ſtatutũ eſt tempus concilij ſm̃ Inn. Hoſt. & Abb. [*Licentia*] nõ
2 loquitur ergo † in his, quibus eſt ſimpliciter interdi
3 ctum ſecundùm Boati. [*Mora*] in qua † dicũtur eſſe, ſi, quãcitò potuerunt, licentiam non petierunt. ff. ad Tertul. l. 2. §. confeſtim. ſed & ſi faciant aliquantulã moram propter recentem mortem prælati,, vel pp aliquã iuſtã cãm, non imputabitur, arg. ff. de in ius vocan. l. 3. & 4. ſi quis cau. l. 2. ff. de conſt. pec. promiſſor. §. j. nec enim facienda eſt amara interpretatio [b], nec calũnioſa. ff. de dona. inter vi. & vxo. ſi id quod. §. ſi quis operas. ff. ad exhiben. l. pe. de priui. in his, & hoc arbitrabitur bonus iudex. ff. de iur. delibe. l. l. j. ¶ Quid ſi ab † aliquibus impediantur maliciosè, ne poſſint petere? dicit Hoſt. q̃ ſubueniẽ eis, quia non ſunt in mora. j̃. de conſet. præb. poſtu
c laſtis, niſi [c] & ipſi hoc procurarent, de offi. paſtoralis. §. fi. & in cle. de pœnis, multorũ. §. illis. ¶ Quid ſi Papa mandat canonicis, q̃ eligant infra menſem de conſilio alicuius epiſcopi: aliàs ipſe eṗs prouideat, & eṗs latitat, vel latens impedimentũ apponit, per quod tempus labitur, qđ incipit a tpe receptionis lr̃arum vel de iure communi, vel de forma mandati? de ap. ſuper eo. 2. Dicit Hoſt. quòd ex quo poſitũ eſt tempus ab hoĩe, omninò currit à contrario huius lr̃æ, quę dicit, a canone. Nam mitius agit̃ cum lege &c. ff. de arbi. Celſus; ad hoc de off. dele. paſtoralis. §. fi. per cuius mentem dicit Hoſt. q̃ ſi de
d fraude conſtiterit, ſubueniendum [d] eſt, ſed per Papam non per inferiorem, cum de facto ſui delegati queratur, vt pręalle. c. paſtoralis. §. pe. de iudi. cũ veniſſent: aliàs contra, de conſet. pręben. poſtulaſtis. ſed ibi loquitur de tempore canonis, & ſic
5 concor. ſecundùm Hoſtien. ¶ Secunda † gl. obijcit, & ſoluit: ſolutioni obijcit, & reſpon. in fi. ponit
6 duos intellectus capituli. ¶ In † gloſ. 3. [*ibi, non enim*] hanc & ſe. vide de fid. inſtru. imputari, ſuper j. gl. [*& ibi, & ſi poſt tres*] vide de re iudi. cum Bertoldus,
7 in 5. glo. ¶ In glo. 2. [*ibi, proteſtatus*] an hoc † caſu ne ceſſaria ſit proteſtatio, no. ſ. eo. ne pro defectu, in 3. glo. dicit hic Hoſtien. quòd conſultè facient, ſi proteſtationem faciunt de hoc, q̃ non poſſunt habere copiam iudicis. ſ. de offi. ordi. paſtoralis. §. fina. cum concor. [*& ibi, nec poteſt purgari*] de hoc infra, de conſet. prębend. c. 2. in 4. glo. [*& ibi, alicuius loci*] ſicut dicebatur olim de Rauennati. ſ. de poſtulatione, bone, primo; quod hodie eſt deciſum, Goſ.
8 [*& ibi, Papa*] vt 63. diſtin. porrò; per quod pone † caſum, & per extrauag. Bonifa. ſancta Romana, quę prohibet canonicos quattuor patriarchalium ſedium ſine licentia Papę patriarchas eligere, quamdiu ciuitates ipſæ per infideles, vel ſciſmaticos tenebuntur [*& in fi.*] quod dic vt j̃. de offi. leg. c. 3. & 4. li. 6.

ADDI-

ADDITIONES.

a Concilij. Verum ergo interdicitur hic poſitum, & intelligitur de iure & de facto, & ſic vtroque caſu habet peti licentia, ad hoc, c. ſci ſcitaſti, de reſcri. & no. ex iſto. c. quod illa, quę ſunt in conditione poteſtatiua, cenſentur etiam in actu.

b Interpretatio. Vide multa allegata per do. Iaſo. in l. quamuis. ff. de in ius voc. per illum tex. aliàs, in l. generaliter.

c Niſi. Et contra illas, ſi non poteſt his ſubueniri: quia res iſta æſtimationem non recipit, vide de reſti. in integ. c. ij in glo. pe.

d Subueniendum. Videtur, quod poſſint illo non volente conſulere, facere electionem, vt in cap. i. ne ſe. vac. lib. 6. vbi vide; & de arbi. cum olim, & per Bart. in l. j §. ſi plures. ff. de elec. & vide Bald. in l. ſi. C. cõmunia de ſucceſ.

SVMMARIVM.

1 *Transferens ad ſedem epiſcopalem archiepiſcopum patriarcha, ſuſpenditur ab epiſcoporum confirmatione.*
2 *Papæ priuilegium, & poteſtas unde, & quæ, & nu. 9.*
3 *Prælato conceſſum priuilegium intelligitur eccleſiæ conceſſum.*
4 *Archiepiſcopatum cedenti nunquid poterit de aliquo epiſcopatu uacante prouideri?*
5 *Fraudem probat eam allegans.*
6 *Confirmatio epiſcoporum qua priuatur archiepiſcopus, ad Papam pertinet.*
7 *Epilogus, Suffagium, & Supplementum gloſſarum. num. 8. & ſequenti.*
Imperatori poteſtas unde, & num. 9.
Poteſtas omnis à Deo.
10 *Epiſcopus etiam expulſus à ſua ciuitate, ſi eligitur ad aliam, non poteſt recipere ſine licentia papæ.*
11 *De cauſa criminali non poteſt cognoſcere principaliter confirmatus.*
Inſtantiam dare videtur reſpondenti ſufficere, in fin.

De tranſlatione epiſcoporum, Rubrica.

¶ Viſo de quibuſdam modis, quibus prouidetur eccleſijs, videndum eſt de tranſlatione, per quam etiam eis prouidetur interdum. vel aliter. ſ. dictũ eſt de poſtulatione: ſed quia poſtulantur alijs eccleſijs alligati. ſupra de poſtula. bonæ, & c. vl. quos oportet transferri, ideo &c. Goff. de materia Rubricæ. 7. q. j. per totum, & 21. q. 2. per totum, & coaptatur Rubricæ de offi. leg. niſi ſpecialis, & capit. ſequentibus

CAPVT PRIMVM.

1 **V**m ex illo. Caſus, Patriarcha, qui † cõfirmatum in archiepiſcopum trãſfert ad ſedem epiſcopalem, ab epiſcoporum confirmatione ſuſpenditur. & ſunt quatuor partes. Prima probat tranſlationes epiſcoporum ſoli Papæ competere. Secunda narrat reprehenſibile factum patriarchæ ibi, miramur. Tertia ibi, licet, reſpondet tacitæ quæſtioni. Quarta ibi, ne autem, pœnam
2 imponit priuilegio quo † dixit Matthæi. 16. Tu es Petrus, & ſuper hanc pe. ędifi. ecc. meam. vel quod ſequitur, quodcunque ligaueris &c. vel quod dicitur Io. vlti. Paſce oues meas. hic autem vult hæc litera ſecundum Innoc. quia ex priuilegio prælationis poteſtatem habeat condendi canones, per quos ſtatuit maioris eccleſiæ cauſas ad ſe referendas. Idem Compo. dicit autem Abb. quòd licet poteſtas ex illo priuilegio proceſſerit, materia ipſorum canonum fuit ex auctoritate noui & veteris teſtamẽti, & ſic nõ ob. de accu. qualitet. 2. in prin.
3 [*Per eum*] ar. Pe. q̃ † priuilegium conceſſum prælato intelligitur conceſſum eccleſiæ. & quod prælatus, quod acquirit, acquirit eccleſiæ. [*Dominus noſter*] Ieſus Chriſtus Deus & homo. infra de hære. cũ Chriſtus, Ho. [*Poſtmodum*] i. poſt indultum dictũ privilegium [*Inſtituta*] aliàs ſtatuta. 12. diſt. præceptis [*Antiſtitem*] quaſi ante ſtantem epiſcopum ab epi, quod eſt ſupra 8. q. j. qui epiſcopatum [*de iure*] & de conſuetudine. infra eod. quanto [*Super his*] ſ. trãſlationibus [*Eius*] ſ. Papæ [*archiepiſcopum*] futurum, vel animi deſtinatione, Vin. & Inno. [*De archiepiſcopare*] quomodo illum de archiepiſcopauit, cũ nec epiſcopus, nec archiepiſcopus eſſet, ſecũdum Hoſ. loquitur largè, & inſpecto finali effectu: quia ab eccleſia, ad quam erat in archiepiſcopum conſecrãdus, ad epiſcopalem eccleſiam eſt trãſlatus. Quid
4 ſi † archiepiſcopus ex iuſta cauſa ceſſit, nũqd poterit ei de aliquo epiſcopatu vacãte prouideri? dicũt quidã q̃ nõ: ga nõ licet deſcẽdere. 23. di. legimus, in fi. nec debet fieri eṗs, vt hic, & ex q̃rio daretur via ambitioni, vt ſi habens archiepiſcopatũ tenuẽ procuret ceſſionẽ, vt ſic poſſit ad archiepiſcopatũ locupletẽ ꝓmoueri; & hoc eſt vitãdũ ſi. de diuor. q̃to, cũ ſuis q̃cor. ne vna via ſequatur, quod alia denegatur. dicit Hoſt. q̃riũ fuiſſe iudicatum per Clemẽtẽ. iiii., qũ Nelfrancius archiep̃s Salesburgeñ. ceſſit, & dux Poloniæ ad eundem archiepiſcopatũ promotus extitit, & dicto archiepiſcopo de epiſcopatu Seſionieñ. eccleſiæ etiam eidẽ Saleſburgeñ. ſubditæ fuit prouiſum. Nec ob. quod hic dicitur: quia in prouiſione nõ dearchiepatur, ſed in ceſſione, & remanſit eṗs, cui licitè de epiſcopatu prouidetur. Hinc etiã eſt, q̃ talis põt in archiepiſcopũ poſtulari. j̃. ti. 2. poſt trãſlationẽ. Sic etiã nõ obſtat qđ
a dicitur deſcẽdere: [a] quia eo tẽpore, quo ſibi prouidetur, nõ deſcendit, ſed aſcẽdit de nullo ad aliquẽ epiſcopatũ, de ordina. ab epiſcopo. ca. j. nec etiã in prouiſione inſpicitur aſcẽſus, ſed potius ſuſtentationi neceſſariæ ſubueniẽt. vnde & prouidetur de eccleſia parochiali. j̃. tit. 2. ad ſupplicationẽ. & adde qđ ibi dicã ſuper vl. gl. fortius ergo de epiſcopatu. 7. q. j. paſtoralis. nec ob. q̃ hic poſſet in fraudem fieri. Cauebit enĩ ſibi Papa, ſine quo nõ pñt talia
5 fieri, de qua ſi cõſtet, nõ admittit ceſſionẽ: qui † tñ fraudẽ allegat, illã probet ff. de proba. quoties. §. q̃ dolo, ſm̃ Hoſtien. [*Licet*] antipophorizat ſecũdũ Hoſt. [*Qui*] ſ. trãſlatus, dũ ante trãſlationẽ archiepiſcopali præeſſet eccleſię [*Confirmatione*] quos ſecun
6 dũ Vin. & Pe. & Egi. tũc † cõfirmabit Papa, nõ capitulũ. j̃. de cõceſ. prębẽ. quia diuerſitatẽ. & pro expẽſis agere poſſunt cõtra iſtũ, cuius culpa faciunt expẽſas, ſi habet propriũ: aliàs non. j̃. de iura. calũ. in pertractandis. 16. q. 6. illud. cõtra. 18. di. quoniã
7 quidẽ, Vin. ¶ Prima † gl. ponit differẽtiã [b] inter imperiũ, & papatũ. ¶ Antep. glo. ponit verſus de caſibus reſeruatis. ¶ Penul. gl. ponit opi. quæ ſoluit cõtrariũ, cõtra quã tex. coadiuuãs. ſ. contrariũ ponit duas opi. quorũ prima repetit, demũ ſoluit. ¶ Vlt.
8 glo. arg. duo. ¶ In † j. glo. ibi. §. [*ſed qđ Principi*] ſequitur, placuit, legis habet vigorẽ, cum. l. regia, quæ de imperio eius lata eſt, populus in eum omne ſuum imperium, & poteſtatem cõceſſit [*& ibi, Cum enim*] ſequitur. l. antiqua, quæ regia vocabatur, omne ius, omniſque poteſtas populi Romani in imperatoriam tranſlata ſint poteſtatem &c. ¶ In † glo. j. ibi [*principio*] dicit Hoſtien. omnis poteſtas à Deo, vt patet ad Rom. 13. à quo largo reſpectu poteſtas principis eſt à Deo. de maioritate verò Papę remittit. j̃. qui filij ſint legi. per venerabilẽ. §. rationibus. ¶ In glo. 3. [*In fi.*] & per. c. eo. q. paſtoralis, & ca. eos
10 dixit hinc Vinc. q̃ epiſcopus † etiam expulſus à ꝓpria ciuitate, ſi eligitur ad aliam, non poteſt eã recipere ſine licentia Papæ. alle. etiam infra, tit. 2. niſi cum pridem. ¶ In glo. quæ ſint [*in fi*] & 12. di. cap. 2. & infra, de offi. le. q̃ translationem. ¶ In gl. pe. ibi

quoniam, vbi de hoc [*& ibi, non tenent*] intellige hanc opin. vt dixi in decre. ſuffraganeis [*& ibi, man dare*] argu. contra. 100. diſt. c. 1. dic vt ibi dixi. Dixit
11 hic Vincen. ꝙ † confir matus de cauſa criminali
c cognoſcere [c] non poteſt, niſi cum crimen incideret, vt cu m præſentatur canonicandus, vel præficiendus eccleſiæ, & obij ceretur ei crimen, argum. 23. diſt. illud. nec ob. 50. diſt. ſtudeat, vbi cor epiſco pus cognoſcit: quia illud fuit de mandato Papæ ſecundum eum [*Et in fin.*] & videtur ſufficere re-
d ſpondenti dare inſtãtiam. [d] j. quæſt. j. ſicut vrgeri.

ADDITIONES.

a Deſcendere. Imò videtur aſcendere, quia non poteſt vti pallio, infrà de renun. ad ſupplicationem, & ſupra de poſtulat. prælator. bonæ, el 2. ad fin. ſed poteſt dici, quod nec modò ante promotionem illo vti poterat, & ſic non deſcendit, vt in præallegat. iuribus.
b Differentiam. Vide latè in tractatu de poteſtate eccleſiaſtica. d. Augu. de Ancona.
c Cognoſcere. Vide plenius de hoc, ſupra de electio. ca. tranſmiſſam. per Ioan. Andr.
d Inſtantiam. Vide multa allegata per do. Iaſ. in l. creditori. ff. de oper. nouì nunciatio.

SVMMARIVM.

1 *Transferre ſolus poteſt Papa electos in epiſcopos & confirmatos.*
Diuiſio.
2 *Corporalia facilius tranſeunt, quàm incorporalia, & facilius deſtruuntur, quàm conſtruuntur. num. 3.*
3 *Spirituale fortius, quàm corporale coniugium, & eorum differentiæ etiam, num. 25.*
4 *Solus, dictio non excludit ſuos.*
5 *Honorem non poteſt ſolus epiſcopus auferre, per depoſitionẽ, per ſuſpenſionem perpetuam, iuncto contextu.*
6 *Condemnari, pro deponi ſumitur.*
A metropolitano epiſcopi ſubditi puniri aliàs poſſunt, non deponi.
Coniugium ſpirituale contrahitur inter epiſcopum, & eccleſiam generalem, quod nunquam, niſi Dei iudicio, diſſoluitur: inter ſpecialem verò contractum per Papam. num. 9.
7 *Iudicium pro conſtitutione, iuncto contextu.*
8 *Matrimonium carnale homo non ſeparat, cum iudex eccleſiaſticus per conſtitutiones Papæ diſſoluit, ſed ipſe Deus, & nume. 12. ver. idem iuris.*
Homo pro inferiori à Papa accipitur hoc loco, ver. Homo.
10 *Eccleſia pro adminiſtratione eccleſiæ.*
Epiſcopus conſecratus, & electus confirmatus, hic æquiparantur.
11 *Dignitas pro ordine.*
Epiſcopus qui nullius eſt eccleſiæ, eſt epiſcopus tamen eccleſiæ generalis.
12 *Maximè, pro tantum, & aliò reijcit de huius aduerbij ſignificatione.*
13 *Ex mente legis quod eſt, ex lege eſt.*
Subtilitas commendatur.
14 *Negligentia ſola facit quem ineligibilem.*
15 *Ad communem modum in dubio recurrendum.*
Prouerbia vulgaria poſſumus allegare.
16 *Turonen. Archiepiſcopus eſt metropolitanus Andeganen.*
Pœna maior in plures, qui maturius deliberare debuerant. quàm in vnum, ver. vel quia.
17 *Verbum reſoluitur in alia duo, ideſt affirmatiuum in præſumptionem indicantia.*
Confeſſio ſpontanea proficit.
18 *Rectitudo, & ſimplicitas virtutes cognatæ, neque abinuicem ſeparari poſſunt.*
19 *Venia facile datur recognoſcenti peccatum ſuum.*
20 *Epiſcopus nullius ſpecialis eccleſiæ ſi conſecratur, conſecratur ad generalem eccleſiam.*
21 *Epiſcopatum qui recipit videtur potius onerari, quàm honorari.*
22 *Epilogus, Suffragium, & Suppletio gloſſarum, nu. 23. et 24.*
Corporalia deſinunt facilius, quàm conſtituantur, non ita ſem per procedit. nu. 24.

Non probat hoc eſſe, quod contingit abeſſe. §. 2.
Ad ſponſam porrigitur, quod dicitur de vxore. §. 4. *& nume.* 25. §. *vlti.*
Conceſſum quod non eſt, intelligitur prohibitum. §. *in glo. arg. quòd non.*
An id ſit vſquequaque verum, ibi, & nu. 29. §. 1. *nume.* 30. 31. *&* 31.
26 *Similibus ſtandum eſt, niſi diſſimilitudinis ratio reddatur.*
27 *Anni cœpti pro completis aliquando allegantur.*
28 *Pro eccleſiæ iure inuito epiſcopo & canonicis, pro libertate inuito commilitone agere poſſum.*
29 *Vitioſa cautio, auctoritas, cæteraq; vitioſa, nec cautio, nec auctoritas eſt, ſic item cætera.*
Per priuilegia detrahitur alieno iuri, & diuerſum ius eſt inter ea, & beneficia, num. 30.
31 *Homicidium omne prohibitum.*
Metropolitanis quę prohibita.
Prohibitum quod non eſt, intelligitur conceſſum, quomodo intelligatur, & vnde proficiſcatur, ſecundum omnes leges, ver. Dicebat autem Hoſt. & num. 32.
32 *Gratię tempore declarata lex vetus, & patefacta veritas.*
Lex ciuilis per canonicam regenda & intelligenda.

CAPVT II.

Casus. Electos † in epiſcopos & confirmatos
1 a INter corporalia. trãsferre pōt[a] ſolus Papa. & diuide
bat Pet. hanc decre. in 6. partes. tu diuidas in duas. In prima exordiũ. In ſecunda facti narratio, ibi, ſanè. Et prima ſubdiuiditur in tres. prima probat cõiugium ſpirituale diſſolui non poſſe niſi per Papam. ſecũda ibi, ſicut autẽ, probat vinculũ ſpiritualis coniugij eſſe inter electũ confirmatũ, licet conſecratus nõ ſit, & eius eccleſiã. tertia ibi, ſed neque, ſoluit cuiuſdã canonis contrarietatẽ [*Differentiam*] facilius † tranſeunt
2 corporalia, q̃ ĩcorporalia. vnde facta ſocierate omnium bonorũ ſtatim oĩa corporalia ſunt cõia, nõ
b ſic in iuribus, & actionib[b] ff. ꝓ ſoc. l. 3. & adita hæreditate tranſeunt legata, & fideicõmiſſa corpora
c lia. ff. de fur. a Titio: ſecus in legato noĩs. [c] C. de le. l. ex legato noĩs, Vinc. Goffr. & Hoſt. [*Deſtruuntur*] vi-
3 de† exemplũ in libro, quẽ tanto labore conſtructũ de facili deſtrueres. Itẽ ſm Abb. ſimul deſtruere poſſes duos libros, ſed nõ ſimul facere. iſtud verò non exẽplificauit Papa hic quaſi patẽs [*Conſtruãtur*] ſed nonne carnale mr̃imonium, qđ ſolus conſenſus verbis expreſſis inducit. j. de ſpon. cum locũ, & c. tuæ, facilius conſtruitur, quàm ſpũale, qđ multæ ſolẽnitates p̃cedunt, de quibus. ſ. tit. 1. in geneſi: dicit Hoſt. ꝙ nõ fit hęc comparatio de õctu vnius ad õctum alterius per ſe, ſed de õctu, & deſtructione vnius ad õctum & deſtructionem alterius, q̃uis & corporale ſpũale dici poſſit, vt patet, de frig. c. fi. dr̃
etiã fortius ſpũale ſm eũ: qa fortius imprimit, & operat, cũ per conſecrationẽ imprimit character in anima, & qui nunq̃ delebitur, ſed multiplicat gratia, qđ nõ eſt ĩ corporali. de hoc, de ſa. vn. c. vno. Itẽ qa fortiora copulat non ſolũ corpora, ſed aĩas, non ſolũ duos, ſed plures. 12. q. j. præcipimus. Item fortior & efficacior eſt ſua generatio. potius enim obeſſet prima, q̃ prodeſſet, niſi ſequeretur ſecunda, de ꝓfec. diſt. 4. firmiſſimè. Itẽ quia fortius aſtringit, cum ſoluat effectum corporalis. vnde ſi infidelis diſcedit &c. ergo dignior & fortior ſpiritualis coniunctio, q̃ carnalis ſm Hoſt. [*Deſtruantur*] de exteriori deſtructione loquitur, quę fit per depoſitionem, non de interiori, quæ fit per peccatũ, ſm gl. [*vnde*] i. pp quã cãm, & alias cãs huius iuris, quare,
4 no. 15. q. 7. c. 1. [*Solus*] non † excludit clericos ſuos, ſed alios epiſcopos, & ſic ſoluit õrium de canone 24. diſt. epiſcopus, vt ibi no. & ꝓcor. 15. q. 7. §. ſolus.

Lucæ 9.

Lucæ 9. & factum eſt, cum eſſet ſolus orans, erant cum illo & Diſcipuli illius: ſolus turbas excludit.
5 [*Auferre*] per † depoſitionem, per ſuſpenſionem perpetuam; ſic & in primo caſu non diſpenſat. 2. quæſt. 6. ideò. ſed ſuſpenſionem reuocat. poteſt tũ epiſcopus eſſe iudex in cauſa, cum agitur, vt deponatur à beneficio. j. de his, quæ fiunt à prælatis, nouit, ſm Vincent. [*Epiſcopi quoque*] ſecundum exemplum [*metropolitanis*] adiunctis ſibi duobus epiſcopis, de temp. ordi. nec epiſcopi [*Condemnari*] † ideſt deponi: aliàs autem à metropolitano puniri poſſunt. j. de offic. ord. c. paſtoralis, & eo. tit. Romana, lib. 6. [*Fortius*] in deſtruendo [*Vinculum*] aliàs coniugium [*Eccleſia*] generalem, quæ vnica eſt, vt 7. q. j. Nouatianus, & §. Item epiſcopatus [*Etiam carnalis*] q. d. ſi id, de quo minus vr̃ ineſſe, &c. de hoc. ſ.
7 titu. 1. cum in cunctis [*Suo*] i. ſuis† cõſtitutionibus, vel vicarij ſui, Innoc. [*Præcipiens*] Matth. 19. [*Homo*
8 *ſua auctõ.*] non† autem ſeparat homo carnale matrimonium, cum eccleſiaſticus iudex illud per cõſtitutiones Papæ diſſoluit, ſed ipſe Deus, cuius auctoritate p̃ſtitutiones factæ ſũt, Inn. & ſm Hoſt. auctõ. ſic poteſt exponi, quos Deus coniunxit. i. coniungeret, niſi conſtitutio canonica prohiberet, vel quos coniunxit, non prohibentur cõſtitutione canonica, quã ipſe, dummodò non ſit õ fidem, facere intelligitur, & ideo õ illã contrahentes nõ ſunt à Deo coniuncti. & ſic non ob. auctãs, vt dicam. j. de conſan. & affin. de infidelibus [*Homo*] ſ. inferior à Papa [*non ſeparet*] i. non præſumat conſtitutionẽ, interpretationem, vel glo. facere, per quam ſeparentur, vel coniungi non poſſint: ad hoc de teſti. licet ex quadam, de conſan. & affin. nõ debet, Hoſt. [*Non enim*] dixit Hoſt. ꝙ hucuſq; locutus eſt de matrimonio eccleſiæ generalis deinceps loquitur de matrimonio eccleſiæ ſpecialis, puta Mediolanen.
9 Lugdunen. vel his ſimilibus, dicens † ꝙ illud nunquam diſſoluitur niſi Dei iudicio, qui quemlibet ſm ſua opera iudicabit. Iſtud verò diſſoluitur per Papam, ſed auctoritate Dei. & quo in eccleſia primitiua erat vnitus epiſcopatus. vide quod dicam. j. de app. conſtitutus. ij. ad fi. in glo. no. ſm Inno. in fin. [*Vicarium*] j. de homici. pro humani, lib. 6. [*Ab*
10 *eccleſia*] i. †adminiſtratione eccleſiæ [*Tria hæc*] ceſſiones, translationes, & depoſitiones, Vinc. [*Reſeruata*] continua ſupra dicta intelligenda ſunt de epiſcopo conſecrato: ſed idem de electo confirmato, & hoc ſequitur, derelinquere. 7. q. j. mutationes, de regu. licet. §. illa [*eligentium*] & mediantibus ipſis eligentibus inter electum, & eccleſiam, ſiue populum ſibi ſubiectum, Innoc. [*Contractum*] & ratũ, & data adminiſtrandi auctãs. ſ. titu. 1. noſti, & c.
11 tranſmiſſam [*Dignitate*] i. †ordine, de conſecr. ecc. vel alta. aqua [*Nullius*] ſ. ſpecialis, & ſtatim exem-
d plificabit: eſt tñ epiſcopus eccleſiæ [d] generalis nõ adminiſtratione, ſed numero, ordine, & honore, Hoſt. [*Quemadmodum*] exemplificat proximum dictum [*Maximè*] i. † tantum. nam & ſi ante confirmationem ſit coniugium mutuo conſenſu. 7. q. j. ſicut: tñ ante confirmationem diſſoluitur oppoſita exceptione criminis, & probata ſm Ioã. ſed ſm Goffr. & Hoſt. Idem eſt poſt confirmationẽ, & ante conſecrationem. j. de acc. ſuper his, & ſic benedicit, maximè. de hoc aduerbio dicam, de fil. preſbyt. ad abolendam, ſuper iij. glo. [*Idem iuris*] i. ſicut matrimonium non poteſt diſſolui niſi auctõ. Dei, vel eius vicarij, ideſt per conſtitutionem ſuam, ſic non poteſt matrimonium ſpirituale ſeparari niſi auctõ. Papæ & in caſibus p̃r ſuas cõſtitutiones expreſſis, Innoc. [*Sicut ergo*] concludit ex præmiſſis [*tempora iſta*] non iſtius decre. ſed auctoris ſui, qui facit hanc interpretationem. ſ. cap. proxi. Ho. [*Ex-*
13 *preſſum*] quò ad verba † tamen erat ex mente, & ſic ex lege. j. de verbor. ſignificationib. intelligentia, & de fide inſtrumen. c. paſtoralis, Vinc. [*Subtiliter*] commendatur ſubtilitas, concor. de fer. capellanus, vbi de hoc [*viduatam*] hinc prima obiectio.
14 [*Nec alibi*] no. ſola † negligentia facit quem ineligibilem, Abb. [*Cedat*] hinc ſecunda, & ſi cedere noluerit, deijcitur, vt ſequitur, Abb. [*Aliter*] i. contra id, quod ſuprà diximus, vel ideſt peruerſe [*Deſtituta*] eſt idem videre in matrimonio carnali, viro facto impotente, vel ſecto. 32. q. 7. c. antepen. ſm Hoſtien. [*Communem modum*] ad hunc in † dubio recur
15 rendum eſt, de ſponſa. ex litteris. j. Et not. ꝙ poſſumus allegare prouerbia vulgaria, de Iudæis, & ſi Iudæos, vbi de hoc [*Perhibetur*] argum. cõtra. j. q. j. quod quidam, vbi dicitur, ꝙ aliud eſt non habere: aliud pernitioſè habere, & ibi cõcor. de hoc, quod ſupra dicitur, iuxta communem modum loquendi, ſoluit contrarium [*Subſequitur*] in illo canone [*ad pœnam*] electorum non offerentium ſe cõſecrationi, Vincen. [*Ad gratiam*] per quam liceat Metropolitanis transferre electos, & confirmatos, Vinc. [*Præſertim*] ſecũda ſolutio quò ad ceſſionem [*Qui*] Romanus Pontifex [*Expreſſiſſe*] j. de decimis, c. ad audientiam, Goffr. [*Sanè*] hinc collige, & incipe ca
16 ſum [*Turonen.*] metropolitanus † Andegan. eccleſiæ veſtræ [*Metropolitanum*] ſcilicet Rothomagen. [*Tranſeundi*] ad eccleſiam veſtram [*Suſpendit*] plus puniti fuerunt iſti Archiepiſcopi, quàm Patriarcha. ſ. cap. proximo: quia hic fuit tranſlatio, & conſecratio: ibi ſola translatio: vel quia plures hic erant, debuerant maturius deliberaſſe ſecundum
17 Boa. [*Exceſſerint*] ideſt † præſumuntur exceſſiſſe, Vincent. [*Illorum*] ſcilicet Archiepiſcoporum: quibus tamen non debuit conſentire, de tempo. ordinan. c. dilectus, Hoſtien. [*Spontanea*] propter quã fuit mitius agendum. ſ. titu. 1. innotuit [*Simplicitate*] Hieronymus ſuper parabolis. ca. ſecundo. co
18 gnatæ ſibi ſunt virtutes †rectitudo, & ſimplicitas, neque abinuicem ſeparari poſſunt. vnde Sapientia vnam earum ſine altera non quærit, ſed in qui buſcunque ambæ conueniunt, hos cuſtodit, & p̃tegit. & vide etiam ſuper Pſal. centeſimo [*Recogno-*
19 *ſcens*] poterat dicere † cum Ouidio. 2. de triſtibus. Si non peccaſſem, tu quid concedere poſſes. Materiã veniæ ſors tibi noſtra dedit. Et Seneca de conſolatione ad Martiam. Nec quicquam pulchrius æſtimo faſtigio collocatis, quàm multarum rerum veniam dare, nullius petere [*Conſecrari*]. Fatetur Hoſtien. ꝙ iſte † ad nullam ſpecialiter fuit conſecratus: fuit tamen conſecratus ad generalem ad quã, & quilibet conſecratur, cum vnica ſit eccleſia, vt ſupra dixi. ſic interdum profeſſus certam religionem non eſt obligatus illi religioni, ſed religioni in genere ſm Hoſtien. quod dic vt j. de regula. nõ ſolum, & c. lib. 6. [*Priore conſenſu*] multipliciter poteſt intelligi, ſcilicet ſi canonici de nouo conſentiunt, ad hoc. de poſtulat. bonæ, de eo, qui cogno. conſang. veniens. vel, ideſt, ſi in priori conſenſu perſiſtunt. & ſecundum hoc iſta pendent in voluntate canonicorum. per quod plus placet Hoſtien. quòd hic intelligatur de conſenſu ipſius epiſcopi, cui Papa intendit facere gratiam, & non canonicis. fuit autem vera gratia pro eo, quòd ſiue canonici elegerint, ſiue poſtulauerint, prior conſenſus fuit nullus, cum eligi non potuerit, nec poſtulari ab alio, quàm à Papa. ſ. de poſtulat. cap. fin. & ſic ille conſenſus non fuit initialis matrimonij, nec eſſe potuit. approbat autem illum Papa, cui
e nec licet dicere, cur ita facis. [e] nona diſtinct. in
21 memoriam [*Gubernare*] ecce in † quo releuatur, qui. ſ. fuerat in pœna grauatus, ſecundum Hoſtiẽ.

qui tamen dicit, ℣ si bene cōsideras, onus subijt. 40. dist. ante omnia. 8. q. j. qui episcopatum. ¶ Prima † glo. ponit duo exempla. ¶ Secunda glo. objcit, & soluit. ¶ Glo. j. rñ. per obiectionem, & soluit. ¶ Glo. [*arg. quòd de*] arguit in ℨrium: alle. duo iura. ¶ Glo. [*arg. quòd non est*] arg. alle. 8. iura, in ℨrium alle. 7. & vnam solutionē interserit: in fi. soluit distinguendo. ¶ Penult. gl. quæ in ordine cōiter est vlti.
23 alle. 4. concor. & vnum ℨrium. ¶ †† In gl. j. [*ibi, non sic tim*] constituitur peculium verbo, & re, desinit verbo tantùm. ¶ In glo. 3. [*ibi, quam coniunctio*] & hoc facit fauor liberorum, vt ibi. ¶ In glo. ergo non probat [*ibi, neque natales*] non valet ad probandum ingenuitatem filiæ, probare patrem ingenuum, vel honores gessisse: quia nil impedit ingenuum esse, & filiam ancillam fore [*& ibi, non hoc*] vide de præsumpt. illud, super 4. glo. ¶ In glo. quia de [*ibi. l. vlti.*] vide in c. cum dilectæ, super 3. glo. quod dictū, [*ibi, si sponsa*] vide de sent. excom. canonica, super 3. glo. [*& ibi. l. Iulia.*] vide de iureiur. cum contingat, super glo. 2. [*& ibi, non sine*] id quod vir & vxor sibi inuicem reliquerint, patri, in quorum potestate sunt, non acquiritur, & idem in sponsis [*& ibi. l. vlti. in fi.*] priuilegium datum mulieri in personalibus, ℣ præferatur prioribus, intenditur ad hypothecas. ¶ In glo. in alijs etiam [*ibi, inhabilis*] actor, vel syndicus [*& ibi. l. 4.*] incipit, si decesserit. vide de offic. delega. licet, super glo. 2. [*& ibi. l. vlt.*] vide de app. ad hoc. 2. super j. glo. [*& ibi, si conuenerit*] vide de cleri. non resid. tuæ, super glo. 2. ¶ In glo. argu. ff. [*ibi, euidenter*] vide de diuortijs, ex literis, super vlti. glo. [*& ibi. §. vlti. & l. seq.*] vide de decimis, ex transmissa, super j. glo. [*& ibi, quod fauore*] vide de mutuis pet. c. 2. super 2. glo. ¶ In glo. arg. ℣ non est [*ibi, l. j. in princ.*] vide de procu. quia in causis, super glo. j. [*& ibi, filius*] vide de electio. cum nobis olim, super glo. fin. [*& ibi, Nulli*] vide de his, quæ si. à ma. par. ca. c. 1. super glo. pen. [*& ibi, ait prætor. 2.*] sequitur qui lege, plebiscito, senatusconsulto, edicto, decreto, Principum placito, nisi pro certis personis postulare prohibētur, hi pro alio, quàm pro quo licebit, in iure apud me non postulent [*& ibi. §. plenum*] id solum venit in cōpromissum, de quo actum est, vt veniat [*& ibi, Quid tamen, in fi.*] de pœna non pronunciat arbiter: quia de illa non est cō
f promissum [f] [*& ibi, Lucius*] in bonæfidei iudicijs, quantum ad vsuras attinet, tantum iudicis officium, quantum stipulatio [*& ibi, mutuo. §. 1.*] edictum procuratorum, & testium prohibitorium, & hoc l. j. de testi. ¶ In glo. 40. dist. [*ibi. §. qui manus*] j. §. est, & vide de iura. calum. 1. c. in glo. 2. ¶ In glo. pen. [*ibi, multum interest*] vide hanc, & duas seq. in c. cum super, vlti. glo. [*& ibi, si testamentum*] vide ℨ. in supletionibus. ¶ †† In glo. j. [*ibi, non statim*] & ℨ. de præben. dudum, in fin. lib. 6. vbi de hoc in glo. pen. [*&*
g *in fin.*] de hoc ℨ. de regu. iur. omnis g res ad fin. glo. ¶ In glo. 2. [*ibi, intelligas*] secundum Laur. & Vinc. ¶ In glo. j. dignus [*ibi, fortius*] Ho. contra, & legit
25 plane: tum quia † spirituale coniugium aduocat ad se coniuges de communi consensu etiam post carnalem copulam. ℨ. de conuer. coniu. coniugatus. non sic è cōtra. Item quia in casu carnale dissoluitur altero solo volente, de eo, qui duxit in matrimonium. c. 1. Item altero ex infidelibus veniente ad religionem, de diuort. c. quanto. Sed non instruitur, nisi vtriusque consensu. Item quia carnale semper dissoluitur per mortem, in auct. de nup. §. deinceps, collat. 4. sed spirituale inter episcopū & ecclesiam, quæ vnica est, cuius pars hic inferius militat, pars verò superius triumphat, per mortē non soluitur. imò, si hic dignè militauerit, superius triumphabit. 40. dist. ante omnia. & adde qđ secundum eum dixi in text. in prin. glo. sed nonne [*& in fin.*] dicit Abb. ℣ potest dici propriè fortius: quia istud, scilicet coniugium episcopale dissoluitur à solo Papa: illud verò ab episcopis. ¶ In glo. & sic [*in fin.*] adde quod no. de voto & voti redēptio. non est, in glo. 2. & quod dicam super ea. ¶ In gl. & tamen [*in fin.*] & ℨ. de sac. vnc. c. vno, ver. per frōtis. ¶ In glo. ergo [*ibi, quod est verum*] Idem Io. Vinc. & Innoc. Per. de. & Abb. & Aeg. Goffr. & Ho. contra per ver. j. §. eo. licet, ipse tamen Ho. dicit, ℣ contraria opinio habet æquitatem, sed non sui, sed Papę,
h est hoc interpretari. de hoc ℨ. de elect. [h] si electio, lib. 6. in 3. glo. ¶ In gl. quod dictum [*ibi, sponsam*] adde quod not. de postulat. c. 1. in glo. vlti. ¶ In glo. ar
26 gum. ℣ [*in fi. ver. perinde*] vtrobique † non reperitur omnimoda similitudo, vt ibi patet, Goffr. &, vt dixit Host. standum est similibus, i nisi dissimilitudi
i k nis [k] ratio reddatur. de hoc §. de rescript. si quando. ¶ In glossa, melius [*in fine*] vel dic inceptos, & si
27 non † completos. & est simile, quod dicam, infra de temporibus ordinan. litteras, secundum Hosti. secūdum quem est simile, quod dicitur, Christum
l passum, dum esset xxxij. annorum, [l] & sex mensium. sex enim menses à natiuitate vsque ad paraceue cœpti poterant esse, non completi. vel dic secundum eum, quòd hæc decre. voluit determinare opinionem Hugo. qui dixerat hic posse purgari moram, pro purgatione moræ addendo mensem. & adde quod dixi secundum Hostien. supra titulo primo, cum in cunctis, versiculo, cum verò, super tertia glo. ¶ In glo. in alijs [*ibi, scindite*] melius dicret. §. hoc idem, versiculo, Item à mortuo [*& ibi, Nullius*] per quod argumen. Vincent. quòd inuitis
28 †canonicis, & episcopo possum agere pro iure ecclesiæ, si ipsi sint inutiles, & nolunt agere. Nam & inuito commilitone meo possum agere pro eius libertate. ff. de liber. cau. l. j. & ij. & ad id. 12. q. 2. c. non liceat, nec habet actionem, qui habet inanē.
29 ff. de dolo, nam is [*& in fine*] quæ iura † probant, quòd vitiosa cautio non est cautio, nec vitiosa auctoritas est auctoritas. ff. de auctoritate tuto. l. nul
m la differentia, nec reproba [m] solutio est. ff. de pignor. action. si pignore. §. qui reprobos. & malus sacerdos nō dicitur sacerdos 40. distinctione, multi, & malus episcopus non dicitur episcopus. secunda quæst. septima, non omnes, Hostien. ¶ In
n glo. argum quòd, ibi [*priuilegijs*] [n] per quæ iuri alieno detrahitur, & adde quod dicam. ℨ. cap. fina. [*& ibi, argum. contrà*] ad primam partē glo. non ad proximam, vel respicit textum [*& ibi, in Beneficijs*] not.
30 quòd hæc glo. distinguit, & diuersum † ius dicitur inter priuilegia, & beneficia. & facit ad ea, quæ dicam infra [*& ibi, Affirmatiuè*] vt quòd quis possit matrimonium contrahere, in suo ædificare. licebit ergo tertiò & pluries ædificare, & contrahere
31 [*& ibi, Negatiuè*] vt non occides, & sic omne † homicidium prohibitum. vigesimatertia quæst. 5. si non licet. Item prohibitum est metropolitanis, ne se intromittant de cessionibus episcoporum. ergo nec electorum confirmatorum, quod est sequela. Item prohibentur se intromittere de subditis suffraganeorum Archiepiscopi, quod est petuum, nisi vbi reperiretur permissum, de offic. ordi. cap. pastoralis [*& ibi, Concessum*] vt in clem. de verbor. significationib. exiui, circa me. §. porrò [*& in fine*] de hoc. 94. distinct. c. peruenit. 2. & 2. quæst. quinta. consuluisti. dicebat autem Hostien. ℣ per prædicta generalia modica doctrina dabatur, & ī quibusdam ex præmissis hēt se veritas in ℨrium. dicit aūt, ℣ tēpore ante l. & antequam inductū esset ius gentiū, de lege. ſ. naturali primæua oīa fuerunt concessa, duobus exceptis. primum, qa quis nō faceret

ceret alteri, quod sibi nollet fieri, vt in principio de creto. secundum quod non facerent contra prohibitionem superioris, quod patet in prohibitione pomi. & secundum illud tempus locum habet regula, quod non est prohibitum & cætera. Super ueniente verò iure gentium, de facto destructum fuit illud prohibitorium, & fuerunt omnia cōcessa, dummodo posset de facto quis conceptum adimplere. j. distinctin. ius gentium, saluis pactionibus, & legatorum religione, quæ non licebat violare, vt ibi, & ff. de pact. conuentionum, & l. sequēti. quia vero tunc multa peccata committebātur, superuenit secundum tempus, quo data fuit lex in monte ſynai, in qua continentur præcepta, & phi bationes decalogi, exo. xx. quo tempore, & qua lege etiam habet locum prædicta regula, quod non est prohibitum, vel sequela prohibiti, est concessum, supra de consti. nam concupiscentiam, sic secundario confirmatur regula: quia qui duplicat, firmat. C. de plus peti. l. vna, in fine. Semper enim competit hæc regula ex libertate naturali, & hoc est, quòd dicit lex. Libertas est, ex qua liberi vocātur, naturalis facultas eius, quòd cuique facere licet, quasi dicat naturaliter omnia sunt concessa, nisi quod vi, sup. de iure gētium. Aut iure scilicet legis naturalis ſcriptæ in corde hominis, & legis obedientiæ Adę datæ: & cuiuslibet iustæ legis [*pro hibetur*] sic intellige, & expone. Institutio. de iure personarum. §. j. ideo etiam dicit apostolus prima ad Corin. x. Omnia mihi licent, sed non omnia mihi expediunt. eodem tempore superuenit lex ciuilis, in qua quædam prohibita: quædam permissa,
32 superuenit † & tempus nostrum, scilicet gratiæ, quo declarata est lex vetus, & patefacta veritas, secundum quam & vetus intelligenda est, de celeb. miſ. cum Marthæ, versicu. cæterum, quo etiam tē pore emanauit lex canonica, per quam, & ciuilis regenda, & intelligenda est, de hoc de ſum. trinita. c. j. secundum quas leges tradit Hostien. duas regulas, quas ponit finis gloſſ. ibi, super hoc, addito, qđ ibi dixi, dicit autem, quòd in his, quæ non reperiūtur prohibita, nec concessa, reuertendum est ad primum tempus, & primam legem, & sic omnia concessa, hoc excepto, quod nemo sit inobediens nec faciat alteri, quod sibi nollet fieri, vt supra dixi quod enim non mutatur &c. C. de testam. ſancimus. dicit autem Hostien. ſecundum hoc circa materiam nullum contrarium reperiri, adde quod plenius de his legibus post eum dixi ſupra de ſumma trinita. cap. j. ſuper verbo, diſpoſitionem. ¶ In glo. 40. diſtinctio. [*ibi, Chriſtianus*] vbi de hoc, & infra de iureiuran. cum quidam. ¶ In gloſſ. & ita [*ibi cum ſper*) vbi de hoc. Et in fi. vbi dicitur, quòd ſi te ſtamentum ſit ſcriptum, quod quis ſit hęres ſecundum infraſcriptas conditiones, tamen nulla conditio ſit ibi ſcripta, pura cenſetur inſtitutio, ſed dic quod ibi præſumitur receſſiſſe ab illa voluntate
o conditionis adiiciendæ, & ſic voluntas o & poteſtas non ſunt ſibi contraria, contra eſt etiam ſecū dum Vincen. infra de deſpon. impub. acceſſit, ſed ibi uoluntas contrahendi cum matre ſponſæ in prima parte non erat contraria poteſtati, in ſecunda ſic propter publicam honeſtatem exortam. ¶ In gloſſ. vltim [*ibi, conſenſu*] & forte nunc pecca uerunt, electores in recipiendo illum epiſcopum.

b Actionibus. Et ista ratione diximus, quòd directa mandari potest nō cedi, vt no. in d. l. de legato nominis, & ff. de pecu. l. quid ergo.
c Nominis. Quia ſolum vtilis tranſit, licet in illa pe. contra. l.
d Epiſcopus eccleſiæ. No. de iſto verbo epiſcopus, & vide multa pulcra per Brixi. in ſuo repertorio in ver. epiſcopus.
e Cur ita facis. Eſt demmet verbis vtitur pulchre Bal. in quocūque principe, quod nemo poteſt ei dicere, cur ita facis, in l. j. ff. de conſtitutio. principum.
f Compromiſſum Vide Iaſo. in l. ſi ſuper poſſeſſione. C. de tranſactio. cum concordan.
g Omnis. Et in l. poſſideri. §. in amittenda. ff. de acq. poſſ.
h Electione. Ad hoc, vide etiam j. de voto. c. pen. in fi.
i Similibus. Vide multa aggregata per Modernō. in c. translato, vbi do. Fel. & alij, de conſtitu.
K Diſſimilitudinis. Vide Io. An. in c. translato, de conſtitu. vbi ponit, cui incumbit onus probandi ſimile, vel diſſimile.
l Annorum. Facit pro teſte, qui dicit, talis poſſedit tribus annis, vt in telligatur tertio cæpto; licet non completo, & vide Bar. in l. 2. §. credi tum. ff. ſi cer. pe. & in l. in inſulam. §. j. ff. ſo. ma. & vide in c. cum tu, in fra de teſti.
m Reproba. Vide plene Barto. in l. qui ſatisdare. ff. de fideiuſ.
n Priuilegijs, & ad hanc gl. facit tex. & gl. j. in c. paſtoralis, de ap. Bal.
o Voluntas. Vide Ange. & Ale. in l. nolle adire. ff. de acq. hęr.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, qui propria auctoritate de ſua eccleſia ſe transfert ad aliam, carebit utraq;, nec adminiſtrare poteſt in ſecunda etiam ſi eſſet exemptus & concorditer poſtulatus, num. 2. nec ad tertium eligi poſſet epiſcopatum, nu. 9.*
3 *Succeſſorum nomine intelliguntur canonice intrantes.*
4 *Conſiſtorium idem Dei, & papę.*
5 *Diſpenſationem duo inducunt, neceſſitas, & utilitas.*
6 *Sententia fertur in notorio parte non citata.*
Præcipimus, uerbum habet uim ſententię.
7 *Vice hac, ideſt hac uacatione.*
8 *Canon ille, cum in cunctis, ad omnes ineligibiles extenditur. Vnde, ideſt à qua.*
10 *Pœna huius decretalis quomodo intelligatur.*
Antiquitati, & ſenectuti honor ſemper tributus, & num. 15.
11 *Tranſiens auctoritate propria ad aliam eccleſiam eſt per ſententiam priuandus, non priuatus, & num. 12.*
12 *Per ſententiam latam non ſtatim res, et dominium perditur.*
13 *Epilogus, ſuffragium, ſuppletio gloſſarum, uu. 14. & 15.*
Princeps uice Dei fungitur, & naturam rerum immutat. §. 1.
Antiquitatem probans an releuetur ab onere probandi.
Antiquitati in quibus ſtandum.

C A P. III.

a 1 Vanto. [a] Caſus † Epiſcopus, ℣ propria auc. de ſua ecclesia ſe trāsfert ad aliā carebit vtraque. h. d. hoc. c. & c. ſe. Et 1. factum narrat. Scđo aggrauat, ibi nō attendēs. tertio punit ibi, ne aūt [*Ildefenſe ſer*] quōdā. Erat in antiqua [*Propria*] i. abſq; ſedis
2 apſicæ licentia [*Tranſtulit*] immo † nec adminiſtrare potuit in ſecunda, ēt ſi eſſet exemptus. & cōcorditer poſtulatus ſm Boa. qa decre. nihil eſt. §. ti. proxi. loquitur de electis [*Euangelio*] Matthæi decimonono, & expoſitum eſt hoc. §. c. prox. ipſum beatum Petrum [*Succeſſoribus*] canonicè † intrantibus. infra de iureiu. ego. N. §. ritu. j. licet, alius ergo non uſurpet, de priui. ſanè [*reuerentiam*] Leuit. 19. coram cano. capite conſurge, & honora perſonā Senis [*Non enim*] rñdet tacitæ cōni, vt dictum eſt. §
4 c. prox. hominis tm̄ Vin. ergo † conſiſtorium dei, & papæ idem eſt, de app. Romana, li. 6. vñ in iudicādo, & ſoluēdo valet quicqd agit claue nō errāte ſic intelligas. 23. q. j. quodcunq;. & breuiter de iure oīa quaſi pōtut deus, excepto peccato, de pę. di. 2.
5 §. caritas, Hoſ. [*Vtilitate*] hæc duo † diſpenſationem inducunt, de præb. expoſuiſti, de conc. pb. ℣ poſuit
6 [*Præcipimus*] not. ſnīam † ferri in notorio [b] parte
b non citata. Anno. verbum enim hoc hēt vim ſnīæ, de ver. ſignifi. in his, de hoc ℨ. de iureiurand. ad noſtram. 3. infra de appel. cum ſit Romana, in fin. de coha. cle. veſtra [*Eccleſiam*] ad quam temere trāſierat [*Peccauerunt*] ergo peccauerunt eligendo, & ſic

ADDITIONES.

a Poteſt. An ante confirmationem epiſcopus poſſit renunciare epiſcopatui. vide etiam infra de conceſ. præben. cum noſtris. Ioann. And. circa fi. Bal.

pro & Gof. facit hæc littera: ſed ſecundùm Hoſt. dic, q puniuntur, in quo peccauerunt, quia receperunt, quem voluerunt, non eligent hac vice, & ſic forte recipient, quem nollent [*Hac uice*] ideſt in
7 † hac vacatione, Gof. & Hoſtien. pro expoſitione huius. verſi. remittit ſupra titu. j. c. pen. ſuſpendim⁹
8 ſic † patet, q canon ille, cum in cunctis, ad omnes
c ineligibiles extenditur, [c] Io. [*Vnde*] i. a qua, Pet. & Abb. vel proprie Apoſtolum prima ad corint. 7. nimis improbe alias prouide. [*Dereliquit*] dictus epiſcopus [*Redeat*] inter duas ſellas ad terram cecidit, Hoſtien. [*Inhibemus*] dixit † Vin. q ſine licentia papæ ad tertium epiſcopatum eligi non poſſet. infra de renun. niſi propria. quam ſpreuit, niſi & ipſa propria repetere velit 7. q. j. non oportet, & c. ſi qui vero, Hoſtien. [*Auaritiam*] ponebat hic Pe. q dñ no. Ioan. 7. quæſtio. j. §. ambitionis [*Spreuit*] & ſic caret habita. & argue, q ex quo electus conſenſit ſine auctoritate papæ, ſpernere non poſſit; de hoc.
d ſupra eo. c. 2. [d] [*Concupiuit*] & ſic caret ambita. di-
10 xit † autem Inn. hanc pœnam locum habere, quã do ſine auctoritate ſuperioris tranſit tam illius, cuius erat prima eccleſia, de renun. admonet, & 7. q. j. non opportet, quàm illius, cuius eſt eccleſia, ad quam tranſit, quam ſua auctoritate non debet occupare; ad quod de præben. cum cui, lib. 6. Abb. tamen dicebat hic, q ſi vnam dimiſit ſine licentia, & vnam apprehendit cum licentia, q illa ſola priuãdus ſit, in qua licentiam non obtinuit, ne pœna plus oſtendatur & c. de his, quæ fiunt à maio. part. c. quæſiuit, Io. in decre. bonæ. i. ſupra tit. j. dicebat
11 † talem tranſeuntem non eſſe priuatum, ſed per
e ſententiam priuandum [e] vnde remanet dominus prioris eccleſiæ, & priores clerici adhuc ei obedire tenentur. 8. q. 4. nonne directa. idem dicens, vbi renunciatio non tenet, de renun. quod in dubijs, nã
12 † etiam lata ſententia res non ſtatim perditur, argum. inſtitu. de offi. iudi. §. fina. vbi dicitur; q in cõmunibus iudiciis res perditur, & fit eius, cui adiudicatur. ff. de reſcin. ven. l. fundus, ad idem. ff. de iure fiſci. l. eius, licet circa iura ſtatim ſententia ſuũ conſequatur effectum. ff. de pœnis, in ſeruorum. §. vltim. & l. qui vltimo. ff. de fur. non poteſt, licet quidam dicant contrarium. ff. de publi. iudi. l. fina. cõcludit ergo, q non perdit eccleſiam ex tranſitu, ſed ſuperioris ratihabitione, de eo. quod dixi de perdẽdo dominio per ſententiam, vide quod no. de conceſ. præben. propoſuit, in gloſſ. penultim, & quòd
f ſuper ea [f] dixi. Circa beneficia curata eſſet hodie expeditum, quòd ipſo iure vacat primum per decre. de præben. cum qui. j. reſponſo, lib. ſexto [*In epiſcopatibus*] quibus nec expreſſe, nec tacitè, nec religionis fauore renunciari poteſt ſine papæ licentia adhuc hodie procedere poſſunt ſuperius dicta, & facit, quod dixi infra de conceſſio. præbend. cum
g noſtris, ſuper § verſicu. poſſidebat. ¶ †Glo. per ſen-
13 tentiam, alle. concor. ſignat contrarium, & ſoluit.
14 ¶ †In glo. 3. [*ibi, ſemper*] ſequitur, in ciuitate noſtra ſenectus venerabilis fuit. Nam maiores noſtri pene eundem honorem ſenibus, quem magiſtratibus tribuebant. vide Valerium. lib. 4. cap. v. in fi. de ſene Athenienſi ſolum per legatos Lacedemonũ in theatro recepto Athenis. vide de conſuet. c. vlti. lib. 6. ſuper. 4. gloſſ. ¶ In glo. vnde dicitur [*ibi. l. 1. in fin.*] hæretici prius à deo, ſecundo motu principis, quem ex cęleſti ſuſcepit, arbitrio puniuntur [*& ibi l. 2.*] [quæ naturaliter inſunt legatis, applicat fideicommiſſis, & è contrario [*& ibi, l. una*] facit cenſeri ſtipulationem adhibitam, vbi adhibita non eſt [*& ibi, ſed quod principi*] vide ſupra cap. j. ſuper 1. gl. ¶ In gloſſ. quia [*ibi, l. 2. in fi.*] vide de reſtitutio. ſpoliato. ex parte, ſuper. 3. glo. ¶ †In gl. j. in fi. & de cleri. excommu. mi. illud. ¶ In gl. 3. in fi. & probans antiquitatem releuatur ab onere probandi titulum ſecundùm Vincen. quòd dic, vt de præben. c. j. lib. ſexto, & antiquum vinum pręualet nouo. ff. ſi certa. l. 3. contra, natura nouas deproperat edere formas. C. de veteri iure enu. l. 2. §. ſed quia, & qđ antiquum eſt, merito antiquari oportet. C. de vſu capi. transfor. l. vna, ad fin. q quia Tubero eſt vſus antiquo ſermone, eius libri parum grati habentur ff. de orig. iur. l. ſecunda. §. poſt hos, & licet ſero, tãdem refrẽnabimus legem, in auctẽ. de conſan. & veteri. §. quia igitur, colla. 6. Ariſtoteles etiam à veterum opinione receſſit. ff. ad l. Fal. l. j. §. ſi vſufructus, & nouum teſtamentum prævalet, de celebr miſ. cum Matthæ; & breuiter noua placent, dicit
h Hoſtien. antiquitati ſtandum, [h] niſi deprehendatur ibi manifeſtus error. 9. diſtinctio. neque: vel niſi ex cauſa immutetur, vel reformetur. 63. diſtinct. §. verum, de conſti. cum omnes, de conſuetu. cum conſuetudinis, de hoc etiam vide de ſacram. vnct. c. vno. §. verum. ¶ In gloſſ. ipſum, in fin. dupliciter poteſt intelligi, ideſt non peccauerunt in eo, quod poſtularunt, ſed quod recipiunt, vel peccauerunt, quia non poſtulauerunt, ſed elegerunt, primum placet Hoſtien. per decreta. ſe. ſecundùm Goffred. ¶ In glo. per ſententiam, in fi. melius placet, quòd per ſententiam, Inno.

ADDITIONES.

a ¶ Quanto. Contra de c. cum venerabilis. ſupra de conſuet. dic vt ibi in gl. ad materiam huius vide c. j. de cler. non reſi. Arch.
b ¶ Notorio. Ad idem infra de re iudica. cum olim, quod dixit Guil. de mon. Lau. verum, vbi non imponitur pœna corporalis, ita no. in cle. paſtoralis, de re iud. & Arch. de offi. dele. c. i. lib. 6.
c ¶ Extenditur. Vide Io. And. ſupra titu. j. bonæ, lo primo, ſuper verſic. indignos.
d ¶ Secundo. Et de electio. lib. 6. in glo.
e ¶ Priuandum. Hoc videtur probare ille tex.
f Ea. Et pet Inno. infra c. 1. de conceſ. præb. lib. 6.
g ¶ Super. Vide Io. And. in c. 1. de cle. non reſid.
h ¶ Standum. Et ideo dicit alibi Bal. in l. fi. C. de edict. di. Adria. tollen. quòd doct. antiqui ſunt maiores nouis pondere, numero, & menſura; & refert Decius in l. cum quid. ff. ſi cer. petat. quòd bos antiquus firmius figit pedem.

SUMMARIVM.

1 *Transfert papa ſolus epiſcopos.*
Indulgentia papæ ſuper epiſcoporum translatione, conceſſa ſtrictè ſumenda.
Diuiſio.
2 *De ambitione remiſſ.*
3 *Maior non infert æqualem, vel minorem.*
Epiſcopatus omnes æquales dignitate.
4 *Poſtulandus an eligendus ineligibilis, cum quo diſpenſatum ſit.*
Impedimenta, quæ tollantur per diſpenſationem, quę non tollantur, verſi. ſed tamen notan.
Odium omnino tollitur, fauor non ita, ibid.
5 *Dolus non remittitur liberatione generali.*
6 *Examinatio, an quis ſit transferendus epiſcopus, vel an quis ſit idoneus, ut ei prouideatur extra iudiciũ ſit nullo uocata.*
Imperſonalis locutio inferiorem papa non excludit, uerſi. & ideo locutus.
7 *Epilogus, ſuffragium, ſuppletio gloſſar. nu. 8. 9. & ſeq.*
Per ambitionem obtentum non iuuatur priuilegio, & quid per ambitum dicatur, iuxta gl. & nu. 12.
10 *Spirituale matrimonium per conſenſum eligentium, electi, & confirmantis eſt plenum.*
Conſumatum congrue dicitur, cum poteſt epiſcopalia exercere epiſcopus.
11 *Tranſire ad parem, vel minorem quis pòt epiſcopatum qñq.*
12 *Odioſum priuilegium multis dicitur ex cauſis, & quibus.*
Fauorabile quod dicatur è contrario, quod eſt latè etiam contra commune ius interpretandum.
13 *Poſtulatus an confirmationem petere poſſit.*
14 *Priuilegium papę contra ipſum iuterpretamur.*

CAP.

CAP. IIII.

1 Icèt in tantum. Caſus. Solus † papa transfert epiſcopos, & indulgentia per eum ſuper tali tranſlatione cõceſſa ad litteram ſeruãda eſt, & ſtrictè ſumenda, ne ſuperflua videatur in ſingulis capitulis huius tituli repetita, dicit Boa. q in primo ca. papa probat propoſitum per locum ab auctoritate prælationis conceſſæ eccleſiæ in perſonam beati Petri. In ſecundo [a] probat per locum à minori. In tertio per locum ab antiquitate: hic per locum à ſimili [*Solui*] i. diſſolui, & j. hic intellige, q iuit, vel miſit ad curiam producens quandam indulgentiam, quæ ipſum non ex-
2 cuſat, vt ſequitur [*Ambitionem*] de † ambitione vide quod dixi in cle. de regula. vt profeſſores, in gl.
3 concordat. [*Eã*] ſi maiorem, ergo † non æqualem vel minorem, vt ſequitur, omnes autem epiſcopatus æquales ſunt quo ad dignitatem. 93. diſt. legimus, circa medium, & hinc ſumitur prima ratio repulſæ [*Excommunicationis*] ſecunda, ibi, Statim, dũ tamen &c. [*Ad parem*] etiam ſecundum verba in dulgentiæ [*Facilius*] ad idem j. tit. 2. niſi. §. nec putes [*Diſpenſari*] vbi ſolum vinculum eſt impedimẽto: ſecus in crimine, vel defectu. 56. diſt. Cœnomanenſem; de fili. presbyt. c. j. lib. 6. [*Examinari*] ſupra
4 ti. j. ſcriptum, & † not. quaſi expreſſum, ſecundum Inno. q licet diſpenſetur cum aliquo ineligibili, tamen adhuc eſt poſtulandus, non eligendus, quod dicunt quidam verum, vbi remanet impedimentum. vt hic erat: quia poſt diſpenſationem remanſit epiſcopus, quod impedit electionem, & tranſitum, de poſtula. præla. c. fi. vbi vero tolleretur im-
b pedimentũ, ſicut in illegitimo, [b] videtur, q poſſit eligi, ar. ſ. ti. j. cum Vinton. Alij contra, q licet legi timetur, illegitimus remanet. C. de generali abolitione. l. fi. dicas verba indulgentiæ conſideranda,
c & ſecundum illa iudicandum [c] infra de priuileg. porro, ſecundum Hoſt. Eſt tamen not. ſecundum Inno. q magis tollitur impedimentum in irregularitate, defectu natalium, & ſimili odio, quam in honore epiſcopali, vel re fauorabili, æquum enim eſt odium ſic tolli, q penitus deleatur, ne inde maneat memoria non ſic in fauore, de reg. iu. odis, li. 6. ſimile, q pactum tollit ipſo iure actionem ex dicto prouenientem tanquam odioſam, ſed non actionem ex contractu tanquam fauorabilem, licet ipſam elidat. ff. de pactis, iuriſgentium. §. quini
d mo, & l. ſi vnus. §. ſi pactum [d] cum ſim. In caſu tamen huius decre. licet videatur, quòd epiſcopus poſſit eligi, vt ſic per conſenſum nuncietur matrimonium ſpirituale, tutius eſt ſecundum Innocen vt eligatur in poſtulandũ, ſupra titu. j. in cauſis, immo videtur tutius, q omnia per papam fiant, & q ſine ipſius licentia non conſentiat, & quòd poſtuletur, non eligatur, & hoc videntur ſonare verba indulgentiæ, dum tamen nihil &c. huius enim dubij ſuperior, & non poſtulatus eſt iudex, dicit tamen Inno. q quicquid dicatur, hæc eſt veritas, q poteſt conſentire, q ſuperior etiam minor papa poſtulationem poterit approbare, vt infra dicam [*Tenor*] i. mens tenoris, Hoſt. [*Indulgentię*] tolle, qđ eſt infra, ſubiungens, dummodo nihil &c. [*Perſonę*]
5 quia † generali liberatione dolus [e] non remittitur
e ff. de libe. le. l. Aurelius, [f] & Caius, argu. contra, ff.
f de pactis, ſi vnus. §. j. & de li. legat. ſi quis rationes, Vincen. [*Poſtulatio*] facta de dicto epiſcopo, & per hoc no. Hoſtien. contra Goff. hunc fuiſſe poſtulatum, non electum, de hoc ſupra cap. proxim.
6 [*Examinata*] † examinatio iſta extra iudicium, ſic & cum mandatur alicui, vt alteri prouideat, ſi eſt idoneus, non enim eſt tunc neceſſarium aliquos citare, ſecundum Innocen. de hoc vide infra de pſumptio. cap. fin. & de conceſ. præben. propoſuit, & in clem. de offic. deleg. cap. uno, vide quod dixi ſupra titu. ſecundo, capitulo primo, ſuper verſiculo requiſitus [*Cui*] ideſt à quo, & tunc dic, facienda ſcilicet poſtulatio. & poteſt dici, quòd ille. ſit papa ſolus, ad quem talia pertinent, ſupra eodem, capitulo immo, & metropolitanus, & hoc operetur indulgentia, & ideo locutus eſt imperſonaliter, ſimile ſupra titulo primo ne pro defectu, ſecundũ Hoſtien. [*Ratione*] ſimile, de præbend. capitulo ter
7 tio. ¶ Prima † gloſſ. obiicit, dupliciter ſoluit. ¶ Penultim. gloſſ. obijcit, & ſoluit. ¶ Vltima gloſſ. obiicit, & ſoluit. Secundo quærit opponendo, & dupli
8 citer ſoluit. ¶ In † gloſſ. prima [*ibi, oratio*] vide de electione in cauſis, ſuper gloſſ. hic habes. ¶ In vlti. gloſſ. [*ibi, ſi quando*] vide in capitulo eccleſia, ſtatim allegat. ſuper gloſſ. C. de [*& ibi, quoties*] vide in capitulo abbate, ſuper gloſſ. ſic. ff. & ibi, l. prima, vide de teſti, cauſam. 2. ſuper vltima gloſſ. & ibi, [*de leg. c. ſi quando*] vide in prævalleg. capitulo in his, de priuileg. ſuper vltim. glo. [*& ibi, §. ſicut*] In fine ponit, quod dicta decre. vnica de commo. [*& ibi, de ſena. conſul. l. vna*] qui impetrat contra ſenatuſconſul. mulctatur tertia parte patrimonii ſui, & damnatus de ambitu fit infamis [*& ibi. l. 3. in prin.*] vt cum minoribus committitur rerum
9 ſuarũ adminiſtratio. ¶ †In gl. j. [*ibi, Ambroſius 'Polycarpum*] dicit Hnſtien. q Ambroſius loquitur de
g matrimonio [g] contracto, quod ſine dubio, aut ſtatim tenet, aut non tenet [*& ibi, Indiuidua*] &c. res ſimplex, & incorporea. Vnde, vt dicebat Inno. per partes non poteſt haberi: ſed intelligi debet textus, vt infra dicit gloſſ. [*& ibi, ſubſtantiam*] dicebat
10 † Inn. per conſenſum eligentium, & electi, & confirmantis quo ad ſubſtantiam plenum eſt matrimonium, ſiue ſacrament. ſubſtantiæ, etenim nil addit conſecratio. ſ. c. 2. [*& ibi, Conſumatum*] quod congruè per ſimilitudinem dicitur: quia ſicut cõſumato carnali matrimonio, & non prius proles carnaliter gignitur, ſic poſt confirmationem ſpiritualis: quia tunc primo poteſt ordinare, conſecrare, & epiſcopalia exercere, & prius quo ad iſta dicitur eccleſia vidua. ſ. c. 2. ver. ſed neque [*& ibi, ratum & perfectum*] licet amplius perficiatur per copulã de hoc. 11. q. 3. quòd prædeceſſor. ¶ In gl. ſi alicui, in fi. tamẽ verum eſt, q poterit ſine licentia papæ trãſire, & in hoc bene videtur iſtis ſecũdùm Hoſt.
11 ¶ In gl. ſed nonne [*ibi paſtoralis*] Item † quãdoque trãſire poteſt ad parem, vel ad minorem prohibẽtus a maiori, de reſcriptis, ſedes [*Et in fi.*] Idem Goffre. & põt dare ſimile de eo, qđ habes. j. de electione, nemo deinceps, lib. vi. & j. vt eccleſia. beneficia c. vno, ad fi. fm vnam opi. & ſ. de conſue. cum dilectus, & j. lib. vj. de rebus eccle. non alienandis, du-
h dum, coniuncta cle. e. tit. ſi vna, [h] & de electione, ſi religioſus. 2. reſponſo, lib. vj. coniuncta decre. 2. ne cleri. vel mona. e. li. ad idẽ clemen. de hæreti. nolẽtes, in prin. & q no. in cle. de elec. ne Romani. ver. irritũ, in prima gl. ¶ In gl. vlt. [*ibi ambitione*] vnde
12 dicebat † Hoſt. aliqũ priuilegiũ odioſum: qa ꝓtra naturalẽ rõnẽ, & æquitatem, vel quia periculũ animarũ inducit, vel quia ambitioſũ ſaltẽ ex poſt facto preſumitur, vt hic. ſ. ti. j. dudũ. ij. ad fi. & reſtringit vt hic & ibi. Interdũ odioſum & rõne pſonæ ẽt paterne, quę iuri odioſa eſt, & ẽt reſtringit, de filiis presbyterorũ, litteras; & c. penul. & vltimo. vel rõne ſui tenoris, quia cõtra ius alterius imperatũ & ſic ẽt reſtringitur. ff. de vulg. & pupil. ſubſti. ex facto. j. rñſo. Interdũ eſt mere fauorabile, qa pſona,

cui conceditur, est fauorabilis. nec inducit aĩarũ periculum,& continet æquitatem,& tunc licet sit contra ius commune, tamen latè interpretandũ est,vt in cõtrarijs, patebat autem ambitio in hoc casu:quia habẽs vnam dignitatem episcopalem, super alia habenda litteras impetrauit,ad hoc,C. de episco.& cle.si quemquam,& §.ti.j.qualiter, &
13 ibi in prin.gl.Ioan.dicebat Goff.q† cum postulatus aliàs non habeat ius petendi confirmationem de postula. prælato. bonæ.i. hic ex vi indulgentiæ poterit confirmationem petere, ex quo de persona,& postulatione constabit,hoc non placet Hos. qui dicit,q& sine tali indulgentia talis postulatio confirmatur,supra tit.j.cum ad monasterium , & ibi remittit [*& ibi,Petita*] ex quo per patriarcham vel alium, ad quem spectaret, plena præcedente examinatione fuerit postulatio approbata;nec fit illud sine papæ licentia,ad hoc supra c.2.ver. præ-
14 sertim , fit ergo † contra papam interpretatio , & sic ius suum videatur per priuilegium concessisse ne ad ipsum vlterius recurratur,nisi aliàs sit immediatus superior, & tunc recurritur ad ipsum non, vt ad papam,sed vt ad confirmatorem.

ADDITIONES.

a ¶Secundo.Hic vide quòd iste dictio,dum tamen,importat conditionem,de qua infra titu.j.c.ex tuarum,& ibi concor.
b ¶Illegitimo.Vide Io.And.in c.fi.de fi.presb.lib.*6*.in nouella.
c ¶Iudicandum.Vide Barba.consi.9.col.7.vol.j.
d ¶Pactum.Ibi vide,& in l.si tibi.x.§.quædam.ff.eo.ti.
e ¶Dolus.Vide.do.Iason.in l.fi sub prætextu.C. de transac. vbi multa allegat.
f Aurelius.Ibi vide pleniſſimè per B ar.
g Matrimonio.Vide do.Io.Lupum de Hiſpania in tractatu de matrimonio.col.*6*.
h Vna.Ad ista facit.c.cui de non sacerdotali,de præb.lib.*6*.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia,siue continuatio tituli quæ.*
De usu pallij vbi alibi tractetur.
2 *Pallium quid sit,& eius etymologia nu.3.qui illud cõcedat , ibid.in eo quatuor cruces ponuntur , & cur , & qualiter cum significationibus earum,nu.4.& 5.*
3 *Patriarchæ quatuor etiam pallium concedunt.*
5 *Temperantiæ laus.*

¶ De auctoritate,& vsu pallij. Rubrica.

1 ¶† Vidimus.s. de postulatis, electis, & translatis sed quia per hos modos assumptos vti pallio decet,si ecclesijs,ad quas assumuntur, dignitas pallij debeatur,ideo & cætera.Goffred. de materia rubricæ.100.distin.per totum,& 25.quæst.secunda , in Galliarum.Conueniũt huic rubricæ, de electione,significasti , & capitul. suffraganeis , & capitu. quod sicut,vt patet in summationibus. Item archiepiscopus,eui renunciauit , deindè non vtitur pallio,de renun.ad supplicationem.Item quando
2 que papa se offert missurum pallium, quod tamẽ aliàs instanter peti debet,de postula.bonæ.2. in fi. Pallium est † insigne ornamentum archiepiscopi vel episcopi de corpore beati Petri sumptum . de electione,significasti,episcopi dico, quia eis interdum ex priuilegio conceditur:de præsum.cum in
3 iuuentute.Quattuor † patriarchę concedunt pallium,de priuile.antiqua.& secundùm Hostien.debemus dicere palleum ad hoc etiam,vt in scribẽdo sit differentia inter palleum dignitatis , & pallium honestatis,quod quilibet laicus etiam defer re potest,de quo.j.de homic.suscepimus, & vtrunque dicitur à pallij Græcè, Latinè motu , vel concussione.Nam pallium sæpè mouetur , & palleũ sæpius.Vnde minister sæpe palleum aptando concutit palleatum,vel dicitur palleum a pallore, vel palleo palles,debet enim præcæteris deum diligere.Ieiunijs ergo , & vigilijs insistendo pallidus esset solet,vnde Ouidius,li.j.de arte amandi.Palleat omnis amans,hic est color aptus amanti, & sic ornatui vestium conuenit ornatus actionũ.100.dist. §.priuilegia,& c.rationis,licet interdum fit contra
4 rium.e. dis. contra morem , ponuntur † autem in palleo.4.cruces nigri coloris propter mortificationem vitiorum,quæ debet esse in palleato: vt cum apostolo dicere possit: mũdus mihi crucifixus est, & ego mundo,ad Gala. vlti.Et dicunt quidam,q prædictæ.4.cruces,4.affectiones designant,gaudiũ dolorem.spẽ,& timorem. Vnde versus. Et cupiũt homines,gaudent, metuuntque, dolentque. Prima ante pectus gaudium designat,secunda à sinistris spem,tertia,quæ est retro,dolorem,quarta, q̃ est a dexteris,timorem, & ista sicut contraria sic à contrario apponuntur.Sed & quia quandoq; huiusmodi affectiones excedũt,potius sunt afflictiones,quàm affectiones,ideo in primis tribus crucibus ponuntur tres acus ad pungendum , & reprimendum, ne excedant. In quarta non ponitur acus:quia timor suum aculeum secum portat: vel per primam gaudium,quod ideo præponitur: qa homo semper debet incedere læta facie, per secũdam dolor:quia à sinistris pandetur omne malũ, per tertiam timor:quia timemus , quæ non videmus , p quartam spes ideo sine aculeo,vt quis magis speret,quàm timeat, vel per ipsas designantur quattuor virtutes cardinales.Per primam ante pectus iustitia,vt semper sit preoculis.Per secundam fortitudo cõtra aduersa;& ideo ponitur à sinistris Per tertiam prudentia , & ideo retro ponitur.Per
5 † quartam temperantia,quę caret aculeo,quæ nũquam excedit,sed alia temperat.vnde Valerius li.4.c.j.in fi. Nil tam præclarum , tam magnificum, quod non moderatione temperari desideret,facit infra de offi.le.nisi. & ideo à dextris , quia conclusio aliarum virtutum, vnde Philosophus pro suma philosophiæ in extremis legitur dixisse discipulis,ne quid nimis,secundùm Host. Illud etiam dixit Terentius in comædijs.Hieronymus ad Demetriam.C.philosophorum sententia est,moderatas esse virtutes, excedentes mensuram , vel modum inrer vitia reputari,vnde de septem sapientibus vnus ait , ne quid nimis , legitur in dictis patrum, abbatem.Io. petentibus ab eo fratribus in morte aliquod compendiosum verbum hæreditatis loco,dixisse cum gemitu,nunquam propriam volũtatem,nec aliquid docui , quod prius ipse non fecerim.Hierony.ad Fabiolam.d.prius faciamus,& sic doceamus, ne doctrinæ auctoritas caſſis operibus destruatur. Et ad Nepotianum.C. non confundant opera sermonem tuum , vt dum in ecclesia loqueris , tacitus tibi quisque respondeat, cur hæc,quæ dicis, ipse non facis ? accusare auariam etiam latro potest : sacerdotis os cum mente concordet.

SVMMARIVM.

1 *Pallio vti potest archiepiscopus intra quamlibet ecclesiam prouinciæ suę,non extra.*
Diuisio.
2 *Diœcesis pro prouincia,Regio pro diœcesi ponitur interdum.*
3 *Epilogus,& Suppletio glossarum.*
Ecclesię nomine quę significentur,remiss.

CAP.

CAP. I.

1 VM super. Casus. Intra† quã libet ecclesiam prouinciæ tuæ archiepiscopus pallio vti potest, sed extra ecclesiam non potest.& sunt duæ partes.consultatio,& responsio.Secunda, ibi, quòd ita [*Intelligatur*][sup.illud [*tradimus*]materialiter ponuntur hæc verba [*Quod*]neutri generis.sic s.de rescriptis,olim,de resti.ipo.sequens.§.solent, li.6.& de biga.nuper [*Quamlibet ecclesiam*]etiã exemptam,& sic intelligo concilium Vien. de priuil. ar
a chiepiscopo,vt ibi a etiam dixi [*Prouinciæ*]Goffr. ex-
2 ponit.i.†diœcesis.tu legas propriè : tamen, prout dicebat Hostien.ponitur interdum diœcesis pro p̃uincia.ix.q. 1.episcopi. Interdum regio pro diœcese.q.episcopum . In literis autem contentiosis ad lites dic,vt.s.de rescriptis, Rodulphus , de beneficialibus non tractabat hic Hostien. id quod est ho die expeditum.j.de prębendis,quàmuis, primo.§. j.libr.6.& not.j.de præb.pro illorum [*Commisisse*] & hoc.j.ipsius ecclesiæ ambitum,in qua te celebrare cõtigerit.si verò &c.Hostien. [*Alio modo*] puta pro cęmeterij consecratione[*debes*]nisi forsan ex indulgentia speciali.j.eod.ex tuarum, & c.fi.de offi.ord. quod sedem,& cap.duo,secundùm Host.¶Secun-
3 da†glo.s.contrarium , & solut. ¶In glo.2. [*ibi,cum clerici*]de multiplici significatione huius uer.ecclesia,ibi not.& ne præla.vices suas.c.fi.[*& ibi,vasallis*] qui iurant obedire episcopo,& ecclesiæ.¶In gl.vl. [*ibi,officij*] scio me audiuisse , quòd significat eum habere alas ligatas,& ideò super vtrũque brachiũ extenditur ala.hi qui hoc dicunt, nõ probant hoc per aliquod ius.Lau.vide quod dixi super rub.

ADDITIO.

a Ibi.Contrarium,ibi tenet Arch.Paulus,& Ioan.concordat Ioan.An. & facit quod no.s.de rescri.abbatem .

SVMMARIVM.

1 *Pallium suum non potest alteri archiepiscopo commodare , vt vestiat,nu.2.interdum etiam episcopo conceditur,ibid. quãdo ad alium archiepiscopatum trãsfertur,quid de prio ri pallio agendum nu.3.quodlibet cum eo sepelitur,num.5. Diuisio .*
4 *Epilogus glossarum .*
Priuilegia causę transeunt ad hęredes,non personę .
5 *Suppletio glossarum .*
6 *Ex defuncti persona intra 9. dies ab obitu non est quis molestandus .*

CAP. II.

1 ADhoc. Casus. Archiepiscopus † alteri archiepiscopo pallium suum commodare non potest.Et sunt duæ partes. secũda ibi, īquisitioni [*Commodare*]fortè archiepiscopus, cui scribit,īuitauerat alienum archiepiscopum ad celebrandum, vt fieri solet.7.q.1.episcopi,quod poterat,vt ibi.ergo videbatur, quòd quasi ex quadam sequela posset ibi sibi pallium commodare, ar.ff.de procura.ad rem mobilem,& l.ad legatum. Sed contrarium respondetur secundùm Host. vel fortè archiepiscopus existẽs in prouincia propria petebat ab isto, quem inuitauit, intra suam prouinciam sibi pallium cõmodari,& iste consulit papam., qui respondit, vt sequitur, quod videtur verius [*Conueniens*] i.iustũ, & statim submittit causam , & ibi cum pallium
2 &c.[*Commodare*] ad † vtum.i. vt illud vestiat: nam aliàs ad videndum, vel instruendum sartorem cõmodare non est prohibitum[*sed quisque*]cui cõcessum est.Nam & interdum conceditur episcopo, de præsumptio.cum in iuuentute,Hostiẽ.[*Cum eo*]
3 pallio scilicet; adeò quòd dicunt † curiales, quòd si archiepiscopus ad archiepiscopatum transferẽ , custodiendum est primum, vt eo non utatur, sed vt cum eo sepeliatur,& sic sepellietur cum duob⁹, ar. de postula. bonæ.2. tamen pallium vltimæ ecclesiæ ponetur desuper : alia verò de subtus : & aliud intelligetur sepultum ab eo die,quo cessit al teri ecclesiæ . Alij dicunt corpus vestiendum vltimo pallio tantùm . Primum verò ponetur super corpus, vel super capite secundùm Inno. quod videtur rationabilius, Hostien. & quod dicitur de
4 duobus,idem de pluribus.¶Secunda † glo.s. contrarium & soluit. ¶In prima glo. [*ibi, priuilegia*] ibi
a dicitur,quòd priuilegia causæ a transeunt ad hæredes:priuilegia personæ nõ [*& ibi.§.sed quod principi*] constitutiones personales non transgrediuntur p-
5 sonas.¶In†gl.j.in fi.&j.de regu.iur.priuilegiũ,b li.
b 6.¶In gl.ij.[*ibi,sacerdotalibus*]& cui uslibet ordinis, vt defunctus cum illis sepeliatur; & hoc habet vniuersalis consuetudo , Hostien. Illud verò loquitur de palla altarius,& syndone secundùm Goffre.[*& ibi,Effodiantur*]& tamen sub pęna sacrilegij prohibetur.C.de sepul.vio.pergit audacia . Sed nec.j.ix.
6 dies † ab obitu numerandos ex persona defuncti est aliquis molestandus,in auc.ibi signata,sed nec ante,Hos.& in fi.idem ibi no.in prima gl.

ADDITIONES.

a Causæ.Vide latissimè per do.Pe.de.in sua rep.regulæ,priuilegium, de reg.iu.li.*6*.& de materia per Bar.& legistas in l quia tale.ff.solu. matri.
b Priuilegium.Et per Bar.in l.quia tale.ff.solu matrim.& in l.pe.ff.de seruit.le.

SVMMARIVM.

1 *Per pallium confertur plenitudo pontificalis officij, & nomen archiepiscopale .*
2 *Plenitudo officij pontificalis quid significet .*
3 *Simulatio bona approbatur .*
Mentiri an liceat .
Verbis duplicibus vtendum in excusationibus,ver.cõsuluit .
4 *Epilogus,Suffragium.Diligere nos magis tenemur,quàm aliũ, & nu.5.6.*
Nomen archiepiscopi quis sibi non acquirit nisi post consecrationem,sed prius electi,vel postulati nomine uocabitur .
6 *In salutis acquisitione nemo sibi germanior .*

CAP. III.

1 NIsi specialis. Casus . Per pallium†confertur plenitudo pontificalis officii,& nomen archiepiscopale. a h.d. Et facit ad primam partem rubricæ . & prima decisa factum narrat . Secunda ibi,sanè,factum aggrauat.Tertia concludit ibi , tu ergo. quarta comminatur ibi, quoniam si.[*Et infra*]hic continetur,quod habes.j. de officio legati, nisi [*Per nos*] etiam q.di.nedum per te,qui hoc facere non potuisti, de offic.lega. quòd translationem [*Deberet*] ipse translatus [*Appellare*] multominus hoc debuit,quando per te tantùm extitit approbata [*Ipsi quo*] i.in traditione,& susceptione eius palij [*officij*]non dicit,ecclesiasticæ potestatis,vt.j.c.proxi.ibi

b xi.ibi dicam [*Plenitudo*] b 100.di.quoniã quidam.i.
2 plena† executio in his,quæ ordinis sunt, & iurisdictionis,si sunt maxima,sicut conuocare concilium, de elect.quòd sicut.§.præterea,secundùm Innocẽ.
3 quod dic,vt ibi secundùm Hostien.[*palliare*]nam † & Iesus finxit se longius ire.j. q.j. ex his, ver. quod vt plane. & bona simulatio approbatur. j. quod metus causa.c.j.§.j.Sed quomodo palliabit? dicũt quidam mentiendo,ex quo alteri non fit præiudicium,& dicit sibi super hoc fuisse per papam traditam potestatem.est enim bonus dolus.ff. de dolo.
c l.j. xxij.q.2.is autem. sed contrà nemini c expedit
d mẽtiri.ff.de tribu. d l.illud.§.penult.xxij.q.ij.primũ consuluit ergo Hosti.q in suis sermonibus, vel excusationibus non mentiatur. Sed vti verbis duplicibus dicendo, q qui eũ reprehendunt,nõ viderũt oĩa sua priuilegia,& bene esset supinus,si specialiter reseruata sine speciali mãdato præsumeret,& his similia, p q̃ nõ mẽtiat. & de his verbis duplicibus in alia materia in spe.de aduocato.§.iã nũc,in
4 prin. ¶ Vlt.†glo.s.contrarium.¶ In glos.2.[*ibi, quod iussit*]vide de app.cum cessante,super j.gl.¶ In glos. fi. [*ibi.l.2.*] signa rebus meis impressa non solum ego,sed quilibet alius sine metu calumniæ deponere potest][*& ibi,Si quis fumo*] non tenetur Aqulia, qui intercidit ædes vicini iusto metu ductus, ne ignis ad se perueniret, etiã si prius extinctus fuerit.
5 ¶ In † gl.1.in fi.& vocabit episcopus, prius vocaret se electum,vel postulatum.¶ In glo.vlt.[*ibi,à semetipso*] Ber. ad Eugenium libr.de consideratione, in
6 † acquisitione salutis tuæ nemo tibi germanior vnico matris tuæ:& Socrates,amico ita prodesto, ne tibi noceas [*& ibi,Præses*]de offi.ordina.præsen-
e ti.§.porrò,lib.6.[*Et in fi.*]solue,e vt ibi in prima glo. & de hoc.j.de reg.iur.locupletari,lib.6.

rationem [*Assumptus*] papa proprie dicitur assumi per id,quod habes,de electione, licet: quia confirmatione eget,vt ibi[*Plenitudinem*]tantam,quod,dũ
3 modo non † peccet fide, citra deum ab aliquo iudicari non potest.xl.dif.si papa.ix.q.3.aliorum . In peccato tamen,si de ipso liquet,nõ tenetur sibi aliquis obedire,quod dic,vt no.de tempo.ordi.ad aures,de concess.præben. proposuit [*Potestatis*] dicit Hostien.hic fieri solutiones multas quò ad hominem,sed quantum ad deum pertinet,ipse nouit.j. de iudi.nouit.cum tamen decre.cum ex eo, in fi.j. de pẽi.& remiss.dicat moderamen adhiberi in ple
4 nitudine potestatis,& no.quòd † pallium in papa desiderat potestatis plenitudinẽ,vt hic.In aliis plenitudinẽ officii.ã.c.proxi.remittit ad summã.e.ti.§. j.ver.notabis. sic & anulus aliud significat in vno, aliud in altero, de hoc de præsum. illud. facit ad hoc de sacra vncti.c.vno,ad fi.alij.s.patriarchæ,vel archiepiscopi[*iurisdictionem*]metropolitani[*Potestatis*] sicut papa.¶ Prima†gl.ponit formam traditio
5 nis pallij.¶ Secunda glo.exponit literam : dat duo
6 similia,& .s. contrarium.¶ In † gl.2.[*ibi,non ibit*]nisi ex priuilegio, sicut cõcessum est præpositis sacri cubiculi, & sine alterius lesione finita militia , cũ proficiscuntur ad agros inspiciendos,vel ob aliam
7 causam utantur cingulo in l.se.¶ In†gl.j.[*ibi,Petri*] quare sic dicatur,uide no.de electione significasti, in gl.penul.[*& ibi,Tribus*]Hostien.ponit quattuor, cui plus credo:quia id æquius, & quia fuit palleatus[*& in fi.*]Aliquibus†plus conceditur,& ideo ad
8 priuilegia recurritur.j.c. fi.debet autẽ pallium dari fortiter postulãti. 100.di.prisca, nisi aliter fiat de gratia,de hoc.ã.de elec.significasti,de postul.bonę 2.ad fin. Consecratus autem si.j. tres menses à die consecrationis numerandos ad fidem astruẽdam, & pallium suscipiendum ad apostolicam sedem non miserit, cõmissa sibi careat dignitate.100.di. quoniam,accusatus de hoc.s.corã papa: alias non secundùm Hu. & Ioan. Andr. quia nec per alium fieri posset talis sententia.3.q.6.accusatus.Ex causa verò ista daretur sibi annus,& plus.7.q.j.constitutum.lxxv.di.quoniam quidam. Sed, prout dicit Hostien.nec sufficit nuntium mittere,nisi sufficiẽs sit.ad quod quattuor requiruntur,quòd mittatur nuncius,& idoneus,de elec.causam,& j. tres menses,quòd habeat sufficiens procuratorium , ad qđ ista exiguntur , & in eo fiat mentio de quattuor vniuersalibus synodis,de quibus.xv.di. sicut. C. de sum.tri.l.fi. & constitutionum , siue decretalium Romanorum pontificum, de sum.tri.ca.j.& ij.secundum,quòd propria mittentis manu sit subscriptum. Item quòd habeat mandatum hanc fidem iureiurando firmandi. i. iurando in animam mittentis,quòd ita credit firmiter.& simpliciter , de summa trinitate.c.j.Quartum , quòd potestatem habeat petẽdi pallium.100. di.quoniã. Quintum forte , vt potestatem habeat iurandi in animam mittentis fidelitatem,& obedientiam ecclesiæ Romanæ,ar.ã.de electione, significasti.lxiij.dist. tibi, de iureiur.ego.Sextum,quòd fortiter petatur , vt est dictum,& probantur hæc.100.di.optatum.& si hoc.j.tres menses nõ fecerit,est deponendus.100 di.quoniam , nisi forte nuncius missus infideliter egerit,vel in via impeditus fuerit,ar.j.de pigno. significante,quia tunc esset ei subueniendum,vt ibi patet,& in eo, quod legitur & notatur de re iudic. cum Bertoldus.Sed & volunt aliqui intelligere,q elapsis omnino dictis tribus mensibus hanc pẽã patiatur, sicut Hug. & Ian.nec obstat, quòd episcopo dentur.v.menses, de quo.ã.de transac. ca.2. quia maius periculum vertitur in archiepiscopali officio,& ideo minus tempus conceditur,arg.xlij. di.

ADDITIONES.

a Archiepiscopale. Quandoque tamen ex gratia pro tenuta traditur pallium etiam episcopo,ad hoc j.de præscr.c.cum in iuuentute .
b Plenitudo. Vide Arc.xi.distin.c.2 & scripta per eum 2.q.6.decernimus Arch.
c Nemini.vide Panor.& ibi plene modernio. *in c.cœterum*, in fi.primæ col.cum princi.se.j.de iudi.
d Tribu. Et qui negat, perdit beneficium illius actus, quem negat, vt.ff. de fide instr.l.sed si dubitetur.§.i.& ibi concor.per Bar.
e Solue.Vide.l.1.§.denique.ff.de aqua plu.ar.in dubio quis non præsumitur animo nocendi feciisse, vt est glos.no.in l.fluminum.§.fin.ff.de dam.infec.

SVMMARIVM.

1 *Pallio Romanus pontifex semper & vbique utitur:alij in ecclesiis suis, & certis diebus tantum quid in papa, quid in alijs significet,nu.4.*
2 *Papę prerogatiua quę,& ipse dicitur assumi propriè . eius ẽt potestas quę,nu.3.*
5 *Epilogus,Suffragium,& Suppletio gloss.nu.6.7.*
8 *Pallium quomodo, & intra quod tempus petendum,impedimento cessante,& quæ non petenti pœne. quę ad petendum opus sint .*
9 *Scena quid .*

CAP. IIII.

1 ADhonorem. Casus.Romanus † pontifex semper & vbique vtitur pallio. Alii in ecclesijs suis, & certis diebus tantum.Secunda ibi,alij. & diuersitatis causam reddit ibi , quoniam [*Romanus*]simile de tempo.ord. c.j.[*semper*] hæc est
2 vna † prerogatiua papæ. secunda statim sequitur ibi,vbique , & statim submittit huius specialitatis

di.quiescamus,cum similibus . Alij dicunt , q nec metropolitanus hanc pœnam patietur , nisi demũ elapsis.v.mensibus,quæ lectura magis videtur amicarilli literæ *sm* Ho.*sm* quem licet iste rigor sit scriptus,non seruatur.& potest dici, quòd abiit in desuetudinem, cum nec Romana ecclesia ipsum seruet ad vnguem.iiij.di.§.leges, Inno. nec admittitur secundùm consuetudinem curiæ, nec auditur electus petens:sed petere debet procurator capituli, vel vnus canonicus nomine ecclesiæ. Si ergo nulla est electi petitio, ergo nulla mora. C.ã an nali excep.l.i.ad finem:de iure tamen scripto secº, vt dictum est.Et no. quòd sufficit infra tres menses hunc nuncium mittere, nec est necesse, quòd j.illud tempus petat, vel se præsentet. sunt. n. quidam sic remoti à curia,quòd si prima consecratio nis suæ die nuncium mitterent, non possent intra illud tempus ad curiam peruenire.Sed si nuncius in via moritur,vel agit infideliter,nunquid sufficit ad prædictam pœnam vitandam , q j. tres menses semel nũtium miserit?non:imo,ex quo ad metropolitanum peruenerit impedimentum , quamcito potest commodè, vel.j. alios saltim tres men-
a ses a a tempore noticiæ,ad hoc.j.de elec.si electio, tenetur alium nuncium mittere;& facit quod no. de elec.cupientes.§.ad hoc, li.6.in gl.hæ personę. Et si iterum impediatur secundus,mittere tenetur tertium,& quartum,& sic in infinitum,donec hoc adimpleuerit.ff.ad Tertul.l.2.§.si mater non petierit, &.§.igitur, & tota lex facit ad hoc secundum Hostien.¶ In glo.2. [*ibi,vsufructuario*] scenicæ vestis
9 [*& ibi,Scena*] erat † locus intra theatrum ad modũ domus cum pulpito, vbi cantabant comœdi , & tragœdi,saltabant histriones , & mimi.vel dicitur ab vmbraculo:quia erat locus obumbratus à scena,quod est vmbra,& in vmbraculo latebant per sonæ laruatæ , quæ ad vocem recitatoris exibant ad ludos,& facit quod no.in autentico , scenicas , &c. in prin. Oratius in poetica . Poteratque sine his scena duci. Et in fi.de priuilegio,& consuetudine secundum dicebatur obtentum , quod extra prouinciam vti liceret crucis signo.¶ In glo.vltim. in fi.& c.decreto.3.q.6.multum stupeo.

ADDITIO.

a Menses. Integros: quia istud impedimentum absorbet omnem diligentiam ipsius mittentis,secus si partem,vt no.Bar.in l.eadem.ff. de ver.obli.& probat.c.fi electio,hic allega.

SVMMARIVM.

1 *Pallio uti non potest archiepiscopus extra prouinciam suam, etiam si hoc habeat consuetudo.alia de eo infra .*
2 *Residere fingitur commorãs quis extra suam prouinciam pro negocijs ecclesiæ suæ .*
3 *Consuetudo generalis dicitur, quæ seruatur in una prouincia.*
4 *In habitu uis non est .*
Cura quarum rerum erat prælatis Hostrien sis ætate .
5 *Pallio vti extra prouinciam de licentia illius , ad quem quis declinat an sit de iure communi .*
6 *Sine pallio quæ non possint exerceri .*
7 *Dummodo,coniunctio modum sapit,vel conditionem .*
8 *Ordinare,& iudicare in aliena parochia suos potest subditos ex permissu eius,ad quem pertinet .*
9 *Pallij usum in aliena diœcesi nemo alius,quam papa concedere potest,& quid is usus operetur nu.10.& an personalis,tamen concessus esse videatur,nu,11.*
12 *Epilogus,& suppletio glossarum nu.13.*
Eius signum quid indicet,nu. 14.ver.dicit Hostien.
Rationale quid , eiusque descriptio .
14 *Per mitram non designatur officij plenitudo .*

CAP. V.

a 1 EXtuarum. a Casus. Archiepiscopus † extra suam prouinciam pallio vti non potest,etiam si hoc habeat consuetudo.& sunt duæ partes. In prima gratiæ petitio petentis motiuum continens. In secunda petitionis limitata exauditio motiuum reprobans.secunda ibi, licet [*Commo*
2 *rantí*] tunc † fingitur residere, de cleri. non resi. ex
3 parte.2.[*generalis*] dicitur ergo consuetudo † generalis,quæ seruatur in vna prouincia,de hoc.ã.de consue.cum dilectus.§.dictus verò [*Consuetudo*] de modico verò verecundabatur secundùm Hostien. cũ
4 † non sit vis in habitu.Sed ita est, q quasi tota cura datur hodie ventri,ornatui,& honori;nec militamus eo modo,quo noster Imperator iubet.xl.di
5 stin.ante omnia [*indulgemus*] s.indifferenter † extra prouinciam vti pallio de licentia illius , ad quem declinat,vel forsan sine licentia [*Subiectam*] voluetunt quidam, vt Iaco.dicere , q istud erat indultũ iure communi quò ad hoc, vt vti possit pallio de licentia eius,ad quem pertinet.de hoc.j.c.proxim. quod ã.dixit consuetudo,corruptelam fatentur sine tali licentia,& vbi dicit finis,iam dictis casibus, subaudiunt maximè,quò ad illud, q possit suffraganeos extra prouinciam consecrare, & clericos ordinare,dicuntur hoc tenere propriè,ar.ff.de offi. proconsul.l.3.de iurisdi.om.iudi.l.fi.Sed tu dic cõtrà,vt dicam super ver. permittat,& quod j. c.proximo dicitur,expone vt ibi [*Subiectam*] quia de iure communi nec in alia vti debes [*Ordinandis*] talia
6 † enim,& similia,quæ sunt episcopalis ordinis nõ debet exercere sine pallio.Quid de inuitato? dixi. de elec. quòd sicut.§. præterea [*Dummodo*] modũ
7 † sapit,vel conditionem , & necesse est illud existere.sic.ã.c.1.tit.j.& c.vlt.in fi.de electione, quia diligẽtia,& c.cum inter canonicos,in fi.de ẽta.& quasi.cum contingat,de off.ordi.q sedem, de cle.coniuga.Io.de vsuris,cũ tamen. quandoque aliter sumitur,vt no.de prẽben.non potest,li.6.in gl.b quæ-
b 8 ro [*Pertinet*]ordinationem † enim facere, vel iudicium exercere non debet in aliena parochia sine illius permissu,ad quem pertinet.ix.q.2. nullus . & argue,q si episcopus transit ad alienam diœcesim, de illius permissu poterit iudicare inter clericos
c suos,si ad ipsum venerint: c quod quidam negat, vt Phi.hic dicens, q cum diœcesanus illos clericos ordinare,vel iudicare non possit , vel illos episcopos consecrare,ergo de illis licentiam sibi dare nõ potcrit.& etiam ponitur hic propriè, indulgemus illud:& improprie quod ad vsum pallij, vt dicam j.c.proxi.super fi.primæ glo.sed secundùm Hosti. conuincuntur malè dicere: quia si de permissu illius potest illius subditos excommunicare,iudicare,& ordinare.ix.q.2.c.i.& 3.& c.non inuitari,multomagis suos proprios. ibi enim fit duplex gratia personarum,& loci : hic vero loci tantũ. de hoc videas de officio legati,nouit,super.j.gl. nec hic requiritur indulgentia papæ,dummodo non vtatur pallio,vt per iura prædicta colligitur,quod dixi sẽper,quod patet falsum, per ver.indulgemus. q dixi permittat,arg.secundũ Boati.ad quæstionem Prædicatorum , & Minorum , q licet sint priuilegiati super audiendis confessionibus,requiritur tamen
d parochialis licentia,d de hoc.j.de pẽni.& remissio. omnis.in gl.6.quod dic hodie, vt in cle.de sepul.du
e dum,e & expone id[*Permittat*] episcopos consecrare,& ordines celebrare. ex quo autem super his diœcesani episcopi licentia fuerit impetrata , concedit

9 cedit papa, q̃ pallio vti possit. vnde patet † alium, quàm papam hunc vsum non posse concedere. vel dic id. s. ordines conferre & pallio vti. Et si
10 † quæras, quid operatur priuilegium vsus pallij cõcessum à papa? respondeo, vt diœcesanus sine metropolitani licentia hoc concedere possit, q̃ aliàs concedere non possit, etiam si esset palleatus, nisi esset exemptus, cum sit signum prælationis. ſ. c. proxi. secundum Innocen. Sed & cum licentia metropolitani non posset hoc episcopus concedere, nisi esset priuilegium papæ. vnde melius intelligas, in hoc casu quantum est pro vsu pallij, ad metropolitanum recurrendum, Hos. & secũdum hoc expone. is, ad quem ecclesia pertinet iure metropolitico, vel alias quo ad vsum pallij. & facit de tempo. ord. cum nullus, lib. 6. [*Casibus*] tria ergo debent cõcurrere, vt pallio possit vti. ſ. priuilegium, permissio eius, ad quem pertinet, & q̃ altera de his causis
11 subsit: altero deficiente non vtetur pallio. Sed † nũ quid Compos. qui est hodie, vel erit per tempora, poterit his concurrentibus pallio vti, vt sic istud priuilegium dicatur reale: dic inspicienda verba priuilegij, si per ea apparet fuisse reale, ad successorem extendetur, nisi appareat postea reuocatum. si personale, planum est, in dubio verborum recurretur ad papam, de offi. ordi. c. 3. §. si verò, libr. 6. Si verba non sunt dubia, videtur recurrendum ad decre. quoniam abbas, de off. delega. vt sic nomẽ prium & expressum censeatur personale: aliàs reale, vt ibi. Et vide quod dicam de reg. iur. priuilegiũ,
12 lib. 6. in quæstione posita in fi. ¶ Tertia † gl. obijcit.
¶ Quarta reddit rationem. ¶ In vlt. glo. ibi, [*cũ prætor*]
13 vide de vsuris, quæst. ſuper prima glo. ¶ In † gl, secunda [*ibi, rationali*] erat ornamentum pontificale, vel sacerdotale. pannus. ſ. quadrangulus ad latitudinem palmi, & habens. xij. lapides fixos, & hæc verba inscripta Manifestatio, & veritas. & de hoc plene exodi. xxviij. per totum [*& ibi insula*] forte mi-
14 tra. In his † enim non designatur plenitudo officii sicut in pallio [*& in fi.*] dic vt ibi. ¶ In gl. tertia [*in fine*] Sed illud contingit ratione mittentis, mittitur
f enim a principe. f vnde voluntariam iurisdictionẽ exercet etiam antequam perueniat ad prouinciã sibi decretam, vt. ff. eod. l. 3. sicut legatus papæ. ĩ. de officio legati, excommunicatis, secundum Goffr. qui hoc no. & in summà huius tituli, in fi. dicit Hostien. q̃ in eo, & similibus nulli fit prejudicium, hic secus, quia istud signum dat, q̃ locus, in quo talia portantur insignia, iurisdictioni subiaceat insigniti, vt in textu dixi. ¶ In glo. 4. in fi. vbi de hoc, & 100. distin. c. vltimo.

2 *Epilogus & Suppletio gloss.*
3 *Vbicunque, particula ad quatuor hic restringitur.*
4 *De indulgemus, verbo proprie & improprie sumpto opinio reprobata.*

CAP. VI.

Cvm sis. Pars huius de consecrati. eccleſiæ uel alta. cum sis. forte interpretabantur aliqui q̃ eccleſias prouinciæ intelligi ſolum cathedrales. hoc potuit eſſe dubitabile, quod remouet hæc decre. dicẽs
1 q̃ † in qualibet eccleſia prouinciæ permiſſis diebus archiepiſcopus miſſam celebrans, vti poteſt pallio [*Solemnibus*] ſ. eo. ad honorem [*Pontificij*] i. põ
2 tificalis officii. ſ. eod. niſi [*Liberius*] i. libere. ¶ In † gl. obiicit, & dupliciter ſoluit. ¶ In gl. i. [*ibi, de officio pro conſulis. l.* 1.] uide quod dixi. ſ. ca. proxi. ſuper 3. gloſ.
3 [*& ibi, Deſtringere*] dicebat Hoſtien. hoc uerbum † generale, vbicunque, ad quattuor reſtringẽdum, ad prouinciam, ad eccleſiam, ad miſſarum ſolennia, & ad certos dies, & ſic uidetur, q̃ ſi ſub papilione, uel in caſtris, in aliqua priuata domo rxtra eccleſiam ſecundum. c. de conſe. di. 1. concedimus, quãuis. ĩ. ſuam prouinciam archiepiſcopus celebret, pallio non utetur [*& ibi, ſi habet priuilegium*] de hoc Ioan. & Vinen. quorum fuit hæc glo. non poſue-
4 runt hoc † uerbum, & male. Phi. etiam id ſequẽdo dicebat. ſ. c. proximo. q̃ uerbum, indulgemus, ibi ponebatur proprie & improprie. nam, ut dicit, de iure communi archiepiſcopus inuitatus utitur pallio in miſſa extra prouinciam, ut hic, dummodò diœceſanus conſentiat, & ibi. proprie autem ponitur quo ad ordines, uel conſecrationes faciẽdas etiam de ſubditis in aliena prouincia: ſed, ut ibi dixi ſuper uer. pertinet, hoc ſecundum eſt falſum, & primum falſiſſimum, ut modo dixi.

SVMMARIVM.

1 *Sine Pallio, & ſandalijs celebrare potest archiepiſcopus. uide num.* 3.
2 *Sandalia, Compage, & Mapula quid ſint.*
3 *Supplctio gloſſarum.*
Celebrare poſſint ne epiſcopi ſolenniter in alterius parochia ſine parochi licentia. An cum pallio pro defunctis, numero 4.
Indulgentia an dare.

CAP. VII.

Via nos. Alias, tua nos. Caſus. Si-
1 ne † pallio, & ſandaliis poteſt archiepiſcopus celebrare [*Tuę*] iſte archiepiſcopus forte non libenter ueſtiebat pallium [*Sandaliis*] quid ſint
2 † ſandalia compagæ, & mappulæ, notatur. 93. diſt. §. compagis. dicit Pe. q̃ ſandalia ſunt calciamenta purpurea, uel depicta, quibus utuntur epiſcopi quartam 2. & 3. nõ habemus, ſed remanſerunt in
3 antiqua, Pe. ¶ In † glo. j. [*ibi, non licet*] dicit Hoſtien. q̃ intelligit, quando uult ordinare, uel epiſcopalia exercere alias, dummodo ſint noti, putat quòd poſſint etiam ſolenniter celebrare. dixit Innocen. q̃ de licẽtia diœceſani, uel etiam parochialis ſacerdotis celebrare poterunt, dummodo ſine pontificalibus celebrent. illis enim non poſſunt uti, niſi ſuper hoc eſſent priuilegiati. ĩ. tit. j. ad ſupplicationem. ſed ſecundum Hoſtien. reſpondent ibi, qui dicit, q̃ & cum pontificalibus, & ſine licentia poterunt

ADDITIONES.

a Ex tuarum. Ad hoc c. vide quod no. infra vt lit. pen. c. 1. Bal.
b Glo. Ibi vide Ioan. An. in nouella, & in ſpec. de cle. non reſi. in princi. per Ioan. And. & in quodam conſi. Bal. quod incipit, factum ſic ſe habet, quidam nomine exactus.
c Venerint. Sponte, vt no. in c. nouit. ĩ. allega.
d Parochialis licentia. Adde etiam in materia, quod dixit gl. quam totus mundus allegat pro ſingulari, in clemen. 1. in ver. ſpeciali, in fi. de priuile. quæ vult, quòd ſi ſacerdos parochialis: dat licẽtiam parochiano, vt poſſit confiteri, alibi peccata, tamen non poteſt confiteri corã alio ſacerdote, qui non ſit eiuſdem qualitatis, & ſic qui non habeat curam animarum actu, & vide omnino pulchre per Iaſo. in l. ſi per errorem, in 2. colum. ff. de iuriſdi. om. iudi.
e Dudum. In gl. ſuper vet. liberam. vide ad materiam huius. c. l. ſi quando, & ibi Bal. & Sali. C. de inoffi. teſt. & c. ſi papa, de priuile. lib. 6.
f Principe. Secus, ſi habet iuriſdictionem ab inferiore: quia dicit eum voluntariã iuriſdictionem non exercere extra locũ ſuum, quod facit, quia notarius ab inferiore a principe creatus alibi non conficit inſtrumenta, quàm vbi creatus eſt, ita not. Bar. in l. i. ff. de offi. proconſul. & leg.

SVMMARIVM.

1 *Pallio uti poteſt in qualibet eccleſia permiſsis diebus miſſas celebrans archiepiſcopus.*

runt celebrare, ſicut obſeruat generalis conſuetudo, & etiam prædicare, niſi ſpecialiter prohibeantur; quod dic vt plenè no. ĩ. de hæreti. excommunicamus, & in clemen. de priui. c. 2. in glo. pontificali
2 bus. a Indulgentias verò, quæ iuriſdictionis ſunt, nec proſunt niſi ſubditis, dare non poſſunt, de pœniten. & remiſſio. c. 4. 9. q. 2. c. j. & ſequẽ [*& ibi, Tuæ*] de priuile. c. fi. li. 6. ¶ In glo. vlti. [*ibi, reſpicit*] & hoc
4 plus † placet Hoſt. quam id, quod dixit Innocẽ. qui dixit, q̃ ex quo non poteſt vti pallio niſi in ſolenni tatibus; ergo non poterit vti, cum pro defunctis celebrat, cum non ſit ſolennitas. dicit Hoſtien. q̃ de ſolennitatibus non præmiſit, ſed de diebus. tenet ergo, quod gl. & fatetur, q̃ conſuetudo non habet hunc caſum in priuilegiis exprimi [*Et in fi.*] melius diceret de capitulo ibi ſequenti, qđ incipit, porrò.

ADDITIO.

a Pontificalibus. Ibi glo. concordat Innocen. cum Hoſtien.

De renunciatione, Rubrica.

1 *Continuatio, ſeu œconomia rubricæ cum ſuperioribus.*
2 *De Rubricæ materia vbi nã alibi tractetur ſub hoc titulo, & extra verò eum nu.* 3. *& ſequentibus.*
Beneficium, cui quis renunciauit, impetrari poteſt, ibidem uer. item impetrari.
Infirmus prælatus renunciare non cogit, ibid. ver. item præla.
Per reuerentiã & obedientiã alteri vt prælato, iuri ſuo quis renunciat, quod habebat in ea prelatura. ver. item qui.
4 *Renunciare vtique licitum eſt iuri ſuo.*
Mors, & renunciatio ſunt diuerſa, ibid.
5 *Appellationi poteſt renunciari interiectæ ad Papam in cauſis electionum.*
Per electionem vnius præiudicialiũ renunciatur alteri, ibid.
6 *Electus ſi renunciat, eligentes habent nouum integrum tẽpus.*
7 *Renunciationis beneficij receptionem, & collationem ipſius nõ poteſt committere legatus.*
Gratiæ quis renunciat, recipiendo aliud beneficium, & quod ibid.
8 *Appellationi quis renunciat propter apoſtolos non petitos.*
Beneficij renunciatio non valet in caſu. c. multorum. §. ſanè, de pœnis.

1 ¶ † Quia ea, quæ poſtulatione, vel tranſlatione acquiruntur, plerunque renunciatione perduntur,
2 ideò &c. Goff. de materia † rubricæ. 7. q. j. & 2. 17. q. 2. repetitur autem in ſexto, & in Clementinis. ad ru
3 bricam † faciunt de reſcriptis ad audientiam. 2. qđ metus cauſa, Abbas, cum duobus ſe. de fer. cap. fi. de app. quia nos. de voto, per tuas. de ſimo. ex inſinuatione, vt patet ex earum ſummationibus. Item impetrari poteſt contra poſſeſſionem beneficij q̃ & renunciauerat, de reſcriptis. ca. 2. Item prælatus infirmus etiam incurabiliter renunciare non cogitur, de clerico ægro. ex parte. Item qui reueretur, & obedit alteri vt prælato, iuri, ſi quod habebat in prælatura illa, renunciat, de his quæ fiunt à maio.
4 parte ca. ex ore. & licitum † eſt cuique renunciare iuri ſuo, de cri. falſi. c. fi. Item mors, & renunciatio ſunt diuerſa, de reſcriptis, ſuſceptum, lib. 6. Renun-
5 ciari † poteſt appellationi interiectæ ad Papam in cauſis electionum epiſcoporũ. quod dic vt de electione, quãmuis. §. cæterum. per electionem vnius præiudicialium renunciatur alteri, vt e. tit. vt quis
6 duas, in fin. Si renunciat † electus, eligentes habẽt nouum integrum tempus. eod. tit. ſi electio. nõ po
7 teſt legatus † committere receptionem renunciationis beneficij, & collationem ipſius, de oſt. dele. ca. penul. Item renunciat impetrans gratiam recipiendo beneficium, quod ſe non compatitur cum gratia, vt in Cle. de reſcriptis, gratiæ. Renunciat
8 quis † appellationi propter apoſtolos nõ petitos, de appellati. q̃uis. §. j. & ij. non valet renunciatio beneficij in caſu de pœnis, multorum. §. ſanè.

SVMMARIVM.

1 *Cedendi non datur licentia epiſcopo propter ſenectutem, & quando.*
2 *Capituli diuiſio.*
Aut, pro ideſt.
4 *Emeritum, quid ſignificet.*
5 *Relaxari pro licentiari, vel abſolui.*
Licentiam recedendi belli tempore qui dare clericis, vel militibus, non debet.
Nomen alicuius multum timetur, & propter quæ, eo. nu. ver. nominis.
6 *Vigor corporis quandoque etiam ſenibus centenarijs adeſt, & affert exempla.*
7 *Gratiã ſedis apoſtolicæ quẽ habere, q̃bus hic ſignificet verbis.*
Corpore ad mortem tendente, anima erigitur ad ſuperna, ibid. ver. deorſum.
8 *Stipẽdia vel ſalarium habebit, licet quis vincere nequeat.*
9 *Epilogus, & Additio gloſſarum. nu.* 10.
Iudex mutatur ob longum impedimentum, ibid.
11 *In tranquillitate nauem dimittere proretam pernitioſum, tanto magis in fluctibus.*
Cepiſſe multorum eſt: ad culmen peruenire paucorum, eod. nu.
Imperfectum opus non nouit Deus, ibid.

CAPVT PRIMVM.

1 Iteras. Caſus. Non † datur licen-
2 tia cedendi epiſcopo, q̃ propter ſenectutem vult cedere, ſi neceſſarius, vel vtilis ſit eccleſiæ ſuę. Et † in prima deciſa ſupplicatio. In ſecunda ibi, ſi tuam, ipſius repulſio.
3 In tertia ibi, monemus, concluſio [*Aut*] pro † ideſt, & ſic loquitur de inſufficientia prouenient ex debilitate ſenectutis, vel propriè, ſed prima plus conſonat litterę [*Inſufficientiam*] vel aliqđ ex his, propter quæ licitè renunciatur. infra eod. niſi cum pridem
4 Goff. [*Emeritum*] poteſt † exponi. i. non meritũ. ſ. tanto regimine: vel i. valde meritum. ſ. licentia, quam petis, & ſic ponitur 61. di. nec emeritis, & ca. ſtatuimus; & Lucanus. Quæ ſedes erit emeritis, quæ iura dabuntur, quæ noſter veteranus aret, &c. In Hieronymo. de Ebra. quæſtio. Paralipome. Romani eos emeritos vocant qui iam militare deſierũt. Sed in l. pro ſtipendio ponitur. ff. de re militari. deſertorem. §. qui militię tempus in deſertione im-
5 pleuit, emerito priuatur [*Relaxari*] i. † licentiari, vel abſolui [*Hoc tempore*] fortè bellicoſo; & peccat prælatus, qui tali tempore dat licentiam. C. de commeatu. l. j. li. 12. Vinc. vbi capite punitur tribunus, vel p̃poſitus, qui tempore belli dat militibus militiam recedendi, ſecundum Ægi. loquitur de tempore ſciſmatis, quod fuerat tempore Alexandri. 3. [*Nominis*] erat forte nobilis, diſcretus, & potens. pp quæ multum timebatur nomen ipſius. P. [*vigor*]
6 quandoque † etiã ſenibus centenariis adeſt vigor corporis, vt valde pulchrè dicit Hieronymus ad
a Paulum a ſenem monacum. B. Valerius lib. 8. de ſenecture, multorum talium ponit exempla. Inter alia de Gorgia, qui cum. 107. annorum eſſet, ait ſe nil habere, propter quod ſenectutem accuſaret. Et Xenophilus. 105. annorum omnis humani incom-
7 modi fuit expers [*Deuotionis, & fidei*] innuit † q̃ hẽbat gratiam apoſtolicæ ſedis. ĩ. de off. ord. q̃ ſedem. ſ. de electio. ca. v. in fin. Hoſt. [*deorſum*] ad mortem tẽdente corpore, anima erigitur ad ſuperna, quia cũ infirmo &c. Gof. [*Super hoc*] i. ſuper renunciatione.

[*Vi-*

8 [*Victori*]& licet vincere† nõ possit, hẽbit stipẽdia; b
b sicut procu. ff. mandati, salarium. §. sumptus. Vinc.
9 ¶ Prima†glo. determinat textum, & remittit. ¶ Se
cunda glo. textum fortificat. ¶ Penulti. & vlt. dant
10 similia. ¶ In † glo. 3. ibi, differre aliquantulum. mu
c taretur. n. iudex c propter longum impedimentũ.
ff. de iudic. si longius. j. respon. ad hoc infra de vo
to, qã super his. ¶ In glo. vlt. ibi [*scisciturus*] ibi per-
11 nitiosum † est proretam in tranquilitate nauem
dimittere, quanto magis in fluctibus [*& ibi deficit*]
Hieronymus ad Lucinum. B. Cepisse multorum
est: ad culmen peruenisse paucorum [*& ibi, collatio
ne 8.*] ad idem. infra de apostа. quidam [*Et in fi.*] &
d cordi nobis est omnia cepta ad finem perducere. d
C. de emenda. Iusti. co. l. vna, in princ. & deus opus
imperfectum non nouit, infrà de baptis. maiores,
ver. sed adhuc, Host.

ADDITIONES.

a Paulum. Imò non infertur. senex est, ergo insanus, nisi contra probe
tur, vide l. senium, C. qui testa. fa. pos.
b Stipendia. Vide latè d. Iaso. i. l. diem functo. ff. de offi. asse.
c Iudex. Vide tex. no. in l. pe. in fi. ff. de vaca. & excusat. mun.
d Perducere. Et alibi dicit Tullius, quòd nihil est in humano genere
difficilius, quàm inuenire perfectionem.

SVMMARIVM.

1 *Casus duo referuntur, prior ita.*
Beneficium, quod quis abiurat, licitè petit, si denuò eligatur.
2 *Diuisio cap.*
Spirituale pro canonicali, ibid.
Ad canonicale beneficium quę pertineant, ibid.
3 *Stalli etymologia.*
4 *Alterum probare non sufficit, siquis se ad duo astrinxit, vel
rescripti tenor ita se habet.*
5 *Iuramentum cur non obstet hic, & à parte remitti potest. 9.*
6 *Epilogus, Suffragiũ, & Additio glossarum. & nu. sequẽtib.*
8 *Auctoritas, & zelus si conueniunt, non præferuntur numero.*

CAPVT II.

1 VM inter P. Casus. † secun-
dum glo. Qui
abiurat beneficium, licitè petit il-
lud, si denuò eligatur. Et casus Ber.
colligitur ex vltima sua glo. Sed se-
cundum Goffr. iste Petrus impetra
uit tria paria literarum: primis renunciauit in ma
nibus capituli, qui illuserunt ei. Impetrauit secun-
das, quòd non obstante renũciatione deberet sibi
beneficium assignari; quod per maiorem partem
capituli fuit factum, cui se minor pars opponebat
ratione abiurationis. vnde impetrauit omnes has
tertias litteras huius decre. vel dic secundum Hos.
quòd impetrauit litteras, & subiecit se misericor-
diæ capituli renunciando, & abiurando litteras, &
maior pars eum recepit: minor contradixit. Et pri
2 ma † pars decisa narrat factum. secunda dat iudi-
cem ibi, ideoque [*Spirituali*] i. canonicali, ad quod
pertinent stallum, & locus, de quibus sequitur, &
per consequens præbendali, sine quo non diu de-
bet esse canonicus. infra de præben. relatum, secũ-
dum Hostien. sed Innocen. exponit, spirituali bene
ficio. i. iure ratione beneficij contingente [*Stallo*]
3 dicit † Petrus, q dicitur à stando, quia plus sibi stã-
dum est, quàm sedendum [*auctoritate apostolica*] sed
nonne sufficit alterum. s. auctoritas solius Papę, vel
maioris partis capituli? dicit Boa. q iste Pe. obliga-
4 uit se † ad vtrunque probandum, & mos ei geren-
dus fuit, infra de proba. licet, de resti. spolia. ca. j. vel
secundum eum tenor rescripti fuit talis. s. quòd
inuestiretur, si ad id accederet consensus maioris,
& sanioris partis capituli. ad idem de rescriptis, si
pro te, li. 6. [*Videtur nobis*] potest respicere verbum,
afferre; quasi dicat Papa, quòd auctoritas sua intel
ligitur excepta, & potest respicere verbum, videtur
5 & melius [*Iuramentum*] contra † id de iureiur. Si ve
rò. Solutio. hic renunciauit spoliatus, & ideò non
obstat iuramẽtum. j. de resti. spo. solicitè. Sed hoc
non placet Innocen. dicenti, quòd tenet iuramen
tum præstitum à spoliato, dummodo sponte iuret
vt ibi. Quidam dicunt hoc ideò, quia non iurauit
suo iudici: sed hoc est diuinare. dicit Innocen. etiã
tale iuramentum seruandum, ar. 6. q. 3. denique.
Quamuis etiam sit temerarium, donec is, qui præ
stitit, absoluatur. j. de iureiur. cum quidam, in fi. su-
pra de electione, cum venerabilem, ver. idem etiã
tertij dicunt, quòd ex nouo iure hoc procedit, vt in
præal. gloss. vnde placet Innocen. quòd quàmuis
iurauerit capitulo non petere, non tamen deiera-
uit, si postea recepit electus canonicè à canonicis,
qui potuerunt illum à iuramento absoluere, vt di
cam super vlti. gl. & idem, si per inuestituram
Papæ illud recepit. ff. de vulgari & pupil. substitu. ex
facto. §. j. Si tamen recepisset à Papa non facta mẽ
tione de iuramento, vel facta, sed non subesset cau
sa dispensandi, quantumcunque dispensaret Pa-
pa, non consulit Innoc. quòd veniat contra iura-
mentum. facit quod not. de voto, non est. si tamen
dispensaret, & causa subesset, securè posset agere,
arg. supra de rescriptis. cõstitutus, secundum Inn.
melius secundum Hosti. facit. 7. q. j. scias. j. q. 7. nisi
rigor, & §. necessitatis, & cap. se. dicit Host. q quic-
quid dicatur, siue à Papa, siue à capitulo, dictum
beneficium sibi oblatum & collatum fuerit, ip-
sum recipere potuit, & per consequens stallum, &
locum, & spectantia ad beneficium petere ex no-
ua institutione, vt dicit gloss. & hoc placet. ¶ In
6 glo. j. †[*ibi licet*] vide hanc & sequen. de libel. obl. c.
2. super prima gloss. [*& ibi, habebat*] vide de causa
posses. cum ecclesia, super gloss. hoc sumptum.
7 ¶†In gloss. 2. ibi [*quod maior*] vide de re iudi. c. 3. su
per j. gloss. ¶ In gloss. 2. ibi [*quod maior*] nec admitto
8 † illam distinctionem, quòd vbi auctoritas, & ze-
lus conueniunt, præferantur numero imò nume-
rus præferetur, supra de electio. dudum. j. tit. ¶ In
9 glo. vlt. [*in fine*] Nam † etiam si iuramentum præ-
stitum capitulo optasset remitti, potuit à maiori
parte capituli, infra de sponsali. præterea, de iure
iuran. capitu. primo.

SVMMARIVM.

1 *Beneficio suo qui renunciauit, illud repetere non potest, vide
num. 3. vide distinctionem nu. 14.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Ad religionem qui transiuit strictiorem, an vocandus sit ad
electionem primi monasterij vacantis.*
4 *Votum non impedit infirmitas, nisi esset extra mentem.*
5 *Votum, ideſt desiderium, vel propositum.*
6 *Professionem non facit, dum quis est in probatione, & nu. 10.*
7 *Clausula, Si res ita se habet, ad quæ hic referatur.*
8 *Continens pro contento, figura, vnus pro omnibus aliquãdo pu
nitur, & sic Enallage numeri. ibid.*
*Homo sumitur pro communitate & vniuersitate in Lombar-
dia, ibid.*
9 *Populo resistendum, & quando.*
Depositо, an restitui cura possit inuito patrono, ibid.
11 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarum. num. 12. &
& sequen.*
*Abbatem appellant quidam populi, & qui prælatum eccleſię
collegiatę, num. 13.*
14 *Pœnitere quis potest in donatis causa mortis.*

CAP.

CAPVT III.

SVMMARIVM.

1 *Renunciare sine licentia prælati sui beneficio quis non potest, & nume. 7.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Personæ appellatio lata est, & comprehendit etiam laicos.*
*Xenodochia regi possunt etiam à laicis, sunt tamen sub epi-
scoporum dispositione, ibid.*
4 *Districtionis appellatio etiam excommunicationem continet.*
5 *In transitu clerici de vna ecclesia ad aliam, quando expres-
sus requiritur consensus, & quando tacitus sufficiat.*
6 *Beneficium quis detinere non potest, quando intrauit auctori-
tate propria, nec dimittere, & quando.*
7 *Fraus huic prohibitioni quomodo fiat.*
*Eligi ad dignitatem, vel beneficium electiuum quis non pos-
set in fraudem huius prohibitionis, ibid.*
8 *Renunciare volenti consulere superiorem non sufficit, nisi con
sensum obtineant, excipitur casus.*
9 *Vltio pro excommunicatione.*
10 *Epilogus, & Additio glossarum, nu. 11.*
*Transire di minori ad maiorem gradum clericum nolentem,
nunquid cogere possit episcopus, ibid. num. 11.*
12 *Hæc decretalis de quo genere beneficiorum loqui intelligа-
tur.*
*Personatum qui obtinet, eligi potest in alia ecclesia, & elec-
tioni de se factæ consentire, non tamen se transferre debet
absque licentia superioris, & nume. 13. alioquin reuocari
posset inuitus, ibid.*
13 *De ecclesia translati transactis sex mensibus erit electio, vel
prouisio facienda, si ad diœcesanum pertineat, si verò ad-
alium, quid agendum.*
14 *Transferenti se sine licentia superioris diœcesanus secundæ
ecclesiæ tempus præfigat ad obtinendam à primo diœcesa-
no licentiam: alioquin de secunda ecclesia alij erit proui-
dendum.*
15 *Ecclesia prima transeuntis absque licentia, an vacet ipso iu-
re, & intra quod tempus, & num. 16.*
16 *Decretalis hęc non obseruatur in facto.*
17 *Episcopari ne quis possit inuitis prælatis.*
18 *Transire qui non potest, an debeat postulari.*
19 *Superioris nomine quis hic intelligatur.*
Licentiam dare, aliud, & compellere, aliud.

1 EX transmissa. Casus. † Qui renunciauit
beneficio suo, illud repetere nõ po
test. Et prima † pars ponit partis
querelam. Secunda prouidet ibi,
verum quoniam. Abb. summabat
3 sic. Qui † ad sui petitionem licentiatus transit ad
aliam ecclesiam, ius perdit, quod habebat in pri-
ma. dicens hoc facere ad quæstionem illius, qui
transiuit de vna religione ad strictiorem, an voca
dus sit ad electionem primi monasterij vacantis.
j. tempus probationis: quia videtur, per id, quod
not. si cum licentia transiuit: aliter secus, si sine li-
centia, cum infra annum possit reuerti, de reg. sta-
tuimus, de ętate, & qualit. intelleximus. vide quod
not. de regula. beneficium, lib. 6. [*Clericus*] & cano
4 nicus ipsius ecclesiæ [*Infirmitate*] hoc † non impe-
dit votum, nisi esset extra mentem. j. de regu. sicut
tenor. Hostien. [*Saluatoris*] situm ibi extra oppidũ
[*Petijt*] verbaliter secundum Inno. sed postea iuit
5 ad locum, & accepit, vt sequitur [*Votum*] ideſt † de-
siderium, vel propositum, vel vt dicit glo. [*Faciens*]
in probatione, Ala. vnde ſm Innoc. fuit ibi in pro-
6 batione † etiam religionis in genere, nec facit pro-
fessionem ſm eũ [*contulerat*] ipse Pet. Rubeus [*mu-
tato*] sic j. eod. lectæ [*Supradicta*] scilicet, seculari [*Si
7 res ita se habet*] scilicet, q† bona recuperauerit, & in
recuperatione beneficio renunciauerit ſm Hosti.
[*inuitos*] 63. dist. nullus inuitis [*nec. A Ceperano*] i. ab
8 hominibus † Ceperani, & est modus loquendi, vt
vnus ponatur pro omnibus secundum Goffr. vn-
de vt dicit Host. vulgariter dicitur in Lombardia,
homo Mediolani facit hoc, ideſt communitas, &
vniuersitas Mediolani. & forsan iste clericus erat
de potenti progenie illius loci, ita, q populus loci
cogebat capitulum ecclesię, & fouebat clericum:
9 sed in hoc † resistendum est populo. s. de electio.
quisquis, de constitutionibus, ecclesia Sanctæ Ma
riæ [*De nouo*] arg. ſm Ala. & Goffr. ad quæstionẽ de
posito, an possit curam restituere inuito patro-
no, de hoc j. de rescript. quamuis, lib. 6. in glo. pen.
Et differentiam inter remotum ab ordine, & rele-
gatum, quam scripsit hic Vincen. vide in Spec. de
accusat. §. 2. super ver. priuata, in fi. [*Recipiant*] quia
10 † non fuit professus, nec apparuit eum vitam vo-
11 luisse mutare, Innoc. & Hosti. ¶ †Secunda glo. si-
gnat contrarium, & dupliciter soluit. ¶ Vlti. gl. o-
12 bijcit, & tripliciter soluit, & remittit. ¶ †In vlti. gl.
[*ibi si verò filios*] vbi monasterium quartam dat, vel
13 supplet filijs. ¶ †In glo. j. ibi [*non regularis*] sicut didi
ci à clericis ipsius ecclesiæ, Lau. & est vulgare Apu
14 lorum, Catalanorum, & Hispanorum. ¶ †In glo. 2.
[*ad probationem tantum*] secũdum hanc solutionem
insurgit aliud contrarium de decre. de regula. be-
neficium, lib. 6. vnde glo. cecidit in Syllam, &c.
Nam aut iste fuit monacus, & tunc etiam volen
tes non possunt eum recipere in ecclesia seculari:
aut non fuit monacus, & tunc beneficiũ iure re-
petit. sed dic ſm Host. q qñ recuperauit bona sua,
beneficium expresse renunciauit, & sic nullũ con
trarium, & de hoc dixi in præalleg. decre. benefi-
cium, in princ. magnæ glo. & tunc dicas illum etiã
protestatum, quòd non intendebat per id obliga-
ri religioni etiam in genere, Egi. & Boati. dicunt,
quòd hic fuit tacita renunciatio. ¶ In glo. vlti. ibi,
[*quicunque*] & 2. q. 7. latot [*& ibi, de iure*] vnde dice-
bat Goffr. quòd fuerunt finita auferri [*Et in fin.*]
Lau. vel donata fuerunt causa mortis, vnde po-
tuit pœnitere. ff. de donatio. causa mortis. l. mor-
tis causa.

a 1 ADMONET. a Casus. † Benefi-
ciatus sine licen-
b tia b prælati sui beneficio renuncia
re non potest. hæc decre. erat in pri
ma compilatione sub titu. de testa.
propter partem decisam, quæ fa-
2 ciebat ad illum titulum. Et primò ponit † proi-
bitionem. secundò ipsius transgressionem puniri
præcipit ibi, q si quis [*Personis*] latè comprehendit
3 † non solum clericos, sed etiam laicos, per quos
possunt regi Xenodochia, quæ tamen sunt sub di-
spositione episcoporum. j. de relig. do. de Xenodo
chijs. Primum probatur. 18. q. 2. quidam monaco
rum. de hoc tamen prouidit concilium Vien. de
4 relig. do. quia contingit [*Sub districtione*] puta † po-
ne excommunicationis, & poterit, si volet, exinde
canonem facere. j. de institu. cap. 3. de loca. vestra.
[*Tuo assensu*] Io. 7. placuit. j. & 21. q. ij. cap. 1. Vinc. &
5 Tan. hic, q † si clericus transit de vna ecclesia ad
aliam eiusdem diœcesis, sufficit tacitus cõsensus
sui episcopi, si alterius diœcesis requiritur expres-
6 sus. & vide quod dicam super gl. 2. †[*Detinere*] quã-
7 do † intrauerunt propria auctoritate, non ex insti
tutione episcopi [*Dimittere*] quando canonicè in-
trauerunt, & per institutionem episcopi, ne con-
tradicat littera superiori secundum Boati. Sed vi-
8 de † apertam fraudem ad hanc prohibitionẽ per
decre.

decre. beneficium, de regula. lib. 6. nam volens renunciare beneficio, inuito episcopo, ingredietur religionem probationis causa, & cum protestatione, vt dixi supra ca. proxi. & de ipsius consensu poterit beneficium concedi, quo concesso religionem exibit. dicas, quòd verum est, beneficium posse concedi quia tunc, ex quo collator concessit, nulli potest fraus fieri. eligi autem ad dignitatem, vel beneficium nullus poterit, si tale est, cui per electionem prouideatur; quia tunc verè fraus fieri posset confirmanti, vel instituenti, in cuius manibus fieri debet renunciatio; & super hoc vide quod scripsi de his, quæ fiunt à maiori parte capitu. ore, super verbo, confirmatus [*Inconsulto*]: non sufficit consulere, nisi consensum obtineant, nisi cum volūt religionem intrare, de regu-
9 la. licet, dicit Hostiē. [*Vltionem*] ſ.† excōicationem secundum Hostien. de hoc in glos. 2. Pe. intelligit de arbitraria. allegat decre. de causis, de officio-
10 deleg. ¶ Secunda † glos. allegat duas concordantias, & tractat quid de inferioribus prælatis: exponit, quod dicit finis capituli de canonica vltione. dicit quid si prælatus ratificet, & quid de transitu ad religionem, demum arguit per opinionē Vincen. quam reprobat. ¶ In † glo. 2. [*ibi, aliorum prælatorum*] ad hoc facit littera, ad ordinationem tuā, & idem not. in præ. capit. episcopus de loco, ibi etiam notatur nunquid clericus nolens transire de minori ad maiorem, ab episcopo cogi possit;
c vide quod dicam infra eod. quod in dubiis [c] & in Clementi. eod. tit. cap. vno, in glo. ſ. [*& ibi, Transi-*
12 *tum ratum*] dicebat Innocen. hic, hanc † decreta. intelligendam de constitutis in personatibus, qui & si eligi possint, quia non est prohibitum, sed potius concessum supra de elect. cum inter canonicos, & etiam electioni de se factæ, consentire, non tamen se transferre debent sine licentia superioris. alioquin ab episcopo superiore reuocari pos-
13 sunt inuiti, vt hic supra not. vnde † & si ad alium spectet electio, siue presentatio primæ, ecclesiæ an tequam eliget, vel repræsentet, debet requirere à diœcesano translati, vtrum translationem ratam habeat, arg. infra eod. quod in dubijs. Alij dicunt & fortè non malè secundum Innocen. quòd nisi diœcesanus infra sex menses talem cum effectu inceperit reuocare, circa finem sex mensium poterit fieri electio in prima ecclesia; & si ad diœcesanum pertinet prouisio, superior poterit prouidere quasi diœcesanus, ex quo infra sex menses non reclamat, videatur ratificare translationem secundum Innocen. dicas, quòd vsque ad sex menses expectandum esset, non ergo circa finem. 6. mensium, sed ipsis elapsis erit eligendum, seu prouidendum, & hoc expressum est infra de præben. de multa. §. & vltra sex menses. & hoc in illo casu vbi ad diœcesanum prouisio pertinebat. Nam si ad alium, tutius est, vt diœcesanus requiratur, an translationem ratam habeat, vt supra not. Qui si ter charitatiuè monitus, sufficienter respondere noluerit, ex tunc infra sex menses fiat electio, arg. supra de electio. cap. fin. & infra de sup. negli. prælа. cap. j. quod intelligo, si requisitio non fuit morosa; ad hoc supra de electio. cap. fin. hoc etiam notandum est, quòd & si talis possit eligi & electioni de se factæ consentire, non tamen se transferre sine licentia, vt hic, & 71. di. per totū. ¶ Quid
14 † ergo fiet in tali casu? dicas, quòd diœcesanus secundæ ecclesiæ potest ei tempus præfigere. infra quod a primo diœcesano licētiam obtineat alioquin erit secūdæ ecclesiæ de persona alia prouidendum, arg. infra vt lite non conte. quoniam frequenter. §. si verò aliter, infra de clericis non residentibus, quia nonnulli, & cap. relatum. Sed † & si transeat sine licentia, videtur quòd prima vacet ipso iure, infra de præben. de multa. So. illud intelлige, quando de licentia prælati transijt, alioquin non vocat prima, licet ea priuari possit, vt infra de cleri. non residen. cap. penul. & fi. & hoc infra sex mensēs. nam ipsis elapsis videtur tacitè ratificare translationem, vt supra not. verumtamen secundum Hostien. & si prædicta † de iure scripto vera sunt, tales tamen quotidie sine licentia eliguntur, & electioni de se factæ consentiunt, se transferunt & recipiuntur, ex quo sic translati recepti sunt ad prælaturam, siue rectoriam ecclesię cū cura, priora beneficia, quæ habebant similia, ipso iure intelliguntur vacare, quæ tamen plerunque de facto retinent. Sed omnibus his potest non improbabiliter responderi, quòd multa per patientiam tolerantur &c. infra de præben. cum iam dudum, in fi. & adde, quod no. infrà de præben. de multa, secundum Hostien. [*& ibi, Ad religionem tamen transi-*
17 *re*] videtur, quod † multo magis possent episcopari inuitis prælatis, cum ibi sit communis vtilitas; in religione priuata: sed præsumptio ambitionis obiectionem soluit, vt not. 63. dist. litteras, in fin.
18 glosſ. [*& ibi, Vel etiam canonicus*] Quidam † voluerunt distinguere inter prælatum, vel curatum, in quibus potest notari vinculum. 21. q. 2. sicut, & canonicum, vel alium clericum, de quo prolixè tractat hic Hostien. quod non curo, per decre. si abbatem, de electione, libr. 6. & ea quæ dixi de postu. c. fin. per quæ patet, hoc dictum non procedere, iste non potest transire sine alterius licentia, ergo debet postulare. speciale sit igitur in episcopo, vt ibi patet [*& ibi Concedebat*] Vinc. in antiquo apparatu: sed in apparatu huius compilationis dixit hic contrarium [*& ibi, Hoc non dicimus*] Idem Ioan. 61. di. §. sed aliud, & de hoc supra de postula. capit. vlti.
19 [*& ibi, Per superiorem*] nomine † superioris intellige Papam, cum nullus alius possit rem vnius alteri dare, vt not. de offic. lega. dilectus, de reli. do. constitutus, Abb. dic quòd aliud est licentiam dare, & aliud compellere, vt dixi in decre. nullus.

ADDITIONES.

a ¶ Admonet. Ad materiam cap. admonet; vtrum tacite renunciare possit beneficio sine licentia superioris, dic quòd sic, vt accipiendo beneficium incompatibile, vel contrahendo cum consanguineo, inxta no. in clem. gratiæ. de rescrip. nisi hoc faceret in fraudem superioris, vt not. Ioan. And. in capit. de multa, de præben. vide ibi scripta ibi, si verò infamis, in cap. Ioannes, de cle. coniu. Item episcopo; quòd sine licentia superioris liceat, vt infra de præben. significatum, vide ibi Ioan. And. & glo. 2. & fin. & ibi facit, an requiratur consensus illius, ad quem spectat collatio illius beneficij; ibi scripsi. an in renunciatione, quæ fit episcopo, requiratur consensus. capit. vide etiam glo. in versi. capituli, in d. capit. significatum, quæ dixit, solius episcopi. vide glo. pen. in capit. ex ore, de his quæ fi. a ma. parte capit. quæ vult, hoc non habere locum in tacita renunciatione. & vide not. infra de præben. proposuisti; ad hoc vide Ioan. And. in capi. ex ore, de his, quæ fi. a ma. parte cap. in versi. confirmatus. ſ. an inducatur renunciatio, si electus dicat, placet mihi, quòd alium eligatis, & not. in capit. beneficium, de regu. lib. 6. in manibus autem cuius debet fieri renunciatio iuris, vide etiam quod no. Ioan. And. in c. significāte, de pigno. an aūt monacus monasterio renunciare possit, vide Innoc. in capit. Ioannes, de regu. vbi videtur velle, quòd nec tacite nec expresse possit, & quod nec etiā ad præiudicium sui possit, nec hæc decre. in monaco locum habeat, sed in clericis. sed an clericus sine licentia superioris ad religionem trā sire possit, & an tunc per superiorem possit reuocari, vide Ioan. An. in capit. licet, de regu. in versi. quid si abbas, & vide gl. 2. in capit. quod dei, de ſta. regu. & ibi Ioan. And. in versic. veritati. de monaco autem, qui ad ecclesiam, vel dignitatem secularem velit transire, cuius licentia & consensus requiratur, vide in capit. si religiosus, de elec. lib. 6. & capit. post translationem. infra eod. & ad ea, quæ dixi supra de tacita renunciatione, an valeat, licet dicatur hoc, quòd quantum ad præiudicium prælati talis renunciatio non teneat, tamen hoc potest limitari, nisi ista talis renunciatio fingatur esse ex religionis ingressu, quia sicut clericus secularis sine licentia superioris

rioris ad religionem pōt transire, vt no. in c. licet. ſ. de regu. ita & per consequens beneficio renunciare, quod surgit ex eo. hoc voluit glo. in fin. in c. quod dei. in gl. 2. infra de ſta. regu. quam etiam glo. no. ad aliud in sui princi. quòd licet sit dubium, quando clericus sine licentia superioris beneſi. renunciauit, an beneficium vacet nec ne: tamē tenendum, quòd non vacet, esset vnus effectus talis renuntiationis, scilicet q̄ interim sine licentia superioris administrare non posset, vt ibi voluit illa glo. in prin. sui Archi.
Admoner. Refignatio beneficij eccleſiaſtici debet fieri in manibus Papæ. vide pulchre. D. Iaſ. vbi etiam allegat iſtum tex. in l. illud. in 3. colum. in fi. C. de colla.
b Licentia. Vide omnino ad materiam huius c. quod not. Ioan. An. in c. quia nos. de appella. in gl. fina. sic nec episcopus sine licentia Papæ, de transla. præla. c. inter corporalia, de uo. c. magnæ. Bal.
c Dubiis. Et facit optime quod plene no. Federicus de Senis in tractatu permutationis. q. 24. & 25. vbi ponit.

SVMMARIVM.

1 *Abiurationis ſpontaneæ exceptio admittitur contra petentem beneficium, & replicatio non ſpontaneæ, qui melius probabit, obtinebit, & nu. 5.*
2 *Diuiſio capituli.*
Lectiones variæ huius decretalis, & quam ſequatur, ibid. & nu. 16. & 17. quæ ſit communis, 13. quam ipſe probet nu. 17. ad finem.
3 *Sciſcitari, ideſt, quærere.*
4 *Abiuratio eſt renunciatio cum iuramento.*
Sine cauſæ cognitione, verba dupliciter intelliguntur, ibid. ut de nu. 17.
6 *Iactare quis pecunias ſuas non præſumitur.*
7 *Renunciationem fieri in ſcriptis, non eſt neceſſe.*
8 *In cauſæ cognitione, vel inquiſitione ex hac decretali quid veniat.*
9 *Negatiuus articulus, quòd non vi, & metu & c. non admitteretur indeterminatè.*
Spontanea voluntas probatur eo ipſo, cum non probatur contrarium, ibid. ver. aliter probatur.
10 *Hæc decretalis quando habeat locum.*
Compelli quis in iudicio non eſt ueriſimile.
11 *Vix quod fit, tamen fit quandoq;.*
Ad iuramentum non debet quemquam ſpontanea uoluntas inducere, ibid.
12 *Confitetur quod actor, non eſt neceſſe reo probare, niſi quid in confeſſione non contentum, vel contrarium probare voluerit.*
Probatio quando vtriq; parti incumbit in negocio quod ſponteè ex vna, & meticuloſè ex altera parte allegatur factum, & nu. 16. & 17.
14 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum. num. 15. 16. & nu. ſequen.*
Voluntas coacta uoluntas eſt, & nu. 18. §. 1.
Per impreſſionem iudicis ſi vendo, reſtituitur res, & pecunia retinetur. §. 1.
Lectiones variæ, & caſus huius capituli deſcribuntur, eod. nu. 16. & 17.
18 *De, præpoſitio notat inſtantiam.*
Repoſcere, inſtanter petere.
19 *Renunciatio petitionis inſtitutionis quando obſtet.*
20 *Spoliatus poteſt agere interdicto ad damna, vel aliam cauſam, etiam ſi ad rem agere non poſſet, & 21.*
21 *Violentia turpido ob ſpontaneam renuntiationē quo caſu non obſtet agenti ad damna.*
Metum, vel vim mihi illatum quando videor approbare, ibid. & nu. 22.
22 *Promiſſio, & datio multum ſunt vicina.*
Renuntiatio, & ſpoliatio non ſunt vicina, ibidem.
Metus cauſa actioni non videtur renunciare recipiendo pretium rei per metum venditam, ibidem.
23 *Donatum ſibi ſi reus excipiat, non recipietur eius probatio, niſi in caſu.*
24 *Poſſeſſio remouet præſumptionem malam.*
Probatio rei admittitur, quòd actor non poſſederit, nec ſpoliatus fuerit, ibid.
25 *Probat vterque in interdicto, vti poſſidetis.*
26 *Reſignationis, vel renuntiationis facte per pecuniam exceptio quando releuet.*

CAPVT V.

a 1 SVper. [a] Casus. † Contra petentem beneficium admittitur ſpontaneæ abiurationis exceptio, etiam causa non adiecta, contra quam exceptionem replicare poterit actor, q̄ non ſponte renunciauerit, & qui melius probauerit, obtinebit. com-
2 munis † diuiſio, ſecunda ibi, ſic tuę. Et ſcias, quòd variæ lecturæ huius decre. turbant ipſius intellectum. Sed proſequar exponendo iſtam tātum, ſm quam ſummaui, quæ placuit. Goff. etiam & Hoſt. De reliquis tangam ſuper finem primæ gl. [*Sciſci-*
3 *taris*] i.† quæris, de reſcriptis, ſciſcitatus, Petrus & Abb. [*Obiecta*] ex parte rei petitorio conuenti [*abiu-*
4 *rationis*] cum † iuramēto [*Sine cauſæ*] dupliciter intelligitur, primo vt dicit gl. q̄ non exprimatur cauſa renunciationis in exceptione. ſecūdo an ſit neceſſe cām renunciationis à teſtibus inquiri. directius reſpondet [*Et an*] ſecunda quæſtio, Goſ. [*acto-*
5 *ris*] ſuple, replicantis, q̄ ſponte, &c. & dic † q̄ bene recipiet ipſius probatio. ſi de hoc replicat de ſponta nea, de qua excipit [*Veriſimile*] quia non p̄ſumit
6 † quis iactare[b] pecunias ſuas. ff. de probationibus,
b cum de indebito, ad hoc ff. de inoff. teſt. l. j. in fi. [*Supernacuum*] imo cautum, & neceſſarium. Hoſt. plus placeret, ſi dixiſſet, cautum & vtile [*Inquiri*] à teſti
7 bus, qui ſuper renunciatione deponunt, & ſic† patet, q̄ non eſt de neceſſitate, q̄ renunciatio fiat in ſcriptis. de hoc. 7. q. 1. qualiter, in glo. 2. [*Nec vi, nec metu*] ſ. illatis à priuata perſona, & in officio nō cō-
8 ſtituta, Pe. ecce † quid venit in īquiſitione, vel cauſæ cognitione, non enim intelligas, quod teſtes ſuper his negatiuis producantur, ſed ſuper reſignatione ſimpliciter facta: quæreretur tamen ab eis, ſi ſciunt metum, vel vim &c. interueniſſe: & ſi dixe-
9 rint q̄ non, remanet exceptio probata. Si † enim formaretur articulus, Intendo probare, q̄ non vi, non metu &c. non reciperetur titulus: quia nec probari poſſet, cum pura, ſimplex & indetermina ta ſit negatiua: bene tamen poſſet teſtis dicere ſe non eſſe conſcium violentiæ, vel ipſam non credere. C. de his, qui ad ecc. confu. l. fi. aliter probatur hæc negatiua hoc ipſo, q̄ non probatur contrariū, ar. ff. de procu. verius. C. qui mili. non poſ. ſuper ſeruis, lib. 12. ſm Hoſ. tu dic, q̄ tanta poſſet eſſe determinatio, q̄ recipereť articulus, vt plenè dixi de electione, bonæ. j. ſuper glo. ideſt ſm. & vide qđ dicam hic ſuper j. gl. [*Oppreſſione*] illata. ſ. ab aliquo
10 in officio conſtituto, Pe. [*Iuramentum*] dicit † Hoſt. q̄ loquitur hæc litera, quādo extra iudicium facta dr renunciatio. Nā in iudicio non eſt veriſimile quē compulſum. ff. qđ met. cauſa, non eſt veriſimile, &
c quia magna eſt tuitio prætoris, [c] ff. qđ cū falſo tutore. l. j. §. penult. & iuſſus indicis purgat infamiā. ff. de his, qui no. furti. accipe. §. q̄ iuſſu, quod dic, vt notatur, infra de præben. niſi eſſent [*quod vix*] & ta
11 men † qñq; fit. nam quod vix fit, tamen fit. ff. de iu di. vix certis, de cogna. ſpirituali. c. 2. li. 6. [*de voluntate*] quia ad iuramentum nō debet quemq̄ ſpontanea &c. ſ. de iureiu. & ſi Chriſtus, ver. Iacob [b] [*Niſi replicatio*] Hoſt. ſic continuat, ſoluta prima quæſtione, q̄ teſtes excipientis non recipiunt ſine cauſæ cognitione, ſoluit ſecundam, cuius teſtes recipi debeāt, & dicit q̄ actoris, ex quo replicat, & ſit rō.
12 Nā † ex quo actor dicit, fateor renunciationē, ſed feci illā non ſponte, & hoc volo probare, ſup renūciatione nō eſt neceſſe plus laborari, ex quo con-

fessus est illam. ℣. c. j. ad fi. de confes. c. j. si tamen reus dicat, imò sponte renunciasti, vterq; probabit
13 [*& opinionem*] hæc est † communis litera. alia litera habet oppositionem. i. modum oppositionis, vel
14 causam iuxta ea, quæ dicta sunt. ℣. ¶ Prima † gl. ponit casum. ¶ Gl. licet, primo dicit valere renunciationem sine causa. Secundo ad textum signat cõtrarium, ponit opinionem, & solutionem. ¶ Glos. quæ pro expensis, arguit à contrario, & illud argumentum reprobat. ¶ Vlti. gl. no. & dat simile. Secundo quærit, arguit pro, & contra. remittit, & opi
15 nionẽ ponit, quę dat illam lecturam. ¶ In † gl. licet ibi, si mulier. §. si metu. 2. si metu hæreditatem adiui, hæres sum, quia coactus volui [*& ibi. §. sed quod prætor*] vide de re iudi. c. in causis, super 1. gl. [*& ibi. §. sed metu*] i. si coactus sum ab emptione, vel locatione discedere, nascitur actio prætoria [*& ibi, ordinarij*] vide de sequest. c. j. super 3. gl. ¶ In gl. C. quod metus causa [*si per impressionem*] si per impressionẽ iudicis, maxime cõstituti in officio mediocri sibi, vel personæ submissæ vendidit quis rem, res restituitur, & pecunia retinetur. ¶ In glo. est enim, ibi [*nec codicillos*] vide in c. cum dilectus, super glo. hoc ideò. ¶ In glo. vlt. ibi [*non est*] vide de præsumptio-
16 ni. q̃to, super. 1. gl. ¶ In † 1. gl. in fi. alij
d ponunt alii ter casum, & sic ſm Tanc. & recitat Host. Quidam repetebat beneficium suum, excipiebat, ꝙ repetere nõ poterat, qa sponte illud abiurauerat, querit, cuius testes sint prius admittendi, vtrum rei excipientis, vel actoris replicantis, & dr̃ rei, qui obtinebit probata exceptione, nisi actor fidem faciat de replicatione. Vltimo satisfit tacitæ quæstioni,
17 vt. ℣. & secundum † istam lecturam exponitur, sine causæ cognitione. j. ante q̃ recipiantur probationes actoris. Inn. dicebat, ꝙ prima quæstio erat, an exceptio spontaneæ resignationis simpliciter proposita sine adiectione iustæ causæ sit admittenda, & respondetur ꝙ nõ. simile. ℣. de appella. constitutus. hoc est dicere, ꝙ si aliquis repetit beneficium suum petitorium proponẽdo, & reus opponat exceptionem spontaneæ ab iurationis, audiendus non est, nisi probabilem causam resignationis p̃tendat. secundo dicitur, ꝙ si actor replicat dicẽs, ꝙ coactus renunciauit, & vterq; vult probare, recipiẽtur testes actoris, ꝙ coactus renũciauit. nec obstat. ℣. de restitu. spoli. accepta. qa ibi volebat ꝓbare spoliationem, & non coactam renunciationẽ, & est ratio, quare hoc casu præferũtur probationes actoris: qa reus intendit probare interiorem intentionem ipsius actoris. i. ꝙ sponte resignauit, qđ soli deo patet. actor verò vult ꝓbare vim, vel metum, & hoc vidit oculus, quare probatio actoris etiam per paucos testes multitudini testium rei p̃ualere debet ſm Inno. qđ ponunt Host. & Abb. & Egi. & allegat Hostien. qđ legitur & notatur de testibus, præterea, & c. in nostra. & est simile, qđ no. ī spec. de probatio. §. j. vltra medium, ver. Item si testes, & facit ad id, quod dicam de accu. cũ oporteat, in glo. nota licet. Et dicit Abb. terminatam per hoc quęstionem facti de quadam puella rapta, dũ ibat ad ecclesiam, inclusa in quadam domo, & demum rapiens vocatis multis testibus ibi despõsauit illam: puella post reddita libertati, illo eam petente, probauit metum & violentiam: vir volebat probare contrarium, ꝙ spontanea voluntate ℣xisset. ſ. ridendo tempore cõtractus, & simili modo, non debuit admitti per ea, quæ dicta sunt ſm Innoc. qui dixerat hic in vlti. glo. sua, ꝙ ex amissione testium rei posset esse periculum, cũ pauci scirent violentiam: multi possent superuenisse, q̃ spõtaneam confessionem audiret. ff. qđ metus causa, l. j. dabat etiam Boati. exemplum in scholare, qui
in studio renunciat beneficio propter metum, q̃ sibi & suis infertur in partibus, quem testes renunciationis percipere non possunt. Fatentur tamen prædicti ſm Innoc. ꝙ indirecte admitteretur reus probare volens nullam violentiam interuenisse, ar. ℣. de testibus, series, & c. ex tenore. vel si præsumptio esset contra actorem, qui dicit se in publico coactum, cum tamen is, qui dicitur cogens, sit pauper & humilis, vel talis, de quo non creditur, ꝙ violẽtiã, vel peccatum commisisset. ff. quod metus causa, non est. de no. oper. nuncia. c. 2. ver super eo. & hoc forte sonant verba in fi. habito ad dignitatem &c. vt etiam ibi no. vel dic, ꝙ finis huius de cre. non negat, quando probationes rei admittãtur: sed de probationibus spoliati tantum dicit, ꝙ sunt admittendæ. & hoc ideò: quia de ipsis tantũ dubitatum, & quæsitum fuit. Sed si reus diceret, ꝙ post coactionem iterum & alio tempore secundò sponte renunciauit, probationes ipsius admitterẽ
18 tur. C. quod metus causa. l. 2. ff. de condi. ob turpẽ causam, si ob turpem. & hoc si petitorio ageretur secus si possessorio, de rest. spoli. solicite; secundũ Innoc. dicit Host. ꝙ plus sibi placet lectura gl. Alij sicut Iaco. de Al. intelligunt decre. in restitutione, quæ petitur condictione ex canone, reintegrada. Alij etiam in ea, quæ petitur per interdictum, vnde vj. Alij generaliter intelligunt siue petitorio, siue possessorio, vel vtrunq; sim̃l agatur siue cõditione ex lege, vel ex canone, vel per iudicis officiũ
19 vel per actionem, quod metus causa. mihi placet lectura glo. & decido multa hic notata maxime ꝑ Innoc. quæ plus obtenebrant, quam declarent intellectum decre. de quibus etiam non curauit Hostien. ¶ In glo. secunda [*in fi.*] vt sic † istud, re, notet
e instantiam petitionis, vt dicas reposcentibus. i. instanter petentibus, & non iudicium restitutionis.
¶ In glo. licet non sit, ibi [*adeptus illud*] Abb. Tancr. & idẽ Inno. qui dat etiam exemplum de omni lœsione conscientiæ, & de volente religionem ingredi [*& ibi, Quidam*] ſ. Lau. Goff. hic [*& ibi, In rem*] vide quod no. ff. quod metus causa. l. metum, & C. eod. ti. l. 3. [*& ibi, Super spoliatione*] ibi & hic no. Inn. quòd
20 † renunciatio petitionis restitutionis per pactum bene obstat agenti interdicto per l. si vnus. §. pacta. ff. de pactis. hic ergo loquitur, cum dicitur renunciasse iuri suo, titulo, vel dominio. Dicit † etiam, ꝙ
f spoliatus potest agere interdicto ad damna, g vel
g aliam causam. ff. vnde vi. l. idemq; est. §. qui vsuf. & l. si plures. §. fi. etiam si ad rem agere non posset, vt quia confitetur se sponte renunciasse, vel priuatũ fuisse propter peccatũ. secus, si negares, vt hic, qa
21 tũc ageret ẽt ad rem. Sed † obijcitur, propter spõtaneam renunciationem videtur esse sublata proxima turpitudo violentiæ. C. quod metus causa.
h l. 2. ff. de condictio. ob turpem causam, si ob turpem. ergo etiam ad damna agere non poterit. respondet hęc dissimilia, quia sponte renunciand, o non approbo vim mihi factam, nec videor negligere, cum possint subesse aliæ causæ renunciationis, vt in prin. glo. sed soluendo, quod per metum, vel turpem causam promisi, metum, quem pertuli, videor approbare. Itẽ † promissio, & datio multum sunt vicina; non sic renunciatio, & spoliatio. imò, quod plus est, qui per metum vẽdidit pretiũ recipiendo, nõ renũciat actioni, quod metus causa. C. quod metus causa, sua, si vi. [*& ibi, Abiurauit*]
23 Sed an † excipit reus, ꝙ actor sibi rem donauit, dicit Inn. ꝙ non, quia esse potest, ꝙ actor donauit, & tamẽ postea possedit, & spoliatus fuit: quia super donatione, vel renunciatione etiam præcedente non recipietur eius probatio, etiam secundum quosdam si dicat se possedisse tempore, quo actor dicit

dicit se spoliatũ ꝓ inconueniens, qđ sequi posset vtroq; ꝓbante: sed alij in vltimo dicto tenẽtes õriũ rũdẽt & bñ ſm Inn. ꝙ fereẽ sñia ꝑ melius ꝓbãte, i de electio. cũ ecclesia, de ꝓba. ex litteris. si pari
i ter ꝓbãt, absoluat reus, de fi. instr. inter, in fi. ꝑsum
24 ptio † aũt, q̃ hic est õ reũ, cessat vtroq; dicẽte se eo tpe possedisse. Veritas est, ꝙ ꝓbatio rei õ illa duo, q̃ actori incũbunt, admittit. i. ꝙ non possederit, nec spoliatus fuerit, vt no. & dicã in decre. solicite [*& ibi, vterq;*] sic † & in interdicto, vti possidetis ꝓbat
25 vterq;, de ꝓba. licet, Inn. ¶ In gl. [*Quæ pro expensis, ibi, Non teneat*] Idẽ Inno. de rerũ ꝑmu. cũ vniuersorũ.
26 [*Et in fi.*] dicit Inn. qa hæc cã † exprimit a reo, ꝙ si ꝑ pecuniã resignauit, repellit exceptione, & actori fiet restõ; & hoc, qa reus turpitudinẽ suã allegat. hęc vera, nisi diceret, ꝙ ab alio pecuniã recepisset ꝑ resignatione: secus, si peteret res ꝑsana: qa tunc posset excipe illũ resignasse ꝑ pecuniã a se datam. ¶ In gl. vlt. [*ibi, De repetitione ecclesiæ*] simile qđ no. xj. q. j. Christianis, & ℣. de litis ꝓte. exceptionis, li. 6. [*& ibi, Alij*] ſ. Gof. [*& ibi, non est*] & 31. q. 2. Lotharius. [*& ibi. c. vno*] hodie primo, lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Super. Nota in hoc c. ꝙ negatiua prægnans potest probari. ſ. probãdo eius contrarium, & hanc limitationem, quando ex terminis affirmatiuę negando concluditur negatiua, alio non addito, & absque ꝙ testes super negatiua aliquid deponant, vel declarent, vt si dico, ꝙ coactus renunciaui, ergo immediate sequitur, ꝙ non sponte: secus, vbi negando non concluditur, vt no. vult textus in c. cum ecclesia, de cã pos. & proprie. nam non sequitur, ad me spectat electio, ergo non ad te, nisi apponatur dictio, tantum, vel similis ut ibi, & sic etiam potest solui contrarium, quod facit Innoc. in c. licet causam, de proba. licet multum laborauerit, & male soluerit, & forte id fuit de mente eius. Archidia.

b Iactare. Vide do. Franc. Areti. in l. a Titio, in pe. col. ff. de verborum oblig. & vide etiam. d. Iaſo. in l. cum quid, in 7. col. ff. si cert. pet. ver. ad prædicta. &c.

c Prætoris. Vide. d. Iaſo. in l. j. ff. si quis iusdi. non obtem. & per discursum illius tituli.

d Alij. Et no. ex hac gl. ſecundum intellectum, ꝙ hic quæratur a teste, ꝙ quando testis interrogatur de factis alterius, prout ab alio est factum, quod debet reddere rationem dicti sui, si præsumptio est contra dictum: aliàs ſecus, vt in c. ſicut. infra de ſententia & re. iudic. de causa autem scientiæ suæ uide no. in c. cum causam, de testi. Alij, vt dicunt, intelligunt, inquirere debet ſummatim, & sic sine causæ cognitione, non debet admittere, vt dicit text. & informare debet animi sui motum. Archidia.

e Notet. Aliquando verbum petere, ponitur pro repetere, vide Bar. ſol. ma. super rubrica, & in rubrica ff. ſi cert. pet. & l. 1. §. si quis ædificatum. ff. de no. oper. nun.

f Spoliatus. Vide Io. de Imol. in c. item cum quis, infra de restitu. ſpo.

g Damna. Quando. ſ. promisit non petere restitutionem rei, vt ſ.

h Ob turbem. Vtrobiq; vide Bar. qui aliquid ponit ad intellectum huius. c. & plenius Saly. in d. l. 2.

i Probante. Vide d. Franciſcum Areti. in c. ex litteris. infra de ꝓbatio.

SVMMARIVM.

1 *Electioni de se factę qui ſponte renunciauit, ſuper ipſa electione vlterius audiri non debet.*
2 *Diuiſio capituli.*
Confeſſiones partium, allegationes aduocatorum dicuntur, ibidem numero 2.
3 *Sententia iuſta præſumitur ex motu iudicis: ſecus ex proceſſu. admittitur tamen probatio contra præſumptionem.*
Contra præſumptionẽ probatio admittitur, & quo caſu, ibid.
4 *Actio ſuper qua re erat hic.*
5 *Sententię quando ſtandum, & num. 12. & 13. ea tenet, licet falſa cauſa inſeratur, ius cõtra litigatoris; fortius, ſi iuſta, licet non expreſſa. idem ſi duæ exprimantur, altera quarum ſit contra ius, nu. 6.*
Legis, qui teſtamento, ff. de excuſ. tut. intell. ibid.
7 *Motus iudicis per ius, quod non facit ad caſum, ſi moueatur per aliud, quod faciat, ſufficit.*
Valere rem potius, quàm perire iudicandum, ibid.
8 *Per literas epiſcoporum ſemiplena per confeſſionem partis plena probatio fit.*
Sententia noua ſi pro me feratur, licet non ſuper confirmatione primæ, a qua fuerat appellatum, tenet, & ratio, ibid.
9 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, & nu. 10.*
Res iudicata pro veritate accipitur.
11 *Epilogus & nu. inferioribus.*
12 *In appellationis proſecutione vtri parti, an vtrique, & quando incũbat quid probãdi onus, & nu. 13. & §. nu. 10. §. 1.*
Proceſſui quibus caſibus ſit ſtandũ, ibid. nu. 12. & 13. & 5.

CAPVT VI.

1 IN præſentia. Casus. † Qui
2 põte electioni de se factæ, ſuꝑ ipſa electione vlterius audiri nõ dẽt. Et † ponit gñalẽ cãm ꝓfirmationis sñiæ. Scdo spãlẽ ibi, Quia tñ [*Confeſſionibus*] partiũ [*Allegationibus*] aduocatorũ [*Motum*] di-
3 cebat † ergo Pe. ꝙ vbi q̃rit, an sñia sit iusta, ex motu
a iudicis p̃sumit̃ ꝑ ipsa, vt hic. si ex ꝓcessu, a secus, vt in decr. qm̃. de hoc in gl. õ ip̃m, no. ꝙ õ p̃sumptio-
b nẽ admittit ꝑ batio. b ſi. ſ. c. ꝑx. de hoc. ℣. de spõ. is, q
4 fidẽ [*si tu*] q̃ † agebas, ꝙ qđã abbas, q renũciauerat abbatiã, illã de facto dimitteret, Inn. [*Coniudicibus*]
5 q̃ erãt † iudices ap. [*Fuerat*] sup. biẽnio lapſõ. ℣. quẽ, licet appellatũ fuiſſet, õ ꝓcessum nihil fuit obiectũ. & sic facit ꝑ, qđ signat õ in auth. de his, q̃ igre di. ad app. §. illud, aliàs, si vero, Host. [*Præter iſta*] i. ꝑ ter p̃sumptionẽ, q̃ facit ꝑ sñia [*Conſtitit*] not. ꝙ licet
6 † falsa cã inſeratur in sñia, tenet tñ, q̃uis lata sit õ ius litigatoris. ℣. de re iud. cũ inter vos ad fi. fortius aũt valet, si subsit iusta cã, q̃uis nõ sit exꝑssa. ℣. de re iu-
c di. sicut. Sed õ. ff. de excu. tu. qui testõ. c So. ibi fuit sñia exꝑsse lata õ ius ſcriptũ. nã hñti tutorẽ lim̃ũ nõ põt dari testamẽtari: vel ibi lata fuit sñia sub ꝙdõne, q̃ nõ extitit. ¶ Quid si in sñia exprimantur
d duæ cãæ, d quarũ vna ẽ õ ius, alia nõ. So. tenet sñia vt sic res potius valeat, q̃ pereat. ℣. de verb. ſig. abba
7 te, ſm Inn. & Host. huic cõuenit, qđ dicã † de iudice, q mouet ꝑ ius, qđ nõ facit ad casum, de ꝓceſ. p̃bẽ. ex ꝓte, in gl. ẽ tũ [*Eporũ*] forte põtib' his renũcia-
8 uerat [*Literas*] ſemiplena † ꝑbatio [*& cõfeſſionẽ*] plẽa ꝑbatio, Inn. [*imponendum*] vr̃ hic ferri sñia noua, nõ ſuꝑ ꝓfirmatione primæ sñiæ, a qua fuerat appellatũ. Sed satis est, ꝙ ꝓsequit̃ appellatus finẽ, ad quẽ ĩtẽdit, & ad quẽ agebat, vt dixi ſup. ver. si tu, et forte in ꝓte decisa ꝓfirmata fuit sñia, Io. An. ¶ Prima
9 † gl. ponit casum. ¶ Ante pe. arguit õ Io. & rũdet le
10 gi inductæ. ¶ In † gl. [*ſic. ℣. ibi, Res iudicata*] seq̃t, ꝑ veritate accipit. ¶ In gl. ante pe. [*ibi, Qui ad ciuilia*] vid̃ de re iudicata, cãm, ſuꝑ gl. 2. [*& ibi. l. vna*] tutor instr̃a, q̃bus ꝓbari põt ꝓuocationis cã, ꝓducere dẽt [*& ibi. l. vna:* §. 1.] loquit̃, cũ dãnatus erat q̃s de crimine cũ bonis, & appellauerat. quo mortuo hr̃s propter bona detegere debet iniquitatem sententiæ [*& ibi super ſeruis*] vide de testibus, præsentiũ,
11 ſuper 3. glo. ¶ In † glo. 3. [*In fi.*] instr̃is, fama, & ſimilibus. ¶ In glo. [*Hic est ar. ibi, Quod iniuſta*] ℣. de re iudi. cãm [*& ibi, Qui ad ciuilia*] vbi de hoc. & facit ꝑ hac parte. ff. si tutor, vel cur. ap. l. j. & 2. ff. ſi. pen. ap.
12 mors interue. l. 1. §. si vero. C. de his quibus ut indig. l. minoribus. Item in proſecutione † saltem appellationis neceſſe est dicere causam. ff. an per alium causa appel. l. fin. & ei probatio incumbit, qui dicit. ff. de probatio. l. 2. & appellans asſerit iniquitatem ſententiæ. ergo probet. ff. de mino. præfecti [*& ibi, Super ſeruis*] Idem Goffr. de appella. cũ in ecclesiæ. vel dic illud locum habere cum appellatus prouocat ad iudicium, petens ſententiam confirmari. vnde dicunt quidam, aut vnus proſequitur appellationem, aut vterque. si vnus altero abſente, ille probet, quicunq; sit. vnde, si appellasti, & appellationem proſequor, oſtendam me iuste meruiſſe ſententiam, vt in §. illud. sic econtra, si tu ſolus proſequeris, debes oſtendere iniuſtitiam.

C.de app.l.fi.Si vterq; prosequitur,dicunt,q̄ ꝓbabit appellans ostendendo.s.acta causæ,sicut ostenditur non esse relictum legatum per testm̄,in quo non inuenitur.C.de iureiuran.l.fi. vel si habet allegationē in principali non probatam, illā probet. de fide instrumen.cum Ioannes. Alij dicunt, aut quæritur,cui incumbat onus probandi sn̄iam sic latam, vel iudicem sic fuisse interlocutū, vel iudicem denegasse acta,q̄ probat appellans.aut quæritur quis habeat probare id, ꝓp quod sentētia dicitur iniqua,& tunc incumbit ei,cui principaliter incumbebat,& facit quod iam dicam in fi.gl.Alij vtuntur his verbis,aut quæris,cui incumbat onus
c probandi rite appellatum,& dic q̄ appellanti. c ꝓ iura.s̄.inducta.aut quæris, cui incumbat onus ꝓbandi & debitū principale;& tunc ꝓbet, q̄ in principali ꝓbare debebat,nec est inconuiens, si ꝓbauit,quod iterū probet:quia hoc erit sibi facile,ꝓducendo scilicet acta prioris causæ, & hoc cōsiderauit prædicta auth. C.de appellatio. necessarias, & l.a proconsulibus.nec obstat,imo cōcordat lex hi qui ad ciuilia.Nam ibi probat appellans: quia in principali probare tenebatur.erat enim ius cōmune s̄ eū,quo quilibet tenet ad munus, ex quo ciuis est,vel incola. ff.ad municip.l.incola, & de mune.& hono.l.munerū, & vide q̄d statim dicā. ¶ In eadē gl.in fi.de hoc ēt.j̄.de ap.cū speciali. ¶ In gl.antepenul.dixit Cōpo.s̄.de ele.bone.j̄.q̄d vide-
13 re potes in Spe.de senten.prola.in fi.q̄ q̄t cōstat sn̄iam latā p̄sentibus partibus,q̄ transiuit in rē iudicatā,ga appellatū nō fuit infra.x.dies,vel fuit appellatū sed terminus iuris, vel hoīs appellationis ꝓsequendæ lapsus est,vel appellans in appellatione succumbit,p̄sumit sn̄ia iusta tā ex ordine, q̄ ex cā,nec vlterius de ꝓtestatione,vel alio ordine, vel alia eius iniusticia q̄rit:ga res iudicata ꝓ veritate accipit.2.q.6.§.diffinitiua, & ex quo victus nō appellauit,ꝓfirmauit iudiciū.C.de sentē.q̄ sine certa quātita.l.fi.& difficilimū esse sp̄ oīa acta cāæ recēseri.& idē dixit, si parte victa p ꝓtumaciā absente lata sit sn̄ia. ꝓbata enim ꝓtumacia sufficit ꝓbare sn̄iam,& auctoritatē iudicis, dūmodo talis fuerit causa,& in tali statu, q̄ parte ꝓtumace ꝓnunciari potuerit:ga ꝓtumax hr̄ ꝓ p̄sente.C.de iudi.ꝓperā dū:secus,si pars victa fuisset absens non ꝓ ꝓtumaciā,nec ꝓcurator eius p̄sens, vel si ab ea fuerit infra x.dies appellatū,& tp̄s appellationis ꝓsequendæ nōdū elapsum:ga tūc non p̄sumit ꝓ ꝓcessu litis cōte.vel alijs,nisi quatenus &c.& sic logt̄ decr. qm̄ s̄,& §.illud,in auth.& dicit q̄ sic seruat curia. & sic appellatus defendens sn̄iam ꝓbabit ordinē seruatū.dixit ēt,q̄ si reus cōdemnatus appellat, vi
f ctor dēt ꝓbare f sn̄iam iustā ex cā,& reus hoc ipso probat sn̄iam iniustā,q̄ non apparet lr̄ima cā ꝺdēnationis.j̄.de resti.sp̄o.cū ad sedē.Si vero reo absoluto actor appellat, ipse ꝓbare dēt sn̄iam iniustā ꝓbādo aliq̄d fuisse in principali ꝓbatū,ꝓp q̄d reus debuit ꝺdēnari:ga verū est reū debuisse absolui, si s̄ ipsum ꝓbatum nō fuit,quare debuerit ꝺdemnari.vel breuius,q̄d ēt fm̄ eū redit in idē, actori incūbit onus ꝓbandi in cā appellationis, sicut incumbebat in causa principali,dicebat Hosti. p̄sumi ꝓ sentētia,si nō obijcitur s̄ processum; vel si obijcitur,sed post biēnium.Secus,si obijcitur.j̄.biēniū & sic loquitur auth.rō, ga bienniū ex cā est tp̄s li-
g mitātum s̄ contra sentētiam. remittit ad summā de sententia.§.qualiter proferri debeat, sub.§.is
h est ordo.dic vt dixi h in decret.quoniam,in fin.

b Probatio.Vide glo.in auth.sed iam necesse.C.de dona ante nup.
c Qui testamento.Ibi vide Dy.& Bar.& plenius in l.si is, ad quem.ff. de acqui.hære.& ibi quid in decreto.
d Duæ causæ.Vide late per do.Iaso.in l.1.C.de erro.cal.cum concor. ibi super Iaso.scriptis.
e Appellanti.Vide Panor.ponderantem illum tex.in c.exhibita.infra de iudic.
f Debet probare.Vide Bart,distinguentem in l.hi qui ad ciuilia.C.de appel.qui satis concor.cum Io.An.vt supra in prin.gl.dices.
g Limitatum.An autem præsumatur pro his, quæ facit iudex in iudicio,fa.c. sicut.j̄.de senten.& re.iudi.an ꝓ his,quæ facit extra iudicii vide.infra de restit.spol.c.conquerente.Bal.
h Vt dixi.Et facit quod notat Inno.s̄.de offi.dele.in c.cum in iure.

SVMMARIVM.

1 *Literis beneficiarijs qui renuncianit,non ideo institutioni iam factæ per ipsas videtur renunciare.*
Hæc decretalis ius continet,ibid.
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Epilogus,suffragium additio glossarum.*
5 *Ex consilio quo obligetur quis, & nu.5.1,*
6 *Decretalis hæc,& illa,cum pridem, infra de pactis quomodo intelligantur.*

CAPVT VII.

1 Sane. Casus.Quit renūciauit litteris beneficialibus, nō iō institutioni iam factæ per ipsas renunciare videtur. & sic ius cōtinet hæc decret.fm gl.& Abb.licet Inn. dixerit,q̄ hæc decret.magis innitit æquitati,q̄ iuri;quod verum esset,si nondum insti-
2 tutus fuisset. Et t in prima subdiaconi querela. In scda ꝓuisio ibi,ga vero [*Instituere*] in canonicū [*Qui*] s.legatus [*& infra*] deciditur, q̄ canonici ip sum recipere noluerunt [*Postmodum*] i.post institutionem factā,& q̄relā subortā,Hosti.Hoc non obstante.i.q̄ nobis lr̄as reddidit,& vr̄æ misericordię se subiecit [*Admittatis*] ex hoc nouo mandato si-
3 mile.j̄.de iud. ga.V.Host.& Pe.¶ Tertia t gl.ꝓ vnū capitulum,& p.4.similia probat, q̄ tradendo lr̄as vr̄ renūciasse, allegans ō̄riū,& ibi remittit. ¶ Pen. gl.allegat vnā concor.& coadiuuat textū. Secūdo
4 obijcit,& dupliciter soluit. ¶ In t glos.2. [*ibi,Quod si cum scires*] si sciens debitorem tuum non idoneū, mei lucri causa suasi eum idoneum, tibi teneor de dolo [*& ibi,Consilii*] vide de sen.excommunicationis,nuper,super.ij,glos. [*& ibi.l.ij.in fi.*] vide de sum.trini firmiter,sup̄ gl.& iō.¶ In gl.pen. [*ibi.§. Quod vero*] hanc & duas se.vide in præalle.c.peruenit,super glo.2. [*& ibi.l.ij.*] incipit,si is.vide de cō
5 sue.c.penulti.super.3.gl. ¶ In t gl.1. [*In fi.*] q̄ olim erat in secunda compilatione de ma. & obe.ca.1. ¶ In glo.2. [*ibi,Non fraudulenti*] & eo.titu.nullus ex
a consilio, a lib.6.¶ In gl.3.ibi.l.j. [*ibi,vterque dans & accipiens*] hoc intendebat eodem modo. Respon-
b detur ad.l.ff.de.leg.j.seruum.§.eū, b Phi.j̄.eo. veniens [*& ibi,Legauit*] ratio huius no.j̄.de offi.dele. coram,in fi.j.glos. [*& ibi,In altero non*] hoc clarius no.j̄.vt lite pen.ecclesia.2.in vltima glo. ¶ In glos. pe. [*ibi,Cum pridem*] dicit Io.de Deo,lib.2.quæstio.
6 19.se t audiuisse a papa Greg.illam decre. & istam
c sic intelligendas, quod per c officium consulatur ei,qui litteras tradidit:quo nō indigeret, si se submisisset,litteras non tradens.j̄.eo.veniens, vbi de hoc in fi.secundæ glossæ.

ADDITIONES.

a Consilio:Et vide Bar.in l.non solum.§.item man.ff.de iniu.
b Eum.Ibi vide,& in l.Caius.ff.de leg.2.& per Cy.in l.certi.C.loca.
c Per.Gl.2.videtur sentire,quod huic actio.de dolo.glo.hic,quod officium iudicis,& potest esse verū, quia hæc verba diriguntur ad iudicem, iuxta no.pex Bartol.in l.1.ff.de do.& in l.1.ff.de condi.ex.l.& Cy.in l.sororem.C.de colla.

SVMMARIVM.

1 *Spoliare non sonat hoc loco in uitium.*
2 *Epilogus,suffragium,& additio glossarum.*

ADDITIONES.

a Processu.An pro gestis auctoritate arbitraria præsumatur,sicut pro gestis auctoritate iudiciaria,vide quod no.in c.nisi esset,de præben. vbi quod sic:tamen ibi vide scripta per Archi.

4 *Additio & nu.sequen.*
In renunciatione an & quibus casibus sit requirendus capituli ecclesię maioris, vel cachedralis consensus, necnon prælati.
5 *Renuncians illicite quid amittat,& an & quando repetat.*

CAP. VIII.

Vod in dubijs. Casus. Breue est.& pars huius infra,de cōse.eccl. vel alta.& de pœnis,& de sn̄ia exc.q̄d in dubijs [*hi*] s.clerici [*Sponte*] secus,si coacte.j̄.q̄d metus cā,ad audientiā.T.& Inn. [*Laicus*] forte laicus molestabat clericū institutū non ad sui præsentationē in ecclesia,cuius ipse laicus dicebat se patronū ita,quod clericus renūciauit illā in manibus laici denuo illā ab eo recipiens, vt pacificaret sibi [*Spo-*
1 *liandi*] nō t sonat in vitiū fm̄ Host. de hoc vide cōcor.de resti.spo.ꝓquerēte,in prin.fm̄ lecturā glossæ respicit factū [*Talium*] būficiorū ecclesiasticorū.¶ Prima t gl.rn̄det per q̄nē, an renunciatio va-
2 leat;arguit q̄ non:soluit q̄ valeat quo ad eū-allegvnā.l.in ō̄riū. scda ꝓ q̄nē,an sit suspensus &c.arguit q̄ sic;aliegat in ō̄riū,& illud soluit:ponit opi-
3 nionē Io.& ō̄riam,quā approbat. ¶ In t gl.j. [*ibi.§. Interim*] nullius declinare pōt defensoris officiū [*& ibi,& cum placuisset*] ibi, magistratus se abdicabant in manu populi [*& ibi.l.vlti.*] defensor non pōt seipsum a publica solicitudine liberare [*& ibi, Si acceptilatum*] seq̄t,fuerit ei,q̄ nō verbis,sed re obligatus est,non liberabit: sed exceptione doli mali, vel pacti quenti se tueri pt [*& ibi,An inutilis,in prin.*] seq̄t,acceptilatio vtile hēt pactum.quare & nisi in
4 hoc quoq; ꝑsensum est,non hēt pactū.In t j.gl.[*ibi, Recipit*] cōsensum capituli maioris, vel cathedralis ecclesiæ nō credimus req̄rēdū,nisi esset magna dignitas,cui renūciat,vel talis p̄sona, de qua magn' honor,vel periculū immineret ecclesiæ.tūc enim quia magnum esset negociū,cōsensus capituli requirendus.j̄.de his,q̄ fiunt a p̄latis, quāto,fm̄ Inn. Comp.& Host.tū p decre.si religiosus, de elec.lib. 6.si per elec.de ipso factā transit,satis est,q̄ ꝑsensit prælatus,vt ibi.ij.rn̄so.& vide q̄d ibi dicā sup̄ ver.liberam,& j̄.eo.post translationē,in princ.vr̄ tū fm̄ Inn.& Comp.& recitat Host. q̄ non solū prælati, a quo instituit,sed ēt capituli ipsius ecclesiæ, quā resignat,requiratur assensus, ad hoc.19.q.3.statuimus.58.dist.si qs.j̄.de statu mona.monaci, in fin.
5 Dicit t demū ipse Inn.q̄ p̄latus nō resignat in manibus fr̄um,vel canonibus p̄positi.j̄.eo.c.fi.nisi p̄positi eēt cōfirmatio,& instō,quo casu renūciatio nē recipere posset,sicut in monaco no.j̄.c.fin.vide q̄d dicā de simo.ex insinua.dicit tamen, q̄ vr̄ non
a improbabiliter dici renunciationē fieri debere a in manibus illius, q̄ posset illū inuitū destituere. Host.remittit de officio archidia.ad hoc.§.fi. [*& ibi,Non tenet*] q̄d verū est in acquisitis, secus in acquirendis.j̄.de his,quæ fiunt a ma.parte. c.ex ore. Gof. [*& ibi,Quo ad se*] Idē Gof.hic, & s̄.eo.admonet, & hic Lau. Phi.Egy. & ad hoc.j̄.de appella-
b tionibus,cū appellationibus,b lib.6.& facit q̄d no. 49.dist.c.vlt.& 6.q.3.deniq;,vr̄ ō̄ id, quod dicit nullam &c. hoc tenet Guil.Naso.ad hoc.j̄.c.vlti.vnde
6 t dicebat Host.se nescire, vnde gl.hæc processerit, cum textus dicat,q̄ non tenet renunciatio: nec dicit,q̄ suum ius amiserint, sed q̄ bn̄ficio spolianī. Inn.vr̄ placere,q̄ possessionē perdat, & remittit.s̄. eo.super hoc.ꝓprietatē nō,licet ꝓp culpā possit illa priuari.Alternatiue dixit Vin. q̄ illicite renūciat,re integra pōt repetere.7.q̄ō.j.eos. ff.de cessi. bo.is q: vel pōt renunciare honori, nō oneri abdicādo iurisdictionē p̄lati.de fo.cōp.si diligenti. [*& ibi,An inutilis,in prin.*] dic vt ibi not.in prima gl.& dicam.j̄.de fo.compe.significasti, super.2.glo. [*& ibi,Io.Dicebat*] cuius fuit hæc glos.& idem hic Vin. Goff.& Inn. [*& ibi,Ideo melius*] Idē Tanc.& Host.

ADDITIONES.

a ¶ Debere.Et nunquid valet cōclusio,quod si aliquis prælatus reperiatur inutilis,vel ad crimen infamatus,debeat renuntiare,& etiam nō in manibus superioris,vtrum valet.& quid in regularibus,an requiquòd in manibus superioris renuncient,vide,no. infra de appel.ca. quia nos.Quid de electore non confirmato ante eius consensum,vel post,an possit renunciare sine licentia superioris, vide not.infra de elec.c.si electio,lib.6.& infra de appel.constitutus.Archi.
b Cum appellationibus.Vide domi.Card.Flo.in consi.32.in 2.col.in prin.dum allegat Innocen.

SVMMARIVM.

1 *Cedendi episcopo licentiam papa concedit, qui sine mortis periculo in ecclesia sua morari non potest.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Eo,ea ratione.*
Quod,pro quia,ibid.
4 *Episcopus in alieno commorans episcopatu, an possit ab illo episcopo iudicari,& quid ibidem officij exercere.*
5 *Par pari præstat hic reuerentiam.*
Patriarchæ Antiocheno archiepiscopus Nicosiensis obedientiam præstare non vult,ibid.
6 *Archiepiscopus,qui dimisit episcopatum suum propter persecutionem,an ea cessante redeat ad ipsum. An possit eligi, vel postulari in episcopum,nu.10.*
7 *Epilogus Additio, & glossarum. §.in gloss.1.& numero sequent.*
8 *Episcopus ad monacatum descendens,potest abbas esse.*
9 *Honores maiores adeptus minores modo amittit.*
10 *Episcopus nullius ecclesiæ potest in episcopum assumi, ver. sed an episcopus,& ratio.*
11 *Archiepiscopus ecclesiæ, vbi propter paruam curam proficere potest, debet ad episcopatum transferri laboriosum.*

CAPVT X.

1 AD supplicationem, Casus.t Papa concedit licentiā cedendi ep̄o, q̄ sine mortis periculo in ecclesia sua morari non pōt. Et
2 primo recitat t admissionē renunciationis,& eius cām.ij.ibi,ne verò, causam mandati,& ipsum mandatum.tertio ibi,cui,concessionē illi factam, & ipsius moderationem [*Eo*] i.ea
3 t ratione [*Quod*] i.quia mandamus [*Quatenus*] q̄dam habent hic lr̄am, bn̄ficium si non habes,sup-
4 pleas [*Conseruet*] an t possit ab illo iudicari,vide q̄d no.92.dist.si qui,in gl.2. [*Absq; vsu*] ergo si nō fuisset vetitū,potuisset illo vti.verius dic,q̄ ex quo ecclesiam archiep̄alem dimittit, illo vti non debet. s̄.de postula. bonæ.2.§.fi.fm̄ Hosti. [*Offm̄ epale*] ēt ordines celebrando:sed de tua lnīa,cū aliter tuos subditos ordinare non debeat. aliter aūt posset solēniter celebrare,& ēt prædicare, nisi phiberetur.
a remittit Host.s̄.tit.i.a c.fi.vel dic,q̄ ēt sine lnīa hoc facere potest in locis exēptis, aliàs alienis clericis sibi missis,vt indulgentia aliquid operetur fm̄ Ho
5 sti. [*Ex obedientia*] no.Boat.q̄ t par pari præstat reuerentiam,& obediētiā.dicit autem, q̄ hæc quæstio diutius est ventilata inter Patriarcham Anthiocenum,& archiep̄m Nicosiensem: quia patriarcha recommendatam hēt ecclesiam Cumanen. quæ est suffraganea Nicosiensis: patriarcha tamen nō vult illi præstare reuerentiam,& obediētiam, quā ꝓp illam ecclesiam petierat archiepiscopus [*Impen-*
6 *surus*] quousq; t cessabit p̄secutio.7.q.j. pastoralis, Gof.q̄ est falsum, fm̄ Hosti.ga in totū renunciauit. ¶ Vltia t gl.signat ō̄riū. ¶ In gl.i. [*in fi.*] de hoc.
7 23.dist.si quis ordinatus,& duobus. cap.sequentibus. ¶ In glos.3. [*in fi.*] & per hanc decret.no.Ioā.

8 7.qō.1.hoc nequaq̄, ꝙ † episcopus ad monacatū
descendens potest esse abbas. de hoc dicam. ſ. eod.
post translationem. ¶ In gl. vlt. In fi. dicit Tan. hoc
fuit factum ex causa, de hoc. 73. dist. si qui. dicebat
9 Goff. minores † quos habebat, non amisit propter
maiores, & in hoc deceptus fuit Natalis eps. 74. di
stin. gesta, & c. Honoratus. Sed pro eo. ff. ad muni
ci. l. municeps, & ſ. de p̄ben. de multa. dicit Host. il-
la iura locum habere in realibus, quæ sunt extra
nos: secus, cum character infigitur animę, qui nec
desinit, nec deletur, de translatione. ca. 2. de sacra.
10 vnc. c. vno. an † autem iste possit eligi, vel postulari
in ep̄m, dicit Hosti. ꝙ licet quibusdam videatur ꝙ
non, quia illud esset de archiepiscopare. ſ. de tran
sla. c. j. vbi de hoc dixi in gl. quomodo illum, ꝙa nō
licet descendere per iura prædicta: ipse tñ tenet, ꝙ
per renunciationē admissam fuit de archiepisco-
patus. vnde non procedit quæstio, an archiepisco
pus possit in episcopum assumi. Sed an episcopus
nullius ecclesiæ possit in episcopū assumi, de quo
dicetur. ſ. eo. post translationem; & ꝙ possit, facit
hæc decre. cum vtilius sit ipsum esse in episcopatu
laborioſum, q̄ in beneficio ociosum. dicit etiam
11 se † credere, archiepiscopum vnius ecclesię, in qua
propter paruam curam parum proficere potest,
debere transferri ad laborioſum episcopatum,
in quo plus proficere posset. plus enim debet attē
di vtilitas proficiendi, & animarum lucrum, quā
honor, vel excellentia dignitatis: quia tamen hæc
sine papa non possunt expediri, in his instandum
non est, Ioan. Andre.

ADDITIO.

a ¶ Ti. i. Vide in clemen. archiepiscopo, de priui. in gl. pontificalibus.

SVMMARIVM.

1 *Cedendi episcopatum causæ sex referuntur, vid. nu. 9. 14.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Frugi, quid significat.*
4 *Cedere oneri, et lucrari cū officio, qđ semel suscepisti, turpe est.*
Baiulus, id est prædicator, vel delator, ibid.
5 *Bonum quibus prosit.*
6 *Intueri, sumitur pro oculo mentis considerare, & cogitare.*
7 *Cautela non ledit contractum.*
8 *Conscientia quæ deponenda.*
Peccat nullus auctoritate legis, ibid.
9 *Debilitas quæ sit iusta causa cedendi. vid. nu. 42. 46.*
Cedere non cogitur, qui in tēporalibus proficere non pōt, ibid.
idem quando fiat in spiritualibus. ibid. vide nu. 42. 46.
Coadiutor quando detur, ibid.
Corporis qui infirmatur, mēte fit fortior, ibid. uer. cū infirmor.
10 *Præsulis appellatione etiam summus pontifex continetur.*
Ignorantia quæ sit pœna: quæ peccatum. ibid.
11 *Casus dandi in laudem vsus.*
Inflare pro superbire facit, inflatio superbiam notat, ibid.
12 *Cibus indigestus quæ mala gignat.*
Scientia sine charitate malos generat mores, ibid.
13 *Ob malitiā plebis qñ cogitur prælatus a suo suo regimine declinare, & nu. 14. & 15. & cessat doctor a docendo. nu 14.*
14 *Interdum, significat, non semper.*
Quo, pro quanto, eo, pro tanto
Satagere, idest conari, ibid.
15 *Exasperans, idest offendens, & commouens.*
Gentes pro Centilibus & paganis, ibid.
16 *Viterbienses arctarunt cardinales præcise ad papam creandum, & quomodo.*
17 *Vocis renunciatio in electione papæ, & inferiorum quo casu facta non valeat, & pœnitentia valeat, & nu. 18.*
18 *Pro tempore, idest ad tempus, ver. pro tempore.*
18 *Res integra in electione pontificis, & inferiorum qñ dicatur.*
19 *Licet, pro licitum est.*
20 *Subtilitas ommendatur, & etiam alio reijcit.*
Scandalum potius tolerandum, quam mortale committendum
ibid. & quando vitandum. nu. 21.
21 *Mola, id est aspera pœnitentia, & qd designaret alligata collo.*
22 *Profundū pro detrusione in monasteriū, vel aspera pœnitētia.*
Pœnitentia aspera quæ, ibid.
Carina quæ dicatur, ibid.
23 *Executionem officij qui patitur defectum personæ sine dispē*
satione non habet, & nu. 44.
Dispensatio pro defectu electi obtinet etiam non vocatis his,
quorum interest, ibid. est per eam omnia reformantur ibi-
dem. & 24.
Ingressum canonicum an dicatur is habere, qui post electio-
nem suam dispensationem super suo quem etiam tēpore ele
ctionis patiebatur, defectu obtineant, ibid.
24 *Dispensatio qñ debita, & qñ prohibita ea non potest a subdito*
peti, & a quibus fiat, remiss. & 25. unde dicta sit, ibid. 25.
25 *In generationem vsquam tertiam & quartam vindicare pec*
cata quid sit.
27 *Causam non subesse, & non instam, idem est.*
Captiuitas animæ sub peccato vere captiuitas, eod. nu.
Illiteratorū animæ maxime captiuātur, & rvtio, ibid. & 28.
28 *Ocium quæ mala homini subministret.*
Literati vita iucunda & fructuosa, ibid.
29 *Casibus in fortuitis nil humanius, quam sponsum & sponsam*
esse participes.
30 *Renunciare non potest quis episcopatui sine licentia papæ, li-*
cet aliter Hugo senserit, qui hic reprobatur.
31 *Spiritui cui non est credendum, iuncto contextu.*
Vita non debet cui esse tædio, nec Mors timori eod. num.
32 *Merendi non est locus extra carnem.*
33 *Amicitia quid, & in quibus sit, & quæ eius causa cōcedēda.*
Charitatis laus & vtilitas, ibid.
34 *Laborem fugere non est strenui, neque viri.*
35 *Commendatio sui quando liceat.*
37 *Contemplari Moyses quando, & quando agere dicebatur.*
Ascensus Moysis contemplationem, descensus vero actionem
indicat, ibid.
Contemplatio, & actio. diuersi sunt tēporis, ibid. & nu. 36.
38 *Licentiam petere non sufficit, nisi obtineatur, cedere volenti*
ecclesiæ suæ.
39 *Epilogus, suffragium glossarum, & nu. 40.*
Forte, ponitur aliquando affirmatiue.
Renuntiari non potest officium sine permissu dantis. §. 1.
Sponsam suam quis deferre non debet. §. ij.
Vitium quandoq; materiæ non artificis. §. 3. & nu. 58. §. ij.
41 *Additio & nu. sequen.*
Sanctificati in vtero qui.
42 *Cedere præcatus an teneatur, distinctio, & nu. 46. & §. 9.*
43 *Possessionē facti an qs absq; licētia papæ dimittere q̄at ex q̄.*
44 *Executionē officij quæ crimina impediant post pœnitentiam*
peractam, & nu. 23.
45 *Sors omnis generis, & nocentem significat.*
Discendum, dum viuas, ibid. §. In gloss. nisi.
46 *Persecutio quæ extrinseca, & quæ intrinseca, & ob quā prælatus, clericus, vel ecclesia, vel eorum res & possessiones,*
teneatur cedere, & nu. 47. 48. 49. 50. & quando defensio
liceat, ibidem.
47 *Vtilitas publica priuatę præfertur.*
48 *Ob scandalum vitandum non est deserenda iustitia iuris natu*
ralis: secus, si sit positiui, & quod scādalum vitandum ex
remotione, vel trāslatione prælati, ibid. §. sed quid si: quod
scandalum vitandum habeas, nu. 51.
52 *Ex confessione facta tempore examinationis an quis puniri*
possit de crimine, quod est confessus, vbi tradatur.
53 *Irregularitatem non inducit occultum peccatum: sed irregu-*
laritas occulta requirit dispensationem, & quotuplex sit.
Irregularitas vnde processerit, loca ostenduntur, nume-
ro 54.
55 *Nothus, spurius, manzer & naturalis filius quis dicatur.*
56 *Spondere pro amico quid sit.*
57 *Excellere singulos in quibusdam, necesse est.*
58 *De virtutibus quibus intelligatur decretalis, virtus absque*
charitate prodest ad minus supplicium, eod. nume.

CAP.

CAPVT X.

a 1 2 NIsi cum pridem. [a] Cā-
sus. † Ponit, & exponit sex causas, ꝑpter
quas episcopi possunt petere, & pa
pa consueuit concedere cedendi li
centiam. Et † sunt. 4. partes principa
les. Prima reprobat has duas causas cedendi, zelū
melioris vitæ, & humilitatem. Secunda ibi, intue-
ri, facit quod ſummando dixi. Tertia ibi, verum,
reprobat alias causas cedendi, vt ocium, laborē,
inſpirationem, & his ſimiles, probans id auctō-
tatibus, & respondens ad id quod opponi posset
de Martha. Quarta concludit ibi, monemus [*Fru-*
3 *gem*] i. † fruitionem, Goffr. vel. i. plenitudinem &
vbertatem. T. vel. i. retributionem, Egi. [*Melioris*]
quasi dicat vitam contemplatiuam meliorem es
se, q̄ actiuam [*Iam suscepte*] C. de act. & obli. l. si cui,
4 & ſ. de voto, per tuas. Seneca † epistola. xxij. Tur-
pe est cedere oneri, & lucrari cum officio, quod se
mel suscepisti [*Cum ille*] construe, cum ille tandē re
ceperit verbum dei prædicandum, cuius recusa-
bat fieri. & dic baiulus. i. prædicator, vel delator
[*receperit*] lere. c. j. [*Veram humilitatem*] vide quod no.
in Clemen. de reli. domi. cum de quibusdā, in fin.
5 [*Fugies*] Seneca. 4. ad Lucillum, Nullum † bonum
adiuuat habentes, nisi ad cuius amissionem para-
tus est animus. & 14. nemo bono ſolicito fruitur.
qui enim diuitijs addere ſtudet, dum de incremē
to cogitat, oblitus est vſus: rationes accipit, forū
conterit, fit ex domino procurator [*Per obedientiā*]
8. q. j. ſciendum, in fin. [*Non dimittes*] repete locum
ſublimem [*Intueri*] ſecunda pars. & dic † oculo mē
tis. j. considerare, & cogitare, Pe. & Egi. [*potest*] &
debet, vt patet ex ſequentibus [*irregularitas*] nō pro
cedens à crimine, vt differat à primo caſu [*cautela*]
7 quæ † nec contractum ledit. ff. mandati, quia de
mutua. & iura inducit. ſ. de electi. licet [*propter Con*
scientiam] reaſſumit primum [*Remanerent*] non dēt
8 ergo † quem q̄ ex talibus conſcientia erronea cru
ciare, cum deponenda ſit ad papę non ſolum cō-
ſilium, ſed etiam determinationem declaratam.
ſ. de ſen. excommunicationis, inquiſitioni: ꝙa nul
lus peccat legis auctoritate. xxij. q. iiij. qui peccat:
qui tamen ipſam deponere non poteſt, niſi ipſam
b ſequatur, nō euadet periculum. ſ. de ſimo. ꝑ tuas.[b]
2. ad fi. [*Senectute*] vide quod dixi. ſ. c. i. ſuper ver. vi-
9 gor [*Nec tamen omnis*] ſupple, debilitas † eſt iuſta cau
ſa cedendi: ſed illa &c. [*Paſtorale*] in ſpiritualibus,
nam licet in temporalibus proficere non poſſit,
non cogitur cedere, ſed datur coadiutor: & idem
videtur in ſpiritualibus, ſi cedere nolit. ſ. de cler.
c ęgrotan.[c] ex parte [*Nam ſi pro*] reſpicit verſum, nec
tamen omnis [*Permanere*] habet ergo duas ſuaſio-
nes contrarias, vnam ſenectutis, vt cedat: alteram
mortalitatis, vt non cedat [*Dicit apoſtolus*] 2. ad Co-
rinth. xij. Cum infirmor corpore, tunc fortior mē
te [*pro defectu*] qui promotum dicit etiam inuitū,
10 de ętate & qualitate. c. fi. [*Præſul*] etiam † ſummus
pontifex. ſ. eo. ti. c. j. lib. 6. [*In vtriſque*] ſpiritualibus,
& temporalibus [*Ignorat*] ignorantia proueniens
ex defectu ſcientiæ non eſt peccatum, ſed pœna. xv.
q. j. §. i. Si proueniat ex negligentia in quibuſdam
eſt peccatum, vt in his, qui negligunt diſcere, quę
ad ſuū ſpectant officiū ſcire. 37. di. c. j. & ij. aliter au
tē. & ſi quilibet teneat credere, & operari ſm ſciē-
tiā. ſ. de ſumma trin. c. j. nō tamē tenetur ſcire ſm
Inn. [*Inquit dominus*] Oſee. 4. cap. [*Fungaris mihi*] i. ad
11 † laudē, & gloriā meā, Gof. [*Secundum apoſtolum*] i.
ad Corin. 8. [*Inflat*] i. ſuperbire facit. inflatio enim
ſuperbiā deſignat. ix. q. 3. ſi autē, Gof. dicit beatus
12 Ber. Sicut † cibus īdigeſtus ſtomachū corrūpit, ſic-
cat, & hydropicum reddit: ſic ſcīa animę adiecta,
niſi ſit feruore charitatis decocta malos mores ge
nerat. Tullius. i. de officijs, ſciētia, quæ remota eſt
à iuſtitia, calliditas poti⁹, q̄ ſapiētia eſt dicēda [*cha*
ritas] de pœn. di. 2. charitas. cuius canonis textū hic
13 poſuit Hoſt. [*Supplere*] Gregorius ſuper Mar. † vlti-
mo. c. in prin. vires quas imperitia denegat, chari-
tas ſubminiſtrat [*Propter malitiam autem plebis cogi-*
tur] etiam à ſuo ſuperiore cauſatiuè, vel præciſè ꝑ
viam trāſlationis ad locū, vbi plus ꝓficere poſſit,
Hoſt. & vide qđ poſt eū dixi, de poſtulatio. ꝓla. c. vl
14 ti. poſt principiū [*interdum*] quaſi † dicat nō ſp̄ [*Quo*]
i. quāto [*Satagit*] i. conat̄ [*Eo*] i. tāto [*Iudicio*] diuino
[*Ad prophetam*] Eze. 3. c. [*adhęrere*] ſubtrahēdo offi-
ciū p̄dicationis. 8. q. j. audacter, Goff. ergo ꝓp̄ ſubdi
torū malitiā doctor ceſſat à docēdo. de hoc. 40. diſ.
15 ſcimus [*Exaſperans*] i. offendens † & cōmouens me,
Goff. [*& apoſtolus*] actuū. 13. [*Ad gentes*] i. gētiles, &
Paganos [*Mercenario*] Io. x. [*declinare*] qñ plebs ip̄m
p̄ſeq̄t, nec ꝑ aliū eccleſia regi pōt, vel qñ oēs ſunt
indurati, Hoſt. [*In lupos*] dicit Hoſ. ꝙ hoc malū eſt:
ſed peius, qñ ipſe prælatus cōuertitur in lupū [*Hu-*
16 *militer obedire*] arg. contra † Viterbienſes, q̄ arctarūt
cardinales p̄ciſe ad papā creandū includendo eos
in vna domo, & ipſam diſcoperiendo, & priuatas
cameras ſubtrahendo, & cōminando ſubtractio-
nē victualiū, ſm Hoſt. qui dicit, ꝙ in illa arctatio-
ne grauē infirmationē incurrit adeo, ꝙ ſibi mor-
tis periculū imminebat. ꝓp̄ quā cū non poſſet ali-
ter obtinere, vt educeretur de carcere, renūciauit
17 † ea vice in p̄ſentia cardinaliū voci ſuæ. ꝓlixè aūt
hic diſputat, an renunciatio illa valuerit, & ꝙ va-
leat, inducit illud gñale, qđ hī, de regularibus, ad
apoſtolicā, & c. ſtatuimus. & exp̄ſſum in electionis
voce, de electione, cū nobis olim, & c. qđ ſicut, & c.
in cauſis, & c. ꝙa ꝓp̄. ibi, volūt. In p̄rium inducit, ꝙ
ius illud eligendi ip̄m eſt diuinum & publicū au-
ctoritate & vtilitate. nō valuit ergo renūciatio fa-
cta maximè in manu nō ſui iudicis, ſ. c. admoneт.
Itē ius incorporale cardinalatui inhærens: ſed in-
corporalia ēt p̄ſonalia & ꝑalia remanent licet ce
dantur, vel trāſferan̄t. ff. ꝑ ſocio. l. 3. de peculio, ꝙs
ergo, in fi. & l. ſi Sticho. C. de noua. l. 3. fortius ergo
id in realibus ſ corporalibus perpetuis, vt hic. & ſi
peccatum id non poteſt, multominus renuncia-
tio, vt dicā, de teſta. Rainutius, ſup gloſſ. Item hic
vertitur fauor vniuerſalis eccleſiæ, quæ à cardina
libus hoc vt debitum petere poteſt, ꝙ creent pa-
pam. illi ergo iuri renunciari non pōt. & ſi dicas
vnum renūciare poſſe, eadem ratione, & de ſingu
lis reliquis hoc oportet fateri. ſimile de cōſangui.
tua. Ex quo ſequeretur nō creari papam, cum nō
ſit ſuperior, ad quē deuoluatur. finaliter ſoluit, ꝙ
nō valeat renunciatio, cum ibi verſetur ius publi
cum. de inferioribus eccleſijs dicens ꝙ valeat: ſed
quandocunq; veniat renūcians re integra, eſt ad
mittendus, cum locus ſit penitentiæ, quæ vtilis eſt
18 & nulli captioſa. & dicitur in inferioribus † tē inte
gram ante publicationem ſcrutinij, de electione,
ꝙa propter, & c. eccleſia. ij. & c. publicato. in papa
eſt integra etiā poſt publicationē ante dilaniatio-
nem, ita, ꝙ per conſenſum renunciantis, & redeū
tis deueniri poſſet ad duas partes. In hoc plus non
inſto, ꝙ ſatis eſt expeditum. ſ. de electio. vbi pericu
d lum. §. ſane. [d] libro ſexto, cum & ſi tales, ſcilicet in
obedientes, vel aliter delinquentes puniendi ſunt
de poſtula. ca. primo, ad finē [*Pro tempore*] id eſt ad
tempus dilata iuſticia. ff. de iudic. ſi debitori [*Quia*
ſanguinem] prouer. 30. in fine [*pro graui*] quaſi non
fuſficiat quale ſcandalum [*Licet*] id eſt licitum
19 † eſt. dicit Hoſt. & fortè cogitur, tantum poteſt eſſe

scandalum,argu.de præscrip.nihil,de iur.patro.c. primo.2.&3.3.q. 6. hoc ꝙppe [*Honorem*] ò quot ad hanc partem declinant,Hostien.[*Memor*]ipse p̄ latus [*dicit Apostolus*] prima ad corinth.8. [*Subtiliter*] commendatur † subtibtilitas. [c] de hoc dicam
c infrà de iudic.dilecti,super prima glossa [*Dixissent*] Matthęi.xv.][*Cęci sunt*]ac si dicat, potius est tolerā dum scandalum, quàm mortale committēdum
21 [*Dixit*]Matthæi.xvnij.Matthęi.ix.[*Mola*]ideſt † aſpe ra pęnitentia [*In collo*]ibi ſolent ligari animalia ꝑducentia grauia pondera,quæ ſe ſoluere neq̄unt. ſic pœnitēs iſte non poterit ab illa pœnitentia ſe abſoluere,ſecundum Abba.[*In profundum*]ac ſi dicat, ſcandalum vitandum, vbi ſine dei offenſa vi-
22 tari poteſt.& poteſt ſumi † profundum pro detru ſione monaſterij,vel pro pęnitentia, quæ carina dicitur ſm Abba.[*Personæ verò*] hic proſequitur.6. & vltimum [*qui dixit*] 1. ad Timo. 8.& ad Titum. 1.c.[*Vnius*]negatiuum 1. non plurium [*Debet*] arguit diſpenſationem eſſe debitam. de hoc. 1.q.7.
23 exigunt [*Indulger.*]ipſe † tamen ſemper petere debet,cum ſine diſpenſatione non habeat executio nem officij.ſuperior autem,qui diſpenſare poteſt, ſi cauſa ſubſit,diſpenſabit etiam non vocatis his, ad quos ſpectat electio,vel confirmatio.Sed ꝙra: quia talis prælatus non habuit canonicum ingreſ ſum propter defectum diſpenſationis, ſed nec tē pore diſpenſationis vł hȩ canonicum ingreſſum niſi habeat conſenſus electorum ſm Inno.& alio rū,quorū intereſt,ſm Hoſt.alle.de offi.archidi.ad hoc.§.fi.ſolutio,dic ſm Inn.ꝙ p diſpenſationē oīa reformant̄,nec hñt,de quo conquerantur hi,quo rum intereſt,ex quo ſemel in eum conſenſerunt. vnde amplius reſilire nō poſſunt,dūmodo is, qui pōt,diſpenſare velit, arg.§.de elec.cū inter canonicos,ad fi.de poſtu.bonæ.2.ad fi.allegat Hoſt. de proba.per tuas,ad finē cū ſuis concor.alle.in ꝓtra riū,ar.de electione,bonę.2.de transla.ca.2.& de p̄
f ben.cum non ignores.vide † quod dixi de electio ne,dudum.j.ſup̄ gl. talis electio [*Poteſt*] & debet j.
24 q.7.tali,ex quo † ſubeſt vtilitas,& ſequitur, & ar-
g guit Hoſt. ꝙ ſi debita eſt diſpenſatio, ꝧ vbi ſubeſt vtilitas,ergo fortius,vbi ſubeſt neceſſitas,vt e.q.§. niſi rigor,& capitulis ſe.vſq; ad.§.ecce.& breuiter vbicūq; perſona,res,locus,vel cauſa exigit,debita eſt diſpenſatio.xxix.di.ca.1.& 2.l.di.dño ſancto,& c.cōſiderandum,adeò,ꝙ peccat p̄latus non diſpē ſando,ar.2.q.v.quanto, in fi.tū ſubditus nō pōt il lam petere.de hoc.j.q.vij. exigunt.ſimile no.in po ſtulato.§. de elec.ſcriptū,de poſtu.bonę.2.,ꝓhibita verò dr̄ diſpenſatio, vbicunq; ſine decoloratione eccleſię fieri non poteſt,& vbi nō ſubeſt iuſta cau ſa diſpenſandi.j.q.7.& ſi illa, & c.tali.permiſſa eſt aūt in caſu.l.di.ſi quis presbyter. Pōt & taliter diſtingui materia ſm Hoſ.q remittit de filijs presby terorū.c.pe.& vlt.de præbendis, de multa [*Dispensari*] per quos dic,vt j̄.de filijs presby.c.1.lib.6.[*Inquit*]exodi.xx. [*vsque in tertiam*]ſolet † moraliter exponi,ꝙ cautè omiſſum fuit de prima & ſecunda, vt ſciamus primam & ſecundam generationem
25 peccati, quæ conſiſtunt in primis motibus & cogitationibus,nō puniri:ſed puniri tertiā, & quartā, q̄ conſiſtunt in cōſenſu, & operatione [*In talibus*] diſpenſationibus ſciendis [*Discretionis*]diſpē
26 ſare enim † 1.diuerſa diſcrete penſare,& in aīo aīi verſare, an relaxatio iuris expediat, aliàs ſm Ba. Bri.diſſipatio,niſi expediat,dici debet[*Distinguatur*] Sed ad quid diſtinguit inter iſtos, cū ēt diſpenſet cū natis ex adulterio.lvj.diſ.c.vlt.Io.vide in ſpe.de le.§.nunc de eꝑorū,ad fi.ver.curia verò Romana, & quod dicam ſuper gl.Verū,in prin.[*Alias causas*] a.6.ſuperius ſpecificatis [*discreta*]quaſi alia cā non

27 poſſit eſſe iuſta.& ar.ſm Hoſtiē.ꝙ idem † eſt non ſubeſſe cām,& nō iuſtam.ad hoc de tranſac.c.2.& ꝙ iniuſta petitio nō eſt admittenda. de hoc de ſi mo.ex tuæ [*Animas*]verè captiuitas eſt,vbi animę peccato captiuæ dicuntur, Hieronymus ꝫ Suſa nam.v. [*Captiuandas*] maximè illitterato. Seneca
28 epiſtola.83.ad Lucillū.Ocium † ſine lr̄is mors eſt, & hoīs viui ſepultura.Tullius.v.Tuſcul.Quid dul tius ocio lr̄ato,qđ intelligo,vt ſtudio vacer. aliàs, vt dicitur prouerbiorū.xij.Qui ſectatur ociū,ſtul tiſſimus eſt. Hieronymus ad Paulam ij.diſt. Quæ poteſt eē vita ſine ſcīa ſcripturarū, ꝓ quam ēt ipſe Chr̄us agnoſcitur, qui eſt vita credentium [*Incursus*]hucuſq; tractauit quattuor caſus ocij,volupta
29 tis,laboris, & p̄ſecutioni [*Sponsam*] nil† humanius
h h q̄ ſponſum & ſponſam in fortuitis caſibus eſſe participes.ff.ſol.matri. ſi cū dotem.§.ſi maritus, in fi. [*quòd beati*] Matthęi.v.& 7.q.j.ſciſcitans [*Cum probati*]1a co.i.c. [*Spirat*]Io 3.c.[*Sub lege*]ad Gal.v. [*libertas*] 2.ad Corint.3. & expone, vt dixi in Clemē. de hęreti,ad noſtrum,ver.3. [*Cedes*]hæc fuit opin.
30 Hu.ꝙ † ſi eꝑs occulta dei lege ducitur, pōt renun ciare ſine licētia papę,vt.xix.q.ij.duæ ſunt.Sed hic reprobatur,Io.[*Certè*]rñdit,ſic ſapis,concor.xiij.q. ij.[*premiſſimus*] ſ.ꝙ non debes deſerere ſpōſam tuā [*veritatem*] prædictam, ꝙ non debes deſerere ſpō ſam tuam ſine lnīa eius,apud quē manum defixi-
31 ſti.i. vicarij dei [*Quomodo ſcis*]quaſi†dicat in talibus non eſt credendum ſine probatione ſcripturę,vel miraculi.j̄.de hæreti.cum ex iniuncto [*qui dixerat*] ad Phil.c.2.[*Manere*]Sen.epiſtola.79. Nec vita ſit ti
32 bi tædio, nec mors timori [*In carne*]eẋ † carnē nō eſt locus merendi,vt.xxv.diſti.qualis,Vin. [*propter vos*] i.propter charitatem,quam ad vos hēo,& ſic bn̄ cōtinuaī quod ſequit̄,huic ꝙuenit verbū Pauli in ipſius vita ad Antonium. C. [*animam*] Tull.de amicitia,Nō mihi minoris curæ eſt, qualis res pu blica poſt mortem meam futura ſit, q̄ qualis ho die ſit [*pro amicis*] Io.xv.Tull. de amicitia ſic dicit,
33 Amicitia † eſt omnium diuinarum & humanarū rerū cū beneuolentia,& charitate ꝙceſſio. Et ibidem,hoc ſcio amicitiam niſi in bonis non eſſe.Et ibi, Hæc lex in amicitia ſancitur, vt nec rogemus res turpes,nec rogati faciamus. Valerius libro 6. c.quarto,dicit Ruptilius amico dicenti,Quid mi hi opus eſt amicitia tua,ſi quod rogo, non facis. Reſpondit,imo quid mihi tua,ſi pro te aliquid in honeſte facturus ſum [*Deceat*] aliàs doceat. ſ.dūs [*Multis*]Tull.in oratione pro Ligario, in fi.Nil habet fortuna maius,q̄ vt poſſit,nec natura melius, q̄ vt velit ſeruare q̄ plurimos.Plinius.ij. ad Veſpaſianum.Non q̄q̄ in te mutauit amplitudo fortunę, niſi vt prodeſſe tandundem poſſes,& velles[*La borem*]Seneca epiſtola.xxij. Non † eſt fortis atq; ſtrē
34 nuus,qui laborem fugit,niſi & creſcat illi animꝰ, & ipſa rerū difficultate.& xxj. Generoſos aīos nutrit labor,non eſt viri timere ſudorem [*Asserit*]ſecunda ad Corin. xj. [*pro communi*] quæ præferenda eſt priuatæ.de hoc.ſ. de poſtu.c.3. [*plus cęteris*] cō
35 mendauit † ſe apoſtolus,quod interdum licet, vt no.xxxj.diſt.tenere.nam ibi patet in textu,ꝙ com-
i mendauit [1] ſe Deus dicens, Sancti eſtote &c.quod ēt ponitur.lxxxj,di.oportet,& habetur Leuitici.xj. in fi.& xix.in prin.& ibi gl.ponit de Augu.de proconſule,& de illo,qui petit veniā ætatis.đ xp̄o hēs Matthæi.xj.in fin.quod ponitur.ij.q. vj.qui ſcit ſe. đ pſalmiſta,pſalmo.lxxxv.ibi.Cuſtodi animā meā, qm̄ ſanctus ſum.& Iob dixit ſe ꝓſolationē mæren tiū.xxxix.c.in fi.& xlv.diſt.diſciplina,in fi.& papa, de cenſibus,cum inſtātia,verſi.qa nos. vide idē in principe,in auc.de triente,& ſe.§.illud quoque in iudicijs,coll.3.& in prima conſtitutione Codicis,

in prin.

in prin.& in proęmio inſtitutionum.In contrariū adducitur.11.q.3.ſi quis verò.18.q.2.quidam, in prin.vbi de hoc,ad idem.6.q.j.imitare.q.v.§. hinc notandum,verſi.vnde cum dominus.Dici poteſt, & de virtutibus,quæ ſibi inſunt, quis licitè ſe cōmendat ex charitate, vt alios ad alias inducat, ve lut à detractionibus ſe excuſet,vt in primis iurib⁹. Superbiæ verò,vel elationis cā, vel ad alterius detractionem hoc non licet, vt in ſecūdis,& inde in Hieronymo ante finem primæ partis ver.hoc ſcribo,legitur ſapiētiæ.x.c.fina.[*nec putes*] rñdet obiectioni,quā faciebat archiep̄s ꝫ vitam actiuā [*Mariam*] Luc.x.c.G. [*Fructifera*] habebat ergo ſe vt ex
36 cedentia,& exceſſa.de hoc.2.q.7.ſancta,quippe ſo bolis.Geñ.29.& 30.c.in vnū.i.in vna vita † ꝑmixta quā ducit eꝑs,nō tñ in vnū.i. eodem tpe hāc vitā exeqtur,& hoc ꝓbat ſequētia [*Et actiuus*] Señ.epiſtola.3.ad Lucillū. Quieſcēti agēdū eſt, & agenti qeſcēdū [*Legislatoris*] cui facie ad faciē locutus eſt deus.8.q.j.Moyſes,qđ dic vt ibi [*exemplo*]exodi.24.
37 c.[*Ascendebat*]& tūc † erat cōtēplatiuus, deſcēde bat,& tūc erat actiuus.Gregorius ſup Iob.3.c. nō eſt p̄fectus p̄dicator,q̄ ꝓtemplationē opera,vel propter opera illā poſtponit [*monacus*] qui prius non fuit eꝑs,& ſic nō obſtat.j̄.c.,ꝓx.ſm Vinc. [*Tibi te*] i.tuæ cōſcīę.ſic.j̄.de iureiu.mulieri [*Pennas*] cō
38 tēplationis permiſſione, non † ſufficit ergo lnīam petere,ſic.j̄.de regularib.licet, ver. illa ſp̄,Io. And.
39 ¶Septima † gl.arguit,& opi. ponit conſonam argumento,ponit ꝓriam Io. & Tancr.cui obiicit, & ſoluit partim approbando.Item quærit,& ſoluit. ¶Gl.prout,circa ſcandalum diſtinguit triplicem veritatem,& in vltima ſubdiſtinguit.¶Gl. ar. pro arguit,& allegat contrarium.¶Gl.ſicut legitur,di cit, qđ ſit manzer, ſpurius, nothus, & naturalis.
40 ¶Gl.verba,ponit triplicem lecturam.¶In† 6.glo. [*ibi,ttemſi.*§.1.]ei,qui rem neceſſitate diſtraxit,for tè officio iudicis conſulitur, vt rem tantum reſtituat.¶In ſeptima gl.ibi,qui ſe tutor non iure datus,qui ſe immiſcuit, errore cōperto, cautè facit, ſi ſe conſtitui faciat, ne ſi cepta dimittat, de fraude,vel culpa condemnetur [*& ibi.§.pe.*] vide de ſy mo.M.ſuper gl.penul.¶In gl.ſ.de [*ibi, Si maritus*] nō poteſt maritus vxorem furioſam deſerere, ſed intendere cogitur ipſius alimentis, & curæ. ¶ In glo.iuxta [*ibi,ſi calicem*] is,qui calicem recipit refi ciendum,ſi illum imperitia fregit.tenetur. Excuſa tur autem ſi rimas vitioſas habeat [*& ibi, licet*] ſe cus.ſ.qa requiritur,ꝙ pupillus,cuius negocium ſi ne tutoris auctoritate geſtum eſt, factus ſit locupletior à prin.vel tempore litis conteſtatæ,ſi de litis geſtione agitur.¶In gl.ergo,ibi.§.j.qui incipit, ſeruiles, vide de purgatione canonica, accedens,
41 ſuper.j.gl.¶In † gl.3.in fi. qui fuit in vtero ſanctifi catus,ſicut beata virgo,& beatus Ioannes, Vinc. Idem ferē de Iob.¶In gl.4. [*ibi,recuſabat*] dicendo a.a.a.dñe puer ſum,& neſcio loq.¶ In gl.iſtud for ſan,ibi.§.j.& j̄.de teſta.c.2.¶In gl. co loco,in prin.
42 Abb.hic formabat quandam † diſtinctionē ad in ſtruendū,an prælatus teneatur cedere, diſtinguēs an electio ſit canonica rōne p̄ſonæ & formæ: an canonica ex p̄ſona tm̄, vel ex forma tm̄,cuius diſtinctionis materiam vide plenius tactam ſupra de electione.ꝙ ſicut in fi. [*& ibi,renunciare in manibus confessoris*] quem ſibi pōt eligere.j̄.de pęn.& remiſ.c.vlti.[*& ibi, Sine licentia papæ*] Idem Io. Fa. & Vincē.de hoc.13.diſt.nerui.[*& ibi,Licentiam petere*] Guil.hoc tenet de ſymoniaco ignorante,in ſpe.ti. 2.§.nunc oſtēdendum.ver.21.[*& ibi,Titulum habet*]
43 dicit hic Inno.ꝙ † & ſi titulum non habeant,tamē poſſeſſionem facti,quam hñt, dimittere non dēnt ſine papæ licentia:ſed à rebus eccleſiæ debent abſtinere,& idem dicit in omnibus ſuſpenſis ab ho mine, vel à iure. Ego credo dictum Inn. verum in eo,qui haberet poſſeſſionem facti coloratam, ſal tem ex opi. hoīum, quæ poſſeſſio ſi non habetur, vera ſit glo.ſ. in verè intruſo, in quo deficit color
44 poſſeſſionis, [*& ibi, Dic † ꝙ ſimonia*] in ordine quo ad ordinem.1.q.1.erga ſimoniacos; vel in beneficio quo ad beneficium,& ſic habes tres caſus. Itē ſi quis excommunicatus,ſuſpēſus, vel interdictus ſe in contemptum clauium fecerit ordinari, de ſen.excom.cum illorum.§. ſi autem, vel præſumpſit celebrare.11.q.3.ſi quis epiſcopus in concilio: vel beneficia conferre, ſeu recipere à contemnen te,vel interdictum papæ violante. de exceſ. prælatorum.tāta.Item falſarius litterarum domini papæ,de crimine falſi, ad falſariorum, quod de iſto dixit hic Inn.vide in ſpe.ti.2.§.iuxta,ver. ſunt quoque,ſub ver.v. Item hæreticus, de purgatione canonica,inter ſolicitudines,vel eis ſacramenta miniſtrans.j̄.de hæreti.excommunicamus.j.§.ſi verò clericus.Item ſodomita,de exceſibus præla. clerici.Item peccatum in pnīa confeſſum reuelans,de pęni.& remiſ.omnis.§.fi.Item incorrigibilis,& ni mium in contumacia perſeuerans,de dolo,& cō tuma. veritatis. Item crimen notorium de facto, vel de iure, de tempo. ord.c.j. Item vtens officio aſſaſſinorum, aut ipſos receptans, defendens, vel occultans,quanuis exinde mors ēt non ſequatur, de homicidio,pro hum ani,lib.6.Item ſm Io.omne delictum infamiam ciuilem inducens,vt ſequi tur in glo.Item infamia deſcendens ex delicto,per ſententiam declarato:quia pęna poteſt demi.cul pa perennis erit, & licet aīas &c.2.q.3.§. hic colligitur.Iſta 23.dicunt̄ grauia,& enormia, & de quibus poſt pnīam diſpenſari non conſueuit ſecūdū Hoſt.hos caſus videas in ſpe.ti.2.§. iuxta, ver.ſunt quoq;.¶In glo. hoc eſt,Contra in fi. ad idem j̄. de furtis.c.fi.¶In glo.Quia res [*ibi,ſine peccato*] maxime carnis.l.di.quia tua, Pet.& Abb.¶ In glo. talis
45 [*ibi,Sonticus* a] ſons † ſontis generis omnis.i.nocēs nocentis,& in fi.ff.ſi quis cau.l.2.& §.fi. ¶In gloſſ. Niſi eſſet [*ibi,Vellem*] Seneca epiſtola.76.quandiu viuis, diſcendum eſt,quemadmodum viuas. Hie ronymus ad Nepotianum de vita clericorum,hic refert de quodam.cvij. annorum, qui conquerebatur ſe mori,cū ſapere cępiſſet, forte fuit Theophraſtus, qui conquerebatur ſe,cum noſce cœpiſ ſet,extingui. Socrates ſe nil ſcire dicebat, niſi hoc ipſum,ꝙ nihil ſciret. Apuleius de deo. Socra,In q buſdam mirandum, ꝙ ea, quæ minime videri ne ſcire volunt, diſcere tamen negligunt.¶In gl.ſimi le.7.[*ibi,hoc tunc ſeruandum*] diſtingue,vt ibi in textu & in gl.quam diſtinctionem plenius proſequētes hic Inno. & poſt ipſum Hoſt. diſtinguunt primo
46 inter † extrinſecam & intrinſecam perſecutionē, dicentes extrinſecam patimur à paganis, Sarracenis, ſciſmaticis, excommunicatis, & aliis ab uni tate præciſis manifeſtis hoſtibus, & inimicis, & p ſecutoribus eccleſiæ.Intrinſeca vero, quam pati mur à ſubditis incorrigibilibus,non tamen præci ſis ſm quoſdam,vel aliter, ut in fi.huius glo.In extrinſeca diſtinguitur,aut ſolus quęritur,aut totus clerus, vel eccleſia. Si q̄rit̄ ſolus p̄latus, p̄dicator, vel ſocius, & eſt alius, p quē poſſit eſſe tuta ſalus eccleſiæ,cedat,ſi vult,& ēt ſi non vult ſm Inno. & Hoſt. vbi enim periculum deſtructionis eccleſiæ, vel magni periculi,& ſcandali in ſpiritualibus, & corporalibus imminet,poteſt cogi, ita tamen, ꝙ bonum concambium alterius prælaturæ, vel di gnitatis ſibi aſſignetur, argu.j̄.§. pro graui, vt ſic
47 † publica vtilitas præferatur priuatæ de regulari bus,licet.§.illa,7.q.j.ſcias,& j̄. de rerum permuta.

quæſi-

quæsitum, nec obstat, ꝙ furiosi & infirmi non remouẽtur: quia ibi seruatur vtraq; vtilitas priuata in eo, ꝙ non remouetur, publica in eo, ꝙ coadiutor datur, nec obstat. ĵ. de reg. iur. qui scandalizauerit. Nam † distinguendum est inter veritatẽ iusticiæ iuris naturalis, & euangelici, quæ non est relinquenda propter vitandum scandalum, vt ibi, & veritatem iuris positiui, quam lator canonis p̃t & debet deserere, vt vitet scandalum ex causa iusta temperando, ẽt in certis casibus contrarium statuẽdo, vt patet ex notatis. ĵ. de concess. præb. pro posuit, de voto. c. j. de statu mon. cum ad monasteriũ, in fi. nam & primam veritatem non tollit consuetudo contraria: secundam sic, de hoc. s̃. de ꝓsu. c. fi. & qđ dictum est de vno prælato, vel socio. Idẽ intelligas de pluribus. ¶ Sed quid si ex remotione vel translatione talium ĩmineat scãdalum ex parte populi, ꝙem reliquit? Solutio hic magis vitandum est scandalum eiusdem populi, qui iustè mouetur, q̃ persecutorum, qui iniustè mouent. Si vero tota ecclesia. i. clerus, & populus q̃ritur ad hoc vt fidem dimittat, siue vt persecutorib. per violentiam subijcianť & seruiãt, qui hactenus extiterunt liberi, & immunes, etiam si percutores Christiani sint, dẽt se ꝓlatus opponere murũ ꝓ domo Israel. 43. di. sit rector. 23. q. 8. igit̃, & c. scire, & seq. & hoc intelligas, dummodo �spes sit, ꝙ se defendere possint. tum q̃a patria defendenda est. ff. de iusti. & iure. l. j. §. fi. & l. 2. & 3. tum quia periculũ eẽt, si multus populus marium, & mulierum patriã desereret, & vagarent̃ per mundum. Et idẽ dicẽdum est de clericis, si multi essent, & de ipsis periculũ ĩmineret, q̃is in ipsis tanq̃ sapientioribus minus periculum timeatur, ꝙ si �spes non sit, vt se defendere possint ab impugnantibus, fugiẽdum est, vt maius malũ vitetur, sicut cum filio dei fugit Ioseph ĩ Ægyptum, Matthei. 2. vel conueniant cum infidelibus, siue ẽt Christianis ꝓsecutoribus, si aliter nõ possunt euadere, put melius poterunt: ita tñ, ꝙ fidem & ritus suos non dimittant, hoc. n. & sæpe legitur factum in veteri testamento: sed & persecutione cessante ad libertatem suam poterũt redire ad hoc. 7. quæstio. j. scisciscitaris, & c. pe. 23. q. 8. §. ecce ꝙ Nicolaus, & §. se. ¶ Quid si persecutores ciuitatis dicant, parati sumus vobis parcere, dummodo omnes clericos expellatis? respondemus, cum per hæc & sacramenta ecclesię perdantur, & doctores fidei amittantur, nec laici debent eos expellere, nec clerici debent exire voluntariè. Quod si laici nolient ipsos, vel non possent defendere, tunc possent clerici recedere, & tranquilitatem temporis expectare, vt in d. cap. scisciscitaris, debent tamen secum ducere, quos possunt, ne in tanto discrimine remaneant cum aliis sine sacerdotibus, & sacramentis; & commendadum esset, si inspirati martyrium sustinerent, septima quæstione prima. §. cũ verò non prælatorum. ¶ Sed nunquid distinguendum est inter maiores, & minores prælatos? respõdemus, ꝙ sic: verumtamen ẽt de minoribus dicẽdum est, ꝙ q̃is quæratur ad mortem, vile tamen esset, & reprehensibile statim eũ transferre, vel ei[a] admittere cessionẽ, imò potius deberet superior ecclesiam interdicere, vel claudere, vel reliquias extrahere, sicut legit̃. & no. ĵ. de iure patr. c. j. 2. & 3. Item excõmunicare, & tandem ad brachium recurrere seculare, ar. ĵ. de cl. exc. mi. c. 2. in fi. cũ suis concor. Quod si, nec sic compesci potest per se, tunc vt maius malum vitetur, admittat finaliter cessionem, vt §. no. & ar. 13. di. nerui. Si vero sit maior prælatus, puta epͣs, ibi non potest finaliter mederi sine papæ licentia, vt patet. ĵ. e. c. fi. §. fi. & quia in remotione epi maius periculũ ĩminet, q̃ in remotione inferioris, cautius est agendum. 42. d. q̃ scamus, prouideatur ergo ei, si potest fieri, vel per locum tutum, in quo moretur, vel per societatem armatorum secum incedentium, vel per aliũ modũ, ꝙ si nullo mõ põt ei mederi, consulat papa, q̃ si ei videbitur, cessionem admittet, vt hic. ¶ Quid
49 † si non quærantur ꝓsonæ, sed res & possessiones ecclesiæ tm̃? dñt aliqui, ꝙ non est violenter, cõtendendũ, ar. ĵ. de homi. suscepimus, facit. 23. q. 8. quenior, in prin. vbi de hoc. Sed contrarium verum, vt patet in eo, qđ legitur extra, li. 6. de sentẽtia excõmunicationis, dilecto. Nam & sine corporalib. ecclesia nõ subsistit. i. q. 3. si quis obiecerit, debet ergo prælatus [k] & pro his defendẽdis se ponere murum pro domo Israel. Exemplum beati Thomæ Cantuariẽsis, & ex hac cã martyrizatus fuit. ĵ. de hom. sicut dignum, vbi verò ĩtrinseca ꝓsecutio est & boni ꝙmixti sunt cũ malis, nunq̃ boni deserẽdi sunt ꝓp malos. 23. q. 4. tu bonus. 7. q. j. §. hoc tunc, nisi alius magis proficere possit, tunc enim superior eũ transferre posset, & ipse non malè faceret, si hoc peteret: q̃a maius bonum minori est ꝑferendũ, vt no. s̃. e. gl. ver. si ꝓsecutio, & se. Si aũt oẽs sint mali, & spes est de correctione, expectet. Si verò nulla spes est, recedat. 7. q. j. §. cũ aũt, & c. fi. & intel
50 ligas † hic extrinsecã ꝓsecutionẽ eẽ, qñ fit alicui p̃lato siue in publico, siue in priuato, vel ꝓp peccatũ, qđ ei ĩponit̃, vel ꝓp odiũ ꝓsonale. Intrinseca verò, qñ contingit ꝓp peccata aliorũ, & tũ p̃latus odio nõ hr̃. 7. q. i. §. hoc tũc, & §. cũ aũt, fm Inno. & Host. de materia p Tho. 2. 2. q. 106. ar. v. sed hic plenius. ¶ In gl. ꝑput Greg. [*ibi, An non*] si vero dubitať,
51 an sit † peccatũ, vr̃ scãdalũ vitandum, ar. 14. dist. c. fi. j. q. vl. & si illa. 23. q. j, qđ culpať, nã si dubitať de peccato, & certũ sit de scãdalo, dicemus cũ Aug. tene certũ, & dimitte incertũ, de pe. di. 7. §. j. ad fi. [*& ibi, Vel iusticię*] Idẽ no. ĵ. de tẽpo. ord. sanè, in gl. 3. Sed de veritate iusticiæ õriũ no. ĵ. de re. iur. q̃ scãdalizauerit. vũ hic Host. fateť de veritate vitæ: sed de veritate iusticiæ nõ, dicẽs illam propter scandalũ dissimulãdã, vel differendam: allegat. 45. d. li cet 11. q. 3. plerũq;, vñ dr̃, noli eẽ nimis iustus. 2. q. 7. §. de his, de pœn. dist. j. serpẽs, si vis plenius ꝓsequ materiã, remittit ad summã. e. ti. §. cui, ver. graue scandalum. ¶ In glo. s. nõ omne, ꝙ [*ibi, Discernendis*] de hoc. ĵ. de Iudæis, q̃ sit. ¶ In gl. aliàs in fin. fm qđ iubent canones, & ecclesiastice regulæ. Inn. ¶ In gl.
52 1. Non debuit [*ibi, Confiteri*] de hoc, & an ex tali confessione facta ꝑpe examinationis puniri possit de crie, qđ est ꝓfessus [l] no. l. di. ex pœnitẽtib. ¶ In
1 gl. ar. [*pro opinione in fi.*] & illud est verum, nisi de occulto peccato sit acta pnĩa, de tẽp. ord. c. fi. Gof. dicebat Host. peccatũ † occultũ nõ inducit irregula-
53 ritatẽ, in qua requirať ꝓlati dispẽsatio, sed irregularitas occulta bñ req̃rit dispẽsationẽ, vt hic, & §. de elect. innotuit. §. multa, & lvj. di. c. pe. & vlti. Et
54 scias, ꝙ Innoc. hic, & Host post † eum notant tres modos, quibus dicitur irregularitas, & quomodo de constitutione ecclesiæ procedit irregularitas de nouo testa. & quomodo in veteri testamento fuerunt irregularitates temporales, quã glos. vide ad litteram, in specu. ti. 2. §. iuxta propositionis, in prin. ver. summatur. ¶ In gl. j. Zelans [*& ibi. §. econtra*] vbi de hoc. ¶ In gl. Sicut tegitur [*ibi, De concubina*]
55 dixit Isidorus ethymol. lib. 9. ad fin̄em, † ꝙ nothus est ex nobili patre, & ignobili matre, cuius cõtrarium est spurius, quasi extra puritatem genitus [*& ibi, De adulterio*] aliter no. de seruis non ordinandis. consuluit, dicit Host. ꝙ manzer est natus de scorto, qui aliter appellatur vulgo [m] quęsitus, siue spurius, quasi de spuma riualium, siue corriualium natus, instit. de nup. §. si aduersus, spurius tamen
m propriè

propriè loquendo est natus de adulterio, vel alio coitu per legem damnato. spurius enim est, qui patrem oñdit, sed talem, quem nominare fas nõ est. ff. de statu ho. l. vulgo quæsitus, in fi. de natura li dicit, vt sequitur in gl. ad cuius contrarium dicit illum dici nothum, qui suscipitur de non ingenua, & extra domum retenta, sic dictus à nota, siue infamia, de qua possunt se qñq; purgare, de purgatione canonica, accedens. i. largè tamen nothus etiam naturalis vocatur. C. de naturali. li. l. j. & l. cum quis à muliere, & per totum, sit ergo sensus lr̃æ, ꝙ cũ nothis, & naturalibus facilius dispensabitur, cum manzeribus, & spurijs non, qui vsq; ad x. gñationem &c. qui filij sint legitimi, per venerabilem, ad finem, licet autem sic distinguať: papa tũ cum quibus vult dispensat, ¦ sed cum cæteris difficilius, & de his diuersis filiorum generibus remittit Host. ad summam, de filijs presbyterorum §. j. consueuit. Abb. vero ponebat de his versus. Muneribus scortum: nothis mechia dedit ortum vt seges à spica, sic spurius est ab amica: Dant naturales quæ nobis sunt speciales. ¶ In gl. [*iuxta illud*] Ouidij de remedio amoris, lib. j. [*& ibi, Facito*] vt dicebat Claudius, etiam reipublicæ melius est negocium, q̃ otium, qđ pulchè declarat Valerius lib. 7. c. 2. in prin. Et in fi. & ibi solui t contrarium de. §. j. 42. di. ibi, corporalis exercitatio &c. vide ẽt ipsum Hieronymum ad Demetriã. E. ¶ In gl. verba Salomn. [*ibi, Parabolis*] c. 6. in prin. ibi; si fili spoponderis pro amico tuo, defixisti manum tuam, apud extraneum illaqueatus es verbis oris tui, & hanc auctoritatem vide plenius. ĵ. de pœnit. omnis, super verbo, proprio, post principium, & vide de electione, fundamenta, li. 6. in glo. per dextras Gregorius in pastorali dicit, ꝙ prius fuit verbum
56 Hieronymi super parabolis. 6. c. pro amico † spõdere est alienam animam in periculo suæ cõuersationis accipere; verbis oris sui illaqueatur, qui dum sibi commissis cogitur bona dicere, ipsum necesse est, quæ bona dixerit, custodire. ¶ In gloss. [*Quia nefas, infi.*] & l. distin. ponderet. ¶ In gl. j. Operibus [*ibi, licet omnes*] participatione, non proprietate, verbum Hier. lib. j. contra pelagianos. d. ¦ vbi
57 † subdit, necesse est enim, vt singuli in quibusdam excellãt. super Isa. autem, li. 6. dicit, ꝙ philosophorum sententia est sibi habere virtutes. Et in fi. vel
58 loquitur † de virtutibus politicis, quæ à multis habentur sine charitate. 28. q. j. §. ex his, Phili. vbi de hoc. ¶ In glo. iuxta [*ibi, apostoli*] i. ad Corinth. 13. [*& ibi, Nihil*] quo ad vitam æternam: prodest tamen quo ad minus supplicium, vt ibi, & de hoc. 26. dist. neque [*& ibi, prodest*] imò nocet interdum quod dic vt no. i. q. quæstio. j. vide quantum. ¶ In gl. iuxta illud [*ibi, § sicuti*] & ĵ. de ętate, & qualitate, ad aures. ¶ In gl. Lia lipa [*ibi, quatuor*] imò sex. s. Rubem, Simeon, Leui, Iudam, & de his gene. 29. & Isacar, & zabulon. & de his xxx. de omnibus mixtim. 35. ¶ In gl. vlti. in fi. sed iste non compelli tur, sed suæ conscientiæ relinquetur.

participes; vide Alber in d. §. fi. matrirus.
i Commendauit. An quis possit se commendare. & ad hoc faciunt no. per Io. An. in ultima q. in Mercu. vbi prolixè multa adduxit.
k Sonticus. Vide Brixi. in repe suo in ver. sonticus.
l Prælatus. Vide Host. in c. j. per illum tex. in fi. j. de syndico.
m Confessus. Vide Pan. & alios in c. at si clerici. ĵ. de iud. & ibi consi. Pet. de Anch. apostilatum super Panor.
n Vulgo. Ad hoc vide bonum tex. in c. tanta, qui fi. sint legi. Bal.

SVMMA RIVM.

1 *Episcopus, qui renunciauit episcopatui, ad religionem descẽdens, ad episcopatum reassumi quando possit, vel ad inferiora, & num. 9. & 10. ver. persecutionis 15. & an postulandus, & a papa. 19. & 27.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Electus appellatur in archiepiscopum electus ante pallij receptionem. Item postulatus post admissam postulationem.*
4 *In electionis decreto quæ contineri debeant.*
5 *Eligendi potestas, & uni tantum dari potest.*
6 *Transferre se an liceant, vel transire*
Monaco, vel religioso, qui electioni de se factæ de licentia abbatis, vel prælati sui consentiat, sine diœcesani papæue licentia, & quando.
7 *Consensum non sufficit monaco requirere sui superioris, nisi & obtineat.*
8 *Postulationis admissionem compromissarius petere non potest absque mandato.*
9 *Cap. hoc nequaquam. 7. q. 1. quando non habeat locum.*
10 *Papæ debet euangelijs obedire & qua in re, & eius in concilia potestas.*
21 *Scientia acquiritur à vigilantibus, & studentibus, non dormientibus, & 13.*
12 *Theorica sine practica parum valet.*
Instandum in magis quotidianis, & utilioribus, ibid.
13 *Lectionis, & assiduitatis vtilitas.*
14 *Impedimentum perpetuum si tacuerit quis, pœnam meretur si temporale secus, & quo casu.*
15 *Etsi, quamuis.*
17 *A sententia diffinitiua iudex abstinet, nisi certificatus fuerit.*
18 *Episcopatus dimissionem factam ex una ex causis in decretali descriptis probare debet episcopus.*
20 *Dispensationem tria inducunt, & quæ.*
Maximè pro tantum, vel comparatiuè, eod nu.
21 *Prælatus existens qui aliquando potest celebrare propter scandalum, qui tamen prohiberetur, si prælatus non esset.*
22 *Compromissarius semel eligẽdo, vel postulando functus fuit officio suo.*
23 *Eligendi potestate non sunt priuati compromittentes ex officio compromissarij, qui postulauit indignum.*
24 *Epilogus, suffragium, & Additio glossarum. nu. 25. & 26.*
Eligere qui potest, & postulare potest, sed non contra, & num. 26.
Causa cessante cessat effectus, & qua. §. 1. & num. 27. §. vlt. & nu. 28. & 29.
Pœnitentia non rescindi transactio potest, nec lis restaurari. §. 2.
Ratihabitio mandato æquiparatur etiam in criminalibus, ibid. & nu. 30.
28 *Constitutionem reuocandi modus, non est causæ cessatio.*
29 *Causa finalis quæ, & quæ impulsiua.*
30 *Episcopatum adeptus cupiditate parentum, statim, cum id comperit, quid agere debeat.*

C A P. XI.

a 1 POst translationem. [a] Ca
sus † Episcopus qui propter crimen renunciauit episcopatui, ad religionem descendens ad episcopatũ reassumi non potest: secus si renunciauit propter persecutionem, infirmitatem, & defectum scientiæ, simoniam, ipso
2 rante cõmissam, vel aliã similẽ cãm. Et † sunt tres partes, prima ponit postulationẽ, & postulãtium petitionem, secunda ibi, verum, ponit canonẽ postulationi, & petitioni õrium, quẽ interpretatur ponen-

ADDITIONES.

a ¶ Nisi enim pridem. Ad materiam istius capituli. s. de vita actiua, & contemplatiua. s. quæ sit melior, vide gl. 2. q. 7. c. satage, Arch.
b Tuas. Ibi uide Io. An. & in c. inquisitioni, præal. vt infra de temp. ordi. ad aures.
c Egrotan. Ibi uide plenius Io. And. in sua summa.
d Sane. Et ibi vide in gl. quando dicatur res integra.
e Subtilitas. Vide oio de subtilitate multa aggregata per reuerendum patrem d. And. Pomum in suis scriptis in c. dilecti, ĵ. de iud. ubi etiam refert Dec.
f Vide, & supra eo. ex transmissa, & de ꝓscri, quamuis, lib. 6. in gl. & Bar. in l. j. C. de sent. pas.
g Dispensatio. Vide Barba. de hoc in c. at si clerici, in materia dispensationis. infra de iud.
h Nil humanius, quam sponsum, & sponsam in fortuitis casibus esse

ponendo cautus,qb.canon obstat,& quib. non obstat,tertia ibi,cum ergo, cõmittit postulationem certis casib.admittendam,& in aliis repellendam
3 & no.qđ dicit † superscriptio. In archiepiscopum Rauennatẽ electo.non.n.dr archiepiscopus prius q̃ receperit pallium.s.ti.j.nisi. Item no.fm Abb.& Boati. q postulatus in archiepm̃ post admissam postulationẽ se vocat electũ ad eccl̃iam,no. in decreto† electionis nõ solum de vacatione,sed ẽt de
4 ipsius fama dr̃e fieri mẽtionẽ.ad idẽ de ꝓce. præb. post electionẽ,de postulãdo bonæ.j.& 2.de ele.bonæ.j.& 2.Host.bñ facit.j.c.vl.[*concanonicum*] solũ & sic vni tm̃ dari põt † eligendi ptãs,vt s̃.de ele. cãm Ho.[*Unanimiter*] aliter nõ poterãt.s̃.de ele. qa pp, vbi de hoc[*Ipse*] cõpromissarius. [*Saxenatem*]aliàs Cesenatẽ[*Super hoc*] s.sup consensu.s.electioni p̃stãdo,& scias fm Inno.Host.& Egy.q licet † monacus electioni de se factæ cõsentiat de lnia abbatis,vel p̃lati sui: tũ si nõ est contẽptus, sine lnia
6 diœcesani,cuius clericus est, se trãsferre nõ poterit.63. di.lr̃as.71. di.c.j. 21.q.2.c.j. Et si sit clericus plurium eorum eadẽ rõne ab oĩb. requirendus est fm Inn.ar.de testa.relatũ.2.in fi.de sen.excõm. cũ illorũ.§.si verò,& c.officij. Et idẽ hic Stephanus ꝓuincialis in sua disputatione loquẽs de monaco trãseũte ad aliã diẽcesim̃ inducit, q eps hẽt ordinariam in tota sua diœcesi.11.q.j.de psona,& sic eo incõsulto transferri nõ potuit per canones ꝓall.cũ eo referenda sint maiora.8.q.j.c.j.de offo archi.ad hoc,& sicut ibi dr̃ in fi. q oẽs tangit &c.j. de reg.iu.qđ oẽs,constat aũt, q iste trãsitus tangit eꝑm,ergo ipsius ꝓsensus requirẽdus.Itẽ requiritur in alienatiõe rerũ monasterij.17.q.4.ĩ vẽditionib. 12.q.2.abbatib.fortius ergo in alienatione psonarũ,qđ maius est.12.q.1.ꝓcipimus, potissimè cũ dicat eps ꝓordinator in cũctis.25.dist.plectis,& vide qđ dicã de statu monacorum,qđ dei, sup versicu.
b Florentino.dñt ẽt, q vbi religiosus b ad epatũ vocet,& dispensatione indiget, semp ad papam recurretur. 56.di.Cœnomanensem,de electione, in notuit,& de hoc.j.de etate & quali. à multis.Sed si religiosus vocet ad abbatiã,vel dignitatẽ inferiorẽ epatu,& dispensatione egeat,poterit se dispensare.j.de æta.& quali.tuã,lv.di.priscis, nisi vbi papa sibi retinuit,de sent. excõ. nup,de hoc de statu mona.qđ dei:Host.tũ.s̃.e. admonet, dicit seruari
7 ꝯ,ibi vide[*Et obtento*] non † enim sufficiebat regrere.j.de elec.si religiosus. li.6. [*Et alij*] s. canonici
8 Fauẽtini petierũt, cõpromissarius.n. hoc † petere nõ poterat, nisi ad hoc mandatũ habuisset[*Quicunq;*] hic incipiũt verba capituli, q̃ durãt vsq; ibi, vide ꝯ [*Dignitate*] ergo, vt dixerunt Inn. & Host. Il
9 lud † capitulũ non hẽt locũ,cũ qs dimisit inferiorẽ dignitatẽ, vt fieret monacus, & est rõ:qa epatus
c nõ dimittit pp monacatũ, sed inferiores dignitates sic,nec in illis sic inquirit cã dimissionis. j.de regula.licet,talis.n.bñ assumit in eꝑm, nisi ꝓbatum fuerit ei crimẽ, quo casu non pp conciliũ, qđ nec de tali loquit, sed pp crimẽ repellit.25. di. primũ,& ꝛc.qđ ibi not. Io.q ẽt ibi tenet, q eps ad monacatũ descẽdẽs non ꝓhibet nisi ab epatu,ad inferiores igit dignitates ꝓmoueri nõ ꝓhibet ꝛci liũ,& dixi de hoc.s̃.e.ad supplicationẽ. Alij dñt,q ad inferiores dignitates postulãdus est à papa, & fatent,q in illis facilius dispẽsabit, q̃ in epatib. tũ qa id nõ est ꝯ ꝓcilium:tũ qa indignus maiori non est pp hoc indignus minori.ff.de interdictis, & rele.l. relegatorũ.§.fi.& l.seq. Alij dñt,q ex quo prohibet à maiori,fortius à minori. allegat de trãsla. c.fi.7.q.j.mutationes,tm̃ dñt,q officiũ sine dignitate poterit hr̃e,qđ est plus ad onus, q̃ emolumẽtũ. C.de infami.l.j.dicit Host. q huic rõni ꝯdicit.8.q.
j.q epatũ.& xl.di.multi.p q̃ patet,q epatus est officiũ oneris potius,q̃ emolumẽti,qua rõne ꝓsidera
10 ta ẽt epatum posset hr̃e,dicit ergo, q offm̃ sine dignitate põt hr̃e nõ illa rõne,q sit onus, sed qa nudũ ministeriũ facilius,q̃ dignitas cõmitti põt: qa minus est,& sp in maiorib.cautius est agẽdũ.j. de ele.vbi periculũ,in princ.lib.6.ad hoc.j.q.j.§. ecce cũ honoris [*Vitam*] sicut iste, de quo agit [*Ad pontificatum*] de minorib.ergo nõ ꝓhibet,vt p̃dixi [*vi*
10 *debatur*] qũ † ptãs papæ nõ extẽdat ad hoc, cũ neces
d se hẽat euãgelijs obedire, d qđ intelligas quo ad fidẽ,& ea,q̃ ad illã ptinent,in alijs aĩa sua in manica sua,q sup oĩa ꝓcilia est,s̃.de electio. significasti.§.j.ver.aiunt.de quo remittit Host.de ꝓce. pbẽ. ꝓposuit,& j. de voto,magnæ [*Admittenda*] sup. qđ est intelligẽdũ gñaliter:cæterũ spãles casus &c.& sic ꝓtinuat,qđ sequit fm Host.[*Persecutionis*] 2.q.j. §.hoc tũc,& s̃.c.px.§.pp malitiã [*Inualitudine*] vt qa morbo epilepico laborabat, spumas eiciebat, & cadebat cũ emissione vocis ꝓfusæ.7.q.fin.c.j.& 2. postea fuit plenè liberatus, & à tpe liberationis p annum & amplius expectatus,& habetur 33. dist. cõiter fm Host.[*De superioris*] papę.s.qa nec aliter potest.s̃.c.prox. Host. & facit qđ sequit[*Ducatum*] Lucę.63 8.di.quæ ipsis [*Exercitium*] no.q à vigilãtibus † & studentibus,nõ dormiẽtib.acquirit scia
11 ad idẽ de ꝓse.dist.1.nunq̃,de homic. p humani, in
12 prin.li.6.Itẽ no.q † parum valet theorica sine practica.i.scia sine experientia,ad hoc.j.de ele.q̃ sit,in prin.lib.6.& qđ ibi no.tñ in magis quotidianis; & vtilioribus spãlibus instandum est.ff.de fundo instruc.l.sed & si.ff.de vsuca.l.iusto.i.rñ.fm Host.[*Lectionis*] Seneca epistola. 83. ait † lectio e ingenium
13 e & studio fatigatum, non tñ sine studio reficit. Et Hieronymus ad Assellam B. lectio assiduitatem assiduitas familiaritatem : familiaritas fiducia facit [*Vocatus*] aliter nõ dẽt se ingerere, de hoc.s̃.de
14 elec.qualiter [*Reascendere*] sed † nõne ex veritate semel tacita deponi meruit.j.de cler.ex.mi.postulasti.l.di.ex pœnitentibus;qũo igit post renũciationem poterit eligi?So.ibi tacuit perpetuum impedimentũ, hic tpale, Vinc. [*Rursus*] quartũ exẽplũ
15 de casib.spãlib. Etsi,pro † q̃is [*Eundem*] cui propter symoniam renunciauerat [*Reassumi*] p postulationẽ fm Ho.vt dicã sup glo.2.[*Et consimilibus*] de voto,per tuas, vt si tũc illegitimus post dispensationem ltĩmatus sit p ꝯctum parentum,scdm Pe. & Ab.& de hoc de electione,innotuit,vel pone,q tũc patiebatur defectum ętatis,nunc factus ẽ ma-
16 ior [*Dixerunt*] & bñ,sed nõ sufficiẽter,siue †.n.conuictus fuerit, siue non, ex quo tñ propter peccatũ cessit,licet occultum, amplius ad epatũ nõ resurget:qa nõ psumitur, q superior dedisset lnĩam cedẽdi pp crimen,nisi conuictus, vel confessus fuisset:vel nisi crimẽ esset tale, qđ impediret executio nẽ officii ẽt post peractã pnĩam, de hoc.s̃.c. px.§. pp,tũ si cõstaret,q p occulto & leui crĩe, in quo p seuerabat,cessit:vel si non perseuerabat, tũ de facto admissa fuit cessio, posset ad epatum iterum reassumi fm Inn.& Host.[*Pro crimine*] sup. q executionẽ ordinis ĩpedit ẽt post pnĩam,& sic bñ dñt
17 isti [*Existit*] aliàs extitit [*Vel cum aliquis*] scds intellectus primorum [*Alijs*] tertius intellectus scdorum, q nec reprobus est, tñ alius ꝑualet, Inn.[*Resignauit*] omisit quartã opinionẽ, q̃ habuit,q id statum fuerat ad terrorẽ:qa nimis erãt tunc pni eps
18 ad ecclesias dimittendas [*Nequiuerit*] abstinet † igitur iudex à diffinitiua,donec certificatus fuerit,de electione,dudum,xj.q.3.graue,inst.de ac.§.curare de spon.de muliere,in quibus de hoc, Host.[*Consiterit*] electo † probãte, q propter aliquam ex his cãis resignauit præsumitur. n.prima facie, q non

sine

sine cã resignauit,ar.hic,& c.j.& 7.q.j. hoc nequa q̃. Alij dñt,q nunq̃ dẽt ꝓbare, q ex aliqua de p̃dictis causis resignauerit, nisi præsumptio sit ꝯ ipsũ, puta,qa renunciauerit ordini,tũc.n. tolletur præsumptio eo probato, q propter aliquã de p̃dictis causis renunciauit,dicit Inn.ẽt post ipsum Host.q hęc littera magis cõsonat primo dicto [*Auctoritate nostra*] ergo nõ sua,p qđ argue † ,p opi. q sit po
19 stulãdus,& a papa, vñ dixit Host. q ẽt legatus cardinalis hoc non posset.s̃.e.ti.j. [*Nisi utilitas*] qdam
20 hũt, ecclesiæ,in textu?& hæc duo † dispẽsationem inducũt,& tertiũ.s.progatiua meritorum,de pbẽ. extirpandæ,& c.de multa,in fi.[*Maximè*] p tm̃:vel tenetur cõpatiuè quo ad ptãtem papæ,Host.[*Præsumendum*] p̃sumptione iuris,& de iure, qđ dic, vt j.de spõ.is qui.Host. [*Quam antea*] vt dixit Inn. pa-
21 tet hoc,qa † existẽs ꝑlatus aliqñ põt celebrare pp scãdalũ:q tñ ꝓhiberetur,si ꝑlatus nõ esset 6.di. te
22 stm̃ [*præpositio,& canonicis*] compromissarius † n. se mel eligendo,vel postulando offõ suo fuerat functus.j.de ele.si ꝓmissarius.§.j.& 2.li.6.[*eligant*] & sic † cõpromittẽtes nõ sunt priuati ex offõ compromissarij,q postulauit indignũ, de ele. si cõpromissarij,q postulauit indignũ,de ele.si cõpromissa
24 rius.§.j.li.6.¶Prima † glo.notat,q datus vt eligat, &c.¶Secunda gl.rñdet p qõnẽ, quare iste postulatus fuit duas cãs reddit,primã reprobat. ¶Tertia, qõnem,an solus prior &c.¶Glo argum. est,ponit brocardum:allegat.6.iura ꝓ,& duo ꝯ, & soluit tripliciter.¶Gl.qa erga,rñdet per qõnem, an dispẽsari possit cum simoniaco & promoto, allegat.v. iura,q non,& quatuor in ꝯriũ,ponit opi. Vin. demum aliorum,qui distinguunt simoniam in ordine,& in beneficio, & simoniacũ & simoniacè promotũ,& sponte cedentem,& litigantẽ.¶Antepe. gl.duo q̃rit,& soluit.¶Vlt.gl.rñdet per q̃stionem.
25 ¶In † prima gl.[*ibi, Generali*] sequitur, mandato mariti quærẽdi filiæ familiæ nõ fieri nuptias rõnis est:ita psonã eius patri demõstrari necesse ẽ. ¶In gl. Ar.est [*ibi.§.Sexum*] ,phibetur fœmina postulare,finalis cã est, ne ꝯ sexus pudicitiã se ĩmisceant causis, & virilibus officiis, ĩpulsiua fuit Calphurnia ĩprobissima mulier.Valerius,li.8.c.3. vocat illã Afraniam.¶In glo. Statim [*ibi.§. quotiens*] vide de simo.sicut tuis,super gl.nam si[*& ibi, Quamuis*] ibi dicitur, q licet pactus statim pœniteat , nõ põt trãsactio rescindi, nec lis restaurari [*& ibi, Ab eo*] si n. q me ignorãte, & indefenso iudicatũ erat,cum primũ cognoui,non ꝯdixi,consensum accõmodaui.¶In glo. qa erga [*ibi, Si fur,in prin.*] si fur emit à dño rẽ furtiuam,& habuit,p tradita,desinit,p furtiua possidere,& possidet pro suo[*& ibi, Iulianus*]
26 vide de simo.tanta super gl.2.¶In gl.j.[*ibi,In causis*] vbi de hoc,vel fac vim in eo, q dicit,liberam, fm Host.[*& ibi,generali*] Idem Vin.de electione,innotuit.¶In gl.2.[*ibi,Eligi potest*] secus hodie,de postu
27 lãdo.c. vno, li.6.[*& ibi,Postulari debet*] Idem † hic Tan.Phi.Inn.Host.& Arch.in §.deniq;,statim all. Gar.ꝯ.& Io.Mo. in præal.§. quia cessat rõ postulãdi,cum nulli ecclesiæ sit legatus.s̃. de postulando. c.fi.hoc no.de elec. cupientes.§. deniq;. Idem hic Pe.& Ab.recitãt hoc pro vltimo dicto,facit de voto,p tuas,& j.e.c.ver.aliis ibi, q̃q̃ possit, &c. p prima facit lr̃a,ver.cũ ergo ibi,in auctoritate nostra, vt ibi dixi.Item, quia papa prosequitur istam vt postulationem,vt j.patet,& licet quidam olim dixerint, q religio fuit causa postulationis, hoc est falsum,vt patet.j.de ele.nullus, li.6.vbi de hoc ad rõnẽ rñdebat Host. q licet eps renunciauerit, remanet tamẽ eps,& sponsus eccl̃iæ gñalis, cuius vinculi gñalis rõne prohibetur eligi, & eadem rõ
ne remanet cõstrictus nexibus præceptorum pos
set dici tñ fm Pe. q eps,qui renunciauit, ad monacatum descendit, ẽt in his casibus, quibus reassumi potest,debeat hoc fieri per viam postulationis à papa,vt ipse examinet,an obstet concilium, vel non. Si vero non sit monacus, sit locus opinioni contrariæ.¶In gl. 3.[*ibi, Alienare*] hodie posset, vt j.de elec.si religiosus,2.rñso,lib.6. & ibi videas rõnes pro,& contra.¶In gl.qđ n.& in fin.de hoc.85.
f di.Arch.in fi. f ¶In gl.v.in fi. & C. de summa tri. l.2.& l.fi.ante med.l.& in auct.de eccl̃esia.titu.§.j. col.9.Host.¶Gl.ar.est [*ibi,neophytus*] vbi de hoc,& in spe.de dispu.& alle.§. post hæc,ver.vel aliud statutum fuit ex cã [*& ibi, Duæ sunt*] vbi de hoc [*& ibi, Cessat*] circa alios [*& ibi, Quod statutum*] rema-
g net g enim † constitutionis auctoritas, vbi in ipsa
28 aliud non cauetur,donec expresse reuocetur,non est.n.cãæ cessatio modus reuocandi constõnem, sed ꝯrius populi vsus, vel legislatoris suffragiũ, primũ expresse reuocans.ff. de legib. de quib.j. lib.6. de consti.c.j.[*& ibi, Vel sic*] hanc solutionem dicit
29 hic Host.sufficere [*& ibi, Finalis*] finalis † causa dicitur;cum do.x.vt eas Romã alias non daturus, & hac cessante cessat effectus, impulsiua, vt cũ do.x. vt caligas emas,aliàs daturus hac cessante nõ ces-
h sat effectus.ff.de dona.l.2.§.vlt.& l.sequ.dixit h hic
i Gof.q causa finalis dicebatur,quæ finaliter i compellebat ad id faciendum, qđ aliter facturus non erat,ĩpulsiua,quę compellit constituentem ad cõstituendum,qđ tamen aliàs facturus erat.ff.de postul.l,1.§.sexum,potes dicere fm Hu.q aut ius cõmune statuitur:aut ꝯ ius cõe dispẽsatur, si ius cõe statuit,cã ꝓhibitionis aut est tunc perpetua, aut temporalis. Si perpetua , tunc iuris obseruantia est perpetua,vt iugis cõtinentia clericorum, & dilapidationis suspicio,vt 31.dist.sacerdotibus.3.q. 2.quia ca.C.de inter.ma.inter.l.si tutor.Si est temporalis,tunc aut exprimitur cessare constitutionẽ cessante causa, & tunc cessat,vt l.distin. vt constitueretur:aut non exprimitur; & tunc non cessat 32.q.1.dixit,nisi interueniat necessitas.lv. dist.priscis,vel vtilitas.lxi.distin.neophytus : aut pietas.9. q.2.Lugdunenses;aut contraria consuetudo.4. di. §.leges,si contra ius commune dispensatur, tunc causa cessante cessat constitutio [*& ibi, cessante*] ita,q nullæ reliquiæ prioris causæ remanẽt,vt no.
Di.in regula,decet,de re.iur.lib.6.[*& ibi.ex illa causa*] Quid si dubitatur de causa k an sit finalis, uel
k impulsiua,no. Accur.in præalle.l.2.§.vlti.ff. de dona.& Dinus in prædicta regula,decet,li.6.q præsumetur impulsiua,per l.cum tale.§.falsam causam ff.de condit. & demon. & l.Titio.§. Sed cum ante nuptias,& per l.si more.ff.de dona.inter virum,& vxorem.Sed Ioannes Mo.de hæreti.c.fi.lib.6.dicit hoc verum,quando factum est indifferens ad impressionem istius, vel illius causæ,Cynus post Pet. in l.generaliter.C.de episcopis, & cler.dicit in dubio,q aut interest illam causam impleri alterius, q̃ illius,qui debet causam implere,& tunc est finalis.ff. de le.3. si tibi:aut interest illius tantum, qui debet implere,& tunc aut est pia, aut non,primo casu dicetur finalis.ff.de iure do.si ego.i.responso. C.de do.si quis pro redemptione,secundo casu dicetur impulsiua, per iura primo alleg. iam in iudiciis vidi defendi, q in dubio causa dicatur finalis ea ratione propria, quia significatio huius verbi causam sapit finalem,impulsiua videtur dicenda occasio.facit de ma.& obe.solitæ,& qđ no.lo. lvi. dist.§.his omnibus [*& ibi,c.fi.*] all. Pe. vt ibi soluit & j.de iureiur.& si Christus,in gl.pen.Et in fi.xxxv. q.3.qđ scripsi,Lau.¶In gl.Si secus,in fin.Idem versus no.i.q.i.§.ex his verbis,versus fi.¶In gl. Statim cum illud [*ibi, Licentiam*] dicit Host.q statim,cum

† hoc

30 † hoc ſciuit, vocare debet perſonas idoneas, quibus reuelet, ꝙ tale quid comperit, & proteſtetur, ꝙ inuitus epiſcopatum tenet. cui ſine papæ licentia cedere non pot eſt, & coram illis tunc faciat ꝓ curatorem, quem in illorum pñtia mittat ad curiã [1] & ſic, & non aliter putat illum tutum, alle. de ap. c. fi. ¶ In glo. Quia ergo [*ibi, Præſentium*] per hoc Ioannes, Per. B. Brix. ea cauſa. q. 3. ex multis, & per Guil. in Spec. ti. 2. § nunc oſtendendum, verſic. 23. & ſe. ¶ In gl. antepen. in fi. ſimile, qđ no. de electio ne, prouida, li. 6. ¶ In gl. penult. In fi. vel i. niſi epiſcopus probauerit prædicta, vel aliàs tibi de illis conſtiterit, Inno. ¶ In gl. vlt. [*ibi, Contra apoſtolum*] & contra verba euangelij, de numero teſtium, licet non contra mentem, ſecundum Inno.

ADDITIONES.

a Poſt tranſlationem, ad iſtud capitulum an epiſcopus, qui renuncia uit epiſcopatui, debeat poſtulari, facit, ꝙ eligi tenetur j. de voto. c. pe. & ibi uide Io. An. in verſiculo, & infra, non obſtat iſte tex. ꝙ epiſcopus, qui dimiſit epiſcopatum, & ad monacatum tranſiuit, non reaſſumitur: quia valet, & ita limitauit ibi Bal.

b ¶ Religioſus. Vide etiam Io. And. in c. in cunctis, de regula. in fin. ad hoc Bald.

c ¶ Epiſcopatus. Ad hoc no. j. de vo. c. pe. licet tex. contra faciat, Bald.

d ¶ Obedire. Facit iſtud ad ſtatutum, ꝙ ſcholares reputentur vt ciues: quid importent hæc verba, de quo per Bart. in l. ſi maritus. § j. ff. de adul. & in l. ſi is, qui pro emptore. ff. de vſucap.

e ¶ Lectio vide Decium, vbi refert etiam Auguſtin. in j. ante rubricam C. de eden.

f In fi. Iſte ſuperior erit papa, vt not. glo. in c. ſi religioſus, præall.

g Remanet. Ad hanc materiam facit textus in c. licet ex quadam, de teſt. ubi probatur, ꝙ cã corrigen. eſt efficiens, ꝙ ceſſante cã ſtatuti dicatur ceſſare ſtatuti diſpõnem, videtur tex. in c. cum M. de conſti. vbi propter excreſcentiam fructuum dicitur ruptus numerus, & ſtatutum de numero ceſſare, quid de priuil. vide j. de deci. ſuggeſtum, Arch.

h ¶ Dixit. Vide Cyn. in l. generaliter. C. de epi. & cler. & Bar. plenè in l. 2. hic allegata.

i ¶ Finaliter. Vtrum autem in dubio præſumatur cauſa finalis, vel impulſiua, & an ea ceſſante ceſſet diſpõ, vide Bar. in l. 2. § ſi Titio. ff. de dona. & an ceſſante diſpoſitione ipſius, vide etiam tex. & quod not. in repet. c. cum M. de conſt. per. d. Ant. de Bu. & tangetur, & quid de priuile. Bal.

k Cauſa. Vide Barto. in l. Titia Seiæ. §. imperator, col. ſi. ff. de legat. 2. gl. & Bar. in l. minoribus. C. de his, qui. vt in dig. gl. in l. pe. C. in qui. cau. in inte. reſti. non eſt neceſ.

. Curiam, & Vide no. infra de app. ſuggeſtum, in gl. 1.

SVMMARIVM.

1 *Cedendi licentiam qui petijt, ex quo illam obtinuit, cedere compellitur, niſi reuocauerit ante conceſſionem, num. 4. & quando.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *In ceſſione an concedenda ſit, quando fiat inquiſitio, & de qua hic loquatur ceſſione.*
5 *Ceſſio quæ commoda ſit eccleſiæ.*
6 *Ad conuiuium tuum ſi te inſtante venire promiſi, & tu poſtea dare non curaſti, ad id compellendus eſt. Qui me ad cõuiuium inuitauit, per me hora debita mittere an teneatur,*
7 *Epilogus, ſuffragium, additio gloſſarum, & nu. 8.*
Ex perſeuerantia præſumitur pro vel contra quem, & numero 8.
Confirmat, qui duplicat, nu. 8.
Pœnitentiæ locus quando ſit in ceſſione, eod. nu.

CAP. XII.

1 2 **Vidam.** Caſus. Qui † petijt cedendi licẽtiam, ex quo illam obtinuit, cedere cõpellitur. Et prima pars † ponit factum qđ ſecũda corrigit, cauſam reddẽs ibi, ſed cum, & ꝙ dicit [*quidam*] dic epiſcopi, vel alij prælati, vel inferiores clerici ſm 3 Inn. [*Obtenta*] ergo † non loquitur, quando cedẽs conſcientiæ ſuæ relinq̃t. §. e. niſi cũ pridẽ, ad fi. vel qñ ꝓmittit alicui ꝺõnaꝛt, ꝙ vice papæ ceſſionẽ recipiat, ſi pſonæ, & eccliæ illã nouerit expedire: tũc. n. fit inq̃ſitio, nec recipit ceſſio, niſi de ꝑdictis 4 ꝓtet [*Præmittunt*] Quid ſi petitione † pñtata ſuperiori priuſq̃ ſit ꝓceſſa, hoc reuocauerit: rñ. tenet reuocatio, dũmodo ꝓueniat ad ſuperiorẽ. j. e. lectæ, ſm Inn. ꝑ qđ capitulũ dicebant Gof. & Eg. ꝙ mittens ad hoc nũcium pœnitet añ, q̃ nuncius petat licentiam. nec obſtat, ꝙ de poſtulatione dicitur, cũ. iſta petitio non fiat ita publicè, & ſolenniter, ſicut illa, & cum hic nullus interſit; ibi, intereſt poſtulati, ſm Inn. & dicit Hoſt. hoc ſatis hic colligi à ꝺ̃rio. ſ. ꝙ ante licẽtiam obtentam poſſit fieri reuocatio ¶ Sed qđ ſi ſuperior ignorãs reuocationem dedit ſnĩam ꝓrñ. vr̃, ꝙ teneat ſnĩa, ar. ff. de ꝓc. ſi ꝓcuratorẽ. ad hoc. j. de app. ſi duobus, q̃uis poſſit diſtingui an ꝑ ꝓcuratorẽ, an per nũciũ petierit ceſſionẽ ſm a Inn. tene qđ dr̃ in cle. e. ti. cum [a] illuſio. q. ẽt dicebat ꝙ ſi prælatus ẽt eꝑs offert ceſſionẽ papæ, & papa conſenſit, nõ hẽt locũ, qđ hic dr̃, talis. n. non cogetur cedere, cũ iã ceſſerit, nec ſit eꝑs illius eccleſiæ. Si verò petebat ſolũ cedendi ſnĩam in manib. illi⁹ cedendam, aliàs fiendã, qui papa cõmitteret, locũ hẽt, qđ hic dr̃, vt ipſa obtenta cedere cogat̃ [*Commoda*] puta † defectũ ſcĩæ, vel ſimile [*Videantur*] i. p̃ſumãtur præſumptione iuris, & de iure, ſic. ſ. c. ꝓxi. ad fi. ver. tunc. n. ſm Ho. [*Propriam*] puta ꝓpter conſcĩam cr̃s, vel irregularitatis [*Neutrum*] i. nec eccleſiarũ cõmoda, nec propriam ſalutẽ, aliquorũ forte nepotũ, vel familiariũ [*quæ ſua ſunt*] ad Ph. 2. & 8. q. j. ſunt in eccleſia [*Leuitate*] ſ. inconſtantiæ, vel variationis [*Compellendos*] no. per Io. de Deo, q̃
6 † ad multam inſtantiam ſcholaris ꝓmiſit cum illo comedere: ſed ille poſtea dare non curauit, cõ pellẽdus erat, vt hic Abb. alius cũ innitauit, & hora debita pro eo miſit: diſputauit de hoc ipſe qõnẽ, in fi. qõnũ ſuarum, vbi determinat, ꝙ mittere debuit per c. 23. q. 4. diſplicet, in fi. ¶ Scda † gl. obij
7 cit, & ſoluit. ¶ † In j. gl. [*ibi, Si mulier*] 2. ſi mulier fide iubens, ſcdo poſt biennium conſentiat, tenet̃: qa qđ ſæpius cogitare, & euitare potuit, non fecit. Secus, ſi intra biennium: qa ex ꝑnĩa ſuæ fragilitatis id feciſſe vr̃ [*& ibi, §. Diuus*] non nocet in cr̃ibus
8 cõfeſſio, ſi nõ pſeuerat. ¶ In † gl. j. in fi. vñ q̃ duplicat, firmat, ar. C. de plus peti. l. vna. ¶ In gl. 2. is qui ibi loquitur in dño, hic pro legato, qui eſt ꝓcurator. j. de dona. c. 2. vel vtrobiq; ꝓtulit famæ: vel ibi de neceſſaria ceſſione, hic de voluntaria; ad hoc. ff. qui ſatiſd. cog. ſi fideiuſſor. ꝺ̃. C. de re. credi. gñali ter. j. rũ, ad fi. huic ſolu. j. C. de repudi. hær. l. ſi quis,
b vbi voluntariè repudians pœnitet re integra. So.[b] Illud in ſuo hærede: ſecus in extraneo, eo. titu. l. 4. Ho. dixit Gof. j. c. proxi. ꝙ in l. illa, is qui, pnĩa non erat alteri captioſa [*& ibi, Illudatur papæ*] vel alteri ſuperiori, cum tex. de papa nil exprimat, Io. And.

ADDITIONES.

a Cum illuſio. Ibi uide gl. mag. & uide Io. An. in c. ex parte, ſ. de reſc.
b Solutio. Vide per do. Ale. in l. ſi quis. C. de repu. hær. ubi ẽt alii Mod.

SVMMARIVM.

1 *Iuri ſuo non renunciauit, qui gratiæ aduerſarij ſe ſubmittit. & nu. 9. vel qui miſericordiæ, vel uoluntati, ibid.*
3 *Canonicum, ideſt, ſecundum iura canonica.*
Canonicũ ſi qd nõ obſtet, clauſula ſemper ſubintelligitur, ibi.
4 *Renunciatio, an collatio præcedere debeat, ſi tibi parato alijs beneficijs renunciare papa concedat, vt recipiaris in canonicum Bononien.*
5 *Canonici poſſunt excipere ut ſinguli, licet non poſſint vt capitulum contra petente præbendam.*
6 *Renunciatio tenet etiam abſente eo, cui renunciatio prodeſt, & quando ea non ſolum expreſſe, ſed etiam tacite ſit, & quid per eam amittatur.*
7 *Exceptio peremptoria contra reſcriptum poteſt opponi etiam ante litis conteſtationem, & quæ.*
8 *Inter dicta litigatoris, teſtium, & inſtrumentorum, quę ſit differentia.*
9 *Renunciare, & ſubmittere ſe gratiæ, miſericordiæ, vel voluntati diuerſæ ſunt, & nu. 16.*

10 *Vigilia*

10 *Vigilia Epiphaniæ eſt cauſa celebrationis officij, non iciunij.*
Mandata procuratoria plura facere in appellationis cauſa, cautela eſt, ibid. ver. & dicebat.
11 *Minus pro non.*
Mandatum non habere, vel habere minus ſufficiens, non refert, ibid.
12 *Epilogus ſuffragium, & additio gloſſarum. nu. 13. & 14.*
Ex æquipollentibus quid ſieri non refert.
15 *Litis conteſtatio non fit per negationem actoris ſuper principali, ſed ſuper exceptione, & quando ſuper principali.*
17 *Termini ſola præfixio etiam poſt ſententiam an deferrat cauſam ad curiam.*

CAP. XIII.

1 2 **Veniens.** Caſus. Non † renunciauit iuri ſuo, q̃ gr̃æ aduerſarij ſe ſubmittit. Et j. pars † ponit appellationẽ ĩ petrãtis, & eius cãm. Scda ipſius ꝓſecutionem, & auditoris dati ſnĩam. Tertia ipſius ſnĩæ ꝓfirmationẽ. 2. ibi, ad quã
3 3. ibi, nos igitur [*Canonicum*] i. ſm iura † canonica, Gof. j. de æta. & qua. accepimus, & hæc clauſula ſp ſubintelligitur, de reſcr. cũ adeo, Hoſt. ¶ Quid ſi
4 papa † mãdet te recipi in canonicũ Boñ. cũ ſis paratus alijs beneficijs renunciare, q̃rit̃, quid præcedet renũciatio, vel collatio? Dicit hic Vinc. ꝙ p̃ce det renunciatio, ſi lr̃æ admittuntur; & ſi poſtea reſiſtat̃, ſuccurretur ei, de pac. cum pridem, de re. per mu. cum vniuerſorũ. & putat tunc agi potius ex officio implorato, quam ex vi actionis, vide cle.
a de re. perm. c. vno [2] [*Reſignauit*] ad hoc, de conceſ. præb. lr̃as [*Vellent*] vt tenebant̃, de hoc. ſ. de reſcri. ſi qñ [*adimplere*] ſ. aſſignando præbendã [*Canonici*]
5 Sed quid † ad ſingulares canonicos de renunc. facta capitulo. So. licet non poſſint excipere, vt de renunciatione ſibi facta: pñt tñ excipere, vt ſinguli, ne executores intrudant eum per lr̃as, quibus renunciauit, ſicut & alias pñt excipere, ne ipſum intruderẽt per falſas lr̃as. j. de crĩe falſi, ſuper eo. vñ, & ſi capitulũ inhiberet canonicis, ne de dicta renũciatione exciperent, non tenent̃ ei obedire: qa nec principaliter excipiunt de renunciatione, ſed de intruſione, quã ſuo noĩe, non capituli ꝓnũt. veruntñ ſi capitulum vellet eum recipere, vel renũciationem remittere, hoc facere poſſet, nec poſtea admitterent̃ canonici ad excipiendũ de ipſa, ſm Inn. qđ dicit de receptione, verũ eſt, vt patet. ſ. e. cum inter P. Quod aũt dicit de remiſſione renũciationũ, non concedit Hoſt. vſquequaq; nam nec iuriſdictio delegata ſemel extincta ẽt ex conuẽtione partium & iudicis ſuſcitatur, vt patet in eo, qđ legitur & no. j. de of. del. ſignificantib. vñ vt ẽt dice
6 bat. Inn. ex quo † aliquis liberè, & ritè renũciat iuri ſuo, ẽt abſente illo, cui dicta renunciatio pro-
b deſt; oĩno tenet renunciatio,[b] & renũcianti præiu
c dicat,[c] & cuilibet exceptionẽ parit, ar. C. qui accuſat. accuſationem. 7. q. j. quã periculoſum, & C. de pactis, poſt q̃ liti. j. de præſ. c. pe. ff. de acq. hęr. l. 2. & l. is poſt, & fit renũciatio nõ ſolũ expreſſe, ſed ẽt tacitè, vt patet in eo, qđ no. j. e. §. j. ſuper. ver. ſnĩaliter decreuerunt, & hoc ipſo, ꝙ quis rem ſuam pro de relicto habet, concedit occupãti. ff. pro delicto, per totum, inſti. de re. diui. §. pe. & ſi. Fatemur tñ, ꝙ per renunciationem non amittit quis dominium rei, quam tenet. licet amittat poſſeſſionem. ff. de acq. poſ. l. ſi quis ui. §. j. ſecundum Inn. qui dicit etiam, ꝙ ſi quis renunciat iuri, vel ſeruituti, quam habet in aliqua re, etiam abſente domino rei, ſtatim res eſt libera, & idem, ſi renunciat liti. C. de pac. poſt q̃. Sed contra. C. de repudia. hęredi. l. ſicut, ſolutio ibi dicit, ꝙ non valet renunciatio in auxilium reuunciãtis: qa nõ põt ꝑ ſuã renũciationẽ alijs ꝓiudiciũ facere, ſed in ſuum damnum bene præiudicat renuncianti ſecundùm Innocen. [*Produxerunt*] Sed quomodo, cum ſuper principali non fuerit lis cõ
7 te. Nam hæc exceptio † videtur peremptoria, de
d lit. conte. c. j. [d] & 2. lib. 6. dic ꝙ hoc ſpeciale eſt in hac peremptoria, & conſimili, qua probata perimitur ſimul petitio, & reſcriptum, vt ſi dicatur tale reſcriptum veritate tacita impetratum. j. de ap. dilecto. de reſcrip. ſi proponente, & c. conſtitutus, & c. ad aures, Hoſt. vel fuit lis conteſtata, vt in j. gl. Sed hodie dic vt in cle. de iud. diſpendioſam [*Videretur probatum*] dixit hic Vin. & Abb. poſt eum diffe
8 rentiam eſſe † inter dicta litigatoris, & dicta teſtiũ, & inſtrumentorum. Nam per dicta partis plus pręſumitur, quàm appareat. Nam ſi ¦dixit ſe cohæredem, præſumitur interrogatus. ff. de inter. act. ſi ſine. In inſtr̃is ẽt plus ſolẽnitatis præſumit̃, quam appareat, inſt. de inuti. ſtipu. §. ſi ſcriptum. ff. de verb. obl. l. ſciendum, inſt. de fideiuſ. §. vlti. quicquid dicant, vide. j. de re iudica. ſicut hoc verum, ſi in ſcriptura ponitur cã obligationis. j. de fi. inſt. ſi cautio. ſed per teſtes non colligitur probatum, niſi quatenus in dictis teſtium inuenitur. j. de teſti. cum clamor: alle. de ap. dilecto. facit. de prob. in pñtia [*De creuerunt*] vr̃ ꝙ bene per iura; quæ de tacita renunciatione inducit gl. 3. ſed ꝺ̃. ff. man. l. vlt. §. fin. C. de inſti. l. ſi mater. ſo. dicit gl. ꝙ licet ex aliis cauſis ꝓceſſus reuocet̃ quãtũ ad hoc, de quo hic quæritur de rigore tñ iuris bene ꝓnũciauerunt iſti iudices, ar. 7. q. j. quã periculoſum, & ff. de ędil. edi. Item q̃
9 ritur. §. ſi debitor, hoc reprobant Inno. & Hoſt. dicentes, ꝙ aliud † eſt renũciare lr̃is, vel iuri ſuo, quo caſu loquuntur illa iura. Aliud ſubmittere ſe gratiæ, quæ ſubmiſſio ꝓteſtationem continet, ꝙ gratiam expectat, vnde illa non ſecuta primum ius recuperat, ar. C. de tranſac. ſiue. ff. de dona. hoc iure. 1. fi. ff. de condi. cã data, per totum. Idem, ſi ſubmiſſet ſe miſericordiæ. ſ. eo. ſanè. Idem, ſi voluntati. Nam & tunc illa voluntas debet reduci ad arbitrium boni viri. ff. de ope. liber. ſi libertus, ſm Inn. ſcdm quem decre. cum pridem. j. de pac. continet gratiam. Hoſt. remittit ad generalem ſolutionem de qua dicam. j. c. pe. in fi. pe. gl. dicebat Vincen. ꝙ iſtud tale ſubmittere ſe gratiæ Hiſpani vocãt cauſimentũ [*Viſus*] ipſis iudicibus, & ſm ſuam falſam
10 opinionem [*Vigiliam*] quo ad officij † celebrationẽ eſt vigilia, ſed non quo ad ieiunium: P. [*De Colo medio*] qui poſtea fuit archiep̃s Rotomageñ. & de mum eꝑs Albaneñ. vir maturi conſilij, atq; iuſtus, ſcdm Hoſt. [*Expectamus*] ſic. j. de reſt. in int. coram [*Et impetrandum*] tñ, & dicebat hic Boati. & cautè faciebant appellans, vel appellatus, ſi dabãt tria diuerſa mandata. ꝓcuratori vnum ad impetrandũ, & ꝺ̃dicendum tm̃, aliud ad ꝓſequendum articulũ appellationis. Aliud ad ꝓſequendũ negociũ
11 principale [*Minus*] pro † non. ſic. ſ. de reſc. ex parte, de his, quę ſi. a prælatis, cum apoſtolica, & no. per hoc Hoſt. ꝙ non refert non hr̃e mandatũ, vel hr̃e minus ſufficiens. ad hoc. de tranſla. c. 2. ver. ſed neq; [*Ratæ*] ſic. j. de teſta. Rainutius, & c. Rainal-
12 dus. ¶ Scda † gl. fortificat tex. & dat ſiꝛe, obiicit, & ſoluit in fi. all. ꝓ ſimili. c. ſanè. & ponit diſſimilitudinẽ, & ipſius duas lect. ¶ Gl. arg. ꝙ arguit, & argumentũ determinat. ¶ Vlti. gl. ſignat ꝺ̃rium, & dat
13 duas ſolutiones. ¶ In † gl. 2, [*ibi, l. 2.*] vide de conſt. cum acceſſiſſent, ſuper gl. pen. [*& ibi, Poſt diem*] vi de pœnis, ſuam, ſuper j. glo. [*& ibi, In ſumma*] non refert, an iubeat iudex ſolui, vel præſtari; vel aliquid ſimile [*& ibi. §. incipit ſi arbi.*] vide de accu. illa, ſup
14 vlti. gl. ¶ † In gl. j. [*ibi, Res dubia*] & ſic dicenti incumbit probatio. ff. de proba. ei, qui dicit [*Et in fi.*] quidam hñt hic additiones. de hoc. ſ. de elec. dudum.

ij. &

ij.& bene potuit esse,Ber.vitio scriptoris cõiter si-
15 gnata.ſ̃.c.proxi.in fi.ij.gl.dicebat autem hic†Hoſt. ꝙ per negationem actoris nõ fit ſuper principali litis conteſtatio,ſed ſuper exceptione ſic.per aſſertionem verò actoris, & negationem rei fit ſuper principali. & vide quod dixi ſup ver. produxerũt.
16 ¶In gl.ij.[*ibi,Ex equipollentibus*] iſta†non ſunt equipollentia renunciare,& ſubmittere ſe gratiæ,vt ſ̃. dicit gl.& facit.ſ̃.de inſti.cum veniſſent [& *ibi,Prima iura*]& in ↄtrariũ allegata nõ obſtãt,q̃ loquuntur, cum quis agit actum directè cõtrariũ [*& ibi, Officio*] vide quod ibi dixi ſuper gl.pe. ¶In glo. iij. [*ibi Caſſari*] imò caſſa nunciari,ſecundum Hoſt.ꝑ iura ſtatim allegata.¶In gl.Argumentũ ꝙ [*ibi,Ante receptionem*]dic vt ſ̃.de conceſ. præben. ſi capitulo,& c.ſi ſoli,li.6.¶In glo.ꝙ quidam,ibi [*Sepe contingit*]& c.conſuluit,in fi.[*in gloſ.vltì.in fi.*] dic quòd
17 quæſtio iſta beneficialis erat, & hodie in ea tene, quod habes infra de elec.c.j. li.6. nec eſt vera † diſtinctio gl.ꝙ ſola termini præfixio etiam poſt ſententiam deferat cauſam ad curiam, vt dicetur in c.interpoſita.§.j.de ap.

ADDITIONES.

a Vno.Et ſ̃.de elec.in c.cum inter.R. & vide plene in profanis in l.ſi pecuniam,ff.de condi.ob cauſam.& vide Ioan.Andr.in c.fruſtra,in Mercu.de reg.iur.li.6.

b Renunciatio. In contrarium tamen facit,quia renunciatio non nocet,quam aduerſarius non acceptauit,vt colligitur ex glo.3.in c.cũ veniſſent,de eo qui mit.in poſſ.& ibi Bal.in 4.col.ad hoc not.dignũ & vide plene per Iaſo. in l. poſtquàm liti, in 1.col.C.de pac. & per Feli.in capit.capitulum,in 6.limitatione,quam dat ad regulam ex eo,de reſcr.

c Præiudicat. Hoc verum,ſi fuit in iudicio, vel etiam extra iudicium ſi renunciet iuri reali,de quo plene per Bar.in l.hoc ſolum,§.ſi libe rationis,de li.le.& per ipſum & doc.in l.1.C.de pac.

d Primo. Ad hoc vide Io.And.in c.exceptio.ſ̃.de exce.& vide etiã no. in c.paſtoralis,eo.lib.& c.ſi.de præſum.p.per Innocen.& capit.1 de lit.conteſt.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Renunciare non videtur prælaturæ,ſi ſubditos abſoluit ab obedientia ſua prælatus.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Confeſſionem ad voluntatem confitentis reuelare & ferre ei teſtimonium poteſt confeſſor & qua de cauſa.*
4 *Æmulus dicitur multis modis,& quibus, remiſſ. Æmulationis verbum eſt medium,ibid.*
5 *Imperium à ſe prælſes abdicare non poteſt.*
Poteſtas patria, nolente patre non ſoluitur,ibid.
Cedere non poteſt abbas abſque ſpeciali ſui epiſcopi licentia, ibid.
6 *Vocatio ſola non nocet.*
Pœnitentiæ locus eſt re integra, ibid.
7 *Decretalis huius cum decretali, Quidam, ſupra eod. fit conciliatio.*
8 *Epilogus,ſuffragium,& Additamentum gloſſ.nu.9.10.*

CAPVT XIIII.

1 LEctæ. Caſus. Si prælatus† ab obedientia ſubditos abſoluit, non propter hoc prælaturæ
2 renunciat. & cõis † diuiſio. ſecũda ibi,nos autem[*Confeſſus*] in cõcilio
3 penitentiæ,Gof.& Phi.& tunc† dicas, quòd ad ipſius voluntatem reuelauit hoc archiepiſcopus,ſic & ſibi volẽti poſſet ferri teſtimonium reconciliationis, & emendationis, de teſti. teſtimonium,de ſimo.nemo [*Non crederet*] multi ſic decipiuntur ſecũdũ Hoſt.alle.v.q.v.non oĩs,&
4 c.non obſculatur[*Æmulum*]æmulus dicitur† multis modis,qui no.44.di.ſcimus, vbi ponit in bona parte.Hierony.ſuper Gal.li. 2.d. Æmulãtur bene qui cum videant in aliquibus eſſe gratias, dona, virtutes,ipſi tales eſſe deſiderant,& fidem, vitam, atq; induſtriam eorum, per quæ illa meruerunt, imitari nituntur,vt poſſint ea,quæ in bona æmulatione digna ſunt,conſequi, ſicut hic ponitur.ſ̃. depur.cano.cum in iuuentute, & c. accedẽs.[*Ab*
5 *ſoluit*]hic† non obfuit: quia & præſes abdicando à ſe imperium nihil agit.ff.de of.preſi.legatus.nec iſto modo ſoluitur patria poteſtas. C.de pa. pote. l. abdicatio. nec poteſt abbas cedere ſine ſpeciali licentia ſui epiſcopi,vt in gl. fi. vnde dicebat Inn. renũciatio debuit præcedere abſolutionem, quæ tamen fieri non potuit niſi in manibus ſuperio-
6 ris [*Vocato*] ſola †vocatio[a] nõ nocet,ſicut nec vo-
a catio patroni in ius ſine venia.ff.de in ius vo. quã-
b uis.[b] Eſt enim locus pœnitentiæ.2.q.6.ſi quis libellos, Gof. ff.de diuor. ſi pœnituerit, Egi. [*Requiſiſti*] quod non fuit neceſſe ſecundum Hoſt.& Pe.cum abſolutio nulla fuiſſet, vt ibi prædixi. fuit autem hoc de facto, & ad cautelam.ſ̃.eo .niſi.§.j.verſ.ſed in his,Hoſt.[*Tali facto*]ſ.quia æger,tali conſilio ductus monacos ab obedientia abſoluit, & vocauit epiſcopum, vt in ipſius manibus renũciaret,
7 ſed re integra pœnituit,Hoſt.qui per hoc † reſpondit ad decre.ſ̃.eo.quidam,dicens,ꝙ ibi fuit petita licentia cedendi,& obtenta: hic autẽ nec petita,licet petere voluerit. Item ibi ſuberat cauſa vtilitatis eccleſiæ,vel ſalutis propriæ: hic erat cauſa ſeductionis,& infirmitatis. Item ibi interceſſit delibe ratio, & inſtantia importuna: hic ſecus, quia ſtatim pœnituit [*Reſignaſſe*] ita, quòd teneat, & ꝙ mo
8 naci ſint abſoluti, Inno.¶Tertia† gloſ.fortificat tex.per ſimile:obijcit de tacita renunciatione per vnum c.id coadiuuãs per.v.ſimilia, & ſoluit. ¶Vl
9 tima arguit.¶In † gl.2.[*ibi concilij*] vide de ſenten. excõ.nuper ſup gl.ij. [*& ibi §.pe.*] vide hanc & ſe. de cau.poſ. cum olim, ſuper glo.2.¶In gl.vlti.ibi [*ſi conuenerit*] vide de iudi.c.j.ſuper glo.ſed nonne.
10 ¶In † glo.ij.ibi [*de dolo*]de hoc.ſ̃.de reg. iu.nullus
c ex conſilio,[c] li.6.[*Inſi.*]quidam hic habent, & malè,qã dixi.ſ̃.c.j.ĩ fi.j.gl.¶In gl.[*& ideo, inſi.*] & ↄtraria loquuntur in his,quæ non pendent à iuris,vel iudicis poteſtate, & reſpiciunt præiudicium renũciantis tantum, non alterius, ſecundum Hoſtien. Sed hic non valeret expreſſa,ergo nec tacita, facit de præben.dilecta,& quod ibi no.

ADDITIONES.

a Vocati o.Vide Alberi.de Roſa.in l.generaliter, & in l.quamuis.ff.de in ius vocan.

b Quamuis.Ibi vide,& in c.ſi diligenti ſ̃.de fo.compe.

c Conſilio.Et vide quod no.gl.ſ̃ eo.ſanè.

SVMMARIVM.

1 *Renunciare non poteſt abbas exemptus abſque licentia papæ.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *In abbatem monaeum alterius monaſterij eligi poſſe, argum.*
Canonicè,modis multis exponitur,& quibus,ibid.
4 *Obedientiam vt denuo promittant monaci, poteſt abbas petere ab eis, ſi ceſſionem ſuam in manibus capituli factam ratam ſuperior non habeat.*
5 *Epilogus,Suffragium,& Additio gloſſ.nu.6. & nu. ſequen.*
7 *Monacus de licentia ſui abbatis ad aliud poteſt tranſire monaſterium, & quando epiſcopi & conuentus requiratur conſenſus,& qualis debeat abbatis eſſe licentia.*
8 *Renunciatio presbyteri ab abbate præſentati, & ab epiſcopo inſtituti in manibus cuius fiet,& nu.9.*
9 *Spiritualia,& temporalia beneficij ita ſunt coniuncta,vt altera ſine alteris eſſe non poſſint.*

CAPVT XV.

a 1 ELecti. [a] Caſus,Abbas† exemptus
2 ſine licentia papæ renũcia re non poteſt.Et† in prima parte con uentus petitio. In ſecunda ibi cum igi tur, ipſius repulſio, & negocii com-
3 miſſio [*Elegerunt*] per hoc† probant quidam monacum

b nacum [b] alterius monaſterij eligi poſſe, de quo dic,vt no.de ele.nullus,lib.6.& in cle.eo.ti.c.1. [*Canonicè*] vt ipſi dicebant, quod falſum apparuit, vt ſequitur:vel i.concorditer: vel i.ſeruata forma canonica,quę habetur.ſ̃.de ele.quia propter.[*Noſtra licentia*] vel legati de latere, ſi ſit in prouincia. ſ̃.de elec. ſi abbatem, lib.6.licet Hoſt.hic contra [*Reſti tui*] dicunt quidam,vt ſatisfiat iuri. ſic.ſ̃.de acc.ad
c petitionem [*Integrè*] ſ.quò ad bonorum, [c] adminiſtrationem,& omnia. C.de ſen.paſ.l.j.& vlt. [*Reſtitutio*]per hanc literam in diſputationibus termi
4 nauit†olim &Archidia.ꝙ Abbas,qui ceſſit in manibus capituli, ſi ſuperior ceſſionem ſuam ratam non habet, poteſt petere à monacis, ꝙ obedientiã de nouo promittant, vt ſic poſſeſſionẽ recuperet, quã perdidiſſe videbatur.ad idem. ſ̃.c.proxi.6.q.3. denique,in fi. 18.q.ij.c.j. [*ceſſionem*] ſi cedere voluerit,Goffr. Sed glo.2.ꝑ, & Hoſt.concor.gl. fatẽt tñ, ꝙ ex viribus reſcripti, per quod cõmittitur certũ miniſterium tm̃,hoc non fieret, licet aliter ꝓpter inſufficientiam de iure cõi fieri poſſit,vt in gl. Idẽ
5 Vin.& Pet.¶Vlti.† gl.inſert,dat ſimile, & arguit. ¶In gl.vlti.[*ibi,non dubium*] vide de foro cõpet.ſi di
6 ligenti,ſuper vlt.gl.¶†In glo.2.in prin. dicit Abb. in prin.huius gl.ſupplendũ,& non bene,& tũc bene continuabitur gl. [*& ibi,reſignatio*] vide qđ no.ĩ cle.eo.tit.c.vno,in gl.ſ.[*& ibi,bene tenuit*] vnde dicebat Goffr.ꝙ ſuperiore habẽte ratam ceſſionem, & præbendæ licentiã eligendi, poterat electio fie-
7 ri.¶In gl.3.in fi.¶Sed quid † de monaco, nunqd de licentia ſui Abbatis poteſt ad aliud mona. trãſire? dic ꝙ ſic,de regu.licet.19.q.3. ſtatuimus: qa ſolùm Abbati facit obedientiã.12.q.j.non dicatis. Sed ſi ſm̃ monaſteriũ ſit paris,vel laxioris religionis, requiritur diſpenſatio eṗi, arg.de regu.ſignifi catũ.Sed in vtroq; caſu requiritur conſenſus contuentus,quod tutius ſm̃ Inno.arg.58.diſt.c.2. Alij dicunt,etiam eṗi conſenſum requirendũ. 16.q.j. qui purè. Quod credit Inn. quò ad ordines aliter non recipiẽdos ab alieno eṗo,niſi prius fieret monacus monaſterij arctioris illi ſubiecti.Sed nõ debet Abbas dare licentiam monaco intrandi aliã religionem etiã arctiorẽ, niſi ſciat, ꝙ illi velint eũ recipere,& monacus aliter recedẽs fugitiuus eſt, & apoſtata,cũ non ſit in alicuius obedientia,niſi forſan ſic daretur licentia, ꝙ ſub obedientia vadat,& quærat arctiorẽ.ſed non conſultè facit Abbas,niſi forſan vt peius euitet, puta quia de facto recedet illicentiatus denegata licentia, ſecũdum
8 Inno.& vide.ſ̃.de iureiur.ſicut.j.†Sed ꝑsbyter præſentatus ab Abbate,& inſtitutus per eṗm, ĩ cuius manibus renunciabit?dic ꝙ eṗi: & abbas, cũ ſua interſit,eſt ſuper hoc requirendus.ſic intelligitur, de præben.in Lateranen. de offic.arch. ad hæc. §.
9 fin. ¶†Quid ſi† renunciat in manibus Abbatis quò ad temporalia tãtùm, & in manibus eṗi quò ad ſpiritualia tm̃? dic quod non valeret talis renũ
d ciatio,[d] cum hæc ſint ita coniuncta, ꝙ vnum ſine altero eſſe non põt.j.q.3.ſi quis obiecerit, ſecũdũ Inno.dicit Hoſt.ꝙ propter renunciationem ĩ manibus Abbatis factam epiſcopus poſſet illum priuare,argu.hic,& no.ſ̃.eo.quod in dubijs.Io.And.

ADDITIONES.

a ¶Dilecti.Et facit,quòd talis exbannitus ſine licentia obtenta ad actus tranſire non poſſit,de quo Ioan.And.in c.licet,in ver.ſed quid, de regula.Bald.

b ¶Monacum.Si iſta ceſſio, & electio tenuiſſent, & demum ſecundæ abbatiæ cederet,quæritur,cuius eſſet monacus? vide plenè per Federi.de Sen.conſi.29. & idem de epiſcopatu, cui ceſſit epiſcopus.

c ¶Honorem. Vide And.de Iſer.in c.1. in titu.quæ fuit prima cauſa beneficij amit.in vſibus feudorum.

d ¶Renunciatio. Pro hoc quia ſpiritualia vt digniora trahunt ad ſe temporalia, facit quod not.glo.in cap.commiſſa. de electio.lib.6.

¶De ſupplenda negligentia prælatorum, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Titulus hic qualiter cũ ſuperioribus cohæreat, ſiue cõtinuet.*
2 *Vacat eccleſia non ſolum per ceſſionem, ſed per nimiam remiſſionem.*
3 *De materia huius tituli, vel rubricæ vbi alibi, tam ſub hoc eodem titulo, quàm extra tractetur.*

1 ¶Viſo † de modis,quibus prælati aſſumunt̃,quia ſæpe in prælaturis perfunctoriè res aguntur.6o.diſtin.ante omnia,& quod negligitur, ſupplendum eſt,& quod omittitur,inſtaurandũ,ideo &c. Gof.
2 vacat† eccleſia nedum per ceſſionem, ſed etiam per nimiam remiſſionem.ad hoc. ſ̃.de tranſla.inter corporalia,ver.ſed neque.viſo ergo &c. ſecun
3 dum Hoſt.in lectura.de materia † Rubricæ.84.& 86.diſt.2.q.7. negligere. 9.q.3. cum ſimus. repetitur Rubrica in Sexto, & in Cle. & conuenit huic, de magiſtris.c.2.in fi.

SVMMARIVM.

1 *Benedicere ſi diœceſanus requiſitus nolit Ciſtercienſem Abbatem,ipſe monacos ſuos, poterit benedicere, & quãdo. nume.6.& 9.& ratio.nu.16.*
Prætereà,ideſt præter alia capitula, ibid.ver. prætereà.
2 *Contumacia ſubditi per trinam monitionem conuincitur.*
Duritia,vel pertinacia prælati per trinam conuincitur inquiſitionem,ibid.& quando per vnicam,ibid.
Requiſitionis huiuſmodi,vt fiat inſtrumentum, conſulit,eod. num.2.ver.& conſulit.
3 *In incertis,non certis certiorari quis debet.*
4 *Benedictionis ius, & ſuccedit loco confirmationis, & in ea non requiritur examinatio.*
5 *Religionis fauor hic notatur,& in quo caſu.*
6 *Malitioſè renuere benedictionẽ quando ꝑſumitur epiſcopus.*
7 *Cauſa rationabilis non excluditur per hanc conſtitutionem, quæ cauſa in omnibus generaliter eſt conſideranda, & admittenda in iudicio,& extra.*
8 *Ciſtercienſes de iure communi non ſunt exempti à confirmatione epiſcopi, licet patres Abbates illos confirment in multis locis,& num.12.*
10 *Epilogus, ſuffragium,& additio gloſſarum,num.11.& ſeq.*
Dare poteſt aliquando quis,quod non habet. num.13.et 14.
Abbas non confirmatus ponit anathema, eod. nume.12.ver. inuenit.
13 *Benedictio Abbatis non confirmati qualis ſit, & non eſt ordinis.*
14 *Cardinales vtuntur epiſcopalibus inſignijs, minores ordines conferunt,& ſolenniter benedicunt.*
15 *Abbas nõ benedictus,an poſſit,et quo iure cõferre lectoratũ.*
Baptizat non baptizatus fauore religionis, eod. ſicut in fauorem.
16 *Pſalmiſtatum quilibet ſacerdos conferre poteſt.*
Abbates Ciſtercienſes abſque magna ſolennitate miniſtrãt, & ratio,ibid.
Solennitas ſi non requiratur in inſtitutione, nec in deſtitutione ex adminiſtratione,ibid.

CAPVT PRIMVM.

1 STatuimus. Caſus.Si diœceſanus requiſitus benedicere nolit Ciſtercienſẽ Abbatẽ,ipſe monacos ſuos bũdicere poterit [*Prætereà*] reſpicit partẽ de ciſam:vel i.ṗter alia capitula, q̃ in vſis priuilegiis ↄtinent̃,ſm̃ Hoſt. Tertiò no.Hoſt.
2 ꝙ ſicut†ꝑ trinã monitionẽ ↄuincit ↄtumacia ſubditi,ſic ꝑ trinã [a] requiſitionẽ cõuincit duritia, vel ṗtinacia ꝓlati.vñ ṗt recurri ad ſupiorẽ,de off.ord. duo ſimul,de iure pat.null⁹,& ĩ l.frete.quã ſcripſi. ſ̃.de fo.cõpe.ſi diligẽti,ver.cũ igitur.Et conſulit,ꝙ huius req̃ſitionis fiat inſtr̃m, de ſent.exc. c.1. li.6.

Et dicit, q̃ si in prima requisitione denegat exp̃ssè, non est vlterius admonendus, all. de ele. cū. inter vniuersas: quia † in incertis, non in certis &c.
3 facit de sent. exc. venerabilibus, li. 6. de app. ab eo,
b eo. lib. & ĩ. de locato, potuit [*Benedicere*] [b] & licet
4 † confirmati non sint, per hanc benedictionē dr̃
dari cura monasterij, & sic succedit loco confir-
c mationis, [c] nec sit examinatio, sed simpliciter be
nedicitur, sicut & tutor filio emancipato datus à
patre sine examinatione confirmatur. ff. de testa.
tu. pater: quinimò & sine benedictione, ex quo il-
lam denegat, habet Abbas plenam administratio
nem auctoritate huius constitutionis, ſm Innoc.
vnde dicit Host. huic verbo, benedicere, supplen-
dum, vel confirmare, cum eadem sit ratio, arg. de
transac. inter corporalia. §. 1. vnde, quicquid ver-
ba sonent, de mente vr̃, q̃ occurratur malitiæ dif-
ferentis confirmationem, sicut differentis bene-
dictionem, arg. ĩ. de verb. sig. intelligentia, & c. in
his. ff. de excu. tut. l. scire debet. §. aliud, & s̃. de re-
script. ad aures, & facit. s̃. de elect. nihil est, vbi etiã
administrant non confirmati; & hoc in fauorem
5 ecclesiarum, qui fauor † religionis in hoc est sta-
d tutus [d] ampliandus est, non restringendus. ĩ. de re
gu. iur. odia. lib. 6. Intelligendum tamen est hoc,
6 qñ † eps malitiosè hoc renuit, quod præsumit eo
ipso, q̃ requisitus hoc renuit nullam cām præten
dens. Sed si iustam causam prætenderet, abstineat
Abbas, & vterque suam iustitiã prosequatur; ad
hoc de rescrip. si qñ, de app. vt debitus. de his, que
fi. à ma. par. cap. c. 1. de regu. licet. Si tñ eps ius suũ
probare non põt, punietur, vt dr̃ s̃. de elec. c. 1. li. 6.
Aliqui tñ dicunt, vt refert Inno. q̃ quicquid præ-
tendat eps, non est audiendus: quia Papa tuetur
Abbatem per hanc constitutionẽ, quod non pla
cet Host. nec enim vr̃ Papa per hanc constitutio-
7 nem cām † rationabilem excludere, quæ genera-
liter in omnibus consideranda est, vt patet in eo,
quod legitur & not. s̃. de accu. c. cum dilecti, quæ
admittenda est in iudicio, & extra. de app. vt debi
8 tus. dicit tñ Host. q̃ licet † de iure Cistercienses nõ
sint exempti, sed per eos confirmandi, in multis
locis patres abbates illos confirmant, nec videt,
quo iure faciant, nisi super hoc habeant priuile-
gium [*Abbatibus*] vestri ordinis [*Liceat*] auctorita-
te huius statuti; concor. de offi. ordi. irrefragabili.
§. cæterum [*Duritiam*] per hoc patet, q̃ loquitur,
9 qñ † nullam iustam causam prætendit eps [*Et ab-
bates*] i. in abbates electos, Goffr. vel dic ꝓprie, si lo
quitur de confirmatis, vel prouisis. facit. de accu.
meminimus, & conciliũ Vienen. de statu regula-
10 rium, attendentes, ver. statuimus. ¶ †Secũda glo.
arguit. alle. 5. iura, in ꝯrium allegat sex. ¶ Vlti. glo.
11 exemplificat, obijcit, & soluit, & dat si. ¶ †In gl. 2.
[*ibi, Cum constitutio*] versus finem, etiam seruus, cui
relicta libertas non est, põt se offerre additioni, cũ
satisdatione, q̃ oĩbus creditoribus, & oĩbus hære-
ditatibus satisfiet. & sic pulchrum eueniet, vt per
eum, cui libertas nõ est, alijs libertas imponetur
[*& ibi. l. vlti.*] dñs nouum emphyteutam, cui ven
didit antiquus, in possessionem inducit [*& ibi, non
est nouum*] hanc & tres sequentes, vide de iure pat.
cura, super vlt. glo. [*& ibi, obseruare*] in fi. vide de re
12 script. pastoralis, in prin. vlti. glo. In † gl. j. [*in prin.*]
per ordinarios, cum non sint exempti per ius cõe,
ſm Host. facit quod dicam, de priui. recepimus,
super j. gl. in fi. Inuenio tñ, q̃ abbas non confirma
tus ponit anathe. ĩ. de simo. sicut tuis, Goffr. dic vt
13 ibi. ¶ In glo. 2. [*ibi, quod non habet*] benedictionẽ † mo
nachalem, & ordinem habet, licet non sit benedi
ctus in abbatem, nec hic dr̃, q̃ det benedictionem
Abbatialem. dicit tñ Host. q̃ Papa in hoc posset
priuilegiare quemlibet simplicem sacerdotem:
quia benedictio Abbatis non est ordinis, sed est
simplex. vide quod no. in Cle. de sta. re. attenden-
e tes. §. statuimus. [e] vnde, vt dicit, patet hoc † in Car
14 dinalibus presbyteris, qui licet supra sacerdotalẽ
ordinem nullam benedictionem habeant, vtun-
tur episcopalibus insignijs, & minores ordines cõ
ferunt, & solenniter benedicunt [*& ibi, nuper*] ibi
soluitur. ¶ In glo. vlt. [*ibi, lectoratum*] Goffr. hic in ap
15 paratu ꝯ, qui dixit hoc † non intelligi de manu
ordinatoria, sed benedictoria professorũ, dicens
hoc statutum in odium eꝑorum, & fauorem reli
gionis, sicut in fauorem religionis non baptiza-
tus baptizat. 32. dist. §. verum. & dixit Inno. fortè
melius dr̃, q̃ cum conferre lectoratũ non sit offi-
cij tm̃, sed ordinis, non poterit ordinem conferre,
nisi sit benedictus, vt in d. c. 1. 69. dist. dixit tñ, q̃ nõ
tm̃ ex ordine, sed ex ordine, & benedictione hẽt
hanc potestatem. sed ſm eum dicunt alij, q̃ bene-
dictio nihil facit ad collationem ordinis; sed pri
uilegium generale concessum Abbatibus benedi
ctis, q̃ possint conferre lectoratum, extenditur ad
Cistercienses etiam non benedictos dolo, vel ne-
gligentia episcoporũ, vt possint illud conferre, &
alia facere, quæ ad officium pertinent. fatetur au
16 tem, † q̃ Psalmistatum quilibet sacerdos cõferre
potest [*& ibi, Hoc concedit*] Cistercienſibus ſm Na
so. Inno. & Host. & potest esse ratio ſm Abb. vt si-
cut ipsi sine solennitate destituuntur, sic sine ma
gna solennitate ministrent, sicut & sine solennita
te installantur. ĩ. de simo. ne Dei, & vide quod di-
xi, de elect. venerabilem, super verbo, examinatio.

A DDITIONES.

a ¶ Trinam. Ad idem facit l. 4. ff. de pig. act. aliàs vbi non expressè di-
catur, sufficit vna, vt nota. Bart. in l. Titia. §. vsuras. ff. de leg. 2. & in l.
mora. ff. de vsu. & de hoc in Cle. dudum. §. si verò, de sepult. in glo.
b ¶ Benedicere. Bald. hic not. ex isto text. hic probari, q̃ ille, qui non
est benedictus, potest alium benedicere, vide pulchrè. d. Iaſ. in l. j.
C. vt nemi. lice. sine iudi. auct. &c. in fi.
c ¶ Confirmationis. Contra hoc videtur tex. in clem. attendentes. §. sta
tuimus, de sent. exc. vbi vt diuersa ista ponuntur, & ibi vide glo. vti
lem circa hanc benedictionem.
d ¶ Statutus. Vide Ioan. And. de elect. cap. transmissam, in princ. suæ
gloss. mag.
e ¶ Statuimus. Vide infra de ætat. & qualita. c. tuas, per Ioan. Andr. in
glo. forte.

SVMMARIVM.

1 *Regulares in suos vsus conuertere non possunt ecclesias, in quibus ius obtinent patronatus.*
Præsentatio si non fiat rectorum ab eis intra tempus concilij Lateranen. quando vacant, eas ordinabit superior. ibid.
2 *Diuisio capituli.*
Monaci, & canonici regulares parificantur, eod. num.
3 *Ecclesiæ in episcopatu sitæ iure communi sunt episcopi subiectæ, nisi probentur exemptæ.*
4 *Præsentare non possunt monaci regularem ad ecclesiam, quæ consueuit per seculares clericos regi, & in quo casu.*
5 *Insolertia dupliciter accipitur.*
In exemptis etiam prouidet ecclesiis diœcesanus ac supplet, & quando remiss. eod. num. 5.
6 *Rationabiliter, sine excessione modi.*
7 *Patroni, & elegentes si minus idoneos præsentauerint, vel elegerint, ipso iure priuati sunt iure præsentandi, vel eligendi.*
8 *Idoneum nullum, vel minus idoneum quis eligat, non refert.*
9 *Patroni clerici ius pinguius habent, quàm laici patroni.*
10 *Extunc, temporis lapsi extremitatem significat.*
11 *A correctione non appellatur, & in quo casu.*
12 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum num. 13.*
14 *Monasteria non subsunt episcopo, nisi in procurationibus, & quando, eorum tamen capellæ subsunt.*
Huius decretalis cum alijs iuribus, quæ refragari videtur, conciliatio, ibid.
C. inter cætera. 10. q. 3. intellectus. eo. nu. ver. & quod dicit.

CAP.

CAPVT II.

1 Sicut nobis. C. Regulares † ĩ
suos vsus con-
uertere non possunt ecclesias, in
quibus ius obtinent patronatus.
& si infra tẽpus Lateranen. conci-
lij, qñ vacant, non præsentent rec-
tores ad eas, superior ordinabit ealdem. & com-
2 munis † diuisio. secunda ibi, nolentes [*Canonici*] de
quibus idem iudicium, de postu. c. 2. [*Tuo episcopa-
tu*] vnde † iure cõmuni subsunt episcopo, nisi pro
bentur exemptæ, de reli. do. cum venerabilis [*Ni-
tuntur*] primus excessus, Host. [*Nec volunt*] secũdus
excessus, Host. [*& destituunt*] tertius excessus [*Ad-
missos*] per episcopos, & est quartus excessus [*Anti-
quus*] ad hoc, de consti. cum omnes, de consuet. cũ
3 consuetudinis. Et notant per hoc Pet. & Abb. † q̃
ad ecclesiam, quæ consueuit per seculares cleri-
cos regi, monaci regularem præsentare non pos-
sunt, quod verum crederem in non curatis, vel si
præsentarent illum vt claustralem, & facit cle. eo.
a tit. quia regulares, [a] & ibi etiam de hoc [*Insoler-
5 tiam*] i. † incuriam, siue fatuitatem, aliàs insolen-
tiam. i. superbiam. Host. [*Exemptæ*] hodie etiam in
exemptis auctoritate ap. prouidet, & supplet dioc
cesanus circa hoc; quod dic vt in Cle. eo. tit. quia
6 regulares [*Rationabiliter*] q. d. non † excedendo mo
dum. ĩ. de offi. ord. licet in corrigendis, & ca. seq. §.
fin. de re iudi. quod ad consultationem, in fi. Ho.
7 [*Idoneas*] ergo, si præsentant † minus idoneas, ipso
iure priuati sunt iure præsentandi, sicut eligentes
iure eligendi. s̃. de elect. cum in cunctis, & c. inno
tuit, etiam si sint laici, ſm Host. qui dicit aliquos
contradicere. de hoc. ĩ. de offic. ord. cum vos. Et di
cit, q̃ est duplex ratio huius iuris. prima, vt puniã-
tur, in quo delinquunt. s̃. de transla. quanto. secũ
8 da, quia † non refert, an nullum, vel minus idoneũ
eligant, de translat. c. 2. addit demum tertiam, qa
9 † pinguius ius habent patroni clerici, q̃ laici, vt pa
tet in eo, quod no. & l. de iure patr. quoniam, & c.
10 cum propter. [*Ex tunc*] s. lapso † semestri [b] tẽpore,
b & à tempore notitiæ. ĩ. c. 1. hoc dicit, quia & gra
11 tiam posset illi facere. ĩ. c. 2. [*Remota*] qa nõ † appel
latur à correctione [*Nouerint*] & voluerint, de cle.
12 non resid. relatum. ¶ †In j. glo. [*ibi. §. Labeo*] vide de
postu. bonæ. j. super iij. glo. ¶ In glo. tenentur [*ibi.
l. j.*] Ibi, vacatione gaudebitis, neque hospites su
scipietis. ¶ In glo. vlti. [*ibi, l. vlt. & 2.*] & vide hanc
13 & se. in præ. c. vlt. super vlt. gl. ¶ In † glo. 2. [*in fi.*] &
c. tua. ¶ In glo. 3. [*ibi in Lateranen.*] & c. de monacis,
vbi satis dicam de hoc, & vide de except. cum ve
nerabilis, ad fi. ¶ In glo. s. in procurationibus [*ibi.
14 Cathedratico*] sed contra. monasteria † nõ subsunt
episcopo quò ad l. diœcesanam. 10. q. j. cap. 1. & 16.
q. j. cum pro vtilitate. 10. q. 3. inter cætera, de stat.
mona. c. 1. so. illud in monasterijs: hoc in eorũ ca
pellis. & quod dicit capitulum, inter cætera, Basili
cis monasteriorum. i. Basilicis, quę sunt monaste
ria, ad procurationes tamen tenentur, si non sunt
exempta. ĩ. de prescript. cum ex officij, Goffr. [*& in
fi.*] & habet locum etiam in exemptis, vt eod. tit.
c. 1. lib. 6. ¶ In glo. ergo si exempti [*in fi.*] dic vt ĩ. de
priuile. c. 1. lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Regulares. Ibi idem no. glo. & vide ad materiam. c. cum de benefi
cio, de præben. lib. 6. & ibi Ioan. And.
b ¶ Semestri. Licet iste tex. loquatur in præsentando, tamen facit pro
opin. Zen. & Ber. de Guil. de qua in cle. j. eod. titu. & contra gloss. 3.
ibidem, quæ in collatione loquuntur, quando collegium est negli-
gens, ibi vide.

SVMMARIVM.

1 *Supplet superior inferioris negligentiam in beneficijs conferendis tempore concilij Lateran. lapso.*
Collatio post tempus concilij Lateranen. facta non valet, ibidem.
2 *Diuisio capituli.*
3 *Iactura turpissima, quæ per negligentiam accidit.*
4 *Mensis computatio quomodo facienda.*
Temporis computatio nõ debet nimis arctari, vbi fraus cessat, eod. num. post medium.
5 *Collatio præbendarum primò spectat ad archiepiscopum, & per eius negligentiam ad capitulum, & quo iure.*
6 *Collationis tempus non currit, nisi à tempore notitiæ.*
7 *Ex tunc, exacti temporis declarat extremum.*
Epilogus, suffragium, & additio glossarum, num. 7. 8. & 9.
Tempus currit à die scientiæ, & nu. 9.
Scire hic prælatus intelligitur quomodocunque ad eum peruenerit notitia, eod. nu. 9. idem in alio casu, nu. 8.

CAPVT III.

1 Licet magister. Casus. Sup
plet † supe
rior inferioris negligentiã in bene-
ficijs conferendis, si tẽpus Lateran.
concilij lapsum sit, & collatio p in-
feriorem postea facta non valet. Et
2 prima † pars decisa narrat factũ. Secunda dat iudi
ces sub certa forma, per quã ius suũ Papa tuetur
3 [*Negligere*] ſm † Senecam. i. ad Lucillum, in prin.
Turpissima est iactura, quæ per negligentiã acci
a dit [*Confouemus*] [a] ĩ. de immu. eccl. qm̃, lib. 6. [*Tem
pore semestri*] licet de hac materia. s. quot dies dẽt
4 † habere mẽsis à iure statutus, notauerim, de elec.
q̃ sit, lib. 6. quia tñ Host. hic plenius tractat, etiam
hic prosequor. & arguit per hanc literam, q̃ dicit,
duo semestria facere vnũ annũ, q̃ cui datur men
sis, habebit duodecimã partẽ anni: cui danẽ duo
menses, hẽbit sextã partẽ: cui tres, quartã, & sic de
b singulis. verũ qa annus [b] hẽt 365. dies, & 6. horas,
talis cõputatio satis intricata vr̃, cũ per ipsam etiã
ad diuisionẽ nedum horarũ, sed ẽt momẽtorum
oporteat peruenire. Quare dñt aliqui primo mẽ
se cõputandos 28. dies tm̃. Nam in oĩ patria solẽt
recipi quattuor septimanæ pro mẽse, & ad talem
consuetudinẽ recurrendum est. ff. de flumi. l. j. de
fundo instru. l. cũ de lanionis. §. afinã. ff. de suppel.
le. l. Labeo, de spon. ex lris. j. septimana verò hẽt.
7. dies, ergo mensis. 28. & facit. ff. de verb. sig. cũ bi
c sextus, [c] in fi. sed ꝯ, quia pro duobus mentib. dat.
61. dies. ff. de reg. iur. vbi lex; ergo pro mẽse dãtur.
30. dies, & dimidius. imò vr̃ ẽt, q̃ 31. C. de tẽp. app.
l. 2. §. quod si primo, & l. fi. §. finautẽ. sed quod. 30.
tantum dentur, probatur, quia res vendita, infra
duos menses est redhibenda. ff. de redhibi. actiones. si
venditor, de his, & aliæ leges exponũt. i. ĩ. 60. dies,
eo. tit. q̃ si nolit. §. si quis ita, & l. ædiles. §. 1. ergo cõ
putãdi sunt 30. dies pro mẽse, nec plures, nec pau-
ciores. ad idem. C. de iure delib. scimus. §. sinautẽ
dubius, & §. donec, in auct. de hære. & Falci. §. igi
tur, col. j. & patet ĩ auct. vt cũ de ap. co. §. 2. coll. 8.
signata. C. de iud. autẽ. iubemus. sic ẽt cõputatur.
C. de adult. iure mariti. ff. de adult. si maritus pue
nerit. §. nec non in maritis, & l. si maritus. j. rũ. & l.
miles. §. sexaginta, & l. mariti. §. sex mensiũ. Quid
ergo in tanta iuriũ diuersitate dicemus? so. vr̃ ali-
quibus ad calendariũ recurrendũ, & hoc cõiter
seruatur, vt no. in præ. decre. q̃ sit. Alij dñt 30. dies
computandos: qa in hoc plura iura cõcordãt, vt
patet ex p̃missis, arg. ff. de ar. l. diẽ. §. si plures. s̃. de
elect. corã, & hoc tenuit Pe. de sen. exc. ia cro, alle.
24. q. 3. de illicita. Host. dicit hic, q̃ in his casibus,
d q̃bus hæc cõputatio [d] est expresse à iure termina
ta, nõ est recedẽdum ab illa, sed ſm varios casus
cõputabimus mẽsem 30. dierũ plus, vel minus, vt
ius eo casu terminat. vbi verò ius hoc nõ determi
nat, sicut cõiter ĩ iure canonico ẽ videre, ẽt hãc de

terminandam per bonum eccleſiaſticum iudicẽ, arg. de offic.deleg.de cauſis,de trãſac. c.fin.qui habens æquitatem præ oculis, & attendens, ꝙ ſimplicitate & veritate gaudemus,de iudi.dilecti, nõ debet nimis computationem arctare, ſed potius dilatare,vbi ceſſat fraus,de dolo. c.1.quare factam electionem de eꝑo.91. & 2.vel 3. die, dũmodò ſit aliter canonica,potius confirmabit, q̃ caſſabit:tũ quia triduum principij vacationis non vr̃ computandum, quo ſaltem ex honeſtate debuit ab electione ceſſari de elect. bonæ.2. tum quia computatis.31.diebus pro menſe apparet canonicos non neglexiſſe, vt ex ſuperioribus patet: tũ quia & ſi. 91.die completi eſſent tres menſes,ſatis videretur ineſſe, quod fieret. ℈. ſequens biduum,ad hoc.de regu.ad noſtrã,& c.conſtitutionẽ,lib.6.& ℈.de deſpon.impub.atteſtationes.Sed quia forſan nõ oẽs ſuperiores ſic arbitrarentᷣ, conſulit Hoſt. canonicis,ꝙ ſe non arctent,de offic.deleg.cõſuluit,quod enim vituperari põt &c.de ſeruis non ordi.c.1.cũ enim cõſtitutio,ne pro defectu,ſit ſtatuta in odiũ negligentiũ, forte ſuperiori videbiẽ reſtringenda, ℈.de reg.iur.lib.6.odia,vt in prin.dixi: cõiter ſeruatur,quod ſcripſi de elect.q̃ ſit,in glo.6. [*Ad archiepi*
5 *ſcopum*] dixit Inno.ꝙ † ad archiepm primò de conſue.ſpectat collatio præbendarũ.ad capitulum verò ſpectat ꝓp negligentiã archiepi, de conceſ.præben.quoniam. Hoſtiẽ. dicit, ꝙ de iure cõi ſpectat ad archiepm,remittit ad no.per ipſum de elec. cũ
6 eccleſia [*ad capitulum*] not. † ſm Inno.ꝙ etiã ei,ad quem iure deuoluto pertinet collatio;non currit
e tẽpus, niſi à tẽpore notitię. e Idem in illo, ad quẽ ſpectat ſiue iure cõi, ſiue priuilegio, ſiue cõſuetudine [*A notitia*] concordat de appe.cõcertationi, lib.6.[*Alium*] puta patriarcham, vel primatem [*ex*
7 *tunc*] elapſo anno.¶ †Secunda glo.arguit, duo iura allegat,& remittit.¶ Tertia glo.alle.vnã cõcor. ſignat ℈ria,& ſoluit.¶ Vlti.improbat opinionẽ,&
8 ſoluit ℈rium. ¶ †In glo.2. [*ibi.l.vlti.*] ſi filiusfa.bonorum poſſeſſionem ſibi delatã prima die agnouit,centum dies incipient currere,ex quo patrem certiorare potuit [*& ibi,petitam*] ſcire dr̃ is, cui denunciatũ eſt, vel literis, vel edictis aduocatus eſt.
9 ¶ †In glo.3. [*in fi.*] ſcire autem prælatum intelligo in hoc caſu, quomodocunq; ad eum peruenerit quocunq; denunciante per prædictum. §.petitã. 22.q.5.hoc videtur, Goffr. ¶ In gl.vlti. [*in fi.*] Idem Vin.hic,& ℈.de conſtitu.cum acceſſiſſent,in j.glo.

ADDITIONES.

a Confouemus.No.quod hic Papa pro ſe ſupplet de facto. facit quod not.Ioan.And.de conſue.cum inter.
b Annus.Vide pulchrè Alberi.de Roſa.in ſuo dictio.in ver.annus,vbi multa dicit de iſto anno.
c Biſextus.Ibi vide Bar.qui idem tenet, quod Ioan.And. niſi l.per dinumerationem dierum aliud dicat.
d Computatio.Vide latè per do.Iaco.Butr.in ſuo tractatu de computatione termini, qui habetur in formis, col.3.cum ſequen.
e Notitiæ.Facit ad q.conſtitutionis epiſcopalis,qua cauetur, quod intra tres menſes fiat executio teſtamentorum, de qua per Bart. in l. quæro.ff.de his,qui not.infa.quia currit tempus à tempore ſcientiæ; & an hoc ſit regulare tempora currere à tempore notitiæ, vide Cy, Doct.& Bald.& Saly.in l.quandiu. C. qui admit.ad bono. poſ.

SVMMARIVM.

1 *Collatio non valet facta lapſo tempore concilij Lateran. niſi de miſericordia toleretur,& cuius miſericordia. num.6.*
2 *Capituli diuiſio.*
Tempus ſemeſtre Lateranen. concilij pro quolibet electore, & à tempore notitiæ computatur, ibid.
3 *Inſtitutio pertinet etiam ad inferiores epiſcopo.*
4 *Alioquin,quid comprehendat.*
Legati non de latere beneficia conferre non poſſunt, niſi auctoritate Papæ ſpeciali,ibid.
5 *Suffragium,& additio gloſſarum. num.6.*

Ratificare collationem nullam non poteſt inferior Papa, licet denuò conferre poſſet,ibid.nu.6.

CAPVT IIII.

1 Itteras. C. Si is † ad quem ſpectabat beneficij collatio,lapſo tempore Lateranen.concilij conferat,non valet collatio,niſi de miſericordia toleretur.cõmu-
2 nis† diuiſio.2.ibi,diſcretioni [*Tanto tempore*] computatis ſex mẽſibus pro quolibet electore,& à tẽpore notitiæ, vt ℈.c.proxi. [*innotuit*] ipſis prælatis,vel capel.volentibus vos in fraudẽ prę uenire,vel moram purgare [*Inſtituere*] & ſic etiam
3 † ad inferiores epiſcopo ſpectat inſtitutio,de quo remittit Hoſti.de offic.archi. cum ſatis, de priuil.
4 c.1.§.ſanè.lib.6.[*Alioquin*] i.ſi †perſonis idoneis aſſignata non ſint auctoritate noſtra ſpeciali,ꝙa nõ
5 erant de latere.℈.de offi.leg.officij,lib.6. ¶ †In gl.j.
a [*ibi obſeruare*] a l.4.eſt, & vide de for.compet. ex te-
6 nore,ſuper vlti.glo.¶ †In glo.j.[*in fi.*]vnde ſine hac patientia, vel noua collatione non poterant illa ſine peccato tenere, vt hic, & not.℈.de elect. ꝙ ſicut,& c.eccleſia.2.& de renun.niſi,Innoc.ꝙ de patientia dicitur,intelligit Hoſtien.Papæ: quia inferior,licet poſſet de nouo conferre, dummodò ipſius tempus non ſit lapſum,non tamen poſſet ratificare.℈.de elect.c.auditis.

ADDITIO.

a Obſeruare. Ibi vide Bart. ſuper iſta tacita approbatione, & patientia.

SVMMARIVM.

1 *Collatio fieri non poteſt ab eo,ad quem ſpectabat, lapſo concilij Lateran. tempore.*
2 *Capituli diuiſio.*
Decretalis hæc alibi collocata erat in 4. compilat. ibid.
Epiſcopus eligit aliquando, vt prælatus aliquando vt canonicus,& ideò diuersè ſtatuitur, ibid.ver.epiſcopus.
3 *Spectare, conſuetudinem reſpicit.*
4 *Electio, non prouiſio deuoluitur ad ſuperiorem per negligentiam primorum eligentium intelligitur ex verbis electionem confirmetis, in decretali poſitis.*
5 *Eligere vnus ſolus dicatur,remiſs.*
6 *Epilogus gloſſarum.*
Electio beneficij, vel prębendæ collegiatæ eccleſiæ pertinet ad prælatum,& capitulum, niſi aliud conſuetudo habeat, ibidem.
7 *Additio gloſſarum.*
Curam animarum, & præbendas confert nullus abſque auctoritate epiſcopi.

CAPVT V.

1 Dilecto. Caſus. Is, ad † quẽ primo loco ſpectabat collatio beneficij, lapſo tempore La-
2 teranen. concilij conferre non potuit. † Et prima pars decisè narrat factum.ſecũda ibi,quia nobis,diſſinit.tertia ſub conditione confirmationem committit ibi, mandamus, quatenus. Et fuit hæc decret. in quarta compilatione ſub titu. de præben. [*Conſtitit*] tolle quod eſt ſupra,electionem ſupradicti &c. [*Epiſcopus*] qui vt prælatus, non vt canonicus vocem habebat: aliter locũ haberet, quod dicitur de conceſs. præben. poſtulaſtis [*Spectat*]
3 Hoſtien.dicit,ꝙ hoc † verbum conſuetudinem reſpicit[*Minus canonice*]ꝓp defectum poteſtatis in Archiepiſcopũ iam trãſlatæ [*A decano*]fortè dicebãt iſti, ꝙ de epiſcopo ad eos erat deuoluta poteſtas [*Impedire*]repete,decernim⁹ [*Dicto G.*] electo ab archiepiſcopo

chiepiſcopo in cantorẽ, Inno.[*electionem*]iſtud verbum, & verbũ, confirmetis, quod ſequitur, facit ad illã partem, ꝙ ad ſuperiorẽ per negligentiã pri
4 morum eligentiũ† nõ deuoluatur ꝓuiſio,ſed electio.de hoc dixi.℈.de elec.ne pro defectu, ſup.ver. ordinare.& dicit Hoſt.iſtud verbum, electionem,
5 facere † contra Goffr.qui dixit, ꝙ vnus ſolus non
6 eligit,& remittit,de poſtu.gratum. ¶ †Prima glo. rñ.per q.quis eligat ad præbendam, vel beneficia eccleſiæ collegiatæ; & dicit ꝙ prælatus, & capitulũ, niſi aliud habeat ꝓſuetudo, cui ſtat̃,ſignat con
7 trarium,& ſoluit.¶ †In glo.j. [*ibi,nullius omnino*] ibi dicitur, ꝙ curam animarum, vel præbendas nullus confert ſine auctoritate Epiſcopi [*& in fi.*] ad hoc ℈.ne ſede vacãte.c.vno, & de regula. c.vlt.li.6.

De temporibus ordinationũ, & qualita.ordinandorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio ſiue continuatio huius cum cæteris precedentibus rubricis.*
2 *Ad rubricam ſiue titulum hunc vbi in locis alijs ſub ſimili titulo,vel ex eis pertinentia tradantur,& nume.3.*
Epiſcopi promouentes indignos ad ſacros ordines puniuntur, eod.nume.
3 *Ordinari qui non poſſint.*

1 ¶ †Viſo de promotione prælatorũ,tractemus. de
2 ordi.cleri.& quia certis tẽporibus, & cũ ſcrutinio habent fieri, ideo &c. Goffr.de prima † parte Rubricæ.75.diſt.per totum.de ſecunda parte à 25.diſtin.vſq; ad 50.& ab 81.vſque ad 91. repetitur hæc Rubrica in 6.Item ad primam partem,de elect. ꝙ ſicut.§.1.facit.de offi.Archi.c.ſignificaſti.ad ſecũdam,de elec.nihil eſt.§.eꝑi.nam puniunt eꝑi, qui
3 non dignos promouent ad ſacros. Itẽ † accuſatus pendente accuſatione non ordinatur,de teſtib.c. fin.nec coniugatus, de cle.coniu. c.2. de conuer. coniu.coniugatus,nec excommunicatus, de ſenten.excom.cum illorum. item facit,de præben.ſi epiſcopus,lib.6.de priuil. Abbates, in fin.cod.lib.

SVMMARIVM.

1 *Ordines ſacri diebus Dominicis,vel Sabbato Pentecoſtes ab alio,quàm à Papa conferri non poſſunt, & à quibus conferri omnino nequeant.nu.2.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Velum cõſecrationis virginibus à quibus & quibus diebus, item velum profeſſionis à quibus detur.*
4 *Tempora quatuor ſunt in ſeptimana ſequenti Pentecoſtes diem.*
5 *Epilogus, ſuffragium,& additio gloſſarum.nu.5.& ſequẽt.*
Albis paſchalibus, ideſt, in tota ſeptimana paſchali, ibid.

CAPVT PRIMVM.

1 Vbdiaconos. C.Die b⁹ †dominicis, vel ſabbato Penteco-
2 ſtes ſacri ordines ab alio, q̃ à Papa conferri non poſſunt. & ſunt tria †dicta.ſm ibi,quamuis.tertium ibi,ſabbato [*Nulli*] Pontifici,quod ſequitur.de inferioribus enim non eſt dubiũ:quia illi nõ conferunt ſacros [*Virgines*] vt dicit hic Inno. velum cõ
3 ſecrationis † à ſolis epis & ſolis virginibus, & ſolis ſolennitatibus,vel diebus Dominicis datur, niſi neceſſitas ingruat, ſicut & baptiſmus omni die tũc datur 20.q.j.deuotis, de conſec.diſt.4. venerabilis,& c.baptizandis. velum autem profeſſionis nullus Pontifex dat viduis,vt in præalle.c.deuotis, & vide quod ibi not.non obſt. quod met.can.c.1. quia ibi imponere ſimulauit ſm Inno. & Hoſti.q̃ de his velis hic not.quod no.℈.de regu. vidua [*Pentecoſtes*] nec natiuitatis Dñi,in quo tñ aliqui erra-
4 uerunt ſm Hoſt.ſed de illo feſto non ſic dubitabatur:quia non ſemper, imò valde rarò occurrit feſtum illud in Dñica, vel vigilia in ſabbato [*Septimana*] qua † ſunt quattuor tẽpora 76.diſt. de ieiu-
5 nio,& c.ſi autẽ.¶ †Prima gl.arguit,ad ℈rium alle. 8.iura,& ſoluit. ¶ Vlt.gl.ſignat ℈riũ,& ſoluit.¶ In j.glo.[*ibi,cum dubitatur*] ibi imperator indignum reputat aliud in vrbe ſeruari, & aliud in prouincijs [*& ibi, Quod Romæ fit*] ibi dicit,ſpectandũ non quod
a fit,ſed quod fieri debet a [*& ibi. §.vlti.in fi.*] ibi dr̃, neceſſe eſt oẽs prouincias caput omniũ noſtrarũ ciuitatum.i.hanc regiam vrbem,eiusq; obſeruantiam ſequi. ¶ In glo. j. [*ibi, ſubditi eius*] 11.diſt.nolite,vbi de hoc, & ℈.de ſum.trini.c.1. lib.6. [*& in fi.*] ad hoc 93.diſt.illud.¶ In glo.2.ibi, albis paſchalibus.i.in tota ſeptimana paſchali [*& in fi.*] & idem ibi Ioan. & hic. T.Vin. & Phil. non enim poſſunt omnia vno canone comprehendi.ff.de legi.l.non poſſunt, Goffr.

ADDITIO.

a Debet. Vide Bald.in l.3.iff.de offic.præſid. per illum text. qui optimè probat.

SVMMARIVM.

1 *Ordines ſacri,vt conferantur extra tempora ſtatuta, non valet conſuetudo.*
Diuiſio capituli,ibid.
2 *Vualia vbi nam ſit locorum.*
3 *Dedicationes eccleſiarum fieri poſſunt etiam diebus priuatis.*
4 *Verborum in alia reſolutio,& num.5.*
5 *Deponere ſumitur hic impropriè.*
Priuari pro ſuſpendi,vel ſuſpenſos teneri,ibid.
6 *Epilogus, & additio gloſſarum.nu.7.*

CAPVT II.

1 Anè. Caſus. Non valet † conſuetudo, ꝙ extra ſtatuta tempora ſacri ordines conferantur. & communis diuiſio. ſecũda ibi ſignificamus [*Vualia*] ſup. licere epiſcopis.& dicit Ala. ꝙ hęc eſt
2 † terra in quadam inſula Angliæ, & debet ſcribi
3 per duplex.V.non per.G.[*Dedicationibus*] quæ † fieri poſſunt etiã diebus priuatis. ℈.de conſecr.eccle. vel alta.tua [*Promouere*] ſup. & quæris, an toleranda ſit talis cõſuetudo [*Significamus*] i. ſignificando
4 † rñdemus [*Ordinati*] no. tẽpus non eſſe de ſubſtãtia ordinationis [*Miniſtrare*] niſi ex diſpenſatione. ℈.eod.cum quidam [*apud nos*] i.noſtrates. concor. de ſac.vnc.c.vno, in prin. quaſi dicat ſm iura noſtra,& conſuetudinem Romanæ eccleſiæ,quæ ab oĩbus eſt ſequenda. ℈.c.proxi. [*Deponerentur*] i.tan-
5 quam † depoſiti ab executione arcerentur, vel ĩu ſpenderentur ſm Hoſt.& Eg. [*Priuarentur*] i.ſuſpenderentur, vel ſuſpenſi tenerentur, ſicut probatur de ordinatis, & ordinantibus.℈.eo.cum quidã, & c.literas,& c.ſeq.per quẽ patet, ꝙ hic eſt pęna ma
6 lè ordinantis. ¶ † Tertia gloſſ.arguit, allegat quatuor iura,demum arg.determinat,& triplicẽ veritatem diſtinguit. ¶ Vlti. gloſſ.arg. alleg. duo iura, & tria alleg. in contrarium, & tripliciter ſoluit.
7 ¶ †In glo.arg.ꝙ [*ibi, Commeſſationes*] vbi de hoc [*& ibi, Nec veritas iuſtitiæ*] idem no. in §. pro graui.j.alleg.in glo.prout Gregorius, & vide quod ibi dixi.
• ¶ In glo.vlti. [*ibi,4.diſt.denique*] vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Ordines minores cõferri possunt diebus festiuis & a quibus, nu.2. sacri vero quando,& a quo,& nu.4.*
Diuisio cap.ibidem.
3 *Consecrari possunt virgines diebus festiuis,& quibus.*
5 *Epilogus,additio,glossarum nu.6.& nu.sequen.*
7 *Ordines minores an & quando possunt simul conferri.*

CAPVT III.

1 DE eo autem. Ca. Minores ordines cõferri pñt diebus festiuis: sacri vero cõferri debent in 4.tpibus, vel sabbato sancto,vel de passione.cõmunis diuisio.ij.ibi, taliter respondemus [*An liceat*] generaliter loquitur,non dicens, cui, & accipe promoueri,quod est.ĩ.Host.[*Aliquos*]q. d.paucos.& dicit Hosti.q̃ caute fuit quæsitum, &
2 cautius rñ. [*Epis*] arguit†Host.q̃ hoc alijs inferioribus non liceat,arg.de transla. inter, sed remittit ad no.de æta.& qua.cum contingat, vbi tenet, q̃ Abbates diebus dñicis hoc pñt [*Festiuis*] quibus
3 †possunt virgines consecrari, de quibus.ŝ.c.j.Alij latius intelligunt.ſ.de festiuitatibus specificatis.ĩ. de fer.c.fi.dicit Host.quod cum papæ sit interpretatio,tutius est prius dictum de prima tonsura.dicam post eum.ĩ.c.pen.[*Quattuor temporibus*]dicũt Io.Tan.Vin.& Host.cũ cantatur,sitientes [*Romano*
4 *Pontifici*] ŝ.c.j.ipſe† enim considerata ptãtis plenitudine,semp & vbiq; hoc posset,simile de vsu pal. ad honorem,de elect.q̃ sicut,§.præterea. ¶Prima
5 †gl.quærit,& soluit.¶Scda glo.rñ.per cõnem,an
6 omnes minores,&c.& soluit. ¶In†gl.j.[*in fi.*] idẽ Ala.Tan.Goff.& Inn.sed Host.q̃ inhærens lĩæ: qa quæsitum de aliquibus,& responsum de duobus, & quia dies isti sæpius iterantur,non cogit necessitas sentire contrarium.¶ In glo.ij. [*ibi,nisi consuetudo*] idem hic Tan.Vin.Goffr.Phi.Inno.Io.dicit,q̃
7 †tunc possunt omnes simul conferri, quando cõsuetudo hoc habet,aliter non de iure. hoc no.75. distinctio.c.3.& clarius.78.distinctio.quicunq;, in 3.glo.& ipſe Goff.huic dicto Io.concor.in decret. cum.Hosti.dicit hic,quod primam tonsuram, & quattuor minores non licet cõferre, cum talis ordinatio nec per ius, nec per cõsuetudinem approberur, & collatio plurium ordinum vna sit generaliter reprobata,infra eo.literas,& c.dilectus. nõ vult ista opin.quẽ vna die esse laicum, & acolytũ. Item facit, quia de psalmista non dicitur hic in tex.¶In glo. vlti. [*ibi, ordinationes*] ibi vocatur sabbatum medianæ quadragesimalis hebdomadę.

SVMMARIVM.

1 *Ad ordines ne promouecatur crimonosus occultus, potest moneri,sed prohiberi non debet,& num.16. & qualis crimi nosus,& an ad maiores ascendere queat, ibid.& nu.7.faciunt nu.sequentes.*
Diuisio decretalis,ibid.
2 *Publicum pro notorio.*
Degradari verbaliter est deponi,ibid.
3 *Cepit qui facere quid, videtur esse satis,& quando.*
4 *Epilogus,suffragium & Additio glossarum,numero 5.6.& nume.inferioribus.*
8 *Celebrare qui prohibeatur ob crimen, & nu.9.10.11.12. 13.14.& 15.& quis, & quando sit opus dispensatione, vel sola penitentia,ibid.*
9 *Ius naturale continetur in lege,& in euangelio.*
Dispensare cum criminosis & quibus potest episcopus, & numero 10.11.12.13.14.& 15.& ŝ.7.& 8.
10 *In dispensando quas debeat attendere circunstantias, & vti cognitione.*
11 *Criminosus licet celebrare non possit, an debeat abstinere a beneficio percipiendo,& qualis,& nu.12.& 13.*
12 *Scandalum per dispensationem tollitur, & quorum scandalũ debeamus curare,& minus scandalum quod dicatur, & possit excusari.nu.13.*
14 *Eligi non potest,qui celebrare prohibetur,& quis.*
15 *Irregularis non potest absque dispensatione celebrare.*

CAPVT IIII.

1 IN tenore. Casus. Criminosus †occultus moneri potest,ne ꝓmoueatur ad ordines,sed prohiberi non debet. & facit ad secũdam partem Rubricæ. & cõmunis diuisio. secunda ibi,verum quoniam[*Deliquit*] forte enormiter,puta incestum: & tamen dispensationem non requirit,vel vsuram exegit,quam tamen resti
2 tuit,Inno.[*Publicum*]idest†notorium,Pe.[*Degradatur*] verbaliter.i.deponeretur,de pœnis.cap.ij.in princi.lib.vj.de hoc dicam ĩ.de iudi. cum non ab homine [*Parte pœnitentiæ*] de fur.ca.fin.& faciunt
3 hæc†ad quæstionem de tutore, qui cœpit facere inuentarium,sed non perfecit, quod agere possit, de qua in spe.de tutore.§.generaliter,versi.quid si
a cœpit. a[*Quo*] susceptο ordine [*Contentus*] quia non in sublimitate,&c.ĩ.c.proxi. in fin. [*Voluerit*]
4 persuasioni non parens. ¶Secunda†gl.alle.4.con cor.& in contrarium tria iura: ponit opin.quam reprobat:demum ponit opin.Hu.& Tan.qui dixerunt quattuor consideranda.¶Vlt.gl.signat 3riũ,
5 & tripliciter soluit.¶In†3.glosi.[*ibi,Iurisiurando*]de periurio loquitur non distinguendo publicum
6 ab occulto.¶In†j.gloſſ.[*in fi.*] sup.commisit,quæ mediocria sunt,Tan.& Host.dicit Abb.quod contra hanc lecturam est litera.infra.ad superiores ordines non ascendat. Nam in illis acta penitentia impediri non debet,& sic contra.infra capitu.fin. Quare alij secundum eum intelligunt de enormibus.ſ.homicidio, & simonia. sed huic lecturæ obstat finis,quo dicitur,quod ascendit ad superiores contra decre.vlt.infra eodem titulo.sed ipſi Abb. placet prima lect.Nec ob.litera contraria,quæ de consilio loquitur. ¶In gloſſ.ij. [*ibi,sine peccato*] ec clesiasti.31.quis est hic,& laudabimus illum.& ibi Hu.& Tan.Innocen.Sed Goff.dicit, hos anfractus sublatos per decre.vlt.infra eodem titu. Hostien. vero remittit ad summam.eodem titulo.§.& cui,
7 sub.§.prima regula [*& ibi,Et †ad maiores ascendere*] & putat Innocen.quod hoc poterit sine peccato. infra de apo.capitu.ij.in fin. & sine dispensatione episcopi: quia sufficit absolutio sacerdotis ex potestate clauium,argumen. sexta quæstione prima,illi qui,quamuis meritoria sit humilitas,si voluerit abstinere.hoc verũ puta,nisi crimen sit tale quod impediat executionem officij post pœnitentiam,de quo satis no.ŝ.de renun.nisi.§.pp consciẽtiam.talis.n.licet ꝓhiberi non possit propter peccatũ occultũ.ĩ.de simo.ex tuæ,peccat tamen,si ꝓmouetur,ar.j.q.j.erga simoniacos[*Et ibi,promoueri*] & dicit Inn.q̃ iste forte nõ est monẽdus, vt abstineat a ꝓmotione ordinũ [*& ibi, Quæstio.vl.*] de hoc in summa[*& infi.*]de hoc ea. di.in summa, & c.de his.ij.& in spe.titu.ij.§.antepe.ver.hoc quoq;
8 dicebat Inn.hic,q̃ † nõ credit peccare illũ, q̃ statũ facta confessione celebrat,licet bonũ sit ꝓsiliũ, q̃ prius ꝓ parte satisfaciat,vt hic. sed & si attẽdam
9 ius†naturale q̃ hr̃ in lege, & euãgelio, vt in prin. decretorũ.ŝ.de ꝓsue.c.fi.planũ est,q̃ nullus existẽs in mortali dẽt celebrare: aliter sibi indiciũ mãducat,& bibit.ĩ.de coha.cle.& mu.c. fi.cũ suis ꝓcor. & ſm idẽ ius,quãtũcunq; fuerit criminosus,si modo est sine peccato,& Deo placẽs,secure celebrat qđ ꝓbat exẽplo Iesu summi sacerdotis,& Dauid, & apostolorũ Petri,& Pauli,& multorũ.50.dis.põ deret,& c.qđ ẽ,& c.cũ exaudiero, & c.dño sancto. huic tñ iuri nãli scĩ prẽs simulatas pnĩas multorum

rum experti aliquid voluerunt addere,& ideo hic restrinxerunt, quod eis licuit.ĩ. de bigamis.c.2. & statuerunt,q̃ ex quo aliquis esset conuictus de crimine,siue pœnituisset,siue non,non deberet promoueri,& promotus deijceretur, nec restitueret. l.di.de presbyterorum,& c.peruenit.& c.si post,& c.vt constitueretur. Sed per hoc non fuit subtracta episcopis potestas dispensandi b cum verè pœ
b nitentibus,vbi scandalum non esset.l.dist.vt con-
10 stitueretur, & c.domino sancto, debet† enim discretus episcopus in dispensando, & pœnitentiã peractam,& scandalum, & bonitatem personæ, vtilitatem & necessitatem ecclesiæ,& alias circunstancias attendere diligenter.Nam cum summaria causæ cognitione danda est dispensatio.j.q.7. dispensationes,& c.se.7.q.j.scias,concor.quod dicam infra de si.presb.veniens,super gl. quia quod Vnde si quis in mortali peccato fuerit deprehensus,propter scandalum, quod est in populo de oblatione talium statutum est, vt non celebrent.l. di.de his vero,& idem est, si conuicti fuerunt, vel confessi,vel aliter notatj.l.di.si quis diaconus,& c. si episcopus,& hic,& infra c.quæsitum, nisi fuerit dispensatum.61.di.ministri.8 2.di.presbyter,quod fieri debet,si veræ pœniteat, vt l.dist. si quis diaco-
11 nus:à beneficio † tamen percipiendo non præcipitur abstinere in dictis capitulis, sed ab officio tantum,& ar.52.dist. c.i.ab officio igitur abstinere debet propter scandalum, ex quo deprehensi sunt, vel conuicti.Nam,& secundum ius naturale scan
c dalum c est vitandum, vt patet de noui operis
12 nunc.c.2.§.fi.sed nonne† & scandalum remanet, etiam si fuerit dispensatum?respond.non,quantũ ad catholicos credentes firmiter, q̃ prælati habẽt potestatem ligandi,atque soluendi, & dispensandi.l.di.ponderet, & c.vt constitueretur,de hæreticorum autem scandalo non curamus,vt patet. 11 q.3. inter verba. ĩ. de voto,magnæ,§. cum igitur, ver. de illis. ¶Sed dices, vbi nescitur deprehensio ista,non est scandalum,ergo licet offerre. respon. non est verum.quia vix est, quando talia notoria sint,& iura solent ad ea, quæ frequentius accidũt, adaptari:sed nec possunt omnia diffiniri.ff. de legi.nam ad ea,& l.non possunt. vnde, & idem dici potest,si scandalum cesset,quod semel ortum est, hæc autem vera sunt in capitalibus criminibus,& vbi quis confessus est,vel conuictus,& maximè cõdemnatus, vel in crimine publicè deprehensus. Nam talia excusationem nõ habent: secus de his quæ & si euidentiam habeant, tamen excusatio-
13 nem habere possunt,& minus † scandalum inde generatur; sicut est tenere plures curas, quæ non obsunt electo,nisi tempore electionis ipsas habuerit,vt ŝ.de elec.dudum.2.hic enim satis potest dici q̃ post peractam pœnitentiam licitè celebrabit, & idem si fecit tumultum in concilio.v.q.4.in loco: vel si fuit excommunicatus.4.q.j.c.j.vel cõtumax hæc enim, & similia multoties excusantur. infra de accu.cum dilecti. Alij tamen dicunt, q̃ qualitercũque notorius sit excessus, & maxime ex quo scandalum generat,postea etiam acta pœnitentia celebrare non debet:subditi tamen criminosi officium audient,quousque sentẽtialiter condẽnentur.8.q.4.nonne.28.dist.consulendum.ĩ.de cohacle.& muli. vestra, vbi de hoc. Sicut † autem talis
14 celebrare prohibetur, ita & eligi. Qui enim celebrare non potest,eligendus nõ est.ĩ.de cle.exc.mi. si celebrat,& hoc expressum est ꝓ quicto,de elec. super eo.& de confesso.ĩ. de confessis,cum super, & eadem rõne idẽ dici põt & de deprehẽso, de iu. cum non ab hoĩe.sicut aũt talis ad ẽpatũ ꝓhibẽ eligi,sic & ad dignitates minores.ŝ. de cle. ꝓ ingsitionẽ.ĩ.de excess.ꝓlat.inter dilectos.Si aũt crimen occultũ sit,quantuncũq; graue acta pnĩa, vel parte ipsius, ẽt sine dispẽsatione celebrabit, vt hic,& ĩ.ca.1.de apo.c.2.nisi sit tale, qã post pnĩam impe
15 diat executionẽ, vt ŝ. no. irregularis † aũt sine dispensatione celebrare non dẽt.l.di.ex penitẽtibꝰ. Est tñ cũ tali,si occultũ fuerit,dispensandũ ſm id, quod legit, & not. ŝ.de renun. nisi cũ pridẽ,§.psonæ,ſm Inno.cuius est glo.quã ad lr̃am posuit Hosti.¶In gl.vlt.[*ibi,& c.nolo*]ĩ.de ele. si religiosus, in prin.lib.6.[*& ibi, vel verius*] Idem Host. [*& ibi, vel*
16 *dignitatis*] dicit† Vinc.q̃ occultũ peccatorẽ ꝓlatus ab ordine repellere nõ põt, siue ordo petatur ad titulũ, siue non. Saluo eo, q̃ non tenẽt eps ordinare non hũtem titulũ:consulit tñ Host.q̃ eps habens læsam conscĩam alteri cõmittat ordinationem.ff.de neg.gest.at qui natura. §.cũ me absente[*& in fin.*] Ala.ij.vel dic,q̃ pnĩarius eum nõ põt prohibere,vt hic,sed prælatus bene. ĩ.ca.proxi.Innoc. vel prælatus prohibere non debet, vt hic, si tamen prohibeat,est parendum, vt ibi.

ADDITIONES.

a Ceperit. Vide per glo.Doct.& d.Barth.de Saly.in l.tutores. C.de administrat.tuto.
b Dispensandi. Vide Panor. & alios in c.at si clerici, dum allegant ista iura hic allegata per istum.ĩ.de iudi.
c Scandalum. Vide multa specialia de scandalo aggregata extensè per do.Fely.in c.nihil,extra de præscript.& alibi sæpe, vbi d.Fely.enumerat.xxxiiij.specialia.

SVMMARIVM.

1 *Ordinari non debet religiosus contra prælati sui prohibitionem.*
Diuisio cap.ibid.
Huius cap.cum proximo superiori diuersitas quæ,ibid.
2 *Præpositi appellatio nomen generale, & quos comprehẽdat.*
3 *Charitas, dilectio Dei, & proximi.*
4 *Epilogus,Suffragium,& Additio glossarum. num. 5.& seq.*
Obediendum non semper est prælatis, & num.6.& 7.
Faciendum vel omittẽdum aliquid ad cautelam eorum, quę fieri non possent. §.1.& nu.8.§.vlti.
Obediendum prælato & cui,& quãdo sit, ibid.nu.6.7.& 8.
7 *Vxor soluens votum de præcepto mariti cur excusetur, remissiuè.*
8 *A mandatis prælati sui, an & quibus casibus appellãdum, & qualiter.*
Grauamen iniuriosum nunquam transit in rem iudicatam, ibid.ver.hoc verum.

CAPVT V.

1 AD aures. Casus. Religiosus contra†prohibitionẽ prælati sui ordinari non dẽt.cõis diuisio.2. ibi tuæ [*Contradicunt*]sup.quorũ voluntas sequenda sit [*Honestius*] posset ergo solui istud capitulũ ad præcedens,q̃ illud de iusticia,hoc de honestate ſm Host. [*Prępositis*] nomen
2 †generale,vt in j.glo.q.d.siue sint Abbates, priores,ministri,vel guardiani,archipresbyteri, ꝓpositi,vel cuiuscũq; noĩs, q̃ religiosis psint[*Desiderium*] ſ.quo ꝓmoueri volũt ꝓdicentibus ꝓlatis [*Ex qbus*] cõmissio cõstat qualitercunq; [*Eis*] ſ.ꝓlatis [*quòd*] sup.Subditi [*in sublimitate*] 50.dist.de his.j.ĩfi. [*Charitatis*] i.dilectionis † Dei,& ꝓximi. ¶Secunda†gl.
4 alle.5.cõcor.& in 3riũ. 5.iura,†& soluit distinguẽs excõicationem à præcepto: & in præcepto distinguit,an spectet ad eius officiũ, vel nõ.Et primo casu subdistinguit,an sit iustũ, vel iniustũ, vel dubitetur.¶ Tertia glo.arguit,alle.5.iura,& tria in 3riũ,
5 & soluit,& remittit. ¶In† 2.gl. [*ibi. §.in bello*] vide de postulando c.2.super gl.2. [*& ibi,omnes,infi.*] officium iudicis si non resistit ei volenti principalẽ, vel decurionem torquere,in l.libras auri punitur [*& ibi, factum à iudice*] seqnt̃, quod ad officiũ eius

non pertinet,ratum non est. ¶In gl.pe. [*ibi, diuortio.1.respon.*]ibi in marito gerente post diuortium negocium coniugis consideratur periculum,quo facere posse desinere posset [*& ibi,Si vero.§.prætor*] sup.locum,quo fit iter,nil debet haberi,quod nocere possit,dato etiam qđ non noceat [*& ibi,si quis stipulaturus*] vide de rest.spo.litteras, in gl.hic est.

6 ¶† In gl.2.[*ibi, si prælatus*] intellige cū Host. nō p̄cisus, si enim talis esset vt hæreticus scismaticus rebellis, & excommunicatus, tunc non debet ei subditus in aliquo obedire.j.de offi.ordi. quod sedem;de excess.præla.tanta,de elec.quia diligentia xv.q.6.nos sanctorum,& c.iuratos [*& ibi,Per tuas*]

a & in alijs,qui notantur.j.de sen.exc. [a] præsenti; li. 6.[*& ibi,factam à iudice*] & e.ti. ea, quæ fiunt,lib.6. [*& ibi, Contra conscientiam*] videtur ergo sufficere, q̄ subditus credat præceptum iniustum, vt not. Io.13.di.nerui. [*& ibi,si dominus*] & ibi no. 33.q.v.

7 manifestum,quare† excusetur vxor dissoluens votum de præcepto mariti [*Et in fi.*] hoc verum secū dum Host.si potest suam conscientiam informare prælati præcepto. Nam si non obedierit, nec ostendit causam probabilem,punietur.Si vero ad id non potest suam conscientiam informare, sequatur conscientiam,& non obediat, etiam si cō scientia sit erronea,infra de simon.per tuas.2.nec ædificet ad gehennam,de præscrip.c.fi.& licet prælatus possit in eū animaduertere:subditus tamen qui non potest conscientiam deponere, sustineat patienter, & à sua innocentia non recedat. infra de restitu.spo.litteras,§.porrò,& de sen.excom.in quisitionis.de sen.vero diffinitiuis, vel interlocutorijs dicit Innocen.quòd illis parendum est, aut appellandum, dummodo fuerit in illis seruatus

8 ordo iuris,dicit† etiam ; q̄ à mandatis, si quis se grauatum senserit, bonum est appellare infra.x. dies,infra, de appella.ad audientiam , & c.priore, & c.proposuit.C.de appella.hi qui ad ciuilia, & l. si apud , & l.si quis.Sed necesse est assignare iustā

b appellationis [b] causam,arg.infra de offi.ord.licet de ap.ad nostram,dicit Host.hoc verum, si in modum sententiæ aliquid præcipiatur iudice pro tribunali sedente,& cum causæ cognitione,ar.infra de verborum signifi.in his,aliàs si per tale mandatum extra iudicium grauetur , etiam si ad præceptum superioris non receperit ordines, quamuis non appellauerit,audietur, sicut fuit auditus Honoratus.74.di.gesta: quia grauamen iniuriosum ex̄ iudicium,vel etiam in iudicio quandocunque

c illatum non debet transire in rem [c] iudi, de quo remittit,de app.Romana.§.si vero,li.6. Fatentur

d tamen Inno. [d] & Host. q̄ in præcepto non est necessaria causæ expressio. vani enim capitis esset, q̄ diceret,prælatum,non posse præcipere, maximè, quod ad officium suum spectat, sine causę cognitione.7.q.j.quia frater.Referunt etiam quosdam dicere , quod vbi prælatus sine capitulo præcipit aliquid,quod sine capitulo non debet expediri, licet securius sit appellare:tamen & sine appellatio ne tutus est subditus,de quo potest exemplum poni in confirmationibus, institutionibus,& aliis arduis negocijs,de his,quæ fiunt à prælato,nouit,&

e c.quanto.e ¶Quid ergo si episcopus præcipit alicui,quod respiciat œconomatum. vel vicedominatum,vel consimilia:videtur subditus tutus esse etiam sine appel.2.q.6.nominationes,hoc verum in his,quæ ipsum episcopum , & capitulum communiter tangunt. In his vero , quæ habet episcopus à capitulo separata, nisi prætendatur iusta cā, obediendum est,vt patet ex nota.de rescrip. edoceri fm Ho.qui ēt de mā remittit ad summam,de ma.& ob.§.ad quid,ad fi.ver.ad huius aūt māæ,& Inn.remittit ad decre,primam de his,quæ fiunt à ma.par.ca.vide in glo.in capitulo.¶In glo.pen.in fi.& infra de seruis non ordi.cap.j.

ADDITIONES.

a ¶Excom.Et ibi vide per Io.An.post Io.de Imo. quare excommunicatus potest excommunicari,& non excommunicare.
b Appellationis. Vide pulchre Pau.de Ca.in l.contractus,C.de fi.instru. & vide d.Iaco.de Are. in tractatu , qui habetur in formis,quæ dicitur sententia diffinitiua,vel interlocutoria,in 3.col.
c Rem,ad hoc Inno.in c.cum venissent,de inst.Bal.
d Inno.Ioan.An.in spe.de iu.om.iud.ad fi.& ibi ponit remissiones,& vide Cy.in l.quotiens.C.de fideiuss.& Bar. in l.pater.§. Iulianus Agrippa.ff.de le.3.
e ¶Quāto. De istis præceptis iudicū vide Bal.in l.liberti.C.de op.li.

SVMMARIVM.

1 *Metropolitanus ab omnibus suffraganeis, suffraganeus à tribus iussu metropolitani si viuit,consecretur eo mortuo quid agendum,nu.3.*
2 *Consentire si qui præcipiantur,vt id accipiatur.*
4 *Archiepiscopus est principalis & caput prouinciæ. Eligere pro examinare,& approbare,eod.nu.4.*
5 *Suffragium,& additio glossarum,& nu.6.*

CAP. VI.

SI archiepiscopus. Cas. Me-
1 tropolitanus † ab omnibus suffraganeis consecratur: suffraganeus verò a trib⁹, metropolitano iubē te.h.d.istud.c.& se.fm dictum ibi, reliqui [*Fuerit ordinandus*] vt quia iam est electus, & confirmatus [*si necesse fuerit*] vt quia archiepiscopus per casum aliquem impeditur.j.de off.or.

2 q̄ sedem [*Consentientibus*] 1. præsentibus † & non contradicentibus,vel si contradicant, nil rationabile opponentibus, vel vocatis, & non venientib. 64.dist.comprouinciales,secundum Ho. [*Archie-*

3 *piscopi*] si † viuit, aliàs auctoritate sua hoc facere possunt.64.di.quia per ambitiones,secundum Inno.& Io.An.100. di.c.j. q̄ tūc faciēt hoc auctoritate papæ,vel clerici matricis ecclesiæ, puto tamen q̄ collegium comprouinciale hoc possit facere, & tribus committere auctoritate sua,tres vero cō prouinciales hoc non possent sine commissione papæ, uel clerici matricis ecclesiæ,vel collegij pro uincialium eōrum,& sic vtraq; opi.vera, & dixit Ho.j.c.prox.q̄ hoc primo loco spectat ad comprouinciale collegium,quo negligente ad capitulum ecclesiæ Metropolitanæ.65. dist. si forte [*Si ipse archiepiscopus*] qui † principalis est, & caput prouin-

4 ciæ.9. q. 3. c.j.& 2. [*Elegerit*] examinauerit, & approbauerit consecrandum,vel propriè, vt in pall.

5 gl.¶†In gl.3. [*ibi,ius aquæ*] non hi tm̄, in quorum loco aqua oritur [*& ibi,l.vlt.*] vide hanc,& l.nam diuus,de iudi.exhibita,super j.gl.[*& ibi,Quicunque*] 2.vide de excess.præla.c.2.in j.glo. ¶In gl.vlt.ibi.§. j.incipit,si decuriones,vide de ele.causam,super.j. glo.[*& ibi,gessisse*] tutor vī gessisse, qui per alium

6 gessit.¶†In gl.j.in fi.facit.§.de postul.bonæ,j.in fi. & qđ ibi no.¶In gl.3.[*ibi, consentiat*] dissoluitur so cietas,si expediat sociis,licet non expediat omnibus [a] ff.pro socio,actione.§. Labeo [*& ibi,quib per*

a b *ambitiones*] vide quod [b] no.51.di. qui in aliquo, & 24.q.1.pudenda.

ADDITIONES.

a Omnibus. Vide late Ang.de Are. in tractatu de societate,in 3. col.
b Quod.Et in c.cum omnem,all.in gl. & per Bar.in l. quod maior.ff. ad muni.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus subditus archiepiscopo an consecrabitur sine consensu primatis,& si metropolitanus id non permittet,quid iuris,remiss.nu.2.*

Prouincia

Prouincia si non habet tot episcopos,quot hic requirit decretalis vicinorum auxilia conuocanda,ibid.
3 *De consecrationis substantia numerus est episcoporum.*
4 *In ordinatione presbyteri quot presbyteri,et quibus induti: sint.*
Consecratione episcopi quot episcopi & quibus induti astēt ordinanti,vel consecranti.
5 *Epistola,& nuncius adequantur.*
Supplementum contextus,ibid.
6 *Contemptus si sit episcopus in consecratione episcopi,vel archiepiscopi, poterit agere,vt priuetur executione officij, & grauiori pœna.*
7 *Sententia si fiat a metropolitano secundum voluntatem minoris partis contra hanc constitutionem, sententia tenebit,& ratio.*
Consiliarijs necessarijs contemptus quod factum vitiabitur, ibidem.
8 *In electum archiepiscopum si suffraganei collecti ad eius cōsecrationem quid opponant , cur non sit consecrandus,ad superiorem & ad quem recurrendum.*
Electi vero episcopi consecrādi si de criminibus archiepiscopus cum 12.episcopis cognoscat,maiorem partem ipsum reum, minori vero absoluendum dicente,archiepiscopus sententiam ferre non poterit,ibid.ver.plus dicit.
Metropolitanus est iudex & caput prouinciæ, eodem nume. ad fin.
9 *Epilogus, suffragium glossarum.*
Per alios nos quid facere posse , necessarius est vsus , licet non semper possit,iuncta gloss.
10 *Additio gloss.*
11 *Astantium quilibet ordinationi an ordinet,& an de ordinationis substantia sit tenere librum super caput ordinandi,ibidem.*

CAPVT VII.

NEc episcopi. Summatum
1 est.s.c.proxi. [*Metropolitani*]nec metropolitanus sine permissu primatis, si habet illum.65.distinct.§.si autem , vbi de hoc,& capitulis se.ad hoc . 6. quæstio.4.si intra . Sed episcopus subditus † archiepiscopo bene consecrabitur sine consensu primatis , licet honestum sit illius consensum requiri ; & sic intelligatur 65.distinct.placuit.Alij dicunt , quòd de necessitate requiritur . cum enim factū sit magnum & arduum tangens totam prouinciam , cuius ipse caput est, meritò consensus ipsius est req̄rēdus:aliter ꝙsecratus nō habebit executionem,vt in c.placuit,arg.de præscrip.cū non liceat,& huic plus assentit Innocen. quod remittit Hostien.si pateat hoc fieri debere de consuetudine, vel speciali priuilegio : aliter secus . ix.quæstio.3.conquestus,de offi.ordi.duo simul, & pasto

2 rali[*Permissu*] si metropolitanus† non permittit, quid iuris,no.63.dist.c.vlt.& 65.distin.c.1.[*Comprouincialibus*]Quid si prouincia nō habet tot episcopos,vel habet vnum solum?sol.conuocentur vicinorum auxilia.7.quæstio.j.pontifices.de substan-

3 tia enim † consecrationis est numerus iste, vt in

4 gloss.per quod arguit Hostien.quod† quando episcopus aliquem ordinat in presbyterum , ad minus duo presbyteri sacerdotalibus induti ei debent astare,& sic intelligitur.23.distinctio. presbyter.fatetur tamen , quòd multarum ecclesiarum consuetudo habet,quòd nec duo induti assistant & quòd omnes præsentes etiam non induti manus imponunt,secundùm quòd dicit prędictum capitulum,omnes,qui præsentes sunt, &c.sed dicit Hostien.quòd illud intelligit de indutis: & sic dicit indulgendum . supra c.proxi.in fi.de cunctis episcopis. 1.quòd principaliter astabunt tres, vel duo episcopi solemnibus induti ipsi archiepiscopo consecranti episcopum.sic duo presbyteri episcopo ordinanti presbyterum. aliter impossibilis videretur littera illius cap.dum dicit,manus suas iuxta manus episcopi &c. quando multi essent presbyteri præsentes.non tamen reprobat Hosti. qui,ex quo duo induti assistunt episcopo,alij etiā non induti manus imponant , & remittit, de sacra.non itē.ca.fin. [*Ita*] sup.tamen † etiam [*Epistolis*] vel certo nuncio ; ad hoc de.officio delega. prudentiam. vel dic in hoc casu epistolis tantum argumen.de decimis , ad audientiam [*Consensisse*]

6 credimus,quòd† si aliquis episcoporū contemnatur in consecratione episcopi, vel archiepiscopi, quòd poterit agere,vt priuetur executione officij sicut in electione agitur,vt cassetur.supra de elec. quod sicut,argumen.eodem titulo. cum in veteri.infra de arbi.cum olim . 65.distinctio. non debet,& cap.se.& grauior pœna posset imponi, Inn.

7 [*Maiori numero*] Quid † si sententiauerit secundū voluntatem minoris partis.tespon.tenet sentētia quia suffraganei non sunt hic iudices,sed cōsiliarij,secundùm Innocen.alleg. Hosti.de arbi. cum olim.sunt tamen consiliarij necessitatis, propter quod vitiabitur factum ipsis contemptis,vt supra dixi , de electio.cum in veteri , secundùm Innoc.

8 ¶Quid si† conueniant suffraganei ad consecrandum electum in archiepiscopum suum ; & aliqđ rationabile opponitur,quare non est consecrandus? sol.recurrendum est ad papam,vel ad alium superiorem patriarcham,vel primatem , si illum habeat,secundū Inn.alle.Host.de offi.ordi.quod sedem,de foro compe.sane , & c.cum sit.cum.n. ex confirmatione receperit electus iurisdictionē in suffraganeos.supra de elect.suffraganeis, & ca. transmissam,planum est, quod de hoc cognosce re non possunt vt inferiores.21.distin.inferior, de maio. & obedien.cnm inferior. recurratur ergo ad papam,vel patriarcham, de præben.graue, ad fi.plus dicit Abb.quòd si de criminibus obiectus contra episcopum consecrandum cognoscat archiepiscopus cum 12.episcopis, & maior pars dicat illum reum,& minor absoluēdum , archiepiscopus non poterit sententiare.3. quæstio.6.quā-

a uis,de transla.c.2.& remittit ad no. de accu. [a] super his [*Metropolitanus*] qui iudex est, & caput prouinciæ . 9.questione 3.per singulas , Hostien.

9 ¶Secunda† gloss.soluit contrarium . ¶In j.gloss. [*ibi.l.1.*] necessarius est vsus procuratorum, vt qui rebus suis superesse nolunt, vel nō possunt, p

10 alios agere,& conuenire possunt.¶ In† gloss.j.[*ibi ordinarius*] secus in delegato,infra de officio delega.cvlti.¶In gl.2. [*ibi,pauciores*] a numero quili-

11 bet† illorum ordinet, & an tenere librum super caput ordinandi sit de substantia ordinationis, no.24.distinctio.episcopus . ¶In gloss.pen.ibi.c.j. hic adde quod ibi no.¶In gl.vlti.in fi.secundo.

ADDITIO.

a ¶Accu.Vide Ioan.Andr. infra de præben.graue,in gloss.ma.versi. item secundùm Inno.& in c.vt litigantes, de offi.ordi.libro 6.in j. 1.glo.in nouella.

SVMMARIVM.

1 *Res ipsa ponit pro eius executione.*
Character semper imprimitur in ordinibus,quocunque tempore conferantur,ibid.
2 *Verbi resolutio in alia.*

3 *Dispen-*

3 *Dispensatio hic non habet locum metropolitani, & ratio huius decretalis, & finalis infra eod. diuersitas, ibid.*
4 *Archiepiscopus non habet iurisdictionem in subditis suffraganeorum, nisi in certis casibus.*
Dispensare non potest quis cum non subditis ordinaria potestate, ibid. & nu. 3. & quando etiam cum subditis prohibeatur episcopo, nume. 5.

CAPVT VIII.

1 VM quidam. Breue est, & ps huius, de iureiur. cū quidam [*Non debuit*] qđ collige, supra ca. 1. & 3. [*Celebrauit*] tollere debes, quod est infra [*Susceptis ordinibus*] i. † executione susceptorum ordinum. character enim semper imprimitur, quocunque tempore conferantur, supra eodem. sane. infra eodem. consultationi, Hostien. [*Reddere debes*] per sententiam, non ipso iure, In-
2 nocen. & Egi. Alij, quod † ipso iure, exponentes, reddere. i. redditos tenere, argumen. infra eodem litteras, in fin. quod dic vt ibi, & infra c. penul. [*Expertes*] quasi extra partem, vel sine parte [*apud nos*] vel successorem delinquentis, secundum Hosti.
3 sed secundum Innocen. Metropolitanus hic †nō dispensat: quia ex delegatione & speciali mandato papæ suspendit, dic vt. ī. Pe. dicebat, Phi. quod licet hic, & ibi scribatur archiepiscopo, ibi tamen loquitur de subditis ipsi archiepiscopo iure diœcesano: sed hic de subditis suffraganeorum, cum
4 quibus archiepiscopus † non dispensat: quia non habet iurisdictionem in subditos suffraganeorū, nisi in certis casibus, de offi. ordi. pastoralis. Episco
5 pus etiam † non potest, quia perperam ordinauit, sicut nec potest dispensare cum illis in beneficio, quibus ignorantibus ipsi episcopo data est pecunia. j. quæstio. v. præsentium, licet alias eo casu sit sibi permissa dispensato, vt ibi. propter hoc ergo papa sibi dispensationem reseruat secundum eū. ¶ In glo. ii. [*ibi, non possunt*] de materia, infra de iudic. at si clerici.

SVMMARIVM.

1 *Ordinari Græci à Latinis, & è contrario, an & quando liceat.*
2 *Græcus presbyter coniugatus, an possit diu retinere vxorem inter Latinos absque continentia, & nume. 3.*
3 *Græco presbytero matrimonio licet vti.*
4 *Commistio rerum diuersorum sine voluntate dominorum non facit res communis.*
5 *Mens constituentis hic quæ, & supra, nume. 1.*
6 *Epilogus, & Additio glossarum, num. 7.*
Decretalis huius cum decretali infrà eod. quòd translationem, & conciliatio, eod. nume. 6.
Mos tolerari à Papa potest, & qualis, ibid.

CAPVT IX.

1 VM secundum. Breue [*Latini*] scilicet clerici. nam † Græci quamuis Latinis prælatis subiecti de mā dato suorum prælatorum a Græcis poterant ordinari, quandiu per ecclesiam talis mos toleratur, & sic non contradicit, sed concordat, infra eodem. quod translationem, secundum Hosti. scripsit hic Innocen. quod episcopi Græci clericis suis subditis, & Græcis conferebāt ordines extra quattuor tempora, clericos vero Latinos & subditos tātum in quattuor tem-
poribus ordinabant; & idem faciebant episcopi Latini de clericis sibi subiectis Græcis & Latinis, quod hic prohibetur. non enim prohibet ordinari Græcos a Latinis, vel e conuerso, quod licet, vt infra eodem. quod translationem: sed hic tantū quod extra tempora non conferātur ordines his vel illis; & ita quando ritus sunt cōtrarij, nunquā debet ordinem dare: quia si ordinat contra ritum suum, peccat: si contra ritum ordinādorum, nec hoc licet, Innocen. Sed Hostien. aliter ponit hoc
2 dictum sic. si contra canones facit, & ritum suum seruat, nec hoc licet. Sed † quid si coniugatus Græcus & presbyter se transferat cum vxore ad morādum inter Latinos, nūquid vxorem sibi erit licitū retinere? dicit Innocen. quod si breuem moram facturus sit apud Latinos, hoc poterit tolerari. Si vero longam, tunc per scandalum id tolerandum non esset; & nisi promittat continentiam, sibi nō dabitur ecclesia Latinorum. hoc vltimum approbat Hostien. remittens ad decr. de cleri. coniuga. cum olim. §. finali. qui dicit, durum sentire, quod propter scandalum matrimonium licite contractum a Græco, qui continentiam non vouit. 31. di
stinctione, nicena, debeat separari, cum Græcus
3 † tali matrimonio possit vti, de vi. & hone. cleri. vt clericorum, in fi. nisi forsan & cum scandalo alleges & probes specialem consuetudinem regionis de cogna. spi. super eo, de cle. coniuga. cum olim. vide quod ibi dixi super vlti. gloss. Bar. dixit cum Tan. in q. domini. 30. eum prohiberi non debere
4 ministrare [*Commixtiones*] vbi commiscentur † res diuersorum non de voluntate vnius ex dominis non sunt communes, institu. de rerum diui. §. q si frumentum, & §. se. Vincen. [*Obseruari*] illud
5 † solum reprobare intendit secūdum Hostien. ne quolibet die secundum institutionem Græcorū
6 ordines recipiantur. ¶ Prima † gloss. ponit casum,
7 signat contrarium, & soluit. ¶ In † gloss. j. [*ibi, quod translationem*] hic Latinus ordinabatur a Græco & econuerso. ibi Græcus ordinabat Græcum, licet episcopo Latino subiectum secundum Hosti. vel vt dicit cum Innoc. licet prohibeatur hic fieri factum tamen toleratur, vt in contrario [*& ibi, sed hodie*] dicit Hostien. sed hodie talis mos toleratur per papam, qui hoc potest, secundum formam decre. infra de offi. &c.

SVMMARIVM.

1 *In ordine alio suscepto ministrare monacus potest, & quando, & nu. 3. & 6.*
2 *Transire monacus ad actiorem religionem petita licentia, quamuis non obtenta potest.*
3 *Impedimentum canonicum ministrare in ordine volenti quotuplex.*
4 *Epilogus, & additio glossarum, & nu. sequen.*
5 *Apostata, qui sine causa dimittit professionem; secus, si coronam.*
Corona non est de substantia ordinis, ibid.
Notorium dicitur, quod fit cum turba: secus, si occulte, ibidem.
6 *Ordinem si quis relicto monacatu assumat, cum eo nisi papa poterit dispensare, ver. eo saluo.*

CAPVT X.

1 XPARTE. Si † monacus vnius ordinis in secundo ordine, ad quem transiuit, recepit sacerdotium, ad primum ordinē rediens in eo libere ministrabit. cō
munis diuisio. secunda, ibi manda
2 mus [*Transferens*] petita † licentia, quamuis non obtenta,

obtenta, cum religio nigrorum arctior esset, & sic concor. infra de æta. & qualit. intelleximus, de regu. licet vel aliter, vt infra dicetur, Hostien. [*Promotus*] infra annum nouitiatus, infra quem etiam exiuit, quod licuit. ī. de regu. statuimus [*Ministrare*] ad vos † reuersus [*Canonicum*] puta simonia, bigamia, vel alia irregularitas. j. quæstio. j. erga. 51. di-
4 stinctio. qui in aliquo. ¶ Prima † glo. quærit, & soluit. ¶ In gloss. j. ibi. de apostata. c. j. vbi de hoc [*& ibi, c. vlt.* a] per quod capitulum dicit hic Innocen. il
5 lum † apostatā, b qui sine causa dimittit professio
b nem, quam dimittere non licet, sed coronam dimittere licet, de cle. coniu. Ioan. ergo patet, quod non est de substantia ordinis. ¶ In glo. vlt. [*ibi mortaliter*] & videtur quod hoc possit non esse notorium. supra de transla. quanto. sed illud de episco
po qui transit cū turba: monacus occulte secundum Innocen. & facit quod no. 54. distinctio. si ser
6 uus, secundo. vnde † patet hic, quod qui de maiori religione transit ad minorem, & ibi recipit ordinem, vtitur eo, si transitus sit occultus secundum Innocen. & Abb. [*& in fi.*] eo saluo, quod si relicto monacatu ordinem quis assumat, non poterit secum dispensare nisi per papam. infra de apo. capitu. vlti. Gossr.

ADDITIONES.

a ¶ Vlti. Ad hoc, quod no. Ioan. Andre. in c. Ioannes, de regula. in vlti. gloss. Bald.
b ¶ Apostaram. Vide in toto ti. C. de apostā. & Albe. de Rosa. in eodem ver. in dictionario suo.

SVMMARIVM.

1 *Græcus episcopo latino subiectus si ordinatur a Græco, quando interdicitur ei executio.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Celebrando quis non sit irregularis, si sit interdicenda ei executio per sententiam ante interdictum per eam, & numero 4.*
Iure ipso quid prohibitum non intelligitur per participium temporis futuri, ibid.
Huius decretalis cum aliis iuribus, quæ huic obstare videantur, conciliatio, eisdem nu. &
4 *Interdictus potest inobediens excommunicari.*
Dispensare potest episcopus cum eo, cui sit executio ordinum interdicenda, ibid. & in quo, nume. 6. aliter, si ipso iure sit interdicta, papa, & dispensationis papæ verborum interpretatio, nume. 5.
6 *Irregularis quis iudicetur, ver. sed ipse.*
7 *Ordinatus a Græco in quo intelligatur tolerari, & consuetudinem cuius ecclesiæ si sit coniugatus, debeat sequi, & numero 8.*
8 *Coniugatus latinus si ordinetur, & etiam profiteatur inscia vxore cogitur ad eam redire.*
9 *Toleratur, pro tolerabatur, hic exponitur.*
Tempus præsens exponitur pro tēpore præterito ex re subiecta, ibidem.
Mos narratus ab hac decretali an ad tempus auctoris tolerabatur, ibidem.
10 *Additio glossarum.*

CAPVT XI.

1 VOd translationem. Cā sus. Si † Græcus episcopo Latino subiectus ordinatur a Græco, aut sine Latini licentia, & tunc interdicitur sibi execu-
2 tio: aut de licentia, & tunc toleratur in illa, & in prima † decisa, in secunda respon. ibi, consultationi, quæ distinguit, & secundum membrū prosequitur ibi, si vero. & secundum Hosti. pars huius, de offic. deleg. quod translationem [*Græcus*] de Latino dic vt supra eodem cum secūdum, Ho-
3 stien. [*Interdicenda*] ergo † talis non est suspensus ipso iure, & sic ante interdictum celebrando non fieret irregularis; ad idem, infra de offic. arc. significasti. Sed contra, quia talis ordinatio est ipso iure irrita. ix. quæstio. ij. c. j. & ij. 70. distinctio. c. j. ij. 3. & 4. de parochijs, nullus. sol. quod dicunt iura contraria, talem ordinationem irritam esse, intelligas quo ad depositionem, qua punietur, nisi cum eo fuerit dispensatum. ix. quæstio. ij. nullum. 7. quæstio. j. episcopus in diœce. vel quia non habet executionem quo ad se, sicut & dicitur de peccatore occulto, infra de coha. cle. & mu. c. fin. vel quia po test ei interdici executio a prælato etiam quo ad
4 omnes, & si sic interdictus adhuc † non abstinet, potest excommunicari. 71. distinctio. cap. 4. prius tamen, quam interdicatur, vel excommunicetur celebrando non fit irregularis, & sic grauiter peccat, ar. de cle. excommuni. mi. si celebrat. vnde episcopus proprius talia ratificat, & dispensat, ix. q. ij. Lugdunen. per quod patet, eum celebrando irregularem non esse, quo casu dispensaret solus papa, de senten. excommuni. cum illorum. & ca. j. & hoc probat stylus curiæ, quo dicitur. Mandamus, quatenus cum ipso ad tempus suspēso super hoc
5 auctoritate nostra dispenses. Et † no. quod dicit super hoc: non dicit super irregularitate sic contracta, quod quando contrahitur facere consueuit. Item dicit, suspenso, quasi innuat, quod propter
6 id non sit ipso facto suspensus. Si † quæras ergo, in quo dispensari mandatur. respon. vt non deponatur, nec aliter grauiter puniatur, quod fieri posset de iure, vt prædixi secundum Hostien. qui dicit ali quos tenere contrarium. sed ipse non iudicat aliquem irregularem, nisi ius expressum eū ad hoc cogat. probatur hoc, de sentē. excommuni. is qui lib. vj. de hoc no. infra eodem. eos qui, eo. lib. [*Ordinatus*] dicit † Innocen. quod quamuis ex hoc loco appareat Latinum ordinatum a Græco tolera
7 ri debere quantum ad executionem ordinum: non tamen est hoc attendendum quantum ad hoc, vt possit vti matrimonio iam contracto, an ordinator Græcus fuerit, vel Latinus: sed potius est attendenda consuetudo ecclesiæ, ad quam ordinatus est, & intitulatus, quam debet seruare. 8. distinctio. quæ contra mores, & illius etiam[1], qui ipsum ordinari mandauit, vt hic. si vero non ordi netur ad titulum certæ ecclesiæ, tunc seruabit cō suetudinem ordinatoris. infra de præben. cum se-
8 cundum apostolum. Hostien. non placet † hæc gl. qui dicit, quod & si Latinus coniugatus vxore sua inscia ordinatus fuerit, & etiam professus cogitur ad vxorem redire, vt patet in eo, quod legi. & not. de conuer. coniu. coniugatus, & c. sane. & c. vxoratus [*Toleratur*] ne ob. decre. cum secundum. supra
9 eodem titulo. expone, Toleratur. i. tolerabatur † tē pore, quo fuerāt ordinati, de quibus formata fuerat quæstio. Nam hic quærebat de promotis ante tempora Cœlestini, qui damnauit hunc morem. supra eodem. cum secundum. similis expositio, de rescri. mandatum, & c. ad hæc si vnus. & similis lectura, de concess. præben. dilectus, secundum Hos. vel dic secūdum eum, quod licet permissiones ri tuum reprobentur, vt ibi; tamen mos ille, quod omni die Græci conferant ordines, adhuc tolera-
10 tur, vt hic, & de offi. ordi. quoniam. ¶ In † gloss. vlti. [*ibi, cum iamdudum*] quæ signatur contra, eum to lerari non deberet, ex quo in iudicium est deductum, vt ibi. solue, vt sequitur [*& ibi, Tolerantur*] secundum

cundum Io.& Vin.vel ſecundum Phi.Excuſatum propter prælati auctoritatem.14.quæſtio.5. dixit 28.diſtinct.diaconi.23. quæſtio.5.miles. [*& in fi.*] Hoſt.contradicens per illam decre.quod iſte mos hodie toleratur.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus a papa ſine licentia papæ non promouetur ad ſuperiores, poterit tamen cogi vt eam petat ob eccleſiæ neceſſitatem,eiuſque præeminentiæ quæ ſequentur exinde nume.4.hoc in papa ſpeciale,nu.2.niſi per eum diſpenſetur, numero 5.*
2 *Denominatur quis eſſe eius,a quo quid recepit,puta ſubdiaconatum,vt hic.*
3 *Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum, nume.4.& numero ſequen.*

CAPVT XII.

1 CVm in diſtribuendis.
a C.Ordinatus a papa † ſine licentia[a] papæ ad ſuperiores non promouetur [*Suppliciter*] alias humiliter [*Romanæ eccleſiæ ſubdiaconus*] i.per Roma
2 num† pontificem in ſubdiaconum ordinatus. & vt dicit Innocen. ita eſt in papa ſpeciale, quod in alijs ordinatoribus non eſt neceſſe, quod ordinatus ab vno ſui ordinatoris licentiã habeat, vt poſſit ab alio ordinari,dummodo ille ſecundus talis ſit,qui alias illum ordinare poſſit;quod dic vt infra eodem.cum nullus,lib.6.¶ Prima † gl.obijcit,
3 & ſoluit,ſignat contrarium,& ſoluit. ¶ In † gloſſ.j. [*ibi.l.vlti.*] vide in c.per tuas,in j.gloſſ.¶ In gloſſ.j. [*ibi,recipere ordines*] dixit tamen Vincen.quod p-
4 pter neceſſitatem eccleſiæ poterit epiſcopus eum cogere, vt petat licentiam a papa [*& ibi, quamuis alijs*] eiuſdem ordinis [*& ibi,iudicari*] intelligas, niſi ad depoſitionem ordinis per ea quæ not.in decret.per tuas [*& ibi.l.vlti.*] addebat Hoſt.quod
5 † de facili habebitur licentia papalis,& per eam a quo voluerit epiſcopo irrequiſito proprio ſe poterit facere promoueri. contra id, ſupra ca.proxi. Sed tu dicas hoc verum,ſi indulgentiam id contineat.item nec deponi poſſet ſecundum eum ſine papę licentia,de quo dicam in decre.per tuas,vbi not. [*& ibi,Nullus primas*] & infra de paro. nullus [*& in fi.glo.*] Tan.idem Goffr.Innocen.& Hoſtien. qui etiam alleg.C.de aduo. diuer.iudi.l.reſtituen-
b dæ, [b] in fin.in auth.vt iudi.ſine quoquo ſuf.§.eos, in fin.ver.quis enim non diligat &c.

Ordinator & ordinatus debet continuare ieiunium, ibidem.
Ordinans in miſſa,quam celebrat ſabbato,quid ſumet, ibid. ver.vnde dicit.
6 *Ieiunij continuatio cur fiat.*
Puniatur vt quis in quo deliquit, contingit multis modis,remiſſ.ibid.
7 *Suſpenſus improprie pro ſuſpendendo ponitur,& ſic participium præteriti temporis pro futuro.*
8 *Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum,numero 9.& numero ſequen.*
Continuatio, vel coniunctio duorum conſtituunt unum, eod. numero 9.
10 *Ordo epiſcopalis quare in dominica, & ordines alij in ſabbato conferantur.*
11 *Ordines an die dominico conferendi.*
12 *C.quod a patribus.75.diſtin.intellectus.*
13 *Ordines confert ordinans,licet ieiunus non eſſet.*
Miſſa non eſt de ſubſtantia conſecrationis,vel ordinationis, ibid.vid.nu.17.
14 *Ordinatus ad minores, redire poteſt ad ſeculum: ſecus ad ſacros.*
15 *Ordines in nocte paſchali poſſunt conferri,in alijs autem noctibus minime,& ratio.*
15 *Presbyteratus die ſabbato poteſt conferri.*
Dominico die an & quid poſſit,ibid.& nu.18.
18 *Peccare quis dicitur animi deſtinatione.*

CAPVT XIII.

1 ITteras. Caſus.Duo † ſacri ordi-
2 nes nõ poſſunt conferri eidem vno die,vel duobus continuato ieiunio.Et primo † narrat factum,quod ſecundo improbat, im probationis cauſam inſerẽs ibi, in quo quantum. tertio punit facientes ibi,præfatũ itaque [*Inordinata ordinatione*] oppoſitio in adiecto.ſic.infra c.j.de præben.ſuper [*Ordinauit*] forte vt ſequenti dominica poſſet in epiſcopum conſecrari [*In quo*] i.in qua ordinatione [*vterque*] ſ.ordinans [*Prudenter*] ſic de dona. cum dilecti, ad fin. [*Vtrunque*] diaconalem. ſ.& presbyteralẽ [*Eadem die*] non ficta,puta die ſabbati [*Fictione*] dicit hic
3 † Boa. [a] quod fictio [b] fundatur ſuper falſo: ꝓſumpa ptio,vero ſuper dubio [*Referat*] noluit Innocen.
b aperte reprobare opi.Hug.magiſtri † ſui, quam ta
4 men reprobat in effectu;& eſt ſimile. de reſti.ſpo. litteras [*Articulum*] vt quia non poteſt ordinatio die ſabbati expediri,tanta erat ordinandorũ multitudo:vel quia tarde venerunt aliqui ordinandi, vel ordinatorem vel ordinandum inuaſit infirmi
5 tas,ſecundum Innocen.& Hoſtien.cum † vltra no nam non debeat miſſa tardari,de conſec.diſt.j.Iolet,Abb. [*Intelligantur*] ordinator,& ordinatus.patet ergo,quod vterque debet continuare ieiuniũ. vnde dicit Hoſti.quod ordinãs in miſſa, quam celebrat ſabbato,ſumet ſolum corpus & ſanguinẽ. q.d. non vinum perfuſionis,de celebra.miſ.ex par
6 te [*Eſſe ieiunij*] ergo † continuatio ieiunij fit ad hũc finem tantum, vt dies dominica trahatur ad ſabbatum,non vt conſecretur dominica die ieiunus [*In quo deliquit*] hoc contingit multis modis, qui
7 no.j.q.j.ſi epiſcopi [*Suſpenſos*] dicit † Hoſtien.quod ponitur proprie quantum ad electum,qui ſuſpenſus eſt,infra eod.conſultationi,Improprie quantũ ad epiſcopum, qui non eſt ſuſpenſus, ſed ſuſpen
8 dendus,infra c.2.¶ Secunda † gloſſ.dat ſimile,& al leg. contrarium ¶ Quarta gl.reſpon. per quæſtionem,qua die ſint ordines conferẽdi,ſoluit, ponit opinionem Hug.tractat demũ de ſabbato paſchali,& ponit opin.Vin.quam non approbat. ¶ Vlti.
9 gl.reſpon. per obiectionem, & ſoluit.¶ † In glo.ij. [*ibi.§.*

ADDITIONES.

a Licentia. Et intellige obtenta, ut denotat uerbum iſtud, licentia, & dixit Io.And.in c.licet,in uer.ſed quid,de regu.& facit hoc ad ibi notata.
b ¶ Reſtituendæ.Et facit.l.2.ff.de albo ſcriben.& ca.hi qui, de præben.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Ordines ſacri duo non poſſunt conferri eidem vno die, vel duobus continuato ieiunio.*
2 *Diuiſio conſtitutionis.*
Oppoſitio in adiecto,ibid.per,Inordinata.
Genus neutrum ponitur abſolute pro feminino ſubſtantiuo & adiectiuo,ibid.ver.in quo.
3 *Fictio ſuper falſo,præſumptio ſuper dubio fundatur.*
4 *Hugo magiſter fuit Innocentij commentatoris decretalium.*
5 *Miſſa non debet vltra nonam retardari.*

ibi.§.Stichus] vide in capit.quæſiuit, in gloſſ.pen. ¶ In glo.2. [*ibi.& c.nihil*] hæc iura probant, quod continuatio poſſeſſionis facit vnum dominum, & continuatio duorum miniſtrantium facit vnũ miniſtrum; ſic coniunctio duorum corporum facit vnum corpus,de conuer.coniu. ad apoſtolicã. & coniunctio duarum eccleſiarum vnam eccle-
c ſiam,ne ſede va.c.j. [*& ibi,quæſiuit*] vbi de hoc,[c] & 55.diſtinctio.c.2.¶ In gloſſ.3. [*ibi,iuxta illud*] geneſis.I.A. [*& in fine*] adde quod no.de ferijs. capi.2. ¶ In gloſſ. [*teneas,ibi epiſcopalem*] dicunt quidam,
10 quod † ratio,quare alij ordines in ſabbato conferuntur,& epiſcopalis in dominica,eſt:ga ſicut vigilia ſeruit feſto,ita promoti ad ſacros epiſcopo, de conſec.diſtinctione i. epiſcopus ſacrificans,&
11 capitu.ſe. [*& ibi,Venerabilis*] inducuntur iſta † iura, quod ſacramentum baptiſmi, & ordinis, & quodlibet aliud a reſurrectione dominica efficaciam ſumpſit,quæ fuit in die dominico. ergo etiã eo die conferendi ſunt ordines. Sed debilis eſt ratio,ſecundum quam ſequeretur, quod omne ſacramentum eſſet die dominico conferendum ſe-
12 cundum Hoſtien. [*& ibi, ver.Sed † poſt diem*] vt ibi
d no.ſecundum Hug.exponitur.i.poſt finitum[d] diẽ ſabbati ſecundum alios. i.poſt incœptum, & eſt ſimilis expoſitionis variatio.4.quæſtio. quinta.ca.
e uno. [*ibi,Continuatio ieiunij*] [e] vt not. in præalleg.
13 capitu. quod a patribus; dato † quod ordinans non eſſet ieiunus,ordines confert [*& ibi,Nec miſſa*] quæ tamea nõ eſt de ſubſtantia conſecrationis, vel ordinationis,vt not.de electione, quod ſicut, in gloſſ.ſed qualiter [*& ibi,Dicunt quidam*] Goffr. Innocen. & Moder. [*& ibi, Qui ordinatur ad ſacros*]
14 ſed qui † ordinatur ad minores,redire poteſt ad ſeculum; & ideo non eſt neceſſe minores conferri in ſabbato ſecundum Hoſtien. [*& ibi, Ad ſabba-*
15 *tum*] vnde dicebat Innocen.quod † in nocte paſchali poterant ordines cõferri, in alijs autem noctibus non poſſent,cum nec in eis celebretur miſſa,vt in capitu.quod a patribus [*& in fine*] etiam a Romano pontifice,vt ab expertis audiuit, & facit id etiam ante nonam.Et quod no.Hug.in prẽallegato capitulo,ſabbato,poſuit archidia.de con
16 ſecra.diſtinctio.1.ca.penultimo. ibi vide.& † ſcias, quod in hoc omnes concordant, quod die ſabbato poſſit conferri presbyteratus, & die dominico conſecratio nulla interueniente continuatione ieiunij,Goffr.quia nec eſt certum tempus ſtatutũ inter hunc,& illum ordinem, Vincen.& hoc not. Ioannes in capitu.quod a patribus.& vt ibi notatur,dixit Hug.quod poteſt die dominico † de ma-
17 ne ordinari in presbyterum, & eodem die in tertijs in epiſcopum. Sed de conſilio Innocentij hoc non fit, cum & ordo, & conſecratio debeat fieri cum miſſa, & nullus debeat duas miſſas eadem die celebrare. Item fictio iſta non trahitur ad illũ caſum.¶ In gloſſa vltima [*ibi,non peccauit*] imo pec
18 cauit † animi deſtinatione,ſecundum Goffr.vnde dicebat Hoſtienſis,quod dicere, rite contulit diaconatum,hoc eſt falſum.Sed dicere, contulit rite diaconatum, ſi non contuliſſet presbyteratum, hæc eſt vera.

ADDITIONES.

a ¶ Boa.De qua per Bart.pleniſſime in l.ſi is, qui pro emptore. ff.de vſufructu.
b ¶ Fictis.Vide latiſſime per Bartol.& Ioan.de Imol.in l.ſi is, qui prò emptore,ff.de vſucap.
c ¶ De hoc.Et per Barto.in l.denique.§.cum minorem,ff.de mino. & in l.cum bi extus,ff.de verbo.ſign.
d ¶ Poſt finitum. Facit quod no.Io.And.in c.cum inter,de tranſla.præ la.ſuper gloſſ.melius,in fi.& vide Bar.in l.2.§.creditum, ff.ſi cer.peta.& in l.in inſulam.§.1.ff.ſol.matri.
e Ieiunij.Vide per Alber.de Roſa.in dictionario ſuo in eodem verbo.

SVMMARIVM.

1 *Ordinans puerum.13.ann.in diaconum ſuſpenditur a collatione ordinum.ordinatus ab executione vſque ad legitimam ętatem.an ipſo iure,nu.12.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Ex operibus quis iudicatur indiſcretus.*
4 *Ludibrium,deriſio,contemptus.*
5 *Conſtructio decretalis.*
6 *Iniuria pro infamia.*
7 *Epilogus,ſuffragium gloſſarum,numero 8.*
Competens cuipiam quid vt accipiatur.§.1.
9 *Additio gloſſarum.*
Ætas ſacrorum ordinum quanta, ibid.& de diſpenſatione eius,& iurium antiquorum de ea diſpoſitione,et uſu,ibid. numero 9.
10 *Indefinita hic dilatatur circa pœnam,& ratio.*
11 *Suſpenſus a collatione certi ordinis minorem eo, non maiorẽ conferre poteſt.*
12 *Verbum præſens non denotat ipſo iure quid fieri, vt ſuſpenſionem per verbum,ſuſpendimus.*

CAPVT XIIII.

1 VEl non eſt compos.
Caſus.ordinans † puerum.13.annorum in diaconum ſuſpẽditur a collatione ordinum, & ordinatus ab
2 ipſius executione vſq; ad ætatem legitimam.Et primo narrat † factum,quod ſecundo puniri præcipit, ſi eſt verum. ibi, diſcretioni
3 [*Compos*] no. per opera † iudicari quem indiſcretum,ſecundum Abb. [*13.annorum*] tantum [*Inordinate*] ſic, ſupra ca.proximo,de præben.ſuper [*Inludibrium*] i.deriſionem † & contemptum.ſic infra
4 de electio. commiſſa.§.porro, lib.6. [*ipſum*] conſtrue † compellatis per cen. eccle. & vt eidem.M. prouideat in eccleſiaſtico beneficio competenti, quem ſuſpendimus &c. [*Diaconatus*] arg.pro ætate minori:quia de ſubdiaconatu nil dicit. dicebat tamen Hoſti.quod de ſubdiaconatu debuit idem dici per iura allegata in glo.2.[f] Et dicebat hic Boa. quod hic papa vnum exequitur, de quo per confeſſionem conſtitit:duo vero,de quibus non conſtitit, cauſa cognita exequenda committit [*Iniuriam*] i.t infamiam. ¶ Penultima † gloſſ.alleg.duas
7 concor.obijcit,& ſoluit:demum quærit, & remit
8 tit. ¶ In † gloſſ.penul. [*Si quis ſuo*] vide de hære.excommunicamus.§.ſi vero,ſuper gl.argumentum quod [*& ibi,ſancimus*] vide in præallegato. c.quia ſunt,ſuper gloſſ.finali. ¶ In gloſſ.vltima [*ibi.§.Gener*] hæc & ſequens dicunt, tutorem conſtituere dotem pro modo facultatum,& dignitate natalium [*& ibi.§.Cum tutor*] vide de magiſtris. capit.primo,ſuper tertia gloſſ. [*& ibi.§.1.*] vide de clericis
9 non reſidentibus.capitu.3.in prima gloſſ. ¶ In † gl. ſecunda [*in fine*] neceſſitate tamen inſtante,diſpẽſatiue demi poſſunt de quolibet ordine.5.anni,ſicut de presbytero dicitur.28.diſtinctio.capitu.fin. ſecundum Hoſtien.qui remittit, ſupra de electione,cum in cũctis.§.inferiora.& vide quod ibi ſcripſi ſuper gloſſ.diſpenſatiue.pluries clamaui,quod ſecundum ſtatum noui iuris ſumme neceſſaria eſſet determinatio ætatis ſacrorum ordinum, & maxime ſi procedat noua conſtitutio concilij Vienen. quæ canonicos collegiatarum eccleſiarum excludit a voce capituli,niſi ſint in ſacris. promouebuntur

uebuntur enim in ſubdiaconos adulti maiores. 14.minores. 20.ſicut de facto ſeruatur, cõtra quos opponetur, quod ſint nihilominus excludendi, cum non rite promoti impediente defectu ætatis iuxta ea, quæ no. de præbend. ei cui, libro ſexto. Ipſi replicabunt, iura antiqua ſublata per deſſuetudinem, & per præallega. §. inferiora. nec mirum: quia olim interſticia temporum ſeruabantur inter ordinem & ordinem, quæ hodie non ſeruantur. & quod ſint correcta, patet: quia qui attigit. 25.maior. 24.licite fit ſacerdos, vt præalleg. §. & tamen iura vetera volunt ordinandum in diaconum compleuiſſe. 25. per quod videtur, quod ipſo iure de ætate antiquorum canonum demantur. 6.anni, vel circa. Et ſi dicas cum Hoſtien. quod diſpenſatiue promouetur propter curam, iſtud mirandum eſt, cum ſine aliqua diſpenſatione promoueatur ad curam. ergo & ad ordinem annexum curæ. Item ſonat abſurdum, quod minor. 24.ann. poſſit habere curam, & ſacerdotium, & non ſolum ſacerdotium. Item habes aliud abſurdum: ſecundum id eadem erit ætas epiſcopi, & ſacerdotis, cum per antiquos canones præallega. in gloſſ. presbyter debeat compleuiſſe. 30.annum. ſumme igitur eſſet neceſſaria declaratio; & hodie declaratum eſt per Clemen. de ætate, & qualitate, generalem. ¶ In gloſſ. 3. [*in fine*] & facit ad notata. i. quæſtione j. ſi epiſcopi, de quibus etiam hic
10 †Hoſtien. not. dicens, quod hęc indefinita dilata-
a tur, quamuis circa [a] pœnam, quæ eſt odioſa, & hoc propter quantitatem exceſſus, & vt cęteri terren-
11 tur. tenet † etiam, quod ſuſpenſus a collatione certi ordinis, puta diaconalis minorem ordinem conferre poſſit. 25. diſtinctione, qualis, de preſump. nonne. ad id, de regu. iuris. in pœnis, & regula, odia, libro ſexto. Maiorem vero, puta presbyteralem conferre non poterit: quia quamuis in ipſo maiori non deliquerit: facit tamen ſe indignũ delinquendo in minori, per. l. cui pacto. ff. de ſeruis exportandis, & infra, de ordina. ab epiſcopo. capitu. j. ¶ In gloſſ. [*& ita, ibi, ſuſpenditur*] ipſo iure
12 †ſecundum quoſdam. Et hoc videtur hic placere Abb. in 1. gl. Guido, contra hic per tex. ſuſpendimus, non dicit ſuſpenſos nunciamus. hoc etiam
b not. 77. diſtinctione, placuit, quod placere [b] videtur Rai. in ſumma, de ætate & qualitate ordinum §. pœna eius, in princip. ¶ In gloſſa penulti. [*ibi, repugnat*] quaſi dicat, non eſt ſolum odium ordinãtis, ſed defectus ordinati [*& in fine*] & j. quæſtione. j. pueri, & in præalleg. decre. vna. vide quod de hoc dicebat hic Innocen. ¶ In gloſſ. vltima in fin. & interim prouidebit de menſa, vt ibi, Goff.

tra iura propria, & approbatas conſuetudines, & ratio, & numero 13. & in fine capitulo, numero 14. & quæ conceſſa, quæ non, ibid. nu. 13. 15. & 16. extenſe.

Epiſcopi iura ſua poſſunt tollere & interpretari, non autem diſpenſare contra ea, ibid.

Ius quæſitum ex lege nemini tollendum, ibidem ver. ex quo.

8 *Diſpenſare non dicitur iudex per impoſitionem grauioris, minoriſue pœnę.*

9 *Obtemperare, obedire.*

10 *Audientia quibus denegetur, remiſſ.*

Pœna modica imponitur cuipiam, cum non ſit contra eum actum, vel confitenti, ibid. ver. ſuſpendimus.

11 *Epilogus, & additio gloſſarum. numero 12. & nume. inferioribus.*

CAPVT XV.

1 DIlectus. Caſus. Epiſcopus† cõferens eidem vna die plures ſacros ordines, etiam ſi de mandato Metropolitani hoc fecerit, ab ordinandi poteſtate ſuſpendi
2 tur. Et prima† pars ponit reprehenſibilem ordinationem. Secunda ponit ordinãtem ibi, cum igitur [*Canonicus*] non vocat † eum
3 epiſcopum, vel electum, ſed ſimplicem canonicũ ex quo colligi poteſt, quam pœnam ei impoſuit. ſ.
a caſſationis, ſecundum Innocen. [*Metropolitanus*] [a] argu. ad no. de ætate & qualitate, a multis, & tene quod ibi dicam. & hic papa de ſola ordinatione proſequitur [*Perfecit*] ita dicebat iſte canonicus in excuſationem epiſcopi [*Conſtiterit*] ipſius Trecen. epiſcopi aſſertione, Innocentius [*Confeſſus extitit*] probatur† negatiua per confeſſionem, de cõ
4 feſſis. c. primo, libro ſexto, & ſatis dixi, ſupra de electione, bonæ, primo. [*Inordinate*] propter plures ordines datos ſimul, de quibus præmiſit ſecundum Hoſtienſem. vel forte ſecundum eum non examinauit, ſupra de electio. nihil eſt, qui per hoc. not.
5 quod † ſi per mandatum alterius epiſcopi extraneum clericum quis ordinat, debet illum examinare, niſi forſan committens hoc aſſerat, quod illum examinauit, de quo dic. infra de præben. ſi epiſcopus, libro ſexto [*Diſpenſatio*] poſuit hic Archidiaconus gloſſam, quam de originali domini Innocentij ſe habuiſſe dixit, quæ talis eſt: diſpenſa-
b tio [b] communis † iuris relaxatio facta cum cauſæ
6 cognitione ab eo, qui poteſtatem habet diſpen-
7 ſandi. Et† nota, quod epiſcopi non poſſunt diſpenſare, niſi vbi conceſſa eſt a iure diſpenſatio: & nõ ſolũ non poſſunt diſpenſare contra iura condita a papa, vel alijs ſuperioribus, ſed nec contra iu-
c ra, quæ ipſi [c] fecerunt, nec contra approbatas conſuetudines, licet illas poſſint tollere, & interpretari. Ex quo enim legẽ fecit epiſcopus, vel conſuetudinem, ex quo ius alicui eſt quæſitum ex illo iure, non poteſt illi ius quæſitum tollere. Et quod quiſq; iuris in alium &c. Et patere legem, quam ipſe tuleris, ſupra de conſtit. cum omnes. nec etiã antequam quæratur ius ex ea, poteſt epiſcopus diſpenſare, quod quis eam non incidat, cum non ſit facta pro ſpeciali commodo alicuius, ſed pro cõmuni. 4. diſtinctione erit autem. in hoc videtur ipſe notaſſe contrarium, de ſtatu mona. cum ad monaſterium, vt ibi dixi ſuper vltima gloſſ. ad finem.
8 In† pœnis autem imponendis licet in eis qualitas perſonarum, & multa ſint attendenda. ff. de pœnis, aut facta, & illis inſpectis aliquando grauior, aliquando minor pœna imponenda ſit; non tamen dicitur ibi diſpenſare: quia de iure communi infe
rũtur. ff. de his, qui no. infamia, quid ergo. §. pœna

C. eodem

ADDITIONES.

a ¶ Circa. Idem tenet gl. & ſuper, ver. ordinum, in c. 2. eo. tit. lib. 6. licet Arch. & Io. Mo. contra.

b ¶ Placere. Et glo. in cle. fi. de ætate, & qualita.

SVMMARIVM.

1 *Ordines plures eidem vna die ſacros conferens epiſcopus ab ordinandi poteſtate ſuſpenditur.*

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Ex appellatione cuiuſpiam deprehenditur impoſitio pœnę.*

4 Negatiua probatur per confeſſionem.

Inordinate quid dicitur factum, quod non ſit ordine ſuo, ibidem.

5 *Ordinare clericum extraneum de mandato eius epiſcopi, debet eum examinare, niſi dicatur examinatus.*

6 *Diſpenſationis definitio.*

7 *Diſpenſare non poſſunt epiſcopi, niſi in conceſſis a iure, nec cõ*

C. eodem titul. ſi poſt. & hoc etiam inde apparet: quia poſt ſententiam non poteſt illam diminuere. ij. quæſtione tertia. §. notandum. Item pœnæ quandoque ſunt arbitrariæ, vt no. ſupra, de teſta-
9 mentis, capit. 1. Innocen. [*Obtemperare*] ideſt† obedire [*In hac parte*] ac ſi dicat, certum eſt, quod in hoc caſu mandatum eſt iniuſtum. de hoc, ſupra c. ad aures: tamen hic etiam ponit tertium, in quo
10 deliquit [*Variauit*] Quod† dixit hic. G. Na. de his, quibus negatur audientia, dicam de hæredi. ad abolendam, ſuper gloſſ. ſimile [*Ipſum*] ſcilicet Trecenſem epiſcopum [*Suſpendimus*] quia non fuit actum contra iſtum epiſcopum, ideo tam modica pœna imponitur eĩ, ſupra de elect. per inquiſitionem: vel quia fuit confeſſus, ideo papa miſericorditer agit cum eo. 15. quæſtione prima, capitu. ſi quis. In hoc tamen pœna ſola talibus conſueuit imponi, ſupra eodem. litteras, ſecundum Hoſtien. aliquos caſus concedebat Innocen. quos ne-
11 ¶ Prima † gloſſ. ſoluit contrarium. ¶ Tertia gloſſ. arguit, alleg. duo iura, & vnum in contrarium, & remittit. ¶ Gloſſ. [*hic habes*] alleg. v. concor. & tria
12 contraria: demum arguit, & determinat. ¶ In† glo. j. [*ibi, in poſtulandum*] quod dic vt infra, de poſtu. c. vno, libro ſexto, vel ſimpliciter elegerunt, nec hic quæritur de uiribus electionis [*& in fine*] quia erat in minoribus tantum, ſupra de electio. dudum. 1. ¶ In gloſſ. 2. [*ibi, vnus ordo*] ſup. ſacer. ¶ In gloſſ. tertia [*ibi, quod quidam*] Pe. Vin. & Innocen. [*& ibi, nuper*] reſponderi poſſet, vt not. de elect. cupientes. §. cæterum, libro ſexto, in gloſſ. eſt ergo [*& ibi, Tan.*] & Ber. Brix. 50. diſtinctione, in ſumma [*& ibi, minor*] & in ſumma [*& ibi, In criminibus*] adulterio,
13 & minoribus [*Et in fine*] vel dic non liceret epiſco
d po diſpenſare ſuper faciendo. i. vt aliquid fiat contra canones, [d] niſi vbi a iure permittitur: ſuper iã facto ſemper diſpenſat, vt toleretur, niſi prohibeatur, vt in contrario. ad hoc. 22. quæſtione, quinta. hoc videtur. vel dic forte melius, quod vbi ius cõcedit diſpenſari ſimpliciter, epiſcopus diſpenſat, de ſenten. excommuni. nuper, de cle. excommunimini. poſtulaſti. vbi vero canon non concedit diſpenſari, epiſcopus non diſpenſat, vt hic, etiam ſi in canone inueniatur papam diſpenſaſſe, infra de conſangui. quod dilectio. 35. quæſtio. tertia, quod ſcripſi. cum enim epiſcopi debeant ſeruare canones, non debent contrafacere, niſi expreſſe concedatur. 25. quæſtione 1. capitulo 1. 2. 3. & 4. ſecundũ Innocen. qui tamen nota. hic, & poſt eum Hoſtien. 22. caſus, quibus licet, & 21. quibus non licet epiſcopis diſpenſare, & plenius vide in ſpecu. de legato. §. nunc de epiſcoporum. tamen, vt dicebat Hoſtien. aliquos caſus concedebat Innocen. quos negabat curia, & aliquos negabat epiſcopis, quos curia concedebat. vnde ad ipſorum capitulorum gl.
14 remittit. tractauit † etiam hic Hoſtienſis, an ſine capitulo ſuo poſſit epiſcopus diſpenſare; ſuper quo vide, quod not. de elec. cum ex eo, libro ſexe to, in gloſſ. licet [e] igitur. ne tamen in hac materia remiſſibili ipſius Innocen. verba deſint. ſciendum
15 †eſt, quod ipſe dicit, diſpenſationem permiti epiſcopo cum recipientibus ordines extra quatuor tempora, infra eodem. capit. conſultationi; quod dicit ſibi non placere, vt ſequitur, infra. Item quod quis habeat duas eccleſias intitulatas. 70. diſtinctione, ſanctorum. aliqui dicunt, quod in hoc non eſt neceſſaria diſpenſatio, vt not. infra de præben. cum iam dudum: quia de iure poſſunt illas habere: nec prædictum capitulum loquitur de diſpenſatione, ſed de diſpoſitione. Item cum ordinato ab alieno epiſcopo. 71. diſtinctione. ca. 1. & 2. quæſtione 2. Lugdun. Item cum ignoranter ordinato ab eo, qui renunciauit epiſcopali dignitati, de ordi. ab epiſcopo. capitu. 2. Item cum ordinato ignoranter ab excommunicato, eodem titulo, ca. 2. Itẽ ad dignitates cum eo, qui eſt 14. annorum, de ætate, & qualitate. indecorum, vel in minoribus tantum, eodem titu. preterea. Item in caſu decreta. at ſi clerici. §. de adulte. Item cum faciente duellum, de cor. vi. c. j. cum apoſtata, de apoſt. ca. fi. cum eo, qui plures habuit concubinas, de biga. quia. cum inſtituto in eccleſia ab illo, qui inſtituere non potuit, de cle. pere. c. fin. cum contrahente matrimonium in ſacris, de cle. coniu. ſane. 2. cum regularibus, vt miniſtrent in eccleſijs ſecularibus, de ſtatu mona. quod Dei. cum diacono, qui verberauit clericum, & ſponſalia contraxit, qui cle. vel vo. c. j. cũ pugnante in duello, de cle. pug. in duello. ca. j. ſi tamen inde non procedat mors, vel membri mutilatio, eodem titul. capit. ij. ſed & tunc diſpenſat in bñficio, vt ibi. Item in beneficio cum excommunicato miniſtrante, de cle. ex. c. ij. & c. poſtulaſtis, in princip. hoc improbat Guil. in. ſpec. titu. ij. §. nunc de epiſcoporum, verſi. 155. cum promoto per ſaltum, de cle. per ſal. promo. c. vno. cum non ordinato miniſtrante, de cle. non ordi. mi. c. ij. Item cũ ordinato furtiue, de eo, qui fur. ordi. rece. c. j. & vlr. ſalua diſtinctione ibi poſita. Item quod religioſus ad minorem religionem tranſeat, de regu. ſignificatum. Item in permutatione præbendarum, de rerum permu. quæſitum. Item cum illo, qui bigamum ordinauit, infra de biga. c. ij. Et dicit Innoc. ſe idem intelligere, ſi alios irregulares ordinet. trã
16 ſit Inn. ad partẽ† conuerſam & dicit, quod prohibetur epiſcopus diſpenſare, quod aliquis vna die recipiat plures ordines ſacros, vt hic: ſed poſt ſuſceptos cum ſuſcipiente diſpenſare poteſt, cum non prohibeatur. Item cum ordinato die, quo non debuit, ſupra eodem, cum quidam. per quod capitulum, & iſtud melius videtur dici, quod etiam pręcedenti caſu, quando plures ſacros vno die recepit, epiſcopus non diſpenſet. Item cum minore. 14. ad dignitatem. infra de ętate & qualitate. indecorum. Item cum homicida. 50. diſtinctione. miror. & cum illegitimis, quod dic hodie de filijs pſ. c. j. & cum corpore vitiatis. 50. diſtinctione. nemo. 55. diſtinctione. ſi quis. arg. contra, de cor. vi. ſignificauit. cum bigamis. & viduarũ maritis, de biga. c. 2. 34. diſtinctione. lector. Item in caſu decret. nuper, de biga. Item cum duellũ facientibus, ſi mors vel truncatio ſit ſecuta, de cle. pug. in duello. c. j. & ij. & Item cum ordinatis in excommunicatione, iuxta id, quod habetur, de ſen. exc. cum illorum. Item cum illo, qui de iniuſta excommunicatione conqueritur in iudicio ſeculari. xxj. quæſtio. vlti. c. penulti. Item cum ſimoniaco in ordine, infra de ſimo. de ſimoniace. Item cũ infamibus. 2. quæſtio. 3. §. hinc. Item cum nouitio, vel homine alterius profeſſionis, vt fiat Abbas. ſupra de elect. officij. vt quis in vna eccleſia habeat duas prębendas, de cõ ceſ. præben. litteras. Item cum penitus illiteratis, vt ſint clerici, & cum ſolemniter pœnitentibus. 50. diſtinctio. non confidat. Item cum ſeruis, & obligatis certis conditionibus, vt præalle. c. non confidat & 54. diſtinctione, per totum: tamẽ ſeruata diſtinctione, quæ eſt de ſeruis non ordi. c. ij. Item nec cũ obligatis ad ratiocinia, de obli. ad ratioci. ca. vno: ſalua tamen diſtinctione ibi not. Item non diſpenſat, vt ſine aliquo interſtitio temporis quis maiores recipiat, vt hic, & in præalle. c. non confidat. minores autem ordines & ſimul & ſine interſtitio ex diſpenſatione conferre poteſt, ſupra eodem, de eo ſecundum Innocen. Hoſtien. videtur habuiſſe in gloſſ. Innocen. alium caſum. ſ. quod non diſpenſat, vt ordinetur quis ſine titulo, de præben. cum

ſecundum.

ſecundum.70.diſtinctione. ca.j.ſcire debes, quòd Pe.de Saꝑ.de præben.ex poſuiſti, tenendo, quod epiſcopi diſpenſant,vbi non prohibentur, remittit ad caſus no.j.q.7.§.niſi. Exprimit tamen ibi, ꝙ diſpenſat in beneficio,& eccleſia,vt ibi:in duobus ſimplicibus,de elec.dudum.ij.in caſibus,de cleri. coniu.ſane.de ætate & qualita. præterea. de iudi. at ſi clerici.cum illegitime natis, quod dic vt de filiis presby.c.j.libro ſexto,& in caſu decr.quiſquis, de elec.& eodem titulo,c.penu.de uoto,c.j.de cleri.pug.c.j.cum clerico, qui immolauit idolis.50. diſtin.presbyteros.vel qui vendidit uaſa ſacra, vt remaneat in ordine.50.diſtinctio.presbyter. ¶ In gloſſ. [*hic habes,ibi,de rebus*] dic vt ibi [*& ibi,Saloni tang*] dic vt ibi no.& 86.diſtinctio.amputatis, & ℣.
f de reg.iur.quod quis, [f] libr.6. [*& in fi.*] de hoc.§. eodem.ad aures,in gloſſ.2.

ADDITIONES.

a Metropolitanus. Vide.d. Anto. Siculum Corſetum in repertorio ſuo, in ver.metropolitanus.
b Diſpenſatio. Vide eundem Io. And.in c.j.de fil.presby.lib.6.
c Idem.Contra hoc dicit Innnocen.in cap.cum ad monaſterium, de ſta.regu.vbi dicit oſtendentem conſtitutum libere etiam ſine cauſa poſſe diſpenſare,dic vt ibi ſcripſit Inn.Bal.
d Canones. Adde hic ſingulare dictum Bal. in repe.l.omnes populi, ff.de iuſti.& iure,quod epiſcopus tantum poteſt ex cauſa diſpenſare contra canones, allegat in argumentum. l.ſi hominem, ff.man.ad quam vide.40.dicta extenſe poſita per.d.Ant.Barba.in ſua repe.rubricæ.C.qui admitti,& vide.d.Feli.in c.j.℣.de conſti.
e Licet.Et vide Io.And.in nouella,qui ponit opini. Archidia.
f Quis.Et in l.non videtur.§.qui iuſſu,& ibi bona glo.de regu. iur.& in l.liber homo,la 2.ad.l.Aquil.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus ad ſacros ordines extra tempora ſtatuta ordinem recipit,ſed non executionem ordinis,& ratio, numero 4. & cum illo diſpenſat epiſcopus poſt pœnitentiam, & quando, & cur,nume.5.*
2 *Decretalis,cum quidam,ſupra eodem, cum hac conciliatio, & numero 3.*
5 *Tolerantia,vel diſpenſatio,ex quibus cauſis inducitur,& ex quibus epiſcopo prohibetur.*
Hoſtienſis compoſuit in decretales commentaria poſt ſummã, ibid.ver.qui dicit.
6 *Tempora Septembris in quibus locis varie ieiunentur,& tẽpora quatuor quando celebrentur,nu.7.*
8 *Ordines ſacri quibus diebus, & quibus minores conferendi tonſura prima quolibet conferri poteſt die, ibid.ver.de prima.*
9 *Epilogus, additio gloſſarum,& nu.10.*

CAPVT XVI.

1 ONſultationi. Caſus. Ordinatus † ad
ſacros extra tẽpora ſtatuta ordinẽ recipit,& poſt pœnitentiam cum illo diſpenſat epiſcopus [*Quod eos*] tibi ſubiectos immediate,& ſic † ſoluitur contrarium, de decre.cũ quidam.§.eo.titu.
2 quæ loquitur de ſubditis ſuffraganei. vel dic,vt ℣.
3 not.ſecundum Hoſti. [*Receperunt*] non a ſuo † epiſcopo,ſed ab alio,per quem ſuus epiſcopus illum ordinari mandauit;& ſic tollitur contrarium. §.e. cum quidam,quæ loquitur de epiſcopo, qui deliquit. vel dic vt ℣. [*quos*] ordinatos extra tempora
4 ſtatuta [*Pœnitentia*] dicit Goffr.ꝙ † quia hoc eſt mãdati tranſgreſſio, & in trangreſſione mortaliter peccatur,ideo de iure communi executio ordinis non habetur,licet habeatur character. & ideo dixit,ſm eum ſuſtinere poteris,impoſita,& peracta tota,vel eius parte.§.eo.ex tenore[*Suſtinere poteris*]
5 tuo † iure iuſta ignorantia excuſante.℣.tit.2.c.2.vel vrgente neceſſitate,vel euidenti vtilitate eccleſiæ ſuadente.ad hoc de elec.cum nobis olim,& ca.in cauſis,niſi forſan tu in hoc deliquiſſes,arg.℣.de cleri.coniu.diuerſis,de dona.inter virum & vxorem, & ſi neceſſe,vel ſi nos feramus ſententiam,vel nobis retineamus diſpenſationem.§.c.proximo.in fi. & c.litteras,in fine. aliter diſpenſare tuo iure non poſſes,niſi tibi ſpecialiter cõmitteretur.§.eo. cum quidam,ſm Hoſti.qui dicit hoc tenendum quicquid notauerit in ſumma, eo.tit.§.ſi per prælatũ. Sed dices,quomodo poteſt hic allegari iuſta ignorantia ? reſpondeo,quia ſimplex fuit, qui in eccleſia nunciauit tempora,vt epiſcopus, q̃ nõ diligenter inquiſiuit: vel quia diuerſis temporibus de cõ
6 ſuetudine † ieiunantur tempora Septembris in diuerſis locis.ponit exemplum in Lugdunen.Vien. Ebredunen. & Vapicen.in quibus, licet ſatis ſint vicinæ;diuerſa eſt conſuetudo.Vien.enim prẽteridit feſtum beati Mauritij patroni ſui,& Vapicen. beati Arnulphi, quod tẽporibus illis ſolet occurrere;de quo vide,qã ſcripſi.℣.de obſerua. ieiunio, ſuper rubrica, ver.quamuis etiam dixerim.& ad
7 cognoſcendum † quatuor tempora ponit Hoſtien
a ſis hic verſus, Vult crux [a] Lucia,cinis, charisma dia. Vt det vota pia quarta ſequens feria. Et his
8 † ſabbatis quatuor temporum, & ſabbato media næ quadrageſimæ,& ſabbato ſancto, & his tantũ, non obſtante contraria conſuetudine,ſunt ſacri ordines conferẽdi.§.capitulo primo,& tertio. Minores eiſdem ſabbatis, vel diebus feſtiuis. de prima tonſura dixit hic Hoſtienſis,ꝙ quolibet die cõ ferri poteſt:quia canones de illa certum diem nõ exprimunt, vt quia ſic de generali conſuetudine obſeruatur,argu.quod legitur,& notatur.℣.de ætate & qualitate,cum contingat.¶ Prima † gl.arguit ꝙ tempus &c.dat ſimile,de ætate & qualitate, & de baptiſmo.¶ Vltima gloſſa ſignat contrarium, ſoluit; ſolutioni opponit, reſpon. & oppoſitioni
10 acquieſcit. ¶ In † gloſſa ſecunda [*ibi,ait prætor*] vide in capitulo, de cauſis, ſuper vltima gloſſ.¶ In glo.vltima [*ibi,ad conſultationem*] ſi. quod nota.de filiis presbyterorum,ex tua.

ADDITIO.

a Crux.Vide pulchre Alberi.de Roſa.in dictionari.ſuo in verbo,crux.

SVMMARIVM.

1 *Criminoſus occultus prẽter homicidam poteſt in ſuſceptis miniſtrare poſt pœnitentiam, & ad ſuperiores aſcendit, & nu.7.8.10.& quando,nu.4.& 9.10.et ante pœnitentiam monetur,vt etiam in ſuſceptis non miniſtret, & a quibus, nu.8.ad fin.vide nu.10.*
2 *Bonum ſummum quod ſit.*
3 *Supplementum contextus,& nu.6.*
4 *Argumentum a contrario ſumitur.*
5 *Diſpenſare in quibus poſſint epiſcopi.*
Crimina mediocria quæ dicantur, remiſſ.eod.nume.§.Quæ autem.
6 *Periurium ſitne maius homicidio crimen,remiſſ.*
7 *Sacerdotis proprij officijs an & quando liceat ſubditis abſtinere.*
8 *Inter homicidam, & alios criminoſos quid differt ex cauſa miniſterij.*
9 *Iudicium diuinum,perpetua damnatio.*
Character recipitur, licet quis prohibeatur ordinari, & quando.
11 *Epilogus, additio gloſſarum,& nu.12.*
13 *Peccator occultus prodere crimen ſuum debet,& quibus,& qua de cauſa.*

CAP.

CAPVT XVII.

a 1 VÆſitum eſt. [a] Caſus. Occultus † criminoſus præter homicidam poſt pœnitentiam in ſuſceptis miniſtrat, & ad ſuperiores aſcẽdit, ante pœnitentiam monetur,vt etiam in ſuſceptis non miniſtret. cõis diuiſio.ſecunda ibi,reſpondemus [*Adulterij*] ſm Hoſti. exemplificat hic mediocria, excludens vnum
2 de his vt enorme in verſi.præter [*Bonum*] hoc † eſt ſummum bonũ in hac vita,quod, ad omne, quare:reſpon.nec verba,nec faciem hominis pertimeſcit.12.q.3.ſenti.[*et infra*] an poſſint ſine diſpenſatione poſt pœnitẽtiam in ſuſceptis miniſtrare, vel
3 ad maiores aſcendere [*Propoſita*] ſup. vel † his ſimi lia.§.de tranſlat.c.2. [*Notoria*] quo caſu ꝓpter ſcandalum abſtinebunt.50.diſt.de his.not. ſm Inno.&
4 argue † per ꝓrium,ꝙ ſi ſint notoria ſine diſpenſatione non poſſunt aſſequi primum ſtatũ. ℣.de bi-
5 gamis,quia circa.& in † talibus & in minorib⁹ regulariter diſpenſant epi, niſi vbi inuenitur prohibitum,de iudi.at ſi clerici.§.de adulterijs. Quæ au
b tem ſint hæc mediocria, [b] dicit Hoſt. ꝙ oĩa mortalia.remittit ad ſummam, de pœniten. §.de peccatis,ſub.§.quę autem ſint peccata mortalia, & poſſunt colligi.25.diſt.§.nunc autem. quod dixit hic Vinc.de occulto peccatore, vide ad litterã in Spe. tit.2.§.iuxta,ver.ſunt quoque,ad finem [*Homicidij*]
6 contra 22.q.5.ille, vbi † dr periurium maius cri-
c mẽ homicidio. [c] ibi ſoluitur. & quod hic dr de homicida,intellige de aljs enormibus.no. de renuncia.niſi.§.propter conſcientiã,ſm Hoſt. [*Impediri*] quò ad ſe,ſm Eg.hoc dicit, quia aliter incongruè fuiſſet exceptum de homicida,cum etiam ille, ex quo occultus eſt,quò ad alios impediri non debe-
7 bat. dicit autẽ † Inno. ꝙ licet iſti poſt pœnitentiã
d licite miniſtrent, ante [d] pœnitentiam tñ non miniſtrant ſine peccato.videtur etiã ſm eum, ꝙ pro quolibet peccato mortali, & notorio licet ſubditis à proprij ſacerdotis officijs abſtinere, ad hoc,vt exinde confeſſus pœnitentiã agat. & hoc, vbi nullum exinde peruenit ſcandalũ. Si verò ſcãdalum timeretur exinde,vel vitaretur ex cõtemptu, quaſi ſacramẽta per talem præſtita minoris eſſent efficaciæ,non liceret ſm Inno. de quo remittit ipſe Hoſt.℣.de cohabit.cleri.& mulie.veſtra, & ca.tua. [*Qui*] ſ.occulti criminoſi, periuri.ſ.vel alij mediocres peccatores,la.de Ala.intelligit hoc de † homi
8 cidijs, de quibus præmiſſum eſt dicens, ꝙ ex quo ſunt occulti,monendi ſunt,ſed non prohibẽdi.alleg.de ſimo.ex tuæ,& iura, quæ ꝓbant, ꝙ eccleſia non iudicat de occultis.32.diſt.erubeſcãt, cũ ſimilibus. Et ſi dicis, quid ergo ſpeciale in homicida? rñ.quia cum aliis licet manifeſtis diſpenſantur,cũ iſto non 50.diſt.miror.verius eſt, ꝙ homicida, licet occultus, celebrare non debet, nec promoueri.Si tñ celebrare vult,non poteſt prohiberi. vnde differt ab alio criminoſo:quia alius occultus poſt pœnitentiã ſine peccato miniſtrat, & promouetur homicida verò occultus licet ꝓhiberi non poſſit: tñ etiã poſt pœnitentiã ſine peccato nec miniſtrat, nec promouetur [*Monendi*] à ſuis confeſſoribus in
9 occulto [*Diuini iudicij*] i. perpetuæ † damnationis [*Suſceptis etiam*] quaſi dicat, non ſolum non debẽt ad ſuperiores aſcendere: ſi tñ hoc facerent character reciperetur,dummodò forma ſeruet, & vera ſacramenta conficiunt. 19.diſt. ſm.j.q.j.dñs, & c. quod quidã,& no.℣.tit.2.ca.1. [*Non miniſtrent*] dice-
10 bat † Hoſti.ſummam decre. hoc velle: mediocris peccator occultus poſt peractam pœnitentiã ſine diſpenſatione aliqua, & notorius pœnitens obtenta diſpenſatione epi,exceptis prohibitis, in ſuſceptis ſecurè miniſtrat, & ad maiores promouetur. Enormes verò ſine diſpenſatione Papæ, exceptis conceſſis, nec miniſtrare debent, nec ad maiores aſcendere. Impœnitentes aũt monendi, & obteſtã di ſunt,ne miniſtrent, vel ad ſuperiores aſcendãt: in iudicio tñ contentioſo cogi non pũt, ſed ſuæ dãnabili conſcientiæ relinquuntur. dicebant Pet. & Abb.ꝙ quatuor regulæ hinc ſumebantur. Prima nullum crimẽ mediocre occultum impedit poſt pœnitentiã in ſuſceptis miniſtrare, vel ad ſuperiores aſcendere.Secunda talis.omne crimẽ mediocre,& notorium facit hominem irregularem.Tertia talis.omne crimen enorme impedit in ſuſcee ptis miniſtrare,& ad ſuperiores aſcendere, [e] vt ſic ꝙ de homicidio dicitur,dictum ſit exempli cauſa. Quarta talis. omne mortale peccatum ante pœnitentiam facit hominem irregularem, ne poſſit in ſuſceptis miniſtrare, vel ad ſuperiores aſcendere.
11 ¶† Tertia gl.no.homicidam &c.probat, & remit-
tit. ¶ Penult.glo. rñ.per quæſtionẽ, an in occultis
12 ſit diſpenſatio neceſſaria,alleg.pro,& cõtra. ¶† In glo. ſic patet [*ibi, dominus dixit*] 1. Paralipomenon. 27.& 28. [*& ibi,prophetę*] ante hanc prohibitionem homicidæ presbyteri erant, quod dic, vt not.21. diſt.§.1. ¶ In gl.ſimile.℣. [*ibi, exequantur*] vide quod plenè dicam de ſciſmaticis. ca.1. ¶ In glo. pen. [*in fin.*] de hoc.℣.de accuſat de his. ¶ In glo.vlti. [*ibi,accuſationem*] habebit ergo † occultus peccator non ſolùm epiſcopo, ſed etiam teſtibus, per quos diſpenſationem probare poſſit, prodere crimẽ ſuũ,
f de hoc.j.diſt.ex pœnitentibus. [f]

ADDITIONES.

a ¶ Quæſitum eſt.No.tex.ibi,vel aliàs,vbi videtur probari, ꝙ probatio iudicialis fuerat notoria, de quo in c.fin. & c. reſtitutionem, de cohabit.cler.& vide ad materiam iſtius glo. quod no. glo.25.diſtin. primum,& quod ſcripſi.2.q.7. c.non poteſt. Ad materiam, an poſt pœnitentiam poſſit miniſtrare,glo.3.q.7.c.ſacerdos. Arch.
b ¶ Mediocria. An propter iuramentum iniuſtum debeat remoueri, no.℣.de iureiuran. c.ſicut noſtris. quid de periurio, vide in c.querelam,& ſeq.eod.titu.Bald.
c ¶ Homicidio. Vide latè Barbat.poſt alios Doct. ibi per eum relatos. in c. at ſi clerici. infra de iudic.
d ¶ Ante. Vel ſaltem factam de peccato confeſſionem. ita no.Innocẽ. ſupra eo.ex tenore,& ibi Ioan.And. ſuper glo.2.in fin.
e ¶ Aſcendere. Vide quod ſcripſi in q.7.§.idem teſtatur, an ſacerdos conſtitutus in peccato,peccet dicendo officium ſuum. Archi.
f ¶ Ex pœnitentibus. Vide Pet.de Ancha.in conſilio ſuo relato per d. Andr.Pomum in c.at ſi clerici, col.14.infra de iudi.

¶ De ſcrutinio in ordine faciendo, [a] Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio ſiue diſpoſitio huius rub.cum ſuperiori.*
Scrutinium duplex, ibid.
2 *De ſcrutinio quibus in locis alijs tractetur.*
1 ¶ Dicto † de ordinandis, quia ordinandi examinandi ſunt, ideo &c. & eſt duplex ſcrutinium. vnum, quod habetur ante ordinationem, cuius forma habetur. 24.diſt.quoniam epiſcopus. ſecũdum, quod fit in ordinatione, cuius forma habe
2 tur hic.de † materia.23.diſt.qui eps, & c.ſequenti. & 24.diſt.per totum, & 51.diſtinct. qui in aliquo.

ADDITIO.

a Scrutinia. Quot modis dicatur ſcrutinium, Vide glo. in c.dilectus, de ordi.cog.& in c.2.de elect.lib.6. Bald.

SVMMARIVM.

1 *In ſcrutinio epiſcopi quid reſpondere poteſt epiſcopus.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Epiſcopum alloqui Papam, ſi frater appelletur à papa.*
4 *Prior qui dicatur ex multis eodem die promotis.*
5 *Archidiaconus dicitur primus diaconorum,& à quibus eligebatur.*

Archipresbyter à quibus olim eligebatur, ibid.
Arch diaconatus, & Archipresbyteratus prælatio an solum esset nomine, remiss.
6 *Prioritas assistentium tantum attenditur.*
7 *Scrutinium olim non fiebat de subdiaconatu, & ratio.*
Subdiaconatus olim non erat sacer ordo, ibid.
8 *Cognitio non comprendit, quod quis scit vt sacerdos.*
Diffamare malum, ibid. & nume. 9.
9 *Scrutinij multiplex significatio, remiss.*
10 *Indignitas ordinandi si denuncietur metr opolitano, & nolit audire, nisi publicè proponatur, quid agendum.*
Conscientiæ satisfaciendum, ibid. ad fin. versic. sed si, & nume. 7. versi. cognoscis.
In scrutinio proponens promouendum in personam ecclesiæ loquitur, ibid. versi. cum loquatur.
11 *Epilogus, suffragium, & additio gloss. nu. 12. & seq.*
14 *Bonus homo præsumitur, & ratio.*
15 *Per baptismi sacramentum sit hominis reparatio.*
16 *Homo præsumitur nudus, & ratio.*
17 *Ex præteritis quando præsumatur in præsens, & nu. 14. 15. & 19.*
18 *In dubio, cum quæritur de animæ salute, consulitur peccatori. cum verò de pœna personarum in iudicio quæritur, præsumuntur bonæ.*
19 *Vitæ examinatio, an & quando facienda in adeptione beneficiorum.*

CAPVT PRIMVM.

1 EXparte. Casus. † Episcopus
2 interrogatus ī scrutinio episcopi ordinandi respondere potest illum dignum, si non nouit illum indignum. Et sunt † duæ partes. In prima decisa cōsultatio. In secunda responsio ibi, fraternitati. in qua primò Ro.ec.morē inducit. Secundo rñ.responsum moderatur, & moderatū declarat [*Fraternitati*] ꝙ
3 hoc † patet, ꝙ episcopo loquitur, qui forte habebat ex consuetudine respondere in scrutinio epi-
4 scopi ordinandi [*Prior*] ſ. tempore. vnde, etiam † si eodem die fuerunt plures promoti, ille dicit prior inter illos eiusdem ordinis, qui prius in sede ponitur. ſ. de maio. & obed. c. 1. cum suis concor. Hosti.
5 [*Diaconorum*] qui † Archidiaconus dr̄. olim enim diaconi vnum eligebant ex se, quem Archidiaconum nominabant: presbyteri vnum, quem archipresbyterum nominabant. 14. dist. legimus. Et an
6 prælatio illa esset in nomine tātum, ibi plenè not. [*Assistit*] attenditur † ergo prioritas assistentium tantū [*Postulat*] in persona ecclesiæ loquitur [*Ad onus*] 40. dist. ante omnia [*Presbyteratus*] respicit, quod dixit diaconum, vel diaconatus respicit, qđ
7 dixit subdiaconum. de ipso † verò subdiaconatu non fiebat tale scrutinium, vt puta: quia in primitiua ecclesia non fuerat sacer [*Illum*] ordinandum per se presentatū [*Non credimus*] ergo nec nos credere debemus. 24. q. 1. hæc est fides, Hosti. [*Conscientiam*] hoc soluit omne contrarium, & omne quare, ſm Hostien. [*Responsione*] ad interrogationem ſ. metropolitani consecrantis episcopum [*Cognoscis*] sic ꝙ te remordeat conscientia. de hoc. s. de rescri.
8 cum contingat. & non intelligas † de illo, qui scit vt sacerdos, de pœni. omnis [*Priusquam*] fit hoc vt vitetur scandalum electi. est enim malum aliquem diffamare. 6. q. 1. ex merito, & duobus. c. seq. [*Scrutinium*] de † multiplici significatione scrutinii. no. ſ.
9 de capel. mo. c. 2. in 1. glo. & de elect. c. 2. lib. 6. [*Secretò*] quasi in pœnitentia, si fit occultum, ne proximus diffametur, de sent. excom. cum non ab homine. 6. q. 2. per totum [*Nunciare*] Quid † si metro-
10 politanus non vult ipsum audire super denūciata indignitate, nisi publicè proponat, quia occulta est? respondet secundum Innocen. & Hostien. & Abb. euitet scrutinium si potest: & intelligit Innocen. eum debere taliter euitare, ꝙ per id crimē fratris non publicetur. vnde si eo præsente & tacēte per hoc publicaretur, dicat hæc verba. Item si euitare non potest, dicat hoc securè, cum loquatur in persona ecclesiæ, quæ suam indignitatem ignorat. 11. q. 1. vnus. & 7. q. 1. plerique, & de offic. ordina. si sacerdos. sed si per hoc non informat cō scientiam suam, satisfaciat ei, secundum Hosti. & est simile, quod dicam. infra de præscript. c. vltim. [*Faciamus*] ergo licet deuiare à consuetudine Romanæ ecclesiæ. de hoc. s. titu. proxi. ca. 1. ¶ In gl. j.
11 † obijcit, & soluit. ¶ Vlti. glo. ponens brocardum alleg. pro tria iura: in cōtrarium alleg. 5. & soluit.
12 ¶ † In glo. vlti. [*& ibi, seruos*] legaui seruos manumittendos, si digni sunt libertate, debetur libertas, si non sunt indigni, dato ꝙ nil fecerint, per qđ meruisse dicantur [*& ibi. §. ergo*] vide de testi. licet vniuersis, super 3. glo. [*& ibi. l. 2.*] petens veniam ætatis habet se probare idoneum moribus, & animi probitate [*& ibi, Ex persona*] vide in prælegato capitulo, fi. de præsumptio. super j. glo. [*& ibi, Si magistratus*] pupillus non habet docere tutores non fuisse soluendo: sed magistratus habet docere illos tunc idoneos [*& ibi, Ab ea*] vide de appel.
13 suggestum, super glo. 2. ¶ † In glo. j. [*ibi, indignitate*] item quomodo testificatur de eo, quod non nouit? contra id. 3. q. 9. testes [*& ibi, videt illum*] habere rectam membrorum dispositionem, Vincē. [*& ibi, à bonis*] qui prophetari videntur illum futurum bonum. 93. dist. legimus, versic. noli, vbi de hoc. dicebat etiam Hostien. ꝙ huius interpretationis auctoritate talis excusatur. 23. q. 4. qui peccat, & remittit ad notata, de homicid. c. postulasti. [*Et in fin.*] adde quod not. 64. dist. ca. 2. ¶ In glo. vlti. ibi. §. ergo, & C. de inoffic. testam. si quis filium, & ff. de fideicō. libert. l. Thais. §. forore, & j. de iud. cum deputati [*& ibi. l. 2.*] dicit Hosti. illud, cum dubitatur de ætate. sic & s. de electio. cum nobis olim, ad fin. [*& ibi. quæst. 5. Aliter*] isti sunt casus speciales, vt not. 2. q. 7. quærendum, in glos. 2. [*& ibi, solutio*] idem Goffr. in summa huius titu. [*Et in*
a *fine*] secundum Ioan. adde quod no. j. [a] de elect. si forte, lib. 6. in glo. qui etiam, & de regu. iur. qui semel, eodem lib. Dicebat hic Hostien. † homo fuit
14 creatus plenus virtutibus. vnde naturaliter præsumuntur homini virtutes inesse. nec obstat peccati
b destructio: [b] quia per † sacramentum baptismi
15 fit reparatio, de summa trini. firmiter, in quo confertur gratia, de consecr. dist. 4. cap. 2. & ideò, cum
c constet semel reparatus, adhuc[c] talis præsumitur, nisi probetur destructus. ad hoc. C. de probat. siue possidetis. manet ergo hæres Dei, qui semel fuit. ff. de mino. ait prætor, aliàs incipit, & si fine. §. penult. vnde & si probetur destructio per peccatum, adhuc præsumitur destructio, nisi probetur re-
16 fectio, de testib. testimonium. Homo † verò quò ad temporalia nascitur nudus, Iob. 1. 47. dist. c. sicut. vnde adhuc talis præsumitur, nisi probetur ve-
d stitus, maximè quia diuitiæ, quæ accidentales[d] sunt, de facili adsunt & absunt, vt in §. magistratus, quem alleg. glo. & in auct. vt omnes obed. iu-
17 di. §. 1. colum. 5. ad præterita † facit, de regul. iur. semel, lib. 6. vbi autem probatur quis semel fuisse soluendo, adhuc talis præsumitur. ff. de priuile-
18 credit. si creditores, in fine. Item verum † est, quòd
e quando quæritur de salute animæ, in dubio[e] consulitur peccatori: & vbi imminet periculū partici pationis, vel mali exempli, vel scandali, p̄sumetur peccator, ne pericliteť anima, & ipsius remedium negligatur. Cū verò quæriť de personis in iudicio puniendis, semper præsumuntur bonæ, nisi euidēter probentur malæ. C. de probat. l. fin. 77. dist. si qd.
19 vbi etiā † de beneficijs adipiscendis quæriť, vel de personis sublimādis, ꝑ quas ecclesiæ regi debeāt, vel de occultis hominū actibus, in quibus ecclesię non imminet euidens periculū, si qua p̄sumptio est ꝺ ꝓmouendū, vel oriť aliqđ dubiū, inquirendū est, de filijs presbyt. litteras. Sed si nulla sit specialis ꝺria p̄sumptio, semp iudex examinationē faciet generalē, de elect. nihil. vbi verò examinatione facta, nil mali reperiť, semp bonus præsumitur: per posterius tamē apparentia præsumunť interdum præcedentia mala, ad hoc de spon. is qui, de elect. innotuit, versi. parentes, ſm Host. qui etiā in his remittit ad summam, eod. tit. §. quæ sit forma.

quę & quando admittatur.
17 *Ordo confertur ab eo, qui renunciauit episcopatui.*

CAPVT PRIMVM.

1 EQuisiuit. Casus. Epūs, † q renū ciauit loco tm̄, inuitatus cōferre p̄t ordines, sicut prius. si renunciauit ordini, cū ordinato per eū ad minores, vl̄ ignorāter ad sacros, bene dispēsat epūs: cū ordinato verò scienter ad sa
2 cros nō dispensat. Et sunt † duæ partes. in j. consultatio. in 2. ibi, rñdemus, ratio distinguens [*Resignationem*] aliàs renunciationē [*in ipsis*] i. in ipsorū exe cutione: qa de charactere non erat dubiū [*& infra*]
3 sup. vel † ad superiores ꝓmoueri, Pet. [*Dignitati*] Si verò renunciauit simpl̄r, præsumiť renunciasse lo
a co [a] tm̄, quod probat ex eo: quia qui renunciat dignitati, præsumiť hoc facere pp crimen. s. de renūciat. post translationem, ad fi. ergo præsumeretur criminosus, qđ esse non dēt. s. tit. proxi. c. vno, ſm Phil. & Host. in hoc remittit ad summā, eo. ti. §. sed
4 quid si simpl̄r. & dicit Inno. ꝙ ťid, quod hic dicit renunciari dignitati. s. de renuncia. post trāslationem, appellat renunciare ordini. Intelligitur † aūt per hæc renunciatū ordini, & executioni, & ptāti sacros ordines cōferendi. Primo casu, qñ renūciauit loco tm̄ sicut antea, sup. poterat. ſ. clericis exneis ordines cōferre rogatus per ipsum epm̄ [*Ab*
5 *episcopo*] qui † solus in diœcesi sua dat cōmendatitias ad ordines. qđ dic, vt j. de tēpo. ordi. cū nullus, lib. 6. & ideò dicit ab epō: quia cum ipse subditos nō habebat, illos ordinare nō pōt nisi rogatus [*De*
6 *ratione*] i. † rōnabiliter, ac si dicat, bonus faber est, nō deest sibi nisi materia, sup qua fabricet [*Confere*] nisi à papa, vel eius legato, ꝓhibitus esset, vt patet in antiqua [*Metropolitanus*] hoc nō posset, nisi ab eo bñficiatus esset. s. de renūc. ad supplicationem [*In secundo*] ſ. cū renūciauit ēt dignitati [*Distinguendum*] dicit Host. imò subdistinguēdū: qa supra
7 cepit distinctio [*Poterit*] disp̄ēsatiuè, Vin. Tan. Goffre. & Hosti. [*Non habebit*] nec † hic dispensat epūs secus cū ordinat ab epō alieno executionē habente. i. qui nō renūciauit, de hoc. s. de tempo. ordi. ꝙ
8 translationē [*Discretus*] ad † talem pertinet dispensare, quod dic vt s. de elec. dudū. 2. de transla. c. fin.
9 ſm Host. & de præbē. de multa, in fi. [*Dispensare*] † ī
10 susceptis, & suscipiendis. ¶ † Prima gl. tractat de di
11 ctione vsq;. ¶ Vlt. gl. obiicit, & dupl̄r soluit. ¶ † In
12 prima gl. [*ibi, quod ait prętor*] in prin. ibi, dimissum ab exercitu accipere debemus militē caligatū, vl̄ quēuis aliū vsq; ad cēturionē, vel præfectū cohortis &c. [*ibi, ponitur inclusiue*] & sic malè alleg. [*& ibi. §. senatores*] sequiť, accipere dēmus eos, qui ī patriciis, & cōsulibus vsq; ad oēs illustres viros descendunt. ¶ In gl. 2. [*ibi, latę culpę*] sequitur, finis est, nō intelligere, qđ oēs intelligūt. ¶ In gl. vlt. [*ibi, error*] sequiť, facti nec maribus quidē in dānis, vel cōpē diis obest [*& ibi, regula*] sequiť, est iuris quidē ignorātia vnicuiq; nocere: facti verò ignorātia non no
13 cere. ¶ † In gl. j. [*ibi, prętor*] & j. ti. pxi. à multis, & j. de fid. istr. cū dilectus, ff. de leg. 1. filiusfa. §. 1. & C. đ pcu. auct. ꝙ ius [*Et in fi.*] 15. q. vlt. cū multæ. j. de p̄sbyt. non bapti. c. vlti. circa fin. Arch. ī decre. Si gratioše, de rescript. li. 6. ī qua hæc dictio nullū hēt dubiū. ad hāc ptē allegat. 31. dist. a ſr. 32. dist. de illo. 77. dist. qcūq;, & 78. dist. p̄sbyter. 33. q. 4. ñ oportet. 2. de fer. capellan⁹, ver. qa tū [*& ibi, ver.*] Et sic à trib⁹. facit pro j. parte. ff. de pœn. absentem. §. aduersus, & l. capitalium. §. 1. an per alium causæ app. l. j. quib. mod. vsufr. amit. l. sicut. ff. de leg. 2. quidam. de lega. 3. patronus. §. Sempronio. aliquādo ponit im-

negligatur.

ADDITIONES.

a ¶ No. j. Vide de materia ista glo. 11. q. 7. c. quærendum. Bald.
b ¶ Destructio. Vide tex. no. in l. imperialis, in versi. omnem maculam abolemus. C. de secun. nupt.
c ¶ Adhuc. Vide Bar. in l. si prius. ff. de no. oper. nunciat.
d Accidentales. Vide in l. ex persona. C. de probat. per Bald. & d. Barthol. de Sali. & qūo quis probatur pauper, per Bar. in l. si constante, ff. solu. matri.
e In dubio. Facit regula. c. iuuenis, de sponsa. vbi probatur, quòd in dubio semper debet capi illa via, per quam consulitur animæ.

¶ De ordinatis ab episcopo, qui renunciauit episcopatui, vel excommunicato, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio rubricæ quæ.*
2 *De ordinato, qui erat excommunicatus, quid iuris, remiss.*
De ordinatis à criminoso, vel simoniaco, vbi tractetur, ibid.
3 *De materia huius tituli vbi alibi tradatur.*
1 ¶ In tractatu † ordinandorū, quæ præcedit, & sequiť, interponiť rubricella de ordinatis &c. Goffr. & hic tractat, quid iuris de ordinatis ab excōica-
2 to. Quid iuris † de ipso excommunicato ordinato dr̄. j. de sen. excom. cum illorū. de ordinatis verò à simoniaco. j. de simo. per tuas. 2. & aliàs crimino-
3 so. 9. q. j. in fūm. de prima † parte non hr̄ expresse ī decretis, sed īducit. j. q. j. ventū, & q. 7. Daibertum: bene tñ hr̄. 68. dist. de ordinatis ab his, de quibus dubitatur, an fuerint episcopi, de secunda. 9. q. j. per totū, & facit j. de scismaticis. c. 1. in prin. & c. 2.

SVMMARIVM.

1 *Ordines conferre potest inuitatus, qui renunciauit loco tantum, non ordini.*
Dispensare potest episcopus cum ordinato ab eo, qui ordini renunciauit, & quando, ibid. & nu. 8. & in quibus, num. 10.
2 *Diuisio capituli.*
3 *Supplementum contextus, & num. 5. & 7. ver. poterit.*
Episcopus renunciasse loco tantum præsumitur, & quare, si simpliciter renunciauit, ibid.
Criminosus quis præsumendus non est, ibid.
4 *Dignitas, & ordo parificantur in renunciatione episcopi.*
5 *Ordini cum renunciatur ab episcopo, quibus alijs intelligatur renunciasse.*
6 *Ordinare solus potest episcopus in diœcesi sua subditos & ad ordines dare commendatitias, non alius episcopus, nisi ab eo rogatus, nu. 7. & quando, ibid.*
7 *De ratione, idest rationabiliter.*
7 *Dispensare ad quem pertineat.*
11 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum. & nu. seq.*
Vsque, ponitur exclusiue nonnunquam, & è contrario quandoque, & nu. 13. & 14.
Ignorantia facti excusat. §. 2. & num. 16. §. 1.
14 *Remissio parum docet.*
15 *De A. & absque præpositionibus, vbi tradatur ostendit.*
16 *Ordinati ab episcopo, qui renunciauit episcopatui, ignorātia*

propriè,44.dist.nõ oportet.dicit ibi, videri, ꝙ hæc dictio in dilationibus, & citationibus ponatur inclusiue,de restit.in integ.tum ex litteris,ad finem. de dilat.c.vlti.in fi.de dolo,& cõtu.cũ dilecti, post prin.vbi dedi concordantias, subdit,dici posse,ꝙ in prædictis tribus iuribus ponitur exclusiuè pro citra: vel loquũtur in citatione facta per Papam, in hoc residet, & remittit ad summã Host. & Specu.ad quæ remisi in prędicta decreta.cum dilecti. ſ.ad ſummam,de ferijs,§.fi.in prin.& Spec.de citationibus.§.1.ver.item ꝙ citatio fit ad diẽ, quæ re-
14 missio † parum docet.Dici ſolet,ꝙ dictio,vsque,à canone,vel lege prolata includit, vel excludit, ꝓut istorum alterum plus amicatur, vel inimicat alijs iuribus, vt intellectus amicus recipiatur, inimicus respuatur, quod patet hic & in multis præalleg.iuribus.semper tũ, si de mente legis appareat,illam sequimur,& sic loquitur. ff.de extraord. crimi.l.pen. versic.sunt quædam,ibi,vsque ad pœnam capitis: quia ipsa res mortem bene commi natur. Illa ergo in pœnalibus ponitur inclusiue: quia patet de mente per verba sequentia. si profertur ab homine, stamus voluntati loquentis, si expresè, vel per coniecturas de illa constare potest,ĵ.de verb.sign.intelligentia, & c.propterea.ff. de reg.iur.semper in stipulationibus. Si de voluntate non apparet,recipimus inclusionem, vel exclusionem,quæ fauorem habet, vel ex cuius contrario resultat odium per regulam,odia, cum cõcor.de reg.iur.lib.6.& facit quod no.ff.de dolo.l.j. quod de coniectura dixi, exemplificari posset, vt dicebat Dinus in præalle.l.patronus.quia si vendi di tibi domos, vel prædia mea vsque ad talem domum,ex qualitate precij discernetur,an domum includere voluerim,necne, per l. ff.de rebus dub. vtrum,§.quæsitum.de leg.2.qui solidum.§.etiã,& ad Trebel.nonnunquã. qui distinctionem illã de fauore,& odio improbant per l.pen.de extraordi. criminibus,ad quam.§.rñ.quare ibi, vsque, inclu dit in pœnalibus. quod dicitur de fauore improbant,per præalle.l.filius. ff.de leg.1. vbi excludit in fauorabili materia.ſ.legatorum.sed dupliciter responderi potest. ſ. ꝙ illa sunt verba legis, quæ sic excludunt,ne alia lex violetur,vt §.vel licet essent verba hominis, & fauor debeatur, non tñ contra iustitiã patroni. ĵ.de donat.inter vir.& vxo.nuper. Dicunt aũt hi,quibus non placet illa distinctio,ꝙ semper ponitur inclusiuè, nisi per correspondentiam alterius actus aliud appareat,vt in exemplo,
b de quo.§.alleg.præ.l.patronus, b & l.quidã scien dum,ꝙ qñ,vsque;adiscitur tempori limitato, nullum facit dubiũ.exempla patent de restrip. si gratiosè,& c.si ꝓpter,de elect.cũ ex eo.sed qñ,vsque, ponit limitans tẽpus,vt in præ.de cre.cũ dilecti,de dolo.& cõtu. cũ concor. quas ibi posui super dic. vsque,tunc facit dubiũ: & vbi aliud non apparet, non esset absurdũ dicere, ꝙ prolatũ ab hoie recipiatur ꝯ proferentẽ exclusiuè, vel inclusiuè. ĵ.de reg.iur.ꝯ eum.lib.6. cum concor. aliàs sit locus di
15 stinctioni prius dictæ,de † præpositione, à, dicam
c de præben. statutũ, c lib.6.super glo. est ergo. de, absque,dicã,de procura.qui generaliter.§.1.lib.6. ¶In glo.tunc dicitur [*ibi,publicè*] dixit hic Vincẽ.
16 Phi.Goffr.Host.& Guil. ꝙ licet † ẽps publicè renũciasset, clericus ab eo postea ordinatus potuisset habuisse iustã ignorantiam, vt si extra prouinciã tunc fuisset,& hoc probaret, sicut. C.de ꝺhen.stipu.optimam,de testi.ex tenore, ĵ.qui matri.accu.
d pos.d c.fin.¶In gl.vlti.[*ibi,necessaria*] dicebant quidam istos suspectos de scientia: quia si certum esset de ignorantia,locus esset ꝺrijs, at hoc conabatur defendere Inno. sed postea se correxit, quod vide de scismati.c.1.ad fi. mag.gloss.alij, ꝙ hoc in
17 vituperium ordinãtium [*& ibi,officij*] inspicimus † executionem ordinis pontificalis,nõ illius, quẽ confert.nã illius virtute illũ confert [*Et in fi.*] quæ tamen de facili obtinebitur ſm Inno. Host.& Eg.

ADDITIONES.

a ¶Loco. An episcopus possit tacitè, vel expresè episcopatui renunciare,vide etiam no.ĵ.de concess.præben.cum nostris, Bald.
b ¶Patronus. Ibi de materia vide plenissimè per Bart. & in l.meminisse.ff.de offic.præsid.& per Cyn.in l.à caligato. C.de nupt.
c ¶Statutum. Et per Cy.in l.à caligato. C.de nupt.& per Ioan.And. in Specu.de dilat.§.1.ver.sed pone.
d ¶Possint.Not.istud dictum ad materiam notarij priuati, cuius priuatio in vno loco est nota,in alio ignota. quod dictum alle. Bald.in l.j.C.de testa. & dixit illud no.

SVMMARIVM.

1 *Sacramentorum effectum confert excommunicatione minori ligatus.*
Ignorantiæ vbi fit simpliciter mentio, de probabili intelligendum,ibid.
2 *Dispensare cum ordinato ab episcopo excommunicato quis episcopus possit,& in quo.nu.2.ad fin.*
Pœnitẽtiam mihi potest iniungere sacerdos de peccato, quod eius mandato admisi,ibid.
3 *Epilogus,& additio glossarum.nu.4.*
5 *Ordinatio requirit verbum,& actum.*
Excommunicatio verbum tantùm.

CAPVT II.

1 VM clericis [*Excommunicato*] maiori. ĵ. de sent.excõ.si quẽ. ligatus † enim minori, cõfert effectum sacramentorum.ĵ.de cler.exc.mi. si celebrat. [*Ignoranter*] ignorantia probabili, vt §.c.proxi.in fi. [*Per suos*] cum alius contulit,arg. de cle.coniug.diuersis, ſm Pet.Boa.& Abb. idem
2 Host.fatetur: ipse tũ,ꝙ successor † delinquentis a
a hoc posset. Vinc.dicit, ꝙ ipse ordinans absolutus poterit dispensare, sicut & sacerdos iniungere potest mihi pœnitentiã de peccato, quod eius mandato cõmisi. Idem Eg. ad hoc vltimũ facit quod no.Lau.loquens de concubina,vel adultera facer dotis.3.q.7.§.vlti.in fine. & idem ibi Hug.fatetur tũ,ꝙ honestius esset id alteri committi ꝓpter † maiorem erubescentiã,quę est magna pars pœnitentiæ,de pœni.dist.j.quem pœnitet. & facit, qđ no. 30.q.j.omnes.33.q.2.placuit [*Dispensari*] ſ.vt in illis
3 ordinibus ministrent. ¶†Prima gl.signat ĵriũ, & dupliciter soluit.itẽ quęrit,arguit affirmatiuè,solu
4 it negatiuè.¶Vlti.glo.rñdet per ĵriũ. ¶†In gl.j. [*ibi,ordinẽ*] Host.remittit ī hoc ad no. de tẽp.ord.in ſum.§.1.ver.hæc igit̃ sit fides tua,& ĵ.de sacra. nouitera.c.2. [*& ibi,quæ infrà*] vbi de hoc ī summa [*&*
5 *in fine*] Item ordinatio † requirit verbũ, & actũ.ĵ.
b de sacra.non ite.c.fi.excõicatio b verò verbũ tm̃, ſm Host.& facit ad no.de cõse.eccl.vel alta.aqua.

ADDITIONES.

a ¶Delinquentis. Facit quod not.Io. And.ĵ.de tempo.ord. c.cũ quidã.
b ¶Excommunicatio. Vide de materia.in c.cum dilectus, de consue. & ĵ.de cle.excom.c.si celebrat,Bald.

¶De ætate,& qualitate,& ordine præficiendorum, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia rubricæ quæ.*
2 *De materia tituli huius quibus in locis alibi tractetur sub hoc titulo,vel extra eum sub alijs sparsim, & nu.3.& 4.*
3 *De ætate sententię latæ statur, à qua non fuit appellatum. Delegati in beneficij curati adeptione, vicarij parochialis ecclesię,Prioris conuentualis,vel non,& Inquisitoris,ætas quanta requiratur, docet, vbi tradatur.*

1 ¶Dicto † de ordinibus, dicendũ est de præficiendis.& quia in præficiendis consideratur qualitas, & ætas,

& ætas, & ordo, ideo &c. secundum Goffre.dicebat Damasc. quia in præficiendis ea requiruntur,quæ in ordinandis,& ideo &c.Et nota, ꝙ quidam habent in rubrica de ætate,& qualitate ordinandorum, nõ debet esse.Nam de qualitate ordinãdorum habuimus rubricam. ŝ. de tempo.ordi.
2 & qualitate ordi.de prima † parte.77. dist.& 78.di. & per totum. de secunda 38.distinct. per totum, 61.distinctio.per totum.de tertia.60.dist. per totũ. hoc reperitur in Sexto, & in Clemen.primæ parti coaptatur,de elect.cum in cunctis.vnde confirma tor debet inquirere de ætate,eod.titu. cum nobis,
3 & cap.nihil,& statim † sententiæ latæ super ætate,
a a qua a non fuit appellatum, eodem titulo, cum dilecti,in fine.Et pueri,non sunt idonei ad beneficia,de præben.super inordinata. Ad secũdam partẽ facit de accusa.omnipotens.ad omnes tres par-
4 tes,de electio. dudum,primo, de ætate † eius, qui per delegationem causæ præficitur, de officio delegati,cum vigesimum. Item quo ad beneficia curata põderatur ætas temporis,quo impetrauit, de rescriptis.si eo tempore, libro sexto.in prębendis non sic,de pręben.ei cui. ad totam rubricam facit de electio.licet canon, cum ex eo,& c. cõmissa.ad primam & tertiam partem, eodem titulo. nemo. ad primam, eodem titulo, ex eo quod, in principio, & c.indemnitatibus,in principio.ad tertiam, de prębend.si pro clericis,& de institu.capitulo secundo. Item de ætate vicarij parochialis ecclesiæ, in clemen.de offic.vica.cap.vno. de ætate monaci prioris conuentualis,vel non, de statu monacorũ, ne in agro.§.cęterũ.de ętate inquisitoris,de hęred. c.2.in principio.

ADDITIO.

a A qua. Et vtrum faciat fidem in alio iudicio. Vide plenè per Bart.in l.de ætate.ff.de mino.

SVMMARIVM.

1 *Decretalis hæc vt faciat ad hunc titulum.*
Non præficitur qui ordinari non potest, & præfectus remouetur,ibid.nisi sit vtilis ecclesiæ,cui præest. nu.4. uel nisi post adeptionem fiat talis,nu.5.& 6.
2 *Abbates olim non erant clerici.Hoc tempore benedicunt,& minores conferunt.*
3 *Prælati qui dicantur.*
4 *Vtilitas ecclesiæ facit vt ei præfectus non remoueatur.*
5 *Epilogus,suffragium,& additio glossarum.*
Non amittit quis dignitatem, uel magistratum, si furiosus, vel cęcus euadat,distinguitur nu.6.
6 *Amotio vel remotio à dignitate, vel magistratu, & ecclesia quando fiat eius,qui post eorum cuiusuis consecutionem in hic expressum incurrit,eod.nu.6.& 5.*

CAPVT PRIMVM.

1 VT Abbates. Nõ sumatur. & decret. ista † facit ad titulum de ordine præficiendorum,idest eorum,qui præfecti sunt; & concor. infra eodem, quęris. vel ad titulum de qualitate præficiendorum: quia si talis est, ꝙ ordinari non possit, non præficitur; quia & præfectus remouet, & hoc,quod dicit principium de abbatibus, non
2 habebat olim locum. Nam † olim Abbates non erant clerici.93.distin.a subdiacono, & de hoc, infra eodem,tuam.sed hodie benedicit, & minores ordines confert.ĵ.eodem,cum contingat [*Diaconi*] quid si fiant etiam presbyteri, remittit Hostiensis ad notata de renuncia.ad supplicationem, in fin. & hoc repetas, fiant [*Archipresbyteratus*] repete tenent, & fiant,aut sup. si noluerint ordinari, cum tamẽ possint, & sic differt à versiculo sequenti, secundum Pet. & Abb.& Egi..licet Hostiensis prius dixerit hoc superfluum propter finem, sed postea correxit. [*Aliqua iusta*] ut quia sunt corpore vitiati per modum notatum,infra de corpore vitiatis. capitulo finali [*Non potuerint*] licet ordinari velint,
3 Egidius [*Prælationes*] tales † ergo sunt prelati. de hoc de officio ordi.cum ab ecclesiarum, Hostien-
4 sis [*Amittant*]nisi aliter † ualde sint vtiles ecclesijs, quibus pręsunt, quod dic, ut infra eodem, quæ-
5 ris.¶Vltima † glossa allegat quatuor iura in contrarium, & soluit. ¶ In gloss.vltima [*ibi, qui furere*] sequitur,cępit,statum,& dignitatem, in qua fuit & magistratum & potestatem videtur retinere,sicut & rei suę dominium retinet [*& ibi*,§.*Casum*] cæcus retinet adeptum magistratum,senatoriam, & iudicandi officium: ad nouum non aspirat. ¶In
6 † gloss.vltima [*ibi, quando per culpam*] vel etiam præter culpã, si ante dignitatem adeptam in hunc statum incidit,secundum Inno.& Host.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia dispensatiue minori concessa, non per laicos, sed per clericos regi debet,& quousque.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Cantuariensis archiepiscopus est legatus in prouincia sua.*
4 *Laicis ecclesias regere, & alia ecclesiastica quæ & quando administrare, uel tangere sit prohibitum, & ne laicis hic vetita committantur,pertinet ad prælatos corrigere.*
5 *Custodia ecclesiarum quibus committatur ex defectu ætatis eorum, quibus sunt commissę, quam habeant auctoritatem,& quo nomine administrabunt.*
6 *Ecclesię quibus committendę,iuncto contextu,& nu.11.*
7 *Supplementum contextus.*
8 *Epilogus,suffragium,& additio glossarum.9.& 10.*
Impuberibus dignitas dari non debet etiam sub conditione, cum fuerit in ætate,& subsit necessitas penurię hominum, & nu.10.§.3.
11 *Principis uoluntati quo casu non parendum.*
12 *Animarum periculum quando videatur uerti ex persona rectoris.*

CAPVT II.

1 IX ratione. Casus. Ecclesia † dispensatiue minori concessa non per laicos, sed per clericos regi debet,donec ille perueniat ad
2 ætatem.Et sunt † duę partes.prima ponit reprehensibile factum episcopi. secunda illud corrigi pręcepit,ibi, vnde quoniam, quæ duo facit. Primo prouidet circa prædicta. Secundo circa futura cum pœnæ comminatione, & decreti appositione, ibi,eidem, & facit ad primam partem
3 rubricæ de ætate præficiendorũ.& dirigitur † decr. Cantuarien. archiepiscopo, vt patet in superscriptione,qui legatus est in prouincia sua,de off.leg. c.j.vel est iste de casibus ad archiepm spectãtibus, quando.ſ.peccatur in beneficijs conferendis,arg. ĵ.de insti.ca.3.vel quando specialiter quæritur de correctione episcopi.9.q.3.cum scimus. vel procedit hic ex speciali delegatione, & mandato Papæ ſm Inno.& Hostiẽ.& sic soluitur,quod opponitur archiepiscopũ in dioecesi suffraganei iurisdictionem non habere.ĵ. de offi.ord.pastoralis [*Plures*] ſ. plures pluribus.non enim pluralitatem, sed ætatẽ
4 hic ponderat [*Sed per laicos*] quibus † non licet ecclesias regere,vel oblationes recipere.10. q.j.quia sacerdotes,& duobus.c.seq.ne sacra etiã vestimenta tangere,de conse.dist.j.in sancta, & c.vestimenta, de coha.cler.cap.j. in fi.nec administrationem ecclesiæ tenere. 16.quæstione 7. capitulo j. & capitu.in noua, & se.nec de ecclesiasticis aliquid disponere.ŝ.de cõsti. ecclesia. nec excusat auctoritas

epiſcopi,de deci.q̃uis,& c.prohibemus,qui etiam
in proprio hoſpitio prohibetur talia laico cõmit-
a tere.[a] 89.di.indicatum, ſm Hoſt. Dicebat Inn.ge-
neralem adminiſtrationem eccleſiæ, vt ſuper eos
dñetur,ſemper clerico cõmittendã:ſed ſpecialem
procurationem aliquarum tpalium rerũ poſſunt
habere laici ſub clerico,quaſi ipſius generalis pro-
curatoris vicarij,vt in prædictis capitulis indicatũ,
& in noua,de quo remittit Hoſti.ad ſummã,ne p̃-
la.vi.ſuas, ver.ſed & vr̃,& pro ſibi cõmiſſis aget,&
defendet,de procu.petitio. poteſt etiam laicus ſm
Hoſti.eſſe generalis procura. vel ſyndicus ad iudi-
cia.de ſyndico.c.vno. ¶ Sed q̃rit Hoſti. quid de ec-
b cleſia ſic debiris [b] aggrauata,q̃ non poteſt,niſi per
laicũ releuari? Rñ. q̃ ſi ſit religioſorũ, cõmitti de-
bet alicui religioſo illius domus,vel alterius,ſi ille
deficiat, non clerico ſeculari, de rebus eccle.non
alie.poſſeſſiones. & adde quod ibi no.deficiẽtibus
religioſis admittetur ſecularis,argu.de relig. dom.
inter quatuor,ne cle.vel monac.relatum.ſi nec ſe-
cularis clericus inueniatur,putat Hoſti. in tãta ne-
ceſſitate eꝑm diſpenſare,q̃ ad tempus laico com-
mittatur,arg.de loca.& condu. veſtra. & quod ibi
no.ita tamen, q̃ non laicus, ſed clericus ibi nomi-
ne laici adminiſtret, vt ſequit̃,ad hoc de Iudeis, ex
ſpeciali.aliter, ſi laicus omninò vellet miniſtrare,
ad Papam recurrendum eſſet.2.q.5.Mennã.32.di.
§.verum. ĩ. de deci.tua.i.Si vero eccleſia ſit ſecula-
rium clericorum, dicit Hoſti.etiam ad religioſum
haberi recurſum;ad hoc de ſta.mo.q̃ Dei timorẽ.
dicit tamen; q̃ hoc non ſeruãt:imo in tali caſu ir-
requiſito epiſcopo nõ ſolum ſecularibus clericis,
ſed & laicis,non ſolum fructus, ſed etiam admini-
ſtrationem cõmittunt,& de prælatis, ad quos ſpe-
ctat talia corrigere,de ſup.negl.præl.c.2. [*Quoniam hoc*] ſ.q̃ pueri habeant prælaturas, vel q̃ eccleſiæ
diſponantur per laicos.Hoſti. & Egi.[*Tolerari*] ĩ.ne
f cleri.vel mona.ſm inſtituta [*Cuſtodiam*] erant tiſti
quaſi curatores puerorum,qui nec habent perſo
c nam legitimam ſtãdi in iudicio [c] & agent iſti noĩe
eccleſiarum,uel pueri ipſorum auctoritate. arg.ff.
d de admi. [d] tu l.1.de quo remittit Hoſt.ĩ. c.1. [*Con-*
6 *gruam*] 25. † annorum,de elec.cũ in cunctis.§. infe
riora.[*Et ſcientiam*] & morũ grauitatẽ.ĩ.c.2.[*Egerit*]
committendo deinceps eccleſiarum regimen pa-
tienti p̃dictos defectus [*Debitam*] de hoc.ſ.de elect.
nihil eſt.& vt dicit Inn.videtur eꝑs obligari de ma
la adminiſtratione puerorũ, quos inſtituit,arg.ff.
de mag.conue.l.2.ff.de admi.tu. Lucius.1. & 2.al-
7 leg.Hoſti.de offi.archi.ea,quæ.[*Carere*] ipſo † iure,
ſi eccleſia eſt parochialis.ĩ.de elec.licet canon,lib.
8 6.contra.ĩ.c.proxi.in fi.ibi ſoluitur.¶ Secunda † gl.
alleg.concor.ſignat contrarium,& ſoluit.¶ Tertia
glo.reſpondet per obiectionem,quam ſoluit,& re
mittit.¶ Penul.glo.quærit,& arguit negatiuè.¶ Vl
ti.gloſ.primò ſoluit contrarium. ſecundo quærit,
arguit affirmatiuè,ſoluit contrariũ, ſolutioni obij
9 cit,& obiectioni reſpondet.¶ In † glo.4.[*ibi,non debet*] etiam ſi ſubſit neceſſitas penuriæ hominum,
ut ibi.¶ In gl.penul. [*ibi,quia tenetur*] alias non tene
tur;& verum eſt, q̃ tenet obligatio, ſed non tenet̃
interim ad onera, ut ibi. ¶ In vlti.gloſſ. [*ibi quidam conſulebant*] vide de offi.deleg. cum vigeſimum, in
glo.2.[*& ibi.l.vlt.*]vide.ſ.gl.proxi.¶ In gl.j.[*ibi,vſque ad* 14.]de hoc vide in prœmio.Vi.li.ad fin.in prin.
magnæ gl.[*& ibi,vel non eſt compos.*] adde quod no.
77.diſt.in veteri.¶ In glo.2.[*in fi.*] ſm Tan. ĩ. de offi.
archi.dilecto,Goffr.& de oſſi.delega.ſuper eo.¶ In
glo.3.[*ibi beneficium*] Alta.ſimile.ĩ.de præb.c.antep.
lib.6.[*& in fi.*] infra de reſcrip.ſi eo tempore, in gl.
penul.li.6.¶ In gl.impuberibus [*ibi, non debet*] etiã
ſub tali conditione, ut ſit prælatus, cum fuerit in
ætate.ff.de hæred.inſti.hæreditas ex die.ff.de regu
iur.actus,ſecundum Vincen. ¶ In gloſ.idem dicit,
[*ibi,archidiaconum*]in canonico procedit quæſtio:in
archidiacono non,ut infra eodem titulo, ca.vno.
lib.6.[*Et inſi.*] Vincen. hodie dic ut infra de elec.ex
e eo,quod. [e] lib.6.& in cle.eodem titulo,cap.2.& 3.
10 ¶ In †gloſſ.vlt.[*ibi,diſpenſatiuè*] ſm Tan.idem Goff.
& dico hanc diſpenſationem papalem, nõ archie-
piſcopalem, vt paret infra eo.c.vno, lib. 6.[*Et inſi.*]
Idem Rof.& Tan.& idem Goff.in c.proxi.quod ve
11 rum putat † Hoſt.niſi de expreſſa principis volun
tate.ſupra de elect.cũ nobis olim,ad finẽ, ad hoc.
infra c.2.in j.gl.nec eſt præſumendum, quod hoc
concederet puero, quod tamen ſi faceret, præcisè
parendum eſt quo ad temporalia.19.di. in memo
riam,in ſpiritualibus vero,vel quibus vertitur pe-
riculũ animæ,non obediret.remittit.ſ. de tempo.
ordi.ad aures.de conceſſ.præbẽ. propoſuit. hæc de
f puero.de pubere vero ſecus.ĩ.c. proxi. Arch.in de-
cre.ſi eo tempore,[f] de reſcri.ad id,quod dixi ſupra
non parendum in periculum animæ,alle.24.q.1.
manet,in prin.20.diſt.c.1.in fi.& c.2.in prin.55.di.
nullus, in fi.2.q.7.quapropter.11.q.3.non ſemper.
ad hoc.35.q.9.loci.ff.de actio.& obli.l.ſeruus.peri
12 culum† autem vertitur animarum,ex quo neſcit
regere,ſe vel populum infra c.proxi.excipit tamen
neceſſitatem,, vel vtilitatem eccleſiæ.alleg. 7.q.1.
ſcias,in fin.

ADDITINNES.

a ¶Committere. Vtrum laicus conuerſus habere poſſit eccleſiam,vi-
de quod no.in c.2.de deci.quid de hoſpitalariis, & templariis, ibi-
dem Bald.

b Debitis. Vide latè Barba.in c.poſſeſſiones,de reb.eccl.non alien.hic
alleg.per iſtam.

c ¶In iudicio Prout habetur in l.j.& in toto ti.C.qui leg.perſo.ſtandi
in iudicio habent.

d ¶De admi.Et vide illam l.in §.j.&ibi per Bar.quomodo concipiatur
libellus contra pupillum,vel adultum,& quis citatur,an ipſe,an exe
cutor.& vide c.fi.de iudi.lib.6 & de materia vide bo.gl.in l. donatã,
& ibi Baldus.C.de acquir.poſſ.

e ¶Ex eo quod.Patet ergo per hoc capitulum,quod tolerabilio eſt col
latio tituli in perſonam inhabilem quam ipſius adminiſtratio.facit
quod no.glo.ſuper ver.ſuffragium,de elect.in c.ex eo, quod lib.7.&
facit c.grandi,de ſup.neg.præla.lib.6.& vide Bar.in l.quidam conſu
lebat.ff.de re iudi.& doc.& maxime Bal.in l.fi.C.de teſta.mili.

f ¶Si eo tempore.Ibi vide Io.And. & probat tota iſta glo.ulti. quod ſi
diſpenſetur cum impubere ſuper ti. non tamen ſit diſpenſatum ſup
adminiſtrationis commiſſionem,quod probat.l.eos,alleg.in gl.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ regimen minori.14.committi non debet,etiam non ætatis,nu.4.ſine diſpenſatione ex cauſa; ibid.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Decorant,vel honorant homines, quem veſtimenta decorant.*
Imperare qui ſibi ipſe non poteſt,ſtultum eſt, ut alij imperet, ibidem.
Curator dandus pubertate ſe neſcientibus,ibidem.
4 *Diſcretione carent minores.14.ann.*
Duces non ſunt eligendi iuuenes,& ratio,ibid.ver.nemo.
5 *Verbi in alia reſolutio.*
6 *Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum.7.& 8.*
In poteſtate patria an electus in prælatura ſit ac alias, & nu.10.11.12.& 13.
9 *Superiorem recognoſcit omnis ille,qui habet alium ſub ſe,excepto papa.*
10 *In poteſtate patria an maneat,& in quibus.num.13.*
11 *Poteſtatis patriæ cum dominica comparatio.*
In ſacris conſtituti & illuſtres interdum æquiparant, & in quibus.
13 *Presbiter, uel ſacerdos in quibus priuilegiatus ſit.*
14 *Huius decretalis cum ſuperiori proxima conciliatio.*
Inter puberes,& impuberes magna differentia, & in quibus eod.nu.& an cum his diſpenſetur ad beneficia.
15 *Pubes maior.17.an agere poſſit ſpiritualem cauſam.*

CAP.

CAPVT III.

1 INdecorum. Caſus. Regi
mẽ † eccleſiæ
2 minori 14.annis cõmitti non dẽt.
Et prima † pars ponit exordiũ, &
cauſas mandati. Secunda manda-
tum. Tertia comminationem irri
tationis,& pœnæ.2.ibi,Nolentes.tertia ibi,Scitu-
ri.& ponit Hoſt.hic verſum. Hunc † homines de-
corant,quem veſtimenta decorant. & facit ad ru
bricam de ætate [*nouerunt*] Socrates, Stultum eſt,
vt alijs imperet, qui ſibi ipſi imperare non poteſt
[*Seipſos*] ſed etiam maiores 14.neſciunt ſeipſos gu
bernare;& ideò datur eis curator.Hiero.ſuper Pa
rabolis.13.c.fruſtra aliquid habet,q̃ ſeipſum non
4 habet [*Diſcretione*] qua † carent tales minores,de
delic.puero.c.1.[*Paruulus*] Ariſtoteles. 3.Ethi. Ne-
mo iuuenes eligit duces eò,quod non conſtat eſ-
ſe prudentes [*Regimen*] etiam eccleſię non curatæ.
& de hoc vide quod ſcripſi,de reſcript. ſi eo tẽpo-
re,lib.6.ſuper glo.penul. [*Præſumatis*] vbi fieret di-
ſpenſatio ex cauſa, non eſſet præſumptio ſm Ho-
ſti.nec fit id tunc incautè, vt ſ.de electio.nihil eſt,
ver.q̃ ſi ſecus [*præſumpſeritis*]conferendo parochia
les eccleſias,vel perſonatus impuberibus, vel pu-
beribus minoribus 25. ſine diſpenſatione facta ex
cauſa rationabili,ſm Hoſt.Tu dic,vt eo.ti. c.vno.
5 lib.6.[*Irritabimus*] i.irritum † nũciabimus.ſ.de ele.
c.qualiter,in fi.& ſic concor.ſ.c.proxi.in fin.¶ Pri
6 ma † gl.rñdet per quæſtionem, an ſacer ordo &c.
alle.5.iura pro,& 6.ĩ õrium, per quas tenuit Lau.
q̃ non ponit opinionem õriam, quã probat duabus rationibus per locum à minori, & hanc approbat. ¶ Vltima glo. arguit à õrio, quod repro-
7 bat.¶ †In glo.j.[*ibi nam,quod ad ius*]cum l.prædicta,
in quibus dr̃, q̃ filiusfamilias magiſtratum gerẽs
cogit patrem adire, & reſtituere hæreditatẽ, quã
dicit ſuſpectã: quia non attẽditur poteſtas patria
in eo,quod ad ius publicum attinet [*& ibi, Sic eue nit*]habens filiam in poteſtate occidit adulterum:
ſed pater,vel auus in ſua ptãte non hẽt illam,cum
ſunt in ptãte aliena [*& ibi.l.vlti.*] tutor non debet
eſſe ſub tutela, nec curator ſub cura [*& ibi, Minores*] exiſtentes ſub cura tutelam, vel curã non ge-
runt [*& ibi, Filium habeo*] vide de pur.can. quotiẽs,
ſuper glo.pen.[*& ibi,per adoptionem*]ſequitur,digni
tas non minuitur, ſed augetur. vnde & ſenator ſi
à plebeio ſit adoptatus, manet ſenator. ſimiliter
manet ſenatoris filius [*& ibi, filiusfa.*] ſequitur, in
publicis cauſis loco patrisfamiliàs habetur, velu-
ti vt magiſtratũ gerat,vel tutor detur [*& ibi.l.ij.*]
quæ ſic dicit, q̃ ad honores pertinet, creditꝰ in po
teſtate filium hr̃e, ẽt is, qui eſt in poteſtate patris.
8 ¶†In gl.j. [*ibi,arg.contra*] 2.q.6. qui ſe ſcit, Goffr.vn
9 de dicebat Hoſt.†q̃ excepto Papa,oĩs ille, qui hẽt
alium ſub ſe,recognoſcit aliũ ſup ſe:aĩr eſſet ace-
phalus.93.diſt.à ſubdiacono, & c.nulla [*& ibi, Per adoptionem*] & l.ſi cõſul [*& ibi, Auct.presbyteros*] pro
bat hoc.ĩ.qui fil.ſint legit.p venerabilẽ, poſt prin.
10 Nam & † ſi per eꝑalem ordinẽ eximit patria pote
ſtas;ergo presbyter, qui promouet in eꝑm,erat ĩ
ptãte [*& ibi, Alij dicunt*] ſ.Vinc. & Tan. [*& ibi, Quæ maior eſt*] dicebat Hoſt.q̃ nõ eſt efficax ſimilitudo:
11 quia licet quò ad quædam † dñicalis ſit fortior,
nõ tñ ſimpr̃,vt patet ex no.ĩ. de infanti. & langui.
a c.vno.Item dñicalis [a] adeò deleꝫ, q̃ nec ſeruus re-
manet: ſed patria quantuncunq; ſoluat̃, ſemp fi-
lius remanet,inſti.de hæred.q̃ ab inteſta.defe.§.a-
doptiui verò,& §.ſequẽti.Itẽ dñicalis odioſa,quia
violẽta,inſti.de iure nat.§.ius aũt gentiũ. Sed p̃ria
fauorabilis:qa naturalis, inſti.de iure nat.j.rñ.de
libertinis. §.1.non ergo ſequit̃,q̃ ſi odioſa ſoluit̃ p̃
receptionem ſacri ordinis,ergo & fauorabilis, ad
hoc.ĩ.de reg.iur.odia,lib.6. [*& ibi, Similis*] æquipa
b rantur [b] interdum † ꝓſtituti in ſacris, & illuſtres.
12 C.de epi.& cle.ad ſimilitudinẽ [*& ibi, Patriæ poteſtatis*] vt ꝑalle.§.filius, inſti.quib.mo. C.de cõſu.l.
fi.lib.12.in auct. q̃ de digni. §.1.col.6. C. de epi. &
cle.auct.ſed dignitas [*& ibi.§.vlti.*] vbi de hoc ĩ vl-
13 ti.glo. [*Et inſi.*] Inno.& Hoſt.hic cõtrà in reb' † pa
ternis,vel patrimonialibus ꝑfectitijs. de bñficiali
bus ẽt hic tractant,de q̃bus eſt expeditũ. ĩ.de iudi.
c.fi.lib.6.fateꝫ tñ Hoſt.talẽ priuilegiatũ quò ad pe
culiũ aduentitiũ,de quo remittit. ĩ. de teſta, quia
nos.Itẽ quò ad violentã ptãtem. ſ.iniectionis ma-
nuũ,vt in c.cũ voluntate, & vide quod ibi dicã ſu
per vlt.gl.& quò ad diſtractionẽ,de qua. C.de pa-
tri.q̃ fil.diſtra.l.2.¶ In gl.vlt. [*ibi, ſed non eſt ita*] vide
quod dixi de arg.à õrio, de ele.publicato, ſup vlt.
glo. [*& inſi.*] vel ibi dicit, q̃d de iure cõi,hic à quo
anno poſſit eꝑs diſpẽſare,R.o.Lau.& Goffr.Idẽ In-
14 noc. & Hoſt.nec † ob.ſ.ca.ꝓxi. vbi diſpẽſat cũ de-
cenni.ga illud p̃ iſtud corrigit ſm Inno. vel fit il-
lud de ſpeciali mãdato Papæ ſm Hoſt.dicebãt ergo,q̃ diſpẽſat cũ pubere,cũ impubere non. Eſt.n.
inter iſtos magna dria, vt patet in teſtãdo, iuran-
do,& mr̃imonio ꝯhendo. Sed quicq̃d dicant, te-
ne,q̃ hẽs.ĩ.eo.c.vno,lib. 6.licet ẽt poſt illã decre.
Archid.hanc opi.tenere voluerit,& male,vt ibi di
15 cam.q̃d aũt not.hic Hoſti.† de maiore 17.q̃ agere
poſſit cãm ſpiritualẽ,dixi de iud. c.fi. lib.6.16.glo.

ADDITIONES.

a ¶Dominicalis. Si ordo epiſcopalis,vel monacatus liberat à patria
poteſtate,an etiam tollat ſuitatem, vide Bald. C.vnde liber. l.qui ſe
patris.

b ¶Aequiparantur. Vide Iaſ. in l.j. ff.de offic. eius cui manda. eſt iuriſdict.

SVMMARIVM.

1 *Ad eccleſiarum regimen non debet inſtitui indignus ſcientia, moribus,vel ætate.*
Collatori beneficiorum quæ debent abeſſe.ibid.ver.aliqua.
2 *Iura omnia intelligenda ſunt ex cauſa.*
3 *Annexio,vel dependentia in duobus curatis, an poſſit induci per præſcriptionem,& quam.*
4 *A correctione non appellatur.*
5 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.nu.6.*
Dependente eccleſia ab altera quid iuris, & nume.8.9.10.11.
Iunctura duarum arborum ſupra terram ſi ſit, vna videtur arbor:aliàs ſecus.ibid.
7 *Additio gloſſarum.*
8 *Eccleſia vna ſi pendeat ex alia, quomodo ei ſeruietur.*
Eccleſia maior ſi euincatur,hoc ipſo dependentes euincuntur, eod.nume.
9 *Eccleſiæ dependentes poſſunt interdici, vel ipſarum bona pignorari.dare ſingulæ debent procurationes,& quibus caſibus,num.10.*
11 *Eccleſiæ dependentis rector ſi conueniatur à debitore ſuo ex contractu ſuper ipſius rebus,quãdo prius deducatur, quod eccleſiæ maiori debetur.*
12 *Eccleſias plures an quis poſſit tenere, aliò reĩcit.*

CAPVT IIII.

1 IAm te. Caſus. Ad regimen † ec-
cleſiarum non dẽt iſtitui
indignus ſcientia,moribus, vel ætate.
& qui hẽt duas eccleſias, alterã dimit-
tere cogitur,niſi cauſa ſubſit.2.ibi,ſed
etiam plures. & facit ad partes rubricæ de ætat.&
qual. [*Tui epiſcopatus*] ad te igit̃ ſpectat inſtitutio,
de inſti.c.3.Hoſt.[*Aliqua occaſione*] carnali, vænali,
vel friuola.ĩ.de præbẽ.graue. alij intelligunt ſicut
2 ſonat,& male:quia † omnia iura ſunt intelligen-
dã ex cauſa.ĩ.de trãſla.c.fin.[*Et ætate*] de ordine ni-

hil dixit,& facit ꝯ.de p̄ben.ſi pro pauperibus, li.6.
3 & quod ibi no. [*Non pendeant*] an † in duobus curatis poſſit annexio,vel dependentia induci p̄ præſcriptionem etiã temporis, cuius ꝯrij non exiſtit memoria,vide ſuper regula,qui ꝯ,de reg.iur.li.6.
4 [*Poſtpoſita*] quia† in correctione non appellat.ꝯ.de offi.ordi.licet,& c.irrefragabili, Hoſti. [*Proprios*] ſ. ſuos tantũ.¶††Prima glo.rñdet per obiectionem. ¶Secunda arguit,& determinat. ¶Tertia gl.quæ
5 rit,& ſoluit.¶Vltima gl. ad caſum duos caſus adrit.¶††In j.gl.[*ibi,reſcripta canonum*] 25.q.2.¶In gl.3.
6 [*ibi, ſi gemina*] ſi gemina arbor eſt, & ſupra terram ipſius iunctura eminet,vna arbor eſſe videtur.ſed ſi id, quod iungitur, non extat, ſunt tot arbores,
7 quot ipſarum ſpecies ſuper terram extant. ¶† In glo.j.[*ibi ſacrilegij*]vide ꝯ.de ſent.excom.cũ pro cauſa.¶In glo.[*etiam*] & c.inquiſitioni, in glo. ſm Inno.& ſ.de reſcript. cum adeò.¶ In glo.vlti. [*& ibi ex parte*] & ꝯ.de capel.mo.ex parte. ¶ In glo.qualiter [*& ibi,*[a] *Ex alia*] vide,quod ne ſe.vac.c.1.[*& ibi, Seruiet vtrique*] dicebat Vincen. ſ.de elect. dudũ.2.
8 per capellanos † ſuos in eccleſia,quæ vicina eſt, q̄ non erunt perpetui. Si verò remota eſt, imponet̄ ei cenſus,& ponetur in ea presbyter perpetuus,allegat.ꝯ.de eccle.q̄di.ad audientiã.dicit etiã ibi,ꝙ ſi euincatur maior eccleſia, hoc ipſo euincunt̄de-
b pendentes:quia ſi arrogatur[b] aliquis, oēs, qui in eius ptāte ſunt,tranſeunt, inſti. de adopt. §.illud. ff.de p̄cario,q̄uis.In ꝯrium alleg. de offic.ordi.paſtoralis.Quærit† demũ ſi eccleſia,à qua aliæ depē dēt,non ſoluit iura epiſcopalia, an interdici poſſint dependentes, vel ipſarũ bona pignorari? ꝙ
9 poſſint,facit hic,& ibi, & ꝯ.de offic.deleg.ſanè. Nã quod dño debetur per ſeruum ordinariũ deduci tur de peculio vicariorũ ipſius ſerui ordinarij. ff.
10 de pecul.ſi ſeruus meus. Item quærit, an † eccleſiæ dependentes dare debeant ſingulas p̄curationes?putat ꝙ ſic,ſi ſufficiunt,& hñt populũ, cũ eps quodlibet membrũ diœceſ.deſpiciat. de offic.ordi.c.irrefragabilis. 11.q.j.de perſona.nec obeſt,ꝙ vna eccleſia ſub alia,de reb.eccl.non alie.c.1.hæc intelligas,ſi ſit eccleſia:ſecus, ſi grangia, de cẽſi.c.
11 fin.dicit etiã Inno.†ꝙ ſi quis ꝯxit cum presbytero eccleſiæ dependentis, & ſuper ipſius rebus, ſi poſtea conueniatur ab eo,prius deducit cenſus maiori eccleſię debitus,& quod deberur ſuis.ff.de pecu.ſed ſi damnũ.§.peculiũ,& §.præterea.& hoc,ſi cum presbytero ꝯctum fuit ignorante,vel ꝯdicente prælato maiori.Si illo ſciente veniet eccleſia cũ alijs creditoribus ad contributionẽ. ff.de tributo. l.j.aliqua de his dictis Vinc. poſuit Archi.de præb. cũ ſingula, lib.6.¶ In glo.pe.[*in ſi.*] credo hoc poſſe locum habere,q̄ñ neſcitur, quæ fuerit ſibi primò collata:vel fuit hic gratia, Vin. vel loquit̄ de
c collatis ante conciliũ [c] Lateranen.vt dixi in p̄cal
12 le.c.referente.¶ In glo.vlti.[*ibi,Et † aliam commendatam*] Innoc. dicebat vnam intitulatam, & plures commendatas: ſed dic hodie, vt ꝯ.de elect.nemo deinceps,lib.6. Ioan.And.

ADDITIONES.

a ¶Et ibi. In hac glo.ibi,prælatus eſt vtriuſque, vide ad hoc etiam gl. in c.eam te.de ætat.& qualita.Bald.
b ¶Arrogatur.Vide omninò ſubtiliter per Ioan.Fabr.in §.illud, inſti. de adopt.hic per iſtum alleg.
c ¶Concilium.Et iſtis caſibus adhuc poteſt habere locum. c.referente,de præbeh.&c.vel etiam quando iracundia ductus ſecundum recipit,vel quando ignorans curam ſecundi illud recipit: vel quando beneficia ex conſuetudine, vel ſtatuto eccleſiæ ſunt incompatibilia,vel alio quouis modo præterquam de iure communi. Ita ſentit Ioan.And. in c.1. de conſuet. lib.6. ſuper glo. pen. & Oldra. conſi. 220. primi duo caſus habentur per Doct. in cap.de multa. infra de præbend.

SVMMARIVM.

1 *Ad eccleſiæ parochialis regimen, qui non eſt in ſacris, aliàs idoneus,diſpenſatiuè poteſt aſſumi, & an per poſtulationem,an verò per electionem.nu.7.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Ad perſonatus non habentes curam animarum,an non conſtituti in ſacris eligi poſſint.*
4 *Meritum etiam conſideratur, non tantum ordo eius, cui eſt conferendum beneficium.*
5 *Diſpenſatio in corpore iuris clauſa competit epiſcopo cuilibet.*
6 *Conſuetudinem approbat papa eo ipſo, cum ſcit & tolerat.*
8 *Talis,dictio comprehendit ætatem & qualitatem hic.*
9 *Epilogus, ſuffragium,& additio gloſſarum,nu.10. Breue tempus quod dicatur,& num.12.*
12 *Ordinationum in quadrageſima tres ſunt dies.*
Diſpenſare an poſſit cum pubere in defectu ætatis, & ordinis, ſcientiæ, nec non morum, & quando in dignitatibus,perſonatibus, & parochialibus eccleſiis epiſcopus, opiniones recitat,& reijcit ad lib.6.& nu.14.
14 *In dignitate, & perſonatu ſine cura quæ ætas, & ſcientia ſufficiat.*

CAPVT V.

a 1 PRæterea. [a] Caſus.Is,qui † nõ eſt in ſacris, aliàs idoneus ad regimen parochialis eccleſiæ, diſpenſatiuè poteſt aſſumi.Et facit ad rubricam de ordine præficiendorum: vel facit ad totã rubricam propter finem, in quo denotatur ætas,
2 & qualitas.Et prima† pars ponit rigorem. ſecũda diſpenſationem.tertia diſpenſationis determinationem.2.ibi,diſpenſatiuè.tertia ibi, dum tamen. [*Regimen*] no.hic Inno. & Compoſt. ſ.de elect.du-
3 dum-j.ꝙ ad perſonatus non habentes curã de iure communi tales nõ conſtituti in ſacris eligi nõ poſſunt,Hoſt.hic contrà, & hoc vide, quod not.ꝯ. eo.c.vno,lib.6.in vlti.gl. & vide quod dixi in præ-
4 alle.c.dudum,& ꝯ.dicam [*Subdiaconus*] nõ† cõſideratur ordo tm̃, ſed & meritum. & ſic non obſtat. 23.q.3.ſicut.no.60.diſt.c.1.[*Admitti*] de iuris rigo-
5 re [*diſpenſatiuè*] hæc † diſpenſatio cum ſit corpore iuris clauſa,cuilibet ep̄o eſt permiſſa, Goffr. [*Conſueuerunt*] hanc conſuetudinẽ † approbat papa eo
6 ipſo,ꝙ eam ſcit,& tolerat,Ala.[*Aſſumi*] quidã hñt
7 hic glo.per † poſtulationẽ, quã ponunt Innoc. & Eg.poſtulabitur igitur ab epiſcopo, qui diſpenſatiuè illum præficiet,eligi verò nõ poterit, niſi præceſſiſſet diſpenſatio, ſm Pet.vnde ſ̄pè diſpenſant ep̄i cum conſtituto in minoribus, ꝙ eligi poſſet ad dignitatẽ,perſonatum, vel parochialem eccleſiam.vnde hr̄ hic talis additio Inno.aliqui dicunt per hoc capitulum, ꝙ ep̄s per ſuam diſpenſationem pōt facere aliquem eligibilem conſtitutum
8 in minoribus.alij cõtrà [*Tales*]hoc cõprehẽdit†ætatem,& qualitatem,vt ſ.dixi [*In presbyteros*] tales præſentati ad parochiales eccleſias de iure cõmu
9 ni poſſunt inſtitui.ꝯ.de inſti.c.2.lib.6.¶††Vti.gl.reſpondet per quæſtionem,& ſoluit. ſecũdò arguit.
10 tertiò quærit, & remittit. ¶†In vltima glo. [*ibi.l. eos*] lex 2.eſt.vide de offic.delega.quærenti, ſuper 4.glo. [*& ibi, Si debitori*] modicum tempus dicitur, quod poſt condemnationem reis indultum eſt [*& ibi,10.dierum*] ad faciendam exactionem ab eo,qui ſe conſtituit ſoluturum [*& ibi, Duorum menſium*] quod paruum tempus imperator addit ad decem menſes, ne ſcilicet nubat mulier infra annum à morte mariti [*& ibi. l.i.*§.1.] vide de cauſa poſſ.c.paſtoralis.in 4.glo.vltra medium [*& ibi, Ecclēa eſt*] vide de electione,officij.in prin.ꝯ.glo.[*& ibi, Dinus*] vide de crimi.fal.c.pen. ſuper j-glo. [*& ibi*

Si is, a quo] vide de reſti. ſpolia. c.j. ſuper gl. prima.
11 ¶In†glo.vlt. [*ibi,annus*] ꝯ.de elec.licet canon, lib.
12 6. [*& ibi,Dimidio*] imo in vna†quadrageſima,qua ſunt tres dies ſabbati ordinationum, poſſet quis ad oēs ordines p̄moueri.dicebat ergo Hoſ.qđ hic de breui tempore dr̄,eſſe arbitrariũ. tenuit enim,
13 ꝙ diſpenſare†poſſit eps in ętate cum pubere.& ſic ipſa vi ſequitur,quod multo tempore differri poſſet ſacerdotium. dicit etiam in ordinibus interſtitia antiquorum canonum non prætermittenda niſi ex diſpenſatione [*& ibi, Diſpenſare*] facit quod no.28.diſtinctio.quanto, in j.glo. [*& in ſi.*] a con-
14 trario:ſed dic,vt ꝯ.eod.ca.vno,lib.6.Sed†Innocen. dicebat hic,ꝙ ad dignitatem, vel perſonatus ſine cura non erat determinata certa ætas.recte igitur eligitur ad illas,qui ſcit & poteſt illas regere. vel, ſi dicatur ætas determinata, ſufficiet pubertas cũ ex inde ſuas facultates adminiſtrare poſſit,& ceſſet tutoris officium,& poſſit eſſe ordinarius. ff.de iudicijs.cum prætor.immo & pupillus poteſt eſſe in dignitate.C.de re mili.l.fi. Item pro patiẽte defectum ætatis & ſcientiæ ſufficit, quod non eſt ſtatutum contrarium.ff.de proba.ab eo. Sed Cõpo. de hoc dicto Inn.mirat̄.ſ.de elec.dudum.i.ad finẽ, dicẽs ꝙ cũ in ſecularib⁹ honoribus adminiſtratio nẽ habẽtibus req̄rat̄.25.ann.cõpletus,in alijs vero inceptus.ff.de mune.& hono.l.in rẽ,& in honorẽ decurionatus. ff.de decur.l.ſpurij. §.minores,& l. nõ tm̃,fortius in eccleſiaſticis honoribus & digni tatibus req̄rit̄ illa ætas,niſi forſan ex cã, vt ꝑalle.l. nõ tm̃,& ſic log poſſet Innocentius ſm eũ. Hoſtiẽ ſis vero dicebat diſpenſari p̄ eꝑos poſſe in p̄ſonatibus,& parochialibus eccleſijs in defectibus ordinis,ætatis,& ſciẽtiæ,& defectu morũ cũ corrigibi li. dicebat tñ maiorẽ cãm req̄ri ĩ diſpẽſatione ęta tis,q̄ differr̄.tu dic vt in ꝑalleg.decr.vnica. e.ti.li.6.

ADDITIO.

a Præterea.Vide quod no.in c.ſi pro clericis,de præben.lib.6.& in c. 2.de inſti.eo.lib.cum ibi allega.an hæc decre.ſit hodie correcta facit ad hic no.infra de præben.accedens,Bali

SVMMARIVM.

1 *Ordines recipere propter neceſſitatem,& vtilitatem eccleſię compelluntur ipſius clerici ſuis beneficijs non annexos,& quando,nu.5.& nume.13.14.15. & an per excommunicationem,nu.14.*
2 *Diuiſio capituli.*
Hæc decretalis de quo tractet,ibid.ver.hic tractat.
3 *Beneficiorum multitudinem non eſſe prohibitam non ex hac conſtitutione colligi.*
4 *Crimen,ob quod quis renuit ordinari,quomodo manifeſtari, & cui oporteat.*
Confeſſio quædam miſta ex iudiciali & pœnitentiali,& quæ, eius vis,eod.nu.ver.dicit ergo.
Pœnitentiale non punitur ordinaria pœna,ibid.ad fin.
Conſcientiam quis debet ſemper ſequi,eod.nu.ad fin.
5 *Ordinari an debeat,qui antea recuſauit id ob ſuum crimen occultum,ver.ſed ſi talis*
6 *Clericorum appellatione qui hic comprehendantur.*
5 *Reſidere in beneficio etiam tenui,eique ſeruire quis tenetur.*
8 *Præferuntur minores quandoque maioribus clericis ex peccatis maiorum,& in quibus.*
9 *Ordines,& diſpenſatio denegantur ſe corrigere non paratis.*
10 *Vtilitas eccleſiæ attenditur ex peritis aduocatis, & quibus alijs perſonis,quando alias ſit eius vtilitas,nu.12.*
11 *Beneficia auferri quibus poſſint, & quibus caſibus, numero 13.14.& 15.*
12 *Voluntas nuda,& cauſa iniuſta idem ſunt:*
Neceſſitas eccleſiæ ex cauſa perſonarum quando dicatur,eod. nu.ver.neceſſitas.inter quam,& vtilitatem non eſt diſtinguendum,eod.nu.ver.aut neceſſitas.
14 *Contemnit magis qui nudam voluntatem, quam qui iuſtum allegat impedimentum.*
15 *Epilogus,& additio gloſſ.§.in gloſſ.pen.*

CAPVT VI.

1 VEris. Caſus.Propter† neceſſitatẽ,& vtilitatẽ eccleſiæ cõpelluntr̄ ipſi⁹ clerici recip̄e ordines ſuis bñficijs ñ annexos.Et†cõis diuiſio.ſcđa ibi,cũ igit̄,q̄ duo facit. Prĩo ponit ꝯrietatẽ canonũ, quos
2 ſcđo diſtinguẽdo p̄cordat ibi,ſtatuẽtes. & ſm mẽbrũ diſtinctionis p̄ſeq̄t ibi, ꝙ ſi.& vt dixi ſ.ca.j.hic tractat de ordine p̄ficiendorũ.i.eorũ,q̄ p̄fecti ſunt [*Eccleſiaſticis*]q̄ certos ordines nõ req̄rũt,Inn.de illis enim,q̄ req̄rũt,dic hodie vt in p̄cilio Vien.e.tit.
3 vt hi q.ij.rñ.[*Abũdent*] Colligũt qđa† multitudinẽ
a bñficiorũ nõ p̄hibitã,cũ tales ordinent̄,[a]qđ nõ fieret,ſi eſſent in mortali.Sed Hoſ.dicit ꝙ hęc verba factũ notãt,nõ ius. nec debemus attẽdere &c. ſ.đ elec.cũ cãm.vel ſm eũ pluralitas bñficiorũ reſpicit pluralitatẽ clericorũ.ſimile,de capell̄. mo.c.fi. de priuile.vt priuilegia,ne clerici vel monaci. c.j. lib.6. [*Ad maiores*]ideſt ſupiores his quos habent. alia lr̄a,ad ſacros [*Tale quid*]puta enorme,vel mediocre delictũ,qđ dic,vt ſ.de tẽp.ordi.ex tenore,&
4 c.fi.[*Secreto*]in†iudicio aĩæ.nã ſi in p̄tioſo, fieret notoriũ iuris.ſic.ſ.de tẽp.ordi.c.fi.& ſi hoc occultaſſet ordinãdus,remouer̄et.24.di.c.fi.Si vero poſt ordinationẽ incurriſſet hoc ĩpedimẽtũ,diſtingue, an ex culpa ſua,vel nõ,vt ſ.e.c.j. Goff.hoc nõ placet Hoſt.ꝙ iã p̄deret̄ peccator ex ĩpoſitione pn̄ę q̄ ſeq̄t,ꝯ iura,de offõ ordi.c.ij.cũ ſuis p̄cor. dicit er
b go,ꝙ hæc p̄feſſio fit in iudicio miſto [b] in examinatione,q̄ fit in ordinationibus, vel audita monitione p̄lati p̄fiteꝫ ei tanq̄ eꝑo,nõ dico,vt ſacerdoti,& ſic ꝙ iudiciale,repellitur: quia pœnitẽtiale pœna ordinaria nõ punit̄,de quo remittit ad ſummã de ſcrutinio.§.fi.ad finẽ[*Salua conſcientia*]quã ſ̄p ſeq̄ d̄bet,de hoc de tẽpo.ordi.ad aures. ¶Sed nunquid
5 epiſcopus tale†cogere dẽt ad ordines? dicit Inno. quod ſic.non enim debet illi ſtatim credere.vnde poteſt illum ordinare,vel alteri ordinandum cõmittere, argumen. infra de officio deleg. paſtoralis.§.quia vero.de ſimo.per tuas.3.dicit tamen Hoſtien.quod ille conſcientiam ſuam ſequetur, vt prius dixi. Sed ſi talis poſtea veniens ordinari velit,nunquid epiſcopus illum repellet?remittit Hoſtien.ad ſummam, de elect.§.quis poſſit eligere, ſub.§.& qui nullo iure, verſi.quid ſi poſtea [*Eos*] ſ.clericos.ordinari nolentes.T.quaſi dicat de clericis allegantibus conſcientiam criminis canones illi nil dicunt [*Enodamus*] ſic ſupra de reſcri-
6 ptis,ſuper litteris [*Clerici*] in genere†loquitur, vt nõ ſolum rectores parochiarum, ſed etiam quoſlibet beneficiatos, & intitulatos includat, etiam ſi
7 beneficium eſſet.xx.ſol.Nam & talis † ad reſidentiam,& ſeruitium tenetur,de cleri.non reſidentibus,conquerente, & c.pen. [*Peccata*] vel occulta impedimenta,quæ inciderint culpa ſua, Hoſtien.
8 [*Præferantur*] in ordinis†ſuſceptione,&,& per conſequens in ſede, & beneficij perceptione, quod ſpiritualiter in collegiatis poteſt intelligi.infra de maio.& obedien.ſtatuimus.vnde dicebat Iacob. hoc reſpicere conſuetudinem quarundam eccleeccleſiarum,vbi ſunt clerici habentes maiores & minores præbẽdas. & hi, qui habent maiores, debent habere ordines certos, ad quas maiores promouentur habentes minores ſecundum ſuæ receptionis ordinem. Si ergo illi dicunt ſe indignos, minores præferentur illis pro iam dicta cauſa. ſcilicet propter occultã ſua peccata, de
9 quibus † tamen parati ſunt corrigi: aliter nec promouerentur, Nec cum eis diſpenſaretur,

de ſtatu

de ſtatu regularium, ea, quæ. §. j. 24. q. 3. reſecandæ
10 [*valde vtiles*] quia † forte periti aduocati, vel prudentes in temporalibus, Lau. 50. diſt. accedens, vel propter potentiam. ſ. de ele. officij [*Auferantur*] di
11 cit † Hoſt. hoc verum, ſi poſſunt conuinci, vel iſtud confitentur in iudicio cõtentioſo, & eis poteſt aliquid imputari, nec defectus reſtitui, vel quãdo nolunt confiteri, & ſic latenter mutat caſum, ne ſit contra. ſ. eo. c. in prin. & ſ. c. j. [*Pro ſola voluntate*] vel
12 alia † cauſa iniuſta, quod eſt idem, de tranſla. ca. 2. verſic. ſicut iuſta [*Vtilitas*] poteſt dici vtilitas, qñ eccleſia indiget miniſtris illorũ ordinũ, licet ſint etiam alij, qui poſſunt ordinari: neceſſitas vero quando eccleſia indiget, nec ſunt alij, qui poſſunt ordinari [*Aut neceſſitas*] non eſt ergo diſtinguendum inter neceſſitatem, & vtilitatem, vt faciebãt antiqui. 74. diſt. in ſumma [*Subtractionem*] ad tempus quouſq; ordinẽtur, & hoc innuit ver. compellens, ſm Innoc. ſimile. j. de decimis, q̃uis. alias, ex quo priuati eſſent, non plus cogerentur ad ordi-
13 nes. dixit † Inn. hanc differentiã inter hunc caſum, & proximũ, ga hic ſubtrahitur bñficiũ ad tps, non ppetuo: ſed. ſ., px. rũſo ſtatim perpetuo aufert, & alteri confertur, niſi ex cã, vt ibi. Sed Hoſti. dicit etiã hoc ſcõo caſu cogi p priuationẽ beneficij, ſi rebel
14 lis fuerit. Magis † enim contemnit, qui ſola voluntate [c] ordinari recuſat, q̃ is, qui iuſtum impedimẽtum allegat. remittit autem ad ſummam, eo. tit. §. ordo, ver. circa hoc quæritur, & ver. ſequenti. dice
d bat ẽt hic Inn. recuſantẽ ordinari [d] nõ excõicãdũ, ne ſic excõicatus p manifeſta offenſa ordinari nõ poſſit: ſed de hoc non curo, ſuper quo vide, qđ dicã de præben. pro illorũ, ſuper gl. [e] pe. ¶ † Pen. gl.
15 ſtinguit, ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ In † glo. pe.
16 [*in fi.*] vnde dicebat Boa. q̃ iſti non priuantur bñficiis propter crimen, ſed propter id, quod renuũt ordinari, licet illi hoc faciant ex cõſcientia criminis. ¶ In gl. vlt. [*ibi, Conſuluit*] vbi de hoc, & in ſumma, & plene. j. de elec. licet canon, in gl. antepenultima, libro ſexto.

a Dicat quod. Si autem fuerit in culpa medicus, vide Bart. an ex culpa poſſet puniri corporaliter ex. ii. culpa, l. in lege, ff. ad. l. Cor. de Sic. & in l. reſpiciendum. §. ſi delinquunt, ff. de pẽ.
b Iutelligo. Et vide bonam gl. in l. qua actione. §. vltimo, & l. ſe. ff. ad l. Aquil.
c Medicus. Adde etiam & extende, quod medicus non debet de iure habere ſalarium, niſi quando eſt ſanatus infirmus, ibi Bar. in l. archiatri, per illum tex. C. de profeſſio. & medi. lib. 10. & vide pulchre Ia ſo. in l. functo. in 3. col. ff. de offi. aſſeſſo.
d Nolentem. Vide plene materiam huius. c. per I o. An. poſt Inno. in c. etiam, de homi.

ADDITIONES.

a ¶ Ordinentur. Vide de conſue. c. r lib. 6. per Ioan. And.
b Iudicio mixto. No. de iſto iudicio, & vide quod ſcripſi in cap. 3. loco de præſump. Archid.
c Voluntate. Vide Io. And in c. ſicut noſtris, infra de iureiur. Bald.
d Ordinari. Contrarium videtur no. infra de cle. non reſid. Bal.
e Super gl. Et de cle. non reſi ex tua, in gl. no. per hoc.

SVMMARIVM.

1 *Medicus non impeditur euentu mortis infirmi promoueri, & quis.*
2 *Medicus eruditus quis exiſtimetur. hic comparatur obſtetrici, eodem nu. & quando in medendo carere culpa iudicetur, num. 3. quibus caſibus curare infirmos & quos debeat gratis, quomodo Ciezi pœnam euadat a ſano ſalarium recipit a quo infirmo non liceret, nu. 7. ex qua cauſa poſſit conueniri, nu. 5.*
In arte ſua exercenda quis abſq; culpa videtur ſecutus artis ſuæ traditiones, nu.
4 *In dubio tutius eſt abſtinere, ſiquid faciendo, peccati timemus in cuſum.*
5 *Suffragium, additio gloſſ. nu. 6.*
Ex imperitia quis tenetur.

CAPVT VII.

1 ADaures. Caſus. Euẽtus † mortalitatis infirmi nõ impedit promoueri eius medicũ peritũ ſolicitum, & traditiones artis obſeruantẽ. Et cõmunis diuiſio. ſecũda ibi, tibi breuiter. & melius fuiſſet hæc decr. poſita ſub titulo, de temp. ordi. & quali. ordi. [*Eruditus*] & ſic ante factũ non fuit in culpa. ponunt Tancre. Inn. & Hoſti. verbum Hip-
2 pocratis † dicentis in ꝓlogo pronoſticorum. Vere eruditus, ita prudẽtum regulis eſt inſtructus, q̃ in ſingulis ęgritudinib⁹ ꝓter ita, ꝓſentia, & futura cognoſcit. & ſcias, q̃ medici in eſtimatione æquiparanẽ obſtetricibus. C. cõia de leg. l. vlti. in prin. Sed excedũt notarios, vt ibi, & no. 14. q. 5. nõ ſane [*Traditiones*] q. dicat, [a] q̃ † in ipſo facto non fuit in cul-
3 pa: qa nõ fuit ſecutus ſingulares traditiones expimentorũ, q̃ ꝓter & ꝫ artẽ inueniunt: ſed traditiões artis. vnde notat Hoſt. q̃ hic nõ fuit culpa ante factũ: qa eruditus: nec in facto: qa ſeruauit traditiones artis: nec poſt factũ: qa ſeruauit diligẽtiã, vt ſeq̃, & remittit ad ſummã, eo. tit. §. ordo, verſic. hoc
b breuiter intelligo. [b] [*Cum diligentia*] ſ. de homicidio ex tua [*Prœmiſſis*] tribus, de q̃bus põdixi ſm Pe. & Abb. [*Remordet*] ſ. cã homicidio culpa ſecuto. &
4 in dubio † ẽt tutius eſt abſtinere, qđ dic, vt ſ. de homicidio, ſignificaſti. §. q̃ ſi diſcerni, & capitulo petitio, in fi. ſm Hoſt. ¶ In † gl. pe. [*ibi, qua actione. §. vlti.*] ſi medicus ſeruũ imperite ſecuit, vel ex locato, vel Aquilia q̃uenit [*& ibi, medicus*] Medicus ocu
5 lorũ, ſi periculũ oculorũ inferẽs per aduerſa medicamẽta ſic cõpulit ægrũ rẽ ſuã vendere, præſes rem reſtitui faciet [*& ibi, Si fideiuſſor. i. reſponſo.*] vide, de crimine falſi, ad falſariorũ, ſuper vlti. gl. ¶ In
6 † gl. j. [*inſi.*] idem ver. no. ſ. de renun. niſi, ver. fin.
c ¶ In gl. pen. in fi. an medicus [c] teneat † infirmũ pau
7 perẽ, vel diuitẽ nolentẽ [d] ſoluere, vel nolentẽ ſud mere medicinã curare gratis, no. 83. diſtin. c. j. & in ſpe. de ſala. §. fin. in j. col. Et quomodo pœnã Giezi euadat medicus, q̃ ꝓ danda ſanitate p̃cium recipit, no. j. q j. qui ſtudet. Et quomodo medicus a ſano ſalarium recipit, vbi non liceret ab infirmo, dicam de poſtu. c. j in gl. notanduni. ¶ In gl. vlt. [*ibi, iuxta illud*] Mat. 19.

SVMMARIVM.

1 *In ſuſpenſione qui ſtetit per annum, priuatur beneficio, & quo narratur factum hic, cum loquitur de triennio, nume. 11. §. in vlt. glo.*
Diuiſio cap. ibid.
Hoc cap. ad quam partem tituli pertineat, ibid. uer. et facit.
2 *Excommunicatio per leſionem perſonæ clerici, non rerum eius incurrit ipſo iure.*
3 *Suſpenſio huius decretalis quæ fuerit.*
Suſpenſus quando intelligatur perpetuo, & quando ad tempus. ibid. & nu. 4. & 5. quãdo eius beneficia conferri poſſunt, eo. nu. 3. in prin. & nu. 4. quibus etiam caſibus abſolutione is opus habeat, edd. nu. 3. & na. 5.
6 *Pœna non ſeruantis eccleſiaſticam ſententiam quæ.*
7 *Contumacia quibus modis puniatur etiam ea creſcente, & a quo.*
8 *Spoliare, hic non accipitur in malam partem, vel vitium.*
9 *Suffragium, additio gloſſarum nu. 10. & nu. ſequentibus.*
11 *Cap. cum pro illorum, ſ. de ſenten. exc. diſtinctio habet locum etiam in beneficijs.*
12 *Cap. Rurſus. xj. q. iij. quid faciat, & oomprehendat.*
12 *Excommunicatus per ſententiam priuatur beneficijs, & quãdo. & an, & in quo audiatur poſt ſententiam.*
13 *Cap. ex tuæ, de cleri. non reſiden. & hæc ad amicitiam reducuntur.*
14 *Suſpenſus an plus puniatur, quam excommunicatus ſi manſerint in ſuſpenſione, vel excommunicatione, & quandiu.*

CAP.

CAP. VIII.

1 VM bonæ. Caſus. Qui † ſtetit per annum in ſuſpẽſione, priuatur beneficio, qđ prius habebat, & qđ interim acq̃ſiuit. & ſunt duæ partes, conſultatio, & reſpõſio. 2. ibi, reſpondemus. Et facit hæc decret. ad partem Rubri. de qualitate præficiendorum [*Buccarum*] ſecundum Hoſt. poterat dici buccadurum ꝓpter rebellionem, de qua
2 ſequitur [*Ipſius*] Clementis [*Laſerant*] in † rebus: qa ſi in pſona, ipſo iure fuiſſent excõmunicati, Abb. [*in eos*] põdictos clericos, & contumaces [*ſuſpenſionis*] moderate incipit, infra de officio deleg. ſane. 2. de vſuris, quia in omnibus, ſecundum Hoſt. dicit au-
3 tem Inn. q̃ † hæc fuit ſuſpenſio ab officio, & beneficio, circa q̃ not. qđ ſi quis ſuſpẽditur ſimpliciter, perpetuo ſuſpenſus intelligitur, ſi tamen hoc fiat cum cauſæ cognitione, & diffinitiuè pronuncian-
a do, [a] & vbi ꝓceſſum eſt criminaliter per modũ accuſationis, vel etiam ciuiliter per modum inquiſitionis, quo caſu beneficia ſuſpenſi ſtatim conferri poſſunt, cum per ſentẽtiam ſit damnatus, infra de conceſ. præben. litteras. Si verò nõ diffinitiuè, cum ad hoc non ageretur, ſed interloquendo, ſiue non parentis contumaciam puniendo pronunciatum ſit, non intelligitur ſuſpenſus perpetuò, niſi hoc ſit expreſſum, ſupra de conſtitu. ex litteris, vbi de hoc. hæc vera ſecundum quoſdam, quando is, qui pronunciauit, erat iudex perpetuus. ſi enim eſſet temporalis, nec ſuſpenſionis cauſam expreſſiſſet, toto
b tempore [b] adminiſtrationis ſuæ, & nõ vltra intelligitur ſuſpendiſſe, ff. de pœnis. l. fi. quod Inno. non credit, dicens eum ſemper ſuſpenſum, donec abſoluatur. & hoc eſt ſpeciale in cenſura eccleſiaſtica: & ne rumpatur neruus eccleſiaſticę diſcipline. 23. q. 5. excommunicatorum, ſupra de conſuetudine, cum inter nos, niſi offenſam expreſſerit, de cuius natura ſit, q̃ intelligitur ad tẽpus, vt ſi propter contumaciam, vel alia, quę lite pendente contingunt, aliquem ſuſpendat: quia tunc intelligitur ſuſpenſus, quouſque ſatisfecerit de contumacia, vel offenſa. 2. q. 1. presbyter ſi à plebe. 81. di. ſi qui ſunt, & idem in ſtatutis, quorũ auctoritate quis ſuſpen
4 ditur, ſupra de conſtit. ex litteris. Horum † autem beneficia non ſunt conferenda, niſi prius per ſententiam priuentur, & idẽ, vbi ad tempus excõicati ſunt. Nam per excõications, vel ſuſpenſiones tẽporales non intelligũtur bñficijs priuati, niſi prius per ſententiam priuetur, vt dicam infra, & facit ſe
5 cundum Gof. de iudicijs. c. 1. Item vbi † quis ad tẽ-
c pus ſuſpenditur [c] ab officio, finito tempore ſtatuti ceſſat ſuſpenſio, & recuperat ea, quæ habuerat. ff. de poſtu. l. puto. & vide, quod no. in prælleg. ca. ſi qui, & ſupra de ele. quiſquis, in 3. glo. niſi forſan ſuſpenſus ſit, donec ſatisfaciat. tunc enim poſt ſatisfactionẽ ſequi debet ſpecialis abſolutio. 2. q. 5. p̃ſbyter ſi à plebe. qđ tamen videtur facere contra, vt infra dicam. diuerſitatis ratio eſt: quia qñ ad tẽpus ſuſpenditur, nec aliud exigitur, finito tempore dubitari non põt de ipſius abſolutione. ad hoc de clerico vena. c. 1. vbi verò ſuſpẽdit, donec tali ſatisfaciat, vel propter aliud hoĩs intereſſe, multæ poſſunt dubitationes occurrere. ſuſpenſus. n. forte dicet ſe plenè ſatisfeciſſe. qđ ali⁹ negabit, & ſic oportet hoc per iudicẽ terminari ſm Inno. qui dicit, q̃ alij contra, qđ vide de coha. cle. ſicut, in glo. ſatisfactio. Hoſti. alle. notata, de iudici. c. 1. vide qđ dixi in cle. de decimis. c. 1. Aduerte: quia. c. p̃sbyter, quod alleg. Innocen. facit contra. ibi enim presbyter ſuſpenditur, donec ſatisfaciat. & declaratur, quod ſatisfactio ſumitur pro purgatione. & finis ibi dicit, q̃ ea præſtita ſecurè ſuum officium exequitur. quare in ſatisfactione videtur diſtinguendũ, an ſit extraiudicialis, & tunc procedat, qđ prædixi. Si verò eſt iudicialis, & iudici ſuſpendenti p̃ſtita eſt ſatisfactio, tunc locum habet. c. p̃sbyter, vt ſine abſolutione, vel declaratione ſecure miniſtret. Mutatis terminis, pone q̃ iudex ſuſpẽdit, donec compareã coram eo, vel libello, vel poſitioni reſpondeã, ex quo comparui, vel reſpondi, quis dubitat ſuſpẽſionẽ ceſſare? Si ergo nullũ dubium, ad quid fieret declaratio? [*Promulgari*] ad pœnã inobedien. de poſtulat. prælat. c. 1. [*In qua*] ſuſpenſionis ſententia. [*Triennio*] factum narrat, vt ex glo. colligitur. [*ſic recepta.*] ſ. dum erant ſuſpenſi. [*Beneficia, quæ habuerant*] tenuerant enim illa ſuſpenſione non obſtante, & adminiſtrauerant, & ſnam cõtemſerant. quare
6 ſunt ipſis meritò ſpoliandi. & hæc † eſt pœna non ſeruantis ſnam eccleſiaſticã, vt hic, & infra de do. & contu. veritatis, infra de vita & honeſta. clerico. vt clericorũ. §. ſi quid igitur, de clerico excom. mi. poſtulaſti. de exceſſibus præla. c. fi. [*Beneficijs*] omnibus prius habitis, & interim acquiſitis, vt premiſit.
7 & no. ſecundum Hoſti. q̃ † contumacia nõ ſolum punitur per excommunicationem, miſſionem in poſſeſſionem, & alia remedia, quæ no. infra vt lite non cõte. tuę: quinimò & per pœnę augmentationem, & beneficiorum priuationem, vt infra vt lite non conteſtata, quoniam, & hic. & iterũ creſcente cõtumacia locus eſt inuocationi brachij curiæ ſecularis; qđ dic ſecũdum eum, vt. ſ. de iudicijs, cum non ab homine. dicit tamen, q̃ delegatus non habet hanc poteſtatem ex virtute cenſurę eccleſiaſticæ, de quo remittit de homicidio, pro humani. §.
8 cum igitur, li. 6. [*Spoliare*] non † ſonat in vitium, & & vide concor. de hoc. ſ. de reſt. ſpolia. conquerente, in prin. ¶ In † gloſſ. 1. [*ibi, qui reſiſtit*] ex induſtria, vitẽ frangendo, vel manus centurioni immitẽdo etiam capite punitur, & communiter. §. incipit ir-
10 reuerens. ¶ In † glo. 1. [*ibi.* §. 1. & 2.] Idem not. 9. q. 3. patet, [*& ibi, Oraculum*] Leu. 20. Mar. 6. [*& in fi.*] no. infra de calum. c. 1. in glo. 2. ¶ In gloſ. 2. [*ibi, cum dilectus*] vbi de hoc [*& ibi, Denegandæ.*] Ii ſunt in mora petendi abſolutionem: aliter ſecus. ſupra de elect. ca. vlt. 2. q. 5. ſuper eam, ſecundum Tancre. & Vin. [*Et in fi.*] Hoſtien. remittit ad ſummam, de ſentẽtia excõicationis. §. quis ſit effectus. ¶ In gl. 3. [*ibi, non poſſunt.*] niſi diſpenſatiuè, de cleric. ex. mi. poſtulaſti. i.
11 reſponſo, dixit. T. q̃ ſatis † credit diſtin. decret. cum illorum. ſ. de ſen. excom. habere locum etiã in beneficijs ratione ſimilitudinis, & connexitatis. hãc gloſ. poſuit etiam Vin. ¶ In glo. vlti. [*ibi, per annum.*] Idem Inno. & Hoſt. & ſic factum narrat, q̃ dicit de triennio. [*& ibi, Rurſus*] & c. ſe. & eſt ſimile, infra de hære. cum contu. lib. 6. Inno. hic no. qđ no. in c. rur
12 ſus. ſ. q̃ † per illud. c. mitigatur rigor antiquorũ canonum dicentium, excommunicatum pro crimine ſtatim poſt excommunicationem depooni à beneficio, niſi ſtatim doceret de iniuſtitia ſententiæ. 11. q. 3. ſi quis presbyter: ſed illud etiam intelligitur in eo, qui poſtea celebrauit. dicit etiam hoc caſu locum eſſe priuationi per ſententiam, & priuatim beneficijs hac de cauſa vlterius non audiri ſuper illis lapſo anno, ſed ſolum pro crimine, pro quo fuit excommunicatus. C. de requiren. reis. l. 2. vel ſecundum eum ſolus lapſus anni ſine ſententia amotionis ſufficit, ne vlterius audiatur ſuper ipſis. Hoſti. remittit ad notata, infra de offic. deleg. quærenti, de hæreticis, excommunicamus. i. §. 1. de
13 pœnis. c. fi. nõ † obſtant his, quæ [d] dicta ſunt de cle-
d ri. non reſi. ex tuę, quę non expectat niſi per ſex mẽſes: quia illa loquitur in latitante, docens quãtum

debeat

debeat expectari,& bene quando beneficio priua
ri: hic autem in contumace præsente, & excommunicato, docens quantum debeat expectari.de
hoc etiam not.in prælega.ca.rursus: vel dic vt in
contrario[*Et in fi.*]Idem Innocē.& Hostien. Sed Ia
14 cobus de Alb. dicebat, hoc plus puniri † suspensum,quam excommunicatū: quia suspensus perdit, quæ habuerat prius,& quæ acquisiuit: excommunicatus non nisi quæ medio tempore acquisiuit.infra de cle.excom.min.postulastis, & dicit, ꝙ hoc facit maior contemptus.Sed,vt dicit Abb.hic non est differentia inter ista. Sed vtroque casu inducet hanc pœnam perseuerantia vltra annum, ꝙ locum habeat, cum propter contumaciam crimi nis,vel criminalis causæ suspensus est, & sic loquū tur capitula,rursus,& quicunque.11.q.3.

8 ba. olim† permittebatur archiepiscopo dispensare cum subdiacono, sed non cum inferioribus vnde nec hodie cum inferioribus dispensabit. hoc credo verum. dicit Hostiens. quicquid dicatur, Romana ecclesia hoc sibi retinet, nec talem archiepiscopi licentiam approbaret,& facit quod de Paduano episcopo not. Guil.in Spe. de legato. §.nunc de episcoporum, versic. sed nunquid legatus,vel archiepiscopus.¶In glos. ex quo [*in fi.*] & ff. de reg.iur.qui sentit,libr.6. ¶In glos.vlti.[*ibi,quod translationem*]concor.de senten. excommunica. capitu.fin.libro 6. & Cle.hoc eodem titulo, generalem.

ADDITIONES.

a ¶ Pronuntiando. Vide l.1.C.de post.& ibi Bal.& Bar.de Sal.& Bar. in l.fin.ff.de pœnis.
b ¶ Toto tempore.vide Barto.in l.centesimis.ff.de verbo.oblig.& Cy. & do.Barto.de Saly.in l.fi.C.de contrahen.emp.
c ¶ Suspenditur.Vbi certum tempus non exprimitur,solum intelligatur durare decennio,vt est text.not.in l.fine prefinitione.ff.de pœ.
d ¶ His, quæ. Vide infra de iudic.capitu.1.in glos.quid si,& in capitu. tuæ,vt lite non conte.Bald.

SVMMARIVM.

1 *Subdiaconus in episcopum potest eligi, & dispensatiuè, nu.2.*
2 *Diuisio capituli.*
Cap.hoc ad quam rubricæ partem faciat,ibid.
3 *Religiosè,castè.*
4 *Canones instinctu Sancti Spiritus promulgati.*
5 *Probatæ castitatis quis.*
Bigamus ab ordinibus arcetur clericalibus.ibid.
6 *Liberè siquid fieri permittatur, vel statuatur,necessitatem dispensationis excludit.*
7 *Epilogus,suffragium,& additio glossarum.& nume.sequen.*
8 *Dispensationem cum subdiacono,& inferioribus,vt ad episcopatum possint eligi,Romana sibi retinuit ecclesia,licet quidam aliter senserint.*

CAPVT IX.

1 AMultis. Casus. Subdiaconus † in episcopū eligi po-
2 test, sufficiebat caput, & cauda. & est simile,infra de bigamis debitū, Hostien.Et † sunt tres partes.prima ponit quęstionem,secunda allegat pro,& cōtra,ibi,si quidem.3.diffinit,vel soluit ibi, nos volentes.facit autem decre.ad partem ti.de ordine pręficiendorum [*Si quidem*]allega. ꝙ non pos-
3 sit eligi nisi dispensatiuè [*Religiosè*] i. † castè & hoc dixi,de regula.super rubrica [*Quod ipsum*][.subdiaconum in episcopum eligi [*Santti spiritus*] not.cano-
4 nes† instinctu sancti Spiritus promulgatos. l.dis-
5 stin.si quis diaconus.Pe.[*Probatæ*] i.† antiquæ, vel longæ. dicitur tamen quilibet probatæ castitatis, qui non apparet manifestè incontinens, secundū Pe.[*Et qui vsque*]exclusiue. sic s.titu.proxi.c.j.vbi de hoc [*Et virginem*] ne bigamus sit j.de bigamis,debitum [*Promiserit*] tacitè, vel expresse, Pe. [*Libere*]
6 excludit necessitatem dispensationis.tertia† gl. respondet per quæstionem.¶In 3.gl.[*ibi.l.2. & 3.*]vi-
7 de de electione,cum dilecti,in tertia glo. ¶In † gl. sic olim[*ibi,nullus in episcopum*] Ideo ibi no.Io.& hic Goffi.Innocen.& Ber. Compost.de postu.c.vlti.dicunt,quòd forte postulandus in episcopum, semꝙ postulādus est a Papa: vel,vt dixit Pe.Dec.& Ab-

SVMMARIVM.

1 *In abbatem potest institui irregularis & in minoribus dispensatiuè,& à quo.num.4.& an erit benedicendus antequam promoueatur ad sacros.nu.6.*
2 *Diuisio decretalis.*
Ad quam tituli partem pertineat ipsa,ibid.
3 *Res pro prouisione eius ponitur.*
Figura dictionis.ibid.
Eligendus à principio melior, & ex post facto quis, eod.num.
Promouenti quando non imputetur insufficientia promoti,ibidem.ver.creditur.
5 *Supplementum contextus.*
Ad ordines sacros qui non possit ascendere,ibidem.
Benedictio quare detur abbati,& qualis ea sit.nu.8.
7 *Romanæ ecclesiæ exemplum non sequendum ab inferioribus in prærogatiuis eius.*
9 *Pontificalis liber citatur in testimonium.*
Dispensatio fit ob necessitatem,ibid.
10 *Consanguinitatis ratione præsumitur, quod aliter non præsumeretur.*
11 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarum, & numero 12.13.*
Infamis a muneribus ciuilibus non excluditur.
14 *Honores,vel Dignitates petere an liceat,& nu.16.*
Aduocatus est nomen dignitatis, eod.versi.sed hodie.
15 *Consanguineis etiam prælatus tenetur prouidere,eosque egētes & indignos magis idoneis non egentibus præferre in simplici beneficio,non improbatur.*
16 *Preces in petendis honoribus & dignitatibus an excludāt petentem,& quæ & quando sit opus dispensatione, & cuius & nu.19. & supra nu.14. & quare non cōmittatur simonia in eis sicut in pecunia.nu.18. & quando per eas simonia contracta dicatur,numero 19.*
17 *Episcopatus custodiam metropolitanus cum consensu capituli quando committere valeret.*
19 *Simoniacè beneficium adeptus quis dicatur, & supra numero 14.& 16.*
20 *Potius, idest plus.*
Abbatia habet plus laboris quàm dignitatis,coniuncta glossa,ibid.

CAPVT X.

1 VAm. Casus. Irregularis † & in
2 minoribus dispensatiuè potest in abbatem institui. Et prima † pars ponit exordium,secunda mandatum ibi,mandamus, quatenus. Et facit ad duas partes rubricæ.s.de qualitate, & ordine [*Super monasterio*] i.su-
3 per prouisione † monasterij [*Melius*]hoc dicit, quia semper a principio melior est eligendus: ex post-facto sufficit, quòd electus non sit malus: de hoc supra de elect. cum inter canonicos. & de officio custo.c.fi.[*Creditur*]Vnde, non imputabitur promouenti, ēt si secus accidat,de hoc.s.eo.ad aures.

[*Faciebant*]

[*Faciebant*] petentes iustan. dictum monacum in
4 abbatem [*Prouisionis*] non† dicit legationis,vel cō missionis, per quod no.Hosti. quod ex ordinaria potestate hoc possit episcopus. facit qđ no.Guil. in spe.tit 2.§.nunc de episcoporum,versi.56.& idē
5 hic Boa. [*Instituas*] † dispensatiue [*Ad sacros*] forte bigamus erat,vel homicida, vel aliter irregula-
6 laris secundum Hostien.qui quærit,an iste† abbas sit benedicendus?& videtur quod non:quia dat illa benedictio,vt monacos suos benedicere possit.s.de sup.negli.præla.c.j.& vt posset minores ordines conferre,quos non confert nisi sacerdos.infra,cap.proxi. Iste autem non ordinatur in sacerdotem,& sic nec benedicetur,nec cōfessiones audiet, nec absoluet.j.de pœni.omnis. habebit ergo curam quo ad illa,quæ sunt iurisdictionis,sed nō ordinis.contra,benedictio abbatialis non est ordinis,ad hoc.j.cap.1.& laicus potest esse abbas,vt in glo.Item sufficere debet,quod sic seruat Romana curia, quæ tales etiam non presbyteros benedicit,ad hoc de re iudica.in causis.so.putat Hostien. talem non benedicendum per prius allegata. nec ob.j.c.proxi.vt ibi dicetur.nec obstat,quod abbas potest esse laicus:quia illud volauit ab aula. oportet enim eum saltem esse clericum,vt dispēsetur, arg.hic,& in eo,quod legitur & not.de arbitris,cō
7 tingit,de iudic.c.2.nec obstat† exemplum Romanæ ecclesiæ,quæ non in exemplum,sed ex sua speciali prærogatiua hoc facit, & sic ab inferioribus non vsurpetur,supra de tempo.ordi.ca.j.& 2. Sed & hoc dictat naturalis ratio, quod ex quo debet esse presbyter,supra c.j.& infra, ca.j.& specialem benedictionem recipere,primo igitur debet ordinari,& postea benedici, vt gradatim ascendat.93. distinctio. legimus. ff.de mune.& hono.vt gradatim.Sed † quæritur,qualis sit hæc benedictio?ordi
8 natoria non: quia per ipsam non datur certus ordo,nec imprimitur character. simplex non: quia annexam habet potestatem conferendi ordines, dummodo presbyter sit,infra c.proxi. dicit Hosti. quod est mista inter simplicem & ordinatoriam vtrinque participans,sicut de iure emphyteutico dicitur. C.de iure emphy.l.3.habet tamen secundum eum maiorem participationem cum ordinatoria:quia manus impositionem episcopalem requirit,quæ nō fit abbatissæ, cuius bñdictio sim
9 plex est,vt patet in libro† pontificali,& facit quod
a dicam,infra c.j. a [*Necessitatis*] propter quam dispensatur, quasi debet intelligere de iuris rigore non promouendum [*Consanguinitate*] not.ratione
10 † consanguinitatis præsumi,quod aliter non præsumeretur,de testa.requisisti,de coha.cleri.c.pen.
11 ¶Prima† glo.circa preces, an simoniam inducāt, distinguit proprias,& alienas.In primo casu ponit opinionem Hug.& contrariam Tanc.in secundo subdistinguit,an sint spirituales,an carnales.et tūc aut pro indigno,aut pro digno. & tunc aut habetur respectus ad illas,aut non. ¶Vlti.glos.not.in abbatem præfici posse &c.signat, contrarium, &
12 soluit.¶In† glos.vlti.[*ibi.l.1.lib.10.*] quæ sic dicit, ignominiæ causa sacramento liberati,honoribus abstinere debēt,a muneribus autem ciuilibus excludendi non sunt. ¶In† glos.j. [*ibi, & ideo*] not.
13 secundum Ioan. [*& ibi, Dicit Tancre.*] & Goffr. [*& ibi,Quod indiget*] de cle.ex.mi.proposuit, sicut
14 † Petrus,qui dixit.Ma.19.Lucæ.18.domine, quid erit nobis,qui secuti sumus te?honorem vero secularem licet publice petere,priuatim non.ff.de poli.l.j.§.j.ff.de mune.& hono.existimo,Ioan.hoc secundum iura vetera. sed hodie distinguitur, aut
b est dignitas, b cui non est iurisdictio annexa, puta quod sit aduocatus,& tunc licite petitur per prę-

alleg.§.j.de polli.& l.quoties, §.si quis. aut est illi annexa iurisdictio, puta quod sit prætor, vel magistratus;& tunc non licet etiam palam:quia prætu mit lex, quod rempublicam grauaret, in auth.vt iudices sine quoquo suffra.§.j.& §.cogitatio,coll. 2.& patet infra ne præla.vices su.c.j.& ij.& ex his,
15 quæ ibi dixi.Propter † necessitatem dicit Hostien. quod non reprobaret,si prelatus consanguineum egentem non indignum præferret magis idoneo non egenti in simplici beneficio, cum & talibus prouidere teneatur.86.distinctio.non satis, de coha.cleri.c.j.de testa.relatum.§.licet [*& ibi, Nullus itaque*] de electione,qualiter,& c.per inquisitionē
16 Hostien. [*& ibi,Superior*] nec† promouendus etiā si tacite consentiat secundum Hosti. qui etiam dicit hoc casu vrgente necessitate,& vtilitate ecclesiæ superior,papa in episcopatibus, ordinarius in inferioribus cum illo dispensare. & subdit, quod
17 tanta† posset esse necessitas circa episcopatum. ꝙ metropolitanus cum consensu capituli posset episcopatus custodiam personæ idoneæ committere vsque ad beneplacitum papæ; alleg.de elec.nihil. §.pen.supra eodem,a multis,de simo.sicut nobis. vide,de sup.negli.præla.si episcopus, &c.fe.lib.6.
18 [*& ibi, Quibusdam*] & ibi† no.in vlt.gl.quare nō cōmittatur simonia in precibus porrectis,sicut in pecunia [*& ibi, Spirituales*] dicebat Hostien. quod
19 † preces patronorum, quorum etiam consensus requiri consueuit, possunt dici quasi spirituales, de elec.cum terra,de iure patro.nobis [*Et in fine*]& c.ordinationes,vbi de hoc, & 8.q.2.in summa, & quæstio.j. Moyses, Hostien.prolixius notat hanc materiā,quod videas in summa, de simo. §.qualiter committatur.sub.§.lingua,per quæ hic per eū notata decido. Sed Innocen.notauit hic dici posse,quod siue ꝑ alio quis roget electores, vel alios quoscunq; etiam pro indigno,siue pro beneficio, non tamen taliter promotus dicitur habere beneficium simoniace, licet peccet† fundens preces iniustas,nisi faceret id intendens obligari collato ri beneficij ex precibus,vel intendens illum exonerare ab aliquo seruitio,vel debito, quo ei teneretur. tunc enim dicitur simoniacum: quia in talibus idem est remittere,quod dare, etiam si remittatur naturalis obligatio tantum, qua quis obligatus est ad antidora,argu. ff.de calum.l.2.& 3.in
c princip.ff.de peti.hæredi. sed & si.§.consuluit. c j. quæstio.j.si qui sunt,de simo.querelam. ratio,qa vt committatur simonia, oportet quod munus interueniat.j.quęstio.j.sunt nonnulli.tales autem preces frequentius interponuntur non pro mune re,sed pro consilio,licet sæpe iniusto, vel inhonesto.& ideo nō est simonia,quamuis sit peccatum; vnde nec tenetur ad resignationem taliter promotus,sed sufficit,quod pœnitentiam aliter agat, de simo.c.fi.Sed & dici potest,quod quamuis ille, qui iniuste rogat,sit simoniacus.infra de simo.tua non tamen ille,qui rogatus beneficium confert, dum tamen non sequatur preces iniustas, vt hic, argu.infra de re iudi.cum.l.& A.Sed nec tunc for te renunciare tenetur taliter promotus, nisi promotor expressisset,quod propter preces hoc faciebat,& si pecunia data esset, argu.infra de simo.c. fin.Sed nec semper preces huiusmodi sunt iniuste,etiam si quis pro se roget,puta si solum Deum & ipsius obsequium in sua promotione attendat non potentiam,delitias,vel diuitias seculares,arg. 8.quæstio.j.qui episcopatum. ¶Quid si non collatori,sed familiari,vel collaterali dedit pecuniā, vel preces porrexit,vt daret operā, quod promoueatur ad beneficium? Solu.secundum Innocen. Idem est,ac si datum fuisset,vel dictum promoto-

ri,vel

ti, vel beneficij collatori. j. quæstio. j. præsentium. ¶ Quid si quis adulatur, vt beneficium consequatur? respon. simoniacum est, & munus ab obsequio dici potest secundum Innocen. j. quæstio. j. ordinationes, & 4. capi. se. non tamen secundum eum tenetur ad beneficium resignandum, arg. de si. c. fin. Inducit Hostien. verbum beati Bernadi ad Eusebium adulantem, & ad placita loquentem vnum de rogantibus, puta etiam si nihil rogauerit. Et ibidem suspectus sit tibi, pro quo rogaris, q pro se rogat, iam iudicatus est. ipse tamen Hosti. hanc gloss. Innocen. per omnia non approbat dicens, quod & si aliqua de supradictis vere & proprie loquendo nisi sint simoniaca, sunt tamē quasi simoniaca, & ideo remittit, vt supra. ¶ In gloss. 2.
20 [*ibi, Accedens*] vbi de hoc [*& ibi, Potius*] i.† plus: quia negari non potest, quin sit honoris, & dignitatis, de priuile. vt apostolicæ, lib. 6. Sed plus laboris: quia omne, quod hic eminet, &c. 13. distinctio. nerui, & 40. distinctio. ante omnia [*Et infine*] & infra de cor. vitia. exposuisti, vbi de hoc.

b aliis non, nisi hoc habeant ex priuilegio papæ. j. de priuilegijs, abbates, in fin. libro sexto, si tamen alteri conferat, valet, secundum Boa. & idem ibi
3 Archidiaco. [*Lectores*] nomine † lectoris reliquos duos minores ordines comprehēdit, cum eadem sit ratio secundum Hostien. secundum quem sic de facto seruatur, de constitu. translato. & est simile. 28. distinctio. de his, licet Bar. Brix. contra. 79. di-
4 stinctio. capitu. 1. & pro ipso † faceret verbum, solūmodo, quod sequitur, si determinaret hoc verbū, lectores. Sed verius est, quod determinat verbum, in proprio monasterio, quod sequitur. & arguit hic papa de maiori ad minus secundum Pe.
5 [*Impositionem*] ordinariam † non consecratoriam, ne sit contra. 23. distinctio. subdiaconus [*Solummodo*] ergo non in alio, & arguit Hostien. contra ab-
6 bates priuilegiatos † sup pontificalibus insigniis, quod non possint illis vti extra suum monasteriū quod dic hodie, vt infra, de priuileg. vt apostolicę,
7 libro sexto. ¶ Sed † nunquid poterit ordinare in alio monasterio inuitatus Hostien. forte sic: si monasterium sit exemptum. argumen. supra titu. j. c. 1. de tempo. ordi. quod translationem, cum suis concor. Innocen. exempto vero posset hoc episco-
8 pus prohibere. ¶ Sed † quo tempore licet abbati bus hos ordines offerre de quatuor tpib⁹ vī planū de diebus dūicis vī secus: ga hoc de ēpis speciale exprimitur. s. de tempo. or. c. 1. & 3. ergo, quod de vno dicitur &c. ff. de indic. cum præter, in fine. de presump. nonne. Hostie. contra: quia cum in suo monasterio tātum hoc liceat, vt hic, sine alterius præiudicio possumus latius interpretari, de vsu pallii, ex tuarum: tum quia potius de dominicis, quam de. 4. temporibus concede dum videtur, ne episcopare videantur. i generales ordinationes tenere. simile, de con. distin. 3. peruenit. & adde secundum eum, quod no. de sup. negli. præla. c. 1. de temp. ordi. ca. 3. [*Ab episcopo*] diœcesano, vel alio de diœcesani mandato, de consecra. eccl. vel alta.
9 aqua [*Manus impositio*] abbatialis † benedictoria, & qualis sit hæc benedictio, dixi, supra c. proxi. dixit autem Hostien. quod declaratione indigeret, an hęc benedictio, vel manus impositio quolibet die dari possit. & videtur quod sic, sicut consecratio ecclesiæ, infra de consecra: eccle. vel alta. c. 1. Sed
10 contra: quia hæc maior est, quam ordinatoria exorcistatus, cum illa † ex ista dependeat, vt hic, & 69. distinctio. quoniam. Sed dependens dari non debet nisi diebus dominicis, & festiuis, de tempo. ordi. c. 1. & 3. ergo nec ista, quæ principalis est, argumen. infra qui fil. sint legi. per venerabilem, & hoc tutius est secundum eum, argumen. 75. distinctione, quod a partibus. adde quod no. in Clemen. de sta. reg. attendentes. § statuimus, in gloss. 2. [*& Constet*] per ver. præcedens, facta noscatur. & istud videtur,
11 quod † benedici possit in abbatem non sacerdos, quod falsum est secundum Hostien. vt dixi, supra c. proxi. secundum quem sup. facta noscitur, sup. quæ nec fieri debet, nisi & constet eum &c. [*Iuxta formam*] aliter nil daretur. 1. quæstio. 1. extra catholicam. supra de summa tri. c. j. §. sacramentum
12 & ex eo, quod † in hac forma requiritur, arguit fortius Hostien. quod psalmistatus sit ordo. nam est principium & quasi fundamentum clericalis militiæ, cui quis per hunc ordinem ascribitur, infra, de seruis non ordinandis, eo libentius, & per illū recipit ordinatus officium cantandi in ecclesia. 23. distin. psalmista, & per illum vinculum promouendi, & ecclesiæ quodammodo initiatur, & habet priuilegium canonis, si quis suadente, cui renunciare non potest, de foro competenti, si diligē-
13 ti. Item † per consecrationem confertur ordo epalis. 77.

ADDITIONES.

a Dicam, infra c. j. Vide quod no. Ioan. Andre. supra de sup. ne. præla. c. j. super gloss. 2.
b Aut est dignitas. Vide Bald. in l. j. ff. ad l. Iulia. de Ambi. & l. Barbarius. ff. de offi. præto. & ibi plenius per d. Bar. de Saly.
c Consuluit. De effectu huius naturalis ibi vide glo. & Bar. & plenius in l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iur. & in l. si testamento. § ex duobus, ff. de iudicat. & l. si non sortem, § libertus ff. de cond. inde.

SVMMARIVM.

1 *Ordinem clericalem conferre potest Abbas, si est presbyter & est benedictus, & quibus, nu. 2. an in alio, quam in suo monasterio. 7. & quibus diebus.*
3 *Lectoris nomine reliqui duo minores ordines comprehenduntur.*
4 *Solummodo, particula quod verbum hic determinet.*
5 *Impositio manus duplex est, & quæ sit abbatialis, nume. 9. & quo tempore dari possit,*
6 *Abbates priuilegiati super pontificalibus insignijs an possint illis vti extra monasterium.*
10 *Consecratio dependet ex benedictione.*
11 *Benedici non potest quis in abbatem non sacerdos.*
In ordinibus conferendis ecclesię forma seruanda: alias nihil fit, ibid. ver. iuxta formam.
12 *Psalmistatus est ordo, & principium clericalis militiæ, & quæ consequuntur ex eo. an omissus repetatur.*
13 *Ordo episcopalis per consecrationem confertur.*
14 *Ordines sunt nouem ad similitudinem superioris hierarchiæ.*
15 *Epilogus, & additio gloss. nu. 16. & nu. seq.*
17 *Cap. nullus omnino. 16. q. 7. intellectus.*
Ordinem clericalem an liceat sacerdoti conferre, ibid. & nu. 16. & quem, ibidem.

CAPVT XI.

a 1 VM contingat. Casus. Abbas[a] si † est presbyter, & est benedictus, conferre potest ordinem clericalē. Et pars huius de rescriptis, & de offi. deleg. cum contingat. Et communis diuisio. secunda ibi, super quo. Et propter principale dictum non facit ad titulum. Sed in-
2 quantum † loquitur de præficiendo in abbatem a suis abbatibus, abbas monacis, & conuersis monasterij sui, & his, in quos habet episcopalem iurisdictionem, vel quasi, potest conferre tonsuram

lis. 77. dist. ca. j. s. de tempo. ordi. si archiēps, & c. se. C. de episcopis & clericis, auth. episcopalis ordo, cuius auctoritate quædam expediuntur, quæ nec inferioribus committuntur. j. de cōse. ec. vel alta.
14 aqua. & sic ſm Host. qui † negāt nouē esse ordines, qā dicit ad similitudinē superioris hierarchiæ, in qua sunt. 9. ordines angelorū, de quo remittit Ho. ad summā, de ordi. ab episcopo, q renun. §. j. [*a talibus*] abbatibus sacerdotibus & benedictis. ¶ Scda
15 † glo. respondet per duas qōnes, an psalmistatus sit ordo, & an p̄ psbyterū conferri possit. In prima
16 ponit opi. quam reprobat. ¶ In † glos. 1. [*ibi, abbatem Cistercien sem*] vt ibi dixi [*& ibi, illud*] vbi de hoc, & 21. distinctio. cleros [*& ibi, Quidam*] Vincē. legista [*& ibi, Confertur*] ad idem. 27. quæstione j. si quis episcopus, vbi psalmista deponitur [*& ibi, Presbytero hac licet*] Idem Hugo, Rai. & Hos. in summa, de ordi. ab epō, Io. Innoc. hic per. c. psalmista. nec obstat secundum eum, nullus ordinari debet sine titulo. 70. distin. ca. 1. & titulum conferri non
17 potest. 16. q. 7. nullus † omnino. nam illud. c. est locale, vel loquitur de præbendis habentibus curā animarum, vel non dant de nouo, vbi dare non consueuerunt, maxime vt habeat etiā nō residēs sine licentia epī: sed in beneficiū vt habeat, vnde viuat, dare posset, vt dato q̄ non habeat beneficium, quod dare possit, dabit psalmistatum ad titulum patrimonii. j. de præben. tuis. vel forte alius paratus est dare illi beneficium ſm Inno. Lauren. tamen. 92. dist. non liceat, Ber. ibi, Host. in summa de ordi. ab episcopo, videtur tenere, quod. c. præal lega. non loquatur de ordine, sed de ordinis execu tione per id, quod ibi dicit officium, & per istam literam a contrario primos sequor, dummodo loquaris de tali presbytero, qui super laicum, quem ordinat, habeat ēpalem iurisdictionem, vel quasi, arg. de priuile. abbates, in fi. lib. 6. Item scias secun
18 dum Innoc. q̄ si omittatur † iste. s. psalmistatus ordo, non repetitur. ratio, quia nullum speciale officiū per eum, sicut per alios confertur. & recipiēdo quemlibet aliorum ordinum videtur facere posse, quæ ad hunc pertinent. dicit tamen se non credere, q̄ quidam dicunt. s. hunc ordinem in desuetudinem abijsse. vide quod dixi. de tempo. ordi. ex parte, super j. gl. Hos. contra, q̄ sit repetendus, cum sit aliorum ordinum principium. Item si manus impositio, ordine alias rite collato, & liquoris qualitas repetuntur, multo fortius iste ordo, de sacramentis non ite. c. j. & vltimo.

ADDITIONES.

a ¶ Abbas. Et vide ad hoc, j. de præscri. cum olim, in versi. ordinationibus, & Io. And. in c. abbates, in fi. de priuile. lib. 6. & in c. Io. de cler. coniug. vbi dicit no. vltra lectoratum posse abbatem conferre, Bal.
b ¶ Priuilegio. Et ibi vide quid de consuetudine per Io. And.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus regularis factus monacus, ad canoniam reuersus licite tenere prælaturam quando possit, si ibi postea præficiatur, & an hoc intelligatur ex dispensatione, nu. 12.*
2 *Diuisio capituli.*
Capitulum hoc ad quam tituli partem faciat, ibid.
3 *Aliquandiu, minus, quam anni tempus ampleditur.*
4 *Ex meritis est quilibet p̄mouendus, et ex his maior censetur.*
5 *Regularis non est detrudendus in aliud monasterium, nisi pro pter crimen notorium.*
6 *Trasitum qui fecit canonicus regularis ad monacatum, an eum redeuntem ad canoniam recipere canonici cogantur, & quando liceat redire, nu. 12. & 13.*
7 *Canonicus regularis non potest fieri monacus nisi in casu.*
8 *Cucullam deferre quem cogitur ob maleficium, & quid ea sit.*
9 *Ad memoriam quid conseruare debeat quando.*
10 *Indefessus quis dicatur.*
11 *Finis non pugna coronat.*
12 *Epilogus, & additio.*
Ad religionem, vnde quis transiuit in aliam, quando liceat redire, eodem numero 12. & 13. et an recipi debeat, supra numero 6.
13 *Apostata quo casu non possit promoueri.*

CAPVT XII.

1 INtelleximus. Cas⁹. † Si canonicus regularis factus monacus, iusta de cā ad canoniam reuersus, ibi postea præficitur, licite tenere poterit prælaturam. Et † primò narrat factum,
2 ex quo, secundò dubium elicit ibi, ne igitur. cui tertiò respondet ibi, discretioni. & facit ad partē tituli de qualitate præficiendorum [*Monasterio tuo*] forte canonia regularis erat, & tūc canon facit ad propositum [*Laudabiliter*] sic. s. de elec. cū monasterium [*Ordinis*] monacorum nigrorū sancti Bñ-
3 dicti [*Aliquandiu*] non † p annū, Abb. [*Redire*] dicit Host. q̄ de hoc fuerunt compositi tales versus. Eia drogo pater mutata veste tua ter. Es factus frater bis candidus, & semel ater. i. niger [*Meritorum*] p̄p
4 † quæ promouendus est quilibet. 61. dist. quid proderit, & ex his censetur maior. 40. dist. multi, in fi. [*In abbatem*] s. canonicorū regulariū. hic sup. Host. q̄ iste hūs lęsam conscientiam p̄p canonē, q̄ sequitur, consuluit papā [*Præscriptio*] sancti Vincen. [*Tepescas*] quasi tepidum te inuenias, siue pigriteris [*Publice lapsus sit*] quasi tunc detrudatur, vt perpe
5 tuo peniteat. 16. quæstio. 6. de lapsis. & notat † per hoc abb. q̄ regularis non est detrudendus in aliud monasterium, nisi p̄p crimen notorium [*Reuertatur*] si † canonia ipsum repetere voluerit. vij. q. 1. non oportet. aliter cum non debeat esse melioris conditionis delinquens, quam non delinquens, ipsum recipere canonici non cogentur: imo hoc ipso, q̄ transiuit, priuandus est, de translatione, quanto, & de renuncia. ex transmissa, & c. quod in dubijs. vel dic, q̄ reuertetur, velit, nolit, si transiuit sine licentia ad laxiorem, vt in gloss. dicit Host. q̄
7 hoc † videtur de mente canonis, q̄ canonicus regularis nullo modo possit fieri monacus, excepto casu, quem excipit, arg. j. de iure patronatus, ex lris, cū suis concor. quia forte secundum eum Vrbanus, qui canonicus regularis fuit, statuit in fauorem sui ordinis, vt quilibet in ea vocatione, &c. 21. q. j. & 2. per totum. nec obstat. 19. q. ij. duæ sunt. qđ intelligi potest quo ad hunc casum, quando de inspiratione fit fides, forte per miraculum, vel per signum, infra de hæreticis, cum ex iniuncto, s. de renuncia. nisi. §. verum in choro. sic. ff. de decur. l. 2. j. rīsi. s. de renun. c. 2. in fi. vbi de hoc [*Cucullam*]
8 non † q̄ monacus, sed est hoc ratione prioris maleficij, & sic est dispar professio in vno loco. Et qđ sit cuculla, declarat Cle. de statu monaco. ne in agro, versi. verum ne [*Ad memoriam*] not. aliquid
9 † conseruari ad memoriam, & 7. q. 1. deniq;, in fin. de conse. dist. 2. & dixit, vbi de hoc, de pœni. dist. 3. Iudas, in fi. contra. 15. quæstio. 1. mulier. 81. dist. valet, vbi de hoc, & 32. quæstio. 7. non solum. Sol. ſm Goff. diuersis considerationibus vtrunq; licet. 63. distinctio. §. verum. vnde prima iura loquuntur, qñ expedit memoria. Secūda, qñ nocet, & sic sunt diuersa, non aduersa. sic de his, quæ fiunt a præla-
10 cum apostolica [*Indefessam*] i. † non fessam, vel fatigatam, Goff. [*Et taliter*] repete, † studeas continua
11 re: quia † finis, non pugna coronat, argumen. j. de cleri. non resi. relatum. s. de renuncia. cap. 1. in fin.
12 cum suis concor. Hostien. ¶ Secunda † glo. signat contra-

2 contrarium, & quadrupliciter ſoluit. ¶In gloſſ.[a] vlti. [*ibi mandamus*] vide quod dicam de regula. ſane, ſuper vnica gloſſ. [*Et in ſt.*] Idem no. Ioan. in c. mandamus, dicens, quòd id, quod dicitur de regulari, ſanè, fuit diſpenſatio. & idem hic Innocen. ipſe Ber. no. contrarium de regula. licet. vel dic, vt ſupra, quòd arctioris religionis erat canonicus, quã
13 monacus. Sed dices, apoſtata † non poteſt promoueri. 3. quæſtio. 4. beatus. ſol. licet fuerit apoſtata, non impeditur eius promotio poſt pœnitentiam, de tempo. ordi. c. vlti. niſi ordinem in apoſtaſia recepiſſet, de apoſtatis. c. vlt. vel dic, quòd tranſiuit, & licite redijt: quia non inuenit religionem, quæ credebatur. vel dic, quòd licet tranſierit ad minorem, non fuit apoſtata: quia ſemper fuit ſub obedientia, ſecundum Innoc. facit quod no. de temp. ordinan. ex parte.

ADDITIO.

a ¶In glo. Ad id autem, quod dicitur in iſta glo. de eo qui tranſiuit a arctiorem, non petita licentia, an cogatur redire, vide quod not. in c. licet, in gl. ma. de regula. & vide in gl. in c. ſane, hic alleg. Archid.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus ad ſacros ſine titulo, ab ordinatore iuſte petit beneficium, niſi poſt ordinationem reddiderit ſe indignum.*
Diuiſio capituli, ibid.
Capitulum ad quam partem ſpectet tituli, ibid.
2 *Pro ordinatis ad minores non ſcribit eccleſia.*
3 *Titulus pro nomine eccleſiæ, vel beneficio capitur, & alijs quibus modis, remiſſ.*
4 *Ordo, & titulus ſunt connexi, vt qui alterum dedit, & alterum dare tenetur.*
Contra ordinatum petentem beneficium quando liceat excipere ordinatori, & nume. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. & ſi non licebit, requiretur ex officio contra eum a iudice, nu. 10.
6 *Ordinatus in irregularitate, ſi non fuerit in culpa, facile diſpenſationem obtinebit, & minus ordinato fauetur, quam ordinatori, nu. 25. & quando. ibid.*
7 *Supplementum ad decretalem.*
Præſentans quem in ordinandum prouidere ordinato tenetur. ibid. alias ordinator, & quando, ibid.
8 *Examinator ordinati quo caſu punietur in prouiſione ordinati.*
10 *Inquiſitio ex iudicis officio ſuccedit deficiente exceptione reo.*
12 *Feciſſe uidetur, qui per alium facit, quomodo intelligatur, remiſſ.*
13 *Idoneus vt quis ſit, etiam ſi in literis id non apponatur, intelligitur.*
Beneficium competens quod, remiſſ. ibid. ver. competens.
14 *Stricto iure q̃d fieri dicitur, nulla gratia vel æquitate attẽta.*
15 *Succeſſori culpa, vel factum prædeceſſoris quando noceat, eumque obliget.*
16 *Eo, pro ea ratione.*
Quod, pro quia, ibid.
17 *Epiſcopum violare canones non eſt veriſimile.*
Pro iudice præſumitur, ibid.
Solenniter omnia præſumuntur acta, ibid.
18 *Examinatio vt fiat denuo, eſt gratia.*
19 *Forma communis, cum ſcribitur, vt beneficium conferatur, quæ, remiſſ.*
20 *Vicaria perpetua intelligitur nomine beneficij.*
21 *Proceſſus coram executore ad beneficia quis erit.*
22 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, & nume. 23. 24. & nume. ſequen.*
Excipere an poſſim contra eum, quem toleraui, & nu. 24.
25 *Imputatur magis cuipiam in facto ſuo, quam in alieno.*
Examinatione epiſcopi papa non tenetur eſſe contentus, & ratio, eod, nu. ver. ſecunda, quia,

CAPVT XIII.

1 ACcepimus. Caſus. Ordinatus †ad ſacros ſine titulo, ab ordinatore iuſte petit beneficiũ, niſi poſt ordinationem reddiderit ſe indignũ. Et cõis diuiſio. ſcã ibi, licet igitur. & facit ad ſcam partem rubricæ, de qualita-
2 te præficiendorum [*Ad ſacros*] pro † ordinatis ad minores nõ ſcribit eccleſia. de hoc de præben.
3 [*Titulo*] i. ad nulliusꝰ eccleſiæ nomen, vel beneficium: & quo multis modis dicatur titulus, no. de electione, dudum. ij. ad fi. de officio archiepi. c. fin. [*& infra*] ſup. & de nobis cõquerebaris, q̃ ſup eorũ prouiſione ſcribimus, cũ ſint indigni, Inn. [*Non poteris*] ſi de iure egerimus, & nullam gratiã feceri mus, Hoſt. [*Contra illos*] petentes a te beneficium.
4 cũ enim hæc duo† ſint cõnexa. ſ. ordo, & titulus. 70. diſt. ca. j. dato vno & reliquum dare tenetur. j.
5 de preben. cum ſm. & ideo de mero† iure non dẽt ꝯ illũ admitti exceptio ordinatoris de crimine, ẽt q̃ poſt ordinationem ad notitiam ipſius peruenit, dummodo prius ẽt per diligentem examinationem id ſcire potuerit. j. de clande. deſpon. c. fi. ver. ſi vero. aliqui dicunt eum ſp admittendum de æquitate: quia beneficia non ſunt indignis conferenda. ſupra de reſcriptis, cum adeo, de præſum. dudũ. ordinator tñ, ſi fuit in culpa, puniẽdus eſt. j. c. proxi. Si vero obijciet ordinator illiteraturã vel irregularitatem, ſiue præcedẽtẽ examinationẽ dũmodo non eſſet in culpa, ſiue ſequentẽ, non audiretur: ſed cogeretur illi prouidere in neceſſarijs.
6 ſ. de tẽpo. ordi. vel non eſt, & talis† facile diſpenſationem obtinebit, de filijs presbyterorum, veniẽs, & c. propoſuit. Si vero a prædeceſſore fuerit ordinatus, tunc de mero iure admittetur exceptio. nec obſtat, quod hic dicit, exceptionem non poteris
7 p̃tẽdere, ſup. q̃ tu ordinaſti. vel dic † ſpãle in hoc caſu, q̃ ſucceſſor obligetur, niſi forſan alius præ-
a ſentaſſet: [a] quo caſu primo ageretur cõtra p̃ntantem. j. de præben. cum ſm. qui ſi nõ poſſet p̃uidere, tunc tenet ẽps, qui fuit in culpa ordinando ſine titulo. lxx. diſt. neminem. Excuſat tñ ẽps, vbi ad alium, puta ſicut ad archidiaconum ſpectat examinatio, & p̃ſentatio ex officio. j. de offic. archi. ad hæc. vbi de hoc. tunc enim, q̃a iuſte potuit ignorare ordinator, poterit excipere; & hoc caſu locũ habet finis huius decre. vt ſ. ordinator excipiens au-
8 diat. archidiaconus† aũt examinator puniet, & forſan in p̃uiſione ordinati. 24. diſt. q̃n; & facit, q̃d di-
9 cam. j. c. proximo. De quantitate † vero & qualitate bñficij ſp audietur ẽps. j. de p̃bẽ. cũ ſm. Illud ẽt eſt
b dignum [b] not. q̃ licet† ẽps excipiens certis caſibus
10 non audiatur, vt eſt dictũ, iudex tñ ex offo de his inquirit, argu. j. de colluſi. ca. 2. de elec. cum nobis olim. 2. q. vij. quærendũ. ff. de poſtu. quos prætor, & j. de app. ꝓſtitutus. ff. de adul. l. j. §. ſi publico. ff. d̃ peti. hære. l. fi. Si † vero vnus ẽps mandet alij, q̃ ordinet, tunc, ẽt ſi mandans non eſſet ſufficiẽs, tñ ordinator non tenet̃ p̃uidere ordinato. 9. q̃. ij. ẽpm
12 ſm Inn. cuius eſt hæc glo. Hoſt. alle. in p̃riũ: q̃a† feciſſe vr̃, qui per aliũ facit, de ſen. exc. mulieres. Sed hoc nil facit ad caſum, de quo vltimo dicto Hoſt. dic, vt j. de p̃ben. ſi ẽps, lib. 6. [*Ex ſuperabundanti*] q. d. ex gra hoc facimus, non ergo reſpicit ſuperfluitatẽ verborũ ſm Hoſt. q̃ hic no. q̃d dixi. j. de maio. & obe. ſolitæ, ſup gl. q̃ nũq; [*Idoneus habetur*] hoc
13 † intelligitur, ẽt ſi nõ apponat. ſ. de elec. cãm q̃ [*Et eccleſiaſtico*] ac ſi dicat, talis eſſet idoneus admilitiã, vel pelliparia, q̃ non eſt idoneus ad bñficiũ eccleſiaſticũ, ſ. de cle. ꝓiuga. c. 3. & 5. [*Non indignus*] eccleſiæ qualitas. & pp hoc facit ad titulum [*Ipſius*] ſ. ordinatoris, ac ſic dicat, tibi vel cuicũq; alteri ſuper hoc

hoc ſcribamus [*Competens*] vt j. de præben. de mo-
14 nacis, & c. cũ ſm [*De iure ſtricto*] nulla † gratia, vel æquitate attenta [*Prædeceſſoribus*] culpa igitur præ-
15 deceſſoris † nocet ſucceſſori, ſicut & negligẽtia. j. de præſcrip. per totũ. Sed contrà. j. de rebus eccle. non alie. c. 4. & de preca. c. 2. So. in alienationibus non obligatur ſucceſſor ex officio prædeceſſoris, vt in contrarijs, nec ex delicto, vt j. de excep. cum venerabilis. Sed ex facto p̃deceſſoris bũ obligatur ſucceſſor in his, in quibus eſt ex ſuo officio obliga tus, vt hic. nam ſi mendicaret ordinatus, cederet in obprobrium ordinis clericalis: de quo remittit
16 Ho. de renũcia. ad ſupplica. [Eo]. i. ea† rõne [*Quod*] .i. quia [*Inclinare*] ne videaris ingratus. & eſt ſimile vt ec. benefic. c. vno. §. porrò, in fi. [*Non credimus*] .i. credere non debemus, quia ius requirit examina-
17 tionẽ. per quod not. Ho. q̃ non † eſt veriſimile, q̃ aliquis ẽpus violet canones, licèt qñq; ſecus fiat. ſ. de temp. or. vel non eſt. Item ar. pro iudice præſumi. de hoc. ſ. de renun. in p̃tia. Item q̃ oĩa præſumuntur ſolẽniter acta. ff. de proba. ab ea parte, inſti. de fideiuſ. in fi. [*Antequàm*] q̃d de iure ſtricto
18 poſſemus. Eſt† igitur de gra, ſm Ho. q̃ examinatus iterũ examinetur ꝯ iura, quæ allegat glo. [*In forma*
19 *communi*] decre. cum† ſm, de præben. [*Prouidere*] vbi tñ prouiſio ad ẽpm ſpectat, ar. ſ. de reſcrip. abbatem. j. de officio ordina. licèt in corrigendis, ſm In
20 no. poterit aũt hęc prouiſio fieri ẽt in† vicaria perpetua, q̃ intelligit̃ nomine bñficij. ſ. de reſcriptis, poſtulaſti [*Exceptiones*] ex hoc videt̃, q̃ ſcribitur
21 pro† aliquo beneficiando, non eſt neceſſe, q̃ lis cõteſtetur, vel q̃ libellus detur in ſcriptis: ſed ſufficit, q̃ impetrans dicat executori, dñe, ſupplico, q̃ exequamini mandatum vobis iniunctum; & ſi nil op ponat, procedat ſm formã reſcripti, ſ. de reſcrip. ſi q̃ñ, & c. cum dilecta, in fi. & j. de præb. pro illorũ. & idem, ſi friuola exceptio opponat̃, de p̃bendis, dilectus, de cõceſ. p̃b. cum noſtris. Si verò aliquid rõnabile opponatur, illud examinabit̃, & executio ſuſpendet̃, ſ. de reſcriptis, conſtitutus. j. de app. dilecto. Sed & ſuper exceptione propoſita prius quàm teſtes recipiantur, erit lis conteſtanda. ſ. de
c renũ. veniẽs. & de hoc plenè [c] in ſumma, de excep. §. qñ, ſub. §. hæc de dilatorijs, ver. pe. & vlti. & per Roſ. in libel. ti. an plures præbendæ. §. & primo vi deamus. & per Cõpo. ſ. de reſcriptis, mandatum.
22 ¶Gl†. 2. allegat vnam concor. & duo cõtraria. all. ẽt duo iura ſimilia per caſum conuerſum; demũ q̃rit, ponit opi. Io. & contrariũ ſoluit. ¶Tertia gl. li terã exponit, & no. aliquem ſæpius examinari. alle. tria iura, & duo in cõtrarium, & ſoluit. ¶Penul
23 ti. gl. no. q̃rit, & ſoluit. ¶In† gl. 2. [*ibi, ſi aliquid, li.* 10.] vide, de offi. dele. venerabili, ſuper 3. glo. [*& ibi, qui ſciens*] ſi enim ſciens liberum, qui ſe vẽdi patiebat̃, non poſſum contradicere ſibi ad libertatem proclamanti. Si aũt vendo eũ alteri ignoranti, denegat proclamatio [*& ibi, Quos prohibet*] vide in c. excep. in vlt. gl. [*& ibi l. vl.*] vide, de poſtu. bonæ j. ſuper j. gl. [*& ibi l. 1. ali. 2. §. ſi publico*] vide de ord. cog. c. 2. in gl. pe. ¶In gl. 3. [*ibi licet, in fi.*] & vide de accu. de his, ſuper j. gl. ¶In gl. vlt. [*ibi. §. quæſitum*] vide de
24 officio ordina. ſi ſacerdos, ſuper gl. 2. ¶In† gl. j. [*ibi,*
d *dilectiſſimi*] & j. de electio. nulli [d], li. 6. ¶In gl. 2. [*ibi, ſcriptum eſt*] vbi de hoc in gl. antepe. & vide q̃d ſup ea dixi [*& ibi, Prius probauit*] ſed benè improbat ſequentes matrimoniũ, de iureiur. quemadmodũ
e [*& ibi, Concedebat*] lo. Vin. & Phi. [e] [*& ibi, Nulli*] quod c. intellige, vt ibi no. [*Et in fi.*] Idem Ho. facit, q̃d no. j. de exce. cũ eccleſiaſticæ, ad finem tertiæ gl. ¶In gl. intelligo [*ibi, licèt*] ibi facta relatio ſuperiori impediuit examinationem, & in l. ſequẽti facta erat abſolutio [*Et in fi.*] Ho. dicit hoc fieri ex gratia. & ſi
25 quæris, quare† plus fauet ẽpo, quàm ordinato, dicit q̃ duplex eſt rõ. vna, q̃a plus imputatur clerico, qui de facto ſuo certus eſſe debet, de reſcriptis, ab excõicato, & ex eo q̃ nõ prodidit crimen ſuũ, de corpore vici. expoſuiſti. epiſcopus autẽ poſſet ignorantiam allegare. ff. pro ſuo. l. ſi. Secũda, quia nec Papa tenetur eſſe cõtentus examinatione epiſcopi. vnde poteſt & dẽt illum examinare, ex quo ab ẽpo petit beneficiũ, quamuis ẽpus declinaret, vel taceret, ar. j. de excep. exceptionem, cũ ſi. vñ de eo, q̃ ad ſuum officium pertinet, põt ſine clerici iniuria gratiam facere ẽpo: Quia nemini facit iniuriam, qui vtitur iure ſuo, de elec. cum eccleſia, & de hoc remittit Ho. ad ſummam, eo. ti. in prin. ¶In gl. pe. [*ibi, cathedrali*] hoc eſt falſum, vt j. de p̃b. quamuis. j. li. 6. & hęc decre. intelligitur, vt ibi no. in gl. ſimile. j. [*Et in ſt.*] adde quod no. de re. permu.
f c. vno, li. 6. in glo. 2. [f] ¶In gl. vlt. [*in fi.*] & j. de procura. qui ad agendum, libro ſexto.

ADDITIONES.

a ¶Præſentaſſet. Et ibi vide not. an non alle. & excipiendo, vt accuſando, vel denunciando, vel inquirendo, vel de cauſa inter alios cognoſcendo admittatur quis contra factum ſuum, vide quod no. in c. diuerſis, de cle. coniu. Bal.
b Eſt dignum. Idem no. gl. 2. hic. & vide gl. in c. ſi forte, de ele. lib. 6. & vide l. ſi. ff. de pe. hær. & 2. q. 6. alieni, & per Inno. & Hoſtien. de app. ſolicitudinem. §. cum autem, & §. præcedenti.
c Plene. Vide plenius per gl. quæ incipit ex hoc loco, in c. prudentiam. j. de of. del. & ſuper illa per Io. An. & ibi ponit ad ſpec. remiſſiones.
d Nulli. Ibi vide vnũ tex. ad materiã gl. & ibi vide Io. An. & vide Inn. i c. cũ venerabilis, de exce. & Bar. in l. poſt legatũ, ff. de his qui. vt ind.
e Vincen. & Phi. Ad materiam iſtius gl. vide. q. quam ponit Io. An. in ſpe. de iurepa. ſuper rubrica.
f In glo. 2. Et vide. ſ. de reſcrip. in c. Rodulphus.

SVMMARIVM.

1 *Inſacerdotem promoueri, vel ad regimen animarum aſſumi non debet minus idoneus, & nu. 6 ver. melius dicitur.*
2 *Artem & Scientiam quiſq; ſuam laudat.*
3 *Scientia ſuprema eſt lex diuina.*
Scientia canonica, & humana non excluditur à diuina, ibid.
4 *Ad canones, et Iudicẽ eccleſtici qb⁹, de rebus eſt recurrẽdũ.*
5 *Ad eccleſiæ regimen canonica, ciuilis q; leges cum theologia ſunt neceſſariæ.*
Inſtruere debet epiſcopus ſacerdotes ſuos, e. nu. uer. Inſtruãt, & nu. 6. & 9. & de quibus, & quomodo. nu. 8.
6 *Ordinantis, & Examinantis clericos indignos pœna in quibus habeat locum, & an ipſo effectu, nu. 13.*
7 *Doctor poteſt interdum ſurrogare ſcholarem.*
10 *Rudis quis dicitur temporalium.*
Ignarus ſpiritualium.
11 *Suffragium & Additio gloſſarum. nu. 12. & nu. ſeq.*
Legis diuinæ gnari & in eccleſiaſticis ſanctionibus exercitati qui debeant eſſe.
14 *Multis non opus, ſed efficacibus.*

CAPVT XIIII.

1 CVm ſit ars. Caſus. Minus † idoneus in ſacerdotem promoueri, vel ad regimen
a animarum aſſumi non debet [a]. &
2 facit ad titulum, de qualitate [*Ars artium*] dicit Hoſt. q̃ † quilibet horto lanus laudat porros ſuos. Hieronymus ad Marcellam. v. b. plus laudat vnuſquiſq;, quod poſſidet. vñ dialetici extollunt ſcientiam ſuã dicentes, q̃ per illam totum, & ſine illa nil ſcitur. Grãmatici ſuã, quæ fundamẽtum eſt, & principiũ aliarum. Legiſtæ ſuã dicentes, q̃ ſanctiſſima eſt ciuilis ſcientia, q̃ precio numario &c. ff. de varijs & extraordinarijs
3 cog. l. j. §. eſt quidem. Sed † veritas eſt, q̃ ſuprema ſcientia eſt lex diuina, à qua non excluditur canonica, nec humana. de ciuili probatur. C. de præſcrip. longi temporis. l. fi. in fi. in autentico, de conſulibus, ante fi. coll. 4. 16. q. 3. c. fin. & imperatoris omne ſtudium eſt, vt crediti ſibi adeò bene viuãt, & ipſius inueniant placationem, in auctẽ. vt

non luxu.contra naturam.j. reſponſo, colla.6. & quattuor concilia approbat,& quatuor concilia, & ſacras ſcripturas, & regulas ſicut leges ſeruat, in auct.de eccle.ti.§.j.colla.9.& per omnia in auc. quomodo oportet epi.§. ſancimus igitur,colla. j.

4 per † quæ iura arguit Hoſt. de mente legis eſſe, q̃
b de mortali peccato[b], vel periculo animæ, vel eccleſiaſtico negocio ratione rei, vel perſonæ ſemp eſſe recurrendum ad legem canonum,& eccleſia ſticum iudicem, ad idem in auct. vt clerici apud proprios epiſcopos.§.ſi verò eccleſiaſticum, &§. ſi autem eccleſiaſtica, & C.de ſumma tri.l.fin.De canonica verò lege planũ eſt,q̃ eſt diuina. de hoc de iuramen. calumn. c. j. ver.nos vtiq;. dicit ergo

5 † has duas leges vna cum theologia eſſe neceſſarias ad regimen eccleſiæ dei. Differunt tamen, qa
c ciuilis principaliter tractat de temporalibus.theologia principaliter de anima.canonica verò communiter de vtroq;, & vna excedit aliam,de qualitate ſubiecti.remittit etiam [c] ad notata, de ſumma tri.c.j.§.hæc ſancta[*Inſtruant*] non loquitur de examinatione, quæ ad archidiaconum ex officio ſpectat.ĩ.de officio archidia.ad hoc, ſed de quadã inſtructione ſacerdotum tantũ, quam epiſcopus habet facere. & eſt ratio,propter examinationem

6 †archidia.non excuſatur epiſcopus,quamuis poſſit reſponderi,q̃ hoc locum habet, quando in eccleſia non eſt archidiaconus, qui examinet. & eſt notandum,q̃ vbi ex ſpeciali mandato quis examinat,non tenetur prouidere examinans, ſed mandans: ſecus,ſi ex officio;& de hoc.§.c.prox. Melius dicitur,q̃ hæc diſtinctio non habet locum quo ad prouiſionem eccleſiæ, quæ nunquam prouidere debet niſi digno,vt §.c. proximo. habet tamen locum quo ad pœnam ordinantis, & examinantis, & prouiſionem neceſſariorum, vt hic ſecundùm Innocen. ſed Hoſtien. remittit ad notata in præle. decre. ad hoc, & in ſumma de ſcrutinio.§. quã

7 do,verſi. cum quælibet[*Per alios*]no.quòd† doctor poteſt interdum ſurrogare ſcholarem [*Super diuiniſ officijs*]quod plenè fieri † non poteſt ſine ſcientia canonum.ĩ.de offi.ordi.inter cætera,de fer. c.j. de celeb.miſ.c.j.& per totum tractatũ de conſecr. quod eſt contra puros theologos, ſecundùm Hoſtien.[*Qualiter ea.*]ſ.eccleſiaſtica ſacramenta,& di-

9 uina officia,& idem † faciunt ipſi epiſcopi, cum viſitant. 10.q.j.placuit [*Si decẽtero*]q.d. præteritũ mediocriter tolerabimus.ĩ.de conſe.eccle. vel alta.a-

10 qua [*Rudes*]quo ad † tẽporalia [*Ignaros*] quo ad ſpiritualia; vel iura.39.di.Petrus [*Deprehendi*]per examinationem, de elec.ſi forte, lib.6. [*Subiacere*]ſup. nec ob.ſi dicatur,quòd ſecundũ hoc pauci ordinabuntur:quia ſanctius eſt,&c.[*Sanctius*] electiuè po-

11 nitur [*Ducit*]Lucæ.6.38.diſt.quæ ipſis. ¶ In † glo.3. [*ibi,quiſquis*] vide de reſcriptis, ab excommunicato,in gl.penul. [*& ibi,Sed addes.*§.1.] Si loca ui vaſa vitioſa,& vinum effluxerit, teneor; nec me excuſat ign-antia [*& ibi.l.1.§.cauſa*] venditor tenetur de vitio,vel morbo rei vẽditæ, etiam ſi ignorauit.

12 ¶ In † glo.2.[*in fi.*]lo. qui debent eſſe gnari diuinę ſcientiæ,& exercitati in eccleſiaſticis ſanctionibus,vt legis, & exercitati in eccleſiaſticis ſanctionibus,vt ibi, Goffred. ¶ In gloſ. 3. [*in fine*] vbi de hoc dixit Vincen. ſiue per ſe, ſiue per alios examinet.non

13 enim ipſo † cum effectu cadit ordinator, vel inſtruens, quòd inſtitutus eſt malus. poteſt enim eſſe, quòd inſtituens non fuit in culpa. ff.de adul
d ter. denunciaſſe. §. quæritur [d]. ¶ In gloſſa ultima [*ibi, tales*] ibi hoc gloſ. [*& ibi, odi & proieci*] & duodecima diſtinctione,omnia.[*et in fine*]Sene.

14 38. ad Lucillum, Nec multis † opus, ſed efficacibus.

ADDITIONES.

a Non debet.Et hoc etiam requiritur, quòd ſit idoneus. nam prædicare poteſt in parochia propria, propter quòd etiam onus prædicandi permittitur,vt monaci, vel canonici regulares ad regimen animarum poſſunt aſſumi,de ſtatu mona.quod dei, Arch.
b Peccato. Vide Io.An.poſt Hoſt.de arbi.c.2.
c Remittit etiam. Vide Io.An.poſt Hoſt.de conſan.& affi.c.j.
d Quæritur.Ad hoc qđ dixit de multitudine & ſuperfluitate, facit gl. j.ſaluta.decre.

SVMMARIVM.

1 *Scientiæ defectus deijcit iam promotum.*
2 *Scientia quæ requiratur in epiſcopo, & quæ in presbytero.*
Inſufficientia literarum conſtare poteſt non tam per euidentiam iuris, quam facti,& quomodo,eod. num.ver. & per euidentiam.
3 *Grammaticam neſciens, ex vſu tamen literaliter loquens, ſi promotus fuerit ad dignitatem epiſcopalem, vel inferiorem,an ſit deponendus.*
Scientes mentem iuris, licèt non ſcientiam, an tolerandi,ibi. ver. Inducit,quod & nu.4.
4 *Scientiæ defectus in abbate quando ſit tolerandus: ſed non in epiſcopo.*
5 *Priuari præbenda non poteſt is,cui redeunti de ſtudio contemplatione ſcientiæ,per quam ſperabatur eccleſiæ ſuffragari, licet illum poſtea pateat ignarum eſſe.*
Scientiæ præſumptione collata præbenda, licet ignarus poſtea inueniatur poſſidens,priuari non debet,ex mente,ibid.
6 *Characterem retinet, qui priuatus eſt executione officij epiſcopalis.*
7 *Additio gloſſarum, & nu.8.*
8 *Grammatica quomodo vtilis ad vitę perfectum.*
Docere minimè poteſt quiſpiam,quod non nouit,ibid.

CAPVT XV.

1
Vamuis. Caſus. Defectus † ſcientiæ deijcit iam promotum, & facit ad rubricã, de qualitate [*Propoſita*] & forſan non probata ſecundùm Hoſtien. [*De grammatica*] quę ſciẽtia † requiratur

2 in epiſcopo,colligitur.23.diſt.qui epiſcopus.28.diſtin. quando.quid autem ſcire debeat presbyter, collige.28.diſt.quę ipſis.ſufficit tamen ſm Hoſt.q̃ prędicta ſciat in libro,& cum libro perficere,licet illa neſciat cordetenus [*Didiciſſe*] vocatus ad tutelam,ſi neſciat litteras,non excuſatur, ſi aliter non ſit expers negociorum.ff.de auctoritate tu. athletæ.§.vlti. & inſti. de excuſa. tutorum.§. Item propter,Vin.al.incipit ſimiliter [*Et per euidentiam*] ac ſi dicat non ſolũ erat iuris notoriũ per confeſſionẽ, vt eſt dictum,ſed ẽt per facti euidẽtiã, vt qa neſcie-

3 bat litteraliter loqui. Quid † de illo, qui ignorans grammaticam,ex vſu perfectè litteraliter loquit, ſi promotus fuerit ad dignitatẽ epalẽ, vel inferiorẽ,an ſit deponẽdus. Io.de deo in qõ.26.li.j.tenet, q̃ ſi in aliis eſt vtilis, non deponetur. Reſpondens ad hanc decr.quòd multa alia opponebantur cõtra iſtum,vt hic in prin.Inducit,quòd ſcientes mẽtem iuris,licèt non ſcientiã,tolerantur.38.di. ſedu lo.Item ſecundùm apoſtolum leges neſcientes & illas ſeruantes ſibi ſunt lex.19.q.2.duæ ſunt.inducit ẽt.ff.de legibus,ſcire leges,& de cõ.di.2.prima quidem.Item ſupplere poſſunt per alios.ff.de offi. ordi. inter cætera. quæ etiam de defectu ſcientiæ loquitur,pp quod dicebat,coadiutorem dari poſſe.7.q.j. non aũt, & c.quia Io.ĩ.de clerico ægro. ex parte.ad iura,quæ poſſent in contrariũ induci.25. di.§.nunc autem,8.q.j.qualis.61.diſtin.ſtatuimus, cum ſimilibus.reſpondebat,q̃ loquuntur in promouendis.qõ,quam ſtatim ſubdam, loquitur in eo, qui neſciebat loqui latinum, & ſic differt ab iſta [*Contra Deum*] propter animarum periculum: quia ſi cęcus cęcum &c.§.c.prox.in fi. [*In epiſcopo*]

4 quid † de abbate videtur idem,ar.42.diſt.de Petro.

ar.contra

arg.ĩ.16.q.j.placuit.74.diſt.eporũ.§.eo.tuã.38.diſt. ſedulo.qđ puto verũ,ſi aliter eſt peritus, & diſcretus in regula, per quam ſuum officium limitatũ eſt,q̃ non contingit in epiſcopo,cuius officium late patet.ĩ.de offi.vic. c. vlti. vnde maior eſt diſcretio in ipſius perſona requirẽda, Rodoy.lo.de Deo diſputauit hoc libro.j.q.40.dicẽs,vt §.q̃ ſi alias bonus eſt,remanebit abbas,& prędicet vulgariter,vt in c.ſedulo.Item poterit addiſcere in monaſterio, de renun.poſt tranſlationem.& ſi non poteſt addiſcere,detur ſibi coadiutor, vt in proxi.quæſtione. Inducebat ad hanc partem,q̃ plus in his requiritur induſtria,quam litteratura,ne clerici, vel monaci,multa.Item olim abbates erant laici.93.diſt. à ſubdiacono.ſufficiat ergo, q̃ ſit prudens, & peruigil ſupra gregẽ.8.q.2. dilectiſſimi, & vide quod dicam de ſimonia,per tuas.i.ſuper gl. propter inſufficientiam.his conuenit dominicalis. 20.vbi te

5 net Bartho. quod epiſcopus † redeunti de ſtudio, cui contemplatione ſcientiæ, per quam ſperabat eccleſiæ ſuffragari,contulit præbendam,licet illũ poſtea pateat ignarum, præbendam auferre non poteſt,dũmodo ſciat officium,all.38.diſt.qñ,& c. quæ ipſis, & c.ſeq. Inducitur etiam materia illius regulæ,quod ſemel.infra de reg.iur.lib.6. vide qđ

a dixi in ſpecu.ſuper rubrica,de præben.[a] in fi. [*Exe-*

6 *cutionem*] caracterẽ †.n.retinet,de ſacra. non iterã. c.2.§.de ordi.ab epiſcopo,qui renun.c.j.& ĩ.titu.j.

7 c.vno. ¶ In † glo.j. [*in fi.*] & perſeuerauit in confeſſione ſecundum Vincen. ¶ In gl.2. [*ibi,non valebat*]

8 Ouidius.ij.Triſtium. Quod minime † nouit,nemo docere poteſt. [*Et in fi.*] licet autem grãmatica non ſit ſcientia pietatis;poterit tamen ad vitam proficere,ſi fuerit ad bonos vſus aſſumpta.37.diſtinc.ſi quis grammaticam,La.

ADDITIO.

a De præben. Ibi ponit etiam ſimilem. q. in uaſallo per Roſ. diſputatam.

¶De ſacra vnctione. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio,ſiue diſpoſitio tituli.*
2 *de vnctione ſacra ubi alibi tradatur,loca enumerat.*

1 ¶Quia † ex ordinandis,& præficiendis aliqui inũ guntur, viſo de illis, de ſacra vnctione videamus, Goſ.de hac materia.95.diſt.& de conſec.diſt. 5.in

2 prin. vltra † ea, quæ hñr in tit. proxi. de vnctione criſmatis,habetur de conſuetudine,quãto.de epiſcopali.de offi.ordi. q̃ ſedem,& de conſe.ec.vel alta.cum ſis.de extrema,de verborum ſignific.quæſiuit,& in cle.de priuileg.c.j.in princ. de vnctione imperatoris,de iureiurã.Romani,in prin.& verſi. nos itaque,& verſicu. ac decernentes, & vide Clemen.de electio.in pleriſque, verſicu. quòd ſi litteralem.

SVMMARIVM.

1 *Græcorum eccleſia in ordinationibus & conſecrationibus ſeruare debet vnctiones eccleſiæ Romanæ.*
Vnctio epiſcopalis quæ,ibid. & ĩtermiſſa ſupplebitur, ibid.
2 *Diuiſio.decretalis,& nu.6.19.26.29.32.39.43.*
3 *In conſecratione epiſcopi quædam ſubſtantialia, quædam ſolemnia,quædam dubia,& quædam leuia,& quæ nu. 4. & quæ omiſſa iterentur.& in quibus corporis locis ungatur, nu.26.& tres epiſcopi in ea,et totidem in ſuppletione debent eſſe.num.48.*
Supplentur aliquando quædam,non iterãtur alia,& qñ ibid.
5 *Multa loquentem ad audientiam vtilitatem magiſtrũ non culpandum.*
7 *Vnctio materialis quæ,& quæ inuiſibilis,& nu.13.*
8 *Caracteris impreſſio non poteſt niſi in baptizato fieri, & ratio.& remanet etiam in degradatis,& in damnatis baptizatis,& nu.14.*
Baptiſmus eſt omnium ſacramentorum ianua, & fundamentum, ibidem.
Sacramenta omnia poſt characterem baptiſmi indelebiliter recipiuntur,ibid.& nu.9.
9 *Sacramenta corporalia quare dicantur.*
Corpus hic pro anima ponitur,ibid.
10 *Anima ex diuerſis ſuis officijs uarie nominatur, & quę ſint eius officia.*
11 *Epiſcopus in extrema vnctione chriſmate vngitur ſecundum quoſdam, in quibus corporis partibus vngatur in cõſecratione,nume.26.*
12 *Vnctionis extremę vtilitas,& nume.49. & interioris etiam quę,nu.18.*
Spiritu Dei quem duci,vnde dictum,ibid.ad fin.
13 *Vnctio inuiſibilis ſignum eſt, & ſacramentum & eorum explicatio.*
14 *Sacramertum, ideſt ſacramentalis character.*
15 *In matrimonij Sacramento an & in quibus gratia cõferatur.*
Concupiſcentię triplex inordinatio,& quę eod.nu. ver.vnde fateamur.
16 *De benedictione recipere precium,eſt ſimonia.*
Dos non eſt de ſubſtantia matrimonij,vel eſſe.
Sacramenti uirtutem non recipiunt inhabiles,ibid.
18 *Dignè qui dicatur ſumere unctionem interiorem.*
20 *Cathecumeni,& infirmi vnguntur & quo oleo.*
Myſtica quę dicantur,ibid.
21 *Scriptura ſacra per quatuor intellectus, vel ſenſus exponitur,& quos,cum eorum explicationibus.*
22 *Per oleum quę deſignantur,eiuſque proprietates, & nu. 24.*
23 *Lampades pro bonorum operum exemplis.*
Balſamus quid ibid.& quid per eum ſignificatur,nu.34.
24 *Chriſma ex quibus conficiatur.*
25 *Prelati quibus ſint odor uitę, & quibus mortis, & quales intus,& quales foris debeant eſſe.*
Res eadem diuerſos operatur effectus ex re ſubiecta,cum exẽplis eod.nu.
26 *Vnctio epiſcopi in cõſecratione in diuerſis corporis partibus quid myſtice ſignificet.*
27 *Faciem lauare quid myſtice deſignet.*
28 *Amor qui ſolus probabilis.*
Beatę animę quę,ibid. ver.beatę ſunt.
29 *Regum vnctio in capite olim,nunc in armo fit,& ratio.*
Inter vnctionem regum,& epiſcopi differentia, ibid.
30 *Triumphantis mos in imitatione conſulis ad cœnam.*
Delibutio,vnctio,ibid.
Auctoritas notat ius.ibid.
Poteſtas factum,quę pendet ab auctoritate,ibid.& num.31.
31 *De poteſtatis eccleſiaſticæ ad ſecularem prerogatiua,remiſſ.*
32 *Vnctio Chriſtianorum quomodo,& quoties,& in quibus corporis locis,& quid ſignificet,& de alijs ad eam pertinentibus nu.39.& 49.*
Fides mortua quomodo intelligatur,ibid.
Torpor pigritia,caput pro uertice,ibid.
Oculi pro intellectu,caput pro mente, uel anima myſtice capiuntur,ibid.
33 *Imprudentia,& ignorantia quo modo tollantur.*
Hominis perfectio quæ,ibid.
34 *Chriſtiani quare ſic dicantur.*
Odor pro exemplo,ibid.
35 *Apoſtolorum locum qui teneant.*
36 *Spiritus ſanctus uenit etiã in baptiſmo, & quare apparuit. ſuper Chriſtum in columba.*
37 *Columbę proprietates ſeptem, ex quibus eliciuntur ſeptem dona contra capitalia uitia ſeptem, cum explicatione.*
38 *Cataclyſmi etymologia.*
Oliua delata à columba olim quid prefiguret,ibid.
39 *Vnctio etiam fit rerum,& quarum ex contextu.*
Mos generalis ſeruandus eſt,ibid.
40 *In tabernaculi locum ſucceſſit eccleſia.*
41 *Antiquis in dubio,& quando deferendum.*

42 *Ignarus sic reprobat, vt percutit, qui non videt.*
43 *De sacramentis non licet aliud credere, vel seruare sine hæresi, quam quod docet ecclesia Romana.*
44 *Græci à latinis in multis discrepant.*
45 *Mos Rom. pontificis ad consequentiam non trahitur. Historia quid, ibid.*
46 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, & nu. seq.*
49 *De figuris Latini sermonis vbi tradatur, ver. in gl. 1.*
51 *Baculi à beato Petro traditi historia, et eius recuruatio quod uelit, ibidem.*
Treueren. archiepiscopus quis fuerit primus, ibid.

CAPVT PRIMVM.

Vm venissent. Litteralē collectiuū casum ponit gloss. in summa vero principaliter hoc intēdit. Ecclesia † Græcorum in ordinationibus & cōsecrationibus seruare debet vnctiones, quas seruat ecclesia Romana. Eps autē, cum consecratur, inūgitur crismate in capite, & manibus: quod si fuerit prætermissum, per tres
2 eos est supplendū. diuidebat † autem Host. decre. in 9. partes, vt dicam in textu. posset autē diuidi in duas principales, vt prima instituat ecclesiā Græcorum circa materiam vnctionū. secunda respondet ad qōnem principalem. secunda ibi, in fi. licet autem. & prima posset subdiuidi in tres principales. ij. ibi sacra. tertia ibi, monemus. & ī hac prima parte dicitur, se feciſſe per tres Eps suppleri, quod huic epo deerat. [*Bramerben.*] aliàs Branienſis [*Suppleri*] vī, † q debuerit iterari: qa nil dicit actū, &c. & vt dicit gl. de cōsec. di. 2. reuera. 68. di. cor epi, & c. q̄is. si forma non seruat, nil agitur, de rescriptis cum dilecta, in fi. dicit Host. q quædā sunt substātialia, quæ si omittant, nil agitur. quædā solēnia, q̄ supplentur. quedam dubia, in quibus totū iterat. quædā leuia, q̄ licet non sit necessariū, cautū tñ est illa suppleri. substantiale † est ponere librū sup cer
4 uicē cōsecrandi. 23. di. eps, ſm Gof. ad quod 75. di. qđ die. Sed ſm Hen. cautū est, q ī talibus nil temere asseramus. Item numerus cōsecrantiū. vt ad minus sint tres. 66. di. porro. de tēpo. ordi. si archieps, & c. ſe. & hic, & q vn⁹ eps totā benedictionē perficiat. 23. di. quorundam, de conse. di. 2. qa 24. q. j. loquitur. solēnia vero sunt vnctio, tempus, ætas, manus impositio. vnde talia suppleñ. ſ. impositio, & vnctio, vt hic, & j. tit. j. c. j. & vltimo. In reliquis dispensatur, de tēpo. ordi. consultationi, vbi de hoc Dubia vero sunt missa, & ieiunium, in quibus vñr canones, & magistri discrepare. tenendū est ergo quod est certius, vt fiat iteratio, de baptiſ. c. 2. cū
5 ſuis concor. de clerico per saltū promo. c. vno, Leuia, tangere, vel nō tangere aquimanile, ostiū, vel campanam, traditio vrceoli, cādelabri, vel calicis, nec reprobamus, si ad cautelam suppleantur. v. di. ad eius. ff. mā. quia de mutua, ſm Host. q dicit, q hæc potissimè per canonū statuta procedāt, & canonistæ dubitāt, nescit quō purus thelogus illa audeat diffinire. remittit autem ad summam, eo. ti. §. à quo, & qualiter [*Et infra*] hoc est, vt scias ī cōsuetudine Græcorum errari. & vt facilius pareas monitioni, quam facturi sumus in fin. capituli, ad ad tuam. etiam & multorum vtilitatem volumus tractatum vnctionis plenius explicare. ſm Hosti. q
6 per hoc arguit † magistrum non inculpandū, sed cōmendandū, q ad vtilitatē audientium multa loquitur, de hoc. tit. j. cum sit. & est simile de renun. nisi, vt ecclesia. būfic. c. vno. [*Scire te*] Scda † pars in qua de vnctione generaliter tractat, dicens illā duplicem. & in primo ver. probat primā auctoritate Iacobi. In secūdo. secundā auctoritate Ioannis. In tertio dicit, qd vtraque designet [*Materialis*] i. exi-
7 stens corporali mā, Pet. [*Inuisibilis*] quæ nil † aliud est. quā charitas, vel donū spiritussancti īpressum aīę, sicut & caracter corporalis īprimit corpori, &
8 hęc īpressio † nō pōt nisi in baptizato fieri, cū baptismus oīum sacrorum sit ianua, & fundamentum, de presbytero non bapti. veniēs. Sed post caracterē baptismi īpressum ī aīa indelebiliter recipiuntur oīa sacra ita, q & post degradationem caracter remanet. Nā & ſm Aug. in damnatis bapti zatis quædā remanent, per quę ab aliis discernuntur, ad hoc de diuor. g̃to, de sciſmaticis. c. j. de ordi. ab epo. c. j. Nam & si caracter corporis īpressus furi deleri non pōt, Imo qui id intenderet, illud augerem fortius id in spirituali dicendum ſm Host.
9 [*vngitur*] per ministrū. [*Corpus*] inde dicuntur † corporalia sacra, & an pereāt cum corpore, no. j. q. j. corporalia [*Inuisibiliter*] sicut enim anima non patet oculis, sic nec ipsius vnctio, sic corpus hic poni
10 tur q † aīa, q̄ ſm diuersa sui officia varie noīatur, vnde versus. Pluribus officiis aīę sunt nomina plura. Dū sentit sensus, rō, dū iudicat & mens. Dū qd cōmemorat, animus, dum cogitat, & cor [*Iacobus*] v. c. [*Infirmatur*] sup. si, vel legas interrogatiue [*Presbyteros*] sufficit vnus, de verb. significatione, q̄siuit
11 [*Eum*] infirmū [*Oleo*] dicūt quidā, q † eps in extrema vnctione vngitur crismate. 25. di. illud, vbi de hoc [*Fidei*] i. fidelis p̄sbyteri. vel i. facta ſm fidē [*Saluabit*] temporaliter † vel saltem eternaliter. ſm
12 Inn. [*Infirmum*] loquitur ergo hic de sacro vnctionis extremæ, qđ institutū fuit ex duplici cā quo ad corpus sanandū, & aīam saluādam, qa purgat venialia, & si nil inuenit purgandū, prodest ad securitatem præbendam, & quo ad maiorē constantiā, de cōse. di. v. c. j. & ij. ſm Hug. [*De secunda*] . ſ. īuisibili [*Ioannes*] . j. Io. ij. c. [*Doceat*] simile Matthæi. 10. cū veneritis añ reges, & p̄sides &c. [*De omnibus*] supseruate, & docete. Inde et dr̄, qui spiritu dei ducit, non est sub. l. 19. q. 2. duæ [*Inuisibilis*] quæ fit in aīa
13 † corpore exterius vncto. Innno. [*Est signum*] vt p̄ter exteriorē vnctionem, & caracterem aīæ infixū, q̄ ingerit sensibus hoīum, faciat & aliud venire in ipsorum notitiā. ſ. gr̃am aīæ infusam. hic enim caracter impressus aīæ est sacrm: qa facit id, qđ significat. Nā p̄ter id; qđ designat. ſ. gratiæ īfusionē est ēt ipsius gr̃æ īfusionis cā. vñ & seq̄, qa & si digne sumit, &c. ſm Inn. & adde qđ dicā, de cele. miſ. cum
14 Marthe, & j. ti. j. ī rubrica [*Sacramētū*] i. sacralis † caracter, q semel habit⁹ nūq̄ amittit, vt est dictū. dr̄ aūt sacrm ſm Host. qa mētē sacrat, & sc̄tificat, purificat, & vnit Deo. j. eo. §. qa vero, de bap. debitū, vel dic, q est signū. i. caracter īpressus aīę, & sacrm ſ. gratiā cōferēs. In oībus † enim sacris, excepto matrimonio, q̄fert gr̃a. 75. di. §. j. & c. qđ a partibus, & c. ſe j. q. j. multæ, & c. multi. de mr̄imonio vero negat̄ pp duo, qa pecunia mediante g̃hit̄. 30. q. 5. a fr̄.
15 Et qa infidelibus est cōe, de diuor. g̃to, q̄bus certū est gr̃am non conferri. j. q. j. multę, & c. sigs inquit. Refert hic Hosti. theologos dicere, q si fideles vacent oīonibus, & ea intētione, qua debēt, g̃hāt, & alias ad recipiendā gr̃am se habilitēt, aliqua dat gr̃a in sacro mr̄imonii, & citius eis de⁹ dat p̄lē, & carnis pruritus minus sentiūt, p̄uerbiorū. 8. in fi. aquæ furtiuæ dulciores sunt, & panis abscōditus suauior. fortiores reddunt ad fidē sibi īuicē seruādā: magis abūdāt in tpalib⁹, & diutius & p̄solatius viuūt. ad qđ Thobię. F. g. ibi, Eos, q p̄iugii ita suscipiūt, vsq; ī fi. & c. 8. p totū, & maximè ibi, filij sctōrū &c. Sed hoc est certū, q īter eos op⁹ carnale sine pctō pficit. Vñ fateamur in mr̄imonio cōferri gr̃ā g̃ triplicē ī ordinationē p̄cupīæ. p̄ma, qa inclinat ad multas mulieres. Sed p gr̃ā sacri-soli p̄iugi vult p̄iūgi, & īde bonū fidei. Scda, qa īclinat ad so-

lam

lā delectationē. Sed gr̃a sacramenti inclinat ad p
16 lē, & inde oritur bonum prolis. Tertia inordinatio concupiscentiæ, quia post impletionem fastidium generat, inde luxuriosus quærit aliam. Sed in matrimonio datur gratia, vt uelit esse semper cum vna, & sic oritur bonum sacramēti, nec ob. q contrahitur pecunia mediante, quia illud tole
17 ratur pp onera matrimonii, ar. in eo, quod legit̄, & not. de vsuris, salubriter. Et quia potius ordinatur ad carnalitatem. ſ. prolis susceptionem, quam
16 ad spiritualitatem. Si autem † de benedictione re ciperetur precium, esset simonia, de simo. cum in
17 eccleſię, & adde quod ibi no. j. rūſo. nec est dos † de esse matrimonij, ad id quod dicitur, q infidelibus est commune, quibus non confertur gratia, respondetur, q id non est ex defectu sacramenti, sed inhabilitate ipsorum, ac si exiſtens in mortali recipiat eucharistiam, vel fictus, vel conditionaliter coactus recipit baptiſmum. de materia vide Tho.
4. sen. dist. 26. q. 2. articulo. 3. [*Si digne*] i. si summēs
18 deuote recipiat, † & est sine mortali ipsa interior vnctio [*Agit*] i. creat gratiam nouam, puta castitatem in diſſoluto, & sic per ꝑns salutē, q̄ quis ꝑseq consueuit per gratiam [*vel auget*] ampliando. ſ. ve terem gratiam, vt si libenter eleemoſynam dabat nunc libērius. & ista digna assumptio est, maxime in sacramento sacerdotalis ordinis dignius, & deuotius, quam in alijs attendēda, quod etiam aliorum ratione confertur. j. q. j. §. ecce cum. ad quod desīgnandum in vnctione manuum sacerdotis cantat eccleſia inuocationem spiritus sancti. vel expone, agit, ſ. in sacramento baptiſmi, quo dat
19 nouam gratiam: auget, ſ. in reliquis sacramentis [*ad exhibendum*] 3. pars † in quo ostendit, de quo debeat eps inungi. Et dicit de chriſmate, ostendens, de quo cōficiat chriſma, & quare [*vel infirmorum*]
20 i. quo inungūtur † catechumeni, vt patebit in ver. quia vero, vel infirmi, vt patuit. ſ. [*Oleo*] ſ. benedicto [*Myſtica*] i. figuratiua. i. ſignificatiua, i. per significationem, ſm Inn. ad quod sciēdum est ſm Host.
21 q † per quatuor sensus, siue intellectus sacram scripturam exponimus. ſ. per hiſtoricum, per quē res gesta ad lr̄am recitatur 26. q. 5. nec mirum. Per allegoricum, per quem alius ex alio sumitur intellectus, & dicitur myſtica, vel interpretatiua locutio, quando. ſ. fit sermo mixtus, de conse. distin. 4. proprie. Per tropologicum. i. moralem, per quem mores ornantur, & dicitur sermo conuersiuus 36. distin. vino, de pęni. dist. j. super tribus. Item per anagogicum ab ana, q est sursum, per quem ad celeſtia ascendimus, & de ipſis tractatum habemus, de conse. dist. 4. eccleſia, de pœ. dist. 2. principium. vnde Hierusalem ſm hiſtoriā est ciuitas, ſm allegoriam desīgnat sanctam eccleſiam, ſm tropologiam quālibet fidelē aīam, secundum anagogem demonstrat celestē Hierusalē. i. eccleſiā triumphātē. His quatuor modis quasi. 4. rotis diuina scriptura tota reuoluit̄, & de hoc, 76. dist. ieiunium [*Nitor conſcientię*] i. puritas † vel mundicia, alibi desīgnat
22 miſericordiā. 45. dist. diſciplina, & de pę. & remiſ. oīs, ver. sacerdos. de proprietatibus olei ponebat Abb. hic ver. Est oleum pingue, calidum, nitidum penetrāq;. Mitigat & reficit, lubricat, ſuperemi-
23 net, vngit [*Lampadibus*] i. bonorū † operū exemplis, Abb. [*Balſamum*] hic est quidā liquor, q emanat de quibuſdā arboribus, siue fructibus, dū putant, ſm
24 Host. [*Chriſmate*] ꝑfecto. † ſ. ex desīgnantibus bonā ꝑsciētiā, & bonā famā [*Conſcientię*] reſpectu olei [*Famę*] reſpectu balſami. Hieronymus ſuper eccleſiaſti. vij. c. fac tibi famā lōgiorem, vt qūo vnguentū nares odore ₫lectat, sic ad tuū vocabulū cūcta populi ₫ritas delect̄, Apl̄us. ij, ad Corinth. i. [*Filię*] i. aīę [*Regis*] i. Dei [*Ab intus*] i. a puritate interioris conſcientiæ. & hī hoc psal. 44. [*Apoſtolus*] ij. ad Corinth. ij. [*alijs*] præter expoſitionem gl. dicit Hosti.
25 hunc textum sic posse intelligi. ſ. q p̄lati † sint extrinsecis odor vitæ per bonā operationem extrinsecam, quam sumunt in exemplum [*Aliàs*] ſ. intrinsecis. sint odor mortis i. pęnitentia, per quam peccata, & caro mortificantur per actus interiores, quos vident, vel mortis ad literam, si actus domestici praui sunt [*In mortem*] & idem Apoſtolus, Factus sum infirmus infirmis. i. ad Corinth. 9. & 45. dist. recedite. & idem dicit, omnibus oīa factus sum. vnde videmus, q idem poculum ab ape sumptū ꝑducit mel: a serpente venenum. Idem recte in doctrina, per quā utentes ad bonum saluātur. Alii, qui ad malum utuntur, damnantur. Hieronymus super eccleſiaſti. ca. 7. dicit, q eadem solis operatio liquefacit ceram, & siccat lutum. & uide in Hiero. super canticum. c. de pig. quorum odore quædam animalia creantur, & quædā pereunt [*debet enim eps*] i. ad Timo. 3. [*Intus*] ſ. in clero, uel cōmunione eccleſiæ, ſ. in fide [*Foris*] i. extra clerum, uel extra fidem. refert Abb. de beato Clemente, & de quodā epo Bituricen. q etiā a Iudęis & infidelibus fuerunt uenerati. Hieronymus ſuper Danielē b. qn̄ sancti ab infidelibus diligunt, Dei miſericordiæ, ideſt non bonitatis hominum peruersorū [*Trahat*] apoc. ult. & 36. dist. §. ecce [*Audit*] prædicationem bonis operibus roboratam [*Dicat*] p̄dicādo [*Veni*] ad finem, uel ad miſericordię opera ſuſpiciēda, puta pauper ad eleemoſynam, hoſpiciū, & similia, vel est p̄teriti. dicat. ſ. ego veni. i. verba tua recepi, & incorporaui [*Hoc vnguento*] quarta
26 † pars, in qua docet, in quo loco vngatur eps. dicit q in capite, & manibus, dicens, quid caput, & manus signific̄et, & plures rationes reddit, quare prędicta vnguntur [*Manus epi*] ergo manus vnguntur chriſmate. alias enim nil adderetur, cum in ordine presbyterali fuiſſent vnctæ oleo [*Vnge*] i. men-
27 tem humilia [*Faciem † tuam*] fac munda opera, vel faciem. i. conſcientiam, vel proprie, & tunc dicaua. i. lachrimis, quæ sunt clericorum arma. 23. q. 8. conuenior, ſm Pe. Laua, ne videaris hominibus ieiunans [*Diſtillauerunt*] i. ſparſerunt bonum odorē famæ, & exempli [*Mirrham*] & prouer. vlt. quęſi uit lanam, & linum, & operata est in consilio manuum suarum [*Manus igitur*] prima ratio, alia reddit ur. j. eod. ver. manus [*Oleo*] i. chriſmate, in quo est oleum [*Domeſticos*] ad Gal. vlt. [*Fidei*] i. eos, qui sunt in eccleſia per fidem. 86. dist. non satis [*Charitatis*] dilectionis Dei, & proxi. vt sequitur [*Ex toto*]
28 M. 22. G. [*Tota anima*] solus ille amor † probabilis est, qui Deo, & virtutibus animæ coaptatur. nihil est, quod non toleret, qui perfecte diligit. vide in Hierony. ſuper cantica. b. & ibidem. d. dicit, beatæ sunt illæ animæ, quæ dorſum suum curuauerūt, vt ſuſcipiant super se ſeſſorem verbum Dei, & frena eius patiātur, vt quocunq; voluerit, flectat eas [*Prophetæ*] Dauid in psal. ecce quā bonū [*Eius*] &c. hoc exponitur per Io. de pęni. dist. j. ver. q̄tumlibet [*Càput Chriſti*] i. ad Corinth. 11. [*Dicit*] Iſa. 61. & Lucæ. 4. [*Miſerit*] i. gr̃am infuderit [*Euangelizare*] i. p̄dicare [*pauperibus*] i. apoſtolis, Pet. [*Inquit*] principaliter conſecrans, de electio. quod sicut [*Vnde in veteri*] v. pars † in qua probat reges ungi in capite ex præcepto ueteris testamenti, oſtendens q
29 a tempore Chriſti non debuit vngi rex in capite, sed in armo, docens hoc in testō ueteri desīgnatū oſtendens differentiam per hoc inter unctionem ep̄i, & regis [*Teſtamento*] Iſta inducit pp id, quod dixerat supra, caput inungi ꝑpter auctoritatem lib. 3. 19. c. [*Actibus*] 4. c. [*Suis*] i. angelis q sibi sunt cō-

ſortes,Pe.[*Apoſtolum*] ad Colo.j. d.[*Legitur*]Iſa. 9.
[*Ad quod*] ſ.ꝙ transferenda erat vnctio de capite
ad armum [*Samuel*]i.regum.9.[*Capite*]ſ.menſæ. cō
30 uenit,qđ† dicit Valerius li.2.c.3.ꝙ inuitabatur ꝙ-
ſul per triũphantẽ ad cẽnã, & rogabatur poſtea,
ne veniret,vt triumphans in capite ſederet vt ma
ior.& not.pro ſede.de hoc de priuile. ex ore[*Eos*]
qui fuerant numero. 30.vt in hiſtoria,quã hic po
tes recitare,& recitat Hoſt.[*Delibutio*]i. vnctio.[*Au
ctoritatem*]notat ius,verbum vero, poteſtatem, qđ
ſequitur,notat factum.No. autem Hoſt.ꝙ aucto-
31 ritas† non pendet à poteſtate,ſed potius è cõuer-
ſo.ad quod de maio.& obe.ſolitæ.§.ꝑterea. de re-
bus ec.non alie.c.vlti. & de prærogatiua ptãtis ec
cleſiaſticæ ad ſecularem aliquid hic not. & remit
tit ad no.qui fi.ſint legitimi,per venerabilẽ. [*Quia
32 uero Chriſtus*]Sexta†pars,in qua tractat de Chriſtia
norũ oĩum vnctione,dicens ꝙ quilibet Chr̃ianus
inũgit̃ bis ante baptiſmũ oleo ſacro.primo in pe-
ctore.2.in ſcapulis,& bis poſt baptiſmum criſma-
te.primo in vertice:ſecundo in fronte,reddens ra
tiones,quare in his locis vngantur, & quare non
chriſmate ante baptiſmum,& quare ſolus epiſco
pus confirmat in fronte, probans demum aduen
tum ſpiritusſancti per vnctionis myſterium deſi-
gnari. [*Sanguinem*] i. paſſionem ſuã,Pe. [*Sacerdotes*]
apoc.i.[*Petrus*]i. Petri. 2.[*Vos*]ſ.omnes. Chriſti[*Ge-
nus electum*]i. electi ex omnibus generibus hominũ
[*Suſcipiat*]ſaltẽ in habitu,de baptiſmo maiores [*In
ſtitus*]ad hebræos.x.G.[*Torporem*]i.pigritiam.[*Mortua
eſt*] Ia.2.c.in fi.& i.q.j.fertur.quod intellige, vt ibi
no.ſ.ſi tempus datur,& locus.[*Sit*]i.fiat[*apoſtolum*]
2.ad Timo.2.[*Caput*] quod hoc intelligitur idem,
quod vertex,Inn. [*Legitur*]eccleſiaſtes.2.[*Oculi*]id-
eſt intellectus. & ſumitur caput pro mente, vel
33 anima.diſciplina † enim intrans animam ſapien
tis,imprudentiam tollit,& ſcientia ignorantiam,
de pẽni.di.3.ille rex tantus[*Ratio*] Proſper.2.de cõ
templatiua uita,dominetur vitiis ratio: ſubijcia-
tur corpus animo, & animus deo, & impleta eſt
hominis perfectio[*libere*]Hieronymus cõtra Ruf-
finum.h.canes latrant pro dominis ſuis; & tu me
non vis latrare pro Chriſto[*Corde*] de conſecra.di.
4.baptiſmi[*Memor*]ipſe baptizatus[*Ait*] M. 10. &
34 Luc.12.[*Chriſtiani*] quare†non diciẽ, Ieſuani,dicã
de immu.ecc.decet, lib. 6.ſuper gl. Ieſus [*Concur-
rant*] quaſi ſimul cum ipſo currant in perfectione
charitatis,parati,ſi oportuerit, pro Chriſto mori,
ſicut,& ipſe mortuus eſt pro ipſis,ad hoc.8. q.1.in
ſcripturis[*Concurrant*] can.i,a [*In odorem*] i. exẽplũ,
imõ ad ipſius famoſiſſimam miſericordiam ſe-
cundum Inno.[*Cuius*]i.gratia cuius nominis, vel
dic cuius nomen.i.cuius forma eſt de infinita mi
ſericordia,Inn.[*oleum*]i. per oleum [*Effuſum*] i.effu
ſa,vel ſicut effunditur oleum ſic nomen,& gratia
35 Chriſti [*Sunt epiſcopi*] non† ſolum epiſcopi, ſed
etiam monaci, & ſacerdotes certo reſpectu te-
nent locum apoſtolorum,vt no. 12. q.1. videntes
[*Actuum*] 8. c. [*Inquit*] lectio actuum [*Venerat*] ad
36 robur.quantum † enim ad abſolutionem pecca-
torum venerat in baptiſmo [*Columba*] dicit glo.ꝙ
ſpiritusſanctus apparauit ſuper Chriſtum in co-
lumba,vt ipſum manſuetum,& miſericordię pre
conem oſtenderet. venit enim nos colligere per
manſuetudinem.ſuper diſcipulos autem in igne:
quia eos ad conſumendam in ſe & aliis peccati
37 rubiginem veniebat accendere. Septem † pro-
prietates attribuuntur columbæ, ex quibus eli-
ciuntur,7.dona contra.7. capitalia vitia. caret fel-
le,& viſum recuperat.& per hoc intellectus con-
tra luxuriam. nullum lædit,,& per hoc conſilium
contra auaritiam. alienos pullos nutrit, & per
hoc pietas contra inuidiam, gemitum habet pro
cantu, & per hoc timor contra ſuperbiam. iuxta
fluuium moratur, & per hoc ſcientia contra irã.
grano puro veſcitur, & per hoc ſapientia contra
gulam.in petra nidificat,& per hoc fortitudo cõ-
tra accidiam [*Baptiſmo*] quod dabat Ioannes [*De-
38 ſcendit*] Luc.3.[*cataclyſmo*]i.diluuio,& † dicitur a ca
ta,quod eſt cõe,& clyſma,quod reſpicit quatuor
mũdi climata:quia totum mundum occupauit,
Hoſt.[*Reuertens*]geñ.8. & hic recitat Hoſt. hiſtoriã
[*Oliuæ*] quaſi di. iam habuiſti ſpiritumſanctum
deſignari per columbam, quæ elegit oliuam ad
deſignandam infuſionẽ ſpiritusſancti in vnctio-
ctione olei.quomodo quidam per oliuam,ficum
& vineam deſignari putant miniſterium trinita-
tis, vide ſuper Abbacuch.d.in Hiero. [*Prædicauit*]
pſal. cij. benedic anima mea. 2. [*Vngitur*] 7. pars
39 †in qua tractat de vnctione rerum [*Morem*]genera-
lẽ,qui in talibus ſeruandus eſt, de tempo. ordi.
c.2.de cele.miſ.pernicioſus [*Diuinæ*]Leuitici.8.[*Ta
40 bernaculum*]in † cuius locum ſucceſſit eccleſia,Pe.
[*Verum*]8.pars,in qua antipophorizando dicit ec-
cleſiam non iudaizare ſeruando ad literam vn-
ctiones veteris teſtamenti [*Alij*] alias antiqui, &
hanc literam habuit Hoſt. qui ſignabat cõtrariũ,
ꝙ deferendum ſit antiquorum opinionibus, de
tempo.ordi.literas,de reſt.ſpo.literas. Et dicebat,
41 ꝙ in † dubio deferendum erat antiquis. Sed non,
vbi notorius eſt ipſorum error, vt hic.ad idem. ff.
ad l.fal.l.i.§.ſi vſufructus.9.di.neq;,& c.noli,& ca.
negare;& adde qđ dixi,de trãſl.ẽpto [*Neque ſcriptu-
42 ras*]no.ad † vulgare,ſic reprobat, qui ignorat, ſic
percutit, qui non videt.de hoc ſ.tit.i.cũ ſit. & de
x.modis temerariæ reprehenſionis remittit Hoſt.
ad ſummã in proœmio circa mediũ ſecũdę colũ-
43 næ.ver.ſtudioſus,& ver.ſe.[*Monemus*]nona†& vlr.
pars,ſm Hoſ.[*Conſecrandis*]ſup.& aliis ſacris, de q-
bus ſine hæreſi nõ licet aliud credere,vel ſeruare,
q̃ qđ doceat eccl̃ia Romana,de hæreticis,ad abo
44 lendã.i.rñſo,& de hoc.de tẽ.ord.c.j.qcq† hic mo
neat p̃p,Græcorum eccl̃ia Greca eſt,& a nobis in
multis diſcrepãt,ut patet de off.or.qm̃ in pleriſq;,
de bapti.licet,& de hoc,de tẽp.or.cũ ſm.[*Licet*]di
cit Hoſ.ꝙ vera lr̃a eſt,& licet,& in antiqua.Et no.
45 morẽ Romani † pontificis ad cõſequẽtiã nõ tra-
hi:qđ dic vt de tẽ.or.c.j.Hoſ.[*Hiſtoriã*]Tullius li.de
oratore,hiſtoria ẽ tẽporũ teſtis, lux veritatis, vita
memorię,magr̃a vitę,nũcia vetuſtatis [*Miſticã*]ſi:c
eps accedẽs ad altare,deponit mitrã, & baculũ,&
ea,dũ ſe uoluit ad pp̃m, reaſſumit,ut no.45.di.di
46 ſciplinã,ĩ vlt.gl.¶ Prima†gl.ponit casũ.¶Gl.ideſt
ad id rñ.p obi. ¶Gl.ſ.confirmatiõe.s.c̃riũ, & ſoluit.
47 ¶In†gl.j.ad id ibi.[*Præſes*]vide de vſu pallij,niſi,in
48 vlt.gl. ¶In † gl.j.ibi [*Accedens*] forte in legatione
patriarchę Cõſtãtinopo.q̃rẽtis,an poſſet vti ba cu
lo paſtorali,cũ Romanꝰ põtifex nõ vtaẽ,vt paret ĩ
fi.[*& ibi, Patriarchę Latino*]ſed p̃xime añ ipm fuerat
p̃riarcha Græcus, a quo iſte fuerat conſecratus, ſm
Inn. ¶In gl.2.[*in fi.*]ergo dẽret loq̃ ſinguľr,ſicut &
c̃.ſcire te &c.& ſic c̃,de crimine falſi, q̃ graui. dñt
qđã,ꝙ ſcribiẽt p̃riarchæ,& ſuffraganeis, & qñ loq̃
ad ſolũ patriarchã,vtiẽ ſingulari.ſimile,de inſtitu
ti.c.3.dicit Hoſ.ꝙ ſoli p̃riarchę loq̃tur.& qđ dicit,
vos.ſ.te.Et ſubditos,vel.i.vr̃ates,nec per hoc fit la
ta ſignificatio in verbis reſcriptorum,ſed eſt mo-
dus loquẽdi,,& ſic non eſt c̃, de reſcriptis,Rodul-
49 phus. ¶In gl.qa [*ibi tres*] & ſicut†tres eſſe debẽt in
cõſecratione,ita & in ſuppletione,ut hic patet,ſic
& eo tpe ſupplẽdũ,quo fuerat ꝓferendũ.c̃.ti.j.c.fi.
50 ¶In gl.imo [*in fine*]15.q.6.c.j.¶In † gl.95.[*in fi.*]ibi
plene no.ad quid valeat hęc vnctio,& quid iuris,
ſi nõ hñs oleum, vngat chriſmate: & qđ ſi vngat
oleo non benedicto:& nunquid poſſit iterari.
¶In gl.j.ibi [*antiptoſis*] & de his.c̃.de verb.ſigni.fo-
rus.¶In gl.in euangelio [*in fi.*]c.25.¶In glo.in li-
bro [*in fi.*] eccleſiaſtici.24. ¶In gl. [*euangelij*] Mat.
6.¶In gl.ſe [*in fi.*]v.c.B.¶In gl.j.ibi [*ſeipſum*] i.ad
bonos mores,& ad conſequendam vitam ęternã
[*& in fi.*]de vſu pallij,niſi.¶In gl.bñdictio,ibi [*com
munis*]ſed liquor eſt diuerſus,vt hoc patet,& in fi.
al.incipit,hoc idẽ.¶In gl.68.[*in fin.*]& adde, quod
de hoc no.66.di.porro,in 3.gl.¶ In gl.ſimplex [*in
a fin.* a] vel dic,in qua.i.in cuius ſpẽ, & ſic ſupfluit.
gl.ſm Hoſ.¶In gl.& ſic[*ibi,habuit*]habebat tũ cha
racterẽ,de hoc.77.di.in veteri.¶In gl.pen.ibi[*cum
dixit*]Ma.18.[*& ibi,cum alio*] ſ.beato Laterno, qui
fuit prius archiepiſcopus Treueren.ſm Hoſ. Sed
Inn.III. lib.de miſſarũ myſterijs parte.j.ad fi.c.de
baculo,dicit hunc fuiſſe ſeruũ,quia ſucceſſit Eu-
chario, quẽ cum Valeriano, & Materno Petrus
ad prædicãdũ miſerat.Et dicit, ꝙ illũ baculũ cũ
magna veneratione ſeruat Treuerenſis eccleſia.
¶In gl.vlt.ibi [*finaliter*] cõſiderato ſcĩmate Græ
corum hæc ratio videtur inſufficiens ſm Hoſtiẽ.
[*& ibi poteſtatem*]& recuruatio deſignat,cũ ſi non
bñ rexerit,ab eo, qui dedit baculũ, recuruãdum.
i.remouendum,ꝙ in Rom.Pon.locũ non habet.

ADDITIO.

2 ¶In fi.De rẽlatione ſimplici vide Bar.in l.Iulia.de hæreſi.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio,vel continuatio huius tituli quæ.*
2 *Rubrica hæc,& in fra,ne ſede uacante,habent oratiõẽ perfectam,& ratio.*
3 *De argumento eodem,uel materia quibus in locis alibi ſcriptum ſit,oſtendit.*
4 *Propoſitio quibus ſit de rebus dicturus.*
5 *Sacramentum quid ſit,& unde dicatur.6.*
7 *Sacramenta ſunt ſeptem,& quæ ſint illa.*
8 *Iterabilia quæ,& quæ neceſſaria.10.*
9 *Character quid in ſacramentis.*
11 *Sacramenta quomodo ſe inuicem excedant.*
12 *Eorum proprietates.*
13 *Cur ſint inſtituta.*

¶De ſacramentis iterandis, vel non. Rub.

1 ¶Dicto † de ſacramento vnctionis,quia quædã
ſunt ſacramẽta,quæ nõ iterãtur, ne per iteratio-
nẽ fiat iniuria ſacro prius collato,de ꝺſe.di.4.oſtẽ
diẽ,ideo &c.ſm Goſ.vel quia in ſacramẽtis,q̃ ite
rãtur,ſi vnctio fiat,in eis iterabiẽ vnctio,alias nõ,
2 ideo &c.& poteſt dici,ꝙ rubrica† hẽt ꝓfectã oro-
nẽ prohibẽtẽ,ne iterẽtur ſacramẽta; & hoc ſatis
cõuenit nigro,ſicut.c̃.ne ſede vacãte,vt eccl̃ia.be
ne.cũ ſimilibus. vel loquitur de his ad differẽtiã
3 illorum,quæ iterantur,de q̃bus.c̃. diceẽ.de † ma-
teria 68.di.§.qđ ergo, cũ.c.ſe.j.q.7. ſaluberrimũ,
in fi.de cõſe.di.4.quæris,& c.ſeq.¶Breuiter circa
4 rubricam † videamus de octo.ſ.qđ ſit ſacramen-
tum,vnde dicatur;quæ;& quot ſint ſacramenta.
Et quæ ſint iterabilia. Quæ non, Quæ volũtaria.
Quę neceſſaria.Qũo inuicẽ ſe excedũt.de ipſorũ
proprietatibus, Et ad qđ fuerint inſtituta.de pri-
5 mo † Hoſt. in ſumma huius ti.§.j.dicit ſm Greg.
& Aug.ꝙ hr̃.j.q.j.multi ſeculariũ, de conſe.di.ij.
ſacrificium,& c.ſignũ.Sibi tamen placet,ꝙ ſacra
mentũ eſt character qđã,qui per eum,q̃ poteſta-
tẽ hẽt, corpori humano recipiẽti iuxta ritũ eccle
ſiaſticũ viſibiliter, animæ vero inuiſibiliter à ſpi-
rituſancto imprimitur, quod ſi digne ſumatur,
agit,vel auget abſq; dubio, qđ deſignat, ti.proxi.
c.vno,poſt prin. Abbas in decre.cũ Marthæ.c̃. de
cele.miſ.dicit,ꝙ ſacr̃m eſt corporale & materia-
le elementũ foris ſenſibiliter propoſitũ, ex ſimi-
litudine repreſentans,ex inſtõe ſignificans,& ex
ſcĩficatione cõtinẽs inuiſibilẽ, & ſpũalẽ gratiã. c̃
primã tacit,quod nõ in oĩ ſacramento imprimit̃
6 character,vt c̃.dicã.dicitur† aũt a ſacris,vel ſecre-
tis virtutibus, vt præalle.c.multi ſeculariũ.j. q. j.
vel quaſi ſacrans mentem, vel ſacrę rei ſignum.
7 Sacr̃a† ſunt ſeptem deſignata,per ver. Abluo,fir
mo,cibo piget,vxor,ordinat,vngit: Hæc ſunt ec-
8 cleſiæ ſeptem ſacramẽta vocata. Ex his † aũt tria
ſunt non iterabilia.ſ.baptiſmus,cõfirmatio,& or
do.Inde verſus.Fons,ordo chriſma non,ſed cęte-
ra ſunt iteranda.Ratio ãt, quia prędicta tria non
iterãtur eſt,quia in his character imprimitur. Vi-
9 dẽdũ eſt † ergo, quid ſit character. Et dñt quidã,
ꝙ eſt q̃dã poſſibilis qualitas animã illuminãs ad
videndũ facilius,qđ ſit credẽdũ, & quid operãdũ,
& quid non.vel melius,ſm Inn.& Hoſt. Eſt quę-
dam qualitas diſponens; & habilitans aĩam ad
ſuſcipiendam maiorem gr̃am: quæ qualitas a q̃-
busdam dicitur ſanctitas: quia præparat animã
ad ſanctificationẽ.Ioã.Damaſce.dicit,quod cha-
racter eſt mentis cuſtodia eo,quod inſeparabili-
ter cuſtodit mentem,& ipſam præparat, & habi
litat ad gratiam per quã ipſa anima cuſtoditur
Hæc no.Inn. & Hoſt. infra de bap. ſup rubri.Sed
ipſe Inno.infra c.fi.de charactere ordinis dicit,ꝙ
eſt figura intellectualis,indelebilis,per quam or-
dinatus a nõ ordinato in die iudicij diſcernetur.
Alij dicunt, ꝙ eſt ſignũ ſpũale, indelebile,diſtin-
ctiuum,& ſpũalis ptãs ad aliquid ſacrum.Et dant
quidam theologi ſimile in bello: ibi eſt ſignũ oĩ-
bus de bello cõe.Et quia militia eſt vita hoĩs ſup
terram,Iob.7.a Alia litera eſt, temperatio, & ſic
ponitur de pę.diſt.2.ſi.n.inquit, ad fi. ſic quilibet
Chriſtianus habet in hac militia ſignum cõmu-
ne.ſ. baptiſmum, qui facit etiam eum habilem
ad alia ſacramenta. Eſt autem in eo ſignum di-
ſtinctiuum:quia per illud diſtinguitur ab infide-
libus inhabilibus ad gratiam,& reliqua ſacramẽ
ta.ſunt etiam in bello aliqui plus parati ad reſi-
ſtendum,vel pugnandum,& iſti habent ſuum ſi-
gnũ,vel vexillũ.tale eſt ſignũ repñtandũ p ꝺfirm
tionẽ in fronte, per quã roboratur nõ ſolũ ad pu
gnã pro ſalute propria c̃ cõcupiſcentias, q̃ rema-
nent poſt baptiſmũ, de cõſ.di.4.c.2.& diſt. 5. c.2.
Sed etiã ad cõſtãtẽ confeſſionẽ nominis Chr̃i, &
defenſionẽ fidei.vnde in primitiua eccleſia elige
bantur aliqui ad publice manẽdũ in loco perſe-
cutionis,aliis occulte manentibus, vt patet in le-
genda ſcĩ Sebaſtiani.Sunt & alij, qui habẽt alios
regere,vt Duces belli & iſti hr̃e ſolent ſpãle vexil
lũ,& tale eſt, qđ imprimit̃ in ordine, p quẽ aliqs
fit habilis ad alios regẽdo, & ſacr̃a miniſtranda.
10 Quæ ſint † ſacr̃a neceſſaria, & quę volũtaria,no.
c̃.de tranſac.veniens,in j.glo.Et dat̃ verſus, Ordo
volũtatis, torus eſt: dãt quinq; neceſſe. p q̃ patet
ꝙ ordo, & mr̃imoniũ ſunt volũtatis,reliqua ne-
ceſſitatis,qđ eſt dicere,ꝙ nolens ordinari,vel vxo
rari añ,põt eſſe in ſtatu ſalutis:ſed reliqua. v.cõ-
11 tẽni non poſſunt.Qũo autem† ipſa ſacr̃a ſe inui
cem excedant, no.de ꝺſe.di.2.nihil. 95.di.ecce,&
dant̃ verſus,Maior in effectu baptiſmus, corpus
in eſſe. Cõiugiũ ſigno, maiori chriſma miniſtro.
Sed vltra, ibi no.vel per Hoſ. in ſumma huius ti.
dic,ꝙ etiã ſacramẽtũ ordinis dicitur maius reſpe
ctu regiminis: qa ſ.p illud eccleſia regit̃,& hñtur
alia ſacr̃a.i.per illud ꝓficiunt̃,& cõferuntur.pnĩa
etiam dicitur maius reſpectu reparationis, quia
ſola poſt lapſum habet hominẽ reparare. Extre-
ma vnctio reſpectu conſumationis: quia digne

sumpta dat cõsumationẽ grꝫ. ſ. ti. j. c. vno, in prin.
12 25. di. qualis. Proprietates † autẽ ſunt hæ: quia baptiſmus dicitur introeuntiũ. 32. di. §. verum. Confirmatio dicitur pugnantium, de cõſe. diſt. v. ſpũs ſcũs. Corpus Chri dicit̃ progrediẽtiũ. 26. q. 6. q recedunt. Pœnitentia dicitur redeũtiũ, qui in pugna ruerunt, de pe. di. j. ſecũda. Extrema vnctio exeuntium 95. di. §. ſed iſtud. Matrimonium vero, & ordo ſunt voluntatis, vt dixi. Et primũ eſt ſacr̃m pugnã timentiũ. 33. q. v. qui ſtitit. ſm eſt ſacr̃m alios
13 regẽtium. i. q. j. §. ecce cũ honoris. de vltimo † ſciẽdum, ꝙ vt dr̃. 4. ſentẽtiarũ, in prin. & hic per Gof. & Hoſt. Sacra ſunt inſtituta propter tria. pp humiliationẽ, vt dum hõ rebus inſenſibilibus & inferioribus ſe ſubijcit reuerenter, ex hoc apud deum amplius mereatur. ad hoc. 11. q. 3. quid ergo. Item propter eruditionẽ, vt per id, quod foris in ſpecie viſibili cernitur, ad agnoſcendam inuiſibilem ſacramentorum virtutẽ erudiamur; ad hoc de conſe. di. 3. perlatum. ſ. ti. proxi. c. vno, in prin. Item pp exercitationem, vt vitetur otium; ad hoc. §. de renun. niſi cum pridem. §. verum, & quod ibi no. Io. And.

SVMMARIVM.

1 *In ordinato in ſubdiaconum ſine manuum impoſitione, & confirmato non chriſmatis, ſed olei unctione non fiet iteratio.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Aſſumptus pro ordinato.*
4 *Confirmatio ab epiſcopo ſolo confertur.*
Manus presbyteri ſi ungantur chriſmate, an fieri debeat iteratio, ibid.
5 *Orationes quæ dicendæ in ſuppletione manus, & olei. & quæ non iterandæ, ibid.*
6 *Iterandum quod nihil dicitur, in quibus habeat locum.*
7 *Chriſmandus ſi fuit inunctus oleo, debet ungi chriſmate.*
8 *Epilogus, & Additio gloſſarum. & nu. ſequen.*
Manus impoſitio an ſit de ſubſtantia in ſubdiacono, eo. nu. 9. de multiplici manus impoſitione, remiſſ. nu. 10.
10 *Benedictio ſit etiam his, qui promouentur ad minores. c. ſubdiaconus. 23. diſt. c. quia iuxta. 5. q. 6. intell. & cum hac decertali conciliatio, ibid.*

CAPVT I.

1 PAſtoralis. Caſus. In † ordinato in ſubdiaconum ſine manuum impoſitione, & confirmato non chriſmatis, ſed olei vnctione non fiet iteratio, ſed ſupplebit prætermiſſum. Et ſunt
2 † duæ partes. ſecunda ibi, ad quod. Et prima ſubdiuiditur. 2. ibi, & ſi. Et quidam dñt, ꝙ hæc decre. non fuit ſocia aliarum, quæ ſic incipiunt, Editarũ ad; conſulta. epiſcopi Helioñ. de quibus dixi de reſcriptis, paſtoralis, in prin. Alij contra, non curo. nec apparet. tamen idem eſt auctor [*Præterea*] reſpicit deciſam [*Aſſumptus*] i. † ordinatus ita, ꝙ excepta manus impoſitione, nil defuerat [*Confirmationis*] quæ à ſolo † epiſcopo confertur. ſ. ti. j. ca. vno, [*Sed oleo*] & ſic in qualitate materiæ fuit erratum. Si vero è conuerſo eſſetur, vt ſi manus presbyteri quæ debent vngi oleo, vngantur chriſmate; non putat Hoſtien. quòd ſit aliquid iterandum: quia in chriſmate eſt oleum, vt ſupra ti. proxi. c. vno. §. ad exhibendum. Et quia prope eſt eadem vſia. ff. de contrahen. empt. in venditionibus. peccaret tamen epiſcopus, qui faceret hoc ſcienter, & preſbyter, qui reciperet. Et eſt ſimile, quod not. de extrema vnctione, ſi fiat in chriſmate. 95. diſt. §. ſed iſtud [*Delinitus*] i. inunctus [*Ad quod*] i. ad quæ, vel i. ad primum, & ad ſecundum. ad vtrumque. n. reſpondet, quod patet per illud plurale, talibus, vel dic i. quorum quodlibet; ſic de electione, publicato [*Breuiter*] & forte nimis breuiter, cum adhuc ſecundum multos remaneat dubium, ſecundum Hoſti. vnde accidit ſecundum eum, Tunc ſum obſcurus, cum breuis eſſe laboro [*Supplendum*] dicit
5 Hoſt. quod † dicetur tunc oratio, quæ dicitur, cũ fit manus impoſitio, infra ca. fi. In ſecundo etiam caſu, cum vngetur chriſmate, dicetur oratio, quæ dici ſolet in vnctione, etiam ſi prius dicta fuerat, ſ. Petre, ſigno te ſigno crucis, & confirmo chriſmate ſalutis, In nomine patris, & filij &c. aliæ vero orationes, vel ſolennitates, quæ præcedunt, vel ſequuntur non iterabuntur, ſecundum ipſum. qđ
6 enim † dicitur nil iterandum, habet locum in actibus diuerſis. Secus in his, quæ inhærent. dicit
7 etiam, quòd † ſi chriſmandus fuit inunctus oleo, non ſufficit eum nũc inungere balſamo, ſed chriſmate debet vngi, ad id. ſupra tit. proxi. c. vno, in
8 princi. ¶ Glo. j. † reſpon. per obiectionem, & ſolutionem. ¶ Secunda ſignat contrarium, & ſoluit.
9 ¶ In † glo. j. ibi [*non debent*] Idem Inno. & Hoſtien. Tamen quidam recitant, ꝙ dixerunt contrarium quia manus impoſitio, vt dicunt, non eſt de ſubſtantia ordinis. præcipue in ſubdiacono; & facit quod dicam, infra c. ſi. poſt prin. & ad. c. ſolicitudo reſpondetur, quod loquitur de promoto per ſaltum, qui ordinis prætermiſſi non habet characte-
10 rem. ¶ In gl. 2. ibi [*Benedictio*] quæ fit etiam † his, ꝙ promouentur ad minores. & facit quod not. de ſe cũdis nupti. c. 3. [*& inſi.*] vbi de multiplici manus impoſitione notatur, & plenius per Hoſti. in ſumma huius ti. §. & qualiter. vel ſecundum Inno. vera litera eſt hic, diaconatus. vel ſecundum Hoſtiẽ. illud. c. ſubdiaconus, loquitur ſecundum antiqua tempora, hæc ſecundum moderna, & hoc habuit à Ioan. qui hoc no. v. q. vj. quia iuxta. vnde, ſi bene inſpicias, hæc decre. & illa, miramur. infra tit. 2. ſunt eiuſdem auctoris. ſ. Inn. tertii. ibi tamen dixit Hoſti. ꝙ illud. c. quia iuxta, poteſt exponi, vt dicatur de manus impoſitione diaconali. i. quia non habebat ille ſubdiaconus talem gradum, vt diaconus, pœna ſuppletur: & facit ad hanc lecturam primã, quod reſpiciat antiqua tempora, ſecundũ Hoſ. infra de cle. pe. c. j. dicit tamen, quod conſuetudo Romanæ curiæ approbat primã expoſitionem: quia nec Papa, cum ſubdiaconum ordinat, imponit ei manum; & quamdiu hoc ſeruauerit, & nos ſeruare poſſumus: tamen & imponere ad cautelam, non eſt malum, ar. ff. man. quia de mutua, & infra de ſent. excommu. venerabili.

SVMMARIVM.

1 *Sepulti a ſciſmaticis exhumeri.*
Veſtimẽta, in quibus celebrauerũt ſciſmatici iterũ benedici.
Altaria, in quibus celebrarunt ijdem, iterum conſecrari, pro hibentur, & ratio qu. 4. & quando, ibid. & nu. 8.
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Indiſpenſabilis caſus qui, remiſſ.*
Degradatus an conficiat, ibid.
5 *A ſciſmaticis ſi quid inanimatum, conſecretur, quid dicendũ & quid ſi baptizent.*
6 *Ab excommunicato quid ſi hæc eadem fiant.*
7 *Epilogus, & Additio gloſſarum.*

CAPVT II.

1 ANobis. Caſus. Prohibet † ſepultos à ſciſmaticis exhumari: veſtimenta, in quibus celebrauerunt, iterum benedici: altaria, in quibus celebrarunt, iterum
2 cõſecrari. Et ſunt † duæ partes, quarum quælibet diuidi poteſt in tres. ſecunda ibi, nos autem [*Sepulti*] ſcilicet an debeant exhumari.

ri. [*Indumentis*] ſ. an debeant benedici [*De altaribus*] vtrum. ſ. ſint conſecranda [*Degradati*] reſpicit ſecundam, & tertiam quæſtionẽ. & hic ſcripſit Hoſ.
3 illos † caſus indiſpẽſabiles, quos videbis notatos, de apo. c. ſi. [*Celebrarunt*] arg. degradatũ conficere, de hoc, infra de cleri. excom. mi. c. 2. [*Duntaxat*] hoc
4 dicit: quia † non eſt hoc intelligendũ de mortuis ſciſmaticis, vel excommunicatis, ſed catholicis, qui non exhumantur propter id ſolum, quòd à ſciſmaticis ſunt ſepulti [*Supradicta*] a ſciſmaticis nõ conſecrata, ſed à catholicis, licet ibi ſciſmatici celebrarint, & idem de benedictione indumentorum. videbantur autem iteranda conſecratio, vel benedictio: quia ab hominibus inſacratis talia non debent tangi, de conſecr. di. j. veſtimẽta, vel potius in deteſtationem ſciſmaticorum, arg.
5 de bapt. licet. ¶ Quid † dices, ſi à ſciſmaticis conſecretur criſma, altare, indumentum, vel alia res inanimata? dicit Hoſti. certum eſſe talia non carere effectu, licet executio, & vſus eorum deſiit. dicit etiam, quòd circa hoc nec iura ſunt expreſſa, nec ſpeciales orationes reperiuntur in pontificali. de mente tamen iuris eſt, ꝙ ſicut ordinatis a talibus interdicitur executio, donec cum eis fuerit diſpẽſatum, de hoc de ordina. ab epiſcopo. c. 2. ſic interdicendus eſſet vſus talium rerum, donec fieret reconciliatio, arg. de tranſla. c. 2. & de conſecr. eccleſi. conſuluiſti, & c. aqua. & dicit, ꝙ faciendæ eſſent propriæ orationes circa tales reconciliationes. Dicit demum, ꝙ cõtrarium videtur tenendũ; & eſt certum, ꝙ euchariſtia à talibus confecta nõ conſecratur, nec reconciliatur, & ſtatim habet effectum. Idem in baptiſmo, & criſmate. j. q. j. multi, ante finem. Sed quod ibi dicit; chriſmate, poſſet intelligi. i. chriſmali cõfirmatione, vt & ſic loquatur de ſacramento, non de chriſmatis materia. di-
6 cit etiam † addendum, quod no. de ſciſma. c. i. de conſecra. eccle. vel cœmiterij, vel alterius ſacri facta per publicè excommunicatum. Vide quod dicam in prædi. decre. conſuluiſti. de conſe. eccl. vel
7 altaris. ¶ † Gl. 2. reſpondet per quæſtionem, & ſo-
8 lutionem. ¶ In † gl. j. [*ibi, boni fuerint*] vnde dicunt Inn. & Hoſt. ꝙ ſi tales fuiſſent in culpa, vt quia elegiſſent à talibus ſepeliri, grauiter peccaſſẽt, & exhumandi eſſent, argu. 88. diſtin. capitu. fi. & 90. diſtin. cap. fina.

SVMMARIVM.

1 *In ordinatione presbyteri, vel diaconi quæ omiſſa ſuppleri poſſunt, & quando omnium iteratio facienda, & nu. 2. 8. & quando & per quos 7. & quomodo 9.*
3 *Manus impoſitio introducta ab apoſtolis, & quando adhibenda. nu. 12.*
4 *In ordinatione quid dicere ſufficeret, niſi formæ eſſent ad id inuentæ. quæ ſunt ſeruandæ: & ſi ſeruentur, quid conſequatur, ibid. à papa, & eccleſia ſtatui poſſunt, nu. 5.*
Charater in ordinatione quando infigitur animæ, & quid ſit ibid. an infigatur in monacatu, nu. 6. & poteſt infigi conſtitutione eccleſiæ, ſicut & in imperatore militi, ſed differenter, nu. 5.
8 *Iterandi non ſunt actus diuerſi. in actu tamen uero non perfecto incipietur à capite, & exempla.*
10 *Fictio commendatur ad cautelam, modo uitetur mendacium.*
11 *Epilogus, & additio gloſſarum.*
Epiſcopi unguntur chriſmate.

CAPVT III.

1 PResbyter. Caſus. Si † in ordinatione ſbyri, vel diaconi manus ſpoſitio fuerit prætermiſſa; ſtatutis tẽporibus ſupplebitur. ſecunda pars breuis ibi, ſuſpenſio [*Diaconus*] videtur innui ſecus in ſubdiacono, de hoc ſupra c. j. [*Manus*]
2 in ordinatione † ſacerdotis plures ſunt actus, tenere manus ſuper caput, dare illi calicẽ, dare patenam, vngere manus, & quilibet actus ſuam habet ſolennitatem. vno omiſſo non per hoc iterabuntur alii actus. Quidam tamen dicunt dationẽ calicis, & patenæ non ſupplendam: quia hæc non ſunt de ſubſtantia, ſed tutius eſt ſuppleri, ſecundũ Innocen. pro primo dicto facit. 23. diſtin. ſubdiaconus, vnde dicunt aliqui, ꝙ in ordinatione preſbyteri per dationem calicis pleni. i. cum patena, confertur ordinato poteſtas principalis quo ad principalem actum confectionis euchariſtiæ, & per impoſitionem manus epiſcopi ſub certa verborum forma, Accipite &c. Mat. 24. confertur poteſtas ſacerdotalis quò ad actũ ſecundarium, qui eſt abſoluere; & ligare. Nam & has poteſtates dominus diuiſim contulit apoſtolis. Nam ante paſſionem contulit primam: poſt reſurrectionem ſecundam, quando ſcilicet inſufflauit &c. Io. 19. per impoſitionem vero manuum aliorum ſacerdotũ deſignatur quædam gratiæ plenitudo. dicunt ergo iſti, ꝙ ſi deſijt traditio calicis cum certa forma verborum, non imprimitur character, nec eſt ſacerdos, qui ordinandus erat. Si vero fiat primum, ſed deſiit ſecundum, ſacerdos eſt quo ad poteſtatem conficiendi, ſed non poteſt abſoluere, vel ligare, niſi facta ſuppletione. Si verò deſijt manuũ impoſitio, quam faciunt alii ſacerdotes, licet hoc ſit ſupplendum, tamen primum & ſecundum poterit. ¶ Quid ſi partem orationis dixiſſet, nũquid ſupplebit totam? ſic, quod verum eſt ſecundũ Innocen. in oratione, quæ in ſubſtantia, vel quæ dubitatur, an ſit de ſubſtantia. vel ſecundum Hoſti. aliæ, de quibus certum eſſet, ꝙ non eſſent de ſubſtantia, vel de ſolennitate, nõ, eſſent neceſſario iterandæ, & ſi vnam manum inunxerat, non iterabit vnctionem in vncta, ſed in alia tantum. & vbi dicitur oratio manus in plurali, dicet manum in ſingulari. Item ſi facta eſt vnctio, & non dicta eſt oratio, dicet oratio, & non fiet vnctio: ſecus è conuerſo. & poteſt eſſe ratio, quia oratio videtur adhærere vnctioni, & non è conuerſo, ꝙ videtur ex orationibus apparere. ſed Inno. contradicens, ꝙ vtroque caſu eſt iteranda vnctio, & oratio. ſunt enim illi duo actus non ſeparati, ſed cõnexi. quomodo enim diceret, conſecrare, & benedicere dignare domine manus iſtas per iſtam vnctionem, ſi nulla fieret vnctio. ſupra titu. proxi. c. j. in baptiſmo euidẽtius apparet, quomodo. n. diceret baptizo, niſi immegeret etiam ſi prius immerſiſſet, de bap. c. j. quod etiam eadem ratione placet Abb. [*Impoſitionem recipiunt*] quod eſt infra, & ſup. interueniente tactu corporali, & ſic non ſufficit manus extenſio, vt quidam dicebant, arg. ff. de acquiren. poſ. l. j. §. antep. ad quod de cõſue. c. 2. ad quod tollendum expreſſa eſt hæc littera, ſecundum Hoſti.
3 [*Ab apoſtolis*] de ritu apoſtolorum inuenitur † in epiſtola ad ritum, ꝙ manus imponebant ordinãdis, & orationes fundebãt ſuper eos, aliam formã nõ inuenimus fuiſſe ſeruatam. per quod videtur
4 Inn. ꝙ † niſi fuiſſent formæ poſtea ſtatutæ, ſufficeret; ꝙ ordinator diceret ordinando, ſis presbyter, vel diaconus, vel aliud æquipollẽs. hodie vero formæ poſtea per eccleſiam adinuentæ ſunt, & ſtatutæ de neceſſitate ſeruandæ adeo, ꝙ ſi eis omiſſis fuerit aliquis ordinatus, ſuppleri debet, vt hic, & ſ. c. j. Si vero formæ ſeruantur, quidã character infigitur animæ. i. figura quædam intellectualis indelebilis, per quod oſtẽditur, talem ordinẽ fuiſſe collatum, & ordinatus à non ordinato in die iudi-
5 cij diſcernetur. poteſt † autem Papa, & eccleſia in talibus formas ſtatuere, & conſtitutiones facere

non

non contrarias constitutionibus Dei: quia & animæ & ad eas pertinentia sunt de iurisdictione papæ, & sanctorum patrum, ad hoc 10. distin. susscipitis. 95. dist. cum ad verum, de maio. & obe. solitæ. nec est mirum, si constitutione ecclesiæ infigitur character animæ: qa & cõstitutione imperatoris insigiẽ character militi militaris ĩdiuisibiliter. j. q. j. qđ quidã, sicut & alijs stigma, vel nota ĩ brachio, vt ab aliis discernantur, vt de sen. excom. si iudex, lib. 6. Character vero militaris infigitur ita corpori, ꝙ non animæ. quod ex eo apparet, ꝙ mortuo milite in ipsius anima de illo charactere nil penitus apparebit. Si ergo princeps hoc ĩducit, & hoc inducere potest ecclesia, argu. 30. quæstione 3. c. j.

6 In monacatu† non viderur, ꝙ ĩfigatur character. nam papa de monaco potest facere nõ monacũ. nam & ordinem constituit monacorum. de hoc de statu mona. cum ad monasterium, in fi, secundum Inno. & Hosti. & vide quod ibi dicam super

7 vlti. glo. [*Introducto*] act. 6. & 8. [*Statuto*] ergo† his tẽporibus supplendum, quibus fuerat conferendũ, & quæ sunt illa tempora, habes de temp. ordi. c. j. & 3. Item per illos supplẽdum est, per quos fuerat conferendum. ſ. ti. proxi. c. vno, in prin. & dicit Inno. ꝙ id quod in ordinibus est omissum, suppleri debet, si potest, per eundem ordinatorem, vel per alium qđ obtinet in officiis etiã vespertinis. 7. q. j. nihil, & ca. illud. Igitur si effuso oleo super manus ordinandi superuenit infirmitas ita, ꝙ non potuit ordinator verba proferre, nec ordinationẽ cõplere, alius vel idẽ ordinator alia vice oleũ superfundet, & à capite incipiet verba, Sanctificare &c. qa

8 licet actus† diuersi non sint iterandi; in actu tamẽ vno non perfecto incipietur à capite. vnde si in sacramẽto eucharistiæ deficiat quis in verbis, dum est in verbis illis, Hoc est corpus, incipietur à capite a verbis illis, qui pridie &c. Idem est dicendum in baptismo. Si vero celebrato sacramẽto panis, vel corporis, deficeret, non reiterantur illa verba: sed incipietur à verbis, per quæ cõficitur sanguis. ſ. Hic est sanguis &c. secundum Inno. & dicit Hostien. addendũ, quod no. de clericoper saſ. promo.

9 c. vno. ad fi. [*Caute*] repete, est, & poterit sic † cautè fieri secundum Host. vt episcopo ordines celebrãte sit sibi defectum patiens quasi suus minister, & quando veniet episcopus ad verbum competens orationi. ſ. super hunc famulum tuum, vel simile, impositis primo manibus aliis ordinãdis, vltimo illi manum imponet, ad quod velandum dicere poterit, aporta vas, vel librum, vt credant astãres ex mandato iniuncto manum impositam. Et sẽcundum Hostien. non erit intẽtio ordinantis, vel ordinati, ꝙ orationes illum contingãt. Inno. contra, qui dicit, ꝙ quando suppletur manus impositio, est de necessitate, ꝙ dicatur oratio, quæ conuenit manus impositioni, cum illa sit adhærens. Sed Hostiẽ. dicit, ꝙ paucæ aut nullæ orationes de impositione manus faciunt mentionẽ, vnde plus sibi placet, ꝙ nõ iteretur oratio, vel caute in capella presentibus paucis secretarijs priuatim ordina

10 tionem faciat. Comendatur. n. fictio † ad cautelam. dũmodo vitetur mendacium. 22. q. 2, vtilem. 43. dist. in mandatis. ff. de noua. l. doli, in fin. ad idẽ de vsu pal. nisi [*Suspensio*] credo, ꝙ Goffr. habuit in textu, impositio, qui dixit hic hoc debere fieri ab eodem, & vno contextu ne fiat diuisio sacramenti. 23. dist. quorundam. Inno. dicit, ꝙ illa litera falsa est, & vera de regiſtro, cum suspensio effunditur, exponit Abb. i. cum deuotione dicitur. ¶ Glo.

11 2. ponit† differentiam inter manus impositionem
12 presbyteralem, & diaconalẽ. ¶ † In gl. i. [*ibi chrismatis*] sed olei [*& in fi.*] episcopi bene vngunt christe. & c. quibusdam, & quæstione tertia. nõ solum, in princip. 6. quæstione prima, infames, in fin. 28. q. j. nullus. ad idem. 54. distin. c. 2. facit, quod no. 33. distin. in summa [*Promoueantur*] à secularibus † dignitatibus non sic repelluntur. ff. de decur. l. 2. §. nullum, & l. spurij. quid si per ignorantiam tales sunt promoti, habetur apud oẽs probabilis ignorantia excusata, de ordi. ab episcopo. c. j. & arg. C. de testa. l. j. de offi. præto. l. 3. ipse vero cecidit in cõ spectu Dei, si veritatem nouit, licet id sit occultũ, de tempo. ord. c. fi. Si vero ignorauit, vt quia mater coniugata admisit presbyterum, nec ei reuelauit, excusatur. ff. de in ius vocan. quia semper. ver

4 bis † autem matris in his prima facie est credendum, de proba. per tuas, de præsumptionibus, asferre, & c. literas. & quia in dubio tutius est abſti-

a nere, de tẽp. ord. ad aures: non tñ cogitur [a] credere, ex quo natus est ex nuptiis, C. de test. l. neq; profesſio, & patet ex no. de pę. & remiſ. officii. consuluit tamen Host. ꝙ seruet talis cõscientiam suã, & vadat ad papam pro dispensatione, quam facile

5 in hoc casu obtinebit [*Canonica*] Idem† credo vbicunque religioſe cõuersentur: quia locus non sanctificat hominem. 40. dist. non loca, Philip. [*Viuentes*] & tunc† de iure communi ad ordines promo

6 uentur, de hoc infra. c. vlti. [*Prælationes*] in eisdem, vel aliis monasteriis, Sed nec in ecclesia seculari. 16. quæstio. j. legi, dicunt enim Pet. & Abb. & Egi. quod simplicem administrationẽ, de qua remoueri possit ad nutum prælati, poterit obtinere, dũ modo curam non habeat, quod probant per decre. infra eodem, proposuit. ex quo enim promouetur ad sacros, & administrationem non curatã

b habere poterit, vt ibi per hoc [b] & id, quod dixi in

7 gl. proxi. satis† patet, ꝙ si Papa cum aliquo dispensauit in sacerdotio, & per hoc non potest cõsequi curam. nam ius ecclesiæ dispensat cum religioso in sacris, & tamen per id non præficitur curę. vide in Specu. titu. 2. §. nunc de episcoporum, ante fin.

8 vers. vtrum autẽ, in fi. [*Sed neque* † *serui*] repete, promoueãtur ad ordines, Host. vel ad dignitates, vel

9 recipiantur in monasterio, Pe. ¶ In fi. primæ † glo. simile, de ætate, & qualitate. c. j. de vi. & honesta. clerico. c. j. Hostien.

ADDITIONES.

a Cogitur. Vide Bar. in l. filium. ff. de his, qui sunt sui vel alie. iuris, & ibi ponit ad propositum q. de filio regis, & vide infra eo. Michael.
b Hoc. Vide Ioan. And. in capitu. postulasti, supra de rescrip. & in spe. titu. 2. §. fin.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus filius sacerdotis, qui hoc tacito per rescriptum apostolicum paternam ecclesiam impetrauit, remouetur ab ea, & quando num. 3.*
2 *Diuisio capituli.*
4 *Sacerdotium large sumitur hic.*

CAP. II.

1 2 A Dpræsentiam. Casus. Il legitimꝰ filius† sacerdotis, qui hoc tacito p rescriptum apostolicum paternã ecclesiam impetrauit, remouetur ab illa. Et sunt † duæ partes. Prima narrat surrepticiam impetrationem, contra quã. Secunda dat iudicem, secunda ibi ideoque [*Tacito*] scienter. † T. Vin. vel ignoranter, Goff. & Host.

3 [*ministrauit*] hæc non fuit forma literarum, sed nũc ferebatur, ꝙ sic erat rei veritas, vel secundum Pet. bene fuit illa forma, sed tacuit se in sacerdotio ge

4 nitum [*Confiteri*] aliter non posset hoc diffiniri; vt no. de renun. post translationem. §. cum igitur [*Sacerdotio*] large † sumitur. ¶ In j. glo. [*ibi, Super literis*] maxime beneficiales, de hoc eo. ti. ad audientiã. 2.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdotis filius ecclesiæ paternæ præesse non potest.*
2 *Patris delictum nocet filijs in ordinum susceptione, & ratio.*
3 *Additio glossæ.*

CAPVT III.

1 2 RÆsentium. Casus. Filius †sacerdotis ecclesiæ paternæ præesse non potest. hoc dicit hoc. c. & se [*Patiaris*] cõtra, delictum † patris nocere non debet filio innocenti. ff. de decur. l. genera liter. §. spurios. & l. spurij. & l. 2. §. pe. ff. de pę. crimen. C. de pę. sancimus. Solu. est speciale propter ordinum prærogatiuam, qui dantur non solum propter recipientes, sed etiam propter alios, & ne per id infametur ecclesia. infra de obli. ad rõci. c. vno, & adde, quod no. infra eo. c. 2. lib. 6. & p Host.

3 in summa, eo. ti. §. quæ est causa. ¶ In † glo. j. [*in fi.*] Idem Inno. & hæc vera de illegitimis.

SVMMARIVM.

1 *Ad nepotes filij prohibitio, ut non ministret in ecclesia paterna, an extendatur.*
Huius capituli cum capitulo, proposuit, infra eodem, conciliatio, ibid.
2 *Additio glossę.*

CAPVT IIII.

1 COnquerẽte. [*Præscripta*] in decisa [*filium*] ſ. ipsum. G. vt patet in antiqua, Abb. & sic non † probatur hic prohibitionem extendi ad nepotes. de hoc. ĩ. eo. ad extirpandas [*Amouere*] contra ĩ. eo. proposuit. Sol. ibi de dispensatione, hic de iuris rigore: vel ibi fuit persona media, hic non, infra eo. ex transmissa, Host. uel ibi nõ fuit ec

2 clesia illa paterna. ¶ In† gl. j. [*in fi.*] ut patet in antiqua. ¶ In gloſſ. 2. [*in fi.*] sed ꝙ fuit eius pater, potuit esse occultum, Goff. & Host.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiam paternam episcopus si scienter contulit filio sacerdotis, exinde eum non potest remouere.*
Diuisio capituli, ibid.
2 *Capella, pro titulo capellæ.*
3 *Eo, ideſt ea ratione.*
Quòd, pro quia.
An dispensetur ipso facto circa votum, ibid.
4 *Restitutio si mandetur ecclesiæ fieri arguit, ius habuisse in ea cui facienda committitur.*
Hoc capitulum continet gratiam, ibid. & nu. 6. uer. sed Host. & uer. nec mireris, & 15.
5 *Iniquitas triplex in hoc capitulo.*
6 *Amotio instituti post amotionem illegitimi quibus casibus posuit literæ.*
Sacerdotis filius quousque iuste possit ecclesiam detinere, eo. nu. ad fin.
7 *Dispensatum an intelligatur cũ filio sacerdotis, vt quilibet ei in ecclesia possit ꝙuidere, si scribatur, ut hic, eius episcopo.*
8 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum & nu. seq.*
Sciens non est certior faciendus, & num. 10.
Scientiam qui allegat, eam probare debet.
Remouere non debet qđ quis benigne cõtulit. §. 1. & nu. 11. §. 1. & nu. 17. contra.
Ad tempus quę dari nequeant. §. ij.
11 *Præsumptio oritur contra episcopum in notorio, manifesto, & quando in occulto.*
Ignorantiam probat is contra quem præsumitur, ibid.
Occulta siquis non diuinat, non imputatur ipsi, ibid. ver. nec imputatur.
12 *Dispensatio ipso facto facta an & quando intelligatur, & nu. 13. & 14. nec super nouo delicto, nu. 17. uersi. nisi quando*
13 *Confirmatio, & institutio quando præsumantur solenniter factę.*

14 *Absolue-*

14 *Absoluere non videtur episcopus excommunicatum, quem scienter ordinat.*
16 *Restitutio quare præcipiatur huic fieri, cum esset incapax, & supra, nu. 5. & 6.*
17 *Sustentationis cõmoditas in hac decretali, præcepta nõ poterit auferri sine mandato papæ, & ratio.*
Minor auferre non potest, quòd maior dedit, ex mente, ibid.
Cõmẽdatio ecclesiæ regulariter põt reuocari, ibid. uer. alig tñ.
18 *Commendatarius hic non est prælatus, sed vt prelatus administrabit.*

CAPVT V.

a 1 Veniens. [a] Casus. Eps qui sciẽter cõtulit filio sacerdotis paternã ecclesiã, exinde eum remouere nõ põt. Et sunt duæ partes, secũda ibi, ideoq; prima ponit q̃relam clerici. secunda ꝓuidet distinguendo ꝑm membrũ ibi, verũ [*Capellam*] i. ꝓtitulũ capellæ, Pe. [*Spoliasti*] iuris ordine non seruato, cũ potius fuisset ex pr̃na solicitudine ꝓuidendũ;
3 de hoc. de restit. spo. conq̃rẽte, Host. [*Eo*] i. ea tr̃one [*Quod*] i. qa [*Innotuerit*] ar. ꝓ opi. Io. q̃ ipso facto dispensatur circa votũ. de hoc. j. de scismati. fraternitati [*Restituas*] quia per hoc ꝓ apparet, q̃ in ecclesia ius habet. vnde patet, q̃ eũ iniuste spoliasti, &
5 aliũ per ꝯs iniuste instituisti: sed dic cum glos. q̃ hęc est gratia [*Amoto*] triplex ꝓ iniquitas vr̃ hic contineri. primo q̃ cũ sciuit illũ talẽ esse, tenet illum restituere, cũ licitũ sit venire ꝯ illicite factũ. sc̃do, qđ vr̃ iniquius. s. q̃ si ignorauit, ẽt tenetur restituere, vt statim sequitur. Sed hoc tertiũ iniquissimũ, q̃ cõstitutus post illius amotionẽ legitimam dẽat amoueri, vt hic. sed prima duo tangit gl. & ibi tangam. ad tertium multiplex datur solutio. prima, q̃
6 fiet ꝓ amotio, seruato iuris ordine & vocato ipso instituto, vt ꝯdicat restitutionis petitioni, & cãm, si põt, defendat. 3. q. 6. hoc quippe, & vide, quod dicam. j. de priuil. cũ olim ꝓpter, in glo. j. cursorẽ, in fi. vel quia factũ erat notoriũ. s. spoliatio, & istius postmodum institutio. iõ non necessarius erat ordo iuris. hoc non placet Inno. vel cum peteret ab eo restitutio ecclesię: & institutus sciret causam agi, sibi præindicat non defendendo ius suum, ad hoc, de re iudi. cum super, & c. pen. circa hoc vide quod ibi dicã super. j. gl. de hoc de ꝓcu. ex insinuatione, & j. de transac. de cætero, in princip. & vide quod dicam de concess. præbẽ. quia diuersitatem, post principiũ. Sed Host. dicit, q̃ hoc totum est gratia, sicut & alia duo, vt dicã super gl. & no. ꝑm Inn. q̃ licet hoc casu, quãdo sciuit episcopus, dicat institutum amouendum; hoc tamen nõ repetit, qñ ep̃s ignorauit. vnde vr̃ tunc istũ nõ restituendũ, si alius detineret. non ob. hæc litera, qa non ponit ꝓ cõstanti aliũ institutum: sed dicit, si quem instituisti &c. nec mireris, q̃ hic filius sacerdotis restituitur, qa hoc est ex dispensatione. vel dic, q̃ filius sacerdotis iuste põt tenere ecclesiã, quousq; illã iuste dimittat. s. de renun. nisi. §. personæ. & eadẽ rõne iste male destitutus, erat restituẽdus; ꝑm Inn. [*Ignorans*] s. q̃ pr̃ eius presbyter esset [*Ordinasti*] sup. nolumus, q̃ mendicet; iõ mandamus, quod
7 causa &c. [*Donec*] nũquid ꝓ per lr̃as ad vnum ep̃m impetratas cũ hac clausula, intelligit secum dispẽsatũ, vt quilibet eẽ in ecclesia possit ꝓuidere? Inno. ponit, & nõ soluit: puto tñ q̃ sic. facit quod dicã, qui filij sint legitimi, ꝓ venerabilẽ, sup. vers. sed si vnus [*Honeste*] ꝑm ea, q̃ habes de præbendis cũ ꝑm
8 & c. de monacis. ¶ Gl. ꝓ 2. q̃rit, & dupliciter soluit. Iterũ quęrit, & al. pro & ꝯ. ¶ Gl. 3. obijcit, & soluit. ¶ Vltima. gl. signat contrarium, & soluit. secundo quærit, & soluit. contra solutionem alle. & rñdet.
9 ¶ In ꝓ gl. 2. [*ibi. §. vlti.*] vide de rescriptis, cũ cõtingat sup. j. glo. [*& ibi. l. 1. in fi.*] vide de sen. exc. cũ ab homine. super. j. gl. [*& ibi, verius*] legatarius habet probare testatorẽ sciuisse rem alienã, vel obligatã. ¶ In gl. 3. [*ibi, Renocare*] & pp hoc donator se de dolo obligare solet, & dẽt, vt ibi [*& ibi, Si tibi liberã*] liberã quã ignorans vẽdidi, in libertatem defendo.
¶ In gl. vlti. [*ibi. l. 2.*] bonorũ possessores in oĩbus vice hæredum habẽtur [*& ibi, Si tibi*] alias incipit q̃situm, hãc & omnes seq̃ntes vide de cle. egro. ex
10 parte, super vlt. glo. ¶ In ꝓ gl. 2. [*ibi. l. 1. in fi.*] & j. de reg. iu. eum qui, lib. 6. [*& ibi, Proposuisti*] & de regu. iu. p̃sumitur, lib. 6. vbi de hoc [*& in fi.*] dicit Hos. q̃
11 aut ꝓ hoc erit notoriũ, & sic p̃sumit ꝯ ep̃m. s. c. px. aut manifestũ, tũc idem, si ip̃m purgari nõ fecit in defectũ probationis, de pur. cano. accedẽs. aut occultũ, & tunc nisi ꝓbet se examinasse diligenter ꝓ se, vel per aliũ, ex quo nunc defectus appet, adhuc
b ꝯ ipsum præsumit, de elec. innotuit. §. parcentes. b Si autem probat se diligenter examinasse, tunc ꝓbat clericus sciam, quã alle. & sic intelligat prima opinio, nec imputat episcopo, si nõ diuinauit occulta, vt ecclesia. bene. ca. vno. posset. n. esse adeo occultũ, q̃ nõ posset de facili reperiri, vt dixi. s. c. j.
¶ In glo. [*quia, quod ibi, Nosti*] vbi de hoc, & 55. dist. pẽnitẽtes [*& ibi, scienter*] hoc tenet Inn. [*& ibi diuersis fallacijs*] vbi de hoc. dicit Phi. q̃ non placet sibi
12 opinio antiquorum dicentiũ, q̃ ipso facto ꝓ dispẽsat, & dicit eã reprobari. j. eo. dilectus. Narrabat tñ Inn. q̃ poterat dari gñalis cla: qa vbicunq; episcopus sciẽter facit, qđ est ꝯ ius, si factũ est tale, qđ di
c spensare [c] possit, intelligit dispensasse, maxime si nullus ex dispensatione lædit, de bigamis, sup eo. narrat tñ alios dicere, & putat id verius, & cõsulit id fieri, q̃ ad hoc q̃ intelligat dispensare, præcedat summaria cognitio sup cãs dispẽsationis, an sit necessitas, vel vtilitas, vel alia iusta cã. ff. de in ius vo. libertus. j. q. 7. §. nisi rigor, cũ. c. se. concor. qđ dixi. s. de tẽp. ordi. ex tenore, sup fi. ij. gl. ver. debet. n. imo dñt quidã necessariã sn̄iam, vel decretũ, vt s. decernat eũ idoneũ ad ordinẽ &c. & forte vocabuntur hi, quorum interest. j. q. 7. qm̃ q̃q̃d, qđ non credo,
d Inn. [d] plus dixit Host. q̃ falsissimum est, q̃ qdã di-
13 xerũt, q̃ ꝓ qa ꝓfirmatio, & institutio req̃rant cãæ cognitionẽ, & diligentẽ examinationem, vt patet de elec. nihil ẽ, ex quo ordinat, vel ꝓfirmat, vr̃ de hoc inq̃siuisse, & ex iusta cã dispẽsasse: quia oĩa præsumunt solenniter acta, instit. de fideiuss. §. fi. & præsumẽdũ est ꝑ iudice. s. de renun. in pũtia. Fatetur tñ Hosti. cũ Inn. q̃ audire missam a tali, vel ꝓcurationẽ recipe, cũ ẽt in talibus nõ requirat inquisitio, vel iudicialis examinatio, q̃uis attendẽdũ sit a quo missa audiat. 44. dis. ꝓmissationes, q̃ ꝑ hoc nõ dispẽsat, cum ẽt recipere ꝓcurationẽ nõ sit solẽnis actus, & pati eum post visitationẽ manere in
14 ecclesia nõ sit aliquid agere. fatent ẽt ambo, q̃ ꝓ si episcopus excõicatum scienter ordinat, nõ vr̃ illũ absoluere, cum ẽt in absolutione excõicati requirat certa forma, de sen. excom. cum desideres. Pręcise tñ tenet Host. q̃ nec ordinãdo, nec ꝓfirmãdo, nec alio modo intelligit ep̃s dispẽsare, nisi hoc exprimat, & de hoc, vt dixi, dicã in decr. 2. de scismati. [e] facit Cle. de sen. exc. si summus [*& ibi, Gratiã*] Idẽ
e 15 ꝓ Ho. siue ordinatus sciuerit defectũ, quẽ nõ pãdit siue ignorauerit, cũ nunc appareat eũ tũc nõ fuisse capacẽ [*& in fi.*] narrabat Inn. aliã ꝓ solutionẽ. s.
16 q̃ iste fuerat spoliatus, & iõ restituẽdus anteq̃ cognosceret de canonico ingressu. 2. q. j. notũ, de resti. spo. in litteris. & si dicas, ꝓstat istũ filiũ sacerdotis, ergo nec seruari dẽt ordo, nec restitui, de diuor. signi-
f ficasti. j. e. qm̃. rñde, q̃ imo seruãdus erat ordo: quia forte de dispẽsatiõe ꝓtẽdebat. s. de elec. dudũ 2. ¶ In gl. vl. [*ibi, ut dixi*] vr̃ erat talis ꝑsona ꝑsbyteri,

cui

cui daturus erat eccl̃iam, dato q̃ hoc sciuisset, & iõ valuit illa donatio nõ impediente tali ignorantia. C. de leg. l. rẽ alienã, Ala. [*& ibi, De mandato*] dicit
17 Hos. q̃ hæc ꝓ cõmoditas nõ poterit sibi auferri sine mãdato papæ, cuius auctoritate hoc fit, remittẽs ad distinctionẽ no. s. de cõst. ex parte, nisi ex nouo delicto supueniẽte: qa nec in illo censet papa dispẽsasse, ar. de excc. pasto. de testi. cog. ꝓterea. vide qđ dicã, & remittã de off. dele. sup eo, sup iij. gl. aliàs tñ dicit, q̃ qui cõmendat, põt rr̃ reuocare. remittit, de elec. dudũ. ij. [*& in fi.*] de hoc 7. q. 1. pa-
18 storalis. Host. dicit, q̃ ꝓ ecclesia huic interim ex cã cõmendatur, nec est prælatus, aliàs contra, de cõdi. appo. c. fi. de elect. e. 2. li. 6. Administrabit tamẽ vt prælatus, ar. s. de elec. cum nobis olim, ad fi. nec secundum eum interim dicitur ecclesia vacare.

ADDITIONES.

a ¶ Veniens. In hoc. c. in fi. facit ad materiam. ca. inter cætera, & quod nota. gl. in c. cum sane, de præben. an conferens beneficium teneatur de euictione, Bald.
b ¶ Parcentes. Ibi vide bonam glo. & vide Io. And. post Host. de elect. c. cum terra, super gl. fi.
c ¶ Dispensare. An autem ex simplici tolerantia contra ius tolerans vi deatur dispensare, tex. in c. cum iamdudum, in fin. de præben. quod non, & vide omnino ad materiam istius capitu. nota. in c. diuersis, de clericoniu. Bald.
d ¶ Inno. Ad hoc, quod auctoritate superioris non videatur dispensare, vide glo. no. etiam in principe loquentem in l. fi. de adop. & vide Bal. in l. bonorum. C. qui admit. ad bono. pos. ibi allegat, quod hic dixit Inno. quod tamen hic non ponit Io. And. Quod licitet factũ temerarium iudicis non inducit dispensationem.
e ¶ Scismati. Et in c. litteras, de consuet. præb. & ibi glo. & in c. vno, de æta. & qual. lib. 6. & in l. quidam, de reg. iur. Arch.

SVMMARIVM.

1 *Hæc decretalis gratiam continet, & nu. 5.*
Ordinato debet de beneficio prouideri, ibid. ver. dicebat autem, & quando non sit indignum, nolle prouidere, nu. m. 4.
2 *Supplementum decretalis.*
Quondam, subaudi tur. ibid.
3 *Ius patronatus acquiritur per ecclesię constructionem.*
Medietatem dari, rustici iudicant, ibid.
6 *Beneficium tantum debet habere clericus, quantum presbyter, vbi sunt in eadem ecclesia, neque ideo multum presbyter grauaretur, & ratio, nu. 7. & vbi id seruatur, nu. 10.*
Clericus si inuadat totum, quid iuris, remiss. ibid.
8 *Potest, pro debet.*
9 *Epilogus, & additio glossarum, & nu. seq.*
Prælatum vnũ hẽbit ecclesia, non plures, eod. nu. ver. unũ aũt.
11 *Vicarius est temporalis hic sacerdos, qui additur ad supplẽdum, quod clericus non potest.*
12 *Beneficium, vel ecclesiam habere dicuntur in solidum hic clericus, & sacerdos.*
13 *Causam quærere, cur hoc, vel illud non fecit superior, est importuni.*
Amici laboribus consulere vel in paucis sufficit, ibid. versi. sufficit enim.

CAPVT VI.

1 Roposuit. [1] Gratiã ꝓ continet. In prima clerici supplicatio. in secunda gratiosa prouisio. dicebat aũt Abb. q̃ hoc dicit, qa ex quo filius sacerdotis ordinatus est, ei dẽt de beneficio prouideri: tñ tenent & ipse, & Pe. per hoc c. qđ di
2 xi. s. ca. j. [*Domino ꝓ fundi*] quondã, desijt enim esse dñs [*Ecclesiam*] ibi de eius voluntate ꝓstructã. 10.
3 q. 1. sic quidã, & c. nouerint. Phi. acquisiuit ꝓ autẽ ꝑ id ius patro. de hoc de iure p̃onatus, nobis [*Noluisti*] & canonicè hoc fecisti. s. c. p̃sentium [*Indignum*] hoc ꝓ verũ, si nil põt ei imputari, vel quòd ad
4 te, qui scienter promouisti. de hoc s. e. proxi. licet enim ordinare nõ debueris, tñ ordinatio tenuit. multa enim prohibentur fieri, & c. de iureiu. quẽadmodũ, & sic eum mẽdicare esset in opprobriũ cleri, de hoc s. de renun. ad supplicationẽ [*Medie-*
5 *tatem*] per hoc ꝓ probat Host. q̃ loquatur de gr̃a sicut & illa, de præb. nisi essent: aliàs ꝯ. eo. ti. maioribus, & arguit pro sn̄ijs rusticorum. ad idẽ de parochia. c. j. de offo custo. c. j. & no. pro ꝓ æqualitate beneficiorũ, q̃ vbi est presbyter, & clericus, tñ habeat clericus vt presbyter. vide qđ no. de maio, & obe. statuimus. si talis clericus inuadit totum. vide quod scripsi, de præb. eum qui. li. 6. in vlt. gl. [*Suo ordine*] subdiaconatus. s. quia nec vltra potest, cũ nec plus hẽat, nec hoc posset, nisi gratia fieret
7 [*Obtinere*] nec ꝓ in hoc multum grauaretur sacerdos, ẽt si rector esset, non enim &c. Host. [*Potest*]
8 i. ꝓ debet, de conse. dist. j. hoc quoq;. per qđ c. etiã vr̃, q̃ debeat secum habere duos, sed nõ seruatur,
9 q̃ debeat secum habere duos, sed nõ seruatur, Host. ¶ Prima ꝓ glo. arguit, alle. 4. iura. ¶ Secunda obijcit, dat solutionem. P. secundam per suppletionem, tertiam Vincen. & Lau. demum vacillat quis istorum sit prælatus, ¶ Vlt. gl. arguit, alle. v. iu
10 ra. ¶ In ꝓ gl. 2. [*ibi, patroni*] nam, vt narrat Inn. dicũt quidam, hic non negatur requiri patroni consensum [*& ibi, Aequaliter*] dicebat Phi. in Italia hoc seruari in multis capellis, quæ habent plures clericos, nec tñ aliquis istorum habet super alios præ laturam. Vnum autẽ prelatũ hẽbit ecclesia, & nõ plures. 7. q. j. in apibus. 13. q. j. c. j. 21. q. 2. sicut [*et ibi, q̃ satis videtur*] & hoc tenet Inno. dicens ꝓ etiã, q̃ sacerdos est tpalis vicarius, supplens quod ille non poterat, ar. 7. q. j. illud. Dicit Hosti. quòd hæc facit quædã papalis prouisio, quã papa facere voluit, q̃ non solum ecclesias, sed etiam ep̃atus potest diui
11 dere, & vnire, de excess. prælatorum, sicut vnire. vn
12 de istiꝰ duo in solidum hñt istã ecclesiam sumendo in suo ordine, vt patet ex litera, sacerdos sacerdotalia, de corpore vici. significauit, & clericus co
13 adiuuando in suo ordine. ¶ Et ꝓ si quæris, quare papa non fecit ampliorẽ gr̃am subdiacono, vt ecclesiã per se regeret, & ad sup̃iores ascenderet: rñdet, q̃ forte latens cã suberat, q̃ non sinebat illum salua ꝓscientia promoueri, de ætate, & qualitate, quæris. Item hoc quærere est hoĩs importuni. sufficit. n. si cui vel in paucis amici laboribus ꝓsulaẽ. C. de neg. gest. tutori. dicit ẽt q̃ forte ideo non expressit presbyterum rectorem, ne intumesceret ꝯ
14 clericum. 11. q. 3. illud. dicit etiã ꝓ assensum clerici requiri, ne socius detur inuito. ff. pro socio, actione. §. societas, & l. qui admittitur, ar. 67. dist. c. vno. & per talẽ consensum pręsumimus minus discordiã, quã inducere solet cõio. cõsensus vero patroni ꝑm eum non requiritur: qa peccauit pũtando indignũ, vnde hac vice priuatus est iure pũtandi, de sup. negligentia p̃latorum. c. 2. §. fi. ꝑm Host. vnde licet quidã distingnãt inter clericos, & laicos, de hoc vide quod dicam, de officio ordi. cũ vos.
15 tenet ꝓ hic Inno. ad superiorem deuolui potestatẽ patrono præsentãte indignũ, licet bene faciat sup restituendo potestatem illam, quia non sunt ita in negocijs ecclesiasticis instructi [*& in fi.*] 12. q. 1. ad fi. j. q. 2. vobis, & de præben. c. 3.

SVMMARIVM.

1 *Filius præesse potest ecclesię, cui pater præfuit mediate, vel quando patris & filij vnitę erant ecclesię, nu. 3. ver. & si eccle.*
Diuisio capituli, ibid.
2 *Media ꝑsona purgat vitiũ: quãdoq; non purgat, sed attenuat.*
Vitia quę transeant in successores, ibid. ver. dicebat hic.
3 *A successione in beneficio an repellantur ascendentes & descendentes.*
4 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 5.*
Proximus quis intelligatur, & quibus casibus, eod. nume.
hęredis appellatione continentur & hęres hęredis, & vlteriores, ibid.
6 *Additio glossę.*

CAPVT

CAPVT VII.

1 EXtranſmiſſa. Caſus. Filius †p-
eſſe poteſt eccle
ſiæ, cui pater p̄fuit mediate. Et primo
ponit querelam. ſecundo prouidet, &
ſoluit obſtaculũ. & ſecunda pars ibi. In
princ. ſ. qñ repreſentatus fuit [*Quo*] patre ipſius. G.
2 [*perſona*] ergo † media perſona purgat vitiũ, quãdoquẽ non purgat, ſed attenuat. 2. q. 1. in primis,
vbi de hoc. dicebat hic Goffred. & Hoſtienſ. poſt
eũ, vitia, q̃ rẽ afficiunt, ſicut furti, & violentiæ tran
a ſeunt in ſucceſſores. C. de acqui. poſ. vitia.[a] de re-
ſti. ſpo. ſæpe. ff. de condi. furti. qui furtum, & l. fi. ff.
depoſiti. l. j. §. ſi rem. Perſonalia, vt dolus, & contu-
b ma. non tranſeũt in ſingularem[b] vt in præal. c. in
primis, & j. q. j. cito turpẽ, & ff. de hære. vel ac. ven.
l. venditor. In vniuerſalem vero tranſeunt, q̃ ſuc-
cedit cum ſua cauſa, & ſuis vitiis. ff. de diuer. & tẽ-
po. præſcri. l. an vitium, & l. cũ hæres. [*Cui*] perſo-
3 næ mediæ [*Succeſſionem*] no. hic † Hoſt. repelli aſcen-
dentes, & deſcendentes, arg. huius litteræ. & 8. q. j.
apoſtolica: quia ſicut filius patri ſuccedit, ſic & pa
ter filio, licet turbato ordine. ff. de inoffi. teſt. nã, &
ſi, & l. præ. & vterq; habet querelam, in auct. vt cũ
de appel. cog. §. illud quoque: ſed Ala. Tan. Vin. &
Philip. j. eo. quoniam, & Ioan. in dicto c. apoſtoli-
ca, dubitando tñ ꝓtradicunt: quia pœnæ &c. & qa
qđ non eſt ſanctorum patrũ &c. 2. q. 5. cõſuluiſti,
& ſ. de tranſla. inter. & ſi eccleſiæ patris, & filii fue
runt vnitæ propter ipſarum tenuitatem, altero
cedente, vel decedente ſuperſtes in vtraque eccle
ſia miniſtrabit: quia nõ ex vi ſucceſſionis, ſed ex
vi vnionis adminiſtrat, niſi in fraudem canonis fa
cta eſſet unio. Idem Vincen. j. c. penul. æquum ta-
men eſſet, vt in ſua antiqua filius miniſtraret, &
in vnita per vicarium, & hoc dominus Clemẽs ad
4 cautelã voluit, Hoſt. ¶ Prima † gl. no. nomen hære
dis, alleg. duo iura, in ꝯ. allega. quatuor, & ſoluit.
5 ¶ In gloſſ. j. † *ibi ſuſpenſus*] ſ. cum dicit teſtator, q̃ſqs
mihi hæres fuerit, filio meo ſit hæres. Item qđ di-
citur, filium hæredem libertum paternum vt in-
gratum accuſare, intelligitur de proximo. Item ſi
debes operas patrono, & hæredi, non ideo hære-
dis hæredi [*& ibi, Honor*] vide de pœni. c. 3. ſuper vlt.
glo. [*& ibi, in annalibus*] annalia legata, & fideicom-
miſſa relicta alicui, & ipſius hæredibus, debentur
etiam hæredibus hæredum [*& ibi, Hæredis.*] ſequi-
tur, appellatio non ſolum ad proximum hæredẽ,
ſed etiam ad vlteriores refertur. Nam hæredis hæ
c res, & deinceps appella. hæredis continetur[c] [*&
ibi l.* j.] nil vĩ facere, & ibi dicit, q̃ nominatim exhę
redatus quis dicitur, cum exprimitur nomen, prę-
nomen, & cognomen, & tamen ſufficit vnum ex
6 his. ¶ In † glo. j. [*in fi.*] Inno. tamen videtur intelle-
xiſſe. c. de illegitimo dicens, quòd reſponſum pa-
pæ fuit diſpenſatio. dicit Pe. de illegitimo loquit.

4 *Epilogus, & additio gloſſarum, & nu. 6.*
Reſtitutio eccleſiæ cui denegatur, licet ſpoliato, eod. numer. 5. ver. alij dicunt, & nu. 6.
6 *Spoliatus quid dicere debeat in dubio opponenti non faciendam inſtitutionem.*
7 *Aſtringenti ſe ad quid probandum, mos generandus eſt.*

CAPVT VIII.

1 ONſtitutus. Caſus. Filius
2 † præeſſe põt eccleſiæ, ĩ qua pater ſine titulo mi-
niſtrauit. & ſecũda pars ibi, frater-
nitati tuæ [*Canonice*]. ſ. † ſine vitio cõ
ferentis, recipientis, vel formæ, &
per hoc videtur intẽtaſſe petitorium [*Spoliauit*] &
3 per hoc † videtur intentaſſe poſſeſſorium. [*Querelam*] nõ dicit qualẽ [*& infra*] i. ad nos recurſum ha-
buit, & noſtrum remediũ implorauit [*Electus*] non
dicit & canonicè iſtitutus. p̃ ꝙ dicit Hoſt reproba-
ri oẽm lecturã, q̃ hẽt, ꝙ ſup̃ petitorio fiat ꝓmiſſio,
dicens etiã illud probari p̃ finẽ, vbi mandat reſti-
tui fructus p̃ceptos, qđ gl. ẽt de p̃cipiendis intelli-
git, qđ eſt propriũ in ĩterdicto poſſeſſorio. [*Non fue-
rit*] qđ ꝓſtat hoc ipſo, ꝙ non cõſtat ꝯriũ. C. q. mili.
non p̃nt, uerius, ſuper ver. ſeruis, de his q̃ ſiunt a p̃-
latis, ea noſcit. vel conſtabit per probationẽ eius,
qđ ſequitur, niſi aliud dicaẽ, ad quã probationem
4 onerauit ſe clericus, ſicut ꝯ. dicã. ¶ Scđa † glo. obii-
cit, & ſoluit. ¶ Tertia gl. ponit duo dicta: ad ſm ſi-
5 gnat cõtrariũ, & remittit. ¶ In† gl. 2. ibi petitorio,
& poſſeſſorio. dicũt alii, ꝙ petitorio tñ, ſed ſm id
non dẽt huic adiudicari eccleſia, cũ non ꝓbaſſet
legitimã inſtitutionẽ, nec ſit legitimus. Sed ſm id
dicebat Inn. loqui decr. de diſpenſatione, & ꝙ nõ
mouebaẽ qõ de canonica inſtitutione. Alij dñt, ꝙ
ſi ageret poſſeſſorio, ſi p̃feſſionẽ, vel euidentẽ p̃-
bationẽ ꝓſtat, vel alias notoriũ eſſet, ꝙ eſſet illegi-
timus, vel ꝙ eccleſiã occupaſſet, denegaretur ei re
a ſtitutio, niſi ꝯ tale notoriũ[a] aliqđ rõnabile oppo-
neret, & probaret, cũ ſine peccato eccleſiã tenere
b non poſſet; ad hoc de diuor. ſignificaſti[b] ff. quorũ
le. l. j. §. redigunt. ff. de doli exceptio. l. dolo. ĩ dubio
6 † tñ põt dicere ſpoliatus, nõ rñdebo, niſi de poſſeſ.
fuero reſti. ſic Inn. ſm Hoſt. ſic poſuit, nõ rñdebo
de p̃prietate, quouſq; &c. vtraq; bona. nec tu au-
diendus es, niſi prius reſtituas, de reſt. ſpo. Itẽ cum
qs. & vide qđ dixi, eo. tit. in l̃is, & c. ex parte, vbi ẽt
7 remiſi in cle. de cã poſſ. c. vno. in vlt. gl. dicit † Hoſt.
ꝙ de volũtate clerici proceſſit iſta cõmiſſio: & iõ
mos ei gerendus fuit, de reſtit. ſpo. c. j. & forte pa-
pa eũ ad hoc induxit ex quadam æquitate tollen-
di circuitus: qa in eo caſu reſtitutus breui manu
amoueret, arg. ꝯ. de accu. ad petitionem, ad finẽ, &
forte clericus bene confidebat de ſuo iure.

ADDITIONES.

a Vitia, Ibi vide bonam gl. & ibi per doct.
b Singularem. Pacta autem in rem ſcripta an tranſeant in ſingularẽ ſucceſſorem, vide Dy. in regula is qui inuitis, de reg. iur. in 6. & Bar. in l. fi. ff. de noui oper. nuntia. & plenius de materia per ipſum in l. tertius. §. j. ff. de aqua plu. ar.
c Continetur. An appel. hęredis comprehendat extraneum, & an de primo tãtũ intelligatur, vide Bar. in l. Gallus, §. itẽ. ff. de lib. & poſt.

SVMMARIVM.

1 *Filius præeſſe põt eccleſiæ, in qua pater ſine titulo miniſtrauit.*
2 *Canonicè quæſitum beneficium quod dicatur.*
Petitorium videtur intentaſſe, qui dicit canonicè adeptum beneficium fuiſſe, ibid. & quæ in eo probanda, ibid. & nu. 5. in princip.
3 *Poſſeſſorium quando.*
Conſtat hoc ipſo, cum non conſtat cõtrarium, & quo caſu hic, eo. nu. ver. non fuerit.

ADDITIONES.

a Notorium. De hoc tangitur in c. eum qui, de eo qui mit. in poſſ. cau ſa rei ſer. lib. 6. & in cle. vnica, in gl. fi. de cauſa. poſſ. & proprie. & vi-
de quod ple. ſcripſi 3. q. 1. in ſum. & §. patet ergo, Archi.
b Significaſti. Vide ibi per Inno. & per Io. And. in c. in literis, de reſti. ſpo. & in ſpecu. de reſt. ſpo. ſuper rubrica, & vide optimè in deciſio. Rotæ. concluſio. 22. & an idem in reuocatione attentatorum, vide concluſio. 20. & vide Bar. in l. naturalis. §. nihil. ff. de acq. poſſ. & vi-
de Bal. in l. ordinarij. C. de rei. ven. qui al legat hoc dictum.

SVMMARIVM.

1 *Filius ſacerdotis diſpenſatus ex conceſſione papę de eccleſia paterna immediate tenenda, non poterit amoueri per literas contra eum poſtea impetratas, & nu. 9.*
2 *Diſpenſare poteſt epiſcopus cum eo, qui non eſt publice infamatus urgente neceſſitate: alias minime. & nu. 4.*
C. pen. & vltimo, infra eod. intellectus, ibid.
3 *Opinio quæ præferenda ſit in iudicando.*
4 *Argumentum elicitur à contrario, & nu. 9. & 11.*
Vitæ probatæ quilibet præſumitur, ibid. nu. 4.
5 *Vel pro &, & pro vel, ſumuntur.*

Diſpen-

Diſpenſari non poteſt ratione temporis cum peccatoribus, ibidem.
6 *Interpretatio diuerſa huius conſtitutionis.*
Aſſignatio eccleſiæ fit duobus modis, eod. nu. ver. aſſignent.
7 *Reſcriptorum verbis parendum.*
Quæ hic a papa quærebantur. ibid. ver. dicit Hoſt.
8 *Perpetuata an ſit poteſtas eius, cui committitur, vt cum aliquibus diſpenſet, ſi cum quibuſdam diſpenſauit.*
Gratia perfecta non expirat morte concedentis, ibid. ver. quo caſu.
10 *Inſtitutio pertinens vd epiſcopum dici poteſt auctorizabilis.*
12 *Epilogus, & additio gloſſarum. nu. 13.*

CAPVT IX.

1 EXtua. Caſus. Si iſ† cui conceſ-
ſum eſt a papa, vt poſſit
diſpenſare cum filijs ſacerdotum
circa eccleſias paternas immedia-
te tenendas, cum aliquo diſpenſa-
uit, ille per litteras iuſtitiæ contra
eum poſtea impetratas remoueri non poterit. In
prima conſultatio. In ſecunda reſpõſio ibi, Super
quo [*Literas*] iuri communi conſonas ſcđm vnã
opi. vel continẽtes ſpecialem gratiam: ſed alia pla
2 cet Hoſt. ꝙ neceſſitate† vrgente cũ eo, qui nõ eſt
publice infamatus, diſpenſare poſſit epiſcopus, &
iura contraria. j. c. pen. & fi. loquantur, quando ſo
la prærogatiua meritorum, & non neceſſitas di-
ſpenſationem requirit: vel quando eſt de hoc infa
matus, & vilificatus, & quo caſu ſine coloratione
eccleſiæ non poſſet de facili diſpenſari, cũ & ſolus
princeps, vel ſenatus remittit infamiam, de hoc. j.
a de reiudi. eum te. Fatetur[a] tamen, ꝙ curia hodie
ſeruat ſolum papam diſpenſare, & hæc opi. in iu-
3 dicando † præferenda eſt, licet prima ſit verior ſm
eum, de re iudi. in cauſis [*Suſtinere*] ſi intelligatur
hoc de illegitimis, duplex eſt gratia: ſi de legitimis
vna tantum, ſm Hoſt. [*Probatæ vitæ*] quod ſemper
4 † præſumiẽ, niſi ꝯrium probet, qđ dic, vt ſ. de ſcru-
ti. c. j. vel hoc dicit, quia infamato omnis denegaẽ
epiſcopi diſpenſatio, vt prædixi ſm Hoſ. [*vel quos*]
5 vel † pro &, ff. de verb. ſign. l. ſæpe, ſicut e conuerſo.
b ſ. ca. 2. aliàs innueret, ꝙ ratione temporis[b] poſſet
cum peccatoribus diſpenſare, quamuis nõ eſſent
probatæ vitæ, & conuerſationis ſecũdum Inn. qđ
valde deteſtandum eſt ſm Hoſt. ſ. de conſue. c. fin.
cum ſi. [*Quidam*] aduerſarij eorum [*Ante eos*] qui
modo tenent, ſm vnam lecturam, vel qui petunt
ſm aliam [*Eis*] ſ. filijs ſacerdotum. i. eos remoue-
6 ant, & impetrantibus † aſſignent, ſm vnam lecturã
ſed ſm aliam illi, qui impetrarunt, intrauerant ec
cleſias, & filij ſacerdotum inquietauerant illos, &
ſic proprie ſequitur, appellatione ceſſante ſilen-
tium, &c. [*Aſſignent*] conferendo ſm vnam lectu-
rã, vel adiudicando ſm aliam, cum tñ tacuerint
ſuum vitioſum ingreſſum, ſm Hoſt. [*Quamuis*] nõ
puto, ꝙ fuerint verba reſcripti, ſed fuerunt verba
7 conſulentis. Nã ſi eſſent verba † reſcriptorum, eſſet
parendũ. 19. diſ. in memoriã, ſm Abb. [*Super quo*]
dicit Hoſt. ꝙ archiepiſcopus ptãte ſibi generaliter
tradita circa aliquos tales vſus eſt: aliqui impetra-
runt lr̃as contra illos, cum quibus non fuerat di-
ſpenſatum: aliqui de impetrantibus antequã im-
petraſſent, amotis presbyterorum filijs fuerãt, in-
ſtituti per diœceſanos: aliqui intruſi per potentiã
laicalem. de his omnibus quærebatur, & papa re-
ſpondet, & primo ad primum, & per eius ꝯriũ pa
tet ſolutio ſecundi. ſecundo ad tertiũ: & per eius
ꝯrium patet ſolutio quarti membri, & p̃ hoc dixi,
ꝙ melius dixiſſet, ſuper quibus [*Cum aliquibus*] nũ
8 quid † perpetuata ſit poteſtas illius, cui committit
ꝙ cum aliquibus irregularibus diſpenſet hoc ipſo
c quod diſpenſauit cum quibuſdã? no. Guil. in ſpe.
de legato. §. videndum, [c] ver. quid ſi is, & dicit ſe
obtinuiſſe ꝙ non. dictum iſtud põt procedere, qñ
cum expreſſis perſonis diſpenſare debebat, ema-
nauit lr̃a per viam cõmiſſionis, nõ per modũ gra-
tiæ factæ diſpenſare dẽnti, & maxime cũ incertis,
vt ſæpe cõtingit, quo caſu cum perfecta ſit gratia,
ergo non expirat ẽt re integra morte concedentis
d vt clare p̃batur, de præb. ſi cui, [d] lib. 6. & adhuc pri
mo caſu poſſet ſubdiſtingui, an is, cui facta fuit cõ
miſſio, fecerit actum cõem omni diſpenſationi,
& tunc duret poteſtas, an ſolum ſpecialem quo
ad diſpenſationem iam factam, & tunc procedat
dictum Guil. pateat hoc ex his, quæ dicam. ſ. de of-
ficio dele. licet, in glo. dicit Hoſt. & ſuper gl. 2. [*Di*
9 *ſpenſatis*] ergo † a contrario ꝯ illos, cum quibus di-
ſpenſatum non eſt procedent iudices ſm formã
10 reſcripti [*Auctoritate*] per † hoc no. Hoſ. ꝙ inſtõ, q̃
ad eũm pertinet poteſt auctorizabilis appellari, đ
hoc de officio Archi. cum ſatis, & de inſti. c. 3. [*Re-*
11 *manere*] ergo † a ꝯrio inſtituti auctoritate eũ ipſas
poſſunt pacifice gubernare, & ad eas reſtituuntur
12 ſm Hoſt. ¶ Gl. j. † arguit, eũos diſperare poſſe &c.
tenet ꝯ, & ſoluit. ¶ Pe. gl. no. diſpẽſationem ſemel
13 factam, &c. ¶ In † gl. j. [*ibi, Diſpenſati*] p̃ id non pa-
tet, ſed per id, qđ dicit, per priores lr̃as, ergo littera
rum virtute, & non ſuo iure potuit diſpenſare. &
hoc credo, licet Hoſti. exponat, per priores. i. poſt
priores, vel ſub. maxime. Et ſi dicas, ꝙ quo ad pro-
uinciales neceſſaria fuit ptãs papalis, ſed non quo
ad diœceſanos, rñdeo, ꝙ decr. non exprimit, quòd
hanc poteſtatẽ receperit in prouincia. de hoc tñ
opiniones vide. ſ. eo. tit. c. j. reſpon. j. in fi. lib. 6. ¶ In
gl. hoc ideo, ibi, ex hoc ſm Pe. & Abb. hic deberet
eſſe principium gl. & ſuper ver. ſilentium [*Et in fi.*]
hoc ar. non procedit, quia iam ſequeretur, ꝙ nec
papa poſſet diſpenſare, vnde de iure loquitur, di-
ſpenſationem non tollit. ¶ In gl. [*Diſpenſatio, ibi, col.*
6.] & ſ. de regu. iur. c. decet, lib. 6. [*Et in fi.*] de hoc
ſ. de elec. cum ex eo, in glo. no. lib. 6.

ADDITIONES.

a Fatetur. Vide infra in glo. 1. & ſuper illa.
b Temporis. Et ſic quando iura repugnantia hoc ſuadent, fit iſta inter pretatio, de quo per Bar. in l. ſæpe, hic allega. & in l. is qui ducenta. §. vtrum. ff. de re. du. & per doc. in l. cum quidam. C. de verb.
c Videndum. Ibi vide Ioan. And. & vide Bart. in l. fundi. ff. de acq. poſſ.
d Cui. Et ibi vide Io. And. an in dubio vĩ cõuẽtio, an ſola commiſſio.

SVMMARIVM.

1 *Manifeſtum ſi eſt, filium in eccleſia immediate ſucceſſiſſe patri, ſine aliqua teſtium receptione ab ea remouebitur, & numero 2.*
2 *Publicum pro notorio.*
In notorio, quod poteſt quis inficiari, non requiritur alia probatio, vel deductio eius in iudicium, eod. nu.
Diſpenſatio tollit excluſionem filiorum presbyterorum ab eccleſiis commiſſam, eod. nu. ad fin.
3 *Ordine iudiciario non debet actorem iudex vexare, cum ei de facto tanquam iudici conſtat. ſecundo quando epiſcopus requirit a ſubdito, vt oſtendat, quomodo ſit adeptus eccleſiam, nu. 4.*
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. nu. 6. 7.*

CAPVT X.

1 VOniam. Caſus. Si † manifeſtũ ẽ,
ꝙ filius in eccleſia im-
mediate ſuccedit pr̃i, ſine aliqua teſtiũ
receptõe ab illa remouebit [*Publicum*]
2 i. † notoriũ. [a] ſi. n. verũ eſt, patres ibi mi
a niſtraſſe, nõ põt, nõ eſſe notoriũ, & ꝛrãſlatiõe, ꝙto
& in tali notorio, qđ non põt inficiari, non requiriẽ
alia probatio, vel ꝙ ea deducaẽ in iudiciũ, vt ſequ
ſm Inn. Sed Hoſt. dicit, ꝙ & ſi adminiſtratio ſit no
toria: p̃nitas tñ, ſeu filiatio poſſet eſſe dubia, q̃ qñ-
que vix, aut nũq̃ probari põt, vt patet. ſ. e. Michael

[*Eas*] Lecclesias.aliàs [*eos*] ſ.perſonatus [*Excludaris*] niſi cum eis eſſet canonice diſpenſatum, ſupra.c.proximo [*iudicium*] ex quo†enim de facto cõ ſtat iudici tanq̃ iudici, non debet vexare actorem in oblatione libelli, vel alio iudiciario ordine, per iura, quę alle.glo.ſecus, ſi de eo poſſet probabiliter dubitari. 11.q.3.graue.& arguit Hoſtien. quod †quando epiſcopus requirit a ſubdito, quod oſtẽdat, qualiter eccleſiam eſt adeptus, non eſt offerẽdus libellus. remittit, de ſimo. licet Hely.§.primo. ¶ Vltima†gloſſa notat, q̃ in manifeſtis &c. allega. quatuor concor. in contrariũ alle. tria iura. ¶ †In gloſſa vltima [*ibi, Ea quidem*] cano. quarta quæſtione quarta. §. aliquando. ¶ In†gloſſa vltima [*ibi, Porro*] vide quod ibi nota. in prima glo. & de iureiur. ad noſtram. 3. in glo. ſecunda [*& in ſi.*] prima pars vera, cum eſt notorium crimen, de hoc infra, de cohabi. cle. & mu. veſtra, Tan.

ADDITIO.

a Notorium. No. & vide. ĵ. in c. 1 de offi. vica. Bal.

SVMMARIM.

1 *Filius etiam legitimus remouetur ab eccleſia, in qua immediate ſucceſſit patri vicario, vel rectori.*
Cantuarienſis archiepiſcopus eſt legatus, eod. nu. ver. ſed hęc.
2 *Metropolitanus eſt iudex in communi vitio prouinciæ, & an poſſit in viſitatione prouincię diſpenſare, nu. 3.*
4 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. nu. 5. 6.*
Hæredes ſui, & neceſſarij qui, & nu. 6.
Nepotes an intelligantur prohibiti, cum filij prohibiti ſunt, eod. nu. 5.

CAPVT XI.

1 ADextirpandas. Caſ°. Filius†etiã legitimus remouetur ab eccleſia, in qua immediate ſucceſſit patri vicario, vel rectori [*Prouincię*] contra, de officio ordi. paſtoralis. ſed hoc propter negligentiam epiſcoporum, vel quia Cantuarien. eſt legatus, de offõ. le. c. 1. Hoſt. autem
2 no. p hoc, q̃ †in cõi vitio prouincię metropolitan° ſit iudex: ad idem. ĵ. c. ſi. de reſcriptis, ad hoc de inſti. c. 3. ¶ Sed † quæro, cum metropolitanus viſitat prouinciam, an poſſit diſpẽſare? videtur quod ſic: qa poteſt, qđ poteſt ordinarius, Vin. facit pro Vin. de peni. & remiſ. c. noſtro, de cenſibus. c. vlti. lib. 6. Sed iſta loquuntur in his, q̃ reſpiciunt forum pœnitentiale. diſpẽſationẽ ergo cũ illegitimis, vel his ſimilem non puto q̃ facere poſſit, cum non ſit p̃miſſum, & facit, qđ dicã, de tempo. ordi. cum nul-
4 lus, lib. ſexto, in gl. non dicit. ¶ Prima†glo. reſpon-
5 per qõnẽ, an prohibitio filiorum &c. ¶ In 1. gloſſ. [*ibi. §. ſui*] ſui & neceſſarii hr̃des ſunt filius, nepos, & cæteri liberi, qui fuerint in morientis poteſta-
6 te. ¶ In†gl. j. [*ibi, Nepotes*] & idẽ Io. 8. q. 1. apoſtolica. Ala. ſ. c. proxi. & ibi Tanc. & Phi. ponendo glo. Ala. Vin. dixit gl. illam Ala. correctam per decret. ad abolendam, q̃ non video, & Inn. hic, Hoſ. autẽ. ſ. eo. ex tranſmiſſa, dixit idem, quãdo mortuus eſt filius, aliàs non, cum primo caſu nepos ad ſucceſſionem veniat, in ſecundo non, alleg. C. de ſuis & leg. hæredibus, auth. in ſucceſſione. & vt perſona extranea media purgat vitiũ, ſic & naturalis ſm eum. remittit etiam ad ſummam, eo. tit. §. qui filij ver. ſed nunquid, & ſe. vbi poſuit qõnes de hoc vtiles, & ĵ. de hære. vergentis. Rai. in ſumma huius ti. §. 3. Gof. hic, & ſ. c. ex tranſmiſſa, & in ſumma, §. de hac ſecunda. Bartho. Brix. 8. q. 1. apoſtolica, dicũt prohibitionẽ ad nepotes non extẽdi, ar. ff. de ritu nup. l. lege Iul. § hoc capite, vbi ſenator, qui nõ poteſt ducere filiam illius, qui artem ludicram exercuit, ducit neptẽ, ar. inſti. de his, qui da. tu. te. poſ. in ſi. T. & ff. de teſta. tu. q̃ ſi nepotes, vbi ſi do tutorẽ liberis, de nepotibus intelligitur, ſecus, ſi filiis, & vide quod no. in Clemen. de bap. c. vno. in glo.
a comprehendit, de pę. diſt. a 1. pęne. 56. diſt. dñs. & facit qđ in alio caſu no. Io. 100. diſt. c. 1. ad hãc partem. adducitur, qa conſtat in filio, & nepote diuerſas eſſe ſpecies, & diuerſos gradus. 3 5. q. 5. c. 1. & 3. & vltimo. ff. de gradibus. l. iur. p̃ſul. & inſti. de gra. per totum, & patet in arbore, dictum ergo de vno non comprehẽdit reliquum. bene facit C. de col. l. illam, & in auten. de hære. ab inte. p̃ totũ. Itẽ conſtat, q̃ ſi filius tuus eſt mulieri in 4. gradu p̃ſanguinitatis linea æquali, vel inæquali, ſed eſt remotior nepos tuus ex illo licite p̃hit cũ illa. ĵ. de conſan. & affi. c. vlt. Itẽ qui non poteſt p̃here cum filia ſpũali p̃here tñ põt cũ ipſius filia, cum nõ ſit prohibitũ, vt dicam. ĵ. de cog. ſpirituali, ſuper rubrica. & idẽ in filio ſororis adoptiuæ, Inſti. de nup. §. fratris, ver. eius vero. Item decre. 2. de hæreti. §. 2. lib. 6. quę punit filios hæreticorum non incluſiſſet nepotes, niſi de ſcđa gñatione fuiſſet expreſſum: & tamen ẽt illud certo caſu reſtringitur, vt patet eo. ti. c. ſtatutum. 2. qđ ſatisfacit [*& ibi. §. ſui*] ad hoc. ff. de ritu nup. l. ſenatus, vbi tutor filiam pupillo nõ tradit nuptui, nec nepoti, & vĩ tradi pro rĩa: ſed verius eſt, q̃ eſt caſuale, vt patet per ſuperiora, q̃ cuius filiã hr̃e non licet, nec eius neptẽ, vt inſti. de nup. §. fratris. ad idẽ. ff. de ver. ſign. l. iuſta. q̃ lex ẽt inducit ad partẽ p̃riã, cũ ibi dicat per interpretationẽ nepotẽ appellatione filii p̃tineri. ceſſet ergo talis interpretatio in pœnalibus, de reg. iur. in pœnis, lib. 6. vel materia odioſa, eo. tit. odia, & vide quod dicã, de pœn. in quibuſdam, in glo. per lineam [*& ibi, ex parte*] & ĵ. de arbi. c. 2. de accu. accedens.

ADDITIO.

a Pe. diſt. De materia an appellatione filiorum veniant nepotes, vide pleniſſime per Bal. in l. liberorum. ff. de verb. ſig. & per Bal. in l. Gallus. §. inſtituens. ff. de libe. & poſth. & per do. Bart. de Saſſi. in l. 2. C. de iur. emph.

SVMMARIVM.

1 *Filius epiſcopi legitime natus promoueri poteſt ad ordines, & in paterna eccleſia beneficiari.*
2 *Nunc, ſubauditur.*
Supplementum contextus, ibid.
3 *Licite, non notat indulgentiam.*
4 *Epilogus, & additio gloſſarum.*
De filij ſucceſſione in locũ patris in bñficio, vel prębẽda. nu. 6.
Filius eſſe poteſt epiſcopus in eccleſia, vbi pater fuit archidiaconus, ibid. ver. dicit autem.

CAPVT XII.

1 ADhæc. Caſus. Filius† epiſcopi legitime natus promoueri poteſt ad ordines, & in paterna eccleſia bñficiari [*Pontificibus*]
2 nunc†qui olim fuerunt vxorati, & filios genuerũt [*Honeſtate*] de elec. cũ in cunctis, de ætate, & quali. eam te [*Legitimo*]
3 & legitime. ĵ. eo. literas [*Licite*] non† notat indulgentiam, Ala. & Vin. & in eiſdem inſtruit eum vltra id, quod quæſierat. ¶ Prima†gl. ſignat p̃trariũ.
4 ¶ In gloſſ. vlti. [*ibi, beneficio*] circa ſucceſſionem in locum eius in beneficio, vel prębenda diſtinguendum eſt ſm Hoſtien. inter eccleſiam habentem diſtinctas prębendas, vel certum numerum, nec ne, quod probatur, de prębendis, dilecto, de conceſ. prębен. ex parte, dicit autem, filium eſſe epiſcopum illius eccleſiæ, cuius pater archidiaconus fuit, dummodo enim filius ſit legitimus, non eſt curandum de maioritate, vel minoritate beneficii, ſed de ſola identitate. i. quòd non ſit idem, vel penitus ſimile, ut perſonatus, & uicaria perpetua. ff. de reg. iur. hæreditas. ff. de acquiren. poſſeſ. cum hæredes.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Filius non poteſt eſſe vicarius eccleſiæ, in qua pater proximus fuit rector, & e contrario, nu. 2.*
Filius quibus probetur modis eſſe, nu. 5. & 6.
3 *Tolerantia quæ ius poſſeſſori non parat.*
4 *Epilogus, ſuffragium & additio gloſſarum. nu. 5. & nu. 7.*
7 *Filiatio, & paternitas ſunt relatiua, & quæ de filiatione pro banda dicta ſunt, intelligas repetita de paternitate.*
Relatiuorum altero probato & alterum intelligitur, ibid.

CAPVT XIII.

1 MIchael. Caſus. Non † poteſt filius eſſe vicarius eccleſiæ, in qua pater proximus fuit rector. Et in prima facti narratio. in ſecunda cauſæ commiſſio, ibi, fraternitati [*Canonice*] de hoc. ſ. c. con
2 ſtitutus [*¶ Proximo*] & immediate [*Qui*] ſ. Antonius [*Vicariam*] vt dixit Goff. iſta ſunt † conuertibilia, filius non poteſt habere vicariam; cuius pater habuit perſonatum, nec e conuerſo [*Non poſtpõas*] etiam ſi obijceret ſe toleratum fuiſſe aliquã
3 do in poſſeſſione ipſius. talis†enim tolerantia ius poſſeſſori non parat, ſed iniquitatem tenentis auget, de reſcriptis, nihil: ſecus de tolerantia approbationis, de cogna. ſpirituali, ſuper eo. ſi tamen diceret ſecum diſpenſatum per papam audiretur. ſ. eo. ex tua, Ala. Vin. & adde, quod ibi dixi. ¶ Prima
4 †gloſſ. arguit, quærit, & ſoluit, ex ſolutione infert aliam quæſtionẽ, quã ſoluit. Iterum ex ſolutione
5 obijcit, & reſpondet. ¶ In†gl. j. [*ibi. l. 5.*] ab inteſta to ſuccedunt filius, nepos ex alio filio, qui tempore mortis reperinntur in poteſtate [*& ibi, Non nudis*] vide hanc & ſe. decre. per tuas, ſuper. j. gl. [*& ibi, §. 1.*] qui ſe dicit filium eius, qui teſtamẽto negauit eum filium, tamen eum exhæredauit, agit
6 de inofficioſo. ¶ In†gl. j. [*ibi, Per tuas*] & ĵ. qui filij ſint legi. per tuas, de hoc. ĵ. de pur. cano. accedens
a [*& inſi.*] & de hoc. ĵ. qui ſi. ſint le. tranſmiſſæ. a &
7 quæ dicta ſunt de†filiatione probanda, intelligas repetita de paternitate, cum ſint relatiua, & eadẽ ratio vtrobique ſecundum Hoſt.

ADDITIO.

2 ¶ Tranſmiſſæ. Vide Bar. in l. filium. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iuris, & in l. 1. §. Iulianus. ff. de li. agno.

SVMMARIVM.

1 *Illegitime genitus etiam de vxore ſine diſpenſatione ad ordines vel bñficia promoueri non poteſt, & quo caſu id habeat locum, ibid. ver. per hoc: non tamen nocet ad vitam æternam, nu. 4.*
2 *Pueritia, ideſt a principio pueritię.*
Ad minores promotio quando poſſit fieri.
3 *Illegitimus quare prohibeatur.*
Propellenda, procul pellenda, ibid.
Patres filiorum pœnam ſentiunt in ſcipſis, eod. nu.
4 *Incontinentia patris non nocet filijs ad æternam vitam.*
5 *In diſpenſatione illegitimi ex ſtylo curiæ ponitur in literis, clauſula hic deſcripta.*
Dignus moribus quis præſumitur, niſi cõtra prohibetur, ibid.
De moribus inquiſitio per eum, cui collatio bñficij commititur faciẽda, & vbi, & quo caſu, eod. nu. ver. putat tamẽ.
Permitto, refertur ad diſpenſationem, nu.
Supplementum contextus ad verbum permittimus, eod. nu.
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Mediocritas, vel medium in dubio an veniat, eod. nu. & nu. 9. §. in vlti. gloſſ.
9 *Additio gloſſarum.*
10 *Clerici appellatio an comprehendat ſacros ordines.*
Indulgentia, vel diſpenſatio reſtringenda, dummodo remaneat in aliquo gratioſa, eod. nn. ver. fatetur tamen.

CAPVT XIIII.

1 ITteras. Caſus. Illegitime†genitus etiã de vxore ſine diſpẽſatione ad ordines, vel bñficia promoueri non poteſt. Supplicatio. ſupplicationis admiſſio ibi, verum licet [*Conceptus*] per hoc patet, q̃ ſi prius fuiſſet conceptus, licet natus poſt cõtinentiam, & ſacerdotium legitimus cenſeretur, ad idem, qui ſint ſi. leg. c. 2. & ff. de ſtatu ho. qui in
a vtero. a [*A pueritia*] 1. a principio†pueritiæ quo tẽ
2 pore poſſet quis ad minores promoueri. 77. diſt. in ſingulis. & ſi dicis, q̃ fuerit promotus ad minores ſub hoc, q̃ affectum compleuit, ſed melius eſt, vt intelligas, q̃ affectus ipſe ſtetit in ſuis finibus per ea, quæ ſequnntur [*Verum licet*] ſup. Hoſtien. videretur quod prædicta ſupplicatio non eſſet admit-
3 tenda, cum a filijs &c. [*Incontinentia*] hæc eſt† vna ratio, quare prohibetur illegitimus, remiſſionem dedi in rubrica [*Propellenda*] i. procul pellenda. Nam & videntes in filiis poſteram hanc pœnam, quam ſentiunt in ſcipſis, retrahentur a paterno vitio committendo, ad hoc. ff. de iuſti. & iure. l. j. &
4 4. diſt. factæ ſunt, ſecundum Hoſtien. [*Noſcatur*] non†tamen nocet eis quo ad vitam æternam. 56.
5 diſt. naſci, Pet. [*Dignus*] vnde habet ſtylus † curiæ in litteris ponere, ſi paternæ non eſt incontinentiæ imitator &c. [*Inuentus*] præſumitur moribus dignus, niſi aliud appareat, vt no. de ſcrutinio. ca. vno. putat tamen Hoſt. quod hoc caſu per illum, cui committitur, ſit facienda inquiſitio de moribus in loco conuerſationis ſuæ, de frigi. cap. j. ff. de quæſti. de minore, in fi. nec obſtat præ. decre. vnica cum ſi. ſuis, quia locum habet, cum alias non habetur ſiniſtra ſuſpicio: ſed hic merito de paterna incontinentia dubitatur. vnde fiat inquiſitio, & ſi p eã nil inuenitur ſiniſtrum, fiat diſpenſatio [*Permittimus*] diſpenſatiue. †alij contra, Inno. dicit Ho
6 ſtien. quod vtraq; bona, ſi bene intelligitur, nam de ſacris ordinibus intelligitur indulgentia. de minoribus vero dicit, quod nil indulget ſpeciale, cũ ad illos promoueri poſſit ex diſpenſatione epiſcopi. vnde exponit. i. permiſſum oſtendimus. vel plane. & nõ ſequitur, ſi epiſcopus id facere põt, ergo
7 non eſt diſpenſatio [*Bęneficium*] ſimplex: quia reſtringitur hic indulgentia. ¶ Vltima†gl. quærit, ar-
8 guit pro, & p̃, & ſoluit. ¶ In†vlt. gl. [*ibi, Qui lancem*] qui tres lances habebat, maximã, minorem, & minimam. & ſi legat minorẽ, illam mediã legaſſe videtur [*Et ibi, legato*] hoĩe legato debeẽ non optimus, nec peſſimus [*& ibi, ſed & ſi quis*] cui legat optio ſerui, vel alterius rei, non eliget optimũ ex ſeruis, vel rebus aliis, ſed mediæ æſtimationis [*& ibi. §. ſcio*] ſi habẽs duos fundos eiuſdẽ noĩs legat illius noĩs fundũ, minorẽ legaſſe vĩ, niſi legatarius aliud probet [*& ibi. §. ſimili quoq;*] legans certũ numerum ſeruorum illos non ſpecificãs, mediocres legaſſe videtur [*& ibi, Numis*] vide de cenſibus, ex parte, ſuper. 3. glo. [*& ibi, bęneficium principis*] latiſſi
9 me interpretamur. ¶ In†gl. j. [*ibi, Non licuit*] vnde dicit canon, quod talis inuadit vxoris cubile, 81. diſt. miniſtri. & ibi no. Hoſt. La. & Io. quod magis peccat cognoſcẽs talem vxorem, quã ſi cognoſceret ſolutam, ſunt ergo filii illegitimi. concor. Inn. & Hoſti. de conuer. coniu. dudum, Goffre. in ſumma huius tit. §. quid ſi ſacerdos. ſed Rai. contra in ſumma ti. & duplici ratione, fauore prolis, & ut culpa parentum filio de matrimonio nato non noceat, ar. 28. diſt. diaconi. 27. q. ij. multorum. ¶ In gl. ij. [*ibi, Incontinentia*] quaſi p illã dehoneſtat, ſicut dehoneſtat marit° ex uxoris iĩcõtinẽtia. 34. di. ſicut° & dehoneſtat ex p̃tactu ancillæ. 100. di. ſi qs uiduã.

2.¶In gl.vlt.[*ibi,Mediocritatẽ*]vide.ꝯ.de off.custo.c.j. vbi allegabo iura ad quatuot partes, & vide.ꝯ.de reg.iur.in obscuris,lib.6.[*& ibi de transla.c.vlt.*]Rñ det,ut ibi no.in vlt.gloss.& vt super ea dixi [*& ibi,*
b *Cum olim*] solue,vt ibi dicam super[b] vlti.gloss. [*& ibi,de ſimo.c.vlt.*] vide quod ibi dicã super ver.abba
10 tes.tñ per hæc iura,& quia appellatio† clerici etiã sacros ordines comprehendit.21.distin.cleros.11. q.1.de persona, dixit Phi.talem ad sacros præter episcopatum promoueri posse: & pro eo faciat: quia si dicas restringẽdam,eadem ratione restringeretur ad primã tonsuram. Item quid si tale priuilegium impetraret habens iam minores?hoc allegat Hosti.fatetur tñ talem indulgentiam restringendam,dummodo in aliquo remaneat gratiosa [*& ibi,Tutius*] ſm Lau.Vin.Tan.Idem Gosſ.Inn.& Hosſt.qui etiam remittit ad summam,eo.ti.§.quis possit,ver.quid si dispensetur cum aliquo, & sc.& vide in spec.tit.ij.vlti.§.in prin.[*& infi.*]ar.ad hoc. ꝯ.eo.tit.c.j.lib.6.in fi.& 40.dist.sicut.

ADDITIONES.

a ¶Vtero.Hoc,quia agitur de commodo proprio:secus,si ageretur de commodo alieno,vt l.Arethusa,& l.imperator.ff.eo.tit.& ibi.p Bar.
b Super.An appellatione presbyteri comprehendatur quilibet in sacris constitutus,& quilibet clericus, vide textum, & quod scripsi in c.2.ꝯ.de cohabi.cle.& mu.& vide ad hoc no.in c.j.de cleri.ægro.ibi no.& vide gloss.in c.2.ꝯ.de præben.gl.in c.clericos, de offi.vi.infra Archidia.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus in ecclesia paterna præbendari non debet & cur sit id indecens,nu.2.*
3 *Epilogus,& additio glossarum.*
Victimari quid hic significat,eod.nu.

CAPVT XV.

1 **Vm decorem.** Casus. Illegitimus †in ecclesia paterna prebẽdari nõ debet.dictum ponit, & causam reddit, ut ibi, cum indecorum. & pars huius de vita,& ho.cle. & de cle.cõiu. cum decorem[*In eisdem*] maxime præben.[*Indeco-*
2 *rum*] q.d.indecens † est quo ad ecclesiam. dicent enim videntes,ecce bastardus ministrat patri.& ꝓ hoc infamatur ecclesia,de obli.ad ratio.c.j.forte ꝓ hoc vitantes ecclesiam retrahentur a diuinis,de coha.cle.vestra.Item periculosum est patri ꝓpter peccati memoriam,ne pungatur,& lædatur conscientia,arg.15.q.j.mulier,ſm Hosti. [*In quo*] ſ.alta
3 ri.¶Prima †glo.signat contrarium Pe.c.proximo. ¶In gl.vlt.[*in fi.*] per quod expone,victimatu.i.per victimam offertur,Inn.Vel.i.sacrificatur.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus,maxime spurius,si instituitur in ecclesia,in qua est institutus pater,institutio non valet,& instituens a suis beneficijs suspendetur,vide nu.3.distinctionem,& nu.6.*
2 *Diuisio capituli.*
3 *Maxime,hic subauditur.*
Supplementum,vel subauditio ad decretalem.
Filij instituti in ecclesia paterna quibus casibus prohibentur pulchra distinctio,eod.nu.& nu.7. & si ad episcopatum, vel dignitatem tales eligantur,vel postulẽtur,quid iuris, numero 4.
5 *Epilogus,& additio glossarum.nu.6.*
7 *Maxime,particula quando abundet,quando,tantum,& quã do idem in casu conuerso.*

CAPVT XVI.

1 **Dabolendam.** Si†illegi tim⁹ maxime spurius instituitur in ecclesia in qua institutus est pater, institutio non valet,& instituẽs a suis beneficiis suspendet. Et primo ponit
2 †inhibitionis causam impulsiuam. secundo inhibet.tertio decernit. quarto cõtrafacientes puniri præcipit [*Inoleuit*] sic ꝯ.de ſimo.non satis,& c.cũ in ecclesiæ [*Secularibus*] dicit Hosti. propter ratio-
3 nem redditam.ſ.c.proxi.subaudiẽdum† maxime instituti sunt:in illis vero in quibus non præsunt, sed præfuerunt,non prohibentur, dummodo cũ eis dispenſetur. & differentia est inter legitimos, & illegitimos:quia illegitimi non possunt præfici in ecclesijs,in quibus præsunt patres de præsenti: licet bene possunt patribus mortuis: quia deficit tunc ratio.Legitimus vero instituitur in ecclesia, cui præest pater,non tamen in illo iure, de hoc.ſ. eo.ad hæc [*Contra præſumptum*] ſ.ꝓ tales in eadem ecclesia fiant canonici cum patribus [*Non valere*] quia factum est contra legem.x.dist.vides [*Suſpendantur*] dicebat Inn.ꝓ si † canonici talem assume
4 rẽt ad episcopatũ, vel dignitatẽ, suspẽſi essent ipso iure a beneficiis,de elec.cum in cunctis. qđ dicit Hosti.verum,si id facerent per viam electionis:secus,si per viam postulationis,de elec. innotuit.qđ dicit Inn.de digni. non est verũ de inferiori ab epi
a scopali.ꝯ.de elec.ſi cõpromiſſarius. [a] §.huiusmo-
5 di.¶Scda † & tertia gl.ꝓsequunt̃ duas lecturas illius aduerbii,maxime.¶Vlti.glo.arguit, & rñdet.
6 ¶†In gl.ij. [*ibi,ſanctio legum*]vide de ap.vt debitus. in 4.gl.¶In glo.[*hoc ideo,ibi,pro tantum*] Idem Rai. in ſumma.Gof.in ſumma circa prin.dicit,ꝙ canonicã non pñt habere,vt hic,ſed beneficiũ bene, vt in c.ad hæc [*& ibi,Solum*] Inno. etiã ad id decretũ
7 [*& ibi,Propria ſignificatione*] quę est,vt † idem implicet in casu conuerſo,ut patet.ſ.de elec.auditis,de postula.c.ulti:ut lite nõ cõte.qñ.§.porro, de dila. c.1.de testi.c.cũ olim,ubi no.in fi.ulti.gl.de appel. ad hæc ſi,in fi.ut ec.benefi.c.uno,uer.ꝙ ẽt,de ſpõ. ſponſam,de diuor.de illa,de tornea.c.ii.in fi.ff.de dona.inter ui.& uxo.ſi quis pro uxore, in prin.de re militari,qui ſtatus.ſæpe tamen ſupabũdat, uel ponitur pro tñ,ut patet.18.diſt.puenit. 11.q.3.ſi qs episcopus dãnat.7.q.3.c.1.de renuncia. post trãſlationem,ad fi.de fo.comp.cũ contingat, de eo,qui duxit in matrimoniũ.c.i.Sed uide. C.de testa.mal.cum cõstitutio.§.ſinautẽ, ubi concordantiæ de hoc,& ff.de noxa.ac.ſi ſeruus depoſitus, in prin.di ci ſolet,ꝙ ſi dictio,maxime,coniungitur uerbis ſapientibus finalem cauſam,uel rationem;tũc abũ dat,uel ponitur pro tñ,ut in ſecundis iuribus. Si uero annectitur uerbis ſapiẽtibus cauſam impul ſiuã,aut hoc conſtat,uel ſaltem est dubium; tunc denotat idem in caſu conuerſo, ut in primis iuribus,& C.unde liberti.l.fi.

ADDITIO.

a ¶Compromiſſarius.Et vide gl.in c.quamquã,de elec.lib.6.in gl.pe

SVMMARIVM.

1 *Filius vt immediate in ecclesia patri succedat alius, quam papa,non dispensat.*
Diuisio decretalis,ibid.
2 *Præpositi monitio hic quo iure fieri potuit.*
3 *Legatorum tria genera,& an eorũ dispẽſatio teneat,remiſs.*
4 *A papa manauiſſe nõ dicitur,qđ emanauit ab ipsius legato.*
Legatus mandata ſibi iuriſdictione, non habet imperium vel animaduerſionem.
5 *Epilogus & additio gloſſarum,nu.6.& 7.*
8 *Canonicum quod fuerit,ſtatuatis,hæc clauſula,qualiter intelligatur.*
Curia tenet quandoq; contrariũ opinionibus doctorũ,eod.nu.

CAPVT XVII.

1 **Dilectus.** Casus. Alius † quam papa non dispẽſat, ut filius in ecclesia ĩmediate ſuccedat. Et in prĩa pte fcĩ narratio. ĩ 2. ibi, quocirca, cãæ ꝓmiſſio[*Curã aiarũ*]maxime,qa ĩ eodẽ iure filiꝰ ſuccedit

cedit patri.de hoc dixi.ſ.eo.ad hæc [*Eius*] Virgilij
2 [*Monuit*] vt ꝓpoſitus†reſignaret in manibus ipſius prepoſiti,forte prepoſitus cũ capel.erat exemptus vel poterat hoc ex ſpeciali mãdato ſibi facto a papa,vel ab ordinario:aliàs cõtra, de præben.in Lateran.vel dic reſignaret in manibus diœceſani: qa forſan præpoſitus patronus erat, ad quem ſpectare videtur.16.q.7.filijs.de hoc de ſup.ne.præla.lit-
3 teras [*Legatus*] fuit†de.2.vel 3.genere legatorum, vel forte de primo ſm ea-, quæ dixi de præben.cũ
4 dilectus.i.& c.dilecto [*Non manauerit*] not.ꝙ † non dicitur a papa manaſſe,qđ emanauit ab ipſius le-
5 gato,Inno.¶Secunda†glo.notat,legatum &c.[a] ſig-
a nat cõtrarium,& ſoluit:dat lecturam,a qua poſt
6 modũ diſcedit.¶Vlti.glo.quærit,& ſoluit.¶In†gl. 2.[*ibi.l.1.*]legatus mandata ſibi iuriſdictione non habet imperiũ,vel animaduerſionẽ [*& ibi,Obligatione*] vide de priuil.paſtoralis, ſuper vlti.gloſ.¶In
7 †gl.1.[*in fi.*]& præſumo iſtum fuiſſe talem,ex quo presbyter erat; & ſic faciat pro opi.quã approbaui.ſ.eo.ex tua.¶In gl.ij. [*ibi,Diſpenſare*] quod ꝓbat Vin.per litteram.ꝯ.non obſtante diſpenſatione, q̃ a ſede apoſtolica &c.& adde, quod de legato dixi in textu [*& ibi,Lateran.*] Idem modus arguendi.ſ. de elec.cum dilecti.¶In 3.gl. [*& in fi.*] Idem Goſſ.
8 & Inn.ſed Hoſt.defendens,qđ ſm † eum dixi.ſ.eo. ex tua,in prin.dicit eſſe canonicum, ꝙ ab eccleſia remoueatur,niſi cum eo per epiſcopum ſuum ex cauſa neceſſaria fuit diſpenſatum.remittit, etiam ad notata,de ætate & qualitate, tuam. fatetur tamen,curiam tenere contrarium.

ADDITIO.

a Legatum &c.Vide gl.2.q.6.quiſquis,& ibi ſcripſi.& cõtra hũc tex. in c.hi qui,in fi.præben.lib.6.& vide ſcripta ꝓ me 2. q.5.quæ de cã.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus abſque diſpenſatione papæ ad dignitatem,vel perſonatum,vel beneficium euratum promoueri,non poteſt.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Illegitimis quibus cum ſolus papa diſpenſat.*
4 *Illegitimi omnes prohibentur a beneficij paterni immediata conſecutione.*
5 *Diſpenſare poſſe epiſcopos, vbi non est prohibitum,ex hoc capitulo arguit Philip.*
6 *Amotio fit a beneficio etiam ſine ordine iudiciario.*
7 *Idoneus vt quis ſit,ſubintelligitur.*
8 *Iuri alterius papa non intendit præiudicare per ſuas literas.*
9 *Diſpenſatio cenſetur omnibus prohibita, ſi prohibitorie conſtitutio,vt hæc,manauerit.*
10 *Præſumere quis non videtur,vbi quid ſit ex cauſa neceſſaria.*
11 *Epilogus, & additio gloſſarum. numero 12.§.in gloſſ.1.& nume.ſequen.*
Illegitimis quibuſcum de facili ſedes apoſtolica nõ diſpenſet.
Diſpenſatio quando non valeat facta,nu.13.14.& 15.
14 *Diſpenſationes,vel indulgentiæ cum illegitimis ſunt odioſæ.*
15 *Nomina & circunſtantiæ parentũ vt exprimantur in diſpenſationibus illegitimorum ſtylus curiæ non habet.*
Stylus curiæ quis eum diſpenſationibus, & eſt attendendus, ibidem.

CAPVT XVIII.

1 **Imis.** Casus.Illegitimus † abſq; diſpenſatione papæ ad dignitatem,vel perſonatũ,vel beneficiũ curatũ ꝓmoueri non poteſt. &
2 primo ponit † abuſum prouinciæ, quẽ ſcdo circa preteritũ corrigi iubet,& in futurum ꝓhibet,ibi,quocirca [*Prouincia*] adde qđ dixi.ſ.c.ad extirpandas [*Deformatur*] aliàs
3 diffamatur.per quas litteras†dicebat Hoſt.de illis, qui infamati,& vilificati erant ex hoc, cũ quibus hẽt diſpenſare ſolus papa ſm ea, quæ dixi.ſ.eo.ex tua,in prin.[*Sacerdotum*] hoc hodie eſt obprobriũ, quod olim cedebat ad honorẽ.ꝯ.de maio. & obe. ſolitæ,ver.potuiſſes[*Non legitime*]puta de fornica-
4 tione;& ſic oẽs illegitimi ꝓhibentẽ † cũ ꝓcor.rñ.in
5 li.6.[*Diſpẽſatione*]hoc ar.Phi.ꝓ ſua†opinione.ꝯ opi. dicẽtiũ,ꝙ epi diſpẽſare pñt, vbi nõ est ꝓhibitũ [*Sedis apoſtolicæ*]quare epi diſpẽſent in criminibus,nõ in defectu nataliũ,vt no.ꝯ.c.j.lib.6.ĩſpe. ti.2.§.nũc de eꝑorũ,ver.ſed cũ eꝑs[*Perſonis*]ſ.illegitime natis
6 [*Huiuſmodi*] ſ.cũ cura [*Amotis*]ẽt ſine†ordine iudiciario,ſi ſit notoriũ.ſ.eo.qm̃,Inn.[*Nulla appellatione obſtante*]de offi.ordi.licet,Hoſt.[*Idoneis*] intelligiẽ
7 †de electione, cãm [*Per illos*] qbus negligẽtibus ꝓ ſex mẽſes deuoluẽt ad ſuperiorẽ, de ſup.ne.pla.c.2.
8 [*De iure*] cõi,vel priuato.ar.ꝙ †papa ꝓ ſuas litteras nõ intẽdit iuri alterius ꝓiudicare, de offi.dele.ſup eo [*Ne id*].ſ.ꝙ illegitimi ad dignitates,ꝓſonat⁹, vel
9 curata bñficia ꝓmoueanẽ.& qa † ſic prohibitorie manauit hæc ꝓſtõ, talis diſpenſatio cenſeẽ oĩbus
10 ꝓhibita,niſi appeat ꝓmiſſa[*Præſumatur*]nõ†videretur ꝑſumi ſm Hoſti.qñ ex cã neceſſaria id fieret.
11 ¶Prima†gl.notat.ſcdo quęrit,& arguit ꝙ ſic.alle. duo iura in ꝯriũ, qbus rñdet. tertio iterũ q̃rit,ar-
12 guit ꝓ,& ꝯ,& ſoluit.¶In†gl.j.[*ibi,beneficio*] expeditũ est.ꝯ.eo.c.j.lib.6. [*& ibi,Prælatione*] quid dixerit hic Vin.de ꝑlatione,vel rectoria ſine cura,dixi.eo. tit.c.j.lib.6. [*& ibi,Petitum*] ad idẽ de verb.ſig.vlti. refert Hoſt.ꝙ cũ genitis ex religioſo, vel ex adulterino,vel ex inceſtuoſo coitu ſedes ap.de facili non diſpenſat,niſi tranſeant ad religionẽ,ar.ꝯ.tit.i.con
13 ſuluit.¶Quærit†ẽt, qđ ſi papa diſpẽſauit cũ genito ex cõiugato & ſoluta, & cõiugatus erat comes, vel dux,vel magnus princeps,de quo in litteris nõ fit expreſſa mentio:dicũt quidã,ꝙ valet diſpenſatio:quia & ſi id expreſſiſſet,facilius habuiſſet. Alij ꝯ cũ adulteriũ maius peccatũ ſit in principe. 40.
14 dist.homo.& iõ difficilius impetraſſet;& tales†indulgentiæ ſunt odioſæ.ꝯ.c.2.lib.6.Et dicit Hoſti.ſe fateri,qñ ex ſoluto & nobili ꝙugata,ar.C.ad Orfi.
15 l.ſi qua illuſtris.In alijs vr̃,ꝙ valeat, cũ nec † ſtylus curiæ habeat,ꝙ noĩa, vel circunſtantiæ parẽtũ ex primantur,ſed ſufficit generalis mẽtio.ſtylus vero attendẽdus eſt,de crimine falſi,q̃ graui, maxime ne fruſtrarentur,& decipianẽ tales gratias obtinẽ tes,de dona.per tuas,& remittit ad ſummã,eo.tit. §.fi.vbi dicit ſe ſpatioſius tractaſſe[*& ibi,ex litterarum*] vbi de hoc[*& ibi,Poteſt dici*] idem Io.61.dist. in ſumma,& Gof.in ſumma huius ti.§.circa filios & C.eo.tit.& §.eo.c.1.

¶De ſeruis non ordinandis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli.*
Seruilis vilitas honorem clericalem non capit.
2 *De materia huius rubricę,vel tituli quibus in locis alijs tradatur,& nu.2.*
3 *Manumiſſio probabitur per inſtrumenta,*
Seruus ordinatus ad ſacros quando fiat liber,ibid.
Seruus infans,uel languidus expoſitus eripitur in libertinitatem,ibidem.

1 ¶Viſo†de impedimento originis,vidẽdum est de impedimento cõditionis.ſeruilis enim uilitas honorẽ clericalẽ non capit.54.din.admittunt.iõ &c.
2 Gof.habetur†materia.54.dist.per totũ, & facit.12. q.2.liberti,vſq;.ad.c.aurũ.Conuenit huic rubricę ſ.de fil.presby.c.j.in fi. ad ſecũdã partẽ cõuenit de rebus eccleſiæ nõ alie.c.3.& 4.& de re.permu.mã-
3 cipia,& c.ſequẽti,de condi.appo.c.ij.¶Item†ma-
a numiſſio probabit̃ per inſtrumẽta, [a] de natis ex liven.c.vno. Itẽ ſeruus ordinatus ad ſacros domino

ignorante, sed ordinatore sciente liber est, qui filij sint legi. per venerabilē, ver. præterea si. Item in libertinitatem eripitur seruus infans, vel languidus expositus, de infanti, & langui. c. vno. Quædam capitula huius compilationis loquuntur de seruis, sed rubricæ non conueniunt, de Iudæis, ita quorūdā, de sen. exc. relatū, de verb. sign. forus, ad finē.

ADDITIO.

a ¶Instrumenta. Si vis formam, vide in specu. de ser. non ordi. §. 1.

SVMMARIVM.

1 *Seruus ante plenam manumissionem ordinari non debet.*
Diuisio capituli, ibid.
2 *Lectio antiqua huius decretalis.*
3 *Deo seruiens gaudere debet plena corporis libertate.*
De origine, vel nobilitate non esse curandum, in quibus locum habeat, ibid.
Infirmare pro reuocare, eod. nu. ad fin.
4 *Renunciare vituperio, quod tangit totum clericale collegium quis non potest.*
5 *Epilogus, suffragium, & additio. nu. 6. 7.*
Libertinus quis.
8 *Occurrere melius est ante tempus, quam post causam vulneratam remedium quærere, & si nō occurrimus, imputatur.*
Diuinare non tenemur, ibid.

CAPVT I.

1 INstruendi. Casus. Seruus †ante plenam manumissionem ordinari nō debet. Et tria facit. cōciliū ponit primo. scdo eius approbationē. tertio dat instructionē. scda ibi, re vera. tertia ibi, & ideo [*Instruendi*] aliàs instituendi ſm Innoc. sed prima vera, vt patet in antiqua. & ſ.
2 dicebat † antiqua, laicos instituendos, vt seruos suos maxime qui ad clericatum prouehi debebāt, non manumitterent nisi in ecclesia. Et erat consilium vel locale, vel non tenebat secundum. Ala. [*dicit*] id quod sequitur. s. clericus &c. Hostien. [*Permittitur*] sup. seruus, Pet. verum dicit: quia
3 †Deo seruiens gaudere debet plena corporis libertate, de cleri. coniu. diuersis. sed contra, non est curandum de origine, vel de nobilitate, de præben. venerabilis, de insti. ad decorem. Sed quod dicit decre. ad decorem, non curari de origine, subaudi, nisi sit seruus, vt hic. De nobilitate vero sanguinis non curamus, vt in contrario. sed de conuersationis notificatione, & approbatione bene, de cleri. peregri. per. totum. de iudi. cū deputati, ſm Hos. [*Infirmari*] i. reuocari, & ad vituperiū deduci. cū ordinatus deducitur in seruitutē. 54. dist. frequens, & c. ex antiquis, & c. quicunque, Goffre. est enim
4 †vituperium, quod tangit totum collegiū clericale, cui renunciare non potest, de hoc, de foro cōpe. si diligenti, ſm Hosti. ¶ Prima†gloſſ. rndet per obiectionem. ¶ Secunda glo. no. futura præcauēda; alleg. tria iura in contrarium. ¶ In†gloſſ. ij. [*ibi, si quis domum. §. r.*] vide ne præla. vi. suas. c. fi. in glos. 2. [*& ibi, si putator, in fine*] vide de homici. c. fi. super vlti. glos. [*& ibi, Si cum debitor. 1. §. est*] vide de purga.
7 cano. constitutus, super gloſſ. ij. ¶ In†gloſſ. j. [*ibi, In prin.*] libertinus, qui ex iusta seruitute manumissus est, insti. de libertinis, in prin. Hoſt. ¶ In glos. 2.
8 [*ibi, Præcauenda*] melius † est enim ante tempus occurrere, quam post causam vulneratam remediū quærere. C. quando lice. vni. sine iudi. (e. vin. l. j. Ho
a stien. [*& ibi, §. 1.* a] & ſ. de homici. is qui, libr. 6. [*& in fine*] non tenemur diuinare vt in secundis: imputatur, si non occurrimus vt in primis. hæc solutio probatur infra de homici. ex litteris, & c. Ioannes, & c. fi. Hostien. & adde quod not. 22. quæstione 1. habebat.

ADDITIO.

b ¶ §. j. Vide plene Bar. in l. inter ſtipulantem. §. ſacram. ff. de verbo. ob. & ibi Bar. inducit hanc materiam ad plures. q.

SVMMARIVM.

1 *Seruus sine licenna domini ordinatus, deponitur, & dño restituitur licētia, siue æque bonus datur, & in quocūq; ordine id hēt locū. nu. 13. & 14. con. quē dabitur actio, nu. 14. & quæ alia pœna infligi, eiſdē nu. & intra quod tempus, n. 3.*
Diuisio cap. ibid.
2 *Libertatem minor inter viuos quando possit dare, & quando in vltima voluntate.*
3 *Quilibet. i. aliquis.*
Licētia domini ante ordinationem publice legetur, eod. nu. 3.
Fugiens per fugitiuo, ibid. fugitiuus quis dicatur, ibid.
Fiet restitutio, nu. 16.
4 *Calliditas circa fictionem, fraus circa corruptionem, hic accipitur.*
5 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 6.*
In libertatis possessione sine dolo quis dicatur, ibid. nnm. 6. & nu. 8. 9. 10.
7 *Additio glossarum, & nu. seq.*
8 *In possessione seruitutis, vel libertatis quibus casibus aliquis dicatur, & nume. 9. 10. & idem in similibus, qui subsunt aliis aliquo iure, nu. 12.*
9 *Possessionem serui & similiter cuiuslibet rei quando dominus vel prælatus clerici, vel monaci, vel quis sui liberti, ascripticij, vel originarij, vel officialis intelligitur amisisse & nu. 10. 12.*
§. Si seruus, leg. possideri. ff. de acq. poſſ. intellectus eod. nu. ad finem.
De possessione seruitutis, vel libertatis, fugitiuus an sit quis, bonę fidei, non quari, examinari, & terminari debeant antequam agatur de proprietate serui, & coram quo iudice. & numero 13.
12 *De similibus ad similia procedendum est, ver. de similibus.*
15 *Soluente vno alius liberatur etiam hic in restitutione serui.*
16 *Seruus ordinatus intra quod tempus a domino repetendus, & nume. 18. quæ amittat, & quę priuilegia retineat, & quis ei prouidebit, nu. 17. & 19. 21.*
Cap. si seruus sciente. 54. di. intellectus, eod. nu. 16. ver. & sic.
20 *Serui originarij, ascripticij & qui alij assimilentur, & ſ. nu mero 8. & 9.*
21 *Iure suo quis priuatur in multis casibus ex causa, licet non ex culpa, ver. est enim.*

CAPVT II.

1 DE seruorum. Casus. Seruus † sine licētia dñi ordinatus deponit, & dño restituit. Et duo facit ꝓciliū. ponit statutū. scdo ꝯ factū irritat. scda ibi, Si
2 dns. ¶ No. q inter†viuos dare ꝑt libertatē minor. q ipleuit, xx. an. C. q & a q. manu. ñ
a poſ. l. si minor. a In vl. vero volūtate manumittere ꝑt q testari ꝑt, vt ī auth. sed hodie, ibi signata sup. ex cor. ī auth. vt spō. lar. §. j. col. 8. ſm Vī. [*Libertatē*] imo ante ordinationem charta libertatis legi dēt
3 publice in ambone. 54. dist. c. 2. [*Quilibet*] i. †aliqs, Ho. [*Fugiēs*] i. fugitiu⁹, q ex domū dñi fugę cā māsit vt se a dño celaret, ſm Offiliū, ēt si postea pęniteat ſm Cęliū. hoc em potius ab effectu animi intelligitur, quam a fuga, vt hęc omnia ꝓbanī. ff. de ędi. edic. quis sit fugitiuus, ſm Hosti. [*Calliditate*] quia
4 †finxit se liberum, Hoſt. [*Fraude*] quia corrupit testes, q sibi testimoniū phibeant. ff. de dolo. l. j. §. dolū, Hoſt. [*Deponatur*] i. degradet ſm Abb. [*Recipiat*] ratio, quare seruus cōsecratus restituit dño, & nō alia res cōsecrata, no. ſ. de religi. do. ad hęc. cū suis
5 remiſ. ¶ Scda†gl. rndet per qōnē, coram quo iudice &c. ¶ Vlti. glo. distinguit, aut seruus ordinatur, aut monacatur. Primo casu, aut id fit sciente domino, aut ignorante. & cū scit, aut cōtradicit, aut tacet. cū ignorat, aut ordinator, vel ꝑsentator scit,

aut

aut non: cum nescit, aut ordinatus est ad minores aut ad sacros citra presbyterum, aut ad presbyte-
6 ratum. ¶ In†gl. ij. [*ibi. §. sunt & aliæ*] si testamento relicta libertas, & dns dicatur a familia necatus, differtur liberale iudicium, donec sciatur, an sit nocens, & sit dignus supplicio necne [*& ibi. §. potest*] sine dolo malo potest esse in possessione libertatis, qui testamento libertatē accepit, quod ignorat nullū, vel manumissus est ab eo, quē suū domi
7 num esse putauit, cum non esset. vel licet esset seruus, est educatus vt liber vel iusta ratione vel non iusta: tamen sine dolo in libertate moratus est, & talis possessionis commodo fruetur. ¶ In†glo. j. [*in fi.*] hoc idem breuiter dicebant antiqui subaudiēdo, maxime. ¶ In gloſ. 2. [*ibi, Vnde fugit*] ibi tamen
8 hoc ipso, quod†fugit, præsumitur esse in possessione libertatis, & reducitur in possessionē seruitutis C. de proba. uis eius. dicit Inno. quod sic, per terminos distinguo: aliqs ꝑ vim cepit aliquē vt seruū, & tenet: non tamen de iure est in possessione seruitutis. de proba. si quis li. ff. de acquir. poſſ. cum hæredes. §. vlti. ff. de liberali causa, eam. Si tamen is, qui fugit, in possessionem seruitutis reducitur, vt
b C. de proba. uis, b quamuis illa lex possit intelligi, vt primo, quam restituatur, requiratur, an sit in poſ. libertatis, & in illa inquisitione veniat, an dolo, vel violenter detineatur: quia si tunc fugit, cum violēter, vel fraude detinebaī, nō vī dolo esse in possessione libertatis, ar. legum contrariarū. Et hoc verum est inter acturos de libertate, & seruitute petitorio: quia non potest ꝙstare, cui onus ꝓbationis incūbat, & quis sit actor, & quis sit reus, prius inquirendū est, quis sit bona fide in possessione. ff. de libe. causa, liberis. §. vlt. secus aūt, si agatur possessorio: qa tūc nō admissa exceptione violēriæ restituitur res, vt no. ſ. de postu. bonæ memoriæ, in glo. & ideo. ſ. de elec. querelam. Vel dic hāc diuersitatē contingere non tm: quia agatur possessorio, vel petitorio, sed quia speciale est, quod
c non acquiret qs posse. c seruitutis, vel alicuius iur. in aliquo hoīe, si dolo malo cœpit possessionem tenere. ff. de ꝓba. si quis. & eodē modo non acquiritur possessio libertatis, si dolo malo accepit. ff. de lib. cau. l. igit. §. 2. Secus enim, si agat de possessione alicuius rei corporalis, vel etiā de iure aliquo, quod possidere cœpit. nam ibi bene quæritur possessio, licet dolo cœperit tenere, vel possidere, vt no. ſ. de postula. bonæ. ij. Et hęc vera sunt, si dolo hominem liberum tenet: secus, si seruum alterius: quia tunc acquiret possessionem iure alterius, siue vim, siue dolū faciat, sicut & alterius rei acquireretur. sed & si sit in possessione libertatis bona fide coram iudice eius agereī. C. vbi causa status. l. 3. Vt autem scias, qn̄ dns amittat serui
9 possessionē eo, q morat in possessione libertatis, distingue. nam si bona fide oīno se gerit pro libero statim amittitur eius possessio, & dño incūbit onus ꝓbandi eū seruū, & corā iudice serui. Et in-
10 telligo†eum esse in possessione libertatis, si iustis rōnibus, vel etiam iniustis, dūmodò sine fraude & calliditate se gerat ꝓ libero. ff. de libe. causa. liberis, in fi. & l. igitur. §. potest; q probatiò incūberet domino, si possideret, insti. de interdict. §. retinēdæ. Quidā tn. l. alle. de libe. causa, intelligūt, si ꝑ decennium fuerit in possessione libertatis, ff. de ac
d qui. poſ. possideri. §. fi seruus. d Sed certe ſm hoc in ꝑscriptione libertatis esset necessariū vicenniū, cū tamen vonstet aliquando sufficere decenniū. ff. qui & a qui. sicut. §. Aristo. & ideo non placet. Si vero mala fide sit in possessiōe libertatis, & desijt dominus habere animum possidēdi, statim amittitur possessio, sicut & aliarū rerum. ff. de acqui.
poſ. si quis. §. differentia, & domino petenti non restituitur possessio serui, si mala fide sit in possessione libertatis: puta quia scit se seruum: tn onus ꝓbationis, q sit seruus suus incūbit dño. dēt em sibi imputare, qui primo obiecit: sed melius credo, q in hoc casu debeat ei restitui possessio: quia generaliter loquuntur. ll. superius allegatæ. ff. de lib. causa, & ipsi seruo onus probandi incumbit,
e vt ibidem dicitur. Si vero mala e fide est in possessione libertatis, & certum est, q dominus non desit habere animū possidendi, aut dns non omisit custodiā serui, aut omisit. si non omisit, etiā si cen tū annis fuerit in poſ. libertatis, tn eum possidet: quia is ab eo possidet, nec ipse suā possessionē in-
f teruertere f pōt. ff. de acquir. poſ. & sunt, in fi. Nā hoc idem in possessione cuiuslibet rei mobilis. nā quādiu ab alio non possidetur, non amitto custodiam, & animum possidendi, ab eo possessionem retineo: aliàs sequereī absurditas, q si seruus meus. x. vel xx. annis se defenderet in arce, quòd amitterem poſ. eius. Si vero omisi custodiam eius quia nesciebat dns, quo fugisset, vel vbi esset, si seruus habebat animum reuertendi, retinet possessionem: alias non. ff. de acqui. poſ. si rem mobilē sed licet in eo casu, vbi nō habuit animum reuertendi, amittatur possessio: quia tn mala fide est in possessione libertatis, restituitur dño possessio serui, & seruo incumbit probandi onus. ff. de lib. causa, si liberis. §. vlti. & l. igitur. §. potest, & ad iudicē dñi remittit: prius tn corā iudice serui constabit, q sit in possessione malæ fidei. Si vero dubitatur, an deserit habere possessionem nec ne, tunc distinguo, an seruus fuerit in possessione libertatis
11 decennio, an minori tempore. si minori, non præsumitur desijsse habere animum possidēdi: secus, si decennio, & loquitur. l. ff. de acquir. poſſ. possideri. §. si seruus. Hæc † aūt qō, an sit seruus in possessione libertatis, vel non, & an sit fugitiuus, vel non: & an bonæ fidei, vel malæ, & alia, quæ diximus. ſ. quæri & examinari, & terminari debēt antequam agatur de proprietate serui. ff. de lib. causa, liberis. §. vl. & l. igitur. §. potest. Et quæretur hoc sub iudice serui ratione dubietatis. simile. ſ. de appel. si duobus. ff. de iudi. si quis ex. ſ. de rescrip. sup
12 litteris. Et multum ista†valent: quia similia fere quæruntur, qn̄ prælatus dicit aliquem suū clericū vel monacum: vel dns eijcit aliquem suū libertū, vel ascripticiū, uel originarium, uel officialem. De
g similibus ſ enim ad similia procedendum est. ff. de legi. non possunt, ſm Inn. cuius ad litterā tuit gl. quā non curauit Hoſt. uide circa hūc finem, qd dicā. ſ. de appel. dil. in gl. satis, & gl. no. [*Et in fi.*] dixit Goff. hanc†causam agi debere in foro ecclesiæ
13 in summa huius ti. §. sed quid si, & facit quod no. 87. dist. eos, qui. ¶ In gl. ult. [*ibi, Tan.*] & Inn. [*& ibi, liber est*] non distinguendo, ad quem ordinem fuerit ordinatus, Gof. licet Pe. hic contra [*& ibi, Æque bonos*] & habet hoc†locum, in quocūq; fuerit ordine ſm Goff. dixit tamen Hostien. q non inuenit expresse hoc iure cautum: quia canon hic allegatus loquitur in promoto ad sacros. unde ſm eum hæc, uel alia maior, uel minor arbitraria erit pœna, de offic. dele. de causis, de transac. c. ulti. & ſm eū primo dabit actio contra ordinatorē. scdò ꝯ ꝑsentātē, arguēdo ab ordine illius. c. fi seruus. & est
15 simile. ſ. de pben. cū scdm. vno†tn soluente libera tur alius. ff. de eo, per quem factū erit. l. j. §. si plures
16 & quæ dicta†sunt, locum habent ſm eum, si ſ. annum repetit seruus: qui annus cōputat a tēpore ordinationis ſm Hug. sed uerius est ſm eū, qā dixit La. sannū cōputari a tēpore sciētiæ, ar. de sup. negli. præla. licet. Et sic intelligatur. 54. di. si seruus

Cap. diaconi. 12. q. 2. intellectus. eod. nu. ad fin. ver. speciale.
In libertis ecclesiæ, eorumq; filijs quæ specialia eod. nu.
12 *Honor pro ordine, cui est annexus.*
Annexum sumitur pro eo, cui annectitur, ibid.
13 *Serui nascuntur contra naturalem dignitatem.*
Necessitas non habet legem, eod. nu.
14 *Epilogus, suffragium, & additio, nu. 15. 16.*
17 *Libertis qui succedant, & S. nu. 15.*

CAPVT III.

1 DE famulis. Casus. Seruꝰ †ab eccl'ia manumissus ordinari pōt, & qđ acq'rit, post suū obitū erit eccle siæ manumittētis: quā si accusat, vel ꝯ eā
2 testificaī, libertate priuaī, & ordine. & vt patet †ex p̄dicta summatiōe huiꝰ ꝓcilij, tria sunt dicta; & sic tres sunt ptes. scđa ibi, nūqd. tertia ibi, q̄bus. & expone, famulis, †i. seruis, Pe. vt nō cōprehēdat eos, q̄ simpliciter famulanī, & de differētijs inter seruos, & mercenarios. vide de resti. spo. ex pte, in gl. mag. ver. dicebat ētInn. [*Constituere*] necessitate exigēte, vt dī in fi. s'm Hos. [*Parochias*] subditas eccl'iæ, cui seruiūt, Inn. sed idē forte ađ aliis tāta necessitas posset eē, ar. 7. q. 1. Nouatianus, & c. scias, & S. de elect. cū nobis olim, & c. in causis, s'm Hos. [*Libertatis*] nō
4 plenę: q̄a ius †patronaꝰ retinet eccl'esia in succe ssione, & reuocatiō e in seruitutē ob ingratitudinē, vt seq'ī. aliud ī libertis priuatorū: q̄a si manumisso res aliq̄d iuris retinēt, ordinari nō dēt. 54. di. q̄cūq; s'm Gof. [*Talibus*] libertis eccl'iæ ad hoc manumissis, vt p̄ parochias ponant, Host. [*Collatum*] ab eccle
5 sia: nō† pōt eis ꝓferi nisi. 20. sol. vel ipsorū æstima tio. 12. q. ij. si quos de seruis, Vin. [*Obitum*] ĩter viuos
6 †donare poterit s'm Inno. [*Quibus*] s'l. sic ab eccl'esia manumissis, Host. [*Cęteris*] s'l. laicis, & seculariter viuētibus, Host. [*Eccl'esiæ*] nō est hoc spāle† in liberto eccl'esię, qđ est ēt in libertis priuatorū, q̄ in memo
a 7 riā prīsūni. dñi nō interrogant ꝯ eos. ff. de qōnibꝰ. l. vnus. [a]§. seruus, Vin. & C. e. l. seruos. [*Accusandi*] ar
8 gue† collegiū accusari posse, de hoc. ī. de simo. dile ctus. ij. & q̄cqđ dixit hic Vin. no. ibi [*Testificandi*] C. đ
9 testi. l. libertorū, a's incipit. l. aduersum, nec p̄† ipsa. C. de qōni. l. pridē. p̄ qđ patet, q̄ nec volētes testificari pūt, vt no. ff. de testi. l. lege Iul. ī fi. sed vī, q̄ p̄ eccl'esia dēret admitti. ī. de testi. insup, ꝯ. 4. q. 4. §. itē in criminali tū, ver. itē liberti. ad qđ posset respon deri, q̄ illud obtinet in aliorū libertis, cū illud edictū p̄hibitoriū semp̄ p̄hibet, nisi cōcessum inueniat, s'm Hos. [*Aspirauerint*] cū effectu. ff. de in ius
10 vocādo. l. q̄uis, Gof. [*Libertatis*] p̄pter† iniuriam ēt leuē dūs manumittēs seruū sponte eū reuocat in seruitutē, vt hic, & 12. q. ij. octaua, C. de libe. causa, si manumissus, nisi remisisset patronatum, p̄pter obsequiū ante impositū & non p̄stitū non redigi tur libertus in seruitutē. C. de libe. causa, solo, nisi esset nimis necessariū obsequiū, puta q̄a negauit alimēta. ff. de libe. agno. alimēta. tūc eī reuocabit in seruitutē ex eisdē causis, ex q̄bus reuocant donatiōes, ī auth. vt lib. decç. aur. §. illud. Si vero ex necessitate factꝰ sit liber, eadē est diffinitio, a's distinctio, sed diuersę pęnę. ff. đ iur. patr. l. j. & his modis reuocant in seruitutē laicorū patronorū liberti laici. sed liberti clerici nō reuocant in seruitutē laicorū. nam non debēt p̄moueri nisi directe etiā si non obsequio sint manumissi. 54. dist. q̄cūq;. & si aliter promoti sunt, reuocantur s'm distinctionē quam no. S. c. p̄xi. Spāle ergo est in libertis eccl'esię qui propter obsequiū impositū non præstitum redigentur in seruitutē. & sic intelligo. 12. q. ij. diaconi. nam si non esset impositum, non tenetur. ī. eo. Et est aliud speciale in libertis eccl'esiæ: quia filij eorum astricti sunt eccl'esiæ, vt semper sint liberti.

ADDITIONES.

a ¶ Minor. Ibi vide gl. & doc. & vide Io. And. in spe. eo. ti. super rubri.
b ¶ Ius. Vide per Bal. & d. Bar. de Saly.
c Quis posse. Pro hoc facit quod no. Io. And. post Inn. de testi. videtur in c. ex parte, de resti. spo. & vide. c. ad decimas, de resti. spo. lib. 6.
d ¶ Seruus. Vide Bar. in l. j. §. per seruum, ff. de acq. pos.
e Mala. Omnino vide Bal. in l. ex liberis, de acq. pos. qui allegat istud, quod no. Inno.
f Interuertere. Vide Bar. in §. per seruum, in l. j. ff. de acqui. pos.
g De similibus. Vide late per Feli. & Moder. in c. translato. S. de const.
h Multis. Vide gl. ordi. quæ enumerat plures casus, & ibi late scribentes in gl. j. per totum. in c. cognoscentes, S. de consti.

SVMMARIVM.

1 *Seruus ab eccl'esia manumissus ordinari potest, & quod acquirit, post suum obitum erit eccl'esiæ manumittentis. vide numero 17.*
Eam si accusat, vel contra eam testificatur, liberate priuatur, & ordine, ibid.
2 *Diuisio capituli.*
3 *Famuli pro seruis.*
Serui, & mercenarij in quibus differant, remiss. ibid.
4 *In manumissos a se & ordinatos retinet eccl'esia ius patronatus, & quibus in rebus, non laici.*
5 *Manumissis ab eccl'esia quanta conferri queat, & quæ ipsi possunt alijs & quibus donare, nu. 6.*
7 *Liberti eccl'esiæ, etiam non interrogantur contra eam, &, an pro ea, numero 9.*
8 *Collegium hic arguitur, accusari posse.*
11 *Liberti laicorum, vel eccl'esiæ an & ab quas causas reuocentur in seruitutem, & qualiter, nu. 11.*

12. q. 2. de libertis: secus in libertis priuatorum. C. de lib. & eorum lib. l. j. & ij. nisi quantum ad hoc, quòd propter suam ingratitudinem filij libertorum viuentibus parentibus rediguntur in seruitutem, alias enim in titulo. C. frustra adderetur, &
11 eorum liberis; & sic† prædicta reuocatio fit ꝓposita accusatione, & iudicis offō implorato, s'm Inn.
12 cuius ad litteram fuit hæc glo. [*Honoris*] i. †ordinis cui honor est annexus, vt patet. ī. de maio. & obe. per tuas. tales enim degradantur 12. q. 2. eps, qui mancipiū, & c. octaua, Hosti. [*Naturę*] i. natiuitatis† seruii: quia nati sunt contra naturalē dignitatem, insti. de iure perso. §. serui, & §. seruitus, Host.
13 [*Necessitate*] quia forte nō reperiebant idonei. 21.
b q. j. c. j. in fi. Necessitas b †enim legē nō habet. ī. de
14 reg. iur. quod non est, Host. ¶ Prima† gl. signat cōtrariū de duobus canonibus, & soluit. Itē signat
15 contrariū de. l. & quadrupliciter soluit. ¶ In † glo. j. [*ibi, Sed nostra*] ibi reuocata. l. Pap. patronus non
16 succedit liberto testa. ¶ In† glo. j. [*ibi, Ab eccl'esia*] & fauor religionis est ratio specialitatis. ff. de reli. & sump. fu. sunt personæ, s'm Hosti. [*& ibi, Credo*] s'm Tan. Vin. in secundo apparatu [*& in fi.*] Inno. hoc intellexit, quando filios non habent legitimos. Illi enim ei omnino succederent, seruata distinctio ne, quam hic posuit, & habetur in l. contraria. ſ. ibi. §. sed nostra. Parentes qui filiis thesaurizāt. 16.
c q. j. prædicator. liberis autem deficientibus c eccle sia patrona succedit, laicus vero nec hoc ius, nec aliud in libertis clericis habere potest, sed Host. di cit, q̄ putabat opi. quæ habet hoc esse speciale in manumissis ab eccl'esia, mistā cū opi. Inno. veram esse; ita tū, q̄ de peculio fiant quatuor partes, vt dicitur. ī. de succes. ab intestato. c. j. nisi alia conditio interuenisset, vt dicit glo. de differentijs tamen inter hos libertos remittit ad ea, quæ no. in summa, eo. titu. §. qualiter seruus possit, ver. sequenti. ¶ In gl. 2. [*in prin. ibi, Et prælatum*] vel capitulum eccl'esiæ ꝛespondet, Phi. ¶ In gl. vlti. [*in prin. ibi, Acceperunt*] 8. dist. ꝓsuetudo. Tan. Vin. & ī. de offi. ordi. ex parte.

ADDITIONES.

a Vnius. Et in l. j. §. seruus, eo. titu. & an si torqueatur contra dominū faciat indicium, ibi tangit Bar.
b Necessitas. Concor. tex. in l. rem legatam, & ibi Bar. ff. de adi. lega. & vide plene per. d. Baptistā de sancto Seuerino, & moder. in l. si ego. ff. si certum peta.
c Deficientibus. Vide hanc materiam, insti. de lega. pa. tu.

SVMMARIVM.

1 *Operas spirituales dominus in suo, quem manumittit, retinere potest, & quæ aliæ possit, & quando, et nu. 5. 6. etiam subintelliguntur non impositæ, nu. 8.*
2 *Sacrę rei non constituitur seruitus.*
3 *De horis canonicis vbi tractetur.*
Forum ordinarij sui duobus modis hic narratis quis mutat, ibidem.
4 *Epilogus, suffragium, & additio. nu. 5. 6.*
Incontinenti quæ sunt, ineſſe videntur.
Conditio potest apponi in ordinatione, concessione beneficij, & quæ & cuius auctoritate, & in traditione rei suæ.
7 *Seruus ordinatus absque licentia domini, & simoniacus qua pœna teneantur.*
Executio suæ fit per depositionē in eosdē duos, & quare, ibid.

CAPVT IIII.

a 1 NVllus. Breue est, nec eget diuisione, [a] vel summa. Sum
mabat tamē Abb. q̄ † dūs in seruo, quē manumittit, pōt spūales opas retinere. dicebat ēt q̄ s'm lagē, oparū aliæ fabriles, vt carpētariæ: aliæ
b artificiales, [b] vt arare, & fodere: aliæ obsequiales, ex q̄bus aliq̄ in nō faciēdo, & nō vocare in ius sine venia. S. c. p̄xi. aliæ in faciēdo, vt in assurgēdo. C. đ bonis libertorū. l. fi. & p̄ba† distinctio. ff. de opibus libertorū, p̄ totū. dicebat ăt, q̄ primas & scđas dūs nō poterat tenere in manumissio ad clericatum. obsequales vero, q̄ ī assurgēdo ꝓsitū sic: & ad illā distinctionē p̄nt addi spūales, quas retinere pōt in manumissione. & aī ordinationē. postea vero ñ:
2 q̄a† rei sacrę nō cōstituit seruit'. ff. cōia p̄dio. cauere [*ille autem*] sub ea p̄dōne manumissus, & postea ordinatus, Host. [*Elatus*] immemor accepti bñficij,
3 Gof. [*Horas*] q̄† hūr de celebratione mis. c. j. [*Ordinauit*] nisi alio trāstulerit domiciliū, vel alibi hoc cōmiserit, de fo. ꝓpe. c. fi. de rap. c. fi. Host. & intelligas cū suus eps illū ordinauit [*Degradatur*] sequebat in
4 antiqua, & seruus fiat dñi sui: q̄ studiose remotū fuit: q̄a absurdū erat, q̄ p̄sbyter in seruitutē redigereī, s'm Got. & Host. p̄ qđ vī supflua vlt. gl. ¶ Prima† gl. arguit, alleg. ꝛiū, & soluit. ¶ Scđa gl. q̄rit, & soluit. ¶ Vlti. glo. signat ꝛiū, circa qđ ponit. vi.
5 tertiā approbat. ¶ In† gl. ij. [*ibi, quia accusare*] ibi ponitur accuiare ꝓ agere. ¶ In† gl. i. [*ibi, Retinere*] incōtinēti post manumissionē. ff. đ ope. liberto. nō inui-
c tis. ff. de libe. cā. l. vlt. §. iō. vel incōtinēti añ: c q̄a q̄ incōtinēti fiūt &c. ff. si cer. pe. lecta. a's q̄ fiūt cū seruo in seruitute eū nō obligāt. C. an seruus ex suo, p̄ totū, Inn. & s'm Host. talis ꝓdō pōt apponi in ordinatione, sicut in bñficii ꝓcessione, de p̄bē. significatū, & in manumissione: q̄a in traditione rei suę. & c. ff. de pac. in traditionibus [*& ibi, Quicunq;*] vbi đ hoc [*& ibi, Licitum*] p̄sertim si hoc fiat de auctoritate epī s'm Phi. q̄ hic dixit: q̄dā dicebāt ipm ꝓsensū necessariū. Tan. hoc nō credit. ¶ In gl. ii. [*ibi, Rediga*
7 *tur*] & p̄bato, q̄† ipse sit seruus, licet agat ciuiliter, deponet: q̄a aliās sn̄ia nō posset executioni māda ri: & ē simile in denūciatiōe simoniaci, p̄ quā deponit: q̄a pn̄iam a† r agere nō pōt. ī. de accusa. inquisitionis, sed tūc deponit a dignitate, sed nō degradat ab ordine: in seruo secus s'm Vin. Tan. ¶ In gl. vlt. [*ibi, Remanet liber*] nec hic dī ꝛiū, vt in fi. capituli dixi [*& ibi, Melen.*] Tan. & Phi. [*& ibi, Seruitute*] & sic hoc spāle s'm Io. q̄a đ lnīa epī hoc factū fuit
8 alleg. 28. dist. diaconi. Gof. dixit, q̄† sine aliqua īpositione debet hoc seruitium domino: alias degradabitur, sed in seruitutem non redigetur [*in fi.*] idem & de hoc. 54. distinctio. c. 2.

ADDITIONES.

a Diuisione. No. ar. patronum seruum manumittentem & ad presbyteratum promotum posse retinere, & ei imponere operas spirituales, ad hoc. ī. de suc. ab inte. c. j. in gl. c. 2. Bal.
b Artificiales. Hanc distin. reprobant Vltramontani; de quo plene p̄ Bar. in l. fi non sortem. §. libertus, ff. de condi. inde. & Cy. & d. Bart. de Sali. in l. libertus, C. de op. liber.
c Ante. Vel post, ad hoc facit l. 2. C. de epi. ac. & vide Bar. in l. lecta, hic allegata, & doct. in l. in bonæfidei. C. de pac. & Bar. in l. iurisgen. §. quinimo. ff. de pac.

SVMMARIVM.

1 *Spurij, vel serui ordinari non debent.*
Dubitandi causa fuit hic consulenti, ibid.
2 *In consecratione episcopi quibus papa loco scrutinij vtatur. metropolitanus autem vtitur scrutinio, et quę verba dicat inter alia præcipue, nu. 3.*
4 *Pontificalis liber est authenticus, & quo alio nomine alibi appelletur, & qui eum habere debeat.*
5 *Mentem verborum sufficit habere, & si verba non habeātur.*
Cauere pro videre, ibid.
Seruilis conditionis quis dicatur, ibid.
6 *Additio glossę.*

CAPVT V.

1 CONsuluit. Casus. Spurij† vel serui ordinari nō debent [*Consultationi*] fatua fuit hæc consultatio, Vincen. in secun-
a do apparatu inducit simile. [a] ff. quib. ex causis maiores. si quis Titio, vbi Marcellus nota. Iulianum: quia indu-

bitabilẽ ꝓpoſuit qõnem: vel fuit dubitatio per id,
quod dicit de ſpur. ff. de decur. l. ſpurij: ſed nõ eſt
ita in dignitatibus eccleſiaſticis, Vin. [*Conſecratione*]
2 licet papa † non vtatur ſcrutinio in conſecratione
eꝑi. ſ. de ſcru. c. vno, in fi. vtitur tñ forte his & ſimi
libus inſtructionibus, de quibus patet in pontifica
3 li, ſiue ordinario eꝑali, & vt † ibi patet ſabbato in
veſperis, dum metropolitanus ſcrutatur conſecrã
dum, inter alia dicit, bigamus, aut carnales, aut de
ſeruili conditione ad ſacrũ ordinẽ non ꝓmoueas.
quorũ verborũ mentem hic ponit. & not. duo ex
4 hoc Hoſti. primũ, ꝙ † liber pontificalis ſit auctenti-
cus, ex quo hoc allegatur, ſicut de arbore ſolet ꝓ-
bari por cano. 36. q. 5. ad ſedem. ad id. 15. diſt. cano
nes, & c. ſancta. 38. diſtin. quę ipſis. ibi videtur voca
ri officialis. debet autem illum librũ habere pres-
byter, vt ſciat exhibere ſacramenta, quæ ſpectant
ad ipſum, & vt epiſcopus libro non careat, cũ de-
clinat ad parochiam. Secundum notabile eſt, ꝙ
5 ſufficit habere mentem verborũ, & † ſi nõ habeã-
tur verba. j. q. j. Marchion; & de hoc in Clemen. de
b iureiur. Romani, ver. poſt b Quæ [*uide*] i. caue [*Ser*
6 *uilis conditionis*] i. exiſtentẽ ſeruũ, Inn. ¶ † In gl. i. [*ibi,*
non licet] de hoc. ſ. de renun. niſi. §. perſonę, in fine.

ADDITIONES.

a ¶ Simile. Vide Barba. in c. cum in iure peritus, de offi. deleg. & vide Areti. in l. Donatius labeo, ff. de teſta.
b ¶ Poſt. Et ibi etiam glo. no. quod proxi. dictum eſt de pontificali.

SVMMARIVM.

1 *Manumiſſus ab eccleſia vt fiat clericus, quo caſu poſſit ſe transferre poſſit ad aliam eccleſiam.*
2 *Matrimonium eſt & inter ſeruos.*
3 *Ordo clericalis nobilitat.*
Aduocatum nobilitat officium ſuum, ibid.
Clericus, & aduocatus ſunt milites, ſed non eiuſdẽ dñi, ibid.
4 *Conniuentię ſignificatio.*
5 *Abſolutè, qualiter intelligatur.*
6 *Indefinitam non æquipollere vniuerſali, arg.*
7 *Patronatus ius manet ſolum clericum tranſeuntem ad aliã eccleſiam manumittenti eccleſia.*
8 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſ. nu. 9 10.*
Conditio pro modo quando que capitur, vt hic.
10 *Manumiſſio ſpiritualis non eſt.*
Operas in manumiſſione ſpiritualis poteſt dominus retinere, eod. nume.

CAPVT VI.

1 EOlibetius. Cas⁹. Manumiſ-
ſus † ab eccleſia
vt fiat clericus, & ibi eccleſiæ per-
petuo ſeruiat in diuinis, ad aliam
eccleſiam ſe transferre non poteſt:
ſecus, ſi pure fuerit manumiſſus vt
ſeruiat. & ſunt duæ partes. ſcđa ibi, In quo [*Aliam*]
2 reſpectu deciſæ [*Filij*] ſ. legitimi. nam & † inter ſer-
uos eſt matrimonium. j. de coniu. ſer. c. 1. [*Seruili*]
loquitur de ſeruis eccleſiæ manumiſſis. ſ. eo. de fa
a mulis [*Militię*] no. ꝙ clericalis a ordo † nobilitat, vt
3 hic, ad idem. j. titu. 2. c. 3. ſic & aduocatũ nobilitat
officium ſuum. C. de aduo. diuer. iudi. l. aduocati.
ſed ille miles imperatoris, iſte Chriſti. 40. diſt. ante
oſia. & iſte præponit. 11. q. 3. Iulianus. & cõtra intu-
meſcentiã militũ. 3. regum. 20. ne glorietur accin-
ctus ęque vt diſcintus. ad hoc. 54. di. c. j. & c. ex anti
4 quis 23. q. j. militare [*Conniuętia*] quaſi ipſis diſſimu
lantibus, videntibus, ſcientibus, & nõ ꝺicẽtibus.
54. diſt. ſi ſeruus. vel expone. i. conſenſu, quo vide-
tur probare text. j. aſſequentes propterea, &c. ſm
Hoſti. [*Dominorum*] ſ. epiſcopi, & capituli. Goff. ſ. ec-
cleſiæ. Innocen. i. clericorum illius eccleſiæ, cui pa
rentes aſtricti tenentur, Hoſti. [*Eadem*] ſ. domina,
Hoſ. [*Cuius*] ſ. ſerui fuerũt, Inn. [*Deſeruire*] in ordine
ſuo, de ęta. & quali. q̃ris [*Poſt tempus*] aliqđ. ſ. ꝙ qđ
ſeruierunt [*Manumittenti*] ſi exponeres. i. eccleſiæ,
ꝓp quã manumiſſi fuerunt, melius cõueniret con
ſultationi [*Dum vixerint*] & ſic perpetuo [*Aliam*]
ẽt regularẽ, ſm Vin. alleg. 54. diſt. c. vlti. vel repete,
5 vtrum [*Abſolute*] põt † hoc duplicitet intelligi. ſ. ꝙ
de ſeruitio nil fuerit dictũ; & tunc põt ſtare ꝓprie
verbum. ſ. conniuentia: ſed hoc non cõgruit qõni
ibi, vt in eadem eccleſia &c. dic ergo, abſolute, ſ. vt
ſeruirent nõ determinato certo tẽpore; & ſic ſuffi
b cit, ꝙ per aliquod tẽpus ſeruiat: b & ſit ſimilis in-
6 terpretatio, de cõſti. ex litteris. & eſt arg. ꝙ † indefi-
nita non æquipollet vniuerſali. ℈ de teſta. relatũ.
7 2. ſm Hoſti. [*Tranſeundi*] ius † etiã ſaluũ remanet pa
tronatus quoad operas, & quoad ingratitudinem
cõmittendã, 12. q. 2. liberti, & ca. octaua diſcuſſio,
8 Goff. & Hoſti. ¶ Secunda † glo. ſignat contrarium
& dupliciter ſoluit. ¶ In glo. 2. [*ibi. §. Sub conditione*]
§. j. eſt. & vide de elec. ſignificaſti, in gloſſ. 2. [*& ibi,*
Libertas. 1. §. 1.] vbi dicitur, ꝙ libertas teſtamento
relicta ſeruo, ita ꝙ liberis rationem reddat, non
9 eſt condilionalis, ſed pura. ¶ In † gloſſ. ij. [*ibi, Quam*
pio] de illicita pactione loquitur, & quæ non ineſt
& vide quod no. de elec. ſignificaſti, in gloſſ. ij. [*&*
ibi. c. 2.] ſm Io. quaſi non in ordinatione, ſed in ma
numiſſione interuenerit cõditio, vt ibi no. manu-
10 miſſio enim † ſpũalis nõ eſt. vnde emi põt. ff. de iu-
di. qui ſe dicit, ꝙ fieri non poſſet, ſi ſpũalis eſſet, de
teſtibus, veniens. de ſimo. querelam, ſecundum
Hoſt. placet Inno. quòd in manumiſſione potuit
dominus tenere operas ſpirituales. ſ. eo. nullus.

ADDITIONES.

a ¶ Clericalis. Vide pulchre per d. Iaſ. in l. generaliter, ff. de in ius vo. vbi inter alia refert etiam conſi. Bar. dicentis, quòd clericalis honor eſt maior quacunq; nobilitate temporali. vide ibi.
Clericalis. Vide glo no. & ibi per Bar. in l. miles, ff. de re iudi. & in l. miles ita. §. milite, ff. de teſta. mili. & in l. affectionis, ff. de dona. & ibi in l. miles, etiam no. de aduo. & quis præcedit, an doctor, an miles, diſputauit d. Signorolus.
b Seruitat. Videtur ſufficere decennium per tex. no. in l. fine præfinitio ne. ff. de pœnis, & ibi vide Bar.

SVMMARIVM.

1 *De ſeruo facto diacono quod ius eſt, idem de ſubdiacono debet intelligi.*
2 *Seruus factus ignorante domino ſubdiaconus, licet ſe vellet redimere ad inteſtar diaconi, tamẽ domino reſtituẽdus eſt.*
3 *Damaſi opinio hic reiecta.*
4 *Diaconatus, & ſubdiaconatus ordines onere & priuilegio in quibus adæquentur.*
5 *Subdiaconus an recipiat manus impoſitionem.*
6 *Epilogus, & additio gloſſarum nu. 7.*
Cap. præſul. ij. q. 4. ſecũdum quæ tẽpora loquatur, eod. nu.

CAPVT VII.

a 1 MIramur. a Caſus. Ius, quod † eſt
de ſeruo facto diaco-
no, etiam de ſubdiacono debet in-
telligi. primò deciſe narrat factum
ſecundo diſſinit, & ſoluit obſtacu
lum. ſecunda ibi, de ſubdiaconali
[*Certum*] aliàs cautum [*& infra*] dicit Hoſti. hic con
2 tineri, quod † ſeruus ignorante dño factus ſubdia
conus, licet ſe vellet redimere ad inſtar diaconi,
tũ fuerat dño reſtitutus; & hoc eſt, de quo papa
mirat. & dicit ipſe, ꝙ putat, ꝙ pari modo mirarẽ
de gloſſ. dicen. ꝙ ſubdiaconus non recipit manus
impoſitionẽ, de ſacra. nõ ite. c. i. & 3. [*Expreſsè*] ſup.
3 dubitaſtis, vel ſecuti fuiſtis † opi. Dam. qui dixit idẽ
de ſubdiacono, quod de promoto ad minores, &
male dixerat, licet id non eſſet expreſſum, tantũdẽ
tenendum ratione ſimilitudinis, vel identitatis,
de tranſac. capitu. ij. [*Priuilegium*] not. hos duos
4 † ordines, exceptis prohibitis, onere, & priui
legio adæquari. de onere patet, quia vterque
tenetur

tenetur ad horas, de celebrat. miſſ. c. 1. vbi de hoc.
vterque tenetur continere, de cler. coniu. c. 1. & 2.
& à poſtulationis officio, & ſalario abſtinere, de
poſtulat. c. 1. de priuileg. patet ex no. de æta. & qua-
lita. in decorum, & ex eo, quod vterque eligitur,
eod. tit. à multis, & redimitur, vt hic, ſecundũ Ho-
5 ſti. qui per hoc no. ꝙ † & manus impoſitionem re
cipiat ſubdiaconus, de hoc vide, quod dixi de ſa-
6 cra. non ite. c. 1. ſuper glo. 2. ¶ † Secunda glo. reſpõ
7 det per obiectionem de. c. ex antiquis. ¶ † In glo. 2.
[*ibi, pro ſe præſtet*] vnde det vicarium, cum nihil ha
beat. & quid ſi tunc vicarium non poſſit habere?
no. in ca. ex antiquis. & nunquid in hoc fiat ſimo.
no. in c. generalis, ead. diſt. ¶ In glo. vlti. [*ibi, correc-*
ta] idem dicit Eg. de. c. præſul. 2. q. 4. quod diſtin-
guit diaconum à ſubdiacono, ſcilicet ꝙ loquatur
ſecundũ tempora, quibus ille ordo nõ erat ſacer.

ADDITIO.

a Miramur. Et not. in hoc c. quòd licèt dominus ſeruum ordinatum reuocare non poſſit, tamen patrimonium, ad quod clericus fuiſſet ordinatus, ſi ſeruilis conditionis fuit, poterit dominus patrimonij re uocare, vt not. in c. tuis, de præbend.

SVMMARIVM.

1 *Liber eſt, natus ex patre ſeruo, & matre libera, & licitè promouetur, & ſufficit per momentum eum fuiſſe in vẽtre materno. nu. 7. fallit in caſibus nume. 8.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Homo pro ſeruo iuxta vulgare.*
3 *Equus tuus eſt, qui naſcitur ex equo meo, & equa tua.*
4 *Aſcriptitius an ordinari poſſit etiam præter domini volun tatem.*
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 6. & ſeq.*
Filij quando patrem, & quando matrem ſequantur, & nume. 7. & 8.

CAPVT VIII.

1 DIlectus. Caſus. Natus † ex pa-
tre ſeruo, & libera ma
tre liber eſt, & licitè promouetur.
& ſunt duæ partes: quia primò po
nit querelam. ſecũdò ſuper ea dat
iudicem. ſecũda ibi, Quocirca [*ho*
2 *minem*] i. † ſeruum iuxta vulgare, Phil. j. de rerum
permuta. mancipia. Hoſti. [*mater*] & vxor patris ip
ſius diaconi, ne ſit contra. ſ. eo. conſuluit, & ſ. tit. j.
3 per totũ [*Conditionem*] quod ex † equo meo, & equa
tua naſcitur, tuum eſt. ff. de rei vendi. Idem Põpo.
§. 2. [*De promiſſis*] ſcilicet quòd mater fuerat libera.
4 quid † de aſcriptitio? videtur, ꝙ ordinari poſſit etiã
præter domini voluntatem, retento iure aſcriptitionatus. 54. ſi ſeruus ſciente. ſed illud correctũ ibi
no. & patet. 100. diſt. quacunque, & c. admittũtur,
5 & ſ. eo. c. 1. ¶ † Glo. j. obiicit per locum à diuiſione,
6 & ſoluit dupliciter. ¶ † In glo. j. [*ibi, Lex naturæ*] ſeq-
tur, hoc eſt, vt qui naſcitur ſine legitimo matrimo
nio, matrem ſequatur, niſi lex aliud ſpecialiter in-
7 ducat. ¶ † In glo. j. [*ibi, Liberi dicti ſunt*] & ibi de hoc.
[*& ibi, Liberæ matris*] imò ſufficit per momentum
fuiſſe in libero ventre, vt quis liber naſcatur. ff. de
ſtatu hominum, & in ſeruorum. §. ingenui. In ho
a noribus a verò, muneribus, & municipijs partus
ſequitur patrem. ff. de decur. eos, & l. exemplo. ff.
de ſtatu homi. libertos. & ſic etiam ſm Hoſti. ſol-
uitur cõtrarium de. l. cum legitimè. ff. de ſtatu ho
mi. & procedit hoc in tantum, ꝙ ſufficit filiũ con
ceptum ex decurione quantum ad hoc, vt patris
conditionem ſequatur, quamuis ante ipſius nati
uitatem pater deſierit eſſe decurio. ff. de decur. l. 2.
§. in filiis. Sequitur autem conditionem patris à
ſenatu remoti in his, quæ ibi dicuntur, & de pœn.
moris. §. iſtæ ferè. C. de decur. l. decurionem, & l.
decurionum filij, Goffr. [*& ibi, Regionibus*] in Theo
8 tonia, ſm Phil. [*& ibi, Matris*] fallit † in duobus ca
ſibus in nato ex ſeruo rei publicæ & libera mulie
re. C. de ſer. reipub. ma. l. 2. Item in filio clerici, &
liberæ mulieris. 15. q. vlti. cum multæ. vel illud ca
pitulum eſt Toletanum, vbi Sarracenæ fiũt Chri-
ſtianæ, & remanent ſeruæ. de talibus nati, ſerui
ſunt, Vincen. Fallit etiam, vbi eſt contraria cõſue
tudo. j. de coniug. ſer. c. penult.

ADDITIO.

a In honoribus. Vide Albe. de Roſa. latè in rubrica. ff. de ſtat. homi. & ibi alleg. extensè in pluribus locis ſe diviſſe de hoc.

De obligatis ad ratiocinia non ordinandis, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia tituli.*
Ratiocinia quę ſint, eod. nu.
2 *De argumento huius tituli vbi nam alibi tractetur.*

1 ¶ Viſo † de obnoxiis conditioni ſeruili, de obliga
tis ad ratiocinia videamus, Goffr. & ſecundũ eum
ratiocinia rationum redditiones ſunt, quibus qs
obligatus eſt ex adminiſtratione reipublicæ, vel
2 priuatæ. habetur † materia. 53. diſtin. per totum.

SVMMARIVM.

1 *Ratiociniꝭ obligatus quando poſſit ordinari. & nu. 18. 19. & 22.*
2 *Diuiſio capituli.*
Non tamen ex quibuſuis ratiociniꝭ, nume. 8.
3 *Executor teſtamentarius clericus poteſt eſſe. vide nu. 17.*
Curator adulterum dicitur, ibid.
Tutor pupillorum dicitur, ibid.
4 *Si, pro an.*
Dubitabilia qualiter proponantur, & definiantur in concilijs prouincialibus, eod. nume.
5 *Eligi ad dignitates clerici, qui generalem gerunt adminiſtrationem, non prohibentur, & quando.*
6 *Dicere pro reſpondere.*
7 *Ratiocinia reddere, & fideiuſſores dare eadem dicuntur.*
8 *Adminiſtratores pupillorum, & maiorum ſi aſſumãtur in clericos, contra eos excipiens quis admittatur, verſi. no. hic.*
9 *Ratiociniꝭ obligati poſtulari, non eligi permittuntur, & à quo, & quibus vocatis, & qui ingredi religionem poſſint, vide nume. 15.*
10 *Munerari hic vt capiatur.*
11 *Electio à quibus facta valeat, & multis modis fieri eam licet, & quibus.*
12 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 13. & ſeq.*
Lapſo tempore accuſandi teſtamentum quis non auditur.
Inter procuratorem, & nuncium, inter tutores, & curatores differentiæ, remiſſ. eod. nume.
15 *Obligati qui poſſint religionem ingredi, & de quibus credito ribus ſatisfiet, & à quo, & an deductis expenſis. vide nume. 22.*
16 *Adminiſtrationi perpetuæ aſtricti, perpetuò repelluntur ab ordinibus.*
17 *Tutelas quas clerici, vel monaci gerere poſſint.*
19 *Forum anne mutet laicus conuentus coram iudice ſeculari, qui poſtea factus eſt clericus, vel profeſſus. nu. 20.*
20 *Ordinis, & profeſſionis diſcrepantię.*
21 *Culiel. Naſo fuit ſcholaris Alani.*
Gloſſa, Ratiociniꝭ obligatus, eſt Alani.
23 *Infamari hic quibus modis accipiatur.*

CAPVT

CAPVT PRIMVM.

1 MAgnus. Casus. Obligatus† ratio-
cinijs, depositō onere, &
2 reddita ratione ordinari potest: prius
verò non. Et† sunt tres partes. s. quæ-
stio. quæstionis responsio. respōsionis
approbatio. secunda ibi, gratus. tertia ibi, vniuersi.
[*Executores*] potest dici etiam testamentorum, vt j.
3 de testa. tua, & c. Io. secundum Hostien. sed † cum
clericus talis executor esse possit, vt ibi, non vide-
tur, q̄ necesse habeat officium dimittere secundū
ea, quæ no. in glo. [*Curatores*] sup. adultorum [*Pu-
pillorum*] sup. tutores [*Si*] i. † an. [a] hoc enim quæ-
4 a rebat. & sic etiam dubitabilia in concilijs prouin
cialibus proponuntur, & diffiniuntur. j. de accusa.
sicut, in auctē. de sanctiss. episc. §. vt autem omnis
status, col. 9. Hostien. [*Ordinari*] licet hæc decre. p̄-
hibeat generales administratores fieri clericos,
5 non reddita ratione, non tamen prohibet † cleri
cos, qui gerunt generaliter administrationem eli-
gi ad dignitates. ratiò diuersitatis: quia hi, quorū
negocia gerunt, in primo casu grauantur ex muta
tione fori: in secundo non. Sed contrà, clerici non
debent tales administrationes recipere. 21. q. 3. c. j.
& 2. dicit Innoc. q̄ non contradicit: quia non pro-
hiber, quin possint eligi, dum tolerantur. adde qđ
dicam, ne cleri. vel mona. sed nec, de deci. dilecti.
[*Gratus*] cuius diffinitio fuit grata, vt patet in fin.
6 Hostien. [*dixit*] i. † respon. [*Si post*] & etiam prius
in casu, quem ponit glo. [*Onera*] dictorum officio-
7 rum [*Ratiocinia*] vel datos† fideiussores idoneos.
ff. de mune. & hono. l. rescripto. §. debitores, Vinc.
per quam. l. & C. de episc. & cleri. quisquis emen-
8 sis, dicit Innocen. & Hostien. obligatum† ex causa
mutui, vel simili ab ordinibus non arceri [*Compro
bati*] no. hic Inno. q̄ contra administratores pupil
lorum, & etiam maiorum absentium, si assuman
tur in clericos, quilibet de ecclesia admittitur exci
piens contra eos: sed si essent administratores ma
iorum præsentium, non admittētur alij præter ip-
sos, quorum administratores sunt [*Necipsi*] nisi in
fra tempus. j. de elect. c. statuimus, lib. 6. [*Postulati*]
9 postulari† debent, non eligi, 61. dist. Ostius. Phi. de
hoc. §. de postulat. c. vlti. dicebat Innoc. Postulati,
scilicet à iudice, sub quo debent reddere rationē.
C. de episc. & cleri. officiales, vocatis his, quorum
negotia gesserunt, & qui ex promotione illorum
lædi possunt, argum. de adopt. nam ita, de offi. Ar-
chi. ad hoc. §. fin. imò & sufficit habere solum con
sensum illius, cui sunt obligati. 54. dist. quicūque,
10 & c. si quis [*Munerari*] i. pro† vitæ meritis remune
rari: aliàs numerari. s. inter eos, qui ad dignitatē,
honores promoueri possunt [*Vniuersi*] qui in con-
cilio erant. ff. de pact. inter eos, de vsu pallij. c. pen.
11 Hostien. [*Nostra*] arguit Hostiē. q̄ non† refert, an
detur vni potestas, vt vice omnium eligat, an is, q̄
primam vocem habet, dicat, eligo, & alij respon-
deant, placet. ad idem de elect. Ostius. remittit au-
tem in hoc. de elect. quia propter, & ca. in genesi.
imò sufficit, q̄ taceant, vt ibi dixi, & j. de elect. sicut
12 cum, lib. 6. ¶ †Primæ glo. exponunt quid sit procu
rator, actor, executor, & curator. ¶ Glo. [*Ratiocī-
nijs*] distinguit, aut retinet officium, aut deponit.
primo casu, aut obligatus est seculari personę, aut
ecclesiasticæ, cum deponit, aut ratiocinia sunt pu
blica, aut priuata, & si priuata, aut mouetur quæ-
stio, aut non. & si mouetur, aut de dolo, aut de cul
13 pa. ¶ Glo. penulti. quærit, & soluit. ¶ †In glo. j. [*ibi.
§. bis*] cui mādatum est, vt negotium administret,
non tenetur nego. gest. sed mandati. ¶ In glo. Ra-
tiociniis [*ibi, Reum*] vide de accusat. omnipotens,
super j. glo. [*& ibi, Diffamari*] vide de probat. licet,
super j. glo. [*& ibi, Cum Titia*] qui cum minabatur
testamentum accusare de falso, & infra tempus
statutum à præside id non fecit, postea non audi-
tur [*& ibi, cum quædam*] vide in c. statim allegato su
14 per j. glo. ¶ †In glo. j. [*ibi, Administrat*] differentiam
b inter procuratorem, [b] & nuncium, vide in Spec. [c]
c de procur. §. vt autem, versi. & no. q̄ largè, in gl. 2.
in fin. aliæ differentiæ inter tutores, & curatores
no. ff. de tuto. & cura. da. ab his, l. ventri. ¶ In glo.
15 [*Ratiocinijs, ibi, personæ*] an† obligatus etiam iura-
mento ad aliquod seruitium, vt ad librum scribē
dum, religionem ingredi possit, no. 51. dist. præte-
reà, & in Specu. de stat. mona. versi. 29. de hoc au-
tem & de obligato causa pignoris, & de filiis vsu-
rariorum, & de eo, qui iurauit ante tempus face-
re, vel soluere, an ordinari possint, vel profiteri. Et
ad rationes huius iuris remittit Hostiē. in summa,
eod. titu. §. vlti. & penult. no. autem Innoc. hic in
rubrica, quia obligatus etiam iuramento seruire,
scribere, vel ciuitatem regere, si nulla fraude duci
tur, vt fugiat expensas, vel laborem: sed sola Dei
charitate securè religionem ingreditur: quia qui
spiritu Dei ducitur &c. 19. q. 2. duę de regula. licet.
tamen de bonis eius, quæ habet, vel quæ obuene
runt post ingressum, satisfiet eis, quibus obliga-
ti erant. 19. q. 3. si qua. C. de episco. & cleri. Deo no-
bis. §. r. vel etiam si scit scribere, vel aliud opus ho
nestum facere, salua regula, & officio non negle-
cto, satisfaciet de illo. argu. 91. dist. clericus. primò
tamen deducet expensas, ne sit monasterio one-
rosus, argu. 16. q. 6. de lapsis. sed illud loquitur in
misso in monasterium ad pœnitentiam agendā:
in aliis dicunt alij non deducendas expensas: quia
qui altari seruit &c. de præben. cum secundū, In-
noc. & hoc vlti. placet Hosti. saluo eo, quod no. in
summa. ¶ Quid enim fm eum, si precium integ-
rum percepisset? vtique bona fides non patitur,
q̄ bis soluatur, de regu. iur. bona fides. hoc vltimū
nescio quare dixit Hostien. nisi dicas eum intelle
xisse, q̄ ipse idem deduceret expensas. Sed illa opi
nio habet, q̄ de illo opere mona. deducet expen-
sas, sine præiudicio tamen creditoris [*& ibi, Volue-
runt*] sup. vel necesse habet. si enim† ad gerendam
16 administrationem perpetuò est astrictus, & ab or
dinibus perpetuò repellitur. sic loquitur. 53. dist.
legem, & 54. dist. quicunque, Hosti. [*& ibi, peruenit*]
17 & ibi plenè no. quas† tu telas clerici, vel monaci
gerere possunt, & in Specu. de tu. §. generaliter, &
versi. item opponitur contra, & versi. seq. [*& ibi, iu-
dicatum*] j. ne prælat. vic. su. querelam, Goffr. [*& ibi,
Promoueri*] nam si condemnaretur, hoc casu esset
infamis. ff. de his, qui not. infam. l. furti. §. penult.
18 [*& ibi, Taxari*] hoc faciet iudex in dubio. nam† se-
cundum Hosti. si constat de debito, repellit ordi-
nandum. si constaret ex qualitate personarum de
fraude opponentis, illum repellet [*& ibi, Cum Titia*]
j. de restit. spol. frequens, lib. 6. [*& ibi, Reclamationem*]
idem Innoc. & Hosti. sed contradicere videtur gl.
j. proxi. [*& ibi, Sub eodem*] argu. ad quæstionem de
d laico [d] conuento coram iudice seculari, qui po-
19 stea factus† est clericus, Abb. circa hoc multiplex
est opinio. Sed ante omnia præmitto, q̄ Goffr. in
decre. eam te, de rescript. arguens per illam, q̄ sta
tus mutatio non liberat aliquē ab eo, ad qđ prius
tenebatur, inducebat l. si quis. quam. infra allega-
bo, & ff. iudi. sol. si reus, de iurisdi. omn. iudic. cum
quædam. 16. q. j. c. 3. 33. q. 2. admonere, 51. dist. desi-
gnata, & c. præterea. 54. distin. ex antiquis, & c. fre-
quens, & c. si seruis, & j. de diuort. gaudemus, in fi.
ad contrarium alleg. 21. q. 2. si quis iam trāslatus.
18. q. j. c. vno. 16. q. j. ne pro cuiuslibet. 50. distin. fer
rum.

rum. 26. dist. deinde, & ff. de arbit. l. non distingue-
c mus. §. sacerdotio, qui alleg. ff. de vac. mu. [c] l. pe-
nulti. §. vlti. de excu. tuto. spadonem. §. scire, de ali.
& cibaria. lega. l. is cui. de nego. gest. l. eum actum, &
l. at qui natura, insti. de assi. li. §. datur. nil vltra di-
cit. ¶ Venio ad opiniones, de quibus dixi. nam pri
mò Ala. cuius fuit hæc glo. saluo q̄ in fine huius
glo. dicam, & Ber. eam ponendo, & Goffr. hic & in
summa huius tit. hoc tenent, q̄ coram primo iu-
dice conueniri possit. Idem Vinc. dicens, q̄ etiam
laicus exequatur sententiam. hoc no. j. de iudi. at
si clerici, per l. ff. de iudi. si quis postea, & j. de foro
compet. proposuisti, & ibi, & hic hoc tenet Hosti.
& dicit de executione idem quod Vinc. & per illā
decre. idem determinauit Bart. Brixien. in quæstio
ne veneriali. Aliquis litigabat. ad hanc partem fa-
cit. ff. de excu. tuto. l. 2. in prin. & l. tutor petitus. ad
Municip. incola. 2. de iure immu. l. semper. §. hoc
circa, de adul. l. adulterium diem. §. j. & C. de episc.
& cleri. officiales. Secunda opin. fuit Io. de Deo in
cauillationibus rubricæ de priuile. cleri. in fin. vbi
dicit hoc verum in ciuili. In criminali secus. 11. q. j.
de persona, cum si. tertij dicunt contrarium indi-
stinctè. i. non habita distinctione causarum ciui-
lium, & criminalium per l. ff. de arbit. non distin-
guemus. §. sacerdotio. ff. de re mili. l. qui cum vno.
§. reus, vbi videtur expressum, & ff. de accusa. l. hos
accusare. §. hoc beneficio. ad idem. ff. de vaca. mu.
l. prætor. §. 1. ibi, vel si quis sacerdotium, & §. fina.
& l. his honoribus. §. auctis, & ff. de excu. tut. idem
Vlpi. & l. spadonem. §. si autem, & l. iurisperitos.
Item qa res lit. pen. deuenit ad eum casum, à quo
non poterat incohari. & facit, quod no. de reg. iur.
factum, in fin. lib. 6. & facit. ff. de suspect. tut. post
finitam. ff. de liber. agnosc. l. 3. aliàs 4. §. 1. & vide
quod not. ff. de leg. 1. nemo potest, circa medium.
2. glo. Item si fugiens ad ecclesiam habet immu-
nitatem, de immu. eccl. inter, fortius & clericus.
Item declinatoria nouiter orta benè opponitur
post litem contesta. de offic. delega. insinuante. ad
contraria dic, q̄ non mutatur forum, sed additur
forum foro, argu. 54. distin. c. 1. ibi, seculum fuge-
re, sed mutare, & ff. de sena. l. senatores, & hoc te-
net Phil. de foro competen. c. penulti. & idem ibi
Fran. Vercel. cum hic mutauerit non solum forū,
sed etiam genus fori, & statum personæ. 12. q̄st. 1.
duo sunt. bene facit. 14. q. 6. comperimus. vbi res al
terata, vel consecrata non restituitur priori domi
no. & pro hac parte bis fuit hoc in disputationi-
bus terminatum. & placet idem Archid. 11. q. 1.
c. 1. propter ordinem impressum, præcipuè vbi de
pœna corporali agitur. Quarti dicunt, hanc ter-
tiam opinionem procedere, vbi bona fide, & non
in fraudem fit clericus. ff. de adult. l. si maritus. §. j.
vbi qui abest bona fide causa reipub. non potest
accusari, si in fraudem, potest, vt præalle. l. hos ac-
cusare, in fin. & ff. ex quibus cau. maio. l. 5. & secun
f dum Din. [f] qui hoc tenet. ff. de excusat. Idem Vlp.
g præsumitur fraus, si iam erat accusatus, [g] vel in
crimine deprehensus, argum. ff. de bo. eo. qui sibi
mor. consci. l. fin. & ff. de re milit. l. fin. & per hoc
patet in conuento Di. sequi primam opinionem,
licet in ordinato post commissum maleficium fa
teatur iudicium inchoandum coram ecclesiasti-
co. Ad l. j. ff. de pœnis, vbi videtur indistinctè debe-
re inspici tempus eommissi delicti, respondet, q̄
nunc tractamus, sub quo iudice debeat conueni-
ri: ibi loquitur quæ pœna debeat imponi: & licet
quidam in hoc vltimo distinguant crimen publi-
cum à priuato, communius tenetur, idem in vtro
que. & vide quod not. ff. si ex noxa. cau. l. pen. & ff.
de statulib. l. statuliberi à cæteris. Quinta est opin.
G. qui tenet partim primam, & partim secundam
in Specu. rubrica de reo, in prin. vbi dicit in causa
ciuili locum habere priorum sententiam, & in cri-
minali finietur causa coram primo, & fiet execu-
tio per ecclesiasticum, argu. dec. postulasti, de foro
h compet. & de rapto. c. 1. puto, q̄ in ciuili, [h] vel cri-
minali nulla districtio personalis per secularem
iudicem fieri possit, vt ponere ī carcerem, vel ma
la paga, vel detinere, vel similia, & etiam in crimi
nali realis executio per ipsum secularem, qui in-
choauit, fieri poterit, vt sic clericatus exemerit per
sonam quò ad omnem manus iniectionem, vel di
strictionem: sed non exemit causam à iurisdictio-
ne præuenientis quò ad ipsius processum & insta-
tiam finiendam, & realiter exequēdam; & sic pos-
sunt concordari, quæ contraria videntur. & est si-
mile quod dixi. j. de foro compet. sanè, vbi in reali
est quis quandoque iudex causæ nō personæ. quæ
20 dicta sunt de clerico† procedant in professo, sal-
uo q̄ defensio causæ spectabit ad mona. Nam li-
cet propter characterem plus habeat ordo, quàm
professio, vt scripsi, de conuer. coniu. placet. tamē
eo respectu, quo professus mundo mortuus est, &
i plura promittit, [i] vt not. de voto. ca. vno, in 3. glo.
lib. 6. adhuc fortius quò ad personalem districtio-
nem procedat id in monaco, quàm in clerico, &
præcipuè in minoribus, de elect. cum eo, lib. 6.
facit ad hoc, de pœnit. dist. j. his auctoritatibus. 33.
q. 2. admonere. facit in auct. de mona. in princ. &
§. si quis igitur, ad fin. §. quæ dicta sunt de persona
li districtione procedere non videntur in illo, qui
in carcere secularis iudicis existens ibi profitere-
tur, vel ordinaretur. hic enim præuenta est causa,
& persona. Item ordo, vel professio non inuenit
istum liberum. Item ex contrario nimium elude-
retur iustitia. & facit ad hæc duo quod dicam j. de
celebrat. miss. sanè, super versi. apud omnes [*& in
21 fin.*] dicit Hostien. q̄ Ala. & G. Na. scholaris† suus
forte putantes distinctionem istam fore prolixam
simpliciter dixerant obligatum ratiocinijs nō pro
mouendum, per l. officialis. C. de episco. & cler. &
51. dist. per totum, & quia hoc capitulum non di-
stinguit, argu. ff. de offic. præsid. l. 3. de public. l. de
precio. dicit Hosti. ipsorum pace salua, tam solen-
nem distinctionem & rationabilem verbo vnico
non tollendam, de elect. ecclesia. 2. versi. denique.
Miror de his verbis Hosti. cum ista distinctio glo.
fuerit Ala. vt in antiquis apparatibus vidi. & con-
stat, q̄ Ber. eam sic intitulauit in suo apparatu, &
debet signum esse de petia. ¶ In glo. Quid si [*ibi,
22 Negociandi*] hoc† non aduertens Vincen. dixit sibi
placere, q̄ obligati ex administratione possent fie-
ri clerici: quia si nihil habent, conueniri non pos-
sunt: si habent, etiam facti clerici possunt conue
niri: vel si facti sunt monaci, conuenietur mona-
sterium, vel cedat quæ ad ipsum peruenerunt, &
hoc capitulum intelligatur post litem conte. con
uentus enim tutelæ de mala administratione no-
tatur. Idem in similibus. Fatetur tamen, q̄ com-
muniter omnes tenent, quod glo. proxi. & Eg. non
placet hoc dictum Vinc. & tamen ipsa glo. vide-
tur illud dictum tenere ibi, versi. si de culpa [*& in
23 fin.*] Tan. † Exponebat, ideſt malè de ea prædica-
tur. Vel ideſt viuificatur, & dehonestatur. Hosti.

ADDITIONES.

a ¶ An. Aliàs facit conditionem, aliquando ponitur pro quamuis, de quo per Bar. in l. j. ff. de condit. & demon.

b ¶ Procuratorem. Vide extensè multas differentias positas per Brixien. in repertorio suo in verbo, nuncius, & in verbo, procurator.

c Spec. Et per Bart. in l. qui autem, §. vlti. ff. de constitu. pecu. & plenius per glo. & Doct. & do. Barthol. de Salic. in l. multum. C. si quis alt. vel sibi.

Laico.

d Laico. Vide Bar. in l.j. ff. de pœnis, & pulchrè Bald. in l.j. C. an seruus ex suo facto. & vide latè d. Iaſ. in l. cum quædam puella. ff. de iuriſdict. omn. iudic. & vide d. Marianum de Sen. Barbat. & Moder. in c. propoſuiſti, de foro compet. & ſecundum illud dictum Bald. quem ſequitur Iaſ. vbi ſupra, fuit anno præterito iudicatum per Reueren. dominum Vicarium Epiſcopi Caſalen. non obſtantibus multis fundamentis, quæ adducebantur contra opin. Bald. & d. Iaſ. & fuit in cauſa domini Franc. de Montilio, & Andreæ de Carena.

e Mu. Vide Ioan. Andr. in Spec. titu. 2. §. reſtat, verſicu. quid ſi tamen, vbi iſta iura & ſimilia inducit ad quæſtionem ſcacorum. ad idem vide Bart. in l. legatis. §. 1. ff. de leg. 3.

f Di. Idem videtur ſentire Guil. de Cun. & Iacob. Butr. & ponunt modum, qualiter ſecularis clericum puniat, quia dicunt prius per eccleſiaſticum degradari.

g Accuſatus. Pro hoc, quia accuſatione pendente a ſuſceptione ordinum debet repelli, vt in c. fin. ĵ. de teſtib. Bald.

h Puto quòd in ciuili. Vide latè in conſil. 94. & adde notata per do. Alex. & Iaſ. in l. nemo poteſt. in vlti. col. ff. de leg. 1.

i Promittit. Quid de iſtis fratribus tertij ordinis, vel de militibus gaudentibus, an in iſtis habeat locum, quod ſupra dicitur? vide Barto. in l.j. ff. de pœnis, poſt iſta verba Ioan. Andr. & per ipſum in l. ſemper. §. quibuſdam. ff. de iur. immu.

¶ De corpore vitiatis ordinandis, vel non, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio, vel continuatio tituli.*
2 *De materia huius tituli quibus in locis alibi tradatur.*

1 ¶Viſo † de impedimento obligationis ad ratiocinia, de impedimẽto corporis videamus, ideo &c.
2 Goffr. habetur † hæc materia 55. diſtin. per totum, & diſtin. 49. per totum. huic rubricæ conuenit rubrica de clerico ægrotante, & vltra illam decret. cum inter canonicos, de elect. vbi patet electum, qui morbo laborat epileptico, nõ confirmandũ.

SVMMARIVM.

1 *Presbyter, qui in duello digiti partem amiſit, ex diſpenſatione ſui epiſcopi poteſt in ordine ſuo adminiſtrare. Niſi in caſu nume. 5.*
2 *Duellum, & purgatio vulgaris omnis hodie reprobata.*
3 *Scandalum ſi dubitatur ex perſona celebrantis, recurritur ad arbitrium epiſcopi.*
Celebrare ſolenniter cum ſcandalo ex vitio perſonæ celebrãtis non permittitur, ſecus priuatè, ibid.
Publicè, vel priuatim quid facere, magna diſtantia, ibid.
4 *Pœnitentiæ impoſitæ partem ſufficit cepiſſe, vt quod ea peracta exequi poſſemus, antè poſſimus.*
5 *Diſpenſat epiſcopus in multum graui crimine & notorio, ſed non, ſi presbyter eſſet corpore vitiatus.*
6 *Epilogus, & additio gloſſarum, num. 7. & ſeq.*
Defendendo ſe, vel ſocium, ſi quis gladium ſumpſerit, tutus eſt à pœna canonis, & cuius, imò probabiliter excuſari poteſt homicidium, eod. nu. 7.
8 *Cap. presbyterum, infrà de cleri. ægrot. cum hoc nulla diſcordia.*
Vitiatus corpore, vel mutilatus poteſt promoueri, vel ſuſceptorum executionem habere, ibid.

CAPVT PRIMVM.

1 **D**E presbytero. Cas⁹. Presbyter † qui in duello digiti partem amiſit, ex diſpenſatione ſui epiſcopi poteſt ī ſuo ordine adminiſtrare. ponit factum, de quo reſpondet, illud aggrauans. ibi, Reſpondemus, & ibi, Licet † duellũ, quod eſt hodie reprobatum, & omnis purgatio vulgaris. 2. q. 5. conſuluiſti, & c. ſeq. & ĵ. de purgat. vulg. per totum [*Obtulit*] iracundia forſan motus: quia falſo ſibi crimen imponebatur, Hoſtiẽ. [*Oblatum*] ab aduerſario. vtrũque forſan colera inflammauit, Hoſtien. [*Partem*] quia non dixit, quãram, infrà determinat [*Digito*] non loquitur de pollice, vel indice ſecundum Hoſti. de hoc. ĵ. c. fi. [*Sine ſcandalo*] ſi dubitatur, an ſit † ſcandalum, recurritur ad arbitrium epiſcopi. ĵ. c. proxi. Innoc. [*Solenniter*] nã. in priuato, non in publico poſſet eum permittere celebrare. ĵ. de cleri. peregri. tuæ, Innocen. [*Pœnitentiam*] vel eius † partem, de tempo. ordin. ex tenore, Hoſti. [*Admodum*] i. valdè. concor. vide in Clemẽ. de iureiuran. Romani, verſi. nos itaque. & argum. ſecundum Innoc. q† in multum graui crimine & notorio diſpẽſat [a] epiſcopus. ad idem de apo. c. 2. Si verò eſſet corpore vitiatus, non poſſet diſpenſare cum eo. 50. diſt. non confidat, & vide quod dicam, ĵ. eod. c. ſignificauit, ſuper vlti. glo. ¶† Prima glo. ſignat contrarium, & dupliciter ſoluit. ¶ Secũda glo. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ In gl. prima † [*ibi, miſericorditer*] vnde dicebat hic Hoſtien. q⁹ ſi quis ſe defendendo, vel ſocium, gladium ſumpſerit, dummodo homicidium, vel membri truncatio nõ interueniat, tutus eſt, quicquid dicat canon contrarius, de ſenten. excom. dilecto, vbi remittit: imò, & tunc probabiliter videtur poſſe homicidium excuſari, de homici. ca. 2. quod dic, vt in Cle. de homicid. ſi furioſus [*& ibi. ca. 1.*] ſecundũ Ala. ¶ In glo. 2. [*ibi, presbyterum*] q⁹ † ſecundum Hoſtiẽ. competentius fuiſſet ſub hoc titulo collocatum, cum hic tractetur de clerico vitiato, vel mutilato, vtrum poſſit promoueri, vel executionem ſuſceptorum habere. ibi no. de ægrotante, vel infirmo, vtrum poſſit ſua beneficia retinere, & ipſorũ fructus percipere [*& in fine*] dicebat Tan. illud ius cõmune: hæc diſpenſatio eccleſiæ.

ADDITIO.

a Diſpenſat. Vide latè Panor. & omnes ſcribentes in c. at ſi clerici, in §. de adulterijs. ĵ. de iudic.

SVMMARIVM.

1 *In oculo habens maculam, quæ non inducit magnam deformitatem, etiam ad epiſcopatum promoueri poterit, ſed id nõ eſt perpetuum. nu. 3.*
2 *Diuiſio capituli.*
Inſpectioni oculorum ſubijcitur corporis vitium, ibid. verſi. ſibi viſum.
3 *Oculi macula quæ facit irregularem promotum ad ordines, verſic. dicebat Iaco.*
4 *Diſpenſatio maior ſuper vitio corporis, quàm ſuper infamia, & ratio.*
Graniora ſunt patentia latentibus. ibid.
5 *Cum in epiſcopum electo de vitio oculi alius, quàm papa diſpenſare non poteſt.*
6 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. nu. 7.*
Arbitrium eius, cui quid committitur, vt faciat quid ſibi viſum fuerit, quale eſſe debeat.
8 *Conſilium ſequi quando non ſit neceſſe eorum, quorum cum conſilio quid faciendum, vt hic mandatur.*
9 *Vitia corporalia quæ impediant promotionem, & quomodo differenter à legibus, & à canonibus conſiderentur.*

CAPVT II.

1 **Q**Vm de tua. Caſus. Habens in † oculo maculam, quæ non inducit magnam deformitatem, etiam ad epiſcopatum poterit promoueri. Primò ponit † duos obiectus contra electũ.
2 Secundò ibi, vnde, circa vtrunque prouidet. & de ſecundo ibi, de macula [*Obiectum*] ſup. & nobis ſupplicatum

ſupplicatum pro diſpenſatione [*Diceris*] forte per publicam infamiam, cum de facili non poſſit probari. de hoc de filijs presby. Michael [*Sibi viſum*] ſubijciatur hæc res oculis. de ſimilibus no. in arbo
3 re conſanguinitatis, in prin. [*Fuerit*] ergo † eſt aduertendum, an generet ſcandalum; & tunc non confirmet: an non, & tunc confirmet. ſ. ca. proxi. Innocent. dicebat Iacob. de Al. quòd ſi macula ſine ſubtili inſpectione ſe offert viſui, facit irregularem: aliàs non [*In quo*] i. in qua confirmatione, Innocen. & [*in quo*] maculæ impedimento, Hoſti.
4 [*Maxima*] ſ. dixit, multa; quaſi † velit, quòd hoc caſu maior ſit diſpenſatio, quàm priori: & poteſt eſſe ratio: quia hoc patet: illud latet ſecundum Hoſtien. qui tamen remittit ad ſummam, de filijs presby. §. fi. ver. vel dic quòd minima, & ſe. [*Diſpenſatione*] diſpenſatur ſecundùm Pe. quia ſtatim potuiſſet repelli. 49. diſtinctio. ca. j. vel reſpicit, quòd
5 de canonici filio dixerat [*Curauimus*] aliuſ † enim cum electo in epiſcopum diſpenſare non poſſet, ſecundùm Innocen. & Hoſtien. de filijs presby. c. fi. de electione, innotuit, & 50. diſtinctio. nemo. & facit quod dixi, de ætate & qualitate, à multis. ¶ Pe
6 nultima † gloſſ. quærit, & ſoluit. ¶ In gloſſ. vlti. [*ibi, Si in lege*] ſi in lege locationis ſit dictum, quòd arbitratu domini opus approbetur; intelligitur de arbitratu tali, qualis bono viro conuenit [*& ibi, Si libertus*] vide de iureiuran. veniens, ſuper. j. gloſſ. [*& ibi. §. 1.*] ſanus videtur, qui habet oculos eminentes [*& ibi. l. 1. §. 1.*] vide in c. proxi. alleg. ſuper
7 vlti. gloſſ. ¶ In † gloſi. 2. [*ibi, Diſponere debet*] non ta-
8 men habet neceſſe ſequi eorum † conſilium, [a] ſ̃m
a Hoſtien. quod probat per litteram, quod exinde, ſibi non dixit de ſuffraganeis. ad capitulum ſtudeat, reſpondet, quia ibi iudices adiuncti erant, & in caſu, quo certus numerus epiſcoporum requiritur. xv. quæſtio. 7. Felix. ¶ In glo. vlt. [*ibi, Alio*]
9 vel ambos eminentes [*& ibi. §. 1.*] Idem, ſi ſex † digitos habet in manu, eodem titul. Item Oſſilius. ſed dixit Vincen. hoc verum eſſe, ſi nõ incommodatur vſus manus propter eos: aliàs eſſet in redhibitione. ff. de ędil. edic. ſi hominum. §. 1. in lingua dixit diſtinguendum, an perfectè loquatur, nec ne. ff. eo. ſi cui linguam. hæc duo not. ipſe Vincen. de clerico ægro. c. 2. quod dicit gloſſ. de oculo, relinquatur iudicis arbitrio. poſſet enim eſſe tanta eminentia, quòd impediret, & concor. Vincen. infra capitu. fin. vbi etiam declarando tenet, quod no. Ioan. 55. diſtinctio. ſi quis in infirmitate. dicebat hic Hoſtien. quicquid dicant leges, quæ conſiderant ſolum impedimentum vſus membri, non defectum, vel augmentum, nos conſideramus diminutionem, deformitatem, & ſcandalum. nam & lex vetus tales repellebat, quæ moraliter exponitur. 49. diſtinctio. c. 1.

ADDITIO.

a ¶Conſilium. Vide. ſ. de elec. in c. cum in veteri, & de arbi. cum olim, & per Bar. in l. 1. §. ſi plures. ff. de exerci.

SVMMARIVM.

1 *Sectus in cunabulis licite promouetur.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Petitorium pro petitione.*
Abſque petitione parum, vel nihil expedit curia, quod reprehenditur hic, eod. nu. & ſimplicem facti narrationem ſufficere, ibid.
De formulis & impetrationibus ſubla. titulus Cod. videtur in curia reuocatus, & vnde procedat, ibid.
4 *Monacus vt clericus dicitur militare Deo.*
5 *Origenes, & Marcus quid egerint, vt exuerentur ſacerdotio.*
Ad conſequentiam non trahenda quę ſint hic, ibid,
6 *Iudicium multis modis dicitur.*
7 *Teſtimonium adulti, qui dicit aliquid ſe in ętate minori vidiſſe, quo caſu valeat.*
8 *Spadonem quem caſtratum quem lex appellet, inter quos quę nam ſit differentia.*
9 *Militare poteſt qui cum vno eſt teſtitulo.*
Clericalis militia nec ſpadonem, nec caſtratum reſpuit, ibidem.
10 *Perſecutio non excuſat nata ex culpa patientis.*
11 *Epilogus, & Additio gloſſarum. & numero 12. 13. & num. 14. 15. & 16.*
In ſe ipſum qui ſęuit, omne turpe facturus in aliũ ꝓſumitur. Abſcindens a corpore ſuo quid quando fiat irregularis, & repellatur ab ordinibus.
14 *Sibi qui non parcit, mihi, vel tibi non parcet, & quid euenerit talia in ſe facienti.*
15 *Teſtium abſciſſorum puluerem, vel carnem non eſt neceſſe reſeruare.*

CAPVT III.

1 **E**X parte. Caſus. Sectus † in cunabulis licite promouetur. & ſunt duæ partes. & primo ponitur monaci † petitio. cui ſecundo ibi, ſane, reſpondet arguẽdo primo a prohibitis. ſecundo a
2 permiſſis ibi, præſertim. ſecunda ibi, Sane [*Petitorium*] ideſt † petitio. & dicit Hoſtien. quòd parum vel nihil ſine illa expedit curia. & reprehẽdit ſubtilitatem, quæ ſeruatur in illa, vt quaſi videatur reuocatus titulus de formulis & impetratio. ſub. C. forte auaritia illas formantium hoc inducit ſecundum eum, cum deberet ſufficere ſimplex facti narratio, de iudi. dilecti [*Militans*] ergo † monacus, ſicut & clericus Deo dicitur militare, ſupra titu. ij. eo libentius [*Promotus*] non petita diſpenſatione, Ala. [*& ĵ.*] primò quæritur, an poſſit in
3 ſic ſuſceptis miniſtrare, vel ad maiores aſcendere
4 [*Affectauerunt*] quid † de Origene, quid de Marco, qui amputauit ſibi pollicem, vt eſſet indignus ſacerdotio, vt in prologo Marci. dicit illa non trahẽda ad conſequentiam, vt no. 55. diſtin. ſi quis abſciderit [*Iudicium*] multis † modis dicitur iudi-
5 a cium. [a] hic ſumitur pro diſcretione. de hoc infra, de reg. iur. in iudicijs, lib. 6. [*Animi*] argumen. contra teſtimonium † adulti, qui dicit ſe aliquid in minori ætate vidiſſe: ſed ſi tunc erat doli capax, bene
7 valet eius teſtimonium, ſ̃m Lau. & Ioan. qui hoc not. 37. diſt. relatum, niſi tale eſſet factum, in quo a principio requireretur ætas perfecta ſecundum Accurſium, qui hoc no. ff. de teſtibus. l. tertia. §. le-
b ge, & ff. de teſtamentis, ad teſtium. [b] §. primo, & de
c hoc in ſpecu. [c] de teſte. §. j. ver. ſed nunquid factus
8 [*Factus*] aliàs ſectus, & talem † appellat lex ſpadonem, quaſi ſpata amputẽtur virilia. ſic natum, de quo ſequitur, vocat caſtratum, & eſt inter eos differentia: quia primus poteſt poſthumum ſibi hæredem inſtituere: ſecundus non. ff. de liberis, & poſthu. l. 6. §. j. & ff. de verbor. ſignifica. ſpadonem.
9 & qui † cum vno eſt teſticulo, militare poteſt. ff. de re militari, qui cum vno. ſed clericalis militia nec ſpadonem reſpuit, nec caſtratum, imo optat, Hoſ. & ego cum ipſo, quod omnes clerici tales eſſent
10 [*Perſecutione*] non nata † ex eius culpa, vt ſi maritus inuentum cum vxore caſtraſſet, ſecundum Hoſtien. [*Epiſcopum*] nedum in presbyterum, de
11 quo quæritur. ¶ Secunda † glo. reſpondet per queſtionem. ſ. quæ eſt ratio, quare ſe abſcindẽtes &c.
12 ¶ In † gloſſ. 1. [*ibi, excipitur*] loquitur de ſeruo, qui aliquid fecit mortis ſibi conſciſcendæ cauſa [*& ibi,*

13 *ibi, Dominus*] & ideo liber † homo suo nomine, licet habeat vtilem actionem legis Aquiliæ, directam non habet. ¶ In glo. 2. [*ibi, Se abscindunt*] ad hoc vt sit irregularis is, qui ex indignatione, vel membri dolore ob dei seruitium, vel aliàs sponte se absciderit, est necesse, q̃ amiserit aliquod mẽbrum: sed sufficit, quamtuncunque sit vile. 33. di. maritum. & idem, si totum non amisit, sed partẽ, quæ tamen deformitatem generet, vel scandalũ 5. c. 1. vel ipsum reddat inhabilem ad exequendũ officium. j. eodẽ. Thomas. alias si ex indignatione sibi dentem traxit, vel se grauiter vulnerauit, non censetur irregularis: quia nec corpore viciatus. alii dicunt, q̃ qui sibi sic manus iniiciunt, & si nõ sint corpore vitiati, repelluntur tamen: quia sponte sequierunt in seipsos, & sic sine dispẽsatione nõ promouentur, & si non membrum, sed tantum partem amiserint. 5 5. distin. qui partem, secundũ Inno. qui hoc no. j. c. proxi. & pro hoc faciant rationes, quæ colliguntur ex hac glo. 1. quia sui homicida. [d] secunda, quia nimis crudelis præsumitur. tertia, quia alienum inuadit, cũ suorum mẽbrorum dominus non sit. quarta, quia ille solus eunuchus placet deo, quem facit non necessitas, sed voluntas. 33. q. 5. tunc saluabitur, quinta, quia videtur deum redarguere, q̃ plus in eo creauerit, q̃ sit necesse. 35. distin. ab exordio. ipsi tamen Host. & Innoc. hic plus placet, q̃ si super eo laborat infamia, & multo fortius, si sit notorium, repellant, nec promoueantur sine dispensatione, & sic intelligitur vltima opinio. aliàs sine dispensatione promouentur, si sit occultum, de tempo. ordi. c. fi. [*& ibi. In seipso*] qui sibi† non parcit, mihi, vel tibi qũo. 14 parcet. Goff. refert Vale. libro 7. exemplo. 7. Genitium etiam ab hæreditate excluſum: quia se spõte castrauerat. ¶ In gl. vlt. [*insi.*] vbi † etiam not. q̃ 15 non est necesse carnem illam, vel puluerem reseruare, ut dicunt vulgares.

ADDITIONES.

a ¶Iudicium. Habet multa significata, vide Panor. in rubrica de iud. & ibi cæteri scribentes. & adde vltra ibi scripta extense per Decium & Bassignanam, q̃ iudicium aliquando ponitur pro tempore. cap. præcepta. 55. dist. vbi Arch. quem vide.

b ¶Testium. Et ibi vide Bar. & vide etiam gl. in l. notionem, ff. de ver. sig. & per Io. An. in spe. §. allegato, vbi plenius per ipsum: impubes tamen facit indicium, ut not. gloss. in l. fina. de his qui. vt ind. quod nota.

c ¶In spec. Et gl. sentit, q̃ non possit in c. cum nobis, de prescrip. Vide quod de hoc plene scripsi, tertia. quæstio. 9. testes, vbi est gloss. quòd non possit, Archi.

d ¶Homicida. Ad materiam vide plenius per Io. An. in spec. de iniuri. §. 1. vbi ponit. q. de vno vulnerante se ipsum, an incidat in pœnam statuti impositam vulneranti aliquem.

SVMMARIVM.

1 *Virilia si sibi fecit abscindi Sacerdos suum officium, & quod & quo casu poterit exercere, quod fit ex gratia, cum de iure deponendus esset, nu. 4.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Altaris ministerio priuatus nec tanquam diaconus, nec tanquam subdiaconus accedet ad altare.*
5 *Epilogus, suffragium, & additio glosarum. nu. 6. & 7.*
Displicet imprudens, unde placere studet, ibid.
8 *Cum viciatis corpore ut solus papa dispenset, ecclesia Romana seruat, non episcopus.*
9 *Auctoritate nostra, & tua, clausulæ expositio.*

CAPVT IIII.

1 Ignificauit. Casus. Sacerdos † qui sine causa virilia sibi facit abscindi, credens indè mereri, dispensatione episcopi suum officium præter altaris ministeriũ poterit exercere. &
2 in prima † factum. in secunda conditionale mandatum. & secunda pars ibi, quo circa [*Inueneris*] remittit hic Hostien. ad no. de filiis presbyt. litteris,
3 super versi. inuentus [*Ministerio*] ergo† nec tanquã diaconus, nec tanquam subdiaconus accedet ad altare, arg. infra. titu. j. cap. 1. de conse. distin. 2. tribus, secundum Host. [*Concedas*] de †gratia. nam talis de iure deponendus esset. rationes dixi. §. capit.
5 proxi. ¶ Penul. gl. †respondet per quęstionem, qd̃ sit sacerdotale officium &c. ¶ Vltima glo. respondet per quæstionem, an hoc casu episcopus suo
6 iure dispenset. ¶ In † gloss. 2. [*ibi Morborum*] ex quo caret vtroque teste, vt ibi. ¶ In gl. vltima. [*ibi liber homo*] vide supra. ca. proxim. super glo. prima. ¶ In
7 †glo. i. [*ibi, displicuit*] ad hoc versus. Displicet imprudens, vnde placere studet, Host. & Abb. ¶ In gl. 2. [*ibi Morbum*] sed nõ Hispanum, Vin. interdum appellat eum precioſiorem. ff. ad l. Aquil. si seruus. §. & si puerum, & ibi soluitur in glo. 1. ¶ In gloss. 3. [*ibi, Baptizare*] super hoc adde, quod not. l. dist. qui sub gradu. & 1. q. j. §. ex his verbis, in glos. sed cum episcopus. [*& ibi. Similia*] in extremis vngere, aquã benedicere, & mortuos sepelire. ¶ In glossa vlti.
8 [*in fine*] hoc videtur placere Host. quidam †dicũt, q̃ quia propter deum abscidit, licet stulte, posset episcopus dispensare, sed Inno. plus videtur placere, q̃ siue instet operi licito, siue non, irregularis est: quia corpore viciatus: sed ad hoc prodest pia intẽtio, vt facilius dispensetur, sed per papam, nõ per episcopum. l. distin. nõ confidat. quod placet Guil. Na. & dixi. §. c. 1. in fi. vnde dixit Inno. j. de reiudi. cum æterni, libro vi. q̃ Romana ecclesia seruat, q̃ solus papa dispenset eum corpore viciatis,
9 & secundum hoc † expones, Auctoritate nostra, & sup. per consequens tua. i. tibi commissa: quæ etiam ideo tua dicitur: quia nec alij committere posses, de offi. dele. c. vlti. Hostiẽ. etiam in hoc remittit ad summam, eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Virilia si Sacerdos ex iusta causa fecit abscindi, potest ut prius exercere officium sacerdotale.*
2 *Epilogus & additio glossarum nu. 3. & 4.*
4 *In corpus suum sæuire liceatur seruis.*

CAPVT V.

1 Ex parte. Casus. Sacerdos † qui ex iusta causa virilia sibi fecit abscindi, potest vt prius sacerdotale officium exercere. Et in prima, querela presbyteri. In secunda prouisio, secunda, ibi quoniam. [*& infra*] hoc est, queritur, an suũ possit
2 officium exercere. ¶ Secunda † glossa. not. a contrario, rationem reddit, signat contrarium, & soluit. ¶ In glossa secunda [*ibi. §. Stichus*] nullus intelligitur esse in suo peculio. [*& ibi. §. si ipse*] vide j. in
3 suppletionibus. ¶ In † glossa prima [*in fine*] & forte non potest agere leprosus, nisi constituat procuratorem, argumen. infra, de coniu. lep. cap. primo ad hoc infra, de iudi. intelleximus, secundũ Vinc. ¶ In gl. secunda [*§. Si ipse*] vbi dicitur, quod naturaliter † licet seruis in corpus suum sęuire, quod
4 intelligit Hostien. de iure naturali primæuo communi omnibus animantibus, institu. de iure naturali, in principio, quæ ratione carent, nec iniuriam [a] facere possunt. ff. si qua. pau. l. 1. §. 1. [*& ibi, Dominus seruũ*] conuentus de peculio [*& ibi propter hoc damnum*] scilicet q̃ deterior factus est seruus, q̃ se ipsum vulnerauit.

ADDI-

ADDITIO.

a ¶Iniuriam. Vide ibi Floria. de sancto Petro.

SVMMARIVM.

1 *Mutilatus manu si promotus fuerit in abbatem, deponitur ab abbatia.*
Diuisio capituli, ibid.
2 *Ordinandi quæsdam fraudes possunt committere in ordinatione, & quas, & nu. 3. & sic omni dispẽsatione indigni. 4.*
3 *In ordinatione consulitur episcopo, vt diligenter videat & palpet singula membra ordinandi.*
4 *Hanc decretalem cum decretali, tuam, supra de ætate & qualita. conciliat.*
5 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, & nu. seq.*
Dente caret magna pars hominum.
Linguæ parte mutilatus quo casu possit ad ordines promoueri, eod. nu. 7. etiam religiosus, ibid.
Balbus, vel blesus sani sunt, ibid.
8 *Irregularitatis verbum pro defectu etiam capitur.*
9 *Ob taciturnitatis peccatum, non propter irregularitatem remouetur abbas hic.*
10 *Ordinandus, vel promouendus crimina quæ cõfiteri tenetur.*
11 *Abbatia hic requirebat abbatem sacerdotem: iura contraria minime.*

CAVT VI.

a 1 Xposuisti. [a] Casus. Mutilatus † manu si promot[b] fuerit in abbatem ab abbatia deponitur. cõmunis diuisio. secunda ibi, nos
2 igitur. [*Promouit*] cõfirmãdo† supra, de ætate & qualitate, tuam, non ordinando: alias bene fuisset episcopus cæcus, si in benedictione manuum id non perpendisset secũdum Hostien. sed Abb. dixit, quòd forte per foramen cappæ traxit vnam manum, & eandem iterum traxit reuolutam, & sic decepit episcopum. tamen infra probatur, quod iste nondum erat in sacris secundũ Hostien. qui † consulit episcopo, quod diligenter videat, & palpet singula membra ordinãdi, memor
prouer. 26. G. diligenter attende vultum pecoris tui. ad hoc quadragesimasecunda distin. quiescamus, j. q. j. §. ecce, cum honoris. de purga. canoni. constitutus. & quia quidam pedes habẽt ligneos, consuluit, quod illum faciat discalciari. per quæ caueat etiam episcopus, cui talia committat, vigesimaquarta distinctione, quando [*Fraudulenter*] &
4 sic † omni dispensatione indignus, cum hic fuerit fraudulenta taciturnitas, & nulla necessitas: sed supra de ætate & qualitate, tuam, erat necessitas, & nulla promouendi fraus, secundum Hostien. &
5 ideo ibi dispensatur, hic non. ¶ Prima † glossa respondet per quæstiones, quid si amisisset digitos; quid si dentem? ¶ Vltima glo. allegat tres concor. quærit, & quæstionis dubium aperit. ponit opin.
6 Ioan. & soluit cotrariis respondendo. ¶ In † glossa prima [*ibi, Si hominis, alias si homini*] & ꝯmuniter incipit, idem Ofilius [*& ibi cui dens*] nam magna pars
7 hominum aliquo dente caret, vt ibi. ¶ In† glossa prima [*in fine*] idem dicit Hostien. de parte linguę, dummodo non impediretur organum, vel loquela. nam balbus, vel blesus, & qui tardius loquitur, sanus est, vt ff. eo. l. Offilius. §. finali. & adde quod dixi supra capitulo secundo. dicit etiam, quod religiosum promoueret de gratia, dummodo loqui posset, septuagesimaseptima distinctione, capitulo fina. & penul. ¶ In glossa tertia, [*in fine*] dicit Hos-
8 tiẽsis, quòd si † verbum, irregularitate, esset in textu. ipse exponeret, ideſt defectu, sicut supra, de rescriptis, ad audientiam, & de electione, innotuit. §. primo. ¶ In glossa vltima [*ibi, Legi*] non. de abbate, sed de monaco loquitur, inquãtum dicit, q̃ nõ requiritur in illo personæ regularis integritas. ad duo proxima respondet infra glo. Dixit Ioannes,
9 & Innocentius consentit, quòd non† propter irre-
b gularitatẽ, propter quã non remoueret [b] Abbas secundum eum, sed propter peccatum taciturnitatis, propter quam non habet executionem ordi-
c nis sic susceptι, de renuncia. nisi. §. personæ [c] dicit
10 † autem, quod promouẽdus confiteri tenetur crimina, de quibus conuictus est, vel cõfessus, vel deprehensus, vel quæ alias sunt notoria, quinquagesima distinctione, si ille. ad alia non tenetur: sed se curius est, si confitetur, & dispensetur, vt alterius non accusetur: alias secus, vigesimaquarta distinctione, capitulo finali, dicit Hostiensis, quod tenet etiam prodere illa, quæ post pœnitentiã impediũt ordinis executionem, quæ nota. secundum eũ in præ. decre. nisi. [*& ibi æquiparatur*] sic eodem titulo, cupiẽtes, & capitulo, si postquam, libro sexto [*Et*
11 *in fine*] dic † quod hic abbatia requirebat abbatẽ sacerdotem; contraria non, secundum Innocen. & Hostien.

ADDITIONES.

a Exposuisti Facit ad hoc quod no. de testi co. c. præterea, Bal.

b ¶Remoueretur. Vide de hoc late & extense per d. Maria. de Senis in repe. c. ad audientiam, in 2. q. de homi.

c Personæ. Ibi vide, & vide, an criminosis positionibus quis debeat respondere. in c. dudum, el 2. supra de elect. & in capitulo secundo, de confess. infra.

SVMMARIVM.

1 *Pollicis vngula carens ad sacerdotium licite promouetur, & quando.*
Diuisio capituli, ibid.
2 *Pollex est digitus grossus, & qua ratione sit dictus.*
Casus sunt innumeri, nec præuideri possunt, eod. nu.
3 *Epilogus, & additio glossarum. & nu. 5. & 6.*
Deformitatem ob quã corporis quis repellitur ab ordine &c.
5 *Membra corporis magna quæ.*
6 *Corporis vitium quadrupliciter sumitur.*
Deformitatem corporis qui tacuit fraudulenter deijcitur à beneficio, sed episcopus cum eo dispensare posset, & in quibus, excipitur casus in religioso, eod. numero, versi. & ibi, deijcitur.

CAPVT VI.

1 Homas. Casus. Carens † vngula pollicis, dũmodo sit fortis in pollice, ad sacerdotium licite promouetur. Prima ponit monaci casum. Secunda condi-
tionale mandatum, ibi, Quocirca
2 [*Constitutus*] factum narrat [*Pollicem.*] digitus† grossus est sic dictus: quia inter cęteros pollet virtute, & potestate [*Fortuito casu*] qui tot sunt, quòd numerari non possunt. C. de vsufru. l. penultima. C. de præscript. 30. anno. l. vltima, nec semper præuideri, infra de homici. Ioannes, & capitulo finali, Hos-
3 tien. ¶ Prima † glossa in viciatis distinguit, quod aut sponte, aut casu. & si sponte, aut non interuenit iusta causa, aut interuenit, & tũc aut est deformitas, aut non. si casu, distingue inter membra, &
4 an culpa sua, vel non. ¶ In † glossa prima [*ibi, Interueniente*] & tunc subdistingue, quia aut partẽ amisit, aut totum. si totum, tũc indistinctè repellitur. si partem tunc subdistingue: quia aut deformitatem inducit, aut non. In primo repellitur quinquagesimaquinta distinctione, qui partem. In secundo subdistingue: quia aut est notorium, quod ipse sponte ex indignatione se abscidit; aut est occultum. Primo casu sine dispensatione non potest promoueri. Secundo potest, Hostiẽ. [*& ibi,*
5 *magnis membris*] puta † amisit oculum, pedem, nasum, vel manum. Hostien. vnde dicebat Gui. qua-
6 drupliciter summi vitium † corporis, aut ex defectu mẽbri, aut ex inhabilitate; aut diminutione, aut augmento [*& ibi, Deijcitur*] quò ad altaris ministerium

niſterium indiſtinctè, niſi forſan in religioſo diſpẽ ſaretur in pede ligneo, quia latet. in beneficio verò deijcitur, ſi hoc tacuit fraudulenter, ſupra capitulo proximo: poſſet tamen cum tali etiam per epiſcopum diſpenſari, quòd haberet præbendã, vel perſonatum, vel eccleſiam, vel abbatiam. de hoc de ætate & qualitate, tuam. & ſi ſit presbyter, poſſunt ſibi concedi ſpectantia ad officium ſacerdotis præter altaris miniſterium, ſupra eodem, ſignificauit. Et quo ad illud neceſſe eſt alterum ſurrogari. ſic intelligitur, quinquageſimaquinta diſtinctione, Si euangelica [*& in fine*] Tanc. de hoc quinquageſimaquinta diſtinctione, in ſumma.

¶ De bigamis non ordinandis, Rub.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli.*
2 *Bigamus quare non promouetur.*
3 *In ſententiam huius tituli, ſiue de eius materia vbi tractetur alibi.*
4 *Bigamia per quos probari poſſit, & in ea locus eſt purgationi, & quando.*

1 ¶ Quia † inter cæteras irregularitates bigamia nõ minima reputatur, ideo & cætera. Aſſignantur quatuor rationes, quæ notantur, vigeſimaſexta diſtinctione, in ſumma, quare † bigamus non promouetur. prima propter ſacramẽti defectum, infra eodem, debitum. alia propter prærogatiuam ordinum. 26. diſtin. vna. Item præſumitur incontinens, quia vna mortua tranſiuit ad alteram. 82. propoſuiſti. Item quia non habet frontem hortandi viduita tem, qui coniugia frequentauit, vel qui cum vidua contraxit. 26. di. vna, Gof. habetur
3 † materia. 26. di. & 34. di. §. quod ergo, vſq; ad finẽ diſtinctionis, & 84. di. quiſquis, & 28. q. vlti. per totum, & reperitur in 6. Congruit. decre. tam litteris, de teſti. vbi patet † bigamiam electi ad eum re
4 pellendũ per laicos, & fœminas poſſe probari, & quod in ea locus eſt purgationi deficiente probane confra infamatum.

SVMMARIVM.

1 *Repudia propter fornicationes fiebant, & alias ob cauſas repudium reprobatum eſt hodie, ibid.*
Repudiata quæ dicatur, ibid.
2 *Sacerdotium pro ſacro ordine.*

CAPVT I.

1 VT bigami. [*Repudiatarum*] id. eſt † ob cauſam fornicationis ſeparatarum, & dimiſſarum. 50. diſt. ſi quis viduam. ſed hodie repudium reprobatum eſt. ĩ. de diuor. gaudemus dicebat Pe. quòd repudiata dicitur, quæ propter conſanguinitatem, vel aliam iuſtam cauſam iam cognita dimittitur marito. Idem de maritis ancillarũ. 34. diſtinctio. ſi quis viduam. 2. & quæ ſit huius ra
2 tio, ibi not. [*ſacerdotium*] i. ſacrum † ordinem. ¶ In glo. 2. [*in fi.*] & forma eius habetur. ea. di. in capite. ¶ In gloſ. 3. [*ibi ſacramenti*] alias rationes dixi ſuper Rubri.

SVMMARIVM.

1 *Cum bigamo, qui ordinatus eſt ad ſacros, non diſpenſatur. vi de nu. 9. & 10.*
Ordinator bigami poteſtate ordinandi priuabitur, niſi in caſu, ibid.
2 *Ordinandi poteſtate, & officio, clauſulæ expoſitio.*
3 *Irregularitas eſt in bigamo ordinato, quam pœnitentia non tollit, ibid.*
4 *Cum ordinatore bigami quo caſu ſolus Papa diſpenſat.*
Diſpenſatio omni caſu, quo meretur epiſcopus depoſitionem, pertinet ad ſolum Papam, ibid.
Soluere regulariter eſt eius, cuius eſt ligare, ibid. ver. cum eius.
5 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum, nume. 6. 7. & num. ſequentibus.*
Virginitas, vel caſtitas reſtitui non poteſt.
Bigamus quis dicatur, iuncta gloſſa, & quis eorum indefenſabilis, & nu. 8.
8 *Fœmina prohibetur ordinari.*
Caſta, quam nemo rogauit, ex Ouidio, ibid. ver. dicit Hoſti.
9 *Diſpenſatio non prohibetur ab apoſtolo, licèt ordinationem prohibuerit bigami, & percuſſoris, & nu. 10.*
10 *Paulus minor adminiſtratione Petro.*
Papa non aſtringitur conſtitutione Pauli, neq; Petri, & ratio, ibid.
11 *Diſpenſare Papa quibus in caſibus non poſſit, aliò reijcit.*
12 *Irregularitas non eſt annexa bigamiæ iure naturali, poſitiui iuris quæ ſunt, in eis multum Papa poteſt, ibid.*
13 *Cum bigamo in quibus poſſit epiſcopus diſpenſare, & cuius generis bigami.*

CAP. II.

1 VPer eo. Caſus. Cum † bigamo, qui ordinatus eſt ad ſacros, non diſpenſatur, & ordinator priuabitur poteſtate ordinandi, niſi cum eo fuerit diſpenſatum [*Officio*] q. d. de iure † communi ſunt deponendi ita, quod nec miniſtrent, & ſic
2 careant officio, nec epiſcopale exerceant, & ſic poteſtate; ad hoc de ordi. ab epiſcopo. c. j. ſecundùm Hoſt. [*Apoſtolum*] ad Titum. j. & j. ad Timoth. 3. [*In eis*] i. eorum executione. Characterem enim habent, vt etiam dicit gl. [*In ordinatore*] in quo fuit
3 culpa tantum, ſed in ordinato † eſt etiam irregularitas, quæ non tollitur per pœnitentiam, ſicut culpa. & ſic loquitur contrarium de decre. 2. ad fin. §. de transla. ſecundùm Boa. [*Adhiberi*] per † Papam.
4 quod omninò verum eſt, ſi eſt notorium, ſecũdũ Hoſt. qui etiam dat hic pro regula, quòd in omni caſu, quo meretur epiſcopus depoſitionem, ad ſolum Papam ſpectet diſpenſatio, ad quem ſpectat depoſitio. 3. q. 6. quamuis, & c. multum, & c. dudum, cũ eius regulariter ſit ſoluere, cuius eſt ligare, de ma. & ob. cum inferior, de transla. c. 2. §. j. & ſic non ob. quod dicitur, Papam hic non reſeruaſſe, de ſenten. excomm. nuper, & pro hac parte, de
5 temp. ord. litteras, & c. dilectus. ¶ Tertia † gl. ponit. 5. modos, quibus quis dicit bigamus. ¶ Quarta glo. s. contrarium de. c. lector. ponit quattuor
6 opi. demum ſoluit. ¶ In † 4. glo. [*ibi l. vna*] ibi dicitur, quod virginitas, vel caſtitas corruptę reſtitui
a non poteſt [a]. ¶ † In gl. Vere [*ibi, violat*] ſed talis nõ
7 eſt indiſpenſabilis. ĩ. de cle. coniu. ſanè. 2. & j. & pe. [*& ibi, quotquot*] dicebat Pe. c. iſtud intelligendum de fœminis tantũ. & quòd ibi dicit tex. bigamos, debere dicere bigamas. ſed neſcio ad quid hoc dixerit, niſi forſan quia non eſt periculũ ſic de fœmina ſentire, quæ etiam † aliàs prohibetur ordinari, vt dicam. ĩ. de pœ. noua quędam, ſuper gloſſ. 2. [*& ibi. contraxit*] ſup. & cognouit [*& ibi, Corrupta*] etiam ſi credebat eam virginem. de hoc. 32. diſtin. nemo [*& ibi, ſcienter*] idem, ſi ignoranter ſecundùm Hu. Lau. Rai. Goff. in ſumma huius ti. §. item pone, Abb. Pe. quod credo verum, cum non quæratur hic de vitio ordinandi, quo caſu requireretur ſciẽtia, ſed de defectu ſacramenti, quod etiam ignorans poteſt pati [*& ibi, Adulteram*] dicit Hoſt. quòd cum,

eum, teſtante Ouidio, caſta ſit, quã nemo rogauit, non eſt ſine periculo promouere coniugatum. remittit ad ſummam, eo. ti. §. j. & 2. & 3. [*& ibi, Vxores*] q. d. bigamus. i. binæ vxoris maritus, ſicut monogamus, qui habuit vnã tantũ. 26. diſti. vnius, & ſic dicimus trigamum, & octogamum. 3. q. j. aperiant. ¶ In gl. Sed cõtra [*ibi, lector*] vbi de hoc [*& ibi, Martinus*] Refert Tan. quoſdã dixiſſe, Martinum in hoc non papam, ſed capram [*& ibi, contra Apoſtolum*] ſed † poteſt, etiam ſi fiat ad ſacros; quia apoſto
9 lus prohibuit ordinari, ſed non prohibuit diſpen-
10 ſari ſm Gof. vel ſm eum Paulus fuit † minor adminiſtratione Petro, cuius ſucceſſor eſt Papa. vnde conſtitutione Pauli Papa non aſtringitur, ſimile. 20. di. §. j. hic no. in ſumma huius ti. in fin. Idẽ Io. & Tan. Inno. Ho. & Abb. nec conſtitutione Petri, cũ ſit par, de elec. innotuit [*& ibi, prohibuit*] ſic apoſtolus prohibuit ordinari percuſſorem; & tamen diſpenſatur cum eo. de hoc de homicidio, ſicut, de cle. percuſſ. c. pe. & vl. Ho. [*& ibi, Defectum*] concor. quod no. ĩ. de fi. presby. c. j. li. 6. ¶ In gl. nec ſufficit,
11 [*& ibi, Non poteſt diſpenſare*] caſus, in quibus † Papa diſpenſare non poteſt, vide in ſpe. de legato in tractatu diſpenſationum. §. nunc breuiter [*& ibi, Cum bigamo*] hoc tenet hic Hoſt. & fortificaretur hæc opi
12 nio, ſi diceretur, quòd irregularitas † non eſt annexa bigamiæ de iure naturali, ſed ſolum de poſitiuo: quia, quòd non eſſe bigamum non ſit de eſſentia ordinis, patet: quia verum ordinem recipit, vt ſequitur in glo. quod non eſſet, ſi id eſſet de ipſius eſſentia. circa illa autem, quæ ſunt iuris poſitiui, multum poteſt Papa, vt dixi ĩ. qui fi. ſint legiti. per venerabilem, ſuper glo. 2. [*& ibi, Quicunq;*] Idẽ Gof. hic, & in ſumma, de reſcrip. circa prin. & Hoſt. in ſumma huius ti. §. fi. vbi reprehẽdunt Nicolaum furioſum, qui dixerat, quòd bigamus etiam ex di-
13 ſpenſatione non plus recipiebat ordinem, quàm
b aſinus. [*Et in fi.*] in quibus † etiam epiſcopus [b] diſpẽ ſare poteſt ſm Hoſt. per præalle. c. quicunq;, & per c. cognoſcimus. 34. di. & in hoc differt a ſeruo, qui nec ad minores promouetur. §. de ſer. non ordi. c. j. & 2. non credo epiſcopum poſſe etiam in minoribus cum verè bigamo diſpenſare per decre. vnã. ĩ. e. li. 6. [*& ibi, idem tenet*] Fran. Vercel.

ADDITIONES.

a Non poteſt. Per hoc ſolet dici, quòd hoc ſolo priuatur deus, vt facta pro infectis haberi non poſſunt. & vide latè. d. Bar. Socinum in l. j. §. ſi vir vxori. ff. de acqui. poſſ. vbi refert ſe conſuluiſſe & defendiſſe quendam Iudæum, contra quem erat formata inquiſitio de blaſphemia, vt ibi, eleganter & pulchrè per eum.
b Epiſcopus. Vide Archi. in c. vt conſtitueretur. 50. di. & Bar. in c. at ſi clerici, in 12. col. ĩ. de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus vxore viuente, vel mortua non ordinatur.*

CAPVT III.

1 DE bigamis. Caſus. Bigamus † vxore viuente, vel mortua non ordinatur [*Presbyteris*] ſcilicet de facto poſt bigamiam ordinatis. poſſet etiam intelligi de presbyteris, qui poſtea contrahendo incurrunt pœnam bigamiæ. ĩ. c. proxi. [*Viduarum*] i. corruptarum [*vxoribus*] de facto ſecundum vnam lecturam, vel de iure ſecundum aliam. ¶ In gl. j. [*ibi, Impedimento*] ſecundum Ala. & facit quod no. §. c. proxi.

SVMMARIVM.

1 *Bigamiæ pœnam incurrit mortua vxore promotus ad ſacros, ſi cum ſecunda de facto contraxit, & quando, & latius num. 5.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Deſtinatio animi hic attenditur.*
4 *Pugna pertinax inter viri aſſertionem, & placiti defenſionẽ.*
5 *Bigamia inducitur ex matrimonio contracto de facto, & quo caſu, & nu. 7. & ex actu meritorio, ibid.*
In maleficijs voluntas, non exitus ſpectatur. §. 2.
6 *Affectus hic attenditur.*
Bigamia an ſit peccatum, ibid.
8 *Epilogus, Suffragium, Additio gloſſarũ, nu. 9. 10. & nu. 11.*
Factum magis quãdoq; conſideratur, quàm affectus, vel ius, & nu. 10.
Opinioni ueritas præfertur, licet quandoq; ſecus. §. 1. & nu. 10. §. 1. & nu. 11.
10 *Verbum plus conſideratur quandoq;, quàm factum, faciunt exempla ſuffragij, nu. 9.*
11 *Opinio veritati quibus caſibus anteponatur, & ex ſuffragio potes elicere, nu. 9.*

CAPVT IIII.

1 VPer. Caſus. Qui † mortua vxore promotus ad ſacros cum ſecunda de facto contraxit, & eam cognouit, bigamiæ pœnam incurrit, licèt bigamus non ſit. Et primo † ad caſum propoſitũ alleg. pro
2 Vna parte. ſecundo pro contraria. tertio ſoluit. ſecunda ibi, licet obuiet. tertia ibi, nos autem [*Deſtinatio*] quaſi hoc † ſolum ſit attendendũ hic, an illã
3 habere voluerit in vxorem ſecundum Inn. [*Quod neutrum*] ſimile. §. de vſu pallij. c. j. [*ſicut*] quod probauit lege, nũc probat canone [*Legalibus*] põderata. l. canonica, ſm quã talia terminantur, & non ſm le gem ciuilem, vel alludit vulgari [*Nuptijs*] de facto. & ad hoc inducit [*Aduerſo*] ſcilicet, q; poſſit cum talibus diſpẽſari [*Veritas*] Pe. in proœmio libri ſententiarum, inter † viri aſſertionem, & placiti defen
4 ſionẽ pertinax pugna eſt, dum ſe veritas tenet, & ſe voluntas erroris tuetur [*Clericis*] conſtitutis in ſacris. Idem de monacis. 27. q. j. quotquot, Innoc.
5 [*In ipſis fuit*] quomodocunq; † non teneat matrimonium conſanguinitate, affinitate, voto, vel quacũque alia de cauſa, ſi de iure contractum induceret bigamiam, contractum de facto, copula ſecuta, inducet pœnam bigamiæ, licet Archi. no. 34. diſt. cognoſcimus, & hic. e. ti. c. vno, li. 6. q; ſi habens vxorem legitimam, illa mortua contrahit cum ſecunda, ſi non tenet matrimonium, & ipſe hoc ignorabat, non incurrit pœnã bigamiæ, dicens q; iſte, de quo hic loquitur, fuit in culpa. Tu tene, qđ p̃dixi. ſatis enim eſt, q; habuerit affectũ coniugij. & iſte
6 affectus † hic attenditur, vt §. dixi poſt Inn. ſicut ergo publica honeſtas inducitur ex matrimonio, quod non tenet, dummodo teneat ex conſenſu,
7 deſponſa. c. vno, li. 6. ſic ex tali matrimonio † conſumato inducitur bigamia; & procederet dictum Archidi. ſi bigamia diceret peccatum, ſed conſtat contrariũ. imo, quod plus eſt, cõtrahit ex actu meritorio. ĩ. de ſpõ. inter opera [*Non liceat*] per inferiorem à nobis, quod dic vt no. §. c. 2. ſecundum Ho.
8 ¶ Tertia † gl. alleg. concor. quibus quandoq; plus affectus conſideratur, quãdoq; plus factum. ¶ Gl. [*hinc collige*] alle. 7. concor. & 6. contraria, & ſoluit.
9 ¶ Vltima gl. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ In † tertia glo. [*ibi, Hæc conditio*] conditio, ſi nupſerit, intelligitur effectiuè. vnde ſi nubit impubes, vel ei, cuius nuptiis eſt inter dictum, non eſt paritum conditioni [*& ibi, Mulier. §. primo*] inſtitutus ſub conditione, ſi ſeruum hęreditarium manumittet, de facto manumittet, & hęres erit. ¶ In gl. hinc collige [*ibi l. 1.*] vide de teſti. ca. præterea, ſuper gl. no. ergo [*& ibi. l. 3.*] vide de ſenten. excommu. ad hæc, ſuper gl. 2. [*& ibi l. 1. 2. & 3.*] prima ſic iacet. In cõtractibus rei veritas potius, quàm ſcriptura, ſpici dẽt. ſecũda

dicit,quòd ſimulatio,qua vxor emit, non vir,veritatis ſubſtantiam non immutat.tertia dicit,ꝙ emptione pignoris cauſa facta non quod ſcriptũ,ſed quod geſtum eſt,inſpicitur.¶In glo. antepenultima[*ibi Si quis ſeruo*]ſi ſuaſi ſeruo tuo,quod rem tuã tibi ſurriperet,& mihi adferret,quod fecit te conſentiente,licet hoc non ſit furtum,nec corruptus ſit ſeruus,teneor furti,& ſerui corrupti.¶In gloſſ. penul.ibi.l.vlti.[*in fi.*]vide de elect.in cauſis, ſuper
10 vj.glo.¶In† glo.vt C.[*ibi* §.3.]arg.contra.ff.de cõdi.& demonſtr.l.filiæ,Vincẽ.[*& ibi c.vlti.*]& quandoque plus conſideratur verbum, quàm factum.
a quandoque e conuerſo.[a] de hoc.de elect.eccleſia j.[*& ibi,*§.1.] quid dicat hæc lex,& quædam alia exempla,in quibus requiritur,vel ponderatur factum,& ſi de iure non teneat,vide in 2.q.Paduan.
b ver.ſed adhuc, ſuper regula,non[b] præſtat,de reg. iur.libr.6.¶In gloſſ.Hic collige[*ibi,Conſultationibus*] quod etiam facit contra[*& ibi, Querelam*] & ff.de acqui.hære.is quis putat,& ibi concor.[*& ibi,Decipientium*] vel delinquentium,vt hic[*& ibi,Sententiarum*] ponit Abba.verſum† Teſtamenta, fauor,
11 odium,ſententia, proles. Ex iſtis cauſis præfertur opinio veris [*Et in fin.*] vel ſic veritas præfertur opinioni vnius,vel paucorũ, ſed publica opinio præualet veritati,Tan. quandoque,Vin.& Goff.dic-
c bat Hoſt.quòd[c] veritas,de qua conſtat,præfertur opinioni regulariter, ſalua in iudicijs opinione Romanæ curiæ,quæ in iudicijs præfertur veritati in his,quæ non ſunt contra fidem,de re iudica.in cauſis.¶In glo.no.[*ibi,quotquot*] vbi idem not.¶In gl.vlt.[*ibi,Sane ij.*]& ibi etiam de hoc.[*& ibi,contraxit*] cum virgine alias ſecus.j.eo.c.vltimo.

15 *Matrimoniorum,vel nuptiarum quædam corporales,quędam ſpirituales,quędam miſtę, & ſubdiuiduntur ſpirituales. Nuptiarum corporalium effectus,ibid.circa prin.uerſic. quę ſunt virtutis.*
16 *Nuptiarum tribus his generibus,quę poſſunt adaptari.*
17 *In nuptijs primis Adę, & Heuę corporalibus quę fuere deſignata.*
18 *Vxor ordinandi quare requiratur uirgo.*
19 *Incarnationis myſterium poteſt in ſecundo matrimonio ſignificari.*
In epiſcopum cur conſecrari poſſit,qui vxorem habuit & concubinam,cum illa conſecrari non poſſit,quę ui,uel ante baptiſmum fuit corrupta,ibid.
20 *Sacramentum non requiritur,ſed prohibetur defectus in ordinando.*
In eligendo non requiritur,ut quis ſit religioſus:ſed ſi fuit religioſus,requiritur ne ſit apoſtata,ibid.
21 *Synagoga an debeat ut concubina reputari.*
22 *Matrimonium contrahentis actus non cadit in ſeipſum, ſed in alium.*

CAPVT V.

DEbitum. Caſus. Pars huius de baptiſmo,debitum, & hoc dicit. Qui † contraxit
1 cũ virgine, licet prius ab alio fuit deſponſata, bigamus nõ cenſetur. Et primo ponit rationes.vltimo re
2 ſpondet ibi,Vnde is.[*Duo*]vnum † eſt, quod facit matrimoniũ,ſcilicet conſenſus:& eius bona ſunt tria,de condi.appo.c.fin.[*Charitatem*]eſt ergo iſtud ſacramentum. i. ſacræ rei ſignum, cum charitas ſit res ſacra,Pe.& Abb.[*Et iuſtam*] iſtud ſacramen-
3 tum † perditur per peccatum,quo anima recedit a Deo:ſed per pœnitentiam reaſſumitur. 50. diſt. domino ſancto [*Apoſtolus*]i.ad Cor. 6.[*Adhęret*] per charitatem,& eius opera [*Vnus*] ſcilicet idem volens:vel vnus in charitate, ſcilicet eum amans ſecundum Innocen.[*Cum eo*]per vnionem gratiæ, de ſum.tri.capitulo ſecundo[*Conformitatem*] ideſt ſacramentum conformitatis coniugij, de quo dicit infra Hoſtien. [*Conſiſtit*] i.prouenit, & ſequitur ex vnione diuinæ, & humanæ naturæ. [*Ad quod*] ſcilicet ſacramentum comprobandum [*Euangeliſta*] Io.j.[*factum*]i.deus & homo vnitus eſt[*Profectio*] ſup.Hoſtien. cum etiam in coniugio viri & fęminę conſumato,ſiue per conſumationem ipſius ſignificetur cõformitas ſupradicta,patet,quòd con
4 iugium &c.[*Conſumatum*] nam† in conſumatione, vel commiſtione,quæ non eſt,nihil conſiſtere, vel ſignificari poteſt[*Coniugium*]i.conformitatis ſacramentum,Hoſtiẽ.[*Iuxta quod*] ideſt ad oſtendendũ,
5 quod† carnalis copula eſt ſacramentum incarnationis Chriſti, & quod tantum inter duos coniuges eſt illud ſacramentum,quod in coniugio deſignatur,ſcilicet vna eccleſia vni viro, ſcilicet Chriſto ſubdita. non eſt ergo hoc ſacramentum, vbi alter coniugum carnem ſuã diuiſit in plures.Inn. breuius dicit Hoſtiẽ.i.ad quod coniugium, quod eſt inter Chriſtum, & eccleſiam per corporale deſignatum matrimonium conſumandũ[*exponens*] ad Eph.v.[*quod dixerat*]Gen.ij.in fin.[*Hoc nunc*]quomodo poſſit hæc authoritas exponi, videquod dixi ſecundum Hoſtien.de fri.& ma.c.fi.[*Os*]deſignatur ſacramentũ per verba ſingularia,os, caro,car-
6 nem, vxori,Innocen.[*Homo*] hic† & hæc homo[*& ſic relinquet homo*] i.vir & mulier [*patrem & matrem*] i. torum patris & matris, tamen multi ad litteram propter coniuges relinquũt parentes, cõtra quos Vale.lib.1.capitulo tertio,de parentibus,& fra-
a tribus loquens Chara[a] eſt vxor;dulces liberi;iocundi ami-

ADDITIONES.

a ¶E cõuerſo.Vnum bene no. ꝙ fortiora ſunt facta ad declarandum voluntatem,quam verba, quæ ſæpe proferuntur contra intẽtionem proferentis,vt in c.dilecti,de app.ſecundum Panor.in conſi.223.in cip.illud de iure quæritur,vnum viſa remiſſione,in pe.col.in prin.& vide pulchre do. Fran. Curtium ſeniorem in l.reprehendenda, per illum rex.C.de inſti.& ſubſti.vbi & Iaſo.in 4 no.aliquid dicit.
b Non.Et vide Bar.in l.quid ergo.§.3.alleg.in glo.& facit quod no.in l.ſi legatum.ff.de fal.& quod no.doct.in l.vbi.C.de tranſac.
c Quod.Vide per glo.& Bar.in l.Barbarius.ff.de offic.præto.& per d. Bar.de Sali.in l.j.C.de teſta. & facit materia fictionum, de qua per Bar.in l.ſi is,qui pro empto.ff.de vſuca.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus non cenſetur,qui contraxit cum virgine,licet prius ab alio fuerit deſponſata,& cur prohibetur ordinari, nu. 17.ad fi.ver.per prædicta.*
2 *Matrimonium conſenſus facit,eiuſque bona tria.*
3 *Matrimonij ſacramentum,quod perditur per peccatum,& reſtituitur per penitentiam.*
4 *Non eſſe quid conſtat,ex eo nihil conſiſtere,vel ſignificari poteſt,& nu.11.*
5 *Matrimonij alterũ ſacramentum per diuiſionem carnis vnius coniugum in plures deficit.*
6 *Matrimonij ſacramentum deſignatur per verba ſingularia.*
7 *Homo hic ſumitur vtriuſque ſexus.*
Patrem,& matrem relinquet homo, ſententia hæc quomodo intelligatur,ibid.
8 *Caro vna in matrimonio vt exponatur,& quando nõ dicatur amplius caro vna,ibid.& nu.9.*
In matrimonio tria ſunt ſacramenta,eod.nu.& qualiter tertium amittatur,ibid.
10 *Maritus vnice viduæ quare prohibeatur ab ordinibus.*
Vxor uiro ſuas communicat actiones,& quas,ibid.
11 *Signaculum pro ſignificatione,ver.ſignaculum.*
12 *Cognitio vxoris multis ex cauſis, & quibus poteſt euenire.*
Sacerdotium,omne ſacrum includit.
13 *Epilogus & additio gloſſarum,& nu.15.*

7 di amici,affines accepti.†ſed poſtea cognitis nulla beneuolẽtia debet accedere,quę priorem exhauriat.& vide quod no.30.di.c.j.[*Duo*]nõ plures[*Carne vna*].i.in † vno propoſito non diuidendi carnẽ
8 in plures. ſecundum quam expoſitionem tangit tertium ſacramentum, quod conſiſtit in propoſito vnitatis,quod habere debet contrahens, ſcilicet vt ſit vnus vnius, ideſt quod aliam non ducat, nec ab illa perpetuò diuidatur. tranſiens autẽ ad ſecunda vota recedit ab hoc propoſito, & ſic perdit ſignificatum huius ſacramenti, & incurrit ex hoc defectum, qui eum impedit promoueri. vel expone. i. per conſumationem carnalis copulæ à deo vniti intelliguntur, quòd duo corpora fiunt vnũ, & duæ carnes vna. ad hãc expoſitionẽ de cõuer.cõiu.ad apoſtolicã,ſm Ho.[*ſtatim ſubiunxit*]verbum auctoris. & dic, ſubiunxit, ſcilicet apoſtolus poſt finita verba protoplaſti[*hoc autem*]verbũ apoſtoli[*Dico*]exponit Hoſtien.i.in hoc corporali matrimonio conſumato dico conſiſtere, vel per ipſum ſignificari magnum ſacramentum, quod eſt inter Chriſtum,& eccleſiam[*Cum ergo*] infertur ex prædictis[*Sacramenti*]ſcilicet & virginitatis, ſeu incorruptibilitatis perpetuæ & inſeparabilis, quod eſt inter Chriſtum,& eccleſiam,& quod repræſentat vir vnius tantum vxoris in virginitate deſpon-
9 ſatæ & cognitæ[*Defectum*]quod†incurrit, quando ducit & cognoſcit ſecundam,vel cortuptam,etiã ſi vnicam.vide cum per ſacramẽtum ordinis effi ciatur quis miniſter ſacramentorum,nullum dẽt pati ſacramenti defectum[*Viduæ*] de bigamo pa-
10 tet: ſed de†marito vnicæ viduæ quæritur, quare prohibeatur,& in quo ſit eius defectus.dicit Abb. quòd vxor viro ſuas communicat actiones,de cogna.ſpiri.Martinus. Cum ergo illa ſit multiplex, & vir,qui cum ipſa factus eſt vna caro, eſt multipliciter,& fingitur in plures carnem ſuam diuiſiſſe[*Illa*] vidua & corrupta[*vnica*].i.virgo & incorrupta[*vnici*]ſicut eccleſia Chriſti. imo eſt pluriũ, & corrupta ſecundi. & ſic in hoc ſecũdo prædictũ deficit ſacramẽtum[*Nec iſte*]bigamus ſcilicet, de quo præmiſit[*Sit vnus*]cum plures duxerit, & cognouerit[*vnius*]virginis,ſed duarum,Chriſtus aũt fuit vnius eccleſiæ & fidei, non plurium; & ſic ſimiliter in bigamo deeſt hic ſacramentum [*Non*
11 *deeſt*]quia†in eo,vel per id,quod non eſt,nil ſignificari poteſt,Hoſt.[*Iſtiuſmodi*]aliàs huiuſmodi [*Signaculum*]i.ſignificatio cõiugij,quod eſt inter Chriſtum,& eccleſiam,Hoſtien.[*Minimè*] per quod patet, quòd non deeſt conformitas coniugij, quod eſt inter Chriſtum, & eccleſiam [*Cognitam*] fortè
12 mortuus†eſt primus, vel ante copulam religionẽ intrauit.quod potuit,de conuer.coniug.verũ &c. ex publico,vel frigiditate fuit matrimonium ſepa ratum.Scias,quòd magiſter ſententiarum in ſpõſa de futuro non cognita bene fatebatur hoc: ſed in ſponſa de preſenti tenebat contrarium. 4. ſententiarum.27.di.in fi.quod falſum eſt,vt hic patet [*In plures*]vxores,ſcilicet per id,quod dicitur j.c.p-
13 xi.[*Sacerdotium*]omne† ſacrum includit ſ.c.j.¶ Gl. triplex,tractat de triplici ſignificato matrimonij. ſecundò quærit de tertio, in quo conſiſtat. ponit opi.quam reprobat,& ſoluit.¶Pe. glo.quærit,ponit duas opi. & ſecundam approbat. ¶Vltima gl. reſpondet per quæſtionem,alleg. pro; ponit opi. contrariam,quam reprobat. ¶In gloſ.vltima[*ibi, Proſpexit*]vide de ferijs,capitulo ſecundo,ſuper pri
14 ma glo. ¶In† glo. ideſt in carnali [*in fin.*] ſed idem videtur de fornicario coitu.32.q.4. in eo fornicator,in principio.dic vt ibi.¶In gl. Triplex[*ibi,Carnali copula*]dicit Hoſt. ꝙ de materia iſta recurrendum eſt ad ea,quæ no.in ſumma, eodem titulo.§.
15 quare bigamus,& ad arborẽ, & ad 16. cellulas ibi depictas, quam dicit hic legi poſſe.dicit† etiam,ꝙ matrimoniorum,vel nuptiarum alię dici poſſunt merè & purè corporales, aliæ ſpirituales merè & purè,aliæ miſtæ:corporales merè & purè communes ſunt omnibus,qui non prohibentur, infra de ſponſa. cum apud,quæ ſunt tantæ virtutis, quòd aquam,ideſt delectationem corporalem mutant in vinum,ideſt opus bonum, & quandoq; meritorium,quod,ſignificatum fuit Ioan. 2. Nuptiæ factæ ſunt in Cana Galileæ &c. in miraculo ibi facto,quod etiam ratione extenſionis præcellit alia ſacramenta,de diuortijs,gaudemus; qã dic, vt dixi.ſ.de frigi.c.fi. Spirituales verò merè & purè aliquæ excellentes,aliquæ communes;aliquę ſpeciales,ſiue priuilegiatæ. excellentes, quæ fuerunt inter Chriſtum,& eccleſiam,de quibus Greg.in homelia Mat.22. Simile eſt regnũ cęlorum regi &c. dicit,apertius atq; ſecurius dici põt, ꝙ in hoc pater regi filio nuptias fecit, quo ei per incarnationis myſterium ſanctam eccleſiam ſociauit,de quibus apoch.21.in prin.Vidi ciuitatem ſanctam Hieruſalem:& dixi,Veni,oſtendam tibi ſponſam vxorem agni.19. Exultemus,& gaudeamus, & demus gloriam ei:quia venerunt nuptiæ agni.& dicũtur iſtæ excellentes,quia nullus inuenitur,qui ſic fidẽ eccleſię ſeruauit,vt Chriſtus,& quia nemo ſibi cõparari poteſt. communes illæ dicuntur, quæ contrahuntur in communibus ſacramentis eccleſię, & nemini denegãtur, ſicut baptiſmus quò ad nõ. baptizatos: & penitentia quò ad baptizatos. 32. di.§.verum.§,de ſum.tri.c.j.Speciales & priuilegiatæ ſunt illæ, quæ contrahuntur in ordinatione, vel conſecratione,ad quas non niſi idonei admittuntur,vt j.q.j.§.ecce,cum honoris.Miſtæ verò dicuntur,quæ ſunt inter humanam naturã, & Chriſtum dei filium,ſingulares, de quibus Greg. in dicta homel.tunc deus pater deo filio nuptias fecit, qũ hũc in vtero virginis humanæ naturæ coniunxit. Dicuntur aũt miſtæ:quia partim corporales, & partim ſpirituales. Corporales dicũtur propter carnis aſſumptionem. Spirituales propter diuinæ naturæ vnionem,ad qđ pertinet, qđ hic dr, verbũ caro &c. Quod intelligas nõ cõfuſione ſubſtantiæ, ſed vnitate perſonæ.dicuntur etiã ſpũales, qa ſine virili ſemine,& ſine aliqua corruptione Chriſtum concepit virgo de ſpirituſancto.vñ in ſimbolo,à tota trinitate &c. & ſ.de ſum.trini.c.j. Et dñr ſingulares ꝓp illud beati Bene. Tria opa fecit opꝰ illa maieſtas in aſſumptione nr̃æ carnis ita ſingulariter mirabilia,& mirabiliter ſingularia, vt taliter nec facta ſint,nec faciẽda ſint amplius ſup terrã.Cõiuncta ſunt quippè adinuicẽ deus & homo, mater & virgo, fides & cor humanum.his nuptijs medijs interueniẽtibus ꝯctæ ſunt ſpũales excellẽtes,de qbus ẽ dictũ.his ambabus medijs,& paſſione glorioſa ſecuta ꝓſumatũ ẽ irreuocabile ſacr̃m, qđ in morte cõſumat̃,ſm apoſtolum, & ſm legẽ. de hoc,de cele.miſ.cũ Marthæ,ver.cæterùm.& ex his ẽt ſequunt aliæ ſpũales,de qbus p̃miſſum eſt.
16 Hiſ†tribus nuptiarũ gũibus adaptari põt tria gña creaturarũ hoĩum,vitarũ,ſcĩarũ,& cõſcĩarũ, de qbus no.ſ.de ſum.tri.c.j.ver.vnũ vniuerſorũ. & ẽt
17 in primis†corporalibus Adæ & Euæ, fuerũt alia duo genera deſignata,ad qđ pertinet verbũ apoſtoli in rex. Item in formatione vtriuſq; eſt reperire actũ corporalẽ quò ad corpora formata,& ſpũalẽ quò ad animas,& cõiũctionẽ aĩarũ ad corpora & ipſam formationẽ reſpectu diuinæ manus ibi,potẽter operantis,ad id.56.di.naſci.Patet ẽt euidenter,ꝙ in primis nuptijs corporalibus vetus Adam pater noſter reperit vnus vnius, & Eua vna vnici.

Sic & nouus Adã.i. Christus in excellentibus nuptijs reperitur vnus vnius:& mater nostra ecclesia vna unici. nec in aliquo prędictorũ quò ad nup. pertinet, est reperire aliquid corruptionis, vel diuisionis. & dicit Host. per prædicta declaratum, quare propter defectum sacramenti prohibetur
18 bigamus ordinari[*et ibi,Virginali,*]cum†ergo Christus ad hanc vnionem faciendam sibi matrem virginem elegerit, merito vxor ordinandi sit virgo [*& ibi,Corporalis*]quia secundùm hoc cessante. i.finito actu, non esset ibi sacramentum. Item quoties renouaretur actus, toties rediret sacramentum,licèt quidam dicant, ꝙ primus actus tñ designet sacramentum, Ioan.[*& ibi,vincũ.*] quasi vt dicebat Inn.ſm cõiugium potius habere designare duas ecclesias vni viro Christo subiectas. fatet
19 tñ,quod† misterium incarnationis bñ p̃t in scõo matrimonio significari [*& ibi,episcopus*] quare in eꝑm consecrari possit,qui vxo.habuit, & concubinam,cum illa consecrari non possit, quæ vi vel ẽt ante baptismum corrupta fuit, no.26.dist. c. 2. & per Goff.in summa huius ti. §. Item quæritur cũ, & per Hostien.§.circa hoc,ver.5.quæritur [*& ibi, Dicendum*]secundum Tan. [*& in fi.*]istud tene. signi
20 ficatio† sacramenti non est in eo,qui non habuit vxorem,sed non requiritur sacramentum, sed ꝓhibet defectus : qui defectus non est in eo, qui nõ contraxit, Inn. vide simile, non requiritur in eligendo,quòd sit religiosus:sed ex quo fuit,requiritur ꝙ non sit apostata. facit.26. dist.acutius,& qđ ibi no.B.Brix.¶ In gl. sic patet[*ibi, Significat Christum*]
b contra hoc inducitur ad Eph.v.viri diligite [b] vxores vras,sicut & Christus dilexit ecclesiam.ergo dici nõ potest,ꝙ Christus designet vxorem, vel è cõuerso vxor Christum [*Et ibi, Alij dicunt*]ſ. Tan.Phi.
21 Gof.& Inn.hoc†quidam sic impugnant.sicut fuit vna fides antiquorum,& modernorũ;de hoc.§.de sum.tri.super rubrica, ver. fides. sic fuit vna ecclesia,& vna sponsa;ergo non debet synagoga,vt cõcubina distingui ab ecclesia,quæ est sponsa. Illi.n.
c qui tempore[c] synagogæ seruiebant deo, pertinebant ad vnitatem ecclesiæ.ergo synagoga non debet dici cõcubina[*& ibi, Apostolus*]2.ad Corin. 10. in fi.aliàs.11.in prin. [*& ibi,deest in coniuge*] dicunt
22 quidam, quòd actus† contrahentis matrimoniũ non cadit super seipsum,sed super alium ; & ideo specificatur ex termino. vnde,si mulier esset ordinis susceptiua,esset bigama contrahendo cũ corrupto,secus si non contraheret, quæ corrupta est extra matrimonium.¶ In glo. vlti. [*ibi, Qualis*]vbi de hoc,& 32.di.nemo [*& ibi,Opinione*]Host.& Gof. de cle. coniu.sanè. §. j. & ibi vide rõnes Host. [*& ibi,corrup.*] ad hoc.ſ.qui fi,sint legi.tãta. quomodo ad illam decre.respon. Host. ibi dixi in gl. per hãc [*& in fi.*]& ſ.de cle. coniu. c.vno, li.6. vbi videas de hoc.

ADDITIONES.

a Chara.Et propterea alibi dicit Paul.apostolus:dilige vxorem'tuam, quemadmodum,Christus ecclesiam diligit.ui. de pulchre in tract. de matrimonio,col.11.

b Diligite.Vide suprà in apostilla præcedenti.

c Tempore. Vide Albe. de Rosa.in rubrica.ff.de sta.ho.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus non est,qui plures habuit concubinas,nisi interpretatiuè,nu.3.*
2 *Legis,vitiis C.de nuptijs intellectus.*
3 *Criminosum non posse remoueri, reprobatur hic opinio Hugonis,ver.& not.*
4 *Fornicatio res est execrabilis, nec potest vllam sacræ rei inducere significationem,quotuplex sit,nu.5. inducit depositionem nu.10.*
5 *Tanquam,hic non sine causa,& alibi additum.*
6 *Coniugatus plus peccat extra coitum vxoris,quam clericus in minoribus constitutus.*
In ordinibus sacris constitutus minus peccat fornicando, quam coniugatus,ibi.
8 *Pœnitentia imposita sufficit eius partem agere, ad recuperationem status prioris,& postea reliquam peragere.*
9 *Dispensare potest legatus.*
Fornicarius sacer dispensationem non habet, si est occultus, contra verò si aliter,ibi.& nu.11.& à quo possit dispensari, & nu.10.
Irregularitas ex fornicatione occulta per solam aboletur pœnitentiam.eod.nu.9.
12 *Epilogus,& Suffragium glossarum.nu.13.*
Luxuria non habebit amplius castitate,eod.nu.
14 *Additio glossarum.*

CAPVT VI.

1 Via cura. Casus. Qui †plures habuit concubinas, ex eo bigamus non est. & 2. ibi,ad quod. Et pars huius,de priu. quia circa [*Habentes*]simul,vel successiue.est enim eadẽ ratio. & quida in tex.hãt,succesſiuè[*Concubinas*[a]]ſ.C. de nup.
2 vicinis.So.illa†lex põt intelligi cũ alijs certis & in dubitatis indicijs : aliàs nũquam est matrimoniũ præsumendũ. 30.q.5.aliter. Et no.de fi.presby.Mi
3 chael, Host. [*Bigami*]saltem †interpretatiuè. & videtur ꝙ sic.25. di. primum. & no. satis hic reprobari opi.Hu.quæ habet non posse promoueri criminosum,de quo.ſ.de temp.or. c.fi.ſm Host. [*Incurrerint*]fornicatio,quæ†est res execrabilis, nõ p̃t
4 vllam sacrę rei significationem inducere.vnde ibi per iterationem non deficit sacramentum, quod respicit huius tituli prohibitio.Hostien.Abb.[*tanquam*]additum†non sine causa tanquam.ſ. de ma
5 io.& obe.solitæ[*Simplici*]in laico soluto, & constituto in minoribus dici potest simplex. In diacono,& subdiacono duplex respectu prædictæ simplicis. In presbytero verò,vt de summo nullam faciam mentionem, dicit Hostien. triplicem respectu prædictæ duplicis dici debere ex gradus maioritate.40.di.homo Christianus, & austeritate pœnitentiæ talibus imponendæ.82.di.c.j. vnde dice-
6 bat Abb. quòd licèt † forte coniugatus plus peccet extra coitum vxoris, quàm clericus in minoribus,ad hoc.ſ.de vi.& ho.cle.vt clericorum,ad fi. In constituto in sacris hoc non credit[*Ad executionem*]sup.†vel superioris ordinis susceptionem, de
7 tempo.ordi.c.fin. per quod patet,ꝙ poterit in epi
8 scopum ordinari[*Poteris*]post peractam†pœnitentiam,vel eius partem,de temp. ordi. ex tenore. & no.quòd scribitur legato,per quod no.Pe.& Abb.
9 legatos† dispensare posse [*Dispensare*] imò & sine dispensatione videtur, quòd possit,de temp.ordi. c.fi.sol.secundùm Hostien. & Abb. Illud in occulto , cuius canonica irregularitas per solam pœnitentiam aboletur. Hic de publico,notorio,seu famoso.& idem dixi.ſ.de cle.coniu.sanè.2.Si autem episcopus in hoc publicè deliquerit,non videtur posse citra sedem apostolicam dispensari, cũ hoc
10 delictum†inducat depositionem.25.di.§.alias.super quo vide quod dixi.§.c.2.Alij dicunt metropolitanum dispensare posse,vt hic,& de iudi.at si clerici.sed ex quo notorium est crimen,& dignũ depositione, quid oberit Papæ : si ipsum deponere voluerit metropolita. [*Dispensatio*]Dicit ergo Hostien. quòd licèt ipse sit metropolitanus , non putat quia archiepiscopus in hoc sit iudex. remittit ad not. de ele.cum in cunctis. ad fin. & caueat notorius,ne sic existens suspensus celebret,per ea, quæ dixi.ſ.de coha.cle.& mulie.vestra , de cle.exc.
11 c. fi.& sic no.secundumeum, occultum † per solã pœnitentiam restitui priori statui. notorium per pœnitentiam,& dispensationem,nisi prius irregu-
12 laritatem incurrerit.¶ Prima†glo.s. contrarium , & soluit. secundò no. quòd luxuria &c.s. contra-
13 rium, & remittit.¶ In†gl.j.[*ibi,in fi.colla.4.*] ibi,non amplius habebit castitate luxuria. sed subijciatur ipsa pœnis,& periculũ sustineat [*& ibi,Seruius*] hãc
14 & se.vide de collu.c.3.super vlt.gl. ¶ In†glo.j. [*ibi, fraternitatis*]vbi de hoc[*& ibi.§.1.*]& ſ. de præb. eũ qui,li.6.[*& in fi.*]& facit,quod ibi dixi super gl. triplex,in fi.

ADDITIO.

a Concubinas. Vide Bar.& Albe.in l.filium.ff.de his, qui sunt sui, uel alie.iuris.

SVMMARIVM.

1 *Subdiaconus,qui cum vidua contraxit,& eam cognouit, bigamiæ pœnam incurrit,licet bigamus non sit.& quando retinebit clericale priuilegium,nu.3.*
Cum eo per Papam potest dispensari.nu.4.
2 *In minoribus constitutus contrahere potest matrimonium,& an exuatur omni propterea priuilegio clericali.*
Bigamus an sit maritus virginis,si non seruauit ei fidem.
Quid si postquam cognouit vxorem adulteram, se fecit ordinari,ibid.
Quid si contraxit quis cum corrupta credens contrahere cum virgine.ibid.
Quid si contraxit cum corrupta, & ante carnalem copulam ducit virginem quam cognoscit,ibid.
Quid si pendente lite super accusatione adulterij ad mandatum ecclesiæ ipsam cognouerit.ibid.
5 *Epilogus,& Additio glossarum.*

CAPVT VII.

1 Nobis. Casus. Subdiaconus† qui cum vidua contraxit,& eam cognouit,& bigamię pœnam incurrit, licèt bigamus nõ sit. [*De facto*]§.e.nuper,ad fi.dixit,quantum in ipsis fuit [*Non potuit*]de cle.
coniu.per totum,qui cleri.vel vo.c.j. [*Duxit*]& cognouit,ne sit contra.§.e.debitum [*viduam*]& corruptam,ne sit contra de cle.cõiu.sanè.2. [*Vxorem*] secus,si in cõcubinam.§.c.prox.[*Bigamus*] si matri-
2 monium † tenuisset, vt quia iste fuisset in minoribus tantum,tunc esset exutus omni priuilegio clericali.84.di.quisquis.Dicit tamen Ho.ꝙ per illum generalem sermonem non putat sublatum priuilegium canonis,si quis suadente,ar.ff. de pign. generali, & quia in dubio quis debet putare se excõmunicatũ , & quia Papæ est hoc interpretari . Dic
3 contra, vt ſ.eod. c.vno, li. 6.porrò, quia hic † non tenuit matrimonium, dummodò sit corrigibilis, omne priuilegium retinebit.81.di.dictum 50.dist. studeat:aliàs contra,de vi.& hon.cleri.c.fi.cum si. [*Tamen*] ac si dicat,si bigamus non sit, nec matri-
4 monium tenuerit[*Dispensare*]per†episcopum ; sed per Papam posset dispensari. & refert Pe. ꝙ Papa Inno.4.in casu huius.c.cum quodam monaco dispẽsauit[*Defectum*] quid si maritus virginis non seruauit ei fidem ? quid si postq̃ cognouit vxorem adulteram,se fecit ordinari? Et quid si contraxit q̃s cum corrupta credens contrahere cum virgine ? Et quid si contraxit cum corrupta , & ante carnalem copulam ducit virginem , quam cognoscit ? quid si pendente lite super accusatione adulterij ad mandatum ecclesiæ ipsam cognouerit? remittit Host. ad summam,e.ti.§.pe.ver.Secundò quęritur,& de vltimo membrò no.de coniu.seruorũ.
5 c.2.¶ † Prima gl.arguit,ꝙ volũtas &c.¶ In gl.j.[*ibi Dispensari*]in officio;in beneficio bene.28.di. p̃sbyterum.sed contra. Talis cum omnibus bonis suis tradi debet curiæ seruiturus,in auc.de sanctiſ. epi scopis.§.ſi verò post:sed illud non prohibet dispẽsationem,Vincen.

De clericis peregrinis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio rubricæ.*
De argumento huius tituli alibi vbi nam tradatur,ibi.
2 *Peregrini clerici qui hic dicantur, & quare non admittantur indistinctè,remiſſ.*
Inter titulum hunc & infra de peregrinantibus,quæ sit differentia,remiſſ.

1 ¶ Quia†inter eos,qui ab ordinibus prohibentur, arcẽtur & peregrini,ideò &c.Gof.habetur materia. 71.2.& 3.di.per totum.98.dist.per totum,& 9.q.2. congruit rubricę,de cle.nõ resi.fraternitati. Qui
2 †dicantur hic peregrini , & quare non admittantur indistinctè,& quæ sit differentia inter hunc titulum,& ſ. de peregrinantibus, remittit Host. ad summam,eo.ti.

SVMMARIVM.

1 *Ultramarini, & remoti valde ordinationem suam probare debent per quinq, episcoporum sigilla,& nu.11.vide num. 19.& 20.& quorum ordinum 16.*
2 *Diuisio capituli.*
Decretalis hæc de quibus loquatur,ibi.ver.per hoc, & quando locum habeat,num.4.
3 *Incertum diffinire,vel certum se reddere in incerto,graue est.*
4 *Nouitates repellendæ.*
Literis commendatitijs quando credendum,eo.nu.
5 *Instrumento,quod producitur de longinquo,quando fides danda,remiſſ.*
De literarum commendatitiarum diuersis generibus, & quis eas dare possit,eod.nu.& nu.6.ver. quidam tamen.
6 *De ordinatione sua quibus modis possit quis constare, & nu. 16.& 19.28.*
7 *Ordinari quibus de causis quis possit ab alieno episcopo, & num.8.*
8 *Capitulorum.81.& 82.distinctionis intellectus.*
9 *Titulos & præbendas plures,an licitum sit habere.*
10 *Clericus beneficiatus in aliam diœcesim non potest absq; diuisione proprij episcopi se transferre, & si dimittatur, non statim admittendus.*
12 *Suspensio pro probatione.*
Peregrini clerici sunt quò ad alios suspensi, ibid.nõ tamen incurrunt irregularitatem celebrando,nu.13.
13 *Cum suspensis quando episcopus, & quando Papa dispenset.*
14 *Cum in crimine publico deprehenso dispensat episcopus.c.si quis episcopus.11.q.3. de quibus loquatur, eod. nu. ver. imò dicunt.*
13 *Ignotis quæ non committenda,sunt explorandi, cuius sint fidei,num.18.*
16 *Ordinum quorum sufficiat litteras ostendere.*
17 *De priuilegio clericali qualiter quærendum.*
18 *Suffragium, & Additio glossarum,nu.19.*
Exercitor nomine quorum teneatur.
De sigillorum episcopalium fide agitur eod.sup.nu.6.& infr. num.20.
Corruptio vnius facilior,quam multorum,ibi. & nu. 20.
21 *Dispensare,vox in hac decretali vt intelligatur.*

CAPVT II.

1 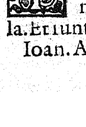 Vanos. Casus. Vltramarini †,& a-
a lij valde remoti [a]ordinationẽ suã probare debent per v. eporũ sigil-
2 la.Et iunt † duæ partes,cõsultatio,& rñsio.secun-

da ibi, tuæ igitur [*Manus*] per hoc videtur loqui de promotis ad sacros, quibus manus imponitur. de
3 hoc. ſ. de sacra. non ite. c. j. [*Incertum*] graue est † ergo diffinire, vel se certũ reddere, de relicti. cum cõtingat. 11. q. 3. graue [*Exiſtit*] sup. quæris, an saltim ex dispensatione tua tales sint admittendi. ad hoc respondet in fi. cætera dicit ad ipsius institutionẽ. simile. ſ. de bigamis, debitum, Ho. [*Reſpondemus*] in antiqua dicebatur, indulgemus. & gl. T. expone-
4 bat. i. significamus [*Nouum*] no. contra † nouitates[b].
b ſ. de consue. cum consuetudinis [*ſ. epiſcoporum*] dicit Inno. & Host. quod hic dicitur, locum habere
c in his, in quibus nullum, vel modicum [c] præiudicium alij generatur, aliàs non crederetur talibus litteris, nisi per collationem sigillorum, vel aliàs legitimè probaretur, ar. in auct. de instru. cau. col. 6. j. de fid. instr. c. 2. & inducitur hoc dictum ad ea,
5 quæ dicam, e. ti. c. j. in j. colu. de † instrumento, qđ producitur de longinquo [*Teſtimonio*] tractauit hic Inn. aliàs est gl. super rub. & Ho. de diuersis generibus commendatitiarum, de quibus vide, quod
d dixi de cle. non resi[d]. fraternitati. notauerũt etiã quis commendatitias dare possit, quod est expedi tũ. j. de temp. ordi. cum nullus, li. 6. Et no. ſm Inn. q̃ non dicit hic, q̃ aliquis ex istis episcopis fuerit
6 ordinator, vnde probari † videtur, q̃ per quoslibet bonos prælatos potest cõstare de ordinatione. nã & j. e. inter quattuor, innuitur non solùm per litteras episcopi, sed etiam per alia argumẽta posse constare de ordinibus, vt possit licitè promoueri, & celebrare. Quidam tamen dicunt, q̃ quò ad ordines. ſ. vt recipiantur ad celebrandum in ordine
7 suo, solus episcopus, qui ordinauit, dat cõmendatitias, arg. 73. di. c. fi. sed tunc † tantum ab alio episcopo ordinari potest, quando per litteras sui episcopi sit dimissus, vel occurrat alius casus, in quo licitè de iure ab alio episcopo ordinetur, vt si daret ei beneficium, vt præ. decre. cum nullus. nec
8 † obstat. 71. & 72. di. per totum. quę. c. loquũtur, qñ clericus à iure primi episcopi eximebatur in totũ, vt quia tale erat beneficium secundum, quod cũ primo teneri non poterat. Fuit enim intentio antiquorum canonum, q̃ clericus sine volũtate episcopi sibi non auferatur in totum. sed ex quo non aufert eum a primo, sed dat ei præbendam, eum poterit ordinare, ſm Innoc. ad id de præben. cum iam dudum. dicit tamen, q̃ curialius esset, q̃ secũdus sine licentia primi ordinatoris illum nõ ordi-
9 naret, ar. C. de pig l. 3. Sed dicit † Host. q̃ per hoc innuit Inn. aliquem posse habere plures titulos, & plures præbendas cum ecclesia parochiali. dicit autem, quòd de rigore iuris est contrarium, vt patet. 70. di. sanctorum, & in eo, quod legitur & not. de elec. dudum. 2. de præbẽ. de multa. & dicit trãs-
10 ferri † non posse clericum beneficiatum de vna diœce. ad aliam, nisi à proprio episcopo dimittat, vt patet de renũ. admonet. sed & si dimissus sit antequã ꝓmoueat ad aliũ ordinem, vel beneficiũ, probandi sunt mores eius, vt sequitur [*In alijs*] ẽt
11 citramarinis clericis, Inn. [*Obſeruandum*] ſ. q̃ tales † possunt admitti, si habẽt notum sigillum proprij episcopi, vel habent. 5. sigilla ignota. dicit tamen Inno. quòd oportet aliquam notitiam haberi de sigillis, vel ecclesijs saltem per famam. & adde qđ dicam. j. c. prox. [*Ita tamen*] sup. hic seruetur, Vt sub. si ad beneficium promoueri petant, vel ordines.
12 [*Suſpenſione*] idest † probatione, vel quò ad alios, ut no. j. de coha. cleri. c. fi. non enim sunt suspensi ab homine, vel à iure, immò celebrare possent, si essent in loco apto. plebes autem sunt suspensæ au-
13 dire illorum officium, infra eo. tuæ. talis † ergo celebrans nõ est irregularis. vnde & cum eo dispen-
sat episcopus. j. c. fi. sed si suspensus esset à iure, vel ab homine dispensaret solus Papa, infra, de re iudi. c. j. li. 6. 11. q. 3. si quis episcopus. & idem est dicendum † de deprehenso in publico crimine, qui
14 licèt celebrare non debeat, si tamen celebrat, non præcedente dispensatione, cum illo dispẽsare potest episcopus, cum non sit prohibitum. imò dñt quidam. c. si quis episcopus, loqui solùm in suspẽso ab homine, non a iure. remittit autem Inno. & Ho. j. de cleri. excom. mini. si celebrat [*Inſtruantur*] prælati scilicet, ad quos declinant. nam graue est
15 inexpertos &c. 9. q. 3. monasterijs. nec sunt † talia committenda ignotis, de consecra. distin. 2. tribus
16 [*Inferioribus*] ergo non sufficit † ostendere litteras sacerdotij, nisi habeat litteras inferiorum ordinũ, nisi fortè qui ordinauit sacerdotem, tantæ discretionis sit, q̃ non sit præsumendus illum presbyterum ordinasse, nisi sibi de inferioribus ordinibus constitisset: quia tunc præsumam omnia solenniter acta, ar. j. c. j. 97. di. nobilissimus, de procu. in nostra. insti. de fideiuſ. §. fi. secundùm Innocẽ. &
17 Hostien. [*Oportet*] non sic † si quæreretur, an gauderet priuilegio clericali [*Saltum*] quid iuris de his, hĩ 52. di. c. vno. j. de cle. per sal. promo. per totum [*Poterit*] aliàs, poteris dispensare. ¶ In † gl. 3. [*ibi. §. ſeruorum*] exercitor nauis, cum alienos adhibet, explorare tenetur, cuius fidei, & cuius innocentiæ sint: suorum verò seruorum nomine noxali tenetur. ¶ In gl. pe. [*ibi. §. à barbaris*] vide. j. de pur. cano. c. j.
19 super gl. pẽ. ¶ † In gl. 2. [*ibi ſolum*] hoc credo de sigillo ordinatoris: secus videtur de alio testimoniali, per no. in c. statim alleg. [*& ibi, Sufficeret*] & mille non sufficerent sine aliquali notitia, ſm Io. q̃ hoc no. 98. di. c. j. licèt Hug. dixerit. v. ignota sufficere: quia citius falsatur sigillum vnius epi, quàm plurium. & est simile, quia licèt regulariter duo testes sufficiant, quandoq; requiruntur. v. vel plures, ne quid falsitatis machinetur. C. de fideicom. l. fi. j. de testi. licèt vniuersis, in fi. Sed hæc ratio nõ placuit Host. quoniã sic de facili corrũpuntur. v. testes, si cut duo: quia qui sculpendo falsat vnũ sigillũ, de facili posset falsare centum. j. de dolo, & contu. cũ olim. falsitas enim sigillorum plurium dependet à falsante, & corrumpente tantùm, qui sunt duo: ex parte testium fit corruptio, ex parte corrũpen-
20 tis, & singulorum testium. vnde † non est tam facilè corrumpere multos testes, sicut vnum fabrum, prouer. 29. in multiplicatione impiorum multiplicabuntur scelera. vnde quod dicit. v. episcoporum, dic ſm eum cum vno teste, vel saltim vnius ex sigillis notitia, vel aliquibus probabilibus coniecturis. hoc enim de. v. fuit dictum, quia facilius vnius ipsorum poterit haberi notitia. talis enim fortè vnum notum habebit, qui quatuor nõ cognoscet. probat hoc per decr. proximã ibi, per idoneam &c. ¶ In glo. quòd hic [*in fi.*] tales enim, si mentiantur, solùm sibi nocent, Vin. ¶ In gl. nam per [*ibi, cum per bellicam*] vbi de hoc, & 44. di. multis, & j. de præsump. scribam. ¶ In gl. vlti. [*in fi.*] vel ſm
21 Inno. hoc † est dictum, quia si clericus sit ignotus, & literę ignotę, non est sine dispensatione ẽpi admittendus. j. c. fi. vel ſm Host. dispensari ad litterã, si in aliquo egent dispensatione, de ordi. ab episcopo. c. j. & 2.

ADDITIONES.

a Remoti. Contra hoc. c. format Innoc. contra, & soluit. j. de fi. instr. c. quod super his.

b Nouitates. Adde quod omnis nouitas præsumitur mala. & nouitates pariunt disordias. c. quia dilectio, in fin. de consan. & affi. & inducentes nouitates reprehenduntur. 11. di. quis neſciat, in fi. & a nouitatibus abstinendum est, l. in rebus. ff. de consti. prin. & ibi vide pulchre. d. Iaso, referentem Bal. & Ang.

c Modi-

c Modicum. Vide de materia, an stetur sigillo, in c. post cessionem, de proba. per Io. An. & vide in spe. de proba. §. fina. vers. 10. & se. & per Bar. in l. si procuratorem, ff. de procu. & in l. j. ff. quemad. testa. aper.
d Resistentibus. Et ibi vide, an possint probari per testes, si perdantur.

SVMMARIVM.

1 *Peregrinus, qui iurat se ordinatum, nisi aliter probet, in illo ordine non suscipietur, nec ad superiores promouebitur, quomodo probabit. nu. 3.*
2 *Iuramentum sponte oblatum est minoris auctoritatis, quàm delatum à iudice.*
3 *Ordinationis argumenta quæ dicantur, & nu. 5. & 7.*
Argumentorum appellatione an contineantur probationes testium, vel instrumentorum, ibid. ver. Nec sibi placet.
Probationis species licet, vna non alia, tamen idem sunt substantia, co. nu. ad fi. ver. Dicit autem.
4 *Probatio testium, instrumentorum, & argumentorum cui æquiparetur, & quatenus.*
5 *Præsertim, pro maximè.*
6 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarum. & nume. 7. 8.*
Clericus litteras episcopi sui, cum princeps aditur, habere debet.

CAPVT II.

1 INter quattuor. De mato. & obbe. de cle. non resi. de reli. do. inter quattuor, pars huius. & h. d. Peregrinus † qui iurat se ordinatum, nisi aliter probet, in illo ordine non suscipietur, nec ad superiores promouebitur. Cõmunis diuisio. & scda ibi, inquisitioni [*Vtrum*] sup.
2 quæsiuisti [*Offerẽtes*] minoris † auctoritatis iuramẽtũ sponte oblatum, quàm delatũ à iudice, vt dicã. j. de resti. in inte. ex litteris [*ipsorum*] clericorũ ad te
3 venientiũ [*Argumenta*] cũ hic nõ quærat † alterius patrimonium, & in spiritualibus sufficiat credere, de conse. di. 2. vt qd. de presbytero nõ baptizato. c. 2. & aliàs sit bonæ famæ, & vitæ, & hẽat. 5. ẽpo rũ, licèt ignota, sigilla, si qua notitia habeat per famã, vel alio modo, vel de ẽpis, vel de terris ipsorũ, licèt insufficiens sit probatio, tñ hoc casu credit Inno. eos admitti posse. ad qđ facit ſm Host. qđ no. j. de test. licèt, in fi. Quid enim si qs ordinatus fuit, iã lapsi sunt 50. anni, nec extant testes, vel instrumẽta ordinationis suæ, constat tũ per illos, inter quos cõuersatus est, q̃ semp se gessit vt ꝓbyter; sic celebrauit & conuersatus est, vtiq; hoc sufficit, ar. ff. ad Mace. l. 3. j. de presby. nõ bapti. c. 2. & 3. dicẽt ergo idoneum ar. non ex multitudine sigillorũ penitus ignororũ, sed ex certis sufficientibus ꝓsumptionibus, vel indiciis ſm Host. & dixit. ſ. c. proxi. Nec sibi placet, q̃ hoc intelligatur de proba. testiũ vel instrumentorum, cum alia sit à probatione argumentorum, ad quam peruenitur deficiente prima. Dicit autẽ, quòd licet vna ſpecies huius pro-
a bationis [a] non sit alia, tamen sunt idem in substantia. & est simile de personis trinitatis. & submittit,
4 quòd probatio † testium potest æquiparari patris potentiæ. probatio instrumentorũ, vel litterarum filij sapientiæ. probatio argumentorum benignitati, vel beneuolentiæ spiritus sancti. & quia argumenta ad modum spiritus sancti procedentis à patre, & filio, quandoq; procedũt ex testibus per se insufficientibus, quãdoque ab instrumentis nõ per omnia idoneis simul iunctis; voluerunt iurisconsulti per hunc modum subuenire; ad hoc, de ver. signi. forus. §. causa. Dicit tamen, quòd hæc adaptatio non est nimium attendenda: quia licèt in his aliqua similitudo notetur, non tamen per omnia, de sum. tri. damnamus. §. cum ergo [*Suscipe*] ad celebrandum solenniter, vel ad titulum beneficij.
5 [*Præsertim*] pro † maximè [*Conuersatio*] vtrunq; igitur est necessariũ, ordinis testimoniũ, & vitę probatio. ſ. c. prox. Host. ¶ † Secunda gl. respondet per
7 quæstionem, quæ vocat hic argumenta. ¶ In † gl. 2. [*ibi, Indicia*] vide de prob. tertio, super vlt. glo. [*& ibi, Si qua per calum. in fi.*] clerici pro negocio ecclesiastico principem adeuntes, si litteras episcopi sui non habuerunt, non habebuntur pro clericis. Idẽ
8 de monacis. ¶ In † glo. 2. [*ibi, de præsump. litteris*] & de hæreticis, excommunicamus, vbi de hoc in vlti gl. [*& ibi, episcoporum*] vel dicta testium, qui apud suum episcopum viderunt ipsum celebrantem in eo ordine, quem se dicit habere, Go ffr. [*& ibi, Cum olim. 1. in fi.*] & ibi de hoc in vlti. glo. & 97. dist. nobilissimus.

ADDITIO.

a Probationis. Hic nota, quid sit ar. de quo vide Bar. in l. admonendi. ff. de iureiur. & de indicijs. in l. fi. ff. de quæstio.

SVMMARIVM.

1 *Peregrinus, de cuius ordinatione non constat, non permittitur celebrare in publico, sed in occulto.*
2 *Testes, & instrumenta æquiparantur.*
3 *De ordinatione sua peregrinus qualiter constabit.*
4 *Epilogus, & Additio glossarum.*

CAPVT III.

1 VAe fraternita. Casus. Peregrinus †, de cuius ordinatione non constat, non permittitur celebrare in publico, sed permittitur in occulto. Cõmunis diuisio. & secunda ibi, respõdemus [*Vtrum*] sup. q̃ quisti. Pe. [*Teſtes*] equiparãtur
2 † ergo testes, & instrumenta, de fi. instr. cũ Ioannes [*Canonica*] ad omnes ordines, de conse. di. 2. tribus.
3 de hoc. ſ. eo. c. j. Innoc. [*Penitus*] hoc dicit, quia † dato, q̃ nunquã fuissent ibi visus, tamen per famã per sonæ diuulgatam, & qualitatem & quantitatẽ sociorum posset statim episcopus informare animi sui motũ. & adde quod no. ſ. c. proxi. [*celebrare*] publicè, & sic bene cõtinuatur, quod sequitur. ¶ Vl-
4 tima † gl. reddit diuersitatis rõnem. ¶ In gl. j. [*in fi.*] quas episcopus dare nõ debet, nisi postulatus, ne præstet materiam euagandi. 72. di. c. j. Gof.

SVMMARIVM.

1 *Peregrinos sine diœcesanorum consensu in ecclesijs suis admittere non possunt inferiores prælati, & quos, & ad quæ nu. 5. & 9. 10. 15. & 17.*
2 *In causa propria quilibet potest facere fidem testimonium ferendo, contrarium regulariter est verum.*
3 *Discere, hic quomodo capiatur.*
4 *Ecclesiæ, quæ in diœcesi sunt alicuius episcopi, præsumuntur eius iurisdictionis.*
6 *Decretalis hæc qua de causa pertineat ad hunc titulum.*
7 *Consuetudo irrationabilis & imprescriptibilis iurisdictioni sui episcopi se subtrahere, vel vsurpare, quę sunt episcopalis auctoritatis.*
8 *Proprij clerici, quàm alieni sunt instituendi.*
Institutio auctorizabilis ad minorem episcopo non potest pertinere. vide nu. 12.
In institutionibus spectatur initium, ibid. ver. quantumcunq.
Ingressus vitiosus si est in institutionibus, nullę sunt, eo. ver.
11 *Dispensatio episcopi, de qua in decretali, vtrum necessaria his, qui electi sunt aliquo contempto, & in quo stat cum peregrinis, nu. 15. & 18.*
13 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarum. 14. & nu. 15. & sequentibus.*
17 *In ecclesijs monacorum episcopus an & quod ius habeat, quod spectet ad hanc decretalem.*

In capellis eorundem, quod.
Conſenſus ſuus ſi diœceſanus malitiosè præſtare negligit ad ſuperiorem recurrendum, eod. num. ver. ſi verò populus.

CAPVT IIII.

1 ENobis. Caſus. Inferiores †prælati ſine diœceſanorum conſenſu in eccleſijs ſuis peregrinos nō poſſunt inſtituere. Cōmunis diuiſio. & ſecunda pars, ibi, Attendentes [*Didicimus*] id dicimur ſcire, &c. 22. quæſtione. 5. hoc videtur. & eſt arg. ꝙ
2 †quilibet in cauſa propria ferendo teſtimonium fidem facit. contrarium regulariter eſt verum. 4. q. 3. §. Item, ver. nullus. de hoc. ĩ. de teſti. in omni.
3 expone, didicimus † quò ad ſcribentem, ſed non quò ad alios. vel hoc dixit, quia non præſumitur, quòd tantus prælatus ſcribat falſum, argu. vt eccleſia. beneficia. c. vno. & expone. i. accepimus, vel audiuimus, infra, de fide inſ. c. 3. & 4. de ſimo. audi-
4 uimus, ſecundùm Hoſt. [*Tuæ*] quod †præſumitur, ex quo ſunt in diœcce. de reli. do. de xenodochijs, Hoſtien. [*Conſcientia tua*] ſed nec cum conſcientia eius hoc liceret, niſi à prælatis ſuis fuerint dimiſſi. 71. & 72. di. per totum, Innocen. & Hoſtien. [*Clericos*] ignotos † vel notos. Sed ad celebrandum bene poſſent illos admittere, ſi illos plenè noſcerent non per litteras: quia ſolis epiſcopis reſeruata eſt
5 hæc cognitio, Innocen. [*De alienis*] Sed nec indigenas poſſunt inſtituere ſine epiſcopo ſecundū Hoſtien. de hoc infra, titu. j. cum ſatis [*Epiſcopatibus*]
6 aliàs partibus. & propter † hæc verba facit ad titulum ſecundùm Hoſtien. qui dicit, quòd competē tius poneretur ſub titulo de inſtitutionibus [*Non reuertuntur*] ſup. quæris, vtrum tales debeas remouere, an cum eis debeas diſpenſare [*Id*] ſcilicet extraneos inſtituere [*Nulla ratione*] ſcilicet ſcripta, quæ contraria eſt, vt ſequitur, vel conſuetudinaria. eſt
7 †enim in hoc conſuetudo irrationabilis & in præſcriptibilis. Eſt enim irrationabile, quòd quis ſe ſubtrahat iuriſdictioni ſui epiſcopi, vel vſurpet, quæ ſunt epiſcopalis auctoritatis, vt nona geſima tertia diſtinctione, nulla, de exceſſibus prælatorū, accedētibus, & de hoc, de præſcriptio. cum ex offi cij, & de off. archidia. c. fi. Hoſt. [*Licere*] tum quia po
8 tius propriꝝ † quàm alieni ſunt inſtituendi. 72. diſt. per totum: tum quia inſtitutio auctorizabilis ad minorem epiſcopo pertinere non poteſt. 16. q. 7. nullus, & de hoc. ĩ. ti. j. cum ſatis: tum quia nulla ratio hoc permittit, vt hic: tum quia contrarium eſt honeſtati, vt ſequitur, ſecundùm Hoſt. [*Remouere*] quantūcunq; tenuerint, ex quo vitioſus eſt ingreſſus: quia in talibus ſpectatur initium, de elect. dudum. j. & 2. de præben. dilecto [*Diſpenſatione*] ſup. expreſſa. dē hoc de ſuplen. neg. præla. licèt. quan-
9 tūcunq; † enim habeatur clericus prioris prælati [*Licentia*] neceſſaria eſt diœceſani licentia, in cuius diœceſi inſtituitur. & hoc ideo ad epiſcopum ſpectat: quia quandoq; crederent aliqui ſufficere litteras, quæ non ſufficerent. ſed & alia impedimē ta poſſent occurrere. vnde in talibus adhibēda eſt diœceſani prouidentia, ar. de ſenten. excommun.
10 c. 2. ſed nec ad celebrandum † populo poteſt admitti per eos, ſicut nec ipſi dāt dimiſſoria, ſed epiſcopus ſecundùm Innocen. In quo autem diſpenſet hic epiſcopus, dicam ſuper gl. ¶ Sed nunquid
11 †hæc diſpenſatio eſt neceſſaria in his, qui ſunt ele ēti aliquo contempto, vel poſt appellationem? dixit hic Innocen. & Hoſtien. quòd non, quamuis propter contemptum poſſet caſſari; de hoc. ſ., de ele. quod ſicut [*Dimittendos*] dicebat Abb. per hunc
12 textum † probari prælatos illos aliàs habere ius inſtituendi: aliàs non ſufficeret dimiſſio, ſed requī
13 reretur noua inſtitutio. ¶ †Secunda glo. arguit ad duo, & de ſecūdo remittit. ¶ In gl. j. [*ibi, In eccleſijs*]
14 vide de reſcrip. Si proponente, ſuper vlt. gl. ¶ †In gl. j. [*ibi, per totum*] & maxime c. pen. [*& in fi.*] vbi de hoc. ¶ In glo. 2. [*ibi, Diſpenſationem epiſcopi*] in cuius diœce. inſtituitur. vnde dixit Inno. & Hoſt. quòd
15 quantūcunque † clericus prælati ſui habeat licentiam, non tamen licèt eum inſtituere in alia dieceſi, niſi epiſcopus diœceſanus eum approbet, &
a diſpenſet [a], quòd hic dicit expreſſum, & 71. diſti.
b hortamur [b]. nec tamen † in hoc poſſet diſpenſare
16 epiſcopus, quòd ſine litteris dimiſſoriis maneat in eccleſia: ſed diſpenſat, vt quamuis minus cano nicè ſit inſtitutus, & ſit ignotus, non eijciatur de
17 eccleſia. Si † verò Abb. & monaci clericum ex rraneum habētem dimiſſorias in ſua eccleſia, vellent inſtituere, eſt aduertendum, an eccleſia illa etiam cum populo ſit exempta, & an etiam familiares ſint exempti, vel non; & tunc videtur Inno. & Hoſt. quòd licèt ſic ſit plena exemptio, & ad eos ex priuilegio ſpectet inſtitutio: tñ ad diœceſanum recurrent, non vt præſtet aſſenſum, ſed vt cognoſcat de litteris dimiſſorijs: poſtquàm pronunciauerit eum plene dimiſſum, poterunt eum inſtitue re. aliàs, ſi hunc ordinem non ſeruent, poterit epiſcopus in taliter receptum animaduertere, cum delinquat in ſua diœce. celebrando, niſi obſtet priuilegium, quod videndum eſt & ſeruandum, de priui. porrò. & quæ dicta ſunt, vera ſunt in eccleſijs habentibus populum exemptum. Si verò populus non eſſet exēptus, neceſſarius eſſet aſſenſus diœceſani, quem ſi malitiosè præſtare negligit, recurratur ad ſuperiorem, de iure patro. nullus. Sed ſi capellæ ſunt exemptæ, nec habent populū, videtur Innocen. quòd poſſint inſtituere extraneum habentem dimiſſorias, etiam ſine licentia epiſcopi. nec ob. quod eſt dictum de delicto: quia iſte non deliquit, vel aliud in non exemptis. & in
18 caſu † huius decre. poſſet dici ſecundùm Innoc. quòd hic non recipit executionem inſtitutionis ſuæ, niſi cum eo diſpenſetur, vel melius ſecundū eum eſt diſpenſatio neceſſaria, quia ignotus, vt dixi. ſ. c. j.

ADDITIONES.

a Diſpenſet. Vide glo. & ibi Pan. in c. dudum, de elec. & Pan. & Inn. in c. extirpandæ, in §. quia vero, de præben.

b Hortamur. Et illa decre. & iſta fallit, quando epiſcopus eſt patronus in eccleſia alterius diœceſis, tunc ꝑt etiam præſentare de alia diœce ſi etiam ignorādo, & ille debet inſtitui. & hoc eſt ſpeciale in epiſcopo, quia veriſimile eſt, quòd epiſcopus habeat eius notitiam, & qđ aliàs nō præſentaret, & hic eſt caſus in c. ſignificaſti. ĵ. de iure patrona. & c. ſi quis epiſcopus, 16. quæſtio. 5. & vide quod ibi in gl. & ibi ſcripſi, Arch.

De officio archidiaconi. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia tituli.*
2 *De materia huius tituli vbi tractetur alibi, loca indicat.*

1 ¶ Explicito † tractatu ordinandorum, de dignitatum officijs videamus. Et qa archidiaconus poſt
2 epiſcopū maior eſt, ideo &c. Gof. de † materia. 25. di. perlectis, ver. archidiaconus. 74. di. Honoratus. 94. diſt. c. vlt. huic benè conuenit, de vita & honeſte. cleri. clericis. Item de cenſi. ea quæ, de ſi. in tantū; in fi. de exceſ. ꝓla. c. 2. de pēni. licèt [*ex libro Ro. or.*] ſup. inter cætera ſic habetur, vt archi. &c. vel ſup. volumus, vel ſtatuimus, Hoſt.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Archidiacono multa capitula concedunt, quod alibi conceditur alijs dignitatibus, & e conuerſo, & ratio, nu. 2.*
2 *In officio archidiaconi inſpicienda conſuetudo, quæ ſi non fuerit, quid ſit ſeruandum, ſic cæterarum dignitatum, nu. 11.*
3 *Archidiaconi ſubditorum poterit epiſcopus cauſas audire, et abſoluere excommunicatos, & ratio.*
Archiepiſcopus non poteſt id in ſubditos ſuffraganeorū, ibid.
4 *Archidiaconi licet ſint vicarij, etiam certa dignitate potiuntur, nec remoueri poſſunt pro volūtate epiſcopi, nec eorum officium epiſcopus exercere poteſt.*
5 *Archidiaconi, & ſimiles cur vicary dicuntur in quos tranſeunt dignitatum conſtitutiones, quæ pertinent ad epiſcopos, niſi quædam excipiantur.*
Dignitatum in eccleſia epiſcopali electio, & præſentatio ad quos pertineat, eod. nu. ver. vel ſecundum.
6 *Archipresbyter eſt etiam vicarius epiſcopi in ſacerdotalibus*
7 *Cap. 2. de offi. archipresby. vt concordent cum loco huius decretalis ad vocem eccleſiaſticorum.*
8 *Allegatio non eſt apud Deum ſubſidio.*
9 *Parochia pro diœceſi.*
10 *Epilogus, & additio gloſſarum. nu. 11.*
Archidiaconus nō excluditur in iuriſdictione primicerij, nec. Epiſcopus in iuriſdictione archidiaconi.
Archidiaconus quibuſdam eccleſijs eſt maior, archipresbyter in alijs, diaconus in alijs. ibid. cum exemplis.
12 *Viſitationem epiſcopus an alij poſſit committere, & an viſitatio epiſcopi impediat archidiaconalem.*
13 *Viſitare quando teneatur archidiaconus.*

CAPVT I.

1 TArchidiaconus. Dicebat hic Inno. ꝙ multa † capitula huiusti. concedunt archidia. qđ alibi cō ceditur alijs dignitatibus, & econuerſo. vnde dicit cum glo. conſue-
2 tudinem † inſpiciēdam. vel illa capitula loqui, qñ non eſt alia dignitas in eccleſia, cui melius id cōpetat, vbi non apparet conſuetudo, ſtaretur decr. ad hæc, & c. vt noſtrum [*vicarium*] dicebat Inno. ꝙ
3 †quia vicarius eſt, audit eꝑs cās ſubditorū ſuorū per querelam, & abſoluit excōicatos ab ipſo, de hoc. ĵ. de offi. ord. cum ab eccleſiarum, qđ nō poſſet archieꝑs in ſubditos ſuffraganeorū. ĵ. 9. q. 3. nul-
4 lus. licet † tamen ſint vicarij, etiam certa dignitate potiuntur, vt patet per hunc titulū, nec remoueri pñt pro velle eꝑi, nec ipſe eorum officium exercere, de hoc in præalle. c. cum ab eccleſiarum, & vide quod dicam. ĵ. c. fi. ſuper ver. conueniri. Dicun-
5 tur † autem arch. & ſimiles ideo vicarij: quia omnia, quæ exercent, ad epiſcopos pertinent. dignitates conſtituendo, hæc tranſeunt, niſi aliqua tunc excipiant, quod credit Inno. eos poſſe, ſicut earum electionem, vel cuſtodiam ipſarum vacantium, de inſti. cum veniſſent, vt eccle. bene. c. vno. ĵ. eod. ad hæc. §. vlti. vel ſecundum eum electio, & preſentatio harum dignitatum potius pertinet ad eos, q
6 illas dotauerunt [*Eius*] i. eꝑi, † & archisbyter, quo ad ſacerdotalia eſt ēt vicarius eꝑi. ĵ. ti. j. ca. j. & ij. & repete. ſciat [*Curam*] habet ergo curam, de hoc. ĵ. eo. cum ſatis [*In clero*] i. clericorum, vt inuunt ſequentia adiectiua ſm Hoſti. [*Eorum*] clericorum [*Onere*] aliàs honore, cui ineſt onus 8. q. 1. qui eꝑatum [*Reſtauratione*] de hoc, de ec. ædi. c. 1. & cap. de
7 his [*eccleſiaſticorum*] virorū † vel miniſtrorum. ꝭ, qa pertinent ad archipresbyterum. ĵ. ti. j. c. 2. ſolue, vt
8 ibi dixi. in j. gl. [*Coram Deo*] apud quem † non eſt de allegatione ſubſidium. 9. q. 3. aliorum. Goff. [*Et vt*]
9 repete, ſciat, vel ſup. ſtatuimus [*parochiam*] i. † diœceſini, de dona. apoſtolicæ, de pecu. cleric. c. 2. [*Corrigat*] minora: maiora ad epiſcopum referat. ĵ. e. ad
10 hæc, Inn. ¶ †Scđa gl. ſignat ꝯriū, & ſoluit. 3. ſignat
11 contrarium, & ſol. ¶ †Glo. j. [*ibi. l. 1.*] vide. ĵ. ti. j. c. j ſuper. j. glo. ¶ In glo. 2. [*ibi, Perlectis*] ver. ad primicerium [*Et in fi.*] vel locale eſt, Vin. in iuriſdictione epiſcopi non excludiī archi. ſicut nec in iuriſdictione archi. eꝑs, Goff. vel referuntur hęc ad diuerſas conſuetudines. in aliquibus eccleſijs maior eſt archi. in aliis archipresbyter, vel decanus, poteſt exemplificari in primicerio Metenſi, qui nō ſubeſt archi. in archipresbytero Vercel. & Paduano, qui tenent primum locum poſt epiſcopum, vt dicit Hoſt. ¶ In glo. [*Epiſcopus, ibi, Non poteſt.*] dicebat
12 †Inno. ſi epiſcopus non poteſt viſitare, mittat pro ſe alium, quem elegerit, ſi hoc de conſu. habeat, vel hoc, vbi non eſt archid. ad quem ſpectet, & ſic poteſt intelligi x. q. j. eꝑs, & c. decernimus. dicit Hoſtien. ꝙ epiſcopo licet mittere quē vult, & nihilominus viſitabit archi. ſi de conſue. hoc hēat: quia vna viſitatio non impedit aliam, de hoc. ĵ. eo. man
13 damus [*Et in fi.*] dicebat † Phi. de neceſſitate tenetur de triennio in triennium: poteſt tamen ſingulis annis, ſi vult, vt hic.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconi in quibuſdam eccleſijs habent officium, in quibuſdam iuriſdictionem, & vbi de vtriſque tractetur, & quę ad vtrunque pertineant, & nu. 2. & ſequentibus.*
2 *In proceſſione qualiter incedere debeant clerici.*
3 *Auſcultare quos debeat archidiaconus.*
4 *Verbi in alia reſolutio.*
5 *Minores in eccleſia qui dicantur.*
6 *Epilogus, & additio gloſſarum.*

CAP. II.

1 OFficium. Nō ſummatur, nec ponitur literalis caſus, niſi ꝙ ponit † quæ ſpectent ad officium archid. & not. quod dicit, officium: quia, vt etiam dixit Hoſt. archidiaconi in quibuſdam eccleſijs habent officium: in quibuſdam iuriſdictionē, hic proprie tractatur de officio, & ĵ. eo. ad hæc. §. in quadam, & 25. diſt. perlectis, ibi, archi. enim imperat, de iuriſdictione tractatur. 25. diſt. perlectis, vbi dicitur, quod audit iurgia, & ĵ. eo. ad hæc. ¶ Secundo inſtituit 63. diſt. ſi in plebibus, de hoc. ĵ. eo. cum ſatis. ¶ Tertio pœnas infligit. ĵ. de pēnis, licet. ¶ Quarto priuat beneficijs, de præben. referente. ¶ Quinto a ſubiectis percipit obſequia, infra, de exceſ. prælatorum, ad hæc. ¶ Sexto perpetuam vicariam, curam, & per conſequens iuriſdictionem ordinariā habet. ſ. c. j. ¶ Septimo corrigit, viſitat, procurationes recipit, ſuſpendit, excommunicat, interdicit. ĵ. eo. mandamus, de elec. dudum. ij. & ĵ. c. fin. quod dic vt ibi. ſunt quædam iura, quæ faciunt contra archi. quia non inſtituit. 16. q. 7. nullus. ĵ. eo. cum ſatis, & c. ſeq. ¶ Secundo quia vicarius, & ſic epiſcopo prohibente nil poterit. ff. de iu di. iudicium. de hoc. ſ. eo. c. 1. Tertio, quia de paruis tantum cognoſcit: maiora refert. ĵ. eo. ad hæc, per quod patet, ꝙ eſt pedaneus paruus, aut nullus iudex, vel delegatus. C. de peda. iudi. l. 2. & fin. ſm Gof. de hoc. ĵ. eo. c. fi. [*Procedat*] quaſi dicat, or
2 dinabit † proceſſionem, quod vadāt bini, honeſte, & demiſſo vultu, non ad modum ceruorum facie leuata, ſm Hoſ. [*In tantum*] ſubaud. tenetur auſcul
3 tare, quod præcedit [*Nullus*] incognitus † vel non probatus. epiſcopum, enim, vel alium probatum non auſcultabit, quia notoria non ſunt examinānda. ſ. de fil. presby. quoniam, ſm Hoſt. vel dic, vt ĵ.
4 [*Legat, vel cantet*] prima vice [*Ordinet*] i. † ordinare diſponat [*Deferre*] debeat, quod eſt infra [*Minorum*]
5 ſ. † clericorum, vel etiam laicorum deputatorum ad campanas pulſandas. vel ſimilia officia, ſm Ho
6 ſtien. ¶ Prima † gloſ. obiicit, & ſoluit. ¶ In gloſſ. 1.

ibi,

[ibi, *Scholarum*] vel cancellarii, si est in ecclesia, Tã. Vin. vel primicerii. ff. de officio prim. ca. vno. quod est contra, & ibi sol. in glo. fi. [*& in fi.*] secundum Tan. vel loquitur hic cum episcopus est præsens, & mandat hoc per archi. expediri, secundũ Vinc.

SVMMARIVM.

1 *Custodia vasorum ecclesiæ pertinet ad archidiaconum, & de earum custodia tenetur, et nu. 2. de custodia aliorum, nu. 4.*
2 *Ciminalia quid, & quarum ecclesiarum intelligantur esse.*
3 *Titulus de exercitoria non incongrue adaptatur ecclesiæ, & ratio.*
Ecclesia Dei vocatur nauis, ibid.
5 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarũ, nu. 5. & nu. 6. 7.*
Culpa, & negligentiæ nomine tenetur prælatus, & nu. 6.
Custodiam qui habet, quatenus teneatur, & nu. 6.
Pro ea quod recipiat pretij prælatus, nu. 6.
Continens pro contento ponitur, eod. nu. 5.
7 *Negligentia qua de causa crimen sit.*

CAPVT III.

1 Aque. Casus. Custodia† vaso-
2 rum ecclesiæ spectat ad archi. [*Ciminalia*] ff. de verbo. signi. cum inter. Et ponitur† pro pelue, quæ portat in ecclesia ad eleemosynam colligẽdam, vt ibi [*Collecta*] forte ad custodiendum, vt quia ecclesia cathedralis fortiorem habebat sacristiam, ideo aliæ ecclesiæ ciminalia sua, & thesaurum ibi deposuerunt. de horum custodia tenetur archi. reddere rationẽ vel intelligitur de thesauro ipsius ecclesiæ, etiam si sacristiam habeat. Nam & ad officium archid. spectat, vt diligẽtem curam habeat super omnes inferiores prælatos ecclesiarum, qualiter hæc custodiant. alias si reperiatur negligens, obligatur secundum Inn. nisi ipsum excularet consuetudo ɔria. ſm Host. [*Fraude*] caueat ergo, cui committat custodiam, tenetur enim de fraude, & offensa illius, cui committit, vt hic patet, & de statu regula.
a cum ad mona. §. pe. ad idem.[a] ff. de custo. re. l. fi. ut lite non conte. c. 1. ad fi. ar. ff. na. ca. sta. l. 1. in fi. & 3.
b ff. de exerci. l. 1. §. magistrum. quæ [b] materia† cum
3 Dei ecclesia dicatur nauis, quę & si turbatur, non periclitatur ſm Ambro. 24. q. 1. non turbatur, non incongrue adaptatur ſm Hosti. [*Ordinem*] i. officiũ custodiæ, ergo non debet inde ali, ff. ex quibus ca. in pos. ea. Fulcinius, quod non credo. ſ. de censi. cũ
4 apostolus, Vin. ¶Secunda† glo. obiicit, & sol. ¶In 3. glo. [*ibi, Si res pupilli*] si res pupilli, quæ debebant in horreis esse, uel esse iam uenditæ, in hospitio tutoris igne pereãt, tenetur tutor [*& ibi, quicquid inutile*] tutelæ in iudiciũ uenit, quod etiam leui culpa tutoris periit, uel cum posset, minor nõ quæsiuit [*& ibi, Si quos*] uide ſ. de hæretici. cum ex iniuncto, super gl. ante pe. [*& ibi, Carceri*] custos carceris, si dolum committat, punitur: si negligens est, remouetur [*& ibi, Non est*] custos negligens pro modo culpæ uel castigatur, uel militiam mutat [*& ibi, Magna*] sequitur, negligentia culpa est, &
5 magna culpa dolus est. ¶In† gl. 2. [*ibi, Apostolicos*] & ponitur continens pro contento. R. cimeliarcha i. sacrista, uel thesaurarius custodiens, quæ in ecclesia deponuntur. C. de bo. auth. iu. pos. l. fi. ibi, nec uiros reuerendissimos œconomos, uel cimiliarchas &c. Host. [*& ibi, thesaurarium*] uel sacristiã, ſ. de of. sac. c. uno. ¶In glo. [*prælatus ibi, Negligentia*] ut aliquid addat per hoc ad id, quod dixerat de leui culpa, uidetur hoc intelligendũ de leuissima,
6 nec mirum ſm Innoc. quia† qui precium recipit pro custodia, tenetur de leuissima. Sed prælatus habens hoc officium plusquam precium recipit, cum plus sit habere dignitatem, quam precium, uel ſm eum intelligitur hoc, quando hæc cimilia non erant deposita, sed pignori obligata, uel alio modo accepta ab ecclesia, uel ab episcopo etiam apud archi. commendata [*& ibi dictum*] ubi de hoc, & ſ. de statu mona. cum ad mona. in fin.
7 propterſid dixit Inno. ſ. de elec. querelam, in principio. quod negligentia crimen erat.

ADDITIONES.

a Ad idem. Vide Sali. in l. fi cum vendita, ff. de peri. & comm o. rei vẽ. di. Ale. in consi. 217. in 2. vol. repetito in consi. 50. vol. j. & per Ias. & Ale. in l. fi quis ex argentarijs. §. fi. ff. de eden.
b Quæ. Et vide gl. et Io. And. in c. pe. ſ. de reg. iu. et per doc. in l. fi creditor. C. de pign. act. et per Bar. in l. fi quis ex argentarijs. §. fiña. ff. de eden. et vide ſ. in 3. gl. et super illa.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus sine mandato episcopi non committit curam animarum.*
2 *Immiscere se rei ad se non pertinenti, culpa est.*
3 *Institutio auctorizabilis ad solum spectat episcopum.*
Administrare repræsentatus, nec is, cui collata est ecclesia, sine institutione episcopi: aliàs episcopus cum remouebit, ibid. & nu. 4. & 5. nec ab archidiacono institutus, num. 8.
4 *Ecclesiam intrare, vel derelinquere nullus potest absque episcopi auctoritate: aliàs censetur fur, & latro, & nume. 5. & 8. & 9.*
Aaron tanquam qui dicatur vocatus, ibid.
5 *Ingerere se in ecclesia quis dicatur.*
Episcopus est Christi vicarius, eod. nu.
6 *Institutio quare præscribi non possit, & nume. 18. contraria opi. reprobatur.*
Institutio quædam est corporalis, quę pertinet ad archidiaconum, ibid.
7 *Quædam etiam pro collatione ponitur, quam ipse posset de cõ consuetudine habere.*
8 *Concessio pro institutione ponitur.*
9 *Cura animarum non vno modo accipitur, quia aliquando strictè: aliquando large, nu. 11. & quæ vtraque sit, & qui eam habere possint, ibid. & nu. 13. & 14. priorem qui dare possit, eod. nu. 9. & 10. & nu. 13. & 14.*
12 *Cura vtraque memorata intelligitur. l. c. de multa, de prebẽ. Ecclesiam, vel prebendam alius conferre prælatus non potest præter episcopum, eod. nu. nisi in casu.*
13 *Cura dici non potest potestas ligandi in foro pœnitentiali, sed quid sit cura, & qui eam habeant, nume. 14. & etiam hoc ipso nume.*
Potestas ligandi & soluendi est potestas ordinis, non iurisdictionis, & qui eam habeant, eod. nu. & 14. quam sacerdos alij concedere non potest, nisi episcopus, ibi. antequam etiã ordinaretur, & ratio.
14 *Committere iurisdictionis est, ver. quia committere.*
15 *Absoluere ab excommunicatione quis non potest, nisi sacerdos cum absolutio sit misti fori.*
16 *Epilogus, & Additio glossarum, nu. 17. & nu. 18. & 19.*
18 *Consuetudinis mentio cum fit, denotatur completa & prescripta, ver. quia dicit.*
Nullus & non aliquis eiusdem sunt virtutis, ibid. ver. item dicit.
19 *Consuetudo vicinorum archidiaconorum debet inspici, vbi de certa consuetudine ecclesię non apparet.*

CAPVT IIII.

1 Vm satis. Casus. Archidiaco-
2 nus sine† mandato episcopi nõ committit curam animarum [*Ad tuum*] culpa† est se immiscere rei ad se non pertinenti. ff. de reg. iu. l. culpa, Goff. [*Licentia*] speciali. ad hoc. ſ. eo. significasti [*Curam*] sup. instituen-
3 do ipsum institutione† auctorizabili, [a] quæ ad so-
a lum spectat episcopum. sic. ſ. de fi. presby. ex tua, ad fi. de hæreti. cum ex iniuncto, in fi. de offi. dele. super eo, de excess. præla. c. 3. & institutio ista hr̃ loco constitutionis [*antequam*] nec repræsentans, nec is, cui collata est ecclesia, administrare debet. ſ. de præben. cum iamdudum, & c. in Lateranen.

quod

quod si fecerint, episcopus tales remouere potest nisi gratiose dispensauerit. ſ. ti. j. c. fi. Et hæc sit ratio huius iur. quia † cũ sine auctoritate epi nullus
4 possit intrare, vel derelinquere ecclesiam, vt ſ. de renun. admonet, nec dẽt quis se in talibus ingerere, sed q vocatus est a Deo tanq̃ Aaron, vt ſ. de electione, qualiter, & qlibet dẽt intrare p ostiũ, qđ est Christus: aliàs cẽsẽt fur, & latro, ſm Chr̃m Io. x. & ſm Gre. j. q. j. ordinationes. 7. q. j. non furẽ, & c. deni
5 que. dr̃ enim se† ingerere, q̃ intrat sine auctorita-
b te[b] diœcesani, vt patet. ſ. de offi. ordi. qm̃. Eps aũt est Christi vicarius. 33. q. 5. mulier. 2. & ſ. de sac. vn. ca. vno, ver. p frontis. vnde ɔcluditur, ɔ qui sine epo intrat spreto ostio. i. Christo, cuius vicarius est eps
6 bñficium ecclesiasticũ sibi vsurpat, vt probatur. ſ. de iu. patr. relatũ, & 8. q. 1. qui vos, & c. sequẽtibus, & c. in scripturis. & hæc† summa est rõ, quare talis institutio præscribi non põt. Est aũt scda institutio corporalis, q̃ ad archidiaconũ spectat de iure cõi, & hæc sequit auctorizabilem tanq̃ illius executoriam, arg. de re iudi. cum Bertoldus, in prin. ibi, de ɔsensu episcopi, & de hac. ſ. e. ad hæc, & c. vt nr̃m.
7 Est tertia† quæ pro collatione ponit, & hãc posset archi. hr̃e de consue. de insti. cũ venissent, de excess.
8 præla. c. 2. de præben. referente. vnde† & concessio pro institutione ponitur, de offi. lega. dilectus. Sed licet conferat arch. recipiens antequam corporali vtatur, ad auctoriratem episcopi habet necesse recurrere propter rationẽ supradictam, & pp̃ iura
c præalle. ſm Host. qui super hoc remittit ad ea, quę
9 no. de priui. volẽtes. §. sane, [c] lib. 6. qui decisus est, vt ibi dicam in vlti. gl. [*Præsumas*] præsumit† ergo, cum facit sine auctoritate epi ſm Ho. [*Animarum*] ſm Inno. distinguitur in cura animarum: q̃ vno modo & stricte dicitur potestas ligandi, & soluendi in foro pœnitentiali, & hoc non est in prælato, q̃
10 non sit sacerdos, 21. dist. in nouo, de pœ. & re. oĩs. & hanc non põt dare nisi sacerdos, vel eius auctoritate generali, vel speciali vt hic, & 16. q. 7. nullus. de gñali, ſ. de offi. deleg. super eo. 25. distin. perlectis. & tunc† non dñr ipsi dare illi, quorum auctoritate
11 datur. ff. de admi. tu. ita aũt. §. gessisse. Quamuis dicipossit ſm eũ, ɔ archi. & electi, & ɔfirmati, & alij, qui possunt ecclesias dare, quãuis nõ sint sacerdotes, non dant curam animarum. Sed tunc illi, quibus dant ecclesias, licet cum ordine potestatẽ acceperint ligandi & soluendi, tamen in illos, quos modo deputat sibi archi. vel alius prælatus potestatem non habebant. vnde quo ad officium potestatis sibi conceditur. 16. q. 1. §. ecce in hoc, & j. q. j.
11 §. ex his verbis, alio modo† & large dicitur cura potestas eijciendi, & recipiendi in ecclesiam, & corrigendi, & puniendi excessus. 21. dist. §. 1. & sub hac cura est excommunicare, corrigere, visitare, & cætera talia, quæ sunt ad correctionem morũ. & hãc possunt habere archidiaconi, & inferiores prælati. ſ. eo. c. j. de elec. dudum. 2. & vide quod dixi. ſ. de
12 off. or. querente, in gl. per hoc. de† vtraq; intelligitur. ſ. de præbend. de multa. ecclesiam autem, vel præbendam conferre non potest alius prælatus p̃ter episcopum. 16. q. 7. nullus, nisi hoc faciat de consue. vel priui. & tunc facit tanquam vicarius. ſ. de offi. deleg. super eo, de insti. cum venissent. ſ. c. 1. ſm Inn. Host. tamen dicit se non intelligere hãc
13 distinctionem. non enim potestas† ligandi, & soluendi in foro pœnitentiali cura dici potest nec secundum ius: quia id nullo iure cauetur, nec scdm naturalem rationem: imo omnino aliud est cura, aliud potestas. Multi enim hñt prædictam ptãtẽ, qui non hñt curam, sicut sacerdotes nõ curati, & e conuerso hñt aliqui curam, & non prædictã potestatem, sicut instituti, & confirmati non p̃sbyte-

ri, de æta. & quali. præterea, de elect. transmissam. prædicta enim ptãs est ordinis, non iurisdictionis, vnde nec cura dr̃, sed ptãs clauiũ in ordine sacerdotali recepta, quam nec sacerdos põt cõcedere, sed tm̃ ep̃us, vt probant iura per Inn. all. ad idem.
14 de consecra. ecclesiæ, vel alta. aqua. Cura† vero iurisdictio est, quã in cõfirmatione recipit p̃latus, vt est dictum, & cum postea ordinatur, datur sibi nõ cura, quam habebat, sed ptãs, quam non habebat ligandi & soluendi animas sibi commissas, q̃us alii sacerdoti committere posset, vt illas in foro pnãli absolueret, quia committere iurisdictionis est, de electione, suffraganeis, de pœni. & remissio. omnis, & remittit ad summam huius tit. Et vide ad prædictorum intellectum decret. Io. quia quo-
15 rundam. dicit† ẽt hic non sacerdotem ab excõicatione absoluere nõ posse, cum absolutio sit mista partim pnãlis, partim iudicialis fori, remittit ẽ de sen. exc. a nobis. §. penul. & ca. nuper. §. vlti. & facit hoc vltimum ad id quod dicam, de officio lega. c.
16 pe. ¶Glos. † 1. rñdet per qõnem, an archi. habeat curam, all. duo iura, ɔ non, & duo ɔ sic. ponit opi.
17 H. & op. ɔ, & soluit. ¶In† gl. [*ibi, Hu. dixit*] Tan. hic & Vin. [*& ibi, Alij*] Bar. & Io. qui de hoc plene no.
25. dist. perlectis [*& ibi, Non præscripte*] Host. contra-
18 dicens hoc† casu consuetudinem impræscriptibilem, vt dixi in textu. & dicit, ɔ hæc expositio est ɔ verba, quia dicit consuetudinem, quod habet denotare completam, & præscriptam, quod probat. ſ. de elec. Cumana. Item dicit obtentu alicuius cõ suetu. non debes, quod perinde est, ac si diceret obtentu nullius consuetudinis debes; & sic omnẽ consuetudinem excludit præscriptam, vel non: pacificam, vel non. Item est contra mentem secũdũ eum, quod patet ex his, quæ dixi in textu, & patet.
19 ſ. tit. 1. c. fi. per quam decre. dixit hic Gofft. vbi† de certa consuetu. ecclesiæ non apparet, inspici debere consuetudinem vicinorum archidiaconorum.

ADDITIONES.

a Auctorizabili. Ad hoc vide quod no. Io. And. in c. cum olim, de rescri. & sic archi. non potest habere ius instituendi auctorizabiliter hoc verum, nisi hoc faciat de consensu episcopi tanquam eius delegatus. vt ſ. de re iudi. c. cum Bertoldus, & c. inter, de consue. vt ibi dicitur, & no. scripta per me. in c. de monacis, de præben. Archi.
b Auctoritate. Vide late moder. in l. fi vrbana. ff. de condi. inde. d. Feli. in c. in nostra, de rescrip.
c Sane. De hoc vide in rub. de instit. & in c. auctoritate, vbi etiam scripsi, & no. in c. transmissam, de ele. lib. 6. & in c. cum venissent, de insti. Archi.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconis an liceat excommunicare & prælatis, qui habẽt iurisdictionem ab alijs, quàm episcopis, & nu. 2. 3. 4.*
2 *ordinarij iudices dicuntur esse, qui iurisdictionem habent ab episcopis ex collatione, vel confirmatione officiorum, vel dignitatum, nisi sint mulieres.*
3 *Collegiorum prælati habent iurisdictionem.*
4 *Excommunicandi potestatem non potest nisi episcopus concedere.*
5 *Decretalis hæc de qua sententia loquatur.*
6 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAPVT V.

1 Archidiaconis. Breue est [*Non vide-*
tur] non tamen est ita. † sic. ſ. de sen. ex c. per tuas, & de elec. cum nobis olim. vel non excommunicat cum solemnitate, de qua 9. q. 3. debent; quod est episcopale. 16. q. 2. c. primo, in fin. Goffredus, & de hoc ſ. de electione, cum in cunctis, §. infe-
2 riora, in 1. glo. [*Institutione*] dicit† Inno. ius commune esse, ɔ archidiaconi, & omnes prælati iurisdictionem habentes ab episcopis ex collatione, vel ex confirmatione officiorum, uel dignitatum, ad

quas

quas assumũtur,sunt iudices ordinarii, & possunt excõicare 2.q.1.nemo, de officio ordi.cum ab ecclesiarum,vbi de hoc,nisi sint mulieres, de maio. & obed.dilecta,de pẽi.& remiſ.noua.& qã hic dicitur, intelligitur, vbi est contraria consuetudo, quæ iurisdictionem tribuit,de hoc de foro comp.
3 cum contingat.vel dic,vt dixi.ſ.dicit†etiam,ꝙ prelati,qui habent tm̃ iurisdictionem a collegiis, vel aliis,quam episcopis,excommunicare non pñt, licet aliàs iurisdictionem habeant: quia potestatẽ
4 †excommunicandi concedere non potest nisi episcopus.24.q.3.corripiantur,& ideo quod alius nõ habet,transferre non potest.i.q.7.Daibertum,nisi collegium eligeret auctoritate episcopi,vel ab eo confirmaretur,vt est dictum, remittit etiam.j.de officio ordin.quanto, Hostien.autem remittit ad summam,de sent.excom.§.quis possit excommunicare, ſub.§.nedum autem ius [*sententiam*] com
5 munis†interpretatio habet,ꝙ hic loquat̃ de sent. excõ.quod patet per superiora. sed & posset intelligi de sẽtẽtia depositionis, vel simili,& esset pla
6 num. ¶††Prima gl. respondet per contrarium de
7 decre.dudum,soluit,& opi.ponit.¶††In glo.j.[*ibi, quidam*] Pe.His.[*& ibi,cum ab ecclesiarum*] vbi satis de hoc,& adde quod dixi in textu.

SVMMARIVM.

1 *Visitatio archidiaconi est proprie dicenda scrutatio.*
2 *Visitare semel in anno sufficit,& differri quando possit in triẽnium,nisi pluries sit opus,nu.8.*
Visitare archiepiscopus non impeditur singulis annis, licet præcesserit aliorum visitatio.
3 *Concilium prouinciale semel in anno fieri debet cuius,statuta sunt in synodis episcopalibus legenda.*
Visitare quis suis sumptibus quo casu debeat,eod.nu.4.& 7.
5 *Ecclesia non est grauanda vltra,quam possit.*
Visitans episcopus quantum morari possit in ecclesia,ibid.
6 *Epilogus,suffragium,& additio glossarum,nu.7.*
Ad sumptus eius,quod facio in honorem meum, vel vtilitatem,teneor.

CAPVT VI.

1 Mandamus. Breue est,& ponit dictũ, a quo excipit ibi,Nisi[*visitandas*] visitatio †archidiaconi proprie dicenda est scrutatio,nisi de consuetu. loci sit vt corrigat leuiora, secundũ Vinc.
2 [*Semel*] & sic sufficit†semel visitare,de hoc in glo. si nõ sit multũ necessaria visitatio differri p̃ t̃ triẽ
3 nium,& tunc fieri per archi. ſ.c.1.sic† & semel in anno fieri debet prouinciale concilium,cuius statuta sunt in synodis episcopalibus publicanda.18.
4 dist.quoniam,& c.fi.j.de accu. sicut nec† per hoc tollitur,quin archiepiscopus singulis annis visitare possit prouinciam,quod dic vt de censibus.c.fi. lib.6.quid ergo faciet miser presbyter,cum visitẽt legatus,archiepiscopus,& episcopus de iure communi,archi.& archipresbyter de consue. de cẽſi. cum apostolus,& hic, si omnes semel in anno declinent ad ecclesiam,consumetur eius uictus,contra id.x.q.3.inter cætera.So.ſm Host. suppleat hic visitans suis sumptibus.C.de statu. & ima.l.fin.est
5 enim† de verbis,& mente iuris,quod nõ grauetur ecclesia vltra posse,de censibus, cum apostolus,& c.sopitæ. nec etiã in ecclesia morari debet episcopus,nisi,per diem secundum modum,quem hẽs. x.q.ij.placuit,& qõ.3.inter cętera.remittit autem ad no.in summa,eo.titu.§.quod sit eius officium, ver.sed dices,& sequenti,& adde quod dicitur,in-
6 fra tit.j.c.fi.¶Prima†glo.arguit, & remittit. ¶Secunda glo.summat contrarium,& soluit,& ibi re-
7 mittit.¶†In ij.gl.[*ibi.l.vltima*] non erigetur statua per impositionem collectæ, sed illius expensis, ad
8 cuius honorem erigitur.¶In†2.glo.[*& ibi,opus est*] vel illud ex conuentione,vel ex consue. speciali.j. de censibus,quanto [*& ibi,causa subsit*] ponit Host. exemplum,ut si post visitationem statim sit conflictus in cœmiterio,& polluitur ipsum forsan, & ecclesia,& sic egent reconciliatione:sed potest intelligi etiam de causa correctionis ipsorum,& imputent sibi,qui tales se reddunt, ut in contrario no.[*& in fi.*] & x.q.1.episcopum.

SVMMARIVM.

1 *Decretalis hæc quid contineat,& eius diuisio.*
2 *Ad archidiaconi officium quæ,& quæ ad iurisdictionem pertineant.*
Parochiæ pro his qui morantur in eis,ibid.
Figura dictionis continens pro contento.
3 *Audire causas,sed & definire an archidiacono concessum sit & quorum,& quas,nu.4.7.& 9.*
4 *Iurgia quæ dicantur, & quid eorum appellatione contineatur.*
5 *Prospicere,pro inquirere.*
Archidiaconus quæ inquirere & visitare loca, & personas debeat,& quando,ibid.
6 *Correctio archidiaconi in quibus consistat.*
Pœnam modicam,& etiam suspendere potest archidiaconus & quo casu,eod.nu.
7 *Ardua negocia quæ sint.*
8 *Grauia ad Moysen deferebantur antiquitus.*
Leuiora alijs,& quibus,ibid.
9 *Archidiaconus defensori ciuitatis comparatur, licet Innoc. non placeat hęc comparatio,nu.10.ver.sed non placen.*
10 *De prælatis omnibus inferioribus ecclesiasticis iurisdictionem habentibus intelligenda sunt,quæ dicta sunt de archidiacono.*
11 *Ad archidiaconum,quæ de iure pertineant, & quę de consuetudine.*
Consuetudinem allegans archidiaconus eam probare debet, ibidem.
12 *Beneficiorum collatio,& confirmatio sit per episcopum.*
Institutio ad archidiaconum non pertinet, si beneficiorum collatio alijs,quam episcopo competat,ibid.
13 *Ordinans sine examine an sit hoc ipso deponendus, licet aliter sit idoneus.*
14 *Sine examinatione diligenti nec beneficia, nec ordines conferendi.*
15 *Decani rurales instituendi sunt & destituendi de archidiaconi consensu per episcopum, & ratio.hi sunt communes vicarij episcopi,& archidiaconi,ibid.*
16 *Decani Francię quales sint,& eorum quę sit institutio, & an hic locus decretalis intelligatur secundum consuetudinem Francię.*
17 *Concordare si nequeant episcopus,& archidiaconus in institutione,an nominatus ab episcopo obtinebit, & an archidiaconus,& qua de causa,poterit appellare.*
18 *Institutio authorizabilis pertinet ad episcopum solum,institutio vero, quæ loco habetur collationis fiet ab episcopo, & ab archidiacono.*
19 *Administrare non potest electus a minoribus episcopo sine eius auctoritate.*
Remotus etiam a minore non deferet ecclesiam sine episcopi consensu.
20 *Restituere ad beneficium non potest episcopus eum,quem eo priuauit,cuius collatio,vel præsentatio spectat ad alium, eo non consentiente.*
21 *Epilogus,& additio glossarum, nu.22.& nu.23.& sequen.*
23 *Examinationẽ interdicere archidiacono potest episcopus,& ad eam alios sibi adiungere,& iterare.*
24 *Examinatio de quibus fiat.*
25 *Ordinatus ad titulum patrimonij,si non habere appareat patrimonium,an possit agere,& contra quem,& nu.26.*
27 *Mendacium suum nemini patrocinari debet.*
28 *Ordinatus ad titulum paupertatis suæ debet illam sequi.*
Ordinato ad patrimonium Christi an teneatur episcopus.

CAPVT

CAPVT VII.

1 Adhæc nos. C.Dicit† qđ sit officium archi. & in quo p eũ releueẽt epus.ſcđo dicit decanos rurales p epm̃,& arch. eligendos, & amouendos, ſi illorũ vices cõiter gerunt. Secũda ibi,ſub sequenter. Et quælibet ſubdiuidit in ꝓsultationẽ, & rñsionẽ. Et rñsionem primæ facit per quatuor capitula,& hęc patent[*Et in quibus*]bimembris fuit hæc qõ.& prima vt tangere officium,ſcđa iurisdictionem,& dixi de hoc.ſ.c.2. [*Possumus*] forte hoc dixit ꝓpter varias ꝓsuetudines.vel dic, possumus, ſ.de iure scripto,ſm Host.qui dicit, ꝙ cum consultor quærat,quid pertinet ad iurisdictionẽ,& papa rñdet,mirandum est, quis p̃sumit ꝺ glossare [*Im-*
2 *perat*] ſqualiter ſua†officia expleat.Inn.& hoc spectat ad officium,Host.[*Parochiarum*] i.eorũ,qui per parochias morant̃. ſ.c.j.Inn.& hoc ſpectat ad iurisdictionem,Host.[*Audire*] ſed nõ†diffinire, cum
3 eis concessum non ſit.& hoc intelligas de clericis parochialibus tm̃,ſm quoſdam.Alij, quos ſequit Inn.ſupplent,& diffinire,ar.ff.de iudi.de qua re.& intelligũt hoc tã de parochialibus, q̃ de ciuitatẽſi bus,ar.ſ.eo.c.j.tu dic hoc ad diuerſas ꝓsuetudines referendum,ſm qđ no.ꝺ.c.fi.ſm Host. [*Iurgia*] ciui
4 lia†& vbi de crimine ciuiliter agitur,ſm Inno. vel iurgia.i.humilia & minima,ſm Hoſ.Nam magna refert,vt ꝺ.dr̃.vnde no.Ab appellatione iurgij minores causas intelligi[*a pluribus*] aliàs,plebibus [*ſubiacere*]ꝺ.titu.j.c.j.[*Clementis*] i.quã Clemens edidit. alibi dr̃ epiſtola Clementis,q̃ per Petrũ fuit missa Clementi ii.q.1.te quidẽ,vbi de hoc in ſuperſcriptione [*Oculus*] refert Host.ꝙ quidam eps optabat archidiacono ſuo,ꝙ vellet oculũ perdidiſſe [*Pro-*
5 *ſpiciens*] i.†inquirens,non vniuerſaliter viſitando, ſed tm̃ loca,& ꝓsonas, de quibus est infamia, ſm Inn.dicit Host.ad minus de triennio in trienniũ, qũ non potest epꝰ visitare.ſ.cap.j.[*Corrigat*] verbis
6 monitionibus,& præceptis:ſed †pœnam ſine epo non imponat.ꝺ.tit.j.c.ij.& de offi.custo.c.1. Si quis tamẽ dicat, ꝙ modicam pœnam imponere possit vel ad modicum tps ſuſpendere,forſitan non errabit,ſcđm Inn.quod intelligit Host.qñ ſacerdos est alias ẽt de mandato epi nec confeſſiones audire, nec pñas imponere posſet, de hoc ſ.eo.cum ſatis
7 [*Ardua*] qualia†ſunt non ſolum depoſitio clericorum, vt patet in eo,quod legit̃ & no.de elec.transmiſſam,ẽt ſi ſint tm̃ in minoribus. 15.q.7. epiſcopus. Sed ẽt ſi agatur de ſuſpenſione perpetua,vel multum diutina, cum nec epꝰ ſine capitulo talẽ ferat,de exceſ.præla.c.j.& ibi de hoc ſuper glo.ſimile ſupra de his,ẽt eccleſiarũ vnio,eod.titu.ſicut vnire,& diſpenſatio,vt ſ.ti.1.c.fi.de eo, qui fur.or. ſuſ.c.1.& eccleſiaſticę rei alienatio.12.q.2. ſine.vide de hoc.ꝺ.de tranſac.ſtatuimus,[& multa alia,q̃ non expediuntur per epm̃ ſine capitulo,de his, q̃ fiunt a prælatis nouit, & ca.quanto.Item iuriſdictio mona.niſi ſit conſuetudo ꝰria.ꝺ.c.fi.ſm Inno. Itẽ cã matrimonialis.de cõſan.ca.j.non obſtat,de reſti.ſpol.lr̃as,vt ibi no.de his ſunt publicæ pñæ, & lr̃æ indulgentiarũ,de exceſſibus prẽlatorũ,accedentibus.Itẽ Dimiſſoriæ,de hoc.ꝺ.ca.prox. Itẽ cãæ criminales graues,de q̃bus,de ꝓcura.querelã. Itẽ quæ ſunt epalis ordinis,de quibus. ſ.de elec.qđ ſicut.§.ꝑterea,ſm Host. [*Maioris*] Exodi.18. quicqd
8 †grauius erat deferebant ad Moyſen,faciliora tm̃modo iudicantes:loquitur de tribunis, centurio-
9 nibus,& decanis [*Terminari*] leuia† igitur. poterit expedire.potest igitur archi.compari defenſori ciuitatis,vt audiat cãs ciuiles vſq; ad.300.aureos,& minores criminales, in maiorib' ẽt posſet reũ ca-
pere,& ad epm̃ mittere, & modicã mulctam indicere, & ẽt clericis ſibi ſubiectis in adoptionibus, emancipationibus,teſtorũ,& donationũ inſinuationibus, ac manumiſſionibus, quas nõ nomine eccleſiæ,ſed ꝓprio faciunt,arg.ꝺ.de rebus;ecc.non ali.epi.poſſet auctoritatẽ præſtare, in auth.coll.3. de defen.ciui.ab illo.§.iudicare,vſq; in fi. In eo vero comparari non põt,vt ratione delicti, vel contractus conueniatur aliquis coram eo, cum non habeat territorium,vt not.ꝺ.de foro compe.cum contingat,& vide quod dicam ꝺ.c.vlt.ſuper.j.gloſ.
10 cum remiſſionibus.Et†ea, q̃ dicta ſunt de archid. intelligenda ſunt de oĩbus aliis prælatis eccleſiaſticis inferioribus iurisdictionẽ hñtibus de conſue: vel de iure,ſm quoſdam.ſed non placet Inn.hæc comparatio,cum dignitates eccleſiaſticæ nõ ſint ordinatæ ſm iura ciuilia,ſed ſm ꝓstones eccleſiaſticas,& ſm illas debent iurisdictionem exercere, quod dic vt de iudi.dilecti, de dolo & cõtu. c.j.[*In*
11 *quadam*] ea†quæ dñr in iſto.§.in tm̃ vñr de iure ad archi.pertinere,ꝙ non hẽt circa illa neceſſe aliqd ꝓbare. In alijs vero,niſi intẽtionem ſuam fundet de conſuetudine, videtur aduerſarius abſoluendus,de hoc.ꝺ.eo.vt nr̃m,& c.fi. [*Beneficijs*] quorum
12 †collatio,& confirmatio ſit per epiſcopum.Si em̃ ad alium pertinet collatio, vel confirmatio, tunc archi.non inſtituet,ſm Inno.Hoſt.remittit ad no. ſ.eo.cum ſatis, & Arch.non placet gloſſa Inno.dicunt enim,ꝙ textus hic,& ꝺ.c.2.generaliter loquũtur,& inducunt quod dicam poſt Innoc.ꝺ.de officio dele.ſuper eo,ſuper.3.gl. [*Examinatio*] an †ordi
a natus [a] ſine examinatione hoc ipſo ſit deponẽdus dato ꝙ aliter ſit idoneus,notatur.24.diſ.c.vlt.[*Exa-*
14 *miuentur*] ergo nec†beneficia,nec ordines conferri debent,quin diligens fiat examinatio,vt hic, & de elec.nihil est.& no.de cor.viti.expoſuiſti, Hoſt.
15 [*Commune eorum*] no.†decanos [b] rurales de conſenſu archi.debere inſtitui, & deſtitui per epiſcopũ. & ſit ratio,quia cum etiam archi. habeat curam parochiæ.ſ.ca.j.& decanus in hoc ſuppleat vices vtriuſq;,& ſit cõis vicarius, & ſic cõiter amouen-
16 dus est.Meliusſ†est,vt intelligatur ſm conſuetudinem Francię,vbi inſtituũtur per epiſcopum & archid.tales decani ad exequenda quædam officia eis cõmunia,nec inſtituuntur in aliqua eccleſia, ſed quaſi miniſtrales & officiales ſunt vtriuſq;, & pro maiori parte inſtituuntur ad tempus.vnde dixit textus,pro tpe.i.ad tẽpus.vbi ergo non est talis cõſuetudo,hoc non vendicat ſibi locum, ſm Inn.
17 [*Communiter*] quid ſi nõ põt†concordari?nil agitur cũ vnus ſine reliquo nil poſſit,ad hoc,de offi.delecãm, niſi ꝓsuetudo hñret ꝰrium, pro quibus facit hæc lr̃a.aliqui dñt nominatum ab epiſcopo obtinere,cum ipſius auctoritas ſit principalis,& auctoritas archi.vicaria. Si tm̃ videt archi. indignum inſtitui,vel ſibi damnoſum,poterit appellare,vel coram ſuperiore contendere, de officio deleg.ſuper eo,& hoc ſalua cõſue.ꝰria,ſm Inno.& hoc verius puto.nã & in dubio neceſſe habet archi. obedire de tem.or.ad aures,Host.[*Eligendus*]ſm Hoſ.queſitum fuit de inſtitutione,& de deſtitutione, & rñdetur de electione, & amotione, ne videatur ali-
18 quid detrahere†auctorizabili inſtitutioni,quæ ad ſolum ſpectat epiſcopũ. q.d.ſi de inſtitutione illa quæris,illa ſolum ſpectat ad epiſcopum, de renũ. admonet;de hoc.ſ.eo.cum ſatis.Inſtitutio vero,q̃ loco collationis habetur,cõmuniter fieri debet,
19 & no.etiam†hic,ꝙ ſicut electus a minore epiſcopo nõ debet adminiſtrare ſine auctoritate epiſcopi,ſic remotus ab illo,nõ dẽt adminiſtrationẽ deferre ſine auctoritate epiſcopi, vt ſic in illo genere inſtitutionis,illius ſit deſtituere, cuius est inſtituere,

tuere, in præalle. decre. admonet. arguit † etiam p hanc litteram, q̃ episcopus eum, q̃ nem priuauit bñficio, cuius collatio, vel pñtatio ſpectat ad aliũ nõ poſſit reſtituere ſine illius cõſenſu, de. ec. ẽdi. c. 3. dicit tamen contrarium notaſſe, de renun. niſi. §. perſonæ. vide quod no. de reſcriptis, q̃uis, lib. 6. ¶ Scd̃a ſ̃gl. arguit, ponit opi. Io. quam determinat. ¶ Gl. ſ̃. eo. obijcit, & ſoluit. ſcd̃o arguit, & illud determinat. ¶ In gl. vlt. [*Alias penul. ibi. l. vlt.*] hanc, & l. nã diuus, vide de iudi. exhibita, ſup. j. gl. [*& ibi, In concedendo*] vide de p̃ſcriptionibus, accedẽtes, ſu p. j. gl. ¶ Int̃ gl. 93. [*in fi.*] & de p̃ſe. di. 1. Ep̃o, Deo ſacrificans. ¶ In gl. [*credo, in fi.*] ſ̃. q. fi. ſint le. cãm. 1. & 2. ¶ In gl. ſ̃. eo. [*ibi, In eccleſiis*] vt in Mutinen. T. dicit Hoſt. q̃ archi. hoc † faciet, niſi ſibi ex cã ab eẽpo interdicat poterit ẽt eẽps alios adiũgere, ſicut & iterũ examinare, vt ſ̃. dicit gl. [*& ibi, Mentiri*] vñ tenere vr̃ Inn. & Hoſt. q̃ ſi eſt cõis opinio de bonitate arch. excuſet eẽps [*& ibi, Examinandi*] examinatus † enim examinatur in his præcipue, in quibus vertitur periculũ aĩæ, de p̃bati. cãm [*& ibi, Accepimus*] Io. debebat ergo prius videre eẽps ſaltim qs, a quo, & ad quẽ titulũ p̃ſentaret: ſed ſi archi. ſcribi † fecit alicui ad titulũ p̃rimonij ipſius ordinandi, & apparet illũ non hẽre patrimoniũ, vel hr̃e minus ſufficiens, ſi archi. hoc fecit ſcienter, ageẽ primo ꝯ eũ, q̃ fuit in dolo: ſcd̃o ꝯ eẽpm, q̃ fuit in culpa: qa dolus præpõderat culpæ, ff. ad. l. Aqui. Item ſi obſtetrix. nec † obſtat exceptio de dolo ordinati, ad cuius inſtantiã factũ eſt. ceſſat enim hic talis oppoſitio, ne mendicet in vituperiũ cleri, ſm Gof. & vide circa hoc, quod ſatis ſcripſi poſt [c] Inn. de adul. intelli mus, ſuper gl. pen. ver. fallit. Sed Hoſt. placet, q̃ im putetur illi, q̃ mentitus eſt, & quærat ſibi victũ. 91. diſt. clericus. & p hoc ſubtrahet multis mã, q̃ mẽtiendo ſe facerent taliter ordinari, arg. ſ̃. de diuor. ẽto. §. pen. nec dẽt † alicui ſuũ mendaciũ [d] p deſſe. ff. de tributo. l. illud §. pe. nec dẽt aliquis p ſurreptionẽ p̃moueri. ſ̃. de electi. cũ dilecti. Illi † vero, q̃ ſe faciunt p̃moueri ad titulũ paupertatis ſuæ, ſequañ illã, de exceſ. p̃latorũ, nimis prauq. de his vero, q̃ ordinãtur ad titulũ patrimonii Chriſti, dicit Hoſt. q̃ aliquibus vr̃, q̃ eẽps hoc admittens, obligetur: qa q̃quid habemus, eſt patrimoniũ, & hæreditas Chriſti, de præb. cũ ſm: ſed ipſe dicit idẽ ſeruandũ, qđ de alijs: intelligo, de quibus præmiſſit: quia licet verba ſint diuerſa, mens eſt eadem, & eiuſdem conditionis ſunt, de verborum ſigni. intelligentia, de conſtitu. tranſlato.

ti [*Diſtricte*] Hoſt. habebat lr̃am diſcrete, dicens, q̃ ſuis ſubditis hẽbat p̃hibere, nõ extraneis, ne falcẽ ſuam &c. de elec. venerabilẽ: vel qa id oẽs non ad uertũt, iõ diſcrete facit. ad hoc, de off. dele. ſup qõnũ, ver. p̃inde ſtatuimus. Vel. i. nõ fulminãdo ſtatũ ſnĩam, ſicut qdã faciũt indiſcrete, de eo, q̃ fur. ord. c. 1. [*Audeant*] repete ſine tua p̃ſciẽtia [*Qui*] ſubditi. ſ. p̃mouendi [*Prohibitionem*] maxime cũ ẽt a iure p̃hibiti ſint, vt patet in prima glo. [*Interdicas*] poſt qđ interdictũ, & nõ prius, ſi celebrauerint, irregulares fiunt, de hoc. ſ̃. de tẽp. ordi. q̃ tranſlationẽ, & eo. ti. c. ij. lib. 6. [a] ¶ Scd̃a ſ̃gl. ſignat q̃riũ, & ſoluit, reliquũ nõdet p qõnẽ, an abſente eẽpo &c. ¶ Int̃ gl. ij. [*ibi, Epiſcopus*] dat † p̃mẽdatitias, & formatas, lo. [*& ibi, Habet de cõſuetudine*] idẽ no. 9. q. ij. epiſcopum [*& ibi, Speciale*] dixit hic Ho. q̃ gñalis vicarius, cui aliquis ex ſpãlibus caſibus p̃miſſus eſt cũ cl̃a gñali, hoc poſſet, vt no. de officio vica. c. ij. lib. 6. in vlti. gl. dicit tñ, q̃ in præſentia epiſcopi, qui ſic gñaliter hoc cõmiſit, nõ dẽt hoc ſine ipſius p̃ſcientia expediri. ar. ſ̃. de oſſi. le, volentes, de offi. ordi. Romana, in fin. lib. 6. [*Et in fi.*] dic, vt infra de tempo. ordi. cum nullus, libro ſexto.

ADDITIONES.

a Ordinatus. Vide quod no. ſ̃. eo. officium, ſuper verſi. nullus.
b Decanos. Vide hic pulchre per d. Anto. de Bu.
c Poſt. Et vide ple. Bar. in l. apud §. Marcellus. ff. de do. excep. & plenius per ipſum in l. cum mulier. ff. ſol. matri.
d Mendacium. Vide tex. illum ſing. quem ibi no. omnes, & maxime qui inducit ad no. q. in l. ſi. ff. de rei vendi. & vide multa accumulata pulchre per d. Iaſ. in l. 1. C. de tranſac.

SVMMARIVM.

1 *Commendatitias ad ordines non dat archidiaconus.*
2 *Quid hic contineant, & de earum varietate remiſſ.*
Diſcrete, quibus intelligatur rationibus, eod. nu.
3 *Epilogus, & additio gloſſarum nu. 4.*
Commendatitias formatas dat epiſcopus, & quo caſu vicarius generalis, eod. nu. 4.

CAPVT VII.

1 Significaſti. Caſus. Archidiaconus † non dat p̃mẽdatitias ad ordines: & sũt tria dicta. ſm ibi, & eis. tertiũ ibi, q̃ ſi p̃ſcientia. ſic. ſ̃. c. cũ ſatis, & c. archidiaconis [*Literas*] p̃tinentes † q̃ pñt ab alio eẽpo ordinari, ſm Inn. de varietate harũ literarũ vide qđ dixi de cleri. nõ reſi. fraterni-

ADDITIO.

a ¶ Libro 6. In glo. ſuper verſi. ſtatutum.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus examinat, & præſentat ordinandis, & ponit prælatos in ſede.*
2 *Probare non ſufficienter, & probare nullo modo adæquuntur.*
3 *Poſſeſſionem alicuius officij, vel dignitatis probare ſiquis intendit, quid probare teneatur.*
4 *In ſede ponere non habetur loco electionis.*
Intruſio in beneficium quæ dicitur, ibid.
5 *Epilogus, & Additio gloſſarum.*

CAPVT VIII.

1 Tnoſtrum. Caſus. Archidiaconus † examinat, & pñtat ordinãdos, & ponit prælatos in ſede [*Sufficienter*] & ſic † fuit pinde ac ſi nullo mõ fuiſſet p batum. ſ̃. de trãſa. c. ij. cũ ſuis p̃cor. [*Officio*] p̃ſuetudinario, vel p priuilegiũ dignitatis,
2 & no. patẽter p hãc † decr. q̃ ſi qs p̃bare ĩtẽdit poſſeſſionẽ alicuius officij, vel dignitatis, non ſufficit ſibi p̃bare exercitiũ actuum, q̃ de iure cõi non ſpectãt ad dignitatẽ, vel officiũ: ſed ẽt dẽt p̃bare illos actus ad dignitatẽ ſpectare, & ſic iã obtinui in archi. Bon. p̃bato. n. q̃ talis tali tpe dabat examinationes publicas, vel priuatas, nõ eſt p̃bata poſſeſ
a ſio archidiconat', niſi p̃beẽ, q̃ ad offm archi. illud ſpectet. Sed ſi ille act' de iure ſpectat [a] ad illud officiũ, vel dignitatẽ, tunc ſatis eſt p̃bare exercitiũ illius actus, vt inſtitutio ad eẽpm, inueſtitura ad archi. & ſic de ſingulis. fortaſſis. n. cãcellarius Medio lan. habebat de p̃ſuetudine, vel priuilegio facere, q̃ ſequunt, ſed qa id nõ fuit p̃batũ, & de iure ad illud offm non ſpectat, ut ſeq̃t, iõ ſuccubuit, p̃cor. de re iudi. cũ Bertoldus [*Abbates*] has inſtallationes abbatũ abhorrẽt Ciſtercien. ſ̃. de ſimo. ne dei,
3 Vin. [*In ſede*] hoc † non habetur loco electionis, de electi. eccleſia. i. & ubi non procedit auctoritas epiſcopi dicitur intruſio, ſecundum Hoſt. de præben. cum iam dudum, ibi, die intruſionis &c. Vlt. gloſſ.
4 † ſoluit contrarium, & remittit. ¶ In gloſſ. 1. [*in fi.*]
b & de app. vt noſtrum. b

ADDITIONES.

a Spectat. Ad hoc ſupra, de elec. c. Cumana, & c. cum eccle. de cauſa poſ. & proprie. & in c. dilecto, de præben. & Bar. in l. j. de iti. actuque priua. & vide ſcripta per me in c. dilecto, archi.
b Noſtrum. Hoc ponitur in ſuperſcriptione. c. proxi-

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Delegatio cauſæ ad archidiaconum de archidiaconatu cuiuſpiam quibus rationibus teneat.*
C. cauſam, de iudi. in quibus locum non habeat, & huic loco non repugnet, ibid.

CAPVT IX.

1 Inſuperſcriptione. [*Archidiaco.*] Iſtis † archidiaconis cã iſtius archiaco. delegatur de conſenſu partiũ, vel non habebant iſti ſimilem cauſam, vel nõ fuit exceptum; Et ſic non obſtat de iudiciis cãm.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconi in monaſteria iuriſdictionem non habent, niſi quantum tribuit eis generalis, vel ſpecialis conſuetudo.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Quædam alia, clauſula, an & quibus caſibus per eam peti poſſint maiora ſpecificatis, & nu. 3.*
Maiora quando peti poſſint ex ſpecificatione minorum, ibid.
3 *Procuratio debetur viſitationis cauſa.*
Viſitatio quæ comprehendat, ibid.
4 *Spectare verbum abſolutè prolatum omnia comprehendit, quæ aliquo nobis iure debentur.*
5 *Libello in eodem plures cauſæ admittuntur iure canonico.*
6 *Metas ſuas nequis tranſcendat, vbi tractetur.*
7 *Regula ab apoſtolica ſede non approbata non obſtat.*
Religioſi tenentur obedire epiſcopo, cum non præcipit aduerſus regulam, ibid.
8 *Sententia quomodo concipiat in tendentibus in futurum, remiſſ.*
9 *Bailiua eſt vulgare Gallicorum, & hic pro diſtrictu ſumitur alias dicitur baiulia, & cur.*
10 *Cauſas ad ſui ſubditi iuriſdictionem quando, & quis eo inuito poſſit audire, & nu. 11. & 12.*
11 *Laici poſſunt in iudicem ſuum non conſentire, niſi excipiatur. Clerici vero ſecus.*
13 *Debere, eſt verbum latum, ſicut verbum pertinere.*
14 *Iudex ſecularis poteſt opponere, ſi ſubditus ſuus in cauſa fori ſui, ſe non uegligente, trahitur ad eccleſiaſticum.*
15 *Familia gaudet priuilegijs epiſcopi.*
16 *In teſtem admittitur, qui recuſaretur in iudicem.*
De teſtibus etiam ſit prouiſio in reſcriptis cauſarum, & quo petente, ibid. & nu. 22. aliàs ius commune ſequitur, ibid.
17 *Comparatiuum pro poſitiuo ponitur hic.*
Archidiaconus, vel prælatus minor epiſcopo quando iuriſdictionem habeant in monaſteria, priores, & capellas eorũ, & nu. 18. & 19.
20 *Huiuſmodi, vox quid inferat.*
21 *Nouum, vel inſolitum quid petit epiſcopus à ſubdito, ſi probat id percipere ab alijs conuicinis, conuicitur is, à quo petit, & quando.*
23 *Archidiaconus habet iuriſdictionem de conſuetudine.*
24 *Archidiaconus, vel alius prælatus minor, vel inferior epiſcopo quę & qua ratione poſſunt acquirere, quæ pertinent ad epiſcopum, & nu. 25. 26. 27. 28. & 32.*
Epiſcopus quæ poſſit amittere, quæ ſpectent ad ipſum, eod. nu. 24. vſque ad 29.
Epiſcopalis ordinis quæ ſunt, eo. nu. 24. auctoritatis quę.
26 *Cap. accedentibus, de exceſſ. præla. cap. cura, de iure patro. cap. conſtitutus, de relig. domi. intellectus.*
27 *Epiſcopalis iuriſdictionis ſimplicis quæ.*
28 *Officij certi quæ.*
29 *Conſuetudo quæ & in quibus extẽdatur, & nu. 30. 31. vſq; ad nu. 40.*
30 *§. ſi conſtet, legis venditor. ff. com. prędi. intellectus.*
Priuilegium ad quę extendatur. ibid.
31 *Res inter alios acta & c. quo caſu hic non habeat locum.*
33 *Præſcriptiones & conſuetudines differentię quędam, & nume. 34.*
34 *Præſcriptio odioſa, & reſtringenda.*
Conſuetudo tanquam fauorabilis dilatanda, ibid.
37 *Vocandus an archiepiſcopus ubi de iuribus eius agitur inter aliàs perſonas.*
38 *Conceſſio differt hic à conſuetudine in acquirendo.*
40 *Extenſio de iuribus ad iura an & in quibus fiat, & ad quę alia, nu. 29.*
41 *Viſitatio præſcribi non poteſt abſque iuſto titulo, Iuſtitutio epiſcopalis per ſolam patientiam epiſcopi non præſcribitur.*
43 *Suffragium, & additio gloſſarum, & nu. 45.*
45 *Ex ſitu rei intra limites ſuę iuriſdictionis nemo poteſt intentionem ſuam de iure communi fundare, niſi epiſcopus, & imperator, excipitur rector quo ad iura ſua parochialia, & quare, & nu. 46.*
46 *Limites epiſcopatuum ſtabiles, nec præſcribuntur: mundani vero ſecus*
Ad limites laicorum non eſt recurrendum ab eccleſiaſticis, ibidem.
Titulus cur in eccleſiaſticis requiritur, ratio, ibid. uerſicu. & ex hoc.
47 *Potentia eſt multiplex remiſſ. ibid.*
48 *Monaci ſi parere nolunt abbati, per epiſcopum compellendi.*
49 *Conſuetudo priuatę perſonę, & magis abbati dat iuriſdictionem.*
50 *Cõſuetudo rpobata trãsfert onus probandi ita, quod obtineat eam probans, niſi contra probetur.*

CAPVT X.

a 1 Dilecto. [a] Caſus. Archi. int̃ mona. iuriſdictionem nõ habet, niſi quantum tribuit eis generalis, vel ſpecialis cõſuetudo. Et ſunt tres partes. In prima generalis cauſæ commiſſio. In ſecunda ibi, coram, actoris petitio. In tertia ibi, ideoque ſecũda determinata commiſſio. [*Quædam alia*] per
2 † hanc clauſulam fuit actum ſuper maioribus cauſis, quam fuerit expreſſa, & valuit iudicium, & ſic contra ſupra, de reſcriptis, ſedes. Solu. ſecundũ Inno. hoc operatur virtus ſubiecti ad clauſulam, quædam alia. ſ. quod ſequuntur ratione ſui archidiaconatus ad ipſum ſpectantia. propter quam clauſulam etiã de maioribus ad archidia. ſpectantibus poterit. & idem eſſet, ſi quis coquereretur, q̃ aliquis ſibi iniuriareẽ ſuper domo, & rebus alijs ad eum ratione talis hæreditatis ſpectantibus: nã tunc maiora, quam ſit domus, dum tamen ad hæreditatem ſpectantia, puta ciuitates, & caſtra petere poterit ſecundum ipſum; ad quod, de reſti. ſpo. cum ad ſedem. Et vide circa formam libelli, quod ibi dicam in glo. no. admitti, de proba. licet, de dona. inter dilectos, de officio ordi. conquerente. tamen ſecũdũ eũ, qui vellet tenere cõtrariũ, poſſet dicerere, q̃ hic nõ fuit exceptum; ad hoc. C. de an. exce. l. vlt. de reſt. ſpol. c. j. poſſet etiam dici ſecundum Hoſt. q̃ in reſcripto fuerunt etiam alia ſpecificata, & hęc propter breuitatem omiſſa: vel ſecũdum eum ſpecificando procurationem annuam
3 ſpecificaſſe vr̃ viſitationẽ, cuius † ratione debetur procuratio, quæ viſitatio nõ eſt ſine iuriſdictione, & peccatorum examinatione, & correctione, nec aliq̃d maius in inferioribus ſpecificetur. ſecunda ſolutio Inno. facit ad ea, q̃ dixi. ſ̃. de reſcriptis, Rodulphus [*Spectantia*] nõ dicit † quo iure, & ideo ſub hac generalitate comprehenduntur oĩa quæ debentur non ſolum iure ſcripto, vel priuilegio, ſed etiam pacto vel conſuetudine, ad idem de p̃ſcrip.

etiam

ēt pacto, vel ꝓsuetudine, ad idē, de præscrip. audi-
b tis, [b] ſm Inn. & eſt arg. ꝙ † ſm ſimplicitatem iuris
5 canonici plures cauſæ in eodem libello admittū-
tur. remittit Hoſt. de fid. inſtr. inter dilectos, in prī.
[*Debito*] vide no. de reſt. ſpo. ex qōne, in gl. ſi. [*Petijt*]
6 cōfeſſoriam intētando [*Metas*] de his† metis no. j.
de proba. cum cām, Vin. [*Secundum Deum*] alias non
eſſet parendum, ſi de hoc conſtaret, de hoc de tē-
7 po. ord. ad aures [*regula*] per† ſedem Apo. approba-
ta: alias non obſtaret ſm Inno. ad hoc, de voto. c.
vno, libr. 6. alias tenentur religioſi obedire ēpo, ex
quo contra regulam non præcipit. 16. q. 1. qui ve-
re, & c. cum pro vtilitate [*Obedientia*] in his quæ ad
obſeruantiam religionis ſpectant, vt eſt dictum
[*Petijt inſuper*] ipſe archi. [*Ne decætero*] quomodo in
8 his †poſſit concipi ſentētia in futurū, vide. j. de ſe-
pul. in noſtra [*Facerent*] abbas & monaci [*Bayliua*]
9 vulgare† Gallicorū, de ſent. exc. dilecto, lib. 6. aliàs
dī baiulia: quia baiulus gerit vices alterius, & ſu-
mitur hic pro diſtrictu [*Conuenire*] iniuſta vī hæc pe
10 titio: tum† quia epiſcopus cauſas ad iuriſdictionē
ſubditi ſpectātes audire poteſt, illo inuito, de hoc
de offi. ord. cum ab eccleſiarū. Imo dicunt quidā,
ſed non placet Inn. ꝙ ab eo poſſit iuriſdictionem
11 aduocare. ff. de iudi. iudiciū. tū quia priuati † pūt
conuenire in iudicē non ſuum, ff. de iur. om. iudi.
ſi conuenerit, & ſufficit inter laicos, ꝙ non excipia
tur, ff. de iudicijs. l. j. & 2. & 3. q. 6. pulſatus. in cleri-
cis ſecus, de foro cōpe. ſignificaſti. Et iō quia iniu-
ſta fuit petitio ad eam. j. non rūdetur, vel quia in
hoc mona. non peccabat. Alij dicunt petitionem
iuſtam ꝓp ſpecialem archidiaconatus conſuetu-
dinē, maxime ad remouendam fraudē, ne. ſ. paula
tim ius ſuum ab archi. ſubtrahatur, ar. ff. de dolo,
cum quis, de aqua plu. arce. l. j. & l. deniq;. & ſatis-
fit petitioni ibi, eadem iuriſdictione dūtaxat, &c.
In quo poteſt hoc comprehendi ſm Inn. per præ-
c alle. l. iudicium. dicit Inn. hic additionem [c] poſuiſ-
12 ſe, qua† dicit illam loqui, qñ in iuriſdictione, quā
d minor iudex [d] exercet, ſupior hēt maius imperiū,
vt qñ aditur in inferioris defectum. C. de iudi. cū
ſpecialis. C. de fabricen. ſi quis. quo caſu inferiorē
cognoſcere volentem poſſet ſuperior prohibere.
vel intelligitur, quādo minores ſunt officiales vel
vicarij maiorum. quare, cum archidiaconi, & ar-
chipresbyteri ſint vicarij epiſcoporū. ſ. c. 1. j. tit. 1.
& vlti. poterunt per epiſcopos prohiberi. archiepi
ſcopi autem præſides prouinciarum, & legati in
ſubditos plenam iuriſdictionem habentes prohi-
bere non poterunt; & ſic loquatur in auth. de de-
fen. ciui. ſ. interim, in fi. licet fateatur legatos adi
ri poſſe per querelam, de offi. leg. c. j. [*Debere*] non
13 †dicit quo iure, & hoc verbum latum, ſicut verbū
pertinere, ff. de verb. ſign. l. verbum, pertinere. hoc
tamen reſtringit. j. ad ſpecialem conſuetudinem,
14 ſm Hoſ. & no. ſm † Abb. iudicem [e] ſeculalem poſ-
e ſe opponere, ſi ſubditus ſuus in cauſa ſui fori, ipſo
non negligente, trahitur ad eccleſiaſticum forum
[*ſpecialibus*] quaſi fateretur cauſas archiepiſcopi,
& ſuorum non debere coram ſe agi [*Familiæ*] qui
15 †gaudent priuilegio epiſcopi, ar. hic, & C. de epiſ.
& cle. l. j. 12. q. 2. eccleſiarū ſeruos. 16. q. 1. ſimiliter,
de pœnis, Romana, lib. 6. in auth. de ſanctiſ. epi. ſ.
16 ſportularū, ſm Hoſt. [*Senonenſes*] no. admitti† in te-
ſtem, qui recuſaretur in iudicem, de offi. deleg. cū
R. vbi de hoc [*Canonicos*] ſpecialis prouiſio facta ex
officio, vel de conſenſu partium, vel ſolius abba-
17 tis, ſm Hoſti. [*Pleniorem*] q̄ extranei: vel † ponitur
poſitiue. i. plenam [*Monaſterio*] patet hic archidia-
conum, vel prælatum minorem epiſcopo de iure
communi non habere correctionem, viſitationē,
vel iuriſdictionē aliquā in mon. per ꝓñs nec pro-
curationem ratione viſitationis debitam, de præ
ſcrip. cum ex officio, ad idem. 18. q. 2. dudum, & c.
18 peruenit, de capel. mona. c. 2. ¶ Quid† de prioritа-
tibus? ſol. Idem, ſi ſunt conuentuales, vel ad hoc ꝓ
epiſcopum inſtituti, vel ſit ibi conuentus, de con
ſue. cū dilectus, ad hoc, de ſta. mo. c. ij. in fi. In alijs
ſecus, cum nec gaudeat priuile. monaſteriorum.
x. q. j. c. j. In capellis etiam monaſteriorum nō exē
ptis percipit archidiaconus iura ſua, non obſtan-
19 te priuile. epiſcopi. de exceſ. præla. ca. 2. ¶ Quid† ſi
monaſterium habeat populum? videtur, ꝙ Abb.
ratione viſitationis populi debet archi. procurare
ar. de priuile. ex ore. ſ. fi. x. q. j. epiſcopū, & placuit,
& hoc placet Inn. niſi monaſterijs exemptis cum
iuribus parochialibus populus datus eſſet; ad hoc
f de verb. ſigni. veniens. ver. cenſentes. [f] Alij dicunt,
ꝙ nec in monaſterijs, nec in ipſorum populū mi-
nor epiſcopo iuriſdictionem habet, licet iura pa-
rochialia, ſicut decimas, & ſimilia, j. ad totam ſuā
parochiam poſſit exigere ab illis. 16. q. 1. decimas,
& c. quicunq;. j. de decimis commiſſum, & c. dilē-
cti. Alij dūt, ꝙ & ſi archi. in monaſterio iuriſdi. nō
habeat, habet tamen viſitationem, & correctionē
quod hic non negatur. nec obſt. 16. q. j. alia. non. n.
ibi ſacerdos per ſe diſtringet monacos ad abſol-
uendas decimas, ſed per ſuperiorem ipſos faciat
coerceri, ſm Hoſt. adhæreas primo dicto [*In huiuſ-
20 modi*] ſ. eiuſdem† ordinis, & j. eaſdem metas con-
ſtitutis, & non magis priuilegiatis, Inn. q. d. alijs ſi-
milibus eiuſdem diœce. Hoſt. ſm quem argue, ꝙ
21 †vbi epiſcopus a ſubdito petit aliquid nouum, vel
inſolitum, a iure tamen non omnino improbatū,
g puta [g] cenſum, vel charitatiuum ſubſidium, vel ſi-
milia, ex quo ꝓbat, ꝙ id hēt & percipit in alijs cō-
uicinis, conuincitur, & is, a quo petit, niſi aliud ꝓ-
bet. ad idem iura alle. in vlt. gl. [*De præmiſſis*] ſ. ꝙ ar
chi. conſueuit exercere iuriſdictionem in illo mo
naſterio, vel in alijs eiuſdem conditionis, & ordi-
22 nis ſecundum Inn. [*per eoſdem*] ergo† non ꝓ alios.
& fuit hæc prouiſio, vt prædixi, ſecundum Hoſ. ſer
uanda propter formam mandati. ff. mandati. dili
genter, ſecundum Guil. Na. alias & per alios pro-
bari poſſet: quia edictum de teſtibus, &c. ff. de teſti
bus. l. j. & ſup. ſecundum Hoſti. in totum ſufficien-
ter, & plenarie, & vos pro ipſo plenarie ſententiа
feratis, quòd ſi non probatur de omnibus, ſed de
23 quibuſdam, eandem &c. [*dumtaxat*] hic† patet, ꝙ ar
chidi. non habet iuriſdictionem niſi de conſue. ꝓ
& contra inducta ſunt iura. ſ. c. ij. ¶ Ad quorū opi
nionum, & ſuper hoc plenam concordiam no. ſe-
cundum Hoſt. quod quædam ſunt ordinis epiſco
palis, quædam epiſcopalis auctoritatis: quædam
ſimplicis epiſcopalis iuriſdictionis, quædam certi
24 officij. ¶ Epiſcopalis† ordinis ordinare, conſecrare
dedicare, reconciliare, chriſmare: confirmare, &
ſimilia, quæ colligi poſſunt, de elect. ꝙ ſicut. ſ. pre
terea, & hoc non poteſt aliquis minor epiſcopo
acquirere etiam obtentu alicuius conſuetudinis.
68. dist. q̄uis, & c. ſe. de conſue. quanto, licet aliqui
aliqua exerceant, vel quia a iure hoc conceditur,
vt in abbatibus, de æta. & qua. cum contingat, vel
conſue. approbata per papam, ſicut no. de presby.
cardina. de ſup. ne. præla. ca. j. vel papæ priuilegio.
95. dist. peruenit, quod poteſt, de hoc in prædicta
decre. quanto, licet inferior minori. i. non ēpo, de-
legare non poſſit, de conſec. eccle. vel alta. aqua.
25 ¶ Quædā† vero ſunt ēpalis auctoritatis, ſicut cau-
ſas criminales, & matrimoniales audire, non dicit
ſnīas dare, vt vitet oppoſitionem, de qua. ſ. de ele.
tranſmiſſam, indulgentias concedere, & quo ad
exercitiū adminiſtrationis eccleſiaſtici beneficij
inſtituere, & deſtituere, & ſimilia, de q̄bus. ſ. eo. ad
hæc, &

hæc, & ſi qua pūt alia reperiri, q̄ ēps committere
poſſit, vt no. ſ. eo. ſignificaſti. In perpetuum vero a
ſubdito ꝺ ēpm non pūt acquiri niſi ꝑ papæ priui-
legium, vel conceſſionem ēpi cū præſcrip. ſecuta,
26 & ſic† intellige de exceſ. præla. accedentibus, [h] de
h iure patro. cura, de reli. do. conſtitutus, vel ex ſnīa
arbitri, ſeu alia conuentione præſcrip. firmata, de
præſcrip. cum olim, & ca. veniens. & ſm hoc ſine
calumnia poſſet intelligi de præſcrip. auctorizabi
li, de inſti. cum veniſſent: aliàs conſuetudo nō ꝓ-
27 deſt, iuxta not. ſ. eod. cum ſatis. ¶ Quædam† ſunt
ſimplicis iuriſdictio. ſicut viſitare, corrigere, coer-
cere modica coerctione, cās minores audire, &
terminare, & quædam aliæ, quæ in ſequentibus
concor. colligi poſſunt, & in his putat Hoſt. & Ar-
chi. quo ad parochiales eccleſias, & minores titu-
los de iure communi eſſe vicarium epiſcopi. ſ. eo.
ad hæc, in iuribus ibi alleg. vbi papa circa iuriſdi-
ctionem archidia. de iure conſultus reſpondit, &
reſpōſum per ius expreſſum confirmauit: maiorē
tamen confirmationem exercere non debet incō
ſulto epiſcopo, niſi in talibus plus acq̄rat, de elec.
dudum, de exceſ. prælatorum ad hoc. nec iſta vica
ria extenditur ad maiores titulos, ſicut ſunt abba-
tiæ & conuentuales eccleſiæ, niſi per conſuetudi-
nem hoc acquirat, vt hic, arg. de offi. archipresby.
c. fin. de maio. & obed. cum inferior. Caueat ergo
epiſcopus, ne hac vicaria permittat archi. vti tan-
to tempore, quod conſuetudinis preſcriptio ſit cō
pleta, ar. de elec. Cumana, ad fi. de cauſa poſ. cum
eccleſia, & ca. cū olim. Interim poteſt enim ipſum
& in his quandocunq; vult, cum ſit eius vicarius
prohibere, vt dixi. ſ. c. ij. & no. j. tit. j. c. fi. ¶ Quædā
28 †vero ſunt certi officij, ex quibus & quo ad abba-
tes & alios aliqua de iure communi ad archi. per-
tinent, de quibus. ſ. c. ad hęc, ver. in quadam. de cę
teris remittit ad ſummam, dicens etiam ibi per
i hoc ſupplendum [*Eiſdem* [i] *abbatijs*] not. hic, quod
29 †vbi conſuetudo [k] eſt iuri contraria, vel eccleſijs
k onoroſa, non eſt extendenda. ſ. de conſue. c. j. & de
decimis, tua, & c. cum contingat, neq; ad alia iura.
j. de præſcri. auditis. j. de capel. mona. ca. 2. neq; ad
alias eccleſias, vel perſonas. 12. dist. oīa. 11. diſtin. ca
tholica. Si vero ſit laudabilis & rationabilis, & ſu-
per re conceſſibili, quale eſt illud, vt archi. in mo-
na. iuriſdictionem hēat, quod ēps debet archi. de
facili concedere, vt ſuum facilius ferat onus, arg.
j. ti. j. c. fi. & quæ a iure non reprobatur, talis ſeruā-
da eſt, & etiam extendenda ad alias eccleſias, non
dico ad alia iura, vt hic, & ſ. de electione, cum ec-
cleſia Vulterana. 11. dist. in his. 12. dist. cōſuetudo.
8. dist. quæ ꝺ mores. j. de cenſibus, ſopitæ. & hoc in
telligas, ſi maior pars eccleſiarum, vel perſonarū
eiuſdem conditionis, hanc ſeruet, vt ibi, & ff. de iu
ſti. & iure. l. pen. quod eſt ēt nō ſolum de eccleſijs
eiuſdem diœce. ſed etiam eiuſdem prouinciæ ſen
tiendū, adeo, ꝙ ſi certum ſit, aliquam eccleſiam
hanc conſue. non ſeruaſſe, cogi debet ad eam im-
poſterum obſeruandā. quod ex eo apparet, quia
eccleſiæ de nouo edificatæ ad hoc aſtringuntur. j.
de cenſibus, eccleſijs, ſicut eſt in officijs eccleſiaſti-
cis vnum modū ſeruare. 12. dis. c. pen. & fi. vnā mē
ſam cōem habere. j. de cenſibus, ex parte. præroga
tiuam eiuſdem dignitatis ſeruare. ſ. de conſuetu.
cum olim. & hoc eſt verum, ꝙ alij coguntur, niſi
hēant contrariam, certam, laudabilem conſuetu
dinem & præſcriptam. ſ. de conſue. ca. fi. j. de præ-
ſcri. auditis. 12. dist. illud breuiter, vel niſi alius hęc
iura in hoc monaſterio exerceat. j. de præſcrip. cū
ex officii. ſ. j. vel niſi pro illa aliam habeant, puta
vna eccleſia ieiunat die Sabbati, & alia die Mercu
rij. 12. dist. illa. Hic enim minor pars non cogit ſe-
qui maiorem. Alij dicunt in his, quæ ſunt iuriſdi-
ctionis, vel ei annexa, fieri prorogationem de per-
ſonis, dummodo maior pars populi vtatur tali cō
ſuetudine, argu. ff. de iuſti. & iur. l. penul. ff. ad mu-
nicip. quod maior. ff. de teſti. teſtium. ſ. fi. niſi con-
ſuetudo ſit contra rationem inducta. ff. de legibus
quod non ratione. In alijs autem, quæ conſiſtunt
in penſionibus, præſtationibus, vel ſimilibus, non
30 eſt conſuetudo extendenda, vt hic. nec† ob. ff. com
munia prædi. venditor. ſ. ſi conſtet: quia ibi nō ſit
extenſio de vna re ad aliam, ſed ad eandem rem
tantum, ſicut & j. de cenſi. ſopitę, cum ſuis cōcor.
nec ob. ꝙ ea præter cōſuetudinem debita erat de
iure [l] communi. nunquam enim eſt extendenda,
vel reſtringenda conſuetudo, vel priuilegium ita,
vt vna res diuerſo iure cenſeatur. j. de deci. cum in
tua, cum ſuis concor. ſed & facilius fit extenſio in
his quæ non pertinent ad alium de iure commu-
ni. j. de reli. do. c. 1. contra hoc tamen ſic cōſueuit
31 †opponi, ſi monaſterium fuit diligens, nec permi-
ſit contra ſe hanc cōſuetudinem induci: imo ſem
per viriliter reſtitit, quare debet ei ꝓiudicare ne-
gligentia aliorum. nam & res inter alios acta &c.
j. de re iud. c. pe. Reſpondeo, hoc ideo eſt, ne vna, &
eadem eccleſia diuerſo iure cenſeatur. 12. q. 2. co-
gnouimus, ſed & præiudicium affertur nullum,
vel modicum. Nam & ſi archidiaconus hæc iura
non exerceat, tamen epiſcopus ipſa per ſe, vel per
eundem archi. vel alium exercebit, vt patet in eo
quod legitur & no. eo. c. j. epiſcopo tamen ſp̄ pręi-
udicare dēt, qui vidit archidiaconum hæc exercē
tem, & non ꝺicit, argu. not. ſ. de conſue. c. ij. ff. de
le. de quibus. & ex quo hoc concedit de aliis, per
ꝓñs & de iſto hoc videtur concedere. nam & ex-
preſſe & in perpetuum ipſi archi. hoc concedere
32 poſſet. quod autem† hic innuit, quod per tacitum
conſenſum epiſcopi acquirat archidiaconus hāc
iuriſdictionem, intelligi debet, quando nec epiſco
pus, vel abbas, vel alius hanc iuriſdictionem ibidē
exercuit. alioquin præſcriptio interrupta eſſet, vt
no. j. de præſcrip. cum ex officij. Sed & qñ epiſco-
pus hæc exercuit, apparet, ꝙ non intendebat cōce
dere archi. hanc iuriſdictionem. vnde & patet, ꝙ ſi
epiſcopo ignorante hoc exercuit nullam conſue-
tudinem acquiſiuit, argumen. ſupra de conſue. c.
33 1. & melius. C. de ſerui. l. 1. & 2. ¶ Sed† oppones, nōne, ſi ſuſtinuit, quod hanc iuriſdictionem in vno
tantum monaſterio exerceret, per conſequens vi
detur tacite conſentire, quod eam habeat etiam
in alijs monaſteriis? Reſpondeo non: quia in hoc
caſu videtur magis fulciri ius archi. præſcriptione
quam conſuetudine. aliud, quando in pluribus
exercuit, vt ſupra no. quia tunc magis innititur cō
ſuetudini, quam præſcriptioni. præſcriptio† autē
34 l tanquam [l] odioſa potius eſt reſtringenda, quam
extendenda. j. de præſcrip. vigilanti. Conſuetudo
vero tanquam fauorabilis non eſt reſtringenda,
ſed dilatanda. & facit, quod de titulo in conſuetu
dine non requirendo dicam de præſcriptionibus
cum olim, ad fi. vnde & ſi preſcriptio ad noua mo
naſteria non extendatur, conſuetudo tamen extē
deretur, argumen. infra de cenſi. eccleſijs, & ca-
pitu. ſuper eo. ſupra de conſue. cum olim. Quidā
m tamen [m] inter conſuetudinem, & præſcriptionē
nullam differentiam faciunt: & dicunt, quod
etiam ſi in omnibus monaſteriis prædicta exer-
cuit, non tamen hoc in nouis monaſteriis exerce
bit, argumentum, infra de deci. cum contingat,
ſecundum Innoc. & faciunt hæc ad quæſtionem
legiſtarum de nobili, qui nunquam collectauit
ſubditos, cum mos patriæ habeat, quod tribus
caſibus poſſint illos collectare, puta militando

filias maritando,& mare transfretando,quorum vnum ſibi imminet,quod vide per Cyn.C.quæ ſit lon.conſue.l.2.in.4.col. vbi diſtinguit cum Petro inter ius vniuerſale ꝓſuetudinis,& ius ſingulare p̄ſcriptionis 12.q.2.cognouimus,vbi legitur, ꝙ etiã noui reditus iure veteri cenſent:quia non dicitur hoc ibi,ꝙ eps̄ de nouis reditibus partem ſuam ſoluat clericis ideo , quia de veteribus ſic ſoluit , ſed quia ſic ſolui debet de iure communi.nec ob.ſ.de cenſi.ſuper eo,& ſ.de conſue.cum olim: quia ibi loquitur de his iuribus , de quibus nihil certũ eſt in iure ſtatutum.In illis. n.ſatis æquum eſt,ꝙ conſuetudo prouinciæ,ſiue vicinarum eccleſiarũ debeat obſeruari,ar.12.diſt.diuturni,& c.oĩa,& c.ſe. ſed ꝙ archi.in mona.prędicta exerceat ꝯ ius eſt cõmune . & quod diximus de archi.idem intelligas de decano,& quolibet alio, qui hoc de iure communi exercere non poteſt. ¶Quid†ſi decanus in hoc monaſterio ſancti Petri hanc iuriſdictionem acquiſierit ex priuilegio,vel conſuetudine iam p̄ſcripta : poſtea ceſſet ipſam exercere tanto tpe,ꝙ archi.in oĩbus alijs mona.hanc iuriſdictionem de cõſuetudine acquiſiuit;nonne per ꝓs ipſam exercebit ī hoc monaſterio ſancti Petri? Reſpõdeo nõ quia ſatis dat intelligi per hanc lr̃am,quando dicitur,in eiſdem abbatiis,& quãdo dr̃.ſ.in huiuſmodi abbatijs . i.ſimilibus . non enim ſunt ſimiles,ex quo ponis , ꝙ ibi ad diuerſos iuriſdictio pertinebat.¶Quid†ſi non iuriſdictionem, ſed certam pẽſionem annuam,puta.x.ſol.vel certam partẽ obla tionis in omnibus alijs omnia præſcripſit,& de cõſuetudine acquiſiuit,nunquid eãdem poterit exigere a monaſterio ſancti Petri? Reſpõdeo non:qa talis conſuetudo onerola eſt . ſ.de conſue.ca.j.ſm Inno.hoc intelligi debet ſecundum Hoſ.vbi alius, quã epiſcopus hanc aquiſiuit : ſecus in epiſcopo, vt patet in eo,quod no.ſ.eo.ſ.ſuper verſ. vel in huiuſmodi abbatijs,ver.& eſt ar.& eſt ratio, quia iure communi omnia eꝑo ſubeſſe videntur.x.q.j.regẽda.12.q.j.p̄cipimus, & c.eccleſiaſticarũ.¶Sed obiicitur†ſm Innoc.cum hic videatur agi de iuribus tantum archiepiſcopi,vnde eſt hoc, ꝙ mona. abſoluitur,vel condemnatur? Itẽ quare archieps̄ non vocatur? ideo ſignat̃ contra.ꝯ.de maio.& obedien.inter quatuor.ſol.ibi. ¶Adhuc†etiam ſic opponitur:ſi archiepiſcopus hęc omnia conceſſiſſet archidiacono,in oĩbus alijs monaſterijs hęc conceſſio non extẽderetur ad monaſterium ſancti Petri.quare ergo extendit̃ cõſuetudo; nonne plus p̄t q̃ cõceſſio? Reſpondeo ſic in hoc caſu. Nã qũ hoc ꝓcedit archieps̄ in aliis mona. per ꝓs̄ de iſto hoc prohibuiſſe vr̃, arg.45.diſt.diſciplina.ꝯ.de deci.ad audientiam,& c.ex parte.in conſuetudine vero,ex quo hoc permittit in alijs hoc idem, & de iſto pręſumitur tacite conſentire. ¶Quid ſi † abbas hoc exercuit,nonne in hoc caſu fiet extenſio? Reſpondeo,ſi hoc fecit nomine epiſcopi,vel alterius,non fiet:ſed ſi tanquam abbas tunc extendetur hęc cõſuetudo: quia alia eſt iuriſdictio archidiaconalis, alia abbatialis . ¶Sed nunquid†de iuribus ad iura fit extenſio? Reſpondeo,ſi vno iure vtatur quis de his , quæ de iure communi competunt, omnia alia conſimilia retinere videtur , niſi aliud contrarium præſcribat . Nam & ſi epiſcopus , vel archidiaconus aliquo loco , de quo non conſtat , quòd ſit alterius iuriſdictionis , hæc iura exercuerit, ibidem de cætero exercebit,ꝯ.de reli.do.c.1.& hoc maxime obtinet in iuribus archidiaconalibus,& conſimilibus,quæ per conſuetudinem acquiruntur ſm Inno. cuius eſt mens totius huius.glo.& tu exinde elicias, quicquid boni poteris.vel dic,vt no.ſ.eo.c.ſuper,ver. vel in hmõi abbatijs.Vnum tamen†non ommitto ſm Hoſt.ꝙ cum viſitatio epiſcopalis impræſcriptibilis ſit, vt patet.ꝯ.de præſcrip.cum ex officii,& de cenſi.cum venerabilis,& c.venerabili,nũquam dicam, ꝙ archidiaconus,vel alius poſſit hanc pręſcribere ſine iuſto titulo.ꝯ.de præſcrip.ſi diligenti,& c.cũ olim, quamuis & per conſuetudinem iuriſdictionẽ acquirat,vt patet in hoc. c.& in alijs iuribus ſupius inductis:ſed hæc omnino eſt alia, quam epiſcopalis.hoc enim debetur de conſuetudine,vnde & poteſt per deſſuetudinem inumbrari, vt in proemio inſti.ſ.igitur poſt libros.illa vero de iure communi, nec per deſſuetudinem inumbratur. ¶Quid †ergo,ſi archidiaconus , qui per conſuetudinem acquiſiuit viſitationem, poſtea amittat ipſam per deſſuetudinem,nunquid epiſcopus,qui per centũ annos ſtetit,ꝙ non viſitauit , volens viſitare & veniens admittitetur? Vtiq;,vt in dictis.c.ꝯ.de p̄ſcrip. cum ex officij,& de cenſi.cum venerabilis, & c.venerabili.per quod euidenter conuincuntur male ſentire,qui dicunt,ꝙ epiſcopalis inſtitutio per ſolam patientiam epi præſcribatur[*Habuiſſe*] vt dicit Inn.eſſe poteſt,ꝙ in vno iure obtinebit , & in alio ſuccumbet.¶In†glo.3.[*ibi.l.vlt.*] vide de iudi.nouit,ſuper gl.no.ꝙ.¶In gl.[*no.ergo ibi, Si chorus.*ſ.1.] vide de proba.cum cauſam,ſuper glo.2.[*& ibi,Interrogari*] vide in præalle.c.veniens, ſuper vlti.glo. ¶In † glo.1. [*in fi.*]& adde,quod no.16.q.1.alia,& dicam.ꝯ.de capel.mo.dilectus,in gl. vbi fit.hoc dicit Hoſtien.ꝙ non† putat etiam,quod comes,vel princeps alius minor Imperatore hanc allegationem facere poſſit.nam ratio ſpecialitatis, quare minor epiſcopo non poteſt hoc facere, eſt, ne videantur in vno corpore duo capita quaſi monſtrum.ꝯ.de off.ord.quoniam.fundat tamen rector intentionem ſuam de iure communi quo ad iura parochialia,vt patet ex no.de his,quæ fiunt a prælatis,de deci.cum in tua,de offi.ord. cum ab eccleſiarum.ratio ſpecialitatis,quare allegatio hęc imperatori competit,eſt excellentia principatus,qui quo ad tpalia ſuper oẽs conſtitutus eſt a Deo , in auth.quomodo oportet epiſcopos &c. vñ & mundi dñs dicitur.ff.ad l.Rho.de Iac.deprecatio, ar.C. de quadrien.pręſcr.bene a Zenone.facit quod ibi no.& in l.2.C.in quibus cauſis colo. cen. lib.11.Et vide quod dixi poſt Hoſti.de iureiur.nimis , ſuper verſi.tenentes.7.q.j.in apibus:& ſm augmentum vr̃ hoc ẽt ad reges extendi.7.diſt.quo iure. illud tamen poteſt intelligi tantum de imperatoribus,& regibus Romanorũ.nec ob.quod loquitur in plurali,quia tunc conſiderat pręteritos,& futuros,qñ in ſingulari,præſentem tantum . Sicut cum dicimus,Romani pontifices,& Ro.pontifex.vel ibi iõ in plurali:quia quandoq; fuerunt plures imperatores ſimul regnantes.C.de fun.ciui.l.1.4.5.7.& 8. ſed & de Tito,& Veſpaſiano diuulgatum eſt. Rõ vero,quare hæc allegatio nõ cõpetit comitib⁹, ſicut epis̄,eſt:qa limites†eꝑatuum ſtabiles ſunt,nec mutant̃,nec præſcribuntur.16.q.3.licet , de parochi.ſuper eo.mundani vero præſcribuntur, & per potentiam vſurpantur,diuiduntur,& augmentãtur quotidie per fas & nefas,vt patet ex no.in p̄al. c.ſuper eo,& de voto,ꝙ ſup his. vñ iudices eccleſiaſtici non recurrunt ad limites laicorũ, de relig. do.c.j.cũ ꝓcor.& ex hoc ẽt inſurgit rõ, quare in eccleſiaſticis regrit titulus,& de his remittit Hoſ.ad ſummã,de p̄ſcrip.ſ.q̃ exigant̃,ver.ſic notabis. ¶In †gl.[*& ita ibi, Conſuetudinem*] & p⁹ ver.p̃t notabat n oĕ ius ſpeciale,vel gñale: qa multiplex eſt potẽtia ſm no.de reſcrip.ſcifcitatus.¶In glo.[*Correctio,ibi, Abbatem*] cui ſi † monaci parere nollent,per eꝑm compellantur.ꝯ.ne clerici, vel mona.relatum. de ſent,

ſen.exc.monaci.Idem ſi † agatur in ſignra iudicij abbas pro ſe cõſuetudinem habet, cum & illa priuatæ perſonæ det iuriſdictionem , de ſo.compet. cum contingat,fortius abbati.9.q.3. conqueſtus. ſi talem non habet conſuetudinem , ad epiſcopũ recurretur,ſm Hoſti. qui etiam remittit ad ſummam,de tem.ord.ſub.§.quartàdecima, ver.antepe.& ſe.¶In gl.[*Lite,ibi,Remiſerunt*] per conſultationem.putat Hoſti.ꝙ per app.ideo, quia cauſa non fuit ad eos remiſſa,licet aliis commiſſa . ¶In glo. *no. quod ibi,Violentia*] item non gratioſa , de hoc.§. de poſtn.bonæ.2.¶In gl.vlt.[*ibi,Super eo*]de offi.ordi.conquerente,ad fi. [*& ibi,Contra mortem*] vbi de hoc[*& ibi,In iſto*]vide quod de hoc not.12.diſt.illud,in prin.magnæ gl.per ea,quæ dixi in textu , in gl.pen.circa principi.ꝙ†talis conſuetudo probata transferat onus probandi ita , quod obtineat, niſi contra probetur.

ADDITIONES.

a ¶Dilecto.Adde ꝯ.no. vide Bar.in l. iudicium ſoluitur,ff.de iudi.an p̄ſes prouinciæ poſſit prohibere delegatum ab inferiori , ne iudicet & Bar.ibi dubitat.Bal.
b Auditis.Facit quod no.gl.3.& ſuper illa. & ꝯ.ſuper ver.debere , per Ioan.Andre.
c Additionem.Intellectus.l.iudicium.ff.de iud.
d Iudex.Vide Bar.in l.niſi.§.ſi tamen vicinum.ff.de dam.infec.& pulchre Barba.conſi°55.col.3.vol.2.
e Iudicem.Facit,quod no.gl.& doc.in l.j.ff.de rei vend.
f Cenſentes.Ibi vide plenius per Io.And.poſt Inn.
g Puta.Vide Hoſt.ꝯ.in gl.ma.ad fi.ver.quid ſi.
h Accedentibus.Ibi vide Io.An.circa indulgentias,& Arch.in c.fi.de pœni.& remiſ.& in c.quod autem,de pœni.& re.per Ioan.And.
i Eiſdem.Vide gl.& ibi Pau.de Caſt.in l.deprecatio,ff.ad l.Rhodi.de iac.& vide etiam Panor.& Barba.in c.clerici.ꝯ.de iudi.& ibi cæteri ſcribentes.
k Conſuetudo.De materia iſta vide Cyn.C.quæ ſit lon.conſue.& Io. An.in materia conſuetudis,& ſ.de conſue.c. fi.in vltimo membro. & de ſtatuto vide Bar.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iure,& in l.iura.ff.de legi.& d.Bar.de Sali.in commento.l.de quibus.ff.de leg.
l Tanquam.Vide.l.quod eſt.C.de ſtatu defunc. & ibi Bal.
m Tamen.Vide per gl & Io.And.in c.fi.ſ.de conſue.
n Per.Et ſic no.ex gl.quod verbum,ſolent,notat conſuetudinem.

¶De officio archipresbyteri. Rub.

¶Quia poſt archi.archipresbyter facit gradum , ideo &c.Goffr.de hoc.25.diſt.perlectis , ver.archipresbyter.

SVMMARIVM.

1 *Capitula tria priora huius tituli quid intendant.*
2 *Aſſidue fieri dicitur,quod fit horis competentibus . Temporibus ſuis omnia debent conuenire,ibid.*
3 *Archipresbyter gerit vices epiſcopi in celebratione diuinorum. Archidiaconus in iuriſdictione.*
4 *Solennia pro miſſa ſolenni,quando quilibet epiſcopus adeſſe debet . Epiſcopus in feſtiuitatibus debet eſſe preſens in eccleſia,impedimento ceſſante,ibid. Collecta intelligitur miſſa ferialis,& ratio,ibid.ver.quod ſequitur,& nu.8.& interdum ſumitur pro conuenticula. In miſſa feriali dicuntur multæ orationes,in ſolenni una ibid.*
5 *Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum,nu.6. Militari comiti præfertur vicarius in concurſu alioquin in militaribus comites vicarijs,qui in ciuilibus,præferuntur comitibus.*
7 *Reuerentia reciproca alterius in alterum contingit ex ratione diuerſa.*

CAPVT I.

1 **Archipresbyter.** Iſtam decr. & ſequentes diuiſim non ſummo,nec diuido tũ † prima tria capitula hoc intẽdunt,ꝙ archipresbyter ciuitaten. ſubeſt archidi. principaliter præeſt presbyteris, & p̃sbyteralibus officiis.& hic ſupple, ſtatuimus, vel volumus [*ſubeſſe*] vbi ſic eſt de ꝓſue. & in his,quæ ſpectãt ad officiũ archi.de iure,vel ꝓſuetudine,ſm Inn.[*Sicut*]non eſt oĩno ſicuriſſimũ;de hoc.ꝯ.c.fin.
2 & repete,ſciat [*Aſſidue*] i.horis † cõpetẽtibus.[a] 36.
a diſt.c.vl.37.diſt.de qbuſdam,de ꝓſe.diſt.5.nnnq̃.ꝯ. de frig.c.vlt.§.vlt.oĩa.n.ſuis debent cõuenire tpibus.23.q.3.ſi eccleſia in fi.[*In eccleſia ſtare*]Hierony. in epiſtola Nepotiani de hoc ipm commendat,& de munditia eccleſiæ,ibi vide.d.[*Ad vicem eius*]ge-
3 rit ergo † archipresbyter vices epi quo ad diuinorũ celebrationẽ.archidiaconus quoad iuriſdictio-
4 nẽ,vt in prin.c.[*Solennia*] loq vr̃†de miſſa ſolenni, quæ dr̃ in tertia in feſtiuitatibus, qbus qlibet eps̄, niſi cauſa impediat, dẽt in cathedrali eccleſia p̄ſens eſſe,de cõ.diſt.3.epiſcopus, arg.7.q.1.tẽporis qualitas,in fi.Hoſt.qđ ſequit de collecta põt intelligi de miſſa feriali,vel matutinali . & põt eſſe rõ: qa in illa multæ orationes dicunt̃ , & multa capitula,ſm Gof.cũ tũ in ſolenni miſſa cõiter nõ dica-
5 tur niſi vna.¶Gl.† ſignat ꝛrium,& ſoluit . ¶In j. gl.[*ibi.l.*1.]in ciuilibus cauſis vicarij p̃feruntur comitibus. in militaribus comites p̃ferunt̃ vicarijs, vbi ſocietas in iudicãdo ꝓcurreret, præponit̃ vica-
6 rius.¶In†gl.j.[*ibi,Ordinem*]dicebat Hoſt. ꝙ ſi archidiaconus eſt presbyter, ꝙ eſſe poteſt,nec per hoc amittit archidiaconatũ , de hoc de renun.ad ſupplicationẽ,tunc archipresbyter cedat ei,cũ ſit par in ordine,& maior adminiſtratione. dicit tamen, ꝙ eccleſiarum ꝓſuetudines ſunt ſeruandæ[*& ibi, Eſt ordo naturalis*]ſm vnam lr̃am,vt dicebat Hoſt.di-
7 uerſo reſpectu interdum†vnus reueret alium,& ille alio reſpectu reueretur ipſum . ponit exemplũ in filio carnali, qui eſt pater ſpiritualis patris carnalis,alter alterum reueretur,quia filius.¶In gl.j.
8 [*Miſſam*] ad quam hominesſ†colliguntur.vel i.orationem,quia de miſſa dixerat ſ.interdum ponitur collecta pro conuenticula.4.q.1.c.2.

ADDITIO.

a Competentibus.Vide Io.Andre.in c.ex parte,el 2.ꝯ.de cle.non reſiden.& per Archi.in c.licet canon, de elec.libr.6.& facit quod not. Bar.in l.2.ff.ſol.mat.

SVMMARIVM.

1 *Horę hebdomadariæ ſeptem,excepta miſſa.*
2 *Indeclinabiliter,ut hic ſumatur.*
3 *Archipresbyter punire quem non poteſt auctoritate ſua ſed epiſcopi.*
4 *Cedere,ceſſare. Scurrilitas,ruſticitas,ibid. Torpere,pigros reperiri,ibid.*
5 *Sine altaris miniſterio quę poſſint expediri.*
6 *Sacerdotes ciuitatis conſtituntur archipresbytero. Vicarius poteſt dare vicarium in voluntaria iuriſdictione, ibidem. Delegatus dare vicarium nõ poteſt,niſi datus a principe, ibi.*
7 *Additio gloſſarum. Inter cardinales nullus eſt,qui non ſit ſaltem diaconus, ibid. Canonicus nullus deberet eſſe,quin eſſet ſaltem in ſacris,ibid.*
8 *Canonici imitantur cardinales in poteſtate, & honore, non in receptione ordinum,ſeruitio eccleſię, & labore,ibid. Septimanę quando debeant incipere, eod.nu.§.in gl.2.*
9 *Scurra quid,quod maxime religioſus cauere debet.*
10 *Ad pœnitentiam ſolennem anni qui aſſignati.*
11 *Pœnitentes publice ſunt infames,non cauſa pœnitentię,ſed cũ minis publicati,nec ordinari poſſunt. Pœnitentię fructus,ibid.*
12 *Fuſtium ictus non infamat,niſi precedat ſententia. Pœnitentium publice officium ſumentes ex deuotione non ſunt infames , & ita qui pœnitentiam egerint,referuntur quidam,eod.nu.*

CAPVT II.

1 MInſterium Archipresbyt. Ideſt in miſſarum celebratione, quæ incipit, die dñico, Inn. [*Incipiendo*] q.d. prouidere debet† de hebdomadarijs horis, quæ ſunt 7. excepta miſſa. ſ. de cele.
2 miſſa. c. j. [*Indeclinabiliter*] nō† declinando ad alios actus illicitos, & ſeculares, Gof. [*Perſeuerent*] de celebra. miſ. dolentes [*Opus Dei*] de hoc vide in Hiero. ad Gal. h. & de ope carnis ibi ſub litera. f. [*Obtemperando*] q.d. non puniat illos ſua auctoritate, † ſed de
3 præcepto ſui epiſcopi, ꝺ quod nil agere debent, & cui ſunt oĩa grauia referenda. ſ. c. vlt. in fi. & ſic nō ꝺdicit. ſ. titu. j. c. j. & 2. [*Cedant*] 1. ceſſent [*Scurrilitate*] i. † ruſticitate, Vincen. Tan. [*Torpeant*] 1. pigri re-
4 periantur [*Et prohibita*] non ad ea, quæ no. de tranſla. c. 2. [*Fontes*] quæ ſequuntur † expediri poſſunt ſine altaris miniſterio: per quod poteſt exemplificari, de corpore vicia. ſignificauit, ſm Hoſt. [*Inungere*] de hoc. ſ. de ſac. vnc. c. 1. de verbo. ſign. quæ ſiuit
6 [*Sacerdotibus*] not. ſacerdotes † ciuitaten. confiteri archipresbytero, ergo hēt illorū curam: alias ſ. ſ. de pe. omnis [*Committitur*] no. vicarium poſſe dare vicariū, qđ in voluntaria iuriſdictione locū hēt, in contentioſa non, nec in delegatis locum hēt, niſi ſint dati a principe. ſ. de offi. deleg. ſuper qōnum,
7 Goff. de hoc. ſ. c. proxi. ¶ In† gl. 1. [*ibi, Cardinales*] arguebat Hoſti. ꝙ ſicut inter cardinales nullus eſt, ꝙ non ſit ſaltem diaconus, ita nullus deberet eſſe canonicus, quin eſſet ſaltem in ſacris, argu. de æta. & quali. quæris. & ad qđ facit, quod hī de con. diſt. j. eps ſacrificans, & c. iubemus. Vnde prouiſum eſt
8 hodie per cle. de æta. & quali. vt hi qui. dicit† tamē ꝙ etiam in humilibus eccleſijs canonici more ſimiæ in ptāte, honore, & dñio imitari conanť ſummos cardinales, ſed in receptione ordinum, & ſeruitio eccleſiæ, & labore conſiſtorij ſe faciunt teſtudines, vel cancros, & debent ēt in his archipſbytero obedire, vt hic, & ſ. c. 1. ¶ In gl. 2. [*infi.*] & ſic tūc debēt ſeptimanas incipere, qđ quidā non obſeruant. T. ¶ In 3. gl. [*ibi, Sententia*] Hiere. 48. ¶ In gl. 1. [*ibi, Diſcurrant, infi.*] 46. diſtin. clericum [*Scurrilem*] a
9 ſcurra, ꝙ† eſt vagus, quod maxime religioſus caue re debet, de offi. or. quanto, de regula. c. fi. ſm Hoſ.
10 ¶ In gl. [*Ergo eo, ibi, Pœnitente*] lo. intellexit† cū Hug. de vlti. anno ſeptēnij, quinquennij, vel decennij aſſignatis ad ſolennem pœnitentiā. nā annis intermedijs poterit fieri reconciliatio, eṕo inconſulto: ſed ſm Hoſt. illi intellectui contradicit. c. in capite. 50. diſt. & ꝓſuetudo approbata, remittit ad ſum
11 mam, eo. tit. ver. 5. Sed nunqđ tales† pœnitētes ſunt infames? dicit Hoſti. ꝙ ſic. vnde nec ordinari pñt, vt 50. diſt. pœnitētes. vj. q. j. infames, de biga. c. j. ſed hoc non accidit rōne pœnitentiæ, ſed criminis publicati p pœnitentiā. alias, ſi crimen ſit occultū, & pœnitentia ſit occulta, non infamat, ſed renouat, & emendat. 50. diſt. terrū, de teſti. c. fin. de ſumma tri. c. j. ad fi. infamatur ergo talis: tum quia publice verberatur, qñq; nudus incedens: tum quia crimen ſuum per ſententiam pœnitentiæ publicatur. 3. q. 7. §. porro. alias, ſi ſententia non præcedat,
12 ſolus† ictus fuſtium non infamat, ad id. ff. de pe. l. in ſeruorum, in fi. & per hoc dicit patenter errare eos, qui iudicant infames ſumentes ex deuotione officium publice pœnitētium. virtutis enim deuotio nō debuit improbari, vt probatur. ff. de poſtu. l. j. §. beſtias. damnent iſti Dauid ſe humiliantem. 2. Regum. vj. G. damnent Baptiſtam, Mat. 1. & 3. de quo dicit beatus Ber. Mirum, ꝙ actu innocens pœnitentis ſuſcepit offm: & qui nō hēt, vnde pœniteat: habeat tamen, ut pœniteat, damnent, & Ni-
niuitas, damnent & Chriſtum, qui facto per mortem crucis pœnitentiam humilem commendauit [*& ibi, In quo etiam caſu*] maxime neceſſitatis, de quo dixit in princi. [*Et infi.*] ſecundum Tan. quod nō placet Hoſtien. de hoc de offi. ord. paſto. in gloſſ. quo caſu.

SVMMARIVM.

1 *Cap. officium* ſ. *de offi. archidia. cum hoc conciliatio.*
Archipresbyter tenetur alijs prouidere ſacerdotibus non in ſpiritualibus modo, ſed etiam in temporalibus neceſſarijs & quando, ibid.
2 *Prouidere, futura conſiderare, & cuius ſit vtilitatis id facere.*
3 *Euchariſtia dat robur, nec eſt deneganda pœnitenti.*
4 *Sacerdotes omnes archipresbytero confiteri debent.*
5 *Sacerdos ſi non ſufficit ad ſacerdotalia exequenda, quo caſu alijs committere queat, & 4.*
6 *Neceſſitas legi non ſubiacet regulariter.*
Peregrini plus cæteris indigent, eod. ver. peregrini enim.
7 *Succurrendi verbo ſæpe ſacerdotes utuntur.*
Sacerdotum alter alteri debet ſuccurrere, ibid.
8 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu. 9.*
10 *In epiſcopo reſeruatis caſibus archipresbyter absq; ſpeciali eius commiſſione non abſoluet.*
11 *Animæ præſidentes quilibet tres habet, & quos.*

CAPVT III.

1 OFficium archipresb. Canonicis, vel aliis [*Ad miſſam*] ſ. tit. 1. officium. † dic ut ibi. vel archidiaconus præcipit diaconibus, ut ibi. Archipresbyter ſacerdotibus, ut hic [*Prouidere*] non ſolum in ſpiritualibus, ſed etiā in neceſſarijs temporalibus, ſi abūdāte archipreſbytero ipſi egent. 86. diſt. paſce, & c. non ſatis [*Prouidendo*] alias præuidendo, & eſt præuidere † futura
2 conſiderare, cui prouidere deſeruit in præſenti, ut in futuro caueatur periculum, quod timetur, ad hoc de ſeruis non or. c. j. ſecundum Hoſt. [*Confirmatione*] datur enim† euchariſtia ad robur, nec eſt de
3 neganda pœnitenti, de elec. c. 2. & ca. ſignificaſti. [*Cum omnibus*] i. & omnium ſacerdotum, quia ipſi
4 archipresbytero† confiteri debent, Inno. ſ. c. proxi. vel ſm Hoſt. hoc intendit, ꝙ ſi ꝓp multitudinē non ſufficit ad confeſſiones audiendas, alijs ſacer
5 dotibus committit, ad hoc ſ. c. j. in fin. & ſic † not. ſm eum, ꝙ vbi is, qui curam habet, non ſufficit ad ſacerdotalia exequenda, alijs ſacerdotibus hoc committi, quod eſt verum, ſi neceſſitas imminet, vbi. ſ. nec per ſe ſufficit, in quo caſu committere poterit. ff. de officio eius, cui man. eſt iuriſdi. l. j.
6 & quia regulariter† nec ſubiacet legi neceſſitas, de obſer. ieiu. conſilium, & adde quod dixi. ſ. c. proxi. in fi. & quod dicam. ſ. de pe. omnis, ſuper gl. executionem, cum ſua remiſ. [*Exinde*] i. poſtquam confeſſionem audierit, Innoc. vel i. de ipſis peccatoribus ad pœnitentiam venientibus [*Illis*] peccatoribus, Hoſt. ſed Inno. ex ponit. i. peregrinis, & ſacerdotibus. peregrini enim plus cæteris indigent: qa ibi, notos non habent de ſacerdotibus, confunderetur eccleſia, ſi ſine ſacramentis decederent, Inn. in hoc reſpexit ver. deforis, & ver. cum omnibus ſacerdotibus [*Ad Chriſtianos*] i. cathecumenos, Tā. [*Infantes*] vel adultos, de ſen. excom. qñ, lib. 6. [*Succurrendum*] hoc verbo† vtuntur ſepe ſacerdotes. de-
7 bet. n. vnus alteri ſuccurrere, vt ſ. dixi [*per iuſſionem*]
8 alias prouiſionem. ¶† Secunda glo. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ Vlti. gloſſ. arguit contrarium, &
9 ſoluit. ¶ In † gloſſ. prima [*infi.*] epiſcopo nullus minor benedicet. 21. diſtinctio. denique, & remittit Hoſtien. ad ſummam, eod. titu. §. fin. verſicu. 6.

¶ In

¶ In gl. 1. [*ibi, Tribus*] aliàs tanta, ibi dicit, ꝙ non debent in craſtinum reſeruari [*Et infi.*] de ſen. excom. permittimus, de cuſto. eucha. c. 1. ¶ In gl. vlt. [*infi.*] & hoc videntur Inno. & Abb. intelligere de grauiter peccantibus, al. præall. c. in capite, & 26. q. 6. c.
10 vltimo. ſi intellexerunt† de caſibus epiſcopo reſeruatis, id non placet Hoſt. qui dicit, ꝙ ſine ſpeciali commiſſione epiſcopi archipresbyter in illis non abſoluet, quod verum credo. ſ. de pœni. ſi epiſcopus, lib. vi. & ſic not. ſecundum Hoſti. quemlibet
11 † habere tres, qui preſunt animæ. papam cum ſuis
a vicariis: [a] epiſcopum cum ciuitaten. archipresbytero in hoc eius vicario, & curatum, de pœ. & remiſſi. omnis.

ADDITIO.

a ¶ Vicariis. Et ſic includit legatum papę.

SVMMARIVM.

1 *Archipresbyter ruralis quorum curam gerat eius officium, nu. 3. poteſtas. 6. 12.*
Contra decretum epiſcopi nihil poteſt ordinare, ibid.
2 *Contra incendij ſpirituali timorem multi cuſtodes conſtituti adinſtar vigilum urbis, & qui ſint hi.*
3 *Tituli opponuntur hic conuentualibus eccleſiis.*
Circunſpectio continua vigilantia, ibid.
4 *Sufficere ſi dicas in ſpiritualibus, ibi defeciſti.*
Fructus beneficij vacantis ad tempus ex cauſa capitulo conſentiente epiſcopus retinere poſſet, ibid.
5 *Matrix eccleſia duobus modis & quibus accipiatur.*
6 *Archipresbyter ruralis clericum ſibi ſubiectum priuare non poteſt beneficio, & ratio, niſi in caſu, & quo.*
Clerici ſolus eſt iudex epiſcopus, cum agitur in figura iudicij, ibidem.
Decretum pro ordinatione, ibid. in poſtremis verbis.
7 *Legatus, & epiſcopus facere ſtatuta quæ poſſint, & 8.*
9 *Epilogus, ſuffragium, & Additio, & nu. 10. 11. & nu. 12.*
Tituli uocabulum arie capitur, & nu. 11.

CAPVT IIII.

1 VT ſingulæ. † Archipſbyter ruralis presbyterorum, & laicorum plebanatus ſui curam gerit: contra. decretum tri ēpi nihil ordinare poteſt [*Aſſiduā*] ſicut pp defenſionē vrbis ab incēdio 7. cohortes conſtitutæ ſunt ſub viro ſpectabili
2 præfecto vigilum, vt ff. de offi. præfecti. vig. l. 3. ſic multi † deſeſiue ſub ſummo pontifice conſtituti ſunt propter timorem ſpiritualis incendii, vt gerant curam ſolicitam & aſſiduam, ſ. legati, primates, archiepiſcopi, epi, archidiaconi, archipresbyteri, ſed & viſitatores capituli prouincialis, de quibus de ſta. mo. in ſingulis. vigilent ergo, & nō dormiant. 81. diſt. oportet. 84. diſt. nunciatum, & de homici. pro humani, ibi, Excuſſo negligētiæ ſomno, ſecundum Hoſt. [*Imperiti vulgi*] i. ſimplicis plebis,
3 quā inſtructi ab epiſcopo inſtruant. x. q. 1. placuit, Hoſt. [*Titulos*] quaſi non† per conuentuales eccleſias ſ. tit. 1. c. fi. [*Circunſpectione*] i. continua vigilantia. Circunſpecta, i. habita circunquaq; [*induſtria*] quaſi recepta informatione a magiſtrali doctrina [*Obtendat*] alias oſtendat: alias, contendat [*valeat*] vt
4 † dicit Augu. vbi dixiſti, ſufficit, ibi defeciſti, ſecundum Hoſti. ſecundum quem licet archipresbyter ratum perpetuo non poſſit epiſcopus, ad tempus tamen ex cauſa de conſenſu capituli ſui poſſet retinere fructus beneficii vacātis, & remittit ad not. vt eccleſia. bene. c. vno, ad finem. vide quod ibi dicam [a] ſuper vlti. gloſſ. [*Matrici*] i. † cathedrali. 21. q.
5 2. ſicut, de ver. ſig. venerabili; matrix etiā appellat illa, quæ capellam habet ſub ſe. ſ. de ec. edi. c. 3. §. j. vide quod no. in cle. de ſen. excom. c. 1. ſuper uerſi. matricem [*Referant*] dixit hic Guido Iacobum Bo-
6 non. per hanc litteram tenuiſſe, ꝙ† archipresbyter ruralis, qui citauit clericum tituli ſibi ſubiecti ad reſidentiam, & ſi non ueniat, illum priuare non poterit. Item quia cum agitur in figura iudicii, ſo lus epiſcopis eſt iudex clerici, de hoc. 11. q. 1. de perſona. facit etiam. ſ. de hæreticis, cum iniuncto, in fi. & hoc uerum eſt, niſi ad ipſum ex ſpeciali iure ſpecter deſtitutio, & uide quod dixi de clericis nō reſi. relatum, & ca. qualiter, & de electione, licet canon, lib. 6. ſuper gloſſ. penul. [*Decretum*] i. contra ordinationem epiſcopi. & argue per hoc, ſecundum
7 Hoſti. legatum† non poſſe facere ſtatutum contra
b ius commune. [b] inferior enim eſt ſuperior & c. de maio. & obe. cum inferior. contra de offi. leg. c. fi. de conſan. quod dilectio, de uerbo. ſigni. ex parte, 3. 1. reſponſo. ſolu. in his, quæ ſe. ap. ſibi reſeuauit, nil poteſt ſine ſpeciali mandato, de hoc de offi. lega. quod tranſlationem. nec contra ſolennia concilia, & quæ communiter obſeruantur, unde non poſſet ſtatuere, quod minor. 30. eligi poſſet in epiſcopum: uel quod quis poſſet habere plures curas, uel his ſimilia. nec alio modo ius commune in totum tollere: conſtitutiones tamen iuris communis declarare poſſet, & renouare: & ubi pœna
8 deficit in iure, poſſunt† epiſcopi, & legati per pœnale ſtatutum exagerare nouam imponendo, uel ueterem augendo, de loca. c. j. poſſent etiam ſtatuere, quod quis nō habeat uocem in c. niſi ſit in ſacris, de ætate, & quali quæris, ad hoc. 96. diſt. ſatis euidenter. hoc. n. non eſt conſtitutiones papales ſubuertere, ſed eis deſeruire, & illas ſupplere quod eſt admittēdū, de no. oper. nun. c. i. de priuil. c. 2. poſſunt & ad correctionem morum non ſubuertendo ius commune, ſed ſupplendo ſtatuta facere præceptoria, prohibitoria, atq; pœnalia: quia ſiue plectendo, &c. 23. q. 5. prodeſt, ſecundū Hoſt. qui hoc not. hic, & in præ. decre. ex parte. & adde quod dicam, de offi. leg. c. fi. in prin. & omni-
c no uide, quod dicam, de app. c. ult. lib. 6. ſuper [c] ul
9 ti. gl. ¶ Secunda† glo. ponit 5. modos, quibus dicit tiulus, & remittit. ¶ Tertia gloſſ. arguit, & allegat
10 tria iura in contrarium. ¶ In† gloſſ. 2. [*ibi. l. 1.*] ibi, hunc titulum prætor propoſuit habendæ mentionis cauſa [*& iai, Non eſt Ambiguum*] ſequitur, cum famil. ercis. titulus inter bonæfidei iudicia numeretur, portionem hæreditatis, ſi qua ad te pertinet,
11 incremento fructuum augeri. ¶ In† glo. ſecunda [*ibi, Epiſcopi*] 12. q. 2. monemus [*& ibi, l. 1.*] & in præmio. 6. libr. [*ibi, Debitis*] titulis [*& ibi, Non eſt ambiguum*] ubi de hoc, & in auth. de ecc. in rubrica. ¶ In gl. [*arg. quòd infi.*] ubi de hoc, & ſ. de offi. ordi. cum ab eccleſiarum. de archiepiſcopo no. eo. titu, c. paſtoralis, in gl. ii. ¶ In gloſſ. penul. [*infi.*] ſimile. ſ. de ſumma trini. damnamus, uer. cum ergo ſ. de exceſ. præla. ſicut unire, de accuſa. inquiſitionis. j. reſpon. ¶ In gl. ulti. [*ibi, Poſſunt*] alias iſta littera eſſet
12 ſibi contraria, ſecundum Hoſt. unde† dicebat Inn. quod terminabit minora ſecundum ordinationes epiſcopi.

ADDITIONES.

a ¶ Dicam. Et vide gl. quæ incipit, an legatus, & ſuper illa Ioan. Andr. in c. fi. propter, de reſcri. lib. 6.
b ¶ Commune. Adde tamen, quod epiſcopus ex cauſa poſſet ſtatuere contra ius commune, & contra canones, ita Bald. ſingulariter in l. omnes populi, ff. de iuſti. & iure, ar. l. fi hominem. ff. man. & do. Iaſo. & alij moder. in d. l. omnes populi, multa alia allegant. & vide late ēt do. Fel. in c. j. ſupra de conſti. & plenius do. And. Barba. in repet. rubricæ. C. qui admitt. in 8. & 9. charta, vbi multa accumulat.
c ¶ Super. Vide cle. ne Romani, de elec. & vide Innocen. in c. veſtra, de loca.

¶De officio primicerij. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Primicerij officium quod.*

1 ¶Est primus†in choro,vel primus in cantu : cum ipse est absens, eius officium supplebit, qui ei lege aut eruditione proximus est.25.dist.perlectis,ver. & primicerium,in fin.ad quod concor. C.de legi. hære.l.fin.ff.de vsufr.acc.l.j.§.interdum. & l.idem Neratius , & l.interdum, & in auth.de hære.quæ ab inte defe.coll.9.secundum Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Primicerius,idest cantor.*
2 *Habet iurisdictionem citra exclusionem archidiaconi , & in quibus & quam, ibid.& nu.3.*
4 *Eius officium quod,& nu.2.*
5 *Generaliter dictum restringitur ad subiecta rei terminos Immiscere se alienæ rei,culpa est,ibid.*
6 *Sensus capax quis.*
Vacare,pro intendere,vel operam dare,hic significat,eod.nu.
7 *Studioso cupienti proficere quinque necessaria,& quę.*
8 *Epilogus,& additio glossarum,& nu.9.*
Officij exhibendi cura in ecclesia cui incumbat,episcopo deficiente,ibid.

CAPVT I.

1 T primicerius. Idest† cā-
tor, Abb. [*Archipresbyter*] s̄.proxi.c.j. [*Curam*]
ex hoc ver.& ex illo infra , pro ani-
malibus,& infra, disciplinæ ac cu-
2 stostiæ,videtur†quòd iurisdictiōē
habeat : per hoc tamen non excluditur archi.iu-
risdictio.de hoc.s̄.tit.ij.c.j.secundum Hosti. [*Ratio-
nem*]si non monuerit, vel instruxit subditos , vel si
non punierit delinquētes, vel saltem episcopo nō
3 denunciauerit.s̄.tit.1.c.1.& si.habet†enim ordina-
riam in his,quæ sibi sunt commissa,argu.de offic.
ordi.cum ab ecclesiarum , secundum Innoc.dicit
Hosti. verum est de consue.dicit enim , q̄ de iure
scripto non inuenit,quod habeat coertionē: imo
4 consistit†officium suum circa disciplinam . i.do-
ctrinam,& custodiam,vt præcedit, & circa officia
quare & de negligentia obligatur,vt sequitur,arg.
s̄.de offi.archi.ea quæ . vnde & de ipsa rationem
reddet,vt hic dicitur [*Donet*]alias det[*Nocturna*]i.ad
vigilias nocturnas , vel matutinū , de quo de cele.
misc.c.1.[*Singulis*]ordinandis,& disponendis, Goff.
5 [*Quacunque re*] ad ipsum†pertinente, de quibus ali
qua.xxv.dist.c.1.ver.ad primicerium . alias culpa
est se immiscere rei ad se non pertinenti. ff.de re-
gu.iu.culpa est;de hoc de tem. or.ad aures,secun-
6 dum Host. [*Capacem sensum*] i.multa† recipentem ,
percipientem , & retinentem [*Vacet*] i. intendat,
vel operam det [*Instruantur*] diaconi, & inferiores
7 clerici,Gof.& dicit Host.hic colligi.v.† necessaria
a studioso [a] cupienti proficere. primum,q̄ singula
diligenter consideret,ibi, de singulis . scīm, q̄ de
probabili dubio se nō reddat certum,sed perito-
res interroget.C.de inge.manu.si viam;&,hoc ibi,
studium habeat.tertium,q̄ sit capacis sensus ibi ,
capacem sensum &c.quartum, quod totus verse-
tur circa studium,ibi,absque vlla vacet negligen-
tia.quintum,quod non dedignetur instrui ab eo,
cui magisterii officium iniunctum sit,vt hic,&24.
8 q.3.si habes.¶Tertia†gloss.signat contrarium, &
tripliciter soluit.¶Vlt.gloss.signat contrarium, &
9 soluit.¶In†gloss.vlti. [*ibi,Officium*] Rodo. expone
bat ipse.s.archi.[*& in fi.*]vel potest dici secundum
Hostien.quod secundum ordinationem rubrica-
rum vno deficiente suppiet alter, s.deficiene epi-
scopo archidiaconus,quo deficiēte,archipresby
ter,& sic ordinatim,ad quod facit quod dixi in ru
brica .

ADDITIO.

2 Necessaria studioso. Vide in quodam vocabulario iuris, habetur in formis in ver.scholaris, sed vide plene & eleganter per solennem doctorem.d.Baptistam de sancto Seuerino in suo aureo tractatu de modo studendi,col.2.

¶De officio sacristæ. Rub.

¶De officio sacristæ.s.thesaurarii . 25.distin.perle ctis,in fine.continuatio per se patet.

SVMMARIVM.

1 *Cura pro officio,& solicitudine.*
2 *Primicerij etymologia.*
3 *Epilogus,& additio glossarum,nu.4.& nu.5.*
Cap.ea,quæ.s̄.de offi.archi. & hoc quomodo conueniant,eod. nume.4.
5 *Canonica non detrahitur de relicto pro luminarijs.*
Olei quæstor & custodia cui incumbat,ibid. ver.potest etiam

CAPVT I.

1 T sciat. Archidiacono.De supio
ribus, & inferiori officio
idem est dictum [*Curam*] i.†officium,
vel solicitudinem. de animabus enim
curam non habet [*Vasorum*] dic vt j̄.
tit.j.c.j.[*Incerta*] alias sera.i.sub clauibus, quæ con
2 tinentur,La.secundum nomen†primicerij,quasi
primus in cera. videtur hoc ad ipsum pertinere.
dicit Host.q̄ per præmissa satis patet solutio.¶Gl.
3 †ij.soluit contrariū.¶Gl.vlt.obijcit,& soluit. ¶In
4 gl.ij.[*in fi.*]vel secūdum Host.† ibi loquitur solum
de collectis,& criminalibus,hic de vasis, vestimen
tis,& toto thesauro,qui ad manus sacristæ perue
nit.¶In gl.vlt. [*in fi.*] & de relicto†pro his lumina-
riis non detrahetur canonica. j̄.de testa.c.vlti.po-
test etiam dici secundum Host. quod sacrista quę-
ret oleum,& ipsum tradet custodi,qui illud custo
diet,& expendet.

¶De officio custodis. Rub.

¶De officio custodis,quasi ministeri sacristæ, & iō Isidorus non curauit de hoc officio.25.distin.per-lectis,Goffre.

SVMMARIVM.

1 *Pallium hic per.i.scribi debet,& vbi per,e.*
Ad custodem quæ nam pertineant custodire,ibid.
2 *Indesinenter quid facere quando intelligamus.*
4 *Auaritia,& prodigalitas in magnis,& minimis fugienda.*
5 *Mediocritas in cunctis intelligenda.*
Minimum melius,optimum,quod est,quando inspicuendum, eod.nu.
6 *Discretio contraria auaritiæ,& prodigalitati.*
7 *Incorrigibilis qui est,remoueri potest sine accusatore, & ratio.*
Suspendi debet a beneficio priusquā quis deponatur,& alius substituatur,ibid.ver.qui dicitur.
8 *Credet non statim episcopus archidiacono,& quo casu.*
Inscriptioni non subycitur archidiaconus,sicut officialis,eod. numero.
9 *Consensus eius adhibendus , cum res ad eum communiter spectet.*

In

*In dissensu episcopi,& archidiaconi recurritur ad archiepi-
scopum,ibid.*
10 *Laudi est contrarius minister malus : bonus autem eā auget.*
11 *Epilogus,suffragium,& additio glossarum.& num.12.13. & nu.14.15.*
Medium sequendum,& nu.14.§.1.
Ab officio suo remouetur minus idoneus.§.2.
*Campana est signum multa ex re subiecta significans, & af-
fert exempla,eod.nu.13.*
Eius etymologia ad finem.
14 *Dignitas vt alteri præferatur,quæ consideranda.*
15 *De custode inquiret episcopus ad denunciationem archidia-
coni.*
*Per denunciationem licet agatur, quo casu fiat ab administrā
do remotio custodis,ibid.ver.dicit Goff.*

CAPVT I.

1 Vstos. Sup.oportet,vt qā est.j̄.
[*pallia*] dicit Host.q̄ hic
† scribi dēt per i. palleum per c.de
hoc de vsu pal.super rubrica [*vtensilia*]exceptis vasis aureis,& argēteis,
& vestimentis preciosis, quorū cu-
stodia pertinet ad sacristam s̄.tit.j.c.vno, s̄m Host.
2 [*Indesinenter*] præfectus † vigilum tota nocte vigila-
re debet pp incendium , ff.de offic.præ.vig.l.pe.&
vlt.concor.j̄.de depo.bona fides,Vinc.[*Pernigil*] i.
3 †valde , vel perfectè vigil , & sic præpositio auget.
dic vt no.de consue.c.3. [*Oleum*] s̄.tit.j.c.vno, q̄.dic
4 vt ibi.& no.q̄ nedum†in magnis,sed etiā in mini-
a mis vitanda est prodigalitas , [a] & auaritia fugien-
5 da,Host.[*Discretione*]no.cuncta† cum mediocrita-
te & temperamento intelligenda esse,vt hic,& de
dona.apostolicæ.12.q.2.bonæ,de sen.exc.vt famę.
43.dist.sit rector.45.dist.disciplina,& c.omnis,& c.
sunt nanq;.3.dist.deniq;.ff.de ædil.edic.si quis ven
ditor,in fi.x.q.2.hoc ius porrectum.ff.de leg.1.lega
to generaliter.C.de dona.si quis argētum.aliquā-
do vero inspicimus,quod est minimum. ff.de hæ-
re.vel ac.ven.l.quod filij . ff. de lega.3.l.numis . ff.
man.si fideiuss.ff.de regu.iuris , semper.j̄.de censi.
ex parte.quandoq; id , quod melius est exigimus ,
in auth.de sanc.epis.§.si quis oratorij.col.9.de de-
cur.l.honores,in prin.C.de his, qui ad eccl.confu.
8.q.j.licet. quādoq; requirimus, qā est optimū.ff.
de ver.obli.vbi autem non apparet, primo respō-
so.ff.de tuto.& cura.l.diuus.63.dist. metropolita-
no,primo.c.j.§.fi.in auth.de monacis.§.ordinatio
b ne,col.j.Gof.& Host.vide de reg.iur. in obscuris. [b]
6 6.lib. [*Virtutum*] & sic discretio† contraria est auari
tiæ & prodigalitati, de quibus,de prębenauaritię.
de consue.c.pe.docet enim discretio discrete ex-
pendere,facultatibus consideratis,de solu.capitu.
2. ad idem . Tobi.4.ber. & præuideri sterilitates ,
& casus,qui contingere possent,Gene.41.de seruis
7 non or.c.j. [*Indomitus*] ex quo†incorrigibilis est, si-
ne accusatore remoueri potest : quia notorium est
ipsius crimen.17.dist.nec licuit.11.q.j.si quis sacer
dotum.2.q.7.quapropter.81.dist. Maximilianus.
23.dist.c.fi.j̄.de iureiur.querelam,s̄m Inn.qui dici
tur addidisse , q̄ priusquā deponatur,& alius sub-
stituatur,debet a būficio suspendi,de æta.& qual.
quæris.& in similibus idem,vt si non portet coro-
8 nam [*episcopo*] nō†statim credet episcopus archi.
si denunciatus inficietur : sed tunc ex integro co-
c gnoscetur.ff.de custo.& exhi. re.diuus. [c] tamen si-
ne inscriptione audietur archidiaconus,sicut offi
cialis.4.q.4.§.aliquando,Vin. [*Electo*] de consensu
9 †archidiaconi , cum cōgerat officium vtriusq; ,
de offi.archi.ad hæc.§.fi.& si dissentiunt, recurrat
ad archepiscopū,arg.de temp.or.nec episcopi, de
iure patr.nullus,Hosti.& adde, quod s̄m eum dixi
10 j̄.titu.j.c.3.[*vt*] sup.sic[*Laudem*] no.q̄† malus mini-
ster est contrarius laudi Dei . si bonus , illam pro-
11 mouet,& exaltat.Hosti.¶Secunda†gl. signat ꝺ̄riū
& soluit.¶Tertia gl.arguit,all.6.iura, ponens tres
12 versus.¶In†3.gl. [*ibi,respiciendum est*] sequitur, iudi
canti,ne quid aut durius, aut remissius constituat
quam exposcat causa [*& ibi,Si quis,in fi.*] iudicibus
non modice sæuientibus freni temperies adhibe
tur.¶In glos. [*sic ergo,ibi.l.2.lib.10.*] grammatici &
oratores iam decreto probati,si studentibus se nō
præbent vtiles,reprobantur.¶In glo. [*arg.quod ibi,
Nemo*] l.3.est, & vide de adulte.c.3.super vlti.gloss.
13 ¶In †gloss.j. [*ibi , in Causis*] hoc capitulum pro-
bat,q̄ campana est signum congregandi capitu-
lum.& sequens probat,quod est signum exeundi
ad bellum : & istud capitulum probat,q̄ est signū
horarum.dicit Hosti.q̄ quādoq; est signum actio
nis gratiarum,vt quādo gloriosam victoriam obti
nuerunt Christiani . Idem potest dicere de lauda-
bili consuetudine,per quam de sero pulsatur pro
salutatione virginis . quandoq; est signum factæ
electionis , quādoq; subtractionis alicuius ab hac
vita,vt Paduæ.aliqñ excōicationis,aliqñ gaudij,&
honoris alicuius personæ,processionaliter occur-
rendi,quandoq; ignem extinguendi,quandoque
lectum intrandi,quandoque ad parlamentum po
puli conuocandi , quandoque ad corpus Christi
honorandum . dicitur autem a Campania , vbi
prius vsus ipsius fuit inuentus.¶In gl.2. [*in fi.*] s̄m
14 Ala.dicebat Vin.quæ dignitas† alteri præferatur,
prius consideranda est lex municipij,deinde tem-
pus ordinationis.ff.de albo scri.l.j.& j̄.de maio.&
obedien.c.1.¶In glo.3.[*ibi,Minus*] vt in Clementi-
nis,de iur. patro.c.1.& vide quod dicam de simo.
& si quæstiones,super glo.alind[*& ibi,Vnde versus*]
Idem versus no.j̄.de offi.dele.querenti,& j̄.de cēsi.
c.3. [*& ibi,illud*] Oui.ij. metamorpho. ¶In gloss.
vlti. [*ibi,ar.*] secundum Lau. [*& ibi,Remouendus*]
quod non credo , nisi conueniatur criminaliter ,
vel per inquisitionem.j̄.de simo.licet , Vinc.vnde
15 †dicebat Hostien. quòd ad denunciationem ar-
d chi.inquiret [d] episcopus. remittit etiam ad no.de
e de iudi.nouit, ver.sed cum [e] dominus. dicit Gof-
fre.licet per denunciationem agatur ad correctio
nem:tamen quia iste ineptus erat ad administran
dum,& sic peccabat , ab administrando remoue-
tur:quia aliter corrigi non poterat.

ADDITIONES.

a ¶Prodigalitas.Et quod minus sit vicium,an prodigalitas, an auaritia,vide plene per moder.in l.is,cui bonis interdictum est, ff.de ver bo.obliga.
b Obscuris.Et ibi vide per Dy.
c Diuus.Ibi vide plene Bar.de istis denunciationibus , & vide de testi.co.c.præterea,& de accusa.sicut olim.
d Inquiret. De ista materia vide glo.& quod ibi no.& scripsi.2.q.1.in primis,& in q.7.c.sicut,& ibi etiam scripsi, & in iuribus ibi allegatis.& vide gl.summæ.2.q.7.& quod no.2.q.1.si peccauerit, Archi.
e Cum.Et vide de accu.c.qualiter,el 2.& in gl.ma. & in gl.fic.j̄.de simo:& in spe.de denun.

SVMMARIVM.

1 *Custodis cura quæ.*
2 *Columnæ ecclesiæ qui dicantur esse,& nu.6.*
3 *Almæ,epitheti ecclesiæ etymologiæ.*
Custodes habent & aliæ ecclesiæ præter cathedralem,eod.nu.
4 *Comparatiuum comparatiuo afficit mirabilis loquēdi modus.*
Meliora qui sectatur , deterioribus omissis , amicus efficitur Dei,ibid.ver.dydimus.
Laudandi doctores qui sint.ibid.
5 *Ex imperfectis duobus melius & rusticitatem sanctam habe re,quam eloquentiam peccatricem.*
7 *Epilogus,suffragium glossarum.*
Dolus bonus,contra quos exerceatur,eod.nu.7.ver.in gloss. vlt.& nume 8.§.2.
8 *Additio glossarum.*

CAPVT II.

1 Vstos. Omnis†ornamento nō precioſo.ad hoc.ſ.cap. proxi.ſecūdum Hoſt. [*Præparatum*] ſic & archipresbyter euchariſtiam de offic.archipresbyteri, officium. [*Singulas*] 7.ſ.j.de cele.miſſa.c.1.[*Co*
2 *lumnis*]ergo†non ſolum epiſcopi, & ſuperiores, vt de accuſa.qualiter.ij.ver.& ideo, ſed etiam inferiores columnæ dicuntur, ſecundum Hoſt.argu.de præben.maioribus[*Synodus*]Toletani concilij, vbi
3 hoc capitulum fuit factum[*Alma*]ſecundum†deriuatores.q.ſancta, pulchra, virgo, & nutriens, ab alo alis. alit enim verbo,& exemplo[*Eccleſia*]quælibet cathedralis.nam & alię cuſtodes ſuos hūt,de offi.or.cum vos [*Quales*] in antiqua hoc ſequebaē plus mediocres &c.dicebāt Tan.& Vin.not.mira
4 bilem modum loquendi†ꝙ comparatiuum addi tur comparatiuo [*Et ſanctiores*] vnde verſus . Qui meliora videt,ſi deteriora ſibi det.Vltio digna dei lumina tollat ei.Et Dydimus ad Alexandrū.Quiſquis deterioribus omiſſis meliora ſectatur, nō ip ſe quidem Deus eſt, ſed amicus Dei efficitur.preferendi ſunt igitur ſacerdotes, & potius meriti,& antiqui,& proprii,& morales verboſis . Et ſecundum Sen.laudandi ſunt, non qui magna celerita te verba præcipitāt, ſed qui vitam docent:& cum dixerint,quid faciendum ſit,faciendo probant, & in eo non comprehenduntur,quod dixerint fugiē dum.Hieronymus ad Nepotianum. d.Ex duobus
5 †imperfectis melius eſt ruſticitatem [a] ſanctam ha
a bere,quam eloquentiam peccatricem, & ibi præcedit,verba voluere &c.ibi vide ſupra eadem litera, & vide ad Pāma.4.eo. & ſuper ecc.c.9. [*Hi tres*]
6 iunguntur†& alii,perſonæ,ſiue rectores,vicarii,teſtes,ſynodales,& officiales epiſcoporum,ſecundū Hoſt. [*Inuidia*] Matth.8.ad literam, & vide ſuper eccle.4.c.& ſuper Gal.3.G.pulchre de inuidia¶Pe
7 nul.†gl.no.all.6.iura:ad cōtra.all.7.& ſoluit. ¶In gl.j.[*ibi.§.hoc nibilo.*] vide de reſcri.edoceri, ſuper j. glo.¶In gl.pe. [*& ibi.§.Ordinationem*] ibi,quia inter numeratos optimos apparuerit,is abbas ſit, & ordinem ſimul,& virtutem ſuffragātem habens [*& ibi.§.rogo*] vide de teſti.licet vniuerſis, ſuper 3.glo. ¶In gloſſ.vlti. [*ibi,Bonus dolus*] aſtutia.ſ.præſertim quæ exercetur aduerſus latronem, vel hoſtē. ¶In
8 †glo.j.[*ibi,Debere*] quod non eſt nouum:imo cępit hoc a tempore apoſtolorum,act.2.ad fi.& 4.ad fi. Hoſt.¶In gl. [*& ita ibi,Licet*] vbi de hoc & ibi,Sol. ſecundum Tan.¶In glo.vlti.[*ibi,intelligitur*] de bono.&j.de cuſto.eucha.c.2. [*& infi.*] de hoc.20.q. 3.conſtituit,& de conuer.coniu.dudum, circa fin. Ioan.Andre.

ADDITIO.

a ¶Ruſticitatem. Adde,quod alibi refert d.Feli.de ſancto Aug.ꝙ cum ei relatum fuiſſet de vita ſancti Antonij de Padua, quòd magno clamore cępit dicere,Surgunt indoćti, & capiunt regnum cęlorū,nos autem cum ſcientijs noſtris mergimur in profundum.

¶De officio vicarij. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli,ſiue continuatio.*
De vicario duplicis generis tradit hic titulus,ibid.
Vbi de vtroque alibi tum, ſub hoc titulo, quàm extrinſecus ibid.& nu.2.
3 *Pro vicarijs aſſignandis,vel pro ipſorum officio exercendo nihil a vicarijs exigi debet.*
4 *Vicarius quando det commendatitias.*
Recuſatur coram ſuo epiſcopo,ibid.
De vicarijs archiepiſcoporum,remiſſ.ibid.
5 *Officialis epiſcopi dat impuberi curatorem.*
Vicarij epiſcopi principali delegantur cauſæ, foraneo non, ibid.ver.item principali.

1 ¶Viſo†de his, qui eccleſiæ ſeruiunt nomine proprio,videamus de his,qui ſeruiūt nomine alieno, Goffre.& communiter per totum tit.tractatur de vicario,qui deſeruit eccleſiæ, excepta decr. pe.vbi tractatur de vicario iuriſdictio.habente.Et de hoc ſecundo proſequitur rubrica in 6. Et de primo ru
2 brica in Clemen.ad†materiam facit.16.q.7.in nona.93.diſt.c.fi.& 94.diſt.c.1.de vicariis habetur,de reſcri.c.poſtulaſti, de fil.presby.conſtitutus, & ca. Michael,de præben.extirpandæ, & de exceſſ.præ
3 la.illud.pro vicariis†autem aſſignandis, vel pro ipſorum officio exercendo nihil a vicariis exigi debet,de ſimo.ad noſtram,de pęnis, licet.de vicario in beneficio,de electione,cum ex eo.§.porro,& de
4 regu.iur. beneficium, lib.6.quando† vicarius det commendaticias, de tempo.ord.cum nullus. §.1. & ii.quòd corā epiſcopo recuſatur eius vicarius de offic.delega.ſi contra vnum . §.vlti. de vicariis archiepiſcoporum ſatis, de offi c.ord.Romana.ꝙ
5 † officialis epiſcopi dat impuberi curatorem ad cauſas ſpirituales,de iudi.cap.fin. Item vide de pben.ſtatutum, in fin.Item principali vicario epiſcopi delegantur cauſæ per papam, foraneo non, in Clemen.de reſcriptis,& ſi principalis, & certo caſu,quo non poteſt habere officium, nec ipſius vicariam,de regu.c.1.ver.ad prioratus.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius, ſi beneficium curatum poſtea ſit adeptus, vicariæ priuabitur.*
2 *Rectores eccleſiarum,quando ipſę in temporalibus pleno iure ſpectant ad monacos,vicarij monacorum inſtituti vocā tur.*
3 *Ob abſentiam vicarius non priuatur beneficio, niſi moneatur.*
4 *Canonicum quod non eſt,nec ſequendum, ſed corrigendum.*
A petitione quibus caſibus quis repellatur, eod.nu.ver.& eſt no.& nu.5.
5 *In beneficij cauſis iudex etiam petente aduerſario inquirit ex officio,& imponere ſilentium poteſt,nu.6.*
7 *Agit nullus inuitus regulariter.*
A petitione tamen iniqua & iniuſta deſiſtere cogitur, etiam expoſtfacto,ibid.
8 *Suffragium,& additio gloſſarum.*
9 *Ordinari an quis poſſit ad titulum perpetuæ vicariæ.*

CAPVT I.

1 Audientiam. Caſus.vicari⁹,† ſi beneficium curatū poſtea ſit adeptus, vicaria priuabitur. Et not.ꝙ hæc decre. Alexan.præceſſit dec.de multa.& duo facit.primo narrat factum.ſecundum,ibi,quia igitur, dat iudicem[*Mo*
2 *nacos*] quando†eccleſiæ quoad temporalia pleno iure ſpectant ad monacos,¦rectores ibi inſtituti ſolent vocari vicarii monacorum,vt patet.j. de præben.de monacis [20.*annis*] factum narrat, Tan.& Hoſtien.ſubaudit,maxime: tamen quantūcunq;
3 †abſit,non priuatur,niſi moneatur.j.de cleri.non reſi.ex parte,ſecundum Phi. [*in diuerſis*] etiam fa
4 ctum narrat [*non eſt canonicum*] ergo† nec ſequendum,ſed corrigendum,de fil.presby.ad hoc[*A petitione*] impetrat reus contra actorem; de hoc de reſcrip.c.vlti.Hoſtien. [*Deſiſtere*] ex quo conſtat,ꝙ
2 iniqua eſt petitio.Et eſt notabile ſecundum Inn.[a] quòd repellitur non ſolum, cum in libello continetur ineptitudo,ſed etiam cum alias eſt notum. hic enim non dicebat in libello ſe habere plures perſonatus:tamē,ex quo erat id notorium, quod non poteſt eſſe occultum,de transla.quāto,repellitur,ſecundùm Inn.& Abb. & hoc maximè locū
5 habet†in beneficijs, in quibus iudex etiam tacēte aduerſario inquirit ex officio j.de elec.cum nobis
6 olim.eſt hic ar.ꝙ ex† quo conſtat,ꝙ aliquis litigātium ſuper aliquo beneficio non habet ius in beneficio,poteſt vtriq; ex officio ſilentium imponi, etiam ſi aliàs libellus ſit ineptè formatus.ad idem de fil.presby.c.2.& 3.& c.quoniam,de reſcri.inter cæteras,de pac.cum clerici,ſm Hoſt.qui etiam ſu per hoc remittit,de offi.dele.cum contingat,& de
7 re iudi.cum Bertoldus.quamuis ergo†regulariter nullus inuitus compellatur agere,cogitur tamen ab iniqua & iniuſta petitione deſiſtere, etiam ex poſt facto,ſi fuerat ab initio repellenda, de iudic. examinata,vbi de hoc in vlt.gl.& ibi remittam;& fit hoc,vt reſtringantur lites, de reſcrip. nonnulli.
8 ¶In† prima gl.[*ibi,Nemo ex his*]vide de prob.ex litteris,ſuper glo.2.¶In†glo.j. [*ibi,Translatus*] ſecūdū Tan. [*& ibi,De multa*] vide quod ibi dixi, de conſt.
9 Io.execrabilis[*& ibi,Intitulata*] vnde ad† talem titulum perpetuæ vicariæ poterit ordinari.j. de reſcr. poſtulaſti,& hoc notant hic antiqui; ſed Goff. vī tenere contrarium.& Hoſti. dicebat ſe neſcire,an fuerit vitium ſcriptoris, in gl.Goff.all.etiam de ſi de inſtru.G.perpetuus [*& in ſi.*] quod dic vt in conſtitutione Cle.e.ti.quæ de eccleſijs.j. reſpon.

ADDITIO.

a Inno.Vide Inn.in c.conſtitutus,j.de fi.presby.& de diuor.ſignificaſti,& in c.cum contingat.j.de offi.dele.& in c.mandatum, de reſcri. poſt Comp.& vide in deciſio.Rotæ, concl.20.& duabus ſe. & vide Bar.in l.ſi vnus.§.pactus,vltra mediū.ff.de pac.& gl.ibi, & in l.vbi. pac.& doc.C.de tranſa.maxime Bal.& Sal.& Bar.in l. eum cui ita. §.qui ita.ff.de verb.ob.& Bal.in l.ordinarij.C.de rei vendi.

SVMMARIVM.

1 *Vicarias plures quis habere non poteſt,& de quo vicario intelligatur.nu.4.*
2 *Perſonæ pro rectoribus eccleſiarum vocantur in Anglia.*
Tales tamen non dicuntur habere perſonatus.
3 *Vicarij,ſi ſe contra prælatos erexerint,puniuntur.*
5 *Epilogus,& Additio gloſſarum.nu.6.*
Vicariæ in quibus caſibus habeant locum, ibid.

CAPVT II.

1 Prouideas. Caſus.Plures† vicarias quis habere non poteſt. & primò ponitur dictum.ſecūdò ipſius ratio, ibi, quia
2 cum[*perſonis*].i.rectoribus†eccleſiarum,qui vocantur perſonæ in Anglia reſpectu vicariorum, & tales iuxta vulgarem modum loquendi,licèt dicantur habere perſonatus,non tamen dignitates;quod dic vt no.j. de cleri.non reſi.quia nonnulli,Hoſtien.[*Eccleſiis*]j.e.tit. c.fi.[*Deſeruire*]etiam per iuramētum interdū;quo
3 caſu ſi ſe cōtra† prælatos erexerint,puniuntur, ut dicitur.j.de exceſſ.præl.illud, ſecundùm Hoſtien.
4 [*Præter vnam*]hoc†verum de vicario perpetuo.aliquando enim ex cauſa admittitur temporalis, de app. peruenit, cum ſuis concor. ſaluo tamen eo, quod habes,de ele.nemo deinceps,lib.6.¶Prima
5 † gl.obijcit,& ſoluit ſubdens tria,q̄ in vicario con-
6 currere debent.¶In†gl.[*ibi, Deſeruire*]vnde dicebat Vin.vicariæ non habent locum, niſi vbi quis hēt plures eccleſias ex diſpenſatione, vel eſt abſens ex diſpēſatione,vel in caſibus, quibus licitum eſt habere plures eccleſias, cum perſona ibi continuam reſidentiam facere teneatur,de ætate.& qua.eam te,de elec.cum inter. Sed Hoſt.in decr.extirpādæ, no.12.caſus,in quibus locum habet datio vicarij, & eoſdem not. hic in ſumma [*& ibi,debet eſſe*] ſup. vel fieri,quod dic,vt in Cle.eo.ti. quæ de eccleſijs. 2. reſpon.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius perpetuus per epiſcopum inſtitutus, per rectorem remoueri,vel portione ſua fraudari non poteſt, & nu.7. 13.non poteſt inſtitui ſine aſſenſu & auctoritate epiſcopi, nu.3.13.& perpetuare poſſit quid exigatur.14.*
2 *Inſtituere,quibus modis hic accipiatur.*
4 *Vicarius temporalis nunquid à ſucceſſore totius temporis ſalarium petere poſſit.*
5 *Succeſſor tenetur ad debita prædeceſſoris, & quando.*
6 *Niſi,particula non propriè ponitur.*
7 *Rector non habet in vicarium ſuum iuriſdictionem.*
8 *Ordinarius totius diœceſis ſolus eſt epiſcopus.*
Vicariumne poſſit epiſcopus remouere ſine conſenſu repræſentantis ex cauſa,eod.num.& nu.12.
Præſentator ſeu patronus, citari debet in eius remotione. ibid.
9 *Cap. ad hæc,in fin.de offic. archidiac. intellectus.*
10 *Epilogus,Suffragium,& Additio nu.11.*
14 *Capituli conſenſus interuenire debet in vicarij inſtitutione, & quibus caſibus,& 15.*
15 *Cap. cum apoſtolica, infra de præben. ſpecialem continet caſum. Officialem inſtituit,& deſtituit epiſcopus, ibid.*
16 *Vicaria non eſt penſio, ſed beneficium vicario conſtitutum.*

CAPVT III.

1 Adhæc. Caſus. Perpetuus † vi-
a carius[a] per epiſcopum inſtitutus:per rectorem remoueri, vel portione ſua fraudari nō poteſt. Et primò ponit illud duplex dictum.ſecundò excipit, licet non
2 propriè, ibi, Niſi[*Inſtituit*]i.†ordinauit, ſiue conſtituit.vel ideo hoc dicit, quia & inſtitutionem auctorizabilem de mādato epiſcopi fecit, ſicut aliàs de re iudi.cum Bertoldus.vel.i.ſubſtituit,Hoſtien.
3 [*Aſſenſu*]aliter†nō poſſet fieri: tum quia agituꝛde vicaria de nouo conſtituenda, & per conſequens de certa portione reddituum aſſignanda.ſ. de præben.niſi eſſent,& c.extirpandæ: tum quia inſtitutio ſpectat ad epiſcopum,de hoc, de offi.arch. cū ſatis,Hoſti. [*Perſona*] quæ vicarium conſtituit [*Defuncta*]quærebant antiqui Vin. Tan. Phi.pone†
4 vicarius eſt temporalis:mortuus eſt prelatus, nunquid vicarius à ſucceſſore totius tpis ſalarium petere poterit? & videtur quòd ſic.ff.locati, qui operas.C.de cond.ob cauſam, ſi pecuniam.ar. cōtra. ff.locati.l.ex conducto.§. item cum quidam. ff. de condi. cauſa data,ſi pecuniam.ſo.totius temporis
b ſalarium[b] petet, ex quo per eum non ſtat, niſi in reſiduo operas locaſſet. ff. de officio aſſeſſo. diem functo.ff.loca. ſed addes. §. cum quidam. tenetur
5 enim ſucceſſor † ad debita prædeceſſoris,de ſol.c. j.Addiderunt tamen Vinc.& Tancre. hoc eſſe verum,ſi res intuitu eccleſiæ acquiſitę remanſerunt ſucceſſori:aliàs petat ab hæredibus.& adde quod
6 dicam de locato,propter [*Niſi*] non†ponitur propriè. ſimile de pecul.cleri.c.vlti.[*Committat*]vel niſi ipſo conſentiente,de don.conſultationibus, ad fi.Hoſt.Ad hoc de regula.beneficium,li.6.[*Per in-*
7 *dicem*]ſ.epiſcopum.P.non † ergo per rectorem cui: & quamuis ſubſit quò ad ſeruitium, vt ſ. c. proxi.

non

non tamen quo ad iurisdictionem, vt hic patet.
8 solus†enim episcopus totius diec. est ordinarius,
vt no. de offic. archipre. c. fi. ¶ Quærit Hostien. an
episcopus sine consensu repræsentātis, esto quòd
viuat, ex causa possit hunc vicarium remouere?
non videtur, arg. ff. de re. iu. in prima regula, & vi-
detur expressum, de offic. Archidia. ad hęc. §. fin.
sed contrarium dicit verum: aliàs episcopus ha-
beret inferiorem iudicem, & collegam, & essent
in vno corpore duo capita quasi monstrum. con-
tra id, de offic. ord. quoniam. putat tamen, quòd
9 persona debet citari, vt & ipsum defendat, si velit.
& sic intelligitur†decre. ad hæc, in fi. & sic per vtrū
que communiter amouetur persona, citato &
certificato iudice. s. episcopo solo causam exami-
nante, & iudicante. & eodem modo intellige, qđ
ibi dicitur de archidiacono requirendo secundū
10 Hostien. ¶ Prima†gl. ponit opinionem, quam re-
probat. secunda respondet opponendo, quòd so-
lus prælatus, &c. ¶ In j. glo. [*ibi. l. vlt.*] de iudi. exhi
11 bita, super. j. glo. ¶ In†glo. j. [*ibi, Quidam*] Ala. & In-
12 nocen. qui dicunt, quòd si non interuenit† con-
sensus patroni, prouisio non durat post mortem
personæ. remittit, de filijs presby. proposuit [*& ibi, Perpetuum*] dicebat Tan. si non accederet† consen-
13 sus episcopi, mortuo prælato vicaria eius expira-
ret: quia non esset, cuius officio fungeretur. & est
simile, quod in transactione dicitur. ff. de transac.
veniens, secundùm Goff. & ex hoc sequitur, quòd
non potest minui eius portio, nec sine causa re-
14 moueri, secundùm Hostien. dixit hic† Vin. quòd
ad hoc, vt episcopus possit perpetuare hunc titu-
lum, necessarius est consensus capituli, maximè
vbi præbendæ & canoniæ per capitulum solum,
vel episcopum & capitulum conferuntur. ff. de his
15 quæ fiunt à prela. ea. nosci tur; & quod†dicitur, eo.
titu. cum apostolicam, speciale est secundum eū.
officialem verò etiam sine capitulo constituit, &
destituit, vt dicam. ff. eod. sua [*& ibi, principali*] ad
hoc de ecc. ædi. c. 3. [*& ibi, Non credo*] Idem Tan.
& Goff. [*& ibi, Vacante ecclesia*] de hoc. ff. de iure pa-
tronatus, postulasti, vbi contrarium not. in ulti.
glo. ¶ In glo. 2. [*ibi, solus prælatus*] facit de præben.
cum non ignores. ¶ In vltima glo. [*in fi.*] quæ ui-
16 detur esse contraria. sed hoc† non est pensio, sed
beneficium vicario constitutum. simile de præb.
significatum, Abb.

ADDITIONES.

a Vicarius. Quis dicaf perpetuus, & quis tpalis, & an vicarius vicarij dare, possit, uide quod no. in c. G. perpetuus, de fide instru. & ibi etiā in glo. an perpetuus vicarius dicatur habere ti. in eecl. & de perpe-
tuo & temporali vicario etiam vide no. s. de rescri. pastoralis, & ibi
ar. quòd habeat titulum. Arch.
b Salarium. Vide Bar. in l j. §. diuus. ff. de uari. & extraordi. cog. & latè
Iaso. in l. diem functo, cum ibi plenè no. ff. de offi. assef.

SVMMARIVM.

1 *Vicarium non potest sibi substituere prælatus, & quo casu, nu. 2. 3. & 9. & quando.*
§. Qui verò. c. extirpandæ, inf. de prębendis, intellectus.
5 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 6. & seq.*
6 *Cap. cum Bertoldus, infr. de re iud. & §. si quis mandauerit, leg. si procurator. ff. de procur. & leg. neq; tutoris. C. man dati, intellectus.*
Iudicis, Gestoris, Procuratoris, & Vicarij differentię quę dam referuntur inter ipsos, ibid. & nu. 7.
9 *Infirmi, vel impediti si non habent mandatum substituendi, delegent causas tunc pendentes.*

CAPVT IIII.

1 LEricos. Breue est, & dupliciter summatur. s. quòd†prę-
latus non substituere potest sibi vica-
rium: vel quòd vicarius non potest da-
re vicarium [*Inferioribus*] secundum secundam le-
cturam expone. i. siue sint vicarij presbyteri, siue
diaconi, siue subdiaconi [*Vicarijs*] i. presbyteralibus, vel inferiorum ordinum, & littera, vicarijs, congruit intellectui secundo: aliàs vicarios, &
2 congruit primo [*cum id*] scilicet, quòd† prælatus
possit sibi vicarium constituere, intelligas perpe-
tuum & sine auctoritate episcopi: aliàs de consen
su episcopi non esset absonum, sed consentaneū
iuri scripto; & sic non contradicit, sed concord.
de cleri. peregri. c. fi. & facit, quod not. in Cle. eo.
titu. c. vno, in gloss. in hoc. immò legitur, quòd
3 † quicunque potest ipsum habere, habeat, vt si
necesse fuerit, vbi ipse prælatus deficit, missarum
solemnia suppleat. 7. quæstio. j. illud, & c. nihil.
In hoc tamen casu non excusatur prælatus à per-
sonali residentia, & sic† non est contra, de præ-
4 bendis extirpandæ. §. qui verò. nec minuitur, im
mò augetur cultus diuinus, quod semper fieri de
bet, de constitu. ex parte. §. j. & c. cum. M. §. fina.
5 ¶ Prima† glo. ponit duas lecturas, contra secun-
dam opponit, & soluit. ¶ In gloss. j. [*ibi, Consuevit*]
secundùm Goffre. Tancr. ponebat vtrunque, &
Vincen. dixit etiam Goffre. & pro eo. C. de iudi. a
6 iudice, hunc vicarium†non posse vicarium consti
a tuere [a], sicut nec delegatus. Non ob. secundum
eum, de re iudi. cum Bertoldus, vbi factum narra
tur. nec obstat. ff. mandati, si procurator. §. si quis
mandauerit, & C. de procurato. neque tutores:
quia aliud in gestore, & in procuratore, quàm in
iudice, ad hoc de procur. c. 3. li. 6. dixit Hostien. ꝙ
breuitatis causa glo. Goff. nimis mansit obscura,
cum hic potius videatur loqui in negociorum ge
7 store, vel procuratore, quàm in iudice. vnde†dixit
aliud in procuratore, qui per lit. contest. fit domi-
nus, vt in l. neq;. aliud in vicario, qui nunquàm fit
dominus. Item gestoris, vel procuratoris persona
non videtur electa, vt in l. contra si procuratorē.
vicarij persona videtur electa, vt hic, ar. de offic.
archipresby. c. j. & 2. ff. de solu. inter artifices,
maximè propter certum ministerium, quod ei
videtur demandatum, infra titulo proximo, capi-
tulo vltimo. immò & potest dici speciale, quòd
vicarium non substituat propter infinitatem ui-
tandam, arg. de rescriptis. cum in multis, libro
sexto, cum suis concor. 11. quæstio. 3. quoniam, li
8 cet†autem in iure vicariæ sibi alium substituere
non possit, arg. ff. de peri. & com. rei ven. l. ne-
cessario. §. vlti. & de iure do. si vsuf. Dicit tamen
Hostien. quòd ad tempus modicum & ex magna
causa, non nimis frequenter, poterit alium relin-
b quere [b] loco sui, sicut fit tota die, arg. ff. de offic.
eius, cui man. est iurisdi. l. j. responso, ver. hu-
ius rei, & infr. de appel. peruenit. 2. ver. Interim.
9 quando non† habent mandatum substitu endi, si
sunt infirmi, vel impediti delegent causas tunc
pendentes [*& ibi, s. Vicarios*] quidam habent hic
principium glo. lege totum continuum [*& ibi. §.*
10 *qui verò*] vel dic cum Lau. hoc† locum habere,
cum prælati ex dispensatione non promouen-
tur, vel absunt, vel cum consuetudo excusat
non residentem. Goffred. infra de appel. perue-
nit, de cleric. non resid. c. penulti. hoc not. Lau.
& Innocent [c]. supra, capitulo 2. & pone exempla,
infra, de elect. cum ex eo, de regula. beneficium,
libro sexto.

ADDITIONES.

a Constituere. Vide multa allegata per d. Iaso in l. a iudice. C. de iud.
b Alium relinquere. Et an potuit relinquere alium, qui sit de patria, vide pulchrè & plenè per d. Iaso in l. si eadem. ff. de off. assef. & aliqua in simili per Barb. in cōsi. 19. col. 1. primo volu.
c Inno. Et vide gl. vltimam. s. de consti. c. cum omnes, & ibi Io. An.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Papæ in vrbe iurisdictionem non habet extra vrbem.*
Diuisio capituli, ibid.
2 *Cap. hoc tractat de vicario iurisdictionali.*
Vicarius hic aliàs vocatur officialis, ibid.
Hic non confert beneficia sine speciali mandato, ibi.
Habet ordinariam iurisdictionem, ibid.
4 *Titulus de offic. eius, cui mandata est iurisdi. loquitur de iurisdictione delegata, non ordinaria.*
5 *Vicarij cessat iurisdictio, episcopo, vel eo, qui eum dedit, mortuo.*
6 *Vicarius, vel officialis potest ab episcopo constitui sine consensu capituli, & pariter remoueri, ibi.*
7 *Vicarij Papę officium, & potestas quę, & nu. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 24. 19. & 21.*
10 *Vrbis appellatione an includatur eius diœcesis.*
Commissionis forma attendi debet, eodem num. ver. sed in hoc.
11 *Cardinales in vrbe habent ius episcopale in subditos tituli sui.*
12 *Vicarius Papę adęquatur vicario episcopi.*
13 *Præuentioni locus est in causis pertinentibus ad subditos.*
14 *Vicarij papalis potestas esset per constitutionem declaranda.*
15 *Vicarius datus ad tempus an possit reuocari, & numero 16.*
16 *An reuocantes sint periuri, & inciderint ob id in pœnam.*
17 *Definibus est qui est de municipio.*
18 *Christianitas tota est generalis prouincia papalis.*
19 *Suffragium glossarum.*
Proconsulis iurisdictio quanta, ibid.
Delegatus non paret deleganti causam extra suam iurisdictionem, eod. nu. §. in 3. gloss.
20 *Additio glossarum, & nu. 21.*
Commendatitias non dat officialis, ibid.
21 *Specialis specificati secuta clausula generali in mandato virtus.*

CAPVT V.

1 SVa nobis. Casus.† Vicarius Papæ in vrbe iu-
risdictionem non habet extra vr-
bem. Et primò ponit dictum, & ip
sius rationem, ibi, quoniam. quā
fortificat, ibi, Præsertim. ex quibus
2 infert, quod mandat, ibi, Mandamus. & vt†dixi in
rubrica, ista in titulo tractat de vicario iurisdictio
nali, quem aliàs vocamus officialem [*Litteras*] de
simplici iustitia, vel super beneficio, vel alio simi-
li impetratas, secundùm Innocen. sed planum est,
3 quod†officialis non confert beneficia sine specia-
li mandato. ff. c. fi. li. 6. [*Iurisdictio.*] probant hic Inn.
& Host. vicarium habere iurisdictionem ordina-
riam per modum arguēdi, qui no. 25. di. perlectis,
in magna glo. quod vide no. ff. eo. c. 2. in glo. 2. li. 6.
& Hostien. remittit ad summam, eodem tit. Dixit
4 etiam Inno.†quòd de iurisdictione delegata, non
ordinaria loquitur. ff. de officio eius, cui man. est
iurisdi. per totum. No. autem Hosti. de off. deleg.
5 quoniam abbas, ad fin. quòd† mortuo episcopo,
vel eo, qui vicarium dedit, cessat iurisdictio vica-
rij; all. de offi. vica. Romana, ad fi. li. 6. & quod no.
ne sede vacante, illa, & c. fi. & sic etiam dicit de cō
sue. seruari, quamuis plerunq; capitula tales cōfir
ment, vel remoueant. pro eis, de ma. & obe. cum
olim, & ff. de iud. iudicium. remittit etiam de hæ-
6 reticis, ad abolendam, in prin. Sciast etiam, quòd
episcopus constituere potest sibi officialem sine
consensu capituli sui, & remouere, vt etiam ipse
Hostien. no. in summa, eo. ti. §. à quibus, ver. sed nū
quid. & hoc etiam approbat cōsuetudo in talibus
seruanda, de his quæ fiunt à prælatis, ea noscitur
7 [*Vicarij*] de officio†istius vicarij Papæ in vrbe sæpe
à nobis iuristis quæritur de his, ad quæ nescimus
respondere: quia alibi, quam hic, de ipsius iurisdi
ctione non habemus. ¶ Quæritur enim sæpe, an
excommunicatos pro manuum iniectione subdi
tos, vel aliunde venientes possit absoluere, de fa-
cto sępe videmus, quòd absoluit; quod puto ex spe
ciali commissione fieri: aliter non puto, quòd
posset saltem aliūde venientes. & idem videretur
de subditis, si diceretur, eum habere vicariam il-
lius potestatis tantum, quam habet Papa in vrbe,
vt Patriarcha, vel episcopus vrbis, non quam hēt
vt episcopus orbis, includens vrbem, vt s. tunc etiā
subditos non absolueret, nisi in casibus, in quibus
absoluerent etiam alii episcopi, vt ipsorum vica-
8 rij, de sentē. excom. †peruenit, & c. quamuis, decę
tero, ea noscitur, mulieres, quod de his, & c. fina.
¶ Quæritur†etiam, an conferat beneficia in vrbe
spectantia ad collationem Papæ, vel inferiorum
vt posset Papa? & vt supra dixi, non, nisi ad hoc ha
9 beat speciale. ff. capitulo fina. libro sexto. Item†an
ordinare possit, vel commendaticias ad ordines
dare? & tenendum est quod habetur, de tempor.
ordina. cum nullus, libro sexto. ¶ Dubitatur etiā,
10 an† diœcesis vrbis includatur in eius iurisdictio-
ne? de iure videretur, quòd non. ff. de officio prefe
cti vrbis. l. vlti. & sic non veniet, vbi aliud non ex-
primatur, nisi cōtinentia ędificia, & suburbia, per
a decre. si ciuitas [a], de sen. excomm. lib. 6. sed in hoc
oportet commissionis formam attendi. facit, qđ
11 hic dicit textus, & infra de priuile. porrò. Item†cū
in vrbe sint tituli cardinalium, qui quò ad suos
subditos habent ius episcopale, vt dicam infra de
maiori. & obe. his quæ, super ultima gl. quæritur,
an iste uicarius cognoscere possit de causis subdi-
torum cardinalium: & uidetur quòd sic per hanc
decre. quę solum excludit iurisdictionem extra vr
bem. ergo plenam habet in urbe, quam & Papa
quò ad causarum cognitionem, cum sit idem au-
ditorium, de consuetudine. c. 2. de app. Romana,
li. 6. Item constat, quòd legatus Papæ aditur per
querelam. ff. de officio legati. c. j. ergo & in urbe ui-
12 carius urbis. Item† nec minus debet posse uica-
rius Papæ in urbe, quàm uicarius episcopi, qui co
b gnoscit de causis subditorum [b] prælatis subiectis
episcopo, ut dicetur. ff. de officio ordi. pastoralis, in
13 j. glo. Licet fatear†locum esse præuentioni, ut ibi
dicam, nisi speciali iure aliud cōpetat. & per hoc
sit responsum ad id, quod uidetur quibusdam, ꝙ
uicarius non habeat papalem, sed episcopalē, uel
patriarchalem potestatē. unde licet legatus pos-
sit, qui æquatur proconsuli, & præsidi. de offi. lega.
c. 2. li. 6. eo. li. de elec. si abbatem. Vicarius tamē nō
poterit nisi immediatos urgere. nam, ut dixi, non
minus debet posse, quàm episcopus, uel eius uica
14 rius. Ista omnia†si per constitutionem declaren-
tur, esset commendabile, non obstante, quòd con
stitutio esset localis. cui respon. per decre. funda-
menta, de elec. lib. 6. Item & in aliquibus uniuer-
salis, per ea, quæ dixi in prin. huius glo. In urbe. Po
test ergo restringi locus à committente, ut in cer-
to loco tantum uices suas gerat secundùm Host.
sic etiam potest determinari tempus; ad hoc ff. tit.
15 j. de causis. & utrobiq; †puto, ꝙ & reuocari possit
potestas per concedentem. uñ & Paduæ consului
uicarium per capitulum datum ad tempus, uacā
te sede, ante tempus reuocari posse. & facit quod
dixi. §. in 3. glo. & de precario. c. fi. ff. de iudi. l. iudi-
cium.

16 clum. ¶ †Vidi dubitari[c] ſi cõſtituentes ad certum
c tempus, an ſi prius reuocant, teneat reuocatio; & dato quòd teneat, an ſint periuri; an inciderint in pœnam: breuiter, ſi ſine cauſa reuocãt, licèt aliqui bus videatur, q̃ ſint periuri, vel in pœnam incidãt: tenet tamen reuocatio per iura præall. Si verò id faciunt ex cauſa, ut quia male gerit officium vendendo iuſticiam, vel his ſimilia faciendo, propter tacitam conditionem ſubintellectam, de iureiu.
d quãadmodum, non ſunt periuri, nec debent pœnam[d]. & hoc breuiter ſufficiat propter ea, quę dixi infra, de præb. dilecto, ſuper iuramento, & Di. in
17 quæſtione de teſte iurato ſuper regula, quod ſemel, de reg. iu. li. 6. [*Extra illam*] & eius fines: quia q̃
18 de†finibus eſt, de municipio eſt. de verb. ſigni. pupillus, Vin. de hoc, de ſen. excõ. ſi ciuitas, li. 6. [*Cum ipſe*] Papa vnde poteſt per ſeipſum negocia expedi re, Goſ. ad hoc. ſ̃. de off. or. Romana, ad fi. li. 6. [*Specialiter*] quaſi tota †chriſtianitas ſit ſua prouincia gñalis: quia eſt & gñalis vicarius Chriſti, cuius eſt ter
19 ra, &c. de deci. tuam. 9. q. 3. per principalem. ¶ In †gl. 2. [*ibi, Inuitis*] vide, de re iud. cum Bertoldus, ſuper vlti. gl. [*& ibi. §. vlti.*] ibi dicitur, q̃ pleniſſimam iuriſdictionem habet proconſul etiam ſuper eos, qui Romæ, vel quaſi magiſtratus, vel extra ordinẽ ius dicũt. ¶ In 3. gl. [*ibi. l. vlti.*] vide, de pœn. q̃ aũt, ſuper gl. 2. [*& ibi. ff. de iuriſ. om. iudi. l. vlt.*] vide, de ſen. exc. à nobis. ſ̃. ſuper gl. [*& ibi. l. vna*] delegatus non paret deleganti cauſam extra ſuam iuriſdictionẽ, & ſi paruerit, ab ipſo geſta pro infectis habentur.
20 ¶ In †gl. i. [*ibi, Iuriſdictionem*] commendaticias autẽ non dat officialis, de temp. ordi. cum nullus. 2. rñ. lib. 6. [*& inſi.*] Tan. & ſ̃. eo. c. 3. lib. 6. quod intelligit
21 Ho. niſi aliquod †de ſpecialibus ſpecificatum fuerit, ſecuta clauſula generali; & de hoc ſ̃. e. tit. c. 2. li. 6. in glo. fi. ¶ In gl. vlti. ibi, retractari poteſt, ſm Io. Vin. & Phi.

ADDITIONES.

a Si ciuitas. Et vide ibi Io. An. & per Bar. in l. vrbis, ff. de verb. ſig.
b Subditorum. Vide quod no. in c fi. §. de offi. archipresby. per Io. An. & infra de of. ord. cum ab eccleſiarum.
c Dubitari. Audiui alias viua voce d. Franc. Curtiũ ſeniorem magnũ pron ſticum dicentem, quòd per iſtud dictum aliàs lucratus fuerat quam plures ducatos, prout refert eius affinis. d. Rochus de Curte in ſuis ſcriptis in quadam repe. quam fecit ſuper Rubrica ſ̃. de iure patro. ibi vide.
d Pœnam. Vide etiam glo. in l. hac edictali, de prohi. ſeu. alie. per Fede. §. item ſacra, & ibi per Bal. facit quòd no. Bar. in l. cum precario. ff. de præca.

SVMMARIVM.

1 *Ordinari, & Eccleſiis deſeruire compelluntur vicarij per ſubtractionem fructuum, & vicariatum.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Vicarius perpetuus curatus. cap. quæ de eccleſiis, eod. ti. & cap. de multa, infr. de præbendis habent locum etiam in vicarijs perpetuis curatis, ibid.*
3 *De prouentibus, qui vicarijs ſubtrahuntur ex cauſis in decretali allegatis quid agendum.*
Prædam ſuam reputant quidam alienum delictum, vel negligentia, ibid.
4 *Alternatiua demonſtrat arbitrium iudici conceſſum, ſed honeſtum eſt ordinem ſeruare.*
5 *Suffragium, & Additio gloſſarum.*

CAPVT VI.

I EX parte. Caſus. Per ſubtractionem †prouẽtuũ, & vicariarum compelluntur vicarij ordinari, & eccleſijs deſeruire. & in prima deciſa conſultatio. in ſecunda reſponſio, ibi, mandamus [*Reſideant*] nec alios vicarios perpetuos ſibi ſubſtituantſ̃. eo. clericos, ſecundum vnam lecturã, Ho. [*In presbyteros*] iſtud eſt contra Goff. in his, quæ dixi. ſ̃. c. j. ſecundum Hoſtien. [*Cura*] not. perpetuum
2 †vicarium curatum; ad hoc, de præben. ſuper eo, lib. ſexto. vt ergo patet hodie per Clemen. eod. ti. quæ de eccleſijs, decre. de multa, de præb. & decr. licèt canon, de electione, & ſ̃. de elec. cum in cunctis, ita locum habẽt in perpetuis vicarijs curatis, ſicut in rectoribus [*Subtractionem*] & per excommunicationem ſecundum Vicen. [*Prouentuum*] ad tps.
3 quos †tamen nõ imburſabis, ſed alteri, qui idẽ ſeruicium facit, aſſignabis, vel aliàs in vtilitatẽ eccleſiæ hæc conuertes. ſ̃. de clericis non reſi. c. penul. & hoc eſt contra multos iudices, ne dicã epiſcopos, qui alienum delictum, vel negligentiam reputant ſuam prædam; & de hoc. ſ̃. de offi. or. irrefragabili,
4 ad fi. Hoſt. [*Vel ipſarum*] iſtud †alternatiuũ [a]demon
a ſtrat, quòd in arbitrio eſt epiſcopi, à qua incipiat: tamen honeſtum eſt ſecũdum Hoſtien. ordinem
5 ſeruare. ¶ In †j. gl. [*l. penulti.*] vide. de verb. ſigni. abbate, ſuper vltima glo. ¶ In †gl. j. [*ibi, Fuerunt*] unde
6 ſm apoſtolum. 2. ad Theſſalo. 3. d. Qui non laborat, non manducet, Hoſtien. ¶ In glo. †vltima, in fi. de hoc plene. ſ̃. de elec. licet, in glo. antepenul. libro ſexto.

ADDITIO.

a Alternatiuum. Et quia verba diriguntur ad iudicem, iuxta not. per Cy. & doc. in l. quicunq;. C. de ſeruis fugi. & per Bar. de Sal. ibi plenius, & per Bal. & per Bar. in l. j. ff. de effractoribus, & vide gl. in c. a crapula. ſ̃. de vi. & hone. cle.

¶ De officio, & poteſtate iudicis delegati. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia ſiue diſpoſitio tituli.*
2 *De officio & poteſtate iudicis delegati vbi alibi tractetur.*
3 *Delegatorum tractatus quare præmittitur tractatui legatorum.*
4 *Delegati definitio quæ.*
5 *Poteſtatis verbum qua ratione ſit additum huic rubricæ.*
6 *Poteſtas, & officium, ac iuriſdictio an & quibus differant inter ſe, & nu. 7.*

1 Viſo † de his, qui gerunt vices alienas in diuinis officijs, vel iuriſdictione voluntaria, eſt videndum de his, qui gerunt vices alienas in iudiciis, vel in iu riſdictione contentioſa, ſecundùm Goffr. & Hoſt.
2 hæc materia † per ſe diſtincta non habetur in decretis: de cauſis tamen delegatis ibi habetur. 28. di ſtin. quia ſunt, cum ſi. ad litteram vidẽtur. 25. q. 2. igitur, & c. ſequen. ſed de legatis loquuntur. repetitur autem hęc rubrica in Sexto, & Clemen. Item rubricę cõuenit. de officio le. ſtuduiſti, & c. vltimo, de officio ordina. ſignificauit, & c. paſtoralis. j. & 2. reſpon. de reſtitu. in integrum. c. penultimo, de arbi. per tuas, de mutu. pe. c. primo, de teſtibus, dilecto, de re iudi. c. fin. de appella. ſuper eo, in fin. & c. cum cauſam, libro ſexto, de reſcrip. ſtatutum. §. primo, & §. in nullo, & per totum. de procu. is qui, de iudi. c. primo, & vltimo. §. penultimo, in Clem. de hære. ne aliqui. ¶ Circa rubricam tria quæro.
3 primò quare † tractatus delegatorum præmittitur tractatui legatorum. Solu. delegatus Papæ quò ad cauſam ſibi commiſſam maior eſt legato, de off. lega. ſtuduiſti, & quolibet ordinario. ſ̃. eod. ſanè. 2. Ideo merito de ipſius officio præmittit ob eandẽ cauſam. Specula. in principio ſui operis, de iudici bus tractaturus, de delegato præmittit. ¶ Secundò
4 quæro † quid ſit delegatus? Solu. Tancr. & Goff. dicunt,

dicunt, quòd delegatus eſt, cui à ſummo pontifice, ordinario, vel delegato principis cauſam committitur. Hoſtien. dicit, quòd eſt is, cui cauſa committitur terminanda, vel exequenda vices delegãtis repræſentans, & in iuriſdictione proprium nihil habens, ff. de officio eius, cui man. eſt iuriſd. l. Guiliel. in ſpec. ti. j. in prin. dicit, quòd eſt is, qui ex alterius cõmiſſione recipit alicuius cauſæ iudicialem cognitionem. curioſus in his prolixitatis
a amator circa quamliber iſtarum diffinitionum[a] ſe poſſet per oppoſitiones extendere: ſed quia ſuſtineri poſſunt, & quiſque bonum habuit intelle
5 ctum, non plus inſto. ¶ Tertiò quæro † quare hic in rubrica addatur verbũ, poteſtate, quod in alijs rubricis. ſ̃. & ſ̃. proximis, & in rubricis ſtorum in fi. & C. non inſeritur: Veritas eſt, quòd iſtud eſt de voluntarijs. i. quę à voluntate compilatoris dependent. poterat enim hoc in rubricis proximis inſerere, & hic, ſi voluiſſet, omittere. vnde & in anti quis compilationibus, excepta ſecunda, non erat hoc verbum, quod tamen erat in rubrica, de offi
6 cio ordinarij in prima, & quinta. poſſet † tamen di ci, quòd poteſtas, & officium differũt, ſicut & not. ſuper rubrica. de reg. iu. li. 6. ad hoc. ſ̃. de bigamis. c. 2. in fi. quaſi officium reſpiciat id, quod princi
b paliter delegatur b. poteſtas verò reſpicit id, quod propter delegationem de iure poteſt delegatus, vt cum quærimus, an delegatus ſubdeleget. an cogat delegatum. an poſſit ſine collega procedere. an puniat impedientes, & his ſimilia. forte ob hanc
7 cauſam Goff. & Hoſt. tractabant vt diuerſa † officium, & iuriſdictionem delegati. ſed Guiliel. in ſpe. titu. j. omnia iſta cõmiſcet. ſ. officium, iuriſdictionem, & poteſtatem. quia igitur habent aliqui officium ſine iuriſdictione. aliqui cum iuriſdictio ne. ſ̃. c. fi. ideò hoc annectit. de reliquis, quę ſummam tituli reſpiciunt, vide in ſummis, & in ſpec. eod titu.

ADDITIONES.

a Diffinitionum. Diffinitio, vt ſit bona, debet plura continere, de quo vide Bar. in l. j. ff. de teſta. & vide differentiam inter diffinitionem, & alluſionem vocabuli in l. j. ff. de acqui. poſ. per ipſum.
b Delegatur. Barto. etiam ponit differentiam inter iuriſdictionem, & officium in l. j. ff. de iuriſ. om. iu. & aliter ponitur poteſtas in l. j. ff. de tutel. vbi vide Bal.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ poteſtatem recipit non ſolum in partes, ſed etiam in alios iuriſdictionem impedientes.*
2 *Poteſtas hic pro dignitate ſumitur.*
3 *Iuriſdictio quibus modis probetur.*
Minæ, & terrores potentum ſæpe iudicia peruertunt, ibidem.
4 *Verbi in alia verba reſolutio.*
5 *Manifeſtum pro patenti & notorio.*
6 *Argumenta euidentia fidem faciunt, & æquantur manifeſto, nu. 5.*
Minans in occulto cautionem præſtare debet, ibid.
7 *Per cautionem ſi crudelitati non poſſumus prodere, quod conſilium capiendum.*
8 *Delegatus in occidentes, vel verberantes aut aliàs iniuria afficientes aliquem litigantium nunquid poterit animaduertere, & quando, & nu. 10.*
9 *Cautionem præſtare nunquid eum, quem ſuſpicatur litigatores offenſurum, coget.*
10 *Locum tutum partibus prouidere debet.*
11 *Delegatus, & ſubdelegatus Papæ etiam extraneos excommunicare, & multare poterit.*
12 *De Papæ iuris dictione ſunt omnes.*
13 *Brachium ſeculare delegatus inuocat, & quo caſu.*
Interpretatio longa quod habuit, non eſt immutandum, eo. nu.
14 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum. nu. 15. 16.*
Per vim vel per potentiam quæ fiunt, infirmantur.
Conſentire quibus modis delicto dicatur, & quæ pœna conſentientibus huiuſmodi irrogetur, eod. nu. in finem vſq;.

CAPVT I.

Caſus. Delegatus † Papæ poteſtatem recipit, non ſolum in partes, ſed etiam in alios, qui ſuam iuriſdictionẽ[a] impediũt. Communis diuiſio. ſecũda ibi, ſic
1 VIa quæſitum. tibi [*Quæ*] ſ. poteſtas. ſimile. ſ̃. de iudi. c. fin. & in his
2 †ponitur poteſtas pro dignitate, non pro habente dignitatem: aliàs diceretur hic poteſtas, vt ſ̃. de homi. tua. §. j. [*Præcipimus*] & ſic de delegato Papæ loquitur, vt ſ̃. dicam. & ſupple per te ſecũdum communem interpretationem, de qua dicam in fin.
3 [*Minis*] violentia † ſine dolo. Nam & his modis tur
b batur iuriſdictio [b] ſecundum Inno. dicit Hoſt. vel ſtatutis, de ſenten. excomm. grauem. terrores autem, & mine potentum ſæpe peruertunt iudicia. 11. q. 3. quatuor. C. quod metus cauſa, ſi per impreſſionem. C. de iniur. l. pe. in auct. vt ab illuſtri. ad fi. col. 5. 33. quæſtio, 2. ſiue. 31. q. 2. Lotharius [*Silere*] vel literis renunciare. ſ̃. de ſenten. excommu. grauem, Goſ. [*Eluditur*] q̃d tolerandum non eſt, de poſtu. bonæ, 2. ſ̃. de alie. iu. mu. cauſa fac. c. j. Hoſti.
4 [*Trahuntur*] i. trahi † debent auctoritate litterarum noſtrarum: ſed procurant actores detineri, vel terreri [*Fautores*] qui actores detinent, vel deterrent,
5 Goſ. [*Manifeſte*] puta, quia hoc † patens eſt, & notorium, de fil. presby. quoniam. vel quia, & ſi occultè hoc faciat, tamen actor hoc aſſerit, & ſunt contra potentem probabiles coniecturæ. nec vult licẽ tiare actorem ad mandatum delegati. ſic fidem
6 † faciunt euidẽtia argumenta; de hoc de cleri. peregri. c. 2. Quid ſi iſte potens in publico licentiat actorem, in occulto tamen minatur? dicit Hoſtiẽ. quòd in tali caſu & conſimili locus erit idoneæ cautioni. ſ̃. de ſenten. excommu. grauem. §. fin. de
7 præſump. literas, ad fi. ¶ Quid ſi † tanta eſt crudelitas, quòd non poteſt per cautionem mederi? dicit Hoſtien. quòd ſuſpendatur de cenſura, donec mutentur tẽpora, vel deus, vel ipſius vicarius apponat conſilium. ad hoc verbum, poteris, quod ſequitur; & conſulatur tunc actori, quòd ad tempus deſiſtat, ar. de reſti. ſpo. ex tranſmiſſa, & c. literas, ad fi. cum ibi no. de renun. niſi. §. pro graui, & de ſpon. requiſiuit. ſi tamen per temporalem poteſtatem compeſci poſſet, & actor inſtaret, non eſ ſet iuſticiæ veritas relinquenda, de homi. poſtulaſti, de reg. iu. c. 3. [*Impedire*] quid ſi † aliqua pars occi
8 datur, vel verberetur, nũquid poterit delegatus in tales animaduertere? Hoſtiẽ. omittens quandam magnam glo. Innocen. dicit breuiter quòd non, niſi in duobus caſibus tantum. primus, ſi iuriſdictio ſua per id turbetur, vel impediatur; puta quia vocatus per delegatum veniebat ad iudicium, vel alio ſimili modo, vt hic, & in iuribus, quæ ſ̃. allegabo. ſecundus, ſi hoc fiat in iniuriam delegati, ſ̃. eo. ex literis, ar. ff. de iniurijs. l. j. §. j. & l. item apud Labeonem. §. ſi quis virgines, & §. generaliter, & §. prætor ait, & ſe. de hoc vide ſatis in ſpec. tit. j. §. ſequitur, ver. q̃d ergo, ſi altera. & licet forſan hęc ſufficerent, ne tamen deſint verba Innocen. Scire debes, ipſum hic ſcripſiſſe quoſdam tenere, delegatum iuriſdictionem non habere in illum, qui id fecit non in ipſius iniuriam, ar. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. l. Fulcinius. §. j. & 2. ff. de his, quæ in frau. cred. l. prætor. §. j. & 2. & ff. de mino. l. etiam. §. j. vbi innuitur,

tur, quòd non aliter tenetur, nisi in dolum, & iniuriam ipsius fecerit. Alij dicunt leges illas loqui, vbi solum concessum est alicui dolum punire: sed hic cum generaliter gerat vices delegantis, in omnes subditos delegantis, qui turbant, vindicabit; sed tunc tantum, si dolo malo, vel contumacia aliquid faciat, vt quia sciebat illum venire ad vocationem delegati, punietur ex captione, vel spolatione facta in via, ar. 24. quæstio. 3. si quis Romipetas, & c. paternarũ, & c. illi qui. Si verò ignorabat illum venire ad iudicem, & spoliauit illum sine causa, potest delegatus mandare, quòd hominem, & spolia restituant, & cogere: quia aliter non defenderet iurisdictionem suam pœnali iudicio, nisi prædicta restituti faceret; ad hoc ff. eod. sane: sed de iniuria non puniet, cum id non fuerit factum in iniuriam delegati. Dicit demum alios dicere, quòd semper delegatus puniet tales, etiam si ignorabant, quòd ad iudicem venirent, ar. præ dictorum decre. & ff. si quis ius di. l. j. & dicunt illa loqui non solum de partibus non obtemperantibus, sed & de alijs, vt ff. de testibus, cum causam. Item multum facit ad prædicta, quia cum per prę dicta minuatur dignitas iudicis, & sic fiat sibi iniuria, ergo tenetur iniuriarum. ff. de iniurijs. l. j. §. j. & l. iniuriarum, sed iniuriam suam etiam ab extraneis illatam vindicare potest. 2. quæstio. 7. si quis ab episcopo. 23. quæstio. 4. si illic ff. eod. sanè. 2. excommunicabit ergo iniuriatorem, quem non absoluet, nisi primò satisfaciat de iniuria ff. eo. ex literis. & quòd iniuriatorem partis eodem modo punire possit, videtur consimili ratione, de hoc ff. de pœnis, dilectus, & sunt hæc vera, quòd puniat sic extraneos, & alios præter litigatores, quando hæc sunt notoria. Si enim essent occulta, cum super illis non habeat iurisdictionem, vel cognitionem, coram eo respondere non tenentur, nec per eum possunt ad hoc cogi: sed conueniantur corã ordinario, vt no. ff. eod. pastoralis. Idem in litigatoribus, de quorum occultis iniurijs non cognoscet, nec puniet, cum super illis non sit datus iudex. dicunt tamen quidam, & fortè non malè secundùm Innocẽtium, quòd etiam si occultę sint iniuriæ, summatim inquiret iudex, vt infligat mulctam, non pœnam ordinariam: quia nec certa actio, vel accusatio intentabitur coram ipso, ar. C. de test. l. nullum [c]. dicit etiam Innocent. quòd † si alius præter litigatores suspectus sit, qui velit litigatores offendere, quòd iudex coget illum cautionem [d] super illorum securitate præstare, arg. de test. spolia. litteras, in fin. de hoc etiam vide in spe. in præ. §. ver. 2. ad † quod facit, quòd iudex prouidere debet partibus locum tutum. & adde quod dixi super ver. manifestè. Sed pone, quòd non dolo malo prohibet illum stare iuri: sed quia credit illum contra ius vocari, vt quia non credit illum delegatum. dicit Innocent. quòdam dicere hoc esse non posse sine dolo malo, ex quo non contendit de hoc reus, vel actor. vel si contendit, lata est sententia, à qua non est appellatum; ad hoc ff. e. si quando, vbi de hoc. vel si non est super eo lata sententia, eam expectare dicunt. ff. de iudi. si quis ex aliena. Si verò post appellationem legitimam vellet aliquem impetere, vel ad aliquod iniustum cogere, secus est dicendum, vt not. de appella. dilectis, Innoc. [*Ecclesiastica*] quasi † extraneos possit excommunicare: sed partes potest etiam mulctare, etiam si delinquant in his, quæ non sunt commissa, dummodo per illa impediatur ipsius iurisdictio. infr. eod. pastoralis, in fin. de rescrip. cæterum. Plus tamen placet Innocent. quòd delegatus Papæ & subdelegatus omnes etiam extraneos turbantes [e] iurisdictionem ipsius excommunicare poterit, & etiam pœna pecuniaria mulctare, si aliàs non possit iurisdictionem suam defendere, cum omnia sint sibi commissa, sine quibus iurisdictio non potest explicari. infr. eodem, præterea. & hoc vndecunque sint illi, cum † omnes sint de iurisdictione [f] Papæ. 11. quæst. 3. cuncta per mundum, & in extrauaganti, vnam sanctam. delegatus verò alterius non puniet nisi subditos delegãtis, nisi extranei turbarent illum in loco, qui esset de iurisdictione delegantis: quia tunc ratione delicti illos punire posset, sicut delegans. 6. quæstio. 3. placuit. C. vbi de crimine agi opor. aucten. qua in prouincia, secundùm Innoc. Hostien. & Abb. qui de hac potestate mulctandi aliquid plus tractauerunt, quod dicam infr. eod. de causis. not. etiam hic Hostien. quòd † delegatus inuocat brachium seculare, si non potest aliter suam sententiam exequi; de quo dicam infr. eod. significasti [*Poteris coercere*] tu episcope. sed quia longa interpretatio hoc habuit, sic intelligimus decre. quòd delegatus hoc possit, tamen ordinario dirigitur. nec patet ex textu, quòd ipse ordinarius fuerit delegatus. sed minimè sunt mutanda &c. ff. de legi. l. minime. & ideò sup. vt dixi super versi. præcipimus. & est simile, quod dicam ff. de pecul. inquirendum, & de voto. c. j. ¶ Secunda † glo. all. duas concor. & duo contraria, & soluit distinguendo quadruplicem consensum. ¶ In † glo. j. [*ibi. l. vlti.*] infirmantur donationes, transactiones, & venditiones, quæ per vim, vel potentiam sunt extortæ. ¶¶ In gl. 2. [*ibi, Facientis*] vtrobique de hoc [*& ibi, Ad hoc no.*] secundũ Hug. & pro summa eius, quod sequitur, Pet. & Abb. ponebant hic versus. Consensus, spernit, suadet, iuuat, atque tuetur. Hic minus, ille minus luit, hic æqualiter, hic plus. & referas singula singulis [*& ibi, Consilij*] Goffred. qui posuit hanc materiam ff. de simo. non satis, omisso eo, quod hic dicitur de consilio, pouebat p quarto casu cõsensum ratihabitionis. s. eius, qã suo nomine gestum est; all. de restitu. spolia. cum ad sedem, in fin. facit de senten. excommun. cum quis [h], libro sexto [*& ibi, Negligentię minus*] vt quia scio, quòd vis delinquere, & possum te auertere, vel impedire, quod per negligentiam omitto [*& ibi, Minus punitur*] hoc verum, si aliàs erat facturus [i]: aliàs est par delictum. ff. de homi. sicut. §. qui verò, & ff. de furtis, qui seruo, Hostien. de pœn. Felicis, in princip. libro sexto, & Clemen. eod. titu. si quis suadente, in princi. qui Hostien. dicit idem in mandato: all. ff. man. l. 2. & ff. de senten. excom munica. mulieres [*& ibi, Tantã*] videtur facere cõtra, quia ibi plus pœnitet consulens, quàm agens. sed illud ideo, quia cum agente fuit dispensatum ex causa, vt ibi not. [*Et in fine*] posset dici, quòd hoc locum habet in hæresi, & maioribus criminibus: aliàs in ciuilibus, vel minoribus est par pœna, vt hic dicit. Nam istos vocat fautores. ad idem ff. de recep. l. j. & 2. C. de his, qui latro. occulta. l. j. & 2. ff. de incen. rui. quo naufragium. §. non tantum, secundùm Hostien.

ADDITIONES.

a Iurisdictionem. Et etiam si partes aliquid attentarent post lit. conte. vel ante, potest talis delegatus cognoscere, vt vol. Io. An. ff. de app, significante. ad materiam, an quando dubitatur de reuocatione literarum, & qui sint iudices, vnus iudicum in alium possit exercere iurisdictionem excommunicando, & similia; vide Inn. in c. cæterum, de rescrip. & Io. An. in c. pastoralis, eo. ti. & in c. ex litteris, ff. eo. Item ꝙ dicit, ꝙ quemlibet turbantem &c. dic. f. turbantem iurisdictionem]: secus, si partem, vt dixit Inn. in c. pro illorum, de præben. ff. de clausula, contradictores, Archidia.

b Iurisdictio. Et quia nonnulli hic multa accumulant cõtra turbantes iurisdictionem, adde vnum casum singularem, in quo iudex secularis potest punire clericum in rebus, non dico in personam turbantem eius iurisdictionem; ita Guil. de Cu. & Pau. de Ca. in l. addictos, per illum tex. C. de epi. audi. & ita aliàs me existente aduocato pro quodam nobili domino Galuagno domino Erasineti in causa commissa reuerendo patri domino Andreæ de Bassignana allegando re portaui honorem, quamuis in voce & in scriptis motiuando contra Guil. & Pau. de Cast. multa allegauerit: sed fuit per me responsum; & ita fuit postea per ipsum iudicatum.

c Nullum. Actio ciuilis & criminalis circa hæc proditæ sunt, ciuilis per totum ti. ne quis eũ qui in ius vo. & de eo p quẽ fac. & C. de his, qui lat. l. j. criminalis, vt in auct. vt oẽs obe. iud. prouin. §. arripiant. vbi aũt nõ sunt actiones expẽse, vel remedia iur. iudex tãquã de crie stellionatus puniet, vide de materia Bar. in l. 1. §. ius dicenti. ff. si quis ius di. non ob. & ff. ne quis eũ qui. l. eximendi. §. item si quis col. 5.

d Cautionẽ. Vide Cepo. consi. 4. Aret. in l. 4. in §. Cato, circa medium, pe. co. ff. de ver. ob. & vide plenè. d. Fel. in rubr. de treu. & pace.

e Turbantes. Non tamen collegam, prout no. gl. quæ incipit, imò puniẽdus. j. e. prudẽtiã, & vide Bar. in l. j. §. i° dicẽti. ff. si qs ius di. nõ ob.

f Iurisdictione. Facit. c. Romana, de officio ord. li. 6. & qđ ibi no. in cõtrarium facit, quia propriè tales non sunt subditi, vide glo. no. super ver. subditos, in Cle. prima, de fo. compe.

g Præcipimus. Et ad materiam no. in duabus gl. prox. facit qđ no. Io. An. in c. significante, de app. in gl. & male.

h Cum quis. Ibi vide de ista ratihabitione, & an in omni delicto locũ habeat, vide Bart. in l. j. §. quoties. ff. de vi & vi arma. & Cy. in l. non eo minus, in j. & 2. q C. de accus. & per Feder. de Sen. consi. 232.

i Facturus. Vide plene d. Ias. multa notanter aggregantem in l. j. post quandam doctrinam Bal. ibi. C. de ser. fugi.

SVMMARIVM.

1 *Literæ diuersæ si impetrentur à diuersis ab eosdem sub eadem data, & forma contraria, supersedetur vtrisq;.*
2 *Decretalis huius varij intellectus, & nu. 6.*
3 *Ignorantibus non imputatur.*
4 *Executio pro cognitione, & examinatione, per quam peruenitur ad sententiam, & executionem.*
5 *Epilogus, & Additio glos. & nu. 6.*
Cap. pastoralis. supr. de rescriptis. cap. suspicionis. infr. eod. ad hoc non discrepant.
Supersedere quibus casibus iudices, donec Papa consulatur, eod. nu.

CAPVT II.

1 SAnè, si à nobis. Cũ † diuersę literę sub eadem data, & forma contraria impetrãtur à diuersis ad eosdẽ, supersedetur vtrisq;, donec consulatur Papa. non diuiditur [*Postea*] non dicit, quòd postea impetrentur, sed quòd postea opponuntur. Item possent, vt dicit Hosti. postea impetrari, & concordarent in data, vt vna de mane, & alia in vesperis. de hoc de rescrip. c. pe. li. 6. & sic non ob. ver. priorum, quod sequitur [*Litteræ*] ad eosdem, & sub eadẽ data, & forma contraria, secundùm Goffred. Innocen. & Ab.
2 & hoc idem † tenet gl. s. de rescrip. ex tenore, vbi melius ponit verum intellectum huius decre. quã hic, alias lecturas habes in glo. & super glo. [*Opponuntur*] hæc designant formam contrariam, secundùm Host. aliàs non esset oppositio, sed cõcordia [*Iudicibus*] eisdem. & dicit hoc secũdùm Hos. quia
3 ignorantibus † non imputaretur. ff. de appel. si duobus [*Innotuerit*] si enim † non exhibeantur, non tenentur credere opponẽti; de hoc. ff. c. cum in iure. Et pro hoc verbo remittit Innocen. s. de rescri. cũ contingat [*Voluntatem*] ex qua oportet hoc dubiũ
4 diffinire, vt dicam super gl. [*Executioni*] i. † cognitioni, & examinationi, per quam peruenitur ad sententiam, & executionem. ff. eod. significasti, & c. se.
5 ¶† Gl. ff. s. cõtrarium, & soluit dupliciter, & scdam
6 reprobat. ¶ In † gl. j. [*ibi, ad eosdem*] & sic etiã soluit, quod quæritur, quare non seruatur decre. pastoralis. s. de rescriptis, secundùm Gof. Sed Guil. Naso dixit hoc intelligi, quando arbitri concordare non possunt. obijcitur ei dẽ decre. ff. e. si suspicionis. respon. ꝙ in alio casu loquitur: rationem tamẽ diuersitatis non reddit, quæ nec de facili reddi posset secundùm Hostien. qui dicit decre. istam loqui in dubio, quod ex Papæ voluntate dependet. decre. pastoralis, in alio dubio, quod potest sine Papa determinari [*& ibi, Non impeditur*] secundum Lau. & Vi. [*& ibi, Alij*] ff. Ala. [*& in fine*] vltra has lecturas Hostien. dicebat dec. posse intelligi, quãdo ad diuersos iudices sunt impetrata rescripta sub eadem data, & forma contraria, quasi hic deficiat non ius, sed probatio. ff. de testa. tu. duo sunt. ff. de vsufr. quoties. & ideo pro interpretatione recurratur ad concedentem. Idem etiam secundum ipsum, si idem sit tenor. nam pro diuersitate iudicũ, cum diuersi diuersa sentiant, de rescriptis, super literis, de concess. præben. quia, diuersæ literæ dici possunt. vnde iudice mutato mutatur iudicium. ff. iudi. sol. cum ap. C. de iudi. properandum. §. il Io. Sed his casibus secundum glo. & sequaces, qui tenent, quòd statur p̃sentationi, dici oportet, ꝙ si mul fuerunt præsentatę. ad hoc de rescriptis, c. pe. libro sexto. Item secundum eum potest poni casus, quando. A. impetrat contra. B. super hæreditate ad Bonon. episcopum, & collegas. B. verò im
a petrat contra. A, super legitimitate [a] ad Mutinen. & collegas, qui fil. sint legit. c. j. & c. lator, & c. causam, vel cum clericus pluribus de causis excõmunicatus sit vna sententia, vnus impetrat contra ipsum super ecclesia, quam sic ligatus obtinuit, de ætate & quali. cum bonæ, alius contra ipsum im petrat ad sententiam aggrauandam: vel ipsemet super absolutione, & dispensatione obtinẽda, per dec. cum pro causa, de senten. excommun. & pro his facit litera hic, causarum fines, vel vnus impe trat super petitorio ad primos, alter super poss. ad
b secundos, vel vnus [b] interdicto de retinenda, alter de adipiscẽda. In his & similibus dici potest, quòd iudices supersedent, donec Papa consulatur, ne continentia iudicij diuidatur, de sequestra. c. j. Pe. hoc ponit exemplum per decre. ex tua, de fil. presbyt. hoc mutato, quòd dicamus literas impetratas ante dispensationem factam auctoritate primarum.

ADDITIONES.

a Legitimitate. Non videtur in hoc casu talis dubitatio, vt Papa sit cõsulendus. cum ille, cui commissa est causa natalium, prius prætendere debeat, & alius, cui causa hæreditatis cõmissa est, silere interim debeat, vt de ordi. cog. tuam, secundum vnum intellectum; vide ibi Io. An. in glo. secundum communem, & in glo. cautio.

b Vel vnus. Continentia ergo etiam proprietatis, & possessionis tunc põt diuidi, quando diuersis, competant, vide in l. nulli. C. de iudi. & de iu. c. fi. & Io. An. in spec. de rescr. præsen. §. fi. ver. Item quod facit: s. nec hoc casu videtur dubitandũ de intentione Papæ: quia in illũ, cui commissum est petitorium, ipso facto videtur transire cognitio possessorij, iuxta no. per gl. 2. & super illa Io. An. in c. pastoralis, de cã post. & proprie. & in glo. 3. & super illa etiam Io. An. in c. j. de seque. poss. & fru. per commissionem possessorij post per alium impetrandum non reuocatur prima, nisi expressè fiat mentio de illa per c. cæterum, cum si. de rescri. an autem hoc sit verum, vide Io. An. in præalle. c. j. de seque. poss. & in deci. Rotæ, concl. 425.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ impeditus subdelegare potest causam, quæ sine ipso posset commodè terminari, & quatenus, numero 4.*
2 *Non posse, & nolle hic equipollent.*
3 *Idoneï, quibus causa subdelegetur, qui dicantur.*
5 *Consilium potest sibi retinere delegatus in subdelegatione, consilio cuius requisito valet sententia, & quo casu, ibidem.*
6 *Delegatus quibus casibus reuocare possit iurisdictionem subdelegati. & nu. 7.*

7 Senten-

7 *Sententia an intelligatur commissa per delegatum subdelega to per formam descriptam.*
8 *Consilium tertij ne possit retinere delegatus subdelegando. Delegatus hic in quibus æquiparantur deleganti.*
9 *An mandare possit sententiam ferendam ex dictamine illius iurisperiti, & nu.* 10. *&* 11.
10 *Arbitri & iudices in sententiæ prolatione eandem non sequuntur viam.*
11 *Assessorum officium quando necessarium.*
Conscientiam suam si non possit iudex ex alterius motu, quid sequi debeat, eo.nu.ver. Quibus respondet.
12 *Auctenticæ, Ad hoc. C. de iud. intellectus.*
13 *Suffragium, & additio glossarum.nu.*14.
Causæ quæ hic excipiantur à subdelegatione, eod.nu. §. in gl. penul.

CAPVT III.

1 SI pro debilitate. Casus. Delegatus† Papæ impeditus subdelegare potest causam, quæ sine ipso po test commodè terminari. ponit dictum, ipsius determinationē, & quandam excep. secunda ibi, Ita quòd. 3. ibi, nisi
2 [*Non poteris*]supple † vel nolueris, Goffre. Ista enim duo in hoc casu æquipollent, vt patet. ĵ.e. significasti [*Liberum*]s. sine pœna, & aliqua redarguitione.
3 [*Idoneis*]debent† esse in dignitate, vel personatu, vel canonici cathedralium ecclesiarum, & ĵ. diec. ĵ. de rescri. statutum. §. in nullo, li. 6. per quem. §. terminatur, quod hic no. Gui. Na. & Pe. dicentes, quòd inuito actore nō poterat delegare extra diœcesim, ne auferatur illi diœcesis, quam Papa dedit: sed inuito reo sic, dummodò non committatur vltra duas dietas. & quo seruus, mulier, ignarus, mentecaptus, infamis, minor. 20. vel 18. ann. non sunt idonei. Item non subditus, & priuilegiatus quò ad compulsionem, tractat hic Hostien. ponēs versus, Liber, mas, gnarus, cui sit mens, integra fama. Aetas, qui subsit, bene committitur huic causa. pro quorum prosecutione remittit ad summā,
4 eo. ti. §. cui possit delegari [*vices tuas*]& etiam† sententiam[*Tanti est*]vt consilio tuo indigeat[*Consulere*[a]]putat† Innoce. quòd possit delegatus sibi con
5 silium retinere; quo casu si non requiratur, non tenebit sententia, ar. ff. man. diligenter. ĵ. eod. pastoralis. §. j. sed si consilium fuerit requisitum, tenet sententia, quamuis contra consilium lata, licet aliqui contradicant. secundùm Innocen. all. de arbitris, cum olim, vbi de arbitro remisi ad spe. super fine secundæ glo. de elec. cum in veteri. & Host. ad illa remittit. Dicit demum Innoc. quòd vbi delegatus retinet consilium, non tenet sententia subdelegati, qui non requisiuit ipsius consiliū, quo requisito si placuerit delegato, quòd subdelegatus ferat sententiam, illam feret; aliàs non, si prohibeat. hæc puto vera, quando cōsulendus est vt iudex. Dicit etiam Inno. illud idem, quando iudex committit, donec reuocet, vel si non reuocauerit, vel vt ferat sententiam, si partibus placuerit;
6 aliàs remittat. nam omnibus his † casibus putat posse iurisdictionem subdelegati per delegatum reuocari, & ad eum appellari. dicit etiam & Abb.
7 cum eo, quòd† per formam, cōmitto vices meas, donec reuocauero, non intelligitur commissa sententia, etiam secundùm Inno. si diceret, committo tibi causam, & vt sententiam feras, nisi reuocauero, quasi hæc clausula sit contra substantiam commissionis quò ad sententiam; alle. de condi. appo. c. fin. Hostien. de hoc miratur. quomodocūque enim sibi retinuerit potestatem reuocandi, etiam post latam sententiam reuocare potest potestatem exequendi. cum enim reuocare sit iurisdictionis. iurisdictionē retinuit, ergo & reuocare pōt, & ad eū appellabit, si datus erat appellōne reuocata fm eū. nec est verū, q̄ potestas reuocādi impediat translationē snīæ ferendę; de quibus dic
b vt ĵ. e. si delegatus. §. j.[b] & 2. li. 6. quæ reprobat opinionē Inno. in his, & in eo, quod dixerat, executionē retineri nō posse, vt ibi notat. Redeūdo ad text
8 tū† putat[c] Inno. q̄ sicut delegatus subdelegando
c retinet sibi consilium. sic posset etiā reseruare cōsiliū alicuius tertij. p̄t enim certā. l. siue cōditionē, siue cōmissionē dare, siue imponere, dūmō nō faciat p̄ iura, sicut & delegans primus p̄t, ar. ff. de pactis, in traditionibus. §. de rescriptis. c. 2. §. de ele. cū
d in veteri. ĵ. de testīs, requisiti[d]. ¶ Quid si† mādat[e]
9 snīam ferendā, fm q̄ talis iurisperitus dictauerit:
e dixit Inn. q̄ hoc nō pōt. ff. de arbitris, Item si vnus. §. idē Pō. ad idē. ff. de hęre. insti. si qs Semproniū, & l. captatorias, de le. 2. l. j. Posset tñ dici p̄riū fm Ho.
nā & cōmittens format snīam, prout placet, vt §. de cōsti. cū oēs. §. fi. & c. cū accessissent, & c. cū M. Ferra. ĵ. de sepul. in nostra, & in alijs iuribus infini
f tis[f]. quam formā necesse hēt delegatus sequi oīno, vt §. de rescriptis, cū dilecta, in fi. sicut aūt delegatus ipsam fotmare p̄t, sic & ipsam alij formādā
10 relinquere, ar. ĵ. e. pastoralis. §. præterea, in fi. Nec† obstat. l. de arbitris, quia natura arbitrij talis est, vt arbiter p̄nūciet, q̄cquid placet & p̄ iura, & iniq;. ff. de arbitris, diē proferre. §. ſtari. Sed iudex nō, ni si quod iustū est, pronunciare dēt, vt patet in auc. iusiurādū, q̄d p̄sta. §. & æquus ero, col. 2. ĵ. de ver. si.
g forus. §. in s oī, ver. nō ē. Iōq; si delegās timeat, ne delegatus erret in iur. satis vī, q̄ p̄dicto mō possit ei prouidere, q̄d pōt locū hre, q̄n nō pōt hīi subde legatus ita pitus, sicut expediret, & is, qui dēt dictare snīam, est pitus, ar. ĵ. e. cū te cōsulente, & ĵ. de cō
11 san. c. j. lō & necessariū† est offm assessorū, vt C. de assessoribus. l. j. & per totū. ff. de of. asse. & per totū, & ĵ. de vi. & ho. cū ab oī. sed ēt in spūalibus cauendū est, ne is, q̄ dēt dictare snīam, sit laicus, vt patet in eo, q̄d legitur & no. ĵ. de arbitris, contingit. ĵ. de
h iud. decernimus. alijs placet, vt dixit Host.[h] q̄ talis forma cōmissionis nō valet pro eo, q̄a iudex dēt pronūciare, prout videt sibi de iure, & non fm cō sciētiā alterius, vt in dicto. §. & æquus ero. bñ posset cōtingere, q̄ si pronūciaret, p̄ut alius dictaret, ædificaret ad gehennā, cōscientia propria repugnā te, in quo casu nec obedire dēt, patet in eo, quod legitur & no. §. de tem. or. ad aures. §. j. & q̄a hæc cōditio vī turpis, vñ pro non adiecta haberi dēt. ĵ. de condi. appo. c. j. quibus rñ. fm Host. q̄ imperi tus dēt suam conscientiā iuxta periti cōsilium informare. ĵ. de sen. excō. inquisitioni. nec est turpe, q̄ imperitus quærat & sequatur voluntatē & consiliū peritorū, vt patet. C. de ingenu. ma. si auiā. ĵ. e. prudentiā. §. de elec. ne pro defectu. si tñ non p̄t suam conscientiam informare, studeat, q̄ à commissione exoneretur. ĵ. eo. si q̄n. q̄ si hoc obtinere non potest, conscientiā suā sequat, & nō obediat. quod dic, vt no. plenè. §. de tem. or. ad aures. §. j. fm Host. [*Nisi*] respicit nō proximū dictū, sed q̄d dixerat, q̄ posset cōmittere [*Præsentia*] quo casu per se
12 audiat; & sic† intelligitur. C. de iu. auct. ad hæc, in auct. vt defunc. seu. fu. §. illud, coll. 5. & de hoc ĵ. e. sup q̄nū. §. intētionis, Ho. [*Cōmodè*] cōcor. de rescisscitatus, de dila. c. fi. ad fi. ¶ In† glo. 2. [*ibi, l. vlti.*]
13 vide de iur. cal. c. 2. super j. gl. ¶ † In gl. pe. [*ibi, formā illius.* §.]Idem Inn. & Ho. & fuit additio hæc gl. sed Pe. intellexit hoc ēt de matrimonialibus, quas nō facilè committit curia nisi episcopis, de quo dicā. ĵ. e. causam matrimonii, in prin.

AD-

ADDITIONES.

a Consulere. Vide in materia latè per d. Fel. in c. cum dilecta, de rescriptis, col. 14. versi. sextum signum.
b Delegatus. §. j. Ibi gl. & ibi Io. An. & ibi vide per ipsum in nouella, Quid si retinuit aliquem de intermedijs actibus iudicialibus, vt testium receptionem, lit. contest. & similia, an post illos expeditos ad ipsum in sequentibus debeat appellari; vbi tenet q̄ non: Quod tamen videtur contra. c. illud, in fi. ibi, aut quid aliud.
c Ad textum putat. Quid si delega. subdelega. reseruet consilium tertij, & quid si subdeleget, vt ferat snīam, secundū q̄ talis mandabit.
d De testamentis, requisiti. Et tunc an debeat sequi consilium istius tertij, vide in spe. de requi. consi §. j. versi. quid si iudex postquam, & ver. quid si iudex videt. & ibi Ioan. Andr. & Bart. in l. j. §. fi plures, ff. de exerc. & in l. si conuenerit. ff. de re iudi.
e ¶ Quid si mandat. Vide Raph. Commē. in cons. 55. ad fi. & vide Oria num in tractatu de arbitris, charta. 14. q. 2.
f Iuribus infinitis. Vide Bart. in præallega. §. idem Pompo. & latius in d. §. fi plures. ff. de exerci. vbi ponit opinio. Odofredi, qui allegat illud dictum Host.
g Fortius. §. in. Et hāc differentiam inter iudicem, & arbitrum ibi in §. fi plures, ponit etiam Bar. & quid si dicat sententiam ferendam de consilio personæ incertæ, an valeat, ibi vide Bar.
h Host. Pro hoc textus, in l. qualem, ff. de arbi. & hæc pars Inno. videt conuenire. Ad quod vide Bart. & Bal. in l. j. C. quomodo & quando iudex, vbi in effectu volunt, q̄ licet delegati possint compelli ad iudicandum: non tamen ad sic iudicādum, cuius oppositum sequitur ex dicto hoc, Archi.

SVMMARIVM.

1 *Causa si committitur intra diem decidenda, nisi partes prorogēt, p lapsum diei expirat iurisdictio, & an omnino, nu.* 3.
Pœna certa vbi per ius statuta non est, arbitrariam delegatus imponit, ibi.
2 *Partium consensus vbi exigitur, non sufficit consensus alterius tantum, etiamsi labatur terminus dolo vnius partis, num.* 12.
Prorogatio facienda diei, ante lapsum ipsius, & à prineipali bus, eod. nu.
3 *Per lapsum diei expiratur iurisdictio, etiamsi non possit intra tempus perficere, quod mandatur, vel etiam per malitiam partis finiatur.*
4 *Pœna canonibus expressa, intelligitur etiam si alio in iure exprimatur.*
Leges scriptæ, municipales, & consuetudinariæ canonibus in certa pœna infligenda sequendæ, nisi in casu, ibid.
5 *Pœna eadem quæ intelligatur.*
Suppletur pœnæ huius decretalis altera ex alio capitulo, ibid. ver. Infligas.
6 *Mulctare per hanc decretalem posse delegatum, no. Inn. & an mulctare possit, nu.* 20. *&* 21.
7 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossa. nu.* 8. 9.
Solennitates iuris de consensu partium an remitti possint.
Prorogari potest tempus iuris dictionis de partium consensu. §. 2. *&* nu. 16.
Arbitrio iudicis quid commissum dicatur. §. fi. & nu. 18. *§.* 1.
10 *Feriato die nunquid ob temporis breuitatem procedi possit, remiss.*
Excommunicatum reū propter contumaciam nun quid veniētē post terminū possit absoluere delegatus, remiss. ibid.
11 *Leg. petendæ, de tempo. in integ. resti. a decretali diuersitas.*
Iurisdictio si redit ad superiorem, non præiudicat partibus, ibidem.
13 *Dilatio, siue tempus quibus casibus possit à iudice prorogari, vel arctari, & num.* 14. *&* 16.
15 *Lex, Quoties, de priuile. scho. de causis vilibus loquitur.*
16 *Ante tempus constitutum poterit iudex causam remittere in structam de consensu partium.*
17 *Pœna in contumaces hic statuta quomodo accipienda.*
18 *In pœnarum commutationibus quæ sint attendenda.*
19 *Delegatus, qui intra terminum sibi statutum tulit sentētiam, eo lapso an illam possit exequi.*
21 *Censuræ appellatione non continetur mulcta.*
22 *Legis. 2. de sportu. C. intellectus.*

CAPVT IIII.

1 E causis. Casus. Si causa† committitur decidenda. ĵ. diem, nisi partes prorogent, per lapsum diei expirat iurisdictio. secūdò dr, q̄ vbi certa pœna per ius sta-
tuta non est, delegatus imponit arbitrariā. secunda ibi, illis ēt [*Terminum*]aliàs tps [*Committātur*]à quo cunq; [*Nisi dies*]hic erat in antiqua ab apostolico. q̄d fuit decisum, ne credatur in delegato Papę hic aliq̄d spāle[*Præfixus*]in lris delegationis [*Partium*]
2 nō sufficit† ergo cōsensus alterius partis tm̄ [*Proro*
a *getur*]añ lapsum diei. ff. d̄ p̄cario, sed si manēte[a]. sic intelligunt Pe. & Abb. & Egid. & hoc idē not. ĵ. c. pe. & G. ī prin. vlt. gl. & idē Guil. in spe. ti. j. §. fi. ver. Itē q̄ iurisdictio. fiet ēt hæc progatio p p̄ncipales, nō p̄ pcu. fm Egid. alle. ĵ. e. cū oli. glossator ibi p̄, in gl. pe. & ibi dicā [*Mandatum*]p p̄ns ius & ptās dele
3 gationis. ĵ. e. relatū, & c. se. Ho. [*Expirot*]ēt si† nō posfit. ĵ. tps pficere, q̄d mādat. ĵ. e. ꝓsultationibus. T. vel ēt si p malitiā partis alterius finiat terminus, Inn.
b ĵ. e. c. pastoralis. §. fi. q̄d dic vt ibi[b], Ho. & adde q̄d di cā sup. j. gl. [*Iudicio*]. i. snīe, Inn. & Ho. de hoc, de re.
4 iu. in iudicijs, li. 6. [*Canonibus*] ēt legibus † scriptis, municipalibus, vel ꝓsuetudinarijs, dūmō canonibus, vel rōni canonū nō obsistāt, de sepul. de vxore, & c. certificari, de eo qui mit. in pos. c. pe. de no.
5 ope. nū. c. j. 10. di. p totū, Ho. [*Eandem*]quasi† nō mo liorē, nec duriorē: aliàs sit infamis. C. de vi pu. vel priuata. l. seruos q̄, ad fi. C. ne sanctū bap. l. 3. in fin. & concor. 23. q. 3. §. ecōtra. & hoc nisi ex cā tēpere tur, vel ageret, vt legit & not. ff. de his, q̄ no. infa. l.
c q̄d ergo. §. pœna[c] grauior, Ho. [*Infligas*] & in expēsis cōdēnes. ĵ. c. prox. Ho. [*Alioquin*] i. si certa pœna nō
6 est inflicta[*Punire*]no. Inn. per hoc, q̄ delegatus† p̄t
7 mulctare. C. de spor. l. 2. de hoc ĵ. dicā. ¶ Prima† gl. primò dicit, q̄n currat. secundò q̄rit, arguit p & p̄, & soluit. Secūda gl. arguit, alle. duo iura, & 6. all. in p̄riū, soluit distinguēdo. Añpe. gl. q̄rit, & tripliciter soluit. ¶ Pe. gl. distinguit inter delegatū, & ordina
8 riū. ¶ In† j. gl. [*ibi, Si quis*]vide hanc & l. 2. ĵ. allegatā in c. q̄ ad cōsultationē, in gl. pe. [*& ibi, quam mili. iudi.*]Sequit̄ in rubrica, post administrationē deposi tā per l. dies in ciuitatibus, vel locis p̄maneāt. ¶ In gl. 2. [*ibi. l. j.*] tempore feriato pp messes, vel vindemias proceditur de partiū voluntate [*& ibi, Necsi volens*]liber, qui fatetur se seruum, libertati sue nō p̄iudicat[*& ibi, Decernimus*]vide de arbitris. c. 2. su
per. 3. gl. [*& §. sed quia ibi*]vide in c. tuis. j. all. in vlt. gl. ¶ In 3. glo. [*ibi, Diem proferre*]sequitur, vel p̄sens vel per nūciū, vel per epistolā p̄t, sed melius hī in l. quo casu, & l. si cum dies. j. respōso. ¶ In glo. vlti. [*ibi. l.* 1. §. 1.]cum dicit, tempus dabo ad deliberandum, nec adijcit diem, ostendit in iudicis potestā
9 te, quē diem præstituat. ¶ In† gl. j. [*ibi super eo.* 2.]& hoc verum, si per numerum dierum terminus p̄
10 figitur, vt ibi dicā [*& ibi, terminanda*] nunquid† tūc per temporis breuitatem procedi possit die feriato, no. 25. q. 4. placita, & in spe. de ferijs. §. 2. ver. pe. & nūquid reum, quē propter cōtumaciam excōicauit, venientem post terminum possit absoluere, dicam post Ho. de re iud. q̄d ad consultationē,
d super ver. prorogari [*& ibi, Petendæ*] ibi terminus[d]
11 statuitur† parti. absurdum autē esset, q̄ pars, quæ non fuit in mora, puniretur. hic terminus p̄figit iudici, vbi non præiudicat partibus, si ad superiorē redit iurisdictio. C. vt ĵ. certum tempus cri. ac p
12 totū, Inn. qui per hoc dicit, q̄ † dato, q̄ dolo vnius partis labaē terminus, tñ in prorogatione necessa
e rius erit cōsensus[e] vtriusq; [*& ibi, solutio*]Idem Inn. & est simile, q̄d no. 3. q. 3. de inducijs, in vlt. glo. Et vide de hoc in spe. de sen. prola. §. nunc videndū. in fi. & de dila. §. j. ver. sed pone, q̄ causa, & vide q̄d
f ibi dixi[f], & dicam de app. super eo. 2. in magna
13 glo. [*& ibi, & non ampliandæ*] sed† Hostien. dicebat hic dilationem limitatam ab hoīe non posse pro solo iudicis arbitrio progari, vt hic, q̄uis possit arctari. ĵ. e. cōsuluit, versi. si autē: sed limitata per ius

commune non ſolum poteſt arctari ex cauſa, ſed etiam prorogari, de procu. dilectus. qñq; omnino denegari, de dila. c. 2. dicens regulariter dilationes iuris arbitrarias, remittens de dilatio. c. j. de re iu. qđ ad ꝓſultationẽ, de app. intimaſti. Tu dic vt no.
14 de reg. iu. indultũ, li. 6. [& *ibi. ℣. l. dies*] & tũc † oportet dilationes minui, Inn. [& *in fi.*] alios caſus, ꝙbus reſtringitur tempus criminalis cauſæ & ciuilis, di cã. ℣. de re iu. c. pe. ſuper prin. primæ gl. ar. ꝙ [*ibi, ſolutio*] ſm T. & idẽ Inn. [& *ibi, Litis cont.*] de hoc in ſpe. de ſen. prola. §. iuxta, verſi. quid ſi de partium [& *in fi.*] in hoc vltimo no. contrarium La. & Io. 2. q. j. in primis, in fi. all. C. de epi. & cleri. auct. generaliter, in fi. quæ loquitur in cautione, quæ præſtaẽ de proſequenda lite. tu alle. C. de priuil. eo. qui in ſa-
15 cro. ẽt dẽt dicere, de† priuil. ſcho. vel quot. in fi. li. 12. & ſolue vt ibi, quod loquit in cauſis vilibus, in quibus etiam de conſenſu partium hodie procedit ſine ſcriptura. C. de ſen. ex breui. reci. auc. niſi, & de hoc ℣. de re iu. c. vlt. li. 6. in 5. gl. & qđ hic not.
g Hoſtiẽ. ibi § videas. ¶ In glo. & ita [*ibi, prorogari*] i. &
16 † reſtringi. vnde ſi mandetur, ꝙ lapſis ſex mẽſibus iudex remittat cãm inſtructã, de cõſenſu partium remitti poterit etiam añ tps, Inn. C. de tem. app. l. pe. in fi. ff. de no. op. nun. l. j. §. & poſt operis. & adde qđ no. de appe. intimaſti, Ho. [& *ibi, Pe. & Guil.*] & ibi addam quod hic no. Inn. & Ho. ¶ In gl. ſicut
17 eſt [*ibi, & c. quoniam*] vnde dicebat hic Abb. ꝙ in† citatis contumacibus ſemper eſt certa pœna. ſed de condemnatis contumacibus intelligitur hęc litte ra, & inducit textũ. §. ibi, iudicio. i. mandato. huius ℟riũ vr innuere Inn. forte vicio ſcriptoris. dicebat ẽt Pe. ꝙ lra ibi, venire, ponebat vnum modum cõ tumaciæ. lra, parere, ponebat aliũ. Ho. remittit ad decre. qm̃, in fi. [& *ibi, Gratificationi*] idem not. 21. q. 2. in ſumma, & 34. di. fraternitatis. ¶ In glo. pe. [*ibi, Non potes*] idẽ no. Hu. 2. q. 3. §. notãdũ, vbi etiam no-
18 tat Ioannes, q̃ ſint† in pœnarũ ꝓmutationibus attẽ denda [& *ibi, Ordinario*] ſup. tali, q &c. hoc dico ꝓp no. ℣. de pę. licet. ¶ In gl. vlt. [*ibi.* §. 1.] all. Ho. ad idẽ, ff. de vſuris, mora. ff. de teſti. q̃ſitũ ſcio. ff. de ver. ob. continuus. §. 2. & ff. de iniu. ſed ſi vnus. §. ait ꝓtor, de tranſac. c. fi. & remittit, de ver. ſig. quærenti, de homi. pro humani, ver. nos tanto. & adde qđ dicã,
h de dolo, finẽ h, ſuper vlt. gl. Expeditis textu. & gl. in quadam repetitione huius decre. duo q̃rebam.
19 primũ ad primã partẽ, qđ erat, an† delegatus, qui. ℣. terminũ ſibi ſtatutũ tulit ſnĩam, lapſo termino illam exequi poſſit, & vt procedat qõ, poſſit natur de delegato, qui aliàs exequi poſſit, de quo. ℣. de fo. cõ pe. ſi quis ℣. & hæc qõ fuit Da. quarta in hoc titulo, & Venerial. 7. & incipit, cã fuit cõmiſſa. & ipſe Da. Tan. & Bar. Brix. tenent, ꝙ exequi poterit. hoc vr placere Ho. ℣. e. cõſuluit, vbi dicit, ꝙ delegatus vltima die pronũciat, & poſtea. ℣. annũ exequit, & ad litterã ponã ibi ipſius verba ſuper gl. immò vr. pro eis facit. ℣. c. quęrenti, de app. paſtoralis. ff. de te ſta. hæredes palã. nec videt nouũ facere, qui iã factum exequitur. faciunt not. de reſcriptis, quãuis, li. 6. Hug. & Io qui hoc no. 27. q. j. ſi homo eſſes, & Archid. ibi, ℣. pro quibus hæc decr. & ℣. e. cõſuluit, & ℣. ti. j. nouit, cõcordãdo opi. hoc tene: qa aut terminus adijcitur deciſioni, vel diffinitioni cauſæ; & tunc ſit vera prima opinio, quaſi Papa ſimpliciter delegante cãm & ſtatuẽte tps diffinitionis fiendæ adhuc duret poteſtas in executione, ſicut ſi in cõmiſſione cãæ Papa ſtatuiſſet tps cõteſtationis, vel cõcluſionis, his expeditis in tpe, tadhuc in vlterioribus remaneret delegati ptãs. & tũc ſic expone li terã illã, Eo trãſacto, ſup. & cã nõ finita. vel ſic, Eo tranſacto, mandatũ. ſ. decidẽdi, hæc opinio vera tũc maximè, qñ p executionẽ nil auferẽ victo. fa-

cit qđ no. de app. paſtoralis, & qđ dicã in ꝑal. deer. nouit, ſuper fi. vltimę gl. Si verò terminus addijcit iuriſd. tũc ſit vera opi. Hug. & ſequaciũ, & hoc ſiue affirmatiuè proferant verba, puta ꝙ duret iuriſdictio vſq; ad annũ, ſiue negatiuè, puta ꝙ nõ duret vltra annũ. cũ. n. executio ſit de iuriſd. ℣. e. ſi delega
i tus, li. 6. reſtat, ꝙ iuriſdictio finita exeq nõ poterit. Et adde qđ dixi in ſpe l. e. ti. §. reſtat, ver. qđ ſi ĩ ſta-
k tuto. Scđõ k circa ſcđam ptẽ pp id qđ dixi hic in vl.
20 gl. q̃rebã, an delegatus † poſſet mulctare. Inn. hic, & apertius. §. c. j. & Ho. ibi, & ℣. c. ꝑx. ĩ fi. gloſſator. ℣. e. paſtoralis, in gl. antep. tenet ꝙ ꝑt. vñ dicebat Inno. ibi, ꝙ delegatus & ſubdelegatus, nedũ partes, ſed ẽt exneos iuriſd. ſuã impediẽtes excõicare, & mulctare ꝑt. Si aliter iuriſd. ſuã defendere, vel expedire nõ poſſet, vt hic, & ℣. c. ꝑx. & c. ex lr̃is. ℣. de pœn. licet. ff. ſi qs ius di. l. j. C. de mõ. mul. p totũ. C. de ſpor. l. 2. & vide, qđ dicã, de app. ſępe, ſup verbo, expẽſarũ, vltra me. gl. ſed Accur. in ꝑ. l. 2. & C. de mo. mul.
l eos l in prin. & Ho. in ſumma de re iu. ſub rubr. de mulcta. §. qs poſſit, tenẽt, ꝙ nõ poſſit. ꝓ ꝙbus ſatis facit ꝑall. l. eos, de mõ mulc. & e. ti. l. 2. & 3. C. de de fenſ. ciui. l. defenſores. i. & qđ dr̃ in l. 2. de ſpor. eſt ſpãle. ſit rõ ſm Hoſt. quia delegatus Papæ recipit
21 ptãtẽ cẽſuræ eccleſiaſticæ, cuius † appellõne nõ cõtinet mulcta. remittit, de homic pro humani, ver. nos tãto. ergo nõ mulctabit, niſi reſcriptũ id expreſsè cõtineat. Sed ipſe Hoſt. §. e. c. j. ẽt corrigẽdũ, qđ in ſumma notauit. & tenet, ꝙ ex virtute clauſulę, qua cenſura committitur, id non ꝑt, ſed ex virtute cõmiſſionis hoc ꝑt, vbi pœna nõ eſt ſtatuta, vt hic, & hoc, ſiue pars venire contẽnat, ſiue nõ pareat, ut ibi. & demũ ad ipſam mulctã extorquendã poterit exercere cenſurã, qđ intelligit de parua mul.
22 & tẽperata, non magna. & ſic † loquatur lex. 2. de ſpor. vñ per eandem. l. dicunt quidã moderni legi ſtæ, ꝙ delegatus imponit mulctam, ſed non tantã, ſicut ordinarius; & ſic cõcor. leges illas, & vide ad
m materiã. in ſpec. de cõtumacia. §. fi. in prin. m & de ſen. prola. §. 2. ver. ſed & quarta, & ver. ſed nũquid.

ADDITIONES.

a Si manente. Facit quod ibi no. Barto. & plenius in l. 4. in prin. ff. de dam. infec. & quod no. Io. An. in ſpecu. de app. §. nunc videtur, verſi. licet autem. faciunt iura, quòd actio extincta ſemel non reuiuiſcit, de quibus in l. qui res. §. actio. ff. de ſolu. & in l. Mæuio. §. duobus, ff. de le. 2. vbi vide Bart. & vide de teſtibus, cum veniſſent, in gl. 2. & ſuper illa Io. An. ſuſpenſa autem iuriſdictio poteſt prorogari, vt ſentit Io. An. ℣. e. prudentiam, ſuper gl. j. in add. magna. & in prorogatione, de qua hic, an poſſit fieri ignorante iudice, an requiratur ipſius conſenſus, pro & contra tacit. l. 2. ff. de iud. in prin. ſed dic vt ibi per Bar.
b Quod dic, vt ibi. Tempus tamen inſtan. ſecundũ. l. properandũ. C. de iud. impoſitum non currit, ſi dolo partis non ſit cauſa finita, vt no. Io. An. de iud. venerabili, ſuper gl. j. & vide Bar. in l. ſi cũ ipſo. ff. de excu. tut. & Cy. in l. fi. C. de adult.
c Pœna. Ibi vide larẽ per Bar. & per Cy. Bal. & Saly. in l. † & ſi ſeuerior, C. eo. ti. & in §. pœna, præall. no. gl. ꝙ ſi in caſibus, in quibus a l. nõ eſt certa pœna ſtatuta, & iudicis arbitrio ſit locus, vt hic, in augendo, vel minuendo, illam debet conſiderare, quæ in talibus & ſimilibus conſueuit fieri, vide etiam Bart. in l. 3. in prin. ff. de dam. infec. & in l. hodie. ff. de pœ.
d Terminus. Aduerte, in iſta materia, ꝙ licet ſtatutus ſit terminus ad aliquid faciendum; tamen fieri poteſt actus poſt lapſum termini, ſtante voluntate priſtina, tex. & ibi Gem. in c. ſi tibi abſenti, de præb. in ſexto.
e Conſenſus. Quando autem lex ponit pœnas plures alternatiuè, cuius eſt electio, vide gl. in c. a crapula, de ui. & hone. cle. & Bal. in l. i. ff. de effrac. & C. de ſer. fug. l. quicunq;.
f Ibi dixi. Ibi ponit diſputationem Lambertini de Rampo. ſed caue, quia ille loquitur de termino poſito à ſtatuto: hic autẽ terminus ab homine apponitur, & de iſto. ℣. ſequitur.
g Hoſti. ibi. Ad materiam huius gl. vide etiam glo. in c. ſi. ℣. de re. iur. fi. 6. & c. fi. de hære. eod. lib. & facit quod no. Bar. in auct. offeratur. C. de litis conte. in l. prolatam. C. de ſen. Quid in attẽſtationibus: uide Inn. in c. cum cauſam, de teſt. in gl. in c. cũ olim, de cauſa poſ. & pro prie. An imperator poſſit, in Cle. paſtoralis, de re iud. & ad hoc etiã vide glo. quæ incip. per hoc &c. in Cle. ſæpe, de uerbo. ſignifi. & eſt fi. & no. in c. 2. de lib. obla. &c. cum L. & A. de re iudi. & 2. q. prima, in primis, & in glo. fin. in cle. fin. de verbor. ſignifi. quòd in iu-

ra. te

ra. teſtium an per partem poſſit remitti, & in cuius fauorem dicatur inductum, vide quod not. ℣. de teſti. c. is, & ibi etiam quid de iur. cal. an poſſit remitti. Bal.
h De dolo, finem. Iudicis ergo arbitrio committitur pœna, quando nulla in iur. exprimitur, vt hic & tunc electa pœna per iudicem, intelligitur illa in iure expreſſa quò ad caſum illum. hoc voluit gl. not. in l. ſanctio legum. ff. de pę. & allegat plura iura, & vide ibi Bart.
i Dixi in ſpe. Ibi ponit ad materiam plures vtiles quæſtiones. & vide Dy. & Bal. in l. properandum. C. de iudi. & per hoc quod no. Io. An. in c. ſi propter, de reſcrip. li. 6. ſuper ver. quinquenium, & quod ipſe no. de offi. deleg. c. fi. §. pe. eo. li. & vide Bar. in l. ſcire oportet. §. conſequens. ff. de excu. tut. & vide Bal. in l. properandum. C. de iud. & ibi Saly. in contrarium facit, quia etiam finito officio tutelæ, & tempore tutelæ valent geſta tutoris. l. tutor. ff. de adminiſtr. tuto. & l. quod ergo. §. iudi. de contra. iud. tuto. & l. tutor poſt pubertatem. C. arbi. tut. ex quibus patet, quòd poteſtas tempore limitata protẽditur quo ad cepta prius. ſic hic dici deberet in executore prius cęptorũ: ſed in iſtis hoc operatur vtilitas publica, ne vtilitas pupillorum deſeratur. ad id. l. meminiſſe. ff. de offi. proconſu. & le. vbi vide gl.
K Secundò. An delegatus poſſit mulctare, & ad hanc materiam vide glo. in l. j, ff ſi quis iuſdi. non ob. & tex. in l. aliud. §. j. & l. ſi quis, & ibi Bar. ff. de le. 2. verſi. ſi quis, & gloſ. in l. j. C. de vſu. fiſca. lib. 10. verius enim videtur de iure digeſtorum, ꝙ non poſſit niſi in paruis modicè coercendo, ut eſt gl. nõ. in d. l. j. Bal.
l Mul. eos. Et idem Bar. in l. j. ff. ſi quis jus di. non ob. alle. l. 2. §. is. ff. de iud. & an contumax abſq; noua citatione poſſit mulctari, uide Bar. in l. 2. ff. ſi quis in ius uo. non ie. & in l. j. ff. ſi quis ius di. non ob. & ℣. l. j. §. ſi ad diem, ff. de re mili.
m In prin. Ibi etiam vide Io. An. & ſcias, ꝙ iudex quicunq; non poteſt mulctare, niſi tribus vicibus, quod probatur in l. fi. C. de mo. mul. qđ intellige pro vno & eodem delicto, vide Bar. in l. nunquam plura, ff. de priua. delic.

SVMMARIVM.

1 *Per cauſa ſimplicem commiſſionem poteſt delegatus citare, contumacem punire, & reliquam facere, quæ ſpectant ad cauſam.*
Diuiſio cap. ibid.
2 *Delegatus poteſt cogere per cenſuram eccleſiaſticam, & mulctando dãnare, & in expenſis, & qua poteſtate id faciat, nu. 3. vide nu. 4.*
4 *Delegatus an plus poſſit ex commiſſione ſimplici, quàm ex ex preſſione clauſulæ, contradictores &c.*
5 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum. nu. 6.*
Principali conceſſo an concedatur acceſſorium, prohibito ali quo, an prohibeatur omne id, per quod peruenitur ad illud, ver. & ibi, oratio.
7 *Additio gloſſarum.*

CAPVT V.

1 PRæterea. Caſus. Per ſimplicem † cõmiſſionẽ cauſæ poteſt delegatus citare, contumacem punire, & reliqua facere, quæ ſpectant ad cauſam. & ponit caſum, ipſius reſponſionem, & reſponſionis rationem. ſecunda ibi, hæc tibi. 3. ibi, quia [*Delegato*] a nobis [*non ordinario*] quia de ordinario conſtat, Lau. 4. q. 5. c. vno, Gof. 11. q. 3. nemo, & c. certum. 24. q. 3. de illicita. ff. ſi qs ius di. non ob
2 tem. l. vna, in prin. [*Cogere*] per † cenſuram eccleſia
a ſticam. & dicã ꝙ ſic, Hoſt. [*Aut damnare*]. ſ. in expen
a ſis condemnando a, vel mulctando, & dicas ꝙ ſic,
3 vt ℣. Hoſt. [*ſeueritate*] ac ſi dicat, ex poteſtate † cenſuræ eccleſiaſticę nõ punit in expenſis, nec mulctat: ſed ex virtute ſeueritatis eccleſiæ, vel iuriſdi. commiſſæ hoc poteſt, ſm Hoſt. de hoc. §. c. proxi. in fin. [*Non contineant*] expreſsè [*mandatum*] papę: habent tamen mandatum delegati: aliàs non eſſent contumaces, Gof. & Pe. [*Quòd cauſa*] principalis [*Committitur*] etiam ſimpliciter, vt eum dictum [*Plenariam re*
b *cipit*] per † quod videtur poſſe mulctare; ad hoc. §.
4 ibi, aut damnare &c. per quod videtur ex ſimplici cõmiſſione delegatũ plus poſſe, q̃ ex expreſſione
c clauſulæ, ℣dictores c, &c. de hoc de verbo. ſignifi. quærenti. & eſt ſimile, de dona. paſtoralis. ¶ Vlti-
5 ma † gl. arguit, allegat. 6. iura, ꝙ principali cõceſ-
d ſo d &c. in contrariũ all. 8. & ſoluit. 2. arguit, aliquo prohibito &c. all. duo iura, & in ℟riũ vnã. l. quã ſoluit: tertiò arguit in cõnexis; all. 5. iura, & 4. in ℟riũ,
6 & ſoluit. ¶ In † glo. vlt. [*ibi. l. 2.*] vide, de iu. intellexi-mus, ſup prima gl. [& *ibi, Quidam*] vide ℣. c. cũ vigeſi mũ, in gl. 2. [& *ibi. l. vlt.*] ponit caſum decre. ſtatim alleg. [& *ibi, Quæ depoſitis*] ſequitur, accedũt, nõ ſunt depoſita, vt ſi homo veſtitus deponaẽ, veſte depoſita nõ eſt, vel equus cum capiſtro [& *ibi, Sed ſi inſula*] quod patenter per alluuionem accreſcit, nõ cedit vſufructuario [& *ibi, Ex cauſa*] ſequitur, exhæredationis, vel ꝑteritionis irritũ teſtamentũ eſt, quã tũ ad inſtitutiones. cætera nãq; firma permanent [& *ibi. l. ſeruis*] legatum ſeruo factũ, cui non relinq tur libertas, nõ valet, ẽt ſi poſt mortẽ teſtatoris libertatem conſequatur [& *ibi, Oratio*] vide de elec. in cauſis, ſuper gl. hic habes [& *ibi, regula*] legauit teſtator ſeruo libertatẽ & eũ hæredẽ inſtituit: demũ ademit libertatẽ, per hoc non erat adempta hr̃ditas, imò nec libertas, cũ hr̃s ſine libertate eſſe non poſſit [& *ibi. §. ſi quis*] vide de dona. c. 2. ſuper 4. gloſ. [& *ibi, §. ſequenti*] ſi in vnam ſummã plures cõdẽnati ſunt, nõ dicit vna ſnĩa, quaſi oẽs inſolidũ teneantur: ſed ſcindit in perſonas; & ſic condẽnari debẽt in viriles [& *ibi. l. 2.*] ſi tutor inſtrumẽto, quo alter vtẽs accuſatus, & dãnatus erat de falſo, & is, ℣ quẽ vtor, vult me accuſare de falſo, ſnĩa ℣ illum lata, a qua nõ appellauit, mihi nõ nocet, nec ego ẽt ap-
7 pellare tenebar. ¶ In † gl. glo. [*ibi, expreſſa*] vel non expreſſa ptãte citãdi, vel in cõtumacẽ animaduertẽdi. ¶ In gl. vlt. [*ibi, Circa res*] & ẽ ſpãle in odiũ doloſi [& *ibi, Contrarium*] & adde qđ no. de reg. iur. acceſſoriũ, li. 6. [& *ibi, Tuæ*] vbi de hoc [& *ibi. §. regula*] quid
e dicat, vide. §. & eſt ſimile. ℣. de ꝑbe. c. ante. li. 6. [& *in*
f *fi.* f] adde qđ no. 71. diſt. ſi quis ſacerdotum.

ADDITIONES.

a Condemnando. Scias, quòd condẽnatio expenſarum non eſt pœna ſaltem quo ad excipiẽtem, & perſecutio intereſſe, vide gl. quæ incipit hanc pœnam, in fi. in c. j. de ele. li. 6. & de dolo & contu. cũ dilecti, ſu per gl. fi. per Io. An. & ibi remiſſionem.
b Recipit. Finem huius. c. limitat Bart. dũmõ non ſit maioris iuriſdictionis, quam commiſſa, vide in l. 2. ff. de iur. om. iudi. per Barto.
c Contradictores. Videtur ergo, ꝙ vbi appoſita ſit illa clauſula, non poſſit mulctare, & aliàs punire, quod eſt verum vigore clauſulæ. Si tamen per illam non videtur tolli auctoritas, & poteſtas ſibi aliàs a iure data, hoc voluit Io. An. in c. quærenti, præalle. ſuper glo. j. licet hoc aliter ſentiat. & cum iſto dicto hic videtur concordare Io. And. poſt Hoſt. de homi. per humani, vbi in mulcta, & aliis quæ hic, & ſ. eo. prox. non videtur contrariari, ibi vide.
d Principali conceſſo. Vide Iaſ. in l. ſi cauſa cognita, C. de tranſ. & D. Phi. de Perufio in c. ex ratione, in 7. principali, in ver. quantum autem, de appella.
e Præben. Vide Bar. in l. j. ff. de iur. om. iud. ad materiam huius. c.
f Et in fi. Iſta materia tamen hic, quam hic gl. proſequitur, eſt brocardica, & facit ad materiam arbitrij dati officialibus, quo. minus quid importet, de qua materia vide plenè per Barr. ff. de dec. ab ordi. fa. l. ambitioſa.

SVMMARIVM.

1 *Collega, cui vices ſuas alter commiſit, non poſſet ferre unam ſententiam pro ſe, & aliam pro collega.*
3 *Epilogus, & Additio gloſſarum. & nu. 3.*
Iudices ambo ſatis procedunt, cum vnus procedit cum ſubdelegatione, vel ſubdelegato collegæ.

CAPVT VI.

1 VAmuis. Breue eſt. [*Committitur*] per Papã [*Apponatur*] in litteris cõmiſſionis ſuper hac clauſula q̃ ſequit [*Coniudici*] & tunc † nõ poſſe ferre vnã ſnĩam pro
a ſe, & aliã. ꝑ collega, ſm Vin. ad hoc, de elec. c. penul. §. porro a, li. 6. ¶ Prima † glo. ſoluit
2 qõnem, quæ fuerit dubitatio. ¶ In j. gl. [*ibi, Committere*] vel credebatur, ꝙ ambo ſimul deberẽt cognoſcere. ℣. e. cauſam matrimonij, ſm Hoſ. ſed ſatis am
3 bo † procedunt, cum vnus procedit cum ſubdelega
b tione, vel ſubdelegato collegę b.

ADDITIONES.

a Porrò. Et ad materiã faciunt no. Io. An. de re iud. cum olim, ſuper gl.
b Collegæ. Quia qui per alium facit, per ſe &c. & in c. qui per alium, de re iu. li. 6. & c. poteſt quis. & iſta ſunt vera, niſi iudices ſint à partibus communiter electi: quia non poteſt vnus tunc alij committere vices ſuas. quod an ſit verum, vide in ſpec. ti. 1. §. ſequitur, in prin. & ĵ. eo. c. fi. in glo. dicit Ho. per Io. An. idem eſt in dato ſecundum formam curiæ, de qua in l. obſeruandum. ff. de iud. de quo in ſpec. ti. 1. §. præalle. verſi. item poteſt ſuo condele. & vbi alicui committitur animi motus, non poteſt alii committi, vide gl. in l. ſicuti. ff. de arbi.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ exequitur ſententiam ſuam, & quando.*
2 *Brachium ſeculare nunquid poſſit inuocare: concluditur poſſe iure: ſed ſtylo curiæ ſecus, niſi id apponatur, obſeruare, & num. 3. & 4. An ordinarius, & quando nu. 5.*
4 *Stylus curiæ ſi eſt, non eſt amplius inſtandum.*
6 *Executioni mandare ſententiam quomodo & per quos poſſit delegatus, & nu. 8.*
7 *In poſſeſſionem mittere etiam veram poteſt delegatus principis, & hoc ſine armis in eccleſiaſticis, & an in ſecularibus pertinentibus ad iudicem eccleſiaſticũ. §. quid de ſecularibus: non aũt delegatus inferioris, ibid. ver. delegatus verò.*
9 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſar. nu. 10.*

Lex à diuo Pio. ff. de re iu. nõ loquitur de delegato principis.

CAPVT VII.

a 1 Ignificaſti. a C. Delegatus † Papæ exequit ſententiam ſuã, quam exequi non poteſt, aut non vult is, cui eã cõmiſerat exequẽdã. deciſa cõſultatio, & reſponſio [*Alijs reſiſtentibus*] ſup. vel ob aliam cauſam. non enim refert, qua de cã non poſſit [*Ab eo.*] ſ. delegato noſtro [*Auctoritate*] 2 nunquid † ex eadem auctoritate poſſit inuocare brachiũ ſeculare, dubitatur. Inn. hic tenet, quòd delegatus Papæ bene cogit ſeculares poteſtates, vt exequantur. 23. q. 5. adminiſtratores, & c. principes, de offi. ord. c. j. cum in cauſa ſibi commiſſa, & omnibus pertinentibus ad cauſam gerat vicẽ delegantis, inter quæ pertinẽtia eſt executio; alle. 93. diſtin. c. fi. de reſcriptis, ſuper litteris, & c. cum contingat, & ĵ. eo. paſtoralis. §. quia verò. Ber. hic tenet loquendo de conſeruatore, vt no. eo. ti. c. j. in fi. ſe- b cundæ glo. libro ſexto. Hoſtien. tenet idem[b]. §. eo. c. j. in fi. dicens, q̃ iur. veritate conſiderata, vbicũq; delegatus non poteſt ſuam ſententiam aliter exequi, recurrit ad brachiũ ſeculare, & ipſum diſtringit, vt ſuam ſentẽtiam exequatur, vt ibi, & §. e. prẽterea. §. eo. ſanè, de cleri. ex. mi. c. 2. cum ſuis cõcor. 3 allegat in contrarium: quia ſm ſtylum † curiæ, qñ Papa hoc intendit, apponit clauſulam, Inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. & hoc ĝrium dicit hic Abb. q̃ tenet curia, vt ſic iura contra. loquantur in ordinario, vt ĵ. de officio ord. quoniam, & vide qđ ibi dicã ſuper fi. vlt. gl. & ĵ. de exceſ. præla. tanta, in fi. cum ſuis ſimilibus. Iſtud ẽt dicit & tenet Archid. de hære. vt officium, libr. 6. Guil. vtranq; opi. recitat in ſpec. titu. j. §. ſequitur, verſi. ſed nunquid ſeculare. & ibi videtur ſibi placere prima, cũ ordinarius, qui eſt minor, hoc poſſit. ad id qđ dicitur de ſtylo, rñdet, q̃ interdum ponitur, quia plus timeri ſolet &c. vel dic, q̃ non eſt abſurdum in reſcriptis apoſtolicis exprimere affirmatiuas ſubintellectas, vt dixi de reſcriptis, man- c datum c. Quid dicemus? certè ſi curia † tenet ſecũ 4 dam, vt dicit Abb. & Archid. non eſt plus inſtandum: aliàs mihi placeret prima per iura. §. allegata. ſed ſecundũ illã opi. quę habet, q̃ non poteſt, videtur, q̃ ipſe delegatus habeat ordinarium ſuper hoc reqrere, & ordinarius ad ipſius mãdatum in- 5 uocabit. facit de offi. ord. paſtoralis. Antãt ordinarius, à quo eſt appellatũ, inuocare poſſit, dicã ſatis 6 e. ti. c. j. ſuper gl. pe. [*Executioni*] ẽt manu † militari, ff. ne vis ſi. ei, q in poſſ. mit. l. ſi qs miſſus, Vin. ſed In-

no. đt, q̃ nõ dẽt bellũ indicere ĝ quẽquã. hoc n. ẽ 7 ſolius principis. 23. q. 3. c. j. & 2. cũ ãt licеat † ſibi ſententiã ſuã exeq, vt hic patet, poterit dare corporalẽ poſſ. nõ ſolũ cã cuſtodiæ, ſed verã, de eo, q mit. in poſ. c. j. & 2. ar. de re iud. cũ aliqbus. C. de iu. propẽrãdũ. ff. ad mun. ea, q̃. & eſt hoc verũ, ſi ſine armis, & cõtẽtione defenſionis hoc facere p̃t: aliàs nõ aſſumet arma, nec ipſe bellũ faciet, ſed recurret ad brachiũ ſeculare, & iudicẽ ordinariũ; qui hoc manu militari exequaẽ. ĵ. de hom. poſtulaſti. 23 q. 5. ad miniſtratores. ff. đ rei vẽ. q reſtituere. hoc indiſtinctè de poſſeſſionibus eccleſiaſticis. ¶ Quid de ſecularibus, his caſibus, qui p̃tinẽt ad iudicẽ eccleſiaſticũ, ſicut dote, & in ſimilibus: hic eſt diſſenſio. Dñt qdã, q̃ hoc caſu delegatus nunq̃ per ſe dẽt poſſeſſionem dare, ſed recurret ad ordinariũ ſeculariẽ, q fi. ſint leg. cãm. 2. 11. q. j. de p̃ſona. 96. di. cũ ad verũ. Alij, q̃ ex quo principale eſt de iuriſ. eccle. ergo & executio, de don. inter vi. & vxo. c. 3. ſm Inn. primũ iuſtius ſm Ho. per decr. poſtulaſti, de ſo. cõp. & ibi no. & p̃dicta de delegato principis intellige. delegatus verò alterius nõ dat poſſeſſionẽ, ſed decernit mittẽdũ, & ordinarius mittit. ff. de dã. infec. l. 4. §. j. ff. de re iud. à diuo Pio, ſm Inn. vide qđ poſt eũ dicã, de offi. or. cũ ab eccleſiarũ, ſuper ver. obſeruari, & qđ dicã de fo. cõp. ſi qs ĝ, ſup gl. hoc iõ, vbi pona. 4. ſpãlia de delegato principis, quę no. hic Pe. & d Abb[d]. de his in ſpe. ti. j. §. ſeq̃, ver. p̃t ẽt, & de ſcdo 8 decreto. §. pe. [*Mandare*] per † ſe. ĵ. e. quærẽti. vel p̃ or dinariũ, vt hic, & ĵ. c. prox. vel per ſubdelegatũ. ĵ. e. 9 ex l'ris, Ho. ¶ Prima † glo. rñdet per qõnẽ. ¶ In j. glo. [*ibi, à diuo pio*] vide de fo. cõp. ſi quis cõtra, in prin. pe. gl. ¶ In gl. 2. [*ibi. l. vna*] vide. ĵ. de priuil. cũ olim. j. ſuper vlt. gl. ¶ In gl. pe. [*ibi. l. vlt.*] in fin. vide de offi. 10 ord. c. j. in vlt. glo. ¶ In † j. glo. [*ibi, à diuo pio*] dixit hic Gof. q̃ lex iſta loquitur in delegato alterius ordinarij, non in delegato principis [*& in fi.*] vel dubitatur, an eſſet functus officio ſuo eo, q̃ commiſerat c alij executionẽ ita, q̃ amplius c nõ poſſet exequi; ad hoc. ĵ. c. 2. ſm Ho. & Abb. ¶ In glo. 2. [*in fi.*] ſaluo quod habes, de crimine falſi, ſuper eo.

ADDITIONES.

a Significaſti. Vbi aũtem poſſit excuſatio fieri in parte per delegatũ, in parte per aliũ, vide tex. in c. veniens, de teſtibus, & quod ibi Feli. in pe. notabili per Aret. & Panor.
b Tenet idem. Inferior etiam epiſcopo, etiam qui ex cõſuetudine, vel priuilegio habet iuriſdictionem, hoc poteſt, vt probatur in c. dilecto, cum ſua gl. ĵ. de ſen. excom. lib. 6. & tenet Archi. de ſtatu mon. c. vno, ad fi. li. 6. & probatur in cle. quia contingit, de reli. dom. in gl. inuocato, coniuncta gl. 1. in cle. 1. de vita & hone. cle.
c Mandatum. Et quando implorat eccleſiaſticus brachium ſeculare, an ſecularis teneatur ſtare ſimplici requiſitioni, & proceſſui eccleſiaſtici; an debeat de facto cognoſcere, vide ad materiam Bar. in l. diuus. ff. de cuſto. & exhi. reo. & Arch. in c. adminiſtratores. 23. q. 5. & 11. q. 1. ſtatuimus. & facit qđ no. Io. An. ĵ. de offi. or. c. j. ſuper gl. pe. & vide. d. Petrum de Anc. in repetitione c. ea, q̃ fiunt. de re. iu. li. 6. in 10. q. & facit. l. in criminali, & qđ ibi no. Bal. C. de iuriſ. om. iu.
d Abb. Vide Bar. in l. à diuo Pio, in princ. præalle. & plenius in l. imperium, & l. iubere cauere, ff. de iuriſdi. om. iudi. & vide gl. & doc. in c. ſi quis contra, de ſo. compe.
e Amplius. Quod non eſt, quia verba debent inrelligi cum effectu, de cler. non reſi. relatum, & ibi concor. in gl. 3. & videtur mirabile; quia ſi totam cauſam alij committat, vltra de illa non ſe intromittit, vt in c. ſuper quæſtionum. ĵ. & tamen ſi committit executionem, vltra quã nihil reſtat apud ipſum, illã in defectu ſubdeleg. aggreditur, niſi dicatur iſtos intelligere in caſu, quo res ſit integra. vide. c. quamuis, e. ti. li. 6. & gl. ibi. fi. ĵ. e. in litteris, in gl. j. & ſuper illa.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius ſi ſcit eũ nõ canonicè inſtitutũ, quẽ delegatus pp mãdat ei, ĩ poſſeſſionẽ induci, nõ reſiſtet violẽter, et qđ faciet.*
2 *Prælatorum nomen hic largè ponitur.*
3 *Adminiſtrabit an interim prælatus, de cuius canonica inſtitutione agitur.*
4 *Decretalis huius intellectus quis ſecundùm Hoſt.*
Reſiſtere executioni iudicis, & quibus modis quis poſſit, eod. num. & nu. 11. & 12.
5 *Innoteſcere poteſt Papæ veritas duobus modis, & quibus.*
6 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum. nu. 7. 8. & nu. 9. & ſubſequentib.*
9 *Compoſitio amicabilis, vel prouiſio iudicis in cauſa beneficij poſſunt intercedere.*
10 *Compoſitionem coram ſe factam mandarene poſſit delegatus executioni.*
12 *Cap. Niſi eſſent, de præben. intellectus.*
13 *Præiudicium ſi fiat epiſcopo per executionem delegati, quid erit agendum.*

CAPVT VIII.

a 1 Iquando. a Caſus. Si † ordinarius ſcit eum nõ canonice inſtitutum, quẽ delegatus Papæ ſibi mandat in poſſ. induci, non reſiſtet violẽter, ſed preci 2 bus inſtabit, vt differat, donec Romanus põtifex cõſulaẽ [*Prælatos*] large † poniẽ. ſic. ĵ. de offi. ord. cum ab eccleſiarum [*Traxerint*] vt quia per litteras Papæ, vel aliàs dicũt ſe ibi canonicos, vel canonicandos ſm Inn. Item ſi vendicarent prę laturas, qđ magis videtur a micum litteræ, quæ ſequitur, & quæ p̃cedit [*Iudice*] delegato [*Alio modo*] non canonico, Gof. [*Certum ſit*] hoc eſt cõtra id, qđ no. 11. q. 3. non debet [*Reſiſtere*] contra. ĵ. eo. ex litteris. dic vt ibi dicam ſuper gl. pe. ſuper fi. pe. gl. & ĵ. e. ſane, ſup ver. rebel. [*Inſtare*] repete, dẽt [*vt differat*] q̃ ſi hoc facere nolit, præcisè neceſſe eſt obedire. ĵ. 3 eo. paſtoralis. §. quia verò. quid † erit, nunquid ſic interim adminiſtrabit in ſuę & multarum anima b rum periculũ? ſic. s̃. de elec. dudũ. 2 [b]. Hoſt. intelle 4 xit † hanc decre. quando certum eſt ordinario mãdatum eſſe iniuſtũ, non tamẽ eſt id notoriũ. tunc enim, & ſi non poſſet violenter reſiſtere, poſſet tamen rationabili cauſa reſiſtere. ſ. appellando, ar. de fi. presby. quoniam, de temp. ordi. ad aures. ſed hic, quia occultum, epiſcopo non eſt credendũ. 6. q. 2. ſi tantum, ſm Ho. & ſic ſoluit Pe. contra. de decreeam te, de æta. & qua. nobis. eius enim eſt ſententiam delegati ſui confirmare. ff. de re iud. duo 5 iudices. T. & Vin. [*Innoteſcat*] per † appellationem; 6 vel cõſultationẽ. ¶ Prima † gl. reſpõdet per obiec. 7 ¶ Vltima gl. rñdet per qõnẽ. ¶ In † gl. 2. [*ibi, Herennius*] vide de præb. dilecto, ſup 3. gl. ¶ In † gl. j. [*in fi.*] 8 vel hic non agebatur de eccleſia, tanq̃ de bñficio, ſed tanquã de proprietate, ſm Io. qui hoc no. j. q. 3. c eaque. qđ videt falſum; vñ dic trãſactionẽ [c] ꝑprie. 9 nec hic quæritur de iuribus. vnde dicebat † Gof. ſecus, ſi amicabili cõpoſitione, vel iudicis prouiſione, & concor. qđ dicam, de tranſac. ex litteris. ¶ In 10 gl. pe. [*in fi.*] glo. Ala. & arguit Vin. q̃ † iudex delegatus compoſitionem coram ſe factam mandare p̃t executioni, ſi eſt licita, ſicut diffinitiuam. Sed Inn. quem hîc ſequitur Abb. dicit, q̃ hoc dicere eſt ab ſurdum, q̃ iudex delegatus ad iuſticiam trãſactionem mãdet [d] executioni, cũ hoc non ſit ſibi com- d 11 miſſum. dicit † ergo, q̃ eſt mens litteræ, q̃ cũ hic iudex delegatus eſſet ſuper beneficio, & perſonis, de quibus hic agitur, & dicat prædicta facere delegata poteſtate, inferiores ſibi reſiſtere nõ debẽt, niſi appellando. ſi verò non diceret ſe id facere auctoritate delegata, dicit Inn. q̃ ſine appellatione poſſet ei reſiſtere. Idem dicit, ſi in iudicio ſuo exprimeret errorem, vt qa diceret, ad me pertinet exeq trãſactionem partiũ, licet ſola inſtitutio, vel iuſticia 12 ſit mihi cõmiſſa; alle. de ſen. exc. per tuas. nec † ob. de præb, niſi eſſent: quia ibi iudex nil exequit, ſed Papa confirmat, qđ factum fuerat auctoritate delegationis & compromiſſi. dicit ergo, q̃ iudicibus male procedẽtibus & in nõ cõmiſſis reſiſtere poſſumus. facit qđ no. 64. di. quia per 11. q. 3. non debet. facit. 7. q. j. quia frater, ibi, ſpiritu contumacię, & ff. de iniu. l. nec magiſtratibus, & contra ipſos competit interdictum, vnde vi, ar. ff. de iure fiſci. l. prohiberi. Si verò male agunt circa cõmiſſa, non debet eis reſiſti, niſi per appellationem. Ex quo autem per appellationem ſuſpẽſa fuiſſet iuriſdictio, poſſet violenter ei reſiſti, cum nõ ſit iudex, arg. de appel. bonæ, & c. dilectus. qđ intelligit Innoc. cum is, qui reſiſtit, poſſidebat rẽ, vel ius, in quo fit miſſio, vel executio. ſed ſi nõ poſſidebat, licet res aliter eũ tangat, nõ reſiſtet violenter, vt hic. nec obſtat, ſi dicat, hic ordinarius quaſi poſſidebat ius inſtituendi; ergo ſm prędicta reſiſtere poterat. reſpõdet enim, q̃ id locũ haberet, ſi peteretur ius inſtituendi; quo caſu violenter reſiſteret etiam ſine appellatione, cum ſecum non eſſet actum, ar. prædictarum decre. & ff. de re iud. à diuo pio, niſi poſſet ſibi aliqd imputari. Sed hic non negabatur ius inſtituendi ad epiſcopum pertinere, nec ſibi auferẽ eius poſſeſſio, licet clericus mittaẽ in poſ. canonieatus, & p̃bẽdæ. capitulum autẽ ſi appellaret, p̃di ctã reſiſtẽtiã facere poſſet: ga ipſius iuri detrahiẽ. ¶ In gl. vl. [*ibi, ſuper eo.*] T. & idem Vin. Phi. Inno. & 13 Abb. dicebat Hoſt. ſi epiſcopo † fit præiudiciũ, expreſſa cauſa rationabili poterit appellare. inducebat eadem iura. Pe. dicit, quòd debet excipere, & ſi non admittitur exceptio, tunc appellet.

ADDITIONES.

a Si quando. No. etiam ibi, tranſactione, vel alio modo &c. tex. qui probat, quod delegatus poteſt mandare executioni tranſactionem corã ſe factam à partibus, de quo per Bar. & alios in l. tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pac. vide hic Inn. & in c. niſi eſſent, de præb. vbi tenet idem, quod hic, & vide etiam hic d. An. Pomum in ſcriptis ſuis multa allegantem.
b Secundo. Vbi vide in gl. quia tamen, & ſuper illa Ioan. And. & in c. nihil ſuper gl. fi. de elec. & facit qđ no. Bar. in l. j. §. j. ff. qđ fal. tuto. auẽto. & l. iuſte, & quod ibi no. ff. de acqui. poſ.
c Tranſactionem. Imo quia fuit tranſactio, ideo epiſcopus non parebat, & Papæ notificat, vt in fi. c. patet, & ſentit gl. 2. nec in ti. quæren do ſufficit compoſitio, vide Io. An. ĵ. de tranſac. c. 2. ſuper prima gl.
d Executioni. An autem poſſit quis petere pronunciari contractum alĩ quem nullum, & quo iure id peti poſſit, vide Bar. in l. quæ ſub cõd. §. fin. & an poſſit peti contractum confirmari, vide Inno. in c. 2. de cõfir. vti. vel inuti. añ iuramentum habeat executionem paratam, vide Bar. in l. 3. ff. de iureiuran. & quid de confeſſione, vide in l. poſt rem. ff. de re iudi. & quid de tranſactione, vide Bar. in l. tale pactum. §. qui prouocauit, ff. de pactis.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio decretalis.*
2 *In noua iniuria noua fiet impetratio.*
Officio ſuo functus quibus modis iudex dicatur, & quis, & quibus caſibus, ibid. & nu. 3. 6. 7. 8. & 9.
3 *Executoris poteſtas, vel officium an & quando expiret, ſi promouerit literarum ſcripſit in vna eccleſia.*
4 *Compromiſſarius ad eligendum an ſemel eligendo functus ſit officio ſuo, alio reijcit.*
5 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſ. nume. 6. 7. & nume. 8. & 9.*

CAPVT IX.

1 IN litteris. Breue eſt. Et † primò deciſæ cõſultationi reſpondet. ſecũdò cãm reddit ibi, quia ſemel. & pars eius, de reſt. ſpo. in litteris [*Delegatus*] ſecus in ordinario. & intellige hoc de quocũq; delegato, qui tñ poſſit exequi; de hoc. ĵ. de fo. comp. ſi quis contra [*Sententiam*] dif. [*Ceſſat*] dicit Pe. hoc verũ in cognoſcendo, ſed non in tuendo; alle. ĵ. c. quærenti. tu dic vt ibi. Vnde dicit Hoſ. 2 q̃ in † noua iniuria noua fiet impetratio; alleg. de reſcr. c. fi. [*Functus*] habet hoc locũ, ſiue iudex ſit de legatus, ſiue ordinarius, ſi ſentẽtia non ſit iniqua: quia contra ius litigatoris lata. ſi enim appellatũ non eſt, tranſit in rem iudicatam, de re iu. cum in-

ter vos. Si verò appellatum est, ad iudicem appellationis spectat ipsam sententiam cõfirmare, vel infirmare. ſ. de rescri. dilectus. 2. in fi. nisi tacitè, vel expressè renunciatum sit appellationi, in quo casu rata manet sententia, ac si appellatũ non esset; qđ dic, vt no. & legitur, de re iud. qđ ad cõsultationẽ, de ap. dilectæ, ſm Inn. saluo eo, qđ de sen. exc. dicitur. j. de sen. excom. licet, lib. 6. Si verò sentẽtia sit nulla ipso iure, distinguitur inter iudicem ordinariũ, & delegatum. nam ordinarius iterũ à capite ipsam causam incipiet audire. C. qũo & qñ iu-
a dex, si præses. Delegatus[a] verò, quia functus est officio suo, licet male, se non intromittet amplius, ff. de arbi. qualem, in fi. erit ergo ad ipsum, qui eũ dẽdit, recurrendum. C. quomodo & quãdo iudex,
b si vt proponis; qđ dic vt no. j. de accus. qualiter[b]. i.
c & vide qđ ibi dicã [c] super j. gl. & de re iud. decæteros, super j. gl. in fi. hæc vera in sententijs. Secus in præceptis, vel in alijs factis, quæ præcedunt sententiam, vel sine sententia emittuntur. nam illa pñt iterari, si non habent effectũ, vt ſ. de electio. cũ terra, de præben. relatũ. ſ. e. significasti, de arbi. qualẽ.
3 §. fi. per†quæ patet [d] ſm Inn. & Ho. q si mandetur
d alicui, q mihi prouideat, vel prouideri faciat de beneficio, & ille pro me scripsit in vna ecclesia, in alia scribere poterit, antequam in prima sim receptus: postea verò non posset, quasi functus, vt hic, & dè hoc dicam. j. de præb. pro illorum, in princ. nec si iam de iure prouidit, licet possessionẽ de facto nõ habeat; alias sequeretẽ absurdũ, q quis de facto per vnũ mandatũ consequeretur plures prouisiones contra intentionẽ mandãtis, qđ non est sentiendũ. ſ. de rescr. ad aures, & c. ad audientiam. 2. aliqui contra ſm Inn. quorũ opi. tolerari posset ſm Ho. qñ prima ecclesia, in qua scripsi, ita prouua est, q nullo modo vult obedire, ar. 92. dist. si qs ordinatus, & c. seq. & 7. q. j. pastoralis. ita tñ, q adepto secundo renunciatũ sit primo. j. de præben. de multa. facit ẽt pro istis, q verba notãda sunt cum effectu, & quod idem est, non esse, & inaniter esse. ſ. de transla. inter. licet tñ hæc opinio pia sit: prima tamen verior & iustior, ſm Ho. vide qđ dixi. j. de re iud. c. j. in gl. si iudex. Secus tamen, vbi nõ tenet de iure, nec de facto prima pulsio, vel vbi mandato de recipiendo paritum nõ est: quia tunc scri
e bere poterit [e] in secunda. decre. verò, in†nostra, de rescri. loquitur, cum plures litteræ super eiusdem prouisione sunt fraudulenter obtẽtę, & ibi de hoc Cõp. ſ. de rescr. capitulũ, in 4. charta, ver. in omnibus, dicit Inno. notasse contrarium, de iure patro. cum dilectus. & soluit, q ibi loquit de reseruatione: hic de nudo mãdato, vel hic se corrigit ſm eũ
4 dem. de † compromissario verò ad eligendũ an se
f mel eligẽdo sit functus, dic vt j. de elec. si compromissarius[f], li. 6. no. etiam hic Inn. id qđ est expe-
5 ditum. j. e. quãuis, li. 6. ¶ Secunda†gl. alleg. duas cõcor. & ponit. x. alios casus, quibus expirat iurisdi-
6 ctio delegati. ¶ In†glo. 2. [*ibi, Iudex*] ſemel bene, vel malè pronunciando functus est officio suo [*& ibi, Iudicium soluitur*] ſequitur, vetante eo, qui iudicare
7 iussit. ¶ In†gl. j. [*Ipsemet*] op. Host. de decr. super qõnum. §. porro. committendo enim executionem nil sibi retinuit de iurisdictione, & sic desijt esse iudex, vt ibi vade postea etiam, per specialem pactũ partium iurisdi. nõ reassumit. j. e. significantibus. respondet hoc intelligi posse, quando sibi aliquid coactionis retinuit, vel iuris interpretatione iurisdictio non videtur amissa, ut verbum intelligatur cum effectu, ut in gl. ad hoc. j. e. quamuis, li. 6. & ne contingat mandatum apostolicum eludi, & uictorem inutiliter laboribus, & expensis fatigari, de app. vt debitus. ¶ In glo. 2. [*ibi, Nomine scribitur*] vel

8 †qui simpliciter cum alio, vel alijs datus est. j. eod. vno delegatorum [*& ibi, Recusationem*] qđ dic, vt j. e. iudex, li. 6. [*& ibi, Appellationis*] etiam frustratorię. j. de ap. cum appellationis, li. 6. [*& in fi.*] & quando
9 †pronũciat se per litteras non posse procedere. j.
g eo. significantibus, & de hoc in spe. tu. j. §. restat. g

ADDITIONES.

a Delegatus. Vide pulchrè per Iaso. post alios in l. qui per salutem. ff. de iureiurando.
b Qualiter. Et ibi vide distinctionem plenissimam Io. Cal. & per Bar. in l. quod iussit, & in l. iudex. ff. de re iudi.
c Dicam. De materia vide in l. si ut proponis. C. qũo & quãdo iudex, in l. iudex, ff. de re iudi. & vide no. & quæ scripsi in c. cum cessante, de ap. & in c. qualiter, el j. in gl. j. cum ibi alle. de accu. qd in executore dato ad prouidendum, vide no. ſ. de resc. c. capitulum, in gl. fi. & d. Bal. in l. si vt proponis, alleg. Archi.
d Qualẽ. Ibi, ide Bar. quo ad interlocutorias, & j. de app. cũ cessante.
e Poterit. Vide Io. An. in decr. capitulũ, post gl. in uer. item quærit, quid si collatio. ad materiam vide Ioan. An. de excess. præl inter, super gl. bene non valuit, licet alia sit illa materia, & de consens. præben. cum nostris, in gl. & male.
f Compromissarius. Quid in contractibus, testis, iudicijs, & alijs actibus, vide plenè per Bar. in l. serui electione. ff. de lega. j.
g Restat. Et ibi per Guil. & Io. An. plures ponuntur modi, quibus finit iurisdictio. deleg. quod intellige sane, si opponatur, vide tex. in l. eleganter. §. j. & ibi Bar. ff. de cond. indeb.

SVMMARIVM.

1 *Non restituet actorem possessionem, & deiectionem probare uolentem, reo absente non per contumaciam delegatus etiam datus ad diem.*
2 *Qualibet, ideſt aliqua de quibuslibet.*
3 *Litterarum præsentatio non facienda, absente aduersario, quãdo quid committitur intra certum tempus expediendum. Lapsus temporis quando noceat, si quid fieri committatur intra tempus, ibid.*
Causa rationabilis, id est probabilis, ibid. ad verbum, Taliter.
4 *Epilogus, & Suffragium glossarum. nu. 5.*
Latitare quis dicatur, ibid. & nu. 11.
Venditio, vel in possessionem missio bonorum ex causa absentiæ, vel alia quando fiat, ibid. nu. 5. & nu. 6. 8. 9. etiam contra ecclesiam, nu. 10. & 11.
6 *Additio glossarum.*
Restitutio aduersus venditionem, vel missionem & in possessionem bonorum factam ex causa absentiæ, vel ad appellandum dabitur, & quando, ver. Io. Cal. dixit. & nu. 9. & quãdo nu. 12. ad verb. postea.
7 *Possessionem habere bonorũ litis agnoscendæ causa aliud est, & aliud habere corporalem bonorum possessionem, & ratio.*
8 *Ad venditionem bonorum reuocandam quadriennium erit, circa fin. ver. & tunc extat, & nu. 9.*
12 *Cap. ex literis, de pign. intellectus.*
De amissis rebus statur iuramento amittentis, ibid.
Violentia ablatiua quare differt ab expulsiua, ibid.
13 *Mutatio quibus modis fiat.*
In capitulo hoc de quo agatur, ibid.
14 *Contumacis pœna quæ, & sup. nu. 6. 8. 9. 10. & 11.*
Litis contestatione omissa proceditur & quando contumax reo, ibid.

CAPVT X.

Onsultationibus. De

1 dona. & de iure patr. cõsultationibus, pars huius. & hoc dicit. Reo†absente non per contumaciam, deleg. ẽt datus ad diem non restituet actorem, possessionem & deiectionem probare volen
2 tẽ. cõis diuisio. 2. ibi, †super quo [*Qualibet*]. i. aliqua de quibuslibet, Pe. de condi. appo. uerum [*Obtinuit*] sup. sub hac forma [*Certum tempus*] sit cautus
3 impetrator talium litterarũ, †quòd si uidet aduersarium absentem, litteras non præsentet, donec ille sit reuersus: aliàs inutiliter labetur tẽpus, vt hic, & j. de app. super eo. 2. qđ intelligo, si per numerũ dierum, mensium, vel annorum præfigitur tẽpus;
a aliàs non expediret cõsiliũ istud, ut ibi [a] dicã [*Eum*] scilicet

scilicet impetrantẽ [*Taliter*] scilicet sine iudicio, & cã rationabili, causa scilicet probabili, de cle. non resi. relatum [*Præfixę*] in rescripto: aliàs præmissum
4 [*possit*] etiam si citetur. ¶ Secũda†gl. rñdet per quæ stionẽ, an ꝯ absentẽ &c. alias tres. ll. q non, & tres ad ꝯrium, & soluit distinguẽdo tres spẽs possessionum. ¶ Vltima gl. respondet per obiectionẽ. ¶ In
5 gl. 2. [*ibi. §. quid sit latitare*] latitare dicitur, †qui turpiter se occultat. vnde si latet timens tyrannum, bona non venduntur. Idem, si latet in fraudem; sed non creditorum. Si verò plures habeat causas latitandi, inter quas est illa fraudandi creditores, bona venduntur [*& ibi, Non videtur*] j. de dolo, prout in j. gl. [*& ibi, Eo tempore*] non latitat fraudandi cã, qui & si iudicium acciperet, absolui deberet; nec ponderatur, q posset per iudicis iniuriam condẽnari [*& ibi, Ignorare*] absens rei publi. causa sine dolo, si non defenditur, bona eius possidẽtur, sed nõ venduntur [*& ibi. l. vlt.*] si nõ defenditur pupillus, creditores in possessionẽ mittuntur [*& ibi, Si fundum*] aliàs incipit, Celsus, & aliàs est lex, & dicit, q si peto fundum, & absens non defenditur, non debent bona absentis possideri: sed debeo mitti in possessionem fundi [*& ibi, Cum proponas*] si non defenditur reus, datur actori possessio bonorũ eius, & transacto tempore à cõpetẽti iudice petitur vẽditio [*& ibi, Et qui iurat*] vide vt lite nõ cõt. quoniã, super vlt. gl. [*& ibi. §. hæc autem*] vide de dolo, cãm, super 3. gl. [*& ibi. §. vl.*] Creditor missus in possessionem causa rei seruandæ custodiam habet, nõ possessionem. vnde postea prætor secundo decreto
6 possessionem decernit. ¶ In†gl. 2. [*ibi, eo tempore*] di-
b cebat. T. has leges loqui, quando nõ interest [b] actoris reum ad iudicium venisse [*& ibi, Solutio*] ſm. T. dicebat autem ipse Tan. Vin. dixisse ll. istas habere locum lit. cõte. sed ei ob. ſm eum præ. §. fundũ. vnde alij dixerunt aliud secundum. ll. aliud ſm canones, vel aliud in delegato, quàm in ordinario. Io. Cal. dixit regulare, actorem mitti in poſſ. si reus absens non defenditur: sed reus postea veniens, & probans iustam cãm absentiæ restituitur in integrum, vel ad appellãdum. [c] & hæc dixit intelligi,
c qñ tam modicũ tẽpus fuit statutum, q ante finẽ termini citari non potuit, qđ semper fieri debet.
d C. vbi in rem actio. l. 2. j. vt lite non cõte. quoniã. [d] idem recitat Vin. in secũdo apparatu, & tenet qđ
7 gl. [*& ibi, possessionem mitti*] sicut † aliud est hẽre possessionem bo. cã litis agnoscendæ, vel incipiendę, & aliud habere corporalem bonorum possessionem, vñ habẽti primam denegatur secunda. C. de
e inoffi. [e] test. l. 2. Host. [*Et ibi, Et etiam venduntur*] Inno. & Host. in decre. dilecto, de verb. sign. dicebant, q
8 raro fit venditio † nisi cõtra latitantem [f] per iura,
f quę j. allegabat gl. & raro ideo dicunt, quia cõtra puberem minorem, & contra furiosum, & etiam contra pupillum, si conueniatur ex alieno facto, fit venditio, si eis expediat, vel si debitũ, quo sunt obligati, vrgeat, vel si dilatio sit allatura damnum
g creditori. ff. ex q. cau. in poſ. l. Fulcinius. §. adeo, §& l. si pupillus, & l. apud Iul. j. rñ. §. fi. & l. in possessionem j. rñ. & §. j. & l. si nõ expedierit. ff. de bo. au. iu. poſ. j. rñ. & j. §. immo plus vr ex p̃dictis. ll. licet multi contradicant. ſ. q vbicunq; iusta cã mouerit iu-
h dicem, faciet fieri venditionem. [h] nam si faciet cõtra prædictas personas sic fauorabiles, fortius contra minus fauorabiles, & si dicas, q contra prædictos id facit ex causa iusta, quia finguntur latitare propter suos tutores, vel curatores, qui latitant, respondet hoc non videri: quia verisimile est, quòd si hoc esset, aliqua lex hanc rationem reddidisset, qđ nõ est inuenire. immo per l. Fulcinius. §. adeo,
l dicit expresse, [l] q contra prædictas personas fit vẽditio, etiam si nullus latitet. Item si missio, & venditio in reali fit etiam in alijs, quàm quæ petita sunt, quare etiam non fieret in personali? Sed oppones, quomodo tam graue damnum infligetur non contumaci, & ordine iudiciario nõ seruato? Respõdent hoc fieri propter malitiam latitantis, & contra alios propter multa mala, quæ possent euenire, nisi fieret, licet rarissimè fieri debeat nisi contra latitantem, & tũc extat bonum remediũ, quia si fiet venditio, cum non esset debitum, agit præiudiciali in rem ad recuperationem rei vendi tæ, vel ad rescindendum contractum, si non sunt veræ causæ venditionis; puta non est vtile his, pro quibus venditio facta est. vel non erant grauati debitis, vel dilatio non erat creditoribus dãnosa, vel iudex nimium festinauit. ff. de dam. infec. si finita.
k §. si forte. [k] ff. de priui. l. imperatores. ¶ Quid†si fit
9 venditio contra non latitantem, quasi latitet? Sol.
l rescindetur venditio vel ipso iure, [l] vel per beneficium resti. in inte. ar. præ. §. si forte, & l. Fulcinius. §. si quis. imò dici possit, q cum sententia, q res debitorum vendantur, sit tantum interlocutoria, vn de summaria fit examinatio. C. de bo. auc. tu. poſ. l. fi. §. sinautem, Si iudex postea inuenit se decem
m ptum, [m] poterit illam ex officio reuocare, & venditionem ex ea secutam, & solutionẽ debitori factam, ar. ff. de rebus eorum, q sub tu. vel cu. l. magis puto. §. si enim. ff. de transac. cum hi. §. si ptor. & quod no. de appe. cum cessante. Potest etiam ipse verè non latitans appellare. j. 10. dies à tempore, quo sciuit hanc sententiã contra se latam. C. quomodo & quando iudex. l. j. de re iud. quod ad consultationem, & c. cum Bertoldus, ver. postmo-
10 dum. & habent†secundum eos locum prædicta. ſ. missio in possessionem, & venditio contra ecclesiam, sicut & contra pupillum. submittunt demũ,
11 quòd latitare†dicitur quicunq; expressæ vocationi iudicis nõ obedit. ff. de priui. creditorũ. l. creditores. hanc materiam vide in spec. de secundo de creto. §. nunc dicamus, ver. illud autem [*& ibi. §. si fundum*] & j. de eo, qui mit. in poſ. c. fi. [*& ibi, Hoc de negatur*] Pe. hic satis ineptè dicit quosdam tenere. ſ. G. Naso. quòd restitutio contra absentem contumaciter, vel ex culpa sua sit danda, etiam lite non
conte. per decre. ex litteris, de pigno. sed ipse post
12 multa†respondet, quòd illa decre. loquit in vi ablatiua; hic loquimur in expulsiua; & in illa sufficit violentiã probare per testes: de rebus p̃ditis stat sa
n cramẽto. [n] C. vñ vi, si quando. C. qđ met. cau. c. fi. sed in ista necesse est legitimè probare duo illa, de quibus in glo. ſ. e. vel ibi nulla restitutio facta fuit, sed iudex ex officio suo res malè fecit vendi, & precium mercatori tradi, recepto ipsius iuramẽto super rebus p̃ditis, ut ſ. vel dic verius, q in illo c. non agitur principaliter de resti. vel emenda, sed solũ de hypotheca rerum mariti, quã hẽbat mulier in ipsius rebus possessis à fratre [*& ibi, Postea*] ſ, post annum: qa prius resti. in integ. vel appellatione non
eget, & patet ex eo, qđ sequitur. ¶ In gl. vl. [*ibi, Mutat casum*] intendit gl. q†fit mutatio in qualitate p
13 sonæ, ipsius rei, & in statu causæ [*& in fi.*] nõ valet, qđ dixerunt quidã, q hic agebat de ecclesia tanꝯ de beneficio, vnde procedi debebat, aliàs poterat parte cõtumace lite nõ cõte. per decre. de eo, qui mit. in poſ. eũ q., li. 6. qđ est fallum: qa decr. illa adhuc nõ emanarat, & qa hic nõ solũ de ecclesia q-
14 rit, sed ẽt de possessione. dicebat †Host. q si in pœnã contumacis bona eius possidentur, & interdũ distrahũtur, vt dictũ ẽ in magna glo. multo magis vbi cõcurrũt contumacia, delictũ violẽti, & fauor spoliati, procedi poterit lite nõ cõte. & sic p̃t intelligi iste finis, & ff. de min. in causæ. i. §. cã, & multo

potius quando agit de poſ.quàm ſi agerẽt de proprietate,argu.C.ſi de mo.poſ.l.vna.ĩ. de foro cõp. ex parte. remittit tamen ad ea,quæ no. vt lit. cõt. c.2.ſi teneas hoc dictũ Ho. & G. Na. adde quartũ, ſ.q̃ iuriſdictio delegati expiret certo termino, vt omnia conueniant,quæ decr. exprimit, ſi caſum ſpecialem inducat. ſimile quod dixi. ĩ. de emp. & ven.peruenit.

ADDITIONES.

a Dicam.In gl.fiat ergo,& vide.ĩ.eo.de cauſis,ſuper gl.j.
b Intereſt.Quia forte dies cita.erat feriata,vel quia iudex non ſedit illa die:ſecus,ſi actor illo die non comparuit, quia propter hoc non minus dicitur actoris intereſſe contumacia rei,vt no.gl.in l.3.§.fi.ff. de eo,per quem erit.ſed alia gl.dixit contra,quia idem hoc caſu, qđ duobus prox.in l.2.ff.ſi quis in ius vo. non ie.& cum illa ibi tenet Bar.& in l. prædicta 3.§.fi.& vide gl.& Io.And.in c.fi.de dolo & cõtu.& Bar.in l.non videtur,ff.de iud.
c Appellandum.Secundum materiam.l.fi.ff.de reſt.in int.vbi vide gl. & Bar.& in l.is,qui reipublicæ.ff.ex qui.cau.ma.
d Quoniam. Iſta iura loquuntur,quando conuentus nominat dominum in iudiciũ,& tunc fit iſta alia citatio.
e Inofficioſi.Ibi vide Cy.& doc.& gl.& Bar.in l.Pap.§.j.ff.de inof.teſt.
f Latitantem.Et cauſa fraudãdi creditores,vt in §.quid ſit latitare, hic alle & quæ requirantur,vt poſſit fieri venditio,vide Bar.in §.cũ hoc in l.Fulcinius,hic alle.
g Adeo.Eſt ergo deterioris conditionis minor,vel pup.quàm maior, quia cõtra maiorẽ non fit venditio,niſi latitet,ſed bene cõtra minorẽ,aut pupillũ.ad hoc vide Bar.in l.ſi minor,& l.ſe.ff.de bo.auc.iud. poſ.& an illo caſu dẽat pupillo dari tutor inuito, vel cauſæ ẽt adulti,vide Bar.poſt gl.in §.adeo.ĩ.alle.in l.apud Iulianũ,ff.eo.ti. & l.ſe.
h Venditionem Etiam contra non latitantem, & quando procedatur contra hæreditatem iacẽtem,cum ibi deſit latitatio, vide in l.ſi quis inſtituatur,per totam l.ff.de hære.inſti.& ibi Bar.& Bal. & etiam in l.cum debitoris,C.de iud.
i Expreſsè.Et idem dixit in l.ſi minor,ff.de bo.auc.iud.poſ.
K Forte.Ibi vide Bar.vide etiam in l.Fulcinius.§.ſi quis poſſidet, præalle.& in l.ignorare,de reſti-mili.C.per Cy.& doct.& Bal. & Saly.
l Iure.Hoc probat imperator.ff.de priui.credi.vbi vide Bar.qui diſtinguendo concordat opi.& in l.Fulcinius.§.ſi quis poſſidet.ff. ex qui. cau.in poſ.ea.& in l.ignorare.C.de reſti.mil.& ibi plenius per Sal.
m Deceptum.Vide pulchrè per d.Iaſ.multa allegantem in l. nec quicquam,in §.vbi decretum , ff.de offi.procon.& leg.
n Statur ſacramento. Vide Alex. in auc. ſi quis in aliquo documento. C.de eden.in 4.co.ver.ſed ipſe bene.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ in cauſa ſibi commiſſa iuriſdictionem habet ſuper ordinarium,& quemcunq; maiorem.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Cauſa delegata,& ipſam ſpectantia intelliguntur delegata.*
4 *Rebellis iudici quis dicatur, & nu.6.*
5 *Delegati iuriſdictio vltra annum,ex quo definitiuè pronunciatum eſt,non extenditur.*
6 *Prohibenti extra iudicium, ne cui res reſtituatur, quando quis acquieſcere nõ teneatur,& qualiter ei reſiſtere dẽat.*
7 *Tradere qui vult rem, petat ſibi caueri ſufficienter ab eo, cui rem tradit, quòd ipſum ſeruabit indemnem contra alium.*
Vt poſt prohibitionem non procedatur, niſi facta remiſſione, ſpeciale eſt in noui oper.nun.eod.nu.ver.qui dicit.
Creditor creditori alteri non poſſet prohibere creditorem agere,ibid.ver.creditor autem.
8 *Prohibitio non eſt modus auferendi,vel impediendi actionẽ.*
9 *Negocium,contumacia,rebellio,vel delictum.*
Sacerdotale ſi interdicatur officium, & epiſcopale interdicitur,non contra,ibid.
10 *Epiſcopus pro delegatum poteſt excommunicari.*
11 *Specialiter quod ad re pertinet,ſi interdici præcipio, non includitur,quod eſt tibi cum alio commune.*
12 *Epilogus,Suffragium,& Additio gloſſ.nu.13.14.& nume. 15.& 16.*
15 *Ab ingreſſu eccleſiæ vbi de ſuſpenſione tractetur.*
16 *Interdici quæ poſſint ex epiſcopi facto.*

CAPVT XI.

1 Anè quia. Caſus.Delegatus†Papę in cã
a ſibi commiſſa iuriſdictio. habet ſu
2 per ordinarium[a], & quemcunque maiorem.Et in prima† deciſa conſultatio. In ſecunda rñſio,tria faciens.Primo præmittit reſponſionis cauſam. Secundò reſpon. 3. reſponſum declarat.2.ibi, iõq; tertia ibi,ita q̃[*vnde*]ſcilicet quia vices noſtras ge
3 rit[*cauſa illa*]ſibi†delegata, & ipſam ſpectantibus. ſ.eod. præterea,[*Maior*]7.q.j. peruenit, vbi de hoc [*Perſona*]maior,minor,vel æqualis[*Iuriſdicti.*]ordinaria,vel in reſcripto ibi directo ſpecificata[*Rebellis*]ſcilicet† nõ obediendo in his, quæ ſpectant ad cauſam,vel impediendo iuriſdictionem ipſius. ſ. e.ſi quando,& c.ſignificaſti,& c.j.In his de hoc, ſi ue impediat iuriſdictionem, vt ibi, ſiue non obediat ei circa executionem, vt hic. Siue impediat exequentes de mandato ipſius delegati iniuſtè & violenter,vt ĩ.e. ex litteris. Si verò diceret quis exe
4 cutionem non faciendam,aliquam iuſtã cauſam prætendens,ſuper hoc delegatus deberet eum audire.ĩ.de re iud. cum ſuper,& cauſam ſummatim examinare.ff.de re iudi.à diuo Pio. §. ſi verum, & hoc.ĩ.annum : quia†vltra, ex quo diffinitiuè pro
5 nunciatum eſt,non extenditur iuriſdictio delega-
6 ti.ĩ.e.quærenti. Quid ſi† aliquis extra iudiciũ prohibeat alicui,ne rem reſtituat?rñ. poteſt hoc facere,ſed nec alius tenetur acquieſcere, niſi velit, ar. C.de rei vend.ſi fundum.ff.de re iud.ſępe,niſi hoc faciat per iudicẽ prohiberi, in quo quidem caſu contra ipſum agi poteſt, vt prohibitionem faciat remitti,ar.ff.de noui ope.nun.l.j.in prin.& l.de pupillo.§.qui rem,& §. ſi is,& l.prætor.§.2.C.de inge.
7 diffamari.Sed† is,qui rem vult traderé,poteſt ſibi aliter prouidere, vt ſ. petat ſibi caueri ſufficienter ab illo,cui rem tradit, q̃ ipſum ſeruabit indemnẽ contra alium.ff.de rei ven.is a quo,& l.ſe.C.de peti.hære.l.fi.§.ſi autem,ſm Inn.qui dicit in denunciatione noui operis ſpeciale,q̃ in illa poſt prohibitionem non proceditur,niſi facta remiſſione,de hoc de no.ope.nun.c.j.& 2. creditor autem alteri creditori non poſſet prohibere creditorem agere, cum eo prohibente petere poſſit,ar.ff.de re iud.ſe
8 pe.nec†eſt prohibitio modus auferendi, vel impediendi actionem. C. de rei ven.ſi fundus, ſm Inn.
9 [*Quod iudex*]delegatus[*Negocij*]ſ.†eõtumacię,rebellionis,vel delicti [*Temperatè*]45.di.diſciplina[*Sacerdotale*]per hoc interdictum eſt pontificale, ſed nõ conuertitur.ĩ.de exceſ.prælatos.ex litteris,& de do. & cõtu.veritatis[*Interdicatur*]dic vt.ĩ.eo.c.2.lib.6. per
10 quam†decre.tollitur,quod quidã dicebãt,epiſcopũ per delegatum excõicari in õ poſſe,cum ſit certa pęna ſtatuta hic.ſ.e.de c. cauſis [*Specialiter*] vt dñt
11 Pe.& Abb.poſt Inn.per hoc†excludit terrã,quam epiſcopus cum alio,vel alijs cõmunẽ haberet, & hoc,punctando poſt iſtud verbum.Hoſt.exponit, ideſt immediatè, niſi fiat alia interpretatio. ſi coniungatur cũ verbo,ſupponat, non egemus his verbis[*ſupponat*]ſaluo iure nouo, de quo dixi.ĩ.de ver.
12 ſigni.cum in partibus.in fi.¶Secunda† glo.arguit pro,& contra.¶Antepe.gl.no.in pęnis &c.& s.cõ
13 trarium.¶Pe.gl.rñdet per quæſtionem. ¶ In† gl. antepe.[*ibi.l.vlt.in fi.*]vide de offi.Arch.c.j.in vl.gl.
14 ¶In†glo.2.[*in fi.*]La.ar.etiam eius,quod de epiſcopo dicitur.ĩ.de pę.& re.c.vl. ad idem.ff.de iur.omiu.eſt receptum. ¶ In glo.cum habeat [*in fin.*] dic vt ibi in glo.ſimile.s. ¶In glo. penult. [*in fi.*] de ſuſpenſione† ab ingreſſu eccleſiæ dic, vt ĩ. de ſen.ex
15 cõ.is,cui,li.6.¶ In gl.vlt. [*ibi,Nomine ſuo*] dicit Vin.
16 ex facto† epiſcopi non poſſe interdici,niſi quę ſpectant ad menſam ſuam;alle.de reſcri. edoceri. dicit Hoſt.quòd tex.loquitur, qualitercunq; contumax fuerit,& rebellis, cum propter delictum domini ſui terra interdicatur,vt in iuribus allegatis.
b & per hoc dicit Arch.de ſen.excõ.ſi ſententia[b], li. 6.Hoſt.accedere opinio.T. q̃ propter cõtumaciã epiſcopi.S.ciuitas ipſius poſſit ſubijci interdicto, qđ ſibi placet.& dicit,q̃ Vin. tenet cõriam hic, cuius gloſſ.ſupra poſui [*& ibi,Pro delicto*] dic de hoc, vt 1.quæſtio.4.in ſumma,& 24.quæſtio.3.in ſumma [*& in fi.*] & infra eodem. P.& G.de iureiuran. ex reſcripto,Hoſti.

ADDITIONES.

a ¶Ordinarium.Vnum tamẽ bene tene fixum cordi, quod ordinarius tamen poteſt ſupplere,& corrigere malitiam,& defidiam,ſeu errorem ipſius delegati a papa.c.ſignificauit,de offi.ord.ſquod bene no. vt ſcias in actu pratico deducere.Parona.
b ¶Sententia.Quomodo intelligatur iſto caſu terra eſſe domini, vide ibi,Archi.& Io.And,& plenius Io.Cald.in tractatu ſuo de eccle.interdi.membro.2.

SVMMARIVM.

1 *Impetrauit ſi primus dignitatem primam in eccleſia vacaturam:ſecundus impetrauit certam dignitatem ipſius eccleſiæ,cum vacaret,illa poſtea vacans primo,non ſecundo debetur.*
2 *Mentio priorum literarum etiam in impetratione beneficij facienda.*
Anteferri ſiquem alteri priori impetratori in adipiſcendo beneficio velit papa,qua vtatur clauſula,ibid.
3 *Nepos ſuccedit collaterali in beneficio.*
4 *Vacationis per reſignationem mentio facta an comprehendatur vacatio per mortem.*
5 *Data eſt inſpicienda,non præſentatio.*
6 *Executor etiam ſecundus prouidet ſimul cum primo executore impetranti primo.*
7 *Epilogus,ſuffragium,& Additio,nu.8.9.*
Remittere,an ſit dare,vel donare,coniuncto,glo.

CAPVT XII.

a
1 EX parte. N. [a]Caſus.Si† primus impetrauit primam dignitatem in eccleſia vacaturam: ſecundus impetrauit certam dignitatem ipſius eccleſiæ,cum vacaret, & illa poſtmodũ vacat,primo,non ſecundo debetur. ponitur partis conqueſtio,& papæ prouiſio.ſecunda ibi,quoniam [*Ad te*] vnum de coniudicibus,quibus ſcribitur [*In eccleſia*] in qua plures ſunt archidiaconatus [*Contingeret*] not.quia non dixit, quam duce-
2 ret acceptandam [*Mentione*] &† ideo non valuerunt,de reſcrip.cæterum,& c.ſuper litteris . Ponitur hodie in litteris apoſtolicis, Non obſtante,ſi alij per noſtras, vel noſtrorum legatorum litteras in eadem eccleſia dignitatem expectent, quibus te volumus anteferri: ſed per hoc eis in aliis dignitatibus,cum vacabunt,nolumus præiudicium generari [*Vt ſi*] ponit formam ſecundarum litteraru
3 rum [*Aunculus*] ſuccedit†ergo nepos collateral. ſic de arbi.c.2.de acc.accedens.de deſcẽdenti not. de fi.presby. ad extirpandas [*Dimittere*] an dimiſerit,non conſtabat;& ideo dicit infra,ſi vacat[*Faceres aſſignari*]hic quærebat Hoſtien.an locus†eſſet
4 huic executioni, ſi archidiaconatus auunculi vacaſſet per mortem, quod eſt hodie terminatum, quod non.infra de reſcrip.ſuſceptum,libro ſexto. Ad contrarium allegat hic mentem ſcribentis,& quia minus ſuſpecta eſt vacatio per mortem, vt in gloſſ.ad id de reſcrip.eam te.alleg. etiam . ff.de leg.3.fideicommiſſa.§.ſi cui ita fuerit, de lega.j.ſi fundum per fideicommiſſum.§.Iulia.alias eſt lex, & incipit, ſi Titio pecunia , C.de inſti. & ſubſti.ſi mater.ff.de condi.& demonſtratio.Iulia.ait.Et refert,quod dicit Innocen.pro hac parte iudicaſſe: ipſe tamen dicebat,quod ſi eſſet executor.conſuleret papam,argumen.ff.de leg.3.cum filioſa.per totum.remittit ẽt, de conuer.cõiu.c.1.in fi. & ad-
b de quod dicam de conceſ.præben. ex parte[b] [*Diſſe*] not.quia†daram inſpicit non præſentationem ſecundum Hoſtien. qui per hanc litteram multum infringit opinionem contrariam,remittens de reſcrip.capitulum.Idem hic.G. Na.Pet.&
6 Abb. [*Aſſignetis*] ex viribus huius† ſecundi mandati executor primus,& ſecundus ſimul prouidẽt primo impetranti , quod alias ſecundus non po-
7 tuiſſet.¶Secunda†gloſſ.objicit , obiectioni ſignat contrarium,& ſoluit obi.ſecundo quærit, arguit pro, & ſoluit . ¶Vlti.gloſſ.ſignat contrarium,ſol-
8 uit,& remittit. ¶In † gloſſ.2. [*ibi,quin etiam*] vide de ſimo. capitu.pen. ſuper gloſſ.2.[*& ibi, in fraudem*] facere videtur in fraudem, qui non facit, quod facere debet,vel non vtitur ſeruitutibus [*& ibi,ſi pignus*] Si coniunx coniugi pignus remittit,
9 non videtur donaſſe.¶In † gloſſ.2. [*ibi,Conditione*] Idem not.8.quæſtio. 1.apoſtolica [*& ibi,Qui ſtudet*] de hoc eadem.q. ordinationes , in j.gloſſ. vbi dicit Ioan.quòd non eſt ſimonia [*& ibi,Sunt ſimoniaca*] facit quod no.j.quæſtio.3.ſaluator, & infra de pac.cum pridem,& de iureiuran. & ſi Chriſtus,in glo.quædam enim [*& in fi.*] dic, vt infra de ſimo.
c cap.vlti.Goffre.& Hoſtien.vt ibi dicam [c] ſuper vlti.gloſſ. ¶In gloſſ.vlti. [*ibi,quam ſecundæ*] Idem Innocen.& Hoſtien.vel poteſt dici , quod vtrunque fuit priuilegium,ſecundum Iac.de Al.& ſic repro batur opinio Mel. vt dixi,ſupra de reſcri.ca.1.[*&*
d *ibi,de reſcri.c.*[d] 1.] vide quod ibi dixi ad fin.vltimæ gloſſ. [*Et in fi.*] Innocen. dic vt infra de reſcrip.tibi qui,& de præben.eum cui,libro ſexto, & no.de conceſ.præben.ſi ſoli,eodem libro.

ADDITIONES.

a ¶Ex parte.Pondera etiam iſtum tex. quod poteſt dici gratia ad archidiaconatum primo vacaturum.& ſic no.quod datur ius ad vacaturam,quod eſſe non debet.cap.2.de conceſſio præben.c.ne captandæ,eo.titu.in 6.ſed eſt ſpeciale in papa qui poteſt concedere. c.2.de conceſſio.præben.
b ¶Ex parte.Et per Bar.ff.de offi.præſi.l.illicitas.§.fi. & Bal.& Sali.in l.nemo.C.de epi.& cle.
c ¶Dicam.Et vide Io.Cal.in repe.c.nauiganti,de vſu.
d ¶Capitulo.Super gl.2.in ſuppletione;quæ incipit nec eſt verum:

SVMMARIVM.

1 *Formam iuris delegatus ſeruare debet, vbi contraria voluntas papæ non apparet.ſed diſtinguendum,nu.6.*
2 *Si quando,ſi aliquando.*
3 *Exceptionibus quando quis renunciauit omnibus dilatorijs in contractu,& competituris,quid iuris,remiſſ.*
4 *Epilogus,Suffragium,& Additio gloſſarum.nu.5.6.*
Exceptiones vt admittantur nullæ, ſi ſcribatur , quæ reijciantur,& nu.7.

CAPVT XIII.

a
1 EX parte tua. [a]Caſus . Vbi †cõtraria voluntas papæ non apparet, delegatus iur. formam ſeruare debet, & rationabiles exceptiones admitte-
2 re [*Si quando*] i. † aliquando, quia ſemper nec expedit,vt patet,de reſcri.cauſam[*Statutum*] Exemplum infra eodem ſuper eo, de bap. dilecto,& de præben.ca.fin. [*Æquitatem*] de tranſac.capitu. fin. [*Admitti*] de † illo, qui renunciauit in contractu omnibus exceptionibus dilatorijs,& qui renunciauit competituris, vide in ſpec. de renun.& con.§.1.ver.pone ergo,aliquis, & ver. quid ſi quis,& ad materiam, de arb.§.vlti. ver.Itẽ quid

quid ſi compromiſſum,& quę ibi ſcripſi[*Credimus*] non negat, quin hoc facere poſſet, qui ſi faceret
4 obediendum eſſet, vt in gloſſ. ¶Prima † gloſſ. arguit,allegat vnam concor. & vnum contrarium, & ſoluit. in fin.iterum arguit. ¶Secunda reſpondet per contrarium. ¶Vltima gloſſ. allegat tres canones in contrarium, & ſoluit. Item allegat vnã
5 legem in contrarium. ¶In†gloſſ.2, [*ibi, Obligatione*] hanc,& l.qui peculij, vide de priui. paſtoralis, ſuper vlti.gloſſ. [*& ibi.l.1.*] vide de iureiur. veniẽs, ſuper gloſſ.1. [*& ibi.§.Quæſitum*] vide de offic.ord. ſi facerdos,ſuper glo.2. [*& ibi,Exemplo*] vnus quiſque ſequitur patris originem, nec vlla pro more
6 prouinciæ referri ſinatur exceptio. ¶In † gloſſ.1. [*ibi, Accepimus*] Pet.dicit diſtinguendum, an fiat contra formam,& tunc non valet: an præter formam,& tunc valet alleg.quod no.de re iudi. cauſam in j.gloſſ.& intellige, vt ibi dicam. ¶In gloſſ. 2. [*ibi, Et conſtet*] ſecundum Naſo. ſatis conſtat,
7 quando † ſcribit,quòd nullæ exceptiones admittantur. vel dici poteſt ſecundum Hoſtien. quod tunc moratoriæ non admittuntur,ſed ſic paremptoriæ. C.de preci.impera. offer. quoties. Idem Goffre.alternatiue [*& ibi, debent*] alias appellari poſſet ſecundum Ala. [*& ibi, Audita*] & de dolo, & contu. c.2.optime facit quod no.ſ.de reſtitutio ne ſpolia.Item cum quis, in fin.j.gloſſ.coniuncto eo, quod ibi addidi [*& ibi, Qui peculij*] & 12.quæſtio.2.ſine exceptione, vbi de hoc in j.gloſſ. [*& in fi.*] Idem ſecundum Hoſtien. ſi aliquas enumerat,ſecuta clauſula generali,ad hoc.infra de procur.qui ad agendum, libro ſexto. ¶In gloſſ.vlti. [*ibi,ſolutio*] ſecundum Vincen.& Tan.Idem Goffre. Innocen.& Hoſtien. [*in fi.*] ſolue, vt ſupra ſecundum Vincen. & Goffre.hic, & in ſumma huius titu.pe.columna,ver.& eſt notandum.

nec poteſt ſubſtituere ante ipſam,neque præciſe cogi ſubire iudicium,ibid.& nu.9.

10 *Mandatum ad iuriſdictionem quando ſit, & triplex ſit diſtinctio.*
Iuriſdictio ordinaria ſi committatur, quando extinguitur, ibidem,& numero 11.& 12.& a quibus committi poſſit, numero 11.

12 *Si committatur in certa prouincia cuipiam, antequam eam ingrediatur,an iuriſdictionem & quam habeat.*

13 *Leg. 1. de officio præf. prato. & leg. 1. 2. & 4. §. poſt hoc ingreſſus,& leg.aliquando, de offici.procon.intellectus.*

14 *Iuriſdictio delegata cum committitur a principe, & quando finit,& nu.24.*

15 *Authen.vt nulli iudi.§.& hoc vero iubemus, intellectus,& nume.18.*

16 *Executio cum demandatur,idem quod in contentioſa delegata dictum eſt,numero 14.excepto caſu,ſi miſta eſt. verum ſi pura mandatur,quando ceſſet mandatum,ibid.ver.ſed ſi pura.*

17 *Contra executionem an, quibuſque caſibus opponi poſſit, & numero 18.*

19 *Ordinarium princeps facere quibus rationibus intelligitur, & nume.21.& eius iuriſdictio ceſſare,vel reuocari,& a quo poſſit,nu.20.*

20 *Authen.de iudi.§.1.& 2.& §.iudicis,vt intelligendi.*

21 *Delegatus etiam ad vniuerſitatem cauſarum quaſi ordinarius cenſetur, & alij committere eam non poteſt, niſi in caſu, & qualiter:ſingularem tamen cauſam poteſt.*

22 *Is dicitur iuriſdictionem tunc habere propriam.*
Leg.legatus.1.de offici.proconſul.intellectus,ibid.

23 *Officialis epiſcopi iuriſdictio nunquid ceſſet epiſcopo mortuo remiſſ.*

24 *Adiunctio coniudicis in cauſæ cognitione quomodo facienda ad verb.ſocium.*

25 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.& nu.26.*
Succeſſor an delegationi prædeceſſoris ſuccedat, & numero 27.32.
Rerum vocabula immutabilia,hominum mutabilia,ibid.
nominatim exhæredatus quis.

27 *Additio,ſiue ſuppletio gloſſarum, & numero 28.& inferioribus.*
Succeſſor dignitatis ſuccedit etiam in delegatione, licet non facta literarum præſentatione,ibid.

28 *Cap.ſuper eo.2.de appellati.interpretatio.*
Præſentationis reſcripti tempore ſufficit, quem eſſe eum, cui ſcribitur, licet non fuerit data tempore, ibidem.

29 *Decretalis hæc in quibus locum habeat.*

30 *Conſilium morte ne expiret.*
Phœnix auis vnica, & quomodo perpetua fiat, ibidem. & numero 31.eius apparitio tempore Claudij Impera.ac deſcriptio.ibid.

31 *Reſurrectionem oſtendit Gæcilia beato Maximo exemplo phœnicis,& ita conuenit ad fidem Chriſtianam.*
Plumbini auis natura,ibid.

32 *Succeſſor in nomen, ſuccedit & in nomen rei eo nomine relictæ.*

33 *In teſtamentis plena fit interpretatio,quia fauorabilia.*
In iuriſdictione vero delegata fit ſtricta.

34 *Archidiaconi multi in eccleſiis Pariſien.& Carnoten.*

35 *Imputandum ei,qui potuit legem apertius dicere etiam in reſcriptis.*

ADDITIO.

a Ex parte tua.Contra hoc.ca.oppo.& videtur, quod proceſſus factus per iudicem iſtum non valuerit,vt quia contra formam mandati, vt in c.cum dilecta,de reſcri p.ergo hæc ſolu.non fuit contra formam,licet ſit præter,vt dixit gl.in c.cauſam,de re iudi.Bal.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio facta dignitati non expreſſo nomine perſonæ,tranſit ad ſucceſſorem, & numero 3. & alijs ibi deſcriptis.*

2 *Agere pro procedere improprie in perſona rei, proprie vero in perſona actoris accipitur.*

3 *Loci pro dignitatibus.*
Continens pro contento.
Succeſſor ſemper cognoſcit,ſi ſcribitur dignitati, ibid.& nu.4.5.& 11.& 24.

4 *In iudicis perſona aliud ſtatuitur,aliud.*
In litigantium perſona,& ratio.ver.ſolutio.

5 *Delegantis nomen ſemper exprimitur in commiſſione.*
Delegati uero non ſemper,ver.Dicit Hoſti.
Mandata dantur ad res diuerſas,eod.nume.ver. quando ſcribitur.

6 *Mandatum ad negocia quando dicatur, & quando expiret.*
Mandati actio non finit, licet mandatum finierit,& quo caſu,ibid.ver.ſi tamen.
Procurator ad negocia poteſt agere & experiri, & alium procuratorem conſtituere, quod indiſtincte non poteſt procurator ad iudicia, ibid. ver. talis etiam, & numero 8.

7 *Mandatum ad iudicia quod dicatur, & quando finem habeat & nu.8.& 9.*

8 *Res integra quando dicatur in perſona procuratoris ad lites.*
Procurator ad lites poteſt reuocari ante litem conteſtatam.

CAPVT XIIII.

a Voniam abbas.[2] Caſus.Delegato†facta dignitati, non expreſſo nomine perſonæ, tranſit ad ſucceſſorem [*Ad agendum*] i.ad † procedendum,vel hoc
1 b dicit,quia reus excipiendo fit actor.ff.de exce.[b] l.j. aliàs

2 aliàs ,pprie ponitur quo ad actorem, † improprie quo ad reum. ff.de eden.l.1.ſimile not.de reſcrip.
3 plerunq;,Hoſti. [*Locorum*] i.†dignitatum,quæ locis præerant,vt abbas, vel epiſcopus talis loci.dicebat autem Inno.quod ex quo dignitati ſcribitur, non perſonæ,ſemper ſucceſſor cognoſcet,& ſi trã
c ſeat ille ad alias dignitates, [c] dimittit delegationes ſucceſſori,& hoc ſiue ſit delegatus;de offi.or.paſtoralis, ver.niſi forſan, ſiue ordinarius. C.de iudi.l.
4 mortuo.Nam†regulare eſt,ſucceſſorem teneri ad id,quod predeceſſor,de ſol.c.1.11.q.3.ſi epiſcopus 12.q.2.hæc huius placiti.18.q.2.dudum. C.de ſeruo corrupto.l.furti.ſignat Hoſt.contra. de decret.
d ſignificauit, [d] de reſcri.Sol.aliud in perſona iudicis,de quo hic loquitur, aliud in perſonis litigantium,de quibus in contrario, & ff.quæ ſententiæ ſine app.re.eum qui.ratio, quia iudex æquitatem ſeruat,lites diſſinit,iuſtitiam facit, de tranſac.c.fi. §.c.prox.& c.de cauſis.partes vero cauilloſæ ſunt, lites inculcant,reſcriptis abutuntur,de reſcrip.nõ nulli,& c.fi.& ideo fauor ampliatur, & odium re-
5 ſtringitur,de reg.iu.odia,lib.6.Item†contra, generaliter mandatum expirat re integra morte mandantis,vel mandatarij, inſti.man.§.recte ergo, ex quo mortuus eſt mãdatarius re integra, ſucceſſor non cognoſcet,ſicut nec cognoſceret mortuo mãdatore.j.eo.relatum,& c.licet.Dicit Hoſti.ſemper nomen delegantis exprimitur in commiſſiõe, ſed nomen delegati nõ ſemper,vt hic,vel aliud in mãdatore,vt in contrarijs,aliud in mãdatario, vt hic, quando ſcribitur dignitati. & propterea diſtinguit:quia mandatum aliud ad negocia procuranda : aliud ad iudicia proſequenda ad iuriſdictionem exercendam. & de his omnibus innuit lex, quòd re integra extinguitur. ff.de iu-
6 riſdictio. omnium iudi. & quia,ad fin.dicitur†autem mandatum ad negocia,quando aliquis facit procuratorem ſuum ad negocia procuranda, & hoc ſiue ſit generale,ſiue ſpeciale re integra morte,ſeu reuocatione ſoluitur. Si tamen ignoranter mandetur executioni, datur procuratori actio, q̃ non expirauit, & ſi mandatum ſolutum ſit, vt in d.§.recte, & ff.mandati, ſi mandaſſem, & l.ſi quis alicui.§.morte, & §.ſe.& l.mandatum diſtrahendorum,& l.ſi præcedente.ff.de inſti.act. cuicunq;, per totum,& ll.ſequentibus, & l.ſed & ſi pupillus. §.de quo palam,& §.ſe.& ff.ſi cer.pet.eius qui, &
e de materia iſta no.ſatis.ſ.de ſol. [e] cap.2. Talis etiã procurator & agere poteſt, & experiri, & alium procu.conſtituere.quod tamen non poteſt procurator iudiciorum, niſi ſecundum quod not.infra eodem.gloſſ.ver.mandatum vero ad iudicia,& ſe. & hoc eſt, quod diſtinguitur.ff.mandati,ſi procuratorem. §.1.& 2.& de hoc ſatis not.infra de procu.petitio,& c.dilectus,& ſupra de elect. in cauſis.
7 §.ſi.mandatum†vero ad iudicia dicitur, quando aliquis facit procuratorem ſuum ſpecialem ad aliquam, vel ad aliquas, ſeu omnes, quas habet, cauſas agendo, vel defendendo in iudicio proſequendas,de quo legitur,& not.infra de procu. accedens,& c.conſtitutis. & tale mandatum ſimiliter re integra morte mandatoris finitur,& dicitur
8 †res integra ante litem conteſta.quo tempore & indiſtincte reuocari poteſt. ff.de procu.ante lit.& l.ſe.& no.plene de hac materia,infra de procu.auditis,& c.mandato. nec poteſt cogi præciſe ſubire iudicium ſecũdum quoſdam. de qua materia dic vt no.plene extra,libro 6.de app.cordi.§.poſt hoc,
9 ſuper ver.principales. Sed nec† ante lit.conteſta. procu.conſtituere, quamuis hoc poſſit procurator ad negocia,vt not.ſupra eodem.gloſſ.ver.talis etiam procurator.ſed poſt litem conteſta. hoc facere poteſt tanquam dominus litis factus. C.de procu.l.procuratoribus, & l.nulla dubitatio. nec poſtea expirat mandatum:imo procurator proſequitur inceptam vſque ad ſententiam. Excipitur tamen procurator prælati,cuius officium ſuſpenditur ſede vacante,quod dic,vt legitur & no.infra ne ſe.vacan.cap.fin.& in Cle.de procu. procuratorem. ſed & procurator priuati, niſi in rem ſuam datus fuerit,vt patet in eo,quod not.infra eodem licet,in fin.ver.quid ergo,ſi procurator,& ſe.Man-
10 datum†vero ad iuriſdictionem eſt,quando alicui mandatur, vel committitur iuriſdictio. & in hoc ſubdiſtingue:quia aut committitur iuriſdictio ordinaria, aut delegata, aut executio. Si ordinaria committitur,aut non habent, aut adminiſtrationem habẽt. Si committatur ordinaria iuriſdictio adminiſtrationem non habenti,nunquam morte mandatoris extinguitur,licet morte mandatarij, cui perſonaliter commiſſa eſt,extinguatur. Nam perſonalia cum perſonis extinguntur.colliguntur hæc in eo, quod legitur & not.infra de reſtitu.in integ.c.pen.& ſupra de vſu pallij, ad hoc. quod ſi habenti adminiſtrationem, vel cum adminiſtratione ordinaria iuriſdictio alicui committatur, multo minus expirat morte mandatoris, cum fortior ſit,quam illa,quæ eſt ſine adminiſtratione,vt patet,C.vbi & apud quos re.in inte.l.fin.expirat tamen morte mandatarij,& reuocatione mandatoris,vbi perſonaliter eſt commiſſa. de tali legitur.ſ. de præſum.mandata, & infra eodem titul.nouit.
11 & adde hic quod ibi no.ſucceſſorem† autem exequi oportet id, quod inceperat prædeceſſor. ff.de iudi.mortuo. C.de iudi. properandum. §.ſinautẽ in medio triennij.ſupra de reſcrip.litteris.infra de eo,qui mit.in poſ.c.2.§.1.hæc autem iuriſdictio. ſ.ordinaria a nullo homine committi poteſt ita, quod mandatarius ordinarius fiat,niſi a principe, quamuis & vniuerſitas,& conſuetudo, & lex ſcripta ordinarium faciat,vt patet in eo,quod legitur & not.infra de offic.ordi.cum, ab eccleſiarum,ordinarius vero ſine adminiſtratione ex tenore priui.recipit vires ſuas.de ipſis ergo non niſi prinilegio viſo poſſumus iudicare, vt patet. C.de man. princip.l.vnica.infra eodem cum in iure,de priui.
12 porro.aliud in adminiſtratione.Nam†ſi princeps in certa prouincia alicui hanc committat, a tempore commiſſionis & ingreſſus vrbis iuriſdic.habet voluntariam,ſed non contentioſam ſecundũ omnes,& ſic videntur loqui.ll.proxi.ſequentes.tu vero dicas,quod vtranque habet, aliter tamen & aliter.nam voluntariam habet etiam antequam ingrediatur prouinciam quo ad exercitium, ſed contentioſam non habet vt ipſam exercere poſſit habet tamen eam etiam quo ad commiſſionem. vnde & ipſam poteſt committere, vt expreſſe probatur in auth.de collatoribus. §.prohibemus ad
13 hoc,& in pronincijs, & ſe.col.9.Et licet† domini aliter videantur ſentire, tu tamen ſic intellige. ff. de offic.præfec.vrb.l.fi.& de offic. proconſul.l.1.& 2.& l.4.§.poſt hoc ingreſſus,& l.aliquando. ſuper quo vide quod not.de re.in inte. tum ex litteris.1.
14 reſpon. verſi.1.verum † vbi delegata iuriſdictio a principe committitur,aut fit commiſſio expreſſo nomine proprio,& ſic re.integra mandatum morte mandatoris extinguitur,ut ff.de iuriſdictio.omiudi.l.& quia,quod dic ut plene legitur & not.infra eodem.licet.§.1.aut ſuppreſſo nomine ꝓprio, expreſſo nomine dignitatis, ſeu adminiſtrationis, & tunc non expirat, ut hoc in præcedentibus legitur,& no.quaſi ueſtiatur,& conſolidetur reliqua iuriſdictione ordinaria,ſicut not.ſimile. infra eodem.ſuper quæſtionum articulis.§.ſi uero duo.&

15 fic etiam † poteſt intelligi in authen.ut nulli iudi.
f §.& hoc vero iubemus, [f] colla.9.Sinautem execu
16 tio † demandetur,aut miſta,aut pura.ſi miſta,idē
eſt, quod in contentioſa delegata, de qua dixi.§.
proxi.ver.verum, & ibi delegata, & ſequenti,hoc
excepto,quia ſecundum Goffre.in literis impetra
tis ad beneficia non expirat mandatum re integra
ſed ſufficit,quod de mente,& intentione ſcriben-
tis conſtet : ſuper quo vide quod legitur & not.§.
de reſcri.eam te,& ca. conſtitutus,quod dic vt in-
g fra eodem ſi ſuper gratia,libro 6.§ Sed ſi puta exe
cutio committatur,vel aliud ex officio, & ſcriba-
tur adminiſtrationem habenti,nec morte manda
toris,nec mandatarij tale mandatum expirat,dū-
modo præcepta ſint facta legitime. i.dummodo
contra executionem nihil rationabile oppona-
h tur. [h] quid autem circa hoc opponi † poſſit, vide
17 quod not.infra de re iudi.quod ad conſultationē,
ad fin.vel niſi ex hoc contingat fiſcum, vel publi-
cam utilitatem lædi, quando quidem antequam
executioni mandetur, eſt ſecunda iuſſio expe-
18 ctanda,& ſic† poteſt intelligi ſine calumnia, quia
& ſic uidetur loqui in auth.ut nulli iudi.§.& hoc
uero iubemus,& §.ſi uero etiam præcepta, colla.
9.& in authen.de man.princip. §.deinde compe-
tens, colla.3. uel poteſt diſtingui inter illa præce-
pta,ſeu iuſſa,quæ fiunt aliquo inſtante, & impe-
trante,ut in illis omnis exceptio admittatur,& in-
ter illa,quæ fiunt proprio motu principis, ut illa
omnino executioni mandetur, ubi non occurrit
læſio reipublicæ, nec fiſci,argumen. ff.quod quiſ-
que iu.l.3.1.reſpon.& C.de pen.bo.ſubla.l.1.& ad-
de quod not.infra de iureiurand.ad noſtram.2.§.
19 fin.Et notandum,quod† princeps intelligitur face
re ordinarium eo ipſo, quod alicui certam pro-
uinciam,uel etiam ciui.ſiue caſtrum,ſeu uniuerſi
i tatem cauſarum committit. [i] ff.de offic.præfec.
urbis.l.1.§.cum urbem, in authen.de conſul.§.fi.
24.diſtinct.c.1.7.quæſtio.1.quamuis triſte. 12.q.2.
charitatem. 21.q.1.relatio,niſi exprimat, quod de-
20 legat,& ſic † intellige in authen.de iudi.§.1.& 2.&
§.iudices itaque, colla.6.nec ceſſat iuriſdictio ta
lium, quandocunque moriatur princeps re inte-
gra,nec ab alio, quam a principe talis iuriſdictio
reuocari poteſt,argumen.ff.de mino.minor magi
ſtratus,& infra de maio.& obe.cum inferior,cum
ſuis ꝓcor. ſaluo eo, quod no.infra de reſti.in inte.
tum ex literis. 1.reſpon.uerſic.1. ſucceſſor tamen
principis hanc reuocare poteſt, argum.ſupra de
21 elec.innotuit.§.1.in fin. delegatus † etiam ad uni
uerſitatem cauſarum quaſi ordinarius cenſetur.
unde & aliquam cauſam ſingularem delegare po
k teſt.ff.de iudi.cum prætor. [k] §.1. quamuis ipſam
uniuerſitatem alii committere nequeat, eandem
a ſe penitus abdicando.ff.de offi.præſi.legatus,niſi
ex magna cauſa, & ad tempus, ipſam ſibi nihilo-
minus retinendo.ff.de off.eius cui man.eſt iuriſdi
22 ctio.l.1.§.huius rei.& ſecundum hoc† intellige du
plicem literam,poteſt,& nō poteſt, prout legitur.
ff.de offi.proconſul.legatus,primo.& quòd talis.ſ.
cui uniuerſitas cauſarum commiſſa eſt ab illo, q
hoc poteſt facere,propriam.i.ordinariā,uel quaſi
ordinariam iuriſdicti.habet.ff.de offic.proconſul.
legatus ſecundo,& ff.de iuriſdi.om.iud.more ma
23 iorum. ¶Quid† ergo ſi epiſcopus,qui officialem
conſtituit,moriatur,nunquid ceſſet iuriſdictio of-
ficialis,not.hoc Hoſtien. quod ſcripſi, ſupra tit.1.
c.pe.[*Perſonarum*] ſi fuiſſet ibi aliquid,quod poſſet
24 † deſignare perſonam, vt ſi diceretur præpoſito
Magalonenſi capellano noſtro, dixit Abb.quod
tunc non tranſiret ad ſucceſſorem. [*Socium*] tan
quam iudicem, vnde non valuiſſet proceſſus,ſi iu-

dex non eſſet.infra eodem. cum ſuper. ¶ Prima
25 †gloſſ.ponit caſum. ¶ Tertia gloſſ.primo inducit
rationem,& vnam.l.ſecundo obiicit dupliciter, ſ.
quod ſine nominis expreſſione iuriſdictio expiret
per mortem.ſecundo,quod expreſſione, non ob-
ſtante tranſeat ad ſucceſſorē, & ſoluit.tertio q̄rit,
arguit negatiue,& affirmatiue,& ſoluit diſtinguē
26 do. ¶In†gl.2.[*ibi.l.pe.*] vide de ſenten.excom.duo-
bus,ſuper prima gloſſ.¶In glo.3.[*ibi.l.4.*] quæ inci
pit.Si quis in fundi.vbi dicitur, quod rerum voca
bula ſunt immutabilia; hominum vero mutabi
lia [*& ibi, Nominatim*] dicitur nominatim exhære
datus,cum pater dixit,filius meus exhæres eſto, li
cet nomen non expreſſerit,ex quo vnicus erat: ſe-
cus,ſi plures eſſent,vt ſequitur in gloſſ.[*& ibi,Mor
tuo iudice*]ſequitur,quod eum iudicare oportuerat
idem eum,qui ſubditus eſt,ſequi oportet[*& ibi.§.
hoc iubemus,col.9.*] ſuccedens iudici recipit prima
acta,ſi legitime facta ſunt,ſi contra legem, pro nō
ſcriptis habentur[*& ibi.§.Titia*] hanc,& tres ſequē
tes vide infra in ſuppletionibus [*& ibi,Non apparet*
1 *quis*] vt ſi teſtator † plures habet amicos eiuſdem
nominis,& nomen ſolum exprimit, nec apparet,
de quo ſenſerit;hoc vult.§.quoties [*& ibi,ſi fuerit*]
vide de præſump.c.2.ſuper vlti.gloſſ. [*& ibi,cum ex
pluribus*] vide de ſepul.ſacris,ſuper gioſſ.pen.& de
offic.ordi.ſi ſacerdos,in gloſſ.pen. [*& ibi,Solemus*]
reus ſemper negaret,ſe ſic ſenſiſſe [*& ibi,Si quis ſer
uum.l.pe.*] & vide de reſcrip.inter cæteras, ſuper.3.
gloſſ. [*& ibi,Sed cum ambo*] vide de proba.ex literis,
27 in gloſſ.2.¶In † gloſſ.1. [*inſi.*] imo etiam idem, ſi
vterque mortuus eſſet, & neuter citaſſet, quia &
tunc cognoſcerent ſucceſſores, Innocent.& expri
mit, an hoc procederet, etiam ſi moriantur ante
præſentationem reſcripti.non obſtat hæc littera,
Mandato noſtro porrecto, ad quam ſubaudi, ma
xi.& hoc probat per litteram redditiuam cauſæ,
quia ſub nominibus,quæ non ponderat præſenta
tionem reſcripti,ſed formam reſcripti. facit in au
then.vt nulli iudi.§.& hoc vero, colla.8.vbi quia
non expreſſo nomine ſcribebatur iudici prouin
28 ciæ,ſucceſſor cognoſcit.non obſtat†de app.ſuper
eo,ſecundo: quia fateor,quod ſucceſſor non vtē
iuriſdict.niſi poſt præſentationem reſcripti ſibi fa
ctam,imo facit pro, quia ſatis eſt, quod præſenta-
tionis tempore ipſe ſit is, cui ſcribitur,licet nō fue
rit illo tempore datæ.¶In gloſſ. [*ecce quod ibi, Non
moritur*] de reſcrip.ſi gratioſe‘libro 6. [*& ibi,Si quis
in fundi*] vnum non omitto, quod quidā antiquus,
B.Compo.Vincen.& Lauren.hic,& infra eodem.
29 relatum,intelligunt hanc † decr.locum habere in
mandatis cōtentioſis,ſecus in aliis præceptis,quæ
vt dicunt, extendunt ad ſucceſſores ſiue expreſſis
propriis nominibus,ſiue dignitatibus,ſed expecta
bitur ſecunda iuſſio,in authen. de man. princi.§.
ſi quis autem, colla.3.Idem Goffre. ſed Phi.hanc
diſtinctionem non admittit.Sed refert ſecundum
eum,an committatur aliquod factum, an cauſæ
cognitio,de quo etiam remittit ad decre. eam te,
de reſcri.de hoc.14.diſtinctio.c.vlti. & 23.quæſtio.
30 2.dudum,in 1.gloſſ.de hoc, & quid de † conſilio,
an expiret morte,in ſpecu.titu.1.§.reſtat, ad fi.pri
mæ col.[*& ibi,Phœnix*]ferē eſſe auis,ex qua mortua
naſcitur alia,& non inuenitur niſi vna. vnde Am
broſius dicit in hexameron, phœnix auis in locis
Arabiæ dicitur degere,& vltra quingentos annos
viuere, quæ cum finem vitæ perpendit, facit ſibi
thecam,repoſitorium.ſ.a tego tegis, & illud facit
de thure,mirrha,& cæteris odoribus, quā intrat,
& moritur,& de humore carnis eius vermis naſci
tur,& proceſſu temporis adoleſcit,recipit alas, &
reparatur in priſtinæ auis ſpeciem.& ex hoc inue-

hit

hit ibi Ambroſius contra illos, qui non credunt
31 reſurrectionem. Fertur† de Beata Cęcilia, quod
ad exemplum phœnicis conuertit beatum Maxi-
mum, & eo poſtmodū decollato pro fide in eius
tumulo fecit ſculpi phœnicem,cuius exemplo ani
matus Chriſtianus fieri,& Chriſti martyr eſſe pro
meruit.vidi auiculam,quæ per quoſdam vocatur
plumbinus,quæ poſt mortem ſingulis annis mu-
tat pennas.Iſidorus etymol.12.vbi tractat de aui-
bus,dicit,quod phœnix auis Arabiæ dicitur: quia
phœnicem.i.rubeum habet colorem, vel quia in
toto orbe ſingularis & vnica. de ætate dicit vt ſu-
pra,de morte dicit,quod collectis aromatum vir-
gulis rogum ſibi inſtituit, & conuerſo ad ſolis ra-
dium alarum plauſu voluntario ſibi incendium
nutrit,ſicque iterum de cineribus ſuis reſurgit. In
chronica imperatorum in ſecunda columna legi
tur,quod ſub Claudio tempore beati Petri appa-
ruit in Ægypto,& quod eſt grandis vt aquila, cir-
ca collum fulgore aureo poſtera parte purpureo
præter caudam,cuius color roſeus & cęruleus de-
ſcribitur. dicitur cæruleus ex viridi & nigro,ſicut
32 mare [*& ibi, Teſtator voluit*] ſecundum † Lauren.
qui dixit,quod ibi teſtator legatum habere voluit
quicunque in templo eſſet. ibi videtur dici,
quod legatum ſacerdoti templi expreſſo nomine
debeatur ſucceſſori. Sed Accurſius ibi dixit ver-
bum,hierophylaci eſſe nomen capellæ, vel loci,
vbi etiam ad ſimile nominat Ricardinam. & ſe-
cundum hoc non obſtat.§.Titia,dicit, quod ſi te-
ſtator legauit Agatheam ancillam,& poſtea eam
vendidit,& aliam emit, quam vocauit eodem no
m mine, illa debebitur legatario [m] lex, placet, & ſe-
quen. dicunt, quod ſi teſtator inſtituit poſthu-
mum, & poſtea ducat aliam vxorem, ex qua re-
linquat poſthumum,ille erit hæres.Hoſtien.dice-
bat, quod in his apparuit de expreſſa voluntate
33 teſtatoris.vel ſecundum † eum illud in teſtamen
tis, vbi fit plena interpretatio: quia fauorabilia,
vt infra de dona.cum dilecti: iſtud in iuriſdictio-
ne delegata,vbi fit ſtricta.infra eodem.P.& G. [*&
ibi,Aliqua eccleſia*] videtur quod hoc eſſe non poſ-
ſit.7.queſtio.1.in apibus,in fin.ibi,ſingularis archi
diaconi,&c.ibi ſoluit in vlti gloſſ. [*& ibi,In Pariſien
ſi*] dixit Hoſtien.quod † in hac eccleſia, & in Car-
noten.licet ſint in eis plures archidiaconi diuerſis
nominibus nominati,vnus ſolus tenet nomen ec
n cleſiæ cathedralis. [n] & hic cum nulla ſit æquiuo-
catio,vt infra de iudi.cauſam quæ, non poteſt in-
telligi de eo,niſi de quo vox ſonat. ff.iudi.ſolu.l.iu
35 dicatum ſolui:alias æquiuocum eſt. Debere † di-
xit imputari impetranti, qui potuit legem aper-
o tius dicere,argumen.de reſcrip.capitul. vlti. [o] vel
conſulatur princeps. ſupra capitul.2.remittit ta-
men ad ea, quæ not.in ſumma, eodem titulo.§.
quibus modis,ver.fit,etiam prorogatio tacite,&c.
[*& ibi,Hoc dicere*] de hoc in ſpecu. de cita.§.1.ver.
quid ſi ego,& ibi ad litteram inuenies, quod not.
Compoſt.poſt Vincen.de reſcrip.capitu.fin.in gl.
fin. [*& ibi, Capitulum ſanctæ Crucis*] ad hoc eodem
titul.capitul.penult. libro ſexto [*& ſin fi.*] dicebat
Vincen.conſulendum papam,argumen.ſupra eo
dem,capitu.2.¶In gloſſ.vlti. [*ibi,In priuilegio*] quia
hic ponuntur cauſatiue.

ADDITIONES.

a ¶Quoniam Abbas. Ad hanc differentiam, vtrum exprimatur nō-
men proprium,vel fiat ſub nomine dignitatis,vide no.per Ioan.An-
dre.in c.quanto,de his,quæ ſi.a præ. vbi ponitur mirabilis effectus,
item vide gloſſ.in ver.nec eſt,in c.requiſiſti,de teſta.& quod ibi ſcri
pſi,quia ibi videntur limitari hæc dicta:quia hoc in diſpoſitione ul
tr uiuos,vt eſt delegatio.idem eſſet in donatione, in quibus diſpo-
ſitionibus faci; differētiam, an fiat ſub nomine proprio, vel appella
tiuo.in diſpoſitione autem in morte,vt ſi legatur epiſcopo, bene tū
ſiue fiat ſub nomine proprio, ſiue appellatiuo, videtur haberi reſpe
ctus ad eccleſiam: quia in tali diſpoſitione ſemper ad animam vi-
detur cogitare.& hæc niſi præcedat propinquitas, vel longa amici-
tia,vt ibi in tex.quod no.& vide Barto.in l.ciuilibus,ff.de re.dubijs,
Archidia.

b Excep. Et ſic ſtatuit terminum reo ad excipien. iuxta ca.paſtoralis,
de excep.& vide pro expoſitione huius uerbi ſ.de app. ſignificante,
Io. And.ſuper ver.ad litigandum,& ſic tollat contrarium, quod fieri
poſſet.C.vt nemo inuitus,in rubro,& nigro.

c Dignitates.Et quid ſi illa dignitas,puta epiſcopalis,fiat arehiepiſco
patus,dic quod idem.vide Io. And.in ſpe.tit.1..§.reſtat,ver.quid ſi cū
& ibi inducit hoc ad q.illius,qui promiſit in ludo ſcacorum vincere
ſocium cum pedona,an illum vincat cum pedona facta regina, &
vide ad materiam huius gl.ſi.in l.tale pactum,ff.de pac.

d Significauit.Ibi vide glo.& Io.And.quia alio caſu loquitur,& illius
de cer.intellectum diuerſimode collige,& no.in c.dilecti, de fo.com
pe & ibi vide in gl.j.ſ. & ſuper illa,& plenius ex no.in c.is,qui in ius
de reg.iur.lib.6.

e Sol.Et plenius per Bar.in l.2.§.ſed & ſi quis,ff.de dona. & in l.eius,
qui in prouincia.ff.ſi cer.pet.& Cy.& Sali.in l.mandatum,C.man.
& vide de præben.c.dudum,ad fi.lib.6.

f Iubemus.Scias,quod in caſu.§.proxi.quando fit commiſſio,perſona
expreſſa,morte delegantis finitur iuriſdictio,tanquam finita,non tā-
quam reuocata.& facit ad materiam.c.ſi delegatus,eo.tit.lib.6.& vi
de Bar.ff.de iur.om.iudi.l.& quia.

g Sexto.Iſtud intellige de executore dato ſuper gratia iam facta, vt
ibi:ſecus,ſi ſuper fienda,quia tunc expiraret,& ſic tollitur contra.c.ſi
cui,ad fin.de præben.lib.6.vbi vide in gl.ſi.& iſta inducit Bart.not.
ad.q.de illo,cui commiſſa eſt executio ſententiæ, vide per ipſum in
l.fundi venditor.ff.de acq.poſſ.

h Opponatur. Quoniam pura executio committitur non habenti ad-
miniſtrationem,vt tali nuntio,an mortuo iudice expiret hoc man-
datum,vide Bar.in l.fundi venditor.ff.de acqui.poſſeſſio. & in l.2.§.
ſed & ſi quis,ff.de do.& Io.And.de iureiur.ad noſtram,lo.3.in gloſſ.
not.quod.

i Committit.Vide Bar.in l.& quia,de iuriſd.om.iudi. & intellige id,
quod hic dicitur de vniuerſitate cauſarum ſimul cum territorio, vt
differat a delegato ad vniuerſitatem cauſarum, vide ibi Bart.& vide
gloſſ.2.in c.2.& ſuper illa Io.An.j.ne præla.vi.ſuas.

k Prætor.Pro hoc,quod ſit quaſi ordinarius,videtur gl.1.in c.qualiter
el 1.j.de accu.& in c.cum cauſam,de ap.& tales,quibus committi-
tur certum genus cauſarum,non excludunt propterea ordinarium lo
ci,vide ad hoc tex.no.in l.1.C.de offi.præfec.ur.& ibi doc.& gloſſ.
25.q.2.in Galliarum.

l Teſtator.Ad hanc glo.concor.gl.in c.& litteris, de reſtitu.ſpolia.el
2.Bald.

m Legatario.Ibi teſtator non conſiderauit rem,quam legauit, quia il
la extincta extingueretur legatum,ſed conſiderauit nomen rei lega-
tæ,vt omnis res illius nominis veniat in legato, ibi vide Barto.poſt
Dy.in l.placet.nominauit poſthumū,nec expreſſit ex qua vxore, &
ſic nomine appellatiuo & incerto,& ſic omnis poſthumus nomina-
tus,& ſic concordat cum iſto capitulo.

n Cathedralis.Et de potiori intelligi debet:ſic cum dicitur apoſtolus,
de Paulo,& ſapiens de Salomone.

o Vltimo. Facit.c.contra naturam,de re.iur.lib.6.& ibi glo. & ad præ
dicta vide Barto.in l.Fal.ff.de condi.& demon. & Bal.in l.hac conſul.
C.qui teſta.fa.poſ.

SVMMARIVM.

1 *Præſentandi ſi de iure quæſtionem papa delegat,appellatione remota, delegatus pronunciare poteſt, ſed non inſtituere.*
Quod ſi facere vellet,is,ad quem ſpectat inſtitutio, licitè appellaret,ibid.quid ſi non appellet,nu.4.
2 *Alterutrius pronominis ſignificatio.*
3 *Præſentationis clerici cauſa intra certum hic deſcriptum tempus definiri debet: aliàs epiſcopus ordinabit eccleſiam, eaque cauſa pendente fructus cuſtodiri faciet, ibidem.*
4 *Ordinare,verbum commune eſt.*
5 *Electio habetur confirmatione, ſi papa ſimpliciter rogat capitulum, vt quem recipiant in canonicum, caſu excepto.*
6 *Patroni inſtituent,non præſentabunt,ſi papa ſcribit clericis: ſecus,ſi laicis.*
Papæ auctoritate qui fungantur in beneficiorum prouiſione, ibidem.
7 *De facultatum literis expeditum eſt,& ubi.*
Præſentatum vt admittat is, ad quem pertinet, ſi mandauit delegatus,& noluerit obedire,quid iuris,ibid.
8 *Poſſeſſionem dare,ſpectat ad archidiaconum.*
9 *Archipresbyter poteſt epiſcopi,& archidiaconi nomine reclamare,ſi grauentur iure communi,quaſi vicarius.*

Prouidet

10 *Prouidet parti de beneficio auditor datus in curia sine alia cõmissione.*
Cap.auditor,de rescrip.in Clemen.non corrigit hanc decretalem,ibid.
11 *Appellatio si remoueatur,non potest appellari, nisi ex causa in iure expressa.*
12 *Executio sententiæ per appellationem partium non differtur, & hinc colligitur effectus illius clausu. quòd executio sententiæ &c.*
Ordinatio ecclesiæ hic est quædam executio,ibid.
13 *Præsentatus,de quo hic committitur, examinabitur, vel approbabitur per ordinarium. sed dubij sequid erit, decidet delegatus.*
14 *Ab ordinatione ecclesiæ a delegato facta si nõ appellauerit ordinarius,imputabit sibi.*
15 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, & numero 16.17.*
18 *Ordinanda ecclesia per quem sit in casu huius decretalis decernet delegatus,exceptis casibus,quibus ordinabit ipse, & nu.19.*
19 *Ordinarius si renuerit ea facere, quę ad se spectat, ad mandatum eius,cui delegata sit prouisio,vel ordinatio ecclesię delegatus omnia supplebit, considerata tamen forma rescripti,& nu.18.& 20.*
20 *Delegatus formam rescripti considerare debet, & secundum illam procedere.*
21 *Maior est ordinario in causa sibi commissa: contra eum tamen procedet ordinarius in quibusdam casibus, & quibus.*
22 *Ad contradicendum vt quis admittatur in curia,argumenta bona colligi hic dicit Hosti.*

CAPVT XV.

1 SVper eo. Casus.Si † quæstionem de iure præsentandi papa delegat, appellatione remota, delegatus pronũciare potest, sed non instituere. quod si facere vellet,is, ad quem spectat institutio,licite appellaret.communis diuisio.secunda ibi, Hoc tuam [*Subiungere*] ad alios articulos consultationis decisos,Pe. [*Alterutram*] i.alteram
2 †istam,vel illam,sic supra de rescrip. cæterum,Hostien. [*Pertinere*] dicit Hostien.quod si sunt viri ec
3 clesiastici,inter†quos vertitur quæstio,diffiniri debet infra sex menses. si sunt laici, infra quatuor. alias episcopus ordinabit ecclesiam, de iure patr.
eam te,& c.cum propter,& interim fructus eccle siæ faciet custodiri,de offic.ordi.cum vos. Hoc in-
a tellige, [a] vt ibi dixi [*Ordinet*] commune verbum
4 est hoc,supra de elec.cum in cunctis, in fin.de con.
b cess.præben. [b] nulla.de cle. ex.proposuit,in princi. de excess.præla.ad aures.Ponit Archidiaconus additionem,quam dicit Innoc.continentem, quod
5 si papa†mandat, quod simpliciter rogat capitulũ quod recipiant aliquem in canonicum, sola electio habetur pro confirmatione, cum faciant auctoritate papæ, argumen.infra de præben.pro illorum, nisi preces potius innuerent consilium, quam mandatum,argumen.ff.mandati.l.1.& 2.§.
6 fin.& pro†hoc videtur,quod si papa scribit patronis clericis,quod nulli præsentabunt,sed instituẽt secus in laicis,argumen.de rescrip.abbatem,de iure patro:cum autem.dicens,quod auctoritate papæ funguntur non solum executores, prouisores, vel compulsores,sed etiam hi,quibus de recipien
7 do mandatur.de literis † facultatis hodie expedi-
c tum est,de rescrip.cum aliquibus, [c] libro 6. [*Appellatione remota*] ex hoc insurgit secunda quæstio. [*Inscio*] non, vt sequitur : sed quid si delegatus ei mandauerit,quod præsentatum admittat, & ipse se noluerit obedire,putat Hostien.quod nisi oste-
d stat rationabilem causam, delegatus id poterit exequi.infra eodem.prudentiam, [d] ad fin. ¶Quid si prætẽdit causam, quam delegatus non reputat rationabilem? appellet,si voluerit,vt sequitur, & delegatus exequetur, & terminus appellationis declarabit,quis ex eis rationabilius moueatur. C. de iudi.rem non nouam, in fin.infra de appel.vt
e debitus.Hostien. [*Clericum*] sup.instituere, [e] & cũ anulo,vel libro, vt moris est inuestire, & sic institutum,vel inuestitum in possessione &c.Hanc†autem possessionem dare spectat ad archidiaconũ de offic.archidia.vt nostrum [*Institutio*] auctorizabilis [*eorum*] i.eius, vel eorum omnium, cum &
9 omnes appellare possint, & vnus,dicit tamen Hostien.quod si de iure † communi grauetur episcopus,archidiaconus,& archipresbyter non de iure posset tamen nomine episcopi, vel archidiaconi reclamare.quasi ipsorum vicarius, de offic.archi.
c.1. [*Generare*] & sic soluta est prima quæstio. Hodie † tamen auditor datus in curia sine alia com-
10 missione prouidet patri de beneficio, quod prouidet parti de beneficio, quod pronunciat illi debitum,vt in Cle.de rescrip.auditor,quæ tamen in
f nullo corrigit istam,vt ibi [f] no. [*Illi*] ad quem institutio spectat[*Appellandum*]& sic soluta est secunda quæstio. nec ob.quod in rescripto sit clausula app.remota,& sic continua, quod sequitur [*Inter quas*] illi enim † appellare non possunt,nisi ex cau
11 sa in iure expressa, de quo remittit Hostien. infra de appella.pastoralis,& capitu.vt debitus. & Abb. dicebat hic colligi†effectum clausulæ. s.quod per
12 appellationem partium non differtur executio sententiæ. hic enim ordinatio ecclesiæ est quædã executio secundũ eum.Idem Pe. [*Sublatum*]& sic
13 in hoc†casu nõ est psentatus examinandus,vel approbandus per delegatum, sed per ordinarium, de hoc.supra de elect.venerabilem. tamen si quid fuerit dubij,decidet delegatus, quasi non sit functus officio suo,donec ecclesia fuerit ordinata, de
14 cle.non resi.relatum. Quid ergo† si delegatus procedit ad ordinationem ecclesiæ, & ordinarius non appellatur.Sol.secundum Innoc.Pet.& Host. si hoc sciuit,sibi imputet, quod non contradixit. super quo remittit ad no.de re iudi.cum super,de
15 rescri.ex parte decani. ¶ Tertia† glossa.ponit,quæ fuerit dubitatio. ¶Glossa.argumen.quod,arguit,& duos casus exprimit,quibus id procedit. ¶Antepen.glossa.elicit duo argumen. ¶Vlti.glossa.no.tria,
16 & de vltimo remittit. ¶In†glossa.[*antepe.ibi,Tres fratres*] vide de transac.c. 1.super glossa.2. [*& ibi,Cum Aquiliana*] vide de iureiur.veniens, super.2.glossa.
17 ¶In † glossa.3. [*ibi.i.pronunciet*] similis expositio secundum Hostien.ff.de his, qui not.infa.l.furti.§. mandati.ff.de admi.tu.l.2.ff.de condi.inde.l.indebiti.§.sed & si.ff.de proba. circa.§.si quis autem. ad hoc,de temp.ord.si archiepiscopus, & c.se.63. distinctio.si in plebibus.scripsit etiam hoc Innoc.
18 quod secundum † quosdam delegatus decernet, per quem sit ecclesia ordinanda, vt scilicet episcopus, capitulum, vel alius, ad quem spectat,eligat,& archidiaconus instaltet, de offi.archidia.vt nostrum. Alij dicunt,& hoc recitat Pe. quod plus habet iste delegatus,quia si potestas ordinandi ecclesiam sit deuoluta ad papam per concilium Lateranen.de concess.præben.ca.2.ipse delegatus ordinabit ecclesiam,& hodie hoc patet in cle. de pben.si de beneficio.& sunt hæc vera, vbi papa causam committit diffiniendam inter partes : quia tunc non intendit alicui facere gratiam,vel preiu
19 dicium,vt hic dicit. ¶ Quid † ergo si de plenitudine potestatis mandat alicui prouideri, vel ordinationem

nationem alicuius ecclesiæ fieri?dicunt quidam, quod adhuc debet mandare illi,ad quem spectat, vt instaltet,vel confirmet, vel consimilia, quæ ad ipsum spectant exequatur, argum.hic & ſ. de priu.pastoralis.C.pro quibus cau.serui acci.prę.lib. 1.1.Si vero ille sine causa hoc renuat, tunc hoc ipse delegatus supplebit,argumen.ſ.eod.c.prudẽtiã. §.pe.& fi.& ſ.de offi.ordi.ad reprimendam. sed Innocen.dicit,quod in hoc casu ipse delegatus staltum assignabit,& omnia alia faciet,quæ facienda sunt,siue ius respiciant, siue factum, argumen.ſ. de rescrip.abbatem.ſ.de præben.pro illorum. Tu
20 dicas † secundum Hostien.quod forma rescripti in talibus est consideranda, & secundum ipsam procedendum,vt patet in eo,quod legitur & not. infra de concess.præben.cum nostris.vt tamẽ scias
21 quod †cum delegatus maior sit ordinario in causa sibi commissa,vt supra eodem sane, quia nunquã factum suum per ordinarium poterit confirmari quo ad vires sumendas.infra de maio.& obedien. cum inferior,nisi intelligas,confirmari.i.approbari.infra de offi.legati,studuisti,nec confirmari, ar. ſ. de iudi.quia.V.infra de vti vbi de hoc in cõfir.vl. glossa.nisi ob delictum super veniens,vel aliam nouam causam. alioquin, ex quo auctoritate sedis apostolicæ semel esset ordinatio,vel collatio facta vel sententia lata,quilibet subditus episcopi quãtum ad hũc articulum videretur exemptus, quod non est sentiendum,argumen.in eo,quod legitur & not.infra de maio.& obed.per tuas.ergo breuiter si principaliter quæratur, vtrum iuste,vel iniuste processerit delegatus, vel vtrum ab eo excommunicatus sit absoluendus, nihil ad ordinarium. infra de offic.ord.pastoralis.§.præterea. & facit ad
g ea,quæ dixi de reſcri.c.vlti. g in glo.Si vero quæratur principaliter,vtrum iuste, vel iniuste possideat vel alius petens ius habeat, vel vtrum priuandus sit propter delictum superueniens, talia potest ordinarius & examinare,& diffinire. facit quod dixi de fil.presby.veniens, super vlti.glossa.sed si occurrat casus,in quo de coll..vel de sententia delegati possit excipere, hanc quæstionem non poterit iudex ordinarius diffinire,vt ex prædictis iuribus colligi potest, secundum Hosti.& vide quod dicam. ſ. de re iudi. decætero,super.j.glossa.ad fin. ¶ In glo. vlti. [*ibi,admittendi*] dicit Hostien. quod hic sunt
22 bona† argumenta, quod quis in audientia curiæ admittatur ad contradicendum [*& infi.*] hoc dicit,quia Vincen.in primo apparatu,& Tan.posuerunt hic illam materiam, & Innocen. etiam hic assignat iura pro & contra, & iura ponẽtia specialia casus,quibus fallit regula.

ADDITIONES.

a ¶Intellige. Quod intellige,quando est quæstio inter præsentare debentes, de iure patrona. non inter præsentatos, vide ibi Ioan. And. in j.glo.sua.
b ¶Præben. Vbi sumitur pro conferre, facit de concessio.præbend. capitu.1.§.electus, & in capitul.penul.de concessio. præbend.
c ¶Aliquibus. Ibi vide Ioan.Andr.& ad materiam vide quod not.in capitu.eam te,de rescrip.& vide glossa.in c. hi qui.de præben.lib.6.
d ¶Prudentiam. Facit quod not. glossa.super glossa.hic, & in capitu.conquerente, de restitu. spolia. & ibi alias remissiones.
e ¶Instituere. Hic probatur, quod ius instituendi potest spectare ad inferiorem episcopo, quod verum in institutione conferente titulum: sed de institutione auctorizabili, per quam tribuitur potestas exercendi curam, est dubium, de quo in c.cum satis,de offic.archi.& in Cle. frequens de excess.præla.per Pau.de Eleaz.& dmo.
f Ibi.Ibi vide in glossa.super ver.Romana. sed quod illa Cle. corrigat hoc.c. vt illa habeat locum in casu huius. c.quando scilicet commissio fit extra curiam,ibi tenet Pau.& Gui. & alij cum glossa.ibi,vide moder.
g ¶Vlti.Ibi loquitur de puniẽdo delegato propter delicitum hic de iudicando,vel corrigendo præmissa per ipsum.

SVMMARIVM.

1 *Duobus si causa simpliciter est delegata, sententia non tenet vnius.*
Quid si alter eorum non sit in rerum natura,nu.5.
2 *Matrimoniales causas committit solum episcopis ex consuetudine sua curia.*
De curiæ stylo quæ sint,remiss.ibidem.ver.& de hoc Guil.
3 *Metus vxoris a viro quando præsumendus.*
4 *Vxor virum petit etiam vi sententiæ dimissa, & quando.*
Sententia lata contra matrimonium non transit in rem iudic. ibid.ver.sed dicit.
6 *Epilogus,Suffragium glossarum. nu.7.*
In absentia eorum, quorum præsentia desideratur,si quid fiat, an semper nullum sit,& nu.8.§.1.& nu.9.& 10.
Fisci aduocato absente lata sententia non tenet,nisi sit in priuata causa.
8 *Additio,vel suppletio glossarum.*
9 *Contemptus quo casu sit causa irritationis actus.*
10 *Absentia vnius iudicis quando non officiat, quin alii procedant,casus,remiss.*

CAPVT XVI.

1 AVsam matrimonij. Casus.Si causa † simpliciter est delegata duobus, sententia vnius non tenet.Communis diuisio. secunda ibi, discretioni [*Episcopis*] hic reci
2 tant Bonagui.& Gui.de † consue . curiæ, qua solũ episcopis committit causas matrimoniales, & de hoc Guil.in spe.de rescri.præsen.§.ratione formę, ver.nunc ad instructionem, in princip. & ab inde vsque ad fi.§.inuenies multa alia, quæ sunt de stylo curiæ.pro hac consuetudine facit hæc decre.& de conuer. coniu.ex publico [*contra eam*] facit de resti.in integ.ex literis,de proba.proposuisti,de testi.ex tenore [*Commissę*] quo ad possessorium, & petitorium, & prius finierunt possessorium, Pet.
3 [*Quibus*] scilicet episcopis [*Confessa*] dicit† Innoc. forte in absentia iudicum . & idem forte,si in præ
a sentia, [a] si tanta erat potentia viri, quod mulier fortiter affligitur, si in præsentia iudicis id negaret.sed quia cuiusq; viri in vxorem,quæ sibi subiecta est,videtur esse talis potentia,ex quo sequeretur, quod nunquam confessio mulieris sibi noceret.
b dicit ipse,quod non præsumit metum,nisi metus [b] vel verbera præcesserint,ad quod alle. Host.quod me.cau.c.1.de restitu.spo.litteras.§.1.[*Factum est*]& male,& solum de facto,vt sequitur [*Ad iudicium*]
4 no.Innocen.quod vxor†ad iniustum mandatum iudicis, vel ipsius sentẽtiam,quæ sit nulla, dimissa
c virum petit, [c] etiam si non sit violenter [d] eiecta.sa
d tis est enim,quod sit temere dimissa,de restit.spo. ex transmissa,& c.ex conquestione : secus,si sententia rite sit lata,nec appellatione suspensa. appellatio enim reuocaret attentata in statum pristinũ,
e de appella.bonæ, secundum Innocentium. [e] Sed dicit Hosti.si quo ad opinionem sit rite lata sententia, non tamen quo ad veritatem, etiam sine appellatione mulier auditur,cum talis sententia nõ transeat in rem iudi.de re iudi.lator,cum si. [& ſ.] quærebatur, quid iuris, si mulier conquesta est
5 papa dedit ei iudices [*Duobus*] quid † si alter non est in rerum natura, si committatur episcopo,& primicerio Bonon.cum ecclesia Bonon.non habeat primicerium de hoc in specu.titu.1.§.restat, in princip. [*committitur*] simpliciter, vel sine clausula

ſula [*vnius*] non habentis ſubdelegationem colle
gæ, ſupra eodem.quamuis[*Benigne*]hoc,quia prius
illam male tractauerat, vt præmiſit Abb.[*Cogatis*]
eccleſiaſtica cenſura. & dicit Hoſti.quod quidam
illud in tex.canonico.de hoc.ver.no.infra de reſti.
6 ſpolia.ex conqueſtione, in fin.¶Secunda†glo.po
nit brocar.ad primam partem,alle.9.iura.ad ſecũ
dam.4.& ſoluit.¶Vltima gloſſ.alle.concor. ſignat
7 contrarium,& ſoluit.¶In†gloſſ.2. [*ibi,ſi vnus*] defi
cit teſtamentum , ſi deficit vnus ex.7.teſtibus [*&
ibi,Cum bi*] vide de bap.maiores,ſuper glo. de con.
[*& ibi, Duo ex tribus*] vide de teſti. præſentata , ſub
gl.2. [*& ibi.l.vlti.*] hæc.l. dicit ſententiam in cauſa
fiſci ferri debere ipſius aduocato præſente. & ſe-
quens dicit, aliter latam non tenere : ſed ſecus in
aduocato priuati, vt in l.velamento. ¶In gloſſ.3.
8 [*ibi,duo ex tribus*] vide ſupra gloſſ.proxi. ¶In†gloſſ.
1. [*in fi.*] de hoc in præalle.c.ſuper eo.¶In gloſſ.2.
[*ibi,Felix*]iura ciuilia,ad hoc vide in ſpe.de inſtru.
f edi. §.nunc vero,ſub ver.49. [*& ibi,neceſſitatem*]&
9 tunc aut in fauorem† reipu.vel ex forma manda-
ti,& tunc irritum eſt,quod agitur,nec per cõtem-
ptum ratificatur,vt hic & ſimilibus.aut ob fauorẽ
priuatum , & tunc niſi contemptus ratificauerit
irritatur,vt in cap. quod ſicut,Hoſtien. [*& ibi,Non
viciat*] vnde dicebat Hoſtien. quod nec eſt irritum
nec irritatur.¶In glo.pe.[*ibi,dicetur de hoc*]hoc dicit
quia Tan.& Vincen.dixerant hoc,& Innocen.qui
10 †etiam tractauit,quando vno abſente poſſint alij
procedere, de quo, infra eodem prudentiam, in
gloſſ.2.¶In gl.vlti. [*ibi,alias ſemper*] tallit hoc etiam
in alijs caſibus not. vt lite non conte.c.1.in 4.glo.

corrupta , & debet dicere. R. [*Suſpectum*] ſi erant
2 †dati cum clauſula,quod ſi omnes &c.probanda
erat ſuſpicio coram collegis:aliàs coram arbitris.
infra eodem.ſi contra vnum,libro ſexto [*Prædicti*]
H.tantum.ſi enim eſſet dominus vtriuſq;, nõ poſ-
3 ſet ex ea cauſa recuſari. vnde† & dominus feudi
cognoſcit inter duos vaſallos, de foro competen-
te,ex tranſmiſa.contra . infra de foro competent.
4 cum contingat,Vincent.ibi ſoluitur.¶†Prima gl.
5 ponit.6.cauſas recuſandi iudicem.¶In †gloſſ.pri-
ma [*in principio,ibi, argumen.eſt hic*] neſcio,quare gl.
vtatur argumen.cum hic ſit caſus,niſi dicas,quod
iſta decr.non dicit iudicem recuſatum, ſed alium
ſurrogatum,quod fit interdum etiam de non ſuſ-
pecto,vt no.de iudi.cauſam [*& ibi,accuſatores*] 3.&
4.quæſtione.4.contrarium[*& ibi,Conſanguineus*]vel
hæres inſtitutus in totum, vel in partem . ff.de iu-
6 di.Iulianus.2.eius†enim dicitur eſſe res , cuius eſt
pro parte.ff.de ritu nuptia.illud. licet autem non
poſſit eſſe iudex in ſua cauſa,vel ſuæ rei,poteſt ta-
men eſſe arbitrator.ff.de oper. liber.l.libertus,Vin
cen. [*& ibi,Perſonas*] de his caſibus vide plenius. in
ſpecu.titu.i.§.ſupereſt,vbi etiam tractatur. Quid
de proprio doctore,de quo etiam dicam, infra eo
dem.cum R.vel proprio epiſcopo, vel fideiuſſore,
vel fideiuſſoris fratre.

ADDITIONES.

a ¶Præſentia. Non eſt tamen veriſimile coram iudice fieri
metum,ff.quod metus cauſa, non eſt veriſimile. & ideo id
dicens probare debet,ibi vide.
b ¶Metus.Ad hoc,quod not.gloſſ.& Bartol.in l.1.§.quæ one
randæ,quarum re.ac.non da.& ibi vide,quod ſcr ipſi. in ca.
cum verum,de ſpon.vbi hoc limitat,Archi.
c ¶Petit.Et quid e contra,vide ſcripta Rapha.Comen.in con-
ſilio ſuo i.ſuorum conſiliorum.
d ¶Violenter.Et quandocunque virum petit, & ipſe denegat,
illam ſpoliat,vide gloſſ.3.& ſuper illa Ioan.And.in c.litteras
de reſti.ſpo.
e ¶Innocentium . Credo, quod Innocen.intelligat,ſi petit vt
ſpoliata reſtitui. quod.n.petitorio agendo id poſſit petere,
et poſt ſententiam, nullum eſt dubium per iura, quæ infra
allegat Hoſti.& quando poſt ſententiam nullam poſſit peti
reſtitutio,vt ſpoliatus,vide in c.conquerente,de reſti.ſpolia.
& Ioan. And.in ſpecu.de peti.& poſ.in fin.& Barto. in l.iu-
ſte.ff.de acqui.poſ.
f ¶Ver.49.Vide de hac materia iſtius gloſſ.per Bar.in l.1.§.ſi
plures. ff.de exerci.& ibi quid de pluribus ordinariis, tutori
bus,& alijs officialibus plenius in repe.& alias res commiſ-
ſa pluribus intellige pro parte,non inſolidum,de procura. ſi
duobus,lib.6,& in reos vide in l.reos.§.cum in tabulis. ff.de
duo.re.

SVMMARIVM.

1 *Recuſari poteſt delegatus, qui eſt dominus impetrantis , non
qui eſt ambarum partium,nu.2.*
2 *Suſpicio recuſati iudicis coram quo probanda.*
3 *Feudi dominus cognoſcit inter vaſallos,& ratio.*
4 *Epilogus,& Additio gloſſarum,nu.5.*
Surrogatur interdum iudex etiam non ſuſpecto.
6 *Res dicitur eius eſſe,cuius eſt pro parte.*
In cauſa ſua poteſt eſſe quis arbitrator,ibid.
Recuſari qui poſſint,ibid.ad verb.perſonas.

CAPVT XVII.

1 AVſam, quæ. Caſus . Pars huius . ſ. de dolo & contuma. cauſam , & infra qui fi. ſint le. cauſam. 1. & 2.& hoc dicit. Delegatus†qui eſt dominus impetrantis, recuſari poteſt. 2.ibi, Verũ .& hoc dicunt Pet.& Abb.quod littera eſt

a Subdelegat.Vide vnum notabile dictum,quod ponit hic,Pe.de Ancha.relatum per d.Feli.in c.nonnulli,in prin.de reſcrip.in 1.col.

SVMMARIVM.

1 *Initiatur negocium per litis conteſtationem,& nu.5.*
Scientia non ponderatur hic,ſed mors,ibid.
2 *Suppletio ad decretalem ex altera decretali.*
*Mandatum morte delegantis expirat,excipiuntur hic quidã,
ibid.& nu.4.*
*Delegatus procedere non poteſt in cauſa , iuriſdictione finita
per mortem delegantis,& hoc ſi excipiatur,ibid.ad verb.
procedendum.*
3 *Suffragium,& Additio gloſſarum,nu.4.& nu.5.*
*Azo neſciebat canones,vnde confuſus in quadam cauſa,ſiue
quæſtione ſuccubuit,ignorans.c.gratum.ſ.eod.*

CAPVT XVIII.

1 VMte. Caſus.Si delegatus† papę committit cauſam nõ in totum, de ſubdelegato appellabitur ad eum,non ad papam.Et ſcias,quod idem eſt,quando reſeruauit ſibi execu tionem ſententiæ tantum: quia tunc ſi poſt ſentẽ tiam appelletur,ad eum appellabitur.infra eodẽ. ſi delegatus,in fin.libro ſexto. Fallit etiam decre. in caſibus,infra eodem,ſi is cui, & capitulo a ſub-delegato,libro ſexto [*Committitur*] appellatione re mota,ſecundum Hoſtien.& Pe.de hoc infra eodẽ ſuper quæſtionum.§.porro [*vel pluribus*]patet hic
2 quod ſit† vnicus eſt delegatus, poteſt etiam pluri bus cauſam ſubdelegare. Item ſi ſunt plures dele gati,poſſunt etiam ſubdelegare pluribus,quam ip ſi ſint.Si vero vnus ſolus ex pluribus ſociis nõ ſub-
a delegantibus ſubdelegat[a] pluribus,videtur,quod valet,argumen.hic.Item quia non reperitur pro hibitum , ſecundum Innocen.imo videtur ſatis conceſſum , ſecundum Hoſtien.infra eodem . pa ſtoralis.i.reſpon.& §.1.& capitu.coram , & capit. fin.dicit Innocen. quod alij dicunt, quod ſolum vni debet committere propter abſurditatem,quę ſequeretur,ſi vellent contraria, ad hoc, ſupra eo dem,quamuis.dicit Hoſtien. quod propter hanc rationem decet & expedit, quod vni ſoli commit tat, non tamen eſt neceſſarium: imo alia conſide ratione,quæ habetur.ſ.eo.prudẽtiam,expedit plu ribus committi. ¶Traditioni vero ipſorum eſt ꝑ uiſum,de re iudi.c.fin.Sed certe quo ad hunc ca ſum illa decre.non prouidet.quare in hoc caſu cũ vnus ſolus ex pluribus ſubdelegat, ſi eſſem prin ceps,ſtatuerem,ꝙ vni ſoli ſubdelegare poſſet , vel pluribus tantum inſolidum , ita, ꝙ vnus ſolus ad mitteretur ad inſtar eius, quod dicitur de elec.ca.
3 pe.lib.6.Quid†autem ſi delegato habenti duas di gnitates vnitas mortuo ſuccedant duo.Item quid ſi mortuo vno delegatorum dignitas eius collegę confertur,cui prima tenenda.vide ſub regula, ra tioni,de reg.iur.lib.6. [*Reſeruata*] ſecus ergo,ſi to tum commiſiſſet[*Interpoſita*]ad nos[*non teneris*]qua ſi dicat ad te,non ad nos debuit appellari, Goffre.
4 ¶Prima†glo.arguit,& remittit.¶In gl.1. [*ibi,eccle-
ſiaſticis*] quod dic vt ſ.de reſcrip.ſtatutum . §.in vl-
lo,lib.6.Hoſti.remittit.ſ.eo.ſi pro debilitate.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio perpetuata eſt , ſi delegatus citauit ante mortem
delegantis,an idem,ſi poſt mortem,& quo caſu,numero 6.
7.8.& 9.*
*Appellationi renunciare quibus modis quis dicatur,ibid.&
numero 3.*
Diuiſio cap.ibid.
2 *Citationes olim quomodo fiebant,& poſtea quomodo.*
4 *Hæc decretalis poſterior corrigit præcedentem.*
*Impetrans reſcriptum prælatus ſi mortuus ſit quibus, caſibus
ſucceſſor,vel hæres eius proſequi poterit,ibid.*
*Reſcriptum quando habeat locum mortuo impetrante,vel eo,
contra quem fuit impetratum,ibid.*
5 *Epilogus,ſuffragium,& Additio gloſſarum,num.6.7.*
Mors mandantis an impediat proceſſum,& nu.7.8.& 9.
8 *Mandatum procuratoris eſt bonæ fidei,et expirat domini mor
te,nu.9.non actio.*
Iuriſdictio delegati ſtricti iuris,ibid.
9 *Procurator habet actionem etiam finito mandato , ſi quid fe-
cit ignorans,& expenſas,ac quod ſua intereſt , petere po-
terit.*

CAPVT XIX.

1 RElatum. Caſus. Per†lit.con teſta. initiatur ne gocium,Abb. [*Obitum*] non ponde ramus ergo ſcientiã , ſed mortem , de hoc.ſ.c.proxi. [*In morte*] alias ſi ne his , & melius ſecundum Hoſt·
2 [*Ante lit.conte.*] ſup.†vel citationem,per.c.ſequens [*Delegauerat*] ſecus in legatis : quia ordinarij ſunt, & inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, & in execu toribus gratiarum . hæc probantur.ſ.lib. 6.de offi cio.leg..c.2.de hære.ne aliqui , & ſ.eo.ſi ſuper gra tia.de auditoribus curiæ,vide,quod not. in clc.de reſcrip.auditor,in j.glo.[*Procedendum*] ſi de hoc ex cipiatur ſm Goffr.de hoc.ſ.de teſti. cum veniſſet.
3 ¶In†j.glo. [*ibi,omnem*] hanc,& ſe.l.& quia,vide de verbo.ſigni.ex parte.2.ſuper vlti.gl. [*& ibi,litigioſa*]
4 vide de confir.vti.vel inuti.c.j.in prin.j.gl. ¶In†gl. j. [*ibi,mandator*]& dicunt quidam legiſtæ, quod in delegato a principe morte principis non expirat mandatum,etiam re integra,colligentes hoc ex.l. ff.de iuriſd.om.iudi.& quia,exponentes, quod ibi dicitur,principaliter.i.a principe,Goffr.Accur.ibi contra [*& ibi,Sed canones*] & hanc†etiam opi.tene bat Mar.ex quibus.ll.no.in prælle.l.& quia,in gl. pe.fertur,quod Azo, qui tenebat primam opi.in-ſtructus per quendam canoniſtam in iudicio in duxit cum Boa.hanc decr.contra quem cum fuiſ ſet inducta hæc decre.ſequens,fuit confuſus.vnde fertur eum dixiſſe,gratum,& relatum,ſi man vitu peratum.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio perpetuata eſt , ſi delegatus citauit ante mortem*

CAPVT XX.

a 1 RAtum. [a]Caſus.Si†delegatus citauit ante mortem delegantis , perpetuata eſt eius iu riſdictio.ſecundo dicitur hic,quod appellationi renunciat,qui coram iudice,a quo appellauit, litem pro ſequitur.Communis diuiſio . ſecunda ibi,nos au tem.& quælibet ſubdiuiditur prima primæ,ibi,& vtrum . ſecunda ſecundæ ibi,in ſecundo [*Edicto*]
2 olim † citationes fiebant per edicta deſcripta[b] in
b albo prætoris,vel alio eminenti loco. hodie fiunt per executores,vel ſpeciales nuncios, in auth.de li ti.§.omnem vero,col.8.C.de præſcrip.30.anno. ſi-
c cut in rem,& l.notiſſimi,Hoſti. [c] & vide quod dicã de fo.comp.ſi quis contra,ſuper gl.hoc ideo [*Pro-
cedere*] reſpondetur quod ſic[*teſtes*] ſuper princi-
pali.de hoc vide,quod not.infra de appella.ſi a iu
d di.libr.6.in 4.gloſſ. [*Inducias*] dicit Innoc. [d] quod
3 quodlibet † iſtorum.ſ.inducias petere, vel produ ctioni,& allegationi renunciare inducit renuncia tionem appellationis. dicit Hoſtien.idem, ſi corã
e eo vt coram iudice aliquid egit, [e] de offi. delega. inſinuante, alleg.no.de re iudi.inter monaſteriũ . vide quod dicam, infra de appella.ſolicitudinem in gloſſ.quo ad epiſcopum,& eodem titu.quæſtio ni,& c.qua fronte,in gloſſ.not.ſecundum [*Publica
ri*]& reſpondetur, quod ſic citatione facta[1] dixe-
4 runt Tan.& Goffre.quod hæc decret.† poſterior corrigit præcedentem [*De obitu*] quid ſi prælatus impetrans mortuus ſit? dicit Innocen.diſtinguen dum,an impetrauit nomine proprio,vel eccleſię. primo caſu,ſi ante mortem cepit agere,hæres,vel ſucceſſor ſuus poterit id proſequi, dum tamen ſit tale ius quod ad ſuum tranſeat ſucceſſorem:ſecus ſi non cepiſſet,ad hoc.C.de inoffi.teſta.ſi pater,& l.ſi quis filium,& l.ſcimus.§.vlt.Si vero nomine ec cleſiæ aget ſucceſſor, etiam ſi citatio non preuene rit mortem eius,argum. ſupra eodem quoniam, & etiam ſi prælatus nomen proprium expreſſerit. & idem eſt,& ſi contra prælatum non citatum ex preſſo nomine proprio fuerit reſcriptum, de foro competen. dilecti. Hoſtien. & ſupra de reſcrip.ſi-gnificauit.vide in Mercuria.de regulis iuris.is,qui in ius,libro ſexto [*Secundum ea*] more Sceuolæ lo-
5 quitur.¶Prima†gloſſ.declarat,quare dicat, qua-
6 ſi:¶Secunda ſignat contrarium.¶In†gloſſ.1. [*ibi.§.vlti.*] vide hanc & ſe.in præ.capitu. ſignifica uit,ſuper gloſſ.2. [*& ibi, Et quia*] vide. ſupra capi-tul.proxi. ¶In gloſſ. [*ibi, fundi.§.1.*] ſi venditoris amicus ignorans eum mortuum , vel ſciens non

prohibente hærede emptorem fundi in poſſeſſionem induxit, recte factum eſt: ſecus, ſi ſciebat eum mortuum: vel ſciebat hæredem hoc nolle [*& ibi, Eius, qui in prouincia*] vide de cleri.ex.mi.apoſtolicæ, ſuper glo.2.& quod ſequitur, de præben.dudum, ad fin.libro ſexto. ¶In vlti.gloſſ. [*ibi.l.2.*] vide de conſti.cum acceſſiſſent, ſuper gloſſ.pen. [*& ibi, Si filius*] vide de teſti.cum veniſſet, ſuper gloſſ.2. [*& ibi, Si exhæredatus*] l.vlti.eſt,& vide, de tranſac. ex literis, ſuper.i.gloſſ. [*& ibi, Si proponas.§.1.*] vide de his, quæ fi.a ma.par.capi.ex ore, ſuper gloſſ.penul.

7 ¶In†gloſſ.1.[*ibi, exceptiones*] etiam declinatorias. infra de re iudi.Vincen.¶In gloſſ.2. [*ibi, Eſſet certus*] Idem Innocen.& Hoſtien. [*& in fi.*] ſ.id, quod habetur.infra de præben.dudum, libro ſexto. ſed.ll. contrariæ non obſtant, quæ loquuntur in manda

8 to† procur.quod eſt bonæfidei: iuriſdictio delegati ſtricti iuris, ad hoc.ff.de dolo.l.arbitrio.§.non ſolum,& ff.de eo, quod cer.loco, in boneſidei.& etiã

9 mandatum † procuratoris expirat morte domini licet ipſe procurator ignoret: durat tamen actione decipiatur ignorans, vt ibi.& poterit repetere expenſas,& intereſſe.ff.man.ſi præcedente.& l.inter cauſas.i.reſpon.Hoſtien. ¶In gloſſ.vlti. [*in fi.*] contra.infra de eo, qui mit.in poſſ.cum veniſſent dic vt ibi.de hoc dic vt ſupra de conſti.cum acceſſiſſent, Hoſtien.

ter, imputet ſibi citatus, ſi non appellat.

Iudices multi ſunt auctoritate iuris, qui non erant, ibidem. ad fin.

10 *Coniudex an ſit requirendus, ſi duo delegati ſint cum clauſula, vos, vel alter.*

Iuriſdictio an ſit perpetuata per proceſſum vnius ex collegis etiam quantum ad collegas, ibid.§.Quærebat, an etiam per plurium proceſſum vno abſente non certiore facto, numero 11.

12 *Citra, & contra, præter, & contra æquiparantur.*

13 *Iudicare, pro procedere.*

Collegæ reliqui an procedere ſoli poſſint, alio collega valente & nolente intereſſe, ver.quaſi non poſſit.

14 *Clauſula, aut nolueritis, in reſcriptis quid operetur.*

Cap.ſciſcitatus, de reſcrip.an correctum per hanc decretalem, ibidem.

15 *Per omnia, hæ uoces quid inferant.*

16 *De excommunicatione loquitur hic poteſt impetratum reſcriptum incurſa ad repellendam perſoniam.*

17 *Literis, uel reſcripto actoris poterit eo inuito reus uti.*

18 *Literæ impetratæ, de communi partium aſſenſu, ſ.excommunicati & non excommunicati ſi fuerint, alteri non excommunicato, an utrique ualeant.*

19 *Excommunicatus ſi repellatur, nunquid poſt abſolutionem poterit ius ſuum petere.*

20 *Excommunicatus contra non excommunicatum præſcribit.*

21 *Termino peremptorio dato utrique parti ad producendum teſtes, nunquid ſi altera repellit alteram tanquam excommunicatam, elapſo termino poterit teſtes ſuos producere, & numero 22.*

22 *Præſcriptio non curvit extra iudicium contra ſuſpenſum, vel excommunicatum non negligentem petere abſolutionem.*

Non agenti negligentia imputatur, ubi licitum participare ex communicato in iudicio, ibid.uer.ſed & ubi.

23 *Non uelle, & nolle, differunt, quia hoc expreſſum contemptũ, illud ſimplicem denotat.*

24 *Ad probandum iterum terminus nunquid dabitur ei qui intra terminum ſtatutum produxit teſtes, ſed poſt terminum dicit atteſtationes perdidiſſe, uel ad probandam amiſſionem.*

25 *Excommunicatus auditur in cauſa appellationis abſque abſolutione.*

26 *Excommunicatio quibus modis probetur, & nu.27.& 28.*

27 *Cap.pia, de exceptio.lib.6.intellectus.*

Fama æquatur vni teſti, ibid.ver.aliàs cum fama.

28 *Legitime probare hic quibus modis intelligatur.*

29 *Confeſſio qualiter facta officiat confitenti.*

Excommunicationis uinculo aſtrictus dupliciter intelligitur, ibid.ad uerb.aſtrictum.& nu.31.

30 *Hæreticum occultum nunquid abſoluent delegati, uel per quẽ reconcialibitur is.*

31 *Excommunicatus, de quo decretalis loquitur a quibus abſoluatur, & nu.32.33.& 34.& quo tẽpore, nu.38.65. 66.& ut abſoluatur a delegato, quæ prius exigantur, nu.36.& 37.*

32 *Delegatus papæ indiſtincte omnes abſoluit etiam excommunicatos a legato propter ipſius legati negligentiam: quod tamen non conuertitur.*

33 *Delegatus inferioris quos abſoluere queat.*

Delegatus archiepiſcopi quos, ibid.§.Quid ergo.

34 *Delegati excommunicatos ab aliis delegatis eiuſdem delegantis nunquid poſſint, & nu.35.*

36 *Malitia præſumitur in excommunicatore, ſi renuat abſoluere intra tempus conſtitutum, & nullã cauſam prætendat.*

Excommunicator cauſam prætendens, cur nolit abſoluere, quando probabit eam, & coram quibus: & niſi probabit, quid damni patietur.eod.nu.§.quid igitur.

37 *Ab abſolutione an & quo caſu erit ſuperſedendum, uer.dicunt etiam quidam.*

39 *Ritus eccleſiaſticus adæquatur formæ eccleſiaſticæ.*

Exploratum ius quod dicatur, ibid.ad uerb.explorati.

40 *Decretalis hęc loquitur, quando ſuper excommunicatione nõ ſunt principaliter impetratæ literæ.*

Abſolutio,

ADDITIONES.

a ¶Gratum.In c.relatum, & c.gratum, & c.licet.j.eo. quia tenduntad idem, quod perit per mortem iuriſdictio.dic verum, quando talis iuriſdictio immediate ſurgit ab homine, vt quando ex reſcripto, ſecus ſi mediate, vt per viam l.vbi eſt etiam delegata, vt eſt caſus in c.irre fragabili.§.1.de offi.ord.j.& ad materiam iſtorum vide in c.pe.de foro compe.an autem talis iuriſdictio, vel delegati perpetuetur per ſolam reſcripti præſentationem, an non requiratur citatio, vide Inno. in c.cum veniſſent.j.de teſti.& ibi etiam not.an mortuo delegante re integra, de conſenſu partium delegatus procedere poſſit, Archid.

b Deſcripta. Vide in Cle.1.de iudi.& per Bar.in extraua.ad repremen. ſuper ver.per edictum.& vide in ſpec.de cita.§.ſequitur, ver.& no.ſecundum Vber.& de do.& contu.§.reſtat, in prin.

c Hoſti. Et de corrumpentibus iſtud album vide in l.ſi quis id, quod, ff.de iuriſdi.om.iudi.& ibi per Bartol.& vide ff.de albo ſcriben.per totum.

d ¶Inno. Dicit etiam idem Inno.hic aliud notabile dictum ſecundum Panor.hic, quod vbicunque neſcitur quis ſit citandus, adhuc hodie habet locum citatio per edictum. refert & commendat Panor.hic adde vltra eum bene facere id, quod habetur in c.fi.de elec.in 6.faciunt no.in auth.ſi omnes.C.ſi vt ſe ab hære.abſti.

e ¶Egit. Secus forte, ſi patiendo aliquid quia actus, qui ſonant in fieri, ſunt potentiores, quam qui ſonant in pati, vt no.etiam glo.in c.cum acceſſiſſent, de conſti.& Inno.in c.veniens, de filijs presby.& quæ ſcripſi.in c.cum dilectus, de ca.mona.in ver.notatum, & Inno.in c. olim, el 3.in fi, de reſti.ſpo.Archi.

SVMMARIVM.

1 *Delegatis tribus ſi cauſa committitur, cũ clauſula, quod ſi nõ omnes, duo procedere non poſſunt, non apparente prius impotentia, vel noluntate tertij, aliàs nihil agunt.*

Idem duobus datis cum clauſula, quod ſi ambo.

2 *Excommunicatio ſi obijciatur actori coram delegato, delegatiſue, quando audiendus actor ſit, vel abſoluendus & a quo.*

3 *Diuiſio decretalis.*

4 *Informare, edocere.*

5 *Plures, pro omnes.*

Conſuetudo conſideratur, quæ, & ſi malum ſit, quandoque ſolet excuſare, ibid.

6 *Nuncius nunquid debeat eſſe probatæ fidei, & nu.56.*

Nuncius quod quis non ſit, poteſt & directe & indirecte probari, & probationis effectus.

8 *Impotentia iuris, vel facti probatur per teſtes, & coram collegis, ſi agatur de impotentia vnius coniudicis.*

9 *Si ſuper ea interloquantur eſſe probatam, licet nõ ſit ſufficiẽ-*

Abſolutio, refert, mandetur principaliter, an veniat acceſſorie, ibid.

41 *Iuramentum abſoluendi diuerſe præſtatur, ſed eadem eſt mens.*

Mandatum, cui parere quis iurat, ſemper intelligitur, vt ſit licitum, & honeſtum, ibid.& nu.43.

42 *Iudicio qui ſtare iurat abſolutoris, executorium, & contentio ſum intelligitur.*

43 *Principale, & acceſſorium idem ratione diuerſa, & quod vocatur ad verb.principali, & ſupra, nu.39.*

44 Epilogus, & ſuffragium, nu.45.

Certus qui eſt an certior fieri debeat.§.2.& nu.58.

Probare quis non cogitur, niſi probationem expoſcens iuret de calumnia.§.4.& nu.68.

A iudicet factum, quod non ſpectat ad eius preces per quem oblatæ ſint, non refert.§.7.in acceſſorio idem iuris, quod in principali.§. officium, ratum non eſt.§.5.vide numero 66.

Citatus a duobus ex tribus iudicibus delegatis an teneatur venire, in vtranque partem habes & nu.46.§.1.& num. 47.cum reliquis multis.

Probatio perſcripturam facilior, quam per teſtes, §.2.& nu. 56.& 57.

46 *Additio, ſiue ſuppletio gloſſarum.*

47 *§.Sancimus.l.fin.C.de aucto.præſt.cum princ.huius decretalis non diſcordat.*

Exercitorum vnus ſolus gerit, niſi aliud ſit dictum, ibidem ver.de exercitoribus.

48 *Iuriſdictionem in ſolidum qui dicantur exercere poſſe.*

49 Citatus venire ad citantes an omni caſu debeat.

50 *Coniudicis ratificatione an ſententia lata a coniudicibus eo abſente valida fiat, & nu.51.52.53.*

51 *Solennitas quæ ratificari non poteſt.*

52 *Prorogatio iuriſdictionis quando & in quibus fieri poſſe dicatur, & nu.54.& 71.*

53 *Conditio quæ iuriſdictionem afficiat, vitiat & proceſſum, & quę ſit eiuſmodi.*

54 *Coniudicum proceſſus an valeat factus, tertio nullo modo, vel non canonice excuſato, partibus ſcientibus & nil opponentibus.*

55 *Ex rei perſona metiri, quo caſu periculoſum eſſet.*

56 *Nuncius in caſu huius capituli an ſufficiat abſque literis, quales eſſe debeat, & ſ.nu.6.*

57 *Nuncio non iurato caſus hic vt credatur.*

58 *Coniudicis tertij certioratione an ſit opus.*

59 *Venditio perfecta dicitur, cum quid venditur, ſiue nauis ex Aſia venerit, ſiue non, ſed non pura.*

60 *Iudex an teneatur ad collegas venire, niſi primo ſatisfiat ei de expenſis.*

61 *Sententia arbitrorum diſſentientium non valet: delegatorum uero delegans quam maluerit poteſt approbare.*

62 *Conſilij vtilitas quanta, & a pluribus petendum.*

63 *Periculum graue magni faciendum in excuſante iudice.*

64 *Litis conteſtatio in exceptionibus non exigenda.*

66 *Remiſſio excommunicati ad excommunicatorem quibus caſibus neceſſaria, & ſupra, numero 31.cum locis ibi.citatis.*

67 *Inquiſitionis literæ ab excommunicato impetratę an valeant.*

68 *Litigare coram diuerſis iudicibus an liceat.*

Reſcriptum ad ea, quæ non ſunt in eo ſpecificata, non extendi tur, ibid.

69 *Conuenire an poterit excommunicatus coram iudicibus ab eo impetratis, & quo caſu.*

70 *Excommunicatus an poterit abſolui pro cauſa tertij delegatus inter excommunicatum, & alium, & nu.71.*

Tertij cauſa an ab eiſdem poterit audiri, ibid.

A ſpiritualibus temporalia trahuntur, licet ſint temporalibus acceſſoria, ibid.ver.dicit Hoſti.

71 *Prorogatio quædam iuriſdictionis ſit a iure. uide nu.52.*

CAPVT XXI.

1 PRudentiam. Caſus. Si† cã committitur tribus delegatis cum clauſula, ꝙ ſi non oẽs, priuſquam appareat de impotẽtia, vel nolũtate tertij, duo procedere non poſſunt, & nil agũt ſi procedant. Idem in duobus datis cum clauſula,

2 ꝙ ſi ambo, ſi reus†coram delegato citatus objicit excommunicationem actori, quã non probat infra debitũ tempus, audietur actor. ſi vero probat, delegatus abſoluet actorẽ, ſi excõicatus eſt ꝓpter cauſam ſibi cõmiſſam. ſi propter aliam, nec eſt de caſibus reſeruatis papæ, ad eum, ad quem ſpectat, illum remittet, qui ſi non vult abſoluere, delegatus abſoluet, & abſolutus ſuper eo, de quo erat excõicatus, coram excõicatore parebit, qui ſi malitiam adhiberet, delegatus de cauſa cognoſcet. h.

3 d. Et ſunt†duę partes principales. ſecunda. ibi, ſexta. prima ſubdiuiditur, quia prima format duas quæſtiones. ſcda ibi, & ſi. ſcdo ibi, in hoc, illas ſoluit. tres addit ibi, adiicimus. 4. prorogat deciſa ad caſum ſimilẽ ibi, Idem quoq;. Scda etiã ſubdiuidi tur: quia primo ponit prin. quæſtionem, quã ſoluit ibi, hanc dubitationẽ. ponit incidentem, ibi, ſi vero, quam ſoluit ibi, in quo caſu [*Informari*]

4 i.†edoceri, Pe.& Abb. [*Nihilominus*] i. non obſtan-

a te[a] abſentia tertij [*Neceſſario*] ita, ꝙ non veniens conſtituat contumax [*Et ſi*] ſecunda quæſtio [*A*

5 *pluribus*] i. ab†oĩbus [*Vt ſolet fieri*] conſideraẽ, qã fieri ſolet excuſare, de hoc de tempo. ord. ca. 2. Hoſti. [*Sententiæ calculo*] i. finali, vel diffinitiua ſententia,

6 Hoſt. [*Nuncium*] licet gl.& alij cõiter†dicant, ꝙ iſte nũcius debet eſſe certę & probatæ fidei; Hoſti. di

b cit tñ nil obeſſe, etiã ſi nuncius[b] ſit infamis, dummodo ſit canonice deſtinatus, de reſcri. ſciſcitatus ver. dummodo, cũ hic agaẽ de ſimplici excuſatione, nec periclitetur alterius iuſtitia, nec alteri ꝓiudicetur. quo caſu creditur vni, de teſti. in oĩ, & c. licet, nã nec ſenatus exigit, a quo fuerit nũciatum.

c ff. de peti. hæredi. Itẽ veniũt. §. a quo. [c] ff. de admi.

7 tu. qdã decedens, in fi. ¶Quid †ſi tacitus velit ꝓbare, ꝙ ille non eſt nuncius? dicit Inno. ꝙ cũ ſit pura negatiua, directe ꝓbari non poterit: ſi tñ ꝓbetur indirecte, indirecte iudices non ꝓcedent. Idẽ ſm Hoſti. ſi ꝓbetur directe per cõfeſſionẽ, de confeſ. c. 1.& remittit. §. de elec. bonæ. i. [*Non poſſe*] vel nolle

8 & ad hoc additur. j. §. proxi. [*Conſtare*] probari†igit poterit per teſtes abſentia, vel infirmitas, vt dicit gl. vel ſm Inn. probabit captiuitas, vel quæuis im potẽtia iuris, vel facti, de reſcrip. ſciſcitatus. & ex vi clauſulæ collegæ has probationes recipere pñt. j.

9 eo. ſi ꝙra vnum. ¶Sed†quid ſi nõ ſit probatũ ſufficiẽter, & iudices interloquantur hoc eſſe probatũ rñ. ſm Inno.& Hoſt. imputet ſibi citatus, ſi non appellet: quia tranſiuit interlocutoria, quæ lata eſt ab his, qui ferre potuerũt, in rem iudicatã, de elec. cũ dilecti. §. vlti. de teſti. ſignificauerũt. ſic etiã iuris auctoritate fiũt iudices, ꝙ non erant. §. de reſcri. pa

10 ſtoralis, in prin. ¶Quærit etiam Hoſt. quid ſi† ſcribat duobus cum clauſula, vos, vel alter, an vnus alter o irrequiſito procedere poſſit, in quo prolixe inſtabat: ſed eſt hodie expeditum. j. e. cum plures, lib. 6.& vide quod ibi no. in gl. prima. ¶Quærebat etiam, an per proceſſum vnius tm perpetuata ſit iuriſdictio etiam quo ad collegas, quod eſt expedi

d tum in eadem decr. in fi. [d] [*Non poterit*] quod dixit hic Boa. circa no. j. eo. ſi contra vnũ, in glo. 1. bene dicit. ibi dicam ſuper ea [*Procedere*] ergo nec cita

11 re, vt in glo. 2.& vlti. huius partis [*Nihil*] ergo † ille actus non perpetuat iuriſdictio. de hoc. j. eo. cum plures, in vlti. glo. lib. 6. [*Egiſſe*] ſup. quia hæc non

fuit intentio delegantis [*Plures iudices*] vt sequitur [*Confirmatur*] alias roboratur [*Citra formam*] no. qui
12 parari † citra, & contra. sic & alibi contra, & præter, de elec. si cui, lib. 6. inducebat Host. illud Deutero 13. in prin. quod præcipio tibi, hoc tantum facito. Dño non addas quicquã, nec minuas. vide simile quod dicam, de cele. miss. cum Marthæ, sup gl. 2. [*Iudicare*] i. procedere, Egy. [*Adijcimus*] respõ. prædictæ [*Eam*] s. causam, vel cõmissionem. alias eam. s. quæ mandantur, noluerit [*Et se excusat*] qua-
13 si non possit, ſm Goff. alias ſm eum duo non † pcedunt, si constat tertium posse, & nolle interesse, p decr. sciscitatus, de rescrip. dic vt statim dicam [*Arguendus*] clausula ergo † illa, aut nolueritis, hoc
14 operatur, q excusat eum a redarguitione, secundum Na. Inn. & Host. & sic intelligatur, de rescrip.
e sciscitatus, e Licet Ber. & ibi no. illam per istam cor-
15 rectam [*Per † omnia*] s. q necesse prius est constare de impotentia, vel voluntate collegæ, & si aliter, p cedat socius, nil agit [*Sexta nobis*] dicto de his, quę opponuntur in personam iudicis, dicit de his, quę opponuntur in personam actoris, Boa. [*Stare non potest*] ergo non obijcit, rescriptum non valere, &
16 sic loquitur de excommunicato † post impetratũ rescriptum, vt dicit glo. ĩ. super ver. exequatur [*Excommunicationis*] no. hic Inno. q literæ per excommunicatum impetratæ valent, licet possit elidi, p cessus illarum per exceptionem, vel prohibitionẽ iudicis. ĩ. de excep. exceptionem, eod. titu. pia, lib. vj. Tu dic vt plene no. de rescrip. c. 1. lib. 6. ¶ Quid
17 † ergo, si is, contra quem sunt impetratæ, se vellet ex illis iuuare: puta petijt excommunicatus sentẽ tiam cõfirmari, vel aliquid iure seruitutis; ſm Inno. etiam eo inuito poterit reus illis vti. facit qđ dicam, de resti. ſpo. ex cõquestione: alias excommunicatio prodesset excommunicato, quod esset ab
f surdum, ĩ. de sent. exc. si vere, de appel. oblatæ, f de
18 dona. inter vir. & vxo. & si necesse. ¶ Quid † si de communi assensu partium. s. excommunicati, & non excommunicati fuerint impetratæ? dicunt quidam, q valeret quantum ad profectũ non excõicati tm̃, sicut & restm̃, quo aliquid relinquitur capaci, & non capaci. Alij dicunt, q valẽt indistincte, licet non excõicatus possit excipere contra excommunicatum agentẽ & ante litem contesta. & post, vt legitur & no. de excep. pia, lib. vj. vide quæstionem super regula, vtile, de reg. iur. lib. vj. Quid
19 † si excommunicatus g repellatur, nunquid post
g absolutionem poterit ius suum petere, non obstante præscriptione? rñ. sic: quia per iudicem, vel aduersarium stetit, quominus ius suum prosequeretur, vt patet in eo, quod legitur & no. ĩ. de appel. ex ratione, ſm Innoc. sed contra, quia potius stat per excõmunicatum, si sit in mora petendi ab solutionem. vnde dicit ſm Hosti. vt no. ĩ. de excep.
20 significauerunt. ¶ Sed † nunquid excõicatus pscribit contra non excommunicatum? vtriq;. nam pscriptio currit contra negligentes. ĩ. de præscip. vigilanti. imputet sibi non excommunicatus, si non agit: quia excommunicatus conuenire potest. ĩ. de
21 iudi. intelleximus. ¶ Quid † ergo si dato termino peremptorio vtriq; parti ad proponendum testes altera repellit aliam tanq̃ excommunicatã, nunquid elapso termino poterit testes suos producere? Respon. non. Imputari enim potest sibi, q excõmunicationem obiecit, cum & processus cum excõicato, q̃tuncunq; publice habitus, tenuisset, licet sit in iudice secus, cuius sententia non tenet, si erat publice excommunicatus. ĩ. de excep. ad probandum, secundum Inno. hoc tamen secundum Host. verum est de processu in detrimentum excommunicati habito: secus si in fauorem ipsius agentis. nam quantum ad defensionem, etiam si ei non faueamus, tamen exceptiones legitimas non negamus. ĩ. de excep. cum inter priorem. Sed & valde absurdum videtur, q si reus repellat acto rem excommunicatũ, non possit post terminum testes suos producere. ex hoc enim sequi vr̃, q puniatur pro eo, q de salute proximi est curiosus, & quia est obediens Deo dicenti, Mat. 18. Si peccauerit in te frater tuus &c. ĩ. de iudi. nouit. 1. respõ. quinimo & iudex publice excommunicatũ non repellere potest. ĩ. de excep. exceptionem. quare ergo ex officio excommunicato hoc erit imputandum, ratione caret talis opi. vnde est extirpanda'. 68. dist. cor episcopi. Nam, ut dicit etiam Inno. per
22 hanc eneruaretur ecclesiastica disciplina contra id, quod legitur & not. ĩ. de consue. cũ inter vos. & obediens puniretur contra id, quod le. & no. ĩ. de
22 postu. præla. c. 1. §. nos igitur. Illud † tamẽ fatemur q ɔ̃ suspensum, vel excommunicatum non negligentẽ absolutionem petere nõ currit; præscriptio extra iudicium: vel potius, q delictũ personæ non dẽt in detrimentum ecclesiæ redundare. ĩ. de con-
h cess. præben. quia diuersitatem. h Sed & vbi licitũ est participare excõicato in iudicio, imputat negligentia nõ agenti. vnde & si expediat reo testes aliquos publicare, & hoc omittat, ei poterit impu
i tari: quia hoc semper facere põt, q̃tũcunq; i actor sit publice excõicatus, vt patet in eo, qđ le. & no. vt lit. non conte. qm̃. §. in alijs. ĩ. de testibus, significauit, & c. Albericus, ſm Inno. & Hosti. [*Non velit*] nõ
23 † dicit, nolit, qđ denotat, expressum contẽptũ: sed, non velit, denotat simplicẽ, quasi velit, sed nõ modo, ſm Vin. de hoc etiã. ĩ. de dolo, finẽ [*Eum*] s. actorem [*Non possit*] sup. quæris, quod obijcit. s. de excõicatione actoris [*Competentem*] quærit Inn. quid si in-
24 fra † terminũ, p ducit testes, sed post terminũ dicit se p didisse attestationes ipsorũ, nunqd iterũ dabit sibi terminus ad probandum vel amissionẽ, vel exceptionẽ? dicit aliquos dicere q non, cũ ideo sibi fuerit datus terminus, ne post terminũ audiretur, maxime cũ in his circa principale nõ fiat p iudiciũ, ar. ĩ. eo. p̃suluit. §. j. Alij ɔ̃. pro q̃bus facit. ff. de edẽ. si quis ex argẽtarijs. §. fi. cũ. l. se. dicit, q quidam dicunt id arbitrariũ, & vide quod dicã. ĩ. eo. cũ in iu-
k re, in vlt. gl. & dicit k Inn. Host. dicit tenendum, qđ
25 habẽt de excep. pia, lib. 6. dicit autẽ Inn. q † in causa appel. in qua excõicatus admittit̃, nõ est locus huic p bationi; & ob eandẽ cãm delegatus nõ absoluet reũ, cũ ille bñ possit esse in iudicio, licet excõicatus, de iudi. intelleximus [*Legitime*] nunquid
26 sufficiat † probari denũciationẽ, no. ĩ. de excc. pia,
l in gl. Propriũ, l & de sen. ex. licet, in gl. no. lib. 6. Ho. hic tenet, q ex quo duplicata denunciatione constat, satis est ar. de postu. c. j. ver. q nec sufficit, cum suis ɔcor. cũ talis dicitur in loco notorius. non ob.
27 p̃dicta † decr. q̃ dicit nomẽ excõicatoris, & spẽm ex primẽdã, & p bãdã aptissimis documẽtis: qa ex mẽte ipsius colr̃, qđ loq̃t de occulto, non de publice nũciato, ĩ quo pp iudiciariã auctoritatẽ p̃sumem' oĩa solẽniter acta, de renũ. in p̃sentia. Itẽ iudex de spẽ, cã. & aliis circũstãtijs poterit certificari p diœcesanũ. Nã & talẽ dẽret ex offõ repellere, ẽt si tace
m ret aduersarius de excc. exceptionẽ. m Egi. aũt hic q̃rebat, an sufficeret p bari famã alle. q sic, de sen. exc. cũ desideres. §. scdæ. Nã hic sufficit, vt indicat purgatio, vel obtineat absolutionẽ ad cautelã. Itẽ fama sufficit, vt suspẽdat clericus, donec se purget 2. q. 5. p̃sbyter. tenet ipse p hũc tex. & p palle. decr. pia, q nõ sufficiat: alias, cũ fama æquet vni testi, vt not. 4. q. 3. ver. itẽ sepe, ergo & sufficeret p bari per
n vnũ testẽn qđ dr̃ de purg. illud fit offõ iudicis, q sic
28 se hẽt gñaliter circa infamatos. Dicit ergo hic † exponendũ,

o nendum, legitimè, o s. per testes, confessionem, instrumenta, uel euidentia rei, de resti. ſpo. cum ad sedem, uel litteras ep̃i, de proba. post cessionem. Abb. hic dicit, q sufficere posset p batio famæ q̃ reus diceret famam esse de excõicatione actoris; & ideo ipsum repellendum, donec se purget per
p decr. cum desideres. P §. secundæ [*Offendiculo*] i. im
29 pedimento [*Ex confessione*] facta † ad interrogationem aduersarij. Idem, si timens conscientiæ suæ sponte confiteretur, uel ex officio iudicis repelleretur, Inno. [*Astrictum*] ipso facto, uel iure, puta qa falsarius litterarum papæ, de crimi. falsi, ad falsariorum: uel quia curatus audiuit leges, & in alijs casibus, quibus papa non retinuit sibi absolutionem, de sent. exc. nuper, ſm Inno. ergo falsarium non absoluet, cuius absolutionem papa sibi retinuit. ¶ Quid † de occulto hæretico? dicunt quidã
30 q talem absoluent delegati, argu. 24. q. 3. notandũ de hæreti. ad abolendam. Alij contra pro eo, q talis non est nisi solemniter reconciliandus, ut 1. q. 7. si quis omnem, & c. quoties cordis, & ca. si quis episcopus, dic q talis ad mandatum delegati per ep̃m reconciliari potest, ut præalle. decre. ad abolendam, ſm Inno. Dicit Host. q uidetur contrariũ posse dici per decre. excommunicamus. 2. de hæ
31 re. §. sane clerici. sed † si is, de quo littera loquitur, non sit excommunicatus ipso iure, sed a iudice ordinario, uel delegato, & notorium sit sententiam iniustam, ipsi iudices delegati ipsum absoluent, argu. de app. solicitudinem. §. si uero. Sed si certum sit sententiam esse iustam, uel etiam dubitetur, ad excommunicatorem remittitur, ut statim sequit̃, ſm Innoc. accedit ſm Hosti. de sent. excom. sacro.
32 quamuis autem delegatus † papæ indistincte omnes absoluat etiam excommunicatos a legato pp ipsius legati negligentiam, cum in causa delegata sit maior illo, de offic. legati. studuisti, ſm Vinc. & Abb. quod tamen non conuertitur eadem maioritatis ratione. unde excommunicatum per delegatum non absoluet legatus, licet absoluat a quibusdam reseruatis: sed illud ex speciali concessione. unde non per hoc sequitur, q ab omnibus, cũ in his fiat stricta interpretatio, de sen. excom. cum
33 illorum, ſm Abb. delegatus † tamen inferioris absoluere non potest nisi illos, quos delegans posset absoluere, sed nec illos, quos delegans excommunicauit, si sibi reseruauit absolutionem, ad hoc. ĩ. uer. dummodo. ¶ Quid ergo de delegato archiepiscopi? uidetur, quod & si possit absoluere excommunicatos a sacerdotibus proprię diœcesis ipsius archiepiscopi, non tamen excommunicatos ab ipsis conuicinis. eius enim est absoluere, qui ligauit, de maio. & obe. cum inferior. sed nec subditos suffraganeorum, cum archiepiscopus, nisi in casibus, in tales non habeat potestatem, de foro compe. Romana, lib. 6. dic tamen, ut de sent. exc. uenerabilibus. lib. 6. Host. quod decet, quod etiam excommunicatos a subditis ipsius archiepiscopi remittat ad ipsos, de offic. ordinarij, cum ab eccle
34 siarum. Sed nunquid † excommunicatos ab alijs delegatis eiusdem delegantis poterit absoluere? quidam dicunt, quod non, argumen. de officio legati, studuisti. Alij contra, ut sicut delegatus papæ excommunicatum ab alio delegato papæ potest absoluere, ut sequitur, sic & iste, quod uidetur placere Innocen. & ex hac ratione sequetur, quod episcopus actorem excommunicatum per alium episcopum posset absoluere illo negligente: quod non placet Abb. quia delegatus id facit in eo, q uices papæ gerit. Item ex ui commissionis iure accessorij: sed episcopo nil commissum est per papam. unde dicit Hosti. dici posse in delegato papæ aliquid speciale tum propter excellẽtiam delegã
tis. argum. de maiorita. & obedien. per tuas: tum propter locorum distantiam. argumen. de restitu. in integ. tum ex literis, in fin. tum propter moræ periculum, argumen. de sent. excom. sacro. & facit quod dicam super. uer. malitiam, in fi. [*Iustam*] idẽ, si iniustam, ſm Egi. [*Excommunicatorem*] si delega-
35 tus † excõicator nõ potest absoluere, quia functus est officio suo, dicit Vin. cui concor. Abb. q delegati non absoluent, cũ absolutio tunc spectet ad papam, de offi. ord. pastoralis. sed Inno. hoc ɔ̃, q mortuo delegato, cui alius non succedit, uel lapso anno, illi delegati, ẽt ad aliam cãm dati, absoluunt [*Debet*] non dicit, decet, ut dicit Hosti. & dicam su-
36 per gl. [*Qui*] s. excõicator. [*Malitiam*] quæ † p̃sumit hoc ipso, q absoluere noluit infra tps congruum sibi per delegatos assignatum, nisi rõnabile quid prætendat, de rescrip. ab excõicato, & c. si quando. ¶ Quid igitur, si illum renuit absoluere, præten dens notoriã offensam? dic q delegati de hoc cognoscent, & ipsum uolentem probare infra octo dies admittent: alias ipsum absoluent. Caueat ergo iudex hoc p̃tendens, q ueniat sic paratus, quod in probatione non deficiat, alias condemnabit in
37 expensis, ſm Hosti. dicit † ergo Inn. sic procedendũ in hoc casu. In primis delegatus mandabit excõicatori ordinario, uel delegato papæ, q hunc absoluat. ĩ. congruum terminum, qui si paruerit, habebit obtentum, si non paret, nec iustam causam assignat, tũc ſm formã ecclesiæ illũ absoluet, ut hic q si p̃tendit iustã cãm, ut ga dicit illũ excõicatũ, p notoria offensa, & excõicatus hoc fatetur, nõ absoluet illum, nisi congrue satisfaciat: sed si negat, excõicator hoc probet coram delegato, qui super hoc hẽt ptatẽ rõne accessorij. Si uero dicit illum excõicatum, pp̃ter cõtumaciam, præcipiet, q absoluat cum cautione, de uer. sig. ex parte, & c. seq. Si uero sine causa, præcipiet illũ absolui sine difficultate, de rescrip. ab excõicato, de sent. exc. sacro. pro tanto dicunt quidam uocãdum excõicatorẽ & partẽ, pro qua lata est sententia, ut uolentes ali quid probare admittantur. Alij dicunt, qđ placet Innocen. q nec excõicatorẽ uocabit, nec partem, nisi forsan ad hoc, ut uideant cautionẽ ab excõica
q to præstandã, q ar. ĩ. de testi. in nomine. Dicunt ẽt quidã, q ex quo excõicator dicit offensam manifestam, licet excõicatus neget, non procedet ultra delegatus, nec probationes accipiet, nec absoluet quia hoc non est sibi commissum: sed supersedebit, donec ille canonice absoluatur, nisi forsan esset notorium, q falsum diceret excõicator, arg. de
r appell. solicitudinem r §. si uero. Caueat tñ, ne dubium dicat notorium, nec e contra, de rescrip. cũ
38 contingat, de app. consuluit. Dicit † autem Inn. q absolutionem, de qua tex. loquitur, faciet delegatus, quandocunq; obiicitur excõicatio, siue ante litem contest. siue post. Et dicit, q hic est specialis gratia, quam papa concedit hic suo delegato, quã non habet ordinarius, uel alius delegatus. Dicit Hosti. q Inno. in hoc uidetur contrarius his, quæ
39 dixit super uer. astrictum, in fi. [*Ritu † ecclesiastico*] iuxta formam ecclesiasticam ut præmisit [*libere*] i. nõ obstante excõicatoris ɔ̃dictione [*Exploratis*] i. discutiendo declarati. Hosti. i. eunucleati, manifesti, & clari, Abb. [*Principale*] i. principalis causa [*Accesserunt*] i. absolutio, sine qua principalis causa non p-
40 cedit, ut in glo. Dicit † autem s Inno. hanc decre lo
s qui, quando super excommunicatione non sunt principaliter litteræ impetratæ, sed super ipsa procedit delegatus ut super accessorio. Vnde licet potestatẽ habeat absoluendi, non tñ examinandi, sed ubi sup absolutione littera principaliter impetra-

tur,tunc delegatus poteſtatem habet non ſolum ſoluendi,ſed etiam cauſam audiendi,& diffinien-
di;& ſic loquitur de reſcrip.ab excõicato,ſm Inn.
Sed contra.j.§.proxi.quod dic vt ibi, Hoſ.[*Ab his*]
delegatis in defectum excõicatoris, ut præmiſit.
41 [*Mandato † eccleſiæ*] ſic j.de app.ad hæc. 2.alibi iurat
ſtare mandato iudicis,quod me.cau.ca.1.alibi, q
parebit iuri,de verbo.ſign.ex parte.1.in fi.ſm Gof.
ſed vt dicit Hoſt.quicquid dicatur,eadem eſt mẽs
& ſemper intelligitur de mandatis licitis,& hone-
ſtis,remittit,de offi.archi.c.fin.¶Idem not.in præ-
t decre.i.quod me.cauſa.in 4.glo. t & de ſen.exc.ex
tenore,iñ prima gl. [*Abſolutus*] actor iſtius cauſæ,
42 licet forte in alia fuerit reus [*Stare † iudicio*] execu-
torio,non contentioſo,ne ſit contra,de reſcrip.ca-
fi.eo.titul.diſpendia,lib.6.imo & contentioſo, niſi
cauſa fuerit alijs delegata,vt hic ſequitur, & pro-
batur de reſcrip.dilectus.2.in fi. Hoſti. [*Mandatum*]
43 iuſtum†alias appellet.j.de app.ad hæc.de hoc em̃
nil ad delegatum,cum alias poſſit ſuã iuriſdictio-
nem exercere, cum ille iam ſit abſolutus ſm Inn.
[*Diſtulerint*]j.terminum congruum ad hoc aſſigna
tum,vt dixi,§.ſuper ver.malitiam [*Delegati*] princi
palis cauſę,qui abſoluerunt [*Principali*] principa-
le vocat hic abſolutionem: acceſſoriũ ſatisfactio-
nem,quam debet abſolutio:& ſic littera plana,vt
44 dicam ſuper gl.¶Secunda†glo.tractat quæſtionẽ
textus,arguens primo ad negatiuam: ſecundo ad
affirmatiuam.tertio ponit diſtinctionem Io.quã
approbat in fi.format duas quæſtiones, quas ſo-
luit.iterum quærit,& ſoluit.¶Quarta gloſſ.obiicit
per locum a diuiſione, & ſoluit.¶Gl.imo quærit,
& ſoluit.¶Gl.[*ex loco*] reſpondet per quæſtionem
an in exceptionibus conteſtanda ſit lis: & arguit
q ſic.in contrarium allegat vnum capitulum: po-
nit quorundam obſeruantiam, quam in antiqua
glo.reprobat,in additione approbat.¶Glo. [*& in
cauſa*] no.& arguit.alleg.v.iura:in contrarium al-
leg.tria, ſoluit & bene:ſed in additione ab illa ſo-
lutione recedit.¶Vltima.gloſſ.querit,& ſoluit,
45 not.& dat ſimile.¶ In † gloſſ.2. [*ibi, Duo ex tribus*]
vide de teſti.præſentata,ſuper glo.2.[*& ibi,ſi in tres*]
vide de arbitris.capitu.1.in gloſſ.2. [*& ibi,non vide-
tur*] vide.j.de dolo,prout,in prima gloſſ. [*& ibi, Eo
tempore*] vide.ſ.eo.conſultationibus,ſuper gloſſ.2.
[*& ibi,§.ſi arbiter*] vide de arbitris, cum dilectus,in
gloſſ.2. [*& ibi,Sciendum*] non ſemper debitor diffe-
rens ſoluere, moram infert; vt ſi exceptio-
nem habeat,amicos,vel fideiuſſores vocat, vt ſo-
lutionem videant [*& ibi,vir bonus*]ſequitur,non ar
bitratur rem indefenſam, de qua prætor iudiciũ
accipere nõ cogat [*& ibi,Si libertus.2.in fi.*] ſi ex duo
bus patronis alter relinquit vnum filiũ,alter duos
ſuccedunt liberto in viriles[*& ibi,Vin.*] vide de pre
ben.tuæ,ſuper.3.gl. [*& ibi,Si ſepulchrum*] ſepulchrũ
ad omnes hæredes pertinet,nec diuiſione ad vnũ
hæredum redigi poteſt [*& ibi,Vel quod pater*] in hæ
reditarium ſepulchrum infert etiam is, qui ex mi
nima parte hrs eſt ex teſtamento,vel ab inteſtato,
licet alij non conſentiant [*& ibi,uſufructus*] vide de
app.c.penu.in fi.in glo. [*& ibi.l.vna,ibi, Conſules*] &
ſeorſum ſinguli manumittunt [*& ibi.§.ſancimus*]
non diuiſa adminiſtratione, ſufficit vnius ex pluri
bus tutoribus auctoritas [*& ibi.§.ſi plures*] ſint ma-
giſtri nauis dati,non diuiſis officijs,quodcunq; cũ
vno geratur,obligabit exercitorem [*& ibi,Si legata
rio.§.1.*] duo hæredes iuſſi ſunt manumittere duos
ex tribus ſeruis,quos habebat, altero hæredum la
titante,alter ſolus declarat, & manumittit duos,
& habetur perinde, ac ſi ſolus manumittere po-
tuiſſet [*& ibi,Si quis ex aliena*] vide de accuſa.veniẽs
ſuper vlti.gloſſ. [*& ibi.l.2.in reſpon.*] vide de appel.ſi
duobus,ſuper.2.gloſſ. [*& ibi, Furatur*] nec ſinguli
u eam ferre poſſent,vt ibi [*& ibi, Priuatorum u conſen-
ſus*] non facit iudicem, qui iuriſdictioni non præ-
eſt.¶In gloſſ.3. [*ibi,Ne fatiſdatio*] ſi libello princi-
pi dato profeſſus eſt actor talem ſuum procurato
rem,non habet neceſſe de rato cauere [*& ibi,Con-
trahitur*] hypotheca rei probatur per teſtes:ſed fa-
cilius per ſcripturam.¶In 4.glo.[*ibi.l.2.in fi.*]loqui
tur de illo,qui ſciebat rem,quam emebat,debere
ſeruitutem [*& ibi, Huius legatum*] ſiue teſtator ſic
legat,ſiue illud factum fuerit,ſiue non illi do,lego
legatarius id non tranſmittit ad hæredem, niſi al-
terum ipſo viuente emerit: nec ſicut legatum fa-
ctum,cum morietur hæres,tranſmittitur ad hære
dem legatarij, qui deceſſit hærede viuente, licet
certum ſit hæredem moriturum:quia ſemper ne-
ceſſe eſt præcedere cauſam, ex qua debetur.¶In
gloſſ. [*imo,ibi.§.tempeſtiuum*] vide de ſortilegijs,eccle
ſia,ſuper.1.gloſſ. [*& ibi.§.illud*] alias vlti. & vide de
pœniten.omnis, ſuper.7.gloſſ.¶In gloſſ.[*ex loco,
ibi.l.1.*]non cogitur pars probare,niſi qui probatio
nem expoſcit, iuret de calumnia.¶In gloſſ.[*quia
iſti,ibi.l.vlti.*] vide de iudi.at ſi clerici,ſuper gloſſ.2.
[*& ibi,factum a iudice*] ſequitur, ſi ad eius non ſpe-
ctat officium,ratum non eſt.¶In gloſſ.[*& in cauſa
ibi, vniuerſis*] non refert per quem preces oblatæ
ſint.¶In gloſſ.[*q.d.ibi.l.2.*] vide de iudi.intellexi-
mus,ſuper gloſſ.1.¶In gloſſ.antepe.[*ibi,conſequen-
ter*] vide de mu.pe.cap.1.in 1.gloſſ.¶In gloſſ.pen.
[*ibi,& ſi fideiuſſori*] ſit acceptolatum,reus liberatur
46 licet re,non verbis obligatus ſit.¶In†gloſſ.1. [*ibi,
prudentiam*] alij dicunt illam quartam,& primam.
ſupra de reſcrip.ſciſcitatus. Et ſcias,quod hæc gl.
fuit additio,quo reſpectu ſequens gloſſ.infra alle.
pro prima.¶In gloſſ.2.[*ibi,ſi arbiter*]facit quod no.
x de dolo & contu.capitu. vlti.in vlti.gloſſ. x [*& ibi,
Vir bonus*] & infra de regulis iuris. non eſt in mo-
y ra, y libro ſexto [*& ibi.l.vna*] hoc verum eſt ex cau
ſa, vt ibi ſecundum Hoſtien. & vide quod not.in
ſpecu.eodem titulo.§.fin.ad fi.ver.ſed quid ſi plu-
z res z [*& ibi.§.ſancimus*] vbi † vnus tutor procedit
47 alio abſente.dicit Hoſtien.illud verum, niſi ſit ta-
le factum,per quod tutela ſoluatur.Sed hic quæri
tur de facto,per quod expirat iuriſdictio,igitur nõ
poteſt fieri altero inſcio,& ſic facit pro alia via[*& ibi.§.ſi plures*] de exercitoribus loquitur,quorum al
ter ſolus gerit. quod verum,niſi fuiſſet dictum, q
alter ſine altero nihil poſſet, vt ibi in §. ſequenti
[*& ibi, Ar.bonum*] ibi dicitur,quod ſ.videas in ſuffra
gio [*& ibi,allegaturus*] dicit Hoſtien. hoc verum in
dubio,de hoc.3.quæſtio.2.ſi epiſcopus,& infra de
accuſa.veniens,in ulti.gloſſ. [*& ibi,diſtinxit Io.*] in-
fra capitu.proxi. [*& ibi,Iuriſdictionem*] dicit Hoſti.
48 hoc † verum in ſpiritualibus quo ad pœnitentias,
& ſimilia propter naturam rei, & periculum ani-
marum in temporalibus,dicit Hoſtien.quod non
admittit hoc ſimpliciter,niſi dictum ſit a principe
uel a iure, q quilibet poſſit inſolidum iuriſdictio-
nem exercere: uel niſi vbi alter eſt impeditus, &
conſtat de impedimento: uel niſi de contraria cõ
aa ſuetudine appareat. aa Sed ſi unus per ſe cœpit
unam cauſam audire,alius de illa,niſi collega ſuo
impedito,ſe non debet intromittere,ne continen
tia iudicij diuidat,alleg.ſ.ca.2.melius.j.eod. cum
plures,lib.6.In hoc tñ poſſet notari differentia;qa
in ordinarijs ſufficit,q de impedimento fiat fides
etiam ex poſtfacto:ſecus in delegatis ut hic. Inno.
de hoc ulti.hic loquitur alternatiue ſic dicens,qui
dam dicunt,q ſi uere tertius non poteſt intereſſe,
ſed collegæ neſciunt,& q pcedũt,non ualet q pceſſus
ar.j.eo.cũ ſup,& qa nõ ſeruato ordine q pceſſerũt.
2.q.6.§.diffinitiua. Alij ↄtra,cum ipſi ſint iudices

ex

ex conditione appoſita, vt modo apparet.tene qđ
dixi in Mercuria.ſuper regula,eum, qui certus,de
reg.iu.lib.6.[*& ibi, Arbitris*]de quibus dic vt j.de ar
bi.c.finali, lib.6. [*& ibi, Sepe ſic*] vt in gloſſ.per hoc
[*& ibi, Non tenetur venire*] Hoc tenet Lau.Alij di-
cunt,q poſſunt procedere in his, quæ non capiũt
dilationem,argu.ff.de admi.tu.tutor,qui repertо-
rium,quod non placet Vin. [*& ibi,Dubitare*] ſecun
dum Tan.Io.& Vin.ſed ſi ſic dixerimus,ergo †ſem
per tenetur ire coram quocunq;: quia poſſet eſſe
delegatus papæ,vel principis,quod eſt abſurdum.
tunc ergo tenetur ille ire, quem alias eſt certum
non eſſe de iuriſdictione ſua,quando in citatione
ponit cauſam citationis,& iuriſdictionis, puta qa
delegatus ſit.vel dicunt, q ſe tertius excuſauit, cũ
ſunt tres,& duo citant.Nam ſic ex dictis ſuis ſit res
dubia.C.qui ad liber.procla.non licet.l.3. ſed ſi al-
ter eſt de iuriſdictione ſua,ire tenetur,licet eius iu
bb riſdictionem poſſit elidere per priuilegium. bb ff.
de iudi.ſi quis ex aliena, Inn.& vide quod dicam
de dila.c.2.in glo.hic habes,in princip.& in fi.[*&
50 ibi,Tertij*] hoc † verum, quando illius nomine non
tulerunt ſententiam: alias ſecus ſecundum Ho-
cc ſtien. cc ſecundum quem ratificatione pendente
proceſſus nec dicitur aliquis,neque nullus,ſed eſt
in pendenti,ſicut multa alia,de frigi.fraternitatis,
ad fi.[*& ibi non poteſt*]de hoc.9.q.2.c.1.j.de his,quę
fiunt a præla.cum nos,in ſpec.de cita.§.iam de ci-
tatione,ver.hæc autem, & ſe.& de ſen.prola.§.ſe-
quitur,ver.quid ſi nulla,& aliquid vide ſuper regu
la,ratum, de reg.iur.lib.6.Inn.cõcor.gl.reſpondẽs
ad decre.q ſicut,ibi tenet electio, licet caſſari poſ-
ſit ad.c.Lugdunen.9.q.3.q ibi tale factum eſt,q te
net.ſ.ordinis collatio,vel conſecratio.non ob.3.q.
6.hoc quippe:quia ibi ſententia nulla non habet
dd rata,ſed propter vitandum ſcandalũ dd toleratur
electio inordinate facta:vel illud facit princeps de
plenitudine poteſtatis.& ſic etiam poteſt reſpon-
deri.l.adoptio.ff.de adop.ſaluis aliꝭ ſolu. ibi poſi-
tis.nec ob.ff.de iudi.l.licet.ff.rẽ ra.ha.l.3.§. falſus:
quia & ibi tenet iudicium quo ad falſum procur.
vnde & obligatur,niſi dñs hoc ratificet tacite, vel
expreſſe,vt ibi,& ff.de procura.in cauſæ. §.vlti.& l.
ſe.Item non ob.inſti.de mili. te.§.antepenul.& vl-
ti.imo eſt quaſi multorum ↄriorum ſo.Nam ſicut
ibi innuitur, & ibi deficit ſolennitas, quæ ex ſola
voluntate hominis dependet in teſtamento. Tale
51 teſtm̃ † poteſt ratificari: vel potius quaſi de nouo
factum valet:ſecus,quando deeſt ſolennitas, quæ
ee non pendet ex voluntate ee hominis,ſed a iure.ta
lis enim ratificari non poteſt ſecundum Innoc.&
vide quod dixi poſt eum, de conſue.cum conſue-
tudinis.ad hoc.ff.de lega.1.nemo poteſt.j.de teſta
mentis,requiſiſti.& hoc eſt etiam, quod dici con-
ſueuit ſm Hoſt.quia facti quæſtio, & non iuris au
ctoritas eſt in poteſtate iudicantis.ff.ad munici.ex
or.§.decurionibus. ideoque ſm Inn.ſententia ex-
cõicationis,ſiue quæcunq; alia a non ſuo iudice,
etiam nomine iudicis ſui lata non poteſt haberi
rata:quia nulla eſt.ſ.de offi.vica.c.pe. ff.de reg.iu-
ris,qđ ab initio.& ſic qñcũq; aliqua ſolẽnitas deſi
cit,quã is,qui ratificat ab initio, nõ poſſet omitte
re,tale negociũ ratificari non poterit ex poſtfacto.
poſtea vero mutauit idẽ Inn.opi.& dixit,q quãuis
iuriſdictio vniuerſitatis, vel collegij non ſit penes
ſingulos,ſed penes vniuerſitatẽ, vel collegiũ tãtũ.
12.q.2.q manumittit̃,& patet in eo, quod legit̃ &
no.j.de offi.ordi.irrefragabili.§.exceſſus. tñ iuriſdi
ctio,quæ pluribus cõmittit̃,inſolidũ eſt penes ſin-
gulos,vt no.ſ.eo.gl.circa princi.ver.eↄ vr.Ideo di-
xit,q quando ſcribit̃ tribus, adiecta clauſula, q ſi
non oẽs &c.etiam tertio nõ excuſato, tenet pro-
ceſſus coram duobus habitus,ſi non fuit exceptũ:
vel,etiam ſi fuit exceptum,& non appellatum:qa
ſm formam iſtius mandati talis poterat eſſe proceſſus.nec eſt ↄ ius ſcriptum,ſed contra ius litiga-
toris tantũ,quod faciunt. quare tenet, vt patet in
eo,quod legitur & no.j.de re iudi.c.1.& c. cum in-
ter vos.§.fi.Plus dixit.ſ.q vnus ex tribus eadem ra
tione poteſt procedere ſm quoſdam. ſed in hoc
eſt differentia:quia quando vnus ſolus procedit,
poteſt excipi,q non procedat̃, etiam ſi ambo alij
teneantur legitimo impedimento, quod non eſt,
quando duo procedunt. Sed neutra iſtarum dua-
rum opi.placet Hoſtien.& contra ſecundam dicit
52 ipſe Innoc.q non valet†pceſſus coram vno habi-
tus,niſi partes ex certa ſcientia prorogauerint iu-
riſdictionem,quia licet ſinguli ſint iudices,non ta
men ſinguli habent iuriſdictionem ſuper has per-
ſonas,ſed tantum tres,vel duo,quãdo eſt ibi clau-
ſula de duobus, niſi detur ei de partium conſenſu
tacito,vel expreſſo non ignorãtium ius, vel factũ.
Item ille ſolus in nullo caſu habet iuris exercitiũ.
Item ipſe Innoc. intelligit primam opinionem,
quam de duobus dixi, etiam ſi ille tertius nõ erat
impeditus, ſed poterat & volebat intereſſe. Item
etiam ſi ambæ,vel altera pars ignora ret ius credẽs
duos ſic poſſe procedere:vel ignorabat factũ,cre-
dens tertium legitime excuſatum.ratio, quia ex
forma mandati iſti duo etiam ſine partium con-
ſenſu habẽt iuriſdictionem in principali, & vſum
& exercitium iuriſdictionis etiam aliquo caſu,vel
ſub conditione, ex quo ſequitur ſuperior concluſio. Non ob.ff.de iudi.l.2.& de iuriſdi.om.iudi.l.
prætor,quæ loquuntur, quando ignorans ius,vel
factum, facit iudicem perſonæ, cuius iudex non
erat:hic ſecus,vt prædixi. ſed dices hic fieri proro-
gationem ad caſum:quia vſus cõditionalis fit pu-
rus:ergo debet eſſe certa ſcientia iuris, & facti,ſi-
cut in aliis prorogationibus.Reſpon.quoſdam di
cere, quod licet hic procedat in prorogatione de
perſona ad perſonam,vbi neceſſe eſt, quod fiat ex
certa ſcientia,& non per errorem iuris,vel facti:in
prorogatione tamen temporis, caſus, vel rei fit ẽt
tacita prorogatio etiam per ignorantem ius, vel
factum.dant ſimile,quando coram excommuni-
cato non publico litigatur,de re iudi.ad proban-
dum:vel coram iudice,qui poteſt recuſari.j.eo.cũ
olim, de excep.c.fi.vel qñ proceditur cum milite
procura.ff.de procura.filius §.veterani.in quibus
caſibus ſufficit non excipere: quia in his non tra-
ctat̃ de iuriſdictione agẽda.Dicit tñ Inno.q in his
ignorãs quãdocunq; certificatus de cauſa, quare
poterat iuriſdictionem declinare, illã proponere
poterit,ſed per id prius facta nõ reuocant̃,alle.de
excep.c.fi.& c.paſtoralis,vbi de hoc in vlt.gl.forte
melius eſt dicere ,progationẽ iuriſdictionis nunq̃
valere ſine conſenſu tacito,vel expreſſo,q cõſen-
ſus non ↄcurrit cũ errore, vt in p̃dictis legibus: &
vt ſit ,progatio,oportet augeri iuriſdictionẽ in ꝓ-
ſonã,rẽ,quantitatẽ,vel tempus,quæ nõ habeat̃ a iu
re,vel ex reſcripto,ſed augeatur partium volunta
te:ſed volũtas nõ eſt, vbi eſt error: ſed in prædicto
caſu duo ꝓ reſcriptũ habẽt iuriſdictionẽ in princi
pali,etiam ſi tertius velit intereſſe: vſum non ha-
bent.ſed ff in illo non eſt neceſſarius partiũ cõſen
ſus prorogans,ſed ſufficit omiſſio exceptionis: qa
enim periculoſius eſt ,progare iuriſdictionẽ, quã
vſum,iõ req̃rit̃ in prima ↄſenſus ,progãs ſine igno
rantia iuris,vel facti.In ſcõ nõ.& ſic non ob.ſ.ca.
cauſam.ff.de re iudi.l.duo.quia ibi non erat clau-
ſula.& ideo ſine ,progatione ſciẽter facta, ſentẽtia
duorũ non valebat.& hoc dixit Inno.plus ſibi pla
cere: ſed,vt ſ.dixi,neutra illarũ opin.placet Hoſti.

qui dicit circa hunc articulum, quod nullo modo valet processus etiam per duos habitus, nisi tertius fuerit excusatus, vel alias de ipsius impotentia constet canonice, vt infra eodem ver. in hoc casu. vnde & si procedant, omnino irritus est processus, qui habitus est contra formam legis animatæ. i. principis, & contra intentionem suam, vt patet. ſ. eo. ver. illa quippe, & præce. multo fortius irritus est processus, quam si contra legem scriptã procederetur, vt patet. §. de rescrip. cum dilecta, in
gg fin. nam & mitius agitur cum. l. quam ministro gg legis. ff. de arbitris, Celsus. vnde nec valet respõsio, quam hic fecit Inno. ſ. quod aliud est, quando forma apponitur in fauorem ecclesiæ: quia huic renunciari non potest, vt in d. ca. cum dilecta: aliud, quando in fauorem partium: quia huic renunciari potest, vt hic. nec enim hæc forma omnino in fauorem partium apponitur, quæ plerunq; propter pluralitatem iudicum impediuntur, & vexãtur laboribus, & expensis: sed potius hoc in fauorem reipublice prouidetur, & ad roborationem iudicij stabitur. vnde nec transgrediendum vllo modo, sicut expresse legitur & not. ſ. eod. ver. illa
53 quippe. & sic conditio † huius clausulæ, quòd si non omnes &c. & iurisdict. afficit in hoc casu, ita quòd processus duorum nullo modo valet, nisi ip
hh sa existente. ff. de verborum signi. cedere diem. hh secus esset, si conditio in fauorem partium tantũ apponeretur: puta mandatur iudici, quòd si talis probauerit talem rem sibi deberi, sibi adiudicetur. hæc enim conditio iurisdictionem non afficit, sed ius litigatorum tantum respicit. vnde, & si ipsa non existente fiat a iudicio, tenebit sententia tanquam contra ius litigatoris lata, nisi fuerit appellatum. 2. quæstio. 6. §. diffinitiua. Sed Innocen. respondebat ad. l. cedere diem, quod procedit in his quæ fiunt extra iudicium. vnde dies debiti sub cõditione non cedit, nisi illa extante, vt ibi. sed in iudicio secus, vbi quod sub conditione tenet, dum tamen partes consentiant non contradicendo. ꝓbat per decre. cordi, de app. lib. 6. vbi iudex appel-
ii lationis de consensu ii partium omittit articulum appellationis ante sententiam cognoscendo de principali. Circa hoc vide quod dicam. infra eodẽ P. & G. super vlti. gloss. super ver. ad personam. Inducebat etiam id, cui modo respondi post Hosti. in ver. secus. subdebat autem, quòd si non exercitium, sed ipsa iurisdictio mandaretur sub cõditione, non haberet iurisdictionẽ, nisi extaret conditio: quia commissio, vel delegatio non est in iudicio, sed extra. facit supra de rescrip. ex parte decani, & de hoc not. eo. titu. cum plures, lib. 6. in vlti. gloss. circa primum vero articulum, quo queritur vtrum processus duorum a tertio ratificari possit, tenet Host. quod supra dixi secundum eum, & remittit ad summam, eod. titu. §. quod sit eius offi-
54 cium [*& ibi conscientiam*] expresse sed † Innocen. hic querebat quid iuris, quando procedunt tertio nullo modo, vel non canonice excusato partibus sciẽtibus, & nil opponentibus. & dicit quosdam dicere, quod tenet processus: quia insolidum est apud eos iurisdictio. Dicit etiam, quod alij cõtra, & hoc contrarium tenet Hosti. dicens, quod non curat inducere alia iura, quam hunc tex. nec ob. secundum eum, quod hoc ipso, quod nil opponitur, videtur iurisdictio prorogata. 3. quæstio. 6. pulsatus, ff. de iudi. l. 2. quia licet illud sit verũ in ordinaria, delegata non prorogatur etiam expresse. ſ. eo. P. & G. & facit qđ dixi. §. pxi. & §. eo. gl. post prin. remissi ad rẽam, eum, qui, in gl. 3. [*ibi, Dico*] ſm Ala. pericu-
55 losum enim † esset ex persona rei metiri, qui semper negaret, ne cõdemnaretur. ff. de iudi. solemnis. Idẽ Vin. [*& ibi, Consocijs*] ad hoc. ſ. eo. si contra vnũ, lib. 6. [*& ibi, Non credo*] Goff. hic contra. qui dicit, quod
56 sufficit certus † nuncius sine litteris: alias, quare diceret littera, certum, cum siue sit certus, siue non sufficiant litteræ. Idem Innoc. dicens, quod nuncius debet esse certus, & probatæ fidei, & forte seruienti noto credetur, cum hoc non sit magnum periculum, & forte sufficient probabilia argumẽta, de cleri. peregri. c. 1. & 2. dat tamen consilium, ꝙ iudices mittant ad eum nuncium, & no. casum
57 ſm Vinc. & Goff. in quo † creditur nuncio non iukk rato. kk & pro hac parte facit, quòd not. 18. distin. placuit, in glo. 2. ¶ In gl. 4. [*ibi, Vel quia non vult*] hoc
58 non sequitur. posset enim esse, † ꝙ diem ignoraret assignatam eo inconsulto. ſ. capit. proxi. vel forte oblitus est diem, ſm Vin. & Hosti. sed hoc vltimũ parum valet: quia illud etiam posset dici de tertia vel centesima citatione. vnde communiter seruatur hodie hæc obiectio. facit quod no. infra c. proxi. & est simile, quod de elec. dicitur. §. de elec. ꝙ sicut, licet quidam dicant aliud in elec. propter periculum moræ. quæ ratio hic cessat. Item quandoq; in vno solo remanere potest electio, vt not. de postu. c. 2. quod hic esse non posset [*& ibi, procedere*] & est simile. ff. de condi. indi. Iulianus. ff. de peri. & cõmo. rei ven. l. necessario. §. si ita. vbi dicitur, ꝙ per-
59 fecta † est venditio, cum aliquid venditur, siue nauis ex Asia venerit, siue non: sed licet perfecta, non
ll pura, ll vt ibi not. quod dic, vt infra. de rescrip. statutum. §. insuper, lib. 6. [*& in fi.*] La. facit ad ea, quæ no. de elec. cum inter vniuersas, in gloss. vnde
60 vacari. ratio, quam posuit † gl. de expensis, non placuit Hosti. dicenti, ꝙ per eam sequitur, ꝙ nisi primo satisfaciat iudici de expensis, non tenetur venire, & sic nec papæ obedire, nam & si eas petere possint, adhuc non est locus, cum sint incertę: sed eis factis, ex quo ad locum venerint, per pignora, vel alio modo sibi potuerunt prouidere, secundũ Hosti. ¶ In gloss. [*per hoc, ibi, Prima*] modo secunda [*& in fi.*] §. c. super eo. ¶ In glo. [*secus, ibi, Hominum*]
61 maxime † arbitrorum, qui plerunque sunt assumẽtium compatres, & amici. sed Hostien. dicit, quod ratio est: quia boni prætoris est lites dirimere. ff. si certum petatur. l. quidam, sed si arbitri dissentiunt in sententia, neutra valet: in delegatis vero potest delegans, quam voluerit approbare, de re iudi. c. fin. & ibi, Innotuit. & c. j. ¶ In gloss. [*quod enim, in fi.*]
62 prouer. 15. Dissipantur † cogitationes, vbi non est consilium: & vbi plures sunt consiliarij, confirmãtur. & prouerb. 24. Ibi salus, vbi multa cõsilia. ¶ In
63 gloss. † [*& hoc, ibi, periculo*] graui. ſ. de dona. ad apostolicæ, ver. vnde cum graue, cum concor. alias vix cessaret excusatio, cum vix inueniatur aliquis, qui non sit circa singularia negocia aliquantulum occupatus, Hostien. ¶ In gloss. [*postquam, ibi, constiterit*] Idem Hostien. & Abb. ¶ In gloss. [*imo puniendus, in fi.*] Hostien. remittit ad summam, eo. tit. §. quod sit eius officium, ver. sed per quem arguetur, videas: quia alternatiue tamen ibi dicit, per ordinarium suum ratione peccati illum posse argui, & puniri.
mm & facit quod dixi, mm de rescri. c. fi. super vlti. gl. §. sexta. ¶ In gloss. [*ex loco, ibi, de veritate.*] dic vt infra
64 de iura. cal. c. 1. in fi. lib. 6. [*& ibi, Sicut credo*] Hosti. hoc distinguit inter † exceptiones, quæ opponuntur ante lit. contestata. & præstitum iuramentũ, & post. de primo dicit, ꝙ vr necessaria ꝓtestatio, cũ alias nõ possint testes produci, vt lit. non contest. qm̃. dicit tñ se non inuenire, ꝙ ibi sit iurãdum de cal. scđo casu nõ fiet cõtestatio, cũ sufficiẽs sit fundamẽtũ cõtestationis factæ in principali. Itẽ alias tot essent ꝓtestationes, quot exceptiones. fatetur tñ, ꝙ neutro casu sequetur illã solẽnitatẽ in excep-

ptionibus, quã requirit principalis causa: quia secundum id non esset finis litium. Item & in primo casu sine cõtestatione posset expediri propter perplexitatem occurrentem, de app. interposita. §. fin. & semper amputare debet dilationum materiam. C. de tempo. appel. l. 2. in princ. C. de iud. properandum. j. respondeo, ad fin. vnde exceptioni faciet responderi vtroque casu, ne proponẽs oneretur probatione superflua; & potest exigere iuramentum de malicia, de iuramento calum. c. 2. in fin. libro 6. & sic dicit intelligenda not. in summa de excep. §. & quando, sub. §. hoc de dilatorijs, ver. quid si quis impetrauerit, & ver. seq. [*& ibi. §. vlti.*] illa decre. in prin. facit pro opi. sequenti, inquantũ probat simul cum excep. posse ipsius probationẽ offerri [*& in fin.*] adde quod no. in spec. de excep. §. viso, ver. sed nunquid iudex potest, & de lit. conte. §. penul. in prin. ¶ In glo. quæ duplex [*in fin.*] vel loquitur de forma, quæ habetur, de sentent. excommun. à nobis. 2. in fin. ¶ In glo. secus est [*ibi,*
65 *ad primos*] dicit † Hostien. quòd hic dari potest instantia. nam si excommunicatus esset per ordinarium post impetrationem ante præsentationem, omninò posset eneruari iurisdictio delegata, vt ſ. de app. vt debitus. Item posset esse excommunicatus propter eandem causam; & tamen valeret rescriptum, licet de excommunicatione non fecerit mentionem. ſ. de excep. venerabilem, & c. dilecti, & c. dilectæ. Dicit ergo, quòd si propter causam de legatam, vel illi annexam excommunicatus sit, à delegatis indistinctè absoluitur, vt præmisit: si propter aliam, excommunicatus remittitur, vt hic dicit. Exempla dicam super vltim. gl. [*& in fi.*] quod
66 falsum est, vt ſ. de rescrip. c. j. libro 6. & dic vt ibi in glo. nunquid ergo. ¶ In glo. quia isti, [*ibi, Non †
credo*] secundum Ala. Lau. Vin. concor. Innocen. Hostien. & Abb. & facit quod no. §. de rescrip. ab excommunicato. nec obstat, quòd ibi sunt iudices etiam in accessorio, vt sequitur, & ꝙ remissio respicit honestatem, non necessitatem, de offi. ordi. cum ab ecclesiarum, & c. ad reprimendam. Nã vt dicit Hostien. hoc verum in ordinario, de quo ibi loquitur. In isto verò delegato est necessaria',
nn vt tex. hic dicit nn, Debet, non decet. Item istud accessorium committitur delegato tunc solum, quando iurisdictio sua non potest aliter expediri, vt sequitur. Sed si excommunicator vult absoluere, iam non impeditur iurisdictio sua. ergo est omnino remittendus; & hæc forma vt substantialis omnino seruanda est. cum hic concedatur iurisdictio limitata. & est simile, quod not. de elect. ne pro defectu. ¶ In glo. & in causa [*ibi, quæstione. 1.*] vbi de hoc in summa [*& ibi, Vel à iure*] hoc teneas,
67 & ſ. de rescrip. c. j. libro 6. & de eo † quod quærebat. hic Goffred. an valeant litteræ inquisitionis impetratæ ab excommunicato, videas ibi in glo. quid si. ¶ In glo. antepe. in fi. [*ibi, de rescrip. lib. 6.*]
68 & per illam oppo. quod hic † dicitur, hodie, non procedit: quia aut ista causa, de qua hic dicitur, vertebatur inter easdẽ personas, inter quas nunc agitur, aut inter excommunicatum, & alium. primo casu aut impetrauit excommunicatus; & sic non valuit: aut alius; & hoc ad alium iudicem facere non potuit, vt ibi. Si verò alia erat persona, non potest dici accessoria, quæ nec istam tangit. Item quomodo extendetur rescriptum, ad ea, quæ in rescripto specificata non sunt? contra id. ſ. eod. P. & G. de his dicam super vltim. gloſ. ¶ In vltim. glo. [*ibi, impetrauit*] nec dico, quòd pendente iudicio coram vno iudice fuerit datus alius: sed
69 finge sic. A. reus † nunc, tunc actor conuenit. B. nunc actorem, tunc reum coram ordinario super
oo alia causa prius, quàm citatus oo esset per hocre scriptum, & ordinarius excommunicauit illum. B. confessum debitum, sed soluere nolentem. & sic planum secundùm Hostien. & cessabit obiepp ctio, P P de qua dixi super glo. antepenul. Itẽ quod opponitur, quòd iudicium finiri debet, vbi incepit, & quòd pro eadem re coram pluribus quis non debet trahi, & quòd valent litterę non facientes mentionem de processu, contra id de re iudi. cum inter monasterium. Sed omnia ista procedunt ex negligentia iudicis, & vi accessorij [*& ibi,*
70 *Non possent*] secundùm † Tan. Vincen. & Phi. & hoc videtur placere Innocent. pro istis facit; quia delegatus ea potest iure accessorij, sine quibus nõ potest sua iurisdictio expediri: sed facta absolutio ne bene potest iurisdictio delegati expediri sine illius causæ examinatione; ergo &c. Et facit quod dixi super ver. mandatum. sed Hostien. P. de. & Abb. contra. quibus etiam concor. Goffre. Quid enim si dicat tertius, Domini delegati, vos absoluistis talem: ordinarius indignatus non vult se intromittere plus de causa. recipiatis ergo probationes meas, quas habeo nunc paratas, ne me sic contingat eludi. dicit Hostien. quòd spiritualia in tantum sunt fortia & digna, quòd quantuncunq; sint temporalibus accessoria, tamen trahunt ad seipsa temporalia, etiam quæ principalia videbã
qq tur; allegat, de iudi. nouit. §. postremo, qq de or. cogni. tuam, & quæ no. qui fi. sint legi. per venerabilem. §. rationibus. dicebat Goffred. quòd causa excommunicationis, & absolutio sunt cohærentia. vnde absolutione facta statim debet de illa causa cognosci: immo etiam quandoque prius cognoscitur, vt infr. eod. cum contingat. Venit ergo de sui natura in cognitionem delegati, non in modum accessorij ad principale commissum, sed in modum cohærentis ipsi accessorio, sine quo principale commissum non poterit expediri.
71 nec fit hic prorogatio † per consensum priuatorum, sed auctoritate iuris; & sic non ob. ſ. eod. c. P. & G. secundùm Hostien. secundùm quẽ actor non posset recusare iudices, qui ipsum absoluerunt: tum quia ipsos impetrauit: tum quia ab ipsis absolutionem petijt, ar. supr. eod. gratum. sed prima ratio non multũ ualet, licet enim eos impetrauerim in causa Titij, non sequitur, quin possim eos recusare in causa Sempronii, cuius essent consanguinei. Ego puto opin. Hostien. & sequacium veram, inquantum causa illius tertij contingat satisfactionis articulum, ad quam excommunicatus tenetur, & est absolutioni cohærens rr, vt prædixi. extra illum articulum de causa illius tertij se non intromittet; & etiã sit uera opinio glo. & se.

ADDITIONES.

a Obstante. Dictio, nihilominus, habet in se inclusam affirmatiuam: sed dictio, nihilomagis, negatiuam. vide de hoc glo. insti. qui. non est permis. fa. testa. in prin.

b Nuncius. Idem Bar. no. in extrauaganti, ad reprimen. super ver. nuncius. Gui. de Su. cõtra, vt no. Io. An. in spec. de test. §. j. ver. item quòd est seruus.

c A quo. De isto excusatore vide gl. & Bar. in l. seruum quoq; §. publicè, ff. de procura. & in §. ad crimen, in l. is qui reus. ff. de pu. iudi. & Io. An. in c. veniens, de accu. super glo. & ex no. maxi. in §. publicæ, apparet verum dictum istud Host. & vide. ſ. in gl. 3. & super illa.

d In fine. Et facit materia. l. fi. C. de duobus reis. & ad materiam huius capituli vide in deci. Rotæ, conclu. 175. & 118.

e Scisitatus. Et ita ibi etiam no. Io. An. operatur ergo tantũ, & simul æquiparantur noluntas, & impotentia. simile habetur in l. sancimus. C. ad Trebel. & facit, quod no. in glo. immò puniendus. ſ.

f Oblatæ. Facit quod no. Io. And. de rescrip. c. j. li. 6. in gl. 2. & super illa, & iura, quæ volunt, quod post ius quæsitum parti facto alterius, illud tolli non potest etiam facto illius, ex cuius est quæsitum. vide de elec. ad hoc, lib. 6. & ibi iura, & in Clem. constitutione. §. pe. e. ti. & in l. petendum. C. de temp. in integ. resti. & ibi doc. & l. post mortem, ff. de contratab. per Barto.

g Excommunicatus. Vide latè per d. And. Barba. in c. intellexi mus, de iudi.

h Diuersitatem. Innoc. clarius opponit de isto. c. in suo li. quē iste refert, & hæc opi. facit ad primam opi. quæ est ibi in ver. respondeo. no. quia si impedimentum excommunicationis saluat ipsum, nec contra ipsum currit præscriptio, vt ibi, fortius debet tueri reum: quia propter id non potest probare, cuius contrarium dicit illa prima opi. & ibi clare soluit illud contrarium.

i Quantuncunq;. Excommunicatio quomodo non impedit aliquem agere contra ipsum, & sic inimicum, si huic imputatur: sed an excommunicatus possit iuxta formam istorū capitulorum, & c. quoniam, in princi. vt lite nō conte. petè re examinari testes, sentit Ioan. An. quod sic in c. significaue runt, in glo. quærit, de excep.

K Et dicit. Et vide in spec. de testi. §. satis vtiliter, ver. sed quid si testibus, & per Io. An. in c. constitutus, loco primo, in glo. sua pe. & vlti. de testi. & vide ipsum in c. pia.

l Proprium. Ibi tenet, quòd non sufficit, & idem seruari in curia, vbi rarissimè talis exceptio excommunicationis admittitur: quia quasi nunquam debitè proponitur, & specificatur: sed si petit quis se absolui ad cautelam, an ad probā dum excommunicationem sufficit ptobatio denunciationis, tenent domini de Rota. & sic vide in decisio. Rotæ, con clusio. 430.

m Exceptionem. Opi. Host. tenet Archid. in c. pia; & an sufficiat probare, q; in alio iudicio probata excommunicatione fuit repulsus, vide Io. An. de ordi. cogni. c. cum dilectus, super glo. pen.

n Vnum testem. Imò nec etiam cum iuramento suppletiuo, vt sonat Io. An. in c. j. de excep. li. 6. vbi per ipsum super glo. in ver. aptissimè, & facit quòd not. ipse in c. j. de elec. eo. li.

o Legitimè. Et quæ dicatur legitima probatio, vide Ludo. Ro. & d. Ias. in l. j. C. de testi. mili.

p Desideres. Ille textus satis facit pro hac opi. sed illud loquitur extra iudicium, hoc in iudicio. & pro prima opin. multum facit. c. pia, ibi, apertissimis, & text. iste ibi, probauerit legitimè.

q Præstandam. Pro prima opi. facit c. venerabilibus, in prin. de sen. excomm. li. 6. & in §. 1. & e. inter quatuor, de maio. & obe. in l. nam ita diuus. ff. de adop. cum si. & vide omninò Io. An. de app. qua fronte, in glo. quæ semper.

r Solicitudinem. Vide quia Inn. clarius & plenius loquitur in sua le. q̄ Io. An. hic dicat, de ista absolutione, & citatione partis & iudicis, vide hic per ipsum.

s Dicit. Vide circa hoc dictum hic d. An. Barb. do. An. Pom. instantes super hoc dicto.

t In 4. gl. Ibi vide super illa Io. An. quia in aliquo istæ formæ deficere possunt.

u Prluatorum. Vide Ludo. Ro. in consi. 18. & d. Fel. in c. pasto ralis, col. 4. in prin. de excep. & d. Ant. de Prato in consi. in serto. in consilijs Barb. ad si. col. j. in j. volu.

x In vlti. gl. Et per Bar. in l. 2. ff. si quis in ius vo. non ic. & in l. 3. §. j. ff. de eo, per quem fac. erit.

y Mora. Vide ad hoc bona iura per Io. An. de dila. Papa. in gl. suamagna.

z Plures. Illa tex loquitur in ordinarijs, qui habent insolidum iurisdictionem, licet infrà Host. dicat contrarium esse in ordinarijs, & probatur in l. magistratus, ff. ad munici. secundū vnam lectu. ibi vide Bar. & est similis differentia inter procuratotem plurium ad vnum actum, quia vnus sine alio nil potest, & plures institores, quia tunc insolidum quilibet gerere potest, vt l. j. §. si plures, ff. de instito. & ibi vide Bart. & vide glo. si. in c. 12. de arbi. lib. 6.

aa Appareat. Dictum istud Hosti. potest esse verum, quando iurisdictio pluribus competit vt collegio, vt est videre in canonicis & decurionibus: quia tunc omnes in iudicio presentes esse debent, vel vocari; & statur sententię maioris partis, iuxta no. de consti. cum omnes. & l. vbi. ff. de tu. & cura. da. ab his: secus, quando pluribus vt singulis competit ordinaria iurisdictio: quia tunc insolidum iudicare possunt. vide Bar. ff. de re iudi. si vni, & ibi per ipsum. Quid in interlocutoria, an per vnum ex ordinarijs, vel delegatis fieri possit, & quòd dicitur insolidum per plures ordinarios posse iudicari, verum est nisi aliquod commodum ex tali iudicatu illis obueniat, vide Bar. in l. si vni, prælegata, & in l. hæredes. §. fi. ff. ad Trebel.

bb Priuilegium. Vide, quæ no. Fel. in c. cum ordinem, in 5. col. in fi. cum seq. de rescrip.

cc Hostien. Glo. no. contrarium in l. licet. ff. de iud. & vide Io. An. in c. ratum. de reg. iu. li. 6. in q. & concor. plures cum ista gl. & ad materiam istius ratificationis sententiæ, vel processus vide Bar. & Bal. in l. j. C. vbi de crimi. agi oportet.

dd Scandalum. Vide d. Feli. in c. nihil, de præscrip. & ibi accumulat. 34. specialia introducta ratione scandali euitandi.

ee Voluntate. De ratihabitione vide Cy. & do. Bar. de Sal. in l. fi. C. ad Mace. vbicunq; actus non tenet, si opponatur exceptio, potest ille, qui potest excipere, non excipien. actum approbare, vt in contractu, quando dolus interuenit, vt no. ff. de dolo. l. eleganter, in prin. per glo. sed si actus ipso iure est nullus, non potest tacito cōsensu partium approbari, etiā si in sui fauorem sit nullus. hoc voluit gl. in l. a diuo Pio. ff. de ritu nupti. nec ob. l. filio. ff. de iniusto test. quia illud testamē tum est aliquod de æquitate prætoria. ibi vide Bar. & in l. 1. ff. de lega. 3. & vide glos. & Bald. C. qui pro sua iurisd. & ibi etiam Saly.

ff Sed. Istud dictum Inn. videtur probare, q; iurisdictio, quam quis habet habitu tantum, possit prorogari, de quo per Bar. in suis antiquis scriptis in l. nec ille. ff. de tu. & cu. da. ab his. non est in lec. ipsius, quę scripta audiui, d ominum Pe. de Ancha. vidisse.

gg Ministro. Vide per Iaso. in §. itę si quis in fiaudem, in 1. col. in fi. inst. de actio. & suprascriptam regulā limita per Mathe silanum notabili suo, 8.

hh Diem. Pro ista opi. facit c. quamuis, iuncto c. proinde, de ele. li. 6. & quod ibi not. & in l. cum hi. §. prætor. ff. de transact. cum si.

ii Consensu. Immo de consensu solius appellati, vt no. Io. An. in c. vt debitus, in gl. decre. Romana, ibi vide, & intelligitur, vt ibi not.

Kk Non iurato. Bar. no. in extrauagan. ad reprimen. super ver. non tantum, quòd non est necesse, quòd iuret; vide ibi per ipsum de nuncio, si iudex tali nuncio non vult credere, debet offerre se probaturum. vide Bar. in l. quæsitum. ff. de re iud.

ll Pura. Vide gl. subtilem de hoc in l. 2. ff. de in diem addict.

mm Quod dixi. Vnus ergo ex istis iudicibus, immò nec plures possunt eum iudicem suum & collegam punire; vt in hac gl. & idem no. Bar. qui hanc gl. allegat in l. 1. §. 1. ff. si quis ius dicenon ob. & ista faciunt ad q. de duobus dominis unius castri, an vnus possit alium punire, de qua vide per Bar. in l. inter tutorem. ff. de administra. tuto. & ff. de re. diui. l. si quis violauerit.

nn Hic dicit. Ista sunt vera, nisi vel ad ordinarium, vel ad delegatum sit causa excommunicationis delata per appellationem: quia tunc non fit remissio de necessitate, sed de urbani tate. vide de sen. excommu. per tuas, & eo. ti. venerabilibus, libro sexto.

oo Citatus. Vide d. Phi. de Perusio in c. ut debitus, col. 20. ver. secundo casu, de appel.

pp Obiectio. Tollitur enim prima obiectio de. c. 1. de resc. li. 6. quia post impetratum rescriptum fuit impetrans excommunicatus. tollitur & secunda obiectio: quia prima causa est finita per præceptum factum in confessum. tollitur & tertia obiectio: quia eędem erant personæ: sed qui in prima quæstione fuit actor, in ista est reus.

qq Postremo. Optimè facit c. cum C. laicus, cum sua materia de foro compe. li. 6. in c. tuam, videtur probari contrarium: quia ibi quæstio natalium agitatur coram iudice ecclesiastico, & hæreditatis reseruatur cognitioni iudicis secularis, & sic spiritualis accessoria non trahit temporalem. vide tamen ibi gl. fi. & super illa Io. An. & quod no. per gl. & doc. de dona. inter vir. & vxo. in c. de pendentia, & qui fi. sint leg. lator, per Io. An.

rr Cohærens. Vt in exemplo præcepti facti in confessum: & qa qui non paruit, fuit excommunicatus, quòd ponit Io. An. in principio istius glo. sed si aliàs non cohæret: qa in causa fuit incidenter excommunicatus, vt propter contumaciam, vel quia non respōdet positionibus, vel similibus casibus, habet locum, quod sequitur hic.

SVMMARIVM.

1 *Tribus causa simpliciter delegata, duo sine delegatione tertij procedere non possunt: quod si facerent, ab eis poterit appellari.*
Diuisio cap. ibid.
2 *Prouincię archiepiscopales quando q; modicum territorij distringunt.*
3 *Remitti ad grauantem iudicem quis non debet.*
4 *Citatus*

4 *Citatus tenetur respondere, licet duo citassent, & tamen tres omnes affuissent.*
5 *Collegæ si discordarent de loco, quibus standum esset.*
Maiori parti in quo stetur, refertur casus, ibid.
6 *Restituendus quis ad ea, quibus quandocunq; spoliatus est, & ea quæ lite attestantur, & antequam ad alia procedatur, nu. 9.*
Innouata lite pendente reuocanda, ibid. & quod ad eorum reuocationem æquantur appellatio, missio nuncij, & itineris arreptio, ibid.
7 *Missio in possessionem, vel possessionis datio facta post appellationem non impedit restitutionem.*
8 *Fructus restituendi etiam à possidente auctoritate iudiciali, & qui & quo casu.*
9 *Quæstionis quicquid fuerit, vt quis audiat, si committatur, intelligitur committi causa proprietatis cum accessorijs, ad verb. quicquid.*
10 *Epilogus, Suffragium, & Additio, numer. 11. 12. & numer. sequentib.*
13 *Adiunctus si datur delegatus per nouum rescriptum, tenet processus primi delegati hoc ignorantis.*
14 *Requisitio coniudicis siue collegę, si ad ipsum iri non potest, qualiter facta sufficiat.*
15 *In appellationis causa probationis onere quibus casibus releuetur appellans.*

CAPVT XXII.

1 Vm causa. Casus. Si causa †simpliciter delegatur tribus, duo sine delegatione tertij procedere non possunt: quod si facerent, ab eis poterit appellari. Et primò recitatur factum, super quo, & pro quo fuerat appellatum. secundò committitur appellationis causa, ibi, Fraternitati [*Montis regalis*] qui reus erat [*Rosan.*] iste erat actor [*Archiepiscopis*] si bene aduertes, inuenies hic in vna causa. v. archiepiscopos, duos litigantes, & tres iu-
2 dices: per † quod percipies archiepiscopales prouincias quandoq; modicum territorij distringere. facit ad no. de electione, coram, & quæ dicā de testibus, vltra tertiam, in fi. [*Regin.*] iste non grauauerat; & ideò ad eum † remitti poterat appellans.
3 ad socios verò, qui grauauerant, inuitus remitti non debuit. ſ. de appel. accepta, secundùm Host. [*Fuisset*] fortè cum clausula, quòd si omnes, & hoc ex inferioribus videtur innui secundùm Host. [*In*
4 *quorum duorum*] ſ. Panor. & Capu. nā † si omnes tres adessent, licet soli duo citassent, tenentur respondere, arg. ff. de ferijs. l. j. secundùm Innocen. quod non credit Hostien. nisi sponte hoc vellet: quia ci-
a tatio non arctauit, vt patet. s. c. proxi. a[*Inconsulto*] ergo nec aliquid sciuit de assignatione diei. si di-
5 scordarent † de loco, remittit Hosti. ad summam, eo. ti. §. quod sit eius officium. ver. quid si non pñt. vbi tenet, q̄ stabitur assignationi duorum, nisi manifestè assignent locum incongruum [*in quo*] vlti-
b mo casu de missione nuncij b[*admittere*] nec probationes oblatas suscipere, secundùm Innocen. & Hosti. & Egid. [*et infra*] i. iudices non detulerāt: sed decimas aduersario assignauerant, vt patet in fin. Hostien. [*Postquam*] non dicit, postquam propositæ
6 fuerunt † prædictæ exceptiones coram prædictis duobus, coram quibus nec tenebatur respondere, tertio non excusato: quia licet proposuisset; tamen non erant cassanda postmodum innouata, nisi fuisset appellatum: nec missio nūcij habet hodie vim appellationis. ſ. de appella. vt debitus. vel dic melius, quòd bene tenuit appellatio ex vtraq; causa, & hoc innuit aperte præcedens littera ibi, exceptiones prędictas. hoc autem vult addere hic, quòd etiam si ante appellationem prædictam fuerit spoliatus; debet restitui, dummodo facta fuerit spoliatio post missionem nuncij, secundùm Innocen. dicit Hostien. quòd idem est, si ante missionem, & ante litem motam. nam quandocunque spolietur quis iniustè, restituendus est, de rest. spo. per totum, & etiam ea, quæ lite pendente attentātur. ſ. vt lit. pend. per totum. Est tamen secundum eum & Goffred. no. dignum, quòd quo ad reuocationem innouatorum post æquantur appellatio, missio nuncij, & itineris arreptio. ſ. de appell. dilec
c ti, & remittit Hostien. de cle. peregri. c. j. c. [*Præcipuæ*] hoc dicit, quia idem, si non essent confirmatæ, Inno. [*Laicalem*] s. de const. quæ in ecclesiarum, Hostien. [*Iudices*] qui iudices non erant, Hostien. di
7 cit Inno. notandum, quòd missio † in possessionē,
d vel datio facta per iudicem d post appellationem non impedit restitutionem, sicut nec facta ab aduersario, vel altero ex pluribus iudicibus. s. e. causam [*Cum fructibus*] no. ti. † possidentem. i. auctorita
8 te iudiciali non excusari a fructibus: quod verum est in perceptis: secus in percipiendis. C. de rei vē. si fundum, nisi talis esset titulus, qui haberetur p non titulo. C. de iure hastæ, fis. l. j. li. 10. Goffre. vide de hoc. 4. casus in spec. de fruc. & interesse. §. j. ver.
e si vero cum titulo e. sed cum hic defecerit iudicia lis auctoritas, supplendum est, vt dicit gl. etiam de percipiendis secundùm Hostien. [*Postmodum*] ergo
9 † non prius: alias processus esset irritus, de rescrip. cum dilecta. ſ. eo. venerabili, Hostien. [*quicquid*] per hæc verba intelligo committi causam proprieta-
f tis, Goffred. & cum accessorijs, s. c. proxi. f Hostiē.
10 ¶ Prima † glo. s. contrarium, & soluit. secundò quę rit, arguit pro, & contra: demum objcit, & soluit. ¶ Glo. infra de. s. contrarium, & soluit. ¶ Antepe-
11 nul. glo. s. contrarium, & remittit. ¶ In † j. glos. [*ibi. §. tempestiuum*] vide de fortil. ecclesia, super j. glo. [*& ibi, contumacia*] vide vt lit. non contesta. tuæ, super. j.
12 glo. ¶ In † glo. j. [*ibi, si duobus*] ibi vnus ordinarius g:
g hic plures delegati, vel melius, vt sequitur Hostiē.
13 [*& ibi, Sciant ipsi*] Si ergo † adiungeretur delegatus per nouum rescriptum, teneret processus primi
h delegati hoc ignorantis, arg. decre. si duobus h [*et ibi, euidenter*] de hoc vide in spe. de deci. §. pen. ver. hoc autem no. [*& ibi, Ad hoc dicas*] secundum Ioā. [*& ibi, Trinam*] Idem hic Hostien. Sed Tan. & Phil.
i videntur tenere contrarium i loquendo in singulari. sic. ſ. quòd si non veniat termino statuto [*& ibi, Rogationem*] quæ † rogatio, siue requisitio, si ad ip
14 sum venire non potest, publicetur ad domum ipsius, vel ad ecclesiam principalem, confecto exinde publico instrumento, & habebitur perinde, ac si personaliter requisitus fuisset. ad hoc de dolo & contu. c. vlti, de eo, qui mit. in pos. c. vlt. secundū
k Hostien. & facit Clemen. de elec k. causam [*& ibi, Si fortè*] quod bene facit; & sic seruat curia secundū Bonagui. ¶ In glo. 2. [*in fi.*] hoc verum, si conuenīt coram ordinario: secus, si coram delegato, secundùm Hostien. ¶ In glo. antepenul. [*ibi, Probabili*] dixerunt Goffr. & Hostien. quòd hoc obtulit se probaturum, & non fuit admissus. Abbas † dicit, quòd
15 hæc decre. intendit, quòd quando appellatur a iudice delegato ex causa, quam ipse nō potest ignorare, vel cuius probatio esset inutilis coram ipso, in causa appe. a probationis onere releuatur appellans. prima enim exceptio ad quid probaretur coram eis, cum de illa debeant esse certi. nec secū-
l da l, cum iurisdictionem non habeant. hoc credo de prima exceptione propter negatiuam, quæ inest [*& in fi.*] dixit Goff. hic, & ibi, quòd ibi de iure suo confessus sponte se ingessit ad hoc onus.

AD-

ADDITIONES.

a Capitulo prox. Vide Bar. in l. j. ff. de in ius vo. & Io. An. in c. bonæ, de electione, & vide in specu. de libel. concep. §. sequitur, ver. item dicuntur, & per Archid. 82. di. proposuisti, & ibi faciunt contra istud dictum Host.

b Missione nuncij. Vide circa missionem nuncii ad curiam, de qua loquitur hic tex. d. Phi. de Perusio in c. vt debitus, de appel. consi. 20. ver. 2. casu.

c Capitulo 1. Vide plenius Io. And. in c. vt debitus, in glo. not. Innocent.

d Iudicem. Vide de resti. spo. c. conquerente, & vide Io. An. in spec. de peti. & pos. §. fi.

e Titulo. Vide Cy. in l. Titium. C. de rei vē. & gl. in l. ex diuerso. ff. eo. ti. & j. de rest. spol. grauis.

f Capitulo prox. De qua clausula vide Io. An. de rescrip. ab excommunicato, super glo. fin. & j. titul. 2. ad reprimend. in glo. partibus.

g Ordinarius. Imò etiam ibi plures ordinarii: sed ideo quia apud vnum quemq; ipsorum ordinariorum est iurisdictio. vide in l. si vni. ff. de re iudi. per Bar.

h Duobus. Et an idem sit in processu iudicis reuocati & ignorantis, vide Io. An. de rescrip. cum contingat.

i Contrarium. Vide Io. An. in c. 1. de sup. negl. præla. & gl. & Bar. in l. 4. ff. de pi. ac. & per ipsum in l. Titia. §. vsuras. ff. de leg. 2. & in l. mora. ff. de vsuris, & vide gl. in Cle. dudum. §. si verò, de sepul.

K De electibi vide glo. & doc. bonus tex. est ille. & facit Cle. j. de concess. præben. in fi. & ibi doc.

l Secunda. De missione nuncii, & pro isto dicto Abba. facit: quia quò ad iudices exceptio est notoria; & sic releuatur excipiens ab onere probandi. vide vt lite non conte. c. 2. super gl. 1. per Io. An. & gl. in Cle. appellanti, de app.

SVMMARIVM.

1 *Duo si sunt delegati cum clausula, quòd si ambo, vno recusato, alter solus procedere potest.*
Cum recusato processus factus à collega non tenet, ibidem.

2 *Recusationis causa contra vnum ex iudicibus an coram solo recusato proponenda.*

3 *Recusatio est accessorium præiudiciale, quo non definito, non potest expediri iurisdictio iudicum, & nu. 7.*

4 *Appellatio sufficiebat ad cassationem processus post appellationem facti.*
Contrarietatem potentiæ & voluntatis quare hic alleget Papa, ibid.

5 *Collega vnus tantum procedere potest, si feratur contra alterum collegam suspectum sententia, & etiam ex alijs causis.*

6 *Recusatus iudex nunquid pendente causa suspicionis possit in causa principali procedere, & quo casu, & numero 7.*

7 *Iudicij continentia diuidi non debet.*
Agendum non est eodem tempore coram diuersis iudicibus, ibidem.
Præiudiciale quod est, cognitionem principalis suspendit, & definiri oportet, antequam ad alia procedatur, ibid. ver. quid tanquam.
Clausulæ, quòd si non ambo, quo casu locus non sit, ibid.

8 *Exceptiones contra iudicem delegatum quando quis coram eo proponere, & quas debeat, & possit, & nu. 12. contra verò ordinarium. nu. 9.*
Excommunicationis exceptio semper est audienda, & ratio, ibid. nu. 9. ver. hæc enim.

10 *Contra delegatum cur multæ opponuntur exceptiones, & nu. 11.*
Contra ordinarium eas cur non liceat opponere, ibid. & quo modo repellatur, ibid. nu. 10.

11 *Accidentalia facilius amittuntur, quàm naturalia.*

13 *Appellatio ab coniudicibus delegatis interponitur ad coniudicem alterum, & ex qua causa hic.*

14 *Confiteri, id est esse præsumi.*

15 *Cum adiuncto vel associato sibi isti quid faciat ordinarius, vel delegatus an & quando teneat, & nu. 16.*

16 *Sententia dicta à iudice per ius, quod non facit, licet per aliud valent, non valeret.*

17 *Epilogus, & Suffragium glossarum. nu. 18.*
Facto ipso quid confitemur, negamus, appellamus, & ratum habemus.
Vnum qui dicit, vel facit, plura facit, vel dicit, ver. dicens de metu, iuncta glo.
Potuit quod, noluit, quod autem voluit, adimplere non potuit. §. 1. & nu. 20. §. 1.

19 *Additio glossarum.*
Ad osculum pacis quem non admittere, signum est rancoris, ibid.

20 *In decretali, qua utimur, si quid inuenitur, satis est, licet in antiqua non inueniatur.*
Contra exceptionem interloqui videtur, hoc ipso cum procedit illa non admissa, licet uerbo non interloquatur iudex, ibidem.

CAPVT XXIII.

1 VM super. C. Si † duo sunt delegati cū clausula, quòd si ambo, vno recusato, alter solus procedere potest; nec tenet processus, si cum recusato procedat. Et pars prima decisè factum recitat. secūda diffinit ibi, Quamuis [*vestrum*] qui dicebat ipsam abbatiam ad se spectare [*Destinatæ*] ad petitionē ipsius. S. [*Appellaretur*] pro eo. s. q̄ episcopum iam iustè recusatum secum vt iudicem admittebat [*ab eodem episcopo*] Innuit hęc littera, q̄ solus episcopus audiebat causam suæ recusationis, & solus sententiauit, & ab episcopo fuit appel
2 latum. sed tu † dic secundum Innoc. quòd coram ambobus præponendę erant causæ recusationis, cū ambo adhuc essent iudices, donec in arbitros iurisdictio transferretur. Nam post recusationem propositam debet recusator cum aduersario, vel iudice eligere arbitros. j. de appel. cum speciali; & ad hoc cogendi sunt per ambos iudices. j. eo. suspicionis. vel dic, quòd licet melius sit, vt coram ambobus proponatur: tamen sufficit, si coram recusato tantum proponatur. & hoc ideo: quia nec ipse, nec coniudices hoc diffinire habēt, sed arbitri, vt ibi, & j. de appel. cum speciali, secundùm Inno.
a tu dic vt j. eo. si contra vnum [a], li. 6. ¶ Sed quid ad
3 recusatum, vt coram eo † recusatio proponatur, vel quòd ab ambobus debeat appellari? Respon. quia accessorium est præiudiciale. nam quousq; diffinitum fuerit hoc, non potest ipsorum iurisdictio expediri, arg. s. c. inter ea, secundùm Innoc. &
4 expressius. j. eo. suspicionis, in fi. Sed † quæres, nonne sufficiebat ad cassationē istius processus: quia factus erat post appel. & si sufficiebat, quare tantū allegat de contrarietate potentiæ & voluntatis? Item quod dicitur infra, quòd potuit solus procedere, falsum est: quia non potuit procedere post appe. vt s. c. prox. Respon. bene sufficiebat appellatio ad cassationem: sed Papa proposita sibi quæstione assumpsit disputationem, ac si processum esset ante appellationem, & etiam quando inter locuti sunt simul, nondum erat appellatum. vel hoc dicit, vt ostendat iustam appellationem factā a duobus, & iniustitiam sententiæ ipsorum. vel dic, quòd nunquam fuit appellatum ab abbate: sed tantum contra processum eius obijciebatur, quòd cum suspecto processerat; & ideò sic Papa respondet secundum Inn. Intellectus iste non pla
b cet Hosti. nec glo. vt in casu [b] patet. Sed dic, vt no. s. c. proxi. j. rñ. super verbo, & j. sed & fm Innocē.
5 hic † habes, quòd non solum si sententia feratur contra suspectum, sed etiam si nolit arbitros elige re, vel alia, ad quæ tenetur, facere, potest conjudex solus

6 solus procedere. ¶ Sed nunqd pendente † causa su
c spicionis potuit abbas [c] recusatus, sed in veritate non suspectus in causa principali procedere? videtur quòd sic. quia episcopus collega suus non potest interesse impeditus impedimento iuris præcipientis, quòd supersedeat, quousq; causa suspicionis fuerit diffinita. j. e. suspicionis. j. de app. 2. requiris, & c. cum speciali. ergo ex vi clausulæ, q̄ si non ambo, potuit abbas procedere. s. de rescrip. scitcitatus. sed contrarium verum est: quia durante etiam causa suspicionis potest interesse, dummodo causa suspicionis vera non sit, nec tunc impeditur à iure, sed differtur propter exceptionem suspicionis propositam, secundum Inn. quinimmo
7 & hoc ideo: quia † continentia iudicij diuidi [d] non
d debet. j. de sequest. pos. c. j. nec etiam super diuersis personalibus coram diuersis iudicibus eodem tempore est agendum. s. de rescrip. c. fi. multominus coram coniudice super principali, & corā arbitris super accessorio, quod tanquam prę iudicia le cognitionem principalis suspēdit, sicut & aliàs. j. de ord. cog. tuam. sed & si dicatur, non potest interesse abbas: quia suspectus: respōderi potest: immo potest interesse: quia non est suspectus, & sic per negationem fit res dubia. C. qui. ad li. procla. non licet. l. 3. q̄ dubiū diffiniri oportet antequā procedatur. j. eod. suspicionis. & sic non est locus illi clausulæ, quòd si non ambo, cum adhuc non constet, vtrum recusatus possit interesse, vel non: immo in pendenti est, sicut & multa alia, vt patet. j. de resti. in integ. c. 2. ad fi. j. de frig. fraternitatis, in fi. vide quod no. j. e. si contra vnum, libr. 6. ¶ In gl. bene dicit, quòd, & super eam multa addam. & alia notauit hic Innoc. circa excep. propositas cō tra iudices, quæ omittit Hostien. ex certa scientia tanquam confusa & incerta, quæ ipsemet Innoc.
8 reprobauit. finaliter † tamen scripsit hic Innocen. & Host. post eum, quòd quando aliquis proponit exceptionem contra iudicem, qua probata, appareret ipsum iudicem nullam habere iurisdictio. super eo, quod agitur, vel non tenere, quod fit corā eo, puta quia publicè excōmunicatus est, (de quo tamen vide, quod dicā j. de excep. pia, li. 6. sup verbo iudex) vel aliud simile; tunc est in optione exci
e pientis coram [e] iudice proponere hoc, & probare, & sententiam audire, vel etiam coram eo non venire, nec aliqd dicere. si enim vadat, & proponat, & sententiam audiat, non obest: quia aut pronunciabit pro excipiente; & sic habet propositū. aut contra ipsum; & tunc etiam non nocet, veritate excep. coram superiore probata, cum per eam appareat iudicium retro nullum. infr. de procura. in præsentia. & eadem ratione idem est, si etiam citatus non vadat ad ipsum. Nam, si notoria est exceptio, nihil habet necesse probare. s. de fil. presb. quoniam. si tamen iudex aliàs haberet in eum iurisd. dummodo non esset publice excommunicatus, vel si exceptio esset dubia, posset punire contumaciam eo, quòd non iuit saltem ad allegandum priuilegium suum. s. de rescriptis. super litteris. Si verò aliquam iurisdictio. habet super re, de qua agitur, & talis sit iudex, quòd tenet, quicquid factum est coram eo, tunc siue proponatur exceptio contra personam eius, puta, quia sit infamis, vel excommunicatus occultus, vel aliàs similis, siue contra rescriptum, vel alia declinatoria quæcūq; semper proponenda est coram eo iudice: & si iudex admittit excep. liber recedat. si verò non ad.
f mittit ipsam, & est causa recusationis [f], eligendi [g]
g sunt arbitri, & procedit̄ur, sicut legitur & not. j. eo. suspicionis, secundum Innocen. sed secundùm Hostien. excipit casus, quos no. j. e. super quæstionum. §. quæ verò. Quæcunq; autem alia exceptio declinatoria proponatur contra iudicem, vel rescriptum, tunc omnino coram eodem iudice proponenda est, & probanda, & sententia audienda, si non admittat, vel in alio grauat, appellandum est. aliter. n. non potest ab eo recedi, ex quo iurisdi
h ctionem habet, nisi per appellationem [h], ut patet. j. de app. vt debitus, & c. cum causam, & c. dilecto, & c. interposita, & in multis alijs capitulis. hoc secundum Innocen. locum habet in delegatis. in or
9 dinarijs † enim non est admittenda talis exceptio, tu es seruus, vel infamis: quia quādiu tolerantur,
i sententia eorum tenet. ff. de offi. prætoris [i]. Barbarius, nisi obijciatur, quòd excommunicatus sit. hæc enim exceptio propter periculum participationis semper est audienda. j. de re iud. ad probandum. 11. q. 3. ex excōmunicato, & c. se. vel nisi obijciatur, quòd amotus sit perpetuò, vel suspensus a senatu. i. a dignitate sua. ff. de iudi. cum prętor. §.
10 non autem omnes. Si quæras, quare † aliud in delegato, quàm in ordinario, rñ. reddi potest triplex ratio, prima est, quia delegatus vult illam cām, q̄ sibi commissa est, ratione illius commissionis tantum audire, quod non debet fm Innocen. quia & præsumitur, quòd delegans non commisisset, si tale sciuisset, ar. s. de rescrip. super litteris. ordinarius verò auctoritate legis iurisdic. suam exercet. vnde qualiscunque sit, quousq; remoueatur, vel suspēdatur, ei parendum est. s. quæstio. 4. nonne. j. de accusa. olim. §. prouiso. Non ergo per excep. talem sic potest repelli, sed potius per accu. vt omnino a dignitate remoueatur. j. de accu. per totum. quo facto in nullo postea parendum est ei, vt s. de elec. venerabilem. §. fi. secunda, quia quando alicui cā committitur, non examinatur persona, sed simpliciter fit commissio. vnde non est mirum, si per excep. talis eliditur iurisdictio. ordinarius vero, etiā si nihil opponatur à partibus, examinatur ex officio, & sic confirmatur. s. de elec. cum nobis olim. §. his igitur, & c. nihil est. igitur, si semel solenniter probatus, non debet sic de facili reprobari. 32. q. 5. horrendus. j. de pur. canonica. c. fin. tertia, quia delegata iurisdictio facilius eliditur, quàm ordina
11 ria: quia † accidentalia facilius amittuntur, quàm naturalia, vt no. s. eo. super quæstio. §. si vero duo, & de appel. vt debitus. est & alia ratio secundum Inn. videlicet quia prędicti. i. serui & infames non prohibentur expresse iudicare, licet per quandam consequentiam: quia prohibentur, ne iudices fiant. ff. de iud. cum prætor. quasi dicat, multa prohibentur, quæ facta tamen tenent. j. de iureiuran.
k quemadmodum. §. quòd si post huius. sed hæc [k] ratio non placet Hostien. quia secundum eam sequeretur, quòd quāuis delegatus impediri possit ex his causis, ne daretur: ex quo tamen semel datus esset, non posset de hoc excipi contra ipsum; quod falsum esse constat, vt expresse probatur. s. de rescriptis, scitcitatus, & vide quod ibi dixi superglo. 2. tene ergo alias supradictas secundum
12 Host. ¶ Quid si obijcitur † delegato homicidium, vel etiam graue crimen? Rñ. non est admittenda talis exceptio, quæ nec processum negocij, nec principalem cām contingit: alioquin bene admitteretur. s. de rescriptis, super litteris. nec obst. 3. quæstio. 7. qui sine, & c. iudicet, & sequenti: quia & si criminosi iudicando sibi noceant; ex hac tamen cā per excep. non repelluntur, sicut innuit Gra. 3. quæstio. 7. §. fin. quamuis enim tales iudicare non possint ex merito vitæ: hoc tamen possunt ex sibi commissi officij potestate, fm Hosti. [*Interpositam*] ex parte. R. & † monasterij ad ipm
13 abbatem collegam, & ex eo, quòd eps recusationem

nem ex cauſis iuſtis contra ipſum propoſitam admittere noluit.Ita legit Hoſtien.[*Confeſſus eſt*] poteſt†exponi ſecundum Hoſtien.i. eſſe præſumitur [*Adimplere*]ſine epiſcopo,vel vllo modo[*aduerſanti bus*]Notant† quidam, quòd ſi iudex aſſocíet ſibi non iudicem vt iudicem,non valere, quod ſimul ab eis agitur. alij dicunt illud verum in delegato: ſecus in ordinario,ar.in auct.de iudicibus,in prin. coll.6.Iacobus dicit, quòd non infirmatur hic factum abbatis ideo,quia ſociauit ſibi epiſcopum. immo quia non detulit appellationi ab ipſo abbate rite factæ.& hoc eſt quod.ſ.dixit,antequam[1] appellaretur ab eo &c.quaſi dicat,ex quo appellatum fuit,ſolus non potuit procedere,& exponit hic,voluntate,quam.ſ. habuit ante appellationē, & ſic exponebat totam litteram. Hoſt. videtur, q̄ nimis ſubtilizauerit.& dicit, quòd ſi aſſociauit ſibi alium in conſiliarium, valet,ſi ſit ordinarius,vt in præalleg. auct. & C.de appel.in offerendis,ſiue delegatus.C.de iudi.auct.ad hęc,& ĵ.de reſcrip.ſtatutum.§.aſſeſſorem,lib.6.Si verò tanquam iudicē ductus ignorantia facti,adhuc excuſatur, & valet, argumen.ĵ.de re iudi.ad probandum. ff.de officio præto.Barbarius.Si per ignorantiam iuris, non valet,vt hic,ar.ff.de arbi.l.Pedius,& in l.j.de fal.tuto. quam alleg.gl.& ar.quòd ſi iudex † expreſſe determinet per ius,quod non facit, licet eodem modo terminanda eſſet per aliud ius, non valet ſentētia, ad idem de conſti.eccleſiarum,de re iudi.ſicut, de conceſ.præben.ex parte,& c.dilectus, vbi de hoc, [m] Hoſti. ad hoc. ĵ. qui filij ſint legitimi, per tuas [m]. [*quod potuit*]ſ.ſolus procedere ex vi clauſulæ, & recuſationis[*quod voluerit*] ſ.cum collega procedere [*nequiuerit*] de iur. P. [*factum fuit*] pro illo. ſ.contra [17] ipſius aduerſarium.P. ¶ Prima† glo. ponit caſum 4.glo. ponit.v.ſimilia,& arguit. vlti. gl. notat¶ poſſe.& velle &c.alle.v.iura in cōtrarium: allegat primo 4.iura,demum decre. cum Vintonien. & ibi remittit.Item.l.prima.ff.quod cum fal. quam dupliciter ſoluit.allegat poſtmodum duas cōcordā. [18] in fi.arguit, q̄ vtile &c.alleg.§.ſi verò. ¶ Int glo. 4. [*ibi,Si proponas*] vide in c.ex ore.ĵ.alle.ſuper glo. pe. [*& ibi l.vltima*]vide,de tranſa.ex litteris, ſuper j. gl. [*& ibi.§.falſus*]vide de re iudi.c.j. in gl.2. [*& ibi, Celſus.*§.1.] vide in c.cum dilecti, ſuper glo. hoc ſumptum[*& ibi l.1.*]dicens de metu includit vim.vide quod metus cauſa, ad audientiam, in princ. 2.gl. ¶ In vltima glo.[*ibi,Multum intereſt*] ſi dico, vendis vxori:nec mihi acquiritur : quia nolo:nec illi : qa non poſſum[*& ibi,Si genero*]ſi pater genero dotem dans, illam filio emancipato ſtipulatus eſt reddi, nec ſibi quæſiuit actionem,quia noluit; nec filio, quia non potuit[*& ibi,Inambiguo*]teſtator aliud dicens,quam vult,nec id dicit, quod vox ſignificat, quia non vult;nec id, quod vult : quia id non loquitur [*& ibi, Quoties*] ſi volens alium hæredem ſcribere, alium ſcripſit,nec ſcriptus eſt hæres: qa noluit,nec ille,quem voluit, quia ſcriptus non eſt [*& ibi,qui tabernas*]vide, de dona. paſtoralis, ſuper. j.glo.[*& ibi,l.j.*] vide de teſt.cum olim, ſuper glo.j. [*& ibi,Non ſolum.*§.2.] in pluribus ementibus libe rum pro ſeruo alterius ignorantia alteri non prodeſt,nec ſcientia nocet[*& ibi.§.vltimo*]ſeruus, quē dominus apud acta nominauit filium,liber eſt, licet id ad ius filii accipiendum ſibi nō ſufficiat[*& ibi,parui,in fi.*]aliàs incipit,Pedius, & vide in capitū [19] lo ſtatim alle. ſuper glo.penul. ¶ Int glo.j.[*in prin.*] dicit etiam Innocen,in quadā additione poſuiſſe caſum,ſed ſatis contentat caſus glo.[*& ibi, pacis*] quod fuit ſignum rancoris,ſecundum Hoſtien. alle.de præben,dilecto, circa principium [*& ibi,Nocere*] vnde meritò ſuſpectus.3. quæſtio.5. quia ſuſpecti,Hoſtien.[*& ibi,coniudice*]ex virtute clauſulę ĵ.eod.ſi contra vnum,li.6. ¶ In gl.3. [*in fi.*] Hoſtien- [20] dicit,quòd non†curat,ſi nō inuenitur in integra- ſatis enim eſt, quòd inuenīt hic. Abb. verò dicit, hic probari, quòd licet iudex non interloquatur verbo ſuper excep. hoc ipſo, quòd procedit, illa non admiſſa, videtur contra illam interloqui, & poteſt appellari; & vide quod dicam, de appel.di lecto. ¶ In glo. vlti. [*ibi, Soluitur*] in vltima glo. [*& ibi,adminiſtrare*] quod intellige,vt in ſpe. de tutore, ver. penul. [*& ibi,Scit ſe*] & ſic non contradicebat voluntas poteſtati. vel hic verus iudex,& falſus tu [n] lerunt[n] ſententiam : ibi ſeparatim auctoritatem præſtarunt verus tutor, & falſus. dicit Hoſtien. quòd ibi errabatur in facto, hic vero in iure. ff. de iur. & facti ignorantia.l. regula [*& infi.*]regulariter non vitiatur.ĵ.de regu.iur.vti,libro ſexto, dic vt ibi.

ADDITIONES.

a Vnum.Et ibi vide glo.quæ incipit bonæ.dic & iſtud Inn. poteſt eſſe verum,cum dati ſunt iudices ſine clauſula, quod ſi omnes,& ibi no.

b Vt in caſu.Quia ſecundum gl.etiam ab abbate fuit appellatum,vt patet in j.glo.

c Abbas.In poſitione caſus ſolus epiſcopus vt ſuſpectus fuit recuſatus,non abbas.

d Diuidi.Vide latè per d.Iaſ.in l.nulli,C.de iud.

e Excipientis coram.Bar.no.contrarium in l.2.ff.ſi quis in ius uo.non ie.& in l.quidam conſulebat.ff.de re iud.

f Recuſationis. Vide circa hoc Iaſo. in l. cum ſpeciali. C. de iud.aliter in l.apertiſſimi,& Barb.in c.ſuſpicionis.ĵ.eodem titulo.

g Eligendi. Vel ibitur ad ſuperiorem, ita not. Bart.in l. quidam conſulebat. ff. de re iud. vbi tenet contra hoc dictum Innocent.

h Appellationem. Niſi ſit talis iudex, qui ex iuriſdictione & ſententia aliquid emolumenti capiat,vide Bar.in l.2.ff.ſi qs in ius voc.non ie.& in l.de iur. ff. ad municip. & ibi de hoc etiam glo.no.

i Prætoris.Vide ĵ.de app.cum ſpeciali,& in l.apertiſſimi.C. de iu.per doc.& per Io.An.in c.ſciſcitatus,ſuper gl.2.de reſcri.& vide in c.ſuper litteris,eo.titu.ad fi.ver.quærunt demum.& vide doc.in l.Barba.

K Sed hæc.credo,quòd hoc non voluerit Inno. ſed hoc bene innuens, quaſi ſit neceſſaria exceptio,& illa omiſſa, iudiciū cum tali iudice actum teneat,vide Ioan.And.in c.ſiſcitatus, ſuper glo.2. de reſcriptis, & Guil. in ſpe.tit. 1.§. excipitur, ver.ſed nunquid ideo,& Bar.Bal.& Sal. in l.ita demum,C. de procur.

l Dixit antequam.Et idem videtur ſentire Inno. in ſua caſus poſitione,pronunciatio ergo, qua abbas pronunciauit ſe nō poſſe ſolus procedere,priuauit ipſum iuriſdictione,non aſſotiatio.ad hoc.ĵ.eod.ſignificantibus. & etiam appellatio fecit non,valere ſententiam iſtius abbatis, vt patet in gloſ. 1. & hic.

m Per tuas. Vide tex.bonum in l.qui teſtamento. ff. de excu. tu.& ibi per Di.& docto.& Bar.in l. ſi is ad quem.ff. de acq. hære.& Ioan. And.in c.ex parte,de conceſ. præben. in glo. tamen alio,& de proba. quoniam,ſuper glo. fi. & de re iud. ſicut,ſuper glo.3.& de renun.in præſentia,in glo.not.quòd licet, & facit iſta decre. ad materiam Brocardi, ſi non valet quod ago vt ago &c.de qua in c.j. de deſpon.impu. libro 6. & Bar.in l.1.§.ſi quis ita.ff.de uer.ob.& Bal.& Sal. in l. non codicillum. C. de teſta.

n Tulerunt. Vide Bar.in l.3.§.1.ff.quod cum fal.tut.alleg. in gl.in c.vtile,de regu.iur.lib.6.& Bart.in l. Græcè.§.illud autem ff.de fideiuſ.& ad materiam.c.uide Io.And.in c.illa,in glo.ma.de elec.& de re iudi.ad probandum, in gloſ. modicum,& docto. maxime Bal.in l.multum. C. ſi quis alte.vel ſibi.

SVMMARIVM.

1 *Expectare non tenetur iudex cōtumacem poſt horam congruā peremptorij,quod partibus aſſignauit,& quando,& nu.6. Diuiſio capituli,ibid.*

2 *Citatio trina, vel vna peremptorię in principio cauſæ habet locum in ſententia : ſecus in alijs actibus, vbi vna qua ſi peremptoria ſufficit.*

3 *Supplementum ad contextum ex leg.ciuili.*
Pars præſens, ſit actor, vel reus, abſq; licentia iudicis non debet recedere, ibidem, ad verb. expectare, & ratio, ibid.
Expenſas quis à contumace petere non poteſt, ſi ipſe receſſit abſq; licentia iudicis, ibid. imò ab eo pars altera, ſi ſuper uenit,omnes expenſas petere poterit,nu.4.niſi in caſu,numero 15.

5 *Circunductio terminī a iudice debet fieri,& licentia dari antequam præſens recedat.*

6 *Expectare pars præſens tenetur vſque in diem alteram, vt iudex.*

7 *Partibus ambabus non venientibus ad diem aſſignatam,compenſatio fit hinc inde.*

8 *In die aſſignato veniendi ad iudicem,ſi dies occurrat feriata, quid iuris.*

9 *Quid ſi iudex abeſt?*

10 *Quid ſi infirmetur?*

11 *Ad electionem,vel ſynodum vocati non debent niſi eis finitis recedere,& ſi receſſerint,amplius non vocandi.*
In electionibus non circunducitur dies, ibid. ad electionem vocationis forma,ibid.ver.nec etiam.

12 *Iudicem ſi partes exaſperant & ob quid,malè faciunt.*
In arbitrarijs iudices poſſunt eſſe gratioſi,ibidem vide numero 29.

14 *Verbi in alia reſolutio.*
Horæ,loci quandoque congruitas ponderatur, ibid.

15 *Nullum & non congruum æquiparantur.*

16 *Ex tunc,aduerbij ſignificatio.*
Inſtantia ne pereat,curare debēt iudices, & ſi perit eius negligentia,tenetur parti læſæ,ibid.

17 *Iudices an noctu ſedere poſſint,& nu.32.*
Ceſſante cauſa,prohibitio ceſſare poteſt,ibid.ver. & ſic ceſſante.

18 *Contractus,& maleficia nocturna quando præcedenti diei, quando ſequenti aſcribantur.*
Diei varia computatio,ibid.

19 *Inter terminum ad quid certum,& generaliter ſtatutum differentia.*
Comminationis in citatione vtilitas & effectus, ibid.

20 *Coarctare,reſtringere.*
Arctante ſe imputatur interdum,ibid.

21 *Epilogus,Suffragium,gloſſarum. nu.22.*
Peremptorij circunductio quo caſu fiat, ibidem, an ſit neceſſarius ad ſententiam audiendam.§.2.& numero 30.§.1.
Iudex parti parcere,gratiamq; facere in quibus poſſit,& numero 29.
Iudicare an poteſt ea die, qua priuatus futurus eſt.§.3.& num.30.§.2.
In nocte quod fit,malum præſumitur, quandoque tamen contra §.4.
Contra occulte factum præſumitur, ibid.

23 *Additio gloſſarum,ibid.uer.in 4.gloſ.*
Leg.& poſt peremptorium.ff.de iudi.intellectus,ibid.
Contra contumacem pars præſens, ſit actor,uel reus, petere poteſt circunduci edictum,& abſolui à termino aſſignato, uel abſolui ab inſtantia iudicij,& quę ſit differentia inter hanc uel illam petitionem,ibid.& an ſtatim id poſſit petere.nu.26.
Acta iudicij quando pereant,ibid.uer.alia eſt.

24 *Legis,edictum,ff.de iud.l.poſt edictum,legis,properendum. §.1.& 2.C.de iudi. intellectus.*

25 *Iuriſdictio delegata vtrum pereat, inſtantia ſi perierit iudicij.*
Legis, properandum. C. de iudi. circa peremptionem inſtantiæ intellectus,ibid.uer.nec obſtat.

27 *Inſtantia iure ciuili poſt triennium perit, canonico uero minime.*

28 *Atteſtationes, & confeſſiones an pereant, ſicut & inſtantia.*

29 *Gratiam in quibus poſſit facere iudex,& nu.12.*

30 *Incongruum,pro indecenti,non tamen iniuſto.*
Legis,poſt edictum.1.reſpon.ff.de iud.intellectus,ibid.

31 *Legis,eum qui.ff.de iuriſd.om.iud.intellectus.*
Sententiam poteſt iudex delegatus ultima die ſuę iuriſdictio pronunciare, & an idem ordinarius,ibid.

32 *Nocte quod fit in iudicio nunquid teneat.*

CAPVT XXIIII.

[1] Onſuluit. Caſus.Si † iuriſdictio delegati expirat in peremptorio,quòd partibus aſſignauit, poſt congruam horam peremptorij non expectabit contumacem.Si nō expirat,poteſt expectare,& iterum citare, ſi vult. Et communis diuiſio. ſecunda ibi, Nos autem. quæ ſubdiuiditur: quia primò diſtinguit, & diſtin.proſequitur.ſecūda ibi, ne verò, determinat congruam horam iudicij exercendi.3.ibi,porro,inſtruit iudicem [*Cum ad*]ſupp. videndum iurare.ĵ.de teſt.c.2. Hoſt. [*Peremptorię*]Egi. hic † tractat, an ſufficiat vna citatio in receptionibus teſtium,publicationibus atteſtationum,& his ſimilibus.& per hanc litteram videtur,quòd debeat emanare trina, vel vna perēptorię:ſed ipſe dicit,quòd non inuenit hoc,quod dicitur de trina, vel vna peremptorię locum habere niſi in prin.cauſæ,vt 24.q.3.de illicita,& ff.de re iudica.l.contumacia,& in ſententia. ĵ. de teſt. cum olim, & ff.de iudi.ad peremptorium.vnde in productione teſtium prima dilatio videtur quaſi peremptoria : quia non datur ſecunda, niſi probato [a] impedimento. ff. de ferijs, l. vltima [a], & de hoc.ĵ. de teſtibus, in cauſis. & quòd in talibus vna citatio ſufficiat, & habeat vim peremptorij, etiam ſi non exprimatur,probatur ſecundum eum,de teſtibus, in nomine domini,eo.ti.ſignificauit. Et ad de quod dicam, de accuſ. ad petitionem, & ĵ. ad fi.huius c & vide quod no. in ſpe. de dila.§.videndum, poſt princ. [*An circa*] quidam dicunt, quòd hic quæritur de tribus. alij, quod de duobus, ponentes prima duo pro vno : quia non procedere die ſtatuta eſt expectare ſequentem; & hoc placet [*Et ſi*]ſecunda quæſtio [*Expiret*] vt quia dies comparitionis eſt vlt. dies de termino iudicis: vel ſecūdum.l.eſt vltima dies triennij.C.de iud. properandum[*Poteris*]ſi † volueris.ff.de officio pīdis,ſepe,& l.ſe.& ſic ſoluta eſt prima quæſtio.Hoſtien. [*Expectare*[b]]ex hoc collige,quòd pars præſens, licet aduerſarius ſit abſens,ſit actor, vel reus ſine licentia iudi.non debet recedere,de iudi.c.j.11. quæſtio.3. certum.18. diſtinctio.ſi quis autem. & hoc non ratione pęne:quia nullam incurret,ex quo pars altera non venit,ſed ratione expenſarum, quas tūc petere poterit,ſi licentiam iudicis expectabit. Item [4] †plus,quia ſi pars,quę fuit in termino,recedit ſine licentia, & altera pars veniat oſtendens iuſtā, vel neceſſariam cauſam abſentiæ,omnes expenſas petere poterit,ar.præalleg. Et ſit ratio ſecūdùm Inn. quia duo videntur mandata : de hoc, de dolo & [5] contumacia, cum dilecti. Sed † & circunductio [c] termini [c] debet fieri per iudicem,& licentiam da- [d] ri antequam recedatur.& ſic intelligē[d].ff. de iudi. ſi poſt edictum, ſecundum Innocen. Item ex quo [6] †iudex poteſt expectare vſque in diem alterum,vt hic; ergo & per conſequens & pars præſens expectare tenetur. alioquin cum iudex ſine præſentia partium non contumacium non procedat. ĵ. de verbo.ſigni.Forus.§. in omni.ĵ.de cauſa poſ. c.i.ĵ.

de ma.& obe.inter quattuor, patet quòd elusoria
esset hæc potestas iudicialis, contra iura.ff. de iud.
si prætor.s.de postul.prælato.bonæ.2.§.nec nō no
7 cebat. ¶ Quid si † citatus non venit ad diem assi-
gnatam: sed nec is, qui ipsum citari fecit, præ-
e sens [e] fuit? Respondeo sic, sit compensatio hinc &
f inde, ita, quòd neutra [f] partium est punienda. ff.
8 de arbi.l.antepenul. ¶ Quid si dies † feriata occur
rat in die assignato, vel alia causa euidens subsit,
per quam apparet, quòd & si citatus præsens eēt,
procedere non tenetur? vtique in tali casu debet
præsens subuenire, ex quo actoris non interest cita
tum venisse.ff.si quis in ius voc. non ie.l.2. ad fin.
9 ¶ Quid † si iudex abest die assignata a loco, in quo
partes citatæ sunt præsentes? Respon.ex æquitate
debent expectare vsque ad sequentem diem, arg.
hic.sed nisi aliud mādauerit iudex, libere possunt
recedere, sicut & si iudex mortuus esset.ff. de arbi
tris,l.arbi.cal.nec tenetur eum alibi quærere. 2.q.
10 6.§.biduum, secundum Innocen. ¶ Quid † si iudex
infirmetur in eodem loco? Respon. non debent
partes sine licentia recedere: possunt tamen insta
re, vt procedatur, vel quòd alius terminus assigne
tur, ar.ff.de arbi.& si qua.i.respon.& §. j. & si non
posset his intendere, possunt partes sine licentia
recedere, & aliam citationem expectare.ff. de arb.
11 l.arbiter, & l.fi.secundum Innocen. ¶ Quid si † vo
cetur quis ad electionem faciendam, nec veniat
ad diem, & capitulum ipsum dicit expectandum,
nonne aliquis eorum, qui præsentes sunt, potest re
cedere; & si recesserit, nonne iterum est uocādus?
Respon. non. Nam sicut dicitur de vocatis ad sy-
nodum, quòd non debent recedere nisi finita sy-
nodo, ita dicendum est de vocatis ad electionem,
quòd non debent recedere nisi finita electione,
vel ad alium terminum prorogata.18. dist. si quis
autem.11. quæstio. 3. certum. nec etiam sic in ele
ctionibus, sicut in iudicijs circunducitur dies: imo
vocatis absentibus, & non venientibus præsentes
eligere possunt, vt patet in eo, qđ nor. s. de ele. cū
nobis, & c. quia propter, secundum Innocen. &
Hosti. de facto seruatur, quòd citatur canonicus
ad certam diem cum continuatione dierum se-
quentium, donec electionis negocium sit finitū;
& vide quod dixi, de electione, eccleſia. 2. super 2.
glo. [*Nec erit*] respondet secundæ quæstioni [*Gra-
12 tiam*] male faciunt partes † quæ iudices exasperāt
saltem propter arbitraria, quibus possunt esse gra
tiosi. Idem dico de aduocatis. inde Quintilianus
lib.4.de oratore, Naturale est, quòd iudices his,
quos libentius audiunt, facilius credunt [*Expiret*]
expone, vt s, & est secundum membrum distin-
13 ctionis [*Partes*] ambæ. vtraque † tamen absente nō
procederet iudex. & ideò exponunt Pet. & Abb. j.
pars, de appel. accepta [*Cum id*] s. terminum perem
14 ptorium [*Nouerint*] i. nosse † debuerunt [*Qua congrue*]
& quæ sit hæc hora, statim determinat. & ponde-
ratur hic congruitas horæ: alibi congruitas loci,
15 de fide instrumen. accepimus. & quia † nullum, &
non congruum æquiparantur. s. de transla. c. 2. §.
sed neq;. dicit Hostien. quòd si non veniat hora
congrua, licet postea veniat, condemnabitur in ex
16 pensis [*Ex tunc*]. i. ex † quo expectauit vsque ad ho-
ram congruam [*Poteris*] & debebis, ne pereat iu-
risdictio, Io. iudex enim, propter cuius negligen
tiam perit instantia, tenetur parti læsæ. C. de iudi.
sancimus, Vin. sed Hostien. dicit, poteris, si volue-
ris [*Euanescat*] expirante iurisdict. [*ecclesiasti.*] quasi
secus in seculari, de quo in glo. ecce quanta. dicit,
17 Hostien. quòd † quicquid dicatur, de consue. iu-
dices sedent die, noctuque, & in vtroq; foro. & di-
cit, quòd quia de nocte consueuerunt homines
exire loca publica, præsumeretur, quòd iudex so-
g lus esset, & per consequens occultè faceret s, quod
publicè fieri debet. & dicit Hostien. quòd pro ma-
iori parte in curijs principū cessat hæc causa, qui
per suum abusum faciunt tenebras lucem, & lu-
cem tenebras, & semper est ibi multitudo; & sic,
cessante prædicta causa, cessare potest prohibitio,
de app. cum cessante, cum concordantiis [*Veritatis*]
lo.3. Hier. ad matrem, & filiam in Gallia. bo-
18 na conscientia nullius oculos fugit [*Desinat*] hinc †
est, q̄ si fiat cōtractus citra mediam noctem ascri-
batur per notarium diei præcedenti: post mediā
attribuetur diei sequenti. hoc in contractibus qui
buscunq;. de maleficijs factis de sero an attribuan
tur diei, vel nocti, dicam, de homi. si perfodiens. in
officijs vespere & mane dies vnus, vt in gen. i. bea-
tus Ambrosius in hymno, qui mane iunctum ve-
speri diem vocari præcipis. Fertur, quòd Athenie.
computant de occasu in occasum solis. Babylo-
nij de ortu in ortum. Vmbri de meridie in meri-
diem, quod est absurdissimum, Vt Marcus Varro
in libro rerum humanarum dicitur retulisse secū
dum Azo. & refert Hostien. in catholicō dicitur,
quòd Athenien. a sexta hora diei. Egyptij ab ini-
tio noctis. Caldæi, & Persæ a solis ortu faciunt ini
tium diei naturalis. in antiqua compil. decreti ha-
bebatur. de hoc, lib.6.c.71. Et not. quòd cum dies
a noctibus distincti continue crescant, vel decre-
scant, fateri oportet, quòd computatio, quæ fit ab
ortu, vel occasu aliquam habet inæqualitatē. pro-
pter quod aliquibus videtur minus inæqualitatis
habere computum de media in mediam noctē,
h vel de meridie in meridiem [h] [*procedendi*] in iudi-
cio [*Quod incumbit*]. i. ad quod est terminus assigna-
19 tus. Nam † in partium absentia non potest ad alia
procedere, ar. de re iud. cum olim. Secus, si non ad
aliquid certum, sed generaliter sit terminus assi-
gnatus ad procedendum: quia tūc ad omnia etiā
ad sententiam procedere potest iudex parte con-
tumace vlterius non citata. C. de iud. properādū,
secundum Innocen. sed contradicit, quod hic ha
bes no. in glo. nisi terminus, & illud est verum, &
quod not. de dolo & contu. eum qui, libro sexto,
in fin. Sed, prout dicit Hosti. dictum præscriptū
posset intelligi, quando iudex comminatus est in
i peremptorio se processurum [i], & pronunciatu-
rum: aliàs dicit, quòd specialis citatio videtur ad
hæc. tria fienda. s. lit. cont. 3. q. 3. offeratur, testium
receptionem, de test. c. 2. & sententiam, vt in glos.
prædicta, & adde quod dixi in princ. & quod dicā
de proc. auditis, super ver. concluſum, & qđ scribā
k de accu. ad peti [k]. [*Porro*] respicit versi. si autem ex
20 piret, Pe. & Abb. [*Coarctare*]. i. † restringere. s. q̄ sic fi
nitura sit iurisdictio in termino, quē partibus assi
gnat. imputatur autē interdū ei, qui se arctat, de
21 hoc de electione, cum in veteri. Quarta † gl. primò
ponit vnum, quod iudex potest, cui signat contra
rium, & aliud, qđ non potest. demū obijcit, & obie
ctioni. s. contrarium, qđ dupliciter soluit. ¶ Quin
ta glo. s. p̄riū, & soluit. ¶ Sexta glo. obijcit, & soluit.
22 ¶ Gl. [*quid si*] quærit, soluit, ponit opi. p̄riā. ¶ In † gl.
2. [*ibi, & post peremptorium*] si is, q̄ impetrauit pempto
rium, abest, etiā si citatus sit præsens, circūductū ē
peremptorium, lis tamen salua manet. ¶ In 4. gl.
[*ibi.l.1.*] iudex absentem damnare potest; sed ad id
non tenetur [*& ibi. §. si quis ex litigatoribus*] si, altera
parte iustè impedita, labitur tempus cōpromissi,
pena cōmittitur de stricto iure: sed si velit in arbi
trum iterum compromittere, pena cuadit. hoc, si
arbiter velit recipere, qa inuitus non cogit [*& ibi,
Qui hoc anno*] qui stipulatus est hoc anno, vel men-
se, nō agit nisi omnibus partibus anni, vel mensis

præ-

præteritis. ¶ In 5.glo. [*ibi l.2.*] quæ sic dicit, cessan-
te causa peremptorij edicti aduersus eos, qui ad-
moniti iudicio adesse noluerunt, sententiam à iu
dice posse ferri certum est. ¶ In 6.glo. [*ibi, Pridie*] se
quitur, Kalendas Ianua. magistratus neque ius di
cere, neque sui copiam facere consueuerunt [*&
ibi, eum, qui, in fine*] ibi, iudicare iubere eo die, quo
priuati futuri sunt, non possunt [*& ibi. l. vltima*] vi
de, de senten. excommunica. à nobis. j. super glo.
2. ¶ In glossa, sic 18. [*ibi, palam*] vide de senten. excō
munica. officii, super j. glossa [*& ibi. l. vlt.*] qui cum
collaterali contrahit consanguinea, vel affine, si
palam, leuius punitur: quia videtur errare; si clā,
grauius: quia scienter videtur id facere [*& ibi, non
existimo*] vide in præalle. c. vt nostrum, super gl. no.
quod [*& ibi, Non minorem*] non minus valet transa-
ctio: quia secunda hora noctis facta fuerit [*& ibi,
§. pe.*] posse etiam nocte signari testamentum, nul
la dubitatio est. ¶ In glo. penulti. [*ibi, Nonnunquam*]
vide de dila. c. j. super glossa 2. ¶ In vltima glo. [*ibi,
non tantum*] vide de elec. cum nobis olim, super glo.
23 2. ¶ In † glo. 2. in fi. hæc l. loquitur, quando is, qui
citari fecit, est absens: hic è contra secundum Inn.
qui demum hic scripsit, q̄ is, qui præsens est, sit a-
24 ctor, vel [m] reus, petere potest circūduci edictū, &
etiam absolui à termino assignato. potest etiā pe-
tere, vt absoluatur ab instantia iudicij non solum
post lit. contesta. C. de iudi. properandum. §. j. sed
etiam & ante. C. quomodo & quando iudex, au
cten. qui semel, & melius. 3. quæstio. 3. quod fieri.
Est autem secundum Inno. multiplex differentia
inter istas duas petitiones, quarum unam ponit,
de eo, qui mit. in pos. c. fi. vbi vide in gl. magna, vl-
tra medium, versi. hæc vera sunt. Alia est, quia à
termino assignato potest absolui de facili, & etiā
non citato absente, nec pereunt alia acta iudicij.
quando verò absoluitur ab instantia, citandus est
absens, & cum maiori solennitate procedendum
est: quia tunc pereunt omnia acta iudicij. & adde
quod tangitur j. ea. glo. in fin. & fit condemnatio
25 expensarum. & secundum hoc † intellige. ff. de iu-
di. edictum, & l. post edictum, C. de iudi. properan
dum. §. j. & 2. ¶ Sed nunquid in hoc † casu, quan-
do. s. perit instantia iudicij, perit & iurisdictio sal-
tem delegata? non: quia non est de actis iudicij,
secundum Innocen. & quia non est functus offi-
cio suo, vt s. eo. in litteris, & quia iurisdictio per ci
ta. solam intelligitur esse perpetuata. s. eod. gratū,
j. de sim. querelam, in fi. & de hoc vide. j. de iu. exa
minata, in fi. vbi opiniones de hoc inuenies. & nū
26 quid statim in prima † absentia potest petere, q̄ ci-
retur aduersarius ad hoc, vt petens ab instantia iu
dicij absoluatur? Respon. sic. nec obstat. l. properā
dum, quæ dicit, quòd expectandum est circa finē
triennij: quia loquitur, quando præsens nō instat,
vt statim ab instātia iudicij absoluatur, sed potius
vt testes sui recipiantur, & sententia diffinitiua fe-
ratur. & hæc locum habent in ciuilibus. in crimi-
nalibus autem quid fieri debeat, no. j. de accusa. li
cet, secundum Innocen. & j. de do. & contu. verita
27 tis. sed † secundum l. spacio triennij perit instantia
iudicij. C. de iudi. properandum: hoc tamen se-
cundum canones non obtinet secundum Innoc.
quòd dic, vt infr. de iudicijs venerabilis. Quid de
28 † attestationibus, & confessionibus [n] habitis non
n ne pereunt, sicut & instantia; & de hoc not. j. de
proba. c. fin. j. de testibus, præsentata, secundum
29 Hostien. ¶ In glo. ecce quanta [*ibi, parcere*] s. ne † tūc
procedat: parcit etiam in mulcta. ff. si quis ius di.
non ob. l. j. parcit etiam delegato ordinarius non
petenti autenticum rescriptum, de hoc. j. c. cum
in iure. dicit Hostien. licet possit iudex ius in eum
differre, vt hic; non tñ auferre. C. de preci. impera.
o off. l. quoties. o 25. q. 2. rescripta. nec licet aliquā
gratiam facere, quæ sapiat iniustam sententiam,
vel processum. & hodie cauere debeat à pœna de
cre. cum æterni, de re iudi. li. 6. [*& ibi, non quicquid*]
& alibi dicitur, omnibus magistratibus cōcessum
est, non dicit iniunctum, vel indictum iurisdictio.
suam &c. ff. si quis in ius voc. non ie. l. j. in princip.
Goffred. [*& ibi. c. vlti.*] illud regulare: istud in arbi
trarijs [*& ibi, Qui hoc anno*] illud in obligationē: hic
secus propter iudicis contemptum. ff. de arb. l. Cel
sus. ¶ Goffred. [*& ibi, biduum*] vbi de hoc [*& ibi, Incon
30 gruum*]. i. non † decens: non tamen iniustum, si hoc
facere vellent, Host. [*Et in fine*]. i. respon. per quam.
l. videtur, quòd etiam citare debeat: sed intelligit
de debito honestatis. vel debet. i. potest secundum
Vincen. & ibi de hoc. ¶ In gl. nisi terminus [*ibi, Au
diendam*] & peruenerit in citati notitiam, vt ibi, &
de hoc vt lite non contest. quoniam, ver. si autem
p [*& ibi, loquitur*] alias etiam solutiones P dat ibi gl.
& hanc vltimo. ¶ In glo. imo videtur [*ibi, eum qui*]
vbi de hoc [*& in fine*] adde quod no. de iureiur. & si
31 Christus, in 6. glo. l. loquitur in † ordinario, cuius
successor iā venit, & est præsens, quasi erubescat
de dignitatis abdicatione, ar. ff. de condi. & demō.
l. Publius. j. respon. ibi, Calendis Ianua. consula
tum ingressus. Secus enim, si non uenisset. ff. de of
fi. procon. meminisse. i. respon. hoc tamen intelli
gas, vt dicitur in aucten. de admini. §. illud, col. 7.
sed delegatus vltima die bene pronunciat, vt hic,
& postea potest sententiam exequi. j. annum, vt j.
eo. quærenti, secundum Host. ¶ In glo. quantum,
[*in fi.*] de hoc. j. de ferijs. c. 2. in glo. 2. ¶ In glo. quid
32 si [*ibi, credo, quòd valeat*] Idem Host. si partes † taceāt.
Si autem altera pars contradiceret, puta dicendo
hora est quiescendi, vellem dormire, & super hoc
licentiam peteret recedēdi, & denegaretur; posset
licitè appellare, & remittit ad summā de iudiciis.
§. qualiter & quando [*& in fi.*] vt Inn. hic, qui dicit,
q̄ non credit sententiam diffinitiuam, vel interlo
cutoriam de nocte latam tenere, nec lit. conte. sed
fm eum bene poterunt testes recipi, & allegatio
nes audiri. & ideo dicit in auct. de iu. §. sedebunt,
non dicit, iudicabunt. & vbi dicitur, q̄ vespere iu
dicabunt, ipse intelligit. i. suprema hora ante tene
bras, ut hic. mihi placet dictum Ho. quod præmi
si. vide in spe. de sen. prola. §. iuxta, ver. Item est nul
q la q̄ ratione temporis, & quod ibi dicam.

ADDITIONES.

a Vltima. Ibi vide Bar. & Io. An. in c. pastoralis. j. de excep. in gl. satis probatur, & Bar. in extrauag. ad reprimendū, in gl. fu per ver. sup dicto crimine. & vide quid in protestationibus, & actibus alijs extraiudicialibus, an sint peremptorię prima vice, Bar. in l. Titia. §. ufuras, ff. de leg. 2. & in l. qui Romæ. §. pe. ff. de uer. ob. & qđ hic dicitur, q̄ prima dilatio est perem ptoria, est verū in ciuilibus, in criminalibus secus, vt dicit. l. vlt. ff. de ferijs, & vide Bar. in l. si finita. §. in alijs, ff. de dā. inf.

b Expectare. Nunquid autem in aliū diem vlteriorem, Bal. hic q̄ sic. & dicit se ita cōsuluisse. vide hic Barb. Et an qui de gra tia facturus est aliquid, si nō faciat, dicatur iniuriā facere, vi de tex. cū gl. in c. postulationē. s. de postu. præl. & ibi Pan. vi de l. j. §. pe. ff. de aqua. quoti. & æsti. & ibi Bar.

c Termini. Et tunc non est necessaria noua citatio ipsius acto ris. sed si reum velit actore contumace iudex absoluere ab instantia, quod potest, necessaria est noua citatio, vide Bart. in l. & post edictum. ff. de iud.

d Intellige. Vide Lud. Ro. in sing. 108. & vide in spe. in ti. de ci ta. §. fi. ver. item quia.

e Fecit præsens. Vide tex. in l. arbiter si calendis. ff. de arbitris, & Barto. in l. 2. in fi. ff. si quis in ius uo. non ie. & in l. 3. §. fi stipulatur, ff. de eo. per quem fac. eo. & in c. 1. de dol. & contu.

f Neutra. Vide Lud. Ro. in cons. 115. in fi.

g Faceret. Et contra occultè facta præsumitur, vide bonas con cor. in c. j. vt eccl. bene. in gl. no. quòd, & super illa Ioan. An. & facit quod not. Barto. ff. de iur. fi. l. non intelligitur. §. tacita.

h Meridiem. Vide glos. 2. in c. quoniam, de ferijs, & ibi nota. quòd quo ad esum carnium dies incipit incontinenti post cœnam, quod facit contra gulosos, qui tota nocte carnis priuij carnes comedunt.

i Processurum. Vt est tex. in l. peremptorie. ff. de iud. & Bar. in l. si finita. §. in alijs, de dam. infec. Bal.

K Ad petij. Et uide in spe. de cita. §. viso, ver. Item licet, & ibi Io. An. qui limitat istud dictũ & no. & uide in dec. Rotæ cõcl. 372. & uide Mod. in Cle. j. de fo. comp. & Bar. in extravagan ti, ad reprimendum, in gl. super versi. per edictum.

l Actor, vel. Vide no. casum in fisco, quando vterq; est contumax in l. 2. §. senatus, ff. de iur. fisc. & ibi Bar. quia etiam tunc ex officio iudex absoluit ab instantia.

m Quæstio. 3. quod. Non ergo tria remedia contra actorem contumacẽ, vide & 4. in c. j. de dolo & contu. li. 6. & vide in decision. Rotæ, conclu. 372. est & quintũ remedium. s. ut re ceptis probationibus rei feratur diffinitiua contra actorem, vt in c. cum causam j. de do. & cõtu. & in auc. qui semel, C. qũo & quando iud. & no. gl. & Bar. in l. & post edictum, præ alleg. potest etiã contumax mulctari, & an tunc sit opus noua citatione, sicut hic dicit Inn. in absolutione ab instantia, vide bonũ tex. & ibi Bar. in l. 2. ff. si quis in ius uo. non ie. & in l. j. in prin. ff. si quis ius di. nõ obt. & in l. j. §. j. ff. de re mil.

n Confessionibus. Vide in l. iubemus. C. de libe. cau. & per d. Alex. in consi. 58. in 2. vo. incipiente, visa petitione.

o Quoti. Bona lex est, ex qua collige remedium contra illum, qui à iudice petit dilationem solutionis, vt currat in termino dilationis solutio. & vide ibi Bal. & Saly.

p Solutiones. Si quis citatur ad audiendum sententiam pro certa die, & ibi illa die iudex non profert illam, & citatus est contumax, potest ferri die sequenti, illo non citato, ut hic. si autem comparuit, & iudex ille non tulit sententiam, debebit iterum citari pro alia die. vide Steph. in Cle. fæpe, de uer. sig. & Io. An. in spe. de sen. §. iuxta, ver. est etiã nulla.

q Est nulla. Opi. istã ẽt tenet Bar. in l. more Romano. ff. de re rijs, qñ res esset tempore peritura, vel finiret iurisdictio iudicis etiam partibus non consentientibus, & ibi vide ipsum, quid in extraiudicialibus.

SVMMARIVM.

1 *Remouetur delegatus etiam post litem contestatam ex noua causa, & alius surrogatur.*
Diuisio capitu. ibid.
2 *Parochialis iuris quæ sint, quædam recensentur.*
3 *In recusatione iudicis non modo qui principalis sit, inspicitur, sed & qui per consequentiam. vide ad fin. suffrag.*
4 *Consanguineus prælati impetrati in causa eius an recusari queat.*
5 *Surrogatio iudicis non fit, nisi sit iusta causa recusandi, & vt fiat, quæ præcedere debeant ordine, nu. 6.*
Per eam non derogatur aduersarij iuri, ibid.
7 *Mutatio iudicis instructi non expedit causæ nec partibus.*
8 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarum. nume. 9. & nume. 10. 11.*
Familiaritas quę & quem iudicem vel testem repellat, & nu. 9. 10. 11. 12. 13.
Exceptio dilatoria potest opponi quandoq; post litis contestationem. §. 1. & nu. 13. §. 2.
Recusari potest iudex ab nouam causam. §. 3. & numero 14. & 15.
Familia eximitur à iurisdictione iudicis suspecti contemplatione domini, ibid.
10 *Familiaritas duplex, quæ si excipiatur contra iudicem, non sufficit, nisi causa proponatur, nu. 11.*
Obligatus quilibet est alteri ad familiaritatem & mutuam amicitiam, ibid.
12 *Canonicus in causa concanonici recusatur, licet pro eo possit esse testis.*
13 *Familiaris quis prohibeatur à testimonio.*
14 *Recusari quis potest ab eo, qui in eum semel elegi possit, remiss. numero 15.*

15 *Testis, quem produxi possimne in alio iudicio recusare, remiss.*

CAPVT XXV.

1 INsinuante. Casus. Extno ua causa remouetur delegatus etiam post litem contestatam, & alius surroga tur. In prima † actoris gratiosa petitio. In secunda sub duplici condi tione ipsius exauditio. secunda ibi, quo circa [*Paro*
2 *chiali*] forte † oblationum, decimarum, vel funeris, de præscriptioni. ex transmissa, de parochi. c. 2. & 3. & vlt. de decimis, ex multiplici, Hosti. [*Thomam*] rectorem alterius ecclesiæ [*Processum*] etiam ad litẽ conte. Pe. [*Poterat*] ille officialis [*Tam episcopus*] prin
3 cipaliter † [*Officialis*] per consequentiam [*Eorum*] im mo episcopi, vt s. quòd aliquod habuit officium, per quod fuit vtrique subiectus, Vincen. [*Merito recusari*] hic videtur † confundi opinio spe. & Egid. de qua dicam, de appel. postremo, qui dicunt con sanguineum prælati impetratum ab illo in causa ecclesiæ suæ recusari non posse, volens illam opinionem tenere, dicere posset, quòd hæc fuerunt verba partis, nec hic agitur de recusa. sed surroga
5 tione. facit quod no. de iudi. causam. Sed † certè rñ sio Papæ satis facit pro primo dicto. si enim ista non fuisset iusta causa recusandi, nec Papa surro gasset, cum etiam in eum casum, quo per consensum non procederet recusatus, nolit surrogationem procedere, vt sequitur. vnde satis videtur hic casus, considerato prin. quo dicitur, quòd de iure parochiali agebatur, & hoc tenet Archidia. eod. ti. iudex, libro sexto [*Petijt*] ipse. R. secundum Lau. & Vin. vel Thomas, secũdum. T. primum teneas secundum glo. Innocen. & Hostiẽ. fatentur
6 tamen Innocen. & Hostien. quòd † ordinatius fuisset, quòd isti iudices prius fuissent recusati, & sen-
a tentia super eo lata, & hoc pars aduersa[a] petisset. dicunt tamen, quòd huic fuit gratia facta, ne iterum cogeretur veniendo ad sedem app. laborare; nec habet aduersarius, de quo conqueratur: quia per hoc rescriptum nil detrahitur iuri suo. vnde dicebat Hostien. quòd. R. discretus reliquit procu. instructum, quòd simulet, nec aduersarium citari faceret, ne iudices recusaret. instruxit etiam eũ, quòd si aduersarius faceret eum citari, procuraret, quòd appareret, iudices ad sui petitionem citasse [*Eius*] s. episcopi [*Triorum*] ad Vigorien sem, & coniudices obtentarum [*Procedatis*] vos iudices
7 surrogati [*Iudicum*] quia nec † expedit causæ, vel partibus mutare iudicem iam instructum. ff. de va
8 ca. mu. l. pe. ¶ Prima † glo. ponit paritatem, & im
b paritatem inter iudicem, & testem. ¶ In j. glos[b]. [*ibi. l. vna*] si habens potestatem, vel ad eum pertinens nuptias sibi subiectæ violenter tentauerit, il la cum eius domo eximitur ab illius iurisdictio. [*& ibi. §. amicos*] vide vt lite non conte. accedens. 2. super 5. glossa [*& ibi, Aut affinitate*] post litem con testa. procur. reuoco propter affinitatem aduersa rij. ¶ In glossa, sic patet [*ibi. §. cum quidam*] si propter superuenientes inimicitias pars protestata est arbitro, ne sententiam dicat, quam nihilominus dixit, contra illam obstat exceptio doli mali, si petatur pœna [*& ibi. §. 1.*] vide, ne præla. ui. su. c. fina. super glo. 2. ¶ In glossa, hæc causa [*ibi. §. 1.*] vi de, ne præla. ui. su. c. fin. super gl. 2. ¶ In glossa, antepe. [*ibi, si arbiter, in fi.*] vide, de appel. ex parte. j. su per j. glos. & ibi, quis enim aspernabitur id ius sibi dici, quod ipse aliis dixerit, vel dici effecerit [*& ibi, quòd dicimus, in fine*] si pater, & filius, qui est in potestate eius, sunt tutores, & stipuletur pa-

ter

ter filio auctore, non valet: quia in re patris auctor esse filius non potest [*& ibi. §. sic ubi*] quod de principali dicitur, intelligitur etiam de familiaribus. ¶ In glo. penult. [*ibi, Est receptum*] vide de ele.
c innotuit, super 6. glo. [c] ¶ Int gl. j. [*ibi, Iudicem*] s. eo.
9 causam, quæ [*& ibi, Accusatores*] 3. vbi de hoc [*& ibi l. vna*] lex ista conuertit casum. s. quòd contem platione domini tota familia eximitur a iurisdic. iudicis suspecti: quod forte non est verum, nisi in
10 casu illius. l. secundum Innocent. qui † etiam distinguit hic inter familiaritatem, potestatiuam, & extraneam. dicit autem extraneam eorum, qui in potestate non sunt. C. de iure dot. l. fin. §. simili
11 que modo. non † ergo secundum Hostien. sufficit excipere iudicem familiarem, nisi causa propona tur. j. vt lite non contesta. accedens, & per alia iura, quæ alleg. glo. vel quòd sit nimis propitius, de rescrip. ad hoc. aliàs quilibet posset recusari, cum quilibet sit alteri naturaliter obligatus ad familia ritatem & mutuam affectionem: imò omnes sumus cognati secundum ius naturale. ff. de iust. & iur. l. j. in fi. & 2. & 3. [*& ibi, Postremo*] quod intelli
12 ge, vt ibi not. [*& ibi, Litteras*] & canonicus † pro concanonico. s. de officio Archidia. c. vlti. qui ta
d men[d] à iudicio recusatur. infr. eodem, cum R. [*Et in fine*] eadem ratio not. 3. quæstio. 5. c. j. in fine magnæ glos. & illud capitulum alle. Hostien. hic
13 pro contrario ad ea, quæ dicta † sunt de familiari admittendo in testem: & soluit, quòd illud intelligitur de familiaribus, vel quibus imperari
e posset[e], vel suspectis, quòd facile deierarent. ¶ In glossa 2. [*in fi.*] vel fuerat causa commissa simpliciter secundum Vincen. ¶ In glossa, sic patet [*ibi, De nouo*] & sic soluuntur contraria, quæ signabat hic Hostien. de l. exceptione. C. de proba. ff. de pro cur. Pompo. §. rati. infr. de re iudic. inter mona. & supra eodem, gratum, in fin. cum suis concor. [*& ibi. §. cum quidam*] & §. sacerdotio, & C. de consor. eiusdem litis. l. 2. & infr. de exceptio. pastora-
f lis[f]. ad idem. ff. de te. tut. l. 4. de confirma. tu. l. in
g confirmando[g], & de electi. nulli licere, libro sexto. ¶ In glossa, s. pars [*ibi, Posset recusare*] propter
14 nouam † causam aliam ab istis. Nam propter has causas non potuisset iste. R. eos in iudicio recusa re. extra iudicium verò sibi prouidendo alios pe-
15 tere potuit, Goffred. An † iudicem, quem semel elegi, vel testem, quem semel produxi, possim in alio iudicio recusare, dicam, infr. de exceptio. cum venerabilis, in glo. q. d. ver. sed & hoc, & ver. Item si.

ADDITIONES.

a Pars aduersa. Quia ipsa erat, quæ ex facto ipsius. R. poterat recusare iudices. argue ergo ex isto tex. quòd licet pars, ex cu ius facto, vel causa iudex posset recusari, si possit iudicem re cusare, potest tamen petere alium loco illius surrogari.
b In 1. gl. Circa istam gl. adde, qđ dicit Bal. in l. liberi, C. de in-off. test. ꝙ ille, qui facit ligam, vel parentelam cum inimicis meis, præsumitur inimicus meus; facit tex. no. in l. 1. §. cum patronus. ff. de off. præfe. vrb.
c Super 6. gl. Et in c. 1. & hoc procedit in initio suspicionis, nõ criminis: quia criminosus potest esse iudex, non testis, ut no. in c. scifcitata, de refcr. & in c. si celebrat, de cle. exc. & scripsi. 3. q. 7. in suam, Archi.
d Qui tamen. Dum ista gl. dicit, ꝙ frater testificatur pro fratre, dic. s. in ciuilibus, secus in criminalibus, & no. in spec. de testi. & vide Bar. in l. qui testõ. ff. de testa. gl. in c. cum oporteat, de accusa. & fallit quod dicitur in ciuilibus in l. lex Cornelia, in prin. de iniuriis, & vide no. in l. parentes. C. de testi. j. e. cum R. facit gl. 3. q. 5. in summa, & hoc scripsi, & gl. no. in c. 1. 3. qõ. 5. & ibi an cogatur testificari frater contra fratrem, Arch.
e Posset. Vide plenius de his in c. in litteris. j. de testi. per gl. & Io. An. & ibi vide remissiones.
f Pastoralis. An autem exceptio spoliationis superueniẽs post lit. cont. possit modo opponi, uide qđ no. in c. cum dilectus. j. de ord. cogn. c. pastoralis, Bal.
g Confirmando. Ibi vide Bar. in l. si cum Cornelius, ff. de sol. facit quod no. ipse in l. si quis seruum. ff. de verb. obli. & ista iura faciunt, quòd mutata conditione personæ mutetur dispositio actus in talem commissionem, sed ad materiam gl. magis propriè vide gl. in c. pastoralis, prælleg. & gl. & Bar. in l. admonendi. ff. de iureiuran. & infra de re iudic. c. suborta.

SVMMARIVM.

1 *Exequi sententiam suam potest delegatus Papæ vsq; ad integrum annum, nisi in casibus, nu. 7. & nu. 15. post annum superior, ibid. ad executionem eius quando procedatur. numero 10.*
2 *Æquitas semper est pensanda, & qualiter.*
3 *Statuere se quid si dicat legislator in constitutione, tunc non restringitur statutum ad casum propositum tantum.*
4 *A delegato & subdelegato delegati ad quem recurratur, & nu. 5. & 15.*
5 *Priuilegium, & excommunicatio non transit in tertium.*
6 *Appellatione remota, clausulæ hic refertur virtus præter alias & quę, & nu. 5.*
7 *Annus delegati ad exequendum est continuus, & 365. dierum.*
Supplementum ad verba decretalis, ibid. ad ver. sicut obser.
8 *Sententia ferri potest post litem contestatam, & quo casu.*
Possessio quo casu detur incommutabilis, ibid.
Similitudo rerum dicitur esse etiam ex parte, ibid.
9 *Epilogus, Sustragium glossar. nu. 10.*
Delegatus intra annum post sententiam de noua iniuria possit cognoscere inter easdem partes. §. 1.
Possessionem qui non videatur adeptus.
11 *Additio siue supplementum glossarum.*
12 *Executio in rem quando fiat.*
13 *Sententiam dari necesse est oblato libello.*
14 *Ordinarij iudicis iurisdictio est perpetua, nisi in casibus hic memoratis, & in melius etiam potest reformare sententiam, ibid.*
Eo depositio transit ad capitulum, & successorem ipsius, ibidem.
15 *Excommunicatus, vel suspensus delegatus absoluere, vel ligare non potest.*
16 *Delegatus post executionem sententię quando possit adhuc exercere iurisdictionem.*

CAPVT XXVI.

a 1 VErenti. [a] Casus. Delegatus † Papæ vsque ad integrum annum sententiam suam exequi potest. & pars huius. infr. de verbo. significatio. quærenti. & in propositа quæstione ponitur prima opinio vsque ibi, alii. secunda usque ibi, nos tamen. ibi ponit veram solutionem inferendo quartam opinio. ibi, Non solum [*a nobis*] vel iudex quicunque, secun dum Iaco. infra eodem. capitu. primo, §. j. Hosti. tu dic, vt infr. super versi. a nobis [*Excommunicet*] exequendo sententiam: aliàs parum prodesset, etiam si pignora traderentur. infr. de re iudi. cum aliquibus, Hostien. [*Duret*] imperpetuum [*vt interim*] q. d. ne excommunicatum oporteat longius laborare, & vt ei, pro quo lata est sententia, citius satisfiat. sic de offic. ordin. pastoralis. §. pen.
2 Hostien. [*Æquitatis † semitam*] i. æquitate pensata mediam viam eligentes, æquitas verò semper est pensanda, de transactio. c. fina. [*Statuimus*]
3 non † dixit, respondemus, per quod patet, quòd hoc statutum non restringitur ad casum propositum, scilicet quando delegatus post sententiam aliquid fecerat, vt hic, quia excommunica-

nerat non parentem, licet Boa. hic habuerit pro dubio: sed fecerit, vel non fecerit, durat eius potestas vsque ad annum, vt huius statuti verba sonãt; quod est etiam de mente glossarũ [*Anobis*] in delegato † ab ordinario ad ipsum ordinarium recurretur. ff. de re iud. à diuo, fm Host. De subdelegato verò delegati, qui aliquid sibi retinuit, dici potest, q̃ vsq; ad annum ad delegatum recurretur, ẽt si reseruauit excõicationem tantum, puta reseruata nobis excõicationis sntia super executione talis negocij, vobis cõmittimus vices nostras, ar. hic, & ff. c j. §. porro. Si verò nil sibi retinuit, forte vsque ad quadrimestre tempus tm̃ durabit hæc potestas in subdelegato, quasi virtus clausulæ, Appellatione remota, per subdelegationem fuerit extincta. ff. eo. c. j. §. si verò. & sic saluum remanet solum ius cõe
b quadrimestris [b] temporis a contrario huius lr̃æ,
5 dum dicit, a nobis. & sic non † transit priuilegium in tertiũ, sicut nec excõica. nec delegati principis est suus delegatus, ar. ff. pro socio, qui admittitur, & l. se. licet sit ar ꝯ. ff. de testa. l. ad testium, in fi. pro & contra. ff. de pecul. si seruus meus, & duabus. ll. se. & dicit Ho. q̃ secundum prædicta latet hic vna
6 †virtus clausulæ, App. re. quæ non exprimitur inter. 9. alias, quæ habentur in summa, e. ti. §. quo de cretal. ver. præuaricatoris, & se. tñ hæc non placẽt
7 [*Integrum*] si non fuerit † appellatum; quod dic, vt no. ff. c. pastoralis, in gl. sed pone. erit autem annus iste integer & continuus. 365. dierum. ff. de sta. lib. 14 §. Stichus. ff. de ver. sig. anniculus. i. sic dixit Hostẽ. terminatũ per Cle. 4. in causa magistri Sturionis Cremon. [*Sententiam*] diffinitiuam, vt dicit glo. [*Exercere*] subaudi, sed post annũ non exercebit, ni si superior, ex quo fuit excõicatus post sententiã: secus, si excõicatus fuisset ante litem conte. tunc enim. ff. annum, vel post coram delegato veniens audietur [*sicut obser. in illo*]. ff. personaliter conuẽto, & missionem passo, qui præstita cautione, & restitutis expensis possessionem recuperat, cum ante lit. conte. &c. hunc intellectũ dixit Hosti. planum
8 [*Contestationem*] hoc † dicit, quia post litem contest. posset ferri snt̃ia, si de cã liqueret, Inn. si non liqueret, daretur possessio incommutabilis. ff. de dol. & contu. prout. Go. [*Inuenitur*] grosso modo legendo dic, q̃ est similitudo solũ in tpis spacio, vt sicut ibi datur annus, sic & hic; & est si. de consan. nõ dẽt.
9 ¶ Gl. 3. ponit versus. ¶ Gl. 4. † distinguit psonales, reales, & criminales acti. in primo membro. s. contrarium, & soluit. B. ¶ Vltima gl. respondet per qõ nem, an excõicatũ pro contumacia iudex post annum absoluat. primò & tertiò arguit, q̃ nõ. secundò q̃ sic. vltimò soluit. ¶ Penu. gl. obijcit, & soluit. secundò quærit, arguit pro & contra, & solu. ¶ In
10 †3. gl. [*ibi. §. cum quis*] vide de vit. & honest. cler. clerici officia, super 5. gl. ¶ In 4. gl. [*ibi 4. menses*] quando incipiant, sequitur in glo. [*& ibi, De officio iudic. §. 1.*] vbi ex officio iubet iudex possessorem victũ, vt rẽ cũ fructibus restituat [*& ibi, Cum reis*] ibi dicitur, q̃ in crimine homi. & alijs grauioribus causis detectis vltio differenda non est [*& ibi, Certum. §. vl.*] ibi dicitur, confessi utiq; post confessionem tempora quasi ex cã iudicati habebunt [*& ibi, Si confessus*] sequitur, fuerit reus, donec de ipso pronuncietur, in publica vincula detinẽdus est; & gl. non loquitur propriè. ¶ In gl. pe. [*ibi, Legi.*] hanc & se. vide de sep. in nostra, super 5. glo. [*& ibi, non videtur*] sequitur, possessionem adeptus is, qui ita nactus est, vt eam retinere non possit [*& ibi. §. peruenisse, & §. illud*] plenè videtur ad venditorem hæredi. peruenisse, cum corpora nactus est. & si singulariter ante venditã hæreditatem precia rerum fuerat consecutus, palam est ad ipsum rerum precia peruenisse [*& ibi,*

§. 2.] non obstat exceptio petenti fundum ex vna causa, si petat ex alia [*& ibi, Cuicunque, §. pe.*] si institor meus, qui oleum vendidit, anulum pro arrha recepit, quem non reddit, teneor institoria: quia contractum est eius rei causa, in qua præpositus est. Item fideiusq; qui interuenit pro institore, competit institoria: quia eius rei sequela est [*& ibi l. vlti.*] vide in c. j. statim all. super glo. pe. [*& ibi, si vt proponis*] vide de re iudi. decætero, super j. glossa. ¶ In
11 †glo. placet [*in fi.*] idem not. de offi. vic. c. j. ¶ In gl. in personali [*in principio*] materiam huius gl. uide in spe. de sen. excommuni. §. videndum [*& ibi, actione*] quid de priuatione ecclesiæ dixerit Innoc. vide in decre. q̃ ad consultationem. ff. allega. super ver. quadrimestre [*& ibi, Quattuor mensis*] quando incipiant, sequitur in glos. [*& ibi, De officio iudi. §. 1.*] fit
12 autem tunc executio in rem, † si restitui possit; al. cauebit condemnatus de restituenda. ff. certum tempus re, vel æstimatione, vt ibi. non ob. ff. de vsuris, in fi de i commissi, & ff. quod metus causa. Item si cũ excep. §. quòd si homo: quia in prima. l. agebatur actione ex testõ, in secunda actione, q̃d metus causa, quæ personales sunt, Inn. & Ho. [*& ibi, Statina*] non ob. de re iud. quòd ad consultationẽ,
c vt patet in casu ibi notato [*& ibi, Adam*] & 2. q. j^c. si cut [*& ibi, Cum apud*] & in casu. 2. q. 6. si quis ex pluribus [*& ibi §. vl.*] quod intellige, vt ibi no. vel dic cũ Hosti. illud locum habere, vbi de plano agebatur.
13 si enim † oblatus esset libellus, necesse esset snt̃iam dari. ff. de rerum permu. cum olim, & vide in spe. de confes. §. j. in prin. ¶ In glo. sed quare [*ibi, De*
14 † *ordinarijs*] illorum enim iurisd. perpetuata est. vn de semper absoluunt, & semper sentẽtias exequũtur: immo sententias in melius reformare pñt; de hoc. ff. de accu. qualiter. j. nisi sint suspensi, vel excõicati. ff. de excess. præla. c. fi. & de hoc, de sup. negl. præ. Romana, li. 6. Quid si deponatur? respon. tũc nec ff. annum absoluet, sed trãsit iurisdictio ad capitulum, & successorem ipsius. ff. de elec. venerabilem. §. fin. ff. de ma. & obe. cum olim. C. de iud. properandum. §. sinautem, secundum Innocen. & Hostien. & idem dic secundum Hostien. in delegato
15 † excommunicato, vel suspenso: quia nec talis potest absoluere, nec ligare. 24. q. j. audiuimus. vnde & ad successorem delegati, qui in iurisdi. succederet, recurrendum esset, non ad delegatum depositum. ſ. e. qm̃, & ff. c. 1. pastoralis. §. præterea. quid in delegato reuocato, vide. ff. de offic. leg. nouit, super j. glo. [*& ibi, In futurum*] de hoc. ff. de sepul. in nostra
16 [*& in fin.*] vnde satis † videtur, q̃ si victus paruit executioni, & victor aliquandiu habuit pacificam, licet postea per eum inquietetur, delegatus se non intromittat per decr. in literis. Si verò executioni non paruit, vel statim post executionem illum in quietat, secus per iura pro hac parte inducta. & facit quod no. ff. de ele. commissa. §. j. & quod dicã,
d de præben. pro illorum[d]. ¶ In gl. vltima [*ibi l. vlt.*] de hæreti. super eo, libro 6. [*& ibi, Sententiam*] Idem Innocent.

ADDITIONES.

a Quærenti. In hoc. c. quærenti, dic quòd iste text, facit ad q. si causa est commissa. ff. mensem deciden da, quòd si reus intra mẽsem fuerit propter contumaciam excõmunicatus, q̃ deleg. elapso mense possit eum absoluere, de quo vide in c. quod ad cõsultationem, de re iu. sed an in executio. data cũ clausula, contradictores &c. vel q̃ mittat in possessionẽ, & si. habeat locũ istud c. q̃ demũ lata sententia habeat hãc potestatem, vel perpetuo, vide Inn. in c. pro illorum. ff. de præben. & ibi videtur dare vnã limitationẽ ad istud. c. quòd habeat locum in negocio, ubi sententia fertur, vbi autem non

non fertur, secus, quia etiam post annum, & vide Bart. in l. a diuo Pio, ff. de re iudi. Arch.

b Quadrimestris. Aduerte, dum gl. hic dicit, quòd datur quadrimestre condemnatis in actione personali: quia istud intelligi debet, secundum q̃ no. Panor. in c. quòd ad consultationem, de re iud. in 7. colum. versi. quæro, vbi omnino. vide.

6 Et 2. q. j. In criminalibus lata snt̃ia statim trahit secũ executionem, quod intellige, ut habetur in l. qui vltimo, ff. de pœnis. sed an quo ad factum. ff. decem datos ad appellandum dẽat contra reum mandari executioni, ibi uide Bart.

d Illorum. Super uer. contradictores, & uide gl. & Io. An. de si mo. querelam, & gl. & Io. An. super illa. in c. ex parte Adæ, in gl. quæ incipit, ex hoc, de test. & gl. Bal. & Sal. in l. debitori. C. de pac. & ff. de procu. l. Pomp. §. sed & is. ff. de procur. & ibi Bar. & glo.

SVMMARIVM.

1 *Facti species, vel casus describitur.*
2 *A subdelegato quo casu non possit appellari, & quo possit, nume. 6. 16.*
Recusationem subdelegati delegatus diffiniet, & si eam nolit admittere, poterit ab eo appellari, ibi. vbi proponenda, vbi probanda, nu. 22. & 30. iudicium verò vbi, ibid. quando non admittatur. nume. 29. & ad quem interponatur. numero 32.
3 *Diuisio decretalis.*
4 *Corrigere qui prompti sunt iura, reprenduntur, & ratio. Per suppletionem iura concordant interdum, ibid.*
5 *Decretalis hæc in quibus suppleat Alexandrinam.*
7 *Articulus causæ medius quis dicatur.*
8 *Inter auditores, siue cognitores, de quibus hæc constitutio loquitur, & iudices, quæ olim, & quæ nunc sit differentia.*
Ab auditoribus subdelegatis huiusmodi an, & qua de causa liceat appellari, ibid. & nu. 9. & 10. 11.
9 *Modum excedere, vel mandati fines frangere, vel citra formam rescripti iudicet, vel contra formam inquisitionis, vel contra regularem disciplinam, hæ clausulæ æquipolleãt ne, an sint diuersæ effectu.*
Modum quomodo iudex excedat, eo. nu. 9. ad fin. & 18.
11 *Committere quilibet iudex articulum certum causæ potest, nõ autem causæ cognitionem.*
Iudicium exercetur ex qua causa liberius, ibidem. ad verb. liberius.
12 *Subdelegare quæ delegatus valeat, & nu. 15. 17. & quo ordine, nu. 41. 46.*
13 *Constitutionis huius intentio.*
Auctenti. Ad hæc, de iudic. C. cum hac decretali concilia tio, ibid.
14 *Versicu. cum antequam, non est legis verbum, sed respondentis.*
16 *Appellare ad delegatum quando liceat, ver. si tamen, & nu. 46. 47. 56. quando ad collegam, nu. 53.*
17 *Media causæ quæ appellentur.*
19 *Processus quo casu nullus.*
Vltra formam, & contra formam si quid agatur, differt, ibid.
Appellatio ab actu nullo, ibid.
20 *Reuocare ad se causam potest delegatus à subdelegato, si abse se eum contigerit. facit nu. 46. 52.*
21 *Cognitor impropriè hic ponitur, qui nullam habet iurisdictionem.*
23 *Subdelegatum si vnius ex collegis tribus datis cum clausula, app. remo. & quòd si non omnes, alter admittat, tertio contradicente, potior est conditio prohibentis.*
Processus tamen factus ab admittente & subdelegato, tertio nolente processui interesse, tenebit, nisi fuerit appellatum, ibidem.
24 *Appellare nihilominus collega prohibens valet, & qua forma.*
25 *Admissio amborum delegatorum subdelegati a tertio in uero termino, an & quando ad alium extendi terminus poterit eis inuitis, & nu. 26.*
27 *Subdelegatum a tertio duo collegæ an admittere nõ teneatur, è contrario an & quo casu tertius teneatur admittere a cæteris vtrisq;, subdelegatum, nu. 28.*
29 *Audientiam suam, vices suas & committere, diuersum est.*
Recipere pro assumere, vel eligere, ibid. ver. vel ponitur.
31 *Appellationis recusantis iudicem forma, & ad quem interponatur, nu. 32. & no. causa expressa in iure. 33.*
34 *Epilogus, suffragium, & Additio glossarum, nu. 35. 36.*
Qui interpretatur, corrigit, quid aliud faciat, nu. 36. §. 1.
Finis causæ si committatur, quæ dicantur commissa. §. 2. & num. 41.
Criminalis causa non delegatur alij. §. 3. excipitur. & nu. 42.
Iudicem de consensu partium datum recusare non possumus, sed ab eo possumus appellare. §. 4.
Delegatus a Papa quæ non transferat in subdelegatum a se. §. 5. & nu. 45. & §. fi. & nu. 48.
Simpliciter committens in totum videtur commisisse. §. pen.
Subdelegatus ab alio, quàm a principe quæ non possit. §. vlti. & nu. 48. & 49.
De compilationibus decretalium, remiss. ibid.
Bernar. Compost. videtur Hostiensem præcedere, ibid.
37 *Imperfectum est omne, quod corrigitur.*
38 *Quicunq;, nihil excludit.*
Subdelegatus quæ possit committere, ibid. & nu. 39.
39 *Delegatus ordinarij nunquid examinationem possit testium committere.*
40 *Litis exordium quod dicatur esse.*
42 *Delegare ne possit iudex appellationis iure canonico.*
43 *Compromissarij voluntate, non iuris necessitate adeuntur.*
44 *Assessorem possit ne quem malit eligere iudex.*
45 *Iurisdictione mandata cuipiam, quæ non transferantur.*
46 *Delegatus potest totam causam committere, reseruata sibi executione sententiæ.*
Quibus idem modis recuperet iurisdictionem quam in alium transtulerat per subdelegationem, ibid.
47 *Cap. vt debitus, de appella. non tollit distinctionem huius de appellando constitutionis.*
Cancellarię mos quis & in qua re, reijcit alium in locum, ibi. ver. & vide quid de more.
48 *Delegatus ab alio, quàm a principe habet iurisdictionem partim delegatam & partim subdelegatam, & æstimatur à subdelegata.*
Minus vincit, quod est maius, ibi. ex mente, & nu. 51.
49 *Dominica trahitur ad Sabbatum, & quando, & qua in re sit minus digna, quàm Sabbatum.*
50 *Cap. si quis laicus. 16. q. 1. & cap. ex literis 2. de pignori. intellectus.*
51 *Successor habet minus.*
Funiculus duplex fragiliter, ibid.
Habenti dare est perdere, ibid.
Vnum quàm duo magis valet, ibid.
Non acquirere vtilius est, quàm acquirere, ibid.
Totum qui vult, totum perdit, ibid.
Reuerentia delegantis non debetur delegato, ibid.
Fortius minuitur a minus forti, ibid.
Humiliat qui se, annullabitur, ibid.
Vtile per minus vtile vitiatur, ibid.
53 *Delegatus & subdelegatus ab eo non sunt pares, & ratio, nu. 56. ver. & si dicas.*
54 *Collega solus quando procedet.*
55 *Metropolitanus in concilio non punitur.*
Ab eo ad concilium an appelletur, ibid.

CAPVT XXVII.

Vper quæstionum. [*Articulis*] Hostien. dixit, q̃ articuli sunt tres, quos dixit posse colligi ex. §. fi. & inducit simile. ſ. de elec. venerabilem. §. fi. ponebat enim ip
1 se casum † sic in vlt. gl. sua. Cã cõmissa fuit cuidã cũ cla, appellõne remota. subdelegata fuit cã q̃busloan.And.super j.Decre. Ee 3 dam

dam ſine conſenſu alterius partis: retinuit tamen ſibi ſubdelegans diffinitiuam ſententiam. pars illa, quæ non conſenſerat, venit coram delegato, & allegãs, quòd ſubdelegati erant ſuſpecti, aliam recuſationis cauſam non proponens, appellauit ad Papam: quia ſubdelegati dati non erant de ipſius aſſenſu. quæritur, vtrum per appel. huius impediatur proceſſus auditorum? & dicitur quòd non. ſecũdò ſi forſan iuſtè recuſetur, an delegatus poſſit nihilominus cauſam diffinire? & reſpondetur ꝙ ſic. tertiò vtrum, ſi iuſtam recuſationis cauſam nolit delegatus admittere, vtrum ob hoc ab eo poſſit appellari? & reſpondetur quòd ſic. tamen ſuper hac materia duæ decre. videbantur contrariæ, quas ſoluit, & determinat. & hoc dicit. Caſus.

2 Si delegatus † Papæ ſubdelegat non in totum, pars à ſubdelegato non poterit appellare propter hoc ſolum, quòd datus eſt ſine ſuo conſenſu. & ſi eo caſu ſubdelegatus aliàs legitimè recuſatur, delegatus cauſam diffiniet: & ſi iuſtam cauſam recuſationis delegatus nolit admittere, ab eo poterit ap-

3 pellari. Hoſtien. diuidebat † in 8. partes. Pe. in 7. tu dic, quòd ſunt duæ principales partes. Prima ponit ius. ſecunda quæſtiones facti ſoluit ibi, Eius ergo. Prima ſubdiuiditur, quia primò ponit tenorem conſtitutionum, quæ contrariæ videbantur vſque ibi, intentionis. ibi declarat intentionem ſuam vſque ibi, verum. ibi dicit, quando a ſubdelegato poſſit appellari vſque ibi, porro. & ibi dicit, ad quem appelletur. in ver. quem verò, tractat de ipſius recuſatione. in §. ſi verò, ſoluit caſum dubium [*Supplentur*] ſimile. ĩ. de ſi. licet Hely, de ſent. excommun. inter alia. ĩ. de verbo. ſigni. cum olim,

4 ſecundum Hoſtien. quũ † reprehendit hic eos, qui

a prompti ſunt ad iura corrigenda. concordant[a]. n. interdum per ſuppletionẽ, vt hic, & ĩ. de his, quæ ſi. à prælatis, cum apoſtolica. §. auctoritates. Dice

5 bant autem Pe. & Abb. quòd † conſtitutio Inno. ſupplet Alexandrinam in eo, quòd dicit, appellatione remota; & dum dicit, ad aliquem certum articulum; & dum dicit, niſi modum excedat; & ibi, litis exordium, & ibi, cauſæ finem; & ibi, ne totum negocium [*Committitur*] appellatione remo-

b ta[b], ſecundum Hoſt. Iſta enim duo ſunt neceſſaria, quòd fiat commiſſio non in totum, & per delegatum datum cum clauſula appel. re. & in his duobus ſuppletur Alexandrina conſtitutio per In

6 nocentium [*Statuimus*] præteriti temporis, Innocẽ. [*Obſtaculo*] ergo † a ſubdelegato poteſt appellari [*Executorem*] immo, quod melius eſt, ſimplicem audi

7 torem. ĩ. §. porro, Ho. [*Certum*] dicit Abbas, ꝙ idem de multis, dummodò iudex non ſit [*Articulum*] de

8 medijs † puta exceptiones examinandas[c], teſtes re

c cipiendos, vel allegationes audiendas, vel ſimilia. & ſecundum gl. & Innocen. olim † inter iſtos, & iudices erat differentia: hodie non eſt: quia ſi grauant, poſſet appellari: aliàs non. Alij hanc differentiam aſſignant: quia ab iſtis auditoribus, quibus committuntur tantum media, etiam ſi quis aſſignet iuſtam cauſam, & ſe illam offerat probaturum, facta appellatio non tenebit niſi corã iudice appellationis probetur veritas grauaminis, q̃uis aliud in iudice. ĩ. de app. interpoſita. nõ obſtat eo. ti. vt debitus: quia ibi intendit ius nouum ſtatuere in odium fruſtratoriè appellantium: ſed nõ intendit ius antiquum corrigere, quale eſt illud, vt non appelletur ab auditoribus datis ad media, niſi modum excedat: ſecus autem in auditoribus datis ad litem conteſtandam, vel ad alia maiora. Inno. tamen non admittit hoc, dicens, ꝙ modum excederi non ſolum, ſi fines mandati non ſeruat. ĩ. §. porrò, ſed etiam ſi iniuriam facit. C. de appel. ſi quis prouocatione, vel ſi aliàs grauat. nam quandocunque grauat, appellare licet, non aliter, ĩ. de

9 app. vt debitus. Neceſt uis in diuerſis clauſulis diuerſorum iurium, vt hic, cum dicitur, niſi modũ excedat, vel, niſi mandati fines frangat. ĩ. §. verum, vel, citra formam reſcripti iudicet. ſ. e. prudentiã, vel, contra formam inquiſitionis. ĩ. de off. ord. irrefragabili. §. j. vel, contra regularem diſciplinam, e. ti. licet, de app. ad noſtram, & c. reprehenſibil. omnes enim iſtæ clauſulæ æquipollent illi, niſi graue

10 tur ſecundum Innocẽ. quod omnino non placet Hoſt. dicentĩ, quòd illæ diuerſæ clauſulæ diuerſos habent effectus: & tale quid reputatur legitimũ grauamen in vna, quod non in alia, vt patet in notatis in ipſis iuribus, & de re iudi. ꝙ ad conſultationem, in fi. dicit etiã, quòd ſimplex auditor, de quo

d hic loquitur, non poteſt grauare, niſi mãdatum[d] excedat, cum ſit quaſi pica, & procedit non proprio, ſed committentis motu. & ſi commiſſionis forma fuit iniuſta, non ab ipſo, ſed a committente, qui grauauit, debuit appellare. & decr. vt debitus, non in auditore, ſed in iudice loquitur, vt patet in tex. ibi, idoneo iudice [*Ab eo*] ſ. auditore [*Modum*] ſ. tranſgrediendo formam mandati. ĩ. e. venerabili. §. fi. in princ. Hoſt. [*Excedat*] ergo, ſi modum

11 † excedat, poterit appellari [*dũmodo*] ergo, ſi hæc de

e terminatio[e] non ſeruetur, poterit appellari. ſed ad hoc reſpondetur per ſubauditum, quæ ponit glo. [*Deputetur*] a prin. [*vel recipiatur*] per approbationẽ ipſarum partiũ [*A nobis*] nõ repetit, vel iudex quicunq;, & caute: quia licet † quilibet iudex poſſit cõ

12 mittere certũ articulũ, non tñ cauſæ cognitionẽ, vt eſt dictum ſm Ho. [*Prouocetur*] ergo a ſubdelegato delegati põt appellari, cum maiora cõmittuntur, qui iudex eſt, nõ tñ auditor [*Diffiniri*] hic exprimit, de quo exordio, & de quo fine locutus ſit, de his plenè in ſum. eo. ti. §. qui delegari, Ho. [*Intentionis*] qa dixit in prin. ꝙ decr. ſua non corrigebat Alexandrinam, modo declarat [*Fuit*] qñ dictam conſtitutionẽ edidimus, Inn. [*Liberius*] qđ erit, cũ delegatus per aliũ ſuam iurisdictionẽ exercere poterit,

13 Pe. [*Medium*] propter hoc † tria dixit, ſ. certũ articulũ, litis exordiũ, vel cauſæ finem [*Coniuncti*] hoc patet ex eo, ꝙ dixit, nedũ totum negocium [*Alij*] ac ſi dicat, in conſtitutione † noſtra nõ intendimus ſtatuere, qñ eẽt appellandũ, vel ad quem, ſed declarare, quid ſubdelegare poſſet delegatus, & ampliare iudicialẽ ptãtem, vt non ſolũ mediũ, ſed ẽt principiũ, & finẽ poſſit cõmittere, qđ antea nõ licebat, ꝺicente lege. ſ. C. de iu. auc. ad hæc. cui prodeſſet, niſi hęc cõſtitutio id reuocaret. 10. di. c. j. ſm Inno. & adde qđ dicã ſuper gl. Poſſent ẽt leges ſaluari, vt dicantur loqui de honeſtate, vel qñ nullũ hñt impedimẽtũ: iura nña, qñ impeditus eſt. ſ. e. ſi pro debilitate, & ĩ. c. prox. vel declarat hic mẽtẽ legũ ſm Ho. qui de hoc remittit ad ſum. e. ti. §. quare delegari põt, ver. põt ãt delegatus [*Cum ante*] nõ eſt ver-

14 bũ † legis, ſed Inn. rñdẽtis. & docet experiẽtia, ꝙ ſu-

f pflua. ſit legalis[f] ſubtilitas hoc caſu, cũ videamus ex actis peritiſſimè iudicare illos, q̃ nunquã cãm audiuerũt [*Inueſtigare*] 3. o. q. 5. iudicantẽ, Petrus [*Diligenter*] ſup. patet † p prædicta, ꝙ delegatus põt totam cauſam, & eius partẽ cõmittere: tñ in his aliud in

15 vno, q̃ in reliquo; & ſic cõtinuat, qđ ſequit; & oſtẽdendo ꝙ cõſtitutiones nõ ſunt ꝺriæ, incipit diſtinctionẽ ponere, p quã ſoluetur qõ principalis, ſm

16 Ho. [*Verum*] hic † oſtendit, qñ liceat appellari à ſubdelegato. ĩ. §. prox. dicet, ad quẽ, Inno. [*Prouocari*] & ſic loquitur Innocentiana. ſi tamen delegatus aliquid de iuriſdictione retinuit, ad ipſum tñ appellabitur, & ſic non dimittet cãm indiffinitã, vt dicit

17 Alexãdrina, Ho. [*Media*] puta † tenorẽ teſtium, vel inſtru-

inſtrumentorum in acta redigere, vel aliud ſimile ſine cognitione, Hoſtien. [*Auditore*] nec in hoc

18 Alexandrina diſcrepat, ſed concordat [*Fines*] vt † ſi mandata ſit ſibi teſtium receptio, ipſe vult atteſtationes examinare, & cauſam diffinire, Pet. Sed ad

g hoc opp. Abb. quòd non ſit neceſſe appellare g,

19 cum † proceſſus ſit nullus, quia contra formam mandati. ſ. de reſcri. cum dilecta. reſpondet, quòd illa decret. loquitur, cum ſit aliquid contra formam, quod eſt nullum. Sed ſecus, ſi fiat vltra formam: quia tunc neceſſe eſt appellare: aliàs videtur facta prorogatio, de re ad rem. ĩ. e. cum olim. vnde appellatura tali, ſicut appellaretur ab eo, qui grauaret de facto, vel aduerſario qui iudex nõ eſt, de appel. bonæ, & c. cordi. & dicit appellandum ad delegatum [*Aſſenſu*] hic poſſet continua-

20 ri ver. quem verò [*reſeruat*] dixit Pet. quòd † quando delegatus ſubdelegat non in totum, & ſubdelegatus, qui excommunicauit reum, fortè propter contumaciam ipſius non venientis, ſe in longin-

h quum abſentat; eſt via parata h delegato ad illũ abſoluendum, ſ. reuocando ad ſe cauſam, quod

i poteſt. ff. de iudi. iudicium. poſtea faciet, quod ille facere debebat, ſ. abſoluet[i] parere volentem, ſeruata forma eccleſiæ, & diſtinctione decre. ex parte, de verbo. ſignifi. & de ſenten. excommuni. venerabilis, libro ſexto, & de hoc in ſpecu. de ſent. §. vt autem, ver. ſed pone iudex [*ſed, Ad eum*] ſ. delegatum ſubdelegantem [*Appellari*] contra. ĩ. de eo, qui mit. in poſ. cum veniſſet; ibi ſoluam [*Cognitor*]

21 impropriè, cum † nullam iuriſdictionem habeat, & ideo ſtatim ſe corrigit [*Quem vero*] ne crederet quis ex eo, quod dictum eſt in §. verum, quòd auditor datus à delegato ſine partium cõſenſu poſſet ſine cauſa recuſari, iccircò hoc ſubdit, ſecundum Hoſtiẽ. [*Deputauerit*] etiam ſine conſenſu par-

22 tium [*Oſtendat*] not. ſuſpicionem † ſubdelegati probandam coram delegato: proponenda tamen eſt coram ipſo ſubdelegato, ſecundum Hoſtien. [*Si verò duo*] continuatur ad præcedentia, quaſi ſuperiora locum habeant, cum vnus tantum eſt delegatus. Si verò duo &c. [*alteri*] collegæ. ſ. ille, cui vices committuntur [*Expreſſum*] inſtruit iſta decre. collegam, quòd talem ſubdelegationem non

k recipiat k. ¶ Quid ſi ſunt † tres iudices dati cum

23 clauſula, Appellatione remota, & quòd ſi non omnes, vnus delegat, & alter vult admittere ſub delegatum, ſed tertius contradicit? Reſpondeo potior eſt conditio prohibentis. ff. communi diui.

l Sabinus [l]. Si tamen ille, qui vult ſubdelegatum admittere, procedat cum illo ſubdelegato, tertio nolente intereſſe proceſſui, tenebit proceſſus, niſi fuerit appellatum, ſicut & teneret, ſi nullam cauſam prætenderet, & intereſſe nollet. ſ. eo. prudentiam. §. adijcimus, quaſi tacitè non appellando remittere videatur hanc cauſam, quam prætendit, de appella. ſolicitudinem. ¶ Sed nunquid ex hac

24 † cauſa poteſt iudex appellare? videtur quòd nõ: quia licet delegatus ad hoc non cogatur, poteſt tamen, ſi vult ſubdelegatum admittere, & ſic nõ grauat. ſ. de elec. cum eccleſia. Sed è contra, ex quo iudex tertius contra dicit, qui iuſtam habet cauſam, per hunc textum, eo contradicente, poterit appellare pars, hac cauſa adiecta: quia vos domine iudex cum ſubdelegato proceditis tertio collega contradicente, & interſit mea, quòd ipſe de cauſa cognoſcat, cum ſit iuſtus, prouidus, & diſcretus; ne ipſius iudicialis auctoritas mihi neceſſaria in hac cauſa, pet noſtram admiſſionẽ euaneſcat, ad apoſtolicam ſedem appello, arg. ſ. eod. conſuluit. ĩ. eod. cum. R. [*In eo*] quod not. de appel. ex inſinuatione, & 2. quæſtio. 6. non ſolent.

25 ¶ Quid ſi ambo † delegati ſubdelegatum tertij ſimpliciter admiſerunt in vno termino, & poſtea in alio termino nolunt admittere? Solut. ſi ſimpliciter in totum fuit ſubdelegatus, & ſine proteſtatione admiſſus, non poſſunt plus contradicere, arg. ĩ. eod. venerabili. §. fina. tum quia perpetuata videtur iuriſdictio. ĩ. eod. licet: tum quia ſemel cõſenſerunt non errantes in iure, vel facto. ff. de iudi. l. j. & 2. & licet illæ leges loquantur de conſenſu partium, non videt Innocen. quare de conſenſu iudicum non ſit idem. Sed ſi fuit admiſſus cum pro-

26 teſtatione, quòd illum admittebant de gratia, ad terminum illum tantum contradicere poſſunt, niſi & poſtea illum ſimpliciter admiſiſſet; de hoc, de conſtitu. cum M. ad prædicta facit Cle. de procu. inſtrumento. nec obſtat † quod dixi, de reſcri. dilectus. 2. poſt princi. quia ibi iterabatur grauamen. ¶ Quid ſi ſubdelegatus eſſet ſolum ad vnũ terminũ, & admiſſus ſine proteſtatione? dic quòd non erit, ſi ſubdelegetur ad ſecundum, neceſſario admittendus: quia alius eſt actus primæ ſubdelegationis a ſecunda; & ſic conſenſus primæ ad illam non extendetur. op. de offic. ordi. dilectus, §.

27 pe. in fin. ¶ Quid ſi tres † ſint delegati cum clauſula, quod ſi non omnes, duo &c. vnus ſubdelegat, alter ſe excuſat, præſens admiſit ſubdelegatũ, quia ſolus nihil poterat? videtur Innocent. quòd ſi poſtea duo ſint præſentes, non tenentur ſubdelegatum admittere, cum ſit locus clauſulæ, quòd ſi non omnes, duo &c. Dicit tamen, quòd ex quo

m ſemel fuit admiſſus, quidam[m] dicunt eum deinceps non repellendum, & imputent ſibi, qui ſe-

28 mel conſenſerunt. ¶ Quid ſi † duo delegati ſubdelegant? nunquid tertius tenetur ſubdelegatum admittere? dicunt quidam quòd ſic, ex quo poſita eſt clauſula, ſi non omnes, duo &c. quia nec aliter procedere poſſet, aliàs ſi eos nolit admittere, ipſi ſubdelegati ſine illo procedent. ſecus, ſi dicere tur, ſi non omnes, vnus. hoc vltimum placet Hoſtien. ſed primum non. Dicit enim, quòd dato ꝙ dicatur, ſi non omnes, duo, licet ſolus tunc non poſſit procedere, ſolus poteſt contradicere, & ſub delegatos repellere, ne ſua iuriſdictio vulneretur ſine culpa ſua. nec eſt locus clauſulæ, quandiu cũ collegis poteſt, & vult intereſſe; de hoc. ĩ. eod. coram. & per hoc ſatisfit multis quæſtionibus circa hanc materiam, licet aliqui ſentiant contrarium, ſecundum Innocen. & Hoſtien. quòd poteſt. ſ. is, qui recipit commiſſionem, ante ipſius receptionem. ſ. cauſam delegare, & appellatione remota procedere [*Commiſſa*] & per eũ recepta, Vin. [*vnde*] ſ. quia collegæ ſubdelegationem recepit [*Eius ergo*] hic incipias caſum [*Pro eo*]. ſ. ſolo [*Audientiam*]

29 ſecus † ſi ſimpliciter vices ſuas, vt dictum eſt, Inn. [*Recepti*] hoc dicit, quia & ſi de conſenſu ſuo dati non eſſent, is tamen, qui aliquid fecit coram eis, vt coram iudicibus, illos recuſare non poſſet. ſ. eod.

n gratum, & c. in ſinuatione. vel ponitur, recipere[n], pro aſſumere, vel eligere, vt ff. de excep. ſecundum Abb. [*Oſtendere*] ſup. & ſi admiſſus non ſit, propter hoc appellet, vt ſequitur [*Auditores*] quaſi innuat,

30 quòd ſi † fuiſſent iudices, coram eis fuiſſet cauſa recuſationis proponenda, & probanda coram arbitris, de appella. cum ſpeciali. dicit Innoc. quòd verius ſibi videtur, quòd coram primo delegato eſt proponenda & probanda cauſa recuſationis, etiam ſi ſententiam, vel totam cauſam commiſerit: quia, quouſque cum effectu ſcilicet per citationem fit iuriſdictio penes ſubdelegatum, ſem

31 per eſt apud ipſum delegatum recuſationis cauſa proponenda. ĩ. eodem licet. pro eo facit. ĩ. eodem quamuis, li. 6. fatetur, quòd alij aliter dicunt. vide

quod ſcripſi in ſpec. de recu. ſuper fine ſecundi.§. [*Qui etiam*]ſecundus articulus[*Recuſavi*]probata cã coram delegato [*Quod ſi*] hic expedit tertium articulum[*Admittere*]dicit Hoſtien. ſub hac † forma poſſe appellare eum,qui recuſat,Recuſo te ex tali cauſa, & appello,ne hac recuſatione pendente in cauſa procedas , & hoc dicit, quando notoria eſt cauſa de iure & de facto,vt li.non conte.c.2.& 3°. Remittit autem ad ſummam,eod.titu.§. quod ſit eius officium, ver.ſed corã quo,& §.ſed nec iſtud, ver.quis ſit effectus, & ver.quid ergo,ſi ſic dixeris. & ſe.[*Audire*]vel adire,in an. eſt audiri[*ad noſtram*] ſi proponitur†recuſatio coram ſubdelegato , & ipſe illam non admittet , appellet ad delegatum, qui ſi etiam non admittit,appellet ad Papam , ſecundum Hoſtien. [*Appellare*]P . Nam † hæc cauſa eſt in iure expreſſa.3.quæſtio.5.quia ſuſpecti. ℣. de app.cum ſpeciali.& ſic non ob.remotio appellationis.℣.de app.paſtoralis[*Inane*]de app. non ſolũ, libro ſexto.¶ Glo.†ar.contra.s. contrarium , & remittit.¶ Gl.[*exordium*]reſpondet per quæſtionem, quid ſit litis exordium.¶ Glo.[*niſi cauſa*]per quæſtionem reſpondet, an iudex appellationis deleget. ¶ Glo.[*iſtud*]ponit differentiam inter leges, & canones.¶ Gl.[*& ideo*]ponit dictum , cui ſignat duo contraria ſucceſſiue, & ſoluit. demum arguit, & quæſtionem ſoluit. ¶ Glo.[*non tamen*]primum rñdet per quæſtionem,& ſolutionem. ſecundò obijcit,& ſoluit.tertiò quærit,& ſoluit.ponit opi. ſolutioni contrariam,cui reſpondet. ¶ Glo.[*lex indiſtincte*]ponit ſucceſſiuè duo contraria,& ſoluit. ¶ Gl. [*maximè*] ponit duas opin. & primam approbat. ¶ Glo. [*hoc enim*]ponit dictum , cui ſignat contrarium, & ſoluit. ponit ſecundum, alleg. duo iura: in contrarium.alle.5.ponit tertium:alle. vnum.c. in cõtrarium;alleg.duo iura, & alia duo ad fi. per conuerſum. ¶ Glo. [*patet*] primò ponit vnam paritatem, circa quam quærit , & remittit. ſecundò quærit,& ſoluit. tertiò quærit,alle pro, ſoluit,ponit opin. ſol. contrariam. quartò quærit ; allega. pro & contra. ponit opin. quam reprobat , & tenens contrariam. ¶ In† tertia glo. [*ibi.§. qui operas*] ſequitur, locauit, vt cum beſtia pugnaret, ex ſena tuſconſulto Orficiano ad matris ſucceſſionem non admittebatur, ſed benigna interpretatione placuit eum admitti. ¶ In glo.exordium [*ibi,ſicut in rem*]vide de præſcrip. ſanctorum,ſuper gloſſa ſecunda.¶ In gloſſa, ideſt, Cognitionem [*ibi , dicere autem*] communiter eſt.§. ſub.l.qualem. tunc arbiter ſententiam dicit , cum pronunciat id , per quod a tota lite illos diſcedere velit. ¶ In glo. niſi cauſa [*ibi, Item diuus*] ibi princeps. Obijcientem crimina probantem non per teſtes , ſed per teſtimonia non admiſit , ſed cauſam commiſit præſidi prouinciæ,per quem illum relegari mandauit , ſi non probaret . ¶ In gloſſa,& ideo [*ibi, Ex conſenſu*] ſequitur, litigantium circa compromiſſum a præſide prouinciæ iudice dato victus poteſt prouocare[*& ibi, Arbitro*] ſequitur,ad fideiuſſores probandos conſtituto , ſi in alteram partem iniquum arbitrium videatur, perinde ab eo vt a iudicibus appellare licet. ibi ſumitur arbiter pro delegato , vt ibi not. [*& ibi,de officio aſſeſſ.l.1.*] vide de iudic. examinata, ſuper vltima glo. [*& ibi.§.j.*] vide de iudi. c.j.ſuper glo. ſecunda. ¶ In glo. non tamen [*ibi.l.3.in fin.*] ibi,iuriſdictio q eſt etiam iudicis dandi licentia[*& ibi,Solent.* §.1.] illius eſt iuriſdictio. adimere, cuius eſt dare [*& ibi.l.j.§. vltimo*]qui mandatam iuriſdictio.&c. vt ſequitur in glo.[*& ibi,more*] ille demandat iuriſdict. qui ſuo iure habet illam . ¶ In gloſſa,ſimpliciter [*ibi.l.3. infine*] vide de verb. ſignificatio. c. penultimo, ſuper tertia glo. [*& ibi l. ij.*] ſimpliciter datus intelligitur curator in Italicis,& prouincialibus datus . ¶ In glo. hoc enim, [*ibi,Legatus*] ſequitur, mandata iuriſdictione iudicis dandi ius habet : aliàs non habet [*& ibi,ſi alieni*] vide de pigno. c. fina. ſuper gloſſa penultima [*& ibi. §. vltimo*] ſi illuſtri admiſtus ſit non illuſtris, & ab eis appelletur, appellabitur vt ab illuſtri [*& ibi, Doli mali*] ſequitur, exceptio, quæ poterit deleganti opponi , ceſſat in perſona credito ris, cuius quis eſt delegatus. ¶ In† gloſſa prima [*ibi , licet is cui*] & non eſt in an. ſed fuit in compil. Gilberti, & incipit, licet is, cui , Tancre. Hoſtien. verò dixit magiſtrum ſuum dixiſſe, quòd fuerat in compilatione Bernar. Compoſtel. de his compilatio. dixi r in proemio , ſuper prima gloſſa. ¶ In gloſſa, ſecunda [*ibi, corrigit*] interdum ſub. Goffred. & Hoſtien. Hieron. ſuper Titum. v. Omne † quod corrigitur, imperfectum eſt. ¶ In gloſſa , hoc ideo [*ibi , committere*] & quæ ſit ratio , quare delegatus non ſubdelegat appella.rem.no. in ſumma , eodem titul.§.quod ſit eius officium, ver. quæro etiam, quæ ſit ratio,quòd delegatus s, Hoſtien. ¶ In gloſſa, ſi ergo [*ibi , ordinarius*] de ordinario verò intellexit Innocen.hunc text. ſed Hoſtien. per ver. † quicunque, quod nihil excludit. infra, de maiorita. & obedien. ſolitæ. in fin. dixit etiam , quod delegatus t , qui iudex eſt, vt patet in fin. huius. §. quamuis , non poſſit committere cauſæ cognitionem. C. de iudic. a iudice ; poteſt tamen committere certum articulum executorium ſiue iuris diſcuſſionẽ, puta citationem, de qua.℣.c. proxim. §. j. vel denunciationem. ℣. eod. ex litteris. facit, infr. eodem,c. fin. libro 6.§. vices . & quod dicit , non tam cognitorem , quem dare non poſſet iudex quicunque:& de hoc ſatis in ſpecu.titulo j. §. j. ver. ſed nunquid. hoc dictum Hoſtien. tenet hic Abb. qui etiam quærit, quid iuris de † examinatione teſtium , nunquid illam poſſit ſubdelegatus , vel delegatus ordinarij committere : & dicit quòd non , per decre. cum cauſam.℣. de appel. & eſt verum , quòd ſimpliciter non poteſt committere. poſſet enim imminere caſus,vbi oportet ipſum interloqui,vt ſi obijceretur teſti ex communicatio , ſeruitus, vel his ſimile,& per ſimplicem commiſſionem uideretur etiam ad hoc poteſtatem recepiſſe. ſ. c. præterea. dicit tamen , quòd ſi interrogatoria ſcripta tranſmitteret , vt illa inquirerentur a teſtibus:quia ille talis miniſter ſimplex & executor eſt , ſuſtineri poſſet per hanc litteram.vide Cle.eodem titulo c.vno,& quod ibi not. in prima glo. & quod dicam , de re iudi.cum Bertoldus , ſuper glo. ſed qualiter delegatus . Dicebat Pet. quòd ſi teſtes non ſunt in loco iudicij, ſubdelegatus rogare poteſt iudicem , ſub quo degunt, vt teſtes recipiat. C. de fide inſtrumen. iudices , & auct. apud ; & ille illos recipiet non auctoritate delegati , ſed iure communi , ſicut in præall lega.l.ordinarius , rogat ordinarium, cui non poſſet imperare , & archiepiſcopus delegat ſubdito ſuffraganei , quem non cogit.infr.titulo 2.paſtoralis.dicit etiam , quòd licet Papa notet , quòd delegatus poteſt quencunque compellere, vt teſtes recipiat,& ipſe Pet. fatetur, quòd ſic ſeruatur ; non tamen putat , quòd id de iure poſſit , ſed ſolùm rogare [*& in fine*] pro eo,quòd ſit ſuſpectus,quod verum eſt , ſi de conſenſu partium datus ſit. ¶ In glo. exordium [*ibi , reſcriptum*] & quo ad interrumpendam præſcriptionem , vt in l. hic alleg.[*& ibi, Litigioſa*] quo ad perpetuandum annales exceptiu. dicitur exordium † libellus principi oblatus. C. quando libel. princip. oblat. per totum , Innocentius [*& ibi, Lit. conteſta.*] de hoc infra de verbo

.de verbo.ſignifica.ex parte.2.& ſic ſumitur hic ſecundum Hoſti.ad hoc . ff.de in ius vocan.quamuis.ff.rem ra.l.amplius,& l.quo enim,& C.ſi ex delic.defunc.l.vna [*& ibi, Cum iudices*] quod dic infra eodem tit.c.j.in principio, lib.ſexto [*Et in fi.*]Vincen.& ex tunc non exigitur cautio rati. ff.de procura.Pompo.§.rati,Hoſtien.¶ In gloſſ.[*ideſt*] quod nõ placet,ſi intelligas eodem † tempore,quia mẽs verbi præcedentis,liberius,contradicit,& mens iurium.ſ.de reſcriptis.capitul.vlti. eodem titulo.diſpendia,libro ſexto.℣.de ſequeſtra.poſſeſ.c.1.dic ergo,diuiſum,ideſt vnum per ſe. & reliquum per ſe. primo lit.exordium:quo expedito medium : quo expedito finem. & huic intellectui concordat Innocen.& Hoſtien. ¶ In gloſſ. [*niſi cauſa,ibi,illud*] de hoc.℣.de offic.ordi.quòd ſedem[*& ibi,ſecundum † canones*] dicit Hoſtien.quod id,quod lex dicit de iudice appella. non inuenit correctum ſecundum canones,quo ad ordinarios , niſi per cõſuetudinẽ quæ dici poſſet verius corruptela, cum & in fraudem fiat , & impediat appellationes gradatas. infra de appellatio.dilecti,vltimo. Et vide de hoc vltimo in ſpecu.de appel.§.nunc tractemus, ver.ſed ſecundum præmiſſa.primum vero dictum Hoſti. reprobatur expreſſe.infra de officio ordi. paſtoralis,& c.vt litigantes,libro ſexto.& de appel. Romana.§.2.eodem libro [*& in fine*] infra de reſti.in integ.ex literis. ¶ In gloſſ. [*hoc non,in fine*] Idem Innocen.quod verum , niſi propter iuriſdictionem , quam ſibi reſeruauit,ad eum tũc appelletur.infra. §.porro,ſecundum Hoſtien. ¶ In gloſſ. [*non ſtatuit , in fine*] & ſic quod dictum eſt in verſi. dummodo , non continet neceſſitatem , ſed tantum prouiſionem. ¶ In gloſſ. [*& ideo,ibi,A iudicibus*] vbi de hoc [*& ibi. Compromiſſarijs*] quia † voluntate,non iuris neceſſitate adeuntur.infra eodem.ab arbitris,lib. 9. [*& ibi,Non ſuſpectum*] infra de reſcriptis, ſtatutũ. §.aſſeſſorem, libro 6.vnde † dicebat hic Innocen. quod iudex poterat, quem volebat eligere , ex eo maxime,quia ex eius facto obligatur. C.de aſſeſſ.l. 1.& l.nullus iud.de hoc infra de vita,& hone.cler. cum ab omni,& in ſumma eodem titulo, ante ſi. ver.conſulo,Hoſtien.& de hoc. in ſpecu. de aſſeſſore.in princi.vbi etiam tractatur , an clericus aſſidere poſſit in curia ciuili.¶ In gloſſ. [*non tamen, ibi, A† lege*] & quæ.l.vel ſenatuſconſulto ſpecialiter x tribuuntur,mandata iuriſdictione x non transferuntur.ff.de officio eius, cui man.eſt iuriſdictio.l. 1.Hoſtien. [*& ibi,Licentiam*] licentiam habet a iure legatus principis , & ibi dicas ſecundum Ioan. [*& ibi,Committit*] iunge quod not.in ſumma , eodem titulo.§.quæ delegari poſſunt,ver.quid ſi ſimpliciter committat,& ſecundum Hoſtien. [*& ibi, Sed nunquid*] hoc†expeditum eſt,quòd poteſt, & ꝙ ad eum tunc appellabitur,infra eodem.ſi delegatus.§.vlti.libro 6. [*& ibi,Ad cognitionem*]hoc verum quando mera executio committitur,vbi ex vi cõmiſſionis non habetur cauſæ cognitio : aliud, vbi retinetur,vt hic,vbi ex vi retentionis,& ex vi appellationis factæ,& ex vi huius interpretationis recuperatur iuriſdictio,argumen.ff.ad turpil.l.j. in fin. y & infra de appella. vt debitus, y Hoſtien. ¶ In glo. [*lex,ibi.l.vna*] vbi de hoc . & C.de iudi.l.fin.in fin. ¶ In gloſſ.[*maxime,ibi,Vt† debitus*] iſta decre.prohibet appellari ante ſententiam , niſi ex rationabili cauſa:ſed non per hoc remouet hanc diſtinctio.vt z ſi hæc clauſula ſit in literis, z appelletur ad delegatum , ſi non ſit appelletur ad papam : imo ſit iſta vna de virtutibus clauſulæ hoc dixit Innoc. ſed ſibi non placuit. Hoſtien.vero penitus placet,quí dicit,quod gloſſ.maxime,deſtruit text. Vnde tollenda eſt illa ſubauditio,de,maxime, præcipue cum in decre.vt debitus, nulla fiat mentio de hac clauſula.Miratur ergo,qua fronte dicitur ius illud tolli,de quo nulla penitus ibi fit mentio . deficiunt enim hæc verba,& mens.vbi ergo hæc duo cõcurrunt,quod ſit delegatus cũ hac clauſula, & quod delegauerit non in totum , ad eum appellabitur : alias ad papam ſecundum eum [*& ibi, Aliſi*] Hoſt. præciſe,& Abb.& Pe. [*Et in fine*] argumen.infra eodem ſi delegatus,In fi.vbi nil dicit de clauſula appel.remota. Et vide quod de more cancellariæ ibi dicam in gloſſ.mirabile.& ſi hanc opin.tenes,dicere potes,quod ſit ſpecialitatis ratio , quare hic nõ appellatur ad papam , ſicut alias omiſſis multis medijs,quia habet appellans iudicium papæ paratum in perſonam.ſ.delegati ſubdelegantis.ad hoc facit,quod ſequitur ibi,vt parcatur laboribus partium,& expenſis. ¶ In gloſſ.1.[*coram,in fine*] infra eodem.ſi contra vnum,libro ſexto,& notabat hic Hoſtien.quod ibi dixi in gloſſ.antepenul. ¶ In glo. [*Hodie,in fi.*] hæc gloſſ.eſt contra textum ſecundũ Hoſtien.& ſecundum eum delenda. ¶ In glo. [*hoc enim,ibi,A principe*] habet † enim iuriſdic. partim delegatam,partim ſubdelegatam; & talis miſtura facit eam totam cenſeri ſubdelegatam quo ad ius ipſius,ſed non quo ad ius ſuperioris. rationem vide in ſumma,eodem titu.§.quod ſit eius officium ver.ſed quæ eſt ratio, Hoſtien. & infra tangam ſuper vlti.gloſſ.huius.§.[*& ibi,literas*] vbi dominica †trahitur ad ſabbatum:ſed illud facit neceſſitas, & cõtinuatio ieiunii. poſſet etiam dici,quod quo ad ordines ſabbatum dignius eſt , quam dominica,& ibi de hoc in quarta gloſſ. [*& ibi, Cum ſuper*] ibi iuriſdictio efficax trahitur ad efficacem:ſed illud facit voluntas contraria poteſtati [*& ibi,Ex literis*] hæc duo†iura loquuntur in onere , quod eſt aa annexum rei.de aa priuilegio , vel onere perſonabb li bb dic vt infra de regulis iuris.priuilegium,libro ſexto [*& in fi.*] facit de iure patro.ca.vno.2.reſpon. & quod ibi not.Colligebat†etiam hic Abb. plura alia argumenta , quod minus habet ſucceſſor ; & quod qui plus habet,minus poteſt. Item quod fu niculus duplex fragilior , quam ſimplex . Item ꝙ plus valet vna ratio,quam duæ.Item quod vtilius eſt non acquirere,quam acquirere . Itẽ quod vnũ fortius eſt duobus. Item quod delegantis reuerentia non debetur delegato . Item quod qui totum vult,totum perdit. Item quod qui ſe humiliat annullabitur.Itẽ quod fortius vincitur a minus forti.Item not.quod viciatur vtile per minus vtile,ſuper quo dic vt plene not.& dixi,infra de regulis iuris.libro ſexto.¶ In gloſſ. [*patet,ibi,Reuocare*] Expeditum eſt.infra eodem.quamuis,libro ſexto [*& ibi, Partem*] quaſi text.loquatur † de eo,qui commiſit totum,& ſic etiam intelligunt Innocent.& Hoſti. ſed melius mihi videtur, quod textus decidat hũc caſum loquendo de illo,qui commiſit partem,cũ de alio non eſſet queſtio per ſuperius dicta.& hoc placet Vincen.Pe.& Abb. [*& ibi,parem*] Hoſti.qui †dixit cum.T.ad ſolum collegam appellandum , dicit,quod hæc non eſt paritas,cum ille delegatus ſit principis,& ſic remanſerit: iſte vero ſubdelegatus. Dicebat autem ſic occurri laboribus partium dicebat † etiam , quod tunc ex virtute clauſulæ , quod ſi ambo,ipſe ſolus cognoſcet , cum notoriũ ſit impedimentum collegæ:& ſi pronunciat bene appellatum,ſolus procedet in principali: ſi male, condemnabit appellantem in expenſis, & ad ſubdelegatum remittet,qui ſi remiſſionem nollet, ſi mul procedent [*& ibi,Concilium*]cui metropol.preeſt.infra de accuſationibus , ſicut. huic poteſt reſponderi ſecundum Hoſtienſem , quod in † concilio non punitur metropol.dicit etiam ſe non in-

uenire

uenire iure cautum,quod de metropoli. ad concilium appelletur, licet de culpa eius quæratur in concilio,non ut per episcopos puniatur, sed vt superiori nuncietur.infra de præbendis,graue,§.metropolitani bb [*& ibi,Interesse*] ad idem,infra de appella.capitu.pe.libro sexto [*& ibi,Ad Papam*]Idem si duo † sint delegati,& vnus deleget totum , & alter eidem,vel alteri partem, secundum Ioannem. alleg.C.de appel.præcipimus,in fine, Idem Goffr. [*& ibi,Lau.*] & Innocen. [*& in fine*] sic terminatur. infra eodem.si duo ex tribus,libro sexto. ¶ In glo. [*supra eodem,in fine*] vel supra hoc eo §.legendo per modum conuersum,sic:scilicet quod potest ex iurisdictione sibi a condelegato commissa , non potest ex iurisdictione sibi a principe delegata, ac si dicat respectu illius posset,sed respectu istius non potest,secundum Vincen.Pet.& Abb. & si dicas, quare supra præponderatur subdelegata,& hic delegata : respondent . ibi agitur de commodo delegati.vnde subdelegationem recipiendo illi dupli ci honori renunciat , de quo dictũ est.§.sed ista cõ missio non præiudicat primo deleganti, cum ad eũ a suo delegato debeat appellari . vnde appellabitur, etiam si aliam iurisdictionem miscuerit,ad ipsum papam de ipso . ad hoc. infra de arbitris cum tempore,& quod not.infra eodem . si duo,libro sexto.in glos. 2. ¶ In glos. [*concludit in fi.*] qua si velit glos. quod duo tantum fuerunt articuli quæstionum.primus de solutione contrarietatis. secundus de solutione quæstionis ex facto emergentis.& hoc satis potest tolerari, & commisceri, vt duo fuerint principales articuli, & secundus sit trimembris,vt dixi in prin.

bro sexto,quod an sit verum,cogita,& vide infra Ioan. And. quid innuat.

K ¶ Recipiat.Ne suam iurisdictionem impediat.& vide infra in glos.hoc enim,& super illa Ioan.Andre.& super illa glo. contra te,in fi.

l ¶ Sabinus.Et l.parietem,ff.de serui.vrb.prædi. & vide in ca. in re communi,de regu.iur.lib.6.

m ¶ Quidam.Pro ista opi.facit,quod nota.supra in ver.quid si ambo.

n ¶ Recipere.Vide Albe.de Rosa.in eodem verbo dictionario suo,& latius Brixi.in repertorio suo in eodem verbo.

o Et 3.Contra.not.Ioan.Andre.in capitu. 2. vt lite non contesta.super glos.1.& in c.1.in glo.præpostere,& in c.significauerunt,in glos.no.quod de testi.& de appel.dilectæ,in glo, inepte. pro isto dicto facit, quod not. de elect. cum nobis olim , in glos.not.quod,& de appella. bonæ in glos.super versi.ne quis: sed ista iura loquuntur in appella.extraiudicali;hoc in iudiciali.

p ¶ Appellare.Ad istum finem vide quod not.Innocen.in cap. cum speciali , de appella.vbi dixit quod eo, quod appellans probat se propter dictas causas appellasse.licet non probetur causa suspicionis,' cassabitur factum post appellationem. Bald.

q Iurisdictio.Vide late Bar.& omnes scribentes in l.1.ff.de iurisdi.om.iudi.

r Dixi.De duplici compillatione decreti vide Ioan.Andre.in Hieronomiano in vltima parte,& in vltima charta.

s Delegatus.Et appellatio non potest remoueri ab alio, quam a principe,vt iuris regulis derogetur, sed per inferiorem remoueri potest,vt iuri deseruiatur,& vide ad hoc.l.fin.C.de sen.& ibi Bal.& vide bonam glo.in auth.de iudi. §.pe.col.6. & Bar.in l.1. alle.hic in glo.

t Delegatus.Ordinarii.s.quia in principis delegato nullum dubium sed in delegato ab ordinario , vel etiam delegato papæ.

u Excep.Vide Bar.in l.edita , & ibi late Decius multa allegat. C.de eden.

x Iurisdictione, Gloss.tenet, quod delegatus non potest dare subdelegato licentiam subdelegandi.contrarium,tenet glo. & ibi super illa latius Ioan.Andre.in capitu.is cui , de offic. delegati. libro sexto,& in specu.eodem titu.§.2.ver.quid si delegatus.& idem Barto.in l.more,& in l.solet, & ibi gloss. ff.de iurisdictio.omnium iudi.& vide Cy.Barto.Baldum.& Sali.in l.a iudice.C.de iudi.

y Debitus.Imo etiam commissa executione delegatus reassumit illam, quam commiserat,in causam.c.significasti. supra eodem titulo. vbi vide glos.& super illa. Ioan. Andre.& ad prædicta vide in decisione Rotæ.quæst. 395. & vide ad materiam huius.§.Barto. in l.iurisperitos, in prin.post Iaco.de Are.ff.de excu.tu.

z Litteris.Vtrum,quod dicitur in §.porro, quod cum delegatus a papa cum clausula , appellatione remota , subdelegat , a quo subdelegato appelletur , si delegatus a iurisdic. sibi reseruat, quod non ad papam,sed ad delegatum oportet appellari,habeat locum in delegato legati,vide quod no.Ioan.Andre.in c.cum Bertoldus,de re iudica. & ibi in vna so. etiam not.an valeat ista appellatio ad papam , & dixit quod sic,quod valet processus,si non opponatur.no.etiam de hoc quod hoc dicit Innocen.in capitu.vt debitus, de app.in effectibus clausulæ appellationis remotæ. & pro ista opi.Innoc. optime facit text.in c.si delegatus,in fin.& in c.si is cui,& in c.si a subdelegato,per locum a speciali,lib.6.

aa Personali. Vide in l.quia personale.ff.sol.ma.per omnes scribentes.& vide omnino Ancha.in regula priuilegium,in sua repe.de reg.iur.in 6.

bb Metropolitani. Et ibi vide Io.And.& simile quod haberur. ẽ.de elec.significasti.

ADDITIONES.

a Concordant.Et iura non sunt de facili corrigenda,de elect. cum expediat,libro sexto,& omnino sunt,si possunt, ad concordiam inducenda,vt in prima constitu.C.§.quibus,ibi,ni si aliqua subdiuisione, &c.& C.de inoffi.do.l.1.cum si.& vide in c.1.de consti.libro sexto,& Barto.in l.omnes,præalleg.ff.de iusti.& iure.

b Appellatione remota. No.tamen text.singularem in l.fi.C. de sen.& interlo.omnium iudicum , iuncta glos.ibi, & ibi Bartol.& Bald.& vide etiam Bald. Moder.in capitul.1.de rescrip.

c Examinandas . Ista examinatio videtur sapere iurisdictionem : quia examinare est de veritate se informare,vt probatur in multis iuribus . de examinatore autem testium , quid iuris, videbis infra super glos. si ergo , & ibi remissiones.

d ¶ Mandatum . Et si mandatum excedat, quomodo cum actus sit nullus, sit necesse appellare, vide Ioan.infra in glos.vt si mandata,& vide de re iudic.quod ad consultationem , in glos.final.& super illa Ioan. Andre. vbi maxime in princip, videtur not,contra id , quod hic infra dicit.

e ¶ Determinatio. Dictio ista,dummodo,an materiam sapiat, an conditionem , vide Ioan.Andre.de vsu pallij. capitu.exuarum , in glos.materiam,& glos.quæ incipit,quæro in c. non potest,de præben.libro sexto , & Barto.in l.quibus diebus.§.Termilius.ff.de condi.& demon.

f ¶ Legalis subtilitas.Vide pulchre Lancelotum Decium in l. illam.C.de colla.in suis recollectis.

g ¶ Appellare.Vide.l.Carmelia.ff.de iure patro. & in l quædã mulier . ff.fami. ercis. & glos.in l.1.C.quando prouo.non est ne.& ibi Cy.& docto.& Io.And.in spec.de sen.§.vr autem ver.in iudice appellationis,vbi ponit , an appellans isto casu condemnetur in expen.& vide de iudi. exhibita, & vide Ioan.Andre.de re iudic.quod ad consultationem , super glo.prima.

h ¶ Parata.Vide Inno.in c.non nulli.supra de rescrip.in addi. & Io.Andre.ibi, & in capitu.is cui, de officio delegat.libro sexto.

i ¶ Absoluet.Sed videtur,quod etiam circa reuocationem expressam id possit,quia faciendo aliquem actum in cum,videtur illum reuocare,& sic absoluendo illum, facit quod not. Ioan.Andre,eodem titulo,ca,quamuis ,& c.si delegatus,li-

procedat,numero 18.

Impedientem die statuta procedere puniet delegatus,ibidem.

2 *Excommunicatio tenet etiam ex iniusta causa.*

3 *Malitia quando dicitur in subdelegare volente , & quibus probabitur modis,nu.20.*

4 *Subdelegare etiam non ex necessaria causa potest delegatus, ad verb.necessitate.*

5 *Citationis officium potest cuilibet demandare delegatus , etiã legati,nu.6.*

Est hic articulus non habens cognitionem annexam , ibidem.

7 *Delegatus legati quo casu possit quem cogere recipere quod ei subdelegat.*

8 *Delegatum posse mulctare,elicitur hic argum.*

9 *Exequi sententiam potest iudex post appellationem , quæ fuit inhibita,nisi posteriores iudices inhibeant.*

Executio sententiæ facta non reuocatur,& quo casu, ibidem. in fine.

10 *Quibus casibus appellatione interposita non impediatur , & nu.9.& 11.12.& 13.*

11 *Leg.si cuius ff.de appella. reci.leg.a proconsulibus , & leg. quoniam.cap.decreto. 11.q.6.intellectus.*

Appellatio vtrum sit recipienda,quando iudex,ad quem, debeat cognoscere,eod.nu.ver.nec obstat.

12 *Appellationis causæ commissio papalis ex certa scientia non infert iustam appellationem esse.*

13 *Inhibere iudici,a quo,quando papa , & quando inferior eo, ne procedatur ad executionem sententiæ,possit .*

Appellatio iusta si dicatur, non sequitur , ergo non debet amplius de appellationis meritis inquiri,ibid.

14 *Appellatio vtrum sit recipienda , cognitio præcedit illam, qua quæritur,iusta ne,an iniusta sit appellatio,prior autem cognitio fieri potest absente parte,ibid.*

15 *Appellationis causam ex certa scientia committere quando dicatur.*

Appellationis remotæ mentio quo casu facienda,ibid.

16 *Reuocare,pro suspendere.*

Concumatem punire iudex potest etiam postquam præsentauit aliud rescriptum,& qua ratione,ibid.

17 *Subsistere,pro resistere,& supersedere sumitur.*

18 *Informationem non impedit executio demandata.*

Et si,pro quamuis,ibid.

19 *Efficere,quasi efficaciter obtinere,vel facere.*

Executor qui est delegatus,an appellare possit,ne sententiam exequatur contra suam conscientiam , ibid.& nu.34.ver. dicit ergo.

20 *Coniecturæ quando admittantur.*

21 *Procuratum impedimentum non excusat.*

Supplementum ad contextum,ibid.ad verb.reportet.

22 *Dies pro cognitione in ea facienda.*

Figura.

23 *Partes pro parte.*

Numerus multitudinis pro singulari,ibid.

24 *Epilogus,& suffragium glos.nu.25.*

Subdeleget an impeditus in prin.& nu.26.

Iudici se exoneranti an credendum,ver.de vaca.mun.& nu. 26.& 27.

Ad iudicandum an & quis possit astringi.§.1. & numero 27.§.1.

Executioni sententiam iudicis appellationis quis mandet.§. 3.nu.27.§.vlti.& nu.28.

Executioni quæ mandetur.§.4.

Iudex delegatus mulctare potest malitiose prorogantem iudicium.§.pen.& nu.35.§.2.& seq.nu.

26 *Additio glossarum,& nu.subsequentibus.*

27 *In deteriorem partem notoria accipiuntur.*

Iudicare quando quis cogendus , ibid.ad verb.iudicium,vid. supra,nu.1.

28 *Executionem sententiæ quando primarij , & quando iudices appellationis facere debeant,vel possint, & quando neutri .*

29 *Iudex ab executore distinguitur.*

Executorum multæ species,& quæ ibid.

30 *Executor mistus æquiparatur iudici.*

Exceptiones coram se propositas tenetur iudex admittere,& vtrum executor & quis & quo casu , ibidem , & numero 32.

Appellatene quis possit ab executore ,& quo, quaque de causa,ibidem.

Legis,& si non cognitio,hic allegatæ intellectus.

Executor quando & quis recusari possit , ibid.& quo ordine procedat,nu.32.

33 *Modum qualiter excedat executor,remiss.*

34 *Conscientiam suam quis non tenetur obedire cuipiam , neq; contra eam venire debet,& supra nu.19.*

Gloria nostra testimonium conscientiæ nostræ.

35 *Contra iustitiam idem.*

36 *Edicto, nequis eum , qui in ius vocauerit , non tenetur pars , quæ procurauit absentiam iudicis.*

37 *Appellatione remota quibus casibus procedatur.*

Appellatur etiam, quando appellatio remouetur in casibus expressis in iure,& in alijs etiam, licet in his non cogatur ei deferre iudex,ibid.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus papæ,nisi se malitiose exoneret, subdelegatum compellit ad causam recipiendam, & citationem faciendam , & cum qua modestia:non tamen collegam , nume.4.vide numero 27.ad verb.iudicium,interueniente malitia potest appellari.*

Iurisdictio iudicum primorum,quod pertinet ad executionẽ , suspenditur , si papa scienter committit appellationem interpositam a sententia iudicum datorum cum clausu.appe. remo,ibid.

Executio sententiæ sit ab ordinario ad mandatum delegati, quam etiam scit iniustam , ibidem, an hoc indifferenter procedat,

CAPVT XXVIII.

1 Pastoralis. Casus. Delegatus papæ,nisi se malitiose exoneret, subdelegatum cõpellit ad causam recipiendam, & citationem faciendam : deferre tamen debet dignitati, & personæ . hoc primo, & secundo . tertio dicitur, quod si papa scienter committit appellationem interpositã a sententia iudicum datorum cum clausula, appellatione remota,suspensa est interim quo ad executionem primorum iurisdictio.quarto ibi, quia vero,dicitur,quod ordinarius ad mandatum delegati exequitur sententiam, quam etiam scit iniustã. vltimo ibi,cum autem , dicitur , quod delegatus, qui impeditur die statuta procedere, partem hoc procurantem puniet, & quantum ad diem illum causam committet [*Malitiose*] vbi hoc constat, licet possit committere, non potest compellere secundum Inno.secundum quem, si eo† casu vellet compellere, posset ab eo appellari. vnde dicit Vincen.infra capitu.fi.quod si propter hoc delegatus excommunicat,tenet excommunicatio , licet male faciat.grauatus enim poterat appellare.sed quã
2 do† dicetur malitia dicunt Pet.& Abb.hic , quando sine causa subdelegat. hoc non placet Inno.& Hostien.alij , quando subdelegat his, qui non audent facere processum,hæc non placent Hostien. nam & minus perito subdelegare potest , dum tamen perito.supra eodem, si pro debilitate . Item quamuis iudex debeat ius reddere omni timore postposito. 11.quæstio.3.quisquis, & capitu.nemo peritorum,non tamen est reprobabile,si subdelegat ei,qui securius procedere possit , ad hoc supra capitul.significasti . Exponit ergo Hostien. Malitiose i.in fauorem vnius partis , & læsionem alterius.supra de rescrip.ad hoc. quod hodie facere non posset sine pœna,de re iudi.cum æterni.vel quia taxionarius est secundum Ia.quasi dicat, habet delegatus causam coram parte,vel partis amico:tractat cum illa,quod deleget,vel delegari procuret illam causam amico delegati: & ipse subdelegabit causam partis ipsius amico ipsius partis, & sic tractant,& inter se conueniunt.Hęc vera,vbi de hoc constet : alias dolus non præsumitur,ut in
4 gloss. [*Renitentem*] non tamen † collegam suum : quia par in partem &c.de elect.innotuit,Hostien. [*Necessitate*] de mente iuris forte non licet aliter subdele-

ſubdelegare ſecundum Hoſtien. Fatetur tamen, quod communis & celebris opinio habet contrarium, ſecundum quam ſubaudi, maxime [*Deferat*] ſupra eodem ſane. 2. & infra eodem. lib. 6. [*Item cum*] ſecunda pars [*ſuperius*] ſupra 1. reſpon. & idem. ſupra c. proxi. intentionis [*Citationis*] potuit eſſe dubitationis cauſa: quia ante citationem non videbatur perpetuata iuriſdictio, Abb. 5 [*Cuilibet*] tertio† vel collegæ; & expedit interdum ſic fieri, de quo remittit Hoſtien. ad ſummam, eodem, titu. §. quod ſit eius officium, a princip. vſque ad ver. ſed per quem. ¶ Quærit Hoſtien. an delega 6 tus† legati poſſit citationem delegare? reſpondet q; ſic, cum ſit certus articulus non habens cognitionem annexam: quia hoc poteſt facere, quia iu- a dex. ſupra capitu. proxi. [a] & rebellis, vel impediens coerceri poſſet per iudicem, qui commiſſit. ſupra eodem titu. capitu. 1. imo & arbiter citare poteſt per nuncium, vel epiſtolam. ff. de arbi. diem. 1. rñ. 7 & l. ſi interpellatur. §. penulti. ¶ Sed † quid ſi is, cui delegatus legati committit, renuit parere? videtur quod poſſit cogi, ſi aliter iuriſdictio non poſſit expediri: alias non, de re iudica. cum Bertoldus, ver. poſtmodum. 11. quæſtio. 1, peruenit. C. de ſportul. l. 2. & de defen. ciui. l. defenſores. 2. & infra eodem. ex litetis, vbi de hoc [*Ac punire*] argumen. delega 8 tum† poſſe mulctare, & infra. §. fin. Innocen. & Hoſtien. [*Præterea*] 3. pars. & ſic conſtrue. præterea cum a ſententia &c. vſque ibi, emanauerunt [*Poſtulaſti*] ſi ad mandatum &c. [*Inhibita*] & ſic non 9 obſtante† app. poterat exequi, & ſine pœna, quod etiam colligebant Pet. Jac. & Abb. ex hoc. §. & de hoc de appella. paſtoralis & c. vt debitus [*Iudicum*] & reſpondetur, quod non. priores tamen iudices ex mandato iuris abſtinebunt ab executione ſententiæ. quomodo ergo procedent iudices appel. reſpon. citabunt partes, & cognoſcent de meritis appel. Sed dices, eadem ratione citabunt iudices, ad quos eſt appellatum; & ſic adinuicem ſe impedient. ſupra ca. 2. reſpondet Innocen. hoc falſum, cum ipſorũ ſit iuriſdictio reuocata, vt hic, & C. de executione rei iudi. ſi vt proponis. verius putat Hoſtien. quod poſteriores poſſunt mandare prioribus, ne procedant, quod dicit ex ſequentibus colli b gi. ad idem. ſupra de reſcr. dilectus. [b] 2. in fi. [*Retarda ri*] ergo, ſi iam facta eſſet, non reuocaretur, Abb. [*Vt priores*] a quibus extitit appellatum [*Reſpondemus*] mirabilis videtur hæc reſponſio. nam, ex quo 10 † appellatur a diffinitiua, etiam antequam recepta ſit appellatio a ſuperiore, omnino ceſſari debet ab executione, etiam ſi nõ recipiat appellationem iudex a quo. quod dic, vt infra de appell. non ſolum, libro 6. præterea in hac reſponſione papa eſt ſibi contrarius: quia dicit, quod committit ex certa ſcientia, & poſtea dicit appellationis merita debere diſcuti. ſi enim ſciuit bene appellatum qd vltra debet. Item quare committit, ex quo ei conſtat, ſententiare debuiſſet. ff. de iudi. de qua re, de cauſa poſſeſſionis, cum ſuper, & laboribus & expenſis parcere. ſupra capitu. proxi. §. porro. ad hoc poteſt reſponderi, quod quantuncunque appelle- tur a diffinitiua, & certum ſit appellationem tene c re, vel ſaltem de iure, vel de facto dubium [c] eſt, an teneat: ſemper debet ſuperſedere executioni, & 11 ſic poteſt† intelligi. ff. de ap. re. ſi cuius, & C. de ap. a proconſulibus, & l. quoniam. 2. quæſtio. 6. decreto. in quibus dicitur quod iudices, qui non defe- d runt appellationibus, puniuntur. [d] vbi vero certũ eſt, q; appellatio eſt nulla, vel iniuſta, poteſt ſentẽtia executioni mandari: vt quia notorium eſt crimen, de quo quis eſt condemnatus: vel ipſum in iure confeſſus, vel talis eſt, qui appellare non poteſt, vt inſignis latro, vel ſeditioſus. ff. de appel. conſtitutiones. C. quorum appella. non reci. l. 1. & 2. & per totum, in authen. ut nulli iudi. §. illas vero, & ſe. col. 9. & de appell. Romana, libro ſexto. §. finaltem poſt ſententiam, ubi de hoc. 2. quæſtio. 6. §. ſunt quorum. uel quia appellatur ſine cauſa, ubi eſt cauſa exprimenda, puta ne hæres in poſſ. mit. uel ne teſtamen. aperiantur. ff. de iniu. rup. te. li. 6. §. hi autem omnes. nec ob. ſi dicas, quod ubi quæritur, utrum appellatio ſit recipienda, vel non e hoc habet cognoſcere [e] iudex appella. & non is, a quo eſt appellatum: quia hoc eſt verum in dubio: ſecus in præmiſſis caſibus, in quibus notorium iuris eſt, appellationem non tenere. vnde non eſt ad iudicem vel ad aliam indaginem recurrendum, ut patet in eo, quod legitur & not. ſupra de filiis presbyte. quoniam. in his ergo omnibus caſibus poteſt intelligi, quod iudex, a quo appellatum eſt, poteſt ſententiam ſuam executioni mandare. uel dic, quod etiam delegatus, cui ſcribitur, appellatione remota, poteſt ſententiam ſuam ſine pœna f executioni mandare, quod non poſſet, ſi appella- tio remota non eſſet, ut ſupra dixi. [f] Sed & in præmiſſis caſibus, in quibus ius prohibet appellare, ſi papa ex certa ſcientia appellationem recipiat, & ſi ſuper ipſa cõcedit literas, forte aliquod ſecretum ſciens, quod iudex, a quo appellatum eſt, ignorabat, argumen. ſupra de æta. quali. ad aures, omnino debet iudex ſuper hoc certificatus ab executione ceſſare, ut hic. uel melius dicas, quod ſufficit de appe. interpoſita mentionem fieri, & ſuper ipſa literas concedere. Nam poſtquam fuerint iudici p̃ ſentatę, etiam ſi notorium ſit appellationem non tenere, iudex tamen, a quo eſt appellatum, non p̃cedet. ſupra de reſcrip. 2. §. fin. infra de reſti. ſpo. audita, in fin. ſecundum Innocen. cuius eſt tota iſta g gloſſ. ſ ueruntamen ſecundum Hoſtien. quod ad effectum ſemper requiritur, quod ex certa ſcientia committatur, alioquin opponi poterit de ueritate ſuppreſſa, & falſitate ſuggeſta. ſupra de reſcri. ſuper literis. ad hoc autem, quod ſupra obiectum eſt, quod papa uidetur contrarius ſibiipſi, reſpon. non eſt uerum: quia bene poſſet iniuſtam appella 12 tionẽ ex certa ſcientia committere. unde non† ſequitur, ex certa ſcientia committit, ergo iuſte appellatum eſt. ſed nec ſequitur, iuſte appellatũ eſt, ergo non debet amplius de meritis appellationis inquiri. nam bene poſſet eſſe iuſte appellatũ propter acta prioris iudicii, & tamen in principali cõdemnaretur appellans, ut patet in eo, quod legit & not. infra de fide inſtrumen. cum Ioan. here. §. 13 fin. ſecundum Hoſtien. Sufficit† igitur, quod papa h ex certa ſcientia [h] appellationem recipiat, & alij finaliter diſcutiẽdũ cõmittat, quod in ipſo ſpeciale eſt. Patriarcha. n. aut alius iudex ordinarius hoc facere nõ poteſt. imo oportet quod antequam de principali cognoſceret, & ipſum cõmitteret prius cauſa cognita & præſentibus partibus, quod iuſte appellatum ſit, diffiniret, & hoc ante ſentẽtiam, & poſt in dubiis, ſed nec poſt ſẽtentiam in notorijs poteſt executionem inhibere, niſi cognoſcere cœperit, utrum appellatio ſit recipienda, ut patet in eo, quod legitur & no. de app. Romana. §. cum autem, & §. ſi uero, & §. quod ſi obijciatur, & §. ſinautem poſt ſententiam. per quæ patet ſecundum Innocen. qui plura alia hic not. per prædictos. §. ſatis expedita, quod eędem obiectiones, & reſpõſiones poſſent fieri; nedum ubi a diffinitiua ſententia, 14 ſed & ubi a grauamine appellatur. Illud † autem i notandum ſecundum Innoc. [i] quod illa cognitio utrum. ſ. appellatio ſit recipienda, uel non, præcedit illam, qua quæritur, utrum iuſta, uel iniuſta ſit appellatio.

appellatio. & hæc prima cognitio poteſt fieri etiã parte abſente. ff. de admi. tu. chirographis. §. fin. ff. de appel. reci. ſi cuius. ff. nil nouu. app. pen. l. vni- k ca. Idem [k] Hoſtien. [*Ex certa ſcientia*] quia† ſcit iudi 15 cem principalis cauſæ fuiſſe datum cum clauſula, app. remota, Io. & hæc lec. placet, & ſecundum eam ſummaui. ſed Hoſtien. dicit certam ſcientiã, quando in litera nil tacetur, quod illam reddat ſurreptitiam. Fatetur autem, quod ſi contra iudicem, qui executus eſt, impetraretur, vt puniretur, de appel. in primo reſcripto remota facienda fuiſſet mentio, ſecundum Iaco. [*Committimus*] ſpeciale eſt in papa ſecundum Innocen. Hoſtien. & Pe. & Abb. & dixi in mag. gloſſ. & ſic non ob. de appell. Romana. §. quod ſi, libro ſexto. & vide quod ibi di 16 cam ſuper verbo, archiepiſcopus [*Reuocare*] i. † ſuſpendere, vt ſequitur. ¶ Quærit Egi. delegatus citauit reum, qui fuit contumax. tandem venit, & coram delegato cautionem præſtitit de ſtando iuri demum antequam condemnaretur alteri parti in expenſis, præſentauit aliud reſcriptum expreſſe reuocans primum; quæritur, an poſſit illũ nihilominus condemnare? & videtur quod non: quia ex certa. ſcientia reuocata eſt iuriſdictio, vt hic. ipſe tenet contrarium, cum alias puniat contumaciã, l qui non eſt iudex, de app. ſi duobus, de reſcrip. [l] c. vlti. [*Vt interim*] mitigat verbum præcedens, Goff. [*Quia vero*] quarta pars [*Ipſam*] ſententiam [*An ſit* 17 *ei*] ſ. delegato, & tunc dic† ſubſiſtendum. i. reſiſtendum, vel ei ſ. executioni; & tunc dic ſubſiſtendum. i. ſuperſedendum [*Cognitio*] non impedit 18 †informationem. ſupra de reſcrip. cum contingat & dic cognitio, an ſententia ſit iuſta, vel non [*Ordinarius*] cuiuſcunque ſit gradus [*Delegato*] qui gerit vicem papæ. ſupra eodem. ſane. 2. [*Et ſi*] pro quamuis [*Sententiam*] latam in ciuili, & hoc eſt planũ. Sed quid ſi criminaliter accuſatus ſit iniuſte damnatus, & mandatur alicui, quod illam ſententiam exequatur, & executor bene ſcit, quod eſt damnatus iniuſte, nunquid teneatur ſententiam exequi? Aliqui dicunt, quod ſic. pro quibus facit. 23. quæſtio. 1. quid culpatur. ff. ad l. Aquil. liber homo. 2. Innocen. dicit, quod non conſuleret in perſonam condemnati tunc executionem fieri. ad m hoc. 23. quæſtio. 5. cum miniſter, [m] & ca. præce. & ſe. [*Apud eum*] ſ. delegatum [*Poſſit*] ordinarius [*Effi-* 19 *cere*] quaſi efficaciter † obtinere, vel facere. putat Egi. quod ſi hoc nullo modo poſſit, locus eſt appellationi: alias, ſupra eodem. ſuper eo. quod non credo ſimpliciter: ſed procedet hoc ſecundum Hoſti. & Pet. quando nullo modo deponere poſſet conſcientiam, vt dicam ſuper gloſſ. [*onere*] executionis [*Abſoluat*] vel niſi fuerit appellatum. infra de app. dilectis, Pet. quod non haberet locum in delegato cum clauſula, ap. remota. ſupra §. prox. Abb. [*Cum autem*] 5. pars [*Earum*] ſ. partium [*procurante*] ſup. ad hoc [*prorogetur*] & forte vt per hoc expiret mãdatum commiſſum expediendum infra certum diem. ſupra eodem. de cauſis [*Obuiare*] de reſcrip. 20 plerunque [*Conſtiterit*] per † aliquas probabiles coniecturas: quia forſan in talibus de facili teſtes non poſſent haberi. ff. de re mil. omnes. §. a barbaris, de hoc de eden. pere. c. 2. dicit ergo, quod ex perſpicuis indicijs poterit hic probari malitia. C. 21 de dolo, dolum [*Procuratum*] procurata † ergo vocatio non excuſat; & facit quod dicam de ſta. reg. cum ad mona. ver. porro, in princip. [*Reportet*] maxime. nam etiam ſi fraus non interuenerit poterit committere: non tamen tuhc procedet ap. remo- 22 ta, Hoſtien. [*Ad diem*] i. † cognitionem, quæ immi net ea die fienda, qua continget delegatũ ſic eſſe abſentem [*que*] perſona. ſ. ſubdelegata [*niſi forte*] reſpicit, quod dixit de commiſſione [*Partes*] prima 23 pars † in cuius odium procurata fuit abſtinentia delegati. concor. infra de appel. accepta. ſed Hoſtien. dicit, quod ſi iuriſdictio delegati expirabat in termino, & pars, cui attribuitur procuratio abſtinentiæ priuata ẽ terminũ, progare, ſuſpicionẽ euitat. nec delegatus ſubdelegare tunc poterit ap. remo- 24 ta. ¶ Tertia† gloſſ. reſpon. per quæſtionem, an non impeditus ſubdeleget. arguit negatiue. ſoluit contrarium: ſecundo quærit. arguit pro & contra, & ſoluit. ¶ Gloſſ. [*ſed pone*] quærit, duas opin. ponit, & ſecundam approbat. ¶ Gloſſ. [*ad intelligentiam*] diſtinguit merum executorem, & mixtum, dicens quid ſit vterque. & an coram eis excipiatur, vel ab eis appellerur. & in mero ſubdiſtinguit inter ſententiam iniuſtam, & nullam. finis reſpondet per obiectionem de iniuſto præcepto, cui non eſt parendum. ¶ Gl. [*argumen. contra*] arguit contra Hug. ¶ Gloſſ. [*vt* 18.] obijcit, & ſoluit. ¶ Antepenul. gl. reſpondet per quæſtionem, quam quadrupliciter ſoluit. ¶ Vlti. gloſſ. obijcit, & dupliciter ſoluit. ¶ In 25 †3. gloſſ. [*ibi. l.* 2.] tunc demum in locum pedanei alius ſurrogatur, cum in aliud iudiciũ trãſfertur: vel pro publica vtilitate abeſt, vel moritur [*& ibi. l. vlt.*] magiſtratus quandoque viatorem delegant, quod non eſt faciendum, niſi re vrgente [*& ibi, De vaca. mu. l.* 1.] ſi pro libito ſe poſſent aliqui excuſare non eſſent, qui neceſſaria munera reipublicæ ſubirent [*& ibi, Prætor*] qui non habet excuſationem etiam inuitus cogitur iudicare [*& ibi, Dicat*] etiam excipiendo, vt in §. ¶ In 4. gloſſ. [*ibi. l. vna. circa finẽ*] delegatus principis ſubdelegar nullo perſonarum cauſarumve habito tractatu [*& ibi, Iudicandi neceſſitas*] ſequitur, inter perſonalia munera habetur [*& ibi. l. vlti.*] extra territorium &c. [*& ibi. l.* 1.] præſes dat tutorem, prouincialem tamen, vel ibi domicilium habentem [*& ibi. l.* 3.] magiſtratus municipales dant tutores, & tamẽ de municipio. ¶ In gloſſ. 5. [*ibi. §. iudicandi*] vide hanc & ſequentem. ſupra gloſſ. proxi. ¶ In gloſſ. [*ſed pone, ibi, ſi quis litigantium*] iudex app. confirmat ſententiam, ſi lata eſt, & iudicatum exequitur [*& ibi. §. ſi iudex*] Iudex appel. qui inuenit ſacramentum in principali rite recuſatum, emendat ſententiam iudicis, quę quaſi ex recuſato iuramento proceſſit. ¶ In gloſſ. [*ad intelligentiam, circa fin. ibi. l. vlt.*] qui licitam prouocationem omiſit, ſileat: nec per ſupplicationem tentet auxilium: quod ſi fecerit, deſiderio ſuo carebit & punietur [*& ibi, Si ob turpem*] vide quod me. cauſa, ad audientiam, in gloſſ. 4. [*& ibi, Emptor fundo*] hanc & ſe. habes in c. ſi venditori, proxi. all. [*& ibi, In princip.*] iudex, qui per imprudentiam fecit litem ſuam, ex quaſi maleficio tenetur, & pœnam ſuſtinebit, de qua iudicantis religioni videbitur. ¶ In gl. vt 18. [*ibi, contra pupillum*: §. 1.] vide de appel. ſi duobus, ſuper 3. gloſſ. [*& ibi, Duorum libertus*] vide de priuil. ex ore, ſuper vlti. gloſſ. ¶ In gloſſ. [*antepenul. ibi. l.* 2.] iudices mulctant executores delinquẽtes, ſi ſunt illuſtres in ſex, alij in tres aureos. ¶ In vlti. gloſſ. [*ibi. l.* 1.] vide ſupra c. prox. in 7. gloſſ. ¶ In 26 glo. 3. [*ibi, quod non eſt verum*] Hoſtien. † remittit ad ſum. eodem titul. §. quod ſit eius officium ver. ſpectat ergo ad officium [*& ibi, Credendum*] vt patet per ſuperiora, de hoc non eſt curandum: ſed ſolũ de hoc, an faciat malitioſe, vel non [*& ibi, Dubia. n.*] 27 quaſi† ſecus, ſi notoria eſſet malitia, ſecũdum Vincen. qui etiam dixit in dubio recurri poſſe ad arbitros [*& in fine gloſſ.*] Tan. Idem Vincen. Goffr. Phi. Innocen. & Hoſtien. ¶ In gloſſ. 4. [*ibi, iudicium*] quod intelligitur ſecundum Hoſtien. quando percipit ſalarium de publico, vel cum tot eſt obligatus, q; ſi reciperet ſubdelegationem, oporteret eum fi-

dem

dem frangere.infra de iureiuran.veniens,argum. insti.de excusa.tu.§.item tria onera, Hostien. [*& ibi, A principe*] dic vt infra de rescrip.statutum.§.in nullo, libro sexto [*& ibi, Suscipiat*] peccat tamen interdum,qui non suscipit, vt argumen. Ioan.11. quæstio.1.sicut enim [*Et in fine*] ad idem. infra de testa.Ioannes,in gloss.5. [*ibi, Animaduersionem*] sed hic temperatur hæc significatio per verbum, aliquem,quod sequitur, Hostien.¶In gloss.[*argumen. in fine*] vide iura pro & contra. ff.de vsuris,scit fundum,in princip.¶In glo.[*certam scientiam,ibi,proposita*] vel quando aduersario contradicente facta est commissio,secundum Ioan. & Vincen. ¶In gloss. [*sed pone,ibi,sententiam*]condemnatoriam[*& ibi,quidam*] s.Lauren.quod placet. G. [*& ibi, dicit Tan.*] Ioan. Vincen.& Phi. & Dama. hoc titu. quæstio. 19.[*& ibi,sicut videmus*] istud,quod sequitur, potius concludit contrarium eius, ad quod inducitur:

28 quia † sic procedunt, vbi pronunciant legitimam appel.& vbi illegitimam,remittunt ergo, si confirmant sententiam, & sic pronunciant appellationem iniustam, remittere debent executionem [*& ibi,Effectum sententiæ*] de hoc in spe.de sen.executio.§.2.ver.sed pone quod iudex. vide quod ibi dixi [*& in fine*] Hostien.de hoc not.in sum. de appel. §.quis sit eius effectus, sub.§.sed qualiter, ver.sed quis mandabit,& se.dicit tamen hoc, quod primi iudices illam exequuntur, quando non informatur,nec corrigitur,sed omnino sicut lata est supra confirmatur,vt hic.vbi vero cassatur, planum est quod nec primi,nec secundi exequuntur.Sed vbi aliquid additur post diem secundum Innocen.& ipsum, quod ipsam exequentur posteriores iudices,& non primi,qui nec de hoc cognouerunt, & hæc omnia contingere possunt. s.quod cassetur, vel confirmetur in totum,vel in partem; & quod corrigatur, vel aliquid addat, de testa.Rainucius, & c.Rai.de restitutio.in integrum.ex litteris. ff.ad Treb.si quis primo.de his qui no.infa.l.furti. C.de epi.au.authen. si quis litigantium, in authen.de san.epi.§.si quis contra aliquem, collat.9.dicit tamen Hostien. quod non reputat [n] absurdum, si et iudex appel. qui aliquid addit sententiæ,remittat illam exequēdā addit priorem iudicem, dummodo vterque sit ordinarius.delegato enim nulla iurisdictio remanet,ex quo apparet bene appellatum, præcipue quando datus est secundus,vt hic. ¶In gloss. [*ad intelligentiam,in princip.*]materiam huius gloss.tractat Innocen. infra de re iudica. decætero, & infra eod.cum in iure, vt ibi dicam post gloss.Sed Hostien.infra de re iudi.quod ad consultationem , dicens se materiam executorum postquam fecerat apparatum,plenius de iure & de facto examinasse.sic ibi distinguit,quod †alius est iudex,& alius executor: sed executor alius mistus: alius conseruatorius : alius potest dici referendarius.s.ad aliquem articulum audiendum,vel expedidum sine alicuius iurisdictionis commissione datus.alius nunciator,siue executor simplex,& nudus.alius executor sententiæ latæ merus & purus.

30 Et de his†quærit,an legitimas exceptiones [o] corā
o se propositas teneantur admittere: & si nō admittant,vtrum propter hoc ab eis appellari possit.¶Dicit autem,quod si sit iudex, debet illas admittere, & super illis interloqui,& si non admiserit, appellari potest;& hoc est planum,al.de app.cum cautam,dilecto,& simi. Idem per omnia, si sit mistus executor,quantumcunque sibi præcise scribitur, de officio delegat.ex parte. 2.& sic intelligatur lex cano.& si non cognitio. Si vero sit conseruatorius & sciat,vel credat notorium excessum,nullam exceptionem admittit, nisi forsan excōicationis argumen.11.quæstio.3.cum excommunicato,& ca. de excep. pia, ad fin. libro sexto. vel nisi dicat seq. delinquens,quod hoc iuste fecit,defendendo se & sua in casu licito,& sibi a iure concesso, vel a priui legio. Nam,ex quo coram tali aliquid proponitur quod expediri non potest sine contentiosa iuris indagine, omnino debet abstinere, & admittere quamlibet legitimam exceptionem, alias iuste appellatur ab ipso,de quo remittit.infra eodem. lib. 6. Si vero referendarius procedat in articulo sibi commisso, & si qua opponuntur,audiat : non tamen loquatur:sed dubia referat.alias,si opponuntur talia, quæ processum impediant,articuli sibi commissi,posset appellari,si procederet.& hoc iō, quia modum excederet. Item talis propter suspicionem recusari potest,nisi datus fuerit de consensu partium.supra capitu.proxi.§.1.& §.verum.Vbi vero simplex est & nudus,puta ad aliquem citandum,vel pignorandum,vel suspendendum, missus talis nec exceptionem admittit,nec aliquid oppositum examinat, & est quasi pica. & sic intelligitur,supra §.1.ff.de re.eorū, qui sub tu.vel cu.l.magis puto.§.ne tamen titulotenus, institit.de suspec. tu.§.si quis tutor.ff.de offic.præ.vr.l.1.§.pen. 51.di stin.aliquantos.23.quæstio.5.miles,& ca.præce.& se.& talibus omnino parendum est, non cōtumaciter resistendum, vt ibi. quod intelligit, quando constat de ipsorum mandato, & ab illo, qui dare potuit;alias posset ei resisti.C.de iure fisci, prohibitum,libro 11.Si vero sit merus & purus executor sententiæ latæ,talis non potest recusari, & remittit in hoc.infra de appel.nouit, & a tali executore non appellatur,quod dic vt not.& dixi in præalle. decret.quod ad consultationem. dat etiam ibi cō silium,quod hic etiā dederat,& infra statim subiū gam.Pet.autem & Abb.formabant hic quandam distinctionem, quod aut sententia est iniusta, aut nulla, aut anullanda, quam vide ad litteram in spec.de sen.execu.§.2.ver.vt autem,& videas. infra eodem cum in iure [*& ibi,Præsentibus*]vel altera

31 †contumaciter absente: seruato tamen in omnibus iudiciario ordine,secundum Hostien. [*& ibi, Falsa instrumenta*] de hoc vide in specul.de sent.exe

p cu. P in fine[*& ibi,Causa morandę*] vnde†dicit Host.

32 hic,& in decr.quod ad consultationem, quod executor nec assumit partes iudicis, nec omnino repellet opponentem,sed summarie audit & examinat, argum.ff.de re iudi.a diuo Pio.§.si rerum, ff. de libe.agno.si quis a liberis.§.si vel parens, de appella.constitutus.ff.de fe.l.2.& 3.& si videtur sibi, quod calumniose & dilationis causa hoc opponatur,debet exequi, vt in præalle.l.2.argumen.infra §.proxi.de præsump.nullus,de resti.in integ. suscitata. Si vero sibi videtur id bona fide proponi remittat ad superiorem,vt dicit glo.ad hoc concor. quod no.Guil.in specu.ver.supra proxi.alle. Exceptiones autem,quę possunt objici in hoc casu,no. Hostien.in summa,eodem tit.§.quæ delegari,ver. ab his autem,& ver.se.& vide in specu. de sen. execu.§.vlti.in princip. [*& ibi.§.Marcellus*] alias est lex & incipit,si per dolum [*& ibi,rem suam*] vel mandat sententiam confirmari vocatis partibus, vel si iuste & rationabiliter lata est [*& ibi,Et si non cognitio*] vbi plene de hoc [*& ibi,Ad consultationem,in fine*] &

33 qualiter†modum excedat,ibi not. [*& ibi,Iniustum*] de hoc.supra de tempo.ordinan.ad aures [*& ibi, Mandatum*] sic etiam soluitur obiectio,quæ fit,quo modo ius canonicum, quod habet ortum a spiritu sancto.50.distinctio.si ille,& capitu.si quis dia

q conus, q vult parere inique sententiæ, secundum Lauren.Tan.& Goffre.¶In gloss. [*argumen. contra,*

34 *ibi, Deponat*] quærit Hostien. quid si non † potest deponere

r deponere.certe tunc contra conscientiā [r] quāuis erroneam venire non debet, nec tenetur contra conscientiam,quam non potest deponere, alicui obedire;de hoc in præallega.decre.ad aures.vnde gloria nostra testimonium conscientiæ nostræ,de sacra vnctione.capit.vno,post princip. Dicit ergo, quod si potest delegare, deleget, quod si non potest, vt quia est merus executor, nec apud delegantem potest misericordiam inuenire, consulit ei,quod appellet,iuxta not. supra eodem si quando.nec obstat secundum eum, quod hic dicitur: quia fatetur,quod executor parere debet mandato,suam conscientiam ipsi mandato,huic iuri, & similibus conformando, de senten.excommu.inquisitioni.& dicit ipse Hostien.quod sic faceret,& se conformaret,nisi euidenter & sine aliqua hesitatione constaret sententiam esse nullam,ad hoc. infra capitul.proxi.sed si talis sit, qui non possit illam deponere,quod contra conscientiam veniat, non est sentiendum, nec scribendum, secundum eum, allegat de præscrip.capitu.fin.cum concor. [*& ibi, Iudicet*] vbi de hoc, & infra de officio ordi. capitu.1.vide quod dixi in specu.de disp. & allega.§.vlti.ante fin.ver.licet autem [*& ibi, Contra*

35 *conscientiam*] sup.& contra† iustitiam[*Et in fine*] de re iudica. libro sexto. ¶In gloss.vt 18. [*ibi, Vices suas*] de hoc infra eodem,coram [*& ibi, Tenetur*] hoc infra de appella. cum parati,in gloss.2. & ibi, satis dixi.¶In gloss. [*forte,ibi, Ad interesse*] l.quanti interest ad uersarij iudicem venisse.ff. de eo, per quem factum est.l.vlti.secundum Ioan. & Goffre. & ne quis eum,qui in ius vocauerit.l.si per alium

36 dicit † tamen Innocen.quod illis edictis non tenetur,quæ procurat iudicis absentiam:sed quę vi eximit partem,vel cuius dolo factum est, ne pars sistat [*& ibi,Multam*] de hoc dixi. supra eodem, de

37 causis.¶In gloss.vlti. [*in fi.*] & sic habes duos † casus ex gloss.quibus procedit delegatus appellatio ne remota:& videtur idem,quando committitur causa appellationis,si in primo rescripto erat clausula appellatione remota,de iudi.exhibita,in fin. dicit Hostien.Idem,quando in elusionem mandati apostolici res in alium transfertur, de ali.mu.iu

f di.c.1.[s] ad finem. Est quartus secundum Hostien. quando vtraque pars appellationi renunciat, & iste casus fortior est alijs. Nam in alijs appellatur casibus expressis in iure:& in aliis, licet iudex non cogatur deferre, quod dic vt de appellatio. pastoralis.In hoc tamen casu nullatenus appellabit .Iegum enim austerita tem pactis litigantium volumus mitigari.C.de tempo.appellatio.l.fin. in fi.argumen.ff.de feri.l.1.primo responso.

f ¶Vt supra.In gloss.& sic idem not.Ioan.Andre.infra de app. pastoralis,in gloss.1.& in gloss.non tamen,in prin.& vide in c.vt debitus,super gl.2.

g Ista gloss.Et vide Ioan. Andre.in ca.vt nostrum, in gloss.sua mag.infra de appell.& aduerte,quia omnia ista,quæ præmissa sunt,docent,an iudex,qui tulit sententiam, debeat differre ipsius executionem ante inhibitionem, vel receptionem appellationis.sed quid in mero executore, qui omnino tenetur parere,an si opponatur coram illo de appellatiõe, habeāt in ipso locum prædicta,vide Ioan.Andre.infra eodem,cum in iure,post gloss.ver.non obstat.

h ¶Ex certa sciētia.Vide omnino ea,quæ scribit dominus Ale. in consilio 76.in 2.col.in 2.vol.

i ¶Inno.Vide circa istud notabile dictum Inn. melius quam alibi per reuerendum.d.Cardi.Flo.in consi. suo 32.incipiente in decisione,& elucidatione,in 2.colum.in versi. quod autem iudex.

K ¶Idem.Glo.in l.1.C.quo.app.non re.dixit, quod plene debet constare, & cognosci,an appellatio sit recipien. vel non hic Ioan.Andre.contra, & idem Barto.in l.scien.ff.de app. reci.& intelligunt contrarij illam gloss.quo ad probationes, quæ plenę debent esse.istud dictum Ioan.Andr.quo ad processum,qui erit summarius,& quo ad ipsius ordinem.

l ¶Rescrip.Et vide ibi Ioan.Andre.& tex.in ca.dispendia, eodem titulo.libro sexto,& Cle.primam,eodem titulo.ex quo arguit,quod durat iudicis officium perempta iurisdictione. & facit ad materiam l.si quis ex aliena,ff.de iudic. & vide.l. item si verberatum,ff.de rei ven.& in l.vtique.

m ¶Minister. Vide Ioan.Andre.in specu. de dispu.& alle.§.fatis,ver.licet autem,ibi plenius per ipsum, & vide remedium in gloss.super ver.efficere.infra proxi. & vide in l.illicitas.§. veritas,ff.de offic.præsi.& Cyn.in l.1. C.vt quæ de.aduo.& Ioan.Andre.in c.1.infra de offic.ordi.& vide.infra in gloss. argu.contra,& super illa.

n ¶Reputat.Hanc.q.præcedit alia,ex qua. s.sentētia actio oriatur,de qua vide per Bald.in l.tale pactum.§.qui prouocauit. ff.de pactis,& Barto.in l.furti.ff.de his. qui not.infa.& ff.ad Turpi.de materia gloss.vide Cyn.Butri.Barto.in l.eis, C.de appel.& per ipsum in l.a diuo Pio,in principi. ff.de re iudic. & hanc opi.Hostien.quod vterque possit exequi,tenet Ioan. Mona.in c.Romana,de app.lib.6.

o Legitimas exceptiones.Vide Pau.de Castr.in l.& si non cognitio.C.si contra ius,vel vti.pub.& allegata per do.Feli.in c.fi.de præsump.

p Excom.Glos.ista vocat illum, quem dixit posse cognoscere de falsitate,merum executorē,sed re vera mistus est, ex quo cognitionem habet, & illum sic vocat Bart.in l.a diuo Pio, in prin.infra allegato,& de ista falsitate cognoscit, non diffinit,vt hic dicit glo.& vide in l.si prætor,allega.in glo.

q Diaconus.Et in glo.ista in fi.no.eam, quia facit ad quæstio. quod si quis non appellauit a sententia iniuste lata contra ipsum,possit tamen de iudice conqueri,ad hoc glo. in ver.manifesta,in c.inter cætera,de sen. & re iudi. & refert Barto.in l.si iudex.ff.de va.& extraor. co.non obstat quod non appellauerit,quia præsumitur,quod non appellauit propter timorem,vt argumen.l.item si res.§.autem,de alie.iudi.mu.causa fac.& quod no.Bar.in l.ab eo, C.quomodo & quando iudex,facit ad hoc,quod dicit Innocen.in c.Seiæ, in fi.de app. quod licet pars appellans appellationem deferat, tamen iudex ei non deferens punietur,Bal.

r Censcientiam.Vide de hác diffuse scripta per d.An.Barb.& do. And.Pomum in scriptis suis nota.

s Capitu.1.Iste casus potest dici,quod est de illis,in quibus iu re communi prohibetur appellatio,vt ibi patet,sicut dicitur de communi emptione,a qua non appellatur,vt de appellatione reprehensibilis, & tamen illi tales habent illum effectum, quem habent,si in scriptis esset appellatio redacta, vide Io. And.infra de appe.pastoralis,in glo.s.papa, & in glo.non tamen,& hoc hic sentit.Ioan.And.

ADDITIONES.

a ¶Capitulo proxi.Ibi vide in gloss.si ergo,& super illa. Ioan. Andre.& ibi remissiones,& an is, cui citatio committitur, possit petere sibi fidem fieri de delegatione, vide Ioan.And. infra eodem cum in iure,in glo.ac si dicat.

b ¶Dilectus.Ibi vide Ioan.And.in sua gl.fi. & vide quia huic. §.obstat.§.quod si,in c.Romana,de appell.lib.6.sed respōde,& intellige hunc.§.in illum,prout ibi not. Ioan.And.super versicu.archiepiscopus, & videbis etiam, infra in gloss. mirabilis.

c ¶Dubium.Vide Pau.de Cast.d.Ale.& Mode.in l.1.ff.si quis cautio.

d ¶Puniuntur.Pendente appellatione, maxime a diffinitiua, nil innouari debet per iudicem,a quo,nisi illud faciat, quod in prima instantia fieri debuit,vide tex.nota. ff. vt le.no.ca. l.postquam.§.imperator.

e ¶Cognoscere. Vide cardi. Floren.pulchre in consi.32.& vide Paul.de Castr.egregie in consilio suo 23.& 39.vbi etiam consuluit,quod stante statuto, vel decreto, prout est in vniuerso Ducali dominio, quod facta fide de appellatione emptor sit merus executor in committendo, quod etiam si sit iniusta appellatio,quod prætor nō poterit cognoscere, quod bene nota.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegatus a delegato papę iurisdictionem habente coercere potest, & numero 7. & an committat alteri vices suas,numero 6.excommunicare potest,nume.5.*
Diuisio cap.ibid.nu.1.
2 *Rescripta impetrant actor,& reus.*
Mentio expressissima priorum literarum facienda,cum agitur de reuocatione iudicis,ibid.
Reuocatio iudicis est contumeliosa,& ideo odiosa,ibid.
3 *Mentio quorum sufficit fieri in literis primis super principali*

quæstio-

queſtione quorum vero,ſi executoriæ, vel gratioſæ, & quorum ſi ſuper appellatione,ibid.verſi.ſi enim.
Reſcripta ſuper appellatione ſunt fauorabilia,& amplianda, & ratio,eod.nume.ver.hæc tamen,ſuper reuocatione vero iudicis odioſa,nu.2.
4 *Verum quod eſt, ſemper eſt verum, niſi contrarium probetur.*
8 *§.ſi vero,huius decretalis intellectus.*
Contumaces partes & a primis, & ſecundis iudicibus ratione dubij poſſunt coerceri,ſi comparere nolint, ibi.ver.nam ſi partes.
9 *Proceſſus priorum iudicum etiam reuocatorum,tenet, quouſque literæ reuocatoriæ præſententur, & uide, numero 12.*
Extranei non poſſunt ſic ligari,vt litigantes,& ratio, & non tenentur parere, neque comparere, ibidem. verſicul. extranei.
10 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum,nu.11.*
Coerctionem qui habeant.§.1.nu.12.
Arbiter contumaciam litigatoris punit,ibid.
Poſſeſſio datur in tribus hic expreſſis caſibus, ibidem.uer.dat poſſeſſionem.
Errans non tenetur iniuriarum.
12 *Additio gloſſarum.*
13 *Reſiſtere exequenti quando liceat.*

CAPVT XXIX.

1 EX litteris. Caſus.Subdelegatus a delegato papæ iuriſdictionem habente coercere poteſt.Duę ſunt partes.in prima deciſa facti narratio. in ſecũda cauſæ commiſſio,ibi,Mandamus,quæ diſtinguit, & ſecundum membrum proſequitur ibi,Si vero [*Dicuntur*] ab.A.presbytero ſuper iure quod in canonicatu ſe habere dicebat [*Litteris*] impetratis a canonicis contra illum. A.per quem dicebat ſe ſuper canonia iniuſte vexari, & ſic patet,quod † actor & reus impetrant. §.de reſcrip.ceterum,
2 a Hoſti. [*Expreſſam*] concor. de confirmatione vtili,vel inutili, bonæ. Dicit Innocen. quod hoc caſu, quando agitur de reuocatione iudicis, non ſolum expreſſa, ſed expreſſiſſima debet fieri mentio.infra eodem.ſignificantibus,de foro competen.ex tenore.& eſt ratio:quia cum reuocatio literarum domini papæ ſit odioſa,& contra ius niſi vbi rationabiliter appellatur. infra de appella.vt debitus,ſemper præſumendum eſt eſſe papam circunuentum,& quod litteras non conceſſiſſet ſi tenor priorum litterarum, & proceſſus per eas habitus ei expreſſa fuiſſent. ſupra eodem ex parte.2. Melior tamen poteſt reddi ratio ſecundum Hoſt. ſ.quia videtur fieri contumelia iudici, quia reuocatur,vt ff.de arbi.vt litigatores. ff.de iudi.obſeruãdum. reuocatio enim non eſt contra ius: imo de iure fieri poteſt.ff.de iudi.iudicium ſoluitur,& addequod in ſumma,eodem titulo. §.quæ delegari, ver.ſed nunquid poteſt reuocare commiſſionem. Eſt ergo reuocatio odioſa,non ideo, quia fiat contra ius: ſed quia eſt quodammodo contumelioſa. & ideo quando de ipſa agitur, expreſſiſſima mentio requiritur, vt dictum eſt ſecundum Hoſti.vbi
3 † vero ſuper principali quæſtione primæ litteræ impetrantur, licet in eis aliqua falſitas exprimatur,vel veritas taceatur,nihilominus valẽt, & procedit iudex, & ſi non ſecundum formam, ſaltem ſecundum ius,ſecundum id, quod legitur & not. ſupra de reſcrip.ſuper litteris,& ſic non requiritur tanta expreſſio in hoc caſu,quanta in ſuperiori.et eſt ratio huius caſus: quia iudicium redditur in mutuum.ff.de verborum obligatio. inter ſtipu.§.j. vnde & actori in princip.eſt fauendum, ff.de iudi.ſolemus.hæc locum habent in literis,per quas iuriſdictio committitur. ſi enim eſſent executoriæ, vel gratioſæ, ſiue etiam de alijs negocijs, tunc requiritur,quod de multis,aliis faciant mentionem, puta de omnibus omiſſis,quibus non eſſent in tali forma litteræ impetratæ.ſupra de reſcrip. conſtitutus.infra de cohabi.cle. & mu.ſuper eo. Si vero ſuper appellatione literæ impetrentur,& ante ſententiam fuerit appellatum,ſufficit, quod de cauſa
b appellationis [b] fiat mentio:ſed ſi poſt ſententiam,
c de ſola appellatione, [c] argumen. de appell.cordi. lib.6.imo & videtur,quod valeant,etiam ſi de appella.mentio non ſit facta.infra de app.oblatæ,ſecundum Innoc.qui tamen not.contrarium. infra de maiorita.& obedien.dilecti. ibi vide in glo. ſed quid prodeſt hoc,prope finem, ver.nec videlicet, & de his,quæ fiunt a maio. parte capitu.c.j.ſuper ver.obiectum. vide quod dixi poſt eum, de reſcriptis.c.2.in glo.nec proceſſus. Tu dicas ſecun dum Ho.quod ſemper de appellatione debet fieri mentio;& hoc expreſſum eſt,ſupra de reſcrip. ex parte§.j.j.de confirmatione vti.bonæ.hæc tamen eſt veritas,quod in literis ſuper app.impetratis non requiritur tanta ſubtilitas circa expreſſionẽ,vel ſuppreſſionem veritatis, quanta in aliis. & eſt ratio: quia conſiderata natura app.non impetrantur ad alium impugnandum,ſed potius ad impetrãtem defendendum,vt patet infra de app.cum ſpeciali. §.porro, & quia ſunt de ſimplici iuſtitia, vt infra de crimine falſi accedens. non ergo ſunt tãquam odioſæ reſtringendæ,ſed potius tanquam fauorabiles amplandæ,argumen. ff.de lib. & poſth.cum quidam,ſecundum Hoſtien.& de regu.iuris,odia, libro 6. [*Vt*] ſup.ſic [*Primos*] ſcilicet primicerium
4 & plebanum [*habuiſſe*]& ſic no.ſemel † verum ſem per verum, niſi contrarium probetur. C.de proba
d tio.ſiue poſſideris [d] [*Quam*] l.iuriſdictionem,& ſic patet, quod non commiſit ſimpliciter denunciationem, ſed vices ſuas circa illam, vt etiam dicam infra c.fin.ſuper gloſſ.penult. [*Interdicti*] ſed nunquid † potuit excommunicare? dicit Innoc. quod
5 ſic.cum enim hanc poteſtatem habuerit delega-
e tus,tranſmiſit illam in ſubdelegatum, [e] niſi forſan exceperit,allega.Hoſti.infra eodem,venerabili,de iure patro. ex literis [*Eius*] ſ.patriarchæ [*Litteras*]
6 colligũt † quidam,quod etiam ſubdelegatus committit alteri vices ſuas,dummodo non conſtituat illum iudicem.ſed Pet.& Abba.dicentes tenendũ quod habetur de appe.cum cauſam,dicunt,quod hoc non committebat, ſed per ſuas literas publicabat,quod non eſt committere: alleg.ff.de arbi. ſed ſi interpellatur.§.arbiter, ſicut citat quis per alium,& per literas, & vide quod dicam, de dolo & contu.c.fina. [*Nunciabat*] ſcilicet canonicos ſanctæ Iuſtinæ excommunicatos non eſſe [*De iniuriis*] forte non ſolum impediuit prędictam executionẽ & electionem, ſed nuncios literas deferentes verberari fecit,ad hoc de pœnis,Romana, libro 6.& not. per hoc Hoſtien. quod etiam ſubdelegatus
7 † delegati & merus executor coerctionem recipit contra opponentes ſe ſibi,& iniuriantes illis,quos mittit pro exequẽdo articulo ſibi commiſſo, quẽ etiam quo ad denunciationis actum poteſt alteri delegare,& facit ſupra capi.proxi.§.1. [*Reuocatas*]
8 dicit Innocen.quoſdam † intelligere,quod hic dicitur,quãdo excipiebatur contra primos iudices quod cauſa erat alijs delegata. vnde bene fecit archidiaconus non exequendo mandatum priorũ iudicum: quia iam ſibi innotuerat controuerſia orta ſuper reuocatione literarum, de reſcriptis, cum contingat.imo ſi cognouit per ſecundas primas litteras reuocatas, ad mandatum ſecundorũ licite potuit proceſſum priorum iudicum impedire. Alij dicunt hoc intelligi, quando procedunt primi,& ſecundi, licet inter ipſos non ſit quæſtio de reuocatione.tunc enim ex reuocatione pendet quorum proceſſus teneat, vel non teneat. & hoc verum de proceſſu habito non contra partes, ſed contra alios, qui nolunt quantum ad executionẽ obedire,vt hic. Nam,ſi partes contumaces eſſent nolentes comparere coram primis, vel coram ſecundis, bene poſſent ratione dubij coerceri ſecundum Goffre.ſupra, de reſcriptis,ſuper literis. infra de appellatio.ſi duobus, & capitu.cum parati. te-
9 neret etiam proceſſus priorum, etiam ſi iuriſdictio reuocata ſit, quouſque literæ reuocatoriæ præſen-
f tentur.infra de reſtitutio.ſpolia.audita. [f] Extranei vero non poſſunt ſic ligari,cum non ſint de iuriſdictione illorum,nec parere, nec comparere tenentur,niſi in caſibus, & ideo pendet ex reuocatione proceſſus,vt hic,& adde quod dixi ſupra, capitu.j. & ſupra de reſcriptis,cæterum,in gloſſ.exceptione
10 [*ab eiſdem*] concor.de conſue.quanto. ¶Gloſſ. † j. ponit caſum.¶Gloſſ.3.not. ſubdelegatum coerce re,inducit tria ſimilia: ponit opinionem, cui obijcit,& ſoluit.¶Gloſſ.4.diſtinguit inter excommunicatum pro offenſa dubia,& manifeſta,cui ſignat contrarium:ponit opinionem,& ſoluit. ¶Vlti.gl.
11 arguit,& reprobat.¶In † glo.2. [*ibi,Si expreſſim*] tũc
g non valet ſententia contra ius lata, quãdo error exprimitur. ¶In gloſſ.3. [*ibi.l.2.*] vide.ſupra cap. proxi.ſuper gloſſ.antepe. [*& ibi.l.vlt.*] vide de officio archidia. capitul.1.in vlti.gloſſ. [*& ibi.l.vna*] omnibus magiſtratibus conceſſum eſt iuriſdictionem ſuam defendere pœnali iudicio [*& ibi,Non ex omnibus*] punit arbiter contumaciam litigatoris [*& ibi.l.2.in fine*] vide de dolo. capitul.1.ſuper vlti. gloſſ. [*& ibi,Aliud*] vide hanc,& l.iubere,in capi. ſi quis contra,ſuper gloſſ.hoc ideo [*& ibi,Omnem*] ibi dicitur per conteſtationem lis habere initium [*& ibi,Cognitio.§.vlt.*] dat poſſeſſionem,cum non caueatur damni infecti,& nomine ventris, & cauſa legatorum. ¶In gloſſ.penulti. [*ibi,ſi publicanus*] non tenetur vi bonorum raptorum publicanus, qui putans & errans me feciſſe contra.l.vectigalis,
12 pecus meum abduxit. ¶In † gloſſ.2. [*in fine*] Boa. multum inſtabat hic, & conabatur reddere rationem,quare in hoc caſu non valet proceſſus habitus per literas ſurreptitias, dicens quod in textu dixi ſuper ver.expreſſam:ſed veritas eſt,quod ſi põderas caſum hic,non dicitur,quod proceſſus habitus per literas ſurreptitias non valeat, ſed quod
h non valet per literas reuocatas. [h] ¶In gloſſ.3. [*ibi, peruenit*] vbi de hoc [*& ibi,Quiſquis*] vbi de hoc [*& ibi,Si quis contra clericum*] vbi de hoc. & vide quod ibi dicam ſuper gloſſ.hoc ideo. ¶In gloſſ. [*hoc obtinet, ibi, Decedat*] vnde ſecundum eum loquitur in ægroto. vel loquitur in eo, qui non poteſt ſtatim ſatisfacere. ff.de re iudi.ſi ſe non obtulerit. §.ait prætor, Vincen. ¶In gloſſ.penulti. [*ibi, Reſiſti*] ex
13 quo † eſt notorium: ſecus,ſi dubium,vel non ſit veritas patefacta,& ſic ſoluitur contrarium,quod gl.
i ſignat pro ſimili.ſupra eodem, [i] ſi quando, & ſupra,capitu.proxi.§.quia vero,Hoſtien.¶In gloſſ.vlti. [*ibi,conqueſtus*] de hoc eadem. q.c.2.& infra de offi.ord.paſtoralis.

ADDITIONES.

a ¶Cæterum.Ibi vide Ioan.And.qui de hoc ponit exempla,in gloſſ.quæ ponit Hoſtien.& iſta,quæ hic dixit Io.And.in textum non apparent,ſed in antiqua, ſiue integra patere debent, vt patet in glo.prima.

b ¶Appellationis.Propter quam eſt appellatum, non autem ſolum de appellatione,vt differat a ſequenti dicto, & huic, q dixit, de cauſa appellationis, & infra dixit de appellatione ſiendam mentionem,ſupple & de proceſſu, & hoc in appel. lante:in appellato aliter,vide Io.And.in gl.2.nec proceſſus infra alle.

c Appellatione. Sed ſi agat de nullitate ſententiæ, vel aliter quereletur de illa,quam appellan. videtur de cauſa ſententię ſit exprimenda,vt de reſcri.dilectus,lo primo,& de coha.cle. ſuper eo,& vtrobique vide Io.And.

d Poſſidetis Ibi vide Bar.Bal.& Sali.& gl.3. & ſuper illa Ioan. And.in c.cum ad ſedem,de reſti.ſpolia.& facit quod no.gl. idem in fi.& ſuper illa Io.Andr.de electi.& per docto.in l. actor.C.de proba.

e ¶Subdelegatum. Si ſubdelegatus non habet niſi modicam coerctionem,& nõ poteſt damnare ad mortem,vt l.magiſtratus.ff.de iur.om.iudi.& ibi vide plenius per Bart.vñ,q non poſſit excommunicare,quia per illam infligitur mors: imo eſt maior oĩ alia pena,vide Io.An.in c.qualiter,ad fi.5.q.7.de accuſa.& Hoſt.de homi.pro humani,& vide Io.An. in c.cũ contingat,de fo.compe.& vide.ſ.c.proxi.in gl.5.& ſuper illa Io.And.& vide.ſ.in gl.3.

f Audita.Ibi vide Io.An.in gl.tunc enim,& ibi remiſſionem, & in c.cum contingat,præallega. ſuper gl.fi. ſed qualiter,& in c.cæterum,prælleg.ſuper ver.exemptus.

g Error.Vide late Areti.in l.ſi is,ad quem. ff.de acq.hære.& do.Iaſo.Mai.in l.1.C.de erro.cal.

h Reuocatas.De hoc plenius vide Io.An.in c.cum contingat, & c.cæterum.ſupra de reſcri.& per do.Bar.de Sali.in l.mandatum,in vltima.q.C.man.

i Eodem.Ibi vide plenius de materia,& vide Io.An.de ſenten. excomm.dilecto,lib.6.& bonam gl.in l.non videtur. §.qui iuſſu.ff.de reg.iur.

SVMMARIVM.

1 *Delegati iuriſdictio,re integra, morte delegantis expirat,vide nu.16.*
2 *Delegatio multis non vno modo fit, & refert quonam fiat.*
3 *Quid iuris,cum fit,quoties abeſſe contingat delegantem. Impotens de facto,& de iure quis dicatur,ibid.*
4 *Collega eſt,qui eſt paris poteſtatis.*
5 *Duorum vice etiam in iudicando quis fungitur,& nu.13. Voces tot habet procurator in electione,quot ſunt ij, quorum procurator eſt,ibid.*
6 *Res integra delegato quando dicatur, & numero 15.& 16. Iuriſdictione vti cœpiſſe, & quando vti dicitur delegatus, ibid.& nu.7.12.15.16.& 17. Actus iudiciales qui dicantur,ibid.in calce, ver.de quibus, & nu.7.& nu.10.*
7 *Executor datus ad beneficium conferendum cœpiſſe vti mandato quando dicatur,& nu.8. Ad iuriſdictionem perpetuandam actus vt teneat,an requiratur.*
9 *Quibus ea modis perpetuetur,& ſupra,nume.6.7.8.10.12. 16.17.18.19.20. quod vtile eſt impetranti, & vt perpetuetur,commiſſum,nu.10.ver.& in hac ma.*
10 *Caſus, qui accidere poſſunt, occurrendum pro viribus.*
11 *Per publicationem iuriſdictionis non fit partium exceptionibus quid præiudicij.*
13 *Cap.prudentiam.i.reſponſo.ſupra,eod.tit. cum hac decretali conciliat. Vnus facit duos,& duo vnum ex interpretatione iuris, ibid.*
14 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.nu.15. Cepiſſe quid ſufficit,licet argumenta contraria allegentur,& vide,nu.6. Mandatum re integra ſoluitur modis ad gloſſ.3.& numero 6.& 16. Per citationem factam in vna cauſa,ſi plures per unum reſcriptum committantur,nunquid perpetuetur iuriſdictio ſuper alijs, ibid.ver.ſi duplex,& nu.17.*
16 *Additio,ſiue ſuppletio gloſſarum. Per citationem etiam non peremptoriam iuriſdictio perpetuatur,ibid.& in quibus,nu.17.*
17 *Iuriſdictio eſt res indiuiſibilis. Simpliciter quod fit,videtur omnia complecti,ibid. Articuli ſe contingentes videntur eſſe comprehenſi, ſi quid fiat ſuper vno tantum,ſecus ſi non cohærent.*
18 *Subdelegatio an expiret per depoſitionem delegantis, an per translationem, numero 19. an per excommunicationem, nume.20.*

20 *Conſiſtorium an idem ſit delegati, & ſubdelegati, uer. ad decretalem, Romana. & de quorum conſiſtorio loquatur ea decretalis, ibid. & nu. 21. in fin.*

21 *Procurator excommunicato domino repellitur, excommunicatione durante, licet conſtitutus ante excommunicationem.*

Legati officium, uel mandatum quando ceſſet, remiſſ. ibi. uer. de delegatis etiam.

CAPVT XXX.

1 Licet vndiq; Caſus. Iuriſdictio† delegati re integra, morte delegantis expirat. Communis diuiſio. ſecunda ibi inquiſitioni [*Duo veſtrum*] not. quia
2 †non dicit, duo, vel alter veſtrum. tunc enim non habuiſſet caſus dubitationem. Itē nec ſi fuiſſet clauſula, vos, vel alter, de qua. ĵ. eod. cum plures, lib. 6. Item nec habuiſſet dubitationē ſi ſine clauſula ſimpliciter commiſſio emanaſſet
3 [*Sit ſublatus*] & ſic ſit impotens† de facto: & no. hic Innocen. de eo, qui commiſit cauſam, quoties abeſſet, id quod terminatum eſt. infra eodem. ſi diligens. j. reſpon. lib. 6. [*Recuſetur*] & ſic eſt impotens
4 de iure [*An collega*] collega† dicitur, qui paris eſt poteſtatis. ff. de verbo. ſigni. collegarum [*Ac defuncti*] cuius vices recepit ante mortem [*Diffinire*] vt ſic
5 fungatur† vice duorum, de elec. cum inter vniuerſas. in fi. per quod not. Hoſti. quod procurator tot voces habet in electione, quot ſunt illi, quorum eſt procurator, de hoc. ſ̄. de electio. ſcriptum [*Mandatoris*] qui etiam reſpectu primi delegantis erat mandatarius, vt dicit Hoſtien. [*Re integra*] dicit Ho
6 ſtien. re† integra, quando delegatus non cœpit vti iuriſdictione. intelligitur autem cœpiſſe vti, ſi vices ſuas commiſit alicui, vt hic patet, & vide quod no. infra eodem ſi a ſubdelegato. in 3. glo. libro 6. ff. de iuriſdi. om. iud. l. 3. & l. & quia, etiam ſi principium ſolum committat. ſ̄. e. ſuper queſtionum. §. 1. 2. & 3. vel ſi mandet alicui, quod citet partes. ſupra eod. paſtoralis. §. 1. multo fortius, ſi ipſemet ci
a tet.[a] ſupra eodem, gratum, de offic. lega. c. fi. in fin. & vide quod ibi dicam poſt Bart. vel ſi recipiat teſtes in periculo conſtitutos. infra vt lite non conteſta. quoniam frequēter. multo magis ſi excommunicet contradictores vel rebelles. ſupra eodem titu. c. 1. & c. ex litteris, & infra de præben. pro illorum, ſed iuriſdictione vtitur, ſi diem aſſignet partibus præſentibus. ĵ. de dilationibus. c. fin. vel ſi faciat offerri libellum, vel aliquem alium actum iudicialem exerceat, & ſi partes non citarunt, vt patet. ĵ. de libelli obla. c. 1. 2. & 3. de quibus actibus iudicialibus exprimuntur multi. ĵ. de proba. quoniā contra falſam, & de teſti. cum veniſſent. 1. reſpon
b ſo,[b] ver. fin. ¶ Quid† ergo, ſi executor datus ad be
7 neficium conferendum, mādatore ſuperſtite, omnino ſiluerit? videtur vtique, quod mandatum ſoluatur, vt patet per prædicta iura: ſecus, ſi collationi ſuæ beneficium reſeruauit, vel interdictum interpoſuit. eſto etiam, quod nec reſeruatio, nec interdictum de iure teneant. Nam & hi actus iudiciales ſunt, vt probatur in eo, quod legitur & no. infra de iure patro. cum dilectus, & de conceſſi.
8 præben. lib. vj. quia cunctis. nec requiritur† ſecundum Hoſtien. quantum ad perpetuandum iuriſdictionem, quod actus teneat: ſed ſufficit, quod qualitercunque vti cęperit, ita, quod non poſſit ei negligentiæ ſilentium imputari, [c] argumen. ęp. C.
c de anna. excep. vt perfectius, & l. fin. & de inoffi. teſta. ſi pater, & in eo, qđ legitur & no. ſupra de reſcr. paſtoralis, in fin. de elec. in cauſis, §. fi. infra de probati. capitu. fin. ſecundum Hoſtien. ſed huius contrarium not. infra eodem cum plures, libro ſexto in vlti. gloſſ. quod etiam tenet Archidia. eodem titu. quamuis, & ipſe idem Hoſti. no. contrarium, de excep. olim, vt ibi dicam ſuper vlti. gloſſ. & vide quod dicam, infra eodem venerabili, quæ multū
9 facit Hoſtien. Dicit† demum Hoſtien. quod ſi delegatus, mandato recepto, volens & intendens iuriſdictionem ſuam perpetuare tanquam iudex, vocet tabellionem, & teſtes dicens, chariſſimi voca ui vos tanquam delegatus a papa, a quo recepi literas tenoris huiuſmodi, Clemens &c. & faciat totum legi: & per conſequens iuriſdictionem habeo, vt probatur, infra de appella. ſuper eo. 2. in fin. volens igitur & intendens iuriſdictionem in hac parte mihi commiſſam perpetuare, & caſi
10 bus, quit accidere poſſent, cum & ſint infiniti. C. de vſufr. l. penulti. quantum mihi poſſibile eſt occurrere, ſicut & facere debeo, argumen. ff. de loca. & conduc. ſi quis domum. §. hic ſubiungit, & ſ̄. de ſeruis non ordi. c. 1. & auctoritate mihi in hac parte commiſſa, præcipio tibi tabellioni, vt has literas in publicam formam reducas, & inſtrumento publico hos teſtes, quos & propter hoc vocaui, appo
d nas. ſi ſic inquam proceſſerit, forſan [d] per talem actum dicetur iuriſdictio perpetuata. nam & ſic vti incipit iuriſdictione, & talis actus iudicialis eſt, vt patet in eo, quod legitur & not. infra de fide inſtrumen. capitu. 1. & 2. & penulti. & fin. & in hac materia neceſſariū eſt, vt iuriſdictio ſic perpetuetur, argumen. in præmiſſis iuribus, & vt reſcriptū non pereat, quod dic vt not. infra eodem, capitu. 1. & vt parcatur impetrantis laboribus, & expenſis, argumen. ſupra eodem, ſuper quæſtionum. §. porro, in fin. Nec ob. ſi dicas. quod non videtur habere iuriſdictionem in perſonas ſic vocatas, argumen. infra, c. P. & G. quia illud verum eſt principaliter: habet tamen per quoddam accidēs. poſſet. n. accidere, quod craſtinum diem receptionis literarum moreretur delegans, & ſic expiraſſet mandatum, niſi ſibi taliter prouidiſſet. videtur igitur hoc ſibi in tali caſu commiſſum, cum aliter iuriſdictio expediri non poſſet, vt patet in eo, quod legitur & not. ſupra, capitu. præterea. nec poteſt imputari, ſi non citet partes: quia forſan nec breuitas temporis hoc pateretur, argumen. ff. de exerci. actio. l. 1. faciat ergo homo, quod poteſt. 22. queſtio. 2. faciat hoc eſt publicet, &c. vt ſupra quia quaſi expreſſa pro ſe iura habet. infra de offic. ordi paſtoralis, in fin. & de appella. ſi iuſtus metus. conſuluit tamen Hoſtien. quia non omnes capiunt verbum iſtud, vt dicam infra eodem, quamuis, libro vj. ſuper gl. penul. quod nihilominus ſine mora aliqua, quam cito poterit, citet partes, argumen. in eo, quod legitur & not. infra de ſenten. excommunicatio. ea noſcitur, in fin. & capitu. quod de his, in fin. Ex qui
11 bus † per prædictam publicationem in ipſarum abſentia factam quo ad exceptiones, vel rationes alicui competentes nullum debet præiudicium generari: quia nec ad finem hunc facta fuit, vt patet in eo, quod legitur & not. ſupra eodem, ex parte. 1. & infra, de teſti. veniens. 2. ad hoc autem, quod dixi de publicatione, argumen. eſt pro & contra ſupra, capitu. ſuper eo. §. fina. eſt etiam contra id, quod not. infra, de appellatio. vt debitus, reſponſo. 1. & adde quod not. infra, de iureiuran. ad noſtram. 2. & ſupra eodem, quoniam abb. ante fi. ſecundum Hoſtien. [*Expirauit*] hic formabat Pet.
12 q. expeditam, de reſcrip. ſi gratioſe, lib. ſexto [*Vti cęperit*] Hoſtien. dicit † ſaltem citando. ſupra eodem, gratum, vel ſaltem citationem committendo, de quo vide, quod dicam, infra titulo. 1. capitulo, vlti. in fin. [*Demandata*] ſecus enim, ſi ſuo nomine

nomen tm̄ citaſſet, Inno. [*Et illius*] qui ſubdelega-
13 uit ſibi, contra †ſ̄. eo. prudentiā. j. reſponſo, ver. illa qppe, & ver. mandari. ſo. dicit Hoſ. illa intentio de qua ibi loquitur, non excludit cōmittendi poteſtatem, quā delegatus hēt a lege. ſ̄. eo. paſtoralis. Item iſte, licet vere ſit ſolus, repñtat duos, ad hoc de re iudi. cū olim, poſt prin. ſ̄. de elec. ne pro defectu, & qđ no. de poſtu. gratū, & quod dixi in fi. j. rñſo. & ſic per interpretationem iuris vnus facit duos, vt hic, & duo vnū, de ꝓuer. coniu. ad apoſtolicā, & not. de
14 tēp. ord. literas, ſm eum. ¶ Gl. 2. †ponit dictum, cui ſignat ꝯria, & ponit caſum exceptū. demū quærit. ar. pro & ꝯ, ſoluit. Iterū ſubdit tres qōnes, & ſoluit.
15 & vltimæ ſol. ſignat ꝯriū. ¶ In† gl. 2. [*ibi, ſi quis poſtea*] vide de ſo. cōpe. c. pe. ſuper. j. gl. [*& ibi. l. 1.*] qui ſine cauſa pollicitus eſt reipub. non obligatur, ſi tū cępit facere, obligatus eſt [*& ibi. §. ſed ſi vino. §. pe. eſt*] vide de re iudi. cū. l. & A. ſuper. 3. glo. ¶ In gl. 3. [*ibi, ſi deceſſerit*] non committitur ſatiſdatio, de iudicio ſiſti, illo mortuo, qui ſiſtere debebat, etiā ſi iudex ignorans id iuſſerit, vel poſt iuſſum ante diem exhibitionis deceſſit [*& ibi. §. Neracius*] pr̄ plures habens filios, pfeſſus eſt vnū recepturū publicū munus, & anteq̄ ſuſciperet, mortuus eſt pr̄, omnibus filijs heredibus inſtitutis. id, qđ ille filius in eā rē impendit, venit in iudiciū fami. erc. [*& ibi, Cum quaſi*] vide in c. qa. V. in j. gl. [*& ibi. §. vlti.*] ponit caſum de illo, q ſibi mandauit monumētū fieri [*& ibi, Cum in vna*] ſi duplex diuerſa ſnīa ſeparatim det in vna cā, puta vna ſortis, alia vſurarū, duplex appellatio neceſſaria eſt [*& ibi. §. ſed ſi vino*] vide. ſ̄. gl. proxi. [*& ibi, etiam. §. ex cauſa*] primus. §. eſt. vide de ord. cogni. c. 2. ſuper gl. ſi iſti [*& ibi. l. vltima*] vide. ĵ. de pſcrip. auditis, ſuper glo. penu. [*& ibi. §. ſi donator*] ſi maritus, qui donauit coniugi, fit ſeruus, licet ſeruitus æqui paret morti, non confirmatur, ſed perimitur do-
16 natio. ¶ In† glo. 1. [*ibi, citationem*] etiam non perem
e ptoriā, & etiam ſine miſſione [e] libelli, ſm Io. Vin. hic, & ĵ. titu. j. c. vlti. ꝓcor. quod dixi ſm. G. Naſo. de ſo. cōpe. propoſuiſti. ¶ In† gl. 2. [*ibi, expreſſe re integra*] ĵ. c. q̄uis, lib. 6. per quam ceſſat obiectio Io. hic dicētis, ꝙ ex quo totum delegauerat, mors nil debebat operari: quia & ſi viueret, reuocare non poſſet, ſolebat autem dicens: aut delegat iuriſdictionē, aut cāæ cognitionē, primo caſu nō extinguitur ꝑ mortem, ſecundo ſic. ꝯ quod facit. ff. de iuriſ. om. iudic.
f & qa. vel eſt ſpāle, [f] ꝙ hic mors reuocat, qđ nō ex-
g p̄ſſa ꝓhibitio, cū a r ſit ſecus. ff. de ꝓc. ſi dfunctus. g vel nō abdicat a ſe iuriſdictionē, quin remaneant reliquiæ, de ꝙſe. diſt. 4. ſi baptizata, in fin. ff. de his, q ſui vel ali. iur. ſunt, pr̄e, in fi. [*& ibi, Significauit*] vbi de hoc [*& ibi, Quia. V.*] vbi de hoc [*& ibi, Perpetuata iuriſdictio*] cum ſit† res indiuiſibilis: ad idem. C. de diuerſis reſcriptis, l. j. [*& ibi. l. vlti.*] ſicut & ꝑ actū vni⁹
17 perpetuat quo ad collegas. ĵ. eo. c. vlt. §. offm̄, lib. 6. &
h de hære. ne alicui, e. lib. dixit Gof. ſi citatio [h] fit ſimpliciter, ꝓpetuatio ſit in omnibus, arg. C. de anna. excep. l. ſi ex multis. ſi fiat exp̄ſſe ſuper vno tantum ſi articuli ſe ꝓtingunt, dixit in oībus ꝓpetuari, arg. ſ̄. e. prudentiā. §. ſexta, ar. ff. de mi. tutor. §. curator, ff. fāmi. er. in hoc iudicio. ff. quēadmodū ſeruitus amit. ſtillicidiū, in fi. & l. ſi cōem, & l. ſi in ꝓtem, & ĵ. de ap. c. 2. in prin. & ſic logt̄ p̄. lex vl. C. de duo. re. Si vero articuli nō cohęrent, tūc fit ꝓpetuatio in expreſſis tantum. ff. de mi. l. etiam, & l. ſi ſpecies, & & ĵ. de app. inquiſitioni, & idem tenet Phi. ſ̄. c. paſtoralis. videtur etiam hoc placere Hoſt. & Bar. Bri
i xien. in dñi. 60. vide de hære. ne alicui, lib. 6. [i] in gl. no. & quod ſuper ea dixi. dixit etiam hic Inno. citata vna perſona non fieri perpetuationem contra aliā, qđ intellige ex vi illius citationis, ſi enim aliqđ actū feciſſet toti iuriſdictioni communē ſecus, per ea, q̄ dixi in textu., ꝓcedit ergo dcm̄ Innoc. cū ſpāliter ꝓſtituit nuncium iurarū ad illū citādū: nō ſic, ſi gñaliter eum conſtituiſſet ad oēs citationes faciendas per ſuperius dicta [*& ibi, Non poteſt procedere*] Inno. dicit hoc indubitatum. ſed Hoſti. dicit, ꝙ
18 ex clauſula† generali, quantū pertinet ꝯ perſonā citatā procedi poteſt, arg. C. de an. excep. t. fi. [*& ibi, Non procedet*] no. hic Inno. aliquibus videri, & dicit ꝙ forte bene, ꝙ duret ſubdelegatio, licet delegat⁹ ſubdelegans deponatur, & erit ſubdelegatus ſucceſſoris, ar. huius decre. Et† dicit Inno. cum iuriſdictio expirat, hoc eſſe non ipſo iure, ſed ope exceptionis. de hoc dicetur, de teſti. cū veniſſet, ſuper glo. 2.
k Hoſt. dicit, ꝙ expirat, vbi propriū nomen [k] erat expreſſum: alias ſecus, per decre. qm̄. ſ̄. eo. eadē quæſtio eſſet de tranſlato, de quo dicebat Goff. ꝙ expirabat mādatum, alle. 21. q. 2. ſi quis iā tranſlatus, ĵ.
20 tit. j. nouit [*& ibi, Tunc† procedet*] hoc ꝑbat. ĵ. eo. ſi is cui, lib. 6. volens tamē tenere ꝯrium, diceret, ꝙ ibi non fuit excōicatus re integra. Dictum tñ glo. tenebat hic Inno. dicēs, ꝙ per excōicationem ſubdelegantis, ſiue totum, ſiue partem tantum ſubdelegauerit, nec perit, nec ſuſpenditur iuriſdictio ſubdelegati: ſecus, ſi certum miniſterium tātum cōmiſiſſet, argum. ĵ. eod. quoniam, & ff. de officio eius, cui man. eſt iuriſdictio. l. j. §. fin. nec ob. ꝙ ſubdelegans reuocat, & quod ad eum appellatur: quia cum excommunicatus eſt, nec reuocat, nec aditur per appella. ſed aditur primus delegans, ad decre. Romana. ĵ. al. reſpondebat, quod de officiali loquitur, cuius cum conſtituente idem eſt conſiſtorium. ſed Hoſt. dicit, & placet hoc Boa. in decre. Romana, ꝙ ſi delegans nihil ſibi de iuriſdictione retinuit, vera eſt opi. Inn. vbi vero aliquid ſibi retinuit, cum tūc nihil proprium habeat ſubdelegatus, videtur, ꝙ procedere non poſſit illo excommunicato manēte, cum repellatur auctor, de teſti. licet, de hæreti. fraternitatis, cum etiam quaſi ſit tunc idem conſiſtorium, per decre. ſi is cui, præalle. bene facit contra Hoſt. & pro Innocen. & quod non ſit idem conſiſtorium, probat appellatio, per quam aditur. Itē quia re non integra per mortem non reuocatur. Goffred. autem dicebat hic ſine diſtinctione non
l expirare iuriſdictionem, ſed ſuſpendi, [l] & eo abſoluto, procedetur ex veteri commiſſione, argu. 15. quæſtio. 6. nos ſanctorum, & ca. iuratos. ¶ Quærit
21 †Hoſtien. nunquid, domino nuper excommunicato, repellitur ipſius procurator prius conſtitutus: & dicit quod ſic illius excōicatione durante ꝑ iura p̄dicta, alle. de procu. c. fi. de ꝓba. poſt ceſſionē. non ob. quod per cōteſta, fit dominus litis; qa per id non eſt dñs rei, niſi datus ſit in rem ſuā, quo caſu non repelleretur ſecundum eum, alle. 2. quæſt.
m 6. biduum, verſi. palam. [m] de legatis etiam dicunt hic Innoc. & Hoſti. quod eſt expeditum, de offi. le. c. 2. lib. 6. [*& ibi, Non ciuili*] adde quod not. 16. q. 1. placuit. 2. in vltima gloſſ. & quod dicam, infra de conuer. coniu. cum ſis [*Et infi.*] lib. 6. in officiali loquitur, & ibi de hoc. de materia totius glo. in ſpe. tit. j. §. reſtat, in ſecunda columna.

ADDITIONES.

a ¶ Citet. An ſit neceſſaria relatio nuntii, vide Lapum in Clem. 2. vt lite pen. & Bar. in l. multum. ff. de condi. & demon. & Ioan. And. in c. eum qui certus. de reg. iur. lib. 6. in Mercu.

b ¶ Reſponſo. Et per omnem actum iuriſdictionalem etiam ante cita. vide Io. And. eo. li. quamuis, lib. 6. & infra, in verſi. dixit demum, & gl. in c. ne aliqui, de hæreti. lib. 6.

c ¶ Imputari. vide do. Feli. in c. illud, in col. pe. verſi. ſeptima concluſio, de præſcrip.

d ¶ Forſan. Et ſine forſan, vt hic per Io. de Ligna. & ſuper c. gratum, Bart. autē tenet neceſſariam citationem in l. & quia, ff.

de iurisdict. om. iud. & idem ibi Sali. & in l. mandatum. C. man. & idem Archi. in c. quamuis, eodem titulo, libro sexto, & vide Io. And. infra super gl. 2. in suppletione, quæ incip. ad hæc, vbi concor. Host. & infra ca p. venerabili, in gl. multum facit, in fi.

e ¶Missione. Contra hoc videtur Cle. 2. vt lit. pen. vbi vide per gl. & vide Cy. in auth. offeratur, C. de lit. conte. & Bar. in extrauaganti ad reprimen. super ver. per edictum, sed illa Cle. loquitur quo ad inducen. litis pendentiam, vbi maior requiritur expressio in citatione, hoc in perpetuatione iurisdictionis, hoc sentit Io. And. in c. quamuis, eo. tit. lib. 6. & vide de dilat. c. 2. in gl. 2. & super illa Io. And.

f ¶Speciale. An autem re integra alij committendo possit primum delegarum reuocare tacite, vide. l. placuit, C. de pe. iudi. quæ loquitur tamen in ordinario, & Bar. in l. & quia, hoc allegat, & vide in decisione Rotæ conclusione. 291.

g ¶Defunctus. Coniuncta. l. ibi seq. & ibi vide Bar. & omnino opi. Oldra. quam ponit Sali. in l. mandatū. C. man. in x. opp.

h ¶Si citatio. Vide do. Marianum de Senis in tractatu de citatione, col. 14.

i ¶Libro vi. Et ibi p'enius, & vide Bart. in l. & quia, ff. de iurisd. om. iudi. & p do. Bar. de Sali. in l. mādatū, C. man. in ix. opp.

K ¶Nomen. Quia semper regulariter exprimitur vide Io. Andre. supra eod. quoniam, in prin. gl. quæ incip. infra dignitatum, versiculo item contra generaliter. sed iste non intelligit de nomine sub delegantis in sua subdelegatione posito: quia in illo verificatur, quod ibi no. Io. And. sed intelligit de nomine dignitatis de le. expresso in prima delegatione: quia tunc subdelegando videtur eo iure, quo est delegatus, subdelegare, & sic nomine dignitatis.

l ¶Suspendi. Quod bene probat tex. in d. c. si is, cui ibi, impedimento tali durante, & ibi vide gl. opin. Inno. tenet Bar. in l. & quia, ff. de iurisd. om. iudi.

m ¶Palam. Vide ad hoc glo. super ver. semestre, in ca. 1. de iure patro. lib. 6. & super illa remissiones.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus quis non creditur, nisi delegationē probet, aut bene præsumantur pro eo, nu. 5.*
Singulari numero in vsu fuæ delegationis non vtitur delegatus, ibid. ad vocem, fungor.
2 *Bonus quilibet præsumitur in his, quæ ci insunt ex baptismo, non in iudicatu.*
Virtutes inesse homini cuilibet præsumuntur ex baptismo, ibidem.
Iudicandi potestas minime.
3 *Rescriptum falsum dicenti ordinariis remedijs quatuor docetur occurrendum, & nu. 4.*
4 *Malitia qualiter perpendatur.*
5 *Credere quis non cogitur non probante, nisi ecelit, quia pro eo bene præsumat.*
6 *Authenticum suum mittere non tenetur delegatus cuilibet ordinario.*
Contraria mandantium cui sit obediendum, ibid. remis.
7 *Appellatio, ne executor mandatum exequatur, nisi de aut hentico fiat fides, non coram executore, sed coram delegato facienda.*
8 *Citatus venire, etiam non facta fide de iurisdictione, tenetur, exceptis casibus duobus.*
9 *Executor an teneatur.*
Cap. quid culpatur. 24. q. 1. leg. siquis ex aliena. ff. de iudi. intellectus.
10 *Obediendum quando sit, & nu. 6. & 16.*
11 *Epilogus glossarum.*
Sententia delegati non probat sine commissione, ordinarij vero secus, ibid.
12 *Suffragium, additio, glossarum, nu. 13.*
Officialibus non creditur Cesarien sibus absque literis, & quo casu, ibid.
14 *Iurisdictionem habere in litigantes delegatum, quando oporteat probari.*
Probare qui debeat, remittit, ibid. ver. de probationibus. n.
15 *Pro iudice in quibus præsumatur.*
In iudicio quæ sunt, extraiudiciales solennitates an & quæ præsumantur, ibid. & nu. 16.
17 *Ordinarium, & legatum quem fuisse habitū, probare sufficit.*
18 *Sententię si opponatur, quod talis non fuit procurator, uel iudex, uel quid aliud, quod sit de substantia iudiciorum, an sit & quomodo id probandum, & nu. 19. & 22. 23. quid, quod non fuit lis contestata, & similia, nu. 22. 23.*
Publicatio instrumenti qualiter fiat, alio remittit, ibid. versi. & qualiter.
In iudicio quę fiunt, sufficit in actis inueniri, ibid. ver. sed ea, quę.
De actis quę dicantur esse, ibid.
Originalia quando oporteat ostendere, ibid.
19 *Instrumentis extrinsecus oblatis in iudicio, & descriptis vt eadem fides præstetur, quę originalibus, quæ sint obseruanda.*
20 *Inter antiquum, & recens factum distinguendum.*
21 *Executione sic excipiente reo & quid, sit differenda.*
Cap. ex literis. supra eod. cap. cum contingat, infra eod. intellectus eod. nu. uer. non obstat.
22 *Acta iudicij, quæ memorantur in sententia, si tregentur, an & quando & a quo probanda, & 23.*
Instrumenta in iudicio producta si negentur, an & a quo & quo casu probanda, ibidem, & nu. 23. & supra 18. 19. 21.
Negantis factum nullam esse probationem, quādo uerum, ibid.
23 *Leg. optimam. C. de contrab. stipu. intellectus.*
In instrumento quæ dicuntur, an ijs & quibus credendum, ibidem.

CAPVT XXXI.

a 1 CVm in iure. [a]Casus. Nō† creditur quis delegatus, nisi delegationem probet, & pars huius. §. de elec. cum in iure Communis diuisio. secunda ibi, Super quo [*fungor*] hodie ex alto fastigio delegatus non vteretur singulari [*Subiacere*] exemplificatiue loquitur: quia idem in quolibet alio mandato [*Ab aliquo*] §. nec a iudice, nec a parte, cuius interest [*Tenearis*] mouebat† dubium fm Hostien. quia quilibet præsumitur bonus, de scruti. capitu. vno, & sic non præsumitur mentiri. ergo credi debebat mandanti. Sed vt dicit Hosti. licet præsumatur quis bonus, non præsumitur iudex: quia iudicatus non inest alicui ex baptismo, sed
b virtutes [b] tantum, & facit quod not. de elec. si forc te, lib. 6. in gl. qui etiam. uel forte videbitur distinguendum in qualitate scribentis, ad hoc de procura. in nostra, cum suis concor. Sed vt dicit Hostien. hic, non sufficit præsumptio, sed requiritur probatio. Tu dic, quod de indubietate. q. papa reprehendit quærentem, vt patet in decisa, quam posui, de elec. cum in iure, in princip. [*Responsum*] videtur,
3 quod hoc† responsum sit occasio mali. commendatur enim ordinarius, qui non exequitur, quod mandatur, cum rescriptum est falsum. infra de crimine falsi, super eo. dicit ergo malitiosus ordinarius, cui exhibetur rescriptum, habeo istud pro falso, & sic impedietur effectus iurisdictionis delegatæ. Dicit Hostien. quod 4. sunt remedia. primum, quod delegatus per se exequatur. supra eodem, si
d gnificasti. [d] secundum, quod puniat ordinarium, si videt eum malitiose moueri, §. c. sane. 2. & ca. pastoralis, quod perpendet† si nullam exprimit suspicionis speciem; vel exprimit, sed non probabilem, de crimine fal. capit. fin. tertium quo ad eum, qui puniet ordinarium contra conscientiam hoc dicentē: quartum, qā malitiose hoc facit, condēnari potest in 30. lib. auri. C. de legi. l. 2. in fi. [*Non cogeris*]
5 ac† si dicat, potes, si vis, si bene præsumis pro delegato, arg. 97. distin. nobilissimus, quod placet Inn.
6 & Host. imo dicit Host. quod non† tenetur delegatus mittere authenticum suum cuilibet ordinario. & remittit ad sum. e. tit. §. quod sit eius offm. i
responso.

responso. si autem sibi obedienti alij iudices mandent contrarium, quid facere debeat, habes de re-
7 scriptis, cum contingat. ¶ Quid si pars † appellet, ne exequaris mandatum, donec sit de auctentico facta fides? Dicit Inno. q̄ non habet ordinarius necesse tali appellationi deferre, cum nō coram executore, sed coram delegato facienda sit talis app. §. eod. super quæstionum. §. quem vero, sed nunquid †
8 citatus venire tenetur de iurisdict. fide non facta? dicit Innoc. quod sic, nisi delegatus sit nimis
e remotus, vel vilis persona. Alij contra. Host. remittit, de dila. c. 2. & ad [e] sum. eo. tit. §. quod sit eius officium, ver. sed dices, & ver. præce. ¶ Item quæritur
9 an teneatur citare is cui† committit; & dicit Guil. Naso, quod sic, quia executio parat præiudicium: citatio vero non. vide in spe. de cita. §. iam de citatione, ad fin. ver. sed pone, quod citare tenetur. Pe. hic contra, per hanc literam. Item opponitur tex-
10 tui. in dubio† est obediendum. 24. quæstio. 1. quid culpatur, ad fi. ff. de iudi. si quis ex aliena. dicit Hostien. quod illa iura loquuntur, quando dubitatur de iurisdictione ordinaria, & quando conscientia non potest certitudinaliter ad partem alteram applicari: quia tunc tutius eligitur, de sponsa. iuuenis. hic autem loquitur de delegata. Item informatur hic conscientia, istum non esse delegatum, ex quo non probat, quod mādatur: & si propter hoc excommunicaret illum, excommunicatio non teneret: quia non est suus iudex, nec ipse est rebellis.
f §. c. 1. Inno. f ¶ Gl. 1. † not. sententiam delegati sine
11 commissione non probare. dat simile. dicit secus in ordinario, instruit partem. instruit etiam absolutum. ¶ In 1. † glo. [*ibi. l. vna*] vide de priuile. cum olim. j. super vltima glos. [*& ibi, Publicati*] vide de proba. quoniam, super vlti. glos. [*& ibi. §. 1.*] vide
13 de verb. sign. abbate, super glos. ex hoc. ¶ In† glo. j. [*ibi. l. vna*] idem in officialibus Cesarien sibus volentibus capere alicuius bona tanquam fiscalia, quibus non creditur sine litteris. C. de iure fisci. l. prohibitum, libro x. Goffre. [*& ibi, De commissione*] scire debes, quod Innoc. in decre. innotuit, de eo,
14 qui fur. ord. re. dicit, quod† si non constat, iudicem
g super litigantes iurisdictionem habere, § semper oportebit probari eum iurisdictionem habere, do
h nec sententia transierit in rem iudicatam, [h] & etiam post, si pars, quæ dicit eos non iudices, nunquam iuri comparuit coram eis. nam si comparuit, & post litem contesta. dicat aliquid contra iurisdictionem, sibi incumbet probatio. C. de proba. l. fin. ff. de procura. Pomponius. §. rati. nam, vt dicit si partes præsentes prætereunt has exceptiones, iudex non habet eas ad hoc monere, cum id possint sed si pars est absens, iudex defectum partis absentis supplere debet. propter quod etiam post sentē tiam per secundos confirmatam poterit pars absens etiam contumax dicere, quod primi iudices non habuerunt iurisdictionem. subdit, quod alij contradicunt, & forte bene. dicit aliter hæc procedere in probationibus fundamenti. s. potestatis, & iurisdictionis iudicum. De probationibus n. quæ fiunt in causis, quæ procedunt ordine iudiciario, longus tractatus est in corpore iuris, quis probare debeat, in rubricis, de probationibus, & de testi-
15 bus, & alijs locis iuris, parum† tamen præsumitur pro his, quæ fiunt in iudicio, nisi probentur, de. pba. quoniam contra, nisi in his, quæ relinquuntur ipsius arbitrio, vt in dilationibus dandis, & in purgationibus. ff. de iure deli. l. 1. §. final. 2. quæstio. 5. per totum: sed & ibi, si pars probaret grauamen, reuocaretur dilatio, de dila. c. 1. Item pro eo præsumitur, licet parum, etiam in iudicio in his, quę pertinent ad eius officium, vt in fructuum, & expen-
sarum restitutione, institu. de officio iudic. §. 1. & per totum. ff. de rei vend. l. plane, & in multis alijs. ff. de minori. quod si minor. C. de transact. l. age. Extra iudicium præsumuntur bene facta, quæ facit pertinentia ad officium suum, nisi probetur cō
16 tra. Et semper† est obediendum. 11. quæsti. 3. quid ergo. 23. quæstio. 1. quid culpatur, de tempo. ordi. ad aures, vbi de hoc. quod vero ibi dicit de solemnitatibus, an præsumantur, dicam de re iudi. sicut, super 3. glos. [*& ibi, Ordinarij*] etiam legati, de quo
17 † sufficiet probare, quod tunc habebatur legatus, secundum Vincen. Pe. & Abb. ad hoc. infra de officio leg. capitul. 2. libro sexto [*& ibi, Cum olim. 1.*] hoc adde, quod ibi not. & 97. distinct. nobilissimus [*& ibi, Cum inter vos*] forsan glossator in hoc alleg. pro contrario: quia sententia cardinalis, de qua facta fuit mentio in sententia episcopi, non ponderatur: sed ibi non fuerat insinuata prima sententia. Item illa fuerunt verba partis, forsan intellexit glos. in hoc contra, quia priuilegia & confirmationes facientia mentionem de dona. non iuuarunt partem: sed hoc non procedit, cum ibi appareat instrumentum publicum de donatione fuisse productum, & ita de ipsius insinuatione nil quæritur [*& ibi, quoniam contra*] ibi de hoc in 3. glos. & in fin. [*& ibi, rescriptum*] vide in specu. de rescrip. præsen. in princip. ver. sed obiicitur [*& in fi.*] & infra de simo. ex diligenti, in fin. de senten. excommu. cum desideres. Dicit Hostien. quod quamuis Innocen. circa materiam glos. multa notauerit, fi-
18 naliter scripsit, quod † si obiicitur contra sententiam, quod talis non fuit procurator, vel iudex, vel aliquid aliud, quod sit de substantia iudiciorum, necesse est de his fidem fieri per testes, vel per instrumenta originalia, vel per publicata, nec sufficiunt exemplata. & qualiter fiat publicatio, no. de fide instrumen. capitu. penult. & vlti. sed ea, quæ fiunt in iudicio, sufficit in actis inueniri: puta dicitur, talis libellum obtulit: talis litem contestatus est: sed & dies apponenda est, sicut in instrumento, in authentica. de instrument. caute. §. fin. collatio. 6. licet etiam, quando in iudicio offertur instrumentum procurationis, vel aliud simile, ipsa obligatio sit de actis, non tamen tenor instrumenti. vnde, nisi alias solemniter publicetur, semper oportet ostendi originale. Alij tamen aliter dicunt, & maxime post lit. contestata. argumen. ff. de procura. Pomponius. §. rati, secundum Innocen. Tu dicas secundum Hostien. quod si acta appareant per manum tabellionis confecta, originalia siue sumpta ex originalibus in præsentia partium consentientium, vel non contradicentium, eis omnino standum est, nisi forsan contrarium probetur. infra de proba. quoniam contra falsam, & vide quod ibi dicam in glos. not. quod ex quo, & capitul. final. infra de purg. canoni. cum dilectis. §. his igitur, quia tamen, ex tenore supra de electio. scriptum est. §. primo, & imputet sibi, qui non contradixit, sed permisit contra se fieri scripturam publicam. C. arbitr. tu. l. fina. ibi, si autem inuentario publice facto &c. C. de rela. l. 1. 2. & 3. infra de appellatio. intimasti. sint† autem cauti iu-
19 dex, & tabellio, vt de his instrumentis extrinsecus oblatis plenam & expressam faciant mentionem, ita, quod totum tenorem apponant, &
i qualiter de originali fuit facta copia parti [i] aduersæ, & nihil opposuit rationabile, & de omnibus aliis, quæ occurrent. & hæc omnia in sententia ad maiorem cautelam, inquantum erit possibile, scribi possunt. & si per alium tabellionem scribatur sententia, & acta per alium scripta fuerunt, potest iudex præcipere in præsentia partiū illi tabellioni,

qui ſcribit ſententiam, ꝙ & alia acta per manum talis tabellionis ſcripta in ſententia ſcribat ante, vel poſt, & teſtificetur tabellio, qualiter & vnde ipſa ſumpſit in præſentia partium & auctoritate iudicis, & de ipſius mandato in publicam formam redegit. ſic enim ſumpta & publicata eãdē fidē facient, quam & originalia, vt expreſſe habes, infra de pur.ca.cum dilectus. §. dictus vero. Sed & diſtinguendum eſt inter recens factum, & antiquum, vt & no.de cle.ex.mi. propoſuit, ſuper vlti.glo. de teſti. Alberi. in princip. de præſump. illud, de eo, qui furti.or.re.c.fi. §. de renuncia. in præſentia, ſecundum Hoſtien. ¶ Expeditis ſic textu, & glo. ſcire debes, quod Inno. hic quædam notauit, quæ Hoſti. non curauit, primo ad materiam no. §. eod. paſtoralis. §. quia vero. quærens, an † per exceptionem
21 rei, qua dicit ſentẽtiam nullam, vel quod vult officium iudicis implorare ſuper illa irritanda, executor differat executionem? & dicit, quod non, niſi quando condemnatus fuit abſens ex probabili &
k neceſſaria cauſa, & ſic loquitur. [k] ff. de iudi. ſi prætor. vel aliter intelligitur lex, vt no. de re iudi. decetero, argu. ad hoc, quod de coll. vel inſtitutione dicitur, de appel. conſtitutis. de conceſ. præben. poſt elec. quarum executionem exceptio non impedit multominus differenda eſt executio ſententiæ, niſi ſuper hoc eſſet infamia, de accu. accedens. Item ſecundum eum, vbi eſt hoc ius, quod lis mota impediat executionem ſententiæ, vel talis exceptio, & contrarium habetur C. ad l. Cor. de fal. l. 2. de reſti. in integ. ſuſcitata. ſemper igitur ordinario ſui, & delegato ſubditi delegantis in executione obedient, donec ſuperior cauſam audiat, vel committat. §. eodem paſtoralis. §. præterea. ſi tamen veriſimiliter videretur nulla, vel retractanda, conſulat ſuperiorem, vel expectet ſecundam iuſſionem. nõ ob. §. eodem. ex literis, & infra eodem cum contingat, per quæ videtur, quod non ſemper ſit obediẽ
dum mandatis delegatorum: quia illa loquun-
l tur, cum dubitat de fundamento. ſ. iuriſdictionis [l] ſecus autem, vbi de hoc conſtat, licet de aliis dubitetur, puta an ſit ſententia nulla, vel iniqua. Idem dicit, ſi ſit appellatum, ſed nondum per ſuperiorẽ eſt appellatio recepta, vel commiſſa, nec eſt aliqs, qui inhibeat: tunc enim propter dubium executioni mandabitur: ſecus ſecundum aliquos, ſi appellatio recepta eſt. §. de reſcri. dilectus. 2. quia maiori potius obediendum eſt, 11. quæſtio. 3. qui reſi
m ſtit. [m] Si vero vnus ordinarius pari ordinario mandaret, quod ſententiam exequeretur, quod poteſt, de foro compe. poſtulaſti. ff. de re iudi. a diuo. §. 1. ſi ſciat, vel vehementer ſuſpicetur eam iniuſtam, non exequetur. infra de offi. ordi. ca. 1. vbi de hoc dicam in gloſſ. quia ſi. Et ad materiam vide quod dixi ſuper gloſſ. fi. dicunt etiam quidam, vt ipſe re
22 fert, quod ſi pars † oſtendat ſententiam, in qua dicitur, quod pars, quæ contradicit executioni, fuit præſens, vel ipſe confitetur, non audietur ille dicens, quod non fuit lis conteſta. vel his ſimilia, niſi
n onus probationis aſſumat, quo caſu audietur, [n] ex quo vult probare iudicium retro nullum, de procur. in noſtra. & ſi dicas, negantis factum nullam eſſe probatio. C. de proba. actor. [o] Reſponde
o tur, hoc verum eſſe, niſi præſumptio ſit contra negantem, vt ec. benefi. vt noſtrum. C. de codi. nec codicillos, cum ſimili. hæc ergo præſumptio inſurgens ex præſentia & taciturnitate onus probandi transfert in ipſum. & dicit Innoc. quòd credit hæc vera, tamen ad maiorem cautelam faciat victorẽ iurare, ꝙ commiſſionem, cõteſtationem, vel alia, quæ quærit aduerſarius, habere non poteſt, ar. ff. de fur. actione. C. de fideiuſſ. cum quidam. vide qđ dixi. §. c. prudentiam, in glo. quærit Inno. Sed ſi inſtrumentum ſententiæ eum, qui contradicit, non diceret eſſe præſentem, ſed cõtumacem, vt iudex dicebat, vel nihil diceret de illo, ceſſaret hæc præſumptio: & probet victor, ꝙ omnia ſint legitimè acta, ſi etiam actor negat eum, qui ſuo noĩe egit, ſuum fuiſſe procuratorem, neceſſe habet aduerſarius probare procurationem, vel quod domino
p ſciente ipſius P nomine egerit. Idem dicam de [p] curatoribus rei. & ſic vbi non erit dare culpam, vel præſumptionem contra ſe negans non probabit. Aliqui dicunt, quod ſi in ſententia ſcriptum eſt, Condemnamus talem procuratorem, omnino credendum eſt, eum procuratorem fuiſſe præſentem, niſi euidenter probaretur contrarium. argumen. contra. ff. de contrahen. ſtip. optimam, & not. de teſti. Alberi. vbi vide in gloſſ. quid ſi con-
q tra. [q] poteſt dici, quod illa lex ſpecialem cauſam ponit propter rationem ibi redditam. Item habet
23 † locum lex illa, quod præſumitur verum eſſe, ꝙ in inſtrumento dicitur de perſonis ibi nominatis, quando id, quod ibi dicitur, eſt ad ipſorum gra uamen, & ſunt præſentes, vt ſi dicitur ſtipulans ſeruus. Item eſt neceſſe, quod ſit de principalibus contrahentibus. Nam ſi de teſte diceretur aliquid graue, non faceret fidem. ff. de pigno. & hypo. l. fideiuſſores. §. fina. Item ſi falſos apponat aliorum confines, illis non præiudicatur, & ſic de oĩbus
r alijs, quæ incidenter [r] dicuntur in inſtrumento, niſi talia ſint, de quibus ipſe tabellio ferat teſtimonium de viſu, ſicut cum dicit, Actum in tali loco, præſentibus talibus, tali die. Nam, ſi in his inueniretur aliquod contrarium, caſſaretur totum inſtrumentum, cui ſic admiſta eſt falſitas. 9. diſtin. ſi. ad ſacras. 3. q. 9. pura. & ſic loquitur lex optimã. adde quod dicam, infra de hære. fraternitatis. Alij dicunt, quod licet non dicatur in ſententia domi num, vel procuratorem præſentes, vel abſentes, dummodo prima facie non appareat vitiata, ſem per ei ſtandum eſt, poſtquam tranſit in rem iudicatam, niſi probetur falſitas, vel aliquid, quod ſen
f tentiam faciat nullam, [s] de procur. in noſtra. vide de his in ſpe. de ſen. prola. §. vt autem, ver. & not. ſecundum, & de inſtrumento. edi. §. reſtat, ad fin. ver. in ſumma.

ADDITIONES.

a ¶ Cum in iure. Vide ad iſtum tex. do. Cardi. Flo. in conſi. 32. pauloante finem, dum allegat iſtum tex.

b ¶ Virtutes. Intrinſecę, & naturales, vt caſtitas, ſobrietas, & ſimilia, extrinſecæ, vt ſcientia, artificium, & ſimilia.

c ¶ Forte. Et per Barto. in l. ſi prius. ff. de no. oper. nun. Di. in regu. ſemel malus, de re. iu. lib. 6.

d ¶ Significaſti. Vel executionem alii nomine ſuo deleget. ſupra eod. titu. ex litteris: quia tex. iſte in ordinario, cui committitur executio, loquitur.

e ¶ Ad. Et in capi. veniens, in gl. fi. & ſuper illa, de accuſa. & Barto. in l. 2. ff. ſi quis ius di. non obtempe. & Ioan. An. in c. ſciẽti, de re. iur. lib. 6.

f ¶ Innocen. Præſupponit tex. iſtum etiam mere delegatum & tamen, quia non mittit reſcriptum, vel copiam ipſius commiſſario & executori, vel alias illum non certificat, non tenet proceſſus delegati, quod eſt bene notandum. & Inno. in c. propter hoc, ita aperte non dixit, quando in veritate eſt iudex. & vide in c. ſcienti. de reg. iur. lib. 9. per Ioan. Andre. & glo. in c. Romana, §. cum autem, ſuper ver. citent, & ſuper illa de app. lib. 6.

g ¶ Iuriſdictionem habere. Vide ſemper Barto. & Moder. in l. multum. ff. de condi. & demon.

h ¶ Iudicata. Hoc poteſt habere locum in delegato, in ordinario autem ſufficit quaſi poſſeſſio officii, & communis opinion. per l. Barbarius, & quod ibi no. ff. de offic. prætõ. & vide Io. And. de elec. nihil, ſuper fi. gl. fi. & hoc infra tangit gl. 1. infra ad proban. merita cauſæ, & ad victoriam cauſæ.

i ¶ Copia parti. Vide d. Bap. de ſancto Seuerino, & Iaſo. Mai. in l. fi. C. de eden.

k ¶ Loqui-

x Loquitur. Vide. d. Feli. in c. nonnulli, in §. ſunt & alij. in xj. col. cum ſeq. de reſcrip.

l Iuriſdictionis. Quia dicebatur ibi iudicem committentem executionem fuiſſe reuocatum, & ex hoc dicto argue, quod merus executor admittit exceptionem currentis iuriſdictionis in committente, & uide in c. quod ad conſultationem. 1. glo. infra de re iudi.

m Reſiſtit. In papa videtur iſtud clarum, per c. paſtoralis. §. papa vbi vide Ioan. Andre. in glo. mirabilis, licet ibi loquatur in ipſo iudice, qui tulit ſententiam, quia cognitionem aliquam habet, & ſic magis tenetur differre executionem, quam merus executor, de quo hic, magis aſtringitur ad parendum.

n Audietur. Ab executore, non vt diffiniat, ſed remittat, vide Bar. in l. a diuo Pio, in prin. ff. de re iudi.

o Actor. Gloſſ. communiter dicunt, quod negatiua ſimplex transfert probandi onus in aduerſarium: hoc dixit glo. magin c. bonæ. infra de elec. & hoc Inno. ſed contrarium probatur in c. 1. de conſeſ. libro 6. & in l. hoc iure, & l. ita ſtipulatus ver. ſed quod ab initio, & ibi Bar. dat theoricam contra hoc, ff. de verbo. obli.

p Ipſius. Vide, ff. de iudi. l. licet, & in l. 3. §. falſus. ff. rem ra. ha.

q Contra. Et per Bar. in l. ſciendum, ff. de verb. obli. & in auth. ſi quis in aliquo. C. de eden. vbi etiam per Bald. & d. Barto. de Sali.

r Incidenter. Vide Cyn. in l. cum aliquis, & ibi Bal. & d. Bar. de Sali. C. de iure delib. & per gl. & Io. And. in c. cum olim, de cen. & per gl. in c. ſi papa, de priuile. lib. vi. & vide in l. prędiis, §. Titio, ff. de leg. iii.

s Nullam. Vide Io. And. Inno. de elec. c. bonæ, el 2. ſuper glo. ſic infra, & de renuncia. c. in præſentia, & in ſpec. infra allegato in ver. & no. ſecundum.

SVMMARIVM.

1 *Non prorogatur iuriſdictio de re ad rem per procuratorem non habentem ad hoc mandatum, & nu. 9. an idem domino ſciente, & non appellante, ibidem, & an ad tempus, nu mero 17.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Ædificium ſolo cedit.*
In ſolum alienum ingrediens quando poſſit prohiberi, ibidem.
Ad lites futuras an liceat dare iudices, ibidem, & numero 4.
Super obligatione futura an competat actio, remiſſ. eod. nume ro 3. & 4.
4 *Mandata procurationis, & iuriſdictionis paria ſunt niſi in numero 15.*
Reſcripta de ſua natura non dantur, nec extenduntur ad futuras lites, ibid. in calce.
5 *Nouum opus poteſt nunciari ab eo, cuius non eſt proprietas.*
6 *Iudicum relationi, non verbis creditur.*
7 *De ordine iudiciario ubinam agatur, reijcit.*
8 *Iuriſdictio delegata ad quæ extendatur, & nu. 10.*
Agere de quibus quis poſſit ex vi reſcripti, ibid.
9 *Prorogatio iuriſdictionis an fiat domino ſciente, & non appellante.*
Appellationis omiſſio ſæpe tollit turpitudinem ſententiæ, ibidem.
10 *Minora non inferunt ad maiora.*
Actio perſonalis non comprehendit realem, neque ciuilis criminalem, & ratio, ibid.
11 *Per appellationem eximitur appellans a iuriſdictione eius, a quo appellat.*
Sententia iniuſta tenet mero iure, niſi appelletur, ibid.
12 *Epilogus, & ſuffragium.*
Prorogatio iuriſdictionis fieri non poteſt a non habente ſpeciale mandatum, & nu. 4.
Temporis non poteſt. §. 1. ad ver. iam tamen.
Taciturnitas domini quid fieri ſcientis obeſt ei, §. 1. & numero 16.
14 *Additio gloſſarum.*
Mandatum procuratoris rei quæ continere, & quæ actoris debeat, conſilium affert, ſed quod euangelio ait non conueni re, ibidem.
15 *Procurator datus ad cauſam matrimonij non ſufficit ad tractandam cauſam dotis, & ratio.*
In mandato procuratorio ſimpliciter inſpicitur conſtitutionis forma, & non extenditur ad connexa, ibid.
Iuriſdictio extenditur ad connexa, ibid.
16 *Vltra mandati fines a procuratore ſiquid fiat domino ſciente, & non contradicente, tenet, niſi ſit defectus iuriſdictionis.*
17 *Prorogare mandatum ne poſſit de tempore ad tempus procurator.*
Procurator ad totam litem datus an omittere neceſſarium probationem, & an exceptioni renunciare poſſit, ibidem ver. dicit Inno.
18 *Excommunicatio per delegatum ex cauſis non commiſſis lata, an teneat.*

CAPVT XXXII.

1 Vm olim abbas. Caſus. Per † [p] curatorem non habentem ad hoc mandatum non prorogatur de re ad rem iuriſdictio delegata. quo ad principalem caſum hoc dicit, ꝙ excommunicatio poſt appellationem legitimam
2 lata, nõ tenet. Cõiſt diuiſio. ſcđa ibi, quia vero. prima facit ſex. ponit cauſæ cõmiſſionẽ. ſcđo inducit ꝓceſſum, ibi, per quorũ, exceptionẽ comitis, ibi, Tandem, interlocutionem iudicum, ibi, Iudices, comitis appellationẽ, ibi, quo, & ipſius excõicatio
3 nem, ibi, vnde [*In terra*] ſi hoc verum † erat ędifi-
a ciũ cedebat ſolo, [a] inſti. de re. di. §. ex diuerſo. & ędificãs ingrediẽs de iure poterat ꝓhiberi, niſi in caſibus notatis, eod. titu. §. plane, Hoſti. [*Nitebatur*] qũo hic ſuper futura obligatione cõpetit actio, vide in ſpe. de ac. vel peti. §. 1equit, in fi. qđ hoc no.
b Inn. [b] & Hoſti. opponẽtes de. l. nõ quẽadmodu. ff. de iudi. & ff. de vſur. l. j. §. 1. & rñdent, ꝙ hic nõ agitur de futura obligatione, ſed de gratia danť iudices, qui de illa poterunt cognoſcere, & ædificãtes prohibere, & cognoſcere de denunciatione noui
4 operis, & de alijs, quæ ad hoc ſpectant: ſed nec † abſurdũ eſt ad futuras lites dari iudices: quia ꝓcurator datur. ff. de ꝓcura. l. 3. & mandata iuriſdictionis, & ꝓcurationis paria ſunt. facit qđ hic, ĵ. diciť. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. & quia. Itẽ & antequã fiat ędificiũ, cõpetit negatoria, per quam nego ius tibi eſſe in tali loco ędificare. ff. ſi ſeruitus vendi. ſicuti, & l. & ideo. dicũt etiã aliqui ſ̃m Inn. qđ ipſe fateť, ꝙ ex quo aliquis ſe parat ad ædificandum, agi poteſt cõtra ipſum. ff. de pollici. l. 1. Dicit Hoſti. comes iam inceperat ędificare. & exponit, nitebatur, in præſenti. & dicit, quicquid dicat Innoc. Reſcripta de ſui natura non dari, nec extendi ad futu
c ras lites, de reſcri. ad hoc, & c. fi. [c] [*Præiudicium*] vn-
5 de † nouũ opus poterat nunciari, etiam ſi non eſſet proprietas monacorum, de no. oper. nuncia. c. 1. & 2. [*Commiſimus*] quia comes inuaſor, vel malefactor, de foro cõpet. cum ſit, Io. de Deo, & Boa. [*Litteras*] fuerunt apoſtoli conceſſi appellanti [*Accepimus*] creditur ergo † relationi [d] iudicum. con-
d cor. de exceſ. præla. inter, ver. ꝓterea. & tamen non
6 credit ipſorũ verbis, quod dic, vt de proba. qm̃ cõ-
e tra, Hoſti. [e] [*In peritionibus*] in quibus continebant
7 dãna [*Conteſtata*] aliquid † de iudiciario ordine tangitur hic, quod plenius habes, de ꝓba. qm̃ [*Propoſuit*] ante concluſionem cauſæ, Hoſt. [*Nulla de damnis*] vnde iudices † delegati de illis cognoſcere non
8 poterant, cũ delegata iuriſdictio nõ extendať, niſi ad illa, quæ in literis, vel ſub eis cõprehẽdi pñt. verbi gr̃a, ſi ī reſcripto dixit ſe ſpoliatũ, ſi petat reſtitutionẽ poſſeſſiõis, põt agere, & de dãnis occaſiõe il-

lius violentiæ illatis. ff. de vi & vi. argum. l. j. §. qui vi deiectus, & sequenti. & si de contractu fiat mentio, potest peti interesse. C. de ac. empti & vendi. l.
f 3.[f] & 4. Item si dictum est, quod super nemoribus iniuriabatur, agi posset de damnis datis, & de possessione, & proprietate. ff. de iudic. solemus, & l. si quis intentione. ℈. de causa poss. cum ecclesia. sed & si super rebus, de quibus agitur, post litem contesta. damna data sunt, semper ad iudicem spectat
g cognitio. ff. de ædil. edic. ædiles. §. Item sciendum,[g] quod si dentur in alijs rebus, non habet se iudex intromittere, nisi ipsius iurisdictio impediatur,
h vel in ipsius iniuriarum[h] fiat. 2. q. 7. si quis ab episcopo, & no. ſ. eod. c. 1. videtur etiam Innoc. quod modica vis est, vtrum id, de quo agitur, sit accessorium, vel nō: sed in hoc est tota vis, vtrum sub verbis rescripti possit comprehendi. Quid ergo, si dicatur in rescripto, quod talis iniuriatur tali super tali fundo, nunquid potest agi rei ven. ad fundum & condictione sine cā ad fructus perceptos ex fundo ante litem contesta. Respondeo sic quinimo & secundum quosdam potest reus, si violentiam intulit, l. Iul. de vi pub. vel alia simili criminaliter accusari: quia hoc patiuntur verba rescripti, & si expressum nihilominus habuisset. ſ. de rescrip. super literis. & est hoc verum, quando verba rescripti generalia sunt, vt positum est: secus, si leuia specificata præcederent generalem clausulam, vt si specificauit fundum: non enim tunc poterit ex homicidio accusare, quod velit intelligere sub clausula generali. sic. ſ. de rescri. sedes. Alij dicunt, quod per talia rescripta non possunt agi ad vindictam, sed tantum ad prosequendam rem familiarem, nisi in rescripto aliud exprimatur, secundum Innoc. Vltimum verius videtur, argumen. ſ. de rescrip. sedes. C. ad. l. Cor. de falsis, vbi ℈. de accusa. super his, & c. qualiter. ij. secundum Hostien. [*Interlocuti*] & male [*Comes*] videtur, quod debuerit appellare procurator. 2. q. 6. biduum. sol. secundum Inn. &
9 Hostien. licet procurator † omitteret appellare, nō posset p ipsum tacite prorogari de re ad rē iurisdictio delegati: quia nec expresse posset, & ideo auditur dominus appellans: quia si sciret appellationē per procuratorem omissam, & non appellet, videt prorogare secundum Innocen. sed Hostien. aliter, vt dicam super. 3. gloss. sæpe enim appellationis omissio tollit turpitudinem sententiæ. ff. de cond. ob tur. causam, si ob turpem [*Euocatum*] quod dic vt ℈. de dolo, & contu. eum qui, lib. 6. [*Comparentem*] & recte, quia tutus erat appella. Inno. [*Mentio*] spe
10 cialis † vel generalis. ſ. de rescrip. pastoralis, Vin. dicunt hoc Pet. Abb. & Egi. quod dato, quod fuisset hic generalis clausula in rebus, non potuisset agi super damnis: quia in rescripto minora erant expressa, & agebatur reali: sed pro damnis agitur personali, & est actio descendens ex maleficio, & sic quasi dignior non includitur, de rescri. sedes. quare dixit Egi. etiam per comitem prorogari non potuisse. hoc vltimum falsum, secundum Abb. & vide quod dixi, de rescrip. Rodulphus, super gloss. j. in fin. nec primum simpliciter puto verum, sed p aliqua adiuncta posset verificari [*expresse*] & ideo cum de damnis non fuerit facta mentio, patet q̄ lis conte. fuit a non procuratore quo ad damna: quare non nocet vero domino, maxime quia contradixit, vt sequitur, & sic sibi non poterat imputari factum, vel ius, vel cautela omissa, secundum
11 Hostien. [*Connolauit*] & caute, vt per id † eximeretur ab ipsorum iurisdictione: quia alias iudices remansissent, & tenuisset ipsorum sententia mero iure, licet potuisset esse iniusta, & propter id retractanda, & iudices puniendi: sed appellatio facit illam nullam. infra eodem, cum contingat, secundum Hostien. & hoc teneas, licet Egi. hic dixerit supplendum, maxime propter iurisdictionis defectum. ¶ Gloss. 2. † respondet per quæstionem, an
12 per procuratorem fiat prorogatio. ¶ Gl. 3. respondet per quæstionem, an taciturnitas domini sibi noceat, cum scit procuratorem excessisse mandatum. secunda pars respondet per quæstionem, an prorogatio temporis iurisdictionis fiat per procuratorem, finis respondet per obiectionem. ¶ In
13 † gloss. 2. [*ibi, si & iudex*] vide in capitu. P. & G. in princip. vltim. gloss. [*& ibi, de quare, §. i.*] iudex datus ad certam summam de partium consensu iudicat de maiori [*& ibi, Si ita*] vide de rescrip. capi. fin. super. 4. glo. [*& ibi, Cum Aquil.*] vide de iureiu. veniens, super gloss. 2. [*& ibi, Ruttilia Polla*] vide de priuile. quia circa, super vlti. gloss. [*& ibi, Transactionis*] hanc & se. vide de rescrip. nonnulli, in princ. pe. gloss. [*& ibi. l. ulti.*] vide in c. de testi. infra. alle. in j. gloss. [*& ibi. §. Iul.*] vide de accusa. inquisitionis, super. v. gloss. ¶ In gloss. 3. [*ibi. l. ulti.*] si seruus præpositus pecunijs mutuandis, & pignoribus recipiendis, etiā alia gerebat, & horrea cōducebat sciente domino, etiam de his tenetur dominus [*& ibi, Sed si in princip.*] si gerens rem meam sine mandato proposuit institorem, & ratum habui teneor institoria [*& ibi, filius*] vide de testi. cum vc
16 nissent, super gloss. 2. [*& ibi, Si vt proponis*] cum nubit filia, pater tacendo consentit [*& ibi. l. 2.*] vide de accusa. ad petitionem, super. 1. gloss. [*& ibi, Si procurator*] vide hanc & se. ut lit. non conte. capi. 1. & 3. & super vlti. gl. [*& ibi, Iam tamen. §. penul.*] incipit, in hac secunda. & vide hanc, & duas se. de elec. in causis, super gloss. hic habes [*& ibi. §. si ei, quem. §. penul.*] & vide ſ. c. quærenti, super gloss. penul. ¶ In
14 † gloss. 2. [*ibi, delegatam*] dicebat Hostien. quod est consilium rei. s. talem procuratorem constituere. nam addere in procuratorio, & ad quælibet alia quoquo modo connexa, spectantia, pertinentia, vel dependentia ex eisdem, hoc est potius consiliū actoris, qui nititur ad ampliationem: sed reus ad extenuationem 4. q. 4. ca. 1. non est tamen hæc doctrina secundum Deum, & euangetium, quò teneris diligere proximum, sicut teipsum [*& ibi, Cogitatum*] quærit Egi. an † procurator[i] datus ad cau
15 i sam matrimonij, sufficiens sit ad tractanda m causam dotis? alle. quod sic, de dona. inter vir. & vxo. c. 3. tenet contrarium: quia sunt diuersæ species. C. de procur. si procurator. ad decre. præalle. rīdet quod de iure iurisdictio extenditur ad causam dotis propter cōnexitatem. sed in procuratorio sim pliciter inspicitur constitutionis forma, vt hic [*& in fine*] vbi de hoc in 1. glo. ¶ In † gloss. 3. [*ibi, contradicat*] Hostien. contra quo ad hunc casum, cum nul
16 lum esset iudicium ipso iure. ff. de iudi. licet, quod puto propter iurisdictionis defectum. sit ergo vera glo. in processu habito per procuratorem vltra formam mandati coram ordinario, vel delegato in eo, quod iudex erat [*& ibi, Si vt proponis*] ad hoc de iureiur. c. vlti. in fi. lib. 6. [*& ibi, Ignorantis domini*] de hoc. infra vt lit. non contesta. capitu. 1. in vlti.
17 gloss. [*& ibi, Ad † tempus*] Idem Vincen. Philip. Per. sed Goffred. contra, nisi procurator habeat liberam, & generalem. & hoc maxime secundum eum, quando id non expedit domino: & hoc magis placet Innocen. & Egi. supra capitulo de causis Hostien. dixit, quod hoc casu præiudicat domino, nisi quamcito audierit, contradicat [*& ibi, Prope mandatum*] dicit Innocen. quod ſpecialis procurator ad totam litem datus, potest omittere probationem necessariam, argumen. ff. de iurisdi. omnium iudi. l. 2. sed non potest expresse renunciare

ciare exceptioni: quia sibi hoc non est cōmissum, nisi habeat liberam administrationem. ff. de reg. iur. contra iura. §. fina. Alij dicunt, quòd omittere, & renunciare potest; & imputet sibi dominus, qui malum elegit. ff. nau. ca. sta. l. fina. §. hanc autem, ver. seruorum, Innocen. dicit Hostien. quòd melius facit. ff. de mino. cum mandato, in fin. & remittit ad præalle. decre. primam, vt lite non cō testa. [*& in fine*] & infr. de rescrip. dispendia, lib. 6.
18 ¶ In glossa, vltima [*ibi, Non habebant*] facit glo. pro his, qui dicunt, quòd † excommunicatio per delegatum lata ex causis non commissis non tenet; ad id. ℈. de præben. c. fina. & vide quod dicam, de cleri. ex. mi. illud, super verbo, ordinarius. dicit Innocen. illud hic non probari: quia legitima appel. hic præcesserat, & forsan glo. hic intendit ponere. ſ. causam mediatam, propter quam non tenuit excommunicatio, non immediatam [*& in fine*] infr. de regu. iur. ignorantia, libro sexto. Sed. ſ. eod. ex litteris, erat error facti, vt ibi no. in glossa penultima.

ADDITIONES.

a Solo. Et hoc, si hoc sciens & ædificat, quasi donare videatur, ut ibi no. & vide l. 2. & ibi Bal. & Saly. C. de rei vend.
b Inno. Ibi vide Bar. & in l. hic allegata prox. & in l. i. C. de sententen. quæ pro eo, quod interest. & vide d. Bar. de Saly. in l. j. de fideicom. & per gl. & doc. in c. nostram, de sepul. & in c. Romana. §. caueant, de sent. excom. lib. 6.
c Capitulo fina. Ibi vide plenius per Io. An. & ℈. de resti. spol. audita, in glo. contra, & per ipsum in spec. de rescri. præsen. §. fi. ver. item excipitur, quod est ad futuras. & ad intellectū illorum iurium vide in deci. Rotæ, conclu. 268. & plenius conclu. 493.
d Relationi. Vide latè d. Lanfrancum de Oriano in sua repet. c. quoniam contra falsam, de proba.
e Hosti. Vide Ioan. And. de pur. ca. cum dilectus, in glo. no. secundum Hosti. & per Guil. in spec. de decimis §. vtile, ver. sed nunquid.
f L. 3. Et quomodo petatur, & quomodo pronuncietur, vide ibi Bal. & Salv. & Bar. in l. stipulationes non diuiduntur, ff. de uerb. obli. & in l. j. ff. de act. emp.
g Sciendum. Bonus tex. est, quando iudicis officium incipiat, & uide Io. And. in c. significante, in gl. & male. ℈. de app. & no. quia pro concor. ad §. item scien. præallegatum iste est optimus tex.
h Iniuriam. Vide Io. An. in c. infra. ſ. eo. in gl. puta.
i Procurator. Vide hic pulchrè aggregata d. An. in 5. 1. col.

SVMMARIVM.

1 *Aperuit qui acta clausa relationis delegatorum, violando eorum sigilla, contra ea acta non debet audiri.*
Diuisio cap. ibid.
2 *Erubescere de peccato debemus, cum imperator erubescat recitare ab alio commissum.*
Lauare, non debet pudere quenquam, si inquinare non puduit. ibidem.
Animam potius abstergere, quàm caligas debemus, ibid.
3 *Notandi verbum multa significat, & quæ.*
4 *Instrumentum quod quis produxit, improbare non potest.*
Nec testes.
Relationi contradicere quis potest, ibid.
Veritatem non continere litteras, quas quis detulit, arguere potest. ibid.
5 *Recusare iudicem à me electum nequeo, nisi ex noua causa: secus, si datus sit a principe, nu. 10. §. in glo.*
Eligere, & sortiri quid, differt, ibid.
6 *Pariter, communiter.*
Præsumitur in alijs de facili contra quempiam, qui redditus est ex aliqua causa ante notabilis, ibid.
7 *Epilogus, Suffragium, & Suppletio glossarum. numero 8. & 9.*
Apertura litterarum iudicum minus peccatum, quàm falsatio, vel rasura, & quæ ideo pena sit irroganda, ibid.
10 *Sigillandæ litteræ, vt tollatur falsitas.*
11 *Supplicatio non est interdicta, quamuis non appelletur.*
Tutor ex inquisitione datus non satisdat, ibid.

CAPVT XXXIII.

Vm olim magister.

1 Casus. Qui † acta clausa relationis delegatorum aperuit ipsorum violando sigilla, contra illa acta non debet audiri. Et prima pars ponit decisè factum principale. secunda ibi, verum, narrat culpam istius. B. tertia ibi, qui postmodum, ponit confusionem, & excusationem. quarta ibi, sanè, excusationis reprobationem. quinta ibi, sed ut culpæ, punitionem [*Commutassent*] propria temeritate, quod non licuit; & ideo vterq; priuatus fuit, vt in decre. cum olim, de re. permu. [*Erubuit*] debet
2 † ergo erubescere de peccato. Nam & imperator erubescit recitare ab alio commissum, in auctен. de resti. & ea, quæ parit in 12. mense. §. unum si quidem, ver. sed quomodo. Hiero. in tractatu fi-
a dei. d. Turpe[a] est dicere, quod illos facere non pudet, & facit 30. q. 4. in eo. Sed heu, ut dicit beatus Ber. Lauari pudet, inquinari non pudet: Abstergitur caliga, & contemnitur anima. vide Hieron. de homine perfecto. b. corpusculum curaui, cum anima langueret &c. [*Præsente*] de hoc de confes.
3 c. fina. [*Notauisset*] .i. notando † in animo diligenter considerasset. Et ponit pro notabili, quo quotidie vtimur. 2. quæstio. 3. §. notandum. ff. de his, quæ in re. dele. l. fi. alias ponitur pro reprehensione, ff. de inoffi. test. Titia, in fi. de fortile. c. vlti. vbi dicam; aliàs pro infamia. ff. de his, qui not. infa. l. furti; accipe. §. si quis alieno, de pur. ca. accedēs
4 [*Causam*] licet enim non † posset improbare instrumentum, quod produxisset, sicut nec testes. 4. quæstio. 3. si quis testibus: tamen contra relationem di
b cere poterat. 2. quæstio. 6. biduum. circa[b] fin. sed iste non poterat dicere, quòd litteræ, quas portabat ipse idem, non essent veræ; licet sigilla essent violata: sed bene poterat dicere, quòd non continebant veritatem, vt hic innuit, secundùm Inn. sed quia sigilla violauit, etiam super his non audi
tur, vt infra, secundum Hostien. [*Quereretur*] .i. con
5 quereretur, Goffred. 2. quæstio. 7. queritur [*Elegendum*] hunc non † poterat nisi ex noua causa recu-
c sare. ſ. eod. insinuante[c], Hostien. Plinius. 2. ad Vespasianum, Plurimum refert, sortiatur aliquis iudicem, an eligat: multumque apparatus interest apud inuitatum hospitē, & oblatum [*Pariter*]
6 .i. communiter † omnes, non ille solus, de quo conquerebatur [*Adhibendam*] not. secundum Hostien. quòd, ex quo euidenter probatur aliquid contra aliquem, ex quo redditur notabilis, de faci
d li in alijs præsumitur contra ipsum, ut hic, & ff. de
eden[d]. si quis ex argentarijs. §. j. & ℈. de præsumpmandata, cum suis concor. Hostien. [*Attulisse*] su-
7 ne remaneat impunitus, Hostien. ¶ Quarta † gl. recitat historiam. ¶ Quinta glo. not. & alle. tria
8 iura in contrarium. ¶ † In glossa, 5. [*ibi, de satisda.*
9 *tu. in prin.*] vide. ℈. in suppletionibus. ¶ In † glo. 2. [*ibi, nulli*] & melius. 21. dist. in nouo. ¶ In glo. 3. [*ibi, falsarius*] dicebat Innocen. minus peccauit[e], quàm si falsauisset, de crimi. fal. ad audientiam, vel rasuram fecisset, de rescrip. olim. vnde dicit Pet. q̄
f iste puniendus non est pena[f] falsarij, sed alias arbitraria. ſ. eod. de causis [*& ibi, debuit*] secundum Vincen. & Philip. [*& in fine*] & ff. ad l. Cor. de fal. l. i. §. is, qui instrumenta, Goffred. & Hostien. ¶ In gl.
10 Tangit [*ibi, libro*] 2. 11. c. [*& in fine*] & licet iura † illa

de si-

de ſigillanda relatione nil dicant; tamen videtur eſſe de mente, vt tollatur falſitas,& eius ſuſpicio, vt hic, arg. C. de teſta. iubemus.j.reſpon.ff.quem admodum teſta. aperi.l.2.§.ſi dubitetur,Hoſtien. ¶In gloſſa,ſi ergo [*ibi,Recuſari*] quod eſt verum. ĩ. de appel.poſtremo; de hoc 94.diſt. c. j. vide quod dixi in ſpecu. de recu.§.2.ſuper 2.ver. [*& ibi,nouit*] in executione loquitur [*& ibi,lege prima*]ibi ſpecia
11 le propter dignitatis honorem; &† tamen ſuppli catur, quamuis non appelletur [*& in fi.*] Ioan. ibi tutor ex inquiſitione datus non ſatisdat; de quo ſatis in ſpec.de tutore.§.ſi autem, ver. horum autem: accuſatur tamen, & remouetur,ſi malè adminiſtrat. ff. de ſuſpec. tuto. lege 3. ff.vbi pu.edu. de.lege j.

ADDITIONES.

a Turpe. Et vide in Hiero.32.quæſtio. 4. in co.& ad Galatas, libro 4.

b Circa.Et vide quomodo hoc debeat intelligi,per glo.& per Io.An.in c.intimaſti. ĩ.de appel.& per Bar.in l.j.§.1.ff.de appella.plenius,quàm per Io.An.

c Inſinuante. Ibi vide in gl.ſ.pars,& ſuper illa Io.An. & ibi bo. remiſſiones.

d De eden.Et facit ad q. de notorio, de qua ibi latius per Car. &ad materiam vide regulam, ſemel malus, de regu. iur. libro 6.

e Peccauit. Aduerte in iſta materia ad vnum dubium,cui competat proſecutio iniuriæ, quando quis aperuit litteras alienas,an mittenti,an verò illi, cui mittebantur d.Pe.de Anc, tãgit hic quæſtionem indeciſam dimittit. vide omnino hic Barbatiam.

f Pœna. Idem not. Barto. in l. ij. ff. de fal. niſi aduerſario oſtendat, & vide per ipſum in l.Titio, ff. ad mun. & per ibi nota. vide ſpeciale in aperiente teſtamentum, vt de falſo teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegatum collegæ impediti non tenetur delegatus admittere,ſi in reſcripto eſt clauſula, Quod ſi ambo. vide nu. 7. 8.12.§.1.17.18.20.*
Adiunctum ſibi collegam per litteras ſurreptitias non tenetur admittere delegatus,ibid. quod non eſt ſemper verum. numero 7. 8. 17. 18. 20. & de adiunctis remiſſ. numero 5.
2 *Diuiſio capitu.*
3 *Capellanus allegare ſuum præiudicium poteſt.*
Sententia,quæ dicitur hic lata, quid continebat, ibidem. ver ſi. fortè.
4 *Vgo magiſter fuit epiſcopus Ferrarien.*
6 *Epiſcopo quomodo ſcribatur, & num.8.*
8 *Electa perſona epiſcopi per quæ verba dicatur. vide numero 17.*
9 *Confirmare ſententiam poteſt iudex appellationis abſque petitione.*
10 *Contra confirmationes ex certa ſcientia factas à Papa non poteſt quis venire,neq; de eis cognoſcere.*
11 *Epilogus, & Suffragium gloſſar.nu.12.*
Coniuncta perſona admittitur ad agendum cum cautione de rato, & an in ſpiritualibus admittatur, & quæ, & nu. 13.14.16.
Alienum factum quis promittere non poteſt.§.1.in fi.
Ex ſententia ſecunda datur in factum actio.§.2.
15 *Suppletio gloſſar.*
Reus in primo iudicio, ſi appellat,ſit actor in ſecundo, ibid.
Æſtimationem non recipit cauſa liberalis de ſtatu eccleſiæ. ibidem.
14 *Ad pœnam promiſſam à procuratore poteſt agi.*
Ratificationem domini promittit ſub certa pœna per fideiuſſores idoneos non habens mandatum,vel non ſufficiens,ibid. quod in curia frequentatur.
Cautio hęc quibus præſtari debeat.ibid.
15 *Inſtrumenta qui habet eius, nomine cuius agit,an præſumatur habere ea à domino,& ideo mandatum.*
16 *Cautio vt præſtetur de rato à procuratore partis vtriusque ſpeciale eſt in cauſa ſpirituali,& qualis eſſe debeat.*
18 *Cap. ſi pro debilitate, & cap. quamuis,hoc eodem titul. intellectus.*
19 *Subdelegationis formula deſcribitur,*

CAPVT XXXIIII.

a 1 ORam[a]. Caſus.Delegatus†ſub delegatũ collegæ impediti non tenetur admittere, ſi in reſcripto eſt clauſula, quòd ſi ambo. vel ſic, Delegatus non tenetur admittere collegam ſibi adiunctũ per litteras ſurreptitias, nec ipſius ſubdelegatum.
2 Et ſunt† quinq; partes. in prima petitio,& allegatio appellati.in ſecunda ibi,nuncius, petitio & reſponſio appellantis. in tertia ibi,ſed contra, replicatio appellati. in quarta ibi, Idem igitur, pronũciatio auditoris.in 5. ibi, nos ergo, pronunciationis confirmatio. & olim ponebatur hæc decret. ſub ti. De parochijs [*Auditorem*] quidam hic habent, conſtitutus [*In parochia*] allegabat ergo†ſuũ
a 3 præiudicium capellanus ſanctæ Mariæ, quod poterat.16.quæſtio.j.eccleſiæ,& c.quicunque, de capel.mo.c.2.de no. oper. nunc.c.j. ver. & quia nul-
b lab [*Protulerunt*]fortè pronunciando, quòd demoliretur, vel quòd parochianos ſuos non reciperet ad diuina officia, vel eccleſiaſtica ſacramenta:vel quòd ei tanquam capella ſubeſſet. ĩ. de ec. ædi. c. 3. Hoſtien. hoc vltimum tenuit Goffred. & Innocen. Ex antiqua neutrum apparet [*Contempſit*] ad ſuperiorem appellans, Goffred.[*Ferrarien.*] magiſtro† Hugone, vt patet in antiqua [*Horum*] dicit
4 Hoſtien. ſententiæ, contumaciæ, & proceſſus.
5 [*Adiungi*] de his† adiunctionibus quæſtiones ponam,infr. eodem, cum plures, in fin. libro ſexto, [*Qui*] Lanfrancus [*Non poſſet*] hic omittebat capellanus de ſubdelegatione.infr. ver. proxi. [*Dicit*]ad
a uerſarius[*Sequentes*] Hoſtien. intelligit, quòd hic fuerint trinæ litteræ ad epiſcopum Ferrarien. tu potes intelligere de binis tantum: & tunc dic ſequentes litteras.ſ. adiunctionis [*Confirmauit*]ſolus, & non admiſſo ſubdelegato collegę [*& infra*] petebat igitur illam confirmatoriam ſententiam cõfirmari [*proceſſit*] ex quo concludebat ſententiam infirmandam [*Prædictus epiſcopus*] claudicabat ergo poteſtas iſtorum ex forma clauſulæ: & com-
6 muniter, quãdo†ſcribitur epiſcopo, ſolet ſic ſcribi, licet hoc quandoque fallat, vt ſ. eod. cum ſuper [*Exequi*] ſup. appel. remota, ſecundum Hoſt. & ſic non tenebatur Ferrarien.ſibi prędiudicare;de hoc.ſ.e.c.ſuper quæſtionum.§.ſi vero [*Intelligitur*]
7 Interdum † intelligitur, vt tribus iudicibus datis cum clauſula, quòd ſi non omnes, vno mortuo, vel recuſato, ſecundus committit, & conſocius tenetur illum admittere. ratio ſatis patet, Innoc. [*Quia id*] .ſ. quòd per ſe, vel alium intereſſe non poſſit [*Raro*] puta, ſi eſſet mortuus, vel nunquam, ſi viueret: quia tunc ſemper poſſet per ſe,vel aliũ intereſſe, niſi caſus inopinatus eueniret. ff. ſi quis
8 cau.l.2.Igitur infert † ex eo, quòd perſona epiſcopi fuit electa per clauſulam, tu frater: vel ꝙ erat clauſula, appel. remota: vel quòd litteræ adiunctionis fuerunt ſurreptitiæ[*Confirmauit*] quia ex parte† eccleſiæ ſanctæ Mariæ ſic petitum fuit,in contrarium ex parte eccleſiæ ſanctæ Agathæ: alias ſic ſententiare non potuiſſet ſecundum Innocen. Dicit Hoſtien. quòd cum in cauſa appel. ſit ſpeciale,quòd iudex appel. parte abſente contumaciter illam audiat,& diffiniat.C.de temp.appel.l.ſi.poſt
9 me. & ad officium ſuum ſpectet confirmare, uel infirmare. 2. quæſtio. 6.appellatore,& §. fina. reſtat, quòd & ſine petitione potuit†ententialiter confirmare; vide quod dicam, de appel. oblatæ, in fi. & ĩ.c.2.in glo. quia melius[*Confirmamus*] contra has † confirmationes ex certa ſcientia factas
10 non poteſt aliquis venire,vel de illis cognoſcere ſine ſpeciali mandato. ĩ. de confir. vti. vel inuti. c.j. & 2. vbi ſatis de hoc, Tanc. Goffred. & Innocen.
11 ¶Glo.j.†obijcit, quòd admitti non debuerit, & ſoluit dupliciter. ſecũdò obiicit de fragilitate cautionis;quod etiam dupliciter ſoluit.tertiò arguit. quartò obijcit, quòd etiam ſine cautione debuerit admitti, & ſoluit. ¶ Antep.glo.obijcit: opinionem ponit,& ſoluit. ¶ Penul.glo. quærit, arguit pro & contra. opin. ponit, & diſtinguendo ſoluit.
12 ¶In†glo.j.[*ibi,qui ita.*§.1.]non cogitur hæres adire ſuſpectam hæreditatem, requirente procura. ſubſtituti, de cuius mandato dubitatur, etiam ſi caueat [*& ibi.§.cum autem procura.*] ſi procur. verus petens verum debitum, ſatiſſedit rem ratam dominum habiturum, & reus abſolutus eſt: poſtea dominus petat, & reus per iniuriam iudicis damnatur,non tenentur fideiuſ. niſi ad impenſas lit.[*& ibi.§.ait prætor*] boni viri arbitratu ſatiſdat quis eũ, cuius nomine agit,ratum habiturum [*& ibi, Qui chirographum*]vide de renun.ſanè,in 3. glo. & quod ſequitur in hac glo.[*& ibi,ad probationem*] vide.infr. eodem,cum contingat, ſuper glo.pe.¶ In glo.pe. [*& ibi.§.vbi autem.2.*] vide de reſtitu. in integ. c.fin. ſuper vltima gloſſa[*& ibi, lege prima*]vide de dolo, cum dilecti,in glo. ex hoc [*& ibi.§.Geſſiſſe*] vide de ſenten. excommunica. mulieres,ſup.3.glo.[*& ibi, ſtipulatio iſta.1.reſpon.*] qui promittit per alium non fieri,inutiliter promittit factum alienum. ¶In ultima glo.[*ibi,furti*]ſi damnatus actione famoſa appellat, tunc notatur,cum iudex appel. confirmat primam ſententiam,& non prius[*& ibi,Si quis prio re*]ſi facto priore teſtamento feci ſecundum,inſtituens hæredem in re certa, exprimens vt primum teſtamentum valeret, ex ſecundo debetur hæreditas: ſed ibi ſcriptus, rebus ſibi relictis contentus, vel ſupletis ex Falci. reliquum reſtituet ſcriptis in primo, quod petent actione ex teſtamento ſecun
13 do,non primo. ¶ In†glo.j.[*ibi,ad agendum*] licet. n. eſſet originalis reus;in cauſa tamẽ app.erat actor: & per hoc ſecundum Pet.& Abb.& Egi. dicimus, quòd præſtitit cautionẽ de rato, qui alias debuiſſet cauere de iudicato ſoluendo. Aliqui dicunt hoc fuiſſe: quia cauſa liberalis de ſtatu eccleſiæ non recipiebat æſtimationem, vt ſequitur in glo. alij, quòd uterque actor,uterque reus; & iſte cauit etiam de iudicato ſoluendo. prima placet [*& ibi,Poteſt contingere*] ob hoc uide quod dicam de teſta. cum olim,in prin.& ſuper gl.2. [*& ibi,Talis ſit*] ſ.ſpiritualis ſubiectio.facit,infr. de tranſac. prætea. 2.[*& ibi,Accedens.2.*]& melius.ff. de proc. non cogendum,in fin. Hoſtien. [*& ibi,Sed credo*] ſecundum Tanc. [*& ibi,Per tuas*] per quam decre. dicit hic Hoſtien. & facit quod no.in ſpe. de excuſ.uer.
14 ſed pone,quòd†agi poſſet ad pœnam promiſſam, & hoc dicit in curia frequentari,ubi,quando non apparet mandatum, uel non ſufficiens, conſueuit producens admitti cauens ſub certa pœna per fideiuſſores idoneos,quòd dominus intra certum tempus per ſuas patentes litteras hoc ratificabit; quod maximè in his, quæ non recipiunt æſtimationem locum habet.facit.ff.de præto[c].ſtipu.l.fin. inſti.de uerbo.ob.§. conditiones. Et dicit Guido, quòd vidit in curia terminari, quòd hæc cautio præſtanda ſit parti. & ad hoc facit hic gloſſ. licet aliqui dicerent illam præſtandam iudici, cuius in

tereſt,ne ipſius iudicium eludatur. propter quod conſulit, quòd fiat vtrique [*& ibi, dubitatur*] vt in
d caſu [d] huius capituli: quia iſte clericus† habebat
15 inſtrumenta eccleſiæ; & fortè credebat portaſſe procuratorium, quod reuolutis inſtrumentis nõ inuenit: quia per obliuionem in partibus dimiſerat.Sed probabile dubium eſt hic de mandato ſecundum Pe. & Abb.[*& ibi lege prima*] de hoc.ĩ. de
e procur.c.j[e]. & per ibi no. patet, quod hic dicit allegando [*& ibi,Fideiuſſoriam*]vt hic patet [*& ibi,Ad probationem*] immo etiam poſſet† præſumi, quòd il
f la furatus fuerit exhibens,ſicut præſumitur[f] contra ſeruum ex ea cauſa. C. de lati. li.tol.l.vna. §.fi.
g Sed ſi probaretur, quòd dominus dediſſet [g] illa la inſtrumenta; tunc locum haberet obiectio. C.
16 de dona.l.j.& ſecundum Iaco. eſt † ſpeciale,quando de ſpiritualibus agitur, quòd caueatur de rato a procuratore tam rei, quàm actoris. hanc autem cautionem præſtat fideiuſſoriam clericus agens nomine alieno:ſi ſuo,ſufficit,quòd caueat ſub hypotheca rerum ſuarum,in auct.de ſanctiſ. epi. §.ſi quis autem pro pecuniaria cauſa, Hoſtien. ¶ In gl.ſed videtur[*ibi,Quidam*].ſ.Lau. & placet Iacò. &
17 aduertas, quia non fuit iſtorum † opinio ſimpliciter de ſubdelegato nõ admittendo ex clauſula, quòd ſi ambo,alter;ſed illius,quòd ſi ambo, tu talis. ex prærogatiua enim & prælectione prędicta procedit ſecundum iſtos, quòd ille talis ſic ſpecia
h liter electus ſubdelegatum collegæ nõ admittit[h], Sed Guil. Naſo, & Innocen. dixerunt ſimpliciter clauſulam ſine prærogatiua poſitã hoc operari,ꝙ .ſ. licet collega poſſit committere, collega non tenetur illum recipere.Hoſtien.dicit,quòd clauſula ſimpliciter & ſine prærogatiua poſita hoc operatur,ſi in reſcripto ſit clauſula,appel.remota: alias non.ĩ.eod. ſuper quæſtionum.§.ſi verò duo.alias opi.videbis ex gl.ſequenti,& remiſſionem,quam ibi dabo [*& ibi,Dicas ergo*]Idem Ioan. ¶ In glo.pe. [*ibi.§.vbi autem*]& de elec.commiſſa.§.porrò, lib.6. [*& ibi,recipere*]quod dic vt ĩ. de elec.c.pen.libro 6. [*& ibi,Teneantur*]ad hoc præ. decre.pe.§.vl.in prin. [*& ibi,Temporalis*]ſecus ergo,ſi per perpetuam cauſam impediatur; & ſic tenet Goffred.& facit ĩ.de
18 voto,quod ſuper his, & quod ibi dixi. Reſtat † ergo, vt reſpondeatur ad decre.ĩ.eod.ſi pro debilitate, & c. quamuis. dic ſecundum eum,primam loqui in vnico delegato, vel pluribus datis ſine clauſula. ſecundam in eo, qui ex voluntate committit,non per impotentiam, Goffred. [*& ibi,Puta*]de iure diſtingui poteſt, vt recitant antiqui inter impotentiam iuris,& facti, vt primo caſu non ſubdeleget: ſecundo ſic,niſi ſit mortuus [*& ibi,Nec tenetur*] facit,quod not. 11.quæſtio.3. non ſemper [*Et in fi.* de hoc vide plenius in ſpec.ti.j.§.ſequitur,ver. verum cum cauſa, & ibi de hoc ponit. 8. opiniones, quas poſtea diſtinguendo concordat: quam recitationem, & diſtinctionem faciebant etiã hic Hoſtien. Pet. & Abb. ſed quia ibi habes aptius, & aliquantulum plenius, hic decido. Si igitur vnus
19 † ex delegatis datis cum clauſula vult committere,vtatur his verbis, cum ad præſens poſſim, ſed minus commodè intereſſe; vel cum ad præſens ſim aliquantulum impeditus, vices meas tibi cõmitto,Goffred. & no.quòd licet iſta glo. vtatur diſtinctio. & ſubdiſtinctione hic,eſt eius† effectus.Si
20 clauſula, quòd ſi ambo,eſt in litteris, aut alter eſt perpetuo impeditus;& tunc condelegatus non tenetur ſubdelegatum eius admittere: aut temporaliter; & tunc ſi impedimentum eſt ineuitabile, idem, quod ſupra de perpetuo. ſi euitabile; tunc collega tenetur ſubdelegatum admittere; ſi ſubi delegatus iuriſdictionem habebat: alias non[i].

Guil.

Guil. in vltimo casu temporalis & euitabilis impedimenti vtebatur opinione Lau. de qua. §. gl. proxi. satis etiam mihi placet, quòd hoc casu sit locus opinioni Hostien. de clausula app. remota. Et sic dices. Si impedimentum temporale & euitabile, aut clausula prælegit personam; & tunc prælectus non tenetur subdelegatum collegę admittere: sed non sic è conuerso: aut clausula nullum prælegit; & tunc aut in rescripto est clausula app. remota; & tunc non tenetur admittere: aut non est; & tunc tenetur admittere.

ADDITIONES.

a Coram. Nota hunc tex. quia facit, quòd clericus non possit se opponere pro iuribus episcopi. vide etiam ad hoc in c. cum dilecta, in versi. canonici. infr. de confirm. vtil. vel inutili.
b Nulla. Vide. ℣. de priuile. cum olim, el 2. ver. insuper, & e. ti. auctoritate, li. 6. & vtrobiq; Io. And.
c Præto. Ibi vide Bar. plenius, & ad id, quod hic dicit gl. quando per cautionem non plenè prouidetur reo, illa nō sufficit, sed mandatum est necessarium. vide Bar. in l. non solum. §. qui alieno, ff. proc. & ad id, quod dicit glo. quando interesse non potest æstimari, vide glo. primam ad damna, & Io. An. super illa in c. sacro, de sent. excom.
d Vt in casu. Et hoc, si dominus sit absens: vbi autem sit præsens in ciuitate in casu, quo dubitatur de mandato, non sufficit cautio, sed à domino capitur certitudo, vide Bal. de procur. l. non solum. §. qui alieno, & C. eo. titu. l. vna.
e Capitul. j. Et C. de procu. l. j. per Cy. Bal. & d. Bar. de Sal. & per Bar. in l. non solum. §. qui alieno, ff. de procu. & ibi etiā omninò vide Bal. qui dicit, quòd licet dubitatio de manda to suppleatur per istam cautionem; non tamen suppletur per iuramentum, iuxta materiam. c. fi. de iureiur. sed reuocationis mandati probatio sic, per c. ex insinuatione, de procu. & scias q̄ ista cautio rari tollit dubium de mandato ad lites, nō autem ad solutionem recipiendam, vt not. glo. not. in d. §. qui aliena. & vide Bal. vbi supra. & vide Bar. ibi aliter dicentem, & in l. si fine. ff. rem ratam haberi. vide in spe. de satisd. §. viso, versi. sed qualiter, ubi in aliquibus à prædictis discordat.
f Præsumitur. De hoc uide no. in c. ecclesia, el 2. ℣. ut lite pen. & ad hanc glo. dum dicit de datione instrumentorum, vide quod scripsi in l. fi. C. de pac. conuen. quæ gl. ibi optime facit. & quod scripsi in l. postquam, ff. de pac. quia ibi Guil. de Cu. dixit operari, quòd uidentur illi cessæ actiones contra delatorem, quod non est uerum, ut ibi scripsi. Bal.
g Dediſſer. Vide per d. Ale. in l. 3. in prin. in 3. uer. dicit tamen Guil. ff. de acquir. pos. Ludo. Rom. consi. 57. in fin. ubi hoc ampliat.
h Admittit. Ista opinio uidetur placere Guil. in spec. alle. ℣. super glo. 2. & ibi Io. An. in glo. f. sequenti.
i Non. Vt quia impetratus non facta mentione de processu aliorum, ut in casu huius capituli, & no. quia sentit iste, q̄ impeditus impedimento perpetuo iuris, uel facti non recipit iurisdictionem.

SVMMARIVM.

1 *Locus, ad quem reus non potest accedere securè, potest recusari etiam si offerantur litteræ de conductu. nu. 2.*
Canonicus in causa canonici recusari quoq; potest, ibid. ratio, nu. 3.
2 *Inimicitiæ non solum propriæ, sed etiam communes ciuitatis, vel loci respiciuntur in loco recusando, ver. & no. vbi proponendæ. nu. 6.*
3 *Inter canonicos est quasi vinculum fraternitatis.*
Societas, vel fraternitas, vel quasi inter quos est, ij possunt recusari, nesint iudices, ibid. & nu. 4. & in qua causa, nu. 4. & eis durantibus.
4 *Scholaris recusari potest, si detur iudex in causa scholaris.*
Magister etiā recusatur in causa sui scholaris, nisi sit inter scholares controuersia, ibid. ver. de magistro.
5 *Iudex vt debeat dari in diœcesi partium, cum vtraq; est eiusdem diœceseos, hoc decretalis præparauit, quod fuit postea statutum.*
6 *Iudices qui delegati esse debeant.*
7 *Ex rescripti prioris forma proceditur, non posterioris, quo surrogatur iudex.*
8 *Epilogus, Suffragium, & Suppletio glossarum. numero 9. & 10.*
11 *Mater potest esse pro filio, & quomodo intelligatur, remittit.*
12 *Index peritus à parte in quibus casibus dari debeat.*

CAPVT XXXV.

1 VM R. Casus. Locus† ad quē reus non potest securè accedere, & canonicus in causa canonici delegati poterunt recusari. Et primò ponit prouisionis, & mādati causam. secundò mandatum,
2 ibi, mandamus [*Inimicitias*] Illuc† ergo ire non tenebatur etiam cum litteris de conductu, vt lit. nō conte. accedens. 2. Host. Et not. secundum Abb. non solum propter proprias inimicitias, sed etiā propter communes ciuitatis, vel loci recusari locu-
a cum[a] [*Optionem*] prouidit laico reuocando iudicē, & canonico, vt haberet ipsius optionem secundū
3 Innocen. [*Socij*] quia concanonici, inter† quos rōne societatis est quasi vinculū fraternitatis. ff. pro socio. l. verum, ar. ff. de hæredi. insti. l. nemo dubitat. §. qui frater non est, Hostien. & per hanc litteram hic dicunt Pe. & Abb. quòd scholaris† recusari potest, si detur iudex in causa scholaris. in domo socij. alias. ℣. eod. insinuante. Societate verò dissoluta, dicunt secus, nisi nimia affectio ex præce
denti societate remansisset. De magistro etiam an recusetur in causa scholaris sui, hic no. quòd sic, nisi alter esset etiam ipsius scholaris; & ipsorum
b verba ponit ad litteram Guil. in spe^b. ti. j. §. superest, ver. quid de magistro, & ver. præ. & remiseram.
5 ℣. eod. causam [*Vel diœcesi*] præparauit hæc † decretius nouum, quòd quando actor, & reus sunt eiusdem diœc. in eadem diœce. detur iudex, de rescrip.
6 statutum, lib. 6. [*Prouidi*] & † tales sunt deputandi. de hoc. ℣. c. si pro debilitate [*Eligat*] de iure exceptio inimicitiarum proponi debebat coram delegato; & si non admisisset, debuisset appellari: sed in hoc facit gratiam canonico, secundum Innocen. [*Cui*] electo per canon. [*Auctoritate nostra*] quia sua non posset quò ad remotionem appellationis, vt no. ℣. c. pastoralis, in vltim. glo. [*Ate obtenti*] ergo iudex
7 †optandus procedet auctoritate huius secundi rescripti secundum formam primi, Goffre. ¶ Prima
8 †glo. quærit obijciendo, & tripliciter soluit. ¶ Secunda gl ponit differentiam inter iudicem, & testem, & eius causam, quam cōuertit. ponit etiam paritatem. In fi. quærit, & soluit. ¶ Vlti. glo. ſ. contrarium ad id, quod actor eligit: soluit tripliciter. secūdò arguit, & id reprobat, & rñdet. in fi. signat
9 contrarium, & soluit. ¶ In † gl. 2. [*ibi, de vno*] vide de
10 præsump. litteras, super glo. præsumitur. ¶ In† gl. j. [*in fi.*] vel laicus conuenerat clericum in fo. eccle siæ; & canonicus condemnatus appellauit, & su-
c per app. litteras impetrauit, Goffred^c. ¶ Gl. 3. [*ibi, Concanonico*] de hoc 14. quæstione 2. super prudentia, & ℣. eodem, insinuante [*& ibi, Litteras*], & mater
11 †pro filio. ff. de proba. etiam matris; quod intellige, vt ibi not. & parentes, & proxi. ℣. qui ma. accu. pos. videtur, Goffred. [*& ibi, Sed non testes*] argu. contra. 24. quæstio. j. his auctoritatibus, vbi de hoc, & dicam post Vincen. de cle. ex. si celebrat [*& in fine*] simile quod not. de consanguineo, de app. postremo, in j. glo. ¶ In glossa, vltima [*ibi, quæstio. 1. iudices*] vbi de hoc, & j. de for. compe. c. j. [*& ibi, Obseruandum*] vbi de hoc [*& ibi, Hodie illis.*] immo statur† si
12 loquantur

loquantur in causa criminali episcopi, presbyteri, vel diaconi, vt in præalle. c. 15. quæstio. 7. Si autem [*& ibi, Super quæstionum*] vel hic petiit ille. P. dicens, conueniat me in ciuitate Genuensi, & eligat sibi iudicem, quem vult, non suspectum, secūdum Host. [*& ibi, Suspecto*] de quo dic, vt ℣. c. iudex, libro sexto.

ADDITIONES.

a Locum. Idem in suspicione, quæ oritur ex amicitia. uide ut lit. non conte. accedens, li. 6.
b In specu. Ibi uide Io. And. in uer. Item qui ex canonicis, ubi ponit de illo, qui impetrauit communem inimicum.
c Goffre. Vide ad materiam gl. in c. ex transmissa, de for. cōp. & Io. An. super illa, de app. sua, in gl. & collige.

SVMMARIVM.

1 *Absoluet delegatus, antequā partium probationes recipiat, quando verò receptis probationibus.*
2 *Vel aliàs, particulę quo casu non sint alternatiuæ.*
Alternatiua verba rescripti propter incertitudinem non recipiunt, nisi in casu, & quo, ibid.
Incertitudo, quæ prouenit ex aduersarij facto admittitur, ibidem.
3 *Excommunicatus iniustè quando quis dicatur.*
Excommunicationis causa manifesta si dicatur, seruatur decretalis, Solet, de sent. excom. lib. 6.
4 *Non excommunicatum dicere quem post appellationem, vel non appellasse eum ante sententiam, totum est affirmatiuum.*
Excommunicationis nullitas quomodo probatur, & super ea admittitur probatio, ibid. ver. & licet Inno.
Absolutio ad cautelā quando fiat. ibid. numero 4. ad di. procedatur.
5 *Absolutione quo casu quis indigere videatur excommunicationis ex probationibus vtriq; factis.*
Probatio sit sit æqualis, interpretationi locus est, ibid.
Excommunicatus iudicatur non probans verè vel præsumptiue, quòd post appellationem fuerit excommunicatus. cod. nu. 4. & ver.
6 *Nullitatem si quis proponat in rescripto sententiæ excommunicationis, & probet iniustam, absoluetur excommunicatus, & condemnabitur excommunicans in expensis.*
Iniustam verò si postea dicat, & ab ea petat absolui, audietur per iudicem competentem, non per delegatum, nisi aliud sit in rescripto, & ex nouis probationiqus, ibidem. §. quid ergo.
Probationes primę instantiæ non iuuant, si alius est agendi modus, ibid. §. quid ergo.
Excommunicator excommunicato condemnabitur in expensis & quo casu, ibid.
7 *Iniustitiam, & nullitatem sententiæ excommunicationis, vel alterius siquis materiæ tentet in libello simul, vel alter natiuè, an sit audiendus, & quo casu & iure, & nu. 8. 9. & 12.*
Canonicum ius attendit simplicitatem, & iustitiæ veritatem, ibid. numero 7. §. quid igitur, versi. si verò, & numero 8.
8 *Subtilitati iudex pernicioſæ, laboribus & expensis partium debet occurrere.*
9 *Excommunicantis iniustè diuersa sunt pœnæ.*
Castigatio multiplex eius, qui in multis offendit, ibid.
10 *Confirmari sententiam excommunicationis, vel aliam, seu electionem si quis petat, & infirmandam esse appareat, quid iuris.*
Confirmari quid si petat vnus, & alter infirmari, an & quando sit hic libellus admittendus, ibid.
11 *Nullitatem sententiæ excommunicationis, vel alterius generis, quid si quis petat ex vnā causa, & probet nullā ex alia, quid dicendum & nu. 12.*
12 *Error intolerabilis in excommunicationis sententia quis dicatur, ver. quia excommu.*
Simplex propositio excommunicationis iniustę quibus sit casibus, ibid.
13 *In excommunicatum probationes eius, ad cuius instantiam fuit excommunicatus, non recipiuntur, & ratio.*
Cum, particula est hic causæ redditiua, etsi, pro quamuis. ibidem.
14 *Excommunicationem iniustam quare ligare statuerit ecclesia Romana.*
Ecclesia Romana non habet maculam, neq; rugam, ibid.
15 *Iugum ferendum graue cur etiam constituerit.*
Absolutio excommunicationis impendenda pœnitenti & humiliter se prosternenti, & qua forma, ibid. & à quo. numero 16. & 17.
Protinus, aduerbium quid inferat, ibid.
16 *Excommunicatus est ad excommunicatorem remittēdus pro absolutione à iudice delegato, & si in litteris id non dicatur, & ratio.*
17 *Excommunicator si renuat absoluere ad se remissum excommunicatum, absoluet delegatus, & quando.*
Delegatus diſiniet causas recusationis absolutionis allegatas ab excommunicatore.
18 *Excommunicationem iustam, & iniustam respectiuè qua actione petent excommunicatus, & excommunicator.*
De excommunicatorum causis distinctiones vbi nam tradantur, ibidem.
19 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossar. nu. 20. 21. & nu. 22. 23. 24.*
Ad probandum non debet quis admitti, quod probatum non prodest.
22 *Exceptiones admittendæ an non admittēdę sint, interloqui debet iudex, & quibus in casibus, & expediendę, & quę prius, quam ad alia procedatur. Quod si non fecerit, quid agendum. ibid. vide nu. 24.*
Ex officio iudicis mero quę pendeant, eod. numer. versi. vel distinguas.
23 *Actorem si non repellat iudex quem probaui excommunicatum minori, & ad probationē hanc ab eo fui admissus, non grauat, & ratio.*
Admissio fit hodie in articulis & in interlocutorijs cum clausula, saluo iure, & c. & quare.

CAPVT XXXVI.

1 VM contingat. Pars de rescrip. & de æta. & quali. cum contingat. & hoc dicit. Delegatus † cui mandatur, quòd absoluat illum, qui se dicit excommunicatum iniustè, antequam partium probationes recipiat, illum absoluet. Si verò mandatur ei, q̄ denunciet sententiam esse nullam, prius super eo partium probationes recipiat. Communis diuisio. secūda ibi, Ad quod, quæ subdistinguit, & membra patent. [*Ad nos*] Idem, si ad alium superiorem [*vel alias*] nō
2 fuerunt alternatiua verba rescripti, quæ† propter
a incertitudinem [a] non reciperentur, nisi in casu, quando dubium esset probabile, vt quia excommunicator tulit sententiam priuatim, nec dat copiam; & sic non potest constare, an post app. vel prius fuerit lata sententia; quo casu admitteretur hæc incertitudo, cum proueniat ex facto aduersa-
b rij. ff. quorum legat. l. j. §. quod autem [b] non nunquam, de resti. in inte. constitutus, secundum In-
3 nocen. & omnes post eum [*Iniustè*] vt † non seruata forma concilij, de rescript. ab excommunicato, [*Iudicibus*] delegatis [*Absolutionis*] respicit, quod de iniustitia dixerat [*Denuncient*] respicit, quod de præcedenti appel. dixerat [*Emitteret*] quo ad primam formam [*Iustè*] quo ad secundam formam. & ista
c iustitia comprehendet & causam [c], quā si diceret
mani-

d manifeſtam [d], ſeruaretur decre.ſolet, de ſentent. excommunica.libro ſexto [*Probationibus*] excommunicatoris [*Abſoluere*] quo ad ſecundam formã [*Denunciare*] quo ad primam formam [*Vtriusq; partis*]& vt dicit Goffred. excommunicator†nõ probat negatiuam:quia licet dicat ſe non excommunicaſſe poſt app. vel illum non appellaſſe ante ſententiam,totum eſt affirmatiuum,ſ. ſe prius excõmunicaſſe, vel illum poſt ſententiam appellaſſe, de renuncia. ſuper hoc.& licet Innoc.dicat,quòd probationes iſtæ non recipiuntur ſuper hoc, an appellatio præceſſerit,nec ne : ſed an ſit legitima, nec ne;verius eſt, vt dicit glo. & Hoſtien. ℣ etiam ſuper hoc recipiuntur,& merito:quia hoc eſt probare nullitatem [*Procedatur*] conſueuit tamen ad cautelam abſolui, de ſenten. excommunica. per tuas [*Apparebit*]forſan verè : forſan præſumptiue. nam cum in libello dicat ſe excommunicatũ poſt appel.ſi non probat,quòd poſt app.per conſequẽs ſaltem in foro eccleſiæ iudicatur excommunicatus, ſecundum Innoc.[*Indigeat*]quia†excommunicans melius probat [*non ligatus*] quia melius probat excommunicatus, vel æqualiter;& eſt caſus, quo locus eſt interpretationi, de qua in prima gl.
6 per decre.cum tu. ¶ Sed quid,ſi is, qui † impetrat formam nullitatis,deficit in proba. app. vel nullitatis ; conſtat tamen, quòd iniuſtè ligatus eſt? Reſpon. abſoluetur epiſcopus hoc caſu propter defectum probationis ab inſtantia iudicij, & condemnabitur ei excommunicatus in expenſis. ϳ. de proba. ex litteris, de pœnis, calumniam.C.de iud.pro perandum.§.& ſi quidem pars actoris. ¶ Quid ergo ſi poſtea petit abſolui tanquam ab iniuſta? dicit Hoſtien. quòd audietur. hoc intelligo per iudicem competentem, non per delegatum, niſi forma reſcripti ſui hoc importet. & dicit Hoſtien. ℣ probationes primæ inſtantiæ non iuuabũt : quia alius eſt modus agendi.ϳ.de teſt.veniens.2.ff. de excep.rei iudi.ſi mater.§.eandem,& l. & an eadem. §.actiones. nonne excommunicator, ſi in hac ſecunda inſtantia conſtet de iniuſta ſententia, ipſi excommunicato condemnabitur in expenſis?Vtique,de ſenten. excommunica. ſacro. ¶ Sed quid
7 †ſi dixerit ſe iniuſtè excommunicatum poſt appe. &ideo petierit ſententiam iniuſtam, & nullam pronunciari ? Reſpon. videtur ſibi contrarius excludendus:quia in ea parte, qua dicit iniuſtam, dicit aliquam. male ergo iungit, nullam : quia nulla &aliqua contraria ſunt; ergo repellendus eſt.inſt. de appel. ſolicitudinem, ad fin. cum ſuis concor.niſi forſan ex cauſa ad hæc duo probanda admitteretur, vt no.ſ. eo. c.j.reſpon. ſuper verbo, vel aliàs. Sed nec tunc debet concludere copulatiuè, ſed alternatiuè, vt ſ. petat ſententiam nullã pronunciari : vel ſi forſan in probatione appel.defecerit,iniuſtam, & tanquam ab iniuſta ſe abſolui, proteſtans, quòd per alterum ex his, ex quo de facto certificatus fuerit in proceſſu,intẽdit ſententiam pro ſe dari ; & de hoc certificabit iudicẽ ante ſententiam proferendam.ff.quorum lega.l.j. §. quòd autem nonnunquam. & ex his tetigit hic quædam Innocen. ſed Hoſtien. videtur,quòd hac ſubtilitate legali non ſit omninò vtendum in huiuſmodi ſpiritualibus, & in foro canonico, vt patet & legitur & no.ϳ.de iudi.dilecti. Fatetur tamẽ, quòd ſi quis ſecundum hanc ſubtilitatem petitionem ſuam formare voluerit, ſibi imputare poterit, & de facili cadere, ut patet in eo,quod legitur & no.ϳ.de iudi.examinata . Si verò proponat ſimpliciter, caute aget . ¶ Quid igitur, ſi ſic dixerit, Conqueror de tali epiſcopo in eo, quòd me poſt appel. legitimam iniuſtè excommunicauit, vnde peto mihi ſuper hoc per vos ex veſtro officio prouideri denunciando dictam ſententiam nullam eſſe, vel me abſoluendo, prout vobis videbitur faciendum ; & eundem epiſcopum mihi in expenſis & intereſſe condemnari, & alias canonice puniri. vtique talis libellus ſecundum ſimplicitatem noſtri iuris videtur eſſe recipiendus,arg.inf. de dolo & contu.c.j. ϳ. de fide inſtrum. inter dilectos. ϳ. de offic. ordi. ad reprimendam. ϳ. de ſenten. excõmunica. per tuas, & c. ſacro, eodem titulo[e], cum
e medicinalis,& c.ſolet, libro ſexto[e]. Si verò obijciatur de contrarietate, vel incertitudine,replicari poteſt de ſimplicitate iuris canonici, & iuſtitiæ veritate. nec enim refert, vtrum hoc modo, vel alio grauet iudex. Sed eſt ex officio, qualitercunque conſtat de grauamine, puniendus. hæc enim omnia ex officio pendent,vt patet. 11. quæſtio.3.ſi epiſcopus forte iracundus,& ſex. c. ſe. ſed debet
8 † iudex pernicioſæ ſubtilitati, & maximè in talibus, quantum poteſt, obuiare, & occurrere partium laboribus,& expenſis.ſ.eodem, ſuper quæſtionum.§.porrò,in fin. cum ſuis concor. ſed nec eſt incertitudo, vel contrarietas in prædicta petitione, cum totus effectus ipſius ad arbitrium iudi
f cis redigatur, ex quo pendet de iure, vt dictum[f] eſt ſ.Per ipſam etiam materia litium reſtringitur, quod & fieri debet. ſ. de reſcrip. nonnulli. §. cum autem, & grauatus breuius expeditur.infr. de dolo & contu. finem, & fulminantes ſententiam puniuntur, de ſenten. excommunica. cum medicinalis.§.ſi quis autem. vnde & in fin. petitionis generaliter concluditur, quando dicit,& alias canonice puniri : quia † & diuerſæ ſunt pœnæ iniuſtè
9 excommunicantis,vt ibi no.& ϳ.de ſenten.excommunica.ſacro.& dignum eſt, vt qui in multis offẽdit,multipliciter caſtigetur,de re iudic. cum æterni. ¶ Quid ſi † quis petit excommunicationis ſen
10 tentiam, vel aliam, ſeu electionem aliquam confirmari, & apparet in proceſſu, quòd infirmãda eſt. Dicunt quidam ,quòd quamuis appareat in proceſſu ipſam eſſe infirmandam, non infirmabitur : quia non eſt petitum ; & ideo ſanum eſt conſilium , quòd ſi vnus petat confirmari,alius petat infirmari (de ſimilibus ſatis dicam.ϳ. de re iudica. cum Bertoldus,in glo. videtur) ſecundum Inno-
g cen. g magis placet, quòd non admittatur de facili talis libellus contradictorius,maxime poſtquã lis eſt conteſta. & iam proceſſum in cauſa : quia obeſſe poſſet, ſi contrariæ ſententiæ ferentur ſub diuerſis libellis, quòd poſſet de facili euenire, & aliter probaretur in una ſententia, quàm in alia. Prodeſſe autem non poteſt:quia ex quo petita eſt confirmatio, licet circa infirmationem probationes inducere ; & infirmabitur ſententia, ſi reperiatur, quòd infirmanda ſit, ſicut eſt : & confirmabit,ſi ſit confirmanda, arg. ff. de proba. circa. ff. de iureiuran. ſed & ſi poſteriori. §. j. ſed ſi non conſtat de confirmatione, vel infirmatione, ab-
h ſoluitur reus ab obſeruatione iudicij tantum [h]. & per hoc vides ſolutum,quod quæritur,in quo probatio ſua iuuat reum, qui ſi probat, infirmatur, quòd petebatur infirmari,vel è contra, ſi nil probat, nec actor etiam probat, abſoluatur reus ab obſeruatione iudicij, vt not.infr. de confirma. vtili, vel inutili.c.2. & adde quod not. ſupr. de offic. vica. c. j. & ϳ. de reſtitutio. ſpolia. ex conqueſtione, ubi uide in gloſ. mag. ante medium, verſi. ſi
i quis etiam [i]. Hoc ſatis apparet in cauſa appel. in qua & ſi petita ſit tantum confirmatio, nihilominus, ſi iuſtum fuerit, infirmatur, & è contra, ut patet in auctẽ. de his, qui.ingre.ad appel.§.quia verò victores, colla.ϳ. 2. quæſtio. 6. appellatore, & §.ſi.

& §.fin.ad idem. ſ. de electio. poſtquam, & c. nihil eſt.ϳ.de appella. oblatæ.ϳ. de confir. vti. bonæ. Sed quidam, vt refert Innocen. dicunt in appellatione ſpeciale, vbi procedatur ex actis prioris iudi
k cij;nec k eſt neceſſe dare libellum. ¶ Quid ſi † pe-
11 titum ſit ſententiam excommunicationis pronunciari nullam pro eo, quòd lata eſt poſt appel. ſed de ipſa appel. conſtare non poteſt. conſtat autem ipſam eſſe nullam ex alia cauſa ; puta quia la
l ta ab excommunicato , [l] vel non ſuo iudice? & quidem conſiderato iuris rigore abſoluendus eſt reus, ex quo actor cauſam, quam propoſuit, non probauit. poterit autem iterum aliam proponere: ſecus, ſi dixiſſet nullam in genere, & aliquam cauſam non expreſſiſſet etiam ; & tunc videretur omne ius ſuum in iudicium deduxiſſe. ff. de inſtit. act. habebat.C. de iudi. licet. C. de an. excep. l. fi. & patet in eo,quod no.ſ. ea. glo. ver. quid ergo ſi poſtea, ſecundum Innoc. & de hac materia plenius no.ϳ. de libel. obla. c.fina. ſecundum Hoſtiẽ. [*Cum aſſerit*] ſup. ſententiam eſſe nullam, puta quia dicit in excommunicationis ſententia &c. ſecun-
12 dum Hoſtien. qui hoc dicit † ut ſcias idem eſſe in quolibet alio exemplo nullitatis, de quo remittã ſuper gl. [*errorem*] quia excommunicatus fuit pro obedientia,quod eſt contrarium contumaciæ.H. vel exprimit in ſententia peccatum, Goffr. quod dic vt ϳ. de ſenten. excommunica. venerabilibus, lib.6. [*Simpliciter*] non adijciens de intolerabili errore, Goffred. vel aliquid ſimile, Hoſtien. [*Ac epiſcopus*] ſ. ver. proxi. tractauit de probationibus ex communicati, nunc tractat de probationibus ex-
13 communicatoris;& idem intelligas†de probationibus partis,quę obtinuit illum excommunicari, quæ nullo caſu admittuntur, ex quo excommunicatio ligat,ſaluo quod habes, de ſenten. excommunica.ſolet,libro ſexto[*Cum*]pro quia : eſt reddituum cauſæ [*Et ſi*] pro quamuis [*Impendenda*]cum
14 †eccleſia Romana non habeat maculam, neque rugam,de pœni. diſt. j. eccleſia, & nil iniuſtum ab ea procedat, quare ſtatuit, quòd ligaret iniuſta, per hoc dans prælatis materiam lædendi. Sol. ut claues eccleſiæ in maiori reuerentia habeantur, dum timent homines etiam iniuſtas ſententias, & ut ſic homo per meritum obedientię creſceret, recognoſcens ſe ligatum iniuſta ſententia quo ad eccleſiam militantem, non quo ad triumphantẽ. ϳ.de ſenten. excommunica. à nobis. eadem ratio-
15 ne†ſtatuit iugum graue ferendum. 20. diſtinctio. in memoriam, Goffred. [*Poſtulanti*] non petenti non datur : quia non datur niſi pœnitenti,& ſe humiliter proſternanti. 11.quæſtio.3. cum aliquis,& c.plerunq;,Hoſtien. vide quod no. de eo, qui duxit,ſignificaſti,in glo. ſi. [*Formam*] quæ habetur de ſenten. excommunic. cum deſideres,& c.à nobis. 2.[*Protinus*]ac ſi dicat, probationibus nõ admiſſis.
16 [*Abſoluendum*]per† excommunicatorem,ad quem remittetur, etiam ſi in litteris de remiſſione nil dicatur, ſed ſolum ſecundum formam eccleſiæ abſoluas:quia & hoc faceret delegans, ſi abſque periculo moræ fieri poſſet.ϳ.de ſenten. excommuni. ſacro.& eadem ratio debet mouere delegatũ &c. de reſcriptis, ſuper litteris, in fin.ſecundum Inno.
17 quòd ſi † excommunicator non vult abſoluere, nec iuſtam cauſam prætendit, hoc faciet delegatus.ſ.eod.prudentiam.§.penultim.& vltim.quòd ſi iuſtam cauſam prætendat, hanc examinabit & diffiniet delegatus.ſ.de reſcriptis,ab excommunicato.& dato quòd abſolueret non remittendo,ex quo eſt iudex cauſæ, valet abſolutio,de ſenten.ex communica. venerabilibus.§. vbi autem,lib.6.&
18 dicit†Innoc. quòd condi. ex hac decre. vel ex decre. ſacro,facta abſolutione, excommunicator petit illam decerni iuſtam, & excommunicatus petit illam decerni iniuſtam: vel ſecundum eum implorant ſuper hoc officium iudicis, quod licet videatur melius Hoſtien.dicit tamen nobis non eſſe curandum de nomine actionis. ſ. de iudic. dilecti [*Decernatur*] quandam diſtinctionem, quam formauerat hic Pe. circa cauſas excommunicatorũ, quomodo interdum agunt de abſolutione obtinenda, interdum de obtenta &c. Abb. in ſuis diſtinctionibus poſuit. ¶ Prima † glo.obijcit, quòd
19 probatio ſuperflua,& ſoluit. ¶ Pen.glo.no. quem non debere admitti &c. ¶ Vlti. glo. quærit obji-
20 ciendo, & ſoluit. ¶ † In pe. glo.[*ibi,ad probationem*] non iuuat probare eum, qui vendicat, quòd empror numerauit numos ipſius vendicantis. ¶ In
21 †glo.j. [*ibi, quibus ſtabitur*] vel per reſponſiones ad poſitiones, vel ad interrogationes apparebit ſemel tantum appellatum,de fide inſtru.cum loan
m nes,ver. verum [m]. ¶ In glo.2.[*in fine*]plures alij no.
n eo.ti.præſenti,lib.6. ¶ In gl.3. [*ibi,Non benefaciunt*[n]] ϳ.de iudi.exhibita. ff.vt in poſ.le. ſi is, à quo. vnde
22 dixit† Hoſtien. quòd inuito reo excipiente iudex non poteſt eum cogere,vt reſpondeat, ſaluo iure
o ſuo[o].quod ſi facit,dat cauſam appellandi,niſi præſumatur contra excipientem propter eius ſubterp fugia.ϳ.de præſump. nullus [p] : vel niſi ſit probabile dubium, an ſit exceptio admittenda,& diſputatio longum habet tractatum,vel ex alia iuſta cauſa, quã conſulit in actis exprimi,vt app.excludat : alias niſi cauſa ſubſit, parte inſtãte neceſſe habet interloqui. Si verò dicat, nec admitto, nec repro-
q bo;procedatis [q] ; reus dicat,nec procedo,nec non procedo in principali; interloquamini, & ſecundum prædicta intelligatur. ϳ. de deſpon. impu.ad diſſoluendum. Vel diſtinguas ſecundum eum, an ſit exceptio prę iudicialis,vel talis,quæ ſi non expediatur,iuris ordo peruertitur; & tunc oportet, ℣ expediatur priuſquam ad alia procedatur.ϳ.eo.iu
ſpicionis,de iud.exhibita.vel ſit non multum præiudicialis,vel peruertens iuris ordinem ; puta dila
r toria ſolutionis [r], quæ ante litem conte. proponitur,ſed probatur poſt.C.de proba. exceptionem. vel vtrum reſpondendum ſit poſitioni,vel interrogationi : vel an teſtis produci debeat, & ſimilia, quæ pendent ex mero iudicis officio. ff.de interro.act.vbicunque, de confeſ. ſtatuimus,lib.6.& in talibus poteſt iudex dicere, procedatis ſaluo iure veſtro. & adde quod dicam, de teſti. ex parte. an ſit alia miſta, vel quæcunque alia, quæ poſt litem cont. proponitur, & probatur,quo caſu ſi proponatur ante lit. conteſta. non differtur conteſtatio, niſi in caſibus de lit. conteſta.c.j. lib.6. Item eſt diſtinguendum, an excipiens offerat probationes paratas, nec ne, de reſti. ſpoli. litteras.§. præterea,
23 Hoſtien. [*& ibi,Appellandi*]non video,quis† ſit effectus app. pone exemplum,excepi actorem ab agẽdo repellendum: quia excommunicatus minori: iudex admiſit exceptionem, & ego probaui : ea probata non repellit actorem ; dicetur ne grauare? certe non.& ſi conqueratur,quare admiſit me ad probandum ? reſpondebit, quare me ingeſſi ? & compenſabitur culpa culpæ : & certum eſt, ℣ iudex appellationis per hoc illum actorem non repellet. Item reuocat iudex ſuam iniuſtam interlocutoriam ; de hoc de appella. cum ceſſante
24 [*& in fine*] & ſic † ſeruatur hodie in articulis, & interlocutoriis : quia ad lites abbreuiandas admittuntur, ſaluo iure impertinentium, & non
f admittendorum [s].

ADDITIONES.

a Incertitudinem. Imo qui petit absolui, debet exprimere causam suæ excommunicationis specificè factæ. ℣. ti. j. ex parte, de sent. excomm. cum pro causa, & c. officii, & vide Guil. in spec. de rescrip. præsen. §. rationem quoque defectus, ver. item quòd litteræ absolutionis.

b Quod autem. Vide Barto. & Io. An. in c. constitutus. ℣. allegato, & per gl. in c. abbate, de re iud. li. 6. & ℣. in gl. quia melius, ver. sed quid si dixerit.

c Causam. Quia iustitia, vel iniustitia excommunicationis etiam ex causa consideratur, vide in c. sacro, in gl. 3.

d Manifestam. Aduerte, quando quis vult probare excommunicationem latam propter notoriam offensam contra petentem se absolui propter excommunicationem iniustam non statuitur sibi aliquod tempus ad hoc probandum; vide omnino per Gemi. in c. solet, circa fi. apparatus de sen. exc.

e Libro 6. In alijs sententijs non videtur talis petitio admittenda, in qua venit nullitas, & iniustitia, nisi coram iudice appellationis, & per appellationem. coram autem ordinario licet veniat nullitas, non tamen iniustitia propter transitum sententiæ in rem iudicatam, vide in c. dilecto, de appel. per Io. An. & Bar. in l. si expressim, ff. e. ti. & est ratio in istis censuræ sententijs: quia nunquam transeunt in rem iudicatam, vt non possit relaxari, vide Io. An. ℣. de re iud. consanguinei, super glo. fi. & de appel. quæstionis, & c. qua fronte.

f Dictum. Pro hoc, quia sufficit libellum concludere generaliter petendo sibi iustitiam ministrari, & omnis actio venit, & modus, qui potest includi, vide Io. An. in c. 2. de or. cogn. in gl. cum de his, & Bal. in rep. l. edita. C. de edendo. in q. illa; an sine actione procedat libellus.

g Inno. In lib. Archi. vbi posuit omnes additiones Inn. ipse dicit, quòd ista fuit additio vsq; ibi, & per hoc.

h Tantum. Immo videtur absoluendus a petitione actoris, ex quo constat de non iure actoris, vide omnino in decisione Rotæ, conclu. 20. & se.

i Etiam. Vide magnam vtilitatẽ, quã cõsequitur quis probans de iure suo in casu, quo postmodum à possessione caderet, per glo. & Bar. in l. sed & si possessori, in prin. & §. fi. præallegato, & facit quod no. Io. de rescri. mandatum, post glo.

K Nec. Vide Io. An. in c. oblatæ, in sua glo. fi. & de procu. ex insinuatione, in glo. si verò, & in decisione Ro. cõcl. 118. & in c. cum Bertoldus, in gl. videtur præalle. & Bart. ff. de app. si expressim, & quid si is, pro quo lata est sententia, ab illa appellat, & petit illam vt iniustam reuocari, & iudex appellationis illam videt confirmandam, an illam confirmabit? vide Bal. in l. præses. C. de sen. & interlo. om. iudi.

l Excommunicato. Vide 24. q. j. audiuimus, & de consue. dilectus. per glo.

m Verum. Regulariter tamen videtur præsumi debere actum vnicum non iteratũ, vt no. per doc. in testõ, in l. fi. C. de reb. ære. & facit quod no. Bar. in l. triticum. ff. de verb. obli. & in l. quinquaginta. ff. de proba. & quod not. in l. 2. C. de erro. aduo. & facit l. Pomp. ff. de rei ven.

n Benefaciunt. Vide per d. Ale. in consi. incip. viso puncto finali, col. 3. 2. parte. Lud. Ro. cõsi. 25. inci. duo sunt.

o Suo. Scilicet super excepti. & ad materiam istius glo. vide bonum tex. & ibi gl. & Bar. in l. Iulianus. §. idem Iulianus, ff. de iureiur.

p Nullus. Vide omnino Io. An. de elec. quòd sicut, post glo. in fi. & de concess. præben. post electionem, in gl. sententiam.

q Procedatis. Quid si tacet, nec procedit, vide Io. An. de app. dilecto, in glo. inepte.

r Solutionis. De qua vide Io. An. de excep. pastora. in glo. dicit Inno. & per Cy. Bal. & Saly. in l. exceptionem, C. de proba.

f Admittendorum. Aliam cautelam ponit Guil. in specu. de excep. §. viso, ver. item cautus sit iudex, ut s. iudex admittat exceptionem, si probata fuerit, vnde illa non probata, non poterit appellari: illa probata apparebit, q; bene fecit admittẽ. quam praticã ibi reprobat Io. An. quia simpliciter admittẽ. non videtur illam admittere iudex, nisi vt probetur; ibi vide Io. An. & vide Bal. de isto, facit gl. in l. fi. C. qui le. perso.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegatus Papæ simpliciter datus vti si cepit iurisdictione, delegatus cum reuocare non potest.*
Rescripti contra formam si procedit subdelegatus, processus est nullus, ibid. quod ipse sicut & delegatus tenetur seruare. nume. §.
2 *Diuisio capi.*

3 *Restituendi verbum habet plenam significationem, & immobilia, mobilia, & fructus eo verbo comprenduntur, etiam si, plenariè, aduerbium non addatur.*
4 *Imperij quod est missi, & meri, committitur alteri iure canonico, quod est secus iure ciuili.*
5 *Coadiutorum materia quo in loco tradatur, docet & quando detur, nu. 14. quædam dicit.*
6 *Spiritualia poterit administrare, cui interdicitur administratio temporalium ob dilapidationis suspicionem.*
7 *Capit. Quoniam, infra eod. huic non aduersatur.*
Spoliatus ante restitutionem sicut non potest accusari, ita inquisitio con. eum fieri, ibi. uer. no. quòd.
9 *Iurisdictio perpetuatur etiam ex actu nullo.*
Abbatis processus hic quis potuerit esse, ibi. ver. Puto, quòd iste, & nu. 10.
10 *Actus communis restitutioni & inquisitioni quis.*
11 *Epilogus, & Suffragium glossar. nu. 12.*
Administratio cui interdicatur pendente causa, & cui committatur, & num. 14.
Decoctores qui fuerint in aliquo officio, amplius illud non gerunt. ibid.
Curator datur habenti tutorem, & quando.
Remotionem tutoris & curatoris qui petant.
13 *Suppletio, vel additio glossarum.*
14 *Remotio ob suspicionem dilapidationis hic cur non facta, & quo casu fiat.*
15 *Ad accusationem dilapidatoris ecclesiasticorum bonorum quælibet ecclesiastica persona admittenda.*
16 *Vniuersalis propositio omne etiam minimum comprehendit.*
Alienatione interdicta quæ tamen permittantur alienari, ibi. & quibus interdicatur, nu. 17.

CAPVT XXXVII.

1 Enerabili. Casus. Sit subdelegatus Papæ simpliciter datus cepit vti iurisdi. delegatus illum reuocare non potest. Sed si subdelegatus ipse contra formam apostolici rescripti procedit,
2 nullus est processus. Et primo recitat formam delegationis. secundò delegationes delegati, ibi, porro. tertiò reuocat processus subdelegatorum causam exprimens, ibi, quorum [*Plenarie*]. s. quo † ad
3 immobilia, mobilia, & fructus, Innocen. dicit Hostien, hoc verbum subintellige, etiam si nõ fuisset adiectum. habet enim verbum restituendi plenã significationem. ff. de vsur. videamus. §. & in Fauiana; & verbo restitutionis continetur omnis vtilitas actoris. ff. de uerbo. significatio. cum prætor: vnde restituẽdi sunt fructus percepti, & etiam fructus, qui percipi potuissent; de hoc de restit. spo. grauis [*Adepto*] aliquanto tẽpore. iuxta quod fuerat spoliatus. 3. q. 2. c. j. & c. tandiu, Vinc. & Lau
4 ren. [*Suspectus*] hoc † est meri imperij. vnde secundum. l. non potest delegari. ff. de offi. eius, cui man. est iurisdictio. l. j. sed secundum canones non solũ committitur, quod est iurisdictio. sed etiam missi imperij. §. eo. ex litteris, Innocen. quinimmo & qã meri, vt hic, & ℣. de offi. or. pastoralis, j. respon. Hostien. de hoc, eo. ti. quòd sedem [*Prouidum*] de hoc
5 & de alijs circa materiam † coadiutorium, vide qã plene dicam, de cleri, ægro. c. fi. [*Prouideret*] auctoritate apostolica; quod dic vt de cle. ægro. c. vno, li.
6 6. [*Cuius*] coadiutoris [*Temporalem*] ergo † spiritualia poterit administrare, de hoc. 3. q. 2. quia ea, in fin. mag. gl. [*Interim*] idest donec aliter prouideamus: vel donec pendet inquisitio, Hostien. [*Commisit*]
7 contra †. infr. eo. quoniam. Sol. illud locum hẽt, quãdo ponitur in rescripto, quod personaliter inquirat: istud, quãdo simpliciter fit commissio; vel
a dic vt ibi [a] [*Quorum*]. s. abbatis primi, & thesaurarii secundi

secundi subdelegatorum [*Mandari*] quod studiosè seruari mandauimus, Inno. & Hostien. [*Nostri*] sicut † ergo delegatus, sic & subdelegatus rescriptũ
8 apostolicum seruare tenetur [*Ad inquirendum*] not. quòd sicut spoliatus ante restitutionem non potest accusari. 3. q. 2. per totũ, sic nec contra ipsum
b inquisitio [b] fieri, vt hic; quamuis dicipossit processum hic reputatum iniustum non ista ratione; sed quia contra formam mandati processit. mul-
9 tum † facit ista littera pro opi. Hostien. no. ℣. eo. licet, in glo. dicit Hosti. & ibi videas. dicit enim ibi, quod ad perpetuationem iurisdictionis delegatæ non requiritur, quòd actus teneat: sed satis est, si negligens non fuerit delegatus aliquid iurisdictionale agendo. hoc hic videtur expressum. nam de legatus subdelegatum in totum datum reuocare non potuit: quia ille processerat, vt sequitur. potuisset autem reuocare, nisi ille processisset & perpetuasset, vt in glo. & patet. ℣. e. quamuis, lib. 6. processus autem fuit nullus, vt hic. ex quibus bene concluditur, quod processus nullus inducit perpetuationem, quod multum facit pro ipso, licet nõ perpenderit, & contra opi. meam plenè no. ℣. eod. cum plures, lib. 6. in vltima glo. Puto, quòd iste abbas fecit aliquem processum super articulo restitutionis forte citando impetratorem, vel ei præcipiendo, quod mandabatur, vel his simile, a quo demum impetratoris fauore, vel ob aliã causam destitit, & inquisiuit de suspicione, vel processit si
10 mul super vtroq;, de iud. exhibita; vel fecit † aliquẽ actum licitũ vtriq; articulo restitutionis, & inquisitionis communem, puta subdelegationem publicari iubendo, scribam vel notarium causæ eligendo, nuncium iuratum constituendo, iuramentum ab ipso exigendo, vel his similia: ex quo actu, qui tenuit, inducta fuerit perpetuatio; & hoc satis est verisimile, licet non pateat ex antiqua; nescio,
11 si ex integra. ¶ Glo. 3. † obijcit, & soluit. ¶ Glossa, [*hoc intelligo*] ponit dictum. s. contrarium, & soluit.
12 ¶ Pe. glo. soluit quæstionem. ¶ Inf glo. 3. [*ibi, Eum, quem*] præses iubet tutorem, vel curatorem accusatum vt suspectum pẽdente causa abstinere ab administratione, & interim ad rerum administratio nẽ alius curator ordinabitur [*& ibi. §. hisdem*] vide de si. per tuas, super glo. & sic [*& ibi. §. quæri potest*] l. 3. est, & vide de æta. & qualit. accepimus, in glo. 2. [*& ibi, Si aliquid, lib.* 10.] nullus susceptoris, vel tabularii interuentione conuictus, illud gerat officiũ, in quo ante decoxit [*& ibi. §. hæc nobis*] datur ibi licentia omnibus denunciandi, & accusandi sine metu calumniæ [*& ibi, Pietatis*] petunt tutorem, & curatorem remoueri parentes vtriusq; sexus, cognati. affines, & extranei. ¶ In gl. 4. [*ibi, solet etiam*] datur curator habenti tutorem propter tutoris infirmitatem, vel seruum. ¶ In gl. quid contineatur, [*ibi. C. eo. ti.*]. ℣. de re. ec. non alie. & hanc. l. & se. vide in præalle. c. nulli, super glo. pen. ¶ In glo. antepe. [*ibi, si procurator*] vide vt lite non conte. c. j. super vlt. glo. ¶ In glo. pe. [*ibi, Si seruus*] vide in c. quia circa, super vlt. glo. [*& ibi. l. 3. §. vlti.*] vide de uerb. sign. c.
13 pe. super 3. glo. ¶ Inf gl. 1. [*in fi.*] ut patet in antiqua hic. ¶ In glo. 3. [*ibi dolo*] hoc non habet locum in possessorijs, vt no. ℣. de resti. spo. in litteris, & de regu. iur. dolo facit. dicit Innoc. quòd † ex prouisione processit hoc, quòd iste nõ remouetur, scilicet
14 quia fuerat spoliatus laicali potentia: aliàs de iure debuisset amoueri per iura prædicta, ex quo suspectus est; dic vt ℣. dicam [*& ibi, Vt hoc*] non dicitur hic, q; remoueatur, sed q; datur coadiutor. ex quo autem probata fuerit dilapidatio, locus erit depositioni, vt in decre. licet, secundum Pe. & Abba. dicere potes, q; quãdoq; prælatus est suspectus de dilapidatione præterita tantum; & tunc datur coadiutor, & inquiritur de veritate, de qua si constabit, deponetur. quandoq; suspectus est de dilapidatione futura propter præterita; de qua constat; & tunc procedit glo. [*& in fi.*] dic quòd † quælibet ecclesiastica persona est admittẽda. ℣. de rebus
15 eccle. non alie. fi quis presbyterorum. §. finali, vbi de hoc, Hostiensis. ¶ In gl. hic [*ibi, intelligo*] Idẽ Gof. Inno. & Hostien. ¶ In gl. quid contineatur [*in fi.*]
16 dicit Host. q; vt verbum † vniuersale hic aliquid addat, etiam terrulas alienare non poterunt, vel alie nationes facere in casibus permissis. not. vndecima quæstione secunda, in summa. res tamen, quę seruando seruari non possunt, alienare poterit secundum eum; & de hoc in summa prædicta. dicit
17 hic Innocent. quòd sicut omnis † alienatio inter dicitur coadiutori, ita visitatori, vel commendatario; quod dic, vt de electio. is cui, libro sexto. ¶ In glossa penultima [*ibi, vt hic patet*] & inf. eod. quamuis, libro 6. [*& in fine*] de hoc. ℣. de elec. vt circa, libro 6.

ADDITIONES.

a Dic vt ibi. Ibi vide Io. An. in glo. expresse, & per gl. quæ incipit, intelligant hoc quidam, & super illa Io. An.

b Inquisitio. Vide per Io. An. in c. frequens, de resti. spo. §. 1. li. 6. & hoc hic sentit glo. 2.

SVMMARIVM.

1 *Non resumit causam, quam iurisdictionem se non habere pronunciauit delegatus, etiam de consensu partium.*
Mentitur quis dupliciter, ibid.
Diuisio cap. ibid.
2 *Miserabilis persona quæ dicatur, & nu. 4. quæ facilius excaudatur, quam alię, nu. 5.*
3 *Ecclesiasticus iudex quibus casibus ius dicat etiam secularibus personis, & quibus, & quomodo, & numero 4. 5. 6. 7.*
4 *De foro ecclesiæ quæ sint, vel ex causa & qua fiant laicæ personæ, & nu. 5. 6. 7.*
5 *Rescriptum contra miserabiles personas non valet, nisi de earum miseria fiat expressa mentio.*
7 *Imperio vacante Papa vices imperatoris gerit, & in quibus.*
Iudicis est æstimare, an sua sit iurisdictio, & pronunciare, ibidem.
8 *Iurisdictionem non habenti dare priuatorum consensus non potest.*
Leg. siquis in conscribendo. C. de pactis intellectus, ibid.
9 *Prorogationem iudicis impedit error iuris, vel facti.*
10 *Quod pro quia.*
11 *Ita si est, clausula quæ respiciat in rescriptis.*
Reuocato, vel, reuocatis, si dicatur in litteris, quid differat, ibidem.
12 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarum. numer. 13. 14. & nu. 15.*
Cap. Dilectus. 3. de præbend. intellectus, ibid.
15 *Per compromissum non expirat iurisdictio, licet primum per secundum compromissum finiat.*
Pœnitere licet ante litis contestatio. adeuntibus non suum iudicem, eo. nu. §. in gl. vlt.

CAPVT XXXVIII.

a 1 Ignificantibus [a]. C. Delegat° † qui pronunciauit se iurisdi. nõ habere, etiam de cõsensu partiũ causam nõ reassumit. Et primò appellans narrat factũ. secdò Papa dat sibi iudicem. secunda ibi, ideoq; [*vidua*] 33. distin. vi-

dua [*Mentiens*] fortè fraude; forte ſimplicitate; de
2 hoc in fi.2.glo.[*Et diues*]& ſic non†miſerabilis, licet vidua.nam miſerabilis eſt is,ſuper quem natura mouetur ad miſerandum, vt diutino morbo grauata,vel fatigata,& debilis.C.quando imperator inter pu.& vi.l.vna. vel pauper oppreſſa,vel deſolata.87. diſtin.deſolatos, & dicam plura exẽpla. Igitur iſta cum eſt nobilis, & diues, & per conſequens potens, cum pecuniæ obediant omnia, eccleſiaſtici.ẋ.g.ergo non miſerabilis. contra uiduas vide in Hiero. ad Oceanum de morte Fabiolæ,& ad Principiam:pro eis ad Paulã, & Euſtochium,
3 in fi.[*Requiſitio*] ex quo† autem ſuus iudex ad requiſitionẽ eccleſiæ,vel ſuo motu incipit facere iuſtitiam,non eſt iudicis eccleſiaſtici ſibi mandare, ꝙ aſſignet breuiores terminos,vel iudicẽ pro muliere, vel his ſimilia: ſed tunc ſolum ſe intromittit,quando ſecularis iudex expreſsè denegat iuſtitiam,vel id alias eſt notorium,ℑ.e.c.j.li.6. ¶ Quod ſi ſit ſuſpectus de malitia, dicunt quidã tunc ſibi poſſe per eccleſiaſticum iudicem præfici terminũ, quo procedat,& finiat,qui fi.ſint legi. cãm, & c.lator,de reſti.ſpo.frequẽs,li.6.de of.or.irrefragabili.§.exceſſus;& hoc placet Hoſti.licet aliqui ℑ;&
4 hoc ſm quoſdam intelligitur, ſi viduæ ſunt diuites. ¶ Quid†ergo ſi ſunt pauperes?[b] tunc indiſtin
b ctè pñt conqueri eccleſiæ non ſolum de oppreſſionibus,ſed etiam de alijs iuribus 24. q. 3. ſi quis de
c potentibus.ℑ [c]. de verbo. ſig. ſuper quibuſdam.§. cum autem. & idem† intelligas de peregrinis omnibus,qui ſunt de foro eccleſiæ quo ad res, quas portant; & iniurias, quas patiuntur,& cõtractus initos in ipſa peregrinatione.24.q.3. ſi quis Romi
d petas, & c.[d]. Idem de mercatoribus, ſi in theloneis grauentur, vt in eiſdem. c. Idem de manumiſſis ab eccleſia,vel ei commendatis,de his, qui ad ec.confu. 87. di.eos,qui,& c.ſe. C. de his qui ad ec.confu.l.fi.de immu.ec.inter alia. Idem de pẽnitentibus.11. q. j. aliud. Idem de officialibus eccleſiæ,libertis,ruſticis,vxoribus, filijs,& ſeruientibus. ff.ad muni.aſſumptio.ff.de iurisdict.om.iudi.cum quidam.C.de epi.& cle. l.j. & 2. 79.di.iudicatum. Idem de ſenibus, & omnibus libertis.87.diſt.c.j.& c.liberti. Idem in cęcis,mutilatis membris,leproſis,captiuis,debilibus,furioſis,ac diuturno morbo fatigatis. C. quando impera. inter pu. & vi. iud.l. vnica.ℑ.de cenſi.licet.7.q.j.cum percuſſio. ℑ.de ec. ædi.c. 2.ℑ.de reſti.ſpo.c.j.C.de epi.audi. iudices. ſupradictæ perſonæ, & conſimiles miſerabiles ſunt de foro eccleſiæ.adeò,ꝙ ſi grauentur à ſuis iudicibus,poſſunt ad eccleſiaſticum iudicem appellare, & ipſum per ſimplicem querelam adire.87. diſt.libertos, & liberti, & c.in religioſum. Sed quod dicunt de app. falſum eſt:immo potius eſt ad iudicẽ
e ſuum ſecularem,& ſuperiorem gradatim [e] appellatio facienda 2.q.6.anteriorũ.hoc tamen eſt ſpeciale in iſtis perſonis miſerabilibus: quia, quãuis eccleſia reddat etiam nõ miſerabilibus omnibus iuſtitiã propter negligentiam ſecularium iudicũ: tamen ſemper primò requirit iudices ſeculares. ℑ. de fo.cõp.licet.Miſerabilium autem perſonarum querimoniã ſimplicem quandoque audit irrequiſitis etiam dñis eorũdẽ,ne nimis fatigentur pro iuſtitia obtinenda.89.di.per totum; & ſic intellige. ℑ.de fo.cõp.ex tenore. Alij dicunt,ꝙ nunquam habet eccleſia ſe intromittere etiam de his,niſi in defectum iudicis ſecularis, ſecundum Innocẽn. ſed Hoſt.remittit de hac materia,vt plene no. ℑ.de fo. compe. cum ſit generale,& c.licet,& c. ex tenore, & c.ex parte. Crucefignati vero omnino ab eccleſia defenduntur,ſecundum Inno. prout legitur &
5 no ℑ.de Iudæis. ad liberandam,Hoſt. Hoc† autem notandum,ꝙ perſonæ miſerabiles facilius ſunt ex audiendæ, quàm aliæ; & ꝙ reſcriptũ contra ipſos impetratum non valet,niſi de ipſarum miſeria expreſſam faceret mentionem. C. quando impera.
f inter pu. & vidu.l.vnica, ſecundum Innoc.[f] & ad de.no.ℑ.e.ſuper verbo,exhibere,ſecundum Hoſtiẽ. [*Ipſi*]rei appellantes[*Exhibere*] & dominus paratus errat reddere: alias contra,de fo. cõp. ex tenore,
6 & c. ex tranſmiſſa.hoc† enim regulare eſt etiã ſm leges,quòd in defectũ iudicis ſecularis, ſiue quia non habetur,ſiue quia recuſatur, ſiue quia iuſtitiam facere negligit,ſiue quia notoriè ſubditum lędit,nedum Papæ, ſed etiam epiſcopi eſt iudicare,& in melius reformare,in auc. vt dif.iudi. j. rñ. & §.ſi tamen contigerit,& §.in ciuitatibus, col .9.
7 hinc eſt,ꝙ Papa†vacante imperio in talibus vices imperatoris gerit. ℑ.de fo.cõp. licet,Hoſt.[*Pronunciarunt*] quod dicit lex,iudicis eſt ęſtimare, an ſua ſit iurisdictio.ff.de iud. ſiquis ex aliena, ſup.& pro
g nunciare,vt hic ſ, Goffr.vide quod ſcripſi in ſpec. de cita.§.j.ſuper ver. Item generaliter.Glo.autem Vin. ſuper hoc verbo,quam alle. Guil. in ſpec. de
h expẽſis, ſuper.ver.9.ibi poſui,in fi.[h][*Demum*].i.lata dicta interlocutoria[*Ad eorundem*] Iſti nõ iudices,
8 ut ſequitur; & ideo non valuit†tale pactum:quia priuatorum conſenſus,vt in glo. ſed contra.C. de pactis,ſi quis in conſcribendo.So.dixerunt quidã. I.illã intelligi, quando pactum in ſcriptis redigit. hæc verò decre.qñ fit ſine ſcriptis. Sed reprobatur hæc ſolutio.C.de pac.l.pactum, quod bonæ fidei. alij dixerunt,quòd lex illa loquitur in reo:hęc decre.in actore. Sed hic ex littera paret falſum. præterea non debet licere reo, quod non licet actori. ff.de reg.iuris,non debet.dicit Innoc. ꝙ illa lex loquitur, quando quis habet plures iudices ordinarios,ſicut habent ſcholares Bon. Poteſtatem,Epiſcopum,& magiſtrum;quo caſu ſi ſcholaris, dicit Hoſt.laicus facit pactum de litigando ſub vno,bene tenet,vt ibi.hic autem loquitur, quando fit pactum,vt delegatus, cuius iuriſdictio expirauit, illã reaſſumat;quod fieri non poteſt,vt in prin. dixi.vide,quod de priuilegio illo dicam.ℑ. de foro comp. ſi diligenti,ſuper glo.ſic ergo,& de materia gl.e.ti.
9 dilecti[*Redirent*]prout de iure deberẽt: vel dic ĩnitebantur priori commiſſioni; & ſic errabãt in iure,
i vel in facto,quorum†alterum prorogationem impedit.C. de iurisdictio.omi.iud.l.j.Inn. [*Terminum*] expreſſum in compromiſſo[*Reſumpſerunt*]de facto, vel quantũ in eis fuit[*Iidem*]mater,& filius[*Quod*]
10 pro†quia,Pe.& Abb.[*Abſoluti*]quo ad iurisd.non quo ad petitionem,Hoſt.[*Eoſdem*] coram ſe[*Si eſt ita*]omnia†ſuperiora reſpicit,de reſcrip.olim [*Reuocetis*]hic faciebat Hoſt.illam differentiam inter
11 ver.reuocetis,& ver.reuocato,de qua dixi.ſ. de reſcrip. ſignificante,in fi.¶ Prima† glo. ponit dictũ, cui.ſ.contrarium,& ſoluit. ¶ Secunda glo.reſpondet per quæſtionem, an bene pronunciauerint iudices,& dicit quòd non quo ad vnam except.quo ad aliam diſtinguit. ¶ Vltima gloſſa, quærit, &
12 ſoluit. ¶ In† gloſſa prima [*ibi.l.vna*] vide in c. ex tenore, ſuper gloſſa ſecunda. ¶ In tertia gloſſa, [*ibi, ſi cum diès, in princip.*] vide in gloſſ. ſequent.
13 ¶ In† gloſſa prima [*ibi,ex tenore*] vbi de hoc. ¶ In gloſſa ſecunda [*ibi, Amiſerunt*] contra.iufr.de prę bend. dilectus.3. Solu. ibi procedunt auctoritate
k ſecundi reſcripti: vel ibi malè [k] fuerat pronunciatum: hic benè, Hoſtien. vel ibi fortè fuerat appellatum ab illa pronunciatione [*& ibi, Eis dare*] ad hoc, infra eodem, iudex, in fin. libro ſexto, [*& ibi, Per ſimplicitatem*] ponebat Abb. exemplum in procura. dominę, qui per ignorantiam, vel ſaltem domina ignorante ipſam in litteris, quas impe-

impetrauit,pauperem appellauit. ¶ In glo. quod
15 fieri [*ibi, Ad iudicem*] non† ergo expirat iurisdictio
l per compromiſſum [l], licet expiret primum compromiſſum per ſm. & de hoc & quæ ſit diuerſitatis ratio,no.in ſpecu. de arbi.§.finitur,in fin.& dicam,de arbi.innotuit,ſup. j.glo.¶ In gloſſa vltima [*in fi.*]dicebat Phi.quòd etiam eo caſu ante litem conte.licebat pęnitere.ff.de iurisdict.omn. iudi. ſi conuenerit,ex quo non erant aliàs ſui iudices; de hoc.ℑ.de iudi.c.j.

ADDITIONES.

a Significantibus.Nota vnum,ad quod inducit hunc tex. contra Rapha. Comen. d. Philip. in c.dilecto,de appe. in repe. col.11.ver.ſed aduerte.

b Pauperes,Vide per d. An.Barb.& latiſſime per d. An.Pomũ in c.ex tenore,de ſo.compe.

c Infia.Vide de fo.compe.ex parte.B.& eo.ti.ex tenore,& hic in gl.j.& per ibi no.& hic videtur,quòd vidua diues non ſit de foro eccleſiæ,niſi ſpoliata. pauper eſt de foro eccleſiæ cõmulatiuè,non priuatiuè.

d Et c.ſeq.Et vide.ℑ.de treu.& pace.c.fi.& de peregri.c.uno, & ibi Io. An.

e Gradatim.Licet ergo tales perſonæ per ſimplicem querelã iudicem adire eccleſiaſticum,nõ tamen poſſunt per appellationem a ſeculari iudice interpoſi tam.ad materiam uide qđ no.in c.ex tranſmiſſa,de foro compe.

f Inno.Et hanc opi.videtur ſentire Guil. in ſpec. de compen. iudi.adi.§.i.ver.29.in glo.j.hic.

g Hic.Niſi ſit talis exceptio, quæ ſigillet perſonam iudicis, de quo per Inno.ſ.eo.cum ſuper,& per Bar. in l. quidam conſulebat. ff. de re iudi. & vide Bar. in l.2.ff. ſi quis in ius voc. non ie.

h In fi.Vide ibi Io.An. quia notabilis eſt glo.quę diſtinguit in
ł ter expen.ad quas tunc non iudex condemnet, & executionem,quam non dicit tenere.ibi tamen idem dicit & in excõmunicatione;ibi vide.

i Omnium.Error,& ignorantia an cognitionẽ impediant,ſuide Io.An poſt Inn.qui de hoc dubitat,in c.prudentiam,ſuper gl.ſecunda,in ſuppletione magna.ſ.e.ti.

K Male.Hæc ſo.non poteſt procedere:quia loquitur illa & iſta in delegato,qui ſiue bene,ſiue male,&c.l.iudex.ff.de re iud. vide Io.An.in contrario,& vide per Sal.in l.ſi quis in cõſcri ben.C.de pac.ad finem,& Bal.in l.j C.de pę.iudi.

l Compromiſſum.Facit Cle.quamdiu,de appel.& auct. ſi tamen,C.de tempo.appel.& vtrobique vide doct.

SVMMARIVM.

1 *Arbitri electi ad cauſam recuſationis aſſignant recuſanti terminum ad probandum,& quę alia facere poſſint.nu.7.qui eſſe debeant,nu.5.*
Arbitros cauſam eiuſmodi diffinire, cogit delegatus qui recuſatur,ibid.
2 *Recuſationis cauſa aſſignanda coram eo,qui recuſatur; & in ſcriptis.*
Iudex,an ſua ſit iuriſdictio,cognoſcit, non autem an ſit ſuſpectus,& ratio,ibid.
3 *Prouocato quando, ignoſcitur.*
Appellans non conuenitur coram eo,à quo appellauit,appellatione pendente,ibid.& nu.16.
4 *Per appellationem non fit iniuria iudici, ex qua poſſit iniuriarum agi,ſed qualis qualis.*
6 *Ad arbitros an eatur, ſi contra iudicem opponitur excommunicatio.*
8 *Recuſatus iudex eſt iudex, & ſi non eſſet, non poſſet recuſari.*
9 *Diſcordes arbitri ſi fuerint,quis adibitur.*
10 *Maior pars etiam arbitrorum, tertio etiam, ſi adijciatur,numeraro, intelligitur poſſe expedire negocium commiſſum.*
Clauſula,quòd ſi non omnes, duo veſtrum,intelligitur à iure ſemper adiecta,ibid.
11 *Cogendi quibus modis arbitri ſint,quando oportebit.*
12 *Epilogus, Suffragium,& Additio gloſſarum,nume. 13.14. & num.15.16.17.*
15 *Arbitrium hoc eſt neceſſario recipiendum: ſecus in cęteris voluntarijs,de quibus l.3.citata loquitur.*
Arbitri hi quam iuris dictionem habeant,& vtrum, pronunciato ſuſpecto iudice recuſato, de principali poſſint cognoſcere,ibid.
16 *Recuſatione pendente recuſati,appellatione pendente, iudicis, à quo, officium ſiuet, & in quo aliàs ipſi differant, & numero 3.*
17 *Arbitrorum poteſtas quo caſu finiat.*
Contumacia partis etiam recuſantis non facit ceſſare arbitrorum officium,niſi totus elabatur terminus eis aſſignatus, ibidem.

CAPVT XXXIX.

1 VSpitionis. †Caſus.Arbitri electi ad cãm recuſationis aſſignãt recuſanti terminum ad probandum:delegatus tamẽ,qui recuſatur, cogit arbitros cauſam diffinire.2.ibi,ab ipſo [*Aſſignata*]coram†eo.ℑ.de appel.ſecundò requiris.2.rñ. & in ſcriptis.C.de iudi.apertiſſimi,Hoſt. [*Non ipſe*] iudex recuſatus:aliàs tamẽ bene cognoſcit iudex, an ſit ſua iurisdictio.ff.de iud.ſi quis ex aliena: ga tunc non ſic afficitur perſona, ſicut quando recuſatur,Goffred. quod vide not. de appel.ſolicitudi-
a nem,in glo. ſed quare[a]. in fin.[*Prouocatus*]& igno
3 ſcitur† quandoque ei, qui prouocatus vult vlciſci.ff.de bo. li.qui cum maior.§.ſi libertus. Sed qđ ignoſcitur,vicio non caret, 13.diſtin. nerui, in fin. ſic & ille,qui appellat, appel. pendente non conuenitur cum effectu coram eo, a quo appellauit.
4 ℑ.de appel.ad hoc ſi in vna.quamuis enim † appelando,non faciat quis iniuriã iudici, ex qua poſſit iniuriarum agi.C.de appel.& in maioribus: tamẽ qualisqualis iniuria fit iudici. C.de ſum.tri.l. 3. in prin.Goffred.& C.de epi.au.l.2.& ff.de arbi.litiga-
5 tores,Hoſtien. [*Arbitri*] qui † non debent eſſe laici, ſm Egi. de hoc.ℑ.de appella.legitima,in 4.glo. libro 6. & in ſpe. de recuſa. §. fin. ver. & nunquid
b poſſunt[b]. an autem eatur† ad arbitros, cum con
6 tra iudicem opponitur excommunicatio,vide qđ dicam.ℑ.de exceptio.pia, ſuper. ver. iudex.libro 6. [*Probatio*]ipſius cauſæ recuſationis propoſitæ [*Om*
7 *nia*] vt† locum teſtibus aſſignare, eos compellere, & punire, ſi in fallo deprehendantur. Diſcutere perſonas teſtium, admittere exceptio. in perſonas, & dicta, pronunciare veram, vel falſam ſuſpitionis cauſam: deficientem in expenſis condẽ
c nare,Goffre. & Hoſtien [c][*Ad hoc*].ſ. probandum
8 recuſationis cauſam [*Iuriſdictio*]licet † enim recuſet, iudex eſt: ĩmmo ſuperfluum eſſet recuſare, quem non conſtat iudicem, vt dicam, de re iudi. inter mona. ſuper.3.glo.in fi. [*Et cætera*] debet ſcri
d bi extensè, non ſicut.ſ. c.proxim. in fine [d][*Idem*]
9 arbitri [*Diſcordes† fuerint*] in ſententia proferenda, non in iam lata: quia tunc recurreretur ad ſuperiorem, ff.de re iudica. duo iudices[e], Vincen.vn de dixit Hoſtien. quòd diſcordes erant, quia vnus dicebat cauſam iuſtam, vel probatam,alter iniuſtam, vel non probatam. Guiliel. contra. ſ. quòd huic decre. ſit locus, etiam ſi diſcordes fuerint in
f ſententia iam [f] lata. hoc no.in ſpe. de recu. §.vlt. ver. quid ſi arbitri diuerſas, & in ver. 2. ſed nunquid, & ſuper illo aliqua inuenies, quæ hic recitat Innocen. [*Vel*]ſup. ſi nullo modo poſſunt, vel
10 nolunt concordare [*alter † eorum*] ſi tertius diſſentiat. Idem, ſi tertius ſit abſens, ſecundum Innoc. ſecundum quem ſemper a iure intelligitur adiecta clauſula, quòd ſi non omnes, duo veſtrum, arg.hic,hodie etiam in aliis arbitris tene quod ha
11 bes, de arbit. c. vlti. libro 6. [*Cogendi*] per † cenſu-

ram eccleſiaſticam.ĩ.de ver.ſign.quærenti. 34.diſt. quorundam.74.diſt.Honoratus.ſ.eod.ſanè, vel in dicta mulcta.ff.ſi quis ius dic.nõ ob.l. vna;de hoc. ſ.e.de cauſis: vel captis pignoribus,inſti. de ſatisd. tu.§.fi.inſti.de excu.tuto.j.reſpon. ff.de lib. ag. l.ſi quis a liberis.§.ſi quis ex his,Inno.& Hoſti. [*Prorogetur*] per prorogationem articuli ſuſpi. Goffred.

12 ¶ Tertia†gl.dat ſimile,quærit,& ſoluit.Iterũ quæ rit,arguit negatiuè, ſoluit contrarium.not. demũ hic ſpeciale,tractans, qualis ſit iurisdictio arbitro rum.in fin.no.tria tempora.¶ Vlti.glo. obijcit,&

13 ſoluit,quærit, ſoluit. ¶ In † glo. 2. [*ibi.*§. 1.] aliàs 2.vide in præalle.c.cum eccleſia, ſuper 3.gl. [*& ibi, lege vna*] loquitur de illo, qui appellauit in vna cau ſa, qui non propter hoc recuſat iudicem in alia. ¶ In 3.glo. [*ibi.§.hæc autem actio*] in hac l.& duabus ſequentibus arbiter ponitur pro iudice. ¶ In glo. vltima [*ibi, in fundo*] vide de ſimon. nobis, ſuper 3.

14 gloſſa. ¶ In † gloſſ.). in fi. Idem no.in decre. cum ſpeciali,in 4.glo.¶ In glo.3.[*ibi,Debet appellari*] ĩ. eo. ab arbitris, libro ſexto [*& ibi, lege tertia.*§.1.] ibi lo-

15 quitur † de compromiſſo voluntario, hic de neceſſario, ſine quo non poteſt expediri iurisdictio delegati Hoſtien. [*& ibi, Quaſi ordinaria*] ſecundum Hoſt. delegata, qui dixit eos de principali cognoſcere debere,iudice recuſato. Et dixit eos delegatos illius, qui dederat delegatum recuſatum,probans hoc per l.C.de iudi. apertiſſimi,in fin.'& ĩ.de appella. cum ſpeciali, ver. ſciant.hæc opinio,quæ fuit Dama.in quęſtione huius tit. 17. non placet, nec de facto ſeruatur; & de hoc vide in ſpec.de re cula.§.vlti. in princi. & per totum.§. vide materiã huius decre.& ſecundum illam opi. oporteret arbitros eſſe in dignitate, vel perſonatu, vel canoni. eccleſiarum cathedralium,per decr. ſtatutum, de reſcrip.libro 6. & ſuper illa ſua opinione Hoſtien. remittit ad ſummam, eod.titu. §.& qualiter finia tur,ſub.§.nec illud.§.quis ſit effectus,ver. ſed quid ſi cauſam admittant, & ſequen. Et vide etiam de appel. ſecundò requiris,in fine[*& in fine*] non cor-

16 rigitur,ſed dic vt ibi not. in glo.ipſum recuſatum. ¶ In glo.vlt.[*ibi.§.præterea*] ſ.eo. cum ſuper,& ĩ.de app.ſecundò requiris.vnde ſicut†appel.pendente ſilet illius officium, a quo eſt appellatum. 3. q. 6. appellatione, & ĩ.de app. dilectis, ſic videtur in re cuſatione dicendum. ſed in app. aditur ſuperior, in cuius reuerentiam ſilet inferior, qui nec ipſum habet corrigere, de ma. & obe. cum inferior.quę ratio ceſſat in recuſa. in qua itur ad arbitros, maximè quia is, qui appellatur, communiter vnus eſt & ſolus:arbitri verò plures. In iſtis enim time tur diſcordia,non in illo,ſecundum Hoſtien. & fa cit quod no.ĩ.eod.ſi contra vnum,in fi.li.6.[*& ibi, Conquieſcit*]hac ratione placet hic Innocen.quòd ſi

17 aliqua†pars etiam recuſans ſit contumax in certo actu,vel articulo coram arbitris non comparens, non propter hoc delegatus reſumet iurisdictionem,niſi totus labatur terminus per eum arbitris aſſignatus;alle.decre.cum ſpeciali,infra, de appel latio. facit, de electio. commiſſa,libro 6.in princi. & iſtud tenet Guiliel. in ſpecu. de recuſa. §. finali, verſiculo, ſed pone, quod partes [*& in fine*] dic vt infra, de appellatio. legitima, libro ſexto, & nota. hic Abbas, quod ibi nota. in vltima gloſſa.

ADDITIONES.

a Quare.Et ſuper illa p Io.An.& de cẽſi.venerabili, & gl. ma. vltra mediũ,& facit ad no.ſ.e.cũ ſup,per Io.An.in glo. ma. & Bar.ff.de re iud.l.quidam conſulebat,quando.ſ.exceptio ſigillat iudicis honorem.

b Poſſunt. Vbi vide Io.An.& vide Io.An.ſuper dicta gl. & de arbi.contingit,in glo. j.& ſuper illa.

c Hoſtien. In iſtis arbitris hoc eſt verum, qui ſunt iudices: in alijs voluntarijs ſecus,quia non habent iuriſdictionem.l. vna.C.de arbi.

d In fine. Et de vtroq; vide Bart. quando breuiatura notariorum reperit,in l.Gallus.§.idem creden. ff. de lib.& poſthu.

e Iudices.Facit,quod no.Io.An.de re iud.c.fi.ſuper ver. com promiſſo.

f Iam.Et dictum Vin. poſſet eſſe verũ,ſi eſſet vera opi. Hoſti.q; de princ. cognoſcat arbi.& in ſententia diſcordet, quod an ſit verum, vide Io.An.in c.legitima,de app.lib.6.& vide per ipſum in uer.quid ſi ĩ.alleg.& ĩ.ſuper glo.3.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio delegata ad perſonas non expreſſas in reſcripto, etiam de ipſarum conſenſu prorogari non poteſt.*
Iudicium pro iuris dictione,eod.ad dictionem,pendente.
2 *Excommunicationis,interdicti, ac aliàs cenſuræ ſententia,vt feratur in nos absq; monitione,& non ſeruato concilio generali, renunciare non poſſumus,& nume.3. & 6. & ratio,ibidem.*
3 *Hæc etiam in pactum vel in conditionem nunquam poſſunt venire,niſi lata ſententia fuerit à iudice.*
4 *Excommunicationis ſententia poteſt ferri contra aliquem,niſi intra certum terminum ſoluat,& ligat,niſi appellet,& nume.5.& 7.& an lapſo termino & non facta ſolutione, ſit ligatus,ſi potuit ſoluere,& non ſoluit,& quo caſu,ibi. nu. 4. & 5.7.*
Excommunicationis,& interdicti ſententia non eſt promulganda niſi in contumaces,ſi feratur purè,ibi.& num. 3.
6 *Forma iuris obſeruanda eſt a iudice in ferenda excommunicationis ſententia,licet partes renunciauerint.*
7 *Sententia ſub conditione licet dici non poſſit,dicta tamen tenet,niſi appelletur,& nu.8.*
8 *Prorogatio vt fiat, qua cautela vtendum.*
9 *Appellare quis non poteſt ab eo, in quem conſenſit ſemel, ne procedat, ſi expreſsè conſenſit.*
10 *Prorogationem quæ iura reſpuere videantur, eis partim hic reſpondet, partim remittit aliò reſponſum.*
11 *Epilogus,& Suffragium gloſſar.nu.12.*
Prorogatio iuriſdictionis quibus fiat modis & in quem, & nu.14. & §.1.
Prorogata iuriſdictio delegata ne ſit, an ordinaria, ad verſi. cum ſpeciali.
Succeſſoris vſq; in aduentum omnia debet agere proconſul, ibid.
13 *Additio gloſſarum.*
In damnis incurſis,& lucris amiſis ex eo quòd loco conuento ſolutio facta non fuit, quomodo habeatur eorum ratio, & iudicis officium expediatur, reijcit in alia loca. ibidem.
15 *Conſenſus in prorogatione præſtitus, licet diuerſis temporibus valet.*
16 *Prorogarene pluries arbiter poſſit, cui data ſit prorogandi poteſtas, & quid ſi ad diuerſos prorogat dies. remittit.*
19 *Pœnarum ſpiritualiũ iuris dictio à nullo venit,niſi à ſolo Deo, uel eius vicario.*
Criminalium iuriſdictio a populo peruenit ad principes,ibi.

CAPVT XL.

1 PEt G. Caſus.Delegata†iuris-dictio ad ꝑſonas nõ ex preſſas in reſcripto etiam de ipſarum conſenſu prorogari non põt. Communis diuiſio. ſecunda ibi, quas huiusmodi, ſiue dicas, quòd abbas conſuluit Papam, ſiue quòd ille laicus conqueſtus fuerit Papæ [*Londonen.*] ſup. ex eo [*pendente iudicio*] ideſt, dum durabit iuriſdictio. vnde videbatur prorogare poſſe. ff. de iudic. de qua re. §. prim; Vincen. [*Tenebatur*] à quo forſan mercatores

tores exigebant ſolutionem, vel aliam idoneam cautionem,ſecundum Ho. ſecundum quem prorogatio iſta ſuccedebat loco cautionis [*Prorogare*] ſup. hoc modo [*Excommunicationis*] quærit Ho. an

2 poſſit† in hoc renunciari beneficio concilij gene ra.de ſenten. excommun. ſacro, ſ.quòd nulla mo

a nitione[a] præmiſſa ad requiſitionem aduerſarij fe rantur tales ſententiæ?& dicit quòd non,ar.de fo. compe. ſi diligenti, cum ſuis concor. immo plus

3 †no. hic Inn. ſ. excommunicationem, vel interdi-

b ctum nunquam poſſe venire[b] in pactum, vel con ditionem,vt ſ.ſine cauſæ cognitione, & contuma cia proferatur. bene enim poteſt ſecundum eum eccleſiaſticus ordinarius, cuius iurisdictio eſt debi

c tè prorogata, has ſententias ferre[c]. & eſt ratio primi dicti: quia tales ſententiæ ſunt ſolum promulgandæ contra contumaces. 11.quæſtio.3. nemo epiſcoporum. 24.q. 3. tam ſacerdos,& c.ecce. Quantuncunq; ergo præceſſerit pactum de excõ

d municando[d], ſi non ſoluerit in termino, non eſt locus ſententiæ: quia forſan libenter ſolueret,ſed non poteſt, ar. ĩ.de iureiu.breui.ĩ.de ſolu. Odoardus: vel miſit pecuniam per nuncium, qui infideliter egit,& ipſam retinuit.ĩ.de pign. ſignificante. ergo non eſt contumax,& per conſequens nec excommunicandus, vt patet in præ. c. nec pactum ſeruandum tanquam turpe. ff. de pac. ſi unus. §. pacta,& ſe.nec ob.ſi dicas,quòd imputandum eſt ei,ſi potuit ſoluere, & non ſoluit;& ſic videtur de culpa teneri,ar.ff.commo. ſi vt certo. §. ſed interdum.ff.locati & conducti, videamus. §. ſed in hac locatione,& ſe. quia quamuis actio locati,& com modati dentur cõtra culpabilem,vt ibi,non tamẽ excommunicationis ſententia: quia non fertur ni ſi contra cõtumacem, vt dictum eſt,& probatur. ĩ.de ſenten.excommunica.ſacro.vnde, ſi in culpa fuerit, & ſoluere potuerit, tamen nunc non excõ municabitur,ſi factus fuerit non ſoluendo, ut patet in eo, quod legitur & not. ĩ. de ſol. Odoardus.

4 Sed contra,ſi lata†ſit excommunicationis ſenten tia contra aliquem,niſi ĩ.certum terminum ſolue ret,elapſo termino excommunicatus eſt,ſi nõ ſol uit,niſi appellauerit.ĩ.de re iud. quòd ad conſulta tionem.ĩ.de app.præterea.& tamen poteſt eſſe, q; factus ſit non ſoluendo in termino aſſignato; & ſic non videtur contumax,nec rebellis.ff.de regu. iu.impoſſibilium. vel poteſt eſſe, quòd res, quam debuit ſoluere,etiam ſi ſine culpa ſua perijt.certũ eſt enim,q; de culpa tenetur. ad hoc.ff. quod met. cauſa.Item ſi cum exceptione. §. q; ſi homo, & §. ſe.ff.de rei ven.vtiq;,& l.præcedẽti,& l. Item ſi ver beratus.§.fi.ff.de le.j.cum res.ff.ſi cer.pe.quod mihi.& tamen ſententia ſortitur effectum,ſaltem ex quo intra terminum potuit ſoluere, & nõ ſoluit, quamuis in medio tpe incipiat facultatibus labi, arg.optimum.ff.de admi.tu.l.quoties.§. nec quisquam putet,& præce.& ſic patet,quòd etiam non contumax hac ſententia ligatur. Sol. Dicunt aliqui,q; talis ſententia nõ ligat niſi illum, qui in termino poteſt ſoluere,& non ſoluit, vel culpa ſua factus eſt non ſoluendo,ar.optimum.ĩ.de rap.c.2. alioquin, ſi inculpabilem & impotẽtem intendit ligare iudex,talis ſententia ſicut continens errorẽ intolerabilem,nulla eſſet.ſ.e.cum contingat. ĩ.de ſen.excom.per tuas. Alij dicunt,q; ſemper eſt talis excommunicatus, etiam ſi ſine culpa ſua factus ſit non ſoluendo: quia licet poſſit cadere in errorem, vel error inde ſequi, tamen ex quo error in ipſa ſententia non exprimit,tenet ſentẽtia. 2. q. 6. ſi ſententia,& no.ĩ.de ſent.excom.& re iudi.c.j. Iudex tũ poſtquam hoc cognouerit, debet talẽ ſine difficultate qualibet abſoluere;ar.ĩ.de ſen.exc. ſacro.& hæc opinio magis placere videtur Innocenti. Sed apertius Hoſtien.& adde quod not. de teſt. cog.c.2. hoc autem locum habet, quando ſententia lata eſt ſub condi. vt dictum eſt.vbi enim purè fertur ſententia excommunicat. non eſt ferenda ſententia,niſi contra cõtumacem,& rebellem, vt ſ.not. ſecundum Innocent. Quinimmo & quando conditionalis eſt,intelligitur ligari contumax. illa enim ratione ligatur,quia præcepto iudicis. ĩ. terminum non paruit. illud autem poteſt dici ſpeciale in hac conditionali ſententia, quòd liget,& ſi parere non potuit,&c.ratio:quia hæc ſententia eſt medicina animæ.2.quæſti.j.multi. vnde & tan quam fauorabilis dilatatur,vt not.ĩ. de ſenten. excommunica.c.pe.;quamuis alij contradicant. eſt etiam ratio, vt cenſura eccleſiaſtica in maiori reuerentia habeatur, & magis ab omnibus timeat:

5 propter†quod nec ab ipſa appellari poteſt,ex quo ſemel ligauit.ĩ.de appel.paſtoralis.§.fin. & no.ĩ.de offi.ordi.ad reprimendam.§.i.& per hoc etiam patet, quòd aliud eſt in pacto partium, per quod ſolum ſine monitione non eſt ferenda hæc ſententia,vt no.ſ.e. glo. circa prin. & aliud eſt in ſententia conditionali, quæ adueniente termino ligat, vt eſt præmiſſum: & enim pactum partium non poteſt iudicem aſtringere: ſed ſentẽtia iudicis partes aſtringit ſic:quia non eſt tantæ auctoritatis pactum, ſicut & ſententia. Sed & per pactum ſolum nemo obligatur,cum nec adhuc aliqua ſententia lata ſit,licet ex ipſo non ſeruato ferri poſſit,ſerua

6 ta† tamen traditione artis noſtræ, quam iudex ſeruare debet, quantuncunq; partes renũciauerint, vt paret in eo, quod no. de ſen. excom.cum medicinalis.ſententia verò conditionalis & ſi non liget citra terminum,ipſo tamẽ elapſo ligat: quia iam

7 lata eſt. Nam†& ſi ſub conditione non ſit ferenda etiam aliq; quæuis ſententia; lata tamen tenet.2. q. 6. biduum.& hæc ſub condi. ẽt ferri põt. 5. q. j. quidam. nec habet, vnde queraturis, contra quẽ fertur,niſi de gratia, cum & ſoluendo, vel ſaltem appellando poſſit ſibi interim prouidere,vt patet.

8 de appel.præterea.ex præmiſſis † colligi poteſt, q; ſi quis ſibi cautè vult prouidere,dẽt ſibi cauere,ne ſolũ fiat iurisdictionis prorogatio; ſed ſtatim per iudicem,conſentiente & inſtanter petente, prorogante debitore, feratur in eum excommunicationis ſententia. niſi. ĩ. terminum plenè ſatisfecerit, vt præmiſit. tunc enim nulla alia monitio eſt neceſſaria: quia dies[e] pro homine interpellat.ĩ.de lo

9 cato.c.fi.in fi.nec valebit†appellatio,ſi appellet in terim:quia ex quo in hoc ſemel conſenſit,in alterius præiudicium diſſentire non põt,ar.ĩ.de prob. per tuas.§.fi.ad fi.cum ſuis concor. & de re iudic. cãm quæ. non enim grauatur niſi à ſeipſo. vnde

f nec poteſt deinde conqueri[f], argu.infr. de appe. cum ſpeciali. §.porrò. ſecus, ſi expreſſe non conſenſiſſet, ſed contra inuitum eſſet lata ſententia; & ſic loquitur & tollitur contra. infr. de appellat. ſm Hoſtien. & ſic ſeruamus [*Occaſione*] .ſ. prorogationis prædictæ, & ſolutionis non factæ, Hoſti. [*Cum huiuſmodi*] .ſ. delegata [*Perſonas*] not. quia

10 † non dicit, res, & ſic ſoluitur contrarium,de mutu. pe. c. j. & 2.vbi beneficio reconuentionis prorogatur iurisdictio delegata ad res alias; & dic ut ibi, & ſ. eodem. cum olim. j. gloſſa penultima. Item contra.ſ. eodem,c. j. ibi ſoluitur in gloſſa final. Item contra.infr.de alien. iud.mu.cau. fac. c. j. ibi ſoluit in fine penultimę gloſſę. Item contra. ſ.eodem. prudentiam, in fi. dic ut ibi. ¶ Vltima

11 †gloſſa, diſtinguit triplicem prorogationem tem

g poris,rei, & perſonæ. demum quærit, arguit pro & contra, & ſoluit; in fin. ſubdit de prorogatione

12 clericorum. ¶ In†glossa prima [*ibi, lege secunda*] ibi sunt ad litteram verba, quæ præcedunt [*& ibi. C. eodem titulo*] puto quod allegare intendat. C. de sententijs, quæ pro eo, quod interest. vbi dicitur, ꝙ per iudicis subtilitatē habetur ratio etiam lucri. ¶ In glossa vltima [*ibi, & quia*] vide, ne prælati vices su. c. secundo, super glossa secunda [*& ibi, Labeo. 2.*] prorogatio diei nec minuit, nec immutat conditionem, vel naturam compromissi [*& ibi, Cum specialis, in fine*] ad eum, qui dedit iudicem, appellatur ab arbitris, sicut si appellaretur a iudice [*& ibi, Precarium*] adhuc durans: secus, si iam esset finitum, vt ibi [*& ibi, Meminisse*] sequitur, oportebit usque in aduentum successoris omnia debere proconsulem agere, cum sit vnus proconsulatus. ¶ † In
13 glossa prima [*ibi, iudicis officium*] qualiter expediatur iudi. officium in hac parte, & quomodo habetur ratio non solum damni, sed etiam lucri, & quare hoc remedium sit inuentum, legitur. ff. de eo, quod certo loco. l. 3. §. penul. & vlti. & l. 4. Hostien. ¶ In glossa, sic ergo [*ibi, Beneficij*] hoc verum superiore ratum habente, ne sit contra. s̄. de renun. admonet, Hostien. ¶ In glossa, vnde videtur [*in fine*] & sic quod potuit &c. s̄. eod. cum super. ¶ In glo. vlti.
14 [*in prin.*] Hostien. hic volens plenius †dare prorogationis materiam dicit duo esse genera hominum .s. clericorum, & laicorum. 12. quæst. j. duo sunt. Item duplex iurisdictio, ordinaria, & delegata, & vtraque duplex, ecclesiastica & temporalis vel secularis. Item duplex prorogatio. s. expressa, & tacita: & expressa quadruplex. i. de persona ad personam, de re ad rem, de loco ad locum, de tempore ad tempus. De primo genere hominum, scilicet clericorum breuiter se expedit dicens, quòd clericus nullam prorogationem expressam iurisdicti. ordinariæ facere potest quo ad personam suam, vel beneficij sui sine consensu Papę, vel proprij dię
h cesani[h], remittens ad decre. significasti, de foro competen. alle. de cle. non resi. fraternitati. Tacitam autem facit de persona sua per actum contrarium, & per inobedientiam, secundum no. de vi. & ho. cle. c. fina. & de senten. excommunic. in au
i dientia, & c. perpendimus[i]. & quandoq; de beneficio, vt patet de cle. coniu. c. 3. & c. diuersis, de renun. quòd in dubijs. Laicus verò ipsam expressam indistinctè facit quo ad temporalia. ff. de iud.
k l. j. & 2. k ff. de iur. om. iu. l. j. & 3. quò ad personā, vt ibi, & quo ad rem. ff. de iud. de qua re. §. j. nisi sit feudalis, de foro comp. verum, & c. ex transmissa. quo ad spiritualia verò secundum eum non poterit hanc expressè facere sine consensu proprij iudicis, vt dictum est de clerico. ad hoc de parochi. c. 2. & 3. de pęni. omnis, de conse. distin. 5. non om
l ne. 2. tacitè verò hoc potest, domicilium[l] omnino transferendo. j. de parochi. c. fina. De loco autem ad locum maior iudex, cui est commissa prouincia, vel diœce. potest prorogationem facere quo ad iurisdictio. ad ipsum spectantem concedendo .s. iudici aliunde cum suis subditis venienti, vt intra territorium suum sedeat, & inter suos subditos iudicet, quod aliàs fieri non posset. ff. de iurisd.
m om. iu. l. fi. de consti. c. 2. li. 6.[m] saluo quod dicitur
n in consti. Cle. de for. compe. quamuis[n]. & quòd possit hoc concedi, satis probatur. j. titu. j. nouit. De tempore verò ad tempus nō fit prorogatio iurisdictio. perpetuæ ordinariæ. patet ratio, quia quod habet a sui natura, per prorogationem non
o recipit[o]. fallit in casu, quo. s. cessat ratio, scilicet quando extranei prorogarunt iurisdictionem ordinariam ad tempus; quo casu prorogari posset vt delegata dicetur, posito etiam, quòd postea cederet ex causa non famosa, de hoc dicam, infr. eo. capitulo secundo, & plenius, infra titulo j. nouit. De persona verò ad personam, vel, vt congruētius loquar, de persona ad iurisdictio. vel de iurisdicti. ad personā, nec à clerico, nec à laico expressè prorogari potest iurisdictio delegata, vt hic, & C. de iurisdictio. omn. iudic. priuatorum. tacitè verò sic in quibusdam casibus, quos pro contrarijs hic signaui in vltima glossa. De re ad rem bene prorogatur iurisdictio delegata etiam tacitè, nedum ex presse, vt probatur supr. eodem, cum olim. j. ff. de iudic. de qua re. §. fina. De loco autem ad locum non propriè fit prorogatio iurisdictio. delegatę per principem secundum Hostien. cum gerat vices eius, qui toti orbi præest. 11. quæstio. 3. cuncta, & c. per principalem. non obst. de rescrip. non nulli: quia ipsum priuilegiat, ne rei trahantur vltra duas dietas. & dato, quòd renunciarent partes, quod possunt, non propter hoc prorogarent iurisdictio. de loco ad locum: quia id possent iudices ex consensu partium, nisi per se id haberent. & est simile, quod not. de electio. suffraganeis, de transla. c. j. de hoc dic ut de rescrip. statutum. §. in nullo, libro sexto. De tempore autem ad tempus bene prorogatur delegata, nisi hoc esset inhibitum, ut dicam statim in princi. glo. remittit etiam Hostien. ad summam, eodem titul. §. quibus modis [*& ibi, Ad tempus*] intelligas, nisi hoc sit inhibitum in rescripto, Philip. ff. de iudi.
15 l. 2. §. si & iudex [*& ibi, De communi*] satis est †utranq; partem consensisse, licet diuersis temporibus; de hoc in spe. de arbitro. §. excipitur, ver. Item nunquid [*& ibi, Arbitrium*] nunquid possit † arbiter,
16 cui data est prorogandi potestas, pluries prorogare, & quid si ad diuersos dies prorogat, vide in specu. de arbi. præ. §. ver. sed quid si arbiter, & se. [*& ibi, ad personam*] Est quarta prorogatio de loco ad locum, de qua dixi in princi. gloss. Dicunt
17 †quidam, quòd est alia, de causa ad causam, per decret. cordi, de appella. libro sexto. Sed dicit Innocent. supra eodem, de causis, quod ibi potius est omissio excep. quàm prorogatio iurisdictio. in omittendo articulum appel. & cognoscendo de principali. ratio patet, quia in Papa, qui iudex est omnium, non cadit propriè iurisdictio. prorogatio. & illa prorogatio non posset fieri in archiepiscopo, vt patet de foro comp. Romana, in princ. libro sexto [*& ibi, Per errorem*] vide, quod post In nocen. dixi. s̄. eodem, prudentiam, super glo. 2. su per versi. non potest, versi. sed neutra [*& ibi, Habetur a lege*] si dicas per viam confirmationis, vel approbationis, non obstabit ei, quod tenet glossa
p [*& ibi, Prorogatur*] idem in locatione P, & compromisso prorogatis. ff. loca. Item quæritur. §. qui impleto, & ff. de arbit. l. non ex omnibus. §. vlti. Goffred. [*& ibi, Delegata*] Idem Goffred. s̄. eodem, cum olim. j. [*& infi.*] vnde dicit Innoc. s̄. eodem.
18 de causis, quosdam dixisse, prorogationem † locum habere etiam in causis criminalibus, & spiritualibus & quo ad penas sanguinis, excommunicationis, & depositionis, dummodo iudices sint tales, qui habeant merum imperium, & qui habeant potestatem talia exercendi, & puniendi, licet non in istos, qui prorogant. arg. pro ipsis, quia per reconuentionem licet prorogare; ergo per consensum, ut not. de mutu. peti. capitulo primo, dicit ipse Innocent. quòd alij dicunt contra, & maximè in pœnis spiritualibus, quarum
19 † iurisdictio, & potestas a nullo venit, nisi a solo deo, vel eius vicario, vt dicam, infr. de restit. spoliato. olim. 3. in glossa, petebat, versic. potest & illud. Alia verò iurisdictio & potestas peruenit a populo ad principes, institu. de iure na. §.

na. §. sed quod. dicit etiam Innocen. illud esse certum, quòd in foro pœnitentiali nullus potest prorogare potestatem absoluendi sine consensu proprij prælati, de pœni. & remis. omnis. nec est similis secundum ipsum prorogatio iurisdictionis, quæ fit auctoritate legis, ad illam, quæ fit per consensum solum. dicit demum aliquos dicere, & fortè melius, iurisdi. criminalium, & spiritualium prorogari posse per solum partium consensum, dum modo iudices tales sint, qui de hoc possint cognoscere. Sed potestas excommunicandi, vel absoluēdi non; & hoc ibi placet Hostien. siue de spirituali fori pœnitentialis, siue fori iudicialis quæramus; alle. decre. prælle. omnis, & de foro competenti, significasti. ad primum alleg. ff. de iudic. l. j. & 2. & de iurisdi. om. iud. l. 3. & vide remissiones, quas dabo, de foro competēti, si diligenti, super prima gl. fatetur tamen Innocen. quòd potestas cognoscēdi, & diffiniendi, an iusta, vel iniusta sit excommunicatio, & an sit excommunicans puniendus, prorogari potest. nec obstat secundum ipsum, quòd de prædictis non potest iri ad arbitros, ergo nec iurisdictio prorogari: quia illud propter vtilitatem arbitrorum; quæ ratio cessat in iudicibus prorogatis. Abb. etiam hic tenet laicum in potestate excommunicandi se non posse submittere non suo iudici.

ADDITIONES.

a Nulla monitione. Et an laicus possit se submittere potestati alterius iudicis ecclesiastici, vt possit per illum excōicari, vide omnino Car. Flo. in repe. c. perpēdimus, de sen. exc. q. 17.
b Venire. Potest venire, non vt oriatur immediatè a pacto, sed occasione pacti oriatur a iudice, vt hic in tex. & glo. ficut ergo, & apparet infra.
c Ferre. Monitione præmissa, non ex solo pacto sine illa.
d De excōicando. Vide subtiliter per d. Bar. Soc. in l. qbus diebus, in §. quidam Titio, in vlt. col. ff. de condi. & demon.
e Quia dies. Vide d. Fr. de Are. i l. si ex legati cā. ff. de ver. obl.
f Conqueri. Posset tn̄ propter impossibilitatē soluēdi post sententiā occursam petere relaxari illā sine difficultate, nō obst. consensu suo, iuxta no. per Io. An. de sol. Odoardus, vbi vide.
g Glo: Illa non est proprie prorogatio, quæ requirit partium consensum, vt hic in gl. sed iur. dispositione reus conuentus actorē inuitū recōuenit. & idem in accessoriis ad petitionē, quæ inuito reo ueniūt in cognitionē iuris dispositione, vide Io. An. in c. prudētiā, ad fi. & super gl. fi. & j. videbis in contrarijs signatis.
h Diocesani. Nec sufficeret isto casu consensus inferioris prælati, qui etiam aliàs de eā illa cognoscere posset; vide Io. An. in c. significasti, in gl. non putat, hic alleg.
i Perpēdimus. Nō est illa prorogatio, ppriè, de qua in istis iurib⁹, sed cōcessio a iure alteri iudici puniēdi clericos illos fcā.
K Scda. Ibi vide per Bar. & plenius in l. j. §. & post operis. ff. de n o. ope. nū. ubi ponit no. d ista mā circa laicos, & alle. gl. no.
l Domicilium. Non est isto casu propriè prorogatio, & an sit alibi peccando, gloss. not. 16. q i. c. j. & an eps possit subditis concedere indulgentiam in alia diœcesi concurrentibus, ui de in consi. Oldr. & vide ad materiam istam, de qua hic, Io. An. in c. 2. de despon. impu. in glo. ma. sua.
m Sexto. Pone exemplum secundum. ll. per l. fi. ff. de iust. & iure, & vide Bar. in l. 2. ff. de iud.
n Quamuis. Et ibi vide no. in glo. super uer. indulgentiam, & requiritur in hac prorogatione consensus ētambarum partium. & idem no. Io. j. ti. j. nouit, super j. glo.
o Recipit. Quia perpetua est quoad usq; tenet prælatura quo ad subditos.
p In locatione. Vide diffusè per d. An. Barb. in cōs. 14. in 2. parte in 8. co. in fi. vide d. Ale. in consi. 132. in prin. in 5. uolu.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus maior 20. annis dari potest à quocunq;, & quando inuitis partibus, & inuitus. numer. 2. & 8. à principe verò etiam minor. numer. 3. & quæ in eo requirantur. numer. 4.*
2 *Leg. sancimus. 1. C. de aduo. diu. iud. intellectus, versi. qui sic dicit.*
3 *Principe minori 18. delegare potest, & minorem ea ętate ordinarium facere.*
Contra principem disputare sacrilegij crimen obtinet, ibidem.
5 *Epilogus, & Additio glossarum, & numero 6. 7. 8. & 9.*
7 *Circa ętatem iudicis delegati standum est huic interpretationi Papali.*
Ætas maior requiritur in iudice, quàm in aduocato, & procuratore negociorum, & ratio differentię quę, ibid. uer. nec obstat.
8 *Arbiter cuius esse debet ętatis, & nu. 9.*
Sententia cuius delegati non teneat ex defectu ętatis, & quo casu, eod. nu.
9 *Ordinarius iudex, modò sit pubes, esse potest, & sententia ab eo lata tenet, ver. minor autem. & nu. 3.*

CAPVT XLI.

QVm vigesimum. Breuē, & secundum Abb. tria sunt dicta. Primum, quòd† maior. 20. annis à
1 quocunque potest dari delegatus. secundò, quòd maior. 18. etiam datur à quocunque de consensu partium. tertiò, quòd princeps in qua cunque ætate delegat [*Dari*]
2 non†solum a principe, sed a quocunque, qui delegandi habeat potestatem, secundum Inno. [*Potuit*] etiam inuitis partibus, vt infra dicam. & etiam inuitus, si eras maior. 25. annis, secundum Hosti. qui sic dicit intelligendum C. de aduo. diuer. iu.
a sancimus[a]. j. ante finem [*Delegatus*] vide quod not. j. de rescri. statutum, in prin. lib. 6. in glo. dignitas, & in glo. habentibus igitur [*Eandem*] perfectam. s. 20. anno. [*Scienter*] quia sciunt ætatem delegati;
b ita not. Azo in sum. C. de iudi. §. 2. in fine, [b] Goff. [*Consentirent*] consentiente etiam ipso, qui datur, secundum Hostien. ex quo minor est. 25. vt j. di-
3 cam [*A principe*] is enim† minori. 18. delegare posset: quia & minorem ordinarium facere potest, vt in l. quidam consulebat, in fin. secundum Innocen. contra quem disputare crimen sacrilegij obtinet. C. de crim. sacri. l. disputari. 17. quæst. 4. §. qui autem, in aucten. vt iudices sine quoquo suffragio. §. eos autem, ibi, quis enim &c. colla. 2.
4 [*Non tencret*] requiritur† ergo certa ætas in iudice delegato, & quædam alia, de quibus tetigi. s̄. eod. si pro debilitate, & remittit Hostien. ad summā,
5 eod. titul. §. cui possit. ¶ Prima† glo. alle. 5. concor. s. vnum contrarium, & soluit. ¶ Vlti. glo. ponit triplex impedimentum iudicum, s. natura, lege, & moribus. de primo quò ad impuberem arguit a contrario, & illud determinat. Finis querit
6 obijciendo, & dupliciter soluit. ¶ In† glossa j. [*ibi, Cum in cunctis*] vbi de hoc plenius [*& ibi, Ad nostram*] vbi de hoc [*& infi.*] sic infra de electio. indemnitatibus, in princ. & infra, de ætate, & qualita. c. vno, libro 6. Dic, quòd hæc sunt de his, quæ pendent à principum voluntate, vt dixi. s̄. de rescrip.
7 si quando. ¶ In glossa 2. [*ibi, Sit minor 18.*] Azo† intelligebat, dummodò non esset minor 17. per l. ff. de postul. l. j. §. puerilem. Accursius videtur intelligere de minore, nondum tamen adulto. Hostien. dicit standum huic interpretationi Papali. nec obst. §. quem inducit Azo: quia maior ętas requiritur in iudice, quàm in aduocato. & satis patet ratio, quam etiam quo ad procuratorem negociorum reddebat Host. s̄. de procu. non iniustè, cum in eo non agatur nisi de rei familiaris prę iudicio. ff. de minori. cum mandato. sit ergo qui libet sibi moderator & arbiter, vt ibi, & C. man.
c in re mandata. In iudice[c] verò agitur de aliorum præiudicio, & de publica honestate. vnde

non mirum; ſi in iudice requiritur maior ætas,
8 [*& ibi, minor* 20.] ab ipſo† principio. nec enim ſuffi
cit, quòd pendẽte compromiſſo factus ſit maior;
de hoc in ſpe. de arbitro. §. 2, ver. quid ſi pendente.
[*& in fi.*] dicebat hic Hoſtien. finaliter in hac ma-
teria hanc diſtinctionem tenendam, quam in par
te tangebat Inn. Maior 25. annis dari poteſt inui-
tus, & partibus inuitis, & cogitur ſententiam da-
d re. Minor [d] autem. 25. maior 20. poteſt dari parti
bus inuitis, & ſi ſententiam dixerit tenet: non ta-
men cogitur ipſam dicere, ſecundum Hoſti. Sed
e Inn. ſcripſit hic, quòd cogitur. minor [e] vero. 18. ẽt
partibus conſentientibus non datur, niſi à princi-
pe, ſic nec maior 18. ſi fuerit minor 20. niſi partes
ſcienter conſenſerint, poteſt dari, per conſequẽs
nec cogi, nec tenet ſententia, ſed ſi partes in ma-
iorem. 18. in minorem. 20. conſentiant, valet dele
gatio, & ſententia, ſed non cogitur illam ferre. ar-
9 biter† verò compromiſſarius eſſe non poteſt mi-
nor 20. quamuis partes conſentiant; nec cogitur
ferre ſententiam, nec etiam lata tenet. minor au-
tem 18. dummodo ſit pubes, & iudex ordinarius,
iudicare poteſt, & ſententia ab ipſo lata tenet, vt
f patet in l. quidam [f], in fi.

ADDITIONES.

a Sancimus. Illa. l. dicit de ætate, ſed dicit priuilegium aduoca
tis, vt extra ſuam formam delegationis ſuſcipere, de qua. l.
vide gl. in c. paſtoralis, ſ. eo. ti. ſuper ver. compellere, & ſuper
illa. Io. An.
b Fine. Et idem no. glo. in l. cum prætor. ff. de iudi. & eſt tex.
in l. quidam conſulebat, ff. de re iudi.
c In iudice. Vide do. Ale. & Moder. in l. quidam conſulebat.
ff. de re iud.
d Minor. Vide tex. in l. quidam conſulebat. ff. de re iud. & ibi
per Bar. & ibi no. ipſe quia cognoſcet de hac exceptione mi-
noris ætatis, & quando opponi debeat.
e Minor. Et pro Inno. & contra Hoſt. videtur tex. a contrario
litteræ in l. cum l. in prin. ff. de arbi.
f Quidam. Non ob. prædictis. l. ſpurij. §. vlt. ff. de decur. ut
ibi no. gl. & uide Bar. in præalle. l. quidam conſulebat.

SVMMARIVM.

1 *Delegatorum, vel arbitrorum plurium ſimpliciter datorum*
poteſtas expirat ob mortem vnius, à quouis dentur; ſecus
in caſibus notatis. nu. 7. & 18.
2 *Arbitrium & delegatio congruè coniunguntur, quia ambo*
ſtricti iuris; & in quibuſdam conueniunt, in quibuſdam ve
rò differunt, num. 5.
3 *Exemptus pro mortuo.*
4 *Ordinariorum, procuratorum ſpiritualium, executorum vlti*
marum uoluntatum officium per vnius mortem non ex-
pirat.
Impedito uno ex pluribus habentibus officium commune, im
pediuntur & reliqui, ibid.
6 *Verba multum operantur: interdum tamen non tantum, quod*
ſonant.
7 *Epilogus, & Additio gloſſarum. nu. 8.*

CAPVT XLII.

a
1 NO delegatorum [a]. Se ſummat mutatis verbis hoc in-
tendens. Poteſtas †plurium delega
torum, vel arbitrorum ſimpliciter
datorum expirat per mortẽ vnius.
Et prima pars ponit dictum. ſecunda exceptionẽ
a dicto ibi, niſi [*Delegatorum*] in hoc ad titulum, ſiue
ſint duo. ſ. eo. cauſam, vel tres. ſ. eo. cum cauſam,
vel plures quotcunq;, cum eadem ſit ratio, vt iam
dicam. Item intelligitur hoc de delegatis datis a
principe, vel alio, cum ſit eadem ratio, & littera
non diſtinguat [*Arbitrorum*] hoc vtilitatis cauſa
ſubiungit extra titulum. ſimile de reſti. in integ. c.
2 pe. & ſecundum Goff. & Hoſt. congrua †eſt coniũ
ctio, cum vtraq; ſit ſtricti iuris. ſ. e. P. & G. ff. de arb.
non diſtinguemus. §. de officio. & ponitur hoc ver
bum generaliter, vt comprehendat etiam arbitra
tores, cum eadem ſit ratio, & de vtriſq; no. ſ. de ele
ctio. cauſam que, cum ſuis remiſſionibus [*Sicut pro*
3 *ponis*] ſuperfluit [*Exempto*]. i. †mortuo, & ſic perpe-
tuo impedito. Idem modus loquendi. ſ. ti. 2. paſto
ralis. §. i. ſ. e. ſi delegatus, li. 6. [*Eorum*]. ſ. collegarum
ſuperſtitum [*officium*] receptum per ſubdelegatio-
4 nem, vel compromiſſum [*Expirauit*] ſecus † in or-
dinarijs, vt no. de arbi. c. 2. li. 6. in glo. fin. & in pro
curatoribus cauſarum ſpiritualium, de procur. ſi
duo. §. vlt. li. 6. & in executoribus vltimarum volũ
tatum. ſ. de teſtis. c. fi. li. 6. [*Niſi aliud*]. ſ. quòd non ex
b piret. no. ex decre. quòd impedito [b] vno ex pluri-
bus habentibus officium commune, impediũtur
& reliqui. ad quod concor. quod no. de conceſ. p̃
5 ben. ſi capitulo, lib. 6. in 6. glo. Item †no. quòd con
ueniunt delegati, & arbitri; interdum differunt, vt
no. ſ. c. proxi. & ſ. de arbi. c. 2. li. 6. in fin. Item no. ca
ſum, quo expirat iuriſdictio delegata. Alij not. ſ. e.
6 in litteris. Item †no. quòd verba multum operan
tur. durat enim iuriſdictio cũ clauſula, quæ alias
expirat. ad idem de priui. ſi Papa. §. j. in fi. li. 6. Inter
dum verba aliquid operantur, ſed non in totum,
7 quod ſonant, de procu. ſi duo. §. j. li. 6. ¶ In †gloſ. j.
hanc gl. recitare poteſt repetẽs per quattuor quæ
ſtiones. Primò quærens, quæ ſit ratio huius iuris
dicentis, quòd per mortem vnius delegati, vel ar-
bitri expirat officium cõllegarum. Secundò cum
hic dicatur de impedimento mortis, quid de alio
impedimento perpetuo. & adde quod dicam ſu-
per glo. Tertiò, an id, quod hic dicitur, ſit p̃ciſum,
an vero habeat exceptiones. & an dilatãdo dicat,
quòd exceptiones habet, quarum vnã ponit text.
& gl. repetit. ſ. cum in reſcripto, vel compromiſſo
eſt clauſula, quòd ſi non omnes. Idem & multo
fortius, quando ibi eſt clauſula, vos, vel alter, de
qua. j. e. cum plures, li. 6. Tertius caſus, quãdo ſcri-
bitur dignitati. tunc enim per mortem illius, qui
tunc præeſt, non expirat. ſ. eo. quoniam. quartus,
quando delegatus mortuus ſubdelegauit, & ſub-
delegatus vti cepit illo viuente. ſ. eod. licet primũ,
& quartum ponit glo. Quartò quæritur, quid de
morte litigatoris, an per illam etiam expiret de-
8 legatio, vel compromiſſum. ¶ In prima† glo. [*ibi,*
alterius] hic bene cõtinuaretur ver. j. quia neuter.
& reſpiciunt hæc primam quæſtionem. ſed ver. q
ſequitur, reſpicit ſecũdam [*& ibi, Suſpectus*] ſup. vel
fiat mutus, vel furioſus, vel deponatur, & ſcribaẽ
perſonæ: ſecus, ſi excommunicetur: quia tunc nõ
expirat, ſed ſuſpenditur; ad hoc ſupra eodem, pru
dentiam, verſi. ſexta, ſecundum Hoſti. [*& ibi, Iuſſi*
ſunt] de hoc. ſ. eo. prudentiam, in gl. 2. ante mediũ
[*& ibi, Si in tres*] alias eſt. §. fi. præ. l. & no. reprobatã
opi. Vber. de Bo. qui dicebat, vno ex tribus arbitris
datis ſimpliciter mortuo, duos pronunciare poſ-
ſe per. l. quod maior. ff. ad municip. ad ll. iſtas re-
ſpondebat, quòd loquebantur in tertio abſente
& uiuente, qui expectandus erat: quia poterat a-
lios trahere in ſuam ſententiam: quæ ratio ceſſat
in mortuo. ad l. ff. de ver. obli. ſi quis arbitratu, Re
ſpon. q̃ loquitur in vnum, cum in vnum tantum
erat compromiſſum. ſubtiliter dixit, ſed male, vt
hic patet; & de hoc plene in ſum. de arbi. §. quali
ter conſtituatur, ſub. §. conſtituitur, ver. ſinautẽ
in duos, & ſecundum Hoſtien. [*Et in fi.*] & dixi ple-
ne in Mercu. quam vide de regu. iu. is, qui in ius,
libro 6.

AD-

ADDITIONES.

a ¶ Vno delegatorſum. Vide ad materiam huius. c. no. infra de
teſti. capitu. præſentata, & in capitu. 1. §. 2. de arbi. libro ſexto
& ibi quid de executore, & in c. fin. de teſti. libro ſexto, & in
fin. dum dicit, niſi aliud &c. dic. & ſic nec ob. c. Rainaldus,
de teſta. circa prin.
b ¶ Impedito. Melius diceret, mortuo, quia in illo loquitur
text. hoc dico propter capit. fin. de arbi. libro ſexto.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegare delegato papæ, quibus caſibus liceat, & num. 7.*
8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 21. 22. & ſequentibus.
Diuiſio capitu. ibid. nu. 1.
2 *Iudicum conuenientia fit a partibus in curia, ſi literis contra-*
dicatur, & quomodo fiat, & ipſis diſcordantibus, curia dat
ex officio.
3 *Subdelegatum compellere qui delegatus non poſſit.*
4 *Recuſari poteſt delegatus, officio a papa, uel communiter da*
tus, & nu. 5.
5 *Verba cum effectu ſunt intelligenda, ſed ſine alterius offen*
ſa.
6 *Epiſcopo cum ſcribitur a papa, quæ ſoleat apponi clauſu-*
la.
7 *Electa perſona tacite, uel expreſſe ex quibus dignoſca-*
tur.
8 *Inquiſitio quando non poſſit ſubdelegari, uide nu. 30.*
Tutoris datio demandari nequit, ibid. ſed de ſuſpitione cogni-
tio demandatur, ibid.
9 *prouiſio eccleſiarum ſubdelegari quando poſſit, & 10. &*
21. 32.
10 *Iure communi poteſtas quæ mihi comperit, alijs demandari po*
teſt a iure: ſecus, ſi ab homine, & ſic alieno iure, & nume
ro 21.
11 *Ad ſimiles caſus extenditur, licet non ſint expreſſi.*
12 *Miniſteria magna quæ dicantur.*
13 *Magna, vel parua quæ ſint, arbitrio boni iudicis relinquen-*
dum.
14 *Legatorum ſedis apoſtolicæ priuilegium in ſubdelegandi pote*
ſtate.
15 *Excommunicare quem ſi cui committatur, hoc non debet face*
re ſine cauſæ cognitione, niſi in caſu, & quo.
Excommunicare pro denunciare excommunicatum, ibid.
16 *Abſoluere ſi quem quis committat, excommunicare non po*
teſt, & ratio.
17 *Pœnitentiæ, & abſolutio committi niſi presbyteris poteſt.*
18 *Procurator ad negocia poteſt alium ſibi ſubſtituere.*
19 *Appellari non poteſt ab eo, cui committitur certum miniſte-*
rium.
21 *Facere quod quis poteſt per ſe, & per alium, in quibus fallit*
hæc regula.
Auctoritate ſua quod quis poteſt, & demandare poteſt alij
ibid. ver. uel melius.
22 *Executor an poterit exequi, quod mandatur, mortuo mandato*
re.
Succeſſor an perficere poterit certum miniſterium, quod ali-
cui non expreſſo nomine, ſed dignitatis tantum commiſſum
fuit, ibidem. §. ſed quid ſi, & numero 23. 24. & 25.
23 *Per alium quę communiter expleri ſolent, quę non.*
24 *In prædicatione, in pœnitentia, in diſpenſatione quæ requiran*
tur, in perſona ſcilicet hæc exequente, alia de his uide, num.
29. & 31.
25 *Dignitate prædita, qui ſunt præſumuntur honeſti, prouidi, di*
ſcreti.
26 *Iudiciorum pars quæcunq; committatur, an & quando iuriſdi*
ctio commiſſa cenſeatur.
Citator, teſtium receptor, auditor quid facere poſſint, ibid. &
nu. 27. 28.
Capitu. ex literis, ſupra eodem. intellectus, ibidem, uer. ſicut
intelligo.
29 *Excommunicatio, & diſpenſatio.*
31 *Prædicatio, & pœnitentię datio ſubdelegari an & quando*
poſſint. uide, ſupra numero 24. quædam alia de eiſdem.
33 *Epilogus, ſuffragium, & ſuppletio gloſſarum, num. 34. 35.*
Per alium facere quis non poteſt, quod ſibi iniungitur perſona
liter faciendum.
36 *Excommunicare ne poſſint, coercionem an habeant hi, quibus*
quid miniſterij demandatum eſt.
Miniſtrales qui appellentur, collige ex hoc loco, eod. num. &
quam teneant poteſtatem, iuncto. §. fin. decretalis, cum ex
poſitionibus in ipſum ſuperioribus.
In abſentia quid licet, quod non in preſentia, eod. nume. uer.
licet enim.

CAPVT XLIII.

1 VOniam. Caſus. Subdelegare
†poteſt delegatus pa-
pæ, licet datus ſit ex officio, vel de par-
tium cõſenſu, vel cum clauſula, quod
ſi non omnes, tu cum altero &c. Idem
poteſt conſentientibus partibus is, cui committi-
tur negocium perſonaliter exequendum. fallit in
duobus caſibus: ſecus, ſi commiſſum ſit ſibi nudũ
miniſterium. partes patent. 2. ibi, Idem quoque.
tertia ibi, is autem. quarta ibi, cæterum [*Negocijs*]
quæ delegat [*non perſonis*] i. negocia intendit deci
dere, non perſonas eligere [*pro communi*] reſpicit
2 †conſuetudinem curiæ, quæ hoc habet, quod lite
ra contradicta fit conuenientia iudicum, vel vna
pars eligit vnum, altera reliquum. & ſi non poſ-
ſunt concordare de tertio, curia ex officio dat il-
lum. videbatur igitur, quod iſte communis delega
re non poſſet [*Delegauerit*] ſine conſenſu partium
hoc enim facit quæſtionem [*Id*] ſ. alij delegare
[*Valebit*] dicit Vincen. quod non poterit ſubdele-
gatum †compellere: quia ſolus non poteſt iuriſdi-
ctionem exercere. ſupra eodem, cum cauſam. ſi
enim non poteſt ſolus cogere partem; ergo nec
extraneum. Idem Egi. ſupra eodem, paſtoralis [*Ip*
4 *ſius*] dicit Hoſtien. quod licet †valeat delegatio. for
ſan locus erat recuſationi hoc ſolo, quod commu
niter datus erat, quaſi non ſit intentio delegantis,
quod talis ſubdelegatio fiat cum effectu, parte inui-
ta, de quo remittit ad ſummam, eodem titu. §.
quod ſit eius officium, ver. ſalua reuerentia, & ſe.
vbi inuenies de medio, qui committit electo ab
vna parte: vel cum electus ab vna committat elec-
to ab altera. illuc etiam remittit Guil. in ſ. ſpecu. ti
tu. j. §. ſequitur, in princip. nec ob. hæc litera. quia
licet deleget poteſtatiue. i. quia hoc poteſt facere,
non tamen prouide. procedit igitur recuſatio. ſu-
pra eodem ſuper quæſtionum. §. verum. nec ob. ſi
dicatur, quod deluſoria videtur talis commiſſio,
5 & quod verba cum effectu† ſunt intelligenda: qa
& alias hoc contingit, de offic. ordina. paſtoralis. j.
reſpon. imo non eſt deluſorium, ſi neutra pars re-
cuſat. nec eluſorium eſt, quem vti iure ſuo, de ele.
cum eccleſia, cui etiam papa præciſe ſcribendo
præiudicare non intendit. ſupra eodem, ex parte.
2. Sumantur ergo verba cum effectu, ſed ſine alte-
rius offenſa, de ſta. mo. in ſingulis, ver. porro. hæc
non placent niſi de honeſtate [*dicendum eſt*] quo
6 ad poteſtatem committẽdi epiſcopo. cum †ſcribi
tur epiſcopo, & inferioribus, ſolet poni talis clau-
ſula, & maxime in matrimonialibus, vt dixi, ſupra
eodem, cauſam matrimonij [*Non valebunt*] hæc ve
ra, vbi perſona non eligitur tacite, vel expreſſe, &
ſic continuatur ſequens. §. is autem, Hoſtien. [*Iniu*
7 *ngitur*] expreſſe, †de reſcri. cum dilecta, de accuſa.
capitu. fin. vel tacite, ſicut perpendi poteſt ex men
a te reſcripti: puta quia dicitur de induſtria, [a] vel cir
cunſpectione tua plenius confidentes, per apoſto
lica tibi ſcripta &c. alias ſi nec expreſſe, nec tacite

hoc

hoc iniungitur, poteſtati delegandi nihil adimitur & ſic colligitur. ſupra eodem, venerabili. vel dic, q
8 ibi erat demandata † inquiſitio [b] de ſuſpecto, non
b ad hoc vt prælatus remoueretur: quia tunc non poſſet ſubdelegari. ſic alias dicitur, quod tutoris datio demandari non poteſt. ff. de tu. & cu. dandis ab his. l. nec mandante, & tamē cognitio de ſuſpecto velut ſimpliciter demandari poteſt. ff. de offic.
c eius cui man. eſt iuriſ. l. cognitio: [c] ſed prima præualet, Hoſtien. [*Aliis miniſtris*] non expreſſis perſonis. infra eodem titu. is cui, libro 6. per quam ter-
9 minantur hic not. per modernos. alias † commit-
d tunt, etiam ſi de vita, [d] & cōuerſatione illorum inquirere debeant, in conſtitutione Cle. eodem tit.
e ca. vno, [e] vbi declaratur. Idem de iudicibus datis ad receptionem teſtium *in ciuili* [*Prouideri*] hic videtur, quod habens poteſtatem prouidendi, nō poteſt ipſam alij committere. contra, ſupra de ele. cauſam quæ, & capitu. quia propter, verſi. vel ſaltem. ſol. ſecundum Hoſtien. aut hæc poteſtas competit de iure communi, & tunc poteſt committere, vt in contrarijs. aut iure commiſſionis factæ ab
f homine, & tunc non poteſt committi, vt hic. [f] ra-
10 tio † diuerſitatis: quia primo caſu mihi competit poteſtas iure meo. ff. de iuriſ. om. iudi. l. more maiorum, & regulariter de meo, quod mihi libet, facere poſſum. C. de Iudæis, nemo. C. mandati, in re mandata. ſecūdo caſu competit iure alieno: quia is, cui committitur ab homine, proprium nihil habet. ff. de offi. eius, cui man. eſt iuriſdi. l. j. §. fin. & fa-
11 cit, quod dicam, infra capitu. proxi. [*His † caſibus*] ſup. Hoſtien. & aliis ſimilibus, quibus publica vtilitas vertitur [*Cui talia*] & taliter, quia. ſ. dicit perſonaliter: vel intelligitur tacite ex mente commiſſionis, vt dixi ſuper ver. iniungitur, ſecundum Hoſti.
12 [*Eligere*] vbi magna † committuntur. & eodem modo debet intelligi, quod legitur in ſequenti. §. ſ. qđ certum miniſterium delegari non poteſt. Debet enim intelligi de magnis miniſterijs, ſicut eſt prædicare Crucem, & ſimilia, quæ ibi continentur. in minoribus vero miniſterijs bene tenet ſubdelegatio, niſi per reſcriptum contrarium appareat: puta quia fides, vel induſtria eius, cui committitur eſt electa: vel mandatur ei, quod negocium perſonaliter exequatur. tunc enim non valeret ſubdele-
13 gatio, vt hic. quæ vero dicantur † magna, vel parua arbitrio boni iudicis relinquendum eſt, ſecundū Innocen. ſed Hoſtien. exponit & dicit, eligere, fauore reipub. nam ſupra in princip. huius. §. induſtria perſonę erat electa, ſed fauore vtilitatis priua-
14 tæ [*Salua legatorum.*] hi enim † cum ſint intenti circa rempublicam ex officio, & habeant vigilare circa curam totius prouinciæ, & eis tales commiſſiones frequenter indifferenter fiant, non aſtringuntur hac regula: imo committere poterunt hęc & illa. alias ex duobus vnum accideret, quod aut illa minuta commiſſa vix, vel nunquam expedirentur vel maiora negocia impedirentur. rationabile igitur eſt hoc priuilegium, vt minora per alios, & maiora per ſe ipſos expediant, ad hoc de officio leg. c. 1. C. de iudic. authen. ad hæc, & in auth. de defen. ciui. §. deinde, & §. audiant quoque, colla. 3. Hoſtien. [*Commiſſum*] ſi diceres cum Pet. & Abb. ab
g alio, quam a papa, plana [g] eſſet littera [*Prædicare*] vide quod no. infra de offic. ordi. ſi epiſcopus, in 3. gloſſ. libro ſexto [*Excommunicare*] contra, infra de
15 † offic. ordi. capitu. fin. dic vt ibi. Idem ſecundum Vincen. in illo, cui committitur, vt ſuſpendat. 27. quæſtio. j. ſi cuſtos, ad fin. ſed Innocen. exponit hic, excom municare. i. denunciare: quia ſi papa committeret alicui, quod excommunicaret, non tamen deber hoc facere ſine cauſæ cognitione, &
h monitione [h] præmiſſa, de ſenten. excommuni. ſacro. 2. quæſtio. 1. nemo. dicit tamen, quod ſi papa cauſam plene examinaſſet vſque ad diffinitiuam de ipſa pronunciare debet. ſed & ſi ipſe, vel alius illuſtris, qui hoc poſſet, C. de ſent. ex breu. re. l. 2. ad fin. mandaret per alium ſententiam ferri, & rebellem excommunicari non requiritur alia cauſæ cognitio, cum plene ſit cauſa examinata, & tūc quod
i hic dicitur, locum habet ſecundum eum. [i] [*vel*
16 *abſoluere*] dicit † Hoſti. de hoc dici non poſſe, quod excommunicet, cum committens diſſoluere velit non obligare, inſti. qui. mo. re contrahi. obli. §. 1. ergo non excommunicet, ſed abſoluat [*Iniungere pœnitentias*] hæc omnia † prælatis, qui ſint presbyteri
17 committi conſueuerunt, & hoc tunc poſſunt exequi per ſe ipſos. Sed quid ſi non ſacerdoti talia cōmittantur? & certum eſt, quod pœnitētias iniungere non poteſt niſi ſacerdos, infra de pœni. omnis. & idem ſecundum Hoſtien. de abſolutione, de qua præmiſit, de quo remittit. de ſenten. excomm. a nobis. 2. dicit ergo, quod in his caſibus oportet fateri, quod aut reſcriptum eſt ſurreptitium, aut quod nil intelligitur commiſſum: aut quod non ſacerdos, cui ſunt prædicta commiſſa, cum per ſe non poſſit, illa exequatur per alium ſacerdotem idoneum, & remittit, de reſcrip. ab excommunicato, de offi. archypreſ. ca. 3. ver. debet, & ver. confeſ-
k ſiones [k] [*Demandare*] ſecus † in procuratore ad ne-
18 gocia, infra de procura. c. j. libro ſexto, in fi. [*Iuriſdi-*
19 *ctio*] vnde † nec a tali poteſt appellari. infra de appella. nouit, Hoſtien. [*Miniſterium*] concor. ſecundum Hoſtien. de officio vica. clericos, de præben. ſignificatum, in fin. [*Committitur*] dicit Hoſtien.
20 quod ex capitulo, & ſupra notatis talis † poteſt formari diſtinctio. aut committitur certum nudum miniſterium. ſ. ſine aliqua iuriſdictione, & hoc nō poteſt ſubdelegari, niſi a legato, vt hic. aut veſtitum, & tunc poteſt alij demandari, & rebelles a demandante coerceri, vt ſupra eodem, ex literis, &
l capitu. ſuper quæſtionum, & cap. ſignificaſti. [l] aut committitur etiam iuriſdictio: & tunc aut negocia committūtur perſonis, in quo caſu poteſt demandari, vt ſupra j. reſpon. ſubdelegatus tamen non cogitur ſubdelegationem recipere, niſi fiat ex
m cauſa. ſupra eodem, paſtoralis. [m] i. reſpon. nec collega ſubdelegatum, niſi prout diſtinguitur, ſupra eodem, coram. ſi tamen vterque reciperet, & ſententia detur, tenet ſententia: quia commiſſio tenuit, vt ſupra eodem capitu. §. 1. & capitul. quamuis, & c. venerabili, Item aut negocia committun tur perſonis propter priuatam vtilitatem partiū, & tunc de conſenſu earundem delegatio facta tenet, vt ſupra §. is autem. aut propter publicam, & tunc omnino inhibetur ſubdelegatio, vt prę alleg. §. is autem, verſi. præterquam, & ff. de poſtu. quos
21 prætor [*In hac parte*] contra, quod quis † poteſt per
n ſe, & per alium. infra de regu. iur. poteſt, libro ſexto, & ibi concor. ſol. ſecundum Innocen. [n] illud locum habet in temporalibus mtniſteriis, hoc in ſpiritualibus in his, q̄ ſunt in iudicio ſine iuriſdictione commiſſa. ff. de procu. ſi procuratorem. §. ſi
o quis mandauerit. [o] nam vbi iuriſdictio committitur, ſubdelegari poteſt, vt in princip. capitu. & ſupra eodem, paſtoralis, vel quod continetur in contrarijs, eſt generale, quod hic dicitur, ſpeciale. vel melius ſecundum ipſum, & Hoſtien. quod quis auctoritate propria poteſt facere, & aliis commit tere, vt in contrariis, niſi prohibeatur, inſti. de iure perſonarum. §. j. & not. de tranſlr. c. 2. Quando vero non auctoritate ſua, ſed alterius ſibi commiſſa procedit, non poteſt alij committere, ſed ſeruandum eſt, quod hic dicit, niſi reperiatur cōceſſum, ſicut eſt videre in delegato a principe, cui iuriſdictio eſt commiſſa. vnde & cauſam poteſt ſubdelegare. ſupra eodem, ſuper quæſtionum. §. intentionis: ſecus, ſi certum miniſterium demandetur: qa & tunc intentio committētis eſt, quod non ſubdelegetur, vt hic dicit. Sed nūquid † datus ad certum miniſterium illud exequi poterit, mortuo mandatore? ad quæſtionem facit, quod ſtatim ſequitur, ver. alij, & quod dixi, ſupra eodem, licet, ſuper glo. 2. in apoſtilla, hoc probatur, ver. ſecus, & infra de
p iureiuran. ad noſtram. 2. in gloſſ. [p] no. quod. ¶ Sed quid ſi alicui non expreſſo proprio nomine, ſed dignitatis tantum, aliquod certum miniſterium eſt commiſſum, & ipſo inexpleto moriatur, nonne
22 ſucceſſor hoc perficere poteſt? † Aliqui dicūt inſpiciendam eſſe cōceptionem verborum, in quibus forte deſignat delegans ſe certam perſonam eligere, & ſic non tranſit ad ſucceſſorem. vel non eligere, & ſic tranſit ad ſucceſſorem. ſed & naturam miniſterij commiſſi dicunt conſiderandam, vtrū.
23 ſ. tale ſit, quod per alium † communiter expleri poteſt, & conſueuit, ſicut eſt teſtes recipere, excōi municare, abſoluere: & tunc tranſit ad ſucceſſorem, argumen. optimum in authen. vt nulli iu. §. & hoc vero iubemus, coll. 9. C. de caduc. tol. l. 1. §. 2. vel quod ab aliis communiter non impletur, ſicut eſt prædicare Crucē, aut iniungere pœnitētiā
24 diſpenſare cum irregularibus. nam in † prædicatione requiritur, quod perſona ſit potens in opere & ſermone, argumen. infra de voto, magnæ. §. 1. & infra de ſtatu mon. cum ad monaſterium. §. prior. In pœnitentia vero requiritur, quod ſit diſcretus, & cautus. infra de pœni. omnis. §. ſacerdos. In diſpē
q ſatione autem requiritur q̄ homo, qui non ſperet in pecuniæ theſauris. Sed quis eſt hic & laudabimus eum? Nam omnes ſunt quæſtuoſi, vt patet, infra de offi. ordi. irrefragabili. §. fin. infra de cenſi. ea quæ. infra de pœnis, licet. & in hoc caſu non trā, ſit ad diſſimilem ſucceſſorem, argum. optimum. C. de caduc. tol. l. j. §. ſinautem talis. ff. de ſolu. inter artifices. Alij indiſtincte dicunt, & melius, quod ex quo certum miniſterium demandetur, quodcunque ſit illud, nec alii committi poteſt, nec tranſit ad ſucceſſorem. & eſt ratio, quia non ille, cui hoc committitur, hoc videtur facere, ſed potius ille, qui mandat. & ideo ille, cui hoc committitur, hoc per alium explere non poteſt: ſecus in delegato: quia ille iuriſdictionem habet. & ideo ſubdelegare poteſt, vt ſupra eodem capitu. in princi. ſecundum Innocen. ſed dicit Hoſtien. quod melior eſt ratio, quia intentio committentis eſt contraria, cui ſtādum eſt, vt patet, ſupra de reſcrip. ad aures, & c. ſuper literis. §. fi. Alia enim ratio calūniari poteſt. nam & quod facit delegatus, delegans videtur facere, & quod ei fit, videtur potius fieri deleganti, vt patet in eo, quod legitur & not. ſupra eodem, cum olim magiſter. Sed & dicas ſm Hoſt. quòd in hac quęſtione proxima ſuperior diſtinctio rationabilior eſt, & quòd talia in caſu quæſtionis propoſitę tranſeunt ad ſucceſſorem quia ex quo dignitati ſcribitur, potius videtur electa dignitas, quàm perſona, vt patet in eo, quod legitur & no. ſupra eodem, quoniam abbas. & quāuis prima facie omnes præſumātur boni, infra de præſum. c. fi. tamen quantum ad hanc materiam
25 pertinet, hi qui dignitate † prædīti ſunt, præſumuntur honeſti, prouīdi, & diſcreti, vt patet in eo qđ legitur & not. de reſcri. diſpendia, lib. 6. nec refert, per quem expediatur, dummodo bene & ſecundum intentionem delegantis fiat, vt patet in eo, quod legitur & not. ſupra de reſcrip. eam te. Dicūt etiam quidam, & bene ſecundum Innocen. quòd
26 quæcunque † pars iudiciorum committatur, ſem per iuriſdictio intelligitur eſſe commiſſa, ſiue ſit citator, ſiue teſtium receptor, ſiue allegationum auditor, ar. op. ſupra eodem ex litteris. ſi quæras, in quibus vtentur tales iuriſdictione, reſpon. citator vtetur iuriſdictione ad terminum prorogandum, vel minuendum, ſi ſuperior non præfixit, & in precipiēdo citato, quòd coram citatore compareat, & ad alia huiuſmodi, ſm Innoc. Sed Hoſt. non videt, quod non ſit vti iuridictione, ſed potius mandati executione, vnde nec de his, vel alijs ſe poteſt intromittere, niſi hoc receperit in mandatis. Citator autem poteſt citare per curſorem, qui ſolam operam exhibet, vel etiam per litteras. Nā & hoc poteſt arbiter, qui nullam iuriſdictionem habet. ff. de arb. ſi cum interpellatur. §. arbiter, & de hoc not. infra de re iudi. cum Bertoldus, ſecundum Innocen. & ſupra eodem, paſtoralis. §. 1. ſed receptor
27 † teſtiū vtitur iuriſdictione ad teſtes cogendos, ſm Innoc. verum eſt, ſi hoc receperit in mandatis, ſecundum Hoſt. alias non, infra de teſti. co. c. 1. & 2. & ad falſos compeſcendos, ſecundum Inno. quaſi di. ſi aures eius offenderint, poterit eos punire. ſed hoc puto ſed Hoſt. pertinere non ad receptorem nudum, & ſimplicem, de quo loquimur, ſed ad iudicem tantum, vt C. de teſti. uullum. & breuiter tales non putat habere iuriſdictionem, niſi ſpiritualiter ſit conceſſa, vt patet in eo, quod legitur & no. ſupra eodē, ſuper quæſtionum. §. 1. & §. porrò, ver.
28 vnde ſi forſitan. ¶ Quid ergo † ſi talibus auditoribus non ſolum miniſterium certum, vel certus & nudus articulus, ſed etiam iuriſdictio ſit commiſſa. puta datur alicui poteſtas recipiendi teſtes, vel citandi aliquem, & iungitur clauſula, contradictores &c. vel alia conſimilis, per quam apparet, quod cū certo miniſterio iuriſdictio eſt cōmiſſa, ſicut intelligo, quod ſic loquitur ſupra eodem, ex litteris nunquid talis poteſt hoc alij delegare? Reſpondeo, ſic iuriſdictionem ad ipſam ſpectantia, ſed miniſterium non, quod ex ſui natura non habet admiſtam cognitionem, & iuriſdictionem, ſicut eſt prædicare: ſecus in his, quæ iuriſdictionem habent admiſtam, & cognitionem: quia illi committi poſſunt. Sed obijcies † de excommunicatione & diſpenſatione, quæ de ſui natura habent adſtam cognitionem, & iuriſdictionem; & tamen cō
29 mitti non poſſunt, vt hic dicunt. reſpondeo, hoc intelligitur, quando expreſſe mandatur, quod ſine cauſæ cognitione hæc expediātur. † ſed nec ob-
30 quòd inquiſitio habet cauſæ cognitionem, vt patet. ff. de accuſa. qualiter. 2. §. debet, & tamen ſubdelegari nō poteſt, vt ſupra. §. proxi. Illud enim ideò eſt, quod ibi induſtria electa videtur, vt dicit textus
31 quamuis etiam hic exprimantur aliqua, † quæ de ſui natura cum cauſæ cognitione & mediante iuriſdictione debeant expediri, ſicut eſt excommunicare, diſpēſare. Aliqua vero, quę de ſui natura nullam cauſæ cognitionem requirunt, ſicut prædicare, pœnitentiam dare, de beneficio alicui prouidere, & ſimilia: omnia tamen, quæ in hoc. §. dicuntur, intelligenda ſunt, quando præciſe & ſine cauſæ cognitione demandantur. tunc enim ſubdelegari non poſſunt, niſi à legato Sedis apoſtolicæ, vt ſupra eodem. §. in prin. ſecundum Innoc. cuius eſt
32 quaſi tota hæc gloſſ. quod † autem dixit, quòd de beneficio prouideatur ſine cauſæ cognitione, non placet Hoſtien. quia expreſſe contradicit ſupra de reſcriptis, cum adeo, ſupra de ætat. & qual. accepimus, & in multis alijs iuribus, vnde & de ſui natura ſubdelegari poſſet, ſaluo quod habetur infra eodem, is cui, lib. 6. & in clemen. eodem titu. ca. vno.
33 ¶ Antepenulti. † glo. ponit opi. approbat contra-

riam.

riam. ¶ Penul. gloss. respondet per quæstionem, an
isti, ministri possint coercere, & tenet qđ sic. huic.
signat contrarium. & soluit. ¶ Vltima gloss. argu-
34 men. & remittit. ¶ In tertia † gloss. [*ibi, inter artifices*]
sequitur, longa est differentia ingenij, naturæ, do-
ctrinæ, & institutionis [*& ibi. §. si uero*] alias est ver.
sub. §. ne autem, quod plenius vide de cle. non resi.
quia nonnulli, super gloss. penulti. [*& ibi. l. 2. §. 1.*]
vide de pur. ca. quoties, super vlti. glo. [*& ibi, Scire*]
hanc & tres sequentes vide in decre. tuæ, super gl.
penulti. [*& ibi. l. 1. §. 2.*] alias. 3. vide de iura. calū.
35 c. 2. super. j. gl. ¶ In † j. gl. [*ibi, eis inuitis*] vide quod
r not. in specu. titu. 1. §. 2. versi. in casibus. r ¶ In glo.
2. [*ibi, ante, quam committat*] vel postquam commi-
sit, si subdelegatus eo viuente vti non cœpit, su-
pra eodem licet [*& ibi, Substitutus*] hoc, si proprium
nomen non erat expressum, alias expiraret iu to-
tum, vt ibi, Hostien. ¶ In gloss. [*hoc intelligunt, ibi, In
terfit*] secus, si hoc non mandetur, & sic soluitur
f contrarium de decreta. supra eodem, venerabili. s
¶ In gloss. [*isti, quibus, ibi, Excommunicare possint*] dicas
36 † hoc verum, si in litteris apponatur hæc clausula,
vel similis, Contradictores &c. Si vero talis clausu
la non apponitur, potestas excommunicandi con
cessa non videtur: quia nō sibi iurisdictio &c. vt di
t cit t in fin. Nec ob. supra eodem, ex litteris: quia ibi
ille, qui iurisdictionem habebat circa executio
nem, commisit simpliciter vices suas, vnde transi
uit iurisdictio, supra eodem, significasti, & capitu.
venerabili. nec ob. supra eodem, præterea: quia ibi
non ministerium, sed iurisdictio est commissa, Ho
stien. Vincen. satis placet dictum glo. addit tamen
quod si tales ministeriales gerunt hæc ministeria,
vbi præsens est papa, non possunt impedientes ex
communicare, sed referunt, & sic dicit fieri in cu
ria. Hi vero, qui dantur per prouincias, habent mo
dicam coercionem. licet enim in absentia, quod
non in præsentia. vnde proconsul in porta Romæ
deponit imperium. ff de officio proconsulis. l. fin.
& præses ea, q̄ sunt meri imperij, nō committit ni
si proficiscendo. ff. de officio eius, cui man. est iu
u risdictio. u l. 1. ad hoc de offic ordi. Romana, libro
sexto, ad fi. & hoc intelligitur in eo, cui mandatur
aliquid, quod spectet ad executionem, vel eccesia
sticum officium, & a papa: secus, si mandatur, vt
x emat x ligna [*& ibi, Committere possint*] vel iurisdi
ctio expressa generalis, vel separata, vel merum, vel
mistum imperium, secundum Vincen. & quod de
y his hic not. y vide in specu. de iurisdic. omnium
iudicum, uersi. & not. quod, & uersi. sequentibus.
¶ In gloss. vlti. [*in fi.*] & 50. distinctio. in summa,
& capitulo, miror.

de re iudi. quod ad consultationem, vtrobique not. & vide
Io. And. infra in gl. sua vltima, ver. sed obijcies.
K ¶ Confessiones. Vide de hoc plenius Ioan. Andre. de senten.
excommu. a nobis, el 2. in gloss. per peccatum, & ibi aliter lo
quitur Io. And.
l ¶ Significasti. Vide in c. pastoralis, in glo. ad intelligentiam, &
super illa Io. And.
m ¶ Pastoralis. Vbi vide in gl. Io. And. quæ incipit, vbi hoc con-
stat.
n ¶ Inno. Hic de materia regulæ potest quis per &c. & vide gl.
in l. inter artifices. ff. de sol. & Bar. in l. continuus. §. si habeo.
ff. de verbo. oblig. & in l. nemo, ff. de duo. reis, & vide Oldra.
consilio 4.
o ¶ Mandauerit. L. ista facit pro & contra. facit contra: quia di
xit in fi. quod procu. non substituit, hoc scilicet cum datur
ad iudicia, & ante lite conte. facit pro, quia dicit, quod proc.
datus ad negocia substituit, & ad. l. pe. §. 2. ff. de diuer. & tēp.
præscri. quæ contra dicit illi. §. respon. vt ibi in prædicto, §.
not. per gloss. & quod Bartol. & plenius in dicta l. penul.
§. 2.
p ¶ In gl. Et quod no. Ioan. And. supra eodem, quoniam abbas,
in gloss. ma. ver. sinautem executio demandetur, & ad mate-
riam vide capitu. si super gratia, eodem titulo, libro sexto, &
c. si cui, de præben. eo. lib. & quod no. Bart. in l. fundi vendi-
tor. ff. de acqui. pos.
q ¶ Requiritur, Et plurima alia requiruntur, de quibus in spec.
de le. §. dispensatio, & per totum.
r ¶ Casibus. Et vide in princi. illius. §. qui incipit, sed nunquid,
& vide Io. And. ℣. in tex. in gl. dixit Hosti.
f ¶ Venerabili. Ibi vide Ioan. And. in glo. contra. infra eodem,
quoniam.
t ¶ Dicit. Et tunc superiot committens istos impedientes coar
ctabit, vide Io. Andr. supra eodem, pastoralis, §. item cum in
glo. 3. vel collige.
u Iurisdictio. Et ibi vide no. per Bar. & facit, quod no. Io. And.
in capitu. si contra vnum, eodem titulo, libro sexto, & Inno.
in capitu. non nulli, de resci. in addi. & quod not. gloss. pen.
in fin. in c. si quis contra clericum, infra de foro compe.
x Emat. Talis enim est potius procur. ad negocia, nec aliqua
fungitur iurisdictione, cum inter ipsum solum, & mandantē
actus geri debeat.
y Hic notat. Scilicet quid ista importent. s. merum, vel mistum
imperium, vel iurisdictio, & plenius Bar. vide. ff. de iurisdic.
om. iudi. l. 1. & 2.

¶ De officio legati. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio tituli quæ.*
Legati officium simile est officio delegati, quamuis sit latius, ibidem.
Legatorum diuersum genus, ibid.
2 *De legatis vbinam alibi tradatur.*

1 ¶ Quia † officium legati simile est officio delega
ti, quamuis sit latius, ideo &c. Goffre. Continuari
etiam potest ad capitulum proximum. §. fin. sunt
quidam legati nuncij; & de his. 1. distinct. ius gen
a tium. 97. distinctio. per totum. a 3. quæstio. sexta,
hoc quippe. sunt legati iudices, de his. 94. dist. ca-
pitu. 1. & 2. 2. quæstio. 1. peruenit. 25. quæstio. 2. igi
2 tur, & duobus. capitu. se. Reperitur † autem in sex
to hæc rubrica, & multum utiliter. conuenit autē
rubricæ supra de consue. cum uenerabilis, ubi pa
tet legatos de latere dare inferioribus prælatis exē
ptis licentiam transeundi, & exemptorum electio
nes confirmare. Item de officio delegati. capitu ul
ti. ad fin. ponitur prærogatiua legatorum papæ,
quibus etiam ob prærogatiuam meritorum solet
committi legatio de presum. mandata. Item facit
de præben. dilecto de iure patrona. cum dilectus,
de senten. excommunica. ea nosci tur & capitu. ad
eminentiam & capitu. quod de his in sexto de re
scrip statutum, in princip. de electio. si abbatem,
de præben. si eum, & capit. hi qui, & capitu. si apo
stolicæ.

AD

ADDITIONES.

a ¶ Industria. Quid si committatur conscientiæ? vide in deci-
sione Rotæ deci. 478. & Oldra. consi. 40.
b ¶ Inquisitio. Ista sol. magis adaptatur ad id, quod sequitur in
tex. de inquisitione commissa, quam ad id quod dicitur, per-
sonaliter.
c ¶ Cognitio. Ibi vide, & per Bar. in l. 1. §. suspectus, ff. ad Turp.
& in l. 1. §. scien. ff. de susp. tu. & supra eodem, venerabili, per
Ioan. Andre.
d ¶ Vita. Ibi vide plenius per Mod. maxi. Pau.
e ¶ Vno. Vide plene Bal. in l. quisquis. C. de epi. & cle.
f ¶ Vt hic. Contra hoc. facit, quod no. glo. quæ incipit, no. ap
probatum, quæ est in c. penul. de elec. libro sexto, quæ vult,
quod procura. datus ad eligendum, alium substituere potest,
& tamen id habet iure alieno.
g ¶ Plana. Quia delegatus ab alio non subdelegat. C. de iudi. a
iudice.
h ¶ Monitione. Et sic cum cognitio illi demandetur, illam po-
test subdelegare.
i ¶ Eum. Quia tunc mera executio illi committitur, ad hoc, su
pra eodem, super quæstionum. §. intentionem, & §. verum, &

ADDITIO.

a Totum. Et isti non possunt conueniri alicubi tempore lega-
tionis, nec capi pro represalijs: vide tamen, infra de fo. com
peten. capitu. fin. in glo. vltima, & super illa Io. And. & gloss.
& Bar. ff. de iudi. l. 2. §. legatis, & l. non alias. §. fi. & ff. de lega.
per totum, maxi. in l. & si cui legatum.

SVMMARIVM.

1 *Legatus papæ per simplicē querelā aditur. vide nu. 7. honoran
dus sicut papa, numero 4. sed non omnia potest quæ ipse, ibidem.*
2 *Notoria non esse non possunt, legationis munus, & metropoli
tana iurisdictio.*
3 *Episcopatus accipitur pro diœcesi.*
*Metropolitanus causam episcopatus, vel episcopi rei audit, et
potest sententiam ferre, episcopum esse deponendum, licet
deponere non possit, nu. 8. & qualiter, ibid.*
5 *Epilogus, suffragium, & additio glossa. nu. 6. 7.*

CAPVT I.

1 Vm non ignoretis.
a Casus. Legatus † papæ per simplicē
querelam a aditur, & præmittit cau
sam in genere, ex qua cōcludit ibi,
2 Sane [*Ignoretis*] vt † dicit Hostien.
talia non possunt esse non notoria, & ideo non li-
cet in illis ignorantiam allegare, de postu. capitu.
j. de transla. capitu. quanto, ver. ne autem [*Ep̄scopatibus*] alludit † vulgari. i. diœcesibus. nam cau-
3 sam episcopatus, vel episcopi bene audiret, si epi-
scopus esset reus. 11. quæstio. 1. si clericus, de sen-
ten. excommunica. venerabilibus. §. 2. libro sexto
4 [*vices nostras*] est ergo † honorandus, sicut & nos.
supra titu. j. cum olim. Sed nos possumus talia fa-
cere, ergo & ipse. 2. quæstio. 6. decreto: tamen, pro-
ut dicit Hostien. hoc non semper sequitur, vt pa-
tet ex hoc, not. de officio vica. capitu. penul. ¶ Secū
5 da † glos. quærit, & soluit. Iterum quærit, & soluit.
de absolutionibus, & indulgentijs remittit. ¶ Vlt.
gloss infert ex verbo generali, signat contrarium
6 de duobus iuribus, & soluit. ¶ In † gloss. 2. [*ibi, Pom
ponius, in princ. & l. pe. in fi.*] ponit casum de suspecto
tutore, & de interdicto de liberis exhibendis. §. si
talis, de restitu. in integ. §. procurator, de delatione
7 iuramenti. ¶ In † gloss. 1. [*ibi, querimoniam*] not. Io.
2. quæstio. 6 capitu. 3. & 9. quæstio. 3. conquestus,
25. q. 2. capitu. 3. quod legatus non potest aditi per
simplicem querelam, vt 11. quæstio. 1. peruenit. & hoc poterat per querelam adiri: quia alias inutili
ter fuisset officium legati, quia metropolitanus
erat: sed Bar. Brix. ibi contra Philip. & Goffred. hic
in summa huius titu. §. item officium, & Host. hic,
& capitu peruenit, intelligitur in defensore, non
in legato, vel in legato, qui compellebat actorem
coram se agere, & de hoc in specu. de legato. §. si ip
se, in princip. [*& ibi, Quod non*] contra. infra de cle.
non resid. ex tuæ. ibi sol. in gloss. penulti. arguit Io.
2. quæstio. vj. biduum, versi. si quidem, quod etiam
8 † metropolitanus possit sententiare episcopum
deponendum, licet deponere non possit [*& ibi,
Alijs episcopis*] & sine episcopis in casu infra, de hę
re. capitulo primo, libro sexto [*& ibi, Si duobus*] de
hoc eodem titulo, constitutus. ¶ In glossa vltima
[*in fine*] ad hoc infra, de verbo. significe. veniens, in
principio, libro sexto.

ADDITIO.

a Querelam. De isto etiam not. infra de appella. capitu. cum in
ecclesia, Bal.

SVMMARIVM.

1 *Legatus papæ de causa alteri specialiter delegata per papam
se non potest intromittere, secus si generaliter, ibid. ad eum
etiam non potest ab ipso delegato speciali appellari, nume
ro 3. licet possit eius sententiam approbare, & commenda
re, ibid.*
*Legatus, episcopus concurrunt in generali cōmissione inqui
sitionis hæresis cum inquisitore, ibid.*
2 *Generalis procurator quandoque prohibet quid facere spe
ciali.*
3 *Contrariorum non esse hic eandem disciplinam casus, ver. no.
Abb. & nu. 5. §. in vlti. glo.*
Obesse quandoque quis non potest, licet prodesse, ibidem.
4 *Epilogus, & suffragium gloss.*
Par in parem non habet imperium. §. 1.
*Absoluere quis aliquando potest, sed non condemnare, §. in ul
ti. facit quod dicitur, nu. 3. & nu. 6.*
9 *Additio glossarum.*
7 *Decretalis hæc quomodo intelligatur.*

CAPVT II.

1 Tuduisti. Casus. Legatus
† papæ de causa al
teri simpliciter delegata per papā
intromittere se non potest. Com-
munis diuisio. secūda ibi, Respon-
demus [*Delegamus*] specialiter: in
generali tamen delegatione inquisitionis hæresis
bene concurrunt legatus, vel episcopus cum in-
a quisitore. a ℣. de hære. per hoc, libro sexto [*Ante co
gnitionem*] i. antequam delegatus inciperet de cau
sa cognoscere, Innocen. [*Processum*] factum, vel fa
ciendum, vt præmisit [*Quam*] s. cognitionē. alias,
2 quem. s. processum [*Impedire*] contra, si† dominus
dedit tibi seruum, vt eum manumitteres, & po-
b stea generalis b procurator eius prohibuit tibi, ne
manumitteres, teneris ei parere. ff. man. si homi-
c nem, Vincen. sed illud, quando suberat c iusta cau
sa prohibendi, vt patet ibi [*Mandati*] alias non va
leret, supra titu. j. venerabili. sed Per. & Abb. sup-
3 plent, maxime [*Quomodolibet*] per † hoc patet, quod
ad eum non poterit appellari [*Confirmare*] i. appro
bare, laudare, & commendare. sic infra de treu. &
d pace. capitu. 1. d Hostien. [*demandare*] not. Abb.
quod contrariorum non est eadem disciplina, &
quod potest prodesse, qui non potest obesse. ¶ Se-
4 cunda † gloss signat contrarium, & remittit. ¶ Vlti
ma gloss. quærit opponendo, ponit opi. Ala. & sol
uit. ad hanc litteram dupliciter respondet, & secū
dam reprobat. in fin. quærit, arguit negatiue. & sol
5 uit. ¶ In 3. † gloss. [*ibi, in hac sacratissima*] vide de pri-
ui. antiqua, super gloss. penul. ¶ In 4. gloss. [*ibi, ad-
uersus sententiam*] contra illius sententiam, qui vice
principis iudicant, non præses, vel prætor, sed solus
princeps restituit [*& ibi. §. tempestiuum*] vide de sor
tile. ecclesia, super. j. gloss. [*& ibi, nam & magistra
tus*] vide in capitu. innotuit, super. 6. gloss. ¶ In
vlti gloss. [*ibi. l. pe.*] patricii, & quidam alii iudices
ibi, nominati, si post administrationem depositā
conueniuntur de crimine publico, vel priuato,
non conueniuntur nisi coram illo, quē princeps
deputauit, & ille poterit absoluere, condemnare
6 non, sed illam remittet ad principem. ¶ In † gloss.
vlti. [*ibi, vt Ala.*] & Goffre. [*& ibi. l. pe.*] sol. huius.
l. patet ex suffragio. cum ille iudex ad hoc depute
tur a principe [*& ibi, Verius esse credo*] secundum
7 Lau. sed Egi. dicit † hoc loqui, quando post annū
legatus aditur vt ordinarius, & coram ipso agitur
e actione in factū ex re iudicata e [*& ibi, inferiorum*]
ipsius tamen testimonium vt boni viri utile esset,

secundum

secundum Lauren.& Vincen. [*& ibi, Non videtur*] secundum Ala.& Philip.hoc dictum placuit Vin. si legatus alias non est ibi ordinarius.tunc enim ratione illius ordinariæ eũ cogere posset [*& ibi, Compellere*] idem Host. qui ad hoc inducit ver. valebit.
f vide in spec.de legato.§.supereſt,ver.item is, cui[f] aliqua causa.

ADDITIONES.

a Inquisitore.Et est ratio: quia conceditur iurisdictio gemina ta fauore certi generis causarum,vt ibi not.Io.de Imo.quod est not.& vide.l.1.C.de officio præ.vr.& ibi Barto. Bal.& d. Bar.de Sali.
b Generalis.Quid in speciali procura.ibi vide gloss.& vide in l.de die.§.sed si tibi dedero,& in l.si pecuniam. §.si seruum & ibi Barto.ff.de condi.causa da.
c Suberat.quasi velit,quæstio idem hic,vbi legatarius habebat causam iustam se intromittendi, & potest exemplificari per c.significauit,infra tit.1.
d Primo.Minor enim non confirmat factum maioris.& vide ibi gloss.super ver.confirmet,& hoc glo.fi.& vide Bal.in l.si frater.C.de fideicom.
e Re iudicata.Vide Bar.in l.a diuo Pio.§.sententiam, ff.de re iudi.& in spe.de.senten.execu.§.videtur,versi.quid si iudex Perusinus.
f Cui.Et ibi opin.gloss.& Hostien.tenet Ioan.Andre. cum limitatione proxi.notata.

SVMMARIVM.

1 *Legatus etiam de latere quædam non potest, & quę,& nu.3.*
2 *Motum animi etiam iustum temperare debet iudex.*
Motus proprius quę excludat,eod.nume.ad voces, motu proprio.
4 *Additio gloss.*
Pœnam quando possit iudex remittere,ibid.

CAPVT III.

1 NIsi specialis. Casus. Legatus† etiam de latere ex generali legatione trãsferre non potest episcopos, vel vnam ecclesiam cathedralẽ alteri subijcere, vel in primatiam erigere, vel duos episcopatus vnire,vel vnum diuidere: excõmunicatos tamẽ pro iniectione manuum in clericos potest absoluere.hoc dicit cum sequenti,& hu
2 ius pars de vsu palij,nisi specialis [*Iustum*] ergo† ẽt iustum animi motum temperare debet iudex. ff. de offi.præsi.illicitas.C.de fal.vbi,Hosti.vide quod dixi, supra de vsu palij super rubrica generali prolege seruanda 8.distin.consuetudo. supra de transla.quanto,Hostien. [*Motu proprio*] excludit papalem commissionem, non alterius instigationem, vel petitionem,sicut,infra de præben.si motu proprio,libro sexto [*Episcopum*] ergo erat consecratus sed idem, si fuisset solum confirmatus, supra de
3 translat.capitu.1.& 2. [*De facto*] de iure† non potuit impediente vinculo prioris ecclesiæ, quod solus papa dissoluit,de transla. capitu.2. ¶ In† glo.1.
4 [*ibi,pœnam*] hoc verum de pœna, quam posset im-
a bursare, [a] vel cum ex arbitrio suo pendet sine grani detrimento aduersarii,ad hoc, supra titu.j.consuluit,secundum Hosti vnde dicebat Inn.quod si alio agẽte qs cõdemnatus erat, sine ipsius consensu pœna remitti non poterat, si pecuniariter eius intererat.vel secundum eum, ex quo lata est sentẽtia,non potest amore pœna remitti.2.quæstio.3.§. notandum.dicit etiam Innocen.quosdam dicere, inter quos est Tho.secunda secundæ. quæstio.60. articulo vlti.iudicem pœnam remittere non posse,vbi agens prosequitur suam iniuriam. Sed alij contra secundum eum.remittit etiam Hostien.de re iudicata.cum æterni, libro sexto & in fine vlti. gloss. Ioan.

ADDITIO.

a ¶Imbursare.Iudex ecclesiasticus pœnam pecuniariam imbursare non debet,vide,infra titu.1.irrefragabili,per Io.And.in gloss.argu.quod,& eo.titu.dilectus,in gloss.1.iustitiæ,& de pœnis,licet.

SVMMARIVM.

1 *Excusatio legati de translatione, & alijs, quibus arguebatur.*
Excommunicatos potest absoluere legatus, quorum absolutio spectabat ad papam,ibid.
2 *Sicilia est de patrimonio ecclesiæ.*
3 *Absolutio excommunicatorũ ob iniectionem manus in clericos est de reseruatis papæ.*
Approbatio ecclesiæ Romanæ sufficit pro iure,ibid.
4 *Legatus habet ordinariam in omnibus causis ciuilibus, & criminalibus prouinciæ suæ,& quæ possit alia.*
Ordinarij inferiores legato canonem latæ sententiæ ferre possunt,& indulgentias dare,ibid.ver.& cum inferio.
5 *Permisso vno prohibitorum non videntur reliqua permissa.*
6 *Epilogus glossarum.*
Casus papæ reseruati qui,& quot, remiss.& numero 10.11. & 12.
7 *Suffragium glossarum.*
Imperij quasi meri quæ sunt, generali mandato non transferuntur.
Pro liberam concessam filio quæ non concessa dicantur,ad uer. alienare.
8 *Additio glosarum.*
Episcopos omnes an papa posset deponere,ibid.
Concilium prouinciale legatus,& qui alij congregare possint, ibidem.
De conciliorum varietate,ibid.remiss.
10 *Ad legatum appellatur omisso medio.*
Legato quæ non liceant,ibid.& nu.11.& 12.
12 *Exempti non subsunt legato apostolico,nisi ei subijciantur specialiter.*

CAPVT IIII.

VOd translationem. Pars supra de tempo.odi.quod translationem, secundum Hosti. secundum quem legatus, de quo supra capitul.
1 proxi.recepta† illa littera, se excusabat, dicens, quod credebat id posse eo, quod vices papæ gerebat,sicut etiam absoluere poterat excommunicatos, quorum absolutio spectabat ad papam [*Sicilię*]
2 quæ† est de patrimonio. de hoc, infra de præsum.mandata [*Insignum*] sup.Hostien. excellentioris prærogatiuæ [*&si*] pro quamuis [*Absolutio*]
3 quæ† est de reseruatis.17.quæstio.4.si quis suaden te [*Videantur*] & ita est [*Licere*] quod dic, vt infra eodem,excommunicatis. dicit Innocen. hoc licere:quia id de facto Romana curia approbat,quod sufficit in hoc pro iure. ff.de legi. de quibus, de adoptionibus,emancipari.ff.de iurisdict.om.iudi.
a est receptum,supra de constitu.ex litteris. [a] proba
4 bat etiam hoc Innocen.quod† legatus habet ordinariam, quod patet, infra eodem,capitu.1.libro sexto,per quod dicit omnes causas prouinciæ suæ ciuiles,& criminales ad ipsum deferri. supra capitu.1.& cum inferiores ordinarij possint ferre canonem latæ sententiæ, de senten. excommunica. a nobis,& indulgentias dare.infra, de pœn.& remiss.nostro,fortius hoc poterit legatus, qui maior est poterit etiam dispensare.infra de transa. capit. vlti.

vlti.secundum Innocen.qui etiam hoc not. quod dicam.infra capitu.fin.super.1.gloss. [*An existimas*]
5 modus† arguendi,quod vno ex prohibitis permisso nõ vñr pmissa reliqua [*vt illam*] Messanensem [*Isti*] Panormitanæ[*tibi*] Messanensi [*An putas*] certe putare nõ debes [*Eadem causa*]scilicet quia vices
6 nostras geris.¶ Prima† gl.ponit.18.casus reseruatos,finis addit.19.& coadiuuat per q̃dã iura, qđ ista transire non debeant. Demum quærit,argumen. pro & contra. ponit opin. Ioan. & soluit. ¶In 1.
7 † gloss. [*ibi,Imperium*] merum imperium est habere gladii potestatem ad animaduertendum in facinorosos [*& ibi, Alienare*] in fraudem creditorum. & hoc vult.l.si pater. vel donandi causa pacisci.& hoc vult.§.vlti.l.contra iur. [*& ibi, Filijsfami.*] vide de electione,cum nobis, super vlti.gloss. [*& ibi,Permissione*] administrandi peculij [*& ibi,maiora*] vt defensio suspecti tutoris, vt l.Pomponius. & transactio,vt l.mandato [*& ibi,Iubere cauere*] vide de foro competen.si quis contra,super glo.Hoc ideo [*& ibi,Nec quicquam*] vbi dicitur, quod si fiscalis est pecunia,quæ procuratorem principis respi-
8 cit,melius facit proconsul,si abstinet. ¶In† gloss. [*in princip.ibi,quædam*] de his aliqua not.12.distinct. præceptis [*& ibi,Fidei*] contra.80.distinctio. capit. 2.dic vt ibi [*& ibi,Depositiones episcoporum*] no.Ioan.
9 9.quæstio.3.principalem, quod† papa omnes episcopos non posse deponere: quia hoc esset mutare generalem statum ecclesiæ [*& ibi,Generalis*] prouinciale vero legatus congregare potest, cum & minores possint.infra de accu.sicut,licet Ioan.no. contrarium.3.distinctio.§.porro. & de hoc in spec.tit.2.§.supereſt.3.colum.ver.sed nunquid legatus. & de varietate conciliorum. 17.distinctio.in summa [*& ibi, Solum*] non credo, quod intendat excludere legatum,ne cõtradicat sibi in eo, quod no.supra capitu.1.Guil.in spec.eodem titu. §.supereſt, ver.illud autem, & de appella.§.nunc tra-
10 ctemus,ver.& nunquid idem est,fatetur,quod† de consue.illa opi.approbatur,quod ad legatum appelletur omisso medio, & hoc tenet Bar. Brix. 2. quæstio.6.capitu.3.sed Ioan.ibi, & hic contra.nec superfluit hic per id, quod dixi.supra capitu.1.super 1.gloss.quia ibi de aditione per querelam [*& ibi,a papa*] adde casum in cle.de re do.quia contingit,post princip.& hic poni debuisset additio, quæ est in fin.Item non dispensat in matrimonio,argumen.supra de transac.inter,ver.cum ergo, Vinc. & infra de consangui.quod dilectio,& de transac. capitu,vlti.vide quod ibi dicam in gloss. in pœnis, & hic in text.allegat Innocen. decre.illam ad contrarium.vide etiam quæstionem, quam posui super regula,indultum,de regu.iur.libro sexto,& ibi
11 ista omnia & multos† tales casus.f.89.not. Gui.in spec.eodem tit.§.nunc ostendendum. vide quod ibi scripsi,vbi addo duos casus antiquos,& 20.noui iur.f.sexti,& Cle.vltra absolutiones excommunicatorum reseruatas notatas, de senten.excommu.eos qui,libro sexto, & in Cle.eodem titu.c.1. & Hostien.61.in summa huius. titu.§.quid pertib net, ver.illud quidem [b] [*& ibi,Qui peculij*] & infra de officio vica.capitu.vlt.libro sexto [*& ibi,de exemptis*] de hoc per Hostien.in summa, eodem titul. §.qui pertinet, in princip.& per Guil.in spec.eodem titu.§.supereſt,versic.sed nunquid legatus potest suum officium, & recitat Hosti.in præ.§.quo-
12 modo† dominus Grego.9.archiepiscopo Vienen. specialiter concessit,cum mitteret eum in legationem,potestatem super exemptos,innuens per id, quod alias non habuisset illam [*& ibi, legatorum de latere*] ad hoc, infra de verborum significatione, capitul.primo.1.respon. libro sexto, & eodem libro,de electio.si abbatem.

ADDITIONES.

a Litteris.Et patientia papæ tribuit ius,vide tex.& ibi glo.in cpe.de sup.negli.præla.
b Quidem. Et an legatus possit vnire ecclesiam episcopali mẽsæ.videtur quod sic,quia id potest episcopus.in contrarium facit,quod not.Ioan.And.infra de confir.vti. vel inuti.c.fi. in glo.dicit Hostien.& vide in decisio.Rotę conclusione 66. & in spec.de legato.§.nunc ostendendum, versicu.quinto, & ibi Ioan.And.cum autem soli imperatori reseruatur, vide per doc.maxime per Bal.in l.1.C.de iure au.anu.

SVMMARIVM.

1 *Per relationem causæ ad papam desinit legatus esse iudex.*
2 *Dissentire canonici solent,nec est reprehensibile.*
3 *Paternitas quotuplex sit,remiss.*
4 *Nunciorum directio ad papam non obest, si re integra reuocentur.*
Res integra dicitur antequam præsentatio sit papę porrecta, ibidem.
5 *A contrario sensu argumenti vsus,& validitas.*
6 *Epilogus,suffragium glossarum.*
Cognitio iudicis cessat per negocij translationem ad superiorem,& nu.7.
7 *Additio gloss.*

CAPVT V.

1 ICet. Casus. Ex quo† legatus retulit causam ad papam,illius causæ desinit esse iudex, & primo recitat factum electionis,& processus legati.2.super processu diffi-
2 nit ibi, de consilio [*Dissensissent*] qđ non† est nouum,nec reprehensibile. 8.quæstio.1. nec nouum.8.quæstio.1.nec nouum. 63.distinctio.
3 nosce [*G.fratrem*]de multiplici† fraternitate scripsi, de reg.Io.Iste autem fuit frater carnalis Abbatis, vel forsan ipsius monacus [*Præcepit*] confirmare poterat,de elec.si abbates,libro sexto [*Iam directis*]
4 nec† re integra de consensu partium reuocatis,
a quod fieri potest,vt dicam,de appella.intimasti, [a] & de hoc in specu.de reli.in fin.& putat Hostien. rem integram,antequam presentatio sit papę porrecta,de postu.bonæ.2.versicu.nec nocebat [*Postquam*] ergo† a contrario,si non fuisset translatum,
5 secunda examinatio tenuisset. infra de probatio. causam matrimonij.§.fi.Hostien. [*Et inanem*] propter tres causas,relationem,missionem nuncij, &
6 reiteratam inquisitionem,Goffred. ¶Gloss.2.† obijcit,& soluit. ¶In 1.glo. [*ibi,ex illo*] a tempore,quo iudex se promisit consultaturũ, vel relaturum,ad nil aliud procedit,nisi vt referat. ¶In gloss.2. [*ibi,licet,in fine*] vide de accu.de his,super.j.gloss. ¶In gl. vlti. [*ibi.l.vlt.*] vide de iudi.at si clerici, super glo.
7 2.¶In† gloss.1. [*ibi,relationem*] gl.Ioan.& idem not. in præallega.capitu.nomen. ¶In gloss.2. [*ibi,quod non credo*] secundum Tan.& Vincen. [*& ibi, Desiderat*] hic soluit contraria ad decre, constitutus,dic
b vt [b] ibi not.

ADDITIONES.

a ¶Intimasti.Ibi vide Io.And.in gloss. partibus instantibus,& ibi vide, an reuocatio fieri possit partibus inuitis, & vide in decisio.Rotæ,conclusione 389.
b Dic vt.In glo.Sed qualiter,& super illa Io.Andr.& vide quia probat iste text.quod id,quod fit a iudice, cuius iurisdictio est suspensa,dicitur a non suo iudice fieri ibi, a non suo iudice &c. & istud hic gloss. 2.relatio.n.suspendit,non extinguit iurisdictio. prout no.Io.And.in prælleg.c.intimasti,in glo. partibus instantibus,quod facit ad multa.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Legatus de latere confert beneficium uacans quod spectat ad eccleſiæ præſentationem.*
2 *Conſilium ſumitur pro conſenſu.*
Si quando,ſi aliquando,ibid.
3 *Epilogus,ſuffragium gloſſa.*
Principis omnia eſſe intelliguntur.
5 *Additio.*
Præſentatus ad rem, & actionem perſonalem contra epiſcopum,prouiſus habet ius in re,ibid.
6 *Patronus eccleſiæ cur minus ius habere quam prælatus dicatur.*
7 *Beneficium,ſi papa ſcribit,ut cui conferatur,an includatur eccleſia,in qua laicus obtinet ius patronatus.*

CAPVT VI.

1 Dilectus. Caſus. Legatus† de latere cõfert beneficiũ vacans ad præſentationem eccleſiæ. Communis diuiſio. ſecũda ibi, cum igitur [*Eidem*] canonico,& ſi habere poteſt quis canoniã, & eccleſiam: ſed hic factum narratur,ſecundum Hoſt. [*Pertinebat*] ratione archidiaconatus [*Inconſulto*]
2 ſumitur † conſilium pro conſenſu.ſic.ſupra titu.j.
a venerabili. plus probat per regulam, [a] ſi vinco vincentem te,&c.24.quæſtio.1.rogamus, ff.de diuer. & temp.l.vlti. [*In conceſsione*] quando. ſ.ad prælatum ſpectat collatio in totum. vel.i.inſtitutione, quando ad alium ſpectat præſentatio, & vacet, ad id,quod not.ſupra de officio archidia. cum ſatis,& capitu.ad hæc, Hoſtien. [*Patronus*] Boa.intelligit hoc in diuerſis eccleſijs: alias plus recognoſcam beneficium a patrono,vel electore, quã
3 a confirmatore [*Si quando*] i.aliquando.¶ †Glo.2. exponit litteram, & ponit opinionem Io.& Lau. quam reprobat.¶ Gloſſ.penul. opponit, & ponit
4 opin.Ioan.& ſoluit diſtinguendo. ¶ †In gloſſ.pen. [*ibi,bene a Zenone*] omnia principis eſſe intelligun
5 tur.¶ In†glo.2. [*ibi,mutare*] accumulando [*& ibi, non acquiritur*] credo,quod intellexerunt de iure in re,non ad rem;vnde dicebat Innocen. quod prouiſus habet ius in re: præſentatus vero habet ius ad rem, & perſonalem actionem contra epiſco-
b pum[b] [*Et in fine*] vel dicitur†plus eo reſpectu, quo
6 ius prælati dependet a iure communi, ius vero patroni a gratia. infra de iure patrona. capitu.3.vel plus,quia alteri ex præſentatis per laicum gratificare poteſt,vt infra de iure patro.cum autem. vel plus.i.ſuperius:quia ſubeſt laicus prælato quo ad examinationem cauſæ huius,infra de iudic.quanto,& deuolutionem, de qua ſupra in gloſſ.ſecundum Hoſtien. ¶ In gloſſ.3. [*ibi , non ſubſit*] dicit hic & in decre.cum dilectus Hoſtien.ſe vidiſſe & legiſſe literam papalem directam prælatis Angliæ, in
7 qua continebatur,quod†quando papa ſcribit pro aliquo beneficiando,non eſt ſuæ intẽtionis, quod ei conferatur eccleſia,in qua laicus obtinet ius patronatus. contrarium tamen huius arguendo di-
c cebat Vincen.infra de præben.dilectus[c].3.[*& ibi, Similes*] vt Piſanus, Vincen. [*Et in fine*] dic vt infra eodem,capitu.1.libro ſexto.¶ In gloſſ.vlti. [*in fine*] ſupra,de ſupp.ne. præla.c.2.in fin.infra de iure patro.cum propter.

b ¶Epiſcopum. Et inter ius in re, & ad rem eſt magna differẽtia,& facit ad materiam capitu.ſi is,cui,de præben.libro ſexto,& qua actione quiſque iſtorum agat, vide Ioan.And.in c.1.de conceſſi.præben.in prin.
c ¶Dilectus. Vide ibi.Ioan.And.& vide Guliel.in ſpec.de legato.§.nunc.tractemus,verſi.ſed nunquid,& de actio.& peti. §.ſuper actionibus , & vide etiam de præben. capitu.2.libro ſexto,& de iure patro.cum dilectus.

SVMMARIVM.

1 *Legatus , in quacunque parte legationis exiſtat, iuriſdictionem ſuam exequitur , & quando prouinciam exiuit vel, extra eam eſt,vel reuocatus eſt,quid facere poſſit , nu.8. cum ſequentibus.*
2 *Iuriſdictio prorogata nunquid expirat , reuocato legato , vel epiſcopo , in quem prorogata fuit , poſtquam ea vti cœpiſſent.*
3 *Viena,Biſantium ſunt extra regnum Franciæ.*
Lugdunenſis prouincia eſt in regno eodem,ibid.
4 *Prouinciæ appellatione continetur ciuitas metropolitana.*
5 *Legatus plurium prouinciarum facta vnius poteſt in alia expedire.*
6 *Epilogus,& ſuffragium gloſ.nu.7.*
Extra territorium ſeu diœceſim nihil agi a præſide , legato , uel ordinario poteſt,excipitur,& nu.8.
8 *Additio gloſarum.*
Reuerſurus in breui qui eſt,non videtur diuertiſſe.
9 *Legatus ſi reuocatus ſit,quod iuris de cauſis ab eo ceptis delegatus poteſt intra annum ſuam exequi ſententiam, ver.dicit Hoſtien.*
Exequi ſententiam legati poteſt ordinarius,& quando,& quo modo,ibid.ver.Dicit etiam Hoſti.
10 *In diœceſi aliena ius dicere quis poteſt , conſentiente diœceſano,& ſubditis ius dicere volentis.*
Perſonę commiſſio maior eſt , quam loci , ibidem uerſi. Item quod iudex.
11 *Capitul.ſi epiſcopus 11.quæſtio.3.quomodo debeat inducci.*
Abſentem excommunicare intra diœceſim ſuam aliud eſt , quam.
Abſentem a diœceſi ſua id facere , ibidem , verſicu. quia aliud.
13 *Denunciare excommunicatum quis poteſt extra prouinciam ſuam,& ratio.*

CAPVT VII.

1 Nouit. Caſus. Legatus† in quacunque parte legationis exiſtat,iuriſdictionem ſuam exequitur.& pars huius,de iudi.& de app. nouit. ad hanc ſententiam loquitur,ſupra de poſtu.capit.j.Et prima pars ponit regis querelam,cui ſecundo reſpondet ibi,Tuæ [*Suſpectus*] hæc pars expeditur.ſ. de appe. nouit [*Extra fines*] ſecunda ratio,quare dicebat nõ valere ſententiam: & hanc expedit infra [*Fuerat*] maxime in caſu ptæſenti, cum id non faceret tanquam legatus, ſed tanquam delegatus ex ſpeciali
2 mandato papæ [*Terminos*] quid ſi†non ſubditi de aliena prouincia iuriſdictionem legati ſuper queſtione,quam habebant, in ſe canonice prorogarunt:legatus tali iuriſdictione cępit vti, poſtea reuocatur,nunquid expirat talis iuriſdictio prorogata?& idem poteſt quæri de epiſcopo, cuius iuriſdictio prorogata eſt,poſtea ad aliam eccleſiam trãſlato: & videtur,quod duret, ex quo incepit antequam ordinaria finiretur. infra capitu. fina.cum ſi.maxime, quia potius videtur electa perſona, q̃ ſupereſt,quam iuriſdictio,quæ deficit, argumen. ſupra tit.j.c.vlti.§.is autem,infra de arbi. ex parte, &c.

ADDITIONES.

a ¶Regulam. De qua per Io.And.in c.auctoritate,de cõceſſio. præbend.libro ſexto , & per Cyn.in l.licet, C.de na.lib.quæ eſt authen.in iſto titu,& per Barto.in l.de acceſſionibus, ff. de diuer.& tem.præſc.& plenius in l.Claudius, ff.qui po.in pi.ha.

& c.cum a nobis.ff.de legatis.3.ſi quis concubinã. Sed cõtra,quia perempta ordinaria principalis vi detur perempta acceſſoria prorogata,argumen.ſ. de regu.iur.acceſſorium, cum ſuis concor. & pro hoc facit optime,ff.de publi.ſi ego.§.idem ait ędibus emptis,alias incipit,quod tamen.ff.de vſufru. ſi Titio,ad fin.pro & contra.eodem titulo. Item ſi fundi.§.hinc vicinis.ff.de verbo.obliga.inter ſtipulãtem.§.ſacram.ſo.dici poteſt, quod, ſi iuriſdictio dignitatis ſuppreſſo nomine legati, vel epiſcopi fuerit prorogata, expiret quantum ad eius perſonam,& tranſit ad ſucceſſorem, argu. infra titu.1. paſtoralis,cum concor.in prima parte, ſi nomen proprium fuerit expreſſum, videtur quod tunc ſequatur eum iuriſdictio prorogata,argumen.opti. ff.qui.mo.vſufru.amit.quid tamen. 1.reſpon.cum ſuis concor.niſi prælatus remotus fuiſſet propter crimen, vel aliam cauſam, quæ ipſum ad iudicandum reddat inhabilem.3.qnæſtio.7.iudicet,de reſcript.ſciſcitatus.hæc diſtinctio probatur,ſupra titu.j.quoniam,ſecundum Hoſtien. & de hoc in ſpecu.eodem titu.§.nunc dicamus,verſicu.ſed pone, quod non ſubditi, & de compe.iudi.adi.§.1.verſi. quid ſi duo Piſani,& ibi ſequitur,verſi.ſed quid in delegato.Idem in delegato reuocato,cuius iuriſdictio fuerat per partes ad repreſalias prorogata [*ęgreſſus*] allegatur hæc decre.& 11.quæſtione 1. ſi quiſquam.ad id,quod habes,infra de officio ordi.cum epiſcopus,libro ſexto.ad idem, eod.lib.de hære.vt officium.1.reſpon. [*Biſuntina*] quod dicit
3 †de Vienen.& Biſunti.proprie dicit,quod ſunt extra regnum Franciæ, videlicet in regno Vienen.& Arelaten.Lugdunenſis vero prouincia tota eſt in regno Franciæ,& magna pars diœceſa.& ſecundũ quoſdam aliqua pars ciuitatis, ſecundum Hoſti. & valet ſecundum eum hic notare ad id, quod ap
4 pellatione † prouinciæ continetur ciuitas metro-
a polita.de viu palij.c.1.ſ.de præben.quamuis, [a] lib.
5 6.Et not. ſecundum Inno.quod legatus † plurium prouinciarum facta vnius poteſt in alia expedire. Intpiciendi.n.ſunt limites legationis [*ſolicitudinem*] ſupra de vſu pal.ad honorem,in fi. [*Suſcepiſſe*] hic patet expreſſum,quòd legatus in pluribus prouinciis,facta vnius prouinciæ poteſt in alia exercere,
6 Innocen. ¶ Gloſſ.1.†not.obiicit,& ſoluit,& opponit.ponit ſubdẽs duo,quæ poſſunt extra diœceſim.
7 in fi.quærit,& ſoluit.¶ In 1.†gloſſ. [*ibi.l.3.ibi,præſes prouinciæ*] In ſuæ prouinciæ tantum homines habet imperium,& hoc,dum in prouincia eſt:nam, ſi exiuit,priuatus eſt [*& ibi. l.vlti.*] vide de ſenten. excommunicatio. a nobis . j.ſuper gloſſ.2. [*& ibi, Voluntariam*] & manumiſſiones filiorum, & ſeruorum, & adoptiones [*& ibi,De re iudi.l.2.*] quòd ex cauſa conceditur in tempore prorogando, & in arctando [*& ibi,Cum vnus §.pe.*] qui poſſidere iubetur,eo loco iuſſus videtur, cuius cura ad iubẽtem pertinet [*& ibi.l.vlti.*] præfectus vrbis extra vrbem iudicare iubet [*& ibi.l.3.*] vide. ſupra ea.gloſſ.¶ In
8 †gl.1. [*ibi,exiuit*] reuocatus,& animo non redeundi.ſecus enim ſecundum Hoſtien.ſi non reuocatus exeat.ff.de offic.præfec.vrb.l.fi.nec enim videtur diuertiſſe,qui in breui reuerſurus eſt, argum. ff.de diuor.l.3.Idem Archid.eodem titulo,præſen
b ti,[b] rationem reddens,quia etiam epreſſe legatio-
9 nem dimittere non poſſet. Sed † quid de cauſis a legato reuocato incęptis, ſed non diffinitis, vel diffinitis, ſed non mandatis executioni? dixit Innoc.quòd recurrendum eſt ad papam, vel alium legatum ſucceſſorem, argũ.ff.de iudi.mortuo iudice. C. de iudic. properandum. §.ſin autem in medio.dicit Hoſtien. quòd de delegato ſatis eſt expreſſum,de eo;qui mit.in poſſeſſio. cum veniſſent.de papa,infra titu.j.paſtoralis.§.præterea.ſed ſpecialis delegatus ſuam ſententiam exequitur infra annum. ſupra titul.1.quærenti. & idem dicunt quidam in legato, ſ.quamuis reuocatus ſit, poſſit vſque ad annum talia expedire, quod non placet Innocen.nec Guili.in ſpecul.eodem titulo. §.nunc dicamus , verſicu.ſed an legatus: quia ex quo reuocatus,nulla contentioſa iuriſdictio ratione legationis finitæ remanet penes ipſum,vt eſt dictum. dicit etiam Hoſtien.quòd ordinarius ſententiam legati, quæ non verteretur in dubium, poſſet executioni mandare,ſed & coram ipſo poſſet proponi actio iudicati,argumen. ſupra eodem capitulo ſecundo,infra titul.1.ſignificauit,de foro competen.poſtulaſti,ff.de re iudic.a diuo Pio [*& ibi,Ad hoc dicas*] Idem Goffred. [*& ibi, Diſponere*] ſaluo quod habes de epiſcopis expulſis a ſuis ſedibus in concilio Vienen.de foro compe. quamuis
10 [*& ibi,Epiſcopum*] vbi de hoc,quod intelligas† ſine conſenſu illius,cuius eſt diœceſa.vt ibi, & capitulis ibi proximis ſecundum Innocen. & Hoſtien. Si enim epiſcopus poteſt mihi concedere, vt ſubditos ſuos in diœceſi mea iudicem, quod dixit Hoſtien. nulli venire in dubium: hoc tamen, cum ſubditi conſentiunt, ne ſit contra,de officio ordina.cum epiſcopus,libro ſexto.Et hic, vide, quod ſcripſi in ſpecu.de cita.§.primo, verſic.Item quod iudex citat, quare non poterit concedere, quòd meos ſubditos in ſua diœceſi iudicem, cum maior ſit commiſſio perſonæ, quam loci. duodecima,quæſtione prima,præcipimus. ff.de ædil.edic. ædiles. & qui poteſt maius &c.Item poteſt mihi concedere, quòd in ſua diœceſi ſuos ſubditos iudicem.nona,quæſtione ſecunda, & tertia, per totum. ergo,quòd meos in ſua: quia qui poteſt totum,& partem, ſupra titu.proxi.paſtoralis. §.primo,ff.de rei vendi.quæ de tota. Item cum poſſit hanc poteſtatem dare priuato, quem facit officialem,de inſtitu.capitulo tertio, de foro competen. & de appellatio.Romana, libro ſexto, quare non poterit hanc poteſtatem dare epiſcopo venienti ad diœceſim ſuam: ratio non apparet. & adde quod not.ſupra titu.primo,P.& G.& de vſu palij, ex tuarum,in fin.& ſecundum hoc intellige,quod not.in ſumma,eodem titulo,§.& in quo loco,Hoſtien. [*& ibi,Nec abſoluere*] dixit Innocen. quod ſi recognoſcet ſe erraſſe, abſoluet ſine cauſæ cognitione propter periculum excommunicationis. infra de ſenten.excommu.ſacro.§.ſi vero, de hoc in ſpecu.eodem titulo. §.nunc dicamus. verſi.quid
11 ſi legatus [*& ibi,Si epiſcopus*] forte†non probat, ad quod inducitur,niſi per hunc modum: quia iubet pendente cognitione de iniuſta excommunicatione excommunicatum vitare. nec valet,quod de Paulo ſequitur: quia aliud eſt,epiſcopum intra
c diœceſim ſuam excommunicare abſentem[c],& aliud eum abſentem hoc facere, cum extra territorium &c. de conſti. capitul.2.libro ſexto [*& ibi. §.vlti.*] hoc poſſet ſuſtineri in notorijs, quæ non requirunt examinationem cauſæ, de iureiu.ad noſtram,de fil.presby.quoniam, ſecundum Hoſti.& de hoc in ſpecu.titu.2.§.nunc dicamus, verſi.ſed nunquid poteſt [*& ibi, Aliquando*] per hanc.l.& l.
12 ibi præcedentem dicebamus†olim legatum antequam ingrederetur prouinciam, iuriſdictionem demandare non poſſe, niſi haberet neceſſariam moram. Hodie vero poteſt,reſeruata ſibi ſententia,in authen.col.9.de colla.§.qui vero, præter vlmum ſupplicium,& membri abſciſſionem, vt ibi dicitur, Ioan. Philip. [*& ibi , Non poſſet*] Hoſtien. contra,cum ei ſit obediendum,allega. not.de tempo.ordina.ad aures: & quod dixi poſt eum de no-

torijs.ſupra eodem,glo.ſecundum eos,qui dicunt quòd non poteſt,parata eſt via, quod delegent alteri coerctionem illius [*& ibi,Beneficia*] Idem Inno
d cen. d allega.de appell.qua fronte, & hoc teneas, ſaluo quod habes, de præben.ſtatutum, in fin.libro ſexto,& quod ibi,not. [*& ibi, eſt dicendum*] ſecundum Vincen.& Tan. [*Et in fin.*] Idem Goffre.
13 dixit† tamen, quod ſi in prouincia exiſtens excommunicauit, egreſſus poteſt denunciare, cum per id amplius non ligetur,de appe.paſtoralis,& quia denunciãs non pronunciat,ſed declarat, & poteſt fieri in tempore,& poſt tempus. ff.de teſta. hæredes, in fin.de teſti.cog.præterea.Idem Ia.& Hoſt.

5 *ne*] Dixit hic Hoſtien.quòd† præſente maiore poteſtas minoris reuerentialis, & inſignialis deponitur,& ſic intellige.c.denique, cum ſuis concor.facit de priuil.vt apoſtolicæ, lib.6.contentioſa vero non deponitur,vt in contrarijs, niſi vbi de quadã parilitate agitur,quæ a ſuperiore duobus, vni habenti ſpecialem prærogatiuam reuerentiæ, & alij non habenti conceditur,& tunc ſtatur diſpoſitioni maioris,vt hic vides: & huius diſpoſitionis poteſt eſſe duplex ratio,prærogatiua ſcilicet reuerentiæ,vt dicit gloſſ.& ne in vno corpore ſint duo capita quaſi monſtrum. infra titulo primo, quoniã ſecundum eum.

ADDITIONES.

a ¶Quamuis.Ibi vide Ioan.Andre. & quid ſi ſcribatur de beneficio patriarchatus, an metropolitana veniat, ibi per ipſum, & vide per ipſum in ſpecu. de ac. & peti. §. ſuper petitionibus,verſiculo,in literis quoque.

b ¶Præſenti.Et idem hoc Innocen. vt ibi dicit Ioan. Ande.& Guliel.in ſpec.eodem tit.§.finitur circa principium, & ibi in ver.2.vide, an vocatus legatus a papa poſſit ad prouinciã ſine papæ licentia redire.

c ¶Abſentem.Paulus excommunicauit abſentem,non tamen dicitur ibi,quod extra locum ſuæ iuriſdictionis fuerit, quia non erant diſtinctæ diœceſes.13.q.1.c.i. vide tamen 99.diſtinctio.c.i.

d Idem Inno.An extra prouinciam beneficium conferre poſſit habes nota.etiam. infra de conceſſio. præbend.poſt electionem,& faciunt nota.eodem titu.quia diuerſitatem. vbi dicit,imo dum redibat, conferre poſſet, licet tempus illud non computetur,& ad hoc gloſſ.in c.ſtatutum, de præb.lib. 6.Archi.

SVMMARIVM.

1 *Legato de latere præſente,minor legatus executionem ſui officij dimittit.*
2 *Legato ſecundo dato non reuocatur primus, & aſſimilatur tutori.*
Tutore ſecundo dato non reuocatur primus,ibid.
3 *Epilogus,ſuffragium,Additio gloſſarum.nu.4.*
Iuriſdictionem quis habet quandoque,quam non poteſt exercere, & quando,ibid.nu.4.
5 *Maiore preſente poteſtas minoris,& quę deponatur.*
Cap.denique,21.diſtin.cum ſuis concordan.intellectus. ibidem.
Par pari quando cædat,ibid.ver.niſi vbi.

CAPVT VIII.

1 VOlentes. Caſus. Præſente† legato de latere, minor legatus executionem officii ſui dimittit.Abb.ſummabat de legato prætextu eccleſiæ a [*Committendum*] an fuerit commiſſio perſonalis,vel realis,non apparet,& vide quod dixi de vſu pal.ex
2 tuarum [*Contigerit*] facit hæc decret.ad id, quod not.Ioan.25.quæſtio.2.capitul.3.ſ.quòd dato† ſe-
b cundo legato,non reuocatur primus,ſicut b & in tutoribus.C.de te.tu.l.2.& de hoc in ſpecu.tit.2.§. finitur, ad fin. [*Omnino*] i.quo ad iuriſdictionem voluntariam,& contentioſam,Pet.& Egi. [*Dimittas*] 20.quæſtio. not.hic Vincen.quas vide ad literam in ſpecu.tit.2.§.ſupereſt,verſi.illud etiam no.
3 vſque ad fin.§.¶Gloſſ.† 1.ſignat contrarium. ¶In 1.gloſſ. [*ibi.l.vlti.*] vide hanc & ſequen.in præalle.
4 c.antiqua,ſuper pe.gloſſ. ¶In † gloſſ.1. [*ibi, reſumit illud*] ſimile.C.de cur.fur.l.pen.& not.quod habet quis iuriſdictionem,quam tamen non poteſt exercere.ſic.ſ.de reſcriptis,paſtoralis, in fin.Hoſti. [*& ibi,Ecce*] ibi dicitur,quod presbyter præſente epiſcopo benedicit,quod intellige, vt ibi no. [*& in fi-*

ADDITIONES.

a Eccleſiæ.Quaſi velit hunc patriarcham eſſe legatum natum quod necubi conſtat,& vide gloſſ.fin.ſupra eodem, dilectus quę aliquos nominat,& hunc non exprimit,nec etiam addit illum Io.And.

b Primus,ſicut.De curatore dato poſt primum an illum reuocet, vide in l.cum ſemel.ff.de tutel.per Bar.

SVMMARIVM.

1 *Conuerſi,& moniales eccleſiaſticæ perſonæ ſunt.*
2 *Legatis,qui de latere non mittuntur,qualiter legatio committatur.*
Legatus non poteſt abſoluere competat hæc conſtitutio etiam de conſenſu ordinarij,ibid.& quos non poſſit, uel poſſit abſoluere,nu.3.& 6.10.11.
4 *Scholarem,qui in partibus ſuis clericum percuſſit, epiſcopus Bononien.etiam eo caſu,quo eius epiſcopus poſſet,non poteſt abſoluere.*
Religioſum ſtudentem alibi in legibus epiſcopus ſuus non poſſet abſoluere,ibid.
5 *Legati nati,vel creati qui eſſe dicantur,qui etiam non poſſunt injicientem manus violentas abſoluere,etiam ſubditum.*
7 *Abſoluendi manuum violentarum iniectores priuilegium ab apoſtolica tantum ſede conceditur.*
Legatorum poteſtas ex forma priuilegiorum conceſſorum diſcernetur,ibid.inter miſſos a latere, & de latere non eſt differentia,nu.12.
8 *Epilogus,ſuffragium,& additio,gloſſarum, & numero 11. & 12.*
Iniectionem manuum violentarum enormem ſemper ſibi papa reſeruat,quantumcunque ſuper hoc aliquem priuilegio decoret,ibid.

CAPVT IX.

1 XCommunicatis. Sequitur, & ponit duo dicta: ſecundum ibi ,'& qui.a quibus poſtea excipit, ibi, Niſi [*Iniectione*] in clericos, vel †eccleſiaſticas perſonas, vt conuerſos,vel moniales, de ſenten.excommunicatio. & capitu.de monialibus,Hoſtien. [*Legati*] hic incipe
2 conſtructum [*non mittuntur*] ſed† alias ſibi ad tempus,& perſonaliter committitur legatio,vt in glo. [*Extra prouinciam*] videtur, quod de conſenſu ordinarij,cuius eſt prouincia, vel diœceſis hoc facere poſſet: quia tunc ibi neceſſariam iuriſdictionem exercet,vt dixi ſupra eodem,nouit. Dicit Hoſti.q̃ rationabile videtur hoc de ſuis ſubditis.dicit tñ,q̃ cum hoc ſit priuilegium a papa conceſſum,& ſic limitatum, non audet hanc interpretationem facere,argu.de vſu pal.c.2.de priuile.ſane,de ſenten.
a exc.inter.ſit ergo ꝓtentus terminis ſuis, de ſepul. a c.1.& adde, quod ſtatim dicam poſt Vincen. [*Sibi commiſſam*] tolle,quod eſt .j.beneficium abſolutionis &c.Sed Vinc.intellexit,q̃ hic ꝓhibeaf legatis

tis abſoluere, cum ſunt extra prouinciam. Aliun
3 de venientes quaſi exiſtentes † extra prouinciam ſuos prouinciales poſſint abſoluere, cum hoc hic non prohibeatur, & ſic vult ipſe hic coniungere litteram, ſi huius &c. quæ lectura non videtur amica litteræ, & alii contra, quod ap-
b probat conſuetudo. b dicit etiam, quòd ſi extranei venientes ad prouinciam, ex quo ibi ſunt incidunt in ſententiam,poſſunt abſolui per legatũ non de latere.6.quæſtione tertia, placuit,quod verum credo. imo tenet hic Hoſtien. quòd ſubditum, qui deliquit extra prouinciam, talis legatus
c etiam exiſtens in prouincia non poſſit c abſoluere,allegat.de ſenten.excommunicatio. officij, de rap.capitulo primo, & remittit ad ſummam, eodem titulo,§.& in quo loco,ver.illud quoque. de hoc in ſpecu.de lega.§.nunc dicamus, verſic.illud etiam,vbi ponitur etiam contraria opinio per capitulũ primũ,16.quæſtione prima, & ea, quæ ibi not. [*vel ibidem*] ſ.in ſua prouincia exiſtens [*Illuc*] ad prouinciam ſibi commiſſam [*Aliunde*] not.
4 Abb.per hoc † epiſcopum Bonon. abſoluere non poſſe ſcholarem, qui in partibus ſuis percuſſit clericum, etiam eo caſu, quo ſuus epiſcopus poſſit abſoluere.Item e conuerſo religioſum hic ſtudentem in legibus ſuus epiſcopus non abſoluet,& adde quod.ſupra dixi.& in hoc vltimo Hoſtien.contra,ne cleri.vel mo.capitulo fin. [*vendicant*] ſicut
5 † Cantuarien. Eboracen. Remen. & Piſanus, de quo vide quod dicam poſt Vincen.infra de priuil. quia intentionis,ad finem magnę gloſſ.& his ſimiles. & hos Hoſtien.vocat natos, vel creatos [*etiam ſubditis*] multo minus non ſubditis.q.d.nullos abſoluunt [*quamuis in ſua*] multo minus in aliena.q. d.nullo loco poſſunt. Hoſtien. [*Non poſſunt*] quia cum localis eſt legatio,perderent ibi clerici priuilegium clericale, ſi percuſſores ſui nunquam de partibus illis mittentur ad curiam, ſecũdum Vin-
6 cen.qui etiam per hoc† arguit, quod legati prædicta ratione non debeant abſoluere eos, qui poſt ingreſſum ſuum inciderunt in canonem: tenet tñ contrarinm, cum illa legatio ſit temporalis [*Illis, & iſtis*] ſcilicet miſſis,creatis, vel natis [*A ſede apoſtolica*] alius † ergo non poteſt [*Concedat*] poteſtas
7 ergo talium diſcernetur ex forma priuilegiorum
8 conceſſorum,de priuile.porro. ¶Gloſſ.prima† arguit a contrario. ¶Gloſſ.ſecunda tractat de tripli ci genere legatorum,ſecundo quærit, arguit pro
9 & contra, & ſoluit.in fin.ſubditius nouum. ¶† In gloſſ.ſecunda [*ibi.l.vlt.*] vide de ſenten.excommunicatio.a nobis. j.ſuper gloſſ.ſecunda [*& ibi.l.3.*] vide ſupra eodem,nouit,ſuper j.gloſſ. [*& ibi, quiſquis canon*] in §.pro.alleg. ¶In prima † gloſſ. [*ibi,iniectione*] non enormi ſecundum Hoſtien. qui hic
10 not.legatos etiam de latere abſoluere non poſſe ex generali legatione excommunicatos pro enormi,dicens patere, de ſenten. excommnnicatio.ſi vero.j.reſpon.& capitul. peruenit, & capitul.cum illorum.§.primo,& ſecundo,& capitul. relatum, prope finem, & capit.canonica.quòd quantumcunque papa aliquem ſuper hoc priuilegiet, ſem per ad manus ſuas retinet hãc enormẽ.vide quod dicam, de ſenten.excommunicatio. ad eminentiam,in vlti.gloſſ. ¶In gloſſ.ſecunda [*ibi, abſoluere poſſunt*] not.Ioan.94.diſtinctione, capitulo ſecun-
11 do,quòd capiens † legatum ab eo poteſt abſolui; quod intelligas,ſaluo eo,quod habes,de pę.felicis libro ſexto,& eodem titul.ſi quis ſuadente, in cle. & de hoc in ſpec.titu.2,§.nunc dicamus, verſi.ſed
12 quæritur, vtrum [*& ibi,Cardinales*] dixit Vincen. ſupra capitulo proxi.quod † cardinales ſunt legati de latere,& miſſi de latere. alii mittuntur a latere, & non ſunt de latere, ſicut ſi Mediolanen. vel Rauennas mittatur in Hiſpaniam, ſicut alia ſunt ſepulchra familiaria.ſcilicet ad opus teſtatoris, & familiæ ſuæ: alia hæreditaria. ſcilicet ad opus hæredum, ff. de reli.& ſump.fu.familiaria. hæc diſtinctio reprobatur, de ſenten. excommunicatio.ad eminentiam [*& ibi, Cardinales tantum*] Idem hic Innocen.& vt dicit Hoſtien. ſic tenet curia. Idem Guil.in ſpecu. de legato. §.ſequitur, & Bonag.ſupra capitul.proxi. [*& ibi, Aliena*] quid ſi ſibi reſiſtat læſus? vide in ſpec.eodem titul.§.nunc dicamus,verſi.quid ſi læſus [*& in fin.*] eodem titu. libro ſexto.

ADDITIONES.

a ¶Sepultu.Pro hoc,quia iſta facultas datur legatis in priuilegium, quod non competit epiſcopis regulariter, & ſic conſenſus epiſcopi nihil præſtat,& pro iſto dicto vide gloſſ.magnam in clemen.1.de iure patro.

b ¶Conſuetu. Pro opin.Vincen.facit, quia talis abſolutio eſt voluntariæ iuriſdictionis, & illam habet a principe,& ſic illam poteſt exercere extra territorium.lege ſecunda.ff.de officio proconſul.et ibi vide Barto.in contrarium facit quia imo requirit abſolutionem circa cognitionem,vt not.ſupra eodem,nouit,in gloſſ.et ſuper illa illa Io.And.

c ¶Poſſit.Si intelligis quo ad forum pœnitentiale,obſtat gloſſ. c.fin.16.q.1.ſi quo ad forum iudiciale,obſtat c.poſtulaſti,cũ ſua materia,de foro compe.

SVMMARIVM.

1 *Legati ſtatutum,finita legatione durat:quę legati facere poſſunt,& an non vocatis prælatis,& populo prouincię, nu.2.quę tamen legibus generalibus non obſiſtant, ibid.in homine tantum ſuę prouincię, nu.3. periculoſa ſunt, & ratio,numero 4.*
Papę cõſtitutio omnes aſtringit,cuius eſt prouincia tota Chriſtianitas,quamuis habeat & ſpecialem,nu.eod.
5 *Egreſſio legati inſpicitur,quando ſit non animo redeundi.*
6 *Delegatorum legati poteſtas, ſi citatio præceſſit, vel equipollens,non expirat.*
Citationis commiſſio tamen an ſufficiat ad perpetuandum delegati iuriſdictionem,an vero ſit opus etiam perueniat ad citandum,in prin.
Cœpiſſe non ſufficit niſi conſequatur effectus,argumenta colliguntur,ibid,& quando cœptum dicatur quid,ibid.
7 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.*
Interdictio poſtulationis non habet locum apud ſucceſſorem.
8 *Additio,& nu.9.10.& 11.*
Excommunicati per ſtatutum legati abſoluentur ab ordinario,niſi in caſu,& quo,eod.nu.
9 *Legis vltimę,ff.de pœnis,intellectus.*
Pœna ſine præfinitione temporis irrogata quandiuduret, ibidem.
10 *Legatus an inhabilitare quem poſſit ad beneficia.*
An epiſcopus,remiſſ.ibid.
Indulgentias quot dierum poſſit dare legatus,ibid.
11 *Preuenire poteſt ordinaria iuriſdictio delegatam, & ordinariam delegata vero delegatam minime.*
Reſeruatio legati duret vtrum poſt eius receſſum, remiſſ. ibidem.

CAPVT X.

1 NEmini. Caſus. Legationet finita, durat legati ſtatutum. Finitur tamen delegati ſui iuriſdictio, ſi citatio non præceſſit
2 ſecunda ibi, ſecus[*Statuta*] ergo † legati faciũt ſtatuta:ſed dicunt quidam, q̃ in illis cõ-

dendis debẽt requirere consilia prælatorum prouinciæ suæ, argumen.9.quæstio.3.capitu.1.3.4.&
a 5.& etiam populi in his, quæ ipsum tangunt, [a] de consecra.dist.3.capitu.1.de his, quæ fiunt a præla. capitu.fin.& facit de officio archi. capitu.ad hæc, ad fin.sed secundum Innocen.tenent statuta, quæ facit legatus de his, quæ pertinent ad iurisdictionem suam, & si prædicti non fuerunt requisiti, dum tamen legibus generalibus non obsistant.nã ipsas corrigere non liceret, argumen. C.de officio præ.orien.& Illyri.l.2.& adde, quod dixi de officio
b archipresb.capitu. fi.in vlti.glo. [b] [*Commissa*] illos
3 enim solos†astringere potest.ff.de iurisdictio.om. iudi.l.fi. Sed constitutio papæ astringit omnes. ſ. de constitu.capitu.fin. Est enim tota Christianitas sua prouincia, quamuis & habeat specialem, vt legitur & not.de officio vica.capitu.pen. [*Perpetua*] ad hoc de præscri.veniens, ver.præsertim. nec mirum cum legati habeant ordinariam, infra eod.
4 capitulo secundo, libro sexto, & dicit†Hosti.quod periculosum est, quod dicimus legatorum statuta perpetua, cum vt plurimum ignorentur, & nõ seruentur: sed hoc dic, vt de consti.capitu.2.libro sexto[*egressi*]animo†non redeundi.ff.de næredi.insti. ex facto, vltra medium, Vincen. [*istorum*] ſ.delegatorum a legatis [*illorum*] ſ.legatorum [*Discessum*] a legatione.supra eodem, nouit, secundum Vincen. alias decessum [*horum*] delegatorum a legatis [*ci-*
6 *tatio*] vel aliud†æquipollens, secundum Hostien. qui remittit.supra titu.j.licet. est quæstio de delegato legati, qui prius commisit citationem: sed post decessum legati nuncius citauit, quam disputauit hoc Bar.& quod non sit perpetuata iurisdictio, inducebat hanc litteram, quæ vult, quod citatio præcesserit egressum legati, quod in quæstione non fuit.cum ergo verba sint intelligẽda cum effectu, de cleri.non resi.relatum, & hæc impositio nõ habuit effectum, cum proprie non dicatur citatio quæ non peruenit ad citandum, ergo nec perpetuata est iurisdictio, & sunt similia, in quibus non sufficit aliud actum, nisi peruenerit. ff.de acquirẽ. possessio.qui absenti, quam vide, de cle.ex.apostolicæ, in gloss.2.ad fi.C.de fideicom.li.si voluntate. ff.de li.causa, non videbitur domini voluntate seruus in libertate manere, quem dominus ignorauerit suum esse.ff.de vsuca.sequitur. §.tunc in potestate, sequitur, domini redijsse videtur, cum possessionem eius nactus sit. facit de concess.præben. quia cunctis.§.ex parte, & c.si capitulo, & capitul. si soli.sic ergo & in proposito non sufficiat citationem commissam, quæ non peruenit. imputetur ergo iudici, & actori, qui se sic arctauerunt, de ele. cum in veteri.ff.si quis cautio.l.2.§.si quis sua. igit negligentia eis solis noceat. Item per citationem non nunciatam per executorem non interrumpitur præscriptio. C.de præscri.30.an.sicut, & l.cum notissimi.nec præuentus dicitur, qui citatus non
c fuit.ff.de iud.si quis postea.supra de foro compe.c capitu.pen.In contrarium, licet libellus repudij nõ fuit traditus, soluit matrimonium. C.de repu. licet.ff.eod.l.2.Item tenet reuocatio mandati, licet non peruenerit ad mandatarium.ff.de manu. vin.si pater.§.sinautem, & de procu.c.vlti.lib.6.de his duabus vide quod no.in Cle.de renun. capitu. vno, in gloss.Vincen.Item absens, & ignorans excommunicatur, de app.cum sit, in fi.fortius ergo citatus, & sufficit aliquid inchoari, de tempo.ordi. ex tenore, de elec.cum in cunctis.§.inferiora.Item satis est ad perpetuationem, quod vti cœperit, de officio delegati, licet, vel inchoauerit, eodem titu. cum plures.§.1.lib.6.sed cœpisse intelligitur per omnem actum, quem fecit vt iudex, argumen.ff. de pollici.l.j.§.cœpisse, & per actum imperfectum de elect.in causis. C.de annali excep.vt perfectius,
d & l.vlti.Item in dubio dicamus perpetuatam, [d] ne res pereat, de verbo.signific.abbate.Item adducitur de officio delega.gratum, ibi, proposito citatio nis edicto. soluebat Bart.iurisdictionem non perpetuatam secundum leges.ff.de iurisdictio.om.iudic.& quia, de officio delega.relatum. secundum canones distinguit, an quæratur de iurisdictione perpetuanda, an de persona arctanda, vel re afficiẽda. secundo casu non sufficit citationem iniunctam, quæ facta non fuit, vt in primis iuribus.bene probat Cle.vt lite pendente.capitulo 2. primo casu sufficit, quod a iudice manauerit, licet facta nõ fuerit per præallega.decre.licet, & ea, quæ ibi dixi
7 post Hostien.in gloss.dicit Hostien. ¶ Gl.1.† fortificat textum. secundo quærit, arguit negatiue, contrarium soluit. ¶ In 1.gloss. [*ibi, puto.§.ult.*] apud successorem magistratum postulatis, quem præ-
8 decessor apud se postulare prohibuit. ¶ In†gloss.j. [*ibi, excommunicati*] absoluentur tamen per ordinarios suos, si statutum absolutionem maiori non reseruat.infra de insti.ex frequentibus, & facit qđ dixi de præben.graue, in fin.& idem not.in specu. ti.2.§.supereſt, ver.sed per quem [*& ibi.l.ult.*]loqui
9 tur † de sententia lata non in iudicio, & interlocutorie, non diffinitiuè, Goffred.vnde dicebat Inno. supra eodem, quod translationem, has.ll.loqui, cum iudex sine causæ cognitione pœnam infert sine temporis præfinitione, quæ pœna durat solũ tempore administrationis suæ: secus, si cum causę cognitione.Hostien.supra eodem, nouit, dicebat, si interloquendo non durat post tempus: si cum causæ cognitione, & diffinitione, durat perpetuo, & de hoc in spe.§.prædicto, ver.sed nunquid post
10 aliquem, vbi†tractatur, an possit inhabilitare aliquem ad beneficia, & dicitur ibi, quod sic.& de episcopo ibi vide [*& ibi, quod valent*] Idem Lau.supra capitu.1.& Vincen.& Innocen.supra eodem, quòd translationem, & Host.hic, & Guil.in præalleg.§.ver.potest etiam indulgentias, nec potest excedere numerum.40.dierum, de hoc ibi in ver.se. [*& in fin.*] ff.de pen.l.moris.ff.de postu.ex causa. C.de postu.l.1.Hostien. ¶ In glo.2. [*in fin.*] de hoc. infra eodem, præsenti, lib.6.in gl.hoc potest. ¶ In
11 glo.vlt. [*in fin.*] dicit Hostien.quod hæc iura†probant, quòd ordinaria iurisdictio potest præuenire delegatam, & ordinariam. delegata vero non putat, quòd præuenire possit delegatam, & remittit de app.vt debitus.de reseruatione etiam legati, an duret post ipsum recessum, tractat hic Host.quod est expeditum.j.eo.præsenti, lib.6.

ADDITIONES.

a ¶ Tangunt. Et si statutum parat alicui etiam ex subditis inferioribus præiudicium, illi sunt vocandi, & ipsorum requiritur consensus, vel ad minus præsentia, vide Ioan.Andr.de loca.ca.2.super gl.1.

b ¶ Vlti.glo. Et vide Ioan.Andr.in c.fin.de app.libro sexto.super glo.fina.& per Barto.in repeti.l.omnes populi. ff.de iustitia, & iure, primo membro, & per Pau.& moder.in clem. ne Romani, de electio.& quid de capitulo, an statu. possit facere, vide Ioan.Andre.de consti.cum omnes, & de consue. cum consuetudinem, & per gloss.quæ incip.ex hoc, de verbo.signifi.c.2.lib.vi,

c ¶ Competen. Pro ista parte facit, quod not.Innoc.in ca.cum contingat, de offi.delega.& in capitu.vestra, ad fin.de cohabi.cle.& mu.& Barto.in l.multum, ff.de condit. & demon. & in l.hoc autem, §.non defendi, ff.ex qui.cau. in pos.ea.& vide Ioan.And.in c.eum, qui certum, de regu.iur. libro sexto, in Mercu.

d ¶ Perpetuatam. Vide plene per do.Iason.in l.& quia, ff.de iurisdictione omnium iudicum, & vide omnino circa hoc singulariter scripta per Ioan.Cal.in disputatione sua, quæ incipit, Regin.episcopo, & sequitur Lapus allegatione.88.incip. communè Florentinorum.

¶ De officio ordinarij. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio, siue œconomia tituli duplex.*
Ordinarius quidam specialis, quidam generalis, ibid.
2 *De materia tituli quibusnam in alijs locis & libris tractetur, & nume.3.4.*
3 *Delegatio generalis non valet, per quam nimis lęditur ordinaria iurisdictio.*
Delegato papę parere debet ordinarius, eodem nume. & quo casu.
4 *Pendente causa coram delegatis papę, non procedet ordinarius in illa.*
Legatus habet ordinariam, ibid.
Inquisitionis hęresis officium non impedit ordinarij potestatem, & de eorum processu, & sententia si fuerit discors, vbi tradatur, ibid.
Circa exemptos, vel priuilegiatos de ordinarij potestate vbi tractatus habeatur, eod.nu.

1 ¶ Viso† de officio delegati, & legati, restat, vt de officio ordinarij videamus, secundum Goffred. vel viso de speciali ordinario.ſ.delegato, & de officio legati, capitulo secundo, libro sexto, videamus ge-
2 neraliter de omni† ordinario. de materia. 3. quæstione 7.9.quæstione tertia. x.quæstione prima.2. & tertia.per totum. 11.quæstione prima, & tertia per totum. Repetitur autem in Sexto, & in Cle.
3 conuenit rubricæ, de rescript.ad hoc, vbi non † valet generalis delegatio, per quam nimis lædatur ordinaria iurisdictio. Item ordinarius delegato papę parere debet, de officio delega. pastoralis. §. quia vero, dummodo de delegatione fidem faciat, eodem titulo, cum in iure. Item facit, de re iudica. capitul. final. de excess. prela. sicut vnire, de purga. ca-
4 no. cum dilectis, in fi. vbi pendente † causa coram delegatis papæ, ordinarius non procedet in illa. Item legatus habet ordinariam, de officio legati. capitul. secundo, libro sexto. Item officium inquisitionis hæresis non impedit potestatem ordinarij, de hære. per hoc, & de ipsorum processu, & si discordant in sententia, ibi vide. & de potestate ordinarij circa exemptos, vel priuilegiatos, infra de de priuileg. capitulo primo, & capitu. ne aliqui. & capit. cum personæ. Item in Clemen. vide de test. capitulo primo, de sepul. dudum. §. nos autem, de statu mona. attendentes, de reli. do. quia contingit, de cele. missa. capitulo primo, de pœnis, multorum, in fine, de pœniten. capitu. primo, & secundo, in fine.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi potestas quæ sit in suis diœcesibus.*
Brachium seculare licet episcopis inuocare, ibi. & quando nu. 8. & a quibus, ibid. & nume. 18. & quando prębendum, numero 18.
2 *Episcopi vbi constituì debeant.*
Diœcesis appellatione quando ciuitas contineatur, vel includatur, ibid.
Cap. Rodulphus, de rescript. intell. ibid.
3 *Hęc decretalis in prima compilatione erat sub titulo, de adulterijs.*
Inquirere potest episcopus etiam contra laicos & in quibus, ibidem.
4 *Elicisi, & iudicare non eandem habent significationem.*
5 *Iudicare potest episcopus etiam per alios.*
In officialem generalem quę transeant, ibid.
Excessus siue crimina iudex punire debet, alioquin tegere vt conscius ea festinat, eod.nu.
6 *Canonibus leges deferunt.*
Iudices ciuiles impedimento esse non debent ecclesiasticis iudicijs, ibid. sed auxilio, & in quibus, & non ad præiudicandum, nume.9.10.
7 *Iudicium fieri debet per allegata, & probata, non secundùm iudicum capitaneam voluntatem, & nu.14.*
Censere quid significat, aliò mittit, ibid.
8 *Rebellio opus habet auxilio brachij secularis.*
9 *Sententiam ecclesiastici iudicis potestas secularis, & episcopus episcopi quo casu non exequatur, & numero 10. & quando, nisi exequatur secularis, est excommunicandus, nu.10. vide nu.16.*
10 *§. penul. cap. pastoralis. de offi. delega. intellectus.*
Seculares potestates non sunt subditæ, sed pares ecclesiasticis, & in quibus, ibid. vide nu.16.
Rex quando exequi sententiam debeat ecclesiasticę potestatis, ibidem.
Censuram suam iudex ecclesiasticus quando exercere poterit in clericum, vel laicum.
Contra exemptum, quod fit a prælatis, non valet, ibid.
11 *Rex etiam, vel imperator semper post monitionem canonicã excommunicabitur ab ordinarijs pro notorijs excessibus, & quibus de causis, & in quibus casibus a papa.*
12 *Placita, quid hic, & aliàs significent.*
13 *Epilogus, suffragium, glossarum. nu.14.*
Iudicare debet iudex secundum allegata, & secundum canones, non secundum conscientiam, & nu.15.§.1.
In visitatione potest episcopus inquirere etiam contra non infamatum, & cum ignoratur a quo sit commissum maleficium, ibid.
Inquisitio, quę fit in visitatione, est generalis, & extraordinaria, ibid.
Lombarda citatur, ibid. ad finem.
16 *Potestas vtraque per alteram adiuuatur: non ęque tamen altera cogit alteram, & nu.17.*
Excommunicationis sententia ad petitionem secularis iudicis an & quando feretur a iudice ecclesiastico.
Proscriptos secularis iudicis an excommunicabit ecclesiasticus, & e conuerso proscriptis ecclesiasticis, quid possit & debeat facere secularis, eod.nu.ver.dicit Hosti.
17 *Proscriptus, vel bannitus, & excommunicatus vitari debent & nemini eorum vasalli sunt obligati, & quousque.*
Secularis, & ecclesiastica potentia mutuo indigent auxilio, & in quo, eod.num. licet non fieri suo id tempore conquerantur, & §.nu.16.
§. quia vero, cap. pastoralis, hic allegati de quo loquatur, eod. nu.ver. decretalis pastoralis.
Appellationis & possessionis uis quanta contra sententiam, eod. multa argumenta.
19 *Crimina vt cum episcopis iudicent, non acquirit ius laici per auxilij sui prestationem.*
Præiudicandi uerbum quomodo sit hic accipiendum, ibid.
De delicto vnius hominis an sit sępe quęrendum & a iudice seculari, & ecclesiastico, eod.nu.ver.hoc non placet.
Pœnitentes ecclesia debet defendere, ibid. in fi.

CAPVT I.

1 PErnicioſam. Casus. Epi-
a scopi† in suis diœcesibus possunt crimina inquirere, & punire, & cum opus est, inuocare brachiũ seculare [a] [*vrbium*]
2 ibi† constituì debent. 80.distinctio. epiſcopi, Goffre. & j. de priuile. c.1. [*Diœcesibus*] ci-
b uitates includit, de hoc de re. permu. ca. vno, [b] lib. 6. vnde dicebat hic Hostien. quod in statutis, siue constitutionibus, & priuilegijs ciuitas cõtinet sub

nomine diœcesis,vt hic.ꝯ.eo.significauit, de verb. signi. cum tibi: secus in rescrip. contentiosis. Et sic non ob.de rescrip.Rodulphus, & vide quod ibi di
3 xi super.j.glo. [*Adulteria*] propter†hoc fuerat ista decret.in prima compilatione sub titu.de adulte. [*Inquirere*] etiam contra laicos, cum hæc litera generaliter loquatur, secundum Inno. qui remittit,
c de iudi.nouit.& hoc verum secundum eum, [c] dūmodo ea, super quibus inquirit, sint spiritualia, & alias pertineant ad suam iurisdictionem: alleg.Hostien.de iudi.at si clerici, de accusa.ad petitionem. vide.ꝯ.de pur.ca.nos inter,& de iureiu.ad nostram
4 2.super glos.penul. [*Vlciſci*] dicit † Boa.quod hoc verbum & sequens ponuntur pro eodem. vel primum, cum ex officio procedit, secundum, cum in iudicio.vel primum, cum in notorijs, quibus proprie vlciscitur, secundum in non notoriis, quibus
5 proprie iudicat [*Iudicare*] etiam per † alios hæc tamen transeunt in generalem officialem, de offi. vica.licet. lib.6.Et vt dicit Hostien.non debet iudex ꝓtermittere, quin excessus puniat.Si.n. iudex faci nus compertum non vindicat, regere vt conscius criminosa festinat. C.de commer.& merca.l.2.in fin.83.distinctio.error,& per totum, & facit. infra
6 de collu.crimina [*Canones*] quibus†& in hoc leges deferunt, in auth.de defen.ciui.§.si vero canoni cum, col.3.Iubentes, quod nec ciuiles iudices ali quod impedimentum præbeant, nec se de talibus intromittant, in auth.vt cleri. apud proprios epi. §.si vero ecclesiasticum, col.6.& in auth.de sanctiſ. epi.§.sinautem ecclesiastica causa, col.9. vnde & hoc sequitur, absque impedimento alicuius [*Censent*] vide de † hoc verbo, quod not.in Cle.de pro
7 ba.literis.& dic quasi secundum allegata & proba ta, vt in glos.ſ.secundum modum agendi.ꝯ.de accusa.qualiter, de symo.licet, secundum Tan.Item non secundum suam capitaneam voluntatem: de hoc.supra de consti. capitu.j.& c.ne innitaris,
8 secundum Hostien. [*Cum†opus fuerit*] i.cum rebellio aliquorum exegerit, Goffre. [*Connocent*] de ordinariis loquitur, de delegatis, quid iuris, dixi supra de officio delegat. significasti [*Ad præiudicandum*]
9 quia si † nosceret iudex secularis inique agi, suum auxilium denegaret.xj.quæstio.3.qui resistit, secūdum Innocen.alias expositiones videbis in glo.&
10 super ea.sed † contra, de officio delega. pastoralis. §.penulti.so.ibi subditi debent exequi sententias suorum maiorum iniustas. hic loquitur de secularibus potestatibus, quæ non sunt subditæ, sed pares.96.distinctione, duo. & capitu.cum ad verum. Idem est in alijs episcopis, vt si vnus episcopus sententiam ferat, alius episcopus non exequatur, si nouerit illam iniustam: quia in bonis tantum debet auxilium suum impendere.x.distinctio. c.pen. & vlti.& de hoc dixi de offic.deleg.cum in iure, in
d vlt.glos.ver.si vero vnus [d]. Et intelligit hoc Inno. quando sine iudicio petit aliquem lędi per regem & iniuste.nam si in iudicio petat condemnatum castigari per regem, debet hoc facere,& est excommunicandus, nisi hoc faciat.23.quæstio.5.admini
e stratores[e].nec eius est inquirere, an sit iusta sentētia, nec ne, vt per omnia idem dicā in rege, quod in subditis, de hoc de officio delega. cum in iure, & in præalleg.§.penult.in capitul.pastoralis. dicit etiam Innocen.quod, si quis clericus, vel laicus non paret sententiæ sui iudicis,ſ.quem confitetur vel notorium est suum esse, nec coram superiore appellationem, vel supplicationem prosequitur, secundum eum, nec aliquid rationabile prætendit, secundum Hostien. ecclesiasticus iudex suam censuram exercere poterit contra talem.96.distinctio.cum ad verum. Si vero sit exemptus, non valet, quod fit a prælatis contra illum, secundum Innocen.quod dic secundum Host.vt infra de priui.
11 c.1.libro sexto.Illud autem certum†est, quod etiā si sit rex, vel imperator, semper post monitionem canonicam excommunicabitur ab ordinarijs pro notorijs excessibus, nisi pareat.63.distinctio.Valentinianus, de iudi.nouit, de hoc infra de maiorita. & obedien.omnes, nisi sit nimis seuerus, vel iniurios us. tunc. n. papa vicarius summi regis cognoscet etiam de non notoriis per modum accusationis, inquisitionis, vel denunciationis, argumen.in stitu.de his, qui sunt sui vel alie.iur. §.sed hoc tempore,& §.dominorum, secundum Innocen. Host.
12 allega.de iudi.nouit [*Placita*] i. † placentia, vel grata. aliter sumitur.15.quæstio.4.placita. & ne cleri.
13 vel mo.capitu.j.post princi. ¶Glos.3.dicit† de quibus criminibus inquirant episcopi.2.arguit, quod iudex secundum allega.&c.alleg.ix.iura, & 4.allegat in contrarium. ponit duas opin.& secundam approbat.¶Vlti.glo.argumen.signat contrarium,
14 & remittit. ¶In † glos.3. [*ibi,rem non nouam,in prin.*] iudices iurant se cum veritate, & legum obseruatione iudicium disposituros [*& ibi.§.quia vero*] versicu. omnis autem iudex custodiat leges, & secundum eas sententiam proferat [*& ibi.§.iusiurandum*] iurat iudex, quod omnia secundum leges, & ius aget [*& ibi,illicitas.§.1.*] præses prouinciæ id sequatur, quod ei conuenit ex fide eorum, quæ probantur [*& ibi, Appellari*] appellatur de legato ad procōsulem, qui de iniquitate cognoscit: & quod optimum putauerit, statuit [*& ibi,Qualem*] iudicat arbiter, quod sibi videtur [*& ibi,prætor*] vide de ele
15 ctio.querelam, super.j.glos. ¶In†glos.i.[*in fi.*] hoc putat verum Host.ex officio puro, & mero. vnde dicunt Pet.& Abb.& post eos Guido, quod quan
f do episcopus visitat, inquirit [f] etiam contra non infamatum, de accusa.sicut olim, de cēsi. Romana.§.sane. Idem, si maleficium est cōmissum, sed ignoratur quis fecerit illud, per. l. congruit.ff.de offic. præsidis. nec obstant secundum eos iura primo allegata, quæ loquuntur in speciali, & ordinaria inquisitione. hæc vero generalis & extraordinaria,& facit quod dixi, de elec. bonæ.j.versi. licet autem, super j.glo. ¶In glos.3. [*ibi,punire*] de hoc.
g ꝯ.de foro competen. cum [g] sit [*& ibi,Indicet*] vbi de
h hoc,& s.de officio delega.pastoralis.§.quia [h] vero [*& ibi,Putat*] si dicas, informatus ex actis, cessat contrarium [*& ibi,tanquam Deus*] vel tanquam priuatus [*& ibi,contra conscientiam*] sup. & contra iusti
16 tiam [*& in fi.*] libro sexto. ¶In†glo.pen. ibi,adiuuatur,ad hoc 96.distin. cum ad verum, & cap.duo sunt,& x.distinctio.si in adiutorium, & ca.se.& in Lombar.vt episcopi,& comi.sibi inuicem auxiliū dēt in rubro,& nigro. Sed secundum Innocen.in hoc est differētia: quia secularis iudex cogi potest per ecclesiasticum ad præstandum sibi auxilium, sed non e contra.ꝯ.eo.ad reprimendā. dicit Hosti. quod melius facit, de iudi. qualiter. nec mirum secundum eum, cum secularis sit inferior. ꝯ.tit.2.solitæ.bene facit ad primum dictum, de exceptio.c. 2.lib.6.Est etiam secunda differentia: quia secularis non hēt examinare ꝓcessum ecclesiastici, uide tū quod.ꝯ.dicam. ecclesiasticus uero nūquā ad petitionē secularis excōicabit, nisi ex causa rōnabili, & seruata forma canonica, de sen.excō.sacro.eo. tit.cū medicinalis, cui nec ꝑ pactū renūciari possit, de hoc dixi, de off.dele.P.& G.unde, si excōiea dus aliqd rōnabile uoluerit obijcere, audiet.2.q.j. nemo.dicit Host.ꝙ Inn.hoc ꝓ suo placito reproba uit dicens, ꝙ nec ecclesiasticus excōicabit proscriptos secularis: nec secularis ꝓscribet excommunicatos ecclesiastici, q̄uis ecclesiasticus debeat uitare pro-

re proscriptos,& in prædicatione suadere populo quod euitet; & hoc fortius de excommunicatis ab ecclesia debet facere secularis. Dicit autem Hostien.quod secularis ad requisitionem ecclesiæ potest & debet excommunicatum proscribere, cum & finaliter exigente rebellione debet animaduertere in eundem, vt de verborum significat. nouimus, de iudi.cum non ab homine. infra eod.quoniam, in fi.& e contra ecclesiasticus excommunicare debet proscriptos & rebelles iudicis secularis ad requisitionem ipsius. 11.qō.3.qui resistit. illud
17 autem certum est, quod † vterq; vitandus est.ſ.excommunicatus, proscriptus, vel bannitus, & neutri eorum vassalli sunt obligati, donec ab ecclesia, vel a rege fuerint restituti. vt li.feud.hic finitur lex consuetudinis regni.c.domino guerram. vnde dicit.quod vere necessaria est potentia secularis ecclesiæ:& ipsa potentia secularis indiget scientia ecclesiæ.nam plerunq; ecclesiasticus in potentia est quasi paralyticus, & secularis in scientia quasi furiosus. vnde rite agendo præcedere deberet semp gladius spiritualis. Sed, vt ipse refert, hodie in multis locis nec spiritualis ī struit, nec corrigit,& secularis debiles malleat indistincte, iura ecclesiastica occupando, de quo remittit ad summam, de treuga,& pace.§.quod sit iustum bellum, ver.quid ergo de comitibus. ea quæ. §.dixi in glos.quia si.fa-
18 ciunt † ad quæstionem disputatam per Ioan. de Monte Murlo de episcopo, qui cum excommunicasset prælatum diœcesis suæ,quia non recipiebat eum visitantem,qui tamen,quia prius appellauerat,dicens se exemptum, & in possessione libertatis,& per eum nunquam visitatum, excommunicationem contemnebat: proper quod episcopus contra eum inuocat brachium seculare. prælatus ille dicit brachium non præbēdū. quærebat quid
i inris.pro episcopo inducebat [i], quod ius commune facit pro ipso, ex quo monasterium est in sua diœcesi.16.quæstio.7.omnes basilicæ, de reli.domi. de xenodochijs,& sic per eum visitandum. 18. quæstio.2.visitandi, non obstante appellatione, quæ non valet contra correctionem. infra eodem, licet,cum concor.non iuuat etiam præscriptio cōtra visitationem,& correctionem. infra de præscr. cum non liceat.cum ergo præsumatur pro sententia,de re iudi.sicut,pro appella. non, nisi probetur eius iusta causa,de appel.vt debitus: debet secularis iudex obedire episcopo inuocanti eius brachiū vt hic,& in iuribus allegatis in pen.& vlt.glos.nec eius est cognoscere de iustitia, vel iniustitia, sed solum exequi, vt supra dixi, cum executor sit. s.tit.2. pastoralis,§.quia vero. In contrarium inducitur, quod non est obediendum iniusto mandato.11.q. 3.qui requisisti, etiam si iuramentum interueniſſet,de iureiu.veniens.Sed hoc est iniustum. Nam, ex quo prælatus appellauit a monitione, & præcepto episcopi,quod ex iusta causa, vel saltem verisimili,quod sufficit extra iudicium. ꝯ.de appella. bonæ, ea pendente nil debet innouari, infra de appella.dilectis, & excommunicatio postea lata nulla est,eod.titu.ad audientiam. ergo eius executio fieri non debet, vt not.s.tit.2.ex literis in glo. pen. nec ad eam exhiberi debet brachium seculare,qđ non exhibetur ad præiudicandum, vt hic.imo & si sententia teneret, ex quo ab ea esset appellatum, suspenderetur eius executio.infra de iureiuran.venientes. non obediet ergo ei iudex secularis contra iura.s.titu.2.si quando,de rescriptis,si quando aliqua, maxime cum in dubio sit deferendum appellationi.infra de appella.dilectis, ad fin.Item in ꝓiudicium papę, vel illius, cui prælatus immediate subest, non debet fieri executio, de re iudic.
k cum super.nam & sine appellatione non teneret excommunicatio lata in exemptum, de relig.domi.cum dilectus,& soluendo hoc tenuit, quod innocare non potest, nec compellere, nec ille inuocatus obedire tenetur, dicens contraria loqui, quando iudex ecclesiasticus procedit seruato iuris ordine contra illos, qui de fact[k], non de iure sunt rebelles, & cum non est appellatum ex iusta causa: vel ille, contra quem proceditur, non est in possessione libertatis.decre.pastoralis. §.quia vero loquitur de sententia iniuste lata contra ius litigatoris,a qua non est appellatum: secus,si contra ius constitutionis,vt ibi not. facit de re iudic. decæteto. nec dicitur condemnatus, qui appellauit: vel qui a non suo iudice damnatus est, de appella.pastoralis, ff.de pœn.l.2.§.fina. & ad materiam vide quod dixi.supra titu.2.cum in iure, post glossas,& fortius prædicta procedēt in delegato per ea, quæ dixi,de officio delega.significasti.¶In glos.vlt. [*ibi,*
19 *attentare*] vel † quod sibi per id vendicent laici, ꝙ episcopi sine ipsis crimina punire non possint, secundum Goffred.vel non ad præiudicandum ipsi delinquenti, secundum Pet.& Abb. quasi non puniat ipsum acrius, quam debeat. vel est sensus, quod non ira, vel indignatione petatur hoc, sed zelo iustitię.vel i.per id non præiudicatur iudicibus secularibus, quin & ipsi possint inde iustitiam facere. hoc non placet Hostien. quia non iudicat Deus bis in idipsum. nec de delicto vnius hominis sepius quæritur. supra titu.j.licet, nisi dicas, ecclesiasticum iudicem punire pœna spirituali, vel pœnitentia ad correctionem criminis, de iudi.nouit.secularem vero quo ad pœnam temporalē, vel corporalem, quod etiam non placet Hostien. pro eo,

---

ADDITIONES.

a ¶Brachium seculare. Vide Ang.consi.259.inci.statuto ciuitatis Florentiæ,& vide etiam Fede.de Senis in consi.163.incip.In Christi &c.super inuocatione, vbi multa de ista inuocatione brachij secularis.

b ¶Vno.Ibi vide gl.& Io. And.& quid veniat nomine ciuitatis, vide Bar.in l.2.ff.de verb.sig. & quid veniat sub nomine districtus, vide Io.And.de offi.dele.c.fi.lib.vj.& vide bonū tex.in cle.ne Romani.§.sane,de elec.& ibi gl.& scias, quod castra recommendata non includuntur sub nomine districtus, vide no.in l.non dubito, ff.de cap.& post li.reuer.

c ¶Eum. De iure ciuili non procedit indifferenter iudex ad inquisitionem, nisi in casibus, qui no.in spe.de inquisi.§.fin.in prin.& per Bar.in l.2.ff.de adul.& in extrauaganti, ad reprimen.& vtrobique ponit regulas.

d Vnius. Illud ponit ibi post glo.in versiculo, expeditis sic tex. & glo.& vide in c.pastoralis,§.quia vero, præalle.& Barto.in l.a diuo Pio, in prin.ff.de re iudi.

e ¶Administratores. Ibi vide Archi.de hoc, & 11.q.2.statuimus,& vide Bar.in l.diuus,ff.de custo.& exhi.re. & vide do. Pe.de Anc.in repeti.c.ea quæ fiūt in x.q.de re.iur.li.vi.& facit ad prædicta, quod dicitur de iudice, qui petit remitti malefactorem, an circa ea veniet aliqua cognitio, vide gl.in clemen.pastoralis, de re iudi.& Oldra.consilio 93.& Io.Andr. ꝯ.super gio.pe.

f ¶Inquirit. Et potest istud adaptari ad tertiam regulam, quā ponit Bar.in l.2.de adulte.quando, ſ.fit generalis iuquisitio, vide Ioan.And.in c.qualiter,el secundo,in gl.hoc verum.

g ¶Cum. Ibi vide glo.fi.& super illa Io.And.et plenius per d. Pe.de Anch.in repe.c.ea quæ fiunt, de re.iur.in vi.

h ¶Quia. Et per Cy.in l.1.vt quæ de.aduo. & ibi per Bal.& d. Barto.de Sali.& Ioan.And.in specu.de dispu. & alle.§.satis clare.

i ¶Inducebat. Vide ad hanc.q.no.do.Pe.de Ancha.in repetitione regulæ,ea quæ,de reg.iur.in vi.vbi concludit, & recitat Old.in questione 88.quod tunc habet locum,quando ecclesiasticus iudex habet necessariò hoc facere: ſ.implorare brachium seculare,quia ipse aliud non potest facere, vt dicit in c.cum non ab homine,de iudi.ibi, si necessaria fuerit ex. cum ſi.vide etiā ad hoc Inn.in c.significasti, de off.del.et qđ

ipſe & Ioan. And. not. in capit. cum in iure, de officio delegat. facit textus in capitu. paſtoralis. §. quia nec, eodem titulo, & text. in l. epiſcopalem. C. de epiſco. audien. & l. 2. C. de his qui latro. & ix. quæſtio. 1. præſentatus, & quod not. infra eodem, quoniam, in fin. & ſpecu. ponit in capit. primo. §. ſequitur, verſiculo, Sed nunquid, & archidiaco. de hæreti. vt officium, libro ſexto, in crimine autem hæreſis, quod eſt ius eccleſiaſticum, certum eſt, quod nil ſecularis cognoſcet & brachium impartietur, vt in capitu. vt inquiſitionis. §. penulti. de hære. libro ſexto, & quicquid Bart. dicat in l. diuus de cuſto. reo. & vide etiam Barto. in l. a diuo Pio. §. ſententiam, de re iudi. ibi, verſi. quæro, pone &c. Bal.

K ¶ Quæſtio. 1. Vide de accuſa. de his, & quod not. Ioan. And. infra de procura. tuæ, in gloſſ. quærit Hoſtien. & quod not. de pœn. teme. li. in ſpecu. §. 1. verſic. breuiter, & infra de pur. ca. c. penul. in gloſſ. forſan. facit ad materiam, quod not. Cy. Bald. & Salyce. in l. qui ſepulchra, C. de ſepul. vi. & per Bart. in l. 1. ff. vi bo. rap. & ff. de accu. l. ſenatus.

SVMMARIVM.

1 *Cum ſcit ordinarius non vt iudex, ſed vt Deus, vel homo ſubditum eſſe criminis reum, indeterminate poteſt, non nominatim eum arguere, vel punire et ſi ut iudex, quando probatum ſit, eod. nu.*
2 *Indeterminate, ideſt in genere.*
Excommunicatio generalis fieri poteſt, & quo caſu, & quo præcedente, ibid.
3 *Iudę Chriſtus non fuit proditor.*
4 *Supplementum ad decretalem.*
Iuſtitia nemini debet denegari, ibid.
Excommunicare ne poſſit ſacerdos curatus etiam cum cauſę cognitione perſonamque certam, ibid.
5 *Sacerdoti tres ſunt conſcientię, & quomodo, & ex qua poſsit quod ſcit, dicere, neſcio. & quare non vtatur ſcientia, quorum habet vt Deus, nu. 6.*
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 8.*
Liceat an aliud in genere, quod non liceat in ſpecie, & numero 9. §. 1.
9 *Additio, vel ſuppletio gloſſarum.*
10 *Ex communico, ſi dicatur, vnum, qui id fecerit, an ſit excommunicatus: vel ſi dicatur, excommunico te, vel abſoluo, uel excommunico, & abſoluo, vel ſi vterque duorum iudicum dicat, excommunico te, ſi alter non excommunicat, an ſit excommunicatus.*

CAPVT II.

a 1 SI ſacerdos. [2] Caſus. Ordinarius† q ſcit nō vt iudex, ſed vt Deus, vel homo ſubditum eſſe criminis reum, indeterminate poteſt, ſed non nominatim eum arguere, vel punire [*Iudiciario*] dicit Hoſtien. vel extraiudiciario, de quo. ſupra capitul. prox. [*Poſſit*] nec tunc, donec probatum ſit, Hoſtien. & Pet. hoc enim caſu poterit nominatim argui ſecundum Pet. etiam ſi ille ſibi confeſſus fuiſſet, & facit quod dicam, infra de pœni. omnis, 2 verſicu. caueat [*Indeterminate*] ideſt† in genere, vt in gloſſ. & ſic not. ſecundum Innocen. quod de iure fieri poteſt excommunicatio generalis, quinta quæſtione prima, quidam, quod intelligit Hoſti. monitione generali præmiſſa, de ſenten. excommunicatio. Romana. §. ſed nec in ſpecie. nec obſt. ſecundum eum prædicta decreta. Romana. §. caueant: quia verum eſt, generalem excommunicationem non debere ferri, niſi ex cauſa rationabili: ſed incertitudo eſt rationabilis cauſa. ff. de rei ven b dica. quæ de tota. §. incertæ [b], & ff. quorum legatorum. lege prima, §. nonnunquam [*dixit Chriſtus*] 3 Matth. 26. nec in† hoc fuit Chriſtus proditor, nec in eo, quod dixit Iudæ. Tu dixiſti. vel cū dixit, Qui intingit &c. de hoc de conſecratio. diſtinctio. 1. cum omne, & ſecunda, quæſtione prima, ſi peccauerit, in gloſſ. ſecunda [*vnus*] ſecunda, quæſtione prima vnus [*Illatum*] per furtum, vel ſimili modo [*Petierit*] a ſacerdote prædicto, qui bene ſcit, quis 4 fuit committens [*Poteſt*] &† debet [c]. nemini enim c debet iuſtitia negari, infra titu. 2. inter quatuor, in fin. patet ergo hic, quod ſacerdos excommunicat, quod intelligas de curato, ſecundum Hoſtien. qui remittit ad ſummam, de ſenten. excommunicat. §. quis poſſit excommunicare, ſub. §. nedum autē ius. Abb. autem hic recitans opin. Lauren. qui dixit, presbyteros excommunicare non poſſe, cum fiat excommunicatio cum cauſæ cognitione, de hoc, ſupra titulo primo, nouit, dicit opiniones concordari poſſe, vt ſi hoc habet conſuetudo, poſſint etiam cauſa cognita, ad hoc, infra eodem, duo, de arbi. dilecti: alias hoc nō poterunt cū cauſæ cognitione: ſed generaliter ſic, vt hic. vnde dicit Pet. quod non poteſt excōicare perſonam certam [*Excommunicare*] quinta, quæſtione prima, quidam, & in ſcriptis, de ſenten. excommunicatio. ca d pitulo primo libro ſexto [*Confeſſus [d] ſit*] not. tres 5 conſcientias† ſacerdotis, vnam habet vt Deus: aliam vt homo de eo, quod vidit, vel audiuit: tertiam vt iudex, interrogatus in prima, ſecure dicat, neſcio. Gof. de hoc de pœniten. diſtinctio. ſexta, ſacerdos, in prima gloſſ. de exceſ. prælā. dilectus [*Iudex ſcit*] Dicit Hoſtien. hic apere probari. quod no. ſupra, capitu. proxim. gl. [*Vt Deus*] ſed non- 6 ne† ſacerdos celebrat vt Deus, quare igitur non vtitur ſcientia, quam habet vt Deus, cum non ſit in actu iudiciali, ſed potius diuino? reſpondet Hoſtien. quod nec Deus omnes peccatores expellit, imo tolerat malos cum bonis vſque ad diem ſegregationis, Matth. 13. in fin. 23 quæſtione quarta, capitulo prime, & per totum [*Ingerat*] qui ſi parere noluerit, nihilominus celebret [*Iudam*] quem tamen nominauit diabolum, Ioan. vi. in fine, & prima, quæſtione prima, Chriſtus. ¶ Gloſſ. 7 ſecunda ponit brocardum: inducit.† quatuor iura pro, & contra, & ſoluit. ¶ Pen. gloſſ. quærit, allega. pro, & contra, & ſoluit. ¶ In† gloſſ. ſecun- 8 da [*ibi. §. qui queſtionem*] habens quæſtionem non quærit, an talis commiſerit crimen, ſed quis commiſerit [*& ibi, Moris. §. ſunt autem, ad fin.*] inciuilis eſt pœna iubere hominem facere, quod facere non poteſt. & hæc generaliter tractando, ſed ſpecialiter tractando poſſet eſſe iuſta cauſa iubendi hominem negociari [*& ibi. §. queſitum*] non valet pactum factum ab illo, qui promiſit iudicio ſiſtere, quod nullam exceptionem opponat: ſed ſi aliquas ſpecificat, valet quo ad illas [*& ibi. lege prima*] creditor habens omnia bona debitoris obligata, non impetrat illorum dominum: ſecus, ſi certas res habet obligatas [*& ibi, Quæres pigno. lege prima*] vide de iureinando, veniens, ſuper gloſſ. ſecunda [*& ibi, obligatione*] vide de priuileg. paſtoralis, ſuper vltima gloſſ. ¶ In gloſſ. tertia [*ibi. §. maſculos*] vide de ſenten. excommunicatio. a nobis, ſuper prima gloſſ. [*& ibi. §. nominatim*] vide de priuileg cum & plantare, ſuper quinta gloſſ. [*& ibi. l. nominatim*] vide de officio delegat. quoniam abbas, ſuper tertia gloſſ. ¶ In gloſſ. penultima [*ibi, duo ſunt Titij*] vide de officio delegat. quoniam abbas, in tertia gloſſ. [*& ibi. §. ſi duobus*] vide de accuſa. cum dilecti, ſuper vltima gloſſ. [*& ibi, qui duos*] vide de præſumptio. capitulo ſecundo, ſuper vltima gloſſ. [*& ibi, lege penultima, & vltima*] vide de accuſa. capitulo tertio ſuper 9 gloſſ. vltima. ¶ In† gloſſ. prima [*ibi, confeſſus fuit*] hoc ſequitur in textu. ¶ In gloſſ. ſecunda [*ibi, ſunt autem, ad finem*] Hoſtien. allega. ad idem. ſecunda quæſtione

quæſtione prima, vnus, de ſenten. excommunic. à nobis, infra, de iure patro. ex litteris. ff. de acqu. re. do. l. quædam. ff. de fundo dot. lege prima. ff. de contrahend. emptio. l. in modicis. & vide alias ad idem de re iudic. cum Bertoldus, ſuper vltima gloſſa [*& ibi. 34. diſtinctio. quando*] alleg. 23. diſtinctio. quamquam, & ibi, de hoc [*& ibi, inter cætera*] & c. conſuluit, & c. ſignificantibus [*& ibi, lege prima*] alleg. Hoſtien. §. titulo j. quòd tranſlationem, de reſcript. ad hæc, de dolo & contu. ex litteris [*& ibi, ſolutio*] Idem Innocen. & Hoſtien. ¶ In 10 †gloſſa penultima [*ibi, excommunico vnum*] non dicit illum, ſed vnum ex illis [*& ibi, Duo ſunt Titij*] ad hoc. ff. de liberis & poſthum. nominatim [*& ibi, qui duos*] argum. 23. quæſtione vltima, capitulo vltimo [*& in fine*] de hoc, vndecima quæſtione tertia. §. cum ergo, Subditi. ubi etiam no. quid iuris, ſi dicat† iudex, excommunico te, vel abſoluo: vel excommunico, & abſoluo. vel ſi quilibet duorum iudicum dicat, excommunico te, ſi alter non excommunicat. Dicebat Goffred. in caſu propoe ſito [e] puto, ſi non apparet, de quo ſenſerit excommunicator, neutrum ex vi ſententię ligari: ſed conſulo vtrunque abſolui ad cautelam. Dixit Hoſti. non puto, quòd deus has ſubtilitates requirat; ideo vterque ligatus eſt quo ad ipſum. nam & aliàs eccleſia non facit vim in verbis, quando conſtat de mente. infr. de verbo. ſignifica. in his; de hoc. infr. eo. ex parte. vide, quod dicam in Mercu. ſuper regula, in obſcuris, de regu. iur. libro 6. ¶ In gloſſa vltima [*in fine*] Lauren. 23. quæſtion. 4. tu bonus.

ADDITIONES.

a Si ſacerdos. Vide ad materiam huius capituli Ang. Aret. in tractatu maleficiorum, in ver. che hai tradito la tua patria, cum addi. ibi.

b Incerte. Si bene aduertas hic, qui delinquit, certus eſt, ſed ideo incertus dicitur: quia quo ad deum, & vt deus certus eſt: quòd homines & vt homo incertus eſt. uerbum poſitum in c. Romana. §. caueant, ibi, in aliquos, debet exponi. ſ. certos, quod eſt magna declaratio illius tex. & hæc ſunt vera in ſententia hominis. in ſententia autem ſtatuti non habet locum ille. §. caueant. vide Ioan. And. de ſenten. excom. a nobis, lo. j. & in c. 2. de conſti. libro 6. ſcias etiam q ſententia lata contra formam illius. §. caueant, tenet, vt ibi no. Ioan. And. quę poteſt eſſe etiam reſponſio ad illum tex. quò ad iſtud c. ibi vide Io. An.

c Debet. Ad inſtantiam ergo offenſi iudex inquirit, & iuſtitiā facit, quamuis offenſus de perſona certa non conqueratur, nec aliquid probare poſſit, vt probat hoc. c. ad quod omnino vide Ioan. An. de elec. c. bonæ, el j. ſup. gl. & ita, & Bar. in lege tertia, §. ſi publico. ff. de adul. & in extrauaganti, ad reprimend.

d Confeſſus. Aduerte hic, quòd id, quod ſcit ſacerdos in confeſſione, licet dicatur ſcire tanquam deus, vt hic; non tamē dicitur ſcire illa ſcientia, quæ cadit in deo, ſed illa ſcientia, quæ cadit in homine; Bal. notabiliter in l. ſed & ſi reſtituatur, in fi. ff. de iudi. & vide pulchrè allegata per d. And. in c. nouit, de iud.

e Propoſito. Et ad materiam vide gloſ. 2. & Ioan. And. ſuper illa in c. ex litteris, de ſpon. & quod no. Ioan. And. de diuor. gaudemus, in gloſ. patet, & in c. quia non nulli, in gl. magna, verſic. quid ſi epiſcopus. de cle. non reſi. & Bart. & gl. in l. duo ſunt Titij, in gl. alleg. & in l. ſi quis ſeruum. §. ſi inter duos, ff. de le. 2.

SVMMARIVM.

1 *Sententiam iuſtā ſi ordinarius epiſcopo ſubiectus fert in ſubditum, epiſcopus eā ſeruari faciat, & eam ſine ſatisfactione, & eius conſcientia non relaxet.*
2 *Malefactores eccleſiarum conuenire poſſunt prælati, ſub quo maluerint iudice, & in eos vtroq; vti gladio, ſi ſpectat ad ipſos.*
3 *Sententias exequi ſubditorum tenentur ſuperiores: quas etiā minores prælati, & iudices ac ſubdelegati exequi poſſunt, quibuſdam caſibus exceptis, & quibus, ibid.*
Legis, a diuo Pio, de re iudica. ff. intellectus, eodem numero, in calce.
4 *Plebanus habet curam nedum laicorum, ſed etiam clericorum inhabitantium parochiam ſuam.*
Sententiam eccleſiaſticam ſi quis abſq; ratione ferat in ſubditum, punitur, & illi ſatisfacere cogitur, ibi.
Relaxandi verbum propriè ponitur quò ad ſententiam interdicti. Quo autem ad excommunicationem ponitur pro abſolutione, eod. nu. ver. dicit Hoſti.
5 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum, nu. 6. & nu. 8. cum ſequent.*
8 *Archidiaconi quam habeant, & à quo iuris dictionem.*
9 *Prælati vocantur etiam rectores curati.*
Prælati, vel rectores habent iuris dictionem ordinariam, & qui, ibid. ver. Dicebat, & quam, nu. 10. & nu. 18. & 19. vt prælatus eam habeat, quæ requirantur, nu. 21.
10 *Vniuerſitatis, vel collegij poteſtas quæ & vnde, & qui ea conſtituere poſſint, & ex quibus, & quot, & quomodo, & numer. 11. 12. 13. 14. & ſupr. nu. 9. 21. & vbi maximè vigeant, num. 15. & quæ ſibi non debeant vſurpare, numer. 16.*
17 *Dominus vt vnus ſit, expedit reipublicæ.*
18 *Clerici quando dicantur conſecuti iuris dictionem.*
19 *Ordinariam iuriſdictionem non habent non curati, niſi in caſibus, & quibus, & qui eam habeant, & à quibus, ſupr. numero 9. & ſequentibus, & infr. numero 20. 21. 22. & 23.*
20 *Canonicus etiam priuatus habet ordinariam iuriſdictionem in familiam ſuam.*
Conſuetudo dat iuriſdictionem, ibid. & nu. 21.
21 *Archipresbyter, Primicerius & Cuſtos non habent ordinariam, niſi tribuat eis conſuetudo, ver. item quod.*
22 *Princeps quibus modis dicatur etiam tacitè dare iuris dictionem.*
23 *Lex dat iuris dictionem, & quomodo, & quibus.*
24 *Defenſor ciuitatis comparatur epiſcopo, & de quibus poſſit cauſis cognoſcere.*
25 *Iuris dictionis mediatæ & immediatę concurſus ſi fiat, valet abſolutio, ſicut & valeret excommunicatio.*
Legatus de omnibus cauſis prouinciæ ſuę cognoſcit.
26 *Preferatur qui in iure dicundo, ſi cauſę ſint communes iudici maiori, minoriq;.*

CAPVT III.

1 CVm ab eccleſiarum. Caſus. Si ordinarius† ſubiectus epiſcopo in ſibi ſubditum fert iuſtam ſententiam, epiſcopus illam ſeruari faciat, & eam ſine ſatisfactione, & illius conſcientia non relaxet. Et primò ponit exordium, ex quo ſecundò infert mandatum, ibi, 2 quia [*malefactores*] quos, ſi ſunt† malefactores eccleſiarum, conuenire poſſunt prælati ſub quo iudice maluerint, de foro comp. cum ſit, & contra ipſos vti vtroq; gladio, ſi ſpectat ad ipſos, de ſenten. excommunica. dilecto, libro 6. [*Condignam*] ſecundū ea, quæ habentur, de verb. ſign. ex parte, & c. cum 3 olim [*Obſeruari*] no. teneri† ſuperiores ſubditorum ſententias exequi. C. de iudi. properandū. §. ſinautem reus. & forte ipſi minores prelati exequentur excommunicando, & interdicendo, ar. ſ. titulo 2. ex litteris; quod dicit Innocen. quoſdam non credere: quia lata ſententia functi ſunt officio. ſ. de officio delega. in littetis. & per maiores iudices faciēda eſt executio. C. de arbit. l. cum antea. j. reſponſo. ff. de re iudica. à diuo, in princi. non obdecre. ex litteris: quia non concedit executionem,

ſed

ſed iurisdictionis defenſionem. Plus placet hic Innocen. quòd minores iudices ordinarij, vel delegati à principe, vel quocunque alio, & etiam ſub delegati poſſunt exequi ſententias ſuas per iurisdictionem, quam habent, ſcilicet excommunicandi, interdicendi, vel ſimilia, vt præallega. §. ſinautem reus, ar. de officio delega. ſignificaſti, & c. in litteris. Quando verò ſunt talia, quæ nõ poſſunt facere ſubdelegati, vel iudices minores, ſicut in corporalem poſſeſſionem mittere. ff. ad muni. ea quæ. ff. de iurisdictio. omn. iudic. iubere, de quo vide infr. vt lit. non conteſta. tuæ, ſuper gl. non tamen; tunc non ipſi, ſed alij exequentur; & ſic loquitur lex, à diuo. & idem de maioribus iudicibus, quando executio facienda eſt extra terminos ſuæ iurisdictio. ſecundum Innocen. [*Clericos*]
4 vel laicos. habet ergo † plebanus curam nedum laicorum. ſed etiam clericorum inhabitantium parochiam ſuam, Hoſtien. [*Rationabiliter*] aliàs punitur proferens, & illi ſatisfacere cogitur, de ſentent. excommunica. ſacro, ſecundum Innocent. [*Conſcientia*] Dicit Hoſtien. vt per ipſum de meritis inſtruaris: quia quod omnes tangit &c. de tempo. ordin. ſi archiepiſcopus [*Non relaxes*] Dicit Hoſtien. quòd quo ad ſententiam interdicti hoc verbum ponitur propriè: quo ad ſententiam excommunicationis ſumitur pro abſolutione; & de hoc
a remittit ad not. de teſtibus, veniens. 2. in fine. [a]
5 ¶ Gloſſa † prima, reſpondet per quæſtionem, an prælati inferiores epiſcopo &c. arguit; ponit opinio. & ſoluit. ¶ Gloſſa vltima, quærit, & ſoluit.
6 ¶ In † gloſſa prima [*ibi. §. 2.*] nullus declinat defenſoris iudicium; parum facit [*& ibi, lege vltima*] vide de procur. quia in cauſis, ſuper prima gloſſa.
7 ¶ In † gloſſa prima [*ibi, coneedunt*] de hoc, ſecunda quæſtione prima, de perſona [*& ibi, Tu dicas*] ſecundum Lau. & Vincen. [*& ibi, Ordinarius*] ſecundum Laur. & Vincen. & Tan. idem Goffred. [*&*
8 *ibi, Præficiatur*] Vnde † dicit Innocen. quòd Archi. habent iurisdictio. à canone, etiam ſi non eligantur ab vniuerſitate, & etiam ſine confirmatione epiſcopi, de officio Archidia. c. j. & c. ad hæc, & remittit, infr. eod. quanto. inducit etiam rationem vicariæ, quæ not. in præallega. c. j. in j. glo. & in fin. vel dic, quòd in iurisdictione talium attendenda
9 eſt conſuetudo, Goffred. Dicebat † hic Hoſtien. vocari prælatos etiam rectores curatos, arg. §. de officio delega. ſi quando, & §. c. proxim. dedi remiſ. ad ſummam. Dicebat Innocen. illos prælatos, vel rectores ordinariam iurisdicti. habere, qui ab vniuerſitate eliguntur in prælatos, & ſuperioris confirmationem recipiunt, in aucten. de defen. ciui.
b §. interim, & §. & ſi eadem, & habẽt ordinariam, [b] vt in concor. glo. lex enim dat ordinariam. ff. de iurisdictio. omn. iudic. l. & quia. vnde & rector cuiuslibet vniuerſitatis eſt ordinarius, in aucten. de defen. ciui. §. nos igitur, colu. 3. & qui eligitur ab his, qui ſunt alicuius profeſſionis, negociationis, vel artis, ſicut ſunt piſtores, cerdones, phyſici, ca
10 noniſtæ, & ſimiles; adeo, quòd † tam de publicis cauſis, quam etiam priuatis, quas habent occaſiones ſocietatis ſocij inter ſe, coguntur reſponde re ſub tali rectore, nulla exceptione obſtante. actores tamen non coguntur eos conuenire ſub eo, imo & ipſos conuenire poſſunt coram iudice, ſub quo domicilium habent, vt omnia hæc probantur. C. de iurisdictio. omn. iudic. l. fin. inde eſt ſecundum Hoſtien. quòd ſcholares diuerſos iudices habent, & eſt tamen in optione ipſorum, ſub quo reſpondeant, vt in libro feu. de ſcholaribus habita; quod dic, vt not. infr. de foro
11 competen. quod clericis. ¶ Sed † nunquid quælibet ciuitas, & quodlibet caſtrum poteſt ſibi conſtituere ius vniuerſitatis? Dixit Innocent. quòd non: ſed hoc eſt intelligendum de illis, qui a ſuperiore auctoritatem habent. vnde & ſcripſit hic, quòd ſi tot homines eſſent ſimul collecti, quot ſunt Romæ, non poſſent conſtituere, quod eſſet vniuerſitas, niſi haberent conſenſum ſuperioris
c tacitum, vel expreſſum [c]. hoc autem credidit ſufficere, quòd ille, cuius ſunt homines ſic congregati, conſtituat locum, in quo habitant, eſſe ciuitatem, vel caſtrum, burgum, vel villam, argu. C. de iurisdictio. om. iudic. priuatorum. §. de con
d ſuetu. cum dilectus. poſt prin. corpora [d] † autem,
12 ſiue collegia alicuius artis, vel ſocietatis, vel negociationis licita ſunt & approbata a lege, vt dictum eſt. §. vnde poſſunt habere in his, quæ ad negociationem, vel ſocietatem pertinent, arcam communem, & ſyndicum, ff. quod cuiuſque vniuer. l. j. & iudicem, ſine præiudicio tamen domini ſui, ſi quem habent, ar. C. de iuriſdictio. omn. iudic. l. fina. ff. de illic. col. l. j. & l. 3. & fin. & in eo, quod legitur & not. infr. de exceſ. præla. dilecta, & ibi ſuper prima gloſſa, vide ad litteram quod ibi
13 not. Innocen. Dicebat † etiam hic, quòd cum ſit tantum vna vniuerſitas omnium illorum, qui ſunt eiuſdem profeſſionis, vel negociationis morantium in eodem caſtro, vel ciuitate, non videtur, quòd ſe diuidere poſſint, vt faciant plures vniuerſitates: vel quòd homines eiuſdem profeſſio nis, vel negociationis, qui ſunt de diuerſis ciuitatibus, poſſint conuenire, vt vnam faciant vniuerſitatem. poſſet tamen dici, quòd omnes illi, qui ſunt ſub vno defenſore, etiam ſi per municipia morentur, conuenire poſſunt in vnam vniuerſitatem, vel plures, ſecundum quòd plures magiſtratus municipales habent, & ſecundum quòd
14 eis melius placet. Subdit † dici poſſe, forte non male, non attendi in collegijs iſtis piſtorum, cerdonum, & huiuſmodi, quòd ſint de vna prouincia, vel diuerſis, vel quòd omnes de vna ciuitate ſint de vno collegio, vel pluribus, ſed tantum attenditur, quòd ſint tres, vel plures, qui conueniant, vel vniuerſitatem faciant pro iuſtitia cuique ſeruanda: & hoc enim vt ſit collegium, oportet ad minus, quòd ſint duo, vel tres ſimul tanquam collegium congregati, vt patet in eo, quod legitur, & not. §. de electio. c. j. & ſi diſcordant in aliquo, maiori parti ſtãdum eſt, niſi minor rationabile quid prætendat. ff. ad municip. quod maior. infr. de his, quæ ſi. a ma. parte ca. capitulo primo. Hoc autem in ciuitatibus potiſſimè, ſecundum Hoſtien. quæ
15 carent iudicibus, locum habent. in quibus † etiã, quando non reperitur alius, eſt ad epiſcopum diœceſanum tanquam ordinarium etiam in temporalibus recurrendum, in aucten. vt diffe. iudi. §. in ciuitatibus, colla. 9. vnde. & hæc iura collegio rum, ſiue corporum vigent in ciuitatibus potiſſimè Lombardiæ. quæ & ſi dominum habeant, ipſum tamen non, vt expediret reipublicæ, recognoſcunt, ſicut nec Rex Franciæ, vel Boemiæ. j. qui. ſi li. ſint legi. per venerabilem. §. j. ver. fi. quidquid
16 enim ſcribatur, hoc ſolum putat † Hoſti. iuſtum
e eſſe, quòd ciuitates, ſiue alia loca, quæ habent dominos ſpeciales, non debent dominium, vel iurisdictionem aliquam in ſui domini prejudiciũ vſurpare, nec ſe in ſuperbiam erigere contra ipſum, niſi velint eſſe Luciferiani. vnde & coniurationes, & conſpirationes, & collegia, & conuenticula generaliter ſunt prohibita ſub graui pœna. vndecima quæſtione prima, conſpirationum, & c. coniurationum. C. de epiſco. & cleric. conuenticulam, in li. feu. de pace iur. fir. hac edictali, §. con-

conuenticulas. Ideo & quamuis prædicta corpora, ſiue collegia ſint approbata a iure, & iuſtum ſit, quòd dominus ipſis ſua priuilegia ſeruet: ſi tamen ſuos incipiant terminos excedere, & iura ſiue iuriſdictionem domini vſurpare, de iure ſunt per eundem dominum refrenandi, & coercendi, argu. 11. quæſtione 3. priuilegium. j. de priuil. tuarum, & in eo, quod legitur & no. j. de ſepul. c. j. ad
17 fin. hoc enim † expedit rei publicæ, vt vnus ſit dominus, & non plures, vt patet. ff. de orig. iur. l. 2. §. deinde, quia difficile, & §. eodem tempore, & §. nouiſſimè. Sed verum eſt, quòd de facto dicunt quandoque ſimul congregati illud ſapientiæ. 2. ſit fortitudo noſtra lex iniuſtitiæ. vnde & dominos conculcant, & ipſos ſibi ſubiiciunt: quia potentioribus non poſſumus eſſe pares. ff. de alien. iudic. mutan. cauſa fac. lege tertia, in princi. hoc
18 quantum ad laicos. quantum † enim ad clericos pertinet, nullus etiam ex electione iuriſdicti. con ſequitur, niſi primo a ſuperiore confirmetur, vel approbetur, ut patet in eo, quod legitur, & not. ſupr. de elect. noſti, & c. tranſmiſſa, exceptis quibuſdam caſibus, vt not. infra, de appellatio. quia nos, & ſupr. de electio. nihil eſt. §. penult. ex quo autem confirmatus, vel approbatus eſt quis a ſuperiore ad beneficium cum cura, de iure commu ni iuriſdictio. habet, vt hic, & infr. de maiorit. & obedien. cum in eccleſijs, & not. in ſumma de ſenten. excommunica. §. quis poſſit excommunicare, ſub. §. nedum autem ius, verſi. tu dicas, &
19 ſequentibus. Is † autem, qui curam non habet, per conſequens nec iuriſdictio. ordinariam, cum priuatus ſit, niſi a principe ordinarius conſtituatur. infra, de reſtitutio. in integ. cauſa reſtitutionis. §. delegati: vel niſi ſit officialis, vel vicarius ordinarij, vt legitur & not. ſupr. de officio vicar. capitulo primo, vel niſi habeat de conſuet. quòd dic, vt legitur & not. ſupr. de officio Archidia. c.
20 fina. quæ † etiam priuato canonico in familiam ſuam iuriſdictio. dat ordinariam, quod dic vt legitur & not. infr. de foro competen. cum contingat: vt tamen ſcias, quòd mulier, vel etiam laicus, quantumcunque religioſus, non poteſt cenſuram eccleſiaſticam exercere. quod dic vt legitur & not. infr. de maioritat. & obedien. dilecta, & de decimis, quamuis ſit graue. §. ſtatuimus, ſe-
21 cundum Hoſtien. Sed Innocent. aliter † poſuit hæc verba, dicens quòd ad hoc vt prælatus habeat iuriſdictionem ordinariam in clericos, oportet quòd vniuerſitas, quæ illum eligit, ſit religioſorum, vel clericorum, vel aliàs idem prælatus iuriſdict. ab eccleſiaſtico prælato recipiat, & quòd electus ſit clericus, vel religioſus, cum aliàs nec dare, nec recipere poſſunt ſpiritualem iuriſdictionem, ſcilicet excommunicandi, interdicendi, & conſimilium. infr. de iudic. capitulo ſecundo, & infr. de arbit. contingit. Item quòd eligatur in prælatum. nam ſi eligeretur ad aliquam dignitatem in eccleſia, ut primiceriatum, archipreſbyteratum, vel cuſtodiam, non habet ordinariam, de officio archipreſbyteri, primi. & cuſto. niſi conſuetudo eis tribuat, quod poteſt. C. de emanc. [f]
f lege prima, & vltima, & infra, de exceſ. præla. capi
22 tulo ſecundo. Princeps † autem ſecundum Innocent. eo ipſo, quòd conſentit tacitè, vel expreſsè non errans in iure, vel in facto, quòd aliqui faciant collegium, ut quia ſcribit ex certa ſcientia alicui vniuerſitati, vel ſyndicum eorum admittit; uidetur concedere ei ius vniuerſitatis, qui & ordinarium facit. ff. de officio eius, cui man. eſt iuriſdictio. lege prima. §. primo, etiam tacitè eo ipſo, quòd dat, ſiue committit alicui aliquam ciuitatem, vel caſtrum, vel villam. ff. de officio præfec. urbis. lege prima. §. cum urbem, in aucten. de conſulibus. §. fina. col. 4. & idem cum Papa dat legationem in prouincia, de officio leg. capitulo ſecundo, libro ſexto, vel dat archidiaconatum, vel aliquid ſimile, & idem intelligas, etiam ſi ab alio conferatur, vel committatur: qui tamen hanc habeat poteſtatem, argumen. ff. de iudic. cum prætor. infr. de iure patronatus, ex lit-
23 teris, & ſecundum Innocent. lex dicitur † dare iuriſdictio. ordinariam eoipſo, quòd aliquem ordinarium uocat. C. de offic. recto. proui. qui ordinariam. C. de modo mul. eos. ſed & a lege habet dominus iuriſdictio. ordinariam in uaſallos, & pares in dominos, & uaſallum, ut in li. feudo. de prohibi. feud. alien. ſine conſenſu maio. domini, imperialem, infr. de iudic. cæterum. & arbitri electi ab epiſcopo & ſubdito in eoſdem, vndecima
g quæſtione prima, ſi clericus, aduerſus clericum. [g] & concilijs præſidentes. infr. de iudic. capitulo primo, infr. de libell. oblat. capitulo primo, & c. religioſorum: prouincialibus. infr. de ſtatu monacorum, in ſingulis, & c. ea quæ, & c. vacante ſede. infr. de maiorita. & obedien. cum olim; & hoc iunge in ſumm. eod. titul. §. j. & 2. vbi de hoc
h ſecundum Hoſtien. [h] ſecundum quem & adde quod not. de hac materia. infr. ne prælati vices ſu. capitulo ſecundo, & ſupr. de officio deleg. quoniam abbas, ante finem. ¶ In gloſſa vltima [*ibi, abſolutio*] de hoc, nona quæſtione tertia, qui reſiſtit [*& ibi, vtique*] idem Tancre. Vinc. Goffred. & Philip. ad hoc optimè, de ſentent. excommunica. venerabilibus. §. vbi autem, libro ſexto, & 26. quæſtione. 6. §. j. Inducunt prædicti aucten. de defen. ciui. in prin.
24 coll. 3. vbi † dicitur, quòd non prohibentur defenſor ciuitatis, qui comparatur epiſcopo, cognoſcere de cauſis inferiorum, prætermiſſis magiſtratibus municipalibus. Idem Innocent. & Hoſtien. niſi conſuetudo eſſet in contrarium. hoc etiam
i not. Hoſtien. de ſimon. ſicut tuis. Sed Hug. [i] in præ. c. nullus, & Guiliel. Naſo, hic contra, quia hic prohibetur & alibi conceſſum non inuenitur; & hoc placet Archidia. de conſt. capitulo ſecundo, de maiori. & obedien. c. vno, libro 6. & vide quod ibi dicam ſuper gloſſa penultima, puta. mihi placet prima per præ. §. vbi autem. Vnde dicebat
25 hic † Abbas, quòd quando concurrunt iuriſdictio mediata & immediata, valet abſolutio, ſicut & valeret excommunicatio: qua de cauſa cognoſcit legatus de omnibus cauſis prouinciæ ſuæ. ſupr. titulo primo, capitulo primo, ad materiam facit, quod dicam, infr. eodem, conquerente, in glo. per hoc recognoſcit [*& ibi, Superior*] dixit Vinc. quòd
26 vbi † cauſæ ſunt communes minori, & maiori iudici, vt in epiſcopo, & Archid. præfertur maior, ſi citat. ff. de iudi. iudicium. 8. diſtinctio. quæ contra mores: ſecus, vbi non habeant cauſas communes, vt monacus, qui plus obediet abbati, quàm epiſcopo, & clericus plus epiſcopo, quàm metropolitano. ſecundum fateor; de quo infra, capitul. paſtoralis. de primo dic, ut infra eodem, quanto.

ADDITIONES.

a In fin. Not. etiam tex. dum dicit, rata, firmaq; conſiſtere: quia rata intelligitur de iure, firma de facto, gloſſella eſt ſingularis in l. id quod pauperibus. C. de epi. & cle. & ibi Bar. dicit ſe neſcire alibi.

b Ordinariam. Licet non habeat territorium, & vide in auct. habita, ne fi. pro patre. vel dic, quòd etiam ibi habẽt territorium.

rium.vide ibi docto. & vide glo.in c.j. ne præla.vi.suas,& Bar.in l.& quia.ff.de iurisd.omn.iud.& Ioan. And.in c.quoniam abbas, in glo.sua mag. s.de offic. delega.& Bar. C. de app.l.præcipimus,& C. de iudi.l.cum speciali,per ipsum, & Bal.& Sali.

c Expressum. Villæ subsunt ciuitatibus, & non habent iurisdictionem.l.nulli.§.fi.C.de epi.& cle.& idem in castris, vt in dicta.l.qui ex vico, ff.ad munici. & l.fi.C. de testa.quantũ tamen in illis ponuntur magistratus habentes iurisdictio. s. a ciuitatibus ponuntur.C.de magist. mu. per totum, & ibi vide glo. in rubrica. Aliqua autem castra sunt per Italiam, quæ a se habent iurisdictionem;an dicantur ciuitates, licet careant episcopo,vide in extrau.ad reprimen. super. versi. Lombardiæ,per Bar. & de materia vide Io.An. de sen. exc. si ciuitas,lib.vj. & no; quòd castrum non potest fieri ad emulationem ciuitatis, vide Bar. in l.opus.ff.de oper.publi.& gl. in l.per prouincias. C. de ædi.priua.nec in finibus imperij. l. quicunque. C.de fun.limi.li. 11.& vide Barto.ff.quod cuiusque vniuer.no.l.j.

d Corpora. Vide etiam pulchrè per do. Baptistam de sancto Seuerino in sua repe.l. omnes populi.ff. de iusti.& iur.

e Iustum. Vide allegata pulchrè per dom.Iaso.in l.debitorum pactionibus,in secundo notabili.C.de pac.& etiam latè per do.Feli. in c.j.de proba.

f Emanc.An autem præscriptio det ordinariam,ibi vide Cy. Bald.& Sali.& Guil.in spec.de iurisd.om.iud.ad fi.ver. illud & de præscrip.§.j.in uer.sed pone miles,& j.de fo.compet. cum contingat,in glo.Io.An.quæ incip.non dixit, & in qõ. disputata per Bal.quæ incip. Apulus.

g Clericum. Vide c.ab arbitris,de offi.deleg.libro sexto,& ibi glo.fi.& quòd isti sint ordinarii,prout hic not.Io.And.facit gl.fi.in c.suspitionis, eodem tit.& ibi vide Ioan. An. super illa,& Bal.& Sal.& Bar.in l.cũ speciali,C.de iu. qui tenent, quod sunt dele. qui omni carent territorio.

h Hosti.Et vicarius episcopi, vt no.gl.2.in c.2.de offi.vj.libro sexto,quod not.gl.in lege 2.C.de offi.eius, qui vi.alte.Et an ab ipso substitutus habeat ordinariam,vide de offi.vica. clericos, per glossam,& Io.And.& glossa, super ver. ratio, in c. 1.eo.ti.libro vj.

i Hugo.Pro istis facit,quod not. glossa, super uer.nullatenus, in Clemen.j.de se.poss.& iura in illa alle.& quid de executione contra præceptum lata,vide Ioan. And. in c. Romana. §. officialis,li.6.in gl.licet & super illa,& de priu.c.1. libro vj. facit etiam quia quæ contra ius fiunt &c.vt in c.quæ contra ius,de reg.iu.li.vj.& l.non dubium.C. de leg. ubi uide Bar. Bal.& Sali.

SVMMARIVM.

1 *Vacantis ecclesiæ si ordinatio differatur ex causa, œconomus in ea ponendus est ab episcopo, & quo tempore, numero 7.*

2 *Præsentationis negocium prius expediri debet, quàm possit episcopus ecclesiam ordinare de prælato,sed œconomo, licet lis intra quatuor menses non expediatur, & nu. 3. & 4.ex ea ius quæritur.nu.4.*

3 *Cap.quoniam,si verò, eam te, cum propter, de iure patrona. loquuntur de quæstione patronorum super iure patronatus, non de quæstione præsentatorum,& supr.nu.1.& ratio, ibidem.*

4 *Præsentare sufficit in fine termini patrono.*
Præsentatos habet episcopus examinare, & quare eorum institutio quandoq; differatur.nu.5.
Edictum ponitur etiam ad opponendum præsentatis episcopo, & eorum præsentationi,ibid.

5 *Dilatio institutionis ex quibus contingere possit causis.*

6 *Occasio litis & quæstionis remouenda prælato.*

8 *Epilogus,& Suffragium glossa.nu.9.*
Patronus per indigni præsentationem an priuetur, & nume. 11.& 13.

10 *Suppletio,vel additio glossarum.*

11 *Patronus laicus an puniatur, si præsentet indignum, & an & quando variare possit,nu.12.deuoluaturne etiam prouisio ad superiorem,ibid.*
Decretalis hæc quomodo intelligatur, ibidem. versi. nec obstat.
§. Siquis oratorij domum,in auct.de sanctiss.Episco.§. fin.in auẽ.vt clerici dece.intellectus,ibid.

13 *Nullum,& minus competens æquiparantur.*
Patroni laici, & ecclesiastici in præsentando indignum differentia,ibid.

14 *Lite pendente super præsentatione, vel inter patronum & prælatum in partis præiudicium prælatus si quid innouaret perpetuum,esset incongruum.*

15 *Custodia ecclesiæ patronatæ non pertinet ad patronum seculare, nisi in casibus,ad patronũ verò ecclesiasticum pertinet: non patronatæ autem ecclesiæ quando ad episcopum, & quando ad alios. Cathedralis demum ad quem pertineat, eo.nu..ad fin.*

16 *Oeconomum ponere ad quem spectet.*

CAPVT IIII.

a 1 Vm vos. [a]Casus.Si † ordinatio vacantis ecclesiæ differtur ex causa, œconomus in ea per episcopum est ponendus. Communis diuisio. secunda ibi, fraternitati [*Præsentantur*] not.

2 quòd † vbi fit præsentatio,prius oportet illius præsentationis negocium expediri, quàm possit episcopus ecclesiam ordinare.vnde dicebat Innocenti. quòd quando patronus contendit se bonum elegisse, non potest episcopus ordinare ecclesiam de prælato, sed de œconomo tantum, ut hic. vnde licet quibusdam videatur cõtra,securè teneas, quòd facta præsentatione de vno, vel pluribus, licet longo tempore duret lis inter præsentatos,episcopus non ordinabit ecclesiam,lite pendente, ni si de œconomo, vt hic; & ita seruatur. vnde iura illa, quæ dicunt, quòd si patronorum discordia infra quatuor, vel sex menses non fuerit terminata, episcopus ordinat ecclesiam, intelliguntur, quando inter ipsos, qui se dicunt patronos, est quæstio, vt quia alter ab altero vendicat patronum,vel negat alterum patronum. nam licet propter litem motam videretur æquum patrono tẽpus ad præsentandum non currere, quasi tunc sit impeditus: tamen hic rigor inductus est, quòd saluo iure vincentis ordinetur ecclesia, quod in electoribus locum non habet,vt dicam de iure patronatus, quoniam, cum de eis hoc non sit statum. vnde, si ponderes textus † illarum decreta. 3
quoniam, si verò, eam te,cum propter, de iure patronatus, videbis illa iura apertè loqui de quæstio
b ne præsentatorum vnius, [b] vel plurium. aliàs pauci præsentati à patronis instituerentur,cum si habent obiectorem, non facile possit infra quatuor menses quæstio terminari. imo & si obiectorem
4 non habent, cum † satis sit patrono in fine termini præsentare, & episcopus habeat examinare,de electione, nihil est, & edictum ponere, vt not. de electione, capitulo ultimo, libro sexto,in glossa secunda, erit dare, quòd negocium præsentationis esse non poterit infra terminum expeditum.cum igitur ex præsentatione sit ius acquisitum, vt not. supra titulo primo, dilectus, non obstante, quòd sit discors, dummodo iuuetur maioribus &c. vt præallega.decret.quoniam, illud non perdet propter opponentis maliciam, vel litis pendentiam, de regu. iur. sine culpa, libro sexto, & adde quod dicam super versi. personas: optabat tamen Hostien. constitutionem contrariam super hoc fieri, vt dicam, infra de appella. oblatæ, in glossa, dicit Hostien. [*Alia de causa*] vt quia negans illos patronos [*& infra*] quærebant, an possent ecclesias ordinare propter vacationis periculum,vel quale foret apponendum remedium, Hostien. [*Personas*] 5
scilicet repræsentatas † conscientia remordente; nec aliàs lite, vel appellatione pendente, de restit,

in inte-

in integrum, capitulo secundo, & secunda quæ-
6 stione sexta, appellatione. & merito in hoc † casu denegatur prælato ordinatio. si enim hoc concederetur, semper moueret quæstionem, vt sic posset ecclesiam ordinare, ar. instit. vi bon. rap.§.sed ne dum talia.infr. de diuor.quanto, ad fin. aliàs, si hæc lis non penderet posset ecclesia de alijs personis idoneis ordinare, secundum Hostien. qui per hoc dicit non obstare, de sup. negli. præla. capitulo secundo, in fin. & quæ ibi not. & hunc dicit verum intellectum. & hoc dicit: nec obst.hæc decreta. opinioni suæ, de qua dicam super glossa
7 secunda [*Ponatis œconomos*] Dicit † Hostien. quòd putat hunc œconomum poni debere etiam pendente termino quatuor mensium,vel sex dato patronis, idest prælatis iuxta vulgare Anglicorum,
8 quibus scribit. ¶ Secunda † glossa, respondet per quæstionem,an patronus &c. soluit quòd non,rationem inducens, quam fortificat. in fin. ponit
9 contrariam opinionem, quam reprobat. ¶ In † gl. secunda [*ibi,Si quis oratorij domum*]si præsentatus per patronum, vel eius hæredem est indignus;episcopus quem puraueritmeliorem,ordinari procura. ¶ In vltima glossa [*ibi, Lex, quæ tutores*] vide, de his quæ fi. a prælat.tua, super quinta glossa[*& ibi, diuus*] vide vt lite pendente, ecclesia.j.in fin.penulti-
10 ma glossa. ¶ In † glossa prima [*ibi, cogitur*] secundum Lauren. vel respicit factum,secundum eum. Vnde dicit Hostien. finaliter idem dicendum de vtroque. ¶ In glossa secunda [*ibi, tantum quatuor*] infr. de iure patrona. c.vno. vbi habemus expressum hodie, sed olim recurrebamus ad hanc glossam, quasi ad mendicatum suffragium.contra id. C.de palatinis. l.scrineis, libro 12. & in auctẽn.de iudic. prope princi. §. illi autem, colla. 6. [*& ibi,*
11 *Non puniuntur*] Idem † Archidiacon. de præbend. capitulo primo, libro sexto, & ibi tamen refert quosdam dicere hoc verum ante sententiam episcopi, qua declaret præsentatum indignum: sed post illam locus erit opinio. Hostien. sed contra hoc facit hæc decreta. quæ supponit certitudinaliter personas minus idoneas[*& ibi, Quidam dicunt*]
12 Hostien. hic † tenet precisè, & remittit ad ea,quæ not. s. de sup. neg. præla.capitulo secundo. Idem Innocen. sup. de fil. presbyter. proposuit, licet sic locutus fuerit alternatiuè. Dicit tamen, quòd bene faceret episcopus restituendo prouisionem tali laico patrono, cum non sint in his ecclesiasticis multum instructi. & Hostien. dicit, quòd deberet eis parci [*& in fine*] vbi canon apertè hoc diceret,
c optimè dicit [c] glossa, sed canon hoc non dicit: nec sufficit, quòd canone caueatur, quòd licet illi variare. id enim habebit locum, quando priuatus non esset; vt qui eligit dignum, vel indignum ignoranter. nec obst. hæc decreta. quæ potest intelligi in illo, qui ignoranter eligit: vel cum propter scandalum impediebatur ordinatio episcopi.melius potuisset glossa dicere,quòd lex non obstat, cum ibi non dicatur, quòd episcopus ordinet ecclesiam, cum patronus præsentat indignum; sed quòd ordinari procuret; quod potest intelligi solicitando patronum, quòd alium præsentet. Idem dico de. §.fina. in auctent. vt clerici dece.colla. 6. aliàs sequeretur, quòd priuatus esset etiam ignoranter præsentans indignum, cum ille. §. non distinguat. Item absurdum uidetur, quòd patronus benefaciendo possit variare, vel accumulare; malefaciendo non, cum tunc præcipuè concedatur variatio à iure, quando actus est illicitus, secundum notata, de cleric. coniug. diuersis, de electio. nosti, quasi hæc fuerit mens iuris permittentis variationem, quòd patronus accumulando emendare possit, quod malè fecit-
13 per quæ dico patronum laicum non priuatum hoc ipso,quòd præsentat indignum scienter. Sed ex tunc erit priuatus, cum infra tempus debitum respectu prioris inchoationis alium non præsentat. & faciunt iura, quæ æquiparant † nullum,& minus competens, quæ vide, de transla. capitulo secundo,versi. sicut, de cleri. non resid. tuæ. & sic erit differentia hoc casu inter clericum eligentem, vel præsentantem ignoranter indignum, & patronum, qui præsentat talem scienter. & est
d ratio:quia primi ante cassationem nõ poterant [d] sibi prouidere, post cassationem habebunt integrum tempus. iste verò sibi prouidere poterat, si de tempore supererat: aliàs sibi imputet. patet primum de elect. si electio, libro sexto. ¶ In glos-
14 sa, puta [*in fine*] vt dicit † Innocent. incongruum esset, quòd lite pendente pars in partis præiudicium aliquid perpetuum innouaret, vndecima quæstione prima,quia res.infr. vt lite penden. per totum. Idem esset, si super alijs grauibus discordia esset inter patronum,& prælatum.graue enim esset, quòd prælatus in sua ecclesia institueret per sonam perpetuam, quæ sibi vel malè, vel nullo modo de suis reditibus responderet, Innocenti. ¶ In glossa penultima [*ibi, quòd patronus*] Innocen.
15 a cuius tempore fuit hic finis glosse,que fuit additio, intelligit hoc † de patrono laico: quia talis defensionem habet: sed non custodiam, quod intelligit Hostien. nisi aliud esset de priuilegio speciali, vel consuetudine per sedem apostolicam approbata, sicut patet in Regibus Franciæ & Angliæ, & quibusdam alijs principibus. pro quibus facit, quod legitur & not. de iure patrona.nobis. vel secundum eum, ubi non sunt expressè priuile
e giati per Papam, sola consuetudo [e] non excusaret, si de rigore ageretur, per decreta. de electio. cum terra, & de consue.capitulo primo,sed multi, ut dicit, propter ipsorum potentiam de gratia & ex permissiua dispensatione, vt vitetur scandalum, tolerantur. & dicit, quòd licet in præteritis hoc tolerari possit,de iure patronatus, capitulo 3. de consec. eccle. vel altar. capitulo fina. in posterum non esset tolerandum, de rebus eccle. capitulo fina. Sed si patronus sit ecclesiasticus,cum ei sit
f de temporalibus respondendum. [f] decima sexta quæstione secunda, capitulo secundo, de capell. mon.capitulo primo, habebit custodiam ecclesiæ vacantis, & non episcopus,argu. de appell. bonę; allega. Hostien. de testa. relatum.2.§.nomine, de priuile. cum & plantare.§. in ecclesiis.fatetur autem Innocen. quòd si ecclesia non habet patronum,episcopus ipsa vacante habet custodiam, & agit pro ipsa, argum. decima sexta quęstione prima,omnes,decima quęstione prima, capitulo primo, & 2. de succes. ab inte. c. fina. nisi secundum Hostien.de consue. vel priuilegio ad Archidia.vel alium ecclesiasticum hoc pertineat, vt præallega.
g decret. bonę, de institutionibus, cum veniissent. dicunt autem Innocent. & Hostien. quòd custodiam cathedralis ecclesiæ gubernabit œconomus, si ipsum habeat. 75.distinctio. quoniam quidam. & si non habet œconomum, canonici;& ipsis deficientibus archiepiscopus, quod dic hodie;vt de sup. neg. præla. cap. fina. [*& ibi, vel alius prælatus*]
16 not. quòd vult glossa, quòd † illorum sit œconomum ponere, quorum est instituere. ¶ In glossa
h vltima [*ibi,conseruanda*] [h] & occupantibus illa imponitur pœna.j.eod. titul. c.vlt.li.6. in cathedralibus, & collegiatis locum habet, eod. lib. de electione, quia sępe.

AD-

ADDITIONES.

a ¶Cum vos. Vide ad materiam huius c. an si contentio est inter patronos, quid iur.in c.j.de iure patrona.& seq. & vide gloss. in c. cum te,eod.titul.& not.ibi tex.in c.quoniam, in fin. quia loquitur in duobus casibus, & ibi de materia. Baldus.

b Vnius. Nec illa iura locum habent, quando est quæstio inter episcopum,& patronum, vide.ꝯ.in glo.puta,& super illa Io.An.& in gl.ibi se.

c Dicit gl. Quòd priuati sint potestate præsentandi præsentãtes indignum, vide tex.in c. 2.in fi.de sup.neg.præla.& facit no.in c.illud,in uersi.euitanda, de iure patro. vbi concluditur,quòd patronus laicus non priuatur.

d Poterant. Alium.s.eligendo,& hoc propter no.in c.confide rauimus,de ele.quæ limita,& intellige iuxta not. per glo. & Io.An.in c.auditis,eo.titu.

e Cõstetudo.Et vide Io.An.de præb.c. 2.li.6.& in spe.de leg. §.nunc tractemus, versi. sed nunquid, & ibi vide per ipsum plures remissiones de istis laicis,& regibus,& uide ipsum in specu.de præben.§. 1.ver.item not.quod imperator,& uide no.c.generali,& ibi Io.An.de ele.li.6.qui tex.no. probat, ꝙ ille,qui habet custodiam ecclesiæ, tenetur de facto suorum ministrorum,& officialium.

f Respondendum.Patrono etiam clerico non semper de temporalibus respondetur: sed quando id fit,& quando non, vide Io.An.de præben.de monacis, in gl. ma.

g Venissent. Ibi vide gl.primam,& super illa Ioan.An. & plenius,vt eccle.bene.c.j.in glo.hoc vult.

h Consideranda. Nisi sint talia, quæ seruari non possunt. l.is cui.ff.vt.pos.leg.& uide glo.in Cle. 1. de seque. pos. & fruc. quæ sentit quòd electio est œconomi, an conseruet successori,vel expendat in eccle.

SVMMARIVM.

1 *Absolutum à Papa si constet ordinario suppressisse ueram excommunicationis causam, remittet eum ad Papam: si uerò suspitio tantum de hoc sit contra eum, coget eum se exinde purgare.*
2 *Diuisio decretalis.*
Graue factum quod dicatur, eod.nu.uer.ut creditur.
3 *Merere,obtinere.*
4 *Absolutio non tenet ex falsa causa: de stylo curiæ semper exprimitur absolutionis causa.*
Hęc decretalis non practicabatur tempore auctoris,& ratio, ibidem.
5 *In purgatione si quis defecerit, habetur pro conuicto, & in casu hic cogitur ad curiam redire.*
6 *Epilogus, Suffragium glossa.nu.7.*
Pluribus sententijs ligatus, ab una absolutus, non dicitur ab alijs absolutus,& nu.8,
8 *Suppletio glossarum,& nu.9.& 10.*
Contritio non facit absolutionem ante ex ficta causa factam valere,sicut euenit in baptismo,ibid.
In dubio debet interpretatio fieri in tutiorem partem, ibid.in fine.
9 *Intentio absoluentis inspicitur,sicut & baptizantis.*
10 *Purgationem potest episcopus indicere propter suspicionem, & quam,& cuius.*

CAPVT V.

1 EX parte tua. Casus. Si†cõstat ordinario, ꝙ absolutus a Papa suppressit veram excõmunicationis causam, remittet illum ad Papam. Si verò suspicio tantum de hoc est contra eum, coget illum se exinde purgare. Communis
2 †diuisio.2.ibi,taliter respondemus. in qua distinguit. & secundum membrum prosequitur ibi, si verò [*Occultatis*] vt creditur,forte,vt dicit Abb. Fa
a ctum fuit graue, [2] vt quia occidit suum parochianum presbyterum: nec mandatur satisfactio, vel pœnitentia fieri, quam deceret pro facto tam nequam.Item fortè portauit litteras episcopi,de quibus in absolutorijs nulla fit mentio, secũdum Pe.
3 [*Meruerunt*].i.†obtinuerunt. sic.s.de seruis non ordi.de famulis,in fine.8.distin.consuetudo[*Aliam*] vt præsumitur:quia nulla causa erat expressa: sed simpliciter dicebatur,talem parochianum tuum
4 ad te remittimus absolutum.hoc dico,quia † si in litteris esset alia causa expressa, certum est quòd
b non [b] teneret absolutio. sed hodie non praticabitur hæc decre.quia de stylo curiæ semper exprimitur causa in litteris absolutionis [*Consiterit*] per confessionem, vel per testes, qui præsentes fuerũt in absolutione, & audiuerunt ipsum falsam causam exprimentem [*Si uerò id*].s. quòd tacuerint causam excommunicationis.T. [*Suspectos*] forte ex
qualitate personarum,secundum Pe.& Abb. [*Pur*
5 *gationem*] in † qua si defecerint,pro conuictis habẽtur,& coguntur ad curiam redire,de si. de hoc, &
6 c.insinuatum,Hostien.¶ Prima † gl.arguit, ponit opi. quam reprobat,demum quærit,& dupliciter
7 sol.& sol.s.contrarium.¶In † glo.j. [*ibi,lege prima, §.sed & quot*] rogatus duobus restituere hæreditatem,alteri purè, vel in diem, alteri sub conditione,si dicit suspectam, restituit ei, cui rogatus erat purè, vel in diem restituere vniuersum. demum, cum conditio extiterit,si voluerit fideicommissarius alius partem ipso iure in eum trãseunt actiones [*& ibi,per fundum*] vide in decre. officij, super j. glo. [*& ibi.§.si in pluribus*] vide in decr.cum pro causa,in vlti.glo.& super ea vide.l.se. pluribus, de accep. [*& ibi,quot*]vide in prælleg.c. cum super, vlt.
8 glo. ¶ In† glo. j. [*ibi,non credo*] Idem Lauren. Tan. Vincen.Gosfred. ad c.tunc valere,respondeꝙ ibi sola fictio baptizati impediebat remissionem peccatorum;qua cessante, & adueniente charitate,
c fit remissio [c]: sed in excommunicatione tollenda non sufficit contritio. ex quo ergo a principio nõ fuit absolutus,nũquam contritio illum absoluet, sicut nec satisfactio,de senten. excommunic.cum desideres,in fin. nec iuramentum de parendo, e. titu. quod in dubijs [*& ibi,ad ecclesiam militantem*] se cus de triumphante.ꝯ.de restitu.spolia. litteras, ad finem,de sentent. excommunic.a nobis.2. [*& ibi, consulitur animę*] secundum Tan. Idem hic Vincen. Gof.Phi.& Inn.& simile quod not.de excep. dilecti,in vlti.glo. [*& ibi,Cum ergo,in fine*] & ut per meritum obedientiæ crescat.e.q.quid ergo : & quia in dubio debet fieri interpretatio in tutiorem partem.ꝯ.de spon.iuuenis [*& ibi,non intendebat*] nec in
d tendere poterat, [d] ar.ff.de contrahen.empt.in le-
9 ge.inspicitur†ergo intentio absoluentis, sicut baptizantis,de consecra.dist.4.solet [*& in fine*] dic vt ibi. ¶ In glo.vltima [*ibi,laboret infamia*]idem Vinc. & Tan.cuius fuit hæc gl.Gof. & Phi. Sed Inno. &
e Hostien.ex hac decre.& illa,de purga.cano.inter,[e] & c.si quis de gradu,& 2.q.5.omnibus ibi, suo episcopo,aut reliquis, vbi de hoc, dixerũt, ꝙ propter
10 suspicionẽ potest † ẽpiscopus purgationem indicere. potest dici, ꝙ solius episcopi non sufficit occulta suspicio,sed probabilis episcopi, & aliorum suspicio benè sufficit.ad primum.6.q.2.placuit;& sic intelligantur iura inducta superius, & in glo.& etiam dixit hic Innocen. quòd hoc intelligebat, quando ingens suspicio est contra eos : aliàs non cogerentur se purgare, nisi essent infamati, & remittebat ad decreta. cum oporteat, de accu. Hostien. etiam super versi. suspectos, subaudiebat, iustè,propter publicam infamiam,qua laborant. ꝯ. de cohabi. cleri. & mul.tua,& ꝯ.de purga.cano. nos inter.

AD-

ADDITIONES.

a Graue. Hoc, quod hic dicitur, locum habet in absolutione excommunicationis.confitens autem peccata sua,an possit vnum subticere,si ex illius confessione oriri poteſt periculũ, vide Io.An.ꝯ.de pę.& re.omnis,super gl.quid si.

b Quod non. Ad hoc de consan.& affi.quia circa, vbi vide,& vide Bar.in l.demonstratio.ff.de condi.& demon.de materia falsæ causę in cõtractibus,testis, & alijs dispositionibus. vide tamen ad materiam istam in decisione Rotę conclusione 428.& se.vbi videtur no. contra. eius, quod hic dicit Io. An.de app.ex falsa causa.

c Remissio. Et sic ratihabitio superueniens retrotrahitur ad baptismum,qui iam præcesserat.contritio hic non potest retrotrahi ad absolutionem,quæ pro hoc peccato non præcesserat,sed pro alio.ad materiam vide in reg. rati, de reg. iur. libro vj.

d Poterat. Quia nesciebat,uide plures concord. pro & contra in l.lege hic all. & an possit absoluere ab omnibus excommunicationibus,etiam quas absoluens ignorat, facit materia.l.cum Aquiliana. ff. de transac. vbi vide Bar. & in l.subprætexta,& l.si de certa.C.e.ti.& ibi Bal. & Saly.

e Inter.Et de hoc etiam in c. cum in iuuentute, eodem titul. facit tex.in c. litteras,de præsump.quòd ex vehementi iudicatur purgatio. & hic ponitur veritas, si talis,quòd ad aures transeat,indicatur:aliàs non;pro hoc vide tex.in c. tua nos. infr. de coha. cleri. & mu. vbi uidetur requirere, quòd sit scandalosa. quòd possit,facit tex. in c.vnico.ꝯ. de cle.vo.ad hoc,quod scripsi.2.quæstio.1. primo semper, & vide quod not.in c. qualiter,el 2.in glos.insta,de accu.& est de hoc gl. fin.in c.tua,& scripsi.2.quæstio. 5.si mala,& c.omnibus,hic alle.Archi.

SVMMARIVM.

1 *Supplet ordinarius desidiam, vel malitiam delegati Papę propter animę periculum,& quibus casibus,nu.3. 9.vide nu.13.& 14.15.*
2 *Et, pro vel.*
3 *Constitutionis huius ad alios casus extensio,& quos, & intellectus,nu.10.13.14.15.*
4 *Mandatis quando non parendum superioris.*
Per quas, idest quarum auctoritate, ibidem. ad uices, per quas.
5 *Testes quando non sunt in loco iudicij,quid habeat facere delegatus.Inspicitur consuetudo,an de loco consueuerint euocari.num.12.*
6 *Nefariè,incestuosè.*
Desidia pro negligentia,ibid.
7 *Dolus,& negligentia æquiparantur.*
8 *Ex culpa alterius quis,vt hic,excommunicatur, & ratio.*
9 *Ad similia protenditur hæc decretalis.vide nu. 3.*
Specialem casum ponere hanc decretalem, quomodo intelligendum,ibid.
10 *Diœcesis appellatione continetur hic ciuitas.*
In pristinam siquis iubeatur reuocari excommunicationis sententiam, hoc dicitur ob omnimodam similitudinem, ibidem.
11 *Epilogus, Suffragium, & Suppletio glossarum. numero 12.13.*
14 *Per appellationem friuolam quo casu impediatur excommunicatoris officium.*
Per commissionem causæ alijs ab apostolica sede factam suspenditur iudicis prioris iuris dictio etiam ex causa appellationis friuolæ, ibidem. & quando reuocare, numero 18.
15 *Sententia diuorty iu rem iudicatam non transit.*
Appellatione deserta in causa diuortij quando audiantur partes,ibidem.
Appellationis prosequendę tempus arctatur ex causa, ibidem.
16 *Negligentia delegatorum suppletur per ordinarium, & quibus de causis,& sup. numero 2. & 3. & numero ibidem. nota.*
17 *Ad testes,qui sunt egregię personę,mittit ex gratia index.*
18 *Reuocare ad se causam Papa videtur ab ordinario committendo alijs eam.*
19 *Excommunicatus agit in casu speciali,& quando.*

CAPVT VI.

1 SIgnificauit. Casus.Propter †periculum animæ supplet ordinarius desidiã, vel malitiam delegati Papæ.Communis diuisio.secunda ibi.cum itaque. & Pet. dicebat casum ponendum per decret. vlti. ꝯ. de matrimonio contracto [*Illicita*] .s.ꝯ quartum gradum, de consan. non de-
2 bet[*Et*]pro†vel. [a] sic de vita & hone. cleri. clerici.
a versi.capax[*Notantur*]hodie, si scienter contrahũt, sunt ipso iure excommunicati per Cle. de cõsan. & affi.eos qui [*Remotiores*]hic puncta. & dixit Gof. quòd in hoc erat prouisum per decre.nonnulli.s.
3 de rescriptis.Dixit†Inno.idem, si ad propinquos : sed de remotioribus magis præsumitur, ꝙ ignorent. Idem dicit, quando non impetrarunt litteras,sed superior tantum absoluit,licet malè,quia
b debebat remittere,[b] vt ꝯ.c. 2. Dicit Hostiẽ. etiam si sit Papa,ex quo tacita veritate sunt absoluti. s.c.
4 proximo.si autem†superior certificatus de omnibus præcipiat inferiori, quòd illos amplius non molestet, Dicit Hostien. quòd si est casus, in quo possit superior dispensare, videtur ei parendum : aliàs non parebit inferior contra deum,de hoc.s. de tempo.ordi.ad aures. Sed & primo casu posset dici non parendum,donec expresè dispensẽt, de scisma. c. 2. [*Per quas*].i.quarum auctoritate[*absoluti*]benè,vel malè.& hic accipe litteram,in prędenominata nefariè &c. vsque ibi, effectum [*Ad locum*] facit.2.q.2.c.fi.& quod ibi not.[*Non accedunt*] quid
5 facere habeat†delegatus quando testes non sunt in loco iudicij, & quid si committitur receptio tribus, qui non possunt conuenire, vide in spec. ti.j.
6 §. j.versi. antepe. & penul. [*Nefarię*].i.†incestuosè [*Malicia*]vt quia fauet peccato, & caueat à pœna decre.cum ęterni,de re iudi.li.6. [*Desidia*] .i. negligentia.& sic æquiparatur†hic dolus,& negligẽtia, sic.ꝯ.de testibus per tuas,in fi.de app. ab eo, lib. 6. in fin.secus,si quæratur de pena dolosi, de elec.ni hil est,de crimine falsi,ad falsariorum. Dicit autẽ
8 Inno. quòd ideo excommunicatur†hic pars ex desidia iudicis : quia eius culpa præsumitur, ex quo crimen est notorium, vel non prosequitur retractationem sententiæ,a qua appellauit[*Suffragium*] excusabant se incestuosi, ꝙ stabat per iudices [*Ea*
9 *quę*] vel † similia.ff. de leg. non possunt, Innocen. & Hostien.& facit quod not.3. q.3.§. ei autem, in glo.hic habes,in fi.quòd ergo dicimus,quòd hæc decre.ponit casum specialem,non intelligas quò ad terminos hic expressos, sed quò ad rationem ipsorum, s. vbi vertitur animæ periculum. Vnde dicit Hostien.quòd vbicunque de euidenti pecca
to agitur,per quod de exempli pernicie timeatur, & ex quo posset scandalum suscitari, & periculũ est in mora, locum habet ista suppletio : secus, si
10 ageretur pecuniaria causa [*Diœcesi*]ciuitatem † cõprehendit, ut dixi.s.eod.c.j. [*In pristinam*] hoc dicit propter omnimodam similitudinem [*Receptione*] de his dicit : quia in his iudex dimiserat, Goffred. [*Progressum*] alias processum.& intelligit Hostien. coram ordinario : quia auctoritate huius decret. iurisdictio. reassumit, & delegatus dolosus,vel negligens illam perdit. glo. contra, quòd coram delegato; quod puto verius,& placet Innocen. Pet.
11 & Abb. ¶ Quarta † glossa, respondet per obiectionem,

ctionem, & soluit. ¶ Penultima glossa, quærit, &
12 soluit dupliciter. ¶ Int gloſſa ſecunda [*ibi, lege tertia.§.vltimo*] inſpicitur tamen conſuetudo, an de eo loco vocari conſueuerint, vt ibi. ¶ In gloſſa penultima [*ibi.§.cum ita ſeruus.§.eſt*] & vide de appel-
13 la. cum ſit, ſuper 3. gloſſa. ¶ Int gloſſa prima [*in fine*] vnde Innocen. decret. intelligit, & Abb. cum eo, quando iudex procedens ex officio pro manifeſto contubernio excommunicat parere nolentes mãdatis ſuis: & excommunicati ſuggerentes, q̃ non ſeruato ordine, & nulla cauſa contra eos probata excommunicati erant, impetrauerunt litteras ad excommunicatorem, vt ſi ita erat, infra certũ diẽ ipſos ſine aliqua difficultate abſolueret: alioquin dabatur in mandatis delegatis, vt hoc facerent. & ſi quid quæſtionis remaneret, audirent. & de virtute huius clauſulæ dicam. ℣. eod. ad reprimendam, in glo. vocatis partibus: ſed quia excommunicator abſoluere noluit, delegati abſoluerũt. Sed poſt abſolutionem non procedebant, quamuis excommunicator paratus eſſet probare illici-
14 tam copulam. Nec obſtat, ſi dicas, quòd non † debuit impediri officium excommunicatoris per appel. friuolam, vt ℣. de app. peruenit. i. & c. conſuluit. i. quia illud verum eſt antequam ſedes apoſtolica cauſam alijs commiſerit. nam poſtea ipſius iuriſdictio uidetur ſuſpenſa. ℣. de reſcriptis ab excõmunicato. ℣. de officio dele. paſtoralis. §. præterea, ſecundum Innocen. vel poteſt dici ſecundum Hoſtien. q̃ ordinarius volebat vti poteſtate ſua: ſed placebat ei, quòd delegati procederent, dummodo negligentes non eſſent. poteſt etiam intelligi, q̃ ſententia diuortij lata fuit; & quia non parebant, excommunicati fuerunt. nam & ſi a ſententia ap-
15 pellatum nõ fuerit, nihilominus audiuntur: quia ſententia † diuortij in rem iudicatam non tranſit. ℣. de re iudicata, lator, & c. conſanguinei. ſed & ſi appellatum fuiſſet, & tempora appellationis elapſa, adhuc audiuntur, ſi dicant, quòd non ſtetit per ipſos, ſed iudicem, quominus cauſa terminaretur, vt notatur infra, de appell. ex ratione. ſed & ℣. tempora audirentur, ſi dicatur, quòd propter illicitam copulam tamdiu expectare non poſſunt propter periculum animarum, vnde abbreuiandum eſt tempus, argumen. ℣. de appel. oblatæ. §. penul. & breuiter ſicut generaliter loquitur, ſic & generaliter intelligi poteſt, quandocunq; excommunicantur aliqui pro illicita conſanguinitatis copula, iudice ex officio procedete, vel alio accuſante, quamuis Innocen. aliter hic ſcripſerit, ſ. q̃ ſi interuenit accuſatio, procedet delegatus; qui ſi graue, vel nimis protelet, ab eo appellabit: ſed plus placet dictum Hoſtien. in hoc. qualitercunque enim tales hoc modo fuerint, ſemper eſt ſupplen-
16 da † negligentia delegatorum per ordinarium, vt ℣. legitur & no. Idem intelligo ſm Innocen. Hoſti. Pet. & Abb. pro quocunque alio crimine fuerint excommunicati: quia eadẽ ratio; ergo idem ius. §. de reſcriptis, inter cæteras, & dicit Innoc. quòd per hoc non turbatur, immo iuuatur iurisdictio. delegati, quia citius procedetur in cauſa. ¶ In gl.
17 2. [*ibi, vel in honore*] dicit hic Goffre. quòd † iudex de gratia mittit ad perſonas egregias, cum de iur. ne
c ceſſitate non teneatur, ff. quis ordo in bon. poſſe.[c] l. 2. §. ſi præſes [*& ibi, venire*] quòd dic, vt infra, de reſcriptis, ſtatutum. §. penulti. libro 6. ¶ In gloſſa,
18 & ita [*in fine*] alias Papa † committendo cauſam appellationis videtur cauſam ab ordinario reuocaſſe, §. de officio delegati, paſtoralis. §. præterea, vt §. dixi. ¶ In gloſſa penultima [*ibi, hoc intellige*] ſecundum Lau. Tan. & Vincen. ¶ In gloſſa vltima [*ibi, per procur.*] ſecundũ Tan. & Vin. [*& ibi, Rei ſunt*]
19 Dicit Hoſtien. hunc † eſſe caſum ſpecialem, in quo excommunicatus agit, quando. i. ſemel abſolutus in eodem crimine, & in eadem contumacia perſe
d uerat,[d] vt hic, & infr. de appell. quæſtioni. hoc autem ſit in penam ipſorum; & ſic non obſtant contraria.

ADDITIONES.

a Pro vel. Quia & affinitatis, & conſanguinitatis eadem eſt prohibitio, ideo copula inter illa poſita ponitur pro diſiuncta, vide Bar. in l. ſæpe. ff. de uerbo. ſignifi. in §. vtrum, l. ſi is qui ducenta. ff. de re. du. & Cy. Bal. & Sal. in l. cum quidam. C. de uer. ſign.

b Remittere. Tenet tamen abſolutio, vt de ſenten. excommu. venerabilibus. §. ubi autem, & uide gl. & Io. An. de reſcri. ab excommunicato, & de off. deleg. cum contingat, per Io. An. in gl. per executorem.

c Bonorum poſ. Et ff. de iureiur. l. ad perſonas egregias, & ℣. de teſti. ſi cui teſtium, & ibi idem reſpon. Ioan. And. ſuper glo. j. in contrarium facit l. ad perſonas, præalle. quæ tamen loquitur in iuramento, vide in deciſione Rotæ, concluſione, 99.

d Perſeuerat. Et hoc forte voluit dicere Innocent. in c. cum incertum, dũ dixit, q̃ fallit in c. ſignificauit, in fi. & ſic ex hoc not. quòd actor neceſſarius poteſt eſſe in iudicio, licet ſit excommunicatus, quod facit, quòd in caſu. l. diffamari, excommunicatus agere poſſit, & id quod hic, not. in c. pia, de exceptio. libro ſexto, & in c. paſtoralis, de exception. & c. cum inter, & c. exceptio. in fine, per Innocen. ad hoc gloſſa penultima, in c. pro illorum, de præben. vbi allegat iſtum textum Baldus.

SVMMARIVM.

1 *Supplet abbatis non reuocantis monacum vagabundum ordinarius negligentiam.*
2 *Regularium appellatione comprenduntur & templarij, & hoſpitalarij. Cui acquirant, numero 3. & 4. per curias principum vagari non licet, niſi in caſu, nu. 5. conſortiumq; ſecularium vitare debent. ibid.*
3 *Obedientiæ pro prioratibus hic accipiuntur, & cur.*
Prioratus non ſunt perpetuo concedendi, ibid.
4 *Fugitiuus regularis cui acquirat. & circa fugitiuos huiuſmodi vbi prouideatur. nu. 5.*
7 *Prælatorum nomine qui hic accipiantur, & nu. 10.*
Abbates non habent omnes religioſi, ibid.
Pecuniæ monachalis adminiſtrationem non habent epiſcopi, ibidem.
Monaci, & abbates ſubſunt epiſcopis, ibid.
8 *In cap. ſi quorundam, de ſoluti. caſus hic refertur, quãdo quis non incidit.*
9 *Lectio huius decretalis quæ ſit vera.*
Arbitrio archiepiſcopi quare committitur conuerſio pecuniæ, ibidem.
Fraus, vel negligentia in quo timetur, non eſt ei quid committendum.
10 *Monitio, cuius meminit hęc conſtitutio, quo ordine facienda; ver. vnde dicit. neceſſaria eſt maximè in occultis, & ratio, nu. 11.*
11 *Negligentia vt appareat, qua ratione procedendum.*
12 *Suſpenſio officij, & beneficij quid operetur, remiſſ.*
Deponi nequeunt epiſcopi niſi per Papam: inferiores autem alij poſſent etiam degradari & à quo, & qua de cauſa, eo. num. 12.
13 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum, num. 14. & nu. ſequentib.*
15 *Monaci coertio, vel correctio primo loco ad quem ſpectet, & coram quo poſit in criminali conueniri, & an in ciuili poſſit, & coram quo, & pro eius debito quis conueniendus, & vbi, & nu. 16.*
16 *Abbas quandoq; habet iuriſdictionem etiam in clericos ſeculares, quorum etiam cauſas ciuiles poterit audire, & in quo loco, & quando, verſi. quid ſi abbas, & numero 17. 18.*

Ius

Ius dicere in aliena diœceſi, vel territorio neque abbatibus etiam, nec epiſcopis non licet, niſi in duobus caſibus, & quibus, ibid. & nu. 17. 18.
Prælati quando dicantur habere iuriſdictionem ab vniuerſitate electi, eodem numero, verſicu. Qui & ſcripſit.
18 *Conſuetudo dat iuriſdictionem in rebus, perſonis, & locis, niſi in caſu.*
19 *Subditos in aliena diœceſi quomodo contingat quem habere, & quę reſpiciat hęc ſubiectio, ibid.*

CAPVT VII.

a 1 VAnto.[a] Caſus. Ordinarius †ſupplet negligentiã abbatis non reuocãtis monacum vagabundum. Communis diuiſio. 2. ibi, mandamus, quatenus [*Alij, regulares*] puta † templarij, hoſpitalarij, vel quiuis alij [*potius*] quam principum, vt infra [*vigilare*] 44. diſtinctione, multis. 81. diſtin. oportet. 84. diſtin. nunciatum. ℣. eo. irrefragabili, in
3 fin. Hoſti. [*Obedientijs*] i. † prioratibus, quia ad obedientiam prælatorum tenentur, nec ſunt perpetuo concedendi, de ſtatu mona. c. 2. ver prioratus [*Pecunia*] quam ſi ex ſucceſſione, vel aliter acquirit, cedit monaſterio. C. de epiſcopis & cle. Deo nobis. §. hoc etiam, & in authen. de ſanctiſ. epiſcopis. §. nullam, & §. ſi monacus, vlt. colum. & 18. q. 2. ab
4 bates. & quid † de fugitiuo, vel q̃ ingreditur aliud monaſterium? aliquid tractauit hic Hoſtien. ſed
b plenius. ℣.[b] de regu. c. fi. & ibi videas [*Per curias*]
5 contra tales † prouidit concilium Vienen. de ſtatu mona. ne in agro. §. quia vero, & vide quod ibi no. in glo. quę incipit, de officio. hodie circa apoſtatas fugitiuos, & electos prouiſum eſt per conſtitutionem Benedicti, Paſtor bonus. Dicit Hoſtien. quod licet monacus ſcurrilitatis, vel vagationis cauſa in curijs eſſe non debeat, de abbatis tamen licentia poteſt eſſe, vt quotidie fit in obſequio principis, vel epiſcopi. tamen, vt dicit, propter propriũ quod acquirunt, & quædam alia id periculoſum eſt, de quo remittit ad ſummam, de maiorita. & & obedien. §. & quid, ver. ſi epiſcopus, & ſequenti. bene ergo dixit Hiero. ad Pauli. 2. B. Secularium
6 † & maxime potentum conſortium deuita: quid ibi neceſſe illa ſæpius videre, quorum contemptu monacus eſſe cepiſti, & omnino vide quod ibi pulchre ſequitur de ſorore Paulini [*Quoſcunque*]
7 aſſias quotieſcunque [*Prælatorum*] ideſt † Abbatum priorum, vel aliorum regularium. non enim omnes religioſi habent abbates, de ſtatu mona. c. fin. alij prælati vero, vt epiſcopi, non habent cuſtodiã nec adminiſtrationem pecuniæ monacalis. vnde non eſt in ipſorum manibus reſignanda, ſecundũ Inn. licet fateamur monacos, & abbates ipſis ſubeſſe, vt in gloſſ. [*Difficultate*] ideſt dilatione ſecundum Iacobum [*In vtilitatem*] Dicit Abbas, quod
8 hic ſoluitur quæſtio facti. duo † regulares admiſtrationes habebant, vnus tranſlatus ad aliam de
c conſenſu abbatis recepit[c] in ſe onus ſoluendi debita adminiſtrationis ſuæ prioris: opponitur ei, q̃ incidit in conſtitutionem, de ſol. ſi quorundam. per hanc litteram patet, quod non incidit, cum pe
d cunia congregata de obedientiis conuerti[d] poſſit in vtilitatem monaſterij de cõſenſu abbatis. & ſic res vnius adminiſtrationis de abbatis cõſenſu po
9 tuit alteri applicari [*Abbatis conſilium*] dicit † Innocen. quod vera littera de regiſtro debet eſſe, Arbitrij tui conſilium. Sed litera, Abbatis, erat in anti
e qua. dicit autem ipſe, quod ex ſpeciali prouiden
tia fuit hoc conceſſum archiepiſcopo,[e] qui cum diligens eſſet, & abbas negligens circa monacos vagos requirendos, iuſtum fuit potius requiri, & attendi ipſius archiepiſcopi conſilium; quam abbatis, tum vt deferatur honori archiepiſcopi, tum vt ipſius diligentia commendetur: tum vt puſilla nimitati abbatis conſulatur, qui forſan de facili concederet monaco, vt proprium retineret, & vt omnis fraus excludatur, ſecundum Innocen. ad hoc, de immu. eccle. aduerſus. & eſt ſimile, de ſententia excommunicatio. monaci [*Si prælati*] i.
10 † abbates, & priores, vel. i. epiſcopi ſuffraganei tui. ſed Innocen. intelligit de vtriſque, cum enim abbates, & diœceſani iuriſdictionem habeant, ambo ſunt monendi. vnde dicit hunc ordinem ſeruandum. Primo monebit abbatem, quod reuocet vagum monacum cum proprio, quod tenet. quod ſi negligens fuerit abbas, ſecundo monebit diœceſanum, vt ſuppleat negligentiam abbatis, argumen. de cenſibus, Romana. §. ſane, libro ſexto, qui ſi negligens ſit, monebit tertio ipſum monacum, quòd redeat, & proprium reſignet in manibus prælati, conuertendum &c. vt hic, quod ſi obedire noluerit, tunc archiepiſcopus illum compellet per ſuſpenſionem, vt hic dicit Hoſtien. concordat Pet. & Abb. quòd ſi hoc ſit notorium, quod vix aliter eſſe poteſt, ſublato huius monitionis circuitu, ſtatim poteſt hunc archiepiſcopus corrigere, vt patet, de cenſibus, Romana. §. notoria, libro ſexto. Sed & decens eſt ſecundum eum, quod fiat monitio etiam in notorijs, argumen. infra capitulo primo, & neceſſa-
11 rium † in occultis, vt appareat de negligentia prælatorum; quod apparebit per lapſum termini aſſignati, ſupra capitulo proximo. & facit quod nota. infra eodem, graue. dicit etiam, quod non eſt magna vis, an fiat monitio primo prælatis, ſecundo monacis, vel e conuerſo [*Suſpenſionem*] quid † operetur ſuſpenſio in monaco, de
12 quo hic Pet. & Abb. dicam infra de ſimo. dilectus. ſecundo. Et dicit Hoſtien. quod hoc reſpicit prælatos epiſcopos, qui ſuſpenduntur, cum per
f alium, quam per papam deponi[f] non poſſint. ſimile de clericis non reſiden. ex tuæ. Alij inferiores creſcente, & exigente contumacia poſſent etiam degradari, de iudic. cum non ab homine, vel detrudi in carcerem ad pœnitentiam agendam, de ſimo. de hoc, & capitulo dilectus, appella-
13 tione remota. infra eodem licet. ¶ † Penulti. gloſſ. not. allega. duo iura, ponit opinionem Hug. quam reprobat. ¶ In gloſſ. penultima [*ibi. l. 3.*] incipit, ſi filius. vide de ſenten. excommunicatio. cum voluntate, ſuper gloſſ. penultima, & leg. vnicam, quæ ſequitur, vide in eadem gloſſ. ¶ In
14 † gloſſ. [*ſic patet ibi, abbates*] ſi dicas, prælati. i. epiſcopi. nam ſi archiepiſcopo loquitur, ceſſabit hæc lectura [*& ibi, de perſona*] vbi de hoc, & duodecima, diſtinctione de his, & decima octaua quæſtione ſecunda, capitulo primo [*& ibi, Dicendum*] idem Lauren. Ioan. Vincen. Goffred. & Philip. dicit hic Inno-
15 cen. quod dicitur † coerctionem monaci primo loco ſpectare ad abbatem, poteſt hoc verum eſſe ſecundum quoſdam, ſi recepit benedictionem, cum per illam habeat plenitudinem officij: nec prius poterat benedicere monacos, nec portare
g baculum[g] paſtoralem. 71. diſtin. ca. 1. ſupra de ęta te. & qualita. cum contingat. Si vero non recepit, ſed tantum miniſter eſt tunc non poteſt coercere. 50. diſtincti. accedens. 93. diſtin. A ſubdiacono. 18. quæſtio. 2. hoc tantum. Dicit Hoſtien. quòd hoc dictum reprobare videtur. §. de elec. tranſmiſſam.
h vide qđ dixi. e. ti. venerabilem, in gl. ar. q̃, ad finẽ. h alij dicũt, q̃ in minoribus corripiet ipſum abbas,

vel prior. maioribus vero & grauioribus episcopus tantum,argu. 90. si quis maioribus monacus, de statu re.ea quæ. In his verò, quæ sunt regulæ, tenet Innocen. quòd magis spectat ad abbatem correctio,quàm ad episcopum, cum in eis magis debeat obedire abbati, quàm episcopo. facit qđ no.8.dist.quæ contra.11.q.3.qui resistit, & 33.q.5. noluit. corriget ergo eum abbas, & puniet, & etiã tandem expellet eum de monasterio ſm regulam a superiore approbatam:quia, ex quo ipsam superior approbauit,videtur ei concessisse, vt exequatur ea, quæ in regula continentur, quod dic vt legitur & no.j.de reg.c. 2. & c. Io. & c. fi. & si abbas ad hoc non sufficit, potest auxilium episcopi implorare.18.q.2.abbates,& c.se.& hic.Si autem monacus criminaliter accusetur, coram episcopo respondebit, cum minor eo causas criminales nequeat expedire; quod dic, vt legitur & no.s. de electio.transmissam.& sic intellige.18.q.2. monasteria,& vide infra,de præb. de monacis,super glo.2. in additione magna circa medium. Vbi verò agitur de pecunia,vel alia ciuili querimonia, non ha
16 bet locum quæstio: nec enim † potest monacus ciuiliter conueniri, cum nec proprium habeat. 12.q.j.nolo,& capitulo non dicatis. Quid ergo, si dum in scholis est,mutuum contraxerit? vtique,si sine licentia abbatis profectus sit,is,qui cum ipso contrahit, sibi poterit imputare. sinautem cum licentia, tunc videtur, quòd possit contrahere mu
i tuum[1] temperatum necessitate instante, arg. ff. nau.ca.sta.debet exercitor,& de instit. act.l.j.& per totum: sed in hoc casu.& vbicunque licitè contrahit,non conueniretur ipse monacus, sed abbas, vel monasterium.in quo quidem casu abbas non erit:quia non potest esse simul iudex,& reus, secũ dum Innocen. erit ad ordinarium recurrendum. & dicunt quidam,quòd etiam dum est in studio, potest monacus in hoc casu nomine monasterij conueniri,ar. ff.de iudic. si longius.j. de postu.c.2. Hostien. Quid si abbas habet sub se clericos seculares, vel etiam monacos in aliis monasterijs,& in alijs diœcesibus,nonne causas ciuiles talium poterit abbas audire, & diffinire? sic, cum habeat iurisdictio. ordinariam, vt patet in eo, quod not. s.eo. cum ab ecclesiarum. actor tamen non cogitur eos coram abbate conuenire.immo potest recurrere ad episcopum,& alios ordinarios.nec obstabit fieri exceptio,si forte dicatur, quòd primo conueniendi sunt sub abbate. nam hoc est in potestate actorum. & idem intelligas de plebanis,& omnibus aliis iurisdictionem habentibus, etiam
k si ab vniuersitate eligantur, secundum Innocen.[k] qui & scripsit hic, quòd iurisdictio.habent ab vniuersitate,sed potestatem excommunicandi, & cẽ
l suram ecclesiasticam exercendi a confirmatore.[l] nam excommunicatio est propriè mucro episcopal.24.q.3. corripiantur.16.q.2.c.j.Ab vniuersitate verò non habet potestatem aliquam nisi iudicandi;& forte mulctam modicam indicendi,secũ dum Innocen.qui dicit, quòd hodie de consuetudine plus iurisdi. habent in multis partibus: sed precedens dictum Hostien.non placet:quia quantumcunque eligantur prælati, nunquam debent exercere aliquam iurisdictionem, nisi primo sint confirmati,vel saltem a iure approbati. post confirmationem verò ipsam ritè exercent.ergo a solo confirmatore hanc recipiunt potestatem,ut patet in eo,quod legitur & no.s.de elec.nosti,& c.transmissam,& s.c.cum ab ecclesiarum.& illud est † no
17 tandum secundum Hostien.quòd si tales possunt audire causas subditorum suorũ clericorum aliarum diœcesum in suo monasterio: in alijs autem locis,siue diœcesibus ipsas audire de iure non pñt, ar.79. distinctio.c.j.s. de ætate & quali. cum contingat. nec mirum: quia idem est de episcopo, si in aliena diœcesi aliquos subditos clericos hẽat. nam & si causas ipsorum in sua diœce. possunt audire, non tamen in aliena. & est ratio: quia non potest ibi sedere pro tribunali sine licentia illius, cuius est diœcesis, ut patet in eo, quòd legitur & no s.ti.j.quòd translationem,& c.nouit, & de vsu pal.c. 5. in fi. & j. de sta. mona. in singulis.§. ordinentur, & nisi & hoc habeat ex priuilegio,ut j. de excessibus præla. accedentibus, ad finem: vel de
18 consue. iam præscripta. quæ † cum iurisdi. det in rebus, & personis,ut patet in eo, quod legitur & no. j. de foro competen. cum contingat,¦ multo fortius & in locis,ar.ff.de redhibito.act.iustissimè. 12. quæstio. j. præcipimus,dummodo ex hoc limites non contingat confundi: alioquin contra, ut patet in eo, quod legitur& no.j. de paroch.super
m eo.[m] j.de decimis, cum sint homines,in fi.Si quę
19 ras,quomodo potest † vnus episcopus habere subditos in alia diœce. respondeo eo modo, quo & abbas. sicut enim abbas potest habere ecclesias in alia diœce. quarum ratione clerici ipsarum ei subsunt; sic & multo fortius episcopus.verum tamen hæc subiectio de iure communi magis respicit temporalia, quam spiritualia,quamuis & vtra que respicere possit, ut patet in eo, quod legitur & no.j. de priuile. cum & plantare.§. in ecclesijs, secundum Hostien.

ADDITIONES.

a ¶Quanto.In versi.conuertendum,vide qualiter hoc intelligat.in c.cum ad monasterium, in glos. 2. de statu monac. Archidia.

b Plenius.j. Et de seru. fugi.cui quæratur, vide ff. de acquir. poss.l.j.§.per seruum.de putatiuo autem monaco, cui acquirat, vide Io.An.in spec.de sta.mo.super rubr.ver.Pileus, vbi vide, quis dicatur monacus putatiuus. & quid de monaco obligato religioni in genere, & sic sine monasterio,vi de Bar.ff.de stip.seruo.quod seruus.

c Recepit.An in permutantibus beneficia talis pœna sit licita, vide Io.An.in spec.de rerum perm. super rubr. versi. adhuc quæritur, & per Fede. de Senis in suo permutationis opere,quæst.penul.

d Conuerti. Contra facit l.j.C.de compen. & ibi, vide simile materiam.& vide in l.inter tutorem.ff.de admi.tuto. & ibi Bar.quæ faciunt ad istud,& si istæ obedientiæ sunt de mẽsa, de quibus in Cle.1. de sup.neg. præla. nullum dubium habet quæstio.

e Archiepiscopo. Non ipsi soli, sed aliis ordinariis in casu negligentiæ abbatis, vel prioris,vide Io.An.de sen.exc. monaci, & de usu pal.ex tuarum,in gl.tria.

f Deponi. Ab officio, vel beneficio: possunt tamen pro crimine alterius puniri per archiepiscopum,vide Io.An. de offic. ordi. vt litigantes,lib.6.& in spe. de le.§. super, eodem uer. sed nunquid legatus.

g Baculum. Vsus baculi pastoralis solis episcopis competit,nõ abbatibus,nisi ex priuilegio;vide de sacra unctio.c.1.in fi.cõ iuncto c.vt apostolicæ,& quod ibi no.Io.An. de priuil. li.6. & de excess.præla.accedentibus.

h Ad finem. Quasi velit, quòd per confirmationem solam sine benedictione possit vti iurisdictione: sed an ipsa benedictio habeatur pro confirmatione,videtur quòd sic: sic saluat opi. istorum quòd an sit verum, vide j.c.1.de sup.ne.præla. per Io.An.in gl.& licet confirmati.

i Mutuum.Vide gl.& ibi Io.An.in c.ex parte,de accu.& Guil. in spe.de acto.ver.item excipitur, quòd est monacus, & se.

K Innoc.Vide supra eo.cum ab ecclesiarum,per Io. An.super gl.fi.& gl.1.j.e.pastoralis,& Io. An,super illa,& de cẽsi. cum venerabilis,super glo.2.

l Confirmatore.Melius diceret,à iure cõi per confirmationis ministerium,de ele.trãsmissam,& ibi no.& vide in c.is,qui. j.de ma.& obe.in gl.fi. Io. An.

m Super eo. An autem iurisdictio in eccle. remotis a finibus possit præscribi,& quid de potestate ordi. in clericos alienæ diœcesis,ibi vide Io. An.in sua glo.mag.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus ab vno episcopo,ab alijs est vitandus,quem archiepiscopus per querelam aditus non absoluet,nisi primò remittat.*
Quando sit ad excommunicatorem remittendus; & si non remittendus sit, quid agendum sit à superiore, nu. 2. ad dictionem,remittat,& nu.6.
Ecclesia vna est,eod.nu.ver.quia vna sola.
3 *Iuratoriam cautionem quando sufficiat ab excommunicato præstari.An sit de substantia,nu.4.*
4 *Possum,pro debeo.*
5 *Absolutio excommunicati quomodo facienda,& quibus vocatis.*
Archiepiscopus cognoscit de iniusta excommunicatione suffraganei duplici ratione, ibid.& nu.6.De subditis eius in quibus,& quibus rationibus se possit intromittere,numero 8.& 9.
7 *Clausula,si quid residuũ fuerit quæstionis,vel similis refertur ad cognitionem principalis causæ, de qua non cognoscet absq; ea,vel simili delegatus.*
Delegatus, cui committitur absolutio cuiuspiam excommunicati an & de quibus possit cognoscere præter absolutionem, ibid.
9 *Ad metropolitanum potest episcopus remittere, quæ coram ipso inter subditos vertitur, causam: non tamen id facere debet malitiosè, nec quando agit contra subditum, & consentiente.*
Episcopus alterius non posset iurisdictionem prorogare sine consensu metropolitani,eo.nu.ver.Dicit tamen.
10 *Absolutus, qui non fecit ea, quæ sibi incumbebant,non reincidit,sed reducitur in excommunicationem.*
Reductio in sententiam excommunicationis quid differat à re incidentia in eam,ibid.
11 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarum.nume.12.13. & nu.14.*
Pœnæ quædam recesentur à canonibus ob diuersa crimina constitutę.eod.nu.13.
14 *Appellare non potest post decem dies excommunicatus, nisi requirat absolutionem, & ab ea denegata appellet, & ratio.*
Iter arreptum non habetur pro appellatione post sententiam. §.1.iuncta glòssa.

CAPVT VIII.

1 AD reprimendam. Cassus. Ab vno episcopo excõicatus,ab alijs est vitandus: & archiepiscopus per querelam aditus nõ absoluet, nisi primò remittat. & duo facit. Præmittit generale exordiũ, ex quo postea infert spãle mãdatum obseruari per alios. Ideoq; infert spẽm ex genere.Sic.s.e.cum ab ecclesiarum [*Aversis*] quia excõicatus in vna ecclesia est in omnibus,Gof.4.q.5.quis.j.de iudi.c.j. quia vna sola ecclesia.24.q.j.loquitur.ar.j.58.distin.si quis de alterius.18.di. placuit.so,vt ibi,in vlt.gl.[*Tu verò*]s.allocutus est cõiter metropolitanũ, & suffraganeos, hic specialiter alloquitur metropolitanum [*Cum*]
2 duplex † lectura.s.Cũ, pro quia. & cum, pro qñ, vt j.tangam[*Appellationis*]sequentis,Gof. [*Remittat*] de necessitate ſm quosdam,si non fuit appellatũ: aliàs secus. sed Da. hic dixit in neutro casu remittendum de necessitate;& hoc placuit hic Gof.sed Hostiẽ.dicit, quòd quicquid alibi scripserit,putat hoc esse de mente iuris, q̃ qualitercunque à metropolitano petatur absolutio, dũmodo non immineat ex mora periculum,de sententia excõicationis,sacro,& dummodo non sit notorium sententiam esse iniustam.j.de app.solicitudinem.§. si verò, nullo modo in aliquo alio casu absoluat sine conscientia illius, qui protulit,vt s.eo. cum ab ecclesiarum:quia potest esse,quòd lata est pro offensa notoria.j.de verb. signi. ex parte. vnde semper dẽt fieri remissio, vt per hoc metropolitanus certificetur; vtrum & qualis facienda sit absolutio,vt hic,& de rescriptis, ab excõicato, de officio dele.prudentiam.§.penul.& vlt. & c. cum contingat.Si absoluit eps,bene quidem. si non absoluit, nec aliquid rescribit,vel nõ rationabile, absoluat archiepiscopus, ut hic: si notoriam offensam allegat,citet partes & procedat,vt j. de sen. excom.solet,lib.6.vnde dicebat Innocen.quòd siue appellatum fuerit post sententiam, siue non, semper est remittendus ad excõicatorem, quando certum est tenere sententiam,vel dubitatur,an sit iusta,vt hic,& de sent. excom. sacro. vbi loquitur de non appellante.Si verò sit certum,sententiam esse in
a iustam,non est remittẽdus,siue fuerit appellatũ,[a] de app.solicitudinem,siue non; & sic potest intelligi decr.per tuas.§.q̃ si, ſm Inn. Ego puto ista satis expedita per decreta. venerabilibus,de sententia excom.li.6.[*Qui si noluerit*] j. tempus per te sibi assignatum.& facit quod not.s.eo. significauit, super ver.reuocare;& nihil rescripsit, vel nil rationabile
3 prætendit[*Iuratoria*] si † talis sit persona, q̃ hæc cautio sit sufficiens: alias non erit illa contentus. ff. de suspec.tuto.l.suspectus,de præsump.litteras,
4 Vincen. Idem Io. [*Poteris*].i.† debebis; & sic vult probare Hosti.q̃ cautio iuratoria sit de substãtia, de quo remittit,de sen.excom.cum desideres [*Exhibere*] vocatis † tamen his, quos tanget negociũ, & eo plenè discusso,& non aliter, vt probatur ſm Host. de appella.Romana.§.sententias,li.6.[*Constiterit*] partibus præsentibus.11.q.3. excõicatos, & vide quod ibi no.j.de mai.& obe. inter quattuor. cognoscit autem hic archiepiscopus de iniusta excõicatione:quia subditus conqueritur de episco-
6 po excommunicante, cuius † episcopi archiepiscopus iudex est. Sed & hoc facit archiepiscopus propter connexitatem causarum:quia hoc ipso,q̃ ad archiepiscopum vt ad ordinarium potestas deuoluitur absoluendi, per consequens & faciendi oĩa connexa.cognoscet ergo vtrũ iustè;& sic illum remittet ad mãdata excommunicatoris.an iniustè; & sic non remittet; & idem videtur de delegato, cui commissum est, quòd absoluat,iuncta clausula, quòd audiat,& diffiniat, si quid residuum fuerit quæstionis.& sic intellige de officio delegati,cũ contingat. & idem quando ista clausula, vel similis non iungitur in rescripto, sed simpliciter com-
7 mittitur,quòd absoluat. & est † ratio: quia dicta clausula,vel similis non refertur ad cognitionem iustæ,vel iniustæ excommunicationis, sed ad cognitionem causæ principalis,de qua delegatus nõ cognoscit,nisi p̃dicta clausula,vel similis apposita fuerit secundum Inno.& idem scripsi post eum.s. de rescriptis,ab excommunicato, super fi. vltimæ glo.& est ratio ſm Host. quia rescripta sunt stricti iuris.s.ti.2.P.& G.licet enim de principali non cognoscat,benè tamen cognoscit de notoria offensa,si de illa excipiatur,de sententia excommunicationis,soler. vbi autem non in modum contentionis, sed tanquam certum ministerium committitur absolutio, nihil habet cognoscere delegatus; quòd dic, vt de officio dele. c. fi. Quid si episco-
8 pus † petat per archiepiscopum suum subditum distringi ad mandata sua seruanda, vel puniri: quia contemnit excommunicationem per se latam in ipsum? Solut. non habet in hoc

casu archiepiscopus se intromittere: quia nō est ordinarius, sed iri debet ad arbitros. 11.q.j. si clericus contra clericum, ſm Inno. nā, vt dicit Host. de ſubditis ſuffraganeorum ſe non intromittit, niſi per querelam de epiſcopis, vel per appellationē adeatur. j. cap. 3. vel per relationem epiſcopi. 17.
9 di. multis. §. ti. j. licet. Sed nonne † referre videtur hoc ipſo, quòd conqueritur? Dicit Host. q̄ ſic habita diſtinctione. cauſam enim, quæ coram ipſo inter ſubditos vertitur, propter probabile dubiū, quod occurrit, etiam partibus inuitis referre pōt: ſed ſi maliciosè id faceret, puniendus eſſet. C. de legibus. l. 2. vbi verò agit epiſcopus contra ſubditū
b ciuiliter [b], nec expreſsè, nec tacitè poteſt epiſcopus inuito ſubdito referre negocium, ne illudatur illi. c. ſi clericus aduerſus clericum, & ne cogatur ſubditus ad metropolitanum remotiorem iudicē laborare, ar. de reſcriptis, nonnulli, de appel. vt de bitus: ſed ſubdito hoc conſentiente hoc poſſet: quia metropolitanus ordinarius eſt epiſcopi, & ſubditus poteſt de conſenſu ſui epiſcopi in non ſuum iudicem conſentire, de foro compet. ſignifi caſti, & c. Romana, lib. 6. Item poſſunt ambo in alium vt in arbitrum conſentire, qui & ordinarius erit ipſorum: quia iuriſdictionem habebit à cano
c ne ſupradicto, ſi clericus contra clericum [c]. Dicit tamen Hoſtien. q̄ alterius iuriſdictionem ordinariā ſine metropolitani cōſenſu in ſe prorogare nō poſſent in hoc caſu. nam ſicut in ſubdito epiſcopi requiritur conſenſus epiſcopi, ſic in epiſcopo conſenſus metropolitani, de for. cōp. ſignificaſti [*Contra iuſtitiam*] vt quia citatio non peruenit ad eum. ff. quæ ſen. ſi. app. re. l. j. §. item cum, Vinc. [*De quo*] ideſt propter quod [*Eum*]. ſ. contumacem [*Appellatione remota*] quia notorium eſt delictum. de appel. conſuluit, & c. peruenit. i. [*Reducere*] ſic. §. e. ſignificauit, in fi. & per hoc notauit Pe. quòd † abſolutus
10 qui cauit ſatisfacere, vel ſtare mandato excōmunicatoris, licet id non faciat, non reincidit, ſed reducitur per ſentētiam; quod dic hodie, vt j. de ſen
11 ten. excō. eos, li. 6. ¶ Secunda † gl. ponit 10. ſpecies pœnarum. ¶ Penu. gl. ponit dictum. s. contrarium, & ſoluit. ¶ Vlti. glo. no. duo præſumi pro ſententia &c. & q̄ nil præcipitur abſoluto &c. ¶ In † glo.
12 pen. [*ibi, lege ſecunda*] appellans ipſo die apud acta
13 ſatis eſt, ſi dicat, appello. ¶ In † glo. 2. [*ibi, Traditionem*] in his, qui per ſe falſant litteras Papæ [*& ibi, in monaſterio*] in eo, qui chartam falſat, vel falſum teſtimonium dicit [*& ibi, Tantummodo*] in homicida poſtmodum promoto [*& ibi, Suſpenſionem*] in presbitero infamato, donec ſe purget, & in concubinario [*& ibi, excommunicationem*] in uerberante clericum, vel eccleſiaſticam perſonam [*& ibi, Priuationem*] in clerico, qui in ſacris fœminam ducit [*& ibi, Ad tempus*] in presbytero fornicatore, & clerico, q̄ deſeruit proprium epiſcopum [*& ibi, Officij tantum*] in presbytero non legalibus nuptijs detento [*& ibi, Beneficij*] in eo, qui ambitiosè tranſit ad ſecundā eccleſiam [*& ibi, Communionis*] in clerico ebrioſo [*& in fine*] Hoſt. de hoc plenius in ſumma, de pœnis. §. quot ſint ſpecies. ¶ In glo. hoc ideo [*ibi. §. 1.*] & ibi no. huius ratio, & hic per Goff. & ibi dicam, quid de hoc no. Hoſtien. [*& ibi, Concedo*] ſecūdum
14 Ioan. & Vincen. [*& in fine*] dic, q̄ † poſt 10. dies non appellat. ſed ſi epiſcopus quandocunq; requiſitus nollet abſoluere, iſtud eſſet grauamen, à quo bene poſſet appellare, & eſt bene notandum, ſecūdū
d Abbatem. [d] ¶ In gl. ſic [*ibi, Poſt ſententiam.*] vel non habetur pro appellatione in archiepiſcopo. Da. Ioan. Vincen. Tan. Phi. de hoc in præallega. decreta. dilecti. ¶ In gloſſa vltima. [*ibi, Quoniam contra*] per quam decre. dixit hic Ioan. & malè. quòd non præſumitur pro ſententia, Vinc. [*& in fine*] in vlti. glo.

ADDITIONES.

a Appellatum. Si eſt appellatum, & ab ordinario, non debet neceſſario fieri remiſſio per archiepiſcopum: poteſt tamen fieri, ſi vult, vt quòd ſi appelletur a deleg. non debet facere remiſſionem: quia per commiſſionem priuatus eſt delegatus iuriſdictione, de offi. dele. paſtoralis. propterea vide dictum Io. Calde. in c. ab excommunicato.

b Ciuiliter. Secus, ſi criminaliter: quo caſu non habet locum. c. ſi clericus contra, præalle. vt no. glo. pe. j. eod. irrefragabili, ſed uide Io. An. ſuper illa, qui ad hoc dicit verum eſſe, ſed non in caſu illius. c. quia ciuiliter ibi agitur.

c Clericum. In arbitris ſecundum materiam illius. c. nullum dubium: ſed de alijs arbitris, an per clericos poſſint adiri, vi de de for. comp. ſi diligenti, in fi. j. gl. & Io. And. de arbitris, peruenit, ſuper gl. fin.

d Secundum Abbatem. Et ſic vides, q̄ talis ſententia, quantū ad inſtan. tranſit in rem iudicatam, & retractatur per viam querelæ. glo. in c. ex litteris, de in inte. reſtitutio. Glo. ma. in fin. in c. ex parte. M. de reſtitutio. ſpolia. quod per uiā nullitatis conceditur, vt ſcripſi in c. ad audientiam, §. de reſcri. & intellige dicta. §. etiam poſt. 10. dies a die ſententiæ excommunicationis. j. tñ 10. dies a die requiſitionis, ſiue grauaminis, ſiue repulſionis: quia iſtud eſt grauamen ſucceſſiuū, & quod quotidie oritur, iuxta no. in c. dilectus filius. I. Saracenus, & quòd infra 10. dies a ſententia excommunicationis debeat appellari, facit. c. præterea, de ap. & ibi quid ſi lata ſub condi. & quod hic dicitur de ſent. excom. quòd infra 10. dies, idem in cauſa matrimoniali, vt ſcripſi in c. later, qui fi. ſint legi. de re iudi. & quod dixi de grauamine, quando requiſiuit, facit, quòd licet ab interlocutoria debeat appellari infra 10. dies, tamen, ſi pars requiſiuerit iudicem, vt eam reuocet, ſi non reuocet, ab illa requiſitione infra 10. dies poſſit appellari, an ſit verum, cogita. ſed uide ſpe. in ti. de app. §. reſtat, uerſi. ſed quid dices, & quod ſcripſi. 2. q. 6. anteriorum, Archidia.

SVMMARIVM.

1 *Factio Romei Bononię quo tempore fuerit, & quoties expulſa.*
Ioannes Andreę auctor huius operis anno. 1321. menſe Auguſto erat in humanis, ibid.
2 *Patriarcha non cognoſcit de cauſis ſubiectorum archiepiſcoporum, vel epiſcoporum ſuorum, niſi in caſibus, & quibus, & nu. 5.*
3 *Metropolitanus abſq; primate facit prouinciale concilium.*
4 *Priſca, pro præſcripta.*
Epiſcopis omnes de eorum diœceſi ſubiacent, non alijs, excepto Papa, & legato, ibid.
5 *Subditi eporum nec volūtarij poſſunt audiri a metropolitano ſine epiſcoporum conſenſu.*
Epiſcopus quòd agat pro parochiali eccleſia ſibi ſubiecta, & pro ſubditis, reijcit in alia loca, ibid.
6 *Epilogus, & Suffragium gloſſa. nu. 7.*
Per temporis diuturnitatem an obligatio inducatur, iuſta gl. & nu. 9.
In poſſeſſione qui eſt, in ea tuendus, niſi in caſibus, ad verſic. Harum.
Immunitas perſonis data cum perſonis extinguitur, non data rebus, §. 1. & nu. 9. §. 1.
8 *Additio, ſiue ſuppletio gloſſarum.*
Patriarcharum maior dignitas, & honor, quàm primatum, & quorum, ibid. nu. 8.
9 *Conſuetudo dat iuris dictionem etiam priuato, ibid.*

CAPVT IX.

1 DVo ſimul. Partialitates † contrariæ in ciuitate Bononi. diu regnare nō poſſunt: ſic addebam 1321. Auguſti, reaſſumendo lectiones, quas hic dimiſeramus in expulſione partis Romæi, q̄ prius expulſa fuerat decimoſeptimo Iulij, Caſus.

2 Caſus. Patriarcha † non cognoſcit de cauſis ſubiectorum archiepiſcoporum, vel epiſcoporum ſuorum, niſi de priuilegio, vel conſuetudine præſcripta, vel appellationis remedio. & in prima deciſa conſultatio. in ſecunda reſponſio ibi, conſul-
3 tationi [*Nihil iuris*] vnde † metropolitanus ſine primate facit prouinciale concilium. 18. diſtinctio. capitulo primo, vbi de hoc [*Præ cęteris*] me-
4 tropolitanis [*Priſca*] ideſt † præſcripta [*Eccleſiis*] quo ad propoſitum, ideſt cathedralium eccleſiarum epiſcopis, vt eis & non alijs, ſaluo Papa, & legato, omnes de diœceſi de iure communi ſubiaceāt, decima quæſtione prima, regenda [*Voluerint*] & tu paratus es cum effectu iuſticiam exhibere, & ex quo requiſitus eſſet epiſcopus, quòd iuſtitiam faceret. & ſic legendo ſumi poſſet arg. à contrario; aliàs ſupplendum eſt, maximè, vt dicit glo. & Pet.
5 exponit, ideſt velle debuerint [*Compelli*] ſed † nec voluntarij audiuntur, niſi conſenſus epiſcopi intercedat, de foro competen. ſignificaſti, & dixi. §. c. proximo. & not. quidam per hoc, quòd vbi ſubditi grauantur, ordinarius agere poterit; ad idem, de officio Archidia. c. fin. ſed dicit Innocen. quòd potius proſequuntur hic ordinarij ſubditorū cauſam ſuam, ſ. ſubtractionem iurisdictionis ſuæ, quā iniuriam ſubditorum. quòd autem epiſcopus agat pro parochiali eccleſia ſibi ſubiecta, remittit
a Hoſtien. de ſucceſ. ab inteſta. [a] cap. fin. de prima
b autem vide, quod dicam. j. de appella. dilectis. [b]
6 [*Ad eius*] ſcilicet patriarchæ. ¶ Tertia † gloſſa, arguit diuturnitatem temporis &c. allega. 4. iura, & tria in contrarium, & ſoluit. ¶ Antepenultim.
7 gloſſa, arguit Papam poſſe &c. ¶ In † gloſſa tertia [*ibi. l. litibus*] vide de ludæis. c. 2. in 3. glo. [*& ibi, Harum*] parum facit. vide de ſepul. in noſtra, ſuper. 5. gloſſa [*& ibi, lege penultima*] cum de via, itinere, actu, & aquæductu agitur, aut præſtatur cautio, quam diu de iure ſuo quis doceat, non impediturum agentem poſſeſſorio: aut agens petitorio cauet ſine præiudicio perdendæ ſeruitutis ſe non vſurū, donec quæſtio terminatur. ¶ In gloſſa priuilegia [*ibi, ętatem, in fine*] immunitas perſonis data cū per-
8 ſonis extinguitur: data rebus non. ¶ In † gloſſa prima [*ibi, conqueſtus*] & dixit hic Ioan. quòd propter illud c. ſuperfluè ponebatur hic iſtud, nec aliter gloſſauit. ¶ In gloſſa ſecunda [*in fine*] maior tamen eſt dignitas. 4. principalium, & plus honoris illis debetur, de priuile. antiqua, de præb. graue, in fine. ¶ In gloſſa tertia, ibi [*Peruenit*] vbi de hoc.
9 Dicit Hoſtien. tempus † non eſt modus inducendi obligationem: quia nec tollendi. ff. de actio. & obli. obligationum ferè. §. placet: ſed conſuetudo dat iuriſdictionem, vt hic, & C. de emanci. l. j. 9. qō. 3. conqueſtus, etiam priuato, de foro comp. cū contingat. Item tempus inducit præſcriptionē, ex qua ius acquiritur. j. de præſcriptio. per totum. Item quandoque tempus inducit præſumptionē iuris, & de iure. ff. de vſu. cum de in rem verſo: obligationem non, vt in contrarijs, & C. de pactis, ſi certis, & C. de vſuris, creditor. inducit tamen paci ficam poſſeſſionem, a qua non remouetur quis ſine cauſa, vt ſequitur in gloſſa. ¶ In gloſſa priuilegia [*in fine*] j. de regu. iur. priuilegium, lib. 6. ¶ In glo. argu. quod [*ibi, Dubitat*] de epiſcopo verò dubitatur, & de eo not. de religio. dom. conſtitutus. ¶ In glo. pen. [*ibi, Maximē*] Idem Inn. fuit eius tempore hæc glo. quæ fuit additio.

b Dilectis. In glo. no. appellationem, & uide de priui. c. auctoritate, li. 6. in gl. & ſuper illa Io. An. & Bar. Bal. & Sal. in I. ſancimus. C. de ſacr. ſan. eccle.

SVMMARIVM.

1 *Conſecrationem ſuffraganei poteſt archiepiſcopus etiam non impeditus committere, & cui, nu. 2. & a quo principaliter fiat, licet ſint tres, numero 4.*
5 *Epilogus, & Additio gloſſarum. nu. 6.*
7 *Imperij meri, miſti, & iuris dictionis quæ ſint, remiſſ.*

CAPVT X.

1 QVod ſedem. Caſus. Archiepiſcop° † impeditus conſecrationem ſuffraganei cōmittere poteſt. Communis diuiſio. 2. ibi, conſultationi [*Iuſta cauſa*] ergo non impeditus non committet; ad quod facit principium reſponſionis. Dicit tamen Hoſtien. verum hoc de honeſtate. cum enim a iure habeat, quòd committere poſſit, etiā
a non impeditus committet; ad hoc. §. c. proximo. [a] de officio delega. paſtoralis, in princip. inducit in contrarium: quia ſicut epiſcopus conſecrationē ab alio recipere non poteſt niſi de metropolitani licentia, ita nec metropolitanus debet alij committere poſſe ſine conſcientia ordinandi, de quo remittit, de foro competen. ſignificaſti [*Coepiſcoporum*] licet honeſtum † ſit ſuffraganeo committere, poteſt tamen committere cuilibet epiſcopo; ad hoc de conſecratio. eccle. vel alta. aqua, & de hoc, de electio. ſuffraganeis, Hoſtien. [*& infra*] &
b vtrum conſecrandus [b] munus conſecrationis ab eo recipere teneatur [*Conſtituto*] honeſtatem reſpi
3 cit, vt prædixi [*Debet*] interdum † enim, licet valeat commiſſio, non cogitur quis eam recipere, in fra capitulo proximo: arctatur autem conſecrandus, ut conſecrationem a tali recipiat, & currunt tempora conſecrationis cum ſuis pœnis, de electio. cum in cunctis, de transla. capitulo ſecundo
4 [*Ab eo*] & hoc dicit, quia licet † tres ſint epiſcopi in conſecratione, vnus eſt, qui principaliter con
c ſecrat vice metropolitica [*Dummodo*] [c] ac ſi dicat ſecundum Hoſtien. quòd hac ſola de cauſa poterit ſe excuſare. ¶ Prima † glo. repetens textum
5 addit, Quomodo archiepiſcopus cogere poteſt eum, cui committit, & ad quid tenetur conſecratus, diſtinguit. demum inter ea, quæ ſunt iuriſdictionis, & ordinis, cauſam reddit. in fine dicit merum imperium ſecundum canones delegari.
6 ¶ In † gloſſa prima [*ibi, ea non habent*] nam & ipſi ea præſcribere poſſunt, de exceſſib. prælato. accedentibus; quod intellige, vt ibi dixi [*& ibi, Non habent*] puta, qui non poſſent illa preſcribere, de conſuetudine, quanto [*& ibi, pontifices*] & infra, de tempor. ordinan. cum nullus, libro ſexto [*& ibi, depoſitio.*] de excommunicatione vide, infra capitulo proximo, in principio. [*& ibi, Meri imperij*]
7 quæ ſint † meri imperij, & quæ mixti, & quæ iuriſdictionis, vide plenè in ſpeculo, de iuriſdictione omnium iudicum. §. primo, verſicul. notan-
d dum [d] quoque, & ſequentibus [*& ibi, illud*] vbi de hoc, & nonageſimaquinta diſtinctione, capitulo primo, & infr. de rapt. in archiepiſcopatu, & infra de reſtitution. in integrum, capitulo penultimo, & in ſpecu. titulo primo. §. fina. verſi. Item, quòd eſt deleg. in cauſa.

ADDITIONES.

a Ab inteſta. Et de reſti. ſpo. olim, lo primo, in gl. ma. Ioā. An. & in c. cum deputati, de iudic. in gloſ. ma. & de teſti. cum olim.

ADDITIONES.

a Proximo. Quid faciat ad hoc ille tex. non apparet: sed in lectu. Hostien. sicut dicit, potest committere, cum à iure communi hoc habeat, & de antiqua consuetudine quotidie committit, vt ſ. c. prox. & de of. dele. pastoralis, quod Io. An. non ponit.

b Consecrandus. Si alij illam committat, non autem si solum consecrando mandet, vt à tali se faciat consecrari: quia ista differunt; vide Ioan. And. in c. significasti, præallega. super glòſſa 2.

c Dummodo. Dictio, dummodo, & dumtamen, an importet conditionem, an modum, vide Io. And. in c. ex tuarũ, de vſu pa. ſuper ver. dummodo, & de præben. non potest, lib. 6. & in ſpe. de cle. non reſi. in prin. & Bar. in l. quibus diebus §. Termilius. ff. de cond. & demon.

d Notandum. Et ibi per Io. An. in uer. ſequentibus, & plenius per Bar. in l. imperium. ff. de iuriſ. om. iu.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus cauſam ad ſe delatam per appellationem ſubdito ſuffraganei committere poteſt: ſed illum ad ſuſcipiendum nequit compellere, & nu. 5. & quare nu. 24. ſed ſuffraganeum ad eum compellendum.*
Poſſeſſionem reſtituere, & abſoluere excommunicatum mortuo delegato, qui eam dedit, & excommunicauit, qui poſſit, ibid.
Præſcriptio annalis mortuo delegato, qui poſſeſſionem dedit actori, quomodo interrumpatur, ibid. & nu. 11.
Coram ordinario, vel perſonis publicis ob defectum delegati cauſæ fit, quod coram eo fieri debebat ad præſcriptionis interruptionem. vide nu. 11. qui quæue ſint hi.
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Animaduertere quid ſignificet.*
Gratia dei eſt vita animarum, ibid.
4 *Excommunicatio eſt meri imperij.*
Relatiuum quod accipitur pro diſtributiuo, ibid.
6 *Appellationis iudex non committit cauſam, ſed examinat per ſe, ſed hoc non in omnibus habet locum, & in quibus, & ratio, nu. 7.*
7 *Minus non habet, qui habet maius, & in quo caſu.*
Priuilegia vnicuiq; eccleſiæ ſeruanda, ibid.
Ordo non confundendus eccleſiaſticus, ibid.
8 *Abſoluere ab excommunicatione, quam inflixit, quãdo poſſit delegatus, vel eius ſucceſſor.*
9 *Manifeſtum, & præſumptum æquiparantur.*
Suppletio fit ad contextum, ibid.
Contra contumaces quæ ſint poditę pœnæ, ibid.
10 *Iudicandi officium oneroſum, & honorificum.*
11 *Perſonæ publicę qui dicantur, in fine.*
12 *Quaſi preſcriptio quare dicatur.*
13 *Præſcriptio templarij poſſitne coram teſtibus interrumpi.*
14 *Epilogus, & Suffragium gloſſar. nu. 15.*
Ordinarius an poſſit de cauſis ſubditorum ſuorum cognoſcere, & nu. 16. 17. 18. 19.
Minor magiſtratus non habet poteſtatem in maiorem. §. 2.
Succeſſor, partibus eius fungitur, in cuius locum ſuccedit. §. 3. & nu. 27. §. 1.
Poſſeſſor verus dicitur poſt annum & non ante, & an opus ſit ſecundo decreto. §. 4. & nu. 27. §. 3.
16 *Additio gloſſarum.*
17 *Præuentioni locus eſt in cauſis communibus multis ordinarijs, ſaluo iure ſpeciali, & quando ſimul citarunt, quis præfertur, nu. 19.*
18 *Ius commune tollere non poteſt epiſcopus nec inducere.*
19 *Maior præfertur in concurſu eiuſdem actus.*
20 *Archiepiſcopus habet iuriſdictionem archiepiſcopalem in tota prouincia, ſed non epiſcopalem.*
Ab vniuerſo in quemlibet argumentum non valet, & exempla, ibidem.
Iuris dictionis exercitium non habet aliquando, qui iuris dictionem habet, ibid. ver. ſic archiepiſcopus.
21 *Si excommunicauit archiepiſcopus quem in caſu non ſuo, non tenet ſententia, nec abſoluere ligatum ab epiſcopo, niſi in caſibus, licet ſecus ſit in epiſcopo quò ad ſubditos ciuitatis ſuæ.*
22 *Iuris dictio ordinaria deuoluitur ad delegatum ex cauſa.*
23 *Archiepiſcopus in quibus caſibus exerceat in prouinciam iuris dictionem.*
25 *Appellatio non dat iuris dictionem niſi inter perſonas contro uertentes.*
26 *Abſoluere quibus caſibus poſſit ab excommunicatione laicus, & quos.*
Abſolutus à laico in caſibus hic expreſſis ſi euadat mortem, vel eius hæres ad excommunicatorẽ debet recurrere, eiq; humiliter obedire, eodem numero, ad fin. verſi. In omnibus.
27 *Prægnans mulier cum partui propinquat, an poſſit abſolui per ordinarium in caſibus ſpectantibus ad Papam.*
28 *Citatio non perpetuat actionem, licet iuris dictionem perpetuet.*
Non præſcribit periurus, ibid.
29 *Poſſeſſorium prius intentandum eſt, ſi fieri poteſt, quam rem petere.*

CAPVT XI.

1 **Pastoralis.** Casus. Archiepiſcopus † causam ad ſe per appellationem delatam ſubdito ſuffraganei cõmittere poteſt: ſed illum ad ſuſcipiendum compellere nequit, mortuo delegato Papæ, qui excommunicauit reum, vel actorẽ in poſſeſſionem induxit, ſi eius ſucceſſor in delegatione ſuccedit, abſoluere, & poſſeſſionem reſtituere poterit: aliàs ſolus Papa reſtituet, & abſoluet præterquam in mortis articulo. ne tamen currat præſcriptio annalis, reus coram ordinario, vel publicis perſonis de ſtando iuri præbeat cautionem.

2 & ſunt † duæ principales partes. 2. ibi, præterea. & quælibet ſubdiuiditur, vt ſatis patet [*Per appell.*] ſupple, vel aliàs iur. metropolitico: ſecus, ſi legatus eſſet, vel delegatus principis [*ſubdito*] illius dię ceſis, de qua eſt appellatum; quod dic, vt infr. eodem, vt litigantes, libro ſexto [*Animaduertere*] ideſt

3 † ſententiam pœnalem proferre: aliàs animaduertere: i. ab anima humana animam vertere. i. gratiam dei, quæ ſecundum Auguſt. verè eſt vita

a animarum, quod intelligas per excommunicationem, vndecima quæſtione tertia, nemo. 2. eſt

4 ergo † excommunicatio de mero imperio, argu. hic, & ff. de iuriſdictio. omnium iud. l. imperium, ſecundum Hoſtien. qui remittit, de homi. pro humani, verſi. cum igitur. ipſe tamen. ſ. c. proxim. reſtringebat hoc ad anathema, de reb. eccleſi. non alien. ſi quis [*Ad quod*]. i. quorum quodlibet [*Ipſum*] ſubditum ſuffraganei [*Nequit*] concor. de foro competen. Romana. §. j. libro 6. [*Inuitum*] reſtat

5 † ergo, quòd voluntario bene poteſt committere. & ſic ſoluitur prima quæſtio. non ergo erit deluſoria commiſſio, ſi fiat in volentem. Item poterit archiepiſcopus compellere ſuffraganeum, q̃ ſuum ſubditum compellat, vt delegationem ſuſcipiat, quòd ſi infr. tempus congruum ad hoc aſſignatum non fecerit, nec aliquid iuſtum prætenderit, ipſe cogat vtrunque, argu. ſ. eod. quan-

b to, in fin. ad hoc, verſi. licet, qui [b] ſtatim ſequitur.

6 ſed contra id, quod † primò dixi, quòd valet commiſſio, eſt expreſſum in auctẽ. vt defunct. ſeu ſu. §. penultimo. colla. 6. vbi dicitur, quòd iudex appellationis non committit, ſed per ſe examinat,

minat, & de hoc, de off. dele. ſuſpicionis. §. intẽtionis, in gl. 2. ibi videas. Dicit hic Hoſti. q̃ poſſet dici hoc ſpeciale in archiepiſcopis, & alijs, qui ſubſunt immediatè Papæ, poſſunt committere, ne grauentur partes ex remotione locorum eundo ad Pa-

c pã, [c] ar. in auctẽ. de quæſtore, colla. 6. cum enim à tali delegato bene valeat appellari, non eſt ibi medium, qui per talem delegationem fraudari

7 poſſit [*licet epiſcopus*] ſed quare † nõ haber minus, habens maius? contra id, de decimis, ex parte. 3. Dicit Hoſtien. hoc ideò, vt cuique eccleſiæ ſua priuilegia ſeruentur, & ne ordo eccleſiaſticus cõfundatur. ſ. eod. duo. 10. quæſtio. j. peruenit [*Præterea*] §. & pars. 2. [*Delegato*] rebus humanis exempto, qđ

8 eſt infr. [*Contumaciam*] interuenientem † ante litem conteſt. ſi enim fuiſſet excommunicatus propter contumaciam: quia nõ parebat ſententiæ, & lapſus eſt annus, vlterius nec delegatus, nec ſucceſſor

d abſolueret, [d] de officio delegati, ſecundum Pe. &

9 [*Manifeſtam*] vel † præſumptam, vnde Pet. & Abb. ſup. maximè [*Induxit*] hæ pœnæ contra contumaces prodiræ ſunt. ſ. vt lite non conteſta. tuæ [*Exemplo*]. i. mortuo. ſic ſ. de officio delega. vno. Hoſtiẽ. [*Eidem*] excommunicato, vel miſſionem paſſo [*Delegatus*] qui excommunicauit, vel in poſſeſſionem

10 miſit [*Onere*]. i. delegationis, & ſic patet † iudicandi officium oneroſum. ff. de mu. & ho. l. vlt. §. iudican di. ff. de vaca. mu. l. prætor. §. qui non habet. eſt & honor, vt ſequitur, de appel. vt debitus. vel loquitur de honore dignitatis, in qua ſuccedit delegatus [*ne alius*] ſcilicet actor [*ordinario*] not. hic per

11 Pe. Abb. & Egi. ſcilicet, quòd tutum † eſt, quòd coram ordinario illius cauſæ fiat oblatio, valet tamen. ſi fiat coram alio. Item quòd valet, ſi non ſeruetur hic ordo. Item quæ ſint perſonæ publicæ. Item quòd ſufficit vna. Item quòd non eſt neceſſe actorem citari, vide quaſi ad litteram in ſpec. de primo decreto. §. iam de effectu, verſi. & no. quòd præmiſſa, cum verſi. ſequentibus. de ordine tamẽ tenendo vide, quod dicam, de eo, qui mit. c. j. ſuper glo. ſi vero, in fi. [*Si eius*]. (. ordinarij [*Coram publicis*] puta ſacerdotibus, vel tabellionibus, vel vicinis, & alijs bonis viris, Hoſtien. [*Quaſi præſcriptionem*]. i. ve-

12 rè † præſcriptionem. vel conuerte ſcilicet, vt præſcriptionem quaſi interrumpat. cum enim non ſit vera interruptiò: quia non ſit coram iudice, ideò dicit, quaſi, ſecundum Hoſtien. vel ſecundum Pet. & Abb. dicitur quaſi præſcriptio: quia per ipſam non præſcribitur proprietas, ſed poſſeſſio tantum [*Vt ſic*] ſ. præſtita cautione. ſ. annum [*Recuperare*] purgata contumacia, & malitia per hanc quaſi interruptionem officio iudicis implorato, vel ſimpliciter facto propoſito. ſ. de iudi. dilecti, Hoſtien. [*Mereatur*] arguebat Vincẽ. per hunc

13 finem, quòd † præſcriptio templarij poſſit coram teſtibus interrumpi. 16. quæſt. 3. §. poteſt. dicit tamen, quòd credit contrarium, cum ille. §. ponat

14 caſus ſpeciales. ¶ Prima † glo. quærit, ponit opin. Ioan. quam approbat. ¶ Secunda gloſſa, reſpondet per quæſtionem, an archiepiſcopus ſit ordinarius prouinciæ: ponit primò duas opi. vlt. opin. Tanc. qui dicit eum non ordinarium, niſi in caſibus, & enumerat. 12. ¶ Tertia gloſſa obijcit, & ſoluit. ¶ Glo. [*quo caſu*] tractat, an in periculo mortis laicus poſſit abſoluere: tenuit olim, quòd ſic: ponebat opinio. contrariam, quam improbat, & hoc in addi. correxit. interſerit quæſtionem, an nõ obſeſſum, vel transfretantem &c. ponit opinio. Vincen. quam determinat. ¶ Gloſſa [*ex hoc*] not. ſecundum decretum &c. alleg. vnam concor. allega. iura in contrarium, & remittit. ¶ Penultima gloſſa, quærit, & ſoluit; iterum quærit, & ſoluit.

¶ Vltima gloſſa dat tria ſimilia in princ. & vnum in fin. medium tractat, quid ſi ille nolit recipere.

15 ¶ In prima † glo. [*ibi, iudicium*] ſoluꝫtur iudicium vetante eo, qui iudicare iuſſit, vel eo, qui maius imperium in eadem iuriſdictione habet. ¶ In gl. tertia [*ibi, lege vna*] vide de officio vic. ſua, in tertia gloſſa. ¶ In gloſſa, C. ſi [*ibi, Aduerſus*] vide. ſ. ti. j. ſtuduiſti, ſuper quarta gloſſa [*& ibi, Minor magiſtratus*] ſequitur, cõtra ſententiam maioris non reſtituet. ¶ In gloſſa, ſ. de. [*ibi, Mortuo iudice*] vide ſ. titulo ſecundo, quoniam abbas, ſuper 3. gloſſa [*& ibi. §. nihil intereſt*] ſequitur, ſi ſucceſſor argentarij, vel pater, vel dominus fuerit eiuſdẽ profeſſionis: quia, cum in locum &c. ¶ In gloſſa, ex hoc [*ibi, lege tertia, §. vltimo*] vide, ſ. titulo ſecundo, conſultationibus, ſuper gloſſa ſecunda [*& ibi. §. Si quis autem*] & §. ſeq. poſſeſſor in perſonali ex primo decreto non deijcit poſſeſſorem [*& ibi, §. Iulian.*] miſſus in poſſeſſionem cauſa damni infecti non capit dominium ante ſecundum decretum. ¶ In gloſſa, C. de. [*ibi, vt perfectius*] can. in §. ſtatim allega. [*& ibi, fancimus*] lex vltima, eſt, & vide in c. ſtatim allega. ſuper gloſſa penultima [*ibi, Et generaliter*] vide de præſcriptionibus, ſi diligenti, in gloſſa penultima. & ſuper ea. ¶ In gloſſa vltima [*ibi, Is qui deſtinauit*] vide de cauſa poſſeſſio. cum eccle-

16 ſia, in gloſſa ſecunda. ¶ † In gloſſa prima, ibi, Tan. & Vincen. Lauren. Philip. Goffred. qui etiam dicunt hoc eſſe de antiqua & approbata conſuetudine. Idem Hoſtien. niſi de ſpeciali priuilegio, vel conſuetudine aliud appareret quò ad quędã. remittit autem ad ea, quæ no. in ſumma, eodem titul. §. quid pertinet, ſub. §. ſunt autem diſtincte, verſi. quid de ſubditis, & ſe. & de hoc in ſpecu. de

e ordinario. §. j. verſi. prætermiſſis [e] [*& ibi, Deferantur*] Dixit Hoſtien. quòd ſecundum hanc opinio. ſequeretur, quòd de archipresbytero ſubiecto archidiaco. non poſſet ad epiſcopum appellari propter rationem, quæ ſequitur in gloſſa [*& ibi, Verius credo*] ego dico ſaluo iure † ſpeciali, quòd de

17 iure communi in iuriſdictio. epiſcopi, & prælati ſibi ſubiecti locus eſt præuentioni. nec mirum: quia & iuriſdictio Papæ præuenitur per inferiorem ordinarium. de appella. vt debitus. ergo & iuriſdictio epiſcopi per ſuum inferiorem. de iure ſpeciali ideò dixi, quia fateor, inferiori prælato de priuilegio, vel conſuetudine poſſe competere, quòd prius debeat eſſe cauſa coram ipſo; & tunc in his non poſſet per epiſcopum præueniri. hoc probatur, de officio Archidiac. c. fi. de foro competen. cum contingat, infr. eodem, irrefragabili. §. exceſſus, & quod not. infr. eodem. c. penulti. in glo. fina. aliàs autem is, qui primò citauit, epi-

f ſcopus, vel inferior ordinarius, ille procedet. [f] Et ad hanc partem, quòd epiſcopus inferiorem prius citantem impedire non poſſit, Bonaguid. ſupra eodem, cum ab eccleſiarum, inducit, quòd

18 epiſcopus † ius commune tollere non poteſt, cum nec poſſit illud inducere, ſic ſecundum eum arguit lex. ff. de lega. 3. ſi quis, de lega. j. l. nemo, de ſentent. excommunicatio. inter alia. ¶ Sed quid

19 ſi ſimul † citarunt ambo, ita, quòd non apparet quis primo? puto argum. decret. ſi a ſede, de præbend. libro ſexto, quòd coram epiſcopo debeat eſſe iudicium [*Et in fine*] de hoc 50. diſtinction. in

g capite, g & ibi Barto. Brixien. contradixit, Ioan. ¶ In gloſſa ſecunda [*ibi, capitulo ſecundo*] vbi de hoc, & in ſumma quæſtionis [*Et ibi, ſecundum Lauren.*] Innocenti. dixit, quòd habet † iuriſdictionẽ Archiepiſcopalem in tota prouincia; ad hoc, vigeſima prima diſtinctione, capitulo primo, poſt principium, & in Clemen. de priuileg. cap. 2. ſed

episcopalem nō. vnde visitat totam prouinciam, quòd dic, vt ff. de cēsibus. capitulo primo, & vltimo, libro sexto. nec sequitur, si iudex prouinciæ,
h ergo cuiuslibet de prouincia, [h] vt dictum est. hoc patet in episcopo, qui est ordinarius diœce. non tamen exemptorum. Et licet episcopus etiam in subditos iurisdictio. habeat; non tamen habet in quemlibet iurisdictionis exercitium, vt est videre secundum eum in eo, qui sic est bonus, & bene viuit, ꝙ nec conuenit, nec conuenitur, nec correctione indiget, vt 24. dist. Constantinopolitanæ. sic archiepiscopus per totam prouinciam iurisdictio-
i nem habet, sed non exercitium, [i] nisi in casibus tantum; vt dixit Hostie. licet Lau. discrepet in verbo, non tamen in mente, quod per se patet. ¶ Sed
21 † quid si archiepiscopus aliquem excommunicauit in casu non suo? dicunt quidam, vt Io. in præall. c. 2. quòd tenet sententia, licet sit puniendus, ar. in auct. de defen. ciui. §. si verò egerint, & præcedēti, & §. pen. col. 3. Sed Inno. credit contrarium, ar.
k 3. q. 6. peregrina. 6. q. 3. scitote. 9. q. 3. nullus. [k] sic nec absoluere potest ligatum ab episcopo, nisi in casibus, licet secus sit in episcopo quò ad subditos suę ciuitatis, vel dioce. cum in ipsos iurisdictionem habeat non ligatam; de hoc in præalle. c. nullus, & §. eo. cum ab ecclesiarum, secundum Innoc. & immediatam, vt no. de offic. archipres. c. 3. secundum Hostien. [& ibi *Officijs*] quod est verum, nisi contraria consuetudo, & rationabilis obuiet ex aduerso. 12. di. illud. Breuiter, vel secundum Hostien. ab illa generalitate excipe casum hunc de diuinis. ff. de legibus, nō est nouum, & l. se. [& ibi, *habet prædium*] de quo agitur [& ibi, *Negligens*] non sic, quando ex-
l communicatus est, de sup. neg. præla. Romana, [l] lib. 6. [& ibi, *Facere debet*] etiam si de executione vltimæ voluntatis agatur, in auct. de ecclesiasticis titulis. §. si autem pro redemptione, & se. co. 9. nec mi
22 rum, quia ex causa † deuoluitur iurisdictio ordinaria ad delegatum, & è conuerso, de hoc. §. e. c. significauit [& ibi, *Non licet*] quod dic, vt ff. de sup. negli.
23 præla. ecclesiæ, li. 6. [& *in fine*] Item † concedit indul-
m gentiarum litteras per totam prouinciam. [m] ff. de pe. & re. nostro, & c. Romana. Item, cum visitat, cōfessiones audit subditorum suffraganeorū, & absoluit. ff. de cens. c. vlti. lib. 6. Hostiē. etiam addebat alios casus. f. cum causa defertur ad eum per consultationem. 17. dist. multis. Idem in his, quæ communiter tangunt totam prouinciam, de instit. ex frequentibus. 9. q. 3. archiepiscopus. Item quo ad congregationem concilij prouincialis, & ea, quæ aguntur & statuuntur ibidem, de accusa. sicut, de præben. graue. 18. di. quoniam. Idem in casu, de pę-
n nis, [n] Romana, li. 6. Itē ratione priuilegij. §. c. duo. Item ratione consuetudinis, vt ibi, & ff. eo. Romana, & de fo. compe. & de app. Romana, lib. 6. Item si inter episcopum & capitulum suum fit permutatio super immobilibus, cum episcopus nō possit auctorizare in facto proprio, ar. ff. de auct. tu. l. 5. de rebus eccle. non ali. c. j. 12. q. 2. fine. & idem videtur in casu decreta. statuimus, de transac. Idem, cum episcopus, vel quia recusatus, vel alia de causa defert ad eum causam, de app. cum speciali, de offi. legati, licet, secundum Host. qui dicit se de casibus notasse, versi. in summa, eo. ti. §. quid pertinet, sub. §. sunt autem distincte. ¶ In glo. si nullam [*ibi, recipere*] ff. de rapto. in archiepiscopatu [& ibi, *quod*
24 *facere potest*] secundum Vin. Sed si † episcopus potest cogere, ergo & archiepiscopus, cū iurisdictio ipsius sit deuoluta ad eum per appel. sed dic quòd deuoluta est, sed non est tam efficax. sic. §. de offic. deleg. super quæstionum, Io. vnde dicebat Vin. ꝙ
25 appellatio † non dabat iurisdictionem nisi inter personas, inter quas agitur. ¶ In glo. f. [*ordinario*] vel delegato ab eo, Hostien. ¶ In gl. quo casu [*ibi, etiam laico*] potest secundum Vin. Idem Phi. ff. c. fi. [& ibi, *Sed hic videndum*] secundum Tan. & Moder. & dixit
26 † Hostien. quòd aliquando indistinctè secutus fuit istos, & adhuc sequitur in transfretāte. in obsesso verò dixit ponderandum modum obsessionis, & qualitatem personę, an. f. sit bellator. si enim locus obsessus non expugnatur, sed ibi est exercitus a longe, & vtriq; securè quiescunt, adhæret. T. Si verò expugnatur cum machinis, hic commune periculum: quia lapis super quemlibet venire posset;
o adhæret Vin. [o] Sed si expugnatur com balistis, vel alijs periculosis armis, tunc absolui poterunt pugnatores, alij non; allegat, de seruis non ordi. c. j. cum suis concord. & C. quando li. vni. sine iudice vind. lege j. si enim hic expectaueris vulnus; fortè mors simul cum vulnere infligetur. Fatuum enim esset sentire, quòd post mortem ad medicū recurratur, sicut & aliàs dicunt doctores non expectandum primum ictum. ff. ad l. Aquil. sed & si quemcunque. j. respon. Idem etiam dicit Hosti. de ingrediente bellum campestre, dummodo sit iustum. & hæc omnia intelligit etiam quo ad iustè pugnantes. Si enim obsessi iniustè se defendunt, nullus ipsorum absolui potest in peccato existens. ff. de pēn. quod quidam. & hoc priuilegium deuoluetur, sic ad expugnātes eosdem, de quo remittit Hostien. ad sum. de treu. & pace. §. quod sit iustum bellum. sed si obsessus iustè pēnitet, sed securè nō potest exire, dicit Hostien. quòd secundum prædicta talem absolueret, cum immineat sibi periculum, dummodo tātum faciat, quòd nil sibi imputari possit. dicit tamen cauendum de ficta pœnitētia. remittit ad notata, de reg. sic nobis, de appel. quoniam. In omnibus tamen his casibus dicit, ꝙ si absolutus euadat, vel eius hæres, si mortuus fuerit, ad excommunicatorem debet recurrere, & ei humiliter obedire, de senten. excommunica. de cætero, & c. ea noscitur, in fi. & c. a nobis. 2. de mu-
27 liere † prægnante soleo hic quærere, an cum propinquat partui, possit absolui per ordinarium excōmunicata ea specie, cuius absolutio spectat ad Papam, nec permittitur ordinario propter sexū, non ob. decre. mulieres, de senten. excommunica. puto distinguendum de mulieris conditione. Si enim est corpulenta, non est absoluēda, nisi aliud periculum immineat. Si autem aliàs non peperit, & multum timet partum, & fortè debilis, posset absolui: quia tamen experiētia docet multas abūdantes prole in partu decedere, pium esset dicere, illas absolui posse, & maxime, quia si euadunt, reincidunt, nisi satisfaciant ad mandatum Papæ. qđ dic vt de sentent. excommunicatio. eos, libro sexto, & vide quod dicam. ff. de pœn. & rem. quod in te. i. respon. [& *in fine*] & hoc est expressum, de pēnit. distinctione prima, quem pœnitet, versi. tanta itaque, & distinctio. 6. qui vult, in princi. ¶ In glo. §. de officio [*ibi, aduersus*] ibi consul succedit consuli [& ibi, *mortuo iudice*] ibi iudex iudici [& *infrā*] ibi argentarius succedit argentario, sic legatus legato. infr. de eo, qui mit. in possessio. cap. 3. ¶ In glossa, vel per eius [*ibi, ad illam causam*] vnde nec hoc poterit generalis legatus secundum Iaco. de offi. leg. capitulo 2. ¶ In glossa, ex hoc videtur [*ibi, quo*] scilicet leges. nam decreta, prima allega. bene loquitur in reali. ¶ In glossa penultima [*ibi, canonica*] vide quod not. infr. de verbo. significatio. dilecto, in glossa, & ita, & quod ibi dixi [& ibi. 40. *an nos*] dicunt [p] quidam, quòd idem est secundum
p 28 canones: quia licet † citatio perpetuet iurisdictionem, non tamen actionem, sed dicit Hosti. quòd id videtur mirabile, quod duret iurisdictio actionis peremptæ [*ibi, de calumnia*] si deieravit, non præscribet, nec periurum & male conscium auctoritas iudicis excusabit, de præscrip. capitulo fi. secundum Hostien. ¶ In glosse. vlti. [*ibi, simile consilium*]
29 f. † vt qui vult rem petere, si potest, intentet possessorium [& ibi, *alias non noceret*] Idem Hostien. dicit tamen Vincen. quod postea cauere tenebitur. ff. de vsur. debitor.

2 *Appellare non licet ab inquisitione, & executione, exceptis casibus, quos refert.*
3 *Statuta pot episcopus in diœcesi sua, sed non contra cano-*
Declaratio pertinet ad conditorem, ibid.
4 *Epilogus, suffragium, & additio, glossarum. nu. 5. 6.*
Purgatio non indicitur in notorio, ibid.
Clerici seculares cur quidam appellentur, ibid.
7 *Delegatum quem esse, cum papa ad ordinarium quid scribit quibus rationibus cognoscatur.*
Iurisdictionibusne pluribus quis vti possit, ibidem, uersi. vbi vide.

ADDITIONES.

a ¶ Est vita. Vide Ioan. Andre. de re. ec. non alie. si quis super ver. anathemate. & scias, quod in plus importat animaduersio, quam censura, vt not. Ioan. Andre. in c. pro humani, de homi. lib. 6.
b ¶ Licet qui. Idem not. hic gloss. i n versi. nullam. contrarium no. Archi. in c. Romana. §. 1. præalle. qui dicit, quod non potest cogere.
c ¶ Ad papam. Quasi velit, quod ab archiepiscopo oportebit ad papam appellari, sed si deleget, ad ipsum appellabitur, & sic non grauabitur appellans in eundo ad papam, vide tamen Io. And. in præalleg. §. intentionis.
d ¶ Absolueret. Sed delegans, vt etiam ibi no. non autem ordinarius, qui non per modum executiuum alias exequitur sententiam delega. post annum, sed implorata actione in factū vide Io. Andre. s. tit. proxi. c. 2. super glo. fi.
e ¶ Prætermissis. Et ibi idem Io. And. in addi. & vide supra eodem, cum ab ecclesiarum, & c. quanto, per Io. post doc, & plenius de testi. cum venerabilis, super gloss. 2. & ibi vide remissiones.
f ¶ Procedet. Non ergo posset episcopus prohiberi illi, ne procedat, vide Io. And. in c. fi. de offi. archi. in gl. iniusta, vbi videtur aliter loqui post Inno. in addi.
g ¶ In capite. Non loquitur ibi Io. & Bar. Brix. de fi. istius gloss. sed de materia præcedenti.
h Prouincia. Ad hoc facit, quod disputat gloss. & Barto. in prima consti. fforum, an impera. sit dominus totius orbis, & etiam rerum omnium particularium, & vide Cyn. & Sali. in l. bene a Zenone. C. de qua. præscri.
i Exercitium. Facit ad hoc, quod dicitur de gratia spiritussancti, quæ in sanctis viuis semper est habitu, sed non semper actu, vide de pœn. distinctio. secunda, quærendum, & ibi glo. & Archi.
K Nullus. Cum archiepiscopus habeat habitu iurisdictionem in istos, licet non actu, patet per hoc, quod actus gesti a tali habente iurisdictionem non tenent, ad quod vide gloss. 2. & super illa Ioan. Andre. in capitul. prudentiam, de officio delega.
l Romana. In criminibus puniendis, sed in alijs iurisdictionalibus, an episcopi suppleant negligentiam, sunt opin. de quibus per Ioan. Andre. in prædicto, capitu. Romana, super glo. not. quod, & de censi. Romana, §. sane, libro sexto, in nouella.
m Prouinciam. Non autem literas comendatitias, vel ordines, de quo vide glo. super versi. aguntur in capitul. 1. eod. titu. lib. sexto, & Ioan. Andre. de tempo. ordina. cum nullus, eodem libro.
n Pœnis. Item vide, quæ scripsi in capitu. ab excommunicato, de reser. inter quos videtur etiam vnus casus Io. 11. quæstio. tertia, in summa, quando querela fieret ab archiepiscopo de notoria iniustitia sententiæ etiam inter subditos suffraganei. Item alium vide not. in capitu. ex frequentibus, de instit. Item secundum quosdam est etiam casus in capitu. alius, & in capitu. nullus, infra de iure patro. alij tamen aliter, vide ibi Archi.
o Adhæret. Vincen. Leuior autem consideratio habetur, si propter hos casus, puta nauigationis, vel pugnæ petantur produci testes, iuxta capitu. quoniam, in princip. infra ut lite non contestata, vbi vide Ioan. Andre. in gloss. puta, quia ingredi.
p Dicunt quidam. Vide gloss. & doctor. in l. cum notissimi, al lega. in gloss. & ibi vide gloss. quomodo potest tolli personalis, & hypothecaria durare, & ibi vide Bal.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius non fit delegatus, si papa per rescriptum monet eum exequi officium suum.*
Diuisio capituli, ibid.

CAPVT XII.

1 Licet in corrigendis. Papa † per rescriptum, quo monet ordi. suum officium exequi, non facit eum delegatum. & ideo tunc ab eo ad proximum superiorem potest appellari. Et primo ponit formam rescripti, quam secundo declarat ibi, quia tamen [*Interclusum*] ipso iure, vt in concor. primæ gloss. secun-
2 dum Hostien. qui † dicit, quod idem intelligit de inquisitione, & executione, nisi procedens formā excedat, vt in gloss. antepenul. vel nisi fiat ex odio. 23. quæstione quarta, ita plane, vel nisi corrigens
a eodem peccato, æquali, vel maiori [a] æque, vel plus notorio laboret. tertia quæstione septima, iudicet, & sic potest intelligi, de appellatio. de priore [*Statuens*] facit ergo † episcopus statuta in sua diœcesi,
3 de maioritate, & obedi. c. 2. [*Regulare*] nihil enim potest contra canones statuere, quod dic vt dixi, de officio archipresby. capitulo fina. [*Nec esse debuit*] sic, supra de arbi. exposita [*Declarandum*] quod eius fuit, de senten. excommunicatio. inter. ¶ Prima † gloss. soluit contrarium. ¶ Secunda gloss. re-
4 spondet per quæstionem, quare clerici non pro-
5 fessi &c. ¶ Gloss. puta ponit. 4. exempla. ¶ Int gloss. 3. [*ibi, §. si quis a principe*] vide vt lite penden. capitulo primo, super vlti. gloss. [& ibi, *nec aues*] vide de restitutio. spoliato. audita, super tertia gloss. ¶ In
6 † gloss. prima [*ibi, de pur.*] ibi de famoso non noto-
b rio. [b] hic de notorio loquitur, vt sequitur, in quo etiam non indicitur purgatio. eodem titul. P. ¶ In glo. secunda [*ibi, laicorum*] & ideo quia genus istud mistum est, in quantum religiosis participant, dicuntur clerici: in quantum laicis, dicuntur seculares, de hoc, supra de summa trinita. capitulo primo, super versi. communem, Hostien. ¶ In gloss.
7 [*si enim ibi, tanquam † delegatus*] sed qualiter hoc cognoscam? solu. si in literis dicatur, auctoritate nostra. & hoc est planum, infra de rescrip. cum aliquibus, libro sexto, vel dicatur committimus, delegamus, vel simile. Item, si dicatur, vel apponatur aliquid vltra formam iuris, vt si in literis de simplici iustitia scribatur, appellatio. re vbi alias de
c iure remota non est, [c] Innocen. & Abb. facit, quod
d dicam, de præscrip. cum ex officij, [d] vbi vide in gl. dicebatur, an quis pluribus iurisdictionibus vti possit per id, quod not. Hostien. clausulam, appellatio. re. aliquid operari contra not. de officio delega. super quæstionum. §. porro. not. etiam Innoc. quod si papa scribit ordinario, quòd audiat generaliter causas aliquorum subditorum suorum nō ponendo aliquod de supradictis, procedet vt ordina. maxime quia generalis delegatio reprobatur, supra de rescript. ad hoc. ¶ In gloss. [*puta, ibi, cum oporteat*] quod dic, vt eodem titulo, capit. 2. lib. 6. ¶ In gloss. pen. [*ibi, instruit*] vel ordi. officium excitauit. Hosti.

AD-

ADDITIONES.

a Maioti. Vide ad id, quod dicit de inquisitione, quod no. glo. & Io. And. in c. qualiter, el 2. de accusa. & in specu. de inqui. §. 1. ver. item oppo. quod est criminosus.
b Notorio. Ibi vide glo. fi. & super illa Io. And.
c Non est. Hic autem licet apponatur illa clausula, appellatione remota, non facit istum delegatum, quia a iure cõmuni isto casu est remota appellatio, vt in iuribus alle. in prima glo. & an isto casu illa appellationis remotio facta a iure aliquid operetur, vide Io. And. de officio delega. pastoralis, super gl. fin. & in c. pastoralis, de appell. per Io. And. in glo. s. papæ, & in glo. non tamen.
d Officij. Et vide bo. glo. in c. hi qui, de præben. in 6. & ad materiam vide tex. in l. si seruum, cui fideic. ff. de hære. insti.

SVMMARIVM.

1 *Subditos corrigunt, reformantque prælati, appellatione vel consuetudine non obstante, & qualiter id faciendum, numero 3.*
Correctio deuoluitur ad episcopum, si capitulum canonicorum excessus consuecuit corrigere, & non correxit intra tempus ab episcopo præstitutum, ibid. de quibus autem intelligatur excessibus, nu. 22.
Cessationem a diuinis canonicorum quando episcopus non seruabit, ibid. quæ sit hęc cessatio. nu. 28. & alia de ea vide numero 12.
2 *Diuisio capituli.*
3 *Irrefragabile, quid significet.*
Laici ratione delicti subsunt episcopo, ibid.
4 *Sanguis hic quid significet.*
Punitur homo etiam ex alieno peccato, ibid.
Manus pro operibus ibid.
5 *Libere, sine impedimento.*
Nisi, particula indicat exceptionem, ibid.
6 *Forma hic exceditur, nisi citet & quem.*
Capitulum canonicorum etiam aliarum ecclesiarum posset canonicorum suorum excessus corrigere, & quo iure, ibid. & de quibus excessibus intelligatur, numero 22. vide numero 23. & 28.
7 *Consuetudines futuræ non damnantur, si scribitur a papa, de præteritis consuetudinibus abusiuæ non fouendæ, & ratio, nume. 10.*
8 *In deuolutione iurisdictionis necessaria monitio est, non collationis beneficiorum.*
Alioquin, particula, quid efficiat, ibid.
9 Ex *tunc*, aduerbij significatio.
Præuentioni non est locus appositio aduerbio, ex tunc, ibidem.
Termini finis non est expectandus, si is cui assignatur ad quid faciendum, responderit facere se nolle, ibidem.
10 *Animarum cura per consuetudinem, vel appellationem non debet impediri.*
Ad brachium seculare recurrendum, si non seruetur ecclesiastica censura, ibid.
Resistere malę consuetudini licet, ibid.
11 *Iurisdictio ex vno in alterum deuoluitur negligentia, & quæ.*
12 *Manifesta pro notorijs.*
Iudex vt quis sit in causa sua, nulla prodest consuetudo, nisi in notorijs.
Notorij vnus effectus memoratur in iurisdictione tribuenda, ibidem.
Cessatione a diuinis durante, non fit quis, si celebret, irregularis, eodem nume. versi. dic de cessationibus remis. num. 14. & duobus concurrentibus fieri potest, nu. 13.
Qui ea durante, celebrare possint, nume. 15. & reuocare eam possint. ibid.
Irregularis fit celebrans ecclesia interdicta.
13 *Interdicendi ecclesiam decanus vel capitulum posset habere potestatem, & quando ex interdicto punirentur, ibidem.*
16 *Ordinarius in multis casibus procedit vt delegatus a Pontifice Romano.*
17 *De plano proceditur, cum agitur de correctione, & timeatur scandalum, periculumque sit in mora.*
18 *Pœnam pecuniariam an, & quando prælatus imponere pro correctione criminum possit, & in pias causas conuerten dę.*
Mulctæ a iudice seculari impositæ contra præceptum venientibus acquiruntur fisco: pro facinoribus vero inflictæ in alia conuertuntur, & quæ, ibid.
19 *Vltio canonica quæ sit.*
20 *Epilogus, suffragium glossarum. nu. 21.*
In sua re nemo debet esse arbiter, & quomodo id intelligatur numero 28.
Imperare nec sibi quis, nec prohibere debet.
22 *Additio glossarum.*
23 *Cap. cum contingat, de foro compe. intellectus.*
Collegium, vniuersitas, vel capitulum quando sunt iudices vel electores, non intelliguntur singuli iudices esse, vel electores, sed ipsum collegium, & nomine collegij expedire negocia debent, ibidem, & numero 28. propter autem conueniendi difficultatem, possunt ea vni, vel pluribus de se committere, numero 24. ius collegij recidit etiam in unum & quando, nu. 26.
25 *Episcopus tenetur causam delegare, quando uocem ut canonicus habet in capitulo, & quare.*
Voluntatem suam qui propalauit, est suspectus, si indicaret, ibidem.
26 *Conuocare potest solus episcopus canonicos absentes, & si nõ uenerint, cum presentibus, siqui sunt, uel ipse solus, si nullus uenerit, expedire potest, & quo casu.*
Plures si sunt iudices delegati, uno absente, pluribusue, non possunt præsentes expedire, nisi in casibus: secus si sunt ut collegium, uel uniuersitas, ibid.
Presentium ius in collegijs, ibid.
27 *Decretalis huius intellectus quis.*
Deuolutio iurisdictionis non dicitur ad quem fieri, si eam habet suo iure, sed est ipsius exercitium impeditum, si remoueatur impedimentum, ibid.
Ad impedimentum remouendum unum remedium refertur ad fin. ibid.
29 *Archiepiscopus, siue metropolitanus non est iudex inter episcopum suffraganeum suum, & eius subditum: secus in comprouincialibus cum eo. & ex causa legitima posset recusari. Ad quem etiam in causa eius cum capitulo in quo casu non recurratur, numero 30. Vbi uero non esset, uel esset ecclesia metropolitana litigans, quid agendum, ibid.*

CAPVT XIII.

1 IRrefragabili. Casus. Prælati † subditos corrigunt, & reformant, appell. vel consue. non obstante. si tamen capitulum canonicorum excessus corrigere consueuit, nisi hoc faciat infra terminum ab episcopo præfixum, episcopus corriget. si canonici sine manifesta, & rationabili causa, maxime in contemptum episcopi cessant a diuinis, episcopus cessationem nõ seruabit, & me
2 tropolitanus de hoc vice papæ cognoscet. &† sunt 4. partes. secunda ibi, excessus. tertia ibi, cæterum. quarta ibi, prouideant. vel sunt tres partes tãtum ponendo secundam sub prima. & dic, irrefragabi-
3 li. †i. generali & irretractabili. sic. C. de legi. l. 3. §. de constitu. capitu. fin. Hosti. Maxime hoc dicit, quia & laici ratione delicti sunt de suo foro, de iudi. nouit, Pet. & Abb. [*Clericorum*] sic infra de vita, & honesta. cle. vt clericorum, octaua, quæstione prima, quasi prudenter, infra de pœni. & remis. capitulo primo

primo [*Diligenter*] non torpeant, non dormiant, iuxta psal. Non dormitabit, neque dormiet, qui custodit Israel: quia iuxta beatum Benedictum, Non dormitat, nec dormit, qui impugnat Israel. super quo vide, quod not. de officio archipresby. capit. vlt. j. respon. Hostien. [*Ne sanguis*] exponunt
4 †quidam, ideſt anima, quæ dicitur] habere sedem in sanguine: quia nõ potest habitare in sicco. 32. q. 2. Moyses. vel sanguis. i. peccatum. & nil prodest homini non puniri proprio, qui puniẽdus est alie no peccato. 86. distinctione facientis, in fi. ad hanc expositionem facit de statu regu. cum] ad mona. circa fin. [*Manibus*] i. operibus, de sa. vn. capi. vno
5 [*Libere*] ideſt sine†impedimento. sic supra capitu. primo [*Nisi*] excipit ab eo, quod de appella. dixerat [*Formam*] infra de accusa. qualiter. 1. & 2. & capitu. inquisitionis. dixit hic Ioan. quod episcopus
6 †excedit formam, si non citat illum, de cuius fama vult inquirere, per decret. qualiter, & Vincen. [*Excessus*] respicit quod, supra de consuet. dixerat [*Cathedralis*] idem puto de alia ecclesia, si capitulum cathedralis ecclesiæ, vel ipsius eiusdem haberet hanc consuetudinem, de foro competen. cum contingat [*Per ipsum*] scilicet capitulum [*Habuerunt*] vel habebunt†in posterum. non enim intendit futuras consuetudines damnare, quas approbant multa iura, quæ vide no. in decreta. cum contingat, proxi. allega. [*infra terminum*] si. de excep. pastoralis, concor. de hoc vide multas, infra de proba. licet, in prima gloſſ. & per hoc not. Pet. & Abb.
8 quod † in iurisdictione deuoluenda necessaria est
a monitio: [a] secus in collatione beneficiorum, de concessio. præben. capitulo secundo [*Alioquin*] i. si infra prędictum terminum hanc correctionem
9 non fecerint [*Ex tunc*] i. elapso†termino, ergo non
b prius. [b] & sic non est locus præuentioni, vt dixi, supra eodem, pastoralis, super prima gloſſ. nec puto finem termini expectandum, si expresse responderet capitulum se nolle corrigere. ad hoc, infra de locato, potuit, de appellatio. ab eo, libro sexto, de senten. excommunicatio. venerabilibus. §. secus, eodem libro [*Ipsos*] canonicos delinquentes, & sibi resistentes, argumen. de officio delega. capitulo primo, & capitulo ex literis, & sic. not. supra eodem, quanto, Hostien. [*Animarum cura*] quæ per
10 consuetudinem, vel appellationem†impediri nõ debet. de consuetu. capitulo fina. de præscrip. capitulo fina. Hostien. [*Censuram ecclesiasticam*] quam si non seruant, recurratur ad brachium seculare, ad hoc, supra eodem, capitulo primo, & optat Hosti. quòd canonici multarum ecclesiarum bene attẽderent hæc iura, quia si quam conscientiam haberent, non essent ita pertinaces in defendendis, & fouendis suis consuetudinibus abusiuis, per quas & peccata nutriuntur, & bonum iustitiæ impeditur. & dicit mirãdum,] quod nullus inter ipsos resistit in talibus: cum tamen Paulus Petro restiterit. octaua distinctione, qui contempta, & tamen agẽtes & consentientes &c. de senten. excommunica
11 tio. quantæ [*Non posponat*] nec† mirum, cum ordinaria ad delegatum, & delegata ad ordinariũ: & episcopalis ad metropolitanum per negligentiam deuoluatur, supra de officio delegat. pruden tiam. §. sexta, supra eodem, significauit, & supra ca
12 pitul. proxi. [*Cæterum*] §. [*manifesta*] idem † notoc ria, [c] secundum Innocen. & Hostien. secundum quos alias nulla consuetudo prodest, quod capitulum contra episcopum suum in causa sua iudex esset, quia contra bonos mores, & ecclesijs grauosa, de consuetu. capitulo primo, & capitulo, cum venerabilis. sed vbi factum est notorium, potest valere consuetudo. nec iudicat, sed cessat pro manifesta offensa, quod fieri potest, de verborum signi-
d ficatio. ex parte, [d] & capitulo, cum olim, dic etiam quod non est irregularis, quia tali cessatione durante celebrat in ecclesia: quia non interdicta est, vbi vero esset interdicta, esset irregularis, de excess. prælat. capitulo final. & idem not. infra eodem, si canonici, libro sexto, in quarta gloſſ. & vide quod dicam super ea. Caueant tamen religiosi a pœna Cle. de senten. excommunicatio. capitulo primo,
13 dicunt etiam, quod † decanus, vel capitulum posset habere potestatem interdicendi ecclesiam. & tunc si pro re dubia interdicerent, punirentur, infra de appellatio. dilectis, vbi etiam de hoc vide in gloſſ. de his [*Rationabili*] debent ergo concurrere ista duo, concor. infra eodem, conquerente, de censi. cum apostolus, de vita & honesta. clerico. monasteria, de senten. excommunicatio. sacro. Di cebat ergo Hostien. quod si quis non solueret pen sionem. 5. soli. debitam capitulo, non esset hæc iusta causa, de his quæ fi. a maiori. par. capit. capitulo secundo [*In contemptum*] forte moti ex aliqua iu stitia, quam facit episcopus, vt supra proxi. quam
14 dicunt iniustitiam [*Cessauerint*] de his†cessationi bus dic hodie, vt capitulo si canonici, & quamuis, libro sexto, & vide quod no. in decreta. quamuis, in gloſſ. fin. [*Si uoluerit*] quasi factum ipsorum nõ astringat episcopum, etiam si cessare possint, ad hoc, supra eodem, pastoralis. §. primo, & capitulo, cum ab ecclesiarum. vbi tamen ex iusta causa cessant, decet quod alijs se conforment. argum. præ. decreta. cum ab ecclesiarum, & capitulo ad reprimendam, supra eodem, secundum Hostien. [*Cathe drali*] cum capellanis, & domesticis† suis secunda,
15 quæstione septima, cum pastoralis. nec intererũt canonici, nisi omnes, vel maior pars concordent, vt reassumant organa. canonicus tamen, qui non consensit in cessationem, per se celebrare non po test, quia quod maior pars &c. sed cum episcopo potest, secundum Vincen. [*A nobis*] concor. infra
16 †de cle. ægro. capitu. vn. & de statu re. capit. vno. libro sexto, & Cle. eodem titulo, attendentes, de sup. negligen. præla. capitulo vno, de reli. domi. ga
17 contingat [*Cognita*] de†plano, cum agatur de correctione, & timeatur de scandalo, & periculum sit in mora, argumen. supra eodem capitu. & de rescrip. capitulo secundo, de senten. excommunicatio. vt famæ, & capitulo sacro, Hostien. [*Veritate*] puta quod sine manifesta & rationabili causa cessauerunt, Innocen. [*Salutare*] scilicet statutum ad animarum salutem [*Pecuniæ*] argumen. quod pro
18 correctione criminum†non possit prælatus impo nere pœnam pecuniariam, de hoc, infra de pœnis licet, Egi. dicit hic Hostien. quod prælatus visitans & inquirens, si videt pœnam pecuniariam magis timeri, quam spiritualem, bene potest illam impo nere, per iura allega. in prædicta decreta. licet. tamen debet illam in pias causas conuertere, non imbursare, ne videatur ad quæstum id facere, nisi forsan egeret, remittit infra eodem dilectus. nam mulctæ, quas infligit iudex secularis ei, qui venit
c contra præceptum suum, acquiruntur [c] fisco, tamen illæ, quæ infliguntur pro facinoribus iam cõmissis, sunt in publicis operibus deputandæ, sicut in refectione viarum, pontium, & his similium. C. de modo mulc. lege prima, dicit tamen, quod de facto sibi applicant has & illas, & remittit ad summam, eodem titulo, §. quid pertinet ad officium, versicu. debet etiam punire, & sequentibus [*Grauamen*] puta simul, vt subditum criminosum, & se velle inquirere solum, vt illum grauent, Pet. &
19 Abb. [*Canonicam*] scilicet † suspensionis, & depositionis, si sic suspensus celebrauerit. infra de vita, & hone.

honesta. clerico. vt clericorum, §. antepenul. & pe. Hostien. sed Pet. dicit, quod erit arbitraria ex quo non exprimitur, de officio deleg. de causis. ¶ Quarta gloss. † soluit obiectio. de capi. de persona. secundo quærit, an quilibet canonicus sit iudex. arguit negatiue, soluit. tertio obijcit contra deuolutionẽ iudicandi per tres rationes, quas repetit contra deuolutionem eligendi. ponit opi. Ioan. & soluit. finis respondet per quæstionem, an episcopus post terminum requirat capitulum in corrigendo. ¶ Gloss. [*uidetur*] not. allega. vnam concor. signat contrarium vnum. & obiicit & soluit. ¶ Pet. gloss. princip. respon. per quæstionem, qualis sit iurisdictio. secundo quærit, obiicit, & soluit. ponit opin. Ioan. quam reprobat. tertio obiicit de capit. si clericus, & soluit, & circa id interserit quæstionem incidentem, quam soluit. ¶ In † gloss. [*videtur, ibi. l. pen.*] non datur quis arbiter in re sua: quia nec sibi imperare, nec se prohibere quis potest. ¶ In glo. vlti. [*ibi. §. famosos*] vide de calum. capitulo secundo, super vlti. gloss. Ioan. ¶ In prima † gloss. [*ibi, prælatis*] melius diceret, contra prælatos [*& ibi, dicentem*] actu. xx. ¶ In gloss. [*vel per decanum, ibi, consuerunt*] quod intelligit Hostien. quando agitur de correctione excessuum plana & simplici, & nõ de grauibus criminibus, argumen. ff. de pœnis, respiciendum. §. furta. C. de his, qui ad ec. confu. l. fi. Si enim ageretur ad degradationem, consuetudo hanc potestatem talibus dare non posset, & sic † intelligitur, de foro competen. cum contingat [f]. [*& ibi, Qui inquiritur*] de hoc. 15. quæstione septima episcopus [*& ibi, Coniudex*] dicit hic Innocen. quod de nullo canonico dici potest, quod sit iudex, vel coniudex, cum penes capitulum, non penes singulos sit iurisdictio. sed de eis dici possunt verba resonantia actum, sicut is canonicus coniudicat. sicut electio est penes capitulum, & non singulos, & tamen singuli coeligunt [*& ibi, quia propter*] & hoc dicimus generaliter in his, quæ ad collegia vel corpora spectant. 12. quæstione secunda, qui manumittitur. ff. quod cuiusque vniuersita. no. sicut municipium. §. primo. Goffred. & propter † difficultatem, & timorem discordiæ, & aliquorum absentiam, quam forte allegabit corrigendus, consulit Hostien. quod totum capitulum committat hanc potestatem vni, vel pluribus ex se. & bonum est clausulam ponere, quod si omnes &c. inducit pro simili. ff. de ori. iur. [g] lege secunda, §. deinde, quia difficile, & se. [*& ibi, postulastis*] & infra de præben. cum in ecclesia, libro sexto [*& ibi, Ad ipsum episcopum*] ¶ Sed nonne † episcopus tenetur causam delegare, quando vocem habet in capitulo vt canonicus, & ad ipsum est a capitulo appellatum? ita vi[h] detur. ff. de iurisdictio. omnium iudi. l. prætor dicit Innocen. quod illud accidit, quia consulens [i] suam voluntatem propalauit [1]. vnde suspectus habetur, si iudicaret: sed secus in negligente, qui voluntatem suam non manifestauit, vt hic. nec potest episcopus se de negligentia excusare: quia ipse solus † conuocare potest omnes canonicos absentes. & si non venerint, ipse cum præsentibus, si qui sunt, vel etiam solus, si nullus venerit, circa finitermini ab homine, vel a iure statuti id, de quo agitur, potest expedire, qa ius collegij recidit in vnũ de hoc, supra de off. dele. c. gratum. nec debet diligentibus nocere malitia, vel negligentia aliorum. ff. ex qui. ca. ma. l. non enim. vbi vero non esset tempus præfixum, non posset vnus solus procedere in negocio, quod omnibus imminebat, secundum Innocen. & vide quod dixi, de elec. cum nobis, super gloss. nunquid. & habent hæc locum, quando plures sunt simul iudices, vt collegium: secus in pluribus iudicibus delegatis, vel ordinarijs: quia tunc in vnum ius non recideret, negligẽtibus aliis, nisi aliud in rescripto dictum esset, vt patet in eo, quod legitur, & not. de officio delega. causam matrimonij, & capitulo, vno delegatorum. Dicit finaliter Innocent. ex suprascriptis † multa superflua, cum decreta. loquatur, quando ad solum capitulum spectat correctio, non ad episcopum. vnde dicit Hostien. quod etiam hoc casu potestas non deuoluitur, sed solum impedimentum consuetudinis remouetur [k]. hanc potestatem enim habet episcopus suo iure. vndecima, quæstione prima, de persona, sed ratione consuetudinis ipsius exercitium impeditur. simile, supra eodem, quanto, infra eodem, graue, secundum vnam lect. supra de rescrip. pastoralis, §. fina. adj quod impedimentum remouendum adhibetur hic remedium monitionis, & termini [*& ibi, hoc facere*] nisi contra hoc præscripserit, de consue. capitulo secũdo, libro sexto [*& ibi, corrigendi*] vnde dixit Goffre. quod canonici tunc erunt cum episcopo confidentes, non coniudicantes. ¶ In gloss. [*videtur quod, ibi, credo*] Idem dicit Innocen. qui dicit, quod † non decanus, vel canonicus, sed capitulum, cuius nomine fit, imperat singularibus canonicis, argum. duodecima, quæstione secunda, qui manumittitur. nec etiam causa ecclesiæ est propria prælati. vnde iudicat in illa, de hoc, infra de maledi. capitulo primo, dicit Hostien. canonici non imperant sibi, sed cessant ab eo, quod facere possunt, & sic non ob. iura prædicta. nec dicunt sibi ius, quia nec sententiam dant, sed solum suspendunt organa sua, & campanarum sonum, & fere omnia alia expediuntur, vt prius, & vide, quod dicam, de sententen. excommunicatio. quod in dubijs, in glo. qui. s. ¶ In gloss. penulti. [*ibi, datus*] bene facit, secunda quæstione 6. anteriorum. §. illo videlicet, ad fi. [*& ibi, delegata*] vel si dicatur delegata: est tamen in ea speciale, quod non expirat morte. sic alternatiue loquitur Innocen. sed Vincen. præcise tenet eã [1] delegatam, [l] non ordinariam. fuit autem concessa: quia archiepiscopus † non erat iudex causæ in[29] ter episcopum actorem, & subditum eius reum, loquendo de solo archiepiscopo. secus enim in eo, & comprouincialibus. sexta, quæstione secunda, capitulo primo, vnde dicebat Hostien. quod archiepiscopus, quia metropolitanus, non posset recusari, sed ex alia causa legitima posset, & posset tunc partes compellere ad arbitros eligendos, cũ censeatur delegatus, de officio delega. suspicionis. C. de iudic. l. fin. dicit etiam, quod episcopus posset cogere canonicos ad hos arbitros eligendos, & facit, quod sequitur in gloss. [*& ibi, Personam episcopi*] textus dicit, maxime in contemptu episcopi. vnde dicit Innocen. quod sic placuit papæ, & sufficit sic scriptum esse. potuit autem esse motiuum, quia causa capituli ardua. vnde insurgeret perplexitas, & quod propter arduitatem requirendum esset consilium capituli propter suspicionem consilij non deberet. Item secundum Hostien. vt auferatur scandalum. de præscriptionibus. capitulo secũdo [*& ibi, decidendis*] de hoc, infra de cle. mini. capitulo primo [*& in fi.*] Si decre. † quamuis, infra[30] eodem libro sexto, non emanasset assertiue, dicerem, quod si ecclesia non haberet metropolitanum, vel esset ipsa eadem metropolitana, non habens primatem, recurrendum esset ad arbitros, per capitulum, si clericus, nec ob. quod dicitur de causa criminali: quia illud locum non habet, cũ[m] de crimine [m] ciuiliter agitur, vt dicit hic Hostien. & dicam in prædicta decre. causa, de restitu. in integ. imo videtur hic velle Host. quod tunc recurritur ad metropolitanum hic, quando episcopus non eligit iudicium arbitrorum, quasi illud prinum mum, [n] nisi episcopus præeligat secundum.

ADDITIONES.

a ¶ Monitio. Et quotuplex sit, vide. supra de sup. negli. præla. capitulo primo, in princip. vbi vide Ioan. Andre. & intellige, nisi sit notoria negligentia. vide. §. notoria, in capitulo primo, de censi. libro sexto, & Ioan. Andre. supra eodem, quanto, in glo. j. Abbates.

b ¶ Prius. Vide Ioan. Andre. infra de appellatio. si papa, in gloss. quæ incipit, egi. & quod dixi de præuentione ideo est, quia hoc habet consuetu. vt not. in prædicto capitulo pastoralis.

c ¶ Notoria. Similis expositio in capitulo primo, de vsur. libro sexto, in gloss. & vide Bartol. in lege secunda. ff. de fur. & Bald. in authen. qui semel. C. quomodo, & quando iudex.

d ¶ Parte. Lo primo, vbi vide latius Ioan. Andre. & de male. capitulo primo, & per Cyn. Barto. & Bald. in l. 1. C. ne quis in sua causa.

e ¶ Acquiruntur. Vide Barto. in l. agraria, ff. de termino amo. & Ioan. Andre. in specu. de dolo, & contuma. §. secundo, circa princip. & quid de pœna impositionis hæredi a testatore vide Barto. in l. vxor. §. hæres. ff. de lega. 3. & si statuitur præmium accusanti, quis soluat illud, vide Bart. in l. lex Cornel. ff. de ad Sil. in prin.

f ¶ Contingat. Ibi vide Ioan. Andre. super gloss. 2. & in capitu. transmissam, in sua gloss. ff. de offic. archi. ad hoc supra eo. quanto, super glo. hic patet.

g ¶ Ori. iur. Et quando iurisdictio est sic apud plures collegialiter, statur sententiæ maioris, vide Ioan. Andre. infra de re iudi. duobus, & Bar. ff. eo. tit. l. si vni.

h ¶ Prætor. Et facit, quod no. in capitu. querelam, in gloss. 1. de elect. & super illa Ioan. Andre. & per glo. & doct. in l. eos, in prin. C. de app.

i Propalauit. Ad hoc vide etiam gloss. in c. dilecto, in gloss. in versi. recusati, ibi, sed quid, de testi. Bal.

K Remouetur. Longa est differentia, an alicuius iurisdictio totaliter sit sublata, & demum restituta, an sit impedita, & impedimentum sit sublatum, ad quod vide no. Ioan. Andre. de rescrip. cum aliquibus. libro sexto, & vide bonos text. ff. de pac. l. si vnus, §. pactus, in fin. ff. ex qui. cau. pi. vel hy. sol. l. voluntate, in fi. l. filio, quem pater, de lib. & posthu. & vide glo. ma. in Cle. 1. de iure patro. & Io. And. de hære. ad abolendã super glo. fin.

l Delegatam. Et idem Pau. in Cle. 1. de sup. ne. præla. primam opi. tenet Zen. & Archi. & vide plene Ioan. And. in c. ad abolendam, super glo. fi.

m Crimine. Et actio iniuriarum non est semper criminalis, prout sentit glo. quod quando sit, vide Barto. ff. de iniur. l. prætor. §. i.

n Primum. Secundum hoc ergo, cum agit episcopus contra suum clericum, episcopo datur optio eundi ad arbitros, aut ad metropolitanum, cuius contra. no. Ioan. Andre. supra eodem ad reprimendum, in glo. a partibus, ver. quid si episcopus, post ipsum etiam Host.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitas habens populum diuersæ linguæ, non ob id habebit plures episcopos, sed episcopus eius prouidebit, & quomodo, & nu. 4.*
Linguę diuersę populi vbinam sint, ibid.
2 *Rituum varietas nihil obest saluti recte credentium, & in quibus consistant, & differant a moribus.*
3 *Vicarium quandoque necesse est, vt hic, habere, & in alijs casibus habere licet, & quibus remiss.*
Patriarcha Gradensis Venetijs morari videbatur, ibi.
4 *Necessitas legi non subiacet.*
Præsulis, præsidis, & præpositi nomen generale, eod. nume. & pro episcopo accipitur hic præses, & quę eius potestas, ibid. & nu. 5.
5 *Ordines conferre poterit præsul hic Græcus extra etiã quatuor tempora, & ratio.*
Græcorum ritus qui adhuc non reprobatus expresse, ibidem.
6 *Conformare se debet quis moribus ipsorum, quibus cum viuit capacitati eorum, quos decet, & intelligentię eorum, quibus prædicat.*
7 *Consuetudines si commendentur, & seruentur prouincialibus magnum sibi reputant.*
8 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Liberi non, qui contra formam humani generis conuerso more procreantur, ibid. in suffragio.
Pepererit si quod portentosum, vel monstruosum mulier, debetur ei legatum sub conditione, si peperit, ibid.
9 *Additio glossarum.*
Pontifices, vel episcopi si plures erunt vnius ciuitatis, an iurisdictionem habebunt insolidum, & quid si ferant sententias contrarias, vel si vnus soluit, quod alter ligauit, ibidem.
10 *Brachium seculare quibus de causis liceat inuocare.*

CAPVT XIIII.

1 VOniam. Casus. Ciuitas † habẽs populum diuersæ linguæ non per hoc habebit plures episcopos: sed episcopus secundum varietatem linguarũ prouidebit viros idoneos, qui officient, celebrent, & sacramenta ministrent. poterit etiam statuere episcopus illius loci sibi vicarium. secunda ibi, prohibemus. tertia ibi, sed si. quarta ibi, vnde si quis [*Linguarum* [vt Græci, & Latini, de tempo. ordi. cum secundum, vel Herminij, & his similes, vel Citramontani, & vltra montani, vt fertur in diœcesi Veronen. & Tridentina. & est simile de decimis, in aliqbus [*Varios*] hęc
2 † varietas nil obest saluti credentium. 12. distinctione, sit sancta] *Ritus*] quo ad sacramenta [*Mores*]
3 quo ad alia [*Prouideant*] est ergo † hic casus, quo non solum licet, sed etiam necesse est habere vicarium. sunt alij, quibus licet, de quibus remittit Hostien. de præben. extirpandæ. §. qui vero [*Idoneos*] de rescrip. cum adeo, de electio. causam [*instruendo*] sic, supra de electio. cum in cunctis, supra de statu mona. cum ad mona. Hostien. [*Pontifices*] 80. distinctione, capitulo secundo, nec ob. de Venetis: quia patriarcha Grandenensis est, vt ibi not. [*sed si*] papa repetit, quod dixerat in primo respõ.
4 vt aliquid addat [*necessitas*] quæ legi † non subiacet, infra de regulis iuris, quod non est [*Præsulem*] id est, prælatum, siue rectorem, non tamen episcopum. Est enim præsulis nomen generale, sicut & præsidis. ff. de officio præsi. l. 1. & præpositi, infra de verborum significatio. quamuis, secundum Goff. Sed Hostien. & Abb. intelligunt de præsule episcopo: alias non posset ordines celebrare: non tamen erit episcopus illius loci, sed episcopi vicarius: vt dicitur hic. si ergo sunt parochiani Græci, habebit episcopus vicarios Græcos, vt in j. respon. & quia per hoc non erat prouisum circa pontificalia, hic prouidet, quod habebit vicarium episcopum pro-
5 pter illa illis exhibenda. & putat † Hostien. quod iste episcopus etiam extra. 4. tempora poterit ordines conferre: quia ritus iste adhuc non est quo ad Græcos reprobatus expresse, de quo remittit, de
a temp. ord. quod translationem [a] [*Conformem*] con-
6 formare † se debet quis moribus ipsorum, cum quibus viuit. 41. distinctio. quisquis, & capacitati eorum, quos decet, octaua quæstione prima oportet. & intelligentiæ eorum, quibus prædicat. 43. di-
7 stinctione sit rector, Goffred. & prouinciales † sibi magnum reputant, si suæ consuetudines commẽdentur, & seruentur. ff. de officio procon. si in aliqua, Hostien. [*obediens*] remittit Hostien. de tempo. ordi. ad aures [*Ingesserit*] ad huiusmodi vicariam assumendam sine voluntate episcopi, Goffr. [*Deponendum*] crescente contumacia. si. de iudic.

cum

8 cum non ab homine. ¶ Quinta †gloss. quærit, arguit, & soluit. ¶ In gloss. 3. [*ibi, non sunt*] sequitur, liberi, qui contra formam humani generis conuerso more procreãtur, veluti si mulier monstruosum aliquid, vel prodigiosum enixa sit [*& ibi, quod certatim, in fine*] tunc posthumus rumpit testamentum si viuus ad orbem totus processit, ad nullum declinans monstrum, vel prodigium [*& ibi, quæret aliquis*] legatum mulieri, si peperit, sibi debetur, sup. licet illud non habeatur loco liberi. quod enim fataliter accidit, non nocebit mulieri. ¶ In
9 †glo. 1. [*in fi.*] ad hoc facit, quod ibi not. ¶ In glo. 2. [*ibi, dispensatione*] infra de paro. capitulo primo [*& in fi.*] & ibi not. quid iuris tunc de iurisdictio-
b ne, an habeat eam [b] insolidum, & quid si ferant contrarias sententias, vel si vnus soluat, quod alter legauit. sed nullo modo possunt esse duo apostolici, vt ibi etiam not. ¶ In gloss. [*dispensatiue, ibi, Officij*] dicit Innoc. cuius ratione debeat subesse diœcesano: secus, si alias vocaretur ad supplendum defectum suum, septima quæstione prima, pontifi-
c ces. [c] ¶ In gloss. [*tamen, ibi, ordinariam*] dicit Hosti. inter illos, qui sunt suæ linguæ. ¶ In gloss. vlti. [*ibi,*
10 *ad falsariorum*] †& in alijs, qui not. infra de hære. ad abolendam, in gloss. tribus enim [*& infi.*] dicit Archidia. in decreta. vt officium, de hære. libro sexto, quod hic deficit talis additio. ista omnia loquunt
d in ordinario. nam secus est in delegato [d] qui non potest implorare brachium seculare. non credo, quod fuerit verbum Bernar. tũ quia memini me originale additionum vidisse, tum propter opinionem ipsius, not. de officio delega. capitulo primo, in fi. lib. 6. secundæ gloss.

ADDITIONES.

a Translationem. Et eodem titul. cum secundum, & hoc ideo est quia hic text. inter istas diuersas personas vult ritus cuiusque seruari in sacramentis, & officijs, & talis est ritus Græcorum in ordinibus, alias autem in iudicando seruari debet consuetudines, & iura locorum iudicii, non tantum personarum. vide Ioan. And. de consue. super rubrica, & de foro compe. quod clericis.

b Eam. Vide ad materiam Barto. in l. 1. §. si plures. ff. de exercito.

c Pontifices. Et de cle. ægro. capit. i. lib. 6. & de sup. neg. præla. c. fi. lib. 6.

d Delegato. De quo vide per Ioan. And. supra de offi. dele. c. significasti.

SVMMARIVM.

1 *In cathedralibus, & collegiatis ecclesijs instituendi sunt idonei viri, quibus, cum expedierit, episcopi committere, quæ dicuntur hic, queant, & a quibus, nu. 9. & quorum sumptibus, nume. 6.*
Diuisio constitutionis, eod. nu.
2 *Pabulum Christiani populi quod sit, in alium locum reijcit.*
Prædicatione vigente, virtutes vigent & quando contemnatur, eod. nume. quæ intereunt illa cessante, ibid. & a quo cõmitti possit, nu. 5.
Homo consistit ex corpore, & anima, & duplicem habet cibum, & quem.
Corpus, & anima egent substentatione, & vtrumque horum habet suum panem, & cibum, quo si careat, patitur famem, & sitim, ibid.
3 *Verbum Dei qui negligenter custodit, non minus reus & cætera.*
Inualetudines excusant a contumacia, ibid.
4 *Color Rhetoricus hic notatur, & alijs in iuribus.*
5 *Prælato opus, & sermo iunguntur, & quibus constent, nu. eod.*
ad uocem, verbo, & ratio, ibid.
6 *Prædicatoribus verbi Dei necessaria subministrare prælati*
quo casu teneantur, docet, vbi traditur.
7 *Cæpta omnia ad effectum perducere non est cordi.*
8 *Præcipiendi verbo si vtatur constitutio, sicut hic fit, in mortali constituuntur negligentes huiusmodi præceptum.*
Laquei multi sunt impositi per humana statuta, quos ecclesia non debet inijcere, ibid.
Conuentuales ecclesię simpliciter dictæ pro secularibus accipiuntur hic, eod. nu.
9 *Monacis quę non competant officia.*
Oratio est adaptanda, cui competit, ibid. ex sensu.
Peccatorum correctio spectat ad episcopum, ibid.
Negligentiam inferiorum supplet episcopus, & in quibus hic, eodem numero, & episcopi archiepiscopus, ibidem.
10 *Per ordines prædicatorum, & minorum paracletus prouidet & quibus, & quomodo inter eos, & clericos seculares omnia rectè procederent.*
11 *De episcopis sui temporis instituentibus non idoneos conqueritur.*
Negligentia quę hic dicatur esse mortalis peccatum, ibidem.
12 *Vltio districta quę.*
13 *Additio glossarum.*
Romana ecclesia de suo non potest omnibus prouidere, & quę exigi & recipi permittat ex necessitate, quomodo voluit aliquando prouidere, & cur non fecit.
Hostiensis fuit in concilio Vienen. & quid ibi proposuerit, ibidem.

CAPVT XV.

1 NTer cętera. Casus. Int† cathedralibus, & collegiatis ecclesijs instituendi sunt viri idonei, quibus, cum expedierit, episcopi cõmittere possunt visitationes, prædicationes, & confessionum auditiones. Et in prima exordiũ. in secunda constitutio, ibi, vnde cum. in tertia pœna,
2 ibi, si quis autem [*Pabulum*] infra † de sepul. capitulo primo, & ibi exponitur [*sibi*] Christiano populo [*necessarium*] quomodo vigente prædicatione vigent virtutes, quæ intereunt illa cessante, vi-
a de pulchre per Hiero. super Gal. d. libro secundo [a] [*Sicut corpus*] quasi dicat, Homo consistit ex corpore, & anima, infra de cele. mis. in quadam, & quolibet istorum eget substentatione, & panem suum habet [*Cibo*] & si hoc cibo careat, patitur famem & sitim, octaua quæstione prima, audacter, Goffr. [*Non in solo*] Deutero. 8. capitul. Matth. quarto, in princip. & Lucæ. quarto, in princip. [*Verbo*] vnde
3 † non minus reus est, qui verbum Dei negligenter &c. prima, quæstione prima, interrogo [*Inualitudines*] quæ excusant a contumacia, infra de pro-
4 cura. querelam [*Ne dicamus*] color † rhetoricus. sic de renun. nisi cum pridem, §. verum, de maiorita. & obedien. solitæ. §. penul. [*Tolerandum*] supra, de ætate, & qualita. capi. vlti. [*Opere, & sermone*] de sta-
5 tu mona. cum ad mona. ver. si prior. & bene † iunguntur hęc duo in prælato. 40. distinctione, multi, Hostien. [*Vice ipsorum*] cum ergo prædicationis officium. contra, de officio delega. capitul. vlti. fol. illud, cum competit iure delegationis. hoc, quan-
b do iure ordinario, Goffred. Innocen. & Hostien. [b] [*Solicite*] 40. distinctione ante omnia [*Verbo*] prædicationis [*exemplo*] bonæ vitæ. nam secundum Grego. prædicatio eius cõtemnitur, cuius vita despicitur. Et peccatori dixit Deus, quare tu &c. tertia quæstione, septima, §. tria, in fin. [*Subministrent*]
6 hoc † intellige, vt dicitur, infra eodem, si episcopus libro sexto, per quam terminantur hic not. per Innocen. & Hostien. vt ibi not. in gloss. & sic. de quibus etiam hic remittit Hostien. ad not. in summa, de officio Archidia. §. quod sit eius officium, ver.
7 quare autem contra [*Ab incepto*] quia non † cordi est omnia cępta ad effectum perducere, quod dic vt no. supra de renun. capitu. primo, ad fi. cum suis concor. Hostien. [*Vnde*] idest, vt talium copia possit habere. & est simile de magistris. super
8 specula. [*Præcipimus*] per hoc † verbum cum fine iunctum elicitur, quod negligentes cõstituti sunt in mortali, & optat Hosti. quod mirericors Deus misericorditer agat in his, & in alijs multis laqueis impositis per humana statuta: cum tamen ecclesia non debeat inijcere laqueum. 28. quæstio. prima, de viduis. ij. remittit. etiam, de treu. & pace. capitulo primo [*Conuentualibus*] secularibus. Pet.
9 & Abb. monacis † enim non competunt officia, quæ sequuntur 16. quæstione prima, adijcimus, & capitulo, iusta. Egi. [*ordinari*] dicit Hostien. quod si hi, ad quos pertinet, infra terminum congruum per episcopum sibi datum hoc neglexerit, episcopus id faciet suo iure, cum ad ipsum spectet peccatorum correctio, argumen. supra eodem, irrefragabili. §. excessus. x. quæstione prima, regenda. & horum negligẽtiam etiam suppleret archiepiscopus, argumen. supra eo. quanto, de concess. præb. capitulo secundo, de electio. ne pro defectu, & remittit, supra eodem titulo, cum ecclesia. Dicit
10 demum, quod † hodie paracletus prouidet per ordines Prædicatorum, & Minorum, licet non omnes recipiant verbum istud, de excess. præla. nimis. & dicit, quod si ipsi abstinerent a iuribus parochialibus, & eis prouideretur in necessarijs, omnia recte procederent, & tenentes administrationes satis possent per papam liberari ab huius præcepti periculo, & facit, quod not. infra capitul. proxi. in
11 princip. [*Cooperatores*] contrarium faciunt † episcopi nostri temporis, qui ædificant parietes. & columnas subtrahunt. duodecima, quæstione secũda, gloria, & cæca offerunt animalia, indoctos in loco doctorum ordinant, & magistros faciunt, qui vix possunt dici discipuli. 49. distinctione, capitulo vlti. Goffred. [*Confessionibus*] simile, de officio archipresby. officium [*Neglexerit*] dicit Hosti. quod talis neglicentia mortalis est in prælato, propter quam omnino remouẽdus est, de quo remittitur de officio custo. capitulo primo, de officio archid.
12 ea quæ [*Vltioni*] arbitrariæ † ex quo certa non sta-
13 tuitur, de officio delega. de causis, Pet. ¶ † In gl. secunda [*in fi.*] & capitu. præcedenti, & debet esse presbyter, vt ibi not. ¶ In gloss. vlti. in fin. dicit Hostien. quod Roma. ecclesiam excusat necessitas: quia nec de suo posset omnibus prouidere. Item priuilegium de antiqua consuetudine iam obtentum. & dicit, quod episcopi conantur etiam hoc imitari, quod esse non debet, vt in decreta. prima, de tempo. ordi. & de re iudi. in causis. pluries clamauit in tantum, quod de hoc fuit sermo in concilio Vienen. quod optarem, quod curia reciperet vigesimam redituum clericorum totius orbis ad sustentationem papæ, & cardinalium, & nil exigi, vel recipi posset pro seruicijs prælatorum, quos promouet, exceptis taxatis salarijs laborantium, puta scriptorum, & similium, & tunc prouideret legatis, & nuncijs, quos mittit, de prædicta quota, & abstineret ab exactione fructuum primi anni, exactionibus decimarum, & similibus, quæ nunc pullulant, sed deliberauerunt prælati in concilio, & forte bene, quod tanta viget insaciabilis cupiditas, quod si hoc fieret, & istud, & illa perciperent.

ADDITIONES.

a D. libro secundo. Et super Amos. F. & de 42. mansionibus,

mansione, sexta.

b Hostien. Et vide in capitulo si episcopus, isto titul. in gloss. 3. libro sexto.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus in ecclesijs diœcesis suæ debet esse contentus iuribus episcopalibus.*
2 *Terminis si quisque suis contentus esset, omnia recte procederent.*
3 *Abbas agit pro capellis suis, & quibus casibus, & num. 4. 5. 6. cui tamen rectores ipsarum ecclesiarum, si velint agere præponerentur, ibidem, & an possit nomine suo, vel superior agere negatoria vel confessoria, vel vti possidetis. nume. 5. 6.*
Pro ecclesiarum omnium grauamine communi aget episcopus tantum.
6 *Silentium si petatur imponi, quid amplectantur hæc verba.*
Officium iudicis sub quibus verbis cadat, & competit habenti iustitiam, & non certam actionem, estque latissimum, ibid. ver. sed intelligetur, concurrit etiam cum alijs actionibus, & quod, nu. 7. 8.
8 *Confessoria datur domino, & quando possit abbas eam intentare, nu. superiorib.*
Petitio huius abbatis fueritne iusta, ibid. & nu. 9. neganti abbati quid competere in capellis, quæ actio competat, ibid. & nume. 9.
9 *Procurationem euitare petenti ex facultatum insufficientia ecclesiæ, an sit apta petitio, versi. iniuste autem.*
Contra diffamantem me sibi esse debitorem iuste petitur, vt fiat ipsum ab hac diffamatione cessare, ibidem, & numero 11.
10 *Specificare quis non tenetur in generalibus actionibus, & quo modo quis specificet, numero 11. ad fin. & vide numero 33. & 34.*
11 *Agere quis non compellitur, nisi in casu leg. diffamari.*
12 *Secundum allegata seu proposita, & probata sententia ferenda, non secundum conscientiam.*
13 *Obedientiam si quis episcopo præstet, vel inferiori, ob id eum recognoscit in iudicem. Ad eam qui teneantur, & quis eã præter episcopum habere possit.*
Visitatio, institutio, censura ecclesiastica iurisdictione, & iura alia, quæ hic in decretali recensentur alijs quàm episcopo competere possunt, sed differenter, ibid.
14 *Prælati inferiores episcopo ea, quæ is cum episcopo communia sunt, exercere tanquam episcopi videntur, & non sub episcopis, & quando id contingat.*
Obediendum quando sit potius minori, quàm episcopo, eod. nu. ver. & ibi, si minor.
15 *Præscriptio nulla currit absque possessione, & contra quem, nu. 16. & in quibus, ibid. & nu. 17.*
Possessio semel acquisita non amittitur sine conscientia & animo possidentis, & numero 16. vbi referuntur exempla.
17 *Per subiectionem recognoscit quis dominum, a qua consuetudo, & priuilegium eximit, ibid.*
18 *Per reuerentiam recognoscimus potestatem.*
19 *Correctio respicit crimina, reformatio mores, contra quæ non valet consuetudo, nec appellatio, ibid.*
20 *Pœnitentiæ, & sacramenta respiciunt etiam laicos.*
Iura episcopalia si peto ab abbate, prosequi videor etiam ea, ad quæ tenentur clerici & laici capellarum eius.
Subditorum etiam comprehendimus iura, si domini iura petimus, ibidem.
21 *Sacramenta a quo recipienda, & quæ eorum appellatione sumantur, & nu. 22. 23.*
22 *Pœnitentes a quibus non dicantur absoluti.*
Confessiones pœnitentium an consuetudine quis possit acquirere, ibidem, & numero 23. vel vt non parocho quis non confiteatur, ibid.

Consuetudo

Consuetudo quem examinat, ibid.
23 *Episcopi vicariam qui vsurpat, excommunicatus est ipso iure.*
Confessores qui sibi eligere non possint, ibid.
Capit. ne pro dilatione non extendi vltra suos casus, ibidem, ver. quod etiam.
24 *Synodus ad legem iurisdictionis videtur spectare, & qui ad eam venire teneantur.*
25 *Mortuaria quæ sint, & quæ competant episcopo ex capellis monasteriorum.*
Visitatio est de lege iurisdictionis, ibid.
26 *Procuratio, & cathedraticum an a pauperibus petenda.*
27 *Subsidium in quibus casibus ab episcopo sit postulandum, & a quibus postulare, & qua verborum formula.*
28 *Necessitas legem non habet.*
29 Epilogus, *suffragium glossarum*, 30.
Iudicis officium lites dirimere, & partes ad concordiam si potest, primo loco reuocare.
31 *Additio glossarum.*
32 *Coniecturis non est opus in certis, sed in incertis.*
33 *Specificanda sunt, quæ vltra ius commune per pactum &c. sibi deberi dicit aliqua episcopus, vide nu. 10.*
Sententia in petitis generaliter, quæ de iure communi debentur, mandabitur generaliter executioni, licet non sint expressa, & ibidem, & numero 34. sed in petitis vltra ius commune nisi in expressis sententia fiet, & executio, ibidem.
Petitionis generalis, quæ etiam non comprensa iure communi contineat, formula quæ, ibidem, versicu. illa vero, & in quibus actionibus ea sufficiat, numero 34. vide numero 35.
Denarius S. Petri, & procuratio archidiaconi de consuetudine debentur, ibid.
34 *Cap. Auditis, de præscrip. intellectus.*
Hæreditatis petitio est vniuersalis. ibid.
Executio in vniuersalibus actionibus, atque generalibus quo modo fiat, & quæ quandoque probanda sint, ibidem, numero 33.
Probari non oportet quæ communi iure debentur, & cætera probanda, ibidem, & numero 33. & numero 8. 9. 10.
35 *Petitionis generalium, uniuersalium, & singularium formulæ quæ debeant esse, docet, vbi alibi tradatur, & vide supra nume. 33.*
36 *Iura episcopalia si petantur, est petitio generalis.*
37 *Specificationis effectus, vt obstet exceptio in specificatis.*
Rei iudicatæ exceptio quando obstet, ibid.
38 *In liberatione sufficiunt verba generalia.*
Translatio restringitur ad ea tantum, de quibus actum est, ibidem.
39 *Absolutio quorum criminum reseruetur episcopis, alio reijcit.*
40 *Decimarum quarta iure communi debetur episcopo, sed quota consuetudinario.*
De mortuariorum quarta alibi promittit traditurum, ibid. in fin.

CAPVT XVI.

a 1 Onquerente. [a] Casus. Episcopus† in ecclesijs dioec. suæ debet esse contentus iuribus episcopalibus. & quæ sunt episcopalia iura, declarat. Et in prima petitio, & contestatio. in secunda sententia ibi, nos autem [*Montis subastasii*] cui per summum pontificem prælatus extitit quondam socius per me summe dilectus dominus Iacobus de Monte Melino prius abbas montis Erilis, religione & moribus commendabilis & studiosus. nunc vero præest monasterio de Saxo vino Fulginatis dioec. [*non contentus*] vtinam† quilibet suis terminis contentus esset, de sepul. capit. primo, & qui paupertatem eligunt, non vsurparet iura parochialia, de excess. præla. nimis. sed eis patientibus defectum. episcopi, & demum chisticolæ prouiderent, & sic omnia recte procederent, de hoc, supra capitulo proxi. ad fin. secundum Hosti. 2 vino Fulginatis dioec. [*non contentus*] vtinam† quilibet suis terminis contentus esset, de sepul. capit. primo, & qui paupertatem eligunt, non vsurparet iura parochialia, de excess. præla. nimis. sed eis patientibus defectum. episcopi, & demum chisticolæ prouiderent, & sic omnia recte procederent, de hoc, supra capitulo proxi. ad fin. secundum Hosti.

3 [*Seu capellis*] not. quod abbas† agit pro capellis suis, ne indebitis grauentur oneribus. ad idem, de officio archidi. capitu. primo, & vlt. sed & si rector ipsarum ecclesiarum velint agere, præponentur, argumen. de re iudica. capitu. pen. & remittit Inn. ad not. de rescrip. edoceri. Potest tamen dici, quod ideo auditur hic abbas: quia temporalia capellarum pertinebant ad monasterium, infra de præben. in Lateranen. de excep. cum venerabili. vide idem, infra de censi. cum olim, in princip. vel abbas ipse dicebat ad se hęc iura temporalia pertinere. sed† vbi agitur generaliter de communi grauamine omnium ecclesiarum, tunc episcopus tãtum aget: sed hoc non inuenitur iure cautum, de hoc not. infra de appellatio. dilectis, secundum b Innocen. alle. Hostien. de succes. ab inte. capitu. fi. & de rescrip. ad hæc fumus. Est etiam not. secun 4 nere. sed† vbi agitur generaliter de communi grauamine omnium ecclesiarum, tunc episcopus tãtum aget: sed hoc non inuenitur iure cautum, de hoc not. infra de appellatio. dilectis, secundum b Innocen. alle. Hostien. de succes. ab inte. capitu. fi. & de rescrip. ad hæc fumus.

5 dum Innocen. quod† abbas, vel eius superior nomine suo, vel monasterij non potest agere negatoria, vel quasi, cõtra illos, qui in capellis suis aliqua iura requirunt. ratio: quia licet ibi aliqua iura percipiat, non habet ibi dominium capellarum, sed rector capellę. vel etiam ipse abbas non suo, vel mon. nomine, sed nomine capellæ posset hanc intentare. & hæc vera, quando capella habet sua iura distincta a iuribus mon. quia tunc domina est suorum iurium, & sic suo nomine, & non alterius est agẽdum. Si vero capella in proprios vsus mon. sit concessa, tunc abbas quasi dominus potest intentare negatoriam ad similitudinem vsufructuarij, licet tutius sit quod nomine capellæ hoc faciat confessoriam autem bene intentat abbas pro iuribus sibi competentibus in capella, infra de verborum significatione, abbate, c secundum Innoc. & Hostien. ibi remittit, & ibi vide super prima gl. & infra de restitutio. spoliato. olim, & infra de fide instru. G. perpetuus, & infra de iudi. examinata. Dicitur Innoc. hic addidisse, quod abbas pro suis iuribus intentans confessoriam contra occupationem illorum, hoc consequetur: quia adiudicabuntur sibi prædicta iura, & auferentur a possessore. posset etiam abbas intentare, vti possidetis. infra de præscrip. veniens. d subdit, quòd† si simpli 6 citer petat abbas imponi silentium, & decerni nullum ius in prædictis iuribus ad eum spectare, & nunciari cassum, quod fecit, licet hæc verba videantur sonare in negatoriam, quæ non competit abbati, sed capellæ, vt prædixi, tamen vt res valeant, e & quia intelligitur ius suum in iudicium deduxisse, quomodo melius deduci potest, putat sententiam pro abbate ferendam, dummodo verba libelli comprehendere possint, & abbas probauerit illa ad se pertinere: non quia intelligatur confessoriam intentasse, quæ libello non cõuenit, nec negatoriam, quæ competit capellæ: sed intelligetur imploraſſe officium iudicis, quod bene cadit sub verbis prædictis, & quod competit habenti iustitiam; quando non habet certam actionem est enim latissimum. ff. de iurisdic. f om. iudi. lege prima, ad hoc, infra de causa possessio. cum ecclesia, G. de annali excep. l. fin. Obijcit. huic abbati† competebat confessoria. ergo non competit iudicis officium, ff. de mino. in causæ. soluit, illud verum in officio iudicis extraordinario, vt si contra sententiam,

g tiam, contractum, vel præscri. petatur g in integrũ restitutio. alias autem nihil prohibet officium iudicis concurrere cum alijs actionibus, cum sit latissimum, vt supra, facit, quod dicam, infra titulo primo, capitulo secundo, super gloss. secunda, in principio [*Debeas*] per hoc patet, quòd non agebatur negatoria, nec etiam confessoria agi poterat, cum† illa detur domino, agebatur ergo iudicis officio, secundum Innocent. & Abb. [*Minimè*] hæc petitio non fulcitur iure, scilicet quòd non liceat episcopo exigere procurationem à capell. q̃ non sufficiunt, vel quæ procurationem non debent, secundum quosdam: quia non sonat possessorium, sed dic illam iure fulciri: quia negatoria pro his iuribus competit, vt not. de verborum significationibus, abbate, supra de officio delegati, cum olim abbas. Alij dicunt, quod non competit negatoria: sed sufficit, quòd deneget capella id, qđ episcopo petit, nec ob hoc solum, quòd petit, dabitur negatoria contra ipsum, cum nec inuitus agere cogatur, vt Codice, vt nemo inuitus. in rubro, & nigro. Alij dicunt, quòd in hoc casu rectè imploratur officium iudicis à moñ. nam, & timere potest ne episcopus gladium excommunicationis, quẽ in manu gestat, vibret in abbatem. 23. quæstione 9 quarta, corripiantur. Item quia, ex quo† episcopus diffamat ipsum in quibusdam iuribus sibi debitorem, h iustè petitur à superiore, h quod faciat ipsum cessare ab hac diffamatione, nisi infra certum tempus sibi præfixum de iure suo docuerit. Cod. de ingenuis, diffamari: qui fi. sint le. lator. iniustè autem petit abbas, quòd non cogantur capellæ, quæ sufficientes non sunt ad procurationẽ præstandam, sed debuit petere, quod non cogantur vltra, quàm pensatis facultatibus moderate possent soluere, vt patet in forma sententiæ, infra eodem. §. ad fin. sed licet sic petat, non tamen est i inepta petitio, vnde & sequitur condemnatio i infra eodem. §. primo, versiculo ita, quod cum ad eas, potest etiam dici, dari officium iudicis, cõtra hunc episcopum, qui vltra, quam debuit, exigit, argument. in auctentico, de quæstor. collatio. sexta. Codice in quibus causis, colo. l. prima, & de emanci. colo. l. tertia, quarta, & quinta. ff. de vaca. mu. l. secunda. §. minus, & sequent. & secundùm hoc abbas est actor, & non erit hæc petitio generalis, episcopus enim petebat iura episcopalia de 10 facto, non in iudicio, abbas vero egit contra episcopum negatoria, vel alio modo, & petijt† specificari iura sequentia ab episcopo: qui ramen ad hoc non tenebatur, sicut nec in alijs generalibus k actionibus cogitur k quis specificare, & hic etiam ex hoc apparet, quod nec hæc omnia specificauit, potest, & illud dici, quod de aliquibus iuribus concordabant, quod essent danda, vel non essent danda, de quibus non erat bonum grauare partes super probationibus, argumento. ff. de inter. actio. vbicunque, & ideo non cogitur episcopus specificare ista, sed alia tantum, de quibus quæstio erat. potuit etiam queri ab episcopo, ante litẽ contesta. an hæc iura possideret. ff. de inter. actio. qui seruũ. §. in iure, secundùm Innocentium cuius est hæc tota gloss. de hoc vltimo not. infra de iuramento 11 calumniæ, cum causam [*Vt specificares*] quo† compellitur episcopus agere, contra id Codice, vt nemo inuitus, in rubro, & nigro. so. diffamabat episcopus statum istarum ecclesiarum, vnde compellitur, vt cesset, vel infra terminum probet. Codice de ingen. manum. diffamari, ad hoc, qui fi. sint le. lator, de fide instrumentorum, accepimus, Abba. [*Quibusdam*] secuta clausula generali, de procurato. qui ad agendum, libro sexto [*Proposita*] nam 12 † secundum proposita, & probata ferenda est sententia, & non secundum conscientiam, de hoc supra eodem, capitulo secundo [*habeas*] inducit Hostiensis de re iudicata, cum inter vos, vbi aliqua de his, & quædam alia specificantur [*Obedientiam*] per 13 hoc† recognoscit eum iudicem, & concord. 23. distinctione, quanquam, & ad hanc tenentur nedum clerici, sed etiam laici, quamuis magni principes, infra titulo secundo, omnes: sed & potissimè clerici, secũdùm Hostiensem, qui remittit infra titulo secundo, capitulo tertio, & de iureiurand. ego. N. & sonat hoc verbum, quòd mandatis episcopi pareant, secundum Petrum, & Abba. hanc autem obedientiam alius etiam ad episcopo potest habere, vt Archidiacon. & Archipresb. de officio archipresby. capitulo primo, & vltimo, & idẽ de iuribus, quæ sequuntur, puta visitatione, de officio archidiacon. mandamus: institutione, supra de officio delegati, super eo: censura ecclesiastica, supra de electionibus dudum, secundo. §. tandem & nota. supra de officio arch. cum satis iurisdictione, vt nota. supra eodem, cum ab ecclesiarum, & idem pro magna parte de aliis: aliter tamen pertinent ad inferiores prælatos: quia quasi sub aliis: aliter ad maiores, qui sunt superiores. Inferiores 14 vero† prælati ea, quæ sibi, & episcopis communia sunt exercere videntur tanquam episcopi, & non 1 sub episcopis, vbi sic est de consuetudine, l quod ab eis non appellatur ad episcopum, sed ad archiepiscopum, exemplum, infra de noui operis nunciatio. capitulo significantibus, & vbi episcopi nõ cognoscunt de causis pertinentibus ad prælatos subditos, & ibi, si minor iudex vnum præcepit in his, quæ de iurisdictione sua sunt, & episcopus aliud, potius paretur minori iudici, quam episcopo, vt hæc plenius inrelligas, notãdum est, quod 15 nulla† currit præscriptio sine possessione, infra de præscripti. causam, quæ. Item possessio semel acquisita non admittitur sine conscientia, & animo possidentis, necesse est enim, quod expellatur, vel reuertens non admittatur, vel suspicetur se posse repelli. ff. de vi, & vi armata. l. prima. §. deiicitur, & lege tertia. §. si quis visis armatis. ff. de acquirenda possessione, lege possideri. §. in amitten m da, & lege clam possidere. §. qui ad nundinas, m 16 & lege peregre. §. quibus explicitis. Ex his† colligẽ, quod si quis habet iurisdictionem generalem in aliquo loco, sicut episcopus in sua dioecesi, infra de exceptionibus, cum venerabilis, infra de relig. do. constitutus, tunc nullus potest de nouo totam iurisdictionem episcopalem præscribere, vel etiam aliquod capitulum iurisdictionis, puta quod visitet aliquam ecclesiam, vel vocet aliquẽ ad synodum, vel de aliqua causa cognoscat, nisi episcopus hoc sciat, & aliquo prædictorum modorum possessionem amittat, vt per prędicta iura colligi potest. Sed si non nouum ius præscribat vel ius, quo præscripto episcopus non læditur, vt puta si aliquis archiepiscopus in dioece. huius episcopi præscribat ius archiepiscopale, & bene valet præscriptio etiam episcopo ignorante: quia hæc præscriptio non tangit episcopum: sed nec præiudicat metropolitano proprio, nisi, & ipso n sciente n hæc præscriptio procedat, & per aliquẽ ex prædictis modis possessionem amiserit, & idẽ videtur, si aliquis plebanus alicuius dioeces. præscribat ius plebanatus in capella alterius plebani, eiusdem tñ dioeces. vt scilicet plebanus præscri-

bat, contra plebanum ſcientem, & poſſeſſionem aliquo prædictorum modorum amittentem, etiam ſi epiſcopus hoc ignoret, non enim intereſt ipſius epiſcopi, nam ita bene poteſt exercere ius epiſcopale in iſta capella alieno plebano habente iuriſdictionem ſub ipſo epiſcopo, ſicut ſi primus plebanus eam haberet, o & forte idem eſt, ſi plebani ſint diœceſum diuerſarum, & ſunt hæc vera, ſiue iura, quæ præſcribuntur, de iure competant, qualia ſunt prædicta iura, ſcilicet epiſcopale, & plebenale, ſiue ex priuilegio, vel præſcriptione, ſicut eſt videre in epiſcopo Papienſi, qui ex priuilegio, ſiue præſciptione habet multa iura in quibuſdam eccleſiis diœceſ. Placentinæ. Hæc enim iura præſcribere poſſet epiſcopus Parmenſis contra epiſcopum Papien. etiam ignorante epiſcopo Placentino: quia nil præſcribit de iure, quod poſſidet Placentinus. Nam de iure, quod poſſideret Placentinus, nihil poteſt præſcribere Parmenſis, niſi Placentinus hoc ſciret, & niſi prius poſſeſſionem amitteret per aliquem de prædictis modis, p vt dictum p eſt, & quod dictum eſt, quando aliquis habet generalem iuriſdictionem, idem intelligas, etiam ſi in multis capitulis ipſam non habeat, dummodo in omnibus habeat eam, niſi in exceptis, vel per ius, vel per priuilegium, vel per præſcriptionem, vel per alium modum, vbi vero aliquis habet tantum in certis articulis iuriſdictio. ſicut eſt archiepiſcopus, ſupra eodem paſtoralis, & capitulo duo, in hoc caſu non eſt neceſſaria ſcientia archiepiſcopi: quia nihil ad ipſum, ex quo ius ſuum non præſcribitur. ¶ Sed nunquid vnus archiepiſcopus poteſt præſcribere, quòd portet crucem, vel vtatur pallio, vel alia ſimilia exerceat in diœceſi ſuffraganei alterius archiepiſcopi ipſo proprio archiepiſcopo ignorante? non videtur: quia proprius archiepiſcopus videtur talia in ſua prouincia prouidere, vnde nullus alius poteſt hoc præſcribere, niſi ipſo ſciente, & poſſeſſionem amittente, vt dictum eſt, ſed contra hoc ſic oppon. Certum eſt, quòd extraneus archiepiſcopus hęc iura poſſet exercere in alia prouincia q auctoritate priuilegij ſibi conceſſi, q infra, vt lite pendente, capitulo primo, & tamen proprius metropolitanus poſſeſſionem, quam habebat nihilominus retineret, quare ergo eodem modo non poſſunt hæc per præſcriptionem acquiri? reſpon. quia in priuilegio nouum ius conſtituitur, & acquiritur auctoritate papæ, qui ius vnius poteſt alteri dare r nona quæſtione tertiã, cuncta per mũdum, & capitulo per principalem. In præſcriptione vero hoc non procedit, quia ſic dicit ſe habere titulo forte ex collatione alicuius, qui non habebat poteſtatem conferendi, conſtat, quod talis titulus non prodeſt, infra de decimis, dudum. §. finali. Item, quia per præſcriptionem, non poteſt acquirere poſſeſſionem apud alium conſtitutam, ſ niſi is, qui p poſſidet, hoc ſciat, & poſſeſſionem amittat per aliquem de prædictis modis, ſed & ſi nullum allegat titulũ, niſi præſumptum, & vſum præſcribere non poteſt, niſi prior poſſeſſor hoc ſciat, & de poſſeſſione expellatur, c. diſtinctione, contra morem, xciiij. diſtinctione, illud, quamuis alius non priuilegiatus hunc honorem extraordinarium contra priuilegium præſcribere poſſet, dummodo bonam fidem haberet: puta quia crederet, quòd licite eſſet tranſlatum in eum auctoritate eius, qui hoc facere poſſet, & dummodo alia iura interuenirent, quæ in præſcriptione ſunt neceſſaria, ſecundum Innocentium, cuius eſt iſta gloſſ. tota. Dic ſecundum Hoſtienſis, vt nota. infra de preſcriptionibus, ſi diligenti, infra de decimis, dudum, & infra eodem, in ſequentibus, capitul. & ſupra eodem, quanto [*Subiectionem*] recognoſcit † eum dominum, & hoc de iure competit epiſcopo ſuper omnes exiſtentes in ciuitate, vel diœceſi, & ideo dicitur epiſcopus talium ordinarius, vndecima quæſtione prima, de perſona, nec prodeſt in talibus præſcriptio, infra t de præſcript. ad audientiam, t nec conſuetudo, cum non valeat, niſi præſcripta, de conſuetudine, capitulo finali. breuiter, nil poteſt obſtare, niſi exemptionis priuilegium, ſupra eodem duo alias non exemptus abiiciendus eſſet, vt acephalus. xviij. diſtinctione, nulla ratione, Hoſtienſis [*Reuerentiam*] recognoſcit † eum patrem, & hæc ſemper eſt exhibenda ſuperiori, etiam ſi mulier ſit, infra titulo ſecundo, dilecta, Hoſtienſis [*Inſtitutionem, & deſtitutionem*] auctorizabilem, ſecundum Hoſtienſem, qui remittit, ſupra de officio archidiaconi, cum ſatis [*Correctionem*] ſcilicet † criminum [*Reformationem*] ſcilicet morum, & contra hæc non valet conſuetudo, vel appellatio u ſupra eodem irrefragabili [*Cenſuram*] de verborum ſignificationibus, capitulo quærenti [*De iure*] vel conſuetudin. de exceptio. capitulo ſecundo, libro ſexto [*Pœnitentias*] iſtud, & ſequens † reſpicit etiam laicos, per quod nota. ſecundum Innocentium, quod petendo iura epiſcopalia ab abbate, proſequi videor non ſolum ea, in quibus monaſterium mihi tenetur, ſed etiam ea, ad quæ tenentur clerici, & laici ſuarum capellarum, ad idem de officio archidiaconi, capitulo finali, de præſcriptionibus, auditis, & hoc ideo, quia abbas hæc iura poſſidet in clericos, & laicos, qui, ſi ſuper his conuenirentur, poſſent abbatem, vt dominum in iudicio nominare, vt nota. de maioritate, & obedientia inter quarta x [*Recipienda ſunt*] ſicut † ordo, confirmatio in fronte, & largè ſumendo ſacramentum eccleſiarum idem de conſecrat. eccleſiarum, altarium, & virginum, & idem ſecundum Hoſtienſem in diffinitione matrimonij, ſi de eo quæſtio vertatur, de conſanguinitate, capitulo primo, & ſecundum hoc ad prædicta reſtringitur verbum, omnium, ſupra poſitum, vel ſecundum Hoſtienſem illud, omnium, reſpicit omnia ſeptem ſacramenta, quæ ab epiſcopo, vel à curato, vel a vicario epiſcopi recipienda y ſunt, & dicit, quòd † hi, qui ab alio illa recipiunt, ſine iſtius, vel illius licentia, non ſunt abſoluti: quia ſententia a non ſuo iudice, & cætera, dicens, quod non prodeſt conſuetudo contraria, & ſit ratio, ſecundum eum: quia conſuetudo neminem excludit, cum ſit communis; ſed quemlibet admittit, octaua diſtinctione, conſuetudo, inſtitutio. de iure naturali. §. ex non ſcripto. talia tamen non ſunt committenda, niſi diligenter examinato, & reperto idoneo, ſupra capitulo proximo, de ætate, & qualitate, capitulo penultimo, de electionibus nihil eſt, prima quæſtione prima, §. ecce cum honoris, & quia ex tali conſuetudine rumperetur neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ, contra id, de conſuetud. cum inter vos, & † qui vſurpat vicariam epiſcopi, excommunicatus eſt ipſo iure, ſupra eodem, quoniam, & dicit Hoſt. hæc vera quo ad ſubditos allegantes, quod de cõſuetudine poſſunt ſibi

ſibi eligere cõfeſſores, quos volunt. quod dic vt infra de pœniten. capitulo penultimo, in fin. libro ſexto: Si autem dicant, quod aliquis ſit certus, puta Abbas, decanus, Archidiaconus, uel his ſimi. non priuatus, ſed conſtitutus in dignitate, poteſt de conſuetudine ipſorum cõfeſſiones audire. talis conſuetudo excutat, quę & curam tribuit, alle. no. de pœni. omnis. j rñ. ſuper uer. pprio, & no. in ſumma huius tit. §. cui confitendũ, ſub. §. cui imperator, & facit quod poſt eum dicam, de foro competen. cum contingat, ſuper gloſſ. ſecunda, dicit etiam, quòd ſibi cauere debent prælati, & canonici cathedralium eccleſiarum, & quilibet alij qui ſubſunt epiſcopis immediate, nec ad ipſos recurrunt pro confeſſoribus eligendis, quia in hoc non ſunt priuilegiati niſi hi, de quibus, infra de pœn. & re. ne pro dilatione, quod etiam priuilegium cum ſit generale, dicit quod non putat illud extendi ad caſus no. de renunc. niſi. §. pp ꝯ ſcientiã alleg. etiam no. de of. leg. quod tranſlationẽ, & c. ni ſi mortuos aũt, q hoc nõ ſeruauerũt, dicit ſe nolle damnare, ſed Dei iudicio reſeruare, de conſe. eccl. vel alta. aqua, & ſm hoc dicit intelligi no. ī d. §. cui confitendum, ſub. §. qui patriarcha [*Synodum*] dicit 24 † Hoſtien. quod licet antiqui notauerint contrarium, ſynodus videtur ſpectare ad. l. iuriſdictio. dic de hoc, infra titulo, ſecundo, ſuper gloſſ. ſecunda, hoc patet, quia ad ſynodum venire tenentur etiã abbates, nedum alij ſacerdotes, vel curati, infra titulo ſecundo, quod ſuper [*Mortuariorum*] ideſt pro 25 † animabus a mortuis relictorum illis capellis mon. ſubiectis epiſcopo, alijs non, vt dicam, de teſta. officij [*Viſitationem*] hoc eſt de lege iuriſdictionis. quod patet, quia monaſteria viſitat, niſi ſint exempta, & omnia pia loca, & remittit Hoſtien. de cenſi. Romana. §. primo, libro ſexto [*Ad eas*] 26 eccleſias, vel capellas [*penſatis*] ita † quod a pauperibus nil petatur, prima quæſtione ſecunda, placuit, decima, quæſtione tertia, cauendum. Alij dicunt, quod a pauperibus eſt petẽda: ſed ne nimium grauentur, plures congregabuntur in vnum, infra de cenſi. cum inſtantia, ſecundum Goffred. ſed illud verum in procurationibus; ſecus in cathedratico, Innocen. Dicit Hoſtien. quod hæc littera magis fouet vltimum intellectum, vt in gl. z ſecunda [*Plus ceteris*] quia ad illud tenentur, quod aliæ faciunt, & non vltra, vt infra eodem capitulo, in fin. de cenſi. eccleſijs, de officio archidia. capitulo fina. [*Onerentur*] quæ hic not. Innocen. & Hoſtien. dicam ſuper ſi. primæ gloſſ. [*Rationabilis*] concordantias vide de hoc, ſupra eodem, irrefragabili. §. cæterum, 27 exemplum ponit † Hoſtien. ſi epiſcopus facit magnam emptionem, vel ſubit grandes expenſas eundo ad papam, vel imperatorem, vel litigando pro iuribus eccleſiæ, vel quicunq; caſus ſuperimminẽs incidit, propter quem ſupportandum habet neceſſe tale ſubſidium poſtulare, propter quod faciẽda eſt contributio, argumen. de ſtatu mona. in ſin gulis. §. primo, & capitulo ſecundo, §. hęc eadem, de præſum. mandata, de electio. vt præteritę. quod intelligit, niſi in caſum inciderit culpa ſua. facit de ætate, & qualita. capitulo primo, ſi enim propter ſui prodigalitatem indiget, ſibi imputet, vt ſupra de conſue. ex parte, quod dic vt not. in ſumma, de cenſi. §. fina. ante fin. ver. & nunquid epiſcopus poteſt redemptionem, & verſi. ſequentibus, & ſupra ex quibus cauſis, verſicu. & quid ſi ſubditus dicat [*cum charitate*] quaſi non violenter, argumen. de cenſi. ex parte. nec a pauperibus, & oppreſſis. infra de cenſi. licet, argumen. prima, quæſtione ſecunda, placuit, decima, quæſtione tertia, cauendum. vel dicit hoc inſtruendo prælatum, vt cum charitatis humanitate loquatur clero ſuo congregato exprimendo cauſam egentiæ ſuæ, & hortando, quod, cum cuilibet proximo in neceſſitate ſunt aſtricti, fortius ſibi, narrando, quomodo totus epiſcopatus eſt ſibi vna eccleſia, & vnica ſponſa. ſeptima, quæſtione prima, ſicut. & eſſet abſurdum, quod ſponſa videret ipſum ex vna parte laborantem, & ex alia mendicantem, ſicut alias de ſponſa. corporali dicitur, ff. de re iudic. l. non tantum, & l. & ſi fideiuſſor. §. fina. & hortando, quod non expectent compulſionem, & inducendo, quod dici aa tur, de dona. aa capitulo primo, ſecundum Hoſti. 28 [*Neceſſitate*] quæ legem † non habet, ſupra eodem, quoniam [*Suſtinemus*] not. Pet. quod monaci ratione capellarum ſuarum ita ad charitatiuum ſubſidium tenentur, ſicut & alij. ¶ Prima 29 † gloſſ. reſpondet per quæſtionem, ad quid valeat ſpecificatio. ſecundo obijcit, quod ſine ſpecificatione procedat petitio, & ſoluit. ¶ Goſſ. [*ſed videtur*] ſignat contrarium: remittit, & ſoluit. ¶ Glo. [*& ſic*] reſpondet per obiectionem, & ſoluit. ¶ In 30 gl. prima [*& † ibi, quidam*] vide de fide inſtrumen. contingit, ſuper gloſſ. ſecunda [*& ibi. §. deinde*] prouidet, vt nulli populi ciuitatum alterutri ſeditionem faciant [*& ibi, Sit tibi quoque*] abbreuiat lites, & liberat homines alterna contentione [*& ibi. lege prima. §. & poſt*] poſt nunciationem noui operis poſſunt partes conuenire, vt opus fiat. quid enim aliud agebat prætor. niſi vt illorum controuerſias 31 dirimeret. ¶ In † gloſſa prima [*circa finem, ibi, quæ hic enumerantur*] aliter not. gloſſator ponendo dictum Innocen. infra, de reli. domi. conſtitutus, in fine penultimæ gloſſ. & ſalua vtranque gloſſ. vt ibi dicam & ad materiam vide, quod dicam de reſtitutio. ſpolia. cum ad ſedem, ſuper fin. ſecundę gloſſ. quod erat hereditaria, mandabitur ſententia executioni, argumen. ff. de re iudica. a diuo Pio. §. ſi rerum, & ſequenti. Supradicta vero, quę de iure communi debentur, probari non oportet, quia ſunt certa, & in iure ſcripta, vide quod ſupra dixi in glo. hęc pe- 32 titio, *ibi, in iure*] quod cum † certum ſit, non eſt locus conſiecturis, ad quas recurritur in incertis. ff. de verborum obligation. continuus. §. primo, ſecundum 33 Hoſtien. qui dicit, quod ſi vltra † expreſſa in iure dicit epiſcopus aliqua ſibi deberi per pactum, conſuetudinem, vel priuilegium, illa ſint ſpecificanda per rationem inductam in principio gloſſ. & fina liter dicit, quod ſi epiſcopus iura epiſcopalia petit in genere, & pro ipſo fertur ſententia, mandabitur executioni quo ad omnia ſupradicta, quæ de iure communi debentur ratione conſuetudinis, non venirent in ſententia, niſi eſſent ſpecificata, vel niſi ſic petitum eſſet, Peto iura epiſcopalia, quæ mihi debentur tam de iure communi, quam de conſuetudine ſpeciali. tunc enim ſi negaretur conſuetudo, ipſa probata, fieret executio & in his, quæ per conſuetudinem debentur, ſicut eſt denarius Sancti Petri, & procura. archidia. quæ non de iure communi, ſed ſolum de conſuetudine debentur, & ſic loquitur, de ꝑſcriptioni. auditis. nec † po- 34 teſt reus cogere actorem ad hæc iura exprimenda: quia ſufficit generalis petitio, quam & conſequitur conſimilis ſententia, vide infra, de exceſſi. prę- bb la. tanta, & quod ibi dicam bb in gloſſ. nota generalem. ſicut etiam patet in petitione hæreditatis, quæ vniuerſalis eſt. ff. de peti. hered. leg. prima 2. & tertia, & l. illud. §. penultimo, & vltimo. in qua ſi poſt ſententiam probetur res hæreditaria, probato de plano, vt dicam de reſtitutio. ſpoliat. cum ad ſedem, ſuper fin. ſecundę gloſſ. quod erat hereditaria, mandabitur ſententia executioni, argumen. ff. de re iudica. a diuo Pio. §. ſi rerum, & ſequenti. Supradicta vero, quę de iure communi debentur, probari non oportet, quia ſunt certa, & in iure ſcripta, vide quod ſupra dixi in glo. hęc pe-

35 titlo, in fine [*Et in fine*] Inno. hic† prosequitur materiam, ibi in c. pe. nota. de vniuersalibus, generalibus, & singularibus petitionibus, & aliqua ex his
36 ibi scribam. Dicit autem† inter cætera, quod non putat vniuersalem petitionem, quando petuntur iura episcopalia: quia non petuntur vniuersa iura
cc ecclesiæ, cc sicut in petitione hæreditatis petitur vniuersum ius defuncti: sed dic eam petitionem generalem. Et de hoc in specu. de senten. prola. §. qualiter, versiculo, item debet esse, & de re. do. versiculo, & not. & versiculo illud autem, & tunc si
37 certa† specificentur, & super illis sententietur, super illis solis obstabit exceptio. Si vero nil specificetur, vel aliqua specificantur, secuta clausula generali, & omnia alia iura &c. tunc ex quo super tali petitione lata est generalis sententia, in omnibus obstat. C. de transactio. sub prætextu, nisi dolus interuenerit: quia tunc ageretur. ff. de pa. l. tres fratres. Alij aliter dicunt secundum eum. in liberatio
38 ne † enim sufficiunt verba generalia. ff. de pactis,
dd emptor. dd §. vltimo. sed in transactione secus, quę restringenda est tantum ad ea, de quibus est actū de hoc de transactio. capitulo primo. ¶ In glos. [*publicas, ibi, criminum*] quorum absolutio† reseruatur
39 episcopis, infra de pęni. si episcopus, libro sexto, vbi de hoc, & per Hostien. in summa, de pęn. §. cui confitendum, in fine. 2. coll. [*& in fine*] vigesima sexta quæstione sexta, capitulo vltimo, Innocen. ¶ In glos. [*duos solidos, ibi, diœce.*] ciuitatem includit [*& ibi. q. 3.*] vbi de hoc in summa [*& in fine*] de quo remittit Hostien. ad summam, de censibus. §.
ee ex quibus ee causis, primo respon. & versiculo sequen. ¶ In glo. [*sed videtur, in fine*] imo de iure, non
40 enim dicitur hic, quod perceptio decimarum† spectet ad episcopum, sed quod de decimis perceptis ab ecclesia recipit quartam, quod de iure est, infra
ff de præscriptio. de quarta, secundum ff abbatem. vnde contra Innocen. qui dixerat idem, quod glo. dicebat Hostien. de iure communi deberi quartā
gg licet quota sit gg consuetudinaria. gg & dicit, quod sic diffiniuit ipse Innocen. in causa, quam ipse Hostien. habuit pro ecclesia Sistan. dum ipsius curam gereret contra hospitale Hierosoli. super villa de Manasca ipsius diœce. & vide quod de quarta mortuariorum dicam, de donatio. pastoralis, in glos. f. secus, in fine. ¶ In glos. [*sic semel, ibi, Mandamus*] vbi idem notat, & hoc superfluo iterum secundum Hostien.

noui operis nunciatio. & est simile, de ac. de do. quæ concurrat cum alia act. vel non concurrat cum alia ac. & quando sunt inuestigationes doc. de quo in l. eleganter, in princ. ff. de dolo, & eo. tit. l. si legatarius, & ibi Bar.

h ¶ Superiore. Et an hoc petatur officio iudicis, & cum cognitione, vide Dyn. in capitulo indultum, de regulis iuris, libro sexto, & per Barto. in l. Titia, ff. de accusa. & in l. mancipiorum, ff. de opti. le. & de materia illius. l. diffamari, vide in illa per Bal. & ibi qualiter feratur sententia.

i Condemnatio. Ad materiam facit, l. qui solidum, ff. de lega. 2. quod not. Ioan. Andre. de re iudic. cum inter, in glos. fuama.

K Cogitur. Vide Ioan. Andre. infra super glos. prima, & in capitulo secundo, de libe. obla. & per glos. & super illa Ioan. And. Bar. ff. de eden. l. 1. & Io. Andre. infra de resti. spo. cum ad sedem, in glo. no. libellum.

i Consuetudine. Vide Ioan. Andre. supra eodem, cum ab ecclesiarum, & capitulo, quanto, & capitulo pastoralis, super. 1. glos.

m Nundinas. Vide glos. quæ incipit, scias, in capitulo olim, lo 1. de resti. spo. & omnino Barto. in l. hic alleg. maxime in l. §. siue autem, ff. de vi & vi arm.

n Sciente. Pro hoc facit, quod not. glos. in l. 2. C. de serui. & ibi per Cy. & per Bar. in l. quoties, ff. de serui.

o Haberet. Non enim plus iuris acquirit in præscrip. quam ille plebanus habebat.

p Dictum. Vide ad prædicta, quod no. Bart. ff. de publi. l. si publicanus. §. de vectigalibus.

q Concessi. Prout videmus in archiepiscopo Rauēnate, qui ex priuilegio plurium pontificum Romanorum potest vbique portare Crucem, & signare, præterquam vbi est papa, & prope vrbem ad tria miliaria.

r Dare. Multo magis illud cum alio communicare, vt hic etiā ignorante illo, cuius læditur.

f Qui. Secus in præscriptione realium, vbi non requiritur sciētia aduersarij, vt no. per glo. in l. 2. C. de serui. & vide Innoc. de capel. mo. dilectus.

t Audientiam. Quo ad subditum erga superiorem, secus de alio aduersus superiorem, vt in c. cum non liceat. not. & in c. auditis, eo. tit.

u Appellatio. Vbi delicta sint notoria, vel si non exeedatur modus, vide supra eodem, licet, in glo. 1. & super illa.

x iiij. Et vide de præscrip. auditis, in glos. 2. & super illa Ioan. Andre.

y Respicienda. Vel a legato, vide de offi. Archi. c. officium, super glo. fi. & de pę. & re. omnis.

z Glos. Vide Ioan. Andre. de censi. c. 1. lib. 6. in glo. super. ver. visitatis, & super illa in nouella.

aa Dona. De isto charitatiuo subsidio an possit tolli præscriptione, & alia circa materiam vide Ioan. And. de censi. cum apostolus, & cum venerabilis.

bb Dicam. Et quod no. Barto. de interesse in genere petendo, in l. stipulationes non diuiduntur, ff. de verb. oblig. & de fru. & lit. expen. in c. finem, de do. & contu. & vide Cy. Bart. & Bal. in l. 1. & 2. C. de senren. quæ sine cer. quanti.

cc Ecclesiæ. Petitio autem ecclesiæ est actio vniuersalis, vide in specu. de act. & pe. §. sequitur, ad fin. & in c. cum ad sedem, ptæalle.

dd Emptor. Ibi vide Bartol. & ff. eodem, l. tale pactum. facit quod not. ipse in l. non solum, §. si liberationis, ff. de li. lega.

ee Ex quibus. Vide in ca. olim alleg. in glos. & plenius per Pau. in Clemen. secunda, de deci. & per Barto. plenissime in l. Paulus, ff. de solu. & vide Ioan. Andre. in specu. de solu. §. nunc aliqua, ad fi.

ff Secundum. Et vide not. infra de deci. ca. cum contingat, & ibi.

gg Consuetudinaria. Hoc durum, quia agitur de clerico contra clericum; sed an consue. diminuat decimam a laico aduersus clericum, vide Ioan. Andre. de deci. cum homines.

ADDITIONES.

a ¶ Conquerente. Ibi, nisi quatenus pensatis &c. no. argumen. quod ecclesia non facit, nisi quatenus facere potest, licet contrarium senserit quidam docto. in consi. quod incipit Christi &c. & ibi vide, quod credo verū, cum & clericos habeat vt est gl. in l. miles, ff. de re iudi. §. 1. Bal.

b ¶ Secundum. Et ibi vide Ioan. Andre. in glos. not. appellatione, & vide de iudic. cum deputati, & de restitutio. spoliat. olim, lo primo.

c ¶ Abbate. Ibi late de actione negatoria, & confessoria per Io. And, & plene per Bar. in l. si prius, ff. de no. ope. nun.

d ¶ Veniens. Quomodo vtilius sit intentare confessoriam, vel negatoriam, quam vti possidetis, vide Io. And. de verb. signi. abbate, super glo. 1.

e ¶ Valeant. Vide quod posui in c. in nostra, in glo. quæ incipit, cum in literis.]. de procu. Archi.

f ¶ Iurisd. Ibi vide late per Bar. in l. nec quicquam. §. vbi decretum, ff. de offi. procon. & le. & ad materiam istam facit, quod no. Inno. de iud. examinata, vbi vide Ioan. And. in glo. dixit Inno. & vide Io. And. in spec. de act. §. sequitur, versicu. hoc quoque, & vide Guil. in spec. de offic. iudic. §. deseruit, versi. quid si libellus.

g ¶ Petatur. Vide plene per Bartol. in l. in prouinciali. §. 1. ff. de

SVMMARIVM.

1 *In visitatione monasterij quos & quot introducere possit illuc tam episcopus, quam archiepiscopus, iuncto numero 4. 6. qua de causa, numero 4. in fine, & ver. pauciores canonicos quam religiosos, numero 5. & quos canonicos. 8. & in quo habitu, nu. 9. reliqua vide nu. 6. & 7.*

2 *Ab indecenti clericus maxime abstinendum est.*
3 *Facere non posse quæ credendum est hominem.*
4 *Cap. decætero, & cap. ad audientiam, de cleri. non residen. cū hac constitutione conciliatio.*
Testes actionis suæ adhibet episcopus, ibidem, in calce, versi. qui dicit.
5 *Canonici non sunt omnes abducendi ab episcopo, ne ecclesia patiatur.*
6 *Extrauagans Bonifa. debent, de cuius ecclesiæ visitatione loquatur.*
In visitatione monialium qui & quot adhibendi, ibidem, ver. sed hodie.
7 *Suppletio glossarum.*
In visitatione eiusmodi non admittitur aduocatus, & ratio, ibidem.

CAPVT XVII.

1 Tiuxta. Casus. Episcopus † uisitans monasterium, non introducat seculares, sed duos uel tres canonicos suos cū aliquot religiosis. & præmittit motiuum prohibitionis. secundo prohibet. secunda ibi, firmiter [*Indecens*] a
2 quo, † maxime clericus abstinere de uita & hone. clerico. cum ab omni, & capitulo, clerici [*Officia*]
3 nam generaliter† ea, quæ pietatem, estimationem
a famam, seu opinionem, & uerecundiam a nostrā lędunt, uel sunt contra bonos mores, uel contra iura, uel deriforia, non facere posse credendum est. ff. de conditio. institutio. conditiones, & l.
4 filius, Hostien. [*vel tres*] ergo† archiepiscopus potest ducere tres canonicos. contra, quia duos tantum, de cleri. non resi. decętero, & capitulo, ad audientiam. solu. illa in episcopo, hic in archiepiscopo. facit de cēsibus, cum apostolus. uel illa loquūtur de canonicis, qui cōtinue cum episcopis equitant: hic de his, qui uadunt, cum uisitant, qui paucis diebus aberunt, & sic ecclesia non grauatur, secundum Hostien. qui dicit hos adhiberi. quia in ore duorum, & c. de testi. in omni [*quot expedire*] in
5 his† non taxauit numerum, sicut in canonicis. & potest esse ratio, ne si forsan totum capitulum duceret, remaneret cathedralis ecclesia ministrorū seruitio destituta. dicit tamen Hostien. quod cōsiderata mente, non uerbis, plures poterit, uel pauciores debebit ducere, consideratis idoneitate, &
numero eorundem, hodie per extrauagan. Boni.
6 eod. titu. debent, uidetur, quod† tres clericos, quorum unus sit religiosus, & unum notarium cleri cum ducere possit, & debeat. loquitur tamen in illa, cum uisitat capitulum suę cathedralis ecclesiæ reprobans consuetudinem, quod nullos ducere possit. sed hodie concilium Vienen. de statu mo. attendentes, ad fin. dicit uisitatores mon. monialium contentos esse debere duobus notarijs, & duabus personis ecclesiæ suæ, & 4. alijs uiris maturis & honestis [*introducat*] hoc ius commune, &
7 æquum est. ¶ In glos. prima† [*ibi, per laicos*] infra de immuni. eccle. clericis, in principio, libro sexto [*et ibi, iudiciorum*] per hoc patet secundum Hosti. quod nec congruit aduocatos admittere [*et ibi, olim*] & quia uisitator inquirit de his, quæ secreto nunciantur, & sic sunt corrigenda secreto. 2. quæstione prima. si peccauerit, Goffred. ¶ In glos. 2. [*in fi.*] quod intelligit Hostien. si canonici sunt idonei: alias secus, infra de uerborum oblig. abbate in fine, quod dic ut not. in summa, eodem titu. §. quid pertinet, sub. §. sunt autem, uersic. quando
8 autem prelatus. ¶ In glos. 3. [*et in fine*] per † quæ iura dicebat. laico, quod debent esse in cappa, uel alio habitu honesto, secundum Hostien. in quo chorum intrant.

ADDITIO.

a ¶ Verecundiam. Et in tantum sunt in bono viro considerandā, quod usuras etiam petendo promissas quis soluere debet vt parcat pudori suo, & videtur pactum nudum seruare, ad hoc vide. l. Quintus, & ibi glos. 1. & Bar. ff. man. quæ no. est, & vide ipsum in l. pecuniæ, ff. de ali. & ci. se. & ibi aliæ concor.

SVMMARIVM.

1 *Lex diœcesana, & lex iurisdictionis diuersæ sunt, quæ pertineant ad posteriorem, nu. 11. 12.*
Rex iudicata in vna, in altera non obstat, ibid.
Diuisio decretalis, ibid.
Abbas etiam habet iurisdictionem, & pœnas, ibidem, & numero 3. & in quod eas possit conuertere, numero 7. consuetudinem potest in criminalibus allegare, numero 8.
2 *Cap. Recolentes, de statu mona. de quo loquatur.*
3 *Consuetudo dat iurisdictionem, ver. & consuetudo super qua etiam petitio fundatur, nu. 4.*
Consuetudinem proponere & probare, prosic est ab antiquo obseruatum, sufficit, & in quibus id sufficiat, ibidem, numero 4.
In electionis, pedagij, & pœnarum & similium iure non exigitur titulus, & quod proponere, & probare sufficiat, ibidem.
In principes inuehitur, qui castra, & iurisdictiones occupant & quo prætextu, ibid.
5 *Instructam causam sufficienter remittere qui debet non ante etiam remittere, quam sit sufficienter instructa, debet.*
6 *Emendæ quæ dicantur, & nu. 7. & 8.*
Capitu. ab omni, de vita, & honesta. clerico. intellectus, ibidem.
Ordinarius licet magis astringatur ad gratis officium suum reddendum, potest tamen super hoc habere certam, & moderatam consuetudinem, & sportulas, ibid. & pœnas pecuniarias a causis ciuiliter tractatis prouenientes in alimoniam suam, si egeat, vel in alia, & quæ conuertere, numero 7. de prouenientibus autem a criminalibus, quid iuris, nume. 8.
7 *Cap. licet, de pœnis quomodo non refragetur huic, nec decretali, ab omni, de vita, & ho. cleri.*
Pœnam ordinariam potest index temperare, & in pecuniariam, vel aliam commutare, pecuniariam vero in quod possit conuertere, & quibus in causis, ibidem, & numero 8.
Charitas ordinata incipit a seipso etiam in conuersione pœnarum pecuniariarum, ibidem, versiculo, item si egeat.
8 *Ad criminalia exercenda criminaliter deputare debet laicum iudex ecclesiasticus.*
9 *Epilogus, & additio glossarum. nu. 10.*
13 *Mortuaria ad quam legem spectent, & vbi habeant ea locum.*
17 *Monasteria in quibus exempta sint a lege diœcesana, quæ per episcopi statuta nequeunt ligari.*
18 *Rei iudicatæ exceptio ut obstet quæ requirantur, remiss.*

CAPVT XVIII.

1 Dilectus. Casus. Lex † diœcesana, a & lex iurisdictionis sunt diuersa. vnde res iudicata
a in vna, non ob. agenti super alia. Et in prima partis conquestio. In secunda papę prouisio. secda ibi, cum ergo [*Abbas*] not. abbatē iurisdictionē hēre, & pę-

b nas exigere,de hoc de delic.pu. b capitu.ſecundo.
2 non ob.ſecundum Hoſti. de ſtatu † mona.recolentes , quia loquitur de Ciſterſienſibus, & temporali pœna proueniente ratione temporalis iuriſdictionis,& eſt exhortatio,vt ibi not.hic loquitur de aliis,& quando pœna prouenit ex ſpirituali iuriſdictione,& oſtendit , quid eſſe poſſit de iure [*Quinqueparochiarum*] proprium nomen , & vna pars ſecundum Iacob.ſicut Quinqueeccleſien. de poſtu. bonæ.2.vel ſunt duæ partes [*Compelluntur*] quam-
3 do† ergo fiebat condemnatio pro aliquibus delictis,tertiam partem conſueuerat habere monaſterium,& conſuetudo dat iuriſdictionem, ſupra eodem,irrefragabili.§.exceſſus [*Ab antiquo*] no.petitionem † fundari ſuper conſuetudine , de hoc de
c verborum ſignificatione abbate , c Innocen. dicit Hoſtien.quod hic innuit vſum præſcriptum:alias non eſſet conſuetudo, de conſue.capitulo primo, & not.quod ad fundandam intentionem actoris ſufficit proponere,& probare, quod ſic eſt ab antiquo hactenus obſeruatum, vt hic, ſupra de tranſac.quanto,de foro competen. cum contingat.& idem in elec.pedagijs,& ſimilibus, vt præalleg.decreta.abbate,eodem titulo , ſuper quibuſdam,de cenſi.peruenit.& ſunt hæc in argum. contra principes , qui caſtra, & iuriſdictio.occupant , niſi eis oſtendatur titulus , quem requirunt contra iura.
d C.de rei vendi.l.fina.C.de peti.hære. cogi, d vt eccle.bene.capitu.vno.§.primo.nam ſufficit , quod ſic ab antiquo fuerit obſeruatum,licet ſecus ſit in eccleſiaſtico principe, de quo remittit Hoſtien.ad ſummam,de præſcriptio.rerum immobilium . §. quæ exigantur ſub.§. quartum [*Sufficienter*] nec
5 † aliter debet fieri relatio.ſupra de electio.dudum. j.verſi.cum autem,Hoſtien.[*dictus*] in parte deciſa [*Epiſcopus*] contra quem agebat Abbas[*Impedi uit*] opponendo exceptionem rei iudi.[*Ab eccleſiis*] aliis,vel de prædictis.v.alias non iuuaſſet exce
6 ptio [*Emendæ*] ideſt † iuſtitiæ,quæ communiter leuantur a partibus.ſed contra.infra de vita , & honeſta.clerico. cum ab omni. ſolu.ibi loquitur de delegato faciente illicitam pactionem : hic de ordinario , qui licet magis aſtringatur ad gratis reddendum officium , argumen.ſupra eodem , inter cætera,tamen poteſt ſuper hoc habere conſuetudinem certam & moderatam,qua poteſt vti,argu
e men.de ſi.ad apoſtolicam,in fin.poteſt etiam leua
7 re ſportulas,vt not.in capitulo,cum ab omni. e & ſecundum † hoc diuerſus eſt caſus a decret. licet, de penis.vel loquitur de emendis pecuniarijs,quæ leuantur pro exceſſibus.poteſt enim iudex, quando de crimine ciuiliter, non in modum accuſationis agitur,pœnam ordinariam temperare,& in pecuniariam , vel aliam commutare. ff.de pœ.reſpiciẽdum, & l.aut facta,& l.hodie. C.ex quibus cauſis,& ſi ſequerior,ff.de his qui not.infamia, quid er-
f go.§.pœna f grauior.nec ob.quod mon. hoc percipit,quia eleemoſyna eſt , ſicut ſi daretur alij pio loco,argumen.de dona.conſultationibus. decret. autem licet,loquitur in priuata perſona,vel quando ſit cauſa auaritiæ:vel loquitur hic cum de conſuetudine, vel ſtatuto delinquens tenetur ad certam pecuniæ quantitatem, de hoc de delic.pu.capitulo ſecundo,vel melius ſecundum Hoſtien. po
g terit abbas talia deputare alicui de officinis ſeius, vel aliquibus indigentibus. Item ſi egeat , ſuam euidentem inopiam poteſt de talibus releuare.& idem in epiſcopo , ſi egeret , quia ordinata charitas &c.de vſu pal. niſi,& videtur expreſſum in authenti.de ſan.epiſco.§.Deo amabiles, §.ſi autem eccleſiis, verſicul.ſi autem œconomi. alias dicit, quod talia de ſuo conſilio non vſurpabunt.ſupra eodem irrefragabili. §.final. & hoc, quando de criminibus ciuiliter agitur,vt ſupra not.vel etiam inter laicos de criminibus, quamuis grauibus, ciuiliter. nam, ſi criminaliter, non poſſet hoc
8 competere, niſi ratione regalium. & tunc † oporteret haberi laicum deputatum ad talia exercenda , infra ne cleri.vel mo.ſententiam, & eodem titulo , capitulo vltimo , libro ſexto . Si vero inter clericos ageretur de maioribus criminibus ad degradationem,tunc poſſet abbas conſuetudinem allegare , de exceſſi.prælato. accedentibus , & de hoc , ſupra eodem , irrefragabili. §.exceſſus . vel poteſt hoc intelligi de emendis excommunicatorum , ſecundum Hoſtien. qui remittit de ſi. ad aures . facit de ſententia excommunicatio. venerabilis , §.denique , libro ſexto [*Plterius*] quaſi nimis fuerit protelatum [*Prædicta*] citatio, cauſarum examinatio &c. [*Formam*] ſcilicet inſtruendo
9 & remittendo.¶ Prima† gloſſ.ponit partem caſus. ¶Secunda gloſſ.diſtinguit legem dioœce. & iuriſdictionis, & quid ſpectet ad vtranque. diſtinguit etiam inter mon.& ſeculares eccleſias , & mona-
10 ſteriorum capellas . ¶In † gloſſ. ſecunda in principio , quære hanc gloſſ.decima,quæſtione prima in ſumma [*& ibi,curæ animarum*] omnis inſtitutio, deſtitutio , confirmatio , & inueſtitura , Innocen. [*& ibi,coerctio*] item cauſas audire,& omnia, quæ circa iudicium aguntur , expedire , viſitare,corrigere,excommunicare,ſuſpendere,interdicere, ſtatuta facere, inquirere tam de vita clericorum , quam de officijs , & ſtatu eccleſiarum , Innocen.
11 [*& ibi,collatio*] Innocen. hic dicit hoc videri † mirabile dictum , quòd collatio ſanctorum ſit de lege iuriſdictionis.probat tamen id. capitulo interdicimus.decimaſexta,quæſtione prima , quod ad id arctat monacos [*& ibi , dando*] vel faciendo, quod Hoſtien.dicit , in actione [*& ibi,ad ſynodum*] decimaoctaua diſtinctione , capitulo final. Dicit Hoſtien. quod ſecundum eandem doctrinam,
12 quam tradunt antiqui,conuocare † ſynodum, ſiue tenere , & præſidere & punire contemnentes non ſit pati,vel recipere,ſed potius agere, videtur ſynodus potius eſſe legis iuriſdictionis,quam dioœce. quod ſatis probari dicit per decreta. quod ſuper.infra titulo ſecundo , & dixit idem , ſupra eodem , conquerente , vbi vide ſuper verbo, ſynodus [*& ibi,Mortuariorum*] decimaſexta,quæſtione
13 prima.placuit. dicunt Pet. & Abb.quod non † eſt iure expreſſum,ſed ſunt verba Hu. poſita.decima quæſtione prima,in ſumma . & dicunt, quod fit hoc in quibuſdam cathedralibus eccleſijs, in quibus mortuo canonico , vel alio clerico , vocantur presbyteri ciuitatis per ſonum campanæ [*& ibi , Cathedraticum*] decima , quæſtione tertia, capitulo
14 primo [*& ibi,Et conſimilia*] vt miſſas † publicas,vbi voluerit cantare , & cathedram ponere cauſa prædicandi , vel cauſas audiendi. decimaoctaua , quæſtione ſecunda , luminoſo . A ſubditis mode ratum auxilium petere, de cenſi.cum apoſtolus. Pro negocijs eccleſiæ clericos mittere , & eis imperare . decimaſecunda , quæſtione prima , quia frater , ſupra de clericis non reſiden. de cætero, de maioritate , & obedientia , capitulo ſecundo .Innocen. [*& ibi, In recipiendo*] vel patien
15 do . non † videtur Innocen. quod ſit vera regula , & doctrina iſtas leges cognoſcere per diuerſitates dandi , & recipiendi , dicens quod alia ratione non dicuntur hæ leges dioœce. & iuriſdictionis, niſi quia ſic aſſumptæ , & nominatæ potius a iure moderno decretalium , quàm antiquorum canonũ, & videntur fuiſſe verba magiſtralia. quia ergo propria regula, & inuariabilis doctrina de his dari non poteſt, dicit has leges per ſingularia declarandas . declarat ergo caſus , quos ponit gloſſ.& quos ſupra addidi ad gloſſ. hoc autem no-
h tauit de ſtatu mona.capi.primo, h & adhuc adde quod ibi dicam,& concordat huic dicto Innoc.de poſtula.dixi,cuius doctrina per caſuum expreſſionem , non per regulam eſt habenda de poſtula.c. vlti.Dicebat ergo hic Innocen.quòd melius videtur dicendum, quòd vna lex ſit tantum , quam in ſuis eccleſijs habet epiſcopus , ſcilicet dioœce.ſub qua,& lex iuriſdictionis, & totum ius epiſcopale comprehenditur.Falſitas vero illius doctrinæ patet in procuratione,quæ licet de iuriſdictione ſit , in recipiendo conſiſtit [*& ibi , Exempta*] vnde po-
16 teſt inferri † ſecundum Innocen. quòd omnia , a quibus non ſunt per canones exempta monaſteria,ſint de l.iuriſdictionis: alia,& ſi ſint de iure epiſcopali,non tamen de lege iuriſdictionis,ſed dioœ-
17 ce. [*& ibi,Libera*] dicit† Vincen.hoc verum, niſi in caſu,infra de teſta.requiſiſti. vbi de relicto monaſterio epiſcopus petit canonicam [*& ibi, Ad legem iuriſdictionis*] per ſtatuta tamen epiſcopi monaci non obligantur ad aliquid, quod ſit contra regulã de officio archid.capitulo fina.ver.& ſalua , Inno. & Hoſtien. [*& ibi , Qui populum*] non exemptum . de his,quæ non reſpiciunt populum,dicam, infra de ſtatu monacorum , capitulo primo [*& infi.*]
18 quæ requirantur† ad hoc,vt obſtet exceptio rei iudicatæ, not.infra de exceptio.capitulo penu.in fin. vltimæ gloſſ.

ADDITIONES.

a ¶Lex Dioœceſana. Quandoque autem ſumitur lex dioœceſana pro lege iuriſdictionis,vt in capitulo ex parte,de reg.de iſtis legibus,& an monaci ſint ſubiecti , vide quod no.in ca.1.de ſtatu mona.& ſic non ob.illud ca.ex parte. de materia iſtius glo.& quæ dicatur dioœceſana,& quæ lex iuriſdi. vide, quod plene no.Innoc.in capitul.1.de ſta.regul. & ibi etiam gloſſ. de iſta.l.iuriſdictionis, vel l.dioœceſanæ, etiam not.in c.cum dilectus,de ca. mona.in glo.fi.in fi.quandoque autem glo. exponit.l.dioœceſanam.i.legem iuriſdictionis, vt in c.fin.in glo. 1.de ca.mo.Bal.
b Pu.Ibi vide in glo.fi.& in c.recolentes.Jalle.
c Abbate.De hoc per Ioan.Andre.ſupra de conſue.c.fi.in ſumma,in quarto membro,& vide in quinto membro, quomodo probatur.
d Cogi.Ibi vide Bar.Bal.& d.Bar.de Sali.
e Ab omni.Vide in illo.c.per glo.& Ioan.And.& alio caſu loquitur ille tex.quam iſte.
f Pœna.Ibi vide Bar.& Bal.& d.Bar.de Sali.in l.& ſi ſeuerior, prealle.
g Officinis.Poteſt enim iudex mulctam impoſitam conuerte re in reparatione pallatii,vel cameræ ſuæ,vide bonam.l.in l. mulctarum,& ibi Bar.C. de modo mul.
h Capitulo.1.Et ibi videtur ſentire , quòd quarta mortuariorum ſit de.l.iuriſdictionis.hic g'oſſ.tenet,quòd ſit de dioœce ſana.

SVMMARIVM.

1 *Exempti corrigi non poſſunt ex reſcripto mandante ordinario,vt corrigat clericos dioœceſis ſuæ.*
Decretalis hæc non eſt contraria his , quæ ſupra no.c.quanto, & c.1.eod.& ratio,ibid.vide nu.7.
2 *Iuriſdictionis tertia ſpecies eſt ex compromiſſo.*
Arbiter interdicere,vel excommunicare non poteſt,licet alia poſſit,vt hic dicitur.
3 *Occaſio ualua.*
Ordinarij excitatur officium,ſi ei ſcribatur de his, quæ pertinent ad ipſum a ſuperiore,ibid.
4 *Interdicitur locus.*
Suſpenditur perſona,ibid.

Interdicti,et ſuſpenſionis ſententiæ in quibuſdam conueniunt in quibuſdam diſcrepant,ibid.
5 *Exemptæ eccleſiæ non includuntur in reſcripto , quo mandatur alicui prouideri in diœceſi.*
Clerici monaſteriorum , vel eccleſiarum exemptarum exempti,ibid.
6 *Epilogus,& additio gloſſarum,nu.7.*
8 *Abbas vnius epiſcopatus poteſt in alio epiſcopatu pro tribunali ſedere.*
9 *Relaxandi verbum hic quomodo intelligendum.*

CAPVT XIX.

a 1 CRaue. a Caſus.Per † reſcriptum , quo papa mandat ordinario , vt corrigat clericos dioœce. ſuæ , non datur ei iuriſdictio ſuper exemptione.In prima conqueſtio. in ſecunda prouiſio . ſecunda ibi , mandamus [*Spectantes*] pleno iure , de priuileg. quoniam,Hoſtien. [*Nullam*] & ſic non eſt contraria decreta.iſta his,quæ not.ſupra capitulo quanto,& ſupra eodem,capitulo primo,Innocen.[*Delegatam*] eſt etiam † tertia ſpecies iuriſdictionis,ſcilicet ex compromiſſo : ſed quia ex ea non licet in-
b tercedere, vel excommunicare, b & ſi liceat contumaciam litigatoris alias punire,ff.de arbi.l.non ex omnibus,& ſi ex ea agatur ad intereſſe, & ſi executioni mandetur,infra de arbi.per tuas,ideo de illa ſubticetur , Goffred. & Hoſtien. [*Occaſione*] caſus
3 † Hoſtien.facit,infra titulo ſecundo, ſolitæ,in principio. [*Tranſmiſimus*] in excitando officium ſuum , non delegando : alias contra,de officio delegat.ſa-
c ne, c ſecundum Goffred. quod poteſt intelligi ſecundum Hoſtien.etiam quo ad iſtas eccleſias,ſi de exceptione fieret mentio:alias in generali manda to talia non venirent,remittit,de officio leg.quòd tranſlationem.vide quod ſtatim dicam [*interdicti*]
4 interdicitur † locus : ſed perſona ſuſpenditur. hæ etenim ſententię in quibuſdam conueniunt : in quibuſdam diſcrepant , de quo remittit Hoſtien. de ſenten.excommunicatio.capitulo primo , §.&
5 hoc eadem,libro ſexto [*Relaxes*] per hanc † decre. colligebat Vincen.quod ſi mandetur alicui prouideri in dioœce.non poteſt prouideri in eccleſijs exẽ-
d ptis,de hoc dixi,ſupra de reſcriptis abbatem. d vbi Compo.contra.etiam vide quod dicam de reſcriptis,ſi propter , libro ſexto . Item not.Pet.& Abb. quod clerici monaſte. vel eccleſiarum exemptarum ſint exempti,de ſtatu regu.capitul. vlti. ad fi-
e nem.patet de priuile.per exceptionem , e libro ſex
6 to.¶ Prima † gloſſ.elicit tria argumen. ¶ Pen.gloſſ. alleg.quatuor concor.& vnum contrarium.¶ Vlti.gl.obijcit,& ſoluit dupliciter,& primam approbat. ¶In † gloſſ. [*ibi,maxime*] Idem Innocen. ¶In
7 glo.pen. [*ibi,in fi.*] dic vt ibi.& ſupra de elec.noſti. 55.diſtinctio.pœnitentes. ¶In gl.vlti. [*ibi,vel poſſet dici*] lectura hæc eſt contraria illi verſicu. nullam, quòd nec mediatam,nec immediatam, nec principalem , nec acceſſoriam [*& ibi,ſit paratus*] & ſe-
8 cundum hanc lecturam colligit Hoſti.quòd † abbas vnius epiſcopatus poteſt in alio epiſcopatu pro tribunali ſedere , de quo remittit , ſupra eod. quanto,in fin.de officio lega. nouit [*& in fin.*] Idẽ.
9 Innocen.vel ideo † dicit, relaxes, vt epiſcopus prudenter & caute poſſit errorem ſuum corrigere,ne confundatur, ſecundum Hoſtien. poterit dicere tales ſententias , quas tuli , de voluntate papæ relaxo,cui oportet obediri. decimanona , diſtinctio. in memoriam.

ADDITIONES.

a ¶Graue. Et hoc capitulũ intellige, quando ſcribitur ordinario, eius officium excitando. ſecus, ſi executioni, vt no. Ioan. And. in capitulo abbatem, ſupra de reſcrip. quia tunc etiam exempti comprehenduntur. Bal.

b ¶Excommunicare. An id poſſit pacto introduci, vide de officio delega. P. & G. etiam in alios habentes iuriſdictionem illam prorogando, per Ioan. Andre. ſuper ver. ex cauſis, & ſuper gloſſ. ſic ergo. & an arbitri iuris poſſint excommunicare facit capitulum ab arbitris, de officio dele. libro ſexto, & vide ibi Archidiaco. & Ioan. Andre. de appellatio. licentia, libro ſexto.

c ¶Sane. Lo ſecundo, loquitur in delegato, hoc in ordinario excitato.

d ¶Abbatem. In gloſſ. dicit Vincentius &c. & ad hoc etiam vide gloſſ. in Clemen. frequens. §. præterea, de exceſ. præla. & ibi Pau. qui diſtinguendo concordat opin. & Ioan. de Ligna. qui tenet opin. Ioan. Andr. per Clemen. archiepiſcopo. de priuile. & vide do. Pe. de Anch. in repe. c. ſi propter, vbi inducit hoc ad arduam. q.

e ¶Exemptionem. Vide Barto. in l. quod conſtitutum, ff. de teſta. mili.

SVMMARIVM.

1 *Licet, id eſt licitum eſt, in prin.*
2 *Epilogus, & additamenta gloſſarum, nu. 3.*
Abſolutionem an poſſit is, cui competit ex officio, alij commit tere, ibid. nume. 3. quam poſſunt etiam laici in neceſſitate impartiri, nu. 4.
Priuilegij gratiam ſibi factam quis non poteſt alij committere, ibid. & ratio.

CAPVT XX.

1 EIs, quibus. Brene eſt [*Canonem*] decimaocta ua, quæſtione quarta, ſi quis ſuadente [*Licet*] ideſt licitum eſt [*expedire*] puta † quia ipſi ſunt alijs occupati, ſupra eodem, quod ſedem, vel
2 quia ita placet eis, vt not. de officio delega. paſtoralis, Hoſtien. ¶Secunda † gloſſ. ponit. 5. exempla,
3 & ad ſecundum exemplum ſignat contrarium, & ſoluit. ¶In † gloſſ. ſecunda [*ibi, in hac parte*] & hoc tenet hic Hoſtien. qui inducit hanc literam, ex officio, quaſi ſecus, ſi ex miniſterio. Item gratiam priuilegii ſibi facti non poteſt alij committere, ſupra de vſu pal. capitulo ſecundo, nec alius debet ipſam vſurpare, de priuil. capitulo ſane, talia enim ſunt perſonalia, de conceſſio. præben. conſtitutus.
a dictum gl. ſeruamus, & eſt verius [a] ad contrarium dic, quod illud, cum miniſterium abſoluẽdi com-
4 petit per delegationem: ſecus, ſi per officium vt hic [*& ibi, etiam † ſacerdotes*] & etiam laici in neceſſitate ſecundum Phi. hic, dic vt ſupra eodem, paſtoralis, in glo. quo caſu, in fi.

ADDITIO.

a ¶Verius. Pro qua facit, quia tranſit hæc auctoritas ad ſucceſſores dignitatis, & ſic non videtur competere induſtria electa iuxta doctrinam Bal. in l. quiſquis, C. de epi. & cle. vbi dicit, quod non videtur induſtria electa, vbi fit mentio hæredis, alleg. l. cuius bonis, ff. de cu. fu.

¶De officio iudicis. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio, ſiue diſpoſitio tituli.*
De materia huius tituli vbinam in locis alijs tradatur, ibid. ver. de hoc habetur, & nu. 2.
2 *Ex officio iudex ſupplet allegationes, & interrogat poſt concluſionem.*
Dilatione pendente iudex non præbet officium ſuum.

1 ¶Dicto † de ſingularibus officijs dignitatum, & iudicum ſingularium, nunc indeterminate ſummittit de quodam officio, quod delegatis, & ordinarijs eſt commune. ideo &c. Goffred. de hoc habetur. tertia quæſtione ſeptima, §. tria, verſicu. ſi vero in vno. conuenit autem, ſupra de poſtu. bonæ. i.
2 vbi iudex † ſupplet allegationes, de fide inſtrum. cum Ioan. ad fin. vbi poſt concluſionem iudex ex officio interrogat, vt infra de appellatio. ſignificante, vbi circa principale. lit. non conteſt. & dilatione pendente delegatus non præbet officium, facit de excep. pia, in fi. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatum prouidere parti, quæ non poteſt habere ſpectat ad officium iudicis etiam delegati, & nu. 5. 6. & 8. & poterit dare domeſticum, ibid. & nu. 9. An & quibus in caſibus poſſit aduocatus inuitus cogi, nu. 4. 5. 7. & an cum ſalario, nu. 8. & an petenti tantum, ibid.*
2 *Pro ſubiectis poteſt dominus vel ſuperior ſtare in iudicio, & pro ſubiectione tertij litigare, vide exempla.*
3 *Officium iudicis, de quo hic agitur, eſt purum, generale, & merum, quod eſt implorandum ſine ſolennitate.*
5 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum.*
6 *Suppletio, & nume. ſubſequentibus.*
Ordo poſtulantium debet eſſe, & ratio, ibid.
Mediocribus prouiſum a iure, vt deſideria ſua proferant, ibidem.
7 *Non petentibus etiam prouidetur aduocatus a iudice.*
8 *Potentialis modi vſus.*
Verbi in alia reſolutio, ibid.
9 *Teſtem de domo iudicis nemo producere poteſt aduocatumue etiam non poſſit, ibidem, & in quo differat a teſte, ibidem.*
10 *Recuſari poteſt iudex, cuius dominus ſit aduocatus in cauſa.*
Aduocatus autem an & quando poſſit repelli, ſi ſit familiaris iudicis, ibid.
Dominus ſubditum erigit, & deprimit, non contra, ibid. ver. quia dominus.

CAPVT I.

1 XLitteris. Caſus. Ad officiũ † iudicis etiam delegati ſpectat prouidere aduocatum parti, quæ non poteſt habere, & poterit dare domeſticum. Communis diuiſio. ſecunda ibi, mandamus [*Sancti Petri*] quod immediate & pleno iure pertinebat ad monaſterium foſſæ nouæ, ſecundũ
2 Innocen. & ſic vnum † monaſterium ſtat in iudicio pro alio monaſterio ſibi ſubiecto, concor. de reſcrip. ex tranſmiſſa, ſicut & epiſcopus pro eccleſia ſibi ſubiecta, de ſuc. ab inte. capitu. fin. decima, quæſtione prima, regenda. ſic poſſent etiam litigare ſuper ſubiectione tertij monaſterij, vel vnum aliud vendicare, de tranſac. præterea. 2. quod met. cauſa. cum dilecti, de dona. inter dilectos. de ſtatu monacorum, recolentes. §. fin. Hoſtien. [*Officium*]
3 purum † generale, & merum, [a] quod dic, vt not. in
a ſumma, eodem titulo, §. j. Hoſtien. [*Implorando*] de plano, & ſine ſolennitate. ff. de officio procon. nec quicquam. §. de plano, & §. aduocatos [*Archiepiſcopus*] dicit Egidius per hoc quoſdam † dicere, quod
4 hoc fecit iure ordinario, non delegato. tu contra, vt dixi ſummando [*Clerico tuo*] an ipſum cogere poſſet,

poſſet, remittit Hoſtien. ad ſummam, de poſtula. §. primo, verſic. ſed nunquid poteſt cogi beneficiatus [*eiuſdem*] Cauenſ. [*Tuus erat*] iſta non erat illius cauſa propria, ſecunda quæſtione ſexta, bi
5 duum, verſi. palam. ¶Vltima † gloſſ. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶In gloſſ. ſecunda [*ibi. §. aduocatos*] prouidet iudex de aduocato fœminis, & pupillis debilibus, vel his, qui ſuæ mentis non ſunt, aliquo eis petente, & etiam nullo petente, & his etiam, qui per aduerſariorum potentiam habere non
6 poſſunt. ¶In † gloſſ. ſecunda [*ibi, aduocatorum*] & quod aliquis ſit ordo poſtulantium, ne ſi honori poſtulantium locus detur, mediocres deſideria ſua non proferant. ff. de officio procon. nec quicquam. §. obſeruare [*& ibi, ſi vero*] vbi idem no. [*& ibi, De publico*] vide in ſpecul. eodem titulo. §. deſeruit, in fine ſecundæ columnæ [*& in fine*] per hunc.
7 §. videtur, † quod putat Goffre. verum in certis perſonis, quibus etiam non petentibus dari debet aduocatus, vt ſunt fœminæ, pupilli, debiles, & qui ſanæ mentis non ſunt, & qui per potentiam aduerſariorum aduocatos habere non poſſunt. ff. de officio proconſul. nec quicquam. §. vltimo. nec his dabitur gratis, ſed conuento ſalario profacunda aduocati, pro modo litis, & conſuetudine fori. ff. de extraord. cogni. lege prima, §. in honorarijs. ſed alijs aduocati inuiti dari non debent, qui per ſe, amicos, & pecuniã poſſent habere. ff. de rebus eorum, qui ſub tute. vel cura. l. magis. §. in primis.
b & quod dicit, l. prima, §. ait prætor, [b] qui non
8 habet aduocatum &c. ſup. nec habere † poſſit, vt in quibuſdam perſonis dictum eſt. & ſimilis expoſitio. ff. de aqua plu. arcen. l. Labeo. §. ſi aqua pluuia
c no ceat. i. nocere poſſit. hic ergo datur [c] aduocatus inuitus eccleſiæ, vt pupillo, vel ei ſubtrahebatur malitia, vel potentia partis alterius, ſecũdum Gof. ad id, quod dicit, aduocatum non dari gratis, dicit Hoſtien. quod ſi petens diues eſt, aduocatus iudici non obediet ſine ſalario. ſi vero pauper eſt, nec habet, vnde ſoluat, omnino tenetur obedire, cum ad hoc ſit aſtrictus ex lege naturali, & ex præcepto diuino, Matth. 22. Diliges proximum tuum &c. vel damnabitur ſecundum Grego. in homel. ſuper Matth. 25. ibi, Homo quidam peregre. dicit ergo, ſi nihil ei pro indigentibus loquitur, pro talenti retẽtione damnabitur. & ſecundum Hoſtien. hic habet locum, gratis accepiſtis &c. infra de magiſtris. capitulo primo, nec obſtat, ſi dicat, quod expenſis ſuis factus eſt peritus. nam & illas expenſas domi nus dedit. quid enim habes, quod nõ accepiſti? primo ad Corinth. quarta. Nec diues fieri poterit ſapiens ſine dono Dei, Eccle. i. Nec dicas hæc theologica, nec curanda. nam & imperator hoc curat in authenti. vt non luxu. contra natu. 1. reſpond.
d & 1. §. col. vi. [d] Clerici vero, qui ſalarium de patrimonio Ieſu Chriſti recipiunt, de præbendis, cum ſecundum, debent cauere, ne perſonis miſerabilibus deficiant, de poſtula. capitulo primo, quibus etiam ſi non petunt, iudex vltro aduocatum offeret. ff. de officio proconſul. l. nec quicquam. §. aduocatos. ¶In glo. vlt. [*in fine*] nec ibi dicitur, quod talis exceptio fuerit admiſſa, vide in ſpecula. titul. j. §. vltimo, verſi. item quod aduocatus, & quod ibi
9 dixi. ſed contra, nemo † poteſt producere teſtem de domo iudicis. quarta, quæſtione quarta, capitulo fina. ſed aduocatus teſtis eſt, & pluſquam teſtis, cum continue de facto, & de iure dirigat, & porrigat intentionem clientuli, de iudi. paſtoralis, alias. C. de poſtul. l. quiſquis. ſolũ. dicit Hoſtienſis, aliud in teſte facti, cuius dicto creditur. de his, quæ vidit vel audiuit, de conſuetu. capitulo ſecundo, aliud in aduocato. qui teſtis eſt iuris, nec ei creditur, niſi quantum iure probat, & tunc iuri creditur, & non ſibi. ff. de probationibus, ab ea parte. vel dic ſecundum eum, quòd vterque admittendus eſt in ſubſidium, vbi aliud non habetur, argum. decima quarta, quæſtione ſecunda, quamquam. C. de hær. quoniam multi, in fin. vnde & aduocatus iſte admittitur hic, & in ſubſidium: quia forſan alius idoneus non inueniebatur, & neceſſitas legi non ſubiacet. & quod dixi, quod aduocatus de facto probat intentionem clientuli, verum eſt de facto, de quo cõſtat, vel eſt notorium, vel per alios teſtes proba
e tum. [e] ¶Quærit † Hoſtienſis, quid de caſu conuer
10 ſo. ſ. cum aduocatus eſt dominus clerici iudicis? arguit, quod obſtet. ſupra de officio delegati, inſinuante. diuerſitatis ratio, quia, quando dominus iudex eſt, & clericus aduocatus, non timetur per uerſio iudicij, ſicut in caſu conuerſo, quia dominus ſubditum erigit, & deprimit, non e contra, ad hoc decima ſexta, quæſtione ſecunda viſus, poſt medium, & ante fi. ſed ad textum opponit Hoſtienſis, ſi dominus partis recuſari poteſt a iudicio. ſupra de officio deleg. cauſam. ij. fortius dominus aduocati ipſius: quia pars forte rudis eſt, ſimplex, ſatis forte eſt extranea a domini familiaritate: ſed aduocatus, qui ſolet eſſe ſubtilis, & malitioſus. C. man. ab Anaſtaſio, poſt prin. conſueuit ſibi acquirere familiaritatem domini, & ipſius ſecreta rimari, & facile propter cõtinuam pulſationem poteſt in partem ſuam trahere iudicis animũ: quia gutta cauat lapidem, &c. ſolu. dicit Hoſtienſis, q̃ hoc ius non conſiderauit hanc ſubtilitatem, ſed affectionem domini, & litis proprietatem, quæ nõ eſt aduocati, vt dixi in textu: præſumpſit, etiam quòd iudex peritus ſit, nec de facili decipi poſſit. facit de reſcriptis, ſtatutum, libr. vj. nec præſumpſit, quòd aduocatus ita ardenter procuret cauſam clientuli, ſicut propriam. nam & multi parum curant recepto ſalario. Item cum cauſa eſt familiaris, facile alia familia intercedit, non ſic in caſu aduocati. Item ſi nimis hoc dilataretur, poſſet ſecundum id iudicem recuſare, ſi aliquis inimicus meus, vel aduerſarij amicus cohabitaret iudici. ſed ſi ponas, quod aduocatus nimis ardenter aſſumit cauſam & in camera, & extra, & totis niſibus per ſe & alios laborat, & quod dominus per hoc mouetur, tunc iuſte recuſaretur ſecundum Hoſtien. non quia dominus aduocati, ſed quia nimis fauens, argumen. vt lite non conteſta. accedens. 2. dicit ergo ex modo, & circunſtantijs in libello recuſationis apposi tis debere per bonum arbitrum terminari, vt §. de officio deleg. ſuſpicionis.

ADDITIONES.

a ¶Merum. Et incidenter, non principaliter, vide infra capitu. proxi. cum fuerit delegatum, vt infra dicitur.

b ¶Prætor. Ibi idem no. gl. & ibi no. de materia iſta.

c ¶Datur. Etiam inuitus: quia eſt publicum officium, ſicut tabellionatus, vide in l. prouiden. C. de poſtula. vbi vide per Sali.

d ¶Colla. vj. Quomodo autem, & qua actione petat aduocatus ſalarium, & quo tempore peti poſſit, & plura alia circa, vide in ſpecu. de ſalarijs. §. ſequitur per totum, & per glo. Bar. Bal. & Sali. in l. vna, C. de ſuſtra.

e ¶Probatum. Et probat per argumenta iuris, non per probationem facti, & vide Ioan. Andre. de iudi. paſtoralis, in gloſ. quicquid, & Bart. ff. de pub. iudi. l. cuſtodias, & de adul. ſi poſtulauerit. §. quæſtioni.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio capituli.*
2 *Officium iudicis nunquid ſit actio, & quid referat, vt ſit actio.*

actio. Reliqua de eo vide numeris inferioribus omnibus fere.

3 *Exercetur interdum nulla parte postulante, & alijs modis, & quibus.*

4 *In quibus casibus imploretur in primo casu, & numero 5. & 7.*

5 *Extraordinaria crimina quare dicantur.*

6 *Libelli, siue petitionis formula, vbi officium imploratur in primo casu.*

7 *Officium cum primo casu imploratur, fit litis contestatio, & solenniter proceditur, secus, si secundo casu, numero 8. & 9.*

8 *Quando ipsum in secundo casu incidenter proponatur ad vocem, Ante, & numero 9. & cur incidenter peti dicatur, numero 10.*

9 *Vocatur mercenarium in hoc secundo casu, & differentiæ quæ inter hoc, & alterum, quod principaliter imploratur, & quando incipiat, remittit.*

10 *Incidenter peti quando dicatur officium iudicis.*

11 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Iudicis officium in quibus habeat locum, & numero 13.

13 *Suppletio, siue appendix glossarum.*
Officium iudicis quantum valeat in bonæfidei contractibus, & supplet lege deficiente contractus, ibidem, numero 13.
competit multis casibus, vbi competit actio, nu. 14. an perpetuetur, nu. 15.

14 *Legis, in causæ, ff. de mino. intellectus.*
Litis contestatio an & quando non necessaria in coniugio, & electione, eod. nu. ver. & dat simile.

16 *Rescissoria non est nomen actionis, sed adiectiuum, & quid operetur, & qua ratione competat, vel concedatur.*

17 *Quod metus causa, actione quod fit, dicitur iudicis officio fieri.*

CAPVT II.

a 1 LVdicis officij. Se summat[a] & sunt† duo dicta. secundum ibi, alias antel. & primum exemplificat ibi, veluti [*pro actione*] exemplum, de resti. in integ. capitul. penul. & no. secun
2 dum Inno. quòd dixit Mar. ℣ officium † iudicis est actio, ar. ff. de actioni. & obligationibus, actionis verbo. sed Ioan. & Azo contra. ff. de minoribus
b quòd si minor. §. fin. sed dices, [b] quæ vis in hoc respondetur, quando imploratur officium iudicis non tamen intentatur vt actio, in optione iudicis est id, quod petitur, concedere, vel negare. at cum propono ipsum vt actionem, cum proponã auxilium, mihi ex persona mea non aliunde competens, oportet ipsum vt mercenarium sue dominæ, scilicet actioni meæ, velit, nolit, deseruire. C. de positi. l. 4. ff. de rei vendicatione, officium. ff. quod metus causa, metum. §. ex hoc edicto. & sic sequeretur absurdum, quòd aliquis seruiret sibiipsi secundum Innocentium, de hoc institu. de actio. in quarta glossa, & in Specu. eodem tit. §. potest, ver.
1. & 2. [*Proponitur*] a parte & contra certam personam. exercetur enim iudicis† officium interdum
3 nulla parte petente. interdum partibus inuitis, interdum ad petitionem partis. & hoc casu quandoque contra certam personam: quandoque contra incertam: quandoque contra nullam: & prosequitur plene. G. in specula. 1. partis, eodem titu. §. primo, vbi multa exempla
4 †de hoc primo casu inuenies. Vinc. ponebat hic exempla, vbi imploratur, quod iudex compellat iudicem, vel arbitrum pronunciare. ff. de arbi. l. 2. de iudi. de qua re. Item vbi imploratur, quòd tutores, vel curatores cogãtur gerere, & si male sunt excusati, vt reducantur. ff. de mi. l. verum. §. ex facto, insti. de satisda. tuto. §. fin. vel quod remouean
tur. C. de admini. tuto. l. vltima. Item imploratur, vt caueatur de damno infecto, & pro legatis soluẽ dis, & pro similibus. ff. de actio. & obligatio. l. actionis. Item cum imploratur pro alimentis præstandis a parentibus liberis, & ecõuerso, & patronis, & libertis. ff. de libe. agno. l. si quis a liberis. §. Iulia. Itẽ pro reuocandis in seruitutem ingratis, & pro donationibus. C. de liber. & eorum lib. l. j. & infra de do. propter. Item vt vltima voluntas seruetur, vt j. de testamentis, tua. Item in actionibus publicorũ
5 criminum pro pena imponenda. vnde † dicuntur extraordinaria crimina, de quibus tractatur. ff. de extraordi. crimi. & de priuatis delictis. Item in causa inquisitionis agitur ex officio tam in publico, quam in priuato crimine, & lite non contesta. infra de accusa. qualiter, Vincen. secundum quem
6 detur† libellus sic. Ego talis imploro vestrum officium domine iudex, vt faciatis mihi per talem seruari talem compositionem, infra de pactis, cum pridem. vel prouideatis mihi super tali præbenda, in qua deceptus fui, vel circunuentus, infra de rerum permu. cum vniuersorum. vel imploro officium vestrum super tali beneficio, super quo me suppositi gratiæ aduersarij, infra de renun. veniẽs vel de quo beneficio coactus inopia & vexatione male composui. infra de præben. dilectus, in decis. & postea† fit litis contest. & solemniter procedi
7 tur. in his enim proponitur iudicis officium pro act. Phi. addebat duos casus in pena iudicis infligẽ da propter imperitiam. ff. de variis & extraordinarijs. l. fin. & in filio, qui de sui potestate infert patri controuersiam. ff. de libe. exhiben. deinde. §. hoc autem. remittit tamen ad notata, insti. de officio iudicis, in summa, in fin. Goff. vero ponebat exempla canon. in denunciatione, quæ licet ex officio iudicis expediatur, debet tamen cum denunciato re lis contestari: ipse, si non probat, punitur de calumnia, capitu. 2. Item si clericus dicit rem se perdidisse per metum, dolum, captiuitatem, conditionem temporis, vel violentiam, secundum simplicitatem iuris canonici restitui petit per officiũ iudicis, sic intelligitur, tertia quæstione prima, reintegranda, Goffred. hæc & quædam alia exempla hic per Innoc. & alios posita, vide apertius in spec.
præ. §. primo [*Principaliter*] quasi secus, si inciden
8 ter, vt sequitur [*Alias*] scilicet quando † principaliter non postulatur, sed de plano imploratur a partibus, vel proprio motu exercetur [*Ante*] vt quia ante ingressum peto per officium iudicis aduocatum, vel locum tutum, supra capit. proxi. infra de appellatio. ex parte. i. vel peto mihi relaxari iuramentum, quod præstiti de soluendis vsuris, de iureiuran. capitulo primo, secundum Goffred. Hostien. & Egi. in hoc vltimo casu, quando propter
c id prouocarem ad iudicium, crederem potius [c] hoc exemplum competere primo casu [*Et post*]
9 exempla † patent in 1. gloss. [*Ad hoc*] iudicis officium, & vocatur a quibusdam hoc casu mercenarium vel deseruiens, quod in quo differat a præcedenti, & quando incipiat, & quomodo deseruiat ante litem contest. & in ipsa contestatione, & post, & in prolatione sententiæ & post, vide plenius in
d spec. eodem titulo, §. deseruit [d] [*Sine litis*] ex quo
10 incidenter petitur. Et dicit† Innocen. incidenter peti, quod petitur lite pendente: vel quod petitur non propter se, vt aduocatum peto non propter se, sed propter causam. idem vbi propter se petitur sed ratione rei postmodum habendæ, vel litis proponendæ, & ex sua petitione nil consequitur, nec aliquid

e aliquid iuris in re quæritur. [e] C. vt in pos. le. l. 1. & idem, vbicunque interponenda est summaria co-
11 gnitio secundum eum. ¶ Gloss. prima† ponit quædam, ex quibus imploratur iudicis officium. ¶ Gl. 2. primo litteram exponit, & rationem reddit. secundo signat contrarium: ponit opiniones, & soluit, solutioni obij. & contrario respondet: demum arguit, signat contrarium, remittit, & soluit. finis respondet per tres quæstiones, an etiam delegato competat, & an detur maiori, & an sit personalis, vel realis actio. ¶ Vltima glo. primo exemplificat. secundo arguit super exce. &c. signat contrarium, & ibi remittit. iterum signat aliud contrarium, &
12 ibi remittit. ¶ In prima† gloss. [*ibi, Non solum*] in rei uen. habet etiam iudex rationem deteriorationis [*& ibi, & item.* §. 1.] vide de testamentis, capitulo secundo, super gloss. antepenul. [*& ibi, certum*] vide de restitutio. spoliato. grauis, in vlti. glos. [*& ibi, Sciendum*] vide de do. finem, & super gloss. sed nun quid [*& ibi, Qui petitorio.* §. 1.] conuentus in rem etiam de culpa damnatur, vt si seruum petitum per periculosa loca misit, & periit, vel fugitiuum non custodiuit, vel nauem petitam tempore aduerso immisit nauigio. ¶ In gloss. secunda [*& ibi. §. vlti.*] dicit, quod sequitur [*& ibi. l. 1. & 2.*] prima loquitur in illo, qui erat in legatione: secunda in il
13 lo, qui de præsidis mandato retinebatur sub custodia militari. ¶ In† gloss. j. [*ibi, patet*] Vnde dicebat Vincen. tantum valere iudicis officium in bonæ fidei contractibus, quantum stipulationem in contractibus stricti iuris. ff. depositi. l. Lucius. & vbi deficit lex contractus, iudex facit, quod ex bono, &
f æquo sibi videtur, insti. de loca. §. penul. [f] [*& ibi, bonæ*] & de hoc c. 28. distinctione [*& ibi, Item sciendum*]
g & de officio legati, cum olim. [g] ¶ In gloss. secunda
14 [*ibi, in causæ, in princip.*] hæc lex intelligitur † de extraordinario, quod competit ecclesiæ per beneficium restitutionis, vel minori: alias multis casibus datur iudicis officium, vbi competit actio secundum G. in spec. eodem titulo, §. 1. versũ. sed opponitur. vide quod dixi post Innocen. de officio ordi-
h narii, conquerente, in gloss. not quòd Abb. [h] in fi. [*& ibi, vt ibi dicitur*] & in Clemen. de restitutio. in
i integ. capitu. vno [i] [*& ibi, Quidam*] Philip. & dat simile, ubi agitur de coniugio, vel elec. litis contesta tio non est necessaria, vt lite non contesta. capitu. primo, de elect. dudum: tamen parte contumace lite non contesta. proceditur, vt lite non contesta. quoniam. de casu speciali non est arguendum ad genus, secundum Odoff. & alij quidam tenebant illud per has rationes: quia per secundum dictum gloss. non prouideretur reo petenti restitutionem
15 contra sententiam. & quicquid dicit. G. non† perpetuatur hic officium, quod vide clarius in spec.
k secunda parte, de resti. in integ. §. secundo in fin. k & de hoc, quod dicitur non perpetuari per litem contesta. vide, eodem titu. §. vlti. in princip. [*& ibi, officio iudicis*] & habet hoc locum, siue restitutio maioris fiat ex edicto. C. ex quibus causis maio. in contractibus, siue agatur rescissoria, quæ datur reuerso ab hostibus inuenienti rem suam præscriptam, vel vsucaptam. is enim intentat vtilem rei
16 vendi. vel rescissoriam, non† quod rescissoria sit nomen actionis, sed adiectio. i. petit rem rescissa vsucapione, vel præscriptione, vt sic reponatur in statum, in quo præsens fuerat. hoc enim beneficium licet competat ex edicto prætoris. C. ex quibus causis maio. l. prima. ff. de capit. & postlimi. reuer. l. ab hostibus, tamen ex officio iudicis indulgeri videtur. vnde dicunt quidam recursum habere rescissoriam ex edicto prætoris inefficacem, sed prætor viuus insufflat in eam vitæ spiraculum, insti. de ac.
§. rursus. ff. quod metus causa. l. metum. §. volenti-
17 Item† quod fit per actionem, quod me. causa, dicitur fieri iudicis officio. ff. eod. l. metum. §. ex hoc edicto, Goffre. de materia vide satis post Innocen. infra de restitu. in integ. tum ex literis, in gl. no. ergo. ¶ In gl. vlti. in fi. ibi in gl. pe.

ADDITIONES.

a ¶ Summat. Vide quod dixit Hostien. infra vt lite non contecapitulo primo. Item sunt text. quod ante lite contesta. possit iudicis officium implorari. contra capitul. significante, de appellatio. dic, vt ibi gloss. super his, & ibi Ioan. And. & an litis contesta. requiratur. Bal.

b ¶ Dices. Vide plenissime per Bartol. in l. 1. ff. de iurisdictiq. omnium iudi. & scias, quod quando aliquid peti potest solũ officio indicio per interpellationem factam a parte, per interpellationem non constituitur in mora, ad hoc quod not. gl. in l. veluti. §. 1. ff. de eden. & ibi Barto. & est textus notabilis in l. cum postulassem. ff. de damno infec.

c ¶ Potius. Vide Ioan. Andre. in specu. de iureiurand. super rubrica, ad fi.

d ¶ Deseruit. Et vide Ioan. And. de app. significante, in gl. supple, & in gloss. & male, & infra vt lite penden. capitulo primo super ver. direximus.

e ¶ Quæritur. Istud facit pro opinio. Egidij, quam ponit iste, s. in ver. ante, de petente absolutionem a iuramento.

f ¶ §. penul. Vide de hac materia in c. cum venerabilis, in gl. 3. & super illa Io. An. infra de excep.

g ¶ Olim. Bonus est text. & concordat bene cum. §. item' scien dum, allegato in gloss. vide ibi Ioan. Andre. in gloss. vnde iudices.

h ¶ Abb. Et vide in dicta lege, in causæ, la secunda, §. primo per Barto. & eadem est inuestigatio, an actio de dolo competat cum alia, de quo in l. eleganter, in princip. & in l. si legatarius. ff. de dolo. & an officium iudicis, vel act. de dolo concurrant cum exceptione, vide Barto. in l. prædi. & in l. fin. ff. de dolo.

i ¶ Vno. Vbi vide moder. & l. fin. C. de tempo. in integrum restitutio.

K ¶ In fin. Et ibi vide Ioan. And. & vide de materia glo. in cap. 2. vt lite non contesta. in gloss. non autem, & super illa Ioan. Andre.

¶ De maioritate, & obedientia. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio tituli, vel rubricæ.*
Vniuersitas consistere non posset ex omnium paritate, ibidem.
Varietas personarum per diuersa officia distributa fortitudinem & venustatem sanctæ matris ecclesiæ manifestat.
2 *De argumento vel materia huius tituli quibus in locis alibi tractatur, ostendit, & nu. 3. 4. & 5.*
3 *Inobedientis prælato pena quæ sit, remiss.*
De obedientia vasalli ad dominum, vxoris ad virum, non præbenda in illicitis, vbi tradatur, ibid.
5 *Monaco accusanti non obstat obedientia.*
Obedientiam profiteri non tenetur exemptus, ibid.

1 ¶ Quia † ministrorum, & iudicum, de quibus dictum est supra, alij sunt maiores alijs: nec enim vniuersitas aliter consistere posset. 89. distinctione ad hoc. nam sicut varietas membrorum per diuersa officia, & robur corporis seruat, & pulchritudinem repræsentat, ita varietas personarum per diuersa officia distributa fortitudinem & venustatem sanctæ matris ecclesiæ manifestat. [a] 100. dist.
a capitulo primo, ideo post tractatum ministrorum ponitur hæc rubrica: in qua tractatur de maioritate, & minoritate ipsorum, & de obedientia maioribus a minoribus impendenda, Goffred. habetur
2 † principaliter materia. 21. & 22. dis. Item. 93. 96. &

99.& octaua, quæstione tertia, de maio. Roma. ſedis, nona, quæſtione tertia, §. ſola, vſque ad ſi. queſtionis. de pœna † inobedientis prælato. nona, queſtione tertia, ſi autem, & tribus. capitulis ſequentibus. de obedientia vaſalli ad dominum. 22. quæſtione quinta, de forma, & de obedientia vxoris ad virum, & eius maioritate. 33. quæſtione quinta, §. finis, vſque ad finem cauſę. de obedientia non prębenda in illicitis. nona, quæſtione tertia. §. hoc, & 4 ſimile vſque ad. §. cum ergo. hæc rubrica † reperitur in ſexto quo ad vtranque partem, conuenit rubricę de conſtitu. capitulo vltimo, ſed quo ad primam partem, ſupra de officio delegati, ſane. 2. & de officio lega. volentes. quo ad ſecundam, de reſcrip. ſi quando, de tranſac. præterea, de præſcrip. cum non liceat, de re iudic. cum inter, de confir. vti. vel inuti. capitul. fin. cui conuenit, de exceſſi. prælat. ad hæc. Idem de accuſat. ex parte, vbi 5 obedientia † non obſtat monaco accuſanti abbatem, de priuileg. cum olim. 2. ad finem, vbi exemptus non tenetur obedientiam profiteri. Item facit ad partem primam, de præben. dudum, verſi. nos igitur, & capitul. ſi a ſede, & Clemen. vt lite penden. capitul. prim. verſi. neutro, & de priuile. vt abbates, libro ſexto, & Clemen. de elec. ne Romani, in prin. vbi maioris legem non tollit minor. ad ſecundam partem Clem. de hære. ad noſtram, verſi. tertio quod.

ADDITIONES.

a ¶ Manifeſtat. In tit. de maio. & obedi. vide quod ſcripſi in ca quamquam. 2. q. 7. Archi.

SVMMARIVM.

1 *Honores maiores, vel minores exhibendi plus vni, quam alteri.*
Præferendus quis ſit inter clericos, & in quibus, ibid. ad dictionem, prior, & nu. 2. 3.
2 *Ambitionis notatur, ſi quis petat epiſcopatum, vel dignitatem, & quam.*
Conſuetudo præualet in prælationibus, ibid. niſi in duobus caſibus, & quibus. nu. 3.
3 *Poſterior vt præferatur priori, vel minor maiori eſt irrationabile, niſi in duobus caſibus, & quibus.*
Eduen. Lugdunenſi præponitur epiſcopo, Conſtantinopolitanus ceteris patriarchis, Hoſtienſis epiſcopus in eccleſia Romana, ibid.
4 *Prioritas quandoque perditur propter culpam.*
Succedens antiquiori non tenet eius ſedem, niſi in dignitate ſuccedat. ibid.
5 *Maior qui eſt in eccleſia, ei competit eligere ſolenniter perſonam in ſcrutinio nominatam, & conuocare capitulum, exceptis quibuſdam caſibus, & quibus, & numero 7. verſi. hęc vera.*
Maior quis aliis non vno modo tantum, ibid.
6 *Preſentes qui ſunt in capitulo, ſi faciant quod incumbit, valebit, ſi vocati non veniant ad capitulum.*
7 *Capitulum conuocare ſi is, ad quem ſpectat, nollet, quid iuris, et ad quem ſpectet. nu. 5.*
8 *Epilogus, et ſuffragium gloſſarum. nu. 9.*
9 *Prior qui eſt tempore, potior eſt iure, niſi in quibuſdam, et quibus, et ſupra, nu. 1. et 5. et infra, nu. 10.*
10 *Additio, vel ſuppletio gloſſarum.*

CAPVT I.

1 Vm certum. Breue eſt [*Honores*] † maioris, vel minoris exhibendi plus vni, quam alteri [*Prior*] in loco, perceptione prębendæ, ſcribendo, ſigillando, & ſimilibus, vt in concor. gloſſ. & habet hoc locum in æqualibus ordine, merito, & dignitate. vnde epiſcopus inter epiſcopos: presbyter inter pbyteros, & ſic de ſingulis aliàs maior in prædictis preferendus eſt. 8. q. j. licet ergo, de ætate, & qualita. quæris. infra eodem. ſtatuimus. quamuis autem præferatur etiam in beneficiis percipiendis, vt ibi, tamen ſi † de epiſcopatu, vel dignitate, quæ per electionem acquiritur, agitur, ipſam non petet, ne de ambitione notetur.
a 1. quæſtio. 6. ſicut [a] his. ſed & in his prænalet conſuetudo, ſecundum Innocen. argumen. de conſti.
3 cum omnes. Dicit tamen Hoſt. † quod ſi conſuetudo eſſet, quod poſterior præferatur priori, vel minor maiori, niſi accedat ratione dignitatis, vel offi cii, irrationabis eſt. 89. diſtinctione ad hoc. & ſic impræſcriptibilis, ut eccleſijs onerosa, de conſue. capitu. primo, & ulti. & uide quod dicam de app.
b dilectus, [b] in princip. ſecus, ſi procedit ratione dignitatis, ut Eduen. in eccleſia Lugdun. Et Conſtantinopolitan. reliquis patriarchis, infra de priuileg. antiqua, & Hoſtien. in eccleſia Romana quo ad
4 quædam, & ibi dicam. ſubdit Hoſtien. quod † quandoque prioritas perditur propter culpā, ſupra de ætate, & quali. quæris. bene ergo dixit Barth. in ueneri. 28. quod ſuccedens antiquiori nō tenet eius ſedem, niſi in dignitate ſuccedat, quod intelligas, ut ſupra [*Maior*] per hoc ſcripſit hic Innoc. quod
5 † qui maior eſt ordine, & prior tempore, debet ſolemniter eligere perſonam in ſcrutinio nomina tam, niſi alius de conſue. uel priuilegio hoc haberet, quamuis tutius ſit, ut ab alijs ſuis cōfratribus hanc recipiant poteſtatem, de hoc dixi, de elect.
c quia propter, c ubi remiſi ad notata, eodem titul. ſicut cum, in gloſſ. tertia. libro 6. Dicit etiam Inno. eadem ratione, quod talis habet conuocare capitulum, & alij habent parere, argumen. ff. de fide inſtrumen. l. fin. C. de præfec. præ. l. 1. & 2. lib. 12. C. de prox. ſacr. ſcri. ubicunque. C. de officio ma. of.
d l. nemo. ff. de albo [d] ſcri. l. j. nam, ex quo honorantur, & onerentur, argumen. octaua, quæſtione prima, qui epiſcopatum. cauſas tamen eccleſiæ non exercebit, niſi a capitulo conſtitutus, quod dicut
e ſupra de officio archi. irrefragabili. §. exceſſus. [e] Si
6 vero uocati † ad capitulum non ueniant, ualebit, quod facient præſentes, ſecundum Innoc. de elec. cum nobis olim, & uide quod ibi dixi ſuper gloſſ. nunquid, & capitu. coram, & capitu. quia propter
7 & ſi talis † nollet cōuocare capitulum, cogi poſſet per ordinarium, uel per legatum, ut pro cauſa ſibi commiſſa mandaret capitulum conuocari, & ſyndicum ordinari, ſecundum Innoc. argumen. de officio delega præterea. & c. prudentiam. §. pe. & ulti. & notatur, de conceſſio. prębben. ſi capitulo, in gloſſ. 6. lib. 6. hæc uera, niſi appareret conſuetudo, uel priuilegium, quòd conuocare capitulum exercere iuriſdictionem, & ſimile ad alium ſpectet de foro competen. cum contingat, de exceſſio. prę la. accedentibus, ſecundum Innocen. & Hoſtien.
f & adde quod dicam [f] de no. ope. nuncia. capitu.
8 2. in gloſſ. ſic, ſupra. ¶ Gloſſ. 2. † ponit brocardum, dum de priori tempore inducit ſeptem iura pro, & ſeptem iura contra, & ſoluit. ¶ Vlti. gloſſ. dupli
9 citer exponit literam. ¶ † In gloſſ. 1. [*ibi. l. 1. et vlti.*] uide in capitu. per tuas, in præalle. gloſſ. ¶ In gloſſ. 2. [*ibi diuerſis*] ſi eadem res ſucceſſiue duobus ignoretur, prior eſt potior [*et ibi, Si fundum*] ſequitur ſi pignori accepiſti antequam reipublicę obligaretur, ſicut priores tempore, ita potiores iure [*et ibi, Interdum*] ſecundus creditor potior eſt primo, quā do in rem creditam impendit; ut ſi nauis erat obligata, & credidit ad illam reficiendam, & ibi [*Creditor*] habet creditor priuilegium exigendi, qui reſtauratio-

reſtaurationem ędificiorum credidit [*& ibi. ſ. l. 1.*] impenſa funeris omne creditum præcedit, cum bona ſoluendo non ſunt [*& ibi, ſi quis habens*] vide
10 in ſuppletionibus. ¶ In † gloſſ. j. [*infi.*] de præben.
g is qui, g libro ſexto. ¶ In gloſſ. ſecunda [*ibi, contraria parte*] ſcilicet, quando habens creditores manumiſit plures ſeruos, & nominatus eſt maioris precij, & ſecundo nominatus nō ſufficit, ita, quod reuocando ſecundum neceſſe eſt vtrumque reuocatio primi [*& ibi, vera eſt*] regulariter, infra de regulis iuris, qui prior, libro ſexto, vbi de hoc. ¶ In gloſſ. vltima [*ibi, concor.*] quod probat verbum vnitatis.

ADDITIONES.

a Sicut. Vbi vide gloſſ. & quid in dignitatibus laicalibus, vide gloſſam, & doc. in l. Barbarius. ff. de offi. præto.
b Dilectus. In gloſſ. prima, quæſi uiſſet, ad materiam vide multas concor. per Ioan. Andre. in capitulo cuilibet, in princi. q. in Mercuriali.
c Propter. In gloſſ. ſolenniter. & facit, quod not. gloſſ. quæ incipit, quæro, in capitul. ſi capitulo, de conceſſio. præben. libro ſexto.
d De albo. Vide ibi Barto. & vide text. in l. ſpurij. §. fin. ff. de decur.
e Exceſſus. Vel niſi ſit prælatus eccleſiæ, de reſcrip. edoceri.
f Dicam. Et vide Ioan. Andr. de elec. bonæ, lo primo, ſuper gl. ſic citari.
g Is qui. Quod tamen intelligitur ſane, prout nō. Ioan. And. Ję. eo. per tuas, in ſua prima glo.

SVMMARIVM.

1 *Decretum, conſtitutio, & mandatum videntur æquiparari.*
Principi qui non obedierit, videtur excommunicatus, eod. nu. ad dictio. 2. anathematizetur.
2 *Epilogus, & ſuppletio gloſſarum. nu. 3. & nu. 4.*
4 *Clericos quis exemit de iuriſdictione imperatori.*
5 *Clerici ſunt res ſpirituales.*
Laicorum iudicio, & conſtitutionibus non debent ſubiacere, ibidem.
6 *Morte moriatur, ideſt excommunicetur.*
7 *Canonibus non obedire vel venire contra eos eſt mortale, ſi ſunt præceptorij.*

CAPVT II.

2 1 SI quis venerit. [a] Breue [*decretum*] ſeu † conſtitutionem, ſeu mandatum, Innocen. [*libro regum*] 2. c. 3. in fine. eſt hæc ad mentem, non ad verba, ſed de decreto ſacerdotis habetur hoc Deuteronomij. 17. [*Legitur*] iſtud verbum nō erat in antiqua [*Agathen.*], quod ſit iſtud ignoro concilium, niſi ſit illud a contrario. 11. quæſtione, tertia, capitulo epiſcopi, Vincen. [*Anathematizetur*] imo videtur, quod ſit excommunicatus, prima quæſtione prima, ſi quis omnes. 25. quæſtione ſecunda, ſi quis dogmata. 30. diſtinctio. per totum.
2 ſed ibi exponitur, fit, ideſt fiat. ¶ Glo. 1. † arguit, & excipit. ¶ Penulti. gloſſ. quærit, & ſoluit. ¶ Vltima
3 gloſſa quærit, & ſoluit dupliciter. ¶ In † 1. gloſſ. [*ibi, epiſcopales*] adde, quod no. tertia diſtinctione. §. porro. decima ſeptima. diſtinctione, in ſumma, & decimaoctaua, diſtinctione. §. primo, de legato dixi, de officio Archidia. capitul. fin. ¶ In gloſſ. 1. [*papæ, ibi, e conuerſo*] ideſt pontifex pro imperatore. ¶ Sed
4 quæritur, quis † exemit clericum de iuriſdictione imperatoris, cum prius eſſet illi ſubiectus? Dicit Lauren. quod papa de conſenſu principis. 11. q. 1. c. 4. in authen. de ſan. epiſco. §. ſi quis contra, & in authen. vt clerici apud proprios epiſcopos. §. ſi vero eccleſia ſticum. Tan. dicit eos iure diuino exemptos. 96. diſtinctio. ſi imperator. Vnde dicunt hic
5 Innocen. & Hoſtien. quod cum † clerici ſint res ſpirituales, cum corpus & animam in ſortem Chriſti tranſtulerunt. 12. quęſtio. 1. cui portio, non debent iudicio, vel conſtitutionibus laicorum ſubiacere. 10. diſtinctione imperium, & capitulo ſuſcipitis, & capitul. ſi in adiutorium. per quod videtur Innoc. papam etiam ſine conſenſu imperatoris per ſuas conſtitutiones clericum potuiſſet eximere, ſecundum Hoſtien. adde, quod dicam, infra eodem, cū inferior, & infra de foro competen. ex parte. V. in gloſſ. licet hic, & qui filij ſint legitimi, per venerabilem. §. rationibus [*& ibi, De capitulis*] Lauren. vel proprie, Phi. Goffre. ¶ In glo. vlti [*ibi, debeat*] l. 3. ſic. 5. q. vlt. delatori. ſicut interdum e cōtra. e. quęſtio. presbyteri. 2. ad primum etiam concor. 27. q. 1. ſi quis. 23. q. vlti. his, a quibus, ſecundum Innocen.
6 [*& in fine*] de hoc † de tempo. ordi. ad aures. vel expone, Morte mo. i. excommunicetur, infra qui filij ſint legi. per venerabilem, circa fi. & per hoc, & per id, quod habetur. 11. quæſtio. 3. nemo epiſcoporū
7 no. quod † venire contra canones, vel eis non obe-
b dire, eſt mortale. [b] ad idem. 93. diſtinctio. ca. j. & j. eo. illud. quod ſit verum in ſtatutis præceptorijs,
c de hoc. §. tit. 2. inter cætera. [c]

ADDITIONES.

a Si quis venerit. Vide etiam ad hoc, an non ſeruans conſtitu. vel ſtatutum, dicatur peccare mortaliter. faciunt no. in c. nā concupiſcentiam, ſupra de conſti. ibi ſcripſi. Item nō ſeruās etiam id, quod de vrbanitate facere debet, vt in c. accuſatio. & ſcripſi 2. quæſtio. 7. vel aliter, vt ibi ſcripſi, & qualiter intelligatur iſtud, quod dicit, quod inobediens & contumax moritur, vide glo. & ibi ſcripſi. 4. q. 1. Archidia.
b Mortale. Vide Hoſtien. infra de treu. & pa. c. 1. & hoc. c. alleg. vtiliter Bar. in l. ſi quis pro eo, ff. de fideiuſ. & vide Io. And. ſuper rubrica, de conſue. in fine.
c Cętera. Vbi vide Ioan. And. in gloſſ. per hoc, & in c. deteſtandæ, de conceſ. præben. in nouella. & qui ſcienter facit, contra eum præſumitur in dolo, ff. ad Sil. propter vincu.

SVMMARIVM.

1 *Magiſtratus iniuriam facere poteſt, ſi fuerit magnus magiſtratus, præſtatur cautio, vt depoſito officio reſpondeat.*
Conueniri poteſt ſtatim, ſi fuerit perpetuus, impetrata licentia, & a quo. ibid.
2 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, nu. 3.*
Superflua reſecanda ſunt.
4 *Additio gloſſarum.*
Obedientiam epiſcopo non tenetur clericus promittere per iuramenti præſtationem, niſi in caſibus, & quibus, eodem nume ro 4.
5 *Continentiæ promiſſio nō eſt neceſſaria, cum ad eam obligetur ordinem ſumendo.*

CAPVT III.

1 TEgebatur. Breue eſt [*Obedientiæ*] ſuæ proprię, vel forte alterius, & ipſe fuerit ſcriba [*Iniuriæ*] magiſtratus † enim iniuriam facere poteſt, & tenetur iniuriarum. ff. de iniur. nec magiſtratibus. & ſi fuerit magnus magiſtratus, præſtatur cautio, vt depoſito officio reſpondeat. ff. ad l. Iulia. de adul. ſi adulterium, in fin. Goffr. ad hoc. ff. de iudi. pars literarum, quod, vt dicit Hoſtien. intelligebat dominus ſuus, de iudi. temporalibus, dicens per-
a petuos [a] ſtatim poſſe conueniri: [b] aliàs damnum
b paſſi perpetuò ius ſuum amitterent, cum crimi-
na

na extinguantur morte. C.si reus, vel accu.l.j.& 2. videtur tamen dicere,quod hoc casu a principe sit primo licentia impetranda. ff.de fideicom.li.l.cū vero.§.fin.& l.sequenti. pro sententia domini sui inducit Hostien.de restitu.spo.conquerente, cum
2 suis concor. ¶ Prima †gloss.signat contrarium, & soluit.¶ Vltima gloss.arguit, contra superflua al-
3 legans quatuor iura.¶ In †vltima gloss. [*ibi,Trebatius*] vide de censi.cum apostolus, super glo.quid ergo [*& ibi,Hæc stipulatio*] non debet hæres grauari superflua cautione,quando certum est fideicō-
4 misso locum non esse. ¶ In † gloss.prima [*ibi,iuramentum*] nisi fuissent prius rebelles, infra eodem, cum ecclesijs: vel excommunicati, de senten.excommunicatio.cum desideres.& tamen quandoque tunc remittitur iuramentum, eodem titulo, super eo [*& in fine*] dicit Goffred. quod hoc casu consuetudo cuiuscunque ecclesiæ seruanda est, quod putat Hostien.verum quo ad hoc, vt simplices clerici teneantur iurare,infra de verborum significatione,cum clerici,& ibi remittit:sed habēs curam, vel sui similis non posset sine iuramento prætextu consuetudinis excusari, argumen.supra de elec.significasti.j.respon.§.j.de consue. cum inter vos. ¶ In gloss.secunda [*ibi, Ostendere*] sic nec
5 † est necessaria promissio continentiæ, cum ad eā obligetur ordinem sumendo.28.distinctione,diaconi, [c] Goffre.& in fin.supra de officio deleg.cum contingat,in fi.

ADDITIONES.

a Perpetuos. De materia in c.aduersus,de immuni.eccle.& in capit.prohibentur.2.quæstio.1.& in l.iubemus, canonizata. 1.q.1.Bald.

b Conueniri.Et non perpetui possunt citari ad tempus finiti officij,vide.ff.de in ius vo.l.2.& ibi glo.& Bar.in l.pars literarum,præalle.& in prædicta.l.nec magistratibus.

c Diaconi. Vide glo.in c.cum olim de elec.coniu.& tex.in c.j. de voto,lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Clemens.II.fuit sedis inuasor.*
Magistrorum opiniones recitare licet,ac defendere,ibid.
2 *Credendum est referenti papæ.*
3 Epilogus, *suffragium,& additio glossarum,nu.4.*

CAPVT IIII.

MNes. Breue est [*Beatus Petrus*] verba sunt Clementis ipsius Petri discipuli. Sed quod turbatus est ordo, quia debuit poni prima in titu. processit ibi error:quia sic erat in antiqua.vel fuit Clementis.III.& tunc testimoniū nō est de verbo, vel de proprio auditu. de secundo
1 †Clemen.non dixi: quia fuit sedis inuasor, vt in chronicis habetur.& no.pro magistrorum opinionibus recitandis, & pro defendendis, facit 24.q.j. cum beatissimus,& quod ibi no. [*Præcipiebat*] cre-
2 dendum †est Clementi hoc referenti. de testi.cum
3 a nobis,de renun.c.j.lib.6.¶ Prima † gloss.de duobus mistum quærit,& soluit. ¶ In † gloss. [*ibi.l.3.*] alias.2.incipit,senatores, & vide hanc & se. de rescrip.ca.dilectus, secundo,in 2.gloss.¶ In † gloss.j.
4 [*ibi,duo sunt*] vbi de hoc, & xj.quæstio.3.si autem, & vide §.de officio ordin.capitulo primo, in gloss. quia si nosceret, in fi. [*& ibi, Principaliter*] facit de testi.constitutus.2. [*& ibi, Pluribus*] idem Inno.& hic,& infra de decimis,nouum, de testamentis.c. primo,in gloss.magna.ver.& per hoc [*& in fine*] de
a sepul.cum [a] quis.§.j.lib.6.

ADDITIO.

a Cum. Et vide plene Ioan. Andre. in specul. de pact. super rubrica, vbi plurimas ponit allegationes ad materiam.

SVMMARIVM.

1 *Spiritualia præponenda temporalibus,& ratio.*
2 *Nota pro infamia.*
Inobediens censetur infamis,ibid.peccat mortaliter, & excommunicandus est,ibid.
3 *Episcopatum dimittere quacunque de causa non potest episcopus absque licentia papæ.*
4 *Additio glossarum.*
5 *Per obedientiam propria, per victimam aliena caro mactatur.*

CAPVT V.

ILlud dominus. Breue est, & de hoc facto. §. de transac. capi.pe. & vlti.& de clerico excomm. mi.illud [*Digniora*] & fortiora, de tran-
1 sac.capitulo secundo,vnde† præponenda sunt temporalibus. 12.quæstione prima, præcipimus.C.de sacrosanct.eccle.sancimus.j.Hostien. [*Melior*] verba Samuelis ad Saul.j. regu.15. [*Magis*] sup.placet Deo [*Offerre*] idest quam facere etiam sacrificium [*Commodo*] dicebat enim se transisse propter conseruanda bona ecclesiæ Herbipolen.ne perirent,secundum Pe.& Abb.vel no.
2 ipsius commodum temporale [*Notam*] idest †in-
a famiam,& sic inobediens censetur infamis, [a] §. de elect.dudum. 2.vbi de hoc, circa princip. nam & & mortaliter peccat. vnde excommunicandus est de hoc,§. eodem,si quis,Hostien. [*Iussionibus*] quæ
3 hoc in genere† continent,quod sine licentia papæ quacunque de causa dimittat episcopus episcopatum,de regula.licet,ver.illa,de renunci.nisi,per totum.¶ In†glo.j. [*infine*] facit.x.quæstio.prima,epi-
4 scopum.§.de officio ord.inter cętera,& vide quod dixi, de regul.Ioann.in oppo.secunda. ¶ In gloss.
5 2.[*in fine*] vt ibi dicitur, per † obedientiam propria,per victimam aliena caro mactatur.¶ In glo. vlti. [*infi.*] infra ne cleri.vel mo.Non magnopere, vbi de hoc satis.

ADDITIO.

a Infamis.Et contumacia est delictum, de quo per Barto.in l. omne delictum, ff.de re mili.& intelige de canonica infamia,quæ ex causa mortali surgit.6.q.5.infames.

SVMMARIVM.

1 *Diuisio capituli.*
2 *Imperium subest sacerdotio,& nu.4.*
Episcopus non debet subesse principibus,ibid.
Causa necessario infert causatum,& consilit in iure & est rationabilis.
3 *Occasio non,& est facti,& irrationabilis,ibid.*
4 *Motus imperatoris quot,& qui.*
5 *Verbis intellectum proponendum.*
Papa se appellat ob humilitatem seruum seruorum Dei, ibid. ad vocem,merum.
Seruus quoque est humana creatura,ibid.
Omnem qui dicit,nec seruos excipit,ibid.
6 *Imperatoris temporalia sunt feudalia.*
Imperatori ad iurandum qui cogendi, ibid. & quos distringere queat.
7 *Boni pro clericis,& mali pro laicis sumuntur.*
Clerici incorrigibiles an imperatori subsint,ibid.
8 *Vtentes pro composito,abutentes.*
9 *Ex sacerdote olim nasci erat honorabile, hodie ignominiosum.*

Nascenti

Nascenti ex illicito coitu non est imputanda culpa,ibidem.
10 *Anathoth,quibus rationibus interpretatur mystice.*
Ad sacerdotem in dubijs recurrendum, Sacerdotibus debent omnes obedire,sacerdotes qui vilissimi reputandi,ibid.vide,nu.11.ver.quia desi.& nu.12.
Sacerdotij,& ecclesiæ prærogatiua est auctoritate domini confirmata,ibid.
11 *Præsepium mystice pro ecclesia.*
Pascendi qui in ea,ibid.
Boues pro penitentibus, Asini pro peccatoribus, vel lasciuis mystice,ibid,
Sacerdotes,quam habent potestatem, ibid.
12 *Serpentes pro auaris,scorpiones pro luxuriosis virtus inimici pro superbis mistice.*
In mundo omne quod est ad tria refertur vitia, & quæ, ibid. ver.omne.
13 *Gentes pro laicis inferioribus, regna pro laicis superioribus accipiuntur.*
Euellere, dissipare, plantare, & ædificare,quid significent in pontificia potestate.ibid.
14 *Luminaria magna,qua die deus fecit,& quę sint.*
Auctoritas in pontifice, potestas in rege eminet, & quibus vtraq; constitat,& quibus designetur in vtriusque vnctione,ibid.& utra præmineat,nu.16.17.
15 *Gladius secularis factus est sacerdotalis e contrario multis in locis,& quibus modis,& an liceat quando deficiet, & quomodo medendum.*
Carnales designantur per noctes,ibid.ad dict.Noctibus.
16 *Inter pontificalem,& regalem potestatem quanta differetia, & quomodo hæc ab illa, quod habet, accipiat, & numero 27.*
17 *Constantinopolitanus patriarcha post papam obtinet primum locum.*
18 *Dextera honorabilior sinistra ad quam dexteram ponendi sunt prælati.*
Ad sinistram seculares principes,ibid.
19 *Causam qui dat, imputare sibi debet si quid audit, quod nollet.*
Quodcunque,uel omne, qui dicit, nihil excipit.
21 *Pontifici Romano ut subsit,omni humanæ creaturæ esse de salutis necessitate,definitum est.*
22 *Imperator Romanorum quomodo ex fidelitate tenetur ecclesiæ,remittit.*
Honoretur si ab imperatore patriarcha quid vtilitatis inde proficiscatur,ibid.
23 *Epilogus, suffragium glossarum.*
24 *Tanquam, similitudinem potius, quam veritatem quandoque notat,& nu.25.§.1.*
Dictio omnis,aliquid operari debet ad ver.non recte,& numero 25.§.1.
Omissum,quod est à regibus, non omittit religio iudicantis.§. 1.& num.29.
25 *Additio glossarum.*
Superflua nulla debet esse dictio in rescriptis, & contractibus,quod non est perpetuum,eod.uu.
Timeri plus solet specialiter, & c.ibid.
26 *Sol maior est luna,& quanto ac etiam terra.*
28 *Geometriam scire nihil prodest,*

CAP. VI.

1 SOlitæ. Hostien.diuidebat† de cre. in septem partes, prima ponit admirationem imperatoris Constantinopolitani,& auctoritatem, qua mouebatur. in 2. ibi,verum,exponit illam, in tertia ibi,potuisses, ad declarandam prærogatiuam sacerdotij inducit auctoritatem Hieremiæ. in 4. ibi præterea, auctoritatem gen. in v.ibi, hoc autem, concluditur contra imperatorem,in 6.ibi:Nos autem,se excusans,quod non increpauit, dicit quod increpare poterat,probans id auctoritatibus,in 7. ibi,vtrum autem, imperatorem reliquit suo iudicio.Quo ad titulum decre. videtur velle. q; im-
2 perium † non præest sacerdotio: immo illi subest, & illi obedire tenetur. Dicebat Abb. episcopus non debet subesse principibus, sed præsse [*& infra*] quem nos,& apo.se. ad te, & prædeces. tuos semper habuimus,si diligēter pensasses, motus ppter litteram,quam tibi misimus,non fuisses,Host. sed diuinauit:quia in antiqua dicebatur, quod solitæ benignitatis affectu receperat litteras suas sibi per quendam archidiac. ipsius nuncium præsentatas
3 [*Causam*] causa † necessario infert suum causatū: occasio non.vnde prouer. xvii. Occasionem quærit, qui vult &c. not. ergo Host.quòd causa consi-
a stit in iure,& est rationabilis:sed occasio in facto * & est irrationabilis:facit de rescrip. statutum.§. in super,versic.quodque, libro sexto [*Scripsisse*] idest
4 Petri.2.capitulo [*Subditi*] tria † principaliter inducebat rex ex hac auctoritate, primum ex hoc, quòd dicit,subditi estote omni humanę creaturæ secundum ex verbo, Regi præcellenti, tertium ex verbo, Ad vindictam malefactorum, &c. quasi & super malos clericos potestatem receperit ad vindictam bonorum.4.distinctione,factæ,infra de homi.postulasti [*Loquentis*] scilicet beati Petri: intel-
5 lectum † præponendum verbis, de verborum significationibus, intelligentia [*Meritum*] propter quod papa vocat se seruum seruorum dei, de hoc in proœmio sexti [*Eis*] scilicet laicis, iuxta intellectum imperatoris [*seruus quilibet*] Cum sit humana creatura: quia in Christo Iesu neque liber, neque &c. de coniu. seruorum.c.j. [*Omni*] & sic nec seruos excipit, vt in fi. [*Præcellenti*] per quod dicebat imperator, q; imperium præcelleret [*Temporalia*] idest huius † feudalia, Abbas, si ab eo nihil te-
6 nent,ab eo non sunt distringendi,nec ad sibi iurandum cogendi,infra de iureiurand.nimis [*Tanquam*] quasi innuat, q; licet ex humilitate meritorum sit
b episcopus,quod imperatorem [b] reputet præcellere in necessitate: tamen non præcellit,secundum Innocen.& est simile,tanquam,supra de biga. capit.
7 penul. [*Bonos,& Malos*] idest † clericos,& laicos;vel etiam laicos indistincte [*sed in eos*] scilicet laicos, possent etiam intelligi de clericis incorrigibilibus quod dic,vt de iudi.cum non ab homine,de sent. ex.perpendimus,de priuileg. ex parte.3. [*Vtentes*]
8 idest † abutentes [*Gladio*] 23. quæstio.quarta,ille gladium [*Sacerdoti*] consideratur ergo hic etiam
9 persona, cui sermo dirigitur [*Prosapia*] suo † tempore honorabile erat ex sacerdote nasci: hodie
c ignominiosum, [c] licet non sit culpa eius:qui nascitur.56.distinction.per totum,de fil.presbyt. per to-
10 tum [*Anathoth*] Dicit Hostien.quòd hoc † verbū, interpretatur responsio, obedientia, respondens signo,aut gratificatio,designantis responsio, scilicet,vt scias ad sacerdotem in dubijs recurrendum infra qui fil.sint legitim. per venerabilem.§. ex rationibus [*Obedientia*] vt scias, quod omnes debent sacerdotibus obedire,supra capitulo omnis [*signo*] qui nisi signis,& virtutibus alios præcellant, sunt vilissimi reputandi.prima quæstione prima, vilissimus,vel signo,idest auctoritate domini est prærogatiua sacerdotij,& ecclesiæ confirmata,vnde Lu-
11 cæ.† secundo, & hoc vobis signum, inuenietis infantem positū in præsepio,idest in ecclesia,in qua pascendi sunt laici,siue sint boues,idest pœnitentes, & domiti, siue asini.i. peccatores, vel lasciui, vel interpretatur,gratificatio designantis: quia designat sacerdotes suos potestatem habere gratificandi in pœnitētiis,& indulgētias faciendi.j.de pœni.& re.c.3.& c.deus,& c.quoniā [*Cum ex eo.*] īducit

etiam

etiam ad propoſitum auctoritatem euangelij, Lu
12 cæ.x. Ecce dedi vobis poteſtatem † calcandi ſuper ſerpentes, ideſt auaros, qui ad modum ſerpentes terram lingunt [*& Scorpiones*] ideſt luxurioſos, quia hoc peccatum ad modum ſcorpionis blandi tur facie, & cauda pungit [*& ſuper omnem uirtutem inimici*] ideſt ſuperbos', qui ad modum diaboli nituntur extolli, quaſi dicat, ſuper omnes peccatores, vnde. i. Io. 2. capitulo. Omne, quod eſt in mundo, aut concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitę, per quod patet, quod omne vicium ad alterum ex his tribus reducitur, poſtea ſequitur in euangelio parabola de Samaritano, qui vinum, & oleum, &c. de qua infra de pœni. omnis [*Eccleſiæ*] Hiero. i. & 36. diſtinctio. § ecce [*Conſtitui*] quaſi dicat, non te ingeſſiſti, de electio-
13 ne, qualiter [*Gentes*] ideſt laicos † & inferiores [*Regna*] ideſt laicos, & ſuperiores [*Euellas*] peccata ab obedientibus [*Diſſipes*] ideſt inobedientes illos à dignitatibus deponendo, infra de hære. excommunicamus. 2. de ſenten. excommu. nouerit, & capitulo graue [*Ædifices*] fideles baptizatos per aliorum ſacramentorum eccleſiæ adminiſtrationem, & veram prædicationem, ac honeſtam conuerſationē [*Plantes*] in eccleſia dei fideles non baptizatos per prædicationem, & ſacri baptiſmi oblationem, de conſecra. diſtinctio. quarta, per totum, infra de baptiſ. per totum, ſecundum Hoſtien. [*Fecit deus*] Ge
14 ne. primo, & hoc † fecit die. 4. [e] ut ibi [*maius*] ſcili
e cet ſolem [*minus*] ſcilicet lunam [*Ad firmamentum*] exponit auctoritatem ad propoſitum [*Poteſtas*] ſupra dixit auctoritas, ſcilicet iudiciaria ad diſcernēdum, & iudicandum: & hic dixit poteſtas, ſcilicet executoria ad perficiendum, & ad hoc deſignandum pontifex vngitur in capite, rex in armo, vt nota. de ſacra vnction. capitulo vno. §. vnde in veteri vbi de hoc. Dicit Hoſtien. quòd in multis locis gla
15 dius † ſecularis factus eſt ſacerdotalis iudicans clericos, & eccleſiaſtica, ſicut laicos, & temporalia cōtra iura vulgaria, & ſpiritualis etiam ex leui cauſa interdum mouens guerras, & nutriens, factus eſt militalis, contra iura, intra titulo primo, capitulo primo, de voto, ex multa. §. de clericis. 23. quæſtione octaua, capitulo primo, & capitul. ſequentibus, & dicit, quòd non deficiet peſtis iſta, donec quiſque ſuis terminis ſit contentus, infra de ſepulturis, capitulo primo, ſuper quo dicit, quòd eſſet ſalubre conſtitutionem condere ſpecialem [*Illa*] ſpirituals [*Carnalibus*] congruè dixiſſet per præcedentia, [*Noctibus*] ideſt carnalibus, ſed dic carnalibus per noctes deſignatis, ſcilicet regalis, Hoſti. [*Quanta*] præter id. quod dicunt glo. & ibi dicam, poteſt
16 exponi ſecundum Hoſtien. vt ſcilicet quanta † differentia eſt officij claritatis, & illuminationis, tanta ſit prælationis, & ſubiectionis inter pontifices, & reges: ac ſi dicat, ſicut luna recipit claritatem à ſole, non econtra, ſic regalis poteſtas recipit dignitatem, & illuminationem à pontificali, & non ecō tra: ad hoc de electione. venerabilem, & ſicut ſol. per lunam mundum illuminat, quando per ſenō poteſt, ſcilicet de nocte, ſic pontificalis per regalē, quando per ſe non poteſt, vt in ſanguinis effuſioue & huius comparationis ratione ſatis liquet præro gatiua ſacerdotii, & iunge hanc rationem his ix. q̄
f not. qui fil. ſint legitim. per venerabilem, [f] ſecundum Hoſtien. [*Hæc autem*] hic ſumitur caſus [*Honorabile*] vnde † poſt papam, tenet primum locum
17 22. diſtinctio. renouantes, de priuilegijs, antiqua; quod dic, vt ibi, Hoſtien. [*Scabellum*] quaſi ſibi ſubiectum, ſicut ſcabellum pedum [*Siniſtra*] dexte-
18 ra † honorabilior, vnde, & electi collocabuntur ad dexteram, Matthæi. 25. [*Iuxta ſe*] quaſi æqualē, & obuiat ei, quod de ſcabello dicit [*Venerabilem*] quaſi dicat, prælati ponendi ſunt ad dexteram; ſeculares principes ad ſiniſtram [*Rationabiliter*] ſcili cet ratione præeminentiæ; & hāc proſequitur, vel
19 ratione cauſæ, ſcilicet te † ſuper hoc cauſam dante, vt infra, vt eccleſia. benefic. vt noſtrum, verſiculo, quod etiam huic conuenit illud Hieronymi ad Augu. prima. Non ego tibi, ſed cauſa cauſæ reſpō det; & ſi culpa eſt reſpondiſſe, multo maior eſt pro uocaſſe, & vide ad eundem tertiam. C. cui conuenit illud Tullij in inuectiua, contra Saluſtium. Si forte offendimini, iuſtius huic, quam mihi ſuccen ſere debetis, qui initium introduxit [*dicente*] Ioa. vltimo, ſupra de electione, ſignificaſti [*Alienum*]
20 24. quæſtione prima, alienus, & capitulo quoniam vetus [*Dixit*] Matthæ. 16. [*Nihil*] & ſic † non exci pit imperatorem Conſtantinopo. Dicit Apoſtolus ad Hebræos. 2. arguens ex verſi. [*Omnia ſubiecisti, ſub pedibus eius*] in eo, quod ſibi omnia ſubiecisti, nil
21 dimiſit, non ſubiectum, vnde † diffinitum, & declaratum eſt omni humanæ creaturæ eſſe de neceſſi tate ſalutis, quod ſubſit Romano pontifici, in extrauaganti Bonifa. vnam ſanctam, quam poſtea declarauit Clemens. V. Non præiudicat regi, vel regno Franciæ: nec per eam amplius, vel minus teneri Romanæ eccleſiæ, quàm prius in ſua extraua ganti, quæ incipit, Meruit: non eſt inter Clementinas [*Quodcunque*] de imperatore Conſtantinopo.
22 locutus eſt in genere, de † imperatore vero Romanorum quomodo ex fidelitate tenetur eccleſiæ, habes in Clementina de iureiurand. Romani [*Diſcernat*] ac ſi dicat, tuipſe tibi ſis iudex, & teſtis. C. de fideiuſſ. l. finali, Hoſtienſis [*vtilitatem*] honoratus enim patriarcha ab imperatore, ab alijs magis honorabitur, & magis prædicationibus, & alijs p̄ficiet, & econtrario poſſet contrarium euenire, ſe-
23 cundū Hoſtienſem. ¶ Prima † gloſſ. ponit caſum. ¶ Glo. nunquid, quærit, arguit, ſoluit; contra ſolutionem opponit, & in additione dat veram ſolutionem. ¶ Gloſſ. quod quandoque, arguit, allegat tria iura, in contrarium vnam legem. ¶ In penulti
24 ma gloſſa ſignat contrarium. ¶ In † gloſſa ſecunda [*ibi, Ex ſtipulatione*] vide de præſumptio. capitulo ſecundo, in prima gloſſ. ¶ In gloſſ. quod quandoque [*ibi, ſi filius familias, ibi, ſi agitur*] quaſi interceſſor ſeruus interuenerit non rem peculiarem agēs, non obligatur dominus de peculio [*ibi, l. 4.*] vide de fide inſtrumento. cum Ioan. ſuper tertia gloſſa [*& ibi, Non recte*] ibi, licet dictum ſit, quod fideiuſſores teneantur inſolidum: tamen, ſi vterque ſoluendo ſit alter in parte tantum conuenitur. ¶ In gloſſ. antepenultim. [*ibi, quæſitum*] quod legibus omiſſum eſt, non omittet religio iudicantis, vnde licet. l. Iulia de vi repetundarum, vel peculatus nō repellat à teſtimonio damnatos calumniæ in publicis iudicijs; iudex tamen repellet. ¶ In vltima gl. [*ibi, l. 3.*] quæ incipit, præſes, vide de offic. ordina.
25 capitulo primo, in gloſſ. ſecunda. Io. ¶ In † gl. nunquid [*ibi, nouerint*] & infra de iure patronatus, ca-
g pitulo vno, lib. 6. [*Inſi.*] libro ſexto, de hoc, [g] de lic. pu. capitulo ſecundo. ¶ In gloſſ. quod quandoque [*ibi, & illud*] Matthæ. 26. [*& ibi, Si romanorum*] vbi idem nota. [*& ibi, ſic enim*] vltra medium [*& inſi.*] Ioan. & eſt ſimile contrarium, infra de procu
h rato, ſi duo, [h] libro 6. licet vtrobique clauſula aliquid operetur, licet non in totum, quod verbum ſonat, ad idem. ff. de ædil. edic. l. prima. §. ſed ſciendum, verſiculo ſed ego puto, & Goff. ſupra, de æta. & qualitate, accepimus, allega. ad idem. ff. pro ſocio, ſed & ſi adiiciatur, de auro, & argento legato, pediculis. §. Labeo. Dicebat ibi Hoſtien. q̄ in his, q̄ pendent ex voluntate, non eſt mirum, ſi ex ſuperabundanti

bundanti quandoque clauſula apponatur. nam & quæ cauſa tollendæ dubitationis in cōtractibus inſeruntur, ius commune non lædunt. ff. man. qui mutuam. & aliquoties tota litera ſuperflua eſt, vt patet. j. de procura. ga in cauſis, niſi quia ſolet plus timeri &c. j. de hær. ſi aduerſus. regulare tamen eſt, q̄ clauſula aliquid debet operari, vt in contrariis, & ſ. de reſcriptis, cum adeo. ff. de lega. j. ſi
i quādo[i]. ff. ad munici. l. j. ff. qā metus cauſa. l. j. ff. de verbo. obliga. ſi ſic ſtipulatus. j. de priuilegiis, ex ore. ¶ In glo. cū terra. [*Ibi, qui mihi decies.*] aliàs quatuor decies, aliàs quadrageſies. neutra litera f̄m poſitionem glo. procedit. nā
26 ſi † terra eſt ſepties maior luna, & ſol octies maior terra, ergo ſol maior luna octies ſepties, & ſic. lvj. vicibus. nam octo vicibus ſeptem valent. lvj. [*& inſt.*] Dicit Hoſt. q̄ in v. libro almageſti demonſtrati. Ptolomæi. xviij. propoſitione ſic legitur. manifeſtum eſt, q̄ magnitudo ſolis cōtinet magnitudinem terræ centies & ſexagies ſepties, & inſuper eius quartam, & octauam. ibidem, palam eſt, q̄ magnitudo ſolis continet magnitudinem lunę ſepties millies, & ſeptingeſies, & quadrageſies quater, & inſuper eius medietatem. ibidem, magnitudo terrę cōtinet magnitudinē lunę trigeſies. i. xxx. vicibus & nouies, & quar-
27 tam, & xx. eius, ex quibus patet, q̄ † pontificalis authoritas maior eſt regali ſepties millies, & ſeptimgeſies, & quadrageſies quater, & inſuper eius medietatem, quia ſol tā tum eſt maior luna. Aliter colligo ex libro Theſbith, & aliter etiā ex libro Alfragani de Ptolemæo, de quo poſt Hoſt. prius dixi, habetur in ſpec. hiſtoriarum, li. vj. c. xix. hoc etiā late proſequitur Macrobius ſuper ſomnio Scipionis. lib. j. charta. xxvj. & ſequen. hęc, quæ per rationē
28 non capio, aſtrologis relinquo. Dicamus † cum Amb. exameron. vj. quid mihi quærere, quæ ſit terræ mēſura, quis circuitus, quem geometræ. clxxx. millibus ſtadiorū eſtimauerunt: libēter fateor me neſcire, q̄ neſcio, imò q̄ ſcire nil proderit. ¶ In glo. [*Ex fede, in fi.*] ibi dicitur, q̄
29 legibus † omiſſum eſt, non omittet religio iudicantis. ſo.
k vt no. in preālle. c. q̄ ſi dormierit[k]. ¶ In gl. [*Penul. in fine.*] & ſ. de renun. niſi cum pridem, Goff. §. verum, de officio ordinarij, inter cœtera.

ADDITIONES.

a ¶ In facto. Ad hoc etiam tex. in ca. fi. j. de confir. vtili, vel inuti. & facit in c. vnico, vt ec. benefi. §. q̄ etiam, ibi cauſam, & occaſionē. & ad hoc c. perens. j. de homi. & in l. non dubium. C. de leg. & l. demonſtratio. §. q̄ autem, per Bar. de condi. & de. Bal.
b ¶ Procœmio. In glo. ſuper ver. ſeruus.
c ¶ Imperatorem. Dictio, tanquam, de qua per Io. An. in ca. a collatione, de app. li. 6.
d ¶ Ignominioſum. Vide Io. And. in Spe. de ſi. presby. ſuper rubrica.
e ¶ Die. iiij. Alibi dicitur, q̄ nam ſimul fecit, vide gl. in c. ſexto die. 35. di. & in c. j. de ſum. Trinita. in glo. vnde Salomon. & ſe. & Ioan. And. ſuper illis.
f ¶ Venerabilem. Vbi vide Io. And. in glo. ſatis patet.
g ¶ De hoc. Vide Io. An. in §. debet, allegato in glo. & per ipſum in c. dilectus, lo. 2. de præben. ſuper prima glo. & Bar. in l. j. ff. de app.
h ¶ Duo. Iuncto. §. ſi. cum princi. c. & vide Io. An. ibi ſuper glo. in ver. accuſantis, vbi opponit de iſta. l.
i ¶ Si quando. Ibi vide Bar. & vide tex. in c. ſi Papa, de priuile. libro 6. & iſta faciunt ad materiam illam, an expreſſio illorum, quæ tacite inſunt, inducant diſpoſitionem, de qua per Bart. ff. de leg. j. l. hæc verba, & ibi aliæ remiſſiones, & per Cy. & Moder. in d. l. non rectę.
K ¶ Dormierit. Et vide §. de tranſla. epi. inter. §. ſed itaque illud, & de conſe. diſt. 2. liquide.

SVMMARIVM.

1 *Ordinato per Papam debetur reuerentia, tamen ſubeſt epiſcopo, & numero 4.*
An perdat hoc priuilegium per diaconatum & presbyteratū ſuſceptum ab alio, nu. 6. 7.
Præferendi qui quibus ſint eiuſdem ordinis, uel dignitatis, & iuris, ibid. & nu. 2. & 4.
2 *Miles anteponendus qui accepit a maiore militiam.*
3 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 4.*
Ex prærogatiua militiæ, uel dignitatis non eximitur quis ab ordinarij poteſtate. §. j.
Præfertur in maiori ordine conſtitutus, & cæteris concurrentibus priuilegij ratio habetur, & nu. 5.
5 *Suppletio gloſſarum.*
Deponi non poteſt epiſcopus à Metropolitano, licet ſit ſub eius obedientia, idem de ſubditis prælatorum minorum, eod. nu. uer. tolle inſtantiam.
Ordinatus a Papa non poteſt deponi nec ſuſpendi ab inferiori, ibid. & nume. 7. in fi.
6 *Priuilegium quo caſu perdat uires ſuas, in fi. & nu. 7. & in dubio debet interpretatio fieri ſemper ſecundum ius commune. nu. 7.*
Cap. præſul. 2. q. 4. quidam dicit eſſe temporale, ibi. ad dict. præſul.

CAP. VII.

PEr tuas. Caſus. Ordinato † per Papam debetur reuerentia, tamē ſub eſt epiſcopo. communis diuiſio. ij. ibi, ad qđ [*Quantum conuenit.*] quaſi dicat diſcretione præ
1 uia, de offi. cuſt. c. j. Si enim aliqui ſunt in dignitate, vel digniores, nobiliores, vtiliores, vel peritiores clerici, licet eiuſdem ordinis, præferuntur, de præben. de multa, in fi. ff. de ali. iu. mu. cauſa fac. l. iij. [*Ipſius ordinis.*] Dicit
2 † Abbas, quòd facit hic litera pro opinione militum, qui dicunt ex duobus fratribus, quorum alter recepit militiam à maiore, alter à minore, nobiliorem primū ſecundo. [*Honorauit.*] argumē. C. vt digni. ordo ſerue. l. ij. ver. inter adminiſtratores, lib. xij. C. de aduo. diuer. iudi. l. reſtituendę, in fi. ibi, nam qui à nobis &c. in auc. vt iud. ſine quoquo ſuffra. §. eos autem, col. ij. ibi, quis enim non diligat &c. ff. de albo ſcri. l. fi. per quę iura, & per. l. ij. C. de cri. ſacri. dicit Hoſtien. quòd ſumi potuit, quòd
3 hodie habetur, de præben. hi qui, lib. vj. ¶ Prima † glo. exponit. ſecundo arguit. tertio quærit, arguit pro, & ſoluit
4 contrarium, & opinionem ponit. ¶ In † glo. i. [*ibi. l. i.*] vbi non apparet conſuetudo municipij, attenditur in ſubſcriptionibus decurionū dignitatis honor. [*& ibi. l. iii.*] vbi alias inter creditores occupantis melior eſſet conditio, prefertur quis propter priuilegiū. [*& ibi Nullum.*] qui venit coram iudice etiam non ſuo cauſa ferendi teſtimonij, prætextu militiæ, vel alterius exceptionis illius iudicium non euadit. [*& ibi, quiſquis.*] aduocatus recepit officium ſtandi, nec per hoc honori ſuo detrahit. [*& ibi. l. licet.*] quæ penul. eſt. & vide de offi. le. ſtudiuiſti, ſuper vlti. glo. ¶ In glo vlti. [*ibi, l. ulti.*] vbi ex prærogatiua militię, vel dignitatis non eximitur quis ab ordina
5 rij poteſtate. ¶ In † glo. j. [*ibi. l. iii.*] ad hoc. xciiij. diſt. dominus. in fi. [*& ibi, meliori loco.*] ad hoc, infra de priuile. vt apoſtolicæ, lib. vj. [*& ibi, abſoluuntur.*] tolle inſtantiam in epiſcopo, qui licet ſit ſub obedientia Metropolitani, ta-
a men ab eo nō deponitur. idem de ſubditis minorum[a] prælatorum, [*& ibi, non credo.*] Idem Tan. Goff. Phi. Innocen. & Hoſtien. & Vin. de tempo. ordi. cum in diſtribuendis. Vbi dicit Innocen. quoſdam dicere, q̄ nedum deponere non poteſt, ſed nec perpetuo ſuſpendere. Dicit Hoſtien. ſufficere, q̄ epiſcopus à Papa impetraret licentiam deponendi, argumen. decre. cum in diſtribuen
6 dis. ¶ Quærit † Hoſtien. an perdat hoc priuilegium per diaconatum, & presbyteratum ab alio, quàm à papa de licentia papę ſuſceptum, & videtur q̄ non, quia or-
b do ſuſceptus auferri[b] non debet, ſed afferre, ſicut & dignitas. C. de digni. in l. iij. lib. xij. Item quia priuilegia ſunt perpetua. xxv. quæſt. ij. c. j. & ij. Item ſemper manet papę ſubdiaconus, qui ſemel fuit. ff. de mi. ait prętor. §. pe. in fine. aliàs eſt lex, & incipit, & ſi ſine. Hoſtien. tenet contrarium dicens, quòd ex quo priuile. & ius commu
c ne cōtrarium miſta ſunt, perdit priuilegium vires[c] ſuas, de offi. deleg. ſuper quæſtionum. §. ſi vero. & in dubio,
7 † priuilegij ſemper fieri debet interpretatio ſecundum ius commune, de conſue. cum dilectus. §. fi. & res de facili reuertitur &c. ff. de pac. ſi vnus. §. pactus, ne peteret. per quem. §. dicit quæſtionem ſolui, & per decre. ve-

nerabilis,de cenſi.& ar.de app.v t debitus,& quia contra rio facto renuntiat quis priuilegio ſuo, de conſti. cum
d acceſſiſſent, per quod dicit prioribus iuribus [d] reſponderi.[*Et ibi,Præſul.*]Dixit hic Phi. quidam dicunt canonem temporalem fuiſſe, & locum hodie non habere. [*Et ibi,quidam.*]Io.j.q.j.filium.& hæc ſit vera in depoſitio
e ne à beneficio[e].¶ In gl.v lti.[*ibi,cum in diſtribuendis.*]& hic adde,quod ibi no.

ADDITIONES.

a ¶Minorum.Quo ad depoſitionem ab ordine, & vide Io.And.ſupra de elec.tranſmiſſam,& de offi.archi.ad hoc.& ſ.tit.j.c.quanto.
b ¶Auferri.Facit ad q.de ludo ſcacorum,de qua per Bart.in l.legatis.§.1. ff.de lega.3.& per Cy.in l.2.C.de ſuſpec.tu & per Io.An.in ſpe.tit.1.§. reſtat,ver.quid ſi cauſa.
c ¶Vires.Ad hoc facit,quod no.gl.mag.& ibi per Doc.in c. 1. de conſti. lib.6.
d ¶Iuribus.Et pro iſta opi.facit.l.fœminæ, ff. de fœna. & vide glo.ſi,in fi. in c.ex parte,de ſo.compe.
e ¶Beneficio. Quaſi prima habeat locum in depoſitione officij à Papa ſuſcepti.

SVMMARIVM.

1 *De obedientia,vel ſubiectione quando agitur, nihil debet atteſtari in præiudicium rei,vel poſſeſſoris non uocati.*
2 *Conſtantinopolitano patriarchæ quæ eccleſiæ erant ſubiectæ, & poſtea ſubtractæ.*
3 *In poſſeſſione libertatis qui ſunt,non ſunt ea priuandi,niſi citentur, & nu.5,niſi in caſibus,nu.5.*
Citari debent,de quorum præiudicio agitur,ibid.& num.6.& 10. excipias,vt nu.5.
4 *Eccleſia cathedralis,licet epiſcopus cum populo ſuo labatur in ſciſma,vel hæreſim,honorem ſuum retinet, & eccleſias ſibi ſubiectas quo ad proprietatem, & an poſſeßionem, & uidetur reſtituenda.nu.7.*
6 *Per ferè,particulam ſit philoſophicum temperamentum.*
Iuſtitia nulli deneganda,ibid.
8 *Epilogus, & ſuffragium,gloſſarum.*
Reſtitutus an recuperet amiſſa.§.in glo.pen.& nu.11.§.vltimo.
9 *Additio gloſſarum.*
Subiectionem petens eccleſiarum, proponit actionem quaſi confeſſoriam.per quod apparet rationem eſſe realem,eod.nu.
Obedientiam ſi ſibi præſtari quis petat,idem dicendum,ibid.
10 *Ius incorporale ſi qs dicat in aliqua re,vel perſona ſe habere,et hoc petit, uocandi ſunt omnes,quos res tangit,& quando & quibus actionibus & modis,iuncto nu. 11.12.*
Abſentibus non præiudicatur,niſi in caſibus,& quibus,ibid.& nu. 11.& quatenus.ibid.
Domino ſit præiudicium ſi non nominetur ab eo, qui habet facultatẽ rem reſtituendi,ibid. & in iuribus incorporalibus quid ei præiudicij fiat,nu. 11.& 12.
Nominatio domini in quibus locum habeat, ibid. & nu. 11,12.
12 *Subtilitates legales in foro canonico non ſunt curandæ.*
Præiudicialis actio, & confeſſoria contra quos habeat locum, & quibus liceat eis uti,ibid.& ſupra nu.11.
Agere contra plures non eſt prohibitum eadem de re, ibid.uer. ſed & ambo.

CAP. VIII.

1 INter quatuor. Caſus. Quando †de obedientia, vel ſubiectione agitur, nil attentari debet in præiudicium rei,vel poſſeſſoris non citati,& pars huius de cleri.peregri.de cleri. non reſi. & de relig. do,inter quatuor,ſunt autem duæ peritiones, & duę par
2 tes.ii,ibi,ſuper obedientia.[*Eccleſias.*]Dicit†Hoſti. ꝙ iſtæ eccleſiæ ab antiquo erant ſubiectæ Conſtantinopolita-
a no patriarchæ,propter cuius ſciſma ſe ſubtraxerant,[a] ab ipſius obedientia, & adhæſerant Ro. eccle.demum capta ciui.Conſtantinopolitana,& patriarcha ibidem per Romanam eccleſiam inſtituto, ipſe petiit, vt prædictæ eccleſię,quæ erant in plena poſſeſſione libertatis,ſibi reſtituerentur,quæ peritio non exaudiebatur, vt ſequitur ſecundum Hoſtien.[*Reſpondebant.*]quia exemptæ, & Ro manæ eccleſiæ adhærebant.[*Duplicã.*]ſ.quia in quaſi poſ
3 ſeſſione,†libertatis,vt præmiſit, ſecunda quia citati non
b erant,vt ſequitur.additio, quæ attribuitur Inno.[b] habet, ꝙ ſecunda ratio fuit prudens diſſimulatio.i. ne Piſani, Veneti,aliique plures tales habentes eccleſias cõtra im-
4 perium mouerentur.[*Præiudicium.*]no. ꝙ quis † epiſcopus cum populo ſuo labatur in ſciſma, vel hæreſim,nihilominus cathedralis eccleſia honorem ſuum retinet,& eccleſias ſibi ſubiectas quo ad proprietatem.nam poſſeſſionem perdit, q̃uis poſtea iure poſtliminij reſtituatur, reconciliatione obtenta, vel petita reſtitutione
c in integ.argu.ff.ex qui.cau.ma.ait prætor.[c] §.item ei, qui per captiuitatem,ſecundum Innocen.alij dicunt, ꝙ & poſſeſſionem retinent,vt hic,& ſupra de elec. quia diligentia, tum quia delictum perſonæ non debet redundare in damnum eccleſię,de reg. iur. delictum,lib.vj. cũ quia nulli auferenda eſt ſua poſſeſſio ante cauſæ cognitionem per iura,quæ allegat terria glo.ſecundum Hoſt.
5 [*Nec conuicti.*]per hoc†dixit Vin.ꝙ & ſi ius primatiæ ꝑ
d petat Toletano,ex quo tamẽ eſt in eius poſſeſſione, ſi literas impetret,vt ei ſubſint alij epiſcopi Italiæ, non valebunt eis non citatis,per iura[d], quæ alle.glo. quod eſt ve-
6 rum,ſi impetrat ex iure priſtino, ſecus ſi ex gratia.ſ.de renun.ex trãſmiſſa.[*Fere.*]philoſophicum †temperamẽ
tum.ſic de procura.tuæ,Hoſtien.[*Non negamus.*]alias,ne gabimus,& merito,quia nulli eſt deneganda,de hoc de offi.ordi.c.ij. [*Poſtulanda.*] citabuntur ergo alij, de cauſa
7 poſ.c.j.& finaliter videtur † eccleſia reſtituenda, vt dixi
8 ſuper ver.præiudicium.¶ Glo.†vnde.no.duo. ¶ Glo. pe. obiicit.¶ In glo.iij.[*Ibi,ſi quis in tantam.*] vide de do.c.j.ſu per glo.v.¶ In glo.pe.[*Ibi,ſi deportatus.*]deportatus patro nus & reſtitutus libertati,bonorum poſ.contra tab.accipere poteſt. idemque in liberto deportato, & reſtituto
9 accipiendum.¶ In ſ gl.vnde ſentẽtia. [*ibi,cum uenerabilis.*] de hoc,de præſcrip.auditis,in glo.ij. [*& in ſi.*] Dicit hic Innocen.ꝙ,vt patet ex litera, patriarcha petebat ſubiectionem quarundam eccleſiarum, proponens actionẽ quaſi confeſſoriam,dicens ſe ius habere in re, per quod apparet actionem eſſe realem. Inſti. de ac.§.j.ij.& iij. & hoc quo ad primam petitionem, & videtur idem quo ad ſecundam,in qua agebat ad obedientiam ſibi præſtãdam,quia & hoc ius ſibi deberi dicebat.vnde & erat realis peritio,& quaſi confeſſoria proponebatur, ad hoc.ſ.
c de officio ordi.[c]conquerente.ff.de rei vend.l.j.§. per hãc. C.de fugi.colo.per totum.C.in quibus ca. colo. vel cen.
10 l,ii.li.xii.& notandum eſt,ꝙ quandocunque †aliquis dicit ſe habere ius in aliqua re, & hoc perit, debent vocari omnes illi,quos res tangit,vt hic,& ſ.co.c.fi. alioquin abſentibus non præiudicatur, niſi forte ſciant cauſam ſuam agi,& taceant,ꝙ dic,vt plene no. ſ. de re iud. q̃uis
f regulariter[f],q̃uis aliàs ſi petatur res ab illo, qui facultatẽ habet reſtituendi, præiudicium faciat domino, niſi ipſum nominet in iudicio, vel ſi nominatum non repręſenter.C.vbi in rem actio.l.ij.ſ.vt lite non conte.quoniã
11 frequenter.§.pe.In iuribus, †autem incorporalibus licet quãdoq; locum habeat nominatio, & detur terminus ad hoc,vt veniat,& de iure ſuo doceat,vt hic,& ff.de lib, cauſa,ſi peritus.ſi tamen non venerit, non conſtituetur petens verus poſſeſſor, nec procedetur ſecũdum formã illius,l.C.vbi in rem actio.l. ij. cum non habeat facultatem rei reſtituendæ is, qui conuenitur.ver.g. peto obedientiã,non venit ad diem ſignatam,in hoc caſu nõ cõſtituar ego poſſeſſor obedientiæ,quia nec is, à quo peto ipſam,debet eam ſubtrahere illi, qui in poſſeſſione eius eſt,nec mihi ipſam præſtare, niſi prius ab alterius obedientia abſoluatur,ꝙ fieri non poteſt, cum nec præſens
g ſit,nec actum ſit ꝺ eumᵉ,ar.hic,& ar.viij.q.iiij. nõne,qui nimò & ſi ꝺ aliquem feratur ſnĩa,& tpe executionis appareat alius,qui de iure ſuo velit docere,iudex hoc ſummatim diſcutere debet ff.de re iud.à diuo Pio.§. ſi rerũ, ſ.de re iudi.cum ſuper controuerſia.imò nec videtur,ꝙ talem obedientiam,quam poſſidet alius, & non ipſe ab ipſo,poſſim petere,vt no.ſ.de fil.presby.auditis,ſed ſi cõdenetur,ſibi tm̃ præiudicabit, & non alij,ff.de rei ven.is

à quo,

h à quo,& l.ſe.ff.de re iudi.[h] ſępe.Alij dicunt, ꝙ cogẽdus eſt actori vincenti obedientiam facere & ſi alius poſſeſſionem habeat,ar.C.quę res pig.ob.poſ. nomen, & de act.& hæred.ven.poſtq̃.ſed poteſt rãderi in prædictis ll. aſtitiſſe voluntatem obligantis,& vendentis, & iccirco competit actio,& quaſi nomine eius agitur,quia actionem ceſſit.Tertij dicunt,ꝙ & ſi vbi obedientia petitur, non habeat locum nominatio,nec proceſſus prædictę l.tamen vbi eccleſia petitur,locum habet,ꝙ non videt verum,cum eccleſia non poſſit vere poſſideri, nec eius dominium haberi,vt ff. de rerum diui. l.j. ſed tantum rõne iurium epiſcopalium,vel aliorum competit qua
i ſi poſſeſſio,& petitio rei.ff. de contrahen. empti. qui tabernam.[i] ff.de le.j. ſi domus.§.fi. Quarti dicunt,& forte melius,ꝙ ſi aliquis iura alicuius nomine alterius poſſideat vel detineat,puta vicarius,vel coadiutor eſt.ſ.de officio dele.venerabilis,locum habet nominatio,& proceſſus prædictæ l.quia facultatem habet reſtituendi ea quę de facto tenet.ff.de rei ven.officium.à clericis autẽ obedientiam,quam alius in eos poſſidet,puta epiſcopalem vel archiepiſcopalem petere non poſſum,imò nec ſpõte oblatam recipere debeo, alioquin pecco, & puniendus ſum.xvj.q.iij.placuit. nam & eadem obedientia in eiſdem non poteſt deberi pluribus.ff.de acqui.poſ.poſſideri.§. ecõtrario.ff.cõmo.l.ſi vt certo loco.§. ſi duobus vehiculum.Si vero peto obedientiam,quaſi ſub alio puta archidi.vel abbas petit obedientiam archidiaconalẽ vel abbatialem ſub epiſcopo, nõ intendens obedientię epiſcopali præiudicare,vel epiſcopus ſub papa,non differtur propter aliquam nominationem petitio actoris, quia nec alienum ius petit,ſed ſuum quod eſt aliud a iure ſuperioris,ar.ſ.de excel.præla.ad hoc.xxiij. diſt.q̃q̃. & melius.xj.q.iiij.qui reſiſtit.& c.ſe.& ſunt hæc vera,quando peto obedientiam mihi præſtari ratione loci,vel dignitatis,quam teneo.Sinautẽ ratione perſonæ,cui obedire promiſit,tunc, cum hæc petitio ſit perſonalis tantũ,non eſt locus nominationi alterius in iudicio, nam illa ſecundum omnes tantum in realibus locum habet.ſi ergo ille, qui petit iura epiſcopalia,vult caute agere,primo inquirat quis poſſidet.& ſi inueniat, ꝙ nullus, ſed potius eccleſias,ſeu clericos ſe pro liberis gerere, improbabit officium iudicis contra ipſos,vt ſ.de cauſa poſ. cum olim.ſ.de re iudi.cum inter vos.ff.de rei ven. l.j. §. per hanc.ff.de lib.exhi.l.iij. §. hoc autem interdictum. poteſt intentare epiſcopus & contra tales in rem prędicialem in ſuos clericos,ipſos petens,Inſti.de act.§.præiudiciales.Si vero ab alio detinentur, ſed detinens non contendit ſe prælatum eorum,nec inuitos detinet, idẽ dicendum eſt,ſi autem detinens contendat ſe prælatũ, etiam ſi voluntarios detineat, peti poſſunt per interdictum de liberis exhibendis,ar.ff.de li.exhi.l.fi.Idem eſt,ſi inuitos retineat, & ſi ſe prælatum eorum non contendar.ff.de li.exhi.l.j.ſuper quo vide,quod no.ſ. de cõuerſi. infi.c.ij. poſſunt etiam vendicari clerici,& iura prędicta ab epiſcopo de iure can.ff.de rei ven.l.j.§.j. vij. q. j. non oportet.lxxj.di.per totum,ſecundum Inno. & ſecundũ Hoſt.hoc teneas,vt patet.ſ. de relig. do.de xenodochijs,
12 cum ſuis concor.Remotis†ſubtilitatibus legalibus ſuperioribus & inferioribus, dequib[9] in foro canonico nõ eſt multum curandum,quod patet in eo,quod legitur & no,ſ.de iudi.dilecti,hoc autem ſciendum eſt ſecũdũ Inno. ꝙ prędicialis in rem competit contra filium, vel perſonas alias,quæ ſui controuerſias faciunt.Sed in ea quæritur tantum,an ſit filius meus, & per ſimile ,an ſit clericus meus. In rei vẽdicatione autem de iure can. quæritur,vtrum ſit in poteſtate mea, vel non. Item datur ratione poſſeſſionis,quam alius habet,& controuerſię,quam facit,& ſi plures dicant ſe habere idem ius in eadem eccleſia,bene poſſunt ſuper hoc inter ſe contendere,vt no.ſ.de præſcrip.auditis,& expreſſum eſt.ſ.de foro compe.ſane.& facit ad hoc,quia confeſſoria competit non ſolum contra poſſidentem rem,in qua petitur
k ſeruitus,vel ius,ſed etiam contra quemlibet ipſum ius, vel ſeruitutem turbantem, ff. ſi ſeruitus vendi. l. ſi quis
k diuturno.[k]Sed & ambo poſſunt agere contra illum ꝙ rem poſſidet,quæ ius,vel ſeruitutẽ dẽt,de re iudi. cũ ſup controuerſia.nã nõ eſt prohibitũ pluresꝺ eoſdẽ agere ſuper eadẽ re.ff.de lib.ca.ſi pariter,ff.de rei vẽd.is,à quo. & l.ſequen.ff.de petit.hæredita.l.penul.ff.de noxa.actio. ſi quis a multis.nec obſtat,ſi dicat,quod non habet facultatem rei reſtituendæ, cum alius poſſideat, quia alij nõ fit ꝓiudicium, niſi poſſit ei taciturnitas, vel aliud imputari.ſ.de re iud.cum ſuper.& c.q̃uis,ſi ergo uis prudẽter procedere,voca ad iudicium clericos,quos petis tibi ſubditos,vel in quibus petis iura epiſcopalia,& da eis libellum,qui ſi confiteatur petita, & ſi dicant ſe non habere poteſtatem pręſtandi ea,quæ petuntur, quia alius poſſidet,nihilominus dabitur diffinitiua ſententia contra illos,quæ faciet ius inter partes,vt decætero non poſſint ſuper petitis in libello contradicere.Si vero negant
l petita,vel dicant ſe dubitare,[l]quia alius poſſidet,vnde & pro eodẽ reputatur.ff.de peti.hæreditatis, ſi debitor, tũc iui cõtrouerſiam videntur facere, & ideo ſecundũ modũ.ſ.notatum procedendum eſt contra ipſos,quantuncunque autem cõdemnẽtur,ſi alius poſſideat obedientiam,vel alia iura,nunq̃ mandatur executioni ꝺ ipſos ne fiat præiudicium abſenti nõ citato, nec contumaci, vt hic dicit . & ſ. no. ſm Inno. cuius eſt quaſi tota hæc gl.ergo,ſi prudentius velis agere, omnes,quos res tangit facias citari,vt ꝺ omnes obtineas, & omnibus præiudicet ſententia lata,vt colligitur.j.eo.c.fi.& vide quod ibi dicã in gl.no.ꝙ in arduis.& ſ.de conſti. eccleſia ſanctæ Mariæ,& in iuribus prænotatis,ſecundũ Hoſt.¶ In glo. pe.[*in ſi.*]Inn.alleg.hãc l.pro contraria.& lex quid dicat vide in ſuf. Dicit Abbas, ꝙ bene cõcor.huic fini,in quo reſeruatur iuſticia.& dicit , quod in decre. quia diligen-
m tia,nullus erat in poſſeſſione[m] iuris ſpectãtis ad patriarcham,ſed hoc ſecus,facit de præben.licet.ij.lib. vj.

ADDITIONES.

a ¶Subtraxerant.Quod potuerunt,vide infra de præſcrip.cum nõ liceat, per glo.& uide,infra in gl.notabili.
b ¶Inno.Et dixit in illa Inno.ꝙ illa ſic reperitur in regeſto.
c ¶Prætor.Ibi vide, & per Bar.in l.ſciendum.eo.tit.& in l.ſe. & in l. cum hæredes.§.j.ff.de acqui.poſſ.& in l.is,qui pro emptore,ff.de vſuc.& vide ibi,quia materia eſt ſubtilis.
d ¶Iura.Vide infra de priuile.c.dudum,& de deci.c.2.li.6. in princi.vbi vide glo.quæ incipit,iure ſuo.
e ¶Ordi.vbi vide Io.And.in gl.no.ꝙ Abb.& omnino uide Io.And.in ca. examinata,in fi.glo.2.de ista actione in rem in iſtis incorporalibus,ꝙ bene no.quia differt talis actio,& confeſſoria,ibi vide.
f ¶Regulariter.Si imploratur officium iudicis,generaliter vocandi ſunt omnes,quorum intereſt per publicum edictum,ſi ſpecialiter implioratur,ſolum nominati in libello ſunt uocandi , uide Io.And.in fi.in glo. no.ꝙ in arduis.
g ¶Eum.In iſtis incorporalibus quale remedium vtatur iudex contra cõtumacem.quomodo in illis fiat miſsio ex primo decreto.vide no.Ioã. And.in c.j.de eo,qui mit.in poſ.in gl.per delegatos.& Bar.in repeti.l.ſi prius,ff.de no.oper.nunc.& in l.is cuius.ff.ſi ſer.ven.
h ¶Reiudi.Vide Io.And.vt lite non conte.quoniam. §.ꝙ ſi ſuper rebus, in glo.quid ſi non nominet.
i ¶Tabernam.Et ratione iuris,qđ in rem habeo, datur mihi illius rei vendicatio,vt in hac.l.quæ non eſt alibi.
K ¶Diuturno.Vide de iud.examinata,per Io.And. & de ver.ſigni.abbate,ſuper gl.j.& de offi.ordi.conquerente,in glo.no. ꝙ abbas,& Bar.in l.ſi prius,ff.de no.ope.nun.
l ¶Dubitare.Idem eſt ergo dubitare,ꝙ negare,& facit , ꝙ lit.conteſ.fiat per uerbum,dubito,ꝙ probatur no.in dicta l.ſi debitor,ubi uide Bar.& facit,qđ no.Io.An.in c.cum ad ſedem , ſuper glo. per hoc,de reſti.ſpo.
m ¶Poſſeſſionem. Quaſi ſentiat iſte, quòd propter lapſum eccleſiæ in ſciſma perdiderit poſſeſſion.em horum iurium,de quo vide ſupra per Io.And.in glo.no.quòd quàmuis.

SVMMARIVM.

1 *Subditi epiſcopi ad ipſius ſinodum ire, & ei obedire coguntur, & numero 2.*
Ad ſinodum ire qui teneantur,ibid. & num.2.3.5.7.8.& 9.
Per alios etiam quis poteſt ire, & per quos, numero 5. uerſic. ſed ut dicunt.
Eſt miſta,quia particeps eſt utriuſque legis,et qua ratione, nu.6

2 *Ad cathedraticum qui non teneantur, et nu. 7.*
3 *Citati non tenentur venire quandoque, et qua de causa.*
4 *Obedientia, et reuerentia.*
Sunt de lege iurisdictionis, cui etiam abbates subsunt.
5 *Epilogus, et Additio glossarum, nu. 6. et sequentibus.*
Abbates qui teneantur etiam lege diœcesana & ad synodum etiam uenire, ibid. nu. 5. an ad concilium prouinciale. nu. 9.
7 *Monasteria sunt exempta a lege diœcesana & in quibus, & quæ intelligantur exempta. nu. 5.*
Cap ex ore, de priuilegijs, intellectus, ibid. uer. exemptus etiam, & nu. 8. ver. dicit abbas.
9 *Ad concilium prouinciale qui ire teneantur.*

CAP. IX.

1 Vod super. Casus. Subditi† episcopi ad ipsius synodum
2 ire, & sibi obedire coguntur. [*Sacerdotes.*] cu-
a ratos. nam alij non† subsunt lege diœcesana nec tenentur ad cathedraticum, cum non teneant[a] ecclesiam, cuius ratione solui debeat. [*Venire.*] sup. & statuta ibi facta seruare, secundum Hostien. vt bene continuetur, qđ sequitur, sed Innocen. aliter, vt statim dicam.
3 [*Statuendum.*] quasi dicat si in citatione† exprimeretur iniusta causa, non tenetur venire. Idem, si scirent concilium conuocari propter malam causam, & esset talis, cui non posset contradicere, si præsentes essent, vel non auderent, puta super dando fauore principi excõmunicato, Innocen. [*Venire.*] ex magna causa, secundum Hostien. vt dicam super glo. [*Obedientiam, & reuerentiam.*] hæc enim† sunt de lege iurisdictionis, cui sub-
4 5 sunt, de officio ordinarij, conquerente. §. j. ¶ Prima† gl. obiicit, & soluit. ¶ In glossa. j. [*Ibi, populum habentes.*] qui in nullo videntur exempti à l. diœcesana. imò & cathedram in ecclesia debent habere, in qua episcopus prædicet, & ad synodum veniãt, & præstent decimarum, oblationum, & funeralium canonicam portionem, infra de sepul. in nostra, Innocen. sed, vt dicũt Pe. & Abb. graue erit abbati habẽti ecclesias curatas in diuersis episcopatibus venire ad synodum cuiuslibet episcopi, sed respondent, q̃ tunc venient per alios, per quos illas ecclesias administrant, & vide qđ statim dicam. [*Et in fi.*] Dixit Hug. xviij. quæst. ij. abbates, quòd Abb. non exemptus, quia lege iurisdictionis subest episcopo, ad eius synodum ire tenetur, in quo aliquid statuitur, q̃ ipsum
6 tangat. Dicit hic† Hostien. q̃ synodus mixta est, quia in eo, q̃ synodus est de lege diœcesana. in eo, vero q̃ ibi aliquid iudicatur, vel statuitur, est de lege iurisdictionis.
7 Vnde dicit, q̃ licet† monasteria sint exempta à lege diœcesana quò ad præstationem cathedratici, & angarias, & perangarias. x. q. i. c. j. & quæstio. iij. inter cœtera. xvj. q. j. cum pro utilitate: Abbas tamen nõ est exemptus quò ad synodum, imò tenetur ad ipsam venire, & si populum non habeat, vt hic patet. xviij. quæst. ij. abbates, sed non debet cogi, nisi ex causa, per iura, quæ primo alleg. exemptus etiam ratione capellarum nõ exemptarum tenetur venire, de priuile. ex ore, nisi priuilegium aliud inducat, infra de excess. prela. nimis praua. vel loquitur ibi cum fit sine causa, vel fratres non tenentur venire,
8 vt ibi, prælati verò sic. dicit† etiam quò ad cathedraticũ consuetudinem cuiusque ecclesiæ seruandam, de officio archidia. cap. fi. xviij. quæst. ij. seruitium. Dicit Abb.
b in prædi. decre. ex ore[b], non seruari, q̃ abbates exempti propter capellas subsint episcopis, & ad illam respondet, q̃ loquitur, cum vult episcopus publicare statuta, quæ tangunt abbatem, & alios, vel statuta prouincialis concilij, in quo abbas non fuit. xviij. distin. c. vlti. vel imputet sibi abbas, qui illud priuilegium impetrauit, vel loquitur, quando abbas curam capellarum per se gerit.
9 ¶ Quærit† demum Goff. quid de concilio prouinciali, an abbates subiecti episcopo venire teneantur ad illud, videtur, q̃ non: quia episcopi inde reuersi publicabũt, quæ ibi fuerunt acta in suis episcopalibus conciliis. xviij. distin. c. fi. de accu. sicut olim. nec obstant iura, quæ dicunt, omnes clericos venire debere ad concilium prouinciale, quia intelliguntur de habentibus causas. xviij. distin. propter. j. & ij. secundum Goffre. adde qđ dicam,
c de præben. graue[c]. Dicit. Hostien. q̃ quia omnes astringuntur per ea, quæ ibi statuuntur, licet non cogantur omnes venire, expedit tamen, q̃ veniant, ne fiat eis præiudicium. præsens enim contradicere posset. xxxi. dist. Nicena. ¶ In glo. vlti. [*In fi.*] infra de pœnis, dilectus.

ADDITIONES.

a ¶ Teneant. Tex. & glo. communiter dicunt quod a qua libet ecclesia episcopus habet cathedraticum, & tamen potest esse eccle. sine cura.
b ¶ Ex ore. Contra communiter tenent glo. maxime in c. dilectus. supra de of. ordi. & probatur supra alle. c. ex ore.
c ¶ Graue. In glo. sua ma. in prin. & in capitu. sicut diem, de accu. in glo. per hoc.

SVMMARIVM.

1 *Canonici regulares inobedientes priori suo per ipsum excommunicari possunt, & si incorrigibiles sunt, de consortio fratrum expelli.*
2 *Diuisio decretalis.*
3 *Superbia magnum uitium, & detestandum.*
Humilitas eius contraria.
Humiliabitur qui se exaltat, ibid.
Contra stimulum calcitrare, durum est, ibid.
Sputum missum in cælum in oculos reuertitur expuentis, ibid.
4 *Nuntium mittere ad curiam, cautum est.*
5 *Testimonium extraiudiciale, & iudiciale diuersè fertur, & quando feratur absque iudice, & quoties huiusmodi credatur, ibid.*
Literis prioris, uel similium an & quotics credatur, ibid. uer. quo casu.
6 *Iuramentum est de forma absolutionis, & num. 14. & non semper præstandum. nu. 7. ad dict. expedire, & causa iuramenti præstandi ab inuitis, nu. 8. ubi qui amplius ipsum præstare non compellantur.*
7 *Fugiens de claustro redire compellitur.*
Obedire debent subditi etiam dominis malis & discolis, ibid.
9 *Consortio quomodò canonici priuentur, uel expellantur ab inde.*
10 *Epilogus, & Suffragium glossarum. nu. 11.*
Cauere, de eo, quod quis debet in diem, uel sub conditione, cogitur ex causa, ibid.
Suspectus inobedientia iurare cogitur, arguit inde glossa.
12 *Suppletio glossarum.*
13 *Testes non per scripturam, sed coram, uel præsentialiter testificari debent.*
14 *Periury timor ubi nam sit.*

CAP. X.

1 Vm in ecclesiis. Casus. Canonici † regulares inobedientes priori suo per ipsum excõmunicari possunt, & si incorrigibiles sunt,
2 de consortio fratrum expelli, & sunt duæ† partes, prima narrat factum, secunda dat iudices, ibi, ideoque. Et prima facit tria, ponit Papæ mandatum. ij. rebellionem canonicorum, & ipsorum excommunicationẽ ibi, cũq;. iij. ipsorum absolutionem, & præceptum eis factum ibi, cum igitur. [*Diligenti.*] de officio ordina. irrefragabili. [*Ad eum.*] aliàs eum. i. eius officium. & ad vtranque literam facit, qđ no. de tempo. ordi. ad aures, in glo. ij. [*Superbiam.*] magnum † vitium, & detestandum, & humili-
3 tas huius contraria appetenda, infra capi. fina. in princi. [*Erigentes.*] & ideo ceciderunt, quia qui se exaltat, humiliabitur, & durum est contra stimulum calcitrare. & dicit prouerbium, q̃ sputum missum in cœlum in oculos reuertitur expuentis. Hostien. [*Nequissent.*] iterum & iterum moniti. xij. quæstio. ij. indigne, de senten. excommu. sacro. Hostien. [*Promulgauit.*] à qua petierunt per priorẽ absolui, & prior præstito iuramento paratus erat absoluere, sed ipsi recusarunt iurare, forsan dicentes, q̃ nõ plus iurarent sibi, q̃ asino, sed accesserunt ad Papam
4 pro absolutione, [*Authenticas.*] quas portauerit, †nũcius prioris, qui secutus fuit illos ad curiam, q̃ cautũ est per Hostien.

Hostien. alleg. de ele. innotuit, versi. multa. de do. & con
5 tu. veritatis, ad fi. [*Testimonio.*] Dicit Hostien. extraiudiciali. iudiciale enim non fertur nisi li. contesta. & cum iuramento, & iudicis auctoritate, vt lite non conte. quoniam, de fideius. constitutus. sed hic sine iudice ferebatur ad prioris instantiam, & sine iuramento. quo casu tales literæ fidem faciunt, vt hic, & de cleri. pere. per totum, secundum Goff. vel præsumptionem inducunt, cui statur, nisi contrarium in iudicio probetur. vnde quandoque vna præsumptio tollit aliam. ſ. de elec.
a cum inter. R. per has tamen literas in iudicio ad plenũ crimina non probantur.[a] & sic non ob. v. q. ij. relatum, & q. vj. Epiphaniũ. ij. q. vl. præscripta. ij. q. ix. absentem, qui matrimonium ac. posc. c. ij. Hostien. sed Innocen. aliter, vt statim dicam. [*Certiores.*] non reputat probatum quantũ ad depositionem, sed quantum ad absolutionem. Item non agebatur criminaliter, Innocen. [*Secundum formam.*]
6 est ergo† de forma absolutionis, q̃ iuretur, secũdum Hostien. [*Corporaliter.*] vide quod no. in Clemen. de hæreti. c.
7 j. in glo. vt no. [*Redeuntes.*] fugiens † ergo de claustro redire compellitur, de hoc de regularibus. c. fina. [*Obedirent.*] hoc facere debent subditi, dato q̃ prælatus non debite se habeat erga ipsos, de hoc xcv. distin. esto, & prima Petri ij. c. dicitur, subditi estote in omni timore dominis non solum bonis, & modestis, sed etiam dyscol. [*Gloriari.*] de exce. prela. quam sit [*Videritis.*] concor. de iuramen. calũ. c. ij. in fine, libro sexto, & vide quod ibi dicam. [*Expedire.*] posset enim dissimulari, si nimium indurati essent, arg. de sententia excommunic. super eo, quod dic vt ibi, maxime cum papę iurauerint, vt supra patet. [*Superbe.*] vt di
8 xi super versic. promulgauit. & vt dicit Innocen. hęc est †causa, quare iurare compellitur alias excommunicatus qui iurauit, & est absolutus, non cogitur plus iurare, sed remittitur ad excommunicatorem, vt ipsius mandatũ seruet, vel cogitur illi satisfacere, de officio delega. prudẽtiam. ad fi. de officio ordi. ad reprimendam [*Procurent.*]
9 simile. ſ. de ma. contrac. c. j. ad finem. [*Consortio,*] quia nõ †comedent cum aliis in refectorio, nec iacebũt in dor
b mitorio, sed detrudentur in carcerem. Si enim de monasterio expellentur, volenti vagari, facile esset se face-
10 re inobedientem, secundum Petrum, [b] & Abbatem. ¶ Prima † gl. no. & signat contrarium. ¶ Tertia glo ponit duo argumen. & primum reprobat. ¶ Pen. glos. obii-
11 cit & soluit. ¶ In prima † glo. [*ibi, in omnibus.*] ex iusta causa cogitur quis cauere de eo, quod debet in diem, vel
12 sub conditione. † ¶ In gl. i. [*in fine.*] lo. de non suspecto loquitur, Phi. & qui se ad obedientiam vltroneus offerebat, Host. in glo. ij. [*in fi.*] de hoc, ſ. de offi. ordi. cum ab ecclesiarum. ¶ In gl. iij. [*in, Epiphanium.*] & lxxviij. distinctio. vbi de hoc. & ſ. de iureiuran. neque, & de verbo. signific. c. ij. li. vj. ij. rũ. & vide quod ibi dixi sup iij. gl. & quæstionẽ hanc, quam disputaui, vide in regula, semel malus, de re-
c gu. iur. libro sexto. [c] [*& ibi, quod non est verum.*] hucusque
13 gl. lo. & Vin. nam † & testes non per scripturam, sed præsentialiter de his, quæ viderũt, & audierunt testificari debent. iij. q. ix. testes, & quia non testimoniis, &c. ſ. de cohabi. cleri. tua. Phi. ¶ In gl. penultima, [*ibi, clericos.*] Dicit Pe.
14 q̃ ibi timor† periurij, quo facilius quis propter incontinẽtiam labitur, quàm propter inobedientiam. [*& in fine.*] Item contraria loquuntur in iuramento, quod est ad sui
d releuationem, [d] vt decisorio vel in litem, vel testis, hic de onerosо, secundum Goff. sed Host. dicit hoc ideo, quia de forma absolutionis est, q̃ iuretur, de hoc de senten. excommunica. cum desideres. ¶ In glo. vltima [*in fine.*] vide quod dixi de officio ordi. quanto, super glo. hic patet.

ADDITIONES.

a ¶ Probantur. An per literas, vel instrumenta directe probetur crimen, ui de Io. An. in quæstione in Mercu. in c. femel, de re. iur. li. vj. & infra in gl. 3. & Bal. in l. contra. C. ad l. Aquil.
b ¶ Secundum Pe. & Vide Io. An. in præalleg. c. fi. de re. iu. super glo. hoc est, in fi. ubi sine regula beati Benedicti dicit posse expelli monachum.
c ¶ Libro. vj. Et per Bar. in l. in senatu, ff. ad Turp & per Cy. in l. singuli. C. de accusa.
d ¶ Releuationem. Ad hoc, q̃ dicitur in si. per glo. in c. intelleximus, de iudi. & glo. in c. literas, de præsump. & in c. cum inter, de excep. & scripsi. 4. q. j. in summa, uide de materia in c. testimonium, de testi. & c. paruuli. 22. q. v Archi.

SVMMARIVM.

1 *Capitulo debent in omnibus obedire subditi mortuo prælato, nisi pro bono pacis aliquid sit exceptum, uide num. 7. & 10. uer. alij dicunt.*
2 *Damasus est titulus cardinalatus in urbe.*
Cardinales presbyteri soli scribuntur cum titulo, ibid. & qui eis obedientiam præstent. nu. 3. & 9.
Habent ius episcopale suis in ecclesiis, numero 11.
3 *Hæc decretalis quomodo intelligenda.*
Capitulum uel collegium cui facere debeat obedientiam, ibid.
4 *Honorificentia quo modo diuerse exhibeatur a diuersis nationibus.*
5 *Consuetudo est seruanda etiam in ueniendo ad capitulum.*
Voluntati superioris ex consuetudine parendum, ibid.
Excommunicatio etiam iniusta tenenda, ibid. alias ligatur contemnens ibid.
6 *Obedientia manualis cardinali præstatur, & a quibus, & cuius legis sit, nume. 9.*
7 *Correctio, excommunicatio & suspensio transeunt in capitulum prælato mortuo, nisi excipiantur, iuncto contextu.*
Matrix ecclesia quæ habeat in ecclesijs sibi subiectis, ibid.
Capitulum quæ habeat, mortuo prælato, ibid. & num. 10. ver. alij dicunt.
8 *Epilogus, & Suppletio glossarum. nu. 9. & nu. 10. & 11.*
10 *Scrutinium dicitur. 13. modis, & quibus remittit.*

CAP. XI.

a [a] Casus. Mortuo † prælato, ip-
1 Iis quæ. sius subditi in omnibus debent obedire capitulo, nisi pro bono pacis aliquid sit exemptum. secunda ibi, quando
2 autem. [*Damaso.*] titulus † cardinalatus in vrbe, & soli presbyteri scribuntur cum titulo. ſ. de elec. coram, Host. vide quod dicam de priuile. cum olim. j. super versicu. basili-
3 cę [*Presbyteri.*] hoc intelligit† Vin. de capel. in quibus nõ sunt collegia, sed in singulis singuli vnus, vel plures, non tamen vt collegium. tunc enim facient obedientiã cardinali, vel alteri, cui subsint. ſ. de excess. prela. dilecta. Si vero essent ibi collegia, sufficeret, q̃ illi, qui præest collegio facerent obedientiam manualem. lxiij. distin. si in plebibus. ſ. de iurepa. postulasti. [*Honorificentiam.*] t. Hispanicã,
4 † humiliamus nos. Francorum deus vos saluet. Lombardorum, benuegnai. Sarracenorũ, ex illa mela aloc. secũdum Romanos, remotio pilei. Vincen. hodie flectimus genua & prælatos adoramus, legi, q̃ Diocletianus fuit primus, qui se fecit adorari vt deum. prius enim imperatores salutabantur vt iudices, vide in histo. libro xiij. in
5 prĩ. adde qđ dicam post Host. de iureiuran. & si Christus. post prin. in glo. arguit. Hostien. [*Consuetis.*] propter hoc no. Pe. & Abb. q̃ † non ad voluntatem superioris, sed si cut consuetum est, debent subditi venire ad capitulum. [*Inuiolabiliter.*] quia etiam iniusta timenda est: aliàs contẽnens ligatur. xj. q. iij. c. j. & §. si ergo. & §. cũ ergo. [*Ecclesia ipsa.*] sancti Laurentij. [*Suspensione*] sup. & manuali
6 † obedientia, cum non sit cui præstetur, ex quo non præstatur nisi cardinali, vt dicam super prima glo. Ad obediendum tamen ipsi ecclesiæ sunt astricti, Host. [*Reseruamus.*] aliàs † transissent, nam de iure matrix ecclesia ha-
7 bet hoc in ecclesijs sibi subiectis, argu. ſ. de transac. prętera. ij. Alij dicunt, & forte melius, secundum Innocen. q̃ ea, quæ hic reseruantur cardinalibus, non habent capitula, sed cardinalis, vel alius prelatus recipit hoc a papa, vel alio confirmatore, vt no. de off. ord. quãto. [b] quod
b patet ex eo, quia excõicatio est mucro episcalis. xxxiiij. q. iij. corripiant. vñ capitulũ nõ hẽt ius p se, nec cardinalis hẽt a capitulo. & ideo papa hoc sibi reseruauit. de hoc de hæreti. ad abolendam. noluit autem papa hoc diffinire,

sed potius suæ prouidentiæ reseruare, quia consuetudo
vrbis allegabatur contraria, secundum quòd dicebatur
q̃ capitulum poterat excommunicare & corrigere, vnde
Papa vitare volens litem, & scandalum, consuetudinem
reprobare vel approbare noluit, sed pro bono pacis hoc
suæ prouidentiæ reseruauit. licet autem capitulum, vel
titulus possit conuocare canonicos, & tenere capitulũ,
non tamen potest suo iure de crimine aliquem condẽ-
nare. nec obstat, q̃ tenet capitulum quia in illo plus mo
nitionibus inrenditur, quàm directè aliquid diffiniatur,
vel iure ordinario cognoscatur, argu. §. de officio archi-
presby. c. fina, secundum Innocen. sed Hostien. plus pla-
cet primum dictum iuxta no. hic, & ff. eod. cum olim.
8 ¶ Vltima †glo. arguit, vacante sede &c. signat contrariũ,
9 & soluit. ¶ In †gl. j. *Ibi prælato.*]scilicet manualem. & hoc
in clericis simplicibus, & sacerdotibus non curatis, & cõ
tra hanc non currit præscriptio, de præscrip. cum non li-
ceat, & est de lege iurisdictionis, de officio ordi. conque-
rente. alij contradicentes hoc speciale in Cardinalibus,
vt eis talis obedientia præstetur, vel de consuetudine sic
obtineba:, secundum Innocen. sed Hostien. prius dictũ
10 putat verius. ¶ In glo. ij. [*In fine,*] xiij. †modos, quibus dici
tur scrutinium, no. Hostien. de elec. c. ij. lib. vj. ¶ In glo. iij.
c [*Ibi cum olim.*]& ff. de testibus, Albericus, Hostien. [*Et ibi,
pontifices,*] alij dicunt q̃ ista, quæ sunt ordinis, deuoluun-
tur ad superiorem, qui illa committet, cui voluerit, vel vi
sitatorem constituet. lxj. dist. obitum, & c. Catinensis, In-
nocen. qui remittit ad decre. ad abolendam. [*Et ibi, conse-
rendi,*] sed potestas instituendi bene transit. ff. de insti. ca. j.
lib. vj. [*Et ibi, exigente.*]& est expressum. ff. eo. ti. c. vno. li. vj.
[*Et ibi, dicit.*] Io. Mo. Papam sibi respondisse, q̃ licet hæc
11 decre. non loquatur, † in episcopo Cardinales tamen in
suis ecclesiis habẽt ius episcopale, & vide qđ dicam post
Innocen. de capellis monachorum, dilectus, in gl. vbi sit
hoc ius. [*Et in fi.*]de hoc. ff. eo. cum olim.

ADDITIONES.

a ¶ His quæ, sed contra istud c. vide qđ dixit Innoc. in c. cum æceſsissent, de consti. q̃ vniuersitas deficiente rectore non succedit in iurisdictio-
ne posset dici, q̃ istud c. loquitur in vniuersitate ecclesię, ibi no. uide ta-
men de eo ir. c. cum omnes, de consti. item no. q̃ sicut. c. succedit in iu
risdictione, ita & in potestate defendendi iurisdictionẽ, vt dicitur pro-
bare tex. in c. cum inter, de consue. & sic habes casum, in quo c. vacante
sede potest de spectantibus ad episcopum disponere. Bal.

b ¶ Quanto. Vbi vide Io. An. super glo. hoc patet, in addi. magna, ver. quid
si abbas. & de elec. transmissam.

c ¶ Testibus. An capitulum succedat in potestate conferendi, dixit q̃ non.
facit, q̃ potestas conferendi non dicatur iurisdictio, quia succedit in
iurisdictione, vt hic dicitur, de quo vide, qđ scripsi in cap. cum dilectus,
Archi.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa licet subditos excommunicare non possit, ipsi tamen obe
dire coguntur & quædam potest interdicere, & quæ nu. 6. non
autem suspendere, nu. 2. sed monere, & mandare. 3.*
*Monachæ, & canonici in quibusdam sunt ecclesiis, & conueniunt
in processionibus, quod carpit auctor, eod. nu.*
2 *Maleficia puniri magna ratio suadet.*
Censuræ appellatione quæ contineantur, ibid. & nu. 3.
*Prohibito uno connexorum, & reliqua prohibentur, ibid. uer. di-
cit Host.*
4 *Epilogus, Suffragium, & Additio glossarum. nu. 5. & 6.*
*Creatura omnis à Deo procedit. Ab Adam humana, eod. num. 6. ad
dictio. Imago.*
Imago Dei homo, non fœmina, & ratio, ibid.
7 *Conuersus, & conuersa secularis ecclesiæ contrahere matrimonium
possunt, nec gaudent immunitate canonis, si quis suadente, secus
in conuersis religiosorum.*
8 *Canonicæ mulieres à quo uisitentur.*

CAP. XII.

1 DIlecta. Casus. Licet † abbatissa subditos excommunicare non possit, ipsi
tamen sibi obedire coguntur. Et prima pars
ponit querelam. secunda ibi, quocirca, dat
iudicem. [*Clericos.*] imò in aliquibus talibus ecclesiis ha-
bent etiam canonicos, qui licet à mulieribus habeant
chorum diuisum, simul tamen cõueniunt in proeessio-
a nibus, & vtinam non in latebris, q̃ periculosum[a] est. ff. de
vi. & hone. cler. monasteria. xviij. q. ij. pernitiosam, secun-
dum Hostien. [*Incorrecti.*] q̃ tolerandum non est. ff. ad l.
2 Aquil. ita vulneratus, in fine. nam † magna ratio suadet
ob maleficia pœnas solui. ff. de fideiuss. à reo. §. fi. Host.
[*Monita.*]non dicit. suspensionem. nunquid illam ergo
seruare tenentur, dicunt quidam q̃ sic, quia suspendit, vt
supra dicit Hostien. illud verum de facto. vnde nec hic
dicitur, q̃ teneat suspensio, secundum Innocen. tenendũ
est igitur secundum Hostien. q̃ saltem ab officio suspen-
b dere[b], non potest, vt in gl. cum enim excommunicatio,
suspensio, & interdictum contineantur sub censura, vno
prohibito iure connexionis. prohibentur & reliqua, &
satis est istud mulieribus non esse expressè permissum,
de transac. c. ij. secundũ ipsum. idem Pe. & Abb. [*Cen. ecc.*]
3 ergo † etiam suspensionem proferet iste iudex, de verbo.
signi. quærenti, secundum Hostien. [*Compellas.*] quasi di-
cat, abbatissa habet monere, & mandare, tu habes coerce
re, quod etiam tu non facies, nisi monitis his, cõtra quos
procedes, de senten. excommunica. cum medicinalis,
4 Hostien. ¶ Prima †glo. allegat vnam concor. in contra-
5 rium alleg. tria iura, & soluit. ¶ In †glo. j. [*Ibi alienam.*]vide
de confirmatione vtili, vel inutili, cum dilecta, in glo. sic
ergo. [*Et ibi. l. ij.*] cuius verba habentur in præallega. decr.
6 dilecti. ¶ In glo. j. [*Ibi conferre.*]idem Hostien. [*Et ibi ab. Of-
ficio suspendere.*]Idem Hostien. Pe. & Abb. dicunt tamen, q̃
posset præbendas subtrahere. Vnde dixit Vin. q̃ abbatissa
propriè suspendere non potest ea suspensione, qua cele-
brans incurrat irregularitatem, sicut nec pœnitentiarius,
licet posset largè interdicere, scilicet capellanis, ne cele-
brent, vel percipiant illa die portiones, & obedire tenen-
tur. [*Et ibi, imago.*] sicut enim à deo procedit omnis crea-
tura, sic & ab Adam omnis humana, & ab eo solo, sed
non ab Eua sola, cum ipsa Eua processerit ab Adam, &
sic ipsa non est imago Dei in creatione. ¶ In glo. ij. [*Ibi,
7 matrimonium.*]dicunt † hic Io. & Vin. idem de quolibet cõ
uerso, vel conuersa ecclesiæ secularis, scilicet q̃ contrahe
re potest, nec gaudet immunitate canonis, si quis suaden
te, secus in conuersis religiosorum, de senten. excommu.
non dubium, vbi de hoc. [*Et in fi.*]vbi idem no. Io. ad idẽ,
8 infra de elec, indemniratibus, in fi, li. vj. & visitantur, † ho-
die tales per ordinarios authoritate apostolica, si sunt exẽ
ptæ, aliàs propria, vt in concilio Vienen. de statu mo. c. ij.
§. illas verò. ¶ In glo. vlti. [*In fi.*] de tempo. ordi. ad aures,
vbi dixi, qđ hic dicunt Vin. & Abb.

ADDITIONES.

a ¶ Periculo sum. Periculosa est, n. commixtio sexuũ. xviij. q. ij. diffinimus,
& facit, de iudi. c. ij. lib. 6.

b ¶ Suspendere. Varię. n. sunt suspensiones, de quibus uide Io. An. in cle. cu
pientes, de pœ. in glo. ma. in quarum aliquibus habeat potestatem ab-
batissa.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum si Metropolitanus exigit a suffraganeo ultra for-
mam a canone statutam, in eo, quod est vltra, suffraganeus non
tenetur.*
2 *Venetiarum episcopus appellatur Castellanus.*
Tempus pro tempore uerbi sumitur, ibid.
Verbi in alia resolutio, ibid.
3 *Præter, citra, & contra, præpositiones parificantur.*
4 *Dominus si velit subycere terram suam alieno domino, admittitur
contradictio hominum suorum, & ratio, nec sine uoluntate uasal-
li ius suum transfert, ibid.*
Subditorum interest non mutare dominum. ibid.
5 *Iuramentum licet sit personale, & quomodo, & propterea obuian-
dum a principio.*
6 *Appellatio extra iudicium quid hic & generaliter quid prosit, &
nu. 7. 8. 9. 10. & 11. & hoc ultimo nu. in quibus cum appella-
tione a definitiua conueniat, atque discrepet.*

7 *Vti*

7 *Voti iure suo quis, non debet dimittere propter appellationis e-
missionem, sicut nec propter prohibitionem.*
*Cap. bonæ memo. de appellationibus, intellectus, ibidem uer. nec
obloquitur.*
8 *In interdicto recuperandæ possessionis quæ probanda.*
9 *Appellans extraiudicialiter quid probabit, ibid. & qualiter forma
bit suam petitionem, & qualiter appellans a definitiua.*
10 *Appellans extraiudicialiter ultra annum suam prosequi non potest
appellationem, & in expensis puniendus non prosecutus, & in
literis facere mentionem debet appellationis, alioquin ualent,
& sit tenendum ait.*
12 *Iuramentum qui Papæ præstare teneantur, & ut quis iuramentũ
vltra canonicam formam præstet, impræscriptibile, ibi. ad dictio.
consuetudinis.*
Iuramento addere quando liceat. num. 16. ver. non obstat.
Iuramento quo minus quis obligetur quid obstet. nu. 17.
Vel, pro ideſt. eod. nu. ad dictio. vel.
13 *Epilogus suffragium, & Suppletio. glossarum. nu. 14. & 15.*
*Capitulum, si episcopus quid in præiudicium faciat episcopatus re-
uocare potest, & appellare, et causam in iudicio prosequi, ibi.
idem, si negligens ipse sit, & ratio, ibid.*
*Conditio melior vbi sit ecclesiæ, auditur non modo capitulum, sed ca
nonicus, uel parochianus, & ipse etiam, qui alienauit, eod. num.
ver. dicit Host.*
16 *Iuramenti forma abbatum, canonicorum, & rectoris ecclesiæ, ubi
tradatur, ostendit.*
*Cap significauit, de censibus, diuersum loquitur ab hac decretali,
ibid. ver. non obstat.*
*Cõsuetudines siquis iurauerit seruare, laudabiles & præscriptas
obseruabit, ibid. ver. dicebat autem.*

CAP. XIII.

1 DIlecti filii. Casus. Si metropolitanus
a suffraganeo iuramen-
tum exigit vltra formã statutam a canone
in eo, qđ est vltra, suffraganeus non tenetur.
In prima, querela. In secunda, prouisio, ibi, cum igitur.
2 [*Castellano*]ſc. ciuitatis † Venetiarũ. [*Exigeres.*] i. exegisses.
& secundũ hoc præcesit iuramentum, & appellatio se
cura fuit, vel. i. exigere velles. & tunc econtra, secundum
3 Innocen. [*Præter.*]no. idem † facere, præter, vel citra for-
mam, quod contra. all. Host. de off. dele. prudẽtiam. ver.
mandati. facit, de elec. si cui, li. vj. Idem archid. & capitu-
lum. [*Ex hoc.*] i. ex tali præstatione iuramenti, [*Præiudi-
4 cium.*]no. per hoc Host. q̃ † si aliquis dominus velit subij
cere terram suam alieno domino, admittetur contra-
dictio hominum suorum, quia & interest tua, q̃ domi-
nus ipsorum sit liber, & tot dominos nõ habere, ad idẽ
ff. c. fi. ff. de app. non tantũ. & quia quod omnes &c. ff. de
reg. iu. quod omnes. & videtur expressum, q̃ dominus si
ne voluntate vasalli ius suum non transferat in alium,
in libro feu. de feu. non alie. sine volun. ma. do. impe-
a rialem. §. præterea ducatus.[a] [*Generari.*] licet † iuramẽtũ
5 sit personale, tamen ex eo poterat præiudicari ecclesię
& fieri reale, & in eadem forma exigi a successore, & iõ
a principio obuiandum, vt hic, ad hoc. ff. de arbi. peruе-
nit. & potuit episcopus vniuersum denegare. ff. de aqua
quo. & est. l. j. §. Trebatius. Gof. potius facit illa lex cõtra,
sed opi. Goffr. potest esse vera, quando superior nõ vult
b aliter recipere iuramentum, per §. item[b] queritur. eo. li.
& facit quod dicam de censi. cum apostolus. [*Appellaue
6 runt*] sed quid prodest hæc appellatio facta extra iudiciũ,
maxime post præstitum iuramen, dicunt quidam, q̃ cũ
non sit verisimile, q̃ iste episcopus solitus esset præstare
aliud iuramentum, q̃ alij. restat, q̃ ex probabili & verisi
mili causa interposita est appellatio. vnde non debet pa
triarcha occasione iuramenti aliquid cõtra appellatio
nem exigere, & si exigat, reuocabitur priusquam pro-
c cedatur super principali, quod non placet Innocen. c
qui non credit, q̃ appellatio interposita a grauamine
extra iudicium sufficiat ad citationem. imò necesse est,
q̃ iterum citetur appellatus a iudice, saluo eo, quod legi
tur & notatur de elec. statuimus, libro vj. alioquin in po
testate cuiuslibet esset citare aduersarium, quando vel-
let, & multiplex alia absurditas sequeretur, ar. op. de app.
d cum sit Romana. [d] potest tamen appellatus parere, si
vult q̃ habebit beneficium constitutionis. ff. de appella.
cordi. & illius, oblatę, quia si appellans terminus, quem
appellationi præfixit, præueniat, vel alias appellatũ ma-
liciosè supplantet, literæ non valebunt. Alij intelligunt,
q̃ iuramentum præstitum fuit post appellationem ex
probabili causa emissam. vnde antequam procedatur
in negocio, & iuramentum & omnia quæ ex iuramen
to secuta sunt, reuocari debent. ff. de appellatio. bonæ
me. sed hoc non placet quibusdam per omnia, q̃ nec
7 propter † appella. emissam debet quis dimittere iure
suo vti, sicut nec propter prohibitionem. C. debi. vendi.
pig. impe. non pos. l. j. C. de rescin. ven. si maior. ff. q̃ em-
ptore. l. penulti. & expressius probatur hoc. §. de sup. ne-
gligen. præla. c. fina. nec enim alcui facit iniuriam, qui
vtitur iure suo. §. de elect. cũ ecclesia Vulterana. nec ob-
loquitur decre. ff. de appell. bonæ me. quia ibi petierunt
appellantes se reduci in eum statum, in quo erant tem-
pore appellationis emissę. & ipsi tunc erant in posses-
sione ecclesię. vnde fructus postea percepti redduntur
ratione possessionis, sed hi, qui appellabant, ne præsta-
retur iuramentum, vel ne quid exigeretur occasione
præstiti iuramenti. non erant in horum possessionem,
quia non præstare, vel non exigere nequeunt possideri,
vel quasi. ideo non possunt restitui ad huiusmodi
c possessionem, in qua non sunt. [e] ad hoc tamen valet ta-
lis appellatio, quia equiparatur inhibitioni, seu denun
ciationi cum causa factæ, vnde nouum possessorem,
pura illam, qui emit post huius appellationem, facit
malæfidei. quare & condemnabitur ad restitutionem
fructuum medio tempore perceptorum. C. de rei ven-
f dic. si fundum. [f] licet secus esset de veteri possessore, arg.
ff. pro emptore. l. pe. & idem est forte, si appelletur extra
iudiciũ etiã sine causa probabili, vel verisimili, puta ne
molestetur is, qui in possessione est. sed hoc non placet
Innocen. quia talis debet probare possessionem, & sic
possessio restituetur possessori cum fructibus, non ali-
ter, quantumcunque fuerit appellatum. & idem est,
si quis appellat, ne emas fundum, qui suus est. nam
& talis necesse habet probare, quòd suus sit fundus an-
te, quàm ei restituatur. Sed & vbi quis appellat extra iu-
dicium, præsumitur contra ipsum, nisi & appellatio-
nem prosequatur. ff. de dolo & contu. cum dilecti. potest
tamen talis implorare officium iudicis, vt ea, quæ atten-
tata sunt post appellationem huiusmodi, reuocentur, &
reducantur in eum statum, in quo erant tempore appel
la. emissæ, aliàs si non appellasset, oportet eum intenta-
re interdictum recuperandæ possessionis. ar. ff. de appel-
8 la. bonæ memo. & est hic, † magna releuatio, quia in in-
terdicto necesse habet agens probare se possedisse, & spo
g liatum[g] esse: sed quando sic appellat, sufficit, quòd pro-
bet statum solummodo, in quo erat tempore appella-
tionis, & petitionem suam rectè intentabit etiam con-
tra non spoliantem, nec recipientem scienter à spolia-
tore, vt in præalleg. decre. bonæ memo. contra quem
prouisum non erat nec per interdictum, nec per condi-
tionem decre. sæpe contingit. infra de resti. spolia. cum
ad sedem, & c. sæpe, secundum Innocen. Sed in hoc ca-
su videtur secundum Hostien. habere locum. iij. quæst. j.
reintegranda. Alij tamen dicunt talem petitionem non
h esse admittendam contra non spoliantem. [h] valet & ta-
lis appellatio ad aliud, quia reuocandum est, quicquid
fit post talem appellationem, etiam si à iudice fiat, pu-
ta quia excommunicat appellantem. ff. de appel. dilecti,
& c. ad audientiam, quà muis alias excommunicationis
sententia, & etiam alia tenerent, q̃uis essent iniustæ. xj. q.
iij. cap. j. est & alius magnus effectus huius appellationis,
quia prosequenti ipsam non obstabit exceptio excõica-
tionis. ff. de exceptioni. cum inter priorem, ibi vide in gl.
Dixit hoc Inn. versi. Sed nũquid extra, vbi videtur Inno-

cen.tenuisse ꝯrium, & videas qđ dicam de exce. pia. lib. vj. in glo. ideſt causæ. Si autem per ſimplicem querelam ſuperiorem adeat, obſtabit excommunicationis ſententia. ℣. de excep. excep. cauſat ergo ℘m Innocen. ſibi appellans, vt dicat, peto †revocari, quicquid factum eſt poſt appellationē, alioquin, ſi omiſſa appellatione, agat obſtabit ſibi excōmunicationis ſententia, vt dictum eſt. de forma petitionis, cum appellatum eſt à ſnīa, vide qđ dicam de excep, dilectæ, in gl. norant hic. eſt autem † illud notandum, ꝙ appellans extra iudicium vltra annū appellationem ſuam proſequi non poteſt. ℣. de appel, conſtitutus, & eſt expreſſum in clemen. de app. ſicut: poteſt tamen præfigere terminum appellationi ſuæ, vt no. ℣. de appel. ſæpe contingit. appellatus autem non cogitur cōparere, vt ℣. ea. gl. circa prin, ſed & hic appellans, ſi appellationem ſuam non proſequitur, puniendus eſt in expēſis, nec valet litera impetrata, niſi de appella. fiat mētio, ℣. de reſcriptis, ex parte. ℣. de appell. cum ſit Romana. & hoc tene, licet contrarium dixerit, de officio deleg. ex literis, vbi vide in gl. concord. Sed & †talis appellatio trāſfert cauſam ad ſuperiorem, ꝙ dic, vt no. ℣. de his, quæ fi. ma. parte ca. c. j. & ſic quia ſic proceditur in prædictis in appellatione extra iudicium, ſicut in app. facta in iudicio, patet, ꝙ æquè non obſtat excōicationis ſnīa poſtea ſubſecuta, nec diſtīguo, appellet quis à iudice, vel ab aduerſario, de appellatio, bonæ memo. Alij tñ diſtinguūt, & adde qđ no. ℣. de app. ad audientiam, eſt tñ vna dr̄ia, qa appellatio extra iudicium facta ſuſpendit tantum effectum eorum, quæ ſequuntur, non p̄cedentium, vt no. ℣. de app. conſtitutus, ſed illa, quæ fit in iudicio ſuſpēdit effectum illorum ēt, quæ præcedūt appl̄onem. ff. ad Turpil. l. j. ℘m Inn. cuius eſt quaſi tota hæc glo. Sed & multæ aliæ notantur differentiæ, ꝙ dic vt plene no. ℣. de app. bonę memo. §. fi. ℘m Hoſtien. Et materiam huius gl. vide in gl. non generale. & gl. ſeq. & in gl. vt quia, & in gl. ſeq. & ℣. de elec. cum nobis olim, in gl. eſt ſciendum, & duabus ſequentib, eo, ti. cum inter canonicos, in glo. quid ſi, eo. tit. auditis, in gl. iuſta fuit, de app. conſuluit. ij. ſuper. j, gl. eo. tit. dilectis, in glo. hæc fuit, & de his quæ fi. à maio. parte ca, c, j. in gl. in cap. & in gl. ſeq, [*Subiectis.*] & †etiā ab aliis, ſi curia illos promouet, de quo dicam. ℣. de ecc. ędi, c. fina. [*Conſuetudinis.*] non præſcriptæ, Gof. hoc non placet Hoſt. qui dicit hoc impræſcriptibile, vt dicam ſuper gl. ſicut & illud, de officio archidia. cum ſatis. [*Ad alios.*] qui ſunt p̄ter, vel vltra formam. [*Vel.*] pro ideſt, ℘m Gof. & Hoſt. alle, de rebus eccle. non alie. c. fi, ad hoc de iureiuran, c. j. lib. vj, Pe. idem, & Abb. ¶ Prima †glo. rn̄det per obiec. de decre. cum inter. R. ¶ Gl, pen. rn̄, per obiectionem, quare conſuetudo non iuuat, & ſoluit, ſecundo ar guit, ¶ Vltimo gl, tria notat. ¶ In † gl. j, *Ibi litibus.*] vide de poſtu. bonæ, ij. ſuper gl, iij. ¶ In glo. † prima. *Ibi intererat.*] Vnde dicit Inn. multum dignum no. ꝙ ſi eps in p̄iudicium ep̄atus aliquid facit, capitulum poteſt hoc reuocare, & appellare, & cām in iudicio proſequi, & eis proſequentibus abſoluitur hic eps à præſtito iuro. idem vr̄, ſi ſit negligens. ar. xij, q. ij, non liceat. & eſt rō, quia hæc abſolutio non perſonam, ſed eccleſiam tangit, cuius noīe fiebat appellatio, & proſecutio. Item qa ſpiritualia, & dignitates eccleſiæ ſunt communia, & cōiter tenentur ab ep̄o & capitulo, licet eps ſit caput. ℣. de ver. ſig. cum clerici, ℘m Inn. Dicit Hoſt. ꝙ hæc ratio potius concludit ꝰ rium. ſ. ꝙ alter ſine altero nihil poſſit, vt patet ex no. de reſcri, edoceri. vnde rōnem reddit, quia in tali reuocatione, per quā fit melior conditio eccleſiæ, audiretur nedū cap̄m, ſed etiam canonicus, vł parochianus eccleſię, vt no. de re. ecc. non ali. ſi quis, etiam ipſe, qui alienauit, de iureiu. ſicut noſtris. imo & oībus tacentibus ſuperior ex officio talia reuocat, de inſti. cū veniſſent, ad finem, ℘m Hoſtien. ¶ In gloſſa ſecunda. [*In fine.*] & exponas hoc, vt ibi notatur. ¶ In gloſſa tertia. [*Ibi ego. N.*] de forma †abbatum, de ſimo. ne dei. de forma canonicorum, de ver. ſig. cum clerici. de forma rectoris eccleſiæ no. de iureiuran. tua nos. Hoſt. [*Et in ſi.*] non obſtat, de cenſi. ſignificauit, vbi nouum quid additur iuro. l. de cenſu ſoluendo. hoc enim locum habet ſm Inno. in iuramentis iure cōi, vel generali conſuetudine inductis, quæ ſunt expreſſa, & limitata. vbi vero certa forma non eſt ſcripta in iure, poteſt ſibi ſuperior prouidere ſuper his, ad quæ ſubditus aſtrictus eſt & per formam iuramenti, & per omnem aliam licitam cautionem. Dicebat autem Innocen. ꝙ quis epiſcopus iurauerat ſeruare om nes conſuetudines, quas epiſcopi patriarchæ exhibere conſueuerant, hoc tamen iuramentum reſtringitur ad laudabiles & præſcriptas. facit de iureiuran. ca. j. libro ſexto. vel ſecundum eū licet illæ ſint ſeruandæ, nō tamē prætextu iuramenti. Si ergo erat aliqua conſuetudo illicita, puta, de ſoluendis aliquibus iuribus annuatim, ꝙ non eſt licitum exigere à nouo prælato, de cenſi, prohibemus, non eſt ſeruanda talis conſuetudo. hoc exemplum nō placet Hoſtien, dicenti, ꝙ conſuetudo, & de nouo exigere, contradicunt. ſimile quod no. de præſcrip. cum contingat, in vl tima glo. Dicit ergo, ꝙ ſi patriarcha habebat de conſuetudine aliquid addere iuramento vltra ſolitam formā, talis conſuetudo non obſtabit tanq̄ irrationabilis & periculoſa, quia ſi talis additio approbaretur, miniſtraretur materia auaritiæ & ſuperbiæ prælatorum, & ambitioni ſubiectorum, qui prout etiam innuit Innocē. promitterent, & iurarent, quicquid vellent ſuperiores, vt promouerentur, vel ne ipſorum promotio impediretur de inſti. cum veniſſent, de cenſi, grauis. & ideo talis conſuetudo, quantum cunque præſcripta, tanq̄ irrationabilis reprobatur propter periculum animarum, de cōſue. c. i. ¶ In gl. v, ibi, in damnum eccleſiæ, id autem † ſolum, ꝙ poſt appellatio. vel ante præſtitum fuerit, non impedit, quominus obligetur, dummodo ſine interitu ſalutis ſaluari poſſit ℣. de iureiuran. ſi vero. Innocen. facit. eo. tit. breuiꝰ. [*Et in fine.*] hoc eſt regulare. ℣. de regulis iuris, vtile, libro ſexto.

ADDITIONES.

a ¶ Ducatus. In emphiteuta aliter, vide in ſpec. de loca. §. nunc aliqua, verſi. 83, & vide de feu. in ſpe. de feudo. §. quoniam, verſi. 29.

b ¶ Item. Et ſic ſunt licita & illicita inſeperata, vide gl, in c. vtile, de re. iu. lib. 6. vbi ponit concor. iſtarum. ll.

c ¶ Innocen. Quia appellatio extraiudicialis non reuocat acta ante illam ſolam in appellationibus aliud ſit in iudiciali ab ipſo iudice interpoſita, vide Io. An. infra de ap. conſtitutus, el. 2. in glo. ſed videtur.

d ¶ Romana. Idem no. Io. An. in ca. cum ſuper, de re iudi. in glo. queritur qnomodo, in prin. glo. vide tamen glo. quæ incipit, hoc debet, & ſuper illa Ioan. An. in c. j. de app. li. vj. & in c. fæpe, per Ioan. And. eod. titu. in ſua glo. fi.

e ¶ Non ſunt. Quia quod non eſt, poſſideri nō poteſt. vide tamen no. Io. And. in c. Ioannes, de cle. pugnan. poſt gl. verſic. opponitur.

f Fundum. Vide omnino Io. An. in c. ſane, lo. 2. in gl. f. non obediendo, de offi. dega.

g ¶ Spoliatum. Et locum, & diem poſſeſſionis, & ſpoliationis, vide Bar. in l. j. §. interdictum, ff. vti poſſi. & Io. And, de accu. qualiter, el. 2. in gl. hoc poteſt colligi, intra medium.

h ¶ Spoliantem. Primam opi. videtur tenere Io. An. in præall. ca. bonæ. & vide ipſum de app. cum teneamur, in glo. ſua fi. & vide in deci. Rotæ, concluſione. xx. & vide Io. An. de reſcri. ex parte, & ſuper glo. 3.

i ¶ Concordat. Ibi videtur loqui de appel. a diffinitiua, vide glo. fi. & ſuper illa. Io. And. in c. oblatæ, de app. & ibi plures concor. & de confir. vti. vel inuti. bonæ.

K ¶ Dicit Hoſtien. Vide Ioan. And. in ca. cum olim, de teſti. in ſua prima gl. & ſuper glo. 2. & ibi remiſsiones, & ibi vide, quibus actio agitur, & quo nomine, & plura alia de materia.

l ¶ Secundum Hoſtien. Immo & quandoque tacentes clerici pœnam ſuſtinent, de elec. c. generali. & de re. eccl. non alie. hoc conſuluiſſimo, in fi. lib. 6.

m ¶ Iuramenti. Iuramentum ergo ſuper iuribus non includit conſuetudinem, niſi in iuramento apponetur clauſula, etiam de ſeruandis conſuetudinibus, quod hoc patet, cum ſolus iurauerit capitula, quę debent epiſcopi patriarchæ de iure, bene non veniunt conſuetudinaria etiam licita, & vide in lectura Inno. quia clericus loquitur aliter, quàm hic dicatur. illa autem an poſſint conſuetudine induci vltra capitula iur. vide. ℣. quia communiter tenent omnes, ꝙ non.

n ¶ Breui. Appellatio ergo non impedit, vel nullam reddit obligationem orientem ex iuramento, & facit quod habetur in cap. prouida. de ele. li. ſexto.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Capitulum confirmat confirmandos ab epiſcopo, eo mortuo.*
An illum, qui poſt epiſcopum capitulo præeſt, n. 6. vide nu. 10. 11.
2 *Eligere ut poſſet cōuentus hic deuoluta electione ad epiſcopum, & archiepiſcopum gratiam f. cere poſſent ei facere, & quatenus tangeret Ioum præiudicium, non alienum.*
3 *Plenitudine poteſtatis hanc gratiam feciſſe dicitur Papa, & ratio.*
Gratiam facere Papa hanc potuit ſine iniuria capituli, cuius memi. nit hæc decretalis, ibid. uer. dicebat.
4 *Ad eligendum habebunt nouum tempus integrum, qui priuati eligendi poteſtate, per gratiam eis electione conceſſa eligendi quoque deuolutio, eis non eligētibus intra tempus, uel alias pri uatis, ad diœceſanum, & ratio.*
Recuperatio iuris proficit omnibus, quibus ante amiſſionem proficiebat, ibid. ex ſenſu.
5 *Confirmatio hæc, de qua decretalis loquitur, eſt ius commune, non gratia.*
Eligendi eligentes multis modis, iuncta gloſſa.
Per confirmationem electionis non dicitur alienatio fieri, nu. 9.
7 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu. 8.*
Eligendi poteſtate priuantur eligentes multis modis, iuncta glo. eod. nu. 8.
De Cardinalium collegio mortuo Papa, quid iuris, ibid. §. In gl. 2.
Tranſeundi ad aliam eccleſiam capitulum ne poſſit dare licentiā, ibid. eod. §. ver. Io. Mona.
10 *Fructus beneficiorum uacantium non facit ſuos epiſcopus, ſed ſucceſſori reſeruantur.*
Conferendi ius eſt in fructu collationem habentis, ibid. ver. Iſta ēt.
Confirmare poteſt capitulum, prælato mortuo, quem tam ad beneficium curatum, quam ad prębendam, & ratio, ibid.
11 *Capitulum in quibus ſuccedat vacante ſede.*
Communionis iuris effectus, ibid.

CAP XIIII.

1 Vm olim. Caſus. Mortuo † epiſcopo, confirmat capitulū confirmandos ab ipſo. Et prima pars proꝰuidet circa electionem fiendam. ſecunda circa confirmationem, ibi, Mandantes, vide de elec. cū
2 Vin. [*De gratia.*] Dicit Hoſtien. ꝙ forte hāc † gratiam facere poterant epiſcopus, vel archiepiſcopus poteſtare ad ipſos deuoluta, licet poſſent ratificare electionem factam a talibus, ipſis non reſtitutis, quod dic, vt ℣. de ſup. negligen. prela. literas, ſecundum Hoſtien. Ego credo, ꝙ epiſcopus de tempore ſuo poſit totum, vel partem concedere capitulo, non tamen in p̄iudicium metropoli
a tani, vel papę[a] poſſet hoc directe facere, quin poſt ſeme ſtre, vel trimeſtre tempus ipſius epiſcopi deuoluatur poteſtas ad ipſos, directe dixi, quia indirecte poſſet, puta eligendo illum, qui conſentire nolit [*auctoritate noſtra*] de
3 poteſtatis plenitudine † videtur hoc papa feciſſe, cum in eccleſijs regularibus, ſiue per negligentiam, ſiue per delictum priuati ſint monachi, deuoluatur poteſtas ad epiſcopum, de elec. ĝq̄. in fi. lib. ſexto. dicebat Boati, ꝙ forſan cauſa erat ad papam delata, facit quod no, de ele. cupientes. §. ꝙ ſi, in vlti. gl. vel, vt dicit, licet hoc caſu electio deuolueretur ad archiepiſcopum Meſſan. non tamen ad capitulum. vnde vacante eccleſia Meſſan. ſine iniuria capituli papa potuit hoc, & facit hoc pro Io. Mona. in eo, quod dicā in prę. decre. ĝq̄. ſuper gl. pe. [*Liberam.*]
4 iſti † habebunt de nouo integrū tēpus, vt no, ℣. de elec. ſi electio, in iiij. gl. Si vero non eligant. ℣. tempus debitum, vel iterum eligant ſcienter indignum, dicunt hic Vinc. Pe. & Abb, ꝙ poteſtas deuoluatur ad diœceſanum cū non vice papę, ſed ſuo iure recuperato eligant. ad hoc C. de temp. integ. reſti. l. petendę, & ff. quis & a quo appell. l. vlti. vbi dicitur, ꝙ ſi magiſtratus de mādato principis dat certum iudicem, tamen appellabitur magiſtratus. facit, de reſcriptis, cum aliquibus, libro ſexto. [*Confirmandum*] ſciendum eſt, Vin. hic notaſſe, ꝙ non † dabat
5 capitulo vacantis eccleſię iuriſdictionem, niſi inquantum inueniebat permiſſum, vel ex indulgentia ſpeciali. ℣. de reſcriptis, ex parte S. & c. ex parte, vel de conſue. pręſcripta, de offi. ordi. irrefragabili, & in cauſa hæreſis de hereti. ad abolendam. nec volebat fateri, ꝙ hic capitulum confirmet electionem inſtituendo, ſed adminiſtrationem concedendo, quam habent quandoque non confirmati. ℣. de elec. nihil eſt. inducebat, ꝙ nec prębendas tūc confert, ne ſede va. illa. Idem placuit Rof. Bene. in libello, ri. ne ſede vacante, ad fin. & ibi reſpondet ad hoc cap. ꝙ duplex fuit gratia. ſ. ꝙ conuentus eligeret, & ꝙ capitulum confirmaret, vel ſecundum eum loquitur in archimandrita, vel abbate, qui præeſt monachis incluſis, in quo non eſt magna difficultas, cum potius ſit nomen officii, quam dignitatis. Circa hoc vltimum vi
b de, quod dixi, de ele. quia propter, ſuper [b] j. glo. & horum dicta non placent. & cōmuniter omnes contra tenēt ꝙ gratia fuit in reſtitutione electionis, ſed ꝙ de confirmatione dicitur, eſt ius commune, vt in glo. & dicā
c de hereti. ad abolendam, in gl. mortuo, ad fin. capituli, niſi ſit contraria conſuetudo. & ſic non ob. ℣. de ſymo. ſicut tuis, Hoſtien. vt ibi no. in glo. ii. [*Meſſan.*] ſimile, de
6 inſti. c. j. libro ſexto. & no. hic per Hoſtien. an † capitulū, mortuo epiſcopo, confirmet illum, qui poſt epiſcopū pręeſt ipſi capitulo, vide de ſup. negligen. prę. lato. ſi epiſ-
7 copus, li, vj, in glo. pone, lo. ¶ Secunda † glo. allegat duas concor. in contrarium allegat tria iura, & ſoluit reſpondendo ad contraria, & remittit. fin. reſpondet per quę-
8 ſtionem, quam ſoluit & remittit. ¶ In † glo. j. [*ibi, indignum.*] ſup. ſcienter [*& in ſi.*] idem eſſet, ſi priuati fuerunt per ſententiam, quia elegerant contra formam. eo. ti. quia propter. Goſt. ¶ In glo. ij. [*ibi, ad capitulum.*] qđ de collegio cardinalium, mortuo papa, no. lxxix. diſtin. nullus. ij. plenius, de ſciſmaticis. c. vno, li. vj. quod eſt hodie expeditum per conſti. Clemen. de elec. ne Romani. [*& ibi, illa.*] & ℣. de foro comp. verum. ibi ſoluam ſuper j. glo. [*& ibi, Si ibi eligatur*] non eſt verum ꝙ illi canones hoc probēt, vt dicā, vbi ſtatim remittā [*& ibi, Non poteſt dare licentiam.*] lo. Mona. in hoc contra, de ele. ſi abbatē, li. vj. & ibi dicam ſuper iij. glo. quomodo multum ęquitatis habet illa opinio, & ibi vide reſpōſionem ad canones prędictos, & ad rationem glo. [*& ibi, nulla fit alienatio*] ſatis placet † mihi hoc dictum. nam ſiue confirmet
9 proprium ſubditum epiſcopi, ſiue alienum, non eſt dare, ꝙ confirmando alienet. Tamen Hoſtien. non placet iſta ſolutio, qui dicit, ꝙ etiam in confirmatione fit quodammodo alienatio, cum omnia ſubiiciantur prelato, qui nec aliter poterit adminiſtrare, de elec. noſti, & qualiter, & c. tranſmiſſam. & forte ſi prælatus expectaretur, fieret diligentius examinatio, nec ille tranſiret, argu. de elec. nihil. & ſequeretur ex hoc, ꝙ prelatus habebit ſubditum, quem nollet, vel non expediret habere. ergo fit p̄iudicium, de tranſla. quanto, §. certum, de fil. presby. propoſuit, de offi. arch. ad hęc, de cleri. pereg. c. fi. ſed hę rationes Hoſtien. parum valent. nam ſi confirmatus ad miniſtrat, per id non ſequitur aliquid alienare de iuribus confirmantis contra ſecundam rationem. facit de officio deleg. prudentiam, verſi. illa quippe. iij. ratio procederet etiam in confirmatis a prędeceſſore. Item dato, ꝙ ſibi electus diſplicet, dum tamen electio ſit canonica, neceſſe habet illum confirmare. ℣. de elec. poſtquā. Sed ipſe Hoſtien. dicit, ꝙ vtrobiq; eſt ratio prouiſio diutinę vacationis, quæ obueniret, ſi capitulum non confirmaret, vt hic. vel ſi daret licentiam tranſeundi presby
10 tero, cuius eccleſia per id vacaret, vt ibi. nec placet † etiā ipſi Hoſtien. ℣. qđ dicitur, fructus, & iura ſucceſſori reſeruanda, & propter hoc capitulum non confert beneficia. dicit enim, ꝙ hoc dictum concludit, ꝙ epiſcopus ſuos facit fructus beneficiorum vacantium, quod eſt falſum, vt no. de offi. ordi. cum vos. dicit ergo, ꝙ eſt ratio, quia in vacatione prębendarū non imminet periculū animarum, quod hic imminet. Iſta ēt parū placet. nego enim Bernardū id intellexiſſe, qđ dicit Hoſtien. cū expreſſe dixerit de fructibus epiſcopatus, ponens ipſum

ius

ius conferendi esse in fructu, ſ. propter liberalitatē, quā de beneficio facere poteſt, iuxta no. de prēben. relatum. & bene facit quod dicam. ℨ. de decī. c. vlti. de l. fi. ff. de vſuris. Item in vacatione præbendarum imminet, & ſinō animarum periculum, tamen eccleſiarum diſpendiū. facit, ne ſede va. c. vnō, in fi. li. vj. vnde in vtroque confirmabit, & neutrum conferet. [*& ibi, Ad epiſcopum.*] ſolū quod dic, vt ℨ. ne ſede va. c. vno. de regu. c. vlti. lib. vj. vnde
11 dicebat hic † Abbas, ꝙ in his, quę cōicat epiſcopus capto ſuccedit capitulum, ſicut in confirmationibus, cautarū cognitionibus, & his ſimilibus. Collationem autem beneficiorum non cōicat, ideo etiam verius videtur, ꝙ cōicat quo ad conſilium ſaltem, de his, quę fi. a prēla. quāto, in prin. & c. ea noſcitur. in fine. & tamen illa cōio, ēt ſi requirat aſſenſum, non transfert collationem in capitulum, vt in præl. decre. vnica. ne ſe. vac. li. vj.

ADDITIONES.

1 ¶Vel Papæ. Iſtud facit pro opi. Bar. qui in alia materia dicit, ꝙ ſi in ciuitate & ex ſtatuto ciuitatis deputati ſunt iudices ambarum appellationum, vt quia ciuitas habet ius ambarum appellationum primę & ſecūdę, poteſt per ſtatutum tunc ciuitas tollere appellandi facultatem, ſed ſi non habet niſi primam appellationem, & ſecunda uadit ad ſuperiorem, non poteſt ciuitas tollere primam, quia in conſequentiam tolleret & ſecundam, & ſic ius ſuperioris. c. venientes, de iureiurā. vide Bar. in l. omnes populi, in quinto membro prin. verſ. iuxta prēmiſſa quęro.

b ¶Super. Et gl. in c. expoſuiſti, de corpore uic. & Io. Andre. in c. tuam, ſuper glo. ij. de ēta. & qualita. & modernos plenius in cle. j. de reſcr.

c ¶Mortuo. Et per ipſum, ne ſede va. c. j. li. 6. & facit c. j. de inſti. li. 6. vbi ēt vide per ipſum.

SVMMARIVM.

1 *Maior qui eſt ordine licet poſterius in eccleſia inſtitutus, loco, & portione debet eſſe potior. t. & in quibus habeat locum, nu. 3. & uide. 5. & 6.*
2 *Ordo decretalium non conſideratur, atque legum, & quando, nec ēt ſcripturæ ſemper.*
3 *Loci prioritas quę reſpiciat*
4 *Reuerentia exhibenda gradatim.*
Admittendi verbum pro recipere hic, ibid.
5 *Maioritas dignitatis eſt multiplex, & quæ proferatur.*
6 *Portio quæ hic intelligatur.*
Futura reſpicit hęc conſtitutio, ibid. in fine.
7 *Conſuetudo quæ ſit in urbe clericorum minorum.*
Conſtitutio hæc eſt generalis, non localis, ibid. & quando non habeat locum. nu. 10.
Receptus primo præfertur, niſi in caſibus, & quibus, & num. 9. & 10. 14.
Cap. primi de reſcriptis, intellectus, eod. nu. 8.
9 *In canonicum ſiquis ſit receptus quamuis in minoribus ordinibus conſtitutus, ius ſtatim habet petendi futuras prębendas ac portiones.*
11 *Epilogus, & ſuffragium, gloſſarum. nu. 12.*
Perſonarum, dignitatum ratio an habeatur ſemper in beneficijs, & pęnis, & nu. 13.
13 *Suppletio gloſſarum.*

CAP. XV.

a Tatuimus. Caſus, Qui [a] maior eſt
1 †ordine, licet poſterius in eccleſia inſtitutus, in loco & portione potior eſſe debet. ſecunda ibi, & qui. iij. ibi, ac minores [*Statuimus.*] de hac decre. mentionē facit. ſ. de conſti. c. vlti. & ſic no. ordinem † decretalium non conſiderari, ꝙ probatur. xxx. q. iij. ſuper quibus, & c. poſt ſuſceptū. & C. de Iuſtini. C. cōpo. l. vna, quæ confirmat C. poſt editū, & C. de ſacra. cal. l. j. quæ facit mentionē de l. poſtpoſita. C. de iud. rē non nouam. & C. de col. illam. facit mentionem l. C. de ſuis & legi. ſi defunctus, nec. n. ſemper attendendus eſt ordo ſcripturę. ff. de ſolutionibus. nec enim, [b] quis lex dicat, Primis in primo &c. C. de nouo C. cōpo. l. vna, Gof. ſed illud in conſtōnibus diuerſorum auctorum, q̄ ponuntur in eo. ti. non in diuerſis, quo caſu loquuntur iura ſ. inducta, & de hoc in pęmio ſexti libri. § ſane. in prin. [*Primum locū obtineant ordinatim*]
3 ꝙ eſt ℨ. & reſpicit hęc † prioritas honorem ſedium ele-

ctionum, cōmunium tractatuum, & ſubſcriptionū [*De reliquis*] acolytis, exorciſtis, lectoribus, & hoſtiariis. xciii.
4 diſt. a ſubdiacono. Hoſti. [*Ordinatim*] gradatim †. enim eſt huius reuerentia exhibenda. C. de offi. præfec. vrb. l. j. ad fi. C. de offi. diuerſorum iudi. l. ij. de offi. rec. prouin. potioris, in prin. C. de veter. iur. enu. l. j. § . omnibus, C. de pala. ſacra. largi. l. nihil. Hoſtien. [*Admittantur.*] i. recipiantur, & ſuper eū. [*Ordine.*] hoc dicit: quia multiplex † eſt
5 maioritas dignitatis, de elec. dudū. de offi. deleg. paſtoralis. Temporis. ſ. c. j. Senectutis. ff. de iure immun. l. ſemp, de tranſla. q̄to. Diſpenſationis, ſiue prælationis, de elec. tranſmiſſam. de iud. at ſi clerici. Conſecrationis, de cōſecr. ecc. vel alt. aqua. ℨ. c. ſe. Ordinantis. ſ. eo. per tuas. ordinationis, vt hic. & hic prefertur maioritati temporis, ſenectutis, & ordinantis, ſm Hoſti. qui etiam remittit ad ſummam, e. ti. §. j. ſi receptus ab eo ad quem ſpectat, proprio motu ſine impetratione. Is enim conſimili recepto, minori tñ in ordine, preferendus eſt, ſm Hoſt. ſm quem ſi duo concurrerent impetrantes a papa, dūmodo nil imputari poſſet, ſemp maior in ordine prefe-
c rendus eſſet, vt hic. & ſi eſſent equalis ordinis præfertur promotio primo impetrātis. dicit tamē ꝙ alii ℨ. & hoc ſeruatur, vt in ſequentibus dicam. [*Portione*] dicit Hoſti.
6 quacunque † etiam quotidiana, dummodo ſit pñs, & deſeruiat, qui petit illam, ſiue prębendali permutanda, diuidenda, vel adipiſcenda, vel percipienda, ad hoc de cleri. non reſi. decætero. de prēben. licet, de conſti. cum oēs. & eſt inductum hoc ius in fauorem ordinatorum, & odium negligentiū ordinari, de quo remit. de ēta. & quali. quæris. & idem intelligit, ſi agatur de tota præbenda aſſignanda, & remittit ad ſummam, e. ti. §. j. quomodo autem hęc conſtitutio reſpiciat futura, no. hic quod dixi de conſti. c. fi. [*Seruicia.*] loquitur hæc decre. ſecun-
7 dum † conſuetudinē vrbis, quę talis eſt, ꝙ fere in omnibus eccleſiis ſunt aliqui minores clerici, qui & ſi recepti ſint in canonicos, & ius canonicatus in eis habeant, faciūt tamen inferiora ſeruitia. purgant enim eccleſias, accendunt lampades, pulſant campanas, & in his ſeruitijs ſtant per tres, vel quatuor annos, prius q̄ percipiant beneficia, quæ hæc vocantur portiones, & licet ante hanc conſtitutionē obtinent de cōſuetudine, ꝙ primo receptus primo recipere portionem. papa tñ remouet hāc ꝓſuetudinē, & ſtatuit præferri maiorem in ordine, ſm Inn. ſed Hoſtiē. dicit Inn. per hoc innuere hāc cōſtiturionem localem. ipſe vero dicēs eā generalem, dicit tenendum, ꝙ in proximis gloſ. dixi. ſignat aūt Inn. ad
8 id, quod hic † dicitur de præferendo maiore in ordine, ōriū, de decre. c. j. de reſcriptis, vbi patet prefferendū primū receptum, & eū, pro quo primo ſcriptum eſt, ꝙ dicit Hoſt. melius ꝓbare, de offi. dele. ex parte. j. ſo. ſm Inn. illud logtur in illis eccleſijs, vbi nō eſt hæc cōſuetudo, vel vbi ꝓbendę ſunt diſtincte. tū. c. n. qū ꝓbēdę ſunt diſtīctæ, q̄ cito receptus eſt, ius hēt in oībus cōibus. ſ. d. cōſti. cū oīs, & c, cum M. ℨ. de prēben. dilectus. ji. Itē ibi nō ha-
c bent duo ius. & iō ibi non quæritur, qs ſit alteri prefferendus, ſed vnus tm̄ ius habet. & iō q̄ritur ibi, & determinatur quis ſit ille. Idem Ab. Item no. ſecundum Hoſtiē, † ꝙ ſi quis receptus ſit in canonicum, q̄uis in minoribus ordinibus conſtitutus, q̄ cito receptus eſt, ius habet, per quod poteſt petere futuras prębendas, & portiones. quod verum eſt, vbi ſunt recepti auctoritate papæ. alias in eccleſiis in quibus ſunt recepti, nullum ius ha-
d berent, nec valeret receptio, quod dic, vt ℨ. de prębē. [d] dilecto, de conceſſ. prēben. c. ij. & iij. niſi receptus eſſet per literas facultatis. cui tamen præfertur receptus per literas auctoritatis: quod dic, vt ℨ. de reſcriptis, cum aliqbus,
10 li. vj. Quid ergo, ſi in † talibus eccleſijs ſit aliquis receptus auctoritate papę, & poſtea eiuſdem auctoritate recipiatur alius maior in ordine, & vacat prębenda, quā
e petit vterque ſibi aſſignari, dixit [e] Inno. hoc caſu non habere locum hanc decre. Nam iniuſtum eſſet, ꝙ per receptionem ſecundi primus perderet ius ſibi iam acquiſitum.

ſitum. Sed Hoſti. dicit hoc verum in prębenda ſibi iam aſſignata, vel adiudicata. vbi vero de adiudicanda vel aſſignanda agitur, dicit ꝙ maior in ordine q̄uis poſterior tempore velut priuilegiatus ſit alteri præferendus, ar. C. qui po. in pig. ha. l. aſſiduis. & ſ. de ēta. & quali. queris. q̄c quid dicat Hoſti. opi. Inn. verior: & ſeruatur. & de præro
f gatiua dignitatis eſt expeditum quod ꝓ illam poſterior non præfertur priori in prębenda non annexa dignitati. ℨ. de prēben. quia ſępe. lib. vj. In receptis autem proprio motu capituli dicit Innocen. hoc certum, ꝙ licet recipientibus præferre quos voluntᵗ tamen per hāc decre. deberent præferre maiores in ordine, & niſi conſuetudo haberet contrarium, etiam ſi eligerēt extraneū teneret electio, q̄uis in pęnam ipſorum tenerentur illi interim prouidere. ℨ. de prēben. dilectus. ¶ Sed quid ſi recepti ſunt auctoritate papę ad prębendas. cum ſe facultas obtulerit, videtur hic aliud dicendum q̄ quando ſunt recepti ad primas vacaturas: quia poſſet dici, ꝙ tūc tantum offerret ſe facultas, quando non eſſent aliqui maiores, qui eſſent minoribus prefferendi. ſed Inn. dicit idem, cum primo ſit ius quæſitum, prius facultas ſe offerret primo in prima vacatione, ſecundo in ſecunda, &
g ſic de aliis ſecundūs eum. ¶ Prima † gl. ſignat ōriū, & ſol-
11 uit. ¶ Secunda gl. ad partem, ꝙ habenda ſit ratio perſonarum & c. alle. ix. canones, vnam decre. & tres ll. in contrarium alle. duos canones. v. decre. & vnam l. & ſoluit. ¶ Vlt. gl. diſtinguit duplex ſeruitiū diuinorū, & extra. Itē
12 reuerentiā, & obediētiā. ¶ In † gl. i. ibi, vide. ſ. eo. per tuas. ¶ In gl. ii. [*ibi, non omnes*] ſequtur, deſertores æque puniēdi ſunt, ſed habetur & ordinis & ſtipendiorum rō, & gradus militiæ, vel loci, muneris deſerti, & añactæ vitæ. [*Et*
13 *ibi ratio habetur.*] in eligēdo defenſore. ¶ In † gl. j. [*ibi, ſed uitæ & c.*] melioris actio comprobatur. & ibi, præcipit primatē non faciendū ex ordine loci, poſtpoſitis virę meritis. ¶ In gl. ij. ibi, Vulteranę, vbi de hoc. [*& ibi, conſuluit.*] vbi de hoc. [*& ibi. c. i.*] ibi de hoc, & ibi dicit apoſtolus. ij. ad Cor. viij. Caſſiodorus epiſtola vij. iniquum eſt, vt ex vna ſubſtātia, quibus competit æqua ſucceſſio, alij abūdanter affluant, alij paupertatis incommodis ingemiſcant. [*& ibi, §. his ita.*] alias incipit, ſi ergo. [*& ibi, Cum omnes.*] adde quod ibi dixi. [*& ibi, quantum minoribus.*] ad hoc ſ. de fil. presby. propoſuit. [*& ibi, reddituſ.*] etiā ſi alij alijs maiores ſint. ℨ. de conſue. c. vlti. li. vj. [*Et in fi.*] Hoſtien. di-
14 cens † per hanc gl. deſtrui textum, dicit decre. intelligendam, vt dixi poſt eum in tex. ¶ In gl. vlt. [*ibi, obſequia eccleſię*] x. q. iij. c. j. in fi. [*& ibi, ad hoc.*] vel cū minor gerit locū maioris. xciij. di. c. vlti.

ADDITIONES.

a ¶Qui. Vtrum autem omnes canonici debeant eſſe pares in prębendis, & reditibus, uide. ſ. de conſti. c. cum omnes, in gl. pe. & uide glo. in ver. in ceſſionibus, in c, cum olim ſupra, de conſue. in quibus maior dignitate eſt honorandus. Bal.

b ¶Non enim. Ibi vide, & per Bar. in l. 2. §. prius. ff. de vul. & pupil. & per gl. & Io. An. in c. mandato, de prēben, li. 6. vbi concordantes.

c ¶Duo ius. Ad eandem prębendam, cum per priorem recuperationem iam prębendam ſit affecutus.

d ¶Præben. Vbi vide Io. And. ſuper glo. hoc dixit, & in c. ſe. in gl. vt quia, & per ibi no. intelligitur, qđ hic dicitur, & uide glo. ma. in c. deteſtandæ, de conceſſ. præben. li. 6.

e ¶Dixit. Vide de iſta materia pleniſſimam glo. in cap. ſi ſoli, de conceſſ. præben.

f ¶¶Volunt. Etiam in aſſignatione prębendæ, licet illi primo teneantur ad intereſſe, vide glo. ma. in c. ſi ſoli, quaſi in fi. primę partis, de conceſſ. præben. li. 6. & ℨ. ſequitur.

g ¶Secundum. Et ſatis probatur in c. ſi capitulo, & ex ibi no. de conceſſ. præben. li. 6.

SVMMARIVM.

1 *Eximitur eccleſia ab archidiaconi iuriſdictione, ſi ſita in eius archidiaconatu, erigatur in cathedralem.*
2 *Potior quis dicatur.*
Minor in maiorem etiam in ſuo territorio delinquentem, uel contrahentem non habet iuriſdictionem, exceptis quibuſdam caſibus, & numero 5.
Archiepiſcopum, & in Metropolitanum ſuum epiſcopus non habet iuriſdictionem, ſi delinquant uel contrahant in diœceſi ſua, niſi in caſu, eod. nu.
Par in parem in diœceſi ſua in omnibus caſibus habent poteſtatem eod. nu. ver. ſed ſi bene.
3 *Parentum caſtigatores filios lex erubeſcit.*
4 *Noua etiam diœceſis includetur in literis gratiæ, uel iuſtitiæ conti nentibus diœceſim, in qua noua conſtituta eſt.*
5 *Epiſcopus extraneus ſi delinquat in archidiaconatu cuiuſpiam, po teſt ab eo coerceri, non obſtante dignitate, uel priuilegio.*
6 *Inhibendi uerbo utitur.*
Si, pro quia, ibid.
7 *Læditur hic archidiaconus, ſi iure ſpeciali iuriſdictionem habebat.*
In arbitrium boni uiri redigendum, quod committitur, ſi uideris expedire, ibid.
8 *Præiudicium graue attenditur.*
Recompenſatio quo modo fiat læſo archidiadono, ibid.
9 *Epilogus, & Suffragium, gloſſarum, nu. 10.*
Abſoluere qui poteſt, & ligare, & nu. 11. uer. abſoluere.
11 *Additio gloſſarum.*
Minorem ſubijciendo ſe quis ſe facit, & delinquendo, ibi. nu. 11.
Abſoluere ne quis poſſit, qui poteſt excommunicare, uel condemnare, ibid. ad dictio. abſoluere, & contra, & quibus caſibus.
12 *Cathedra erecta formatum eſt nouum corpus.*
Nouæ diœceſi conſtitutæ erit archidiaconus ſubditus, ſi remanet in ea, ibid. ver. imo ſi iſte.

CAP. XVII.

a Vm inferior. Caſus. [a] Si eccleſia
1 † ſita in aliquo Archidiaconatu in cathedralem erigitur, a iuriſdictione archi. eſt exempta. Et primo narrat factum. ſecundo prouidet epiſcopo, ibi, Mandamus qua. iij. prouideri mandat archidi. ibi, prouiſo. [*Potiorem*]
2 i. maiorem. † aliter exponit gl. ſ. eo. proxi. c. per hanc literam dicebat Inno. ꝙ epiſcopus in archiepiſcopum in ſua dioceſi delinquentem non excommunicabit, nec contra ipſum audiet accuſationem etiam ciuilem, ſed
b quenietur [b] coram ſuo patriarcha, vel papa. xii. di. ſubmittitur. & c. fi. xvj. q. j. frater. & eſt ratio, qa ita eſt ipſe archiepiſcopus. ℨ. terminos iuriſdictionis ſuæ. ſ. ℨ. prouinciam ſicut epiſcopus. ℨ. dioceſim, vt no. de offi. ord. paſtoralis, in prin. ſed melior eſt ratio hic poſita, per quam videtur, ꝙ & ſi idem epiſcopus teneret epiſcopatum alterius prouinciæ ex diſpenſatione, & ibi ſuus metropolitanus delinqueret, tamen ipſe epiſcopus eum excommunicare non poſſet, quamuis aliqui contradicant, ar. pro eis. xvj. q. i. c. j. & ℨ. de priuileg. cum capella. & c. tuarum. Sed ſi be-
c ne attendas, aliud eſt de his, qui ſunt [c] pares, & non ſub ſunt niſi ratione criminis, vel poſſeſſionis, vel cōtractus vt ibi, de priuil. volentes. li. vj. aliud eſt de ſuffraganeo, q archiepiſcopo ſuo quantum ad iuriſdictionem ordinariam vniuerſaliter eſt ſubiectus, ſecundum Inn. vnde ſoret abſurdum, ꝙ ſuum ſuperiorem immediatū iudica-
d ret, vel condemnaret. [d] hinc eſt, ꝙ papa quātumcunq; delinquat, a nemine iudicatur, vel condemnatur, cum immediate ſibi ſubſint omnes homines. ix. q. iij. aliorū, excepto crimine hæreſis. xl. di. ſi papa, de quo remittit Hoſt. ad ſummam, de ſent. excom. §. quis valeat excōicari, ver. quid ergo ſi metropolitanus, & ſe. & vide quod dicam, de rapto. c. j. & de hoc. iij. q. vj. c. j. illud autem eſt certum, ꝙ ex delegatione ſuperioris bene poſſet in illū aīaduertere, deferre tñ dicit in coactonibus inferendis, de of. dele. ſane. ij. regulariter hoc dicit, quia hoc fallit in archiepiſcopo quo ad ſubditos ſuffraganeorum, quorum tamen eſt ſuperior, de offi. or. paſtoralis, ſecun-
3 dum Pe. & Abb. [*In parentem.*] Jerubeſcit † enim lex filios caſtigatores parentum, in auc. de nup. §. ſed quod ſancitum, niſi pater ſit furioſus, tunc filius datur ei curator. C. de cur. fur. ſi pater. ff. eo. l. ij. Goff. idem no. xvj. di. quis dubitet. [*Diæ.*] ſi prius in hac Dięc. Collocen. aliqui habebant literas gratiæ, vel iuſticiæ quo ad illas includetur etiam hæc noua dioceſis, vt patet in extrauaganti Io. ſe-

des

5 des apostolica[*Consecratum*] quid si † extraneus episcopus delinquit inter meras alicuius archidiaconatus,nũ quid ab archidia,poterit puniri. Aliqui dicunt q̃ non, quia nec in monasterijs sui archidiaconatus iurisdictionem exerceat,nisi sit alia consuetudo,de of archidia,c.fi. Item considerata persona episcopi, grauis est causa, ergo ad superiorem referenda,eo.ti.c.j.Itẽ in hoc videret deferendum episcopali dignitati,pro hoc c. ad hæc. de sen.ex.quia periculosum,li.vj. Alij,quos Innocen.sequi videtur,contra, quia quamuis Archi.nec in episcopos, nec etiam in abbates sui archidiaconatus ordinariam iurisdictionem exerceat,vt est dictum, tamen ratione delicti fortiuntur forum suum,nõ ob.dignitate,vel priuilegio,quia hoc est regulare.vj.q.iij.placuit.C.vbi de crimine agi oportet.auc,qua in prouincia.j̃.de rap.c.j.Pri-
c ma opi.placet Host.ᵉnec ob. secundum eum proximũ dictum,quia licet sit regulare,fallit ob reuerentiam episcopalis dignitatis,quæ ab inferioribus non est iudicanda,vt hic, & ar.prædictæ decre.quia periculosum, licet dictum Hosti.sit æquius,dictum Inn.videtur verius, ex quo Archidia.habet potestatem coercẽdi,& puniendi delicta.j̃.certos limites,& vide quod dicam,de foro cõpe.cum contingat,in gl.q̃uis enim,& in c.ie. in magna glo,alias nec episcopus illum puniet, quia sicut minor,
6 ita & par iudicare prohibetur.[*inhibere.*]†,ſ.ne in episcopum,vel ipsius ecclesiam iurisdictionẽ exerceat.[*Vt is*] pro quia,vt ibi,Si deus est animus,&c.vel proprie & melius,nec enim hoc sequitur,monasterium est in archi-
7 diaconatu,ergo ſubest archidiacono.læditur†autem ,si de speciali iure ibi iurisdictionem habebat, facit de officio archidia.capitulo fina. secũdum Host.[*Videris*] hoc redigendum est in arbitrium boni viri.ff.pro socio,si so
8 cietatem.§.arbitrorum,secũdum Inno.[*Præiudicio*]graui †simile,de consue.cum olim,in fi.alias forte de facto non posset hoc mandatum expediri. sed Abb.dicit, q̃ poterit hoc fieri dando decimas in nullius parrochia constitutas,de deci.quoniam,vel superexcrescentes ecclesiasticas facultates,de consti.cum M. [*Congruentem.*] sicut fuit factum in simili casu,de insti. cum venissent,
9 vt ibi,in antiqua.¶ Prima† gl.ponit iii.regulas,& a qua libet illarum excipit.fo arguit,& illud determinat.¶ Secunda glo.in prin.& fi.fortificat rextũ , in medio signat contrarium.¶ Tertia glo.respondet per obiectionẽ , & solutionem,& solutioni signat contrarium,cui respon-
o det¶.†In gl.prima.[*ibi.l.iij.*]quæ sic dicit , qui damnare potest,is absoluendi quoque potestatem habet.[*& ibi receptum.*]vide de elec,innotuit,in vi.gl. ¶ In glo. vltima. [*ibi.§ immerito.*]vide,de verbo.signifi.olim, super vltima glo.[*& ibi.§.si quis a principe.*]vide vt lit.pen.c.fi.super vl-
11 tima glo.¶ In† j.glo.[*ibi est receptum.*] ratio,quia se subiiciendo factus est minor,vt ibi,& ff.ad treb.l.ille a quo.§. tempestiuum.nec est exceptio in hæretico,quia per crimen factus est minor.nec in delegato,qui maior est,de offi.deleg.sane,ij.[*& ibi Absoluere,*]ad idem de sentẽ. excommuni.tua,sed vtrobique tempore, quo excommunicat,absoluere potest,si aliud non sequatur. vnde melius facit,de præbẽ.graue.[*& ibi. Pœniteas.*]non facit hoc ex officio,vel dic,vt no,de offi.ordi.pastoralis,in glo.quo casu,in fine,Sed ista regula bene fallit in legato de latere qui extra prouinciam absoluit, & excommunicare nõ posset,de offi.leg.nouit.& c. penulti.,[*& in fi.*] de hoc xxj.distinctio,inferiorũ,& xxvij,q.j.si homo esses. ¶ In glo,ii. [*ibi,maiori,*]non erat ibi maior administratione, cum iam illi renunciasset.Item beneficiatus erat sub illo episcopo,& sic de suo foro, de fo. compe. postulasti, ¶ In gl.iij.[*ibi.prohibemus.*] ibi nõ dicitur, q̃ de nouo cathedra erigatur, nec hic,q̃ duo capita sint ĩ vno corpo-
2 re.nam †erecta cathedra formatum est nouum corpus
f cui præest iste episcopus,ᶠ secundum Hostien. ¶ In glo, pe.[*ibi,exemptus.*]non eximit, imò denunciauit exemptum.[*& in fi.*]imò si iste archidiaconatus remanet.j̃. hanc nouam diocesim, nisi exemptionis priuilegio defendatur,ſubditus erit huius episcopi.x.q j.regẽda , & c.ſe.de offi.or.conquerente.j̃.de rel.do.de xenodochijs, ad hoc.s̃.de consue.cum dilectus,secundũ Inn.& Host.

ADDITIONES.

a ¶Casus. An inferior superiorem corrigat,uide Io.And.in c.licet in beato,de acc.Bal.

b ¶Cõuenietur.Vide Io.An.in c.cuilibet,de re.iur.in.6. in Mercu.& Io. Calde,plenissime in c.j.de rapto.in 7.q.& vide Ioan.And.de renun.ad ſupplicationem,in glo.no.Boacinus.

c ¶Qui sunt.Vide Bar.in l.inter tutores,ff.de admi.tuto. & in l. si quis,ff. de re.diui.

d ¶Condemnaret.Pro contraria opi.facit,quia dele. est maior quocunque ordinario,de offi.ordi.pastoralis.§.præterea,& non iudicat illum, & punit ordinarius,si delinquat in ſua diœcesi etiam in iurisdictio.ordinaria,ut no.Ioan.And.de rescri.c.fi.super vlt.gl.ubi uide.

e ¶Host.Pro qua facit,quia isti prælati. inferiores episcopis de criminibus non cognoscunt,uide Io.An.in c.quanto. de offi.ordi. super gl.hic patet,& ibi aliæ remissiones.& uide Io.And. in c.ad hoc,in glo.qualia, & in gl.leuia,de offi.archi.

f ¶Iste episcopus.Facit Io.And.in versi.& erit, in c.j.ne sede vacan.Bal.

SVMMARIVM.

1 *Compositionem primatiæ ſolus unus, cuius interest , poterit impedire.*
2 *Prælatorum appellatione qui hic comprehendantur .*
3 *Citandi,uel requirendi qui ſint in rebus & negocijs vniuerſitatis, & ſingularium,& nu.7.& 8.& quomodo citentur,cum agitur de negocijs prouinciæ. nume.4.*
4 *Vniuerſitas quando vt vniuerſitas citatur,poteſt ſe defendere per ſindicum.*
5 *Prouinciæ appellatione archiepiſcopalis eccleſia continetur .*
6 *Capituli conſenſus quando neceſſarius .*
7 *In prouinciæ negocijs qui requirendi.*
Intereſt quorum,quando hi citandi, ibid. uer. quod locum habet, & nume.8.
8 *Litigare quo caſu quis prohibeat actorem,& reum.*
Abſenti quando præiudicetur,ibid.
Liti qui ſe obtulit,cum non deberet,tenebitur ad eſtimationem,eo. nu.uer.ſed ille.qui.
9 *Conſilium non ſufficit,ubi requiritur aſſenſus.*
Ignorantiam non poteſt allegare,qui conſenſit his , quæ dicit ignorare,& quando,ibi d.uer.quid ergo .
Clauſe compoſitioni oſtenſæ ſi quis conſentiat,imputet ſibi qui non fecit aperiri.ibid.uer.Item ſi partes.
Catum emere in ſacco quis ſe nolle poteſt dicere , & ſi emerit,imputandum ſibi.ibid.
Conſtitutionis huius mens quæ iuxta alios ibid. & quæ ſecundum Io.And,nu 11.uide nu.21.
12 *Contradictionis quis dicere iuſtam cauſam debet , niſi in his exceptis.*
13 *Ex tranſuerſo uenientes retardant prouiſionem Papæ, & differtur executio,remittendi,& quando.*
14 *Perſonaliter prælati accedere ad curiã iubentur, cæteri per procuratores,& ratio , & qui cogantur ire perſonaliter , numero 17.& 20.*
Impetrantis mandatum quo caſu ſit neceſſario probandum,ibid.
Prælatis habitis,alij facilius domantur,ibid.ver.vnde.
Per procuratorem ueniunt capitula , quod eſt collegiorum proprium , & ratio , ſecus cæteri.ibid.nume. 14. prælatus etiam numero 20.
15 *Ad compoſitionem auctoris tempore Romani Pontifices non adegiſſent.*
16 *Epilogus gloſſarum.*
Conſenſus capituli Burdegalenſis quare hic non ſufficiat.
17 *Suffragium gloſſarum.*
Sequitia nimia comparatur culpæ.
Per procuratorem qui comparere nequeam.§.j.& nu.20.
18 *Suppletio gloſſarum.*
Medium tenendum,ibid. nu. 8.
Primatiæ ius quod,eod.nu.§.In glo.ij.
19 *Cap.primi nota.de his,quæ fiunt a ma.par.cap.intellectus.*
22 *Terror facti,non iuris obeſt .*
23 *Contradictores probabiliter contradicentes non condemnantur in expenſis.*

CAP.

CAP. XVII.

1 VMilis. Casus.Compositionem †super iure primatiæ , vnus solus,cuius interest,poterit impedire.& de eodem facto,de dila.c.fi.de dolo & contuma. c.fi.& duo facit.primo mandat compositionem publicari,si prælati consentiunt.secundò ibi, si quis verò. dissentientes mandat citari , & publicationem non fieri.
2 [*Prælatorum.*]i.†episcoporum,per id, quod sequitur de capitulis cathedralibus,secundum Inn.vel dic,prælatorum , omnium ordinariam iurisdictionem habẽtium, de quibus.s̃.de offi. ordi.cum ab eccleſiarũ. Nam omnium illorum interest,imò & multorum aliorum.vn-
3 de & illi videbantur †requirendi,ª & sic contra, de reg.
a iur.quod omnes,li.vj.ſo.dicũt Inn.&Host.hic agebatur de rebus & negocijs vniuersitatum,in quibus ſufficit requiri rectores,& maiores de vniuersitate.C. de iur. calu. l.ij.§.ſi autem.ff.de condi. & demon. l. municipibus. & ideo etiam ſufficit vocare præſentes,vt ſequitur:ſecus,ſi ageretur de negocijs ſingularium.tunc enim & præſentes,& abſentes vocandi eſſent.ff.de ſerui.ru.p̃.l. per fundum,de quo remittit Host.ad no.de const.cum omnes.
4 Istud †tamen est notandum,ſecundum Host.q̃ quàmuis agatur de negocijs vniuerſę prouincię, hi tamen nõ mandantur citari vt vniuerſitas,aliàs non eſſent citandi perſonaliter,vt j̃.ſequitur,imò per vnum ſyndicum ſe defendere poſſunt.j̃.de ſyndico.c.vno. [*Prouinciæ.*]dicit
5 †Host.hic expreſſum,appellatione prouinciæ archiepiſcopalem eccleſiam contineri.nec enim dici poſſet hic omittendum Burdegaleñ.capitulum , cum negocium principaliter ipſum tangat . & facit quod de Bituricẽ. capſo ſequitur,&de hoc.s̃.de vſu pal.c.j.de præben.quis.
6 l.b.vj.[*Bituricen.capitulum.*] ex parte altera. fuit † autem conſenſus capituli neceſſarius, quia negocium erat arduum,ſecundum Innocen.vel quia forſan in compoſitione erant aliqui articuli facientes pro Burdegalen.
7 ſecundum Host.[*Requiratis.*]no.quod in arduis † negocijs prouinciæ requiruntur non ſolum epiſcopi , vt dicunt antiqui canones.ix.q.iij.c.ij.& iij.& q̃ totum. j̃. de præben.graue,vbi de hoc,imò etiã & alij prælati,& capitula,vt hic paret,& j̃.de his,quæ fiunt a prælatis.c. fi. qđ locum habet quandocunque de compoſitione agitur, quæ ipſos tangit , & quando officium iudicis imploratur, ſeu in modum actionis proponitur. tunc enim citandi ſunt omnes,quorũ intereſt.ff.de adop.nã ita,ff.de mino.in cauſæ.§.cauſa.C.de edicto diui Adria.tol.l.fin. C.ſi vt ab heredi.ſe abſti.mi.lij.& auc.ſi omnes,ibi ſignata.ff.de reiudi.de ſen.quæ ſine app.reſcin.l.j.§. item cum ex edicto,ſed nõ nocet his,qui non audierunt edictũ, vel aliàs in culpa non ſunt.j̃.qui ma.ac.poſ.cum in tua. vbi autem non imploratur iudicis officium,ſed proponitur certa & propria actio non tenetur iudex vocare niſi in libello ſpecificatos, vel de quibus ibi fit mentio, quando conſtat,q̃ ius contradictionis habere poſſunt s̃.eo.inter quatuor: reus tamen poteſt in iudicio dominum nominare,vt legitur & no.j̃.vt lit.non conte.c. fi.
8 §.penul.ſed &†quando is,cuius interest,poteſt prohibere actorem,& reum litigare,quando ſcilicet ad eũ primo loco ſpectat defenſio,iudex non tenetur ipſum vo-
b care,quia aut ipſe ſciuit rem agi,& tunc ſibiᵇ imputabitur,ſi non veniat,vt patet.ff.de re iud.ſepe,& in eo,qđ legitur & no.j̃. de re iudi.quàmuis. aut hoc ignorauit , & tunc ſibi non præindicat.Sed ille , qui ſe liti obtulit , cũ non deberet,tenebitur ad æſtimationem.ff.de rei vend. is,qui ſe obtulit,& duabus ll.ſequentibus. ff. de re iudi.l. iiij.j.reſpon,ſecundum Inn.& Host. & vide quod dixi.s. eo.inter,ſuper glo.vnde ſententia,in fi. [*Aſſenſum.*] non
9 ſufficit †ergo conſilium,ſicut j̃. de arbi.cum olim. [*Publicetis.*]eiuſdem. ergo non videtur prius publicanda. Quid ergo nocet eis ignorantibus ipſorum conſenſus.
c vn.de contra.ff.de pactis,ᶜ tres fratres.ff.de tranſac.qui cũ tutoribus,in fin.C.de dona.nec ignorãs.ſolu.dicit Host. illa locum habere,quando in nullo certificatur cõſentiens,& quando compoſitio fit extra iudicium,& nullo mediante,ſed quando in iudicem,vel alium ſic cõpromittitur,quod poſſit alto & baſſo iuxta vulgare multro-
d rum dicere,ᵈ& facere,quicquid vult.i.ius vnius partis in totum,vel in partem alteri dare.decætero nõ poteſt aliqua partium ignorantiam allegare , quia ex vi pacti ſe excludit,& de ſe queratur.ad hoc.ff.de mino.l.cum mãdato,in fi ff.de arb.diem proferre.§.ſtari.ff.ſi meſſor fal.
e mo.di.l.j.§.hæc actio, ᵉ verſi.perinde.ff.de inſtit.actione. ſed & ſi quis.§.fi.C.de acquiren.poſſeſſio.l.fi.verſi. ſinau
10 tem.Item ſi partes †compoſitioni ſibi oſtẽſæ,licet clauf ſę, ᶠconſentiant , impurent ſibi , q̃ non fecerunt illam aperiri.poterant enim dicere iuxta prouerbium,ſe nolle emere gattum, vel murilegum in ſacco.probaᵗ hoc hic.ff.depoſiti.l j.§.ſi ciſta,de actio.empt.l. tenetur, primo reſpon.ff.de tranſ.l. non eſt ferendus. ff.de auro & argento legato,quintus Mutius.in fine.& l.& ſi nõ ſint. §.peruenianus,& l.fina.§.muliere.& ideo hic permittitur,quia boni prętoris eſt lites minuere.ff.ſi certum petatur,quidam de dolo,finem,& remittit etiam ad notata in ſumma,de renuncia.§.quæ poſſunt,verſicu.vnũ autem,& verſic.quid ergo . & dicit vnum non ſupplendum per reliquum. Ego pondero verbum , ſolenniter.
11 & puto†q̃ hæc ſit mens literæ.iſti, quibus ſcribitur , exhibebunt formam compoſitionis iſtis, quorum cõſenſus requiritur.& ſi conſentiant,fiet ſolennis publicatio, quam deinceps ſeruari iubetur,& pro ſententia tenẽbitur,ſi diſſentiant,fiet,quod ſequit,ᵍ& facit quod ſtatim
12 dicam.Pe.legit vt Host.[*Noluerint.*] allegantes † iuſtam cauſam.aliàs non videntur audiendi,& j̃. de his,quæ fiunt a maio.parte capi.c.primo . vel dic, q̃ cum agatur
g hic de compenſatione,quæ voluntatis ʰ eſt,quilibet ex his etiam ſine cauſa cõtradicere poterit ,ſed poſtea hoc examinabitur coram papa. vnde & contradictores mãdat citari ſecundum Innocen.ſed Hoſtien.dicit, q̃ ideo non coguntur conſentire,quia ignorant,quid cõtineatur in compoſitione,vt dixit in prima gl.[*Superſedẽtes.*]
13 no.†venientes ex tranſuerſo retardare prouiſionem papę,ſicut & executionem ſententiæ,vt in gl.hi aũt venientes ex tranſuerſo ſemper ſunt remittendi ad iudicẽ.qui cognoſcit inter alios,& vide quod dixi de reſcriptis.mãdatum,in fi,& iterum differtur executio.ff.de lib. ca.l. ſi pariter.j̃.de re iu.decętero.& hoc verum ſecundum Inno.quando lis cepta pro parte, tangit de nouo venientes,ſecus,ſi non tangeret,vt ſi veniret alius archiepiſcopus de nouo , & peteret iura primatię is , cui non eſſet remittendum,ſecundum ipſum.[*Si prælati.*]no.hãc diuerſitatem.eſt enim †per hoc ar.q̃ ſi capitulum impe-
14 trat non habet neceſſe probare mandatum, ſecundum Ia.ac ſi dicat,cum capitulum non teneatur ire,ſemper p procuratorẽ præſumitur impetrare, ſecus in prælato, & ſecundum hoc intelligebat.de reſcriptis,nonnulli.§. cum autem.ſed dicit Host.q̃ nec primum ſequitur,nec ſecũdum.imo pro prælato maior eſt præſumptio. j̃. de crimine falſi.c.iiij. ver.ſi vero.& quod hic dicitur de p̃latis,fit ad terrorem,vt ſ.timentes labores , & expenſas, ad conſentiendum facilitis inclinentur.vnde cõminatur de expenſis in fine. eſt etiam ratio,quia prælatis habitis alii facilius domantur, ſecundum Hoſtiẽ. capitula vero per procuratorem veniunt, quod eſt proprium collegium,& quia ſi venirent,fraudarentur eccleſiæ ob ſequio debito, quod vitandum eſt ſecundum eum . facit de election.cupientes. §. cæterum, ver.niſi,lib.ſexto. & j̃.de cleri.non reſi.c.pe. [*Ius.*]per quod compoſitioni
15 reſiſtunt .[*In expenſis.*]ſatis † paret , quod papæ placebat compoſitio,ſed curialiter ſe habuit volens vti poteſta-
h tis plenitudine,ʰ quod hodie de facili non ſic facerent

Romani

16 Romani pontifices.¶Secunda †gl.querit, obijcit, quare ex parte Burdegal. nō ſufficit cōſenſus capituli, ſicut è contrario,cum prælatus cum ca. litiget, donet , & cō ponat.ſoluit,ꝙ propter intereſſe.¶Gl. iij.arguit, quærit & ſoluit.iterum quærit,& dat ſimile.¶Glo.no.ꝙ,arguit duo.¶Vltima glo.arguit,& remittit, & argumento reſpondet.¶In †gl.j. ibi, comparatur nimia ſeuitia præce
17 ptoris culpæ. ¶In gl.antepen.ibi.l.vlt.in pecuniarijs poteſt quis ꝓcuratorem dare in arduis,in cauſis vehemen
18 tibus cogit iudex partem perſonaliter venire.¶In †glo. j.[*in fi.*]vnde non patiatur ſe contemni.ff. de offi. præſidis,obſeruandum.tenendum eſt ergo medium ,de offi. cuſto.c.j.Hoſt.¶In glo.ij.[*ibi,ad eorum eccleſias.*]Item ex iure primatię ipſorum cauſæ ad ipſum deferri poterūt per appel.gradatim.Item per negligentiam deuoluetur ad ipſum beneficiorū collatio,& his ſi.[*& ibi.l.iiij.*]aliàs lxiiii.aliàs.lxvj.& omnia faciunt.¶In gl.iij. [*ibi,faciendis*] de hoc.ſ.de teſtibus,præſentium , libro ſexto. ¶ In glo. ibidem reſidentium,[*ibi,ſed quos.*]hęc quæſtio eſt ſuperflua ſm Hoſt.cum textus ibi,in ea pręſentium illam ſol
19 uat.[*& in fi.*]ſecundum †hoc poteſt intelligi, quod no. de his,quæ fiunt a maiori parte capituli. c. j. in glo. pe
i nult.[i] ¶In glo.quinta,[*ibi,ueniens.ij.*]& vide quod ibi di
20 xi in glo.no.ſecundum.¶In glo.vj.[*in fi.*]vnde †ex pleni tudine poteſtatis cogitur eos hic pſonaliter venire , vel
k propter perſonarū legalitatem.ff.de procu.ſi actor,[k] C. eo.l.fina.vel propter magnitudinem cauſę.ſ.de procur. capitulo ſecundo,aliàs prędatus etiam ante litem cont. dat procuratorem.ſ.de iur. calumniæ.cum cauſam,ſm Goff.& Phi.¶ In gl.vlti.[*ibi per compoſitionem.*]Hoſt.hoc
21 †improbat dicens,ꝙ hic compoſitio adhuc facta, vel publicata non erat, & talia poſſent proponi pro parte Burdegalen.prouinciæ,ꝙ compoſitio mutaretur.ar.ff. de pecu.quod debetur.ff.de adulte.denunciaſſe.nec placet etiam quod.ſ.dicit glo.de terrore.quia †cū terror ſit
22 iuris,& ſic iuſtus,ergo non obeſt.ſi enim eſſet terror facti,& iniuſtus non deberet obeſſe cōſenſus ſic extortus,
23 quod metus cauſa.abbas.Inn.dicebat,ꝙ †ex quo archie piſcopi concordauerant,ꝺictores præſumuntur reme re reſiſtere,& ideo condemnantur in expenſis , argum. ff.de iudi.eum quem.ſecus,ſi probabiliter contradicerēt ff.de lega.ſecundo,qui ſolidum.§ etiam.

ADDITIONES.

a ¶Requirendi.Maximè quia licet de iure primatiæ agatur,qđ tāgit ſolū archiepiſcopum , & primatem , tamen etiam inferiorum intereſt tot dominos non habere,vel quos habent, manutenere , vide Io.And.de præſcri.auditis.

b ¶Tunc ſibi.Hoc verum, quando fertur ſententia contra præſentem , quia tunc alteri ſcienti prędicat. ſecus ſi contra abſentem , ut eſt caſus in l.præſcrip.C.de pigno.ſecundum unam lectu,ita no. Barto. in l. ſæpe, hic allega.

c ¶De pactis.Ibi vide Bar.& Bal.& D.Barto.de Sali.in l.ſub prætextu.C. de tranſa,& ibi Bar.& Bar.in l.emptor.§.Lucius.ff.de pac.& in l. Aurelius.§.Caio.ff.de lib.le.& in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de ver.ob.

d ¶Dicere.Ad iſta faciunt no.per Bar.in l.ſi ſocietatem.§. arbitrorum,ff. pro ſoc.pro ſolutione contrarij,de.l. ².C.de reſcin.ven.& ibi uide do. Bal.& d.Bar.de Sali.
¶Hæc actio. Nota ex hac cautela,vt arbitrator laudum ſuum clauſum partibus oſtendat,faciat approbari ante,quàm apperiat, quia non poterunt poſtea venire contra,nec ratione enormis læſionis,vel doli poſſet cogi,Archi.

f ¶Clauſe.Contra hoc videtur gl.in cle.j.de procur.& ibi.Guil.uide de tranſac.ex literis,& de re.ec.non alie.ſi quis presbyterorum.

g ¶Voluntatis.Quia obligationum confractus ab initio ſunt voluntarij.l. ſicut.cum ſi.C.de ac.& obliga.& hic Papa per modum concordiæ facit,& ſic non aſtringit partes inuitas.ſecus,ſi apponas per uiam l.condendæ,vt in cle.dudum,de ſepul.cum ſi.quia ligaret inuitos.

h ¶Plenitudine. Prouſ facit in c.cum inter. R. de elec. ſecundum vnam lectu.ibi vide Io.An.ſuper ver.inuitum.

i ¶Penult.Et vide glo.pe.in c.licet,de electi.& ibi ſuper illa remiſsio.per Ioan.And.

K ¶Actor.Ibi vide Bar.de procurato.in rem ſuam,& plenius Sali.in l.ſi. C.eod.titu.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia tituli.*
Pacificare diſcordes ad iudicis officium pertinet,ibid.
Pacem,vel Treugam indicere,maiorum eſt,ibid.
2 *Ad hunc titulum pertinentia quibus in locis alibi tradatur.*

¶De treuga,& pace. Rubrica.

1 ¶Quia†ad iudicis officium pertinet pacificare diſcor
a des.[a] xx.diſt.per totū,ideò poſt ipſorum officia ſequitur rubrica,de treuga,& pace,Gof.vel ad proximam , quia maiorum eſt pacem,vel treugam indicere , & ſubditorum eſt obedire.xc.di.c.j.iō poſt rubricam &c.habetur mā.xc.diſt.per totū.xxiiij.q.ſi quis Romipetas, & duobus c.ſequentibus.conuenit rubricæ,de iudi. nouit. ver. poſtremo,& ver.ſe.de ferijs. c.j. de deſpon. impu. c. ij.de Iudæis,ſignificauit.ij.& iij.reſponſo,de ſen.excom. ꝓtingit.j.in fi.de verb.ſig.ſuper quibuſdam.in fi. facit de re iu di.ad apoſtolicæ,poſt princi.ver.deierauit,lib.ſexto.

ADDITIO.

a ¶Diſcordes.Imò quoniam partes compellit ad concordiam,vt l.ſi vſu fructus.§.ſed ſi inter duos,ff.de vſufru.vbi vide Bar.

SVMMARIVM.

1 *Bellum gerere quibus non liceat diebus,& quando ſit iuſtum nu.7*
Iouis, Veneris,Sabbati,& Dominici qua de cauſa uenerandi,ibid.
2 *Monitio vindictam præcedere ſemper debet.*
Excommunicationis ſententia non eſt niſi in ſcriptis ferenda,ibid.
3 *Vnita ſimul difficile carpi poſſunt .*
Cauda equorum paulatim poteſt carpi , ſed non ſimul euelli , ibid.
Tepidus ſi fuerit prælatus in opere , quod hæc iniungit decretalis, qua ſit pœna damnandus,ibid.ad dictionem, damnum.
A communione iſtius eccleſiæ , quo ordine & qua cauſa prælatus hic expellatur, ibid.
4 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.nu.5.*
Funiculus quanto fortior eſt,difficilius rumpitur.
Coniuncti ex vtroque parente coniunctis ex altero tantum præferuntur,in ſuffra.
Creditoris intereſt habere duos reos,ibid.
6 *Additio gloſſarum .*
Securitas a lege quandoque vocatur fœdus, quandoque induciæ.
Treuga vnde dicta,ibid.& quibus aliis appelletur uocabulis, ibid.
& nu.11.& quo tempore eſt neceſſaria,& ſurgeratur, ibid.
Pax quid ſit,ibid.
8 *Dominus , uel ciuitas poteſt impeti, deficiente iuſtitiæ, & quando .*
9 *Conſtitutio hæc an contineat præceptum,& nu.10.§.leges, & §.ſi. diſtin.4.intellectus.*

CAP. PRIMVM.

1 [I]Reugas.[*Ortu ſolis*]die†Iouis bellandum non eſt propter aſcenſionem domini in cęlum,& propter cęnam cum diſcipulis eadem die factam, de conſe. di.j. porro,& di.iij.literis.[*Die veneris.*] pp reuerentiam paſſionis.[*Die ſabbati.*] quia eo die diſcipuli latuerunt propter metum Iudęorum,& quia corpus latuit in ſepulchro.de conſe.diſ. iij. ſabbato.[*Die dominico.*]quia fere quodlibet inſigne fuit ea die conſtitutum a domino,lxxv.di.ꝙ die, in fi. & pp honorem reſurrectionis,ſm Gof.& Hoſ.[*Octaua.*]nā & certis ex his diebus abſtinetur a nuptijs. xxx. q. iiij. non oportet,Gof.[*Obſeruari.*]ſup.ad minus, & ſic non ob. de præſump.nonne, cum ſuis ꝓcor. ſm Hoſt. quaſi dicat,
a non quod hic ſtatuit,alio tempore id concedit.[a][*Admonitionem*]quæ ſemper†debet vīdictam præcedere, vt hic.
2 & xij.q.ij.indigne,ad hoc de vita & hone.cleri.c.fi.[*Scriptam.*]hodie non eſt ferenda hæc ſententia niſi in ſcriptis,aliàs locus eſt pœnæ, quod dic vt de ſen.ex.c.j. lib. vj. [*Quorum.*]ſ.vicinorum epiſcoporum.[*Difficile*] Eccl.iiij.
3 capitulo,ſimile†ponit Valerius,de caudis equorum , q̄ paulatim carpi poſſunt,ſed non ſimul euelli.lib.vij. ca
b pitulo[b] iij.exemplo.viij. [*Amore*] aliàs timore, ſed prima

ma meliorꝑ id,quod dixit, trepidatione. [*Damnum.*]qa ex hoc poterit deponi, & ſic primo excommunicatus. ſecundo depoſitus ab apoſtolicæ ſedis & totius eccleſię
c communione finaliter expelletur.xix.di.c. penulti. c & vlt.Hoſt. qđ hic in fine quærit Vin.vide in ſpe.e.ti.ſuper
4 rubrica,& de iureiu.peruenit.ij.ſuper ij.gl.¶ Glo.j.†narrat , obijcit per locum à diuiſione ,& dupliciter ſoluit.
5 ¶Glo.iiij.reſpondet per obiectionem.¶In†gl.penulti. [*ibi,aut.*]itaque ſi decedat quis carens parentibus, & liberis, relictis fratribus , præferuntur coniuncti ex vtroque parente his,qui coniuncti ſunt ſolum ex altero.[*& ibi.l. iij.*]aliàs.iiij.ſi mei cauſa legatum eſt Titio, quod ei debeo,etiam meum eſt legatum,& intereſt creditoris , li
6 cet ſim ſoluendo,duos reos habere.¶In†glo prima,[*ibi ſecuritas habeat.*] lex quandoque vocat fœdus , vel inducias.ff.de cap.& poſtli.reuer.§.induciæ. ad idē prima diſ
d tin. ius gentium,& dicitur quaſi terrens guerrā.[a] [*& in fi.*]Pax vero eſt finis diſcordiæ , quæ debet haberi in voluntate, guerra in neceſſitate.vnde bellamus, vt pacem habeamus,xxiij.quæſtione prima , niſi bella , & c. noli æſtimare.¶In gl.ſecunda [*ibi,canonica.*] quæ diffidatis à iure ſeruanda non eſt,vt ſcripſi,de homic.pro humani. lib.ſexto,ſuper verbo,perpetuo. [*& ibi,ſed qualiter.*] ſimilis argumentatio,de conſe.diſtin.iij.peruenit. [*& ibi, Iu*
7 *ſto.*]Idem Gof.hic,& in ſumma,ad cognoſcendum †bellum iuſtum ab iniuſto,remittit Hoſt.ad ſummam ,eo.
8 ti.§.quod ſit iuſtum.Dicebat etiam hic Hoſti.quòd †deficiente iuſtitia poteſt ciuitas,vel dominus terræ impeti,qui circa iuſtitiam reddendam eſt negligens. xxiij. q.
c ij.dominus,& aduerſarius e deprædari.in libro feudorū, de inueſtitura,quam Titius recepit a Sempronio.§.fi.& quæ fuit prima cauſa beneficij amittendi. §. illud te nō lateat ,quod eſt intelligendum præmiſſo ſpirituali gladio,ſi poteſt haberi,de iud.cum nō ab homine, de hoc de iniur.& damno dato.c.j.li.vj.& vide quæſtionem.eo. li.de reg.iur.non debet aliquis [*& ibi,tempore iſto.*]vel intelligitur,cum dubium eſt, ſi bellum iuſtū, vel iniuſtū ,
9 ſecundum Inn.[*& in fi.*]& † §.vlti. facit ad idem in pœmio Inſti.§.igitur,& in auc.de hære.& Fal.§. j. col.j. Idē Goff.hic,& in ſumma,& Innocent. & Hoſtien.contra, cum contineat præceptum , in ſumma eod. tenuit primam opi.& adde quod no. de celebra. miſſa. dolentes, in vlt.glo.ad hanc opi.quam hit tenuit,facit xij.diſtin.c. ij,in princi.& lxxxij.diſtin. propoſuiſti, in fi. Item inducebat Hoſt.negari non poſſe,quin ſaltem a prin.ad hoc obſeruandum aſtringerentur prælati,cum adhuc in de ſuetudinem nō abiiſſet,& ſic dicit ipſam ſequi ,quòd ad idem hodie aſtringantur, cum tempus non ſit modus tollendæ obligationis.ff.de actio.& obli. l. obligationū, §. placet, nec in talibus excuſant glo.magiſtrorum , de
10 hoc de bigamis,c.ij.de decimis,à nobis.non † ob.iij. diſtin. §. leges,& §.fi. quæ ſunt intelligenda de ſtatutis il lis,uel legibus quæ non ſunt præceptoria.exemplum.ē.
f titu.j.ſtatuimus.debet autem inter has præceptorias,& alias eſſe differentia.iij.diſtincti.omnis autem , & quod præcipitur,imperatur & c.xiiij.q.j.quod præcipitur. ſ. de verbo.ſigni.in his. Aliqui diſtinguunt conſtitutiones pœnales,quæ ipſo facto pœnam infligunt,ab his,quæ iubent infligi,& ſm eos de ſecūdis loquantur.§.leges,& §. fina.iiij.diſtin.ſecus in primis,vbi contrafacientes incidunt factum damnatum.xxiiij.q.j.c.j.ij.& iij.vide quod
g dixi ſuper rubrica.de conſuetudine,in fin.[g] ¶In gl.xi.in fi,de offi.ordinarij,ad reprimendam.¶In glo.idē. [*in fi.*] concordat,de offi.le.ſtuduiſti.¶ In glo.j.excommunica
11 tioni.[*ibi,illi qui.*]illud c.treugam †vocat pacem , vide q. de hoc in ſpe.eo.tit.ſuper rubrica. [*& in fi,*]vel l. depoſitioni,vt dixi in vlt.gl. ¶In gl.vl.[*ibi,præcipimus.*]vbi ſunt hæc verba ad literā a verbo,præcipimus , vſque ad finē.

ADDITIONES.

a ¶Concedit.Facit,quod no.glo.quæ incipit,quid ſi fiat.in clemen. j.de hęr.quę allegat hoc c.

b ¶Capitulo.In c.infra dicto,& ex §.cęterum,no.Et vide in contra.C.de inoffi.teſt.l.ſi.verſi,ſed hoc obtinere,& ibi doc.

c ¶Penulti.Prelatus ergo meticuloſus deponitur,vt hic.

d ¶Guerram. Diffinitio treugę & pacis . & vide ad materiam iſtam q. diſputatam per Iaco. Butri.quam ponit Io. An.in. Spec. iſto titu. ſup rubri.& quod ipſe no.in c.peruenit,el ij.ſuper glo.ij.de iureiur.

e ¶Aduerſarius.Vide Inno.in c.olim.el primo.de reſti.ſpo.& per Io.An. in c.dilecto,de ſen.excom.li.vj.& per do. Bar.de Saly. in repetitio.l.ex hoc iure,ff.de iuſti.& iur.& vide Bart.in l.hoſtes.ff.de capti. & poſtlimi.re.

f ¶Præceptorias.Poſt Hoſt.facit quod no.ſ. ti.prox.c.ij. ad fi. glo. fin.& per Bar.in l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſ.

g ¶In fi,Et ibi vide alias cōcor.per Io.An.& vide Arch.& ibi Ioan.An. in c.deteſtandę.de conſeſ. prēb. li.vj.

SVMMARIVM.

1 *Presbyteri ſumuntur hic pro clericis omnibus.*
Mercatores etiam ſunt curæ Papæ,ibid.
2 *Aſinus comparatur hic presbytero.*
3 *Suffragium gloſſarum.*
Belli tempore priuilegiati qui ſint,& nu.5.
Pignorum gratia quod ad agri culturam pertineat,auferri non cōuenit,ibid.
4 *Innouatur quod male ſeruatur,& ea,quæ uenerunt in dubium.*

CAP. II.

1 [T]Nnouamus.[*Presbyteri*] Pars, de cenſi.inno uamus. i.omnes†clerici.ſic.§.de bigamis.c. j. de cohabi.cleri.c.ij.de poſtulan.c.fi.in prin.Hoſt.
a [*Mercatores.*]quid [a] ad papam de iſtis, cum ſint laici. reſpondeo quo ad pacem. xx.diſtin.ſtuendū. Goffr.
2 [*Portant.*]priuilegiatus†eſt in hoc aſinus,ſicut pſbyter , Abb. [*Latenter.*]Idem in legatis etiam hoſtium.j. diſtincti. ius
3 gentium.vbi de hoc. ¶In †gl.ij.[*ibi,militiam.*] ſi citra expeditionem in ſuis, vel alienis domibus degunt,currūt, vt ibi.[*& ibi,pignorum.*]ſequitur,gratia aliquid,qđ ad cul
4 turam agri pertineat auferri nō conuenit.¶†In gl.j.[*in fi.*] & ideo innouatur , quia male ſeruatur , & adhuc non multum bene, ſic & in dubio antiquum ius innouatur . nil enim prohibet ea quæ venerunt in dubium, clarioribus & compendioſis ſanctionibus renouare. C. de annali excep.l.j.§.ad hæc,Hoſt. ¶In glo.ij.[*ibi,priuilegium.*]Idem † in peregrinis,ſcilicet,q̄diu peregrinantur. Hoſt.ſicut & legati priuilegium habent, q̄diu in lega
b tione ſunt.ff.de iud.l.ij.§.legatis[b].[*& ibi,non poſſunt.*]per iudicem,vt ibi no.[*& in fine.*]& in auctē.agricultores, ibi poſita.

ADDITIONES.

a ¶Quid.quis dicatur mercator,vide Bar.in l.legatis.ff.de le. iij.

b ¶Legatis.Et militis teſtamen.iure ſpeciali tenet, ſi actu aliter ſit miles. vide in l.certus.& l.tribunus,in fi.& l.idemque.ff.de teſta.mili.

¶De pactis, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio,uel continuatio tituli,uel rubricæ.*
Gratis quid facere gratius eſt.quàm recepto pacto.
2 *De pactis ubi nam alibi tractetur,& nu.3.4.& 5.*
3 *De fortuitu caſu quando quis teneatur.*
Paciſci de quibus poſſit,& de quibus non poſſit,ibid.& num.4.& qui poſſint,ibid.& nu.5.

1 ¶Ex quo†dictum erat de iudicibus,& ipſorum officijs, competens erat,vt de iudicijs videremus,ſed quia vocati ad iudicia paciſci, vel tranſigere conſueuerunt , ideo de his præmittit . Et primo de pactis , quæ ſi de honorabili,quia gratius eſt aliquid gratis facere , q̄ recepta pecunia,ita Azo in ſumma,& Accur.tangit. C. eodem titulo,& Goff.hic.vel dicto de treuga & pace , quia pactum
2 eſt inter partes ex pace conueniens,ideo & c. habeꝫ † de pacto licito ſeruando,ſit iuratum,vel non.xxij.quæſtione prima.c.primo , & quæſtione quinta. iuramenti , & contra de illicito.c. cauſa,quæſtione quarta,per totum. Repetitur hæc rubrica in ſexto.cui primo conuenit, de verborum ſignificatio.pactum.Idem de electio.conſtitutis,& c.ſacroſancta,de tranſactio. ſuper eo. de conceſ
ſio.

3 sio. preben. nulla, & c. ex tenore. in † commodato, & depositо per pactum tenetur quis de casu fortuito, de cõmodato. c. vno, de deposi. c. ii. & paciſci poteſt ſuper fructibus beneficialibus debitoris per creditorem habendis, de deposi. capitulo primo, in fine. Item paciſci pōt inter eccleſias ſuper decimis, de decimis, ſuggeſtum, & c. nuper. Item pactum contraria voluntate diſſoluitur, de ſpon. capitulo ſecundo, Item faciunt de ſymo. cum eſſet. & capitulo, dilectus. j. & ij. & c. tua nos. Item de hę
4 ret. capitulo fina. Item † vitiantur pacta, de elec. vbi periculum. §. cęterum, & §. ſequen. libro ſexto, & c. fundamenta. §. & ne taliter, de ſup. neg. præla. grandi, & in clemen. de ſepul. c. ij. ver. nos etenim, de hæreti. capitulo ſecundo, ver. nullis, de ſen. excom. capitulo primo, in fin. Item generalis procurator non paciſcitur, quod dic, vt
5 de procura. qui ad agendum. in fi. Itęm † paciſci poſſunt patroni de præſentando alternis vicibus, de iure patrona. plures, ſecundo reſponſo. ſeruare debent prælati pacta cum Ciſtercien. inita, de cenſi. ad noſtrum. ver, nec compoſitiones.

SVMMARIVM.

1 *Conuentus quid hic ſignificet.*
2 *Cohibere, quot modis hic ſumatur.*
3 *Pacem frangere quando quis videatur, refert quoſdam caſus, & qui pacem pro alijs facere poſſint, nu. 4.*
5 *De vulnere abſolutus, uel damnatus, an poſſit accuſari de morte, vulnerato mortuo, remittit.*
6 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum. nu. 7.*
Pacta quæ non ualeant, & nu. 5.
8 *Additio gloſſarum.*
Ex pacto nudo quibus caſibus oriatur actio,
9 *Pretium ſibi reſtitui petere poteſt, qui ipſum dedit pro re empta ab excommunicato ipſam repetente,*
Exceptio omnis, & defenſio competens reſeruatur, licet non actio, ibid. uer. quia & ſi.

CAP. PRIMVM.

1 ANtigonus, Se ſummat & diuiſio patet. [*Conuentus*] ideſt † commonitus. [*Is*] ſcilicet, qui venit contra pactum, Phi. ſed Inno. dicit conuentus, ſ. corã eccleſiaſtico[a] iudice, ille ſcilicet,
a 2 qui pacta nō ſeruat [*Non cohibuerit*] i. pœnituerit † & emẽdauerit, & decætero à talibus abſtinuerit, Hoſt. [*Eccleſiaſticam.*] de ver. ſign. quærẽti. [*Vniuerſi*] de concilio Africano. ſimile de obli. ad ratioci. c. vno.
3 ff. eo. inter omnes. [*Pax ſeruetur.*] ſcias, † cp pacem, quam feci cum inimico, non videor frangere fideiubendo ꝓ illo quem accuſat. Si vero quilibet noſtrum pro ſe, & tota parte ſua pacem fecit, pacem rumpo occidendo cõſanguineum eius, qui ſibi in guerra ſeruierat. de his in
4 Specu. de treuga & pace, verſ. pe. & vlti. an pupillus † vero
b de morte patris pacem facere poſſit, & quid de tutore, [b] & quid de vulnerato, qui pacem fecit, & mortuus eſt, & quid ſi mihi pacem fecit nomine vulnerantis, vt illam ſibi facerem, quam feci mortuo vulnerato, vide in Specu. de homicid. verſicu. illud quare, & ſequẽtibus, & de accuſatore verſicu. ſed pone, & in verſicu. ibi ſequenti
5 † tractatur an abſolutus, vel damnatus de vulnere, vul-
6 nerato mortuo, poſſit accuſari de morte. ¶ Glo. j. † no. pacta ſeruanda. alle. iij. canones, & vnam legem. ponit iiij. caſus, quibus non valet pactum. In fine arguit ex nu
7 do pacto & c. rationem reddit, & remittit. ¶ In † prima glo. [*ibi, aduerſus.*] exceptio, pacti propoſitam contra agẽtem tutelæ repellit replicatio fraudis probata. [*& ibi, ſi id quod, in fin.*] Si ab emptione perfecta turoris auctoritate pupillus ſine ipſius auctoritate per pactum diſcedit, nõ valet pactũ, quod eſſet alteri captioſum, vt ibi. ſ. teneretur venditor, & non emptor. [*& ibi, Ex eo.*] loquitur de pacto futuræ ſucceſſionis. [*& ibi, §. igitur.*] ſequitur, nuda pactio obligationẽ non parit, ſed parit exceptionem.
8 ¶ † In gl. j. [*ibi, eſt ar.*] melius diceret, ita patet. [*& ibi, §. igitur.*] exceptis caſibus, primo in conſtituta pecunia. ff. de conſti. pecu. l. j. inſt. de actio. §. de pecunia. ſecundo in dona. C. de dona. ſi quis argentum, §. ſinautem hæc. tertio in acceſſione frumenti mutuati. C. de vſuris, frumenti. quarto in vſuris promiſſis ciuitati. ff. de vſuris, etiam ex nudo. iiij. in promiſſione dotis. C. de dotis promiſ. l. ad exactionem. v. in nuda promiſſione facta ciuitati. ff. de poſtli. l. pactum. ſed iſte caſus idem cum quarto. vj. in fę nore nautico. ff. de nauti. fęno. l. periculi. vij. ſi ſeruus ita venierit, ue in Italia eſſet. ff. de ſeruis exportandis. l. ſeruꝰ. ea. l. fm Hugo. cum autem caſus ſpeciales recipiendi nõ ſint, niſi ratio ſpecialitatis reddatur, vt no. de reſcriptis, ſi quando. dicit Hoſt. qui etiam remittit ad ſummam. eo. ti. §. quis ſit eius effectus, cp reddat ſufficientem rationem ſpecialitatis horum caſuum, vt eis adhæreamus. Sed cum omnino deficiat maxime in vſuris, & nautico fęnore dicamus, vt & ipſi dicunt, cp inde naturalis obligatio naſcitur. ff. eo. l. j. ſt. de ſolu. l. Stichum. §. naturalis,
c ex qua ſecundum canones dabimus [c] actionem, de hoc j. de arbi. per tuas, & vide quod ibi dicam ſuper ver. indi ſtincte, niſi forſan adeo ſit infecta, cp ex ea non poſſit agi, vt in excommunicato cõtrahente, de quo remittit
9 j. de do. & contu. veritatis, in fine. ¶ Sed † quid ſi excommunicatus rem ſuam vendidit conuento precio, petitur ab eo res vendita, nunquid excipere poterit, & dicere, non teneor tradere, niſi precium ſoluas, ſic ſecundũ Hoſt. quia & ſi non actio, omnis tamen exceptio, & defenſio competens reſeruatur. j. de exceptio. cũ iter priorem. [*& in fi.*] & prima quæſtione ſeptima, quotiens. j. & j. de iurciuran. c. penult.

ADDITIONES.

a ¶ Eccleſiaſtico. Quaſi aliud, ſi coram ſeculari, vbi ex pacto nudo non datur actio, vt in glo. j.
b ¶ Tutore. Vide per Bal. & Salj. in l. procuratoris. C. de pac.
c ¶ Dabimus. Quod de iure canonico ex ſola naturali, & ex pacto nudo oriatur actio, facit tex. in c. j. de prob. infra. nam ibi imperator tenetur, tamen conſtat ipſum iure ciuili non ſubiectum, nec legibus ligatum, vt in l. princeps. ff. de legi. cum ſi. ergo vide ad hoc no. in c. nouit. infra de iudi. pro hoc gl. j. in c. iudicante. infra de teſta. & vide ad hoc glo. in c. quoties cordi. j. q. vij. Et in c. iuramen. xxij. q. v. cp ex ſola naturali oriatur actio, maxime ſi iuramentum interuenit. & ad hoc vide quod ſcrip ſi in c. cum eſſes. j. de teſta. Et uide omnino ad intellectum huius, an ex nudo pacto de iure canonico oriatur actio, & an ex contractu innominato non ſequuto implemento, vide Bal. in l. ſtue apud. C. de eden. & no. in c. cum inter. x. de elec. Arch.

SVMMARIVM.

1 *Hoc cap. quibus de rebus loquatur.*
2 *Solidare, ſolidum & firmum facere.*
3 *Epilogus, Suffragium, & ſuppletio gloſſarum. nu. 4. & 5.*

CAP. II.

1 VOtiens. Breue eſt, & fuit forſan exordium confirmationis aliquorum pactorũ. [*Noſter.*] loquitur † de eccleſijs exemptis, vel de alijs, quãdo primi ordinarij denegant ſuum præſtare conſenſum, Inn. vel quando ſic eſt actum, cp valeant, ex quò papa cõfirmauerit. fm Hoſt. vt j. de confirma. vti. vel inuti. c. pe. [*in dubium ueniant.*] imò vt robur habeant. [*eas*]
2 [*ſolidare.*] i. ſolidas † & firmas facere. ¶ In † gl. arguit, cp ra-
3 tihabitio retrotrahitur, alle. vnam concor. ſignat cõtrarium. ſoluit diſtinguendo, & ponens primã partẽ pro re
4 gula, dat tres caſus exceptos. ¶ In † gl. j. [*ibi, quid ergo.*] vide j. e. gl. [*& ibi, obſeruare.*] l. iiij. ẽ, & vide de ſo. cõ. ex tenore. ſup vlt. gl. [*& ibi, per fundã*] vide de ſen. ex. officij, ſuper j. gl. [*& ibi. §. ſi neſciente.*] vide de reſcript. nonnulli, ſuper gl.
5 pen. [*& ibi, precedere.*] dẽt hæreditatis additionem. ¶ † In glo.

gl. j. [*in fi.*] & in caſu. §. de reſcrip. nonnulli. de hoc plene
a j. de reg. iu. ratihabitione. [a] lib. vj.

ADDITIO.

a ¶ Ratihabitione. Et per Cy. & D. Bar. de Saly. plene in l. fi. C. ad Maced. & ad materiam huius ratihabitionis vide no. glo. & Bar. in l. j. §. ſed & cum quis. ff. de vi & vi ar.

SVMMARIVM.

1 *Studioſe, non negligenter.*
2 *Adimplere placita qui nolint, tenentur ad id, quod intereſt.*
3 *Epilogus, & Additio gloſſarum.*

CAP. III.

1 VAliter. Breue. [*Studioſe.*] quaſi non † eſt negligendũ. de of. prim. c. vno. [*Promittuntur.*] per ſtipẽdium, vel nudum pactũ, de hoc §. eo. c. j. [*Compleantur.*] &
2 tenentur † ad intereſſe, ff. de ac. emp. & ven. l. j. Vin. ¶ Pri
3 ma † gl. inducit ſimile, arguit, & ſignat ꝓrium. ¶ In gl. j. [*ibi, illud pſal.*] lxxxiij. Miſericordias domini. [*& ibi, c. j.*] vbi de hoc, & c. in c. nuper. & ibi ſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Pactũ non valet, ꝓ qd eccleſia. bñfi. dẽt reſignari, niſi ĩ caſu. nu. 3.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Collatio vnius capellæ non fit duobus,*
Eo quòd, ideſt ea ratione, quia, ibid.
Acquirere papa poteſt omnibus eccleſijs, & ratio, & perſona publica, ibid. & priuata, & quando, nu 5.
Papa hẽt ptãtis plenitudinẽ ſuper oẽs eccleſias pro alterius noĩe põt quid ab altero recipi, et valet, ſi ratihabitio ſequat, ibid.
6 *Per inſtrumentorũ reſignationem factam videtur reſignaſſe iuri, quod competebat ex inſtrumentis.*
7 *Alioquin, dictionis vis.*
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. no. 9.*
Coniuncta perſona etiam ſine mandato agere poteſt, & num. 10.
Tranſigere non valet habens generale mandatum, & nu. 10. §. j.
Inſtrumenta repetere poſſum, diſſoluta obligatione per ſolutionem, in ſuffragio, vi. nu. 11.
10 *Additio gloſſarum. & nu. 11. & duobus ſeq.*
Suſpitio turpis pacti præſumitur, & quando, eo. nu. 10. §. in gl. iij.
12 *Obedientibus fauetur.*
Inobedientes odio ſunt, ibid.
13 *Verba reſtõnis inſpiciẽda, & ponderãda, & ſic cõciliandi opiniones.*

CAP. IIII.

1 VM pridem. Caſus. Non valet † pactum, per quod eccleſiaſticũ beneficiũ dẽt per pecuniam reſignari. Et prima pars narrat factum, ſub quo continẽt proceſſus cãæ, partiũ tranſactio, ipſius reprobatio, papalis ordinatio, & interceſſio. ſecũda dat iu dices, ibi, cęterũ. Quia prior. [*Acra.*] ex vna parte. [*Eius.*] ex altera. [*Cuius.*] i. fratris. [*& capella.*] quibus dicebant ſe ſpoliatos, eccleſia forte ꝓceſſa fuerat Pet. Capella fratri ſuo, erat forſan altare, vel capellania ĩ eccleſia, vel vnus erat ꝑlatus, alter vicarius, de offi. vica. per totũ. alias vna
2 † capella non cõferẽ duobus, de ꝑb. cũ non ignores. Fm Hoſt. [*Mediantibus.*] quaſi tũc purgatũ fuiſſet vitiũ, vt in
3 gl. & j. de ꝑb. niſi. [*Inſeſtatione.*] non † iniurioſa, alꝭ licita fuiſſet pactio, vel datio. j. de ſi. dilectus. Gof. [*Pro eo, ꝙ.*] i. ea rõne, quia. [*fratre ſuo.*] carnali, vel ſpũali. [*Renuncians.*] libere & pure, & ſine pacto aliquo, in. [*Noſtris manibus*]
4 quõ † prodeſt hæc reſignatio mon. cõ id. ff. e. ſi vnus. §. pacta. dicunt Inn. & Hoſ. cp papa, qui eſt publica perſona, potuit acquirere mona. ar. ff. rem pup. ſa. fo. l. ij. in fi. nã ſingulariter, & vlr hẽt ſuper oẽs eccleſias plenitudinem prãtis. ij. q. vj. decreto. de vſu pal. ad honorẽ. vnde fortius per ipſum, q̃ per aliũ ꝑlatũ acquiri pōt alijs eccleſijs. C.
a de tranſa. [a] ꝑles. ff. quod cuiuſque vni. l. fi. ſed ẽt quicun
5 que † recepiſſet hanc noĩe mon. poſſent hanc ratificare abbas, & monachi. ff. de neg. geſt. ſi pupilli. §. ſed ſi ego. & §. item quęrit. Si aũt non eſſet recepta eius noĩe, non prodeſſet. ff. de præto. ſtip. ſi ſeruus. imo, vt dicunt, cum lites ſint odioſæ, de reſcrip. nonnulli. valet renunciatio literarum, ſicut & litis, ẽt facta abſente parte. C. de pac.
6 poſtquam. [b] & ibi no. [*Reſignauit.*] & ſi non † renunciaſſet, alꝭ iure ſuo vſ per hoc reſignaſſe iuri, quod compe-
c tebat per inſtrã. de hoc de renun. veniens. [c] [*Deſtinantes.*] & eis capellam, & eccleſiam confirmantes, vt dicit in fi. vel forte ante litem motam, confirmationem impetrant. Dixit Gof. cp confirmatio indulta fuit hac ſpe, vt illis prouiderent iuxta interceſſionem apoſtolicã. [*Dequo.*] beneficio. [*Illicita.*] facta eſt. a procuratore monachorum. [*Eoſdem.*] priores, & monachos. [*Competens.*] re
mittit Hoſt. de præb. cum ſm apoſtolũ, ad fi. [*Alioquin.*]
7 i. ſi † monitis. & interceſſioni noſtræ nõ parẽt. [*Electos.*] vnde reſtituendi ſunt, de fil. ꝓsby. cõſtitutus. de reſt. ſpo.
conquerente. Hoſt. [*Ipſas.*] eccleſiam, & capellã. ¶ Ter-
8 tia † gl. ſucceſſiue ſig. duo ꝓ. & ſoluit. ¶ Glo. iiij. rñdet per qõnem, an auctoritas papę purget ſimoniã, ponit duas opi. ꝓ. ſecundam alleg. & ſoluit. demũ opiniones diſtinguendo concordat. ¶ Vlt. gl. ſig. ꝓrium. ponit opi. demũ ſoluit. in fi. q̃r, arguit negatiue, ꝓriũ ſoluit. ¶ In prima
9 † gl. [*ibi, ſed hęc.*] vide hanc & ſequentẽ. de reſcrip. ex parte decani. In gl. antepe. [*ibi, exigendi.*] vide j. c. nõ iniuſte. in prin. j. gl. [*& ibi, l. j.*] fratri nõ nocet res iudicata ꝓ fratrem, ex quo non habebat mandatum, nec interuenit ratihabitio. ¶ In gl. ij. [*ibi, mandato generali.*] hæc, & l. tranſactionis. dicunt, cp habens gñale mandatum non trãſigit. [*& ibi. ſi procu.*] vide vt li. non ꝓte. c. j. ſuper vlti. glo.
¶ In iiij. gl. [*ibi, qui iuſſu.*] ſequit̃ ꝓtoris ꝓtio dato pactus eſt, non no. [*& ibi, immutare.*] ſtipu. inutilẽ faciendo vtilẽ. ¶ In gl. pe. [*ibi, diſſoluto.*] ſolutæ q̃titatis inſtrm, quod
penes creditorẽ remãſit, per ꝓdonẽ repetitur, vt in l. vlt.
10 iubet ꝑſes mihi ꝑ ſolonem liberato reſtitui inſtrã debiti, vel ꝓctus. ¶ In † gl. j. in fi. [*ibi, alias non obeſſet.*] Imo nec cũ cautione oberit frarri, vt in l. ſtatim alle. ſed agetur ex cautione ꝓ cauẽtẽ. ¶ In gl. ij. [*in fi.*] & j. de procu. qui
ad agendũ. §. vl. lib. vj. ¶ In gl. iij [*ibi, renunciauit.*] replicat & declarat, ꝓrium non ſoluit. vnde dic fm Tan. Vin. & Inn. cp hic erat ſuſpitio turpis pacti, q̃ ſp ꝑſumit̃, niſi per aliã ſuſpitionẽ tollat. ibi vero ſuperioris auctoritas illã tollit, vel ibi amicabilis ꝓpoſitio, hic trãſactio, fm Gof.
vel fm Hoſt. ibi ꝓpoſitio ſuper fructibus, hic ſuper iure ſpũali. ¶ In gl. quia ius, [*ibi, apoſtoli.*] ad Eph. v. d. [*& in fi.*]
facit quod no. de of. delega. ex parte. j. & j. q. iij. ſaluator.
11 ¶ In glo. pen. [*in fi.*] dixit Phi. aut † creditor ſoluit pecu-
d niam pro inſtrumento, [d] aut debitor. primo caſu ſoluto debito agit debitor pro inſtrumento condictione ſine cauſa, per l. diſſolutæ. ſecundo agit ad exhibendum, vel rei ven. per l. vlti. C. ad exhibendum. ¶ In gl. vl. [*ibi, dicas melius.*] ſecundum Vinc. & Tan. quod placet Inno.
& Hoſtien. [*& ibi, cum inter R.*] & fuit hoc in fauorem
12 † obedientium, & odium inobedientium, de poſtulã. c. j. & quia deceptis & c. de rerum permu. cum vniuerſorum. [*& ibi, non remoueantur.*] hoc tenent Phi. & Innoc.
e pro eis. j. de reſcriptis. quamuis, [e] lib. vj. cum ſuis concor.
[*& ibi, remouendi ſunt.*] ſecundum Vin. & Tan. Idem Ho
13 ſtien. ego dico † inſpicienda & ponderanda verba reſtõnis, & mandati, de priuileg porro. fm quæ quandoque prima, qñque ſecunda opinio veritatem habebit.

ADDITIONES.

a ¶ Tranſac. Vide Io. And. de conuer. coniu. dudum. & per glo. & per ipſum de vſucap. quàm quàm. lib. vj. & per Doc. & Bar. in l. non aliter. ff. de adopti. & per ipſum in l. ij. ff. rem pup. ſal. fo. & per Bal. in l. genera liter. C. de epi. & cle.
b ¶ Poſtquam. Dummodo in præſentia iudicis hoc faciat, vt ibi no. gl. & Bar. & in l. j. C. de pãc. & vide Io. And. in c. veniens. de renuncia. & per Bart. in l. uon ſolum. §. ſi liberationis. ff. de lib. leg.
c ¶ Veniens. Et in c. ſane. in gl. iij, & per gl. fi. & ſuper illa Io. And. in c. ecclę. lo. ij. vt lite pen. & glo. j. in c. coram. in fi. gl. & ſuper illa Io. And. de off. dele. & Bar. ff. de pac. l. Labeo. §. fi.
d ¶ Inſtrumento. Vide in l. diſſolutæ. alleg. in glo. & in l. plures. C. de fide inſtru. & vide Bar. in l. huiuſmodi. §. ſi ita. ff. de leg. j.
e ¶ Quamuis. Illa decre. quamuis, multum obſtat, & non videtur veriſimile papam cum alterius præiudicio, maxime cum ius erat iam quęſitum, facere reſtitutionem, de vſu pallij, ex tuarum. & in d. c. quamuis. & in §. ſi quis a principe. & §. merito. in l. j. ff. ne quid in lo. publ. & vide ad materiam no. per Bar. & Sal. in l. fi. C. de ſen. paſ.

SVMMARIVM.

1 *De ſuccedendo poſt mortem prælati in ipſius eccleſia pactum non valet.*
2 *Epilogus, & additio gloſſarum.*
Cap. petiſti. vij. q. j. ſpecialem continet indulgentiam, ibidem. §. in glo. ij.

CAP. V.

1 ACcepimus. Caſus. Non† valet pactū de ſuccedendo poſt mortē plati in ipſius eccleſia. Et prima pars factū narrat, quod ſecunda corrigi pcipit, ibi, verū. [*Poſt eorum*] ſ. clericorū, pro qbus fiebat collatio. [*Alij.*] forte nepotes conferentiū, vel recipientiū. vnde ponit Pe. exēplū in eccleſia debitis grauata, quā locuples ſenex volebat recipere exonerandā debitis niſi eo pacto, vt nepos ſibi i illa ſuccederet. [*Tolerari.*] x. di. vides. C. de leg. non dubiū. [*Prohibeas.*] ne fiāt, vt ſ. factas [*friuolas.*] ipſo iure. j. q. iij. ſi quis dator. A la. Vin. & Tan.
2 Idē Inn. ¶ Gl. † j. fortificat textū, Io. ¶ In gl. j. [*ibi, eius volū*
a *tate.*] ſed nec hoc ſufficit in beneficijs, de hoc de cōceſ. pb. c. ij. in iij. gl. ¶ In glo. ij. [*in fi.*] non ob. vij. q. j. petiſti. qa ibi fuit ſpālis indulgentia, Tan. Gof. Idem de decreta. de conceſ. præb. conſtitutus. Hoſt.

ADDITIO.

a ¶ Nec. Quomodo reſpondeatur l. pactum quod dotali. C. de colla. quę videtur velle, q etiam conſenſus illius, & voluntas non ſufficiat, vide Bar. & Doc. in l. ſi. C. de pac.

SVMMARIVM.

1 *Per pactum penſionis augendæ qui conſecutus eſt eccleſiam, debet illa priuari, & aliàs canonice puniri.*
Diuiſio cap. ibid.
2 *Prælati quibus appellationibus alijs in diuerſis rationibus nuncupentur.*
Perſonę pro prælatis accipiuntur, ibid.
Pro penſionibus remanent eccleſiæ obligatę, quibus imponuntur, ſi foret licita pactio, ibid. ad dict. eccleſijs.
Legis fin. de contrahen. emp. intellectus, ibid. ver. ſed contra.
3 *Ad vitia extirpanda pactionis illicitæ debet intendere prælatus.*
Spoliare, accipitur in bonam partem hic. eo. nu.
Aliàs, quid ſignificet, eo. nu. ad dic. aliàs.
4 *Epilogus Suffragium, & Additio gloſſarum. nu. 5. & 6.*
Penſio poteſt ex iuſta cauſa augeri, eligendus tamen non poteſt id ſine vitio ſimoniæ paciſci.
7 *Cenſus quando, & quomodo poſſit augeri.*
Cap. cum M. & c. pe. de conſti. intellectus, ibid.

CAP. VI.

1 VM clerici. Caſus. Is† qui per pactū pēſionis augēdæ cōſecutus eſt eccleſiā, dēt illa priuari, & aſs canonice puniri. diuiditur vt proxima. ſecū da ibi, nos ad, Tan. & pars huius de cenſi. cū clerici. [*Perſonis.*] i. † platis, iuxta vulgare Angliæ, vt ſcribit, ſicut in Apulia abbates, in quincia priores, ſm Hoſt. [*Eccleſijs.*] & ſi licita eſſet pactio, eædā eccleſiæ remanerent, p penſionibus obligatæ. ff. de iudi. fideicōmiſſum. §. tractatū. & §. quid tñ. ff. de vſufr. l. hactenus. ſed ō. ff. de ōhē. emp. l. fi. ſo. ibi non interuenit realis obło, ſed perſonalis tñ,
3 ſm Inn. [*Extirpandum.*] † ad quod ſemper decet plātum intendere. de fil. pſby. ad extirpandas. de pb. extirpandæ. de inſti. c. iij. §. i. [*Spolietis.*] In bona parte pſumitur, concor. vide de reſti. ſpo. conquerente. in prin. [*Alias.*] i. alio
4 mō, quaſi non ſufficiat probatio. ¶ Secunda glo. † q̄rit,
5 arguit pro & ō, & ſoluit diſtingēdo. ¶ In † gl. ij. [*ibi, l. vl.*]
6 vide in ꝑalle. c. cū M. ſuper gl. hic videbatur. ¶ In † glo. ij. [*ibi. l. vl.*] vide ſolutionē. collige. Tan. & Gof. [*et in fi.*] ibi. Idē no. ſed licet iuſta cā ſubſit augendi, nō tñ pōt eligēdus hoc paciſci ſine vitio ſimoniæ. Hoſt. † dicit cēſum[a]
7 a augeri poſſe, qñ neceſſitas, vel paupertas eius, cui debetur hoc exigit, nec fit clam, ſed palam, capitulo conſentiente, & iudice ſuper hoc auctorizante. ar. ff. de aucto. tu. non exiſtimo. j. de præben. expoſuiſti. j. de his, quę ſi. a præla. tua. & c. paſtoralis. j. vt ec. bene. c. vno. ad fi. ſed ſi talis cauſa non ſubeſt, dicit, q ſuo iudicio priuata burſa non replebitur, ſed potius diuinus cultus augebitur, & ſic loquitur de conſti. cum M. & c. pe. & dicit iungendum, quod no. j. ti. j. decætero.

ADDITIO.

a ¶ Cenſum. Pro his facit, quod no. gl. & ibi per Bart. & plenius per do. Bar. de Sali. in l. j. C. de iure emphy. & in Specu. de locat. verſi. cxxxj. & ver. ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Parochiali iuri alterius eccleſiæ non poteſt apponere, quod deroget, pactum eccleſia vem ſuam locando, feudumve conceden do, & nu. 2.*
Inquilinis locantur domus, eo. nu.
2 *Feuda an concedant regulares & ſeculares clerici.*
Parochia dicitur epiſcopi totus epiſcopatus, ibid.
3 *Decimam de penſionibus qui ſoluere debeant.*
4 *Vt ſepultura eligatur apud ſe clerici pacíſci non poſſunt, quid iuris de ſepultura remittit, nu. 6.*
Reprobare, ideſt non ſeruari decernere, ibid.
5 *Pactum ſi interponatur contra ius, non valet, nec pœna nec iuramentum ſuper eo preſtitum,*
Si præter legem non tenet, ſed adiecta pœna valet.
Si ſecundum legem, valet pactum, & pœna, ſed altero pacíſcens debet eſſe contentus.
Pœnam ſolui an ſit ſatis vt recedat a pacto, & an eccleſiaſtici viri eam petere poſſint, ibid. ver. de hoc autem.
Pactum de ſpirituali ad temporalia hic fiebat, & non ualet huiuſmodi, ibid.
6 *Percipere quicquid debuiſſet eccleſia, reſtituendum eccleſię, & ratio.*
7 *Epilogus, & ſuffragium glo.*
8 *Contra percipientem ſuum, & eum qui ſoluit, agere poteſt eccleſia.*
Pactum inter alios de re mea ſine mandato meo non prejudicat mihi.
9 *Additio gloſſarum.*

CAP. VII.

1 PLerique. Caſus. Eccleſia † trē ſuā locando, vel feudū concedē do nō pōt apponere pactum, per quod iu ri parochialis alterius eccleſiæ derogetur. diuiditur vt duæ proximæ. ſecunda ibi, cum autem. [*Locat.*] inquilinis, de loc. c. pe. [*Feuda.*] hæc ſita erāt in alie
2 nis parochijs, Vin. [*Concedunt.*] ergo† ſeculares, & regulares concedunt feuda, de hoc de feu. c. ij. [*Parochialium.*] ſpecialium, vel gñalium. nam totus epatus dr̄ parochia ēpi, de don. apoſtolicę. circa prin. in neutrius autē præiu dicium, vel fraudem hoc fieri debet, de teſta. requiſiſti.
3 de priui. in his. [*Conductores.*] domorum. no. ergo† decimam de penſionibus ſoluēdam, de deci. commiſſum. & c. tua nobis. Hoſt. Ego non video hic hoc colligi, cū locator, non conductor penſionis decimam ſoluat, ſed eſt mens huius literę, q perſonales, vel forſan prædiales decimas conductor ſolueret eccleſię locatrici, per quod parochialis, vel p̄dialis decima fraudabatur. [*Eis*] locantibus, vel feuda concedētibus. [*Sepulturam.*] repro
4 batur † hoc, tum quia talis pactio videtur ſimoniaca, tum quia talis videtur illectus, argumen. xx. q. iij. conſtituit. xiij. quæſtione. ij. §. aliud. Hoſtien. [*Reprobamus.*] ideſt non ſeruandum decernimus: quia contra canones. xvj. quæſtione. j. ſi quis laicus. & cap. decimas. & c.
5 quęſti. dicit † hic Innocen. quando pactum interponitur contra ius, nec tenet pactum, nec pœna, nec iurm ſuper eo præſtitum. ff. c. iuriſgen. §. ſed & ſi quis. &
a ſe. ff. de ver. ob. ſi ſtipuler. & l. ſtipulatio hoc[a] mō. Si vero pactum eſt præter legem, non tenet, ſed pœna adiecta valet, ff. de ver. ob. ſtipulatio iſta. §. alteri. vbi vero pactū eſt ſm legem, & pactum valet, & pœna ita tñ, q paciſcens altero ſit cōtentus. ff. eod. reſcriptum. §. ſi pacto, C. eodem titu. ſi pactum, ſecundum Innocen. & hoc no. Accur. C. eod. l. pacta, quæ contra. de hoc autem vltimo

vltimo, an ſatis ſit pœnam ſolui, & an eccleſiaſtici viri illam petere poſſint, dic, vt j. de arbi. dilecti. & vide quæſtionem, de reg. iu. bona fides. hic aūt de ſpūali ad tpalia fiebat pactum, quod non licet. j. c. j. [*Perceptum*] q̄ pa
6 rochialis† eccleſia percipere debuiſſet. [*Parochiali.*] in cuius ignominiā id factū eſt xxvij. q. j ſi quis rapuerit, loā. & j. de ſimo. de hoc. Vin. [*Reddatur.*] quo ad ſepulturam dic hodie, vt j. de ſepul. c. j. lib. vj. & in concilio Vien. de pœ. cupientes. in fi. & in d. c. j. no. qd̄ hic dicebat Hoſ. qui
7 ēt hic† dicit, q licet parochialis eccleſia poſſit agere ō percipientē, vt hic, & j. ti. j. veniens. de præb. dilecto. ī fi. de reb. ec. non alie. ad nr̄am. de ſepul. c. cum liberum. & c. ſe. & c. ī nr̄a. de deci. cum hoēs. ff. ſi cer. pē. ſi me & Titium. pōt tñ eccleſia, ſi voluerit, ēt agere ō illum q ſoluit, ar. xij. q. ij. apſtolicos. C. ſi tu. vel cur. l. iij. facit quod no.
b de re. ec. non ali. ſi quis. [b] ¶ Prima † gl. ſig. ō rīū, & ſoluit.
8 ¶ In gl. j. [*ibi, inter debitorem.*] j. intelliges. [*& ibi, ſi cum villi co*] ſi cum villico meo ō xiſti, in me non datur actio, qa non pp quæſtum, ſed ad fructus colligendos p̄poſitus erat. ſecus, ſi ēt diſtrahendis rebus illum p̄poſuiſſet, [*& ibi. §. pactum.*] j. ſtatim intelliges. ¶ In vlt. gl. [*ibi, l. iij.*] vide de reb. ec. non alie. ſi quis presbyterorum. ſuper vlti.
9 gl. ¶ In † gl. j. [*ibi, cōueniendus eſt.*] de hoc j. de decimis. tua. ij. in fi. iiij. glo. [*& ibi valet pactum.*] alle. Hoſt. ff. de ōhen. emp. l. fi. §. fi. ff. de vſuf. l. vſufructu legato. §. hactenus, aſs eſt lex. & l. ſi pendentes. §. ſi quid. [*Et in fi.*] facit quod dicam ſecundum Vin. j. de cenſi. cum inſtantia.

ADDITIONES.

a ¶ Hoc. Ibi vide plene per Bar. & in l. ſi quis pro eo. ff. de fideiuſ. & l. cū lex. e. ti. & in l. Seius, & Augerius. ſt. ad l. Fal. & per Dy. in c. non eſt obligatorium. de reg. iu. in vj.
b ¶ Si quis. Vide Io. An. in p̄gal. c. cum homines, in gl. ſua fi. & hic gl. fi. & j. e. veniens. in gl. ipſorum. & Fede. de Sen. conclu. lxxiij.

SVMMARIVM.

1 *Pactio quibus non valeat caſibus, quoſdam cōmemorat. vid. nu. 6.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Spiritualia quę ſint, his etiam adæquantur ſpiritualib. annexa.*
Annexa eiuſdem iuris cum principali dicuntur. ibi. ver. idem.
Pactio ad ſpālia, et Conuentio ad generalia referuntur hic, eo. nu. ad dic. pactio.
3 *Conuentionis ſpecies tres, & quę remiſ.*
Pactio quę licita, ibid.
4 *Omnino, aduerbium excludit etiam tacitam pactionem.*
5 *Turpe pactum quibus intelligitur modis, & nu. 7. 8.*
6 *Iuri priuato renunciari poteſt, non publico.*
7 *Impoſſibile pactum iuris, vel facti, vel vtriuſque non tenet, & omne impoſſibile pactum de iure turpe eſt, ſed non conuerti tur. vid. nu. 8.*
Poſſibile pactum quando non valet, ibi. ver. Idem ſi promittitur, uid. nu. 8.
8 *Suffragium, & Additio gloſſarum. nu. 9.*

CAP. VIII.

1 PActiones. Caſus. Nō † valet pactio ī ſpūalibus, vel quæ pec catum īducit, vel q̄ de iure, vel facto ſit impoſſibilis. Et primo ponit dictum, & eius rōnem. ibi cum in hmōi. ſecundo illud ampliat, & pro
2 bat, ibi, cp ēt, & ibi. nam & [*ſpūalibus.*] puta† eccleſijs, decimis, mortuarijs, & ſi'ibus. ſ. trib. c. prox. Idem de annexis ſpūalibus. de rer. permu. q̄ſitum. vbi de hoc. Hoſt. [*in hmōi*] ſpūalibus, vel annexis [*pactio*] ſpālis, qd̄ ſequitur de conuentione, intelligitur de gñali. Nam conuentionis
3 verbum gñale eſt. ff. de pact. l. j. §. ij. conuentionis† autē ſunt. iij. ſpecies. ff. e. l. cōuentionum. Gof. & intellige de conuentione inhoneſta, & de tpali. nam ſpūalis, & aſs licita poſſet apponi, facit de re. permu. ad qōnes. de ele.
a ſignificaſti. [a] de ſer. non or. eo libentius. de præbē. ſignifi-
b tū. [b] xxiij. q̄q̄. xviij. q. ij. Eleutherius. de cond. app. verum.
4 de iure pa. præ. [*Omnino*] vt† hoc tacite hoc agatur, quod dic vt no. de ſimo. c. fin. Hoſt. [*Quod etiam*] ſ. cp nullius ſit monenti. [*Detrimentum.*] ſup. ſm canones. nec mirum. nam & ī iuxta &c. qd̄ ſic continua ſm Hoſt. [*Turpe.*] li-
5 cet† non ſit de re turpi, ſed eſt turpe, quia interuenit dolus, vel ſimonia, vel eſt pactum rei turpis, vt verbum ſonat, cum promitto interficere hoēm, pactum turpe, qñ id, quod promittitur, licitum eſt. Sed p̄dō adiecta facit illud illicitum, vt promitto. x. hoc licitum, ſi hoēm occideris, hoc illicitum, vel pactum turpe in ſe, vt in primo exemplo, vel pp rem turpem, vt in ſecundo, ſm
6 Hoſt. [*de iure*] publico. † nam priuato quis poſſet renunciare in ſui præiudicium tm̄, ad quod no. ſ. eo. ti. proxi. [*Nullam.*] vt dicit Ho. ſi pactum turpe iuſo valletur, aut continet turpitudinē vtriuſq;. ſ. promittentis, & recipiētis, & tunc non ſeruatur, vt in concor. gl. aut recipiētis tm̄, & tunc iurm ſeruatur, licet poſtea traditum repetatur. j. quod me. cau. ad aures. & c. ad audientiam. de iu-
7 reiu. debitores. Item ſm eum† omne pactum impoſſibile de iure eſt turpe, ſed non conuertitur. eſſet. n. turpe & indecens probo viro paciſci ſtercorare agrū, non tñ impoſſibile. vbi aūt quod promittitur eſt in ſe honeſtum, & honeſte promittitur, q̄uis turpiter & inhoneſte exigitur, valet, qd̄ metus cā. c. pe. de conuer. ꝓiu. veniens. & c. dudum. niſi in q̄tum alij prejudicat. ſ. c. pro. de arb. cum tpe. pactum vero impoſſibile iuris & facti non valet. idem ſi impoſſibile de iure tm̄. idē, ſi promittitur poſſibile ſub impoſſibili p̄dōne. de primo exemplum, cum promitto ſolem, vel lunam. de ſecundo, cū promitto rem ſacram. de tertio, cum promitto. x. ſi cœ lū digito retigeris. qñ vero eſt poſſibile iuris, ſed impoſſibile facti, ſi impoſſibilitas eſt perpetua, non valet, lnſt. de inuti. ſtip. §. j. ſi tpalis. valet, ſed expectatur, quouſque poſſibilitas aduenīat. ff. de ver. ob. inter ſtipulantem. §. ſacrā. Inſti. de leg. § ea quoque res, & ſi vis dilatare mām, vide id, de quo remittit Hoſt. ad ſum. eo. ti. §. quę ſint diuiſiones pactorum. & de condi. appo. §. quæ conditio.
8 ¶ In † glo. ij. [*ibi generaliter*] ſequitur, nouimus turpes ſtipulationes nullius eſſe momenti, & ſequitur. l. veluti. ſi quis homicidiū, vel ſacrilegium ſe facturum ꝓmittat, & §. quod turpi. idē quaſi ad literam. [*et ibi, Impoſſibiliū.*] ſequitur, nulla eſt obło. [*& ibi, Stipulor.*] ſi ſtipulor id fieri, quod nā fieri non concedit, non magis obło valet, q̄ ſi ſtipulor id dari, quod nā dari non patitur. [*& ibi, Circa prin.*] ponit caſum in eo, qui promittit hoēm, qui mortuus eſt, quem viuere credebat, vel ꝓmiſit animal natum ex equa & tauro, quod non inuenitur. [*& ibi, alia. §. i.*] ponit caſum de viro, qui paciſcitur, vt cōuenia tur inſolidum, non in eo tm̄, quod facere poſſit, & no. de do. inter vi. & vx. c. j. in gl. ij. [*& ibi, Paulus.*] vide de te. co. c. ij. ſuper gl. ij. ¶ In vl. gl. [*ibi. §. rei turpis.*] ſequitur, nullum mandatū eſt, & ideo hac actione nō agetur. ¶ In
9 † gl. j. [*ibi, tacite.*] Pe. exemplificat per decre. cū ad nr̄am. de ele. & c. ſc. ¶ In gl. ij. [*in fi.*] & j. de reg. iu. nemo p̄t. li. vj.

ADDITIONES.

a ¶ Significaſti. Non ſunt iſtę proprie pactiones, ſed mora iam impoſi. vide gl. & Io. An. in c. ſignificatum. hic alle.
b ¶ Significatum. Facit gl. in c. ad audientiā, el ij. de reſc. & gl. ī c. olim. el j. de reſt. ſpo. & gl. in c. cū M. de cōſti. in ver. percipere. & caue, quia ēt illa gl. vl. faceret dr̄iā inter cōdi. & mādatū ad hoc, & no. bñ hāc gl. & in c. j. j. vt ec. bñ. & eſt gl. ī c. ſign. de ele. & ſcripſi ī d. c. ad audien. Arc.
c ¶ Seruaſ. Qñ pactū eſt licitū, ſed eſt rei turpis, an valeat ipſo iure, gl. ī l. gñaliter. ff. de ver. ob. cp non valet, ō, de quo ibi per Bar. & in l. ſi plagij. eo. ti. & in l. iuriſgen. §. ff maleficium. & per Cy. in l. ij. C. quod me. cau. & ibi per d. Bar. de Saly. & in l. ij. C. de condi. ob turp. cauſam.

De tranſactionibus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio Rubricæ, vel tituli.*
De tranſactionum materia vbi alibi tractetur, ibid.
Procurator generalis non tranſigit, ibid.
Tranſactionis exceptio impedit litis conteſtationem, ibid.
2 *Superſcriptio primę decretalis cui ſit aſcribenda.*

1 ¶ Continuata † eſt hæc rubrica per id, quód dixi in ꝫ proxima. ad materiam facit. liiij. di. generalis. j. qō. iij. ea quæ. v. q. ij. ſi primates. xvj. q. vij. decimas quas. xxiij. q. iiij.

si illic, conuenit rubricæ, de offi. deleg. si quando. de collu. audiuimus. Item generalis procurator non trãsigit, de proc. qui ad agendum. in fi. lib. vj. & exceptio transactionis impedit litis contesta. de li. conte. c. j. e. lib. ¶ In
2 supericr. †Gre. ix. hæc est falsa. fuit ergo vij. vel citerior. nam etiam. viij. fuit secus. Alexan. iij. cuius sunt cap. sequen. & vide quod dicam de collu. crimina super prima glo.

SVMMARIVM.

1 *Instrumenta, & iura alia partium transactione tolluntur, sed id non est perpetuum, & quãdo, nu. 3. & 9. 10. & quę sint. nu. 4.*
2 *Transactio hominum salubris, & ratio, & quando & inter quos seruanda, nu. 3 & nu. 9. 10.*
Lis damna etiam animæ quę inferat. ibid. & litis execratio, commendatur etiam a prętore, ibi.
3 *Decisio pro transactione sumitur.*
4 *Instrumenta large etiam comprehendunt attestationes.*
Falcidiæ legis ius quod, ibid.
Priuilegiorum quoddam in iure clausum, & quod ita clausum sit quoddam extra ius, de quo non iudicatur, nisi viso ipsius tenore, ibid. ver. & tunc quod sequitur.
5 *Ad transactionem huiusmodi quo tempore decernere partes & quod sit facti exemplum.*
6 *In curia, quid, & factum respicit.*
Imperitia solemnitatem & substantialia respicit, ibid.
7 *Per confirmationem papæ valere incipit, quod non valebat, & quam.*
Defectus iuris, & facti papa supplet, & quomodo sit faciendum vt valeat, ibid.
8 *Epilogus, & Suffragium. glossarum. nu. 9.*
Pacta nouissima dumtaxat valent. §. j.
10 *Suppletio glossarum.*
Generalis, & indefinita non differunt, eod. nu. 10.
11 *Ex principis conscientia, vel præsentia quæ fiunt, sunt omni solemnitate munita.*

CAP. PRIMVM.

1 SIcut graue. Casus. Instrumẽta † & alia
a iura partium contraria transactione tolluntur. [a] Et pars prima decernit. secunda supplet, ibi, cui si quidem. [*Salubrem.*] bene dicit, quia
2 litis † pendentia interdum pen-
b dere facit, interdum impedit animæ salutem. [b] qua re prætor commendat laudabile votum execrantium
3 lites. ff. de alie. iu. mu. cau. fac. l. iiii. §. pe. ſm Hoſt. † [*Decisionem.*] i. transactionem. in his. n. omnibus, si superuenerit transactio, cessant auxilia sequentia quantum ad transigentem, & rem, de qua transactum est, nisi dolo aliquid sit factum. ff. de pact. tres fratres. sed quantũ ad alios non sunt irrita instra. Item intelligendum est ſm Inn. vbi vtrinque perfecta & seruata est transactio, aſs
10 manet. ¶ In † gl. ij. [*ibi, tres fratres.*] & ibi de hoc. & vt dicunt hic Pe. & Ab. dñi legũ de hac indefinita non tractant, de qua tractat gl. quia non differunt gñalis, & in definita. vnde casus istarũ duarũ legũ potius sunt casus excepti a secundo membro, quibus non obstat transactio in generali petitione. ſ. quando dolus commissus fuit, vt quia aliqua fuerunt subtracta de hæreditate, de qua transigebatur, vt hac. l. vel nisi ex alia causa possit agi, vt in §. tutor. quia nomina illorum debitorũ in libris rõnũ nõ erant. ¶ In gl. pe. [*in fi.*] Idẽ Inn.
11 In gl. † vlti [*ibi, cõscientiã.*] vel pñtia ſm Tanc. & Vin. qui per hoc dicebant, ſniam, vel transactionem factam præsente papa omni solemnitate munitam.

ADDITIONES.

a ¶ Tolluntur. Similiter & lata sententia. vt in c. accedens. el j. ẽ. vt li. non conte. & in c. cum dilecta. de confir. vti. vel inuti.
b ¶ Salutem. Et non nisi pacis inter ipsos bene colitur pacis auctor, in cle. dudum. de sepul. in prin.
c ¶ Cum proponas. Ibi vide, & plenius in l. apud acta. C. de transa. & in l. proponas. e. ti. per Bar. & Bal. & Doct.
d ¶ De test. Ibi vide Doct. & do. Bar. de Saly. & vide de effectu huius cle. in Spe. ti. ij. §. nunc ostendum. ver. xviij. & in cle. pastoralis. de re iu di. & etiam vide in deci. Rotę conclusione. cclij.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rerum ecclesiasticarum, de consensu episcopi, vel archiepiscopi, sicut sunt alterutrius subditi, & cum decreti interpositione facienda, & generaliter. quorum auctoritate, & consensu facienda ibid. & nu 2.*
In transactione, idem seruandum, ibid.
3 *A transactionibus licitis si recederetur, nullus esset litium finis.*
4 *Epilogus, & additio glo. nu. 5.*
Transactiones, & compositiones quæ liceant etiam in spiritualib. & quę transeant personam pacisentis, ibid. nu. 5. 6. 7. & 8. & quę requirantur, ibid.
7 *Titulus, vel officium non potest ex pactione concedi etiam ad vitam recipientium, nisi in casibus & quibus.*
8 *In censu, vel reditu assignando clerico oportet interueniat superioris auctoritas.*
9 *Cap. si illic. in gl. citati, & c. ad quæstiones, de ver. per. intellectus.*
10 *Decimarum ius laici non possunt, sed quotitatem partis præscribere.*

CAP. II.

STatuimus. Breue est. [*os*] laicos, secundum Hoſt. vel religioſos, secundum Pe. [*Archiepiscopi*] qui
1 sigit. subditi † igitur epi de ꝓsensu epi, & subditi archiepi de ipsius consensu hoc faciant, & vt dicit Inno. in tali alienatione, vel transactione requiritur aliqua causæ cognitio, & necessarium est decretum. xij. q. ij. abbatti-
2 bus. & c. si qua de rebus. & c. seq. Abbates. n. cum † suorum prælatorum consensu alienare debent. xvij. q. iiij. in venditionibus. ep̃s vero debet habere consensum sui capituli, & si non habet capitulum, sui presbyteri. xij. q. ij. placuit. in quo quidem olim erat necessaria auctoritas cõcilij prouincialis, vel trium ep̃orum ab archiepo deputatorum. x. q. ij. casellas. sed si archieps committere potest, fortius concedere auctoritatem. Minorum autem prælatorum, vt archidiaconorum, abbatum, vel aliorum minorum iudicum auctoritas non sufficit in alienatione rerum ecclesiarum suę iurisdictionis, cum capella illa abbatibus & sequentia hęc videantur tantum ep̃is concedere. Dicunt tamẽ aliqui de abbatibus, qui habẽt ecclesias ad se pertinentes pleno iure, ꝙ pñt in illis auctoritatem prestare. Hoſt. in decre. cum & plã tare. de priuil. admittit hoc quo ad exemptos, vt ibi dixi in gl. non solum, vide quod dixi in cle. de re. ec. nõ alie. c. j. in gl. de ep̃o. Alij dicunt, ꝙ non alienabunt archiepi nisi auctoritate patriarchę, vel papæ. [*inconcussa.*] quia
3 † nullus esset litium finis, si a transactionibus licite fa-
4 ctis recedatur. C. eo. fratris tui. Tan. ¶ Prima † gl. arguit, alle. v. iura, in contrarium alleg. x. soluit respondens ad tria iura de primis. ¶ Vlti. gl. respondet per qõnem, an
5 cum laicis &c. ¶ In gl. j. [*ibi, si illic.*] ſtud[a] capitulum, &
a sequens remanet insolutum, sed in fi. soluam [*& ibi, spiritualibus.*] quid de ciuilib. & criminalibus. no. j. de collu. c. j [*& ibi, temporale.*] vnde dicebat Inno. ꝙ licita est transactio in spiritualibus, dummodo ex vtraque parte detur spirituale, & non tpale, vt in decre. ad qõnes. dicebat Gof. ꝙ si id fiat auctoritate superioris pro bono pacis, aboletur vitium. ſ. ti. prox. cum pridem. de præben. nisi. ff. de his, qui no. infa. furti. §. qui iussu. Item secundum Inn. in beneficijs, quæ petuntur iure proprietatis, transigitur, de hoc. j. e. super eo. si in titulum, nõ etiam si hincinde detur spirituale. j. e. constitutus. compositio tamen, vel ordinatio admittitur. j. de præben, nisi ita tamen, ꝙ ille, qui ius non habet, penitus renunciet sine aliqua datione, vel ꝙ alius ius habens recipiatur sine ali
6 qua datione, vt ſ. c. super eo. Compositio † vero interueniens in casu concesſo, ꝙ actor aliquid percipiat annuum, non transcendit personam pacisentis, j. c. decę
7 tero. de præben. nisi. ex pactione † vero non possent cõcedere titulum, vel officium etiam ad vitam recipientium, ex quo illius collationem non habent. si vero recipientes aliquem ex compositione in canonicum, illius collationem haberent, & tunc bene possent succeſ soribus præiudicare, ſ. de renunc. cum inter. P. in censu
8 † autem, vel reditu assignando clerico, vel quacunque alia compositione extra iudicium inter eccleſias inita requiritur superioris auctoritas, maxime ad hoc, vt prę iudicet succeſſoribus, vt hic, & j. e. veniẽs. & c. super eo. xij. q. ij. abbatibus. xvij. q. iiij. in venditionibus. immo ad hoc, vt sine pacto teneat, oporter, ꝙ credat ſe iuſtã causam habere, de inſti. c. iij. j. q. iij. si quis nec. Item secundum leges quo ad doloſum nõ tenet transactio, ſecundum Inn. vt dicam. j. eo. super eo. super gl. ij. [*& ibi enim eccleſia.*] facit quod no. de condi. appo. c. ij. in j. gl. [*& ibi,*
9 *redimuntur captiui.*] in c. † ſi illic, transigebatur non super re ſpirituali, ſed super iniuria, & de iudi. auctoritate, vt ibi no. in c. ad quæſtiones. permutabantur ſpiritualia in
b uicem. ¶ In gl. ij. [b] [*ibi, nisi papa.*] hoc tenet Pe. & idem al le. hoc etiam tenet Ab. allegans quod no. glo. j. de deci. in aliquibus. [*& in fine.*] hoc tenet Hoſtienſ. dicens, ꝙ hoc ſcribitur laicis, aliàs dixiſſet papa, aliam perſonam, non aliquam. nec obſt. ſecundum eum, ꝙ dicitur
10 † laicos nõ præſcribere, nec poſſidere poſſe. dicit enim,
c ꝙ non poſſident, nec præſcribunt ius decimæ, ſed quotitatem partis, & ſecundum hoc potest intelligi, quod legitur de paroch. c. fi. de decimis. in aliquibus, pro hac parte ſecundum vnum intellectum facit, quod no. j. e. ſuper eo. in fi. j. gl.

ADDITIONES.

a ¶ Istud. Ad materiam istius gl. facit gl. etiam in c. pe. j. de confir. vti. vel inuti. & ad hoc bonus tex. in c. cum pridem. ſ. ti. pro. ibi, ille igit. & no. nam libere debent componere, & ponere in manibus superioris, non autem debent partes prius inter eas conuenire, & poſtea ad superiorem recurrere, facit capitulum fi. j. de teſt. & no. hunc tex. qui vult, ꝙ requiratur auctoritas ſuperioris, quia verum, ſi tendit ad diminutionem eccleſię, aliàs ſecus, vt no. in c. quia. & c. j. de pac. lib. vj. & vide gl. iij. ibi no. Doc. & ſcripſi in c. cum M. de conſti. & in c. ad audientiam. el ij. de reſcri. cum fi. ad hoc vide etiam no. in c. ſignificatum. de pręb. optime ad prędictum tex. in c. nisi. de pręb. & ibi ſcripſi, & ad prędictum tex. in c. queſtum. de rerũ permu. & ibi poni etiam de conuerſis ſpiritualibus, & quod primitus paciſci non debet &c. Et vide in c. ad qõnes. & c. fi. de re. permu. & ibi ſcripſi, an de ſpiritualibus poteſt compromitti in arbitrum, vel in arbitratorem, & an compoſitio in ſpũalibus poſsit interuenire, & an & quæ ſolennitas requiratur, vel compoſitio ſit realis, vel perſonalis, vide gl. pe. in c. ex multiplici, de deci. & quod ſcripſi in c. a nobis. de deci. & gl. hoc idem in c. nuper. de deci. Arch.
b ¶ Iti gl. ij. Ad hanc gl. an compoſitio, vel tranſactio, vel remiſsio in decimis valeat, vel priuilegiũ exemp. vide gl. in c. ex multiplici. & quod ſcripſi in c. a nobis. de deci. An compenſatio, vel permutatio, in c. vt ſuper. de re. ec. non ali. & in c. fi. de re. permu. & Io. And. in c. cum homines. de deci. Archi.
c ¶ Ius decimę. Ad hoc no. in c. cum apoſtolica. de his, quę fi. a prela. & c. ij. de loc. & c. ad hęc. & c. prohibemus. & c. quoniam. de deci. & c. quamuis. in gl. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Si consenserit capitulum tranſactioni, quam fecit nomine eccleſię prælatus, vlterius disentire non poterit.*
2 *Super ſpiritualibus non tranſigitur.*
Prælatus tranſigere non poteſt, & ratio.
Habet generalem non liberam adminiſtrationem, ibid. ver. aliter igitur.
Tranſigere qui poſſunt alieno nomine, ibid. nu. 3. & 4.
3 *Conſenſus capituli aliter requiritur, quàm pupilli.*
Rei eccleſiaſticę maior fauor, quàm temporalis, ibid. ver. vel ſecũdum eum.
4 *Vacante eccleſia legitimo defenſore capitulum non poteſt tranſigere.*
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum.*

CAP. III.

1 COntingit. Casus. Si capitulum † cõ
ſenſerit trãſactioni, quã fecit prælatus noĩe eccleſiæ, vlterius diſſentire non poterit. Cõis diuiſio. ſecunda ibi

vnde [*conuentionalis.*]vide ff. de pac. c. fi. lib. vj. [*Super his.*]
2 temporalibus, quia † super spūalibus non transigitur. [*Eandem.*]quam fecit prelatus[*habuerit.*]aliter igit trāsigere non poterit, sed ꝯ, plat⁹ est procurator, de don. c. ij, xii. q. ij. c. fi, habens gnālem & liberam, vt ibi, & s. de ele, cum nobis, in fi, Sed talis transigere poterit, ff. de procu, l. procurator, cui libera, eo. ti. qui ad agendum, lib. vj, ſo,
a ſm Gof. prælatus[a] habet gnālem, b[c]ed non liberam, vel
b non transigit, cum per transactionē fit alienario, quod sępe contingit C. de litig, l. fi, vel ſm Host. liberam hēt administrationem, dum bene administrat, non quando ecclesiam spoliat, sicut aliàs legitur de tutore. ff. pro emptore, qui fundum. §. si tutor. Item ꝯ, quia tutor transigit. ff de fur. interdum. §. qui tuelam, & prælatus tutor est. xvj. q. j. in canonibus. ſm eum solue, vt s. sed alter † requiritur consensus capituli, quam pupilli, cuius
3 ætas, quicquid videt, ignorat, C. de fal. mo. l. fi. ff. de arbi, diem proferre. §. si quis litigatorum. Item ꝯ, quia administrator ciuitatis transigit. C. eo. l. præses. & prælatus administrator, vel dispensator est. x. q. ij. precariæ. solue, vt s. vel secundum eum maior est fauor ecclesiasticæ rei, q̄ rpalis, C. de sacrosan. ec. vt inter diuinum. [*Ac si non revocaret.*]dixit † hic Gof. ecclesia vacante & carente legiti
4 mo defensore capitulum non posse transigere. ff. ne quis de va. c, vlr, xii, q. ij. si qua de rebus, facit de reb. eccl. non
c ali, dudum. c. lib, vj, ¶ Gl. j. primo † no. secundo ponit opi,
5 Vin. ꝯ quam alleg, & remittit, tertio ponit differentiā,
6 quam improbat. ¶ Int j. gl. [*in l. vlt.*] vide de proc. c. j. in gl. pe, ¶ In gl. ij, [*ibi, quamuis.*]vide de renun, post translationē. in gl, statim. ¶ In † gl. j. [*ibi, mandato.*]& ff. de proc,
7 d qui ad agendum, in fi. lib. vj. d[*& ibi, c. i.*]& est dictum. s. de rescrip. edoceri. ¶ In gl. ij. [*ibi, non consenserit.*]ff. de arb, per tuas. [*& in fi.*]dic vt eo. ti. c. j. lib. vj.

ADDITIONES.

a ¶ Prelatus, Cōtra hoc videtur facere gl. in ver. non dēt. in c. ij. ff. de do, dum facit differentiam inter procuratorem generalem, & prelatum, & vide Io. An. in c. cum venerabilis, de excep. ad hoc & Inno. in c. veniens. in fi. de prescrip. & quod scripsi in l. neque. C. de proc. Bal.

b ¶ Generalem. Vide per gl. in c, is cui. de elec. lib. vj. in gl. j. & inter ista est differentia, vt no, in l. proc. hic alleg. & in c. qui ad agen. & in l. mā da. eo. ti. ff. & hoc no. gl. j.

c ¶ Dudum. Et qui iurauit non alienare, an possit compromittere, vel transigere, vide Ioan. And. ff. de arbi. cum tempore, in gl. super verbo, licentia.

d ¶ Lib. vj. Contra glo. istam in eo, quod dixit, q̄ quando promittit dicens habere ratum &c. intelligitur habere liberam, tenet Bar. in l. j. ff. de off. procu. Cesi & gl. tenet idem in l. procu. cui. ff. de proc. vide Sal. in l. si procu, C. de procu.

SVMMARIVM.

1 *Transigi non potest super ecclesiastico beneficio.*
2 *Simoni am esse, & simoniæ speciem habere aliud est. Speciē mali quod habet, ab eo etiam abstinendum, ibid.*
3 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 4.*
A iure communi quod est remotum, seruari non oportet, vbi exēpla, & nu. 5.
5 *Additio glossarum.*
De gratia quis auditur, si non iure, ibid nu. 5.
6 *Impedire non potest, quod est irritum.*

CAP. IIII.

1 ONstitutus. Casus, Sup † ecclesiastico beneficio transigi non potest. & prima pars ponit partis querelam, secūda dat iudicem, ibi, quia igitur. [*Ipsum.*]ex vna parte, [*A clericum*]ipsius aduersariū.
2 [*Recusat.*]allegando, q̄ fuit illicita, a & simoniaca, Pe. & Abb. hic, puto, q̄ petebat sibi iudicem dari, qui cogeret transactionem seruari; sed Papa noluit. [*Transactionis.*] super spiritualibus interpositæ. [*Speciem.*]Inn. ponderat
2 hoc † verbum, quia non dicit eas simoniacas, sed habere speciem simoniæ, & per hoc soluit, quod obiicit gl. ij. & si dicas, quare ergo prohibentur, respondit, qa etiā ab eo, qui habet speciem mali abstinendum est. xj. qō. j.
3 aliud. ff. de vita, & hone. cle, cum ab omni. ¶ In † gl. j. po nit duas lec, demum arguit, alle. duo iura. & vnum alle legat in contrarium. ij, gl. obiicit, & soluit, iterum obiicit, & soluit. ¶ In i. gl. † [*ibi, non dubium.*]vide in c. si diligē
4 ti. super vlti. glo. [*& ibi, a iure.*]communi remotum est seruari non oportet, & sequitur, nec iusiur. seruandum ¶ In gl. ij. [*ibi, §. Marcellus.*]vide de excep. dilecti. in vlt. gl
5 ¶ In gl. j. [*ibi, obligatorium.*] nisi quo ad delicti laqueum [*& in fi.*]ibi soluitur. ¶ In gl. ij. [*ibi, dicas.*] secundū Tan. vel dic ſm Inn. vt dixi in tex. & dicit Host, q̄ ista gratia potius respicit iudicem, q̄ partem, q̄ participatione criminis adeo reddidit se indignam, q̄ ꝯdicendi frontem
6 non habet, si. de elec. bonæ. ad fi. Dicit † etiam Host. hic ponderari. q̄ non irritat, sed irritam decernit, vnde processūm causæ ex illius virtute non a poterit impedire, qđ irritum erat. [*& ibi. § porro.*]& ff. de reg. iu. in pari. lib. vj. [*& in fi.*]de hoc plene. ff. de excep. dilecti. in vlt. gl.

ADDITIO.

a ¶ Illicita. Et ex hoc, & his, quæ no, in glo. ij. no. q̄ iudex addit ad obseruantiam contractus, vel irratus potest pronūciare illum nullum, imo & pacisc entes punire, vide Io. And. de consue, cum mater. in gl. ex officio, & ibi aliæ concor.

SVMMARIVM.

1 *Per transactionem factam sine auctoritate episcopi potest prælatus, sed non ecclesia constitui censualis.*
2 *Confirmationem si quis petit prouisionis, vel electionis beneficij vacantis, qui sint vocandi, et nu. 3. et qui possint opponere se confirmationi, eod. nu. 3.*
3 *Iudex potest processum suum defendere, versicu. vtique & iudex*
4 *In institutione, vel confirmatione potest episcopus inquirere contra electum, vel prouisum ex officio suo.*
5 *Prebendam qui petit, quam alius tenet, ille tunc vocandus est, et pro præbenda contra capitulum agendum est, si aliam quam petatur, velit assignare, et contra petentem quid possit opponere capitulum, nu. 6.*
Beneficium si petitur vacans ab aliquo iam confirmato, vel instituto, qui vocandi, eo. nu. ver. ubi autem.
7 *Possessor beneficij potest peti inde remoueri ab electoribus, vel patronis et quando.*
9 *Ab electione si appellari contingat, vocandi, quorum interest qui si non compareant, imputare poterunt sibi.*
10 *Electionem suam canonicam pronunciari si quis petat. valet talis petitio, et tunc confirmatio ei, ad quem spectat, reseruatur, et quomodo procedetur.*
11 *Electus ante confirmationem semper officium iudicis implorabit, et ratio.*
Negatoria, et Confessoria non competunt electis non confirmatis, et non habentibus ius plenum, ibid.
In seruitutibus legatis ius plenum quis statim cōsequitur, ibi. uer. est etiam simile.
12 *Compositio in beneficialibus quomodo facienda, et cuius auctoritate, et nu. 15. et 17. et quando possit interuenire, et quibus consentientibus, nu. 13. et 15. quando personalis, quando realis sit, nu. 15.*
14 *Verba, cui præest, huius decretalis qualiter intelligantur, et numero. 15.*
15 *Personalis prestatio non excedit transigentem, in fi.*
16 *Epilogus, et Suppletio glossarum. nu. 17.*
Delegatus nullo modo potest ecclesiam facere censualem, ibid. nume. 17. & ratio, ibid. qui habet iurisdictionem spiritualem.
Ordinarius aliquando potest, ibidem. qui habet eam perpetuam, ibidem.
Legatus habet perpetuam iurisdictionem, ibid.

CAP. V.

1 DEcætero. Casus. Per † transactionem factam sine auctoritate episcopi, potest prælatus, sed non ecclesia constitui censualis. [*Cum aduersario*]
2 no. quod si quis † clericus petit beneficium vacans, dicens

cens se ius habere in eo ex prouisione, vel electione, quam confirmari petit, iudex, coram quo petitur, debet vocare illos. ad quos electio, vel pſentatio pertinet, vt si volunt de iure suo contendere, audiantur. Episcopus † autem qui instituit, non est vocandus: quia nō cō
3 tēdit, q̄ ex suo facto agenti clerico possit ius quæri. nec ob. si dicas, q̄ necessaria est confirmatio, vel institutio episcopi. quia hoc non est propter ius, quod habet in electione, sed quia iurisdictionē habet, ex qua hæc dependent, vt patet ex eo, quod le. & no. s. de elec. nosti. & c. transmissam. iudex autem non est de necessitate citā dus ad hoc, vt defendat ea, quę ratione iurisdictionis facit. ij. q. vj. hoc etiam verum, tamen episcopus, quoniā etiam clerici eiusdem ecclesiæ possunt se ecclesiæ oppone nere petenti propter vitium personæ. j. de accu. accedēs. ſm Inn. vtique & iudex potest processum suum defendere, ſm Host. quod dic, vt no. ff. de app. cum speciali. §. patet, de sent. excom. venerabilibus. lib. vj. & de hoc no.
4 j. de proc. in nostra. §. fi. vbi vide super vlt. glo. potest † ēt eps in institutione, vel confirmatione inquirere ꝯ ipsū ex officio suo, vt patet in eo, quod le. & no. s. de elec. cū
5 nobis olim. §. cum igitur. & c. nihil est. si ideo petit † prebendam, quam alius tenet, tunc ille vocandus est, qui possidet. vbi autem iam confirmatus est, vel institutus, & petitur beneficium vacans, non sunt vocandi electores, seu præsentatores, quia effectus confirmationis nō dēt impediri per aliquem, quin prius habeat possessionem. ff. de ap. constitutus. ij. §. fi. ſm quosdam. sed Inn. dicit hoc intelligendum esse, qñ ipsis vocatis fuit facta confirmatio, seu institutio. alioquin etiam post confirmationem vocandi & audiendi sunt, vt no. s. de elect. cum dilecti. j. de cā pos. cum olim. Si vero de præsenti
6 † præben. esset qō, quia capitulum vellet vnam prebendam assignare, & confirmatus peteret aliam, tunc ꝯ capitulum, qđ præbendas possider, est agendum. ff. de test. relatum. ij. qui & opponere pōt, ne possessionem adipiscatur. si per obreptionem obtinuit cōfirmari. ff. de do. & contu. cum olim Daniel. ff. de re iudic. cum olim. §.
7 nos igitur & præce. sed & post † adeptam possessionem pacificam pōt petere patroni, vel electores, q̄ ide remoueatur, quia ab eis præsentatus, vel electus non fuit. ff. de re iudi. cū Ber. vbi dicam in glo. vī, & j. de iure pa. ex insinuatione. & c. cū dilectus. & vide quod dicam, de con
8 cess. præ. quia diuersitatem. in gl. quare. qñ † autem cōfirmatio petitur, vocandi sunt electores. seu pōtatores, vt dictum est, alioquin confirmatio nulla erit, sicut & dī de restit. in integ. ff. de mi. ēt. §. fi. & l. in cāæ. j. §. j. ver. vnde tractari potest. & ver. cā cognita. Alij dicunt q̄ tenet cō firmatio, sed potest cassari pro eo, q̄ aliis absentibus fac-
9 ta est, ēt si alias canonica fir. hodie † tñ si appellari contingat, oēs illi, quorum interest, citandi sunt ipso iure. vnde nisi ꝓpareant, sibi poterunt imputare, quod dic, vt le. & no. de ele. statuimus. lib. vj. & dic vt eo. lib. & ti. c. fi. in oībus aūt p̄dictis offīm iudicis imploratur. Et notan
10 dum est, q̄ si † quis non petat electionem suam confirmari, sed tm̄ canonicam pronunciari, valet tñ talis petitio, & tunc cōfirmatio illi, ad quem de iure communi pertinet, reseruatur. s. de of. dele. super eo. s. de ele. cū
a in veteri. a Imo, q̄ plus est, potest peti, q̄ electio publicetur, & breuiter sic procedetur hic, sicut procedetur, qñ
11 quis petit se legitimum pronunciari. j. qui fil. sint le. cau
b sam, quæ. ante confirmationem † autem semper est officium iudicis implorandum. b non. n. potest agere confessoria, vel negatoria ꝯ turbatores, vel p̄dictores suos quoscunque, cū adhuc non habeant ius in re. s. de ele. qualiter. C. de pac. l. j. C. de emend. seruorum. & l. emtori. sed ꝯ j. de excep. dilecti. solutio. ibi post confirmationem vero locum habet confessoria, & nega. cum sit iam plenum ius assecutus. s. de elec. transmissam, & etiā est simile in seruitutibus legatis, in quibus statim ius habet. ff. quemadmodum seruitutes amit. si partem. §. si per fundum, ſm Inn. & de materia gl. vide s. de rescrip. mā
datum, in gl. fi. ver. quærit etiam de illis. [*Componit.*] nō
12 ex † pactione partiū, sed ex prouisione iudicis per modum decre. nisi essent, de preben. ſm Inno. & Host. [*Ius aliquod.*] ne in quota parte rescindi videatur beneficiū j. de præben. maioribus. Sed in aliqua quantitate pecuniæ, vel bladi, vel simili, vt in decre. nisi essent. potest tñ
13 talis interuenire † compositio, q̄ petens beneficium illi renuncier, & obtineat aliud, ar. s. e. statuimus, de re. per. ad cōnes. sed melius vī Inn. hoc intelligendum, qñ aliquis petit canonicari in aliqua ecclesia. tunc. n. potest fieri compositio consentientibus his, ad quos spectat electio, vt dixi. s. c. ij. ſm ipsum Host. qui dicit se simplr intelligere literam, vt iacet. s. qñ inter duos agitur de ecclesia, in qua dicit vterq; se ius habere, & super hoc im
14 petratur rescriptum. [*Cui præest.*]planior esset † litera, absque auctoritate epi, qui præest. vel expone. j. solutus. i. solūedus impositus. sed Inno. exponit, præest clericus, qui petebat beneficium, qđ per ꝓpositionem obtinuit, ac si dicat, si talis per compositionem promisit aliquem cē sum dare illi, cum quo litigabat, successor nō tenebat, & tñ nec semper est simoniacum, vt in decre. nisi. Itē ſm eum non approbatur hic iste ꝯctus, sed solum negatur censum soluendum. Host. exponit, cui præest eps. de his, q̄ fi. a præl. tua. & c. pastoralis. & de do. pastoralis.
15 in fi. & si talis auctoritas † ordinarij nō inteueniat, cōpo
c sitio non erit realis, q̄uis delegatus auctorizet, nisi sup hoc mandatum haberet, vel id postea ratificetur per papam ex certa scia. hoc patet hic, & j. eo. veniens. & in his quę no. de his, q̄ fi. a pl. c. iij. Ite si ecclesia de qua agatur, esset conuentualis, requiritur consensus eiusdem. & ſm hoc etiam expone, & subaudi absque consensu ecclesiæ, cui præest. l. is, qui compositionem facit. j. de his, quæ fi. a præla. c. j. ij. & iij. de reb. ec. nō ali. c. j. vel breuius. cui præest, tam eps, q̄ is, qui compositionem facit, si tñ ecclesia, de qua agitur, sit conuentualis. [*Sub hoc.*]Icom positionis, vel transactionis factæ. [*Non excedit.*] est. n. personalis præstatio, non realis, vt j. c. veniens. e. ti. ¶ Gl.
16 ij. † arguit a contrario, & dat duas lecturas. ¶ In † gl. j. [*ibi*
17 *delegatum.*]qui nullo modo potest ecclesiam facere censualem, quia ordinarius aliquando potest. j. de iure pa. præ. secundum Tan. Vin. & Inn. qui tamen non verant, quin delegatus ipsam cēsualem declarare possit. reddebat autem Vin. viij. illius dicti rationem, q̄ delegatus habet temporalem potestatem, ordinarius perpetuā, &
d legatus, d de offi. leg. c. fi.

ADDITIONES.

2 ¶ Veteri. Potest enim in hoc vnus esse iudex, & ad alium potest pertinere confirmatio, vt est videre in subditis prelatis episcopo, & in delegatis quo ad episcopum.

b ¶ Implorandum. Quando singulariter petit electum electionem suam pronunciari canonicam, pro iuribus enim ecclesiæ ante confirmationem non potest agere, de elect. c. qualiter. & sic colligitur in fi. Inn. qui clarius loquitur.

c ¶ Delegatus. Auctoritas ergo delegati non facit compositionem realem, secundum q̄ intelligi debet c. cum venisset. de institutio. & quod ibi no. & iura similia, & an in transactio. tutoris requiratur decretum, vide gl. no. & ibi Doct. in l. j. C. fi aduer. transa. & Doc. in l. præses. C. de transact. maxime Saly.

d ¶ Legatus. Ad materiam vide Io. And. de præben. pro illorum, & Lapum. in c. ij. de consti. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium, quod per transactionē habetur si impetretur ut debitum ab eo, qui fuit transactionis mediator, non valet impetratio, & nu. 3.*
2 *Species facti narratur secundum Inn. & nu. 3.*
3 *Impetratio beneficij tacita transactione, ex qua ipsum ab alio habetur, valet, si fiat ab eo, qui eius non fuit auctor, & quæ dicatur impetratio fauorabilis, & a non clerico facta quo casu valeat. nu. 4. & 5.*
Auctor sceleris repellitur ab ea re, in qua fuit auctor, eiusmodi consequenda, ibid.
4 *Auctoritate mea quid factum quando dicatur.*
5 *Tonsura sufficit ad impetrationem beneficij.*
6 *Epilogus, & Suffragium glossarum. nu. 7.*

Officij neceſſitas, vel ignorantia mei iuris, error etiam excuſat ab obl gatione, vel conſenſu, & nu. 10.
Scriptura mea in alieno contractu, quando mihi noceat, ibid. §. in 2. & quando alij. num. 8.

8 *Additio gloſſarum.*
Teſtis inſcriptus in inſtrumento cõtractus, ſi poſtea fiat aduocatus agentis ex eo cõtractu probat inſtrumentũ, niſi in duobus caſibus, & quo caſu, ſi is inducereτur ad probandum ipſum, non crederetur ei ſine quęſtionibus, ibid.

9 *Teſtis eſſe non poterit hic in cauſa, in qua eſt aduocatus, Inſtrumentum probat a procuratore meo & notario eiusdem inſtrumenti productum, ibid.*

11 *Subſcribens quando obligetur ex ſubſcriptione, vide in ſuffragio, & nu. 8.*
Conſentire quis præſumitur, quando non poteſt obligatio, de qua agitur, fieri ſine uoluntate domini rei, ibid.

CAP. VI.

1 EX literis. Caſus, †Si beneficium, qđ per tranſactionem habetur, impetretur vt vacans ab eo, qui fuit trã ſactionis mediator, non valet impetratio ſecundum lecturam gl. & Hoſt. vbi dico, vt vacans, deberem dicere, vt debitum, & pars prima narrat factũ, ſecunda diffinit ibi, cum autem. Inno. ſic recitabat hic
2 †factum, quia dicebat, ꝙ iſte G. impetrauit literas ſup eccleſia vt vacante ſibi conferenda. obiectum fuit ei, ꝙ alius iſtam eccleſiam poſſidebat. reſpondet dictus G. ꝙ poſſidẽs nullum habet iuſtum ti. immo ipſam adeptus fuerat per ſimoniacam tranſactionem, & ideo ꝑ non habente reputandus erat. poſſeſſor autem triplicauit, ipſum G. non eſſe in hoc audiendum, quia tranſactioni, quã dicebat ſimoniacam, interfuerat, & auctori tatem præbuerat, ꝙ & idem G. confitebatur, & ideo ẽt non auditur, quia, ſi alius iuſte poſſidet, non intrabit in locum viuentis. ſ. de cõceſ. præb. c. j. ſi vero ſimoniacè, repellitur tanquam auctor ſceleris, cum ſua auctoritate ſit factum. ideo allegans ſuam turpitudinem nõ au-
a ditur, vt le. & no. ĵ. de do. inter dilectos. ª§. de elec. noſti.
3 †Si autem alius impetraſſet, non auctor ſceleris, & ſi de tranſactione non fuiſſet facta mentio in reſcripto, nihilominus valuiſſet, quia nõ erat talis veritas tacita, qua expreſſa ipſum non habuiſſet. §. de reſcri. ſuper literis. imo eſſet fauorabilius audiendus, ſi peſtilentem vellet expellere, quam ſi ſuper vacante eccleſia impetraret. §. de reſcrip. c. ij. & c. inter cæteras. & c. olim. Item in ſnĩa apparet, ꝙ non excipiebat hic ꝫ literas, ſed tãtum ſuper eccleſia agebatur, vel poteſt intelligi, ꝙ hic dr̃, qũ nullus poſſidebat eccleſiam, ſuper qua iſte G. impetrauit, alioquin non valerent literæ tanquam ſuper non vacante impetratæ, ꝙ dic vt le. & no. ĵ. de concef. præb, cum noſtris, vel forte iſte G. impetrauit literas, vt ſi probaret ſimoniacum eccleſiæ priorem, ſibi eadem eccleſia conferretur, cum autem diceret ipſum ſimoniacũ propter prædictam tranſactionem ſua auctoritate factam, repulſus eſt, & impoſitum ſibi ſilẽtium ſuper eccleſia, vt hic dicit, & non ſuper literis tantũ, ſm ipſum Inn. ſed hoc legit cum glo. ꝙ ſuper antiquo iure impetrauit, ꝙ nõ placet, vt dicam ſuper j. gl. [*Auctoritate.*]
4 quia †ipſe Guil. expreſſe conſenſit, vel dictanit inſtrumẽtum, Hoſt. [*mentiens clericum.*] no, non valere literas a nõ
b clerico ſuper beneficio impetratas, ᵇInn, ꝙ verum, dicit Hoſt. niſi eſſent impetratæ ex certa ſcĩa, puta quia dr̃ ibi pro tali ſcholari, vel literato cupienti clericari, vel aſcribi militiæ clericali, tunc. n. valent ſm ſtylũ curiæ, ad hoc, de ſer. non or. eo libentius, de ætą. & quali. eam te, de præſump. c. fin. ſolet autem tunc ſcribi, ꝙ ex quo fuerat tonſuratus, prouideatur &c. vide in Spe. de accu. vel peti. §. ſuper actionibus. ver. ſed nunquid ſcholaris. [*Tonſuratus.*] ꝙ ſufficit. de ætą. & qua. cum cõtingat. [*Imponendum.*]
5 triplici de cã. prima, quia mendax impetrator, ſecunda, quia tranſactioni conſenſit, & teſtis inſcriptus fuit, tertia, qa patrocinĩ præſtitit, vt §. Hoſt. ¶ Gl.
6 j. †diſtinguit. ¶ Gl. ij. quærit, & ſoluit, & arguit. ¶ In †gl
7 j. [*ibi, l. vlt.*] loquitur ĩ exhæredato, qui proc. eſt, vel aduocatus petentis legatum ex illo teſtamento. [*& ibi, inter officium,*] Vnde dixit Goff. in ſua vii. q. ꝙ iſtum aduocatum neceſſitas officij, vel ſui iuris ignorantia excuſaſſet patrocinando petenti rem, quam ignorabam meã, dñium ipſius non perdo. [*& ibi, re tua.*] error proprietatis rei meæ apud alium manentis, mihi non nocet, niſi aliud interueniat, vt vſucapio, vel præſcriptio. [*& ibi, Nec petentem.*] ſed ſi ſolus error meus tibi cauſam poſſeſſionis ſine vero titulo prębuit, per longi tpis præſcriptionem me non repellis. ¶ In gl. ij. [*ibi, in teſtõ.*] quo creditor fundum vni ex filiis deputauit, in teſtõ dicens ſe illud emiſſe a debitore, & debitor ſignauit. [*et ibi. §. pater.*] ſeu ſi filius pro patre ſcripſit obłonem debiti paterni, & ſuam propriam domum pro eo pignori obligatã, ex
8 hoc ſibi præiudicat. ¶ In † gl. i. [*ibi, iuri ſuo,*] ſed quale ius hr̃e poterat, qui clericus non erat vnde non placet hæc
c lectura. ¶ In glo. ii. [*ibi, ſtatuendum.*] & ĵ. de teſti. Romana. lib. vj. Dicebat hic Inn. firmiter tenendũ, ꝙ ſi aliqs eſt teſtis inſcriptus in inſtrõctus, qui poſtea eſt aduo-
d catus agentis ex eo ctu, nihilominus inſtrm probat, niſi apparęat falſum, vel aliàs ſuſpectũ, ꝙ ſi eſſet, & iſte induceretur ad probandum, non crederetur ei ſine qõ
9 nibus. in † cã vero, in qua eſt aduocatus ſic inſcriptus, teſtis eſſe nõ poterit, vt in p̃. decre. Romana. & facit ad qõ nem, quã Paduæ diſputauit de inſtrõ, quod ꝓducit ꝑcu. meus notarius ad probandũ de iure meo, qã tũ inſtrm ſua manu ſcriptum eſt, quod vr̃, vt in mercur. de reg. iu. cum quid vna. lib. vi. Dicit tũ Inn, ꝙ hæc decre. non dicit aduocatum fuiſſe productum in teſtẽ, ſed inſcriptũ. [*& ibi, ſignauit grauis.*] adde quod no, ĵ. de reb. ec. nõ alie.
10 ſi quis auctoritatem p̃titit. ẽt de fi. inſtr. inter dilectos. ver. porro. diſtingue inter offm̃ neceſſarium, & voluntarium, vt hic, & ibi vide in gl. ſed nonne. ver. nec ob. & de re iud. ſuborta, in gl. concedat. Vnde dicit Gof. ĩ ſua ſumma. vij. q. j. ꝙ iſtum aduocatũ neceſſitas officij, vel ſui iuris ignorantia excuſaſſet. [*& in fi.*] & ff. quib. mod. pig. vel hypo. ſol. l. Lucius. & ſm Tan. diſt. determi. C. ſi cer. pe. l. mutuæ. C. de fideiuſſ. ſi pater. ff. de leg. ij. Titia. §. Lucius. ij, ff. de leg. j. ſi fundum per fideicomiſſum. ff. de reſcin. ven. Titius. ſm Gof. qui ẽt dicebat ĵ. de re iu. cum
11 inter. ꝙ ſi ſubſcribens † intendit per id obligari, tunc ob ligatur. C. de admi. tu. ſi non ſubſcripſiſti. Si vero nõ ad
e uertens quid in ſcriptura contineatur, ᵉ ſubſcripſit, vel ſubſcripſit vt teſtis non obligatur. C. plus va. quod agitur. l. vlt. C. de do. nec ignorãs, & in p̃al. l. Caius. dicit Ho. ꝙ dn̄i legũ alr ſoluũt dicẽres, ꝙ aliud eſt, qñ ſubſcribit quis inſtrõ vẽditionis rei ſuæ, vbi non p̃ſumit ꝓſentire, vt in l. Caius. aliud qñ ſubſcribit inſtrõ obłonis, quo caſu intelligitur ꝓſentire, vt in l. fideiuſſor. & ſit rõ, qa nã emptionis eſt, ꝙ ſolũ perſonæ ꝫhẽtes obligent, q̃ ſe pũt inuito rei dño, obligare. nã vero pignoris eſt, ꝙ ipſa res obligetur, quod fieri non põt ſine voluntate dn̄i rei, & ſic p̃ſumit conſentire, vt res valeat, de ver. ſig. abbate. & adde, quod dicã de p̃ſump. nonne. ¶ In glo. iii. [*in fi.*] vel
f pprie, nec q̃ritur hic de iure tranſigẽtiũ, ſed ipetrantis. & facit quod dixi §. de of. deleg. ᶠſi qñ. In gl. vlt. [*ibi, cum adeo.*] & c. ſi eo tempore. li. vj. & hoc videtur inuere hęc litera, nondum &c, quaſi poſtea fuerit tonſuratus.

ADDITIONES.

a ¶In ter dilectos. Vbi vide in gl. & ſuper illa Io. And. & Bar. in l. iuſiurã. §. procura. & l. alias, ibi ſe. ff. de iureiuran. & Saly. in l. tranſactionem. C. de tranſac.

b ¶Impetratas. Vide no. dictum, qđ ponit Io. And. in c. ſi iudex, de ſen. ex. lib. vj. ſuper gl. no. quando, & de reſcrip. cum adeo. ſuper gl. ſe. & pen.

c ¶Hæc lectura. Ad materiam gl. vide l. poſt legatum. §. ſunt qui putant. ff. de his, qui. vt indi.

d ¶Probat. Vt ſic inhabilitas ſuperueniens teſti deſcripto in inſtrumento non yiciat fidem inſtrumenti. vide in l. j. C. de teſtib. per Bal. & plenius per Saly.

e ¶Contineatur. Vide quia no. ꝓriũ de ma. & ob. c. ſi. ſuper ver, publicis.

f ¶Delegati. Et vide Bar. in l. ſi fundum. ff. de le. j. & plenius in l. quæ dotis. ff. ſol. ma.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Tranſigi ſuper eccleſiaſtico beneficio non poteſt,*
Componi verò poſſet amicabiliter, ibidem. & quomodo. numero 2. 3. 4. & 8.
Temporale pro ſpirituali, cum agitur de beneficio, dare non licet, ibid. uide nu. 7. & 8.
2 *Gratis compoſitio quando dicatur, ad dictio. Gratis, & nume. 3. uer. Item ſi.*
3 *Cap. decætero. ſupra eod. intellectus.*
Amicabiliter componi quando intelligatur, ibid. ad dictionem, Amicabiliter.
4 *Conſtitutionis huius mens quæ, ver. Ergo mens.*
5 *Epilogus, Suffragium, 6. & Suppletio, 7. gloſſarum.*
Permutatio, præſcriptio, & miſsio in poſſeſsionem cauſa cuſtodię, habent locum, ſi de beneficij tractetur proprietate. ibid. num. 7. ſecus ſi tanquam beneficium petatur, & nu. 8.
8 *Tranſactio, in qua calumnia interuenit ex parte actoris, non tenet; ſecus, ſi ex rei parte, licet alia via conſulatur actori, & qua. §. in ij. glo.*

CAP. VII.

1 SVper eo. Caſus, Super † eccleſiaſtico beneficio non poteſt tranſigi, licet poſſet amicabiliter componi. Cõmunis diuiſio. ſecunda ibi. tale. [*Beneficio*] dicit Inno. ꝙ ſiue agatur vt de beneficio, ſiue vt de proprie
2 tate, nõ licet aliquod tẽporale pro ſpirituali ª dare. [*Etenim*] pro † quia. [*Gratis*] i, ſine pacto, & ſine certa ſpe data, vt ſi vna pars ad preces alterius ſponte renunciat, & ille poſtea illi gratis renuncianti de ſua pecunia, quantũ placuit, gratis dedit poſt, quã hoc in iudicium eſſet deductum, fieri non poſſet ſine iudicis authoritate, & ſic
3 † intellige ſ. j. reſpon. & c. decætero. Item ſi ex pacto, vel ſpe certa expreſſa data hoc fieret, ſimoniacum eſt. §. ti. j. cum pridem, & c. cũ ad noſtram, & c. officij. vbi de hoc ſecundum Hoſti. [*Amicabiliter*] vt ſi vnus liberaliter reſignat beneficium ſicut ius non habens, alius id tenet ſi-
4 cut ius habens, ſecundum Inno. [*Componant*] non † tamẽ ſic, ꝙ ex ſola compoſitione titulus habeatur, facit quod no. de præben. niſi. ergo mens literæ, ꝙ ſi duo litigant de beneficio, bene poterit ſic cõponi, ꝙ aliqui periti, de quibus concordabunt, videant iura partium, & conſilio
5 ipſorum partes ſtare conueniant. ¶ Prima † glo. diſtinguit, an eccleſia vr proprietas, an vt beneficium. ¶ Gl. ij.
6 ponit, & exponit diffinitionem trãſactionis. ¶ † In gl. j. [*ibi, Herennius*] vide de præben. dilecto, ſuper. iij, glo. ¶ In
7 gl. j. † [*ibi, ſed diſtingue.*] ſecundũ Lau. Tan. & Vin. Pe. autem de hac materia format hic longam quæſtionem, ad quam Abbas remittit in diſtinctionib. [*& ibi, permutatio*] & præſcriptio, de iure pa. cura. & miſſio in poſſeſſio. cauſa cuſtodiæ, vt lite non conte. c. j. de dolo & contu. c. ij. quæ non habent locum in primo caſu, de iureiu ran. c. j. li. vj. eo. li. de eo, qui mit. in poſ. eũ qui. [*& ibi, Et alius alia.*] ſed ſi vnus † petat eccleſiam, alter ab eo fundum, non licet de his remittere, vel tranſigere, ſecundum Vicen. & Tan. ¶ In glo. ij. [*ibi, calumnia.*] ex parte
8 actoris, ſecus ſi ex parte rei, C. e. ti. ſub prętextu, licet alia
b via. ſ. actione, vel replicatione doli conſulatur actori ad hoc per reum inducto, vt ibi dicitur, de hoc ĩ l. ſtatim. ᵇ
c alle. & C. eo. ti. ᶜ l. ij.

ADDITIO.

a ¶Spirituali. Spirituale autem ſit, cum agitur vt de proprietate, ſecus, ſi vt de beneficio, vide §. c. ij. ſuper gl. j. per Io. An.

b ¶Statim. Contrarium opponitur, ꝙ etiam ex parte actoris debeat valere, vt in c. j. in fi. de depoſi. nam ille epiſcopus nullum ius, nec actio contra eccleſiam habebat, tamen papa ratam habet illam tranſactionem, Bal.

c ¶Eodem ti. Ibi vide, & plenius per Bar. & Bal. in l. ſub prætextu. præle. & in l. in ſumma. ff. de condi. inde. per Bar.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio facta de rebus eccleſiæ per prælatum ſine ſuperioris conſenſu, non obligat ſucceſſorem, & cuius ſuperioris, nu. 2. ad dictio. Apoſtolica.*

2 *Carrucatæ, manſus, iugerum, & acreæ quid.*
Argumenti a contrario ſenſu vſus, eo. nu. ad uocem docuerint.
3 *Perſonale ne, & quando præſumatur eſſe pactum potius, q̃ reale.*
In pactis de re eccleſiaſtica ſeu ſpirituali non conſideratur ſola contrahentium uoluntas, ſed iuris poteſtas & c. ibidem. uerſi. vbi vero.
Rectores eccleſiarum non poſſunt eas obligare ſine ſuperioris auctoritate, ſed perſonas tantum ſuas, ibid.
Pactum, quod remotum ſit a re priuata, non eſt obſeruandum. ibi.
4 *Decimas ſoluere teneantur ne monachi, & quas, & quãtas. nu. 6. alia de eis vide nu, 5. 6. & 7.*
Coloni priuilegiatorum ſuper decimis non ſoluendis, an teneantur ad decimas, remittit. ibid.
5 *Decimæ corporales vendicari poſſunt à quolibet poſſeſſore, niſi de eas percipiendi iure agatur, & abbas percipere conſueuit, quia ipſe tantum conuenitur.*
6 *Perſonalium quantitas præſcribi poteſt.*
7 *Indefinita omne tempus includit.*
Præſcriptio non iuuat etiam in decima defraudanda, ibid.
Aeſtimatio boni uiri arbitrio faciendą, taxatione præhabita, eod. nu. ad dict. Iuſtam.
De decimis ſubtractis compoſitio fieri non poteſt, ibid.
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 9.*
Datur, quod confirmatur, in prin. & nu. 10. §. j.
De nihilo quid facere plus eſt, quam de aliquo aliud, uerſi. Imperator.
Res inter alios acta alijs non nocet.
10 *Suppletio gloſſarum.*
Confirmatio, vel innouatio ius nouum non tribuunt, eod. numero. §. In glo. iij.
11 *Cap. ſi quis presbyterorum, de reb. eccl. non alie. intellectus.*
Eccleſia quomodo poteſt ex perſonali tranſactione lædi, eod. nu.
12 *Compoſitio, ſiue tranſactio non tenent ex parte clerici ſuper re ecclęſiæ, tenetur ex proprio ad id, quod intereſt alterius partis.*
Clerico conuento deduci poſſit id, quod ad eius cederet ſuſtentationem, eod. nu. ver. ſed & id. & reſtitueretur eccleſia, ſi non haberent vnde niuerent clerici, aduerſus contractum, & quem, nume. 11.

CAP. VIII.

1 MEniens. Caſus. Tranſactio † facta de rebus eccleſiæ per prælatum ſine ſuperioris conſenſu, non obligat ſucceſſorem, & prima pars ponit partis querelã. ſecũda dat iudices, ibi, Mandamus, qnatenus [*ſanctę M.*] cuius rector erat magiſter Guil. [*Excolunt*] per colonos, [*Eorum*] monachorum, alias [*Earum.*] ſ. terrarũ. [*Soluere*] ĩtegraliter, vel dic vt ĵ. [*Tueri*] a prædicta ſolutione. [*Carrucatis*]
2 certa † portio, ſicut mãſus, iugerum, acrea, de ec. ędi. ad audientiam. quæ forte apud theutonicos dicitur cubitam, & apud nobiles Hiſpanos dicitur leira, ſecundum Vin. Dicit Hoſti, ꝙ hæc menſura eſt quãtum cũ duab⁹ carrucis põt in anno coli. [*Tenent*] quaſi de aliis nihil ſoluant, Inno. Et dicit Hoſt. ꝙ alias male videretur infra excipi, ibi, niſi præfati monachi. vel forſan hoc intendit, ꝙ de aliis integre ſoluant, & vide quod dicam ſuper ver. docuerint. [*Apoſtolica*] vel dicœc. epiſcopi. §. c. ſtatuimus, Abb. Laur. Tan. & Vincẽ. [*Docuerint*] ſi hoc docuerint, ergo ſunt ab omnibus aliis abſo luẽdi, quod verum eſt, ſi facta fuerit compoſitio, ꝙ de aliis nihil ſoluant, vt hic ſumitur, argumen. a contrario ſenſu quo ad illas duas carrucatas, vt quo ad illas abſoluantur, ſi docuerint, vnde quo ad alia ſupplendum eſt, maxi-
3 me, ſecundum Hoſtien. [*Perſonas facta*] ſic ergo † potius præſumitur pactum perſonale, quam reale. Sed cõtra, quia præſumitur reale, niſi probetur perſonale. ff. de proba. ſi pactum. ff. de pactis, tale pactum. j. rñ. ſecundo an pactum cenſeatur perſonale, vel reale, hoc eſt tam ex verbis, quam ex mente pacientium extimandum, ſi agatur de temporali hæreditate. ff. de pac. iuriſgentium.
a §. pactorum². vbi vero agitur de eccleſiaſtica, ſeu ſpirituali, non conſideratur ſola voluntas contrahentium. licet enim obligare perſonas ſuas poſſint, non tamen

eccleſias.

eccleſias, vt hic, & ĵ. de arbitris, peruenit, & c. per tuas, §. ſuper quo, & de preca. c. ij. & ideo in his plus ꝙ ſideretur iuris poteſtas, iudici auctoritas, q̃ voluntas ſola contra-
3 hentium, nam & †pactum conuentũ, quod remotum eſt a re priuata, non eſt obſeruandũ, ff. de pactis, ſi vnus, §. & in ſumma, & l. iuriſgentium. §. ait prætor, ſecundũ Hoſti. [*Alios*] omnino in alios, ne obſtet de ꝓcur. tutore debitore, ſocio, & ſimilibus, Gof. & facit quod no. ĵ. de iniur. & dam. ḍa. & ſi pignorationes, in iij. gl. [*ipſos*] ſ.
4 monacos, ergo † etiam monachi tenẽtur decimas ſolue re, quod dic vt, ĵ. de deci. ex parte. j. [*Agricolas*] ipſorum monachorum. an coloni priuilegiatorum ſuper decimis non ſoluendis teneantur ad decimas, no, in cle. de
5 deci. c. j. ſuper ver. excolendas. Dicit Inno. ꝙ † corpora-
b les decimæ vendicari poſſunt a quolibet poſſeſſore. [b] ĵ. de deci. paſtoralis. Sed ſi abbas conſueuit percipere deci mas, & agatur non de ipſis decimis corporalibus, ſed de iure percipiendi, cum hoc ſit apud abbatem, ipſe tantũ conuenitur, & non alius, de quo remittit ipſe Hoſti. de
c maio. & obe. inter quatuor. [c] [*Quibuslibet rebus*] licet ex
6 hoc † videatur, ꝙ de omnibus decimis loquatur realibus, & perſonalibus, tam ẽ Hoſt. videtur verius, ꝙ de rea libus tantum decimis loquatur, tum quia in perſonalibus poteſt præſcribi quantitas, tum quia ad præſtationem perſonalium monachi non ſunt aſtricti, tũ quia nullam fecit in ſuperioribus de ipſis mentionem. [*Ex integro*] hoc eſt cõtra quorundam theologorum opinionem, de quo dic, vt no. de deci. c. j. li. vi. [*Detinuerunt*] ſic
7 indefinite loquendo † videntur includere omne tẽpus, per quod videtur præſcriptionem non iuuare etiam in
d decima defraudanda. [*Iuſta*] ad arbitrium boni viri[d] taxatione præhabita. ſ. de procur. auditis, quod me. cauſa. c. fi. Hoſti. [*æſtimationem*] non poſſe fieri compoſitionẽ de decimis ſubtractis, de hoc ĵ. de re. ec. non alie. vt ſu-
8 per. ¶ Prima † glo. declarat, quæ ſint ſacramenta neceſſa ria, & voluntaria, & quare ſic dicantur. ¶ Glo. iij. quærit, arguit pro & contra, & ſoluit. ¶ Antepe. glo. inducit ſimile, quærit, arguit, affirmatiue contrarium ſoluit.
9 ¶ In † iij. gl. [*ibi, l. obuenire*] hęreditas etiam teſtamentaria obuenit legẽ, quia lex xij. tab. talem confirmat, [*& ibi, l. ij.*] vide, ne ſe. vacante. c. j. in glo. ij. [*& ibi, circa prin.*] Impe rator ſtipulationem inutilem facit vtilem. ¶ In gl. ante pen. [*ibi, Item ne ſi experiar, in fi.*] ibi, aduertendum eſt, ne conuentio in alia re facta, aut cum alia perſona, cum
10 alia re, aut alij perſonæ præiudicet. ¶ In † g'o. j. [*ibi. § ſed*
c *notãdum*] alias incipit, ſi ergo, [*& ibi, In neceſſitate*] Ia. c. S. e [*& ibi, iuxta illud*] de hoc, de pę. di. j. is poteſtatis, & ĵ. de ſpon. non eſt, in fi. de materia gl. ſatis dixi ſ. de ſacra. nõ ite. ſuper ru. ¶ In glo. iij. [*ibi, ar. contra*] in hoc contra, ga probant, ꝙ confirmatio, vel innouatio non tribuunt ius nouum. [*& ibi, Realis,*] ſimile, de deſpon. impub. c. vno, li. vj. [*& ibi, Cum apoſtolica*] & ſ. e. ti. c. j. in fi. ¶ In glo.
11 antepe. [*ibi, Si quis presbyterorum*] hoc c. precedens † loquitur de alienatione, quæ tenet, iſta vero temporalis pactio tenebat ad tempus. [*& in fi.*] ſed qũo poteſt lædi ec
f cleſia ex tranſact. quæ perſonalis [f] eſt. So. poſſet de facto lædi, vt quia non haberent, vnde viuerent ſeruitores, vn de reſtituenda eſſet, ar. expreſſum. ff. de mino. l. minoribus, & ĵ. de cleri. non reſi. cum ad hoc. ſi tamen † com-
12 ponens haberet proprium, tenetur alteri ad intereſſe, ar. de præ. de multa, ver. & ſi vltra. ĵ. de appel. reprehen-
g ſibilis, ver, ſi autem. ſ. ſed & id, quod in ſuſtentationẽ ſuã cederet, deduci poſſet, ar. ĵ. de fideiuſſo, peruenit, & quo ratur de ſeipſo, quia male meriti &c. ff. de poſtulando, bona fides.

* ADDITIONES.

a ¶ Pactorum. Vide Barto. in l. qui in futurum. §. j. ff. de pac. & plenius in l. ſi ſic, ff. de ver. ob. & vide Bar. in l. Titius. §. ſi quis prius, ff. de aqua plu. arcen. vbi etiam de excep. facit, ꝙ ipſe no. in l. ſi. ff. de nõ. oper. nun. an autem conceſſio priuilegij intelligatur in dubio realis an perſonalis, vide Bar. in l. ſi. ff. de ſeruit. le,

b ¶ Poſſeſſore. Facit quod no. Io. And. ſ. ti. prox. c. plerique, & intelligitur corporalis. i. ipſi fructus, & vide Federi. de ſenis conſi. lxxiij.

c ¶ Inter quatuor. Vbi vide Io. An. ſup glo. vnde ſententia, & de præſcrip. auditis, ſuper. j. glo.

d ¶ Boni viri. Valet ergo ſententia ſuper æſtimatione fructuum decimalium conſumptorum, licet ipſi fructus ſint petiti, hoc probat iſte tex. ſed iſta eſt longa. & profunda materia, quam vide per Bar. in l. vinum, ff. ſi cer. pe. & in l. in hac. ff. de condi. triti. c. & Bal. in l. ſi. C. de fideic. lib.

e ¶ Ia. c. §. Et an illa authoritas Iaco. obliget ad confitendum, vel vnde veniat illa obligatio, vide no, gl. de pę. di. v. in ſumma.

f ¶ Perſonalis. Vide l. præſes, & ibi Doc, maxi. Saly. C. de tranſac.

g ¶ Autem. Vbi vide Io. An. in glo. non ſolum, & in c. ſtatutum, §. aſſeſſorem, de elec, li. vj.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio non valet ſuper iure præſentandi, per quam nouus cen ſus imponitur, vel antiquus augetur, & reſpectu quorum, nume. 2. ad dictio de iure.*
2 *Præſentatio accipitur hic pro iure patronatus.*
Iuris patronatus cauſa debet agi in eccleſiaſtico foro, ibid.
Annexorum idem ius cum principali ſtatuitur, ibid.
Eccleſię res laici conferre non poſſunt, neque de eis diſponere, ibi niſi in caſu, & quo. nu. 3.
3 *Cenſum quem ab aliquo percepiſſent ab eccleſia, laici poſſent con ferre, & remittere, & pro eo ius patronatus percipere, ex ſupe rioris authoritate.*
4 *Additio gloſarum.*

CAP. IX.

1 Reterea. Caſus. Non † valet tranſa ctio ſuper iure præſentan di, per quam nouus cenſus imponitur ecclęſiæ, vel antiquus augetur. Cõmunis diuiſio. ſecunda ibi, cum igitur. [*De præſentatione.*] ſup. cle rici, vel expone, quod ſequitur. i. ad aliquam eccleſiam.
2 Et dicit † Hoſti. ꝙ hic ſumitur præſentatio pro iure patronatus, quæ cauſa ī foro eccleſiaſtico debet agi, de iu di. quanto. & ſic no. etiam in annexis non poſſe tranſi
a gi ſine vicio ſymonię. [a] [*Percipiant*] laicis tacentibus, & conſentientibus, non dico conferentibus, quia laici nõ poſſunt conferre res eccleſiæ, nec de ipſis diſponere. x. q. j. c. j. & c. his. cum ſeq. ſecundum Inno. alleg. Hoſti. de
3 cre. vltimam. de re, ec. non alie. Dicit † autem Inno. ꝙ ſi layci percepiſſent cenſum ab eccleſia ab antiquo. xviij. q. vlti. Eleutherius, poſſent illum conferre, & remittere, & forte pro eo ius patronatus percipere, argu. ſ. eo. ſta tuimus, ĵ. c. j. qđ putat Hoſti. non ex ordinatione partiũ, ſed ex ſuperioris authoritate, vt patet ex no. ſ. e. ſuper eo. & c. decætero nullam. innitentes enim auaritiæ non curabãt de præſentatione, vel cura, dum modo fructus, vel cenſus haberent, ſecundum Hoſti. [*De iure non tenet*] nec quò ad cenſum monachis dandum, nec quò ad ius
4 patronatus in laicos trãsferendum, Inno. [*Religioſi*] ſed nec layci, vt prædixi. In † glo. ij. [*ibi, probemus*] dic vt ibi, & eo. ti. ſignificauit.

ADDITIO.

a ¶ Symoniæ. Et annexa natura ſumunt potentiores. ff. de ſta. ho m. queritur, cum ſi.

SVMMARIVM.

1 *Super ſubiectione ſpirituali tranſigere non poteſt, vide nume. 3. & an ſuper temporali, nu. 4.*
2 *Matrix eccleſia quę dicatur.*
Eatenus, quid ſignificet, ibid.
3 *Remittere, idem quod dare, & in quibus, uer. & cum in talibus.*
4 *Reddere, pro ſoluere, vel remittere.*
Dubij ratione quæ teneant, hic quędam recenſentur, eo. num.
5 *Quantitas pecuniæ, non refert, ſit exigua, an multa, ubi ſit inter uentus pecuniæ ueritas.*
6 *Epilogus, ſuffragium, & additio, nu. 7. & 8.*
Veritas in alterius grauamine non occultanda, neque pallianda, ibidem.

CAP. X.

1 Reterea quarto. Caſus. Super †ſpirituali ſu biectione tranſigere non licet. Cõmunis di uiſio. ſecunda ibi, reſpondemus. [*Quarto*] vi de quod no. de offi. dele. prudentiam, in gl. [*Matrici*] for-

2 te † monachali, vel baptiſmali, vel carhedrali. [b] de verbo.
b ſig. venerabili, & ĵ. hic deciditur, quod & qualiter ma trix eccleſia ſubiectionem illius perebat cellæ, ſecundũ Hoſti. [*Eatenus*] i. tali tenore, Inno. [*Cenſum*] Dixit hic In-
3 no. ꝙ quamuis non ſit veriſimile, ꝙ cella recipiat † cenſum ab eccleſia matrici, ſi tamen matrix ſoluebat vere rem cenſum huic cellæ, cum vetus cenſus ſit ius ſpiri tuale, poſſet cella illũ remittere, vt eximeretur. ſed Hoſti. dixit ſe nõ videre quomodo hæc ſol. ſtare poſſit, cum ſubiectio ſit ſpiritualis, cenſus temporalis, & cum in tali bus ſit idem remittere, quod dare, ĵ. de ſimo. querelam, niſi forte ex ſuperioris ordinatione ſine partium conuentione matrix cellam eximeret, & cella cenſum re-
4 mitteret. ĵ. de præbẽ. niſi [*Reddendo*] i. † ſoluendo. vel. i. re mittendo, vt dixi [*Eſſent*] fratres ipſius cellæ. [*Quod de ſpirituali*] quid de temporali. videtur ꝙ ibi tranſigi non poſ ſit. C. e. l. interpoſitas. ar. contra. C. e. l. fi. dicunt Gof. & Hoſti. ꝙ non tenet, niſi quando probabiliter dubitatur, an is, de quo agitur, ſeruus ſit. nec enim aliter fit tranſactio, vt no. ſ. e. ſuper eo. Ita ratione dubij tenet iudicium inter patrem & filium. C. de pa. po. l. j. C. ſi aduer. rem iu di. l. ij. ff. de proba. ſi filius. alias ſecus. ff. de iudi. lis nulla. ſic inter ſeruum. ff. de iudic. vix certis. [*Sententia*] ſ. ꝙ ſint
5 ſubiecti eccleſiæ matrici, Inno. [*Nequiuerit*] nec † erat vis cum idem in vno denario, quod in mille marchis. nec hic pronunciabatur ſuper cenſu ſoluendo, quo caſu ne ceſſaria erat declaratio cẽſus, xj. q. iij. graue, inſti. de acti. §. curare. C. de ſen. quæ ſine cer. quanti. & per totũ. Hõ-
6 ſti. ¶ Glo. ij. † contrarium ſoluit. ¶ Glo. iij. reſpondet per queſtionem, an poſſet matrix eccleſia cellam eximere.
7 ¶ † In gl. pe. [*ibi, Voluit. §. ꝙ ait*] vide de fide inſtru. contingit, in iij. glo. ¶ In glo. ij. [*ibi, hoc fecerunt*] quod dic vt
c ibi, & plenius ĵ. de reg. iur. exceptionem, lib. vj. [*& in fi.*] [c] hæc doctrina non eſt ſecundum euangelium, ſecundũ qđ in grauamine alterius veritas occultãda, vel pallian da non eſt. xxij. q. ij. primum. Hoſti.

ADDITIONES.

a ¶ Cathedrali. Vide in cle. j. de ſen. excom. in glo. j. maiorem, & ibi doc.
b ¶ L. fi. Ibi vide per Cy. & Bar. & doc. & Saly. & ibi quid de cauſa mona chationis, & de aſcrip. & vide in l. interpoſitas, ſ. alle.
c ¶ In fi. Iſta glo. videtur probare opi. Bar. in l. vtique, ff. de excep.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper matrimonio non poteſt interuenire.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Suppletio contextus.*
Componendi partes ſuas in quibus poſſit interponere legatus, ibi. & num. 3. & 4.
Scueritati detrahere in quibus, ibid.
3 *Legatus in quibus poſſit caſibus diſpenſare, & nu. 4.*
Imperij Conſtantinopo. ſtatus quis Honorij iij, tempore, ibid.
5 *Æquitas quid, & aliquando eſt iuri contraria, & utri tunc ſtan dum, uel utrum preferendum, nu. 9.*
6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 7.*
Iure deficiente æquitatem, ſeu conſuetudinem inſpicimus, vide nu me. 8. §. pen.
8 *Suppletio gloſſarum.*

CAP. XI.

1 Exparte. Caſus. Super † matrimonio non poteſt interuenire trã ſactio. Et primo hortatur legatum vt com ponat etiam in caſibus expreſſis a iure, ab hoc excipit ibi, Exceptis, & exceptionem exemplificat, ibi, Vtpote. in fi. dicit quid de caſibus non expreſſis ibi,
2 In his [*Poteris*] & † debebis. [*Componendum,*] [a] inter latinos,
a & in Romania habitãtes, vel inter Græcos, & latinos, In nocẽ. [*Interponere*] puta in decimis, quas vnus epiſcopus tenet in alterius patrochia, ſecundum Pe. & Abb. [*Seueri tati*] vt in ordinatis a non ſuis epiſcopis, vel ſuttiue, Pe. & Abb. [*Detrahere*] in pœnis & pœnitentiis imponendis, vel diſpenſando cum illis, ſecundum Inno. ad primum alle. Hoſti. de pę. di. j. pœnæ. ff. de pœnis. l. interpretatione, & l. ſi præſes, & ĵ. e. c. in fi. ad ſecundum. ĵ. de pę. Deus
3 qui. eſt ſciendum, ꝙ † hæc decre. alle. pro & contra poteſtatem legatorum in diſpenſando, & merito, quia vtrũque probatur hic, quia in certis caſibus diſpenſat, in certis non. veritas habet, legatos de latere diſpenſare, vbicunque diſpenſant epiſcopi, & aliquibus caſibus vltra
b illos, hoc vide in ſpe. de legato. §. conſequenter, [b] in prin. [*Statu imperij*] vt pacificetur, & ad veram obediẽtiã trahatur, ꝙ ſi excandeſceres, forſan ſæuirent etiam in te-
4 ipſum, [*Caſibus*] puta † criminibus publicis, in quibus, qualitercunque propoſita ſint. prælatus illa debet diſcutere, & vlciſci, de col. c. j. & ſine delectu perſonarum. ff. de off. preſid. l. iij. & l. congruit, niſi forſan ratio ſuadeat diſpenſari, quia quandoque vtilis & neceſſaria eſt di-
c ſpenſatio. l. diſt. vt conſtitueretur, [c] & c. domino ſancto. in illis vero caſibus, vel criminalibus, in quibus diſpenſatio non habet locum, non oportet iudicem laborare ad componendum, vt in illo, qui tenet ſuperinductã, de ſpon. c. j. vel in monacho, qui habet propriũ, de ſta. mo. cũ ad mona. in fi. & breuiter quantũ ad cõmittendum mortale, vel remanendum in illo, nec diſpẽſatio, nec compoſitio locum habet in his, quæ pendent a iure naturali. i. diuino, & euangeliis contento, de vſuris, ſuper eo, de conſue. c. fi. in his vero, quæ pendent ex iure poſitiuo præceptorio, cuius tranſgreſſio eſt mortale, vt no. ſecundum Hoſti. ſ. ti. ij. c. i. alius quam papa diſpenſa
d re[d] non poteſt, vt tranſgredi liceat, vt ibi no. & ſ. de bigamis, a nobis, de conſan. non debet, per quod c. tenet hic Inno. ꝙ in gradibus conſanguinitatis, vel affinitatis lega ti non diſpenſent ſine papæ licentia, inferioribus autẽ non licet diſpenſare in referuatis, vt ſ. de offi. lega. ꝙ trã ſla. vel. ꝓhibitis, de iudi. at ſi clerici. an vero in ciuilibus, & criminalibus liceat partibus componere, vel tranſige re, no. hic Hoſti. remittẽs ad ſummam, eo. ti. §. ſuper qui
e bus, [e] & de hoc. ĵ. de collu. c. j. [*Diſpenſationis*] ſicut eſt cri men incorrecti, vel impœnitentis. xxiiij. qõ. ij. legatur. Pe. & Abb. [*Non licebit*] i. non licet circa hoc diſpenſare, Inno. [*Expreſſum*]. ſ. ꝙ non poſſit componi, vel diſpenſari, ſecundum Inno. vel quæritur de pœna non expreſſa in iure, quę committitur arbitrio boni iudicis, de offi. dele. de cauſis, ſecundum Hoſti. [*Procedas*] componendo, vel diſpenſando, vel pœnam infligendo, & mitigando, & omnibus aliis, quæ occurrerẽt, abſoluendo. vel cõ
5 ponendo, Inno, & Hoſtien. [*æquitate*] æquitas † eſt iuſticia dulcore miſericordiæ temperata, ſecundum beatũ Cyprianum, Hoſt. & vide in ſumma, de pœni. ſub rubri ca de diſpenſatione, §. i. & de iudi. §. iij. in fi. & in ſpec. de
6 legato. §. diſpenſatio, ver. æquitas. ¶ Gl. j. † ponit caſum. ¶ [*Glo. ſic patet*] rationem reddit, & dat ſimile, obiicit, & ſoluit. ¶ Glo. antep. arguit a contrario, ſignat contrariũ, ſoluit, & dat textui duo ſimilia. ¶ Vltima glo. proſequitur quatuor in pœnis conſideranda. ¶ In † glo. antepe.
7 [*ibi, placuit*] ſequitur, in omnibus rebus eſſe præcipuam iuſticiæ & æquitatis, quam ſtricti iuris rationem [*& ibi, §. Item varijs. in fi.*] vide de app. qua fronte, ſuper glo. quia propter. [*& ibi, Non poſſunt*] vide in c. inter cæteras, ſuper vlti. gl. ¶ In glo. pe. [*ibi, Arrianus*] vide in c. ex literis, ſuper gl. ſic. ĵ. [*& ibi, reſpiciendum*] vide de accu. cum oporteat, ſuper fi. vlt. gl. ¶ In vlti. glo. [*ibi, verum*] vide in prælle. c.
8 cum dilecti, ſuper gl. caſſa. ¶ In † gl. j. [*ibi, dimittebant*] ſup. vel permutabant. ¶ In gl. ij. [*ibi, ad iudicium venire.*] & ſic per partium concordiam remanebunt crimina impu
f nita. ſolue, vt no. xc. di. c. j. [*& ibi, Studendum.*] dic vt ibi. [f] ¶ *In glo. iij. in fi.*] & qui nimis emungit &c. de renun. niſi cum pridem. §. propter. in fi. ¶ In glo. iiij. [*ibi. ſane*] vbi de hoc. ¶ In glo. ſic patet, [*ibi, legitime contracta*] carnali copula conſummata, quod dic vt no. ĵ. de conuer. coniu. ex
g publico, in vlti. glo. [g] ¶ In glo. quam ſuper [*ibi, æquitati*]
9 ſunt enim interdum cõtraria † ius & æquitas, quod dic vt plene no. j. di. ius generale, in j. glo. & de materia glo. xlv. diſt. diſciplina, in prin. [*& ibi, ſcripta*] pone exemplũ, de rerum permu. c. vno, lib. vj. & per clemen. de app. quã uis, in prin. Pe. & Abb. ponunt per decre. conſuluit. de

offi.

offi.dele.ſed parum valet illud exemplum,quia de arbi
trariis loquitur.[*& ibi, Præferri*] quando occurrunt con
traria ius,& æquitas, diſtinguunt quidam aut vtrunq;
eſt ſcriptum,aut alterum tantum,aut neutrum,vltimo
caſu cum neutrum eſt ſcriptum, i.nec rigor, nec æqui-
tas,dicũt ſtandũ æquitati.ad hoc iſte finis. ſufficit enim
naturalis æquitas. ff.de excu.tu.ſcire. §.ſufficit,ad hoc p̃
alle l.placuit, ſecundo caſu, quando alterum ſolum eſt
ſcriptum,dicũt præferendum illud, quod ſcriptum eſt,
h arg.C.de legib.[b] l.j.de nego.geſt.l.ſi. & l.proſpexit,ff. qui
& a quibus. primo caſu, quando vtrunque ſcriptum
eſt,ſubdiſtingunt,aut vnum habet ſe ad aliud vt ſpecies
ad genus,& tunc ſpeciale derogat generali,de reg.iur.ge
neri,li.vi. ff.eo.in toto, aut ſe habent vt duæ ſpecies, vel
vt duo genera,hoc caſu dicit Dy.de reg.iur.c.ij.li.vj.q̃ p̃
fertur æquitas per l. placuit. aliqui contradicentes. l.il-
lam loqui in æquitate ſcripta, & rigore nõ ſcripto,qua
re dicunt eo caſu præferri vltimum,de conſti. c.j.lib.vj.
i ff.de legi. non eſt nouum. [i] ¶ *In glo.pe.in ſi.*] adde quod
no.de iureiuran.cum quidam,in j.glo.

ADDITIONES.

a ¶Componendum. Vide quod ſcripſi in c.j.de depoſi.& in Spe.de pre-
pa.iudi.in prin.an & quando iudex debeat ſe intromittere, vt partes ve
niant ad concor.Archi.
b ¶Conſequenter. Lógiſsima eſt materiaquam ibi pleniſsime videas,& ibi per Io.An.in addi.
c ¶Conſtitueretur. Vide per Inno. j̃.de ſymo.per tuas.lo j.& Io.An. j̃.de iudi,at ſi clerici.§.de adul. & de conſtitu.c.j.l.quid ergo. §.poena gra-
uior,ff.de his,qui no.infa.
d ¶Diſpenſare. Niſi in caſibus a iure permiſsis,vt no.in §.de adul.in c.at ſi clerici.de iudi.
e ¶Super quibus. Et vide plenius in l.tranſigere, C.de tranſac.per Bar, Bal.& Saly. qui illam repetit.
f ¶Dic vt ibi. Et an poſsint partes ad pacem cogi, & ad concordiam,vi
de in l.æquiſsimum,ff.de vſufru.& per Bar.in l.congruit,ff.de offi.pre
ſi.& in l.cum affirmes,C.de lib.cauſa,per Bal.
g ¶Vlti.glo.Vide Io.An.in c. actus liti. de reg.iu. li.vj.in mercu.& vide ad materiam c.iſtius circa matrimo. quod no. Barto.& Bal.in l. ſi. C. de tranſac.& ibi etiam Saly.
h ¶De legibus. Ibi vide Bar.Cy.& doc.& per moder.in Cle.ij.de app.& in l.placuit,de iudi.per Bal.& Saly.& probat illa Cle.ij.q̃ equitas,licet nõ ſit ſcripta,præfertur rigori ſcripto, dummodo equitas ſit conſuetu
dine approbata,& idem probat l.exigendi,C. de procur. licet ibi nõ de conſuetudine dicatur,& vide ibi Saly.& in l.placuit,præallega.
i ¶Nouu.mſcias, q̃ lex penalis dicitur æqua, quia publice intereſt &c, j̃.de ſen,excom. vt famę, & ideo extenditur ad ſimile, vide glo.in l.ſi qs ſeruo,& ibi Bal.& Sal. C.de furtis,& l.ita vulneratus.ff.ad.l.Aq.

¶ De poſtulando, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Rubricæ,ſiue tituli.*
Iudicij præparatoria quæ ſint,ibid.uer.eum hæc ſint.
2 *Poſtulare quid ſit,& de poſtulando vbi alibi tractetur,ibidem,& nu.3.4.& 5.*
3 *Pro aduocato dantur inducię.*
Aduocatum non obligat arbitri præceptum,& quo caſu, ibid.
Aduocati confeſſio nocet,niſi reuocet,ibid.
4 *Aduocare ſiue patrocinari qui nequeant.*
Aduocati qui fiant infames,& a patrocinando repellantur, ibid.
5 *De aduocatorum ſalariis ſubditi ſuffraganeorum non conueniuntur coram metropolitano.*
Aduocatus in cauſa principali nequit eſſe teſtis in cauſa appellationis,ibid.

1 ¶Si vocati†ad iudicia nec paciſcuntur,nec tranſigunt,
ſed litigare volunt,ſolent ſibi quærere aduocatos,& pro
curatores,Ideo poſt rubricas illas ponuntur iſtæ duæ ſe
quentes ante rubricam,de iudi.cum hæc ſint iudiciorũ
præparatoria. Et primo de officio digniori, & quid ſit
2 †poſtulare dicitur.ff.e.l.j,& iij.q.v,§.verũ, & no.j̃.c.ſi.ha
betur materia in prædicto §. verum, & xiiij.qõ,v,deni-
que,& xv.q.ij,c.vno,& de pœ.diſt.j,nemo. rubricæ con-
uenit,de offi.iudi.c.j.de tranſac, ex literis, de iudi.paſto-
3 ralis.Item†dantur inducię pro aduocato,vt lite non cõ
te.c.j. punitur, qui ſubtrahit copiam aduocati, de teſti.
cog. peruenit. j. præceptum factum per arbitratorem
aduocato eum non obligat contra iuramentum prius
a ſe licite factum, de iureiur.veniens. cõfeſſio aduocati
nocet, ſi non reuocatur, de app.cum cauſam, de cenſi.
4 olim.prohibiti audire † leges, ſi contrafaciunt, in nul
la cauſa patrocinari poſſunt, ne cleri. vel mona. non
magno,& c.ſuper ſpecula. Item aduocati fiunt infames
& ab officio illo ſuſpenſi in caſu decre.de hær.ſi aduer-
ſus.Item a patrocinãdo repelluntur in caſu decre. eo.ti.
excommunicamus,§. credentes, & li.vj.de elec.funda-
menta,ver.iudices.de pęnis,felicis.§.ſi quis, de ſen. ex.de
5 cernimus. Item pro ſalariis †aduocatorum ſubditi ſuf-
fraganeorum nõ conueniũtur coram metropolitano,
de ſo.compe.Romana.§.ij.Item aduocatus in principa
li non poteſt eſſe teſtis etiam in cauſa app. de teſti.c. vl-
ti.lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Poſtulare non debet clericus in ſacris, vel minoribus beneficiatus in foro ſeculari,niſi in caſibus,& quibus, ibid. & nu.3.4.5.6. 7.8.& 11.& quando cogi poſſint,nu.7. in foro tamen eccleſiaſtico poſſunt,nu.2.& an & quando gratis,eod.nu.2.etiam ſim pliciter tonſuratus,eod.nu.2.*
2 *Ordinibus minoribus continetur etiam tonſura ſimplex.*
Aduocatus,uel medicus poteſt de ſalario certo conuenire, & quo tempore,& quibus caſibus, & quatenus,& quando noua conuentio non ualeat.
3 *Salaria quando ſolui debeant aduocato, remittit aliò.*
Laicus quandoque ſe poteſt immiſcere negociis eccleſiaſticis, & quibus,eod.nu.& nu.4.& 5.
4 *Clericum fideiubere pro laico prohibetur.*
Eccleſiaſticum negotium quod dicatur,eod.nume.uer. dicitur ergo. & num.5.
In feudalibus dominus feudi cognoſcit,ibid.uer.in realibus autem.
6 *Auaritiæ cauſa fieri præſumitur, ſi clericus poſtulet in negocijs omnino ſecularibus,ad dictio.non præſumant.*
7 *Procuratorem quis etiam clericus conſtituere non cogitur in propria cauſa.*
8 *Per,forte,aduerbium,philoſophicum ſit temperamentum.*
Miſerabiles perſonæ quæ ſunt dicendæ,eod.nu.uer.quaſi in his.
9 *Epilogus,& additio gloſſarum, nu.10.*
Aduocatus debet maternis loqui verbis.
11 *Clericus ne poſsit accuſatum quemlibet defendere, an ſaltem fratrem.*

CAP. PRIMVM.

1
Lerici. Caſus. Clericus † in ſa-
cris, vel minoribus be-
neficiatus in foro ſeculari poſtulare
nõ debet,niſi pro ſe,vel ſua eccleſia,
vel miſerabili perſona. Et pars pri-
ma prohibitionem ponit, a qua ſe-
cunda pars excipit ibi, niſi. [*Minori-*
2 *bus*] citra † ſubdiaconatum, etiam ſimplices tonſura-
ti.xxiij.diſtinct.a ſubdiacono.ſupra titu.j.ex literis. [*Co-
ram ſeculari*]ergo coram eccleſiaſtico poſſunt vtriq;,ni
hil tamen quærent pro ſalario, ſed ſponte oblatum re-
cipient,ſecundum Inno.alleg. Hoſti.de ſymo. dilectus,
in ſi. conſtituti vero in minoribus non beneficiati poſ
ſunt ſalarium exigere, quia adhuc non ſunt ligati eccle
ſię,& poſſunt nauigare,& vxores ducere,de cleri.coniu.
c.j.de eccle.cum ex eo,li.vj.de hoc.xv.q.ij. c.vno.& qui-
dam dicunt illi c.hodie contraria conſuetudine deroga
tum. Alij quod in ſpiritualibus non poſſunt exigere,in
aliis ſic. Et dicit Abb.q̃ hoc ſeruat magiſter Pe.alij intel
ligũt illud c.in regularibus, vt in §.ibi ſeq.[*Aduocati*]no
3 tandum † eſt, q̃ ſi aduocatus, vel medicus a principio
conueniat cum aliquo in tota cauſa,vel tota infirmita
te ſeruire pro certo ſalario, ex tunc ſi faciat aliquam cõ
a uentionem,q̃ plus detur,non valet.Si vero ab initio de
tota lite,vel infirmitate non conuenerit, licet pro ſerui-
tio,vel conſilio vnius dici aliquid receperit, nihilomi-
nus

nus pẽ.lite,vel infirmitate paciſci poteſt de pluri.C.e.q̃ſ-
quis.§. prę. ff.de var.& extraordi. cog. l.j.§.ſi cui. & hoc
verum, niſi percipiat ſalarium de publico, tunc non li-
cet a litigante, vel infirmo aliquid ex pacto recipere,&
ſic intellige. C.e. prouidendum. C.de profeſ. & medi.l.
antepe. li. x. talis tamen aduocatus a non litigante, &
medicus a ſano poſſunt percipere ſalaria,quia pro tali
bus nõ datur publicum ſalarium, ſi qui tamen talium
b plus debito exigant, ad formam [b] iuris eſt recurrendũ,
per prædictum §.ſi cui,ſecundum Inno. & Hoſt. qui re-
3 mittit ad ſummam huius ti. §. qui poſtulare. qũ† autẽ
talia ſalaria ſolui debeant,dicam. j. de loca. propter, in
c vlt.gl.ver. Item videtur. [c] [*Secularibus*] ergo pro eccleſia-
ſticis bene licet talibus poſtulare etiam coram ſeculari,
Inno. Dicit Hoſti.q̃ cum ſecularis de eccleſiaſticis non
habeat ſe intromittere,ſuppleri poſſet,maxime.fatetur
demum, q̃ quandocunque ſe intromittit laicus de ec-
cleſiaſticis ad requiſitionem eccleſiæ,de offi.ordi.c. j.vel
quia clericus conqueritur de laico ſequendo ipſius fo-
d rum,[d] de foro compe. cum ſit.quo caſu procedet dictũ
4 Inno.&c.ſimilis† prohibitio ſecundum Hoſtien. ne cle
ricus fideiubeat pro laico.xj.q.j.te quidem. quod poteſt
pro clerico.C.de epi.& cle.omnes.§. in hac,& de hoc de
fideiuſ.c.j.ij.& iij.dicitur ergo negotium, ſm cũ,eccleſia
ſticũ rõne delicti,de quo agitur,de quo non intromittit
ſe ſecularis niſi ad requiſitionem eccleſiæ.Item ratione
perſonæ agentis tantum in ciuilibus,& perſonalibus,&
tunc omnino de rigore iuris, ſalua conſue.Romanæ ec
cleſiæ, vel alterius audit hoc ſecularis iudex, ſi id quod
a reo laico petitur, ſit ciuile, ad hoc.xj.q.j.ex his omni-
bus,& de teſta.cũ eſſes, & c.relatum, & de ordi.cog. tuã.
in realibus autem, & feudalibus cognoſcit dominus
feudi.j̃.de iudi.cæterum.in non feudalib[9] actor ſequitur
forum rei j̃.de ſo.compe.cum ſit.vel dominus tempo-
ralis, ſub cuius iuriſdictione conſiſtunt,cognoſcit, ma-
xime vbi hoc habet conſuetudo. C. vbi in rem actio. l.
5 ſi.viij.di.quo iure,excepto† manſo,vel dote eccleſiæ,quę
e omnia cenſentur eccleſiaſtica.j̃.de cenſi.c.j. Idem vide-
tur.ſi clericus,motus eſt ad ti.patrimonij,ad hoc quod
f no.de præben. epiſcopus,& c.tuis [f] dummodo interue-
nerit conſenſus domini temporalis in aſſignando titu-
lo,vel hoc ſciuerit,non contradixerit,ar.liiij.di.ſi ſeruus
ſcienti,& quod no.de ſer.non ordi.c.ii.& iij.alias ei non
præiudicatur,ar.de iure pa.c.pe.& in his omnibus vide
tur, q̃ clericus pro clerico poſſit aduocare coram iudi-
ce ſeculari,nõ ſic pro laico.facit de fideiuſſo.c.j.& quod
6 ibi no.ne clerici,vel mona.ſed nec.quando† vero iudex,
litigantes, & negotia ſunt ſecularia, omnino abſtineat
clericus in ſacris, ne cle.vel mo. c.j.quia opprobriũ eſt,
&c. vt in glo.[*Non præſumant*] pro pecunia cauſa auari-
ciæ,& hoc præſumitur, ſecus ſi fiat cauſa neceſſitatis,vel
7 charitatis,vt ſequitur,Hoſtien.[*Propriam*]in qua† nec q̃
cur.cogitur conſtituere.j̃.ti.j.querelam, & facilius eſt ſi-
bi per ſe agere, quam alium conducere, Hoſti. [*Eccleſiæ
ſuę*]cui non debet deficere,vel alteri clerico,vt §.no.Ho
ſti.[*Miſerabilibus*] vt viduis, pupillis, orphanis, & ſimili-
bus impotentibus,vt ſequitur.lxxxviij.di.c.j.& per totũ.
vide quod dixi §. c. ſignificantibus, in glo.& ſic.in prin.
& vltra medium. quorum patrocinio cogi poſſunt ab
epiſcopo etiam contra ſuam eccleſiam aduocare,ſecũ-
dum Hoſti. qui remittit ad ſummam,e.ti. §.ſi. ſub.§.il-
lud, ver. ſed nunquid poteſt, & ſe. de cautione aliorum
aduocatorum remittit de of.iudi.c.j.[*Forte*] Philoſophi-
cum tẽperamentum, vt j̃.ti.j.ruæ. Et putat Inn. idem de
illis perſonis,quę enumerantur.ff.de poſtu.l.i.§.fi.& v.le
gibus ſe.[*Perſonis*] idem de coniunctis.j̃.c.fi.Hoſti.Pe.&
Abb.[*Non poſſunt*]quaſi in his plus conſideranda oppreſ
8 ſionis potentia, quam denominatio.† vnde nõ omnes
viduę,& orphani miſerabiles ſunt. de hoc de offic. de-
9 leg.ſignificantibus. ¶ Prima † glo. arguit a contrario,
quod approbat diſtinguẽdo inter criminales,& ciuiles
cauſas, conſtitutos in minoribus, in ſacris,& profeſſos.

10 ¶In†glo.j.[*ibi,aduocare*]an debeat maternis verbis loqui
ſic,q̃ aduerſarius intelligat, no.xxviij.q.j.ſic enim,ad fi.
& eſt quæſtio dominicalis, clericus quidam, & in Spe.
de aduocatis.§.nunc de exordiis,in fi.[*& ibi, non debent*]
etiam pro parte rei,de hoc.lj.di.c.j.& in Spec. de aduoc.
11 §.i.ver.in cauſa. Vnde dicebat hic Hoſti. q̃ licet †quidã
dicãt quem libet etiam clericum poſſe defendere accu.
ſatum,arg.xxiij. q.v.reos, de immuni.eccle.inter,tutius
eſt,q̃ abſtineat. quid enim ſi propter in,peritiam ſuam
ſuccumbat acculatus, & mutiletur. Item ſi propter
malitiam, vel cauillationes ſuas abſoluatur, & accuſa-
tor patiatur talionem? planum eſt, q̃ ſit irregularis, &
ideo, quia lingua facile labitur. ff.ad l.Iul. ma.l.famoſi,
ante fi. periculoſum eſt quibuſcunque clericis talibus
intereſſe, licet ſecundum eum talis ſecurus eſſet, ſi non
poſſet ſibi aliquid imputari, de ęta.& quali.ad aures,de
homi.decætero . & c.tua nos,remittens ad no. plenius
per eum,e.ti.ad audientiam.vbi quærens de clerico iu-
riſperito, qui fratrẽ ſuum accuſarum criminaliter ſuo
patrocinio adiuuit,ita,q̃ fuit abſolutus,& accuſatus de
capitatus,an ſit irregularis,arguit q̃ non,dum ipſe non
intenderet ad illius pœnam, ſed iſtius abſolutionem.
nam ſi eccleſia etiam extraneos reos ſanguinis defen-
dit,vt in prædictis iuribus facit. C.de epi.& cleri.l.addi-
g ctos,[g] forti[9] iſte fratrem defendere potuit,ad hoc j̃.c. fi,
de iureiuran.petitio, de preſum.afferte, & c.literas. ff. de
recep.l.ij.& impuret accuſator ſuæ malitiæ & duricię,ſi
talionem paſſus eſt,vt præ.decre.tua nos,de homi.& c.
poſtulaſti, & hoc debuit præſcire poſſe euenire. Irẽ nec
ſemper de facto imponitur pœna talionis accuſati defi
cienti.nam quandoque prece,vel precio remittitur,vel
in pœnam aliam committuntur. ff. de his, qui not. in-
fa.quid ergo.§.pœna grauior,C. eo.& ſi feuerior. ſupra
h titu. j. cap.fin.& de hoc in ſumma. de pœnis,[h] §.fin. in
contrarium, vt clericus in hoc exercet rem ſibi illicitã
& prohibitam,vt hic,& j̃.ne cle.vel mo. ſententiam,&c.
accuſatori prębet proximam cauſam mortis,ergo quic
quid intendat, eſt irregularis. de homi. decætero, eo.ti.
is qui,lib.vj.cum lex promotionis in facto conſiſtat,nõ
i in voluntate,[i] xv.q.j.c.fi. ergo cum ex officij huius exer-
citio ſit ſecutum homi.fateri oportet illum irregularẽ.
l.di.ſi quis viduam,de cleri.pugna. in du.Henricus.nec
ob. q̃ eccleſia defendit reos ſanguinis, quia illud non
facit ſic,q̃ ex defenſione ſequatur ſanguinis effuſio,ſed
receptando,vel precando,de immuni.ec.inter dilectos,
de verbo.ſig.nouimus. nec obſtat coniunctio perſonæ.
j̃.c.fi.quia illud in ciuilibus.nec valet, accuſator ſcire de
buit,hoc euenire poſſe,quia & aduocatus hoc ſcire de-
buit, & ſic eſt pro. nec ob.q̃ quandoque parcitur,quia
k illud ratum.ff.de le.nam[k] ad ea.demum Hoſtien.ibi re
citans opinionem Bar. & contrariam opinionem Hu.
no.in præalle.c.j.lj.diſtin. dicit ſe hanc ſecundam opi
nionem, ſ.q̃ non poſſit eſſe etiam pro reo, ſecutum in
ſumma,de obli.ad ratioci.§.quid ſi quis obligatus, ver.
quid de curialibus,& hoc ti.§. quid pertinet,ver.illud ta
men,& de homi.§. qua pœna, ver.illud autem certum
eſt.& facit ſecundum eum, quia etiam in ciuilibus,vbi
non poſſumus vnum iuuare,quin alter lædatur, abſti-
nendum eſt.xxiiij.q.v.denique,fortius in criminali, ſed
hæc vera ſecundum eum, quando ex aduocatione, vel
ſententia,vel teſtimonio,vel ſcriptura notarij mors,vel
truncatio eſt ſecuta, quia talia poſt baptiſmum exer-
cens non promouetur.lj.di.c.j.& c.ſi quis poſt acceptũ.
ſicut enim ex facto naſcitur irregularitas, ita ſine facto
non oritur. Si igitur ex facto, vel verbo aduocati mors
ſecuta non eſt,ad quod probandum, & ne fiat irregu-
laris, quatuor dat conſimilia,primum,q̃ quamuis fin-
gat & comminetur ad retrahendum accuſatorem ſe
velle reum defendere, hoc tamen officium non aſſu-
mat per cano.interdictum. quod ſi fecerit,puniri pote-
rit,de maio.& obe.c.ij. tamen per ſolam aſſumptionẽ
officij non efficitur irregularis. ſecundum conſilium,

q̃ ſi

q̃ si nullo modo vult abstinere a patrocinio rei, quibus modis potest, laboret, vt accusator desistat ante inscriptionem, quod potest, de accusatio. licet. tertium, vt cū primū venerit coram iudice protestetur, q̃ ad pœnam accusatoris non intendit, sed solum ad defensionem accusati. Vnde, si datur libellus sine inscriptione, non petat inscribi, posset tamē forsan excipere, se nō teneri respondere tali libello. Item si iudex hoc suppleat ex officio, poterit dicere, q̃ de eo se non intromittat, & sæpe ꝓ suluit protestationē repeti, & nil fieri, vel dici, per quod illi renūcietur, de const. cum M. Ferra. vnde nec accusatoris calumniam arguit, vbi abstinere possit. salua defensione accusati. & hoc obseruans, cum non videatur directe in mortem accusatoris tendere, licet indirecte ad hoc tendat, videtur tutus ab irregularitate, ad hoc, de hom. c. ij. li. vj. vel saltem etiam casus dispensabilis. dicebat ergo, q̃ cum absoluitur reus, quia accusator nil ꝓbauit, vel probauit per falsos testes de hoc coniunctos, videtur potius ex sua calumnia damnari, quam ex facto aduocati ipsius rei. quartum consilium, cum reus absoluitur, quod toto posse laboret aduocatus, rei pœnam sanguinis imponendam accusatori commutari in carcerem, exilium, pecuniariā, vel similem, & si posset a principio sibi super hoc per clientulum & iudicē cauere, bonum esset, & tutus esset, etiā si frangetur cautio, ad hoc, de hom. Petrus, de immu. ecc. inter. sed si ab initio sibi non cauit, vel cauere non potuit, si post sententiam hoc obtineat, satis est, cum ex verbo, vel facto mors secura non sit, ita etiam securus esset, vbi iudex in criminalibus ex officio inquirendo procederet contra infamatum, quem studio suæ aduocationis obtineret absolui, qui tamē alias decapitatus fuisset. hic. n. dici nō potest aduocatum irregularem, & his casibus saluari potest opinio Bal. pro qua facit, quia si armis possum socium defendere, de sen. ex. dilecto, lib. vj. Fortius verbo, facit de app. dilecti. Item quia si pro bono & licito aliquid facimus, absit &c. xxiij. q. v. de occidendis. porro si constat reum culpabilem, & aduocatus suis falsis probationibus, vel allegationibus illum obtinuit absolui, vel alias directe & sine protestatione, vel contra protestationem suam veniendo calumniam accusatoris arguit, propter quod fuit mortuus, hic sit vera opinio Hu. & Io. & irregularis est iste in dubio. dicit Hosti. aduocatum suæ consciētiæ relinquendum, de homicidio, petitio. subiungit, q̃ licet sic magistraliter, & ad studentiū exercitium scripserit, huius tamen dubij absolutionem papæ reseruat, ad quam talia dubia declarare spectat, all. qui fi. sint legi. per venerabilem. §. rationibus. [*& ibi, cū secundum*] tamen si de facto egeant, & ecclesiasticis bonis sustentari non possunt, licebit eis ex tali officio sibi victum quærere etiam coram seculari. xxj. di. clericus. C. de patri. qui fil. distra. l. j. de obserua. ieiu. consilium. §. vlti. & xv. q. ij. c. j. & hæ loquuntur in non sic agente, Hosti. [*& in fi.*] de hoc. xv. q. j. in summa.

ADDITIONES.

a ¶Si vero. Vide de materia istius glo. iij. q. vij. c. fine lege. §. si quis, & quod ibi scripsi.
b ¶Formam. Et non excedit ipsorum salarium centum marcas, vide in l. j. §. diuus, lo. j. ff. de va. & extraor. co.
c ¶Item videtur. Et per Bar. in l. j. §. diuus. lo. ij. ff. de var. & extraor. co. & Bal. & plenius Saly. in l. vna, C. de suffra.
d ¶Forum. Quo casu coram illo potest prius veniri, vide in c. at si clerici, de iudi. in glo. §. super illa. Io. An.
e ¶Capitulo j. Ibi vide glo. & Io. An. & per ipsum, de fo. compe. verum, in glo. sua mag. ver. dicunt autem quidam.
f ¶Cuius. Et per ibi no. per gl. videtur, q̃ talia bona vti alia ecclesiastica priuilegio gaudeant clericorum, vbi vide.
g ¶Addictos. Vbi vide Bal. qui alleg. vnum notabile dictum Inn. ponentem in c. si quando, de offi. deleg. & vide Bar. in l. iij. ff. de recepta. infra alleg.
h q De pœnis. Et vide D. Bar. de Saly. in l. fi. C. de accu.
i ¶Voluntate. Vide glo. in cle. j. de homi. quæ est glo. penul. & ibi Pau. & doc. & Ioan. An. in c. si vero, in glo. vt clericum, de sen. excom.
K ¶Nam. Pro prima parte facit de sen. ex. c. si vero, ad fi.

SVMMARIVM.

1 *Monachi & canonici regulares postulare non debent, nisi in casibus. & nu. 7. & quibus inter se differant, nu. 4. alia de his vide numero 8.*
Diuisio decretalis, ibid. nu. 1.
2 *Forenses pro secularibus, ibid.*
Susceptores pro aduocatis, ibid.
Executores etiam pro procuratoribus. ibid.
Religiosus an possit fieri delegatus, ibid. uer. per quod.
3 *Vtilitas qualiter intelligatur, ob quam possunt memorati, nu. 1. postulare.*
5 *Epilogus, & Suffragium glossarum.*
Prohibitam rem a duce qui facit, etiam si rem benegesserit, capite punitur.
Venditionis nomen etiam ad alias alienationes extenditur. §. ij.
6 *Additio glossarum.*
8 *Regulares non habent cognatos, habentur etiam pro mortuis, pro eis succedit monasterium.*
9 *Rupti, verbum, ad quæ extendatur.*

CAP. II.

a t Exparte. Casus. Monachi, a †& regula
t res canonici postulare non debent, nisi pro vtilitate mona. & tūc de precepto prælati. Cōs diuisio. scda ibi, vnde. &
erat olim hæc decre. sub ti. ne cleri. vel mo. [*Forenſibus*] i.
2 † seculares. [*Eis*] regularibus canonicis [*Susceptores*] i. aduocati, Inno. [*Executores*] i. procuratores, Inno. vel secundum Hosti. generaliter intelliguntur hæc verba, sicut generaliter sunt prolata, per quod vī expressum, q̃ religiosus nō possit fieri delegatus, de quo remittit Hos. ad summam, de offi. delega. §. cui possit, ver. sed nunqd
b religioso, & de quo[b] de priuil. cū olim, ij. post prin. [*Vtilitas*]
3 propter † causam, in qua postulat, non propter lucrum, quod ex postulatione consequi posset, etiam si
c monasterium debitis grauatum sit, secundum dominum meum, qui sic disputauit, vt dicam in Mercu. super regula, in argumentum, de reg. iur. li. vj. [*Ipſi*] regulares canonici [*Insolentiam.*] idem verbum de sup. ne. præla. c. ij. [*Capitulum*] xvj. q. j. monachi [*Ad ſupradicta*] in esu
4 † carnium, habitu, & multis aliis differunt, & laxiori re-
5 gulæ seruiunt, vt in fi. vlti. glo. ¶ Vlti. glo. † dat v. similia. ¶ In glo. ij. [*ibi. §. in Libello*] sequitur, qui rem prohibitam a duce facit, vel mandata non seruat, capite punitur, et si rem bene gesserit. ¶ In gl. vlt. [*ibi, §. venditionis*] loquit in creditore qui permisit debitorē pignus vendere. ¶ In
6 † glo. j. [*ibi, de præsentium*] ibi no. Io. Lau. & Vin. in c. non magno. la. & Phi. ipso ti. ne clerici, vel mona. c. fi. Pe. &
7 Abb. s. c. proxi. q̃ † pro miserabilibus, & pauperibus postu[l]are possunt, quod Guil. intelligit de abbatis imperio, vt no. in Spec. de aduocatis. §. j. in prin. ¶ In gl. ij. [*ibi, priuatorum*]
8 regulares † enim cognatos non habent. ipsorum enim cognatio est in cælis, vt dicitur in nouellis. habentur etiam pro mortuis. C. de epi & cle. Deo nobis. ij. q. vij. placuit. nam in aīa & corpore translati videntur, in auth. hæc constitutio, quæ innou. constitutio. in prin. col. vj. vbi cum de succe. tractatur, habet cognatos, quibus ex ipsius persona succedit monasterium, d vt
d in præalle. l. Deo nobis. §. hoc etiam cognitum, Goff. vi de quod dicam de re iudi. cum I. & A. in prin. ¶ In glo. ibi, super spec. quod dic, vt e. ti. c. j. li. vj. sic & ex tertio ca-
9 pite. l. Aquil. verbum, Rupti, † extēditur ad scissum, collisum, effusum, vel aliquo modo peremptum, vel deterc rioratū. Insti. ad Aquil. §. item in omnibus. e se cundum Inno. [*& in fi.*] secundum Io. & adde quod no. de transla. inter, in glo. quod dictum.

ADDITIONES.

a ¶Monachi. Sic ergo no. q̃ isti religiosi prohibentur certare verbis. sed contra, quia non prohibentur certare factis, s. animo & corpore, vt sunt templarij, & similes, ergo multo magis verbis. sol. istud verbis certare, propter aliquod humanum prohibetur, vt hic, sed pro pauperibus, & miserabilibus personis, & sic pro actu pio non prohibetur, vt hic no. in prima glo. sicut nec certare corpore pro actu pietatis, de quo Ioan. And. in c. sane, ver. est aduertendum, in fi. j. de regula. tunc enim

enim pro qualitatis opere exercentur. Archid.
b ¶ De hoc. Et in Spe. ti. j. §. excipi potest, ver. nisquid, & per mod. in cle. ij. de resci. & ibi quid an possit esse nouicius.
c ¶ Grauatum. Et tali iucro aduocationis velit a debitis subleuari, vt ibi no. in q. j. allegata.
d ¶ Monasterium. Vide de hoc plene de proba. in præsentia, in tex. & super glo. & Bal. in d. l. Deo nobis.
e ¶ Omnibus. Vide Bar. plenius in l. cum testamento, ff. so. ma. & gl. in c. j. de tempo. ordi. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdotis nomen quos hic comprehendat.*
Episcopus coram seculari iudice nullo modo debet aduocare, nisi in casu, & quomodo, ibid. uer. fortius episcopum.
Habet optionem, an sit in iudicio in ecclesiastico foro per se, vel per alium, ibid. ver. in ecclesiastico.
Sacerdos, & ordines minores habentes, ibidem. & num. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 12. & 13.
2 *Nocere nemini quis debet etiam in liberalitate.*
Aduocati quatenus noceant, & per eorum officium vulneratur charitas, ibid. & quam causam defendere non debent, num. 13.
Patroni filius aduocatus contra libertum non perdit bonorum possessionem, ibid.
3 *Miserabiles personas etiam episcopi adiuuare tenentur.*
5 *Postulare contra ecclesiam, a qua, vel in qua consecutus sit beneficium non licet, & quo casu. ibid. & nu. 7. etiam laico, ibid.*
Spoliatur clericus beneficio, & ipso iure. nu. 8.
An si a duobus recepit beneficium vni contra alterum liceat, numero 13.
6 *Contra patriam ne liceat, & si pro patre.*
8 *Spoliare accipitur quandoque in bonam partem, vt hic.*
9 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 10.*
Ingratitudinis causa quis amittit, quod acquisiuit, §. ij. & num. 5. 7. & 13.
11 *Suppletio glossarum.*
12 *Non postulantium triplex ordo, remissiue.*
13 *Bonam fidem agnoscere non prohibentur tutores, uer. nec enim.*

CAP. III.

a Vm sacerdotis. Se summat,
1 & partes patent. aij. ibi, clericus. Dicit autem Host. forte non bene, vt dicam in fi. huius partis, q̃ no-
men † sacerdotis comprehendit hic omnem sacrum ordinem, de coha. cle. c. ij. & minores ordines habentes cum beneficio. s. c. j. fortius episcopum, qui coram secu lari iudice nullo modo debet aduocare. v. q. iij. quia episcopus, & sit ratio, quia reuerentiam, quam facere debet aduocatus. s. stando. C. eo. quisquis, indecens esset per ipsum fieri alicui seculari, qđ intelligit Hosti. nisi sit dominus suus, a quo feudum tenet. tunc enim multoties necessitas ipsum cogit ad illum venire, & res suas repetere, sed tunc ne dignitatem episcopalem confundat, proponat cum humilitate, non stando, sed sedendo, de ma. & obe. solitæ, ver. quod autem. ff. de offi. præti. obseruandū, in fi. in ecclesiastico vero foro optionē habet episcopus, an sit in iudicio per se, vel per alium, de iur. ca
lū. c. fi. remittit demum ad summam, eo. ti. §. quis vero non [*Nocere*] Tullius li. j. de officiis, Videndum est, vt ea
2 liberaliter † vtamur, quæ prosit amicis, & nemini noceat, vt dicit Vinc. nocēt aduocati quo ad credulitatē hominū, vnde per illud officium vulneratur charitas: aliàs tamen de iure non nocent. vnde filius patroni aduocatus contra libertum nō perdit bonorum possessionem. ff. de bonis libertorum, qui cum maior. §. pe. & vl
b ti. secundum[b] Vin. [*Coniunctis*] idem de † aliis, qui haben-
3 tur. ff. e. l. j. & v. legibus se. secundum Inno. [*Miserabilibus*] quas etiam episcopi iuuare tenentur. lxxxvij. dist. c. j. & ij. [*Postulare*] etiam coram ecclesiastico iudice secundum Phi. & Abb. & Inn. qui dicit alios non prohiberi, alias quid adderet quo ad hoc decre. ista, cum omnibus
4 † constitutis in sacris coram seculari sit prohibitum postulare. §. c. j. sed Hosti. dicit postulare coram iudice seculari. j. ne cleri. vel mo. c. ij. ver. placitis, vel etiam corā ecclesiastico ex perceptione salarii, de hoc. §. c. j. satis puto, q̃ aliquid speciale voluit hæc decre. inducere in sacerdote, vt ex ordine prohibeatur a postulando, nisi in his casib⁹, sicut ex solo ordine ꝓhibetur à sciētiis ꝓhibitis. j. ne cle. vel mo. c. fi. & adde qđ dicā. j. ti. j. i nra. & de prēb.
5 ei, cui. lib. vj. [*Clericus*] §. & ij. pars. [*Beneficium*] sup. † gratuitum. nam si non esset gratuitum, sed datur ratione seruitij iam impensi, non posset ista ratione illo priuari. vnde tunc in persona, non in facultatibus distinguitur. xvj. q. vj. illud, secundum Vin. & Abb. & vide in Spe. de aduocatis. §. j. ver. sed nunquid potest. [*Obtinet*] nunquid † idem in patria, vt. s. quis non possit contra patriā postulare. & quid si pater cum ea litem habet. vide in
c Spec. de aduocatis, §. j. ver. sed secundum hoc, c & se. [*Pro*
7 † *extraneis*] maxime secundum Vin. sed hoc non placet Aegy. & de hoc plene vide in Spec. de aduocatis. §. j. ver. sed nunquid clericus. Vnde dicit Hosti. ꝓ hāc pœnā nō incurrit postulans contra ecclesiam pro cōiunctis personis stricte sumptis, vel pro miserabilibus, si necessitas imminet, ad hoc. §. j. respon. & §. c. j. j. de iureiur. petitio, de procu. de teste. vide quod no. j. de testi. veniens. ij. in fi. vlti. glo. [*Maxime*] intendit hæc comparatiua, q̃ satis est eum beneficiatum ab ecclesia, licet non sit ipsius clericus. vnde etiam si talis sit laicus, locus sit huic pœnæ, & priuabitur beneficio secundum Inno. Vnde dicunt Petr. & Abb. aliquos beneficiatos ab ecclesia & sunt de ecclesia, aliquos ab ecclesia tantum, qui non sunt de ecclesia, quod ponit etiam Guil. in Specula. de aduoca-
8 tis. §. primo. in fi. col. [*Spoliari*] in bona † parte. concor. vide de hoc de resti. spo. conquerente. Et dicit Hosti. q̃ vti tur hoc verbo, quasi propter ingratitudinem sit de iure
d priuatus, d & de facto subtrahatur. ¶ Glo. j. † dicit vnde
9 sumptum, & arguit inducens multa similia. ¶ Glo. iij. di cit, quid sit postulare. ¶ Vlti. gl. textum fortificat per similia, & quæstionem interserit, quam soluit. ¶ In † glo,
10 j. [*ibi, nam hoc natura*] vide de priuil. patentibus, super vlti. glo. [*& ibi, fancimus*] vide in c. quæsiuit, super vlti. glo. ¶ In glo. ij. [*ibi, sed hæc*] vide de rescrip. ex parte decani, in glo. antepe. ¶ In glo. vlti. [*ibi, quæsitum*] libertus tutor patronā suam pupilli nomine vocat in ius sine permissu prætoris, & in l. j. reuocatur propter ingratitudinem donatio facta in libertum, [*& ibi, V ult*] ponit casum præalle. decre. propter, & in §. mater. vide in c. propter. in fi.
11 j. glo. [*& ibi §. allud.*] vide in c. propter, in fi. j. glo. [*& ibi, §. causas*] vide de iureiur. Quintauallis, in gl. ij. ¶ In † glo. j. [*ibi, denique*] & ibi hæc glo. [*& ibi, nam hæc natura*] & j. de reg. iur. locupletari, li. vj. ¶ In glo. ij. [*ibi, & pro quibus*] ibi,
12 ponitur generaliter triplex † ordo non postulantium qui habetur. ff. eodem titu. l. j. de triplici vero ordine clericorum non postulantium. vide in Spec. de aduocatis. §. j. ver. item q̃ si clericus. [*& ibi, eiusdem ecclesiæ*] argum. §. de offi. dele. cum R. & forte idem secundum Hostien.
c de amico intimo. c fraterna charitate dilecto, ar. ff. de hę red. inst. l. nemo debitat. §. qui frater. ff. de verb. fi. l. latę. § amicos, quod satis admitti potest, dummodo hoc non pecuniæ, sed Dei charitas operetur. Quicunque enim fecerit voluntatem patris mei, qui in cælis est, ipse meus frater, soror, & mater est, Ma. xij. in fi. ¶ *In glo. iij. in fi.*] & ff. e. l. j. §. j. ¶ In gl. vlti. [*ibi, nulli*] In his omnibus de hoc
13 [*& ibi, contra † aliam*] secundum Io. Goff. Inno. & Hosti. Si ne pœna potest esse pro prima contra secundam, ar. j. de iureiur. tua. & c. veniens, intellecto, eam te. Bar. Brix. in quæstione aduoc. quidā, dicit de aduocato, q̃ si sciat primam iniquam causam fouere, non iuuabit illam,
f sed alteram. si ignoret, iuuabit f primam, & alteri dabit personam idoneam, quæ postulet pro ea. non enim debet aduocatus causam falsam, vel iniustam litē defendere. nec enim prohibētur tutores bonam fidem agnoscere. ff. de admini. tut. quoties. s §. sicut. Guil. tenet, quod glo. in Spe. de aduoca. §. j. ver. quid si habet beneficium. & de materia. G. ibi in ver. sequētib. & facit quod no. de

vasallo

vaſallo,de feud.§.i.ver.xij.& ver.ſe.Hoſt remittit ad ſum mā,e.ti.§.fi.ſub §.illud.dicens,q conſuluit ei hoc,cuius duæ eccleſiæ, quibus æqualiter tenetur, adinuicem litigant,q non aſſumat partes aduocati,ſed mediatoris,al leg.de teſta relatum.ij. in fi.hanc queſtionē,& tres alias circa materiā vide ſuper regula,contractus, de reg. iur. lib,vj.[*& ibi,prelatus*] ſupple alterius tantum.

ADDITIONES.

a ¶Patent.Vtrum autem teſtificetur contra eccleſiam, vide no.in c. veniens.in fi.& gl.fi.de teſti.Item no.hunc tex.in fi.quia facit, q propter ingratitudinem collator beneficii poſsit beneficium adminiſtrare, de quo vide in c.fi.ī.de dona.in quæſtionibus, Bal.

b ¶Secundum.Vide tex.in l,poſt legatum,§.ſunt,qui putant,& ibi Bar.ff. de his qui.vt indig.

c ¶Hoc.Et vide Io.An.& glo.& doc.in l.qui neceſſario,C.de aduoc.diuer.iudi.

d ¶Priuatus.Quando ergo iura dicunt quem ſpoliari beneficio,vel rebus,intelligitur iam ademiſſe ab illo ti.vel dominium,quia qui vult cō ſequens,& antecedens,l.ad rē mobilem,& l.ad legatum, ff.de procur. iſta tamen ſatis intelligitur, prout no. Ioan. And. de dona. c. fin. poſt glo.in prima q.

e ¶Intimo.Vide Cy.in l.exigendi,C.de procur.& Bar.in l.non ſolum,§. qui alieno,eo.ti. & Guil. in l. ſed hę.

f ¶Iuuabit.Ad hoc quod dixit Io. And. etiam de aduocato, qui iurauit duas eccleſias iuuare,ſi vna cōtra aliam litigat, vt no. ī. de iureiuran. c.veniens,& vide q. de tutore duorum pupillorum inſimul litigantiū. in l.accipientis,ff.de auct.tu.

g ¶Quoties.Ad hoc C.de iudic.l. rem non nouam, & vide ad materiam glo.ij.in c.verum,de iureiuran.& ſuper illa Io.And.

¶ De procuratoribus, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli quæ,remiſsiue.*
De procuratoribus vbi alibi etiam extra titulum tradatur,ibidem, & nume.2.3.& 4.
2 *Contra eccleſiam procurans cauſam extranei priuatur illius beneficio.*
3 *Dominus excommunicatur contumaciam procuratoris nō purgās. Minor in quibus caſibus poſsit conſtituere procuratorem, ibid.*
4 *Procurator excommunicatus repellitur. In cauſa criminali non interuenit,& quando.*
Dominus non tenetur litigare coram eis, quos inhibitus procurator impetrauit,ibid.
Sententia formatur in perſonam procuratoris,ibid.
5 *De procuratoribus ad certas cauſas electionum, & ad eligendum, prius datus iurat in animam domini vbi tractetur.*
De electo adminiſtrante nomine procuratoris,remittit,ibid.

1 ¶Continuata†eſt hęc rubrica.ſ.proxi.rubrica.habetur materia,v.q.iij,per totum.facit.iij.q. vij.c,j.repetitur autem hæc rubrica in vj.& in Cle. congruit rubricæ,de re ſcriptis,nōnulli,ad fi.& c.ex parte decani, de elec. quia propter.§.prohibemus,cum decre. p.e.ti.li.vj.de offi.de-
2 le.cum olim. j. procuranst cauſam extranei contra eccleſiam ſuam priuatur illius beneficio,de poſtu.c.fi.Itē de reſti.in inte.c.ij.de arbitris,per tuas,& de teſt.inſuper, de appel. ſignificauit. Item vt lite non conteſt. c.j. in fi.
3 vbi†excommunicatur dominus contumaciam procur,non purgans. Item in cauſa matrimoniali minor xxv. an. conſtituit procuratorem, de reſti.ſpo. ex parte. Item de aliis ſpiritualibus, de iudi.c.vltimo,libro vj.patitur miſſionem abſens, qui procur.non dimiſit, de eo,
4 qui mit.c.fi.procur.propter†excommunicationem repellitur,de proba,poſt ceſſionem, nō tenetur dominus coram illis iudicibus litigare, quos contra inhibitionē ſuam procur.impetrauit,de app.ſignificante. formatur ſententia in perſonam procuratoris, de cenſib. olim.in cauſa criminali non interuenit procur.de accu. veniēs. hoc verum,cum agitur criminaliter,ſecus,ſi ciuiliter,e.
5 ti.ſuper his,in fi.Item†de procuratoribus ad certas cauſas electionum, de elec. c.li.vj.& c.cupientes.§. q fi,& §.ad hæc.& §.cæterum,in fin. & c. procurator, & c. indēnitatibus. §. ſed cum eas,de procur.ad eligēdum qui negligit,vel reliquit,eo.ti.ſi compromiſſarius,j.& ij. reſpon.de electo,qui adminiſtrat ſuo nomine procuratoris,e.ti.auaritiæ. procura. poſt iuramentum datus iurat de calumnia,de iura.calum.c.ij.& ij.reſpon.Item prius datus iurat in animam domini,ſi habet ſpeciale, e.ti.c. vlti.Item facit de confeſ.c.ij.de teſti.c.vlt.& de iureiu. c. vlt.in fi.& de ſtatu mona.c.vno.§.verum.& §.ſequentibus,& cle.de elec. cauſam.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ſufficiens debet procurans eccleſiæ collegiatæ cauſam habere.*
2 *Cum procuratore falſo lis nulla,iudicium nullum.*
3 *Teſti vni,an credatur.*
4 *De inſtructoribus cauſæ vbinam agatur.*
In mandato procuratorio an hæc, cuius meminit hæc conſtitutio, ſolennitas requiratur,& cur hic,eod.nume. ad dictio.legaliter, & nume.5.& 7.
5 *Mandatum ne procuratorium firmetur, ſi de ipſo dubitatur, per interlocutoriam iudicis,& quo caſu.*
An probari poſsit per teſtes,num.7.
6 *Subſcriptores qui procuratorij mandati præſtent auctoritatem conſtitutionis procuratoris.*
Ad procuratoris,vel ſyndici conſtitutionem an conuerſi requirendi,ibid.ad dictio.diaconorum.
8 *Geſtorum appellatione quæ ſignificentur, & quæ fidem faciant, & nu.9.& quæ inter geſta publica computentur,nu.10.*
9 *Sigilla auctentica qui habeant.*
10 *Ex more,iuxta morem.*
11 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum,nu.12.*
Procuratorio nomine qui agit,an & quis admittatur ſine ſatiſdatione,& nu.13.& 14.
13 *Suppletio gloſſarum.*
Coniuncta perſona,& conſors litis admittuntur cum cautione,& quando,ibid.ad dict.coniuncta.
15 *Cautio rati præſtetur in arbitrijs,& in quibus alijs caſibus,ui de num.12.13.& 14.*

CAP. PRIMVM.

1 ALia quidem. C.In iudicio† procurans cauſam eccleſiæ collegiatę debet habere ſufficiens mandatū præ latī,& capī. Et motiuum prēmittit. ſecundo mandatum ſubmittit.ibi, quia ergo.[*Prædictos*]in parte deciſa [*Ad cauſam*] agendam,vel defendendam. [*Non miſeris*] i.procuratores non cōſtitueris,Inno.[*Et ideo*] ſ. quia nō
2 miſeras illos.[*Subſiſtere*]quia cum falſo† procuratore lis nulla,iudicium nullum.C.eo.ti.licet.ī.eo.ex inſinuatione.T.[*Non debere*]fuerant iſti admiſſi,quia forte noti in curia, q fuerint familiares epiſcopi,Pe. & Abb.[*Sed & T.*]qui forſan fuit nuncius papæ. ſecundum Inno.& ſi
3 dicas hic†credi vni teſti,Dicit Abb.q eius dictum literarum adminiculo fulciebatur.[*Dictum*]i. mandatum, vel proprie. & dic hoc. ſ. q prædictos viros ad cauſam non miſeris[*Portitoribus*]qui hoc idem dicebant,forſan oſtendentes qualequale mandatum.[*Similiter diceretur*] ſ. q non fuerunt procuratores ad cauſam miſſi [*inſtructam*]de inſtructoribus hodie,ī.de ele.cupientes. [*Legaliter*] glo.dicit,q litera ſequens exponit hoc verbum. ſed
4 Hoſti.reſiſtit,dicens, q lex ſolēnitatem, de qua ſequitur hic,non requirit in procuratorio, ſed ſufficit, q litera contineat id quod no.ī.eo mandato,in prin.j.glo.& habetur.ff.e,C.de ſatiſdation.l. vna,& ſufficit,q de hoc fiat fides iudici. ff.rem ratam haberi,ne ſatiſdatio. ff.de proba.quinquaginta. C. de condi,ob turpem cauſam. l.j.ij.
5 q.vij. plerique. quid ſi ſuper hoc†fecerit iudicē interloqui,nunquid firmabitur procuratorium,ſi de ipſo dubi tetur.arg.q ſic,ēt ſi fuiſſet falſum. ff.quod cum falſo tu-
a tore.a.l.j.§.penul.ff.quod metus cā.l.fi.ff.de pig.act.i.fi.ad fi,ſed ɔ.ff.de collu. deteg.l.minores. So.dicit Hoſti. ſi dominus

---

minus ſciat interlocutoriā latam & nō ɔdicat, nec appellet intra.x.dies,p̄cluſa eſt ſibi via, de elec.cum dile.ti, ad fi.de hoc de of.dele.cum olim abbas. ſed ſi ɔdixerit, vel appellauerit,tutus erit,vt in ɔrio.& facit qđ dixi.ſ. de reſcriptis.ſup literis,in gl.mag. quam ī ſi.poſui circa medium.ver.ſecus.vel p̄m Hoſt.dī mandatum factū legaliter ad inſtar decreti qđ p̄m leges apponitur in alienatione rei eccleſiaſticæ facta ſolenniter,in quo requiritur clericorum ɔſenſus,ipſorum ſubſcriptionib. roboratus,
b de quo.x.q.ij. ſine,b quaſi p̄m eum papa voluerit hanc cautelā adhibere,ne poſſer.ii.vel.iij.eludi. [*Presbyterorū.*]
6 Dicit†Inn.q iſti non p̄ſtant authoritatem cōſtitutioni ꝓcuratoris,ſed tanq̄ teſtes fidem dant inſtrō, & ſic non ob.de reſcrip.edoceri.vel p̄m eū intelligitur hoc in magnis & arduis negociis,q̄ non debent ſine capitulo expediri.ī.de his,q̄ fi.ā p̄latis,quanto,& c.nouit,& q̄ cōirer illos tāgunt,de maio.& obe.c.fi. [*Diaconorum.*] non putat Aegy.ꝑuerſos ad hoc requiri debere pro & ɔ, de elec.ex eo qđ,in fi.li.vj.vide in Spec.de ſindico.ver. quid de con
7 uerſis.[*Teſtium.*]no,q licet†capīm ɔſtituat procuratorē, tñ ſubſcribi debent teſtes, Abb.an aūt procuratoriū pro
c betur per teſtes,vide qđ dixi c in ſpe.eo.ti.§.iij.poſt princi.
8 [*Roborato.*]mandato.ſ.qđ p̄miſit.[*Geſtiſque.*]geſta dicūtur qñq; p̄m Inn.facta non ſcripta, q̄ mente hominū retinentur,& qñq; publicantur, & in ſcriptis rediguntur.ī. de teſtib.ſignificauit,& c. Albericus.& C. de teſta. publicati.qñq; dicuntur geſta q̄dam facta in ſcriptis redacta, vel potius ipſæ ſcripturæ,in quibus geſta reponuntur, q̄ in Romana curia dicuntur regeſta,hæc ſi ſint bene cuſtodita, & inueniantur in archiuo authenticarum ꝑſonarum q̄ p̄tem habebant faciendi ſcripturas authenticas,ſicut ſunt tabelliones,ſiue ſcrinearii, fidem faciūt,
d de p̄ſcriptionibus,d ad audiētiam. Si aūt non eſſent bñ cuſtodita,vel ꝑſonæ nō eſſent authenticæ, dicit q non
9 crederet illis.dicit Hoſt.q†ep̄i, reges, principes, & dūces hñt ēt ſigilla authentica,de proba. c.j. de fide inſtru.c.ij. & c.cum dilectus.vel p̄m Hoſt. geſta vocat ſcripta manu tabellionis,& ſpecialiter authoritate iudicis,q̄ vocantur iudicialia acta,& fidem faciunt,de proba.qm̄. & exponit.[*Geſtis.*]i.apud geſta,vel acta,alle.auth. hoc ius.C. de ſacroſanc.ec.& C.de ſatiſdā.l.vna,vide qđ no.de re iu-
10 di.cum inter,in vlt.gl.[*Ex more.*]i.iuxta†morē.[*Indicto.*] i.habente ſupioris authoritatem,vt ſic ea habita & ſolēniter acta inter geſta publica ꝓputentur, p̄m Inno.¶ Pri
11 ma†gl.diſtinguit tria membra,& in facto tres opiniones ponit.¶ Gl.ij.arguit,alle.ſeptē iura.¶ Pen.gl.no.p̄latum ſine capīo, vel eɔ litigare non poſſe. ad ɔrium inducit quatuor leges,vnū cañ.& duas decre.ponit opi.& ſoluit
12 rñdens ad ɔria.¶ In†glo.j.[*ibi.l.j.ij.& iij.*] vide de teſti.cū olim,ſup gl ij.[*& ibi.§.vlt.*]vide hanc & l.ſe.ſi quis ſeruū q̄ eſt pen.de reſcrip.inter cœteras,ſup.iij. gl. [*& ibi,Si is,a quo.§.j.*]Procuratori,de cuius mandato ꝓſtat,& petit ſatiſdationem legatorum,cauendū eſt,ſed ſi dubitetur de mandato,cauet de rato.[*& ibi.actor.*]actor, de cuius mā dato ꝓſtat,nō cauet de rato,ſi dubitatur,cauet.¶ In gl.ii. [*ibi,ſi quis domum.§.j.*]vide ne p̄lati vices ſuas.c.fi.ſup gl.ij. ¶ In gl.pe.[*ibi,municipibus.*]hāc & §.hoc ēt, vide de iuro calumniæ,imperatorum,ſup.j.gl.[*& ibi,municipes.*] vide
13 de ſimo. dilectus.ſ.gl.ſic.ſ.¶ In†gl.j.[*ibi,actoris.*]de ꝓcuratore reidicetur.ī.e.mādato.in.j.gl. [*& ibi,per teſtes.*] vide remiſ.quam dedi ſuper verbo,teſtium.[*& ibi,aut dubitatur.*]pone exēplum.ſ.de of.dele.corā, & vide in ſpec. eod.ti §.iij.circa prin. & de ſatiſdatione.§.iii.poſt princi.
e [*& ibi,coniuncta.*]vel ɔſorſe eiuſdem litis,q etiam admitti tur poſt lit.ꝓe.cum cautione,de hoc.ſ.de ɔſti. cum. M. In.j.gl.[*& ibi,an ſatiſdationem.*]ar.à ɔrio legis, exigendi. C. eo.ti.vt ibi no.in gl.cum ſit.[*et ibi facere velit.*]ar.l.i.alle.ſi is,à quo.ff.vt in poſſ.legatorū.§.ſi procurator.[*et ibi,Azz.docebat.*]& dicit Hoſt. q in hoc oēs moderni conueniūt. [*et ibi,ſi quis ſeruum.*]& ī.de reg.iur. in alternatiuis.lib.vj. [*et ibi,non licet*]& de re.eccl.non alie. ſi quis,& de teſtibus,cum olim.in gl.ij.de conceſ.p̄ben. ex parte. in.j.glo.
14 [*et ibi, cauere† tamen debet.*] opinionē ɔriam oīno videas in ſpec.eo.ti.§.j.ſup ver.item excipitur,q licet defendendo, niſi dñs extra iudicium, vel in procuratorio pro ipſa ſatiſfecerit iudicatum ſolui.inſti. de ſatiſda. §. ſi vero. & ſe.& quid contineat clauſula, & quoſdam caſus.q̄bus procurator cauet & de rato,& de iudicato,no. hic Hoſt. quos videas.ī.eo.mandato.in.j.gl.[*et in fi.*] quære hāc gl. p Accur.ff.eo.tit.l.non ſolum.§.j.per Guil.in ſpe.de ſatiſ
15 da.§.iij in.j.col.vbi etiam no.an†cautio rati p̄ſtetur in arbitriis.¶ In gl.ij.[*in ſi.*]vbi de hoc.¶ In gl.pen. [*ibi,vbi de hoc.*]& p ibi no. reprehendit Hoſt.hanc glo.quaſi ſuperfluā.

ADDITIONES.

a ¶Tutore.Ibi vide Bar.plenius per ipſum Bal.& D.Bar.de Sali.in l.licet, C.de procura.& vide in Spec.de ſindi.§.j.ver. quid ſi iudex,& ibi Ioā And.& Barto.ff.de app.re.l.ante ſententiam.

b ¶Sine.Et de his,quæ ſiunt à prela.c.j. vbi vide Io.And. de hac ſubſcriptione.

c ¶Dixi.Et per Bar.in l.non ſolum.§.qui alieno,ff.de procura.& per Sal. C.eo.tit.l.j.per Bal.in l.j.ff.de procura.

d ¶Præſcriptionibus.Vide ibi gl. Et vide in auc.C.de fi.inſtrum. auc. ad hæc,& ibi no.gl.an talia inſtrumenta à perſona publica ſcripta eſſe debeant.Et vide ibi p. D.Bar.de Sali.in l.comparationes.

e ¶Vel conſors.Vide circa id,quod dixit gl.hic de cōiuncta perſona,qđ no.Bar.in l.ſi conſtante, ver.xiiij.ff.ſo.mat.& an ſola negatio partis faciat mandatum dubium,vide Bar.Bal.& Sali.in l.j.C.eo.ti. & tunc quā do procuratorium eſt dubium,cauet procura.de rato,hoc verum,ſi ſit datus ad agendum ſecus,ſi venit ad exigendum pecunias,vel aliā rē,vi de gl.no.in.l.non ſolum.§.qui alteno,ff.de procu.& Bal.ibi,& iſta cautio præſtatur in hoc dubio,niſi dominus ſit præſens in eadem ciuitate, quia tunc ad ipſum recurritur,ita no.Guil.de Cu.& Bal. in d.l.non ſolum,& ibi etiam no.Bal.q licet iſta cautio legitimet hic perſonā procuratoris,non tamen hoc poſſet ipſum iuramentum ſuppletium probationis,de quo in l.admonendi,ff.de iureiuran.

SVMMARIVM.

1 *Sententia reuocatur ex iuſta cauſa abſentiæ,cū in ardua cauſa procuratorem quis conſtituere noluerit.*
2 *Procuratorē non cogitur conſtituere,qui per ſe in iudicio ſtare pōt.*
3 *Cauſæ graues,& arduæ quæ dicantur,enarrantur.*
4 *Procurator in cauſa infamiam inducente admittitur cum ſpeciali mandato.*
5 *Cauſa abſentiæ legitima eſt probanda.aliàs non præſumitur.*
6 *Sententia facile reuocatur tanquam ſi interlocutoria fuiſſet,conſtito de impedimento.*
7 *Appellatio non eſt neceſſaria a ſententia,in qua quis indefenſus condemnatus eſt.*
8 *Contumax verè non eſt,qui tantum ad domum citatus eſt.*
9 *Reſtitutio non ſolum habet locum in ſententia diffinitiua, uerum ēt in interlocutoria.*
10 *Sententia eſt nulla,ubi quis legitimè non fuit citatus,quamuis interlocutoria ordinem non ſeruet.*
11 *Reſtitutio datur in caſu,quo doloſe per aliquem actum eſt, ut quis non compareret.*
12 *Reſtitutionis dandæ uariæ rationes per gl. inducuntur & ſoluūtur.*
13 *Lucrum ex lege datum,priuatus auferre non poteſt.*
14 *Excuſationis legitimæ cauſæ enumerantur aliquæ pp contumaciā.*
15 *Procuratorem mittere tenetur,qui venire non poteſt.*
16 *Citatio vna debet eſſe gratuita ſiue prima ſiue vltima ſit.*

CAP. II.

1 QVerelam. Caſus.Reuocatur†ſententia,qua cōdemnatus fuerat in expenſis ex iuſta cauſa abſens, legitimè excuſatus,qui in ardua cauſa procuratorem conſtituere noluit. & prima pars deciſe ponit partis querelam.ſecunda dat iudicem,ibi,Mandamus,quatenus.[*Alia.*]ſimplex relatio.ſic. ſ. de ſacra vncti.c.vno,
2 ver.per frontis.[*Niſi.*]improprie†ponitur, & eſt ſimile. ij.quæſt.j.notum.& viij.q.iij.cap.vlti.Hoſtien.[*Quis cogi.*] ſi per ſe in iudicio ſtare poſſit, alias ſecus, de iudi.intelleximus.xj.quæſt.j.te quidem.vj.queſt.j.te quidem.vj.q. iij.quia epiſcopus,ſecundum Goff.& intelligas tex.de tē poraliter impedito, vt no.de dolo, & contu. cum dile-
a cti,in glo.ex hoc,in fi.a [*Grauibus.*]Dicit Innocen.q quidam †dicunt graues intrincatas. Hoſtien.dicit, graues

hic dicit grandes, periculosas, & maiores, vt matrimoniales, de consan. c. i. ℑ. eo. tuę. vel liberales, cum quis vendicatur in seruum. liiij. di. frequens. C. de asser. tol. l. vna, ī prin. secus ſm Gof. ſi proclamat quis in libertatem. ii. q. vj. ſi qñ. Item dicitur grauis, ſi agitur ad remotionē prælati, de accu. qualiter. ii. Item ſi agitur de toto patrimonio, vel maiori parte. ff. de excu. tu. propter litem, de resti ſpo. frequens. li. vj. Item vbi vertitur periculum animę, ar. xij. q. j. præcipimus. C. de sa. san. eccl. sancimus. j. ℨ. de transla. inter, de ſy. Matthęus. Item ſi eſt cauſa inducens infamiam. vj. q. j. ex merito. ff. de pęnis, in ſeruorum, in ſi. vbi dicit lex, ꝙ maior eſt amiſſio famę, quàm oculorum. C. de decur. infamia, li x. in tali † cauſa admittitur procur. cum ſpeciali mandato. ff. e. non ſolum. §. fi. ff. an cau. app. per ali. exer. po. l. j. §. planè. & expedit reo ad infamiam euitandam, ꝙ procuratorem conſtituat. ff. de his qui no. infa. furti. §. ſi quis ex alieno, & facit quod no. ℨ. de reſcrip. ſedes, ſm Hoſt. [*Presbyterorum.*] Idem, ſi† deſtinaſſet alium. factum enim recitat, Goff. [*Deſtinauerit.*] hæc miſſio & accuſatio ad hoc prodeſt, quia niſi nuncius iret, & offerret ſe probaturum legitimam cauſam abſentiæ, & ad hoc hēret ſufficiens[b] mandatum, poſſet dñs excōicari, & in expenſis ꝑdemnari, cum probabiliter præſumatur contumax. vj. q. v. c. j. v. q. iij. ſi ęgrotans. ſed quantum ad hoc, vt in prin. cauſæ procedatur, non eſt neceſſaria hæc miſſio. Si verò quis vocatur ad conſilium, vel capitulum, ſeu electionem celebrandam, & impeditus ſit, debet procuratorem mittere. ℨ. de electione, quia propter. §. illud, alioquin vocatus ad concilium excōmunicari poteſt, & quod præſentes fecerint, ratum erit, ēt ſi abſens habeat iuſtam cām abſentię, ar. optimū. xviij. di. placuit. lxv. di. c. ſi. ℨ. de elec. bonæ memoriæ Magun. hoc aūt vī, ꝙ ſi ꝓbauerit iuſtas cauſas abſentiæ, & agatur ciuiliter, nihilominus ſit miſſio in poſſeſſionem cum ēt fiat ℨ abſentem cauſa reipu. C. de reſti. mil. ignorare, & contra pupillū. ff. ex qui. cau. in poſſ. ea. hoc aūt, rñ. i. non tñ eſt nimium feſtinandū. ff. de dā. inf. ſi finita. §. ſi forte. de hoc no. ℑ. de eo, qui mit. in poſ. cauſa rei ſer. c. vlt. ſm Inn. & de ſen. & re iudi. cum Bertoldus. §. poſtmodum. alij dicunt, ꝙ ſiue emittat, ſiue non, patefacto impedimēto, reuocabitur quicquid factū eſt ꝺ abſentē, vel nullū pronunciabitur ſm diuerſas opiniones. vij. q. j. præſentium. ℑ. de re iudi. cum Bertoldus. ff. de re iudi. ℨ. ſitum. & ſi promiſiſſet ſub pęna iudicio ſiſti, daretur exceptio. ff. ſi quis cautio. l. ii. ff. de arbi. ſi cum dies. §. ſi quis ex litigatoribus. §. penul. & l. ſi arbiter k'is, ſm Inno. &
6 Hoſt. [*Abſoluere.*] reuocando † primam ſnīam de facili i. ſine grandi cauſæ cognitione. i. quaſi interlocutoriam. ff. de arbi. qualem. alias incipit, dicere. §. ſi de pluribus, nec eſt neceſſe reſtitutionem in integ. petere, de iudi. ſi prætor, alias incipit, ſi per dolum. ad ſi. C. de procur. l.
7 iiij. ¶ Sed † nunquid præiudicatur abſenti, ſi non appellauit, ex quo ſciuit ſe in expenſis condemnatū? ita videtur, ar. C. qūo & qū iu. l. iii. ff. qñ ap. ſit neceſſe. l. j. §. fi. dicunt quidā, ꝙ non ob. illa lex, quia hic loquitur, qñ ex probabili & neceſſaria cauſa abfuit, & minus legitime defenſus, in quo caſu ſine appellatione aliqua reſtituī ad totā cauſam. vbi vero legitime citatus fuit ad domū abſens ex cauſa probabili, & in nullo mō defenſus, tūc imputatur ei, niſi intra x. dies appellauerit, vel ad appellandum reſtitutionē petierit à tpe, quo ſciuit latam ſententiam ℨ ſe cōputādos, & ſic intelligitur. C. qūo & qū index. l. iij. Alij dicunt, & melius, ꝙ ſi talis nullo mō, vel minus legitimè defenſus ſit, debet cōmuni iure ſine reſtitutionis beneficio intra x. dies à tempore ſcientiæ appellare, vt in dictis legibus. ff. quibus ex cau. ma. nec non
8 & habent quidam in gl. Inn. ꝙ † verè contumax non eſt citatus ad domum, quem citatio non apprehendit, de hoc plene in Cle. de dolo. & contu. ſi ante. reſtituitur autem ad appellandum tm̄, niſi forte nullum potuit relinquere procuratorem, vel reliquit, ſed mortuus eſt. tunc enim reſtituitur in totum, non tm̄ ad appellandū, ſiue ꝓnunciatum ſit contra eum, ſiue res ipſius, ſiue actio ꝓ ſcripta, & hoc innuit dicta lex, nec nō, & ℑ. de reſti. in te. c. ii. §. ad hoc fuit reſponſum. Si aūt, illegitime defenſus eſſet, ad nihilum reſtitueretur, ꝙ ſi ex neceſſaria cauſa tm̄ abſit, puta rōne delicti in carcere, vel exilium miſſus, tunc etiam non reſtituitur, niſi cū non potuit relinquere procuratorem, vel reliquit. ſi mortuus eſt. ff. ex q. cau. ma. ſed & ſi. §. j. ff. de mi. Papi. exuli. vbi vero volūtariè, ſiue contumaciter abeſt, nullo mō reſtituitur, licet ipſo veniente, dum iudex adhuc ꝓ tribunali ſedet, reſtituatur ad appellandū de ęqtate, vel forte de iure cōi audiatur appellans. ff. de reſti. in integ. l. pe. ſed qñ probabili & neceſſaria cauſa detinet, vt hic legitime defenſus, ad appellādū reſtituitur. minus autem legitime, vel nullo mō, ad totā cām, vt hic. & ff. de reſt. in inte. l. fi. ff. de iudi.
9 l. ſi prætor, C. de procu. l. iiij. C. qui. ex cau. ma. l. j. qualiter † autem ℨ tales preſcribatur, no. ℑ. de re iudi. cum Bertoldus. & no. ꝙ reſtitutio locum habet non ſolum contra diffinitiuam ſententiam, vt in prædictis iuribus, ſed etiā contra interlocutoriam de expenſis, vt hic. & . iiij. q. v. c. j. Alij dicunt ꝙ hoc verum eſt, vbi petitur reuocatio coram alio iudice, ꝙ coram, illo, qui interlocutoriam tulit. nam ſi coram illo, ipſe hāc ex cauſa ſine aliqua reſtitutione reuocabit, vt patet in eo, quod legitur & no. ℑ. de app. cum ceſſante. ℑ. de ſen. excom. ſacro. §. penul. &
10 ſunt hæc † vera vbi abſens legitimè citatus, alioquin nulla eſſet ſententia. ff. quæ ſent. ſine app. re. l. j. §. cum ex edicto. qđ verū eſt de diffinitiua. interlocutoria aūt de expē
c ſis, & hmōi tenet,[c] & ſi ordo nō ſeruetur,[d] niſi fuerit ap
d pellatum. ℑ. de teſtibus. ſignificauerunt. ſed & per officiū iudicis reuocatur, ar. ℨ. de offi. iudi. c. fi. & de reſti. in inte. coram. igitur vbi quis per procuratorē agit, difficile audi tur appellans, quia non niſi in caſibus ſupradictis, & ſic
11 intellige. ij. q. vj. ſi aduerſus. Porrò vbi dolo † alicuius factum eſt, ne pars citata & condēnata cōpareat in cauſa quę æſtimationem non recipit, reſtituit ad id, quod occaſione abſentiæ ſuæ amiſit. ℑ. de reſti. in ītē. ex literis, vbi verò æſtimari poterit, datur actio contra doloſum, & ſi non ſit ſoluendo, reſtitutio ℨ principalē. ff. de eo, ꝙ quē
e factū eſt. l. fi. j. rñ. & §. j. ff. de dolo. & eleganter,[e] Inn. cuius quaſi ad literā eſt hæc gl. quā ēt poſuit Hoſ. & de hac gl. Inno. formauit Ber. gl. vlt q̄ fuit additio ſnīę condēna-
12 tionis expenſarū. ¶ Glo. iij. † alleg. concor. ponit opinionē. ad quā inducit vnū caſum. eā reprobās capitulo rñ. det, demū obiicit de duabus legibus, & ſoluit. Itē obiicit de duabus decreta. & ſoluit. ¶ Gl. iiij. no. à contrario quę rit, arguit, proponit opi. & ſoluit. ¶ Vlti. gl. obiicit, & ſoluit. ¶ In † gl. iij. [*ibi, ſed hoc quidem.*] lucrum ex l. datū priua
13 tus auferre non poteſt. [*et ibi. §. ſi quis condemnatus.*] vide de re iudi. ꝙ ad conſultationē, ſup gl. pe. [*et ibi. l. i.*] vide in c. cū dilecti, ſuper gl. ex hoc. [*et ibi, Papi.*] vide. j. in ſup. ¶ In gl. iiij. [*ibi, ſancimus.*] vide de dolo & ꝓtu. fin. rē. ſup gl. ſed nunqd. [*et ibi. l. ij. §. j.*] incipit, ſi qs. vide. ℑ. de dolo, & ꝓ tu. c. j. in gl. fi. [*et ibi, Eum. quem temere*] vide de libel. obla. c. ij. ſuper. j. glo. ¶ In vlt. gl. [*ibi. quæſitum.*] vide in c. cū Ber-
14 toldus, in gl. alioquin. ¶ In † gl. ij. [*ibi, epī.*] ineptè loquitur gl. quia ipſe ēps, aduerſarius. ¶ In glo. iij. [*ibi. fuit.*] excuſat ēt eum īfirmitas ſuorū. xxiij. di. cōis, vbi de hoc, & de gbuſdā alijs iuſtis cāis vide exempla no. xvij. di. ꝓuenit. [*et ibi, Quidā.*] Io. v. q. iij. ſi ęgrotās, vbi plenè de hoc Lau. Da. Phi. Goff. hic, in ſumma huius ti. §. ītē opponitur. [*et ibi, cum dilecti.*] vbi de hoc. [*et ibi, Non credo.*] idē Tan.
f Inn. Hoſt. Gof. diſtinguit, an dilatio afferat ſpiculū. ī Spe. e. ti. §. ij. in fi. [*et ibi, condemnatus.*] & ℑ. de reg. iu. indultū. li.
15 vj. [*et ibi, de contumacia condēnatur.*] & eſt † ſpāle in electo, ꝙ ſi nō pōt venire, tenet, ꝓcur. mittere, q̄uis ardua ſit cā, de elec. cupientes. ver. ītup. li. vj. Itē ī caſu. e. li. de iudi. c. ij. Pa-
g pi. in hac l. dī, ꝙ exiſtentib⁹ in exilio currunt tēpora petendę reſtōnis in integrum, ſi per procuratorem agere potuit. ſed illud in cauſis minoribus, in quibus quis procu. conſtituere cogitur. iſtud in grauibus, vel illud, quia impedimentum. f. exilium acciderat ex culpa ſua. vnde nō debet

debet inde immunitatem hr̄e ſm Inn. & ad hoc. ff. de ī ter. & re. l. relegatorum, & ℑ. de do. inter vi. & vx. & ſi neceſſe, Hoſt. ¶ In gl. ſi enim, [*ibi, dico.*] Idem no. lxxxiiij. di. Honoratus, & iiij. q. v. in ſumma. & hāc opi. ſic ītellige,
16 ꝙ † vna citatio maneat gratuita, ſit prima, vel vlti. [*& ibi contumacia*] ad hoc de teſti. co. c. ij. per quam decre. videt hæc gl. locū habere, etiā ſi tres termini in vna citatione ponantur, quod placet hic Abb. & Guil. in Spe. de cita. §. viſo. ver. quid ſi tres. Hoſt. remit. ad ſummam, de dolo, ſub rubrica de contumacia. §. qualiter. j. rñ. & ſub § itē ter, vt patet in prę. ver. quid ſi tres. quorundā fuit opinio quòd non veniens in primo termino, vel ſecundo non ſit condemnandus, quaſi de licentia iudicis abſtinuiſſe dicatur. & facit regula, in alternatiuis. cū concor. de reg. iu. li. vj. illa opinio poſſet eſſe vera de expenſis citationis, quæ cum ſit vnica, ſatis eſt, quòd vltimę paruerit. Item ſit vera in præceptis de parendo, vt faciunt executores, ꝙ præcipiunt ſub pęna aliquem recipi. ℑ. tres terminos. vbi enim aliud non exprimatur, ſolum poſt vltimum terminum locus erit pęnę. in præceptis autem de veniendo conſtat, ꝙ intereſt partis, quæ venit in primo termino, aduerſariū venisse. illius ergo ītereſſe, licet veniat in vltimo, habebitur ratio, & ſic intelligo, quod prius dixi. ¶ In gl. vl. [*in fi.*] vide quod in tex. hic dixi in glo. pe.

ADDITIONES.

2 ¶ In fi. Et vide Bar. in l. non exigimus. §. ſi quis in dubio, ff. ſi quis cau.
b ¶ Sufficiens. Aliquando admittitur excuſator ſine mandato, & de natura huius excuſatoris vide Bal. in l. penul. ff. de pu. iudi. in. §. ad crimen, & in l. quæſitum, ff. de re iudi. & Inno. de accu. veniens, vbi vide Io. And. ſuper glo. prima.
c ¶ Tenet. Secus in ſecundo decreto, vel in venditione bonorum, quia illa non poſſunt fieri, niſi contra latitantem. l. Fulcinius. §. j. ff. ex qui. cau. in poſ. eatur & no. Bar. in l. fi. ff. de reſti. in inte. & in l. 2. ff. ſi ex no. cauſa aga. & vide Inno. de offi. dele. conſultationibus, & Io. An. ℑ. eod. auditis, in gl. mag.
d ¶ Seruetur. An autem requiratur in condemnatione expenſarum trina, vel peremptoria citatio, no. Io. And. in c. quoniam frequenter. § porrò. ℑ. vt lit. non conteſt. Bal.
e ¶ Eleganter. Et vide de ſenten. excom. venerabilibus. §. idemque, in glo. & ff. ſi quis cau. l. 2. in fi. & ſe.
f ¶ Afferat. Puta, quia celeritatem deſiderat. & hoc tenet Barto. in l. 2. §. ſi quis in iudicio, ff. ſi quis cau. Idem, ſi impedimentum ſit longius duraturum, ita ibi tenet Pe. Iac. But. & Bar. & vide D. Bar. de Sali. in l. j. C. de reſti. mili.
g ¶ Quod exiſtenti. Vide pro ſo. iſtarum legum Bar. in l. 2. §. ſi quis in iudicio, ff. ſi quis cau. & ibi ponit materiam huius gl. & in l. j. ff. de diuer. & tempo. præ. & de materia huius glo. vide omnino Barto. in l. idemq;, ff. pro ſocio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata procuratore reuocato, & de hoc certificato, non tenet.*
2 *Sententiæ titulus excuſat tantum a fructibus percipiendis, non per ceptio.*
3 *Electio ſi non inueniatur canonica poteſt a iudice pronunciari non canonica.*
4 *Confirmationem vno petente, an alius ſit admittendus, ſtante appellatione.*
5 *Exceptio rei iudicatæ competit contra omnes, qui rem in iudicium deducere potuerunt.*
6 *Exceptio rei iudicatæ contra quos competat. gl. hic uarię exponit.*
7 *Iudices ſolent vt plurimum, ſecundum cum iudicare, qui iurauit in cauſis dubijs.*
8 *Poſſeſſor titulum ſuum cogitur exprimere.*
9 *Teſtis vnus non inducit præſumptionem, niſi quo ad dilationem iurisiurandi.*
10 *Iuramentum quod recipitur, potius ex gratia id fit, ante compenſationem grauatur.*
11 *Sententia pronunciata nulla, irritum fit, quicquid in ea continetur, & ſecutum eſt ex ea, non præiudicat abſentibus, ibid.*
12 *Excommunicationis exceptio repellit agentem interdicto. De reſcripto impetrato in caſu ſpoliationis reuocat ad alium locū. ibi.*
13 *Canonicum titulum, vel poſſeſſionem quando habeat quis docere. Contra prouiſorem prouiſus quando vult agere quid iuris, dicit ali bi ſe dicturum, eod. nu. in fine.*
14 *Grauatus in vno, releuatur in alio.*

CAP. III.

1 EX inſinuatione. Caſus. Sententia † lata cum procuratore reuocato, & de hoc certificato non tenet, & pars prima ponit partis narrationem, ſuper qua ſecunda dat iudices, ibi, cœterum. [*Duobus.*] Si iſti viuerent, per eos probari poſſet, de teſti. licet de ſent. excom. ſacro. [*Ipſe.*] procu. [*Reportauerit.*] innuit, ꝙ formata fuit ſententia in perſonam ipſius, quod fieri debuit, de hoc ℨ. de elec. querelam. [*Clericis.*] coram quibus facta fuerat iuhibitio. [*Poſſeſſionem.*] hic innuit, ꝙ poſſeſſorio tantum eſſet actum, vel dic, quod prouiſio eſt, vt ℑ. dicam ſm Hoſt. [*Perceptis.*] Iubenit † de percipiendis, quia titulus ſentētiæ ab illis excuſat, ſm Gof.
a & dixi de hoc ſcđm eum. ℨ. de offi. deleg. cum cauſa[a], ad finē. [*Authoritate noſtra.*] q. d. de ſpeciali gratia ſm Hoſt. ſcđm quem forſan in hoc partes conuenerunt coram papa, vt diſpendia prolixi litigij euitarent, alle. de hoc, de offi. archi. c. fi. de offi. deleg. cum. R. de elec. ſcriptum; ver
3 & ſi partes. [*Iſpam r.atam.*] Si verò nō poterit probare canonicam, iudex pronunciabit illam non canonicam, & ꝙ non debet haberi rata. Item dicit Inn. ꝙ ſi quis petit ſuam electionem confirmari, iudex poteſt illam in-
b firmare[b], ſi minus canonicam illam inuenit, vel pronūciare, ꝙ non eſt confirmanda. ſed & ſi ſic pronuntiat, non confirmo, & ille poſtea petit confirmationem, obſtabit exceptio rei iudi. ar. ff. de excep. rei iudi. cum quæritur. & l. ſe & eſt hoc verum, vbi generaliter petita fuit ꝯ firmatio, nulla cauſa expreſſa. C. de annali. excep. l. ſi. ſecus, ſi expreſſit certam cauſam, & poſtea proponit aliā, de re iudi. abbate. li. vj. vt ſi petebat ex electione, nunc ex collatione, ſm Inn. ſed hoc non videtur congruum exēplum, cum collatio non confirmetur. Item ex duabus electionibus non poteſt ius competere, & ex elec. alte-
c rius ſit præiudicium eligenti, de elec. vt quis duas, lib. vj.
4 ¶ Sed quærit Inno. an † vno petente confirmationem ſit alius admittendus, & remittit ipſe, & Hoſt. ℨ. de elec. cum dilecti. ¶ Quærit etiam Hoſt. quid ſi vnus canonicus petens electionem confirmari, vel confirmari, ſuccubuit, & poſtmodum alius canonicus idem petit, an ſit audiendus? & dicit, quod ſi appellatum fuit ad ſedē ap. & ibi deuolutum & diffinitum nullo modo audietur. de elec. c. j. li. vj. Item ſi ſciuit cauſam agi, & tacuit, & nō
5 venit, de re iudi. quamuis. Nam † exceptio rei iudi. competit contra omnes, qui rem in iudicium deducere potuerunt. ff. de excep. rei iudi. l. iij. ff. de iureiu. cum qui. §. ī
6 popularibus. d ¶ Tertia † gl. arguit. alle. vi. iura, obiicit dupliciter, & ſoluit coniungens duas opiniones. ¶ Vlti. gl.
d obiicit, ponit opi. quā reprobat, ſoluit, & iterū duas ſolu-
7 tiones ſubdit, quas non approbat. ¶ In † iij. gl. [*ibi, Theopō pus.*] vide. ℑ. de teſti. veniens. j. in & ſuper vl. gl. [*& ibi, ſi duo patroni.*] vide de fo. compe. poſtulaſti, ſuper. j. glo. [*Et ibi, in bonæ.*] vide de iureiu. c. fi. ſuper. j. glo. [*Et ibi, admonendi.*] ſolent ſæpe iudices in dubijs cauſis exacto iureiu. ſm eum iudicare, qui iurauit. [*Et ibi, legitimos.*] vide de iureiu. c. fi. ſuper gl. pe. ¶ In gl. antepe. [*ibi, licet.*] cum falſo procuratore nec dici controuerſiæ ſolent, nec poteſt eſſe iudiciū. ¶ In gl. vlti. [*ibi, l. ij.*] ei, qui dicit, non ei, qui negat, incumbit probatio. [*et ibi, qui accuſare.*] actore non probāte &c. [*et ibi, ſi res alienas.*] lex finalis eſt, vide de reſcrip. olim. in vl. gl. [*et ibi, circa eum. §. i.*] vide de teſti. ex tenore, ſuper vlr.
8 gl. [*et ibi, ſiue poſſidetis.*] † vide in c. vt noſtrum, ſuper. v. gl. [*et ibi. cogi*] ſequitur, poſſeſſorem dicere ti. poſſeſſioīs ſuæ inciuile eſt, cogitur tamen dicere, an pro hærede, vel poſſeſſore poſſideat. [*et ibi, ſuper ſeruis.*] vide de reſcri. præſen. ſuper. iij glo. ¶ In gl. j. [*ibi, literas.*] reſpicit antiquam, vbi dicitur, quod illi dederat literas, vt ī gl. ſe. [*et ibi, in cauſis.*] ℑ. e. c. ij. li. vj. ¶ In glo. arg. quòd. [*ibi. & c. uenient.*] ibi vtrobiq; de hoc in vltimis gl. [*& ibi, poteſt dici.*] ℑ ſm La. Gar. dicit hoc fuiſſe, qa ꝓmortuus clericꝰ in alio iudicio fuerat introductaª, & ſic faciebat fidē ī ſcđo. C. de teſti.
c e rat l. fi. j. [*& ibi, præſumptio.*] contra hoc opponit Hoſt. poſt Gof. quòd

9 †vnus testis non inducit præsumptionẽ.ff.de quæstioni bus.l.maritus.soluit, ꝙ nõ ideo reprobatur ibi quæstio, ꝙ vnus testis non induceret præsumptionem, sed quia ancilla non fuerat ɔ̃ dñm interroganda, nec torquenda. C.de qõ.l.j.& ꝙ vnus p̃sump. inducat, probatur p̃m eũ, de succes.ab intest.c.fi.ver.& licet. Dicit Gof. qui illam si gnabat pro ɔ̃ria, quia ibi vnus testis sufficisset ad iuri de
f lationem[f], nisi altera pars obtulisset sufficientem probationem.[*& ibi, & quia.*]p̃m Tã.& placet Inn. qui dicit, ꝙ
10 in hoc, ꝙ recipitur †iurm archid. sit ibi gratia, & iõ hac compensatione grauatur in aliquo, vt dicam super vlti. gl.& sit gratia, ne alter beneficium per surreptionem ob tineat, ar.de ele. cum dilecti, de re iudi. cum olim. Item forte super possessorio tm̃ erat sn̄ia lata, vnde pp minus præiudicium partis facilius potuit hæc gratia fieri, ar. C. si de momen. poss. l. vna. ¶ In gl. cum sit. [*ibi, nulla.*] & sic non ob. petenti restitutionem, cum, illa pronunciata
11 †nulla, irrita sit possessio, & quicquid secutum ex ea. C. de legi. non dubium.& ɔ̃.eo. auditis. p̃m Inno vel p̃m eũ non dr̃ hic petendam restitutionem post sn̄iam, sed la-
g ta sn̄ia super cassatione processus restituetur[g] ei possessio eccleſię, quam petit, si nil sibi de iure obstat. dicit tm̃ hoc sibi placere, cum de iure sn̄ia non obstet absentib. ff. de minori. etiam. §. fi. sn̄ia tamen ɔ̃ eum lata sibi forte præiudicat quõ ad oẽs, vt no. de foro compe. postulasti. & c. qualiter. j. de accu. id ideo, quia fuit p̃ns, & habuit copiam se defendendi, vt no. de accu. super his, p̃m Inn. ¶ In glo. pe. quæ cõiter in cõtextu glossarum est vltima. [*ibi, excommunicatio.*] idem no. xxiij. dist. in nomine dn̄i, & in spe. de peti, & pos. §. fi. ver. xxj. Host. remittit ad summam, de resti. spo. §. qn̄, sub. §. in casibus, & vide qd̃ post Inn. dicam. de ordi. cog. c. ij. super gl. pe. & de cõcess. preben. cum nostris, in gl. multum ergo, ver. si tamen. &
12 no. ꝙ hic, & in palle. canone habes gl. q̃ exceptio excõ municationis repellit agentem interdicto, de rescripto vero impetrato i casu spoliationis no. de rescri. dilectus j. [*Et in fine.*] potuisset id esse, si appellasset, & post appellationem deseruisset, paret primum. ff. rem ra. ha. l. iij. §. fal sus. ¶ In gl. vltima, quæ incipit. sed quare. [*ibi, dicunt quidam.*] solutiones antiquæ gl. fuerũt Ala. [*& ibi, sanctorũ.*] optimè facit de offi. ordi. c. iij. li. vj. [*& ibi, ex frequentibus.*] & infra, de reg. iu. in prima regula. li. vj. ibi de hoc. [*& ibi, nisi haberet.*] vel nisi ita coram papa conuenisset, Host. &
13 ibi p̃m Host. hic. vel quia † petebat illam haberi ratam, iõ necesse habuit illam docere canonicam, p̃m Inn. p̃m quem, etiam si is, ad quem collatio pertinet, petit à possessore, vt ostendat se canonicè institutum, tenetur hoc sibi ostendere, ar. ij, q. j. legum, vt ecclesiastica beneficia. c. vno. de cle. pe, c. fi. nisi videatur ipse eps collator in ipsũ tacitè ɔ̃sensisse, de his, quæ fi. à ma. par. ca. ex ore. in quo casu, ẽr si expresse consenserit, admittetur volens proba re illum non canonicè institutum, de præben. dilecto, Host. de hoc remittit, de fi. licet Heli, & de hoc de reg. iu. c. j. lib. vj. vbi post Di. ponam casum cõuersum. sq̃n prouisus vult agere ɔ̃ prouisorem. Host. vr̃ plus placere, ꝙ de quadã prouisione processerint hæc, vt. s. releuaretur
14 †in vno, & hic grauaret in alio releuat̃ ergo i. pbatione reuocationis, grauatur in iustificatione institutionis.

ADDITIONES.

a ¶ Causa. Et vide Cy. & Sali. in l. certum. & l. si fundum. C. de rei vendi
b ¶ Infirmare. Vide Ioã. And. post Inno. de offi. deleg. cum contingat, in: gl. ma. & de re iudi. cum Bertoldus.
c ¶ Duas. Vbi vide i gl. iij, & vide. ff. de acq. pos. l. 3. §. si ex pluribus, p Bar.
d ¶ Popularibus. Ibi vide Bar. & Io. An. ɔ̃. de causa pos. cum olim, in glo. forte, & de do. & contu. cum olim, in gl. sua magna.
e ¶ Testi. Ibi vide, & de arbi. l. pe. in fi. C. eod. vide Io. An. de testi. causam, quæ in gl. sua magna.
f ¶ Delationem. Vide ɔ̃. de iureiu. c. fi. & per Bar. in repeti. l. admonendi, eod. tit. & d. Bar. de Sali. in l. in bonæfidei. C. eod. ti. & in sua repeti. l. admonendi, & no. in probanda mandati reuocatione sufficit vnus testis cum iuram. suppletiuo partis, vt hic, sed ad probationem mandati nõ sufficit vnus testis cum iuramen. suppletiuo procuratoris, quod uoluit Bal. in l. non solum. §. qui alieno. ff. de procura. & D. Bar. de Sali. in d. l. aliter dixit.

g ¶ Restituetur. Quæ per sententiam illi fuerat sublata. & an sententia super petitorio lata faciat excep. rei iudi. in possessorio, vide Io. An. in c. 2. de causa poss. & propriè. super gl. 2. & eo. tit. cum dilectus. & ɔ̃. in gl. proxi. & in c. pastoralis. eo. ti. in gl. ergo si, & super illa Io.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum impetratum à procuratore reuocato, & de hoc certificato non valet, nec processus, nec sententia lata per ipsum.*
2 *Presbyter, & religiosus an & quando ad procurationem causarũ admittantur.*
3 *Falsarij dicũtur quid agentes ex mãdato, qd̃ sciebant esse reuocatũ.*
4 *Denegatur qd expresse p̃ iudices, & tacite ad vlteriora procedẽdo.*
Appellatio iusta dicitur si non fuit admissa exceptio, quæ possit ẽt post sententiam opponi, ibid.
Lite non contestata contra contumacem procedere licet, & quãdo, ibid ad dictio. lite, alias secus, & nu. 5.
5 *Remotio ab ecclesia fieri non debet appellatione pendente, nec lite non contestata, & iuris ordine prætermisso.*
6 *Pro literatis honestis, & prouidis præsumitur.*
7 *Procuratoris falsi exceptio usque ad quod tempus obiici possit, & an a procuratore, qui domino successit.*
8 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 9*
Titubare quis dicatur.
Procuratoria exceptio debet a fideiussore opponi, & quando. §. 3.
Solutum ex iudicio nullo an repetatur. §. pen.
10 *Suppletio siue additio glossarum.*
11 *Sententia lata cum procuratore reuocato quando teneat ex parte iudicis, & tunc quid iuris.*
Cum procuratore reuocato quæ fiunt, quo casu non ualeant, ibidem ver. Idem Inno.
12 *In militibus veris necessaria sunt sex, & quæ remiss.*
Procuratoria exceptio in personam monachi est peremptoria, & opponi potest etiam post litis contestationem. Idem in excommunicato, nu. 14. secus in clerico seculari. nu. 15.
In monacho, & milite seculi, & seruo non idem ius, ibid.
Clericus ꝙ inhibetur esse procurator, non est priuilegium, sed inhibitio, ibi. ver. nec obstant, si quid facit clericus contra inhibitionẽ ecclesiæ, ab ea non debet in eo subueniri, ibid.
16 *Litis contestatione fuerit an hic opus.*
17 *Reuocatio sententiæ & processus, de quibus in decretali mentio fit, contra quos fieri debuit, & quo ordine procedendum, & quibus obesse, vel prodesse possit, & nu. 18. 19. 20. 21.*
18 *Edictum non solemniter propositũ ac alias quando non præiudicat.*
Scientia citationis quibus casibus sufficiat, ibid.
19 *Processus reuocatur per consequens, si sententia reuocetur & qui.*
Sententia quomodo quibusdam absentibus a iudicio prosit, si feratur pro præsenti, nõ autem noceat, si feratur pro præsente, et ab eis ideo nil petere possit ex ea, et ratio ibid. nu. 20.
Sententia etiam inter eos, quorum non interest, tenet, e. nu. 19. in fi.
21 *Citandi qui sint ad sententiæ reuocationem, et nu. 22.*
22 *Iudex quo casu citandus, si petatur eius sententiæ reuocatio.*
23 *Testes hic recepti an sint in absentia partium, an non.*

CAP. IIII.

1 IN nostra. Casus. Rescriptum †impetratum à procuratore reuocato, & de hoc certificato non valet, nec processus, vel sn̄ia lata per ipsum. & pars prima narrat factum, fcda diffinit, ibi, nos verò. [*Ipsum.*] reum impetitum. [*Decanum.*] actorem. [*Presbyteros.*] &
2 sic no. †presbyterum in ecclesiastica cã, vl. ecclesiastico foro tractanda procuratorem constitui posse. ad idem alle. Abb. de postu. præla. c. j. ɔ̃. de cens. i. opitæ, vbi abbates, qui debent esse presbyteri, de æta. & quali. c. j. procurabant cãs. ad idem alle. de app. constitutis. i. in prin. dici posset eps̃ suum sibi ɔ̃iunctum. facit de bap. debitum, xxx. q. iij. ita diligere, pp quod ipsius procurationem gere re põt. & sic non ob. decre. vlti. s. ti. j. & facit qd̃ dicam in præalle. decre. fopitæ. & ɔ̃. de re iudi. cum. l. & A. in prin. De religioso non minus, imò magis prohibito Boa. dixit, quod licet prohibeantur postulare, non tm̃ procurare, vel admittũtur, si nõ excipitur, vt de milite dr̃. ɔ̃. in gl.
a qn̄ dicatur[a]. [*Processerunt.*] & malè, & †tãq̃ falsarij, ex quo
3 sciebant mandatum reuocatum, ar. ff. de fal. eos, qui di-
uersa. §. vlt. Host. [*Aduersario.*] sciente mandatum reuocatum, & sic cessat omne contrariũ, f̃m Host. [*In eius.*]
4 s. epi. [*Noluerunt.*] forsan † expresse denegando, vel ad vlteriora procedendo, & vide quod dicam de app. ex parte, ij. super ver. neglecta. [*Conuolauit.*] iusta fuit appellatio, si talem exceptionem admittere noluerũt, quæ, etiã post sententiam posset opponi, vt ɔ̃. sequitur, Phi. Goff. [*Lite non conte.*] concor. de pur. cano. cum dilectus, de iud. exhibita, Host. nec ob. huic literę. s̃. vt lite non cont. qm̃. §.
b sunt & alij, quæ loquitur[b] in contumace, quo casu proceditur lite non conte. [*Remouendo.*] & † male, tum quia
5 pendente appel. tum quia lite non conte. & iuris ordine prætermisso, Host. [*Vix.*] exponit Gof. i. nullo modo, do nec fuerit probatum, vt sequitur, iuris præsumptione suggerente contrarium per iura, quæ alle. gl. sic ponitur ff. ad Vell. tutor. & l. vlt. j. rñ. insti. de vsu & ha. circa prĩ. ɔ̃ ff. de iudi. vix certis, & ɔ̃. de cog. spiri. per Catechismum.
6 [*Literati.*] no. præsumit pro literatis de præsump. cum in iuuentute. præsumitur etiam pro honestis & prouidis, de quibus sequitur. ɔ̃. de præsump. mandata, de præben. nisi esset [*Plenam fidem.*] meritò iudicibus derogantem.
7 ɔ̃. de testi. cum a nobis, Vin. [*Obiici.*] vsque † ad quod tempus, vide in Spe. de sen. prola. §. fi. ver. sed vsque, & in ver. ibi sequenti tractatur, an procurator, qui successit domino, posset hoc casu, dicere iudicium nullum. [*Nullum.*] nisi ratificetur a domino actore, vel reo. C. eo. l. licet. ff. de iudi. licet. Inn. & Host. [*Irritandum.*] dicit Goff. hoc nõ fuisse propter reuocationem, in qua distinguitur inter scientem & ignorantem, sed quia non admiserunt rõnabilem exceptionem, & legitimam appellationem, &
8 quia processerunt lite conte. ¶ Prima † gl. respondet per solutionem contrarij. ¶ Quarta glos. obijcit, & soluit. ¶ Glo. cum in literis [*in prin.*] respondet per obiectionẽ, & soluit. secundo obiicit de c. super literis, & soluit. ¶ In glo. [*quando dicatur.*] tractat de publici exceptione procuratoria. ¶ Vlti. glo. respondet per obiectionem, quomo
9 do altera parte absente, &c. ¶ In † gl. [*ibi, nemo, in fi.*] non dicitur possessor quo ad prescribendum, qui ex interposita contestatione, vel causa in iudicium deducta super iuris positiones vacillat, & dubitat. [*& ibi. l. vlt.*] qui titubans soluit, indebitum repetit. ¶ In glo. cum in literis, [*ibi, ne satisfatio.*] vide de offi. dele. prudentiam, super. iij. gl. [*& ibi, si procuratorem.*] vide. ɔ̃. e. mãdato, in j. glo. [*& ibi, si quis suo.*] vide de hęre. excommunicamus, sup̃ glo. ar. ꝙ. [*& ibi, laborauit.*] vt naturalis, non legitimus, vt l. se. ¶ In glo. immo, [*ibi, in bonę.*] vide in præ. c. vlti. super. j. gl. ¶ In glo. quando, [*ibi, §. mandato.*] si fideiussor soluit vero procuratori creditoris, agit mandati, si non erat procurator ab illo repetit. [*& ibi, licet.*] vide. s̃. c. proxi. sup̃ glo. ante pe. ¶ In glo. ante pe. [*ibi, de qua re. §. ij.*] ponit casum in eo, q̃ volens absentem defendere, suscepit iudicium, illo iam mortuo, & condemnatus soluit, non repetit contra hęredem, tamen agit negociorum gestorum, quem licet non liberauit, parauit tñ sibi exceptionem doli. ¶ In gl. pe. [*ibi. l. vlt.*] vide de iudi. at si cleri. super gl. ij. [*& ibi, fratres.*] vide de testa. Ray. super. v. glo. ¶ In † gl. ij. in fi. dic, vt
10 ɔ̃. eo. si duo. lib. vj. per quem decido quædam hæc prolixe no. per Inn. & Host. quorum quædam etiam ibi no.
c ¶ In gl. iij. [*ibi, l. vlt.*] & s̃. de offi. archipresby. c. vlt.[c] Gof.
d ¶ In glo. iiij, [*ibi, non valet.*] Accur. in l. vna. C. de satisda.[d]
11 no. ꝙ si iudex † sciuit reuocationem, tũc nulla est sententia, cum eã tulerit in nõ legitimam personam. Si verò aduersarius tantum, tunc quia iudex nil de contingẽti bus omisit, tenet sententia, sed propter suam scientiam repellitur ille à commodo sententię ope replicationis. [*& in fi.*] Idem Inn. qui etiam recitat hic opi. quæ habet quod si procurator reuocatur ante litem conte. aduersario ignorante, si postea sequitur lit. conte. valent, quæ cum eo fient, per l. prælleg. si procuratorem. sed si non sequitur litis conte. alia, quæ fecit post reuocationem,
e nõ valent, vt hic, & in c. mandato.[e] nam hic non fuerat litis conte. sibi tñ placet, quod dicit glo. ¶ In glo. cum in literis, [*ibi, fuisse procuratores*] quod de stylo fieri non permittitur, nisi sit in curia de procuratorio facta fides, Hostien. [*& ibi. super literis.*] vide quod no. eo. ti. significante. [*& ibi, de consecutiuis.*] exponit Abb. i. de consequentibus partibus iudicij. ¶ In glo. imò. [*ibi. c. proxi.*] quod dic,
f vt ibi. Host. ¶ In gl. quando dicatur, [*ibi, miles.*] hoc non habet locum in militibus nostri temporis, licet cingitur ense, p̃m G. in Spe. de procuratoribus. §. i. ver. itẽ quod
g est miles. s& † sex † quæ sunt necessaria in veris militibus,
12 no. ff. ex qui. cau. ma. l. pen. vide quod dixi post Hostien. de sen. ex. cum desideres, in prin. [*& ibi, dilatoria.*] per qd̃
13 †videtur, quòd si monachus datus sit procura. eo casu, quo dari non potest, & fuit contestatus litẽ deinceps excipi non possit. Sed contrariũ tenet Host. vt in eo hęc exceptio sit peremptoria, cũ mortuus reputetur, & in iudicium nil deducere possit, s̃. titu. proxi. c. ij. & remittitad no. de re iudi. cũ. I. & A. in prin. vnde, vt dicebat dñs meus in legibus. §. veterani, [h] & l. ita demũ. loquitur in milite, & sic in eo, qui propriam causam tractare põt. C. e. l. qui stipendia. quæ quasi propria vr̃, ex quo contestatus est litem, sed monachus, vel seruus ẽt ꝓprio noĩe nõ po test mouere litẽ. ff. de iudi. nõ idcirco. §. cũ postea. ergo aliud in istis, q̃ in milite. hoc plus placet, q̃ qd̃ dixi de ac
14 cu. sup̃ his, in gl. dicit Inn. in fi. dicebat † ẽt hic Gof. ꝙ exceptio excõicationis, s. ꝙ ꝓcurator sit excõicat[g], vel fuerit tpe mandati, põt opponi post litẽ cõte. de re iud. ad ꝓ bandũ, & idẽ Guil. in Spe. de excep. §. ij. & §. idẽ quoque.
15 Sed † quærit Host. qd de clerico eo casu, quo nõ poterat dari ꝓcu. & cũ iste nõ sit mortuus mũdo, sicut monachus, vr̃ ꝓ litis cõt. factus dñs, sicut alius. C. eo. l. neque, & l. ꝓcuratoribus. ɔ̃. e. c. ij. li. vj. Sed ɔ̃, qa priuilegio ẽt cũ iura mẽto renunciare nõ põt, de fo. compe, & si diligenti, & sic ex officio iudicis debet repelli, de excep. exceptionẽ. putat Host. ꝙ in eo exceptio post litẽ cõte. nõ possit opponi per prima iura. nec obstant contraria, qa non est priuilegium, sed inhibitio, & talis, ꝙ si contra fiat, mero iure tenet, licet ipse ex hoc puniri debeat, nec si ex eo aliquid patitur, sibi debeat per ecclesiam subueniri. ne clerici vel mona. c. ij. & c. licet nec. & facit quod dicam, de symo. cum esset. de fœmina vide, quod dixi de resci.
i scisitatus, sup̃ ij. gl. ¶ In gl. vlt. [*ibi, sed credo.*] hoc idẽ place
16 re vr̃ Inn. qui prolixius hæc tractans † dicebat quosdã dicere, quod hic potuit ferri sn̄ia, & fieri testiũ receptio lite non cõte. qa sicut dr̃ in an. accusator mortuus erat, & sic perierat accusatio. ff. de accusa. diui. C. si reus, vel ac cusator mor. fu. l. iiij. & processit hic papa nihilominus
k ex officio suo[k] in terminanda inquisitione, siue denunciatione. xxiiij. q. iij. ecce. ɔ̃. de coll. dete. crimina. sed hoc non placet Inn. qa hi testes nõ recipiuntur super principali, sed sup̃ appellatione tãtũ sine processu. Sed in stabis
17 † subtilius, & dices, petitio istius epi, qui petebat sn̄iam, & ꝓcessum delegatorũ reuocari ɔ̃ neminẽ vr̃ cõpetere, ñ ɔ̃ partem quæ nec in petitione notatur non ɔ̃ iudices, cũ ipsorum non interſit. ij. q. vij. hoc etiam, & de hoc. s. de transa. decętero, in prin, & ɔ̃. de app. cum speciali. in gl. argue. & eadẽ ratione nec contra ministrũ inquisitionis. Itẽ actio non competit nisi ɔ̃ obligatum, quia ex obligatione nascit actio. ff. e. ti. licet. §. ea obligatio. sed nec iudices, nec minister iquisitionis sunt obligati huic epo, ergo ɔ̃ eos actionẽ nõ habet. nec ob. si dicas eos obligatos ex maleficio, vel quasi, qa si de illo q̃retur, nõ ageret ad raborationem sn̄ię, sed ad pœnã q̃ a lege infligit. C. de pœna iudi. q̃ male iudi. l. j. & ij. & auc. ibi posita. & idẽ eẽt si ageret ex quasi maleficio, vt in quantum bonum & ęquum vr̃ iudici, puniretur, insti. de obli. quæ ex quasi
l ma. rñ. j. Item si daret iudici, ꝙ sn̄iam suam defenderet,[l] iam fraudulento commento posset alia via sententiam reuocare, contra illud. C. senten. rescin. non posse. l. j. Ad hoc dicendum est, ꝙ eps̃ hãc petitionem dẽt offerre iudici, & super ea suum officium implorare. iudex aũt ex officio suo sic implorato dẽt citare solenniter tribus edictis oẽs illos, qui in confirmatione, vel infirmatione di-

ctæ ſniæ læderentur,ar.C,ſi vt ab hr̃di.ſe abſti. mi. auc. ſi oẽs.C.qũo & qñ iudex,auc.qui ſemel ff. de adop.n̄ ita.
18 ſ̃.de maio.& obe.c.fi.edictum, †non ſolenniter propoſi tum nõ p̃iudicaret.ff.quæ ſniæ ſine app.re.l.j.§. item cũ ex edicto.ff.de mino.ẽt.§.fi.nec ſufficit ſcientia, niſi p̃ce dat ſolennis citatio.ar.ff.de mi.in cãæ.j.§.cã, niſi in caſi bus,no.j̃.de re iudi.c.pe.ſed & edictum emiſſum illis,ad quos non peruenit,nec potuit peruenire, non præiudi cat,ar.lxxxij.diſt.propoſuiſti,& j̃.qui ma.accu. poſ.c.vlt.
m & vide quod ibi dicam ſup^m vlti.gl. ſi igitur tribus edi ctis propoſitis nullus compareat, qui velit ſniam defen dere,iudex põt teſtes ep̃i recipere,& ſniam ferre, vt hic. ſed ſi nullus compareat ante ſniam,ſed tunc,vel poſtea, non audietur ſuper reuocatione iam facta aliquo mo do ſ̃m quoſdam,vel niſi ſicut no.ſ̃.e.querelam. Si verò aliqui compareant,qui velint defendere ſniam, dabitur
n eis petitio,& ſequetur litis^n conte.& vnuſquiſq; de ſe & pro ſe rñdebit. Alij tñ dicunt, q̃ oẽs debent unum pro curatorem conſtituere,ar.ff.de exerci.act.l.j.§.fi.& l.ſeq.
19 q̃ ſi feratur† ſniam pro actore, & reuocetur prima ſniã,re uocabitur per p̃ns & proceſſus,ſiue data fuerit poſſeſſio, ſiue aliud,q̃q̃ non ſolum, in quantum prodeſt illis, qui fuerunt,vel eſſe debuerunt in iudicio,vt hic, &ar.C. de legi.non dubium.vij.q.j.præſentium.m. & ſ̃.c. proxi.& no. ſ̃.de fi. presby. veniens, ſed ẽt in quantum prodeſt aliis. nam, ex quo ſniã pro re lata reuocata eſt, ad petitionẽ cuiuſcunq; ẽt illius,qui de iure admitti non debuit, tñ ex illa ſniã nil petere potes ẽt ab aliis, qui in iudicio nõ
o fuerunt,ar.ff.de inoffi.teſta.poſt humus^o.§.j.tenet.n.ſniã etiam inter eos,quorum nõ intereſt.ff.fami.er. & puto, ad materiam vide.C.quibus res iudi.l.ij. per gl.ſed pleni^a
20 p Cy.& no.q̃ † quamuis præiudicet iſti quò ad oẽs,ſi fe ratur ſniã ꝯ ipſum,vt dictum eſt,non tñ p̃iudicaret aliis, ſi pro ipſo daretur ſniã, & ſic contingeret ipſam ſniam
p ꝯfirmari.p.rõ diuerſitatis eſt,quia ſniã facit ius inter par tes, & iſte fuit pars,ꝯ quem lata fuit ſniã. & iõ p̃iudicat quo ad oẽs,ſed aliis non p̃iudicat,qui non fuerunt in iu dicio,ſi ſniã ferattur pro eo,quia ipſi non fuerant partes ſ̃m Inn.ſed ſi benè attendas ſ̃m Hoſt.nec in primo ca ſu,nec in ſcõo fuerunt abſentes in iudicio, nec partẽ fe cerũt,& ſic quò ad ipſos nulla eſt hæc rõ.dic ergo,q̃ iſta eſt rõ ſ̃m eum,quia ille,qui in iudicio fuit, non hẽt de quo q̃ratur.potuit.n.ſicut placuit,ius ſuum proſequi,& iõ ſibi præiudicatur quò ad oẽs,ſi ſuccumbat. Alij verò, cum nec p̃ntes eſſent,non potuerunt de iure ſuo agere, & iõ,ſi obtineat is,qui p̃ns eſt, non dẽt eis p̃iudicare.eſt & hæc rõ in vtroq; caſu efficaciſſima,quia proniores ſu mus ad abſoluendum,q̃ ad condemnandum.ff. de act.
21 & obli. Arianus.hoc etiam ſcias,q̃ ſ̃m † Inn.illi,ꝯ quos la ta eſt ſniã,vel qui aliquid ex ea poſſident, vel de quibus certum eſt,q̃ ſi reuocaretur,eis præiudicaret,ſi ſint in ea dem prouincia, nominatim & ſpecialiter ſunt citandi. iij,q.vj.hoc quippe.j̃.de eo,qui mit.in poſſ.cã rei ſer.c.fi.j̃.
22 de dolo,& p̃tu.cum olim.D,iudex † autem, qui tulit ſen tentiam,vbi actum eſt ordinariè, non citabitur de ne ceſſitate,vt no.ſ̃.de tranſac.de cætero, circa prin.niſi vt ferat teſtimonium de his,q̃ acta ſunt coram eo,vel vt ex dictis ipſius inſtruat iudex.j̃.de arbi.cap.ij.ſ̃.de electio.cũ dilecti.§.nos verò.j̃.de accuſa.cum dilecti.§.j.ver. mandamus,vbi de hoc.vbi aũt ex officio iudex proceſſit, vt hic, benè citandus erat iudex, ex quo petitur ſententia reuocari.j̃.de appella.cum ſpeciali.§.pen.verſi. nullo, & de ſenten.excommunica.venerabilibus.li.vj..In aliis ergo iudicibus,qui nec vocandi ſunt,locum non habent dictæ citationes,ij.q.vj.ſtatuendum.§. ſed in his,qui citã di ſunt, locum habent. & quando agitur de confirma tione electionis,vel de matrimonio contrahendo,& in aliis ſimilibus,in quibus quilibet de populo admittitur, vel ſaltem multi.j̃.qui ma.accuſ.poſ.cap. fi. in auc.quo modo oportet epiſcopos. §. ſi quis autem,coll.ix.& habent hæc locum, vbi petitur ſententia reuocari propter iudiciarium ordinem non ſeruatum, hic autem pereba tur reuocari, quia lata erat poſt appellationem legitimã in quo caſu non eſt neceſſaria dicta citatio,quia termi nus præfixus à iudice, vel ab homine vim peremptorij obtinet.j̃.de appella.ſæpe.& no.ſ̃.ca.glo. in prin.ex iſta li
23 tera† habetur,q̃ in abſentia partium recepti fuerunt teſtes iſti ſ̃m Innocen.cuius eſt iſta glo.quaſi tota.imò ſe cundum Hoſt. potius habetur contrarium ex mẽte iſto rum verborum,quando dicit plenam fidem. hoc enim de iure non potuit eſſe, niſi partibus præſentibus teſtes recepti eſſent,vel altera abſente per contumaciam, niſi & velis dicere,q̃ ſpeciale ſit in hoc caſu propter pericu lum animarum.arg.in eo,qđ legitur & no.ſ̃. de elec.cũ nobis olim.§.his quæ.j̃.de app.oblatæ.§.fi. vel quia proceſſit papa de plenitudine poteſtatis, vt legitur & no. j̃. de accu.ad petitionem,ſ̃m Hoſt. [*& ibi,ad papam.*] quaſi ſtatuerunt tunc terminum parti,vt quia ad componen dum coram papa.[*& inſi.*]Item Hoſt.Pe.& Abb.

ADDITIONES.

a ¶Dicatur.Et ibi vide etiam de clerico,& vide glo.in cle. religioſus.e.ti.
b ¶Loquitur.Et quando proceditur per viam inquiſitionis, hic autem p viam actionis procedunt partes,ibi vide.
c ¶Vltimo.Et vide Bar.l.eos.ff.de fal.& de teſti.co.c.propterea, per Io. And.in ſua glo.ſi.
d ¶Satiſda.Ibi vide Bar.& doc.moder.& vide Io.And.de reſcrip.ex par te,el.2.& idem no.tex.in l.ſi procuratorem,ff.eo. & ibi vide Barto. & Bal.& Sali.in l.vna.C.de ſatiſda.
e ¶Mandato.Vide in Spec.eod.titu.§.j.ver.item quod mandatum,& ibi. Ioan.And.
f ¶In gl.quando dicatur.In hoc ç.eſt vna glo.paruula in ver.nullũ, quæ dicit,quod ſolutum ex iudicio nullo, vel ſententia nulla repetitur. idẽ dicit Io.And.in c.j̃.de re iudi.quod no.Bal.
g ¶Eſt miles.Vide per docto.in l. militem. C.eod.tit. & in §.veterani.l.ſi lius,ff.eo.per Bar.
h ¶Veterani.Ibi vide Bar.& vide Inno.de reſcri.ſciſcitatus, & moder nos in l.ita demum.
i: ¶Super.Et Bal.& Sali.in l.ita demum.C.eo.ti.& ibi gl.& an debeat re nunciare Velleiano,vide gl.in l.fœminis,ff.eo.ti.
K ¶Suo.Vide Bar.in l.libellorum,ad fi.ff.de accuſa.& per Sali.in l.ſi.C.ſi reus,vel accu.mor.ſue.
l ¶Defenderet.Vide.c.venerabilibus,in prin.j̃.de ſent.excom.li.vj.& vi de ad materiam q.quam diſputauit Bar.quæ incipit,iudex per imperi tiam &c.
m ¶Super.Et vide Io.An.in Spec.de iuriſ.om.iudi.§.fi.ver.vltimo, vbi bo nę concor.
n ¶Litis.Inno.no.ſ̃.de offi.iudi.c.fi.in fi.ſuæ glo.ma.quam omiſit ibi Io. And.remittens ad Spec. quòd cum petitur ſententia pronunciari nul la,petitur iudicis officio,& nõ conteſtatur lis, de quo vide plenius Io. And.in Spec.de lit.conte.§.quando autem, ver. quid de cauſa nullita tis,& in deci.Rotæ conclu.367.
o ¶Poſthumus.Et ibi vide Bar.qui allegat iſtud dictum, & tunc demum iſtæ præiudiciales ſententiæ præiudicant aliis, qui non fuerunt in iudi cio,quando latæ ſunt cum legitimo contradictore,non autem, quãdo contra contumacem eſt lata, vt eſt tex.no.in l.præſes.C. de pigno. ſe cundum vnam lectu.& no.Bar.in l.ſæpe,ff.de re iudi.
p ¶Confirmari.Ergo ſi petitur ſententia pronunciari nulla, vt hic fuit, poterit confirmari.ſi non probetur nulla,vide Io.And.de offi.deleg.cũ contingat,in gl.quia melius,vltra medium. & ſ̃.eo. ex inſinuatione,in gl.ſi vero non poterit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator,quo caſu,ſi de adulterio agatur,admittatur. Diuiſio decretalis.*
2 *Adulterij accuſator quibus caſibus repellatur.*
3 *Eiuſdem accuſatio in vtroque foro poteſt fieri,& quomodo id intel ligatur & nu.13. an in ea per unum tollatur alterum,ibid.eiuſ dem pœna quæ,ibid.quando fieri poſſit,nu.5.alia vide nu.6.14. & a quo ſit expediendanu.13.*
Forum eccleſiaſticum nunquid per ſeculare tollatur,& contra,ibi ver.per eccleſiaſticum.
De delicto unius an ſæpe quærendum,remittit,ibid.
4 *Inſcriptio in cauſa adulterij qua de cauſa fiat.*
5 *Cohabitationis mulieris & viri diſceſſus quid ſibi uelit, ad dictio. Cohabitatione.*
6 *Supplementum dictionis;maximè,ad contextum.*
Miſta cauſa accedit ad ciuilem,ibid.
Teſtes an compellantur in odioſa exceptione,ibid.
Procurator in quibus cauſis & ſic etiam in criminali non admit tatur,ibid.& nu.8.9.10.

Adulterij accuſatio quo caſu dicatur miſta,non autem ſimpliciter criminalis,& cur ita, ibid.
7 *Criminalis queſtio non eſt ſemper licet agatur de crimine, & quib. rationibus id contingat,& nu.9.ver.& hæc vera,&* 10.
8 *Inter illuſtres epiſcopu adnumeratur,ver.nam illuſtres.*
9 *Cap.in criminalibus,& cap.reos.5.q.3.cap.veniens, de accuſatio. leg. leuia,ff.de accuſa.intellectus.*
11 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.nu.12.*
Prohibetur quod una uia,altera via non debet admitti, & nu.15. §.3.ver.& in fi.
13 *Additio gloſſarum.& nu.14.15.16.*
Cauſæ quæ expediendæ eſſent per ſecularem iudicem à iudice eccle ſiaſtico conſiiuutum,eod.nu.ver.quamuis ſecundum eum.
Pœnam legalem poſſit ne iudex immutare, eod. nu. ver. huic aũt.
14 *Vxor poteſt adulterij accuſare virum,& quo caſu vir abſque exce ptione poteſt eam,ibid.*
Adulterij accuſatio triplex,& cuiuſque earum deſcriptio quæ, eo.
15 *Mariti ius in quibus conſiſtat,vbi tradatur,oſtendit.*
16 *Inofficioſi teſtamenti querela miſta cauſa dicitur,& quare.*

CAP. VII.

1 TVę fraternitati. Caſus. Si taga tur de adulte rio coram iudice ſeculari ad pœnam legalẽ, non interuenit procurator, ſecus ſi agatur coram iudice eccleſiaſtico ad ſeparationem tori. Et in prima deciſa conſultatio In ſecunda reſponſio,ibi,Con ſultationi,quia diſtinguit & ſ̃m mẽbrum proſequitur, ibi,ſi vero.& pars huius vt lite non conte.& de præben.
2 & de ſpon.tuæ.[*Accuſet.*]caſus,† quibus repellitur accuſans de adulterio,vide in Spe.de accuſa.§.j.ver.item con tra agentem,& j̃.de adulte.intelleximus,in glo.pe.[*A in*
3 *dice ſeculari*]quærit Hoſt.cum in vtroque † foro poſſit fie ri accuſatio adulterij, nunquid per vnum tollatur reli quum,&,vt ipſe dicit, planum eſt, q̃ ſecundum legem antiquam fuit pœna capitalis,vt in j.glo.probato crimi ne,decapitabatur mulier,nõ probato, decapitabatur vir propter talionẽ. & ſic morte ſoluebatur matrimoniũ, in auc.de nup.§.deinceps.col.iiij.& idem videtur per pę nam nouæ legis,de qua etiam in j.glo. per eccleſiaſticũ etiam forum videtur tolli ſeculare, ne de delicto vnius ſæpius quæratur.ff. nau. ca.ſta.l.licet, vide quod dixi de
4 officio ordi.c.j.ſuper vlt.gl. [*Inſcriptionis.*] † quantum ad hoc,vt lucretur dotem,vel donationem propter nuptias,ſecũdum Io.quod dic,vt no.xxij.q.j.publico.& quod ibi no.hic repetunt Io.Vin.& Phi.Gof.Pe.& Abb. & ibi
5 decidendo remitto.[*Velit.*]quod poteſt,licet multo tem pore tacuerit,de hoc.xxxiij.q.ij.admonere, in glo. ar. q̃ [*Cohabitatione.*]i.nõ teneatur ad cohabitationem, nec ad torum,vel debitum.& in caſu non poteſt lite non con te.ſuper principali procedi, vt lite non conte. c. j. Hoſti. [*Suſtineri poteſt.*]alias,ſuſtineri tamen poteſt. & ſecundũ varietatem literæ debet ante iſtam literam fieri punctus
6 planus,vel ſuſpenſiuus.[*Si neceſſitas.*]maxime † & eſt ſi mile de of.dele.paſtoralis,de offi.ordi.quod ſedem,Hoſt. [*Criminalis.*]quo caſu prohibetur conſtitui procu. [*Mixta.*]ar.q̃ mixta ſequi debet naturam ciuilis.& eſt ar.q̃ cõ pellantur teſtes in odioſa exceptione.j̃.de teſti. tam lite ris.§.quia verò,de accuſa.ſuper his,quod nõ credo,Vin. dicit Abb.q̃ ad ciuilem accedit propter adiudicationẽ temporalium,vt dotis.ad criminalem, vt quia imponi
7 tur pœna priuationis tori.[*Criminalem.*]non † ſemper er go eſt quæſtio criminalis, cum de crimine quæritur ad pœnam ciuilem,vel canonicam infligendã, vel in mo dum exceptionis,de accuſ.ſuper his. circa hoc no.Hoſt.
8 q̃ † quando quæſtio eſt pecuniaria & priuata,& ante litẽ conte.& poſt per procuratorem expediri poteſt.C.eo. l. ij.& l.nihil arbitramur,etiam ſi ſit appellatum.ff.an cau ſæ ap.per alium.l.j.hoc in priuatis.Nam illuſtres habẽt neceſſe procuratorem conſtituere.C.eo.l. pe. & auc. ibi
a ſignata^a ſecundum hoc, quando cauſa agitur coram ſeculari iudice,epiſcopus eſt illuſtris,vt dixi, de poſtulã.
b ex parte rei^b tantum.ff. de popul.act. qui populari, niſi forſan actor afficiatur priuato incommodo.ff.eo.l.mu tus.§.in popularibus,& l non cogendum.§.quia ita.q̃ ſi quæratur de patrimonio publico, quilibet admittitur
c ad defendendum, ſed ſolum ſyndicus ad agendum.^c ff. quod cuiuſque vniuer.l.j.& j̃.de ſyndico.c. vno. Si verò quæſtio eſt criminalis,& requirat pœnam maiorem re legarione,non admittitur procu.niſi ad cauſas abſentię
9 allegandas.ſic† intellige.v.q.iij.in criãlibus. & c.reos.& j̃. de accuſa.veniens.& vide quod ibi dicam ſuper.j.gl.vbi verò pœna relegationis,vel minor imponitur,tunc pro cura.admittitur indiſtinctè.ſic intellige. ff. de accuſa.l.le uia.& hoc eſt,quod diſtinguitur.ff.de publi.iud.l.pe.§.ad
d crimen.^d ff. de pœnis,abſentem.§.aduerſus.ff.an per aliũ cã ap.l.j.§.j.& hæc vera, qũ criminaliter agitur. ſecus,ſi ciuiliter,quia tunc pecuniaria iudicatur, vnde procura.
10 admittitur.nam † de quolibet crimine ciuiliter põt agi,
e C.de fal.l.fi.& de hoc,^e de teſti.ca.fi. verum vbi de fama agitur,non recipitur procura.ex parte rei, niſi mandatũ habeat ſpeciale,vel aliàs proceſſurus eſſet prætor aduer ſus abſentem.ff.e.nõ ſolum,in fi.mũlto minus ergo re cipietur ex parte actoris,de proba.ex literis,cum cõcor. ff.an cauſa ap.per ali.l.j.prope finem.ff.de pœnis, in ſe ruorum,in fi.vbi verò de muneribus & honorib^b agitur, procura.recipitur,de maio.& obe.c.fi.de elec. dudum.j. j̃.eo.accedens.j̃.de do.& contu.c.fi. hac breui diſtin ctione dicit doceri, in quibus caſibus poſſit, vel non poſſit procura.conſtitui.omnis enim modus cognitionis ad hos caſus reducitur,vt no.de accu. ſuper his, & remittit ẽt ad ſummam huius ti.§.& in qua re procedatur.ſic &
11 aliàs.ff.eo.ſi actor.C.eo.l.vltima.Gof. ¶ Prima † gl.reſpõ det per queſtionem,quæ ſit pœna adulterij ſ̃m ſ. ¶ An tepe.gl.ponit, quæ requirunt tur in libello accuſatoris p verſus. ¶ Penul.glo.ſoluit dubium,ponit brocardũ,alle. iiij.iura ad primam partem, & vnum in contrariũ. ¶ In
12 † j.glo.[*ibi,ſed hodie.*]vide in c.gaudemus,in glo.ij. ¶ In gl. iij.[*ibi,item ſi.§.j.*]vide de teſta.c.ij.ſuper glo. antepe. ¶ In gl.antepe.[*ibi.l.iij.*]canoñ.vt. ſ̃. proxi. ¶ In gl.pe.[*ibi.l.vl.*] quæ ita uendita eſt,ne corpore quæſtum faciat, non de bet,vt miniſtret in caupona,proſtitui.[*& ibi,ſcire.*]ſi ma ter inſtituat filios hæredes hac conditione, ſi abſoluan tur à patris poteſtate,& abſoluti ſint,& hæredes,pater il lis curator eſſe non poterit,ne alia via &c.[*& ibi.§.ſi quis inſtitutus.*]ſub conditione iurisiurandi, aut ſi decem de derit,eriam ad.x.non tenetur,ne ſic iurare cogatur. [*& ibi,quæritur.*] filio exhæredato nepotes, qui in eius poteſ tate ſunt,ad ſucceſſionem liberti non veniunt, ſecus il lo mortuo,vel eis ab ipſius poteſtate ſolutis. [*& in vl.gl.*
13 *ibi,ſi ea.*]vide in c.licet,in j.glo. ¶ In † glo j. [*ibi, in monaſterium.*]& ad hanc pœnam poteſt etiam coram iudice ec cleſiaſtico accuſari,ſ̃m Io.& Vin.ſed Innocẽ.dicit,q̃ qñ mulier eſt de foro & iuriſdictione eccleſiæ, iudex eccle ſiaſticus hanc pœnam legalem intruſionis poteſt impo nere mulieri vel viro,vel aliam,quæ ſibi placuerit,q̃uis ſ̃m eũ ſit melius, q̃ hãc cãm & ſimiles cãs criales,& ci uiles expediat ſecularis iudex à prælato eccleſiaſtico in
f ſtitutus.^f Si vero mulier non ſit de temporali iuriſdictio ne,non debet tunc de adulterio ad pœnam legalem co ram eccleſiaſtico iudice conueniri,ſed potius alter con iugum petere debet ſeparationem tori coniugalis pro pter adulterium,vt lite non conte.c.j. Huic autem,qđ di cit Inno.iudicem poſſe imponere pœnam ſcriptam. vel aliam,quæ placuerit,nõ conſentit Hoſt.dicẽs,q̃ ex quo certa pœna ſtatuta eſt in iure, non cõmittit ſimpliciter
g voluntati iudicis,alle.de offi.deleg.de cauſis.^g [*& ibi.gau*
h *demus.*]ibi plenius^h de hoc.[*& ibi,& uxor uirum.*] põt er
14 go etiam vxor † virũ accuſare, de hoc.xxxij.q.j.publico. dicebat hic Abbas, quod triplex † eſt accuſatio adulte rij.ad pœnitentiam, & ad hanc quilibet admittitur, ad tori ſeparationem, & lucrifactionem dotis,& do-

nationis,& ad hanc admittitur quilibet coniugum, vt lite non conte.c.j.& ad pœnam legalem, & ad hanc licet accuſet vir coniugem,non è conuerſo, vt no.in d.§. publico.& reddebant Vin. Pe. & Abb. hanc rationem diuerſitatis,quia propter prolem plus præiudicatur marito ex adulterio mulieris,q̃ è cõuerſo, quod ſatis patet. Item quia vir caput eſt mulieris, de deſpon. impu. duo pueri. Alij contra,q̃ etiam mulier accuſet virum, & vide quod dicam, de diuor.gaudemus. §. j. ſuper vlt. glo.
15 ¶In glo.ij.[*ibi,iure mariti.*]in † quibus conſiſtat hoc ius, no.iiij.q.iiij.§.aliquando.¶In glo.iij.[*in fi.*] de hoc. j. de teſta.c.ij.¶In gl.ſ.annum,[*ibi accuſationis.*] quid in denũ
i ciatione,inquiſitione,& exceptione,[i]dicam.j.de pur.ca.
k c.[k]fi.¶In glo.quod eſſet. [*ibi voluit.*] de hoc in Spec. de adul.poſt prin.vbi etiam videre potes aliqua hic no. per Pe.& Abb.[*& in fi.*]& j.q.ij.quam pio.de teſta.ad hoc,de cogna.ſpirituali.tua,de iureiu.quemadmodum, primũ regulare,de reg.iu. cum quid.li. vj.¶In glo.vlti.[*ibi.*§.j.]
16 & quia † quandoque quæritur de crimine cauſa ingratitudinis commiſſæ,in auc.vt cum de app.co.§. illud.col. viij.& ideo interdum vocatur accuſatio. C. de inoffi. teſta.l.parentibus,& l.in arena.interdũ querela,ff.eo.tit.l.j.

ADDITIONES.

a ¶Signata.Ibi vide Bal.& do.Bar.de Sali.de excommuni.an in ea ſit idẽ vide.j.de iudi.intelleximus.
b ¶Rei.Et actoris,etiam poſt litem tamen conte.vide.ff.de procura,licet, in prin.per glo.& Bar.
c ¶Agendum.In bonis autem eccleſiarum, quibus clericus quandoque admittitur,& tamen ſunt iuris publici.l.ius publicum, ff. de iuſti.& iure,vide Io.An.j.de teſti.cũ olim,in tex. & ſuper glo.& ibi remiſiones.
d ¶Crimen.Ibi vide latè per Bar.& in repetitione illius.§.per do. Barto. de Sali.
e ¶De hoc.Quæ dicatur cauſa criminalis, vide Io.And.de accuſa.qualiter,el.2.in gl.ſuper ver.diminutione, & per Bar.in l.j.ff.de ſepul.viola.
f ¶Inſtitutus.Vide j.ne cle.vel mo.c.fi.li.6.& ibi Io.An.
g ¶Cauſis.Vide in.§.pœna grauior,ff.de his, qui no. infa. in glo. vltima, Ioan.And.
h ¶Plenius.Contra no.Bal.in l.non ſolum.ff.de procura. & Sali. in l.j.C. eod.titu.
i ¶Acceptione.Vide Bar.in l.prætor ait, in prin.ff.de iniuriis, & in l.j.§. interdictum,ff.vti poſ.
K ¶Capitulo.Et per Bar.in d.§.ſi publico,ff.de adul. & vide in l. libellorum,alle.in glo.

SVMMARIVM.

1 *Expenſas repetit à domino, quas in eius cauſam procurando quis fecit,& quæ hic petebantur expenſæ quæ omnia probãda.nu.2. & quomodo,ibid.uide nu.4.& 5.*
Diuiſio decretalis,ibid.
2 *Probanda legitimè,quæ aſſerimus.*
5 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.nu.4.*
Sumptus litis qui repetantur,& a quo.
5 *Additio gloſſarum.*
Expenſas,vel ſumptus quos quis fecit,ſi incidit in latrones,& ſpoliatus eſt,repetit in caſu,& quo,ibidem.

CAP. VI.

1 CVm pro cauſa. Caſus. Quiſ de mãdato domini cauſam procurauit,ab ipſo repetit expenſas pp hoc factas. & pars prima ponit deciſam partis querelam.ſecunda dat iudices ibi. Diſcretioni,& pars huius,de ſen.excom.cum pro cã.[*Inter.G.*]Dixit Inn.q̃ iſte.G.erat procurator capituli ꝯ. F.qui quaſdã expẽſas fecerat pro negociis eccleſiæ,quas repetebat,vel
a ſm eum[a] appellauit pro capitulo,& fecit expenſas,quas repetit,vel ſuccubuit in petitione expenſarum ꝯ capitulum.& appellauit,nunc mandatur iudici appłonis, qđ hic dr̃.primum placet Hoſtien.ſed Abb. dicit,q̃ forſan iuit ad curiam, vt impetraret confirmari conſtitutio-
2 nes capituli.[*legitimè.*]probari † ergo debet mandatum; & itineratio pp hoc ad curiam, & de mãdato forte fiet fides per iurm ſuum, cum vnius teſtimonio.quod dic,
b vt.§.c.ex inſinuatione.[b] expenſæ verò præmiſſa taxatione probabuntur per iuramentum,ar.C. de ali.pu.præ.l. ij.ad ſi.de hoc,& j.c.ij.& c.conſtitutis.ſm Hoſt. [*Propter hoc.*]i.pp prædicta negocia promouenda.¶Prima † glo.
3 4 rñdet per quæſtionem.ij.glo.diſtinguit. ¶In † glo.ij. [*ibi, ex parte.*]vide hanc & ſe.in cap. vt præteritæ.ſuper glo.ij. [*& ibi,ſuccubuit.*]non culpa ſua,vt ibi.[*& ibi.§.in hac.*]ponit caſum de fideiuſſore iudicatum ſolui,qui ſi defenſionem ſubeat, quod ob rem iudicatam ſoluit, repetit,qa mandatum id fuit,ſed ſumptus litis non repetit,quia id mandatum non fuit.[*& ibi,inter quos.§.vlti. & l.ſe.*]vide
5 de ſo.compe.dilecti,ſuper vlti.glo. ¶In † glo.i. [*in fi.*] ſed nunquid petet expenſas,quas fecit,ſi incidit in latrones,
c & ſpoliatus eſt,ar.q̃ non.ff.manda.interc cauſas. §. non omnia,ſecus in ſocietate.ff.pro ſocio, cum duobus.§.q-
d dam.[d]Phi.¶In gl.ij.[*ibi,præteritæ.*]de accu.ex parte,& c. olim.§.fi.Goff.

ADDITIONES.

a ¶Eum.Qua actione,& quomodo procur. vel negotiorum geſtor petat expenſas,vide Bar.in l.iam tamẽ,§.in hac ff.iudi.ſol.& per Cy. & Doc. in l.j.& in l.ad uerſus,C.man.
b ¶Inſinuatione.Contra no.Bal.in l.non ſolum,ff. de procura. & Sali.in l.j.C.eod.titu.
c ¶Inter. Ibi ponit Bar.q.de Io.And.qui fuit captus, & derobatus, cum eſſet ambaſciator,& plenius in l.ſi ſeruus.§.quod verò,ff.de fur.
d ¶Quidam.Vide Bar.in l ſocium.§.ſocius,ff.pro ſocio.& de expenſis in cauſis electionum vide bonam gl.in c.cupientes,de elec.lib.6. in gl.fi. & Oldra.in quæſtionibus ſuis,concluſio. 25.

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitas ad agendum,& defendendum procuratorem conſtituere poteſt.*
2 *Procurator an propriè dicatur,qui conſtituitur ab uniuerſitate,& nume.4.5.*
3 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.*
Vniuerſitatem qui conſtituant.
Scholares poſſunt habere ſuos rectores,uel conſules.
4 *Additio gloſſarum.*
5 *Scholares non exercẽt profeſſionem,ſed ſunt ſub exercentibus diſcipuli.*
6 *Iurare de calumnia poteſt dominus, & procurator,ſi habet ab eo ſpeciale mandatum.*
Sindicus tamen iurat,& ratio diuerſitatis,ibid.
Sindicus melius præſumitur ſcire ueritatem negocij vniuerſitatis, quam procurator priuati,& ratio,ibid.

CAP. VII.

1 VIa in cauſis. Caſus. Vniuerſitas ad agẽdum,& defendendum procuratorem conſtituere põt. Et in prima petitio. In ſcda ipſius admiſſio, ibi,licet igitur.[*veſtra vniuerſitas.*] & ſic non loquitur de quæſtionibus ſingularium, de quibus non dubitabatur. [*Commode.*] & videbantur non poſſe. de elec. quia pp,in
2 prin.Hoſt.[*Procuratorem.*]propriè † ſm Hoſt.[*Super his.*]ſ. cauſis,quæ pro vobis,vel ꝯ vos mouentur.¶Prima glo.
3 † no.dr̃iam inter legẽ, & canonem . ſcdò reddit duplicẽ dubitationis cãm.¶In glo.j.[*ibi.l.j.*] ſocietas, corpus,& collegium non paſſim oĩbus cõceditur, quia legibus ea res coercetur.& idem in l.j.de collegiis. [*& ibi.l.ulti.*]qui profeſſiones,vel negociationes exercent,non declinent iudicium illorum,quibus illarum negociationũ,vel pro
4 feſſionum cura cõmiſſa eſt.¶ In † gl.j. [*ibi,procuratorem.*] etiam ſm legem, vt vr̃ per auc.de ſanctiſ.epiſco.§.ſi qñ, colla.ix.ibi dr̃, cãm monaſterij tractari per procuratorem, ſed glo. dicit ibi poni procura. pro ſindico, vel à
2 ſindico ꝯ.lit.dabitur procura.Idẽ no.C.eod.tit,l.neq;.[a] [*& ibi,dubitatio.*]ſm Io.vnde dicit Accur.in l.vlti. de iu-
b riſdi.om.iudi.quam [b] alle.finis gl.q̃ ſcholares † non exer
5 cent profeſſionẽ, ſed ſub exercentibus ſunt diſcipuli,ſicut nec diſcipuli pilliparíorum, ſm Az. vnde magiſtri pñt eligere,qui profeſſionem exercent, & ſicut dicit fieri Pariſiis.ſed Hoſt.dicit,q̃ dubitatio fuit, quia dicebant aliqui,vt Az.& Ia.Bal. q̃ vniuerſitas non poterat procuratorem cõſtituere. Sed Hug. ꝯ cuius hic approbabatur
6 opinio.[*& ibi,ſed dominus iurat.*]etiam † procurator, ſi hẽt ſpeciale mandatum,de iura.calũ.c.vlti.li.vj, & dicit hic Hoſt.

Hoſt.q̃ iõ iurat ſindicus non procura.quia qui melius p̃ ſumitur ſcire veritatem,hoc iurm præſtare debet. C.eo. l.fi.j.de iura.cal.c.iij.Sed negocium vniuerſitatis melius p̃ſumitur ſcire ſindicus,cum vniuerſitas ſenſu careat,& negligi ſolet,quod cõiter poſſidetur. C.qñ,& qbus quarta pars debe.l.i lib. x. negocium aũt priuati melius ipſe ſcire præſumitur,quam procura.ergo &c.[*& in fi.*]& ſatis de hoc dixi,de of.ordi. cũ ab eccleſiarũ,ſup prima gl.

ADDITIONES.

a ¶Neque.Ibi vide Bal.& Sali.& Bar.in l.j.§.quibus, ff. quod cuiuſq; vni. no.& do.to.j.eo.petitio.
b ¶Quam.Ibi vide per do.Bar.de Sali.de hoc in l.magiſt. & Bal.in l.primatorum.

SVMMARIVM.

1 *Poſt concluſionem cauſæ ſi appareat reuocatum procuratorem, nihilominus fertur ſententia.*
2 *Tardè fieri,uel non fieri,referat ne,& 3.*
3 *Prope finem termini agi ne poſſit ad pœnam.*
4 *Suppletio ſit ad contextum.*
Contumax dicitur,qui reuocauit procuratorem nõ alium ſubſtituẽdo,& contra eum procedi poteſt,ibi.& num.11.& aliis rationibus dicitur.nu.6.
5 *Sententia definitiua,uel interlocutoria utrum & quãdo ferri poſſit in abſentem,& nu.6.*
Super proceſſibus lata ſententia dici poteſt definitiua, ibid. in fine.
6 *Citatio ad totam cauſam conſtituit quem in omnibus articulis eius cauſæ contumacem, ſecus ad unum tantum articulum, cum in alio,quam in eo non ſit contumax.ſi non uenit.*
7 *Super negocio principali quare hic non proceſſum fuit, examinat impedimenta.*
Abſentem expectare aliquantiſper æquius eſt,ibi.uer. ſed æquius.
Diſpendium,uel damnum partis attendi debet in vtraq; aduerſarij non conſtituentis procuratorem.ibid.ad dictionem, contẽptu,& quo modo hoc conſideretur,nu.8.
8 *Caſus vel facti ſpecies quæ hic potuerit eſſe.*
Expenſas quæ recuperare quis debeat.ibid.
9 *Epilogus,& ſuffragium. gloſſarum.nu.10.*
Illudendum non eſt ſuperiori.§.ij.
11 *Additio gloſſarum,& nu.12.& cæteris inferioribus.*
Futuri temporis tractatus ad iudicem pertineat, an non.ibi.§.in gl.ſ. tima.
Cap.in noſtra, de ſepulturis,intell.ibid.
12 *Sententia interlocutoria mutari poteſt, & declarari, non autem definitiua.*
Et poteſt eſſe incerta in caſibus & quibus,nu.13.& 14.
A Papa quod fit,non eſt ad conſequentiam trahendũ,ibi.nu.12.in fi.
14 *Petitio incerta quando admittenda,& præſertim expenſarum.*
15 *Enallage ad uerbum,duximus.*
Ducere.pro declarare,ibid.
In hac decretali fuit facta declaratio,non condemnatio, ibid.
Expenſarum condemnatio facienda,taxatione præmiſſa,ibid.ad uocem facies.& quæ petantur officio iudicis,nu.16.

CAP. VIII.

1 AVditis. Caſus. Si poſt † concluſionem cauſę apparet procuratorem reuocatum, nihilominus fertur ſententia vel aliter, vt per inferiora patebit. & de hoc facto loquitur,de proba.cum cauſam.ſoleo ponere literalem caſum, quòd tempore ſententiæ ferendæ fuerit oſtenſa reuocatio,& ar.hoc.j.videbis in glo.hoc dicit.& primò fert ſententiam ſuper proceſſibus, & ſoluit obſtaculum.ſecundò ibi, cęterorum. in expenſis cõdemnar. [*Propoſita.*]hic in curia.[*Antequam.*]no,Goffr.non refer
2 re † aliquid non fieri.vel tarde fieri.ad idem.ff.de euic.ſirem.§.vlti.vbi non ſufficit poſt concluſionem denunciare venditori,q̃ defendat,ad idem.C.de tempo.appe. nemo,de iudi.properandum.§.& ſi quidem,ſic prope ſi
3 nem † termini,quo conuenit pœnam committi,agi poteſt ad pœnam.ff.de verbo.oblig,cum ſtipulatus.hoc falſum,vt infra,de electio,commiſſa, primo reſpon. libro ſexto,ibi vide. Item ſcias,quod licet vno reſpectu ſumatur illud ar.Goff.alio reſpectu ſumitur contrarium, qa ſi,procurator non fuiſſet reuocatus,ſed tarde, & proceſſum fuiſſet cum eo in principali,& valuiſſet cum eo in principali proceſſus.& ceſſaſſet condemnatio expenſarum.[*Concluſum.*]maximè † ſecundum Vincen.quia cõtumax fuit non mittendo alium procuratorem,quando reuocauit illum,vnde procedi potuit in cauſa proceſſuum.& ſi quæras,quare vlterius expectatur,rñ.quod
5 illa eſt alia cauſa,quam prima.Vnde † opponit hic Inn. q̃ non debuit ferri ſententia contra abſentem,ad quem non peruenit edictum.C. quomodo & quando iudex, ea,quæ,& ff.quæ ſententiæ ſine app.recipi l.j. §. item cũ ex eo.ſoluit quoſdam dicere,illa loqui in diffinitiuis, in quibus neceſſe eſt partem eſſe preſentem,vel contumacem,& certas alias ſolennitates ſeruari.C.de iudi.properandum.§.j.ij.& iij.& auc.iubemus,ibi ſignata, ſecus in
a interlocutoriis,quæ etiam abſentib[a] partibus ferri poſſunt.ff.de re iudi.quod iuſſit, ſecundum Inn. qui demũ dicit Columbrienſem epiſcopum a contumacia nõ poſſe excuſari,cum per ſe,vel alium perſeruare debuerit vſque ad ſi.cauſę,vnde dicit idem in diffinitiuis, vbi pars
b contumax eſſet.ſententia etiam hic ſuper proceſſibus[b] poſſet dici diffinitiua ſecundum eum potuit ergo iudex hic reuocare proceſſus, maximè quia nec ipſis partib[a] graue præiudicium paratur,& potiſſimè parte epiſcopi
6 abſente per contumaciam.fuerat † enim epiſcopus citatus,vt per ſe vel procura. ſufficientem ad totam cauſam veniret.vnde non poteſt excuſari a contumacia, ſi non venit,nec miſit,vel ſi comparuit,& illicentiatus receſſit vel procura.conſtitutum,nullum alium ſurrogando,re uocauit,vt hic patet,& xj q.iij.certum eſt,& j. de do. &
c contu.c.iij.& eſt hoc verum quantum ad totã cauſam[c] vbi quis quantum ad ipſam citatus eſt,ſecus ſi eſſet citatus quantum ad aliquem ſpecialem articulum tantum expediendum.tunc enim nedum ſuper tota cauſa, ſed nec ſuper alio articulo procederetur,niſi ſuper ipſo iterum citaretur,& ſic loquitur.§.de off.dele.conſuluit,vbi dixi de hoc, in fi. cum remiſſione.hic autem ad totum negocium citatus fuerat,vt innuit in ſequentibus, ideò que cum ſuper toto negocio contumax appareat,nedũ proceſſus reuocari potuerunt, vt ſequitur, quinimo & ad diffinitiuam ſuper principali procedi potuiſſet, niſi
7 aliud impediuiſſet. Sed quid eſt † illud, quod impediuit. Reſpondeo, quòd quamuis fuiſſet ſuper proceſſibus inter partes litigatum,atque concluſum,vt hic dicit, ſuper principali tamen non erat lis conte. vnde nec poterat ferri ſententia.j.vt lite non conte. c. j. & per totum, vel conſtabat ad plenum de intentione fundata. Sed & æquius eſt aliquãtiſper expectare abſentem, & de nouo vocare,quam contra ipſum diffinitiue procedere,ar. ff. de vaca.mu.l.pe.§.fi.& j.de voto,quod ſuper his,ver.vnde credimus,de dam.infec.ſi finita.§.ſi forte,& in eo,qđ legitur & no.j.de re iud. cum Bertoldus. §. poſtmodũ, ſm Inn.& Hoſt.[*Procurauerat.*]hoc aggrauat ipſius culpam.[*Contemptu.*]non fuit contemptus papa,vel diſpendium partis,quia reuocauit, ſed quia alium ſubſtituit. [*Diſpendio.*]ideſt grauamine, vel damno, de conſti. cognoſcentes.[*A tempore.*] ex nunc enim incipit eſſe con
d tumax.[*Peruenerint.*]hoc dicit,qa ſimul cumulata[d] ſen-
8 tentia,vel ipſius tpe.vnde pono † caſum, quòd vocatis partibus ad ſententiã audiendã,& exiſtentibus in termino venit curſor,& portauit literas reuocatorias procuratori,quas cum procurator papę,& aduerſarius oſtendiſſet,papa nihilominus ſuper proceſſibus diffiniuit,& ſub junxit,quod hic dicitur.aliàs ſi diceres, quòd reuocatio peruenit ad iudicem, vel partem calendis Aprilis,& demum ſuper proceſſibus pronũciatũ eſt calẽdis Maij, non intereſt Egitañ.epi.recuperare expenſas factas per
c ſe de menſe Aprilis, cum abſentia[c] Columbrienſis,& reuocatio procuratoris non impediuerit proceſſum, ſed modo expedito articulo proceſſuum, ſi epiſcopus Columbrienſis per ſe,vel procura.eſſet in curia, procederetur in principali,tũc igitur incipit inutiliter ibi eſſe,

& eius

& eius interest recuperare illas expẽsas. & hoc est, quare puto, q̃ tp̃e sñę puenit reuocatio. [*Negocio.*] ¶ limitationis dioœcesium. ¶ Tertia † glosſ. reddit rationem, & dat simile. ¶ Vltima gl. succeſſiue signat tria cõtraria, & soluit. ¶ In †glo. ij. [*ibi, non dubium.*] vide de fo. compe. ſi dili genti, ſuper vltima glo. ¶ In † iij. gl. [*ibi, ſi forte.*] vide de clẽr. egro. ex parte, ſuper vlti. glo. [*& ibi, ſi mandaſſem.*] vide hanc & ſe. de cleri. exc. mi. apoſtolicę, ſuper gl. ij. ¶ In glo. iij. [*ibi. l. i.*] ponit caſum decre. intimaſti. [*& ibi. §. decre.*] poſtquàm decreta eſt bonorum poſſeſſio, repudiationi non eſt locus. ¶ In glo. vlti. [*ibi. l. hæc ſententia.*] penul. eſt, vide de accu. c. iij. ſuper vlti. gl. ¶ In gl. iij. in prin. Hoſt. qui habebat in glo. j. aduerſarium, &c. reprehendebat hoc, dicens quod cum papa loquitur aduerſario, dixiſſet ad nos, vel ad te. [*& ibi, quicquid fieret cum procuratore reuocato.*] hoc dico, quod valeret, quod fieret contra cõtumacem, vt dixi in tex. [*& in fi.*] quid de hoc no. Hoſt. hic, videte. j. eo. c. ij. li. vj. in glo. ſed nunquid. ¶ In glo. vlt. [*ibi, ad iudicem.*] illud verum, ita quòd ſtatim deſ exactio. & ſic non contradicit Goff. adde quod no. j. de ſepul. in noſtra. f dicebat Inn. quod illud locum habet in vſuris, q̃ ſunt odioſę, alias bene prouidet iudex in futurum. & facit quod no. j. de homi. prẽlatis, li. vj. vel ſecundum cũ illud locum habet, vbi nõ eſt obligatio, ſed hic incõtinẽti erat obligatus ex contumacia. [*& ibi, rei iudi.*] vel illud † in diffinitiua p̃m Inn. & eſt ratio, quia cum iudex illã ferendo, ſit functus officio ſuo. & ſic non eſt locus declarationi, ergo inutiliter ſententiaſſet, ſed cũ in interlocutoris locũ habeat mutatio & reuocatio, de appell. cum ceſſante, fortius ergo & declaratio. vel p̃m ipſum Inno. licet papa hoc poſſit, non eſt ad cõſequentiã trahendũ. refert ẽt † quoſdã diſtinguere, quòd aut petitio eſt certa, & tunc non valet incerta ſnĩa, aut incerta, & tũc valet ſententia incerta, ar. C. de ſen. quæ ſine cer. quan. l. ij. & j. de or. cog. cũ dilectus. ad fi. Eſt autem † incerta petitio admittenda, quando ſubeſt cauſa. ff. quorum legatorũ. l. j. §. quod autem. ſed in incertis expenſis propter futurũ tp̃s iuſta eſt cauſa, quia neſcit petens, quantum durabit cauſa, vel quantum ſpectabit aduerſariũ. Itẽ p̃m varias cariſtias temporis fient maiores, vel minores expenſæ, ergo poteſt dari generalis & incerta petitio, & talis ſequi condemnatio. & ad hoc valet, quia vlterius non quęretur de expenſis an debeantur, vel de ipſarum cõdemnatione, ſed ſuo tp̃e fiet taxatio cũ iurõ, & demũ exactio. vide quod no. in Spe. de ſen. prol. §. qualiter. in ij. colum. vbi ẽt ſuenies, quod de hoc diſtinguebat hic Pe. & Abb. [*Et in fi.*] adde quod dicã de ſequeſtra. poſſ. c. j. in fi. dicit † Hoſt. quòd rigore iuris conſiderato per ea, q̃ dicit gl. vel addidi ad glo. non videntur ſoluta p̃ria. dicit aũt illa per ſubauditus ſolui poſſe. & ſic primo exponendo, Duxim⁹ i. declarauimus. & ſic non fiat cõdẽnatio, ſed declaratio de fienda. ad idẽ de maio. & obe. capitulo fina. in fine. j. de dolo & cõtumacia, finem. [*& ibi, Facies.*] repete, declarauimus condemnandũ. quod dicit, Cõdemnãdũ, ſup. taxatione prẽmiſſa. ponit & alia quędã, quæ intricãt intellectum, & nil ſonant. Pe. & Abb. no. ex† hac decre. & illa. j. eo. conſtitutis, quòd expenſę, quæ fiunt ante litis conteſt. petuntur officio iudi. p̃ no. de dolo & contumacia, finem, ad fi. magnę glo. & p̃ dic. ff. de ędil. edic. ędiles. § item ſciendum. & ſoluunt, quòd illud in extraneis, vt in vitulo nato ante lit. conteſt. qui non venit officio iudi. ſed petendus eſt in libello, ſecus in nato poſt litẽ cõteſta. Iſtę verò expenſæ pendent ex principali negocio, & ex ipſo accidunt p̃m eos, & facit quod dicam. j. de teſta. Ray. ver. demũ. ſuper glo. ſed nunquid.

ADDITIONES.

a ¶ Abſentibus. Vide Bar. in l. a. & l. conſentaneum, C. quomodo & quando iudex, & tex. & ibi Bar. ff. de arbi. diem, ſi prin. & Guil. in Spe. de ſen. §. iuxta, ver. quid de interlocutoria. & vide Io. An. ſ. eo. querelam, in gl. reuocando, ver. & notandum, & Bal. qui reprobat hoc, dic tamen, vt C. qui. non ob. lon. temp. præſcrip. l. j.

b ¶ Proceſſibus. Idem no. Hoſt. in ſum. de ſen. §. qualiter, ver. item q̃ intelligas, ver. niſi in caſibus. & idem Ia. Butri. in l. properandum. §. & ſi q̃d, C. de iudi. & ibi per Cy. & Bar. in l. Titia, ff. de accuſa.

c ¶ Cauſam. Vide quod no. Io. An. in c. conſuluit, de offi. deleg. & limitat iſtud dictum. & illud, prout no. Io. And. in Spe. de cita. §. viſo, ver. item licet iudi. & vide Bar. in extrauag. ad reprimendum, ſuper verſi. per ędictum, & in deciſione Rotæ, conclu. 372.

d ¶ Cumulata. Nota quia non reperies alium tex. in iure cano. niſi iſtum, quod poſt concluſionem non poſſit procurator reuocari, ad idem l. quamus indubitati, C. de adul.

e ¶ Abſentia. Ad iſtud facit, quod quæritur, an contumax in cauſa, quo poteſt procedi in partis abſentia, debeat damnari in expen. de quo vide in Spec. de expen. §. iuxta, ver. quid ſi talis, & per Io. And. in c. finem, de do. & contu. & per Cy. in l. j. C. de iudi. in 4. q. & vide glo. quæ incipit, hanc pœnam, de elec. c. j. li. 6.

f ¶ Noſtra. Et in l. j. §. j. ff. de vſuris, per Bar. in l. j. C. de ſen. quæ pro eo, q̃d intereſt.

SVMMARIVM.

1 *Procurator epiſcopi cauſas epiſcopatus agit & defendit, licet non fuerit datus ſub nomine ſindici, uel actoris. & quas cauſas. n. 2.*
2 *De actore, procuratore, et ſindico, et de aliis, qui alieno nomine quid agunt, ubi nam agatur.*
3 *Ab vniuerſitate conſtitutus ſub nominibus ſindici, procuratoris, et actoris, non cogitur alterum eligere.*
4 *Curator ad litem per quos detur, eiuſque datio miſti eſt imperij.*
Procurator conſtitutus ad litem conteſtandam, et ad conſtituendũ alium procuratorem, an totam cauſam agere poſſit, eod. nu. uer. per hoc nota.
5 *An conſtitutus ad litem conteſtandam, et prohibitus expreſſe, ne vltra procedat, nunquid ultra procedere poterit.*
6 *De procuratore dato, quoties dominus abeſſet, eſt expeditum, et ubi reperiatur.*
7 *Ius facit Papa, vbi conſultationi reſpondet, et quo caſu.*
8 *Epilogus, et ſuffragium gloſſarum. nu 9.*
Tutor vnus agere poteſt, licet duobus tutela commiſſa ſit.
Procuratoribus pluribus cõſtitutis unus ſine alio non poteſt agere.
Tranſigere non poteſt, qui non habet liberam et generalem adminiſtrationem, eod. nu. 10.
Liberam quis habere quando dicatur, ibid. uer. dicitur autem.
Procuratoris conſtitutio cum illa clauſula, promittit habere ratum etc. non datur libera ſed eſt forma cõmunis. ver. non per id ſolũ.
11 *Alieno nomine qui conſtituitur ad quid agendum non refert, quo nomine appelletur.*
In nominibus non eſt vis facienda etiam ſecundum leges, vbi de mente conſtat, ibid.
Subtilitates recuſandæ etiam in foro ciuili. ibid. in fi.

CAP. IX.

1 TEtitlo. Cas⁹. Procurator † epiſcopi cauſas epiſcopat⁹ agit & defendit. licet non fuerit datus ſub nomine ſyndici, vel actoris. In prima petitio. In ſecũda reſpõſiua prouiſio. vel cõmunis diuiſio. ſecũda ibi, Nos igitur [*Liuoniam.*] ad prędicandũ illis Liuonienſibus de nouo conuerſis, de vi. & ho. cle. deus qui. de diuor. c. vl. [*Cõſtituit.*] quia nil dicit de capitulo, putat. G. Na. quod † in his, q̃
2 a bus agere poterat ſine capitulo, agẽt p̃curatores, in alijs[a] non. [*Actores*] de actore, procu. & ſyndico, a quibus conſtituantur, no. ij. q. vij. ſi quis erga, & xvj. q. vij. q̃m. & de his, & alijs nominibus plenius in Specu. de his, qui ali.
3 no. in iudicijs inter. per totũ. putat ẽt. G. quòd † conſtitutus ab vniuerſitate ſub nominibus ſyndici, procuratoris & actoris, vt eſt moris, non cogatur p̃m can. alterũ elige
b re. hoc no. in Spe. de act. vniuer. ver. ſed pone.[b] & de libel.
4 obl. §. iam nũc videdũ. ver. q̃ ſyndicũ. no. hic Inn. de† cura. ad litẽ, quòd, quia eius datio eſt mixti imperij, non p̃ delegatũ, ſed per ordinariũ dari debet, quod eſt reproba
c tũ in delegato papæ & in ipſius ſubdelegato. [c] de iud. c. ſi. li. vj. [*q̃ intentio.*] per hoc no. Inn. & Hoſt. q̃ procurator ꝑ ſtitutus ad lit. conte. & ad conſtituendũ aliũ p̃curatorẽ, in alijs, quæ ſequuntur, ſine alterius conſtitutione totã cãm agere poteſt cũ attenta mente potius, q̃ verbis, pareat conſtituentẽ voluiſſe cãm potius per illũ, q̃ per alium agi. ar. ff. eo. ti. ad legatũ. ff. iudi. ſol. iam tñ. nec obſtat clauſula, q̃ vr̃ ad ipſius exonerationẽ adiectã. ſi forſan intereſſe non poſſet, ar. ff. c. l. j. fatentur tñ, quòd q̃dã ꝑ decre. non ne. de præſum. cum ſuis concor. ¶ Sed quid

5 † quid de conſtituto ad litem cõteſtandã, & ꝓhibito ex
d preſſe ne vltra procedat, [d] nunquid vltra procedere poterit, quidã dicunt quod ſic, ẽt conſtituẽdo aliũ procuratorẽ, cũ per lit. conteſt. factus ſit dominus litis. j. e. c. j. li. vj §. j. vbi de hoc, hæc opi. placere videtur Iaco. de Ra. propter rõnẽ quæ reddi ſolet, quia procurator poſt litẽ ꝯte, non reuocatur. ſ. quia partis aduerſę intereſt, ne diſtinguatur cum pluribus, vt tractari ſolet. ff. eo. quæ omnia. forma igitur contra diſpoſitionem iuris nil operabitur in præiudicium partis. ad quod arguit ex eo, quòd lex dicit, rem minoris obligari non poſſe. pone, vendo rem minori, & ſecum conuenio, quod res ſit mihi obligata,
e & poſtea ſibi rem trado. [e] dicit lex q̃ non valebit talis ꝯuentio. ff. de re. eo. q̃ ſub tu. vel cu. l. j. in fi. cum. l. ſe. & de
f hoc Cy. C. eo. ti. ſi procurator. [f] ſed Inn. dicit illud verum, quando ſimpliciter fuit conſtitutus, vel non expreſſe ꝓhibitus aliàs, ſi fuerit ad lit. conte. tantũ conſtitutus, non poterit vlterius procedere etiam in perſona propria. ar. ff. manda. diligenter, de offi. dele. prudentiam. j. rñ. ad fin. ff. de pac. in traditionibus. perficiat ergo dominus per ſe, vel per alium litem cẽptam p̃m Inno. & Hoſt. de hoc in Spe. eo. ti. §. iij. ver. quid ſi dedi. [*Dare Nobis.*] hic no. Inno.
6 & Hoſt. de illo, qui † procur. dedit, quoties abeſſet, id, q̃d eſt hodie expeditum. j. eo. ſi quem, li. vj. [*Epiſcopo.*] aliàs epiſcopio, vt §. & idem verbum habes. lxxxix. di. §. officiũ
7 & c. ſe. [*Reprobamus.*] licet papa † ſcribat his duobus, tamẽ quia de iure reſpondet conſultationi per eos factę inter eos ius facit, & maxime cum de iure ſententiet p̃m In. ſed Hoſt. dicit in hac glo. non eſſe magnam vim, alle. ta
8 men de re iud. in cauſis. ¶ Prima † glo. quærit, arguit pro, & ſoluit. ¶ Vltima gl. arguit. inducit tria ſimilia, & cauſam
9 reddit, & contrarium ſoluit. ¶ In † j. gl. [*ibi, cum alicui.*] vide de conſti. cum acceſſiſſent, ſuper. iij. glo. [*& ibi, decreto.* §. j.] ſi duobus tutela commiſſa eſt, etiam vni agere permiſſum eſt, quia duo ſimul agere non poſſunt. [*& ibi, ſi plures.* §. *quamuis.*] hæc concor. fuit additio, cancellata antiqua. G. quæ dicebat, & l. Lucius. §. j. & per hoc ſ̃ telliges, quod ſequitur in gl. & iſte. §. quamuis. dicit facilius vnũ tutorem agere, ne in multos tutela ſpargatur. [*& ibi, duabus.*] alias ſi duobus. duo mandatarij in adminiſtrando negocio tenentur inſolidum, ita tamen, q̃ inter ambos non plus debito exigatur. ¶ In vlt. glo. [*& ibi, ſi quis intentione.*] vide de offi. dele. quoniam abbas. in iij. glo. [*& ibi, ueteribus.*] hanc & ſe. vide de priuil. quia circa, ſuper vlti. glo. [*& ibi, cum in lege.*] vide de teſti. cum clamor, ſup gl.
10 ij. ¶ In † glo. j. [*ibi, tranſigere.*] nec pignus remittere. ff. quimo. pig. vel hypo. ſol. ſi conſenſit. §. j. & hoc intelligas, niſi haberet liberam & generalem adminiſtrationẽ, p̃m Gof. & Hoſt. vt j. eo. qui ad agendum. §. vlti. li. vj. dicitur autem habere liberam, cũ id expreſſum eſt in procuratorio, ad hoc. ff. de pecul. quam Tuberonis. §. alias, non per id ſolum, quo conſtituens promittit habere ratum & gratum &c. & ad quod inducunt quidam. ff. de offi.
g procu. Ceſ. [g] l. j. & q̃ verba debent aliquid operari. ff. de leg. j. ſi quãdo. de priui. ſi papa. li. vj. ſed illa forma eſt cõmunis, vt no. j. eo. mandato. in prin. j. glo. & vide quod no. ſ. de tranſac. contingit, in j. glo. & j. de reli. do. cum dilectus, in j. glo. Tractare enim, an ex illa forma poſſit trãſigere, eſt tractare, an habeat liberam, vt patet per præ. de cre. qui ad agendum. [*& ibi, Nec poſſunt.*] quidam non hñt hunc ver. vſque ibi, ſed nunquid. ſed bene fuit de gl. antiqua, quod patet. j. eo. dilectus, in glo. ij. [*& ibi, receptum.*] & in executoribus vltimarum voluntatum, [h] q̃
h dic, vt de teſta. c. ij. li. vj. & in fi. dic, vt j. e. ſi duo. li. vj. ¶ In gl. ſic patet, [*ibi, conſtituentis.*] j. de hoc in Spe. e. ti. §. iij. in verſi. vbi autem. [*& ibi, contra ipſum.*] j. de reg. in cõtra. eũ, li. vj. vbi plene de hoc, & j. de ſpon. ex literis. j. [*& ibi, administratorem.*] de dona. c. ij. [*& in fi.*] & j. de elec. commiſſa.
11 §. porro, li. vj. vnde † dicebat Hoſt. q̃ ſiue dicatur ſindicus œconomus, apocriſiarius, clericus, geſtor. imò plus, ſi dicat, Conſtituo te aſinum meum ad talem cauſam, ſuffi ciens eſt mandatum. & dicit, q̃ cum etiam leges non faciant vim in nominibus, vbi conſtat de mente, vt patet. C. de dona. l. ſi. vbi dicitur, quid enim verbis eſt opus quæ nullus ſequitur rerum effectus. ad idem. C. de formulis. l. j. & ij. C. de teſta. quoniam indignum. C. ſi vt abhæredi. ſe abſti. l. j. & facit. C. de conſti. pec. l. ij. ante ſi. propter quod dicit etiam in foro ciuili has ſubtilitates recuſandas. ff. quibus mo. pig. vel hypo. ſol. ſicut in re corporali. §. ſi debitori.

ADDITIONES.

a ¶ Aliis. Vide Io. An. ſ. eo. ti. c. j. in gl. dixit Inno. & in glo. quæ incipit, glo. dixit.

b ¶ Pone. Ibi vide Io. An. & per Bar. in l. j. §. quibus autem. ff. quod cuiuſque vniuer.

c ¶ Subdelegato. De iudice delicti, vel cõtractus vide tex. no. in l. ſi. §. ſed & ſi quis. C. de admi. tu. & ibi per Cy. & Bar. quem tex. no.

d ¶ Procedat. Eadem eſt quæſtio, ſi dicatur ad litem conte. tantum, vide in Spec. j. alleg.

e ¶ Trado. Et de iſta traditione vide gl. no. in l. j. in fi. hic alleg.

f ¶ Procurator. Ibi vide, & gl. 3. & ſuper illa Io. An. in c. j. eo. tit. li. 6. §. j.

g ¶ Cæſ. Ibi vide Bar. & per ipſum in l. procurator, cui libera, ff. de procu. vbi tenet contra hoc dictum. & vide per Io. An. in c. qui ad agen. eo. tit. lib. 6. & de iſta libera vide Bar. plene in l. qui Romę. §. Calimachus. ff. de ver. obli. & Sali. C. de procu. l. ſi procura.

h ¶ Voluntarum. Et vide plenius Bar. in repeti. l. j. §. ſi plures. ff. de exerci.

SVMMARIVM.

1 *Libertate quòd gaudeat in matrimoniali cauſa conſtituens procuratorem, prouidere debet iudex.*
2 *Captiua dicitur, quæ detinetur inuita.*
Carceris priuati crimen ſimile crimini leſæ maieſtatis, ibid.
Seueritati partium prouidere iudex ſemper debet, eod. nu. ad dictio. ſecurè.
3 *Patris conſenſus an ſit neceſſarius, cum agit, vel defendit filius cauſam ſpiritualem, ubi tractatur.*
4 *Procurator detur ad defendendum, an ad reſpondendum, nõ refert.*
5 *Epilogus, & Additio gloſſarum. nu. 6.*
Captiuus, vel obſes, & obſtagia qui tenet ſub iuratoria, uel fideiuſſoria cautione non poſſunt conſtituere procuratorem, eod. nu. & quando id intelligatur in tertio.
7 *Mater poteſt eſſe tutrix.*
Tutor, vel tutrix non poteſt dare procuratorem, niſi poſt litis conteſtationem, ibid.
Pater an det in bonis filij procuratorem, remittit, & procurator ab eo datus an concipiat libellum in perſona patris, vel filij, ſimiliter remittit, eo. nu.
8 *Mandati procuratorij clauſula, quòd procuratorem dominus defendet, & dolũ non committet, qualiter intelligatur.*
Stipulatio de facto alieno non tenet. ibid.
9 *Procurator ſpecialis, vel generalis quando cogatur dominum præſentare defendere.*
10 *Satiſdatio ob rem non defenſam à procuratore data quo caſu committatur.*
Procurator ad id, quod intereſt ob rem non defenſam tenetur, ibid.
11 *Dotare filiam pater cogitur, etiam ſi inuito eo contraxerit, & quando id habeat locum.*

CAP. X.

1 ACcedens. Caſus. Prouidere dẽt † iudex, q̃ in cauſa matrimoniali procuratorem conſtituens gaudeat libertate. & primò prouidet libertati mulieris. ſecundo citat ad cauſam, ibi, tu vero. [*Præterea.*] violenta &
2 iniuriosa, Gof. & Hoſt. [*Libertati.*] captiua † enim eſt, ex quo detinetur inuita. ff. de li. homi. exhi. l. j. & crimẽ priuati carceris ſimile leſæ maieſtatis. C. de priua. carce. l. vna. in fine, Goff. & Hoſt. [*Secure.*] ſecuritati partiũ ſemp prouidere debet iudex. iij. q. ix. hortamur, vt lit. non conteſta. accedens. ij. j. de appel. ex parte. j. Hoſt. [*Iuſtitiam.*] forte alia erat quæſtio iter mulierem primam & Vbaldum præter quæſtionem ſponſalitiorum, Gof. vnde dicebat Innocen. hic expreſſe non haberi, quæ eſſet iſta q̃ſtio, ſuper qua requirabatur p̃cura. ſed dicit Hoſt. quòd ſatis ex ver. ſe. patet, quòd erat q̃ ſuper ſponſalibus. [*Natam tuam.*] † quædam no. hæc per Inn. & Hoſt. de conſenſu patris, an ſit neceſſarius, cum filius agit, vel defendit

cauſam

causam ſpiritualem. ſunt expedita. ℣. de iudi. c. fin. libro
4 ſexto. [*Reſpondendum.*] non †refert ergo, an deᵀ ad defen-
a dendum, an ad rñdū, [a] vt hic, & ℣. c. ij. [*Plenam.*] quod dic
5 vt ℣. eo. qui ad agendum, li. vj. ¶ Prima †glo. fortificat rem
tū. Secundo quærit, & ſoluit. ſecunda glo. primò docet
formam conſtituendi procuratorem, ſecundò quærit,
6 & ſoluit diſtinguendo. ¶ In †glo. i. [*ibi, debet habere.*] ℘m
hoc ergo nullus captiuus, vel obſes procu. conſtituere
poteſt, ſicut nec teſtamentum facere. ff. de teſta. obſides,
b ar. ff. de iure fi. diuus, [b] nec qui detinetur inuitus, vt hic.
¶ Quid de illo, qui ſub iuratoria, vel fideiuſſoria cautio-
ne tenet obſtagia. idem videtur. vnde dicit lex de tali, ꝙ
ſi dum ita detinetur, deceptus, vel læſus ſit, reſtituitur,
& aduerſus eum competit reſtitutio, ac ſi dicat, ꝙ nec
c agere poteſt, nec ſe defendere [c] quod dicit Hoſt. intelligi
in graui cauſa, & quando abeſt à loco, in quo litigandū
eſt, ar. ℣. e. querelam. vel quantum ad lites, quas habet cū
illis, quib⁹ eſt ratione obſtagij obligatus, ar. ff. quod met.
7 cauſa. l. fi. §. ſi ſenerator. [*Et in fi.*] forte† mater erat tutrix,
quod eſſe poteſt, ſ̄m ea q̄ no. ℣. de app. ex parte. ij. ſed tūc
nō daret procu. niſi poſt lit. a ſe cōte. C. eo. ti. l. nec tuto-
res. an idem de patre in bonis filii, vide in Spe. de proc.
d § ij. ver. & no. [d] ꝙ, & an procurator ab eo datus cōcipiat
libellum in perſona patris, vel filij, vide in Spe. de libel.
concep. §. iam nunc videndū, in fi. ¶ In gl. ij. [*ibi, ei actio*]
hoc non habet locū in procuratore neceſſitate dato in
rem ſuam. ff. eo. ſeruum, in fi. & l. ſe. & vide in Spe. eo. §.
j. ver. itē excipit, quòd licet, & ſequentibus. [*& ibi, iudica-
tum ſolui.*] quantum† ad capitula iſtius clauſulę. ſ. ꝙ pro-
cu. dominum defendet, & dolum non cōmittet, intelli-
gitur ipſe dominus ꝓmittere factū ſuum. ſ. ſe facturum,
& curaturū, nō ſimpliciter alienū, ꝙa tunc non teneret
e ſtipulatio. ff. de ver. obl. ſtipulatio, [e] ℘m Inn. & facit quod
no. ℣. eo. cōſtitutis, & ℣. de ſpon. ex literis, in j. gl. & in Spe.
9 de ſatiſda. §. pe. ver. itē qa. Item† ſcias, quòd procurator ſpe
cialis, vel generalis nō cogitur p̄ciſe defendere dominū
niſi velit, ēt ſi ſatiſdedit de eo defendendo, & de iudi. ſol-
f uen. ff. e. l. mutus. [f] §. vlti. & l. ſe. niſi dominus ꝓ procura-
re p̄ſente & nō ℈dicente ſatiſdediſſet. & hoc, ne fallat fi-
g dē duobus. ſ. dño, & aduerſario. ff. e. filius. §. vlti. [g] & idē, ſi
ꝓ abſente, & ꝓcurator poſtea tacite, vel expreſſe ratū ha
buit. alius caſus, ſi agat, ꝙa tunc defendere cogitur, vt eſt
dictum. Idē ℘m quoſdā, ſi ſuſcipit procurationē litis, q̄
eſt tpe peritura, cogetur litē cōteſtari. ff. e. l. ſed ēt ex his.
10 & l. mutus. §. vlti. poſtq̄ tñ† ſatiſdedit procu. de defenden
do, cōmittitur ſatiſdatio ob rē nō defenſam. ff. e. nō co-
gendū, & tenetur ad intereſſe domino, Inſti. man. §. mā
datum quidē, ſ̄m Inn. qui hoc no. ℣. e. cōſtitutus. de hoc
in Spe. e. ti. §. vt autē. in fi. & de ſatiſda. §. pe. ver. ſed quæri-
11 tur. [*& ibi, contrahere poſſunt.*] & †dato, ꝙ inuito patre filia
cōtraxerit, dummodò dignum eligeret, p̄ eā dotare tē-
netur. ff. de ritu nup. qui liberos. & no. xxxij. q. ij. c. v lti.
xxxvj. q. j. c. vl. [*& in fi.*] ad hoc, de deſpon. impu. c. vno,
ad fi. li. vj. & de iudi. c. vlt. eo. li.

ADDITIONES.

a ¶ Reſpondendum. Imò datus ad agendum, datus intelligitur etiam ad
defendendum, vide in l. ſeruum. §. ait prætor. ff. eo. ti. & ℣. in glo. 2.
b ¶ Diuus. Ibi vide Bar. & in l. qui à latronibus, ff. de teſta. & in l. qui in car
cerem, ff. quod me. ca. & Io. An. de ſpon. cum locū, & de ſecun. nup. c. 2.
c ¶ Defendere. De obſidibus vide in c. ex reſcripto. ℣. de iureiuran.
d ¶ Et no. Ibi vide etiam Io. & per Cy. Bar. Bal. & D. Bar. de Sali. in l. neq;
prælleg. & per gl. & doc. in l. j. C. de bo. ma. & ibi vide proxi. q.
e ¶ Stipulatio. Et in l. quotiens, ff. eo. ti. & ibi vide Bar. & Cy. Bal. & Sali. in
l. j. C. de procur. & vide in c. ſicut, de ſpon.
f ¶ Mutus. Et vide gl. in l. ſed & hę. ſ. prętor. ff. e. vbi eſt bona gl. & ibi Bar.
g ¶ Vltimo. Ibi vide Bar. & plenius. ff. iudi. ſol. in rubri. & in cle. j. eo. tit. per
glo. & Moder.

SVMMARIVM.

1 *Inducię ſi denegentur generali procuratori ad conſulendum domi-
num ex cauſa probabili abſentem, poterit appellari, & quibus
caſibus habere debet ad id eas procurator, nu. 6. & 8.*
2 *Studii cauſa, qui abeſt ex probabili cauſa dicitur abeſſe.
Abſentes qui & quando reſtituantur, remiſſ. ibid.*

*Procuratorem quis impeditus non tenetur in ardua cauſa conſti-
tuere, ibid.*
3 *Procurator conſtitutus generaliter ad omnia tractanda negocia, tra
ctare præſentia & futura poterit, & quibus caſibus.*
4 *Grauamen non reuocatur, niſi prius conſtet de eius ueritate.*
5 *Epilogus, & ſuppletio gloſſarum. nu. 6.*
Procurator ad negocia datus, an ſit ad iudicia, ibid. nu. 6. remiſſ.

CAP. XI.

1 DIlectus, Caſus. Si †generali ꝓcuratori de negentur inducię ad con-
ſulendum dñm abſentem ex cā probabili, poterit appellari. Et prima pars narrat gra-
uamen appellantis. ſecunda dat iudicem, ibi, quocirca.
2 [*Studii.*] & ſic †erat abſ̄s ex cā ꝓbabili. & de his abſentibus, qñ reſtituātur, remiſſiones dedi. ℣. de ver. ob. dilecto.
ſup fi. ij. gl. [*Super eadē eccleſia.*] erat ergo ardua cā, ad quā
non tenetur impeditus conſtituere ꝓcuratorē, de quo
3 no. ſ̄. e. querelā. [*Omnia.*] † præſentia, & futura. [*Negocia.*]
& ſic agere, & expediri poterit, exceptis caſibus, q̄ māda
tum exigunt ſpeciale. ℣. e. qui generaliter, in prin. li. vj. [*Si
4 eſt ita.*] ante† reuocationem debet conſtare de veritate
5 grauaminis, de app. non ſolum, li. vj. ¶ Vlt. ſ̄glo. reddit
cām, & docet certas inducias arbitrarias, certas nō. ¶ In
6 † gl. j. [*in fi.*] ſi vellet dicere, ꝙ iudices iſtum ſcholarem ci
taſſent Bononiæ, tunc dic, ꝙ in citatione non expreſſe-
runt articulum, ſup quo citabant. & iō ēt ſpecialis ꝓcu-
rator miſſus ꝓ ſcholarē ad cām has inducias habere de-
a bebat ad dñm conſulendum. [a] ℘m Inn. ¶ In gl. ij. [*ibi, iu-
7 dicia.*] vult† ergo gl. ꝙ iſte fuerit procurator ēt ad iudicia,
ſed idē, ſi fuiſſet tm̄ ad negocia, quod dic vt ℣. e. qui gene-
8 raliter. j. rñ. li. vj. ¶ In gl. vlt. [*ibi, non † poterat.*] maxime ſu-
ꝓ hac ardua cā. ar. ſ̄. c. ij. [*& ibi, principalem.*] qui non fuerat in culpa nō inſtruendo ꝓcuratorē, cum lis tunc nō
fuiſſet mota, nec forſitā cogitata, & vide quod no. ī Spe.
de dila. §. fi. ver. ſed quæro ecce, & quod dicam. ℣. de iura.
calum. in pertractādis, ſup ver. omnino. vnde dicebat In
no. ꝙ ſpeciali ꝓcuratori ad cām iſtā cōſtituto nō daren
tur inducię, de quibus hic dr. p̄ſumitur. n. inſtructus, vel
ſibi imputet, ꝙ nō inſtruxerit. dicebat autē Hoſ. ꝙ qñcū
que aliqd occurrit, ſup quo procu. ꝓ ſe reſpōdere nō po-
teſt, nec poteſt aliqd dño impurari, habebit inducias ad
dominū conſulendū, vt ſe ſic inſtruat, & reſpondeat, ar.
C. e. l. fi. ff. e. ſi actor, de iura. calum. in pertractandis, de te
ſti. p̄ſentiū. li. vj. etenim in facto alieno iuſtè dubitat. ff.
pro ſuo. l. fi. nec ſubire tenetur anceps periuriū. ff. de ī lit.
iur. videamus, in prin. ſed pudori ſuo parcere. ff. e. q̄ om-
nia. ff. man. Quintus Mutius. per quæ putat etiam Hoſt.
ꝙ ſi prælatus conuenitur, & quæritur de his, quæ facta
fuerunt in capitulo, cui ipſe nō interfuit, ꝙ dilationem
obtinere debet ad ipſum capitulum conſulendum, ad
hoc de teſti. veniens, ij. ad fi. [*& in fi.*] de hoc plenius. ℣. de
reg. iū. indultum. in fi. li. vj.

ADDITIO.

a ¶ Conſulendum. Ad hoc, quod no. gl. 2. & ibi Io. An. in c. 2. ℣. de dila. &
an in ciuilibus, vel criminalibus debeat exprimi cauſa ſpecificè, ſuper
qua citatur reus, vide Bar. in l. abſentem, ff. de pę. & in extrauagan. ad re
primendum, ſuper ver. ſuper dicto crimine.

SVMMARIVM.

1 *A iudicio ſi reus recedat, dimiſſo procuratore ſolum ad agendum,
contumax eſt, & condemnatur in expenſis.*
Diuiſio capi. ibid.
2 *Ordinatus a papa ſubdiaconus eſt præ aliis honorandus.*
Procuratoris conſtitutio quæ iuſta. ibid.
3 *Procurator an licite conſtituatur ante libelli receptionem ad pro-
ponendas cauſas recuſationis, uel fori dilatorias, uel alias huius
modi, uide nu. 9. & 11. & quando recuſare poſſit, eiſdem nume.*
4 *Procurator conſtitutus generaliter ad exercenda omnia, quæ die
citationis occurrent, uel erunt facienda, an ſufficiat, & an talis
ſit admittendus, & nu. 5. uide nu. 9. & 11. & 12.*
*Procuratoris mutatio item an & quando ſit admittenda ibid. uer.
ſed quamuis, & nu. 5.*
5 *Eluſionem iudicij refrenare debet iudex, & quibus modis eum poſ
ſit*

ſit deprehendere, & nu. 12.
6 *Termini aſſignatio ſi fiat ad quid certum expediendum, quid iu-
dex adijcere debeat.*
*Reſpondere procurator non tenetur niſi ad ea, ad quæ citatus fuit
dominus, ibid. uer. alioquin. uide nu. 8.*
7 *Procurator ſufficiens quis dicatur.*
8 *Procurator quantumcunque ſit ad certum articulum expediendū
conſtitutus, tenetur tamen & poteſt diem aſſignandam ad alia
expedienda recipere, & ratio. vide nu. 6.*
10 *Recuſatio poteſt ante libelli oblationem proponi.*
11 *Capituli huius intellectus.*
12 *Procurator datus ad certam diem non ſufficit ad illam prorogatam,
ver. & ibi addam.*
*Marcha pecuniaria duplex eſt minor & maior, & quomodo digno
ſcatur, ibid. ad dictio, ſterlingorum.*
13 *Ad expenſas quis condemnatur in libello non petitas.*
14 *Epilogus, & Additio gloſſarum. nu. 15.*
Nomina dari poſſunt in dotem, uendi, donari, & delegari, ibi. n. 15.
*Maritus quo caſu poſſit agere pro uxore cauſa nominum, ibid. uer.
Hoſt. dicit.*
16 *Poteſt eius eſſe procurator & curator ad certum litem, nō autem
generalis.*
Vt coniuncta perſona admittitur cum cautione, ibid. uer. hoc uerū.
Ad augmentum quæ fiunt, non debent operari diminutionem, ibid.
17 *Mandatum defendentis hic an fuerit ſolum ponderandum.*
Sine mandato quis admittitur cum ſatiſdatione, ibid.
*Executio in bonis procuratoris fit, ſi defendit abſque mandato cum
ſatiſdatione, niſi in caſu, & quo, alias in bonis domini, ibid. ver.
reſpondet.*
18 *Dominus contumax condemnatur in expenſis, licet alius ſatiſdet,
item ſi conſtituit procuratorem, qui non uult defendere, & ra-
tio, ibid.*
19 *Procurator dominum defendere quando cogatur, remittit.*

CAP. XII.

1 COnſtitutis. Caſus. Si † reus recedat à iudicio. dimiſſo pro-
curatore ſolum ad agendum, cōtumax eſt, & condemnatur in expenſis. & pars prima
narrat contumaciam, & condemnationem rei. ſecun-
da ibi, Nos autem, condemnationem approbat, & cau-
ſam cōmittit. [*Priore*] qui reus erat [*Laico.*] & actore [*No
2 ſtrum.*] præ aliis † honorandum, de maio. & obe. per tuas.
[*Solummodo.*] dicunt Inn. & Hoſtien. ꝙ iuſtè cōſtituitur
procurator in iudicijs ad recipiendum libellum, ad dila
tionem petendam, ad litem conteſtandam, ad propo-
nendas & probandas cauſas abſentię. ſ̄. e. querelā, de acc.
veniens, ad agendum, & defendendum, vt hic, ad ꝓducendū teſtes. & inſtrumenta, ad appellādū &c. quæ oc-
currunt in iudicio facienda ante litem, vel poſt, de ꝓba.
3 qñ contra. ¶ Sed † quærunt, an ante libelli receptionem
licitè conſtituatur procurator ad proponendas cauſas
recuſationis, vel fori dilatorias, vel alias huiuſmodi, & di
cit Inno. quòd non eſt ſufficiens procurator, niſi prius
dominus libellum receperit, qui in prin. eſt offerendus.
iij. q. iij. offeratur, de libel. obla. c. j. ſed iſte per tale procu-
ratoriū non pōt recipere. ergo nec recuſare, nec excipe-
re poteſt. nec enim cōpetit exceptio niſi ℈ agentē. Sed
principium agendi eſt edere actionē. ff. de edē. l. j. Si ergo
nullus edit, vel offert libellum, nec aliquis cōpareat, qui
recipiendi poteſtatē habeat, reſtat, quòd nō eſt ordina-
tum iudiciū, cum null⁹ actor appareat, nullus reus, nul-
la cauſa edatur, ar. ℣. de ver. ſigni. forus. §. in omni. deficiē
te igitur iudicio, per conſequens in ipſo, quòd non eſt,
exceptio, proponi non poteſt. præterea aut talis ꝓcura-
tor licet dominus meus non teneat cōparere coram te,
quia pars aduerſa, vel tu es excommunicatus, & in hoc
caſu non eſt audiendus, quia ēt ſi hoc dicat, comparere
debet. ℣. de ap. ſi duobus, & c. cum parari. ff. de iudi. ſi quis
ex aliena. aut dicet, non teneor reſpondere in prin. cauſæ & in hoc caſu ēt audiendus non eſt, quia nec in ipſa
procurator eſt, ſed nec aliàs de excommunicatione, ni
ſi forſan excipiendo, proponerē pōt, q̄uis poſſit abſentiā
excuſare. ſ̄. e. querelam. Si vero eſſet procurator conſti-
tutus ad libellum recipiendū, tunc bene poſſet recuſare
& excipere, quia hic apparet, q̄ eſt reus, & ꝓcurator rei,
& procuratoriū ſufficiens eſt quò ad illa, quæ in præſen
a ti occurrunt, q̄uis non ſufficiat ad totam cām ℘m In. [a]
4 ¶ Quid † ergo ſi in prima die aſſignata citato mutat ꝓ
curatorem non ad excipiendum, vel aliquid aliud ſpe-
cialiter expreſſum, ſed generaliter ad exercenda omnia
quæ die illa occurrent, vel fuerint facienda? Videtur ſ̄m
prædicta, ꝙ ſufficiat. nā & talis poteſtatē habet recipien
di libellum, cum & illa die occurrere poſſit, ꝙ offeratur.
ſed q̄uis talia procuratoria frequenter in iudicijs admit-
tātur, cauere tñ debet iudex nc ipſa recipiat indiſtinctè.
alioquin ſecunda die alius ſub eadē forma poterit con-
ſtitui procura. alius in tertia, alius in quarta, & ſic de ſin-
gulis, & ſic per conſequens negocium intricari, quia q̄d
vnus confitebitur, alius negabit, & vbi primus certus eſt
ſecundus, vel tertius dicet ſe ignorare, & acta forſitan
amiſſa eſſe, & alię difficultates poterāt oriri in grauamē
actoris, quibus iudex occurrere debet ex officio. ar. ℣. de
app. vt debitus, & ſ̄. de offi. del. ſuper quæſtionum. §. por
ro, in fi. cum ſuis concor. ſed & debet iudex inconſtantiam reuocare. ff. e. ti. in cauſæ, attamē nec iſtud refrena-
re poteſt, niſi forte videat ſe, vel partem deludi, cum an-
te litem conte. procu. mutari & reuocari valeat ſine cā.
b ff. e. ti. ante [b] lit. ſed in hoc intelligo, niſi in † eluſionē hoc
5 fieri cōtingat, quā iudex refrænare debet, vt patet in eo,
quod legitur & no. ſ̄. de poſtu. prę la. bonę. ij. §. nec noce-
bat. ℣. de ali. iudi. mu. ca. fac. c. j. ℣. de app. ſuggeſtum, quan
ex perſpicuis indiciis comprehendere poteſt. C. de dolo.
dolum. & ex fuga affectata, & cōmutata. ℣. de præſump.
nullus dubitat, cum ſuis concor. ℘m Hoſt. ſed ℘m Inn.
6 prudenter attendat † iudex, ꝙ qñ aſſignat terminum ad
teſtes producendos, vel alium certum articulum expe-
diendum, ſemp adijciat. Et ad facienda omnia alia, quę
occurrunt, alioquin, ſi aliud expedire voluerint, poterit
procurator dicere, dñe, nō veni ad hoc, nec ſup hoc fuit
dñs meus citatus, ſed ad talem articulum expediēdum
tm̄, ad quē ſufficiens ſum, nec de alijs me poſſum intro
mittere, vt patet in eo, quod legitur & no. ſ̄. de offi. dele.
cum olim abbas. §. qa verò. nec pōt dñs meus cenſeri ꝙ
tu max ſup eo, ſup quo citatus non eſt. ff. quæ ſententię ſi
ne app. re. l. j. §. item cum ex edicto. & ideo noua citatio
ne opus eſt, vt patet in eo, quod leg. & no. ſ̄. de maio. &
c obe. inter quatuor. [c] vbi vero citatus eſſet quis ad certum
articulum, & alia, quæ occurrerent, neceſſe eſſet, ꝙ pro-
curator in citatorio reſponderet. alioquin inſufficiens
cenſeretur, ar. in eo, qā legitur & no. ℣. de ordi. cog. cum
dilectus. §. fi. & ſ̄. de offi. del. cum olim abbas. §. qa verò.
7 illud † autem notādum eſt, ꝙ ille ꝓcurator dr̄ omnino
ſufficiens, qui conſtitutus eſt ad litem conte. & ad pera-
genda omnia alia, quę deciſioni negocij neceſſaria vi-
debuntur, quod dic, vt ℣. e. & no. ℣. de dolo & contu. c. fi.
8 j. reſpon. & ℣. eo. ti. qui ad agendum, lib. vj. Sed † & q̄tūcū
que ſit procurator ad expediendum tm̄ certum articu-
lum cōſtitutus, tenetur tñ & poteſt diem aſſignandam
ad alia expedienda recipere, ne circunducatur edictū,
ar. xj. quæſtio. iij. certum eſt, & melius. ff. de iudi. & poſt
edictum, & quia eſt acceſſorium diei, & articuli procu-
ratorij, ar. ff. de re. iur. cum principalis. ff. eo. titu. ad rē
9 mobilem, & l. ad legatum. Alij † dicunt, ꝙ procu. ad exci
piendum tm̄ conſtitutus, & ſi poteſtatem non habet re
cipendi libellum, vel defendēdi, excipere tū poteſt, & ad
mittendus eſt. Nā in hac cauſa reus eſt dñs, q̄uis abſens,
℘m Inno, & hoc credit Hoſt. verius, dummodo rationa
10 bile quid proponat, nam & † ante libelli oblationē pōt
proponi recuſatio. vnde proponitur, vbi etiam nullus li
bellus offertur, vt patet. ℣. de app. cum ſpeciali. §. i. & etiā
conſilium eſt, ꝙ hoc fiat, & ſi libellus poſtea offerri de-
beat, vt patet in eo, quod no. ℣. de re iudi. inter monaſte-
rium, nec obſtant ea, quæ ſecundum Inno. ſ̄. no. nunq̄
n. citatur aliquis de facili quin appareat & exprimatur,
ſaltem

ſaltē verbo qs,& ad cuius inſtātiā,& ſuper quo eſt citatus, & per ſolam citationē ſine libelli oblatione aliqua dē iuriſdictio perpetuata,ſi qua eſt,vt pater ī eo,quod legitur & no.ſ̄ de offi.dele. gratum. ergo & ſi iudicium p libelli oblationem, & litis conteſtationem nec fundatum ſit,nec ordinatum,iuriſdictio tamen citantis elidi poteſt,& forus exercendę litis declinari,& per iuris garitum diſceptari,vt patet,ſ̄.de verbo.ſigni.forus, reſpon.
11 j.ī prin.& §.i.ver.iurgium.Si verò† nihil rationabile prętendat,& ſic locus ſit illa die oblationi libelli,tunc oīno eſt tanq̄ inſufficiens repellendus,& ſic debet ītelligi hoc c.& idē eſt,ſi ſub certa forma eſſet per citātem,qui hoc facere poſſet,procuratorium limitatum,vt ſ̄.de do.& p tu.c.fina.ſaluo eo,quod no.de iudicijs,iuris, libro ſexto.
12 Illud etiam aſſerit Hoſt.q† iudex eluſionibus occurrere debet,vt no.ſ̄.e.gl.mām huiꝰ gl.vide in Spe.e.ti.§ iij.ver. quid ſi ſit conſtitutus,& ibi addam, q̄ ꝓcuratorium ad certam diem non ſufficit ad illam prorogatam.[*Eum.*] ſ.priorem.[*Ex hoc.*]quia illicentiatus receſſit, & procu. ſufficientem non reliquit.[*Sterlingorum.*]niſi hoc fuiſſet dictū,intelligereꝛur de minori marcha.ff.de le.iij.l. nūmis.[d]Gof.niſi conſuetudo patrię obſtaret,ff. de contra-
13 hen.emp.imperatores,Hoſt. [*Condemnauit.*]ergo† condē natur quis ad expenſas in libello non petitas, ſm Pe.& Abb.qui remittit ad id,quod dixi.ſ̄.e.auditis,in fi.[*Cupiē tes.*]hoc dicit propter commiſſionē,quā facit in partib[e] [*Dignoſcitur.*]circa condemnationem expenſarū. ¶ Prima†gl.reſpondet p q̄ſtionem,q̄uo iſte pro vxore audit.
14 ſcdo q̄rit,& ſoluit.¶In† glo.i.[*ibi,uxoris nomine.*]vel dederat vxor viro nomina in dotem, q̄ fieri pōt.C.de act. &
c obli.l.nominibus,[e] ſicut etiam poſſunt vendi. C. de hæredi.vel actū.vendi.l.nomina,& donari.ff. de donationib[ꝰ],ſi donationis,& delegari.ff.de noua.& del.l.j.ſm Gof. Hoſt.dicit,q̄ mulier hæc nomina marito conceſſerat, vt illa loco paraphernalium repeteret,& haberet. ī quo caſu nomine vxoris viro competunt actiones,vt hic,& C.de pactis conuentis ſuper do.l.fi.[*& ibi.cautione.*]& dicunt quidam hoc procedere iure cōiunctionis,ſed planum eſt eum nec conſanguineū, nec affinem. Sed qa eſt affinitatis cauſa iudicatum de ipſo,vt de affine,vt no.
ff.e.ti.ſed hę.in prin.[*& ibi,maritus.*]non ſic econtrario.
16 C.e.ti.l.quia.[*& ibi,mandatum.*]licet† enim non poſſit eſſe vir generalis curator vxoris.C.qui darī tu.poſ.l ij. poteſt tñ eſſe procu,& cura.ad certā litem, de hoc in Spe.
f de cura.§.vt autem.verſi.ſed nunquid [f]vir.[*& ibi,non poteſt.*]hoc verum fore vi mandati, cum.ſ.admitti vult vt procura.& ſine cautione,alias ſi vult agere, & cauere vt
g coniuncta perſona bene admittetur,ſm dūm[g] meum, & Pe.qui hoc tenet in l.marius. & ſit rō ſm eum, qa q̄ fiunt ad augmentū, non debent operari diminutione. ff.de leg.j.legata inutiliter. & de condi. & demon. cum tale.§.fi.Sed ad augmentum fit hoc tale mandatum,ergo &c [*& ibi,pecuniam.*]vide quod no.j.q.vij. quoniens.i. in fi.iiij.glo.[*Et ibi.ſi quis alium.*]vbi ſatis de hoc.[*Et ibi, ſi procu.*]& l prece.in fi.& facit quod ibi no.de preferendo vtilem.& c.ti.de procuratore in rem. & C. de noua.l.iij. & facit quod no.in Spe.de actore.§.j.ver.itē rūor.[*& in fi.*]adde quod no.ſ̄.de vſu.q̄ q̄.in gl.vt ſui.li.vj. ¶In gl.ij. [*in fi.*]& patet.ff.ex quibus cau.in poſſ.ea.Fulcinius.§. illud ſciendum,in auc.de litig.§ omnem verò,ver. ſi vero,col.viii.ad hoc.ſ̄.de ver.ſig. nam & ego,ſm Hoſtiē.[h]
h ¶In glo.iij.[*ibi,defendere.*]& cauere de iudi. ſoluendo. &
17 iſte finis glo. fuit additio à tpe lrin.qui† opponit, q̄ non fuit pōderandū mandatum defendentis,ſed ſola ſatiſdatio.nā ſi non vult ſatiſdare, etiam cum mādato non admittitur.ſi vult,etiā ſine mādato admittitur.C. de ſatiſda.l.vna.reſpondet,q̄ ponderandum eſt, qa ſi habet mandatum,fit executio in bonis dñi,ſi non,in bonis ꝓ curatoris tm̄, niſi q̄ſ̄ ꝓcurator agens reconuenitur, qa tunc in bonis dñi fit executio.ff.eo.ſi ꝓcurator.ff. de inſti.l.ſi quis,in prin.& de acti.emp.& ven.lul.§. ſi ꝓcurator.ff.de re iudi.l.iiij,primo.[i] reſpon. Ite iſte procurator

non offerebat ſatiſdationem, & ſic nullum auxilium
18 remanebat actori.¶ Item poſſet† dici,q̄ dominus contumax,licet alius ſatiſdet,condemnatur in expenſis pro eo, q̄ ademit beneficium executionis fiendę in bonis ſuis,vt hic,inſti.de act. §. huic autem, & §. præterea,de plus peti.c.vno.ſuper principali tamen procedetur cum ſatiſdante.C.eo.exigendi.& hoc ante litem cōr. & poſt. ff.de ſolu.l.ſolutionem.Sed quid ſi bene conſtituit procu.ad defendendum, ſed ille non vult defendere? dic q̄
K dominus in expenſis condēnabitur,& ſibi imputet ꝛtalem eligendo,ar.ff.nau.ca.ſta.l.fi. §. hac autem actione,
19 & ff.de mi.cum mandato.an † vero pręciſe cogatur procu.dominum defendere,no.hic Inno.quod dixi.ſ̄. eo.ti. accedens.ſuper ſecunda glo.

ADDITIONES.

a ¶Inno.Adde,quia cui mandatur vnum, videtur mandatum antecedēs ad illud neceſſarium.l.ad legatum,& l.ad rem mobilem, ff.de procu.
b ¶Ante.Et de procu.c.2.li.6,q̄ intellige, niſi à domino ſit ſatiſdatum, quia tunc ante li.conte.non reuocatur,intellige tacite, expreſſe ſic, vt no.gl.in l.ante litem, hic alle.& vide glo.in l. ſi defunctus.§.fina. & ibi per Barto.eod.titu.
c ¶Quatuor.Ad hoc vide Io.An.de of.deleg.conſuluit,in gl.i.ad qđ & ſ̄. eo.auditis,in gl.maxime.
d ¶Numis.Ibi vide Bar.& ad materiā,vide.ſ̄.de cēſi,c.olim, & e.ti.c.pe.
e ¶Nominibus. Et tunc expenſis ipſius vxoris vir exiget nomina ſecundum aliquos,ſed gl.no.eſt,q̄ expenſis viri,in l.j. ff. de impe. in re.do.& ibi vide Bar.& D.Bar.de Sali.in l.nominibus,hic alle.vbi etiā vide Bal.
f ¶Nunquid,Et vide Cy.& do.c.in l.maritus.C.eo.tit.& ibi vide rationē, & per Bal.in l.ſi quis §.Iulianus.ff.eo.ti.do. Bar.de Sali.tenet cōtra iſtos, q̄ non poſſit dari cura.ad litēm in l.2.C. qui da.tu. poſ. & vide ipſum in l.2.C.de procu.
g ¶Dominum.Contra iſtos tenet Bar.& Bal.in l.maritus,prędlle. & vide ibi pleniſſime Sali.qui tenet opi.Pe.
h ¶Hoſti.Et vide de offi.dele.conſuluit,per Io.An.in gl.ex hoc colligo,& Bar.in l.ſi finita.§.Iulianus,ff.de dam.infec.
i ¶Primo.Ibi vide Bar.de hoc,& quid de expenſis, in quem fiet executio,& ibi vide de tutore,actore,& aliis.
K ¶Imputet.Procurator tamen domini tenebitur ad intereſſe, vt no.gl. in l.vna.C.de ſatiſda.& no.ſ̄.eo.accedens.ſuper glo.

SVMMARIVM.

1 *Epilogus gloſſarum.*
De rato qui,& de iudicato ſoluendo qui procurator,& ſindicus,& tutor & qui alij cauere teneantur,ibid.& nu.3.& in ſuffragio, ver.licet actor,in prin.glo.
2 *Suffragium gloſſarum.*
Litis alienæ nemo defenſor idoneus ſine ſatiſdatione, etiam locupletiſſimus,& conſiliarius.excipiuntur caſus, & nu.3.
Procuratoris reuocatio cui prædiudicet.nu.2.gloſſa,& nu.4.
3 *Additio gloſſarum.*
4 *Reuocationem procuratoris an ſufficiat qualitercunque ſciat aduerſarius.*

CAP. XIII.

Mandato. Se ſummat. [*Conteſtatam.*] ab ipſo procuratore.vel domino.[*A domino,*]i. per dominum.[*Si hoc.*] i.hæc reuocatio.[*Aduerſario.*]ipſo etiam procuratore ſciente.[*Expertus.*]agendo,ſiue defendendo.fa
1 cit,quod no.de iudi.c.j.in iij.glo.¶Gl.j.† facit.v.dicit, qd continere debeat procuratorium.ſecundo, quomodo de procuratorio rei omnino conſtare debet.tertiò,q̄ p cu.rei cauet de iudicato ſoluendo,non de rato,niſi ī caſibus,& vij.enumerat.quintò de ſindico,& tutore,q̄ nō cauent de iudicato ſoluendo,& cauſam reddit.ſecunda glo.ſic reſpondet.ſ.primo finis, qui ſignat contrarium, & ſoluit.ſecundò,prin.quod diſtinguit, an ad ſolum ꝓcuratorem peruenerit reuocatio, an etiam aduerſariū vel iudicem.medium arguit à contrario,& illud repro-
2 bat,contra quod inducit.l.ſi defunctus.¶In† gl.i.[*ibi, q̄ aliam.*]nemo alienæ litis idoneus defenſor ſine ſatiſdatione,etiam ſi ſit locupletiſſimus,& conſiliarius. vt in l. ſe.minor.[*& ibi,rei uen.*]hoc dicit.§.pro his.[*& ibi, communi diui.*]hoc dicit hæc.l.ſi defunctus.¶ vlti. [*& ibi, Poſtulando.*]hoc dicit.§.eſt & caſus.[*& ibi, cauſa ſtatus.*] hoc dicit.§.ſi ſtatus.[*& ibi,ſi tutor.*]vide de dona.c.ij. ſuper gl. ij.[*& ibi,actor.*]licet actor à tutore datus caueat,actor ciuitatis non tenetur.

uitatis non cauet, nec magiſter vniuerſitatis, nec curacōſenſu creditorum datus. ¶ In gl.ij.[*ibi, ſi ante iudicium cęptum.*]fuit prohibitus procu. & actor ignorans cū eo egit,committitur ſtipulatio.& ibi,no.de qua ſtipulatione.[*& ibi.§.ſi Titium.*]ſi Titium præpoſui oībus negotiis meis, & demum eum vetui adminiſtrare debitores id ignorantes illi ſoluendo liberantur. [*& ibi,ſi quis ſeruo.*] vide de reſcri.ex parte decani.ſuper.v.gl. [*& ibi,cum quis,* §.j.]ſi iuſſi debitorem Titio ſoluere.demum vetui Titiū accipere,debitor id ignorans Titio id ſoluens liberatur, niſi in caſu.[*& ibi,ne ſatiſdatio.*]vide,de offi.dele.prudentiam.ſuper.iij.gl.[*& ibi.ſi mandaſſem.*]vide de cle. excom. apoſtolicæ,ſuper gl.ij. [*& ibi.§.falſus.*] vide de re iudi.c.j. ſuper gl.ij.[*& ibi,de qua re.§.ij.*]vide.ſ̄.eod.in noſtra,ſuper gl.antepe.[*& ibi,is,qui ſe obtulit.*]vide de reſcriptis. c. pe.in vl.glo.[*& ibi,ſi quis ſeruo,in fi.*]ponit caſum legis,cum qs. ſ̄.eo.hoc addito,q̄ ille Titius tenetur furti. [*& ibi, ſuſpectus eſt.*]q̄ ingerit operas in inuitum.¶ In† gl.j.[*ibi,habeat*
3 *mandatum.*] quare mandatum habens caueat de iudicato ſoluendo,& non de rato,no.ff.e. non ſolum.§.j.& hic per Abb.ſed plenius in Specu.de ſatiſda.§.iij. verſi. ſed q̄ eſt ratio,[*& ibi,interponat.*]quam recipiat aduerſarius,vt
a tabellio.de hoc in ſpe.præ.§.ver.ſed quis recipiet.[a][*& ibi, prædictam cautionem.*]& anteq̄ hoc faciat, poteſt iudicem recuſare,excipere,& alia facere,quæ præcedunt lit.ꝓteſt. de hoc in ſpe.de ſatiſda.§.pe.ver.ſed pone. [*& ibi,peti debent.*]à procuratoribus datis ante litem conte. aliàs autē etiam poſt exiguntur,vt ibi no.& ſ̄.de cōſti. cum. M.in prima glo.[*& ibi,conſtituere procu.*] nec recipere procurationis officium, & hoc plus facit ad propoſitum ſ̄.c.pro xi.in gl.ij.[*& in fi.*]hanc gl.plenius vide in ſpe.de ſatiſda.
4 §.penul.¶ In gl.ij.[*ibi,certificare.*]ergo † non eſt verum,q̄ dicunt quidam ſufficere,qualitercunq; hoc ſciat aduerſarius,ar.ff.de peti.hæredi.item veniunt.§.à quo,de reſcripris,cum contingat,vbi de hoc,verius vī Goffr.& Hoſt. q̄ requiritur,q̄ hęc ſcientia procedat à reuocante,ar. de offi.dele.prudentiam,cum ſuis concor.facit quod dixi.ſ̄.
b eo.ex inſinuatione,ſuper[b] vlt.glo.ver.edictum.aliàs reus malitioſus frequenter reuocationem procuratoris actoris fingere poſſet,vt ſic differretur negotium,cui eſt hęc materia auferēda.inſti.vi bonorum raptorum.§. ſed nedum.& ſ̄.de diuor.quanto.ad fi.& facit quod no.ſ̄.c.proxi.in gl.fi.& quod ſequitur in gl.[*& ibi,decipi.*]hoc declarat Gnili.in Spec.eod.ti.§.j.in vlti.colu. [*& ibi,in negocijs.*] in matrimonio dic,vt.ſ̄.e.c.fi.lib.vj.[*& ibi,tenet ſententia.*] etiam quo ad dūm.[*& ibi,ut probat.*] cum Ber. concor. Inno.Aegi.Pe & Abb.Speculator ꝛeum,Tan. & Goffr. quid autem circa hoc tenuit Hoſt.ſ̄. eo. auditis,vide no. ſ̄.eo.c.ij.li.vj.in gl.ſed nunquid, & vide etiam quod dixi. ſ̄.eo.in noſtra,ſuper fi.iiij.gl.& quod no.l.iiij.di.tibi dño. [*& ibi,cognita.*]ſ̄.eod.c.ij.li.vj. [*& in fi.*]hic adde,quod ibi no.& ſ̄.eo.tit.c.ij.li.vj.in gl.& eſt ſuſpitio.¶In gl.vltima. [*ibi,pro.*]& ff.de verbo.ſignifi.ſæpe.[*& ibi,alterum.*]tantū [*& in fine.*]Idem Hoſt. per iura alle.ſ̄. proxi.gl.in princi.

ADDITIONES.

a ¶Recipiet.Et vide Bar.in rubrica.ff.iudi.ſo.& Sali.in l.vna. C.de ſatiſd. vbi ponit plures opinio.
b ¶Super.Et q̄ no.Io.An.in c.fi.de empti.& vendi.ſuper gl. & ad materiam vide Bar.ff.de adul.denūciaſſe.§.j.& vide plene de materia iſtius reuocationis per Bal.in l.j.C.de ſatiſdan. & vide bonum tex. de procu. c.fi.lib.6.& cle.j.de renunc.& ibi gl.

SVMMARIVM.

1 *Caſus decretalis.*
2 *Filiusfamilias an poſſit eſſe procurator abſque patris conſenſu,*
3 *Procurator datus ad quid certum, non poteſt alia procurare,vide nume.5.*
4 *Licet,pro quamuis.*
Appellationem proſequi non tenetur quis quam quis interpoſuit, quia ſunt actus diuerſi,ibid.& an hoc ſit verum & indiſtincte, & qui teneantur,nu.7.
5 *Procurator datus ad defendendum in perſonali ex certa cauſa non cogitur poſtea ſuſcipere iudicium ex alia cauſa. Datus ad omne cauſas procurabit etiam futuras,nu.11.in diem datur,ibid.*
6 *Leg.vnica.ff.an per alium,& leg.qui proprio.§.item quæritur intellectus.*
7 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum nu.8.*
Procuratores plures dari poſſunt,& ſi dati ſunt, an vnus ſine altero,uel alio poſſit agere.§.i.
Præoccupantis conditio melior fallit.§.ij.
Procuratorem dando ſecundum reuocatur primus. §.ij.& nu.15. cum exceptionibus.
Procurator quis teneatur appellare,& appellationem proſequi.§. ij.& nu.15 §.j.et nu.16.
10 *Additio gloſſarum.*
Minor.25.annis an & quando poſſit ſuo,vel alieno nomine iudicia lia,uel extraiudicialia exercere,ibid.nu.10.
12 *Procurationis inſtrumentum,uel literas qui ſciens recipit, quando dominum defendere cogitur.*
13 *Pluribus procuratoribus conſtitutis ſimul, quid iuris,ſi vnus conſtetur,& alter negat,& talibus non tenetur reſpondere reus.*
14 *In ſolidum dare procuratores,& non in ſolidum, non eſt eadem rō.*
15 *Reuocatur procurator prior dando poſteriorem,licet non fiat in conſtitutione poſterioris mentio prioris, non tamen ſine mentione iudex prior dando poſteriorem,et ratio.*
16 *Appellationis interpoſitionem quid excuſet.*

CAP. XIIII.

Non iniuſte. Sex ſunt dicta, nec sū- matur.ſecūda ibi,q̄uis. iii.ibi,licet.iiij.ibi,q̄ fieri.v.ibi,potuit.vj.ibi,li
1 cet.& poteſt inchoare caſum, q̄ tria oppone bantur ꝛ procuratorem,quæ quia iudex nō admiſit,opponens conquerebatur de iudicis iniuſtitia, & huic principio eſt ſimilis modus loquendi.ſ̄.eo.ti.c.j.& de iura.ca lum.c.vlti.lib.vj.[*Proceſſit.*]ergo iure proceſſit ſimilis argumentatio,de depoſito,bona fides. [*Filiumfami.*]etiam
2 conſtitutum abſque patris aſſenſu,ſ̄.eod.ti.qui generaliter.§.j.lib.vj.Guil. Na.& Aegy.hic tenebant contrarium quia datus in ſolidum.[*Occupæuit.*]per litis conte.ſ̄.eo.tit.
3 ſi duo.li.vj.[*Potuit quoqueis.*]ſi,procurator † datus ad cauſam:ſecus,ſi datus eſſet ad ſententiam audiendam, qa vno conceſſo,vī aliud prohibitum.ff.de iudi. cum p̄tor. C.eo.l.maritus.ſm Gof.[*In eo.*] poteſt enim appellari in vno capitulo,& non in alio.ſ̄.de reſta.Rainutius.[*Licet.*]
4 pro† q̄uis.[*Proſequi*] nec obſtat,q̄ inchoauit appellādo, & ſic tenetur proſequi.ſ̄.de commo.c.vno, quia iſti actꝰ ſunt diuerſi,licet primum ſit ſecundi præparatoriū, ſm Accur.qui hoc no.in l.inuitus.quod patet, quia ad hoc
5 diuerſa tempora ſtatuuntur.[*Non tenetur.*] fertur† Inno. addidiſſe,q̄ argumento huius literę probatur procuratorem datum ad defendendum, contra quem actū fuit perſonali ex certa cauſa,non cogi poſtea ſuſcipere iudi-
a cium ad idem ex alia[a] cauſa, poſſet tamen recipere, ſi vellet,ſed ſufficiat,q̄ in paucis &c. C. de nego.geſ.tutori. vide Clemen.de procura.c.j. in cuius caſu hoc dictū nō
6 procedit.Item ſcias,q̄† Goff.hic reſpondet ad.l. vnam,ff. an per alium, q̄ loquitur in procuratore conſtituto ad appellandum,& proſequendum. ſic & lex qui proprio.
b §.item queritur.[b] ff.eo.quæ vult procuratorem cogi recipere iudicium reſtitutorium finito principali, log in
7 illo,qui ſpecialiter fuerat datus ad id.[*Inuitus.*] olim † erat opinio contraria, quæ adhuc ſaluari poteſt in generali procuratore,de quo.ſ̄.eod,dilectus. hic verò de ſpeciali ſm Hoſt.vnde dicebat Inno. hic loqui in procuratorib. actoribus,nego.geſ.& fideiuſſoribus. aliud in emptorib. & hæredibus vindicantibus necem defuncti. nam hi tenentur appłonem proſequi.ff.ad Sil.pp veneni. §.fi.ff.de cuic.Herennius,§.j.Idem in tutoribus,& curatoribus,ar ff.ſi tutor,vel curator ab.l.j.& C.de app.ſi actor. Idem in geſtore,qui acceſſit animo gerendi oīa. nam cum talis teneatur de aliis omiſſis,multo fortius, ſi omiſit appłonē proſequi.ff.de neg.geſtis,ſi pupilli.§.fi.& l.liberto.§.fi.
c & de his in ſpe.[c] de appel.§. j. in prin.¶ Quærit etiā Inn.

an

an appellationem à grauamine, vel interlocutoria pro curator teneat prosequi? Et dicit q̄ sic in eadē ciuitate, vel loco, vbi non oporteat eum sua negocia postponere, vel aliter p̄m Host. alle. ff. de iudi. si longius. dicit etiam Inno. quosdam dicere, q̄ procurator, qui vult dimittere prosecutionem appellationis, debet hoc facere de iudicis voluntate, maximè post li. contesta. ff. eo. post litem. & l. aut longa. dicit tamen, q̄ q̄uis hoc sit tutius, tamen & sua auctoritate hoc facere poterit, cum hoc sibi concedatur a iure. alle. Host. ff. de condi. insti. l. quæ sub condi. §. fi. & intelligit hoc Hostiē. nisi in sua fide suscepisset cām prosequendam vsque ad tn̄am diffinitiuam, etiā si appellaretur, quia tunc pactum seruabit, de pactis. c. j. & vide Clemen. eo. ti. c. j. Dicit demum Hosti. & hoc dictum posuit Archi. de testi. Romana, li. vj. q̄ curia specialiter hoc seruat, q̄ procuratorem appellantem in cā, quæ ibi vertitur, non audit dicentem, q̄ non vult, vel nō potest causam appellationis prosequi, sed vult denunciare domino, vel ipsum consulere, sed hoc ipso, q̄ procurator non vult, vel non potest prosequi, procedit cōtra dm̄ vt contra contumacem, ad hoc s̄. e auditis, & c. constitutis, & c. mandato. Si vero appellatur à diffinitiua in curia data, si dominus sit propinquus, ad arbitriū papæ datur breuis dilatio, si nimis remotus, præfigit, procuratori peremptorium ad prosequendam appel. per cuius lapsum confirmatur sententia, & hæc consuetudo, cui standum est, fundatur super æquitate breuiandarū litiū, & prouisione contra labores, & expensas, & maxime cum de beneficiorum prouisionibus agitur. de app. oblatę, in fi. vel cum vrget necessitas, vel pietas. de feriis. c. fi. in fi. quare sollicitant eos, qui ibi procuratores ꝓstituunt, q̄ caueant, ne propter defectum procuratorij,
d vel procuratoris lædantur, d ¶ Gl. iij. †quærit, arguit negatiue, soluit distinguendo. ¶ Glo. iiij. ponit casum exceptum, & inducit simile. ponit demum regulam, & vj. casus exceptos. ¶ Penult. glo. arguit, & remittit. ¶ Vltima glo. respondet per quæstionem, an domino scienti sententiam latam &c. ¶ In ij. †gl. [*ibi, mandato.*] sequitur, generali, & inducit hoc, non licet transigere. ¶ In glo. iiij. [*ibi, pluribus.*] vide. j̄. [*& ibi, decreto. §. primo.*] vide s̄. eo. petitio, super. j. gl. [*& ibi, duo.*] ex tribus delegatis duo soli nō iudicant. [*et ibi, pluribus.*] sequitur, procuratoribus insoli
dum simul datis, occupantis melior est conditio, vt posterior non sit in eo, quod prius petiit procura. [*et ibi, si pluribus, in fi.*] vide de test. Raynaldus, super gl. quæ quidē [*et ibi, decreto.*] vide hanc & sequen. supra, eo. petitio, sup j. gl. [*et ibi, si Titius.*] vide de rescript. c. capitulum, super. v. gl. [*et ibi, ex duobus.*] vnus de duobus reis potest esse pure obligatus, & alius sub conditione, nec impedit dies, vel conditio, quo minus à purè obligato petatur. [*et ibi, si ve.*] vide hanc & se. [*ibi si quis.*] s̄. de rescript. c. capitulum, in v. gl. [*et ibi, si plures.*] vide de pur. can. quoties in j. gl. [*et ibi, decreto.*] vide, s̄. hanc & se. ¶ In iiij. gl. [*ibi si pluribus.*] vide. s̄. gl. p. oxi. [*et ibi, ne plures.*] vide de decimis, cum non sit, super. j. gl. [*et ibi, §. si plures.*] hæredes emptoris in redhibendo consentire debent, & vnum procuratorem dare [*& ibi, licet, in fi.*] vide de elec. querelam. super gl. antepe. ¶ In gl. vl. [*ibi, liberto. §. ult. in fi.*] quod loquitur in gestore, cui condemnato imputatur, si potuit appellare, & nō appellauit. [*& ibi. si ignorantes.*] vide in fi. gl. [*et ibi. §. si cum debitor.*] vide de pur. ca. constitutus, super gl. ij. [*& ibi. l. j. in fi.*] loquitur in illo, qui sciebat rem, quam emebat seruitutem debere. ¶ In †j. gl. [*ibi, nisi esset minor.*] xxv. an. j̄. eo. qui generaliter, in fi. li. vj. sed Hos. dixit hic, q̄ in l. minor. & l. exigendi, volebat minor defendere sine mādato, &
e se, & suos fideiussores obligare. tenet e ergo, q̄ bene admittitur minor, dummodo non opponatur, vel dummodo is, qui eum constituit, sit soluendo, vel ꝑ ipso cauerit, quia tunc non restituitur, ff. de minori, cum mandato, non enim maioribus, sed minoribus subuenitur. ff. de mi. l. iij. §. sed vtrum, & se. probat idem per modū, quem no. j̄. e. qui generaliter, in gl. pe. & rationē diuersitatis ad iudicem, quam hic no. vide. s̄. de offi. deleg. cum vigesimum, super gl. ij. nec ob. q̄ procurator excōicatur vt lite non conte. c. j. in fine. nam per hoc non læditur, cum excōmunicatio sit medicinalis, de sen. exc. c. j. li. vj. sed & in spiritualibus minor est in iudicio nomine suo de iud. c. fi. li. vj. multo fortius alieno. in temporalibus. n. non habet personam standi i̊ iudicio nomine proprio, vt legitur & no. s̄. e. accedens, j̄. de resti. in inte. ꝓtitutus, de appel. ex parte. ij. nomine verò alieno habet, & si male se habuerit, sibi imputet, qui talem eligit. ff. de minori. cum mandato, in fine. Itē q̄d dicerent ꝺrium tenentes, si iuraret se non periturū restitutionē. Cessaret enim tunc illorū ratio, per auc. sacramenta. C. si aduersus ven.
f de iureiurando, f cū contingat. & p̄m hoc dicit intelligē dum, quod no. in summa. e. ti. §. qui dari, ver. Itē minor, & vide in Spe. e. ti. §. j. ver. Itē q̄ est minor, & procedere possent ista, q̄s non excipitur, sed si excipiatur, repelletur minor. xxv. per capitulum præal. qui generaliter. in fi. & vide, quod ibi dixi super gl. pe. & facit quod no. s̄. e. in no
11 stra, in gl. q̄s. ¶ In gl. ij. [*ibi, & futuras.*] & hac ratione generaliter datus ad omnes causas, procurabit etiam futuras, de hoc in Spe. eo. ti. §. iij. ver. quid si procuratorium. [*et ibi, in diem.*] hinc est, q̄ bene valet procuratorium hoc expressō q̄ non duret vltra annum, de hoc in Spe. e. ti. p̄. §. ver. quid si mandatum. [*et ibi, ad omnes.*] j̄. e. ti. is qui. ij.
12 rū. li. vj. [*et ibi, inuitus.*] videtur hodie, qui † sciens sine prætatione recipit instr̄m, vel literas suæ procurationis, qui bus constituens pro ipso cauebit super inclusis in procuratorio, dm̄ defendere cogitur, vt in Cle. e. ti. instro., & vide quod ibi no. in vlt. gl. [*et ibi. §. j.*] & j̄. e. ti. c. j. respō. li. vj. [*et in fi.*] q̄ dic vt j̄. e. c. j. j. respon. libro vj. ¶ In glo. iij. [*ibi, sine altero.*] de hoc s̄. eo. petitio, in glo. i. [*ibi, sint admit-*
13 *tendi.*] & quid ꝺiuris, si vnus confitetur, quod alter negat, no. j̄. eo. si duo, in iij. gl. lib. vj. & ꝓut ibi in fi. no. corrigit ibi de hoc dictū gl. quod sequitur, & apertius posuerat Gof. dicens reum talibus procuratoribus datis non insolidum non teneri respōdere, ne in plures aduersarios distinguatur. ff. de exercito. l. ij. de pecul. l. & ancillarum. §. fi. de transact. cum hi. §. in cā. [*et ibi, cum ratio illius. l.*] no.
14 quia non dicit gl. simpliciter, q̄ sit eadem † rō ibi dantis insolidum, & non insolidum. constat enim ex clausula intentio constituentis, qui voluit alterum solum agere, secus, vbi non est clausula. Sed dicit G. q̄ rō de cōtrarietate respōsi vrget pariter in vtroq;, si ambo prosequan
g tur. g [*et in fi.*] de hoc. ij. q. vj. §. forma, dic vt j̄. si duo, li. vi.
15 ¶ In gl. ponit tenorem, [*ibi, dando † secundum.*] etiam si ille procuratorium non recipiat, vt no. j̄. eo. si duo, in gl. ii. & intelligitur gl. q̄s datur secundus ante litē cōte. cum primo. j̄. e. c. ij. li. vj. p̄m Hos. qui remittit ad summam. e. ti. §. qs dari. [*et ibi, cæterū.*] imò est ꝺriū in iudicibus, qa scām rescriptum non tollit primum, si de illo non faciat mētionē, vt ibi, & de offō dele. ex literis. Sed in scdo ꝓcu. nō est necesse, q̄ fiat mentio primi. & hæc sit rō p̄m Hostiē. quare in rescriptis non est melior conditio occupantis. est & alia rō. nō fit tale ꝓiudicium in procuratore, sicut in iudice. iudex enim iudicat, & cōmunis ꝑsona est, &
grauare pōt, q̄ oīa cessant in ꝓcuratore p̄m eum, licet verū dicat Host. bonū intellectū habuit gl. [*& ibi, hæredes.*]
h sup. h rei. ¶ In glo. vlti. ibi, ab excommunicato, & j̄. de regu. iur. eum qui, lib. vj. [*& ibi, Non appellauit.*] & hoc tenet etiam Hostien. allegans de offi. dele. cū olim abbas, ad fin. [*et ibi, dominus sciat.*] Idē Guil. in Spec. de appel. §. j.
16 in princip. [*& ibi, inopia.*] vel † infirmitas. qui matrimonium accusa. possunt, cum in tua, Goff. sed cū sufficiat dicere, appello, quo modo excusare potest inopia? Dicit Goffre. & Abbas hoc locum habere, quando statim non appellauit. tunc enim, quia necesse habet appellare in scriptis, excusabit eum paupertas, si non habet, qđ soluat aduocatis, & scriptoribus. [*et in fi.*] & huius
i dicti est efficax ꝛ ratio, quia licet dominus sciat contra se sententiatum, probabiliter credere potuit, q̄ procurator solicitus appellaret.

ADDI-

ADDITIONES.

a ¶ Alia. Quia sufficit semel fieri, vt de præben. non potest. §. j. lib. vj. & ff. de condi. & de. hęc conditio. & ff. de leg. iij. fideicom. §. si quis. x. & ibi vide concor.

b ¶ Queritur. Ibi vide gl. & Bar. quia ibi ponit rationem differentiæ in restitutione, & app. & in l. si procuratorio. ff. quando ap. sit. & Doc. in l. si actor. C. de ap. & in l. inuitus. C. de proc. per Saly.

c ¶ Spe. Et plenius per Saly. in l. inuitus. C. de procu. & ibi ponit de omnibus, quæ sequuntur.

d ¶ Lędantur. Et per s̄. dictam videtur posse dici, q̄ procur. appellando non fit dominus litis, quia dominus appellatio. prosequitur. vide tex. C. de ap. dominus. & ibi Bal.

e ¶ Tenet. Hoc idem tenet Ia. de Are. & Oldra. vt refert Bar. in l. minor. ff. eodem titu. tex. hic est contra in c. qui generaliter. prędalle.

f ¶ Iure. Et ista habent locum in procuratore ad iudicia, a quibus minor excluditur, secus in negotijs, vt in c. qui generaliter. sed in interpositione decreti impetrandæ an admittatur minor, quasi fit extraiudiciale, vel repellatur, quasi fit iudiciale, vide in Spe. eo. ti. §. j. versi. quid ergo si.

g ¶ Prosequantur. Scias, quòd actor potest constituere plures procuratores, vt in iuribus prędallega. reum autem plures non possunt simul defendere, vide Bar. in l. iam tamen. §. si tamen. ff. iudica. fol. & no. in glo. proxi.

h ¶ Sup. Vide Bar. in §. si tamen. alle. in gl. & in l. licet. §. fi. alle. in fi. glo. & ff. de auct. tut. l. accipientis.

i Efficax. Facit quod no. Io. An. de emptio. & vendi. c. fi. & Bar. in l. denunciasse. §. j. ff. de adul.

SVMMARIVM.

1 *Procurator vniuersitatis, cuius maior, & iurati sunt excommunicati, admittitur ad impetrandum, nisi in duobus casibus, & quibus, & nu. 3. & procuratoris eius, qui sit excommunicatus, vi. nu. 4. 5. & 6.*
Diuisio decretalis, ibid.
2 *Maior pro potestate, vel rectore.*
Iurati pro consiliarijs, ibid.
3 *Data procuratorij, & rescripti considerantur ad eorum validitatem.*
4 *Excommunicatorum constitutio procuratoris in quibus casibus teneat. & num. 5. 6. 7. 11. & 12. & consequenter acta cum eo, ibid.*
Exceptione quando opus sit contra procuratorem excommunicati, eisdem nu.
Excommunicati ab homine, & per sententiā inter se differunt ibi.
5 *Procurator constitutus ab excommunicato quare non tenetur, post absolutionem domini exequi mandatum, quod non potest exequi, nec inchoare excōmunicato constituente, qū. & nu. 12.*
6 *Mandati procuratorij vniuersitatis formula in casu decretalis, quando valet mandatum.*
7 *Ciuitas excommunicata agere non potest, et ab excommunicatis regi potest, etiam ab vno, & ratio.*
Vniuersitatis ius recidit in vnū alijs excōicatis, ibi. ver. recidit. n.
An constituat actorem, vel sindicum, nu. 11. ver. sed opponit.
8 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 9.*
Communitatis iurator, & maioris officium, & potestas ex alleg. legibus utile per inutile an utietur. §. j. & nu. 11. §. j.
10 *Supletio glossarum. nu. 11. & seq.*
Excommunicatio impetratoris domino nocet, pro quo fuit impetratum rescriptum, & quo casu, eo. nu. 10. ver. & si dicat.
11 *In actoris constitutione non sindici necessarium est decretum, versed opponit, & ratio, ibid. & a quo constituantur, ibi.*
12 *Vicedominus, œconomus, visitator, sindicus, & actor, an possint aliorum excommunicatione reijci, & quorum ver. sed si talis.*
13 *Ad impetrandum, & ad contradicendum impetrandis qui admittantur absque mandato.*
Curiæ cōsuetudo quæ in admissione ꝑpetantiū, et cōtradicētiū, ibi.
Cap. nonnulli. de rescri. intellectus, eo. nu. ver. dicit demum.

CAP. XV.

1 a Consulti. Casus. Procurator † vniuersitatis, a cuius maior, & iurati sunt excommunicati, ad impetrandum admittitur, nisi illi in procuratorio sint expressi, vel eorum auctoritate sit, factum, vel ad id scienter admissi, cōmunis diuisio. secunda ibi, taliter. [*Quod*
2 *maior.*] puta potestas, vel rector. [*Iurati,*] puta consiliarij. [*Regebatur.*] ante excōmunicationem quasi post excō
municationem regere non debeāt, cū ipsorum actus, vel sn̄iæ non tenerent. de re iudi. ad probandum. de immu. ec. aduersus. de sen. excom. nouerit. fallit in casu de
3 hæret. præsidentis. lib. vj. [*Tempore.*] sic ꝺergo considerat data procuratorij, sic & data rescripti, s̄. de rescrip. cum te. ¶ Quid ergo si tpe, quo constituerunt, erant excommunicati, sed modo non sunt tpe impetrati rescripti? Dicit Host. q̄ non valet rescriptum. ¶ Sed quid q̄s, q̄n non erant ligati tpe constōnis, sed nunc sunt tpe dati rescripti? Dicit Host. q̄ valet rescriptū impetratū noīe vniuersitatis, dummodo non exprimantur excommunicatorum nomina in rescrip. ar. j̄. prox. ver. & quia cā vniuersitatis non est singulorum. xij. q. j. qui manumit
4 titur. [*Sn̄ia.*] Inn. formans ꝺhic satis non magnam gl. dicit se intelligere de sn̄ia lata ab hoīe. nam si a canone forent excōicati, ēt si notoria esset excōicatio, teneret tn̄ procuratoris constō ab eis facta, nec posset procu. repelli, q̄diu excōicati tolerantur in offō, cuius auctoritate constituerunt procuratorem, ar. vj. q. ij. si tn̄. viii. q. iiij. nōne, quod verum puto, q̄n ab vniuersitate constituit procu. nam si a priuato, bene repelletur, ēt si ꝓstituens esset excōicatus a canone, q̄uis occultus, si tamen non excipietur, teneret, quod faceret procu. de exce. pia. lib. vj. & non plus ponens Host. de gl. Inn. dicit, q̄ subtilitates, quibus hic vtitur, sibi non placent, nec pōt negari p̄m eum, quin ista verba, excōicationis sn̄ia innodati, conueniant ēt sn̄iæ canonis, alle. de sen. excō. non du-
b bium. & c. vniuersitatis, b & c. quod de his, quare dicit, q̄ sic loquitur indistinctè, sic intelligenda est de vtroq;. intelligit tn̄ de publico, vt dicam sup̄er. j. gl. & tn̄ desit. gl. Inn. scias, q̄ pro diuersitatis rōne dicebat ideo aliud in cōstituto ab vniuersitate, q̄ a priuato, quia in primo casu subest publica vtilitas, & publicum offn̄, quorū rōne tolerantur, quæ agunt. Sed in secundo non expedit exceptionem non admitti, sed satis est valere quod agitur, si non excipitur, per decre. pia. Dicit demum ali-
c quos dicere forte melius, q̄ hi consensus c sunt persona lia iura, non publica. & ideo si ꝑsonæ cōsentientes sunt
2 excōicate, vel proc. faciētes sunt excōicate nō ꝑ sn̄iam, & si noīe vniuersitatis faciant, tn̄ pōt elidi per exceptionem hæc procuratio, vel dic, q̄ ēr circa illos, qui sunt in publicis officijs, & in his, quæ sunt in publicis officijs, vt in ꝯctibus, qui celebrantur cum aliquo alio, vel alijs, vel negotijs, quæ tangunt alios, vt sunt ista, sn̄iæ, testimonia, instr̄a, & exercitium cuiuslibet iurisdictionis voluntariæ, vel contentiosæ, vbi propter publicā ignorātiam, vel publicum offn̄ aliqua valent, & effectum habent, quem alś non haberent, vt ff. de offi. præto. Barbarius. C. de testa. l. j. sed tn̄ faciunt aliqui cōiter cum alijs non præstando auctoritatem, licet publicum officiū habeant, sicut sunt procurationes, electiones, statuta, & his sīlia, quæ potius respiciunt honorem facientium, q̄ vtilitatem aliorum, elidi pōt per exceptionem excōicationis facientium, & ad cassationem posset ēt agi of-
ficio iudicis. vbi tn̄ non excuperetur, vr̄ acta per procuratores excommunicatorum tenere, si non sunt excōicati per hominis sn̄iam, & sit rō, cōis ignorantia, & publicum officium, & etiam quæ cum talibus excōicatis non per sententiam fiunt, non cassantur ex ipsorū præsentia, licet voces ipsorum non afferant suffragium. Et dicit Inn. q̄ hic posset distingui, sicut in ele. distinguit. s̄. de elect. illam. & q̄ necessarium sit per exceptionem elidi procuratoris dationem factam ab excōicato, probat, quia excōicatus reus constituit procuratorem. Itē in causa appellationis, de iud. intelleximus. de excep. significauerunt. & commendatur, q̄ per procuratorem fit in iudicio, ne cōioni hominum se immisceant, de
excess. præla. illud. quare vr̄ ipsum procuratorem constituum eo casu, quo potuit, si minus bene agat, teneri ei
5 actione mandati, & † si dicis, si tenet ꝓstō procur. quare saltē post absolutionē nō tenet mandatū exequi? r̄ndet, q̄ excōicat? exercitiū litis, qđ n̄ hēt, mādare nō p̄t. j. q. vij.

Daibertum, sed quod habet, mandat. ſ. ꝙ teneat proceſ
ſus habitus cum eo, ſicut teneret habitus cum ipſo cō
ſtituente pp̄ communem ignorantiam, & vtilitatem
p̄hentium, & ſemper intelligit in excommunicato nō
per ſn̄iam hominis. nam tunc ēt ſi non excideretur,
non valerent facta in iudicio, vel in ſpūalibus. de re iu.
ad probandum. fatetur tū, ꝙ alios p̄ctus ēt excom
municatus per ſn̄iam facere poſſit. remittit de dolo, & cō
tu. veritatis. [*Illi.*] Ji. excommunicati, & ſoli, p̄m Inno. vt
quia dr̄, Maior, & iurati fecerunt talem procuratorem.
p̄m quem ſi diceretur tale, commune. ſ. A. B. C. omni-
bus alijs nominatis, & ēt ipſis maioribus excommuni
catis, valeret procuratoris conſtō, ſi ignoranter eſſent
admiſſi, cum cōmune, mortuis vel impotentibus ſuis
d maioribus, ꝓſtituere p̄nt procuratorē. ff. quod cuiuſq;
7 vni. l. j. Dicit † ēt, ꝙ dato, ꝙ illi eſſent inſcripti vt teſtes,
nihilominus valet procuratio. ſed Hoſt. arguit, p̄tē &
conſiliarijs, per quos ciuitas regitur, excommunicaris,
ciuitatem agere non poſſe, quia quaſi mortua tunc h̄r,
vt in ij. gl. quod verum putat oīno, niſi non excommu
nicati, excluſis excommunicatis, conueniant, & alios
eligant ad regendum, & ſi oēs p̄ter vnum excommu
nicati eſſent, ille poterit eligere p̄tē, & ei aſſiſtere, & ſic
poterit ciuitas regi. reſedit. n. ius vniuerſitatis in vnū, vt
patet ex no. de poſtu. gratum. tū ſeipſum non poſſet eli
gere, de inſt. c. ſi. Item ſi ſubſtitutus non ſatisfaceret, nō
formidare poſſet eandem p̄nam, quod dic, vt j. de im
muni. ecc. aduerſus. ad fi. tū in vltima ſua gl. hic ſimp̄r
dixit. ꝙ ſi, excluſis excommunicatis, non excōmuni
cati procuratorem conſtituant, valet procuratorium,
& reſcriptum impetratum, & poterunt agere conſtitu
to ſindico a duabus partibus non excommunicatorū,
ff. quod cuiuſque vni. l. nulli. & l. ſeq. vel ēt ab vno, ſi alij
oēs ſunt excommunicati, vt prædixi. [*Expreſſi.*] ſpecifi-
catis nominibus p̄m Hoſt. [*Auctoritate.*] q. d. ſi non ex-
cōicati, excluſis excōicatis, talem procuratorem con-
ſtituunt, tenet conſtō, ſic ēt, ſi vnus ſolus non excōica-
tus remanſit, vt ſ. dixi, p̄m Hoſt. [*Fuiſſet.*] intelligit Hoſt.
ſcienter, vt ſic quod in ſequenti caſu de ſcia dr̄, in iſto
& p̄cedenti intelligatur ēt repetitum, p̄m eum. [*Aut
ſciens.*] Dicit Hoſt. ꝙ hoc verbum determinat decre. &
caſus p̄cedentes, & ſic per admiſſionem occulti talia
non vitiantur, per admiſſionem publici ſic, vt dicam
ſuper j. glo. [*Tales.*] ſ. excōicatos. [*Communitas.*] vel maior
pars ipſius. ſ. de elec. ſcriptum. Pe. & Abb. [*Cum eum.*] eis
quis nō auctorizantibus, & ſic differt a proximo caſu.
8 ¶ Gl. i. † primo aperit dubium, ſecundo quærit, arguit,
& ſoluit, ſolutioni opponit, & oppoſitioni rñdet. ¶ Vlt.
gl. arguit ad brocardū, ꝙ vitiatur vtile &c. alle. vij. iura,
& v. alle. in p̄rium. demum quærit, arguit pro & p̄, & ſol
9 uit. ¶ In † i. gl. [*ibi, §. hoc ēt.*] hanc, & leg. municipibus. vi-
de de iura. calu. imperatorum. ſuper j. gl. [*& ibi, Municipes.*] vide de ſi, dilectus. ij. ſuper j. glo. [*& ibi, Et vniuerſis.*]
ēt ſi precator fuerit ſeruus. [*& ibi, l. ij.*] quam habes de ar
bitris, dilecti. in tex. [*& ibi, alienam..*] vide de p̄fir. vtili, vel
inuti. cum dilectæ. ſuper gl. ſic ergo. ¶ In glo. vlt. [*ibi, cum
eiuſdem.*] ſi redhiberetur vnus ex pluribus comēdis, quadri
gis, vel mulis paribus, redhibentur & aliæ, ex quo non
expediebat niſi oēs habere. [*& ibi, ſi ex falſis.*] ‖ pe. eſt, &
vide de tranſac. c. i. ſuper gl. ii. [*& ibi, plane.*] vide de elec.
10 licet, ſuper gl. pe. ¶ In † gl. i. [*ibi, vel etiam credentibus,* ſup. ēt
illum excōicatum. [*& ibi vniuerſis inverbum.*] refert. j. de
hære. c. ij. §. ad hoc lib. vj. [*& ibi, tenent*] dic ꝑ, vt j. de pro-
ba. poſt ceſſionem. & j. de reſcri. c. j. lib. vj. & hoc renebat
c olim hic Ber. in gl. quam poſtea cācellauit. c & ſi dicas,
ꝙ p̄m hoc punietur, qui non peccauit, dominus. ſ. non
excommunicatus, pro quo fuit reſcriptum impetratū,
rñ. ſi ſciebat illū talem, ſibi imputet, ſi ignorabat, agat p̄
illum, qui ſciens ſe inhabilem, ſe ingeſſit illi actui ſibi
prohibito, per quod damnificatus eſt dominus. Hoſ. ve
ro hoc fatetur in publice excommunicato, dicēs ſecus
eſſe in occulto, cuius p̄rium tenet Io. Mo. vt ſcripſi de

f reſcri. c. j. ſuper f gl. quid ſi. Sed Hoſt. hoc probat per ver
bum, aut ſciens. inducit de re iud. ad probandum. de ex
cep. exceptionem. ff. de of. pret. Barbarius. C. de teſta. l. j.
qui fi. ſint le. ex tenore. de cleri. ex. mi. ſi celebrat. de ſen.
ex. ſacro. & c. ſignificauit. ff. ad Maced. l. ſi quis patrem.
nec ob. ſ. de reſcri. ſuper literis. ad fi. quia & ſi papa ſciret
excōicatum impetrantem, ſed occultum, non repellet
illum, ar. j. de ſen. exc. cum non ab homine. ij. q. vij. ple
rique. vj. q. ij. c. ij. & iij. & dicit expreſſum, de excep. pia. li.
vj. [*& ibi, ſed mirum.*] imo tene quod dixi. j. de reſcrip. c. j.
lib. vj. in gl. nunquid ergo. ¶ In gl. iii. f [*in fi.*] hæc glo. fuit
11 addirio tpe Inn. qui † dicit reſpectu illius, niſi quod po-
nit textus. quia in inſtrō non dr̄, ꝙ illorum auctorita-
te feciſſet, vel non dr̄, tale commune fecit talem acto-
rē, & tanꝝ iudices & iurati decretū interpoſuerunt, al
le. ff. quod cuiuſque vni. l. item eorum. & hoc ideo, quia
conſtō actoris vim capit ex auctoritate decreti, ſcias, ꝙ
corruptione ſcriptoris, vel aliter difficile fuit habere ſen
ſum Inn. ſed opponit hoc ſtare non poſſe, quia vniuer
ſitas cum ſit domina. ff. de re. diui. in tantum. non facit
actorem, ſed ſindicum. ff. quod cuiuſque vni. l. j. vbi nō
eſt neceſſarium decretum, ſed tū p̄rium eſt in ea. l. vbi
dr̄, ꝙ licitum eſt vniuerſitati habere actorem. Sed dicit
g Inn. ſillud loqui de actore ad negotia, vel de conſtituto
ab adminiſtratore, vel ab ipſa vniuer. in negotijs, quo-
rum non eſt domina, & dicit hoc gñale, ꝙ non valet
procuratio facta auctoritate excommunicatorum, ſiue
auctoritas ſit de ſubſtantia procurationis, ſiue non,
vt quia procuratio valeret ēt ſine auctoritate maiorū,
ſit hoc ſtatutum in odium excommunica. & idem di-
cit in p̄ctibus, vbi interponeretur decretum ipſorum:
quia quod minus eſt, ēt ſi non, vr auctoritatem præſtā-
tes, ſed tanꝝ alios admiſerunt ſcienter excommunica-
tos, non valet procuratio. ſecus, ſi ignoranter, vt hic. Itē
ſecus ſi alios excōmunicatos non ſcienter admiſiſſent
h cum proteſtatione, de hoc. ſ. de elec. hilla. q̄uis poſſet di
ci aliud in ſpūalibus, & aliud in conſtōne procuratoris,
12 vel alijs tpalibus. Item ſi † procurator eſſet ante conſti-
tutus ab excōmunicatis noīe vniuerſitatis, tñ eis poſt
abſolutis non poterit inchoare litem, & ſi litē inchoaſ-
ſet ante, q̄ excommunicaretur inſtituēs, nihilominus
ipſo poſtea excommunicato remouebitur a proſecu-
tione cauſæ, ſicut remouereretur conſtituens. & hoc ve-
rum intelligo, vbi ad ipſum excōicatum & conſtituen
tem pertinet actionis exercitium, licet non ſuo noīe
agat, ſicut eſt in prælato, ad quem pertinet agere, licet
non ſuo noīe, ſed eccleſiæ, ad hoc de reſcri. edoceri. cū
iam iſte procurator neceſſe habet agere noīe prælati,
ad quem pertinet agere, ſi ipſe repellitur, ergo conſtitu
tus ab eo. ſed ſi talis eſſet perſona, quæ poſſet noīe eccle
ſiæ agere, non nominatis excommunicatis, vt vicedo-
minus, qui iuriſdictionem, & p̄tem habet agendi a
canone, xci. di. volumus. œconomus etiam, & viſitator,
& ſindicus, & actor vniuerſitatis, non alterius priuatæ
perſonæ, quia adminiſtrationem habent, al. ff. quod cu
iuſque vni. l. i. §. a qui. & l. item. §. pen. vij. q. j. quia frater.
lxj. di. obitum. lxxxix. di. q̄n in quibuſdam. non repel-
luntur ab agendo noīe vniuerſitatis, ēt ſi ſinguli eſſent
excommunicati; quia vniuerſitas, cuius noīe agitur, ex
cōicari non p̄t. xxiiij. q. iij. ſi habes. Si aūt tunc, cum p̄-
dictas perſonas cōſtituerūt, excōicati eſſent per ſn̄iam,
bene repellerentur, quia non tenet p̄ſtō, vel datio talis
ſindici, vel p̄dictorū officiorū facta ab excōicatis. Item
i quidā dicūt, & probabiliter p̄m Inn. ꝙ in ſindicis, acto
ribus, & in hmōi officijs tpalibus, & quæ reuocantur
ad libitum, aliud eſt, q̄ in vicedño, & alijs officialibus
perpetuis, de hoc de of. dele. licet. de offi. vica. Romana.
Item aliud in tpalibus officijs, qui agunt noīe p̄ſtituen
tium, vt ſindici, & aliud in tpalibus, qui non ſic agunt,
vt viſitator, vel coadiutor, qui noīe eccleſiarum agunt,
non dantiū, hmōi. n. officialibus nō nocet, ſed hi, quo
rum coadiutores ſunt, excōicati ſint, cum ab illis non
fuerint

fuerint cōſtituti, nec agant illorum nomine, ſed noīe
eccleſiarum, & idem dicit, ēt ſi conſtituens excommu
k nicatus eſſet. k ¶ In gl. vl. [*ibi, cum I. & A.*] dic, vt j. de reg.
iu. vtile. lib. vj. [*& ibi, debet exprimi.*] de hoc in Spe. de ſin-
dico. §. i. ver. porro. & ver. item opponitur. & ver. ſe. & an
poſſit hoc opponi poſt litem conte. & ibi, ver. ſed quid
ſi omiſiſti, & in ver. ibi ſequenti, no. q̄uis probent, cum
opponitur duas partes non adfuiſſe. [*& ibi, nonnulli.*] cō-
13 riū ibi dixi poſt Gof. Hoſt. & Compo. ſ. ꝙ † canonicus l
l pro eccleſia non impetrat ſine mādato, vbi vide ſuper
gl. ſic ergo, pe. glo. ꝙ admittatur ſaltem cum cautione
de rato, facit. ſ. de of. deleg. coram. Archi. dixit dē reſcri
ptis. ſtatutum. §. cum vero. lib. vj. de cōſuetudine curię
nullum admitti ad impetrandum, vel p̄dicēdum pro
alio ſine mandato ſpeciali, niſi ſit coniuncta perſona
carnali proximitate, vt intellexerunt Gof. & Hoſt. nec
ēt eps admitteretur ad p̄dicendū pro ſuo ſubdito. ſed ſi
interſit p̄dicentis, ꝙ litera non tranſeat, cauetur ei, & li
terā recipit impetrator. dicit etiam in curia non requi
ri mandatum, niſi literæ p̄dicantur, alle. quod no. Hoſt.
in ſumma, de reſcrip. § quę poſſunt. ver. ſed nunquid ca
nonicus. & ver. imo eſt. dicit demum, ꝙ licet decre. nō-
nulli, permittat coniunctos impetrare, non permittit
illos p̄dicere impetrantibus, & ſic ad contrauentionem
admittendi non videntur ſine ſpeciali mandato, cum
talis actus ſit potius quoddam cōtrahere, q̄ defendere.

ADDITIONES.

a ¶ Vniuerſitatis. Vide ad materiam huius capituli, an. ſ. nomina conſti-
tuentium ſindicum in ſindicatu debeant exprimi, in l. j. de albo ſcrib.
per Bar. & Bal. in addi. Spe. in ti. de ſindico. Archi.
b ¶ Vniuerſitatis. Et facit quod no. in c. pia. de exce. lib. vj. & etiam quod
no. gl. ſuper ver. excommunicatos. in cle. j. de ſepul.
c ¶ Conſenſus. Ab vniuerſitate facti. & ad hoc facit, quod no. Io. And. de
renun. veniens. in gl. laſsignando. & in c. cum dilectus. de conſue. ſu-
per gl. ſuſpenſus, vbi ponit alias remiſsiones.
d ¶ Cuiuſque. Vide eo. ti. l. nulli. & ibi Bar. & per Inn. facit quod no. Bar.
in l. ciuitas. ff. fi cer. pe. pro Hoſt. facit c. ſi. ne ſede va.
e ¶ Cancellauit. Et vide, quia Archi. in c. j. de reſcri. lib. vj. tenet opi. glo.
iſtius ibi tenet contra, ibi vide Io. An.
f ¶ Super. Et ibi idem Io. An. & vide in Spe. de reſcri. præſen. §. ratione
quoque. ver. pe. & Archi. ibi tenet opi. Hoſt.
g ¶ Inn. Vide Bar. in l. nulli, ff. quod cuiuſque vniuer. & in Lactor. ff. rem
ra. ha. & de ipſius reuocatione, a quo fiat, vide Bar. in l item eorum. §.
ꝙ ſi actor. ff. quod cuiuſque vniuer.
h ¶ Electio. Longa eſt illa materia in concurſu excommunicatorum, &
non excommunicatorum ad electionem, quam ibi vide per Io. And.
in ſua glo. mag.
i ¶ Inn. Faciunt iſta ad q. an excommunicato pupillo, vel adulto repella
tur tutor. & idem in procuratore in rem ſuam, domino excommu-
nicato.
K ¶ Excommunicatus eſſet. Quia ibi erat actus diuiduus. facit quod no.
in c. per tuas. de arbi. decre. ſi celebrat. non ob. quia ibi omnes erant
habiles, quia excommunicati minori excommunicatione, qui poſſunt
eligere. decre. cum Vinctonien. nō ob. quia ibi erat in poteſtate habi
lium, & inhabiles admittere. Item contra hanc decre. poteſt opponi
de c. ad proban. j. de re iudi. ſo. vt ibi per Inn. Bal.
l ¶ Canonicus. Vtrum autem clericus dicatur coniuncta perſona, hic
eſt gl. & gl. in c. j. ſ. eo. & c. ſi. ſ. de poſtu. & c. ij. eo. ti. & c. coram. de of.
dele. & in c. cum M. de conſti. & gl. ij. de teſt. c. cum olim. & in eis no.
an ſine mandato admittantur; & vide etiam Io. An. in c. nōnulli, de re
ſcri. & quæ ibi ſcripſi, & in c. cum M. de conſti. Archi.

¶ De ſindico, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli, rubricæve.*
Procuratoris, & ſindici differentia, ibid.
De œconomo, & ſindico vbi alibi tractetur, ibid. ver. de œconomo.
2 *Sindicus in cauſa collegij reſpondet poſitionibus ſine iuramento.*

1 ¶ Viſo † de procuratore, qui agit, vel defendit cauſam
domini, videamus de ſindico, qui agit, vel defendit cau
ſam vniuerſitatis, Gof. de œconomo habetur. lxxxix. di.
per totum. ix. q. iij. cum ſimus. de ſindico ſingulari vni-
uerſitatis, de proba. licet eccleſiaſticæ. de capel. mo. dile
2 ctus, † & quomodo ſindicus in cauſa collegij reſpōdet
poſitionibus ſine iuramento, de teſtibus. c. ij. ver. ſi iura
menſo, libro vj.

SVMMARIVM.

1 *Religioſos decet a litigijs abſtinere, & ideo debent habere ſindi-
cum.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Temporalia non ſunt contemnenda, & ratio, quia ſunt neceſſaria
eccleſiæ.*
Corpus eſt neceſſarium animę & corpori temporalia, ibid.
3 *Stipendijs ſuis militare ſindicus non cogitur.*
De ſalario vbi nam tradatur. ibid.
4 *Sindicus quam habeat poteſtatem, & a quibus conſtituatur, nu.
8. eius munus perſonale, nu. 7.*
Negotij nomine intelliguntur etiam lites, ibid.
*Lucro humano non ita vacandum, vt æterna præmia perdantur,
ibidem.*
5 *Serui Dei monachi appellantur, & ratio.*
6 *Epilogus, ſuffragium, & ſuppletio gloſſarum. nu. 7. & 8.*
9 *Sindicus verus, an ſubſtitutus litem finito anno proſequatur, &
qua cautela vtendum.*
10 *Cap. indicatum, & c. in nona. lxxxx. di. intellectus.*
Sindicus Marſilienſium qualis, eo. nu. ver. non ſit incola.

CAP. PRIMVM.

1 SIcut ſtudij. Caſus. Decet † religioſos a
litigijs abſtinere, & ideo debent ha-
bere ſindicum, qui cauſas monaſte
rij agat, & defendat. Et præmittit
exordium ibi, & in fine ponēs duas
cauſas mādati. In medio ponit mā
datum ibi, pro qua re. [*Submouere.*] de poſtu. c. ij. de offi.
2 or. quāto. [*Negotia.*] quaſi dicat, † & ſi diligēter ſint exer
cenda ſpiritualia, non ſunt tpalia contemnenda. ſicut
n. ad viram corpus neceſſarium eſt aīæ, ſi ad ſuſtentatio
nem neceſſaria ſunt tpalia eccleſiæ Dei. j. qō. iij. ſi quis
a obiecerit. xij. q. ii. expedit. & c. videntes. & capitulo a eps.
[*Fauſto.*] ſorte proprium nomen alicuius periti. [*ſi volue
rit,*] Fauſtus, aſs. [*voluerint.*] ſ. monachi. [*Salario.*] q a nec
3 † cogitur ſuis militare ſtipendijs. de præſcri. cum ex offi
cij. ad fi. de hoc ſalario in ſumma, de proc. §. quis ſit ef
fectus. ver. tenetur etiam dominus, & ſeq. Hoſt. [*Generali
ter.*] habet. n. † talis p̄tem agendi, & defendendi, q̄cū-
que vocetur, cum nec ſit vis in noīe. ſ. ti. j. petitio. Hoſt.
[*Negotia.*] i. lites, de ver. ſig. forus. §. negotium [*Incōmo-
do.*] ne dum humana lucra attendunt, æterna præmia
perdāt. v. q. iij. c. vl. [*Strepitu.*] facit de accu. c. pe. de ſta. mo.
5 c. fi. ver. ꝙ ſi abbas. [*Seruos † Dei.*] i. monachos, qui per an-
tonomaſiam dīr̄ ſerui Dei: quia melius & prius, q̄ alij
ſibi ſeruiunt, & pro ipſo reliquerunt oīa, de exceſſibus p̄
6 latorū. nimis. de no. ope. nun. c. ij. ¶ Gl. j. † tractat de ſin
dico, quid ſonet hoc nomē, ad quas cauſas detur, a quo
an caueat de rato, vel de iudicato ſoluendo, an iuret de
calū. an poſſit eſſe laicus. ſubdit hoc c. de honeſtate lo-
7 qui. ¶ In † gl. j. [*ibi, defenſores.*] ſequitur, quos Græci ſindi-
cos vocant, & ibi ſubdit, ꝙ eſt munus perſonale. ¶ In
8 † gl. j. [*ibi, corpore*] collegialiter, & nō vt a ſingulis, de hoc
b in Spe. c. ti. ver. quid ſi vnus. b de ætate vero p̄ſtituentiū,
& an admittantur ſerui, & an mulieres, in ver. ibi ſequē
tib. & dicam. j. de no. ope. nun. c. ij. in gl. mag. ver. ſed &
9 ſi ſit vniuerſitas. [*& ibi, mutari.*] an ſindicus † al's conteſta
tus litē finito anno proſequat illā, an ſubſtitutus, videī
Spe. c. ti. ver. illud ēt. quare dat ibi cautela ad omne du-
biū tollendū, ꝙ ſindicus, qui p̄teſtatus eſt ſindicū ſurro
gatū faciat procuratorē ad cām illā. [*& ibi, hic in fi.*] & j.
10 de proc. c. j. in prin. lib. vj. nec † ob. lxxxix. di. iudicatū. &
xvj. q. vij. in nona. q̄ non loquunt de p̄curatore, vel ſin-
c dico, ſed de vicario, vel œconomo, c adminiſtratore ec
cleſiaſticarū rerū, vel p̄ſonarū, Hoſ. [*& ibi, bonę famæ.*] &
bonæ p̄ſcientiæ. non ſic Nicola. ſicut ſindicus Marſiliē
ſium, qui cuique poſitioni comitis prouinciæ licet pa-
tenter verè reſpondebat, negat Nicola. p̄m Hoſt. & ad-
de, quod poſt eum dicam. j. de iura. calū. in pertractan

dis. [*et ibi, quia episcopi.*] & vt ibi no. de hoc iure, paupertas excusat. [*& ibi, de honestate.*] secundum Lau. Panc. & Vin. alle. de hoc Pe. & Ab. de iudi. cum deputati.

ADDITIONES.

a ¶Capitulo. Imo oportet episcopum esse episcopalium rerum idoneū, & solertem & administratorem. xxxix. di. per totum.

b ¶Vnus. Et vide gl. j. in fi. in c. cum omnes. de consti. & in c. j. ẽ. de re. ec. non alie. super ver. tractatus. & super illa Io. And.

c ¶Oeconomo. Qui a canon. habent auctoritatem, non constituentibus. vide Io. And. in c. fi. §. ti. proxi. super gl. iij. in suppletione magna. ver. sed si talis.

¶De his, quæ vi, metusve causa fiunt, Rub.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia siue dispositio tituli.*
Agimus & per alios, & per nos ipsos, & quandoque non tenet quod agitur, ibid.
2 *De vi, vel metu quibus in locis alibi tradatur, & nu. 3.*
3 *Baptismus tenet etiam receptus per metum mortis.*
Actio, quod metus causa, furti, de dolo, & consimiles requirunt damnum, ibid.
Metum inferens excipere potest dominium rei ablatæ suum esse, quod probare debet, licet sit in possessione, & ratio, ibid, versi. imo bene. & quæ restituere tenetur, ibi. & contra eum quę cõpetant actiones, & quę ipsi pro re competant, nu. 4. 5 & 6.
Possessor ex illatione metus dominium probare debet, ibid.
6 *Res iudicata vt obstet quæ concurrere debeant, uer. nec obstat.*
7 *Dominij quæstionem qui referre prohibeatur.*

1 ¶Viso † de his, quæ sponte agimus circa negotia, & circa iudicia, de his, quæ coacti facimus, est videndum, iõ ff. c. fm Gof. vel aliter. Agimus interdum per alios, quę de iure tenent, vt ff. ti. prox. Interdum per nos ipsos, quæ
2 de iure non tenent, & de his in hoc ti. habetur † mã. xv. q. vj. xx. q. iij. Item. j. q. j. constat. vij. q. j. §. hoc tenetur. xv. q. j. merito. quia. ad idem. iij. qõ. i. per totum. xxiij. q. v. & vj. per totum. reperitur hæc rubrica in sexto, cui connexit de renun. super hoc, de offi. dele. c. j. de proc. accedẽs. de ap. c. fi. de baptismo. maiores. de spon. c. cum locum. & c. fe. & c. ad id quod. qui ma. accu. posf. insuper. de despon. impuberum, de illis. ij. & c. ex literis. de eo, qui duxit in ma. c. ij. Item facit de rescrip. statutum. §. cum vero. lib. vj. de præb. eum qui. de hære. ẽ Christianos. vbi
3 † obligat baptismus receptus etiam per metum mortis. Inn. hic instans circa rubricam hic scripsit, q actio quod metus causa, furti, de dolo, & consimiles requirunt damnum. cum. n. condemnatio facienda sit ad interesse. ff. e. si cum exceptione. §. quadruplicatur. & §. Iulianus. ergo & si nullum est damnum, nulla fiet condemnatio, ideo bene licet cõuento actione, quod metus causa, excipere, non interest tua, ratione dñii, quod est metum, & hoc probato, sc. suum sit dñium, ineũbit inferenti metum, licet sit in possessione, quia constat, q possessio mala est. vnde non exonerat ipsum a pbatione. fatet tñ, q si rõne possessionis interest eius, q ẽt illud interesse æstimarum rest tuere dẽt, vel possessionem rei ablatæ. Sed †
4 & si elidatur per exceptionem actio, quod metus cã, hẽt tñ alia beneficia ẽ inferentẽ metum, s. legem Iul. de vi, & edictum diui Marci, vt probantur hæc oia. ff. e. sed & partus. cum duabus ll. eo. ff. de fur. l. creditori, alle. Hos. de vi pu. per totum. & de vi pri.
5 l. pe. & vlt. & per totum, sed si reus † metum inferens nõ excipiat de dñio suo, & sic rem restituat, nihilominus post instam ẽ se latam super actione, quod metus causa, vendicabit rem illam. nec ob. † exceptio rei iud. quia licet eadem sint personæ & res eadem, tñ alia est cã. ẽ.
a deo. f. dele. cãm matrimonij. alle. Host. ff. de exce. rei iudi. si mater. §. eandem cãm. & l. cum quæritur. & l. seq. Si autem opposuisset exceptionem dominij, qua non obstante lata fuisset pro actore sua, tunc forte posset dici, q obstaret exceptio rei iud. ff. de compen. quod in
7 diem. & no. de cã pos. cum ecclesia. nec † ob. C. loca. si quis conductionis. vbi vr, q conductor non potest referre qõnẽ de dñio locatori, quia illud est, quia ab illo habet causam voluntariam, sed metum inferens non habet causam à metum passo saltem voluntariam, fm Inn. & hanc gl. posuit Host. s. c. j.

ADDITIO.

a ¶Matrimonij. Quia actio quod metus causa, est personalis in rem scripta. l. metum. §. fi. ff. eo. titu. rei autem vendicatio est realis dominium prosequens, & vide in l. si cum exceptione. in fi. §. Iulianus. & seq. & ibi bona glo.

SVMMARIVM

1 *Timore mortis si quis religionem profitetur, ratum postea non habens, exire, et matrimonium contrahere poterit, secus si a principio, ue. ex post facto consensit.*
2 *Nobiles non omnes potentes.*
Bononienses nobiles dicuntur non potentes, ibid.
Potentia magis timenda, quàm nobilitas, ibid.
3 *Metus illatus per euaginationem gladij potest cadere in constantem.*
De pietatis multiplici causa vbi dicatur, ibi.
Timere Deum plusquam homines debemus, ibid.
4 *Seorsum, separatim & secreto.*
Tyrannis pro crudelitate, ibid.
5 *Moniales, seu sorores agere non possunt absque priorissa, licet ipsa sine illis quæat, non possunt extra monasterium per se comparere, nu. 7. in fi.*
6 *Fulminare quis dicitur metaphorice, cum quid fit non præcognita ueritate.*
7 *Absolutio quando impendenda non præcedente satisfactione.*
8 *Suppletio ad contextum.*
Professionem religionis mulier quibus rationibus uidetur fecisse, ibidem.
9 *Inter uotum religionis, et habitus susceptionem quæ differentiæ.*
Protestatio iuuat, ui. nu. 11. 12. et 16.
10 *Epilogus, et suffragium glossarum. nu. 11.*
Protestari si quis non audeat, quid agendum, et nu. 12.
De simulatione actus multa iura colliges in iij. gl. & quę prohibeatur, nu. 13.
In uoluntate seu sententia prima quis durare præsumitur, nisi cõtra prohibetur. §. ij.
12 *Additio glossarum.*
14 *Iuramenti præstatio quę extendatur ad successorem.*
15 *Ratificare ingressum monastery quanto tempore mulier videatur ingressa.*
16 *Metu quis ingressus religionem frequenter id debet, & quibus protestari.*

CAP. PRIMVM.

1 a PErlatum Casus. Sit quis timore mortis, a
posted ratũ non habens, religionẽ profiteꝫ, exire, & matrimoniũ ẽ here poterit, secus si a principio, vel ex post facto ẽsensit. Pars prima narrat factũ. Secũda dat iudicẽ ibi, Ideoq;.
2 [*Et potens.*] non † oẽs nobiles potentes, vt Bononienses. Dicit aũt Host. q principaliter habuit mulier timere potẽtiã, quasi dicat plusq̃ nobilitatẽ. [*Suspectam*] de adulterio [*Præcepto.*] cui parere non tenebant, de hoc, de tẽp. ord.
3 ad aures. [*Gladio.*] bñ † potuit hoc cadere in ẽstãtẽ. ff. e. ri.
b nec b timorẽ. & l. isti quidẽ. & de hoc. ẽ. c. cũ dilecti. [*Pietate.*] de multiplici pietatis cã no. j. q. vij. §. pietatis. [*Quia iumonis.*] erat alia cã, qa vir in seculo remanebat, de quo ẽ. in vl. gl. sed forsan eũ non audebant mutire, verentes faciẽ hominis plusq̃ Deũ. ẽ id. s. de treu. & pac. c. j. in fi.
4 xliij. di. sit rector. & c. Ephesis. Host. [*Seorsum.*] quasi † separatim & secreto, vt liberius diceret veritatẽ, de ele. quia pp. [*Patefaciens.*] quasi eis notã faciens, & patẽtẽ. [*posset*] s. modo, & cessante periculo. [*Tyrannidi*] i. crudelitati. ẽ. de
sen.

sen. excom. cum non ab homine. [*Quos.*] mulierem, &
5 ipsius maritum. [*Sororum.*] & † priorissæ, sine qua nõ pñt agere, licet illa possit sine illis, de hoc de rescrip. edoceri.
6 Inn. [*Astrinxit.*] Dicit Host. q † fulminasse vr, cum sibi de veritate non cõstaret, de qua papa mandat inquiri. dicere posses, q excommunicauit pp contumaciam in non veniendo. [*& ẽ.*] forte deciditur appellatio mulieris. [*Absoluatis.*] ẽ, præcedere debuit satisfactio. ij. q. vij.
7 accusatio. j. ĩ fi. So. Dicit Host. vbi † excessius est notorius, & offensus est homo, precedit satisfactio, nisi periculũ sit in mora, de sen. excom. sacro. vbi vero dubius, & offensus est homo, vel ecclesia, absoluitur cum iuro, & sufficiẽti satisfactione recepta, de ver. sig. ex parte. j. si vero solus Deus, in primo & secundo casu absoluitur cũ iuro, vt hic. nam quia dubius erat excessus, ideo de illo mandatur inquiri. quod dr in contrario, dicunt quidã speciale in his, qui offendunt ecclesias. alij dicunt illud
c hodie non tenere, & de hoc. ẽ. de app. qua fronte. c Host. [*Presentiam.*] mulier per se, & per procuratorem poterit comparere, moniales per procuratores, & non per se,
8 de iudi. c. ii. li. vj. [*aut*] sup. † metu mortis intrauerit. [*Ratum.*] dicit Inn. q quia mulier velum cum solennitate recepit de manibus eorum ingrediendo monasteriũ vouisse vr, secus si nec verbo vouisset, nec soleniter habitum suscepisset, tunc non esset locus ratificationi, vel si in eodem monasterio essent non professæ habitum
d portantes, quod dic, vt de regu. iu. is d qui. lib. vj. Item di-
9 cit † Inn. differẽtiam esse inter votum, & susceptionem habitus, quia votum seruare tenetur, nisi metus interuenerit, qui potuerit cadere in cõstantem, nec prodest protestatio, nisi talis metus interuẽerit, quia nõ iuuat,
e nisi fiat ex iusta causa, vt no. de consti. cum c M. sed vbi deest talis metus, non subest iusta causa. in susceptione vero habitus sufficit qualiscunque metus, vel alia præsumptio, vel protestatio super hoc habita. s. q habitum susceipiebat inuitus, ad hoc, vt ex tali habitu non obligetur. vnde si comminationibus patris habitum recepit, non obligatur. xx. qõ. iij. presens. diuersitatis ratio huius est, quia cum in voto interueniat expressa voluntas, stãdum est ei, nisi aliquid iustum expressum sit, per quod valeat se tueri. in receptione vero habitus, cum nil expresse vouerat, sed præsumptiue, talis psumptio facile eli
10 ditur, Inn. ẽt per aliam præsumptionem, Host. qui alle. ẽ. de ele. cum inter R. ¶ Gl. † j. arguit pro protestatione. alle. iiij. iura, & vnum in ẽrium, & ibi remittit. secundo quærit, & soluit. ¶ Gl. ij. rñdet per ẽrium. ¶ Gl. iij. notat ad brocardum simulationis, alle. ad primam partem vij. iura, & ad secundam alia vij. & soluit. ¶ Gl. iiij. rñdet per ẽrium. ¶ Pe. gl. obiicit de negatiua, & soluit, iterum obiicit, & quadrupliciter soluit, & primam reprobat.
12 ¶ Vlt. gl. no. sig. ẽrium, remittit, & soluit. ¶ In † j. glo. [*ibi, §. ipse.*] sequitur, qui facẽm sibi illatum dare recusat, vel hoc attestetur, vel forte non audeat, habeat sibi in vltima prouocatione repositum auxilium. ¶ In gl. iij. [*ibi, doli exceptio, in fi.*] vide de pur. cano. constitutus. super gl. ij. [*& ibi, non fuit.*] est dolus bonus, quem ẽt veteres quãdoque pro solertia, vel astutia recipiebãt. [*& ibi, §. aliæ*] dicit se vsucepisse, qui non vsucepit, & aduersarium nõ vsucepisse, qui vsucepit. [*& ibi, l. i. §. j.*] ibi, veram namq; philosophiam, non simulatam affectantes. [*& ibi, congruit. §. vlt.*] si furiosus commisit homicidium, excutietur, an simulato furore id fecerit, & plectetur, an vere furiosus fuerit, & tunc in carcerem mittetur. [*& ibi, in rebus, in fi.*] vbi lex tollit illam simulationem, qua olim lex viro vergente ad inopiam fingebat diuortium, vt posset vxor agere de dote. [*& ibi, l. vl. in fi.*] non dẽt dissimulatione culpabili nefanda incestuarum nuptiarũ licẽtia roborari. ¶ In gl. pe. [*ibi, non est.*] vide de præsum. quanto. super j. glo. [*& ibi, si quis, in prin.*] vide de donat. cum dilecta. super iij. glo. [*& ibi, sancimus.*] qui dicit testatorem voluntarem mutasse, hoc probare debet. [*& ibi, præcipimus.*] quod lex illa de iure veteri non immutat, in suo statu permanet. [*& ibi, §. si rem.*] Si testator legauit rem, & illam propter necessitatem alienauit, debetur legatum, nisi probetur testatorem adimere voluisse, & hoc probare debet hæres. [*& ibi, §. interdum.*] si dixit testator, quod Titio infra legauero, nec do, nec lego, non valebit infra legatum, nisi appareat illum voluntatis pœnituisse. [*& ibi, super seruis, lib. xij.*] vide de testi. præsentium. super iij. gl. [*& ibi, circa eum*] vide de testi. ex tenore. super vlt. gl. [*& ibi, isti quidem.*] hæc glo. probat de stupro, & seruiture. [*& ibi, interpositas.*] hæc l. probat de verberibus, vel corporis cruciatu. [*& ibi, generaliter.*]
12 vide super j. gl. ¶ In † gl. i. [*ibi, Cumana.*] & in cle. de proc. instrumento. [*& in fi.*] ad hoc. ẽ. de ap. c. vlt. fiat ergo protestatio coram alijs probis viris, de offi. ord. pastoralis. in fi Host. ¶ In gl. iij. [*ibi, q interrogasti.*] vbi de hoc, & infra de reg. vidua. & c. precedẽ. [*& ibi, his auctoritatibus*] Dicit
13 Host. simulatio † dolosa, vel deceptoria prohibetur, vt in contrarijs, cauta & prouida admittitur, vt hic, & in concor. [*& ibi, suis.*] ij. re. g. vj. [*& in fi.*] de hoc supra, de summa Trinit. c. j. §. vna. in glo. ij. ¶ In glo. quarta. [*ibi, cum desideres.*] G. Ala. & j. q. vij. si qui noluerint. [*& in fi.*]
14 idem no. in præ. decre. ex tenore. Dicebat hic † Goffr. q posset esse differentia in formis, quia iurans stare mandato nominatæ personæ, iuramentum non extenditur ad successorem, si de illo mentio facta non fuit. ff. iudicatum sol. cum apud. sed si iurat stare mandatis ecclesiæ, vel iudicis, vel excommunicatoris, istud erit reale ita quod respiciet successorem etiam delegatum, si dignitati facta esset commissio, de officio dele. quoniam. ¶ In glo. penultima. [*ibi, respondetur.*] primæ tres responsiones fuerunt Vincen. [*& ibi, premissam.*] vnde & hic de facto, sub quo continetur protestatio mandat in-
f quiri. ¶ In glo. vlti. [*ibi, post mortem f uiri.*] ratificat † enim
15 manendo ibi postea per integum mensem, secundum quosdam, argumen. prima quæstione prima. constat. Alij dicunt de duobus mensibus, argumen. de conuer. coniug. ex publico. Innocen. & Hostien. dicit hoc arbitrium, argumen. ex no. de officio delega. de causis. in fine. & ex eo colligitur, quod intelligit Hostien. quãdo ad alium locum non potuit tute confugere. dicit
16 † etiam, q debet hoc frequenter protestari coram conuentu, vel saltem coram abbatissa, & hoc, si talis protestatio tute fieri potest, alias non imputabitur ei, vt ẽ. in prima glo.

ADDITIONES.

a ¶Mortis. Videtur, quod metus mortis non impediat professionem, & religionis ingressum, per capitulum, sicut nobis. de regularibus. sol. vt ibi gl. quod non timore mortis corporis, sed animæ fuit. Bald.

b ¶Nec. Vide Barto. in l. metum, ibi, precedentis, & Cyn. & Doctores in l. interpositas. C. de transactionibus. ex quibus vide quomodo ex varietate metus variatur actio propter metum competens.

c ¶Fronte. Vide plenius Ioan. And. in c. ex parte. lo. j. super ver. competens. de ver. sig. & per ibi no. istud intelliges.

d ¶Is. Ibi vide Io. An. & vide cle. eos. de regu. & gl. ibi, & qui cle. vel vo. insinuante. in sua gl. ma.

e ¶Cum. Et dicitur nocere protestationi actus illi contrarius per istam mulierem factus, quia actus iste non dependet solum ab ipsa, sed etiam fit cum alio, vt cum episcopo, iuxta doctrinam Barto. in l. non solum. §. morte. ff. de noui operis nuncia. & vide Bar. in l. qui alienam. §. fi. ff. de acquiren. hære. & vide Butri. & Saly. in l. pacta noui sima. C. de pactis.

f ¶Mortem. In hac glo. ibi, & est verum, & c. ad hoc etiam vide glo. in ver. suspensus. in c. quia diuersitatem. de concessione præben. ad hanc glo. de eo, qui per metum, vel vim religionem profitetur, si ibi fuerit per quantum tempus, an videatur ratum habere, quod facit, vide quod no. in c. ij. de regu. & c. vidua. ibi Inn. & gl. fi. vide vt intelligas hunc c. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Metu amissionis patrimonij sui si quis beneficio renunciat, illud potest repetere.*
2 *Metus iustus, amissio omnium rerum, vel maioris partis.*
Cap. omnes causationes. xxxij. q. vij. intellectus, ibid.
Renunciare per metum an quis peccet, & restituatur, ibid. in fi.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 4.*
Metum passus contra quos agere possit.

Soluente vno de pluribus obligatis, an omnes liberentur, vide nu. 5. & 6.

5 *Additio gloſſarum.*

7 *Per traditionem rei ſuæ metu factam nunquid eccleſia dominiũ perdat.*

8 *Auctionari, quid ſignificet.*

9 *Auctoritas, vel præſentia metu præſtita non valet.*

CAP. II.

1 ABbas. Caſus. † Qui per metum amiſſionis patrimonij ſui beneficio renunciat, illud repetere poterit. & pars prima narrat factum. ſecũda dat iudicem ibi, vnde. [*Quia tenere.*] & ideo magis poterat timere. C. e. ſi per impreſſionem. [*Qui.*] ſ. milites, & Burgenſes [*Vniuerſa.*] no. iuſtum † metum amiſſionem omnium rerum, Inn. Gof. hic dicebat damnum omnium rerum, quas quis habet in domo, vel maioris partis eſſe graue, & in ducere iuſtum metum. ff. de excu. tu. l. propter litem. & hoc dixit ſoluẽdo ꝺ̃rium de canone, xxxij. q. vij. omnes cauſationes, & ſoluit, ꝙ loquitur de damno non graui. [*Poſſeſſione.*] ſ. patrimonij. [*Expellerent.*] hic tenuit Goff. quod no, ꝺ̃. de or. cog. c. ij. in iij. gl. [*Eccleſiam.*] pertinentẽ ad collationem abbatis, Pet. & Ab. [*Adiuraret.*] licet pec

a cauerit per metum renunciando, tñ in odium inferẽ-

3 tis metum reſtituitur. Inn. ¶ Glo. j. † ſig. ꝺ̃rium, & ſol. ſecundo no, per metum facta valere, dummodo &c. reddit cauſam, dat modum reſcindendi, & ꝺ̃ quem agatur, cui ſignat ꝺ̃rium, & ſoluit, circa modum reſcindẽdi dat caſum exceptum, cui ſignat ꝺ̃rium, quod ſoluit dando regulam, & ſex caſus exceptos. ponit opinionẽ

4 contrariam, quam reprobat. ¶ In † j. gl. [*ibi, §. ſed quod prætor.*] vide de magiſtris, c. ij. ſuper glo. ij. [*& ibi, l. ſi plures.*] ſequitur, dolo fecerint, & vnus reſtituerit, omnes liberãtur. [*& ibi, §. Si plures.*] vide de reb. ecc. non alie. ſi quis. ſuper vlt. gl. [*& ibi, l. j.*] actione furti ſinguli tenentur inſolidum. Sed ſi ab vno ſit ſatisfactum, ceteri liberantur. [*& ibi, Item Mela. §. ſi plures.*] in l. Aquil. pœna vnius nõ liberat alium. [*& ibi, ſi mulier.*] vide in c. veniens. ij. ſuper vlt. gl. [*& ibi, non dubium.*] vide in c. ſi diligenti. ſuper vlti. gl. [*& ibi, l. ij. j. reſpon.*] etiam ſi iudex metum intulit, vt

5 ibi. ¶ Int † gl. j. [*ibi, intellige*] ſecundum Ala. & Vin. [*& ibi, omnes cauſationes.*] loquitur de illa, quæ ſe vult excuſare de adulterio propter metum. [*& ibi, §. ſi plures.*] ꝺe hoc

b xij. q. ij. monemus. & ꝺ̃. de reg. iu. bona fides. lib. vj. dabat

6 hic Hoſt. talem doctrinam, † ꝙ qñcunque mihi plures obligati ſunt ex eodem facto, & peto, quod mihi abeſt, & eis adeſt, ꝙ vno ſoluente liberantur cæteri, & quando pœna pro priuato commodo introducitur, ſecus, quando peto id, quod mihi abeſt. & ibi nõ adeſt, & qñ pœna pro bono publico eſt introducta. ff. de iuriſ. omiu. l. ſi quis id. §. fin. & quando eſt pura pœna. ff. ſi quis iuſdi. non ob. l. vna. §. fi. hic enim vno ſoluente non liberãtur alij, per §. ſi plures. [*& ibi, cum locum.*] vbi de hoc per Goſ. [*& ibi, tradito.*] Io. in cano. ſtatim alle. in gl. ij. nota† contrarium, ſ. ꝙ per traditionem rei ſuę factam per

7 metum eccleſia perdit dominiũ, quod placet ibi Laur. & idem videtur tenere Inn. de reſti. ſpo. cum ad ſedem. in fine. Sed non loquitur ibi de eccleſia, ſed de priuato. Hugo. in prę. cano. tenet, quod gl. & tex. ibi, nullum prę iudicium, vel nocumẽtũ &c. facit pro hoc dicto ij. q. ij. c. j. & quod no, ſ. de renun. ſuper hoc. cum ſuis remiſſio. & hoc puro verius per cano. predictum, & per rationẽ, quæ ſequitur. [*& ibi, non præcepti.*] ſ. c. proximo. [*& ibi, auctionatur.*] Hoſ. exponit hoc † verbum. i. lucratur, vel ideſt ſua auctoritate acquirit, ſeu fraudulenter mercatur, vel auctionatur, ab augeo, auges, quia per hoc numerus ſuorum augetur, vel an xionatur, ab ango, angis. appre-

c hendit enim talem inter anguſtias, e Thren. j. [*& ibi, §.*

9 *vlt.*] adde † caſum, ꝺ̃. eodem. c. vno. lib. vj. & cum in teſtamento teſtes tenentur inuiti, vt no. ꝺ̃. eodem titu. in ſacris, in gl. j. Hoſtien. dicebat addendum caſum in prola

tione ſententiæ. xj. qõ. iij. iniuſtum. & in procuratoris conſtitutione. ſ. de procuratoribus. accedens. & vbicunque vertitur periculum animæ, de iureiuran. ſi vero. [*& in fi.*] de hoc. xv. q. vj. auctoritatem. & xxij. qõ. iiij. in-

d ter cætera.[d]

ADDITIONES.

a ¶ Peccauerit. Cum in manu collatoris renunciauerit iuri proprio, nõ video in quo peccauerit, & ſi peccaſſet, non validaretur iuramento, quod vide de renun. ſuper hoc, & vide cle. multorum. de pœ.

b ¶ De reg. iuri. Hæc vera ſunt, quando agitur ex maleficio, ꝙ ſolutio vnius alium non liberat, ſecus, ſi tenentur ex quaſi maleficio, vnius ſolutio alium liberat. hoc voluit Bar. in l. ex maleficio. §. is quoque. ff. de act. & ob. & Bal. in l. j. C. de condi. fur.

c ¶ Anguſtias. No. in profeſsione & tranſitu ad religionem, vt ꝺ̃. eodem. c. j. in his enim in quibus requiritur voluntas cum qualitate libertatis, tunc metus vitiat actum, vt in matrimonio, & profeſsione, & his ſi. & vide etiam in auctoritate præſtanda, vt in l. j. in fi. de auctо. tu. & in teſtimonio, vt in l. qui teſtamento. in fi. ff. de teſta. ibi, iuriſdictio per metum extorta. ff. de iudic. l. ij. j. reſponſo. & in licentia per vim extorta. xxxiij. q. v. notificaſti. & ibi gl. de hoc ĩ c. iter cętera. xxij. q. iiij. & .q. vj. auctoritatẽ. & hic. & c. ſe. & c. ſi vero. & verum. de iureiuran. & in c. fi. de pact. lib. vj. Bal.

d ¶ Cętera. Adde caſum cle. multorum, de pœn. & aduerte, quia etiam iſtos caſus, quibus metus reddit obligationem nullam tamen illam ratificat ſpontaneus ſecutus conſenſus, iuxta materiam. l. ij. C. e. ti. & hoc no. gl. fi. in prin. ſuper c. j. Sal. in d. l. ij.

SVMMARIVM.

1 *Renunciat qui electioni ſuę terrore laicorum, regimini, ad quod electus erat, præfici poterit, & quo caſu, ibi. & nu. 7. & quibus obſeruatis, nu. 4.*

2 *Renuncianti hæreditati temporali duplici via prætor ſubuenit.*
Hæreditas quędam ſpiritualis, vt electio, ibid.

3 *Iuramentum quibus modis fiat.*
Fides quibus etiam rationibus interponatur, ibid.

5 *Epilogus, & Suppletio gloſſarum. nu. 6.*
Hæc decretalis de electo tantum loquitur, eo. nu. 6.

8 *Vitioſa, vel affecta res quando videatur, & quid referat.*

9 *Iuramentum quod obliget, ne quid repetatur, vel fiat, & ab eo prędecedere qñ debeat abſolutio prius, quàm repetatur, & prius quam abſolutio fiat, quid cognoſcendum, numero. 10. & 11.*
Quando etiam quis audiatur contra iuramentum ſuum, eodem nume. 10. & 11.

11 *Contra iuramentum ne quis veniat cauendum ab epiſcopo, ſi poteſt aliter adiuuari, & quibus adiuuetur modis.*

CAP. III.

1 ADaures. Caſus. Qui † terrore laicorum electioni de ſe factæ renunciat, ſi renunciatio iuramento, vel ſi de firmata non ſit, regimini, ad quod electus erat, præfici poterit. communis diuiſio. ſecũda ibi,

2 tuæ igitur. [*Electioni.*] & † ſic hæreditati ſpirituali ſibi delatæ. ei vero, qui renunciat temporali, duplici via prætor ſubuenit, ſcilicet dando vtiles actiones quaſi hæredi, aut ꝑſtando actionẽ, quod metus cau. ff. eodem. ſi mulier. in fi. Hoſtien. [*Excepto.*] qui contradicens fuerat, non contemptus, vt patet in antiqua, & ibi deciditur hoc, quæris, an renunciationem non obſtante, poſſit electio confirmari, Petrus, & Abbas. [*Iuramento.*] facto

3 † ſuper libro, vel reliquiis, vel re ſacra. Innocen. [*vel fi-*

a *de.*] ideſt promiſſione[a] facta per Deum, vel fidem ſuam

b Innocenti.[b] [*Præfieiatur.*] non † obſtante prædicta renũ-

4 ciatione ex primo iure, vel ex iure nouo, Innocenti. Dicit Petrus, & Abbas, prius petita reſtitutione in inte

5 grum, contra hanc renunciationem. ¶ Prima † glo. reſpondet per quæſtionem, an valuerit renunciatio, ſecunda glo. arguit a contrario alleg. tria iura in contrarium, ponit opinionem, & ſoluit. ¶ In † gloſſa prima, [*ibi, ſuperiorem.*] vnde dicebat Tanc. & Vincen. in arbitrio ſuperioris pendere. [*& in fi.*] hæc glo. procedit in confirmato, ſed non in electo tantum, de quo loquitur hæc decre. hoc dico ſecundum ſuam opinionem no. ſupra. de tranſactionib. inter corporalia. ¶ In

7 glo. ſecunda, [*ibi, quidam dicunt.*] Dicebat † Tanc. quidam

dam, ſicut Albericus, & Lauren. ipſi autem Tancre. & Vincen. dicentes ſe ſequi Ala. & magnæ auctoritatis viros, dicebant, quòd qui per metum, qui debuit cadere in conſtantem, renunciauit, & abiurauit, repetere poterit, ſecus, ſi ſponte iurauit, vel renunciationem aliàs ratam habuerit, vel ſi metus fuit vanus. [*& ibi,*

8 *Spoliatus.*] & ſit † ratio, quia primo caſu non eſt res

c affecta, qñ traditur, & interuenit voluntas tradentium, licet coacta. In ſecũdo res affecta, & vitioſa, qñ iuratur, nec interuenit voluntas ſpolati in traditione rei, ſecun

6 dũ Hoſt. [*in fi.*] vel dic, ꝙ † in ꝺ̃rijs plenũ ius habeat ĩ re,

d hic[d] vero non. vel dic, ꝙ renunciatio impedit, donec p ſuperiorem fuerit diſpẽſatum, de iureiu. verũ. ꝑm Goſ. ſed Inn. hic recitatis opinionibus notatis, de iureiu. ſi vero. dicit demum diſtinguendum inter iuꝝm, quod de ſui nã malum eſt, quod non obligat, & illud, quod ſui nã nõ eſt malum, licet turpiter præſtitum, puta per dolum, vel metum, & tale obligat. vnde debet quis ſeruare iuꝝm, quod præſtitit de non repetendo res ſuas, donec ab illo per ẽpm abſoluatur, ſed dẽt abſolui, & poſtea petere, ſic dicit intelligendum, de iureiu. ſi vero. & c.

10 verũ. cognoſcet † autem eꝑs anteꝙ abſoluat, an fuerit ra lis metus, qui potuerit cadere in conſtantem, & ſic abſoluet, aſs non. ff. eo. l. metum. & dicit hanc decre. poſſe intelligi, qñ talis metus non interuenit. & ſic dicas qua re ergo reſtituitur iſte rrñ. quia eccleſia non tenetur ha

e bere ratam renunciationem, ⁊vt in j. gl. vel ꝑm Inn. hic interuenit iuſtus metus, tñ ꝟueniens ꝓp iuꝝm non audi tur, niſi prius per ſuum ẽpm abſoluatur, audiretur autẽ

11 ſi iuꝝm, vel fides non interueniſſet, vt hic, & q̃uis † eꝑs poſſit abſoluere, cauere tñ debet pro poſſe, ne quis veniat ꝺ̃ proprium iuꝝm, ſi põt aliter adiuuari, vnde nõ abſoluat iurantem ſoluere vſuras, cum ſoluere poſſit, & repetere, de iureiu. debitores. & ſi iuraſſet non repetere, ex officio poſſet eꝑs detentorem ad reſtituendum cõpellere, de iureiu. ad noſtram. ſecundo. & ſi iuraſſet nõ denunciare ad pœnitentiam, non tenetur id ſeruare: quia eſt ꝺ̃ doctrinam euangelicam. ij. q. j. ſi peccauerit, putat tñ Inn. ꝙ nõ ſit ꝺ̃ ius, ſi alijs vijs omiſſis abſoluat, & adde quod no. ꝺ̃. c. proxi. in vlt. gl. ego inhæreo textui illius decre. verum, de iureiur. vt ibi dicam.

ADDITIONES.

a ¶ Promiſsione. Et ſic iuramentum, & promiſsio in iure equiparantur, vide etiam, quę ſcripſi. ꝺ̃. de fideiuſſo. c. conſtitutus. Arch.

b ¶ Inno. No. differentiam inter preſtationem fidei, & iuramenti. & ſic ſunt diuerſa in forma, licet in obſeruatione ſecus, vide tamen Io. An. de iureiuran. debitores. in glo. per hoc, & infra. c. proximo. ſuper glo. no. quod.

c ¶ Affecta. Imo ibi non datur reſtitutio, quia tempore expoliationis iam per renunciationem poſſeſsionis perdiderat, quæ poſſeſsio eſt fundamentum interdicti poſſeſſoris, non autem dicitur quo niam poſſit repetere beneficium, quod metu etiam iurato renunciauit, vide Io. Andre.

d ¶ In re hic. Quaſi velit, ꝙ facilius præcludatur ſibi via in hoc iure quærendo, quam in quæſito, quod eſt magna limitatio ad iſta iura.

e ¶ Renunciationem. Quia non factam in manu ſuperioris. ſed hic non erat confirmatus, vide ſuper j. gl.

SVMMARIVM.

1 *Per metum, qui debuit in conſtantẽ cadere, ſi quis beneficio ſuo renunciare iurauit, & renunciauit, illud repetere poterit.*

2 *Canonice, aduerbij vis, & comprehenſio.*

3 *Metus reſciſſorius qualis eſſe debeat.*
Meticuloſus quis dicatur, ibid.
Terrentia nos plura ſunt, quàm prœmentia, ibid.

4 *Conſtans quis ſit.*
Reſtitutio qualiter fiat, ibid.

5 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 6.*
Dolo quis non dicitur facere, quod facit, ut excludat fraudem.

7 *Additio gloſſarum.*

8 *Iuramentum videtur adęquari ſimplici promiſsioni, tamen aliud ſtatutum in iuramento ab eccleſia propter reuerentiam.*
Periurus eſt infamis etiam poſt pœnitentiam, ibid. verſi. ſicut ea ratione.

9 *Renunciatio, vel reſignatio, quam commemorat hæc decretalis, tenuit, ſed datur reſtitutio.*

CAP. IIII.

1 ADaudientiam. Caſus. Qui ꝓp metum, qui debuit cadere in conſtantẽ, beneficio ſuo renunciare iurauit, & renunciauit, illud repetere poterit. Et in prima parte conqueſtio partis, cui ſecundo dat iudicem ibi, quia vero. [*Canonice.*] includit

2 † auctoritatem illius, ad quem ſpectat, & excludit omne vitiũ ſimoniæ, vel limile. [*Poſſediſſet.*] maxime quo ad caſum propoſitum. [*Reſignaret.*] ergo pondera, ꝙ ſolum de reſignãdo iurauit. [*Reſignauit*] ꝓp metum periu

3 rij. [*Conſtantem.*] imo † cõſtantiſſimum. ff. c. l. metum. Io. non meticuloſum, qui mouetur ad auium volatum, ſed non ſemper feriet quocunque minabitur arcus. ꝺ̃ talem dixit Seneca, Noli eſſe miſer ante tꝑs ſatis dolebis, cum euenerit, interim tibi meliora promitte. Idem plura ſunt, quæ nos terrent, q̃ quæ nos præmant. is ergo meticuloſus dr̃, qui timet timenda, & non timenda. ff.

4 e. l. metum. [*Conſtans.*] ſecurus † ſtat. [*Reſtitui.*] ipſo intentante actionem, quod metus cauſa. ꝑm Inno. ¶ Secun-

5 da † gl. ponit antiquum edictum prætoris, & dicit, quid ſit vis, & in fine, quid ſit metus. interſerit. v. modos, quibus dr̃ vis. ¶ Quarta gl. reſpondet per qõnem. ¶ Pen. gl. ſignat ꝺ̃rium, & rũdet. ¶ Vltima quærit, & ſoluit. ¶ In

6 † gl vlt. [*ibi, l. j.*] vide de proc. in præſentia. ſuper gl. pe. [*& ibi. §. Titio. in fin.*] inſtituitus a fratre veniens ab inteſtato qũ q; prudenter facit fratris hæreditatem repudiando ex teſtõ, & poſſeſſionem recipiẽdo ab inteſtato, nec do

7 lo dr̃ facere, cum id facit, vt fraudem excludat. ¶ In † gl. ij. [*ibi, expulſa.*] de his ꝺ̃. de cã poſ. paſtoralis. & Hoſ. remittit ad ſummam huius ti. §. qualiter diſtinguatur. [*& in*

a *fi.*] vel terret. ¶ In glo.[a] no. ꝙ [*in fi.*] de hoc. xv. q. vj. c. j. in

b iſto vero, de quo textus loquitur, durabat metus[b] ꝓp ti-

8 morem periurij. ſed ꝺ̃ † ẽt ſimꝑr promittentem imminet metus peccati, & tranſgreſſionis fidei. xxij. qõ. v. iuſti. So. Dicit Hoſt. ꝙ ſi ille non inrendebat ſe obligare cũ effectu, ſicut nec præſumitur prima facie voluiſſe, non obligatur quo ad Deum, qui reſpicit cor, vt præ. c. j. xv. qõ. vj. per quod vr̃ idem, qñ iuratur, tñ, vt dicit, eccleſia ſtatuit aliud in iuro, vt in maiori reuerentia habeatur, ſicut ea ratione imponit periuro infamiã ẽt poſt pœnitentiam, de teſti. teſtimonium. & c. nam & cum toto. hoc pauci debito modo ſeruant iuꝝm. dicit † ergo, ꝙ

9 ſic reſignans, cũ ſcit ſe non obligatum quo ad Deum, tenet reſignatio, vt in gl. ſed propter metum illatum ſibi ſubuenitur, vt hic.

ADDITIONES.

a ¶ In gl. Contra iſtam gl. videtur gl. j. in c. ij. ꝺ̃. e. & no. etiam Bart. in l. ij. C. e. ti. & verum dicit, quia ibi eſt caſus recte intuendo, Bal.

b ¶ Metus. Ergo iuſtus metus eſt iuramentum. contrarium no. glo. in l. iſti quidem. §. fi. & in l. ij. ff. & C. eodem tit. & vide Bar. in d. l. ij. & tene quod hic dicitur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus non eſt, qui abſolute coactus excommunicato communicat, ſecus ſi conditionalis fuerit coactio.*
Diuiſio decretalis, ibid.

2 *Milantię mulieris commendatio, cuius etiam cauſa commentatus eſt auctor hanc decretalem.*
Huius decretalis repetitio ab illuſtri Gebardo comite de Friburch facta, ibid.
In nobili viro quid nouum Ioanni Andreæ videatur, ibid.

3 *Communicare quibus modis excõmunicato quis dicatur, & quando incurrat excommunicationem per eiuſmodi communicationem eſt mortale peccatum, num. 5. & 8. ver. quinto quod. & quando, num. 20.*
Coactio & Metus differunt inter ſe, eo. nu. ad dictio. coactionem, vide nu. 7.

4 *Licet. pro quamuis.*

6 *Propoſitio, quibus de vebus ſit verba facturus.*

7 *Soluenti incumbit neceſſitas diſtinguendi.*
Diſcretio quare interdum diſtinctio uocetur, ibid.
Coactio abſoluta excuſat a culpa, & pœna.
Conditionalis autem attenuat culpam, ſed non liberat a pœna, ibi. ver. ſecundo ꝙ, & nu. 10. 11. 12. 13. & 14 vid. nu. 17. & 18.
Quę ſit utraque, nu. 15. definit, adiectis exemplis.
An quo cadit altera cadat & altera, & in quibus poſſent interuenire, nu. 16.
8 *Fauetur minus metum paſſo, quam ignoranti, vel habenti neceſſitatem.*
9 *Sponte quod fit, parificatur facto per metum, cum exemplis.*
Cap. eos, diſt. iiij. de conſecra. & cap. quiſquis metu. x. q. iij. intellectus. eo. nu. & cum hoc cap. concordia.
10 *Metus conditionalis non excuſat ab excommunicatione communionis, nec ab irregularitate rebaptizationis, nec a periurio, & quando attenuet culpam, vi. nu. 7. 11. 12. 13. & 14. alia de metu nu. 17. & 18.*
11 *Cap. quod prędeceſſor, & c. anteceſſor. x. q. iij. intellectus, & quomodo cum hac decretali conueniant.*
12 *Cap. quoniam. x. q. iij. cap. inter, & c. ſi vero. ſ. de ſenten. excom. & cap. intelleximus. de iudi. conciliatio. cum hac conſtitutione.*
Neceſſitas quę excuſet, & a quo, ibid.
Speciale indultum contra regulam non eſt habilitandum etiam ad caſus eiuſdem, vel ſimilis equitatis, eo. nu. ver. dicamus.
13 *Cap. ſignificauit. ſ. de ſen. excommu. ꝙ huic non aduerſetur, ſed concordent, & eius intellectus.*
14 *Cap. quoniam. §. ſi vero. de immuni. ec. nunc abolitum, ꝙ diuerſe ab hoc loquebatur.*
17 *De metu quo intelligatur hæc conſtitutio.*
18 *Metus vanus an attenuet culpam.*
19 *De communione qua ſit hæc decretalis accipienda, vi. nu. 22.*
20 *Communicare excommunicato in caſibus non permiſſis, an & quando ſit mortale peccatum, & nume. 21. & 22. vide numero 3. 5. & 8.*
21 *Veniale peccatum unde dicatur, & quid ſit.*
22 *Decretalis huius intellectus.*
Cap. Rogo. cum duobus ſeq. x. q. iij. intellectus, ibid.
Cap. ſi celebrat, hic allegati intelligentia, ibid.
Cap. ſed illud. lxv. di. & cap. ſi quem, de ſen. excom. quomodo accipienda, eo. nu. ver. decretalis, ſed illud.

C A P. V.

1 SAcris. Caſus. Excommunicatus † nō eſt, qui abſolute coactus excō-municato communicat, ſecus, ſi coactio fuerit conditionalis. & pars huius, de ſentē. excom. ſacras. de ſepul. ſacris. Et in prima deciſa conſul tatio. in ſecunda rūſio diſtinguens. & primum mēbrū
2 proſequitur ibi, In primo. ſm ibi. In ſecunda. & qa† diuini & humani iuris ſocia dña Mylantia decre. iſtam au diuit ſub repetitione illuſtris viri dñi Gebardi comitis de Friburch nunc Argentini p̄poſiti, qui cū hanc in ſcholis meis repeteret, hoc ī illuſtri Theutonico nouū æſtimans, prout erat, nouo nouū adiūgere volui per ip ſius p̄ſentiam, quæ tunc mihi ēt noua. i. ſ. anni circulū exiſtebat. xxxv. q. viii. c. i. ipſius fauore decre. hanc proſe quar commentando, vt per id ſacra ſit eo amplius, & fa moſa. [*& ſ.*] hinc deciſum hr̄ in parte in præ. decre. ſa cris. de ſepul. ſed nō quo ad propoſitum, quo quærebaī, an excommunicationem incurrat, qui inuitus excōica
3 to communicat [*Communicat*] in† oratione, conuiuio, &c.
a ſimilib. per quæ ꝯhitur minor, [a] vel aliter, vt ſ. [*Excommunicatis.*] maiori, de ſen. excom. ſi quem. communicās, n. excommunicato in minori nullam excommunicationem incurrit. xj. q. j. quoniam. & dic vt dicam de ſen ten. excom. cum deſideres. j. rñ. in fi. [*Coactionē.*] abſolutam, vt in glo. [*Metum.*] ibi. ſ. conditionalem. [*in primo.*] ſ. cum fuerit abſolute coactus. [*Non credimus.*] nec nos credamus, & habes hoc verbū. ſ. repetitum, & alibi cō. duplicatum. ſ. de deci. paſtoralis. [*Excommunicatione.*] ēt minori. [*Pati.*] in vi, quæ infertur, vel communionem illorū. [*agere.*] i. cōicare. [*in ſecundo.*] ſ. qū per metū inducātus. [*Licet.*] pro† q̄uis. [*Attenuet.*] de pœ. diſt. j. pōt [*Eam.*]
4 culpam. [*Nullo.*] ēt mortis, vel alio, qui ēt poſſit cadere
5 in conſtantem. [*Mortale.*] ergo † cōio excommunicati eſt mortale, de quo dicā. ſ. [*Excommunicationis.*] minoris, vel maioris. [*Labe.*] ſic forte dictū, quia multi labuntur,
6 vt ēt dicā de ſi. tanta. in prin. & ex decre. poſt ſummam principaſr. v. notabimus. v. ad gl. apoſtillabimus. v. oppo
7 nemus, & de v. quæremus. primo no. † ꝙ interdum ſoluenti incumbit diſtinguendi neceſſitas, nec aliter diſcrete ſoluere poſſet, p̄p quod interdum diſtinctio vocatur diſcretio. de reſcri. ſuper literis. cōcor. de or. ab epi. c. j. de reſti. ſpo. literas. de ſen. excō. cū illorū. cū ſi. multis. ſecundo ꝙ abſoluta coactio excuſat a culpa, & pœna. tertio ꝙ conditionalis attenuat culpam, ſed non libe-
8 rat a pœna. quarto † ꝙ minus fauetur metum paſſo, q̄ ignoranti, vel neceſſitatem habenti. de primo hic. de ſe cundo, de ſen. excō. cum deſideres. in fi. j. rñ. de tertio. e. ri. inter alia. & c. ſi vero. quinto, ꝙ excōicato cōicare ſit mortale, apoſtilla glo. ij. & iij. glo. recitentur per duas obiectiōes, vt ſ. ¶ In j. gl. [*ibi, de iudæis.*] & ſ. de bap. maio res. §. vl. [*& ibi, conſtat.*] de hoc. v. di. ad eius vero. ¶ In gl. ij. [*ibi, in primis.*] vbi de hoc. & xv. q. vj. c. j. in gl. pe. [*& ibi,*
9 *eos.*] aſs hos, quos ibi† parificat rebaptizatos ſponte, vel per metum. [*& in fi.*] ibi parificat in teſte tacere veritatem ſponte, vel per metum. Ad q̄ria. & primo declarā do gloſſas obſtant. c. eos. & c. quiſquis. quæ all. gl. ij. ſo. in c. eos. coactio fuit p̄dōnalis, quæ tñ attenuat culpam, vt
10 ibi no. & ſic concord. Idem dico de c. quiſquis. per † quę concludo, ꝙ metus p̄dōnalis nō excuſat ab excōicatio ne cōmunionis, vt hic, nec ab irregularitate rebaptiza tionis, vt in c. eos. nec a periurio, vt in c. quiſquis. ſed oī caſu dico, ꝙ ſi iuſtus eſt. i. qui potuit cadere in conſtan-
11 tem, culpa attenuat, vt hic. ¶ Secundo † op. de cap. quod prædeceſſor, & anteceſſor. quæ alleg. penulti. gl. ipſa glo. dicit illud indultū a canone, & in aīarum ſalutem. dicebāt Hoſt. dici poſſe ꝙ participanti per metū, ſi iniqui
b tati non conſentiat, nullum corā [b] Deo eſt detrimentū, vt ibi. tñ quātum ad eccleſiam eſt excōicatus minori, vt hic, & ſic diſcordant iudiciū Dei, & eccleſiæ, de ſen. excom. a nobis. ij. eo. ti. inquiſitioni. de ſpon. tua. cum ſi.
12 iij. opponitur forti mō. Et circa † tertium notabile certū eſt viator, vel peregrinus ſine pœna excōicationis p̄p neceſſitatē victus communicat excōicatis per quotū terram tranſit. Idem in creditore ipſius excōicati, ne ſi bi pereat, quod ille dēt. hæc patent xj. q. iij. qñ. de ſentē. excō. inter. & c. ſi vere. de iudic. intelleximus. ſicut ergo ibi neceſſitas vitæ, vel rerū conſeruandarū excuſat, ſic & hic, cum metus infertur ad priuationem vitæ, vel re rum, excuſare dēt. imo mirum vr̄, ꝙ neceſſitas vitæ ſer uandę ꝯ famem excuſat, & non neceſſitas vitæ ſeruan dę cōtra gladiū. Item ꝙ excuſat neceſſitas recuperandi qd̄ meum eſt, vel mihi debetur, & non excuſat neceſſi tas conſeruandi. ſo. ſi intelligeremus hanc decre. de cō-
c munione, quæ inducit excōicationem maiorem, [c] vt ſ. dicā, ceſſarent hæc ꝯria. & ſ. proxi. vel dicamus, quod tangit gl. ꝙ illud ſpāle indultum ꝯ rām nō eſt habilitandū ēt ad caſus eiuſdē, vel ſimilis æquitatis niſi p prin
d cipē. ff. ſo. ma. l. ſi vero. [d] §. de viro. de priui. ſane. de reg. iu. q̄ a iure. lib. vj. de reg. ꝙſtōnē. e. lib. quod dr̄ de repe. debi
13 ti, reſpicit odiū excōicati. ¶ Quarto † op. Hoſ. de decre. ſi gnificauit. ſ. de ſent. exc. ibi, metus excuſat ab excōicationis pœna. ſoluit ipſe, ꝙ licet excuſet a ſnīa, & a pęna vt ibi, non tamen a culpa, vt hic. licet enim papa quem libet poſſit a ſententia ſua eximere. xj. q. iij. quoniā. non tamen licentiam peccandi dare, vt no. de concef. præb. propoſuit. inobedientia vero ſecundum omnem legē eſt peccatum, alleg. no. de transla. c. ij. §. ſed neque. ſed ſo. non videtur ſufficiens, cum ſoluat ſolum partem illam, qua hic dicitur, quòd metus non excuſat culpam. Vnde dic, quod decre. illa inducit ſpecialem caſum excommunicationis, cuius abſolutionem ſibi papa reſeruat. In quo v. requiruntur, & inter alia ſpontanea communio, vt ibi dicam. hic loquitur de generali ſententia

ſententia iuris, qua ligatur maiori vel minori cōicans in crimine, vel extra crimen, & tali ſentētia bene ligaretur is, de quo loquitur prædicta decr. licet per metū cō-
c municaret, vt hic. [c] ¶ Quīto † opponebat Vin. de quadā
14 decre. de immuni. eccle. quoniam. §. ſi vero, quam hodie non habemus, & erat in compilatione ſecunda. vbi dicebatur, ꝙ ſi a domino, vel aliquo potente vis fuit illata hoſpitii in hoſpitando excommunicato, ipſe hoſpes reus no erit. So. ſupplebat ipſe Laur. & antiquo, Hoſpes,
f tantum, [f] vel intelligebatur de coactione abſoluta ſecun
15 dum eos, & ſic concor. huic. ¶ Ad † quæſtiones veniens primo quæro, quæ ſit abſoluta coactio, & quæ conditionalis, & ipſarū exempla. Solutio. abſoluta coactio proprie cadit ſub illa denominatione deciſa de antiquo edicto prætoris, vt no. ſ. c. proximo, & eſt maioris rei impetus, cui reſiſti nō poteſt. vnde habet in ſe attractionem, vt dicit textus. & ſic fit per manuum attractionem, vel detentionem, exemplum, vt dicit hic Boa. inuitus trahor in eccleſiam ad andiendam miſſam excommunicati, vel cum excommunicatis ibi audiētibus, vel ibi exiſtēs de ineor inuitus, nec per mittor exire. vide ī bap. Iudęum, vel paganum inuitum Chriſtiani veſtibus exuunt, ad fontes portant, & illum baptizant, vel hæretici per eundem modum rebaptizant Chriſtianum, vel cogunt illum idola thurificare aperiendo manum, ipſius imponendo thus, & demum ipſam manum reſoluendo ſuper prunas, quæ ſunt ante idolum. l. diſtin. presbiteros, j. quęſtio. prima. conſtat, de bapti. maiores. §. vltimo. detinetur acolytus inuitus coram epiſcopo, per quem fit ſubdiaconus, veſtitur quis inuitus veſte religioſa, vel veſte profeſſorum, & his ſimilia. Coactio conditionalis proprie cadit in metum, quando propter inſtans, vel futurum periculum aliquid ago, quod ſponte non agerē, vt ſi timens mortem, vel membrorum truncationem, rerum cōfiſcationem, vel aliquid ſimile, ago aliquid de ſupradictis, vel ſimilibus ſine attractione abſoluta, & hoc caſu procedit, quod dicit canon, coacta volūtas, vo luntas eſt, xv. quæſtio. prima, merito. certum eſt enim, ꝙ hoc caſu volui cōmunicare, baptizari, rebaptizari, thuri ficare, vel ordinari, vt periculum illud euaderem. Primo igitur caſu in abſoluta nec mereor, nec demereor, vnde nec recipio ſacramentorum characterem. Secūdo caſu, ſ. in conditonali circa illicita demereor, circa ſacrame talia, & licita non mereor, tamen recipio characterem, in præallega. decre. maiores, vbi etiam no. an conditionaliter coactus ad ſacrum ordinem, continere cogatur.
16 Secundo † quæro, an vbi cadit abſoluta coactio, cadat cō ditionalis, & e contrario? So. dico, ꝙ vbi cadit vel interue nire poteſt abſoluta, & conditionalis, ſed non conuerti tur. hinc eſt, ꝙ in emiſſione verbi non poſſet interuenire coactio abſoluta. vnde ad iuramentum verbale non poſſet abſolute quis cogi, ad actuale ſic. puta, ponere ma num ſuper librum iuramento mihi delato, vt dicam. ſ. de iureiuran. verum. Inde eſt, & ꝙ in verbali deſpōſatione non poſſet interuenire abſoluta coactio, ſed in actua li per annulū bene. poſſet enim minus attrahi, ſed non verbum. item videtur abſoluta coactio coniunctionis ſexuum, vel oppreſſio ad copulam cadere in mulierem & non in virum, vt dicam. ſ. de ſpon. is qui. non nego, quin vir per ſodomiam poſſet abſoluta coactione ſtuprari. ſ. de rap. in archiepiſcopatu. horū rationes patent.
17 ¶ Tertio † quæro, de quo metu intelligatur, quod hic dicitur. So. Dicit Inn. quoſdam intelligere de metu vano, alias omnino excuſaretur participans. ipſe, & Hoſtien. contra, vt intelligatur etiam de illo, qui cadere potuit in conſtantem. & ſatis videtur quæſtio ſolui per textum, qui dicit, pro nullo metu. metus ergo iuſtus attenuat cul
18 pam. ſed incidenter † quæro, an vanus attenuet, & apud Deum nō dubito, ꝙ etiam vanus attenuat, licet non tā tum, vt iuſtus. certū eſt enim, ꝙ meticuloſus, qui timore, licet vano, ductus agit, quod diſplicet, minus cōtemnit, quam ſponte agens, ergo minus peccat, iuxta no. xl. diſtin. homo Chriſtianus, & ſ. de iureiuran. cum quidā-
19 ¶ Quarto † quæro de qua communione hoc intelligatur, an de illa, quæ inducit minorem tantum, quæ fit in oīone, conuiuio, & ſimilibus, an de illa quæ inducit maiorem, quæ. ſ. fit in crimine, vel cum excommunicato cū participib. Dicit Inno. quoſdam intelligere de ſecunda. vnde Tan. & Aegy. intellexerunt de communione in crimine, ſed ipſe Inno. & Hoſtien. tenēt contrarium, ꝙ intelligatur de prima, & ſic communiter ſolet legi. licet fortiter obſtet, quod dixi in tertia oppoſitione, & facit quod dicam in proxi. quæſtione. ¶ Quinto & vlti-
20 mo † quæro, an ſcienter communicare excommunicato in caſibus non permiſſis ſit peccatū mortale, & hic videt expreſſum, ꝙ ſic, ad idem. xj. q. iij. rogo. vbi dicitur talis communio eſſe contra animam communicantis. ad idem de exceptio. exceptionem, & c. pia, li. vj. & ſ. de homi. ſicut dignum, §. illi præterea. ad idem tripliciter de cler. excom. mi. c. fi. primo in eo, ꝙ ibi dicit, ꝙ grauiter peccet celebrando, & ſic in mortali, de celebratione miſ. de homine. ſecundo colligitur ex eo, ꝙ ibi dicitur, eum ineligibilem, quod non inducit veniale. Tertio ga per hoc excommunicatur maiori, ſed maior non inſtigitur niſi pro mortali. xj. q. iij. nemo epiſcoporum, & c. ſequen. concluditur ergo, quod eſt mortale per eundē modum inducitur, de ſenten. excommunicationis, ſtatuimus, lib. vj. Item talis communio prohibita per excō municationis pœnam, quæ priuat participatione ſacramentorum. xj. q. iij. ſicut apoſtoli, & tribus c. ſequentibus de ſen. excommuni. cum deſideres, ergo ex contemptu prohibitionis. lxxxj. diſtin. ſi qui ſunt, in fi. & qualitate pœnæ, quæ pro venialibus non inſligitur, de conſe. diſtin. ij. ſi non ſint, iudicabitur mortale, ad hoc. xxiij. quæſtio j. non afferamus, in fi. Item hęc communio deſcribitur ſub nomine criminis. xj. q. iij. qui merito. Sed cri-
g men eſt graue peccatum. [g] lxxxj. diſtin. c. j. ergo mortale. Item ipſum ſe ingerere communioni, videtur in communicato mortale, de cleri. excom. mi. illud, in fi. ergo excommunicati. Item inducitur auctoritas Apoſtoli. j. ad Chorint. v. vbi, auferte malum de vobis ipſis. xlv. diſtin. ſed illud. ij. q. j. multi. ſed illud, auferte, eſt imperatiuum, & quod imperatur, neceſſe eſt fieri. xiiij. q. j. quod præcipitur, de verb. ſigni. in his, ergo obligat ad mortale. vltimo videtur expediēs, ne hac opinione fruſtretur cē ſura eccleſiaſtica, quæ maxime in hac pœna conſiſtit, propter quod licet interpretari in duriorem partem, de ſenten. excommuni. ſi quem. in contrarium, quia certis perſonis etiam non aſtrictis, vt peregrinis permittitur iſta communio, xj. q. iij. quoniam, de ſenten. excommuni. inter, & c. ſi vere, ergo de ſe non eſt mortalis. Item ſi omnis communio induceret mortale, fruſtra diſtingue retur inter communionem criminis, & extra crimen, de ſenten. exc. nuper. So. diuerſa inuenio circa hoc ſcripta. Gof. in ſumma, de ſenten. excom. §. vlti. verſi. quæritur, an peccet, tenet ꝙ ſic per hanc decre. & per rationē
h illam excommunicari poteſt maiori. quod dicit [h] ſe intelligere cum determinatione decr. ſi celebrat, in fi. Ray. in ſumma ipſius ti. ad finem, verſi. quid ſi aliquis communicat, tenet, ꝙ peccat mortaliter, maxime ſi ius nouit, vel ſi eſt clericus, per c. xj. q. iij. excellentiſſimus, & c. vlti. & per hanc decre. & dicit, contrarium tenentes blādiri peccatoribus in ſtragem, & periculum animarum & pro hac opinione facit, quod, narratiue tamen, no. In
i nocen. de dolo, veritatis, in vlti. [i] gl. de excep. c. ij. & facit quod no. in c. ſi celebrat, in iij. glo. & per Inn. & Hoſtien. ibi in ſuis primis gloſſis. Hoſtien. in ſumma eiuſdem tit. §. vlti. ver. Sed nunquid participans, tenet, ꝙ participans contra prohibitionem canoni s, niſi hoc faciat nimis frequenter, vel in contemptum canonis, veniaIiter pec cat, communicans vero contra prohibitionem homi-
k nis ſpiritualem, [k] vel generaIem, mortaliter peccat, & ꝙ bat, quia ante prohibitionem hominis non poteſt excō municari, poſtea poteſt, ergo prius non eſt mortale, po-

ſtea ſic ꝑ decre. ſtatuimus, co. tit. li. vj. ſic dicit intelligēdā hāc decre. ſi celebrat, & c. excellētiſſimus. ipſe ēt hic, & in p̄dicta decre. ſtatuimus. tenet idē, Pe. in decre. ſi celebrat, quam Abb. hic ſequitur, dicit meliorem eſſe opinionē theologorum, qui dicūt, ꝙ talis nō peccat mortaliter. ad hanc decre. reſpondet, quod loquitur de excommunicatis cum participibus, quod patet per decret. ſacris, de ſen. excommu. quæ eſt pars huius, & c. ſi nō ſint, de conſe. di. ij. & ſimilibus reſpondet, ꝙ ſæpe excluditur a ſacramentorum participatione, qui non eſt in mortali, alle. de pœn. omnis. facit quod no. de ſenten. exc. ſi quē. ad rationem Goffre. ꝙ propter hoc excommunicatur, id verum ſecuta cōtumacia, aliter non. Archid. in præ. c. rogo. xj. q. iij. recitat fratrem Tho. ſuper iiij. ſententiarū hoc tenere, ꝙ communicans nō peccet mortaliter, niſi communicet in crimine, vel in contemptum, vel in diuinis. Sed dicit Archid. ꝙ in duobus vltimis caſibus requirit admonitionem[l] mihi videtur, ſalua pace Ray. ꝙ communicare excommunicato regulariter ſit veniale, niſi in caſibus hic poſitis. Primus, quando id facit in cōtemptum clauium. Secundus, quando id facit in contēptum ſuperioris, & contra ipſius monitionem. Tertius, quando in crimine. Quartus, quando ille excommunicatus erat cum participibus per eū, qui hodie poteſt. ſ. per papam, & iſte poſſet in cludi ſub ſecundo. Quintus, quando in diuinis communicat, & præcipue in caſu de cre. ſignificauit, de ſen. exc. poſſet addi ſextus, quando nimis frequēter, argu. xxv. di. §. criminis, & iſte etiam poſſet includi ſub primo. & facit quod no. in Spe. de ſen. prola. §. vt autem, verſicu. quandoque etiam, in fi. alias non credo communicantem in oratione, conuiuio, & ſimilibus peccare mortaliter. alias, vt ſæpius dixi, magnus eſſet rigor iſte dicere, ꝙ ſi excommunicatum, cui in via occurro, ſaluto, vel reſaluto, vel per cōmunem forſan amicum inuitatum in conuiuio non euito, ꝙ per hoc ſim dignus gehenna infernali, quam inducit mortale. cum ergo potius ſe obiiciat hæc cōio ad feruorem
21 charitatis, quam ad charitatem, ergo dicatur† veniale quaſi cito veniens, vt ſcripſi in ſalutatione Sexti in gl. ſiue igitur ſummatur veniale, quaſi cito veniens, vel ſine quo præſens vita non ducitur, ſiue ſummatur vt veniæ cauſam habens annexam, vel vt dignum venia, de quo no. de pœni. diſtin. j. ſerpens, ſatis huic competit, vt dica-
m tur veniale. ad contraria[m] reſpondetur, ꝙ locum habēt
22 in prædictis caſibus exceptis. vnde decreta. iſta † intelligitur in iiij. caſuum prædictorum per decre. ſacris, quæ eſt pars huius, & ſic legendo ceſſabunt etiam aliqua ex contrariis ſ. ſignatis ad hanc decre. quæ alias plene non ſoluuntur. capitulū rogo, & duo conjuncta loquantur in caſibus exceptis. ſ. & ſaltem in vltimo. ad capitulum, ſi celebrat, in primo, & ſecundo inducendi modo dic, ꝙ id non inducit culpa communionis, ſed pœna. ad vltimum eſt reſponſum de maiori excommunicatione, & de ſacramentorum priuatione, per id quod. ſ. dixi ſecūdum Pe. quod dicitur deſcribi ſub criminis nomine, fateor in exceptis decreta. Sed illud, non probat, ad quod inducitur auctoritas Apoſto. vel intelligitur ſuaſiue, vel in caſibus exceptis, quod dicitur expedire, ne fruſtretur cenſura, verum in caſibus prædictis. in aliis non expedit propter periculum animarum. & in decr. ſi quem, non fit diuer. interpretatio culpę, ſed pœnæ.

ADDITIONES.

a ¶ Minor. Vide in c. cum deſideres, de ſen. excom. per Io. An. ſuper ver. communicare, vbi ponit verſus.

b ¶ Coram. contra hoc facit iſte tex. ibi, cum pro nullo metu. &c. & c. faciat xxij. q. ij.

c ¶ Maiorem. Vt cum quis in crimine damnato participat, de quo. j. q. iiij. & eſt ratio, quia non fertur niſi pro mortali, ad quod committendum nullus metus excuſat, xxij. q. j. faciat homo.

d ¶ Vero. Ibi vide Bar. & in l. ſi conſtante, in primo membro, verſic. ix. quæro. & per glo. & Bal. in l. fi. C. de pa. qui. fi. diſtra.

e ¶ Vt hic. Vide ibi latius Ioan. An. in c. ſignificante.

f ¶ Tanū. Quaſi velit hoſpitem & alios ligari tali os, qui ſunt in hoſpitio.

g ¶ Peccatum. Crimen eſt graue peccatum, quod no.

h ¶ Quod dicit. Scilicet ꝙ poſſit communicans excommunicato excommunicari maiori.

i ¶ In vltima. Vbi vide Io. An. in gl. ſua mag. verſi. ſcripſit hic Inno.

K ¶ Specialem. Facit, ꝙ mitius agitur cum l. quam cum miniſtro legis, ff. de arbi. l. Celſus.

l ¶ Admonitionem. Vide de ſenten. excom. c. ſtatuimus, lib. vj.

m ¶ Contraria. Cum conſtitutio continens præceptum, vel prohibitionē inducat, ſi contrauenitur, mortale, vt plenius no. de treu. & pac. c. j. ſuper glo. ij. & ius expreſſe prohibeat hanc communionem, non video quod illud non ſit mortale, & huic non reſpondetur.

SVMMARIVM.

1 *Metum paßo non ſubuenitur, ſi metus fuit talis, qui non debuit cadere in conſtantem. & quis excuſet, nu. 6. & 9.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Fatuitas quid, & quæ non excuſet, & quando cum dolo eſt compenſanda. & quæ pertineat ad ipſam, & nu. 3.*
3 *Promiſſio dolo extorta aliquando poteſt infringi.*
Iuramentum tamen non poteſt, niſi in caſu, & quo, ibid.
Deceptis quibus ſubueniendum, ibid. nu. 2.
Dolus quis excuſet, & omnis puniendus in pœnam doloſi, non tamen in lucrum fatui, ibid.
4 *Reſtitutio in priſtinum ſtatum multis modis petitur.*
5 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 6.*
Recuperatio, vel repetitio uenditi per impreſſionem, uel potentiā iudicis, vel dolo alterius, qualiter intentanda, ad uer. non eſt ueriſimile. cum ſeq.
7 *Suppletio gloſſarum.*
Ad regulam, uel ordinem qui poſſint, & qualiter ſe transferre, eodem nume. 7.
8 *Ad conſenſum præſtandum etiam ſuperior cogi poteſt, & quādo.*
9 *Excommunicationis metus, quo excuſet caſu, & eius effectus, in fi. & quando dicatur medicina, & bonum obedientiæ.*
Metus regulariter non excuſat, cum culpa præcedit, eod. nu. uerſi. nam regulariter.
Et an ſit iuſtus, arbitrio iudicis diuimendum, num. 10.
Commertio hominum carere grauis eſt pœna, eo. nu. & ver.
10 *Arbitrio iudicis committitur, an ſit iuſtus metus.*

CAP. VI.

1 VM dilectus. Caſus, Metū† paſſi metus fuit talis, qui nō debuit cadere in ꝙ ſtantem. Primo præmittit diffinitionis cauſam, ſoluit obſtantia, & diffinit. ſecundum ibi, non obſtante. tertium ibi, ſuper. [*Conſtitit*] per illorum confeſſionem, Pe. & Abb. [*Vtrunque*] ſcilicet ꝙ regulam ſeruent, & Ciſtercienſibus ſupponantur. [*Seductos*] a Ciſtercienſibus. [*Fatuitatem*] ff. † de iur. & facti igno. nec ſupina. ff. de ędi. edi. quæritur. §. fi. Hoſt. exponit fatuitatem, ideſt ſimplicitatem, animorum puritatem, & ſalutis conſequendæ facilitatem. ad hanc fatuitatem pertinet ſecundum Innoc. omnis promiſſio, inductio, & iuramentum, quę ſunt contra curſum inferiorum cauſarum, puta ſi promittatur, ꝙ a iuuene amouebūtur ſtimuli carnis, vel q̄ ſunt contra ius naturale, vel poſitiuum, vel regulam ſecundum conſtitutiones alicuius ordinis approbatā, vt patet hic. & j. de conuer. coniu. dudum, de reli. do. c. fi. &
3 quamuis† talis promiſſio per talem dolum extorta aliquando poſſit infringi, iuramentum tamen ſuper hoc præſtitum ſemper tenetur. ſi autem dolus talis eſſet, qui
a peritiſſimos falleret, ſicut in facto alieno, quod de facili cognoſci non poteſt, tunc ſuperior decepto remitteret iuramentum, quia fraus, & dolus & c. ſ. de reſcriptis, ex tenore. in fi. & c. plerunque. ff. de iur. & facti igno. regula. nec obſtat. xxij. q. iiij. §. ſed cum is. vbi habes, ꝙ Gabaonitæ deceperunt Ioſue in facto alieno, & tamen cogitur iuramentum ſeruare, quia ad fatuitatem Ioſue pertinuit ille dolus, quia Ioſue, & ſui de facili crediderunt, quod nō debuerunt, nā ſicut metus nō excuſat, niſi ſit talis, qui caderet in conſtatem virum, ita dolus non excuſat, niſi ſit talis, qui caderet in prudentiſſimum, & q̄nis etiam omnis dolus puniendus ſit regulariter in pœnam doloſi, non tamen in lucrum fatui. quod eſſet, ſi indiſtincte remitteretur ſibi iuramentum, immo ſicut iuſtum eſt, quod dolus cum dolo compenſetur. ff. de dolo, ſi duo, & culpa cum culpa, ff. de compenſatio. ſi ambo, ff. de eo, per quem factum eſt. l. fin. ſic fatuitas latæ
b culpæ cum dolo eſt compenſanda. nam & talis dolo cō paratur ff. depoſiti. quod Nerua. [b] ff. de ver. ſigni. latæ culpæ. alij dicunt, ꝙ nunquam remittendum eſt iuramentum, etiam ſi per dolum extortum ſit, ſecundum Inno. & de hoc no. ſ. c. ad audientiam, & duobus capitulis prece. ſecundum Hoſtien. [*Reſtitutionem*] quia petebant reſtitui in ſtatum, in quo erant ante votum emiſſum, Pe. &
4 Abb. [*Petita*] per† act quod metus cauſa, reſciſſoriā, vel de dolo, vt in priſtinum ſtatum reſtituatur, vt ff. de dolo, arbitrio. § j. ff. eo. ti. l. purat. § ex hoc, ſecundum Inno. Di-
c cit Hoſt. vel iudicis officium implorando, [c] vel ſimpliciter proponendo, de iudiciis, dilecte. [*Eis*] canonicis, luſu larū. [*Imponendum*] triplici de cauſa, quia iurauerant, quia metus allegarus non fuit probabilis, & quia dolus bo-
5 nus, & eis vtilis. ¶ Prima † gl. reſpondet per quæſtionem, & incidentem opinionem. quarta gl. rñ. per quæſtionē, & incidentem opinionem. ¶ Pe. glo. tractat multiplicem ſpeciem metus, & diuerſa circa ipſum auxilia. ¶ Vlt. glo. elicit tria notabilia, & cuique ſignat vnum cō-
6 trarium. ¶ Int iij. gl. [*ibi. l. iij. in fi.*] vide de reſti. ſpolia. ex parte, ſuper. iij. glo. [*& ibi. l. i.*] vide in c. ſi vero, ſuper. iiij. glo. ¶ In gl. pe. [*ibi. §. vlt.*] ibi, æquiparat adeuntem hæreditatem per metum verborum, vel mortis. [*& ibi, l. pe.*] incipit, ſi per impreſſionem, vide de renūcia. ſuper hoc, ſuper glo. C. quod metus cauſa. [*& ibi, l. vlt.*] vide de officio delega. c. i. ſuper j. glo. [*& ibi. §. vlti.*] vide de electio. bonæ. j. ſuper glo. ſi citati. [*& ibi, ſi quis firmo. §. vlt.*] vide. ſ. de vſu pal. niſi, ſuper vlti. glo. [*non eſt veriſimile*] vide de p̄ſum. quanto, ſuper. j. gl. [*& ibi pe. & vlt.*] vide ſ. [*& ibi, illicitas*] ſequitur, exactiones, & violentias factas, & extortas metu venditiones, vel conditiones ſine pretij numeratione prohibeat præſes prouinciæ. item no. quis iniquū lucrum, aut damnum ſentiat [*& ibi, medicus*] vide, de ęta. & quali. ad aures, ſuper glo. pen. [*& ibi. inferre*] vtendo iure licito, & honoris iur [*& ibi. §. magiſtratus*] vide de app. ſolicitudinem, ſuper glo. antepe. [*& ibi, eum qui. j. reſpon.*] filius proponens querelam, qui fraude ſcripti hæredis deſtitit, repetit, & proſequitur inchoatam. ¶ In vlt. gl. [*ibi, & eleganter*] vide, de empt. & vendi. cum dilecti, ſuper vlti. glo. [*& ibi, item Mela. in prin.*] vide de teſti. ſicut, ſuper. iij.
7 glo. ¶ In † glo. j. [*ibi, ſeruare regulam*] Dicit Inno. ꝙ profiteri poterunt hunc Ciſtercienſem ordinem arctiorem, de regula. licet. dicit etiam Hoſtien. ꝙ, vt ſinguli bene potuerūt tranſire ad arctiorē religionem, ſed remanentes in loco non poterant arctiorem regulam profiteri, nec ſe & locū ad illam transferre ſine diœceſani conſenſu, de eccl ędi. ad audiētiā. ij. de re. ec. nō ali. poſſeſſiones, de relig. do. inter quatuor, & eo. ti. c. vno, in fi. li, vj. requiritur etiam tunc omnium conſenſus, & vide quod dicā. de regu. ſuper eo, in glo. quamuis, verſi. aliqui tamen. [*& in fi.*] idem Gof. alle. j. de exceſſibus prelatorū, ſicut vnire. lxx. di. ſanctorum, & dicebat talem conſenſum hic
8 interueniſſe, dicebat † etiam, ꝙ ſi epiſcopus conſentire nollet, vbi hoc ageretur, ꝙ nullum ſibi prędudicium fie-
d ret, cogi poſſet per ſuperiorem. j. de iure pa. nullus. [d] viij.
e q. iij. Artaldus. [e] ix. q. iij. nunc vero. ¶ In gl. quæ ſiunt, [*ibi, non excuſat*] hoc dictum Ioan. cuius fuit hanc glo. ad li-
9 teram † poſuerunt Vinc. Tan. & Phi. & Gof. tenet idem, dicēs, ꝙ aut excommunicatio eſt iuſta, & ſibi imputet, qui talem ſe reddidit. aut iniuſtā, & ſic non timenda, ga non ligat. hoc etiam tenet Archidia. de ſen. excommuni. c. j. lib. vj. Sed ipſe idem gloſſator notat contrarium. j. de reſtitu, ſpolia. olim. iij. quod eſt verius, ſecundum Hoſtien. quia continet nedum corporis, ſed etiam animæ detrimentum. ij. q. j. de manifeſta. xj. q. iij. audi. nec ob. ſecūdum eum, ꝙ eſt medicina, quia illud, cum ſubeſt cā, vel propter bonum obedientiæ. alias quandoque plus aufert. vnde ſi pauperem presbyterum, de cuius promotione ſpes eſt, epiſcopus comminetur ſe excommunicaturum, niſi det x. certe iuſte timebit. xj. q. iij. ſententia. Bonaguida de hoc tractat nil approbans. ſ. c. proxi. tu di cas, ꝙ gl. iſta vera eſt in primo membro diuiſionis Gof. ſ. quando ſententia eſt iuſta, & tunc ſibi imputet, qui ſe talem reddidit. nam regulariter non excuſat metus, cū culpa præcedit. ff. quod metus cauſa, ſi mulier. ii. in ſecun-
f do membro, ſ. quando eſt iuſta, ſit vera gl. contraria [f] ad quod bene facit. C. de apoſta hi, qui ſanctam. ibi dicitur, ꝙ grauis eſt pœna eſſe inter homines, & hominum carere commertio. Sed hoc inducit excommunicatio. ergo timor excommunicationis eſt timor grauis pœnæ, ad id. ſ. de ſen. ex. ſacro, circa medium ibi, cum non leuis ſit culpa tantam infligere pœnam inſonti. ¶ In glo-
g pe. [*ibi, metus rerum*] vel impediendæ promotionis, [g] de iſti. cum veniſſent, ver. ipſe vero. [*& ibi, ſuſpicio metus*] imo ſuſpicabitur ibi periculum [*& ibi, interpoſitas*] & xv, q. vj c. j. vbi de hoc in j. glo. & Hoſt. remittit ad ſummam. c. ti. §. qualiter metus, ver. inueniō tamē. [*& ibi, Arbitrio*] Idem
10 Inno. & Hoſtien. qui †tenent, ꝙ ſi dubitetur, an ſit iuſtus
h metus, arbitrio [h] iudicis ponderantis circunſtantias erit hoc diſcernendum [*& ibi. i reſpon.*] hucuſque glo. lo. quam poſuerat, ſ. eo. ad audientiam, & quod ſequitur, fuit ad-
i ditio. ¶ In glo. vlt. [*ibi, conſtituit*] dic vt ibi no. & j. de conuer. cōiu. dudum, ad finem. [*& in fi.*] Io. ibi nō ſuper matrimonio, ſed ſuper abſentia reſtituitur, qui per alterius fraudem abfuit.

ADDITIONES.

a ¶ Tenet. Quia poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis &c, & in ipſius præſtatione non fuit dolus ſufficiens ad exhib, vel reſcindendum.

b ¶ Nerua. Ibi vide Bar. in repeti. & in l. j. §. non autem, ff. ſi quis te. li. iuſ. eſſe fuę. & per do. Bar. de Sal. in l. ſi iure ſuccurſum, C. depoſi.

c ¶ Implorando. Vide Ioan. An. de offi. iu. c. ij. ſuper fi. ij. glo. & Cy. Bar. Bal. & Saly. in l. fi. C. ex qui. cau. ma.

d ¶ Nullus. Vbi vide Io. An. in ſua glo. mag. alias autem, quando quis habet conſentire alicui actui, & ſi vult conſentire ſuperior, apud quem de hoc ſit querela cognita de minus iuſta recuſatione conſenſus, dat licentiam, vt ff. ſo. ma. ſi cum dotem. §. eo tempore, & ibi per Bar. & vide gl. & doc. maxime Bal. in l. cum non ſolum. §. neceſſitate, C. de bo. quę lib.

e ¶ Artaldus. Vel poteſt dici, ꝙ perſonas tuas poſſunt obligare ad obſeruantiam illius regulę, licet non ſciret locum, vel licet illi non potuerūt hoc ſcire, tunc ſibi etiam præiudicat propter talem ſubiectionem, vt in c. cum dilectus, & ibi hoc no. glo. in ver. adiudicatur. Bal.

f ¶ Contraria. Pro hoc, quia excommunicatio, quamuis iniuſta, timenda eſt, & in dubio ſeruanda per excommunicatum, & alios. xj. q. iij. quid ergo, cum ſi. facit. c. j. de ſen. exc. li. vj.

g ¶ Promotionis. Facit ad id, quod no. Cy. in l. interpoſitas, C. de tranſa. ꝙ excuſat metus amiſſionis magni lucri.

h ¶ Arbitrio. Idem no. gl. in præal. l. interpoſitas, & ibi Bal. & vide ad materiam gl. & quod ibi no. Bar. & Bal. & per Sal. in l. metum, C. quod me. cau. vbi allegat hoc dictum Inno.

i ¶ Conſtituit. An dolus in ſpiritualibus habeat vitiare, no. hoc in c. in noſtra, in glo. in ver. dolo, in c. in noſtra, de ſepul. & in c. ex parte, el. ij. in glo. in ver. cauſa falſa. ad hæc tex. optimus in c. veniens, & in c. dudum, in fi. de conuer. coniu. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Amiſſæ res probantur per iuramentum, probata uiolentia per teſtes. & num. 19.*
2 *Depoſita pecunia in ſacculo ſignato, ſi depoſitarius reſignauit, & neget ibi pecuniam fuiſſe, ſed lapides, uel tantum non fuiſſe, quid iuris. & quid ſi negat ſe ſoluiſſe ſaccum, nu. 3.*
Apertura rei alienę quem facit reum, ibid.
Dolo facere, uel renuere contumaciter pro eodem eſt, eod. num. 2. ver. pro eodem.
4 *De uiolentiæ cunctis ſpeciebus hic conſtitutum intelligitur.*
5 *Damni, vel amiſſionis occaſionem qui dedit ex iniuſtitia, damnum videtur dediſſe, etiam rex, uel dominus, & quando teneatur actione, quod metus cauſa, uel alia, & num. 6. 7. 8. & 10. vel ex furto, num. 9.*
6 *Leg. metum. ij. primi reſponſi intellectus.*
7 *Interdictum, unde ui, requirit uim factam.*
9 *Probationibus ſubueniendum, uer. idem placet.*
Probabilia argumenta ſufficiunt ob difficultatem, & impoſſibilitatem

tem probationis,ibid.
Quod potest,faciat homo in probando,ibid.
11 *Suppletio ad contextum fit per dictionem, maxime , & dictio. & debuit,num.12.*
Confessio tantundem valet,quanti testes,eod.nu.11.
12 *Appellatio simpliciter interponenda,si quis in nullo teneri se dicat, sed si imò aliquo , exprimendum grauamen.*
Appellatio a definitiua si fiat,vtrum omnia grauamina ueniant in appellationis cognitione,ibid.uer.tamen si.
A iuramenti,cuius meminit decretalis , delatione & præstatione tutius & uerius est appellare, si ex eo quis grauetur , quam a sententia definitiua,& ratio,ibid.uer.alij dicunt.contra quos et quibus præstandum,num.21.& 22.
A iuramento eiusmodi oritur actio & exceptio,ibid.
Ex iuramento si quis grauetur,quibus ei modis prouideatur , ibid. uer nam etsi postea,& quod sententiæ,& quod probationi comparetur,eodem in loco,& quod reuocari possit a deferente iudice,num.13.& tribus sequen.
13 *Taxationem suam ex iuramenti factam quo casu queat reuocare iudex,& nu.14.15.& 16.& quando facienda,nu.22.*
14 *Auctẽ.de iudicibus.§.oportet.intellectus.*
15 *Sententiam suam quando iudex reuocare possit, & supra num.13. & a reuocatione eius potest appellari,nu.15.*
17 *Manus,bonum est refrenare,& ratio.*
Violenti variis puniuntur iuris partibus,& quibus, ibid.
18 *Epilogus,& suffragium glossarum,nu.19.*
Interesse ex maleficio per iuramentum, ex contractu uero per testes,& nume.20.
20 *Additio glossarum.*
Interesse mea difficile probatur, & loco eius,quod interesse possit certam pœnam stipulari,consiliatur,ibid.
Patrimonij secreta cuilibet non reuelantur,quod dominus non præsumitur ignorare,ibid.uer.quia nec secreta.
Dies quandoque creditur,qui est pauper.
Pauper è contrario,ibid.
22 *Ex personarum qualitate negotium credendum.*

CAP. VII.

a SVper eo, Casus. Probata † violentia per testes,res amissæ probãtur p iuramentũ.Et in prima,partis cõque stio.In secunda, papæ responsio ibi, verum.

1 [*Violentiam*]quid si † p dólũ, vt si saccus cum pecunia de positus est penes aliquem signatus,lit.conte.a depositario, cum esset conuentus actione depositi, reddit saccũ designatum,& confitetur seipsum aperuisse,& resignasse,sed dicit,q̃ plenus erat lapidibus,non pecunia,vel negat tantam pecuniam ibi fuisse,quãta petitur. probationes deficiunt , quid erit? Dicunt quidam,q̃ cum in act. depositi veniat dolus,& perfidia,vt legitur & no.ff.depo. c.j.probanda est veritas per iuramentũ petentis, taxatione præhabita,vt hic dicit,ar.ii.q.j.in patris.ff.depositi.l.j. §.si cista signata,secus, si ex contractu conueniretur,ar. ff.de ædil.edic l.ædiles,ibi. §.ij,& iij. Alij dicunt, q̃ furti agendum est,& cõdemnabitur ad restitutionem sacci signati.q̃ si non restituatur,iurabitur in litem cõtra depositarium.ff.de in litem iurã.l. ij.& iij. ff.de rei ven.qui restituere,pro eodem enim habendum est contumaciter renuere facere restitutionem,cum possit,vel dolo facere, quominus possit.ff. quod vi, aut clam, semper. §. eum.quia verum est,nisi cõstaret,q̃ saccus esset resignatus,tunc enim non condẽnaretur ad restitutionem sacci signati,Sed statim contra ipsum deferetur iusiurandũ in litem.ff.de dolo,arbitrio.j. respon.& §. non tamen,ff. depositi.l.j.§.item Pompo.& §,si pecuniam in facco signato.ff.de peti.hæredi. qui se liti obtulit,ff.de condi.furtiua,in re furtiua, & est hoc verum,quando apparet depositarium furtum commisisse.tunc enim iuratur in litem,quantum saccus signatus valebat,quando furtum factum est,& saccus apertus, ff. depositi, si sacculum. ff. de in litem iuran.cum furti.nec mirum,quia etiam nonne hominis mortui,in cuius restitutione mora interuenit,iuratur in litem. ff.de in litem iurã.in actionibus. §.fi.quia hæc vera sunt, nisi in apertione dolus interuenit, vt in eadem l.in actionibus . Sed & si dicat non interuenisse dolum, non creditur ei, cum præsumptio sit contra ipsum ex eo, q̃ contra probationem.l.facit, nisi hoc probauerit,ar.ff.de præsump. c.j.& de hoc no. 3. de
3 elec. cum in iure.¶ Quid si † constat , q̃ saccus fuit sibi datus signatus, negat tamen se soluisse saccum? Respon. non creditur ei,nisi præsumptionibus verisimilibus,vel aliis probationibus probet se innocentem,ar.ff.depositi, quod Nerua, & in l.j.superius alle. potest & illud dici,q̃ contra hunc depositarium agi potest ad exhibendum, & si signatum nõ exhibeat, vt recipit,iurabitur in litem contra ipsum. ff.ad exhibẽdum,Iul.scripsit. j.respon.§.j.
4 &.§.sed & quis,& l.iij.§.j.sed & quod hic† dicitur de violentia,locum habet, siue sit expulsiua, siue ablatiua, siue compulsiua, vt ex hac decr.colligi potest,& ex.l.C.vnde vi, si quando. frustra enim poneretur sub hoc ti. nisi & vim comprehẽderet compulsiuam. & idem videtur de inquietatiua,ff.quod vi,aut clam,semper.§.pe.& de turbatiua.generaliter enim hæc decre.loquitur,& dicta.l.si quando.ergo & generaliter debent intelligi,ar.ff.de test.
5 relatum. ij.respon.cum suis concor¶. Quid† si aliquis rex,vel dominus terræ iniuste banniuerit, vel diffidauerit aliquem subditum, vel aliũ,propter quod omnia bona mobilia,& immobilia bãniti , vel diffidati sunt non solum per dõm,sed etiam per alios occupata, & multa alia damna passus est, nonne tenetur dominus de omnibus his† lta videtur, quia eius metus fuit occasio amissorum. vnde & actione, quod metus causa, tenet. ff.e.ti.si cum excep.§. Pedius, & §.in hac actione,& §.hæc autẽ actio,& §.quadruplicabitur,& §. Iul. ff.de incẽ.rui.nauf. l.ne quid ex naufragiis, alle. Abb.decre.olim.ff.de iniur.
6 Nec† ob.q̃ si quis audiuit armatos venire,& fugit,& occupatur fundus,cessat quod metus causa.ff.e.ti.metum. ij.respon. j. quia ibi loquitur de vano timore.vecors enĩ est,qui audito,q̃ armati veniunt,statim fugit.põt enim esse,q̃ non veniunt contra ipsum. ff.de vi & vi arma. l. iii.§.qui autem visis armatis. sed si armati præmitterent ei,q̃ contra eum irent,quod raro fit,quia esset cõtra cõsuetudinem, si quem præmunirent, hoc dico,quãdo ea intentione irent, q̃ aliquem spoliare vellent,vel alio pbabili modo suspicari posset,tunc bene haberet locum actio quod metus cau.& tenerẽtur armati de omni dãno,quod eorum occasione vim passus sibi contigisse iu
7 raret,ar.hic,& in dictis legibus,& ij.q.j.in primis.nõ† tamen propter hoc tenerentur venientes interdicto, vnde vi,nisi res occuparent,quia interdictum vim factam requirit. ff. de vi & vi arm.l. iij. §. qui armati venerunt,& seq.ff.de incen.rui.nau. l.iij.§.non solum, secundum. Innocen. cuius est glo. quam etiam posuit Hosti. [*Spoliatum*]rebus† mobilibus,vt si mercator spoliatus fuit ĩ ne
8 more.probauit enim res,quæ erant in mantica,& valorem ipsarũ suo sacro taxatione præmissa,& hoc innuit lex,si quando,dum dicit,Abreptis, respectu mobilium, vel inuasis,respectu immobilium,ad hoc Insti.de vsucapio.§.furtiuę,& §.quod autem.ij.secundum Hostien.qd
9 † si non spoliauit , sed furtiue subtraxit? Dixit Innocen. quosdam dicere ibi non habere locum, quod hic dicit, sed ipse dicit,q̃ non videt diuersi.rationem. Idem placet Hostien.cum subueniendum sit probationibus,& malicia punienda.Item & propter difficultatem & impossibilitatem probationis, etiam vbi non est cõmissa violentia, sufficiunt probabilia argumenta, de cleri.pe.c.ij.
b & fit alias probatio solo iuramento.C.de ali.pu.ᵇ præstã. l.ij.ff.vbi pu.edu.debe.l.officio.& faciat homo,quod potest.xxij.q.ij.facit ad id.ff. de testibus,carent,& C.de hæ-
10 reti.quoniam,in fi.putãt† idem prædicti in domino rerræ, qui iniuste banniuit, vel diffidauit, vt prędixi in glo. proxi.[*Arbitramini*] secundum Goff. vel appellauerant, vel restitui petebant contra sententiam.ff.de iudi.si prætor[*Contra vos*]interdicto,vnde vi,vel actione,quod metus

tus causa conuentos,secundum Innocenti.[*Processum*] per iudicem, qui vos condemnauit[*per testes*]maxime.
11 nam † idem, si per confessionem. vnde lex non distinguit , quomodo fuerit patefacta , Hostien. [*Ipsius*] spo-
12 liati, vel violentiam passi.[*Potuit.*] & † debuit, Hostien. [*Ab ipso.*] scilicet iudice , & si ex taxatione quis putat se grauatum, appellet, simpliciter , si in nullo putat se teneri, vel expresso grauamine excessus , cum in aliquo tenetur.tamen si non appellet a taxatione, vel iuramento,sed a sententia tãtum, hæc omnia venient in cognitione ipsius appella.quem interponit a diffinitiua iecũdum quosdam,de iureiurãdo.l.generaliter, §.finautem. & secundum hoc sufficit appellare a sententia,quæ cassata perditur omne ius quærendum a iureiur.ex quo procedit sententia , cum totum sit vnum constructum, ad hoc in Auth.de iudicibus.§.oportet,col.iij.C.de duobus reis.l.pe.ff.de mi.l.iij.§.pe. Alij dicunt,quod si reus credit actorem plus iurasse, quam debeat, a delatione,& præstatione talis iuramenti est.ff.decendium appellãdum : nec sufficeret appellare a sententia,quæ forte nunquam feretur ff.x.dies . sed si forte ff.x.dies feratur,nec prodest, nec sufficit a sententia appellare, quia ex iuramẽto iam præstito orta est actio in factum.ff.de iureiuran.sed & si seruus.C.de rebus creditis. Actori,quæ non perdetur,ẽt si contingat cassari sententiam, vel ap. ab eo factam p-
c nunciari† iniustam. hoc tutius, & verius est, vt patet in eo,quod legi.& no.ff. de re iudi.quod ad consul.nam & si postea non sequeretur sententia, nõ prouideretur grauato ex iureiuran.nisi in casibus,ff.de iureiur.admonẽdi,& C.de rebus credi.l. j.& fi.hoc autem intelligas verũ esse,quando quis iurat id quod petit, suum esse,vel non esse,sibi deberi , vel non deberi. nam ex tali iuramento oritur actio, & exceptio, vt dicunt prædicta iura, secus autem est vbi dicit se tantum expẽdisse, vel tantum sibi datum fuisse.hoc enim iuramentum non comparatur
d sententiæ,sed succedit loco probationis.vnde nec ex eo solo oritur actio, vel exceptio.quare & in hoc casu[d] sufficit,q̃ a sentẽtia appelletur.de tali loquitur hic & auth. de iudicibus.§.oportet.vnde & potest saluari prima opi-
13 nio in hoc casu.¶ Quid† si iudex post iuramentum præstitum cognoscit se in taxatione errasse,nunquid poterit hoc reuocare, & errorem suum corrigere? Aliqui dicunt q̃ non,vt in Authẽ. de iudi. §. oportet,col.vj. Inno.contra,arg.ff. de iudi. quod iussit. ff. de acc.qualiter.j. ff.de pur.vul.c.ij. ff. de senten.excommuni.sacro.§.fina.l. respon.& facit, quod no.in Specu.de expen.§.fina. versi-
14 cu.porro.nec† ob.dictus.§.oportet.quia loquitur,quando taxatio est legitima , nec reuocata ante condemnationem ex causa.Nos autem loquimur,quando ante condemnationem ex causa vera , & rationabili reuocatur.
15 Sed† & sicut in delatione, seu taxatione,sic & a reuocatione,nedum a sententia appellari potest.in quo casu & correctioni locus est,ad hoc.ff.de appel.cum cessante,ar. ff.de sen.excõ.sacro,§.si vero iudex. & hoc locum habet in iuramentis, ex quibus non oritur actio, vel exceptio.
16 in aliis† autem sicut nec liceret iudici reuocare sententiam,ex quo ipsam tulit,§.de off.deleg.in literis , sic nec iam præstitum iuramentum, nisi in casibus. ff.de iureiur.admonendi,& §.no. secundum Inno. cuius est hæc quasi tota glo.quod delegato iudice verum est indistincte,secundum Hostien. Ordinarius autem potest suam
* sentẽtiam reuocare,quod dic,vt legi,& no.ff.de ac. qna-
e liter.c.j.i. respon.[*Negotij*]& loci,an sit verisimile,q̃ in eo
17 loco talia tenuisset.[*Condemnare*] bonum † est ergo refrenare manus.puniuntur enim violenti per edicta, interdicta, responsa prudentum,constitutiones principum , de quibus no. §.c. proxi. remittit Hostien. ad summam eo.ti.§. qualiter retractetur. j.respon.& sub j.§.¶ Prima
18 † glo.ponit differentiam circa interesse &c. secundo cui parti rubricæ adaptetur capitulum.tertio quærit oppo-
19 nendo,& dupliciter respõdet, ¶ In† gl.j. [*ibi,§.non solum*] vide de foro compe.dilecti, in vlt.glo. [*& ibi,si in empt.*]

probat minor ipsius interesse rem ab eo emptam, vt quæ fuit maior suorum[*& ibi,Argentarius.§.fi.*]quod subtracto,vel corrupto instrumẽto probare non potui,& ideo causam perdidit. quandoque nunc aliis instrumentis, aut testibus,quibus tunc vti non potui,probare possum. [*& ibi,In bonæ*] vide in præal.c.vlti. super.j.glo. ¶ In vlti. glo.[*ibi,legitimos*] vide, de iureiu.c.fi.super glo.pe.[*& ibi,*
20 *nonnunquam*]vide de dila.c.i.& iij.& super glo.ii. ¶ In† gl. j.[*ibi,probandum est*] ff.ti.proxi.c.i.& quia id est difficile,solet dari consilium,q̃ loco interesse certam pœnam contrahens stipuletur, per l.ii.ff.alle.& per.l.fi.ff.de præto.stipu.Host.vide in Spe.de fruc.& inter.§.fi.ver.pe.[*& ibi,non possent*] quia nec secreta patrimonij cuilibet reuelantur, imo quandoque creditur diues,qui pauper est,& econtra,insti. qui & ex quibus causis ma. non pot.§.in fraudem,in Auth.de nup. §.quia vero hactenus, col. iiij.sed dominus hoc non præsumitur ignorare . C. de rescin.
21 ven.quisquis.[*& ibi.*]idem in casibus† in Auth.de col. §.super eo,& §.de col.ix.ponunt casus de præside prouinciæ,qui post depositum officium non manet per dies, & in iudice ad aliam administrationem; vel prouinciã vocato, qui non dimisit procu. contra istos enim iuratur per damnum passos ab eis,secundum Gof ¶ In glo.
22 vlt.[*ibi, vel diues*] vnde † si muliercula diceret se habuisse scyphos argẽteos , vilis mercator pciosas margaritas, grammaticus libros iuris & sacræ paginæ, non crederetur. dicit etiam Hosti. considerandas personas reorum, an talia facere consueuerint,nec ne.

ADDITIONES.

a ¶Probant.Et hoc insurgit ex eo,quia ista non sunt probabilia.protestetur per iuramentum,q̃ non est necesse ea singulariter in libello exprimi,vt not.Inno.in c.cũ dilectus,de ordi.cogni. & ad ista,quæ hic dicit Inno.ſ.quando arguitur dolus aduersarij, vide Bar.in l.in actionibus, C.de in li.iur.dum dicit de validia, qui contrariatur,vt in l.fi.ff.fur.aduer.mali.cau.c.j.l.fi quando,C.vnde vi.Bal.
b ¶De ali.pu.Casus autem fortuitus an probetur iuramento,vide Io.An. in c.cupiẽte .§.quod si,& per Bar.in l.ij.§.quod diximus, ff.si quis cau. & per D.Bar.de Saly.in l.fina.C.de fide instru.& vide Io.An.in Spe.de ap.§.nunc breuiter,ver. quid ergo,& vide Bar.in l.scire oportet.§.fusticit.ff.de excu.tut.
c ¶Pronunciari.Pro hoc facit, quod no. gl.in l.fi cum excep.§.hoc autẽ, & ibi Bar.ff.quod me. ca. & vide Bal. in l.lancimus, C.de iudi.& Par. in repeti.c.fi.de dolo & contu.vide Bar. ff.de in lit.iur. l.in actionibus.
d ¶Hoc casu. Et hoc tenet Bal. in auth.sed hodie, C.de iudi. facit quod ipse no.in l. quæstionem, C. de fideicom. & in tali iuramento,de quo hic in isto c. non habet locum l.admonendi,ff.de iureiur. vt possit retractari, vide ibi Bar.
e ¶Qualiter. Ibi vide latius Io. An. super gl.j.& ibi vide distin. Io.Calde. & vide Bar.in l.quod iussit,& l.iudex,ff.de re iudi.

¶De in integrum restitutione, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio,siue dispositio tituli.*
Titulus hic quos casus comprehendat,ibid.
2 *De restitutione eiusmodi in decretis , Sexto , & Clemen. & alibi agitur .*

1 ¶Viso† de quadam speciali restitutione,quæ datur ratione metus,videnda est materia restitutionis in integrum in genere, sub quo comprehendit de restitutione ecclesiarum,& hoc vt plurimum.Item minorum,ff. eo.con-
2 stitutus,& c.pe.& maiorum.ff.c. ex literis.de† materia.ij. q.iij.in fi.& xxxv.q.ix.per totum. repetitur autem rubrica.in vj. & in clemen. cui conuenit, de officio iu.c.ij.de priuil.cum olim.iij.ver. nos igitur,de rescri.quãuis,li.vj.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia restituitur contra contractum aliàs legitimè celebratum, & quando .*
2 *Interest quod nostra,& prouenit ex contractu probandum per testes,secus si ex maleficio.*
3 *Facere & omittere differunt in iure .*

Expensa-

Expensarum, & laborum colonorum habenda ratio in restitutione possessionum, ibid. & nu, 4.

4 *Innocentius confusionis arguitur.*

5 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 6.*

Restitutio quibus non detur casibus. in prin. & num. 1. quando non præiudicet, §. in glo. antepen. ex ea nec damnum, neque lucrum quis consequi debet, §. in glo. ult. expensæ restituendæ, & quæ, ibid. nu. 3. & 4. necessaria quibus. nu. 8. 9. 10.

Verba restitutionis generalia edicti, nu. 10.

7 *Additio glossarum.*

Læsio an dolo aduersarij, an sui facilitate contigerit, non tenetur exprimere ecclesia, & an plures eius causas possit exprimere, vel vna expressa alteram prosequi, remiss. eo. nu. 7.

8 *Inter minorem, ecclesiam, rempublicam, & ciuitatem sint ne quædam differentiæ, & quæ, & quæ aduersus eum, eas ij currant præscriptiones, & an usucapio. & nu. 9. & 10.*

9 *Auct. quas actiones, & auct. constitu. hec innouat, intellectus.*

11 *Alienatio rei ecclesiasticæ etiam in illicito casu facta, dummodo forma seruetur, & quæ, tenet.*

CAP. PRIMVM.

a 1 REquisiuit. [a] Ecclesia † restituitur ꝺ cõtractũ alias legitime celebratum, si enormiter ex illo sit læsa. communis diuisio. secunda ibi, Noueris. [*Possessionibus*] ecclesiarum [*laycis*] vel clericis [*concessis*] ab episcopo, vel ecclesia [*manifeste*] ergo† interesse proueniens ex contractu probãdum est per testes, secus in eo, quod prouenit ex male-
2 ficio. ꝺ. tit. proxi. c. vlt. [*Facere*] & sic in† faciendo loqui
3 tur, non omittendo. [*Ac labore*] ergo horum duorum. s. expensarum, & laborum habenda est ratio, ne doleant coloni se agriculturis curam dedisse, & facit. C. de alu. l. fi. §. vno, de consti. cum M. de rebus eccl. non alie. ad aures, & c. ad audientiam, de pecu. clericorum. c. fi. & de re
4 gu. iur. locupetari, cum suis concor. li. vj. dicit † Inno. & confuse, ꝙ mens literæ est, ꝙ illi non coguntur res red-
b dere, nisi eis refundãtur expensæ [b] necessariæ, & vtiles, quas pro eis, & in eis fecerũt, sed si illas expensas restitue re nolint, non recuperabunt rem locatam, nisi in con tractu decepta fuerit ecclesia, quia & sine huius meliora
5 tione poterat plus locari. ¶ Prima † gl. ponit duas lecturas. ¶ Quarta glo. respon. per quæstionem, an post quadriennium restituatur ecclesiæ, & ponit opinionẽ, quã approbat, ponit opi. etiam contrariam. ¶ Penult. gl. cir-
6 ca alienationem distinguit, an teneat, vel non. ¶ in † gl. ij. [*ibi si ex causa iudiciali*] vide vt lite non contest. accedẽs. ij, super vlt. gl. [*& ibi, scio illud.*] propter minimam rem, vel summam, si maiori rei, vel summę præiudicetur, nõ datur restitutio. ¶ In gl. antepenu. [*ibi, §. causa.*] vide hãc, & §. ad hæc, in decre. ij, de off. iudi. in gl. ij. [*& ibi, etiam. §. vlti.*] si minor restitutus fuit absentibus & non vocatis creditoribus, vt abstinerer ab hæreditate patris creditoribus non præiudicat. [*& ibi, l. vna*] aduersa parte presente examinabitur causa restitutionis in integrum. [*& ibi, Nam ita*] alias nam diuus. vide de iud. exhibita, super. j. gl. ¶ In gl. penulti. [*ibi, iubemus*] ij. res ecclesiæ cõtra formã alienata vendicatur per ecclesiam cum fructibus medij temporis. [*Et ibi, l. vj.*] licet patri donanti prædium filij filius consenserit, donatio non tenuit, nec eget filius restitutione, sed in immobilibus tenet, sed restituitur, si sit
7 ꝺ. tempora. ¶ In gl. vlt. [*ibi, l. vna*] quæ sic incipit, qui in integrum restituitur, sicut in damno morari non debet, ita nec in lucro. [*Et ibi §. restitutio*] sequitur, ita facienda est restitutio, vt quisque in integ. ius suum recipiat. [*Et ibi, Intra vtile, in fine.*] si quis rem, quam emit a curatoribus minoris, meliorem fecit. si curatores idonei sunt, ꝙ tra emptorem nõ restituitur, nisi expensas illi restituat,
c quas bona fide fecit in re. ¶ In † glo. [*ibi, læsa est*] nec tenetur exprimere, an dolo aduersarij, an sui facilitate sit læsa. de hoc, & an plures causas possit exprimere, vel vna expressa alteram prosequi, vide in Spe. secunda parte, co. ti. §. qualiter, in prin. ¶ [*In glo. iij. in fi.*] facit, quod no. de re scr. ii proponente, & ꝺ. de loc. pp. in j. gl. ¶ in iiij. gl. [*ibi, in re reipublicæ*] dicit hic Inno. differentiam esse inter minorem, ecclesiam, rempublicam, & ciuitatem quantũ ad petitionem restitutionis in integrum. nam non currit hodie etiam minori, nedum pupillo vsu. vel præscriptio. x. vel xx. an. in rebus, quæ seruando seruari possunt, siue sint mobiles, siue immobiles. C. de tu. l. lex, quæ tutores, & ideo super his non est necessaria restitutio ia
d inte. C. in qui. cau. in inte. re. non est. l. fi. quamuis olim, & si non contra pupillum, tamen contra minorẽ currebant præscriptiones hæ. ff. de acqui. re. do. l. bonæ fidei emptor. sed contra ecclesiam, rempublicam, & ciuitatẽ bene currit vsucapio, quadriennij præscriptio, & aliæ temporales & ꝓpetuæ præscriptiones, sed datur eis restitutio,
9 secundum Inn. & dicit Hostien. sic posse intelligi † auth. quas actiones C. de sacrosan. ec. & auth. constitutio hæc innouat consti. col. viij. & potest secundum Inno. esse ratio, quia ecclesia, & respu. esse fingitur in vltimo instanti minoris ætatis. præscriptio vero xxx. vel xl. an. currit con
10 tra omnes prædictos. datur tamen restitutio ex generali bus verbis edicti, quæ talia † sunt, Quod cũ minore xxv. ann. gestum esse dicetur, vti quæque res erit, animaduertam. ff. de mi. l. j. §. prætor edixit. pupillus vero ab his præscriptionibus seruatur illęsus. C. de præscrip. xxx. an. sicut in rem, ciuitas tamen non restituitur, ar. ff. ad l. Maced. nihil interest, secundum Inn. vide plenam remissionẽ, de hoc ꝺ. auditis, super glo. ecclesia. dicit Host. ꝙ non videtur præscriptionem temporalem currere contra ecclesiam, nec leges, vt ecclesijs damnosæ, in hoc essent recipiendæ. x. di. c. j. per totum. imo per vlt. Auth. de ec. t. pro tẽporalibus, videtur corrigi auth. hæc constitutio, vt etiam temporalis. x. vel xx. ann. non currat ecclesiis, sed sola. xl. an. vnde nec Gratianus. xvj. q. iiij. nec decennij, posuit partem legis, quæ contra ecclesias erat, vt illud ad priuatos restringatur. dicit tamen ipse Host. aliter no. in sum. de vsucap. §. quæ non, ver. quidam etiam dicere voluerũt, & vide quod dicam, de reg iu. posse sor.
e li. vj. super fi j. gl. [e] Sed dicit hoc sibi magis placere, cum non inueniat iure canonico, quod cõtra ecclesiam currat præscriptio triennij, vel quadriennij, saluo casu saluoris fidei, de præscrip. c. j. alle. de testa. filius, saluis præscrip. iudicialibus, & quæ contumaciam punit, vt lite non cõtest. quoniam. §. in alijs, & his, quæ ad statum & conditionem personarũ, & iudicialia pertinent. v. q. ij. presenti. xvj. q. ij. si quis incognitus, de quibus multa exempla posuit in sum. de præscri. rerum ĩmo. §. quot sint eius species. Item, vt dicit, non reperitur iure canonico, ꝙ princeps secularis possit dare rem pertinentem ad ecclesiã. sed contrarium habetur xij. q. ij. c. iij. & seq. & facit bene, de rer. permu. c. j. vbi, etiam si per se velit permutare, necessaria est volũtas ecclesiæ, & ibi communis opi. Lau. lo. Vin. Tan. Iac. Phi. Inno. Hos. & Abb. [*& ibi, G. Na.*] & Goff. hic, & in sum. huius ti. §. fit computatio, & §. quando autem, dicens, ꝙ restituitur etiam post quadriennũ,
f dopec sit præscriptum. [f] [*& ibi, & dic.*] secundum Inn. a cuius tempore addidit hunc ti. [*& in fi.*] dic vt ꝺ. eo. ti. c. j. li. vj. quod c. hic posuit, & glossauit Host. ĩ gl. in iudicio, ibi, tum ex literis, & ꝺ. de reb. eccl. non alien. ad nostram.
11 ¶ In gl. pe. [*ibi, casu licito*] idem hic Goff. fm Io. dixit idẽ, etiam si casus non sit licitus, dummodo seruetur forma hæc, no. xij. q. ij. in fi. sum. & c. fine exceptione. facit pro Ber. de consti. quæ in ecclesiarum, & de rebus eccl. non alien. c. vlt. ibi, legitimo &c. & hoc tenet Archid. de reb. eccle. non alie. c. ij. lib. vj. & vide quod ibi dicam.

ADDITIONES.

e ¶ Requisiuit. In c. isto primo videtur, ꝙ si talis contractus tendat ad dãnum ecclesiæ ꝙ tunc non valeat, & per consequens non sit necessaria restitutio, quia nisi sit vtilitas, vel necessitas, non debet fieri, alias non valet, vt in c. dudum, de re. ecc. non alie. li. vj. & in c. cum Apostolica, de his, quæ fi. a prælat. sed potest dici, ꝙ contractus in se legitimus nec cõmuni opin. putabatur, ꝙ esset in vtilitatem ecclesiæ, licet postea casu aliud accidat, vt in l. sed vltro, ff. de nego. ge. ad hoc glo. in ver. per futurum. in c. cum apostolica, de his, quæ fi. a prælat. & ad hoc, quod hic etiam in gl. fi. in ver. enorme, in c. ad nostram. de re. ec. non alie. & vide quod no. doc. in c. j. in gl. j. de depo. & ibi, an requirant, ꝙ fit versum in eius vtilitatem, & quis habeat probare, Archi.

b ¶ Expensæ. Vide l. colonus, ff. loca. in prin. & ibi Bar. & quid de emphyteuta, ibi vide remiss.

c ¶ Facilitate sit. Facit quod no. in l. fin. C. de in inte. rest. mino. & vide l. minor autem magistratus, & ibi Bar. ff. de mino. vbi de forma libelli.

d ¶ Reipublicæ. Quomodo ciuitas possit restitui, & quando, vide in Spe. c. ti. §. quis autem, ver. idem quoque, & ibi Ioan. An. & per Cy. & Bar. in l. res publi. C. ex qui. cau. ma.

e ¶ Super fi. j. glo. Ecclesia autem præscriptionibus temporalibus vtitur contra laycum, vide glo. iij. & super illa Io. j. de præscripti. illud, & gl. & doct. in auth. quas actio. præalleg. & an contra laycum habentẽ viã communem cum ecclesia præscribatur spacio x. vel xx. anno. vide Io. An. in c. j. de iure pa. libro vj. in nouella.

f ¶ Præscriptum. Et de hoc vide in Spe. de in inte. re. §. infra quod, versi. primo. scias etiam ꝙ licet minor restituatur in eo, quando læsus est in minori ætate, non tamen in eo, qui læsus est ꝺ. illos quatuor annos datos ad petendam restitutionem, vt est gl. no. in l. fi. C. de temp. in inte. resti. pe. & est tex. in l. doli. §. diuersum, ff. de mino. qui non est alibi.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia læsa propter negligentiam procuratoris, qui iura non produxit ecclesiæ, restituitur.*

Diuisio decretalis, ibid.

2 *In diœcesi sua si episcopus dicat situm monasterium, ius commune facit ad subiectionem pro eo.*

Exemptionem, & subiectionem probare an erat hic superfluum, ibidem.

3 *Possessionem eligendi, & instituendi quando amittat episcopus, & nu. 5. 6. 7. 8. & 9. & quando subiectionis, nu. 6. & 7.*

4 *Eligendi potestate quis dicitur spoliatus. si ab alio fiat electio.*

Electio cassatur non facta ab eo, qui est in quasi possessione, ibid. & num. 10. ver. si autem. & quando etiam ab eo facta. nu. 28.

Electus ab eo qui est in quasi possessione, obtinet, ibid. & num. 10.

7 *Possessionem amisisse quibus rationibus agendo quis confiteatur & quibus recuperare queat, ibid. & nume. 10. & 43. uer. item episcopus.*

9 *Amissa recuperare licet etiam per vim.*

10 *Possessionis retinendæ interdictum, uti possidetis, quando & contra quos, an contra scilicet electorem, an electum, an confirmatorem, & in alio casu contra excommunicatorem turbantem propterea iurisdictionem, an contra excommunicatum, vel seruantes excõmunicationem, competat episcopo turbato in huiusmodi. & nu 11. 14. & supra nu. 7. & quæ probanda, nu. 17.*

Turbantes ius alterius iniuriarum tenentur, eod. nu. 10. ver. si autẽ.

Electo per electorem extra iudicium renunciantem possessioni iuris sui eligendi, vel asserentem se non fuisse in possessione, eod. nu. 10. in fine.

11 *Possessio non turbatur per sola verba, extra iudicium prolata, sed per electionem, vt hic, vel per aliud factum, & affert exempla.*

12 *Possessionem iuris eligendi an quis amittat. si plures successiue eligantur per non possessorem, & confirmentur, & etiam administrent, & quibus casibus, & nu. 13. & 14.*

Verba non sufficiunt in acquisitione, vel amissiones, ibid. & nu. 12. & vbi opus est facto, nu. 11. & quando, ibid.

13 *In possessione iurium acquirenda necessarius est expressus consensus eorum qui possidebant, vel saltem patientia.*

Possidere quando quis incipiat in his iuribus, ibid. & nu. 14.

14 *Electio plures habet partes, & quas, & tunc dicitur facta electio eis omnibus concurrentibus, vel interuenientibus. Et ut confirmari possit, uel confirmata non irritetur, quæ requirantur, nume. 15. 16. et 18. uer. porro vbi.*

Interdictum, vti possidetis, cui, et quando competat, eo. nu. uer. & ideo. supra nu. 7. & 10. & quis in eo obtineat, eod. nu. 14. et quæ probare debeat intentans ipsum, nu. 17. & 18.

Probare quod asserit is debet, qui ius habet contra se commune, eod. nu. 15. uer. si tamen aliquis, & nu. 16.

Bonus quis non præsumitur, uel dolosus habetur, cui est contrarium ius commune, nisi contra probetur, ibid. & nu. 16.

16 *Tempus longum quod dicatur, committitur arbitrio iudicis.*

17 *Interdicto, vnde vi, uel, uti possidetis, agenti quæ probanda, & nume. 18.*

18 *Petitorio, vel possessorio agenti super iure eligendi, uel electionis validatione, quę incumbant probanda, & uide nu 15. 16. 17.*

19 *Recusa. i non potest iudex de communi assensu datus, nisi ex noua causa.*

20 *Iudices non sunt timendi ab innocente.*

Armati. & hostes timendi, ibid.

21 *Conuentus in quibus agere possit & conueniri, abbatia vacante.*

Agendi ius ad nos pertinet, in rebus nostris, & communibus, ibid.

Conueniri, & ex his rebus possumus, ibid.

22 *In nomine non est uis.*

Etsi. pro quamuis, ibid.

23 *Præiudicium nob. s fieri non debet ex alieno facto etiam iudicis.*

24 *Recusari possunt iudices, si assumant partem, uel audientiam uni partium denegando.*

Appellari potest etiam ab eis ex his causis, ibid.

Iudices animosè procedere qua de causa dicantur, ibid.

25 *Læsio sit ne probanda necessariò in restitutione concedenda.*

26 *Restitutio hic cur data, & necessaria, cum deest ordinarium remedium, num. 27. & eius effectus, & quas inducere probationes liceat in ea, eod. nu. 27. Est præambula ad veram restitutionem, & ordo iuris nec libellus necessarius, eod. nu.*

28 *Electio facta ab eo, qui est in possessione iuris eligendi, quibus casibus non confirmanda, & nu. 29.*

Cap. consultationibus, de iure patro. c. querelam, de elect. & c. cum ecclesia, de cau. possess. intellectus, eod. nu.

29 *Confirmationem, uel informationem qui petit electionis potius videtur agere petitorio, quam possessorio.*

30 *Præambulæ quæstiones sunt prius terminandæ, unde dependet quæstio principalis.*

31 *Excommunicatio episcopi publicanda, & seruanda, qui est in possessione subiectionis. & ratione proprietatis competit.*

32 *Asserere non debet iudex cautus, quod non est probatum.*

33 *Gratia, uel dispensatio fieri non potest lite pendente in præiudicium partis.*

34 *Epilogus, & suffragium glossarum, num. 35.*

Restitutio ex negligẽti. i procuratoris an detur, §. i. & nu. 40. § ij.

Inter restitutionem iure minoris, & iure maioris, quæ differentia, §. j. uer. §. ulti.

Contra procuratorem meum quando possum experiri, & quid præstare teneatur, ibid §. j.

36 *Suppletio, vel additio glossarum.*

Clausulæ, quod si non omnes, & c. in rescripto effectus, eod. nu.

Renunciare, pro repudiare, ibid. accipitur.

37 *Subtilitatibus secundum canones non est locus.*

Electio si fiat lite pendente, quo casu dicatur res litigiosa transferri, ibid. §. in glo. & nu. 38.

38 *Cap. primi, & secundi. infra, ut lite pend. intellectus, & per eam non corrigitur hæc constitutio, quia diuerse loquuntur.*

39 *Inhibitioni memoratę hic triplicuer expositio tribuitur, et per hãc an uideatur prorogata iurisdictio, ibid. in prin.*

Mandata sine causæ cognitione quam vim habeant, ibidem, uersi. uel melius.

40 *Mandatum, quod non pertinet ad iudicis officium, non astringit.*

Neque notoriè iniustum, ibid.

Restitutio hic uidetur facta ecclesiæ iure minoris, non quia læsa per negligentiam, eod. nu. §. in g'o. pen.

41 *Possessionis ius cuiquam non interdicendum, nisi in noui ope. num. & matrimonio.*

L. pen. ff. de aqua quoti. & æsti. intellectus, ibid. in calce.

42 *Præsentationis, & electionis iura differunt inter se, ut fiant, aut nõ fiant lite pendente, & nu. 43.*

Præsentationi quæstio nisi intra tempus hic dictum terminetur, episcopus ordinabit ecclesiam, nisi in casu, ibid.

Oeconomum quando constituit episcopus in ecclesia iuris patronatus, ibidem.

Super eligendi iure quæstioni finiendæ non uidetur tempus limitatum, eod. num. uer. quando uerò, & nu. 43.

43 *In electionibus collegium initiitur iuri communi.*

In præsentatione patronus gratię, ibid. unde facilius hęc, quàm illa impeditur, ibid.

Impe-

Impeditur facilius quod gratiæ inititur, quàm quod iuri communi, ibidem.
Cassationem petens electionis ab aduersarijs factæ episcopus, hoc ipso constituit eos possessores, eod. nu. uer. Item episcopus.
44 *Læsum ne fuerit monasterium propter non exhibitionem priuilegiorum, & quomodo, & nu. 46.*
Monasterio ne fiebat ob id quid præiudicij, ibid. & nu. 46.
45 *Papæ nunquid etiam præiudicabatur eadem de causa, & nu. 47.*
Electio quare hic non confirmabatur, nec infirmabatur, & an id fieri posset, eod. nu. ver. Item fini, & nu. 48.
48 *Possessione uti quis suspenditur ex impedimento præiudicialis quæ stionis, propter connexitatem releuatur grauamen etiam non litigantis, ibid. ver. & per hanc.*

CAP. II.

a 1 VM venissent. *Casus, restituit †ecclesia læsa, p̄ pter negligentiam procuratoris, qui iura ecclesiæ non produxit. & pars huius de iu. cũ venissent. prima pars ponit comparationem partiũ, & dationem auditoris. secunda ibi, Coram, alle. episcopi iij. allegationẽ monasterij, & ibi. Ad hoc iiij. ītero loquitur ibi, Nos igitur [Suo] ex vna parte & contra episcopũ
2 [In† diœcesi.] & sic ius commune quo ad subiectionem facit pro episcopo [Incõcusse] probationes de exempti. & de subiectione videntur superfluæ, nisi dicas, q̄ episcopus ex cõsuetudine, vel priuilegio habeat eligere in omnibus monasteriis sibi subiectis. vnde probata subiectione habebat obtentum, & illi econuerso obtinebat exẽption probata, vel potes dicere, quod dicebatur electio nulla propter excõmunicationem monachorum latã in eos per epm. sed illi se dicebant exemptos, & de hoc dicam in fi. primum verius [Facta fuit] per monachos, cum tamen episcopus fuisset in quasi possessione præfi-
3 ciendi abbatem in ipso monasterio, quam perdere† nõ poterat viuente abb. instituto, per ipsum, quamuis conuentus verbis negaret ipsum esse in quasi possessione, ẽt si institutus ab eo assereret se fuisse electũ a monachis, intendẽs interuertere illã quasi possessionem, quia nec sibi mutare potest possessionis causam. C. de acquir. pos.
b nemo, & ĵ. de reli. do. cum dilectus. sed & ipso instituto mortuo eãdem possessionẽ retinet episcopus, quousque per monachos, vel alios alter electus sit, & confirmatus, de quo no. s̄. de ele. querelam. ideo nec confirmatur hęc electio facta a monachis cum de pos. causa pendeat in-
4 ter partes. nam per†electionem factam a monachis videtur episcopus spoliatus. vnde & si possessorio tantum agatur, & episcopus potest probare, q̄ præmortuum Abbatem elegerit, & præfecerit, cassabitur electio monachorum, & electus ab eo, si quem eligeret, obtinebit, vt ĵ. de causa pos. cum olim, & de iurepa. consultationibus,
5 & s̄ de elec. querelam. sed † & secundum Inn. etiam viuẽte instituto potest episcopus possessionem amittere, puta si eam renunciet, vel in alium verbo transferat, vel per sententiam adiudicetur eidem, & alij adiudicetur, vt no. ĵ. de concess. præben. c. nostris. nam talilata sententia potest & debet episcopus ꝓbabiliter suspicari se posse repelli de iure ab illo, pro quo lata est sententia, qui & post sententiam habet animum possidendi, licet non elegerit, q̄a nec se casus obtulit. ff. de acqu. pos. si id quod.
6 §. fi. possessione† vero subiectionis potest priuari eoipso, q̄ Abbas alij epõ ceperit obedire. ex tũc. n, alius epũs incipit pscribere, vt ĵ. c. j. ergo & possidere, q̄a sine possessione nõ pscribitur, vt ĵ. de prescri. causam quæ. sed nõ semper amittit possessionem eligendi, licet alius eligat, sed tunc demum, quando de possessione expellitur, quod accidere potest propter timorem iuris, vel facti, propter timorem iuris, quia non credit, quod ad ipsum pertineat eligere, vel quia sententia lata est contra ipsum, vel alia ratione, & ideo se ad illa vlterius intromittere non intendit, propter timorem vero facti, quia non audet eligere propter potentiam illorum, qui dicunt se ius habere, vel qui de facto possessionem nacti sunt, & ideo suspicatur se posse repelli, qui est vnus modus amittendi possessionem. ff. de acqui. pos. si id quod. §. fi. quamdiu ergo nescit alium electum ab alio, vel institutum & confirmatum, non amittit possessionem, quæ non amittitur sine animo, vel corporali expulsione, quæ in iuribus fieri nõ potest. C. de acqui. pos. quemadmodum, & l. clam possi-
7 dere. caueat† tamen sibi, quia si contra alium, qui eligit intendat interdictum recuperandæ possessionis, stulte facit. nempe sic se amisisse possessionem confitetur, nisi forsan postquam sciuit electum ab alio, & ecclesiã vacãtem. ĵ. sua tempora elegerit. s̄. de elec. ne pro defectu. ĵ. de concess. præben. nulla. vel imploret officium iudicis, quamcito potest, vt remoueatur de ecclesia totaliter electus, & vide quod dicam de concess. præben. quia diuersitatem, in prin. gl. quare. vel agat interdicto retinẽdæ possessionis contra electores. vbi enim aliquid istorum interuenerit, & interuenire potuerit, videtur suspicari se posse impelli, & tunc tanquã vecors solo animo amittit possessionem, & ideo interdictum, vti pos. non com-
8 perit, ad hoc. ff. si seruitus ven. & si forte. §. j. illud† etiam generaliter tradi potest, quod non præsumitur episcopus amittere possessionem, quam animo retinet, quam diu infirmus est, vel nõ habet copiam iudicis, vel quodcũque aliud impedimentum occurrit, ad hoc. ff. ad Ter tul. l. ij. §. confestim. s̄. de rescrip. scisitatus. nisi per aliquem actum exteriorem ipsum appareat spoliatũ, puta quia electus est extra capitulum, vel veniens non fuit admissus, vel cum vellet ire per agrum debentem seruitutem, prohibitus est. in his enim casibus & similibus amittitur omnino pos. & ideo in iudicio non est locus
9 interdicto retinendæ possessionis, nisi forsan & extra† iudicium amissam pos. etiam per vim recuperasset, quod licet incontinenti. C. vnde vi. l. j. alij dicunt, q̄ ex quo institutus ab episcopo mortuus est, amittit episcopus pos. eoipso, q̄ conuentus negat episcopum possidere, & conuentus fungitur vice possessoris, ar. ff. si seruitus ven. sicuti. §. distant. & multo fortius, si aliquem eligat, quamuis electus possessionem non habeat, nec confirmatus sit nisi episcopus faciat aliquid de prædictis, p̄ quod videatur possessionem retinere, quod non placet Inno. vt pa-
10 tet, ĵ. de re. spo. in literis. quod autem †s̄. not. episcopo dari interdictum, vti pos. contra eum, qui elegit, etiam si non sit electio cõfirmata pro eo, q̄ episcopus asserit suã pos. turbari, videtur absurdum. nam eadem ratione debet dari hoc interdictum, etiam si extra iudicium inter amicos assereret ad se electionem pertinere, & sic ex solis verbis dabitur interdictum hoc, quod non est sentiẽ-
c dum. & idem videtur dicendum in sententia excom. lata ab illo, qui non est in poss. q̄ contra eum non competit huiusmodi interdictum, nec etiam, vnde vi. immo plus videtur, q̄ si taliter electus, vel maliciose, vel per errorem sit confirmatus in possessione Abbatiæ, non cõpetit interdictum, vti pos. contra electorem, sed potius contra electum, vel confirmatorem. sol. vere contra electorem competit. ipse enim est, qui contendit se esse in pos. iuris eligendi, & sic turbat possessionem episcopo, qui cõtendit se possidere. in quo casu hoc competit interdictum, vt ff. vti pos. l. j. §. inter litigatores, & l. si duo, & l. fi. si autem hoc nõ contendat, non habet locum hoc interdictum. sed si alio iure non iuuetur, de iniuria, quã fecit, punietur, & cassabitur electio, & quod ex ea secutum est. s̄. de elec. qualiter, in fi. vnde & electus ab eo re mouebitur, dummodo sciuerit electum fuisse conuentum, & passus fuerit eum agere, vel defendere. ĵ. de re iudi. quamuis, secus esset, si elector extra iudicium renunciaret possessioni, vel confiteretur se in possessione non fuisse, quia tunc non præiudicaret electo, vide quod di-
d xi de electione, dudum. ij. super versi. si constaret. d Nec est simile de eo, qui dicit extra iudicium ad se electionẽ
11 pertinere, & de illo, qui eligit, quia per† sola verba extra iudiciũ prolata non turbatur possessio, sed per electionem magna potest turbatio prouenire, & idem videtur dicendum de excommunicatione, contra confirmatorem autem, vel electum, vel contra excommunicatum, seu seruantes excommunicationem nunquã datur hoc interdictum, quia licet tales turbent verum possessorem, non tamen super iure possessionis eligendi, vl excommunicandi, in qua nec se esse contendunt, quãuis si maliciose hoc faciant, sint canonice puniendi. ar.
12 de sen. excom. vt famæ. §. j. cum suis concor. ¶ Quid † si plures succedsiue eligantur per huiusmodi non poss. ssorem, & confirmentur, & etiam administrent, nunquid per hoc antiquus & verus possessor possessionem amittit? Dicunt quidam, q̄ nõ. imo obtinebit in interdicto. & ille, qui postea incipit possidere, remouebitur. ff. vti pos. l. j. §. est igitur, & se. l. si duo. §. item videamus. & §. Labeo quoq̄, & §. fi. nec obstat facta electio, si effectũ non habuit, quia per sola verba non fuit amissa, nec acquisita possessio. sed nec ob. si effectum habuit, puta qa confirmata fuit. absurdum enim esset, q̄ alieno facto, maxime cum non fit nomine electoris, & p̄ quod nec faciens intendit ei aliquid acquirere, electori possessio q̄reretur, ar. ff. de dona. qui mihi, & ff. de acquiren. re. do. p̄ seruum. §. fi. & l. res ex mandato. ff. de acqui. pos. l. possessio quoque. §. fi. & l. per eum. §. fi. C. si quis alteri. vel sib. l. fi. Tu vero dicas, q̄ possessio eligendi quæsita est electo ri ex suo facto, quando selegit, & ex facto ipsius, quando talem electum pro electo habuit, vel passus est eum agere tanquam Abbatem, alias non quæreretur possessio, quia † in possessione iurium acquirenda necessarius
13 est expressus consensus illorum, qui prius possidebant, vel saltem patientia, ar. s̄. de postu. præla. bonæ. ij. rñ. j. vbi de hoc. quinimo & si is, qui nõ est in possessione, eligat, acceptata tali electione expresso consensu, vel saltẽ patientia illorum, quorum ratione possessionis interest, videtur possessio acquisita, quia licet tempore, quo eligit non possideret, nunc tamen possidet, qñ forte agitur ad
14 motionem electi. vel dic, q̄ etiam tempore electionis possidere incæpit. Electio† enim habet plures partes. Prima est ipsius electionis pronunciatio. Secunda patientia illorum, quorum interest. Tertia confirmatio, ar. s̄. de consue. cum dilectus, & ibi de hoc, tunc igitur dicitur esse facta electio, q̄tum ad effectum, quando hæc omnia interuenerunt. & ideo, si intentetur interdictum, vti pos. ab antiquo possessore, succumbet. nam in hoc interdicto obtinet is, qui tempore litis contesta. inuenitur possessor. sic ergo nõ antiquus possessor, sed nouus obtinet, vt colligitur, inst. de interdictis. §. retinendæ, & §. hodie.
15 sed † notandum est, q̄ ad hoc, vt electio facta a possidente confirmetur, vel confirmata non irritetur, non sufficit, q̄ elector ius eligendi quasi possideat, sed requiritur, q̄ bona fide possideat, vt not. inst. de iure pa. consultationib. d & quamuis quilibet p̄sumatur bonus, nisi malus probetur. de scruti. in or. facien. c. vno. j. rñ. ad fi. ĵ. de p̄ sump. dudum. & qui dolum dicit, dolum probare debet. ff. de proba. quot. §. qui dolo, si tamen aliquis extraneus contra capitulum agens dicat se esse in quasi possessione eligendi, necesse habet ꝓbare, q̄ bona fide possideat siue iusti tituli, siue alterius circunstantiæ rationabilis probabili coniectura, argu. ff. de libe. causa, igitur. §. ij. & l. liberis. §. fin. vel quod longo tempore in hac quasi possessione fuerit. ff. de acquiren. pos. possideri, & §. si
16 seruum. & quod † dicatur hoc longum tempus, videtur arbitrio iudicis relinquendum, ar. ff. de iu. deli. l. j. §. ait p̄
e tor. & est ratio, quia pro capitulo facit ius commune, vt patet. s̄. de elec. c. j. Ideoque p̄sumitur mala fides, ni si bona probetur, & hoc placuit Archid. de p̄scrip. c. j. lib. vj. & idem videtur in consimilibus, argum. c. di. con-
17 tra morem. vbi † vero agitur interdicto, vnde vi, vel vti pos. non requiritur probatio bonæ fidei, sed sufficit sola possessio, vt patet. C. vnde vi. l. j. ĵ. de restitutio. spo. in literis. & idem est, si pendente lite sit spoliatus. Talis enim
f & in possessione facti tuendus est. ĵ. de insti. cum venissent. ĵ. vt lite pen. ca. j. & cap. fi. & idem dicendum in possessione iuris excommunicãdi. & in multis alijs ſm In
15 nocentiũ. cuius est hæc quasi tota glo. Tu † vero secundum Hostien. ad compendiosam vtilitatem eliciendã dicas, q̄ si capitulum eligat, & episcopus, qui est in quasi possessione eligendi, eligat alium, electus ab episcopo cõ firmandus est, dummodo de quasi possessione episcopi pacifica fiat fides, puta quia elegit bis prædecessores immediate præcedentes, sicut expresse legitur. ĵ. de causa possess. cum olim. & idem est, si de illo, qui immediate p̄
g cessit. hoc probetur, vt ibi no. nec requiro. s q̄ probetur bona fides, sed sufficit probatio actus pacifici, vbi tamen possessorio agit, in quo casu, etiam si ex interuallo post elec. factam a conuentu electio episcopi secuta fuerit, confirmanda erit, quia constat primam factam ab illis, qui non erant in possessione eligendi, ar. s̄. de sup. neg. p̄la. cap. fin. nec ob. q̄ episcopus ex interuallo elegerit, qa hoc fecit, vt videretur expulsus, & ad tuitionẽ iuris possessionis suæ, quam alias amisisset, vt patet in eo, quod no. s̄. ea. glo. a princi. vsque ad ver. illud etiam generaliter. nec videtur iniuste agere, vel iniuriam facere, qui vtitur iure suo. supra, de ele. cum ecclesia Vulterana, vbi de hoc. porro vbi petitorio ageretur, tunc necesse esset bonam fidem probare per ti. vt patet in eo, quod le. & no. infra, de præscri. si diligenti. ĵ. de cau. pos. cum ecclesia Sutrina. secundum hoc in tali casu potius consulendũ est episcopo, quod eligat, & instituat, & postea agat, q̄ si nulla facta electione agerer, ar. insti. de interdic. §. commodum. ĵ. de proba. ex literis, secũdum Host. [*Assensu.*]
19 & † sic non poterant recusari, nisi ex noua causa, de offi. deleg. insinuante. Gof. [*Commissionis.*] tam de electionis meritis, quam de iure. quod ibi episcopus se contendebat habere. [*Intrusus.*] vt allegabat procu. episcopi. [*Electioni.*] forte sibi male conscius, de simo. per tuas, in fin.
20 Io. dicit Host. isti † veniebant vt iudices, quos innocentẽ timere nõ oportet, ar. ff. de pœnis, absentem. xj. q. iij. senti. secus, si vt hostes venirent armati, quo casu sufficere posset ad excusationem terror amorum, ff. de vi & vi ar. l.
21 iiij. §. qui armati. [*Iniunxerunt.*] & bene, quia † licet non sit ibi Abbas, remanet conuentus, qui per sindicum agere potest, & conueniri, quod intelligo de iuribus, quæ pertinent ad conuentum, vel simul ad vtrosque. si autẽ segregatim pertinerent ad abbatem, sede vacante non valeret, quod fieret contra eum. infra ne sede vacante. c. fin. Innocen. ad hanc di. eo. ti. c. vno. lib. vj. [*Vel procuratorem.*] non † enim est vis in nomine. supra, de procu. petitio. [*Etsi.*] pro quamuis. [*Petijt*] ea ratione, qua primam, & fortiori, vt statim dicam. [*Ad possessionem.*] quã etiam videbatur acquisisse propter renunciationem intrusi, & quia contrà inhibitionem iudicum facta fuit, sicut allegabatur supra. sed ad primum respon. Host. quod iniquum † esset renunciantis odio monasterium prægrauari. ĵ. de reg. iu. non debet. li. vj. ad secundum, quod ad iniquum præceptum iudicum monachis præiudicari nõ debuit. [*Cassantes.*] & male, cum de iure episcopi, ex quo dependebat ista q̄stio, nihil esset probatum, vt in fi. [*Magister.*] cuius fuerũt omnia ista verba superiora. [*Petijt.*] sed, vt dicit Host. non obtinuit, quia iniuste petebat. [*Responsum.*] ex parte monachorum. [*Nimis animosè.*] quasi
24 partem assumendo, & procuratori suo audientiam denegando. vnde potuissent recusari. de offi. deleg. suspicio
h nis, h vel ab eis appellari, de app. vt debitus, Host. dicit Abba. q̄ fuit animositas in ferendo sententiam, non inspectis priuilegiis monasterij. [*Et inf.*] hic petebant se restitui ad producenda priuilegia, quæ negligenter omise-
25 rat procu. producere, auditor repulit. [*Inspectis.*] & sic † pbata fuit læsio, & an hoc sit de necessitate, vide in Spe. sẽcũda parte, e. ti. §. ij. ver. illud quoque. Gof. ad hãc inspectionẽ inducebat. ff. de transl. de his, ỹbi dr, de gõnibus, q̄ oriũtur ex testamẽto, veritatẽ exquiri non posse, nisi, inspectis verbis testamenti. [*indicant.*] directe, q̄ dic, vt ĵ. de priui. si papa, li. vj. [*Ad audientiam.*] s. probationis. q. d. restituimus monachos, vt audiantur, probatione omis-

sa. & dicit Goff. q datur hæc restitutio, tum quia per negligẽtiam procuratoris læsum erat monasterium, tum quia ius ecclesiæ Romanæ tangebatur, tum quia duo iudices processerant, tertio absente, nec se excusante. dicit Host. q hoc vltimum sibi non placet, secundum qđ non esset necessaria restitutio, & de hoc in .iiij. gl. [*Restituimus.*] vt dicunt Inn. Pe. & Abb. Necessaria erat restitutio, quia non erat appellatum à sententia, & sic decerat
k ordinarium k remedium. & dicit Innocen. q inducere licebit omnes probationes, quas alias sententia prohibet induci, non obstante sententia, quæ per hanc restitutionem reuocatur, eum per eam læsus fuerit. j. eo. ex literis. dicit etiam, quod hæc restitutio, quæ fit ad hoc, vt audiatur, impropriè dicitur restitutio, quia per eam non fit restitutio rei, nec per ipsam rescinditur sententia, contractus, vel præscriptio. Est enim hæc restitutio præambula ad veram restitutionem, nec est in hac restitutione libellus necessarius, vel litis contesta. sed sufficit, q aliquem colorem habeat ad hoc petendum, quia incolorate peti non debet. ff. de mino. l. minor autem magistratus. vnde nec est recipiendus hic libellus super petitione restitutionis in integ. nisi primo aliquem colorẽ suæ petitionis dicat, secundum Innocen. [*A monachis.*]
28 & tamen erant in possessione eligendi. vnde † videtur, q electio ab eis facta esset omnino confirmanda, vt infra de iure pa. consultationibus. s. de elec. querelam, de cau. pos. cum ecclesia. sol. quantumcunque cõstet aliquem fuisse in possessione iuris eligendi, nunq tamen est electio confirmanda, ex quo ante confirmationem obiicitur, quod possessio sit violẽta, vel vitiosa, nisi hoc primo discusso & diffinito, vt hic. vbi vero nil obiicitur, tenet facta confirmatio, & sic intelligẽ contraria, & j. de iure
29 patro. ex literis. & est † ratio, quia qui petit electionẽ confirmari, vel infirmari, potius videtur agere petitorio, q
l possessorio, l nisi aliud exprimatur. vnde vires electionis, & formæ, & personæ veniunt in hoc iudicio, vt patet ex no. de elec. posq. & c. nihil. vel dic, quod ideo non fit hic confirmatio, quia controuersia erat, an teneret pro eo, q dicebatur facta ab excommunicatis per episcopum Veneten. authoritate potestatis ordinariæ. sed econtra monachi propter exemptionem suam dicebant excõ-
30 municationem nullam, quare † quæstio exemptionis, & excommunicationis vt præambula primitus terminanda, ex qua dependet quæstio cõfirmationis, de ordi. cog.
31 c. j. & c. tuam. sed † quid si episcopus, qui est in subiectionis possessione monasterij excommunicat monachos ipsius, est ne publicanda, & seruanda talis sententia? R ñ. Inn. q sic, si episcopus de iure suo probauerit. hæc enim ratione proprietatis cõm petunt, & non possessionis, ar. xj. q. iij. c. j. s. de offi. dele. ex literis, & no. de resti. spo. olim.
m iij. & ibi dicam in gl. petebat, m de reli. do. cum dilectus, dicit Host. q ex certa scientia hic omisit multa alia, q no. hic Inn. quæ tamen dicam, expeditis gl. [*sicut dicitur.*]
32 no. Host. tantum † iudicem id, qđ probatum non est, asserere non debere. [*Concorditer.*] dicit Host. hic repetendum, quod no. de elec. quando sicut. §. sin autem. [*Controuersia.*] subiectionis, & exemptionis, vt prædixi. [*Confirmandam.*] contra. j. qui fi. sint leg. peruenit. §. j. ver. de filiis, & §. fi.
33 sol. Pm Host. circa litis † successorum potest fieri dispensatio, lite pendente, quia gratia ex certa scientia potest fieri quandocunque, vt ibi. confirmatio vero, cum iure comm̃uni fit, non nisi causa cognita, & partibus præsentibus fieri debet, & ideo lite pendente non debet interponi, vt hic. arg. in eo, quod leg. & no. de procurã. ex insi. ubidone. & sic loquitur hic, vel melius, pendente lite pt fieri gratia, vel dispensatio, per quam non præiudicetur litigantibus, vt in contrario, sed non debet fieri talis, per quam litigantibus præiudicetur, vt hic. & j. vt lite pendẽte. s. fi. & vide quod dixi, de ele. dudum. j. super gl. talis electio, cum suis, a concor. ¶ Glo. [*& sic videtur.*] obiicit, &
n 34 soluit. ¶ Glo. [*non videtur.*] in per quæstionem, & solutionem, eũ solution. signat cõtra. & remittit. ¶ Gl. [*& sic.*]
arguit pro protestatione, alle. iiij. iura, alle. vnum in contrarium, & remittit, & soluit. ¶ Pe. glo. rñ. per quæstionẽ, an hęc restitutio detur, cum procu. est soluendo. opi. ponit, q non. subdit differentiam inter restitutionem minoris, & maioris, quam partim reprobat. in fi. ponit priuilegium ecclesiæ. ¶ Vltima gl. obiicit, & soluit, solutioni op. & ponit opi. Ioan. & signat contrarium, & ibi remittit, demum perfectius recitat ipsam opi. Io. cui coaptat hoc. c. ¶ In † gl. [*non videtur, ibi. l. ij.*] vide, vt lite pendente. c. j. super. iij. gl. ¶ In glo. [*cum ad defensionem, ibi. l. ij.*] cuius casum habes in. §. proxi. alle. in gl. pe. [*ibi, si procuratorem, in prin.*] contra procu. meum, per cuius collusionem absolutus est aduersarius, ago mandati, & si non est soluẽdo, ago contra aduersarium de dolo. [*& ibi. §. si dolo.*] §. pe. est. & vide de cau. pos. cum olim, super glo. ij. [*& ibi. §. vlti.*] ibi dicitur, res sacra non recipit æstimationem. [*& ibi, si procu. in fi.*] res iudi. cum procur. qui plenũ mandatum habet, non rescinditur, sed procu. conuenitur, si quid fraudulenter egit. [*& ibi, à procu.*] procurator præstat dolum, & omnem culpam, sed non casum improuisum. [*& ibi, denique.*] aliàs incipit, quia de mutua. §. generaliter. & vide de fideiuſ. cap. ij. in v. glo. [*& ibi. l. si fideiussor. i. respon.*] vide de cri. fal. ad falsariorum, super vlti. gl. [*& ibi. §. vlti.*] vide. j. eod. tum ex literis, super glo. hoc ideo. [*& ibi, ex hoc interdicto. & §. præce.*] officio iudicis restituitur, qui per metum rem tradidit, vt sibi res retradatur, & de dolo repromittatur, ne forte res deterior facta sit. [*& ibi, si vi, vel metu.*] l. iij. est. vide de priui. cum olim ij. super glo. consensus. [*& ibi, cum mandato.*] loquitur in illo, qui minori commisit. [*& ibi, qui procu.*] vide vt lite non conte. cap. j. in vlti. glo. [*& ibi, tutor, vel curator. l. etiam.*] lex. iij. est, vide de rebus ec. si quis, super glo. ¶ In glo. vlti. [*ibi. i. vlti.*] vide in præalle. capitu. j. super glo. pe. [*& ibi. l. pe.*] vide de offi. ordi. duo simul, super. iij. & vlti.
36 glo. ¶ In † glo. iiij. [*ibi, excusante.*] & hoc vbi in rescripto
o erat clausula, quod si non omnes, per iura ° hic alleg. ¶ In glo. v. [*insi.*] inducit Hostien. simile de re iudi. cum olim, ad fi. de reg. iu. omnis res. post consensum ergo in manibus eligentium hoc fieri debet, vel exponẽ, Renunciauit. i. repudiauit, quia adhuc non consensẽrat. prima placet Hostien. de hoc, supra de transla. ca. ij. ¶ In glo. [*& sic videtur, in fi.*] ad hoc, supra de consuetu. cum dilectus. Sed videretur, q hoc casu constituendus est actor de consen. archiepiscopi, argu. insti. de auctoritate. §. fi. sed his † subtilitatibus ſm canones non est locus, ar. j. de iudi. dilecti, Hostien. ¶ In gl. [*non videtur, in fi.*] nec ob. C. de liti. l. ij. & vltima, quia hic nec rem litigiosam, nec ius dubitatum in alium transtulerunt. transferendo enim abbatiam non transferũt rem litigiosam, cum nec episcopus se contendat abbatem, sed nec per hoc sufficit ius eligendi, de quo agebatur, in alium translatum. si vero de abbatia ageretur, non liceret postea alium eligere, in fra de arbi. ex parte, secundum Inn.
38 quod dic hodie, vt j. vt lite pendente. c. j. & ij. & † no. quod per illa iura dico non esse correcta hanc decre. quia loquitur, quando de iure eligendi, vel conferendi inter
p electores, & collectores est quæstio, vel lis pendet. p illa vero iura loquuntur, quando inter duos electos, vel alterum vendicantem, alterum possidentem lis pendet, &
q facit, quod dicam. j. de arbi. ex parte, super ver. ius habet, in fi. facit etiam quod hõ. satis in specu. de app. §. pe. q vel. verum. ¶ Sed oppo. secundum Innocen. quod hæc
39 inhibitio, † videtur transisse in rem iudi. cum non fuerat appellatum, dere iudi. cum inter vos, in fi. & sic quod dictio inhibentium tacitè prorogata, ar. 3. de offic. dele. cum olim, Abb. sed dici potest, q fuit in prorogatione requisitus expressus consensus, argu. ff. de iudi. l. j. & iij. vel melius talia mandata, quæ fiunt ex arrupto, & sine causæ cognitione non habent vim interlocutoriæ, arg. C. comi. vel epi. l. ij. & vlti. & maximè cum ad hoc non agitur. iij. q. vj. hoc quippe, quãuis solutum per tale præceptum nõ repetatur. ff. quod me. caus. l. fi. in fi. Si aũt cũ

causæ

causæ cognitione fierent, secus esset. ff. de offi. præfec. vr. l. j. § fi. ſm quosdam. & vide quod dicam, de insti. cum venissent, in gl. perpetuo, & qui ma. accu. pos. c. vlt. super vlt. glo. sed non placet Inno. dicenti, quod p̃ceptum de his, quæ pertinent ad officium, valet sine causæ cognitione. vij. q. j. quia, & no. de tempo. ordi. ad aures, & pœna
r imposita r sine ordine iudiciario ligat. ff. de pœn. l. moris.
40 l. fi. est. ij. q. vij. si quis ab episcopo. dicit † ergo, quod non astrinxit hoc mandatum, quia non pertinebat ad ipsorum officium, quia non erat commissum. j. de reg. iu. ea, quæ fiunt, lib. vj. & quia notorie apparet iniustum, quia nec per superiorem debeat ratũ haberi, de app. soli citudinem. §. si vero; & hoc placet Host. ¶ In gl. ex hoc, [*in fi.*] Sed hæc verba sunt partis, nec ponũtur. s. vnde dicebat Hos. non fuit præsumptio, sed sui iuris tuitio, vnde
s reseruatur in fi. ¶ In glo. & sic, [*in fi.*] ſm Inn. postquam fuit hæc additio. ¶ In gl. pe. ibi, cum per negligentiam. hic non restituit ecclesiam læsam per negligentiam. ergo loquitur de restitutione, quæ fit iure minoris. [*& ibi, imputet sibi.*] dominus maior. [*& ibi, cum olim.*] de elec. si
t compromissarius. j. & ij. rñ. li. vj. [*& ibi, optione*] ldẽ Host. remittit ad no. de re. eccle. non alie. ad audientiam. ¶ In glo. vlt. [*ibi, ad dissoluendam.*] soluit Inno. hic contraria, q
41 hoc interdictum † non fuit iustum. non enim debuit p hiberi eligere, qui erat in possessione, vel nulla potius est prohibitio, de iure patro. consultationibus, de iudi. c. fi. in denunciatione verò noui operis & in matrimonio speciale, quod lite pendente interdici potest. cum ergo vterque contendit se in pos. vterque eligit, si vult, sed superior, a quo petitur confirmatio, cognoscet, ad quem pertinet elec. & quis sit in pos. & illius electionem confirmabit, vt hic, ar. ff. vti pos. l. j. §. huius, & arma prohibebit. ff. de vſu. si cuius. §. sed & si inter. quidam dicunt, q vbi de iure eligendi est controuersia, episcopus vtrũque prohibebit eligere, arg. ff. de aqua quoti. & est. i. pe. sed q
u sic dicunt, illam. l. non intelligunt, v Inn. quid illa lex dicat, vide in fin. de of. ordi. duo simul, super. iij. glo. [*ibi, an*
42 † *possideat.*] nõ placet hæc so. Host. per quam datur materia figmentis. poterit enim quilibet negare collegium possidere. dicit ergo aliud in præsentatione, quam in electione. ratio, quia si mora quæstio super præsentatione non fuerit terminata j. vj. vel iiij. menses, episcopus ordinabit ecclesiam, nisi ipse moueat cõstionem. tũc enim non ordinat de rectore, sed de œconomo tantum. s. de
x offi. ord. cum vos, vide quod ibi dixi. x & ideo non multũ præiudicat patrono, si interim non præsentat. quando vero super iure eligendi refertur quæstioni terminandę, sed currit lis suo Marte, donec fuerit terminata, de elec. dudum, & c. scriptum. & c. congregato. & ideo, si nõ fie-
43 ret electio, maius ex hoc præiudicium pararetur. † Item collegium in eligendo innititur iuri communi, patronus in præsentãdo innititur gratię, de iure patr. quoniã. vnde non mirum, si facilius impeditur secundum, quã primum. Item episcopus petens cassari electionem factam per monachos, hoc ipso cõstituebat illos possessores. C. de reiven. l. fi. vt ecc. bene. c. vno, post prin. vnde lite pendente non debuerunt monachi sua possess. priuari, vt s. in glo. nec poterat hic quæstio diffiniri, nisi alius eligeretur. electio enim, quæ non esset, p firmari, vel infirmari non posset, de const. cum accessissent, cum suis cõ cor. dicit tamen Host. quod Ioan. aliter soluit, vt hic in tex. dixi super verbo, à monachis. Expeditis glo. scire debes, quod Inn. formauit hic quandam glo. quam Host. non curauit, colligens in ea quasdam obiectiones ad
44 textum, dicens, quod † male videtur dicere decre. in hoc quod dicit, moñ. læsum in eo, q non exhibuit priuilegia, quia cum illa sapiant petitorium, etiam si fuissent exhibita, non profuissent in possessorio, quo hic agebatur. petebatur enim confirmari, vel infirmari electio ra
y tione possessionis. y Secundo videtur male dicere ĩ hoc quod dicit, moñ. præiudicium generari. nam licet sententia sit lata contra illud in possessorio, non ob. excep-
45 tio. rei iudicatæ in petitorio poterat agere, de cau. pos. c. vl. de ele. querelam. Tertio ad id, quod † dicit de papæ p. iudicio, opponit, quod papa nec vocatus, nec citat⁹ fuit, & res inter alios acta & c. C. res inter alios acta, per totũ, de maio. & obe. inter. sed Goff. de hoc formabat op. q sententia non valeret, & soluebat, quod valebat contra monachos, licet non contra papã. Item fini, quo supersedetur confirmationi secundum Inn. obstat, quia pendente controuersia super interdicto recuperãdæ, quod intentabat episcopus, per quod apparet monachus possidere. insti. de interdic. §. recuperandæ, debent monachi pos. vti, vt in vlt. gl. & si dicas, q licet possessorio ageretur super subiectione moñ. petebatur tamen electio infirmari omni iure, quo poterat, iudicis officio, ar. de cau. pos. cum ecclesia? Rñ. hoc nõ iuuare. nil enim plus poterit episcopus, quam cassare electionem factam ab his, qui eum spoliarunt, cum ad eum de iure communi, vel specialiter pertinet electio. vel non fuit illa causa assignata, sed postea illam per se allegabat, & probabat, & sic nec possessorium, nec petitorium super iure eligẽdi intentabat episcopus, sed tantum super cassatione
46 electionis implorabat iudicis officium. Cõtra hic pars moñ. fuit † de suis priuilegijs protestata, per quæ patebat episcopum ipsos interdicere, vel excommunicare non posse, cum essent exempti, negantes episcopum esse in pos. eligendi, vel ius eligendi habere, quæ quia non exhibuit, læsum fuit, & quia non appellauit, à sententia, necessaria fuit restitutio. & per hoc respondetur etiam secundæ obiectioni. constat enim, quod fiebat præiudicium moñ. si cassabatur ipsius electio, siue quia ad eos non pertinebat, siue quia facta per excommunicatos,
47 vel eos, qui non erant in possessione. Item † fiebat præ-
z iudicium z papæ, quia alius loco sui iuris sibi aliquid vendicabat in possessione, vel proprietate, & quamuis possit agere de iure suo, sicut is, contra quem iudicatũ erat, nullum tamen damnum sibi erat, quod non ob-
48 stantibus priuilegiis cassabatur electio. nec † credit Inn. datam restitutionem pro iure papę, cui fiebat præiudicium indirecte, sed pro iure moñ. cui fiebat præiudiciũ directe. & per hanc restitutionem propter connexitatẽ releuatur grauamen vtriusque, ar. ff. quemadmodum serui. ami. si communem. per hoc etiam dicit responsum vltimæ obiectioni. Nam cum moñ. restitutum esset ad probandam exemptionem, si posset, ergo, exemptionis quæstione præiudiciali pendente, non fuit electio confirmanda, vel infirmanda, sed prius de illa cognoscendum, de elec. cum dilecti, & c. cum inter, de appel. constitutus. vel ſm eum pendente controuersia primi, qui renunciauit, quam tamen adhuc prosequatur episcopus, non debet confirmari electio secundi. vel secundũ eum dic, vt in princi. decre. dixi in glo. per monachos.

ADDITIONES.

a ¶ Nemo. Ibi vide Bal. qui allegat hoc dictum, solus & animus istorum non priuat abbatis electionem, sed requiritur electio, & scientia episcopi, & patientia. & vide Bar. in l. fi prius, ff. de no. ope. nuncia. & Bald. in l. ordinarij, C. de rei vendi.

b ¶ Sentiendum. Et de hoc etiam, an ex solis verbis diffamatiuis detur interdictum, vti possidetis, vide Bar. ff. vti possi. l. j. §. huius autem, & vide ipsum in l. fi prius, ff. de no. ope. nuncia.

c ¶ Constaret. Et super versi. constituris, & eod. ti. cum Vintonien. super gl. fi. versi. item quæritur.

d ¶ Consultationibus. Ibi vide Io. An. in sua mag. glo. & de resti. spo. in literis, in gl. mag. post prin. & in c. olim, el primo, de restitu. spo.

e ¶ Præscr. videtur necesse, q sit tantum tempus, cuius contrarij non sit memoria, & tale tempus titulo æquiparatur, vt in capit. j. de præscrip. lib. 6.

f ¶ Pendente. Quod non sit necesse probare bonam fidem, & idem posset dici in reuocatione per viam attentati, vide de app. bonæ.

g ¶ Requiro. Contra istud dictum, & quod proxi. dixit Inno. videtur tex. in c. 2. de resti spo. li. vj. & vide ibi Io. An. in glo. quæ incipit, & ita, & super illa Io. An. j. de cau. pos. & proprie.

h ¶ Suspitionis. Ad hoc optimè vt lite non conte. accedens, el. 2. vbi vide in gl. sed nonne, & super illa Io. And.

i ¶His.Glo.in illa.l.dicit illam legem habere locum ſolum in teſtamẽtis non autem in contractu hic inter vnos, vide ibi Bart. & illam.l.ſub prętextu.C.de tranſac.

K ¶Ordinarium. Inſtrumenta enim etiam ſuper primis capitulis in cauſa appellationis produci poſſunt, vt no.de teſti. fraternitatis, ſecus in teſtibus.

l ¶Poſſeſſorio.Contra.no.iſte in fi.glo.poſt Inno.non dicit contra,quia ibi dicit,q; petebatur confirmari,vel infirmari ratione poſſeſſionis,hic autem dicit ſimpliciter,& hoc hic vult, cum dicit,niſi aliud dicatur.

m ¶Petebat.Et ibi vide alias concor.& remiſsiones,& eo.tit. in literis,in prima parte gl.ma.& de elec.Cumana,in gl. ſunt qui dicunt,vltra medium,vſq; ad fi.& de reli.do.cum dilectus,in gl. hoc ſatis,& de iure patro.conſultationibus,& de cenſi.venerabili,in gl.ma.

n ¶Suis.Et eo.tit.innotuit,in gl.no.promouendum, & vide,ꝑ.vt lite pen. c.fi.in gl.dixit hic Inno.& per Io.And.ſuper glo.j.

o ¶Iura.Aliàs non poſſent alij,etiam vno impedito,cognoſcere, niſi illic ille impeditus ſubdelegaret,vide in c.cauſam, & in c. prudentiam,alleg.in glo.

p ¶Pendet.Vide Io.An.in c.dudum, el.ij.in glo.ſuper ver.diſpenſatum, de ele.

q ¶Penult.Vide Ioan.And.de conſti.cum M.Ferr.in tex.in gl.ſi.poſt Inn.

r ¶Impoſita.Vide Io. And.in c.ad aures,prælle. & per ipſum de iu.om. iu.in Spec.§.fi.ver.vltimo,& ibi bonę remiſsiones,& Bal.in l.liberti,C. de ope.liber.Bal.

s ¶Hic.Materiam glo.vide in l.ſi procu. allegata in glo. & in §.ſi dolo,& in l.cum mandato,& in l.etiam,C.ſi tu.vel cur.interue.

t ¶Compromiſſarius.Et de hoc per Io.An.in c.j.vt lit. non conteſt.& per Bar.in l.j.§.ſi procur.ff.ſi quis ius di.non obtemper.

u ¶Intelligunt.Illa.l.habet plures intellectus,vt ibi patet ſ̃ gl. & de ipſius intellectu vide Bar.in l.j.§.j.ff.de iti.actuq; priua.

x ¶Dixi.In gl.no.q;,& vide quod ipſe no.in c.quoniam,de iure patro.in gl.de quaſi poſſeſ.

y ¶Poſſeſsionis.Vide ſupra in glo.& tamen,ver. vbi verò nihil.hanc opi. ſoluit. ꝑ.ver.dicit autem.

z ¶Præiudicium.Vide Io.An.de ſi.inſtru.inter dilectos,in glo.ſed nonne.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia etiam contra eccleſiã reſtituitur,quæ grauiter læſa fuit propter probationes omiſſas,uel exceptionem & articulum omiſſum,nu.9.10.& 16.*

2 *Diœceſana lex hic large ponitur,ut comprendat etiam legem iuriſdictionis.*

Euidens cognitio ſit etiam per inſpectionem priuilegiorum,ibid.

3 *Libertas per priuilegia non probatur.*

4 *Epiſcopalia iura præſcribit abbas in capellis.*

Legitimè,ideſt canonicè,eod.nu.

5 *In reſtitutione concedenda nunquid læſio probari debeat,remittit.*

Probare quæ pars vtraque hic omiſerat,eod.nu.

6 *In omittendo,vel faciendo delictum prælati quando noceat eccleſiæ,& ideo detur reſtitutio.*

Aequitas ſeruanda ſemper,ibid.

7 *Reſtitutio minoris quibus caſibus etiam maiori aduerſario proſit, & in quibus minori verò aduerſario æquè utilis,vide etiã.n.11.*

8 *Minor quando reſtituatur contra confeſsionem ſuam.*

9 *Ratio accipitur hic pro allegatione.*

Reſtitutio ſit eccleſię & ex qua cauſa,ſi læſaſit,eo.n.& an ad producendos teſtes poſt publicationem atteſtationum aliorum, & ad proponendum crimina,& defectus,& quæ,quousq; nu.16.& 17.& aduerſus negligentiam ſuam in non vtendo reſcripto tempore ſuo,eod.nu.17.

10 *Quid ſi poſt publicationem apparet, quòd omnes teſtes repelluntur uel propter excommunicationem, uel propter aliud, fiet reſtitutio ad alios,uel eoſdem producendos.*

Reſtitutionem non impedit culpa,uel negligentia producentis, niſi in caſu,& quo,ibid.ver.ueruntamen,& nu.17.

11 *Non datur promodico,ad dictio.Graui.*

12 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.nu.13.*

Eccleſia quorum iure utatur, & in quibus caſibus minori competat.§ j.& nu.15.

Minor contra minorem reſtituitur.§.ij.in prin.& nu.18.§.j.

Reſtituere quid ibid.iuncta glo.

14 *Additio gloſſarum.*

Libertatis priuilegia etiam reges eccleſiis dare poſſunt in temporalibus,eod.nu.14.

Ius patronatus etiam remittere,& donare poſſunt,ibid.in fine.

15 *Reſpublicæ ulterius ciuitatis,quam Romanæ,reſtituatur.*

An caſtrum,an villa etiam reſtituantur,ibid.remiſſ.

17 *Eccleſia non reſtituitur in delictis,quãdo tota eccleſia deliquit; per. dicit etiam hic.*

18 *Reſtitutio quibus detur,& non detur,multa exempla habentur in loco citato.*

CAP. III.

1 AVditis. Caſus.Etiam †contra eccleſiã reſtituitur eccleſia, quæ grauiter læſa fuit propter probationes omiſſas.Et primo recitat factum.Secundo interloquitur ibi,licet autem.& pars huius de præſcrip. auditis. & ſm Hoſt.terminatur quæſtio.ſ.de priuile.ex ore. [*Eſm.*]

2 ex parte vna,& contra Abbatem. [*Diœceſana.*]largè †ponitur,vt comprehendat.l.iuriſdictionis,vt.ſ.pater.de his

a ſ.de offi.or-dilectus.ª [*Prorſus.*]quaſi quo ad vtranq; legẽ Pe.& Abb.[*Euidenter.*]forte per inſpectionem priuilegiorum.alle.Hoſt.de vſu pal.c.fi.[*Iuriſdictionem.*]hic patet,q; large ſumitur.ſ. lex diœceſana. [*Offa.*] nomina ſunt regum,[*& quem.*]locum libertati donatum per illos reges.[*Verum.*]ac ſi†dicatur, licet per priuilegia non probetur libertas, tamen probatur per præſcriptionem, vt

4 ſequitur.[*ius epiſcopale.*] ergo †iura epiſcopalia præſcribit

b Abbas in capellis,de hoc in decre.auditis,ᵇ de præſcri.q̃ eſt pars huius.[*Poſſeſſæ.*]ipſæ eccleſiæ. [*Videatur.*] Abb.ſ. [*Legitimè.*]i.canonice, quod verum interueniente titulo,quod dic,vt de præſcrip.cap.j.li.vj.[*Concluſum.*]ſic.ſ.de

5 procu.auditis.[*Vt aſſerit.*] ſed nonne †probari debuit læ-

c ſio.ſ.c.proximo.ᶜ quod de hoc no. hic Pe.& Abb. vide plenius in ſpe.ij.parte.eo.ti.§.ij.ver.illud quoque,vbi etiã remiſi.ſ.c.prox.[*Probationẽ.*]pars.ſ.mon. omiſit probare, quod vall. eſſet ille locus, pars epi vacationem eccleſiæ omiſit,& ſic reprobatur diſtinctio,qua dr, delictũ aliud

6 in omittendo &c.ſed dic†q̃ delictum in omittendo nocet eccleſiæ non q̃cunque, ſed p̃ſcriptione completa. vel dic q̃ delictum in faciendo non p̃iudicat eccleſię ip-

d ſo iure,in omittendo præiudicat, ſed datur reſtitutio.ᵈ Goff.[*Aequitate.*]quæ ſemꝑ ſeruanda eſt, quod dic,vt.ſ. de trãſac.c.fi.[*Vtranque.*]eccleſiam tam epalem, quam

7 monaſterium,& bene dicit,vtranque,quia,ſi vna †rãtũ fungeretur iure minoris,ſecus eſſet,quia ſi minor litigat cum maiore,& vterque per ſuam cõfeſſionem læditur, licet minor ꝑ ſuam confeſſionem reſtituatur, non tamen maior ꝑ ſuam propriam, ſed ad ea rãtum reſtituitur,quæ cohærent confeſſioni minoris.ff.de mi. ex cã, & l.cum minor,ff.de confeſ.certum.§.fi.ſecus, vbi reſtituitur minor in his,quę fiunt extra iudicium,tunc.n.ſicut minor reſtituitur,ſic & maior.C.ſi aduerſus tranſac.

e l.j.& ij.ᵉ Innocen. alle.ll.quas alle.glo.vlr.Intelligit†autẽ

8 Inno.tunc minorem ꝑ confeſſionem reſtituendum,qñ eo tempore,quo confeſ. eſt confiteri non tenebatur,ga tunc non eſt vſus iure cõi, vel reſtituitur ad probandũ id falſum,quod dixit verũ,aliàs,ſi vitium in confeſſione

f non eſt,non reſtituitur,cum circũſcriptus† non ſit.ff.de iureiu.nam poſtea.§.ſi minor,& l.tutor, C.eod.ti l.fi.vbi

9 de hoc ſm Irn.& remittit ſup gl.pe.[*Rationem.*]pro†eodem ſumitur hic ratio,quod allegatio. ſic & in l.minor. xxv.an.ff.de mino. ſiue enim ſit omiſſa exceptio,ſiue alius articulus,cuius probatio eſſet vtilis,ſemper fiet reſtitutio.ex quo ſequitur, q̃ ſi aliqua eccleſia obtulit ſe ad

g probandum p̃ſcriptionem,& omiſit probare titulum,ᵍ quia euidens eſt,q̃ in hoc læſa eſt, vt patet in eo,qđ legitur & no.ſ.de deci.dudum, reſtituenda eſt, quia ex quacunque cã lędatur,fiet reſtitutio. ff. de mi. ait p̃tor.§.hodie,& l.non oĩa,ſi enim iure cõi vſa eſſet, ad probandũ ti.admiſſa fuiſſet.eſt ergo læſa,& reſtituenda in eo,quòd non eſt vſa iure communi,vt probatur à contrario ſenſu,C.eod.ti.l.fi. ſed an de iure communi hoc caſu poſſit

h admitti,ſatis dicam ſ̃ de teſti. fraternitatis.ʰ ſed huic ſic opponitur.nam ſecundum iſtud ſequitur,quòd ſi ſuper vno articulo produxit teſtes,& non probauit, iterum poteſt probare per meliores teſtes etiã poſt publicationem.nam ad hoc & de iure cõi ante publicationem admiſſa fuiſſet,& vtile eſſet ei,q̃ hoc probaſſet, ſed contra

in eo,

in eo, quod legi. & no. infra,de teſti. fraternitatis, ſed hoc cuiuis etiam diligenti patrifa. contingere potuiſſet, ergo non eſt reſtituenda,vt ff. de mino. verum.§.ſi locupletioris,& C.e.ti.l.non vr.ſol.aliud in primo articulo aliud in ſecundo. in primo enim arti. vbi.ſ. nullas probationes induxit,euidens eſt læſio,& de fraude non ita probabiliter timetur.in ſecũdo vero vbi iam aliquas probationes induxit,& iam publicatæ ſunt, non ſic. nã præſumi poteſt,quod meliores teſtes,quos habebat, induxit,& probabiliter timetur de ſubornatione teſtium, ex quo ſuper eodem vult producere alios teſtes, primis iam publicatis,vt in auc.de teſti.§.quia vero,col.vii.Di-

i cendum ⁱ eſt igitur, quod in hoc ſecundo arti.non reſtituetur,niſi forte iudex præmiſſa diligẽti examinatione, & inquiſitione perpendat,quod læſa eccleſia eſt ſua vel prælati ſui facilitate.tunc enim etiam & in ſecundo ar-

k ti.debetᵏ ipſam iudex reſtituere æquitate penſata,ar. ſ. de tranſac.c.fi.& quia,ex quo conſtat ipſam eſſe læſam, ſemper eſt reſtituenda,vt ſ.no.nec ob.quod oppoſitum

l eſt de ſubornatione, quia ex qualitate perſonarũ ˡ hęc præſumptio tolli poteſt,vt patet in eo, quod legit. & no. ſ.de procu.in noſtra.§.nos vero.ſed nec ob.lex in cõtrarium alleg.ff.de mino.verum.§.ſi locupletioris, qa nec iſtud diligentiſſimo patrifa.de quo ibi loquitur,cõtigiſſet,& per conſequens non ob.C.eo.ti.l.fi. quia ibi exponitur,Non videtur,i.non præſumitur. ſed hoc præmiſſa examinatione & inquiſitione de contrario liquet, vt ſ. no.per quod etiam timoris ſubornationis præſumptio

10 decętero non vendicat ſibi locum.¶Quid†ergo,ſi poſt publicationem apparet,quod omnes teſtes repelluntur vel propter excommunicationem,vel propter aliud,puta graue crimen occultum,nunquid reſtituet iudex eccleſiam in hoc caſu,vt per alios teſtes,vel per eoſdem,ſi ceſſat impedimẽtum, poſſit probare intentionem ſuã? poteſt dici,quod ſic,ſi producens in nulla culpa inueniatur.& idem eſt in ſimilibus obſeruandum ſecũdum Inno.cuius eſt quaſi tota hæc glo.arg.in eo,quod legitur & no.ſ.in ſuperioribus.& ſ.de reſcri.inter cæteras,de cõſti.tranſlato.veruntamen non videtur,quod culpa producẽtis impediat reſtitutionem, ar.xvj.q.vj. ſi epiſcopũ. nec etiam negligentia,vt patet hic, & ſ.c. proxi. quamuis negligentia obſit,ſi reſtitutio non petatur, vt patet

12 in eo,quod no.ſ.eo.c. j. ſecundũ Hoſt. & de materia.G. vide in Spe.ſecunda parte,eo.ti. §. vlti. verſi. ſed quid in

11 cauſa.an†autem tunc aduerſarius poſſit etiam producere teſtes,vide de dila.§.videndum.ver. in ſumma. [*Graui.*]quia pro modico non daretur reſtitutio,de hoc. ſ. c.

12 c.j.¶Prima †glo.arguit,alle.vnum cañ.¶Quarta gl.ponit tria,quibus fungitur eccleſia,& quartum, quo non fungitur.demum quærit,ponit duas opi. ſoluit, & ſubdit alias duas.¶Penul.glo.ponit. ix. exempla, in quibus

13 reſtituitur eccleſia.¶In †iij.glo.[*ibi.§.ſi quis.*] vide vt lite non conte.accedens.ij.ſuper gl.pe.¶In gl.iiij.[*ibi,ut inter diuinum.*]ſequitur,publicumque ius,& priuata commoda competens ſit diſcretio,&c.[*et ibi,etiam ei.*]ſequitur,q̃ priuſquam naſceretur,vſucaptum amiſit,reſtituendam actionem Labeo ſcribit.[*et ibi.C.ſi tutor.l.minorib.*] etiam in his,q̃ tutoribus,vel curatoribus præſentibus minores agunt in iudicio,vel extra, reſtituũtur. [*et ibi,Minoribus.*] reſtituitur minor læſus facilitate,& ſi non dolo aduerſarij.[*et ibi.§.minoribus pupillis.*] ſequitur, & in minoribus ætate nihil noſtra præiudicat lex. [*et ibi.§.ult.*]non ſolũ minoribus,ſed etiam omnis ętatis hominibus inſtaura tio eremodicij præſtari debet,ſi ſe doceãt ex iuſta cauſa abfuiſſe.[*et ibi.§.illud.*]excuſatur appellans, q̃ probat ſe omni ope niſum,vt appellationem exerceret,ſed per iudicem ſtetiſſe, vel aliam inexorabilem cauſam.¶In gl. pe.[*ibi,minor,& ſi.*]ſequitur, condemnatus quaſi contumax ſit,in integ.reſti.auxilium implorabit.[*et ibi,ſed & in iudicis.*] ſequitur,ſubuenitur,ſiue dum agit,ſiue dum quenit,captus ſit.& ibi ẽt ſume ats ſub.l.ait ꝑtor. [*& ibi,§.item ſi non prouocauit.*]ſequitur.ſ.diem ſubuenitur ei, vt

puocet.[*et ibi,minor.*]xxv.an.ſequitur,omiſſam allegationem per beneficium reſtitu.in integ.repetere poteſt.[*& ibi.§.ult.*]hoc iure vtimur,vt etiam in lucro minoribus conſulatur.¶In gl.vlt.[*ibi,amiſit.*]ipſe minor, qui illam receperat ab alio minore.[*& ibi.l.ult.*] abſens cã reipublicæ etiam aduerſus pariter abſentem reſtituitur,ſi dãnificatus eſt.[*et ibi.l.una.*]hanc,& §.reſtitutio,vide ſ. c. j. ſuper vlt.gl.[*et ibi.C.in inte.reſt. poſtulata.l.una.*]petita reſtitutione in integ.omnia ſunt in ſuo ſtatu, donec cauſa

14 finiatur.¶In†glo.j.[*ibi,libertatis.*]etiam eccleſijs,vt hic,ramen ſecundum Inn.non dicitur hic, quod tenuerit illa libertas,ſed libertas data per papam de illa faciens mentionem.tamen verum eſt ſm Hoſt.quo ad temporalia. viij.diſtin.quo iure,non quo ad ſpiritualia.ſ.de decimis. tua.ſ.dicebat Goff.quod reges has non donauerunt eccleſias,ſed vallem, in qua potuerũt remittere regalia,po tuiſſent etiam ius patronatus remittere,vel donare, de

m iure patr.c.vno,ᵐ li.vj.¶In glo.ij.[*ibi,recurrendum.*]vide quod ad huius declarationem,& nouitiorum aduocatorum inſtructionem dixi de præſcrip. auditis,ſuper gl. Celeſtinus,quod & hic dici poſſet.¶In glo.eccleſia. [*ibi, reipublicæ.*]an†autem reſpublica alterius ciuitatis, q̃ Ro.

15 reſtituatur,no.C.de of.eius,qui vi.al.ap.l.j. & de iure rei publicæ.li.xj.in rubrica, & l. rempub. & C. ex qui. cau. ma.l.reſpublica,& ff.ex qui.ca.ma. ſed ſi per prætorem. §.item nequit,&vide in Spe.ſecunda parte,eo.ti.§.ij.ver. idem quoque iuris.vbi etiam dicitur, quid de villa, vel

n caſtro.ⁿ [*et ibi,Comparantur.*]non per omnia,vt no.v.q.iij. c.vlt.in fi.j.gl.[*et ibi.Quidam.*] ſcilicet Ioan. & Vin. [*et ibi, ſed reſtituitur.*]vide circa hoc,quod plene no.in Spec.ſecũda parte.eo.ti.§.ij. ver.autem,& aliquid de hoc no.C. de ſa.ſan.ecc.auc.quas actiones.[*et ibi.§.illico.*]& eſt ex-

16 preſſum.ſ.e.c.j.li.vj. ¶In gl.pe.[*ibi,allegationem.*]dixit †G. obtinuiſſe,quod eccleſia excluſa per peremptorium datum ad proponendas exceptiones,reſtituitur ad proponendum crimina,vel defectus contra eum,cum quo litigat ſuper beneficio.hoc no.in Spe.ſecunda parte, eo. ti.§.ij.ver.ſed pone,eccleſia,& no.hoc Compo.de elec.ꝑ ſicut.& ibi ſcripſi in glo.fi.ad fi.verſ.ſed quid dices.[*et ibi,*

17 *In lucro.*]& eſt †arg. q̃ ſi eccleſia nõ eſt vſa reſcripto ſuo infra ann.per negligentiam,quod reſtituitur, ſecus ſi ꝑ

o dolum.C.ſi aduerſus delictum.ol.prima, loã.Phi. Idem Vin.infra capitulo ſecundo, & Guil. in Specu. ſecunda parte,eodem titulo.§.qualiter, in fi.dicit etiã hic Hoſt. quod in delictis non reſtituitur eccleſia.C.ſi aduer.delictum.l.prima.ff.de mino. auxilium, quod intelligitur, quando tota eccleſia deliquit.C.de ſacroſan.eccle.iubemus,aliàs delictum &c.de regulis iuris,delictum, libro

p ſexto.ᵖ & facit quod dicam infra titulo primo, capitulo ſecundo.[*et ibi.§.penultimo.*] & infra eodem titulo, capitulo ſecundo,libro ſexto,& quod no.hic Hoſt.ibi vide in glo.ſecunda,& in Spe.ſecunda parte,eo.tit. §.ij.verſi.

18 ſed nunquid eccleſia.[*et in fi.*]multa † exempla, quibus reſtitutio datur,& quibus non datur,vide in Spe.eo. tit. §.ij.in prin.¶In glo.vlt.[*ibi,amiſit.*]ipſe minor, qui eam

q receperat ab alio minore.q

D I T I O N E S.

a ¶Dilectus.Ibi vide Io.An.poſt Inno.in gl.vel parendo,in fi.gl.

b ¶Auditis.Vbi vide Io.An.in gl.replicationem.

c ¶Proximo.Ibi vide Io.And.in gl.vt dicunt, & vide l. minor autem,& ibi per Bar.ff.de minori.& gl.& doc.in Lnam & ſi poſtea.§. ſi minor, ff.de iureiu.

d ¶Reſtitutio.Vide Io.An.in c.delictum,de regu.iur.lib. 6. & Cy.& Bal. & Sali.in l.iubemus.C.de ſacroſan.ecc.

e ¶j.& ij.Ibi vide Cy.& Bar.Bal.& Sali.plenius.

f ¶Circunſcriptus.Vide tex.in c.fina.& ibi per Io.An. de conſeſſi.6.

g ¶Titulum.Et ſic volens probare præſcriptionem, debet probare, de quo vide,quod ſcripſi in c.cum cauſam,de teſti.per Inn.Archi.

h ¶Fraternitatis.Ibi vide per ipſum in 4.q.

i ¶Dicendum.Vide Bar.in l.minor.25.annis,ſi omiſſam, ff. de mino. & pleniꝰ in l.j.§.nunciatio,ff.de no.ope.nunc.

K ¶Debet.An ſit neceſſe in libello minoris concludere ſe læſum ſui facilitate,vel dolo aduerſarij,uel ſufficiat ſolum dicere ſe læſum,vide in l.ſi.max.per Sali.C.de reſti.in inte.& Io.An.ſ.c.j.ſuper gl.prima.

1 ¶Personarum. Vt est in minore, qui non præsumitur ita malicios⁹, sicut maior, vide Bal. C. de proba. auc. at qui semel.
m ¶Vno. Ibi vide per glo. & Io. And. & in c. illud. j. eo. ti.
n ¶Castro. Et vide plenius doc. maxi. Sali. in l. respublica, C. ex q. cau. ma.
o ¶Delictum. Ibi vide Bar. Bal. & Sali. & Bar. in l. minor etiam, ff. de mino. & in l. j. §. nunciatio, ff. de no. o. p. nun. an minor eo casu restituetur.
p ¶ Li. vj. Intellige, vt no. Io. An. §. super ver. omisit.
q ¶Minore. Et vide Bar. in l. verum. §. fi. ff. de mino.

SVMMARIVM.

1 *Contra sententiam in causa matrimoniali latam beneficio supplicationis ex iusta causa restituitur etiam maior.*
Diuisio decretalis, ibid.
2 *In matrimoniali causa, etiam sine appellatione mulier auditur, & procedendum ordine iudiciario nu. 10.*
3 *In totum uel tur simpliciter si committa causa, idem est.*
4 *Delegat appellationis iudex secundum canones.*
5 *Minor & filiusfamilias in iudicio potest esse sine consensu patris in hac causa.*
6 *Contumax non dicitur qui fuit absens, si intra decendium a die latæ sententiæ appellauit.*
Appellatio hic non tenuit, & quare, eod. nu. & quandoque nocet, vt hic, expressio causæ in appellatione, ibid.
7 *Per iuramentum hic cur non constabat ad plenum, & supra nu. 4.*
De matrimonio iterum atque iterum inquiri potest, & ratio, ibid.
Supplicationis admittendæ, vel restitutionis concedendæ tres causæ, & quæ, ibid. & in quibus admittendæ causis, nu. 8.
8 *Sententia lata per matrimonio non transit in rem iudicatam quo ad veritatem, secus quo ad instantiam. nu. 16.*
Supplicatio in quibus causis admittenda, & a nullo, præterquam principe, quia contra ius, eod. nu. est ex gratia, nu. 9. uide nu. 12. 14. & 15.
9 *Matrimonio in quo sit hic gratia.*
Gratia fieri dicitur, si quid conceditur aduersus ius commune, ibid.
10 *Restitutioni non obstat lata sententia, aduersus quã fit, uer. a primis*
11 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 12.*
Deceptis contra quos actio detur, seu restitutio cõcedatur, & n. 13.
Supplicationi quando sit locus, & quid sit large, vel strictè sumpta æquipollet appellationi ex qua causa admittatur, & a principe, tantum. Quid intereſt, si fiat ante decendium, uel post, nu. 14. 15. vide supra nu. 8.
13 *Additio glossarum.*
15 *Auctenti. quæ supplicati. auctẽ. vt sponsa. largitas. §. illud quoque legis vnicæ. C. de senten. præf. præto.*
16 *Restitutio cur fuit hic necessaria intellectus, ibid. in fine.*

CAP. IIII.

2 EX literis. Casus. Contra † sententiam lata in causa matrimoniali beneficio supplicationis ex iusta causa restituitur etiam maior, & sic patet, ꝙ de restitutione maioris loquitur hæc decre. Et prima pars ponit mulieris supplicationem, & iudicis delegationem. secunda dat iudicem ibi, licet autem. [*Delegatione.*] quia suo iure nõ potuissent, de consan. & affi. c. j. [*Protulissent.*] ad petitionem viri propter aliquod impedimentum ꝓpetuum consanguinitatis, vel simile, Pe. [*interpositæ.*] per
2 mulierem. & dicit † Host. ꝙ ad cautelam, & sine app. fuisset audita, de re iudi. lator, tamen facilius per app. vt. ff. dicetur. Abb. [*Olim.*] hoc verbum erat glo. [*Committendam.*]
3 dicebat Host. ap. re. vt dicetur. j. [*Commiserat.*] in † totum, Goff. vel simpliciter, quod est idem. j. de offi. dele. venerabili, in fi. Host. non curo de hoc quo ad app. porrigendam, ex quo subdelegatus erat etiam collega. co. ti. super quæstionum. §. si vero, sed hoc dicunt, vt sciatur eum
4 sententiam ferre potuisse. Item † no. ſm can. iudex appel. delegat, hoc in supradicta decre. super quæstionum. §. intentionis. [*Protulisset.*] ipse Abb. [*Iuramento.*] per se, & si-
5 ne delatione, vt. j. dicetur. [*Eidem.*] f. filiæ. & † vides, ꝙ nil repetit de patre, vt per hoc detur intelligi, ꝙ causa talis erat, in qua minor, & filia fami. sine patris consensu poterat esse in iudicio, de resti. spolia. ex parte, de iud. c. vl. li. vj. [*Præsentaret*] ipsa filia, [*& etiam supplicauit*] binum re-
6 medium propter dubium † contumaciæ: quia non videbat audienda appellans. Dicunt tamen Tan. & Vinc. ꝙ si à tempore sententiæ decendium non erat elapsum bene tenuit appel. quia non erat contumax; & facit ad ea, quæ no. in Cle. de do. & contu. si ante, in mag. gl. dicit Inn. ꝙ appellatio non tenuit, quia de fraude non cõstabat, nec. j. Papa prosequitur appell. dicit Host. hoc fuisse, qa appellatio remota fuerat in rescripto, & cã, pp quã appellauit, non erat in iure expressa propter quod mero iure non tenuit appel. de app. pastoralis, & sic nocuit expressio causæ. (si. j. de re iudi. sicut. nam à sententia potest simpliciter appellare. ff. de appel. l. j. §. j. & l. 2. *[Ad plenum*] quia † non fuerat ei delatum, sed animose iurauerat, Gof. & sic soluitur ſm Host. contrarium de can. 35. q. 3. extraordinaria [*in fauorem matrimonij*] de quo iterum & iterum inquiri potest. j. de spon. sicut. [*de benigni.*] innuit, ꝙ secus de rigore iuris, ad hoc de iudi. dilecti, de do. & cõtu. c. j. Ho. [*Contra fraudem.*] quasi dicat secus in alio casu. & sic concurrunt hic tria, fauor matrimonij, benignitas canonica, & odium fraudulenti, Host. [*Supplicationem.*] no. quia nil dicit de appel. de hoc dixi. §. [*pro matri-*
8 *monio*] ar. Host. ꝙ sententia † lata pro matrimonio tranſeat in rem indicatam [a]; remittit ad summã, de testi. §. & vtrum, ver. verum ad saluandas. [*Postulantem.*] & idem fieri debet ſm quosdam in qualibet alia causa fauorabili, vbi per verisimilem præsumptionem moneretur princeps ad supplicationem admittendam, ar. j. de consan. tua, de re iudi. cum Bertoldus, verſi. post modum: sed cũ talis supplicatio sit contra ius, & in præiudiciũ alterius, nullus inferior principe admittere posset, ar. C. sen. rescĩ. non posſ. 2. & de precibus imper. of. auc. quæ supplica-
9 tio. si quæras, in quo † fit gratia matrimonio, rñ. ſm Inn. quia cum appareat contumacia, ad cuius excusationẽ non sufficiebat iuramentum, sicut nec per appellationem, ita nec per restitutionem, vel per supplicationẽ iure cõi videbatur audienda. fit ergo in hoc gratia, quia ꝓ modum supplicationis audit princeps mulierem, motus tantum sacro patris etiam in absentia partis præstito, secundum ipsum. [*Iudiciario*] ergo † in causa matrimo-
10 niali procedendũ est ordine iudiciario, de quo remittit
b Ho. qui fi. sint legi. per venerabilẽ [b], ver. præterea. [*A primis*] non obstante confirmatione secundi promulgatã. sequebat in antiqua, facientes, quæ decreuerius, per cẽ. ec. obseruari, & faciebat littera ſm Tan. contra id, quod
11 arguit finis vltimæ glo. ¶ Tertia † gl. rñ. per duo contra. ¶ Quarta glo. ponit duas differentias inter appel. & sup. ¶ Penul. gl. arguit, & opi. ponit. ¶ Vltima glo. arguit, &
12 remittit. ¶ In † gl. 3. [*ibi. l. vlti.*] vide hanc & sequentem, de cau. poſ. cum olim, super gl. ij. [*& ibi. l. i. §. i.*] Si messor falsum modum rettulit, propter quod emptor plus dedit venditori, vel minus, agit emptor contra venditorem, & è conuerso, non contra messorem, nisi cum ille soluendo nõ esset: sed si per iudicem messor adhibitus fuerit, ipse tenetur. ¶ In 3. glo. [*ibi. §. si quis aduersus*] suppliceans contra sententiam præfecti prętorio victus iterũ supplicare non poterit. ¶ In glo. antepe. [*ibi, contumacia*] vide, vt lite non conte. super. j. glo. [*& ibi diuus*] vide de
13 cri. fal. c. pe. super. j. glo. ¶ In † glo. 3. [*ibi audiretur*] adde quod no. 18. dist. quoniam quidem, in glo. pe. & j. de prę-
c scri. auditis, in glo. [c] vlti. ¶ In gl. supplicare [*ibi remota*]
14 hinc est, quòd a iudicibus † supplicatur, à quibus non appellatur. Item appellatur secundo, sed non supplicatur. [*& ibi, differt*] & de hoc in spec. de suppl. §. differt. dicebat Inno. hic, quòd supplicatio largo modo dicitur quælibet precum porrectio. vnde in curia dicitur quotidie, Supplicat talis sanctitati vestræ, sed strictè, prout hic accipitur, est quædam superioris benignitas, per quam inducitur ad reuocandum, quæ malè acta credit, quę æquipollet [d] appellationi, secundum ipsum, item secundum eum no. quod à iudice delegato suppli
d catur, quia mulier contumax per appell. iuuari non po-

terat

terat. aliàs à sententia inferioris iudicis nõ licet supplicare. sed & aliqua præsumptio debet haberi. vel fauor matrimonij subesse, vel alia probabilis ratio, vt admittatur supplicatio, arg. ff. de mino. l. minor autem, & l. præce. solus autem principis est hanc supplicationem admittere cum effectu, & non inferioris, secundum Inno. & facit, quod dixi in tex. super verbo, postulãtem. [*& in fi.*]
15 quo ad † potestatem supplicandi non est vis. an decendium, sed solum an biẽnium sit elapsum. sed de lapsu. x. dierum distinguitur quo ad exactionẽ cautionis, ſ. quia si. j. x. dies supplicatum est, non mandatur sententia executioni, nisi ab eo, qui obtinuit, caueatur idoneè de tanta quantitate restituenda, quantam per executionẽ sententię obtinebat, si fuerit sẽtẽtia retractata. si verò post x. dies supplicetur, sine aliqua cautione mandatur sẽtẽ
f tia executioni, ſeiusdem retractationis iure reseruando, & sic intelligitur auc. quæ supplicatio, & in auc. vt spõlar. §. illud quoque. col. ix. & l. vna. C. de sen. præf. præto.
g Hostien. & de hoc in Spe. de sup. §. j. ¶ In glo. hoc ideò, [*ibi, quisquis, in fi.*] vbi de hoc in vltima glo. & quod ibi
h no. facit pro Goff. [*& in fi.*] idem hic Innoc. ¶ In gl. [h] pe-
16 nultima, [*in fi.*] dicentes, quod si non transisset † in rem iudicatam, non fuisset data restitutio. sed hic de iudicũ deceptione, vel errore sententiæ nil dicebatur, sed solũ de absentia, quę quia minus bene probata fuit, necessaria erat restitutio. dicebat Hostien. quod sententia non
i transit in rem iudicatam quo ad veritatem, trãsit tamẽ quo ad instantiam [i], cõtra quam restituitur hæc mulier. ¶ In glo. vltima, [*ibi, Raina dux.*] Dicebat Gof. per illas decre. patere, quod etiam quandoque adiudicationes facit, alle. etiam. ff. iud. solui. cum apud.

ADDITIONES.

a ¶Iudicatam. Quod intellige, vt no. j. de re iud. c. lator. & c. consanguinei, in gl. & ibi per Io. An. & vide in gl. pe. & super illa.
b ¶Venerabilem. Et hoc vide in Cle. dispendiosam, de iudiciis, coniuncta cle. sępe. de ver. ſi.
c ¶In gl. Facit, quod no. in c. cum veniſſet. ſ. eo. in gl. pe. ibi vide.
d ¶Aequipollet. In quo differt appellatio, & restitutio inte. & supplicatio, vide Io. An. in Spec. de suppli. §. differt.
e ¶Autem. Illa. l. loquitur in restitutio. in integrum, & ibi vide Bar.
f ¶Executioni. Quare pendente appellatione, vel restitutione, sententia non mandatur executioni, sed bene pendente supplicatione, vide Io. An. in Spec. de suppli. §. differt, ad fi.
g ¶In Spec. Vide de materia ista Bal. & Sali. in auc. quę supplicatio, C. de preci. impe. offe. alleg. in gl.
h ¶In glo. Quare autem hic non sufficiebat iuramentum ad plene probandum iustam causam absentiæ, dic, vt dicit Goff. in versi. ad plenũ, & sic etiam no. ob. gl. 4. q. v. quisquis, in glo. fi. vt ibi etiam no. Gof. Bal.
i ¶Instantiam. Vide quod scripsi in c. lator. in ix. q. in fi. de re iud. & in c. tutor, eo. ti. & ibi Inno. Archi.

SVMMARIVM.

1 *Contra sententiam etiam papæ restitui potest ecclesia, & restitutionis in integrum causa partibus præsentibus est tractanda, ibi. non datur nisi enormiter lædatur, nu. 2.*
Diuisio decretalis, ibid.
2 *Lapsus temporis non imputandus est ei per quem non stetit.*
3 *Iurisdictio perpetuatur per inceptam cognitionem.*
Dictio, Denuò, utri duarũ uocum attribuenda, ibid. ad dictio. denuò.
4 *Legatus habet ordinariam iurisdictionem, quæ per concedentis obitum non expirat.*
An reuocari possit à collegio Cardinalium uacante sede, ibid.
5 *An eius expirauerit officium, duabus legationibus ei commissis, papa mortuo, cum altera earum uti non ceperat, nec de ea literas habebat. & refert continentiam facti.*
Mandatum, seu literas principis non habere legatum, non obstat in duobus casibus, & quibus, eod. nu.
6 *In restitutione concedenda requiritur ordo iuris, & causæ cognitio. vide latius nu. 18. & 19.*
Mandatum uiua voce factum extra iudicium & sine causæ cognitione non habet vim sententiæ, ibid.
7 *Contra sententiam inferiorum principe non datur restitutio, nisi pro ecclesia.*
Item non datur, si tutus quis sit ipso iure, vel fuerit aliàs denegata, ibid.
Leg. in causæ. ff. de mino. & leg. primæ, C. si sæpius restitu. intellectus ibid.
8 *Reformatio sententiæ potest fieri cum meliori forma facti, et iuris.*
Restitutio duplex hic petebatur & audientiæ, & rerum, ibid.
9 *Sententia rescissa per beneficium restitutionis, consequenter reuocabuntur omnia occasione sententiæ attentata.*
Restitutorius libellus quo modo prudenter sit formandus, ibid. & peti potest in eo etiam adiudicatio, & quarum rerum. uide nume. 18. & 19.
Litis contestatio non super omnibus petitis facienda, in negocio restitutionis in integrum, ibid. in fine, uide nu. 20. circa finem.
10 *Sententia non est præcipitanda, sed deliberatione cum peritis habita, & cum libris, & non per iudicum capitaneas opiniones.*
11 *Restitutio maiori qualiter à prætore concedatur.*
12 *Contra sententiam principis venire non licet nisi per supplicationẽ.*
Circunstantiarum loci, temporis, & cęterarum habetur ratio, ibid.
13 *Data ponenda in sententia. rescripto, & libello.*
14 *Causam exprimere in sententia est incautum. & ratio.*
Subiectum falsitati dicitur, quod reputatur falsum, cũ non sit, ibid.
15 *Regestum, siue registrum quid.*
Audire partem æquum etiam in his, de quibus iudex pronunciare posset, ibid.
16 *De citandi forma ad diem festum, & feriatum, remittit.*
Ledituꝛ quis quinque modis.
18 *Restitutionis in integrum negocium prius definiendum, quam in principali negocio procedatur, & an hoc sit perpetuum, & qualiter procedendum in causa restitutionis in integrum atque rei tam ex læsione iudiciaria, quam contractuum & temporaria, quid probandum, libellusque quo modo concipiendus, quando simul etiam vtrunque restitutionis in integrum, & rei negocium peti, & tractari, ac diffiniri possit, & contra quem petenda, pulchre docet, & nu. 19. per eam duo remedia competunt & quæ, quando alterutro eorum sit opus, & quibus probationibus & ordine cum forma petitionis, nu. 20. vide supra. num. 9. uide alia de ea nu. 22. & 24.*
19 *Legis fin. C. ex quibus causis maio. leg. primæ, leg. ait prætor, et leg. ab hostibus, ac totius tituli eiusdem ff. & legis, ab hostibus, ff. de capti. & postlimi. re. intellectus.*
20 *Rescissorium remedium in restitutione in integrum quando intentandum, & quæ probanda, & quis libellus, & ordo iudicij seruandus. uide supra nu. 9.*
Officio iudicis quibus casibus in ea vtendum &c. ibid. quid conducat, an contestatio tunc fiat litis, nu. 26. vide de eo & nu. 25.
21 *Comminari potest iudex in peremptorio.*
Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 22.
Restitutio quo iure postuletur, & nu. 26. & cui contra res bis iudicatas contendatur. §. j. addita glo.
Ad peremptorium quando ueniatur, ibid. in fine, & nu. 29. et quot in eo termini dantur, ibid.
23 *Supplementum glossarum.*
Restitutio temporis non sępe concedenda.
24 *Temporis cursus malè iudicantis de præscriptione subducendum.*
Restitutio quare hic concessa maxime post quadriennium, & quo iure, minorisne, an maioris, eod. nu. ubi casus eliciuntur, quando non obstat quadriennij lapsus, & a quo pendeat restitutio minoris & maioris, & ꝙ inter se differant, nu. 25.
De falsitate, & surreptione semper quæri potest, ibid.
25 *Officium merum iudicis tempore non præscribitur, uer. nam puriꝛ.*
27 *Discẽdum multo tempore quod doceas, nisi tẽpus suppleat ingeniũ*
Ingenium etiam sine doctore laudabile est, ibid.
Negatiua iuris per instrumenta probabitur, & per testes, eod. nu. §. in glo. sed quare, & nu. 28.
28 *Debeo, uerbum ius potius notat, quam factum.*
Priuilegium per posterius reuocatur, si de priori fiat mentio, ibid.

CAP. V.

1 IVm ex literis. Casus. Etiam ꝓtra † sniam papæ restitui potest ecclesia, & cã resti. in inte. partibus ꝑsentibus est tractanda. Et pars prima, ponit petitionẽ ecclesiæ illerden. secunda ponit examinationem, deliberationẽ, & interlocutionẽ papalẽ, ibi, nos igitur. tertio citationes partis aduerſe cum cõmina-

tione processus, ibi, quocirca. [*Enormiter.*] aliàs † non daretur restitutio, vt ℨ. c. i. [*Et olim, & nunc.*] ergo non debet imputari ecclesiæ, per quam non stetit, lapsus quadriennii. & maximè si dicis, ꝙ etiam coram Eugenio inchoauit hæc petere. [*Anastasii.*] qui sedit anno vno, Vin. [*Cepit.*] & sic ferat perpetuata iurisdictio de controuersia. s. an ecclesia Illerden. esset læsa. & in inte. restituenda, vel non, ℘m Inn. [*Successor.*] mediatus, quia post Anastasiũ successit Adrianus, qui vixit annis. vi. & post illum Ale. ℘m Tan. & Vin. [*Denuo.*] si determinat verbum, Fungẽti, vī ex hoc colligi, ꝙ per mortem concedentis expirauerat legatio, nisi dicas cum Tanc. ꝙ post longa tpa, iterum illuc missus fuerat legatus. si determinat verbum, commisit, est sensus, ꝙ iterata fuit delegatio[a] causæ non legationis cõmissio, & tunc cessat illud ar. & † verum est, ꝙ legatus habet ordinariam, q̃ per decedentis obitum nõ expirat, de offi. leg. c. ij. li. vi. & vide, quod ibi no. de illo, ꝙ nondum ingressus erat prouinciam. & de collegio cardinalium, vacante se. an possit illum reuocare, hic quod no. Host. & ꝙ reuocare non possit, vī hodie per constitutionem Cle. ne Romani, de ele. sed q̃rebat hic de qtione facti, quæ ponitur etiam in spec. tit. ij. §. finitur, ver. sed pone de facto, qua † dicebat Clementem, requisitis fratrum consiliis, fecisse legatum in partibus trãsmarinis, & Franciæ. d. Al. signo crucis pp hoc sibi dato, de legatione tamen transmarina nulla litera facta fuit, intrauit Franciam, vsus est officio suo p̃dicando, cruce signãdo, & modis aliis, mortuo demum Clemente, & se. va. q̃rebatur, an ipsius officium expirasset, saltem quo ad transmarinam, & dicit, ꝙ aliquibus videbatur, ꝙ sic, quia res integra quo ad illam, & quia de illa literas nõ habebat, ar. C. de man. prin. l. j. C. de iure fisci. l. prohibitum est, li. x. aliis videbatur[b] contra, quia crucem recipiendo, & legatione Franciæ quasi præparatoria ad illam vtendo iã res non erat integra, & potissimè legatio fratris. i. cardinalis, ar. C. de inoff. test. si mater, & l. scimus, ad fi. Nõ ob. ꝙ de legatione transmarina non fuit facta litera, sine qua non probatur legatio, quia dici potest illud locum hr̃e in extraneis, secus in fratribus, qui de latere[c] mittuntur, & sic potest intelligi. xcvij. di. nobilissimus, arg. in eo, quod legi. & no. C. fami. er. l. fi. C. de test. hac consultissima. §. ex imperfecto, & auc. hoc inter liberos. ff. de lib. & post l. in suis, ff. de le. ii. vnum ex fa. & quod no. de offi. le. c. j. ad fi. li. vj. Item fallit illa regula in leg. sic solenniter data per principem, ar. C. de testa. l. omnium. sed & cardinales super hoc possunt literas testimoniales dare, de sent. excom. c. j. de proba. post cessionem. & dicit addenda, quæ no. de præben. cum non ignores. de off. dele. qm̃ Abbas, ante finem, & vide, quod dicã in prooemio Sexti, super ver. transmittimus. [*Non obstante.*] ꝙ de hoc non constabat, nec in absentia partium constare poterat, vt sequitur, vnde non obstat litera. j. dicens. an data, vel dãda, vel dic, ꝙ cum † in restitutione concedenda requiritur ordo iuris, & causæ cognitio, vt patet de of iudi. c. ij.[d] etiam si de tali mandato constaret, non sequeretur, ꝙ restitutio data esset, quia tales literæ, vel mandatum viua voce factum extra iudicium & sine causæ cognitione non habet vim sententiæ, ar. C. commi. vel epist. l ij. & iij.[e] & per totum, ℘m Inno. alle. Host. C. de sent. & interlocu. cum sentẽtia, & l. ex stipulatione. [*Legatum.*] sancti Angeli diaconum cardinalem. [*Tenore.*] s. ꝙ inspectis Illerden. ecclesiæ priuilegiis &c. [*Sententiam.*] ꝙ vtra † sententiam non detur restitutio, opponit Goff. de. l. in causę. ff. de mino. qa cum competat ordinarium auxilium app. ergo &c. rñ. in sententiis papæ locum id nõ habere, cum non sit superior, ad quẽ appelletur, de electio. licet, in fi. fi dicas, Potest supplicari, rñ. vtrunq; extraordinarium, & sic vnum non excludit reliquum saltem in origine. ff. quod me. cau. si cum excep. §. cum qui, & vide[f] quod ibi no.[g] Sed quid de sentẽtiis inferioru mẽ Quo ad illas obstat rario prius dicta d. l. in causę. & l. j. C. si ꝛepius resti. respondet ecclesiam contra illas restitui, & l. in causę, locum habet, quando minor est tutus ipso iure. l. i. loquitur quando petita fuit restitutio, & denegata. & ob hoc no. etiam hic, quod dicã. j. c. fi. in vij. q. [*Reformari.*] quasi sententia † Eugenij retractata aliam cum meliori forma facti & iuris. i. magis iustitiæ consonam forma ri, siue proferri. [*Restitui.*] no. ℘m Innoc. libellum istum continere duo capita, siue capitula, primum per quod petitur restitutio ad audientiam, quo ad reformatio. sententiæ, secundum, quod petitur ecclesiarum restitutio. vel potest dici secundum † eum, ꝙ rescissa sententia per beneficium restitutionis, consequenter reuocabuntur omnia occasione sententiæ attentata, ar. de procu. ex insinuatione. §. j. & ij. & c. in nostra, de elec. qualiter. ad fi. Prudens igitur aduocatus videat, qualiter sit sibi formãdus libellus. nam secundum ipsum formanda est sentẽtia, de ordi. cogni. c. ij. posset etiam competere in libello ecclesias sibi adiudicari, si forsan ratione sententiæ reuocatæ[h] sibi restituendæ non essent, puta quia prius non possidebat illas, sed in eis solum modo ius habebat. & si hæc omnia petat, non semper est super omnibus faciẽda litis conte. à prin. vt. j. dicam post ipsum Inno. super ver. principali. [*Deliberauimus.*] non † enim est sententia præcipitanda, ad hoc. j. ver. perspeximus. & vj. q. j. quęro. ij. q. j. Deus. xj. q. iij. summopere. & c. graue. xxxij. q. ij. quod non formatum, sed proferenda est deliberatione cum peritis habita, vt hic. & C. de inge. ma. l. iij. & etiam cum libris deliberandum est, C. de acqui. post. cum libris, quia multa latent. xxxiij. di. pre. ff. de off. assel. liberti. & est contra iudices, qui suas capitaneas opiniones sequuntur. de hoc de consti. c. j. & c. ne innitaris, Host. [*Committendum.*] sicut † & maior restituitur, cum data rescissoria à prætore potestas agendi ei conceditur, prælcriptione non obstante. C. ex quęsa. ma. l. pe. sed forte hoc non sufficit, nisi forte retractetur sententia. j. eod. ver. quo circa. Vin. [*Supplicationem.*] hoc † dicit, quia contra sententiam principis venire non licet nisi per supplicationem, ℘m Inn. de hoc. ℨ. capit. proxi. [*Præsertim.*] secunda ratio motiua. [*Aetatum.*] lxxxvj. di. tanta. [*Temporum.*] necnon personarum, & locorum. ℨ. de transac. c. fi. [*Necessitatum.*] vj. di. priscis. ℨ. de ele. cũm in cunctis. [*Et secundum.*] tertia ratio. [*Perspexim̃us.*] iiij. ratio. [*Ex data.*] no. ꝙ data † in sententia est ponenda, sicut in rescripto, de rescrip. eam te, & in libello, in auc. de exhi. & intro. reis. §. sancimus. ver. suscepto, Hostien. [*Illa inniten-*] v. ratio. & dicit Hostien. non solum motiua, sed etiam diffinitiua. [*Præcipuè ratione.*] ex quo no. ꝙ † incautum est exprimere causam in sentẽtia, reprobata enim causa retractatur sententia. xxi. di. in tãtum. C. de iudi. properandum. §. illo, de re iudi. sicut. ff. de his, qui no. infa. l. quid ergo. §. vlti. Io. ff. de excu. tu. qui te stãmento. Phi. [*Falsitati.*] i. fuit reputatum falsum, cum non esset, Phi. [*regestò.*] Host. verò dicit, quòd vera † litera est, Registro, & dicitur liber, in quo ponitur res gesta, & de hoc dixi de procu. ca. j. & facit de proba. c. j. de præscri. ad audientiam. [*Tandem.*] q. d. secundum Host. propter surreptionem, de qua constabat, pronũciare possemus, de re iudi. cum olim,[i] tamen, quia æquum est, & forte & in hoc casu visum partem audire, ideo in hoc deliberatio nostra &c. [*Data.*] per literas Cœlestini, Innocen. [*Danda.*] propter læsionem ecclesiæ, Innocẽ. [*Sententiam.*] Eugenij papæ. [*Vsque.*] de hac † forma citandi ad diem festum remis. dabo. de dolo, & contu. cum dilecti, & de citatione ad diem feriatam. j. de feriis. c. vlti. [*Idoneum.*] remittit in hoc Host. de procu. q̃relam. & ca. accedens. [*Si poteritis.*] & volueritis, quia restitutionem petentibus incumbit probatio læsionis, vī † autem lędi. v. modis. ff. de mino. l. quod si minor. §. non semper. & §. si quis iuueni li. & l. non omnia, ℘m Inno. [*Principali negocio.*] no. ergo, † prius diffiniendum negotium restitutionis in integrũ, q̃ in principali negocio procedatur, ar. hic, & ff. de procu. qui proprio. §. item quæritur, ff. de iureiur. nam postea. §. si minor. sed contra, quia circuitus est tollendus, ff. de condi. inde.[k] dominus. vnica autem probatio ad vtrunque

a commisit
b x. aliis videbatur
c hr̃e in extraneis
d etiam si de tali mandato
e & iij.
f quod ibi no.
g quasi sententia
h caræ
i de re iudi. cum olim,
k ff. de condi. inde. dominus.

vtrũque sufficit. s. ad resti. in inte. obtinendam, & ad rei resti. faciendam. ergo vtroque simul agendum est, ar. ff. de mino. l. fi. ff. de condi. ca. da. si quis accepto tulerit. & l. si mulier, ff. de his, quæ in fraudem cre. ait prætor. §. si creditor, vt lites citius decidantur, j. de do. & contu. finẽ & vt occurratur laboribus paruum, & expensis. j. de appel. vt debitus. sol. Tan. dixit, quòd si is, qui petit restitutionem, probet se dominum rei, non solum ipsum in ĩte. restituet, sed & rem. si verò non probet se dominum sed solam lęsionem, tunc iudex beneficium tantum restitutionis in integrũ dabit ei, vt ℨ non ob. vendi. vel alio contractu possit rem vendicare, & ℘m hoc soluit predictã contrarietatẽ. Inn. dixit, quòd in contractibus petẽs restitutionẽ debet agere contra eum, cum quo ꝙtraxit, non contra illum, ad quem res peruenit, nisi & ille sciret rem ita gestam, vel nisi contrahens non esset soluẽdo, q̃n verò agitur contra illum, cum quo contraxit, & qui possidet rem, tunc etiam si petens restitutionem dominus non sit, tñ probata lęsione, nõ solum restituetur in integrũ, sed restituetur ei res, sed caueat sibi in concęptione libelli. i, vt si est dominus dicat, cum sim lęsus ĩ tali venditione, peto ĩ integrum restitui, & rem mihi reddi, cum sim dominus, vel si non est dominus dicat, peto ex officio vestro me reduci in eo statu, in quo eram ante lęsionem, & sic intellexit. ff. de mino. in causæ. §. fi. interdum, & §. fi. & l. fe. & quamuis lex illa. ff. de procu. qui proprio. §. item quæritur, fortiter cõtradicere videatur, rñ. quòd lex illa diuersos casus habet, ℘m quorũ positionem nõ contradicit. sed & casui, ℘m quem occurrit contrarietas, adhuc rñ. quòd nõ obstat, quia ibi minor vendidit iura, quæ in aliqua re habeat, sed rem non tradidit, quia non ipse, imò venditor possidebat eam, & iõ iudex non poterat ex officio suo restituere rem ei, cũ tẽ-

1 pore contractus possideret[l] eam. vbi vero in iudicio petitur restitutio in integrum contra sententiam. vel qa omissæ sunt allegationes, vel aliæ probationes, tunc sic est procedendum, actor petet restitutionem, & iudex q̃ret de causa restitutionis. s. de læsione, & de causa læsionis, scilicet quare non dixit hoc antea suo loco, & tẽpore. & si dixerit iustam, & notam causam, quę moueat iudicem sine litis conte. & magnis probationibus, audita tamen parte aduersa, & breui ac summaria cognitione præmissa, dabit restitutionem petitam, ad hoc scilicet, vt audiatur, vt patet in eo, qd legi. & no. ℨ. eo. c. auditis. §. fi. & c. ii. §. nos igitur, & de offi. iudi. c. j. & ij. & sic data restitutione probationes audiet. ff. de iureiu. nam & postea. §. si minor. ff. de mi. minor autem magistratus. Si verò

m incoloratèm petat, denegabit ei restitutionem petitã, & ℘m hoc, quãdo petitur restitutio in iudiciis, non est necessaria litis conte. sed præsentia partium tantum per quas falsitas reprimatur, vt innuitur ℨ. §. proxi. in fi. sed quando petitur in contractibus, tunc necessaria est litis conte. arg. ad vtrunque. ℨ. de offi. iudi. c. ij. sed hoc notandum, quod vbi maior petit restitui contra præscriptionem, quæ fortan currit ei, dum causa reipub. erat absens vel aliis similibus, tunc primo contestatur lis, & fertur sententia super restitutione. qua obtenta, & non ante ĩ

19 causa proceditur principali, & sic ĩtellige. C. ex qui. cau. ma. l. fina. ff. ex quibus caus. ma. l. i. & l. ab hostibus, & l. ait prætor, & per totum, & ff. de capti. & postli. re. ab hostibus, & idem est, si à maiore petatur restitutio contra sententiam diffinitiuam, vel interlocutoriam, vel alias super processu iudiciorum, vt hic, & ℨ. c. auditis, & c. venissent. In cõtractibus autem secus, vt dictum est. ratio

n diuersitatis[n] est, quia quando restitutionem rei non impedit, nisi contractus, vel ius tradium ex contractu, rescisso ipso contractu, patet quòd reus nullum ius habet in re, vnde, ex quo actor restituitur est ad contractum, ꝙ rescissus est, per consequens restituenda est ei res, quæ ex ipso contractu pendebat, vnde, & posset dici, ꝙ in hoc casu non esset necesse rem petere, cum sit quasi accessoria ad contractum, quamuis sit tutius in libello vtrũque peti. s. & restitutionem in integrum, & restitutionem rei sit. super ambobus lit. conte. vt ℨ. no. Vbi autem petitur restitutio contra sententiam super iuribus, vel alijs rebus latam, vel ℨ prælcriptionẽ, vel similibus, tũc licet rescindatur sñia, vel p̃criptio, per quæ impediebatur agere, non sequitur, qd ipsa iura, vel restint restituendæ cũ sñia nõ dederit ei ius, sed derexerit tñ eũ posse agere. ff. si seruitus vẽdi sicuti §. sed si q̃ritur. ff. de ædil. edic. bouẽ. §. pe. ff. de testa. hæredes. §. sed qd post testm̃. Idẽ est in vsucapione, quia nec sequitur, qd ipsa recissa restituẽda sit petenti, nisi & aliter constet de iure suo. Idem est, si ꝓtra contractum petatur restitutio, nec constet de iure perẽtis, nec quid de iure translatum sit in eum, contra quẽ restitutio est petita, quantum cunque constet de iure petentis, quamuis hoc raro cõtingere posset. ideo tutum est, quod vtrunque petatur, eodem etiam modo videt dicendum, quod in eodem libello possit quis petere rescissionem sententiæ, siue præscrip. & rem sibi restitui, secundũ Inn. ℘m quẽ principale vocat hic ecclesias, super quibus à prin. agebatur. Retractabitur enim primo sententia, si de iure fuerit, per beneficium restitutionis. sed hanc retractationem præcedere debet aliqua summaria cognitio, s. vtrum coloratè petat, necne. & in sup aliquam probationem recipiet, siue probabilem coniectu

o rem. sufficit enim, si videat priuilegium, vel instrumentum, quod animum suum mouere debeat, etiam non audita disputatione super. eo. ℨ. eo. c. ij. ver. nos igit. vel quod iuramentum partis recipiat. ℨ. c. proxi. nam & qñ que solus aspectus sufficit. ff. de mino. minor. xxv. annis

o addito[o] præside, per restitutionem † autem in integrum

20 duo remedia competunt, vnũ est cognitionis prætoris s. officium iudicis, & aliud est rescissoriæ. ff. de mino. in causæ. §. interdum. primo auxilio. i. officio iudicis prudenter agitur, quando res, super qua petitur restitutio, est apud actorem, puta sententia contra ipsum lata est, sed non executioni mandata, vel rẽ vendidit, sed nõ tradidit. hic enim sufficit, quod officium iudicis imploret ad retractandam sententiam, vel cõtractum. hoc enim facto possessor remanet tutus, & idem dicendum est, vbi ab actore in reum translata est possessio ꝓtractu, vel sententia, & post translationem imploratum officium iu ĩ cis contra sententiam, vel contractum. Nam in hoc iudicio restitutionis si probet se læsum fuisse in cõtract i venditionis, puta quia res satis plus valebat, quam vẽdidit, restituetur ei res, nec oporrebit eũ probare domini ĩ rei. vel si probet se læsum ex sententia, puta quia cũ primo actum est, & contra eum rei ven. & condemnatus fuisset, modo in causa restitutionis probet ex actis primi iudicij sententiam fuisse iniustam. j. de ordi. cogn. cũ dilectus. § nos tamen, vel per varias probationes. j. desi. instru. cum Io. Heremita. §. fi. j. e. c. fi. in fi. vel cum agere-

p tur commodati contra eum, & cõdemnatus esset, mõ in causa restitutio. probat rem non fuisse sibi commodatam, vel aliàs se non teneri, in his enim casibus, & similibus sufficit iudicis officium implorare, ꝙ quod nõ solum contractus, vel sententia retractabitur, sed res ipsa sibi restituetur. ff. de ad mi. tu. sine hærede. §. interposito. ff. de minori. ꝙ l. fi. quinimò & in hoc casu, ẽr si actor non probet sufficienter læsionem, sed summariè tantũ tamen, vt quidam dicunt, dabitur ei restitutio non ad hoc, vt res sibi statim restituatur, sed vt tollatur contractus, vel sententia. quo sublato postea à capite agetur eã, ar. ff. de procur. qui proprio. §. item quare. C. si aduer. rẽ judi. l. i. sufficit enim. quod aliquem colorem, vel similitudinem habeat ad hoc, vt sẽtẽtia rescindatur, vt ℨ. no. Alij tamen aliter sentiunt, qui & plenam probationem exigunt ad hoc, vt restitutio detur, & contractus, vel sen-

q tentia rescindatur, arg. ff. de iureiu. nã postea. §. minor. q Inno. dixit, quod in prædictis casibus non sufficit semiplena probatio. nec videbat, quod aliquę probationes sufficiant ad dandam restitutionem in integrum, quin & eidem sufficere debeat ad condemnationem & restitutionem

tutionem rei faciendam. imò, quod plus eſt, ex quo cõtra ſententiam, vel contractum data eſt reſtitutio, per conſequens res, quæ per ſententiam, vel contractum tranſlata eſt, debet reſtitui, etiam ſi de ipſa reſtituẽda nihil dixerit iudex. ff. de mi. l. fi. ff. de admi. tut. ſi in hæredẽ. §. interpoſito. Sed opponitur, quomodo iudex reſtitutionis in integrum adiudicabit alicui rem non petitã, hoc enim eſt contra iura, vt patet in eo, quod legitur, & no. ℣. de ord. co. cum dilectus. §. fi. rñ. iudex nihil adiudicabit
s quia ex edicto de mi. nulla proditur s actio, ſed per officium iudicis, quod late patet, quicquid inde datum eſt, reſtituetur. ff. de mino. quod ſi minor. §. fi C. de repura. l. vna. Si autem ille, qui modò petit reſtitutionem in integrum, non eſt in poſſeſſione rei, ſuper qua petitur reſtitutio, nec eſt etiam tranſlata primo ab actore in reũ, vt puta quia in hoc iudicio actor eſt, ſicut & in primo fuerat, in quo & rem petierat, ſed reus fuit per ſententiã abſolutus, contra quem & tunc petit reſtitui, in hoc caſu prudenter facit, ſi intentat reſciſſoriam. i. priſtinam actionem in rem vtilem, & dicat ſic, cum talis à peritio
ne in mea ſit per ſententiam abſolutus ſub tali re, quę pertinet ad me iurę dominij, vel quaſi, peto, quatenꝰ reſciſſa ipſa ſententia per officium veſtrum, O domine iudex, à quo peto reſtitui in inte. contra dictam ſententiã per quam læſus ſum, eandem rem mihi adiudicetis, & reſtitui faciatis, & comprobatur hoc. ff. de mino. in cauſæ. ℣. §. interdum. Idem dicendum eſt in cõtractibus. verbi gratia petebam à te rem, quam poſſidebas, tranſegiſti mecum ita, quod res petita penes te remaneret. hoc. n. prudenter ago, ſi peto, quod, reſciſſa tranſactione, res petita mihi adiudicetur. & idem in præſcriptio. vt ſi præſcripſiſti rem meam, quam alius vendidit, & non ego. hoc enim debeo petere, vt reſciſſa præſcriptione, res mi
t hit adiudicetur. hoc tamen perraro locum habet in minore, contra quem non currunt præſcriptiones tempo
v rales, in quibus cauſis re. in inte. non eſt ne. v l. fi. ſm Inn. & dicit Hoſt. ꝙ idem dicendum eſt de eccleſia, vt patet in eo. quod legi. & no. ℣. e. ij. habet tamen locum ſecundum Inn. in maioribus captis, dum cauſa reipub. ſint abſentes. ff. ex qui. ca. l. i. & per totum. caueat igitur ſi bi prudens & diligens aduocatus, vt in prædictis caſibus & ſim il. reſciſſoriam intenter. nam ſi tantum officium iudicis imploret, licet obtineat per ſententiam iudicis, quod ſententia, vel tranſactio, vel præſcriptio reſcindatur, non tamen obtinebit, quod res, quæ non eſt ab eo tranſlata in reum, ſibi adiudicetur, vel reſtituatur, imò noua actione agendum eſt ad rem ſibi reſtituendam, cui tamen non obſtabit ſententia quæ iam eſt per reſti
tutionem in integrum ſublata. Sed aliæ probationes requiruntur in hoc ſecundo iudicio, quam in primo. nã in primo caſu ſufficit, quod ſententia quocunque mõ probetur iniuſta. quo facto dabitur ei reſtitutio contra ſnĩam. in ſecundo vero ad hoc, vt res ſibi adiudicẽt, & reſtituatur, oportet ꝙ dñium rei probet. ſed Inn. hic viſum eſt, ꝙ õ ſnĩam nũq reſciſſoria intenterur, ſed tm̃ p offi. iudi. eſt petenda reſtõ õ ipſam. nam p illud obtinebit non ſolum ſnĩã reſcindi, ſed & rem ſibi adiudicari, dum tamen de iure ſuo liquẽat ex probationibus prætæritis, ſiue nouis, ꝙ ſi nondum de iure probauerit, ſed probare intendit, reponetur in ſtatum, in quo erat ante ſententiam, quæ reſcindi debet, qualitercunque conſtat ipſam eſſe iniuſtam, & poſtea, receptis probationibus ſu per principali, feretur ſuper eo ſententia ſine noua libel
li oblatione, & lit. conte, nam & lit. cõte. & alia acta prio
ris iudicij, õ quæ non eſt data reſtõ in inte. debet in ſuo robore perdurare, ſm Inn. ad quod alle. Hoſt. ar. C. de teſta. ſancimus. C. de app. præcipimus, & illa lit. conte. dẽt ſufficere, vt patet in eo, quod legi. & no. ℣. de proba. c. fi. [*Adimplere.*] ſ. nõ veniẽdo p vos, vel alios. [*ꝓcedemus.*] er
21 go iudex ꝓteſt in peremptorio comminari. ¶ Secunda glo. obiicit, & ſoluit. õ. ſecundo obiicit. & rñ. Io. ¶ In glo. [*ar. quod.*] arguit. all. in õrium. ¶ Glo. [*ꝓ hanc.*] ponit tres lec. Io. ¶ Ante pe. gl. obiicit, & ſoluit. ¶ Pe. gl. no. pp di ſtãtiã & c. all. in cõtrariũ, ponit & exponit verſus. ¶ Vlt.
22 gl. quærit, alle. pro & õ, & remittit. ¶ In ꝓgl. hic iõ, [*ibi. §. ul.*] ibi. dr̃, ex hoc edicto nulla propria actio, vel cautio proficiſcitur. totũ. n. hoc pẽdet ex prætoris cognitione. ¶ In glo. ſed illud. [*ibi. perraro.*] ponit lex, minor, exẽplũ, qñ minor captus fuit, dum facientia pro cã ſua nõ ſunt allata, vel per aduocatũ ſuũ pdidit, vel ſi noua cauſa alle gatur. ¶ In gl. ar. cꝙ, [*ibi, l. ij.*] vide de re. ſpo. ex parte. ſuper iij. gl. ¶ In gl. iõ, [*ibi, in cauſę.*] hãc & ſequẽtes vide ĩ c. ij. de offi. iu. in gl. ij. Io. ¶ In gl. pe. [*ibi, nonnunquam.*] vide ibi in c. pe. ſtatutum allegatum, ſuper gl. ij. [*& ibi, Ad peremptorium.*] venitur ad perẽptorium. poſt primũ & ſcãm edictum, cui nõ eſt pitũ. ¶ In vl. gl. [*ibi. § ul.*] vide hãc, & ſe
23 in præalle. decr. ij. de off. iu. in gl. ij. ¶ In ꝓgl. ij. [*ibi, anterio. rum.*] maximè cum id ſtetit per principalẽ, vt ibi, & ℣. de ap. ex iuſinuatione. & videri poſſet, cum tps iſtud ſit ptinuũ, ꝙ currat. ſed detur reſtõ, ſicut cũ iudex nõ vult ius dicere. ff. ex q. ca. ma. ſed & ſi p ptorẽ, in prin. ſed vt dixerunt Io. Phi. hic nõ eſt verũ, ꝙ ſm hoc peteret reſtõ tpe reſtõnis, & ſic iterũ ſcẽdi tpis poſſet peti reſtitutio, & ſic
x in ĩfinitũ. x Si vero denegetur qd iuris, ℣. c. fi. [*& ibi. §. cã.*]
24 vel dict ſm Inno. Tan. & Vin. ꝙ de præſcriptione debet ſubduci tps Eugenii malẽ iudicãtis, & õ eius ſniam agebatur, ad hoc. xvj. q. iij. ſi ſacerdos. & forte vult hoc decre. ℣. e. ti. c. j. li. vj. in fi. & ibi no. vel ſm Hoſt etiã coram Eugenio petita fuit reſtitutio, vel interuenit præuaricatio, vt in præ. decre. e. ti. li. vj. vel inuenit eccleſia nouas defen ſiones. ℣. c. vlt. vel quia patens fuit ſurreptio, de qua ſurreptione, vel falſitate ſemper quæri põt, de proc. in noſtra, de excep. cum venerabilis. vel ſm eum poſt quadrieniũ auditur eccleſia iure maioris ex clauſula generali. ff. ex qui. cau. ma. l. j. & in hoc ſm eum non ſufficit læſio. imò neceſſe eſt, ꝙ ſubſit alia iuſta cauſa, vt etiam ſonãt verba edicti. iſta ergo reſtitutio plus pendet à mero & puro iudi. offi. q̃ à petentis inſtantia. reſtitutio ergo mino
25 ris econtra plus pendet à iure, & inſtãtia petentis, q̃ ob. officium iud. & iõ iſta clauditur tpe, ſed non illa. nam purum & merum offi. iudi. exercetur, qñ ſibi vr̃, curſu
y tpis y non ob. vt hic, de iureiu. ad noſtram. ij. de inſti. cũ veniſſent. in fi. & de re. ec. non ali. ad noſtram. & ſm hoc dicit poſſe ſaluari opi. Ala. & G. Na. ¶ In gl. hoc ideo, [*in
26 fi.*] dicebat Inn. vr̃, ꝙ ꝓin hoc offi. non ſit lit. conte. neceſ
z ſaria. cum ex eo nil lucretur reſtiturus. ſcẽm tm̃ deſerũit actioni. i. viam parat z principali quæſtioni, vt ſequitur, ſecus, vbi loco actionis eſt. dicit tamen ꝙ tutius eſt tenere contrarium per præalle. decre. ij. de re iud. ¶ In gl.
27 ar. quòd, [*ibi, addiſcere.*] Vnde dicit ꝓ canon, multo tempore diſce, quæ poſtmodũ doceas. xvj. q. j. ſic viue, vt dicit Gof. l. dicit in v. annis quem imbui legali ſcientia, in cõ ſtitutione fforum. pe. col. [*& ibi, ſummus.*] ver. Iuuenalis, li. j. [*& ibi, monachus.*] vbi de hoc. Seneca de cõſol. ad matrem, circa fi. beneficio rapacis ingenij plusquam pro tempore auxiſti. Hiero. contra Ruffinum, memoriter tenendo præcepta doctoris ingenio pro libris vtebanr̃. & ad Paulinum. c. iij. ingenium docile ẽt ſine doctore
& laudabile & eſt. ¶ In glo. ſed quare. [*ibi, contra eos.*] Inn. ſm Hoſt. fundata erat actoris intentio per ea quæ de priuilegio ſunt proxi. ſupradicta. dicit ẽt Hoſt. quod hic negatiua non ſolum per teſtes, vel inſtrumenta ꝓbabitur, ſed
ẽt per iura cõmunia, cum ſit negatiua iuris, de quo re
28 mittit, de elec. bonæ. j. & dicit hoc notari per verbũ ꝓ debeat, quod potius no. ius, q̃ factũ. forſan ſcẽm eũ probabitur per teſtes, ꝙ renunciauerunt ſuo priuilegio tacite vel expreſſe, de cõſti. cum acceſſiſſent, in fi. vel inducitur priuilegium contra priuilegium, quod ſi de primo ſufficientem fecerit mentionem, conſtat de iure primum reuoca. aliàs ſecus, de hoc. ℣. de præſcrip. veniens. ¶ In gl.
29 pe. [*ibi, ad peremptorii.*] dicit ꝓ Hoſt, prima vice non mittitur peremptorium ſine iuſta cauſa expreſſa, vt quia citatio non eſt facilis, vt hic, alias poſſet appellari, remittit,
ϙ de dila. ϙ c. j. & prout dicit, vbi ſit hoc ex cauſa, ſolent tres

termini

termini in vna citatione exprimi, de teſti. co. c. ij. [*& in fi.*] ad idem. ℣. de ententia excom. relatum.

ADDITIONES.

a ¶ Delegatio. Sed tunc obſtat. c. gratum & c. relatum, cum ibi no. de of. dele. & quod no. ſ. ver. apud. quia mors papæ nõ reuocauit commiſsionem, & ſic ſuperflua fuit noua commiſsio.

b ¶ Videbatur. Ad materiam facit, qđ no. gl. & ibi Io. An. ſ. de offi. dele. li cet vndique. & per Io. An. in c. ne aliqui, de hære. li. 6.

c ¶ Latere. Vide glo. in cle. literis, de proba. & per Io. And. de re iudi. ad apoſtolicæ. li. vj. & de ap. conſtitutus, el primo, de quo in Spec. de teſte. §. j. ver. quid ſi aduocatus, & de priuil. cum olim, el primo.

d ¶ C. ij. Et ff. de mino. l. in rem. §. cauſa cognita, & ibi no. & vide Io. And ſ. c. ij. in gl. vt dicit Inno.

e ¶ Et. ij. Vide ibi Bal. maxi. in l. pe. & Io. An. qui ma. accuſa. poſ. cum in tua, ſuper gl. fi.

f ¶ Ibi no. Et in l. metum. §. volenti. eo. tit. & plenius in l. in prouinciali, ff. de no. ope. nun. per Bar.

g ¶ Reſtituio. Vel dic, ꝙ per reſtitutionem plenius ſubuenitur minori, q̃ per appellationem, vide glo. & docto. max. Sali. in l. fi. C. ſi aduer. rem iudi.

h ¶ Reuocatæ. Quomodo libellus petens reſtitutionem contra ſententiam principis habet exprimere cauſam læſionis, vide in l. minor. §. ſi autem, ff. de mino. & ibi per Bar.

i ¶ Cum olim. Ibi vide in gl. ſi nullæ, & ſuper illa per Io. An.

K ¶ Condi. in de. Et in cle. auditor, de reſcrip. & ibi concor.

l ¶ Contrarietatem. Hęc fuit opi. Io. quam ponit gl. in d. §. item quæritur.

m ¶ Poſſideret. Hoc videtur ibi ſequi Bar. in d. §. item quæritur.

n ¶ Incolorate. Ibi vide Bar. & vide Io. An. ſ. eo. c. 2. in gl. vt dicit Inn.

o ¶ Diuerſitatis. No. bonam redditionem rationis diuerſitatis inter iudicia, & contractus, & vide docto. maximè Bal. & Sali. in l. fi. C. ex qui. ca. ma. & Bar. in l. ab hoſtibus. §. ſed quod ſimpliciter, ff. eo. tit.

p ¶ Adito. Ibi vide Bar. & plenius in l. de minore, ff. eod. n. & faciunt iſta ad q̃. an petens abſolui à iura. præſtito ſuper contractu, in quo dicit ſe enormiter leſum, habeat læſionem probare plenè, vel ſemiplenè, pro quo facit, quod no. Io. An. de iureiu. debitores. Spec. eo. tit. ſuper rubri. ad fi. & vide. ℣. in ver. quinimmo, & plenius, quam hic. &c.

q ¶ Minori. De hoc dixi etiam. ſ. in prin. huius glo:

r ¶ Minor. Ibi vide Bar. & Sali. in l. j. C. ſi aduer. rem iudi.

ſ ¶ Proditur. Mar. contra, vide gl. & Bar. in l. in cauſæ, lo primo, in prin. ff. de minori.

t ¶ Mihi. De iſta reſciſſoria actione, & de hoc no. vide Io. An. ſ. de offi. iudi. c. fi. ſuper gl. vlti. & Bar. ff. ex qui. ca. ma. l. ab hoſtibus. §. ſed ꝙ ſimpliciter, & Bal. & Sali. in l. fi. C. eo. ti. & Sali. in l. quod tempore. C. de teſta. mili.

u ¶ Non eſt ne. Ibi vide per Doc. maximè Bal. & Sali. & Io. An. ℣. eo. conſtitutus, ſuper gl. conſuetudo.

x ¶ Infinitum. Vide per gl. in l. interdum, ff. de mino. & per doc. maxi. Bal. & Sali. in l. fi. C. de tem. in inte. reſti.

y ¶ Temporis. Contrarium ſentit gl. in l. ij. C. de reſcin. ven. & ibi vide D. Bar. de Sali. & vide gl. & Doc. in l. in contractibus, C. ex qui. cau. ma.

z ¶ Viam parat. Pro hoc, quod no. de actione ad exhiben. quę eſt præparatoria rei vendi. in qua ſummariè proceditur, vt habetur C. ad exhi. l. j. vbi vide Bal.

& ¶ Laudabile. Iſte tex. cum iuribus allegatis in gl. iſta probat, ꝙ ſententia ſine probationum viſione lata eſt nulla, quod voluit Inn. vt no. Ioã. And. infra de re iudi. cum Bertoldus, in glo. forte, & Bar. in l. prolatam, C. de ſen. & ibi vide Bal.

ϙ ¶ De dila. Ibi vide gl. & Io. An. & ipſum in Spec. de appel. §. in quibus, ver. ſed quam dices.

SVMMARIVM.

1 *Sententia executioni mandabitur, ſi reſtituatur in integrum is, contra quem eſt præſumptio, recepta cautione de reſtituenda re, ſi prius condemnatus in hoc iudicio præualeat.*
Diuiſio decretalis. ibid.
2 *Reſtitutio datur contra ſententiam papæ non probata læſione.*
3 *Prouiſio papę, quæ continet ius commune, poteſt ad conſequentiam trahi, & hic vtrique parti prouidere, & quo modo, ibi. uide n. 13*
Releuatio, & grauatio hinc inde partium, ibid. ad dictio. mãdetur.
4 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 5.*
Procurator an & quam poßit reſtitutionẽ petere, & quæ ei ideo conceſſa dicantur, & nu. 6. & 7.
Cautio de re reſtituendæ a quibus præſtetur, nonnullos caſus nume rat. ibid. §. in glo. ulti. & nu. 14.
6 *Supplementum gloſſarum.*
In reſtitutionis cauſa procurator eius, contra quem petitur, admittitur ſine ſpeciali mandato, & an eius, qui petit, nu. 7. & 8.
7 *Mandatum iuriſdictionis, & procuratoris comparantur.*
8 *Diſpenſatio petitur de gratia, confirmatio de iuſtitia, & non fit in dilatione rei æquè præiudicium in una, ſicut in altera.*
9 *Leſio ſi contingat eccleſiæ, uel minori per factum procuratoris, qui non habet ſpeciale mandatum, tenetur domino actione mandati, & quando dominus & non ipſe reſtitutionem poſtulabit.*
10 *Appellationem actoris a curatore dati proſequitur curator neceſſaria.*
Reſtitutionem in integrum ſindicus, actor, & omnes alij, qui habẽt adminiſtrationem legitimam, & ſic prælati, & qui alij ſine ſpeciali mandato petere poſſint, eod. nu et nu. 11. non datur aduerſus ſententiam principis niſi per ſupplicationem, nu. 12.
12 *Officio ſuo iudex functus qui et quando dicatur, vt nil vltra debeat audire.*
Executio quibus de cauſis differatur, ibid. et quando non impediatur, nume. 13.
14 *Ante diem agi poteſt in bonę fidei iudicijs, vt interponatur cautio*

CAP. VI.

1 Vſcitata Catus. Si ꝓ reſtituatur in integrum contra ſententiam is, contra quem eſt præſumptio, ſentẽtia executioni mandabitur, recepta cautione de reſtituenda re, ſi prius condemnatus in hoc iudicio p̃. ualeat. Et primo ponit deciſam facti narrationem. ſecũ do ipſius diffinitionem, ibi, Nos intellectis. tertio reſtõnis petitionẽ contra illam, ibi, ſententia. iiij. ipſius conceſſionem cum certa prouiſione, ibi, quã eidem. [*Articulus.*] qui fuerunt illi, neſcimus, forte erant ſuper ſynodo, viſitatione, ꝓcuratione, & ſimilibus. ſm Pe. & Abb. [*Et inf.*] deciditur ſm Pe. & Abb. ꝙ iudices dati ad cãm retulerũt negocium. [*Lata.*] per nos. [*Indulgendam.*] & ſic
2 ꝓcontra ſententiam papæ datur reſtitutio. ſ. c. proximo. Non probata læſione, & ſic contra ſm Abbatem. ſ. c. ij.
a ibi. & ſ. e. c. iij. [a] remiſi ad Spe. [*Prouidendum.*] quaſi viam
3 mediam eligendo, de offi. delega. quærenti. nunquid ter go poteſt trahi in exemplum. putat Hoſt. ꝙ ſic, quia nõ eſt prouiſio ſimpliciter ſpecialis, ſed aliquantulũ continet ius cõmune, de re iud. cum cauſis, de hoc de tempo
b ordi. c. j. ij. & iij. hoc dictum Hoſt. probat litera. ſ. iure [b] duximus. [*mandetur.*] in hoc prouiſum eſt epiſcopo, in eo, quod ſequitur, prouidetur monaſterio, & ſic fit hinc inde partium releuatio, & grauatio [*Prçualuerit*] i. ſi pro
4 bauerit. quod intendit, & obtinebit, Hoſt. ¶ Prima ꝓ gl. [c]
c reſpondet per contrarium. ¶ Glo. quarta obiicit, & ſoluit. ¶ Penulti. glo. reſpondet per contrarium, cui dat ſimile, & ſoluit, cui ſignat contrarium, & reſpondet. ¶ Vl
5 tima glo. alle. ſimilia, & arguit. ¶ Glo. iiij. ꝓ ibi, ad rẽ mobilem. hanc & ſeq. vide de elec. in cauſis, ſuper glo. hoc habes. [*& ibi. §. Item quæritur.*] ſi defenſor recepit iudiciũ, & actor in integ. reſtitutus ſit, reſtitutorium iudicium defenſor recipere cogitur. [*& ibi, Ita demum.*] exceptio militiæ non oppoſita contra procura. ante litem conte ſtatam etiam in cauſa appellationis opponi non poteſt [*& ibi. l. ij. ſi procura.*] abſentis appellauit, deinde illi reddiderit rationes, nihilominus proſequitur. [*& ibi, Si actor.*] vide. ℣. in ſuppletionibus. ¶ In glo. hoc regulare, [*ibi, ſatis aperte.*] l. ij. eſt, quam vide, de offi. dele. paſtoralis, in glo. ad intelligentiam, ante mediũ, [*& ibi. l. ii.*] vide de accuſa tionibus, accedens, ſuper. j. gl. ¶ In gl. penul. [*ibi, placuit.*] vide de tranſa. c. fi. ſuper gl. antepenul. ¶ In gl. vlt. [*ibi, ſi in fraudem.*] vide de app. ſuper eo. j. ſuper glo. vlt. [*& ibi. l. ult. j. reſpon.*] petens legatum, vel fideicommiſſum cauet ſcripto hæredi de reſtituendo legato, ſi ab alio euincatur hæreditas. [*& ibi, Is a quo*] vide de re iudi. cum ſuper. ¶ In gl. ij. [*& ibi. l. ſe.*] quæ etiam incipit, is, à quo conuen tus noxali ſatisfiat de noxa ſerui, qui vendicabitur ab ipſo. [*& ibi poſtquam. §. j.*] ſi fideicommiſſario petente fideicommiſſum, & obtinente, hæres victus appellat, appella tione pendente hæres victori cauebit. [*& ibi, prætor ait.*] in actione damni infecti cauetur illi, qui iurat ſe nõ ca
6 lũnioſe petere. ¶ In gl. ij. [*ibi, in cauſa.*] vt patet in antiqua. ¶ In glo. iſte fuit, [*ibi, procu.*] petentis. procurator enim illius, contra quem petitur reſtitutio in integ. bene admittitur ſine ſpeciali mandato. ff. de mino. ꝙ ſi de ſpeciali. Inn. & eſt ſimile, ꝙ de actione populari no. de acc.

veniens

veniens,in j.gl.[*& ibi,inf.c.prox.*]dicit Hoſtien.q ibi à tẽ
pore interlocutionis lapſi erant.x. dies. vel ibi procura.
mandatum exhibuit ſpontaneus, non coactus. [*& ibi,*
7 *incidenti.*]ad hoc.j.c.pe.& dicit Inn.q†congrue arguitur
ex illa,cum mandatum iuriſdi.de quo ibi , comparatur
mandato procu.de quo hic loquimur.ff.de iuriſdi.om.
iudi.l.& quia.vel ſm Inno.dici poteſt procura. qui con-
te.eſt litem,ſine ſpeciali mandato petere reſti. in integ.
& ſit ratio,quia dominus hunc mutare ſine cauſa non
poſſet,de procura.c.ij.lib.vj.ſed Hoſt.dicit fortius obſta-
re,de elec.innotuit,ad fi.propterea dicit,q iſte procu.ha
bebat in ſuo procuratorio,vt eſt moris , expreſſum. quod
poſſet reſtitutionem in integ.petere ante & poſt ſenten
tiam,& hunc dicit verum intellectum.Vnde dicebat In
no.de facto ſeruari,q procur.ſine ſpeciali mandato nõ
admittabatur ad hoc.vel ſm Hoſt.non fuit hic de hoc
obiectum. vel ſm eum diſpenſatio in contrario petita
non erat ita annexa petitioni cõfirmationis , ſicut hæc
petitio reſtitutionis annexa eſt principali,imò quaſi cõ
8 tra,quia†diſpenſatio petitur de gratia , confirmatio de
iuſticia,de elec.poſtquam. nec fit ibi tm̃ præiudicium,
ſi differatur diſpenſatio,quæ tota pendet à gratia , ſicut
9 hic fieret in reſtitutione,q̃ fieri debet de iuſticia.ſed†ſm
prædicta quid erit de procur.qui nõ habet ſpeciale mã-
datum,& per factum ipſius procuratoris læſi contingit
eccleſiam,vel minorem,cuius eſt procu. rñ. ſm Inn. ſi
fuit in culpa,tenet domino actione mandati. ſed ſi nõ
fuit in culpa, nõ ipſe, ſed dñs reſtitutionem poſtulabit.
Idem ſm Hoſt.ſi fuit in culpa,nec eſt ſoluendo.ff.de eo,
per quem factum eſt.l.fi.imò,& ſi eſſet ſoluẽdo, vtilius
poteſt eſſe eccleſiæ, vel minor reſtitui , q̃ vexari litibus,
& expenſis.ff.de mino.l.minoribus.xxv.ſm Hoſt.[*& ibi,*
10 *Si actor.*]ibi,licet †actor à curatore datus appellet , cura-
tor proſequitur.dicit ibi gl.q ꝓcurator ꝓſequitur neceſ-
ſitate,actor verò volũtate.vnde dicebat Inn.q ſindicus,
actor,&coẽs alij,q̃ legitimã habẽt adminiſtrationẽ,& ſic
includit ꝓlatos,& ſi ſpeciale mãdatũ nõ habeãt,reſtitu-
tionem in integ. petere poſſunt,& de his vide in Spe. ij.
parte,eo.ti.§.ij.ver.prælatus aũt, & ſe. pater autẽ ꝓfilio ,
d q̃uis inuito,[d]reſtituitur,alij cognati,vel affines non au-
diuntur niſi de ſpeciali mãdato,vel niſi eius vitæ ſit ado-
leſcens,vt merito bonis etiam eis debeat interdici.ꝓban
tur hæc oĩa.ff.de mi.l.illud,cum duabus.ll.ſe. [*& ibi. non*
11 *habeat.*]ſ.quia papa pronunciauerat.hoc dico pro†tãto,
quia ſi intelligeretur,qñ nõ poterat appellari ꝓ lapſum
x.dierũ, tũc dicerẽ illud principale,nõ incidẽs,& ſic re-
quiret ſpeciale mãdatũ. ¶In gl.hoc regulare,[*ibi , probe-*
12 *tur.*]ſed†õ,qa lata ſnĩa iudex functus eſt officio ſuo.ſ. de
offi.dele.in litetis,ergo nil debet vltra audire.ſo.illud ve
rũ,niſi impetretur reſtitutio,vt hic,vel niſi ſit appellatũ
de re iudi.cũ inter,& c. q ad cõſultationem. tñ ſi aliq̃d
iuſtũ ꝓbetur,differẽ executio.j.de re iudi. decẽtero. vel
diſtingue inter delegatũ,qui hoc nõ poſſet expedire,vt
in contrariis,& ordinariũ,q̃ hoc poſſet.C.qũo & qñ iu-
dex,ſi p̃ſes.de quo remittit Hoſt. de accuſa. qualiter.j. in
prin.& de re iud.q ad ꝙſultationẽ,vbi vide ſup vlt.gl.&
13 ibi ẽt de excep.nullitatis.¶In gl.pe.[*ibi.l.una.*]vel†dic , q
e hic petebatur reſtitutio aduerſus ſententiam principis,e
quæ non datur niſi per ſupplicationẽ. ſupplicatio non
impedit executionem,ſi poſt.x.dies petatur,vt no.ſ.e.ex
literis,& ſic intelligitur ꝑm Inn.ff.de mino.l.minor aũt.
vel ſm eũ ſpãle in ſententijs latis a principe,vt ꝓtextu re-
ſtitutionis in integ.ipſarũ executio non debeat impedi-
ri.Dicit Hoſt.q quicquid ſcribatur,iſta fuit prouiſio ,&
dicit tenendum qđ ſcripſi ſuper ver. prouidẽdum.omni
no vide quod ſcripſi in Spe.de ſup.ſuper. §. differt. ¶In
gl.vltã.[*ibi,eccleſia ſanctæ Mariæ.*]& j.de ſen.ex.venerabili,
14 &,in†bonæ fidei iudiciis ex cauſa poteſt ante diem agi,
f vt interponatur cautio.ff. de iudicijs , in omnibus. ff. de
pigno.quæſitum,Vincen.

ADDITIONES.

a ¶Capitulo.ij.In gl.ſed nonne,& vide Bar.ff.de mino.l. minor autem,
ff.de iure iur.nam & poſtea.§.ſi minor.

b ¶Iure.Et ibi,per excogitatam maliciam,ſicut ex præſumptionibus plu
ribus &c.& faciunt iura allegata in gl.fi.

c ¶Prima gl.In hoc.c.ſuſcitata,eſt vna glo.in ver.primo,quę ſentit,q de
iure ciuili eſſet ſecus,q in monacho poſſet ferri ſententia. Idem in gl.
in ver.fauentis,in c.licet can.circa fi.j.de proba.quam D.Barto.repro-
bat in l.ſtipulatio iſta.§.ſtipulor.ff.de ver.ob.quam vide,de hoc vide in
c.querelam,de elec.& l.j.C.de ſen.Bal.

d ¶Inuito.Et ſit ratio,quia prætendit ibi ſuum intereſſe . & eſt regulare,
q coniuncta perſona admittatur pro coniuncta etiam, vbi requiritur
ſpeciale mandatum,quando venit pro intereſſe,vt in l patri,in prin.ff.
de mino.& ibi vide Bar.

e ¶Principis.Et tunc ſpecifice habet exprimi cauſa læſionis , vt ibi no.
Bal.in l.minor.j.allegata.

f ¶In bonæ.Et in ſtricti iuris,vt no.Bar.in l.dedi, ff. de condi. ob cau.q̃d
tamen no,limita,vt no.gl.& Bar.in l.a.§.j.ff.ſo.ma.

SVMMARIVM

1 *Eccleſia poſt peremptorium non auditur iure communi, ſed per be-
neficium reſtitutionis in integrum.*

2 *Quadriennium,quod datur ad petendam reſtitutionem in integrũ,
à quo tempore inchoet.*

*Reſtitutio aduerſus ſententiam , & omiſſas probationes peti debet
ab eo,qui fuit læſus omiſſione etiam probationum , eod.nu.ver.
& ideo caute.ſi petatur incidenter , non exigitur ſpeciale man
datum.nu.5.alia de reſtitutione vide nu.6.7.& 8.*

3 *Procuratorem dare poſt litis conteſtationem, niſi procurator , qui
conteſtatus eſt.poteſt.*

*Prælatus ſolus arduum & communem caſum proſequi non poteſt
abſque conſenſu capituli,ibid.ver.item eſt.*

*Inſtructi veniſſe non dicuntur,qui non attulere depoſitiones teſtiũ,
aliaque munimenta,iuncto contextu,eod.nu.in calce .*

4 *Scripturę depoſitionum teſtium non adhibetur fides,ſi non ſit in pu
blicã formam redacta,uel auctentico ſigillo roborata.*

*Forma publica,& ſigillum auctenticum parem habere uim ponũ
tur,ibid.*

5 *Procurator non habens mandatum ſpeciale in caſu , quo oportet,
admitti poteſt cum cautione,rem ratam &c.& quare hic obtu
lit mandatum.*

6 *Tempus proximum ſtatutum intelligitur,ſi ſimpliciter ſtatuatur.*

De octauis vbi agatur alio reijcit,ibid.

*Reſtitutionis beneficiũ impertitur aliqua præmiſſa cognitione ſum
maria,& qua,ibid.*

*Summaria cognitio quæ ſit in reſtitutione in integ. concedenda,
ibidem.*

7 *Reſtitutio ſi petatur aduerſus termini lapſum , quantitas termini
non erit petenda,ſed per iudicem arbitranda.*

Dilationis natura habet terminum aſſignare,& ratio,ibid.

8 *Læſio ne ſequatur,ſubueniendum,vt non ſequatur,ne poſtea ſit ne-
ceſſe remedijs uti,& quando id habeat locum,ibid.*

*Reſtitutio an detur in integrum eccleſiæ , ſi ei fiat iniuſtitia per in
terlocutoriam ſuper declinatorijs , & quibus,cõcluditur hoc
eſſe arbitrarium ſecundum Hoſt.opinionem ibid.& num.9.non
datur pro modica re.9.ſuper uerò peremptorijs ſi fiat, non am-
bigitur,ibid.An contra ſententiam latam in poſſeſſorio reſtitua
tur,eod.nu.9.in fine.*

*De miſſione in poſſeſſionem contra interlocutoriam,uel contra.præ
ſcriptionem,ſi lapſus eſt annus conſulit petendam, eo nu.9.ver.
vnde patet.ſecundum Innoc.opinionem.*

10 *Epilogus,& Additio gloſſarum.nu. 11.*

Mandatum ſpeciale quibus requiratur caſibus remiſſ. et n.11.

11 *Diſpenſatio non delegatur generali mandato,ibid.nu. 11.*

CAP. VII.

1 ORam. Caſus. Poſt†peremptorium de iure cõi non auditur eccleſia, auditur tamen per beneficium reſtitutionis in integ.Prima narrat.Sẽcunda interloquit ibi,Nos autem.[*Et te.*]ſingulariter loquitur,cum ſpecia liter dirigit ſermonem ad archiepiſcopum , q̃ cõiter eũ & capitulum,loquitur pluraliter,vt in fi.c.[*Peremptorius.*]à fi.huius† termini computandum eſt quadrien-
2 nium,quod datur ad petẽdã reſtitutionẽ in inte.de quo j.c.j. lib.vj.& non à die latæ ſententiæ interlocutoriæ. huius ratio,quia finito termino completa fuit læſio, q patet ex eo,quia ſi nulla ſequeretur ſententia,contra ta lem læſionem daretur reſtitutio.ſ.eo.c. ij. & iij. & ideo caute facit læſus in omiſſione probationum, & in ſen tentia,ſi petat reſtitui & contra ſententiam.& ad produ cendum probationes omiſſas.alii dicunt , q quadrien nium computatur a die ſentẽtiæ,& quod ſufficit õ ſen tentiam reſtitutionem petere,ar.ff.de mi.l.j.§.j.ſed prius dictum plus placet Inn.ad hoc de elec.e. ti. ab eccleſia.
a & ibi hoc no.in gl.in hoc.[a *Aſſignatus.*]quo cum actis & munimentis præſẽtarent ſe coram papa ſententiã audituri.[*Non modicam.*]hoc dicit ſm Hoſti. Propter le-
b gem,& ſi poſt tres,ff. ſi quis cautio.[b]& eſt ſimile.ſ.de re nuncia.veniens.§.fi.Hoſt [*vnde procuratores.*] ſed oppo.
3 †archiepiſcopus,conteſt.fuit litẽ,vt ſ.patet.& ſic per cõ teſt.factus eſt dñs litis. vñ ſolus ipſe habuit procu. dare. C.de procu.neque,& l.nulla. dicit Hoſt. q archiepiſcopus vt caput eccleſiæ de conſenſu capituli conteſtatus fuerat litem.nunc verò procuratores dati etiam ab ar chiepiſcopo de conſenſu capituli proſequebantur illã. Item eſt iſte caſus adeo communis & arduus,q ſolus,p̃ latus hunc proſequi non poſſet,quod dic,vt ſ. de reſcri.
c edoceri.c [*Attulerant.*]& ſic non venerant inſtructi.[*De*
4 *poſitiones.*]in †publicam formam redactas vel ſigillo au ctentico roboratas ,aĩs non adhiberetur fides ſimplici ſcripturæ,de proba.qm̃.de fide inſtr.c.ij.[*inter eos.*]& cõ tra eos. nam ex quo ad inſtruendam cauſam ſtatuitur peremptorius,venire debent cum omnibus ſuis actis,q̃ portari poſſunt,ſm Inn.alleg.Hoſt.de dolo & contu,.c. fi.de app.cordi.lib.vj.facit eo.ti.de elec.c.j.& c.cupientes. [*poſtularunt.*]ipſi procuratores noĩe eccleſiæ & iure mi noris,& vrgens inſtructionis neceſſitas,& damnum aĩs imminens hoc exigebat.C.de dila.l.j.iij.q.iij.§.ſpacium,
5 ſm Hoſt.[*ſpeciale.*]Idem†ſi non haberent hoc ſpeciale
d cum peterent incidenter,de hoc.ſ. c. proxi. [d] Abb. dicit Hoſt.q hic ſponte obtulerunt,vel à tempore interlocutoriæ lapſi erant x.dies. vel admitti poſſet procura. non oſtendens ſpeciale cum cautione de rato.ff.de mino.illud.§.j.& l.ſe.demum remittit.ſ.c.proxi.[*Mandatum.*]pu to ſm Pe.& Abb.q in procuratorio ipſorum hoc erat expreſſum,q poſſent,cum neceſſarius caſus occurreret, reſtitutionem in integ.petere, vt eſt moris, & dixi. ſ. c. proxi.alias viderentur fuiſſe in dolo hi , qui dabant tale mandatum,cumq̃ue dare potuiſſent munimenta,vel forte miſerunt poſt interlocutoriam,vel forte prius mu nimenta,cum tali expreſſo mandato. [*Octauas.*]proxi-
6 mas.ff.de verbo.ob.l.eum qui , in prin. & de his octauis dic,vt dixi.j.de feriis.c.ij.[*Beneficium*]præmiſſa aliqua co gnitione ſummaria , in qua quæſiuit, an haberent aliqua inſtrumenta neceſſaria,vel vtilia,& omiſſa, ſicut. ſ. c.ij.multa enim occurrunt iudici inquirenda,de fide in ſtru.cum Ioan.ad fi.ſm Inn.& Hoſt.ſm quos non egre ditur hic papa per formam petitionis dando terminũ
7 ad octauas non petitum . nam quantitas † termini pe tenda non erit,ſed per iudicem arbitranda ꝑm circun ſtantias,ad hoc de procu.dilectus,de appel.cum ſit.& na tura dilationis habet terminum aſſignare,alias neſcirẽt partes,quid agerẽt,vel nil fieret in cauſis reo non com-
8 parente . [*Indulgendum.*]alias ex defectu † probationis reportaſſet contrariam ſnĩam,& per conſequens grauiter lædi poterat.fuit ergo ſubueniendum.ſ.c.j.ij.& iij. & habent hæc locum,quando omittitur probatio princi palis cauſæ,ſecus ſi fiat eccleſiæ iniuſtitia per interlocutoriam ſuper declinatoriis,vt qa repellitur exceptio ſpoliationis,ſuggeſtionis falſi, excõmunicationis , vel ſiſis, maxime non inductæ in fauorem petentis, ſed in odiũ aduerſarij.in talibus enim imputet ſibi eccleſia . ſi infra x.dies non appellat. nam poſtea ſi petat reſtitutionẽ in integ.non audietur,arg.opti.ff.de vſuca.cum quidam.§
9 ſi pupillo.quia †reſtitutio non datur pro modico.ff.eo. ſcio,ad hoc enim,vt detur,debet, q petens reſtitutionẽ aliquid amittat,vel non acquirat, quod acgrere poſſet, vel oneri,quod non expedit,ſe ſubiiciat.ff.de mino.l.nõ omnia.ſed hi,quorum exceptiones declinatoriæ repellũtur,ex hoc nil amittunt,quia ſic remanent naturaliter & ciuiliter debitores,& ſi obtineant in huiuſmodi exceptionibus,ſicut & ſi ſuccumbant , & ſic nullo prædictorum modorum læſi ſunt, quare reſtitutio non eſt danda.ſed dices,imò lucratur,quia ſi exeeptio admittat
c nõ cogitur ſoluere,vel litis diſcrimẽ ſubire,rñ.nõ eſt ve rũ.imo nihilominus dẽt ſoluere,nec dẽt occaſione iſta litis diſcrimen expectare,cũ ſciat ſe obligatũ.vñ &ſi ſup uacaneam litem exerceat , ipſi eſt imputandum. ff.de admin.tu.quoties.§.ſicut autem.ſed & ſi vult ſe iuuare dictis exceptionibus, prudenter exequatur eas,& ſi ferã tur contra ipſam interlocutoria,appellet,alioquin non audietur per reſtitutionis beneficium,vt præmiſi.ſed ad hoc opponitur ſic.nonne per reiectionem exceptionis ſpoliationis incurrit damnum? Ita videtur, q non recu perat rem qua ſpoliatus erat,quæ qñque per viam exceptionis recuperatur,vt patet j.de ordi.cog.cum dilectus. §.pe.& ſi reſpondeas,imò iure actionis , dicam , ex hoc apparet,q graui oneri ſubiicitur, vt patet, ff. de minoribus.l.minor.xxv.an.Subuenitur.ad hoc dicas,q non eſt graue onus,ſi quis ſuam iuſticiam proſequatur. q̃uis & dici poſſit,q in hoc caſu aliquando iudex,inſpectis circunſtantiis,poſſit dare reſtitutionem,ar.ff.de mino.q ſi minor.§.j.Sed dices,q ſi poſt tales interlocutorias , ſiue repulſiones prædictarum exceptionum fiat miſſio in poſſ.vel feratur diffinitiua ſententia contra illum, qui à tali interlocutoria appellauit, & ſic contra præceptum iudicis,vel alias contumaciter , confiſus tamen de app. receſſit,nonne talis erat reſtituendus? Rñ.non,quia non fuit læſus per prædictas interlocutorias,nec grauatus ta li grauamine,quod potuerit appellare,ideo non releuat ipſum appło.j.de appel.vt debitus,& c.ſe.nec occaſione huius ſnĩæ facta eſt miſſio in poſſeſſionẽ,vel data diffini tiua ſnĩa,ſed propter ipſius contumaciam , quod ex eo apparet,quia tunc qñ interlocutoria lata fuit,vel reſtitutio denegata,nullo modo læſus eſt, ſed propter cõtuma ciam ſubſequentem tempus etiam latæ ſententiæ , vel reſtitutionis denegatæ inſpiciendum eſt, nec ꝓpter euẽ tum ſequentem reſtitutio erit danda .ff.de mino. verũ & ſi poſtea non fuiſſet contumax, prædicta damna nõ incurriſſent. Vnde patet,q non ex interlocutoria,ſed ex ſequenti contumacia læſus fuit,ideo is,contra quem fa cta eſt miſſio , vel lata diffinitiua ſententia , prudenter faciet,ſi contra interlocutoriam de mittendo in poſſeſ ſionẽ,vel etiam diffi.ſententiã reſti.petat,ar.ſ. eo.c. ij. & c.ſuſcitata.vel ſi per lapſum anni factus eſt aduerſarius poſſeſſor,petat reſti.contra temporalem præſcriptionẽ, de quo no.ſ.eo.c.j.hæc vero quę diximus de iſtis tribus excep.ſ.ſpoliationis,falſi ſuggeſtionis,& excommunica tionis,intelligenda ſunt,quando in modum declinato riarum iudicij proponitur,quod frequenter accidit in li teris ꝑm formam communem de ſimplici iuſtitia im petratis.¶Quid ergo ſi in modum peremptoriarum ꝓ ponatur,ſicut patet exemplum de reſti.ſpo.in eo , quod legi.& no.j.de ordi.cog. cum dilectus. §.j. ver. vñ verus dñs.& de hac,& aliis in literis gratioſis ad obtinenda be neficia impetratis? Rñ.tũc oĩno danda eſt reſtitutio,cũ apparet,q tali excep.probata,aduerſarij perimitur intẽ tio principalis,vt patet in eo,quod legi.& no.ſ.de æta.& quali.accepimus.ſ.de offi.deleg.prudẽtiam.§.ſexta. j. de excep.cum eccleſiaſticæ.ſed ſuper declinatorijs fori denegantis non audiretur,vt dictum eſt.& idem videt dicendum in dilatorijs ſolutionis,ar.C. de precibus imp. oſt.quoties,ꝑm Inno.cuius eſt quaſi hæc tota gl. Dicit Hoſt.q cum in iure non reperiatur expreſſe cautum,q in prædictis caſibus reſtitutio denegetur, non audet aſſe
f rere hoc ſomnino eſſe verum,nec videt,quod ſufficiẽter reſponſum ſit obiectionibus ſupradictis.vnde potius dicendũ eſt hoc eſſe arbitrarium,vt videlicet iudex ẽt in p̃ dictis

dictis casibus restitutionē concedat, si ex aliqua latēti cā reperiat læsionem. ¶ Quid enim si ab ecclesia petatur summa maxima, puta. x. milia marcharum, quæ tñ in capite decēnij soluēda erat, vel ēt si iam venit dies, non hēt eam præ manibus, nec habere potest, nisi prædia ꝓpria detrahat, vel mutuū ꝓtrahat sub vsuris grauissimis, & erat spoliata ab agente vno comitatu, qui tantūdē valet annuatim, nunqd hic liquet de dāno grauissimo, qđ incurrit, quia sua exceptio est repulsa, nunquid ergo erit restituenda? Vtique. & idē in simílibus, si occurrant, ar. ff. de mino. l. j. §. prætor, & l. ait prætor, & per totū, & l. quod si minor. j. rū. §. j. & l. illud, rū. j. & l. patri pro filio. §. pe. & l. si in emptionē, & l. Aemilius, vt tū, magis pōderet apud ipsum lęsio substātialis veritatis, q̄ iuris subtilitatis. arg. in eo, qđ legitur & no. j. de iud. dilecti, & de do. & contu. c. j. & hoc idem videtur sensisse Inn. vt patet in eo, qđ no. p̄m ipsum. s. e. gl. ver. ad hoc dicas, quod non est graue onus. ex quibus concludas, ꝙ in omissione, vel repulsione dilatoriæ posset esse læsio enormis, quæ posset esse in peremptoriæ omissione, vel repulsione nō esse, vt si peto ab ecclesia. iiij. denā. & omisit exceptionē pacti de non petendo, vel solutionis, vel proposuit & fuit repulsa, ablst ꝙ restituat. in his igitur pōderetur læsio, fateor tamen, ꝙ cōius & facilius in perēptoriis lædit̄, quod dixi in exceptione repulsa, idem intelligas in non opposita, vnde dicebat Goff. s. c. proxi. distingue inter dilatoriam solutionis, & declinatoriā iudicii. nam si prima omittatur, restituit ecclesia. nō. n. expedit ante tēpus soluere, & si fideiussor hanc omittit, nō nocet principali. ff. māda. si mādauero, in prin. sed si omittatur declinatoria, non fiet restitutio, p̄m eū, alleg. ff. man. si fide
g restituatur ecclesia, dicā. j. c. j. sli. vj. ¶ Pe. †glo. ponit octo
10 casus, in quibus requiritur speciale mādatū. ¶ Vlt. glo. si
11 gnat contrarium, & soluit, lo. ¶ In †gl. pe. [*ibi. l. illud.*] ex hac l. arguit lo. ij. q. v. quæ de cā, ꝙ generali mādato non delegatur dispensatio, & de hoc in Spe. ti. ij. §. ꝓsequēter, ver. generaliter. [*& ibi. §. procu.*] & j. de procur. qui ad agēdum. in fi. lib. vj. vbi plenius de hoc, & in casu matrimonij. eo. ti. c. vlt. j. rū. quē dicit hic Phi. iure non ꝓbari. ¶ In glo. vlt. [*ibi, positis.*] & j. de reg. iu. cum quid vna via, lib. vj. dic vt ibi.

ADDITIONES.

a ¶ Hoc. Et vide doc. in l. fi. C. de tempo. in inte. re. pe.
b ¶ Cautio. Ibi vide glo. & Bar. & in l. ab hostibus. §. sed & ꝙ simpliciter, fi. ex qui. cau. maio.
c ¶ Edoceri. Vide Io. An. s. de procur. c. j. in gl. dixit Inno. & in c. petitio.
d ¶ Proxi. In gl. ista fuit, & super illa To. An.
e ¶ Soluere. Vel litis discrimen subire respondendo, non est verum, imò nihilominus debet soluere.
f ¶ Hoc. Et contraria videtur gl. in l. minor. 25. annis, ff. de mino. & idem ibi Bar. & vide Bal. in l. peremptorias, C. sen. re. non pos. vbi videtur cōtra dictum Inno. & alleg. Archi. 88. di. c. religiosum.
g ¶ Capitulo. j. Et vide Bal. & Sali. C. fi de mo. pos. l. j.

SVMMARIVM.

1 *Minor restituitur in eo, quod contraxit, vel omisit, si probat se exinde læsum.*
Pater cum filio quibus modis contingere potest vt habeat bona cō munia, eod. nu. ver. & poterat.
2 *Emancipationis filiorum forma vbi tradatur, & facere eam pater qbus de causis cogatur, cū regulariter nō cogi possit emācipare. Ætas minor obstat contractui, ibid. in fine.*
3 *Libellus alternatiuus hic admittitur super uullitate contractus, vel si est validus, super restitutione in integrum, vide nu. 8.*
4 *Ordinarium auxilium quandiu competit, non est recurrendum ad extraordinarium, & quando.*
5 *Actiones plures in eodem libello proponi possunt, vbicunque probabiliter quis dubitat non solum ratione facti alterius, sed proprij, & supra nu. 4. & infra nu. 6. nec cogitur eligere, quando competunt ad idem. nam si ad diuersa vtraque intentatur, nisi sint contrariæ, hæc tamen sine contradictione non transeunt, ibid.*
6 *Legis primæ. §. quod autem. ff. quo. lega. intell.*
7 *Minoribus etiam in lucro subuenitur.*
8 *Alternatiua petitio, item commissio, & supplicatio an procedant, vide supra nu. 3. 4. & 5. de petitione.*
Subtiliuati de simplicitate canonica non est locus, eod. nu. uer. quia secundum.
9 *Oblatio non sufficit, sed oblati præstatio.*
Facto vbi opus est, uerba non sufficiunt, ibid.
Pretiū deponendū, & vbi, si nolint ipsum recipere emptores, eo. n.
Filij hic quo iure admittebantur, eo. nu ver. Pet. & Abb. & n. 15.
10 *Emptor non debet esse nec in lucro, nec in damno, si fiat contra eū restitutio.*
Restitutio datur contra emptorem hic. non autem ea datur filio, contra patrem, nec liberto contra patronum, ibid.
Parentis, & patroni liberis, & libertis debet semper sancta & honesta videri persona, ibid.
11 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 12.*
Coniuncti qui & qua in re admittantur absque mandato speciali, & nume. 13.
13 *Supplementum glossarum.*
14 *Filius succedit matri ab intestato, & quo iure, & quibus præferat.*
Nepos, & pronepos succedunt auiæ. et proauiæ maternæ, licet sint vulgo quæsiti, & minimam passi capitis diminutionem. ibid.
Pater an det procuratorem ante litis contestationem in rebus filij, remittit, ibid. ver. an det procura.
15 *Viro, & vxori obueniens vt sit vtrique cōmune, cōsuetudo quædā.*
16 *Filiofamilias non currit præscriptio, sed ex omnibus causis obligat.*
Emancipato verò currit, ibid.
Ratihabitio maiori, qua ratum habet contractum in minori ætate per se factum, non præiudicat, & quo casu, ibid.
17 *Restitutionem in integrum petere debet is, qui læsus minor fuit, intra 29. annum.*
Lex, Dudum, C. de contrahenda empti. congruit huic decretali non contradicit, & qualiter intelligatur.
Vendere cuilibet rem licet, nisi in casibus & quibus, ibid.
18 *Venditione prohibita verum extraneo, an prohibita datio in solutū & permutatio, ac donatio.*
19 *Minori quæ currant præscriptiones, & aduersus quas restituatur dupliciter autem læditur, ibid. in fine.*
20 *Minoris bona quæ possint alienari, & qua solennitate, & quæ sint alienationes nullæ, quæ teneant, & an solenniter factæ præsumantur, nu. 21.*
21 *Solenniter gesta an omnia presumantur, interposito in alienatione rerum minoris decreto iudicis.*

CAP. VIII.

a 1 CAsus. [a] Restituit ꝑ† minor in eo, qđ ꝓxit, vel omisit, si probat se exinde læsum, & sic intra tempora restitutionis petendę in prima partis petitio, super qua secunda dat iudicem. [*Minori.*] s. xxv. annorū; de hoc de proba. in præsentia, ver. præ. [*Vtrique.*] aliàs vtrisque. s. patri, & filiis, & poterat hoc esse ex successione materna, quæ habebat illa bona marito cōmunia. vt in glo. vel p̄m Host. pater successit filio p̄mortuo viriliter vnà cum fraribus defuncti, & suis [b] filiis. C ad Tertul. l. ij. & auc. defuncto. [*Emancipauit.*] formam
2 †emancipationis vide in Spe. de natis ex lib. vē. ad fi. Pater autem non cogitur emancipare filium, insti. quibus modis ius pa. po. sol. in fi. nisi in iiij. casibus, qui ibi no. in vlti. glo. quos hic no. Bonaguida, s. si agnouit legatum
c ad hoc relictum, [c] si adoptiuo facto puberi non expedit esse in ptāte, si filiā peccare cogit, si male & contra pietatem pater filiū afficit. [*Et fecit.*] pater. s. eos filios. [*Contra eius.*] s. venditionis. [*Consentire.*] sine iuramento, quare adhuc obstat ætatis minoritas, q̄ tūc non iuuasset. C. si
d aduersus vendi. l. j. & auc. [d] sacramenta. ad idem de iure iuran. cum contingat, p̄m Host. [*Vel cum adhuc.*] no. libel
3 lum †alternatiuum admitti, concor. de empt. & vendit. cum dilecti, de pig. ex literis, de quo no. j. de elec. vt quis duas. & de re iud. Abbate, li. vj. in prin. & facit. j. de priuile. cum olim. ij. vbi remittam ad Spe. ti. de sn̄ie prola. §.
e iuxta, ver. sed nunquid talis libellus. ene tamen Inno. ver-
4 ba tibi desint, dicebat ipse notandum, ꝙ †petitur hic vē-
f ditio nullā ꝓnunciari. [f] xij. q. ij. apostolicos, vel per beneficium

ciam rest. rescindi. signat contrarium de. l. in causæ. ij. §. j. ff. de mino. quia q̄diu comperit ordinarium &c. soluit, ꝙ illud, quando certum est cōi auxilio quē iuuari. hic vero erat dubiū. poterat enim esse, ꝙ prima petitio nulli
5 tatis vel non iuuabatur iure cōmuni, vel elidebatur ꝑ exceptio. aduersarii. & ideo ad minuēdas lites simul admittitur ad vtrunque disiunctiue. ff. quorum lega. l. j. §. qui autem, de præscrip. auditis, de priuil. ex ore. Aliqui dicunt hanc non fuisse formam petitionis, sed cōmissionis, vt j. dicetur super ver. venditionē, ibi vide. sed In-
5 no. †hic tenet, ꝙ vbicunq; quis probabiliter dubitat nō solum ratione alterius facti, sed etiam ꝓprij, potest in eodem libello plures proponere actiones, nec cōgitur eligere, etiam si se non compatiantur adinuicē, vt hic, & in concor. supradictis. vbi autem dubium non est ꝓbabile, tunc eligere cogitur. ff. de tri. ac. quod in hæredē.
g §. cligere. s. ff. de le. ij. cum filius. §. vltis. ff. de re. iur. nemo. §. fi. Nec approbat, quod aliqui dixerunt, ꝙ vbicunque certum est me habere vnam actionem, sed de aliis est incertum, ꝙ tunc cogor eligere, vel saltem quod admittar cum protesta. ꝙ vnam solam prosequar, & sup illa admittantur probationes meæ. Inn. asserit, ꝙ vbicūque probabiliter dubito, plures possum proponere, &
6 plures prosequi. & dixit, ꝙ hoc expresse probatur. j. eo. §. fi. & j. de præscrip. auditis. nec† ob. ff. quorum legato. l. j. §. ꝙ aūt nonnunquam. quia quod ibi dicit de ꝓstatione, non est intelligendum, ꝙ proponens protesteturse
h velle prosequi tñ alterā ac. imò sic est protestatio [h] facienda, ꝙ sufficiat ad victoriam causæ, super qua cūque actione probet intentionem suam. & hac ratione motus descripsit admittendum esse talem libellum, Vendico talem rem iure dñij, vel quasi. & facit ad hoc, quod legi. & no j. de iudi. dilecti, & de ordi. cog. cum dilectus
i j. de fide, [i] mstr. inter dilectos. Supradictum dicit Inn. verum, quando actiones competunt ad idem. nam si ad diuersa, vtraque intētatur. C. de furtis, ancillæ, nisi essēt cōtrariæ, eo. tit. l. j. & vide quod post eum scripsi, de relig. do. cum dilectus, super fi. vlt. gl. & s. e. c. ex litteris, in glo. no. secundum. versantur & circa hoc aliæ opiniones, quas vide in remiss. quas dedi in prin. huius glo. probabile vero dubium fuit in istis fratribus, qui propter ætatis defectum tpe ꝺ actus non apprehenderunt, vel nunc rememorantur, an interuenerit debita iuris solennitas, necne. facit q ma. accu. pos. c. fi. de sēn ex. cum illorum, ad finēm. [*Quod.*] s. offerre precium, & rē repetere. [*Non*
7 *modicum.*] s. c. j. & c. auditis, i fi. [*Eiusdem.*] s. paternæ. † [*Offerre.*] ergo etiam in lucro subuenitur minoribus. ff. de mino. ait. prætor. §. hodie, Inn. [*Beneficium.*] s. restitutionis in inte. [*Subnixa.*] intelligebatur, de rescrip. c. ij. [*Vel uenditionem.*] fuit commissio † alternatiua, quia petitio alternati
8 ua. nec obstat, ꝙ petitio non debeat admitti. ff. de iniur. prætor. §. ꝙ autem. ff. de verbo. ob. vbi autem. §. qui illud. ff. de iure fisci, ita fidei, quia p̄m Host. illi subtilitari de simplicitate cano. non est locus. j. de iudi. dilecti. vel nō fuit exceptum. C. de annali excep. l. fi. vel locum habet si non est quid imputari possit actori. vel licet ibi in sup plicatione & commissione procedat incertitudo, non p̄cedit in libello, de quo remittit ipse. Host. de libel. obla. c. j. ij. & iij. & in fine illius ti. §. quid debeat cōtinere. de positionibus dixi. s. de rescrip. ex parte. s. in glo. no. arg. [*Super ea.*] portionē materna. [*Residua.*] quæ. s. patris fuit
9 [*Faciendum.*] nec† enim sufficit sola oblatio, sed requirit oblati præstatio. hic enim opus est facto, de eo, qui mir. in pos. c. j. C. de vsuris, acceptam, de rei iud. cum aliquibus Goff. ¶ Quærit Host. qd si emptores nolint recipere p̄cū deponatur p̄m eū in eadem sacrā. C. de vsuris. l. ij. & la ce-
k ceprā [k], remittit ad summam, de solutionibus, sub certa rubrica, de obl. [*Restituere.*] Pe. & Ab. opponunt, ꝙ ifli cum sint filij & hæredes patris, non debent restitui in parte paterna. C. de rei ven. cum à matre, & dicūt, ꝙ nō datur eis restitutio vltra legitimam suam, & æstimatā, quod quia illi clerici erant modicum eis pater relinquebat
rit, ꝛieri solet. nescio quid velint hæc verba. nā ex vsuetudinis, qua admittebat, ꝓximior, admittebatur & filius qa non obtulerant, fuerant tñ in hoc grauati, nec video qd dicant de legitima, cū isti cogantur restituere preciū
10 dicebat †aurē hic Phi. ꝙ ꝺ emptorē,] hæc datur restitu-
l tio, qui sicut non debet esse in lucro, ita nec in damno. s. c. j. ꝺ patrē aūt non datur filio restitutio, nec liberto ꝺ patronū pp ipsorum reuerentiam. C. qui & apud quos. l. vltima. liberis enim & libertis semper sancta & honesta debet videri persona parentis, & patroni. ff. de obliem quiis. l. liberto. [m] ¶ Prima † glo. respondet per quæstionē.
11 ¶ Glo. tertia signat contrarium, & soluit. ¶ Penultima
12 glo. distinguit. ¶ In † prima glo. ibi, agitur enim patris periculum, qui tenetur de peculio. cæteri cognati, vel affines non admittuntur nisi ex voluntate adolescentis, vel
13 talis sit, cui bonis debeat interdici. ¶ In † glo. prima, [*in fi.*] pater pro filio admittitur, quia tenetur de peculio, alij non. hoc vult illa lex, & dixi de hoc. s. eodem, suscitata, super gl. ij. & per hoc collige, ꝙ id, quod dicit decre. nonnulli, de rescrip. in fine, est speciale, ꝙ coniuncta per sona admittatur ad ea, quæ requirunt speciale mandatum. [n] ¶ In glo. secunda [*ibi, ad intestato.*] ex † senatusconn
14 sulto Orficiano, etiam si alieno iuri sit subiectus, & prę fertur consanguineis matris. & eadem rōne succedit nepos, & pronepos auiæ, & proauiæ maternæ, nec omnino repelluntur, licet sint vulgo q̄siti, vel passi minimā capitis diminutionem; insti. de senatusconsulto Orfi. j. rū. & §. j. & ij. & C. e. l. j. Phi. [*& ibi, debet habere.*] an det procur. ante lit. contestata. remiss. dedi, de procur. accedens, in fi. j. gl. ad Spe. de procu. §. ij. ver. & no. quia. ¶ In glo. tertia, &
15 [*in fi.*] vel loquitur † p̄m loci ꝓsuetudinem, p̄m quā q. quid alteri coniugum obueniebat, erat vtrique commune. Phi. & concor. quod dixi de dona. inter virum & vxorē.
16 c. secundo. ¶ In glo. hoc ideo. [*ibi, præscriptio.*] per † emancipationem ergo currebat annus, & dies, qualis non curret filio in ptāte constituto, alias aūt filiusfa. ex omnibus causis obligatur. ff. de ac. & ob. filiusfa. postq̄ in mutuo. ff. & C. ad Macedo. per totū, Goff. [*& ibi, Et ratum habuerint.*] dicebat Phi. hoc eis non nocere. nam & si maior factus calliditate aduersarij ratum haberet contractum in minori ætate per se factum, non præiudicat ei. ff. de mino. l. iij. §. j. & C. communia vtriusque iudi. l. iiij. ¶ In glo. s.
17 quatuor, [*ibi, annorum.*] quod est † dicere inf. xxix. annum ætatis suæ. [*& in fi.*] dic vt j. eodem. c. j. li. vj. ¶ In glo. consuetudo, [*ibi, illius loci.*] de iure enim secus. C. de contrahen. emp. l. dudum, Goff. dicit Host. ꝙ illa lex permittit ad voluntatem emptorem quæri, nec hoc hic prohibebatur, sed permittebatur, ꝙ proximus inf. annū haberet
o ius, & diem offerendi, quod nec ibi negatur ꝓ imò vt permitti ibi, in fi. dum dicit, Nisi. l. aliquas personas, quod exponit, Nisi lex scripta, vel municipalis aliquas personas prohibeat, sup. vel aliquibus ius offerendi concedat
18 vt hic. [*& ibi, Venderet.*] quid si tunc † non vendatur, sed in solutum detur, vide in Spe. de emptio. & vendi. §. nūc dicendum. ver. sed pone, statutum, Alber. Odoff. de consuetudine loquens hic terminauit, ꝙ non habeat locū in permutatione. iducit, ꝙ hoc verbum emptionis, iumitur stricte, sicut & ff. de pigno. l. in quorū, & ꝙ emphiteuta donat meliorationes, licet non vendat, super quo vide quod dicam de loca. potuit, super. iij. glo. [*& in fi.*]
19 sed nō † videbatur hæc necessaria restitutio, quia tempo ralis hæc præscriptio anni, & diei non currit minori, imò ipso iure in his seruatur illæsus, C. in quibus causis non est ne. l. vltima. rū. Goff. ꝙ loci consuetudo id habebat, ꝙ hoc tempus curreret etiam in minoribus, & ideo fuit necessaria restitutio. Inno. vero dicit temporales ꝓscriptiones inductas a iure non currere minoribus. illas enim lex potuit præuidere, & sic loquitur lex illa. p. quod
p intelligas p̄m Host. Excep. iudicialibus, quæ currunt, sed restituitur. ff. de mino. ait prætor. §. fi. C. de iudi. properandum. §. fi. C. si ꝛepius in integ. rest. pos. l. j. co. c. fi. Cō suetudinariæ vero currunt, quas. l. non præuidit, vt hic

ad

ad hoc, de consti.c.j.li.vj. Et idem Guil.in Spec.e.ti.§.ij. ver.hoc aũt,vbi etiam tractat de biennio excep. nõ nu. pe.quod dicit Inno.de consuetudinariis, idem dicas de conuentionalibus,p.l. Aemilius,ff.de min.vt ẽt minori. ¶ In glo.pe.[*ibi,lęst sunt*]læditur minor aut ĩ iudicio,aut in contractu.de hoc.lxxxvij.di.irreligiosum. [*& ibi,restituunt*]additio,dicit† Hoſt. qui nõ habuit in gl.illud ver.ſ. Auctoritate prætoris,ga fuit additio.hoc verum de reb. quæ ſine decreto poſſunt alienari, puta mobilibus & ſe mouentibus,ſecus de immobilibus.in illis enim q̃tũcũ que minor careat curatore,& q̃tũcunque ſine iuramẽto conſentiant,nullus eſt contractus ipſo iure, niſi fiat ab eis alienatio cã cognita, & cũ interpoſitione decreti, vt C.de prædi.mi.l.obęs,& l.præce.& ſe.ff.de rebus eorũ qui ſub tu.vel cu.magis puto.§.non paſſim,& §.ſe.ltẽ ꝓpter alias cauſas ſpeciales alienari poteſt, puta pp dotẽ ꝑm quoſdam.C.de admi.tu.l.quæ tutores.§.j.& tic intel ligunt.ff.de iur.do.l.Titia.vel ob neceſſitatem famis. C. de patri.q filios diſtra.l.ij.anima enim hominis eſt rei cuilibet præferenda.C.de ſacroſan.ec. ſancimus.j. in fi. vel ob defenſionem pupilli.C de admi.tu.l.fi.§.defenſione,& quibuſdam aliis caſibus,de qbus legitur & no. C. qñ decre. opus non eſt,per totũ, idem Goſt. de his vide in Spe.de empt.& ven. §.nunc videndum. j. & ij.col. & an † interpoſito iudicis decreto præſumatur omnia ſolẽniter geſta.ibi in ver.& breuiter. ¶ In gl.vlt.ibi, ſe minores.erãt enim actores,& ſic ætatem probare debent,ſ̃m no.lxxvii.di.presbyter.

ADDITIONES.

a ¶ Caſus.In hoc.c.vide Io.An.in c.cum dilectus, de reli.domi. in vlti. glo.Bal.

b ¶ Suis.Et tunc pater in portione filij ſi habet vſufructum, vt auc. Item hęreditas,C.de bonis,quæ lib.& idem in hæreditate alterius,quam fratris,vt ibi eſt glo.no.licet alij contra.

c ¶¶ Relictum.Vide in l.quamuis, C.de fideicom.& l.ſi.cu i ſi.de condi. & demo.

d ¶ Et auc.Bona eſt illa auc.& vide ibi,Bar.& Bal.& D.Bar.de Saly.& Bar. in l.ſi.quis pro eo,ff.de fideiuſ.& ex ibi no.reperies caſum,& in odum, quo aliquando etiam iuramentum in minore non pręiudicat.

e ¶ Libellus.Bal.in l.j.C.de fur.dicit hunc libellum potius de conſuetudine admitti,quam de iuris rigo.

f ¶ Pronunciari.Quomodo hoc poſsit fieri,vide Bar.in l.quæ ſub conditione.§.fi.ff.de condi.& demon.

g ¶ Eligere.Ibi plenius per Bar.in repeti.& vide ipſum in l. ſiue contra. ff.de lib.agno.

h ¶ Proteſtatio.Imò in caſu dubitationis probabilis ſine proteſtatione admittitur,quia illa tacite intelligitur,vide Bal.qui hoc tenet in l.j. C. de fur.

i ¶ De fide. vide glo.mag.in c.abbate,de re iudi.lib. vj.

K ¶ Acceptam.Ibi vide pleniſsime materiam oblationis,& conſignationis per Cy.& doc.per.D.Bar.de Saly.& vide Bar.in l.ſi mora,ff.lo.ma.

l ¶ Emptorem.Ad intellectum iſtorum vide quæ no. per Bar. in l.Aemylius.ff.de mino. quia ille caſus huic adaptatur, & in l. ij. C. ſi. aduer. ven.pt.& l.cũ filius.§.in hac,de verbo.ob.& l.ſi.C.in qui.cau.in inte. reſti.non eſt ne.& ſic ſm Ioan.And.hic licet repelleretur hic, quia hęres,admittitur tamen vigore conſuetudinis.Bal.

m ¶ Liberto.Saluo,quod no.in Spe.eo.ti.§.ij.ver.quid ſi filius, Ioan.

n ¶ Mandatum. Vide Io.An.in prędallegato.c.nonnulli.in fine.& Guil.in Spe.de coniun.perſo.ver.quid ergo.

o ¶ Negatur.Et per iſtud.c,videtur ſolui, quod quærit ibi Petrus, an talis conſuetudo valeat,& ibi arguit quod non,qui a ibi eſt clauſula de rogatoria conſuetudinis,ibi vide per.D.Bar. & Saly. & per Bar.

p ¶ Lex illa.Preſcriptiones iudiciales,conſuetudinarię.& conuentionales currunt minoribus,ſed reſtituuntur,alię vero non currunt, etiam ſtatutarię in damno vitando,vide Bar.in l.ſi.in vlt.q.C.in quibus cau. in integ.reſti.non eſt ne.ſecus eſt in lucro captando,& ita poteſt intelligi dictum Inn. & Spe. qui videntur ſentire hic contrarium,& etiam lex potuit in genere prędere,licet non in ſpecie,& ita rider Bar.ratione Inn.quod no.Bal.

SVMMARIVM.

1 *Reſtituere in integrum qui iudices poſſint, & nu. 2. & coram quibus reſtitutio tractari, & finiri poſsit.ibid.vide eod.nume. 4. & nume. 11.12.*

2 *Cauſas quidã iudices audire poſſunt,ſed non definire, ver.hoc dicit.*

3 *In reſtitutione in integrum incidenter petita aliter proceditur, quã cum principaliter petatur,& quæ ſit differentia.*

5 *Reſtitutio contra ſententiam arbitri in integrum poteſt impetrari, & qualiter,& an contra ea,quæ coram eo incidunt, fiat, nu.6. vide nume.14*

7 *Reſtitutionem qui petit coram ordinario contra ſententiam arbitri, nunquid lite conteſtata ſuper reſtitutione admittetur ad probandum de iure ſuo ſuper principali,& quo caſu.*

8 *Arbiter interuenire poteſt in cauſa matrimonij ſpiritualis, non carnalis, an in cauſa excõmu. vide in ſuffra. in fi. et quibus in alijs proſit,nu.1 .14.& 15.*

Seruitus æquipara tur fere morti, eod.nu.ver.namſeruitus.

9 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.nu. 10.*

Reſtitutionis in integrum cauſa apud quos tractetur cauſæ cognitionem deſiderat.§ j.& nu. 11.

Cauſæ quæ maiores iudices requirant, & de quibus compromitti nequeat, & nu.15.

11 *Additio gloſſarum.*

12 *Priuatus arbitrari poteſt inter priuatos,non iudicare.*

Subijcere ſe quis poteſt alicuius iudicio,ibid. vt ſcholares doctoribus ſuis,& quibus alijs.nu.13.

13 *Iudicum ordines quinque,& qui,remiſſ.in prin.*

Decretalis hæc an conueniat legi,unde ſumpta eſt,ibid.§.in gl.pen.

Cap.cum dilectus,infra de arb.intellectus,ibid.

CAP. IX.

1 CAuſam. Se ſummat† docens,qui iudices poſſunt in integ.reſti. & ſumi potuit ex l.vlti.C.vbi,& apud quos. & partes patent.& pars prima loquitur de ordinarijs habentibus adminiſtrationem, vel delegatis ipſorum.pars ſecunda de delegatis non habentibus adminiſtrationem,& de arbitris.tertia annectitur incidẽ-
2 ter,nec facit ad titulum.[*Iudicibus.*]etiam † minoribus, ita tamen, q minor ꝯ ſententriã maioris non reſtituat. de mino.in cauſæ.ij.§.fi.& duabus.ll.ſe.Hoſt.[*Ordinariis*] eorum,ꝯ quos petitur reſtitutio.C.vbi & apud quos.l.ij. [*Ab eis*]ordinarijs cum adminiſtratione.[*Et finiri.*]hoc dicit,quia interdum cauſas tractare,vel audire põt,q diffinire non põt.iij.q.vj.q̃uis.de reſcrip.cũ cõtingat,de of
3 fi.dele.ſup quæſtionũ,in prin.& fine,cũ ſimilibus. [*incidere.*]quo † caſu non eſt neceſſaria lit.conteſt.de offi. iudi.c.ij.dicit Hoſt.q eſt alia differentia,ga cum principaliter petiũ,non requiritur ſummaria iudicis cognitio, imò eſt omnino petiio admittẽda,vbi vero incidit,habet locum officium iudi. mercenarij, & eſt ſummaria examinatio facienda,priuſquam ſuper læſione probationes aliquæ admittantur,vt no.ſ̃.c.auditis.& dicit hoc eſſe contra quod hic no.Inn.ſ̃.c.tũ ex literis. in fi.[Ab
4 ordinariis.]nec ipſi † ordinarii.C.vbi & apud quos. l. fi. vt ibi no. Accur.& hic Vin.Inn.Ho.Pe.& Ab. & ꝓcor. Guil.in ij.parte.e.ti.§.vidẽdũ,in prin.& ſatis videtur expreſſum in prælleg.l.vbi dicit tex.cũ hos velimus has cauſas audire,qui certæ adminiſtrationi, cui iuriſdictio
a adhęreat,præpoſiti[a] ſunt.[*Facultatem*] generaliter ſibi ꝓ ceſſam a principe,Inn.[*Arbi.*]ſiue cum pęna, ſiue cõpromiſſarii ſine pęna. de vtriſque enim loquitur. l. vlti
b ma.C.vbi & apud quos.[b] & propter hoc verbũ ſubmit-
5 tut.§.ſe.dicebat autem hic Inno.q † contra ſententiam arbitri poteſt impetrari reſtitutio,licet non per omnia ſit ſententia.ff.de his,qui no.infa.quid ergo. §. ex cõpromiſſo.& eſt rõ,ga ꝑ hanc ſnĩam prouideretur læſo nõ ſolum ꝯ ſnĩam,imò & ꝯ oblationẽ ex ſnĩa ꝯctã ad pęnã, ſi nõ paretur ſententiæ,ar.ff.de cond.inſt.quæ ſub cõdi. §.ſi quis.ff.de acquir.hære.ſi pupillus. vnde magis ꝓprie concipit verba,ſi dicat.Pero reſtitutionẽ ꝯ obligationẽ pęnę cõtractã ex ſnĩa,q̃ ſi dicat ꝯ ſententiã.ff. de mino.
c ſi minor.§.minores.idem Guil.in Spe.iiij.parte,e.ti.ver.
6 hoc ſcias. ¶ Sed † quid ſi coram arbitro lædatur aliquis in teſtibus producendis,vel alijs,quę coram eo incidũt, reſtituitur ne læſus? Dicit Inn.q non,quia nihil eum ligat,niſi obligatio pęnę.& ideo,ſi petitur reſtitutio ꝯ ſen
d tẽtiã,imò totus ꝓceſſus reſcindit,& ipſum ẽt [d] compromiſsũ.Sed iſtat Hoſt.qd ſi ſine pęna fuit ſimpliciter cõ-

promiſſum,

promiſſum,cuius arbitrium plerunque obligat.ſ̃.tit. ij. per tuas? Item quid ſi teſtes coram arbitris producti mortui ſint nam tales atteſtationes valent in iudicio.ſ̃. de teſt.præſentata. cum ergo & per ſententiam arbitri ſine pœna per teſtes productos coram ipſo lædi quis poſſit,dicit Hoſt.q non videt,quare debeat denegari reſtitutio,ex quo conſtat de læſione.ff.de mino.non om
7 nia.& facit.ſ̃.c.j. ¶ Sed quid ſi † aliquis petit coram ordinario reſtitui ꝯ ſnĩam arbitri,nunquid lit.conteſt.ſuper reſtitutione admittetur ad probandum de iure ſuo ſuper principali ad hunc fi.q adiudicentur ſibi petita? Dicit Inn.q non,quia nec iudex,qui cognoſcit de reſtitu. ſuccedit arbitro in cognitione cauſæ principalis,vt patet.C.de arbi.l.pe.§.fi.ad hoc. ff.de iureiu.ſi duo.§.idem Iul. ſcribit. quod verum putat Hoſt. niſi ex forma petitionis aliud ſequatur,vt quia petit in eodem libello nõ ſolum reſtitui ꝯ ſententiam, imo & quę petita fuerant coram arbitro,ſibi adiudicari,ꝑm ea, quæ no.etiam ipſe Inn.ſ̃.eo.tum ex literis.in fi.[*In † matrimoniali.*] iſte.§.
8 nõ facit ad titulum,ſed ponitur incidenter propter id, quod præmiſerat de arbitris.& dic, matrimoniali, cum
e agitur de matrimonio carnali,ſecus ſi de ſpũali. e ſ̃. de
f cle.cum inter canonicos.f & ſ̃.ti.ij.ex parte.[*Liberali.*]hominis,ſecus ſi de ſtatu eccleſię.ſ̃ de arbi.cum tempore. Inn.& ibi,idem Pe.& Ab.& de præſcrip.cum olim. vel ibi non comprobatur arbitrium,vel de amicabili compoſitione loquitur,ꝑm Goſ.ſed tenens dictum Inn.poteſt reddere rationem diuerſitatis,q qñ agitur de ſtatu, vel exemptione eccleſiæ, illa non eſt ſimpliciter cauſa liberalis.ſed potius ſubiectionis.i.cui ſubſit.vnde eſt libe
9 tatis a certa iuriſdictione,ſed non ſimpliciter,quia non poteſt quis eſſe acephalus.xciij. diſt nulla.facit extrauagans Boniſa.vnam ſanctam.ſed cum qu eritur de hoĩe an ſit liber, vel ſeruus, illa proprie dr̃ cã liberalis,& iſta multo magis eſt præiudicialis,q̃ prima. nam ſeruitus fere æquiparatur morti.ff.de reg.iu.ſeruitutem.in fine tit. [*vel criminali.*]criminaliter,non ciuiliter intentata., & q̃
10 ſit rõ horum ca. & quid de cã excõis,remittit Hoſt. ad ſum.de arbi.§.de qua re.poſt prin. ¶ Gl.j. † rñ.per qõnẽ. ¶ Gl.ij.obiicit,& ſoluit,ſolutioni opponit,& tripliciter. rñ. ¶ Gl.iij.rñ.per qõnem. ¶ Vlti gl. ſucceſſiue fig.ꝯria,
11 & ſoluit. ¶ Gl.j. † [*ibi.l.j.§.pe.*]ex of.iuriſ. ſuæ ſubuenit ꝓtor minoribus deceptis, & ſi ꝑ tibus caſibus,quibus petit reſtõ.[*& ibi,l. vl.*]ibi vocat tales iudices pro tribunali. [*& ibi,quod cuiuſque vni.l.vlt.*]parum facit,ibi dr̃, q vtilis actio adminiſtratori ciuitatis datur. ¶ In gl.ij.[*ibi, l.iij.*] ibi dr̃,omnes in inte.reſt. cã cognita a prætore permittuntur,vt examinet iuſtitiam cãæ,cuius nomine ſubuenit.[*& ibi §.cauſa*]vide de of.iu.c.ij.in gl.j. ¶ In gl.iij.[*ibi rem non nouam.*]ibi, vel qui ex iuriſdi.ſua iudicandi hñt facultatem. ¶ In vlt.gl.[*ibi,§. Iul.*]vide in c.literas.de prę
12 ſumptionibus.ſuper j.gl.[*& ibi,§.De liberali.*]in compromiſſo facto de cã liberali nõ recte cogit arbiter ſnĩam dicere,quia faũor eſt libertatis,vt maiores iudices habe
13 re debeat. ¶ In † gl.ij.[*ibi,decretum.*]dicit Goſ.illud gñale.
g fallit in reſtõne minorum ꝓ ipſius faũorem, vel licet requirat cauſæ cognitionem, non tñ decreti huius interpoſitionem.Hoſt.[*& ibi, magiſtratui municipali.*] facit de ꝺſe.ec.vel alta.aqua.& quod ibi no. ſed vt dicit Hoſt. per hoc non ſoluitur ꝯrium.[*& in fi.*] vel de maiori reſtõne loquitur,q̃ ſit famæ,& bonis oĩbus,quam non facit niſi princeps,vel ſenatus.ff.de poſt.l.j.§.de qua. C. de ſen.pa.l.j.ij.qõ.iij.§. notandum. in fi. vnde dicebat hic Phi.decre.iſtam non loqui de tali reſtõne,q̃ ſit ſine cãę cognitione.ſubdit ẽt,q ſolus princeps reſtituit ꝯ ſnĩam.
h procu.ſui,vel iudicis, quem delegauit. [h] Itẽ minor magiſtratus ꝯ ſnĩam maioris non reſtituit,ſed quilibet ordinarius ꝯ ſnĩam ſuam,vel minoris reſtituere poteſt. ff.
i de mino.in cauſæ.[i] §.vlt.& l.præſecti.& l. ſeq. quæ inci.
12 minor autem. ¶ In glo.iij.[*ibi,ſubijcere.*]priuatus.n. † licet poſſit arbitrari inter priuatos, nõ tñ iudicare. hñt ergo hoc a principe,q etiam iudicare poſſint partibus volẽ-

tibus.& ponitur ẽt exemplum horum in Doctoribus, qui pñt volentium ſcholarium cauſas audire, per auct.
13 habita.C.ne fi. pro pa.[*& ibi,Rem non nouam.*]dicũt † Vin. Goſ. Hoſt.& ꝑm canones exemplificari poteſt de eꝺo,
K qui renunciauit eꝺatui.de or.ab eꝺo.c.j. [k] & vt dicit, de his iudicibus ponuntur.v.ordines.C.vt dig. or.ſeruetur. l.ij.lib.ij. ¶ In gl.pe.[*in ſ.*]& ſic ſoluitur ꝯrium de decre. cum dilectus.ſ̃.ti.ij.dicebat Goſ.q ſi bene inſpiciatur.l. vlt.vnde hæc decre.fuit ſumpta, ex ea patebit incidenter cognoſcere non poſſe de hac cauſa eos,de quibus loquitur te x.& dicit,q ſic legebant dñi ſui Azo,& Hu.tñ fatetur,q hoc dictum hẽt rõnem per ea,quæ prætẽdũt
14 in gl.dicit autem hic Inn.q † arbiter non cognoſcit de reſtõne,q ipſe reſtõnem concedat, quia reſtõ eſt miſti imperij.ff.ad munici.ea quæ.ff.de of.eius,cui mand.eſt iuriſdi.l.magiſtratum.& maioris iudicis eſt illam dare. C.vbi & apud quos.l.j.quid ergo fiet? So.ſi arbiter viderit perſonam,cui reſtitutio competit, in aliquo læſam puta quia intra terminum non produxit teſtes, vel inſtrumenta,iterum ei terminum aſſignabit. ad hoc inducit Hoſt.ll.quas alle.gl.& no.de or.co.c.j.remittit demum ad ſummam.e.ti.§.a quo facienda. ¶ In † gl. vlti.
15 [*ibi,ex literis.*]& hoc adde,quod ibi no.in vlt.gl [*& ibi,§. de libe.*]& ibi no. de cauſa monachationis, vel conuerſionis compromitti non poſſe.quid de cauſa alimentorum,& quid de cauſa tutelæ,quam petit mater ꝯ tutores teſta.in Spe.de arbi.§.reſtat.ver. ſed nunquid cõpromiſſum.& ver.quid ſi mater.[*& ibi,ut ibi dicitur.*]vel dic melius ꝑm Hoſt. q loquitur, cum de crimine ciuiliter
l agitur.Idem Phi.ſ̃.de arbi.[l] cum dilectus.[*& ibi, de famoſo.*] propter quod dicit Gui. q cum actio iniuriarum infamet,ſiue ciuiliter,ſiue criminaliter agatur.ff.de his
m qui no. infa.l.athletas.§.fi.arbiter non aſſumet ĩ illa. [m]

ADDITIONES.

a ¶ Præpoſiti. Et ibi in l.fi.præal.vide Bar.& Moder. qui ſint iſti iudices, qui ſi poſſint reſtituere.

b ¶ Quos. An autem arbiter poſsit pronunciare reſtitutionem eſſe talẽ cum de hoc in ipſum ſit compromiſſum,vide gl.& Doc.maxime Sal. in l.fi.C.vbi & ap.quos, hic al. vbi etiam no. Bar.an in arbitratorem poſsit compromitti,vt reſtituat.

c ¶ Minores. Ibi vide Bar.& non eſt verum ſimpliciter,q a ſententia arbitri non detur actio,quia aliquando datur,de quo vide Io.An.de arb. per tuas,in gl.videtur, & per Bar.ff.de arbi.l.ij.& eod.ti.l. j. & ibi per Bal.& Saly.

d ¶ Etiam.Quia,vt proxi.dictum eſt,non poteſt impetrari reſti.aduerſus ſententiam arbitri,ſed aduerſus pœnam,& compromiſſum.

e ¶ De ſpirituali.Vtrum autem arbiter poſsit adiudicare beneficium ei, qui ius non habet,vide no.in c.niſi.ſ̃.de pręb.Bal.

f ¶ Canonicos. Ibi non eſt proprie compromiſſum iudiciale,ſed ſunt illi compromiſſarij ad eligendum quaſi procuratores,vide gl.& Ioan. An.in c.cum cauſa m.de ele.decre. autem,ex parte,intellige, vt in illa nõ.per gl.& Io. An.

g ¶ Reſtitutione. Iſtam reprobat Bar.in §.vbi decretum.cum præal.l. fi. loquatur etiam de reſtitutione maioris.& ideo dixit,q eſt ſpeciale faũore reſtitutionis,& vide in §.vbi decretum.& in l.fin. C.vbi & apud quos.per Bal.& Saly.

h ¶ Delegauit. Sed an ipſe delegatus contra ſuam ſententiam,vide Doc. maxime Sal.in l.aduerſus.C.ſi aduer.rem iudi.

i ¶ In cauſæ. Ibi vide Bar.& plenius in l.fi.C.vbi,& apud quos,præal.& ibi Cy.Bal.& D.Bar.de Saly.

K ¶ Cap.j. Talis non videtur aliquam habere iuriſdictionẽ per c.ad ſupplicationem.de renun.

l ¶ De arb. Vide Bar.in l.Iulianus.& in §.de libera. & in §. quæſitum. in l.non diſtinguemus.al.in gl.

m ¶ In illa. Ad materiam textus iſtius,& gl.facit.c.fi.ſ̃.de tranſa.& quod ibi no.& in l.fi.C.eo.ti.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio denegata eccleſiæ, vlterius ei non creditur niſi ex noua cauſa,reſtitutio tamen fiet ad appellandũ a ſnĩa denegationis.*

Diuiſio conſtitutionis,ibid.

2 *Commentari ſe ait hanc decretalem breuiter.*

In commentarijs alijs quem modum renuerit,& qua ratione, ibi.

Repetentes arguit ſuperfluitatis, & repetendi docet modum,ibid.

3 *Reſtitutionem in integrum prelatus nomine ſuę eccleſię petit etiã ſine ſpeciali mandato,& vbi de hoc etiam ſcripſerit.*

4 *Reiudi.excep. qñ obſtet,& nu.5.& reſtitutionẽ petẽti obſtat,ib.*

6 *Suffragium glossarum.*
Restitutionis in integrum iteratæ exempla iuris, quando fieri possit. nu. 7 & quare hic denegetur, cum alias iterato concedatur ipsa. ibi. & nu. 8. 9. 10. & 11.
Iterato quæ facere posimus, si semel succumbamus, eisdem num.
8 *Priuilegium, & auxilium extraordinarium facilius perditur, quã ius commune.*
9 *Contradictiones non admittuntur.*
10 *Restituere aduersus rem iudicatam, & aduersus restitutionem denegatam differt.*
11 *Extraordinarium subsidium si competit ordinario, quando dandum, & econtrario.*
12 *Præscriptiones quæ currant ecclesiæ, & minori, & contra quas restitutio concedatur in integrum.*
13 *Restituere ad appellandum, & aduersus sententiam, non est idem.*
14 *Restitutio hæc aduersus restitutionem denegatam cur denegetur, an autem concedenda, si fuit petita, non autem denegata, nec concessa, destinguitur, nu. 15.*
16 *An admitenda aduersus restitutionem denegatam contra contractum, & idem concludit esse denegandam.*
17 *Restitutio hic denegatur contra sententiam, vel contractum iam denegata. sed etiam contra sententiam denegationis.*
18 *Restitutio ad appellandum hic concessa intelligitur contra sententiam secundam denegationis.*
19 *Et quis iudex hanc faciet.*
20 *Inter restitutionem a sententia, vel contra sententiam, & ad appellandum ab illa quæ differentiæ, & quæ vtriusque effectus, tempora, probationes.*
21 *Nouæ defensiones quæ dicantur.*

CAP. X.

2 BEneficio. Se summar. & mutatis verbis hoc vulr. Restitutio † denegata ecclesiæ, vlterius sibi non cõceditur, nisi ex noua causa, restituetur tñ ad appeliandum a sñia denegationis. & primo ponit regulare dictum, interserens alium casum ibi, præter q̃ secundo a principali dicto excipit ibi, nisi nouis. & dicebat Host. hic breui corpusculo comprehendi tenorem trium legum, quę habentur. C. si sæpius in inte. rest. po.
3 & quia decre. † ista fuit vltima, quæ mihi occurrit in nouella glossãda, & quia breuis est & repetibilis, ideo illã prosequar per modum commenti, sed propter illos, qui in suis repetitionibus apostillis textualibus abutuntur. s. quodlibet verbum ex eius extraneis & exquisitis materijs apostillare volentes, nunc textum currã, put decet currere repetentem. nec in quibusdam commẽtis illum modum tenui ad hunc finem, vt illo prolixo stylum circa tex. reperentes vtantur, sed vt ex illis vtilitate sumpta per studium aliquas ex illis possint ibi recitare; & aliquas aliis textibus coaptare. discant ergo volentes in statu scholastico formose repetere, pauca & breuia, & non exquisita textualia recitare. [*Ecclesiæ tuæ.*] prælato loquitur, † qui restõnem noĩe ecclesiæ læsæ petit etiam sine speciali mandato. de hoc dixi. s. e.
4 suscitata. super glo. ii. [*In alio.*] licet † aliud, ex quo tamen inter easdem personas super eadem re, & ex eadem cã ob. exceptio rei iudi. de hoc j. de excep. c. pe. [*Restitutio.*] tolle litera m, infra videtur eidem ecclesiæ posse negari. [*Omissam.*] a sententia denegationis. [*videtur.*] & ita videtur concor. de ap. præterea. ij. ff. de arbi. quid tamen. §. j. Herennius, etiam videtur, sed non est, de elec. cum nobis olim in prin. de sen. excom. per tuas. in prin. [*Posse.*]
5 & † debere, concor. s. titu. j. c. fi. [*Beneficium.*] restitutionis iam denegatum. no. q̃ minori, vel ecclesiæ restitutionem petenti obstat res iudi. super eo, quod petitur. secundo, q̃ mutata causa petendi res iudi. non obst. tertio q̃ decendium appellationis interponendæ currit ecclesiæ. quarto, quod vna via admittitur, qui alia via repellitur, vt no. legisti; & hic Vincen. q̃ sufficit semel fieri alle. C. de iure deli. l. fin. §. si vero postquam. in fine. ff. vt le. seu fideicom. homine. l. j. §. si cui. ad idem de elec. si compromissarius. §. j. li. vj. ¶ Recitationem glossarũ.
6 j. vide in oppositionibus. ¶ In † gl. ij. [*ibi, §. ex causa.*] vide j. de iudi. c. j. super gl. ij. [*& ibi, §. restitutus.*] repudians hæreditatem, restitutus vt adeat, vel se immisceat, iterum restitui potest, vt abstineat. [*& ibi, §. vbi autem.*] si patre nomine filij minoris hęreditatem adiuit, & ille contra illam aditionem restitutus est, licet adhuc sit intra tẽpora per aliam restitutionem præfatam hæreditatẽ adire non poterit. ¶ In gl. vlt. [*in fi.*] quod esse non debet. j. de ele. commissa. §. porro. lib. vj. ¶ Modo recitemus opponendo, & quærendo hic no. per gl. & alios, & quædã
7 etiam aĩs hic non scripta. ¶ Primo † opp. ad id, quod dr restitutionem denegatam plus non dari. ff. de min. l. & si sine. §. restitutus. vbi sæpius restituit minor. dic, vt hic in gl. & idem no. C. si sæpius in integ. re. l. fi. ¶ Secundo
8 † opp. si semel appellaui, licet succubuerim, adhuc possum appellare secundo, de ap. directæ. cum suis cõcor. ergo & secundo restitutionem petere. s. facilius perditur priuilegium & extraordinarium auxilium, quam ius cõe & ordinarium. facit C. ad Vell. antiqua. & quod
a ibi no. [a] vnde vnico actu ꝺrio perditur, de consti. cum accessissent. vbi de hoc. & hoc est, quod innuit Host. hic dicens, q̃ gratia debuit plus arctari, q̃ ius commune. vnde satis est iudicem semel fuisse liberalem. C. de ne.
9 gest. tutori. ¶ Tertio † opp. licet iudicatum sit contra ecclesiam, nihilominus restituitur. s. eo. coram. so. si iudicatum est contra ecclesiam, vel minorem in aliquo articulo, bene restituitur, vt in contrario. sed si iudicatum est restitutionem in eo casu non dandam, non restituitur, vt hic, quia modo directe contradiceret prima sententia secundæ, sed ibi non. ¶ Quarto † oppo. q̃ etiam
10 contra rem bis iudicatam restituitur minor, vel eccle-
b sia. ff. de mino. minor [b] autem. s. eo. tum ex literis. so. ꝑm Azo. Vinc. & Goff. vbi iure communi bis iudicatum est super certo articulo contra eam, vel eum restitui potest, sed per principem, vt in cõtrariis, sed hic loquimur,
11 quando semel denegata. ¶ Quinto † oppo. ad quod dicitur, nouis defensionibus ecclesiam admittendam, quia propter nouas defensiones competit ius commune & ordinarium subsidium. j. de causa pos. c. fi. ff. de excep. rei iudi. cum quęritur. facit de fide instru. cum Ioannes. C. de tempo. ap. per hanc. de testi. fraternitatis. ergo nõ est dandum extraordinarium restitutionis. ff. de mino. in causæ. so. vbi iure ordinario aliquid petens succumbit, mutata causa petendi, quæ parat etiam extraordinarium auxilium, auditur ordinaria via, vt in ꝺrijs. vbi vero quis petit extraordinarium auxilium, & si succumbit, mutata cã petendi, quæ parat ẽt extraordinariũ, per illud extraordinarium auditur, vt hic. sed si a principio succumberet extraordinarium, quia comperebat ordinarium, per illud ordinarium auditur, sicut eꝺrio, vt di-
12 xi in iij. op. ¶ Sexto † ad id, quod tertio notaui ex textu, q̃ cum præscriptio decennij sit tpalis. ergo non currit ecclesiæ, vel minori. C. in qui. cau. in integ. rest. non est ne. l. fi. ergõ non est necessaria restõ ad ap. dicit hic Inn. & s. e. c. j. q̃ illud in minoribus locum habet, in ecclesijs non. Dicit Host. q̃ fortius in ecclesijs, q̃ in minori. arg. C. de sacrosan. ec. l. fi. vnde f̃m eum. l. ꝺria non habet locum in iudicialibus præscrip. vt dixi. s. eo. constitutus. su-
c per glo. consultatio. dicunt aliqui simpliciter ipsum decendium hodie minori non currere per. l. ꝺriam, quæ cum fuerit Iustiniani, corrigit. l. j. C. si sæpi. vt ibi no. sed hæc decre. quæ secuta est vtranque, hoc dictum aperte reprobat, ob hanc causam, dicebat hic Pe. & Ab. q̃ quędam sunt tpa, in quibus ipso iure seruatur ecclesia illæsa, quia non currunt, vt præscriptio. x. vel xx. an. xvj. q. iij. §. pe. j. de præscrip. ad aures. Quædam in quibus dormit præscriptio, vt cũ ecclesia nõ hẽt prẽlatum, vel hęreticũ, de præscrip. c. j. & c. auditis. & ips hostilitatis. e. ti. ex transmissa. Quædam de quibus dubitatur, sicut de. l. xvj. q. j. nouarum. quæ sumpta est ex l. placet. C. de sacrosan. ec. & dubitat per l. si diuina. C. de exac. tri. li. x. de quo vide,

quod

quod satis scripsi. de re. domi. constitutus. super glo. hoc ideo. Itẽ dubitatur de vsucapione. xvj. q. iij. §. quas actiones. dubitatur autem. l. vlt. C. in qui. cau. vide quod dixi s. c. j. super iiij. glo. Sed nunquid certum est hoc, q̃ si in his casibus lædatur ecclesia restituatur. C. si aduer. vsuc. l. vna. Quædam sunt tpa, quæ certitudinaliter currunt, nec restituitur ecclesia, de ele. ne pro defectu. nec mirũ, quia illa proprie currunt personis. Quædam, quę certudinaliter currunt, & restituitur ecclesia, vt hic. Quædã, q̃ certitudinaliter cutrunt, & dubitatur, an restituatur ecclesia, sicut tpa. xl. an. & de hoc. s. c. audiris. & hoc quasi ad literam vide in Spe. ij. parte. e. ti. ver. vt aũt. & speciali ter propositum respicit, quod ibi no. ver. sed quare tpa.
13 ¶ Septimo † opp. ad quartum, quod ex textu notaui, de decim. tuæ. s. de proc. & de re iud. cum quid vna. cũ suis concor. de reg. iu. lib. vj. & de l. scire. ff. de tu. & cu. da. ab his. so. non est idem restituere ad appellandum, & restituere ꝺ sñiam, vt j. dicam in vij. q. & vide quod dixi in ꝑ
14 alle. reg. cum quid. ¶ Ad qõnes veniens, primo † quæro, quæ sit rõ huius iuris prohibentis concedi restõnẽ denegatam, dicit hic Host. q̃ aliquis debuit esse finis litiũ, de dolo. finem. dic q̃ si restitueretur ecclesia ꝺ lesionẽ, ꝺ quam restitutio fuerat denegata, iam illa sñia esset lu
d dibrio, alle. Phi. ff. de iudi. si prætor. [d] ꝺ sñiam vero denegationis non dẽt restitui, quia f̃m hoc videretur restitui, vt restitueretur, quod esse non dẽt, ar. ff. de mino. l. interdum. sicut ergo non restituitur minor, vel ecclesia ꝺ cursum quadriẽnij, intra quod debuit ꝺ lesionem restitui. j. eo. c. j. lib. vj. C. de temp. in integ. rest. l. fin. ita nec restituitur ꝺ restõnis denegationem, vt hic. ¶ Secundo
15 quæro, † quid si restõ non fuit denegata, sed nec concessa? Br dic, q̃ aut restõ fuit petita & cõcessa, aut non petita, aut petita & denegata, aut petita & non concessa, sed nec negata. in solo tertio casu locum habet hæc decre. hinc est, q̃ si non fuit petita, potest peti, dummodo sit. j. tpa, vt prædixi. si concessa, hẽt obtentum. vltimo casu instantiam prosequatur, quæ si perijsset f̃m legem, inchoet aliam. nec ob. sibi tpa, ex quo non stetit per eã. s.
e e. tum ex literis. C. de iud. properandum. [e] ¶ Tertio † quæ
16 ritur, quid si petit ecclesia restitui ꝺ ꝺctum, denegata fuit restõ, nunquid poterit restitui ꝺ sñiam denegationis? Vr quibusdam q̃ sic, cũ hic vnica manauerit sñia, quasi quod hic dr, & C. si sæpi. in l. j. habeat locum, q̃ petit restitui ꝺ sñiam, quia tunc pro aduersario concurrunt duæ sñię. verius est, q̃ siue ꝺ sñiam, siue ꝺ ꝺctũ denegetur restõ, vlterius non conceditur, cum hæc decre. & l. ij. C. si sæpi. indistincte loquantur, & vtrobique sub-
17 est rõ quam dixi in j. qõ. ¶ Quarto † quęro, quæ petitio hic excludatur, an petitio rõnis ꝺ sñiam, vel ꝺctum iã denegatę, an petitio restõnis ꝺ sñiam denegatiõis? Dic, q̃ vtraq; pater ex eo, quod dixi in j. q. quod probat Inn. per hanc literam, quę restituit solum ad appellandum
18 a sñia denegationis, ergo non ꝺ sñiam. ¶ Quinto † q̃ro, si ꝺ sñiam perijt minor, vel ecclesia restitui, & fuit denegata, nec appellauit, restituitur ad appellãdum, an restituatur ꝺ primam sñiam, vel ꝺ secundam. so. gl. hic in j.
f gl. & Ac. C. si sæp. [f] l. j. intelligunt de secunda sñia. s. dene
19 gationis, vt etiam dixi in tex. ¶ Sexto † quęro, quis iudex faciat restõnem hanc ad appellandũ, an iudex ad quẽ, an iudex a quo debuerat appellari, vr quibusdam, q̃ iudex ad quem, per l. preses. C. de app. sed lex illa loquitur in restõne illius, qui iam appellauerat, & in appłonis prosecutione fuit per casum impeditus. cum. n. iam deuolutum esset ad eũ negotium per ap. non mirum, si iste restituit, sed in casu nostro, quo nondum fuerat appellatum, nil hẽt cõe huic negotio, quare non ipse, sed iu-
g dex a quo, vel iudex ille, qui ꝺ sñiam restituere posset,
20 restituet ad ap. [g] ¶ Septimo quæro, † quæ sit ꝺria inter restitutionem a sñia, vel ꝺ sñiam, & resti. ad ap. ab illa, Ac. in l. j. C. si sæpi. Gof. s. e. tum ex literis. & hic Vin. dicunt, q̃ primo casu perinde est, ac si sñia lata nõ esset, in secũdo salua manet sñia, licet suspendat per ap. de iureiu. venientes.

per quod patet, q̃ magis expedit restitutio q̃ ap. all. Vin. ff. de admi. tu. si minoris. Item dicit Acc. hæc computabitur pro vna ap. quod intellige, vt etiam dixit hic Inn. sane computata illa ap. licet at tertio appellare. j. de app. sua nobis. Item f̃m ipsum, & Host. secundo casu, cum restituitur ad ap. necesse erit appellare. item j. decẽ dies. nõ. n. per rõnem datur plus temporis, q̃ id in quo læsus fuit, ar. ff. de mino. l. interdum. §. plane. ff. qñ act. de pe. est an. l. cum post mortem. & est expressum in constitutione cle. eo. ti. ab ecclesia. Item eadem rõne habebit ꝑsequi infra annum, vel ex causa biennium, de ap. cum sit. aĩs rata maneret sñia, quod non est in primo casu. dicebat Host. cã restitutionis dẽt. j. quadriẽnium finiri. appellationis vero. j. biennium. in prima necesse est ꝑbare læsionem. in secũda iniquitatem. dicebat hic Vin. minor non restituitur ad appellandum. C. si aduer. lib. l. fi. ff de ap. l. illud. quod verum, si pronunciatur seruus liber. Si vero pronunciatur liberandus, tunc ẽt ꝺ sñiam restituitur, & ꝺ libertatem competituram auditur. C. si aduer. lib. l. j. ff. de mino. verum. §. quod si minor. ergo
h patent ista diuersa. [h] ¶ Octauo quęro, quæ sint nouæ de
21 fensiones, de quibus litera loquitur? Glo. hic vr velle, q̃ intelligatur de nouis. i. nouiter propositis, tñ primo cõpetentibus, & forte eundem intellectum hũc Inno. exponens, nouis. i. de nouo propositis, non de nouo contingentibus tñ, posset ẽt ꝺrius intellectus sumi ex illis verbis Inn. quod per te videas. Azo in sum. C. si sæpius. Accur. & Odof. in k. ij. e. ti. Vin. & Gof. Phi. & Host. Pe. & Ab. & Aegi. hic intelligunt de vtrisque. s. antiquis nouiter propositis. Idem de nouiter emergentibus. vnde ponunt aliqui ex eis exemplum, quãdo denegata fuit minori, vel ecclesiæ restitutio, quia contra procuratorem suum habebat actionem, postea procura. repertus est. Ecce antiquum, vel factus, ecce nouũ non soluendo, modo restituetur ecclesia super principali. Item pone, q̃ ecclesia perijt contra sententiam restitui ex lesione priuilegij non producti, succubuit, nunc vult contra idem restitui ex læsione præscriptionis non probatæ, & hæc exempla, & quædam alia videre potes in Specu. ij. parte. eo. ti. §. ij. ver. sed quod vocatus. de noua vero. i. no
i uiter probanda, tamen prius proposita, & non proba-
ta, hoc non potest intelligi, [i] cum illa non sit noua defensio, & secundum eum nullus esset effectus horum iurium.

ADDITIONES.

a ¶ Ibi nota. In gl. an admittatur, & ibi per Doc. & vide Guil. in Spec. de ap. §. quoties. ver. per hanc.
b ¶ Minor. Vide ibi in §. denique. & in §. prosecutio, vbi videtur probari, q̃ sicut non licet a tertia sententia appellari, sic nec licet peti restitutio. vide tamen per Saly. in l. j. C. si sæpius in integrum restitutione postu.
c ¶ Consultatio. Vide glo. in l. etiam. §. penul. ff. de minoribus & ibi Bar. & in l. fin. C. in quibus cau. in integrum restitutio non est necesse. & in l. fina. C. fi aduer. rem iudica. & per Saly. in l. j. C. si sępius in integrum restitutio. po. & opin. quæ sequitur, tenuit Iaco. Butriga. & pro præcedenti opin. videtur casus in l. properandum. in fine. C. de iudi.
d ¶ Prętor. Et C. de bonis quæ liberis. l. fina. §. sinautem puerilis, & ibi concor. in glo. & per Ioan. Andre. infra titu. j. c. j. in princip. in glo quod non est.
e ¶ Properandum. Videtur, quod in causa restitutionis fiendę alia fuit effectus instantia, quam aliarum causarum, vide in cle. j. e. ti. & in l. petędæ. C. de temp. in inte. re.
f ¶ Sæpius. Ibi vide Cy. & Doc. maxime D. Bar. de Sali. qui hanc materiã latius prosequitur.
g ¶ Ad appella. Et vide Cynum & Doctores. & Bald. in prælleg. l. præses.
h ¶ Diuersa. Vide in l. illud, prælega. & Barto. Cyn. & Saly. in l. j. C. si aduer. liber.
i ¶ Intelligi. Barto. in l. ij. C. si sæp. prælleg. videtur tenere contrarium, & vide ibi Bald. & Saly. & pro Barto. videtur textus in simili in c. nulli. ,de electio. lib. vj. & vide glo. fina. & super illa Ioan. Andre. infra de except. pastoralis. & de testi. præsentium. & in l. admonendi. C. de iureiuran.

¶De alie. iud. mu. cau. fac. Rubrica.

¶Supra proximo titulo prouiſum eſt per beneficium reſtitutionis eccleſijs, vt in c. j. minoribus. vt in c. conſtitutus. maioribus, vt in c. ex literis. Nunc prouidetur his, in quorum damnum alienatur cauſa mutandi iudicij res, de qua timetur litigium, ſecundum Gof. ad materiam facit. xj. q. j. c. vlti. de priu. auctoritate. in fi. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei iudicij mutandi cauſa in quem facta eſt, is conuenitur per reſcriptum impetratum contra alienantem, niſi in caſibus, nu. 13. 14. & 15.*
2 *Eluſio iudicij non eſt toleranda, & qualiter probetur, nu. 6.*
3 *Appellatio omnis poſt citationem emiſſa tempore huius decretalis admittebatur, niſi fruſtratoria eſſet, poſtea ſecus conſtitutum, & quando eiuſque formula, nu. 4. cui non ſit deferendum, nume. 7.*
Citationis vis ut quaſi litis conteſtationis habeat virtutem, eo. nu.
Præuentionis mentio, ibid.
4 *Prorumpendi verbum ſonat hic in vitium, quandoque ſecus.*
5 *Queſtiones hic tres erant.*
6 *Scientia literarum hic probat eluſionem iudicij.*
8 *A poſſeſſione qui reus cadat, remiſ.*
Decretalis hęc quando locum habeat, ibid.
Fraus, & eluſio reijciendæ, ibid.
9 *Relationem facit ad ſequentia & præcedentia, pronomen, eos, hic.*
Reſpondetur ad id, quod magis eſt dubitabile, ibid.
10 *Conueniuntur hic etiam non poſſidentes, & qui dolo poſſeſſionem tranſtulerint, vi. etiam. nu. 15.*
Nominare licet in iudicio dominum, non poſſidentes ac poſſidentes, ibid. & nu. 11.
11 *Dolus habetur pro poſſeſſione.*
Citatio hic requiritur etiam fraudem & dolum committentium, ibidem.
Aequitas poſtulat citari quemlibet, de cuius re agitur, ibid.
12 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 15.*
Alienatio iudicij quibus permittatur, & nu. 14. §. j. & nu. 15.
14 *Additio gloſſarum.*
Enallage temporis verborum, eo. nu. 14.
Præteritum pro futuro, futurum pro præterito ponitur, ibi.
15 *Durum nihil ita eſt, vt duriori non cedat.*

CAP. PRIMVM.

a 1 EX quorundam. [a]C. Is, ī† quē facta eſt alienatio rei, cā mutandi iudicij, conuenitur per reſcriptum impetratum ꝺ alienantem. Prima pars factum ponit, ꝺ quod ſecunda prouidet ibi, nos igitur. [*Aduerſary.*]
2 hoc audientes† & præſentientes eludant, quod non eſt tolerandum, vt hic, & ff. de iudi. ſi prætor. C. de bo. quæ lib. l. fi. §. vbi. de prębeñ. dilectus. ij. §. j. de poſt. præl. bonę. ii. de ap. ſuggeſtum. Hoſt. [*Ciuentur*] ipſi aduerſarij. & hoc
3 ideo dicit ſm Inn. quia tpe huius† decre. oīs appellatio
b poſt citationem emiſſa admittebatur, [b]niſi eſſet manifeſte fruſtratoria, hodie ſecus, & de ap. cum ſit. & c. vt de bitus. ſm Hoſt. hoc dicit, quia poſt citationem ꝑuenti eſſent, de of. dele. relatum, gratum. & c. licet. de reſcrip. ſignificauit. vnde & ſi poſtea in alium rem petenda tranſferatur, vī heredem ſuum ob eius malam fidem obligatum relinquere, quaſi tm̄ ſm can, faciat citatio quo ad quædam, q̄tū li. conte. ſm leges. ff. de rei ven. l. certū.
c & l. ſi fundus. fateturr tm̄ hoc non eſſe iure cano. expreſſum. ſed de prætentione tm̄, de fo. comp. propoſuiſti. [*Vocem.*] denotat ap. extraiudicialem. de app. cum ſit. &
4 c. bonæ. [*Prorumpitur.*] dicēdo† iudici. Intrellexi. q̄ ad vos ꝺ me ſunt literæ impetratæ, & ideo appello, ſm Inn. & no. ſm Hoſ. q̄ hæc dictio q̄nq; ſonat in vicium, vt hic, & de ap. ſup eo. j. in fi. vbi de hoc. q̄nq, aliter, vt patet de
5 reſcri. c. j. [*& j.*] In hac deciſa† formatr tres qōnes. prima an tali app. ſit deferendum. ſecunda, an ſit procedendū ꝺ illos, qui commutationem receperant. tertio, an procedi debeat ꝺ illos, qui malitioſe abſentāt. & ad hoc rn̄. j. ſm Hoſt. [*Eorum.*] intenrantium. [*Pro euacuando.*] ꝙ
6 babitur hoc† eo ipſo, ꝙ conuinci poterunt de ſcia literarum, quod probari poterit per illos eoſdem, qui hoc eis ſignificauerunt. j. de ap. ſuggeſtum. ſm Hoſ. [*Veſtro.*]
7 & ſine iuſta cauſa, Inn. [*Appellauerint.*] ſuper † tali ap. nō eſt deferendum, & ſic ſoluitur. i. q. Hoſt. vide procedet ꝺ eos, & ꝺ contumaces, Ab. Pe. [*De poſſeſſione.*] gñalem
8 † mām de reo, qui cadit a poſſeſſione, vide plenē diſtinctam poſt Inn. & Hoſ. de re iudi. c. j. [*Veritur.*] dixit Inn. quoſdam dicere decre. locum habere tm̄, cum fraus interuenit, aliās non procederetur ꝺ abſentes, niſi citarentur, de of. dele. cōſultationibus. ſed dicit Hoſ. ꝙ nec hoc dr̄, ꝙ procedatur ꝺ non citatum, vt patebit in fi. itē ſm Innoc. dicunt alij hanc decre. non tangere edictum de
d ali. mu. iud. &c. in quo requiritur [d]dolus, vt in gl. ſed tm̄ dicit conueniendum eū, in quem eſt translata poſſeſſio, ēt ſi nullam fraudem cōmiſit, ſed nec hoc placet Hoſtiē. cum decre. hæc expreſſe loquatur, q̄ñ hoc ſit in fraudem, & in eluſionē mandati, vī ſ. pāet ibi, pro euacuando, & ibi, eludant. [*eos qui.*] dicit† Hoſt. ꝙ hoc pronomen, eos, facit relationem non ſolum ad ſequen. ſed
e etiam ad præmiſſa. eq. d. eos, qui ſic appellauerunt, & q ſe malicioſe abſentauerunt, & non ſolum illos, ſed etiā in eos, qui ſe ꝺgeſſerint & c. rn̄. ergo expreſſe ad id, quod erat magis dubitabile. videbatur. n. quia reſcripta ſunt ſtricti iuris, ꝙ ad perſonas non expreſſas extendi non
10 poſſent. de hoc dicit G. [*in poſſeſſionem*] etiam ſi non† alr poſſideant. poterunt tm̄ dām noīare in iudicio. C. vbi in re m act. l. ij. & idem, ſi poſſideant. C. e. ti. l. j. Inn. [*Ingeſſerint.*] ſup. & eos, qui poſſeſſionem dolo tranſtulerint:
11 quia† dolus habetur pro poſſeſſione. ff. de reg. iu. parem. Pe. & Abb. [*Aequitati.*] non ergo procedent ꝺ non citatum, vt dixerunt quidam. hoc enim ſuadet iuris æquitas, de conſti. eccleſia, de maio. & obe. inter quatuor. de
12 cau. poſ. c. i. ſm Hoſt. ¶Pen. gl. † ponit contra quem detur hoc edictum. Item ꝙ ad trāslationem poſſeſſio pertinet. Item tria, quæ in eo requiruntr. ſ. ꝙ ſit iudiciū futurum, ꝙ dolo fiat, & ꝙ interſit. Item duos caſus, quibus
13 ceſſat. ſig. contrarū, & ſoluit. ¶In † gl. i. [*ibi in f ndo.*] vide de ſimo. nobis. ſuper iij. glo. ¶In glo. pen. [*ibi, §. ſi quis.*] ponit caſum in eo, qui propter inualitudinem, vel ætatem, vel occupationem aliquam litem in alium tranſtulit. ¶In † gl. ij. [*in fi.*] & melius. c. ſuggeſtum. Ab. ¶In
14 gl. iij. [*in fi.*] & hoc probat litera, priuſquam citetur. & c. ſic ponitur præteritum pro futuro. ff. de leg. iii. eiā quæ futura, ſicut e contrario. ff. de verb. ſig. verbum, erit. Phi.
f ¶In gl. transferendo, [*ibi, non ſolum*[f]] aliās eſt, §. tub. l. iiii. & incipit Pedius. [*& ibi, Potentioribus.*] bearus Ber. ad † u
15 genium. Nil tam † durum, ꝙ duriori non cedat. [*& ibi, ac ſi poſſideret.*] Item fallit ſm Hoſt. in feudo. quod eccle
g ſia per ſe recuperare non poteſt, de feu. c. ij. §. fi. remittit etiam ad ſum mā. e. ti. a prin. vſq; ad rubricam, de ceſ. ac.

ADDITIONES.

a ¶Quorundam. Contra iſtud facit. c. eam te. de reſcri. & vide ibi Inno. qui format iſtud contrarium. & hoc. c. cum ſe. intelligitur, q̄ñ etiam ſit alienatio doloſe & in fraudem, ſecus ſi propter bonum & licitum, vt eſt in caſu, qui no. in c. fi. j. de feu. Bal.
b ¶Admittebatūr. Vide iura, quæ videntur antiquitus concedeſe ſemper & ſine cauſa appellari, per glo. ſuper ver. paſsim. in c. cum ſit Romana. j. al. & gl. in c. quamuis. de elec. lib. vj. ſuper ver. quas.
c ¶Iure cano. Imo videtur ius canonicum ciuili concor. vt j. de excep. aduerſario, quæ concor. l. hic alleg.
d ¶Requiritur. Et q̄ fiat cauſa mutandi iudicij, vt ff. eo. ti. l. item ſi res §. itē quæſijt. & ibi vide q̄o vnū iſtorum non ſufficit, & ibi vide Barto.
e ¶Præmiſſa. Et mente hoc poteſt forte eſſe, ſed ex vi recti ſermonis nō poteſt hoc pronomen, eos, facere relationem ad diuerſas orationes. & contra hoc facit relatiuum, qui &c. qui referrtur ad pronomē, eos.
f ¶Non ſolū. Intelligit tñ, ꝙ q̄ñ dium transferr, hēt locū directa actio pro iſto edcō. quando aūt ſola poſſeſsio, competit vtilis, vide ibi Bar.
g ¶Cap. ij. Ibi non apparet aliqua ſpecies conuentionis, ſic non vī locū hre iſte ti. cum nec ibi de hoc quæratur. imo cum hoc edictum loquatur in reo, & poſſeſſore, illa decre. loquit in actore, & non poſſeſſore.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Ceſſionem actionis a laico cauſa mutandi iudicij non recipere debet clericus, & quæ liceat ceſſio, nu. 12. 14. & 16. & quomodo intelligatur concluſio prima, nu. 13.*
2 *Scabini qui.*
3 *Litium, & reſcriptorum commercium vetatur, & quod.*
Venditiones, & redemptiones litium idem ſunt, ibid. & quando il licite, ibi. vi. nu. 12. & 14.
Legis ſumpta de pœ. l. j. de varijs, & extraor. cog. §. ſi cui. l. litem C. de procuratorib. & l. ſi contra licitum. C. manda. intellectus, ibid.
4 *Litem perficere debet is, qui cœpit, & num. 5. & quando, numero 6. 7. & 12.*
5 *Emptori an & quando fiat abſenti præiudicium.*
Venditor rei iudicij mutandi cauſa ad quæ teneatur, ibid. uer. vel dic. & num. 7.
7 *Mors eſt iuſta cauſa reuocandi litem ad dominum.*
Cap. quia V. de iud. intellectus, ibid.
In ſucceſſorem quo c ſu transferantur actiones, ibid.
8 *Decretalis hęc quatuor edictis poteſt coaptari, & quibus remiſ.*
Reſtitutio minoris, & eccleſię non datur in integrū in caſu huius conſtitutionis, & ratio, quia non datur in delictis, ibid.
Ceſſio hic nomine delicti comprehenditur, ibid. & quæ prohibita non intelligatur, nu. 12. 14. & 16.
6 *Potentiores hic accipiuntur reſpectu ſedentium, et quo caſu liceat eorum aduocare patrocinium, ibid. clericus laico potentior dicatur, & qui nomine potentiorum dantur, remiſ. num. 13. 14. & de quibus hic intelligendum, & quod ſeuere puniendi, numero 7.*
10 *Odioſæ ceſſiones quæ, et ideo reſtringendæ, et nu. 12. §. i.*
11 *Epilogus, ſuffragium, & Additio gloſſarum, numero 12. & 13.*
Clericus quando ſit laico potentior intelligendus, ibid.
Laici ſunt terribiliores et potentiores clericis, ibidem. uer. et generaliter.
14 *Tutor habetur potentior pupillo.*
15 *Cedens debitum quo caſu ipſum petere poſſit.*
Debitori denunciatio quomodo fiat, et quæ in ea requirantur, eod. nu. uer. et quomodo ſit.
16 *Ceſſionarius an teneatur ante litem conteſtatam edere ceſſionem remiſit.*
Simulatio in ceſſione quibus caſibus dicatur, ibid.
17 *Violentiam pati vbi, et a quibus, non ſit veriſimile, vide nume. 9. cum ibi notatis.*

CAP. II.

1 EX parte. Caſus. Clericus† cauſa mutandi iudicij recipere non debet ceſſionem actionis a laico. & ſunt duæ partes. Prima ponit querelam. Secun-
2 da prouidet ibi, cum igitur. [*Scabinorum.*] idem † verbū de immu. ecc. c. j. lib. vj. & in cle. de pœnis, ſi quis ſuaden te. & ponitur pro ancianis, vel conſulibus, qui locum regebant, aſs ſcribarum, & ſm Hoſt. eſt ſimile. C. de pact. l. fi. C. vnde vi. l. fi. vbi aduocati Cæſarienſes, & Illiriciani quæſtiones faciūt principi, aſs ſcrineorum. [*Dirimendis.*] i. quæ dirimenda ſunt, & dirimi ſolent per iudiciū &c. & hoc dicit, vt excludat ea, quæ ibi dirimi non poſſint, de iudi. quanto. de ordi. cogni. tuam. [*Prædam alienam.*]
3 ergo † iurgium reputant prædam ſuam. C. ad l. Iul. repetun. l. iij. & eſt ſimile commercium vendentium reſcripta. ſ. de reſcrip. nonnulli. Hoſtiē. [*Et emptiones.*] no. ſm Inno. ꝙ æmptiones, & redemptiones litium idem ſunt, quæ ſi fiant inter laicos non potentiores, ſatis licitę ſunt, & eis datur actio vſque ad quantitatem datam, vt no, gl, ſed contra. ff. de pęnis ſumpta. ff. de va. & extraor. cog. l. j. §. ſi cui. C. de procu. litem. C. mandati. ſi contra licitum. ſol, illā intelligebant, quando aliquis redimebat litem hoc modo, vt eam exerceat, & poſtea certam partem litis, magnam. ſ. vel paruam exinde habeat, quod penitus etiam reprobatur in aduocato. C. de poſtulan. ſi quis aduocatorum. ſecus autem eſſet, ſi non de quota parte, ſed de certa ſumma pecuniæ conueniret, quod eſt licitum. ff. mand. ſalarium. C. de ſuffra. l. vnica.
4 & no. ꝙ † ſi quis conuentus reali, vel perſonali act. puta rei vendi. vel confeſſoria empti, conducti, vel quacunque alia ſiue hæres eius rem, de qua conuenitur, in aliū transferat, etiam in caſibus illis, in quibus licita eſt alienatio, vel ceſſio ſecundum ea, quæ no. in gl. ramen. ipſe qui cœpit litem, perficiet ipſam. ff. de aqua plu. arcen. l. quanquam. §. j. & l. poſt ven. ff. de rei ven. is, a quo. & l. ſe.
a vel hæres eius, argu. C. de litig. auct. nunc [a]ſi hæres. nam & ſi procu. eſſet inſtitutus a venditore, ipſe idem vendi tor proſequeretur litem, & trāslata in emptorem. multomagis igitur, ſi ipſe venditor incepit litem, ipſam pro
5 ſequatur. nec † ob. ſi dicas, ꝙ pręiudicium fit abſenti, vel ignoranti, quod eſſe non debet. ff. de excep. rei iudi. ſi a te. §. fi. ff. de pigno. ſi ſuper. in prin. quia aut emptor ſciuit cauſam agi cum venditore, & tunc ſibi imputet, quia res cum onere ſuo empta videtur, vel quod veriusdici poteſt euentus litis. aut ignorauit, & tunc de
b euic. agit, vt in prędalle. l. & C. de euic. ſi fundum. & ff. de de pigno. ſi ſuper. §. fin. ff. de lega. iij. nomen filiarum. vel dic & melius, ꝙ nullum fit præiudicium illi, in quem res translata eſt, quia ſententia non mandabitur execu
b tioni in re[b] translata, ſed ad intereſſe tenetur cōuictus, ſicut is, qui ſe liti obtulit, cum non poſſideret. ff. de rei ven. ſi is qui. ff. de peti. hære. qui ſe. nec ob. ff. de rei vendi. ſi autem. §. i. vbi dicitur, ꝙ ſi ſine dolo deſijt poſſidere, abſoluendus eſt reus, quia hoc non fuit ſine culpa, quæ ſufficit ad hoc vt teneatur in eo ſaltem, qui caut. exige re potuit, & non exigit. ff. de rei ven. is, a quo. & l. qui pe
6 titorio. §. j. hoc autem † notandum, ꝙ quādo res litigioſæ vnius præbendæ, vel adminiſtrationis transferuntur in alium, tunc ille, qui incœpit litem, perficiet, quia dominus litis eſt. ſed ſi moriatur, tunc nec ſucceſſor eius in præbenda, vel adminiſtratione litem perficiet, ſed il-
7 le, ad quem res ſunt translatæ. mors. n. † iuſta cauſa eſt, quare proſecutio cauſæ ad dominum reuocatur. ſed dices, quō eſt hoc, ꝙ ad ſingularem ſucceſſorem, qualis eſt adminiſtrator hic, ad quem hæ ſingulæ res deuenerunt, transferuntur act. ꝺ id quod no. j. de iudi. quia V. rn̄. illud verum eſt, vbi ꝺ defunctum agebatur ſuo nomine, hic autem loquimur, quando ꝺ defunctum agebatur nomine eccleſiæ, & eiuſdem ēt noſce conuenitur ſucceſſor, & ita non agit tanq̄ ſucceſſor, ſed tanq̄ adminiſtrator. & eadem ratione dicendum eſt, ꝙ in hoc caſu mandabitur ſnīa executioiin repetita, & ēt ad aliū translata. res tamen penes eundem remanet. ſ. penes eccleſiam, cuius nomine actum fuit, ſecūdum Inn. cuius eſt tota glo. hæc. & adde ſecundum Hoſt. quod no. ꝺ. ti.
8 j. ex parte. & ſ. de elec. dudum. §. nos igitur. [*Emptiones litium*] Pe. hic dicit † iiij. edictis poſſe hanc literam coaptari, & hoc late ponit Gul. in Spe. de ceſ. act. §. j. ver. in ſum ma. [*Afficiant.*] dicit Abb. ſecundum Odof. ꝙ hoc caſu minor non reſtituitur, quia deliquit cedendo, & in delictis non datur reſtitutio. ff. de mino. auxilium. idem dicit Guil. in Spe. de ceſ. act. circa prin. in eccleſia, quando prælatus cum conuentu deliquit, aliās non, quia de lictum & c. de reg. iur. delictum. lib. vj. & facit quod no. de ordi. cogni. cum dilectus. in prin. [*Potentiorum.*] reſpe
9 ctu † cedentium, non illorum, contra quos cedunt, ſm Odo. vt dicit Guil. in Spe. de ceſ. ac. in prin. [*Taliter*] ſ. cedendo lit. vel in grauamen alterius, vel iniuſte. ſi quis enim opprimatur, poſſet interueniente iure, vel iudicis auctoritate ad tuitionem ſuam ſm iuſtitiam eorum patrocinium inuocare. xxiij. qō. v. adminiſtratores. & c. regum, de homi. poſtulaſti. Hoſt. [*Præſumunt.*] non fuit hoc poſitum ſecundum Hoſ. niſi vt illius tractatus mā hic includeretur, non quia clerici ſint potentiores, vt
10 dicam ſuper j. gl. [*Odioſæ.*] & ſic † reſtringendæ, de reg. iu. odia. lib. vj. [*Cupiditatis.*] quæ omnium malorum eſt radix. xlvij. di. bonorum. & legitimis ictibus eſt ferienda. C. de inoffi. teſtamen. ſi quis ſuo, Phi. [*Compeſcatis.*] non dicit, an valeat ceſſio, vel non, ſed tu dic, vt dicit glo.

1 ¶Gl.j. †arguit duo,& finis soluit ꝺrium. ¶Gl. ij. de ceſ. ac.diſtinguit,aut ſit in vltima volũtate, aut inter viuos ex pacto,ſecundo caſu aut potentiori ſit,aut non potẽtiori,& hoc caſu aut eſt dubitata,aut indubitata , & ſecundo caſu aut eſt vera, aut ſimulata , aut dubitatur. ¶Pe.gl.rñ.per duas qõnes.an ipſo iure, & de quibus po
12 tentioribus &c.¶ In†gl.ij.[*ibi,nomen,in prin.*]legat teſtõr Titio x.aureos,quos debet Seius,ꝙ quem iubet actionẽ Titio mandari,& ſibi tradi illius pignora.[*& ibi,per diuerſas.*]pe,eſt,& dicam in fi.[*& ibi,quicunque.*]ſi fiſco, vel alteri relinquatur res,vel actio litigioſa,nõ poterit ſubi re iudicium,ſed heres illud peraget.[*& ibi , nunc ſi bis.*] ſup.tunc,n.exercitium cauſæ competit hæredi,& ſi aliquid obtineat,dabit illud legatario , ſi nil obtineat , nil dabit,& modo bene ſequitur,ſed lega.& c.[*& ibi,De liti. l.ij.*] vide de don.inter dilectos,ſuper iiij.gl.[*& ibi,l.vlt.*] ponit caſus,quos vide,vt no,vt lite pen.eccleſia.j.in glo. pe.[*& ibi,l.pe.*]exceptis caſibus.ſi fiat inter cohæredes, vel creditori pro debito , vel poſſeſſori pro munimine rerum,vel legatarijs ab hæredibus, cum eis actiones, vel res ſunt legatæ.¶ In gl.pe.[*ibi,l.vlt.*]ibi dicitur,quod aperta vẽ voracitas creditorum , qui alios actionum ſuarum redimunt exactores.[*& ibi,per impreſſionem.*]vi
13 de de renun.ſuper hoc,ſuper gl.C.quod me.cã.In †gl.j. [*ibi,quam laici.*] hoc vẽ tenere Gof. ratione officij ita,ꝙ
c ẽt ſit ibi locus edicto de potentioribus.‹Inn.ꝺdicens, ꝙ cedens clerico , vel eum aduocans,non incidit in edictum,niſi ille clericus ptãtem haberet ſuper laicũ, nec reprobatur hic ceſſio , quia clerici ſint potentiores,ſed quia ſimulate fiebant & in fraudem. quod autem dixi de ptãte clerici ſuper laicum,intelligit Hoſt. de iure & facto,vt eius voluntate erigatur,& deprimatur.xvj.q.ij. c.j. Quid enim ſi magnus comes a paupere eꝺo tenet feudum,dicit ſe expertum,quod non opprimit eꝑs, ſed opprimitur,& ꝙ non eꝑs,ſed comes dominatur,& generaliter quo ad mãm , de qua agitur hic, dicit laicos potentiores,& terribiliores,de iu.pa. relatum.cum ſuis concor.ij.q.vj.laici.de hoc in Spe.de ceſ.ac.§.j.ver. ex p xime dictis.[*& ibi,conſuetudine.*]quæ viget in Francia,& Aretij,de hoc ti. p̃ .§.j.ver. ſi vero.& ti.ibi.ſe.§.j.in prin. [*& in fi.*]de ſo.comp,ſi clericus.& c.cum ſit,vbi de hoc.
34 ¶ In gl.ij.[*ibi potentiori.*]& ratione† officij poteſt dici tu tor potentior.vnde committitur in edictum,ſi ſibi fiat ceſſio ꝺ pupillum.C.qui da.tu.poſ.auct. minoris.Inno. Idem Hoſt.& Specu.[*& ibi,faciunt.*]non bona fide,ꝑm Vin.hic,cuius dictum vide in Spe.ti.prædicto.§. j. verſi.
d quod autem.[*et ibi,l.j.*]& ibi idem no.in vlt.ᵈgl.[*et ibi, deducta.*]inde ꝺr dubitata,quia dubius euentus litis.ff.de pœ.quod debetur.[*et ibi,Tamen tenet.*] no.j.vt li.pen.eccleſia.j.in glo.pe,ſin donatione pp nuptias;dote,tranſa ctione, diuiſione rerum hæreditariarum cã legatorũ. [*et ibi †Tenet ipſa ceſſio.*]ſi cõſtat eam veram eſſe. Vnum
15 tũ †ſcias,ſi tibi creditori meo ſolutionis cã cedo actiones,quas habeo ꝺ debitorem faciendo ẽt te procurato rem in rem meam,non rñ eum delegando, adhuc ab eo petere potero,& vt ibi eo modo prohibere,ne ab eo exigas priuſq̃ cum illo litẽ fueris conteſtatus, vel aliqd de debito exegeris, vel id debitori denunciaueris. C. de noua.l.iij.ff.de procu.procuratore in rem , & ibi no.& qũo ſit facienda denunciatio,& an neceſſe ſit cãm exprimi , & an facienda ſit etiam ſcienti, vide in Specu.
16 de proc.§.vlt.ad fi,an†vero agens ex iure ceſſo teneatur
e ante litem conte,ædere ceſſionem,in Spe.de inſtru.edi. §,nunc dicamus.ver.ſed quid ecce.[*et ibi, ceſſio.*]ſ. quia ſimulatur lucrum actionis eius eſſe, cui creditur , cum vere ſit cedentis.[*et ibi,Datur,*]Item cũ in inſtrõ ceſſio-
f nis non ꝺr,ex qua cã,vel cum in prin.ponitur ceſſio,in fi.vel medio,ex quo ꝺctu,ꝑm Inn.[*et ibi,contra.*] hoc rigoroſum nimis eſt,nec placet,vt ſcripſi ĩ Spe.de ceſ. ac. §.his,qui ſuper.ver.nũquid rõne ꝩanguinitatis. [*et ibi, in id,quod dedit.*]de reſiduo,vide in Spe.de ceſ.ac. §.j. ver. ſi vero.[*et ibi , Dubitatur.*]aliter , quàm per negationem partis,ſuper quo vide,quod no.in Spe.de ceſ.ac.verſi.ſed opponitur.[*& ibi,l.pe.*]vbi ſatis de hoc in Spe.de ceſ.ac.
g ver.ſed opponitur.[*& ibi,l.pe.*]vbi ſatis de hoc in vl.ᵍ gl. [*et in fi.*]ſi fiat inter cohæredes,vel creditori pro debito vel priori pro munimine reorum,vel legatarijs ab hæredibus,cum eis actiones,vel res ſunt legatæ.Inn.& Ho. de mã remittit ad ſummam de ceſ.ac.& potes ẽt videre in Spe.de ceſ.ac.& de procu.§.vlt.¶ In gl.pe.[*ibi,intelligendum eſt.*]& ille † potentior ſeruere punitur vt ibi. [*et*
17 *ibi, conſtituti.*]ita ꝙ rone officij terribilem & minacem vultum inferant.in his ergo , qui aſs , ſed non ratione officij potentiores ſunt & terribiliores,forte non habet id locum.cum & aduocans poſſit habere iuſtitiã , nec ſit veriſimile,quem in terra iuſtitiæ violentiam pati.ff. quod me.cã.non eſt.maxime,quia ſi ille ita vellet terre re poſſet ſine procuratione , ſicut cum illa,ſm Inno. Hoſt. [*et ibi,ſi per impreſſionem.*]C.ſi qua.prẽdi.po.l.j.C.ſi rec.prouin.l.vna.

ADDITIONES.

a ¶Nunc.Et ibi vide latius gl.Bar.& Moder.& glo.& Io. And.in c. iiij. j.vt lite pen.

b ¶Re.Contra Cy.in l.certa.C.vt in poſ.leg.& ibi vide Moder. & plenius in l.j.C.de alie.iud.mu.cauſa facta.& Bar.& Saly.ibi pleniſſime, & vide Bar.in l.j.ſ.neceſſario.C.ſi mu. ſe. nup.& C de pigno.l. creditores.ſed illi loquuntur in alienante illicite pendente lite , hic autem licite,vt patet ex ver.& no.ſ.poſito.

c ¶Potentioribus.Niſi fiat conſanguineus cedentis.ita no.Cy.in l.per diuerſas,C.man,& ibi vide Bal.& Sal.& pe ripſum,in l.ij.C.ne lice. po. & in l.qui ſtipendia.C.de procu.

d ¶Vlti.Et omnino vide glo.quæ inci.an ipſo iure, in l.j.C. ne lice.po. & ibi per Saly.quod no.bene,quia facit ad id,quod no.glo.pen. infra in prin.

e ¶Quid ecce.Et quod no.Io.An.in c.j.de prob.in gl.ſi queratur.& Bal. & Saly.in l.j.& fi.C.de eden.& Bar.in l.poſt leg atum. ff. eodem titu. & l.poſtquam.§.fi.ff.vt le.no.ca.& Saly.in l.qui ſtipendia. C. de procuratorib.

f ¶Ceſſionis.De hoc dubitant Doc.maxime,quando fit ceſſio inter affines,vide Saly. & Bald.in l.ij. C.ne lice.po.& plenius.C.manda.l.per diuerſas.

g ¶Hoc in vlt.Et ibi per Bal.& plenius per Saly.& in l.per diuerſas. C. man.& per ipſos ibi,an ſufficiat confeſsio precij.

¶De arbitris. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli.*
2 *De arbitrorum re vbi nam alibi tradatur,et nu.3.*
3 *Compromittitur in delegatum de rebus epiſcopalibus.*
Per arbitrorum laudum permutari poteſt cũ tpali ſpũale , ibid.
Per arbitros omnes pronunciandum eſt,et quo caſu,ibid.
Ab eis appellatur ad papam,ibid.
Appellationis proſequendæ tempora non currunt pendente compromiſſo , ibid.

1 ¶Expeditis†præparatorijs iudiciorum,ad iudicia venia mus. & quia arbitria ad eorum inſtar ſunt reducta.ff. eo.l.j. ideo prius de arbitris eſt videndum,Gof.& reſpe
2 ctu ti.præſeruatur idem ordo in. C. & ff. hr hæc†materia.ij.q.vj,a iudicibus.& §.ſe.& §.arbitrarij.& iij.q. vii.§. verum.ver.cognitores.& ver.ſe.& repetitur in vj. cui cõgruit,de reſcrip.paſtoralis.j.rñ.de offi.deleg.ſuſpicionis. & c.vno delegatorum.de of.delega. ſi contra vnum,de ap.c.ij.lib.vj.de reſti.in integ.c.pe.§.pe.& vlt.de teſt.pũta
3 ta.de præſum.literas.vbi†compromittitur in delegatũ, de præſcrip.cum olim.vbi compromittitur de iuribus epiſcopalibus,de re iudi.c.fi.in fi.de confir.vti.vel iuuti. examinata.de præben.niſi eſſent.de re.permu.c.fi.vbi ẽt per laudum arbitrorum ſpirituale cum tpali permutari non poteſt.Item per omnes arbitros pronunciandum eſt,de elect.ſicut cum.lib.vj.quod dic, vt de re iu. c.pe.ab arbitris iure appellatur ad papam,de offi.deleg. ab arbitris,eo.lib. & pendente compromiſſo non currunt tempora appel, proſequendæ,& in cle.de appella. quandiu.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Arbitri a principio ſunt voluctarij , licet ex poſtfacto decidere compellantur,& quando id habeat locum.*
2 *Arbitri ſi non omnes concordent in dictione ſententiæ, quid iuris.*
3 *Epilogus,& additio gloſſarum.*
Arbitratores vt plurimum eligentium compatres,& amici,ibid.

CAP. PRIMVM.

1 SAne. Pars,de foro compe.ſane. & eſt breue.[*Communi placito.*]compromittentium, & eorũ, in quos compromittent.hæc enim †res a prin.extra omnem neceſſitatẽ poſita eſt,licet ex poſtfacto cãm arbitri decidere compellantur. ff.e. l.iij.§.j.& hæc vera in compromiſſo voluntario , ſecus in neceſſario,cui adhæret iuriſdictio , quod dic vt dixi.
2 ſ.de offi.deleg.ſuſpicionis.ſm Hoſt. [*Omnium.*]ſi † concordent. [*Duorum.*] ſi ex tribus vnus condemnat in v. alter in x.alter in xv.tenebat hic Hoſt.id,quod approba
3 tum eſt.j.eod.c.j.lib.vj.¶ Glo.j. †reddit cauſam,& quæ ſtionem ſoluit.¶ In gl.i.[*ibi,hominum.*]& maxime arbitratorum , qui vt plurimum ſunt eligentium compatres,& amici.¶ In gl.ij.[*ibi,non valet.*]dic hodie,vt j.c.tit. c.ij.libro ſexto.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium ſimoniacum & doloſum, non valet.*
Neceſſitas pro paupertate,ibid.
Manus pro auctoritate,eo.nu.
Beneficia quando cui liceat habere,ibi.in fi.
2 *Nepos poteſt in beneficio ſuccedere immediate,& quis.*
3 *Iuramentum a quo fraude & dolo exigitur , eſt ei ſubueniendũ.*
Compromittitur etiam in pares numero,ibid.
Litigium quod eſſe poterat huic iuranti,ibid.
4 *Iudex,arbiter.aſſeſſor,executor , & aduocatus,an poſſint eſſe teſtes in cauſa,& ad id cogi,& quando,& quæ fides his adhibenda,nu.7.vi.nu.8.ver.tu uero. vi.nu.16.*
5 *Arbitrium iſtud non reuocaretur, licet arbitri confiterentur ſuã turpitudinem,& quomodo eſſe potuerit æquum nu.10.*
Turpitudo arbitrorum quo caſu hic potuiſſet interuenire,ibidem.
6 *Simonia non eſt,quandocunque renunciatur unum ius ſpirituale, & aliud temporale datur,ſed licet contrauenire,ſi ſpecie quid habeat ſimonię.*
Iuramento contraueniri poteſt,ſi præſtitum ſit in re habente ſpeciem ſimoniæ,ibid.
7 *Arbitri quare hic interrogari mandantur.*
Simoniæ ſpecies ex hoc præſumitur , quod data eſt pecunia , ibid.
ver.ex hoc enim.
8 *Electorum teſtimonia admittuntur.*
Intentio decretalis huius quæ,ibi.ver.tu vero, & nu.18.
9 *Ex æquitate ſit hic,quod de rigore non fieret,& nu.n.10.*
11 *De ſpiritualibus rebus componi poteſt,& coram arbitro litigari.*
12 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.*
Iuramentum in arbitrio præſtitum ſeruatur,§.ij.& nu.14.
13 *Additio gloſſarum.& nu.14. cum ſubſequentib.*
Inſtitutus auctoritate epiſcopi per ſucceſſorem non poteſt remoueri,aliàs ſecus,ibid.
14 *Auctẽ decernimus.C.de arbi.corrigitur per hæc iura , & eius ſenſus quis,ver.dixit Gof.*
In iuramentis,& eccleſiaſticis alijs ſeruari canones vult imperator,ibidem.
15 *Arburorum ſententia non valeret,ſi prohibiti pronunciarent,nec pœna promiſſa committeretur.*
16 *Confeſsioni duorum ex tribus arbitris ſtandum.*
17 *Scriptura,vel teſtes aliquando non adhibentur ex cauſa interpoſiti iuramenti.*
Reſtituendus an hic eſſet,an ſolũ iuramenti vinculũ tollendũ, ibi.
18 *Arbitrium ſi contineat iniquitatem,quid iuris,ver.vnde collige bat, & intra quod tempus contradici oporteat,ibi.*
Peccatũ nullo pacto ex mente iuris vtriuſque nutrienduꝫ,ibi.ad fi.

CAP. II.

a 2Caſus.Non valet†arbitriũ
1 On ſine. ſimoniacum & idoloſum & ſunt duæ partes.In prima facti narratio. In ſecunda cãæ compromiſſio ibi, quo circa.[*Neceſſitate.*]i.paupertate.[*per manum.*]idem verſi. de con.præb.poſt electionem.ver.cum igitur.& expone.i. auctoritatem,& intellige,ꝙ inſtitutus fuit per eꝑm adpreſentationem archidiaconi,ſi inreligis de auctorizabili , vel loquitur de inueſtitura,ad hoc de of.arc.cum ſatis.de of.vica.c.iij.[*Perſonæ.*]ex vi vnionis,vel ex diſpẽſatione aplica,alſ ꝺ.de præb.de multa. & c. extirpandæ.
2 [*Nepos eius.*]ſ.archi.& ſic†no.ꝙ in nepotibus tranſuerſalibus non prohibetur ſucceſſio ẽt immediata,ᵇ dũmodo non iureᶜ ſucceſſorio vendicetur,de alijs nepotibus
b dixi.ſ.de fi.presby.ad extirpandas.concor.huic. de offi.
c deleg.ex parte.j.de accu.accedens.[*Iuſtitiam*] xj.q.iij.pau
3 per.[*Extortum.*]certum eſt†illi ſubueniẽdum eſſe,a quo fraude & dolo exigitur iurm, de iureiu. cum cõtingat, quod me.ca.abbas.& c.ad audientiam.Hoſt.[*Duorum.*] compromittitur ergo ẽt in numero pari , de hoc.ſ.c.j. [*Exinde.*]j.de qõne,quam habebãt,forte petebat capellanus beneficium iure canonicæ inſtõnis , vel ſe vt capellanum benigne tractari , vel prouentus capellanię, cum abeſſet ſine culpa,vel intentabat poſſeſſorium.petendo reſtõnem capellaniæ,a qua fuit expulſus,vel ad
4 quam rediens non admittebatur,ſm Inn.[*Perperam.*] i.ſimoniace.ſic de re.permu.c.fi.pe.[*Cognouerint.*]maxime,dummodo de iniquitate præcepti conſtare poſſit.
4 [*clerici.*] ſed ꝺ,†iudex , aduocatus,aſſeſſor,vel executor
d non poſſunt eſſe teſtes.C.de aſſeſſ.l.nemo.ᵈ ff. de teſti.l. fi.ij.q.vj.ſtatuendum.ſol.dicunt quidam ,ꝙ iudices, & arbitri,& hmõi, quicunque ex officio aliquid faciunt poſſunt eſſe teſtes , & ſuam turpitudinem allegare , & crimen proprium confiteri, vbi agitur de irritatione facti ſui,vt hic , & ꝺ.de elec. cum dilecti.§.nos vero.vide quod ibi dixi in gl.non mireris , dummodo ex hoc teſtimonio non,fiat alij præiudicium.j.de teſti.ſicut.nec .n.pp hoc ꝺ aliquem ex ipſis non confitentem eſſet ꝓcedendum ad pœnam.j.de teſt.veniens.j.xv.q.iij.nemini.niſi forſans qõnibus ſubiiceretur.tunc.n. poſſent in terrogari ẽt ad pœnam.C.ad l.Iul.ma.l.iij.C.de qõni.in terrogari.ſed de hoc dic vt.le.& no.j.de confeſ.c.j. Inn. dixit,ꝙ nec arbitri , nec prædicti ſunt recipiendi in teſtes,vt in ꝺrio.ſ.ſigna.pũt tñ cõſuli de facto ſuo , vt hic & ff.de app.ſciendum.j.de accu.cum dilecti.dixit ẽt,ꝙ
5 &†ſi iſti arbitri confiteantur turpitudinẽ ſuam,pp hoc non reuocaretur arbitrium eorum,ar.j.de teſt.ſicut.& c.veniens.xv.q.iij.nemini.ſed & ſi ꝓiteãtur illud, quod arbitrium reddit iniquũ,ſſe præcepiſſe , ꝙ ſacerdos pecuniam reciperet,& liti ſpũali cederet, nõ tñ ſequitur, ꝙ ſuam turpitudinem dicant,cum potuerint hoc bo-
6 na fide dixiſſe,& erraſſe.non.n.†eſt ſimonia , qñcũque renunciatur vnum ius ſpũale,& aliud tpale datur.imo toleratur qñq; pro bono pacis, vel pietatis cã , vt patet in eo,quod le.& no.j.de præb.niſi eſſet.ſ.de pac.cũ pridem.ſed tñ,quia ſpẽm continuit ſimoniæ.nõ ob.iuſto, licet ꝺuenire,vt hic & no.ſ. de tranſa.ꝓſtitutus. & ꝙis
7 † iudex tales interroget , non tñ ſp fidem adhibebit dictis eorum,quia ſæpe factum tuentur.ff.de iudi.eũ qui. ex varijs aũt circunſtantijs colliget,quod credat, arg.ff. de cuſt.& exhi.re.diuus.j.de acc.inquiſitionis. §.pe. vel ideo interrogantur iſti arbitri vt excuſent arbitriũ. ex hoc.n.ꝙ data eſt pecunia.ꝓſumitur ſpẽs ſimoniæ , niſi per aliquã circunſtantiam excuſetur. requiruntur ergo arbitri,vt dicant cãm,quare hoc fecerũt, vt per hoc reprobetur arbitriũ,vel approbetur, vt ſequitur. & hæc locũ habent in iudicibus,arbitris & officialib.publicis,
8 ſecus†in electoribus, quorũ teſtimonia admittuntur. ſ.de ele.cum dilecti §.nos vero. ſm Inno.tu vero quo ad intẽrionẽ iſtius decre.dic vt dixi ſup gl.ſm Hoſ. g̃tũ aũt ad mãm dic,vt plene no.ext.li.vj.de teſ.Ro.rñ.j.& j.

de ac.cũ dilecti.§.j.& ij.& de exce.p̃l. inter dilectos.§.p̃.
9 [*Æquitate ſubnixum*] ſed† qũo hoc poterit inueniri, cũ
n.iſte ſpoliatus eſſet,nec ꝓmiſſum tenuit,nec iurm,
e de reſti ſpo.c.ij.de renun.ſuper hoc.ſol.illud de rigore,
hoc de æquitate.vnde non dicit,iure,ſed æquitate ſubni
xum.forſan.n.commiſerat tale crimen.ꝙ parum dura
10 ret ei reſtõ,de accu.ad peti.adhucꝫopponitur, dictum
arbitrorum,cum fuerit ſimoniacum, vt ſ.qũo potuit
æquum eſſe,ſo.potuiſſet eſſe non ex pacto, ſed ex prouiſione arbitrorũ illa datio. de tranſact.ſuper eo.& de p̃b.
niſi.p̃m Hoſt.[*Ad obſeruantiam.*]rõne æquitatis. & rõne
iuri,p̃m Inn.& infert per hoc Hoſt. ꝙ p̃byter ius hũit
in vicaria,vel non eſſet æquũ, ꝙ annuatim perciperet.
11 v.marchas.[*Compellas*]no.ꝙ† de rebus ſpũ alibus ꝓponi
12 põt,& coram arbitro litigari.La.¶Pe.gl.†ſig.p̃rium,& ſoluit.¶In gl.ij.[*ibi,eleganter.*]vide de emp.& ven.cũ dilecti.ſuper vlt.gl.& in ea.glo.vide.§.ſi venditor.¶In gl.
iij.[*ibi,decernimus.*]ſequitur, nullũ arbitrium ſic fieri, vt
cum ſacri cautione iudicet.¶In gl.antepe.[*ibi.§.cum qui
dam.*]vide de of.dele.inſinuante.ſuper gl.ſic patet.¶ In
gl.pe.[*ibi,l.pe.*]vide in c.cum dilecti.ſuper glo.iſtis.¶In
gl.vl.[*ibi,ſi ſocietatem*]vide hanc & ſe. de iureiu. veniens.
13 ſuper j.¶In†gl.j.[*ibi,confirmauit.*]vel.i.ordinatũ per eꝫm
approbauit.inſtitutus.n.auctoritate eꝑi per ſucceſſorẽ
non poterat remoueri.ſ. de of.vica.ad hoc.aſs,ſi ſine auctoritate eꝑi id fuit factum,nullum ius hẽt, & ideo ꝓ
nihilo litigare,p̃m Hoſ.¶ In gl.ij.[*in fi.*]de hoc plenius
f j.de emp.& ven.cum dilecti.fin vl.gl.¶In glo.iij.[*in fi.*]
14 & per hæc iura†dicit Hoſt.aucto.illam corrigi,& l.antiquam reſuſcitarl,quæ id permittebat. C.e. in arbitris.
cum ẽt imperator in iuramentis, & alijs eccleſiaſticis
velit ſeruari canones,& non leges,in Authẽ. vt clerici
apud proprios eꝑos.§.ſi vero.& de ec.ti.§.j.facit de iure
g iu.licet.lib.vj.dixit Gof.in decre.cum ẽterni.de re iudi.
lib.vj.& poſt eum Ber.Hoſt.& Arch.ꝙ auc. illa. & §.qa
vero.in Auth.de iud.vnde ſumpta fuit,vbi prohibetur
compromiſſum fieri, vt cum iurõ iudicet arbiter, ſed
pœnã ſtatuant partes,ſi ꝺ hoc iuratum fuerit, qui male iudicat,ſi dolo facit,pœna a Deo ſpectet,ſi ignoranter, nihil erit eis.i. partibus præter ſacrm.q.d. ſi cõpromiſſum non fuit vallatũ,niſi per iurm, hoc ſolum hẽt
pars obediens, ꝙ inobedientem poterit dicere periurũ
tñ,vt dicunt,alia litera hẽt,nihil erit ei,ſ.arbitro, & ibi
15 de hoc.¶In gl.& ſic.[*in fi.*]per quam.l.dixit†Ho. ꝙ ſi arbitri ſuſpecti fuiſſent ex certa cã prohibiti,ne pronũciarent,poſtea ſnia data non teneret,nec pœna promiſſa
committeretur.¶In gl.j.confeſſi.[*ibi,archiepiſcopo.*] cui
16 ſcribitur.[*& ibi,Dilecti.*]per†quam decre. dicimus, ꝙ ſi
fuiſſent tres ſtaretur confeſſioni duorum.[*& ibi, Sicut.*]
ibi obſtabat teſtium periurium,hoc non dicebat Hoſ.
cum de intentione iniquitatis quæritur ad ipſos recurri in defectum probationum,vt ſequitur in gl. ſi vero
de corruptione quæritur,non eſt eis credendum, cum
per alios probari poſſit,adde quod dixi in tex. [*Et in fi.*]
17 eſſe põt,ꝙ†de laudo nõ fuit facta ſcriptura,nec ibi fuit
præſentia teſtium,per quos poſſet probari. confidebãt.
n.de iurõ,vt ſæpe accidit.¶In vlt.gl.[*ibi,reſtituas.*][Hoſ.
placet hoc.ſed Inn.dixit non reſtituendum,ſed tñ iuri
h vinculum tollendum,vt eo non obſtante poſſit ageri
18 re, vt prius.[*Et in fi.*]vnde†dixit Gof.ꝙ ꝺriũ illius.§. ſtari,ſoluit dolus in compromiſſo,de hoc.ſ.glo.ij.& ſimo
i nia in laudo,& de hoc.ſ.in v.gl.ivnde colligebat Hoſt.
ꝙ ſi euidenter liquet,ꝙ dictum arbitri iniquitatẽ peccari contineat,ordinarius ex offo faciet illud emendari,& hoc no.mens eorum verborum,& j.c.j.& c.expoſita,ſi ergo euidenter patet de læſione partis, & per p̃ſs
de pacto,non ſtabitur illi legi.& §.ſtari.ſed cano. ẽt in
foro ciuili.nam & l.vl.peccata corrigi, vt non luxu.ꝺ
nãm.j.rñ.col.vj.& hoc intellige,qñ j.x.dies fuit ꝺictũ
ne ſit ꝺ j.c.per tuas.dicit ẽt hoc eſſe de mente vtriuſq;
iuris.ꝙ nullum peccatum.l.conſuetudine,gl.iuramen
10, vel priuilegio muniatur,ſed his non obſtantibus

K puniatur, de conſuetu.ca.fina.de præſcri. [k] c. fi. cum ſi.

ADDITIONES.

a ¶Non ſine. An de ſpiritualibus poſſit compromitti in arbitrum, vel arbitratorem,vide quod no.ſcripſi in c.niſi eſſent,de præb.& in c. fin. de rerum permu.& quod no.in c.ij.ſ.de tranſac.Archi.

b ¶Immediata.Non aperit iſte tex.an fuerit nepos tranſuerſalis, vel de ſcendens,& ſic probat iſte tex.ſecundum expoſitionem Io.An.ꝙ appellatione nepotis veniat filius fratris,de quo vide Io.in c.fundamenta.de ele.lib.vj.& per Fed.de Se.concluſio.xxxviij.

c ¶Non iure.Et ſic etiam no.ꝙ appellatione nepotis aliquando cõprehenditur nepos ex linea tranſuerſali,vt nepos ex fratre, ad hoc de cõſan.& affi.c.tuę.de pac. c.felicis.§.cæterum.lib.vj. & ſe.in opere ſuo, cum.ſi.xxiij.& in lib.feu.de conten.inter do. & vaſ.& vide Bar.in l.ſi inſti.de in of.teſt.aliqſi nepos ex ſorore, vel filia,vt in c. cũ Ioannes. j.de ſi.inſtru.vide Io.An.in c.fundamenta,de elect.Bal.

d ¶Nemo.Quid de proc.vide gl.in l.ſi.ff.de teſt.& per Cy. in l.quoniã liberi.C.de teſt.quud de tutore,vide Bar.in l.qui teſtamento.ſ.de teſt. & de arbitro vide plenius Cy.& Ia.de Are.& ibi Bal.& plenius Saly. qui ponit diſtinctionem.Io.Calde.in l.ne in arbitris.C. de arbi. & vide in c.ſi.de teſti.lib.vj.

e ¶De reſti.ſpo.Illa non obſtat,quia ibi renunciatio poſt ſpoliationem nõ tollit poſſeſſionem,quam non habebat,petitorium tamen, ſiue titulum poſſet tolleret,ſicut & hic, & ibi vide Io.An.

f ¶Cum dilecti.Et per Bar.in l.eleganter.alle.in gl.& per Bald. & Saly. in l.ij.C.de reſc.ven.

g ¶De iureiu.Bar.in auth.decernimus.alle.in gl.tenet etiam iure canonico illam tenere,contra quem facit hoc c.& ibi vide Bal.& Saly.

h ¶Poſſit.Pro Inn.facit,ꝙ arbitri illi eccleſiã,vel ipſius poſſeſſionẽ non abſtulerunt.& ad materiam facit.l.qui proprio.ſ.item queritur,& ibi gl.& Bar.ff.de proc.& quod no.plenius per Io. An.j.de reſti.in integ. tum ex literis.in gl.no.ergo.

i ¶In v.gl.de hoc per gl.in l.arbi.ff.qui ſatiſ.cog.& Bal.in l.j.C. de arb. & per Archi.ij.q.vj.cum a iudicibus.

K ¶De præſcri.Vide Io.An.poſt Hoſt.j.e.per tuas.in glo.no.ergo. & in Spe.e.ti.§.fi.ver.ſed quid ſi compromiſſum,in addi.& in c.Quintaual lis.in gl.ma.de iureiu.

SVMMARIVM.

1 *Arbiter ſua auctoritate ſpiritualia laico adiudicare non poteſt.*
2 *Fides iuramento æquipollet.*
Annua,vel anno quolibet q dẽt,vel ꝓmittit,qñ cogaꝫ ſoluere.ibi.
3 *In annuo legato plura ſunt legata,& qñ finiantur, & quid referat ab vſufructu,& p̃ſtãda de fructib.niſi eis pceptis debẽt.nu.4.*
Heredis mentione facta intelligitur de primo, & in quibus, ibid.
Alimenta quomodo & quouſque debeantur, ibi.in fi.
4 *Procurationes,cenſus,& reditus quo anni tempore debeantur, & cui.ſ.procurationes.*
Operæ quando incipiant deberi.ibid.ver.ſic nec.
5 *Arbitratores fuiſſe,cognoſcuntur ex verbis.*
6 *Epilogus,& additio gloſſarum.*
Fructus decimarum locari ne poſſint,an in dotem dari, ibi.
7 *Clericus ſine auctoritate diœceſani non poteſt facere compromiſſum,per quod eius eccleſia obligatur.*

CAP. III.

a 2 1 PEruenit.[a]Caſus. Arbiter† ſua auctoritate ſpũalia laico adiudicare nõ poteſt.primo ponit factum, quod ſecundo corrigẽdum committit ibi,vnde & no.ꝙ dicit peruenit,nec dicit, per quæ.ad quod con
cor.de iureiu.ad noſtram.ij.& c.intellecto.[*Fidei.*] quæ
2 iurõ†æquipollet,quod me. cau. ad aures.[*Daret.*] forte nomine dotis,vel in eius ſupplementum. [*Annuatim.*] qui debet annua,tenetur ſoluere in prin.anni.C. qñ di. leg.ce.l.i.ſi promittat quolibet anno, non cogitur ſoluere niſi in fi.an.ni.ff.de cõd.& de.ſi in annos. vnde ver.

Annua ſi debes, tunc reſpicias caput anni.
Anno ſi debes, in fine tenebres anni.

Gof.& Hoſt.& hi ver.no.Inſti.de inuti.ſtipu.§. pe.& in præ.l.j.C. quando di.le.ce.Vin.tractans hanc materiam
3 ſ.de reſcri.ad audientiam.ij.ibi dixit.Ab.†poſt eum, ꝙ in annuo legato,plura ſunt legata.ſ.primi anni purũ,reliquorum conditionale.l.ſi viuat.ff.de an.leg.ſi in ſingulos.& ſic finiuntur cum vita,vt ibi,ſaluo ꝙ ſi annus in ceperat,illius anni legatum debetur hæredi,& in hoc differt ab vſufructu,eodem ti.in ſingulos. & ſi de hæredefacta eſſet mentio,intelligitur de primo.C.de vſufr. l.antiquitas.ff.de verb. ſigni.ſciendum.ſic & alimenta.

ff.de

4 ff.de tranſac.cum hi.§. conſtat.ſed† dicit Vin. ſecundũ prædicta procurationes,epiſcoporũ,quæ ſunt annuę de
beri in prin.anni. & idem in aliis cenſibus,& redditib.x.
q.iij.inter cætera.vj.q.j.epiſcopum. facit de cenſi.quãto.
ſed,vt dicit,procuratio non debetur niſi viſitanti, de cẽſi.procurationes. ſic nec operæ incipiunt deberi,niſi cũ
fuerint indictæ, ff.de ope.lib.ſi quis hac. redditus etiam,
qui debentur ex fructibus,non ſoluũtur niſi illis perceptis. nam annua etiam legata præſtanda de fructibus
non prius debentur,quã percepti ſint.ff.quando di.le.ce.
l.Firmio Eliodoro.§.vlt.[*Fuiſſet*] ipſo clerico non ſoluẽ
5 te[*Compromiſere*]vt† in arbitratores,quod innuunt ſequẽtia ſecundum Hoſ. dum dicit,Arbitratę. q.d.ꝙ de bono
& æquo id fecerunt,& vt boni viri, [*dimittat*]de facto,qa
de iure illa non tenet, Inno. [*Moneas*] moneri mandat,
ꝙ nullus conquerebatur, vt patet in princ. ſecundũ Pe.
& Abb. laycum vero mandat compelli propter rationem, quam ponit gl.[*Amicabiliter*]alio modo licito ſic,
6 vt ſ.de pac.cum pridem.¶ Secunda†gl.reſpon.per queſtionem,vel obiectionem.¶[¶*In glo.j.in fi.*] ſed contra iſti fructus dari & vendi poſſunt, ergo & locari, vt patet j.de loca. noſtra.dicebat Inno.hoc caſſatum propter
periculum,quod imminebat,vt dicit ſequens glo.vel licet locari poſſint,non in dotem dari.ceſſaret etiam contrarium ſine iſta glo.vt dicatur, ꝙ ipſum ius decimæ derat.¶ In glo.ij. [*ibi, retinere*]vel forte ipſa mulier viro
mortuo, vel ab ea ſeparato illud vendicaret in dotem,
de do.inter vi.& vxo. c.j. ſecundum Vin. ¶ In gloſ.vlti.
7 [*ibi,alienare*] & no. per hoc Hoſti,quod†clericus ſine auctoritate diœc.non poteſt facere compromiſſum, per
quod ſua eccleſia obligetur.x.q.j.regenda, de tranſac.de
cętero,& j.eo. cũ tempore, in fi. & ibi de hoc,& in Spe.
de arbi.§. reſtat, verſi. ſed nunquid clericus,& §.finitur,
ver.ſed nunquid prælatus.in fine.

ADDITIO.

2 ¶Peruenit.Vide quod ſcrip.j.de reſt.ſpo.c.olim,el.ij.& in c.peruenit. de fide inſtr. quia videtur, ꝙ imo iſtæ decimæ debeantur ſecundum laudum,nam fructus beneficij in cauſam iudicati bene poſſet capi ꝑ debito clerici,vt ibi.poteſt dici, quod habet,quia dabatur decima,quæ eſt ſpiritualis,vel ſi intelligimus etiam de fructibus decimarum, qui in ſola temporalitate conſiſtant etiam dari ad certum tempus, vt ad tres annos,non poteſt, quia in præiudicium eccleſiæ poſſet redundare,ſed quod ad minimum aliquod poteſt,& ita ibi Arch.

SVMMARIVM.

1 *Clerici de temporalibus compromittere poſſunt in mulierem aliàs de conſuetudine indicantem.*
2 *In memore alterius ſi quis ligna ſcindere,vel animalia paſcere conſueuerit tempore, quo memoria non extat, tuenda conſuetudo eſt, & quæ.*
Intra limites alterius ea de cauſa ſi fiant per tantum tempus, idem,ibidem.
3 *Mulier deterioris conditionis, quam homo,quibus caſibus ſit, & quibus melioris.*
Amicabiliter poteſt componere, & an in eam compromittatur cum iuramento,& nu.4.
4 *Conſtitutionis huius intellectus quis.*
5 *Præſertim,pro maxime.*
Ad forum ſeculare recurrere non poteſt clericus etiam de epiſcopi conſenſu,& quibus in caſibus,ibid.
6 *Præſumptio eſt pro laudo,interueniente conſilio, vel præſentia ordinarij.*
Sicut aduerbium quando condiũionaliter, vel cauſatiuè ponatur, ibidem.
7 *Adiudicatum ex ſententia arbitraria an & quando poſſit agi,& & nume.8.*
8 *Cap.olim,& c.per tuas,infra eo.intellectus.*
9 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum, nu.10.*
Conſuetudo dat iuriſdictionem,& derogat iuri ſcripto.§.iij.& nume.12.§.j.
Pœnam conuentionalem poſſint an petere religioſi viri. §. iiij. & nu.13.§.j.& nu.14.15.16.& 17.an ea recepta poteſt peti ut ſtetur ſententiæ, ver.ex compromiſſo,circa fin. eiuſdem §.iiij. & num.19.& 20.
Mei cauſa quod fit,meum eſt,eod §.iiij.uer.loquitur de argen.
Periculum quando meum,quando tuum,& quando neutrius ſit, ſi tibi rem uendendam,uel deferendam tradidi, & ante uenditionem perijt.ibid.uer.ſi rem æſtimatam.
11 *Additio,ſiue ſupplementum gloſſarum.*
Nemoris uſum qui habet, quarum rerum,& quatenus uſum habeat,eod.num.
12 *Feminæ,uel mulieres.quæ iudicare poſſint.*
13 *Cap.clerici,de iud.intellect.*
Stylus curiæ quis, cum ſcribitur contra non ſeruantem arbitrium ſub pœna factum,ibid.§.in glo.
14 *In pœnitentiali foro ſacerdos non debet iuiungere ſolutionem pœnę.*
Pœnarum genera quot,& quę liceat eccleſiæ, & quatenus exigere,ibid.& nu.15.16.& 18.& quando fiat cõpenſatio. nu.17.
Cap.j.de dolo,& contuma.intellect.eod.nu.14.in fine quaſi.
15 *Satisfactionem iniuriæ etiam uir eccleſiaſticus petere poteſt.*
Impotentia excuſat a ſolutione pœnæ, & commiſſione ſtipulationis,eod.nu.uer.ſi uero.
16 *Clericus in exigenda pœna qualiter ſe gerere debet,humanitatem ſeruare debet.*
17 *Contumaci non datur reſtitutio.*
18 *Pœna quando adiecta intelligatur in fraudem uſurarum.*
19 *Compromiſſum non tenet,ſi arbiter ſtipuletur fieri ſententiæ nulla pœna promiſſa.*
20 *De rato manente laudo ſoluta pœna, quid operetur, & quoties pactum.*

CAP. IIII.

1 DIlecti. Caſus. Clerici† de temporalibus compromittere poſſunt in mulierem, alias de conſuetudine iudicantem. prima pars factum narrat. ſecunda dat iudices ibi, quamuis autem. [*Nemoris.*] quid
2 ſi miles† tempore, quo non extat memoria, conſueuit in alterius nemore ligna ſcindere, vel homines vnꝰ caſtri j. limites alterius ſic ſcindere, vel animalia paſcere, dicꝙ tuenda eſt conſuetudo, arg.de deci. cum ſint,& c. ad apoſtolicæ.ff.ſi ſeruitus ven.ſi quis diuturno, de verb. ſig.ſuper quibuſdam, cum ſuis concor. & ſi nemus, vel paſcua non ſufficiant vtriſque, præferentur domini illorum,ar.de deci.ſuggeſtum,de ver.ſig.quid per nouale,& C.de ſerui.l.præſes, ad hoc de offi.ord. præſenti, de decimis.c.ij.§.vbi autem, lib.vj. & ſi conſuetudo eſſet,quod data certa pecuniæ qnantitate hoc liceret.ff. communia prædiorum, venditor.§.ſi conſtat, ſecundum Hoſt. qui tamen hoc intelligit de cõſuetudine non violenta, ſed pacifica & præſcripta. alias contra de præſcri.ſanctorum,& c.auditis,de electione,Cumana,in fin. [*& infra*] hoc eſt,ꝙ hoſpitalarij laudum ſeruare nolebant, dicentes quod mulier non poterat arbitrari, & ad hoc reſpõ
3 det.[*Remotæ*] no. hic † Hoſtien. xviij.caſus.in quibus eſt deterior conditio mulierum, & tres, in quibus eſt melior,quod plenius proſequere,vt in Spec. de procura.§.j. [*Patronæ*] argu.ad id.ff.de pœnis, reſpiciendum. §.furta. ſecundum Inno.ſecundum†quem etiã poteſt dici hanc
4 decre.& legem,vnde ſumpta eſt,locum habere,quando per compromiſſum adeuntur,vt patet ibi,Nulla pœna. [*Iudiciali examine*]& ſic videtur,quod amicabiliter componere poſſint, de hoc in Spec. de arbitro.§.ij,in principio,vbi etiam nota,quid ſi in mulierem compromittitur cum iuramento [*Quia tamen*] incipiunt verba Inno.
5 [*Præſertim*]pro† maxime,ſecundum Innoc.[*Conſilio*] licet Goffr.hic dixerit etiam conſenſum ordinarij neceſſarium,alias ad ſeculare forum recurri non potuiſſet.xj. q.j.c.ij.& j.c.per tuas,tu tamen dic cum Hoſtien. ꝙ non ſufficeret cõſenſus epiſcopi, de foro compe.c.penul. vbi agetur de re ſpirituali, vel de progatione iuriſdictionis. ſed hic de temporalibus agebatur, & de compromiſſaria poteſtate,de hoc.j.eo.contingit[*Roboratum*]præſumptio† eſt propter hoc pro laudo, de procu. in noſtra, de
6 præben.niſi.xx.diſtin.de quibus,de offi. delega. prudentiam.

tiam[*sicut*] quando hoc verbum conditionaliter ponitur,vel caulatiue,dic vt ff. de confirm. vtili,vel inutili.c. pe,& vlti. [*Receptum*] forte ab initio per compromissarium,secundum Host.& Abb.non autem per homologationem, quod dic, vt ff. eo.per tuas.[*Statutam*]alternatiue,&incerte. no. hic Inn.an ‡ad iudicatum agi possit, de quo etiam dicam ff.eo. per tuas,post eum. & Hostiē. dicit autem hic ad iudicatum agi non posse,fuerit com promissum cum pœna, vel sine. ff.eo.l.diem.§. fi.si quis in ius voca. l.vlti. ff.eo. per tuas, si vero non sit compromissum,sed solum simpliciter electi, quia deficiunt alia auxilia, agetur ad iudicatum. C.eo.l.pe.& sic‡ intelligitur ff.eo.cum olim,& c.per tuas, vel intelligantur illa iura,& §.c.ij. quando compromissum fuit cum pœna,vel sine de habendo ratam sententiam.aliqui dicunt in spiritualibus, quæ non recipiunt interesse , locum habere ratificationem, & sine illa,ex quo in casibus cōcessis est latum,debet ratum habere,& sententia mādabitur executioni.ē.c.ij.idem, si iuramentum interuenisset,vel fides data fuisset, vt ibi, & ff.c.proxi.alij dicunt,ex arbitrio nunquam actionem comperere nisi taciturnitate x,dierum fuerit homologatum. C.eo. cum antea.Inn. ¶ Gl. ij.†arguit.ē,contrarium, & ibi remittit. ¶ Glo.iij.ponit regulam,& trescasus excipit. ¶ Pe.glo.arguit.all. v.iura. ¶ Vlti.glo.alleg. iiij.iura,in contrarium alle. tria.primo dat vnam solutionem.secundo distinguit triplicem pœnam.in fi.quærit,arguit negatiue,& soluit.¶ †In gl.).[*in fi.*] vide.ff.in suppletionibus. ¶ In glo.iij.[*ibi,quidam*] vide de offi.dele.cum vicesimum,in ij.g.¶ In glo.iiij.[*ibi,l.vltima*]ibi dicuntur verba hic posita. ¶ In gl. pe.[*ibi,l.j. & vlti.*] vide de iudi.nouit , super glo. no. ꝙ.[*& ibi, l.iij.*] & quod in curiis, ciuitatibus, principibus, vel collegijs seruatum est, vim.l.obtinet.¶ In gl.vlt.[*ibi,Prædia*]vendidi tibi prædium,& conueni,vt aliquid faceres sub pœna,si non facis,possum ex stip.pœnam consequi,sed post nō ago ex vendito,nisi in id,quod pluris interfuit mea fieri. [*& ibi,l.ij.*] alias, j. §. si cum duobus. qui debebat cauere duobus,& vni soli cauet,si per contumaciam, integram pœnam soluit, si per inopiam, secus.[*& ibi.§.condemnatio*]sic legatarius agit de tabulis exhibendis, & non exhibeantur æstimationem legati consequitur, & dato ꝙ sit conditionale,æstimabit,ac si euenisset conditio,nec cauebit restituturum, si deficiet conditio,quia in pœnam contumaciæ soluitur a non exhibente. vnde & legatarius adhuc ab hærede petit legatum , si alius fuit is , qui per hoc edictum æstimationem soluit [*& ibi.Iul.*] alias incipit,inter eum.§.ibidem Papi. vide de pig illo vos,super vlt.gl.[*& ibi,Prætor.§.j.*] loquitur de argētario,qui cū singulorum rationes conficiat,æquum est,quod mei cā confecit, vt meum quodammodo instrumentum mihi edi[*& ibi.si gratuitam.§.vl.*]si rem æstimatam dedi tibi vendendam,vel referendam,& ante venditionem periit,si rogaui,meū est periculum, si tu me,tuū,si neuter alterum rogauit, solum dolum & culpam præstans. [*& ibi,l.j.& ij.*] ex compromisso exceptio non nascitur, sed parit pœnæ petitionem.[*& ibi,l.j. & ij.*]a sententia arbitri non appellatur, quia nec iudicati actio inde oritur,sed pœna debetur,si nō paret,vt in l.ii. [*& ibi,De furtis.l.j.*] vide de libel.obla.c.ij.super.i.gl. [*& ibi, §.quia vero*] arbitri non eliguntur sub iuramento , sed sub pœna,& si pars non vult iudicatis acquiescere, soluat pœnam. [*& ibi.l.pe.*]incipit,qui fidem. vide de locato.potuit, sup v.glo.[*& ibi,cum proponas*]stipulamur interdum data red di manente trāsactionis pacto.¶ *In† glo.j.in fi.*]& de hoc ff.de pig.c.vlti.scias autem, ꝙ habens vsum nemoris,vtitur lignis ad vsum suum,& familiæ suæ.ff.de vsu & ha.l. ij.accipiet etiam flores, poma,& alia,quæ nascuntur in nemore,nō solum ad vsum suum,sed conuiuarum largius,vel strictius secundum statum & dignitatem vsurarij,nō ad compendium, vt vendat. illud enim esset frui, hæc probantur secundum Gof.ff. de vsu & ha. plenum. §).tamen,vt dicebat Pe.in casu licet cedere, & vendere, quando. s.legatum est siluæ valde remotæ,alias esset inutile legatum , eo.ti.l. diuus. ¶ In† glo.ª verum.[*ibi,cum deuotissimam*]per quod c.dicit Inno. hic, ꝙ etiam de iure fœminæ iudicare possunt , si habent regnum, vel comitatum. Idem Ho. de aliis, quæ patribus in magna terra succedunt ex testō,vel ab intestato .& pro horum dicto bene facit de priuile.ex parte.iij.de maio.& obe.dilecta. [*& ibi,in ueteri lege.*] iud.xliij.[*& ibi,col.ix.*] qđ dic,vt no. ff.de appel.ex parte.ij.[*& in fi.*] & adde quod no.ff.de pœni.& remis. noua quædam,in glo.ij. ¶ In gl.& ita.[*ibi,iuri/dictionem*]etiam primato, de hoc ff.ti.ij. cum cōtingat. [*& in fi.*]argu. contra.ff.de† iudi.dicitur.ibi de iudicio necessario,hic de compromisso voluntario.¶ In gl.vi.[*ibi, conuentionalem*] ad hoc facit stylus curiæ, quo semper sic scribitur, non seruantem arbitrium factum sub pœna. ad idem.ff.eo.per tuas. [*& ibi,sic ecclesię*]& est.l.C.de epi. & clericis.[*& ibi,fraternitas*] vbi,de hoc. Gof.hic intelligit†illum canonem, secundum vltimam lecturam ibi no.ꝙ in foro pœnitentiali non debet sacerdos iniungere solutionem pœnæ[*& ibi,a iure*] dicebat Hostien.hic ꝙ pœnarum alia canonica, vel legalis,alia consuetudinaria,alia cōtumaciam puniens,alia iudicialis,alia grata & compromissaria,alia conuentionalis extra iudicia interposita.primam potest ecclesia exigere per iura,quę statim alleg.glo. inducit etiam ff.de ver. si.si qua pœna. xvij. q. iiij. si quis deinceps , & c. seq. & c. sacrilegium.ª idem dicit de secunda.s. consuetudinaria, remittens.ē. de offi.or.dilectᵖ. Idē dicit de tertia. s.ꝙtumaciā puniēte. ff.si quis ius di.non ob.l.vna ,dummodo iudex qui infligit,præsit tribunali. ff.de iud.l.ij.in fi.vel sit delegatus papæ,de offi.dele.de causis,vbi de hoc, nec excedit modū. C.de modo mulc.l. eos. remittit autem in hoc ad sum. de sen. sub Rubrica de mulcta. & intelligit hoc de illa, quam iudex infligit pro bono reipu. vnde caueat,ne auaritia illum trahat,de offi.ordi.irrefragabilis.in fi.pars vero aperte vltra suum interesse non exigat , sic loquitur de do.& contu.c.j.licet leges permirant in totum petere.ff.de colla.bonorum.l.j.§.si quis duobus.ff.de ta.exhi. l.locum.§.antepe.satisfactionem †autem iniuriæ etiam vir ecclesiasticᵍ petere potest. de iniuriis,olim,quod dic vt ibi,& de sen.ex.ea noscitur.ᶜ petit etiam & infligit ecclesia quartam iudicialē,de do. & contu.finem,de elec. cum dilecti, ver.præfarum.Item quintam. s.graram arbitrariā ab illa parte,quæ nullo modo vult compromissum seruare,vt hic,& ff.c.pe. & sic ratio , vt contumacia non seruantis puniatur, & vt de laboribus , & expensis quoquomodo satisfiat. idem, si nō adimpleat laudum in omnibus iuxta posse, cū sola malitia est in cā,cū eadēᵈ sit ratio. Si vero aliqua pars de adīplēdo fecit,quod potuit,sed totum per impotentiam adimplere non potuit,licet mero iure committatur pœna insolidum,tamen ex canonis benignitate nil exigendum est vltra,q̄ interſit.ff.de pœnis,suam,ar.de pign.significante.ᵉ ff.qui satisdare cogantur.l.fi. nec mirum, quia & si nil solusset,si parata sit soluere, solutione facta liberatur a pœna. ff.e.l.fi.vltimā vero, ſquentionalem petere potest quatenus interest, nisi apponatur in fraudem vsurarum per iura,quæ alleg.glo.dicit tamen†in omnibus supradictis clericum non sic emungere debere,& crudeliter exigere,sicut layci faciunt,ne tanquam exactores &c.de pœnis , suam. humanitatem.n.debent seruare, ad hoc, de cen.licet,& c.ea quæ, & c.ex parte.in fi.inter duas † autē ecclesias incidentes in pœnam fiet compensatio,de pœnis,constitutis.nec contumaci datur restitutio in integrum, quia in delictis non subuenitur. remittit de rest. in integ. auditis. & secundum hoc intelligendum est, quod dixit in sum.eod.tit.§.qualiter cōstituatur,ver.sed nunquid religiosi.[*& ibi,Interest*]dicit Inno.ff. de pœnis, suam,in fi. †ꝙ licite petitur tota pœna.etiam si excedat interesse.[*& ibi.l.Iul.*]alias incipit,inter eum [*& ibi.§.ibidem Papi.*]per quam.l.& C.de vsuris, cum allegas,& ea, quæ vtrobique not. patet, ꝙ et secundum l.pœna adicta

f cta ᶠ solutioni quantitatis intelligitur adiecta in fraudē vsurarum, propter quod stipulantes hodie adiiciunt illam facto,puta promissioni de dāno pig. vel de recipiēdo præceptum a iudice,vel similibus,contra quod omnino vide quod dicam in Spe. de obliga. §.i.ver.ad primum.ᵍ[*& ibi,ipsi arbitro*] quod fieri potest. sed Pla.contra de hoc in Spe.de arbi.§.fi.ad fi.ver.sed quæritur.quid
19 autem si arbiter † stipuletur stari sententiæ nulla pœna promissa,non tenet compromissum,secundum Gui.c. §.fi.ver.sed quid si stipulatus.C.[*& in fi.*]de hoc in Spe.e. §.fi. ver. quid ergo secundum,& ver. quid si dictum, & ver.sed quid si stipulatus. C. & ver.quid si in cōpromisso.¶ Domini legistæ in l.cum antea,C.c.ti.vbi de hoc,
20 per sinum†dispurant,& Azo tenuit,quod glo.vt pactū de rato manēte laudo,soluta pœna aliquid operetur.ff. de leg.j.si quando, de priui.si papa,li.vj.& sic etiam no. ff.eo.l.ij.& contentari debet iudex de eo, in quod consēserunt partes. ff. de re iudic. si conuenerit. C. de dona. ante nuptias.l.pe.hoc etiam Odof.coadiuuat,quasi duo sint compromissa vnum sub pœna, vt hic patet.secundum sine pœna, per id, quod dictum fuit,ꝙ ratum remaneret laudum pœna soluta,& ex hoc capite videtur homologatum,quare competet actio,& exceptio,vt in ipsa l.cum antea,& l.pe.in fi. Ia.Bal.Mar.de Fano, Ia.de Ra.resistūt huic dicto,cum homologatio habeat sequi sententiam,& non præcedere,vt probat textus ipsius legis,Cum antea,post prin.ibi,Subscripserunt,postquam diffinitio &c. Itē cum lex illa ponat casus speciales,quibus datur actio, & exceptio,datur intelligi in aliis casibus esse ius commune contrarium. ff.ad muni. l.j.in fi. Item per solutionem pœnæ de iure a compromisso receditur.C.e.l.j. ergo &c.ad leges,quas alle.glo.respon.ꝙ in materia prorsus extranea a cōpromissis , vel arbitris loquuntur.Item contra opi.illam est.l. priuatorum,C. de iurisc.om.iu.nil enim videtur differre arbi. a iudice,si eius sententia sic deberet executioni mandari ex pacto compromittentium,per quod tamen induci non pōt, quod lex vetat.s.de ele.sacrosancta.ff.de postu.quos ꝓhibet.C.de naturali. liber.l.legem. §.si.ad id, quod dixi, clausulam aliquid operari debere , respon.ꝙ operatur iterationē pœnæ,quæ alias non committeretur, nisi semel. ff.e. si duo, non tamen committeretur plusquam
h bis.ff.de lega.iij. fideicommissa. §.si quis.x.quam vide, de testi.ʰlicet.iij. super glo.ij.

ADDITIONES.

a ¶ In glo.Et licet mulier in dignitate non existens non possit esse arbitrix,potest tamen esse arbitratrix,vt in c.Quintauallis,de iureiu.licet, Gui.de Cu. contra in l.Pedius. ff. de arbi. & Bart.not. in l. in multis, ff.de sta.ho.Bal.

b ¶ Consuetudinaria. Vide ad hanc materiam Inno. in c.suam,de pę.& vide Io.An.in c.tua nobis,in gl.fi.de deci.an pœnam banni exigat ecclesia,Bal.

c ¶ Noscitur. Imo nec actionē iniuriarum tenetur remittere, not. Gui. in l.si tibi.§.quædam, fi.de pac.& ibi Bart. & in l.non solum.§.iniuriarum,ff.de iniur. vbi vide dictum Magistri sententiarum,& in præl.§. quædam,vide etiam glo. & ibi Io.An.de homici.c. fi.lib.vj.

d ¶ Cum eadem. Vel sit contumax ita , ꝙ non possit ferri sententia, vt l.diem.§.fi quis litigatorum,ff.de arbi.& vide Io.And. post Innoc. ff.eo.in c.ex parte.

e ¶ Significante. Vide plenius ff.de pœn.suam,& per gl.& Bart.in l. fi seruus.§.fin. ff.fi quis cau.& in repeti.§. Cato.ff.de ver.ob.& in Spe.e.§.fi. versi.quid si plura,& ver.se.

f ¶ Adiecta. Vide etiam no.in l.cum allegas.C.de vsuris.& vide D.Ang. in l.stip.ista.§.alteri,de ver.ob.ad hæc vide Io. An. in c.ad nostram,de emp.& ven.alias,de hereti.Bal.

g ¶ Primum. Vide plenissime per D. Barto. de Saly.in præalle.l.cum allegas,C.de vsu.

h ¶ De testi. Et infra de resti.spo.c. Pisanis,& Bar.in l.fi sic, de verb.obli.Bal.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia minor in præiudicium papæ compromittere de libertate non potest.*
2 *Ad abbatem solum sermo dirigitur,licet & conuentui scribatur.*
3 *De iure suo potest compromittere.*
4 *Exempti quę papæ iurent,& compromittere non possunt absque eius licentia.*
5 *De priuilegijs papæ alius non potest cognoscere sine eius licentia. Exemptionem quę uerba sapiant,ibid.*
6 *Vasallus non potest compromittere de feudo sine licentia domini. Nec clericus super ecclesia citra licentiam episcopi,ibid.*
7 *Epilogus,& suffragium glossarum,nu.8. Libertati suæ quibus modis quis præiudicet.§.iij.*
9 *Additio glossarum. Metropolitanus est ordinarius episcopi rei,non actoris,ibid. Ordinarius prohibetur esse arbiter, & non arbitrator , & quibus rationibus,ibid.uer.secundum Host.non placet, & nu.10.*
10 *Arbiter necesse habet sententiam dicere,arbitrator minime .*
11 *Sententia etiam in uno capitulo corrigitur per iudicem appellationis .*
12 *A libertate quæ pendent super his ualet compromissum, uide nume.13.*
De statu tertiæ ecclesiæ inter alias duas ecclesias litigantes potest interuenire compromissum ibid.
13 *Compromissum hic cur non tenuerit , & non ualet in his per quæ fiat alijs præiudicium.*
Arbitri dictum non ualet in eo,quod est libertati contrarium, ibi.

CAP. V.

1 VM tempore C. Minor ecclesia † in præiudicium papæ compromittere de libertate nō potest.& de eo.facto.ff.de proba.c.fi. [*Monachos*]& te ex parte altera,secundum Host.secundum Inno.innuit,ꝙ aliam causam habebat cū episcopo,& aliā cum monachis.forte isti monachi erant prælati capellarum,de quib.sequitur, & resistebant Abbati,dicentes se subiectos episcopo.[*Promisisti*] pro te,& monachis,& de consensu cōuentus,de hoc de rescrip.edoceri. & no.
2 quod ‡ad solum Abbatem dirigitur sermo. & tamē rescribitur etiam conuentui.sic.§.tit.ij. coram,secundum Host.[*Capellarum*]quæ simul cum monasterio erant exēpte,& ibi recipiebat papa episcopalia,vel Abbas nomine papæ,& ei reddebat. & sic Abbas nil iuris in eis habe
3 bat,alias de† suo iure cōpromittere potuisset.vel dic,ꝙ in tererat Abbatis defendere super istis ecclesiis,quæ ad ipsum pertinebant pleno iure in spiritualibus & tpalibus,ꝙ nō sint subiectæ nisi papæ,de re.do.constitutus,& c.cum venerabilis,secundum Inn.[*Licentiam*]omnes † enim exēpti,quando fidelitatem faciunt summo pontifici, iurāt
4 a nil alienare sine licentia,ª de hoc de iureiuran.ego. N.]. de feudis.c.ij. & per consequens non potest campromittere,ne occasione sententiæ contingat fieri alienationē vel ecclesiam grauari quo ad pœnā. s.c. proxi.ad fi.Host. [*Romani*] xxv.q.ij. postquam, Pe.& Ab.[*Priuil.*]de quibus†sine papæ licentia alius cognoscere non potest.ff.ti.
5 proxi.cum venissent,& hæc fuit potissima causa irritationis arbitrij secundum Host. [*Monasterium*]& capellas prædictaᶜ.[*Proprietatem*] q̄ verba sapiunt plenam exēp.
6 quod dic,vt.ff.de priuil.si papa,li.vj. [*Pertinere*]ar.ꝙ † vasallus non potest compromittere super feudo nisi de li-
b centia domini, nec clericusᵇ super ecclesia sine licentia episcopi,ad hoc.s.e.peruenit,secundum Host.qui remittit ad summam,e.ti.§.sed quæritur, ver.sed nunquid vasallus,& se.& in Spe.de arbitro.§.restat,ver.sed nunquid
7 vasallus.¶ Prima † gl.no.in iudicem cōpromitti,signat contrarium,& soluit.¶ Quarta gl,not.pro parte &c.alle.tria.sig.vnum contrarium, & soluit.¶ In j.† gl.[*ibi,si vero contingit.*] vide in c.literas,super.j. glo.[*& ibi, §.ij.cano.*]sub.§.fe.[*& ibi,prætor.*]vide de ele.cum in iure,super j.glo.¶ In glo.ij. [*ibi,ne in arbitris.*] ibi partes iurant stare arbitrio.¶ In glo.iiij.[*ibi,quid tamen.*]vide etiam de re iudi.cum I.& A.in iij.glo.[*& ibi,in hoc iudicio.*] vide de coniuer.coniu.placet,super.iij.glo.¶ In glo.pe.[*ibi,si usumfructum.*] præiudicat quis sibi in libertate patiendo se vendi,donari,in dotem dari,vel pignorari[*& ibi,l.j.& ij.*]vi de de testi.cum olim ,super gl.ij.¶ In †gl.j.[*ibi,ex hoc.*]&

j.c.

ſ.e.c.pe.& proceditur.glo.ex hoc. c.ſi epiſcopus erat hic
reus,qa tũc metropolitanus bene erat ordinarius huius
cauſæ,ſecus,ſi fuiſſet actor,& facit quod no.ſ.e.§.ſi vero
ſtatim,alle.in fi.magnæ gl.[*& ibi,literas.*]vbi de hoc.[*& ibi,videtur.*]cui ſtatur ſecundum Hu.Lau.& Hoſt.[*& ibi.* §.*ij.*]vbi dẽ hoc.[*& ibi,*§.*tria,uer.ſi quis uero.*]vbi plene de
c hoc.& ii.q.vj.§.quod de arbitris.[*& in fi.*]idem[c] Io.Tan.
Vin.Phi.& Goſ.in decre.vl.ſ. de rerum permu.ſecundũ.
Hoſt.non placet hæc reſponſio,qui dicit,qꝫ l.illa prohi-
bet duo.primum, qꝫ ordinarius nõ recipiat arbitrium,
ſecundum,quod non iubeat.poſtea ſubmittit,qꝫ ſi ſen-
tentiam dixerit,non dabitur pœnæ perſecutio,& no.in
10 †tempore quod dicit ſententiam, quam habet neceſſe
arbiter dicere. C.e. cum antea.arbitrator non, qui ſine
ſcriptis poteſt amicabiliter componere inter partes,&
ſic intelligatur aut, & iura pro hac parte. & idem tenet
Accur.in præal.l, ſed & ſi in ſeruum.§.ij. triplex autem
ratio no.in præal.ver.ſi quis vero,quare ordinarius non
poſſit eſſe arbiter, quas ibi vide, & alias tres reddit hic
Hoſt. quia cum iudex ſecundum iura pronũciare de-
beat,de conſti.c.j.C.de iudi.rem non nouam,& ad hoc
iuret,in auth. iuſiuran. quod præſta.cõl. ij. nolùit ius ei
dare occaſionem deierandi, vel inique pronunciandi,
ff.e.diem.§.ſtari.ſecunda,quod noluit, qꝫ de ſuo ordina
rio iure ad extraordinariũ recurreret, ar.ff.de mino.in
cauſæ.ij.tertia,quia eſſent retrogradi,ꝫra id.x.iij.di.legi
mus.ſ.de tranſac.c.j.ex officio vero arbitratoris non pi
mitur æquitas,ſed dilatatur,& negotium facilius termi
d natur.[d] dicit autem de his ſpatioſius in ſum.e.ti.§.j.quis
poſſit,ver.ſed nunquid iudex, cum ſe.vſque ad fi.§.pro
op.Bar.& ſequacium facit,quia vbi textus legis dicit,In
ve ſe compromitti, textus noſter dicit copulatiue, &
in ſe compromitti in præ. ver.ſi quis vero præ. & illud,
ve,copulare poteſt.ff.de ver.ſi.ſæpe,& facit quod no.de
no.ope.nun.c.ij.ad finem. ¶ *In glo.ij.in fi.*]de hoc dixi.ſ.
c.ij.¶ *In gl.iij in fi.*]de hoc.ſ.e.per tuas.¶In gl.no.qꝫ [*ibi,*
§.*ſi quis*]vbi de hoc.[*& ibi in hoc iudicio.*]de hoc.ſ.de reg.
11 iu.ea quæ fiunt,li.vj.[*& ibi,corrigitur*]etiam †in vno[e] ſolo
e capitulo per iudicem appellationis ſecundum Hoſti.
¶In glo.vlti.[*ibi,liberali hominis*] ſecundum Pe.& Ab.&
vide rationem huius, quã dixi in decre.cauſa, in fi.[*&
ibi,renunciare*]Idem hic Goſ.Phi.Inn.& Hoſtien.[*& ibi,*
12 *libertatis*] plus dicunt quidam,vt refert Inn.qꝫ ſuper † his
quę pendẽt a libertate,valet compromiſſum,vt ſi facta
ſit electio contra tenorem priuilegij libertatis.ſuper ta-
li.n.elec,inſti. confirmatione poteſt compromitti. ſ.c.
pe.& ſuper hoc tenet ſententia delegatorum, niſi per
reſtitutionem ſubueniatur.ſ.ti.ij.c.ij.& dato,quod dica
tur,qꝫ eccleſia ſuper ſtatu ſuo non poſſit compromitte-
re,ſi tamen duæ eccleſiæ litigant ſuper tertia, quã vter-
que aſſerit ſibi ſubiectã, licite de ſtatu tertiæ compro-
mitti poteſt per duos litigantes.ſ.eo.per tuas.& ſi dicas,
13 quare † ergo non tenuit compromiſſum inter Abbatẽ,
& epiſcopum ſuper capellis? Reſpond.vt refert Inno. qꝫ
non habes ex litera,quod non tenuerit, ſed hic dicitur,
qꝫ dictum arbitri non valet in eo,quod eſt contrarium
libertati.ſic,etiam ſi compromittatur de his,quæ perti-
nent ex libertate, ſ.quia non tenet dictum,ſi fiat per id
præiudicium libertati.vnde breuiter,& ſi compromitti
& compromittentes obligari poſſent de his,per quę fiat
aliis præiudicium,per dictum tamen arbitri aliis preiu
dicium non fiet, quod ſatis placet Inno.& Hoſt.[*& ibi,*
inter,]de capel.mo.c.ij.in fi. & in decre.cum olim,non
fuit iudicatum de iure, qꝫ alium tangeret,ſed tantũ ec-
cleſiam agentem.[*& in fi.*]& ſ.de pactis.c.j.li.vj.

ADDITIONES.

a ¶Sine licentia.Et an hoc caſu legatus de latere poſſit reiterare licentiam alienandi,vide in Spe.ti.ij.§.conſequenter, verſi. cæterum.
b ¶Clericus.Et vide Io. An.ſ.eo.peruenit,in fi.ſuper vltima glo.
c ¶Idem Io. Idem Guil. in Spe.de arbi.§.ij. ver. ſed quid in ordinario.
d ¶Terminatur.Et ſic in prin.velut in arbitratorem poteſt compromitti idem &c.Bart.in §.ſi quis iudex,alleg. in glo.in l.ſi in ſeruũ,ff.eo.ti.
e ¶Vno ſolo.Et vide gl.in c.appellatione,§.ſi qs.ij.q.vj.ibi ſcripſi,Arch.

SVMMARIVM.

1 *Reconuentio non fit coram arbitris,& in iudicio quando, ibid. & nu.3.in prin.& 4.*
Diuiſio decretalis,ibid.
2 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.nu.3.*
Arbitri poteſtas quæ.§.j.& nu.5.
Arbitry a iudicio differentiæ,ibid.
4 *Additio gloſſarum.*
Legis, neganda,hic alleg.intellectus,ibid.
6 *Arbiter quæ poſſit,& de quibus cognoſcere,& vbi,nume.7.uer. quod poteſt.uide nu.5.& 9.*
7 *Arbitrium eludere in partis eſt poteſtate,pœna tamen cõmittitur*
Ordinarius in omni diœceſeos ſuæ loco ius dicere poteſt, ibid.
8 *Appellari ut liceat ab arbitri ſententia,ſi conueniat inter compromittentes,an ualeat.*
9 *Ex ſententia arbitri datur actio, quam ſententiam fert in ſcriptis, & eam pronunciare non cogitur in diebus feriatis.*
Teſtes recepti in arbitro ualent in iudicio,ibid.
10 *De materia ſecundæ gloſſæ huius conſtitutionis ubi plene tractatur.*
Inſtantia an pereat lapſo termino,remißiue.ibid.
Compromiſſum plenum quemadmodum formetur,ibid.

CAP. VI.

1 VM dilectus. Caſus. Reconuentio † non fit corã arbitris.& pars huius de cauſa poſ. cum dilectus,de fide inſtru.primo ponit conſultationem.ſecundo ibi. Nos igitur,reſponſionem, ſubmittẽs reſponſionis rationem,ibi, tamen arbiter. [*Iudicio*]etiã delegato.ſ.de mut. pe.c.j.& ij.& ſ.de reſcrip.diſpendia, li.vj.[*Iudice*] principalis cauſæ. quid de iudice app. vide in Spe.de reconuen. §.ij.ver. ſed nunquid coram,& dicam.ſ.de mu.pe.c.j.[*Arbitris*]etiam electis ad cognoſcẽdũ de cauſa recuſa.de hoc in Spe.de recuſa.§. fi. ver. ſed nunquid coram.[*Non poteſt*]vt no.Guil in Spe.ti.de reconuen.in prin. Odof.intellexit hoc,quãdo factum eſt compromiſſum de certa re. nam,vt dicit coram eo,in quem fieret de omnibus controuerſiis cõpromiſſum, bene fiet reconuentio.ſed certe illa potius videtur con
a uentio[a] ex virtute compromiſſi.¶ Prima † gl,ponit qua-
2 tuor,vel v,caſus,quibus nõ procedit reconuentio. ¶ Secunda glo. potuiſſet aptius recitari dicendo cum Io. &
3 & Vin.vt ſ. dicam.¶ In † glo.j.[*ibi,l.vlt.*] vide in ſupple. [*& ibi,expreſſum*]etiam in laico,quem ad hoc pignoras vel depredaris,vt iudicem tuum cogatur adire,& ſic eũ ibi reconuenias, hoc §.ſed & ſi agant.¶ In glo.ii.[*ibi,*§. *pe.*] Aquilia. aduerſus confitentem competit in ſimplum,negantem in duplum.[*& ibi,Quid tamen.§.vlti.*]ſi venit arbiter ex compromiſſo pœnam peti, non valet,quia de pœna non eſt compromiſſum.[*& iterum ibi, quid tamen.§.fi.*] nõ dicit expreſſe,ad quod inducitur,& quid dicat, proxime dixi.[*& ibi,l.j.§.vlt.*] vide de dolo. c.j.ſuper vlti.gl.[*& ibi,non ex omnibus.*]arbiter punit contumaciam litigatoris, pecuniam cum aduerſario dare iubendo.[*& ibi.ait prætor*]Notionis nomen pertinet ad eos, qui iuriſdictionem non habent [*& ibi, In compromiſſis*] ſequitur,arbitrium perſonæ inſertum perſonam non egreditur.[*& ibi,Celſus*]vide de ſagit.c.vno,ſuper gl. ij.[*& ibi,Sancimus*]fideiuſſor,qui promiſit aliquem præſentare,vel pœnam dare, ſi poſt tempus infra vj. menſes illũ præſentat, euadit pœnam, [*& ibi ſi poſt tres*]vide
4 de re iu. cum Bertoldus.in v.gl.¶ In † gl j.[*ibi.q.ij.*] hoc
b intellige,vt ibi no.in ſũma.[*& ibi,l.neganda,*[b] *& ibi l.vl.*] multos intellectus ponit ibi glo.ſed Hoſt.illam.l.ſic intelligit, qꝫ ſi pupillus de hac agat contra me,pponendo interdictum,qã vi aut clã,vel vti poſ.vel vnde vi, ipſum reconuenire non potero.[*& ibi,expreſſum*]etiam in laico. vide in ſuffragio ī fi,ceſſat etiam ex perſona,puta ex cõmunicati.ſ.de excep.cum inter priorem. Item in cã ſpirituali non fit reconuentio coram layco, de hóc ſ. de mut.pet.c.j.& iij.q.viij.cuius in agendo,Tan.& Vin. idem in cauſa matrimoniali,& in quæſtio. præiudicia-
li,alle.

li alle.de or.co.c.j.hoc vltimum ponit Hoſt.alle.iij.q.vl.
§.aliquando,de hoc in Spe de reconuen.§.ij.in prin.&
per totum.¶ *In glo.ij.in prin.*]potuiſſet gloſſator apertius
5 recitare hanc glo. dicendo cum Io.& Vin.qꝫ † arbitria,
& iudicia conueniunt,& differunt in prin.medio & fi.
cauſæ, conueniunt in prin.quia coram vtroque datur
libellus,de hoc in Spe.de libel. concep.§. reſtat, in fi.fit
conteſtatio,per eam interrumpitur preſcriptio,iuratur
de calũnia, differunt in reconuentione, & quia ſtricte
venit id ſolum, de quo eſt actum, & quia non citat ar-
biter extra locum cõpromiſſi, nec delegat arbitrium,
nec præſtatur coram eo ſatiſdatio.in medio cõueniũt,
quia vtrobique examinabitur negotium.vterque de re
ſti.in int. incidẽter cognoſcit,probationes coram vno,
valent coram alio,differunt, quia non punit contuma
ciam,non cogit teſtes. Item non valet pactum de non
recedendo ab arbitrio, nec extenditur ad hæredes.in fi.
conueniunt,quia vterque ſtatuit diem ſolutioni facien
dæ,nõ compellitur pronũciare diebus feriatis, vterque
fert ſententiam in ſcriptis,& ex vtraque datur actio,dif
ferunt,quia arbiter non pronunciat altera parte abſen-
te,in arbitrio non purgatur mora, ſententia arbitri nõ
infamat,concor. horũ habes in glo.[*& ibi,quid tamen.*]
6 Idem † Inn.dicit tamen per han c.l.§.fi.qꝫ de pœna,vel
intereſſe compromiſſi non cognoſcat.[*& ibi,*§. *vlti.*] p
quam.l.primo reſpon.Ho.tenet primum dictum ratio
ne connexionis,dicens hunc.§.non obſtare,quia aliud
eſt in pœna a partibus promiſſa,ſuper qua compromiſ
ſum non eſt. vt ibi, & aliud in pœna proueniente iure
actionis, de qua compromiſſum eſt. vt in caſu,de quo
quærit.Phi.ſ. c.fi.recitabat dictum Azo. ſ.qꝫ arbiter de
fructibus, & litis expenſis dicere põt, cum ſint cõtigua,
nec per ea dr̃ fieri ex cõpromiſſum, ſed circa,vel iuxta,
ſicut & partes in ſeceſſibus adeſſe iubet. ff.e.ſi cũ dies. §.
ſi arbiter.& talia ſunt iuxta mandatum.ff.iud.ſolui,iam
tamen.ff.de procu. ad rem,& l.ad legatum,vide in Spe.
c.ti.§.fi. d.ver.ſed cum.ſ.[*& ibi,non ex omnibus.*]dic per.l.
iſtam,qꝫ cõtumaciam punire non poteſt mulctando,
ſed in expenſis condẽnando bene.nam de intereſſe co
gnoſcit.ff.e.l.non diſtinguemus.§. item non eſt cogen-
dus,in fi. ſecundum Inno.ſ.e.ex parte,Hoſtien.dicebat
Io.& Vin. l.non ex omnibus, intelligendam de actio-
ne arbitraria, in qua arbiter contra contumacem facit
7 in litẽ iurari.[*& ibi, Præſente.*] ergo † in partis eſt poteſta
c te eludere arbitrium.hoc fateor, ſed pœna cõmittitur,[c]
vt in §.ti quis. [*& ibi factum eſt*] quod põt ordinarius in
qualibet parte diœ.de of.ordi.cum epiſcopus,li.vj.& vi-
de quod no. in Spe.de cita. §.j.ver.ſed nunquid arbiter,
& de arbi.§. fi. d.ver.de loco, & ver. ſe. & quod dicam.ſ.
de teſti.præſentata, ſuper ver. ſolo.[*& ibi,Præfixus*]diffi-
nitiue[*& ibi,renunciauit*]de hac renũ.vide in Spe.de app.
8 in fi.¶ Sed † quid ſi conuenient compromittentes,qꝫ a
d ſententia arbitri vtraque pars appellare poſſit?[d] Hoſ.qui
dicit hoc accidiſſe de facto inter Vercel.epiſcopum ex
vna parte,& Caſſalen. ex altera,no.de hoc de teſta.Rai-
nal.circa prin & arguit, qꝫ valeat pactum ex edicto præ
toris, Pacta ſeruabo.ff.de pac.iuriſgẽ. §.ait.ſunt.n.pacta
etiam nuda ſeruanda ſecundum can. de hoc de pac. c.
j.& iij. in contrarium inducit, qꝫ ſententia arbitri non
per omnia eſt ſententia.debet enim,vt dicatur ſenten-
tia,habere tres cõcomitantias,vt infamet, vt ex ea aga-
tur de eui.& vt ex ea detur actio & exceptio,quæ tria de
ficiunt in ſententia arbitri, & probatur per ordinem.
ff.de his,qui notantur infam.quid ergo. ff. de euiction.
ſi dictum. ff.de arbit.l.ij. de his tamen dic,vt not.ſ.eod.
per tuas.dicit Hoſt.dominum ſuum dixiſſe,quod pactũ
non valeret. referebat tamen Ia. Bu.dixiſſe cõtrarium,
cui quidam adhærebant, cum etiam quandoque per
quandam ſpeciem appellationis retractatur ſententia
arbitri.ff.e. non diſtinguemus.§.cum quidam.& dicit
qꝫ de hoc ſolet tractari in l.j.C.e.ti.quę lex facit,qꝫ primo
dicto, quam vide in ſuffragio. ſ.e. dilecti, ſuper vlt.glo.
cum pactum, quod liceat appellari,aperte videatur eſſe contra illam.l.ad hanc partem adducitur.ff.e.ti l.qua
lem,& l.diem.§. ſtari.& ff.ſo. ma alia.§.j.quam vide de
do.inter vi.& vxo.c.i.in ij.glo.Item per hoc pactum de-
rogari videtur legi.priuatorum. C.de iuriſ.om. iu. quia
iam talis arbiter eſſet iudex, ſi per app. ipſius ſententia
dẽt in ordinario iudicio refricari, & p hanc rationẽ ibi
c Cy.tenuit[c] hanc partem,dicit tamen ibi H.in ſuis diſſo-
lubilibus dixiſſe, aut ſententia expreſſe lata eſt contra
ius ſcriptum, & ſic nulla, nec appellari debet.ff.de app.
ſi expreſſim, & eo caſu pactum de appellando non va
leat cõtra.l.illam.Si vero ſententia eſt contra ius, nõ ta
men expreſſe, dicit valere pactum, & appellari poſſe ſi-
ne pœna.nec ob præ.l.C.e.ti.quæ licet vetet appellari a
ſententia arbitri,non tamen prohibet paciſci, vt appel
lari poſſit,ſi contra iura pronuncier.nec dicitur hoc pa-
ctum contra legem. ff.de pac.paciſci.ff.de ædili. edicto,
quæritur.§. fi.dicit etiam, qꝫ Dy.idem videtur ſentire in
l.ex conſenſu, ff.de app.Fraciſcus Acc.in præ.l.). tenuit
pactum non valere.all.præ.l.priuatorum,& aut.in me.
li.ſacras iuſ.non fieri, in prin.& idem Gui.de Suza.præ.
f §.cum quidã,& Guil.in Spe.de ap.§.in quibus,[f] ver.xvj.
[*& ibi, arbitrio ferendo.*] ſecus in iam lato, vt ibi.[*& ibi,l.*
9 *vlt.in fi.*]adde caſum ſ.e.c.fi.[*& in fi.*]& vterque † fert ſen
tentiã in ſcriptis,& ex vtraque datur actio.C.e.l.pe.& C.
de ſen.ex breui.re.l.vna,& non compellitur arbiter pro-
nunciare diebus feriatis. ff. eo.ti.l. feriatis,& teſtes rece-
pti in arbitrio,valent in iudicio.C.e.l.pe.T.& Goſ.ſerua
ta diſtinctione.C.de teſti. l.fi.& eo.ti. præſentata, huius
10 † gl.materia plene tractatur in Spe. de arbitro.§.differt.
vbi etiam no. in fi. an pereat inſtantia lapſo triennio.
qui ergo vult facere plenum compromiſſum, ſpecifi-
cet ea,quæ facere non poteſt, his exceptis, in quibus nõ
valeret ſpeciale pactum, & ſubiiciatur poſtea clauſula
generalis,& formam plene videas in Spe.de arbitro. §.
vt autem.

ADDITIONES.

a ¶Conuentio.Vide Bar.in auth. & conſequenter, C.de ſen. & inter.& quid in officio iudicis, an habeat locum reconuentio,vide per ipſum in l.j.ad fi.ff.de va.& extraor.co.& quid in delegato communiter electo,vide per ipſum in præalle.auth.& conſequenter,vbi tenet,qꝫ non.
b ¶Neganda.Et per Barto.pleniſsime in l.is qui, ff.de pu. iudi.vbi ponit materiam iſtius.l.neganda.
c ¶Committitur.De arbitratore vide Bar.in l.ſi quis arbitratu,ff.de ver. ob.& per D.Bar.de Saly.in l.fi.C.de contrahen.emp.
d ¶Poſſit.Bar.tenet,qꝫ a ſententia arbitri ſemper poſſit appellari,quando ex illa datur actio . imo dicit per ſtatuta Italiæ hodie dari ex illa actionem, & ſic ſemper poterit appellari,vide per ipſum in l.ij.ff.e.& plenius in l.non poteſt,ff.de leg.primo.
e ¶ Tenuit Barto.in præalle.l.j.C.eo.tenet,qꝫ pactum valeat,& ibi vide motiua ſua.
f ¶Quibus.Et ibi vide per Ioan.An.an a ſententia de reducendo ſententiam arbitratoris ad arbitrium boni viri poſſit appellari.

SVMMARIVM.

1 *Eligere qui per arbitrium debet cum conſilio aliquorum,in tractatu electionis illorum conſilium requirere debet, ſed illud ſequi non tenetur.*
2 *Hoſpitale quòd habeat monaſterium,moris eſt,exemplà in ciuitate Bonon.*
3 *Conuentus, ſiue collegium ſibi habet eligere rectorem ex forma iuris,cui derogatur, modis tribus.*
4 *Familiæ nomen quos comprehendat hic,& alibi.*
5 *De inueniendo rectorem tractare,quid ſignificet.*
6 *Familiæ,vel collegii conſilium collegialiter requiri debet,non ſingulariter,in ſcrutinio electionis uero ſingulariter,nu.7.& ratio,ibid.*
Conſilium pluriũ firmius,ibid.& nu.9.& utile,& nu.10.& 12.
an teneatur quis ſequi,nu.9.in prin.& nu.10.
7 *Scrutinium in electione qualiter fiat.*
8 *Forma ab homine data ſi non ſeruetur,irritum eſt quod fit, ſi a lege,irritandum,& ratio.*
Cum lege mitius agitur,quàm cum homine,ibid.
9 *Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum,num.10.*

Conſti-

Consilii hic interpretatio sit ex propria significatione uocabuli, eod.num.10.
Consensus.consilij.& concilij requisitio uti differant,eod.nume.& confunduntur aliquando consensus, & consilium, vt alterum pro altero capiatur,num.11.
11 *De,& cum,consensu an sit idem,uer.& patet.*
Laudi,de quo hic agitur,intentio,ibid.
12 *De consilio fratrum capiendo,tractat etiam regula bea.Benedicti.*
13 *Compromissum fieri potest, ut de consilio alicuius sapientis fiat pronunciatio.*

CAP. VII.

1 Vm olim. Casus. Qui†per arbitriū eligere debet cum consilio aliquorum, in tractatu electionis illorum,consilium requirere debet,sed illud se
a qui non tenetur. [a]primo ponitur consultatio. secun-
2 do ibi, Nos igitur, ipsius declaratio. [*Vos.*] ex vna parte[*priorem sancti Ber.*] iuxta† morem erat monasterium habens hospitale sub eodem vocabulo, sic videmus in monasteriis sanctorum Stephani, & Felicis de Bono. [*In eos.*] vt in arbitratores, non vt arbitros, secundum Hostien.[*Arbitrio.*] cuius forma patebit per sequē
3 tia.[*secundum formam.*]h.d.quia†de forma iuris fratres sibi habent eligere rectorem, de elect. c.i. & c. cum terra.sed huic iuri derogari poterat per arbitrium contrarium. per contrariam consuetudinem,vel per priuilegium spirituale.ē.ti.ij.c.ij.de consue.cum dilectus.[*Familia.*]sumitur†hic perpetua,& religiosa.puta conuersi.
4 & sic restringitur significatio huius verbi,cum alias nomen famil.non solum seruos proprios,sed alienos,& liberos, qui in seruitio & ministerio sunt, & mercenarios comprehēdat.ff.de publi.& vecti.l.j.§.familiæ.ff.de
b vi & vi ar.l.j,§.familiæ,[b] secundum Inn.& familia dicitur res domestica. C.de his, qui ad ec. confu.l.fi.§.sane
5 si seruus.[*Dicimus.*]declarando prædictum dubium [*inueniendo.*]ac† si dicat,ante,quam eligat,vel in ipso tractatu electionis.ē.de elect.cum in veteri.[*Familia.*] vt dixi,
6 perpetua,& religiosa, secundum Inno. & Hosti.[*& familia.*]dic†simul aggregata secundum Ho.si enim vocaret singulares,non de facili sciretur, an omnes requisiuisset,& aliud familia,aliud singulares, xij.q.ij.qui manumittitur. Item melius poterit familia congregata consulere, & priorem ad se trahere, quam separata.sed & firmius est cōsilium, quod plurium &c.de of.
7 dele.prudentiam. in† scrutinio vero sigillatim elector inquiritur,quia liberius exprimit votum suum. sic hic suffulrus præsentia sociorum minus terrebit priorem, liberius consulet, secundum Ho. & facit ad hoc de stamona. cum ad monasterium,ibi,Non seorsum in cameris &c.[*Electio*]ſ. rectoris facta per priorē [*& inanis.*]
8 quia† non est forma seruata, Innoc. Electio ergo con-
c tra compromissum facta est irrita.[c]Idem in alia forma data ab homine in rescripto, de electio.cum in veteri, de rescrip. cum dilecta. vbi si fit contra formam iuris, non est irrita,nisi per ipsum ius irrita iudicetur.de elec. cum in cunctis, & c.quia propter.& est ratio,quia mitius agitur cum l.& c.ff.eo.Celsus,secundum Ho.[*super hoc.*][ſ.super inueniendo rectore.[*Idoneum.*]ſ.de ele.causam,quod dic,vt in concilio Vien.de re. do.quia con-
9 tingit,& cōcor.de ele.cum terra,ad fi. ¶Glo.ij.† primo hanc interpretationē adducit ad duo. secundo obiicit, & soluit. ¶ In glo.ij.[*ibi,l.vlt.*] dominus expectatur per duos menses post requisitionem emphyteutæ.j.quos si non rescrip. licet emphyteutæ, vendere [*& ibi.§.Papi,*] hanc & se.vide in c.cum in veteri,in glo.antepe.[*& ibi, ad probationem.*] vide de of. deleg. cum contingat, super glo.pe.[*& ibi.si intres.*] potuisset tertius arbiter absens traxisse duos ad suam sententiam, & ideo lata eo absente non tenet. [*& ibi,l.ij. in fi.*] vide de sum.tri.c.j. super glo.& ideo. [*& ibi,Prospexit.*] vide de feriis. c.ij.super i.
10 gl.¶ In†gl.ij.[*ibi,interpretationem.*]dicit Hos. hanc interpretationem fieri ex proxima significa.vocabuli. nam sicut consensus est similis sensus. propter quod si de cō
sensu alicuius habeo aliquid facere,requiritur,q̄ simul mecū sentiat,& ego secū, alias nō est consensus,sed dissēsus. xxix.q.i.§ j.vbi vero de consilio facere debeo,sufficit requirere,& debito tpe expectare,quasi cōsiliū sit plultorum, & responsionum legum.quasi legat,vel eligat,qd sibi ex diuersis consultis expediat, & si forte sibi fuerit melius reuelatum,id teneat.sic & consilium,quia concionatur quis,quod sibi videtur,& metropolitanus diffinit.xvij.distin.§.huic.xviij.di.c.j.xcv.di.esto. dicit autē
11 hæc tenenda,nisi contraria intentione appareat vel ex qualitate personarum, vel negotij, de quo agitur,vel de intentione cōstat.ponitur † enim,quandoque consensus pro consilio.l.xiiij.di.c.j.& ij.& consilium pro cō
sensu.j. ti.ij.c.j.j. de off.dele.venerabili.de hoc de temp. or. nec episcopi,de his,quæ fiunt a præla. quanto.& patet per prædicta, q̄ Hosti. non distinguit inter cum, & de,quod tamen placuit Vin.de const.c.pe.mihi tamen
d non placet, quia non video rationem.& vide de re. iu. nullus[d]ex consilio,lib.vj. in fi.qō. dicebāt etiam hic Pe. & Abb.q̄ istud laudum fuerat,q̄ prior eligeret de consi
12 lio fratrum hospitalis, [*& ibi, sequi*] & est simile, quod †dicitur in regula beati Benedicti.ij.c.vbi sic dī, Conuocet Abbas omnem congregationem,& audiens consilium fratrum,tractet apud se, & quod vtilius iudicauerit,id faciat.Seneca,lib.de quatuor virtutibus,Prudentis est proprium examinare consilia,[*& ibi, Deliberent.*] per
13 hoc breuiter,q̄†compromitti possit ita,q̄ fiat pronunciatio de consilio alicuius sapientis, de quo vide in Spe.
e de arbit.§.fin,versic.sed quid e si dicatur, & vide quod di xi de offic.delega.si pro debilitate,super verbo, consule. versic.si mandat.& quod dicam j.ca.pen.super vlti.glo. [*& in fi.*] Vinc.j.c.per tuas.

ADDITIONES.

a ¶Tenetur.Contra de c.cum consuetudinis,ē.de consue.vbi dicit,assensū.& ibi sequi debere.dic vt ibi in glo. item no.q̄ nedum,quando electio est fienda per aliquos de vniuersitate,requiritur,q̄ maior pars cō sentiat,& collegialiter, sed etiam quando per alios, sed cum consilio istius vniuersitatis,quia tunc etiam requiritur consilium collegialiter & nō singulariter,quod no.c.cum omnes,de consti.& l.quod maior. ad muni.Item etiam & tunc requiritur,q̄ maior & sanior pars faciat, q̄ facit cū consilio alterius,ad hoc.c.quanto,de his,quæ fi.a pl.Archi.
b ¶Familiæ.Ibi vide Bar.& Io.An.in c.fin. de ver.sig.li.vj.& facit quod no.Bar.in l.pronunciatio. §.familiæ.ff.de ver.sig.
c ¶Est irrita Sic dicimus de alienatione,quæ fit contra formam mandati arbitrii,de quo per Inn.j.de testa.Rain.aldus.
d ¶Nullus. Et vide Bar.plenissime in repetitione.l. j.§.fi plures,ff.de exerci. & vide de elec. cum in veteri,& j.ne se.va.c.j. lib.vj.
e ¶Sed quid. Ibi vide Ioan. An.& Bar. in.l.item si vnus. §. idem Pomp. ff.de arbi.

SVMMARIVM.

1 *Lex generalis quibus cognoscatur modis.*
Supplementum ad contextum,ibid.ad dict.spiritualibus, & nu.2. ad verb.decet.
2 *Laicus potest esse assessor episcopi,an vero possit esse tabellio, remissiue,& in quibus spiritualibus, uel ecclesiasticis excludatur,nu.3.& 5.de quibus non possit in eum cōpromitti,eo.nu.5.*
4 *Epilogus,& additio glossarum.nu.5.*

CAP. VIII.

Contingit. Breue est, pars huius do.& pt.contingit.[*Generaliter*] per hoc † cognoscitur lex generalis, de hoc.j.de ele.vt circa. ver. edicto, in glo.j. [*Spiritualibus*]vel quasi.j.ti.,px.c.ij. Ho.[*Compromittatur.*]
3 bene† tamen potest laicus esse assessor episcopi, ar.j.c.j. ē.e.dilecti, cum hoc edictum, sit prohibitorium. vnde & eruditi libertini admittunturtur. C. de postu.l.ij.secundum Ho.an vero possit esse tabellio in ecclesiasticis,dicā.j.ne clerici vel mo.sicut te.[*Decet.*] nec expedit, Ho.
3 [*Arbitretur*]in† spiritualib[a], vel ecclesiasticis excluditur laicus quo ad multa,quæ hic ponit Hosti. & vide,quod dicam

missso,vt hic.secundo & fortius a iudicio ordinario.j.ti. ij.c.pe.vel delegato, vt dicit glo. iij.a statuto,de consue. ecclesiæ.de re.ec.nō alie.c.fi.vcvj.di. bene quidem,quato ab electione,de ele.sacrosancta,& c.Messana.quisto a confessione, quia nec obstet confessio coram illo facta.j.ti.j. at si clerici. vj.a prædicatione, de here.cum ex iniuncto.vij.a cohabitatione chori inter clericos,de vi. & hone.cle.c.j.viij.a computatione inter numerum canonicorum de instit.c.ij.ix.a decimatum concessione, quam nec imperator facere potest,de deci.tua.x.ipsarū perceptione,& possessione.j.de rescrip.causam,de deci. prohibemus.xj.ab omni clericorum coercitione,& exactione, de immu. ec.non minus.c.aduersus.xij.ab omnium spiritualium,& ecclesiasticorū communione & administratione. vnde nec gubernatio ecclesiæ potest illi committi,de æta.& qua.c.ij.lxxxix.di. iudicatū. nec episcopus illum potest instituere suum vicarium, vel œconomum quoad hoc,vt super clericos,ecclesias,vel spiritualia habeat potestatē.xvj. q. vij.in noua actione, de deci.quāuis,& facit quod dixi,dessimo.c.vno.¶ Gl.j.
4 †fortificat textum per tria iura, all.v.iura in contrariū, soluit distinguendo ciuiles & spirituales causas, laicos solos & mixtos clericos authoritate papę, & inferiorū.
5 ¶In†gl.j.[*ibi cognoscere.*] hoc etiam secundum l.verum est,in auth.de sanctiss.epi.§.si vero ecclesiasticum.vbi dicitur, q̄ ecclesiasticum negotium discernat episcopus, nihil communicantibus clarissimis prouinciæ iudicibus.nec.n. volumus talia negotia omnino scire ciuiles iudices[*& ibi.superioris.*]qui de causa cognoscit,siue deleg.siue ordinaria potestate cognoscat,secundum Inn. [*& ibi, Sic credo*] hoc dixit pp Io.& Vin.qui sic dixerant, de authoritate maioris laicus potest esse arbiter in spiritualibus.j. c.proxi. Ho. concor. G.reprehendens Inno. quem dicit dixisse de superioris auctoritate posse de spiritualibus in solum laicum compromitti, dicens id nullo iure caueri.Inn.etiam dixerat id forte non procedere nisi post litem cœptam.[*& ibi, Messana.*]per quæ iura patet,q̄ etiam super electione prælati, vel clerici nō posset in laicum compromitti, secundum Inno.

ADDITIO.

a ¶Laycus.Et an talis possit excommunicare,vel absoluere,vide Io.An. de sen.excom.a nobis,el primo.

SVMMARIVM.

1 *De spirituali causa potest auctoritate iudicis causæ etiam delegati in clericum,& laicum compromitti.*
Arbitrium executioni quando mandandum,ibid.& nu.7.& 11.
Ad pœnam ex compromisso quando agatur,ibid.nu.7.& 11.
2 *Procuratoris promissioni standum,si is,qui dedit ipsum, habet liberam administrationem.*
Minor,& ecclesia restituuntur in integrum,si lædantur ex facto tutoris,vel prælati,ibid.
3 *Compromissum in liberum,& seruum non tenet.*
Ratificare ne possit solus prælatus arbitrium,ibid.
4 *Arbitrium q̄ sit receptum expresse,vel tacite,interest. & quando ei indistincte standum,nu.5.*
5 *Martini opinio hic approbatur.*
Hic fuit homo spiritualis,& quæ sunt spiritus sequebatur, ibid.
Ia doctoris opinio reprobatur, & in quo fuit homo spiritum minime sequens,ibid.
Spiritum quæ sapiunt, quam quæ carnem sequenda Christiano, ibidem.
Pacta etiam nuda seruanda ex lege præsertim euangelica, ibid. uer.& sequen.
6 *Consenserit qui semel,amplius dissentire non potest,*
Arbitraria sententia executioni quando mandetur, & quando actio et exceptio oriatur exinde,vel exceptio solummodo,ibid.
an condemnato ab ea sufficiat,vel eam seruare,vel pœnam soluere,ibid.vel agi quando ad rem ipsam,ibid.uer.& hæc locum habent.& contra quem,num.8.vide nu.11.
Homologatio sine subscriptione utrum sufficiat,ibid.nu.6.
7 *In compromissis quæ ponuntur,quā cum distinctione sunt intelli-*
da,ver.dicunt quidam.
Ad pœnam,vel ad id quod interest, quando agi potest ex arbitri sententia,ibid.& nu.6.& contra quem,& ratio,nu.8.& 11.
9 *At si,sed si.sed etsi,cum etsi, particulæ quid efficiant in oratione.*
10 *Simpliciter,id est per pactum nudum.*
Interesse appellatione hic quid comprehendat,ibid.
11 *Arbitraria sententia quando executioni mandetur,vel ex ea agatur ad pœnam,vel id quod interlit,epilogus.*
Promissionis simplicis,& iuramento firmatæ non idem est hic iudicium,uer.dicit autem,eod.nu.
12 *In mistura personarum licet maior numerus sit laicorum, quam clericorum,non est credendum.*
Super spirituali re arbitrari non est quid spirituale,ibid.
13 *Epilogus,& suffragium glossarum,nu.14.*
Ratum quod quis habuit,seruare debet.§.ij.
Ex arbitrio an,& ex quo detur actio,& exceptio.§.ij. uer.si promisi,& nu.15.
15 *Additio glossarum.*
Per stipulationem quis creditur uelle obligare sibi eum, a quo stipulatur,ibid.uer.uel dic,quod eum.

CAP. IX.

1 Per tuas. Casus. De† cā spirituali authoritate iudicis causæ etiā delegati potest in clericum & laicum compromitti. & si arbitrium a partibus est receptum, executioni mandatur, licet per generalem procur.factum fuerit compromissum,si non fuit receptū, sed si fuit pœna apposita,agitur ad pœnam, alias ad interesse.& in prima iudicum consultatio,in secunda distinguens responsum ibi,super quo.& de eodem facto loquitur.j.de do.inter dilectos, ad cuius finem cōtinuatur ista,secundum Ab.][*Hospitalarios*] ex vna parte[*sancti Ioan.*]spirituale nomen erat sancti Sepulchri.ſi.de ci.dudum, in prin.secundum Ho.[*Plebanum.*]& canonicos suos, vt sequitur, ex altera.[*Hospitali.*] i.subiectione hospitalis,vel.i. super ius,quod habebat in hospitali. ff.de contrahen.emp.qui tabernas.ff.de le.i.ſi domus.§. pe.secundum Inn.[*Proposuit.*]ad impediendam execution em.[*Generalem*] sed non liberum, Gos.j. de procu.
2 qui ad agendum, li.vj.vnde dicebat †Innoc.si habebat liberam administrationem, & si dānosa sit transactio, imputet sibi,qui talem elegit. ff.de minor. qui mandato.minor autem, vel ecclesia restituetur in integ.si tutor, vel prælatus propter amicitiam transegisset. C. de transac.l.præses.C.de pac.l. pactum.ff.de iureiuran.l.tutor,secundum Inn.[*præ.*]ij.ratio pro plebano.[*Dicebat*] plebanus.[*præsertim.*] iij.ratio quæ forte ineluditur sub prima,forte non.[*Arbitrium.*] iiij.ratio plebani,quæ re-
3 probatur in fi.[*Laicos*] vnde videbatur nō valere, sicut cōpromittitur in liberū, & seruū, ff.e.l.Pedius. vitiatur .n.vtile per inutile,de hoc de re. iu. vtile.li. vj.[*& infra,*] continebatur hic forte partis alterius respon. & missa ad papam consultatio. [*ex parte*] in hoc includit canonicos, qui cum plebano faciunt vnam partem, secundum Inno. & Hosti. licet & ipse Inno. alternatiue dixerit solum prælatum posse ratificare [*receptum.*]expresse
4 ipso† arbitrio promulgato. nam si tacite per lapsum. x. dierum, tunc locum habet lex C.e. ti.cum aña,vel dic, q̄ idem iuris est secundum can. etiam si tacite sit receptum,vt sequitur, sed primum verius est in hoc casu,vt patet in no. de of.dele. cum olim,alias autem non posset hoc locum habere, Ho.[*Indistincte*] i.siue pœna fuerit promissa, siue non. & sic †approbatur opi. Mar. qui
5 sic intellexit.l.C.e.ti.ne in arbitris,& reprobatur opi.Bu.
a & Ia.[a]Ba.secundum Ho.vel hoc dic.i. siue habuerit procura.ad hoc mādatū, siue non.dicebat hic Ho.q̄ Mar. spiritualis erat,& sequebatur,quæ sunt spiritus Ia. vero econtra,& adde, quod no. in Spe. de arbitro.§.fi.B. ver. consuenit,& ver.quid si sit cum pœna,& sequen.d.contra illos vero,qui dicunt, hæc est æquitas bursalis,capitanea, vel Martiniana,induxit.ē.c.ij.dicit etiam, q̄ non

ſolum contra veritatem euangelicam dicunt illi, qui dicunt nuda pacta non ſeruanda, de quo vide, quod dixi de pactis. c. j. ſuper. j. glo. ſed etiam dicunt contra Vlpia. qui paganus fuit, dicentem, hoc edicto prætor fauet naturali æquitati, qui conſtituta ex conſenſu pacta cuſtodit, quoniam graue eſt fidem fallere. ſi ergo paganus vim facit in æquitate naturali, q̃ ſentit & conſtituta ex cõſen. etiam quo ad temporalia cuſtodiri, & reddit cauſam, quia graue eſt fidem fallere, quam nec Deo promiſerat, multo fortius hoc debet chriſtianus. nam & ſecundum Hier. plus debet Chriſti diſcipulus, q̃ philoſophus mundi, & ad Oceanum, iij. de morte Fabiolæ. dicit, quod dicam de ſecundis nup. c. fi. in fi. [*At per hoc.*] ſ. quia ſponte† ſuſceptum eſt, & ſic quia ſemel conſenſit, amplius non poteſt diſſentire, ad hoc de proba. per tuas. [*Executioni.*] per pœnam, & alios modos, de quibus. s̃. c. cum tempore, & c. dilectis. placet tamẽ plus Inn. q̃ ſi quis ſubſcripſit ſententiam arbitri dicendo, q̃ firmo ſententiam, vel non contradico, q̃ tunc ex tali ſententia oritur actio, & exceptio. C. e. ne in arbitris. §. fi. & ſic expone [*Receptum.*] i. ſubſcriptum, alias† non ſufficeret homologare arbitriũ ſub pœna, niſi ſubſcriberetur. C. eo. cum a ña. dicit tamen quoſdam dicere, q̃ ſecũdum canones ſufficit ſola homologatio ſine ſubſcriptione. dicit Hoſt. q̃ eſt de illis, vt patet per ſuperiora, & inferiora. [*Non fuerit.*] iuſ. ſecundũ Ho. non eſt mandãdum executioni contra partem plebani. contra procura. vero agetur cum diſtinctione, quæ ſequitur [*de obſeruando,*] videlicet, q̃ licet ex ſentẽtia arbitri nõ deẽ actio rei iu. C. e. ti. l. j. dari tamen debet exceptio pacti. nã hoc ipſo, q̃ aliquis promiſit ſtare ſententiæ arbitri, pactum conſeruandum eſt, nec debet venire contra. ff. de pac. l. j. & l. iuriſgen. §. prætor ait. ſed contradicit lex dicens, q̃ non datur exceptio, ſed ſola pœnę petitio. ff. e. l. ij. ſo. dicunt quidam, q̃ omnia pacta, quæ in compromiſſis ponuntur, intelligẽda ſunt cum diſtinctione hac, Ego p̃mitto, q̃ ſtabo ſniẽ, vel q̃ pœnã ſoluã, & iõ ſufficit, q̃d alterũ fiat, vt patet in eo, q̃d le. & no. s̃. de reſcr. inter cæteras, & iſte intellectus dat̃ ſibi a iure, alioq̃n, niſi talis interpretatio haberetur a iure, ſtãdum eſſet præciſe ſententiæ, & ex pacto daretur exceptio, nec mutatur hæc interpretatio, etiam ſi fiat compromiſſum iuramento firmatum. nam ſic intelligitur, q̃ ſeruabit ſententiam, vel pœnam ſoluet, ar. in eo, quod leg. & no. j. de iureiuran. quemadmodum, & multominus mutatur, ſi ſola ſtipulatio interueniat ſine adiectiõe pœnæ, nam & tunc ſufficit condemnato, q̃ ſeruet ſententiam, vel intereſſe præſtet. ff. eo. ti. diem. proſerre. §. fi. & quod iſti bene dicant, ex eo apparet, q̃ olim ſi non interueniſſet ſtipulatio, ſemper dabitur exceptio pacti. hodie, etiam ſi homologatum ſit, datur actio, & exceptio. C. e. ti. cum antea. imo & vbi actor ſtipulatur ſub pœna ſtari ſentẽtiæ, nihilominus reo ſtipulanti datur exceptio. ff. eo. ti. ſi de meis. & hæc locum habent, vbi ſtipulatur, dicto arbitrio ſtari cum pœna vel ſine pœna. nam ſi expreſſe ſtipuletur rem, de qua agitur, vel aliquid dari, vel fieri ſecundum ſententiam arbitri ſi pro ipſo ſententiaretur, poſſet agere ad rem ipſam, vel finem ſtipulatum. & idẽ eſt in reo, ſi expreſſe ſtipuletur rem, quæ ab ipſo petitur, amplius non peti. in hoc enim caſu, ſi ſententietur pro eo, exceptionem habebit. imo plus videtur, q̃ ſi etiam prædicta nõ expreſſe ſtipuletur, ſed ſolum pactum fiat incontinenti poſt ſtipu. emiſſam de parendo ſententię, q̃ prędicta dentur, vel fiant, vel non fiant, q̃ ex tunc tale pactũ informat ſtipulatio præcedens ita, q̃ pariat actionem, & exceptionem. C. de pac. petens. ff. ſi certum pe. lecta. ff. de pac. iuriſgentium. §. quinimo, vtique & plus videtur, q̃ etiam partes videntur tacite renunciare prædicto intellectui, vt ſi partes ſtipulentur ſtare ſententiæ ſub pœna, ſolutа pœna pactum manet ratum, nã hoc agi poteſt ſtipulatione, vt fiat, quod iudicatum eſt. ff. de
b tranſac. b qui fidem. & ſi condemnatus fuerit in mora, agetur ad pœnam, & poſtea nihilominus ad rem iudi vt patet in eo, quod no. s̃. e. dilecti, in fi. & ibi dixi in vltima. nec ob. s̃. de exceptio. do. apud Celſum, §. Labeo. ga ibi loquitur, quando non erat dictum in compromiſſo, ſoluta pœna arbitrium ratum eſſet. Alij tamen dicunt, in prædicto caſu nõ poteſt agi ad rem iud. ſed ad intereſſe tãtum, ſi quæras rationem, quare prædictus intellectus fuit accõmodatus ſtipulationi in compromiſſo factæ, reſpon. hoc eſt, quia cum arbiter ſine timore retractationis poſſit proferre iniquam ſententiam. ff. eod. titu. diem. §. j. & quantũ ad hoc ſit ei data poteſtas latiſſima, iuſtum fuit, vt in hoc reſtringeretur, ne vnq̃ per ſuam ſententiã res illa præciſe alicui auferretur, ſed ſufficeret vel pœnam, vel intereſſe præſtare, daretur ex ſententia actio, vel exceptio. C. eo. titu l. j. ff. eod. titu l. ij. ar. tamen contra. C. de Iudæ. Iudæi. ſecũdum Inn. cuius eſt tota iſta gl. quam poſſuit Ho. [*Pœna certa.*] ſ. c. pe. j. reſpõ. alias ageretur ad intereſſe. ff. eo. ſi autem. & hoc eſt
8 hic ſupplendum. [*Agi poterit.*] contra† promittentem, non cõtra plebanum. Inno. vt ſtatim patet. [*ad pœnam.*] C. eo. l. j. & auth. decernit ius. niſi. n. poſſet impetrare, vt arbitrum ſeruaretur. ſic enim vitaret pœnam. s̃. e. dilecti, in fi. quamuis etiam is, contra quem latum eſt arbi-
9 trium, fuiſſet in mora. ff. eod. l. fina. [*At ſi.*] dicit† Ioan. de Egi. & Guil. quod vbi ponitur, at ſi, vel, ſed ſi, eſt aduerſitas in facto, & in iure, vbi vero dicit, ſed & ſi, eſt aduerſitas in facto, ſed non in iure. de primil. periſtis. ij. reſpon. de app. ſolicitudinem, in fi. de ſecũdo. ff. de iudi. ſed & ſi, & l. ij. §. ſed & ſi agant. quãdo vero ponitur, cum & ſi, obiectioni reſpõ. de ſent. ex. a nobis. ij. & in Clemen. de re iudi. c. paſtoralis. §. rurſus, ver. cum & ſi nulla. Nec certa, nec incerta. [*Simpliciter*]
10 quaſi† dicant, etiam per nudum pactum, ſecundum Hoſt. & adde quod dicam ſuper glo. [*Ad intereſſe.*] i. ad expenſas, quas coram arbitris fecit in lite, & non ad rẽ, in quam condemnatus eſt reus, quia non intereſt vincentis, ſi ſua non erat, vel ſibi debita. ſi vero ſua erat, adhuc non intereſt, quia & poſt ſententiam arbitri ſua manet, etiam ſi ſententiam contrariam reportauerit, & non obſtan. ſententia ipſa petere poteſt. ff. eo. ſi rem, ſecundum Inno. ſed Ho. intelligit ſimpliciter, ſicut ſonat, de omni intereſſe, ad hoc de teſta. relatum. ij. & extenditur intereſſe ad expenſas litis futuræ. ff. de mino. l.
11 minoribus. xxv. [*Obligare.*] no. ergo† ſecundum Hoſtiẽ. q̃ aut arbitrium ab vtraq; parte ſponte recipitur, id eſt homologatur, & tunc executioni mandatur, vt ſupra. aut non recipitur, ſuper, ſed infra x. dies contradicitur, & tunc ſi certa pœna appoſita eſt ad illam agitur, vt. s̃. ſi vero ĩcerta pœna, vel nulla appoſita fuit, ſed ſimpliciter promiſerunt partes ab initio, quod ſtarent arbitrio ad intereſſe agitur, vt s̃. quod intelligas, niſi cõſter de eui denti iniquitate arbitri, ſecundum ea, quæ dixi. s̃. c. ij, q̃ ſi iuramentum interuenerit, indiſtincte mandatur exe cutioni cõtra illum, qui ſe potuit obligare iuramento, dummodo ſit æquum. s̃. c. ij. Idem, ſi fidei interpoſitione firmatum ſit. s̃. e. puenit, dicit autem ipſe Hoſ. q̃ cã, quare ſimpliciter promittens, præcisè non cogitur arbitrium ſeruare, eſt, quia cauſari poteſt, q̃ non promiſiſſet, ſi ſic pronunciari credidiſſet, ar. ff. de ritu nup. quanquam. nec ob. ſecundum eum, quod dixi ſuper ver. indiſtincte, quod intelligitur, quando id approbauit ex poſtfacto, ſ. prolato arbitrio, ſi dicas quare, idem nõ cauſatur, quando iurauit, reſpon. q̃ hoc facit eccleſia ob reuerentiam iuramenti, remittens. s̃. quod metus cau. ad audientiam, & dicit per hanc breuem diſtictionem ad conſonantiam reduci, quod no. in eodem ritu. §. qualiter conſtituat, in princ. & ſub. §. ſed metus, vſque ad ver.
12 ſed nunquid religioſi. [*Clerico.*] no. q̃ † ex quo ſunt miſti clerici, non eſt curandũ, licet ſit maior numerus laicorum, ad idem do. of. dele. ſi duo, li. vj. & facit quod dicam ſ. de teſt. Io. [*Latum.*] licet compromiſſum fiat ſuper re ſpirituali, ipſum tamen arbitrari non eſt actus

ſpiritualis.